Nº 3

Biblioteca Universitaria
GRANADA
Sala A
Estante 30
Tabla
Número H.

3
26-12

21885

del Colegio de la Compañia de Jesus de Granada

A-10207 B.ª

COMMVNIVM OPINIONVM SYNTAGMA,

SIVE,

RECEPTARVM I. V. SENTENTIARVM,

Ex { ANTONIO GABRIELIO, & IOSEPHO LVDOVICO Asisiensi collectarum.

TOMVS TERTIVS.

LVGDVNI,

M. D. LXXXIIII.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

INDEX RVBRICARVM,
QVÆ IN CONCLVSIONIBVS
Ant. Gabrielij hoc Tomo continentur.

Liber j. Probatoriam materiam continens, subsequentes Rubricas complectitur.

De Probationibus. fol. 1
De Præsumptionibus. 15
De Testibus. 32
De Confessis. 61
De Fide instrumentorum. 66

Lib. ij. Iudiciariam materiam explicans, has Rub. concipit.

De Iudicijs. 67
De Arbitris. 73
De Actionibus. 77
De Exceptionibus. 84
De Citationibus. 86
De Dilationibus. 106
De Minoribus. 110
De In integrum restitutione. 113
De Iureiurando. 114
De Procuratoribus. 122
De Sententijs. 126
De Appellationibus. 139
De Executione rei iudicatæ. 143
De Expensis. 146

Lib. iij. Contractuum materiam comprehendens, proximas Rub. subiungit.

De Iure emphyteutico. 148
De Feudis. 152
De Pactis. 154
De Transactionibus. 156
De Verborum obligationibus. 158
De Solutionibus. 164
De Nouationibus. 173
De Fideiussoribus. 176
De Rebus creditis. 181
De Iure quæsito non tollendo. 182
De Donationibus. 191
De Rerum alienatione. 201
De Pignoribus & hypothecis. 202
De Emptione & venditione. 203
De Locatione & conductione. 210
De Iure dotium. 212
De Secundis nuptijs. 217

Lib. iiij. Vltimarum voluntatum materiam pertractans, has habet Rubricas.

De Testamentis. 226
De Hæredibus instituendis. 232
De Substitutionibus. 236
De Legatis. 242
De Fideicommissis. 244
Ad Trebellianum. 258
De Successionib⁹ ab intestato. 264

Lib. v. Possessionis materiam declarans, sequentes Rub. continet.

De Acquirenda vel amittenda possessione. 268
De Restitutione spoliatorum. 279
De Præscriptionibus. 294
De Vsufructu. 310
De Acquirendo rerum dominio. 316

Lib. vj. Varias & diuersas materias proponens, subsequentes Rub. continet.

De Regulis iuris. 318
De verborum significatione. 335
De Legibus & constitutionib. 348
De Statutis. 353
De Consuetudine. 365
De Legitima. 370
De Legitimatione. 375
De Alimentis. 382
De Pia causa. 384
De Tutelis. 387
De Iure immunitatis. 389
Quod cuiusque vniuersitatis nomine. 390
De Maioritate & obedientia. 391
De Præbendis. 391
De Clausulis. 393

Septimus verò ac postremus liber, nonnulla ad delictorum materiam pertinentia prosequitur.

IN COMMVNES CONCLVSIONES
ANTON. GABRIELII ROMANI, SACRAE AVLAE
Consistorialis Aduocatorum Decani, ac fisci Apostolici Aduocati,
Marij Gabrielij Epistola,

AD ILLVSTRISSIMVM ET REVERENDISSIMVM
ALEXAND. FARNES. S.R.E. CARDINALEM AMPLISSIMVM,
ac Vicecancellarium dignissimum.

NEMO EST, qui ignoret, pater amplissime, omnes, qui adhuc sua scripta in lucem edere, ac posteritati consecrare voluerunt, diu summis laboribus, & vigilijs elaborasse, vt quæ in omnium conspectum essent proditura, cum ea quidem plurimorum iudicium subire deberent, ita omni ex parte vnicuique non solùm ingenio & eruditione illustrata, ac optimo ordine disposita, & accommodata apparerent: sed etiam elegantia verborum, grauitateq; sententiarum ornata, ac omnibus quidem numeris perfecta, & absoluta conspicerentur. Ita enim fit, vt, quæ in lucem prodierint, omnium quidem iudicio facilè probentur, & auctores suorum laborum, ac vigiliarum debitam,, ac perpetuam laudem consequantur. Non possum igitur non vehementer dolere, temporum malitia in eum locum me adductum, vt quædam Ant. Gabrielij patris mei, in Iure Ciuili domestica commentaria, ab eo currenti calamo ad priuatam solùm commoditatem conscripta, intempestiuè in lucem proferre sim coactus, quæ cùm non alia quidem de causa ab ipso in hunc ordinem fuerint redacta, nisi vt ea facilius memoria retineret, quæ frequentius his temporibus in vsu, ac forensi exercitatione versantur, meritò memoralia appellabantur, prout etiam multis in locis in libro sub conficto nomine Portij Imolensis peruulgato scriptum videmus. Quàm igitur ab omni vsu, ac ratione alienum sit, ea in cõmunem vsum proferre, quæ tantummodò ad priuatam vtilitatem sunt instituta, nemo est qui non videat. In his enim multa quidem desiderari necesse est, quæ tum ad perfectam eruditionem, tum etiam ad ornatum, & elegantiam verborum maximè sunt necessaria. Itaque cùm in hoc libro quamplurima sint, quæ potius inchoata, & adumbrata, quàm absoluta & perfecta dici possunt, facilè ex eo vnusquisque intelliget, auctorem nihil minus vnquã cogitasse, quàm vt huiusmodi scripta omnib. prorsus ornamentis denudata, ante oculos hominum proponerentur. Eò magis etiam ab hac editione mihi abstinendum esse perspiciebam, cùm post patris mei obitum, multa quidem à Doctiss. viris conscripta, & in lucem edita sint de ijsdem rebus, in hoc etiam volumine contentis, quæ cùm sint omni studio & diligentia elaborata, multò elegantius & copiosius ab ipsis etiam videntur scripta & explicata: absurdum enim esse arbitrabar, ea ipsa postea diuulgare, quæ iampridem ab alijs ita essent pertractata, vt nec magis ornatè scribi, nec vberius, vel diffusius à quouis disputari possent. In qua quidem sententia eo mihi magis permanendum esse existimabam, cum animaduerterem omnia, quæ in hoc volumine scripta continerentur, ab vnoquoq; magis laboriosa, quàm subtilia, diiudicari posse: nihil enim in eo habetur, nisi de vnaquaq; re omnes, & singulæ Iurisconsultorum opiniones, nudis ac simplicibus verbis quàm breuissimè recitatæ. Non mediocriter etiam me commouebat, cùm viderem auctoritates Iurisconsultorum in hoc libro secundum antiquas editiones esse citatas, quæ res non modicam difficultatem Lectoribus in Doctorum sententijs reperiendis est allatura, cum iamdiu aliæ longè commodiores extẽt, quibus ita antiquæ sunt obsoletæ, vt vix quidem his temporibus illarum vestigia appareant. Postquàm autem librum hunc festinanter impressum perlegi, maiorem animo cœpi dolorem quamplurima enim, & penè infinita in eo loca perspexi (& non quidem leuia) Tipographorum inscitia, & negligentia non solum corrupta, sed sæpissimè etiam mutilata, & penitus deprauata, quæ ita Lectorum aures offendunt, vt ex illis quidem verbis nihil prorsus intelligi, vel percipi possit. Quæ omnia eò quidem videbantur pertinere, vt existimarem honori ac famæ patris mei magis consultum iri, si hæc familiaria Commentaria, licet à plurimis maximo desiderio exoptata supprimerem, ac domi continerem, quàm si ea publicis monumentis mandarem. Sæpe enim ita factum esse memineram, multa scripta, dum adhuc penes suos Auctores custodirentur, magnam sui expectationem concitasse, sed perfecta tandem & in publicum edita, longè minorem famam expectatione reperisse. Sed nouus & importunus casus maximè me à proposita & suscepta huius instituti ratione reuocauit. Nam superioribus annis paucis ante mensibus, quàm pater ex hac vita migraret, famulus quidam Barbarus, cuius opera ipse in scribendo vti consueuerat, multa clam ex his Commentarijs transcripsit, eaq; post eius mortem pluribus tum Romæ, quorum in numero fuit Cæsar Contardus, vir in hac Iuris scientia apprimè doctus, & eruditus, tum etiam per varia Italiæ loca quamplurimis exiguo pretio tradidit, tandem Patauium perueniens, Iacobo Philippo Portio Imolensi, ibi ius Pontificium publicè interpretanti, non minimam partem huius paterni laboris, recepta mercede similiter condonauit: quæ quidem scripta vsq; ad eius obitum diligenter ab ipso domi custodita, & asseruata fuerunt. At eo mortuo hæredes, ijsdem ipsis Commentarijs (inter alia Portij monumenta repertis) opinati illa ab ipso Portio elucubrata fuisse, iusto errore ducti, eam Commentarij partem, vt se habebat, nulla interposita mora eiusdem Portij nomine librarijs describendam, ac diuulgandam tradiderunt. Id autem vt caderet, præcipuè commissum est Portij morte, qui singulari bonitate, & integritate præditus, haud quaquam vllo vnquam tempore sibi tribuere ausus fuisset, quod propriũ alieni laboris esse non ignorabat: idq; eo potissimum censendum est, cum ipse studiosè sibi iam in hac iuris scientia propriam Scriptorum supellectilem comparasset, quæ post eius mortem publicis literis mandata,

maximo eius nomini fuit decori & ornamento. Sed vt omnib. exploratum sit, eam huius nostri Commentarij partem, quæ hactenus Portio Imolensi est attributa, nullo iure, vel causa ipsi adscribendam fuisse, id his, s. probabilib. rationib. ac perspicuis, & indubitatis indicijs facile demonstratur. Cuius rei illud quidem in primis argumento sit, quòd plurib. in locis eiusdem libri auctor ih Doctorum sententijs comprobandis testatur se in multis causarum controuersijs coram Ioanne Clerici, Raynal. Petrutio, & alijs tunc Rotæ Rom. iudicib. ita obtinere consueuisse. Quod quàm sit ab omni veritate alienum, si id Portio Imolensi referamus, quiuis intelligere potest, cùm nemini dubium sit, illis quidem temporib. cum non modò coram ijsdem iudicib. in causis agendis minimè versatum fuisse, sed etiam tunc temporis ipsum ne ad vrbem quidem accessisse, aut vllo vnquam tempore eosdem Iudices forsan vidisse, aut allocutum fuisse. Idq; etiam alia euidenti ratione colligitur, si enim ætatem Imolensis diligenter inspiciamus, qui (vt in eius vita legitur,) vix 6. & 40. suæ ætatis annum, attigit, ipsum id temporis in ea, s. ætate constitutum, nihil minus quàm Aduocati officio tunc fungi potuisse, intelligimus. Proximè huc quoque videtur accedere, quod in nonnullis locis eiusdem libri scriptum legimus: in quib. sæpe ab auctore Romana statuta, vt propria citantur, & etiam interpretantur, quæ res cùm satis apertè demonstret auctorem vel Roma. esse, vel assiduè in vrbe Roma. commoratum fuisse, nemini dubium erit id Portio Imolensi nequaquam conuenire, qui tam breui tempore in vrbe permansit, vt non magis illi ea statuta, quàm cuilibet extero, vel alienigenæ propria esse possint. Omitto etiam diuerso, ac omnino dissimili scribendi genere illum semper in alijs suis scriptis vti consueuisse. Sed ex vetustiss. Cod. domi existentib. iam ferè per 40. an. manu veri auctoris conscriptis, in quib. omnia ijsdem verbis, eodem ordine scripta licet intueri, quæ etiam in libro Portij nomine in lucem edito scripta, & repetita apparent, facilius omnibus, suaderi poterit, ea quidem Commentaria hactenus in lucem prolata à nemine, præterquam à patre composita & instituta fuisse. Quid plura? Contardus ipse, & cæteri, qui à famulo ea scripta habuerunt, palam & apertè testantur ab eodem accepisse, sed è domo patris ea quidem scripta sustulisse. Quæ cùm ita sint, nullus relinquitur dubitandi locus, quin ab omnib. magis Ant. Gabr. quàm Portio Imolensi liber ille meritò adscribi debeat. Quamobrem postquã eundem lib. iam in publicum prolatum perspexi, grauiter commotus, vt ea in quib. olim pater tot tantisq; laborib. & vigiliis vsq; ad extremum vitæ cursum insudasset, nunc tamen alieno, veri autem auctoris nomine supresso, inscriberentur: adductusq; tum officij mei, tum etiam paternæ pietatis ratione, non potui de mea prima sententia non decedere: malui enim hæc quidem scripta etiam minus exornata, & castigata nomine veri auctoris peruulgari, quàm mutilata, & diminuta alieno nomine sempiternæ memoriæ mandari. Hanc autem sententiam eo libentius sum sequutus, postquam ad illam comprobandam non modò multorum & grauissimorum virorum, quib. plurimum debeo, iudicium & auctoritas accessit: sed etiam commune desiderium amicorum, idem à me summis precib. efflagitantium in eadem me maximè confirmauit. Quod mihi quidem tutissimum fore præsidium spero, cùm omnes intelligere possint, me non tam meo, quàm alieno iudicio id experiri voluisse. Itaque nihil mihi magis huiusmodi munere obeundo faciendum existimaui, quam vt illam vulgarem, ac falsam iam de Portio conceptam opinio. celeri hac nostra editione quãprimum ex animis hominum euellerem. Vix igitur tam ijs Commentarijs nomine Portij in lucem relatis, quàm nonnullis alijs præterea additis, breuiter decursis, & vt potui, ex temporis angustia in ordinem dispositis: statim ea librario consignaui. Quæ & si minus perfecta, & verborum compositione non satis polita videbuntur, omnib. saltem aliquod specimen, vel argumentum præ se ferent, quid ipse auctor in hac iuris scientia fuisset assecutus: quemadmodum etiam in Pictorum tabulis videmus, quæ licet inchoatæ tãtummodò, ac adumbratæ conspiciantur, nihilominus sola artificij inuentione, ac cõpositione excellentiã vel imperitiã Pictoris optime demonstrant. Quare si hæc quidem Cõmentaria ab omnib. vulgò probari intelligam, non molestè ferã, plus etiam studij & diligentiæ ad illa absoluenda & corrigenda conferre: sin minus, eorum memoria tanquam prorsus inutilis, breuiter abolebitur, non secus ac de arborum, vel agrorum genere plerunque accidit, qui si frugiferi sint, diuturna etiam agricolæ cultura & diligentia, meliores quotidiè, & uberiores fructus proferunt: si autem steriles, & minimè fructuosi, statim absque cultura ab omnib. deseruntur, & inter densas vepres, & horrida dumeta facile obsolescunt. Cùm primum autem, pater amplissime, hæc quidem patris mei scripta in lucem emittere decreui, nihil mihi magis conueniens, ac rationi consentaneum visum fuit, quàm ea alicuius nomini consecrare, cui & ipse auctor gratissimus, carissimusq; semper fuisset, & vt eiusdem nominis auctoritate, ac amplitudine, tanquam adamantino clypeo opus istud (quod à proprio artifice vix quidem prima, nedum extrema pigmentorum lineamenta accepit) ab inuidorum, & obtrectatorum calumnijs facile protegeretur. Quapropter cùm non ignorarem, quàm mirificè ipse auctor non solùm te, tum propter ingenij tui excellentiam, atq; incredibilem rerum vsum, tum ob cæteras egregias tui animi dotes, sed etiam Paul. ij. Pont. Max. auum tuum sanctiss. & sapientiss. virum (cuius quidem diuinam virtutem homines admirari potius, quàm laudib. efferre in dies magis videmus) & istam tui nominis illustriss. amplissimamq; familiam studiosissimè semper coluerit, & obseruarit, lib. hunc, in quo non minima quidem pars eiusdem laborum, ac vigiliarum reponitur, iure optimo tibi dicare, & in nomine tuo apparere volui. cum enim semper illum, quoad vixerit, maximè dilexeris, mortui verò viuam memoriam tenueris, dubitare ego minimè debui, quin eius lucubrationes tuo amplissimo nomini dicatæ, & aptè conuenirent, & gratissimæ contingerent. Ex tui autem nominis splendore, & amplitudine tantam auctoritatem his Commentarijs accessuram, omnes facilè intelligere possunt, quantam ea ex cuiusuis alterius nomine vllo quidem tempore consequi potuissent. Librum hunc igitur hilari fronte, gratoq; animo accipe, & vt Antonij patris mei tui semper studiosis. & obseruantiss. opus, & vt munus à me tibi summa animi propensione dedito, atque addicto profectũ, quod erit meæ erga te perpetuæ voluntatis, & obseruantiæ certissimum apud omnes argumentum & testimoniũ. Leuiora hæc esse opinor, quàm tuæ amplitudinis ratio postularet, sed tu summæ humanitatis, ac benignitatis magnitudine, muneris huius tenuitatem facile compensabis. Si igitur hæc, qualiacunque sunt, elucubrata, & in apertum prolata, tibi grata fuisse intellexero, præclarè satis actum mecum esse arbitrabor. Romæ Prid. Nonas August. M. D. L X X.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI ADVOCATI, CONCLVSIONVM SEV REGVLARVM,

LIBER PRIMVS:

In quo habentur Conclusiones ad materiam probatoriam pertinentes.

De Probationibus, Conclusio 1.

ARGVMENTVM.

¶ Probationes imperfectæ iunguntur ad faciendam plenam probationẽ.

EST VVLGARE DICTVM, quòd quæ nõ prosunt singula, iuncta iuuant, & ꝓ plures imperfectæ probationes iungũtur ad faciendã plenã, & perfectã probationẽ, vt notat gl. in l. ij. ff. de excusa. tuto. in verb. legitimis. & in cap. cùm causam. de proba. glo. in cap. veniens. el primo. in glo. in verb. illorũ. de testi. & glo. in l. instrumenta. C. de probationib. Bar. in l. admonendi. ff. de iureiuran. Dyn. & Bar. in dict. l. ij. §. i. ff. de excusa. tutor. & Bart. in l. j. §. iidem Cornelio. ff. de quæst. Pe. de Ancha. in cõsi. cclxxvj. Bar. in l. spadonem. §. qui iura. ff. de excusat. tuto. in l. si quis ex argentariis. §. j. ff. de eden. Anto. de But. in cap. veniens. el primo. in fi. de testib. Abb. in ca. cũ cãm. de testib. & in c. cũ dilect⁹. nu. 17. de succes. ab intesta. Alex. in l. admonendi. ff. de iureiurã. & in ꝓsi. xx. volu. iiij. Anto. de But. in cap. fi. versi. sed est dubiũ. de iureiurand. Saly. in l. in bonæfidei. versi. visis. C. de reb. credi. & iureiur. in ix. opposi. Alexan. in cõsil. liij. volum. j. Ias. in repet. l. admonẽdi. ff. de iureiur. Alberi. de Rosa. in l. instrumẽta. C. de ꝓba. Bal. in l. j. C. qui num. tut. Calca. in ꝓsi. viij. Chassan. in cõsi. xiiij. Caccialup. in repeti. d. l. admonendi. n. 154. & 157. Barba. in d. ca. cũ dilect⁹. de succes. ab intesta. Saly. in d. l. admonendi. Bald. in l. per hanc. C. de tẽp. appel. Imola in cõsi. cxxxviij. Barbat. in Rub. de proba. & Inn. in cap. fina. de succes. ab intesta.

Contrarium Bald. in Rub. de proba. in Decret.

2 PRIMO ex hoc dicto, generaliter infertur, ꝓ vn⁹ testis de veritate facti, cõiungit̃ cũ semiplena probatione alteri⁹ generis. Bald. in l. spadonẽ. §. qui iura. ff. de excusat. tutor. Petrus de Anchara. in consi. cclxxvj. Alex. in consi. xx. volu. iiij.

3 Secundò ex regula infertur, ꝓ vnus testis de veritate facti, & duo de partis cõfessione, plenè ꝓbãt. Bart. in d. l. admonẽdi. & ibi Ias. dicit hoc cõiter * teneri per doctrinã Pau. de Castro in cõsi. ccclxxx. volu. j. Decis. Neap. xij. in antiq. & Ias. in d. l. admonẽdi. & ibi Caccialup. n. 157. & Franc. Cur. senior, nu. 199. Saly. q dicit ita cõiter * tenere Doct. ĩ l. admonẽdi. ff. de iureiur.

Cõtrariũ Bal. in authen. rogati. C. de test. Roma. ĩ sing. cciij.

4 Tenendo primã opinionẽ, q̃ videtur cõmunis, * dicas sec⁹ esse, si vn⁹ testis deponeret de facto, & vn⁹ de cõfessione, quia isti nõ iungerentur ad plenã ꝓbationẽ faciendã, sed facerent plusquàm semiplenã, vt not. Bal. ĩ Rubric. de cõtrouer. iuest. ĩ l. si ex cautione. in xij. quæst. C. de nõ nu. pec. in l. ij. §. fi. in fi. ff. si cert. pet. in c. fi. versic. ex cui⁹ dictis. de cõsuetud. in c. licet causam. versic. & nota ꝓ singularitas. de ꝓbat. ĩ authẽti. rogati. C. de testib. Corn. cõsi. viij. volu. iij. Soc. in c. final. de iureiurand. Caccialup. in repet. d. l. admonẽdi. nu. 159. versi. tertius casus: Bal. in l. Publia. ff. depos. Corn. consi. xiij. in fi. volu. j. in cons. c. volu. ij. & in cons. cliij. volu. iiij. Ias. in d. l. admonendi. in ij. lect. Alex. in cons. xx. vol. iiij. Aym. cons. lxxiij.

Cõtrarium Abb. in c. fi. de succes. ab intest. qui tenet, quòd vnus testis de numeratione mutui, vnà cum alio de cõfessione, coniungitur: & idem sentit Fel. in dicto cap. cùm causam. de probat. dum impugnat differentiam Aret.

5 Sed hoc exemplũ reprobat Ia. ĩ d. l. admonẽdi. ĩ rep. & Dec. ĩ c. cũ causam. de ꝓbat. post Abb. ibi. Aret. Bal. in cõs. ccxviij. in fin. vol. j. Sal. in l. testiũ. in fin. C. de test. Lofred. in cõsi. xxvij. Soci. in ꝓs. lxxxix. Caccialu. in d. l. admonẽdi, n. 159. ĩ iiij. casu. Lofred. cõs. viij. Ruin. cõs. lxxij. vol. iiij. Curt. Senior ĩ l. admonẽdi. nu. 190. & seq. q cõcludunt, ꝓ vnus testis de numeratione, & vn⁹ de confessione nõ cõiunguntur ad ꝓbandũ mutuũ. Cyn. in l. ij. in princ. C. q̃ sit longa consuetud. Saly. in l. si ex cautiõe. in fin. C. de non numer. pec. Alex. in cons. cxxvij. vol. vij.

6 Sed extra casum cõtractus mutui, ꝓ vn⁹ testis de cõtractu, & alter de cõfessione iungãtur, dicit Aret. in d. c. cùm causam. sentit Bal. in cons. ccxviij. in fi. vol. j. tenet Dec. in dict. ca. cùm causam. Lofred. in consi. xxvij. & consil. viij. Soc. in consilio lxxxix. vol. j. Curt. iun. in d. l. admonendi. num. 190. & seq.

7 Quã vltimã opinionẽ intelligas q̃ñ vn⁹ testis deponit de cõfessione facta parte ꝑsente, q̃ ꝓbata per duos testes plenè ꝓbat, aliàs nõ posset ꝓcedere, & ita expressè loquitur Aret. ĩ d. capit. cùm causam, vt per Lofred. in d. consi. viij. Caccialup. in repet. d. l. admonendi. n. 158. & seq. Curt. senior nu. 190. Alex. ĩ cõs. lxxvj. vol. vj. Imol. in cõs. cxxxviij. Pau. de Ca. ĩ cõs. cxliij. vol. ij. Cur. iun. cõs. clxviij. Bal. in auth. rogati. C. de testib. Aim. consilio lxxiij. & in tract. de antiq. temp. in iiij. parte, num. 157.

8 Tertiò similiter infertur, ꝓ vn⁹ testis de veritate, & duo de fama iungũtur ad faciendã plenã ꝓbationẽ, vt not. gl. in verbo, famã. ĩ c. j. de appellat. sentit gl. in verbo, illorũ. ĩ c. veniens. de test. el j. gl. in verbo, possessionis. xvj. q. iij. & in c. placuit. el ij. Bal. ĩ d. c. j. versi. q̃ro ergo. de appell. & ibi Dec. Henri. Boich ĩ c. cùm causam. de ꝓbat. Bart. ĩ d. l. admonẽdi. Alex. ĩ cõsi. clxxx. vol. ij. Calca. in cõs. viij. Specul. in tit. de not. crim. §. fama. versi. fama aũt. Fely. in Rubr. de sponsi. ĩ xix. speciali. Ant. de Butr. ĩ c. veniens. in fi. de testi. Cyn. in l. iiij. C. de ꝓbat. Abb. ĩ c. veniens, de test. el j. Bouer. in singu. vij. in verbo, ꝓbatio. Card. in cõs. ix. circa fi. Bal. in l. ij. ff. de excus. tut. & ĩ Rubrica de cõtrouers. inuestit. Fel. ĩ c. cùm causam. de ꝓbat. Spec. ĩ tit. de test. §. restat. in xxv. casu. Bal. in Margarita, in verbo fama. nu. 2. Saly. in d. l. admonendi. q dicit ita cõmuniter * renere Doct. Caccialup. ibi nu. 177. & seq. Alex. in cons. xxiiij. volu. j. Paulus de Castro in consilio cxliij. in fin. volum. ij.

Cõtrariũ Rai. in d. l. ij. ff. de excusat. tut. vbi tenet, ꝓ nõ iungantur, quasi essent probationes diuersi generis, de quo infrà dicetur. idem etiam tenebat Andreas de Pisis ibi.

9 Imò multi voluerunt, ꝓ vnus testis, q deponit de veritate actus, & ꝓbat etiã de confessione, iungatur cũ alio teste ꝓbãte solã cõfessionẽ, ꝓut voluit Bal. in l. Gallus. §. ille casus. ff. de lib. & posth. ver. & est argumentum. Soc ibi ver. ij. noto, & ibi Claud. versi. & inducit Bal. & ibi Ias. vers. subdit Bal. hic. sentit Alex. in consi. cxij. vol. iiij. Lofred. in consil. viij. Pari. in cõsi. lvj. vol. j. Trig. in singu. lxvj. Marian. iun. in consi. xcix. vol. ij. Rui. consil. xlvj. vol. iiij. & consilio lxxxj. vol. v.

Cõtrariũ Alex. ĩ d. §. ille casus. ver. iuxta hoc nõ omitto. & ĩ cõsil. clij. volu. v. Curt. Senior in repetit. l. admonẽdi. nu. 191.

10 Istud quòd cõiungatur vn⁹ testis de rei veritate, cũ fama, vel cum confessione, Limitat in causa ciuili ardua, Baldus in capit. veniens. el j. de testib.

11 Secũdò limita, quo ad ꝓbãdã excommunicationis exceptionẽ, ad quã ꝓbãdã vnus testis de facto, & alter de fama, nõ cõiunguntur. ita Spec. in tit. de not. crim. §. fama, versi. qd si agẽti. Ro. ĩ sing. cxcix. idẽ tenet Archidi. ĩ c. sæpe, iiij. q. iij. Dom. in ca. pia. §. si quis. circa fi. de except. in vj. Anto. de Butr. in ca. veniens. el j. de test. Fely. in eod. cap. Dec. in c. j. de appella.

Contrarium ibi Imol. & Aret. Fel. in capi. prudentiã. §. sexta. de officio delegat.

12 Tertiò Limita in criminalib.in quib. nõ iungitur vnus testis cũ fama, Ant.de But.in d.c.veniens.el j.post gl.ibi in verbo, illorũ, Imol.& Fel.Dec.ver.ij.cõclusio.Abb.ibi, Imol.in l.interesse.in fi.ff.de acq.pos.Cyn.in l.fin.versi.nũquid ergo fama.C. de quæst.Bal.in l.ij.ff.de excus.tut.& in l.si qs ex argentariis.§.j. ff.de eden.in c.j.vers.quæro ergò.de appel.Ioã.de Anan.in ꝛsi. lix.Saly.in l.ea qdem.versi.sed tũc oritur dubiũ.C.de accus.Alex.in consi.cxliij. vol.ij.Archidia.in ca.sciant.ij.q.viij.Oldr.in cõs.cxcij.post mediũ.Hippoly.in l.de minore.§.plurimũ.ff.de quest.Ias.in consi.clxvij. vol.iij.Dec.in cõsi. cxxxiij. & in cõsil. cccx.in princ.in consi.ccccxxix.num.9.

13 Quæ limitatio ampliatur etiã si de crimine agatur ciuiliter:ita sentit Abb.in d.ca.veniens.el j.in fin.de test.& ibi etiam Anto. de Butr. Hippoly.in dict.§.plurimũ.Io.de Anã.in consi. lix.& Dec.in c.j.de appellat.Maria.iun.in cons.xcix.vol.ij.

Contrarium Imol.in c.veniens.el j.& ibi Dec.de test. Ioan. de Anan.in cõs.xlix.vbi cõiungũtur etiã plures ꝓsumptiones.

14 Secundò ampliatur etiã si agatur de crimine excipiendo. Bald.in capit.tam literis.in ij.not.de tesũ.Fel.in ca.veniens.el j. de test.Dec.in capit.j.de appellat.

15 Primò sublimita qa hæc limitatio est intelligenda dũmodo agatur de pœna capitali,aliàs secus,Aim.in consi. cxxxiiij.

16 Secundò sublimita, nisi vltra famã cõcurrerent plura alia adminicula cũ alia semiplena tãtùm.ita Dom.in c.j.§.& qa.de vsu.in vj.q hoc intelligit tantũ qñ leuis pœna imponitur, secꝰ si grauis. Sed in hoc vlt.ꝗriũ tenuit Fely.ĩ c.veniens de test.vbi non facit differentiã an sit imponenda pœna grauis vel leuis.

17 Quartò limita,ꝙ qñ testes ex natura negocij debent esse tot numero,vt probent,non coniunguntur, ita Bald. in auth. rogati.in fi. C.de test.ver.quæro,pone.& ibi Saly.in vlt.quæst. Caccialup.in repet.l.admonendi.numero 160.

18 Quintò limita,quia ad probandã ingratitudinem nec fama coniungitur cum vno teste de visu,nec cum partis cõfessione, Ripa in l.fi.q.lvij.in fin.C.de reuocan.donat.

19 Sextò limita,vbi requiritur apertissima probatio,nã tunc fama cum vno teste non coniungitur,quia nõ diceretur apertissima probatio, Ripa.in l.fi.q.lvij.C.de reuocan.donat.

20 Quinimo talis non dicitur probatio, sed præsumptio,ita Bal.in c.j.§. cùm aũt.q.penult.de contro. inuestit. sequitur Ias. in repet.l.admonendi.ff.de iureiurando.

Contrarium,ꝙ immo sit vera probatio,qñ coniunguntur duæ semiplenæ probationes,voluit Aret.in c.cũ causam.vers. dixi etiã alibi.de ꝓb.& istã esse ꝓbationem voluit Bal. in Rub. de ꝓbat.& ibi Aretin.in fi.& Dec.ibi.Fely.in d. c.cum causam.

21 Et propterea coniungitur fama cum confessione ad plenam probationem faciendã.Aret.in consi.lxv.

22 Et similiter duæ confessiones iunguntur,vt tenet Paul.de Cast.in cõs.xcij.in fi.vol.ij.& in ꝛs.cxliiij. vol.ij.& cõs.ccclxxx. circa fi.vo.j.Curt.seni.in l.admonendi.n.193.Paris. in ꝛs. lvij. vol.j.Alex.cõsi.liij.vo.j.Bertrã.in cõsi.clxxv.vo.ij.in nou.Aim. de Antiq. temp. in iiij.parte,nu.157.vers.& in terminis.

Contrariũ,ꝙ plures cõfessiones nõ debeant cõiungi, tenet Pau.de Cast.in cõs.cix.vol.ij.Ant.de Bu.in c.licèt ex quadã, de testi.Salic.in auth.rogati.in fin.C.de testi.Alex.in cõs.lxviij.vo lu.iij.& in cõs.clxxxv.vol.vij.dũ nititur saluare testes probãtes confessiones à singularitate, sentiens,ꝙ si nõ sint cõtestes, nõ ꝓbãt.Ias.in l.admonendi.ĩ repeti.de iureiu.Affli.decis.ccclxiij. Cor.in cõsi.cclxj.n.80.& scq. vol.v.Aim.de antiq.temp.in iiij. part.n.157.vers.& reperio.Ruin.in cõsi.xcix.volumine qnto.

23 Primò Limita principalem concl.ꝙ plures impfectæ ꝓbationes ꝗiungũtur ad plenã ꝓbationem faciendã , nã hoc fallit ĩ criminalib.Ias.in rep.d.l.admonendi.post Ray.Dyn.in l.ij.de excusatio.tuto.Bald.in l.si quis ex argentariis.§.j.ff.de eden.& ꝛl.iij. §.ij.ff.de test.est bona gl.ĩ c.veniens.el j.de test. in verbo, illorũ.idem Ias.in d.l.admonendi.in rep.vbi ponit rõnem.Paris.in cõsi.clij.vers.præterea tollitur,vol.iiij.Dec.in c. cũ cãm, vers.ij.limitatur.de probatio.Hippol.in cõs.xx.n.48.& in practica sua in §.expedita. & in rubri.de probatio.Caccialũp.in l. admonendi.n.153.Grat.in cõsi.xlvij.vol.ij.& cõsi. 50.volu. ij.

24 Et ideò vnus testis cum fama non probat in criminalibꝰ vt suprà diximus,vbi vide.

Contrarium,ꝙ idem sit etiã in criminalib.tenet Alberic.in l.ij.§. fin.ff.de excusatio.tuto.Bald.in l.excipiuntur. in summario.ff.ad Syllan.Bart.idem sentit.in l.j.§. idem Cornelio. ff.de quæstio.glossa in capitulo,cum in Diœcesi.de vsuris.

25 Et hoc voluit Alex.in cõsi. xxiiij.vol.ij.ꝙ etiã in criminal. duę semiplenę ꝓbatiões ꝗiungũtur ad hoc vt seq possit ꝗdem natio,licet hoc nõ procedat in fama iuncta cũ alia semiplena probatione:qa fama in criminalib.nõ ꝓbat semiplenè.Sequitur Dec.in c.cũ cãm.de ꝓbatio. dũ ita limitat conclusionem, prout declarat Alex.in consi.proximè allegato.

26 Tenendo primã opinionem,quæ videt cõmunis,sublimita primò vt nõ procedat,nisi qñ in causis criminalib.agitur ad pœnã corporalem.Cæpol.in cõsi.crimin. xxxij.Grammat. in cons.iij.in fi.Aimo in consi.clxxviij.& consi.cxxxiiij.

Contrarium Grammat.decis.xj.

27 Secũdò sublimita qñ agitur tantũ ad effectũ torquendi, non ad effectũ puniendi, Cæpoll.in dicto cõsi.xxxij. Socin.in cõsi.liiij.volu.iij.& ita loquitur Alex.in cõsi.lxv.in fin.vol. j.& in cõs.xlj.in fine,volumine ij. Brun. in tract. de indic. Iason in repet.l.admonendi.de iureiuran.

28 Idem est qñ agitur ad effectũ inquirendi, vel suspendendi,Fel.in capit.veniens.el j.de testi.

29 Tertiò sublimita si vltra duas semiplenas,alia indicia, vel cõiecturæ ꝓcurrerent,Bal.ĩ l.si qs ex argentariis.§.j.ff. de eden. Aret.in ca.veniens.el j.de testi.& Frã. Aret.cõs.xiij. Caccialup. in d.l.admonendi.n.153.Grat.in consi.lviij.in fi. vol.secundo.

30 Quartò sublimita qñ sumus in his,quæ sunt difficilis probationis,Alex.in consi.xxiiij.in princ. volu. ij. Aim. in consil. lxxv.& in consilio clxxviij.

31 Sedò limita prĩcipaliter, vt ita demũ imperfectæ ꝓbationes coniungãtur qñ quælibet species de per se, licet sit imperfecta ad plenã ꝓbationem, est tñ perfecta in sua specie.Bal. in dicta l.si quis ex argentariis.§.j.ff.de eden.sequitur Alex.consi. xviij.volu.iiij.& in consi.xiij.volu.j.& in cõsi.cl.volu.v. & cõs. clxxx.volu.ij.Abb.in ca.cum causam.vers. idem videtur.de ꝓbat.Ias.in repet.l.admonendi.versi.istã conclu.not.& in lectura l.admonendi.ver.limita doctrinã Bar.ff.de iurei.Fel. in c.cũ causam.versi.limita istam secundam. Cæpol.in consil. crimi. xxxij.Hippolyt.in l.vnius.§. testes.ff. de quæst. & in consi. xx. numero 50.& in l.de minore.§.plurimum.ff.de quest.Lãfran. in dict.l.admonendi.numero 29.Zasi.in consi.iij. vol. ij.circa fin.Parisi.in consi.cxiij.volumine j.& in consilio xv.volu.ij.& in consilio xxvij.volumine ij.& consi.xxxv.volu. iij. & consi. lxxix.volu.iij.& consi.lv.volumine iiij.& consi.lix.volu.iiij.& consi.clij.& consi.cliij.vol.iiij.Chassa.in consi.xiij. Grammat. in consi.iij.consilio lix.

Contrarium Grat.in consi.ciiij.volum.primo.

32 Sublimita, nisi simus in re difficilis probationis,qa in his nõ requiritur ꝙ ꝓbationes sint in genere suo perfectæ.Anto. de But.in c.veniens.el j.de testi.Rom.in cõsi.vij.Hinc est ꝙ in his quæ probantur per coniecturas admittantur tales probationes etiã imperfectæ in suo genere.Rom.in cõsi. liiij. in fin. Aret.in consi.lxv.Alex.in consi.xxiiij.volumine secundo.

33 Et propterea in antiquis plures imperfectæ probationes in suo genere coniungũtur vt notat Chassa.in cons.liiij.n.18.

34 Tertiò prin.limita,qa nõ cõiungũtur imperfectæ ꝓbationes resultantes ex testib.ling.Bal.in rubr.de controuer.inuest. Anto.de Butr.in cap.veniens.vbi etiã Imol.in fi.de testi.Anto. de Butr.ca.licèt ex quadã. eod. tit.Abb.in ca.cum causam. de probatio.Alexand.in consilio xx.volum.iiij.& in consi. x. volum.iiij.& in consi.cxxviij.versi.& si dicti duo testes, volumine ij.& consilio xviij.volum.iiij.Hippolyt.in Rubrica de proba.Caccialup.in dict.l.admonendi.nu.155.& seq. & ibi Curt. sen.numer.190.Chassan.in consilio xiij.Et facit quod infrà dicemus in conclu.ij. de testi. vbi non recipitur probatio resultans ex testibus singularibus.

35 Ex hoc infertur,vt nõ coniungantur probatiões diuersorum actuũ,vt per Roma.cõsi.xcj.& in d.l.admonendi, nu.95.

Quod dictum intelligi debet, vel qñ testes sunt singulares, vt declarat Ias.in repetit.dict.l. admonendi. & per Caccialup. in l.admonendi.nu.152.ff.de iureiur.qñ sunt probationes diuersorũ actuũ nõ coniungibiliũ ad faciendã plenam probationem.Bal.in l.j.C.qui nu.tutela.Abb.in cons.xvj.in fin. vo.j. Lofred.in consil.octauo.Caccialup.in l.admonendi.nu.158. Alex.consi.vigesimo,volumine iiij.

Contrarium ꝙ etiam diuersorũ actuũ probationes iungãtur,probatur, quia coniungũtur probatiões pluriũ cõfessionum diuersis locis factarũ,vt suprà diximus, vbi vide.

36 Quartò limita in probatione matrimonij, in qua non fit cõiunctio pluriũ imperfectarũ probationũ.ita Alex. in consi. cxliij. vol.ij.Dec.in cõsi.cxxxiij.& in consi.cccx.& in capit. cũ cãm.de prob.versi.ij.limitatur.Zasi in cõsi.iij.in vltima charta.vol.ij.Hippol.in l.de minore.§.plurimũ.ff.de quæst. Grat.in consi.xxxviij.volu.ij.Ioan.de Sylu. in tract. de iureiur. in vlti. quæst.tertiæ partis,nume.3.

Contrariũ Cæpol.in cõsi.ciui. iij.versi.iij. prin. Decis. Cap. Tholosa. clxxij.el ij.& ibi Apostil. Grat. in consi. xliij. volu.ij. vbi ꝙ sufficiant etiam contra matrimoniũ, sed saluari potest vt infra declaratur.

37. Sed

37 Sed pro prima cõi opi.facit,& erit Quintá limitatio, nã in omni causa ciuili ardua cessat ista coniunctio, vt notat Bal.in c. veniens. el j. de testib.& in l.fin.versicu. quædam est probatio. C.de probationib.Caccialup.in d.l.admonendi.nume. 153.

38 Et ꝓpterea dicitur vt in omnibus casibus,in qbus nõ defertur iuramentum in supplementũ,nõ fiat ista coniunctio.Dec.ĩ c.veniens.el.j. nu.15.de testi.& in c.j.de appellat.Ergo nec ĩ causa matrimoniali,in qua iuramentũ in supplementum nõ defertur,vt est communis opinio,de qua testat Dec.in cõsi. cxxxiij. versiculo,sed tamen his non obstantibus.

39 Secundò facit, nã si in criminalibus ꝓpter eorũ grauitatẽ nõ debet deferri iuramentũ in supplementũ,ergo neque ĩ causa matrimoniali,q̃ dicitur grauis causa. An.de But.Abb.& alij in c.si.ꝓ debilitate.de offic.delegat.Ias.in d.l.admonẽdi.& oẽs decisiones,q̃ loquuntur de causis graui bꝰ,exemplificãtur ĩ causis matrimonialib.in qb. agitur de statu hoĩs, vt per Dec.ĩ locis.s. alleg.Et ꝓpterea est bona differẽtia,quã aliq faciunt, an agatur de matrimonio cõtrahendo tantũ , vel agatur de matrimonio iã ꝗcto infringendo, vt primo casu fiat ꝗunctio,non aũt in secũdo:nam etiã in primo dr agi causa grauis, vt s. firmatum est.

40 Et qũo ꝓcedat æquiparatio causæ criminalis & matrimonialis,vide Ruin.in consil.cl.volum.v.Deci.in consil.clxiij.

41 Et citra controuersiam est vt non fiat cõiunctio qñ agitur de primo matrimonio infringendo.Alex.in consi.cxliij. vol.ij. Dec.in c.veniens,el.j.num.15.de testi.Hippol.in l.de minore.§. plurimum.de quæstionib.

42 Tamen etiã isto casu qñ agitur de ꝓbãdo matrimonio cõtra aliud matrimonium,sufficit si vltra duas semiplenas diuersi generis cõcurrant cõiecturæ vel ꝓsumptiones.ita Aret. in cõsi. xiij.prout etiã dictũ est supra de causis criminalibus. nume. 29.

43 Sextò limita qñ ꝓbatiões imperfectæ tendunt ad diuersa, qatũc nõ possunt adinuicẽ cõiungi. Ab.in c.cũ causam.vers.in secũdo casu.de ꝓbat.& ĩ cõsi.xvj.versic.& per hoc infero.vol.j.

44 Et ꝓpterea dicitur ꝙ ꝓbationes diuersorũ factorũ ad inuicẽ nõ cõiunguntur. Bal.d.in authen.rogati.in fi.C.de testi. & in l.j.C.qui nu.tutela.An.de But.in c.veniens.el.j.in fin.de testi. Roma.in cõs.xcj.Din.& Ray.in l.ij.ff.de excusat.tutor.Socin.in in c.fi.de iureiurando.Caccialup.in d.l.admonendi.nu. 159.& ibi Cato Saccus.nu.127.& num.240.& Roma.ibi num.95.

Cõtrariũ Bal.ĩ l.spadonẽ.§.q iura.ff.de excusat. tutor. Anch. in cõs.cclxxvj.Alexand.in cõsi.xx.volum.iiij. Dec.in dict. c. cũ causam.& sentit Bart.in l.admonendi.versic. his præmissis. Io. Petrutij,quẽ refert Caccialup.in repetitione d.l.admonendi.n. 152.& ibi Lanfranc.de Oriano.nu.29.Alber.in l.instrumenta. C.de ꝓbat.An.de But.in c.fi.versic.qd si recepti sunt.de iureiurãdo.Salicet.ĩ l.ĩ bonæ fidei.versi.visis quę semiplenè.C.de reb. credit.Rom. in ꝛs.vij.Soc.in cõs.lxxxix.vers.sed reperio.volu.j. Aim.ĩ cõs.lxxiij.nu.20.Calca.ĩ ꝛs.viij.nu.13.Alex.ĩ cõs.liij.vers. præterea.volu.j.Anto.de But.in capit.veniens. el j. de testi. qui loquitur ĩ materia de fui natura nõ facilè ꝓbabili. Abb.in c. cũ causam.de ꝓba.versi.sed circa hoc.Chassa.in cõsi.xvj.num. 14.

45 Et ista pars est verior.nã vt suprà vidimꝰ,excepta causa mutui,vnus testis de visu actus coniungit cum duobus testib. ꝓbãtib.cõfessionẽ partis,& ꝓpterea puto cõclusionẽ Roma.in d.l. admonendi.num.95.& Caccialup.ibidẽ nu.158.dũ dicũt duas semiplenas ꝓbationes diuersi generis tendẽtes ad diuersa facta seu ad diuersos actus ꝓbãdos,nõ coniungi, nõ esse veram, nisi saluando dicamus eam intelligi debere qñ facta ita sunt separata,vt inuicem nullã habeãt cõmunionẽ,non aũt qñ vnũ alteri est coniunctũ,prout est actus ipse,& cõfessio partis super eod. actu,& hoc sentit Ias.in repet.d.l.admonendi.versic.ij.limita.& sentit hoc Lofre.in consilio viij.numero 11.

46 Septimò limita,qa duæ semiplenæ vnius semiplenæ nõ cõiunguntur ad faciendã vnã semiplenã ꝓbationẽ.ita dicit Caccialup.in repetit.l.admonendi,numer. 160.

47 Octauò limita:nã fit cõiunctio pluriũ imperfectarum probationũ qñ lex attendit numerum,secus est si lex non attenderet numerum,sed aliam causam.Bal.in l.patre furioso.in ij.not. ff.de his qui sunt sui vel alieni iuris.

48 Nonò limita , qñ agitur de ꝓbando qd indiuiduũ, qa tunc nõ coniungunt plures imperfectæ probationes. Alberi. in l.instrumẽta.C.de ꝓbat.Bal.in l.cũ antiquitas.versi.ij. quæro. C.de testa.& in l.ij.versic.sed pone.C. quorũ appellationes. Roma.ĩ consi.xcj.in fin.Anto.de Butr.in c.licet ex quadã.in fin.de testi.

49 Et ꝓpterea ex hoc infertur,ꝙ cũ testamentũ sit quid indiuiduũ,nõ poterit vna pars testamenti per aliquos testes ꝓbari, & reliqua ꝑ alios.ita Bal.in dict.l.cũ antiquitas. in loco ꝓximè allegato,vbi etiam Paul.de Ca.in versic.itẽ nota.Alex.in consi. clxxvij.versic.ij.principali fundamento.volu.secũdo, Corn. in ꝛsil.ccxxxviij.volu.iiij.Ias.in ꝛsi.42.vol.j.Alex.in d.l.cũ antiquitas,in fi.& ibi Ias.& ibi Cor.in vltim.nota.vbi etiã Rimi. versic. Item no.C.de testa.Roman.in consil.xcj. Bru. in tracta. de for. Felyn.in capitu.licèt ex quadam.versic.& adde Bal. de testibus. Trigon.singul.lxix.Bertrand.in consil.cxcviij.volum.j.Paris.in consil.clvj.volumine quarto.

50 Limita hãc cõclusionẽ,nisi testes deponerẽt se interfuisse toto testamento,sed nõ recordari nisi de cõtentis in sua depositiõe,qa tũc ꝓbarent super eo super quo ꝓræcisè & certè deponunt.Cor.& Alex.in dict.l.cũ antiquitas.& idẽ Cor. in cõsi. ccxxxviij. volu. iiij.Ias.in consil.xlij.volum.j.in consi.lxj, volu. primo.Bertrand.consi.clxxj.volum.ij.Trig.singu.lxix.

51 Quod maximè verum est si in eo super quo nõ ꝓcisè deponunt, se referant. Ias.in consi.lxj.numer. tertio,volu. primo.

52 Secũdò inferr ex limitatione prædicta, nã stante statuto ꝙ veniens de tali loco ad talẽ locũ,puniat tali pœna , nõ sufficit si aliqui testes ꝓbent vidisse vnũ euntẽ vsque ad dimidiã partem viæ.alij aũt testes dicant vidisse illum euntem ad reliquã partẽ viæ.Ita voluit Bal.in l.obseruare.versi.sed pone,dicit statutũ.C. quorũ appellationes.Roma.in cõs.xcj.Ias.in repet.l.admonendi.versic.tertio faciunt prædicta.ff.de iureiurand. & ibi Roma. num.95.Ias.in l.cũ antiquitas.versic.ego confirmo.C.de testa.

Contrarium Aret.in ca.præterea.versic. & ideo dicit Bal. de testib.& in c.licet ex quadã.eodem titul.Iason in l.cũ antiquitas.versi.in contarium.C.de testam.

53 Sed dubiũ nõ modicum insurgit,an testes quorũ aliqui dicant Titiũ possedisse primis quinque annis,alij verò deponant Titiũ possedisse subsequentibꝰ quinque annis,videant sufficiẽter ꝓbare Titium per decẽ annos possedisse,& ꝑ cõsequens ꝑscripsisse:& quidẽ Bal.ĩ l.testiũ.versicul.circa primas interrogationes.C.de testibus.tenet ꝙ sufficienter ꝓbent.& idẽ Aret. in dicto c.licèt ex quadam.de testibus.Ias.in l.cũ antiquitas. versi. in cõtrarium tñ.C.de testam.Saly.in l.testium.in ij.quæsti.C.de testib.Iason in d.l.admonendi.versic.quartò prædicta faciunt. Trigon.sin.lxvj.Rebuff.in tract.nominatio.

54 In contrariũ facit qd notat Bal.ĩ l.secũda,versicu.sed pone. C.quorũ appellatio.vbi tenet, ꝙ ad ꝓbandã ꝑscriptionẽ seruitutis viæ,nõ sufficiat si aliqui testes deponãt vidisse aliquẽ euntẽ legitimo tẽpore vsque ad certũ locũ,& alij deponant vidisse euntem ab illo loco per totã reliquã viam. qd dictum refert & sequitur Ias.in repet.d.l.admonendi.versic. tertiò faciunt prædicta.& in d.l.cũ antiquitas.versic.ego confirmo.

55 Sed tenendo primã opi.dicas idem esse qñ per aliquã dispositionẽ requirit,vt qs per quinquenniũ studuerit:sufficit enim aliquos testes ꝓbare de studio duorũ annorũ,alios verò de studio reliquorũ trium.Rebuff.in tract.nominatio.in xj. quæstio. princ.versiculo quartò quæro.

56 Et ꝓpterea parentela ꝓbatur per testes,quorũ aliqui dicãt Titiũ esse filiũ Petri,& alij Ioan.esse filiã Petri, nã cõiunctis his testibus fit plena probatio,ꝙ Titius & Ioanna sunt fratres. glo. in d.ca licèt ex quadam.in verbo,gradus.& ibi Anton. de Butr. declarando vt ibi per eũ.& Cardinalis ibi in fi.Abb.ibi & Aret. de testibus. Et ita voluit Inn.in c.series,de testib.Bal.in l.testiũ. versi.circa primas interrogationes.C.de testib.& in l.ij.C.quorũ appellationes.Iason in repet.l.admonendi. versicul. quartò prædicta faciũt.& in l.cũ antiquitas.versi.ego cõfir. C. de testa.

Contrariũ Hostien. in dicto ca.licèt ex quadã.versiculo, sed si quidam testes.& glossa in verbo postmodum,in capitulo,de parentela.el secundo.xxxv.quæst.vj.

57 Ioan.Andreas in dicto c.licèt ex quadã.in fine,pro concordia distinguit:nã aut probatio cõiunctiõis fit per verã scientiã, & tunc procedit prima opinio , aut fit per testes de auditu , & tunc ꝓcedit secũda opinio Hostien.cũ qua distinctione transit Ancharan.ibi in fine,& ibi Imol.in fine,Guido Pap.ibi in fine, & Henricus Boich,in dicto loco.

58 Et idẽ esset si qs vellet ꝓbare incestũ,nã sufficeret per duos testes ꝓbare cõsanguinitatem, & per alios testes ꝓbare cõiunctionẽ carnalẽ.Bal.in l.Gallus.§.ille casus.versiculo,iij.noto , & ibi Imol.versiculo,itẽ noto ꝙ licitum est.ff.de liberis & posthumis.Iason in repeti.d.l.admonendi.versiculo,secũdò faciunt.

59 Decimò limita,nã vt iungantur imperfectæ probationes, est necesse vt quælibet ꝓbatio,quæ iungi debet, sit saltem semiplena ꝓbatio.Bal. in l.spadonem. §. qui iura.ff. de excusat.tut. Ancharan.cõsi.276.Aretin. cõsi.75.versiculo secũdo,ꝙ quartus testis.Anton.de Butr.in c.finali,versiculo, ꝙ si recepti sunt, de iureiurando.Salic.in l.in bonę fidei.versic.visis quę semiplenã.C.de reb.credit & iureiur.Paul.de Cast.in consilio xcij.in fi. versiculo,in casu verò nostro. volumine secundo. Alex. consi. xx.& versi.finaliter.volum.iiij.

60 Contrariũ vt nedum cõiungãtur semiplenæ probationes, sed ẽt plures ꝓsumptiones,tenet gl.iuncto textu in l.instrumẽta.C.de ꝓb.& in l.ij.in §.j.in verbo , legitimis,ff.de excu.tut.gl. in c.accedẽs.el ij.in verbo oriundis. vt lit.nõ cõtest. & in ca.cũ

causam.in gl.ij.de proba.Ang.in l.non est verisimile.circa finẽ. ff.quod metus caus.Barba.in ca.fin.vers.& subtilius etiã.de succes.ab intest.& in rubrica,de probat.versiculo,quod probatur, versiculo, & dixi in d.ca.Bald.in l.si quis ex argentarijs.in §.j.in quarto notab.ff.de eden.& in rubrica,de probat.in prin.& in l. ea quidem.versiculo,argumentum.C.de accus.& in consi.iij.in fin.volum.iij.Roma.in consi.vij.& in consi.liiij.in fin.Socyn.in consi.lxxxix.versi.nam simul quodque.volu.j.Decius in consi. cxlvj.versic.vj.& vltimo.Calcan.in consil.lxxvj.Ioan.de Anan. in consil.xlix.versiculo,ex quibus potest dici.Aimo in ꝯs.xxxv. nu.6.& in consi.lxxiij.nu.20.& consi.clviij.nu.11.

61 Imò facilius coniunguntur plures præsumptiones, quàm coniungantur plures probationes ad plenam probationem faciendam,prout aliqui tenebant,quos Bald.refert.& Anton.de Butr.in d.c.veniens.el j.de testibus.

62 Prout etiam vnus testis iungitur cum præsumptione ad faciẽdam plenam fidem.Arch.in cap.oues,versi.in ead. gloss. ibi, præsumptionem.vj.q.j.glo.in ca.fin.in verbo , testes.de succes. ab intest.Bart.in l.j.§.ijdem Cornelio.ff.de quæstio.Bald.in ꝯsil. cxxxvj.circa fin.versic.persuadentes igitur.volu.ij.& consil.iij. in fin.volu.iij.Abb.in ca.cum causam.versicu.sed circa hoc.de probat. Aim.cons.xxxv.num.6.

63 Et similiter fama coniungitur cum alijs præsumptionibus. glo.fi.in capitulo,cum in Diœcesi.de vsuris.

64 Et scripturæ etiam duorum mercatorum super eodem facto plenè probant.Bald.in capitulo,quoniam contra.de prob. Aimo de antiquita.tempo.in j.part.num.279.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Papæ,seu Principi aliquid attestanti an plenè credatur.

1 SATIS confusè loquuntur Docto.in illa vulgari ꝯclusione,An Papę attestãti credat.iux.tex.in cle.j. de ꝓb.Ideò opportunũ visũ fuit oẽs cas⁹ colligere.

2 Et in primis hanc principalẽ distinctionẽ in hoc casu adhibendam esse existimo.nam aut Papa attestat̃ de suo facto proprio,aut de facto alieno:si de suo facto ꝓprio, tunc sua attestatio facit plenissimã fidem,& probationẽ, (de attestatione aũt de facto alieno,dicetur multò inferius suo loco)adeò ꝙ nec ꝯriũ ꝓbari poterit,vt est tex.in d.clem.j.de proba.& ibi gl. in verbo,Fecisse narramus.& ibi Anchar.& Imol.vbi etiam alij omnes.idem tenet Fely.in capitulo,cum à nobis.de testib.Hippo.in l.j.§.si quis dicetur.ff.de quæst.gl.pragm.sanct.

3 Et ideò si Papa dicit aliquem suum capellanum, seu cubicularium,statur suæ assertioni. Gem.consil.59.in princi.Aene. de Falco,in tract.Reser.Idem,si dicit aliquem familiarem suũ,Sarnen.super reg.de impetr.per obi.fam.Card.quæst.xiij.

Contrarium in hoc videtur tenere Rot.deci.cxcvij.in antiq. Bonif.in cle.j.nu.27.& seq.de probationib.

4 Idẽ si narrat aliquẽ renũciasse bñficio p ꝓcuratorẽ,qa creditur,ꝙ fuerit ꝓcurator,licèt ñ ꝯstet de mãdato,Boe.dec.cclxxxj.

5 Et idem quando asserit talem esse procuratorem, Ruin.in consil.cxlviij.num.7.volu.iiij.

6 Amplia hãc regulã,vt magis credatur Papæ quàm Notario. Andr.de Isern.in cap.j.versiculo,sed nunquid stabitur.in ti.qui success.tenea.Imò magis Papæ creditur, quàm pluribus Notarijs,vt dicit Ruin.in consi.ciij.volum.v.

7 Secundò amplia,idẽ esse si de facto suo, & alterius assereret, ꝓut in renũciatione bñficij. & ita tenuit Lap.in d.clem.j.dicẽs esse de mente Calder.& sequitur Imola vbi etiam Bonif.Fede. de Sen.ĩ ꝯs.cxvij.Staphil.de literis gra.& Iust.& declara vt p eũ.

8 Tertiò amplia,etiam si attestatur de facto alterius coram se facto,vt per Aret.in c.cùm à nobis.de testib.& ibi Fel.Aretin.in consil.xxiij.Socin.consi.cclxvj.volum.iij.

Contrarium tenet Lap.in d.clem.j.ex mente Cald.& sequit̃ ibi Imol.Ego aũt credo primã opinionem esse veriorem,ne Papa de mendacio arguatur.Vel dici põt pro concordia, ꝙ Papæ attestatio probat præsumptiuè, ita ꝙ transferatur probatio in eum,qui ꝯrium asserere vellet.& ita procedat.j.opinio,non autem probet plenariè,ita ꝙ non possit cõtrarium probari.& ita procedat ij.opinio.Alex.consil.xv.volum.v.

9 Declara vt prædicta procedant si sit assertio , secùs si fuerit narratio,prout Ruin.in consil.xlj.volum.j.

Contrarium in hoc tamẽ ipse voluit in cons.cxlviij.vol.iiij.

10 Quartò amplia ẽt si Papa attestet̃ de eo, qđ fecit,vel vidit, dũ erat Cardinalis, vel in minorib.constitutus.capi.querelã.de ele.clem.j.versiculo,intelleximus autem.de reliquiis, & vener. sanct.gl.in cap.j.de renuncia.in vj.in versiculo, statuti.gl.in ca. ad Apostolicæ.in verbo, promisisset.& ibi Domi.de re iu.in vj. Aret.in capitulo,cum à nobis.de test.Præpos.ca.fin.qui matri. accus.poss.Fely.in d.ca.cum à nobis.Iason.in repet.l.admonendi.de iureiu.Fely.in .c.pueris.in fi.de sent.exc.Ro.in sing.clxxij.

11 Et propterea creditur Papæ etiam si attestetur de volũtate sui pdecessoris.Rom.in ꝯs.cccl.Car.in cle.j.& ibi Imol.de ꝓba. Alex.consi.cxij.vol.v.Rot.in antiq.dec.cxcvij.Iason,in cõs.lxv. volu.ij.Alex.in consi.xv.vol.v.Rui.consi.xxxviij.vol.j.& consi. clxxxviij.& consi.ccxv.volu.j.& consi.cviij.vol.ij.

Contrarium sentit Bonif.in d. cle.j.& contrarium inaduertenter.dicit Rebuff.in pract.num.16.

12 Quintò amplia idem esse in Imperatore,vel in Rege nõ recognoscente superiorem.Paul.de Cast.in consi.cccxxxix.vol.j. Car.in consi.cxxviij.Alex.in consi.xj.volu.vij.Ruin.consi.xxxj. vol.j.& consi.xlj.vol.j.Maria.iun.in consi.lxv.& in consi.lxvj.& consi.lxxvj.volu.j.& consi.xcij.vol.ij.

13 Et in quolibet alio Principe, qui saltem de facto non recognosceret superiorem,Alex.in cons.xv.vol.j.& Signorol.in ꝯs. clxxxv.Bertr.in consi.cix.vol.iij.& consil.xj.vol.ij.Ruin.qui loquitur in Duce Ferrariæ,in consi.xxj.volu.j.& in consil.xxxj.& consi.clxxv.vol.j.& in consi.cc.volum.ij.

14 Et ꝙ Delphinus habeat iura Principis supmi, & in eo locũ habeat cle.j.de prob.voluit Bertr.cõsi.xlij.& seq.vol.j.in antiq.

15 Et quod Dux Mediolani habeat iura Imperij in statu suo, Ruin.consi.lxxxiij.& seq.vol.iij.

Contrarium,ꝙ regula ista non habeat locũ nisi in Papa, voluit Gemin.in ꝯs.xcv.Paul.de Cãst.in cõsil.xlvj.vol.ij.Felin.in c. cũ à nobis.de testib.Alex.in consi.cxij.vol.vij.Ias.in consi.lxxij. vol.j.Dec.in cõs.dxxviij.& in cõs.ccclvij.Franc.Cur.in cõsil.lxj.

16 Limita primam opinionẽ in principib.recognoscentib.superiorem,vt per Car.cõsi.xxviij.Fel.in d.c.cũ à nobis.de testib. Soci.in cõs.iiij.& in cõs.lxxvij.vol.iij.Ruin.in consil.xcviij.vol. iij.vbi dicit,ꝙ regula nõ hẽt locũ in ĩferiorib. à supmo prĩcipe.

Contrarium ꝙ ista dispositio procedat in omni Principe , ẽt recognoscẽte superiorem,Aim.de antiq.temp.in j.part.nu.41.

17 Declara ꝙ licèt istis inferiorib.credatur , tamen in contrarium admittitur probatio,Barto.in l.ambitiosa.ff.de decret.ab ordin.facien.Socin.in consi.xxxvij.vol.iij.

18 Concordando autem has opiniones,dic,ꝙ aut quærimus de his,q̃ gesta sunt corã Papa,& tũc hec nõ admittũt ꝓbationẽ in ꝯrium:secus autem quo ad inferiores,quia tunc recipiũt cõtrariã probationẽ.Aut q̃rimus de his,quæ non sunt gesta corã Papa , & tũc hæc proculdubio ꝯriam probationem recipiunt. Ista distinctio expsè sumit̃ ex verbis Rui.ĩ ꝯs.ccxxvij.n.6.vol.j.

19 Sextò amplia, vt etiã mandatum probetur ex verbis narratiuis Papæ,Rui.consil.xlj.vbi declarat.in fin.& seq.volu.j.& in consi.cclxxvij.volum.j.& consi.ciij.volum.v.

20 Septimò amplia idẽ esse ĩ quacũq; Papæ dispositione,siue sit pura,siue sit ꝯdõnalis, siue sit modalis,& Papa attestet̃ de facto suo,hẽt locũ dispõ d.cle.j.vt ibi tenet Pau.de Eleaz.& Imo.

21 Octauò ampla si attestat̃ de his,q̃ sunt iuris,quia stat̃ ipsius assertioni,ita ꝙ nec ꝯria probatio admittatur. Anch.in consil. cclxxxviij.inci.vltra alia solemnia.Soc.in consi.lxxxvij.vol.iij.

22 Nonò amplia,vt etiam stetur assertioni ipsius Principis circa contractum à se factum,Ruin.in consi.ccxv.vol.j.

23 Decimò amplia,vt talis assertio Papæ probet contra laicũ subditum.vt dicit Ruin.in consi.ciij.& seq.vol.v.

24 Primò limita hãc regulã ꝓcedere in bñficialib. seu in alijs spiritualib.in quib.Papa habet latissimam potestatẽ.c.ij.de pb. in vj.secus in ꝓphanis,vt dicit Abb.in d.ca.cùm à nobis.Rom. in l.sciendum.vers.præterea aduertendũ.ff.de verb.obl.Claud. in tit.qui feu.dar.poss.Dec.cons.ccccxlvij.Ias.in ꝯs.lxxij.volu.j.

Cõtrariũ tenet Areti.in d.c.cũ à nobis.& ibi ẽt Fely.de testi.

25 Vnde ego credo ita esse dicendũ,aut Papa attestatur super ꝓphanis ꝯ non subditũ,& procedit j.opinio, ꝙ non stet̃ suæ assertioni,vt tenet Abb.in c.ad audientiã.de pscri.& sentit Paul. de Castr.in d.consi.xlvj.vol.ij.Fely.in d.c.ad audientiam.Areti. in d.c.cum à nobis.Alex.in cõsi.xj.vol.vij.Dec.in cons.ccclvij. Caccialup.in tract.de Pens.xxiiij.q.glo.pragmat.sanct.Paris.in consi.xv.vol.iiij.Ruin.in consi.cxvj.vol.v.

26 Aut attestatur super prophanis contra subditum, & statur suæ assertioni,vt dicit Aret.in d.ca.cum à nobis.

27 Et licèt Fely.in d.ca.ad audientiam. teneat hoc tãtùm ꝓcedere qñ Papa iudicialiter deponeret,non autem qñ essemus in sola narratiua Papæ,tñ non credo hoc verum,quia si hoc procedit in narratiua aliorum Principum quo ad subditos suos,vt dicit Alex.in consi.xj.volum.vij.& in consi.xv.volum.v.multo magis hoc erit dicendum in Papa narrante.

28 Secundò limita,quia Papæ attestãti nõ creditur qñ ageret̃ de alterius graui piudicio,Paul.de Castr.in d.cons.xlvj.volu.ij. Anch.in consi.cccxcviij.Aret.consi.ccclxv. Gozad.in eo.ꝯs.v.

Dec.

Dec.in cap.quæ in ecclesiarum.de cõstit. & in consil.ccclvij. & cõsil.ccccclxxvj.in fi.& in cons.dcvj.& in sermone Cõcilij. Grammat.decis.lxv.nume.9.& seq.& decis.ciij.nume.227.& decisi.cv.nume.2.& pluribus seq.Cur.in consili.cxlij.Paris. in consil.xv.& in consi.lxvij.vol.iiij.Aim.in cõs.xlviij.& in cõsil. clxxj.& in tract.de antiq.temp.nu.44.in j. parte. Ruin.in cõsi. clxxv.vol.j.Staphil.de literis gratiæ,& iust.

29 Et propterea si Papa vellet priuare aliquẽ feudo,vel bonis suis,attestando ꝙ sibi cõstat de delicto,in hoc nõ staretur suæ assertioni.Abb.in cap.quæ in ecclesiarũ.& ibi Fely. de constit. Gemin.in consil.liij.Deci.in consil.dxliiij.& in consil.ccccxlv. Aret. in cõsil. clxv. Ias.in cõsi.xxxiiij.volu.j.Ias. in cõsi. lxxxvj. vol.iij.Dec.in consil.dcvj.Ruin.in consi.vij.volu.j.& cõsi. cxlvij.volu.j.& consil.iij.volumi.v.Rebuff.in concord.

30 Contrariũ tñ sentit Bal.in cõsi.cccxxviij.volu.j. qui tenet, ꝙ si Papa , vel Imperator reuocet feudũ ꝓpter ingratitudinẽ, de qua sibi cõstat,ꝙ in hoc stat̃ suæ assertioni.&idẽ sentit.Soc. cõs.cclxvj.vol.iij.Decius in cõs.dcvj.Car.in cõs.cxxviij.Afflict. super ꝯsti. regni.Paris.ĩ ꝯs.j.volu.j.Gozad.ꝯs.v.Soc.ꝯs.lxxxvij. volu.iij.Ruin.ꝯs.xxij.volu.j. vbi tenet,feudũ ꝓbari ex assertione Principis.& in ꝯs.ciij.vol.v.vbi declarat. Tñ prima opinio est verior,& ꝓpterea dictum Bal.in dict.ꝯs.cccxxviij.refert, & improbat Decius in ꝯs.ccccxlv.propter quod põt etiã meritò reprehendi qđ dicit Soc.in d.con.cclxvj. & in ꝯs.xxviij.vol.iij.

32 Primò limita tñ primã opinionẽ qñ Papa assereret cõstare de notorio,& inexcusabili delicto.Gram.decis.lxv. nume. 60,

33 Secundò Limita non ꝓcedere in beneficialibus. Anch. in ꝯs.ccxciij.Ruin.in ꝯs.xlj.num. 12. volu. j. & ita procedit quod notat Fely.in cap.cùm à nobis,versic.iiij.not.de testib.

34 Tertiò Limita,qñ princeps assereret, cũ ꝯsilio & cũ subscriptione Quæstoris,vt dicit decis.Neap.clxvj.num.7.in nouis.

35 Quartò Limita,qa stat̃ assertioni Principis circa benemerita etiã in præiudiciũ tertij,etiã ꝙ aliter non constaret de benemeritis,qñ Princeps in specie narraret benemerita. Ias.in cõs. ccxxvij.versic.viij.facit. volum.ij.

36 Limita tertiò principalẽ cõclusionẽ,qa licet in casibus in q b⁹ suprà dictũ est,Papæ attestationẽ plenissimã fidẽ facere,nec directò posse ꝯriũ ꝓbari,tñ poterit ꝓbari aliquod,qđ eneruet vires ipsius attestationis,& gratiæ desuper fundatæ: vt not.gl. in d.cle.j.in verbo,fecisse ꝓbam⁹.de ꝓbat.& sequuntur cõmuniter * alij.Gemin.in ꝯs.xxxiij.Feli.in d.ca.cùm à nobis.& in c. quanto.in fi.de psumpt.Gloss.Pragm.sanct.Paris.ꝯs.xv. vol.iiij.

37 Hoc autẽ quod dictũ est,per indirectũ admitti probationẽ in ꝯrium , declara,vt procedat tãtummodo circa facti ꝓbationẽ,nõ aũt circa iuris dispositionẽ,circa quã iuris dispositionẽ si Papa attestetur,nihil in ꝯrium adduci põt,nec ꝓbari, neque directè,neque indirectè,vt declarat Imola in cle. j. de probati.

38 Secundò declara,hoc nõ ꝓcedere qñ Papa disponeret nõ recipi ꝯriam ꝓbationẽ,sed omninò vellet vt staretur suæ assertioni,Grã.decis.lxv.num.60.& sequen.vbi alijs modis limitat.

39 Quartò limita regulã nõ ꝓcedere in assertiõe facta à Legato de latere,seu delegato,q Papã repræsentat , vt not. Alex. in consil.xxiiij. Anch. & Imol.in d.clem.j.de prob. & Aret. in ca. cùm à nobis.de testib.& in quib⁹ casibus credatur Legato de latere , plenè dicemus in sequenti conclusione.

40 Quintò Limita,qñ Papa aliquid attestat̃ , tanquã sibi narratũ à parte,qa tũc nõ credit̃ tali assertioni, quã facit ꝓpter narratiuã partis,vt p Imol.post Anto. de Butr.in d.cle.j.versic.hęc vera.de ꝓb.& ibi Bonif.Alex.in ꝯs.cxij.volum.vij.Franc. Curt. ꝯs.lxviij.Ripa in vj.respon.lib.ij.& Bellamer.decis. clviij. Aimo in consil.ciiij.& in tract.de antiq.tempo.vbi declarat.Ruin. in consil.xlj.volum.j.& in consil.xiij.volum.iiij. & consil. ciij. vbi declarat,volum.v.Grammat.decis.lxiiij.nume. 14.

41 Sublimita,nisi illud,qđ narrat̃,esset de facto ꝓprio ipsi⁹ Principis illud narrãtis,vt colligit̃ p Alex.in d.ꝯs.cxij. vol. vij. nã limitatio procedit in his,quæ sunt de facto alieno , non autẽ de facto proprio.

42 Sextò limita vt regula procedat, qñ Princeps agit ꝯ subditum,aliàs verò secùs:Soc.in cõsi.xxvij.volu.iij. Aim. in consil. ciiij.Et hæc pertinent ad primam partem distinctionis.

43 Si verò Papa attestatur de facto alieno (hæc aũt est posterior pars distinctionis initiò factæ) nõ gesto corã se,sed super tali facto fundat intentionem suam, tũc talis attestatio,etsi nõ faciat plenissimã ꝓbationẽ,ita ꝙ nõ possit ꝯriũ ꝓbari , tñ facit talẽ præsumptionẽ,vt onus ꝓbandi ꝯriũ transferatur in eum, q ꝯriũ asserere vellet,& nõ docto de ꝯrio , staret̃ suę assertioni: gl.in c.nõnulli.in verbo,speciali mãdato.de rescript. idẽ tenet glos.in d.clem.j.in verbo,Fecisse narram⁹.& ibi Paul.de Eleaz. Car.& Anch.de ꝓba.Car.ĩ c.post cessionẽ.de ꝓba.Bellã. decis. ccxc.Ruin.ꝯs.ccxxvij.vol.j.& in ꝯs.ciij.vol.v.Aim.de antiq.tẽp. Roma.in ꝯs.ccclxix.Domi.in d.c.si Papa.de priuileg.in vj.Alex. ꝯs. xv.vol.v.Soc.in ꝯs.cclxvj.volu.iij.Car.in ꝯs.cxxviij. Gemin. in ꝯs.xv.Fely.in c.cùm à nobis.de testi.& in ca. causam quæ. de testib.& in c.ad aures.de rescrip.& in cap.nonnulli. eo.tit.Lap. alleg.vij.Rom.in ꝯs.clxxx.Rota in antiq. decis. cxcvij. Imol.in l.ex hac scriptura.de donat.Ias.in ꝯs.xxxiiij.vol. j.& ĩ ꝯs. lxxxvj. vol.iij.& in ꝯs. 100.volu.iiij.Soci.in ꝯs.lxxxvij. volu.iij. Gozad. ꝯs.lxxxiij.vbi dicit,ꝙ hoc maximè procedit, qñ verba sunt geminata.Paris.consi.xvij.volum.iij.Ruin.in consil.iij.volu.v.Tiraq.de Retrac. num.49.Staph.de literis gratiæ & iust.

Cõtrariũ,ꝙ immo talis Papæ attestatio de facto alieno, etiã si Papa se fundet in eo,nõ faciat ꝓbationẽ,ẽt talẽ, q̃ trãsfundat̃ onus ꝓbandi ꝯriũ in aduersariũ,tenet Ioan.Andr. in reg. nõ licet.de reg.iur.in Mercu.Gul.de Mõte Lau.in cle.j. de ꝓbat. vbi Anto.de Butr.Imol.& Bonif.q attestãtur,Romanam Curiã ita seruare.Idẽ tenet Anto.de Butr.in c. post cessionẽ. de probat. Cal.ĩ ꝯs.ij.ĩ tit.de priuil.Dom.ĩ c.si Papa.§. fi. de priuil.ĩ vj. Oldr. in ꝯs.cclviij.Aret.ꝯs.xxiij.Rosel.in Monarch.Alex.ĩ ꝯs.cxij.vol. vij.Aret.in ꝯs.clxv.& in d.c.cùm à nobis.Curt. q attestatur istã sententiã esse cõem,* in ꝯs.xx.Ias.in consi. lxxvj. vol.iij. Socin. in consil.cxx.volũ.iij.Rip.in vj.respons.in ij.lib.Gra.decis. ciij, num.31.Quid si Princeps asserat se certificatum,qualiter talis assertio probet,vide Ruin.consil.xxx.volum.j.

45 Tertij censuerunt standũ esse omnino tali assertioni Papæ, etiã de facto alieno nõ coram se gesto , vt sentit glos.in verbo, Fecisse.dum exemplificat de mortuo,Anto.de Butr. in c. fi. de success.ab intest.Socin.in consil.lxxxvij.volum.iij.

46 Et propterea statur Papæ assertioni , asserenti in suis literis aliquem esse ꝓcuratorẽ talis,Feli.in c. cũ in iure. de off.deleg.Bellam.decis.cclxxxij.Rui.in consi.cxlviij.volum.iiij.

47 Et hoc ĩtellige,qñ attestatio Papæ nõ fit motu ꝓprio,sed ad partis supplicationẽ.tñ Papa nõ dicit,ꝙ ita sibi sit à parte narratũ,quo casu Papa censet̃ apponere cõditionẽ, ꝓut à parte supplicante narratũ fuerat,vt declarat notab.Imo.in cle.j.vers.prædicta limita,de prob.nam qñ motu proprio,dicetur inferius.

48 Sed ꝙ talis attestatio ĩ facto alieno nõ corã se gesto,in ciuilibus non faciat nisi semiplenã probationẽ,dicit Ioan. And. in regula.nõ licet.de reg.iur. in Mercurialib. quẽ sequitur Socin. in consil.cclxvj.vbi dicit,ꝙ talis attestatio æquiparatur famæ, Soc.in consil.lxvj.volu.iij.Imol.in d.clem.j.

49 Tenẽdo primã opin.limita secus esse si Papa nõ se fundaret ĩ talib⁹ verbis assertiuis, seu narratiuis facti alieni,vt ĩ cle.si summ⁹.de sen.excõ.c.si Papa.de priuileg.ĩ vj.& ibi not.Ioan.Andr.ĩ nouell.Anch.ĩ d.cle.j.vbi etiã Imol.Ro.ĩ ꝯs.clxxx.Rot.ĩ antiqu. decis.cxcvij.Cald.in ꝯs.ij.de priuileg.Domi.in c.si Papa.§.fin.de priuileg.in vj.Oldr.in ꝯs.cclviij.Socin.in cõsil. lxxxvij. volu. iij.

50 Et ꝓpterea verba priuilegij numerãtis aliquẽ locũ ĩter loca subiecta,nõ ꝓbãt subiectionẽ.Inn.in c.inter dilectos.de fide instrum.& idẽ in c.dudum.de priuileg.Rom.in consil.clxxx.

51 Quando autẽ dicatur Papa se fundare in facto alieno , vide Aimo.de antiquitate tempo.num.46.in j.part.

52 Tenendo secũdã opinionẽ , ꝙ talis Papæ assertio de facto alieno,nõ inducat ꝓbationẽ plenissimã,nec præsumptionem, per quã transferatur onus ꝓbandi cõtrarium in aduersarium;

53 Primò Limita istud nõ ꝓcedere quo ad aliqualẽ psumptionẽ,qa verba narratiua Papæ etiã in facto alieno , faciunt talem qualẽ præsumptionẽ,Ant.de But.& Imol.in cle.j. de ꝓba. Soc. in ꝯs.cclxvj.Alex.in ꝯs.xv.vol.v.Aim.de antiq.tẽp.j.parte.nu.4.

54 Secundò Limita si sumus in antiquis,in quib. verba narratiua Papæ etiã ĩ facto alieno,plenã faciunt probationẽ, Anto. de Butr.& Imol.in d.cle.j.Soc.consi.ccxlvj.Alex.in cõsi.vj. vol. j.& in consil.xv.vol.v.Ias.in consi.lxv.vol.iij. Decius in consili. ccccxlv.Aim.de antiq.temp.in j.par.num.33.

55 Tertiò Limita,nisi attestatio Papæ fiat motu ꝓprio,qa tũc ẽt ĩ facto alieno stãdũ esset suæ assertioni.Anch.ĩ d.cle. j. Anto. de Butr.& Imol.de ꝓb.Ant.de Butr.ĩ c.fi.de success.ab ĩtestato. Aret.ĩ c.cùm à nobis.de test.& in ꝯs.xxiij.Alex.in ꝯs.cxij. volu. vij.Oldr.in ꝯs.ccxxviij.Soci.in ꝯs.cclxvj.& in ꝯs.lxxxvij. vol. iij. Cor.in ꝯs.ccxxxix.vol.j.Rebuff.in cõcorda.super tit. de sublat. cle.literis.versi.tñ ex narratis.Et an posit in hoc casu cõtrariũ probari,dic vt per Staphil.de literis gratiæ,& iusti.

56 Quartò Limita,nisi appareret Papã attestantẽ de facto alieno,aliunde ĩformatũ fuisse,Ant.de Butr.& ibi Imol. in cle.j. de probat.Alex.in ꝯs.xv.vol.j.Aim.de antiq.temp.in j.parte.nu.4.

Contrariũ Soc.in consi.ccxxvj.Corne.in ꝯs.ccxij. volum.j.

57 Quintò Limita hãc partẽ,ꝙ attestationi Papę sup facto alieno sit adhibenda fides, vt nõ ꝓcedat qñ sumus in piudicialib⁹: vt puta si Papa attestat̃ aliquẽ de crimine diffamatũ, vt p Ioan Andr.in addit.ad Spe.ĩ tit.de inquis.§.nũc tractem. versic. hoc aũt notandũ.Abb.in c.cũ oporteat.de accus.Fely.in d.c.cùm à

nobis.& ibi Areti.& per eundem in c.per tuas.de probat.

58 Sextò limita principalē conclusionē ꝙ credat Papæ attestationi,ꝗa hoc fallit qñ Papa attestando erraret in iure, & in eo, quod est de iure clarũ,ꝗa tunc nõ statur eius assertioni,Fel.in c. cùm nobis.de testib.Ruin.in conf.xlj.vol.j.

59 Septimò limita principalem conclus. qñ cõstaret de ꝯrio eius,quod Papa fuisset attestatus,Zas.in consi.xvj.vol.ij.Ruin.ī consi.xlj.vol.j.& in consi.cxxj.volu.iiij.Aimo de antiq. tempo. num.45.vbi declarat.

60 Octauò limita qñ principaliter dubitaretur de eo, qđ incidenter Papa fuisset attestatus.ita Paris.in consi.cxiiij.vol.iiij.

61 Nonò limita qñ ꝯ illud,quod Princeps asserit, sit præsumptio,Ruin.in consi.xlj.vol.j.

62 Decimò limita,nam ista regula non procedit in literis inferiorum,vt puta Episcopi.c.fi.& ibi gl.& Doct.vj.q.ij.

63 Vndecimò limita,nõ ꝓcedere attestationē Papæ respectu laicorũ,sed tãtũmodò respectu clericorũ,Ruin.ī ꝓs.xiiij.vol.iiij.

64 Et generaliter ꝙ ista regula nõ ꝓcedat nisi quo ad subditos, nõ aũt quo ad nõ subiectos,ponit Ruin.in consi. clxvij.vol.iiij.

65 Duodecimò limita vt nõ credatur attestationi Papæ in eo, quod respicit propriam vtilitatem, etiam si per viã legis agat, Afflict.super constitutio.super Rub.de magist.procur. num. 3. Aimo de antiq.temp.in prima parte.num. 5.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Attestatio Cardinalis Legati quam probationem faciat.

1 OPeræpretiũ est, vt nũc videam⁹,qd in dicto Cardinalis Legati de latere, an faciat plenã ꝓbationē, prout videt tenere gl.ī c. nobilissimus. xcvij. dist.

2 Declara tñ vt hoc dictum sit intelligẽdũ quantũ ad hoc, vt ei credat, si asserat se legatũ,& ita loquit tex in d.c.nobilissim⁹.& ibi gl.no.& idẽ gl. in c. cùm olim. el j.in verbo,sine reprehensione.de priuileg.gl.ī ca.ad Apostolicæ,in verbo,,ppono.de re iudic.libro sexto. Abb. ī c.quod super his.de fide instru.&ibi Imol.& Fel.versi.j.ꝓclusio.Lap.alleg. xv.Hostien.quẽ sequit Dom.in c.j.de offi.legati.Pau.de Cast.& Sal.in l.j.Cde mand.Prin.Abb.in ca.quod translationē.in fi. de of.lega.Ant.de Bu.in c.ex literis.de in integ.resti. Anch.in cle.j. de ꝓba.Calder.ī ꝓs.ij.in tit.de of.leg.Aret.in c. cùm à nobis. de test.Philip.Franc.in c.cùm parati.de appel.Cor.ꝓs. clv.in fi.vol. j.Hippol.in l.j.§.siue dicat.ff.de quest. Fel. in c.cùm in iure peritus.de offi.deleg. & in c.ad eminentiã , de sen. excomm.A enæ. de Falco.in tract.reseruat.glo.pragma. sanct. Paris.in ꝓs. lxxxij. vol.j.Alciat.de præsump.in j.reg.in xlviij.præsump.

3 Ratio autẽ huius dicti est,ꝗa cùm nõ soleant Cardinales extra Curiam exire sine tali facultate, vel dignitate, ideò de facili creditur,quòd talem habeant facultatem.Hanc rationē ponit Abb.ī c.quod super his.& ibi Fel.de fide instr.Domi.post Host. in c.j.de offi.lega.in vj.Pe.de Anch.in cle.j.de prob.Aret.in cap. cùm à nobis.de testib.

4 Primò Amplia vt etiã ei credatur in his, quæ exponit ei, ad quem dicit se missum,vt dicit gl.ī d.c.ad Apostolicæ. in verbo, proponit.de re iudic.in vj.Aret.in c.cùm à nobis.de test.Fel.in c.quod super his.de fide instrumen.

5 Secũdò Amplia,vt etiã credatur in omnibus his , q̃ veniũt ī generali cõmissione,vt sunt ea,q̃ competunt Legato,ꝗa Legatus est,nã in his creditur assertioni ipsius Legati. si enim credit ꝙ sit Legatus,ergo etiã quo ad alia oĩa,q̃ ex eo veniunt, ꝗa est legat⁹.Gemin.in ꝓs.lxij.Imola & Fel.ī d. c. quod super his.de fide istr.Rota ī antiq.decis.clxxvj.Abb.ī c.ad eminentiã.de sent. exc.post Io.And.ibi,Domi.ī c.eos.§.j.de sen.exc.Bal. ī l.si qua p calumniã.circa fi.C.de epi.& cle.Deci.ī l.vnica.C.de mã.Princ.

6 Tertiò Amplia vt ẽt credat Legato de his,q̃ gesta sunt corã eo tanq̃ corã legato,Bal.in d.l.si qua per calumniã.C. de epi. & cle.Spe.ī tit.de leg.§.sequit.circa fi.refert & sequit Ant.de But. in c.qñ ꝯ.de prob.Spe.ī ti.de test.§.j. versi.sed quod dixi. Rom. in l.sciendum.ff.de ver.obl.Fel.in c.sicut.de sen.excom.

7 Et eodem mõ statur de his,q̃ facta sunt corã eo tãquã corã delegato,Brun.ī tract.lxxxviij.Staphil.de literis gratiæ, & iusti.

Cõtrariũ Anch.ī d.cle.j.de ꝓba.Are.ī d.c.cũ à nobis.de test.

8 Quartò Amplia idẽ esse in quolibet noto,& ꝓbo viro, ꝗa si asseri se legatũ,credit ei,p tex.in d.c. nobilissim⁹.& ita tenet in ti.de leg.§.superest.ver.quod tñ dicunt,& in §. excipiendo. ver.item exigitur.Abb.in c.cùm olim.circa fi.de priuileg. Inn. in c.cum in iure peritus.in prin.de offi.dele.Rom.in consi. lix. in iiij.dubio.Abb.in cõsi.xvij.in c.quod super his. de fide instr. & in c.ad eminentiã.de sen.excom.Hippol.in l.j. §. si quis dicatur.ff.de quest.Quod maximè verũ est in viro nobili.Tiraq. de Nobilita.capit.xx.numero 39.

Cõtra hãc limitationē tenet Abb.in d.c.quod super his. & ibi Host.Domi.in c.j.de of.leg.in vj.Ang.in ꝓs.clxxxij. Bart.in l. j.C.de superindic.lib.x.Corne.ꝓs.clv.in fine,vol.j.Fel.in c. cum non liceat.de præscriptio.Abb.in consi.xciiij.vol.ij.

9 Tenendo primã opinionē,limita ꝙ viro nobili asserenti se legatũ,credat,nisi agat de magno tertij præiudicio.ita declarat Abb.in d.c.cũ olim.de priuileg.el j.circa fi.Fel.in d.c.quod sup his.de fide instr.& in c.ad eminẽtiam. de sen. excom. allegant no.p Bar.in l.Palatinos.C.de colla.fun.fisca.lib. xj. & idẽ tenet Alcia.de præsumpt.iij.reg.in ij.præsump.nu.3.

10 Secundò limita,nã nõ stat dicto Cardinalis Legati asserẽti se habere cõmissionē in his,in quibus requirit facultas specialiter cõcessa,q̃ nõ veniunt in generali cõmissione, Gemin.ī ꝓs.lxij.Bal.Imola,& Fel.in c.qđ super his,de fide instru.Domi. ī c.j.de of.leg.in vj. Bal.in l.si qua p calumniam. circa finẽ. C. de episc.& clc.Ant.de Bu.in c.cũ in iure.de of.dele. & in c. sua. de of.vicar.Abb.in ç.quod translationē.de of.legat.& in c.ad eminentiã.de sentẽ.excom.& in ꝓs.xciiij.in ij.dubio.vol.ij. Anch.ī cle.j.de prob.Pau.de Cast.in l.j.C.de mand.Princ.& ibi Decius. Corn.in consi.clv.in fine.vol.j.Paris.in consi.ij.volum.ij.Aenę. de Falcon.in tract.reserua.Deci.Tholos.cccclxiij.

11 Sublimita hãc limitationē, qñ Legat⁹ pluries huiusmodi specialia exercuisset,Fel.in c.cum in iure peritus. de of. deleg. Bal.in l.exempla,in fine,C.de proba.Cald.in ꝓs.ij.in tit. de offi. leg.Fely.in d.c.quod super his.de fide instr.& ꝓpterea dicit Decius in l.vnica.C.de man.Princ.supradicta non procedere , qñ Legatus esset in quasi possessione exercendi reseruata.

Contrarium Aret.in c.cum à nobis.de testib.

12 Tertiò limita in his , quæ de consuetudine solita sunt cõcedi ipsi Legato de latere,licèt non veniant in generali commissione,vt not.Abb.in d.c. ad eminentiam. de sen. excom. & ibi Fel.& Abb.in c.quod super his.de fide instru.

13 Quartò limita,ꝗa ex cõsuetudine in Rom. Cur.recepta, statur assertioni Legati indistinctè,gl.in clemen.j.in verbo, reseruasse narramus.de probatio.Io.And.in c.cõstitutus.de app. Abb.in d.c.quod super his.ex mente Ioan.And.ibi. Alexan. in consi.cvj.volum.ij.glo.v.prag.sanc.

Hoc autẽ,quod dicit de cõsuetudine, declara qñ ista cõsuetudo ꝓbaretur,Aret.in c.cũ à nobis.versi.sed certè Spe.de test.

14 Secundò hoc declara,vt ex cõsuetudine Rom.Cur.credat Cardinalibus in cõmissis sibi à Papa,nõ aũt in aliis , Soc. cons. xcix.nu.13.vol.iij.post Bellam.in consi.xvj.vbi dicit ita vidisse iudicari in Curia,per tres sententias diffinitiuas.

15 Quintò limita,ꝗa nõ credit Cardinali asserenti se delegatũ,seu causam sibi cõmissam viuæ vocis oraculo,Inn.in c.cum olim.el.j.in gl.fi.de priuileg.Anto.de But.Imola, & Fel.in d. ca. qđ sup his.Abb.in c.præterea.de dila.idem sentit Abb. in d. ca. cùm olim.dũ allegat text.in c.cũ in iure peritus.vbi Fel.latè sequitur istam partem.Deci.Tholos.cccclxiij.& ibi Apostilla.

Cõtrariũ,ꝙ imò Cardinali attestanti se delegatũ in aliqua cã,credat,tenuit Host.in summa,in ti.de of. dele.sub rub.de recusa.Spe.in ti.de ꝓba §.interdũ.versi.qd de auditoribus. Abb.ī d.capitu.ꝙ super his.Bald.& Sal.in l.iurisiurandi.C.de testibus. & idem Saly. in l.j.C.de manda. Princ. Alex. in ꝓs.xcij. volu. vj. Rom.consi.lix.in iiij.dubio.Abb.consi. xvij.incip. In causa Ortonelli.in fin.vol.ij.Paris.consi.cxxxij.vol.ij.Ruin.consi.xc.vol. j.& maximè si asserat aliqd viuæ vocis oraculo sibi cõmissum, vt dicit Gramm.qui alios allegat in consi.ciuil. xxiiij. nume.9.

16 Sextò limita,vt nõ credat quo ad reseruata in his, in qbus agit de ꝑiudicio tertij,Abb.in c.sicut.post gl. primã, de sen.excom.& in d.c.qđ super his.de fide instru. & vtrobiq; Fel. & idẽ Fely. in c.ad eminentiã.de sen.excom.Corn. ī ꝓs. clv.ī fi.vol.j. Ias.ī ꝓs.lxxij.& ī ꝓs.ciiij.vol.j.Deci.Tholo.& ibi apost. cccclxiij. gl.prag.san.Paris.in consi.cxxxvj.vol.iiij.Aimo in consi.ciiij.

17 Et ꝓpterea nõ creditur summo Pœnitentiario asserẽti se habuisse cõmissionē viuæ vocis oraculo à Papa,Gozad.ī ꝓs.xlj.

18 Secus in his,q̃ principaliter nõ inferunt ꝓiudiciũ, vt no. Ang.in ꝓs.clxxxij.& in l.quæcunque.§.fi.ff.de public. Deci.in l. ij.C.de manda.Princ.Ias.in repe.l.admonendi.ff.de iureiur.

Contrariũ Anch.in cle.j.de proba.Aret.in d.c.cum à nobis. Nicell.concord.ad Bar.cccxxvj.Ruin.consi.xc.vol.j.

19 Septimò limita,ꝗa nõ stat dicto Cardinalis asserentis alicuem familiarem suũ, ad effectũ vt de ipsius beneficiis possit disponere,Sarnen.in reg.de impetr.per obit.fam.Car.q.xiij.

20 Et nota,quia maximè credendũ est Cardinali asserenti de cõmissione sibi facta à Papa, qñ Papa est præsens,ad quẽ facilè recurri põt,ꝗa tũc nõ est ꝑsumendũ ipsum mentiri.Imola in d. c.qđ sup his.& ibi Fel.de fide istr.Ias.ī repe.l.admonẽdi.de iureiurã.& in ꝓs.cxlv.vol.iiij.& in ꝓs.ciiij.vol.j.Alex.in d.c.nobilissimus.circa fi.Barb.ī tract.de ꝑst.Car.in ij.par.in j. q. Grã.ī ꝓs.liij.

& in consil. xxiiij.Paris.in consi.xj.& cõs.cxxxij.volum.iiij.

Contrarium tenet Dec.in dict.l.j.C.de mand.Princip.

21 Et facit ꝓ prima opinione: nã mandatũ Principis non ꝓbatur,nisi per scripturam. l. vnica, vbi Docto.C.de manda.Princ.l. vnica,vbi Bart.C.de superindict.lib.x.

22 Et tñ hoc non habet locũ qñ Princeps est in eadem ciuitate,quo casu de facili põt haberi copia mandati Spec.in tit.de ꝓba.§.videndũ.versi.auditorib⁹.quem refert,& sequit Roma.in l. sciendum.ff.de verbo.obliga.Ias.in cõs.cxlv. volu. iiij. & in l. ex quacunque.ff.si qs in ius vocat.nõ ierit.Bald.in l.aliqñ. q. iiij.ff. de offi.Præsid.Grammat.consil.liiij.nu. 17. & decis.xxxvj.nu.27.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Doctor asseuerans ita esse consuetudinem,quam probationem faciat.

VARIAE sunt Doct.opiniones in illa quæstione, An doctori attestanti consuetudinem, credat,nisi ꝯrium probet,,put voluit Bartol.in l.de quibus.in repetitio. ff.de legi.Bald.in cap.cum dilectus. de cõsuet. Cuma. cõs.lvij.incip,Monasteriũ.ī fine,& ꝓs.clxix.incip.Viso testamento.circa medium,Bart.Vero.cõs.lviij.incip.Paul. Faber. Paul. de Castro in consil.clxiiij.incip.In præsenti causa.volu.ij.Lanfrãc.ī repet.c.qñ ꝯ.in versic.responsiones.de ꝓbat.Decius q dicit istã partem* cõem,in cõs.ccccclix.& in.§.mutui datio. in ij.lect. in l.ij.ff.si cert.pet.& in cõsili.ccccccxcj.& in cõs.ccccccxciiij. & in cõs.cccccxl.in qbus locis attestatur istã esse cõem opinio.& in cõs.ccccccxcj.Calca.in consl.lxij.Ripa in iij.resp.in iij.lib.Barb.in cõs.viij.volu.j.& in cõs.xxiij.ij.volum.Socin. in consil.lxvij.& in cõsi.cxviij.vol.j.& in cõs.257.& in ꝓs.cclxxv.Ias.in consi.clxviij. volu.ij.Paris de put.in tract.syndi.Franc.Curt.in cõsil. lx. vbi hãc dicit tutiorem,& in consili.seq.Guid.Papæ q.cxxxix.& in consi. xij.& in cõs.xviij.Chassa.in consil.lxiiij.& in consuet. Burgund. Rebuff.in concord.Gozad.in cõs.lix. vbi dicit cõem, *Bertr. in consil.xj.volu.ij.Lofred.in consili.x.

Contrariũ Bal.in l.si is,qui.§.si antiphona.ff.de pignor.& in l. consentaneũ. in v. opposi. C.qũo, & qñ iud. in l. fin. C.de fideicõmiss.in l.cùm quidã.§.qđ dicitur.circa finẽ. ff. de acquirenda hereditate.Imol.in l.prima,§.nũtiatio.ff.de oper.nou.nũc.Alex. in l.post dotem.ff.soluto matrimonio,& in cõs. 50.volu.v.Aret. in cõs.cxxxij.incipi.in causa,quæ vertitur.Corn.in consi.lxxxiij. incip.circa primũ.Deci.qui dicit istã esse opinionem cõem.* in cõs.ccccij. & in cõs.ccccclxxij.& in cõsi.cxlij.Socin.in cõsi.xcvij. incip.præsens cõsultatio,volumi.tertio.Corn.in cõs.lxxxiij. incip.circa primã.vol.iiij.Ias.in l.de qb⁹.ff.de legib.Hippol.in sing. xlij.num.41.& seq.Barbat.in cõs. xliij. volu. j. nu. 17. Curtius in cõs.lxxix.idem videtur de mente Alex. in consil. 50.vol.v. & in consi.v.& in consi.xxvj.vol.iij.Purpur.in l.prima , de transactio. & in l.transigere.C.de trans.Hippoly.in pract.crimi. §.constãte. Grammat.in xiij.voto ,Chassan.in consuet.Burg.Ripa libro j.in tertio respon.Gemi.in c.j.de constitutio. in vj.Gozad. in cõsilio xxxv: Ioan.de Sylua,in tract.de Benef. Bertran. in cõsilio cxliiij. volu.iij.& in consi.clxxxj.vbi dicit istam communem* vol.iij.& in consilio ccxc.volu.iij.& consilio cxxiiij. volũ.j. & in consilio clxij.vbi dicit istã cõem* opinionem.Rochus in c.fin.in versic. quintò,quæro an Doctori.de consuetud.in impressione parua. Aimo in consi.clxvj.tenet ꝙ non credat in totũ, sed faciat præsumptionem,propter quã trans fertur onus probãdi ꝯriũ in adversariũ.vbi dicit hanc magis commu.Grat.in consi. xij. volu.j. vbi dicit cõmuniter * teneri,& in consi.iiij.volu.j. & consi. xiij. vol.j. vbi dicit communiter * teneri,& consilio cxj. volu.ij.Maria.Iun.consilio lx.volu.ij.Ruin.cõsilio cxj.vol.v.Gofred.in cõs. xlij.Paris.vbi dicit istam commu.* in consil.xxv.volum.iij.& in consilio xxxj.volu.j. in consilio clviij. vol. iiij. Gozad. consilio lix.num. 18.vbi dicit hanc magis * communem.

2 Amplia istã secundã partem etiam si non modò vnus,sed plures Doctores attestentur de consuetudine, Alex.in l.post dotem. ff.sol.matr.Decis.Neap.clxxvj.in ij. dubio,in j.difficultate.ī nou.

3 Cõcorda istas duas opiniones vt per Guald.caut.xxxv.de substitut. vt prima opinio ꝓcedat tãtummodo in illa curia , in qua versat⁹ est Doctor,ꝗ i suis scriptis de aliqua ꝓsuetudine attestat: nõ aũt in aliis locis.& ita ꝓcedat ij.opinio.Et ita Hispa. in Rubr. de donat.inter vir.& vxor.§.hodie tñ de consuetudine.num. 1.

4 Brun.in consilio lxvj.declarat regulam procedere qñ Doctor famosus attestaretur de consuetudine vnica,seu vniformi: aliàs secus ibi in versic.secus si doctor.

5 Et nota,ꝙ creditur glossatori constitutionum , ꝙ cõstitutio, super qua scribit,nõ sit in vsu,Afflict. super consti. aliàs v. super tit.de proba.experien.medic.in cõsti.incip.vtilitati.num.4.

Contrarium Rochus.in capit.fin.de consuet.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Scriptura informis in Archiuio reperta,an faciat fidem.

ARCHIVIVM dat robur scripturæ nõ authenticæ, Auth.ad hæc.C.de fide instr.& ibi glo.pen. & fina. & ibi Bart.in princ.& in Auth.& si ꝯctus.in j.lect.versic. venio ad Auth.ad hęc.de fide instr.& ibi Bald.versic. itẽ scriptura.& ibi Ang.versi.ij.& scriptura. & versic. ij.& vlti.not.& ibi Cyn.versi.item qñ ꝓferr,& Fulgos.versi.in gl. iij.in c.cũ causam.versi.item credit instrumẽto. & ibi Host.vers. ex instrumẽto ꝓducto.de ꝓbat.& ibi Ant.de Butr.ver.in quantũ glo.dicit.& Imola versic.in gl.j.& Henri.versi. super eod.c. & ibi Abb.versic.ij.dicit glo.et glo.in c.ad audientiã.in verbo,librum censualem.de ꝑscript.Saly.in l.comparationes.versi.v.scriptura est.C.de fide instru.Inno.in c.j.de procur. versi.& ista gesta.& ibi Ant.de But.in fi.versi.qñque quædã.& ibi Imola. versic. qñque verò.Ioan.Andr.in addi.ad Spec.ī tit.de instr.edit.in §.nũc dicendum.in addi.magn.circa princ.versi.nã statur , & circa fi. versic. sup supplemẽtũ,Ant.de But.in c.ij.vers.non⁹ casus. de fide instr. Roma.consi.clxv.Card.in cõs.lxxij.versic.in ꝯriũ qa acta, Alex. consi.cxxxviij.versic.nec obstat ꝙ dicat.volu.j. Chassa. in ꝓs. xv. Bertran.cõs.clxxij.versi.& fuerũt extracti.volu. ij. in nou. Corn. cõs.clxxj.nu. 10.versi.& ideò videt.volu.j.Alex. in cõsi. ccxlv. in fi.versi.præterea vltra dictũ librũ.volu.vj.& nu. 3 . versic. confirmatur.ij.& in Apostill.ad Bar.in dict.Auth.ad hæc. Grat.consili. cxxij.Gemin.ꝓs.lxxxij.versic.sed opponitur.cũ versi.seq.Abb. in c.ad audientiã.versic.glo.iiij.de præscriptio.Florian. in l. centus. versic.extra glo.nota. de proba.Ias.in l. admonendi. versicu. qd autem sit de libris.ff.de iurciur.

2 Primò Amplia,vt regula ꝓcedat etiã ī exemplo recondito in Archiuio,vt dicit Angel.in auth.si qs in aliquo.versi.forsan etiã credereť. C.de eden.& ibi Ias.versic.vltra Bar.fallit.v.& ibi Alex. in versic.vj.fallit,Bal.in l.gesta.ī finalib⁹ verbis.C.de re iud.Rom. in ꝓsi.cv.in fi.Fely.in c.ad audientiã.versi.iiij. conclusio. de præs. intelligit etiã in exemplo extracto ex Archiuio.

3 Secũdò Amplia,etiã si in dicto Archiuio nõ sint aliq̃ alię scripturæ authenticæ,vel nõ authenticæ.Aret.in c.cũ causam.versi. aliquãdo reperitur scriptura.de ꝓba.Fely. in ca. ad audientiam. versicu.v.conclus.de præscript.

4 Tertiò Amplia,etiã si non probet cõsuetudo, ꝙ scripturis ex tractis ex dicto Archiuio credatur,vt dicit Aret. in dict. ca. cum causam.versicu. sed hoc vltimum. de probatio. Aimo de antiq. temp.in j.par.numer. 194.& seq.

Cõtrariũ sumit ex not.p Ioan.Andr.in addit. ad Specul. in tit. de instru.edit.§.nunc dicendũ.in addit.mag.in versic.quintũ sup positum.cum seq.Socin.consi.cclviij. versi. cõfirmatur ista cõclusio.Fely.in cap.ad audientiã.versi.j.conclusio. de præscri.

5 Quartò Amplia , vt supplicatio ex Archiuio publico ꝓducta inducat notorium.Rom.consil.ccc.l.

6 Quintò Amplia,vt scriptura sumpta ex Archiuio præualeat etiam probationi testium,Rom.consil.cccxix.

7 Sextò Amplia,vt scriptura,quamuis priuata,posita in Archiuio præualeat alteri scripturæ eiusdemmet scribentis nõ positæ in Archiuio,Roman. consil.cccxix.Fely.in capitulo,ad audientiam.vers.octaua conclusio.de ꝑescript.

8 Septimò Amplia,vt etiã scriptura recondita in Archiuio ecclesiæ,vel monasterij faciat fidem,maximè si de ꝓsuetudine fides solet adhiberi, Aimo ꝓs.clviij.nu.4.Alex.ꝓs.clxxxvij.n.2. vol.vij.

9 Octauò Amplia,vt regula procedat etiã si agatur de magno præiudicio,Corne.in con.clxxj.nume. 10.volu.j.

10 Primò limita,qñ scriptura esset manu publica scripta, secus verò si esset scripta manu priuati,ita Bart.in dict.Auth.ad hæc.in ij.lect.in versic. pro declaratione huius glossæ.

Contrariũ Paul.de Castr.in d.auth.ad hæc. vers.ꝯ opponitur. de fide instr.Ioan.Andr.in addi.ad Specul.in titul.de instru.edit. §.nũc dicendũ.in addit.mag.circa princ.versic. nec stat , & circa fi.versi.secundũ supplementũ,qui declarat.Ias.cõs.xxxiiij.nu.8. versi.nec obstat.volu.j.qui intelligit,siue sit Notatius siue non, dummodò sit persona à publico deputata , quæ scripturã fecit, Ias.in repet.l.admonendi.versic.x.casus est.de iureiuran.

11 Secũdò limita,vt ꝓbet in territorio,i quo est Archiuũ. Bal. ī l.exemplo.ī fin.versiculo terti⁹ casus.C.de ꝓbatio. Ioan.Andr. in addit.ad Specul.in tit.de instru.editio.§.nũc dicendũ.in addit. mag.circa finem,versic.fm supplementũ. cum versic. sequenti. Bald.in Rubr.C.de fide instru.versic.& restat dubiũ. Alex.in dict. auth.si qs in aliquo.versic.vj.fallit.& ibi Ias.versi.vltra Bartolum fallit v.Alex.cõsi.cxxxviij. versic.nec obstat ꝙ credatur. volu.j.

Decius in dict.auth.si quis in aliquo. versic.vj. fallit.Alex. cõsil. xvj.versic.qa respondeo primò.& consil.xxiij.versicu.qa etiam posito.volu.qnto.Socin.ꝓs.clxxxvij.versic.sed ad p̃missa respondetur.Purpur.in dicta authen.si qs in aliquo.versi.vj.fallit.Aim. de antiquit.tempo.in prima parte,nu. 146.& sequenti.Iacob.in dict.authen.si quis in aliquo.versic.vij.fallit. C. de eden. Maria. iun.ꝓs.ij.versi.secundò principaliter.vol.ij.Bertr.ꝓs.clxxij.versi. & fuerũt expressę.vol.ij.Ale.ĩ apostil.ad Bar.ĩ d.auth.ad hæc. C. de fide instru.Flor.in l. census. versicul. extra glo. nota. ff. de ꝓbationibus.Felyn.in c.ad audientiã.versic.secunda cõclusio. de ꝑscriptio.Vel extra territoriũ ꝗ̃ subditum,vel ratione ꝗctus,vel alia ratione.Baldus in l.exemplo,versicu. tertius casus. C. de ꝓbationibus.Socin.ꝓs.cclviij.versicu.præterea nũc scriptura, Iacobus in dicta auth.si quis in aliquo.versic.vij.fallit.qui limitat vt etiã infra territoriũ quoad non subditos non operetur, Maria.iun.consili.ij.versiculo ij. principaliter, volumine secundo.

Contrarium ꝙ credaẽ extra territorium ꝗ̃ nõ subditũ, tenet Aret.in c.cùm causam.versi.sed licet ista distinctio.de probat.

12 Tertiò limita,vt scriptura ex Archiuio extracta crimen nõ probetur,ita Iason, consil. xxxiiij.versic. quia ego respondeo. volu.j.Aimo de antiq.temp.in prima par.num. 198.

13 Quartò limita,simodò in dicto Archiuio nõ reponanẽ nisi publicæ scripturæ,secus verò,qñ in dicto Archiuio reponerẽtur etiã scripturæ nõ publicæ.Socin.ꝓs.cclviij.versicu.quinimo si ẽt in loco.Aretin.in c.cũ causam. versicu.nã aliqñ scriptura. de probatio.Corn.ꝓs.cxlij.nume.6.volumine tertio. Decius ꝓs. cccclviij.Abb.in dicto c.cùm causam.versic.quandoque agitur de magno p̃iudicio.de ꝓbatio.Flor.ĩ l.census.versic. extra glo. nota.de ꝓbatio.Fely.in c.ad audiẽtiã.versi.v.ꝙclusio.de p̃script.

Contrarium Aim.de antiquit.temp.in j.par.numer. 194. vbi declarat quomodo saluari p̃sit dicta limitatio.

14 Quintò limita,qa nõ sufficit cõmentariensem dicere ꝙ extraxit ex Archiuio publico,sed necesse est,vt fidem faciat,quòd erat scriptura Archiuij, Corn.consi.cxlij.versic.restarent.volu. iij.Dec.ĩ dicta auth.si qs in aliquo.ĩ vj.fal.& colligitur ex verbis Abb.in capitulo,ad audientiam.versic.glo.iiij.de præscript.

Cõtrariũ colligiẽ ex verbis Gemi.cõ.lxxxij. ver.sed opponiẽ.

15 Sextò limita,qñ in ipsa scriptura in Archiuio recondita diceretur illud esse exemplũ,qa tunc non videretur probare, ex quo est reposita tanquã copia, & nõ tanquã publica scriptura. Deci.in auth.si quis in aliquo.versic.vj.fallit.C.de edend.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Negatiuam allegans illam debet probare.

VERA est illa cõclusio, ꝙ negatiua est probanda per illum,q se fundat in ea.Innoc.in c.super his. de accus. versicu.sed qd dices.Bart. ꝓs. xciiij. & in l. in illa. ff. de verbo.oblig.Cor.ꝓs.cxxiij.volum.j.& consil. ccl. eod. vol.Host.in dict.c.sup his. & ibi Ant.de But.Bart.ĩ l.actor quod asseuerat, versic.nunc quæro.C.de proba.& in l.si p alium.§. dicere.ff.ne qs eũ,q in ius voc.est,vi exim.& in l.itẽ ait Prætor. ff. ex qbus caus.maio.& in l.si qs cõsortiũ. & ibi Ang. C. de Fabri. lib.xj.Dom.in c.j.in iij.not.de cõfess.in vj.Innoc.in c.ꝓposuit.in fi.de cler.excom.minist.Lap.alleg.lxxxix.in fi.Rota ĩ nou. deci. ccccxliiij.in fi.& decis.Bisignet.vj.de p̃ben. Fely. in c. sup his. de accus.Cassad.deci.iij.de reg.Cancell.Ioan.Andr.in regu.infamibus.de reg.iur.in vj.sentit glo.in l.si verò.in §.q ꝓ rei qualitate. ĩ verbo,dubiteẽ.ff.q satisfda.cog.Anto.de Butr.in c.fi. de p̃sumpt. & in c.bonæ.el.j.de elec.Bal.in l.q accusare.in fi.C. de eden. in l. cũ mulier.ff.sol.matr.& istã dicit *cõem Alex.in dict.l.in illa. ff. de verbo.obliga.Imola in l.ex facto.§.si quis autem.ff.ad trebell.

2 Ratio est �means Bald.quia potius quis tunc agit, vel accusat, q̃ neget.in l.ab eo.C.quomodo & quando iudex.

Contrariã regulã,ꝙ negatiua non debeat probari, facit Io. Andr.in regula, sine possessione. versic.ad declarationem tñ. de reg.iur.in vj.tñ in fi.sentit ꝗrium,ibi,per quam decretalem satis posse attentari.Specul.in negatiua facti tenet ꝗrium,in tit.de ꝓbat.in §.probare.numer.6.sentit etiam Bartol.in l.ei incumbit. circa finem.ff.de probat.

3 Alberi.verò dicebat in l.ij.C.de iure emphyt. ꝙ in criminalibus proponens negatiuã,illã probat,nõ in ciuilib⁹: & dicit hoc esse de mente Innoc.in capit.super his.de accusat.

4 Limita hãc secũdã partem, nisi ꝗ̃ negantem sit præsumptio, qa tũc ipse negans probat etiã, ꝙ aliàs non probaret, Bart.in l. ei incũbit.in fine,ff.de ꝓbat.Tenẽdo primã opi.q̃ est*cõmunis,

7 Primò Amplia siue sit actor,siue sit reus ille, q ꝓponit negatiuã ad fundandã suã intentionẽ,Innoc.in dicto c.super his.Iaſ. in l.in illa.ff.de verbo.obliga.Albe. de Rof. in l.ei incumbit.nu. 5.de probationibus.Bald.in l.ij.C.de iure emphyteutico.

6 Secũdò Amplia siue sit negatiua facti,siue sit negatiua iuris, vt per glo.in l.ij.ff.de probatio.Innoc. in dicto capit. super his. Iason,in dict.l.in i la.Saly.in l.ei incumbit.de probat.

7 Declara,vt p Alberic.de Rosa.in l.ei incumbit.numer.6.ff.de proba.vt hoc procedat quando negatiua iuris consistit in his, q̃ sunt de genere permissorum: secus si consistit in prohibitis.

8 Tertiò Amplia etiam si sit negatiua qualitatis, vt per glo. in d.l.ij.ff.de probatio.Anto. de Butr. in dicto ca. super his. versic. & hæc vera.Ioan.Andr.in regula, Infamibus. in secunda oppos. primæ par.de reg.iur.in vj.Fel.in capit.fi.de præsump.Bart.in l.in illa.in fi.ff.de verbo.obliga.Saly.in l.ei incumbit.ff.de probat.

9 Declara,vt per Alber.in d.l. ei incumbit. nu. 7. vt hoc habeat locum in negatiua qualitatis naturalis, non autem in negatiua qualitatis accidentalis,per exempla ibi per eum apposita.

10 Quartò Amplia etiã si sit negatiua causa exercitij actionis, vt dicit Bart.in l.in illa.versi.itẽ si est causa.ff.de verb. obli.refert, & sequitur Anto.de Butr.in dict.capit.super his.versicu. Tu dic clarius.Ioan.de Anan.ibi. Bal.in l.ij.C.de iur.emphyt.

11 Quintò Amplia etiã si negatiua sit causa officij iudicis,vt q̃ Bart.in d.l.in illa.versi.itẽ si negatiua.refert, & sequitur Anto.de Butr.in d.capitu.super his.versicul.idem si negatiua. & ibi Ioan. de Ana.Baldus in l.ij.C.de iur.emphyt.

12 Sextò Amplia etiam si sit negatiua improbabilis, vt dicit Dom.in c.j.de ꝓfes.in vj.in iij.not.Imola in l. in illa. versic. & idẽ dicas si sit negatiua.ff.de verb.oblig.Paris.consi.cxxxviij.vol.iiij.

13 Septimò Amplia etiam si agatur ciuiliter,siue criminaliter, proponens negatiuam pro fundamento suæ intentionis, illam probat,Innoc.in d.capit.super his.& ibi Anan.

Contrarium sentit Bar.in l.in illa ff. de verbo.obliga. versi. p̃dicta vera,nisi sit præsumptio.

14 Ex prædicta regula infertur ꝙ q negat fuisse factã solutionẽ alteri,& sic asserit nõ fuisse solutũ, talis negatiua probatur per illũ,q hoc dicit,vt per Inn.in dict.c.super his.& ibi Hostien.in §. cum autẽ.& ibi Ioan.de Ana.Bald.in l.in ꝗctibus.in §.illo. C. de non nu.pec.& in l.cũ mulier.versicu.ij.hoc ꝓbat.ff.sol.matr. & ĩ repe.l.ij.versic.ij.quæriẽ.ff.de iureiur.Bar.in l.in illa.versic.& hęc lex.ff.de verb.obliga.Bart.in l.ij.C.de iure emphyt.Bald. in l.si à furioso.ff.si cer.pet.Bart.in l.si qs cõsortium.C.de Fabricen.libr. xj.& ibi Ang. Inn.ĩ c.proposuit.in fi.de cler.excom. minist. Lap. alleg.lxxxvij.in fi.Rot.in nouis,decisio.ccccxlv.Abb.in c.proposuit.ver.& aduerte.de cler.excom.min. Iaſ.in. l. in illa. de verbo. obliga.& in l.ij. vbi dicit, *cõmuniter teneri per omnes. C. de iure emphy.Anch.in capit.potuit.numer.24.de locat.

Contrarium ꝙ etiã isto casu probet debitor se soluisse, tenet Alb.in l.ij.numer.7.C.de iure emphyt.

15 Primò limita nisi illemet,cui facienda est solutio,neget sibi esse solutũ,quia tunc non probat ipse creditor negans, sed debitor probat soluisse.ita Inno.in dict.c.sup his. & ibi Hostien. in §. cùm aũt. & ibi Ioan.de Anan.Bald.in l.in ꝗctibus.in §.illo. C.de nõ nu.pecu.& in l.cùm mulier.versic.ij.hoc ꝓbat. ff. soluto matrimonio.& in repet.l.ij.versic.ij.queriẽ.C.de iure emphyt.Bart. in l.in illa.versic.& hæc lex.ff.de verbo.oblig.Bart.in l.ij. C.de iure emphyt.Abb.in c.proposuit,versi.& aduerte.de cler. excom. ministr.Iaſ.in l.ĩ illa.ff.de verb.oblig.& in l.ij.C. de iure emphyt. q dicit*cõmuniter teneri per oẽs, vbi Bald. per Ancha.in cap. potuit.num.24.contrà,de locat.Bal.in l.si à furioso.ff.si cert.pet.

16 Amplia etiã si ꝙ creditore debitor ꝙmiserit alteri soluere, nã si ipsi debitori opponaẽ,ꝙ nõ soluit,ipse debet probare solutionẽ.Soci.l.fi.ff.de except.& fuit originale dictum Saly.per illũ text.in l.ij.C.de iure emphyt.versicu.quæro secundò.& ante eũ fuit dictũ Bald.ibi in viij.q̃stio.refert,& sequiẽ Iaſ.in l.in illa.ff.de verborum obligationibus,& in l.secunda.C.de iure emphyt.

17 Secũdò Amplia,etiã si qs peteret alterũ puniri,qa nõ soluit illi,cui soluere debebat.Bart.in l.ĩ illa.ff.de verbo.obliga.Ant.de But.in c.super his.de accusat.Bald.in l.si à furioso.ff.si cert. pet. ĩ l.cùm mulier.versic. item si aliquis.ff.solut.matr. in l.ij.C.de iur. emphyt.

18 Secũdò limita,qñ agitur de probanda ipsa solutione,secus qñ agitur de probando alio extrinseco, puta conditionẽ fuisse purificatã,nã tũc probatio ipsius extrinseci debet fieri per creditorem, quanuis solutio debeat ipsi fieri, vt declarat Iason in l. in illa.ff.de verborum obligationibus.

19 Tertiò limita,qñ qs teneretur nõ vinculo obligationis,sed tãtùm offi.iudicis,ita ꝗ̃ verbũ forte, dicit Corn.consi.cxx.vol. j.

20 Similem distinctionem,An opponat illemet,cuius interest, & tunc probet ille,cui opponitur:aut opponit tertius, & ꝓbet negans,dicit Lap.in allegat.xciiij.

21 Primò Ex his infertur,ꝙ emphyteuta probat se soluisse, qñ dominus sibi opponit caducitatẽ, nõ aũt ꝓbat dominũ ipsum nõ soluisse,ita Cyn.in l.ij.C.de iur.emphyt. post gl. ibi in verbo, repellere

repellere.in ver.item qs probabit.Specu.in tit.de emphyteus.in §.nunc aliqua.versic.xxxj.Iaſ.ĩ dict.l.ij. C.de iure emphyteut. & ibi Alber.de Rosat.num.7.Anch.in c.potuit.nu.24. de locat. & ibi Imol.nu. 54.

22 Secũdò Infertur,ꝙ si alicui oppono, ꝙ nõ debet audiri, qa nõ soluit collectas,nõ est fundata intentio mei opponentis,nisi verificẽ nõ solutionẽ.Bart.ĩ dict.l.in illa.ff. de verbo.oblig. Ro. ibi.num. 15.Anto.de Butr.in c.super his.de accusatio. Bal.in l.si à furioso.ff.si cert.peta.Ang.in l.j.C.de fide instru.libr.x. in repe. & in l.penultim.§.docere.ff.ne qs eũ.Alex.in l.ĩ illa.ff.de verbo. obligat.Bal.in l.ij.C.de iure emphyteut.& ibi Ang.circa finẽ, & Iaſ.Bart.in l.si qs consortium.C.de Fabricen.lib.xj.& ibi Ang.

Contrarium Bald.in l.cùm mulier.ff.soluto matr.

23 Tertiò Infertur,An si qs asserat defunctũ ñ habere,ꝓximiores,q̃ se ipsum,nũ debeat probare? & Specul.in tit.de testa.§.sequitur videre.versiculo,est etiã alia,sentit ꝙ debeat ꝓbare ille, qui hoc asserit,& Angel.Aretin.in §.actionũ. versi. si aũt ab intest.Instit.de actio.Bertr.ꝓs.ccxxxij.in princ.vol.iij.in recẽs impressis.Areti.ĩ l.sed & si de sua.ff.de acqui.hęre.Maria. Iun. cõsi. xxvj.versic.& ad ꝗriũ.Ista opinio saluari põt qñ aliꝰ est ĩpossessione,& agit ille,q ꝗtendit se esse ꝓximiorem.ita loquitur Bertran. in dict.cõs.ccxxxij.volu.iij.& facit quod not. in seq. correlario.

Cõtrariũ Cuma.ĩ l.sed etsi de sua.ff.de acquir.hęred.& Rom. in l.hæres instituꝰ.eo.tit.Alex.in l.is põt. versicu.sed iuxta prædicta.de acquir.hęred.& ibi Iaſ.nu.83.& seq.Alex.ĩ ꝓs.xx. in fin. volu.j.Corn.ꝓs.cxcvij.volu.iiij.& in l.ij.C.q admitti. Cuma. si. xlv.nu.3.vo.iiij.Ruin.ꝓs.cliiij.vol.iij.Alex.in ꝓs.clxxix.Cor.cõsi. xcv.ĩ fi.versic.& ꝙ hoc ẽt facit.volu.vij.& Soc.ꝓs. lxxxix. versic. qñ ad hoc respondeo.Ruin.consili.lxvij.versi. ꝙ autem fuerit.

24 Tenendo istã partemꝰ, declara qñ probauit se esse coniunctum in aliquo certo gradu,quia aliàs nõ præsumitur illum esse coniunctum magis proximum,ita declarat Dec. consil. cccxxj.

25 Quartò Infertur,ꝙ dicẽti aliquẽ decessisse sine filiis,incumbit ꝓbatio,Imola in l.ex facto.§.si qs aũt.ff. ad Trebel. & ibi Raphael Cuma.& Alex. sentit Paul. Castr. in l. si inter. ff. de rebus dubiis.Alexan.consil.lxxij.volu.v.Areti.in l.sed & si de sua.ff. de acquir.hęred.Sadolet.in l.qui duos.ff.de rebus dubiis.in §.cũ in bello.Bertr.consi.cclxxxvj.volu.iij.Alex.in l.is põt. ff.de acquir. hęred.Vinc.Hercul.in d.§.si quis autem.Gozad.consi.iiij.sentit Corn.consi.cxxiij.numer.17.versic.item facit.volum.j.

Cõtrariũ Barto.in d.§.si qs autem.& ibi Angel.& Paul.Castr. & in l.qui duos.§.cũ in bello.ff.de rebus dubiis.Alex.ꝓs.xxx.vol. j.Soc.in l.q duos.§.cũ ĩ bello.ff.de rebus dubiis.Corn.ꝓs. cxcvij. volu.iiij.Chassa.ꝓs.xix.& istã dicit *cõem Bertrand. consi. xlij. volu.j.in recẽs impressis.Decisio.Neapol.clix.nu. 11.& sequẽti in nou.Afflict.super cõstitut.Dec.cõs.ccccccliij.n. 7. Corneus cõsi.lxxij.volu.j.Ioan.Crot.in c.Raynutius,versic.tertius casus, vbi dicit istã esse *cõem opinionem. Ruin.consili. cix. volu. iij. Alciat.de præsumptionibus.in prima regula, in xlix.præsumpt.

26 Pro conconcordia dici posset, vt dicit Dec.Neapol. clix.in nou.nu. 12.& sequenti,ꝙ aut cõstat grauatũ aliqñ habuisse liberos,& tũc qa presumuntur viuere,is,qui allegat illos decessisse, tenetur ꝓbare,& sic ꝓcedat prima opinio:aut nõ ꝓbaẽ grauatũ aliquando habuisse filios,& tunc procedat secunda opinio.

Cõtrariũ Ioan.Crot.in c.Raynutius.versic. ij. casus,de testa.

27 Tenendo primã opi.limita,nisi fideicõmissarius sit in possessione,quia tunc non est necesse sibi quicquã probare. Imola in d.l.ex facto.§.si quis autem.ff.ad Trebell.& ibi Rapha.Cuma. Ioan.Crot.in capitu.Raynutius.de testamentis.

28 Contrarium quòd siue agat, siue conueniatur, nunquam probet fideicommissarius, tenet Socin.in l.qui duos. §. cùm in bello.ff.de reb.dub.& in l.si inter virum.ff.eod.tit.

Contrarium,quòd imò omni casu siue agat siue conueniaẽ, probet fideicommissarius,tenet Alexand.in l.ex facto. §. si quis autem.in fin.ff.ad trebel.

29 Quintò Inferẽ,nã si dicaẽ aliquẽ decessisse nõ facto testamẽto,ista intentio requirit ꝓbationẽ illiꝰ, q in ea se fundat, vt dicit Rom.in l.si emancipati.ĩ scẽdo notabili.C.de collat.& ibi Dec.in scẽdo not.Cornеꝰ ꝓs.cxxv.volu. iiij.Aretin.ĩ l.sed etsi de sua.ff.de acquirenda hęreditate,sentit Bartolꝰ cõs.xc.versi. ita sciẽdũ est.

Cõtrariũ Bartolꝰ in l.is põt.ff.de acqui.hære. versicu. quintò dicit glo.& ibi Alex.& Iaſ.num.85.& num.88.Alexand. in d.l.si emancipati.in tertio notabili,& ibi Iaſ.sentit Corneus ĩ l.ij.C.q admit.& in l.si emancipati,vbi dicit istã partẽ seruari de cõsuetudine.& cõs.cxcvij.vbi idẽ dicit,vol.iiij.nu.3.Cuman.in cõs.xliij.

30 Sextò Infertur,ꝙ dicenti hęredẽ nõ seruasse voluntatẽ defuncti incumbit ꝓbatio,Bartolus ĩ l.in illa.ff.de verborũ obligationibus,q intelligit,qñ ille,q agit,nõ est ille,cuius commodum respicit testatoris voluntas, qa si esset illemet, nõ tenereẽ quicquã probare.& idem tenet Rom.ibi nu. 16. & in l. itẽ ait Prętor. vbi dicit ꝙ ista negatiua est probãda per illũ,qui in ea se fundat. ff.ex qbus causis maior.Corneus cõs.xj.nu.8. volu.ij. & cõs.ccl. num. 15.volu.j.& in cõs.cxx.num. 14.volu.j.& cõs.cxxiij.nu. 14. volu.j.sentit Salyc.ĩ auth.hoc amplиꝰ.q̃st.viij.C.de fideicommis.

31 Et similiter in eo,q asserit non esse satisfactũ volũtati testatoris in matrimonio ꝗ̃hẽdo, vt p Corneum in dicto cõs.cxxiij. num. 17.& cõs.ccl.num. 16.volu.j.& cõs.cv.num. 19.& sequẽti.

32 Septimò Infertur,ꝙ dicenti maritũ nõ adhibuisse medicũ vxori ægrotanti, ꝓut de iure tenebaẽ,incumbit onus probandi hanc negatiuã,Corn.in dict.consili.ccl.volumi.j.& consili.cxx. numer. 13.volu.j.& consili.cxxiij.num. 16.volum.j.

33 Octauò Inferẽ,ꝙ si mulier asserat se nõ posse habitare cum hęredibus mariti,debet ipsa ꝓbare hanc negatiuã,Petr.de Anc. consil.cclxiij.refert & sequitur Iaso.in l.in illa.ff.de verborũ obligationibus.Ruin.consil.xxxiiij.volumi.ij.

34 Nonò Infertur,nam qui dicit non reperiri idoneum, debet probare,Aimo consilio cxxj.

35 Decimò Infertur,nã q dicit nõ reperiri malefactorẽ,& propterea Cõmunitatẽ teneri,debet probare. Cor. consi. cxxiij. in prin.volum.j.Aimo consil.cxxj.

36 XI.Infertur,quòd dicenti non reperiri in ciuitate forensem vllum, incumbit probatio istius negatiuæ,Corn.consi. cccxxiij. volum.iiij.Aimo consilio cxxj.

37 XII.Infertur,nã dicenti, nõ fuisse præstita alimẽta donantí, & p cõsequens donatariũ cecidisse à cõmodo donationis, incumbit probatio,Corn.cõsi.cxx.numer. 13.& seq.volu.j.

38 XIII.Infertur,nã alleganti se nõ soluisse,& per consequens præscripsisse, vt nõ arctetur ad soluendum,incumbit probatio, Ioan.Andr.in regula,sine possessione.de reg.iur.in vj.

39 XIIII.Infertur,nam aliquando nõ fuisse creditorem, ꝓbatur per illũ,q repetit pecuniam solutam per conditionẽ indebiti, ita Alex.consil.lxxxiij.in princ.volu.j.

40 XV.Infertur,nã opponens electo defectum ætatis,ipse probat.Cald.consi.v.de probat.

41 XVI.Infertur,ꝙ ĩ opponatur tutori agenti,ꝙ nõ fecerit inuentariũ,& ꝓpterea non debeat audiri,ille probet,qui dicit illũ non esse audiendum. Tamen Bar.in l.in illa.ff.de verb.oblig.nõ audet firmare.& idẽ Anton.de Butr.in d.c.super his.sed Angel. in l.hoc iure,tenet indistinctè,ꝙ ꝓbet tutor se fecisse inuentariũ.Imola in d.l.in illa.& ibi Roma.nu. 14. & Alex. idem voluit Bal.ĩ l.ij.C.de iure emphyt.Iaſ.ĩ dict.l.ĩ illa. versic. iiij. vltra Bart.

42 XVII.Infertur,ꝙ q dicit aliquẽ nõ ꝓmotũ, ipse ꝓbat.Rota decisio.lxxxiij.in nou.Cassad.deciſ.v.de reg. Cancell. numer. 5.

Cõtrariũ Innoc.in c.super his.& ibi Ioan.Andr.et Chassan.in consuet.Burgũd. etiã Fely.q dupliciter limitat in dicto c. super his.& Anton.de Butr.versicu.sed si opponitur.& ibi Ioan.And. Specul.in titul.de probationibus.§.probari.numer.8. Iason.in l. in illa.ff.de verbor.obligat.in v.fall.Abb.in c.bonæ. el j.in princ. de elect.& in capitu.sicut.versicul.ꝙ per hoc notatur.de iudi.

43 XVIII.Infertur,ꝙ dicẽti aliquẽ nõ legitimè institutũ,incumbit probatio,Rota in antiquis deciſ.xl.Innoc.in c. ex insinuatione.de proc.super verbo,Instit.Cassad.deciſ.v.de reg.Cancell.

44 XIX.Infertur,ꝙ q allegat non fuisse seruatam formã in electione,tũc ipse probat,qñ secuta est confirmatio,secus si cõfirmatio nõ fuisset secuta,qa tũc ꝓbat electꝰ,ita Ant.de Butr. in c. super his.versic.q̃ro si opponitur. de accuſ. post Compostel. in c.ꝙ sicut.de elect.idem tenet Ioan.Andr.ĩ dict.c.sup his.& dicit Cald.ꝓs.v.de ꝓbatio.ꝙ opponẽs qduis electo,ipse debet ꝓbare.

45 XX.Infertur,ꝙ si opponatur electo, ꝙ nõ est legitimus,ille ꝓbat,q opponit.Ioan.And.in regula,infamibus.versi.soluendo tñ duo.de reg.iuris in vj. qui cõcludit notabiliter declarando, ꝙ opponẽs electo,vt cassetur electio,ipse ꝓbat dictũ illegitimũ, sed si electus peteret cõfirmationẽ, electus ꝓbaret se legitimũ. Ant.de But.in c.fi.versi.si ergo petat,de præsumpt.

46 Et an quis præsumaẽ legitimus, vel illegitimus, & quis debeat hoc probare,vide Feder.consil.ccxv.

47 XXI.Infertur,nã alleganti aliquẽ religiosum sacerdotẽ ministrasse sacramenta in aliena parochia sine licentia, incumbit ista probatio, Anto.de Butr.in c.super his. versi.& hæc vera. de accusatio.& ibi Anan.per not.per Lap.alleg.cxxvj.

48 Similiter qñ quis dicit aliquem accepisse possessionẽ sine licentia iudicis, ipse probat,Corn.consil.ccl.volu.j.

49 Similiter qñ quis asserit aliquem fuisse ordinatũ ab alieno Episcopo sine literis dimissoriis,vt per Fely.in dicto capit.super his,versiculo vj.& vlt.conclu.

50 XXII.Infertur,nã dicenti pecuniã mutuatam officiali, non fuisse conuersam in vtilitatem cõmunitatis, incumbit ꝓbatio, Bartol.consil.xciiij.refert,& sequitur Corn.consil.ccl.volu.j.

51 XXIII.Infertur,ꝙ accusanti syndicũ nõ denunciasse,incumbit probatiõ,tñ cõtrariũ tenet Bald.in l. cùm mulier. versicu. &

infero ad aliam quæstionem.ff.sol.matr.

52 XXIIII.Infertur etiam ꝙ dicenti non reperiri plures testes, incumbit probatio,Rui.consil.lxvij.volu.v.

53 XXV.Infertur,ꝙ q asserit rē nō esse in territorio, ipse probat,Ruin.consil.lxix.volum.v.

54 Primò limita principalem regulam,ꝙ negatiua ꝓbet̃ per illum,qui in ea se fundat,vt procedat,qñ id,quod negat̃, non requirit de necessitate scripturā: sed si scripturā de necessitate requireret,tūc nō est necessariū aliàs illā verificare,sed is, ꝯ quem opponit̃,debet exhibere scripturā,qua exhibita,releuatur exhibēs ab alia ꝓbatione plenioris solennitatis, per not. per Inn. in d.c.super his.vbi voluit,ꝙ qñ opponitur ꝯ electionem, tenetur electus ꝓducere instrumentū electionis,quo ꝓducto, releuat̃ à ꝓbatione solennitatis.Idē voluit ibi Ant.de Butr.& Ioan.Andr. Abb.in c.bonæ.el j.in prin.de electio.Ias.in l.in illa.ver. v. limita. de ver.obligat.Mant.ꝯsil.lxxij.Felyn. in dicto c. super his. versic. septima & vltima conclusio.Abb.in cap.sicut.versi.item vbi ius præcipit.de re iudic.Cassad.de regu.Cancell.decis.v.

55 Secūdò limita in eo,q cōfessus est recepisse pecuniā mutuò, & postea infra bienniū negat illā recepisse,& opponit exceptionē nō numeratæ pecuniæ,nā nō tenet̃ ꝓbare negatiuam, s. non recepisse,sed mutuans debet ꝓbare se numerasse.ita limitat glo. in l.in exceptionib⁹.ff.de ꝓbat.ita Rom.ī l.ī illa.ff.de verb. oblig. versic.præterea si speciale est.& ibi Ias.versi.ista regula fallit.post Bart.ibi.versic.fallit in exceptione non numeratæ pecuniæ.

56 Tertiò limita,nisi p̄sumptio esset ꝓ negante, quo casu non tenet̃ ꝓbare negatiuā,Bart.in d.l.in illa.versicu.prædicta vera. & ibi etiā Ias.versic. tertiò fallit.Bart.in l.actor.versic. nūc q̄ro qñ. C.de ꝓbationib.Rota in antiqs,decisione ccccclvj.Roch.Curt.ī tract.iuris patronat.in verbo,honorificū.q̄stione,xlix.Idē volu. Rota in nou.decisio.cccclxxviij.Cassad.decis.q̄nta.ī fine.de reg. Cancell.Ant.de Butr.ī c.fi.versic.q̄dā est negatiua alteri⁹ accidētis.de p̄sumptionib.& in c.bonæ,versi. q̄dā est qualitas. de elect.

57 Quartò Limita,qñ negatiua excludit illū,cui obiicitur quo minus possit in iudicio cōparere,qa tūc is,cui opponitur,debet ꝓbare suam habilitatem.vt per Iason. in d.l.in illa.versic. quartò vltra Bartol.per illud, quod dictum est de tutore, cui obiicitur, quòd nō fecerit inuentarium, vt suprà diximus in xvj. illatione.

58 Quintò limita,qñ elect⁹ petit se cōfirmari,& opponens negat illū habere qualitates sufficientes, qa tunc nō ꝓbat negans, sed petens confirmationem,vt per Anto. de Butr.in dicto c. fin. versicu.in aliis qualitatibus.de præsumptionibus,& in capitulo. bonæ.versiculo,aut est contentio.de elect.

59 Sextò limita,qñ negans qualitatē in electo,se opponit anteq̄ electus cōsensit,qa tūc nō negans,sed electus tenetur probare suā habilitatem,Anto.de Butr.in ca.fi. versic. si peto,de p̄sumpt.

60 Septimò limita,qñ iudex inquirit super habilitate illius,qui possidet beneficiū,& negat possidētē habere legitimas qualitates,qa tūc nō ꝓbat iudex negans,sed possidens beneficiū, Antonius de Butr.in dicto c. fin. versic. in quantum aūt. de præsumptionibus,& in c.bonæ.versic.si autem nō intēderet. de electio.

61 Octauò limita,qñ negans,tantùm negat intentionē actoris non probatam, Bald. in l. si ex cautione. in vltima oppositione. C.de non numerata pecunia.Antonius de Butrio,in dicto c. fin. versi.in aliis qualitatibus,de præsumptionibus.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Asserens bona non sufficere,transfert onus probandi contrarium in aduersarium.

GLOSSA in l.cū de lege.ff.de proba.firmat hanc conclusionem,ꝙ si aliquis dicit bona nō sufficere, nō tenetur aliud ꝓbare,sed transfert onus probandi cōtrariū in aduersariū,ꝑ text.in l.fin.§.licentia.C.de iure deliber.& illā glo.sequit̃ ibi Bart.& in l.si cōstante.ff. soluto matrimonio,& in l.decē.ff.de verborū obligationibus, & in Rubr. ff. de noui oper.nunc.in l.cōficiunt̃.§.codicilli.ff.de iure codicillorū.in l.j.§.si vsusfructus.circa finē.ff.ad legem Falcid.Bal. & Saly. in dict.l.cū de lege.ff.de ꝓbatio.Angel.Imo.& Alex.in l.mutum. ff.de acquir.hęred.Imol.in l.cum ex causa.ff.de re iudi.Paulus de Castro in l.maritum.ff.soluto matrimonio.Bald.Ang.& Paulus de Castro in dicto §.licentia.Imol.in l. necessariis. vbi etiā Alex. in fine,ff.de acquirenda hęreditate.Paulus de Castro, cōsi. ccxij. volu.j.Areti.in cōsi.cxix.circa finē.Rom.ꝯs.cclxxvj.in fine.Ioan. Crot.in l.si constante.ff.soluto matrimonio.Alex.in consi.xlj. in fine,vol.iij.& in ꝯs.lxxj.in fin. volu. iiij. Alex. in consili. ccxxxix. volu.vj.Guido Papæ quæstio.cxlij.nu.3.Decis. Neapo. cclxxvij. Ias. in §.item si quis.Instit.de actio.Gozad.in cōs.xciiij. Chassan. in cōsue.Burg.Atmo in consi.lxxx.Ant.de Butr.in c.fi.de proba. & in c.contingit.de fide instru.Ruin.in consi. xxxix. volum.j. & consil. clxxxvij.vbi dicit cōem * esse opinionem,vol.j. & consi. cxvj.& cōs.cxliiij.vbi dicit cōem,vol.ij.& in consi. cix. vbi idem dicit,vol.iij.& consi.xxxiij.& consi.lxix.vol.iiij.& istam gl.in l.cū de lege,esse communiter approbatam dicit idem Ruin. in cōsi. cix.vol.v.& consil.lxxvij.& cōs.xcj.& consi.cxliij.volu.v.Soci.in cōsi.ciiij.in fin.volu.iij.Cur.Iun.in consi. 150.

Cōtrariū tenuit Iac.Butr.in l.actor.C.de probat.& in d.l. cùm de lege.& ibi Imola,Roma.& Alexan.ff.eod.Ias.in l.si cōstante. ff.solutomatrimonio.Paul.de Castr.in l.Męuia.§.fi.ff. eod. Imol. Cuma.Aret.& Alex.in l.decem.ff.de verb.obliga.Corne.in l.fi.§. licentia.vbi ēt Alex.& Ias.C.de iur.deliber.Aret.in l. in illa. ff. de verbo.oblig.Imol.in Rub.ff.de nou.oper.nunc.& ibi Alex.Lancelot.Dec.in d.l.si constante.& ibi Clau.& idē Claud.in l.decem. ff.de verbo.obliga.Mar.Iun.in consilio xxvj.volu.ij.

2 Et pro ista opinione facit,nā si aliquis vult testē cogi ad testificandum in subsidium,debet hoc probare,nec sufficit allegare, quòd non habet alios testes. Anto.de Butr.in capit. super eo. de testib.refert Aret.in capit.dilecto.eod.tit.

3 Et qui vult dicere beneficium esse maioris valoris, debet ꝓbare.Rebuf.in tract.nominat.in ix.quæstio. principali.num.43.

4 Et qui vult dicere aliquem testatum decessisse,debet probare, Bertr.in consilio cxxxij.volumine ij.

5 Et similiter qui dicit aliquem decessisse intestatum, nisi fama, vel communis opinio fundet intentionem, debet probare, ita Brun.in tract.quòd stanti.mascul.

6 Et qui vult dicere defunctum reliquisse plures coniunctos tēpore mortis,debet ipse probare,Ruin.in cons.cliiij.volu.iij.

7 Et asserens se esse proximiorem,hoc debet probare,Calca. in consilio viij.numero 33.

Contrariū Corn.in cōsi.cxcvij.vol.iiij.Ias.in cōsil. xxxiij. vol. j.decis.Neapol.clix.in nou. Quæ quidem oīa qa latius deducta fuerunt in p̄cedenti cōclusione,ideò ad ea lectorem relegamus.

8 Tenendo igit̃ primā opinionem, q̄ videtur magis cōmunis,

Primò limita,nisi fama, vel cōmunis opinio se haberet in ꝯrium,vt colligitur ex dictis Bart.in l.is potest.ff.de acquir.hęred.

9 Et ꝓpterea infertur ꝙ si ꝓbaret̃ rem ꝑuenisse ad aliquem, qa p̄sumitur penes illū existere,nisi ꝓbet̃ deperdita,vel distracta,nō sufficit asserere rem apud ipsum nō extare,Bart. in l.si quis ex argentariis.§.an verò heredi.ff.de eden.Ias.in cōsi.xxxiiij.vol.j.vbi dicit,ꝙ ista regula nō ꝓcedit, qñ præsumptio est ꝓ illo q negat.

10 Secundò limita,vt regula procedat tantummodò qñ agit̃ de valore rerum, non aūt qñ agitur de valore bonorū,Iason ex mente aliquorū,cōs.xxxiiij.nu.6.volu.j.licet ipse eā impugnet.

11 Tertiò limita qñ dicitur rem non extare ex causa defensionis,vt per Ruin.consi.xlix.& in consi.lxxxj.in fin.volu.v.

12 Primò Tenēdo aliam opi.limita nō ꝓcedere ꝯfecto inuentario ꝑ hęredem,qa tāta est præsumptio ꝓ inuentario, vt transferat onus ꝓbandi in aduersarium.& ita ꝓcedit gl. in d.l. cū de lege. & ita ēt procedunt oīa dicta Doct.q dicūt hęredem habere fundatā intentionem ex inuentarij scriptura,vt dicit Paul.de Cast.cōsi.ccxij.vol.j.& ita declarat Alexan.ī l.si constante. & ibi Ias.Corn.in l.fin.§.licentia.vbi etiā Iaso.C.de iur.delib.Ruin.ꝯsi. xlix.& seq.& consi.lxxxij.volum.v.

13 Idem est si alia p̄sumptio ꝯcurreret ꝓ negante.& ita declarat Fely.ī c.ad aures.de rescript.Claud.in d.l.si cōstāte. & ī l.decē.ff. de verbo.oblig.Lofred.in cōsi.xxxij.Maria.iun.cōsi.xxvj. volu. ij.Alciat.de præsumpt.in iij.regula.in xx.præsumptio.

14 Secūdò limita nō ꝓcedere,qñ aliquis sustineret partes rei, qa tūc reo sufficit dicere,ꝙ bona nō sufficiunt, & nihil aliud tenet̃ docere:secus si sit actor. & ita Paul. de Cast. declarat gl.ī d.l. cùm de lege,in l.Męuia.§.fin.ff.solut.matr.& idem dicit Imo. in Rubr.ff.de nou.oper.nunc.& hoc videt̃ fuisse de mente Bart.ī l. si verò.§.q ꝓ rei qualitate.ff.qui satis.cog.Maria. iun.in ꝯs. xxvj. volum.ij.Alciat.de præsumpt.in iij.regula,secūda præsumpt.

Cōtra hāc declarationem tenet Alex.in Rub.ff.de noui oper. nunc.dicens ꝙ ista declaratio videt̃ truffa quo ad euitandā glo. in dicta l.cùm de lege,& idem dicit Alex. in dicto §. licentia. & Iason in consilio xxxiiij.volum.j.

15 Tertiò limita qñ hęres ex inspectione inuentarij ostendit tantum esse in bonis.Lofredus in consil.32. nume. 10. Iason in consilio xxxiiij.volum.j.

16 Ex p̄dictis infert̃,ꝙ si fructus vel pecunia ad aliquem peruenerint,& dubitatur,an sit factus locupletior: q vult dicere ipsum nō esse factū locupletiorē,ipse debet hoc ꝓbare,gl.ī l.vtrū.ff. de petit.heredit.& ibi ex illa glo.not.Angel.& idē Angel. in l. sed si lege.§.q aūt.el tertio.ff.de petit.hęred.Rom. in ꝯs.cxlix. versicu. & qualiter locupletior,Alex.ī apostil.ad Bart.ī l.si ipsa.in verbo, distinguere.ff.q̄d metus causa.Socin.in cōs.xxiiij. & cōs. clix. & ꝯs.lxxxij.volu.iiij.& in l.in pupillo.ff.de exceptio.Gozad. in cōs.

xciiij.

xciiij.His.in Rubr.de donat.inter virū & vxorē. Mar. iun. in ꝯs. cl.vol.j.Ruin.in consi.xxiiij.in fi.vol.j.& consilio xxix.vol.ij.

17 Ratio autem videt̃,qa res p̄sumitur extare apud eū,ad quē peruenit,nisi probetur cōsumptio,Bar.in l.si qs ex argentariis. §.an verò heredi.ff.de edend.Ruin.in consilio xcvij.vol.v.

Contrariū,ꝙ onus probandi incumbat illi,qui dicit aliquem locupletiorē effectū,ponit Ang.in l.Insulā.§.fi.ff. soluto matri. & in cons. clx.in fi.& ꝯs.cxxxiij.Gomes.in §.Actiones.Instit. de actio.Alex.licet nō se firmet,in l.mulier.§.cū ꝓponeret̃.in fine. ff.ad Trebel.Curt.iun.in ꝯs.xx.in fine,dicit esse cōem * opin. ꝙ nō censeatur factus locupletior: & fuit opinio Cur. senioris in ꝯs.lxxj.Fel.in c.de quarta. de prescri.Cagno. in l. ex pœnalibus. nu.3.ff.de reg.iur.Ruin.in consi.liiij.vol.j.& consi.xcj.vol.v.

18 Primò Tenendo primam opin.limita in minore, in quo si dubitet̃,an sit effectus locupletior ex pecunia, recurrēdū est ad distinctionē gl.in l.j.C.si aduers.venditio.& ī l.p̄diorū.C.de p̄di. min.& distinctio est ista,& est vera,nā aut cōtractus tenet, & p̄sumit̃ locupletior factus,adeò ꝙ minor debet probare se non esse factum locupletiorem, aut contractus non tenet, & tunc probet aduersarius minoris, ipsum factum locupletiorem. & hanc distin. etiam sequitur Sal. in d. l. prædiorum. Soci. consi. cxv.Ruin.in consi.cxiij.nu.6.vol.v.

Contrarium Bal.in d.l.prædiorum.

19 Sublimita in mutuante pecuniā minorum, in quo semper ipse probat.vt per Sal.& Bal.in d.l. prædiorum. nec eo casu adhibenda est distinctio supradicta.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Error communis facit ius.

NOn inutilis est illa regula, q̄ habet̃ in l.Barbarius Philipp.ff.de offi.Præto.ꝙ cōis error facit ius, & veritati p̄fertur: & ideò sufficit quē habilē reputari cōmuni hominum opin.Ad idē est text.in l.j.C.de test. & in §. sed cū aliquis,& ibi gl.ī verbo,libertate.Insti.eo.tit.& plura ponit in proposito Soc.in ꝯs.xxxij.lib.j.Alex.in ꝯs.cxxxviij.volu.j. Hippo.ī. pract. §.aggredior.& ī l.j.ff.de sicar.& ī Rub.de fideius.

2 Primò Amplia vt ēt sufficiat,aliquē bis fecisse aliquos actus tanquàm talem,& in bino actu habilē reputatū fuisse.ita ponit Bolognin.in ꝯs.viij.ex mente Rom.in sing.suis,Fel. in ca. cum dilecto.de rescrip.& in c.cū P.& G.de of.deleg.Imola in d.c. cū dilecto.de rescrip.Quinimò Bal.in l.ad testium.§.j.ff.de testam. tenet etiam sufficere ꝙ vna vice quis se exercuerit vt talis.& in repet.l.Barbarius.ff.de offi.Prætoris.

3 Et ꝓ ista opinione facit,q̄d dicet̃ infrà de delegato ad vnam causam tm̄:& idē est siue vbi sit publica vtilitas ꝓpter multitudinem causarū,siue priuata ꝓpter vnā causam tantùm, Bal.in l. nō dubiū.C.de leg.in xv.opposit.& in d.l. Barb. in versi. venio ad rationē,Fel.in c.cū dilecto.de rescrip. post Imolā in l. quidā consulebant.ff.de re iudi.Domi.in c.tria iij.quæstio.vij.

Cōtrarium tenet Inn.in c.j.de fide instr.Spe.in titu.de instru. editio.§.restat.Alex.in ꝯs.cxxxviij.vol.j. & in ꝯs.lxxx.volu. ij. & istud fuit de mente Inn.in c.cùm dilecto.de rescriptis.vbi dicit, ꝙ d.l.Barbarius.nō habet locū in delegato ad vnā cām, & dicit hoc fuisse de mente Gul.de Cun.in d.l.Barbarius,de quo infra dicetur in limitationibus.

4 Secundò Amplia etiā vbi ꝯ aliquem esset lata sententia priuatiua habilitatis,& in aliquo loco,vbi hoc ignoraret̃,cōmuni omniū opinione gereret se ꝓ habili,nā oīa gesta valerēt,perinde ac si in veritate fuisset habilis,ita Cuma. in cons. lxij. Pau. de Cast.in l.ad testium.§.j.ff.de test.Sal.in l. j.C.eod.

5 Et hoc qñ error pōt esse ꝓbabilis.Ang.in d.l.j.circa fi.Bal. in l.j.C.de iur.& fact.igno.& in c.exceptiones.de except. & in l. ij. C.de seruit.& aqua.& in l.j.in vj.quæstio. C. de testam. & in d.l. Barbari⁹.in iij.lect.vers.sed pone.& ī l.ij.circa fi.C. de sen.& in l. ad testium.§.j.ff.de testam.& ista fuit opinio de mente Bart.in l. eadem.§.hac lege.ff.ad legem Iul.repet. Ias.in d. l. Barbarius. in fin.Fel.in c.fraternitatis.in v.limitat.de hæret.

Cōtrariū tenuit Bal.in l.nihil.C.de manumis.vindicta.& ī repe.d.l.Barbari⁹.Soc.in reg.ccxxvij.in iiij.limitatio.Corse.ī sing. suo in verbo, error cōis.& ista vltima opinio fuit de mēte Pauli de Castr.in l.j.in prin.C.de testa.& Bal.in l. vt militibus. C. de test.milit.& istam videtur sensisse Fely.in c.j.de fide instru.Ias.in d.l.Barbari⁹.& vide Fel.in c.fi.de accus.loquentem in Prælato, vbi distinguit, vt contractus factus post depositiōnem ignoratam non valeat,solutio verò sic.

6 Prima autem opinio eo magis esset vera,si tenemus, ꝙ sola condemnatoria de falso nō faciat cessare officium administrationis Notariatus absque eo, ꝙ fuerit sibi interdictū. vt tenet Bal.in repetitio.d.l.Barbari⁹.& ī l.penul.C.depositi.& in l.iubemus.in fine,C.de probationib.Bar.in l.eadem.§.hac lege. ff. ad legem Iuliam repe.Fel.in c.fraternitatis.de hæreticis.

7 Declara autem, ꝙ non sufficit ꝙ per modicum tempus qs gerat se ꝓ habili,vt puta tribus annis,sed requiritur decenniū. Bal.in l.j.C.de fideicommis.sequitur Fel.in d.c.j.de fide instru.

8 Quod dictū credo verum esse nō præcedente alio titu, aliàs esset contra tex.in d.l.Barbarius.& sentit Sal.in d.l.Barbarius.

9 Tertiò Amplia vt etiā in Papa procedat istud dictū, qa licet non sit verè Papa,si tñ communi opinione habeatur pro tali, gesta per eum tanquàm per Papam valent,Bal. in l. non mutat. C.de lib.caus.Ias.in d.l.Barbarius.

10 Quartò Amplia idem esse in Imperatore,Bart.in repetitio. d.l. Barbarius.in fi.& ibi etiam Bal.

11 Quintò Amplia in quocunque inhabili electò,Bal.in l.j. circa fin.C.qui,& aduer.quos.

Et hoc intellige in his,quæ respiciunt alios,non commodū ipsius inhabilis,vt dicit Bald.in d.l.Barbarius.& ibi Ias.

12 Sextò Amplia etiam si in partibus, & in patria ipsius officialis,constare illum esse inhabilem, licet in loco, in quo gerit officiū communi opinione habilis reputaret̃, Abb.in c.sciscitatus.de rescript.Ias.in d.l.Barb.Bal.ibi.& in l.j.C.de testamē.

13 Septimò Amplia ēt ꝙ sol⁹ Imꝑator fuisset ī errore,vt ē tex. in d.l.Barbari⁹.in fi.ſm vnā lect.vt ꝑ Bal.in repe.in fi.& in l. j. C. de seru.& aqua.licet Ias.in d.l.Barbarius.teneat contrarium.

14 Octauò Amplia non modo vt procedat si est defectus in persona,sed etiam qñ est defectus in solemnitate, vel in causa materiali.ita declarat Ias.in d.l.Barb.& Bal.in d.l.ij.ī fi.C.de sen. Alex.in consil.cxxxviij.vol.j.Bal.in l.ad testium.§.j.ff.de testam.

15 Nonò Amplia vt etiam propter cōem errorem excusetur quis à pœna delicti.Alex.in consil.lxv.vol.iij.

16 Decimò Amplia,vt etiā collatio facta ab occulto excommunicato valeat,Bertran.in consi.lxxiiij.vol.j.

17 XI.Amplia vt dispensatio sup matrimonio obtēta ab illo, q credebat̃ hr̃e facultatē, validet mr̃imoniū,Papazō.n. 6. & 7.

18 Primò limita, qñ induceretur aliquid ꝯ cōem vtilitatem, quia tunc nō attenderetur cōis error, per tex.in l.quod nō ratione.ff.de legi.& ponit Ias.in d.l.Barbarius.ff.de offi.Præto.

Et ista limitatio fuit de mēte Iaco. Bu.in sua distinct. in l.j. C. de testa.refert,& sequit̃ Sal.in l.ij.C.de sen.& in l.Zenodor⁹. C. ad Maced. Ange.Are.in §.sed cū aliquis.Institut.de testamētis.

19 Secundò limita,qñ qs tractaret de damno, alter de iniusto lucro,tunc cōis error nō facit ius.ita est text. in l.quæsitum. ff. quando de peculio actio est annalis. ponit Iason in d.l.Barba. post Bart.ibi in repetitio.& Bald. in ij.lectu. Salyc.in l.Zenodorus.C.ad Maced.Ang.Aret.in §. sed cum aliquis. Insti. de testā.

20 Tertiò limita,interueniēte titulo,aliàs solus cōis error nō operatur.ita declarat Inn. in c. nihil. circa medium, de electio. Bal.in l.ij.C.de sen.in l.j.in vj.q.C.de testā. in l. non dubiū. in xv. oppo.C.de leg.in l.ij.C.de serui.& aqu.Fel.in c.cū dilecta.de rescrip.Bart.in l.actuarios.C.de nu.& actua. lib. xij. Soci. in dicta regu.ccxxvij.in prima limit.Spe.ī ti.de instru.edit.§.restat.versi. quid si is.Abb.in c.j.de fide instru.Alex.in ꝯs.ccl.vol.vj. & in ꝯs. clxxxvj.vol.ij.Apost.ad decis.Tholos.cccxxx.Fel.in c. sup literis.de rescrip.Sarnē.ī reg.de publi.q̄stio.iij.Ant.de Bu.ī repe.ca. cōsultationib.de iure patro.Ias.in d.l.Barb.in fin.& seq. Bar. in repetitio.Pe.de Ancha.in ꝯs.ccxiij.incip.ꝓ parte. Alex.vbi dicit istā * cōem,in l.j.de test. Affict.sup ꝯsti.Paris.ꝯs.cxxxvj.vol.iiij. Rui.ꝯs.xlviij.vol.iiij.Boër.decis.cl.& Bal.ī d.l.Barb.in j.lect.ver. & p̄dicta.vbi extendit istud dictū, etiā si haberet̃ titulus ab illo, q nō haberet facultatem dandi talē titulum, qa non sufficeret. & in v.opposi.& in x.& idem est si aliqua alia causa titulus nō valeret.Pau.de Cast.in l.ad testium.§.j.ff.de testam.

21 Sed vtrū aūt talis titulus censeatur legitimè haberi ꝑ scientiā,& patientiā Principis,Ant.de But.in c. j.de fide instru. tenet ꝙ sic.Sal.in l.j.C.de testa.sequitur Iason.in d.l.Barbarius.

22 Ex hoc infertur,ꝙ etiā ꝙ qs gerat se publicè ꝓ Notario,& ita cōmuniter reputet̃,tñ si nūquàm fuit creatus Notarius, ei⁹ instrumēta nō ꝓbant,nec fidē faciūt.ita tenent Guido de Suza.And.de Pisis,Raine.& Old.vt refert Gul.de Cun.ī d.l. Barb. & idem tenet Bar.in repe.Ful.Bar.in l.actuarios.C.de actuar.& numer.li.xij.& in l.Herēni⁹.ff.de Decur.Bal.ī d.l.Barb.ī fi.& ī l.j. ī vj.q.& ibi Sal.C.de testa.& ibi Alex.dicit istā * cōem.Bal. ī l.ij. ad fi.C.de sen.ī l.ad testiū.§.j.ff.de testa.& ī l.ij.C.de serui.&aqu. Pe.de Anch.ī ꝯs.ccxiij.incip.ꝓ par.Imo.in d.l.ad testiū.§.j.& ibi Pau.de Cas.Spe.in ti.de instru.edit.§.restat.ver.q̄d si is.& Io.An. ibi ī addi.incip.ad intell.Host.in summa.ī tit.de fide instru. Cy. ī l.comparationes,C.de fide instru. Ant.de Bu.ī c. cōsultationib. de iure patrona.versi.venio ad ſm,Iacob. de Arena in disputatio.incipien.quæro, ego ꝓduco ꝯ te instrumentum. Alex. in

cons.

ꝓſ.cxxxviij.volum.j.Iaſo.in d.l.Barbarius.Soci. in ꝓſ.xcv.vol. j. Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.cxxx.videtur diſtinguere: Vide Tiraq. qui allegat pro iſta parte, de legit.connubial. Iſtam ſequitur & dicit*cõem Bertrand.in conſi.xxx.vol.ii.in nou.& conſi.xxiij. vol.j.in antiquis.& ꝓſ.xij.vol.j.Fely.in c. fraternitatis.de hęret. Ruin. qui dicit* cõem,in conſi.xv.vol.ij.& conſi.lxvj.vol.iij.

23 Amplia qa etiã ꝙ longo tempore qs ſe geſſerit ꝑ Comite Palatino ad legitimandũ Baſtardos,hoc nõ ſufficit.Pariſ.ꝓſ.xij. vol.ij.Ruin.conſi.lxvj.vol.iij.& conſilio cix.eodem volu.& ꝓſ. lxxxv.volu.iiij.

Cõtrariũ ꝙ imò inſtrumenta faciũt plenã fidẽ, dummodò ille fuerit habitus ꝑ Notario,tenuit Inno.in titu.de fide inſtrumen.in c.j.Spec. in titu.de inſtru.edit. §.reſtat. verſi.ex p̃miſſis. Hoſtien.ĩ ſumma in titu.de fide inſtru.verſi.qd ſi Tabellio.Barto.ĩ lectura,in dicta l.Barbari⁹.circa fi.& ibi Albe. vbi dicit, iſtã partẽ de cõſuetudine ſeruari.& Fulg.q dicit hãc opinionẽ humaniorẽ,& tenẽdã in iudicãdo.Ang.in Auth.de Tabell.ĩ prin. & in ꝓſ.cxl.incip.qdã Matthæus.Idẽ ĩ l.iij.ff.ad Maced.l6.Faber in §.ſed cũ aliquis.Inſti.de teſtã.Ant.de Butr.Car. & Fely. ĩ d.c. j.de fide inſtru.vbi Fel.dicit iſtã cõem opin.Inno.in c. veniens. c.penul.in fi.de verb.ſig.Bal.ĩ c.ij.de fide inſtru.in l.j.C. ad Maced,Ant.But.in c.ſignificauit.de teſt.Pau.de Eleazar. in c. cùm dilect⁹.verſi.circa hoc q̃ro.de fide inſtru.Bal.ĩ l.nõ ignorat.C.q accuſ.nõ poſſunt.Bar.ĩ ꝓſ.lxxiij.ĩ fi.Dec.ĩ c.j.de fid.inſtr.Tiraq. de leg;ꝓnubial.Io.de Ferra.in Pract.Papi.in forma opponẽdi p̃ inſtrumenta.Pariſ.conſ.xvij.volumin. iiij. q loquiẽ in nuncio.

24 Ratio aũt eſt,qa ſi qs longo tempore geſſit ſe pro Notario, p̃ſumiẽ creatus Notarius.Iaſ.in l.q in aliena.ff.de acqui.hęredi. Corn.in conſi.clxxxj.vol.iiij.

25 Et ꝙ præſumaẽ Notarius alicuius in antiquis, nõ facta alia ꝑbatione.Aimo de antiq.in iij.par.nu. 19.verſi.id aũt ſola antiquitas.vbi hãc dicit magis *cõem opin.licet dicat hãc opinio. procedere in factis antiquiſſimis,& non in antiquis.

26 Quartò limita qñ officiũ geſtũ ꝑ illũ,q cõmuni opinione erat reputat⁹ habilis,erat auctoritate & vtilitate publicũ, ſec⁹ ſi auctoritate publicũ,& vtilitate ꝑuatũ,vt ĩ tutore.l.ij.ff.de eo, q ꝑ tuto.l.q neque,ff.de reb.eor.ita declarat Soc.ĩ reg.ccxxvij. in ij.limitat.Io.Faber in §.ſed cũ aliquis.Inſtit. de teſtã.Ange.ĩ l. Barbarius.ff.de offic.p̃to.& Iaſ.Bal.in j.lect.Ioan.Cal.& poſt eũ Ant.de But.in c.ad probãdũ.de re iudic.Bal.in l.nõ oĩs.§. j. ff. ſiter.peta.Idẽ tenet Ioan.And.& Domin.in c.j. de reſcript. in vj. & Abbas in deciſ.de probatio.in c.poſt ceſſionẽ, vbi etiã Ant. de Bu.& Fely.ĩ c.Rodulph.de reſcrip.Abb.ĩ c.veritatis.de dolo & cõtu.ĩ c.Cumana.de elect.& Abb.in c.ſi verè.circa fi.de ſenten.excom.Fely.ibi & in c.cõſulti.in fine,de procura.ĩ c.veritatis.in fi.de dolo,& cõtu.in c.intelleximus.in fine,de iudic.in c. ꝓſultationibus.circa fi.de iure patron.in c.paſtoralis.§.verũ.de appellat.Fely.ĩ c.ad probãdũ.de re ind.Calca.in ꝓſ. cxxiiij. Bertran.ꝓſ.xxiij.vol.j.in antiquis,& ꝓſ.xlj.volu.j. Roſel. in Monarchia.Soci.ĩ ꝓſ.xxxix.Corne.ꝓſ.clvij.vol. iiij. idẽ tenet Bart. ĩ repet.in d.l.Barbarius.Pariſ.ꝓſ.cxxxvj.vol. iiij. & intellige ꝙ ſaltẽ ap titudine reſpectu officij cõcurrat vtilitas publica, Barto. in j.lect.& dictũ eſt ſupra ĩ j.ampliatione.& ꝑ Bal.ĩ prima lectura. Rebuf.in ꝓcord.ſub rubrica,de excõmunicat.nõ vitan. ĩ verſi. collatio.Et ꝓpterea ſec⁹ eſt ĩ teſte,vt ꝑ Fel.ĩ Rubr. de teſt. cog. Et ꝑ iſta opinione facit,nã acta facta ab excõmunicato occulto,ratione publicij officij valent,aliàs ſec⁹.Inn. ĩ c. cùm dilect⁹. circa fin. de conſuet. Fely. in cap. ad probandum. de re iudic.

27 Quid in notario excõmunicato?Bouer.in verbo.Notari⁹. ĩ q nto ſingula.tenet poſſe recipere iſtrumẽtũ ſi eſt excõmunicatio occulta,ſecus ſi notoria.Pariſ.ꝓſ.lxxxix.nu.3.vol.iiij.

28 Quintò Limit.qa talis cõis error validat geſta,nõ tñ facit illũ habilẽ officialẽ.Bar.ĩ rep.in d.l.Barbari⁹.Bal.ĩ l.ij.C.de ſerui. & aqu. Soci. in d. regula ccxxvij.fall.iij.Idem tenent Iacob. de Rauẽ.Iac.de Beluiſ.Old.Guil.de Cun.& Albe.ĩ d.l. Barb. atque hic dicit iſtã eſſe* cõem opin.idẽ Bald.in j. lect. in iij. oppoſitio.& in repetitio.Inn.in c.cùm dilect⁹.de electio.& idẽ tenent Fulg.& Iaſo.in d.l.Barbarius.Socin.in conſilio lix.vol.j.

Et propterea ad cõmodum ipſius inhabilis cõis error non operatur.Ang.in d.l.Barbarius.in duobus locis,& Bal.in j.lect. & in repet.& Bar.ibi in repet.

Cõtrariũ,ꝙ imò ĩ caſu.d.l.Barbri⁹. ꝓpter cõem errorẽ, Barbari⁹.fuerit officialis,tenuit ibi gl.in verbo,iũctus.& ibi Iacob. But.& Bar.in j.lect.& Sal.in l.Zenodorus.C.ad Maced.

29 Sextò Limita,niſi cõis error nõ eſſet probabilis, ſed ſupinus.ita voluit Ant.de Bu.in c.ad ꝑbandũ.de re iudica.Sal.in l. Zenodor⁹.C.ad Macedo.Soci.in dicta regu.ccxxvij.Barb.in c. dilectus.de præben.Ang. in d.l. Barbarius. & Bal. in j. lect. Fel. in ca.ſciſcitatus.de reſcrip.Pariſ.in conſi.cxxxvj.vol.iiij.

30 Septimò Limita,niſi is,ad cui⁹ fauorẽ act⁹ deberet validari, ſciuerit ei?,q actũ cõficit,inhabilitatẽ.Soci.ĩ dicta reg. ccxvij. fall.vltim.Bald.in d.c.dilectus filius.de p̃bend.Iſtã limitationẽ poſuit Io.Cald.in d.c. ad ꝑbandũ.de re iudica.Ant. de Bu. in c. ſciſcitatus.de reſcr.& ibi Abb.& in c.exceptionẽ. de exceptio. Rom.in ſingu.dcclxxij.& Cald. in diſputa. incipi. excõicatus. Abb.in c.ii duob.in fi.de appellat.& in c.dilectus filius. el ij. de præb.& ibi Imol.Chaſſa.in cõſuetud.Burg. Deci⁹ in cap. poſt ceſſionẽ,de ꝑbati.& in ꝓſ.ccccvij.idẽ tenet Domin.in c.ſacerdotes.ij.quæſt.vij.& Ant.de Bu.in c.veſtra.de cohabita.cler.& mulier.Fely.in c.ad ꝑbandũ.de re iud.Corſet.in ſing.in verbo, error cõis.Abb.in c.veritatis.de dolo,& cont.Hipp.in practi.§. aggredior.Apoſtill.ad deciſ.capel.Tholoſ.cxliij.Abb. in. c exceptionẽ.& ibi Fel.de exceptio.Fel.in c.ſciſcitatus. de reſcr.& ĩ c.ex parte decani.de reſcr.in c.Rodulphus.de reſcr.Bertr. in ꝓſ. lxxiiij.vol.j.Fely.in c.ſi verè.de ſent.excom.& ſicut non valent geſta in fauorem ſcientis,ita valent p̃ ſcientẽ, Pariſ.ꝓſ.j. vol.j.

31 Octauò limita vt ꝑcedat in iudice ordinario, in quo ſi interueniat error cõis,operatur vt geſta per eũ valeant:ſecus in delegato.ita tenet Inno. in c. cùm dilecta. de reſcrip. in princ. Alex.in cõ.lxxvij.vol.ij.Io.Faber,in §.ſed cùm aliquis.Inſtit.de teſt.& in d.l.Barbarius.vbi ẽt Guli.de Cun.idẽ tenet, & hoc,videt fuiſſe de mẽte Bar.ĩ l.ij.C.de ſen, Idẽ Ang.ĩ d.l.Barbari⁹.vbi videtur dare vnam limitationem.Guido Pap.q.cccxxij.

Cõtrariũ,ꝙ imò iſtud ꝑcedat etiã in delegato, tenent Ant. de Bu.Abb.& Imol.in d.c.cũ dilecta.de reſcri.& ibi Imo. & ibi Fel.Bal.ĩ repe.d.l.Barbari⁹.Imol.ĩ c.ſciſcitat⁹.de reſcri.Abb.in c. ad ꝑbandũ.de re iudic.Fel.in c.ſciſcitatus. de reſcrip. & Iaſ. Idẽ ſentit Bal in l.nõ dubiũ.in xv.oppoſit.C. de legib.Imol. ĩ l. q tã ꝓſulebãt.ff.de re iudic.Io.de Fant.& Domi.ĩ §.tria.iij. q. vij.Idẽ tenet Bal.ĩ l.ij.in prin.C.de ſen.Maria.ĩ c.fraternitatis.de hæret.

32 Sub limita tñ hoc ꝑcedere,qñ eſſet vitiũ perſonæ: ſecus ſi vitiũ reſcripti,vt ꝑ Fel.in d.c.cũ dilecta. & in d.c. ſciſcitat⁹.& in delegato ad vniuerſitatẽ cauſarũ.Fely.ĩ c.cauſam. de of. deleg.

33 Nonò limita,qa per talẽ cõem errorem cenſenẽ geſta oĩa valida per illũ inhabilem,quæ tñ ſolent competere ex generali facultate ordinaria:ſecus quo ad ea,quæ nõ poſſunt competere niſi ex ſpeciali cõmiſſione.Corn.in cõſ.ccxlvij.volu.j.Abbas in c.cùm in iure peritus.de offi.deleg.

34 Decimò limita,qa cõis error ꝑficit quo ad temporalia,nõ quo ad ſpũalia,& ꝓpterea excõicat⁹ occultè, ñ ꝓfert ordines. Bal.in l.nõ mutat.C.de lib.cauſ.Soc.in ꝓſ.lix.& ĩ regul. ccxxvij. fall.v.Abb.in c.Apoſtolicã. de presbyt.nõ bapti. Corſet.ĩ ſing. ſuo vlt.fuit dictũ Inn.in c.cùm dilectus. in fi de cõſuet.Abbas ĩ c.ſi verè.circa fi.de ſen.excom.Fely.in c. Rodulphus. de reſcri. Sarnen.in regu.de publi.q.iij.Fel. in ca.ad ꝑbandũ. de re iudic. Bal.in l.ij.C.de ſen.gl.fin vnã lect.in c.fin. de ordina.ab epiſcopo,qui renuncia.epiſco.Pariſ.conſi.cxxxvj.vol.iiij.

Et intellige iſtã limit.quo ad exequutionẽ, nõ quo ad habitũ.glo.Hoſt.Abb.& alij oẽs in c.fi.de ordina.ab Epiſcopo, qui renuncia.epiſco.Ang.in d.l.Barbarius.& Bald.in j.lect.Apoſtil. ad deciſio. Tholoſ.cxliij.

Cõtrariũ verò ꝙ idẽ ſit in temporalibus,& ſpiritualibus,vel ſacramentalibus,videẽ tenuiſſe Io.Cald.vt refert Abb.in d.c.ad ꝑbandũ.& Abb.ibi ſequiẽ.& iſta opin.fuit de mente Inn.in c.j. de ſchiſm.& iſtã opinionẽ videẽ ſequi Fel.in d.c.ſi verè.de ſenten.excom.Inn.in c.veritatis.de dolo & cõtu.gl.in c.dudũ.el ij. in gl.in verbo,decepti.de electi.Bal.in d.l.Barbarius.ĩ repet. de offic.prætor.& Bart.in repe.

35 XI.Limita,qa cõis error nõ operatur quo ad excommunicationẽ vt putã qa nõ põt occultè excõicatus aliũ quẽpiã excommunicare.xxiiij.q.j.in ſumma. Ant. de Bu. in c. ad ꝑbãdũ. de re iudi.Paulus de Eleazar.in c.ſi celebrat. de ſenten. excom. gl.& Hoſt.in c.fi.de ordi.ab Epiſcopo,q renuncia. epiſcopa. & ibi Ant.de Bu.& Abb.Domi.in c.is,cui.in fine,de of.dele.ĩ vj.& Ant.& Imol.ĩ c.ſciſcitat⁹.de reſcr.Io.An.Hoſt.& Pe. de Anch.ĩ c.pia.de exceptio.ĩ vj.Cal.in diſputa.incip.excõicatus. q dicit cõem opi.Feder.in ꝓſ.cxxxvij.in fine.Arch.ĩ c.audiuim⁹. xxiiij. q.j.Bal.ĩ j.lect.ĩ d.l.Barbari⁹.Bouer.ĩ ver.excõicatio.in ſingu.iij.

36 Declara hãc partẽ vt ꝑcedat ĩ excõicatione maiori,nõ aũt in excõmunicatione minori.Fel.in c.duobus.de ſent. excom.

Cõtra limitationẽ xj.tenet Inn.in c.ſi verè. de ſen. exc. & ibi Ant.de Bu.& Fel.circa fi.Abb.ĩ d.c.ad ꝑbãdũ.& ibi Fel.de re iud. Abb.ĩ c.ab excõmunicato.de reſcr.& ĩ c.veritatis.ĩ fine,de dolo & cõtu.Lap.alleg.lxxxix.Bartol. & Bald.in repet.d.l.Barbarius.

37 XII.Limita,qa vbi nõ ſumus in iuriſdictiõe,nec in cõmuni errore circa iuriſdictionẽ,ſed quo ad ea,q aliàs cõcernunt ſubſtãtiã ipſius actus,cõis error nihil operatur.ita no.Bal. in d. l. ij. C.de ſen.in fi.no.Alex.in conſi.lxxxv.vol.ij.& conſi.cxlvij.vol. vij.Iaſon in d.l.Barbarius.Pariſ.conſi.cxxxvj.vol.iiij.

Cõtrariũ notat ex gl.ibi Iaſ.in l.ij.C.de edict.Diui Adria. tol.

38 XIII. Limita, vt non ſufficiat quem reputari cõi opinione habilẽ,habilitate generali, ſed requiritur ꝙ reputetur habilis, habilitate ſpeciali de qua agitur, vt per Alex.in ꝓſ.lxxx.volu.ij.

39 XIIII.Limita,qñ contra officialem fuiſſet lata ſententia,de clarans ipſum fuiſſe inhabilem ex retro,quia tunc geſta medio tempore non valerent.Bar.in tract.de Tyrannide.in xj.q.

Contrariũ ſentit Iaſ.in d.l.fin.ſed Bar.rectè loquitur, quia loquitur qñ pendet proceſſus ſuper crimine,ex quo venit ferẽda ſnĩa declaratiua,officialem à die commiſſi criminis fuiſſe inhabilem.nam geſta pendẽte tali accuſatione vel ꝓceſſu,nõ valẽt: ſecus ſi ſnĩa non declararet, ſed priuaret, quia tunc geſta ante ſnĩam valent.Bar.in repet.dict⁹ l.Barbarius.& Bal.in repetit.

40 Nam poſt ſententiam nihil valet,quod factum eſt. Fely.in cap. ceterum.de conſtitutionib.idem ſi fuiſſet priuatus,vt per Pariſi.conſil.cxxxvj.volu.iiij.Rui.conſi.xlviij.volu.iiij.vbi latè.

41 XV.Limita,qñ eſſet defectus formæ, quia tunc cõis error nihil operatur.Guli.de Cuneo in d.l.Barbarius. & ibi Iaſ.Alex. in conſi.cxxxviij.volu.j.Bal.in lectu.d.l.

42 XVI.Limita in Prælato,qui etſi communi opinione reputaretur Prælatus,tamen ſi non eſt in poſſeſſione prælaturæ,geſta per eum non valent.Ange.in d.l.Barbarius.

43 Sed in officiali non attenditur quaſi poſſeſſio,vt per Bal.in prima lectura,in dicta l.Barbarius.

44 XVII. Limita , nam cõis reputatio non facit haberi ꝑ tali, in his in quibus requiritur habilitas perſonæ quo ad actũ gerẽdum:& ideo communis reputatio ꝙ quis ſit emancipatus,non prodeſt,vbi requiritur emancipatio,Chaſſa.in conſuetudine.

45 XVIII.Limita, quia in probatione honoris & poſſeſſionis beneficij,non ſufficit communis reputatio. Aegi.Bellame.deciſi.ccccxxxij.& dcxij.Chaſſa.in conſuetudine.

46 XIX.Limita,qñ iudex pateretur defectũ naturalẽ, vt quia eſſet fuꝛioſus,mut⁹,vel ſurdus,vt ꝑ Fely.in c.ſciſcitat⁹.de reſcr.

47 XX. Limita,vbi eſſet defectus non in perſona, ſed in reſcripto,vel circa concernentia gratiam.Fely.in ca.cum dilecta. de reſcrip.Pariſi.conſi.cxxxvi.volu.iiii.

48 XXI. Limita qñ q is eſſet in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis deputatus ab eo, qui non poterat ſibi conferre iuriſdictionem.Bertrand.conſi.cxxviij.volu.j.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Scriptura priuata à partibus ſubſcripta, etiam abſque teſtibus, habet vim publicæ ſcripturæ, quo ad perſonalem actionem contra debitorem.

EX Textu in l.ſcripturas.C.qui potio.in pigno.habe. colliguntur tres concluſiones: quarum prima eſt,q̃ colligiẽ ex principio huius textus,ꝙ priuata ſcriptura ſi modo habeat partium ſubſcriptionẽ,licèt in ea non ſint teſtes adhibiti,habet vim publicæ ſcripturæ quo ad perſonalẽ actionẽ p̃ ipſum debitorẽ exercendã.& idẽ tenet Bal.in ꝓſ.cxlix.circa fi.ver.itẽ nõ dico.vol.j.& ĩ ꝓſ.cxcviij.in prin.vol.j.

2 Primò Amplia hãc concluſionem,idem eſſe in reali,ꝙ in perſonali actione p̃ ipſum debitorẽ,vel hæredem eius.Cyn.in d.l. ſcripturas.in fin.verſicu.ſecundò q̃ritur.& ibi Alberi.circa fin. verſic.vltimò quærit.Cyn.& Ioan.Faber ibi in verſi. ſed quid ſi agatur.& ibi Fulgo.verſi.in eadem gl.ibi,contra debitorem.

3 Amplia hanc ampliationem,vt etiam huiuſmodi hypotheca noceat Fiſco, quando bona debitoris veniunt publicanda: ita Iac.Butrig.in d.l.ſcripturas.in fin.verſi.& idem vidi.

4 Secũdò Amplia etiã ꝙ ſchedula eſſet ſcripta etiã manu vni⁹ partis,& nõ ſubſcripta à teſtib.ſi tñ approbet ꝑ tres teſtes,qui dicãt ſe vidiſſe ſchedulam ſcribi per partem.Cy.in l.cõparationes.ver.qñ verò clarius.C.de fide inſtru.Imola in ca.ij.verſi.ſed hic reſtat dubium.eod.titu.& in l.nuda.in fin.& l.ſeq.verſ.item adde.ff.de donat.Alex.in l.admonendi.verſi.dic circa primum. ff.de iureiuran. Idem voluit Imola in c.fin.verſ.item vr ꝙ quãdo.eod.titu.Romanus in dicta l.admonendi.nu.60.verſ.ſecundò principaliter.Angel.in l.comparationes.verſicu.quarto videamus.C.de fide inſtru.Alex.in conſil.clxxxj.verſic.& probatum eſt.volu.ij.& conſil.cxvj.verſic.& ſtantibus.volu.iiij.Iaſ.in d. l. admonendi. verſic.tu attende. vbi dicit iſtam magis verã, & magis *cõem opinionem.Roma.in l.nuda.verſic.vltimo in quantum.ff.de donat.Felyn.in c.ij.verſi.7.limita.de fide inſtru. Alex.in conſil.ccxxxix.verſic.fortius voluit.volu.vj.

Contrarium,ꝙ iſto caſu nedum requiratur,ꝙ teſtes dicãt ſe vidiſſe ſcribi ſchedulã,ſed etiam requiratur,ꝙ concurrat cõparatio literarũ:tenet gl.in authen.de inſtru.caut.& fide.in §.ſi qs igiẽ.in verbo,faciamus.Bar.in l.admonẽdi.verſ.aut habet ſubſcriptionẽ.& in l.nuda.ff.de don.verſ.ſi verò nõ habet.& idem in auth.atſi ꝓctus.verſ.ſi verò nõ habet.C.de fide inſtru.& in d. l.ſcripturas.verſ.ſi verò talis.& ibi Fulgo.verſ.in ead.gl.ibi Ant. de Butr.in ca.ij.verſi.quintus caſus.& ibi Abbas verſ.tertius caſus.eod.tit.Bal.in authen.ſed nouo iure.verſ.ſed gl.noſtra.C.ſi cert.pet.Corn.in ꝓſ. 50.& licet videatur.vol.iij.& ꝓſ.clxix.verſ. tñ idem.volu.j.Aret.in conſi.lxiiij.verſ.dato.verſi.ſed his p̃miſſis.& verſ.non obſtat p̃miſſis.Soci.conſi.cclxxiiij.verſic.ſecũdo principaliter qui dicit nõ eſſe ab iſta opinione recedendũ, neq; in conſulendo,neq; in iudicando.Fulgo.in d.l.admonẽdi. nu.24.verſ.tertio caſu.& verſ.quarto caſu.& ibi Paul.de Caſtr. ver.& idẽ ſi non eſſet ſubſcripta.& ibi Ange.verſ.ſi verò etã ſcripta.Decius in c.ij.verſ.tertia concluſio.de fide inſtru. Alex.ꝓſil. ccxij.verſ.præterea dicta probatio.volu.ij.& conſi.ciij.in fi.ver. pro hoc facit.vol.vij.Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.177.

5 Et in omni alia ſcriptura quàm in apocha,hanc opinionem, aſſerit veriorem eſſe Aimo de antiq.temp.nu.185.in j.parte.

6 Et tenendo hãc ſecundam partem,non procedit illud,quod dicit Alex.in cõſ.clxxxj.verſi.vnde cõcludunt.vol.ij poſt imol. in c.ij.verſ.ſed hic reſtat dubiũ.de fide inſtru.qui dicunt ꝙ ſi incipias à teſtium recognitione,ſola recognitio ſufficit:ſi autẽ à cõparatione,requiriẽ vtrumq;:& idẽ dicit Imola in l. nuda rõ. verſ.itẽ adde.ff.de do.quam opinionẽ expreſsè improbat Soc. ꝓſ.cclxxiiij.verſ.nõ obſtat tex.& etiã Corn.in cõſ.clxix.verſ.itẽ ſola cõparatio.vol.j.Abb.in c.ij.verſ.tertius caſus.de fide inſtr. dicit ꝙ vtrunq; concurrere debet quãdo teſtes ſunt ſubſcripti.

7 Sufficeret tamen ſola comparatio, quando ſcriptura nõ negaretur.Bal.in d.l.ſcripturas.verſic.nota quaſi publicè.& Ang. verſic.in textu ibi,quaſi publicè.

8 Declara, quia vnus teſtis de veritate negotij vnà.cum alio, qui fuiſſet p̃eſens ſcripturæ, vel comparationi literarum.plenè probaret.Corne.in conſil.lviij.verſicu.qualiter dicta bona. volu.j.Ruinus conſi.xlvj.nu.14.volu.iiij.

9 Primò limita principalẽ concluſionẽ,vt ſufficiat ſchedulam eſſe ſubſcriptã manu vnius partis tñ,videlicet creditoris, dũmodò habeat ſubſcriptionem trium teſtium.ita Ioã.de Ana.in cõſi.xl.& ibi Bolog.in apoſt.Iaſ.in ꝓſ.cxxix.verſi.nec prædictis. vol.j.Aimo in tract.de antiq.temp.in j.part.nu. 192.

10 Secundò limita,quia ẽt ſubſcriptio debitoris ſufficit,qñ agitur de p̃ctu, ex quo ipſe tñ obligatur, ſi modò tres teſtes ſe ſubſcripſerint.Bar.in l.ſcripturas.ver.iſte intellectus.C.qui potio.in pigno.hab.Imola in c.ij.verſi.intelligo qñ.& ibi Fely.ver. nona declaratio.de fide inſtru.Iaſo.in ꝓſ.cxxix.verſ.quartò,qa. volu.j.Alex.in conſi.clxxxj.verſ.& dicit Ludouicus.vol.ij.& ꝓſ. cxviij.verſi.& dicit.volu.iiij.Purpur.in d. l.admonendi.nũ 166. verſi.& declaratis.Bart.deciſ Neapol.ciiij.in antiq.

11 Amplia has duas præcedentes limitationes, etiam ꝙ ſcriptura nõ ſit ſubſcripta,ſed ſcripta tñ manu vnius partis,ſi modò habeat teſtium ſubſcriptionem,qui vel recognoſcant ſcripturam, vel per recognitionem literarum ſcriptura probetur. Aret.in conſi.lxiiij.verſi.amplius videtur dicendum.verſic.nec poteſt dicere.Aimo de antiq.in j.part.num. 170.

Contra has duas limitationes,vr tenere Aret.in conſil.lxiij. verſ.his præmiſſis dico.vbi vult requiri ſubſcriptionẽ vtriuſq; partis.& idem Soci.in conſi.cclxxiiij.in fin.verſi.& clarius hoc voluit Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.181.& 189.

12 Tertiò limita, quia vbi ſcriptura priuata non habet teſtiũ ſubſcriptionem, ſed partium tantùm, requiritur ꝙ ſi negetur dicta ſcriptura,recognoſcatur & per teſtes,& per comparationem literarum: aliàs non probat, etiam contra ipſum debitorem.Aimo de antiq.tempo.in j.parte.

13 Et idem ſi habet ſubſcriptionẽ teſtium tñ, & non partiũ: nam vtrunq; requiritur,& teſtium recognitio, & comparatio literarum.Aimo in tract.de antiq.temp.in j.parte,nu. 190.

14 Et idem ſi ſit ſcripta per tertiũ,& ſubſcripta ꝑ teſtes,q recognoſcãt.Soc.ꝓſ.cclxxiiij.ver.ex qb.& ver.ſecũdò cõfirmat.vbi dicit,An debeãt eſſe tres,vel duo ſubſcripti.& ĩ ver.tertiò prin.

15 Quartò limita, nã ſchedula habẽs teſtiũ ſubſcriptionẽ,& vnus teſtis, cuius ſcriptura recognoſcatur per cõparationẽ literarũ, p̃ debitorẽ probat plus quàm ſemiplenè: & propterea etiã in cauſis magnis, retentis iiſdẽ terminis poſſet eſſe locus iuramẽto in ſupplementũ.Ale.in ꝓſ.ciij.verſ.ꝙ hoc facit.vol.vij.

Contrarium Aimo de antiq.temp.in j.part.num. 178.

16 Quintò limita,quia non ſufficit ſubſcriptio duorum ex tribus teſtibus.Aimo de antiq.temp.in j.part.nu. 179.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Scriptura priuata à partibus non ſubſcripta, ac trino teſte bona opinione munita, non operatur quo ad hypothecam in præiudicium poſteriorum creditorum habentium hypothecam ex publico inſtrumento.

1 SECVNDA est cõclusio quæ colligitur ex tex.in l. scripturas.C.qui pot.in pignor.hab.circa finem, videlicet ꝙ priuata scriptura quo ad hypothecã, seu pignus non operatur in præiudiciũ posteriorũ creditorũ habentiũ hypothecã, seu pignus ex publico instrumẽto,nisi dicta scriptura sit à parte ambab.subscripta,& trino teste bonæ opinionis munitã.Et hoc idem tenet gl.in c.ij.versic. in reali verò actione.de fide instru.& ibi Host.in princ.versic.& hoc in personalib.Anto.de Butr.in d.c.ij.versi. venio ad secundum.de fide instru.gl.in d.l.scripturas.in verbo,suũ robur.vers. secus si agat.Soci.in consi.cclxxiiij.versi. nec obstat ꝙ aduersarij.Corn.in consi.cxxxviii.nu.3.versi.itaque constat.volu.j.

2 Ratio autẽ est,quia scriptura priuata est suspecta de antidatione, & ꝓpterea quo ad hypothecã non facit præiudiciũ posteriori creditori.Bar.in l.scripturas.vers. & ratio huius vltimi. C.qui potio.in pign.habean.& ibi Bal.versi.& est ratio.& in ꝓl. cxcviij.vers.ij.modo.volu.j.vbi hãc,& alias nõnullas rõnes adducit.& ꝓl.cccclvj.volu.v.& ꝓl.ccxlix.vers.ęquitas ẽt naturalis. volũ.j.& ꝓsi.cccc.vol.v.Pau.de Castr.ꝓl.ccxciiij.versi.iij. qa posito.volu.j.Anch.in consi.xxviij.versi.cui facile.versi.nec est verum.& ꝓl.xxix.in prin.versi.nam ratio.Socin.in l.j.vers.& ꝓ ista opinione.ff.fol.matr.Dec.in c.ij.versi.ij.Abb.de fide instru.& ibi Car.versi.hic accipitur.Fulgo.in d.l.scripturas.& ibi Iaco.Butr. versi.ratio huius.Ripa in l.priuilegia.nu.24.versic.iij.fallit.ff.de priuile.credit.Tiraquell.de retract.nu.43.& sequen.

3 Primò Amplia,etiam si præcederet mandatũ per instrumentum publicum ad obligandũ:nam obligatio sequens per priuatam scripturam non preiudicat in hypotheca habenti publicũ instrumentum posterius.Anch.in ꝓl.xxviij.versi.sed his nõ obstantib.& ꝓl.seq.in princ.& Fely.in c.ij.in prin.vers.quib.etiam adde.de fide instr.Ripa in l.priuilegia.nu.24.vers.quod amplia. ff.de priuile.cred.Tiraq.de retract.nu.43.versi.nunc autem.

4 Secundò Amplia, vt idem sit nedum quando scriptura priuata anterior adducitur ꝗ creditorem habentem publicum instrumentum,sed etiam ꝗ emptorem,qui in publico instrumento se fundat.Paul.de Castr.in consi.cxxxiiij.volu.j.Soci.in cõsi. xlj.versicu.confirmatur hoc fundamentum,volu.iiij.Ripa in l. priuilegia,nu.24.vers.sed dubium est.de priuil.credit.Tiraquel. de retract.nu.44.& seq.versi.quæ quidem rationes.

Contrarium Bal.consil.cxcviij.versi.sed & illud,volu.j.Soci. in consi.lxxv.versi.præterea arbitror.vol.iiij. Socin.in consilio ccxl.versi.ex quibus concludo.

5 Tertiò Amplia idem esse,si habens priuatam scripturã contenderet super hypotheca cum habẽte titulum lucratiuum,vt puta donationis:ita Paul.de Castr. in consi.cxxxiiij.versi.ꝓterea si creditor.& versi.& ideò posito.volu.j.& ꝓsi.cccxxxvij.in princ. vol.ij.Tiraq.de retract.nu.44.versi.quæ quidem rationes.

6 Quartò amplia,vbi est eadem ratio,& per cõsequens,quòd dicta dispositio locum habeat quantum ad omnes habentes causas à debitore.Tiraq.de retract.nu.45.versic.ex quibus.

7 Quintò Amplia, nam nec alia scriptura priuata etiam recognita per cõparationem literarum nocet tertio.Bal.in ꝓl.cxlix. circa fi.vers.itẽ non dico.vol.j.& consi.cccclxvj. circa fi.versic. item non dico.vol.v.Aim.de antiq.in j.part.nu.184.& seq.

8 Sextò Amplia, vt apocha non habẽs subscriptionẽ triũ testiũ,licẽt habeat subscriptionem partiũ,& subscriptionẽ vnius testis tãtùm, & probet talis scriptura per cõparationẽ literarũ, ẽt respectu subscriptionis illius testis, tñ talis apocha nõ faciet etiã semiplenam probationem ꝗ tertium vt deferri possit iuramentũ in supplementum.Corn.ꝓl.cxxxviij.nu.3.versi.itaq; cõstat.vol.j.Aimo de antiquita.temp.in j.part.nu.178.

9 Primò Limita,nisi duo testes deponerent de veritate cõtentorũ in scriptura priuata quo ad substãtiã obligationis:gl.in §. si quis igit.in verbo,Facimus.in auth.de instr.cautel.& fid.Bart. in d.l.scripturas.vers.itẽ debetis scire.& ibi Ange.vers.sed si per testes.& Bal.circa fi.d.vers.& Fulg.versi.nõ obstat.Abb.in ca.ij. vers.& intellige.& ibi Car.circa fi.vers.quero circa id.& ibi Fel. vers.iij.declaratio.Soc.ꝓl.cclxxiiij.vers.circa primũ.vers.postremò nõ omitto.Calc.ꝓl.xxix.vers.iij.verò casu.Iaco.de Beluis.in auth.de instr.caut.& fid.§.fi.vers.si verò testes.Ang.in l. cõparationes:circa fi.vers.quartò videamus.C.de fid.instr.Ro in l.nuda.vers.vltimò inquãtũ.ff.de don.& ibi Imol.vers.itẽ adde. Aimo de antiq.in j.part.nu.179.vers.sed hoc intellige.& nu.180. versi.nonò ꝗro.Tiraq.de retract.nu.59.versi.sed quantũ ad id.

10 Et idẽ esset si aliter constaret de rei veritate,vt quia debitor ꝓfessus esset in iudicio añ se hypothecasse ꝓut in scriptura priuata ꝓtinet, quã ipse ꝗheret per publicũ instrumentũ.Bal.in d.l. scripturas.vers.sed si per testes.& ibi Ang.in fi.vers.idẽ si vltra. ret scriptura priuata subscripta manu partiũ,qui assererẽt se vidisse dictam scripturam antequàm conficeretur publicum instrumentum.Bal.in cons.cxcviij.versi.& ex hoc pono.volu.j.& consi.cccclxvj.versi,ex hoc pono.volu.v.

12 Imò vnus testis de veritate cum alio teste, qui probent vidisse scribi schedulam,vel concurrente comparatione literarũ, plenè probaret.Corn.in consi.lviij.vers.& qualiter dicta bona. volu.primo.Rain.consi.xlvj.nu.14.vol.iiij.

13 Declara tñ,quia testes nõ dicunt deponere de veritate cõtentorũ in schedula,si deponant scripturã factã fuisse modo & forma ꝓut in ea ꝓtinet,vt dicit Soci.ꝓl.cclxxiiij.vers.circa prin.

14 Secundò declara,ꝙ nec testes probant veritatem cõtentorum in schedula,qui deponunt vera esse contenta in schedula, & interrogati in causa scientiæ respondent,quia recognoscũt suam subscriptionẽ.Soci.cons.cclxxiiij.vers.ali quãdo,& tertio.

15 Secundò Limita,qñ duo tãtùm testes essent subscripti, & adessent alia adminicula maioris põderis & auctoritatis quàm vnus testis tãtum,quia tunc scriptura priuata operaretur etiam in præiudicium illius, qui haberet publicum instrumentum posterius.Fulgo.cons.cxxxiij.vers.vbi autem duob.refert & sequitur Tiraq.de retract.nu. 59.versi.quid autem.

16 Et idem esset si cum duobus testibus deponentibus vidisse confici scripturam,concurreret etiã comparatio literarũ.Pau. de Castr.in cons.cxxxiiij.versi.istud enim procederet.volu.j.

17 Tertiò limita idem esse etiam si confessio probaretur emissa tribus tantùm testibus præsentibus, licèt non in scriptis. ita Fulgo.in d.cons.cxxxiij.vers.ad legem autem scripturas.

18 Quartò limita,si priuata scriptura ex forma statuti haberet vim publici instrumenti,quia tunc præualeret habenti publicũ instrumentum posterius.ponit Bal.in cons.cxlix.circa fin.vers. item non dico.& versic.item si esset consuetudo.volu.j.Socin. cons.ccxl.Bald.cons.cccclxvj.circa fin.vol.v.

Cõtrariũ Ripa in d.l.priuilegia.nu.24.versi.limita nisi.Corn. in consi.ccxviij.nu.8.vers.& ꝑdicta potissimè.versic. nec obstat statutum.volu.j.Tiraq.de retract.nu. 57.versi.ij.autem limita.

19 Quintò limita, qa necesse est ꝙ dicta scriptura nedũ sit trino teste notata, sed etiã requiritur ꝙ habeat subscriptionem ambarũ partiũ:nec sufficeret,aut esse scriptã, aut subscriptã manu ipsius debitoris.Soc.in ꝓl.cclxxiiij.vers.circa tertiũ.Aret.in ꝓl. lxiiij.vers.his præmissis. Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.181.

20 Sextò limita,quia sufficeret,ꝙ esset scripta manu vnius partis,& per aliã partem subscripta,& trino teste notata.Ro.in ꝓl. ccciij.Aret.in cõs.lxiiij.vers.nec põt dicere.Aimo de antiq.in i. part.nu.170.vbi etiam dicit,ꝙ non est necessarium scribentem attestari scripturam exaratam manu sua.

21 Et idem est si esset scripta per tertium de mandato ambarũ partium,quæ se subscripsissent,secus si partes non se subscripsissent.Aimo de antiq.in j.part.nu.190.

22 Septimò limita, nam necesse est vltra subscriptionẽ trium testiũ,& ambarũ partiũ, ꝙ testes ipsi oẽs recognoscant eorum subscriptiones.Host.in c.ij.vers.verùm si negent.& ibi Io.And. in fi.vers.in gl.j.de fide instru.Iacob.de Beluis.in §.fi.versi.ij.qritur.auth.de instr.cautel.& fid.Socin.cons.xxxiij.versic.& sic ex prædictis.& cons.xlj.vers.non obstat quintum.volu.j.& in cõsi. cclxxiiij.vers.ij.princip.Aret.cons.lxiiij.versicu.sed dato.Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.175.

23 Et qualis debeat esse ista recognitio testiũ, ponit Aimo de antiq.tẽp.in j.par.n.180.Are.ĩ ꝓl.lxiiij.vers.& j.qa ista scriptura.

24 Et non sufficit,ꝙ testes recognoscant, & dicant debitorem coram eis esse confessum ꝙ fuit scripta à tertio de partiũ volũtate,& ꝙ debitor eã subscripsit.Aimo de antiq.in j.part.n.189.

Contrarium in hoc tenet Afflict.decis.ciij.in antiq.

25 Octauò limita,nam mortuis testibus sufficit sola comparatio literarum.Paul.de Cast.in l.admonendi.vers.sed quando est subscripta.ff.de iureiurand.Aimo de antiq.in j.part.nu.176.

Contrarium ꝙ isto casu mortuis testibus faciat sola comparatio semiplenam probationem tantum, voluit Saly.c.in dict.l. admonendi.vers.si autem illam.

26 Et ideò omnib.mortuis talis ꝓbatio non põt operari.Spe. in tit.de instru.edit.§.nunc dicendũ restat.versi.si tñ testes.& in eod.§.in prin.vers.v.dicitur publicum,Paul.de Cast.cõs.cccccvj. vers.ij.non faciunt.volu.j.Calca.cons.xxix.versi.sed tũc posset. Socin.consi.xxxiij.versic.& sic ex prædictis.& cons.xlj.vers.nõ obstat quintum.volu.j.Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.191. & in consil.clviij.nu.7.versic.idem videmus.

Contrariũ Pau.de Ca.ꝓl.cxxxiiij.vol.j.q ab omnib.reprobat.

27 Et si duo testes recognoscant,& tertius sit mortuus, ita vt oẽs non possint recognoscere, tunc requiritur comparatio literarum,secundum Aret.in consi.lxiiij.vers.nã dixit Bar.Calc. ꝓl.xxix.vers.sed non posset opponi.vide Aimonem, qui plenè disputat,de antiq.temp.in j.part.nu.175.& seq.versi.vj.quæro.

28 An

28 An aũt sit necesse ꝙ vltra subscriptionem partiũ,& depositionem testium subscriptorũ,qui recognoscant scripturã,cõcurrat etiã cõparatio literarũ, dicendũ est ꝙ non. Iaco.de Bel. in §.fi.vers.ij.quæritur.in auth.de instr.caut.& fid. Alex.in ꝓsi. clxxxj.versi.ad hoc etiam.vol.ij.Socin.in cõsi.cclxxiij. versi.ij. quia.Aret.consi.lxiij.versi.amplius videtur dicendum. Bart.in auth.atsi cõtractus.ver.circa primũ.C.de fid.instr.Ant.de But. in c.ij.ver.tertius casus.eod.titu.

Contrarium voluit Abb.in d.c.ij.versic.quartus casus.& ibi Imol.versi.item dicit.de fide instrum.& ibi Dec.ver. in quarto casu,vbi assignatur ratio. nam sicut quis posset contrafacere, & imitando exprimere scripturam aduersarii, ita posset addere subscriptionem.& idem tenet Alex.in l.admonendi.versic. item adde quod Bar.ff.de iureiur.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Scriptura munita trino teste bonæ opinionis, præfertur habenti publicum instrumentum posterius etiam quo ad hypothecam.

1 VLTIMA est conclusio quæ resultat ex fi.d.l.scripturas,ꝙ scriptura trino teste bonæ opinionis munita, etiam quo ad hypothecã præualeat habenti publicum instrumentum posterius.

2 Primò Amplia,vt comparatio literarum, in tali casu nõ sit necessaria:ita Anto.de Butr.in c. j.de fide instru.versi.secũdus casus.Calc.consi.xxix.versi.sed tunc posset opponi.

3 Secundò Amplia,quia in tãtum requiritur,quòd sint tres testes, vt non sufficiat esse duos, licet vnus illorum esset notarius.Fely.in cap.ij.versi.iiij.declarat.de fide instrum.

4 Tertiò Amplia,vt sufficiat pro subscriptiõe sigillare.Aimo de antiq.temp. in j.part.nu.171.Rom.consi.ccciij.

5 Primò Limita,vt tales testes sint masculi, & non fœminæ: ita probat text.in d.l.scripturas.in fi.ibi virorũ.C.qui potio.in pigno.hab.& ibi no.Bal.in prin.versi.isto ergo casu.Dec. in c. quoniã.versi.ij.cõclusio.de testibus,& in c. ij.versi. & notãdũ est.de fide instrum.vbi dicit istã esse*cõem opin.Soc.in consi. cclxxiiij.versi.postremò dico. Ias. in l.si qs id, quod.versi.x.limita.ff.de iurisdict.om.iud.& videtur tenere, licet in contrarium arguat idem Ias.in l.j.versi. iij. videtur posse. ff.de legib. Aimo de antiq.temp.in j.part.nu. 166.versi.iij.limitatur. Purpur.in l.admonendi.nu. 164.versi.& tales testes.de iureiu.

Contrarium tenet Fely.in c.quoniam.versi.fallit iij.de test. & in c.ij.ver.ij.declaratio.de fide instrum.Ias.in l.admonendi. ver.item adde.ff.de iureiuran.Alex.in apostil.ad Bar.in l.j.in j. addi. ff. de verbo.sign.& in apost. d.l.scripturas.

6 Secundò Limita,ꝙ tales tres testes sint bonę & ꝓbatæ opinionis,q̃ qualitas est articulanda,& probanda.Soci.in consil. cclxxiiij.versi.postremò dico.Purpur.ĩ d.l.admonendi.n. 165. versi.& debent esse.Aimo de antiq.temp.in j.par.nu.168.ver. ij.quæro.

De præsumptionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Solennitas necessaria præsumitur ꝓpatio decem annorum.

1 DICVNT Doctores, ꝙ solennitas necessaria in actu, ꝑ spacium decem annorũ interuenisse præsumitur: prout est tex.in l.si filius.C.de petit. heredi.cum aliis quæ ponit Iason in l.si certis annis.C.de pact. & in l. sciendum. ff. de verbor. obligation.in l.qui in aliena.ff.de acquirend. hereditat. Socin. ĩ reg. ccclxxvj.in v.fall. Chassan.in cõsi.xj.Ange.ĩ d.l.sciendũ. Abb.in c.peruenit.de empt.& vendit.Cor.cõsi. cxliiij.vol.iiij. Alexan.in d.l.sciendũ.Curt.senior in cõsilio lxxvij. Petrus de Anch.consi.xl.Anto.de Butr.in cap.peruenit.de emptione & venditione. Fely. in c.olim. de lit.contest. Alexan.consi.cxiij. volum.j.Marian.iun.in consi.xxij.Dec.in consilio ccxxij.

Cõtrariũ Cuma.& Alex.in d.l.q in aliena.Rom.ĩ d. l. sciendũ.versi.iij.qd si appareat.Abb.in c.Alberic⁹. de test.in c. signi ficauit.in ij.notab.de censib.Ias.cõsi.cxl.volũ.iiij. Socin. cõsi. xlvj.vol.iiij.Alex.consi.ix.vol.iiij.Corn.consi.xcviij.Dec.Nea pol.cccxlv.nu. 5.Afflict.super constitu.

2 Primò ex hac cõclusione ĩfertur,ꝙ ꝑsumitur cõsensus domini directi ĩteruenisse ĩ alienatiõe facta per emphyteutã: ita sentit Alexand.ĩ cõsi.cxj.vol.iiij.refert,& sequitur Ias.ĩ l.j.C. q admitti.Chass.consi.xj.Ias.in l.sciendũ.vers.vj.facit.ff.de verb. obl.in l.si certis annis.C.de pact.Dec.in cõsi.clxxxiij.Tiraq.de legib.cõnub.Brun.in tract.de forma.Marian.iun.ꝓl.xxij.vol.j.

3 Tertiò ĩfertur,ꝙ præsumitur cõsensus capituli ĩ alienatiõe rerũ ecclesiasticarũ,cũ aliis solennitatib⁹.Pet.de Anch.consi. cxxxvj.Ale.cõs.lxxix.vo.j.& licet isti loquãtur in tempore triginta annorũ,tñ in tempore decem annorũ loquitur Ale.cõs. xlv.vo.iij.idem ĩ principali cõclusione voluit Fel.in c.sicut. de re iudicat. Cor.in cõsi.cccxlviij.vol.j.Soci. cõsi. ccviij. & cõs. cclxvj.Gozad.cõsi.xj.Iason in l.sciendũ.ver.vij.facit.ff.de verborũ obligationib⁹.Decius ĩ cõsi. xxxvj.vbi dicit istã * cõem. Soc.cõsi.xv.lib.j.Gozad.qui etiã dicit cõem opinionem,cõs. lxxiij.Chassa.in cõsi.xj.Ro.in d.l.sciendũ.Deci⁹ in l.j.in iij.lect. C.q admitti.Alex.ĩ cõsi.ccxix.vol.vj.Marian.iun.cõsi.xxij.Decius cõsilio cccxlj.nume. 13.Ruin.cõsilio iij.vol.j.& cõsi.lxiij. vol.j.& in consi.l xxxvj.vbi etiam declarat.vol. j. Aimo de antiq.temp.in iij.part.nu.27.vbi ampliat.Boer.decis.cxxiiij.

Contrarium Alex.in consi. ix. vol.iij. quem propterea reprehendit Gozad.respondendo ad allegata per eum, in cõsi. lxxiij.illam etiam opinionem sentiunt Corn.in consi. clxxxj. volu.ij.Alexan.in consi.xvij.volu.iiij.& in rebus vniuersitatis ponit Alex.in consi.j.vol.iiij.Socin.in consilio xxix.

4 Tenendo primã opinionem, quę videtur *cõis, limita vt ex diuturnitate temporis nõ ꝑsumatur Papæ cõsensus forsan necessari⁹ ĩ alienatione rei ecclesiasticæ:ita Alex.in dicto cõsi. ix.vol.iij.per Fely.in c.sicut.de re iudi. Ruin.ĩ cõsi.xxxv. vol. j. Tamen ꝙ etiã Papæ cõsensus ꝑsumatur ĩ alienatione rei ecclesiasticæ ex cursu temporis,tenuit Decis.Neapol. iiij.ĩ nou.

5 Tertiò Infertur,ꝙ præsumitur ex cursu temporis cõsensus ꝓximiorũ requisit⁹ à statuto in cõtractibus minorũ,& mulierũ:ita tenet Bal.in l.q ĩ aliena.ff.de acquire. hered. & ibi Ang. & Imo.& Areti.Alex.ĩ cõs.lxxix.vol.j.Ias.ĩ dicta l.q ĩ aliena.& ĩ l.si certis annis.C.de pact.licet nõ se firmet.& ĩ l.sciendũ. ff.de verborũ oblig.vbi hoc firmat.Cor.ĩ cõsi.cccxxxvij.vol.j.licet dicat articulũ dubiũ.Alex.in l.ij.§.voluntatem. vbi dicit istã * cõem opin.ff.solu.matr.Fely.in c.Albericus.de testib. & in canonne.de præsumptionib. Tiraq.de leg.cõnub. vbi dicit istã veriorem * & magis cõem opi.Gozad.cõsi.lxxiij.Barb.cõsi.j. volũ.iiij.Aret.cõsi.xxxvj.Pet.de Anch.in consi.lxix.Barba.in cõsi.xxvj.vol.ij.& in c.requisiuisti.de testa.Alex.cõsi.cxxxiiij. vol.iiij.Guido Papæ singula.x.Grat.consilio cxxj.vo.ij. Aimo de antiq.temp.in tertia parte.nume. 1.

Contrariũ voluit Bal.in l.ij.C.de legiti.heredib. Alex.in l.q in aliena.ff.de acquir.hered.& in consi.ccxviij.volu.vj.per totũ.sentit Abb.in c.significauit. in ii. not. de cens.Pau. de Cast. in l.si filius fa.C.de petit.heredita.

6 Quartò Infertur,ꝙ præsumatur cõsensus patris,stante statuto,ꝙ fili⁹ nõ possit cõtrahere sine patris consensu.Bal.in l.si fili⁹.ff.de petitione hered.Alex.cõsi.lxxix.volũ.j.Barba. ĩ cõsi. xxxiij.vol.ij.Tiraq.de legibus cõnubia.Gozad. in cõsi. lxxiij. Barb.in repet.Rubr.de fide instru.& in c.requisiuisti.de testa. Decius in consi.ccxxij.& Cor. in consi.xciiij.vol.ij.qd ex diuturnitate temporis ꝑsumitur filiã adiuisse de ꝑsensu patris.

Cõtrariũ Saly.in d.l.si fili⁹ familiàs. & ibi Paulus de Castro.

7 Quãtò Infertur,ꝙ ĩ testamento cõdito à Prælato præsumatur cõsensus Pontificis præcessisse.Aretinus in cõsilio xxxvj. Alexand.in consilio cj.vol .7.Felynus in c. sicut. de re iudica. vbi videtur dubitare de illo dicto,& posteà saluat illud. Iason in d.l.sciendum.Tiraq.de legibus connubial. Iason in d.l.qui in aliena. Mantua. in consilio lxxxiij. Bru. in tract. de forma.

Contrarium Ruin.in consi.xxvj.volu.j.

8 Sublimita,vt ita demũ præsumatur cõsensus Papæ ĩ hoc casu,si ipsi⁹ scientia,& patientia ꝓbaretur: vt per Aim.de antiq. tempor.in tertia parte,n.xxix.& seq.& ita declarat etiã Ruin. cõsi.clj,n.xvj.vol.iiij.siue verè,vel præsumptiuè, vt ibi per eũ.

9 Sextò Infertur, ꝙ ex cursũ temporis ꝑsumatur ĩteruenisse cõsensus Diœcesani in constructiõe ecclesiæ,vel capellę q̃ñ ĩ ea publicè sunt celebrata diuina.Imola in ca. officij.de testament.Com.in d.l.sciendum.versi.iij. qd si appareat. Ias. in d.l, sciendum.& in l.si certis annis.C.de pact.Dec.in l.j.in iij. lectura.C.qui admitti.Ias.in l.qui in aliena.ff.de acqui.here.Pet. de Vbald.in tractatu quartæ episcop.cap. iiij. versi .ij. incidenter quæritur.Soc.consi.j.volu.iij.Roch.in tractatu iur.patron. in versi.ex eo quod de Diœcesani cõsensu, in vij. q. Barba. in repet. rubric. de fide instru. & in rubr. C. qui admitti. & in consi.j.volu.iiij.& in consi.xxxiij.eod. volu. Alex. in consi. cj. volu.septimo.Decis.Neapoli.ccclxviij. numero 14. in antiq. Brun.in tracta.de forma.Fely. in capi.sicut.de iudic.Barbat.in capitu.requisiuisti.de testa.Fely.in c.illud. de præsumpt. Soci. consi.cclxx.Alex.consi.ccxix.vol.vj.Balb.in tract.de præscrip.

in

in iij. patt. nu. 4. Alex. in consil. cxxxiiij. Ruin. in consi. xlj. vol. j. & in consi. cviij. volu. v.

10 Septimò ifertur, ꝙ q longo tẽpore possedit beneficiũ, vel Prælaturã, ꝑsumat auctoritate sufficiẽti possidere, & legitimè institut⁹. Bal. in l. filius. C. de peti. here. & ibi Pau. de Cast. Ang. in l. q ĩ aliena. ff. de acq. hære. & ibi Imo. & Cuma. & Ias. Bal. ĩ l. siue possidetis. C. de ꝓba. Gemin. ĩ c. ordinarij. §. j. de offic. ord. invj. per Ias. ĩ l. sciendũ. ff. de verb. oblig. Pet. de Anch. in rep. c. j. in viij. q. in versi. dixit tñ Inn. de reg. iur. ĩ vj. Ant. de But. ĩ c. ex insinuatiõe. de ꝓcur. Domi. ĩ c. si iudex. §. fi. de sent. excom. ĩ vj. Deci. ĩ cõsi. cxviij. & ĩ l. j. ĩ iij. lect. C. q admitti. Soc. cõsi. xv. lib. j. Cur. sen. ĩ cõs. lxxvij. Ioan. de Ana. ĩ c. licet Heli. de simo. Chas. cõsi. xj. Barba. in cõsi. j. vol. iiij. ĩ cõsi. xxvj. vol. ij. & ĩ cõsi. xxxiij. vol. ij. & in rep. Rub. de fide instru. Brun. ĩ tract. de forma. Fely. ĩ d. c. sicut. Imola ĩ c. ex insinuatiõe. n. 12. de ꝓcur. Abbas in c. licet Heli. de simo. Imo. in c. ex frequẽtib⁹. de institutio. Io. An. ĩ c. si iudex. in fin. de sent. excom. in vj. Barba. in c. requisiuisti. de testa. Imo. in c. ea nosciẽ. versi. si aũt sum⁹. de his q̃ fiũt à Prela. Idẽ voluit. ĩ c. illud. circa fi. de ꝑsump. licet dicat talẽ ꝑsumptionẽ sufficere quo ad absolutionẽ, nõ aũt ꝓ canonizatoria, qñ

11 est actor. sed etiã ꝓ canonizatoria tenuit Ioan. An. in d. c. illud. Ant. de But. Pet. de Anch. Car. Fely. Imola, Host. in c. licet Heli. de simo. Socin⁹ cõsi. cclxx. Alex. in cõsi. ccxix. vol. vj. Sarnẽ. in reg. de trienna. q̃stio. x. Dec. ĩ d. l. si certis annis. Bal. ĩ trac. ꝑscriptio. in tertia part. n. 43. Dec. ĩ cõsi. ccxxij. Marian. iun. in cõ. xxij. Alex. in cõsi. cxxxiiij. vol. iiij. Soci. in cons. cliij. Grat. in consil. cxxj. vol. ij. Boer. decis. cxxiiij. & decis. clxxj. Grammat. consi. ciuil. cxliiij. Ruin. in consi. clj. volumi. iiij. qui declarat.

Contrarium Ias. in l. si certis annis. C. de pactis.

12 Octauò Infertur ꝙ ꝑsumatur vnio ex cursu tẽporis: ita Petrus de Ancha. ĩ cõsil. clxij. ĩ fi. Oldra. q loquitur in tẽpore immemorabili, in cõ. ccxcvij. Card. in clemẽ. j. ĩ xx. q̃stio. de supplen. negl. præl. q loquitur de tẽpore quadraginta annorũ. & Fel. in c. ex parte. de testi. q loquitur de tẽpore xxx. annorũ. Idẽ Fel. in c. causam. de præsumptio. Ias. in l. qui in aliena. ff. de acquir. hær. in l. sciendũ. ff. de verb. obliga. Chassa. in cõsi. x. q loquitur de spacio xl. annorũ: & voluit Brun. ĩ tracta. de forma.

13 Et de præscriptione temporis immemorabilis loquitur Rota decis. ccv. in antiq.

14 Et nõ modò ꝑsumitur vnio, sed solennitas vnionis: vt no. Roma. ĩ cõsi. cclxxv. in princ. Alex. in cõsi. ccxix. vol. vj. decis. Neapol. ccclxviij. in antiq. Mant. ĩ cõsi. l xxxiij. Lofred. in cõsil. xl. Boer. qui loquitur in spacio xl. annorum, in decis. cccxlv. Fel. in consi. ij. num. 21. quem videas pro declaratione, An requiratur spacium xl. annorum, vel tempus immemorabile, ibi sub nume. 2. & per totum, maximè sub nume. 11. & seq.

Contrarium quòd ex diuturnitate temporis nõ præsumatur vnio, tenet Alex. consi. cj. volu. vj.

15 Nonò Infertur, ꝙ præsumatur dispensatio, vt no. Petr. de Anch. in cõsi. cxvij. in fine. Sarnẽ. in reg. de trienna. quæstio. x. Fel. in c. sicut, de re iud. licet dicat Rotã aliud tenere: Bellã. cõ. x. versi. & si dicas quòd cõcessio, & dispensatio. Fel in c. illud, de præsumpt. Abb. in ca. licet Heli. de simo. & Ioan. de Anan. consi. cccclxj. Aimo de antiq. tem. in iij. par. num. 11.

16 Decimò Infertur, ꝙ ꝑsumatur q̃s ordinatus, si tanquàm talis se gessit longo tempore: Inn. in c. super his. circa fi. de accus. Abb. in c. sicut. & ibi Fely. de re iudic. Host. in c. ĩnotuit. de eo, q furti. ordi. susce. & ibi Ant. de But. Rò. ĩ l. ĩ illa. ff. de verb. obligat. Fel. ĩ d. c. super his. de accus. Rotã ĩ antiq. dec. cclxiiij. Fel. in c. illud, de præsum. Barba. in consi. xxvj. volu. ij. & in c. requisiuisti. de testa. Host. Anto. de Butrio & Car. in c. ij. de cler. peregri. Fel. in c. olim. de lit. contest. Brun. in tract. de forma.

17 XI. Infertur, ꝙ ex tẽporis cursu ꝑsumatur titulus ex ꝓtractu, vt per Flor. in l. cũ de ĩ rẽ verso. ff. de vsur. Bald. in l. j. ĩ prin. C. de fideicommis. Ange. Aret. in §. æquè. Instit. de actio. Imo. in l. j. §. fin. ff. de aqua plu. arcen. Anto. de Butrio in c. peruenit. de cens. Ang. in repetit. l. si certis annis. C. de pact. Aimo ĩ cõs. xciij. Alex. in consi. xj. volu. iiij. & in consi. xlviij. volu. v. Aimo de antiq. temp. in iij. parte, nume. 12. qui declarat.

Contrariũ ꝙ præsumatur solennitas, nõ aũt cõtractus, vel obligatio: Bal. in l. qui in aliena. §. j. circa fi. ff. de acqui. hæred. & ibi Ang. in fi. prin. Bal. in l. j. C. q admitti. Ex multis supra deductis constat * cõem opinionem esse cùm hac prima conclusione affirmatiuã, & similiter ex iis, quæ inferius dicentur.

18 XII. Infertur, ꝙ si q̃s tãquã emphyteuta lõgo tempore tenuit aliquã rẽ, tanquã emphyteuta, ꝓ ea soluendo canonem, ꝑsumitur emphyteuta, & cõtractus emphyteuticus ꝑcessisse: Specu. in titu. de emphyteusi. §. nunc aliqua. ver. lxiiij. & versi. cxlij. Bar. in l. litib. C. de agric. & cẽs. lib. xj. in l. cũ de in rẽ verso. ff. de vsur. Alex. ĩ cõsil. cxj. vol. iiij. An. in l. qui ĩ aliena. ff. de acq. hæred. vbi etiam Imola, & Cuma. & Aret. ibi in §. j. q in hoc videtur contra alios sentire, quòd requiratur spacium xxx. annorũ. & ibi Alex. Istud fuit originaliter dictũ gl. ĩ gl. mag. ĩ fi. C. de iur. emphyt. q̃ requirit spaciũ xl. annorũ. Bal. ĩ l. j. versi. pone q̃dã solu. C. de fideic. & ĩ l. j. ff. de re. diuisi. ĩ l. cũ de ĩ rẽ verso. ĩ ij. lectu. ĩ fi. ff. de vsur. Ange. ĩ l. malè agitur. C. de ꝑsc. long. tẽp. & ĩ l. Prætor. §. j. ff. de edẽdo. q etiã loquitur de spacio xxx. ann. Bal. ĩ l. si certis annis. vbi etiã Iaso. C. de pact. & ĩ c. cũ ecclesia. ĩ fi. de caus. poss. l. & ꝓpriet. Saly. in l. cũ de in rẽ verso. ĩ vj. q. ff. de vsur. Ias. ĩ l. sciendũ. ff. de verb. obli. Rimi. in d. l. si certis annis. Petrus de Anch. ĩ cõsi. ccccxx. ĩ fi. Fel. ĩ c. illud, de ꝑsump. Fely. in c. cùm Bertoldus. de re iud. Alex. in cõsi. lxxix. Bru. in tract. de forma. Chassa. in cõsi. xj. Alex. in cõsi. cxxij. in prin. vol. iiij. An. ĩ §. emphyteusim. in auth. de nõ alien. Dec. cõsi. cxlvj. & in l. si certis annis. C. de pact. & ĩ emphyteusi, & feudo ponit An. de Iser. in c. j. §. si qs per. si de feu. fuer. ꝓtr. & in c. j. §. fi. de capit. Corrad. Afflict. super cõstit. Rui. in cõsi. x. vol. j. & in cons. xlj. vol. j. & in cõsi. lxj. vbi ampliat, vol. j, & in cõs. l xiij. vol. j. & cõsi. lxxv. vbi declarat, vol. j. & in cõsi. clv. vbi declarat, & cõs. clvj. vbi declarat, vol. j. & in cõs. xiiij. vol. iiij. vbi declarat. & etiam declarat in cons. clj. per totum, vol. iiij. gl. consue. Turo. Grã. consi. ciui. xiij. qui etiam declarat.

19 Sed ꝙ requiratur spaciũ xxx. annorũ, Ias. in l. ij. C. de iur. emphyteut. sed ipse loquitur de præscriptione, nõ aũt in ꝑsumptione, q̃ videtur requirere tãtùm spaciũ x. annorũ: & idem ꝙ requiratur spaciũ xl. annorũ, attenta dispositione iuris canonici, tenuit Guido Papæ, dicens ita fuisse iudicatũ, ĩ q. ccccvij. & Chassa. in cõsi. xviij. tenet talẽ ꝑsumptionẽ nõ resultare ex minori tempore, quàm xxx. annorũ. & Chas. ĩ cõsuetu. Aret. ĩ l. q in aliena. §. j. ff. de acqui. hæred. ꝙ nõ sufficiat tempus x. annorũ, vbi etiã Ange. circa fi. Saly. & Albe. nume. 10. Anto. de Butrio in c. peruenit. de cens. & Bal. ĩ tract. ꝑscrip. in iij. parte, nu. 41. & sequen. vbi declarat distinguendo, An requiratur tẽpus xxx. annorũ, vel sufficiat tẽp⁹ x. annorũ. Idẽ voluit. Io. de Platea in l. litibus. C. de argri. & censi. libro xj. & Bal. in l. solẽt. in §. fi. in fi. ff. de offi. proconf. & lega. Soci. in reg. l xxxij.

20 Et præsumitur nedum pro emphyteuta, sed etiã pro domino: Ruin. in consi. cxv. volu. v.

21 Et ex solutione longi temporis ꝑsumitur dominiũ cõtra soluentẽ, ĩ fauorẽ ei⁹, cui soluitur: vt not. Roma. ĩ cõsi. cxxvij.

22 Et idẽ in alia annua prestatione puta census, ex qua oritur ꝑsumptio tituli in fauorem illius, cui soluitur: Paris. in consi. vij. vol. iiij. & consi. xiij. vol. iiij. Guido Papæ q. ccccviij.

23 XIII. Infertur, ꝙ ꝑsumat feudũ, si soluit vt vasallus: Ant. de Butrio in c. peruenit, de censi. Et est differentia, secũdùm Bal. in tract. ꝑscri. in iij. parte, nu. 41. & seq. an dicatur ꝑsumptio, ꝓ soluente, an verò contra soluentem, vt vno casu requiratur spacium x. annorum, alio spatium, xxx. annorum.

24 Et ex receptiõe afficit⁹ longo tẽpore à nouo emphyteuta, ꝑsumitur cõsensus à domino præstit⁹: Grat. ĩ cõsi. cxxj. vol. ij.

25 Et non ꝑscribitur cõtra dominum directũ etiã spatio xxx. annorũ, dato ꝙ nõ fuerit aliquid solutum, aut facta aliqua recognitio: glo. consuet. Biturig. vbi declarat.

26 Limita istã cõclusionẽ, nã ex annua ꝑstatione nõ insurgit talis ꝑsumptio cõtra mulierẽ, vel rusticũ, nisi spacium xxx. annorũ interuenerit: Specu. ĩ titulo de restit. ꝓl. §. nũc dicam⁹. voluit Guido Papę q. ccccvij. Bal. ĩ l. solẽt. §. fi. ĩ fi. ff. de of. ꝓcõs. & leg. Spe. in tit. de caus. posses. & proprie. Roma. in l. q in aliena. ff. de acq. hær. Barba. in cõsi. viij. n. 25. vol. ij. Ant. de Butr. in c. puenit. vbi distinguit, de censi. ꝓ Alex. in ꝓs. 50. vol. v. Chassa. ĩ vltima opi. per eũ relata. Idem tenet Cyn. in d. l. si certis annis.

Cõtrariũ in rustico, tenet Bar. in d. l. cùm de ĩ rẽ verso. ff. de vsur. Bal. ĩ l. si certis annis. C. de pa. Ale. ĩ cõs. cxxij. vol. iiij. Pau. de Cas. in cõsi. lj, vol. ij. Ias. in l. si certis annis. C. de pact. & in §. ꝓ iudiciales. Institu. de actio. in vltima opinione per eum relata.

27 Tenendo primam opinionem, limita in rustico sagaci, Apostill. ad Specul. in titu. de caus. possess. & ꝓpriet. §. j.

28 XIIII. Inferr, ꝙ ex cursu temporis præsumitur diuisio inter fratres, gl. in l. pen. C. commu. diuid. in verb. instrumentis. Bar. ĩ l. cùm de ĩ rẽ verso. ff. de vsur. ĩ princ. & in l. solẽt. §. fi. ff. de of. ꝓcõs. & leg. Pau. de Ca. in l. si filius famil. C. de pet. hær. Idẽ tenent Bart. Bal. & Saly. in d. l. pen. C. cõmu. diui. Bar. Bal. Ang. & Imol. in l. q in aliena. in prin. ff. de acquir. hær. Bart. ĩ disput. incipi. quædã mulier. in fi. & in l. fi. ff. de vsucapio, ꝓ dot. Bal. in l. j. C. q admitti. in l. j. C. de fideic. & ĩ d. l. si certis annis. Ang. in l. seruitutes. la grãde, in fi. ff. de seruit. Bal. ĩ cõsi. ccccxxxvij. vol. j. in fi. Albe. de Rosa. in d. l. pen. C. cõmu. diui. Pau. de Ca. in cõ. cxxvj. vol. ij. q dicit dictã opinionem * cõem & idẽ tenet, & dicit Alex. cõsi. xcij. vol. ij. & Ias. in cõsi. clxxij. vol. iiij. q idẽ dicit. Brun. in consi. lxvj. vbi adducit plures declarationes ad dictã

gl. Nicol.

gl. Nico. de Neapo. in §. q̃dã. Institu. de actio. & ibi Ias. & Ias. in d. l. si certis annis. & in d. l. sciendũ, vbi dicit illã * cõem opinio. Rimi. al. in d. l. si certis annis, in fi. Imola in l. j. §. denique. ff. de aqua plu. arcen. vbi ponit quasdã declarationes ad dictã gl. Are. in d. l. q in aliena. §. j. in fi. Fel. in c. illud. de ꝑsump. & in c. sicut, de re iudi. Soc. in ꝓs. cclliij. Chassa. in cõs. xj. Brun. in tract. de forma. Soci. in cõsi. clxiiij. in fine. vbi dicit istã * cõem opi. Dec. in ꝓs. lxxix. in tertio, & vltimo dubio. Bal. in consilio cclxxxij. vol. ij. Balb. in tract. præscrip. in tertia parte, nu. 45. & seq. Alex. in consi. iij. in fi. vol. iij. Floria. in l. seruitutes. ff. de serui. Ang. Aret. in §. æquè. Instit. de actio. Gra. in consilio cxxj. vol. ij. Ruin. in consi. cxlvij. volum. iij. Boer. decisi. lviij.

29 Amplia præcedentẽ cõclusionẽ, nã sicut stãte cursu temporis præsumit diuisio, ita stãte diuisione, & possessione ꝓ indiuiso per longũ tempus præsumit facta cõmunicatio post diuisionẽ: ita voluit Roma. in consilio ccv. & consilio ccccxviij.

30 Limita præmissam cõclusionẽ, qñ si præsumeretur diuisio, insurgeret maxima inæqualitas: ita Bal. in d. l. pen. C. cõm. diuid. Pau. de Castro in l. filius familiàs. C. de peti. hęred. Alex. in ꝓs. xx. vol. v. Balb. in tract. præscrip. in iij. par. nu. 47. vbi dicit istam partem * cõem, & verã, & ab ca in iudicando nõ recedendũ. Trigo. in sing. cxxiij. sentit Nico. de Neap. in §. quędam. in iiij. q. Instit. de actio. Boer. decis. lviij.

Contrariũ Sal. in d. l. pen. C. cõmu. diuid. Alex. in ꝓs. xcij. vol. ij. Ang. Are. in §. fi. Insti. de societ. sentit Ant. de Bu. in ca. puenit. de cens. Ias. in cõsi. ij. vol. iij. & in ꝓs. clxxij. vol. iiij. Ruin. ꝓs. cxvij, vol. iij. & ꝓs. clxij. vol. iij. vbi limitat.

Ad saluandã inæqualitatem diuisionis, vide Ruin. in consilio lix. volumi. iiij.

31 XV. Infertur ꝙ ꝑsumat emãcipatio ex cursu temporis. l. j. & ibi gl. in verbo, passus, C. de patr. pot. & ibi Bar. Bal. Saly. & Fulg. glo. fi. in l. ij. C. de long. temp. præscriptio. quæ ꝓ libert. in fi. Bald. in l. post mortẽ, in fine. ff. de dona. in l. ij. C. si aduer. rem iud. Ias. ĩ l. si certis annis, C. de pact. idẽ voluit Bal. in l. j. C. de patr. potes. in l. si certis annis. C. de pact. Barba. ꝓs. xxxiij. in prin. vol. ij. ĩ ꝓs. j. vol. iiij. in repet. Rubr. de fide instru. in c. requisiuisti. de testa. Alex. in cõs. cxxxiiij. vol. iiij. Gozad. in cõs. l xxiij. Chassa. in cõsuet. Burg. ver. de iure filius, qui intelligit de tempore x. vel xx. annorũ, & de x. annis dicit Bal. in d. l. ij. C. si aduers. rẽ iudic. Alex. in apostil. ad Bar. in l. j. §. in filio fami. ff. ad Maced. gl. cõsue. Turonen. Barb. in c. peruenit. n. 8. versi. facit notab. verbũ, de emp. & vend. & ꝓs. fi. versi. facit qd voluit Bal. vol. iiij. Balb. in tract. præscrip. in tertia par. iiij. partis prin. vltima quæstio. vbi de xx. annis. gl. cõsue. Biturig. in gl. j. §. ij, vbi de xx. annis: Alciat. in tract. præsump. ĩ ij. reg. in ij. præsumpt. vbi declarat.

32 XVI. Inferr ꝙ ex cursu tẽporis exemplatio scripturæ ꝑsumitur facta solemniter, & seruatis seruandis: Host. Io. And. Anto. de Butr. Imola, & Fel. in c. Albericus. de testib. Rimi. in Authen. si qs in aliquo, C. de eden. & ibi Ias. in prima limit. Soc. in ꝓs. clxxxvij. ĩ prin. Corne. ꝓs. cxliiij. vol. ij. Ias. in cõs. cxiiij. vol. j. Rapha. Cuma. consi. clviij. Alex. in consilio cj. vol. vij. Aret. in consilio xxxvj. in princ. Flor. in l. ij. ff. de fide instrum. Decis. Neapol. ccclxviij. Mantua consilio lxxxiij. Alex. consilio 50. vol. v. vbi quod statur exemplo propter diuturnitatem.

Contrarium Car. & Abb. in d. c. Albericus. de testi. Socynus in consilio cxciiij. Deci. in d. authen. si quis in aliquo, Corne. cõsil. xxiiij. vol. iiij. Aret. in consilio xxxvj.

33 XVII. Infertur ꝙ ꝑsumatur donatio ex cursu temporis, si filius emancipatus diu possederit res paternas: Alber. d. l. qui in aliena. in prin. ff. de acqui. hęred.

34 XVIII. Infertur ꝙ præsumatur ex cursu temporis solẽniter concessa immunitas: Rom. in ꝓs. ccliij. versi. circa tertiũ. Barbat. ĩ cõsilio xxxvj. vol. ij. Chassa. in consilio xj. Brun. in tract. de forma.

35 XIX. Infertur, ꝙ ꝑsumatur tutela solemniter administrata ex cursu temporis, Soci. in consilio cliij. Boer. decis. cxxiiij. n. 13.

36 XX. Infertur, ꝙ ex cursu temporis præsumitur citatio solemnis præcessisse: ita Barba. in d. c. requisiuisti. de testam. & ꝙ citatio præsumatur, Grat. in consilio xcj. vol. j.

37 XXI. Inferr, ꝙ ex tẽporis cursu præsumat auctoritas tutoris præcessisse tã in donatione hęreditatis pupilli, q̃ in venditione rei suæ: Ang. sub dubio forsan, in d. l. qui in aliena, & Cuma. ibi in addit. & Imola, q Imola in venditione contrariũ sentit. Corne. ĩ cõsilio xciiij. vol. ij. quòd præsumitur ex diuturnitate temporis filiam adiuisse de consensu patris.

Contrarium in venditione rei pupillaris, Corneus in consilio xcviij. vol. j. Alex. in consilio xciiij. vol. vij.

38 XXII. Infertur, ꝙ monialis ingressa primò vnũ monasteriũ & postea aliud, præsumitur de licentia superioris fecisse, si diu stetit in secundo monasterio: Soc. in consilio cclxx.

39 XXIII. Infertur, ꝙ ex cursu temporis ꝑsumitur ꝙ vxoratus ingressus religionem, & ibi professus, licitè hoc fecerit. Fede. de Sen. in consilio xxxvij. Fel. in ca. sicut, de re iudic.

40 XXIIII. Infertur, ꝙ spacio tẽporis præsumitur matrimoniũ validum, si longo tempore coniuges se tractauerint, vt tales, & hoc quo ad legitimationẽ filiorũ: Ant. de Butrio in c. lator. circa fi. qui fil. sint legit. Cæpõl. in consilio ciuil. v.

41 XXV. Infertur, ꝙ præsumatur bona fides, Alex. in consilio lxix. vol. v. p rout dictum fuit suprà in j. lib. in ij. conclus.

42 XXVI. Infertur, ꝙ ex spacio temporis præsumitur lis ad validitatem laudi lati: Grammat. in consilio cxxxiij. vol. ij.

43 XXVII. Infertur, ꝙ ex spacio temporis præsumatur aditio, si filius habitauit domum paternam: vt per Grat. qui declarat, in consilio cxlvj. vol. ij.

44 XXVIII. Infertur, ꝙ ex cursu temporis præsumuntur merita. Rui. in consilio ccxvij. vol. j.

45 XXIX. Infertur, ꝙ ex longa possessione præsumatur titulus: Bertr. in consilio j. vol. j. in antiqu.

46 XXX. Infertur, ꝙ ex spacio temporis ꝑsumitur clericatus, de quo tñ est dicendũ, vt per Aimo. de antiq. temp. in iij. par. nu. 31.

47 XXXI. Infertur, ꝙ ex spacio temporis præsumitur renouatio petita, & obtenta à vasallo de feudo: Ruin. in consilio x. vol. j.

48 XXXII. Infertur, ꝙ ex spacio temporis præsumitur testamentũ Cardinalis in Curia factũ fuisse de licentia Papæ. Are. in cons. xxxvj. in prin. sequitur Capic. decisiiij. Dec. in cõsi. ccccix. sequitur Aimo de antiq. temp. in iij. parte, nu. 30.

49 Primò Amplia principalẽ ꝛclusionẽ, ꝙ talis ꝑsumptio locũ habet siue q̃s agat, siue conueniatur: vt per Alex. cõs. xj. vol. iiij.

50 Secundò Amplia, vt post primũ cõsensum expresè ꝑstitũ se cũd⁹ ꝑsumat ꝑstit⁹ ex diuturnitate temporis, in terminis authen. siue à me. C. ad Vellei. vt ꝓ Ant. de Bu. in c. puenit. de emp. & vẽ.

51 Tertiò Amplia, vt talis præsumptio ꝓcedat nõ modò ꝗ facientẽ sed etiã ꝗ patientem: Alex. in ꝓs. lxix. volu. v. in d. l. si certis annis. C. de pact. Bar. in l. seruitutes. ff. de serui. & ibi Flor. Fel. in c. de quarta. de ꝑscrip. vbi dicit * cõem. Ant. de Bu. in c. peruenit. de censi. Bar. in l. cùm de in rẽ verso. ff. de vsur. & ibi Bal. in j. lect. Bar. in l. j. §. fi. ff. de aqua plu. arcen. & in dispu. in cip. Mulier habens. in fi. Bald. in l. j. C. q admitti. Sal. in l. si certis annis. in fi. C. de pact. Et istã dicit * cõem Imol. in d. l. qui in aliena. in fi. prin. Alex. in cons. lxix. vol. v. Paulus de Castro in d. l. qui in aliena. in fine.

Cõtrariũ Bal. in l. cũ de in rẽ verso, in addit. in fi. ff. de vsur. & in ij. lectu. ĩ fi. & ibi Flor. q in fine sentit, ꝙ ad hoc vt operet patiẽtia sola, necesse est ꝙ patientia sit mutua: Idẽ voluit Ang. in l. seruitutes. ff. de seruit. Bal. in repet. d. l. si certis annis, & ibi Ang. Cy. in viij. q. & ibi Iac. Bu. Bal. in d. l. qui in aliena, & ibi Imola in fine.

52 Quartò Amplia vt talis præsumptio habeat locũ siue simus in actu, in quo cadit possessio, siue non: Ruin. qui dicit * cõem, in consilio cliiij. versi. ij. principaliter. vol. iij.

53 Primò Limita dictam regulam, vt non procedat qñ agitur de graui præiudicio, ꝓ no. p Bar. in disput. incip. Mulier habens, ĩ fine. q dicit, ꝙ qñ agitur de graui præiudicio, nõ præsumitur titulus: & idẽ dicit Bar. ĩ l. j. §. denique. ff. de aqua plu. arcẽ. in l. cùm de in rẽ verso. ff. de vsur. qui semper loquitur in ꝑsumptione tituli, in l. seruitutes. ff. de serui. Imola in c. si diligenti. de ꝑscriptio. Fulg. in l. j. C. qui admitti. Alex. in consilio xj. vol. iiij. & ꝓs. j. vol. v. & in ꝓs. clxxix. vol. vj. Ias. in cons. clxxvj. vol. ij. & in ꝓs. cxl. vol. iiij. Socinus in ꝓs. cclliij. Curt. sen. in ꝓs. lxxvij. Fely. in c. Albericus, de testib. in c. illud, de præsumptio. Ias. in l. j. C. q admit. Dec. in d. l. j. ĩ iij. lectu. Gozad. in ꝓs. l xxiij. Balb. in tract. præscr. in tertia par. nu. 47. Idẽ voluit Paulus de Ca. in d. l. si filius. C. de pet. here. Alex. in d. l. q in aliena. in prin. Bal. in l. cũ de in rẽ verso. ff. de vsur. Abb. ĩ c. peruenit. circa fi. de censi. Flor. in l. seruitutes. ff. de serui. Ang. Are. in §. æquè. Institu. de actio. Imola in l. j. §. fi. ff. de aqua plu. arcen. Ant. de Bu. in c. peruenit. de censi.

Et ꝓ ista opinione faciũt oĩa, q̃ suprà dicta sunt in illo articulo, An qñ resultat inæqualitas maxima, præsumat diuisio, Vide illa, quæ dicuntur ibi in parte negatiua.

Contrarium in principali limitatione tenet Alex. consili. cxj. volu. iij. Ruin. in consi. cliiij. circa finem, vol. iij.

Et pro ista parte faciunt oĩa, quæ dicta sunt in illo articulo, An præsumatur diuisio, qñ resultat maxima inæqualitas. Videea, quæ dicta sunt in parte affirmatiua.

54 Secundò limita, vt ista regula procedat qñ præsumptio ista respicit actũ, q principaliter tendit ad acquisitionẽ, secus si principaliter tenderet ad exclusionẽ alterius, & sic agere de tertij ꝑiudicio: ita Imola in l. j. §. denique. ff. de aqua plu. arcẽ. & in c. peruenit. de emp. & ven. sentit Sal. in d. l. si filius familiàs. C. de pet. her. Alex. ꝓs. j. vol. iiij. in ꝓs. xvj. eodẽ vol. in ꝓs. clxxix. vol. vj. Soc. ĩ ꝓs. xlvj. vol. iiij. Curt. sen. ĩ ꝓs. lxxvij. Fel. ĩ c. sicut, de re iudic. Decis. Neapo. ccxlv. nu. 7. in antiq. Ias. in l. j. C. q admitti. Alex. in l. sciendum. ff. de verb. oblig. Corne. consi. xcviij. vol. j. Ruin. in consil.

clv.volu.j.& in conſi.xxiij.vol.j.vbi declarat.

Contrarium Alex.in d.l.qui in aliena.in prin.

55 Tertiò limita,vt nõ p̄ſumat̃ præſentia & auctoritas iudicis: ſecundùm Bal.in l.ij.C.de legi.here.Roma.in l.ſciendũ,verſi.tertiò,quid ſi appareat.ff.de verb.ob.Abb.in c.ſignificauit.in ij.no. de cenſi.Ruin.in conſilio xc.vol.iij.

Contrariũ*cõmuniter tenet̃ per Doctores,&voluit in ſpecie Iaſ.in l.j.C.q admitti.& in l.q in aliena.ff.de acqui.hęre.in l.ſciendum,verſi.ix.facit.ff.de verb.obli.Deciſ.Neap.ccclxviij.Barba.in conſilio xxvj.vol.ij.in c.requiſiuiſti.de teſtã.Socy.in cõſi. cclxx. Brun.in tracta.de forma.Guido Papę in ſing.x.

Et ꝓ hoc facit qđ dictũ eſt ſuprà,præſumi alienationẽ rei eccleſiaſticę ſolemnẽ ex temporis curſu:idẽ in re minorũ:& quòd qs præſumatur habere ſolemnẽ titulũ in beneficio ex curſu tẽporis, & ꝙ eccleſia vel capella præſumitur legitimè inſtituta.

56 Ex quo infert̃, ꝙ donatio p̄ſumit̃ inſinuata, qcquid dixerit Bal.in l.ij.C.de legi.hęre.quẽ in hoc reprehendit Iaſ.in l.j.C. qui admiti.& in d.l.ſciendum.Gozad.conſi.lxxiij.

57 Quartò limita,qñ ex facie ſcripturæ antiquæ cõſtaret ſolẽnitatẽ requiſitã nõ interueniſſe:ita Paul⁹ de Caſtro in cõſ. xlviij. incip.in cauſa q̃ vertitur inter Reuerendum, ſm antiquam impreſſionẽ,& ſm modernã impreſſionem in ɔ̃ſ.lxxxj.vol. j. Alex. in cõſilio j.vol.iiij.Iaſ.in l.j.C.qui admitti.Dec.in conſilio xiij.& in conſilio dcxxvij.l.j.in tertia lect.C.qui admitti. Socin. in conſi.ij.vol.iij.& in ɔ̃ſ.xlvj.vol.iiij.Iaſ.in conſilio cxl.volu.iiij. Deciſ. Neap.cvij.nu. 5.in antiquis.Curt.iun.in ɔ̃ſi.cxxx.Gozad. in conſilio lxxiij.Fel.in d.c.ſicut.Brun.in tracta.de forma. Aimo in ɔ̃ſil. cxxxiiij.Ruin.in cõſil. xxviij.vol.iiij.& in cõſilio xlix.vol.iiij.Marian.Iun.in cõſi.lvj.vol.ij.Rui.in cõſilio xlj. vol. j. & cõſilio lxiij. & in cõſilio lxix.vol.j.& cõſilio cliiij.vol.v.Gramma.conſ. ciuil. lxxvij.& cõſ.cxliiij.& in conſilio cliiij. vol.iij.qui optimè declarat:& in ɔ̃ſi. lxvj. vol.v.Aimo,qui etiã declarat,in tract.de antiq. temp.in iij.par.nu. 15.& ſeq.in vij.limitat.vbi ampliat, & in iiij. parte,numeto 154.

Quintò limita in mandato,de quo dic,vt in cõcluſio. noſtra j.in titu.de procurator.

58 Sextò limita,vt talis præſumptio nõ procedat ɔ̃ pupillũ : vt no.Corne.cõſi.xcviij.vol.j.Alex.conſilio xciiij.vol.vij.& idẽ eſt in præiudicium minorum:vt no.Soci.conſilio ccliiij.

59 Septimò limita ſi modò ɔ̃currat ſciẽtia,& patientia eorũ,q ex actu læduntur:ita Cor.ɔ̃ſi.xcviij.vol.j.Alex.conſi.xciiij. volu. vij.in ɔ̃ſi.xj.vo.iiij.& in conſilio xvj.vol.iiij.Fel.in c.ſicut.de re iudi.Marian,Iun.in conſi.lvj.vol.ij.Ruin.in conſi.xxvj.vol.j.Rui.q declarat,in conſi.xxxv.vol.j.

60 Octauò limita,qñ actus requirit ſcripturã, qa tũc ſolẽnitas nõ præſumitur ex diuturnitate temporis:Chaſſa.in cõſuetu.ſed nihil allegat,quod ꝓbet ſuam intentionem: ſed ſentit iſtam limit.Fel.in c.ſicut,de re iudi.Rui.conſilio lxix.verſi.ij.reſpondet̃, volu.j.& in conſi.xlix.vol.iiij.

61 Nonò limita,vt procedat qñ ſolemnitas põt interuenire tẽpore actus geſti,ſecus ſi eo tempore non poſſet interuenire: ita Socin.ɔ̃ſ.xxix.vol.j.ꝓpterea inferens ꝙ in alienatione rei eccleſiaſticæ nõ p̄ſumatur interueniſſe actus,q debet præcedere, nec põt eo tempore interuenire: ſed qa*cõmuniter cõcluditur cõtrariũ,ꝙ oĩs ſolemnitas requiſita in alienatione rei eccleſiaſticæ præſumat̃ ex diuturnitate temporis,ſiue ſit ſolemnitas iuris cõmunis,ſiue ſtatuti,vt ſuprà vidimus: meritò,dicendum eſt iſtam limitationem eſſe falſam.

62 Decimò limita,nã licet iſta ſit iuris pręſumptio,tñ nõ eſt iuris & de iure, & ꝓpterea admittit ꝓbationẽ in ɔ̃riũ. Cyn. in l. ſi certis annis.in xj.q.C.de pact. Io.and.in c.fi.de cauſ.poſſ. & propriet.Bald.in l.ij. circa fi.C. de dotis promiſſ.Alex.in cõſi.xj.vol. iiij.Archidia.in c.ſeruitutũ.circa fi.xviij.q.ij.Anton.de Butr.in c. peruenit.de cenſi.Fel.in c.ſicut,de re iud. q ꝑ hoc infert, ꝙ licèt poſſidens beneficiũ,ex diuturnitate temporis p̄ſumat̃ habere in eo canonicũ titulũ,tñ ſi cõſtaret de vitioſo ingreſſu, inde amoueri deberet.Hoſt.in c.illud,de præſum. vbi etiã Abb. Domi. in c.ordinarij.§.ꝙ ſi fortè,de offi.ord in vj.Io.And. Car. & Abb. in c.licet Heli.de ſimo.in fi.& Abb.in c.dilecto.de prębend.

63 XI.Limita in acquiſitione ɔ̃ ius cõmune,vel in iure præſcriptibili,qa tũc ex poſſeſſione diuturna nõ inducitur p̄ſumptio: ita Alex.in cõſilio cj.vol.vj.Bal.in l.cũ de in rẽ verſo.in princ.de vſur.Abb.ĩ c.peruenit.circa fi.de cenſi.Flor.in l.ſeruitutes. circa finẽ.ff.de ſerui.Ang.Aret.in §.æquè.Inſti.de actio.Ant.de Bu.in d.c.peruenit.in prin.de cenſi.

64 XII.Limita ſi non cõcurrat poſſeſſio illius, ꝓ quo facit illa præſumptio: ſecus ſi concurrat poſſeſſio:Are.in l.qui ĩ aliena.§. ſed ſi non adiecit,ff.de acqui.hęred.

65 XIII.Limita,qa ex temporis curſu nõ pręſumitur p̄ceſſiſſe ille ɔ̃ctus inter alios factus,q enuntiatur in alio inſtrumẽto : Alexan.in conſilio 50.volum.v.

66 XIIII. Limita quando inducitur præſumptio contra illos, cũ quibus nihil eſt actũ,vt in colligente pedagium,dicit Ant.de Bu.in cap.peruenit.de cenſi.

67 XV.Limita,nã ad probationẽ tituli in beneficialibus, vltra p̄ſumptionem,quæ inſurgit ex temporis lapſu, requiritur iuramentũ:ita Pe.de Anch.in c.j.de reg.iur.in vj.Fel.in c. ſicut, de re iud.in c.illud,de præſumptio.

68 Et intellige,& declara p̄dicta,ꝙ quo ad ꝓpoſitũ, de quo agitur,longũ tempus dicit̃ ſpaciũ x.annorũ:ita Io.And.in ca. illud. de præſump.Ant.de Bu.& Imola & Fel.& idẽ Fel.in c.ſicut.de re iudi.Bru.ĩ tracta.de for.Chaſſan.in ɔ̃ſ.xj.Mant. in ɔ̃ſ.lxxij. Maria. Iun.ɔ̃ſ.xxij.vol.j.Alex.in ɔ̃ſ.cxiij.in prin.vol.j.Io.de Anan. in c.licèt Heli.de ſimo.& Ruin.conſi.x.vol.j.& conſi.cliiij.vol.v.

69 Alij voluerunt tempus eſſe arbitrariũ : vt tenuit Inn. in c. ij. de reſti.in integ.Hoſt.& Io.And.in d.c. illud quoque. & ibi Ant. de Bu.Cum.in d.l.qui in aliena.

70 Alij tempus xxx.annorum:vt per Ruin.in conſi.xxxv.vol.j. & conſi.lxxxvj.vol.j.

71 XVI.Limita quãdo ſolẽnitatis probatio eſſet poſita in cõditione,qa tũc præſumptio reſultans ex diuturnitate temporis non ſufficeret:Ruin.in conſi.lxviij.vol.j.

72 XVII.Limita qñ de actu cõſtat verè,quia tũc eius ſolemnitas præſumitur:ſecus verò qñ de actu cõſtat præſumptiuè: Rui. in conſi.xxix.vol.iiij.

73 XVIII.Limita,quia ſcientia ex diuturnitate temporis non præſumitur propter contrariam præſumptionem ignorantiæ, Ruin.in conſ.xxiij.vol.v.

74 XIX.Limita,qñ allegatur per illum,in cuius fauorẽ pręſumptio oritur,ſecus ſi illam neget:Ruin.in conſi.xxiij.vol.v.

75 XX.Limita,qñ ꝓbatio ɔ̃ria fuiſſet admiſſa, parte nõ opponente,& ꝓbatũ eſſet cõtrarium: ita Ruin.in cõſi. cliiij. volu. v.

76 XXI.Limita,qa iſta p̄ſumptio nõ ꝓcedit niſi de iure ciuili, nõ aũt de iure canonico:Aret.in l.ſciendũ,nu. 12.ff.de verb.obl.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Literas recipiens,omnia in eis contenta approbare præſumitur.

1 RΕcipiẽs literas ſine ɔ̃dictione,videtur approbare cõtenta in eis,& illis conſentire: ita Bar.in l.ſi filiusfam. la ij.ff.ad Maced.in l.cùm tabernã.§.j.in fi.ff.de pig.& in l.Titius.in fin.ff.de cõſti.pecu.in l.quo em̃.§.j.in fi. ff.rẽ rat.hab.Bal.ĩ l.ſi ab ſentis,verſi.tu dic,ꝙ qñque.C.ſi cer.pet. in l.fi.verſi.quæro ſi ɔ̃hitur.C.ad Mace.& in Rub.C.de fide inſtr. verſi.quæro,quid de literis. Ang.in d.l. ſi filiusfamiliàs. Alex. in ɔ̃ſ.lxxviij.vol.j.Dec.in cõſi.dcxxxij.in fi.nu. 16. Goza. in cõſilio ccxiij.ver.iij.clarũ eſt.idẽ voluit Bal.in l.ſi procuratorẽ,in princ. ff.de procurato.& in d.l.Titi⁹ Seio.ff.de cõſtituta pecu. in l. emptor.§.Luci⁹.ff.de pact.& ibi Fulg,licèt nõ plenè affirmet.& idẽ Bal.in c.fi.verſi.qd de pagina.de iureiur.Imo. in §.morte.in l.nõ ſolũ.ff.de oper.noui nuncia.Abb.in c.nõ iniuſtè,nu.7.de procu. Sal.in d.l.fi.verſi.quæro qd ſi filius.C. ad Mace.Cępol. cautel. ix. Imola in ca.cùm M.ver.iiij.caſu.de cõſtit.Fel.in c.cùm M.verſic. xx.fallit.de ɔ̃ſtitutio.Hippol.in Rub.de ꝓba.Iaſ.in repet.l.admonendi.ff.de iureiuran.Hippo.in Pract.§.diligenter.Pariſ.ĩ ɔ̃ſ.xlvij. vol.j.& in ɔ̃ſil.xcj.eodẽ vol.Mattheſil.in ſing.xxj.Ripa in c.cùm M.de ɔ̃ſt.Abb.ĩ ɔ̃ſ.lxxxviij.verſi.ſi aũt ĩteruenit ſciẽtia.vol.j. Ale. in ɔ̃ſ.cxlvij.verſi.fortificant̃ prædicta.vol.ij.Roma. in ɔ̃ſi. ccxcv.

2 Primò Amplia,idẽ eſſe in recipiente inſtrumentũ, vel literas mãdati,qa per talem receptionẽ videt̃ acceptare onus mandati. clemen.j.de ꝓcu.Bal.in l.ſi litera.in fine.C.mand.Imola in l.q in domini.in fine.ff.de teſta.Bal.in l.ſi defunct⁹.ff.de procu.in prin. Roma.in l.q̃ dotis,verſi.ego aũt.ff.ſol.mat.Abb. in c.nõ iniuſtè, nu.7.de ꝓcur.Fel.in c.cùm M.verſic.ij.fallit.de ɔ̃ſti.& ĩ c. nonne. de præſump.Dec.in d.c.cùm M.nu.23.Rom.in conſi.ccxcv.

3 Secundò Amplia,in recipiente nũciũ, ſiue vt vulgò dicitur, ambaſiatã,cui ſi nõ repugnat,videt̃ eã approbare,& illi conſentire:ita Imola in l.non ſolũ.§.morte. ff.de oper. noui nun. verſi. nã qñ iungitur:& in filio,qui viuente patre recipit ambaſiatam, tenet Paulus de Caſt.in l.interdũ.ff.rem rat.hab. Alex. in apoſtil. ad Bar.in d.l.ſi filiusfamiliàs.ff.ad Maced.

Cõtrariũ ſentit Barto.in d.l.ſi filius.ff.ad Macedo.& ĩ d.l. quo em̃.§.j.ff.rem rat.hab.vbi dicit hãc regulã procedere ratione retentionis literarũ:ergo ſequitur, ꝙ vbi non interuenit actus retentionis,non procederet: & ita expreſsè dicit Fel. in d.c. cùm M.verſi.ij.fallit.de conſtitu.Alexan.in §.morte. in l. non ſolùm. ff.de oper.noui nuncia.

4 Ter

4 Tertiò Amplia,vt arbiter à partibus deputatus,ſi ſine ɔ̃dictione inſtrumentũ compromiſſi recipiat, videtur acceptaſſe onus compromiſſi:ita Roma.in l.quæ dotis,ver.ego autẽ.ff.ſol.mat.

5 Quartò Amplia,in receptione laudi lati per abitrũ ſine ɔ̃dictione,quia videtur pars illi conſentire:Abb.in cõſi. xviij. vol.ij.

Contrarium Ripa in c.cùm M.de conſtitu.

6 Quintò Amplia,vt recipiendo quis inſtrumẽtũ ꝓteſtationis ſine ɔ̃dictione,videatur illi cõſentire:Fel.in d.c.cùm M.ver.ij.fallit.de conſtitut.ſentit etiam Alexand.in l.non ſolùm. §. morte. verſi.itẽ adde,ꝙ in hoc articulo.ff.de oper.noui nuncia.qđ intelligit Dec.in d.c.cũ M.nu.23.qñ præſenti ſit proteſtatio,& nõ cõtradicenti,& poſtea traduntur literæ proteſtationis.

7 Sextò Amplia etiam ſi verba contenta in literis eſſent emiſſa non principaliter,ſed ꝓpter aliud:Pe.de Anch.in clem.j.in v.no. de iureiur.

8 Primò Limita:nã iſtud eſt verũ vt acceptans videat̃ approbate quo ad ea,q̃ operantur in inuitũ:vt dicit Cuman.in ɔ̃ſ.clxxvij.

Tñ iſta limitatio eſt ɔ̃ tex.in cle. j. de procu. & contra omnes Doctores,qui concludunt in recipiente literas,vel inſtrumentũ mandati ineſſe conſenſum approbatiuum.

9 Secundò limita,nã recipiens literas vel inſtrumentũ approbat actũ ita geſtũ,vt aſſerit̃, vel in literis cõtinetur, nõ tñ cõfitetur ita geſtũ eſſe,vt aſſeritur,vel vt in literis cõtinetur: Cuma.in d.conſi.clxxvij.refert,& ſequitur Ripa,in c.cùm M.de conſtitu.

10 Tertiò limita in eo,qui ſcienter recipit literas,ſeu inſtrumẽtum,ſecus ſi ignoranter:glo.in cle.j.in verbo, ſcienter.de ꝓcur. Ripa in d.c.cùm M.

11 Et præſumitur ignorãtia ſi nõ legit, vt per Mattheſil.in xxj. not.qui ſentit ꝙ vt afficiant, neceſſe ſit ꝙ literæ aperiantur, & legantur,Cæpolla cautel.ix.in fine.Zaſ.in conſi.iiij. in ij.ſubſcriptione.volu.ij.in conſilio lv.volu.j.qui plus vult, ꝙ nõ ſufficiat perfunctoria lectio.

Cõtrariũ ꝙ ex præſentatione literarũ vel inſtrumenti præſumatur ſcientia etiã quòd aliàs non appareat de lectione, tenet Pe.de Anch.in d.clem.j.de procu.

12 Tenendo primã opinionẽ, ꝙ ſit neceſſariũ probare lectionẽ ſcripturæ,limita niſi poſt retentionem ſcripturæ tñ temporis effluxerit,vt veriſimile ſit illũ recipientẽ vidiſſe:vt per Imolã in d.clem.j.in fine,de procur.

13 Quartò Limita,niſi in ſcriptura cõtineretur calculus datorum,& acceptorũ,quia nõ videtur per hoc approbatus:ita Cæpolla caute.ix.Ripa ĩ d.c.cùm M.refert,& ſequit̃,licèt nõ firmet, Iaſ.in l.admonendi.de iureiur.Dec.in c.ij.nu. 15.de fide inſtru.

14 Quintò Limita,ſi illi,q deponũt ſuper retentione,& lectura ſcripturæ ſine ɔ̃dictione,ſint ſcientes ei⁹,qđ in ſcriptura cõtinet̃:Matth.in ſingu.xxj.Cæpolla in d.cautela ix.Iaſ.ĩ d.l.admonẽdi.Zaſ.in ɔ̃ſ.iiij.vol.ij.in ij.ſubſcriptione:Alex.in l.quo em̃. §. j.ff.rem rat.hab.ibi ĩ apoſtil.ad Bar.Dec.ĩ c.ij.n. 15.de fide inſtru.

15 Sextò limita in extraneo. nã ſm aliquos diſpoſitio d.l. ſi filiusfamiliàs.ff.ad Maced. ꝓcedit tñ in patre recipiente literas filij,q ẽt ſi præſens eſſet,& taceret,obligaretur ex mutuo facto filio.ita Pau.de Ca.in l.interdũ.ff.rem rat.hab. & Dec. in c. cùm M.nu.23.de cõſti.Sed iſta limitatio videtur ɔ̃ mentem omnium Docto.qui generaliter intelligunt in recipiente literas ſiue ſcripturam,vt ſuprà allegati Doct.expreſsè loquuntur.

16 Septimò limita,ſi viuo mittente ꝑuenit epiſtola, aliàs ſi eo mortuo,ẽt ꝙ recipiens ſimpliciter recipiat,nõ videt̃ cõſentire: Roma.in l.nuda ratio.ff.de dona.Dec.in c.ij.n. 15.de fide inſtru.

Et de dicto articulo,An epiſtola præiudicet ſcribenti, ſi præſentetur poſt mortẽ ſcribentis,vide Hippo. latè in Rubri. de ꝓba.Rui.conſi.v.& conſi.vj.vol.j.

Et differt iſte caſus à limitatione,quia ĩ limitatione quæritur an præiudicet illi, ad quẽ mittitur:in iſto autem caſu quæritur, an præiudicet mittenti.

17 Et nota quòd ſcriptura,vel epiſtola nõ poteſt acceptari,vel ratificari poſt mortem ſcribentis.Rui.in conſi.xiij.vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Subſcribens ſe ſcripturæ,illam approbare præſumitur.

1 QVi ſe ſcripturæ ſubſcripſit, p̄ſumitur illã approbare, & illi cõſentire.tex.eſt in §.j.Inſtit.de emp.& vend. & in l.ſi ego.§.dotis.ff.de iur.dot.in l.j.ff.de cõſtituta pecu.in §.j.& in l.j.§.inter filiũ.ff. de falſ. & in Authen. ſi modò.C.fam.erc.ĩ c.ſi qs presbyterorũ,& ibi gl.de reb⁹ eccleſię nõ alienan.in l.emptor.§.Lucius.& ibi Barto.verſi.ij.nota ꝙ ille. & Ang.verſi.& intellige.& ibi Fulgo.verſi.ſed ſi nõ fuiſſet p̄ſens. & ibi Paul⁹ de Caſtro,verſicu.ex ꝑcedenti not.Iaſ.verſi. ſed not. Bar.ff.de pact.idẽ ꝓbat tex.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus. de verbo.obl.& ibi Ang. verſi. & ſic nota. & ibi Imola,verſi.itẽ nota.& Paulus de Caſtro,verſi.in j.part.gl.& Aret.verſi.not.j.& Alex.verſic.& ĩ tex.ibi,corã ſubſcribẽte.& Iaſ.verſ.not.j. Idẽ ꝓbat tex.in l.ſicut.§.non creditur.vbi Bar.in j.not.ff.quibus mod. pig.vel hypo.ſol.Bar.in l.q̃ dotis.circa fi.ver. q̃ro qd de ſubſcribente.ff.ſol.matr.& ibi Alex.verſi. ſucceſſiuè inquãtũ Bar. Pau. de Caſt.ĩ l.cùm antiquitas.circa fi.verſi.ecõtrà ſi ſchedula.C.de teſta.Iaſ.ĩ auth.ſi qs in aliquo.verſi.cõfirmo, qa ſubſcribens. C. de edẽ.verſ.& retẽta cõcluſione.Barba.ɔ̃ſ.lxxxvj.ver.ſi verò loquimur.vol.iij.Iaſ.ĩ l.cùm antiquitas.C.de teſta. Ang.in l.pluribus.ĩ prin.ver.& not.qđ dicit.ff.de verbo.obl.Bertran.ɔ̃ſ. lix. verſi. qa poſtq̃ eſt ſubſcriptus.vol.j.ĩ nou.Hippo.in rub.de ꝓba.verſi.mõ iſtis viſis.Inn.in c.qm̃ ɔ̃.verſi.ſuper verbo,quo ſcribãt.de ꝓba.& ibi Abb.nu.32.verſi.ſed q̃ro.& Fely.ver. quartò q̃ro.Bal.in rub. de fide inſtru.ver.ſed dubitat̃ nunquid Tabellio,vbi dicit ꝙ põt ſe ſubſcribere Notarius inſtrumento ꝑ aliũ ſcripto,& fidẽ facit, qñ occupatus totũ ꝓpria manu ſcribere non põt. & idem dicit Ang.quo ad Notariũ,in auth.de Tabel.verſi.ibi per ægritudinẽ. Brun.in tract.de forma.verſi.itẽ q̃ro. Alex.in ɔ̃ſ.cxlvij. verſic.ad hoc oſtendendũ.vol.ij.Iaſ.in repe.l.admonendi.verſi.item adde ſecũdo.ff.de iureiur.Imo.in c.ij.verſi. in eadẽ gl.ibi, dummodò precium.de fide inſtru.& ibi Imola.verſi.nona declaratio. Alex. In ɔ̃ſ.clxxxj.ver.& dici t Ludo.vol.ij.& ɔ̃ſ.cxviij.ver.& dicit. vol. iiij.Purpu.in l.admonendi.n. 166.de iureiuran.Aret.conſi.lxiiij. verſi.nec dicat aliquis.Rom.in l.quæ dotis.n.49.verſi.itẽ inquãtũ.ff.ſoluto matr.Anch.ɔ̃ſ.cxlij.verſi.in ɔ̃riũ faciunt.Roma.cõſ. cciiij.verſi.poſſum⁹ tñ.Ang.Aret.ĩ ꝓœmi.Inſti. verſi. ſextò not. Soc.in reg.ccclxxxv.Dec.in c.qm̃ ɔ̃.ver.an aũt ambo. de ꝓbati. Pariſ.cõſ.xlvij.n.6.vol.j.& cõſilio xciij.nu. 5. vol.j. & cõſi. cj. nu. 67.vol.j.Pariſ.ɔ̃ſilio xij.n. 107.vol.ij.& cõſil.lxxvij. nu. 23. volu. iij.Imola in c.ij.verſi.intellige qñ.de fide inſtrũ. & Fel. in octaua declaratione & nona.Bal.in c.cũ eccleſia.verſi.& ſi canonici.de elect.Pau.de Caſtro in l.ſi ꝓcuratorẽ abſentẽ.verſi. in tex. ibi literis.de ꝓcu.Iaſ.in l.q̃ dotis.nu. 93.verſi. ꝑ iſta ſequit̃.ff.ſol.mat.

2 Primò amplia,vt etiã diſpoſitio loquens de negante ſcripturã ꝓpriã,locũ habeat in negante ſcripturã per aliũ ſcriptam,cui ipſe ſe ſubſcripſit,ita Bal.in auth.ɔ̃ qui ꝓpriam. verſi. item quæro qd.C.de nõ nu.pecu.Dec.in c. qm̃ ɔ̃. verſic. circa ſecundum. de proba.& in authen.ſi quis in aliquo.verſi. ſed tamen dictum. C.de eden.Pau.de Caſtr.conſi. lxxxvij. verſi.ſuper alio quæſito. vol.ij.Purpu.in l.admonendi.nu. 166.de iureiur.

Cõtrariũ Sal.in auth.cõtrà q propriã.verſi.quæro quid ſi eſt chirographum.C.de nõ nu.pec.ſequitur Iaſ.in auth.ſi qs in aliquo.ver.puto ꝙ ſit falſũ.C.de eden.& idem Iaſ.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus,verſi.ad idem facit.ff.de ver. obl. & in l.emptor.§.Lucius.ver.iij.adde.ff.de pact.

3 Secundò Amplia,vt ſufficiat generalis ſubſcriptio ita vt ſpecialis nõ ſit de neceſſitate facienda.Bal.in auth.ſi qs in aliquo.C. de edẽ.verſi.vlterius ponamus.Ang.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus.verſ.attende etiã.ff.de verbo.obl.& ibi Imola verſi.aduerte tñ.& ibi Pau.de Caſt.ver.item adde tertiò. Aret.ver.& ſufficit.& ibi Alex.verſi.& dicit Ang.hic,verſi. cõcludo in artic.& ibi Iaſ.ver.ſecũdò amplia.Alex.in l.q̃ dotis.verſi.& ſubdit.ff.ſol. matri.Anch.in ɔ̃ſ.ccxlij.verſ.nõ obſtat dictũ Bar.Alex.in conſi. cxlvij.ver.& ſm magis cõem.vol.ij.Fel.in c.qm̃ ɔ̃.ver.limita ſexto.de ꝓbatio.Iaſ.in l.cũ antiquitas.verſi.limitat mirabiliter.C. de teſta.Dec.in c.qm̃ contra.verſic.circa primã.de probatio. vbi dicit communem.* & conſilio ccccxlvij.ver.nec obſtat.

Contrariũ Bar.in l.Diuus.§.item ſenatus.ff. ad leg. Corne. de falſ.Soc.in reg.ccclxxxv.in iij.limit.

4 Primò ſaluari põt opinio Bar.q videtur eſſe ɔ̃ cõem, qñ quis ſe ſubſcriberet ad auctorizandã ſcripturã, quia tunc requiritur ſpecialis ſubſcriptio,nec ſufficeret generalis,ſecundum Paul.de Caſtro in conſilio ccix.ver.præterea etiã.vol.j.

5 Secundò ſaluat̃,qñ ſcriptura eſſet à lege ꝓhibita, vt in caſu dictæ l.Diuus in §.item ſenatus.ff.ad Syllan.quo caſu requiritur ſpecialis ſubſcriptio.vt dicit Bald.in d.auth.ſi qs in aliquo. C.de edẽ.verſ.vlterius ponamus.Ang.in d.§.Chryſogon⁹.ver. attẽde etiam.& Imol.ver.aduerte tñ.& ibi Aret.verſi.& dicit Ang.hic. Alex.in conſilio cxlvij. ver.& ſecundũ magis cõem.vol.ij. Fely. in c.quoniam contra.verſic.limita.vj.de probat.

6 Tertiò ſaluatur qñ requireretur nominatim exprimi.ita dicit Dec.in c.quoniam contra.verſi.dictũ Bar.de probat.

7 Tertiò Amplia etiã ſtante ſtatuto,ꝙ ɔ̃ ſcribentem detur exequutio ad inſtãtiã creditoris,datur etiã exequutio ɔ̃ debitorem ſubſcribentẽ.Ang.in d.§.Chryſogonus. verſi. ſi ſtatutum. & ibi Imola.ver.& per hoc infert.& Pau.de Caſt.ver.itẽ adde ꝙ ille. & ibi Aret.ver.not.j.Alex.ver.& ꝑ hoc infert Ang.& ver.& an ſtatutũ.Dec.ĩ auth.ſi qs ĩ aliquo.ver.ſed tñ dictũ Ang.C.de edẽ. &

in c.quoniam contra.versicu.circa secundum.de probat.Bertr. consi.lix.ver.& quamuis D.Iaso.volu.j.in nou.& Grat.consilio cxxxviij.versi.nec obiici potest.vol.ij.& Brun.in trac.de forma. Barba.in consi.lxxxvj.vol.iij.

Contrarium Ang.in l.cùm antiquitas.§.cùm autem,in lectura Florentina.C.de testa.quem in hoc refert,& sequitur Ias.in l. emptor.§.Lucius.ver.v.adde.ff.de pac.& ī l.cū antiquitas.ver.fortius p̄ p̄dicta.C.de testa.& in auth.si quis in aliquo.versiculo,vñ pillū tex.C.de edē.Ias.in d.§.Chrysogonus.versi.stud notabile.

8 Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis* cōis, limita hoc non procedere, quando statutum requireret aliquid nominatim exprimi debere in scriptura, ita limitat Dec.in cap. quoniam contra.ver.& nota.de proba.

9 Tenendo secundam opinionem, limita nisi ille tertius, qui scripsit schedulam, cui se debitor subscripserit mandante debitore,ēt eo p̄sente schedulam scripsisset, cui ipse debitor subscripsisset.ita Ang.in d.l.cùm antiquitas.in lectura Florentina,quē refert,& sequitur ibi Ias.ver.fortius per prædicta.& in d.§.Chrysogonus.versic.limitat ibidem Angel.

10 Quartò Amplia,etiam ꝙ nō probetur,ꝙ is,qui subscribit, sit diligēs in negociis suis pagendis,ita ꝙ sit verisimile ipsum legisse scripturam,cui se subscripsit.ita Aret.in d.§.Chrysogon. vers.sed in dubio,& Alex.cons.cxlvij.vol.ij.versi.& p p̄dicta apparet.& in d.§.Chrysogon.vers.non autem placet.de verb.obli.

Cōtrarium Imola in d.§.Chrysogon.ver.si verò nō ampliat.

11 Quinrò Amplia idem esse in scribente scripturā, vt in subscribente,vt similiter etiam is qui scripsit, cēseatur scripturam ipsam approbasse,licēt nō se subscripserit.l.fideiussor.§.pater.ff. de pig.Rom.ꝓs.ccciij.ver.vnū est,quod refragat.Pau de Cast.in l.cùm antiquitas.in fi.ver.vlt.not.C.de testa.post Bal.ibi,ver.vlt. no.Bar.in l.cùm tabernā.§.idē q̄sit.ff.de pigno.vers.itē fortè,& ibi Ange.ij.no.& Sal.vers.itē no.Bal.in ꝓœm.Digestorū,in x.q. in fi.vers.sed si esset nomen.Ant.de Butr.in ca.ij.ver.vtrū aūt in ipsa.de fide instru.Car.ibi.ver.nā q̄ cōstat.& ibi Imola, ver.intelligo q̄ñ.Aret.in cōs.lxiiij.ver.nec pōt dicere.Alex.in d.l.cùm antiquitas.vers.vlt.nota, C.de testa.& ibi Ias.in prin.vers.simile dicunt.Soci.in consi.xv.vers.ad quintū de subscriptione.Aimo de antiq.tēp.in j.part.nu. 160.Purp.in l.admonendi.nu. 166.de iureiur.post Alex.ibi,ver.item addit.& vers.sed casu,quo.Imol. in cle.j.vers.idem si nō essent.de procur.

12 Amplia,vt non requiratur signum ipsius scribentis,Ant.de Butr.in c.ij.vers.An in ipsa exigatur.de fide instru.voluit Bart.in d.l.cùm tabernam.in §.idem quæsijt.in prin.ff.de pigno.

13 Limita hoc vltimum,quādo is, qui scripsit,expressit manu sua scripsisse.Fel.in c.ij.vers.viij.conclusio.de fide instru.Purpu. in l.admonendi.nu. 167.ff.de iureiur.

Contrarium in hoc vltimo tenet Aimo de antiq.temp.num. 170.in j.parte.

14 Secundò limita, vt ita demum scribens in hoc casu sibi p̄iudicet,q̄ñ scriptura habet discretam, vel sufficientem causam,aliàs secùs:vt per Imol.in c.ij.nu.3.ver.in eadem gl.de fide instru. & ibi Dec.nu. 12.

15 Tertiò limita in notario, quem non sufficit scribere instrumentum,nisi etiam se subscribat.Fely.in cap.ij.in octaua declaratione.de fide instru.

16 Sextò amplia,princip.conclusionem,idem esse in suprascribente,quod in subscribente.Bar.in repe.l.si quis ex argētarijs.§. si initium.vers.si verò verba dicerent.ff.de eden.refert & sequit Alex.in cons.cxlvij.ver.si igitur subscribens.volu.ij.

17 Septimò amplia, idem esse in sigillāte scripturā suo sigillo, quia censet illā approbare,de quo dr in ꝓxima seq.cōclusione.

18 Primò limita, q̄ñ quis alieno nomine scripturæ se subscriberet.vt probat tex.in l.Titius.ff.de rescin.ven.ponit gl.ij.in c.si quis presbyterorum.de rebus eccl.non alic.& ibi Imo.ver.in eadem gl.in fi.Fel.in c.quoniam contra. versiculo limita ij.de ꝓb. Paris.in cons.cj.nu.6.vol.j.

19 Sublimita hanc primam limitationem,nisi subscribēs subscriberet se actui,per quem præiudicaretur iuri ipsius subscribētis.nā tunc si illum impedire posset,& non impediret,sibi præiudicaret.ita Imola in d.c.si quis presbyterorum.nu. 14.versi.in eadem gl.in fi.de rebus eccle.non alien.

20 Secundò limita, nisi quis se subscriberet scripturæ alterius rōne officij sui.ita gl.ij.in d.ca.si quis presbyterorū.& ibi Imola, versi.aut non fuit.de rebus eccl.non alienan.Fel.in d.c.quoniā contra.ver.limita tertiò.de proba.Paris.consi.cj.nu.74.vol.j.

Contrarium sentit gl.ij.in c.ex literis.de trāsac.voluit exp̄sè Aimo in q.per eum disputata post tracta.de antiq.tempo.incip. Diuino subsidio.n.38.Pau.de Ca.ī ꝓs.cccxiiij.ver.& insup.vol.ij.

21 Concordia sumitur,quia aut ad actus substātiam se subscribit volūtariè,noīe officij,& tūc sibi p̄iudicat: aut ad act⁹ ꝓbationē,& ñ p̄iudicat.ita Soc.ꝓs.xliij.ver.sed postremò adhuc.vo.iiij.

22 Et idē si se subscriberet ex necessitate officii, prout vtrunq; casum ponit Imol.in c.si quis presbyterorum.nu. 14.ver.aut nō fuit de exercentibus.de rebus eccle.non alien.post Ant.de But. in c.ex literis.versiculo,sed contra hoc oppono.de transact.

23 Tertiò limita,nisi se subscriberet tanquā testis,qa talis subscriptio nō faceret sibi subscribenti præiudicium.l.Caius.ff. de pign.act.gl.in c.si quis presbyterorū.in gl.ij.de reb.eccl.nō alie. in l.sicut.§.nō vr.in primo no.ff.quib.mod.pign.vel hypo.solu. Bal.in l.Titia.§.Lucia.ī fi.ver.aut p̄scribit.ff.de leg.ij.Pau.de Cas. in l.emptor.§.Lucius.ver.& hoc q̄ñ.ff.de pact.& ibi Ias.ver.limitant Sal.& idē voluit Pau.de Cast.in l.si ita stipulat⁹.§.Chrysog. ver.quod est verū.ff.de ver.obl.& ibi Ale.ver.& dicit, & Ias.ver. suprascriptū notabile.Bar.in l.q̄ dotis.ver.q̄ro qd de subscribēte.ff.sol.mat.Bal.in l.si pater.p illū tex.C.de fideiuf.Soc.cōs.xliij. ver.sed postremò adhuc.vol.iiij.Soc.in reg.ccclxxxv.in j.fallen.

24 Et idem est in Notario, qui tanquam Notarius rogatus se subscripserit.Bar.in l.sicut.in §.non vr.in primo no.ff.q.b.mod. pig.vel hyp.sol.Bal.in l.si pater.C.de fideiuf.per illum text.Ias.in l.si ita stipulatus.§.Chrysogonus.ver.suprascriptum notabile.ff. de verb.obl.& in l.emptor.§.Lucius.ver.adde notata.ff.de pact. Cor.consi.ccviii.ver.nec obstat.vol.iiij.

Contrarium sumitur ex gl.ij.in c.ex literis.de transactio.Pau. de Cast.consil.cccxiiij.in fi.ver.& super.vol.ij.Aimo in d.q.per eum disputata.num. 38.

25 Primò sublimita,nisi se subscriberet sciens tanquàm testis, vel tanquā Notarius actui,quē poterat contradicendo impedire,quia tunc si se subscribit vt testis, sibi p̄iudicat.Rom.in l.quę dotis.nu.40.vers.& licet.ff.sol.ma.Imol.in c.si quis presbyterorum.nu. 14.ver.in eadē gl.in fi.de rebus eccl.non alien.Fel.in c. quoniam ꝓcōtra.ver.limita primo,de probatio.Abb.in c.ex literis.ver.satis credo.& ibi Imol.ver.satis credo.de transact.& ver. vel posset etiam distingui.Paris.consi.cj.nu.75.vol.j.

26 Amplia etiam si non posset contradicere sine verecundia, ita Fel.in c.quoniam contra.ver.limita primò,de proba.

27 Secundò sublimita, nisi cum subscriptione tāquā testis vel Notarij constaret ꝙ fuerit auctor, vel mediator ꝯctus.ita Rom. in d.l.quę dotis.nu.49.ver.dum autem q̄ritur.ff.sol.ma.Ant.de Bu.ī c.ex literis.ver.ij.oppono.d trāf.& ibi Abb.ver.satis credo.

28 Quartò limita,q̄ñ subscribens non legisset scripturā,cui se subscripserit,quia non cēseretur illā approbare.ita voluit gl.ij. in c.si quis presbyterorū.ibi,sed ibi ignorauit.de reb.eccle.non alie.Bar.in l.q̄ dotis.ver.q̄ro quid in subscribēte.ibi,nisi erraret. ff.sol.ma.Bal.in l.fi.ver.no.ꝙ subscribēs.C.plus valere quod agitur.Ang.in l.si ita stipulatus.§.Chrysogo.ver.& sic no.ff.de ver. obl.Imol.ver.itē nota ꝙ ille.Pau.de Cast.ver.itē est vera.& Ale. ver.in tex.& ibi corā.& Ias.ver.secūdò limita.Ang.Are.ī ꝓœm. Insti.ver.sextò nota.Abb.in d.c.ex literis.ver.Gofred.in c.cū inter.de trāsac.Soc.in reg.ccclxxxv.in secūda fall.Alex.in l.q̄ dotis.ff.sol.mat.ver.successiuè inquantū.Ias.in l.emptor.§.Lucius. ver.itē limita.ff.de pac.Lofred.cōs.xiiij.ver.p̄terea dato.Fel.in c. q̄ñ contra.ver.limita quintò.de probat.Gram.consi.ciuil.lxvj.

29 In dubio autem presumitur notitia subscribentis: vt dicit Bar.in l.sicut.in §.non vr.in j.not.ff.quib.mod.pig.vel hypo.sol. Pau.de Cast.in cōs.cccl.incip.de casu presenti.secundū antiquā impressionem.Alex.in l.si ita stipulatus.in §.Chrysogonus.ver. quantum autem ad id.de verb.obl.& ibi Ias.ver.aduerte ꝯriū,& melius Paris.in consi.lxxxviij.nu.34.ver.tertiò intentio ipsorū. vol.iij.Paris.in cons.lxxvij.ver.nec dicatur.vol.iij.

30 Et ꝓpterea si subscribēs asserat scripturā, cui se subscripsit, nō vidisse,aut legisse,ipse ꝓbat.Bar.in l.sicut.in §.nō vr.in primo not.ff.quib.mod.pig.vel hyp.sol.& in l.j.§.si quis neget.ff.quē admodū testa.aperiā.vers.quero quid si instrumētū.Pau.de Ca. in consi.cccl.incipit,de casu presenti.secundū antiquā impressionē.aliàs cōs.ccxvj.ver.sup tertio,cū ver.ex quib patet.vo.iij, Alex.in l.si ita stipulatus.§.Chrysogonus.vers.quantū autem ad id.de ver.ob.& ibi Ias.ver.aduerte contrarium,& melius Hipp. in Rub.de prob.ver.& omnis subscribens.Fel.in c.quoniam cōtra.in vj.limitatione.ver.vno casu.de proba.

31 Sublimita hoc vltimum procedere in parte subscribente,q̄ p̄sumitur vidisse,& legisse, & habere notitiā cōtentorū in scriptura,cui se subscripsit:nō sic est in teste subscribente,quia non p̄sumitur habere notitiam cōtentorū in scriptura,cui se subscripsit,ita Rui.cōs.cxciij.ver.quinimò.vo.ij.& ver.nec obstat ꝙ ex quo,sentit Venafr.in cōs.cxxxviij.ver.p̄terea,vt supradictū est.

Cōtrariū in Notario subscribēte, ꝙ p̄sumat vidisse,& legisse, dicit Fel.in c.inter dilectos.ver.nec puto oportere.de fide instr.

32 Quintò limita,q̄ñ scriptura requireret pro forma actus,qa tūc nō sufficeret subscriptio, ita Are.ī d.l.si ita stipulat⁹.§.Chrysogonus.ver.sed ad illum.ff.de verb.oblig.Brun.in tract.de for.

versiculo,prædicta procederent.

Cōtrariū videtur esse verū,qa etiā quādo subscriptio pro forma requiritur,sufficit sciptura manu alicuius etiā si nō sit eiusdē manu subscripta.Ias.in l.cùm antiquitas.ver.vlt.no.C.de testa.

33 Contrariū tenent Pau. & Alex.in d.l.cùm antiquitas, dū de Notario loquuntur:& ponit Deci.in l. hac consultissima.nu.26. C.qui testa.face.poss.

34 Septimò limita in subscriptionibus iudicū, q̄ nō habēt vim sententiarū,vt dicit Bal.in addit.ad Spec.ī tit.de sēn. ver.subscriptiones etiā iudicū.refert,& sequitur Ias.in l.si ita stipulatus.in §. Chrisogonus.ver.iij.vltra scribentes.ff.de verb.oblig.& in l.emptor.§.Lucius.ff.de pac.ver.tertiò singulariter limita.

35 Septimò limita,in Notario qui non pōt cōmittere īstrumētū scribi per aliū,licēt ipse se subscriberet, gl.ij.īl.generali. versi. item nota.C.de tab.lib.x.& gl.fi.in c.cùm P.Tabellio.ver.hoc tñ scire debes.de fide instr.Host.in c.q̄ñ ꝯ.in vers.scribant.de ꝓbatio.gl.in verbo pro se.in §.non aūt.in auth.de Tabellio & Anto.de Bu.in d.c.quoniā contra,in fine ver.an sufficiat.de ꝓbatio. Spe.in tit.de instru.edit.§.Instrumentū.nu. 15.ver.item opponitur.& ibi Io.And.in addit. super verbo,ibidē notat.Pau.de Cast. in consi.ccix.ver.in ꝯriū videtur.vol.j.Imola in c. fi. versi. & per hoc dicit.de offi.dele.Alex.in cōsi.cxxix.versi. insup responderi pōt.vol.j.Ant.de Bu.in c.cū P.Tabellio.ver.quæro an Notarius. de fide instru.Deci.Neapo.vj.in antiq.ver.& dubiū facit.Bal.in l. vnica.§.ne autē.ver.nota argumē. C.de cad.tollē.Grat.qui dicit istam*cōmunē opinionem,in cons.lxxvj.ver.non obstat si obiiciatur.vol.j.& cōsi.cxvij.versi.minus quoque obstat. vol.j.Alex. cons.xlj.versi.ij.quia.vol.j.

Contrarium Inn.in c.q̄ñ ꝯ.vers.ꝙ scribāt per se.de ꝓbatio.& ibi Abb.nu.32.ver.sed quæro.Paul.de Cast.in ꝓsi.cxxv.ver.hinc dubitauit.ī fine,vol.ij. Alex.cons. 50.ver.& tabellio.vol.iij.& ꝓsi. xiiij.ver.v.probatur.vol.vj.Paris.ꝓsi.xxv.vol.ij.ver.iij.cessat obiectio.Alex.in l.quędā.§.nihil interest.versicu.puto satis.ff.de edē. & ibi Ias.versi. v.noto.Afflict.sup ꝓstitu.versic.ix.q̄ro.Ancha. in cōsi. ccxlij.versicu. itē aduertendū.Alex.in ꝓsi.xiiij.nu. 14.versi. v.probatur.vol.vj.Abb.in c.inter dilectos.versi.videtur tñ dictus articulus.de fide instru.Dec.consi.ccccxlvij.ver.qa respondetur, vbi dicit ita esse de generali cōsuetudine.Fel.in c.inter dilectos. versi.tertia est opinio.de fide instru.Car.in c.fi.ver. aut est actus. de offic.dele.Ant.de But.in d.c.inter dilectos.versi. quæro an qs. de fide instr.Fel.in c.q̄ñ cōtra.versi.quartò quæro. de probatio. Bertran.in consi.lix.vol.j.in nouis.ver.quoniam respondeo.

Tenendo primam opinionem,

36 Primò limita, q̄ñ Notarius principalis esset impeditus, vel morbo,vel alia occupatione,quia tūc posset per aliū scribere,& ipse subscribere.Host.in tit.de fide instru.§.fi.ver.quid si tabellio. Bar.in l.item Diuus.in §.itē senatus.ff.ad legē Corn.de fals.versi. itē q̄ñ Notari⁹.Bal.ī auth.si quis in aliquo.ver.vlterius ponam⁹. C.de eden.Card.ī c.penul.ver.in gl.ibi,de fide instr.Ang.in auth. de Tabel.ver.ibi per ægritudinē.Bar.in l.generali.ver.itē q̄rit gl. C.de Tabul.lib.x.in l.j.versi.itē inducitur ad q̄stionē,de offic.cōsul.& in l.quædā.§.nihil interest.versi.& sic facit.ff.de eden.& ibi Ang.versi.& ex hoc infert.Pau.de Cast.ver. p hoc dicūt Docto. decis.Neapo.versi.bene tñ notari⁹,in antiquis.Alex.in ꝓs. cxxix. ver.insuper responderi pōt.vol.j.Ant. de Bu.in c.fi.§.fi.versi. per p̄dicta deciditur.de offi.deleg.Fel.ī d.c.inter dilectos. ver.secūda est opinio.Bal.in l.vnica.§.ne aūt.versi.nota argumen.C.de cad. tol.Soc.in consi.xxiiij.versi.secundò principaliter.vol.j.

37 Sublimita hoc nō ꝓcedere quo ad ꝓtocollū, vel ipsam primā scripturam,quā Notari⁹ etiā impeditus, per aliū scribere nō potest.Bal.in Rub.de fide instru.ver.sed hic dubitatur.& in l. vnica.§.ne aūt.ver.not.argumentum.C.de cad.tol.Ang. in auth. de Tabellio.Alex.in l.quædam.§.nihil interest.versi.puto satis.Fel.ī c.inter dilectos.de fide instru.

38 Sed ꝙ protocollum facilius scribendū cōmittatur,quàm instrumentum ipsum,voluit Ang.consi.ccxlij.

Contrarium quòd etiam occupatus Notarius nō possit per alium scribere instrumentum,voluit Imola in c.fin. versi. & per hoc dicit.de offic.deleg.

39 Secundò limita,nisi sit Magister stationis habens sub se plures discipulos,qa pōt per aliquē ex discipulis suis scribere instrumentū,& ipse subscribere.glo. in §.nos aūt. in verbo per se, ibi, sed nonne,in auth.de Tabel.Spec.in tit.de instrum.edit.§.instrumentū.versi.item opponitur.& ibi Io.And.in addi.Pau.de Cast.ī consil.ccix.volu.j.Ant.de Bu.in c.inter dilectos.versi. quæro, an quis.& ibi Abb.versi.sed Io.And.latius.

40 Primò Sublimita,nā etiā isto casu requiritur ꝙ vterque tam Magister stationis,quàm scholaris Tabellio sint rogati. gl. in §. nos autem.in auth.de Tabel.Ant.de Bu.in c.inter dilectos. & ibi Abb.& Imol.de fide instrumen.

41 Secūdò Sublimita,dummodò magister stationis subscribat & signet ipsum instrumentū.Card.in c.penul.versicu.in glo.ibi, de fide instrument.

42 Tertiò Limita,q̄ñ in loco extaret cōsuetudo, ꝙ Notarius posset per aliū scribere instrumentū,dū tñ ipse se subscriberet, ita Ant.de Bu.in c.inter dilectos. versi. itē q̄ro an qs. & ibi Abb. ver.videtur tñ.de fide instru.Dec.cōsi.ccccxlvij.ver.quia respondetur.Imola in c.fi.ver.& per hoc dicit.de offi.deleg.

43 Tenendo aliā opinionē, ꝙ instrumentū per aliū scribi possit,dummodò Notarius rogatus se subscribat: Amplia etiam si scribēs nō sit Notarius.Card. in c.cùm P. Tabellio .de fide instr. Alex.in cōsi. 50.vol.iij.Afflict.super Constitu.ver.nonò quæro.

44 Limita,qa non potest Notarius rogat⁹ subscriptionē alteri committere.Ias.in d.l.quædam.§.nihil interest.vers.v.nota.ff. de edend.qui multos ad hoc allegat,ad quem me remitto.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Sigillum apponens alienæ scripturæ, illi præsumitur consentire.

1 PRout cōclusum fuit in ꝓxima præcedenti cōclusione,ꝙ subscribens se scripturæ manu alterius scriptę, censet illā approbare,& illi cōsentire:ita dicit in eo, qui scripturæ alterius sigillū suū apponit,quia videt illi cōsentire,& illā approbare, gl.in l.si procuratorē absentem. in verbo,intelligendū.ff.de ꝓcura.Bal.in c. j.versi. sigillo cōmuni.de pace Cōstan.gl.ij.ī l.ij.C.de reb.alie.nō alie.& ibi Cy.versi. nec ista inducitur.& Io.Faber ver.itē dic.& Sal.ibi,ver.nota à sensu.& ver.itē nota.Bal.in c.cū ecclesia.ver.etsi canonici. de elect. Bald.in l.tribunus.§.j.ver.nota in isto.§.ff.de testa.mili.in l.ij.ver. & est argumentū.C.de reb.alien.nō alie.Roma.in ꝓs.ccciij.versi. ij.qa.Ang.Aret.ī ꝓœm.Insti.ver.vj.noto.Bar.in l.q̄ dotis.in fine, vers.q̄ro qd de sigillante.ff.sol.ma.& ibi Alex. ver.& inquātum. Decius in c.tertio loco.in primis verbis.de proba.& in cap.ij.in fine,versi.& qui apponit.de fide instru.Bal.in l.in fraudē.in prin. versic.ī tex.ibi, ꝓbat.Aimo de antiq. temp.n. 171. in prima par. Host.ī c.ij.ver.idē videt de sigillo.de fide instr.& ibi Io.And.ver. ꝯhens etiā.& ibi Bal.nu. 14.ver.q̄ro ad q d opponitur.& ibi Abb. in j.no.vers.& puto etiā.ver.idē est si ꝯhens.& ibi Imol.ver.& ad de etiā.Fel.versi.xij.sic ꝯhens.Alb.in l.rationes.n.4.ver. & quod sigillo.C.de ꝓba.& in l.ij.ver.sentit ēt hic.C.de reb.eccl. nō alie. Hipp.in Rub.de ꝓbatio.ver.his expeditis.Pau.de Ca.ī l.si ꝓcura torē absentē.ver.ī tex.ibi.ff.de ꝓcu.Sal.in l.ī qua per calumniā. versi.q̄ro generaliter. C. de epi.& cle. apostilla.ad deci.Tholos. xxiiij.Challan.in cōsuetudine.Ias.in l.si eum seruum.ff. si cer. pe. Riminal.in l.pacta nouissima.in fine,versi.alius ēt effectus.C. de pact.Soc.ꝓsil. cclviij.ver.parumq; facit.Bal.in cōsi. clxxv.ver.itē præmisso.vol.j.& cōsi.cccliij.ver.itē non est q̄stio.vol.iij,Tiraq. de Retract.nu. 157.Spe.in ti.de proba. in §.fi.nu. 14. versi. sigillū aūt.& in §.ratione aūt formę.nu.2.ver.priuatæ verò personæ.de ꝓcu.Io.Faber in §.possunt.ver.vel fortè posset dici.Insti.de testa. Ias.in l.quæ dotis.ff.solu.matr.ver.similiter sigillans.Fel.in c.post cessionem.versi.fallit secundò.de probatio.

Contrariū, ꝙ facit tñ semiplenam probationem, non tñ plenā fidē,voluit Alb.in l.si procuratorem absentem.versi.sed licēt priuata.ff.de procu.Fel.in c.post cessionem.versi. fallit secundò. de probatio.

2 Quæ opinio posset forsan ꝓcedere in præiudicium alterius, quia in præiudicium sigillantis, vel sigillare mandantis, videtur ꝙ plenē probet per superius adducta: quā distinctionē colligo ex dictis per Sali.in l.si qua per calumniam.ver.quæro generaliter.C.de epi.& cle.Soci.consi.cclviij.ver.parum facit.

3 Primò Amplia,ꝙ nō requiratur subscriptio, sed sufficiat sola sigillatio.Bal.in d.l.ij.C.de rebus alie.nō alie.Alex.in d.l.quæ dotis. versi. & inquantum.ff. soluto matr. Deci. in c.tertio loco.in primis verbis.de probatio.& ibi etiam Fel.in primis verbis.

Contrarium ꝙ nō sufficiat sigillatio,nisi etiā cōcurrat subscriptio, voluit Bar.in d.l.ad testium.§.si quis ex testibus.ver.vltimò nota.ff.de testa.& idem voluit Bar.in prooemio Digestorū, ver. item quæro si est solum sigillum.

4 Salua hanc secundā opinionem in duobus casibus,de quibus per Alexand.in l.quæ dotis. versi. quæro qd de sigillante. ff. sol. ma.quorū vnus est q̄ñ agitur de grauissimo p̄iudicio, vt in testamentis. Et in testamentis requiri subscriptionem & sigillum, voluit Sal.in l.ij.versi.item nota.C.de rebus alien.non alienan.& Dec.in d.c.ij.in fi. versi. & conclusio prædicta limitatur, de fide instru.Imol.in cle.j.ver.si verò literæ.de procura.

5 Et idē est ī omni alio casu,ī quo subscriptio ꝓ forma require-

retur.Iaſo.in l.quæ dotis.nu.94.ver.ſimiliter ſigillans.ff.ſol.ma. Aimo de antiq.temp.in j.part.nu.172.

6 Alius & ſecundus caſus eſt, quando conſtat ſigillum eſſe illius,cuius nomine dicitur appoſitum,tamen non conſtat appoſitum fuiſſe de eius voluntate.

7 Secundò amplia, vt ſigillatio plus videat operari quàm ſubſcriptio:Purpu.in l.admonendi.nu.167.ff.de iureiurã.refert, & ſequitur Aimo de antiq.temp.in j.par.nu.171.

Contrarium quòd ſigilli appoſitio non plus operetur,quàm ſubſcriptio,voluit Archid.in c.ſi canonici.in verbo,ſigillorum. de officio ord.lib.vj.

8 Tertiò amplia:nam ſtante ſigillatione non requiritur probatio teſtium,aut comparatio literarũ in præiudicium ipſius ſigillantis.Pau.de Caſt.in l.admonẽdi.ver.circa tertium.ff.de iureiu. & ibi Purpu.nu.166.Aimo de antiq.temp.nu.171.in j.parte.

9 Quartò amplia, etiam ſi ſigillans non atteſtetur ſe ſigillum appoſuiſſe,aut apponi feciſſe.Ita Inn.in ca.ij.in verbo,ſigillũ.de fide inſtr.& ibi Hoſt.in verbo,ſigillum.& ibi Ioã.And.in verbo, ſigillum.& ibi Ant.de But.verſi.ad ſecundum.

10 De modo,quo omnes iſtud intelligunt, quando eſt appoſitum ſigillum Epiſcopi,vel alterius Prælati habentis iuriſdictionem.& ita tenet,& intelligit Albe.in l.ſi procuratorẽ.verſ.quid dicemus.ff.de procur.& Pau.de Caſt.verſ.in tex.ibi,literis:Idem tenet Abb.in d.c.ij.licet ipſe aliter diſtinguat.verſ.ad ſecundam quæſtionem.Imola.in ver.ſecundum videndum eſt.vbi hoc intelligit in proprio ſigillo.Dec.ver.in ij.q.in d.c.ij.de fide inſtru.

Contrarium ꝓ ſit neceſſarium ꝓ exprimatur qui ſigillũ appoſuit,vel apponi fecit, voluit Chaſſ.ĩ ꝓſue.ver.nihil importat.

11 Requiritur tñ ꝓ de eius voluntate ſit ſigillũ appoſitũ,aliàs ſigillatio nõ operat.Io.Fab.in l.ij.ver.item dic.C.de rebus alien. non alie.Albe.in l.ſi procuratorem.ver.quid dicemus.ff.de ꝓc.

12 Et in dubio præſumitur de voluntate illius fuiſſe appoſitũ ſi ſit ſuum,etiam ſi non exprimat ſe illud appoſuiſſe,aut apponi feciſſe.ita Abb.in c.ij.ver.ad ſecundã q.de fide inſtr.Ant.de But. in c.tertio loco.in prin.de ꝓb.in ij.no.& ibi Dec.ver.& ſubiicit.

Contrarium colligitur ex Docto.ſupra allegatis in prin.ampliationis,quitenẽr,ꝓ in ſigillis Prælatorũ nõ ſit neceſſe exprimi,ꝓ ſigillũ apponi fecerit is,cuius nomine fuit appoſitũ,ſed ſecus in priuatis ſigillis:& ꝓrium expreſsè tenet Albe.de Roſa,in l.ſi procuratorẽ.ff.de procu.ver.quid dicemus, & Pau.de Caſtr. ver.in tex.ibi literis,& Domi.in c.quamuis.ver.ad ſecundũ crederem.& ibi Fran.ver.tertiò infertur.de proc.in vj.Imola in cle. j.verſi.ſi verò literæ.de procura.

Tenendo primam opinionem,ꝓ ſigillum præſumatur appoſitum de voluntate illius,cuius nomine ſit adiectum:

13 Primò limita, niſi ſigillum cõtineat aliquid in fauorẽ alicuius domeſtici,vel familiaris illius,cuius nomine ſigillũ dr appoſitum,cùm ad domeſticum & familiarem de facili præter volũtatẽ principalis potuerit ſigillum peruenire,vt declarat Ancha. in c.ij.verſi.in dubio autem.de fide inſtru.Hipp.in l.j.§.qui in rationibus.verſi.& dicit Inno.ff.ad legem Corne.de falſ.Roman. conſi.ccccxlvj.verſi.ſecundò ex eo.

14 Sublimita,niſi ſigillum eſſet bene cuſtoditum, ita ꝓ non ſit veriſimile aliquem potuiſſe illud ſurripere, aut à ſeipſo capere. Imo.in cle.j.verſi.per prædicta fortè.de procur.

25 Secũdò limita,cõcluſionẽ procedere in ſigillo ꝓprio,ſecus verò in ſigillo alieno, ꝓa in alieno ſigillo neceſſe eſt ꝓ dicat de volũtate ſigillãtis fuiſſe adiectũ alienũ ſigillũ.gl.in verbo,deletę in c.inter dilectos.de fide inſtr.Spec.in ti.de ꝓba.in §.fi.num.16. verſ.& nota quod habẽs.& in titulo de citat.§.iã de citatiõe.nu. 13.verſ.literis.Bart.in l.ad teſtiũ.§.ſed an ipſos.ff.de teſta.Inn.in c.ij.verſ.ſi aũt nullũ.de fide inſtr.& ibi Hoſt.verſ.ſi autẽ nullum. & ibi Io.And.in prin.codẽ verſ.ſi aũt nullũ.Bal.nu.13.verſ.quęro an quis poſſit.& ibi Ant.de But.ver.venio ad quartũ.Ancha. verſ.ij.quæritur.Abb.verſ.ad tertiã quæſtionẽ.Imol.verſi.iiij.eſt dubiũ.Fel.verſi.prima cõcluſio.Sal.in l.ſi vnus.in primo not.C. de teſta.Archi.in c.ſi canonici,ſup verbo,alterius.de offi.ord.in ſexto,& ibi Domi.in fi.ver.in ead.gl.ibi interdictũ.& ibi Frã.ver. in ead.gl.in fi.Alb.in l.ſi ꝓcuratorẽ.ver.quia etiã alieno.de ꝓcurato.& in l.ij.ver.& notandũ.C.de rebus alie.non alie.Alex.cõſ. lxxxvij.ver.iij.qa.vol.iij.Fran.in c.ſignificauit.ver.& aliis autem caſib.de appella.Chaſſan.in cõſuet.nu.2.ver.& ſi ſigillo alieno. ver.& qñ ſigillo alieno.Bauer.in §.poſſunt.ver.ſed an ſit neceſſe.Inſtit.de teſta.Imol.in cle.j.ver.ſi verò literæ.de procur.

Contrariũ hoc nõ procedere de iure,ſed ꝓ ſignari põt etiam alieno ſigillo,& nõ eſt neceſſe ꝓ de hoc fiat mẽtio, expreſsè tenet Io.Fab.in §.poſſunt.in fi.ver.ſed an debeat fieri.Inſti.de teſta. refert & ſequit Alex.in l.ſi vnꝰ.ver.ſed in aliis actib.C.de teſta.& Are.in l.ad teſtiũ.§.ſi ab ipſo.in j.no.ff.eo.Boer.dec.ccxl.nu.2.& 3.ver.nõ em̃ eſt neceſſe.Bar.in l.ſi ꝓcuratorẽ.verſ.nec requirit. ff.de procurator.

16 Et nota ꝓ etiam alienum ſigillum dicitur quo ad iudicem, ſigillum propriæ ſuæ Curiæ.Io.Fab.in l.j.verſ.quid ſi Dominus habet.C.de procur.

Contrarium glo.loquens de ſigillo eccleſiæ,quo ad Epiſcopum.gl.in c.nobiliſſimus.xcvj.diſtinct.Hoſt.in c.ij.de fide inſtru. & Bal.verſic.idem autem quod Epiſcopus.

17 Quinta ampliatio ſumitur ex præcedentibus,vt regula procedat,nedũ ĩ ſigillãte ꝓprio ſigillo,ſed ẽt ſigillãte ſigillo alieno.

18 Quæ ampliatio limitatur primò,dũmodò exprimat, quod ſigillo alieno vtitur.per ea,quæ ſuprà diximus.

19 Secundò limita,ꝓ ex cauſa hoc faciat,vtputa, quia non habet ꝓpriũ ſigillũ paratũ.ita Inn.in c.ij.ver.& no.& ibi Hoſt.verſ. & no.& Io.And.ver.& notã.Anch.ver.ij.q̃ritur.Abb.ver.ad tertiam quæſtionẽ.Imol.ver.iiij.eſt dubiũ.Inn.in ca.ſignificauit.de appellat.Spe.in ti.de citatio.§.iã de citatione.nu.13.verſ.literis. nã ſi ꝓpriũ ſigillũ haberet,nõ poſſet alieno ſigillo ſigillare.gl.in c.nobiliſſimus.in verbo,ſignatis.xcvij.diſt.in Spe.in tit.de ꝓb.§. fi.nu.16.ver.& nota ꝓ habẽs.& in tit.de citatio.in §.iã de citatione.nu.13.ver.literis.Bal.ĩ d.c.ij.ver.q̃ro an poſſit.Ant.de Bu.ver. venio ad quartũ.Io.Fab.ĩ §.pñt.ver.ſed qd ſi alieno.Inſti.de teſt.

Contrarium Aret.in l.ad teſtium.in §.ſi ab ipſo.in primo not. ff.de teſtamen.

Et in teſtamento, contrarium tenet Ioã.Faber in §.poſſunt.in prin.Inſti.de teſtam.ver.ſed obſtat.

20 Tertiò limita,dummodò concurrat voluntas illius,cuiꝰ eſt ſigillũ,& ſigillũ hoc exprimat.Hoſt.in c.vt noſtrũ.ver.vt pſumeret.de app.& ibi Ant.de Bu.circa fi.ver.q̃ro an ſigillo.& Bal.ĩ l.ij. verſ.& ego in aliqb.æqparo.Fel.ibi,verſ.iij.intellige.de fid.inſtr.

21 Quartò limita in arduis,& magnis negociis,in quib.nõ licet ſigillare alieno ſigillo.gl.in c.inter dilectos.in verbo,deletę. de fide inſtr.& ibi Bal.ver.itẽ aduerte,qa Principes.& Fel.verſ.ij. intellige.Bal.in c.inter dilectos.n.15.ver.ſed oppono.de fid.inſtr.

22 Sextò amplia concluſionem principalem procedere,nedũ ſi ipſe ſigillans in ſcriptura loquatur, ſed etiam ſi alius in ea loquatur.Inn.in c.ij.ver.item non eſt ius.de fide inſtr.& ibi Hoſt. ver.ſed nec vim facio.& Io.And.ver.ſed nec vim facio.Bal.verſ. dicit Inn.Anch.verſi.nec eſt vis.

23 Septimò amplia,nedũ cõcluſionẽ procedere in ſigillo, ſed in quolibet alio annulo ſignatorio appoſito de voluntate dñi, quia ex illo ꝓbatur cõſenſus,ſicut ex appoſitione ſigilli.Inn.in c.ij.ver.itẽ nota ꝓ ius ciuile,de fid.inſtru.& ibi Hoſt.ver.ſed nec eſt vis.Bal ver.dicit Inn.Abb.ver.& quod dictũ eſt.Fel.ver.dicũt etiã prædicti.& Dec.nu.26.ver.& ſigillum pro annulo. Spec.in tit.de probatio.§.fi.nu.19.verſi.illud etiam ſciat.Imola in l.ad teſtium.§.ſignum.ff.de teſta.& ibi Aret.in primo not.& Io.Fab.in §.poſſunt,in primis verbis.Inſtit.de teſtam.

24 Limita iſtud quando ſigillans dicto annulo vteretur ad ſignandum,& ſigillandum.Ioan.Faber in §.poſſunt.verſicu.quid ergo dices.de teſtam.

25 Octauò amplia, nam ſigillũ probat delegationẽ.Inn.in ca. qñ ꝛ.ver.alij dicunt.de probat.Archid.in c.ſi à ſubdelegato.de offi.dele.in vj.in primis verbis.& ibi Domi.verſ.quæro qualiter, & ibi Anch.verſiculo,qui vltimo notat.Ange.in l.cõſentaneũ. verſ.iudicatur Papa.C.qũo & qñ iud.Rimin.al.in l.pacta nouiſſima.ver.itẽ declara.C.de pact.Io.Faber in §.poſſunt.verſi.itẽ dic. Inſtit.de teſta.Hippo.in l.j.§.qui in rõnibus.ff.ad legem Corn.de falſ.ver.& dixit Ang.Rota in nou.deciſ.ccclviij.Fel.in c.ij.verſi. itẽ per ſigillũ.& in d.c.poſt ceſſionem.ver.fallit iij.Bellencin.in tract.de charitatiuo ſubſidio.q.cxiij.Cardi.in cle.j.in princi.de procu.Fel.in c.coram.de offi.deleg.ver.pro quibus facit.

26 Nonò amplia, nam per ſigillum probatur commiſſio citationis,vel alterius negocij.gl.in c.ſignificauit.de appell.Ang.in l.conſentaneum.verſ.& hoc nota.C.qũo & qñ iudex.Rimin.in d.l.pacta nouiſſima.ver.& dicit Ang.Io.Fab.in §.poſſunt.ver.itẽ dic ꝓ ſigilla.Inſti.de teſta.Hippo.in l.j.§.qui in rationibus.ver.& dixit gl.ff.ad leg.Corn.de falſ.Ant.de But.in c.ſignificauit.verſ. nota bene.de appel.

27 Decimò amplia, nam appoſitio ſigilli habet vim clauſulæ, ex certa ſcientia.ita Bal.in l.item lapilli.ver.& nota ꝓ in priuilegio.ff.de rerum diuiſ.refert & ſequitur Riminal.in d.l.pacta nouiſſima.ver.quibus adde.C.de pact.

28 Vndecimò amplia, vt per ſigilli appoſitionem habeatur ꝛctus ꝓ abſoluto.Bal.in l.ꝛctus.C.de fide inſtru.verſ.ſed q̃ro hic. refert & ſequitur Riminal.in l.pacta nouiſſima.ver.alius eſt etiã effectus.C.de pact.Dec.in c.ij.in fi.nu.27.ver.in ij.quæſt.de fide inſtru.Franc.in c.ſignificauit.verſiculo,& quod per priuatã ſcripturam.de appellat.

29 Et hoc ſi ſigillum recognoſcatur.Dec.in c.ij.in fin.num.27. ver.in ij.quæſt.de fide inſtrument.

30 Duodecimò Amplia, vt etiã mãdatũ ad cauſas ꝓbari poſſit per ꝓprias literas conſtituentis,ſi habeat ſigillum authẽticum. Rota in nou.deciſi.clxij.Fran.ĩ c.quamuis.ver.& dixit hic Arch. de procu. in vj. Fel. in c.poſt ceſſionẽ. ver.fallit ſextò. de proba. Milis in ver.literis Epiſcopi,vel alteriꝰ Prælati.& Fran.in c.ſignificauit.in primo no.de appella.Imola,ĩ c.j.ver.ſed põt dicere. de procu.Bal.in l.ſi procuratorem.ver.ij.quæritur.ff.de procu.

31 Decimotertiò Amplia,idẽ eſſe ſi appoſitum ſit ſigillum ꝓprium ipſius conſtituentis.Franc. in c.quamuis. in verſic. ex his inferuntur:de procu.in ſexto.Bar.in l. ſi procuratorem. ff. de ꝓcu.ver.ad ſecundum oppono.Imola,in cle.j.ver.gl. literis. de ꝓcu.Bal.in d.l.ſi procuratorem,ver.iij.quæritur.

32 Imò idem eſt ſi non ſint literæ munitæ ſigillo, ſed ſint ſolæ literæ.Card.in cle.j.in prin.de procu.per illum tex.

33 Primò limita præcedentẽ ampliationẽ,vt probetur mãdatũ literæ ſigillatæ in preiudicium ipſius cõſtituentis, nõ aũt in eius fauorem,ſi cõſtituens vellet ex literis per eũ ſcriptis,& ſigillatis ꝓbare mandatũ in eius fauorem.Imola in cle.j.verſ.gl.literis. de ꝓcu.ver.ſi verò literæ,& voluit Bar.in l.ij,ver.& prædicta vera.ff. de ſtipul.ſer.Fel.in c.poſt ceſſionẽ. ver.fallit ij.de probatio.Bal.in l.j.circa fi.ver.itẽ quæro nunquid.C.de procu.

34 Secundò limita ampliationẽ ꝑcedentẽ,vt ſolũ ſigillum ſine literis nõ ꝓbet mandatũ.ita Arch.in c.quamuis.ve r. de reuocatione autẽ.de ꝓcu.ĩ vj.poſt Hoſt.quẽ allegat & ibi Io. Andr. ver. in glo.iij.& Domi.ibi.ver.ad primum.& ibi Fran. ver.ij. infertur. Imola in cle.j.ver.quid autem.de procu.

35 Sublimita limitationẽ hãc,niſi ſit conſuetudo,ꝓ credat habẽti ſolum ſigillum,vt declarat Domi.in d.c.quamuis, ver. hæc credo vera.de ꝓcu.in vj.& ibi Fran.ver.ij.infertur.Fel.in c.ij.ver. ij.quãdo. de fide inſtru.in c. coram.de offi.dele.ver.primò quia.

36 Secũdò ſublimita,nã ſolũ ſigillum ſatis erit vt admittat ſaltẽ cũ cautione rati,ita Arch.in d.c.quamuis.ver.de reuocatione autem.de ꝓcu.in vj.& ibi Franc.ver.iij.infertur.Imola in c.ſi quorundã.ver.ſed aduerte inquantũ eſt.de ſol.Fel.in c.ij.ver.iij.quãtum ad hoc.de fide inſtru.Io.And.in d.cap.ſi quorundam,ver.& arg.de ſolut.verſi.ſigilla.Hippol.in d.l.j.§. qui in rationibns. ver. & dicit Inn.ff.de falſ.Rom.conſi.ccccxlvj.ver.ij.ex eo.

37 Quartò Amplia etiã ſi non ꝓbetur ſigillum traditũ ab ipſo principali.Fel.in d.c.corã.verſi.ij.arguit.de offi.deleg.

38 Quod vltimũ ſublimita qñ ꝓbaret fuiſſe traditum ſigillum à Domino,ſecundùm Domi.in d.c.quamuis.ver.ad fm credere. & ibi Fran.ver.iij.infertur.Imola in cle.j.ver.ſi verò cõſtat ex eo. de procu.Fel.in cap.coram.ver.fit etiã dubiũ.de offi.deleg.

39 Secus qñ à perſona domeſtica oſtenderetur ſigillũ. Rom. cõſ.ccccxlvj.ver.ij.vel aliàs eſſet perſona talis,quã eſſet veriſimile ſigillũ ipſum ſubtrahere potuiſſe. Ant.de Bu.in c.ſignificauit. ver.nota bene.de appellat.

40 Et hoc vltimũ ꝓcedere poſſet,niſi ꝓbaret ſigillum bene cuſtoditũ cõſeruari penes idoneã,& ſufficientem perſonam,ita vt non ſit veriſimile aliquẽ poſſe illud ſubripere, aut per ſe ipſum capere,Imola in cle.j.ver.per prędicta forte.Imola in c.ſi quorũdam.ver.ſed aduerte inquantum.de ſolut.Fel.in c.ij.verſic. j. qñ. de fide inſtrumen.

41 Itẽ ſublimita qñ eſſet ſigillum tantummodò deputatum ad mandatum cauſarum,qa tunc videtur ꝓ ex illo mandatum probetur.Imola in c.ſi quorundam.verſiculo,quod autẽ dicitur.de ſolu.Anto.de Bu.ibi, ver. quartò quæro. & Abb. in tertio nota. Fel.in c.coram.ver.idẽ dicas,de offi.deleg.

42 Primò limita principalem concluſionem, nam qui apponit ſigillũ,approbat ea,q̃ non reprobauit,nã reprobare non videtur per appoſitionem ſigilli.Bal.in l.tribunus.in §. j. ver. nota in iſto §.ff.de teſta.mili.

43 Secundò limita,quia neceſſe eſt,ꝓ literæ ſigillatę approbẽtur per partem,vel per teſtes,vt per Bar.in l.ſi procuratorẽ.verſi. aut non habens ſigillũ.ff.de procura.refert & ſequitur Aret. in prooem.Inſtitut.verſi.quod autem dicit.Imola in clemẽ.j. verſi. ſi verò literæ.de procura.

44 Tertiò limita ſi modò ſigillum ſcripturæ apponatur, ſecus verò ſi ſigillum eſſet ſine ſcriptura.Bald. in l.j. circa fi. verſi.item q̃ro nunquid.C.de procu.& ibi Ioan.Fab.verſic. ſed quid ſi non oſtendit.Anto.de But.in c.ij.ver.iiij.quæro.de ſolu.& ibi Abb.in iij.not.& Imola ver.vlterius etiã quæri põt.Bal.in ca.j.ver.fine literis.de pace.Conſtat.& in c.tertio loco.in prin.ver.in tex.ibi,ſigillo.de proba.& ibi Dec.in prin.ver. requiritur tñ. Archi.in ca. quamuis.ver.argumentũ,ꝓ fine.de procu.in vj.& ibi Ioan.And. ver.in glo.iij.& ibi Domi.ver.ex quo dixit Archi.Fran.ibi,ver.ij. infertur.Imola,in c.j.verſi.vlt.eſt dubium, de fide inſtru.Ruin.in tract.de offi.& poteſt.ea.ſed.vac.in iij.quæſt.in fine.

45 Et ideò ſigillũ appoſitũ ehartæ vacuę nõ operatur.Inn.in c. ij.de fide inſtru.ver.aliis autem q̃riũ videtur.& ibi Hoſt.verſi.ſed quid de his procuratoribus.Abb.verſi. in vltima quæſtio. Ioan. And.in c.ij.ver.qd ſi tradidi.de ſol.Fel.in c.cùm venerabilis. ver. non enim dici poteſt.de except.

Et Bal.in Margarita,in verbo,ſigillare,dicit ſigillũ appoſitum ſcripturæ,quam quis nec vidit nec legit,nõ operari.

Contrariũ Ang.in l.conſentaneũ.ver.iudicauit Papa.C. qũo, & quando iudex.

Tenendo primã partem,

46 Primò limita, nã per ſigillũ ꝓbat voluntas domini circa ea, q̃ cõmiſſa ſunt generaliter, & ſpectant ad officiũ illius, cui officiũ eſt cõſignatũ.Inn.in d.c.ij.ver.cõfirmatur tñ.& ibi Hoſti.ver. cõfitetur tñ.& Bal.in fine,verſi. itẽ ex prædictis dico.& Ant. de Bu.ver.qñque epiſcopus.& Abb.ver.venio ad quartã quæſtionẽ.& Imola ver.fateꝰ tñ Inn.Fel.ver.ij.cõcluſio.Hoſt.in c.j.verſi. ſed quidquid dicat.de fide inſtru.

47 Secundò limita ſtante cõſuetudine,ꝓ habens ſigillũ,ſigillet nomine principalis ẽt ſcripturas nõ viſas, nec lectas per ipſum principalem,Hoſt.in c.ij.ver.poſſet tñ dici.& ibi Ant.de Bu.verſ. poſſet tamen dici,Anch.ver.alij dicunt.

48 Vel de cõſuetudine eſſet, ꝓ ſolum ſigillũ ſine ſcriptura ꝓbaret.Domi.in c.quamuis. ver. hæc credo vera. de procu. in vj. refert,& ſequitur Decius in c.tertio loco. ver. dictũ Ang.de ꝓba.

49 Tertiò limita quo ad ea,quæ veriſimiliter fiunt cum volunte domini principalis.Card.in ca.ſecũdo,verſi.q̃ro aliquis. de fide inſtrument.

50 Quartò limita principaliter niſi ſigillum ſit in fraudem appoſitũ,quia tunc nõ operatur.Hoſt.in c.ij.de fide inſtru.verſ.ſed quid de his.Io.And.ver.ſed quid de his.& ibi Ant. de Bu. verſic. venio ad ſextum.ver.ſi autem non principaliter.

51 Quintò limita niſi ſigillũ ſit appoſitum per errorem.Bal. in Margarita ſua in verbo,ſigillare poteſt quis.

52 Sextò limita,nam literis priuatorũ, ſigillo priuato ſignatis, creditur tñ in his,q̃ ſunt modici præiudicij, ſecundùm Iacobũ de Rauen.quẽ refert,& ſequitur Sal.in l. ſi qua per calumniam. verſicu.quero generaliter.C.de epiſ.& cle.Alex.in l. quæ dotis. ver.nec obſtat dictus §.ff.ſolut. mat.& in apoſtil.ad Bar.ibi.

53 Septimò limita,nã ſigillũ quamuis publicũ,licèt authẽticet ſcripturã,nõ tñ facit eã ſcripturã publicã,vt no.Abb. in c.ij. in j. not.de fide inſtru.& ſentit ibi Bald.verſic.q̃rit Inn.poſt Inno.ibi.

Contrariũ Antonius de Bur.in ſummario in c.ij. de fide inſtr. & in ij.not.& ibi Decius in j.not.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Liber an præſumatur verus,verificatis pluribus partitis ipſius.

1 Varietas eſt inter Doct.an qñ partitę vnius libri priuati,vt in plurib⁹ ſunt verificatæ, liber pſumat in omni b⁹ aliis partitis etiã nõ verificatis verus. ꝓut hãc opinionẽ affirmatiuam tenuit originaliter Paul.de Caſtro.ꝓſ.cccj.incip.ad bene examinãdũ.volu.j.fm vnam impreſſionem.Iaſ.in repet.l.admonendi.verſic.v.principaliter limita.ff.de iureiuran.Ang.in §.actionũ.in xiij.quæſtio. Inſtitu.de act.& in §. fi.verſi. quæro an credatur.Inſti.de Attil.tut. vbi dicit ita fuiſſe iudicatũ. Idem ſentit Cuma. in ꝓſ. cxxxvj. verſicu. quinimò dato. Corn.expreſsè in ꝓſ.lxxxi.verſi. & ſaltẽ videtur.vol.iiij.Pariſ.ꝓſi. xc.ver.ſicut em̃.volu.j.Aimo cõſ.clviij.ver.iij.probare omnino. Alciat.de præſump.in j.regu.in xvj.præſump.in fine,verſic.& ꝓpterea in cõtingentia facti.Ruin.in cõſi.xviij.verſi.& præſertim fides.vol.iiij.Gram.cõſi.ciuil.clviij.vbi dicit hãc deciſionẽ Pauli eſſe nouam,& menti tenendam.& hæc pars tanquã magis*cõis in practica eſt ſeruanda.

2 Ratio autem videtur eſſe;qa qñ plures partitæ ſunt verificatæ,nõ eſt veriſimile,ꝓ in aliis partitis libri cõtineant falſitatẽ, vt dicit Aimo conſil.clviij.nu.6.vol.j.Gram.conſi.ciuili clviij.nu.6.

3 Tenendo hanc partem, amplia vt procedat prædicta opinio etiam ſi dictæ partitæ fuerint maximi momenti. ita Cor.conſi. lxxxj.ver.& ſaltẽ.volu.iiij.Ruin.in conſi.xviij.nu.2.vol.iiij. Grã. in dicto conſilio clviij.nu.6.

Contra hanc ampliationẽ ſentit Afflict.ſuper Cõſti.in titu.de iure Balij.nu.23.

4 Cõtrariũ tñ in principali cõcluſione,ꝓ in capitulis ſeparatis, & non verificatis,liber nõ faciat fidẽ,voluit Deci.in l. j.ver. ꝓ ſi aliqua.C.de eden.& in c.ij.ver.fm eſt.de fide inſtru. Purp.in l.admonẽdi.n.204.ver.v.Iaſ.ff.de iurciu.& ibi Ripa.n.125.ver.fallit iiij.Afflict.ſuper.cõſtit.in tit.de iure Balij.nu.23.Aimo in tract.de antiq.temp.in j.part.nu.253.verſ.contra iſtam limitationem.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Consanguineus vel vicinus, præsumitur scire facta vicini, vel consanguinei.

1 VIlgaris est illa cõclusio, ꝓ cõsanguine⁹ ꝑsumitur scire facta cõsanguinei sui.l.octaui grad⁹.ff.vnde cogna.l.de tutela.C.de in integ.resti.min.l.si filiũ. C.de liber.cau.

2 Idem est in vicino.l. si vicinis.C.de nupt.l.filiũ eum diffinimus.ff.de his, qui sunt sui, vel alieni iur.c.quanto.& capitu.quosdam.de præsumptionib.& ibi notat Petr.de Ancha. gloss.in cap.paratus.in verbo,nescire,xxiij.quæst.j.Alex.in cons. lxxxij.in fi.vol.iij.Bar.in l.j.ff.si cert.pet.& ibi Fulg.& Sal.Alex.in consi.lj.vol.j.Roma.in consil.ccxlv.circa fi.Bal.in l.fi.§.j.C.de iure delibe.Bart.in l.si cui.§.ijsdem.ff.de accus.Alex.in consil.cxlij. vol.ij.Barbat.in consi.xj.volu.j.Roma.in l.is potest.ff.de acquir. hæredita.

3 Et propterea vbi maior coniunctio,ibi maior ꝑsumptio sciẽtiæ.Purpu.in d.l.j.ff.si certum pet.per d.l.octaui gradus.& per dictum capit.quanto.

4 Et propterea coniunctus vel vicinus, præsumitur scire mortem coniuncti,vel vicini.Bar.qui loquitur in coniuncto,in l.qui duos.versic.quæro dixi, ꝓ oportet.ff.de rebus dub.& de vicino ponit Alex.in consi.xxxvj.volu.j.de coniuncto verò in consi.cij. vol.iij.& in consil.cxlj.vol.j.Bal.in l.ij.versi.& scias ꝓ æstimatio. C.de rescin.vend.Purp.in l.j.ff.si certum peta.

5 Et propterea magis creditur testibus vicinis,Alex.in consilio lxxxvj.vol.ij.Corn.in l.ij.& ibi Rimi.C.qui admitti.Purp.in d.l.j. Gozad.in consi.xiij.Fel.in c.in nostra.de testib.

6 Et propterea possessio magis probatur pervicinos,quàm per alios.Bald.in cap.j.§.si tres.de pace iur.firman.

7 Et de possessione præsumuntur habere notitiam vicini, Corne. in consi.ccl.vol.j.Purpu.in l.j.ff.si cert.pet.

8 Et propterea legalitas, & bonitas melius scitur per vicinos, quàm per alios.Ang.in §.sancimus.in fine, de test.Purpu.in l.j.ff. si cert.petat.& multa alia prosequitur Purpu.ibi.

9 Primò amplia,nam ista scientia præsumpta sufficit ad cõuincendum de delicto.d.l.si filium.C.de lib.caus.Barba.in l.domin⁹ horreorum,in fi.prin.ff.locati.Specu.in titu.de empt.& vendi.§. nunc dicendum est.num.30.in fin.Bald.in cons.ccccxxxvj.circa medium.vol.v.Purpu.in d.l.j.post Bar.ibi,ff.si cert.petat.

10 Secundò amplia,vt ex ista præsumpta scientia facilius cõtra vicinos inquiratur.l.dominus horreorũ.& ibi Bart.no.ff.locati.

11 Tertiò amplia, vt coniunctus præsumatur habere notã vocẽ cõiuncti sui,maximè si secũ habitet.Alex.in cõsi.xxiiij.vol.ij.

12 Quartò amplia, siue sit coniunctio ratione consanguinitatis,siue ratione affinitatis,per tex.in d.l.si filium.C.de libe.causa. per Purpu.in d.l.j.

13 Quintò amplia etiam ad præsumẽdam malam fidem,vt no. Spec.in titu.de empt.& vendi.§.nunc dicendum.el ij.in fin.

14 Sextò amplia in coniuncto minore, ita Ruin.ꝑs.cxxij.vol.v.

15 Primò limita vt procedat præsumpta scientia quo ad mores,processum naturæ,iura sanguinis,& diuitias, nõ autem quo ad factũ,quod põt esse occultum,vt est testamentum,ita Bald.in l.qm̃ sororẽ.C.de iure delib.Soc.in consil.xcvij.vol.iiij.Dec.in l. ij.in fi.C.qui admitti.& in ij.lect.Alex.in l.Lucius.§.Titius.ff.de lib.& posth.Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obl, Bertr.in ꝑsi.xv.vol.j.& in ꝑs.xlij.vol.j.Alex.in ꝑs.cxxj.vol.j.Bertr. in consi.xx.vol.ij.Grat.consi.lxxxvj.vol.j.Ruin.consil.cxxj.vol.j. Corn.cõsi.cclxviij.vol.iij.Soc.in reg.lxxj.in prima fallen, Fel. in c.Petrus,de homicid.Afflict.super Constitu.Trigon. sing. lxxx.

16 Et ideo ꝑsumit vxor scire an vergat ad inopiã maritus,Hispan.in c.ꝑ vestras.§.xviij.n.31.& seq.de donatio.ĩter vir.& vxor,

17 Et ꝓpterea nõ præsumitur cõiunctum habere notitiã de ꝓtractu facto per coniunctum, vt voluit Alex. in consi. lxxx. ver. nec obstat ꝓ testis dicat.vol.ij.& in consil.lxxj. vol. j. Decius in consi.ccccxlv.versic. x. & vltimo. Cæpolla in consi. ciuili xlvij. Bal.in cõsi.cxxx.circa finẽ.vo.iij.Corn.in cõsi.cxlvij.vol.ij.Curt. Jun.in d.l.j.ff.si certũ peta.Purpuratus.

Contrarium colligitur ex no. per Corn.in consi.clxiij. vol.ij. & per Ruin.consi.clxviij.vol.j.

18 Nec similiter præsumitur posse attestari, contractum non esse factum à coniuncto,vt no.Fulg.& Pau.de Cast.in d.l.j.in fin. ff.si cer.peta.Fel.in c.literis.de præsump.nec similiter scientiam testamenti.Ruin.consilio xxiij.versi.v.& consi.xxv.vol.v.

19 Et propterea non præsumitur coniunctus scire sententiam latam contra coniunctũ.Dec,in consi.ccccxlv.versi.non obstat quòd inter coniunctos.

20 Et ꝓpterea cõiunctus nõ præsumitur scire cõiunctũ carere tutore,maximè qm̃ mater gessit se pro tutrice.Soci.in cõsi.cliij.

21 Et non præsumitur scire ꝓ quis se gerat pro Comite Palati no legitimando.Ruin.consi.lxvi.vol.iij.

22 Et propterea generaliter infertur ad omne factũ, quod cõiunctũ latere põt,vt dicit Alex.in consil.lxxj. vol.j. Ang. in d.l.j. in prin.ff.si cer.pet.Afflict.super Constit.

23 Et ꝓpterea infert Ang.ꝓ diuitiæ, & bonitas possunt latere vicinos.& fuit dictũ Bal.in l.j.ĩ fi.C.de collus.deteg.Ale.in ꝑs. 50. vol.v.Gomez.ĩ §.rursus.Instit.de actio.Fely.ĩc.literis.de ꝑsump.

24 Et ꝓpterea factũ,qd̃ habet tractũ momentaneum, nõ præsumitur sciri per cõiunctũ,vt ꝑ Pau.de Cast.in d.l.j.in fi.ff.si cert. pe.Soc.ibi.Curt.Iun.per Alex.in ꝑs.lxxx.vol.ij.Cæpolla in cõsil. ciuili xlvij.Fel.in ca.literis.de ꝑsump.Riminal.in l.ij.in fine, C. q admitti.Trigo.in singu.lxxx. Hispan.in c.per vestras.§. xviij. nu. 35.de dona.inter virum,& vxor.Afflict.super Constitu.

25 Et ꝓpterea dicit Ang.in d.l.qm̃ sororem.C.de iure deliber. & Ias.in l.auia.eod.tit.ꝓ cõiunctus nõ ꝑsumit scire factum coniuncti,Dec.in ꝑs.ccccxlv.ver.nec obstat,ꝓ inter ꝓiunctos.Corn. in ꝑs.cxlvij.vol.ij.Alex.in l.q Romæ.§.duo fratres.ff.de ver.obl. Et ideo dicit Bal.in l.cõuenticula.C.de epis.& cle.ꝓ vicinus, & cõiunctus ꝑsumitur scire illa q̃ cõmuniter cõiunctis, & vicinis solent esse nota.& in c,quanto.de ꝑsump. Alex.in d.l.j.& ibi Ias. & Soci.Alex.in l.Titius.§.Lucius.ff.de libe.& posthu.Curt.Iun. in d.l.j.Alex.in ꝑs. 50.vo.v.Purpu.in l.j.ff.si cer.pe.Corneus in ꝑs. ccxxxij.volu.ij.Pau.de Cast.in l.non omnium.ff.de leg.Corn.in con.clvj.vol.iij.Riminal.in d.l.ij. C. qui admitti. Fel.in capitu.literis.in quarta limita,de præsumpt.

26 Primò limita,nã in actu multum publico prẽsumitur scientia cõiuncti,& vicini,vt no.Bal.in d.c.quanto.de præsump.Soc. in d.l.j.Dec.Purp.Corn.in dicto consil.ccxxxij.vol.ij.Fel.in d.ca. literis.in tertia limitat.

27 Et idem est in actu multũ frequenti,vt dicit Soc.in d.l.j.ff.si cert.pe.& Aret.ex quo dicto multa infert Purpu.ibi.

28 Secũdò limita,qa pater ꝑsumitur scire factũ filij,vt per Rui. consi.xlvij.nu.13.volum.ij.& maximè quando cum ipso habitat,vt ibi per eum.

29 Tertiò limita principalẽ conclusionẽ,'qm̃ coiunctus fuit absens,ita Ang.in l.tres fratres.ff.de pact.Imol.in l.Lucius.§.Titi⁹. in j.not.& ibi Alex.ff.de libe.& posth.est bon⁹ tex.in l.ij.§. volũtatẽ.ff.sol.ma.& ibi Aret.in iij,no.Soc.in ꝑs.xcv.vol.iiij.Bar.in l. is põt.ff.de acqui.hęre.Bal.ĩ l.planè.§.tutor.ff. de excus.tu. Abb. in c.cum in tua.in j.not,qui matrim.accus.possi.Alex.in consili. lxxxij.vol.iij.Soc.in d.l.j.ff.si cer.pe.Alex.in d.l.is põt. ff. de acq. hęre.Dec.in cons.lxiiij.Soc.in consi.clxxxvij.Purp.in l.j.ff.si cer. pe.Decius in l.ij.in fine,& in ij.lect.C.qui admitti.Fel.in ca.literis.in iij.limit.de præsump.Rui.consi.clxiiij.vol.v.

30 Sublimita,nisi distantia esset modica, vt declarat Socin.in consi.cliij.Roma.in l.is potest.ff.de acqui.hęred.

31 Et hoc vltimũ intellige nisi factũ sit præcipitanter,& celeriter,vt no.Imola,in d.l.Lucius.§.Titi⁹. ff.de libe. & posth.in j.no. Ias.ibi in ij.no.Alex.in consi.cij.vol.iij.& in consi.cxlij.volum.ij.

32 Quartò limita,qm̃ cõiunctus, vel vicinus fuit infirmus. ita Bar.in l.is potest.ff.de acqui.hęre.sequit̃ Imola,& Roma. Alex. in cõsil.lxxxij.ver.hæc cõfirmo.volu.iij.& in l.Lucius. §. Titius. ff.de liberis & posthumis.

Contrarium tenet ibi Ias.o in l.is potest.ff.de acqui.hære.

33 Tenẽdo primam opinionem, sublimita si modò infirmitas sit grauis,quia tunc præsumitur ignorantia,aliàs secus.Roman. in dicta l.is potest.

34 Quintò limita illud de vicino,vt procedat tantùm,quando est verificatum de eo esse famam in vicinia,& non aliter,ita Bar. in d.l.is potest.& ibi Imola.

Contrarium ibi Alex.versi.aduerte ad hoc.& Ias.

35 Sextò limita,quando aliud ex cõiecturis appareret, ita Frã. Tigri.in d.l.ij.C.qui admitti.& ibi Alex.Rimi.in l.cùm antiquioribus.C.de iure deliberand.

39 Et ꝓpterea dicit Ias.ꝓ per matrimonium publicè ꝗctum,in faciem ecclesiæ inter cõsanguineos,vel affines,ꝑsumatur ignorantia circa impedimentum affinitatis, & tollitur præsumptio scientiæ fundata in causa.qa coniunctus,in consi.clvj. vol.iiij.

37 Septimò limita in cõiuncto,vel vicino nouo, ita Purpu. in d.l.j.ff.si cer.pe.in iij.limit.Sed creditur circa id,quod dicit se vicinum.Ias.in d.l.j.ver.aduerte etiam.& ibi Purpu.qui declarat.

38 Octauò limita,nã licet ista sit prẽsumpta scientia,tm̃ nõ sufficit ad hoc vt dictũ testis cõcludat in his,quæ directò,& cõcludẽter possunt oculis subiici,& ꝓbari.ita sentit gl.in l.ij.C.quã.fisc. vel priuat.Bar.in d.l.j.si cer.pe.ver.ex hoc argui.Bar.Ang.versi.ꝑ hoc Bar.decidit duo.& Pau.de Ca.in fin.Aret.q dicit ita*cõmuniter teneri.& Soc.ĩ iiij.casu.Alex.Ias.Deci⁹,Cur.Iun.Bal.ĩ c.quã to.de ꝑsum.Soc.ĩ reg.lxxj.ĩ secũda fallẽ.Bal.ĩ l.data opera.ver.qd si dicit

si dicit scio.C.qui accus.non possunt.

Cõtrariũ,ꝓ imò indifferentet dictũ testis concludat,allegans ꝓ ratione,& causa scientiæ,qa vicin⁹,sentit gl.in l.ij. C. qm̃ fisc⁹, vel priuat.clar.Bar.ĩ d.l.j.ff.si cer.pe.idẽ tenet ibi Ful.& Sali. Bar. ĩ tract.testiũ.ver.testis.Bal.ĩ auth.quas actiones.in fi.C.de sacrosanc.eccles.dum sequit̃ no.ꝑ Bar.in d.l.j.ff.si cer.pe.Pau.de Cast. in d.l.nõ omniũ.ff.de leg.Ang.in §.hinc nobis. in j. not. in auth. de hæred.& Falcid.& in d.§.sancimus.licèt nõ se firmet in fine prin.in auth.de testi.Ant.de But.ĩ c.literis.ĩ fine,de ꝑsump.& ibi Abb.circa prin.dũ tenet opi.Bar.in d.l.j.ff.si cert.pet.& ĩ c.quosdã.vbi clarius loquit̃,de prẽsump.Corn.in consi. ccxix.vol.j. & voluit Alex.in l.nõ hoc.in iij.no.C.vnde cogn.& in ꝑsi.xcij.vol. v.& in cõsi.lj.vol.j.Fel.in c.cũ causam.de testi. Barb.in cõsi.lxiiij. vol.iij.Bal.in l.testium.C.de test.in l.j.ver.de vno quęritur.C. qm̃ fiscus,vel priuat.Rom.in consi.ccxlv. in vltimo dubio, & istam dicit* cõmunem Fel.in cap.literis.de præsump.in prima limita.

39 Et ꝓ fm primã opinionẽ dicendũ esset, ꝓ in probatione ætatis,sufficeret ꝓ testis examinatus diceret scio,qa cõsanguineus, vel vicinus.ita Bar.in l.de ætate.in ij.q.ff.de min.& in l.de tutela. C.de in inte.rest.min.licèt nõ se firmet.Bal.ĩ l.testiũ.C.de testib. Bar.in consili.xcij.Sal.in l.si minorem.C.de in inte.rest. Barb. in consi.liij.vol.ij.

Sed tenendo aliã opinionẽ dicendũ esset ꝗriũ, ꝓ talis ꝓbatio nõ sufficiat, ꝓ ut voluit Bal.ĩ l.de tutela.C.de in inte.resti.& Salic. ibi circa finẽ,maximè qm̃ cõiunctus esset minoris ætatis, q̃ ille, de cuius ætate q̃rit̃.& ita etiã dicit Pau.de Ca.in l.j.ĩ fi.ff.si cer.pe. & ibi Curt.Iun.Aret.Fel.in c.in literis.in ij.limitatione. de testib.

40 Et intellige,qa talis ꝓbatio est ꝑsumptiua, nõ vera. Bal. in l. j.versi.ostẽdo.C.de ser.fug.Bal.in l.nõ omniũ.ff.de leg. Bal.ĩ l.data opera.ver.qd si dicit scio.C.q accusa. nõ poss.in l. cõuenticula.C.de epi.& cle.in c.quosdã.de ꝑsumpt.Fel.in c.literis.in fin.de test.in v.fallen.Aret in l.j.ff.si cer.pe.Alex.Dec.Ias. Purpu. Curt. Iun.qui oẽs inferunt ad plures notabiles effectus,Ruinus cons. lxvj.vol.iij.Alex.in consi. 50.vol.v.Soc.in regula,in vij.fallen.

41 Nonò limita in cõsanguineo minore,vel muliere, fm Rui. in consi.cviij.vol.iij.

42 Decimò limita,quãdo resultaret delictum ex scientia. Rui. cons. 100.vol.iij.

XI.Limita,vt regula ꝓcedat tantummodò vsque ad gradus iuris ciuilis.Bal.Nouel.in tract.de dot.in xj.part.primæ par.prin. & in tract.de priuileg.dot.putat.in j.priuileg.nu.8.

44 XII.Limita,nã sui hæredes nõ ꝑsumũtur habere notitiã de his,q̃ in testamẽto patris cõtinentur.Barto.in l.sed si plures.§.ad substitutos.ff.de vulg.& pupil.Iacob.in l.qm̃.in fi.C.de iure deli.

45 XIII.Limita,vt cõclusio nõ procedat, si testis reddẽs rationem,quia vicinus,deponeret super negatiua,ita Purpu.in d.l.j.q etiam declarat.ff.si cert.pet.

46 XIIII.Limita,vt iudex,nõ obstãte dispositione sic facta,ꝑ te stẽ possit vlterius ꝗuirere magis specialẽ rationẽ, causa indagandæ veritatis,vt sentit Soci.in d.l.j.Purpu.& Cur.ff. si cer.per.

47 XV.Limita,qm̃ deponit habito respectu ad præsentẽ statũ, videlicet,scio,quia vicinus,non ad præteritum, sciui qa vicin⁹. Soc.in d.l.j.vbi tenet quòd tunc non probet.

Contrarium Purpu.in d.l.j.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Antecedenti prohibito,præsumitur prohibitum omne, per quod ad illud peruenitur.

1 VAndo aliquid ꝓhibetur antecedens, ꝓhibitũ prẽsumitur omne id per quod peuenitur ad illud.l. oratio. ff.de sponf.gl.in cle.j.in verbo, contrahere, de consangui.& affinit.est bon.tex.in c.constitutus.de concess.præb.& in c.ex tenore.eodem ti.Sal.in l.ij.ver.secunda est.ff. de iurisdictione omnium iudicum.

2 Et facit quod no.Bal.in l.fi.in prin.C.ad legem Falc.ꝓ qui nõ põt alienare,nõ põt etiã promittere de alienando.Dec.in cons. ccccccij.Dec.in l.ij.ff.de iurisd.om.iud.Claud.in l.j.ff. de noui ope. nunc.Tiraq.de Retract.vbi dicit,ꝓ censetur prohibitum omne illud,ex quo alienatio sequitur.

3 Et ideò ꝓhibita venditione per statutũ, censetur ꝓhibita ẽt promissio de vendendo, vt per Ruin. in consi. cxlv. vol.j. q ampliat,etiam si talis promissio post mortem conferatur.

4 Primò limita,nã regula nõ procedit in pœnalibus,& in materia,in qua nõ est facienda extentio, qa tunc ñõ operatur nisi in actu consummato.gl.in d.cle.j.in verbo ꝗhere. de consan. & affinit.Bal.in l.pe.§.pe.ff.ne qs eum, q in ius.& per eundẽ Bal. in l. j.versi.& per hoc determinantur duę q̃stiones.C.si rector.Alex. in ꝑs.cxciiij.vol.ij.Abb.in c.j.nu.3.& ibi Dec.de postul.p̃l.Barb.& Dec.in c.nam concupiscentiam.in ij.lect.de constit. Ias.in l.ij. ff. de iurisdict.om.iud.Ias.in l.quominus.in nono not.ff. de fluminibus.Ripa in tract.de peste.nu.300.cum pluribus seq.Iaso.in l. cùm quidam.ff.de libe.& posthu.Corn.in consi.cxlvij.vol.j.

Cõtrariũ quòd pœna etiã in antecedenti locũ habeat,tenuit gl.in c.j.de postul.prẽla.sentit Ant.de Bu.in c.fi. de cõsuet.versi. fallit viij.sequitur Caccialup.in repe.l.omnes populi.ver.xiij.qm̃ duo.ff.de iust.& iure.Dec.in l.ij.ff.de iurisd.omn.iud.

5 Secundò limita,qm̃ est eadem ratio prohibendi etiam antecedens,aliàs secus,vt est tex.in l.j.C.si rector.& ibi Cy.& ibi etiã Sal.Alex.in consi.cxciiij.vol.ij.Dec.in c.iurauit.de proba.Ripa ĩ tract.de peste,nu.202.Dec.in consi.ccccccij.& in l.ij. ff. de iurisd. om.iud.Corn.consi.cxlvij.vol.j.

6 Tertiò limita,qm̃ prohibitio esset de iure speciali, & respiceret personã,ita Cyn.in d.l.j.C.si rector.ita Bald.in l. ij. ff. de iurisdict.omnium iudicum.

7 Quartò limita, qm̃ actus non esset perpetuò prohibitus, ita Dy.& ibi Io.And.in reg.cũ quid.de reg.iur.in vj.ita Bal.in l.j.C.si rector.Dec.in c.nam concupiscentiam.in ij.lect.de constit. Dec. in l.ij.ff.de iurisdict.omn.iudic.

8 Quintò limita, qm̃ prohibet̃ finis, secus si prohibeatur modus,ita Bal.in c.innotuit.ver.no.prohibito.de elect. refert & sequitur Dec.in c.nam concupiscentiam.in ij.lect.de constit.

9 Sextò limita, qm̃ antecedens potest sustineri in alia virtute, quam in virtute principali.Bal.in l.j.C.si rector.

10 Septimò limita,qm̃ illud, quod prohibetur, directò tẽdit ad productionem illius,quod prohibetur,secus si incidenter:ita declarat Bar.in l.ij.circa fi.& ibi Ias.ff.de iurisd.om.iud.

11 Octauò limita regulam istam non procedere in statutis, ꝓ ut declarat Dec.in consi.dcxlv.

12 Nonò limita,regulam non procedere in cõtractibus. Alex. in consi.cxciiij.vol.ij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Princeps promouendo inhabilem ex certa scientia,præsumitur dispensare.

1 VArietas nõ modica reperit̃ inter Doctor.super declaratione illius q̃stionis,qm̃ Princeps ꝓmouendo inhabilem ex certa scientia,ꝑsumat̃ ipsum habilem reddere, & secum sufficienter dispensare.iuxta l. quidam cõsulebant.in fine.ff. de re iudi.& ibi Bar.in ij.no.ver.vlti. est videndũ.vbi se remittit.& ibi Ang.ver. in tex. oĩa agere decreuit. & ibi Imo.ver.sed aduerte,vbi tenent hanc partẽ affirmatiuam. idẽ ꝓbat tex.in l.Imperialis.in §.similes. & ibi Bal.in prin.ver.ex isto collige.& in fi.ver.no.etiã argumentũ. C.de nup.gl. in c. eã te.in gl.j.de æta.& quali.Domi.in ca.si eo tempore. ver.qd si Papa.de rescrip.in vj.Old.ꝑs.cccxxix.& in ꝑs.cccxxx.ver.super arti culis.& cõsi.cccxxxj.Roma.ꝑs.cccvij.Io.And.in c.fi. ver.vel fm eũ.de iud.ĩ vj.Rom.ꝑs.ccxvj.ver.in quo qdẽ ij.Fel.in c.præterea. versi.iij.scias.de testi.cog.& in c.cũ inter.ver. sed ꝗrium. vbi dicit hanc partem esse tenendam, & esse de mente Domi.de Rot.de exceptio.& versi.tamen non videtur recedendũ, & in c.si aliqm̃. ver.& ꝓ isto dicto.de sent.excom.vbi reprobat Calder.cõtrariũ tenẽtem in ꝑs.viij.de rescrip.Io.de Sylu.in tract.de benefi. in viij. q.versi.ex præmissis resultat conclusio.Rebuf.in Pract.

2 Declara,nã hoc dictũ aliqui intelligunt dummõ inhabilitas sit expressa in literis ꝓmotiõis, nõ aliàs,ita Ant.de Bu.in ꝓœm. decret.ver.vbi exigitur ꝑsensus.refert & sequitur Fel.in c. si qm̃. ver.ꝑsidera tertiò,de rescr.& in c. nonnulli. ver. vnde dicit Abb. ver.ad hoc optimè facit.& in c.cũ vigesimũ. versi. vt nõ habeat locũ.de offi.delega.Old.ꝑs.cccxxxviij.ver.itẽ articuli, q dant̃.Io. de Syl.in tract. de benef.q̃õ.viij.in iij.par. vers.ex ꝑmissis resultat ꝑclusio.Et ita loquit̃ Acgidius decisi.ccclxiij.& decisi.dccxxviij.

Cõtrarium,ꝓ sola scientia sufficiat,nec requirat̃,quòd in literis ꝓmotionis sit expressa inhabilitas, voluit Bal. in l.fi. versi.& ideò fuit q̃stio.C.de fruct.& lit.expen.Aegid.decis.dcxcviij. ver. patet primò.Rota in nou.decis.ccclxviij.versic.sic est ĩ ꝓposito. Aegid.decisio. dccxlvj.ver.sed nũquid.& decisi. cccxxxij. ĩ nou. versi.sed nũquid de ista sciẽtia. Paris.ꝑs.xliiij.n.15.& seq.vol.iiij.

3 Imò hoc idem in inferiore à Principe supremo,tenet Imol.in l.quidã cõsulebant.ver.sed verus.ff.de re iud.

4 Pro quo facit,nam etiam non expressa macula illegitimitatis,legitimatio facta ex certa scientia operatur plenã dispensationem,Aimo consi.clxxxij.

5 Et similiter,aliq voluerũt quòd ꝓmotio supremi Principis ñ sufficiat ꝓ dispẽsatione,nisi clausula,ex certa sciẽtia,sit expressè

posita in literis,vt p glo.in ca.ſtatutũ.in verbo, literarũ. in fine, de reſcript.in vj.& in cleme.ij.in glo.fi.de reſcript.Bald.in cap.j. verſi.& accedit de facto.per quos fiat inueſt.Oldr.ꝓſil.cccxxviij. verſicu.item articuli,qui dantur.Bald.in l.impetrata. verſic. aut reſcriptum.C.ſenten.reſcin.non poſſe.

Cõtrariũ videtur verius,per ea,q̃ habenť inferius in concluſ. noſtra,de clauſula ex certa ſcientia, vbi ex * cõmuni opinione cõcludit de ſcientia Principis cõſtare poſſe aliunde,q̃ ex literis.

6 Et ſimiliter ꝓ requiratur expreſſa diſpenſatio, nec ſufficiat certa ſcientia,tenuit Calde.cõſi.viij.de reſcript.& conſil.xxij.in titu.de reg.Oldr.conſi.cccxxv.& conſil.cccxxvj.

7 Et iſta pars,de ſtylo Curiæ videť verior , ꝗ diſpenſatio nunq̃ inducitur,niſi de diſpenſatione in literis fiat expreſſa mentio.de quo ſtylo mentionẽ facit Calder.in dicto ꝓſ.viij.verſi.itẽ ſtylus. de reſcript.& Oldr.ꝓſ.cccxxvj.verſi.qs dubitat. & ꝓſil.cccxxviij. verſi.pr terea ſtylus.& conſil.cccxxxij.verſic.& ſi diceres.

8 Et hodie,hoc eſt expreſsè deciſum p regulã,ex quo diſpenſa tiones literis nõ cõfectis nõ poſſunt operari , vt expreſsè dicit Cõmẽt.regularũ,regula xvij. verſi. & hoc dico ad cõcludendũ.

Cõtrariũ,ꝓ nõ requiratur expreſſa diſpenſatio , ſed ſufficiat certa ſcientia,ꝓbatur ex his,q̃ deducta ſunt in regula , & in aliis ſupra allegatis,& in ſpecie quoad iſtud,opinionẽ Calder.in ſuis ꝓſiliis reprobat Felin.in c.j.verſic.ſimiliter dixit.de reſcript.& in c.cùm vigeſimũ.verſic.vt nõ habeat locũ.de offi.deleg.& in c.ſi q̃ñ de ſenten.excomm.verſi.& iſto dicto,Aegid.deciſi. ccclxiij. Fely.in c.cum inter.de except.Grammat.conſil.ciuil.xlviij.

9 Sed Felyn.in c.nonnulli.verſic. ad idem optimè facit. de reſcript.videtur diſtinguere ꝓ aut ex verbis Papæ colligitur ꝓ intellexerit inhabilitatem , & videatur diſpenſaſſe: ſecus verò q̃ñ hoc non colligitur ex verbis Papæ,licèt faciat ex certa ſcientia. & in c.ſi quando.ver.conſidera iij.eod.titu.

10 Et ſimiliter etiã in Principe ſupremo,nõnulli requirunt ad hoc,vt videatur ex certa ſcientia ꝓmouẽdo diſpenſare,ꝓ requiratur cauſæ cognitio,vt tenuit Cald.in dicto ꝓſ.viij.verſicu.imò non incõgruè. de reſcript.& in cõſ.xxij.de reg.Oldr.ꝓſ. cccxxv. verſic.ꝑterea videť.& verſic.ꝑterea hoc idẽ.& ꝓſ.cccxxvj.verſic. nec obſtat.& ꝓſ.cccxxvij.verſi.j.ſic cõſentit,licèt nõ firmet.Soc. ꝓſi.xcix.verſic.ſed ad hãc obiectionẽ. volu. iij. Sarnen.in regula de nõ toll.iur.q̃ſ.q̃ſt.xvij.Oldr.cõ.cccxxxij.ver. ad ꝓclusionem.

Contrariũ verò in ſupremo Principe vt nõ requirať cauſę cognitio,licèt hoc ſit verũ in inferiore à ſupermo Principe , dicit Oldr.ꝓſ.cccxxx.verſic.nõ obſtat.Abb.in c.ij.verſi.ſed ꝓ cordia. de ſchiſmat.& ibi Anan.verſic.ipſe tñ Reuer.Abb.Henric.in ca. veniens.in princ.iuncto verſic.ſi quæris.de fil.presby.Abb. in c. præterea.nu. 11.de teſt.cog.Iaſ.in l.Barbarius.verſicu.itẽ noto. ff.de offi.Præt.Felin.in c.cũ inter.verſic.& dũ ibi.de except. Dec. in c.ſi q̃ñ.verſic.pro reſponſione conſiderandum eſt.de reſcrip.

11 Et ſimiliter nõnulli fuerunt eius intentionis,ꝓ vt ſuprem' Princeps ex certa ſcientia ꝓmouendo inhabilem,dicatur ſecũ diſpẽſaſſe,neceſſe ſit ꝓ appoſuerit clauſulã,nõ obſtãte.,put dicit Oldrad,ꝓſ.cccxxvj.verſic. nec per reſcriptũ.& ꝓſ.cccxxvij.verſi. quarto,ꝓſuetudo Papæ.Feli.c.cũ inter.ver.,ꝓcedũt iſta de except.

Cõtrariũ eſt verius,ꝗa clauſula,ex certa ſcientia,operatur, vt nõ ſit neceſſariũ apponere clauſulã, nõ obſtante , & habet vim ſpecialis derogationis,vt diciť in concluſ.noſtra ſuper clauſula, ex certa ſcientia.& in iſtis terminis dicit Feli.in dicto c. nõnulli. ver.ꝓfirmať iſta quarta fall.de quo tñ notabiliter diſtinguit Ioã. Crot.ponens ſex ꝓclusiones in c.j.verſi.in fine glo.de ꝓſtit.in vj.

Tenẽdo primã opinionẽ,quæ videtur eſſe magis * cõmunis, ꝓ ſola ſcientia Principis ſufficiat,vt credatur diſpenſaſſe,quãdo promouet inhabilem,

12 Amplia idẽ eſſe in inferiore à Principe ſupremo, put ĩ capi. ꝓmouente inhabilem vel indignũ eo caſu,quo põt diſpenſare: tenuit Specul.in titu.de diſpen.in §.ſunt quoque. in fi. verſi. Ioannes tñ not.& Old.loquens de Epiſcopo,& capitulo.in conſil. cccxxix.in prin.verſi.præterea video in Episcopo.& ꝓſ.cccxxxj. verſic.iura aũt canonica,& in Comite Sabaudię loquitur Bald. in l.eam,quam.verſic.demum quæro.C.de fideicom.

13 Quod ſublimita ñ ꝓcedere ĩinferiore à Principe ſupremo, niſi interueniente legitima cauſæ cognitione,glo.in c.ij.in glo. j.& ibi Hoſt.ĩ princ.ibi diſpẽſatũ.& ibi Ioan.Andr.verſi. tu dic ꝓ ipſo facto.& Ant.de Butr.verſic.q̃rit glo.j.Anch.verſic.tu dic ꝓ ipſo facto.Car.verſic.q̃rit nunquid ꝓbatur diſpenſatio. & Abb. verſic.ſed ꝓ ꝗcordia.Ioan.de Anan.verſi. ipſe aũt Reuerẽ.Abb. de ſchiſma.Inn.in c.veniens.de fil.preſby. & Hoſt. ibi verſic. vel ſm Gofre.& ibi Io.And.verſi.in glo.ꝗ qđ ibi.Ant de But.verſi. reſtat videre.Card.verſ.q̃ro ĩ eo. Ab. ver. qdã ſunt act' poſitiui. Anc.ver.q̃rit Io.Andr.Feli.ĩ c.cùm venerabilis,verſi.neq; ſciẽtia ſuperotis.de except.Rom.ꝓſ.dvij.Imol.ĩ l.qdã ꝓſulebant.ff.de re iud.glo.fi.in c.j.de ætat.& qualit.in vj.Paul.de Caſtr.in d.l. quidã conſulebant.verſicu.allegatur etiã iſta lex.ff.de re iud.Fel.in d.c. cum inter.verſi.in hoc poſſet inſiſti.Henri.in c. veniens. in prin. iuncto ca.ſi queris.de fil.presby.Iaſ.in l.Barbarius.verſi.itẽ nota. ff.de offi.Præt.Dec.in c.ſi q̃ñ.verſ.pro reſponſione conſiderandum eſt.de reſcript.

14 Non tñ licet requiratur cauſæ cognitio,propterea tñ requiritur expreſſa diſpenſatio , ſed ſufficit tacita : Abb. in c.veniens. numer.8.de præſump.Imola in l.quidam conſulebant.verſiculo verius puto.ff.de re iudi.

15 Secundò Amplia,ẽt ſi princeps ignoraret,ſi modò eſt certũ, ꝓ idem fuiſſet facturus ſi ſciuiſſet,Bart. in l.ij. C. ſi ſeru.vel liber. lib.x.verſic.ex quo nota.Imola in d.l.quidã ꝓſulebant.verſic.cui verò nõ requirať.vbi per hoc infert, ꝓ q̃ñ ꝓmouеť aliqs in magiſtratũ ad exercendã iuriſdictionẽ, ꝗa cenſetur promoueri ꝓpter eius virtutem,& ꝓbitatẽ,cenſetur ſecũ diſpenſaſſe , etiam ꝓ nõ probetur ſcientia.Rom.in conſi.ccxvj.verſic.mihi autem.

16 Tertiò Amplia,nedum ſi Princeps ſciat, ſed ſi etiam ſcire p̃ſumať:Barto.in d.l.ij.C.ſi ſeru.vel libert.lib.x. verſi. ex quo nota. Pariſ.conſi.xliiij.vol.iiij.numer.18.

17 Quartò Amplia, ẽt ſi ſit defectus iuris naturalis , Rebuff. in pract.ĩ tit.de diſpenſa.nu. 11.vbi hãc dicit * cõem opinio. Quod declara,vt ꝓcedat q̃ñ in reſcripto adeſſet verbũ diſpenſamus, & eſſet expreſſa cauſa diſpẽſationis,aliàs ſecus:Oldr.cõſi. ccxxxvj. ſequitur Rebuff.in practica,in tit.de diſpenſa.num. 11.

18 Primò limita,q̃ñ Princeps facit aliquẽ actũ poſitiuũ, puta q̃ñ ꝓmouet aliquem ad beneficium, vel officium : ſecus verò ſi nõ adſit actus poſitiuus:Imola in dict.l.quidã ꝓſulebant.verſicu. aut eſt Princeps.ff.de re iud.Abb. in capitulo , veniens. verſicul. qdã ſunt actus poſitiui.de fil.presbyt.Soci.ꝓſi.xcix.verſiculo,ſed reſpondeo.Ruin.conſi.lxxxv.ver.tertius caſus eſt.vol.iiij.

19 Secundò limita,q̃ñ Princeps potuit exiſtimare illũ inhabilẽ fuiſſe ab alio habilitatum , puta à ſuperiore ſuo , qui hoc facere poterat,Soci.in d.conſi.xcix.verſicu.ij.reſpondeo.vol.iij.

20 Tertiò limita,q̃ñ Princeps ex aliqua neceſſitate ꝓmoueret inhabilem,ꝗa non propterea cenſetur illũ perpetuò habilitaſſe: Ruĩ.conſil.lxxxv.verſi.& iſtud confirmat.volu.iiij.

21 Quartò limita,nã nõ dicitur ex certa ſciẽtia ꝓcedere ad diſpenſationẽ,ex eo ſolo ꝓ aliquid dicať in narratiua literarũ , niſi in diſpoſitione ſit repetitum illud,qđ narratũ eſt : tñ eñ narratiua excuſat à ſurreptione,nõ tñ inducit diſpenſationem: gloſſ. in clemen.ſi Romanus.in verbo,validã:& ibi Car. de pb. Domi. in c.ſi motu proprio.in prin.de preb.in vj.Ioan. de Syl.in tracta. de benef.in iij.par.quæ.viij.Sarnen.in tract.de expect.num.22.

22 Quintò limita,quando non poſſet ſine diſpenſatione reſcriptum etiam in minimo operari , ſecus ſi aliquid operari poſſet, Rebuff.in pract.in tit.de diſpenſa.nume.8.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio. ſeu caſtrum exiſtens intra fines Regni vel caſtri,præſumitur eſſe illius cuius eſt Regnum vel caſtrum.

1 QVANDO dubitať, an quicquid eſt intra fines Regni, prouinciæ , ciuitatis , vel caſtri , cenſeatur eſſe illius, cuius eſt Regnum,prouincia, vel ciuitas , vel caſtrũ, diſtinguendi ſunt aliqui caſus: nã aut q̃ritur , an ſint ipſius domini quo ad iuriſdictionẽ,aut quo ad dominiũ & proprietatẽ.nã ſi q̃ritur,an p̃ſumať eſſe illius quo ad iuriſdictionem, videtur dicendũ ꝓ ſic,put tenet Abb.in capitulo ſi diligenti. in ſeptimo not.de p̃ſcript.Soci.in ꝓſ.cxxvij. Chaſſa.in ꝓſ.xviij.Soc. in ꝓſ.lxxxvj.verſi.iij.concluſio.vol.j. Oldr.in conſil.clxxvj.in fin. Deciſ.Neapol.cclxvij.in antiq.And.de Iſern.in conſtit.Regni.in cip.ab offic.noſtris.Henric.Boic.in c.ſi diligenti.de p̃ſcript.tenet quo ad poſſidentes res particulares , ſecus quo ad poſſidentes caſtrũ,ciuitatẽ,vel ꝓuinciã.Chaſſa.tenet etiã quo ad iuriſdictionẽ,in ꝓſuetu.Spec.in titu.de feud.§.q̃ñ.in xiiij.q.Abb.in c.nimis. de iureiuran.Guid.Papæ in ſingul.dclxj.Bouer.in ſing.verbo , p̃ſumptio.verſiculo xviij.Afflict.ſuper cõſtitut. Petr. de Anchar.ĩ dicto c.nimis.de iureiurã. & ibi Imola.Iacob.de Sancto Geor.in tracta.feud.in verbo , dictiq̃ vaſalli promiſerunt. Curt.iun. in conſ.clviij.in fi.

2 Contrariũ ꝓ etiã quo ad iuriſdictionẽ nõ præſumatur ꝓ domino,voluit Guid.Papæ in ꝓſ.ccxiij.ſentit And.de Iſer.in capitu. j.in fi.qualiter vaſall.iurare deb.fidelit. licet loquatur in clerico quo ad temporalia: & Henric.Boic in capitulo,ſi diligenti.de p̃ſcrip.vbi dicit hanc p̃ſumptionẽ procedere quo ad ſolũ Imperatorẽ,nõ quo ad alios inferiores.& Card.in c.nimis. de iureiurã.

3 Et quo ad poſſidentes caſtra,ciuitates , vel prouincias in dominio Principis maioris,ſecus quo ad poſſidentes res particulares, & hodie talem præſumptionem non procedere etiam quo ad iuriſdictionem,tenet Pariſ.in conſilio xvj.volum.iiij.

4 Si verò quæritur,an cenſeantur eſſe domini quo ad ꝓprietatẽ,dicẽdũ eſt,ꝓ nõ.Abb.in d.c.ſi diligẽti.ĩ ij.not.de p̃ſcrip.Chaſſan.in ꝓſ.xviij.Oldr.in cõſ.clxxvj.in fi.Corne.in cõſ.ccxlvij. in fi. vol.ij.Areti.in l.j.ff.de acqui.poſſ.Deciſ.Neapo.cclxvij.in antiq. Andr.de Iſer.in c.j.§.inſuper ſi filius.nu. 17.de ꝓhib.feu.aliena.p Fede.& in cõſtit.Regni,incip.ſi dubitatio.nu.3.Henric. Boich ĩ c.ſi diligenti.de pręſcrip.Caſſa.in cõſuetu.Abb.in c.nimis.de iureiuran.Bertran.in ꝓſ.lxvj.& in ꝓſ.ccxcix.vol.iij.Afflict.ſuper cõſtitu.Pau.de Caſt.in ꝓſ.clxxix.vol.j.ſentit hoc Areti.ĩ ꝓſ.xv.verſi. ex his videť inferendũ.Socin' expreſsè in ꝓſi.cxxvij.verſic.aliq̃ñ & tertiò.Cardi.in c.nimis.de iureiuran.Bertran.in cõſ.xv.vol.ij. Curt.iunior in conſi.clviij.Prob.in addi.ad Ioan.Mona.in cap.j. nu.9.& ſeq.de pręſcrip.in vj.glo.conſuetu.Biturig.

5 Et ꝓpterea nec Princeps habet fundatã intentionẽ, vt res intra fines ſuos per priuatos poſſeſſę, pręſumãtur feudales,& iure feudi ab eo,vel ab auctoribus ſuis habitæ, per ſubditos retineri. Hoſti.in c.nimis.de iureiuran.& ibi Abb.Chaſſa.ĩ ꝓſuetu.Hoſti.ĩ c.ſi.circa fi.de iudi.& ibi Io.Andr.& Petr.de Anch.Iac.de ſancto Georg.in tracta.feu.in verbo,dictiq̃ vaſalli promiſerunt.

6 Limita in Imperatore ob excellentiam dignitatis.glo. in cõſuetu.Biturig.§.vigeſimoquartò.

7 Et idem dicit in Rege Francorũ:vt ibi per eum.

8 Limita etiam in Epiſcopis, & Archiepiſcopis , ꝗa fines Epiſcopatus ſtabiles ſunt,vt per glo.Biturig.in dicto loco.

Cõtrariũ in cõcluſione principali,ꝓ etiã quo ad ꝓprietatem, præſumať ꝓ domino:ſentit Bal.in rubri.de ꝗhen. emp. in xxj. q. verſi.in ꝗriũ videtur.& in l.inſulæ.ff.de iudic.Hoſti.in c.ſi diligẽti.verſi.itẽ argumentũ.de pręſcrip.Socin.in l.j. ff.de acqui. poſſ. Soci.in conſi.xv.vol.iij.Pariſi.in ꝓſi.xxvij. volu.j.ſentit Io. Faber in l.cunctos populos.C.de ſum.Trinit. dũ allegat Spec. Soci. in cõſi.clxvj.verſi.tertia concluſio. Alber. Brunus in conſi. xxxiiij. Maria.iunior in conſi.lxv.Gozad.in cõſi. 50.Ruinus conſi.xxvj. vol.j.& conſi.xl.volu.j.& conſilio xcij.volu.iiij.

9 Concordando has ꝗias opiniones dicas,ꝓ aut loquimur in finibus p̃diorũ priuatarũ perſonarũ : & tunc quicquid eſt intra fines prædiorum,præſumitur eſſe dominorũ ipſorum prędiorũ.

10 Aut loquimur de finib' Caſtri,Regni,Ciuitatis,vel Prouinciæ,& tunc non præſumitur pro domino quo ad loca incluſa in finibus:ita declarat Soci.in cõſ.cxxvij.& Chaſſa.in conſuetu.

11 Primò Sublimita hanc ſecundã cõcluſionẽ,niſi res exiſtentes intra fines Caſtri,Prouinciæ,vel Regni , eſſent ꝓ aliquẽ poſſeſſæ,& ignoraretur cuius eſſent,ꝗa tunc præſumuntur domini, vt dicit Soci.in dicto ꝓſ.cxxvij.& in l.j.ff.de acqui. poſſeſſ. dũ defendit opinionẽ Pau.de Caſt.Chaſſa.in cõſuetu. Ruinus in cõſ. xiij.vo.iiij.quod intelligit Curti.iunior in cõſi.clviij. q̃ñ nõ ſolũ habet iuriſdictionem in territorio:ſed etiam eſt dominus agrotum in territorio exiſtentium,vt ibi per eum,& mox dicetur.

Contrariũ etiã iſto caſu tenet Areti.in dicta l.rem quæ nobis. & in dicta l.j.in ij.notab.ff.de acqui.poſſeſſ.

12 Secundò Sublimita,q̃ñ ꝓ re exiſtente intra fines,domino p̃ ſtať aliquid annuũ,ratione dominij:ita Spe.ĩ titu.de emphyteuſ. §.nunc aliqua.quæſt.lxxxvj.

13 Tertiò Sublimita,niſi oẽs homines exiſtentes intra fines, vno vel duobus,vel tribus exceptis,aliquid ſoluerint pro rebus per eos poſſeſſis domino,in recognitionem dominij , quia etiã quo ad illos vnum,vel duos,vel tres,dominus habet fundatam intentionem:ita Chaſſan.in conſuetud.

14 Imò voluit Zaſius ĩ ꝓſ.xij.circa prin.vol.ij.ꝓ ſi cõſtat aliquẽ rẽ habere in feudũ,quicquid eſt intra fines illius rei,cenſeť iure feudi habere,niſi aliud probetur.Iaſo.in cõſi.ccxxxv. in fi. vol.ij.

15 Bene verũ eſt,ꝓ ſi ad cõcedentem ſpectant,ſiue Principem, ſiue priuatũ,oĩa q̃ ſunt incluſa intra fines,oĩa veniunt in cõceſſione.Alex.in cõſ.cvij.vol.vj.poſt Oldra.in cõſ.clxxxvij.Pariſi.in conſi.iiij.vol.iiij.Aimo in conſi.cv.Ruinus in conſi.cviij. vol. ij. & in conſi.lxxiij.vol.ij.quod declara,vt per eum ibi.

16 Et quando dubium eſt de cuius territorio ſit aliquis locus, præſumitur de territorio illius loci,cuius magis eſt propinquus. Ruinus in conſilio iiij.volu.iiij.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Poſſidens ſemel rem mobilem an præſumatur in futurum poſſidere.

1 VTRVM illa pręſumptio,ꝓ q̃ ſemel poſſedit, cenſeať ſemper in futurũ poſſidere,de qua ĩ l.ſiue poſſidetis. C.de proba.,ꝓcedat etiã in re mobili.Specu. in tit. de petito. & poſſeſſo.§.j.verſic.qd ſi peto.tenet ꝓ nõ : & idẽ tenet Areti.in ꝓſ.cxix.in fi.Iaſ.in l.qd te mihi.in fina. verbis. ff.ſi certum peta.ĩ l.ſi q̃s ex argentariis.§.prætor ait.ff. de edend. Claud.in l.Celſus.ff.de vſucap.& in l.ſi fugitiuus.ff. de acquirend. poſſ.Balb.in dicta l.Celſus.Grat.ꝓſ.xciiij.vol.ij.Alcia. in tract. p̃ſump.in ſecunda regu.in xxj.p̃ſump.n.6.& ſequen.vbi hãc dicit cõem *:& ꝓ iſta opinione eſt caſus iuncta glo.in l.iiij.C.ad exhiben.vbi tex.loquitur in re mobili : & tñ gl.ibi , cũ qua tranſeunt cõmunitеr* Doct.intelligit ſi tempore litis poſſidebat, præſumi ſemper poſſidere,nõ ſi ante litem motam probaretur poſſediſſe.Ange.in l.fin.C.de fide inſtru.& ibi Sali. Idem tenet Soci. loquens in libro rationum,in conſi.cxc.verſicu. ſecundò patet. & verſicu.ex quibus patet ſolutio.

Cõtrariũ tenuit Anto.de Butrio,& Abb. in c. cùm ad ſedem. de reſtitu.ſpo.Capra in ꝓſ.clxj.vbi dicit iſtã * cõem.Fran.de Ripa in repeti.ca.cũ eccleſia Sutrina. de cauſa poſſ. & ꝓpri.Idẽ ſentit Deciſ.Neapo.xiij.in antiq.Idẽ ſentit Feli.licèt loquatur in dominio,in cap.ſcribam.de præſump.Idem videtur tenere Alexan.in conſi.lviij.vol.j.& in conſi.cxxxiij.vol.j.

2 Limita quòd iſta l.ſiue poſſidetis.non habet locum in his,q̃ efficiuntur occupantis,vt per Chaſſa.in conſuetu.

Cõcorda has duas opiniones & declara,vt per Alcia.in tract. de præſump.in ij.regu.in xxj.pręſump.nu.6.& ſeq.

3 Nã aut qs negat ſe hodie poſſidere,& tũc nõ p̃ſumiť poſſidere,& ita ꝓcedit prima opinio:aut qs aſſerit ſe etiã hodie poſſidere,& tũc habet locũ dicta præſumptio,& ꝓcedit ſecũda opinio.

Ripa in c.cũ eccleſia Sutrina.de cauſa poſſeſſ.& propri.ponit plures limitationes,& declarationes ad iſtã regulã,quas vide ibi per eum.& etiam per Alcia.in dicta xxj.præſump. in ij. regu. nu. 6.& ſeq.ad quem me remitto.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Solutiones tres vltimas & continuatas probans, ſemper præſumitur ante eas ſoluiſſe.

1 DICIT tex.in l.quicunque.C.de apoch.publ.lib.xj. ꝓ q affert tres annales ſolutiones vltimas ꝓtinuatas , cenſetur ſemper in ꝑteritũ ſoluiſſe: ponit Io. Andre. in c. literæ.circa med.de dila.Chaſſa.in conſuetu.Iaſon in l.ſi certis annis.verſi.adde principaliter.C.de pact.

2 Primò Amplia,vt nõ ſolũ procedat dicta regula in ſolutione cenſus tributarij,put ſequitur:ſed etiã in ſolutione canonis emphyteutici. Rota in nouis deciſion. ccciiij. Specula. in titul. de emphyteuſ.§.nũc aliqua.ver.xxvij.& ibi Io.Andre.in addit.glo. l.ij.ĩ gl.magna,verſic.itẽ qs ꝓhabit.C.de iure emphy.& ibi Sali. in prin.verſ.q̃ro,qd ſi apparebit.q̃ dicit ita Dy.cõſuluiſſe , & obtinuiſſe in facto.& verſi.ſed in caſu huius legis.Bart. in dicta l.q̃cunque.verſi.idem dicit glo. Trigo.ſingu.cxxv.Pariſi.ꝓſ. cviij.n. 31.vol.j.Barto.in l.ij.verſi.q̃ro qs probabit. & ibi Bald.verſi.ſed qualiter probabitur.& ibi Alberi.de Roſate, nu. 7. & Cy. nu. vj. C.de iure emphyteu.glo.conſuetu.Biturig.

3 Imò in emphyteuſi eccleſiaſtica,tenuit Hoſti.in ſum.de loca. §.fina.verſic.hoc autem notandum.quòd ſufficit probare ſolutiones duorum annorũ.

Tñ ꝗriũ tenet Io.Andre.reprobando ipſum Hoſtien.in addit. ad Specu.in d.§.nunc aliqua.verſi.xxvij.in titu.de emphyt.& ſequitur Iaſ.in d.l.ij.verſi.ſecundò limitauit.

4 Secũdò Amplia,idẽ eſſe in colono, ſiue cenſuario.Bald. in c. literæ,in fi.de dila.Ang.ĩ §.ſcire aũt.ad fi.in authen. de nõ alienã. ſequitur Iaſ.in l.ij.verſi.nunqd aũt.C.de iure emphyteu. Pet. de Anch.in c.potuit. ponit vnũ tñ ſingula.lviij.de loca.& ibi Imola verſi.dicit tñ do.Petrus.Soci.ꝓſ.cxviij.nu. 3.vol. iiij.Iaſ. in dicta l. ij.verſi.in eadem glo.Calca.conſi.xlv.Chaſſan.in cõſuetu.deciſ. Tholo,ccxxv.Cremen.in ſingu.lxxviij.Trigo.ſing.cxxv.

5 Tertiò Amplia,vt ꝓcedat etiã in ſolutione collectarũ,quia ſi qs adducat tres annales ſolutiones vltimas cõtinuatas,cenſetur ſemper in præteritũ ſoluiſſe.Bal.in c.literæ.in fi.de dila.Iaſ.in d.l. ij.verſi.nunquid autem.C.de iure emphy.Trigo.ſingu.cxxv.

6 Quartò Amplia,idẽ eſſe in ſolutione penſionis,ꝗa ꝓbans ſoluiſſe penſionẽ pro tribus annis vltimis,& continuatis , cenſetur ſemper in perpetuũ ſoluiſſe.Gig.queſt. lxxxj. in tract. de penſio.

7 Quintò Amplia,vt idem ſit in oblatione facta de tribus annis continuis,& vltimis.Deci.in conſi.dcl.

8 Sextò Amplia,etiam ſi debitum ſit iuratum,vt voluit Grat.in conſi.cxxj.volu.ij.

9 Septimò Amplia , etiam ſi eſſet diſtributa ſolutio per quinquennia , & conſtaret de ſolutione trium quinquenniorum. Bald.in dicta l.quicunque. verſi. item quæro quidam præſtabat.

10 Octauò Amplia,etiam ſi ceſſauerit in futurũ ſoluere , poſſq̃ docuit de ſolutione triũ annorũ,quia nõ propterea tollitur præſumptio,ꝓ dicat in præteritũ ſoluiſſe ante tempus illarum trium

solutionum.Bal.in d.l.quicunque,versi.item quæro.

11 Nonò Amplia,etiã si in libro,in quo apparent descriptę tres vltimæ solutiones,nõ appareat aliquid scriptũ de solutionibus anterioris temporis.ita Bal.in d.l. qcunq;. versi. itẽ q̃ro exactor.

12 Decimò Amplia,etiam in solutione decimarũ,Boer. decis. ccxxxvj.

13 Primò limita,vt hoc ꝓcedat qñ dictæ solutiones,seu quietationes fuerunt factæ diuersis temporibus: secus verò qñ oẽs factæ fuissent vnico cõtextu,Bald.in dicta l.quicunque.in j. q̃stio. & idẽ Bald.in l.ij.C.de dotis promiss.vers. pone ꝙ qs.Ias.in dicta l.ij.versicu.limitate tñ.Chassan.in cõsuetu.Bal.in tracta. p̃sump. in tertia parte,versi.quintò limita.Lancelot.Alexand.in l.Iabolenus.ff.de annu.legat. Apostilla. ad decisionẽ Tholosa. ccxxv. Cremensis in singu.lxxviij.Trigo.singu.cxxv.Alexan.in apostil. ad Bartol.in dicta l.quicunque.

14 Secundò limita,vt solutiones debeant esse annales, & non sufficiãt solutiones semestrales,vel trimestrales,Alexand.consi. cv.versi.contra istud principale fundamentum.vol.iij.

Contrariũ Bald.in dicta l.quicunque.versicu.itẽ quæro qd in eo.C.de apo.publ.lib.x.refert & sequit̃ Ias.in l.diuortio. §.qui in anno.versi.tertiò infert.ff.solu.matrimo.

Facit,quod notat Alexand.in consi. cvij. versi. & ad hoc non obstat.vol.iij.vbi affirmat eandẽ rationẽ versari in solutione annali, quæ in semestrali,vel trimestrali.

15 Tertiò Limita,vt procedat in debito proueniẽte occasione rei:secus verò in debito merè personali,non proueniente occasione alicuius certæ rei,Bald.in dicta l.quicunque.versicu. item quæro,promisisti mihi.Cremen.in singu.lxxix.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Destinatio an reputetur pro facto.

INVOLVTVS est admodũ ille articul', an destinatio habeatur ꝓ facto:nam ad vnã,& alterã partem,multa iura,& multæ Doctorũ ꝓclusiões adduci possunt.

1 Ego aũt perstringendo materiã quãtò breuius potero,asumo primò illã partẽ, ꝙ destinatio habeat ꝓ facto. Pro qua cõclusione est tex.in l.lex Iulia,ff.de fundo dota. & ibi not. glo.in verbo,interpretãdo.l.etsi nõ sunt.§.infecti aũt.ff.de auro & argen.lega.c.ecclesiæ.& ibi Ancha.ĩ j. notab. de immu.eccle. Rota decis.cccxij.in antiq.Staphil.de literis gra.& iusti.versi.eadẽ ratione.Domi.in ca. ponderet. in finalib. verbis, 50.distinct. versi.nota hãc gl.& ĩ c.cũ ĩ illis.§.j.ĩ j.notab.de p̃ben.ĩ vj.Ancha. ĩ ꝓs.lxix.versi.itẽ animi destinatio.Alb.ĩ l.j.§.j.vers.si aũt habet.ff. de offic.p̃fe.vrb.ponit Feli.in c.Rodulphus.in prin.versi. & vide Alber.de rescrip.Tiraq.de retract.n.25.Bertachin' ĩ tract. de gabel.ĩ viij.parte principali,ĩ ij.membro,nu.3.ver.& ꝓpterea dicit̃.

Multa cõgerit ꝓ ista parte Feli.ĩ c.cùm adeo.versi.de destinato.de rescrip.& Io.de Sylua in tract. de benefi. in iij. parte, in vj. quæsti.in prin.Ancha.cõsi.lxix.versi.item animi destinatio.

2 Et ꝓ hac parte facit quod notat Bald.in l.ex facto ꝓponebat̃. versi.fuit etiã disputatũ.ff.de hæredi.institu. vbi tenet ꝙ legatis vestibus,quas testator habet in domo,veniãt ẽt vestes extra domũ existentes,destinatæ tñ ad vsum vxoris.Albe.de Rosa.in tracta.statut.in ij.parte,quæst.ccv.Ias.in l.cætera. §. sed si parauerit. in fin. versi.vltimò ad præsentem materiam.ff.de leg.j.

3 Itẽ facit qd notat Rota ĩ decis.Bisig.j.de testa.vbi tenet ꝙ peti põt restitutio in integrum, etiã ꝓ bonis destinatis ꝓ ædificãdo monasterio,qu ia destinatũ sortitur nomen eius,ad qd̃ destinat̃.

Contrarium Domin.in cap.j.versi.sed pone testator.de in integrũ restitu.lib.vj.refert & sequitur Feli.in c.cùm adeo.versi. similiter Domi.de rescrip.

4 Et ꝓpterea,primò Infert̃, ꝙ destinatus ad clericatũ,dicit̃ clericus: put dicit glo.fi.in c.ij.de institu.in versi.si eiñ.qd̃ dictũ sequitur Rota in antiq.decis.cccxij.Compostel.in c.cùm adeo. de rescrip.Staphil.in libel.de literis gra.& iusti.versi.eadem ratione.

Cõtrariũ in hoc casu tenent*cõmuniter Doc.in c.cùm adeo. de rescrip.vbi Feli,versic.q̃riã partẽ,& ibi Deci.in iiij.notab.vers. & dato.Staphil.de literis gra.& iusti. vers. similiter purus. & idẽ Gomes.in tract.expect.nu.80.& Feli.in d. c. cùm adeo. versi.adde.& ibi Host.versi.sed i' canonicũ.& Anto.de But.circa fi. versi. nunquid autẽ laicus.& Cardi.ibi in vij.q.& Ancha.versi.nunqd autem laicus.Archid.in c.nulli.versi.Dominus Clemens.xij.q. j.Abb.in c.ex literis.in prin.vers.itẽ nota ꝙ laicus.de rescrip.

5 Secundò infertur, ꝙ Nouitius infra annũ ꝓbationis gaudet priuilegio foti,sm Ang.ĩ l.j.ff.de pœn. refert & sequit̃ Ias.in authen.si qua mulier.in final.verbis.C.de sacrosan. eccle.Hosti.in ca.statuimus.super verbo,posse,de regul.

6 Tertiò Infertur, ꝙ q offendit portantẽ coronã,qui nullũ habet ordinem,incidit in excommunicationem, sicut si clericum offendisset,quia dicitur clericus animi destinatione,Archi. in c. si quis suadente.vers.in glo.etiã.xvij.q.iiij.

In cõtrariũ facit quod infra habetur de eo, q offendit Nouitium infra tempus professionis.

7 Quartò Infertur, ꝙ filia dicitur dotata,cui pater dotẽ reliquit destinatã ad futurũ matrimonium.glo.in verbo,alio patre. in l. cùm plures.§.cùm inter.ff.de admini.tuto.

8 Vel si pater illam assicurasset,Barto.in l.Titio.§.Titio genero. versi.quæro statutum.ff.de condi. & demon. & in l. qui pupillã. in prin.versi.arg.ad statutũ.ff.de adulte.

9 Quintò Infertur, ꝙ locus, in quo fundata est ecclesia anteq̃ cõsecretur,spectat ad Episcopi ordinationem,Archi.x.q.j.c.nouerint.versi.dicendũ est.refert & sequitur Collect. in c.ecclesiæ. de immu.eccle.versi.vnde nota.

10 Sextò Infertur, ꝙ literæ pro destinato ad clericatũ assumũt vigorem,si ille postea ordinetur,Specu.in tit.de act.& peti.§.super petitionibus.nu.26.versic.sed nunquid schola. vbi dicit Clementem quartum ita iudicasse.

Cõtrariũ ibi Io.And.in addi.ad Spec.in d. §. sup petitionibus. in vers.sed nunquid scholaris.super verbo,nõ adeò.Calder.in c. ij.de institu.Feli.in d.c.cùm adeo.vers.cõtrariã partẽ. de rescrip.

11 Septimò Inferẽ, ꝙ si ꝓuideat̃ alicui de canonicatu nõ habẽti clericatũ cũ clausula, ꝙ cupit clericali charactere insigniri, ꝙ valet receptio in canonicatu:ita fuit Bononiæ terminatũ, put testatur Feli.in c.cùm adeo.vers. contrariam partem.de rescrip.

Cõtrariũ Calder.in c.ij.de institu.Dominic.in d. c. cùm adeo. vbi Feli.versi.contrariam partem.

12 Cõtrariũ in cõclusione principali, ꝙ destinatũ nõ habeatur pro facto, ꝓbat tex.in l.si nondũ.C.de furt.& ibi not.Bal.in fine, versi.tñ nota.& Areti.in j.notab.Idẽ ꝓbat textus ĩ l.cætera.§. sed si parauerit.ff.de lega.j.vbi Bal.ĩ primis verbis,& ibi Ang.in §. senatus.versi.vltimò nota.& Imola versi. itẽ nota. & Pau.de Cast. vers.& sic nota.& Areti.ĩ j.notab.Alex.in j.notab.Rapha.Cuma. in primis verbis.Ias.in j.notab.& est tex.in l.fundũ.§.itẽ insulæ.ff. de act.emp.& p dictũ tex.in d.§.itẽ insulæ.ponit Bald.in l.sed Diui fratres.ff.de rer.diuis.Ale.in l.j.§.fuit quęsitũ.vers.qd̃ singulariter limita.ff.ad Trebel.Tiraq.de legi. cõnub. vers. alibi quoque.

13 Et ꝓpterea,primò Infertur, ꝙ bona morientis infra annum ꝓbationis,nõ sunt monasterij.Abb.in c.in p̃sentia.n.58.versi.itẽ est dubiũ.de ꝓba.Ias.in authen.si qua mulier.vers.extra glo.q̃rit Bar.C.de sacrosan.eccle.Anch.in c.beneficiũ.versi.ista faciũt ad q̃stionẽ.de regularib.ĩ vj.Barbat.ĩ c.ij.vers.& subdit hic do.Petr'. de testamẽ.& ibi Imola versi.tãgit vlteri' hic do. Petrus. Capra ĩ ꝓs.clxv.versi.vnde si interim.Imo,ĩ c.ĩ p̃sentia.in fi.versi.adde ẽt. de proba.Barba.in apostil.ad Abb.in c.in præsentia.de proba.

Cõtrariũ Bar.in authen.si qua mulier.ĩ fine,versi.vltimò q̃ro. C.de sacrosan.eccle.licẽt nõ se firmet,& Cy.in authen. ingressi. nu.2.vers.qd ergo erit.C.eo.tit.Ant.de But.in d.c.ĩ p̃sentia.vers. q̃ro,an si monachus.& istã dicit*cõem Deci.ibi,num.73. versi. nonò q̃ritur.vbi tenet istã opi.Anch.in c.ij. in v.notab.de testa. Barba.in c.in p̃sentia.vers.modò capio sm.de ꝓba.Barba. in cle. j.nu.20.vers.ex istis.de elect.Philip.Fran.in c. beneficium. versi. quid si Nouitius.de regularib.in vj.licet non se firmet.

14 Secundò Infertur, ꝙ qui percutit Nouitiũ infra tempus ꝓfessionis,non incidit in canonẽ,si qs suadẽte.vt dicit Inno. in c. statuimus.super verbo,posse.de regul.

Cõtrariũ Hosti.in c.statuimus.super verbo, posse. de regu. & ibi Henri.Boich in fine,versi.super eod.c.& Io.And . versi. infra annum.Anto.de But.in prin.vers.quæro,an verberans.Anch.in fi.versi.tangit Io.And.& ibi Card.in fin.verbis.

15 Tertiò Infertur, ꝙ vas lapideũ ad alicuius sepulturã destinatũ vendi põt,vt dicit Inn.ĩ c.abolẽdæ.de sepul.ver. & dicit̃ sepultura.refert & sequit̃ Feli.ĩ c.cũ adeò.vers.& specialiter.de resc.

16 Quartò Infertur, ꝙ beneficiũ destinatũ,& ordinatũ per Episcopũ,& capitulũ,nõ cõprehendi̇t̃ in gratia,nisi actualiter creatũ fuerit,Card.ĩ cle.fi.in ix.q̃st.de rescri.Rota in antiquior.Bisig. decis.xvij.de prẽb.& in antiq.decis.ccccxlv.Feli.in c.cùm adeo. versic.ꝓ quo vide Rot.Aeneas in tracta.reserua.nu.26.versicu. beneficia creata.Rebuff.ĩ tract.nomi.versi.imò etiã si tempore. Ioa.de Syl.in tracta.de benefi.in iij.parte.ĩ vj.q̃sti. versi. & ꝓ ista parte facit.Mendos.in regu.iij.n.21.versi.imò ẽt. & in regu. xvj. q.xix.nu.4.Feli.consi.xlv.versi.fortifico hæc solenni.

17 Quintò Infert̃, ꝙ locus,ĩ quo ædificãda est ecclesia hominũ destinatione, nõ gaudet immunitate ecclesiastica anteq̃ saltem primus lapis fuerit ibi per Episcopũ positus.Hosti.in c.ecclesię. in prin.in verbo,celebrant̃.de immuni.eccles.& ibi Ioan.Andre. versi

versi.in glo.i.& ibi Anc.nu.29.Car.in j.quæst. Collect. versic.itẽ sufficit ꝙ locus.Abbas versic.hęc faciunt ad multas quæstiones. Henricus Boich versic.aut quæris. Feli.in capi.cùm adeò. versi. ad idem quod notatur.de rescript.

18 Immò non sufficeret primum lapidem per Episcopũ fuisse. superimpositum,nisi etiã diuina officia cœpta sint ibi celebrari. glo.j.in d.cap.ecclesiæ.de immun.eccles.

19 Sextò Infertur, ꝙ pecunia destinata ad emptionẽ prædiorũ, nõ habet̃ ꝓ re immobili,Bald.in l.cætera.§.sed si parauerit.vers. itẽ colligit hic argumentũ.ff.de leg.j.& ibi Ang.in §. senat'. ver. & p hoc dixit Bald.& Imol.versic.& fuit originaliter dictũ Cyni. Aret.in j.not.versic.& refert ꝙ ex consuetudine. Alexã. in j.not. versic.& inducitur.& in l.à Diuo Pio.§.fi.versic. iij. nota. ff. de re iudica.Iason in dicta l.cætera.§. sed si parauerit. versiculo , circa istam materiam.

20 Qui videtur tenere ꝙ nõ cẽseatur res immobilis vt cõprehendatur in statuto,sed alio respectu censeat̃ res immobilis. & ĩ hoc faceret ꝓ parte q̃ria,& ita pariter cõcludit ibi Lancel. Dec. versic.ex quo infertur.qui pariter adduci posset pro q̃ria parte. Prout etiã Bru.in iij.vol.de constit. in verbo,bona.versic.penul. incip.statutum,siue ꝓsuetudo.& summa Ange.in verbo, aliena tio,nu.6.& summa Sylues.nu.8.Chassa. in cõsuetud. Burgund. ver.qd aũt de pecunia.Bolog.cõsi.xxxix.versi.præterea & ij.Maria.Iunior cõs.cxx.vol.j.versi.nõ obstat mõ,vbi dicit ista*cõem opinionem.Boer.decis.ccix.vbi attestatur istã esse cõem opinionem.Ioan.de Syl.in tract.de benef.in vj.q.iij. par.versic.facit.l.cętera.Barbat.in cap.j.versi.& etiã adde.de feud.

Cõtrariũ Roma.in l.si ex legati causa,versic.vnus tñ est casus. ff.de verbo.obliga.Roman.in singu.ciij.incip.tu habes.& consi. clxxxviij.versic.quoad tertiũ.Barbat.in repet.Rubric.de reb. ecclesi.nõ alien.nu.191.versi.& inquãtũ.Alber. de Rosat.ĩ ij.part. statutorũ.q̃st.ccv.Alexand.in l.j.§. fuit quæsitũ. versic. quod singulariter limita.ff.ad Trebel.Cuma.in l.à Diuo Pio.§.fi.versic.itẽ text. ꝓbat.ff.de re iudi.& in l.cætera.§.sed etsi q̃s.versicu.& dicit per hæc Bal.ff.de leg.j.& Aret.in d.l.si ex legati causa.versi. addit etiã Barbat.in addit.ad Bald.in l.etiã.in verbo, sed nunquid Prælatus.C.de fideicom.& cõs.xiiij.versic.etsi quispiã.lib. ij. Ripa in l.j.§.fuit quęsitũ.nu.9.versi.ex quo infero.ff.ad Trebell.Bertach. in tract.de gabell.in viij.q.prin.in sẽdo mẽbro.versic.& ꝓpterea dicit̃.Marian.Iunior cõs.lxv.versicu.modò sciamus.vol.j. Mant. ꝓsi.lxj.versiculo,imò dico.Grammat.cõs.ciuili cxxxvj.versic.sed sec' qñ aliud.Bertach.in tract.de Episcopo,in iiij.libr. in iiij. par. quæst.xliiij.numer.141.versic. itẽ q̃ri põt.Gomes.in §.item seruiana.nu.21.versic.istud tñ.Institu.de act.Corset. in sing. in verbo,pecunia.Crem.in sing.lix.inci.pecunia est.Barbat.in c.si quorũdã.nu.11.versi.qd si ecclesia.de solut.& in c.nulli.versi. & hoc limitabis.& in c.possessiones.versic.& limita.de reb. eccles. non alienan.& in repeti.Rub.de reb' eccles.nõ alienan.nu. 19. versi. & inquantũ superius.Docto.Hispa.in repeti.Rubri.de donat.inter virum,& vxor.versiculo,& pecunia.

21 Pro cõcordia dicebat Soc.cõs.ccxlix.versi. ꝓterea cõsidero: ꝙ aut pecunia est destinata ad emptionem ꝑdiorum:sed ille,qui vult de ea disponere,põt liberè talem destinationem remouere, & tunc habeatur pro re mobili,& ita procedit prima opin.

Aliqñ verò ille,qui vult disponere,non põt talem destinationẽ remouere,& tũc reputet̃ res immobilis, & ꝓcedat ij. opinio.

22 Alij dixerũt ꝙ aut loquimur in statuto,vel ꝓsuetudine,& tũc ꝓculdubio appellatione rei immobilis nõ venit pecunia destinata ad emptionem ꝑdiorũ,secus verò de iure cõmuni.Ias.in l.cætera.§.sed si parauerit.versic.circa istã materiã.de leg. j. vbi Lancelot.Dec.versic.ex quo infertur:Brun.in iij.volu. de cõstitu. in verbo,bona.versic.pen.incip.statutũ siue ꝓsuetudo.summ.Ang. in verbo,alienatio.nu.6.& summa Sylues.nu.8.Chassan.in consuet.Burg.versi.quid autem de pecunia.Bolognin. consil.xxxix. versic.præterea & secundò.

23 Alij distinxerunt alio modo,vt fauore minoris pecunia destinata ad emptionẽ ꝑdiorũ reputet̃ immobilis:aliàs censeat̃ mobilis:ita Lancelot.Dec.in d.l.cætera.§. sed si parauerit.in loco p̃alleg.Tiraq.de Retra.summ.Ange.ĩ verbo,alienatio.n.6.summ. Sylues.ĩ verbo,alienatio.n.3.Barbat.ĩ c.j.versi.& adde. de feud.

24 Septimò Infert̃, ꝙ si ex statuto , vel cõsuetudine proximior agnatus retrahit rem immobilem venditã:& Titius rẽ immobilẽ Sempronio vendiderit,quã ꝓximior post mortẽ Sempronij retraxerit precio oblato:stante alio statuto , vel cõsuetudine , ꝙ res mobiles defuncti preueniant ad executores , immobiles ad succedentes ab intestato:preciũ oblatũ ꝓ recuperatione fundi spectabit̃ tanquã res mobilis ad executores,nõ tãquã res immobilis ad hęredes:Alber.de Ros.in la.demũ. versi. & per hoc respondet & ibi Bal.vers.itẽ est alia cõsuetudo.& Dec.versi.ex prędictis.C.de collatio.Bertachi.ĩ trac.de Episcopo. in quarto lib. in iiij.par.q̃st.xliiij.num. 141.& sequen.versic.item quæri potest.

Contrarium Fulg.ibi.d.l.ea demum.versic.ex quibus dicunt, & ibi Corn.versicu.& pro parte fuit.C.de collation.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Quæ incontinenti fiunt, præsumuntur inesse.

IPROXIME accedit & alia regula, ꝙ ea,quæ incontinẽti fiunt, præsumunt̃ inesse: put est text. in l.lecta. versicu. dicebã. & ibi not. oẽs.ff.si cert.pet.Idem ꝓbat text.in l. si qs.§.qa ita.ff. de incen. rui. & naufr. gl. in l.penul.§.j.in verbo,diffinitiua.C.de reb.cred.glo.fi.in l.penul. C.de instit.& substitut.glo.j.in princip.in c. officij. de elect.& ibi Ioan.Andr.versic.in j.glo.Bart.in d.l.lecta.ĩ j.not.& ibi Odofred. in j.not.Bald.ĩ j.not.Alberic.versic.itẽ nota.& ibi Salic.ĩ princip. versic.nota etiã.Alexander in sẽdo not.Dec.in x.not.Socin.in v. not.& ibi Purpur.nu.43.Bal.ĩ l.petens.versic.dicũt tñ.C.de pact. Soc.ꝑ.cclxxiij.versi.secũdò qa.Dec.ĩ l.petens.ĩ ij.not.C.de pact. Ias.in l.si qs mihi bona.§.iussum.versic.in iiij.parte. ff. de acquir. hæred.vbi multa, ꝙ paria sunt aliqd scire in ipso actu , vel statim pòst:& ĩ l.nõ solùm ĩ §.morte.versic.ex ista ergo.ff.de nou.oper. nunc.Rebuff.in cõcordat.versic.vacationẽ.Ripa ĩ l.fi. versiculo xxxiiij.q̃ro.C.de reuoc.donat.Brun.in tract.de forma. versic. & nõ est omittendũ.Ripa in primo responso.versi.secũdò respondet̃.volu.iiij.Chassan.in ꝑ.xxxix.versic.q̃riũ tñ.Corne.consil.lxj. versic.& illud.volu.iij.& ꝑ.xxxvj.versic.& saltem hoc.volu.ij.& ꝑ.cccxix.versic.hæc aũt p̃suppositio.vol.iij.Host.in c. officij.sup verbo,incontinenti.& ibi Antoni.de Butri.in versi. ad introitũ glo.versi.item allegat̃.de elect.& ibi Car.in vj.no.Abb.in consi. v.versic.si enim.volu.j.Cur.senior,in consi.lv.versic.ex breuitate enim.

2 Et ꝓpterea Primò infert̃, ꝙ paria sunt aliquid,vel in ipso actu fieri,vel ante,vel post incõtinẽti:Ias.in l.q ĩ aliena.vers.in iiij.par. ff.de acqui.hære.ĩ l.nõ solùm.§.morte.vers.ex ista ergo.ff.de nouope.nun.Feli.in c.cùm oporteat.versi.sed tu cõfirma.de accusa. Rebuf.in cõcord.in verbo,vacationẽ.Rip.in j.responso.volu.iij. versic.secũdo respondetur.Bru in tract.de forma.versi.& nõ est omittendũ.Tiraquell.de retract.qui innumera cumulat. versic. quoniam dubiũ est.Purpur.in l.in bonę fidei.versic.prima igitur sit.C.de pact.& in dict.l.lecta.numer. 47.

3 Limita,nisi essemus in his,in qbus momentũ temporis esset in consideratione:ita dicit Bal.in c.cũ dilectus.versic. sed quid si incontinenti.de fide instru.Purpur.in l.lecta.nu.47.ff.si cert.pet. post Iaso.ibi versic.inuenio tamen.Tiraquell.de Retract.nume. 23.versiculo,sed interim.

4 Secundò Infertur, ꝙ duo act' vnico ꝓtextu facti censent̃ ad ĩuicẽ correspectiui,id est,vnus factus gratia alterius:gl. in l.vt iurisiurãdi.in ver.libertatis.ff.de ope.liber.Bal.ĩ l.petens. ver.dicũt tñ.C.de pact.Cor.cõsi.xxxix.ver.& saltẽ hoc ꝓcedit.vol.ij.& ꝑ.si. lvij.versic.ita in proposito.volu.iij.Soc.in consi. cclxxiij. versic. secũdo qa.Dec.in l.petens.ĩ ij.not.C.de pact.Ripa in l.fi.C.de re uoc.donat.versic.xxxiiij.quæro.Chassa.cõsi.xxxix.versic.q̃rium tñ.Purpur.in l.lecta.nume.44.ff.si cert.pet.Corn.cõs.lxj.versicu. & illud.vol.iij.Aimo cõsi.cliij.versi.qui actus.Corne.ꝑ.cccxlix. volu.j.& consi.x.versi.& ideò pactũ.volu.ij.& cons.xxxvj.versic. qñ fiunt.eod.volu.Alexand.in consi.xxv.versic.nec habent obstare.vol.ij.Deci.consi.clxxxij.versi.accedit etiã.Tiraquel.de retract.Bald.in l.j.in fine,versicu.ij.nota.C.de oper.liberto.

5 Amplia nedũ qñ vnico contextu duo q̃ctus fierent , seu duo actus:sed etiã qñ infra breue tempus vnus post alium. Anchar. consi.ccccxxxiiij.in fi.versi.præterea aduertendũ. Aimo consil. liij.versicu.q actus.& qñ fieret vna , & eadem hora , ponit Curt. seni.cõs.lv.versi.& hoc maximè.Et qñ die sequenti actus fieret, loquit̃ Petr.de Anch.in d.ꝑ.ccccxxxiiij.in fi.ver.prẽterea aduertendũ.Chassan.in consi.xxxix.versic. & idem dicendũ est. Tiraquel.de retract.versic.qñ dubium.Capolla in tract. simul. in secunda præsumpt.vers.item quando est factum.

Cõtrarium tñ colligitur ex dictis per eundẽ Cæpollam, paulò post in eodem loco,dũ dicit , ꝙ factũ vno & eodem die censetur factũ incõtinenti,nisi adiecta sit hora,quod dictũ refert,& sequit̃ Purpur.in l.in bonæ fidei.ver.declarãtes p̃missa.C.de pact.

6 Et iuxta ꝓximè ꝓcedentẽ cõclusionem ꝓbabiliter dubitari cõtingit,an ex tali vicinitate actuũ,colligi possit sufficiens p̃sumptio ad ꝓbandũ delictũ:& quidem tex. iuncta glo.in c.officij.de elect.in gl.j.videtur tenere ꝙ hæc p̃sumptio sufficiat ad ꝓbandã simoniacam cõuentionem:& ita sentit Barto.in l.post cõtractũ. ff.de donat.versi.v.præsumitur. qui etiã allegat text. in dicto ca. officij.& Petr.de Anchara.in cõsil.ccccxxxiiij.versiculo , ꝓterea aduertendũ.Deci' in l.petens.in secundo not.C.de pact. & in ꝑ.

ccxxxv.versi.quintò p̃sumitur.Cæpo. in tract. de simula. ꝯct. in ij.præsump. versic.p̃sumptiuè aũt.& Anchara.in dicto c. officij. versi.vltimò nota.Roma.in ꝑ.lxviij.versi.ex his eñ.Abb.in cõsi.v.versi.si eñ.volu.j.Curtius senior in cõsi.lv.versic.ex breuita te eñ.q allegant dictã gl.in dicto c.officij.& clarius hoc tenuit Bellame.decisi.xij.circa finẽ.Sarnensis ĩ regu.de triennali,q̃tio. xij.nu.11.& 12.Henri.Boich in c.cõstitutus. versi. in primo casu.de religio.domib.Hostien.in c.officij.super verbo, in ꝓtinenti.ibi,ex hoc enim pręsumitur.de elect.

7 Et facit,nã fraus colligit ex eo,q̃d statim fit.l.si ventri. §. fina. ff.de priuileg.cred.Bar.in dicta l.post cõtractũ.versi.qntò pręsumitur.Corne.ꝑ.lxj.versi.& illud.volu.iij. q loquit quo ad detegendã fraudẽ,vel simulationẽ.Decius consi.ccxxxv.versi. qntò præsumitur.Cępol.consi. crimi.xvij.versicu.itẽ si post. Cyn.in l. post hac.versi.secundò q̃ro.C.de bon.posset.& ibi Bald.versicu. breuiter non possumus.& ibi Ange. versicu. idẽ si donauit. Cępolla in tracta.de simul.ꝯct.in secũda præsump.versi.p̃sumptiuè autẽ.Ripa in l.si ventri.§.fi.versi. sextò facit. ff. de priuileg. cred, Roma.in cons.lxviij.versi.ex his enim.

8 Et præsumit simulatio ex his,q̃ incõtinenti sequuntur, vt dicit Bal.in l.p diuersas.ĩ fi.versi.vigesimò q̃ritur.C.manda.Fulgo. ꝑ.cxcviij.versi.ex vicinitate nãque.Ang.ĩ l.res vxoris.versi.nota q̃ donatio.C.de donat.inter virũ & vxor.Bald.in capit.officij.in primo no.de elect.Ripa,in l.si ventri.§.fi. versic.facit Barto.ff.de priuileg.cred.Curt.Senior,cõsil.lv.versic.breuitate enim. Ruin. consil.xlij.volu.j.versic.ad istud respondetur.

9 Et pręsumitur vitium ante venditionem,quando incontinẽti post venditionem vitium detegitur.Bald.in l.j. versiculo quero an vineam.C.de ædilit.act.

10 Et p̃sumitur ꝯctus vsurarius ex vicinitate actuũ, vt dicit Cępolla in tract,de simul.ꝯct.in secunda pręsumpt. versic. pręsumptiuè aũt.Bald.in c.officij.versic. & est argumẽtũ. de elect. Ripa in l.si,ventri.§.fina.versi.sextò facit.ff.de priuileg.cred. Abbas in ꝑsil.v.versiculo,si eñ.volumine j.Barbat. in consil. lj. versiculo, & adducit pulchrum.volumine j.

11 Itẽ ex vicinitate actus ꝓbat quis electus per ambitionẽ.Ant. de Butri.in c.officij.versic.ad introitum gl.de elect.post Host.ibi versi.in verbo electus.Abb.versic.nota tertiò.

12 Et ꝓbat delictũ iudicis indebitè carcerantis appellantes à suis sententiis,si illos solitus sit carcerare incõtinenti post inter positas appellationes:Bart.in l.de pupillo. §. si qs ipsi Prętori. ff. de ope.nou.nunc.q.viij.Et ꝓ ista opinione faciũt oĩa ca,q̃ pono in conclusione ij.in vij.lib.in j.limit.nu.45.An pręsumatur mandatũ ad homicidiũ, si postq̃ Dominus est loquutus cũ famulo, & famulus statim aliquem interfecit:in parte affirmatiua.

13 Cõtrariũ q̃ ex eo solo,q̃ actus fuerit factus incõtinenti, nõ pręsumatur simoniaca cõuentio,sentit Feder. de Senis consilio cclviij.q ꝓterea respõdet ad tex.in c.officij.de elect.& ista opinio ꝓbari videt per tex.in c.sicut Episcopũ.j.q.ij.vbi post ordinationẽ põt aliquid etiã incontinenti recipi à sponte offerente. & ibi Car.Alex.ĩ vlti.not.Idẽ voluit gl.in c.tua nos.in verbo,cõsentiat.de simon.q̃ expresè loquit qñ tempore ingressus in monasteriũ,qs aliquid donat monasterio.& ibi Abb.super gl. in verb. purè.& ibi Anch.in iij.not.& Car.in v.not.Fely. in glo.ij. & ĩ gl. fi.Bald.in c.in pręsentia.nu.32.versicu.oppono, q̃ nõ posit. de ꝓbat.Abb.in c.ad audiẽtiã.el.ij.versi.& ob hoc fortè dicit Host. de rescri.& voluit Dec.in ꝑ.cxviij.versic.xx.respondet.& voluit glo.in verbo,repręsentationẽ.in c.constitutus. de relig. domib.

14 Quę tenet q̃ etiã post acceptũ spirituale,incontinenti dari possit temporale, qa ad euitandũ delictũ pręsumitur datum in signũ subiectionis:& voluit Cassa.decis.ij.nu.5.& 6.de simon.

15 Nã cessante cõuentione,licitè qs recipit,q̃d à spõte offerente datur,q̃d cũ pactione illicitè reciperet. Bald.in l.j.in x. q̃st. C. ꝓ socio,ponit Ruin.cõsi.ciij.versicu.& ideò in proposito. vol.j. Et ꝓ ista opinione faciunt oĩa ea,quæ pono in dicta cõclusione nostra ij.libri vij.in j.limitat.nu.48.

16 Tertiò infertur,q̃ duo ꝯctus,vel duo actus vno, & eodem tẽpore facti,habent ꝓ vno.Ias.in l.lecta.ff.si cert.peta. versi nota etiã ex versic.& ibi Purpur.nu.43.Curt.Senior,in cõsi.lv. versic. ex breuitate eñ.Chassan.in cõsi.xxxviij.ver.& nomẽ cõstituentis.& ꝑ.lxiij.versic. maximè qñ.& ꝑ.xiiij.versi. cũ ꝓpter vicinitatẽ.Ripa in l.fi.q̃st.xxxiiij.C.de reuocan.donat.Ang.cõsil. cxlv. versi.itẽ ratione.& Rom.cons.ccccxlv.versi. cęterùm ratione.

17 Et vnus actus vel vnus ꝯctus dicit pars alterius.Corn. cõsil. xxxvj.versic.& saltẽ hoc.volu.ij.& in cõsi.cccxix.versi.hoc autẽ pręsupposito.volu.iij.Tiraquel.de retract. versic. qbus tñ adde.

18 Et duo actus facti infra modicũ tempus,vn̊ post aliũ,cẽsentẽ vnico contextu facti.Bald.in l.j.in fine, versic.ij.nota.C.de oper. liber.Corn.consi.fi.in princip.volu.j.& consi.x. volu.ij.Chassan. cõsil.xxxix.versi.& fortius.Ripa in j.responso. in versic. & dicit.

volu.iij.Purpur.in l.in bonæ fidei. versic. declaretis pręmissa. C. de pact.

19 Et præsumitur causa onerandę libertatis, qñ iuratur statim post manumissionem.Bartol.in l.vt iurisiurandi.in fi.princip. ff. de oper.libert.versic.ij.ex vicinitate.

20 Quartò infertur,q̃ pactũ appositũ iuxta ꝯctum dicitur pars illius.l.fundi partẽ.ff.de ꝑhend.empt. ponit Corn. cõsi. cccxlix. instamus itaque.vol.j.Felin.in c.cùm Ioan. nu. 4. de fide instru.

Quod intelligit Deci.in l.in bonæ fidei.in vlti.not.C. de pact. qñ pro vno & eodem est pactum & contractus:secus verò quãdo pactum est pro vno,& contractus pro alio.

21 Amplia,qa pactũ incontinenti appositũ censetur inesse cõtractui ẽt stricti iuris:vt dicit Paul.de Cast.in l.lecta.versi.item ex hoc tex.nota.& ibi Alex.in ij.not.& Fulgos.in ij.not.Iacob.circa finẽ,versi.in gloss.super verbo,stipulationi.ff.si cer.peta.

22 Limita qñ pactũ respicit ipsam rẽ,q̃ in ꝯctum deuenerat:secus aũt cùm de alia re prorsus separata pactum fieret,ita Fulg.in dicta l.lecta.in ij.notab.ff.si cer.peta.Tiraq.de retract.conuen.§. j.in glo.v.nume 24.versi.sed & ij.intellige.

Limita quatuor aliis modis,vt per Tiraq.de retract. in præ al. leg.loco,ad quem me remitto.

23 Et hinc est q̃ pactũ incõtinenti adiectũ vestitur coh rentia ꝯctus,de quo latè p Doct.in l.petens.C.de pact. & in l. lecta. ff. si cer.peta.& p Corne.cõs.cclxxxviij.vol.iij.& cõsi.fina. vol.j. Feli. in cap.qualiter & qñ.de accusa.Ripa in xiij.respon.volumi.j.per Alex.in consi.xc.vol.j.& consi. cxviij. vol.iij. qui declarat hanc materiã,qa est satis ꝓlixa,difficilis,& intricata,modò illã nõ aggredior,qa hæc deduxisse sufficit.

24 Quintò Infertur:nã ea,q̃ precedere debent,satis est quòd se quantẽ incõtinenti,Ias.in l.nõ solùm.§. morte.versi.imò fortius. ff.de oper.noui nun.vbi adducit plura exempla.& in l.si qs mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.hæred.versi.itẽ paria sunt.Rebuffus ĩ concord.in verbo,rationẽ.Ias.in l.edita. num. 13. versicu. tertia cõclusio.C.de eden.post Alex.ibi versi.alias fallentias.Ripa in ij. lib.responf.respon.viij.versi.iitis nõ attẽtis.& Tiraq. de retractu cõuen.§.j.in gl.v.nu.2 versi.ex his aũt fit. & seq. vbi allegat xvij. similia,quòd ea quæ debent fieri in ipso actu, fieri possunt incõtinenti pòst.Brunus in trac.de forma.versi.& dixit Bal.

25 Limita hoc vltimum,nisi pro forma requireretur, quòd aliquid præcederet,qa tũc nõ sufficeret, quòd postea sequeretur etiam incontinenti.Ripa in xiij.respon.volumi.j.nu.25.versicu. non obstat dum dicitur.

Contrarium in hoc tenet Gozadi.consi.lxxiij.nu.33.versicu. iij.vbi dicit.

26 Et ꝓterea ex his,q̃ incontinenti fiunt, probatur error. Bal. in l.ij.C.si ser.vel libert.lib.xj.versi.item præsumitur aliquis.

27 Et si sunt duo actus,vno & eodẽ tempore facti,vel incõtinẽti vnus post aliũ,q̃d vni inest,alteri cẽset inesse.Ias.in l.lecta. ver. noto ẽt.ff.si cer.peta.& antè etiã hoc voluit Ang.cõsi.cxlv. ver. cæterùm ratione.Tiraq.de retractu conuen.§.j.in glo.v.

28 Primò Limita regulã principalẽ, hoc procedere in dubio, secus verò quando constaret aliud actũ esse inter partes:vt dicit Cor.consi.fina.per totum,vol.j.versi.non enim obstat.

29 Secundò Limita,quando momentum temporis esset in cõsideratione.Bal.in c.cùm dilectus. extrà de fide instru. versi. sed pone.refert & sequitur Tiraq.de retract.versi. possem hic. & in tracta.de iure primoge.in ij.quæstio.

30 Tertiò Limita,nã vident inesse ea,q̃ incõtinenti fiunt, verè tñ nõ insunt,ita q̃ regula ꝓcedit per fictionẽ.Ias.in l.lecta. versi. secundò pondera.& ibi Soci.in v.notab.Areti.in vj.not.Purpur. nu.47.Curt.iunior versi.secunda difficultas.ff.si cer.peta.Bal.in l. in bonæ fidei.versi.& noto quòd tex.& ibi Aret.C.de pact.

31 Corneus verò distinguebat in ꝑ.cxxxiij.vol.j.q̃ aut act̊ nõdum est absolutus,& dicitur verè inesse:aut verò erat absolutus, & dicitur inesse per fictionẽ.refert & sequitur Tiraq.de retractu conuent.versi.intellige quinto.in ca.j.in gl.v.nu.27.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Filius præsumitur natus ex marito quantumcunque vxor cum alio adulteretur.

1 MAXIMA est illa iuris p̃sumptio, vt filius præsumatur nat̊ ex marito,etiã si eodẽ tẽpore vxor cũ alio adulteriũ cõmiserit.text. in l.miles.§.defuncto.ff. de adulno.in c.Michael.de filiis presby.Abb.& Doctor.in c. p tuas.de ꝓba.& in l.filiũ eũ diffinimus.ff.de his, q̃ sunt sui,vel alie.iur.& in c.transmissa.q filij sint legi.Hippo.in l.j.§.ad quæstionẽ.nu.84.ff.de quæstionib.Parisi.consi. lxiij. vol.ij. Boer. decisi. cxcix.nu.3.Gozad.in consi.xij.Gomesi.in ca.ij.de iudi.in vj.

Primò

2 Primò Amplia,ẽt si mulier cũ adultero cohabitaret, si modò accessus liber patebat marito, ita q̃d potuit ex eo filius cõcipi:p rationẽ tex.in dicto §.defuncto.vt not. Bal. in l. si à matre. C. de suis & legi. Abb.in c.accedens. de purga.cano. & in c. officij. de pœni.& remiss.Barba.in consi.lviij.volu.ij.Alex. in cõsi. lxxxvij. versi.præterea.volu.iii.& cõsil.xxxvij.volu.j.sequitur Fran. Cur. in consi.xxxj.in fi.Parisi.in consi.lxiiij.volu.iij.

Contrariũ probat tex.in l.j.§.illud.ff.de libe.agnoscen.Specu. in titu.qui filij sint legi.versi.iiij.

3 Secundò Amplia,vt ꝓcedat ista præsumptio,etiã si maritus p aliquod tempus fuisset absens, nihilominus filius præsumeret̊ natus ex marito.Areti.in c.per tuas.de probationib.

4 Tertiò Amplia idẽ esse si fili̊ nascat ĩ loco suspecto extra domum mariti.Ias.in ꝑ.cxxv.volu.iiij.Grat.in consil.xl.vol. j.

5 Quartò Amplia,vt hoc idẽ ꝓcedat in cõcubina.glo.in c.Michael.in verbo,cõstiterit.de filiis presby.Abb.& alij in c. p tuas. de proba.Ias.in cõs.cxxv.volu.iiij.Soci.cõs.lxv.vol.iij.Marian.iunior in consi.cxxxviij.vol.ij.Boer.decisi.ccxcix.

6 Quintò Amplia idẽ in vidua locum habere. Cremẽ.in singu. cxxvj.

7 Sextò Amplia, ẽt si fili̊ natus assimilaretur adultero, qa hoc potuit ꝓtingere ob cogitationẽ mulieris, tempore ꝯceptionis. glo.fi.in l.q̃ret aliqs.ff.de verb.signif. Pau. de Cast. in ꝑsi. cclxxv. vol.j.Ias.& Doct.in l.Gallus,in prin.circa fi. ff. de libe. & posthu.

8 Septimò Amplia vt ꝓcedat ẽt si mulier p xv.annos fuisset ſterilis:vt dicit Ruinus in ꝑ.liij.vol.v.& sentit Abb.in c.per tuas.de proba.Alcia.in tract.de præsump.in iij.regu.præsump.xxxvij.

9 Octauò Amplia vt procedat ista præsumptio,etiam si vxor in lupanari existeret:qa si cõceperit,præsumitur filius cõceptus ex marito,si modò ipsi marito patebat aditus:ita Cyn.post Iac. Butrig.in l.si vicinis.C.de nupt.Sylu.Grat.in consi.cxl.vol.j.Bertrã. in consil.lxxiij.nume.13.& sequen.volu.iij.

10 Nonò Amplia,etiã si cõmuniter ille fili̊ sit reputatus filius adulteri,& non mariti.Abbas in c.accedens. nume. 6. de purga. cano.Mantua in consi.xcviij.

11 Decimò Amplia,vt ista dicatur præsumptio iuris & de iure: vt tenet Pau.de Cast.in ꝑ.cxv. vol.j.Hippoly. in l.j.§. ad quæstionẽ.ff.de quæstionib.Barbat.in consi. 50.nume.2.volu.ij.Boerius decisi.ccxcix.Bero.quæst.lx.

12 Et licẽt Pau.de Cast.in dicto consi.ccxv. volu. j. velit,q̃ filij confessio tollat hanc præsumptionẽ, illud est in,sui præiudiciũ, qa qs cõfitendo,sibi põt præiudicare: sed qñ faceret in sui fauorẽ,nõ credo standũ esse confessioni filij dicentis se esse filiũ spuriũ.Areti.& Feli.in c.per tuas.de proba.Deci.in consi.dclvij.

Contra hanc ampliationem tenet Paris.in ꝑ.x.nu.42.& in ꝑ. xxix.vol.ij.Alcia.de præsump.in iij.regu.præsump.xxxvij.

13 Vndecimò Amplia,vt non admittatur probatio in ꝓtrariũ, etiã p confessionẽ matris.Abb.in c.officij.nu.3.vbi dicit * cõem opinionẽ,de pœni.& remiss.& in c.accedens,n.4.de purg.cano. glo.& Doct.in l.si posthum̊.§.fi.ff.de lib.& posthu. Alex.in l.nec ꝓfessio.C.de testa.Grat.ĩ ꝑ.cxl.vol.j.Boer.decis.cxcix.n.6.Paris. cõsi.x.nu. 14.vol.ij.Alcia.de pręsum.in iij.regu.præsump.xxxvij.

14 Declara hanc ampliationem, vt nõ procedat qñ vltra ꝑfessionẽ matris,cõcurrit etiã ꝑfessio patris illũ nõ esse filiũ ipsorũ, sed adulteri:qa ista cõfesio multũ facit.Bal.in l.filiũ eum diffinimus.in j.lectu.nu. 11.versic.sed pone q̃ pater,& mater. ff.de his, q̃ sunt sui,vel alieni iuris.Pet.de Ancha.in cõsi.ccxxv.versic.sup alio.& n.6.versi.accedit his testimonium matr.Alex. in ꝑ.lxxxviij.nu.13.versi.ꝑterea casum nostrũ.vol.vij.Cor.in consi.j.n.22. versi.item concurrit.vol.iij.Parisi.nu. 10.& nu.45.vol.ij.

15 Primò limita hanc regulam,nisi filius sit educatus, tractat̊, & nominatus tanq̃ filius adulteri: & concurrat etiã super hoc publica vox & fama.Ancha.in consi.ccxxv.ij.dub.Alex. consili. lxxxviij.vol.vij.Corne.in consi.j.vol.iij.Capra in consi. ij. Barba. in ꝑ.lxviij.vol.iiij.Ias.in consi.cxxv.vol.iiij.Deci. in cõsi. cclxxxviij.in princi.Bertran.in cõsi.cviij.vol. iij.Parisi.in consi. x.vol.ij. p totũ.Sarnen.in regu.de annali.quęst.lviij.nu.2. Bertran. in ꝑsi. lxxiij.nume.13.vol.iij.Grat.in consi.clviij.volu.ij.

Contrariũ Barbat. consi.xxvij.volu.j.Parisi.consi.xj.volu.ij. & in consi.xij.volu.ij.

16 Secundò limita,nã qñ vxor cohabitauit cũ alio, etiã quòd marito pateret aditus coeundi cũ vxore: nihilominus si mulier diu fuit sterilis cũ marito, tũc requirit nominatio & tractatio tanquam filij,facta à marito.Areti.& Fely. in cap. per tuas.de ꝓbat.aliàs non præsumeretur filius mariti.

17 Tertiò limita,nisi filius confiteatur se esse filiũ adulteri, & etiã concurrat assertio matris,& pro tali fuerit ab adultero institutus,& reputatus,& etiam fama concurrat,quibus concurrentibus erit præsumendus filius adulteri,& nõ mariti.Pau.de Cast. in consi.cxv.in vlti.dub.vol.j.Parisi.in consi.x. per totum. vol.ij.

Contrarium idem Parisi.in consi.xj.vol.ij.

18 Quartò limita,qñ filius nat̊ esset cæcus,claudus,vel luscus, quia tũc ratione peccati præsumitur filius adulteri. Barbat. in c. in præsentia.nu.98.de ꝓbationib.Hippoly.in singul a.cccccxxx. vbi quamplures allegat.

19 Quintò limita,qñ probaretur impotentia coeundi in marito,vel ex causa infirmitatis, vel ex alia causa, vt videtur sentire text.in dicta l.filium eum diffinimus.in fine.Abb.in c.per tuas.n. 3.& ibi Feli.de probationib. Docto. in l.Gallus, in princip. ff. de libe.& posthu.Alex.in consi.lxxviij.num.7.& seq.vol.vij. Parisi. in consi.x.nu.36.volu.ij.& in consi.xxix.per totum.vol.ij.

20 Sextò limita,vt ista præsumptio non habeat locũ in alio, q̃ in marito,& concubinario,vt dicit Alex.in consi.clvij.vol.v.

21 Septimò limita, nã qñ tractaretur de bonis defuncti alteri auferendis,nõ habet locum regula l.miles. §.defuncto. ff.ad leg. Iul.de adulte.ita Maria.iunior consi.lxxxvj.nu.45.volu.ij.

22 Octauò limita,in sene octuagenario,vt tenet Soci.in consi. lxv.volu.iij.Parisi.in consi.xxix.per totum.vol.ij.

23 Nonò limita, nisi mulier assiduè cũ adultero cohabitaret: hanc limitationẽ tenet Ias.in consi.cxxv.vol.iiij.

24 Sed ista limitatio nõ põt ꝓcedere stante cõmuni cõclusione * superius firmata,q̃ quotiescunque marito pateat accessus, filius præsumatur natus ex marito,non autem ex adultero.

Ad istam regulã nonnullæ aliæ limitationes tradũtur,quas in præsenti non refero,sed potes eas videre p Doct.in d. ca. p tuas. de proba.& in c.transmissa.qui filij sint leg.& in d.§.defuncto.& in d.l.filium eum diffinimus.ff.de his,qui sunt sui vel alie.iur.

CONCLVSIO XV.

ARGVMENTVM.

Mulier quicquid constante matrimonio quæsierit,ob turpem suspicionem euitandam,de bonis mariti quæsiuisse præsumitur.

1 EXTVS in l. Quintus Mutius.ff.de don.inter virũ & vxo.probat hãc cõclusionẽ, vt q̃quid vxor tempore ꝑstãtis matrimonij acquirit,gratia turpis suspicionis euitãdę,de bonis ipsius mariti acquisiuisse pręsumatur:glo.in c.sicut manifestè.per illũ tex.vij.q. j. & est textus in Letiã.C.de dona.inter virũ & vxo.Bald.in l.cũ oportet. C.de bonis quæ libe.Inno.in ca.cùm ex officij.de testa.

2 Primò Amplia,vt hoc ꝓcedat ẽt in concubina.l.fi.ff. de actio. & obliga.Parisi.in cõsi.lxxx.volu.j.Hispa.in rubrica de dona. inter virum & vxo.Boer.decisi.lxxxj.

Cõtrariũ Alcia.in iij.regu.in xxvj. p̃sump. in tract. præsump.

3 Secũdò Amplia,vt istud ꝓcedat etiã in vidua:Alber.in l.etiã. C.de dona.inter virũ & vxo.Ioan. Crot.in l. frater à fratre. ff. de condi.indeb.Parisi.cõs.lxxx. vol.j. Ioan. de Garro. in rubrica de secun.nuptiis.in lxiij.pen.Hispa.in rubrica de dona.inter virũ & vxo.Alcia.de præsump.in iij.regu.xxvj.pręsump.

4 Declara hãc ampliationẽ,vt ꝓcedat primò post mortẽ mariti infra tempus luctus:nã semper eo tempore pręsumit q̃ suis. se de bonis mariti:Ang.in ꝑ.cxlj.Ripa in l.fœminæ.in xx.quęst. C.de secund.nupt.Chassan.in consuetud.Burgund.Alciat.in tertia regu.in xxvj.præsump.Cremensis in singu.vj.

Secundò Declara,vt etiã post ꝯctũ matrimonium cũ secundo viro,mulier p̃sumat q̃siuisse de bonis primi mariti defuncti: qñ concurrunt aliqua indicia, vel cõiecturę, vt puta, quia primus maritus erat ditior secundo marito,vel continuò domi pecuniã retinebat,vel si pecuniã vxori cõmittebat,vel si ex aliis cõiecturis istud posset præsumi:Ange.in dicto cõsi.cxlj. circa fi. Chassa. in cõsuetu.nu.8.Alcia.in dicta pręsump.xxvj.nu.5.

Tertiò Amplia,etiã si maritus negaret se dedisse pecuniam vxori suę:dicit Aret.ꝑ.xxxj.& idẽ est qñ mulier negaret illa bona fuisse acquisita de bonis mariti, vt dicit Hispa.in rubrica de dona.inter virum & vxo. §. sexagesimo. sequitur Sylua nupt.in verbo,est nubendũ.nume.21.& seq.

7 Quartò Amplia,q̃ in dubio censeat q̃sitũ à muliere tempore ꝯcti matrimonij,nõ aũt post matrimoniũ. Aretin. in ꝑ.xxxj. Alber.in l.etiã.C.de dona.inter virũ & vxo.

Contrariũ Salice.in dicta l. etiã. C. de donationib. inter virũ & vxorẽ.Claud.id l.qui iure familiaritatis.ff.de acquirenda possess.Alex.in ꝑ.xlij.volu.v.Alciatus in tertia regu.xxvj.pręsump. nume.6.vbi concordat has duas opiniones,vt prima opinio ꝓcedat quando verisimiliter mulier non potuisset acquirere, nisi constante matrimonio.

8 Quintò Amplia,vt etiã heredi detur tale beneficiũ, vt possit allegare bona quęsita ab vxore,de bonis mariti fuisse quæsita. Parisi.in consi.lxij.volu.j.

9 Sextò Amplia,etiã si mulier constante matrimonio adulteriũ cõmisisset,nihilomin̊ habet locũ huiusmodi præsumptio. Hispa.in rubri.de dona.inter vir.& vxo.§.sexagesimo.nu.11.

Septimò

10 Septimò Amplia etiã si ageretur ꝗ emptorem habentẽ causam à muliere: nã tũc etiam habet locũ ista præsumptio. Hispa. ĩ loco superius allegato, nu. 15.

11 Octauò Amplia, vt hoc non solũ ꝑ maritũ, vel eius hæredẽ, mulieri possit opponi, sed etiã ꝑ singularẽ successorẽ, vel donatariũ: vt tenet Deci. in ꝓ. ccxxxvij. Syl. nupt. in versi. est nubendũ. nu. 21. in iiij. amplia. Alcia. in ij. reg. præsump. xxvj. in iiij. declara.

Contrariũ Alex. in l. q iure familiaritatis. ff. de acquir. possess. Hispa. in dicta rubr. in loco allegato, nu. 20. & Bal. in l. si vxorem. C. de condi. infer. Alexan. in consi. cj. vol. vij.

12 Primò limita, nisi mulier esset industriosa, qa tũc ꝑsumitur ex industria sua quæsiuisse: vt per Bal. in l. cũ oportet. C. de bo. q̃ lib. Pet. Gerardus in singu. xcix. Io. Crot. in l. frater à fratre. ff. de cõd. inde. Ripa in iiij. respon. in iij. lib. Hispa. ĩ rubr. de dona. inter vir. & vxor. in dicto §. lx. n. 18. Alcia. in dicta xxvj. ꝑsump. ĩ vj. declara.

13 Secũdò limita, nisi appareat mulierẽ habuisse pecuniã à cõsanguineo, qa tũc nõ ꝑsumitur à marito tradita: & ideo sibi, nõ autẽ marito, præsumitur quæsita: vt per Bald. in l. cum oportet. C. de bo. quæ liber. Chassa. in consi. xxix. Aimo consil. lxij.

14 Tertiò limita vt ꝓterea possit agi ꝗ mulierẽ ad pretiũ, non aũt ad recuperationẽ bonorũ. Bar. in l. & si instrumẽta. C. de fide instru. lib. x. Signor. Homod. in cõsi. cxxij. Ioan. Crot. in dicta l. frater à fratre. ff. de cõdict. indeb. Ripa in iiij. respon. in fin. in iij. lib. Bouer. in verbo, præsumptio. singul. xxxvij. Bertran. in cõsi. cxcviij. vol. iiij. Paris. in cõsi. lxxx. vol. j. Hispa. in loco superius allegato. Aimo in cõsi. lxj. Boer. decisi. lxxxj. Tiraquel. de retract. Alcia. in iij. regu. xxvj. præsump. nu. 14. vbi declarat.

15 Quartò limita, nisi cõstaret ex confessione viri asserentis, ꝙ pecunia erat ipsius mulieris. Alex. in cõsi. xxij. volu. iiij. Signor. ĩ dicto cõsi. cxxij. Ripa in iiij. respon. in iij. lib. Soci. in consi. lxv. in xx. argumen. Boer. decisi. lxxxj. Hispa. in loco superius allega. n. 20. Aimo consi. lxj. Ruinus in cõsi. xliiij. vol. v.

Contrariũ Salic. in l. si mater C. de cõtrahend. emptio. Parisi⁹ in consi. lxij. volu. j. Areti. consi. xxxj.

16 Distingue tũ, nã aut emptio fit à muliere marito expresè cõfitente, vel tacitè, qa erat præsens, & nõ ꝗdicebat, & in instrumento dicebatur pecuniã esse mulieris, & à muliere solutã: & tũc maritus, vel eius hęredes tenenẽ stare huic assertioni. si verò maritus emit nomine mulieris absentis, & soluit pecunias, quãuis asserat tales pecunias esse vxoris suæ, qa tñ præsumitur confessio simulata, & ex causa donationis, talis confessio nihil operatur: ita distinguit Alcia. in dicta xxvj. præsump. in x. declara. & idẽ Ruinus in consi. xliiij. volu. v. Alex. cõsi. xxiiij. volu. j. Hispa. ĩ rubri. de dona. inter vir. & vxo. nu. 20. Aimo in consi. lxj. Salic. in l. cum propriam. in fi. C. si quis alteri, vel sibi.

17 Quintò limita, nisi alia cõcurreret ꝑsumptio, q̃ istã excluderet. Corne. in consi. cccxxxij. volu. j. Areti. in consi. xxxj. Aimo in consi. lxj. Ruinus in consi. xcvj. vol. v. nã vna ꝑsumptio aliam excludit: vt per Bar. in l. Diuus. ff. de in integ. restitu.

18 Sextò Limita vt ista ꝑsumptio habeat locũ tãtummodò in petitorio, non aũt in possessorio. Soci. q declarat qualiter istud ꝓcedat, in cõsi. cxxxj. Syl. nup. in verbo, est nubendũ. num. 23. in viij. limitatione. Hispa. in rubri. de dona. inter vir. & vxo. in loco allega. nu. 21. Alcia. in dicta xxvj. præsump. nu. 8

19 Septimò Limita, nisi maritus assereret, ꝙ pecuniẽ nõ essent profectæ ab ipso de voluntate sua tacita vel expressa: vt per Are. in consi. xxxj. Alb. in l. etiam. C. de do. inter vir. & vxor. Hispa. in loco sępius alleg. nu. 20.

20 Octauò Limita, qñ probaret mulierem administrasse bona alterius, tunc eã excluditur ista præsumptio. Alex. in cõsi. xl. volu. iij. & consi. lxxxij. volu. ij.

21 Nonò limita, si appareret vxorẽ habuisse huiusmodi bona ante matrimoniũ. Alex. in consi. xliij. volu. v. Aimo in consil. lxj.

22 Decimò limita, qñ appareret mulierẽ aliquid fuisse consecutam à Principe: vt per Chassa. consi. xxix.

23 Vndecimò limita, qñ maritus traducerẽt ad domũ vxoris: nam in domo vxoris cessat ista præsumptio. Aimo in consi. lxij.

24 Duodecimò limita, ĩ muliere diuite, quę nupsisset pauperi. Alcia. de præsump. in tertia regu. in xxvj. præsump.

25 Decimotertiò limita, si mulier habens proprietatem, finito vsufructu per consolidationẽ acquisiuisset etiam proprietatẽ. Chassa. in consuetud. nume. 13

CONCLVSIO XVI.

ARGVMENTVM.

Viuere an præsumatur quis vsque ad centum annos.

1 QVamplures voluerunt, vt qs ꝑsumaꝫ viuere vsq; ad metam cẽtũ annorũ. per textũ in l. fi. §. & nobis. ibi, lõgissimũ hominis vitæ tẽp⁹. C. de sacrosan. Eccle. ĩ l. an vsusfructus. in fi. ff. de vsufructu. ĩ à uthen. vt Ecclesia Romana. in §. i. in c. in præsentia. de sponsalib. & hoc sentit gl. in l. ij. §. sed si dubiteꝫ. vbi etiã Barto. ff. quemadmod. testamen. aperian. & in l. sed si de sua. vbi etiã Bartol. ff. de acquiren. hæred. Deci. in ꝓsilio cciiij. n. 4. & in ꝓ. cccccclxxv. n. 10. vbi dicit * cõem. Ange. aũt in dicta l. sed si de sua. tenet ꝙ nõ sit necessarium vitã ꝓbare, qa satis ꝓbatur ex iuris præsumptione, ꝙ quilibet ꝑsumitur viuere: & idẽ Angel. in l. si emancipati. C. de collationib. Imo, & Roma. in l. sed si de sua. ff. de acqui. hæred. Corne. in cõsi. cclj. volu. j. Ias. in l. fi. C. de sacrosan. Eccle. vbi dicit hanc esse * cõem sententiã. Corneus in ꝓsi. cxcv. & ꝓsi. cciiij. volu. iij. Areti. in c. causam q̃. de testib. Alex. ꝓsi. j. volu. v. Feli. c. ex tenore. de testib. Aretinus & Alex. in dicta l. sed si de sua. Corneus cõsi. cxix. nu. 8. vol. j. Soci. in l. si inter virũ. ff. de reb. dub. Alex. in consi. xxvij. vol. vij. & in ꝓsi. clxxv. vol. v. Gozad. in consi. lxviij. Parisi. in ꝓsilio lxxxvj. in fine, volu. iiij. Grat. cõsi. lxvj. volu. ij. Marianus iunior in consi. xxvj. volu. ij. Bertran. consi. clxxv. vol. ij. Alcia. de præsump. in prima regu. in xliiij. præsump.

2 Sed hæc opinio nõ est vera, qa nõ ꝓbaꝫ iure, ꝙ qs præsumaꝫ viuere vsq; ad cẽtũ annos, nec iura superius adducta hoc ꝓbãt; sed tãtùm ꝙ longissimę vitę terminus hominis, est meta centũ annorũ, & ꝙ nõ est præsumptio, ꝙ qs viuat vltra illũ terminum: nõ aũt iura superius deducta ꝓbant, vt qs præsumatur viuere vsque ad illũ terminũ: ꝓut dicit Corneus in dicto cõsilio cxix. & ĩ consi. cccxl. volu. j. & in cõsi. clxxxj. volu. ij. & in cõsi. ccviij. volu. iij. & in consi. ccxliij. vbi latè declarat, vol. iij & illud dictũ etiam improbat Decius in l. si emancipati. C. de collationib. & in l. fina. C. de edicto Diui Adria: tollen. & in c. cũ dilecta. de confir. vtili vel inutili. Iason in l. fina. C. de sacrosan. Eccle. Parisi. in ꝓ. lxxxvj. in fi. vol. iiij. Ruinus in consil. clxxxix. nu. 14. vol. j.

3 Bene verum est, ꝙ qs præsumitur mortuus post illud spatium centum annorum, vt dicit Afflictus super cõstitu. in titu. de success. nobil. num. 52.

4 Et ꝙ illa opinio etiã nõ sit vera, videẽ ꝓbari à cõmuniter accidentibus, qd argumentũ validũ est in iure. l. neq; natales. & ibi glo. in verbo, nihil. C. de ꝓba. l. quod si nolit. §. quia assidua. ff. de ædil. edict. ca. j. & ibi Abb. Imo. & alij, de cleri. non residen.

5 Et hoc argumentum à communiter accidentibus transfert onus probandi contrarium in aduersarium, vt dicit Roman. in singula. cccxcvij. Hippoly. singu. j.

6 Itaque cùm videmus paucos, vel nullos, ad istã ætatẽ centũ annorũ ꝓuenire, meritò ista præsumptio nõ videẽ vera. Imò potius ꝗrium semper poterit præsumi à cõmuniter accidentibus.

7 Et tenendo istã vltimã partẽ, quæ videtur vera, dicit Bart. in l. si quidẽ. C. solu. matrim. ꝙ ille, q se fundat in morte, debet mortẽ ꝓbare: & q se fundat in vita, illã etiã probare tenetur: & ita ẽt not. in dicta l. ij. §. sed si dubitetur. ff. quemad. testa. aperian. & in l. sed si de sua. ff. de acqui. hered.

8 Declara istã cõclusionẽ, ꝙ fundans se in vita, debet eã probare: vt procedat in agente, secus autẽ in excipiente, qa excipiens quantumcunque se fundet in vita, illã probare non tenetur, vt dicit Socin. in l. si inter virũ. versicu. quartò inferẽ. ff. de reb. dub. & ita ĩtelligit gl. ĩ dicta l. ij. §. sed si dubiteꝫ. ff. quẽadm. testa. aperi.

9 Secũdò Declara, nã licet nõ sit necesse vitã ꝓbare in eo casu, quo vita ꝑsumitur, tñ debet intẽtari: nã intẽtatũ ab homine, nõ ꝑsumitur à iure. Bal. in d. ca. ex tenore. & sequitur ibi Felynus, de testib.

10 Declara ẽt, vt vbi iuris ꝑsumptione qs præsumitur viuere, tunc clarior ꝓbatio in ꝗrium requiritur: vt per Fran. Cur. cõs. lij.

11 Declara etiã, qa vnus testis de visu tollit istã præsumptionẽ, vt qs præsumatur viuere. Felynus in cap. quoniam frequenter. §. porrò. vt lite non contesta.

De Testibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Testis vnicus non probat.

1 IN hac materia Testiũ prĩcipalis est ꝓclusio, ꝙ vnus testis regulariter nõ probat, c. licet. ca. veniens. el j. de testib.

2 Et ꝓpterea testimoniũ vniꝰ nec iustificat, nec ꝓdẽnat, c. admonere. xxxiij. q. ij. & hoc ꝓcedit ẽt si esset Senator. c. ĩ nomine Domini, de testi. Ias. in l. si quãdo. n. 11. C. vnde vi.

3 Imò Amplia, etiam si simus in cõpromisso, in quo nõ põt vni testi fides adhiberi, etiam si causa sit commissa conscientiæ alicuius. Alexan. in consi. ccix. volu. vj.

4 Vel etiã si sit iudicandum in specta veritate, & equitate. Corneus in consi. clxv. volu. iiij.

Secundò

5 Secũdò Amplia, quia etiã constitutione induci nõ potest ꝙ stetur dicto vnius partis in preiudiciũ alterius. Afflict. in prælud. constit. regni. quęst. xij.

6 Imò nec Papa, nec Princeps potest hoc disponere. capitulo, indicas Hermanum. 3. q. 9.

7 Declara, vt hoc ꝓcedat tãtũmodò in ꝑiudiciũ tertij: qa aliàs posset Princeps, vel ciuitas nõ recognoscens superiorẽ statuere quòd vni testi ꝑsonæ graui, & in dignitate cõstitutæ credatur: ꝑ textũ in capi. quicũque. xj. quæst. i. secũdum intellectũ Innoc. in cap. nup. de testib. ponit Roman. in singul. ccclxiij. Soci. ĩ cõsilio cclxvj. versicu. cõsirmãtur premissa. & ita loquitur Felin. in capi. constitutus. de rescrip. prout melius declarat idem Felin. in cap. veniens. de testibus. Abb. in cap. nuper. & ibi Feli. de testib. Abb. in cap. sicut. de probationib. & in cap. cùm à nobis. de testib. Ias. in l. admonendi. ff. de iureiuran.

8 Prout etiam Papa vel Imperator põt disponere, vt præstetur fides scripturæ etiã nõ authenticæ: vt ꝑ Feli. in c. j. de fide instru.

9 Potest etiã de partium cõsensu fieri, vt credatur vni testi etiã in præiudicium alterius. Deci. in capitul. ij. de fide instrumento.

10 Sicut iẽt hoc põt fieri cõsuetudine: Roch. in c. fi. de ꝓsuetu.

11 Sed non potest statuto vel consuetudine induci, ꝙ indifferenter stetur dicto vnius testis etiam contra vsurarium: vt tenet Federicus de Sen. in consil. xvj. Angel. in disput. incip. Astensis. Ias. in repetit. l. admonendi. ff. de iureiur.

Contrarium tenuit Alex. in consil. clxviij. volum. vij.

12 Tertiò Amplia, vt non credatur vni testi etiã si sit Cardinalis: Feli. in c. quod super ijs. de fide instru. de qua ampliatione latè diximus supra in conclusione iij. in tit. de probat.

13 Quartò amplia, vt nõ credatur etiam asserenti se scripsisse de mandato alterius: nã illi soli nõ creditur: Hippol. ĩ singu. 441.

14 Quintò Amplia, vt etiam si testis producatur ab vno, tamẽ contra illum solus non probet: Chassan. in consil. lxiiij.

Contrarium Marian. Iunior in consili. lxix. vol. j. Paris. consili. lxxxviij. volum. iij. Aimo in consil. lxix. & in consili. cxxxiiij. & in consil. clxxxviij. Marian. Iun. in consilio clxxviij. volum. ij. & hęc pars est vera, * & communis.

15 Amplia istam partem, vt procedat etiam si testis deponens contra producentem deponat de credulitate, quia cõtra illum plenè probat. Rom. in singul. ciiij. in fine. Ias. in rubrica. ff. de iure iuran. in sexta limitatione. Marian. Iun. in consil. lxix. nu. 11. vol. j. Aimo de antiq. temp. in prima parte numer. 155.

Ad istam regulam plures limitationes, & ampliationes ponit Chassan. in consuet. Burgundię.

16 Primò limita hanc regulã, qñ depositio vnius testis nemini noceret, & alteri ꝓdesset, vt puta ꝙ qs sit baptizatus, vel ꝙ ecclesia sit cõsecrata, vel ꝙ qs sit clericus. ca. cũ itaque. ca. paruulis. de cõsecratio. distinct. iiij. glo. fi. in c. licet vniuersis. de testib. gloss. in c. nuper. in verbo, numerus. de testib. & ibi not. Bal. gloss. in c. placuit. de ꝓsecratio. distinct. iiij. & in summa. ii. q̃st. iiij. & in capi. in tanta. lxxxvj. distinct. & in c. quanto. & ibi Domi. ij. q̃st. v. Spec. in tit. de testib. ĩ ix. & xvj. fallent. Petr. Gerard. in singul. xlix. Feli. in c. veniens. de testib. & in c. licet vniuersis. in fi, eod. tit. Ias. in repeti. l. admonendi. ff. de iureiur. & ĩ l. rescripta. C. de prec. Imper. offeren. & in cõsi. lxxvij. vol. iij. & in cõsil. cxx. vol. iiij. Hippol. in l. j. in §. iidẽ Cornelio, ff. de quæstio. Boër. decis. clxxj. nu. 24. & de clerico dicit Felin. ĩ c. licet vniuersis. ĩ fi. de testib. Rebuff. ĩ tracta. nomi. Chassan. in cõsuetud. Afflict. super constitutionib.

17 Secundò limita, nam in probanda confessione, & absolutione ab excommunicatione creditur vni testi. Calder. in consi. j. in tit. de testib. Felin. in capi. veniens. de accusationib. Hippolyt. in l. j. §. si quis vltro. ff. de quæstionib.

18 Tertiò limita, qñ vnus testis deponit de facto proprio, quia tũc plenè ꝓbat: Paul. de Cast. in l. quicunque. C. de seru. fugit. & ĩ l. si debitori. in fi. ff. de nouationib. & in cõsi. cix. volu. ij. Salicet. in l. si qs Decurio. ĩ iiij. oppos. C. de falsis. Dec. in ꝓ. lvj. & in consili. dcl. & in ca. veniens. de testib. Soc. in consil. lvij. volu. iiij. & in ꝓsi. xxviij. volu. iij. & in regu. cccxxij. in vltima fallent. Ale. in cõsili. cxcvij. volu. vij. Hippol in Pract. in §. diligenter. & ĩ l. j. §. si serui. in primo not. ff. de q̃st. Grammat. in consil. xiij. & ꝓ. lviij. Chassa. in ꝓsuetu. Ioan. Crot. in tract. de testib. in vj. parte princip. Zas. in ꝓ. xxix. volu. j. & in ꝓ. ij. volu. ij. Grat. in ꝓ. clij. volu. ij. qui declarat.

19 Et ꝓpterea creditur officiali, seu deputato soli ĩ spectantib⁹ ad eius officiũ. Ruin. in ꝓ. lvj. volu. j. Rebuff. in l. ij. versic. & aduerte. C. de põdera. & aur. illat. lib. decimo. Grammat. ꝓ. ciuili. xxiiij.

20 Et creditur etiam testi vnico deponenti de cõmissione sibi facta. Alex. consil. lxxxviij. volu. v. Ruin. in consil. lxv. vol. v.

Cõtrariũ ꝙ testi vnico deponenti de facto ꝓprio nõ credaꝫ, tenet Alex. in l. ij. §. si absens. ff. si ex noxal. caus. agaꝫ. Alex. & Ias. ĩ l. nec is. ff. de acquir. hæred. Ias. in l. admonendi. ff. de iureiuran. & in l. cùm filiusfamiliàs. ff. de verbor. obliga. Alex. in consi. cxcij. volum. vj. Ruin. consil. xix. vol. v. Maria. iun. in consil. lxij. num. 6. vol. j. qui tenet dictum istius testis non sufficere, nisi alia indicia veritatis concurrant.

21 Aimo consil. lxxiij. tenet quòd dictum istius testis non facit plenam fidem. & in consil. clxxviij. Grat. in consi. clij. vol. ij. Boer. decis. ccxxj. circa finem, vbi dicit hanc partem * communem. Ruin. qui dicit hanc veriorem, in consi. lxv. vol. v.

22 Tenendo primam partem, amplia vt etiam testis infamis, & aliàs inhabilis probet, quando deponit de facto proprio. Paulus de Castro in l. ij. §. si absens. ff. si ex noxali causa. Dec. cõsi. ccclxiij. Tiraquell. de retract. numer. 48.

23 Quartò limita, quando sumus in causis possessoriis, seu modici preiudicij, quia in illis sufficit probatio per vnum testem. Doctores in authen. nisi breuiores. C. de sentent. ex breuicu. recitan. Matthesila. in singula. suo j. & ij.

24 Quintò limita, nã qñ qs voluit corrumpere testem pecunia, ne ꝗ eũ deponeret, si testis hoc asserat, plenè probat ꝗ corrumpentem. Felin. in ca. licet causam. de probatio. Hippol. in singul. cxij. & in consi. lxj. & in l. prima. §. sed si quis. ff. de falsis. Roma. in singula. cccxxx. Ioan. de Anan. in ca. j. de crimine fal. Felin. in ca. j. in primo nota. de test. Angel. in consi. cccix. versic. de secundo. Alexand. in consi. xix. versicu. præterea iste testis. volu. iiij. Dec. in ca. j. de testibus, qui Docto. supra allegati intelligunt hoc procedere vt probet in negocio principali.

Contrarium tamen in hoc voluit Gram. voto. xj.

25 Sed tu dic quòd ille testis probat corruptionẽ. & ita loquitur Bal. in cap. fin. de testib. cogen. & ibi Felin. et Ias. in l. j. ff. de feriis. Gram. voto. xj. num. 9. & consi. ciuili lxxxij.

26 Declara etiã, ei qui asserit falsum testimoniũ se tulisse ad instantiã alicuius, nõ creditur. Maria. in consi. xxxix. nu. 54. volum. ij. Rui. consi. xv. volu. v. Bero. quęst. lviij. quem omninò vide.

27 Sextò limita qñ difficile, vel impossibile esset habere plures testes, nã tũc vnus sufficit. Doct. in l. j. §. fi. ff. de verbo. obliga. Hippol. in l. si qs ne q̃stio. versi. & respondendo dictis. ff. de q̃stionib.

28 Septimò limita, qñ sacerdos fide dignꝰ asserit se habisse licẽtiã à cõfitente reuelandi eiꝰ cõfessionẽ, qa tũc statur eius dicto. Lap. alleg. xciiij. incipien. mulier in confessione. Felin. in capitu. veniens. de testibus, ex mẽte Archidiac. ĩ c. ipsi apostoli. vij. q̃stio. secunda, vbi vult ꝙ debeat deponere iuratus. Felin. in ca. nemo, de simonia. Hippol. in d. l. si qs ne quæstio. ff. de quæstionib.

29 Octauò limita, vbi ageret de recognitiõe scripturæ notarij, quæ si habet sua substantialia, põt per ipsummet notarium recognosci. l. si quis Decurio. C. de falsis. & ibi not. Bart. & in authen. de instrument. cautel. & fid. in §. fi verò neque adnumerator.

30 Nonò limita, in denũciatione euangelica, in qua statur vni testi ꝙ fuerit facta, vt est tex. in cap. nouit. de iudi. Hippoly. in l. si quis ne quæstio. ff. de quæstionib.

31 Decimò limita, qñ testator hoc mandauit, ꝙ staretur dicto vnius. per text. in l. Theopompus. ff. de dot. ꝓlegat. & ponit Spec. in titulo de teste. §. restat. versi. tamen fallit, Anton. de Butri. in ca. veniens. el primo, de testib.

32 Declara, vt in tali casu ille testis debeat deponere iuratus. Felin. in c. veniens. el j. de test. Hippol. in l. si qs ne q̃stio. ff. de q̃sti.

33 XI. limita, qñ partes cõcordarunt stare dicto vniꝰ testis. Bar. in d. l. Theopompus. ff. de dot. ꝓleg. Specul. in titu. de testie. in §. restat. versi. hoc tñ fallit: Anto. de But. in c. veniens. el j. de testib. & ibi Felin. vbi declarat. Roma. in l. j. §. fin. ff. de verbo. obligatio. Bald. in l. directis. C. de testa. manumiss. Hippol. in l. si qs ne q̃stio. ff. de quæstionib. Chassa. in consilio xxxvij. & in consuetu. Burgund. Bertrand. in ꝓ. cxix. volu. ij. vbi ampliat istã limitationem.

34 XII. limita, quia testibus singularibus, seu denuntiatoribus plena fides præstatur. Antonius de Butr. in ca. in omni. de testib. Felin. in capit. veniens. el j. eodem titul.

Cõtrariũ tenet Bartolus ĩ l. Diuus. ff. de custodia, & exhib. reorũ. nisi qñ delicta essent leuia, & esset ipsis cõmissum ꝙ referrent vel mitterent.

Sed tamẽ isto casu contrarium tenet Abb. in capitu. in omni. de testib. & in capit. præterea. de test. cogen.

35 XIII. limita, quia creditur vni testi quo ad probationẽ mortis occultæ, secundum Felin. in capitulo, veniens. supra citato, de testib. per not. ꝑ Bald. in l. vbi numerus. ff. de testibus, sed Bald. ibi loquitur nõ quo ad probationem mortis, sed quòd quis excusetur à crimine, & negligentia.

36 XIIII. limita, quando iudex deberet informari de cõscientia alicuius, quia tunc dicto illius poteſt plena fides præstari. Anto. de Butr. in c. peruenit, de censibus. Compostel. in ca. j. de elect. libro sexto. Feli. in c. veniens. de testib.

37 XV. Limita, qñ vnus testis peritus probat innocentiã, quia operaꝫ vt reus veniat absoluendus. Corn. ꝓ. cxciiij. in fin. volu. ij.

38 XVI. Limita, qñ potest ꝓcedi sine scriptura, quia tunc statur

assertioni solius iudicis.Aret.in capitulo,qñ cõtra.de probatio.
39 XVII.limita,quòd statur dicto vnius testis, vbicunque agitur de pœnitentia,& non tangitur præiudicium alterius. Aret. post Abb.in c.super eo.versi.vltimò collige.de testib.
40 XVIII.Limita,nã de læsione minoris sufficit cõstare per vnũ testem.Abb.in cap.ex literis.de restit.in integ.Saly.in l.j.C.de cõfessis.Soc.in cõsi.lxxij.vol.iij.Alex.in l.nã & postea.§.si minor.ff. de iureiur.
41 XIX.Limita,ꝗa statur dicto vnius testis,qñ tractatur de significatione literarũ,vt ꝗa sunt literæ Græcæ existentes apud Latinos.& sic incognitæ,ꝗa tũc statur dicto illius tantùm, ꝗ sciuit legere illas.Ang.in auth. vt ꝓponatur nomen Imperatoris,in princi. Alex.in ꝓs.clxxix.vol.ij.Hippol.in d.l.si quis ne quæst.ff.de quęst.
42 XX.Limita,in casu in §.si verò moriant.in auth.de instrum. caut. & fide : videlicet quando omnes testes instrumentarij sunt mortui, vel absentes,& etiam notarius sit absens , quia tũc statur super comparatione manus eiusdem notarij dicto vnius testis medio iuramẽto manum notarij recognoscentis.Hippol. in l.si quis ne quæst.ff.de quest.
43 XXI. Limita , in teste valde digno , vt per Gram.consili.xiij. Chassan.in consuet.Burgun.
44 Et hoc maximè videtur procedere concurrentibus aliquibus coniecturis.Zas.in consilio xv.volum.j.
45 XXII.Limita,in causis breuioribus,quæ summariè expediũtur.Calca.in consil.xcix.Hippol.in singu.ccccxxxiij.
46 XXIII.Limita,quia statur Delegato asserenti se impeditum. Felin.in capit.pastoralis.de offi.deleg.
47 XXIIII.Limita,vt dictum vnius testis excuset à præsumpta calumnia.Felin.in capit.ij.de calumniatoribus.
48 XXV.Limita,nã dictũ vnius testis est sufficiens ad saluandũ instrumentum abrasum.Cotta in memorabil.in verbo,abrasio.
49 XXVI.Limita , nam dictum vnius testis omni exceptione maioris facit præsumptionem , per quã transfertur onus ꝓbãdi contrarium in aduersarium.Gozad.in consil.lxxv.

Reliquos verò casus,in quibus statur dicto vnius testis,prosequere vt per Specul.in tit.de test.in §.restat.qui ponit xxx.casus. & per Chassan.in consuet.Burgundiæ.
50 Cautelam quando non habes nisi vnum testẽ,ponit Gualdens.in enuntiato.lxxix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Testes singulares non probant.

1 EX pcedenti cõclusione sumitur & alia regula in hac materia testiũ,videlicet,ꝗ testes singulares regulariter nõ ꝓbãt,c.nihilominus.& ibi gl.iij.q.ix. & in ca. tã literis.de test.vbi glo.in versic.soli.& in c.cùm dilecti.de electio.& in ca.licet causam.vbi Abb.de ꝓbat.Petrus de Anch.in ꝓs.cclxxvj.Hippol.in pract.in §.diligenter. Feli.in c.licet ex quadã.de test.Corn.in cõsi.cclxxxvj.volu.iij. & in ꝓs.cxxxiiij. in princ.volu.j.Alex.consil.iij.volu.j.Ias. in repet.l. admonendi. ff.de iureiuran.Grat.ꝓs.secundo,volum.ij.Paris.consi.lvij.volu.j.
2 Et propterea dicit Bald.in l.iurisiurandi.C.de testib.ꝗ tm̃ probant mille testes singulares,quãtũ vnus.Alex.in cõs.xviij.vo.iiij. & in consi.xx.& in consi.lxxxj.vol.iiij.Paris.consi.lvij.vol.j.

Contrarium Cæpol.in consi.ciuil.iij.
3 Et ideò infertur,ꝗ vnus testis de visu mutui,alter verò de cõfessione non probant,quia sunt singulares. Bal. in l.si ex cautione.q.xij.C.de non nu.pecu.Bald.in auth.rogati.C.de testibus.
4 Infertur,& ꝗ testes singulares nõ iungunt , qñ vnus deponit de cõfessione vnius partis,alius de alia.Alex.in cõs.lxviij.vo. iij. in cõsi.xxxvj.vol.v.Aimo in cõsi.lxxiij.nu.33.Pau.de Cas.in ꝓsi. cix.volu.ij.Ant.de Butr.in c.licet ex quadã.de test.Salice. ĩ auth. rogati.in fi.C.de test.sentit Alex.in cõsi.clxxv.volu. j.,dũ nititur saluare testes probantes ꝓfessionẽ à singularitate, sentiens ꝗ si nõ essent cõtestes,nõ ꝓbarent.Paris.in cõs.lvij.volu.j.Curt.sen. in repet.l.admonendi.nu.193.ff.de iureiur.Alex.in ꝓs.liij.volu.j. Maria.iun.ꝓsi.xc.vol.ij.& ꝓs.xcix.volu.ij.Paul.de Castr.ĩ ꝓs.cxliij. volu.ij.Bert.ꝓs.clxxv.vol.ij.Aimo de antiq.tẽp.ĩ iiij.par.nu.137.

Contrariũ Paul.de Castro consi.ccclxxviij.incip.ipsa petitione.& in consi.cclxxvij.incip.viso processũ.vol.j. secundum anti quam impressionem.propterea reprobat Iaso.in l. admonendi. nu.256.ff.de iureiur.& de hoc dictum est suprà de proba. ꝓclus. j.Quæ non prosunt singula,&c,
5 Et nota,ꝗ testes non ꝓpterea censentur singulares , si nõ se allegant in contestes.Cor.consi.xciij.volu.j.& in consi.cxxxiiij. volum.j.Alex.in consi.clxxxv.volu.vij.& in cõsi.clvj.vol.v.Feli. in cap.licet ex quadam,de testibus.Brunus in tractatu de forma. Ruin.consilio xxxvj.volumine quarto.

Cõtrariũ tm̃ tenet Alex.in consilio xxxiiij. volumine primo.

6 Et ideò possunt esse contestes dato ꝗ vnus dicat,quòd nullus alius erat præsens.Brun.in tractatu de forma.Zasius ꝓsi.iij.volu. ij.Hipp.in singul.cccj.vbi idem tenet,quando testis non recordatur de præsentia aliorum.

Declara etiã,quia semper in dubio fit interpretatio , ꝗ testes sint contestes,non autem singulares. Alex.in consi. cxlvj. volu. v.Dec.in consi.dcl.Aimo in consi.clj.num.15.Ias.in l.ij. versi. ex ista decis.C.de bonor.posses.sec.tab.Alex.consili.xlij.versi. non omitto etiam.volu.ij.Aimo consl.lxxviij.num.9.
7 Quod declaratur per Ruin.in cõs.xij.nu. 5.volu.v.istud nõ ꝓcedere,qñ testes deponunt super eo, quod de sui natura est variabile ac mutabile, prout est tempus , quia tunc præsumuntur potius singulares,quàm contestes,vt ibi per eum.
8 Insuper aduerte,quia omnis singularitas testium reducitur principaliter ad quatuor capita:nã aut est differentia inter ipsos in causa efficienti , aut in causa formali , aut in causa materiali, aut in causa finali,prout declarat Bald.in l.testium. versic. tu adde.C.de test.& in capitulo,bonæ.de elect.
9 Cæpol.autem in consi. ciuili iij.nu. 9. constituit tria genera singularitatum in testibus , videlicet,quòd vna est singularitas obstatiua,quæ regulariter infringit dicta testium.

Secunda est singularitas subalterna,& hæc nõ infringit dicta testium,vt puta si in probanda possessione vnus deponit de vno actu possessionis,alius de alio,vel si volo probare iurisdictionẽ, vnus deponit quòd iudex condemnauit vnum pœna capitali, alius dicit,quòd condemmnauit illum ad triremes.

Tertia est singularitas adminiculatiua,quãdo vn⁹ testis alteri adminiculatur,vt puta si vnus deponit de veritate facti , alius de confessione partis,alius verò de fama : nam licet videantur singulares nihilominus ista singularitas adiuuat , non autẽ annullat dicta testium,vt ibi per eum.

Et in effectu ista tria genera singularitatũ rediguntur etiam sub distinctione Baldi superius relata in dict.l.testiũ.C.de testib. & idem dicit Aimo in tract.de anti.temp.in iiij.par.num.157.
10 Primò Amplia,vt testes singulares nõ cõiunganẽ etiã quo ad faciẽdũ indiciũ ad torturã.Hip.ĩ pract.criminali,ĩ §.diligẽter.
11 Et propterea si testis dicat se fuisse præsentẽ vnà cũ tali, qui dicat se nõ interfuisse,dictũ testis redditur suspectum. Gram. in consilio xxvj.& in consi.xxxj.Guido Papæ in sing.dcccxcv. Fel.ĩ ca.cum causam.de testib.Grat.consi.lxxv.volu.j.

Contrarium Hippol.in singulari ccccviij.
12 Secundò amplia,vt testes singulares non probent etiam in fauorem piæ causæ.Paris.consi.xxiiij.volu.iij.
13 Tertiò amplia,vt testes singulares non solũ nõ ꝓbent , sed etiã nõ ꝓbẽt illi, qui pnt esse singulares,Aimo in cõsil.clj.nu.14.
14 Quartò amplia,vt ad probandum tractatũ filiationis,testes singulares nõ sufficiunt.Ruin.consi.lij.volu.v.
15 Quintò amplia, idem esse quoad probationem matrimonij.Felin.in capit.cum tu,de testib.
16 Sextò amplia,vt ad probandã ætatem testes singulares non recipiantur.Calca.in consi.lxxix.
17 Septimò amplia,vt testes singulares co maximè nõ ꝓbent , qñ tempus est de substantia,Lofred.in cõsi.xxvij. Aimo cõs.ix.
18 Primò limita,nisi agatur de ꝓbatione actⁿ nõ momẽtanei, sed successiui,vel ad ꝓbandũ qd in genere,ꝗa tũc testes singulares sufficiunt.glo.in l.ob carmen.§.fi.ff. de testib.vbi etiã Iacob. Butrig.& Bar.& Fulgo.Cy.Petr.& Iacob.de Arena in l.ij.C. q̃ sit lõga cõsuetu.Bald.in l.actor.C.de ꝓbat.Abb. in ca.cũ dilecti. de elect.Corn.in ꝓs.xxxiiij.vol.ij.& in ꝓs.ccxlvij.eod. volu. vbi dicit istã *cõem opinionẽ.& in consi.cxxxiiij.volu.j.Alex.in consili. lxxxv.& in cõs.lxxxvj.volum.ij.& in consi.xcij.volu.v.& in cõsi. cx.volum.iiij.Franc.Curt.in cõsi.lxiiij.Soci.in consi. cv. volum. iij.Calca.in cõsi.xix.Zas.in cõs.xj.volu.ij.Grat.in cõsi. cl. volu.ij.
16 Marian.iun.cõsi.xc.volu.ij.& dicit Cor.in cõsi.xxxiiij.volu. ij.ꝗ vbi plures actus habent vnã originem,& vnam causam, illa causa , & illa origo probaẽ per testes singulares.Ang. etiã tenet istã opinionẽ in cõsi.ccxxxiij.Salic.in l.quicunque.C. de hæret. Ang.in disput.sua incip.Astẽ.miles.Dec.in cõsi.dcl.Aimo, qui dicit hanc *cõem opinionẽ in consi.lxxiij.numer.34. Grat. ꝓsi. lxxxij.volu.ij.Aimo de antiq.temp.in iiij.par.num.157.
20 Declara,vt limitatio ista ꝓcedat,quotiescunque non agat̃ de probatione alicuius rei,in qua tempus sit de substantia , quia alias testes singulares nõ sufficerent,etiam in probando quid in genere,vt declarat Alex.ĩ ꝓs.iij.versic.nec p̃dictis obstat.vol.iiij.

Cõtrariã opin.ꝗ etiã ad ꝓbãdũ qd in genere testes singulares nõ sufficiant,voluit Host.in sum.de test.§.q̃ diuersitas.vers.quid si agatur. vbi refert ita tenuisse Gofred.Idẽ Inno.in capitul.qualiter,& qñ.de accus.propter vltimam opinionẽ per eum relatã, q̃ in dubio censetur approbata. & idem clarè voluit Innoc. in c. licet ex quadam.de testib.Specul. in ti.de test. §.iam de interrogatoriis.

gatoriis,versic.idẽ de tempore.in fin.Richard.Malumb.quẽ refert Bald.in l.ob carmen.§.fi.ff.de test.Imola , in capitu.cũ oporteat.de accusa.& in l.inter pares.de re iud.Alex.in ꝓs.100.volumine j.Idẽ Alex.in ꝓs. clxxv. volumine ij. qd̃ est duplicatũ in j.li. cõsi.lxxij.Abb.in consilio xlij.volumine j.& Alex.in consilio iij. volumine iiij.Decius in capit. licet causam.de probat.vbi etiam Bald.notat ex illo textu.Ias.in repet.l.admonendi.ff.de iureiur.& in consi.cliiij.volu.ij.& in consi.lxxxj.volu.iij.

Tenendo tm̃ primã opin.quæ videtur esse magis *cõis,tum ꝑ auctoritates primo loco allegatas,tum etiã per illas , quæ infrà subiicientur in casibus particularibus,qui ex d.j.opin. inferunt̃,
21 Primò infertur,ꝗ si aliquis gesserit se pro hęrede,poterit ꝑ testes singulares ꝓbare.ita cõsuluit Pet.de Anch.in ꝓs.inci.visis dictis,& attestationibus,qd̃ cõsiliũ non habet̃ cõmuniter inter cõsi.Petri de Anch.& illud refert,& sequitur Soc.in cõsi.ccxcv.

Contrarium voluit Ias.in consi.cliiij.volum.ij.
22 Secũdò infertur,ꝗ ad ꝓbãdũ iurisdictionẽ sufficiunt testes singulares.Innoc.in ca.qualiter,& qñ.in prima opi.de accus.Io. Bap.de sancto Seuerino in cõsilio suo incip. prospectis actis, & iuribus,Io.de Mõte Sperello in l.si auiæ.C.de iur.deliber.Socin. in consilio ccxcv.Ioan.Andr.in c.qualiter & qñ.de accus.Bald. ĩ l.j.C.de testa.Alex.in cõs.iij.volumin. iiij.Guido Papę.q.dxliiij. Venas.in cõsil.j.Felin.in c.licet ex quadam.de testib.Corn. in ꝓs. cclxxxvj.volumine iij.& in cõs.xxxiiij. volu . ij. & in cõs.ccxlvij. volumine ij.Aret.in consilio xlij.Ang.in disputatio.incip.Astensis miles.Franc.Curt.in cõsilio lxiiij.Purpurat.in l.j.ff.si cert.pet. Aimo in consilio lxxviij. Maria. iun. consilio xcix. volumine ij. Ruin.consi.liij.volu.iiij.& consi.lxvij.vbi declarat.volu.v.
23 Hoc tm̃,qd̃ dicitur,ꝗ iurisdictio probatur per testes singulares,declara vt per Aret.in c.licet causam.de prob.q dicit ꝗ istud procedat,qñ quæritur de ipso genere , sed si quæreretur de vna specie iurisdictionis,tũc testes debent se referre ad eandẽ speciẽ iurisdictiõis nõ ad diuersas , vt puta ꝗa si duo testes deponũt de diuersis actib⁹ eiusdẽ speciei iurisdictionis,nõ dicet̃ ꝓbata iurisdictio quo ad illã speciẽ iurisdictionis. Bal.in l.actor. C.de ꝓba.
24 Et si duo testes deponerent de diuersis speciebus iurisdictionis,vt ꝗa vnus deponit de actu meri imperij, alter de actu iurisdictionis simplicis,isti testes nõ ꝓbabunt, nec facient plenã probationem quo ad vnã speciem , sed bene quo ad ipsum genus. Chassã.in consi.xv.Corne.in consi.cclxxxvj.volum.iij.
25 Tertiò infertur,ꝗ ad ꝓbandã cõsuetudinẽ testes singulares admittuntur.& ita voluit Bald.in repe.l.de qbus.ff.de legibus.et ĩ l.j.C.de testa.Alex.in ꝓsi.clxxij.volumine ij.Franc.Curt.in tract. feud. in j.par.Alex.in cõs.xl.volumine iiij.Guido Papæ in consi. cxvj.& in consi.cxxxj.Venas.in consi.j.Purpur.in l.j.ff.si cert.pet. Paris.in consi.xxv.volu.iiij.Aim.in consi.lxxiij.

Cõtrariũ tm̃ tenuit Petr.& Cy.in l.ij.C.quę sit lon.cõs.Io.An. in c.fi.de cõsue.ver.practicãt Legistæ.& ibi An.de Bu.& ibi Car. Flor.q.xij.& Petr.de Anch.et Alex.in ꝓs.xlv.volu.ij.& in consili. ciiij.volumine iij.& ꝓs.cxxxj.volumine ij.& consilio clxxiij. nu. 6.& numer.7.& ꝓs.cxcvj.numer.14. volumine ij.Corn.in cõsil. lxxxix.volumine primo.& ĩ ꝓs. cclxxxvj. volumine tertio.Abb. in consil. xlij. volumine primo. Paris. consilio xxvij. volumine primo,Ruin.consilio clxxiij.volu.iiij.& consi.cxxij.volu.v.
26 Et istud videt̃ verius quo ad istũ casum , ꝗa nõ agitur de ꝓbando quid in genere,sed de verificando cõsuetudinem in certis casibus,qui casus cùm sint casus particulares , nõ possunt ꝓbari,nisi per testes contestes,vt dicit Alex. in consilio ciiij.volumine iij.& Corn.in d.consi.cclxxxv.volu.iij.

Tenẽdo tm̃ primam opinionem declara illam,vt per Aretin.ĩ capitulo licet ex quadam,de test. & ibi Fel. & Roch. in capitulo fi.de consuet.Soc.in consi.xcv.volu.iij.
27 Vbi qñ actus ex qbus debet resultare cõsuetudo,nõ sunt de specie illius generis,tũc nõ ꝓbatur ꝑ testes singulares,vt ꝑ eos.
28 Quartò infertur,ꝗ ad ꝓbandũ quẽ vsurarium, testes singulares sufficiunt,Bald. in l.j. C. de testa. & in l. rogasti.§.si tibi.ff. si cert.pet. & in consili.ccccvj.volumine primo.Ang.in dispu.inci. Astensis miles.Zasius in consilio xj.volumine secundo.Aim. in consi.lxxiij.Maria.iun.consilio xcvij.volumine ij.

Cõtrariũ tenet Federicus de Senis in ꝓs.lxiij.& in consili. xvij. Anto.de But.in capitu.cum oporteat.de accus.Lau.de Rodul.in tract.vsura.q.xij.& in cap.consuluit.q. cxxvij.in ij.par.Abb. in d. ꝓs.xlij.volumine j.Alex. in consilio clxxv. volumine ij. Iason in ꝓsi.lxxviij.in iij.volumine & istud est commune *dictum vt per Abb.in c.cum in diœcesi.de vsur.in fi.Purpur.in l.j.ff.si cert. pet.
29 Tenendo tm̃ primã opin. illam limita, & declara , vt ꝑcedat qñ ageretur de ꝓbando in genere,quẽ esse vsurariũ, nõ si aliqd in particulari,vt puta ex tali causa præstitas fuisse vsuras,propterea illas esse restituendas, vt declarat Bal.in d.l.j.C.de testa.Affli. super consti.in ti.de vsura.nu.20.

30 Secundò declara , quia nõ probatur quem esse vsurarium, si quilibet testis deponit de vno instrumento vsurario. Felin.in capitulo,licet ex quadam.de testibus.
31 Amplia primam opin. vt testes singulares ꝓbent quem esse vsurarium,etiã quod in consequentiam talis probatio resultet in fauorem ipsorum singularium testium hoc probantium, vt per Ang.in d.disput.incip.Astensis miles.
32 Quintò infertur,ꝗ ad probãdã possessionẽ testes singulares sufficiunt,vt ꝗa vnus deponit,ꝗ collegit fabas, alter, ꝗ collegit frumentũ,vt no.Spec.in tit.de inquisit.§.nunc tractemus. versi. sufficit.& in tit.de test.§.nũc verò de interrogatoriis. vers.itẽ qd de tempore.Fel.in c.licet ex quadã.de test.Bal.in l.actor.C.de ꝓbat.Purpur.in l.j.ff.si cer.pet.Vel vn⁹ testis deponit, ꝗ possedit iã sunt xxx.anni,alter,ꝗ possedit iã sunt x.anni.vt not.Bal.in l. j. C. de testa.& no.Imol.in l.iter pares,ff.de re iud.Corn. in ꝓsi.xxxiiij. volum.ij.& in cõsi.cxxxiiij.volu.j.& in cõsi.cclxxxvj. volum. iij. Alex.in consi.lxiiij.volum.ij.& in consi.cxvij.volu.ij.in fin.
33 Et propterea qui asserit se esse in quasi possessione percipiẽdi decimas,satis est,ꝗ ꝓbet ꝑ testes singulares,videlicet,ꝗa vnus dicat collegisse frumentũ,alter fabas,vt not.Spec.in tit.de test.§. antepen.in prin.Io.And.in c.qualiter & qñ.de accus.Corn.in ꝓs. xxxiiij.volu.ij.& in consi.cxxxiiij.volu.j.& in consi.ccxlvij.volu. ij.Cæpol.in cõsi.iij.ciuil.Alex.in consi.cxix.volum.iiij.Venas. in consi.j.Aim.in consi.lxxviij.Grat.in consi.cl.volu.ij.Ruin.consi. lxvij.volu.v.& clxxvij.volumine v.

Contrarium Archid.in c.nihilominus.iij.qõ.ix.& Imola in l. inter pares,de re iud.Abb.in consi.xlij.& sequen.volu.j.

Tenendo primam opin.quæ videtur *communis,
34 Limita,vt per Soc.in consi.xcv.volu.iij. nam licet per testes singulares probetur possessio in genere, nõ tm̃ ꝓbatur possessio præcisa alicuius temporis.
35 Limita ẽt,ꝗa tunc probatur possessio per testes singulares, qñ deponunt de actibus immediatè possessoriis : secus autem si deponunt de actibus remotis, & de sui natura non possessoriis. Rui.in consi.xliiij.numer.9. volum.iiij.
36 Sextò infertur , ꝗ quo ad probandã famã testes singulares sufficiunt,vt not.Bart.in l.de minore.§.tormẽta.ff.de quæst.vers. sed quid si testes.Corn.in consi.xxxiiij.vol.ij.& in ꝓs.cxxxiiij.vo.j. & in consi.cclxxxvj.vol.iij.Alex.in consi.lj. vol.j. Franc. Curt. in cõsi.lxiiij.Hippol.in §.plurimùm.in l.de minore.ff. de q̃sti. Aim. in consi.lxxiij.Rui.consi.cxxviij.volu.iiij.& consi.lij.vol.v.
37 Cõtrariũ videt̃ tenere Vincen.in c.illud.de ꝑscrip.vbi tenet, ꝗ ñ sufficit,vt vn⁹ testis dicat , ꝗ audiuit publicè dici ab vna parte populi,alter ab alia.& ꝗ testes singulares nõ ꝓbent famã,nisi sint ꝑ testes ĩ tẽpore,loco,& ꝑsonis,tenet Abb.in d.cõs.xlij.vol.j.
38 Tenendo primam opin.adde idem esse quantũ ad probandam alicuius infamiam, quia testes singulares sufficiunt. Bal. in l.j.C.de testa.& in l.ea quidem.C.de accus.Alex.in consi.cxlj.vol. j.& in consi.lxxxv.vol.ij.Alex.in consi.xcij.vol.v.Venas.in consi. j.Aimo in consi.lxxviij.num.6.
36 Declara,quia in probanda fama non sufficit, ꝗ vnus testis deponat audiuisse ab vna parte ciuitatis,alius ab alia,ꝗa qñ aliqd est,quid de per se,debet etiam de per se probari.Fel.in c.licet ex quadam.de testib.
40 Septimò infertur,ꝗ quo ad probandũ quẽ hæreticũ , sufficiunt testes singulares.Iaco.Butri.in l.Arriani.C.de hæret. Bald. in l.j.C.qui numero tutelar.& in l.actor.C.de probat.Io.de Ana. in c.j.in fine,de hæret.Aelxand.in consi.cxlj.vol.j.& in ꝓs. lxxxv. vol.ij.& in consi.xcij.volu.v.Calca.in consilio xix.
41 Hanc opinionẽ intellige,& declara,vt per Salic.in l.ꝗcunq; C.de hæret.ꝑ Alex.in ꝓs.clxxv.vo.ij.Aim.in cõs. lxxviij. Marian. iun. cõs.xcix.vo.ij.videlicet,vt habeat locũ qñ agatur de ꝓbãdo quẽ hæreticũ in genere,secus aũt si ageretur de ꝓbanda aliqua specie hæresis.& idem tenet Fel.in c.licet ex quadam.de testib.

Contrariũ,ꝗ nõ sufficiant,tenet Anto.de But. in c. cũ oporteat.de accus.Salic.in l.testiũ.C.de testib.Alex.in cõsi.clxxv. vol. ij.& in consi. 109.vol.j.Alex.in consi.iij.volum.iiij.Ias.in repet. l. admonendi.ff.de iureiur.Purpurat.in l.j.ff.si cert.peta. Hispan. in alleg.post cap.per vestras.de donat.inter vir.& vxor.Paris.in ꝓsi. ij.volum.iiij.Boer.decis.cccxlij.
42 Octauò infertur , ꝗ ad ꝓbandũ furorẽ sufficiunt testes singulares.Alex.ĩ cõs.cxlj.vol.j.& in cõs.lxxxv.vo.ij. & in ꝓs. cxlvij. vol.vij.& in cõsil.xcj.vol.v.Dec.in cõs. ccccxlviij. Alex. in cõs.x. vol.vij.& in cõs.xcj.vol.v.Bertran.cõsil.xlviij.vol.j.Paris. in cõsi. lxxxvij.vol.iiij.Ruin.consilio lxvij.vo.j.Boer.decis.xxiij.nu.44.

Contrarium sentit Dec.in d.consi.ccccxlviij.Paris. in consilio lxxxviij.vol.iij.
43 Nonò infertur, quòd ad probandum societatem testes singulares sufficiunt.Corn.in consilio cxxxiiij.volum.j.
44 Decimò quo ad ꝓbandã habitationẽ idẽ esse,vt per Cor.in

consil.cclxxxvj.vol.iij.

45 XI.Quo ad probandam malam fidem.Franc.Curt.in cõsil. lxiiij.Aimo in consl.lxxiij.

46 XII. Quo ad probandum vitam hominis, Cæpol. in consi. ciuil. 50.Aimo in consl.lxxiij.

47 XIII.Quo ad probandum censum sufficit probare solutiones per testes singulares.Chassan.in consilio xvj.

Contrarium sentit idem Chass.in consl.xviij.

48 XIIII.Quo ad probãdam seruitutem,vt per Fel.in c. licet ex quadam.de testib.

49 XV.Quo ad ꝓbãdã ætatẽ.Fely. in c.licet ex quadã. de testib.

Contrarium Calcan.in consl.lxxix.el ij.

50 XVI.Quo ad probandum adulterium.Zas.in cõsi.xj.volu.ij.

51 Et ad probandũ stuprũ.Aimo in cõsl.lxxiij.Maria.iun.in cõsl. xcix.volum.ij.Boer.decis.xxiij.num.44.& seq.

Contrarium Grat.consi. 50.volu.ij.Ruin.in consi.lj.volu.v.

52 XVII.Et ad probandã discordiã,ꝙ sufficiant testes singulares.Purpura.in l.j.num.104.ff.si cet.pet.

53 XVIII.Etiã quo ad probandam confessionem.Paris.in cõsl. lvij.vol.j.Bertran.in consi.clxxv.vol.ij.sed hoc repugnat notatis in princ.regulæ.Aimo in consl.lxxiij.

54 XIX.Etiam ad probãdam præsumptam voluntatem. Aimo in consilio lxxiij.Marian.iun.consl.clxxviij.vol.ij.

Contrarium Grat.consl. 50.vol.ij.Rui.consl.lj.vol.v.

55 XX.Itẽ ad ꝓbandã præsentiã in loco, testes singulares sufficiunt.Ruin.consil.xxxv.vol.iiij.& consl.xxxvj.eod.vol.

56 XXI.Item ad probandum minas.Gramma.decis.v.num.14.

57 Primò limita illã cõclus.ꝙ vbi agitur de probando quid,qd̃ habet tractum successiuum,testes singulares sufficiunt. nã istud non procedit,vbi essemus in probatione alicuius actus, in quo de necessitate tempus sit probandũ,vt quia aliquis intendit probare possessionem alicuius rei de aliquo tempore limitato, ꝗa tunc requiruntur contestes,& non sufficiunt singulares.

58 Ista limitatio sumit̃ ex glos.in d.l.ob carmen.§.fi.ff.de testib. & illã ponit Alexand.in consi. 100.volu.j.& in consl.clxxv,volu. ij.& in consl.iij.vol.iiij.

59 Secũdò limita,vbi agitur nõ de ꝓbãdo qd in genere, sed de ꝓbatione aliquarũ causarũ,ex qbus resultet aliqd in genere, vt ꝗa quis intendit ꝓbare aliquẽ sanctũ fecisse miracula:quæ debent ꝓbari per cõtestes,& nõ per testes singulares, vt per Vinc. & alios in ca.verùm.de test.& Archid.in c.ne mirũ.xvj.q.v.licet ex hoc inferatur illũ fuisse sanctũ.& istã limitationẽ ponit Alex. in d.ꝓs. 100.volu.j.& in ꝓs.clxxv.vol.ij.& in ꝓs.iij.vol.iiij.& in ꝓs. ciiij.vo.iij.Purpu.in l.j.ff.si cer.pet.Fel.in c.licet ex quadã.de test.

60 Tertiò limitatur,nã ẽt eo casu,quo suprà dictũ est testes singulares ꝓbare,limitat̃,nisi iudex aliqua iusta causa inducatur ad nõ credendũ illis testibus:ꝗa hoc ei permittitur,vt not. Ang. in d.disp.incip.Astensis.Soc.in consil.xj.volum.iij.

61 Quartò limita,nisi agatur de ꝓbãdo qd in genere,habito respectu ad certũ tempus,ꝗa tũc testes singulares nõ ꝓbant. Soc. in consi.ciij.vol.iij.& idem Soc.in consil.lix.vo.iiij.

Principalẽ tñ conclusionẽ ,quòd testibus singularibus nulla fides sit adhibenda,

62 Secũdò limita principaliter,nisi iudex ex dictis testium singulariũ in credulitatẽ adducat̃,ꝓpter quã pōt testibus ẽt singularibus fidẽ adhibere,ꝗa oīs fides testium est iudici arbitraria,vt not.Paul.de Cast.in l.admonẽdi.ff.de iureiur.& in l.Lucius.ff.de ijs,q not.infa.& per istã rationẽ hanc limitationẽ ponit Soc. in ꝓs.clxij.Dec.in ꝓs.clxiij.in fine.Franc.Curt.in ꝓs.clxxviij. Cæpol. in iij.ꝓs.ciuil.Soc.ī cõsi.xj.vo.iij.& in cõs.xc.vol.iij.Brun. in trac. de indic.Hipp.in pract.in §.diligenter.& in d.l.si qs ne quæstio.& idẽ in l.j.§.si qs vltro.ff.de quæst.Zas.in consj.vol.j.Guald.enuncia.lxxviij.Paris.in consil.lvij.vol. j. Aimo in consilio xxxv. & in consl. lxxiij.& in consl.lxxviij.Grat.in consl.xxx.vo.ij.Paris.in cõs. lxxv.nu.15.vol.j.

63 Tertiò limita,vbi essent testes singulares in dicto principali, secus si in aliis,vt not.Bal.in d.l.de quibus. versl. dictum est. ff. de legib. & Fulg. in consilio clxj.Fel.in ca. licet ex quadã.de test. Zas.in j.consl.vo.j.& in consl.xj.vol.ij.

64 Et ꝓpterea infertur,ꝙ satis est,ꝙ testes sint cõcordes in eo de quo principaliter agit:secus si discordãt in circunstantiis, vt not.gl.in c.dudũ.de ꝓuer.ꝓiug.& ī c.cũ ecclesia Sutrina. in verb. vacillasse.de caus.poss.& propr.& est bonus tex.in capi.nihil.de verb.signif.& istam limit.ponit Alex.in apostil.ad Bar. in d. l. ob carmen.§.fin.ff.de test.Deci.in c.licet causam. de probat.& propterea dicit Bald.in l.qui sententiam.C.de pœnis, quòd satis est vt testes concordent in effectu.& idem Abb.qui etiam declarat in c.nihil.de verb.signific.

65 Quartò limita,vt hoc ꝓcedat in singularitate separata,secꝰ in singularitate adminiculatiua,vt ꝗa dictũ vnius dictũ alterius coadiuuaret,vt puta ꝗa vnus deposuit de numeratione, alter de confessione,vt not.Bal.in d.c.licet causam.de proba.

66 Ideò tunc iuramentũ deferri pōt in supplemẽtũ,vt not.Bal. in rubrica de cõtrouers.inuest.& idẽ Bal.ī auth.rogati.C.de test. & istã limita.ponit Dec.in d.c.licet causam.de ꝓbat.Ias.in consi. cxxxj.vol.j.& in repet.l.admonendi.ff.de iureiur.Barbat. in cõsi. lxx.nu.7.vol.ij.Cæpol.in cõsi.iij.Ciuili.Calca.in cõs.xix.Fel.in c. licet ex quadã.de test.Dec.in cõsi.dcl.Paris.cõsi.lxxv.n.15.volu. j.Maria.iun.in consi.xcix.volu.j.& consi.clxxviij.volu.ij.Bertr.in consi.clxxv.volu.ij.Maria.iun.qui hanc dicit* cõmunẽ opinionem,in consi.xc.numer.14.volumine.ij.

67 Et istã limitationẽ declara,vt ponit notabiliter Bal.ī d.auth. rogati.C.de test.qñ essent diuersæ species, quia vna non vnitur alteri,licet magis probent,quàm vnus testis.

68 Secundò declara,vt limitatio ꝑdicta nõ habeat locũ nisi ī ꝓtractu mutui,secꝰ ī aliis ꝓctibus.Pari.in ꝓs.lxxv.nu.15.vol.j.& de hoc fuit superius dictũ de ꝓb.ī ꝓclus.j.Singula q̃ non ꝓsunt,&c.

69 Quintò limita,vbi essemꝰ in ꝓbatione alicuiꝰ actꝰ connexi, ꝗa si vnꝰ testis ꝓbat de principio,alter de fine,tales testes etsi singulares,ꝓbãt,vt ꝑ Bart.in d.l.ob carmen.§.fi.de test.Abb.in cõsi. xlij.vol.j.Ang.in disput.Astensis Feli.ī c.licet ex quadã.de testib.

70 Sextò limita in probatione electionis sepulturæ.Guido Papæ.q.dxliiij.

71 Septimò,qñ testes essent valde digni, & deponerent verisimilia.Zas.in consi.ij.volu.j.Paris.in consi.lvij.volu.j. Grat.consi. xxx.vol.ij.Mar.iun.consi.xxxij.vol.ij.

72 Octauò limita , nam ad faciendum indicium testes singulares sufficiunt.Alex.in consi.lxxvij.in fine, volum. j. vel pręsumptionem,Aimo in consi.lxxiij.

73 Nonò limita qñ essent plures numero,Cæp.cõs.ciuili.iij.ī fi.

74 Decimò limita,qñ agit̃ de paruo ꝑiudicio.Aimo.ꝑs.clxxxij.

75 XI.Limita,qñ ratione cõcordiæ singulariũ testium est eadẽ veritas.Mar.iun.consi.xc.vol.ij.& consi.xcix.vol.ij.

76 XII.Limita,qñ cum testibus singularibus cõiecturæ cõcurrerent.Aimo de Antiq.in iiij.part.num.157.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Testis de auditu probat in antiquis.

1 DOCT.magis* cõmuniter videntur firmare, quòd in antiqs testis de auditu ꝓbat.Innoc.in c.qd per nouale,& ī c.veniens.de verb.signif.Ant.de Butr.in c.licet ex quadã.& in c.tã literis.de testi.Cyn.in l.testiũ.C.de test.Archi.in c.hoc videt̃.xxij.q.v.Bal.in l.cõuẽticula illicita. C. de episc.& cler.Bar.in tract.de testi.versl.hanc eandem rẽ.Are.in cap.tã literis.de test.& in c.licet ex quadã.eo.titul.Aret.in consi. xxxvij.Chassa.in consil.liiij.Dec.consil.cccxxi.nu.8.Cępol.in ꝓs. ciuil.xj.vol.iij.idem tenet Bal.in l.si arbiter.ff.de probat.Alex.in consi.clxxxvij.vol.ij.Ias.in Rubr.ff.de iureiur.

2 Contrariũ ꝙ imò sola testiũ ꝓbatio de auditu nõ sufficiat in antiquis,nisi saltẽ cõcurrat publica vox & fama, vel alia cõcurrant adminicula,ponunt Host.& Io.And.in d.c.licet ex quadã.& ibi hoc sequuntur Abb.Imola,Fel.& Hostien. in d.c. qd per nouale,glo.in c.j.de pręscrip.in vj.in verbo,memoria,Corn.in cõs. lxxviij.volu.iij.Ias.in ꝓs.lxv.volu.iij.Cæpolla in cõsi.ciuil.xxxviij. Calca.in consi.lxv.volu.iij.Cępolla in cõsi. ciuil. xxxviij. Calca. in consi.ix.Decis.Neap.cxciij.in nou.Ruin.consi.xxxiiij.vol.j. & consi.xcij.vol.iiij.& hoc sentit Specul.in tit.de teste.§.j. versi. itẽ quòd non perhibet,vbi non ponit istum casum, in quo probatio auditus admittatur in antiquis,licet alios ponat.

3 Et ꝓ ista opinione facit glo. cũ qua transeunt ibi Vinc. Tancred.Host.Abb.& alij.nec vllus est, q eã impugnet,in c.cùm vobis.de præsump.vbi gl.videt̃ tenere quo ad ꝑscriptionẽ centenariam porbandam,quòd non sufficiant testes de auditu.

Tñ tenẽdo primã opinionẽ,q̃ videt̃* cõis,vt dicit Aret.in d.c. licet ex quadam,de testib.& Aimo de antiq.tẽp.nu.305.in j.par.

4 Primò limita,vt procedat,si modò testis de auditu asserat audiuisse à pluribus,saltẽ à duobus, secus si ab vno tãtùm.Inn.in c. veniens.el.j.de testi.& in c.qd ꝑ nouale.de verbo.significa.Aretin c.tã literis.de test.Curt.iun.in cõsi.xvij.Aret.in c.licet ex quadam.de test.Cor.in consi.lxxviij.vol.iij.& in consi.cxlvj.volu.iij.

5 Declara vt ista limitatio nõ ꝓcedat in actu, qui pertinebat ad liberã facultatẽ,& voluntatẽ illius:ꝗa etiã si ab illo tantùm quis audiuerit,ꝓbat,vt dicit Calca.in cõsi.ix. versi. nõ obstat si dicat̃.

6 Secũdò limita,dummodò habuerit ex relatione antiquiorũ, nec sufficit habuisse ab antiquis.Cor.in d.consil.lxxviij.vol.iij.& in consi.cxlvj.vo.iij.

7 Tertiò limita,dũmodò testes deponant,quòd credãt ita esse, ꝓut à maioribus audiuerunt.Abb.in d.c.licet ex quadã. Cor. in cõsi.lxij.vol.j.& in cõsi.cxlvj.volu.iij.Soc.in consi.xlvij.volu.iiij.

Quartò

8 Quartò limita,qñ testes sint graues ,& bonæ famæ, vt d.c.licet ex quadam.vbi est tex.de testi.Cor.in consi.lxxviij.volum.iij. Soci.in consi.xlvij.volum.iiij.

9 Quintò limita,qñ audiuissent ante litẽ motã, nã debent dicere,quòd ante litẽ motã audiuerunt,vt per Bart.in extrauag.ad reprimendũ.in verbo,denunciationẽ.versl.sed si causa.Abb.in d.c. licet ex quadã.Cor.in cõs.cxlvj.vol.iij.& in cõsi.lxij.vol.j.Rom.ī sing.dcclxviij.Archid.in c.cõsanguineo.xxxv.q.vj.Dec.in cõsi. lxxxij.Petr. de Muncad.in addit. ad tract. Croti.de test. nu. 368. Cæpolla in cõs.ciuil.xxxj.Aim.de anti.tẽp.n.307.in prima part.

10 Sextò limita,nisi negligẽtia possit imputari parti,vel auctoribus suis, quare priꝰ nõ sunt experti,ꝗa vt possint iuuari ista extraordinaria ꝓbatione,nõ debet posse eis ꝗcquã imputari,quare prius nõ sint experti,quo tempore dabãt eis facultas ꝓbandi per veras ꝓbationes,ita Aret.in dicto c.licet ex quadã.de testib.

11 Septimò limita,quando requireretur verus actus hominis, ꝗa tunc testes de auditu nõ sufficerent etiã in antiquis. Paris. in consili.xxiij.numer.260.volum.j.

12 Octauò limita, nisi audiuerint à diuersis personis , quo casu testes dicerent̃ singulares.Aim.de antiq.temp.nu. 310.in j.part.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Si testes adinuicem sunt contrarij,quibus magis sit credendum.

1 NON inutile mihi visum fuit in hac materia testium,q̃ quotidie in practica versatur quamplures casus colligere,in qbus appareat,qbus testibus magis credendũ sit,qñ inuicẽ sunt ꝑrij. In primis assumo mihi illã cõclusionẽ,ꝙ creditur magis duobus testibꝰ affirmãtibus,q̃ mille negantibus,ꝓut dicit gl.in l.diem proferre. §. si plures.in verbo,inde quæritur.ff.de arbitr.& gl.in ca.j.in glo.fi. de pręs. in vj. Innoc.in c.qd ꝑ nouale.de verb.signif. Alex.in cõsi. cxlvij.vol. ij.Rom.in l.ī illa.ī fine,de verbo.obliga,& in Rubr.de arbit. Inn. in c.veniens.el.j.de testib.& Ant.de Butr.in c. qd per nouale. de verb.signif.Ioã.Andr.in reg.sine possessione.in iiij.q.de reg .iur. Fel.in c.in nostra.de test.Corset.ī sing.in verbo,testis.in xv.sing. Soc.in cõsi.cv.volu.iij.Alex.cõsi.clxix.volu.v. Chassan. in consl. lxiiij. Calcan.in cõs.xlij.Guido Papæ in sing.dcxix.Rebuf. in cõcord.Maria. iun.in cõsi.cxlvj.volum.j.Aimo consi.cxxxiiij. Rui. consi.xij.volum.v.Boër.decis. 100.Grammat.consi.ciuil. xij.

Amplia,etiam si negantes sint clerici,& affirmantes laici,per glo.in c.clerici.lxxxj.dist.Ias.in consi.cxxxvij.vol.iiij.

2 Primò declarant istã cõclusionẽ Iacob.de Aren. Oldra. Bart. & Bald.ibi in d.§.si plures.qñ illi probãtes negatiuã,dicerent super interrogatis se nescire:vt isto casu ꝓcedat gl.illa.aliàs si dicerent,se scire,& se referent ad negatiuã coarctatã , nã magis illis crederetur,q̃ affirmãtibus.Et istã declarationẽ etiã sequitur Ias. in cõsi.lxxxj.volu.iij.idẽ tenet Bart.in l.hæredes palã. ff. de testa. & sequuntur ibi Bald.& Bart.in l.j.C. de bon. possef. secũ. tabul. Cæpolla in consi.ciuil. 50.Calca.in consi xlij.& in consi.cxx.

3 Secundò istud declarat Bald.in c.j.in fine,de cõtent.inter Dominũ de por.feud.in negatiua improbabili sui natura,vel si testis deponeret super negatiua,nõ reddẽdo rationẽ , Bald.ī l.cùm hi. §.si integra.ff.de transact.& in d.§.si plures.& Ias.in consl. clxxxj. vol.iiij.Aret.in c.in nostra.de test.Fel.ibi.secꝰ si esset negatiua sui natura probabilis,vt ꝗa ꝓponeret̃ ꝑ mediũ alicuiꝰ sensus.Aret. in c.ī nostra.de testib.vel esset coarctata certo loco, & tempore, ꝗa tũc nõ magis crederet̃ talibus testibus ꝓponentibꝰ negatiuã sic coarctatã,q̃ affirmantibus,ita voluit ibi Bald.ī §.scripturas,& Ias.in dicto ꝓs.lxxxj.volu.iij.& est bonꝰ tex.in c. cũ ecclesia Sutrina.& ibi Bald.ad hoc not.de causa possess.& ꝓpriet.Abb. in c. in nostra.in fi.de test.Bald.in l.j.in v.q̃stion.C.de test.Alex.in ꝓs.cx. volu.j.& ī ꝓs.cviij.vol.ij.Dec.in c.fi.de appellat.Corset.in verbo, testis,in ix.singu.Feli.in c.in nostra.de testib.Alex.in ꝓs.xc.volu. iiij.Decis.Neapol.cccc.Grammat.in ꝓs.lxix.Venafr.ī ꝓs.xxx. vbi de negatiua,q̃ cadit in sensum testis.Claud.ī tract.ꝑscript.ī tertia part.princ.Ias.ī Rubr.de iureiur.in l.vt vim.ff.de iust.& iure.Bertran.ī ꝓs.clxxxix.vol.j.& in ꝓs.iiij.volu.ij.Soc.in ꝓs.xcvj.vol.j.Maria.iun.in ꝓs.xij.volu.ij.Grat.ꝓs.lxxxj.volu.ij.Rui.cõs.lxiij.vol.iiij. & cõs.xcvij.volu.iiij.& cõs.clxiiij.vol.iiij. & cõs.clxlv.vo.v.Aret. in c.cũ in tua.de test.vbi plus tenet,ꝙ ꝑualent testes deponentes sup negatiua coarctata testibꝰ affirmãtibꝰ,si negãtes sunt plures.

4 Primò limita,in negatiua coarctata largè,& nõ strictè,ꝗa tũc magis crederetur testibus affirmantibus , q̃ sic deponentibꝰ sup negatiua.Aretin.in capitulo, in nostra. de testibus. bonũ verbũ ponit Baldus,in l.actor.C.de probat.vbi cõstituit plures species negatiuarum.Pet.de Anch.in consi.clxxxix.

5 Est verũ,quòd etiã in negatiua coarctata.Bald.in l.ij.C.de rescin.vendit.tenet ꝙ magis creditur testibus affirmãtibus,q̃ negãtibus,etiã data in omnibus aliis paritate.idẽ sentit in l. testium. C.de test.& ī l.actor.C.de ꝓbat.Imola ī l.inter pares.ff. de re iud. & Aret.in ꝓs.lxxj.Soc.in reg. ccccxxvj. allegat Cyn.in l.ij. C. de error.aduoca.Sed Are.in d.c.in nostra.postq̃ dixit primã opinionẽ esse veriorẽ,& ī practica seruãdã , nititur illas fœdere distinctionis cõcordare,videlicet,vt si testis deponat negatiuã per medium affirmatiuæ, & tunc nõ sit differentia inter testes affirmãtes,& negantes.Afflict.decis.cccxxiiij.numer. 9. vbi declarat , & dicetur in sequenti limitatione.

6 Secundò limita,nisi cũ ꝓbatione negatiua esset ꝑiuncta affirmatiua,vt ꝗa dixerunt testes,ꝙ tales nõ venerunt,& nõ potuissent venire,quin ipsi illos vidissent.Bar.& Bal.in l. hæredes palã. ff.de testamẽt.Alber.de Rosate in l.j.ff.de ventre inspicien. Bald. in c.cùm ecclesia Sutrina.de caus.possess.& ꝓpriet. Paul .de Castro , in ꝓs.xciiij.vol.j.Soc.in reg.ccccxxvj.in j.fall.& in iij.fal.Cępolla in consl.ciuil. 50.Feli.in c.in nostra.de testib.Rebuff. in cõcordat.Ruinus consi.ix.volumine ij.

7 Vel negatiua ꝓbaretur per factũ , ꝙ sonaret in affirmatiuam, vt si aliqui testes deponerent,quẽ nõ esse sanæ mẽtis,ꝗa viderũt illũ facere actus furiosi:vel aliquẽ nõ esse viuũ,ꝗa viderunt in eo signa mortui.vt declarat Aret.in capitul.in nostra.de testib.

8 Vel testes negantes deponerent per eandem causam probationis,per quam deponunt testes affirmantes,vt not.Bald.in l. j. C.de bon.possess.secun.tabul.

9 Tertiò limita in criminalibus, in qbus nõ magis creditur affirmantibus,q̃ negantibus testibus,sed potius è contra, per glo. in c.clerici.lxxxj.distinc.Ias.in l.vt vim.ff.de iust.& iure.Aret.in c.in nostra.de test.Ias.in ꝓs.clxvij.vo.iiij.Hippol.in sing.dxlj. Alex .in apostill.ad Bar.in d.l.hæredes palã.ff.de testa.Bald. in l.data opera.C.qui accus.nõ poss.Rom.in ꝓs.ccxlj.Bertrand.in ꝓs. clxxxix. volum.j.Mant.cõs.xlj.& cõsi.ccxxxvj.Abb.in c.bonæ memorię. de elect.Rom.in l.in illa.ff.de verb.oblig.Soc.in consl.liiij. volu. iiij.Fel.in c.ex literis.de ꝓbat.Curt.iun.in cõs.cl.Soc.in reg.cccc xxvj.in iij.fall.Aret.ī c.ex literis.de ꝓbat. Fel.in c.ī nostra. de test. Corset.in sing.in verbo,testis.in ix.singul.Curt.in consl.xix.

10 Secus aũt est in ciuilibꝰ etiã in fauorẽ rei.vt per Dec.in c. ex literis.de probat.Petr.Girard.in sing.xj.Soc.in cõs.liiij.vol.iiij.

11 Sublimita vt per Abb.in d.c.in nostra,de testi.vbi limitat gl. in d.c.clerici.& ꝑ Petr.Girard.in sing.xj.ẽt si negãtes sint laici, & affirmantes clerici,vt per Ias.in Rubr.de iureiur.Calca. in consi. lxiiij.Fel.in c.cum.P.de accus.& idem in consl. 50.numero 28.

Contrarium Bal.in c.j.quib.mod.feud.amit. Dec. in l.vt vim. ff.de iust.& iure.

12 Quartò limita in affirmatiua,quæ esset plenè ꝓbata,secus si affirmatiua nõ esset plenè ꝓbata.ita declarat Pet.de Anch.in ca. ad nostrã.de ꝓbat.refert,& sequitur Alex.in apostill.in d.l.hęredes palàm.ff.de testam.Iason in consl.lxxxj.volumine iij.

13 Quintò limita,ꝗa nõ magis creditur vni testi affirmanti , q̃ duobus negantibus,imò totũ cõtrarium,quia duobus negantibus magis est credendum.Sal.in l.ij.C.de rescin.vendit.

14 Sextò limita,qñ testes negantes deponerent per eandẽ causam scientiæ,per quã deponunt affirmantes,vt ꝗa deponunt tãquã artis periti,ꝗa tũc nõ magis affirmantibus,q̃ negantibꝰ creditur.Bar.ī l.diem ꝓferre. §.si plures.ff.de arbitr. in l.hæredes palàm.ff.de testa.Soc.in reg.ccccxxvj.in iij.fal.Fel.in c.in nostra.de test.Corset.in singul.in verbo,testibus.in nono sing.

15 Secũdò principaliter infertur,ꝓut dicit Inn. in c.super hoc. de renũc.ꝙ magis creditur duobus affirmatibus de metu,quàm aliis asserentibus de libera volũtate, licet pluribus. & istud dictũ sequit̃ Abb.in c.j.de his quæ vi metꝰ ve causa. Rom. in Rubr.de arbitr.Bald.in ꝓs.schismatis,posito ante tit.C.si qs aliquẽ test.ꝓhib.& idẽ Bald.in l.obseruare.§.ꝓficisci.in xiij.q.ff.de offi. ꝓcon sul.& leg.Ang.in l.j.ff.ꝙ met.cau.in l.si qs ad se fundũ. C. ad leg. Iul.de vi pub.Alex.in ꝓs.clvj.vol.v.Barbat.in ꝓs.liiij.vol.j.& in ꝓs. lx.vo.j.& in ꝓs.lxxj.vol.ij.& in ꝓs.xcix.volu.iij. Corset.in verbo, testis.incip.mille testes.Bouer. in singul. in verb. testis. sing. xvj. Lanfrãc.in Rubrica,de caus.possess.& ꝓpriet.Grammat. in cõsi.

51.Iaso.in §.quadrupli.Instit.de act.Zas.in ꝓs.x.volumine ij.Gozad.in ꝓs.ix.& qd̃ ꝑualeat ꝓbatio metꝰ,Hip.in sing.cccxxv.Fel.in c.in nostra.de test.Lofred.consl.xvij.Paris.ꝓs.liiij.volu.iiij. & cõsi. lx.& cõsi.cxxxix.volumine iiij.Grat.consi.xxxviij.volumine ij.& consilio xliij.eodem volumine.Grammat.decis.ciiij. nume. 60. Boer.decis.clx.Grammat.consilio ciuil.xcj.

Cõtrariũ sentit Ang.in l.non est verisimile.ff.quod met.caus. vbi postea distinguit,& ꝑriũ tenuit.Signoro.Homod. in consili. lxxv.in fine.Dec.in ca.fin.de appellat. Aretin. in capit. in nostra. in fine de test.Alciat.de ꝑsumpt.in iij.regula.in vij.præsumpt.

16 Posset fortasse ꝓ cõcordia sic dici,aut sunt ꝓbati actus ex qbꝰ metꝰ potuit verisimiliter inferri,& tũc magis credat̃ testibus

deponẽtibus de metu,q̃ de libera voluntate,& hoc videt̃ voluiſ
ſe Baldus in l.ſi qs in hoc genus.C.de epiſcop.& cler.& in l.fi.C.
de hæred.inſtit.in fi.Barbat.in c.j.de his quæ vi metúſue cauſ.

Tenendo primã opinionem , quæ videtur eſſe * communis,

17 Primò limita,qñ teſtes,q probarent liberam voluntatẽ , ex
aliqua præſumptione iuuarentur, quæ eſſet efficaciter probata.
Ang.in l.non eſt veriſimile.ff.qđ met.cauſa.Iaſ.in l.interpoſitas.
C.de tranſact.Dec.in c.fi.de appellat.Barb.in cõſi. lx.volu.ij. Iaſ.
in conſi.ccxxvij.volumi.ij.

18 Secundò limita,niſi ꝓbãtes liberã voluntatẽ,allegarent ali-
quas circunſtantias,ex qbus deprehendi poſſet actũ fuiſſe liberę
voluntatis,& nõ per metũ,ita declarat Ant.de Butrio in d. c. ſu-
per hoc.refert.& ſequitur Cæpolla in conſi.ciuil.ij.

19 Tertiò infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus
aliquẽ ſanæ mentis,q̃ ꝓbantibus aliquẽ furioſum. Cor. in cõſi.
cclxvij.volumine iiij.Iaſ.in ꝯſi.ij.volumine j.Dec.in cõſ.ccccxlv-
iij.Pariſ.ꝯſ.lxxxviij.volu.iij.Maria.iun.cõſ.clxxviij.volu.ij. Ruin.
in cõſ.lxvij. volu.j.Gram.deciſ.lxxiij.num.21.& ſeq.Boër.deciſ.
xxiij.numer.93.& deciſ.100.Sed Felin.in capitu.in noſtra.tenet
iſto caſu nõ magis credi teſtibus affirmantibus,q̃ negantibus.

20 Limita niſi vicini atteſtarentur de furore, per veras cauſas
ſignificantes furorem,vt per Alex.in conſi.x.vol.vj.

21 Quartò infertur,vt magis credatur deponentibus pro non
delicto,quàm probantibus delictũ,Cæpolla in conſilio ciuil.lx.
& in conſilio crimin.primo.

Et propterea magis creditur dicentibus homicidium com-
miſſum caſualiter,& nõ appenſatè.Baldus in capitulo,in noſtra.
de teſtibus.& ibi Felin.

22 Quintò infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus
pro vita puellæ exeuntis ex aluo materna, quàm probantibus
mortem,Cępolla in conſilio ciuil. 50.

Contrarium ſentit Felin.in capitulo,in noſtra.de teſtibus.

23 Sextò infertur vt magis credatur teſtibus deponentibus ſm
ius cõmune,q̃ deponentibus contra.Aretinus in conſ.44. & ibi
Abb.in c.auditis.de præſcription.& ibi Felin.Venafr.in cõſi.25.
& in cõſil. 52.& in cõſi.quinquageſimo.Calca.in cõſi.lxiiij. Feli.
in capi.in noſtra.de teſt.Gozad.in cõſil.79.Ruin.cõſ.cxcij.volu-
mine ſecundo,& cõſi.35.volumine quarto,& cõſi.duodecimo,
volumin.quinto.Boer.deciſ.vigeſimatertia,numero 95.Iaſo.in
cõſil.clxiij.volumine ſecundo.idem Iaſo.in cõſi. 13. volumine
tertio,& in cõſi.cxxxvij.volumine iiij.Cæpolla in cõſi.ciuil. lx.
Imola in capi.in noſtra,de teſt.Pet.de Anch. in cõſilio cclxxxiij.
Baldus in l.ob carmen.de teſt.in addit.Petr.de Anch.in ꝯſi.cciiij.
in fi.Corſet.in ſing.in verbo,teſtes.in vij.ſing.Baldus in l. ob car
men.ff.de teſt.Cæpolla in conſilio crimina.Abb.in capitul. licet
cauſam.de probat.Fel.ibi,Rom.in Rubr.de arbitr.Pariſ.conſilio
lxxxviij.volum.iij.

24 Septimò infertur, vt magis credatur deponentibus aliquẽ
bonum,quàm aliter deponentibus.Felin. in c.fin. de præſumpt.
Aimo in conſilio vj.in conſilio viij. in conſilio lxxv. in conſilio
cxlv.in conſil.clj.Grat.in conſi.vj.volum.ij.

25 Octauò infert̃,vt magis credat̃ paucioribus teſtibus probã-
tibus bonã famã alicuius,q̃ pluribus probantibus malam. Card.
ſuper gl.fin.in c.cùm in tua.de ſponſ.ſi modò nõ multùm exce-
dant in nume. ꝓbantes malã.& iſtud dictũ ſequitur Corn. in ꝯſi.
cclxxvj.volu.iiij.Abb.in c.cum oporteat.in fine,de accuſat. Pet.
de Anch.in cõſ.clxxxix.Fel.in c.cũ cõtingat.de reſcrip.Soc.ĩ ꝯſi.
liiij.vol.iij.Hip.in l.de minore.§.plurimum. de quæſt.vbi limitat.
Alex.in conſi.cl.volu.v.Venaf.in conſi.vij.Mant.conſi.lxvij.

Et nota qa qñ ſunt duæ famæ ꝯ̃riæ,attenditur poſterior. Bart.
in l.is poteſt.num.20.ff.de acquir.hæred.Fel.in d.c.cũ oporteat.

Contrariũ colligit̃ ex not.Archid.in c.omnibus.ij.q.iiij. Sali.
in l.ea quidẽ,in xj.q.C.de accuſ.Fel.in ca.in noſtra.de teſti.in fin.

26 Nonò infertur,vt magis credat̃ duobus teſtibus ꝓbantibus
cõtinentiã inſtrumẽti,quàm pluribus ꝯ̃rium deponentibus.Ni-
col.de Mattat.quẽ refert,& ſequitur Ant.de Butr.in ca.cum Io.
Eremita,de fide inſtr.Alex.in conſi.lxxiij.volu.j.Abb.in d.c.cùm
Io.Imola.& Felin.in iiij.declarat.

Primò declara,vt cõcluſio ꝓcedat qñ teſtes deponentes pro
inſtrumento,eſſent numero ſufficientes, vt puta ſi in teſtamẽto
eſſent ſeptẽ,aliàs ſecꝰ,ſi in principio non probaret̃ inſtrumentũ,
Soc.in conſi.xxviij.num. 1.volum.iij.Imol.in l. j.§. ſi quis neget.
ff.quem ad.teſt.aperian.Soc.in conſi.xcij.volum.iij.

27 Secundò declara vt procedat hæc cõcluſio quo ad euitan-
dam falſitatem,non autem ad hoc vt inſtrumentũ probet.Soci.
in conſilio xxviij.num.2.volum.iij.

28 Decimò infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus
veriſimilia,q̃ nõ deponentibus veriſimilia.iiij.q.iij.ca.teſtes.l.ob
carmen.§.ſi teſtes.ff.de teſt.ca.licet cauſam.verſicu.ex pręmiſsis.
de ꝓbat.glo.Io.And.& Abb.in c.in noſtra.de teſt.& ibi Imola.&
Fel.dũ dicit p̃ferri ꝓbantes aptiora etiam factis.Innoc.in c.audi-
tis,de p̃ſcrip.Pet.de Anch.in c.j.de præſ.ĩ vj.Ro.in Rubr.de arbi-
tris.Spec.in ti.de teſt.§.poſtquã.ver.qđ ſi plures.Fel. in c. propo-
ſuiſti.de probat.Ant.de Butr.in c.qđ per nonale.de verb. ſignifi.
Rom.in l.j.§.fi.de verb.oblig.Fel.in cap. auditis.ver.inquantum
poſtea.de præſcript.Abb.in c.cùm oporteat.ĩ fine,de accuſ. vbi
plus addit,etiã ꝙ alia probatio præualeat, & in numero aliquã-
tulũ excedat.Ant.de Butr.in c.licet.ver.cęteris paribus.de ꝓbat.
Rebuff.in cõcorda.Aimo cõſ.vj.& Rui in cõſ.lxvij. vol.j. & cõſ.
lxxj.vol.ij.& cõſ.xxxv.volu.iiij.& cõſ.xcij.vol. iiij. & conſ. cxxx.
vol.iiij.& cõſ.xij.vol.v.& conſ.lj. vol.v.Corſet.in ſing.in verbo,
teſtis.in viij.ſing.eſt bona gl.in c.fi.de offi.Archid.Bal.in l.ob car
men.in apoſtill.de teſtib.Cæpolla in conſ.crimina.j.Abb.in cap.
licet cauſam.de probat.Alex.in conſ. xc.vol.iiij.& in conſ.clxxj.
vo.v.Venaf.in conſ.ix.& conſ.xxv.

29 Et dicuntur veriſimiliora deponere,q deponunt magis cõ-
formia ad ius commune.Pariſ.conſ.lxvij.vol.iij.& conſ.lxxxviij.
vol.iij.Dec.in c.licet cauſam.nu.9.de probation.

30 Primò amplia,etiã ſi ꝓbationes,q̃ ſunt ꝯ̃ veriſimile,excedãt
aliquantulũ in numero ꝓbationes ꝓ veriſimili.Ab.in d.ca.cum
oporteat.de accuſat.in fi.Corn.in ꝯſ.cxxiij.volu.iiij.Iaſ. in conſ.
xiij.vol.iij.Alex.in ꝯſ.xcix.vol.v.Hipp.in ſing.cccxliij.hoc etiam
tenet Pariſ.cõſ.cvij.vol.j.Grat.in conſ.xiij.Ruin.conſ.lxvij.vol.j.

Cõtrarium ſentit Bar.in l.de minore.§.tormẽta.ff.de q̃ſti.ver.
quid ergo ſi eſt probata fama.Hippo.in d.§.tormenta.

Sed prima opinio eſt tenenda,vt ꝑ Alex.ĩ ꝯſ.xxvij.vol.ij. Dec.
in ca.licet cãm.de ꝓbat.Sed potes cõcordare opi.hoc modo.qa
aut veriſimilitudo eſt ꝓxima & immediata ad rẽ,de qua agitur,
& tũc ꝓcedit prima opinio,aut nõ eſt ita ꝓxima,& procedit ſe-
cũda opinio Barto.ita Deci.ĩ d.c.licet cauſam,nu.9.de probatio.

31 Secundò amplia,etiã ſi teſtes probãtes veriſimiliora eſſent
pro actore,& ꝯ̃rij pro reo,præferentur teſtes actoris.Fel.in c.au-
ditis.de præſ.& in c.in noſtra.de teſt.Curt.iun.in conſ.xvij.Felin.
in c.propoſuiſti.de ꝓbat.Ruin.conſi.lxvij.vol.j.

32 Tertiò amplia,ẽt ſi teſtes eſſent minus digni.Aimo ꝯſ. lxxv.

33 Quartò amplia,etiam ſi teſtes deponentes veriſimiliora ꝓ-
bent negatiuam.Maria.iun.in cõſ.clxxxiij.volumine ij.

34 XI.infert̃,vt magis credat̃ dignioribꝰ teſtibꝰ,q̃ nõ ita dignis,
tex.eſt in c.ĩ noſtra.& ibi gl.Hoſt.Abb.Imola,& Fel.de teſt.gloſſ.
in l.ob carmẽ.§.ſi teſtes.ff.eo.tit.Hippol.in cõſ.lj.nu.22.Venaf.in
ꝯſ.xxv.& in ꝯſ.lij.Gozad.in ꝯſ.xiij.Salic.ĩ d.l.ob carmẽ.§.ſi teſtes.
ff.de teſt.Alex.in cõſ.cxxxvj.vol.vj.Bal.in c.ſuper hoc. de renũc.
Rebuf.in concord.Corſet.in ſing.in verbo,teſtis.in v.ſing.

35 Et propterea creditur magis nobilibus , q̃ nõ ita nobilibus.
Aimo in conſ.vj.Ruin.conſilio xxxv.vol.iiij.& conſ.clviij.volu.
v.Tiraquel.de nobilit.c.xx.nu.35.& ſeq.

Contrarium glo.in c.ego ſolis conditio.ix.diſtinct.Soc. in ꝯſ.
cv.volumine iij.

36 Et nota,nã in hoc caſu dicit Bal.in c.cauſam.in fine,de pro.
bat.quòd nobilitas non præualet bonis moribus,ſed è contra.

37 Amplia,etiam ſi teſtes digniores eſſent numero inferiores.
Hoſt.& ibi Imola in d.ca.in noſtra.& Alex.in conſ.xxvij.volum.
ij.& in conſ.xcix.vol.v.Venafr.in conſ.viij.Pariſ.conſ.xj.volum.
j.Feli.in conſilio 50.numero 29.

38 Primò infertur,ꝙ præualeat teſtimoniũ virorũ,teſtimonio
mulierũ.Bal.in l.fi.ff.de fide inſtrument.Rom.in repetit.rubr.de
iure iur.Alex.in conſ.ccxxxvj.vol.vj.Feli.in d.c.in noſtra.de teſt.
Corſe.in ſingul.in verb.teſtis.in ſing.vj.Abb.in c.forꝰ.de verb.ſi
gnif.Felin.in ca,qñ,in fi.de teſt.Spec.in tit.de teſte.§.poſtquàm.
verſ.porro.Petr.Gerard.in ſing.xj.Fel.in c.qñ.de teſt.Gram.cõſ.
ciui.xxx.vbi declarat.

39 Secundò ĩfert̃,ꝙ magis creditur duobus teſtib.tabellionib.
q̃ aliis q nõ ſunt tabelliones.gl.in §.ſi verò abſint.in gl.in verbo,
tabulariis.in auth.de hæred.& Falci.refert & ſequit̃.Rom.ĩ repe.
rub.de iureiur.& in ſing.ccclxvij,Bal.in auth. ſed cũ teſtator. C.
ad l.Fal.Corſet.ĩ ſing.ĩ verbo, teſtis.in v.ſin.Fel.in d. c. in noſtra.
de teſt.Soc.in cõſ.cv.vol.iij.Fel.in ca.qñ ꝯ̃.de probat.Guido Pa-
pæ in ſingul.dccxij.Gozadi.in cõſ.xiij.Grammat.deciſ.lx.nu. 10.

40 Tertiò infert̃ qđ valet tãtùm depoſitio quatuor clericorũ,
quãtũ ſex laicorũ,glo.in c.monachus,lxxvij.diſt.ſequit̃ Felin.in
d.c.in noſtra.Afflict.ſup conſtitu.Pariſ.in conſil.lxxxviij.vol.iij.

41 Primò limita principalẽ cõcluſionem, niſi teſtes digniores
eſſent ꝓ actore,& minus digni ꝓ reo,qa minus digni pro reo p̃-
ferẽtur.ꝑ glo.in d.c.clerici.lxxxj.diſt.de qua dictũ eſt ſupra.Abb.
nota.in c.ad noſtrã,de proba.Hippol.in ꝯſ.lj. num.42.& in rubr.
de fideiuſſor.in l.vnius.§.in ea cauſa.de quæſti.Venaf.ĩ ꝯſ.lij.Fel.
in c.ex literis.de teſt.& in c.in noſtra.eo.titu.Bertran.in conſilio
clxxxix.volumine.j.Fel.in c.cùm P.de accuſ.Pariſ.conſ. lxxxviij.
volumine iij.Grat.conſilio vj.volumine ij. Barbat.conſilio lxx-
vij.vol.iiij.Ruin.conſil.clviij.vbi declarat.volum.v.

Secundò

42 Secundò limita,ꝙ præualet teſtimoniũ mulierũ teſtimonio
virorũ,vbi teſtes fœminæ ſunt ꝓ reo.Hip.in cõſi. lxiij.nu. 45. &
ſeq.poſt Belenz.in apoſtil.ad Abb.in c.forus.de ver.ſig. & Hipp.
in conſil.ij.nu.21.& in conſ.lj.nu.42.Fel.in c.qñ.in vlt.verb. de
teſt.Pet.Ger.in ſing.xj.Gram.in conſi.xlv.

43 Tertiò limita,niſi minus digni ꝓbarent veriſimiliora.Aimo
in conſili.lxxv.vel iuris præſumptione eſſent melius informati.
Grat.conſ.lxxxj.vol.ij.& conſi.lxxxij.in fi.vol.ij.

44 XII.Infertur,vt magis credat̃ teſtibus deponentibus in fauo
rẽ rei,q̃ deponentibus in fauorẽ actoris.glo.in d.c.in noſtra.Bal.
in l.qui accuſare.C.de eden.Alex.in ꝯſ.cxxxvj.vol.ij.Ro.in cõſi.
clvj.Spe.in tit.de teſt.§.poſtq̃.ver.porrò.Rom.in ꝯſi.xxiiij. Hipp.
in ꝯſi.xxviij.& in cõſi.lxvj.nũ.44.Abb.in c.ex literis.de probat.&
in ca.cũ P.de accuſ.Hip.in l.vnius.in §.in ea cauſa. ff. de quæſtio.
Alex.in conſ.clxix.vol.v.Vena.in conſi.lij.Fel.in ca. ex literis. de
proba.& in c.auditis.de præſcri.Aimo conſi.vj.& conſi.viij.

45 Et propterea ſi eſt probata bona fama,& mala,præualet bo-
na fauore rei.Fel.in c.cùm contingat.de reſcrip.

46 Primò Amplia,etiam ſi teſtes actoris eſſent digniores,vt ſu-
prà proximè dictum eſt.

47 Secundò Amplia, etiã ſi teſtes actoris excederent aliquan-
tulum in numero.Abb.in c.ex literis.de probat. & ibi Fel.& in c.
cùm P. Manconella.de accuſ.Curt.Iun.conſi.clxv.

48 Primò limita, niſi teſtes actoris deponerent veriſimiliora.
Fel.in c.auditis.de præſcrip.

49 Secundò limita,niſi aliqui periti dicerent vulnꝰ eſſe morta-
le,alij verò vulnus nõ eſſe mortale:qa præualet dictũ illorũ, qui
deponunt contra percuſſorem.Boër.deciſ.cccxxiij.nu.24.

50 XIII.Infertur,vt magis credatur pluribus teſtibꝰ,q̃ paucio-
ribus.l.ob carmẽ.§.ſi teſtes,& ibi gl.ff.de teſt.& gl. in c.in noſtra.
de teſt.eſt tex.in c.licet cauſam.ver.ex præmiſſis.de probat.gl.in
ca.ſi teſtes.iiij.q.iij.in gl.magna.Alex.in conſili.lxiiij.vol.ij.& no.
Abb.in d.c.licet cauſam.& ibi Imola.& Abb.in c. in noſtra.& ibi
Imola.Soci.in conſil.cv.vol.iij.Venaf.in conſi.xxv.Ruin.conſil.
lxxj.volu.ij.Grammat.conſilio ciuil.cxl.

51 Primò limita,in teſtibus negantibus,qa plures numero ſuc-
cumbunt paucioribus affirmantibus,vt dictum eſt ſuprà. Ruin.
conſi.xxxv.volu.iiij.

52 Secundò limita,in teſtibus probantibus bonam famam,qui
præualent pluribus probantibus malam vt dictum eſt ſuprà.

53 Tertiò limita,in teſtibus paucioribus probantibus metum,
vt dictum eſt ſuprà.

54 Quartò limita, in teſtibus paucioribus deponentibus pro
inſtrumento,qui præualent pluribus probantibus contra inſtru
mentum,vt dictum eſt ſuprà.

55 Quintò limita,in teſtibus deponentibus veriſimiliora, quia
pauciores præualent pluribus non veriſimiliora deponentibus,
vt dictum eſt ſuprà.

56 Sextò limita,in teſtibus dignioribus,qui licèt pauciores prę
ualent pluribus non ita dignis,vt dictum eſt ſuprà.

57 Septimò limita,in teſtibus rei,qui licet aliquantulum nume
ro ſint inferiores,præualent teſtibus actoris,vt dictum eſt ſuprà.

58 Octauò limita,niſi maior numerus poſſet compati cũ mino
re,ita quòd non viderentur de directo probationes adinuicẽ ad
uerſari, vt no.Alex.in conſi.lxiiij.vol.ij.

59 XIIII.Infertur,vt magis credatur teſtibus, qui deponunt cũ
cauſæ redditione,q̃ aliis,qui de cauſa ſcientiæ nõ deponunt.Iac.
But.in q.per eũ diſputata,incip.Quæſtio talis eſt.refert & ſequi-
tur Bal.ĩ l.preſbyteri.C.de epi.& cler.Rom.in repe.rub.de arbitr.
& in rubr.de ope.noui nunc.Fel.in c.in noſtra.de teſt. Corſet in
ſing.in verbo,teſtis.in iiij.ſing.Soc.in conſi.xcij. vol.iij. Fel.in c.
cùm cauſam.de teſtib.Rebuff.in concord.Ruin.qui ampliat,ꝯſi.
cxlv.volu.v.Boer.deciſ.ccc.numero 24.

60 Et ꝓpterea dicit Pariſ.conſi.cvij.vol.j.ꝙ magis creditur teſti
bus allegantibus bonã rationẽ,q̃ aliis nõ ita bonã allegantibus,
etiam ſi eſſent numero plures.Grammat.conſi.ciuil.xxx.

61 XV.Infertur,vt magis credatur teſtibꝰ clericis,q̃ laicis.Abb.
per illũ tex.in c.in noſtra.de ꝓcu.Corſ.in ſingu. in verbo, teſtis.
in iiij.ſing.Soc.in conſi.xxviij.vol.iij.Gozad.in conſi.xiij.

62 Primò limita,niſi teſtes laici ſint pro reo ,ꝑ gl.in d.c. clerici.
lxxxj.diſtin.de qua ſuprà dictum eſt.

63 Secundò limita,ſi teſtes clerici deponerẽt pro monaſterio,
vel eccleſia ſua,Rui.conſi.cxxxvij.vol.v.

64 XVI.Infertur,vt magis credatur teſtibus , qui iuris præſum-
ptione poſſent eſſe melius informati.c.quoties.de teſtib. gl.in c.
fi.de of.Arch.Alex.in conſi.x.volu.vj.Feli.in c.in noſtra.de teſti.
Bald.in c.j.§.ſi tres.de pac.tenen.

65 Et propterea vicini in probanda poſſeſſione præferuntur.
Feli.in d.c.in noſtra.de teſtib.

66 Et cõiuncti,& vicini in probãdo ea,quę ſunt facta per ꝯiun-
ctos,vel vicinos debent præferri.Gozad.in cõſi.xiij. Alex.in ꝯſi.
lxxxvj. vol.ij.& in conſ.pen.vol.j.Bal.in l.ij.ver.& ſcias ꝙ æſtima-
tio.C.de reſcin.vend.Purpu.in l.j.ff.ſi cer.pet.

67 XVII.Infertur, vt magis credatur teſtimonio virginũ, q̃ vi-
duarum.Bal.in c.pen.de proba.Fel.in d.c.in noſtra.de teſt.& in c.
cauſam.de probat.

66 XVIII.Infertur,vt magis credatur teſtimonio ſenũ, q̃ iunio-
rũ.gl.iij.ĩ l.cùm qđ.ff.ſi cer.pe.quã ſequitur ibi Bar.& Ang.Paul.
de Ca.Alex.Iaſ.Fel.in ca.in noſtra. de teſt.Roma.in l.ſi verò.§.de
viro.xxiij.fal.ff.ſol.mat.Afflict.in prælud.conſtit.regni.q.xxvj.

69 Primò limita,niſi iuniores ſint digniores.ita limitat Gul.de
Cuneo,in d.l.cùm quid,& ſequitur ibi Pau.de Ca. & Alex. ibi.ff.
ſi certum pet.

Itẽ limita pluribus aliis modis , vt per Tiraq.in p̃fat.primog.
nu. 144.& pluribus ſeq.ad quem nunc me remitto.

70 XIX.Infert̃,vt magis credat̃ teſtib.vniuerſaliter deponenti-
bꝰ,q̃ deponẽtibꝰ ĩdefinitè,vt ꝑ Abb.& alios ĩ c.auditis. de teſtib.

Et ratio eſt,quia indefinita in teſte non concludit vniuerſali
ter,vt ibi per Abb.& per alios, de quibus per Iaſ.in l.non hoc.C.
vnde cog.Fel.in d.c.auditis.de præſcrip.

71 XX.Infertur , vt magis credatur teſtibus deponentibus de
facto proprio,quàm non de ponentibus de facto proprio.Soci.
in cõſi.xxviij.vol.iij.Aimo in conſi.xcix.

72 XXI.Infertur,vt magis credatur deponentibus in ſpecie , q̃
in genere,vt per Soc.in ꝯſ.liiij.vol.iiij.Hipp.in l.de minore.§.plu
rimũ.ff.de q̃ſt.Alex.in ꝯſ.cl.volu.v.Venafr.in ꝯſ.vij.Pariſ. conſil.
lxxiiij.vol.j.& cõſ.lxxxviij.vol.iij.Aimo in cõſ.xciiij.Maria. Iun.
ꝯſ.lxxxviij.vol.ij.Rui.cõſ.xiij.vol.iiij.Grammat. ꝯſi.ciuil. cxl. etiã
ſi eſſent plures deponentes in genere.Gozadi.in conſi.xiij.

73 XXII.Infertur,vt magis credatut teſtibus , qui non ſunt de
vniuerſitatę,q̃ teſtibus vniuerſitatis.Hippo.in l.j.§.ſeruus muni-
cipum.ff.de quæſt.Fel.in c.inſuper.de teſt.qui declarat.

74 XXIII. Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus
plus valere, quàm teſtibus deponentibus tantùm valere. Alex.
in conſi.xlvj.volu.iij.

75 XXIIII.Infertur,vt magis credatur confeſſioni principalis,
quàm mille teſtibus contrarium aſſerẽtibus.Inn. in c.cùm con-
tingat.de offic.deleg.Bar.& Doct.in l.ij.§.creditũ.ff.ſi cer.pe.Ve-
nafr.in conſi.xvj.& conſi.xxxiij.& conſi.xlv.

76 XXV.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus de
potentia ad copulam,quàm de impotentia , vt per Fel. in c.licet
cauſam.de proba.poſt Inno.in c.j.de frigid.& malef.

77 Et generaliter magis creditur deponentibus ſecundũ præ-
ſumptionem naturæ, quàm deponentibus contrarium. Ruin.
conſilio lxvij.volu.j.

78 XXVI.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus,&
allegantibus meliorem rationẽ cauſæ ſcientiæ.Ripa in c.ſi quã-
do.de reſcrip.

79 XXVII.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus ꝓ
cauſa fauorabili,ꝓ qua aliàs ſentẽtia ferri debet in dubio, q̃ aliis
deponentibus ꝯ̃ talẽ cauſam.Fel.in c.in noſtra.de teſt.Rui.conſi.
cxxx.vol.iiij.vbi magis creditur deponentibus pro matrimonio.

80 XXVIII.Infertur,vt magis credatur duobꝰ Cardinalibus iu-
ratis,quàm pluribus aliis.Fel.in c.ſicut,in fine,de ſent.excom.

81 XXIX.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus de
antiquiori poſſeſſione.Pariſ.conſi.cvij.vol.j.

82 XXX.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus de
poſſeſſione titulata.Pariſ.conſi.cvij.vol.j.

83 XXXI.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus ꝓ
inſtrumento,quàm deponentibus contra inſtrumentum. Pariſ.
conſi.lxxxviij.vol.iij.& ſuprà dictum eſt.

84 XXXII.Infertur, vt magis credatur teſtibus deponentibus,
ꝙ aſſiſtens homicidio aſtiterit animo non dãdi auxilium, quàm
teſtibus dicentibus contrarium.Pariſ.cõſ.clij.vol.iiij.

85 XXXIII.Infertur vt magis credat̃ Doctori examinanti q̃ſtio
nem quàm perfunctoriè loquenti.Pariſ.conſi.xcj.vol.iij.Maria.
Iun.conſi.j.& conſi.cxix.vol.j.Grat.in conſi.xx.& in cõſi.lv. vol.
j.Cagn.in l.nemo poteſt.nu. 8.ff.de reg.iur.Alci. de præſump. in
j.reg.in j.præſump.vbi declarat.

86 XXXIIII.Infertur,vt magis credatur Doctori tenenti vnam
opi.in tractatibus,vel conſiliis , quàm in lecturis , vt per Pariſ.in
conſi.xcj.volu.iij.Maria.Iun.conſi.xxiij.vol.j.Sylua nup. Cag.in
l.nemo poteſt.numer.8.de reg.iur.

Contrarium Barba.in c.j.de conſti.Maria.Iun.conſi.lvj.vol. j.
Pari.in conſi.cx.vol.j.Maria.Iun.conſi. clxviij. volu. ij. Aimo de
antiq.temp.nu. 56.in j.parte.

87 XXXV.Infertur,vt magis credat̃ carcerato,qñ agit̃ de graui
periculo ſuo,quã officialibus,q ipſum captiuarunt.Mant.ꝯſi.lx.

88 XXXVI.Infertur,vt magis credatur teſtibus deponentibus
contra ſe,quàm deponentibus pro ſe.Aimo conſi.vj.

89 XXXVII.Infertur, vt magis credat̃ iis, q̃bus aliqua præsumptio assistit, quàm illis, quibus nulla præsumptio. Aimo cõsi. vj.
90 XXXVIII.Infertur, vt magis credat̃ vni testi pro instrmẽto, quàm duobus q̃ instrumentũ. Imola in c.cùm Io. Eremita. de fide instru. Aimo cõs.lvj.num. 15.vbi hoc sentire videtur, qñ non essent testes instrumẽtarij, sed sec' dicit ĩ testib' instrumentariis.
91 XXXIX. Inferẽ, vt magis standũ sit cõsiliis alicuius collegij Doct. quàm cõsiliis singularis Doctoris, vt per Dec. in cõsi. cccc.
92 XL.Infertur, vt magis standum sit Doctori tenenti aliquam opinionem in lecturis vel consiliis, quàm in apostil. & additionibus, q̃a additiones illę nõ tendunt ad determinandũ, sed solùm ad rememorandum. Ruin. consi. lxxxiij. vol. j.
93 XLI.Infertur, vt magis credatur testibus nõ existentibus de vniuersitate, quàm de vniuersitate, siue sit vniuersitas profana, siue ecclesiastica. Ruin. cõs. cxxxvij. vol. v. Gram. q̃si. ciuil. lxxvij.
94 XLII.Infertur, vt magis credatur testibus deponentibus, & probantibus à quibus fama ortũ habuerit, quàm testibus probãtibus famã, & non deponentibus à quibus fama ortũ habuerit. Ruin. consi. cxlv. volu. v.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Testis inhabilitas suppletur habilitate alterius.

1 DIcũt* cõmuniter Doct. q̃ ĩhabilitas vni' testis suplet̃ ex habilitate alterius, ita Bal. in l. si q̃s ex argẽtariis. §. cogentur. in prin. ff. de eden. & idẽ Bal. in l. j. ver. interdũ approbat. C. de testa. Sali. in l. in bonę fidei. vers. itẽ est sciẽdũ. C. de rebus cred. Roma. in consi. ccxc. Alex. in cõs. lvj. ver. ij. põt responderi. vol. ij. Roma. in consi. ccccl xxxvj. Ias. in authen. si verò. C. de iudic. Pau. de Cast. ĩ q̃s. cxxvj. in fi. inci. nõ sequendo ordinẽ. volu. ij. Alex. in q̃s. xxiiij. vers. ij. respondeo. vol. ij. Barba. in c. testimoniũ. in repe. de testi. Hippo. in rub. de fidęiussor. & in l. de minore. §. tormenta. de q̃st. ĩ prin. Iaso. in l. j. in ij. lectu. C. de summa Trinita. & in j. lect. Soci. in cõsi. cxxx. Chassa. in cõsi. xvj. & in q̃s. xxxvj. Trigon. in sing. lxxix. Alexan. in d. §. cogentur. licet dicat q̃ ista regula nõ ꝓbatur ĩ illo tex. idẽ sentit Cor. in cõsi. lv. vol. iiij. & Ias. in d. §. cogentur. ita residet in sua distinct. Fel. in c. j. ver. & dicit Bal. de præscri. & in cap. nobis. in j. not. de simo. Ias. in l. si emãcipati. vers. si etiã videmus. C. de colla. Iaco. de San. Georg. in d. §. cogentur. Bertran. in q̃s. ccxij. vol. j. & in cõs. xlij. vol. ij. Soci. in cõsi. ccxxviij. & in cõs. cxciiij. Fel. in c. nobis. de simo. Paris. in cõs. cxx. vol. j. Maria. Iun. in q̃s. cxlvj. vol. j. & consi. xxxj. vol. ij. & consi. lxj. eodem vol. Rui. consi. lxvij. vol. j. & consi. xcij. eodẽ vol. & consi. xxxiij. vol. iiij. & cõsili. xcii. vol. iiij. & cõsilio cxxviij. volu. iiij. glo. consuetu. Biturig.
2 Et ex hoc infert Bal. q̃ frater admittitur ꝓ fratre, qñ habet q̃testem non consanguineum, vt per Bal. consi. x. volu. iiij. & oẽs istæ authoritates superius allegatæ loquuntur, vbi vnus tantùm cõcurrit cũ inhabili, quod Alex. videtur improbare in q̃si. cxxxj. vol. vj. & in consi. cxxxvij. vol. vj.

Sed qñ plures concurrunt, (quo casu dictũ esset minus dubitabile) loquitur Ang. in d. §. cogentur. & in consi. j. Pau. de Ca. in consi. cccj. vol. j. & in cõsi. cxxvj. in fine, vol. ij. Iaso. in d. auth. si verò. Chassa in cõsi. xvj. Fel. in c. causam quæ. de offi. deleg. Alex. in consi. lvj. volu. ij. Socin. in consi. cxlix. Barba. in consi. iij. volumi. iij. Fel. in ca. nobis. de simon.

Fulg. verò in l. j. C. de test. intelligebat qñ alij testes sufficiebãt sine inhabili, quod est q̃ mentẽ Doct. vt per Alex. in d. §. cogent. q̃a non esset in cõsideratione persona inhabilis, tanquã recipiat aliquod supplementum ab habili, postquam etiam sine illo erat sufficiens probatio. Casus tamen iste de se est verissimus, vt prosequitur Ias. in d. §. cogentur.
3 Et regula prædicta ampliatur, vt testis infamis infamia facti, cũ alio integro probet. Afflict. super Constit. aliàs sub tit. de pater. recept. numero 22.
4 Primò limita, qñ testis aliquid probat, licet diminuta sit eius fides: secus qñ nihil probaret. ita tenet Ang. in d. §. cogentur. ver vers. i. item est argu. & ponit etiã ibi Alexan. & idem Alex. in l. sæpè. Feli. de testibus. Hipp. in singu. dliiij. & in l. de minore. §. tormenta. de quæstion. Purpur. in l. j. C. de summa Trinita. Iacob. de S. Georgio in d. §. cogentur. vbi etiam Ias. Aimo in consi. ix.
5 Et ꝓpterea dicit Gual. cautela nona de test. ord. q̃ qñ testis repellitur ratione proprij commodi, eius inhabilitas nõ suppletur ex adiuncto. idem voluit Soc. in l. si quis ita. ff. de rebus dub.
6 Et testis infamis in famia iuris cum alio integro non probat. Afflict. super Constit. sub tit. de pater. recep. nu. 22.
7 Secundò limita, qñ alter testis habet præstantissimam fidem, & sic habet aliquid vltra id, qd̃ in eius persona est necessariũ, qd̃ posset supplere inhabilitatẽ cõtestis. ita sumitur ex dictis Bald. in d. §. cogentur. in prin. Aret. in ca. testimoniũ. de test. & Alex. & Ias. & Iaco. in d. §. cogẽtur. Ias. in l. j. C. de sum. Trin. in j. lect. ita limitat expresè Alex. in cõsi. xciij. vers. i. nec põt dici. volu. vj. Cor. in consi. lv. volu. iiij. & ideo Soc. in consi. cxxx. in fi. ponderat alterum testem esse sacerdotem. & Alex. in cõsi. xxiiij. ver. ij. respõdeo. volu. ij. ponderat esse Doctorem.
8 Rom. verò in consi. cccclj. exigit q̃ alter sit omni exceptione maior: & idem Curt. Iuni. in consil. cxxij. Aimo in consil. xcix. & idem exigit in consil. clxix.
9 Tertiò limita, qñ ex forma statuti duo testes requiruntur, q̃a tũc vterque debet esse ꝓbatæ vitæ, ita Bal. ĩ c. tertio loco. in fi. de probat. ita Fel. ibi in fi. Hippo. in d. §. tormenta. de quęstio.
10 Quartò limita, in causa criminali, vt dicit Dec. consi. clxiij.
11 Amplia etiam si sit ciuiliter intẽtata, Aret. in ca. veniens. el j. de testib. per illum tex.

Contrarium in causa criminali ciuiliter intentata, tenet Mileus in practica.
12 Sublimita quo ad cõdemnationẽ, non quo ad torturã, per no. per Grammat. in consi. j. Fel. in c. licet Heli. de simon.
13 Quintò limita, in causa matrimoniali, in qua etiã numerus testiũ non supplet, & idem in alia causa ciuili graui, vt infrà conclusione sequen. in limit. prima.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Testium defectus suppletur ex numero.

1 SVccessiuè in hac materia testiũ ponitur & alia regula generalis, q̃ numerus supplet defectũ testiũ, ita gl. in l. iij. §. i. in verbo, numerus. ff. de testi. & ibi Ia. Bu. expressius no. Ias. in auth. si verò. ver. tertiò facit. C. de iud. Imola in l. q testamento. in prin. ff. de testa. Ias. in l. si q̃s ex argẽtariis. §. cogẽtur. ver. tertiò facit. ff. de eden. & in l. dictãtibus. ver. ꝓ ista sol. C. de testa. Alex. in q̃si. xlvij. vol. ij. Io. And. in addit. Spe. ĩ ti. de not. crim. §. fama. in additione magna. Bar. in l. excusantur. ff. de excusa. tuto. Alex. in q̃s. v. vol. j. & in cõsi. lxxviij. vol. j. & in cõsi. ccxxij. ver. & quãtitas. vol. ij. & in cõs. ccxv. incip. visis, & discussis. vol. ij. Hipp. in rubri. de ꝓba. idẽ voluit Alex. in cõsi. cxlix. vol. v. & in cõsi. iiij. vol. vj. & in q̃si. lxvj. eo. vol. vj. & in cõs. cxxxj. eo. vol. & in cõs. lvij. vol. vij. & in consil. clxxvij. vol. vij. & in cõsi. clxxxj. vol. vij. & in cõs. cxciij. vol. vj. & in cõsi. cxxxvij. eod. vol. vj. Idẽ voluit Flori. in d. l. iij. ff. de test. Ang. ĩ cõsi. j. Dec. in cõs. clxiij. Bologn. in addit. ad Io. de Anan. in q̃si. lij. Alex. in cõsi. cxix. vol. vij. Curt senior in cõs. lvj. Hipp. §. expedita. Bertran. in cõs. ccxij. vol. j. & in q̃s. xlij. vol. ij. & in cons. ccxlvij. vol. iij. Alex. in apostil. ad Barto. in d. l. iij. in verbo, criminalis. Sal. in l. ea quidẽ. C. de accus. Soc. in q̃s. cxciiij. & in q̃s. ccxliiij. Afflict. super Constitu. Maria. Iun. in q̃s. cxlvj. Aim. de antiq. tẽp. nu. 257. Rui. cõsi. xcij. vol. iiij. & cõsi. cvj. vol. v. Gramma. consil. ciuil. 50.
2 Et propterea probatio publicæ vocis, & famæ supplet testiũ inhabilitatem, Pau. de Cast. in consi. cxxvj. in fi. vol. ij.
3 Primò amplia, vbi duo testes sufficiunt, tres coniuncti testes, vel affines, vel amici admittuntur, Grammat. consili. ciui. lxvj. & consi. cvij. in fine. Fel. consi. xxxvj. nu. 11.

Cõtrariũ ꝓbat tex. in c. licèt vniuersis. & ibi Fel. de testib. vbi dicit hoc remitti arbitrio iudicis, q̃ sunt verba Aret. ibi, q̃ ita põderat illũ tex. & postea remittit arbitrio iudicis. & idem Feli. in c. testimoniũ. eod. tit. Idẽ dicit Iac. de sancto Georg. in l. si q̃s ex argentariis. §. cogentur. de eden. Et q̃ istã ampliationẽ tenuit Ang. in cõsi. suo cxxviij. incip. in facto ꝓponitur, q̃ bella. Pe. de Anc. ĩ cõs. ccxlvj. in prin. sentit Dec. in cõsi. cxxxiij. Purp. in l. j. C. de summa Tri. Et ista limitatio q̃fundit̃ per tex. in c. in literis. de testibus.
4 Secundò Amplia, vt numerus testium suppleat, singularitatẽ testium. Cæpolla in consilio ciuili. iij. in fine, istam sentit Hippo. in consilio cix.

Contrarium Pet. de Anch. in consi. ccxlvj. in prin.
5 Primò limita, vt istud non ꝓcedat in causa criminali. vt dictũ est suprà in alia cõclusione in quarta fall. vel ĩ causa ciuili ardua, Bal. in c. ad nostrã. in prin. de ꝓbat. Ias. in auth. si verò. C. de iudic. & in l. j. in j. lect. C. de summa Tri. Hipp. in §. expedita. in practica criminali, & in cõsi. cix. & in sing. cccclxxvij. Grammat. in consi. xxvj. Purpu. in l. j. C. de summa Trini. Barba. in ca. testimoniũ. de testib. dũ refert dictũ Bal. in d. c. ad nostrã. Rui. consi. cxlix. vol. v.

Contrariũ Grammat. decis. xj. vbi etiam quòd hoc locum habet in qualibet causa graui.

6 Et

6 Et ex hoc infertur, q̃ in causa matrimoniali numerus testium non supplet, Dec. in cõsi. cxxxiij. Grammat. in consi. xxvj. Zas. in consi. iij. volu. ij.
7 Sublimita, quando concurrerent aliæ præsumptiones, & coniecturæ, vt per Dec. in consi. clxiij.
8 Secundò limita, qñ testis repelleretur, eò q̃a deponat ad propriũ cõmodũ, q̃a non suppletur ex testibus adiunctis. Soc. in l. si q̃s ita. ff. de rebus dub. Guald. caute. ix. de testam. ordi. & in omni casu, in quo testes omnino repelluntur, Aimo de antiq. tempo. nu. 257. & seq. in prima parte.
9 Tertiò limita, qñ defectus est tm̃ in persona: secus si in persona, & dicto, Ruin. consi. cxlix. vol. v.
10 Ex præmissis infertur, qd si dictũ testis nõ sit debile propter inhabilitatẽ testis, sed alia ratione, vt q̃a nõ plenè cõcludit dictũ suum, & eo casu an possit recipere supplementum ex dictis aliorum testiũ: & quidẽ Bar. tenet q̃ sic. in l. admonendi. ver. quid si testis deficiat. ff. de iureiuran. Ant. de Bu. in c. fi. ver. si est defectus. de testibus cogen. Alex. in l. admonendi. versic. quærit iuxta hæc Bar. & ibi etiã Ias. in repe. vbi etiã Purp. dicit* cõem opi. licèt ipse dubitet in mutuo. Alex. in cõsi. lxix. vol. ij. hoc etiam in aliis terminis sensit Bald. in l. ij. C. de bon. possess. secundum tabul. Alexander in consilio ccxxxvj. volu. vj.
11 Et ꝓpterea dicitur, q̃ dictũ testis, q̃ nõ deponit de tempore, vel loco, suppletur ex dicto alterius q̃ de tempore vel loco deponit, Ant. de Bu. in q̃si. xlv. vers. i. vnde cùm habeã. & in c. cùm oportet. vers. i. si nõ deponunt. de accus. & ibi Imol. Abb. in c. cùm Ioannes. de fide instru. Alex. in cõs. ccxxxvj. volu. vj. & in cõsi. clvj. volu. v. & in consi. cix. vol. ij. decis. Neap. ccclxxv. in antiq. Idem voluit Spec. in tit. de teste. §. iam de interrogatoriis. vers. si verò factum sit. Bal. in l. testium. versic. secundo modo. C. de test. Aretinus in consilio xxxvj. Gramma. consilio lxxxix.
12 Istud aũt intellige, qñ tempus non est de substantia, nam si esset de substantia, non sufficeret vnũ testẽ deponere de tempore, & alterũ de tempore nõ recordari, Imola in c. cùm oporteat. de accus. Alex. in consili. ccxxxvj. volu. vj. & in consi. clvj. volu. v. Lofred. in consi. xxvij. Aim. de antiq. temp. in iiij. par. nu. 157.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Testes etiam minus idonei probant, quando veritas aliter haberi nõ potest.

1 IN hac materia subnectit̃ regula, q̃ qñ veritas aliter haberi nõ põt, testes aliàs minus idonei fidẽ faciunt, vt est tex. in c. veniens. el ij. in fi. de testi. & ibi gl. fi. & ĩ c. cũ dilecti. ver. & si tres. & ibi gl. in verbo, & si tres. de elect. & in c. fi. de testi. cogen. gl. ij. in verbo, iurare. in c. tertio loco. de ꝓba. Lapus alleg. xciiij. ver. & ideò insurgit. Fel. in d. c. veniens. el ij. vers. i. in glo. fi. de testi. Decis. Tholos. tertia in fi. Hipp. in sing. lxxiij. & consilio xxxj. nu. 31. & consi. xlj. nu. 5. ver. & j. limitantur. Ant. de But. in c. tertio loco. vers. i. Noto duo ex gl. de proba. Io. And. in addi. ad Spe. in ti. de test. §. j. ver. q̃d si olim. Ang. Aret. in tract. malef. in ver. qui iudex statuit terminum. vers. i. & in dicto termino. Grat. consi. lix. versic. accedit quoque. vol. ij. Hipp. in consi. cij. ver. opponit. N. Abb. in c. cùm ĩ tua. nu. 7. vers. i. in gl. in verbo, persona grauis. de sponsal.
2 Facit quod dicit Inn. in c. cùm l. & A. ver. vel dic q̃ in causa inquisitionis. de re iud. vbi dicit, q̃ q̃ diffamatum de crimine in causa inquisitionis admittuntur criminosi testes, q̃a possunt esse informati. & idẽ Sal. in l. ea quidem. ver. ad quintam. q. C. de accu. Angel. Aret. in tract. malef. in verbo, metidor, de mal dati. vers. vnde quamuis. Hippo. singu. lxxiij. & in l. Diuus. versicu. noto ẽt ex isto text. ff. de quæst.
3 Et propterea dicit Roma. cõs. lxxvj. vers. i. ij. idẽ probatur, q̃ ratione difficultatis ille testis recipitur, qui aliàs à testificando reiiceretur.
4 Et dicit Io. And. in addi. ad Spe. in ti. de teste. in §. i. vers. i. itẽ excipitur q̃ est impubes, q̃ licèt minor xxv. annis nõ admittatur in testem in criminalibus, tm̃ fallit qñ aliter veritas haberi nõ põt. & idẽ dicit de muliere in d. §. j. ver. itẽ q̃ est mulier. in addit. incip. §. testes, & idẽ tenet Hipp. in l. de minore. ver. istud tm̃ puto limitandum. & Ias. in l. si. ver. sed audi pulchrũ. C. de his, quibus vt indig. cuius dicta refert, & sequitur Hippo. consi. xxxj. nu. 32. & in l. Diuus. ver. nota etiam ex isto tex. ff. de quæstionib.
5 Primò limita, & declara, qñ natura negocij, de cuius probatione agitur, per alios sciri non põt: secus verò si ex accidenti nõ sit per alios ꝓbandũ tale negocium, Aret. in c. cũ à nobis. ver. circa fin. de test. Alex. consi. clxxvj. ver. nam ipsi canonicæ. vol. ij. Abb. in fi. c. in secundo not. de test. cogen. & in c. de cætero. in ij. no. de test. & ibi Ant. de Bu. ver. nota duo ex gl. Alex. in q̃si. cli. in princ. vers. nec ad hoc obstat. vo. v. Fel. in d. c. tertio loco. ver. in tex. ibi, fratres, & ibi Imo. ver. ĩ gl. ij. Ant. de Bu. & Fel. in c. de cætero. ver. sed credo de test. Ant. de Bu. ĩ q̃s. xxiiij. ver. nõ obstant iura. Alex. in cõs. lxiiij. ver. & hoc esse verũ. vol. j. & in cons. clij. ver. quia ad hoc respondeo. vol. v. Soc. cõs. xvij. ver. & ideò ꝓ cõcordia. Dec. cõs. cccx. ver. & in isto. Paris. cõsi. lix. vol. iiij. Dec. in cõs. cxxxiij. ver. nõ obstat si dicatur. Zas. in q̃s. v. nu. 25. vol. ij. Ias. in l. cunctos populos. vers. i. limita ista. C. de summa Tri. Io. Crotus in tract. de testi. nu. 71. Rui. cõs. cxx. n. 8. vers. nec obstat q̃ admittant̃. vol. v. & q̃s. cxlix. ver. nec ẽt obstat. vol. v. & cõs. cl. ver. & similiter. eod. vo. Hipp. in sing. lxxiij. & in l. infans. ver. sed hoc dictũ habet locũ. ff. ad legẽ Cor. de sica. apostil. ad decis. Tholos. iiij. ver. nec obstant iura. & Alex. cons. cxlviij. ver. nec obstat ẽt si diceretur. vol. v. Gram. cõs. xxvj. nu. 36. ver. nec obstaret. & q̃s. xlv. nu. 11. ver. & sic id, qd̃ dicitur. & cõs. lix. nu. 11. ver. sed vendicant sibi locum. Hipp. cõs. xxxj. nu. 13. & cõs. xlj. n. 6. ver. qñ prædictis respondeo. & consi. lxxx. nu. 62. ver. secũdo loco. Ias. in l. fi. ver. hoc attende. C. de his, quibus vt indig. Grat. cons. lix. versi. nec obstant. vol. ij.
6 Sublimita & declara, qñ à cõmuniter accidentibus alij testes cõmuniter haberi non possunt, nec est necessarium q̃ sit impossibile alios testes haberi, Zasius consilio ij. nu. 60. vol. ij.
7 Secundò Principaliter limita, vt tales testes nõ plenè probẽt, vt dicit Aret. in c. cùm nuncius. vers. i. hoc tamen posset limitari. de testib. Grammat. in consilio lix. nu. 11. & seq.

Cõtrariũ, q̃ tunc testes plenè ꝓbent, sed minus plenè, qñ alij, attento cõmuni cursu, haberi possunt, dicit Ant. de But. in cõsi. xxiiij. ver. sed vbi actus. & Alex. ĩ cõs. lxiiij. vers. i. & ita ẽt dicit. Pro quo facit, quod infrà dicetur in teste domestico, vbi dicitur, q̃ ĩ his, quæ melius sciũtur per domesticos, q̃ per alios, plus probãt testes domestici, quàm probarent aliàs non domestici.
8 Tertiò limita, nã si testes nõ sunt idonei ex defectu famæ, vel status, nõ admittuntur sine tormentis, etiã in casu qñ veritas aliter haberi nõ põt. qd̃ secus est, qñ alio respectu testes nõ essent idonei, Matth. in sing. suo clxxxix. Grat. cõs. lix. ver. ij. dico. vol. ij.
9 Quartò limita, qñ testis nõ esset idoneus, q̃a esset delicti particeps. tunc eñ dato q̃ aliter veritas haberi nõ possit, recurrẽdũ est ad cõclusiones illas, in quibus dicitur, Quando socius criminis cõtra socium deponere possit, & deponendo fidẽ faciat, de qu ibus aliàs dicetur, & istam limitationem ponit ad istam regulam Hipp. in consi. ccij. nu. 7. ver. & primò dico, & Grat. in dicto consilio suo. lix. ver. iij. dic. vol. ij.
10 Quintò limita, in teste patiente plures exceptiones, q̃a talis non admittitur etiam in subsidium quãdo aliter veritas haberi non potest. Hipp. in consil. cij. numer. 12. Grat. consilio lix. versi. iiij. dico. volumi. ij.
11 Sextò limita, q̃a nõ sufficit q̃ testes ipsi deponãt, nõ posse ꝓbari per alios testes, Alex. cõsi. lxiiij. ver. nec ad hoc obstat. vol. j.
12 Septimò limita, nã ille, qui asserit non posse per alios probari, ipse probat hanc qualitatem. & sic inducens ipsos testes. ita Ant. de But. in c. super eo. ver. sed est dubium. & ibi Imol. vers. i. & no. hic Io. An. & Fel. in fi. ver. vltimò tangunt hic. de test. cogen. apostil. ad decis. Tholos. iiij. vers. i. sed quod aliter.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Testes omni exceptione maiores requiruntur in causa matrimoniali.

1 IN causa matrimoniali requiruntur testes omni exceptione maiores, tex. est, & ibi gl. ĩ verbo, maiores. in c. j. de cõsang. & affini. & ibi Ant. de Bu. in viij. nota. & not. Abb. ibi, nu. 5. ver. itẽ nota. Prepos. in ix. & in pen. no. gl. in c. ex literis. de testib. & ibi Aret. ĩ tertio no. Barb. in cõs. liiij. ver. tertiò ꝑmitto. & cõsi. xlv. ver. capio primũ. volu. j. Dec. cõs. cccx. ver. & idẽ Alex. ver. ad hoc facit. & ver. & maximè. Fel. in rub. de sponsi. ver. iiij. in causa matrimoniali. Paris. cõs. lviij. & cõsi. lviij. vol. iiij. Fel. in c. j. ver. & in causa matrimoniali: vt lite nõ cõtest. Cæpol. cõs. ciuil. j. ver. itẽ ex alio. & cõs. ij. ver. item q̃a. & ver. vj. cõclusio. Alex. cõs. xcix. ver. itẽ si q̃ dicunt. vol. iij. Gram. cõs. crimin. xxvj. ver. & præsertim ꝓcedunt. Zas. consi. iiij. nu. 11. vol. ij. Bertrand. cõsi. cxxij. ver. non est omittendũ. volu. j. in nou. Aimo cõs. clxix. ver. ideò in ꝓbatione. Maria. Iun. cõs. lxxxvj. nu. 6. ver. & ad hoc demonstrandũ. & cõs. lxxxviij. nu. 6. ver. nemini eñ dubium est. vol. ij. Hipp. consi. cxxviij. nu. 17. ver. pro quibus facit. Rui. consi. cxxx. nu. 7. ver. sed prædictis. vol. iiij. Grat. cõsi. ij. nu. 3. & nu. 34. vol. ij. Barba. in cõsi. vj. vers. pręterea pręsupponovol. j. qui tenent requiri testes omni exceptione maiores.

Contrariũ Dec.cõſ.clxiij.verſi.octauò opponitur.Maria.Iun. conſili.xxix.ver.ij.opponitur.vol.ij.Aret.ꝑ.xiij.ver.præterea, & hoc expedit.Abb.in c.ſuper eo.el ij.in iij.not.de teſti.Dec.conſi. cccxlij.ver.& in tali caſu.Cæpolla conſi.ciuili iij. ver. & ꝙ in caſu matrimoniali, Zaſ.cõſi.ij.nu.30.vol.ij.& cõſi.iij.nu.10. vol.ij. Alex.conſ.cxlvj.verſi.nec obſtat ſi aliquis.vol.v.

2 Et propterea etiam fœminę recipiũtur in cauſa matrimoniali,vt dicit Bero.q.lv.

Tenendo negatiuam,

3 Primò limita,qñ de infringẽdo matrimonio ageretur, Alex. cõſi.cxliij.vol.ij.Dec.conſ.clxiij.ver.octauò opponitur,Pariſ. ꝑ. lix.vol.xiiij.Alex.cõſi.cxlvj.verſi.itẽ teſtes deponentes.vol.ij.Fel.ĩ c.licèt cauſam.verſic.idẽ vbi requirũtur.de probat.dũ dicit,ꝙ requiruntur teſtes omni exceptione maiores in caſu.c.primi,de ꝑ. ſanguin.& affinit.Maria.Iu.ꝑ.xxix.verſ.nõ obſtat.vol.ij.Hipp.in l.de minore.§.plurimũ.ver.& dicit etiã.ff.de qõ.apoſtil.ad deciſ. Tholoſ.clxxij.ver.addo ꝙ per deciſionẽ,Pariſ.cõſ.xv. n. 11.ver. & ꝑſiderandũ primò eſt.vol.ij.Ruin.cõſi.cxlix.vol.v.& cl.vol.v.

Contrariũ ꝙ iſta differentia nõ ſit bona,ſiue agatur de infringendo,ſiue de probando,tenet gl.in c.ex literis,de teſti.Barb.ꝑ. liiij.ver.& ſi quiſpiam.vol.j.& conſi.xlv.verſi.& ſi quiſpiã oppo- nat.& conſi.vj.vol.j.Maria.Iun.conſi.lxxxvj.ver.& licèt. volum. ij.& conſilio lxxxviij.nu.8.verſi.nemini dubium eſt.vol.ij.

4 Secundò limita hoc nõ ꝓcedere in matrimonio clandeſtino, Alex.conſi.clvj.volu.v.Deci. conſilio clxiij. Alciat. in prima regula,in xxxix.præſumpt.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Parentes vtriuſque ſexus admittuntur pro filio,vel filia,in cauſa matrimoniali.

1 AD declarationẽ ꝓcedentis cõcluſionis,ſumitur regula,ꝙ parẽtes vtriuſque ſexus in cauſa matrimoniali,ꝙ filio,vel filia deponere poſſunt,ꝓut eſt tex. in c.videt.q matrim.accuſ.poſſ. in c. ſuper eo. el ij. arg.ſumpto à ꝯrio ſenſu.de teſti. & ibi gl.expreſsè tenet hãc opin.in gloſſ.j.in verbo,ſolutio, pater, & mater. & ibi Hoſt.in prin.& ibi Ant.de Bu.ver.ſolutio,dicit gl.& Anch. verſ. iiij.hic colligitur.& ibi Abb.n.8.ver.gl.j.& ibi Car.ver.q̃ro in eo. & ibi Imo.ver.itẽ no.Are.ibi ĩ j.no.Dec.ꝑ.clxiij.ver.ſed ad hoc reſpondet.Zaſ.ꝑ.ix.nu.3.ver.nec obſtat.& conſ. ij.ver.& primò obiicit.vol.ij.Alex.ꝑ.clj.ver.quæritur ẽt.vol.v. Hoſt.in ſumma, de teſte.§.j.ver.vbi aũt.Aret.conſi.xiij.verſi.his ꝑmiſſis. Zaſ.cõſ. iiij.nu.18.verſic.tñ in cauſa matrimoniali.vol.ij.Bertra. ꝑ. ccix. nu.1.qui dicit iſtã *cõem opin.vol.ij.Pariſ.cõſi.lv.nu.28.& ſeq. vol.iiij.gl.in d.c.videtur.in verbo,coniungendo.in fi.ver. cõſuetuit tñ induci.qui matr.accuſ.poſ.Anto.de Bu.ĩ c.videtur.in j.no. eo.tit.& ibi Hoſt.in primis verbis.& Anch.in iiij.no.& Abb. in j. not.& in fi.verſi.ſi verò filia.Card.ibi in iij.no.& ibi Præpoſ.in j. no.& ver.item nota regulam.& ver.venio ad glo. Zaſ. conſi. iij. nu.43.ver.rurſus difficultatem.vol.ij.& conſi.ix.nu.3.vol.j.

2 Et idẽ eſt ecõtrà in filio erga patrẽ,Gramm.deciſ.xlv.& xlviij. numero 13.

3 Et in fratre idẽ eſt,Dec. conſi. clxiij. verſic.ſed ad hoc reſpondetur.Soc.conſi.xvij.ver.ſm alios.Alex.cõſ.clj. ver.quæritur ẽt. vol.v.Bertran.cõſi.ccix.nu. 1.vbi dicit *cõem,vol.ij. Ant. de Bu. in c.videtur.in j.not.qui matrim.accuſ.poſſ.

4 Et in ſorore ſimiliter idem eſt,Zaſ.conſi.ix.num. 10. ver. nec obſtat.vol.ij.& nu.22.ver.vnde hoc in præſentia.Alex.conſi. clj. ver.quæritur etiam.volu.v.Pariſ.conſi.lv.nu.27.& ſeq.volu.iiij. Zaſ.conſi.v.verſi.& ꝙ de matre.vol.ij.

Contrarium in ſorore tenuit Zaſ.conſi.ſuo iij.ver.his ſic prẽmiſſis.vol.ij.vbi per aliqua ſua argumenta idem videretur dicẽdũ in fratre.& ſentit etiam Pariſ.cõſi.Suo lviij.vol.iiij.maximè in verſi.quibus non obſtant.nu.22.vol.iiij.

5 Et idẽ in quocũque alio ꝑiuncto,gl.j.in c. ſuper eo. ver. ſolutio,pater,& mater.de teſti.Hoſt.in ſumma,in tit.de teſte.§.j.verſ. vbi aũt,Card.in c.ſup eo.el ij.ver.q̃ro in eo.Bertran. conſil. ccix. nu.1.vbi dicit* cõem.vol.ij.Ant.de Bu.in c.videtur.in j.not.qui matri.accu.poſ.& in v.no.gl.in ſumma.iij.q.v.in gl.j. ver. ſed in cauſa matrimonij.Maria.Iun.conſi.xxix.nu.11.& ſeq. volum.ij. apoſtil.ad deciſ.Tholoſ.iiij.ver.item admittuntur.Abb.in c.videtur.in j.no.qui matrim.accu.poſſ.Aret.in conſi.xiij.ver.iſtud verum.Zaſ.conſi.iij.nu.43.ver.& id,quod dictum eſt.vol.ij.

6 Quæ æquiparatio parentũ & cõiunctorũ procedit nedũ in regula affirmatiua,ſed etiam in regnla negatiua, vt per Alex. ꝑ. conſi.iiij.verſic.plus dicit.vol.v.Dec. in conſi. cccx.verſic. & ꝙ dictũ eſt.Pariſi.conſilio lviij.numero 25.volu.iiij.

7 Quod intelligit Abb.vt magis credat tali ꝑiuncto,quàm matri,in d.c.ſuper eo.el ij.ver.an aũt idẽ ſit.Aret.ꝑ.xiij.verſi.vbi aũ nõ eſſent.Fel.in d.c.ſuper.verſi. & de aliis cõſanguineis. de teſti.

8 Primò Amplia ẽt ſi ſit modica inæqualitas,gl.j.ver. ſed quod hic dicitur.in d.c.ſuper eo.el ij.de teſt.& ibi Ant.de Bu.ver.ſolutio,dicit gl.Car.ibi.ver.oppono ad hoc,Are.ibi in j.not.Dec.ꝑ.clxiiij.ver.nec obſtat.Zaſ.cõſi.ij.ver.ſed demus.& nu. 15. ver. tñ ꝗa negari.vol.ij.Aret.cõſi.xiij.verſi.his præmiſſis.Zaſ.conſil. iiij. nu.18.ver.tñ in cauſa matrimoniali.Pariſ.conſi.lv.nu.28.& ſeq. vol.iiij.Maria.Iun.conſi.xxix.nu. 15. verſic.nec prædictis obſtat. vol.ij.Alex.conſi.clj.verſi.hoc autem non apparet.vol.v.

9 Secundò Amplia,vt nedũ tales probent,ſed etiã ſint cæteris teſtibus præferendi.gl.j.in d.c.ſuper eo.in verbo.ſolutio, pater, & mater.de teſt.Abb.in c.videtur.in j.no. ꝗ matrim. accuſ. poſſ. Aret.qui loquitur in probanda conſanguinitate in cauſa matrimoniali,in c.cũ in tua.verſi.iij.nota,de teſt.vbi etiam limitat.

Contrariũ,ꝙ imò etiã qñ deponũt pro matrimonio,tale teſtimonium ſit ſuſpectum,dicit Alex.cõſi.cliij.ver.plus dixit. vol.v. Zaſ.conſi.iij.nu. 10.verſi.item ex alio. vol.ij. dum dicit non eſſe teſtem omni exceptione maiorẽ.Alex.cõſi. cliiij. ver.plus dicit. vol.v.Dec.conſi.cccx.verſi.ij.ad hoc facit.

Pro qua vltima opinione facit quod dicetur infrà in limit. v. dum dicetur quòd omnis iſta probatio eſt arbitraria.

10 Primò limita,ſtãte inæqualitate,quo caſu,nec parentes,nec cõiuncti admittuntur ad probandũ matrimoniũ, ita ꝓbat text. in d.c.ſuper eo,& ibi Inn.in prin.& ibi Hoſt. ver. ſolutio qñ q̃riẽ. & ibi Io.An.ĩ prin.& Ant.de Bu.ver.ſolutio,dicit gl. Hoſt.ĩ ſum. in ti.de teſte.§.j.ver.vbi aũt. Anch.in d.c.ſuper eo.ver.iiij. hic colligitur.& verſi.q̃rit Io.And.& Imol.ver.itẽ nota.Idẽ voluit Abb. in c.videt.in fine,ver.quare cõcludit.q matrim.accuſ.poſſ.Alex. ꝑ.cl.ver.capio nũc.vol.v.& ꝑ.clj.ver.q̃ritur ẽt.eod.vol. & cõſi. cliiij.ver.nõ per cõfeſſionẽ.eod.vol.Dec.ꝑſi.cccx. ver. nã ptimò repellitur.Pariſ.cõſi.lviij.nu. 18.vol.iiij.& nu.25.& 27.& plurib⁹ ſeq.Henri.in ca.videtur,qui matri.acc.poſſ. Spe.in ti.de teſte.§.j. ver.iiij.fallit.Dec.ꝑ.clxiij.ver.ſed ad hoc reſpondetur.Bero.q.lv.

11 Primò Amplia dictã limitationẽ,quia nedũ ſtante inæqualitate parentes,& coniuncti non recipiuntur ad probandum matrimoniũ,ſed etiã nec recipiũtur ad probandum ſponſalia,Hoſt. in d.c.ſuper eo,in prin.in verbo, affidaſſe.de teſti.& ibi Are. in fi. ver.& ad intellectum gloſſ.

Contrarium Ioan.And.in d.c.ſuper eo.el ij.ſuper verbo, affidaſſe.de teſt.& ſequitur ibi Abb.ver.vlterius quæritur.

12 Secũdò Amplia,nedũ ſi diſparitas ſit in omnibus, q̃ in text. c.ſuper eo.ponuntur,ſed etiã ſi in vno tãtùm.Henric.in c.videt. qui matri.accu.poſſ.& Io.And in d.c.ſuper eo.ver.vel onere. de teſti.Dec.cõſ.cccx.ver.& exemplũ ibi ponitur.Spe.in ti.de teſte. §.j.ver.ſed nũquid.Zaſ.ꝑ.iiij.nu.22.verſi.ea ẽt accedente. vol.ij.

13 Tertiò Amplia,nã iſta qualitas,ꝙ nõ ſit diſparitas inter maſculũ & fœminã,debet probari,& probari per illũ, qui ſe fundat in dictis parentum,vel coniunctorum,Pariſ. conſi.lviij. numero 27.& ſequen.volumi.iiij.

14 Quartò amplia,ꝙ ſtante tali diſparitate,teſtes parentes, vel coniuncti,nõ ſolùm non debent recipi,nec admitti,ſed in principio excludi debent, Pariſ.in conſi.lviij.nu.29 & ſeq.vol.iiij.

15 Primò ſublimita modò hanc primã limitationẽ, qñ ẽt ſtante diſparitate pro depoſitione parentũ,vel coniunctorum concurrerent cõiecturę,quæ facerent veriſimilẽ depoſitionem parentũ,vel cõiunctorũ,Hoſt.ĩ d.c.ſup eo.ver.niſi forſam. de teſti. & ibi Io.And.ver.poſſet etiã eſſe.& ibi Ant. de Bu. ver. poſſet tñ eſſe.Anch.ver.quærit Io.And.& ibi Abb.ver.poſſet tñ eſſe.Imol. ver.idem dicit hic.Fel.verſi.in eadẽ glo.Dec.conſi.clxiij.verſi. & ad hoc accedit,Zaſ.conſi.iiij.nu. 19.verſi.& idẽ etiam erit,Pariſ. conſi.lv.nu.29.volu.iiij.

16 Quod intelligit Zaſ.conſi.v.num.25.vol.ij.qñ parentes,vel coniuncti ſunt perſonæ valde honeſtæ,& non aliàs.

17 Secundò Sublimita,nã ſtante etiã diſparitate, admittuntur parẽtes,vel coniuncti,qñ ſunt perſonæ valde probatæ, & valde honeſtæ.Io.And.in d.c.ſuper eo.el ij.ver.& idem ſi ipſi parentes. Ant.de Bu.ibi, verſicu.admittitur ergo, & Abb. numero 8.Zaſ. conſilio v.numero 2. volu.ij.

18 Et intellige ꝙ requiritur vt ſit ꝓbata iſta qualitas,ꝙ ſint valde honeſti,nec ſufficiat probatũ eſſe ꝙ ſint perſonæ aliàs bonæ famæ,Alex.conſi.cliiij.ver.nec prædictis obſtat.vol.v.Zaſ.conſi. v.nu.20.ver.ſed hoc eſt intelligendũ.vol.ij.& cõſi.ij. nu. 17.ver. addimus quæ conſuluit.vol.ij.

19 Tertiò Sublimita,nam qñ ſumus in his probandis, quæ veriſimiliter præſumuntur ab aliis ignorari, tunc probatio parentum,& cõiunctorum admittitur etiã ſtante diſparitate. & Aret. conſi.xiij.verſ.nec obſtat tex.

20 Quartò Sublimita,nam in ꝓbanda cõſanguinitate admittiẽ teſtimoniũ parentũ vel coniunctorũ,etiã ſtante diſparitate, ita Aret.cõſi.xiij.ver.vel tertiò dico.& hoc fuit de mẽte Inn. in rubrica,qui accuſ.non poſſ.verſi.& hoc intellige verum.

Contrarium tenet Car. in c.videtur.in fine, qui matri. accuſ. poſſ.ver.& hoc tenet Inno.& ibi Henri.in princ.verſi.ſed contra membrum vltimum.Felin.in dicto capitu.ſuper eo.verſiculo,in gloſſa prima,de teſtibus.

21 Quintò Sublimita,qñ vnus cõiugũ excederet in vno,& aliꝰ in alio,quo caſu mos regionis eſſet attendendus, & ſuccederet iudicis arbitriũ,Io.And.ĩ d.c.ſup eo.ver.ſi verò alter, & ibi Ant. de Bu.ver.ſi verò alter.Anch.ver.q̃rit Io.And.Abb. ver. ſed q̃ro. Imola,ver.& hoc intellige.Collecta.ver.ſed quid ſimiliter.Spe.ĩ tit.de teſte.§.j.ver.ſed qd ſi vir,& vxor.Dec.cõſi.clxiij. ver. ſed ad hoc reſpondetur.Zaſ.conſilio ij.nu.17.ver.addimus.Maria. Iun. conſilio xxix.verſi.item reſpectu diuitiarum.vol.ij.

22 Secũdò principaliter limita,nam teſtimonium parentũ, vel cõiunctorũ nõ recipitur in cauſa matrimoniali, qñ probatur ꝙ mulier carnaliter fuit cognita:tũc enĩ ꝗa agitur de iniuria totius familiæ,teſtimoniũ cõiunctorũ nõ recipitur.ita dicit Dec.conſi. cxxxiij.ver.iij.cõſiderandũ.& conſi.cccx.ver.& hoc maximè.Pariſ.cõſi.lviij.nu.15.vol.iiij.ſentit Aret.cõſi. xiij.verſi. oſtendo ẽt ex alio.Pariſ.clarè in cõſi.lix.nu.25.ver.& idem voluit.volu. iiij. Alciat.in tract.preſump.in prima reg.in ij.præſump.

23 Et idẽ eſt qñ nõ probaretur carnaliter cognitã, ſed remaneret aliàs infamata.Pariſ.cõſi.lv.nu.35.ver.prout & fortiꝰ.vol.iiij. & Zaſ.cõſi.iiij.nu.24.ver.prout etiã.vol.ij.& cõſi.iij.nu.47. verſ. iij.prædicta comprobantur.vol.ij.

Contrariũ Zaſ.conſi.ij.nu.22.ver.ꝙ autem aduerſus. volu.ij.

24 Tertiò limita,nã ſi alia ratione,q̃ ratione coniunctionis eſſet ſuſpectũ teſtimoniũ ipſorũ parentum,vel coniunctorũ,tunc tale teſtimoniũ etiã in cauſa matrimoniali nõ ſufficeret,Fel.in c. ſuper eo.verſi.ſed cũ prima opinione.de teſti.Pariſ.cõſi.lv.n. 39. ver.in hoc aduertendũ eſt.vol.iiij.Alex.conſ.clij.ver.nec obſtat. vol.v.Zaſ.cõſi.iiij.nu.20.verſi.in hoc aduertendũ eſt.vol.ij.Rui. cõſil.cxxx.verſi.nõ obſtat etiã prædictis.vol.iiij.Pariſ.cõſi.lxviij. nu.29.& ſeq.verſi.quæ obiectio.vol.iiij.Aret.conſi.xiij.verſi.vel poſſumus dicere.Zaſ.conſilio iij.numer.43.verſicu. rurſus difficultatem augendo.vol.ij.

25 Et ꝓpterea inferunt Doctores ꝙ cõiuncti cohabitantes cũ illo vel illa,ꝓ quo vel ꝓ qua deponunt,nõ recipiantur ad teſtimoniũ in cauſa matrimoniali,Dec.cõſi.cxxxiij.ver.ij.dicta Margarita.Pariſ.cõſi.lviij.nu.31.& ſequen.& cõſi.lv.nu.36.ver.prout ẽt. vol.iiij.Zaſ.cõſi.iij.nu.33.ver.fortius in propoſito noſtro.vol.ij. Aret.conſi.xiij.verſi.vel poſſumus dicere.

Contrarium,ꝙ cohabitatio non excludat teſtimonium coniunctorũ in cauſa matrimoniali,Maria.Iun.conſili.xxix.verſi.iij. obiicitur.volumi.ij.

26 Quartò limita,niſi cõſtaret ꝙ parentes & coniuncti multũ affectarẽt,ꝙ matrimoniũ,ſuper quo deponũt, haberet effectũ, Are.in ꝑ.xiij.ver.iſtud eſt verũ.Ant.de Bu.in c.videt.in fi.verſ.iudex tantùm.qui matr.accuſ.Dec.cõſi.cccx. ver. nã primo repellitur.Alex.cõſ.cliij.ver.tñ illud verũ.vol.v.Abb.in d.c.videtur.in fin.ver.niſi appareat.q matr.accu.Fel.in c. ſuper eo. ver. ſed vbi. de teſti.Pariſ.conſil.lv.nu.34.ver.ꝙ modò in mane.vol.iiij.

27 Sublimita,niſi magna honeſtate,& integritate ꝑditi ſint parentes,& coniuncti,Zaſ.cõſi.ij.nu.18.verſ.ꝙ ſi quiſpiam. vol.ij.

28 Quintò limita,ꝗa etiã in ꝓbando matrimonio,an ſtandum ſit depoſitioni patris,vel matris,vel cõiunctorũ, eſt arbitrariũ iudici,Hoſt.in ſum.de teſt.§.j.ver.vbi aũt.ibi,vel ſi ſint pares. Spec. in tit.de teſte.§.j.ver.iiij.fallit.Ant.de Bu.ĩ c.ſup eo.verſ.ſi vero alter.de teſti.Abb.ibi,nu.8.ver.gl.j.Io.And.in c.videtur.ver. in gl. & hoc.in fi.& ibi Hoſt.ver.ſed ꝯ.Ant.de Bu.in fi.ver.alij dicunt. Abb.in fi.ver.& in hac materia.Præpoſ.in fi. ver.aut ſponſus eſt ditior.qui matri.accuſ.poſ.Alex.ꝑ.cliij.ver.plus dicit.& ꝑ.cliiij. vol.v.verſi.plus dixit.Zaſ.ꝑ.iiij.nu.28.ver.& ideò ẽt.vol.ij.& ꝑ. iij.nu.48.ver.nã qñ etiã.vol.ij.Idẽ tenet Pe.de Ancha.in ca.videtur.qui matri.accuſ.poſſ.ver.quando eſt quæſtio.Bero.q.lv.

29 Hoc aũt intelligit Abb.ĩ d.c.ſuper eo.ver.& Spec.de teſti.nõ eſſe ita arbitrarium,cùm iudex teneatur, ſi aliqua ꝓbabilis cauſa contrarium non ſuadeat,præſtare fidẽ in cauſa matrimoniali depoſitioni parentũ,vel coniunctorũ.quod ſequitur ibi Imola, ver.item nota.& Fel.verſi.ſi tamen iudex.

30 Sextò limita, nã vt depoſitioni parentũ & cõiunctorũ credatur in cauſa matrimoniali,neceſſe eſt ꝙ ſit articulata,& ꝓbata qualitas dictorũ parentũ,ꝙ ſint valde honeſti,& ꝓbatæ conditionis,Pariſ.conſi.lv.nu.38.vol.iiij.Zaſius conſi.iiij.nu.28.verſi. accedat etiam.vol.ij.

31 Sed iſtã limitationẽ nõ puto verã,ꝗa ſtante tali qualitate,nedũ ꝓbarent parentes, & cõiuncti matrimoniũ, ſtante paritate, prout loquitur regula:ſed etiam ſtante diſparitate,vt dictũ eſt in ſecunda ſublimitatione primæ limitationis.

32 Septimò limita,quia non admittitur probatio parentum in cauſa matrimoniali,qñ agitur de infringẽdo alio matrimonio, Rui.conſi.150.vol.v.

33 Octauò limita,nã coniuncti, qui conſenſerunt inceſtis nuptiis, non poſſunt poſteà deponere in cauſa ſeparationis, Boer. deciſ.cclxiiij.numero 16.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Familiaris non eſt idoneus teſtis.

1 TEſtis familiaris nõ eſt idoneꝰ, c. in literis. de teſti.l. ẽt.C.eo.ti.c.j.ij.& iiij.& c.accuſatores.iij.q.v.l.pen. ff.de teſt.& c.j.§.teſtes quos.& §.ẽt ciuili.iiij.q.iij.c. j.§.j.xiiij.q.ij.Spec.ĩ ti.de teſte.§.j.ver. itẽ excipitur, ꝙ eſt domeſticus.Bal.ĩ c.in literis. ver. dicit Inn.de teſti.& ibi Fel.ver.ij.cõcluſio.Card.Alex.in c.regulæ.xxix.diſt. & ibi Dom.Henri.Boic.in d.c.in literis.ver.aut q̃ris vtrũ.Ang.cõſi. 150.ver.nõ ꝓbant etiã.volu.v.Gram.ꝑ.xxvj.nu.30.& ſeq.Ang. in ꝑ.j.ver.poſt hoc ꝑſultus.Ang.in l.ſciendũ.in iij.not.ff.de vſur. Bal.ꝑ.ccclij.in fi.vol.v.ver.ſup pũcto.gl.ĩ c.inſinuante.in gl. j. de offi.dele.gl.ij.in ca.cùm R. canonicus.eod.titu.apoſtil.ad deciſi. Tholoſ.iij.in prin.Dec.cõſi.cxxxiij.verſi.primo ergo.

Cõtrariũ Archi.in c.regulæ,xxix.diſtinct.Hippo.in ꝑſil.lxviij. nu. 18.Specu.in ti.de teſte.§.j.ver.ſed nunquid Aquinati.

2 Et in iſto ꝓpoſito dicitur domeſticus oĩs ille,qui ſubeſt alicui ratione poteſtatis,quã in eũ habet,ſi cũ eo cohabitet,vt apparet ex exemplis gl.in verbo,de familia.ver.familiares appellantur.ĩ c.in literis.de teſtib.Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.itẽ ꝙ eſt domeſticus. Bal.in l.ij.C.de teſti.ver.ij.q̃ro.& per Domi.in c.fi.verſi. q̃ro quale.de verb.ſigni.vbi familiares domeſtici dicunt, quo ad effectũ illius capituli,ꝗ vſunt alienis ſumptibus.Vnde magis ſtrictè ibi capitur verbũ,familiaris domeſticus,& ibi Io.And. ver. hoc aũt voluit litera.Bal.in c.in literis.ver.& dic latius.de teſti. Aret. ibi, ver.circa primã q̃ſt.Dy.in l.ij.in j.q̃ſt.C.de teſti.Ant.de Bu.in d.c. in literis.verſi.q̃ro q dicant.de teſti.& ibi Abb.'ver. ſed q̃ritur gl. & ibi Fel.ver.prima cõcluſio.Zaſ.cõſ.xxix.n.20.vol.ij.dicit teſtẽ eſſe domeſticũ ẽt ſi nõ cohabitet,ſi modò ſit ſubiectꝰ.& Bal.ꝑſi. 50.incip.videdũ eſt primò.ver.& cùm iſti.vol.ij. Ang. Aret.in §. pater.nu.8.ver.& gl.in ea re.Inſti.de teſta. ordi.Pract.Papien. in forma iuramẽti teſtiũ.in §.poteſtatẽ.ver.iiij.dixi.Alb.in tract. de teſti.char.ij.§.ſupereſt.nu.13.gl.in ſumma.iij.q.v. Aret. cõſi.xiij. ver.ij.quia.Ang.conſ.j.verſi.poſt hoc cõſultus.Apoſtil.ad Deciſ. Tholoſ.iiij.ver.adde quòd regulariter.

3 Et oĩs qui cohabitat,dicit domeſticꝰ,ita ꝙ repellitur, dato ꝙ ei imputari nõ poſſit.Soci.cõſ.xvij.ver.verũ prędictis nõ obſtãtibus.vol.j.Dec.conſi.cxxxiij.ver.primò ergo.

4 Primò Amplia,nã liber homo cõuenta mercede ſeruiens,nõ dicit idoneus teſtis,gl.in verbo,de familia.in c.in literis.in verſi. familiares aũt.de teſti.ibi,mercenarius.& Spe. in tit.de teſte. §. j. ver.itẽ excipitur ꝙ eſt idoneus.Cy.in l.ij.in j.q. in fine. C. de teſt. Alex.ꝑ.xc.vol.iiij.ver.accedit ẽt ad perimendũ.Alex.qui loquit in famula,in cõſi.v.ver.nec ad hoc obſtat ſi diceret.vol.j.Afflictꝰ ſuper Cõſtitu.ver.xlij.repulſat.aliàs ſub rub.de aleat.n.10. Grat. ꝑ.lxxxj.ver.nec obſtat.vol.ij.& ꝑ.lxxxij.ver.x.ñ obſtat.eod.vol. Io.Crot.in tract.de teſt.& ibi apoſtil.Rom.in ꝑ.ccccxx.verſi. iij. idẽ manifeſtatur.Henric.Boic.in c.in literis.ver.in ſecundo caſu, ꝗ loquit in mercenario.de teſtib.& Io.de Imol.in c. inſinuante. verſi.& aduerte etiã.de offi.deleg.Ia.But.in l.ij.ver.idẽ q̃ro. C. de teſti.Chriſtoph.Porc.in §.in teſtibus.verſi.ĩ fine colligitis. Inſtit. de teſta.ordin.Albe.in tract.de teſti.chart.ij.§.ſupereſt. nu. 13.& num.15.gl.in ſumma.iij.quæſt.v. Grammat.ꝑſil.xxvj. verſi. præterea apparet.Alex.cõſi.150.verſic.non probant.volu. iij. Abb. in d.c.in literis.in iij.not.de teſti.Nel.in tract.de teſt.verſicul.domeſtici.Io.Faber in l.ij.verſi.ſupponit ergo.C.de teſti.Ruin. cõſ. xxix.vol.v.Gram.conſi.ciuil.clxiiij.

5 Limita precedentẽ ampliationẽ, vt nõ procedat in famulo, ꝗ ſeruit ſine ſalario.Specul.in titu.de teſte.§.itẽ excipitur.ibi, ſed de quo mercenario.Rom.in ꝑ.ccccxx.incipien.propoſita quæſtio.verſic.ij.principaliter.refert & ſequitur Hippol.in l.j.§.ad q̃ſtionẽ.verſi.limita & ij.ff.de quæſt.& in ſing.v.Henric.Boic. in c. in literis.ver.circa hoc tñ.de teſti.Hipp.in l.j.§.item Nũmio.verſ. & circa dicta.ff.de quæſtionib.

6 An iſtud ꝓcedat in ſollicitatore cauſæ,ꝗ nõ ſit ſalariatus, dicetur infrà,dum tractabitur de ſollicitatore.

7 Quod declara & intellige,qñ famulus inſeruiens ſine ſalario,

non viueret expensis illius, ꝓ quo testificat, nã si illius expensis viueret, perinde esset ac si cum salario seruiret. Io. And. in add. ad Spec. tit. de teste, in §. j. ver. itẽ excipitur. in addit. in verbo, libertus. Aret. in d. c. in literis. ver. & aduerte. Feli. ibi, ver. ex quo datur intelligi. Albe. in tracta. de testi. §. superest. n. 13. Aret. in cõsi. xiij. ver. ij. qa. Lanfran. in c. qm̃ ꝫ. in verbo, testiũ depositiones. versi. q̃ro ergo. j. de ꝓbat. apostil. ad decis. Tholos. iiij. ĩ prin. ver. quod verũ est. Io. Fab. in §. in testibus. versi. in eadẽ gl. in fi. Insti. de testa.

8 Declara & ij. in famulo apothecæ, seu ipsius apothecæ instito re, vt per Bal. consi. 50. versi. sed istis non obstantibus. vol. ij.

9 Declara & tertiò, & erit secunda ampliatio principalis, in famulo vel domestico, q̃ sit famulus, vel domesticus tempore depositionis: secus si tẽpore depositionis famulus, vel domesticus esse desierat, Bald. in l. ij. ver. sed q̃ro qd. C. de testi. Cy. ibi, in iij. q. & Sal. versi. q̃ro qd. Spe. in ti. de teste, ver, itẽ excipitur ꝙ est domestic⁹. ibi, qd si olim fuit, & ibi Io. And. & Bal. in c. in literis. ver. & no. de testi. Henric. Boic. ibi, in ij. casu, qui loquiẽ in mercenario. Hisp. in rubr. de donat. ĩter virũ & vxo. ver. ex quo infert. Fel. in c. in literis. ver. fallit v. de test. Sal. in l. seruos. C. de quæst. versi. q̃ro q̃ sit ratio. Alex. consi. v. ver. põt etiã responderi. vol. j. Abb. ĩ c. in literis. ver. sed extra gl. de testi. Imola in c. insinuante. ver. & aduerte ẽt. de offi. dele. Bar. in l. deferre. in fine, ver. si verò aliqs. ff. de iure fis. Bal. in l. qui testamento. §. q̃cunque. ff. de testa. versi. ego dico. Bal. ĩ c. in super. n. 2. versi. & est argumẽtũ. de test. Aret. ĩ d. c. in literis. ver. exemplũ ĩ famulo. Hippo. ĩ l. j. §. itẽ Nũmio. ver. q̃nque desinũt esse. de q̃stio. Iac. Bu. in l. ij. ver. idẽ q̃ro. C. de testi. Hippo. in l. etiamsi. versi. vlterius hꝰ lex. ff. de q̃st. Ang. Aret. in §. pater. nu. 9. ver. quid si tempore. Insti. de testa. ordin. Porc. in §. in testib⁹. ver. ĩ fi. colligitis. Insti. eo. tit. & sentit hoc Pract. Papiẽ. ĩ forma iuramẽti testiũ. §. ꝓtestãte. ver iiij. dixi. Ang. cõsi. clxxv. ver. & maximè. Barb. in c. insinuante. ver. & vide Bar. hoc limitantem. de offic. deleg. Nell. in tract. de test. ver. domestici. Grat. in consil. xlj. ver. iij. admittuntur. vol. ij. Rui. cõsil. xxxvj. ver. itẽ nõ obstat allegatus famulatus. vol. iiij. Lanfranc. in c. qm̃ ꝫ. in verbo, testiũ depositiones. versi. q̃ro ergo primo. de probat. Ang. in l. sciendũ. in iij. not. ff. de vsur. Domi. ĩ c. cõsanguinei. ver. gl. ꝓdeuntes, iij. q. v. & ibi Præpos. Alex. ver. in eadẽ gl. apostil. ad decis. Tholos. iiij. versi. prędicta dic esse vera. Io. Faber, in §. in testibus. ver. Doctores. Inst. de testa. Tiraq. ĩ reg. cessante causa. ĩ prima parte, n. 101.

10 Et hinc est ꝙ ꝓcurator reuocatus tẽpore depositionis testificari põt. Bar. in l. deferre. in fi. ff. de iure fisc. Bal. in l. dictantibus, versic. de tertio patet exemplũ. C. de testa. in l. qui testamento. §. quæcunque. ver. iste autem procurator. ff. de testam. Hipp. in l. j. §. itẽ Nũmio. ver. quid autem in procuratore. ff. de quæst.

Contrarium sentit Bellam. decis. dcvj.

11 Sublimita, nisi fuisset in fraudẽ licentiatus ad effectũ, vt pro ipso olim domino deponeret. Bar. in l. vir mulieri. ff. de dona. inter virũ & vxo. Bal. in l. j. §. si seru⁹. ff. de q̃st. ver. breuiter ista est veritas. Bar. in l. ẽt, in ij. lect. ver. quæro si aliqs. C. de testi. Cy. in l. ij. ĩ iij. q. C. de test. & ibi Sal. ver. q̃ro qd. Spec. in ti. de teste, ver. itẽ excipitur ꝙ est domesticus. ibi, qd si olim fuit. & ibi Io. And. Bal. in c. in literis. ver. qd de famulo. de test. Henric. Boic. ibi in secundo casu, q̃ loquiẽ in mercenario. Hisp. in rubr. de dona. inter virũ & vxo. versi. ex quo infert. Corn. in cõsi. clxx. ver. & licèt aliàs. vol. iij. Fel. in d. c. in literis. ver. secũdò intellige. Sal. ĩ l. seruos. ver. q̃ro q̃ sit ratio. C. de quæst. Bal. in c. in super. nu. 2. ver. est argumentũ. de testi. Oldendorp. in libello iuris, & æquitatis, Tomo ij. Hipp. ĩ l. j. §. itẽ Nũmio, ver. q̃nque desijt esse. de q̃stio. Ia. Bu. in l. ij. ver. idẽ q̃ro. C. de testi. Ang. Aret. in §. pater. n. 9. ver. qd si tẽpore. Insti. de testa. ord. Barba. in c. insinuante. ver. & vide Bar. hoc limitantem. de offic. deleg. Nel. in tract. de testi. ver. domestici. Sal. in l. etiam. ver. quæro quid. C. de testi. Domi. in c. consanguinei. ver. gl. prodeuntes. iij. q. v. & Præposi. Alex. versi. in eadẽ gl. apostil. ad decis. Tholos. iiij. ver. prædicta dic esse vera. Tiraq. in regula cessante causa. in prima parte. nu. 102.

12 In dubio aũt ex eo ꝙ licentiauit famulum, vel domesticum, nõ præsumitur fraus, vt dicit Iac. de Ra. in l. etiã. C. de testi. ponit Henri. Boich in d. c. in literis. versi. aut est dubium. de testi.

13 Quod vltimũ intellige, q̃n licẽtiauit ante litẽ ꝓtestatã, secus verò si pendente iudicio licentiauerit, vt dicit Specu. in d. §. j. de teste, versi. itẽ excipit ꝙ est domesticus. ibi, qd si olim. refert, & sequitur Henric. Boich in d. c. in literis. versi. aut est dubiũ. de testi. Felin. ibi, versic. illud aũt intellige. Paris. cõs. ciiij. num. 159. volu. j. Imola in c. cùm à nobis. versicu. & adde etiã qd̃ notant. de test.

14 Sed imò Ant. de Bu. ĩ c. cùm à nobis. ver. ideò dicit Io. Cald. de testi. tenet in iudice, ꝙ si remoueat̃ ab officio ad effectũ testificandi, ꝑoterit testificari, etiã si remoueatur post litem cõtestatam, dummodò sit remotus ante tempus testificationis.

Contrariũ in teste tenuit Hippo. in l. j. §. itẽ Nũmio. ver. hãc tn̄ cõclusionem. ff. de quæst. vt nõ valeat eius testimonium, dato ꝙ remoueat̃, & Aret. in d. c. in literis. ver. sed Spec. Tiraq. in regula, cessante causa. in prima parte, nu. 240. qui loquitur in iudice.

15 Et idẽ est in ꝓcuratore reuocato lite pendente, qa dicitur in fraudẽ reuocatus, & ideò testimonium eius nõ valet. Rota in nou. decis. cxxvj. Bellam. decis. dlxx. Ant. de Bu. ĩ ca. cũ à nobis. de testi. versi. tenent tamen Domini de Rota.

16 Et nota mirabile verbũ, ꝙ nõ dicitur in fraudẽ licentiatus famulus, vel domesticus, dato ꝙ licentietur ad effectũ deponendi, sed tũc dicitur in fraudẽ licentiatus, q̃n licentiatur simulatè, quia dominus intẽdit illũ iterũ ad seruitia recipere, Fel. in c. in literis. ver. istud aũt intellige. de testi. Alex. in cõsi. v. vol. j. Aret. in c. in literis. ver. sed Spec. Abb. ĩ c. ĩ literis. ver. sed extra gl. de testi. Hipp. in l. j. §. item Nũmio. ver. attn̄ teneas. ff. de quæst. Sal. in l. ẽt. versi. quero quid. C. de testi. apostil. ad decis. Tholos. quartã, ver. dic ꝙ si fuerit. Io. Faber in §. in testibus. versi. Doct. Insti. de testa.

Contrariũ, ꝙ eo ipso censeatur in fraudẽ licentiatus, q̃n licentiatur ad effectũ deponendi. Sal. in l. seruos. C. de quæst. ver. & sic inquiunt. Flor. in l. idonei. ff. de testi. Idẽ colligitur ex his, q̃ superius diximus in ꝓcuratore reuocato lite pendente, qui ꝓpterea cẽsetur in fraudem reuocatus, & ideò testificari non potest. & idem tenet Mili. in verbo, testis esse nõ põt procurator. Domi. in c. consanguinei. ver. glo. prodeuntes. iij. q. v. & ibi Præpos. Alex. versicu. in eadem glossa.

17 Et declara illud, quod dictũ est, ꝙ q̃n famulus, vel domesticus reperitur licentiatus verè, & nõ in fraudẽ, valet eius depositio, vt nõ procedat q̃n testificatus fuit primò tempore famulatus, & post licẽtiatus repetitur, qa talis depositio nõ põt operari. qa nõ est verisimile ꝙ aliud diceret secundo loco, quàm primo dixerat, Corn. consi. clxx. vol. iij. ver. & licèt aliàs.

18 Secũdò Sublimita, qa ñ dicit̃ testis omni exceptione maior, vt dicit Tiraq. in regula, cessante causa. in prima parte, nu. 103.

19 Secundò limita principaliter, nisi domestici sint honestæ vitę, & bonæ cõditionis, Bal. in d. c. in literis. ver. dicit Inn. & ibi ẽt Anto. de Bu. ver. q dicantur. & ibi Fel. ver. fallit secundò. Roma. ꝓsi. ccccxx. ver. tertiò idẽ manifestatur. Albe. de Rosa. in tract. de test. §. superest. nu. 13. Hipp. in sing. v. & in l. j. §. ad quæstionẽ. ver. limita etiã. ff. de q̃st. ver. sed vltra ꝑdicta. Porc. in §. in testib⁹. ver. secundò limitatur. Insti. de testa. ord. Inn. in d. c. in literis. ibi, sed tn̄ diligenter iudex. Anto. de Bu. in d. c. in literis, ver. debet etiã attendi. & ibi Imola, ver. fallit si essent. Io. And. ĩ d. c. ĩ literis. Iser. ĩ c. j. ver. aliàs si vasallus est. in ti. si de inuestit. inter domi. & vasal. lis oriatur. Gozad. cõs. xciiij. n. 32. ver. omitto ꝙ quasi omnes. Rui. consi. liij. num. 6. ver. num multi ex testibus. vol. iiij. Fel. in d. ca. in literis. ver. & ideò dicas. de testi. Flor. in l. testes. ff. de test. ver. alij autem. Barba. in c. insinuante. vers. ex hoc mihi videtur. de offi. deleg. Grat. consi. xlj. ver. tertiò dubitatur. volu. ij. Ruin. consilio xxxvj. ver. tum non obstat allegatus famulatus. vol. iiij. Bal. in c. j. §. sacramentum. ver. dicit Ioannes. de consue. recti feud. Iaco. in l. testis idoneus. ver. quid autem in familiaribus. ff. de testib.

Vide ꝙ infrà dicitur de teste consanguineo, & de fratre teste.

20 Ex quo inferunt Docto. ꝙ familiares Episcopi, vel Abbatis, quia ꝑsumunt̃ esse laudabilis vitæ, & cõscientiæ, admittuntur ad testimoniũ ꝓ ipsorũ dominis, Bal. in l. ij. ver. sed Inno. dicit. C. de testi. & ibi Sal. ver. vnũ nota. Fel. in d. c. in literis. ver. fallit secũdò. Ang. Aret. ĩ §. pater. ver. vnũ nota. Insti. de testa. ord. Alb. de Ros. in tract. de testi. §. superest. nu. 13. Flor. in l. testes. ver. alij aũt. ff. de testi. Barb. in c. insinuante. ver. ex hoc mihi videt̃. de off. dele. Lanfran. in c. qm̃ ꝫ. in §. testiũ depositiones. ver. q̃ro ergo primò. de proba. apostil. ad decis. Tholos. iiij. in prin. versi. quod verum est. & in versi. item admittuntur. Iac. in l. testis idoneus. versicu. quid autem in familiaribus. ff. de testi.

Contrariũ Aretinus in ca. in literis. versi. circa primũ. de testi.

21 Tertiò limita, q̃n aliqs est subditus ratione iurisdictionis, qa nõ repellunt̃ subditi ratione iurisdictionis, id est, vasalli, sed testificari ꝓ eorũ dominis possunt. Imola in c. in literis. ver. secus si solũ. de testi. Cy. in l. eos. ver. secũdò solet quæri. C. de testi. Aret. ĩ c. in literis. ver. circa secũdam quęst. Bar. in l. idonei. ff. de testi. in princ. & Flor. ver. sed hic videtur casus. Fel. in d. c. in literis. Alb. ĩ tract. de testi. §. superest. ver. cõsequẽter est videndũ. Sal. in l. eos. versi. quæro de subdito. C. de testi. Ang. Aret. in §. pater. ver. quid de subdito. Instit. de testa. ord. Io. And. in addi. ad Spec. in §. j. versi. nunquid ergo socius. in verbo, obseruetur, de teste. Alex. cõsilio xvj. ver. & posito quòd aliqui. volu. v. Hipp. in l. j. §. ad quæstionẽ. versic. & primo in domesticis. de quæstio. Abbas in c. accedens. el primo. numero 22. versicu. secundò nota. vt lite nõ cõtesta. Isernia, in capitul. j. versiculo, ista ratione. & versicul. sed fortiter obstat ꝗlossa, in titu. si de inuestit. inter domin. & vasal. lis oria. Alber. in l. eos. C. de testibus. Baldus consilio ccx. volu. v. versic. non enim. Alexander consilio lxxxix. versicu. item non obstat. vol. v. Io. Fab. in l. ij. ver. sed an subiecti. C. de testi. apostil. ad decis.

Tholos.

Tholo. iiij. ver. adde ꝙ domestici. Io. Fab. in §. in testibus. versi. qd ergo dices, de testa. in Insti. Collect. in c. super eo. el ij. ver. item ꝙ si test. de testi.

Contrarium gl. in l. idonei. ff. de testi. in verbo, imperari. Alaro t. in c. j. §. quid enim. versic. nec obstat ꝙ imperare. in titu. quid sit inuestit.

22 Sublimita, nisi Domin⁹ esset talis, ꝙ soleret subditis suis vim inferre, q̃n repugnabãt suæ voluntati, per no. per Io. An. in addi. Spe. in titu. de teste. §. j. ver. qd si vasallus, super verbo, municeps, Aret. in c. in literis. ver. circa secũdã q̃st. de testi. Flori. in l. idonei. ff. eo. ti. Alb. in tract. de testi. §. superest. ver. cõsequenter est videndũ. Abb. in c. in super. ver. vltimò q̃ritur qd de vasallo. de testi. & in c. accedens. el j. nu. 12. ver. secũdò nota ex hac gl. vt lit. nõ cõtest. Sali. in l. eos. ver. q̃ro de subditis. C. de testi. Rui. cõsi. iiij. versi. sed præmissis. vol. iiij. Alex. in cõsi. xxxviii. ver. & eo maximè. Io. Fab. in l. ij. ver. an subiecti. C. de testi. apostil. ad deci. Tholos. quartam. ver. adde quòd domestici. Ioan. Faber in §. in testibus. versic. quid ergo dices. Institiũ. de testam.

23 Secundò Declara, ꝙ licet tales testes admittantur, tn̄ minor fides eis adhibetur, Albe. in l. idonei. in prin. ff. de testi. Io. And. in addi. ad Spe. ĩ §. j. ver. sed nũquid vasall⁹. super verbo, municeps. de testa. Albe. in tract. de testibus. §. superest. versi. consequenter est videndum. Bertran. consi. cxxv. vol. ij. in nun. ver. illud non est omittendum. Ruin. consi. liij. nu. 6. ver. nã multi ex testibus. vol. iiij. Bal. consi. ccx. ver. non enim omnino. vol. v.

Vide quod dicitur de teste consanguineo, & in teste fratre, & de teste vasallo, & de teste amico.

24 Tertiò Declara, nisi subditus nedũ esset subditus, sed etiam haberet salarium ab eo, pro quo testificatur, Dec. consi. xciiij. n. 2. vers. primò testes. Dec. in consilio clix. ver. accedit etiam. Grat. consil. xxvij. nu. 7. vol. ij. Gramma. consi. ciuil. xij. in fi.

25 Quartò Declara nisi essent vasalli angarij, & perãgarij, Grãmat. consi. ciui. xij. in fine.

26 Et qa dictũ est de vasallo ratione iurisdictionis, idẽ dicẽdum est de vasallo ratione feudi, q̃ põt ꝓ domino suo directo testificari. ita tenuit Albert. Papiẽ. super. l. libertorũ. C. de testi. & Guid. de Suzar. in l. idonei. ff. de testi. Bal. in l. qui testamento. §. potestatis. ff. de testa. Aluarot. in c. j. §. qd em̃. ver. oppono ab extra. in ti. qd sit inuestit. & in c. j. in prin. versi. nolo ex dicta parte. in titu. si de inuestit. lis oriat. inter dominum, & vasal. Isern. in c. j. ver. alij dicunt. eod. ti. Bal. in c. ego N. Episcopus, n. 11. ver. ex hoc fumit̃. de iurei. Decis. Neap. ccciiij. in antiq. vbi post recitatas alias opi. hãc tenet, & dicit ita iudicatũ in consi. Regio. Fel. in c. accedens. versi. dũ dicit Abb. vt lit. nõ cõtestat. Paris. cõs. lxxv. nu. 23. ver. prout etiã. vol. j. Bal. in cõsi. ccccxx. ver. itẽ de vasallo. volu. j. vbi dicit, ꝙ est idoneus testis, si est vir bonæ cõditionis, & famæ, & verisimilia deponit, & eius dictũ aliis testibus comprobatur. & idẽ per eadẽ verba dicit in consilio cccclxviij. ver. itẽ de vasallo. vol. iij. & similiter idem dicit in consil. ccccxlv. in fi. ver. item de vasallo. vol. v. Stepha. Aufrer. in titu. de reprobat. test. in verbo, vasallus. Io. Fab. in l. etiã. versicu. sed an vasallus. C. de testib.

Et tenendo istam partem,

27 Primò limita, nisi vasallus sit valdè amicus domini sui, per ea, quę dicuntur de teste valdè amico. & ita declarat Iser. in ca. j. in fine, si de inuestit. iter domi. & vasal. lis oria. Decis. Neap. cccciiij. in fi. in antiq. Fel. in c. accedens. vt lit. non contestat.

28 Secundò limita si vasallus sit familiaris, per ea, quæ supra dicta sunt de teste familiari.

29 Tertiò limita, si ageretur super re ipsa feudali, quia tũc eius testimonium non reciperetur. Ant. de Bu. in c. in super. ver. quid de feudatario. de test. decis. Neap. ccciiij. nu. 10. in antiq.

30 Quartò limita, si dominus sit solitus vim inferre vasallis suis, qui eius voluntatem implere recusant, per ea, quæ suprà diximus de teste subdito ratione iurisdictionis.

31 Quintò limita, q̃n vasallus habet magnũ feudum, vel bona oĩa sua sunt feudalia habita ab illo, in cuius fauorem testificatur, Spec. in tit. de teste. §. j. ver. quid si vasallus.

32 Sextò limita, quia licet recipiatur in testem, tn̄ de fide diminuitur, vt per Io. And. in addi. ad Spe. in titulo, de teste. in §. j. ver. quid si vasallus. Isern. in c. j. in princ. si de inuestit. lis fuerit. Decis. Neapol. ccciiij. nu. 5. in antiq.

Vide quod dictum est de teste domestico, de fratre teste. & de teste consangnineo.

Contrarium in vasallo, vt non possit pto domino testificari, voluit gl. j. in fine, in capi. de forma. xxij. q. v. & ibi Archi. ver. nec obstat ista. Spe. in tit. de teste. §. j. versi. qd si vasallus. Albe. in trac. de testi. §. superest. nu. 11. versi. Bu. in c. super eo.

33 Quartò Principaliter limita, nã domestici testes recipiuntur ad probandum ea, quæ domi facta dicuntur. l. consensu. §. præterea. C. de repud. c. veniens. in fi. de testi. Henri. Boic. in c. in literis. ver. hoc fallit. & ibi Fel. ver. fallit tertiò. de testi. Alex. ꝑs. clxxvj. versi. & ea q̃ fiunt. vol. ij. & in ꝑs. clj. ver. nec ad hoc obstat. vol. v. & cõs. lxxvij. versi. nõ obstat. vol. vij. Afflict. decis. ccciiij. nu. 10. Soc. in cõsi. xvij. ver. nec obstat. vol. j. Gra. cõsi. lix. ver. & pariter. Zas. cõsi. ij. nu. 37. versi. ad ꝓpositum. vol. ij. Bal. in l. cõsensu. ver. nota hunc tex. C. de repud. & in l. lex, q̃ tutores. ver. no. ꝙ per familiares. C. de administ. tut. Hipp. in l. j. §. ad q̃stionem. ver. limita primò. ff. de q̃st. Nel. in tract. de test. ver. domestici. Grat. in consi. xlj. ver. tertiò dubitatur. vol. ij. Fede. de Senis in ꝑs. cxix. ver. itẽ ea, q̃ fiunt. Spe. in ti. de furt. in fi. versi. sed q̃o ꝓbabit. Bal. in l. fi. §. licentia. versi. secundò nota. C. de iure delib. Sal. in l. fi. C. de sicar. Bar. in l. lex, q̃ tutores. ver. & tene menti. & ibi Ang. ver. habes etiã. C. de admini. tut. Ang. in l. sciendũ. vers. simile dicimus. ff. de vsur. Bal. in consi. cccxxxvij. ver. itẽ delicta. volu. iij. & in consilio cccccxxvij. ver. itẽ delicta. vol. v. Faber in l. ij. ver. hoc intelligunt. C. de test. Alex. in consi. xxiiij. ver. non obstat. volu. ij. apostil. ad decis. Tholo. quartam, ver. item in factis. & ver. item ad probandum. Soc. in consi. ccxiij. ver. pro his accedat, Grammat. consilio ciuil. lxvj. nu. 44. & in consi. cliiij.

Cõtrarium Ang. in l. cõsensu. ver. in tex. ibi, seruis. C. de repu. Sed Soc. in consi. xvij. ver. & ideo. vol. j. pro cõcordia distinguit, ꝙ ita demum admittuntur domestici ad probandum, q̃n illud aliter probari non posset.

34 Et propterea infertur ex ista limitatione ꝙ subtractio rerum hæreditariarum ꝓbatur per domesticos domus, Bal. in auth. sed cùm testator. ver. quæro post decretũ. C. ad legem Falc. apostil. ad decisi. Tholo. iiij. versi. item admittuntur domestici.

35 Secundò Infertur, ꝙ supellectilia domus ꝓbanẽ ꝑ domesticos. l. lex, q̃ tutores. C. de admini. tuto. & ibi Bar. Bal. Ang. Sal. apost. ad decis. Tholos. iiij. ver. item ad probandum supellectilia.

36 Tertiò Infertur, ꝙ infirmitas domini ꝓbat̃ per testes familiares, Bar. in l. quæsitũ. in fi. vers. poterit etiam probare. ff. de re iud.

37 Quartò Infertur, ꝙ testes familiares probent intentionem muti explicatam per nutus, Bar. in l. mutum. versic. sed qualiter hoc ꝓbaretur. ff. de acqui. hæred. apostil. ad decis. Tholos. quartam. versi. item ad probandum.

38 Quinimò, in his q̃ domi fiunt, magis creditur domesticis, q̃ aliis. Bar. in l. quoties. ĩ summario. & in ver. nota ex hoc, in prin. C. de nauicular. li. xj. Are. ĩ c in literis. ver. circa fm. & ibi Fel. ver. fallit tertiò. de testi. Venafr. in ꝑs. liij. Fel. in c. quoties, in secdò no. post Aret. ibi, nota tertiò. de testi. Grat. ꝑs. lxxxj. ver. nec obstat. & ꝑs. lxxxij. ver. x. nõ obstat. vol. ij. Hipp. in l. j. §. ad quæstionẽ. ver. limita tertiò. ff. de q̃st. Ang. in l. lex, q̃ tutores. ver. habes etiã. C. de administ. tut. Bal. in ꝑs. x. in fi. ver. ad fm dico. vol. ij. Ant. de But. in c. videtur. in tertio no. & ibi Host. qui matri. accus. poss.

39 Imò nõnulli voluerũt, ꝙ nõ recipiantur alij testes in huiusmodi casu, nisi q̃n domestici ñ reperiunt̃, vt dicit Fel. ĩ c. quoties. in secdo not. de testi. & in c. in super. versi. fallit secundò. eod. titu.

Cõtrarium in hoc tenet Aret. in c. in literis. ver. sed nunquid. & ibi Fel. versi. fallit iij. de testi.

40 Et in omnibus casibus, in quibus, familiares possunt melius scire veritatem, recipiuntur, Barto. in l. si quando. versicu. qualiter ergo tunc probabitur. C. vnde vi. Ant. de Bu. in d. c. videtur. in tertio & in quinto no. qui matrim. accus. poss.

41 Et in his, q̃ magis ignorant̃ ab aliis, q̃ à domesticis, & familiaribus, ipsi admittunt̃ ad testimoniũ, etiã ꝙ cõcurrat inęqualitas inter familiares, ꝓ qbus deponunt, & alios, ꝫ quos deponũt, vt dicit Aretinus in cõsilio decimotertio, versiculo, nec obstat.

42 Primò limita hanc quartã limitationem: nam ad excusandũ reum accusatum, vel inquisitum, testes domestici nõ recipiunt̃, etiã super his, quę fiunt in domo, Aretinus in capitulo finali, in fine, de testi.

Et generaliter hoc nõ procedere in causa criminali dicit idẽ Aret. in d. c. in literis. versi. sed quæritur pro complemento. & in c. cætero. ver. quorũ dictis adde. de testi. Ias. in l. sed etsi quis. ver. ij. nota. limita. ff. si quis cautionib.

Cõtrariũ Specu. in titu. de teste. §. j. versi. sed nunquid in causa, & in titu. de inquisitione. §. j. versi. sed nunqd eas. Fel. in c. in literis. versi. secdo aduerte. de testi. Alex. in ꝑs. v. versi. nec ad hoc obstat. volu. j. Ioan. de Anan. in cõs. lix. versi. hinc est etiã. Hippo. in l. j. §. ad q̃stionẽ. ver. vlt. pro nunc limita. ff. de q̃st. Bald. in addit. ad Specu. in titu. de inquisit. versi. Episcopus. Ant. de Bu. in ca. cùm oporteat. in v. q̃stio. in princ. de accus. Deci. ꝑs. ccccclix. num. 7. & ccccclxix. nu. 7. & in l. si is, qui. nu. 24. C. qui testa. face. poss. Flori. in l. testis idoneus. versi. huic tn̄ adde. ff. de testib. Paulus de Castro in consilio cclxxiij. versicu. quantũ aũt ad tertium. volum. j. Alexan. cõs. xxiiij. versicu. itẽ testis infamis. volu. ij. Ias. in rubr. ff. de iureiurã. versic. sicut, in simili. apostill. ad decisi. Tholos. quartam, versicu. item ad probandum. Ias. in l. sed & si quis. versi. notabiliter limita. ff. si quis caut.

Et super

Et ſuper hoc vide concluſionem noſtram.xxij.in vij.lib.

43 Secundò limita,nã vt in hoc caſu admittantur perſonæ familiares,debent eſſe honeſtę,& ꝓbatæ vitæ,ſecus ſi eſſent inhoneſtę.Fel.ĩ c.ĩ literis.ver.fallit tertiò.de teſtib.Rui.ꝑſ.clviij.vol.v.

44 Tertiò limita,vt non procedat q̃n ageretur de diſſolutione matrimonij,& interueniret culpa producentis,Aret.in c.in literis.verſi.ſecũdo dubitatur.de teſti.apoſtil.ad deciſ.Tholo.quartam.ver.item admittuntur.

45 Quartò limita,vt iſtud non procedat ꝗ̃ tertiũ qui conuenitur ſine facto ſuo,Aret.in d.c.in literis.de teſtibus.

Contra has duas præcedẽtes limitationes tenet Fel. in d.c. in literis. ver.fallit tertiò.de teſti.vbi illas improbat.

46 Quintò limita,nã teſtes familiares non admittuntur etiam quo ad ea,quæ fiunt ſecretè in domo,in præiudicium præcedẽtis matrimonij:vt dicit Rui.in conſi.cxlix.vol.v.

47 Infertur ex p̃cedentibus,ꝙ q̃n aliter veritas haberi nõ põt, teſtes domeſtici recipiuntur,Io.And.in addi.ad Spe.ĩ ti. de teſte. §.j.ver.itẽ excipiũt,ꝙ eſt domeſticus.in addit.inci.eiecerit. Hipp. in l.de minore.§.tormenta,ver.itẽ vltra p̃dicta. verſic. itẽ teneas mẽti.ff.de q̃ſt.& in l.ſtatres,ver.& facit.ff.ad legẽ Corn. de ſicar. & in Pract.crimina.in §.diligẽter.num.81.ver.& facit. Zaſ. in ꝑſ. iij.nu.40.vol.ij.Hippo.in l.Diuus.ver.& facit etiã.& in l.de minore,verſi.iſtud puto limitandum.ff.de queſt.Rui.cõſi.cxlix.vol.v.

Declara iſtam cõcluſionem,vt diximus ſuprà in cõcluſione vij.dicto titulo de teſtibus.

49 Quintò limita principaliter,q̃n cũ teſte domeſtico cõcurrit alius teſtis omni exceptione maior,ꝙa ex his duobus inducitur plena ꝓbatio,Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſte,in §.j.ver.qd ſi vaſallus.in verbo,dicat.qui dicit ꝙ ꝓbat ſi adiuuatur dicto aliorũ teſtium:ſed q̃n vno tm̃ teſte omni exceptione maiori,iungeret,ponit Hipp.in l.de minore.§.tormenta.ff.de q̃ſt.ver.ſed vltra ibi dicta:& Alex.in ꝑſ.v.ver.ſecundò reſponde.volum.j.dicit, ꝙ vbi duo teſtes domeſtici nõ ſufficiunt,tres faciunt plenam probationem.& conſi.lvij.nu.14.Fulg.in conſi.clxxiij.ver.alter aũt, Rui.cõſi.xxxvj.ver.itẽ non obſtat.vol.iiij.Alex.in conſ.cxx. ver. accedit etiam.volu.iiij.Ang.ꝑſi.j.ver.quinimò licèt. Iaſ. in auth. ſi verò contigerit.ver.iiij.facit.C.de iudi.

Et quãdo ſunt plures teſtes familiares,ponit apoſtil.ad deciſ. Tholo.iiij.ver.& prædicta vera.

Sed breuiter iſta limitatio,& ipſius veritas dependet ab his,q̃ diximus in concluſione noſtra.v.& vj.hoc eodem titulo.

49 Sextò limita nõ ꝓcedere in familiari,qui ſolitus ſit cõuerſari in domo,non tamen viuit expenſis illius,pro quo teſtificat, Alexan.conſi.cxlix.ver.præterea licèt conuerſetur.vol.v.

50 Septimò limita in teſte inſtrumentario,vt dicit Bal.in l.etiã. verſ.& hæc vera ſunt.C.de teſtib. Cæpolla cautela ccxvij. verſiculo,itẽ pro quo optimè facit.Bella.ꝑſi.xlij. ver.iſtã aũt.apoſtil. ad deciſ.Tholo.quartã.ver.itẽ poſſunt eſſe teſtes, & vide quod infra dicetur in teſte conſanguineo,& in teſte fratre.

51 Octauò limita,ſi nõ fuit oppoſitũ ꝑ partẽ ꝙ teſtis recipi nõ deberet,ꝙa erat teſtis domeſticus,vel familiaris, Bal. in l. ſi quis teſtibus.ver.dubitat hic.C.de teſti.Ang.in conſi.j.ver.nõ obſtat. Fel.in c.in literis.ver.ij.nota.de teſt.Grat.ꝑſ.lxxxj.verſic. no.ꝙ aliquid.& ꝑſ.lxxxij.ver.x.nõ obſtat.vol.ij.Io.And.in addi.ad Spe.in ti.de teſte.§.j.ver.qd ſi vidit.& idem eſt in teſte cõſanguineo.Iaſ. in repe.l.admonẽdi.ver.itẽ intellige p̃dicta.ff.de iureiur. Ant.de Bu.qui loquit in teſte domeſtico,& cõſanguineo, in c. cùm dilectus.verſi.& ad hoc optimè.de ꝑſuet.& in c.bonę.el j.verſi.aut vult ſupplere.de poſt.præla.Fel.in c.literas.ver.quart° caſus . de ꝓſump.apoſtil.ad deciſ.Tholo.quartam , ver.& prædicta vera.

Contrarium in domeſtico tenet Bal.in l.etiam. verſi. & dicit. C.de teſti.quia dato ꝙ nõ fuit oppoſitum.ſi hoc cõſtat ex actis, ꝙ ſit domeſticus,dicit ꝙ fides ei non eſt adhibenda,Spe. in titu. de teſte.§.j.verſic.quid ſi vidit.

52 Et petente aduerſario põt examinari teſtis domeſticus per domeſticum ſuum,Io.Fab.in l.etiam.ver.ſed & domeſtici. C. de teſti.apoſtil.ad deciſ.Tholo.quartam.ver.præterea famulus.

De hac concluſione tamen dicetur infrà in concluſione loquente de conſanguineo,& de teſte fratre.

53 Nonò limita, vt regula non ꝓcedat in familiari familiaris mei,ꝙa nõ dicitur ꝓpterea meus familiaris,Bella.deciſ.dcv.Inn. in c.inſinuante.ſuper verbo,poterat.de offi.delega.Bal.in l.teſtamenta.§.quæcunque .ver.& hoc confirmatur.ff.de teſtam.Ant. verſi.& hoc not.Bald.de offi.delega.Barba.ibi,num.20.verſic.& domeſticus.Rota in nouis,deciſ.cliiij.

54 Et facit,nã ſocius ſocij mei,nõ eſt me° ſocius,l.nã ſocij.ff. ꝓ ſoc.l.ꝑſilij.in fi.ff.de reg.iur.& libert° liberti mei , nõ eſt libertus meus.l.Modeſtin°.ff.de verbo.ſignifi.& vaſall° vaſalli mei,nõ eſt vaſallus meus,vt dicit glo.in dicta l.Modeſtinus.Chaſſan. in cõſuet.verſi.& dicitur.Guido Papę,in ſingu.cccclxiiij.incip.vaſalli vaſalli.vbi etiam limitat.Rui.conſi.ccxix.nu. 5.vol.j.latè per Cagno.in l.conſilij.§.ſocius.ff.de regulis iur.

55 Decimò limita,nã licèt teſtes familiares non faciant probationem,faciunt tñ indicia.Bal.in Margarita,in verbo,teſtis. ver. teſtis familiaris.refert & ſequitur Hipp.ĩ l.j.§. ad quæſtionẽ. ver. teneas etiam mẽti.ff.de quæſt.apoſtil.ad deciſ. Tholo.quartã, verſi.item quando ſunt plures.

Vide quod dicitur de conſanguineo teſte, & de fratre teſte.

Contrarium Bal.in l.in teſtimonium.ff.de teſtib.Fel.in c.in literis.ver.ij.nota.de teſt.Gramma.conſi.xxix.nume.33.Abb.in c. in literis.in tettio not.de teſti.vbi dicit quòd nec faciunt qualẽqualem præſumptionem.

56 XI.Limita q̃n principaliter plures in eadem domo viuunt, quia poteſt vnus pro alio teſtificari, quia vnus non eſt familiaris,vel domeſticus alterius.Felinus in capit.in literis.verſiculo, ſuper iſtis notarius.de teſti.

57 XII.limita in colono partiario, q̃ q̃n nõ tractatur de fructibus,ſed de ꝓprietate rei,eſt idoneus teſtis.Sal.in l.quoniã liberi. verſ.ex p̃dictis patet.C.de teſti.Soci.ꝑſ.ccxxviij.verſi.nec obſtat. Curt.Iun.cõſ.clxviij.nu. 15.ver. nõ obſtat etiã. Maria.Iun.conſi. cxxxv.nu.6.volu.ij.Aret.conſi.xiij.ver.ex quo patet.Bald. cõſili. ccccxliiij.verſi.non obſtat quòd vnus teſtis.vol.j.

Contrarium Grat. in conſilio xlj. volumi.ij. verſiculo , tertiò dubitatur.

58 Limita hoc nõ ꝓcedere in colono nõ partiario,cuius fides nõ eſt integra.ſecundùm Alexan.in ꝑſ.lvii.nu. 13.& ſeq. vol.vij. & conſi.xc.verſi.itẽ alius teſtis.vol.iiij.Calcan.cõſi.lxiiij.nu. 15. verſ.item ſi teſtes.Albe.in l.præſenti.nu. 10.ver.& nunc eſt argumẽtũ.C.de his,qui ad eccle.ꝑſug.Abb.in c.in literis.ver.familiares verò.de teſti.Lanfranc.in c.q̃n ꝗ̃.§.teſtiũ depoſitiones.ver. ij.quæro.de probat.Albe.in l.etiã.ver.aliqui dicũt.C.de teſti.gl.ĩ verbo,in ea re.§.pater.inſti.de teſta.gl.q̃ loquit in colono , in c. in literis,in verbo,de familia.de teſti.Cy.in l.ij.C. de teſti.Spe.in ti.de teſte,§.j.verſi.itẽ excipiũ ꝙ eſt domeſticus.Dec.in cõſ. 100. nu.9.& ver.vj, ꝗ̃ perſonã.Albe.in tract.de teſte.§.ſupereſt.n. 13. Ruin.conſi.xxj.nu. 14.vol.ij.Alex.conſi.xxxij.ver.ſed ita eſt vol. j.Ruin.conſi.ix.vol.iij.ver.& alia ratione.Rui.conſi.cxlv.ver.nã teſtes partis aduerſæ.vol.iiij.Afflict.nu. 10.in Cõſti.Regni. gl. in ſumma iij.q.v.Ruin.conſi.cvj.vol.v.

Imò repellitur,ſecundùm Io.Fabrum in l.ij. ver.item ſunt domeſtici.C.de teſti.

59 Primò Sublimita,nã de conſuetudine ẽt colono licet teſtificari ꝓ domino ſuo,Spe.in tit.de teſte. §. j. ver. itẽ excipiũ ꝙ eſt domeſticus.nu. 12.Alex.refert & ſequitur in conſi.lvij.ver.præterea dicit Spe.vol.vij.Ang.in l.qn̄,in gl.pe.C.de teſti.Iaſ.in addi.ad Porc.ĩ §.ĩ teſtibus.ver.ſed ĩ colonis noſtri tẽporis. Inſti. de teſtam.Maria.Iun.in conſilio cxxxvij.nume. 8.ver. vel & tertio. vol.ij.Nel.in tract.de teſte.verſicul.domeſtici.Alberic°,in tract. de teſte.§.ſupereſt.numero 13.

60 Secũdò Sublimita,quia colonus cenſitus,ſiue adſcriptitius ĩ totũ repellitur,gl.ĩ d.c.ĩ literis.ĩ verbo,de familia.de teſti.Cyn. in l.ij.C.de teſti.Spec.in ti.de teſte.§.j.ver.itẽ excipitur ꝙ eſt domeſticus.Maria.Iun.conſi.cxxxv.n.6.vol. ij.Iaſ. in §. in teſtibus. verſi.adde vltra ea.in addit.ad Porc.Inſti.de teſtam.Io.Fabr.in l. ij.ver.itẽ ſunt domeſtici.C.de teſti.

Contrarium Aret.in conſi.xiij.ver.ex quo patet.

61 Tertiò Sublimita quãdo eſſent plures coloni, Alexan.in ꝑſ. lvij.nu. 13.& ſeq.vol.vij.Curt.Iun.in cõſi. clxviij. verſi. præterea numerus maior.Maria.Iun.conſi.cxlvj.nu. 14.vol.j.

Vide tn̄ de hac concluſione quod dicitur ſuprà in concluſione loquẽte de teſte domeſtico.& dicetur infrà de teſte ꝗ̃ ſanguineo,& de teſte fratre.

62 Quartò Sublimita,ſi colonus concurrat cũ alio teſte omni exceptione maiore,qui non ſit colonus,Maria.Iun.conſi. cxlvj. nu. 12.vol.j.Dec.conſi.100.nu.8.ver.contra perſonam.

63 XIII.Limita,nam in factis antiquis etiam teſtes familiares recipiũtur,Bal.in c.j.§.vaſallus.in fin.verſi.tu dic, quòd in iſtis.ſi de feud.fuer.controuer.apoſtill.ad deciſ.Tholo.quartam. verſiculo,idem in factis antiq.

64 XIIII.Sublimita,nam teſtes domeſtici admittuntur ad probandam innocentiam.

Vide qd ſuprà dictũ fuit in iiij.limita.in j.ſublimit.n.42.voluit Boer.deciſ.clv.& dicetur infrà,in vlt.lib.in xxij.concluſio.

65 XV.Limita quo ad probandam matrimonialẽ coniunctionem,Apoſtil.ad deciſ.Tholo.iiij.ver.item admittitur.

66 XVI.Limita niſi eſſet pariter domeſticus eius,contra quem producitur,prout ille,ꝗ̃ quo examinatur:apoſtil.ad deciſ. Tholo.ij.verſi.item niſi ſit pariter.

Vide

Vide quod infra dicet in concluſione de teſte conſanguineo.

67 XVII.Limita quo ad probandam ætatem:nam teſtimonium domeſtici vel familiaris recipitur.Pau.de Caſt.in ꝑſi.cccj.in prin. vol.j.incip.ad bene examinandum.

68 XVIII.Limita,nam domeſticus recipitur in teſtẽ ꝓ domeſtico in cauſa,in qua mixtũ eſt commodum,& incommodũ ipſius domeſtici, nec poteſt eius commodũ ab incõmodo ſeparari.ita Anch.in c.ſuper eo.el ij.verſ.quartò hic colligitur.de teſtib.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Amicus non prohibetur eſſe teſtis pro amico ſuo.

1 AN amicus ꝓhibeat à perhibẽdo teſtimonio in cauſa amici ſui, & gn̄aliter loquẽdo amicus non ꝓhibet eſſe teſtis pro amico ſuo, Spec.in tit.de teſte.in prin.verſi.amicus aũt.Cyn.ſentit idẽ in l.eos.C.de teſtib.dũ ſe remittit ad Spe.ſuprà ꝓximè allegatũ: & ibi Alber.de Roſa.Abbas in c.accedẽs.el ij.nu.8.vt lite nõ ꝓte. vbi dicit,ꝙ amicitia nõ inducit ſuſpicionẽ,niſi ſit maxima , licèt loquat in iudice.Ro.ꝑſ.cccxx.verſ.primò qa eius.Alberi.in trac. de teſtib.§.ſupereſt.nu.8.And.de Iſer.in c.j.in prin.ſi de inueſti.lis oria.verſ.ſi verò ꝓpter feudũ.Alex.ꝑſ.lxxviij.vol.j.ver.nõ obſtat ẽt.Deciſ.Neapo.ccciiij.nu. 13.in antiq.gl.in c.accuſatores.in gl.j. verſ.nã nõ quilibet.iij.q.v.Bal.in l.eos.in j.q.C.de teſtib.Bal.in l.ſi quis teſtib.verſ.quærit Cy.hic.C.de teſtib.Ang.in l.ſciendũ.in iij. notab.ff.de vſur.& ibi Imola,verſ.in ead.gl.Flori.in l.iij.nu.2.ver. itẽ no.ff.de teſtib.Bal.in c.j.nu.3.verſ.q̃ro nũquid.de teſtib.Ang. in §.fi.in fi.verbis,in authen.de nupt.Feli.in c.in literis.verſ.fallit, niſi.de teſtib.Ale.in apoſtil.ad Bar.in l.iij.in verbo, ꝑſiderare.ver. qd aũt de amico.vbi dicit iſtã* cõem opinionẽ.ff.de teſtib.Ant. de Butr.in c.cùm oporteat.verſ.nec obſtat.de accuſ.Bal.in conſi. cccxliiij.verſ.nõ obſtat ꝙ vnus.vol.j.Bal.conſi. 50.verſi.nã ſimplex amicus.vol.ij.Stepha.Aufrer.in tract.de reproba.teſt.in verbo,affinis.verſ.amicitia repellit.Feli.in c.cùm oporteat.verſ.nec obſtat.ꝙ dicatur.de accuſat.Anan.in c.cum oporteat.verſic.nec obſtat,co.tit.Aret.in §.pater.verſi.quid de amicis.inſti.de teſtam.

2 Primò limita,quia etiã iſto caſu minor fides præſtatur,Bald.in l.data opera.verſ.& nota ſextò.de accuſ.Cy. & Alber.in l.eos.C. de teſtib.Rom.ꝑſ.cccxx.verſ.j.qa eius.gl ,in verbo, teſtes.in fi.in §.cogitandũ.in authent.de monach.Ant.de Butr.in c.quotiens. verſ.in quantũ.de teſtib.& ibi Abb.nu. 5.verſ.idẽ dic de amicitia. Alex.ꝑſi.cliiij.ver.ꝑterea,vt ipſemet.vol.v.Fely.in c.cũ oporteat. ver.nec obſtat ꝙ dicat.de accuſ.Grammat.ꝑſilio ciuil.cvij.in fin.

Vide quod dr de teſte domeſtico,de fratre,& de cõſanguineo.

2 Secundò limita,in amicitia inhoneſta,q̃ repellit teſtem, & ꝓpterea nec amaſius ꝓ concubina,nec cõcubina pro amaſio teſtimoniũ ferre poſſunt,Bal.in c.j.nu.3.verſ.q̃ro nunquid.de teſti.& ibi Fely.verſ.ſubdit etiã Bal.& idẽ Bal.in c.in literis.num.3.verſi. itẽ quib.ita.de teſt.Alber.in tract.de teſt.§.ſupereſt.nu.2.verſ.idẽ eſt etiã dicendũ in concubina.Are.in §.pater.ver.in ead.gl.inſtit. de teſta.Porc.in §.in teſtib.verſi.nota ex gl.inſtit.de teſtam.& ibi Iaſ.in addit.Bal.in l.ij.verſ.adde gl.C.de teſta.Ang.in §.illud.in fi. ver.ſequit,in tex.in l.ſed & ſiquis.ff.ſi quis caut.Saly.in d.l.ij.verſ. quæro cum gl.C.de teſt.Iaſ.in l.ſed & ſi quis.in princ.verſ.in glo. ſi.ff.ſi quis caut.Hiſpa.in rubrica de don.inter vir.& vxor.verſic. hinc eſt etiã.Lanfranc.in c.quoniam contra.§.teſtium depoſitiones.ver.item ſtatuta.de probatio.apoſtil.ad deciſ.Tholo.iij.Iac. in l.teſtis idoneus.verſ.item concubina.ff.de teſtib.

4 Tertiò fallit,niſi eſſet coniunctus maxima,& vehemẽti amicitia.ita ꝓcedit tex.in c.ſi teſtes.§.itẽ teſtiũ.iiij.q.iij.& gl.in c.accuſatores.iij.q.v.Spe.in tit.de teſte.in prin.ver.amicus aũt.Cyn.in l. eos.C.de teſtib.dũ ſe remittit ad Spec. ꝓximè allegatũ.Abb.in c. accedens.el ij.nu.8.vt lit.non conteſt.vbi dicit,ꝙ maxima amicitia inducit ſuſpicionem,eſt verum quod loquitur in iudice.Ro. ꝑſ.cccxx.verſ.j.quia eius.Alberi.in tract.de teſt.§.ſupereſt.nu.8. Andr.de Iſer.in c.j.in prin.verſ.ſi verò propter feudũ.ſi de feu.lis oriatur.Alex.ꝑſ.lxxviij.verſ.nõ obſtat ẽt.vol.j.Bar.in l.admonendi.verſ.venio ad tertiũ.ff.de iureiur.Alex.in ꝑſ.xc.ver.ꝑterea aſſerit ſe.vol.ij.Alex.ꝑſ.xviij.verſ.item non eſt integer.volu.iiij.& in ꝑſ.xlij.verſ.ij.rn̄deo ex his.vol.iiij.deciſ.Neap.cccliij.nume.13.in antiq.Alex.ꝑſ.cxxij.verſ.nec obſtat quod iſte.vol.ij.gl.in c.accuſatores.in gl.j.ver.nã non quilibet.iij.q.v.Fel.in c.quotiens.verſi. in ea.gl.in v.not.de teſti.q tenet quod magna amicitia ex toto repellit teſtẽ.& ibi Imol.in verſ.in ead.gl.Flori.in l.iij.nu.2.verſ.itẽ nota.ff.de teſti.Bal.in c.j.nu.3.verſ.q̃ro nũquid.ff.de teſti.Alex.in apoſtill.ad Bar.in l.iij.in verbo,cõſiderare.verſi.qd aũt de amico. vbi dicit iſtã*cõem opinionem.ff.de teſti.Ant.de But.in ca.cùm oporteat.verſi.nec obſtat.de accuſa.Stepha.Aufre.in tract.de reprobatio.teſt.in verbo affinis.verſ.amicitia repellit.Alex.ꝑſi.xiij. verſ.itẽ non eſt integer.vol.j.& conſi.xxxij.verſ.vnde dicit.vol.j. Maria.iun.conſi.xij.nu. 10.vol.ij.Ruin.conſil.lxviij.num.8.volu. j.Iac.Butr.in l.parentes.verſic.idem in amico.C.de teſti.Io.Faber in l.ij.in fin.C.de teſti.

5 Quartò limita vt hæc ꝓbatio remittatur iudicis arbitrio.Sali. in l.eos.verſ.quæritur an amicus.C.de teſt.Alber.in tract.de teſti. §.ſupereſt.nu.8.Io.de Anan.in c.cùm oporteat.verſi.non obſtat etiam.vol.j.Bald.in l.ſcripturas.in princ.C.qui potior.in pignor. habean.verſi.ſtatur ergo.Bar.in l.eos.verſ.quærto vnũ.C.de teſti. gl.de teſti.& ibi Inno.verſ.in ead.glo.Flori.in l.iij.num.2. verſ.itẽ nota.ff.de teſti.Bald.in cap.j.nume.3.verſicu.quæro nunquid.de teſti.Imola,in cap.cùm oporteat.verſ.item non obſtat quod dicantur.de accuſ.& ibi Anan.verſic.nec obſtat.

6 Quintò limita , quãdo ex amicitia vnius ſequit alterius odiũ, Bald.in l.ſi quis teſtib.verſic.quærit hic Cyn.C.de teſtib.Alexan. conſil.iiij.verſic.nec obſtat.volu.vj.

Vide in cõcluſione de teſte domeſtico , de teſte cõſanguineo, & de teſte fratre.

7 Primò Declara,nam etiam eo caſu, q̃n quis eſt valde amicus, non repellit ex toto,ſed diminuitur ipſi de fide,Lanfranc.in cap. quoniã contra.in verbo,teſtium depoſitiones.verſ.amicus non repellitur.de probat.Flor.in l.iij.nume.2.verſic.item not.de teſti. Iacob.Butr.in l.parentes.verſ.idem in amico.C.de teſtib.

8 Secundò declara hoc procedere in amicitia carnali , non aũt in amicitia charitatiua,quæ non repellit teſtem,Abb.in ca.quotiens.num. 5.de teſtib.& ibi Imola,verſic.in ead.gloſ.

9 Tertiò declara,quando plures amici deponerent,quia numerus ſupplet iſtum defectum,Grammat.conſilio ciuil.cvij.in fin.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Sollicitator cauſæ à domino præpoſitus,an repellatur à teſtimonio.

1 SOllicitator aũt cauſæ , præpoſitus à dn̄o ad cauſæ ſollicitationẽ , repellit à teſtimonio.Rota in nou. deciſ.cliiij.Bellam.dcv.Anto.de But.in c.cùm à nobis.verſ.de ſollicitatore.& ibi Imol.verſi.dicũt ẽt. & Fel.ver.de ſollicitatore.de teſti.Ang.ꝑſ.ccxxxiij. verſ.ij.nõ opitulat.Chaſſa.in ꝑſ.xxxvij.nu.6.verſ.itẽ ẽt. Alexand. ꝑſ.lxxviij.verſ.ꝑterea vt dicunt.vol.j.Anch.conſi.ccxxvij.verſ. contra alium teſtem.Alexan.conſi.cliij.verſic.alia ratione.volu. v.Chaſſan.in cõſi.xviij.verſ.item etiam eſt aduertendum.Alexã. ꝑſi.clij.nume.6.verſi.nam iſte teſtis.volum.vij.& conſil.lvj.verſi. & licèt pars.volu.ij.Domi.in c.Romana.verſic. quid de ſollicitatore.de teſti.in vj.Dec.conſi.cxxxiij.verſi.& idem de ſollicitatore.& conſi.cccx.nu.3.verſ.& de ſollicitatore.Domi.in ꝑſ.cxxxij. aliàs cxlij.incip.in cauſa Prioris.verſic.ſollicitator autẽ.Franc.in cap.Romana.verſi.& idẽ de ſollicitatore.de teſti.in ſexto.Steph. Aufrerij in tract.de reprobat.teſti.§.ſeruus. ver.ſollicitator.Milis in verbo,teſtis eſſe non poteſt procurator. Alexand.conſil.cliiij. verſ.alia ratione etiam.vol.v.Pariſi.conſil.viij.nume.84.verſi.ad quæ etiam.vol.iiij.Bertran.conſi.ccxvj.verſi.etiam detrahit.vol. iij.in nou.Fulgo.conſi.ccxix.verſ.item ſunt cauſæ.Maria.iun.ꝑſi. lxxxviij.num.23.volum.ij.Crot.in tract.de teſti.in quarta part.in viij.quæſtio.

2 Amplia etiam in eo,qui fuit ꝓcurator,vel ſollicitator , & deſijt eſſe.Rota in nouis deciſ.cxxvj.Grammat.conſil.ciuil.xlj.Maria.iun.conſi.lxxxix.verſi.nec ſufficit dicere.volu.ij.

3 Primò limita,ſi non ſit præpoſitus à domino,ſed à procuratore principali.ita Rota in deciſ.cliiij.in nou.Bellam.deci.dcv.Ant. de Butr.in c.cùm à nobis.ver.de ſollicitatore.de teſti.& ibi Imol. verſi.dicunt ẽt,& ibi Feli.verſ.de ſollicitatore. Alex.conſ.lxxviij. verſ.ꝑterea vt dicunt.volu.j.Abb.in c.inſuper.verſi.quærit vlterius.de teſti.Franc.in c.Romana.verſi.idem de ſollicitatore.de teſtib.in vj.Steph.Aufrerij in tract.de reprob.teſti.§.ſeruus.verſ. ſollicitator.Milis in verbo,teſtis eſſe non poteſt procurator.

Contrarium Domi.in ca.Romana.verſic.quid de ſollicitatore.de teſtib.in ſexto.

4 Secundò limita ſi ſit ſalariatus , non aliàs, ita Rota deciſ.cliiij. in nou.Roma.conſi.ccccxx.ver.ſecundò principaliter. Chaſſan. ꝑſ.xxxvij.nu.6.verſ.item,& etiam.Chaſſan.conſi.xviij.verſi.& licet dicant alibi.Alex.conſi.ccliij.verſ.ad ſecundum.vol.vj.Deci. conſi.xciiij.nu.2.verſi.primò teſtes.Domi.in cap.Romana.verſ. quid de ſollicitatore.de teſti.in vj.Franc.in d.capit.Romana.ver. idem de ſollicitatore.

Prout in nõ ſalariato ſollicitatore tenet apoſtil.ad deciſ.Tholo.cciiij.quòd eius teſtimonium admittatur.

Contrarium

Cõtrariũ ꝙ sollicitator nõ salariatus excludatur, prout salariat⁹, & multo magis: tenuit in dicto c. cùm à nobis. versi. de sollicitatore. de test. Stepha. in tracta. de reproba. test. in §. seru⁹. vers. sollicitator. Bertrand. consi. ccix. n. 3. versi. & quòd sollicitator. vol. ij. in nou. Maria. iunior consi. lxxxviij. n. 24. versi. nec obstat quod Aloysius. vo. ij.

5 Et sollicitator nõ salariatus recusatur vt iudex esse nõ possit, Præpositus in c. postremò. ij. q. vj. & Stepha. Aufrerij in tit. de recusa. nu. 14. in xvij. specie recusationis.

6 Tertiò limita, si fuisset sollicitator alterius causæ, nõ illius, in qua deponit, Alex. cõsi. cclij. vol. vj. versi. ad secundum.

7 Quartò limita, qñ dictũ testis sollicitatoris cõprobat̃ ꝑ alios testes idoneos, Alex. cõsi. lvj. ver. secundò põt responderi. vol. ij.

De hac cõclusione, vide in cõclusione loquente de teste cõsanguineo, domestico, de fratre, & de amico.

8 Quintò limita, si sollicitator sit bonæ conditionis, & famæ, ꝙ eius testimoniũ nõ excluditur, apostil. ad decis. Tholos. cciij.

De hoc vide in conclusionibus de teste domestico, de cõsanguineo, & de fratre.

9 Sextò limita in leuib. ꝙ videtur, ꝙ testimonium sollicitatoris nõ excludatur, ꝑ nota. per Rotã in dicta decisi. cliij. in nou. & alios suprà alleg. qui dictam decis. referunt, & cũ ea transeunt.

Contrarium voluit Fran. in capitu. Romana. versicu. & idem de sollicitatore. de testib. in sexto.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Consanguineus an sit integer testis pro consanguineo.

1 CONsanguineus nõ est integer testis ꝑ cõsanguineo suo, ca. ij. & ca. accusatores. iij. q. v. Bal. ꝛs. 50. versi. Philippus etiã. vol. ij. Barto. in l. admonendi. versi. si verò testis esset. ff. de iureiur. Ange. in dicta l. admonendi. versic. & circa istũ articulũ. & ibi Alex. nu. 43. versi. in eadem gl. Sali. in l. in bonæ fidei. versicu. item est sciendũ. & sentit etiã ibi Ange. versic. limita tñ. C. de pact. Abb. in c. fi. versi. si verò testis, de iureiuran. post Anto. de Butrio, ibi, versi. aliẹ opiniones sunt. Bal. in c. ij. in fin. verbis, versi. similiter, de proba. Alexan. cõsi. xiij. versi. item non est integer. vol. j. & ꝛs. xviij. vol. j. vers. cõstat aũt, & ꝛs. xxxij. ver. vnde dicit, volu. j. & ꝛs. cxxij. versi. nec obstat. vol. ij. Alex. ꝛs. cxxxiij. ver. Bartholomæus Sancti. vol. j. Fulg. cõs. cxix. versi. nã testes. sentit Spec. titu. de teste. §. j. versi. sed nunquid frater. in fin. ibi, in ciuili aũt. Cæpolla caute. ccxvij. in prin. Specu. in titu. de teste, versi. remoti autem. in §. item qui est parens. Alex. consi. xlv. versicu. item testis est. volum. ij. Præposi. in ca. consanguinei. versicu. aut consanguinei producuntur. iij. quæstio. v.

Cõtrariũ glo. in c. cũ R. canonicus, in glo. ii. in vers. sed in teste secus. de offi. deleg. Spec. in tit. de teste. §. j. vers. sed nunquid agnati. glo. licèt nõ firmet, in l. lex Iulia. ff. de testib. Alberic. in tracta. de testib. nu. 13. & seq. versi. dicto de fratre. vbi dicit istã * cõem opinionẽ. Bar. in l. lex Cornelia. ff. de iniur. & sentit istã opinionẽ Bald. in l. parentes, versi. & idem est. C. de testib. dũ dicit illos excludi, qñ causa est ciuilis ardua, q̃ criminali æquiparatur. Bal. ꝛs. 50. versi. sed his nõ obstantibus, vol. ij. Ana. ꝛs. v. versi. alij verò duo. Maria. iunior consi. xxix. nu. 13. vol. ij. Pau. de Castro in l. fin. in prin. C. de proba. Lanfran. in c. quoniam contra. §. testium depositiones, versi. & quæro vtrum affinis, de proba. Deci. in capi. postremò. in ij. notab. de appellationib. Imola in c. cũ oporteat, vers. vbi autem non sunt, ibi, & sic cõsanguineus pro cõsanguineo, de accusa. Gramma. consi. ciuili cvij. in fi.

De hac conclusione, vide in conclusione loquente de fratre.

Tenendo partem negatiuam, Amplia, ꝙ consanguineus repellitur à testimonio, licèt cum consanguineo suo, pro quo deponit, nõ cohabitet. Are. in c. in literis, vers. ꝛclude ergo. de testi.

Contrarium ꝙ imò non repellantur consanguinei, quamquam simul cohabitent, & sint de eadem familia, voluit Maria. iunior consilio xxix. nu. 13. volu. ij.

3 Primò limita, nisi cõsanginei sint viri honestæ vitę, & summæ religionis, Ias. in l. admonendi, versi. limita multũ singulariter. ff. de iureiuran. Ias. in cõsi. clxxv. versi. similiter. vol. ij. sentit gl. in summa. iij. q. v. ibi, ne consanguinei oẽs, ponit per illã glos. clarè Feli. in ca. super his. versi. facit glo. de accusa. Hispa. in c. pervestras, versi. idẽ dicimus de teste. de dona. inter vir. & vxo. Ana. in c. cùm oporteat, versi. adde etiam. de accusa. Chassa. ꝛs. xxxvj. nu. 2. versi. & testes sunt. & consi. xxxvij. n. 3. versi. ꝑterea cognatus. Feli. in dicto ca. cùm oporteat, versic. adde p̃dictis. Præposius consi. ij. nu. 23. volu. ij. glo. consuetu. Turonen. Gramma. cõsilio ciuili lxvj.

De hoc vide in conclusione de fratre, & de teste domestico.

4 Secundò limita, si inter dictũ consanguineũ, & illum ꝑ quo testificat̃, nõ sit magna affectio. Bal. cõsi. ccccv. versi. ad secũdũ. vol. v. & consi. x. versi. ad secundum. vol. iii.

5 Tertiò limita, quo ad aliqualẽ instructionẽ, siue indiciũ, glo. j. in l. etiã. ff. de ꝓba. vers. solutio nõ recipitur, q̃ loquitur in matre, Bal. cõsi. 50. versi. Philippus etiã, vol. ij. & cõs. ccccxxvij. ver. quibus rationibus, vol. v. Corset. in singu. in verbo, testis. incip. licèt pater. Abb. in c. ex literis. nu. 2. versi. ex his arguebat. de trãsact. Iaco. Butrig. in l. parentes, versi. alij dicunt. C. de testib.

De hoc vide in conclusione de teste domestico, & fratre.

6 Non tamen faceret indicium ad torturam. Aret. in l. qui testamento. §. quęcunque, versi. dato tamen. ff. de testa.

Contrarium tenet Abb. in c. literas, versi. puto tamen. de præsump. & ibi Feli. versi. quintò limita.

7 Quartò limita, qñ cum aliis cõcurreret testis cõsanguineus, Bal. cõsi. x. versi. si dicatur, ꝙ licèt frater. vol. v. & Rom. cõs. ccccxxxvj. in fi. versi. & licèt fidei. Ias. in authen. si verò contigerit. versi. secundò & proprius. C. de iudic. Chassa. consi. xxxvj. versi. toleratur etiam. Corset. in singul. in verbo, testis. incipi. licèt pater. Iacob. Butrig. in l. parentes. versicu. aut agnatus. C. de testib. Bertran. consi. ccij. versic. cum ergo, volu. j.

De quo videnda sunt, quæ diximus in conclusionibus de familiari, de amico, & de fratre.

8 Quintò limita, qñ cõsanguineus esset vltra tertium gradum, glo. in c. j. iij. q. v. in verbo, parentes. ibi, põt tñ dici. Stepha. Aufrer. in tract. de reprob. test. in verbo, affinis. Bal. in l. parẽtes, ver. & idem est. C. de testi. Abb. in c. literas. versi. aut cm̃ quæritur. de præsump. Spec. in titu. de teste. §. j. versi. sed nunquid frater.

Salic. in l. testis. intelligit cõsanguineũ ad effectũ, de quo agitur, vsque ad gradum quartũ inclusiuè. ff. de testib. versic. & isto casu. Bal. verò in c. in literis, versic. attinẽtes, de testib. dicit quòd quantum ad effectũ de quo agitur, attinentes dicuntur qui suã, vel suorum iniuriam prosequuntur.

Sed Bar. in l. qui testamento. §. quęcunque. ff. de testa. intelligit coniunctum ad effectum de quo agitur, illũ esse, qui est infra septimum gradum de iure ciuili. idem Lanfran. in ca. quoniam ꝛtra. §. testium depositiones. versi. & intellige affines, de proba.

9 Abb. verò attendit consuetudinem patrię, secundum quam qualitas affectionis vel restringitur, vel ampliatur, in c. cũ oporteat. versi. vel potest dici, de accusa. Præposi. Alexan. in c. consanguinei, versic. tamen in istis. iij. quæst. v.

10 Sextò limita, si non sit oppositum. Alex. consi. cxxij. versi. plus dico. Iason in l. admonendi, vers. item intellige prædicta, versi. confirmo etiam, de iureiuran.

Contrariũ Bal. in auth. si dicatur, vers. secundò collige. C. de testi. Aret. nec vnam, nec alteram partem tenet, in l. qui testamẽto. §. quęcunque. ff. de testamen.

Vide conclusionem loquentem de teste domestico.

11 Septimò limita: nã ꝑ matrimonio, vel p̃ matrimoniũ, sunt testes idonei consanguinei, Bertran. cõsi. ccix. vol. ij. in nou. glo. in summa. iii. q. v. glo. j. versi. sed in causa matrimonij. Marianus iunior consi. lxxix. nu. 11. & seq. volu. ij. apostill. ad decis. Tholo. iiij. versi. item admittuntur.

De quo vide in conclusione nostra, qñ parentes, & alij consanguinei dicuntur idonei testes ad probandum matrimoniũ.

12 Octauò limita, ad ꝓbandã innocentiam testes ꝛsanguinei sunt idonei.

De hoc vide in conclusione nostra, de teste fratre, in vij. lib. conclusio. xxij.

Et in consanguineo hoc dicit Alberi. de Rosate in l. lege, vers. in criminali autẽ. de testib. Feli. in c. in literis, versi. secũdò aduerte. de testib. Deci. cõsi. ccccclix. nu. 7. & cõsi. clxix. nu. 7. Floria. in l. testis idoneus, versi. huic tñ adde. ff. de testib. Aimo consi. ij. vers. tertiò dico. & cons. cxix. vers. & si dicatur, quòd testes.

Contrarium sentit Bart. in l. qui testamento. ver. sed q̃ro. ff. de testa. vbi quod indistinctè frater pro fratre non recipit̃ in causa criminali, Ias. in l. sed & si quis, vers. not. limita. ff. si quis cau.

13 Nonò limita, qñ sint testes instrumentarij, Lanfran. in c. qm̃ p̃. in princ. versic. mihi aũt videtur, de proba. Bald. in l. parentes, versi. aut est testis instrumentarius. C. de testib. Alber. in tract. de test. nu. 9. in fi. versi. primo casus notabilis. Cæpolla in caute. ccxvij. Feli. in c. cum inter. versi. ad idẽ glo. aurea, de excep. Ant. de Butrio in c. ex literis, ĩ primo nota. de trãsact. ver. s. aduerte, ꝙ. & ibi, versi. ex his arguebat. Corset. singu. in verbo, testis. ĩcip. licèt pater. Feli. ĩ c. cũ oporteat. ĩ fi. vers. & circa p̃dicta adde. de accusa.

Contrarium Imola in c. ex literis. nu. 13. & seq. de transact. De quo vide in conclusione, de teste domestico.

14 Decimò limita, quo ad probandũ ea, quę melius sciri pñt ꝑ coniunctos, q̃ per alios, ꝙ tunc testes sunt idonei, Bal. in l. parentes, vers. aut est ꝓduct⁹. C. de testib. Feli. ĩ c. cùm oporteat, ver. ꝓducitur ꝑ fratrẽ. de accusa. Areti. ĩ c. super eo. vers. vnde ꝛcludo,

de testi

de tesub. Anto. de But. in c. videtur, in tertio & quinto notab. q̃ maximo. accusa. poss. & ibi Host. versi. pater, & mater. Spe. in tit. de teste. in §. testium, post prin. Hippo. in consi. lxxx. nu. 62.

De hoc vide in conclusionibus, De teste domestico, consanguineo, & fratre.

15 XI. Limita, si cõiunctus pari cõiunctionis gradu attingeret etiã illũ p̃ quẽ deponit, & ꝑ quo deponit, glo. in verb. parentes, in c. cõsanguinei. iij. q. v. ver. sed q̃d si testis, Bar. in l. qui testamento. §. q̃cunque, in fi. ver. q̃ro vtrũ cõiunctus. ff. de testa. Lanfr. in c. qm̃ p̃. in §. testiũ depositiones, ver. iuxta prædicta adde. de proba. Spe. in tit. de teste. §. j. versi. sed q̃d si testis. Barto. in l. nõ solũ. §. de vno. ff. de ritu nup. in l. repeti. §. de q̃stione. ff. de q̃stio. Alex. in cõsi. clvj. versi. ꝙ respondeo primò, vol. v. Dec. in c. postremò, vers. in eadẽ glo. nu. 7. de appella. Zasi. cõsi. j. in prin. vol. j. Aretin. cõs. xiij. versi. ꝙ autẽ. Aret. in c. super eo. versi. ꝙ autẽ nulla, de testib.

16 Et hoc ꝓcedit etiam in criminalibus, vt per Areti. in dicto c. super eo, versi. quòd autem. de testib.

De quo vide in conclusione nostra, De teste fratre.

17 XII. Limita quando essent plures consanguinei, Grammat. consi. ciuili lxvj. & cvij.

18 Sed tenẽdo partẽ affirmatiuã, ꝙ cõsanguineus admittatur, Primò Amplia, ꝙ cõsanguineus admittatur vt cõsanguineus ad deponendũ ꝑ consanguineo suo, quamuis prius fuerit recusat⁹ tanquàm iudex à parte aduersa. Spec. in tit. de teste. §. j. versic. qd si iudex fuit vt suspectus. refert & sequitur Aretin. in l. qui testamento. §. quæcunque. versi. quartò adde. ff. de testa.

19 Secũdò Amplia, etiã si de crimine agat̃ ciuiliter. ita Io. And. in c. cùm oporteat, super gl. ij. de accusa. & ibi Abb. versicu. aut agitur de causa ciuiliter. & ibi Feli. versi. & ista procedunt. Imola in c. cùm oporteat. nu. 10. versi. in glo. secunda. de accusa. & ibi Ancha. Anan. versic. & ista procedunt.

Contrarium Lanfran. in c. quoniam contra. §. testium depositiones. versi. & idem est in causa, de proba.

20 Primò limita, quia minor fides testib⁹ cõiunctis adhibetur, Ias. in l. admonendi. vers. itẽ prædicta omnia. ff. de iureiur. Spec. ĩ titu. de teste. §. j vers. sed nunquid frater. Alex. cõsi. xviij. versi. cõstat autem, vol. j. Alex. consi. xc. vers. præterea asserit. vol. ij. Ang. in consi. cxciiij. versi. cùm igitur. Alber. in l. lege Iulia. versi. si aũt quæritur. ff. de testi. Iac. But. in l. parentes, versic. aut agnatis. C. de testi. Fel. in c. super eo. el ij. ver. sed cum prima opi. de testib.

De quo vide quod dicitur in conclusione nostra, De teste domestico, de amico, de vasallo, & de colono.

21 Et ꝑptereà dicit̃ ꝙ cõiunctus nõ est testis omni exceptione maior, Alex. cõsi. xiij. versi. item nõ est integer testis. vol. j. Maria. iunior cons. x. nu. 12. vol. ij. Alex. cõs. cxxij. versi. nec obstat ꝙ iste testis, vol. ij. & cõs. xc. vers. præterea asserit. vol. ij. & cõs. xviij. ver. itẽ nõ est integer, vol. iiij. & cõsi. cij. versi, videamus ergo, volu. v. Ange. cõsi. cxciiij. versi. cũ igitur. Deci. cõsi. cccx. nu. 3. versi. & ad hoc facit. Lanfran. in c. qm̃ p̃. §. testiũ depositiones, ver. & quæro vtrũ affinis, de proba. Pau. de Cast. in l. fi. in prin. C. de proba. Zas. consi. iij. nu. 40. versi. præterea quod non sint, vol. ij.

Cõtrariũ Anania cõs. lij. versi. alij. verò duo testes. De hoc vide cõclusionẽ nostrã, de fratre, de amico, & de teste domestico.

22 Secũdò limita hoc ꝓcedere in criminali causa, in qua indubitanter testes cõsanguinei nõ recipiuntur. Pau. de Cast. in l. fi. ver. sed in causa criminali. C. de ꝓba. Hippol y. in ꝛs. xxxj. versi. primò cm̃. Gramma. cõsi. lviij. versi. ꝑterea & quartò. gl. in c. cùm oporteat. in gl. ij. de accusa. & ibi Ant. de But. ver. gl. ij. & ibi Abb. vers. in gl. ij. in fi. & vers. si verò agit̃, & ibi Feli. versic. sed si est magna, & criminalis. Lanfrã. ĩ c. qm̃ p̃. §. testiũ depositiones, versi. in causa aũt criminali, de ꝓbat. Bart. in l. qui testamento. §. quæcũque, ver. sed q̃ro quid in causa, de testa. Alber. in l. lege, versi. in criminali aũt, de testi. Alber. in tract. testiũ, versi. sed mirandũ est. n. 14. & seq. ibi, ꝙ licèt regulariter consanguineus. & ibi, in criminali aũt. Ab. in c. literas, vers. in secundo casu, de præsum. Deci. consi. cxxxiij. versi. ij. dicta D. Margarita. Paris. ꝛs. clij. nu. 10. vol. iiij. Are. in l. q testamẽto. §. q̃cunque, n. 7. vers. ad fm membrũ. ff. de testa. Spec. in tit. de teste. §. j. vers. sed nunquid frater. versi. nec ẽt in causa criminali, Bal. in l. parentes, versi. & idẽ est, C. de testib. Sali. in l. testis, vers. sed ĩ causa criminali, ff. de testi. Imo. ĩ c. cùm oporteat, ĩ v. nota. de accu. ver. ĩ causa verò criminali. Domi. in c. consanguinei, ver. oppono, ꝙ admittantur. iij. q. v. & ibi Præpos. Alex. vers. oppono ꝙ imò, Feli. in c. literas, vers. quintò limita, de præsump. Sali. in l. parentes, versic. & isto casu, C. de testi. Deci. consi. cxxxiij. ver secundò dicta D. Margarita.

Vide quod dicitur in conclusione nostra, De teste fratre, & de teste domestico.

23 Primò Sublimita hoc nõ ꝓcedere ĩ causa criminali ciuiliter intentata, Præpo. in c. consanguinei, vers. oppono ꝙ imò. iij. q. v.

24 Secũdò Sublimita, ĩ criminib⁹ exceptis, puta hæresis, vel simoniæ, vt ꝑ Præp. ĩ c. ꝛsanguinei, vers. fallit ĩ criminalib⁹. iij. q. v.

25 Tertiò Sublimita, qñ esset productus contra cõsanguineũ: quia etiam pro eo esset idoneus testis, Præposi. Alex. in capitul. consanguinei, versiculo, fallit quando. iij. q. v.

26 Quartò sublimita, quia etiam in criminali est iudici arbitrarium, an testi consanguineo fidem adhibeat. Ant. de But. in c. cũ oporteat, de accus. versic. dicunt tamen aliqui. Alber. de Rosat. in l. lege Iulia. versic. si autem quæritur. ff. de iudic.

27 Quintò sublimita, nã in defectum aliorum testium etiam in causa criminali testes cõsanguinei recipiuntur, Fely. in c. literas. de præsumpt. versic. puto tamen.

28 Et propterea idem dicendum est in causa ciuili ardua, quæ propter sui arduitatem criminali æquiparatur. Fely. in c. literas, versic. vj. limita. de p̃sumpt. Baldus in l. parentes. C. de testi. Soci. consilio xvij. versic. quinimò vult Bartol. volum. j.

Vide in conclusione, De teste fratre.

29 Tertiò limita super iniuria facta cõsanguineo, ꝙ in ea non recipiuntur testes cõsanguinei: Bart. in l. lex Cornelia. ff. de iniur. versic. & ꝑ hoc dicimus. Alex. cõs. xxiiij. versic. nõ obstat. volu. ij. Dec. cõsi. cxxxiij. versic. iij. cõsiderandũ est, & consi. clxiij. versic. iiij. allegatur. Paris. consi. clij. versic. discurrendo igitur, volu. iiij. Lanfranc. in c. qm̃ p̃. §. testiũ depositiones, versic. & idẽ est in causa, de ꝓbat. Alber. in l. lege Iulia. versic. itẽ q̃ro. ff. de testi. & versi. si de crimine. Ias. in l. ita stipulatus. §. Chrysogonus, versic. item addo. ff. de verb. obliga. Grammat. cõsi. lviij. versic. ꝑterea & quartò. Anto. de Butrio in c. cùm oporteat. versic. fallit in crimine in iuriarũ, de accus. & ibi Abb. versi. vt agitur de crimine. Felin. ibi. versicu. & hoc tenet Cyn. Imola in c. cùm oporteat, versi. & hoc sit merè, de accus. Præpos. Alex. in c. consanguinei, versi. in causa iniuriarũ. iij. q. v. Zas. cõsi. iiij. nu. 10. versic. prout etiam. volu. ij. & consi. iij. numer. 47. versicu. iij. prædicta comprobantur, eo. vol.

De hoc vide in conclusione, De teste fratre.

30 Quartò limita nisi cõsanguineus se sponte offerret: ꝙ tũc in totũ repelleretur: Anto. de But. in capitu. ex literis, de in integ. resti. in vj. not. refert, & sequitur Aret. in l. qui testamento. §. quęcunque, versicu. iij. adde. ff. de testament. Præpos. Alex. in capitu. consanguinei, versiculo, si tamen se sponte. iij. q. v.

31 Quintò limita, nisi iudex aliter arbitraretur, quia hæc probatio remittitur iudicis arbitrio, Imola in capi. cũ oporteat, versic. vbi autem, de accus. Prepos. Alexand. in c. consanguinei, versicu. aut consanguinei producuntur. iij. q. v.

De quo vide conclusionem loquentem de teste fratre, & de teste domestico.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Frater repellitur à deponendo in fauorem fratris sui.

1 FRATER repellitur à deponendo in fauorem fratris sui, glo. j. in l. lege Iulia, versi. sed an pro eis. ff. de testi. Alber. tract. de testi. nu. 12. & seq. Soc. cõsi. xvij. versi. & sit ĩ termininis. vo. j. & ĩ fratre & sorore, dicit Aret. ĩ ꝛsi. xiij. versi. qd̃ dictũ est qñ sunt in eiusdem potestate, & Bart. in ij. lect. in l. parẽtes, versi. q̃ro qd ĩ fratre. C. de testi. & ibi Ange.

Et ꝑ ista parte faciũt oẽs illi, q dicũt, ꝙ ꝛsanguine⁹ nõ est idone⁹ testis, qua de re dictũ est ĩ cõclusione, De teste cõsanguineo.

Cõtrariũ ꝙ imò frater recipiatur ad testimonium pro fratre suo in causa ciuili, tenet Bal. in l. fi. vers. itẽ in qualitate testiũ. C. de ꝓbat. Spec. in tit. de teste. §. j. versi. sed nũquid frater. Abb. in c. literas, versi. aut queritur nũq d frater, de p̃sumpt. Azo in summa de testi. versi. in ciuili verò, gl. j. in c. insinuante, versi. hic tñ aduertas, de offic. deleg. & in c. cũ R. in gl. ij. versic. tũ etiã frater, eo. tit. Bart. in l. q testamento. §. quæcunque, versi. q̃ro qd in fratre. ff. de testa. Ant. de Butr. in c. cùm oporteat, ver. gl. ij. de accus. Bal. cõsi. x. versi. & si dicat̃, vol. v. Alber. in tract. de testi. nu. 9. & seq. Iacob. Butrig. in l. parẽtes, versi. aut frater testificat̃. C. de testi. & ibi Bal. ver. q̃ro nunq d frater. & versi. aut seorsum. Saly ce. ĩ l: testis. versi. aut est q̃ cõ ciuilis. ff. de testi. Imol. in c. cùm oporteat, ver. ĩ gl. ij. de accus. Domi. ĩ c. ꝛsanguinei, versi. super dubio gl. iij. q̃st. v. Anan. ĩ c. cũ oporteat. versi. adde p̃dictis. de accus. Salic. in l. parẽtes, vers. aut est q̃ cõ ciuilis. C. de testi. Socin. cõsi. xvij. versicu. ꝙ iam esset, volu. j. Fely. in c. in literis, versic. fallit sextò in fratre, de testi. Hippol. in l. j. §. ad q̃stionẽ, versi. limita etiã. ff. de quæstio. Felin. in c. cũ oporteat, versic. ex q̃bus collige. de accus. Ias. ꝛs. cxxix. versi. nec obstat si dicatur. volu. j. Bertran. consi. ccxij. num. 9. volum. j. Abb. in c. cũ R. canonicus, nume. 4. versic. & j. habes, de offic. deleg. Pau. de Castro in l. parentes, versiculo, si aũt alteri. C. de testi. Alex. in l. ex facto. §. si quis rogatus, versi. item per prædicta infertur. ff. ad Trebel. & ibi Imola. versic. item põt inferri. Socin. consilio xx. versiculo, de Philippo vero. volumine j. Pau. de Castro in ꝛs. cccj. in prin. volumine primo. incip. ad bene examinandũ.

Collect.in c.super eo.cl. ij. versic. itē ꝙ si Rex.de testibus.Maria. iun.cōsi.xxix.versic.fortius toleratur,vol.ij.Alciat. de præsump. in j.regula.in xxiij.præsumpt.

Et pro ista parte faciunt omnes illi, qui dicunt consanguineū esse testem idoneum,de quo dictum est in cōclusione nostra de teste consanguineo.

Tenendo primam partē negatiuam , quòd frater non possit esse idoneus testis pro fratre,

2 Primò limita,qñ frater esset vir spectatæ fidei, & summæ religionis.Imol.in c.cùm R.canonicus,ver.in gl.ij.nu. 5.de offic.delc.Alber.in tract.de test.nu. 10.& seq.Ias.in l.admonendi,versic. limita multū.ff.de iureiuran.& in l.iubemus,ver.facit. C. de iud. & in consi.lxxv.vers.similiter,vol.ij.Fel.in c.literas , vers. primus est.de p̄sumpt.Anan.in c.cùm oporteat.vers.adde etiā, de accus. & ibi Feli.versi.modò aduerte.Chassan.in cōsi.xxxvj.nu. 1. versi. & testes sunt.Hippol.in l.j.§.ad quæstionē,ver.& facit qd voluit. ff.de q̄stio.Lanfranc.in capit.qñ cōtra.§. testium depositiones, versic.Inno.de ꝓbat.Iason in consi. cxxix. versicu. non obstat si dicatur.vol.j. vbi dicit quòd tali casu est testis omnino integer.

Vide qd dictū est ī ꝛclusiōe de teste domestico, & ꝛsanguineo.

3 Secundò limita qñ plures fratres deponerēt in fauorē fratris, qa eo casu numerus supplet.Bart.in l.q testamento. §. quæcūq;. nu. 8.ff.de testam.Hippo.in l.j.§.seruum.nu.6.ff. de quæstio. Feli. in c.literas,nu. 3 .de presumpt.& in ca.cùm oporteat,nu. 8.de accus.Alex.in cōsi. cxix.versi.præterea responderi potest,volu. vij. & consi.ccxiiij.in fin.versi.sed attento.volu.ij.

Vide qnod dictum est in conclusione,quòd numerus supplet defectus testium.

Tenendo aliam partem affirmatiuam,quòd frater possit esse testis pro fratre,

4 Amplia etiā in cōsanguineo spurio,Præpos.in cap.cōsanguinei.versic.& intellige prædicta.iij.quæstio.v.

5 Primò limita in causa criminali quo ad alteri⁹ offensam, Spe. in tit.de teste.§.j.versi.sed nunquid frater.Anto. de But. in c.cum oporteat.versi.gl.ij.& ibi Imola, versi. vnde dicebat Barto.& ibi Anan.versic.aut ꝓ fratre.de accus.Bal.in l.fin.vers.itē in qualitate.& ibi Pau.de Castro in prin.C.de ꝓba.Bal.in l.parentes, ver.vt causa ciuilis.C.de testi.& ibi Bart.in ij.lect.ver. qd in fratre.Alex. in l.ex facto.§.si qs rogatus,versic.itē per prædicta infertur.ff.ad Trebellia.& ibi Imola,versi.itē pōt inferri.Salic.in l.testiū, versi. sed in causa criminali.& versi. aut est ꝓductus. ff. de testi. & in l. parentes,versic.sed in causa criminali.C.eo.Fel.in c.literas,vers. qntò limita.de præsumpt.Lanfran.in c.qñ ꝗ.§. testiū depositiones,versic.item frater.de probat.Hippol.in l.j. §. ad quæstionem, vers.item etiā procedit.ff.de q̄stio.Feli.in c.cùm oporteat,versi. fallit quartò.de accus.Zas.consi.iij.versi. his sic præmissis. vol.ij.

Contrarium,ꝙ imò qñ agitur de pœna fisco applicanda , frater possit deponere in causa criminali:tenet Fulg.in consi.clxxx viij.sequitur Ias.in l.sed & si quis,versic.iij limitat.ff.si qs caut.

6 Primò Sublimita nō procedere in causa criminali ciuiliter in tentata.vt per Anan.in ca. cū oporteat, versi. & ista procedunt, & ibi Imol.versi.& hæc si sint.& ibi etiam Felin.de accus.

7 Secundò Sublimita quo ad indicia.Feli.in capit.literas, versi. v.limita.de præsumpt.

8 Tertiò Sublimita,q etiā in causa criminali volēs ꝗ fratrē pōt deponere,& isto casu facit fidē.Abb.in c.literas, versicul. aut q̄ritur nunquid volens,de præsumpt.Imola,in c.cū oporteat,ver. vnde dicebat Bart.de accus.Alber.in tracta.de testi.§.nunc videdum,versi.circa tertiū,vbi distinguit.& Alber.de Rosat.in l.lege Iulia.ff.de testi.& hoc sentit etiam glo.in d.capitu.literas, in verbo,de fratre.de præsumpt.

9 Quartò Sublimita in defectū aliarū probationum,quia tunc etiā frater accipitur in causa criminali.Felin.in d.c.literas, versi. v.limita.de presumptio.

10 Quintò Sublimita,qa ad probandā defensionē frater recipitur pro fratre etiam in causa criminali : & de hoc plenè dictum est in conclusione nostra.xxij.in vij.lib.vbi me remitto.

11 Secundò principaliter limita,quia frater non pōt tanquàm testis adhiberi in testamento sui fratris:vt est tex.in §.sed neque. instit.de testam.

12 Licèt secus sit in aliis ꝓiunctis,Abb.in cōsi.xj.versi. an p̄sumptio.volu.j.vbi dicit,ꝙ ipsis nō adhibeā tanta fides.& idē Bal. ꝛs. cccclxxxj,versi.nā testes,vol.iiij.Prout ēt familiares possunt adhiberi testes in testamento,Bellā.cōsi.lxiij.versi.isti autem.

13 Declara hāc limitationē,qñ ab ipso testatore solo frater esset rogatus:Sali.in l.parentes,versi.q̄ro qd in fratre.C. de testi.& ibi etiā Bald.versicu.aut est testis instrumentarius. Alex.in cōsi. liiij.versi.& per hoc patet,volu.iij.Aim.in cōsi.lxxij.nu. 5. Salice. in l.testis idoneus,versic.vnde ad quæstionem.ff.de testi.

Cōtrariū So.ꝛs.ccxxix.Ias.ī l.j.ver.p̄terea &quartò.C. de testa.

14 Declara etiā vt limitatio non procedat, qñ testamētum esset factū de iure speciali,Grat.consi.xc.versi.non obstant. vol.ij, Bellame.consi.xlij.versi.præterea hoc non obstat.

15 Et idē est in patre,ꝙ nō possit esse testis in testamēto sui filij, §.sed si filiusfamilias.Insti.de testa.& ibi not. Areti. post gl. in l.q testamento.§.per ꝗriū,in verbo,posse.in fi.ff.de testa.Spec.in tit. de teste.§.j.versi.pater aūt.Lanfran.c.qñ ꝗtra.versi. quarto casu fallit.de ꝓba.apostil.ad decis.Tholo.iij.versi.item in testamento militis,glo.in verbo,pro filio.in c.si testes.§.testis.iiij.q.ij.Io.Faber in §.in testibus,in prin.institu.de testa.Bar.in l. qui testamento.§.quæcunque,versi.quæro quid in matre.ff.de testa. Sali.in l. testis,in princ.ff.de testiē.Io.Faber in l.parentes , versic. in testamento,& ibi Alber.C.de testibus.

16 Bene verū est,ꝙ testis instrumētarius frater esse pōt, qa ille, qui redditur testis inhabilis ad testificandū viua voce, redditur idoneus vt possit esse testis in instrumento , Feli.in c.cùm oporteat.vers.secūdò limita.de accusa.& in c.literas.vers.secūdus casus,de p̄sum.Alber.in tract.de testib.nu.9.Bal.in l.parentes,versi. vel dic latius,C.de testi.Sali.in l.testis,versi.vnde ad q̄stionē.ff.de testi.& in l.parentes,versi.vel dic latius,C.eod.Lanfran. in c. qñ cōtra.§.testiū depositiones,versi.mihi autem videtur, de proba.

17 Sublimita istā cōclusionē, qñ frater nō esset rogatus à partibus,sed tantummodo à notario, & ageretur de falsitate, q̄ diceretur per notarium cōmissa:ita Cæpolla cōsi. suo criminali xxj. ver.quia respondetur,Alex.in consi.lxx.versi. nec ad hoc, vol.j.

18 Tertiò limita,qñ frater cohabitat cū fratre , pro quo deponit,Ant.de But.in c.cū oporteat, vers.idē si habent bona cōmunia.de accusa.Albe.in tract.de testi.nu. 12.Bal.in l.parentes,vers. aut est productus.& versi.q̄ro nunquid frater,C.de testi.& in l.j. versi.quintò operatur,C.de epis.& cle.Sali.ī l.testis,versi. primo casu.ff.de testi.Feli.in c.literas , versi. tertiò limita, de præsump. Anan.in c.cùm oporteat,ver.nota qꝙ ꝛsanguinei,de accusa.Sali. in l.parentes,versi.primo casu dic,& ibi Pau.de Cast.ver.Bal.hic dicit,C.de testib.Hipp.ī l.j.§.ad q̄stionē. ver.hoc tñ fallit.ff.de q̄st. Fel.ī c.cùm oporteat,vers.fallit secūdò,de accu.Soc.ī ꝛs.xvij.ver. verū p̄dictis nō obstā.vol.j.Aret.ꝛs.xiij.vers.& p̄mitto.Io.Faber ī §.sed neque,vers.sed de fratrib⁹, Instit.de testa.Zas.ꝛs.iij.ver.itē ex alio,& ꝛs.iiij.vers.,put ēt,vol.ij.Paris.in consi.lv.num. 36.vo.ij.

19 Sublimita qñ sumus in his,quę verisimiliter,& communiter per alios ignorantur.Areti.in consi.xiij.versi.in his autem.

20 Quartò limita,si fratres essent ī eiusdē patris potestate, Spe. in tit.de teste.§.j.versi.sed nunquid frater.Anto.de But.in c.cùm oporteat,versi.dic si fratres,& ibi Abb.ver.si verò est,& ibi Imo. versi.D.Anto.& Feli.vers.fallit primò, de accusa.Iac.Butrig.in l. parētes.vers.aut frater testificat,C.de testi.Alber.ī tracta.de test. nu. 12.Domi.in c.ꝛsanguinei,vers.super dub.gl.iij.q.v.& ibi Præpos.in fi.Feli.in c.literas,vers.secūdò limita,de p̄sumpt.Hipp.in l. j.§.ad q̄stionē,vers.hoc tñ fallit,ff.de q̄st.Bar.in d.l.parentes,in ij. lect.ver.q̄ro qd in fratre,& ibi etiā Ang.Io.Faber in §.sed neque, versic.sed de fratrib⁹, Insti.de testa.Hosti.in sum.de testib.§.j.ver. in contractibus dicitur, Areti.consi.xiij. versi.quod dictum est.

21 Quintò limita, si fratres haberent bona cōia , qa tunc non sunt idonei testes,Spec.in tit.de teste.§.j. versi. sed nunqd frater. Ant.de But.in c.cùm oporteat,versic.idē si habent bona cōias.s. citato:& ibi Imola versi.D.Anto.& ibi Anan.vers.noto ꝙ cōsanguinei,de accu.Alber.in tract.de testi.nu. 12.Domi.in c.ꝛsanguinei,ver.super dubio gl.iij.q.& ibi Præposi.Alex.in fi.versi.iudic. Lanfranc.in c.qñ cōtra.§.testium depositiones,versic.circa aūt fratrem,de proba.Feli.in c.liieras,vers.secdo limita, de præsump. qui declarat.Soci.in consi.xvij.ver.sed si causa.in vo.j.

22 Sextò limita,qa minor fides daē depositioni fratris,Spec.in tit.de teste.§.j.versi.sed nunquid frater,ibi, minor tñ fides.Abb.ī ca.cùm oporteat,vers.si verò est,& ibi Anan.versi.nota ꝙ cōsanguinei,de accus.Iac.Butrig.in l.parētes,versi.aut frater testificat, & Pau.de Cast.vers.si aūt alteri,& ibi Fulg.nu. 2. C.de testi.Alberi.in tract.de testi.nu.9.& nu. 12.Bart.in l.q testamēto.§.q̄cūque, versi.q̄ro qd in fratre,ff.de testa.Abb.in c.literas, vers.aduerte tu subtilius,& Feli.versi.p̄dicta limita.de præsump. Abb. in c.cū R. canonicus. num.4.& ibi Imola nu. 5.ver.in gl.ij.de offic.delega. Soci.in consi.xx.versi.de Philippo,vol.j.

23 Et ꝓpterea nō dicitur testis omni exceptione maior.Pau.de Cas.in l.parentes,versi.si autem alteri, de testib. & in consi. cccj. in prin.volu.j. Alexan.in consil.xiij. versi. item non est integer. vol.j.& consi.xviij.versi.item non est integer.vol.iiij.Feli.in c.cū oporteat,versicu.fallit quintò.de accusa.Gramma.ꝛsi.xlj. Alcia. in prima regu.præsump.in xxiij.præsump.

24 Septimò limita,qa frater inuitus nō pōt compelli ad testificandum,& hoc siue sit causa ciuilis, siue criminalis , Abb.in c.literas,versi.aduerte tu subtilius,de præsump.& ibi Feli.versi. vltimò an frater.Alber.in tract.de testi.versi.nunc videndum.

Octauò

25 Octauò limita,quia talis ꝓbatio remittitur arbitrio iudicis, Anto.de But.in cap.cum oporteat,versi.vbi aūt,de accusa. & ibi Imola versi.vbi autem non sunt.Anan.in c.cùm oporteat,versi. nota quòd consanguinei,de accusa.Imola in l. qui testamento. §.quæcunque.ff.de testam. versi. adde dictis.

26 Nonò limita quo ad ea,super quibus testes domestici deponere pñt.Alberi.in tracta.de testi.nu. 10.Bal.in l.parentes,versic. hoc verum,nisi tale.C.de testib.Sali.in l.testis,vers.nisi esset tale. ff.de testib.Ana.in c.cùm oporteat,versi.adde prædictis,de accusa.Sali.in l.parentes,vers.nisi esset,C.de testib.

Vide in conclusione,De teste domestico.

27 Decimò limita quo ad faciēdā ꝓbationē super iniuria facta fratri,vt dicit Bar.in l.q testamento.§.quæcunque.nu.6.de testa. & in l.lex Cornelia.in prin.ff.de iniur.Sali.& Ang.in l.vnica , C. de rap.virg.Hippoly.in l.j.§.ad q̄stionē.nu.7.ff.de q̄st. Ana. in ca. cùm oporteat,versi.& idem in criminali,de accusa.Feli.in c.literas,versi.quartò limita,de præsump.Soci.ꝛs. xvij. ver. itē ex alio capite.vol.j.Feli.in c.cùm oporteat,versi.fallit tertiò. de accusa. Bar.in secūda lectu.in l.parētes,ver.q̄ro qd in fratre. C. de testib.

Vide in conclusione,De teste consanguineo.

28 XI.Limita in causa ciuili graui,q̄ ꝓpter sui grauitatē criminali æquiparatur,Bal.in l.parentes,C.de testi.ver. aut causa ciuilis,Feli.in c.literas,versi.sextò limita,de p̄sump.Sali.in l.parentes, versi.aut est qd,C.de testi.Lanfran.in c. qñ ꝗ.§. testiū depositiones,versi.itē frater,de ꝓba.Soci.in dicto cōsi.xvij.versic.qñ ista est cōis.& versi.insuper etiā,Hippoly.in l.j.§.ad quæstionē, vers. idē etiā procedit.ff.de quæst.Fel.in c.cùm oporteat, versic. fallit sextò,de accusa.Pau.de Cast.in l. parentes , versi. si autem alteri, C.de testi.Soci.in dicto consi.xx. versi. de Philippo,vol.j. Zasius consi.iij.nu.34.& seq.vo.ij.

29 XII.Limita,si deponeret inter eos,inter quos pari iungit̄ ꝓiunctione,glo.in c.ꝛsanguinei,in gl.in verbo,parentes,versi.sed qd si testis.iij.q.v.Bar.in l.qui testamēto.§.q̄cūque,vers.q̄ro vtrū cōiunctus.ff.de testa.Feli.in c.literas,ver.terti⁹ casus, de p̄sum.Lāfran.in c.qñ cōtra.§.testiū depositiones,versi.circa prædicta adde.de proba.Feli.in c.cùm oporteat,versi.tertiò limita , de accu.

Vide in conclusione,De teste consanguineo.

30 XIII.Limita,si nō sit oppositū ꝗ fratrem , qui deposuit.Feli. in c.literas,versi.quartus casus.de presump.Felin.in c.cùm oporteat,vers.quartò limita,de accusa.Bal.in l.si qs testibus.n.7. C. de testib.Ias.in l.certi condictio.§.quoniam.nu. 13 .ff.si cer.pet.

31 XIIII.Limita , si ꝗ fratrem volens deponeret in causa ciuili, Alberi.in l.parentes,C. de testi. versi. volens autem , & sequitur Albe.in tract.de testi.§.nūc videndum,versi.circa tertium,nu.3.

32 XV.Limita quo ad probandam ætatem fratris.Soci. in cōsi. xx.versi.& sic solum,vol.j.Pau.de Cast.consi.cccj.in prin. vol. j. incip.ad bene examinandum.

33 XVI.Limita,in causa matrimoniali,qñ deponit ꝓ validitate matrimonij,c.sup eo,el ij.& ibi not.Doct.de testib.Maria.iunior ī ꝛs.xxix.nu. 11.vol.ij.Iac.de S.Georg.in l.ex eo,nu.6.ff.de testib.

CONCLVSIO XV.

ARGVMENTVM.

Affinis an repellatur à testificando.

1 AFFINIS nō repellitur à testificando, nisi sit affinis per lineā descendentē,vel ascendentē:nō aūt per lineā transuersalē,Ang.cōs.cxciiij.in fi. ver. nunc ad fm,Ias.in l.admonendi,vers.ꝛfirmo , & fortius. ff. de iureiur.Aimo ꝛsi.ij.ver.ñ obstat, ꝙ sit affinis. Hippoly.in singu.cxxxiij.Gramma.ꝛs.xxxij.ī fi.vers.nec obstaret ꝙ nōnulli.Stepha.Aufrer. in tract.de reproba.testi.ī verb. affinis. Crot. ī tracta.de testi.n. 121.versi.fallit secūdò.Paris.ꝛs.lxxxvij.n. 27.vol.iij.Hipp.ꝛsi.lxviij.nu.20.Gramma.decis.xxxiiij.nu.20.

Quòd aūt affinis nō existens de linea descendētiū , vel ascendentiū,nō repellatur à testimonio,voluit gl.in c.accedens.el j.in verbò,subesse,vt lite non contest.Alex.consi.xiij.versi.quinimò testimonium affinis, vol.j.& consi.cxxxiij.versicu.Bartholomæ⁹ Sancti.eo.vol.Hippo.consi.lxviij.nu. 18.

2 Cōtrariū ꝙ affinis repellatur,maximè in causa criminali, ponit Hippo.in consi.iiij.nu. 31.& seq.Ang.in l.cui eorū.§. affinitates.ff.de postu.Soci.consi. ccxxix.vers. quartò Vincilaus. sentit Spec.in tit.de teste.§.j.vers.nunquid frater.ibi, generaliter.sentit Sali.in l.ij.ver.quæro videtur glo.C.de testi.Ange.Areti.in §.pater,versicu.in eadem glo.Institu,de testamen.

3 Tenendo primā opinionē , Primò limita,qa licèt nō sit omninò integer testis,& omni exceptione maior : sed ci de fide diminuatur,tñ nō repellitur in totū:Alex.consi.xviij.versi.constat autem.vol.j.& consi.cxxij.versi.nō obstat quòd iste testis , volu. ij.Rui.consi.lxviij.nu.8.vol.j.versi.quamuis enim.

Contrarium Bal.cōsi. 50.vers. Philippus etiā , & versi.sed his non obstantibus,& versi.& ideo dictos testes.vol.ij.

4 Secūdò limita,nā affinis dissoluta affinitate est idoneus testis, & omni exceptione maior.Anto.de Butr.in c.literis,versicu.pñt etiam ꝓcedere prædicta.de transact. Lanfranc. in ca. qñ ꝗ.§.testiū depositiones,versi.quod aūt dictū est.de probat. Ange. in l. cui eorū.§.affinitates.ff.de postu.Ancha.ī c.canonū statuta.vers. nunquid socer,de cōstitu.Alber.in tract.testiū,nu. 16.versic. sed iuxta prædicta q̄ritur.Crot.in tract.testiū,nu. 121. Paris.ꝛs. lxxxvij.nu. 28.vol.iij.Tiraq.in regu.cessante causa,in j.par.nu.28.

5 Tertiò limita,qñ par esset affinitas inter litigantes,Ange.in l. aut affinitate.ff.de procura.

6 Quartò limita in causa criminali,Zasius consi.iij.versi. his sic præmissis,volu.ij.

7 Quintò limita,quando plures affines deponerent, Gramma. consilio ciuili lxvj.

CONCLVSIO XVI.

ARGVMENTVM.

Vxor pro marito suo,an possit esse testis.

1 VXOR pro marito suo testis esse nō pōt,glo.j.ibi,& vxor dicit̄.in summa.j.q.v.gl.in c.si testes,in §.idonei,in gl.j.iiij.q.iij.gl.in §.pater,in verbo,ī ea re.Institu.de testa.gl.fi.in §.illud,in l.sed & si qs.ff.si quis cautio.gl.vnica,in l.ij.ver.sed qd in viro. C.de test. Alber.in tract.de test. §. superest,in prin. Porcus Institu.de testa. §.in testib⁹,vers.nota ex hac glo.Bar.in l.ij.versi.qd in viro. C. de test.& ibi Bal.versi.& adde gl.Sali.vers.q̄ro cū gl.Cy.in d.l.ij.ver. sed nunquā vxor.gl.in l.j.§.si vir,in verbo,vna dom⁹.ff. ad Sylla. & ibi Bar.not.& gl.in ca.præsenti.§.sanè,in gl.j.C.de his q ad eccles.cōfug.Bal.ī l.si cū dotē.§.si maritus.versi.in gl.q̄ dicit.ff.solu. matrimo.& ibi Ange.in fi.verbis.Ias.in l.sed & si qs,in prin.vers. in glo.fi.ff.si qs cau.Hispa.in rubrica de dona. inter virū & vxo. versi.hinc est ēt.Feli.in c.in literis,versic.fallit quartò , de testib. Imola in dicto §.si maritus .versic.in gloss.in verbo, participem. Socin.ꝛs.xvij.versi.quantū verò attinet.vol.j.Hosti.in summa,de testib.§.ij.versic.qd de vxore.Lanfrā.in c.qñ ꝗ,versi.testiū depositiones,versi.vir & vxor,de ꝓba.Bar.in l.vxori.ff.ad leg.Corne. de fals.Apostil.ad decis.Tholo.iij.Io.Faber in l.etiā,versi.sed qd de viro & vxore.C.de testib.Iaco.in l.testis idoneus.ff.de testib.ī princ.Hipp.ī l.j.§.ad q̄stionē,versic.limita quartò.ff.de testib.Grāma.decis.xlv.& decis.lxxiij.n. 19.vbi ita dicit* cōmuniter teneri.

2 Primò Amplia idem in sponsa,Ange.Are.in §.pater, versi. in eadem glo.Insti.de testa.Bal.in l.ij.C.de testib.circa fi.versi.& adde glo.& ibi Sali.versi.quæro cum glo.Alberi.in tract. de testib. §.superest.in princ.Apostil.ad decisi.Tholo.iij.

3 Secundò Amplia,idem esse in concubina,de quo dictū est in conclusione,De amico teste.

4 Tertiò Amplia,idē è contra: qa nec maritus ꝓ vxore.Porcus Institu.de testamen.§.in testibus,versi.nota ex gl.Alberi.in tract. de testib.§.superest.in princ.Feli.in c.in literis,versi.fallit quartò, de testib.Dy.in l.ij.versi.sed nunquid vxor.C.de testib.Barto.in l. j.§.si vir.ff.ad Sylla.Alex.in l.si cū dotē.§.si maritus,versi.in glo.in verbo,participem.ff.solu.matrimo.Soci.consi.xvij.versic.quātū verò attinet,volu.j.Iaco.in l.testis idoneus,in prin.ff.de testib.

5 Quartò Amplia,etiam si vxor sit expulsa de domo à marito suo.Baldus in ca.in literis,de testib.versi.quæro vir expulit.Soci. ꝛsi.xvij.vers.quantum verò attinet,vol.j.

6 Primò limita,nisi marit⁹ sit talis,de quo certū sit mulierē nullā vim pati posse.Aret.in c.ī literis.vers.& per p̄dicta.de testib. & ibi Feli.versi.fallit quartò.de testib.Spec.in tit.de teste.§.j. versic. sed quid de vxore.de testib.Abb.in d.c.in literis , ver. quærit qd de viro.Soci.consi.xvij.versi.quantum verò attinet.vol.j.

7 Secundò limita,qñ vxor producitur in testē ad probandum actū,qui verisimiliter non innotescit nisi domesticis.Bal.in l.parentes.versi.hoc verum.C.de testib.Ias.in l.sed & si quis. vers.limita prædictam conclusionem.ff. si quis caution.

8 Tertiò limita,nam vxor admittitur ad probandam innocentiam,& defensionem mariti sui.Ias.in l.sed & si quis.versi.secundò notab.limita.ff.si quis cautio.

De quo vide quod dictum est in conclusionibus nostris, De teste fratre,& teste consanguineo.

9 Quartò limita,qñ deponeret in iudicio criminali ad vindictā publicam,& ad commodū fisci,super iniuria illata marito suo. Fulgosius cōsi.clxxxviij.Ias.in l.sed & si quis.versicu.tertiò limita.ff.si quis cautionib.

CONCLVSIO XVII.

ARGVMENTVM.

Pater, vel mater, vel alij ascendentes qui parentum nomine veniunt, an sint idonei testes.

PATER, vel mater, vel alij ascendentes, qui parentum nomine veniunt, nō sunt idonei testes. l. parentes. C. de testib. & ibi Cy. versi. iuxta legē istā. Spec. in titu. de teste. §. j. versi. itē ꝙ est parens. Lanfrā. in c. qm̄ ꝯ. §. testiū depositiones. versi. & primò videamus. de probat. Cæpol. caute. ccxvij. Soci. in regu. ccccvij. est text. in c. si testes. in §. testis. iiij. q. iij. & est tex. in c. videtur. q matri. accus. poss. Ancha. ibi in d. c. videtur. in iij. notab. Gramma. decisi. xlviij. nu. 13.

2 Et in patre hoc dicit tex. in l. testis idoneus. ff. de testib. Aret. ī cōsi. xiij. versi. & præmitto. Io. Faber in d. l. parentes. versi. itē dic. C. de testib. Bar. in q testamēto. §. q̄cunque. vers. sed quæro an pater. ff. de testa. Spec. in tit. de teste. §. j. versi. item ꝙ est parens. Lanfran. in c. qm̄ ꝯ. §. testiū depositiones. versic. & primò videamus. de ꝓba. glo. j. versi. in aliis verò causis. in c. super eo. de testib. & ibi Innocen. in princ. & Hosti. circa princ. versi. & ita videtur. & versi. in aliis verò cōtestibus. & ibi Anto. de Butr. versic. solutio dicit gl. Hosti. in tit. de teste. in §. j. versi. in cōtractibus igitur. Collecta. in c. super eo. el ij. versi. sed qd si mulier. de testib. Anto. de But. in ca. videtur. in septimo notab. qui matrimo. accus. poss. & ibi Card. in tertio notab. & ibi Præposi. versicu. item nota.

3 Amplia vt procedat etiā in causa, quā agit filius procuratorio nomine. Bart. in l. qui testamēto. §. quæcunque. versi. sed q̄ro an pater. ff. de testamen.

4 Et in matre hoc tenet Aret in cōsi. xiij. versi. & præmitto. & versic. qđ dictū est. Specu. in titu. de teste. §. j. versic. item ꝙ est parens. Lanftan. in c. qm̄ cōtra. §. testiū depositiones. de probationib. versic. & primò videamus. Apostil. ad decisionē Tholos. tertiā, glo. prima, in l. parētes. C. de testib. Ange. Aretinus in §. pater. versi. quid in matre. Institu. de testamen. Apostil. ad decisionē Tholosa. tertiam, versi. mater nō pōt. Hostiensis in c. super eo. el secundo, de testib. & versi. in aliis verò contractibus. & ibi Antonius de Butrio, versicu. solutio, dicit glo. Hostiensis tit. de testib. §. j. versi. de testibus igitur. Ioannes Crottus in tractatu de testib. versicu. fallit & quintò. Barbat. consi. liiij. in primo volu. Marianus iunior consi. xxix. versi. sed ad hoc respondetur. volu. ij.

5 Et idem est econtra, nec filij pro parentibus. Grammat. decisi. xlv. & decisi. xlviij. nume. 13.

6 Amplia siue filij, vel descendentes sint in potestate, siue non. glo. prima in l. parentes. C. de testib. quæ dicit de matre, & ascendentibus ex linea materna, qui non habent filios in potestate: & idem dicit Specula. in titu. de teste. §. primo, versic. item ꝙ est parens. ibi, cum parentes etiam. Barto. in l. parentes. versicu. quero vtrum sit differentia. C. de testib. in secunda lectura.

7 Et ꝓpterea pater etiā ꝓ filio emancipato deponere non potest. Lanfrancus in c. qm̄ contra. versicu. & primò quæro, de ꝓba. Cynus in l. parentes, versicu. quidā vt Benedictus. C. de testib. Alber. in l. testis idoneus. versi. quærit Andreas. ff. de testib. & ibi Florianus versic. qd aūt in emancipato. glo. in verbo, filio. in capitu. si testis. iiij. quæsti. iij. Ioan. Faber in §. in testibus. Institu. de testam. Collecta. in capitulo, super eo. el secundo, versicu. nec faciunt differentiam. de testib.

8 Et propterea nō pōt pater etiā ꝓ filio spurio testificari. Ioannes Andreas in additio. ad Spec. in titu. de teste. §. j. versi. item qđ est parens. Alexan. in l. ex facto. versic. itē per prædicta infertur. ff. ad Trebellia. Floria. in l. testis idoneus. ver. qd ī spurio. ff. de testib. Feli. in c. cùm oporteat. versi. & per prædicta infertur. de accusa. Lanfran. in c. quoniam contra. §. testium depositiones. versicul. & primò videamus, de probationib.

9 Primò limita, in ætate filij ꝓbanda, in qua parentes ꝓ filio deponere pn̄t. l. etiā matris. ff. de ꝓbationib. glo. in l. parentes. C. de testib. in gl. fi. versi. itē contra. Ioan. Faber in l. parentes. versic. & in ætate. C. de testib. & ibi Cy. in principio, versi. ad legem istā oppono. & ibi Salic. in principio versi. oppono, ꝙ parentes. Sali. in l. si minorē, ver. sed q̄ritur an cōiunctæ personæ. C. de in īteg. restitu. mino. & ibi Bald. versi. ad istā testificationē. Inno. in c. cùm dilectus. versi. de ætate etiā. de accusat. Areti. in l. si minorē. versi. admittitur etiā. de in integ. resti. Salic. in l. si minorē. versi. sed q̄ritur an cōiunctæ. C. de in integ. restitu Bald. cōs. xix. ver. est verū. vol. v. Bar. cōsi. xcij. versi. nec obstat ꝙ sit mater. Soci. cōs. xx. vers. & breuiter dico. Maria. iunior cōs. iij. vers. secundò ipsum dominū. vol. v. Spec. ī tit. de teste. §. j. versi. itē ꝙ est parens. vers. tertiò mater. Lanfran. in c. qm̄ ꝯ. §. testiū depositiones. versi. secūdò admittitur. de ꝓba. Bar. in l. q testamento. §. quæcunque. versic. q̄ro qd in matre. ff. de testa. Ange. Aret. in §. pater. ver. quid in matre. Insti. de testa. Apostil. ad decis. Tholos. iij. vers. mater non potest.

10 Et hoc intelligit gl. in d. l. etiā matris. ff. de ꝓbat. in gl. j. quo ad aliqualē præsumptionē, siue indiciū: nō quo ad semiplenam ꝓbationē. & sequitur ibi Alber. in prin. & ibi etiā Floria. & hoc sentit Bar. in l. ij. vers. itē quærit gl. ff. de excusa. tuto. inquiens, ꝙ nō facit tantā fidē, quātā facit quilibet alius testis. Fulgos. in d. l. etiā. versi. addite. ad fi. Bar. in l. parētes. in ij. lectu. in primis verbis. C. de testib. Iac. de S. Georg. in d. l. etiā. versi. addite vos. Sali. in l. si minorē. versi. sed q̄rit̄ an cōiunctæ ꝑsonæ. C. de in integ. restitu. min. Inno. in c. cùm dilectus. ver. de ætate ēt. de accus. Sali. in l. de tutela. C. de in integ. resti. Soci. consi. xx. versi. breuiter dico. vol. j. Bal. in Margarita, in verb. mater in ætate filij. Gram. decis. xlviij. nu. 13. & seq.

Contrarium Bald. in d. l. ēt matris. in primis verbis. ff. de ꝓba. glo. in verbo, legitimis. in l. ij. ff. de excusa. tuto.

11 Secundò limita, qn̄ ex depositione parentis nullū resultat descendenti commodum: vt dicit Alber. in d. l. etiā matris. vers. alij dicunt. ff. de proba. Fulg. in d. l. etiā. versic. addite. ad fi.

12 Tertiò limita in causa religionis, in qua pater ꝓ filio testificatur: glo. in §. testis idoneus. in c. si testes. iiij. q. iij. in verbo, testis. per tex. in c. p̄sens. xx. q. iij. & idē voluit Apostil. ad decis. Tholos. iij. vers. sed pater. Io. Faber in l. parentes. versic. itē in causa. C. de testib. Spec. in tit. de teste. §. j. versi. item quòd est parens. ibi, secūdò pater. Lanfran. in c. quoniam contra. §. testium depositiones. versic. primus cùm filius. de probationib.

13 Quartò limita in causa status, in qua pōt pater pro filio testificari. Bar. in l. iiij. §. duæ causæ. ff. ad Carbo. versic. q̄ro q̄uo. Alex. in apostil. in l. q testamēto. §. quæcūque. versi. q̄ro quid in matre. ff. de testa. Apostil. ad decis. Tholos. iij. versi. item in causa status.

14 Quintò limita, nisi pater sit testis instrumentarius: vt dicit Cæpol. caute. ccxvij.

Quod an procedat, qn̄ pater est adhibitus in testē ī testamēto filij militis: dic vt dictū est ī alia ꝯclusione nostra, De fratre teste.

15 Sextò limita, qn̄ is ꝯ quē ꝓducitur, cōsentiret. ita Io. Andr. in addi. ad Spec. in tit. de teste. §. j. versi. item quòd est parens.

16 Septimò limita, in causa matrimoniali. de quo dic vt in ꝯclusione nostra, ꝙ parētes vtriusq; sexus admittant̄ ꝓ filio, vel filia, in causa matrimoniali: & est tex. in c. videtur, q matri. accus. poss.

17 Octauò limita, quando ex eo, super quo deponit pater, vel mater, filio non prouenit honor, vel commodum. Abb. in capi. super eo. el ij. in quarto notab. de testib.

18 Nonò limita in his, q̄ p patrē, & matrem melius sciri præsumuntur: tex. est in c. videtur. qui matri. accusa. poss. & ibi Ant. de But. in tertio & quinto notab. & Hosti. versi. pater, & mater.

De hoc vide qđ diximus in cōclusione, De teste domestico.

CONCLVSIO XVIII.

ARGVMENTVM.

Testis pauper an repellatur.

1 QVID Dicemus de teste paupere. & qdē pauper à testimonio nō repellitur, nisi sit aliàs suspect⁹ quòd lucri causa ꝯ veritatē deponat. Textus est in l. testiū. in princip. ff. de testib. ibi, vel legē, sicut lucri causa, &c. & in c. si testes. §. itē testiū. iiij. quæstio. iij. glo. in capit. si qui testium. in verbo, paupertate, de testib. Marianus iunior consil. clxxxix. nu. 36. volu. ij. Socinus in regula cclxxxix. in prima fallen. & Decius consilio cxxxiij. versic. accedit quòd ista ponderat ꝙ erat paup, & malæ famæ. & ita etiam loquitur Alex. in consilio cl. versicul. nunc discutiendū est. volu. v. Ruinus consilio clviij. volu. v. Grāmat. consilio ciuili 50.

Quis dicatur paup in causa criminali, matrimoniali, & ciuili: vide Ruinum consi. cxlix. nu. 32. & seq vol. v.

2 Et ideò si sit verificatū, testē pauperē, esse probatæ vitæ, non repellitur à testimonio. glo. in verbo, locuples. in c. si testes. in §. itē testiū. iiij. quæstio. iij. glo. in c. si qui testiū. in verbo, paupertate. de testib. Specu. in titu. de teste. §. j. versi. item ꝙ est pauper. nu. 61. Florianus in l. testium. in versi. in gl. nota pauper. ff. de testib. glo. in verbo, ex vtroque latere. in authen. de testib. in §. sancim⁹. Feli. in cap. si qui testiū. versi. glo. fina. de testib. Marianus iunior consilio clxxxix. nu. 33. & seq. volu. ij. Alber. de Rosate in l. iij. nu. 4. & 5. ff. de testib. Alber. de Rosate in tracta. de testib. sub rubrica, qn̄ repelluntur testes. nu. 13. versi. vltra prædicta dubitari. Hipp. in l. j. §. ad q̄stionem. ff. de quæstionib. versi. item pro prædictis. in l. ex libero. versi. item inquantum. ff. eod. tit. Pepus in auth. præterea. versi. quibus bene discussis. C. vnde vir, & vxor. Abb. in c. si hi, qui testium. nu. 8. versi. & nota bene. de testib. Imola in c. si hi, qui. de testib. & ibi Ant. de But. in fin.

3 Et in simili in accusatore dicit Ange. Areti. in tracta. malefic. nu. 34. versi. decimoctauo repellitur. Hippo. in d. l. j. §. ad quæstionem. versic. item pro prædictis.

Amplia

4 Amplia vt si etiam non esset verificatum pauperē esse suspectum, vel esse ꝓbatæ vitæ, sed simpliciter cōstaret illū esse pauperē, & nō cōstaret de bona eius cōditione, vel mala, tūc credit̄, ꝙ testis pauper non repellatur à testimonio, quia paupertas nō est de genere malorum, vt dicit Spec. in tit. de teste. §. j. nu. 61. ver. itē ꝙ est pauper. & Io. Andr. in capi. si qui. de testib. qui trāsit cū dicto Spec. Lanfran. in c. quoniā contra. in verbo, testiū depositiones. ver. nunquid pauper. de proba. Ias. in auth. præterea. vers. itē. vide oīno gl. C. vnde vir, & vxor. Aret. in ꝯs. xiij. vers. ꝑterea & hoc expedit. Dec. in ꝯsi. clxiij. vers. sed ab ista. Ias. in l. si cōstante. nu. 152. ver. iij. principaliter. ff. sol. mat. & ibi Crot. ver. ij. quærit Bar. & Ias. in l. fideiussor. in prin. ver. sic etiam in teste. ff. qui satisd. cog. Soc. in regul. cclxxxix. Ioann. Cro. in tract. de teste. in iiij. part. in vij. q. Zas. consi. ij. nu. 30. vol. ij.

Contrarium, ꝙ pauper sit eo ipso suspectus, ꝙ pauper est, & ꝓpterea non sit ei fides præstanda, sentit Cyn. in l. iij. in vij. q. versi. item ex rerum accidentia. C. de reb. cred. gl. in verbo, locuples. in c. si testes. in §. itē testiū. quarta quæstio. iij. gl. in verbo, substantiā. in §. si verò absunt. in auth. de here. & falcid. Dec. in authen. ꝑterea, vers. similiter, quæ dicatur. C. vnde vir, & vxor. licet dicat, ꝙ secūdum qualitatem causæ, vel recipitur, vel excludit̄: gl. in verbo, egenus, in l. iij. ff. de testib. Rom. in l. ij. in prin. ff. qui satisd. cogant. Are. in tract. malefi. in verbo, & ad q̄relam. nu. 54. Alex. in ꝯsil. xv. volu. iij. Ias. consi. xiij. vers. sed contra istos duos. vol. iij. pract. Pap. in rubrica de for. iuramenti testiū. in verbo protestante. versi. vij. dixi. Zas. in ꝯs. iij. num. 52. volu. ij. Grat. consi. ij. num. 26. volum. ij. Socin. consi. xvij. vers. secundum quia sit pauper. vol. j.

Tenendo primam opinionem affirmatiuam ꝙ pauper admittatur,

5 Primò limita in causa criminali, in qua pauper nō admittitur. Anto. de Butr. in cap. si q. in finalib. verbis. de testi. & ibi Imol. ver. in gl. ij. in fi. Soci. in regula cclxxxix. in ij. fallen. Alex. cōsi. xv. vers. constat autem. vol. iij. Grammat. consi. lix. num. 28. volum. ij. Zas. consi. iij. num. 52. volu. ij. Ruin. cons. cxxx. num. 10. vol. iiij. & cōs. cxlvj. volu. v. & cons. cxlvij. vol. v. & cons. cl. volu. v.

6 Et propterea dicit Spec. in tit. de teste. §. j. versi. item ꝙ est pauper, ꝙ in causa criminali pauperes non admittuntur sine tortura.

Contrarium ꝙ etiam in criminalibus admittantur pauperes etiam sine tortura: voluit Abb. in c. si qui testium. de testi. vers. aduerte tamen. & ibi Aret. vers. tu verò dic. & ibi Fely. vers. gl. final. Dec. in cons. clxiij. versi. præterea non est verum. istud sensit Bar. in l. ex libero. ff. de quæst. versi. mihi videtur. cum quo transit Cępola cons. lx. versic. ij. quia. Ruin. cons. clviij. vol. v.

7 Secundò limita in causa matrimoniali, in qua testes pauperes non recipiuntur. Zas. consi. iij. nume. 52. volum. ij. Ruin. consilio cxxx. num. 10. volum. iiij. Deci. consi. cccx. ver. & maximè prædicta. Ruin. in consi. cxlix. volum. v.

Cōtrarium, ꝙ etiam in causa matrimoniali testes pauperes recipiantur, voluit Aret. in consi. xiij. vers. ad secundum. Alexan. in consil. cxlix. ver. nec paupertas. volu. v. Barb. in consi. xxvj. versic. non obstat quod dicitur. volu. v. Dec. consi. clxiij. versicul. quia in casu nostro. Maria. iun. cons. clxxxix. nu. 38. volu. ij.

8 Tertiò limita idem esse in causis ciuilib. arduis, si in criminalibus testes pauperes non recipiuntur, prout dictū est in j. parte. j. fallen. Tenendo illam opinionem, ꝙ causæ ciuiles arduæ criminalibus ęquiparentur: vt tenuit Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. quam opinionem, quia habet contradictionem, non firmo pro nunc. istam tenuit Rui. d. consi. clviij. versi. & pauperi. volu. 5.

Aequiparatio causæ criminalis, & matrimonialis quomodo procedat, Ruin. cons. cl. volu. v.

9 Quartò limita, nam licet non repellantur ex toto testes pauperes, tñ eis de fide diminuitur. Bar. in l. ex libero. ff. de quæst. ver. mihi videtur Albe. in l. iij. versi. si autem requiritur. ff. de testib. & Alber. Malatest. in tracta. de testib. sub rubr. qn̄ repelluntur rōne defectus personæ. num. 13. & seq. Angel. Aret. in tract. malefic. in verbo, qui iudex statuit terminum. nu. 7. Roma. in cōsi. ccclxxxij. versic. quo ad secundum. in l. si constante. nu. 5. ff. solut. matrim. Aret. cons. xiij. vers. præterea & hoc expedit. Roma. in l. si constāte. versiculo, aduerte tamen. ff. solut. matrimo. Alexan. in consilio cxxxj. versic. concurrit etiam. volu. vj. & in cons. clxxvj. versi. tertius testis. volu. vij. Pepus in auth. præterea. versi. quibus bene discussis. C. vnde vir, & vxor.

10 Quintò limita, nam quando testis pauper incidisset in paupertatem propter vitium, repelleretur. Alex. cons. cxxxj. versicu. concurrit inter. vol. vj. & consi. ccxxxvij. versic. concurrit etiam. vol. vj. & cons. clxxvj. versi. tertius testis, volu. vij. Socin. in regula cclxxxix. in j. fall. Hoc fuit originale dictum Bald. in d. ca. si qui testium. nu. 5. vers. sequitur quarta pars. de testibus.

11 Sextò limita, vt si testes sint numero plures, licet pauperes, tñ ex eis insurgit plena probatio, quia numerus supplet defectum. Aret. in d. c. si qui testium. vers. ex quo posset inferri.

12 Septimò limita, nam est arbitrarium iudici, testib. pauperib. an sit danda fides, & qualis. Abbas in d. c. si qui testium. nu. 8. vers. & nota bene. & ibi Fel. vers. glo. fi. Iason in l. si constante. nu. 154. & seq. ff. solnt. matrimo.

13 Octauò limita, nam testes in inuentarij confectione adhibēdi, non possunt esse pauperes. Dec. in authen. præterea. versi. similiter quę dicatur. C. vnde vir, & vxor.

14 Nonò limita, dūmodò pauperes sint honestæ personæ, aliàs non admittuntur. Ruin. consi. clviij. volu. v.

CONCLVSIO XIX.

ARGVMENTVM.

Excommunicatus non potest esse testis.

1 QVID de excommunicato? & quidem excōmunicat⁹ repellit̄ à testificādo: text. est in c. decernim⁹. de sent. excō. in vj. in c. veniēs. el ij. in fi. de testi. & in c. licet. de sent. excō. in vj. Carer. in trac. de hęr. nu. 143.

2 Contrarium dixit inaduertenter Fel. in c intelleximus. de iudic. & contrarium Cyn. in l. edita. C. de eden.

3 Primò amplia, etiam si dicat nullam sententiam excommunicationis: vt est tex. in d. c. veniēs. el ij. in fi. de testi. & voluit ibi Are. in viij. not. Fel. in c. intelleximus. de iudic. & idem Fel. in d. cap. veniens. tamen talis absoluitur ad cautelam, vt dicit text. in fi. & declarat Aret. in loco præallega. & hoc quando per alios ptobatio fieri nequit, vt per Fel. in d. ca. veniens. el ij.

4 Secundò amplia, vt etiam contra pariter excommunicatum testificari non possit: vt no. Spec. in tit. de teste. §. j. ver. sed nūquid excommunicatus. ponūt Lap. Abb. Ioan. And. & Domi. in d. cap. decernimus. de sent. excom. & ibi Philip. Frnc. Car. in ca. perpendimus. in repet. de sent. excom. Imola in d. c. ex literis. & ibi Card. in iij. opposi. de transac. Feli. in d. c. veniens. el ij. de testib.

5 Tertiò amplia, etiam si sit excōmunicat⁹, quia nō est cōfessus iuxta dispositionem ca. omnis vtriusq;. de pœnit. & remiss. vt declarat Fel. in c. testimonium. de testib. per Paris. in cōsi. viij. vol. iiij.

Contrarium Maria. iun. cons. xxxij. vol. ij. Ruin. cons. cvj. vol. v.

6 Quartò amplia vt semel excommunicatus, semper præsumat̄ excōmunicatus, nisi probetur absolut⁹. gl. in c. ꝓposuit. in verbo, de absolutione. de cler. excō. ministr. Anch. in consi. lxiij. Fel. in c. scribam. versi. & dicit. de præsumpt. Rot. in antiq. decis. ccxxxix. Dec. in c. post cessionem. nu. 18. & in c. in præsentia. de probat. & in l. non hoc. nu. 8. C. vnde legit. Abb. in c. sicut nobis. in j. not. de sent. excom. Abb. in d. ca. proposuit. de cler. excom. mini.

7 Primò limita in teste instrumentario, quia excommunicatus potest esse testis insttumentarius. Ant. de Butr. in cap. ex literis. de transac. qui hoc intelligit in excōmunicato occulto, non in publico. Io. And. idē tenet in c. decernimus. de sent. excō. in vj. Spec. in tit. de instr. edit. §. instrumentum. versi. quid si testis inscriptus. Cyn. in l. fin. C. de hær. & hoc sequitur Feli. in ca. intelleximus. de iud. Domi. in d. c. decernimus. de sent. excō. in vj. & ibi Phil. Franc. qui limitat quando testis apponitur ad probationem in instrumento, secus quando pro substantia instrumenti, vt per eum.

8 Secundò limita, nam in causa fidei creditur testi excōmunicato. & est speciale, vt est tex. in c. in fidei. de hæret. in sexto. ponunt Io. And. & Domi. in d. c. decernimus. de sent. excō. in vj. & ibi Pet. de Anch. & Philip. Franc. & facit ratio, nam isto casu etiam hæreticis creditur, vt est tex. in d. c. in fidei, & etiam Iudæis, vt not. Feli. in c. Iudæi, de test.

9 Tertiò limita dummodò sit publicè excommunicatus, secus si occultè: ita Bart. in l. j. C. de testib. & sequitur ibi Ias. Feli. in d. ca. veniens. in secunda limit. de testib.

10 Et ꝓ ista parte facit, uam testis infamis ita demū repellit̄ si sit infamis, & pro tali habeat̄: gl. in l. cum lege. ff. de testa. Bar. in d. l. j. C. de testa. & in l. si arbiter. C. de sent. Bart. in l. ad testiū. §. j. in prin. ff. de testa. in l. cùm lege. cod. tit. & Bal. in l. ij. C. de sent. & in l. j. C. de secund. nup. Bal. in l. Cassius. de sen. & in l. j. C. de summa Trin. Are. in c. cùm non ab homine. de iudic. Fel. in ca. ad probandum. de re iudi. & istā partem dicit * cōem Alex. in apost. ad Bart. in d. l. cum lege. ff. de testam. dum dicit illam gl. cōmuniter approbari.

Et licet opin. Bar. in l. j. C. de testa. reprobet̄ cōiter, vt ibi p Bal. & p Imol. Rapha. & Paul. de Cast. in l. ad testiū. ff. de testa. tñ illam tenēt Rom. Fulgo. Rimin. & Corn. in d. l. j. C. de testa. Alex. in cōs. clij. vol. v. vbi dicit istam * communem: & idem voluit Aret. in ca. testimonium. de testib. & in l. cùm lege. in fin. ff. de testamen.

11 Sed tñ reprobatur in eo, inquantum dicit, esse probandū per opponentem ꝙ sit talis, & habeat̄ pro tali. Doctores verò dicūt, ꝙ hoc non est necesse probare per opponentē, quia satis est fundata intentio sua, quia ꝓbat illū esse talē: sed si per illū, cui opponitur infamia, vel p inducentē ipsum in testē, reprobaret ipsum

non fuisse habitum pro tali, ꝙ tunc, etiam hoc non obstāte, testis repelleretur. hoc non dicunt Doctor. ibi, Bart. reprobantes, imò isto casu admittunt talem replicationem. Alex. in d. consi. cclij. & Paul. de Castro in d. l. ad testium. §. j. in princi. & ibi Imola. & istud etiam tenet Rom. in d. l. j. & Riminal.

Contrarium in principali articulo, ꝙ etiam excōmunicatus occultus prohibeatur testificari, tenet Philip. Franc. in ca. pia. de exce. in vj. Anto. de Butr. in c. ex literis. de transac. versꝰ aduerte qa Inno. ibi hoc vltimū dictū. Fel. in c. post cessionē. de ꝓb. Fely. in c. Rodulphꝰ. de rescr. & hoc sentit Fely. in rubrica de test. cogēdis.

12 Pro qua opinione facit, nam in his quæ geruntur iure priuato, non est differentia inter occultum, & non occultum, & perhibere testimonium non fit ratione publici officij, vt no. Inn. in ca. nihil. in fi. de ele. Anto. de Butr. in c. testimonium. de testib. & in c. fraternitatis. eod. tit. Abb. in c. nihil. de elect. & in rubrica de testi. cogend. & ibi Bal. & Fely. & ponit Cardin. in repeti. ca. perpendimus. de sententia excom. Rebuff. in concord.

13 Quod autem in his, quæ iure priuato aguntur, non sit differentia inter occultum, & non occultū, dicit Innoc. in d. c. nihil. in fi. de elect. Anto. de But. in c. testimoniū. de testib. cog. & ibi Fely. Anto. de Butr. in d. c. ad probandum. de re iudi. & ibi Fel. Io. Andr. & Domin. in c. j. de rescrip. in vj. Anto. de Butr. & ibi Abb. & Dec. & Fel. in c. post cessionem. de probat. Abb. in c. si verè. de sentent. excom. in c. consulti. in fin. de procura. in c. veritatis. in fin. de dolo & contuma. in c. intelleximus. in fin. de iudic. in c. cōsultationibus. in fin. de iure patr. in ca. pastoralis. in §. verū. de appel. Soci. in regula ccxxvij. in ij. limitatio. Faber in §. sed cū aliquis. instit. de testa. Bart. in l. Barbarius. ff. de of. præto. in repet. Bal. in j. lectu. Ang. Iasꝰ. Fely. in c. Rodulphus. de rescriptis. Rosell. in Monarchia. Corneus in consi. clvij. vol. iiij. Calca. in consil. cxxiiij. Rebuff. in concord. idē tenet Abbas in c. veritatis. de dolo & contu. ac in ca. cumana. de electio. Cardi. in cle. j. versi. ad Prioratus. de regul. & per hanc rationem, istam partem puto veriorem, quòd excommunicatus etsi occultus, non admittatur ad ferendum testimonium.

Et per hanc rationem infero etiam, ꝙ malè loquuntur Doctores supra relati, qui tenent ꝙ potest replicari in fauorē testis, ꝙ non habeatur pro tali, quia ista replicatio nō releuat, vt apparet: ex quo in his, quę fiunt non ratione publici officij, sed priuati, vt testificari, non fit differentia inter occultum & non occultum.

14 Sed si alia opinio teneretur, ꝙ occultus excōmunicatus posset testificari, deberet limitari, nisi excōicatio esset iudici ꝓbata, quia tunc & si aliàs occulta, tn testem repelleret: ita Imola in l. cū lege. in fin. de testa. Fel. in c. ad probandum. de re iudic.

Quartò limita, nam excommunicatus minori excommunicatione, potest testificari: glo. in cap. decernimus. in verbo, & testificando. in prin. ipsius glo. de hæret. in sexto.

CONCLVSIO XX.

ARGVMENTVM.

Proxeneta, an possit esse testis.

1 QVID de Proxeneta? & quidē ꝓxeneta altera parte inuita nō pōt testificari, vt not. gl. in authē. de instr. caut. & fide. in §. in his. in verbo, adnumeratorē. & gl. j. q. j. c. si Eps. in verbo, mediator. gl. in c. j. in gl. in verbo, ciuiliter. de test. in vj. Io. And. in c. dilectorū. de testib. cog. vbi Ant. de Butr. & Io. de Imola, & Car. Bar. in l. oīb. C. de test. in l. deferre. in §. iidē decreuerunt. ff. de iur. fisci. Bald. & Pet. de Ancha. in c. j. de testib. in vj. Ant. de Butr. in c. cùm à nobis. de test. Alber. de Rosꝰ. in l. si tibi. §. de pignore. ff. de pac. Imol. in l. si cui legēt. §. fi. ff. de leg. j. Alex. in ꝓꝰ. ccxij. vol. vj. & ī ꝓꝰ. cxvij. vol. vij. post prin. vbi dicit istā esse*cōem, & sequendā opin. & in ꝓsi. xiij. vol. j. vbi idem dicit. Iasꝰ. in l. dictantibus. C. de testa. idem tenet Salyc. in l. nullꝰ. ff. de testi. Alex. in ꝓꝰ. cxxviij. vol. ij. & Alex. in ꝓꝰ. xviij. vol. iiij. vbi dicit istā cōem, & sequendā opin. Are. in c. insuper. de test. Dec. in ꝓꝰ. cxxxiij. Alex. in ꝓꝰ. cl. vol. v. & in ꝓsi. cliij. vol. v. & in consi. cliiij. vol. v. Guido Papæ in cōꝰ. lxxiiij. Fel. in ca. dilectorū. de testi. cog. Zasꝰ. in ꝓꝰ. iij. vol. ij. & ꝓꝰ. iiij. vol. ij. vbi dicit istā cōem opi. Parisꝰ. in ꝓꝰ. lviij. vol. iiij. Grat. in ꝓꝰ. xxvij. vol. ij. Maria. iun. qui dicit cōem in ꝓꝰ. xij. vol. ij. & consꝰ. xxix. vbi idem dicit. vol. ij. Ruin. cōꝰ. lxviij. vol. j. & consꝰ. clxiiij. vol. iiij. & xcix. vol. v.

2 Contrarium, ꝙ imò proxeneta possit testificari, etiam altera parte inuita, & in hoc sit diuersitas, qa altera parte ꝓdicente non pōt cōpelli: sed tunc necessariū est ꝙ vtraque pars consentiat, vt cōpellatur: sed volūtariè deponere pōt ēt altera parte inuita: videtur sensisse gl. in §. qm. in authen. de testib. in gl. in verb. ꝓhibitionē. & ita tenuit ibi Iac. de Belui. idem tenet Bald. in l. omnibus. C. de test. & ibi Saly. vbi dicit istā esse*cōem opi. Bal. in ꝓꝰ. 50. inc. videdū est. vol. ij. Idē tenet Flo. in l. cos. ff. si. reg. Ang. in auth. de testi. in §. qm aūt. Abb. in c. dilectorū. de testib. cog. Corn. in ꝓꝰ. lxiij. vol. j. & Alex. in consꝰ. cxxvii. volu. vij. & Alex. in consꝰ. clxxxvj. vol. vij. & in consi. xliij. vol. vij. Barb. in consil. xl. vol. iij. vbi dicit istam cōem. Lanfranc. in repe. c. quoniam contra. in versꝰ. testium depositiones. vbi dicit omnes sequi istam opi. de proba. apostil. ad decisꝰ. Tholosꝰ. xciiij. Zasꝰ. in consꝰ. iij. vol. ij. & Maria. Iun. in consꝰ. xxix. vol. ij. vbi dicit hanc veram, & communem.

Tenendo primam opi. quæ videtur magis*cōis, & verior,

3 Amplia etiam si proxeneta non habuerit mercedē. Maria. Iun. consi. xij. vol. ij.

4 Primò limita, nisi pro eo, pro quo deponit proxeneta, sit præsumptio, quia tunc testis etiam inhabilis admittitur. Alexā. in l. si duo patroni. ff. de iureiur. Alex. in consꝰ. lv. in fi. vol. ij.

5 Secundò limita, quādo proxeneta deponeret ad impugnationem actus, quia cùm ratio sit ꝙ repellatur proxeneta propter cōmodū, quod sperat ex actu ꝓfecto, vel ꝓpter affectionē, vt ꝓficiat actus, quē ꝓcurat: certè istæ rōnes nō militant, qn ipse deponeret ad actus impugnationem. Alex. in consi. lv. vol. j. Corn. in ꝓsi. lxiij. vol. j. Et propterea ad hoc facit quod not. Fel. in c. cùm à nobis. in vii. limit. de testi. vbi licet nō credatur iudici regulariter in pertinentibus ad causam, in qua iudicauit, tamen creditur, quando deponit in eius præiudicium.

6 Tertiò limita quantum ad probandum contractum vsurariū, vel simoniacum, vt est tex. in c. j. de testib. in sexto. Card. in cle. j. §. j. q. iij. de vsur.

7 Quartò fallit in subsidium, quando alij haberi non possunt, vt per Ant. de But. in c. cùm à nobis. de testi. Mili. in suo repertorio, in verbo testis. per Corn. in d. consil. lxiij. vol. j. Hipp. in sing. dxxxiij.

8 Quintò limita, quando ageretur de probāda aliqua qualitate ipsius actus, per quam actus nec perfectionem, nec improbationē reciperet, vt qn ageretur de qualitate actus iam ꝓfecti, nec ageretur de eius retractatione, vt per Ale. in ꝓꝰ. cxxvij. vol. vii. Vel qn ageretur de probando illud, quod perfici potuisset ante ꝯctus ꝓfectionem, vt per Sal. in l. nullus. ff. de testib.

9 Sextò limita si fuit adhibitus in testem instrumentarium, vt ꝓ Bal. in auth. sed nouo iure. C. si cert. pet.

10 Septimò limita, vt proxeneta admittatur ad probandū matrimonium. Ruin. in consꝰ. xxxiiij. vol. iiij. & hoc etiam sentit Maria. Iun. in consi. xxix. vol. ij.

Contrarium tenet Alex. in consꝰ. cliij. versꝰ. alia ratione. vol. v.

11 Tenendo secūdam partem, ꝙ recipiatur eius testimonium,

Limita & declara, ꝙ nō est omnino integer, sed quanta fides sit ei adhibenda, est in consideratione iudicis, qui hoc cōsiderat, inspecta qualitate causæ, & personarum, vt per Abb. in d. ca. dilectorum. de testi. cog. Alex. in d. consi. cxvij. vol. vij.

12 Et nota quod non dicitur proxeneta ex eo tantum, quia partes vocauerit, vel testem ad contractus celebrationem. Bal. in ꝓꝰ. xxxvij. incip. tria dubia. vol. iiij.

CONCLVSIO XXI.

ARGVMENTVM.

Testes post didicita testificata non possunt examinari super eisdem capitulis vel directò contrarijs.

1 ADmodum vtilis est in hac materia illa cōclusio, q̄ hic mihi declarādam ꝓposui, ꝙ publicatis attestationib. nec testes examinari, nec alij testes sup eisdem capitulis, vel directò ꝯrijs produci possunt. ca. fraternitatis. de testi. & c. intimauit. auth. at qui semel. C. de probat. & in corpore vnde sumitur. in §. quia verò. in auth. de testi. Spec. in tit. de teste. §. satis vtiliter. per totum.

2 Et quæ dicantur noua, & quæ antiqua capitula in casu isto, vide Maria. in c. fraternitatis. de testib.

3 Primò amplia, vt istud habeat locum etiam inter laicos. Guido Papæ in consꝰ. xxxv. & sing. cviij.

4 Secundò amplia etiam si qui debent examinari, sunt aliàs bonæ opinionis, & sancta vitæ, adeò vt nō sit verisimile, ꝙ patiātur se subornari: ita tenet Bal. in c. iurauit. de proba. refert & sequitur Iason in l. iubemus. C. de iudic. ver. ego autem pro veritate. Hisp. in c. per vestras. de dona. inter virum & vxor.

5 Tn dubito de ista ampliatione, quia licet stante conuentione, vt noui testes nō possint produci, tn nō habet locū, vbi adest legalitas maxima testiū, ꝓducēdorū: Alex. in d. l. iubemꝰ. C. de iudi.

6 Item licet coniunctus pro consanguineo non faciat semiplenam probationem, hoc fallit, vbi esset testis coniunctus, vir multæ sanctitatis, vt per Iasꝰ. in repet. l. admonendi. ff. de iureiurand.

7 Itē plura singularia ꝯ regulas iuris propter legalitatem pōne, ponit Iasꝰ. in d. l. iubemus. C. de iudic. Feli. in capi. ij. de probatio. & dicetur in limit. lxviij.

Et contra istam amplia. tenet Hippolyt. in l. j. §. si quis vltrò. ff. de quæst. Maria. in c. fraternitatis. in liij. casu. de testib.

8 Tertiò amplia, hoc procedere etiam vbi agitur inspecta æqtate. Aret. in c. constitutis. el ij. in fin. de testib. Alex. in ꝓꝰ. lxxxiij. vol. iiij. & fuit de mente Bart. in extrauag. ad reprimendum. in verbo, figura. Roma. in consꝰ. cccclxxix. Pet. de Anch. Io. de Lign. & Ioā. de Imol. in cle. fæpe, vbi ēt Georg. Nata. in §. quæ omnia. de verb. signif. Card. in cle. j. de testi. Aret. in c. fraternitatis. de testib.

Contrarium Signor. Homod. in consꝰ. lxxix.

9 Quartò amplia, vt non possit etiam vti productione facta per aduersariū post suam publicationē, vt velit testes examinatos ꝓ parte aduersarij, ꝓ se reproducere circa alios articulos, vt not. Aret. in c. de testib. eod. tit. ꝓ illū tex. vide ibi Fel. in ij. notab.

Contrarium tn tenet Marian. in d. c. fraternitatis. in xlix. fall.

10 Quintò amplia, etiam si publicatio non sit facta, sed aliunde didicerit pars testificata. Ioā. And. in d. cap. fraternitatis. Bart. in §. qa verò. in authent. de testib. & in authen. at qui semel. C. de probatio. Maria. in d. c. fraternitatis.

11 Sextò amplia, etiam si loquutus sit cum teste examinato. Fel. in c. præterea. de test. cog.

12 Septimò amplia, quia non solum in eadem instantia causæ principalis post didicita testificata testes possunt examinari, sed etiam in causa appellationis. & hoc de iure canonico est clarum, per clem. ij. de testib.

13 Sed etiā hoc habet locū de iure ciuili, vt latissimè prosequit Maria. in c. fraternitatis. de testib. & ēt Aret. & Felyn. Lanfr. in ca. quoniam contra. de probat. in §. testium depositio. Bouer. in verbo, testis. sing. xxvij. Oldendor. in ij. tomo libelli iur. & æquitatis.

14 Octauò amplia, vt etiam singularis successor non possit testes examinare, vbi dicta testium fuerunt publicata, & didicita ꝓ actorem: Alex. in consꝰ. lviij. volu. ij.

15 Nonò amplia ēt si Christianos testis publicatis attestationib. ꝯ Iudæum produceretur, vt per Bonifa. Vital. in cle. ij. de testib.

16 Decimò amplia, nā ēt in causis summariis idē est, vt ꝓ Imol. in d. clem. fæpe. Apostil. ad Abb. in d. ca. fraternitatis. in princ.

17 XI. Amplia, nam si in genere sint dati articuli, & testes examinati, facta publicatione, non licet examinari super articulis specialibus comprehensis in genere. Aimo consꝰ. cxxxiiij. vol. j.

18 Primò limita, vt illud ꝓcedat, vbi testes sunt ritè examinati, secus si non ritè fuissent recepti, vel examinati: ꝓ tex. arg. sumpto à ꝯrio sensu, in d. clem. ij. de testib. & ita tenet Maria. Socin. in d. c. fraternitatis. de testib. & est gl. in d. clement. ij. in verbo, ritè. & gl. in ca. cùm causam. in glo. fina. in fin. de testib. Bart. in ꝓauth. at qui semel. de ꝓbat. in l. qui per salutem. ff. de iureiur. Bart. in §. quia verò. in authen. de testib. Bald. & Nicol. de Matt. in l. si quis testib. C. de testib. Bal. in l. per hanc, in princ. C. de tempo. appellat. Ang. in §. quia verò. in authen. de testib. versꝰ. item oppono. Ioan. Andr. in cle. ij. de testib. & in c. fraternitatis. eod. tit. dum allegat glo. vlti. in fin. in c. cùm causam. de testib. Lanfranc. in c. quoniam ꝯ. §. testes. versꝰ. quæro vlterius. de proba. Alex. in ꝓsi. xlvj. in fin. volu. vj. & in ꝓꝰ. ccxiij. volu. ij. Hipp. in l. j. §. præterea. ff. ad leg. Corn. de sicar. istā etiam opinionem tenet Anto. de Butr. & Io. de Imola in d. ca. fraternitatis. & Io. de Lign. in d. cle. ij. vbi ēt Paul. de Eleaz. Bald. in d. auth. at q semel. versi. octauò fallit. Rota in nou. decisꝰ. cccxcj. & in antiq. decisꝰ. xlij. Hyppo. in l. j. §. si quis vltrò. ff. de quæst. Fely. in ca. in nomine. de testib. Fely. in c. per tuas. de testi. Aluarot. in c. j. §. itē si vasallus. de controuersꝰ. inuestit. Saly c. in l. per hanc. C. de tēpo. appell. Guido Papæ quęstꝰ. lxxij. Bertrand. in consꝰ. xxxiij. volum. ij. Afflict. super constitut.

Contrariam opinionem videntur tenere Zenzelli. Io. de Fantutiis, Cardi. Flor. in d. cle. ij. & Iasꝰ. in l. qui per salutem. ff. de iureiu. Fely. in d. c. fraternitatis.

19 Sublimitatur tn præcedens opinio, qn examinatio esset ipso iure nulla: secus si valeret, sed ope exceptionis posset repelli, vel irritari: quia tūc imputatur parti, q̄ nō excipit: ita limitat Paul. de Eleaz. in d. cle. ij. de testi. & sequit Maria. in d. cap. fraternitatis.

20 Secundò limita vbi testiū examinatio, licet sit ritè facta, non tn plene, vel sufficienter est facta, vt quia iudex vel Notarius omisit testes examinare, & interrogare super interrogatoriis datis à parte, vel minus plenè sup articulis datis, vt est tex. in ca. per tuas. de testib. & ibi Aret. in primis verbis. Guido Papæ q. cxxiij. Bal. in c. j. §. si enim domino. in ti. quid sit inuestit. Guliel. Bal. Alb. Raph. Ang. & Alex. in l. veluti. §. hæc vox. & Iasꝰ. in l. veluti. ff. de eden. licet Iasꝰ. illā legē legat cū §. præcedenti. Spec. in tit. de teste. §. nunc videndū. in vlt. ver. Bar. in d. auth. atq semel. & ibi Ang. Guido Papæ, q declarat, in ꝓꝰ. lxxiiij. Oldendorp. in libell. iur. & æquitatis, in ij. tomo. Io. And. in c. p̄sentiū. de testi. in vj. Spe. in tit. de teste. §. iam de interrogatoriis. ver. itē cautè. Bal. in l. p hāc. C. de tēp. app. Soc. in reg. ccccxiiij. in vlt. limit. & Maria. Soc. in d. cap. fraternitatis. in versi. secūdus casus. & ibi Feli. Pau. de Castꝰ. in ꝓꝰ. ccxlvj. vol. j. Abb. & ibi Feli. in d. c. per tuas. Io. And. Alex. in ꝓꝰ. xliiij. Barba. ꝓꝰ. iij. vol. iij. Lanfranc. in c. quoniam contra. §. testium. versꝰ. non prætermittendum. de probat. Paul. de Castꝰ. in ꝓsi. ccxlvj. in j. part. Soci. in reg. ccccciii. in j. fallen. & v. fallen.

21 Et propterea dicit Are. in c. licèt causam. de prob. ꝙ etiā post publicatas attestationes potest testis repeti, vt interrogetur de cā scientiæ. gl. in §. quia verò. in gl. magna. in auth. de testi. Lanfranc. in d. c. qm ꝯ. in §. testiū. Bal. in auth. at qui semel. C. de proba. Spe. in tit. de teste. §. satis vtiliter. ver. qd ergo. Sal. in d. auth. at q semel.

22 Et propterea dicitur ꝙ si iniustè fuisset repulsus à iudice à ꝓbando, poterit, non obstante publicatione, testes examinare. Bal. in c. ex parte. de testib. versi. item mandamus. Ant. de Butr. in cap. tam literis. de testi. Feli. in c. fraternitatis. de testib.

23 Et si omissum esset interrogare super interrogatoriis partis, potest pars non obstante publicatione, petere ꝙ testes iterū examinentur. Alex. in consꝰ. clxxij. vol. ij. & in consi. xl. volu. iiij. q plus subdit, ꝙ non propterea dictum testis est nullum. Grammat. cōꝰ. ciuili. lxxxix.

24 Tertiò limita qn publicatio non esset ritè facta, licèt testium receptio esset ritè facta, vt no. Bar. in d. auth. at qui semel. de ꝓba. Alex. in consꝰ. clxxxj. vol. vij. Maria. in c. fraternitatis. Rota in nou. decisꝰ. clxiij. Hippol. in l. j. §. si quis vltrò. ff. de quæst. & in l. j. §. præterea iiij. ff. ad leg. Corn. de sicar. Alex. in consi. lxxxiij. volu. iiij. & hoc proculdubio procedit, vbi testificata non sunt didicita, ꝓut loquuntur præfati Docto. ex quo vt infra dicetur, etiamsi publicatio esset bene facta & ritè, tamen si non essent didicita testificata, non impediretur productio aliorum testium.

25 Fallit tn ista conclusio secundum Maria. in d. c. fraternitatis, quantum ad repetitionem eorumdem testium. quia illi met testes etiam stante publicatione non ritè facta, si modò omissio solennitatis publicationis non inficiat dicta, & examen testiū, nō pnt repeti ēt in ead. causa, & inter easdē personas, vt ibi per eum.

26 Sed dubium esse potest quando pars didicisset testificata, & tunc dubitaretur, an stante publicatione non ritè facta, impediat testium examinatio, vel reproductio. & Bar. vt videmꝰ in d. auth. at qui semel. tenet ꝙ sic, & idem Imola, Maria. & Fely. in d. capit. fraternitatis.

Tamen contrarium sentit Bal. in l. si quis testib. C. de testib. & istam opin. Bart. esse falsam tenet Iasꝰ. in d. l. qui per salutem. ff. de iureiut. Fel. in cap. vltra tertiam. de testi. Bal. in d. auth. at q semel. & stante prima limit. de qua supra dictum est, videtur ꝙ etiamsi publicatio sit nulla, & pars didicerit testificata, non impediatur noua testium productio.

27 Quartò limita, quia sola publicatio non excludit à facultate testes ꝓducēdi, nisi cum testificata fuerint didicita. gl. fi. in c. cōstitutis. el ij. de testi. Spe. in tit. de teste. §. satis vtiliter, versꝰ. quid si publicare, & in §. fi. versꝰ. quid si renūtians. Bal. in c. iurauit, de ꝓba. & in auth. at qui semel. in j. not. in discursu illius lect. nā tenet ꝙ hoc solū, si. didicisse testificata, excludat à facultate ꝓducēdi testes. Idē tenēt Guli. de Mont. Laud. Zenzel. & Steph. in d. cle. ij. de testi. vbi ēt Pet. de Anch. & Ang. in d. auth. at qui semel. d. §. si vero hoc nō egerit: de testi. Signorol. Homod. in ꝓꝰ. ccxlij. ī versꝰ. nec obstat, qd allegat. Alex. in ꝓꝰ. lxxxiij. vol. iij. Alex. in ꝓsi. clxxxj. vol. ij. Corn. in cōꝰ. xxvij. vol. iij. Soci. in reg. ccccciij. in xxiij. fall. Guido Pa. in sing. cviij. Oldendorp. in libello iuris & æquitatis, in ij. tomo. Maria. in d. ca. fraternitatis. vbi dicit hoc procedere tā de iure ciuili, quàm de iure canonico. & istud fuit de mente Bar. in d. auth. at q semel.

28 Vbi tenet quòd publicatio impediat, quia censetur facta publicatione pars didicisse testificata, ergò præsupponit ꝙ si posset constare ꝙ non didicerit, ꝙ non impediatur productio testium examinandorum.

29 Et ꝓpterea dicit Maria. in d. ca. fraternitatis. ꝙ si pars haberet aliquā ꝓsumptionem, ꝙ non didicisset testificata, admitteret ad hoc probandum per suum iuramentū: sed si nulla est pro eo præsumptio, ꝙ non didicerit testificata, & habuerit publicationem, pro qua institerit, præsumptio est, ꝙ testificata didicerit, adeò ꝙ non admittitur ad probandum contrarium per iuramentū. Fely. in c. in causis. de testi. Felyn. in c. constitutis. de testib.

Contrariam verò opin. ꝙ sola publicatio etiā absque eo ꝙ testes testificata didicerint, excludat à facultate ꝓducēdi testes, tenuit Host. in summa de testi. §. vnū. versꝰ. dictis igitur. Ioan. Andr. & Ant. de But. in d. c. cōstitutis. & ibi Abb. & Imol. in c. fraternitatis. de testi. vbi ēt Fely. q sublimitat istā secūdā opi. Card. in d. cle. ij. q. v. Pet. de Anc. in ꝓꝰ. ccxxiij. incip. ad cuidentiam. Lanfranc. in c. qm contra. §. testium. de proba. Idem Imol. in cle. ij. de testib. Bal. in l. per hanc. C. de temp. appel. Fel. in c. vltra tertiam. de testi.

30 Et si aliquo tempore habuerit penès se dicta testium, præsumitur vidisse, & didicisse, & excluditur, nisi fuissent sigillata. Fely. in c. cum I. & A. de re iud. Bertrand. in consi. vij. volu. j.

31 Et idem in omni alio casu, in quo præsumeretur didicisse testificata, Ruinus consi clxiiij. volum. iiij. Grammat. consilio ciuili. cxxiij.

32 Quintò limita, si testes examinati super articulis deposuerũt quid extra articulũ: nã in eo, quod extra articulũ deposuerũt, nõ obstante publicatione, alij testes possunt examinari. Inn. Host. & Io. Andr. in d.c. fraternitatis. vbi ẽt Maria. & Ang. in l. per hãc. C. de temp. appel. Bar. in d. authẽ. at qui semel. in ver. ex prædictis patet: Aret. in c. de testib. & in c. cum causam. & in summario. de testib. Afflict. super Constitu.

33 Sublimita, nisi testes iurauerint dicere veritatẽ, etiam super articulis, & tota causa, vt per Ange. in d. l. per hanc. Corn. in cõsil. xxviij. vol. iij. & per Marian. in d.c. fraternitatis.

34 Sublimitat hoc Marian. in d.ca. si iudex omisisset examinare super tota causa, quia si tantum examinauerit super deductis ĩ articulis, poterit sup alijs examinare, tametsi iuratũ sit sup tota cã.

35 Et dicit ẽt Marian. in d.c. fraternitatis. ꝙ si ea, super quibus testes examinare quis intendit, includãtur in principali petitione, ꝙ tunc non est licitũ vlterius examinare: secus si nullo modo in ꝑtitione includerentur, licèt ad causam facerẽt, vt ibi per eum, quia tunc etiam ꝙ testes iurasſent super tota causa, adhuc examinari poterunt, publicatis attestationibus.

36 Sextò limita, nisi quis velit probare falsitatem cũ corruptione testiũ examinatorum, & publicatorũ, vt no. gl. in d. cle. ij. in gl. in verbo, directò ꝯriis, de testi. & idẽ Guliel. in d. cle. ij. vbi assignat rõnem huius limitationis. & idem tenet in d. cle. ij. Card. in v. oppos. Bar. post Nico. de Mattar. vbi ponit aliam rationẽ, in d. auth. at qui semel. & Imola, & Maria. in d.c. fraternitatis. & illud dictũ Bar. in d. auth. at qui semel. cũ rõne sua sequitur Alex. in l. j. ff. de feriis. licèt rõnẽ ipsam impugnent ibi Ias. Signor. Homod. in cons. ccxliij. Idem tenet Innoc. in c. licèt. in gl. in verbo, post sententiã. de probat. vbi ẽt Abbas in v. not. & Fely. in c. quoniam contra. §. testiũ. de proba. Fely. in c. ex parte. de rescr. & idem Abb. in versic. conclude. in d.c. licèt. Ang. in §. quia verò. in versi. vlterius oppono. de testib. Bal. in l. si quis testi. in ver. ij. oppono, de testib. Alex. in l. Diuus ff. de re iud. Soc. in regu. cccciij. in xiij. fallẽ. & in xxviij. fallẽ. Imola in cle. ij. de test. Angel. in d. auth. at qui semel. Afflict. super Constitut.

Tamen Decius tenet contrarium, ꝙ ad probandam solam falsitatem, non obstet publicatio. in c. licèt causam. de probat.

37 Tenendo primam opinionem limita, quando tempore examinationis falsitas testium potuit sciri, & impugnari, quia tũc ei imputatur, qui falsitatem non probauit, vt per Fel. ibi. Oldẽdorp. in libello iuris, & æquitatis. tomo ij.

38 Septimò limita, qñ testes producerentur post obtentã publicationem, & ad confirmanda dicta priorum testium, & ad impugnanda dicta testiũ qui ex aduerso producti improbauerãt dicta per priores testes. Inno. Abb. Bal. & Capr. in ca. cũ clamor. de test. Ant. de Butr. in c. cum in tua. eo. ti. & ibi Maria. de testi. Abb. in c. ex tenore. & ibi Fely. eo. tit. Bal. in c. licèt dilect⁹. eo. tit. Salyc. in d. auth. at qui semel. & ibi Bal. & in l. si quis testib. de testib. Corn. in ꝯs. xxvij. vol. iij. Pet. de Anch. in cle. ij. de testi. Soc. in reg. cccciij. in xxix. & xlvij. fall. Angel. in d. auth. at qui semel. Saly. in l. per hanc. C. de temp. appel. Imol. in c. fraternitatis. de testib. Cæpol. in cõsi. ciui. lv. decis. Neapol. lxij. in nou. Afflict. super Consti.

Contrarium Abb. in c. cùm in tua. de testib. & Aret. Fel. in cap. cum clamor. in fin. de test. qui declarat ex mente Imolæ. Ias. in ꝯs. xliij. vol. j.

39 Octauò limita, qñ quis vellet etiã post publicatas attestationes admitti ad probationẽ super eo, super quo ante publicationem nõ potuit super eo facere examinari, nec erat quid ei super hoc imputare posset, vt declarat ipse Marian. in d.c. fraternitatis.

40 Et ad hoc facit quod not. Bal. in d. auth. at q semel. Abb. in c. ex tenore. de testi. vbi no. Inno. & alij: & ibi Fel. Cæpolla in ꝯsil. lv. Afflict. super constitut. Aimo in consi. lxv. vbi testes etiã post publicatas attestationes admittuntur super eo, super quo pars diuinare non potuit ante publicationem.

41 Nonò limita nisi is qui petit, & instat pro productione testiũ, post publicatas attestationes fuerit impeditus, vel facto iudicis, vel partis, testes examinare ante aperturã testiũ, quia in tali casu ẽt post aperturã testes poterit examinare. Bald. in c. j. §. item si vasallus. in tit. de cõtrou. inuest. Anto. de But. in c. tã literis. de testi. Aret. in c. intimauit. eo. tit. Fel. in c. fraternitatis. de testib.

42 Decimò limita, nã licèt directò nõ possit contrariũ probari, põt tñ per indirectum, videlicet ꝙ ille, qui dicitur cõtraxisse tali loco, & tempore, nõ fuerit in tali loco, sed alibi, vt per gl. in d. cle. ij. in gl. in verbo, directò. Io. Andr. in addit. Spec. in §. sæpe. in vers. porrò. in tit. de testib. Ange. in §. quia verò. in authent. de testibus. vers. vlterius oppono. Bald. in l. si quis testib. C. de testib. Anto. de Butr. in d. cap. fraternitatis. Card. in clemen. ij. in v. oppos. & idem Anto. in c. series, & in c. ex tenore. de testib. Ang. in l. per hanc. C. de tẽp. appell. Imol. in d.c. fraternitatis. Guido Papæ in sing. cviij. Bouer. in verbo, testis. sing. xxv. Oldendorp. in libel. iur. & æquitatis. Bar. in d. auth. at qui semel. & ibi Ang. & Imol. & Paul. & Alex. in d. l. Diuus. ff. de re iud. Fel. in c. licèt causam. in vers. j. conclusio. de prob. post Ant. de But. Imol. & Abb. ibi, Bal. in l. per hanc. C. de temp. appel. & ibi Sal. Afflict. super Consti. Ruin. consi. xv. volu. v.

Contrarium tenuit Vincen. in ca. ex tenore. vbi etiam Abb. & Felin. de testi. Maria. in d. cap. fraternitatis. distinguit, ꝙ aut potuit imputari parti, cur ipse nõ fecit examinari testes, cùm de illo posset esse aduisatus.

43 Et tunc nõ possit vlterius examinare, aut imò nihil est, ꝙ imputari possit parti, cur prius testes non fecerit examinari, & tunc poteſt testes examinandos curare per eũ. Idẽ Pet. de Anch. in cle. ij. de testib. & hoc etiam sumitur ex mente Bal. in d. auth. at qui semel. C. de prob. Fel. in c. licèt. de proba. versi. j. fallit. Sal. in l. si quis testib. de test. Signor. Homod. in consi. ccxliij.

44 XI. Fallit, in testibus examinatis in iudicio nullo, quia eorum publicatio non impedit quominus alij testes recipi, & examinari possint, vt per Rotam in antiquis, decis. xlij.

45 Et hoc intelligit verũ esse Maria. in d.c. fraternitatis. vbi nullitas iudicij pariter inficit etiã probationes: secus si non obstante nullitate iudicij ꝓbationes remanerent validæ, & legitimæ, vt ibi p eũ. & ꝓ ista limitatione facit quod habetur in j. limitat.

46 XII. Limita in minore, qui beneficio restitutionis in integrũ admitti põt ad ꝓducendos testes ẽt post publicationem obtentã, quicquid dixerit Dy. qui ꝯrium tenebat, in l. j. §. nunciatio. ff. de oper. noui nun. & ita tenuit Inn. in c. auditis. de rest. in integr. vbi etiam Abb. & Imol. Spec. in ti. de restit. in integ. §. vltimò videdũ. vers. quid si in causa. Bar. Imol. Alex. Iaso. & alij oẽs, in l. j. §. nũciatio. ff. de oper. noui nun. & idẽ Bar. in l. minor. xxv. annis omissam allegationẽ. vbi etiam Bald. ff. de minor. & Bar. in l. petendæ. C. de tẽp. in integ. resti. in fin. Gul. de Cun. & ibi Bald. Ang. & Alex. in l. vbi exigit. §. j. ff. de eden. Bal. in auth. at qui semel. de ꝓb. vbi ẽt Sal. qui sublimitat, & Ang. in c. j. §. si enim domino. quid sit inuestitu. Pau. de Cast. in l. j. §. editiones. in fin. ff. de eden. Soc. in regu. cclxij. qui sublimitat. Aret. in d.c. fraternitatis. vbi ẽt Marian. & istam dicit*cõem Claud. in rubr. ff. sol. mat. Abb. in c. fraternitatis. in viij. casu. de testi. Soc. in reg. cccciij. in xxvij. fallen. Aluarot. in c. j. §. itẽ si vasallus. de controu. inuesti. Capella Tholos. & ibi apostil. decis. ccxlviij. Fel. in d.c. fraternitatis. qui sublimitat.

47 Et id quod dicit in minore, ꝓcedit in republica, & ecclesia, vt per Doct. supra alleg. & per Imol. in d.c. auditis. & Bart. & alios in d. §. nunciatio. Card. in d. cle. ij. q. xvj. de testib. Abb. in c. fraternitatis. de testib. in viij. casu. Bal. in l. per hanc. C. de tempo. appel.

48 XIII. Limita ĩ maiore, qui haberet causam cõem cũ minore, qui restitutionem habuisset: vt nõ obstante publicatione, possit testes producere. nam idem poterit maior, qui cum minore cãm haberet, si interesse esset in diuiduum, vt per Bal. in l. deniq; §. sed vtrum. in fi. ff. de minor. refert, & sequitur Maria. in d.c. fraternitatis. Socin. in consil. cx. volumine iiij. apostill. ad decisio. Tholos. ccxlviij.

49 XIIII. Limita in maiore, qui causam haberet contra minorẽ restitutum aduersus publicationem, quia & ipse, nõ obstante publicatione, poterit testes producere, quando omissio probationis minoris fuit causa, vt maior testes non produceret, vt no. Bar. in d. l. j. §. nũciatio. in fin. & ibi Alexã. in fin. ff. de noui oper. nunc. Specul. in titul. de dila. §. videndum, versicu. in summa. el j. Bart. & Bald. in l. petendæ. C. de tempo. in integ. rest. Imol. in c. auditis. de restitut. in integr. Aret. in cap. fraternitatis. & Maria. quicquid alij dixerit Bald. in l. per hanc. C. de tempor. appella. & videtur de mente gloss. fi. in cap. ex tenore. de testib. prout refert Ias. in l. admonendi. in repe. ff. de iureiur.

50 Quòd si vna pars aliqua ex causa poterit non obstante publicatione alios testes examinare, hoc etiam facere poterit eius aduersarius. Soci. in consi. cx. vol. iiij. & seq. Fel. in d. ca. fraternitatis. dec. Nap. cap. clxx. in nou. vbi Soc. declarat.

51 XVI. Limita, ꝙ etiam maior restituetur ex generali clausula, propter iustam causam, vt per Innoc. in d.c. vltra tertiam. in gl. in verbo, nequiuit. vbi etiã Bal. in d.c. intimauit. vbi etiam Io. Andr. & in c. cùm venissent. de testi. Car. in consi. xxiij. Maria. in d.c. fraternitatis. Hippo. in l. j. §. si quis vltrò. ff. de quæst. Abb. in d. ca. fraternitatis. in viij. casu.

52 Et propterea dicit Bart. in d. authen. at qui semel. de ꝓbatio. ꝙ qui ignorabat tempore publicationis se testes habere, poterit illos producere, nõ obstãte publicatione. refert & sequitur Imol. in c. in causis. de testib. & Aret.

53 Declara tamen istud vltimum vt per eundem Aret. in c. intimauit. de testib. vbi intelligit hoc procedere quando ignorantia esset causata dolo, vel malitia partis aduersæ, aliàs secus.

Ex

54 Ex hoc sequitur etiã ꝙ heres poterit testitui ex capite ignorantiæ propter clausulã generalem ad testes producendos, non obstante publicatione, vt per Aret. in d.c. intimauit. de testi.

55 Et ꝓpterea in casibus, in qbus sententia lata retractatur ope restitutionis, vt qa sit lata propter falsos testes, vt in casibus notatis per Bal. & Docto. in l. Diuus. ff. de re iudi. & per canonistas in c. licèt causam. de proba. poterunt testes examinari, nõ obstante publicatione. ita dicit Maria. in d.c. fraternitatis. ita tenet Decius in d.c. licèt causam. de probat.

56 Dicens ꝙ vbi conceditur testitutio in integrũ, cessat timor subornationis, per dictũ Inn. & Bal. in c. vltra tertiã. de testi. & in auth. at qui semel. in v. fall. C. de probat.

Contrariũ tenet Alexander in dicta l. Diuus. in iij. limita. ff. de re iudicata.

57 XVI. Limita, vbi Princeps cõcederet per suũ rescriptũ facultatẽ examinãdi testes, nõ obstante publicatione, cũ clausula, Nõ obstante, vel cũ claususa, Ex certa scientia: vt per Specu. in tit. de teste. §. satis vtiliter. in xviij. casu. Maria. in d.c. fraternitatis. Soc. in regula cccciij. in xxxij. fal. Afflict. super Constitu.

58 XVII. Fallit, vbi variatur vel causa, vel res, vel persona, ita vt exceptio rei iudicatæ in vna nõ obstet in alia, qa ad aliũ finẽ agaretur, nã licèt eadẽ fiat ꝓbatio, & testes sint publicati ĩ vna instãtia, vel causa, in alia super eadẽ probatione illi, vel alij testes examinari pñt, c. veniens, & c. præsentata. de testi. Bar. in l. per hanc. C. de tempor. appel. Bal. in l. ij. C. de eden. in l. ij. §. j. versi. q̃ro qd si ille. ff. vi bo. rapt. Bal. in d. auth. at q semel. in vij. fall. Bar. ĩ extrau. ad reprimẽdũ. ĩ verbo, summariè. Abb. in d.c. veniẽs. ĩ vers. iterũ. ead. glo. iiij. Ang. in l. qdã tabularũ. ff. de furt. Rota in nou. decisi. ccccxxxvij. Abb. in d.c. fraternitatis. in sexto & septimo casu. & Maria. ibi, Claud. & Purpu. in d. l. ij. C. de eden. Fel. in c. per tuas. de testi. Soci. ĩ reg. cccciij. in viij. fal. & xxij. fal. xxxviij. & xl. fal. Aluar. in c. j. §. item si vasallus. de controuer. inuestit. Ang. in d. authen. at qui semel. Soci. in consi. cx. volum. iiij. Fel. in c. veniens. de testibus. Paris. consilio cxxij. volum. j.

Contrarium videtur tenere Anto. de Butr. in d. capitul. fraternitatis. cuius opinionẽ sequitur ibi Areti. & in capitu. constitutis. eodem titulo.

59 An autẽ qñ variatur modus facti, possit, nõ obstante publicatione examinari. Fel. in c. fraternitatis. de testib.

60 Et qd si facta sit ꝓbatio in petitorio, & in ca obtẽta publicatio, an in possessorio possit fieri ꝓbatio, publicatione nõ obstãte. Afflict. super Cõstit. in tit. de ꝓbat. in appel. recipien. nu. 8. vbi tenet ꝙ sic, ex quo ꝓbatio videtur tendere ad diuersum finem.

61 XVIII. Fallit, qñ testes fuissent examinati in iudicio summario, qa pñt, nõ obstãte publicatione, examinari in plenario. d. c. veniens. vbi not. Aret. in summario. & in vj. nota. Maria. in d. ca. fraternitatis. Aret. in c. cũ in tua. in iij. no. de testi. Rota in nou. decisi. ccccxxxvij. Abb. ĩ c. veniens. ver. iterũ ead. gl. & ibi Bal. & ibi ẽt Fel. Soc. in regu. cccciij. in xlj. fal. & xliij. vbi declarat qualiter hoc intelligatur: Brun. in cõsi. xcviij. Bar. in extrauag. ad reprimẽdũ. in verbo, summariè. Gual. enunciato. liiij. Afflict. sup Constit.

62 XIX. Fallit, qñ testes sunt examinati corã iudice, & postea iudiciũ deducitur corã arbitratore: Marian. in d. cap. fraternitatis. Ro. in rubr. de arbi. Soc. in reg. cccciij. in xvij. fal.

63 XX. Fallit, qñ testes sunt examinati corã arbitro, & nõ sunt mortui, & aduersarius nõ vult illas attestationes recipere: Barto. in d. auth. at qui semel. de ꝓba. Cy. in l. per hanc. in ij. oppos. C. de tẽ. appel. Alex. in consi. lxxxiij. vol. iiij. Purp. in l. ij. C. de eden. Bar. in l. per hanc. C. de temp. appel. Lanfranc. in c. quoniam contra. §. testiũ depositio. de proba. Afflict. super Constit.

64 XXI. Fallit, qñ testes primò sunt examinati coram arbitratore: nã aut nõ sunt examinati in forma iudicij: & tunc quia nullã fidẽ faciunt, procul dubio publicatione nõ obstante pñt testes examinari, quasi examen sit nullũ, vt dictũ est in j. limit. Et quòd examen sit nullũ, & fidem nõ faciat, tenet Bonif. in clem. ij. de testib. no. Iacob. Butr. & Barto. in l. fi. C. de testib. Aret. in c. præsentata. de testib.

65 Si verò sunt examinati testes in forma iudicij, tunc aut tenemus ꝙ corã iudice nullã fidẽ faciant, ꝓut tenuit Abb. in d.c. præsentata. & Bal. & Bar. Sal. in d. l. fi. C. de testib. & Anto. de Bu. in ca. Quintaualis. de iureiur. & tunc idem dicendũ esset, ꝙ publicatio non obstet. & ita tenuit Maria. in d.c. fraternitatis.

66 Si verò tenemus ꝙ testes examinati corã arbitratore in forma iudicij, fidẽ faciant corã iudice, ꝓut si essent examinati corã arbitris, vt tenuit Iaco. Butr. in d. l. fi. C. de testib. & sequitur ibi Bar. & Anto. de Bu. & Aret. in c. ꝑsentata. de testib. & tũc quãtũ ad hoc an examinari possint, publicatione nõ obstante, dicẽdũ est, ꝓut dictũ est in ꝓxima ꝑcedenti limitatione, in casu qñ testes sunt examinati corã arbitris. Lanfranc. in c. qñ contra. §. testium depositio. de proba. Bal. in d.c. præsentata. de testib.

67 XXII. Fallit, vbi perempta esset instantia in qua testes sunt examinati, vel ꝓpter ineptã petitionẽ, vel per lapsum triennij de iure ciuili: vt in c. examinata. de iud. & in l. properandũ. §. j. & §. cũ aũt. C. de iudic. & ita tenẽt Io. And. Anto. de Bu. & Abb. in d.c. fraternitatis. idem tenet Pe. de Anch. in cle. ij. de testib.

68 Sed ista fallentia est bona quo ad casum qñ instantia esset ꝓempta, ex qua ẽt attestatiões essent infectæ, & ꝓpterea inualidæ fuissent redditæ: secus si perempta esset instantia remanentibus validis ꝓbationib⁹: qa tũc nõ liceret postea publicatis attestationibus, testes examinare. ita cõcludit Maria. in d.c. fraternitatis. in xxviij. fal. Imol. in cle. ij. de testi. vbi etiã Car. in iiij. q. in d.c. fraternitatis. in vlti. q. Soc. in reg. cccciij. in xxxix. fal. Alex. in cõsi. lviij. Vide Afflict. declarantem in Cõsti. in ti. de prob. in appel. recip. vbi dicit procedere qñ probatio est ad diuersum finem: secus si ad eundem finem: ibi. nume. 6.

69 XXIII. Fallit in causa matrimoniali, in qua etiã post publicatas attestationes licet adhuc examinare testes, vt ĩ c. series. & ibi no. gl. de testib. & no. Aret. in summario illius c. & idem Aret. in summario c. cũ in tua. cod. titu. Spe. in ti. de teste. §. satis vtiliter. in nono casu. Abb. in d.c. fraternitatis. & Fel. Maria. in xxix. casu. Bouer. in sing. in verbo, testis. sing. liij. Pe. de Anch. ĩ cle. ij. & ibi Imo. ẽt de testib. Abb. in c. causam matrimonij. ĩ ij. no. de testi. Lãfranc. in c. qñ q̃. §. testiũ depositio. de ꝓb. Ang. in §. qa verò. versi. vlterius oppo. in authen. de testib. & in auth. at q semel. de ꝓb. Abb. & Fel. in ca. series. de testib. Bal. in auth. nunc si hæres. C. de litig. Abb. in c. licut literis. de sponf. Soc. in reg. cccciij. in xv. fal. & fal. xxxvij. & xlvj. & Abb. in c. attestationes. de despon. impub.

70 Idem est qñ agitur de ꝓbatione matrimonij spiritualis: glo. in c. ꝑsens clericus. xx. q. iij. Fel. in c. fraternitatis. apostil. ad Abb. in eod. c. vt lit. nõ contest. Fel. in c. causam. de prob. Fel. in rub. de sponf. in iij. speciali. Ruin. consilio cxxx. volumin. iiij. Felin. in ca. constitutis. el ij. de testibus.

71 Declara tñ & intellige istã limi. vt p Abb. in c. iurauit. de ꝓb. Bonif. de Vital. in cle. ij. de test. Ias. in cõsi. xv. volu. iij. Fel. in ca. lator. ver. secũda declaratio. de re iudi. tenet ꝙ procedat nõ tãtũm fauore matrimonij, sed ob periculum animarũ: & ideò cessante dicto periculo, non admittitur examen testium: vt per Are. in c. constitutis. el ij. de testi. & Fel. ibi.

72 Itẽ declara vt in hoc casu necessariũ sit iuramẽtũ super nõ subornatione: vt p Hip. in sing. cxxviij. Fel. in c. series. de testibus.

73 Et generaliter qñ agitur de periculo animarũ, nõ obstat publicatio, vt dicit Fel. in c. fraternitatis. de testib.

74 XXIIII. Fallit, vbi post publicatas attestationes fieret examinatio testiũ de ꝓsensu partiũ. gl. in d. cle. ij. in verbo, ꝓducere. Io. An. in c. fraternitatis. & in c. ꝑsentata. de testi. Bar. in auth. at qui semel. in vlti. q. de ꝓb. & ibi Bal. in iiij. fal. & Sal. & Bar. in l. p hãc. in fi. C. de temp. app. Ang. in d. §. quia verò. ver. item oppono ad idẽ. in fi. Imol. in d.c. fraternitatis. & ibi Maria. in xxx. casu. Alex. in l. j. ff. de fer. Soc. in regul. cccciij. in iiij. limit. Aluarot. in ca. j. §. item si vasallus. de controuer. inuestit.

Contrariũ tñ tenet Ang. in d. auth. at qui semel. Imò etiam si cõsentiat pars, q̃ quã testes producuntur tacitè, nõ opponendo, hoc sufficit: Imol. in d. cle. ij. Abb. in c. cũ cõtingat. de offi. deleg. Fel. in c. qñ q̃. de ꝓb. & in c. pastoralis. de excep. Corn. in consili. xxvij. vol. iij. Ant. de Bu. in c. in causis. & in c. vltra tertiã. & in repe. c. fraternitatis. vbi etiã latè Fel. de test. vbi etiam hoc tenet Io. Andr. & Maria. in d.c. fraternitatis. & Fel. Ias. in l. patre furioso. ff. de his, qui sunt sui, vel alie. iur. & in l certi condictio. §. qñ. ff. si cert. pe. Afflict. super Constit. Aimo in consi. lxv.

Contrarium Aret. in c. fraternitatis. de testib. Bertrand. in cõsi. clxvij. vol. iij.

Sed tenendo primam opinio, dicas idem esse si iudex detulit productioni testiũ, parte nõ appellante, nam hoc sufficit: vt per Alex. in consilio lxxxiij. vol. iiij.

75 XXV. Fallit, vbi attestationes sunt deperditæ, qa paria sunt nõ esse, & nõ apparere: vt est tex. in c. fi. de ꝓb. & ibi not. & istud voluit Bar. in auth. at q semel. C. de ꝓb. Spec. in ti. de teste. §. satis vtiliter. Inno. in c. cõstitutus. de testi. Bal. in l. veluti. ff. de edend. Bal. in d. auth. at q semel. in vj. fal. Bal. in l. p hãc. C. de tẽp. ap. Abb. in c. fraternitatis. in v. fal. & ibi Imol. & Maria. in xxxij. casu, Petr. de Anch. in cle. ij. in iiij. fal. & ibi Bonif. in iiij. fallẽ. Fel. in c. p tuas. de testib. Soc. in reg. cccciij. in ix. fal. Aluarot. in c. j. §. itẽ si vasall⁹. de ꝓtrouer. inuestit. Hipp. in rubr. de probat. Afflict. super Cõsti.

76 XXVI. Fallit, nã iudex põt etiã publicatis attestationibus testes repetere, vel interrogare, q obscurè deposuerũt, qd debet facere ex officio, nõ ad partis instantiã, gl. in c. cùm clamor. & in c. per tuas. vbi ẽt Inn. de testi. & ibi Aret. glo. in c. in præsentia. in gl. in verbo, dubiũ. de proba. & ibi Anto. de Butr. Imola, & Feli. in dicto c. per tuas. Barto. ĩ l. iiij. §. hoc aũt iudiciũ. in iij. q. de damn. infec. Inno. Abb. & Fel. in d.c. cùm clamor. Fel. in c. cùm à nobis.

de testi.Bar.in l.repeti posse.ff.de q̃st.Fel.in c.fraternitatis. vbi ēt Maria.in xxxiij.casu.Fede.de Senis in ꝓ.cclxij.Bal.in auth.at qui semel.C.de ꝓbatio.& in l.fin.in ij.lectu.ff. de petit.hæred.|Alex. in ꝓsi.xcij.vol.v.Oldendorp.in libel.iur.& æquitat.tomo.ij. Car. in d.clc.ij.de test.Alber.de Rosat.in l.solā.C.de testi.Aret.ī l.ij. ff. de duobus reis.Lanfranc.in c.qm̃ ꝗ. in §.testiū depositiones. de ꝓbat.Corn.in cōsi.clxxxv.volu.iij.Soc.in regu,cccciij.in x.fal.& fal.xlviij.& seq.Hipp.in l.j.§.si qs vltro.de q̃st.Alex.in cōsi.ccxxxviij.volu.vj.vbi plus addit,hoc fieri posse per iudicē etiā postquā pars hoc petiit,licet nō teneatur hoc facere ad suā instantiā,pōt tñ facere hoc ex suo officio,& idē voluit Pau.de Castr.in consil. ccxlvj.in j.parte,incip.in casu,de quo quæritur.

78 Quinimò Specu.in titu.de teste.§.satis vtiliter,versi.qd ergo si ego peto.tenet ꝙ de cōsuetudine iudex istud faciat, & facere debeat etiam ad partis instantiā,vt testis ad dat rationē sui dicti. & istā limita.etiam tenet Hippo.in consi.xxxix. & in consi. xliij. & in consi.lx.& in consi.lxxiij.

79 Et nota,qa nō pōt quis cogi ad declarandum,nisi totū dictū suum sibi legatur.Curt.Iunior in l.si quis intentione ambigua, ff.de iudic.

80 Et propterea dicimus ꝙ si iudex videt dicta testiū obscura, pōt testes iterū interrogare ꝓ declaratione eorū,q̃ obscurè deposuerūt.Angel.& Imola in l.inter stipulantē.§.si Stichum.ff. de verbotū obliga.per Bart.in l.ij.§.creditū.in fine.ff. si certū petaē, & etiā instante parte.vt per Hipp.in l.prima.§.si q uis vltrò. ff. de quæstionib.

81 Et qn̄ dicātur obscurè deposuisse,Fel.in ca. cùm clamor. de testi.declarat.

82 XXVII.Fallit,vbi articulus esset ita cōfusè posit⁹,vt aduersarius ex eo plenè instrui,aut plenè informari nō potuisset, tenet gl.in c.iurauit.& ibi Abb.vbi ēt Fel.de ꝓba.Inn.ī c.ex tenore. de testi.& ibi sequiē Ant.de Butr.Abb.Imol.& Fel.gl.in c.si testes.in §.fi.vbi ēt Domi.iiij.q̃st.iij.Ant.de But:in c.series,de testib⁹.& ibi Fel.in fi.& Ant.in c.fraternitatis.& ibi Imola,& ibi Maria.in xxxiiij.casu.de testib.Io.And.in addit.Specu.in titu.de teste,§.sæpè.ī verbo,de falsitate,quē refert,& sequiē Ant.de Bu.in c.ex tenore, versi.pl⁹ dicit.de testi.apostil.ad Abb.in d.c.fraternitatis. de testi. Pet.de Ancha.in clc.ij.de testib.Declara, nā qn̄ probationes aduersarij sunt pares,præferuntur istis testibus sic repetitis ob scintillā dubitatæ subornationis,vt per Fel.in c.ex tenore. de testib.

83 XXVIII.Fallit,vbi testes essent examinati ad ꝓpetuā rei memoriā,qa eorū publicatio nō obstat quominus testes in iudicio ordinario examinari vel repeti possint.gl. in auth. sed & si quis. C.de testi.Spec.in titu.de teste.§.satis vtiliter.in xvij.fallent.

84 Ant.de Bu.& ibi ēt Abb.in xvij.fal.& ibi Maria. in xxxvj. casu,vbi etiā Imola in c.fraternitatis.de testi.Soc.in regula cccciij. in xxxiij.fal.Bal.in l.si quis testibus.C.de testi.in fi.

85 Et ibi etiā Salic.hoc idē voluit,dicens ꝙ licet post publicatione testes examinare,qn̄ examinantur ad aliū effectum, vt quia primò examinati sunt ad præparationē litis,nūc verò ad decisionē causæ.& alleg.c.veniens.el ij.de testi.& idē voluit Nic.de Mat tarel.in dicta authen. sed & si quis.C.de testibus. Oldendorp.in libello iur.& æquitat.tomo ij.

Contrariū sumitur ex mente Spec.in titu.de test.§.nūc tractemus.ver.aliàs aūt.& hoc ēt sumitur ex mente Abb.Imolæ,Aret. & Fel.in c.significauit.de test.dū respōdent ad doct.Spec.in loco præalleg.& ꝗriā etiā opinionē tenuit clarius Bal. & Sal. in dicta auth.sed & si quis.C.de testi.& ibi etiā Pau.de Castr. & istā opi. dicit veriorē Aret.in d.c.fraternitatis.

86 Sed Aret.in d.c.fraternitatis.notabiliter distinguit,cōcordādo opi.quā distinctionē verā esse existimo, nā ꝓcedit limitatio qn̄ testes ad ꝓpetuā rei memoriā examinātur ex parte rei ad defensam.vltima aūt opinio,qn̄ examinarentur ex parte actoris. q̃ distinctio sumitur ex not.per Doct. in dicta auth. sed & si qs. C. de testibus.

87 XXIX.Fallit,vbi post publicatas attestationes qs vellet ꝓbare testes ꝗrium per euidentiam facti iunctis testibus. ita dicebāt Vinc. & Gofred.in c.causam matrimonij.de ꝓba.Bal.in l.si qs testibus. C.de testi.in fi.q̃st.vbi allegat Spec.in tit.de ꝓba. in §. videndum. ver.hoc quoque.Sed Spec.hoc nō dicit.idē tenet Sal.in d.l.si qs testibus.C.de testibus.idē tenet Maria.in d.c.fraternitatis.in xxxvj.casu.& ibi etiā hoc tenet Fel.& Roma.in l.si verò.§.de viro.in xxxxj.fal.ff.solu.matr.Pet.de Anch.in c.causam q̃.de testi.apostil. ad Abb.in d.c.fraternitatis.Flor.in l.qui seruum.ff.de interrog. actio.Soc.in regula cccciij.in xix. fallen.Hipp. in rubr. de ꝓbat. Chassa.in consue.Tiraq.de retract.Gammat.consi.ciui.xliiij.

88 Sed Abb.declarat qualiter hoc intelligatur in c.causam matrimonij.in gl.in verbo,matrimoniali.de ꝓba. sequitur Aret.in c.fraternitatis.de testib.vbi etiā Fel.q intelligunt hoc ꝓcedere, qn̄ in spectio esset super perit ia artis,aliàs secùs: vtputà si super damno dato.

89 XXX.Fallit, vbi testes examinati,& publicati deposuissent de peritia artis,qa nō obstante publicatione, alij testes peritiores in ꝗriū examinari pnt,qa sunt magis iudices, q̃ testes. Bal. in c.ꝓpsuisti.in fine,de ꝓba.& ibi clarius Dec.& etiā Barba.& Fel. & Io.de Ana.in cap.significasti.de homi.Idē tenent Bald.Abb.& Imol.vbi ēt Aret.in c.causam matrimonij.de ꝓbat.Fel.in ca.fraternitatis.& ibi Maria.in xxxviij.casu.Corn.in cōs. xxvij. vol. iij. Lanfranc.in c.qm̃ ꝗ.in §. testiū depositiones.de probat. apostil. ad Abb.in d.c.fraternitatis.Soc.in reg.cccciiij.ī xxxvij. fal.Hipp. in l.j.§.si quis vltrò.ff.de quæst.& in sing.suo lxvj.Fel.ī c. causam. de proba.Afflict.super Constitu.

Contrarium Abb.in d.c.propsuisti.de proba.

90 XXXI.Fallit,vbi post publicationē ꝓduceretur instrumentū,& cū instrumento testes:qa tūc testes admittuntur etiā facta publicatione,vt est tex.secūdùm vnā lectu.in c.series. de testi.& ibi not.Ant.de Bu.Imol.& Aret.& Fel.& ibi Roma.in rubr. ff.de arbi.Maria.in d.c.fraternitatis.in xlj.casu.Fel.ibi.& idē Fel.in c.ij. in septimo intellectu tertiæ conclusi.de ꝓba. Lanfranc. in c. qm̃ cōtra.§.testiū.de proba.Alex.in cōsi.xlvj.volu.vj.& in l.certi ꝑdictio.§.qm̃.ff.si cer.pet.& in consi.ccxiij.volu.ij. Ant.de Bu. & ibi Aret.in c.tertio loco.de proba.apostil.ad Abb.in d.c. fraternitatis.apostil.ad decis.Tholos.ccclxxiij.Socin. in regu. cccciij.in x. fall.Roma.singu.lxxxj.Aimo in consilio lxv.Cagno.in l.j.nu.17. in fi.ff.de regulis iur.

Et dicit Bal.in l.ampliorē.C.de temp.app.in fine,ꝙ ad cōprobationē instrumenti,& Notarius,& testes examinari poterunt, nō obstāte publicatione.apostil.ad Abb.ī d. c.fraternitatis, & apost.ad Bar.in d.auth.at q semel.Afflict.sup Cōsti.Idē si tātùm instrumēta sine testibus ꝓducerentur.Mil.in practic.crimin.Declara duobus modis vt per Paris.ꝓ.cxxij.volu.j.ad quē me remitto.

91 XXXII.Fallit,qn̄ tertius admitteretur ad causam pro interesse suo,qa etiā post publicatas attestationes inter partes principales pōt tertius testes examinare,ita videtur velle text. in c.cōstitutis in præsentia.& ibi not.Abb.de testi.Spec.in titu. de teste. §.satis vtiliter.versi.qd si à sententia.Maria.in d.c. fraternitatis.ī xliiij.casu.Feli.ibi,Chassa.in cōsuet.Fel.in c.veniens.el ij.de testi. Fel.in c.qualiter & qn̄.de accusatio.Oldendorp,in libello iur.& æquitatis.tomo ij.Afflict.super Cōsti.Imol.in c.super.de re iudi. Idē tenent qn̄ ignorasset causam agi,secus si sciuisset. Idē Paris. dicit distinguendo inter scientē,& ignorantē,in cōsi. cvij. vol. j. in cōsi.cviij.vol.j.Ant.de But.verò ibi distinguebat, sed eius distinctionē impugnat Imola in loco præallega.Inn. verò in d. ca. super.de re iud.tenebat ꝗriū.& Bal ī auth.nūc si hæres. C. de liti. Ang.in l.si suspecta.ff.de inoff.testa.Ang.tñ primā opinionē tenuit.Bar.ī l.si perlusorio.§.j.versi.ij.videdū.ff.de appel. Abb.in c. veniens.el ij.de testibus.& ibi Fel.Bal.in l.si suspecta.ff.de inoffi. testa.Imo.ī l.ab executore.de appel.& ī cle.ꝓstitutionē.de elect.

92 Vbi dicit præiudicare terminū peremptoriū tertio, si sciuit causam agi,& nō aliàs.& idem videtur sentire in eadem clem.

93 Fortasse possent cōcordari opi. ꝙ aut tertius comparet, & assistit liti,& tūc nō possit publicatis attestationibus testes examinare,sicut nec principalis poterat.Aut principalis comparet pro suo interesse,& litē nō prosequitur,principaliter & tunc nō obstante publicatione per alterū obtenta, quasi res inter alios acta sibi non obstet publicatio.& ista distinctio sumitur ex no.ꝓ Ang.in l.ab executore.§.fi.ff.de appel.

94 Sed nota,quia publicatio obtenta per tertium nō excludit principalem.Fal.in c.constitutis.de testib.

95 XXXIII.Fallit in causa criminali,in qua testes recipiuntur ēt publicatis attestationibus.Barto.in l.prima.§.fina.ff.de quæst.in l.Diui fratres.ff.de pœn.in l.reus.§.vnius.ff.de q̃st.Abb.ī c.subborta.de re iudic.in c.fraternitatis.in xv.fallent.de testibus. vbi etiā Maria.in xlv.casu.Imol.in clem.ij.de testibus.Guido Papę singu. cccxv.Bouer.in singu.in versicul.testis.singu. xlvij. Socin. in regula.cccciij.in vj.fallen.

96 Sed tñ ista limitat.pōt intelligi duobus modis,vel in accusatione,vel in inquisitione.Quātū ad accusationē duæ pnt fieri cōclusiones ex mente Bar.in l.ij.§.si publico.in versicu.vlterius. ff.de adult.prima est,ꝙ ī causa crimina li post publicatas attestationes nō pōt fieri examinatio testiū ad partis instantiā, sed tātùm iudicis officio,etiam ad defensam accusati:vel ad eius innocentiā probandā.& ita etiā declarat Barto. in d. authen. at q semel.& Bal in secunda fallen.Angel.in l.si vacātia.in repet.C. de bonis vac.Io.And.in regula,nullus pluribus.de regulis iuris,in sexto.in Mercurial.Imola in c.cum clamor.de testibus.Bal.in l. ea quidem.C.de accusatio.Sed Aret.in c. fraternitatis. tenet ꝙ ad defensam, etiam instante parte testes examinari possunt. & idem in ca.cùm clamor.de testibus.vbi etiam Fel.

97 Secūda cōclusio elicitur ex dictis Bar.ī dictō §.si publico:ꝙ ad

ad offensam testes poterūt examinari,etiam publicatis attestationibus,ex officio.Idem Bal.in l. quædā,in fin.princ. ff.de eden. Corn.ī ꝓ.cclxxiij.vo.iij.Maria.in c.fraternitatis.ī xxxiij.casu.Fel. in c.cū clamor.de testi.Ang.in tract.malefi.in verbo,comparent dicti inquisiti,& negauerunt totū.& in verbo,qui iudex dictū ꝓcessum publicauit.Afflict.super Consti.

Contrariū sentit Abb.in d.c.subborta.de re iud.Bal.in l.presbyteri.C.de episc.& cler.Hostien.& Ant.de Bu.in c.cùm clamor.de testib.Sal.in l.fi.C.de q̃st.Are.in c.fraternitatis.licet in c.cùm clamor.nihil firmet.Hipp.ī l.j.§.fi.ff.de q̃st.&Fel.videtur hoc tenere in d.c.cū clamor.Aluarot.in c.j.§.item vasallus.de controuersiis.in uesti.Hippol.in practi.§.sequens quæstio.Mil.in pract.crimi.

98 Et qd in crimine hæresis:Carre.in tract.de hæretic.nu. 124. & seq.& dicetur in vj.limi.

99 Sed in inquisitione est distinguendū:qa aut aliquis promotor litis assistit,qui litem prosequetur,& isto casu dicendum est, prout supra dictū est,stante accusatione in præced.conclus.Bar. in authen.at qui semel.C.de prob.Anton.& Io.And.in c.qualiter,& qn̄.de accus.Bal.in l.ea qdē,de accus.Spec.in ti.de inquisi. §.viso.versi.sed nunquid publicatis.Federi. de Senis,in consilio cclxij.Socin.in regu.cccciij.in vij.fall.

100 Sed si nullus promotor litis, vel pars nullā litē ꝓsequitur, tunc ꝓculdubio iudex pōt testes etiā post publicatas attestationes examinare,vt no.in d.c.cùm clamor.per Abb.Are.& Fel.Io. And.Anto.de Bu.in d.c.qualiter,& qn̄.de accus.Bar.in d.auth.at q semel.C.de prob.& ibi Bal.in iij.fall.Ang.vbi etiā Sal.versi. itē fallit.Fede.de Senis in cōs.cclxij.Io.And.in c.vt officiū.de hære. in vj.Arch.ī c.per hoc.in fi.de hęret.in vj.Bal.in l.eos. §. si qd aūt, in fi.C.de app.Imol.& Pe.de Anch.in cle.j.de testi.Aluarot.in c.j. §.itē vasallus.de controuer.inuesti. Soc.in reg.cccciij.in 50.fall.

Et ꝓpterea dicitur ꝙ in causa hæresis,publicatis testibus,licet alios examinare,Archid.in d.c.ꝓ hoc.in ñ. de hæret. in vj. & Io. An.& Domi.ī c.vt officiū.eod.ti.Soc.in reg.cccciij.ī xj.fal.Aluarot.in c.j.§.itē si vasall⁹.qd sit inuest.Fel.in c.fraternitatis.de testi. Et ex ista limi.& proximè dictis sequitur alia limi.quæ talis est.

101 XXXIIII.Fallit,nā iudex pōt ex officio testes examinare ēt post publicatas attestationes.vr no. in c.cùm clamor. de testib. glos.in cap.ꝓ tuas.de testib.& ibi Fel.Federic.de Sen.in ꝓ.cclxij. Io.And.in c.vt officiū.de hæret.in vj.Arch.in c.per hoc.in fin.de hæret.in vj.Maria.ī d.c.fraternitatis.ī xxxvij.casu. de testi. Guid. Papæ.q.lxxij.Soc.in regu.cccciij. in xliiij. fal. An aūt hoc teneat facere ad instātiā partis,vel tñ ex officio,dic vt in fal.xxvj. supra dicta.Vide Soc.in reg.cccciij.in xlviij.& seq.fal.

102 Et maximè debet facere in beneficialibus,& maximè curatis,in quibus etiā partibus q̃dicentibus,& inuitis pōt testes recipere ꝓpter periculū animarū.Io.And.Hosti.Anto.de Bu.& Fel.ī c.ad petitionē.de accus.Maria.in c.fraternitatis.in xvij.casu, de testib.Io.And.in c.cùm inter.de cōsue. nā in beneficialib⁹ iudex supplet ex officio.c.cùm nobis olim.el j.& ibi gl.in verbo,ex officio.de elect.& in c.oblatæ.de appel. & per gl.in c. bonæ. el primo,de post.prælat.Guido Papæ, qui declarat, in singu. dcxxiiij. Feli.in c.ad petitionem.de accus.

103 XXXV.Fallit in Papa,qui pōt etiā publicatis attestationib⁹ etiā testes examinare,& ita voluerunt Host.Io.And.Anto.de Bu. & Fel.in c.ad petitionem.de accusa.

104 Et ponit Maria.in c. fraternitatis.in xlvj.casu. q plus addit idem esse in quolibet alio nō recognoscente superiorē, vt ibi p cū.sed ista limitatio est indubitabilis,quia si iudex quilibet inferior hoc pōt,vt suprà dictum est in præced.limitatione, cur hoc non poterit Papa,& quilibet alius Princeps?& hoc etiam considerant Docto.in locis proximè allegatis.

105 XXXVI.Fallit,vbi pars petens publicationem, fuisset protestata,quòd intendebat etiā pòst testes examinare.ita tenet glo. fi.in ca.cùm in tua,de testibus.& ibi Ioan.Andr.& in c.si testes.§. final.quarta quæst.iij.

Sed vt per Ant.de Bu.in fraternitatis.hoc ꝓcedit,qn̄ altera pars nō cōtradixisset,sed cōsensisset,aliàs secus.& ita Abb.ibi in d.c.cùm in tua.& Are.Io.And.& post cū Abb. in c. ex tenore. de testib.per Maria.in c.fraternitatis.in xlviij.casu,& Lanfranc.in c. quoniam contra.§.testium.de probatio.

106 Sed ista limitatio posset esse vera,tenēdo ꝙ publicatio absque eo ꝙ didicita sint testificata,impediat productionē testium: nam illud non procederet,vbi tempore publicationis pars esset protestata,ꝙ remaneret sibi saluum ius producendi testes.

107 XXXVII.Fallit si cōsuetudo loci hoc admitteret,ꝙ ēt stante publicatione testes possent examinari,quia valet talis cōsuetudo,ita voluit Ant.de Bu.& Imo.in c.series.de testib.Io.And.in addi.Spe.ī ti.de exce.§.dicto.ver.sed nunquid.licèt hoc nō dicit ibi Io.An.secūdùm Abb.in d.c.series.vbi tñ ipse in fine tenet illā opi.Roma.in singu.cclxxiiij.Maria.in d.c.fraterniitatis.in lj.casu. Soc.in regula cccciij.in xij.fallent.apostill.ad Bald.in l.per hanc. C.de tempor.appellation.

Contrarium gl.in c.per tuas.in gl.fi.de testib.& ibi Fel.& Fel.ī d.c.fraternitatis.de testi.

108 XXXVIII.Fallit,ſm cautelā Bal.in l.ampliorem. in fi.prin. C.de tēp.app.qn̄ pars nominaret testes iudici,& postea se absentaret,qa testes pōt iudex euocatos ad se examinare, quod dictū Bal.refert,& sequitur Pau.de Ca.in cōsi.ccxcvj.incip.in casu, de quo q̃ritur.Rom.in ꝓ.cccclxxix.& ī repe.Rubricæ de arbit.versitē habens.vbi etiā istud dictū restringit.Barb.in c. ad petitionē. in ver.vltimò nota.de accus.Alex.in l.iiij.§.hoc aūt iudiciū.ff. de dam.infect.Cæpolla in caut.clxv.Alex.in cōs. ccxxxviij. vol. vj. Lanfranc.in c.qm̃ ꝗ.§.testium.de probat.Soci in regula cccciij.ī vltima fallen.Hippo.in l.j.§.si quis vltrò.ff.de qō.& in cōsi.xxxix. nu.14.vol.j.in cōsi.xliij.nu.72.& in consi.lx.nu. 19.& in ꝓ.cl.xxiij. nu.22.& seq.Soci.in regula cccciij.xxix.fallen.Ias.in l.vbi pactū. C.de transact.Hipp.in Pract.§.sequens.& in rubrica de probatiō. Ruin.in consi.xxx.vol.iiij.

109 Declara vt per Aimo.in consi.cxxxiiij.videlicet qn̄ pars nominaret testes iudici,secus si iudex spōte mādaret parti vt testes examinaret,nā tūc potius officio aduocati,quàm iudicis fungeretur,vt ibi per eum.

Cōtrarium Roma.in l.iiij.§.hoc aūt iudiciū.ff.de dam. infect. Fel.in d.c.fraternitatis. & Maria.in liij.fallen.apostil.ad Abb.in d. c.fraternitatis.Afflict.super Consti.

110 XXXIX.Fallit,vbi testes examinati deposuerūt se nihil scire,qa ēt post eorū publicationē alij testes sup eisdē articulis poterūt examinari,vt no.Iac.de Belui.p illū tex.in c.j.§.j.qd sit inuesti.ī vsib⁹ feud.& ibi sequunē Rayn.Nico.de Neapo.Mar.Laudē.Aluarot.& Cardi.Alex.& Soc. ponit ī regu.cccciij. in ij. limi.

Contrariū tenēt ibi Bal.Io.And.& Anto.de Bu.in c.fraternitatis.vbi ēt Are.& Feli.de testibus.apostil.ad Bar.in d. auth. at q semel.in verbo dubitatur.& idem colligitur ex dictis Bald.in c.fraternitatis.versi.breuiter.de testi.

Sed Bar.in d.auth.at qui semel.in versi.q̃ro vtrū testis.pōt saluari,vbi corrupti ab aduersario testes dixissent se nescire, vel nō recordari.Alex.in l.veluti.§.hæc vox.ff.de eden.

111 XL.Fallit,vbi licet dati essent articuli,tñ desup nulli essent testes ꝓducti,qa tunc etiā publicatis testibus super eisdē articulis,pnt examinari,gl.in c.causam.el ij.ī gl.j. de testi. & ibi Laurē. Tancredus,& Host.& Abb.in d.c.fraternitatis.in vltima fal. post Ant.de Bu.ibi.Bal.in d.auth.at qui semel. Corn. in ꝓsi. xxvij. vol. iij.vbi adducit bonas rationes.& Soci.in d.regu. cccciij.in ij. fal. Alexan.in consi.lxxxiij.volu. iiij.Fel.in c.cùm venissent. de testi. Soci.in regu.cccciij.in xxxiiij.fall.

112 XLI.Fallit,nā si testis examinat⁹ super negocio principali, deponat se nihil scire,pōt etiā post publicationē examinari sup publica voce,& fama.Io.And.in addi.Spec.in ti.de test.§. nūc videndum.in vltima addit.Felin.in c.fraternitatis.de testi.Are.in c. cùm causam,de testi.& in d.c.fraternitatis.& ibi Imola.

Nec mirū,qa videtur super diuersis deponere.ꝓ quo facit, nā testes,qui deposuerunt super aliquo accessorio,nō prohibentur etiam post puolicationem deponere super principali.Aret. in c. de testibus.de testi.

Primò declara vt per Alex. in cōsi.lxj.vol.ij. qn̄ testis simpliciter iurasset dicere veritatē super articulis, & tota causa: qa tunc super eo,qd est articulatū, nullo mō pnt amplius testes examinari.Ang.in consi.clv.Hipp.in sing.dcxxiij.fuit dictū Inn. & Ant. de Bu.in d.c.fraternitatis.Corn.in consi.xxvij.vol.iij.

113 Secundò intellige,& declara præcedentē principalē cōclusio.& limi.vt per Are.in d.c.de testibus.qn̄ testis dixisset aliquid in fauorē partis aduersæ,quia ex quo illi est i⁹ quæsitum, nō pōt vlterius examinari.

114 XLII.Fallit,vbi reus nō fuit admissus ad suā intentionē ꝓbandā vel ex consensu partiū,vel ex iuris dispositione, nisi postquā actor plenè probasset suā intentionē,quia tunc dato quòd testes actoris essent publicati,adhuc reus posset probare suā intentionē ꝑ testes.Bal.in c.j.§.itē si vasallus. de cōtrouer. inuesti. refert & sequitur Soci.in d.regu.cccciij.in iij.limi.per l.officium. ff.de rei vendi.sed nec limitatio probatur per illā legē, nec ego credo illam veram,si didicita essent testificata per eum.

115 XLIII.Fallit,vbi qs vellet impugnare dicta,& personas testium simul,qa istud facere posset publicatis attestationibus, vt no.Barto.post Nic.de Mat.in d.auth.at q semel.& ibi Pau.de Ca. Sign.Homod.i ꝓ.ccxlj.ī fi.Are.ī c.licèt dilectus filij⁹.de test.Pe.de Anch.ī cle.ij.de testi.Imola ī d.c.fraternitatis.Lanfranc.ī c.qm̃ ꝗ. §.testiū.de ꝓbatio.Soc.ī regu.cccciij.ī xiiij.fal. sed ista limi. videt mihi esse eadē limitatio cū limitat.superius posita in x.limitatio.

116 XLIIII.Fallit,qn̄ qs legisset attestationes perfunctoriè, nō diligenter & plenè, liquidē tunc non obstante publicatione,eo quod

quòd credendũ est ꝙ nõ potuerit perfectè discere testificata, admittitur ad testiũ examẽ. Bar. in. d. auht. at q semel. versic. venio ad quartã. vbi ẽt Pau. de Ca. ibi, ĩ tex. attestationes. Sal. in ix. quęst. Ang. in §. quia verò. in auth. de testi. Lanfranc. in cap. qm̃ p̃. in §. testiũ. de ꝓb. Maria. in d. c. fraternitatis. & ibi Imol. Soci. in regul. cccciij. in xiij. fal. Dom. ĩ c. cùm psonæ. in fi. princ. de priuile. in vj. Inno. Anto. de Bu. & Hostien. in c. vltra tertiã. vbi ẽt Bal. de testi. Fel. in d. c. fraternitatis. de testi. latè Fel. ĩ ca. vltra tertiã. de testi. & in prooem. Decretal. Ripa in c. si quando. derescrip.

117 Etidẽ est si audiuisset ab ipsis testib⁹ qd deposuerint, vel si nõ legerit totas attestationes, vt per Bar. in d. auth. at q semel. in versic. venio ad quartã. & ibi Bal. & Pau. de Ca. & ibi Sal. in nona quæstio. & præced. Bar. in §. qa verò. in authen. de testibus. Bald. in l. inciuile. ff. de leg. Felinus in d. capitulo, fraternitatis. Marian. Romanus in singul. dcccij.

118 Imò ẽt si instruxerit testes, & sic habuerit intẽtionẽ testiũ, adhuc põt examinare, Bal. ĩ l. fi. ff. de fer. apostil. ad Bald. in authẽ. at qui semel. C. de prob at.

Et idẽ qñ testificata didicisset in exemplo, vt per Bal. in l. fi. ff. quemadmodũ testamen. aper. & Ange. iu l. præceden. & Imol. q limitat, nisi exemplũ esset manu eiusdem Notarij. Soci. in regu. cccciij. in xxiiij. limita. & sequitur apostil. ad Bald. in l, pet hãc. C. de tempor, appell, licèt contrarium teneat Maria. in capitulo, fraternitatis. de testibus.

119 Sed mihi videtur ꝙ ista nõ sit limitatio principalis, sed illatio limit. quartæ, vbi dictũ est, ꝙ sola publicatio nõ excludit, nisi didicita sint testificata. ex quo sequit, ꝙ q nõ legit totas attestationes, vel q nõ plenè legit, nõ dicitur esse exclusus à facultate ꝓducendi testes, qa nõ põt dici plenè, & perfectè didicisse testificata. Itẽ q audiuit à testibus, vel q legit attestationes in exemplo, non dicitur perfectè didicisse testificata, quia sæpè testes partib⁹ mentiuntur, vt considerant Docto. in isto casu.

Item sæpè exemplum discordat ab originali, & propterea nõ facit fidem, secus si sit scriptũ manu eiusdem, qa tunc fidẽ facit, quasi censeatur concordare cũ originali, vt no. in authen. si quis in aliquo. C. de edend.

120 XLV. Fallit, vbi testes examinati fuissent excõmunicati, qa ẽt post publicationẽ admitti pñt nõ obstãte publicatione. Inn. in c. auditis. in fine. de resti. in integ. Roma. in rubri. de arbitr. versic. itẽ fallit. Soc. ĩ regu. cccciij. in xviij. fall. Card. in clemẽ. ij. in prima oppos. de testi. apostil. ad Bald. in l. per hanc. C. de temp. appel. Bonif. de Vital. in cle. ij. de testi. Afflict. super Consti.

121 Sed istã limitationẽ puto esse illationẽ primæ, secundæ & tertiæ limi. nã testes vbi sunt examinati, & nullã fidem faciunt, ꝓculdubio, etiã publicatis, nõ impeditur aliorum productio, & examinatio, & idem colligitur ex xix. xx. & xxj. fall.

122 XLVI. Fallit, vbi in effectu post publicatas attestationes qs intẽderet idem probare, sed per aliũ modũ probandi, qa vbi variatur modus probãdi, si idẽ cõcluditur in effectu, licet etiã post publicatas attestationes testes examinare, ita tenet Anto. de Bu. & fuit de mẽte Hostie. ibi, in c. attestationes. de desponſ. impub. sequitur Soc. in regu. cccciij. in xx. fallen. & fuit de mente glo. ibi in verbo, testes. sequitur prima apostil. ad Abb. in c. fraternitatis. de testi. Bouer. in verbo, testis. sing. liij.

Contrarium videtur sentire ibi Hostien. & Card. Alex. apertè in d, c. attestationes. Fel. in c. fraternitatis. de testi. & ibi fuit de mẽte Abb. dum recedit ab illa sol. gl. & aliam ponit.

123 XLVII. Fallit, vbi is, qui habuit publicationẽ, fuisset oblit⁹ testificatorũ, vt voluit Ang. in §. qa verò. in prima oppositio. in versi. ex hac tamẽ solutione. in auth. de testi. Soc. in reg. cccciij. ĩ xxj. fall. apostil. ad Bal. in l. per hanc. C. de temp. appel.

124 XLVIII. Fallit, vbi testes examinati, & publicati aliqd deposuissent super articulis nõ ꝓductis, vel super eo, quod nõ est in articulis deductũ, vt no. Inno. & Bal. in c. fraternitatis. de testi. vbi etiã Fel. in duab⁹ limit. & idẽ Inn. in c. ex tenore. de testib. vbi ẽt Anto. de Bu. & Abb. in tertia sol. & ibi Imol. Fel. & Card. in cle. ij. de testib. Bar. in authen. at q semel. in ver. ex p̃dictis apparet. C. de ꝓb. Io. An. in addit. Spe. in ti. de teste. §. iã de interrogatoriis. in versi. fiunt aũt generaliter. de testib. per Soc. in regu. cccciij. in xx vj. fallen. Fel. in c. de testib. de testib. Afflict. super Consti.

125 XLIX. Fallit, vbi testes primò examinati, & publicati deposuerunt super valore: nã pñt alij examinari etiã publicatis attestationibus, super maiori summa. glo. penul. in c. cùm causa, q̃ iter œconomũ. de testi. & no. ibi Bal. Bar. ĩ l. cùm furti. ff. de in lit. iur. & ibi Imo. Ang. Alex. & Ias. & idem Bar. in l. fi. §. q indiuisam. ff. de leg. ij. & ibi Pau. & Raph. Cu. Spec. in ti. de teste. §. post q̃. versi. qd si plures. & ponit istã limit. Soc. in regu. cccciij. in xlij. fal. Alex. in consi. lxiiij. volu. ij. Guido papæ quæst. dlxxxv.

126 L. Fallit, quo ad, pbandã peremptoriã exceptionẽ, vt not. Spe. in ti. de excep. §. dicto. ver. sed nunquid attestationibus. & in tit. de teste. §. satis vtiliter. in xxj. casu. Bart. Bald. & Sal. in l. peremptorias. C. senten. rescindi non poſſ.

Sed in veritate ista nõ est limitatio. attento, ꝙ secundùm Doctorũ declarationẽ, ideò admittit talis exceptio, qa testes recipiũtur super diuersis, & nõ super eisdẽ articulis, qd̃ nõ est p̃ regulã.

127 LI. Fallit, vbi plures testes sunt producti, & quidã tantùm examinati, qa etiã publicatis attestationibus, & didicitis testificatis, tã illi qui non sunt examinati, quàm alij pñt examinari publicatione non obstante super eisdem capitulis. ita declarat notabiliter Maria. in d. c. fraternitatis. de testibus.

128 LII. Fallit, vbi testes sunt examinati super negocio principali, & incidenter deposuerunt super publica voce, & fama, nã etiã publicatis attestationibus pñt examinari testes super publica voce, & fama, super qua incidenter testes deposuerunt. Are. ĩ d. c. fraternitatis. de testi. licet nõ plenè firmet, sed istud clarè firmat Ang. in l. per hanc. C. de tempo. appel.

129 LIII. Fallit, vbi testes essent examinati sup petitione, & nõ super articulis, qa nõ obstante publicatione, pñt examinari alij super contrario, ita tenuit Card. in c. cùm Io. & ibi Fel. in ver. in glo. in verbo, pendebat. de fide instru. Corn. in' consi. xxvij. volu. iij. vide Imolam in d. c. fraternitatis.

130 LIIII. Fallit, vbi testes essent de nouo reperti, quia possunt non obstante publicatione examinari. Hipp. in l. prima. §. si quis vltrò. ff. de quæst.

Sed ista limitatio nõ est vera iudicio meo, qa non ꝓuidet aduersus timorem subornationis, ꝓpter quẽ impeditur testiũ examinatio: & Docto. qui alleg. per Hipp. tantùm ꝓbant, ꝙ post cõclusionem testes possunt examinari, si sunt de nouo reperti.

131 Vnde ista fal. esset bona, tenendo ꝙ sola publicatio absque eo ꝙ didicita essent testificata, excluderet examen testiũ, qa tunc posset limitari, & illa conclusio non procederet qñ testes essent de nouo reperti, propter illam conclusionẽ, quòd testes admittuntur, etiam post causę conclusionem, si sunt de nouo reperti, & ita videtur sentire Abb. in d. fraternitatis.

132 LV. Fallit, vbi testes non sunt examinati in figura iudicij, sed tãtùm de conscientia, & nõ de veritate. Bal. in auth. sed cùm testator. C. ad leg. falcid. Ant. de Bu. in ca cùm olim. el primo, de priuileg. Felin. in c. fraternitatis. de testibus.

133 LVI. Fallit, si publicatis attestationibus fiãt articuli, in q̃bus concludatur eadem intentio aliquo addito, nõ tñ ad finẽ vt in ꝓ prima intentione aliquid probetur: ita videtur esse tex. in c. cùm causa. & ibi no. Imol. in vlt. no. & Fel. in prin. de testi. & in c. fraternitatis. de testi. Afflict. super Consti.

134 LVII. Fallit, vbi testes inducerentur ad p̃sumptionẽ, vel ad indiciũ tantùm: qa tales pñt examinari etiã publicatis attestationibus. Innocen. in c. cùm dilectus. de accus. Ang. in l. fi. C. de testi. Bar. in l. ij, ff. de appel. recip. Fel. in c. fraternitatis. de testi.

135 LVIII. Fallit, vbi ageretur de periculo animarum, quia ista rigorosa subtilitas isto casu non attenderetur. Anto. de Bu. in c. attestationes. versic. obuiat. de desponſ. impub. sequitur Feli. in c. fraternitatis. de testib.

136 LIX. Fallit, nã secundũ Ant. de Bu. in c. licèt causam, suprà de proba. etiam pulicatis attestationibus examinari possunt testes super articulo partim antiquo, & partim nouo, sed vt Fel. in d. capit. fraternitatis. & apostil. ibidem ad Abb. dicunt, istud est contra tex. in d. c. fraternitatis. ibi, nouis duntaxat.

137 LX. Fallit, vbi ꝓducens testes post didicita testificata, esset adeò legalis ꝑsona, & nõ suspecta, vt in eo videret cessare timor subornationis testiũ, vel testes essent legalissimi. ita tenet Claud. in l. j. §. p, ꝓcuratorẽ. ff. de acqui. poſſ. & Ias. in cõſ. clxx. vol. ij. Maria. in d. c. fraternitatis. ĩ liiij. casu. Hippo. in l. j. §. si qs vltrò. de q̃st. Fel. in c. causam, q̃. in fine, de offic. deleg. & in c. ij. de ꝓb. gl. ꝓtue. Biturig. Hip. in sing. ccclxxxviij. ponit aliud speciale, ꝓpter dignitatẽ ꝑsonæ ipsius testis. vide dicta p nos in ampliatione secunda.

138 Vide Brun. in tracta. de forma, vbi dicit ꝙ recedit à regulis iuris, ꝓpter præstantiam personæ, vt in ampliatione dictum fuit.

139 LXI. limita, qñ agitur de crimine hæresis, tunc etiã nõ obstãte publicatione testes recipi pñt. Hipp. in Pract. §. sequens. Fel. in d. c. fraternitatis. Carrer. de hæreti. nu. 124.

140 LXII. Quando quis vidisset testes casu fortuito, non ad finẽ sciendi dicta testium. Bald. in c. constitutus. el ij. de testibus. Fel. in prooemio Decretalium.

141 LXIII. Qñ inçepisset legere dicta testium, quæ fuerunt post ea per Notariũ erepta de manibus legentis. Bal. in l. inciuile. ff. de legib. & in auth. at qui semel. C. de prob. Feli. in ꝓem. Decretal.

142 LXIIII. Limita si testes deposuerunt, quòd res valet centũ, post publicationem possunt alij examinari ꝙ valebat cl. Guido Papæ in sing. ccccclxiij.

143 LXV. Limita, qñ ñ obstat res iudicata, qa vbicunq; nõ obstat exceptio rei iudicatę, ibi pñt testes examinari ẽt publicatis attesta

tationibus. Bouer. in singul. in verbo, testis. sing. lxiij.

144 LXVI. Limita, vbi propter ineptam petitionem reus absoluitur. Bouer. vbi supra.

145 LXVII. Quia hæredi ꝓpter ꝓbabilẽ ignorantiam datur restitutio ex clausula generali. Feli. in c. intimauit. de testi.

146 LXVIII. Limita vt per decis. Neap. lxxxj. in nou. nu. 6. super nouis articulis dependentibus à primis, qñ non includuntur in primis de necessitate probationis iuris, & facti simul, sed solum de necessitate probationis.

147 LXIX. Limita, nam si factus sit articulus super infamia alicuius, & testes desuper sunt examinati, possunt, non obstante publicatione, alij testes examinari super bona fama. Afflict. super constit. in titu. de proba. & de appella. recip.

148 LXX. Limita, si testes examinati deposuerunt de credulitate, nã nõ obstante publicatione possunt alij examinari de cõtraria credulitate. Afflict. super constitu. in tit. de appel. recip.

149 LXXI. Limita, si quis vellet probare contrariũ post publicationẽ, qñ de tali probatione, vel articulo non potuit causa instrui. Afflict. super constitu. in tit. de appel. recip.

De Confeßis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Conf. ſſ.o facta absente parte non operatur.

1 CONCLVSIO generalis est in iure, ꝙ cõfessio facta parte absẽte nõ operat. l. certũ. §. si qs absente. ff. de cõfessis. ponit gl. in c. fi. de ꝓfess. in glo. fi. magna, & in l. j. C. de ꝓfes. in gl. magna. Bart. ĩ ꝓ. cxiiij. est bon⁹ tex. ĩ l. fi. ff. de interrog. actio. gl. in l. cùm de indebito. §. fi. ĩ gloſſ. in verbo, exposuit. ff. de proba. Soc. in consi. xx. volu. j.

2 Et si essent mille testes, q deponerẽt de ꝓfessione absente parte facta, nõ ꝓbarent, nisi semiplenè. decis. Neapol. ccclxxv. in antiq.

3 Primò Amplia, etiã si cõfessio facta sit in iudicio parte absente, ita ꝓbat tex. in d. l. certũ. in §. si qs absente. & in d. l. fi. ff. de interrog. act. ita Barto. in d. §. si qs absente. q ꝓpterea cõsuluit ꝙ semper ponantur in actis hæc verba, parte p̃sente. dicit Card. in ca. si cautio. de fide instrumen. & ibi Felin. hoc ponit post gloſſ. Ant. de Butr. & Abb. ĩ d. c. fi. de cõfes. Alberic. de Rosat. ĩ l. nõ solùm. §. si liberationis. ff. de lib. leg. Bal. in l. j. C. de lit. ꝓtest. Maria. ĩ c. primo. eod. tit. vide ĩ secũda limitatione principali, vbi declaratur.

4 Quia aliàs facta cõfessio in iudicio nõ præsumitur facta parte præsente. Capella Tholos. & ibi apostil. decis. ccclj.

5 Amplia ampliationẽ hanc etiã si fiat in iudicio corã Notario. Innoc. in c. statuimus. de confeſſ. Bald. in l. j. C. de confes. Vital in tracta. clausul. clausul. liiij.

Contrarium tñ tenet Ruin. consilio lxxiij. volum. v.

6 Et nota, quia non dicitur iudicialis, si sit facta coram vno, vel duobus, & tribus iudicibus. Hippol. in singu. cccix.

7 Declara istã opin. vt nõ solùm requirat in cõfessione iudiciali p̃sentia partis, sed etiã acceptatio. Hisp. in c. per vestras. §. iiij. cùm aũt. nu. 40. de donat. inter vir. & vxorẽ. Cyn. & Bald. in l. generaliter. & ibi Alber. C. de nõ nu. pecunia. & ibi Sali. in xxxv. oppos. & Alber. in l. rationes. C. de probatio. Lanfranc. in c. qm̃ contra. de probatio. prout dicetur in secunda limitatione.

8 Cõtrariũ ꝙ ĩ iudiciali non requiratur partis præsentia, tenuerunt Petr. & Cyn. in l. j. C. de cõfeſſ. Io. de Anan. in ꝓ. lxxxv. sentit Barto. & ibi Alexan. in apostil. in d. §. si liberationis. in l. nõ solùm. ff. de lib. leg. Ang. ĩ l. idẽ ĩ duob. §. fi. ff. de pac. ĩ fi. & istã dicit *cõem Fel. in c. j. nu. 5. ver. an autẽ. de lit. contest. Grat. consi. lxxxj. vol. j.

Hanc primam ampliationem, quòd cõfessio facta in iudicio, parte absente, non operatur,

9 Primò limita in his quæ sunt voluntariæ, & nõ cõtentiosæ iurisdictionis, vel quo ad ea, quæ sunt p̃paratoria, & nõ decisoria iurisdictionũ: nã in aliis valet cõfessio facta in iudicio parte absente: ita tenet Io. And. in addit. Spec. in tit. de cõfeſſ. §. sequitur. ver. vij. Ant. de Butr. & Abb. in c. fi. de ꝓfeſſ. decis. Tholos. cccxlix. & ibi apostil. & Alber. in l. certũ. §. si qs absente. ff. de cõfeſſ. Io. de Anan. in cõſ. lxxxv. Salice. in l. generaliter. C. de nõ nu. pecu. & in l. vnica. in xv. oppos. C. de cõfeſſ. Feli. in d. c. si cautio. de fide instr.

Cõtrariũ Abb. in d. c. fi. vbi requirit iudicẽ, vel aliũ, qui ꝓ absente recipiat. & idẽ Salice. in l. j. in xv. oppos. C. de cõfeſſ. Fel. in c. capitulũ. de rescrip. Imola in d. c. fi. Ange. in l. j. ff. de confeſſ. Declarat So. in regula lxiij. in v. fall. ex mẽte Flo. in l. fi. de interrog. actio. & Bar. in locis allegatis. ꝙ prima opin. nõ procedat in his, quæ dependent à volũtate vnius, prout in aditione hæreditatis, vt tenet etiam in vj. fall. & dicetur in vj. limit. principali.

10 Secundò limita, qñ posset ꝓcedi p̃ absentem, quia in illis casibus etiã cõfessio posset operari in fauorẽ absentis. Io. And. in loco præalleg. Salice. in d. l. generaliter. & in l. vnica. in xv. oppos. C. de cõfeſs. Alber. in l. j. C. de cõfeſſ. in versic. v. quæritur. Vital. ĩ tract. claus. claus. claus. liiij. Fel. ĩ d. c. si cautio. Imol. ĩ c. fi. de cõfes. Et ꝓpterea Bald. in l. post quàm liti. C. de pac. dicit quòd confessio prodest absenti per contumaciam. Paul. de Castro in l. certũ. §. si quis absente. ff. de confeſſ. Soc. in reg. lxiij. in ij. fall.

Sed Purpur. in dict. l. post quàm liti. & ibi Lancelot. & Dec. dubitant hac de re.

11 Tertiò Fallit, qñ ageretur de crimine criminaliter, quia tũc etiã absente accusatore facta cõfessio operatur: vt colligitur ex not. per Bald. in l. generaliter. C. de Epiſ. & cler. Feli. in d. c. si cautio. Anto. de But. in c. si cõstiterit. in finali⁹ verbis. de accus. Dec. in l. cùm te. C. de trãsa. & idẽ est in omni eo, quod officio iudicis cõmittitur, vt per Bald. in d. l. generaliter. C. de ꝓpiſc. & cleri.

12 Quartò Falit in cõfessione, q̃ fieret in libello, vel in positionibus, vt p Ioan. And. in d. §. sequitur. versi. vij. in addit. ad Spec. in tit. de cõfeſſ. Ant. & Abb. in d. c. fi. Imola, de cõfes. fuit dictũ Bar. ĩ l. certũ. §. si qs absente. ff. de cõfeſſ. in l. ij §. fi. ff. de iur. fisci. Imol. in l. nuda ratio. ff. de dona. Salic. in l. vnica. ĩ xv. oppos. in fi. C. de cõfeſſ. Soci. in reg. lxiij. in j. limit. Capell. Tholos. deci. cccxlix. & ibi apostil. Purpu. in d. l. post quã liti. post Bal. ibi in finalib. verbis. C. de pact. Fulg. Alex. Ias. & Dec. in l. cùm te. C. de trãsact. Ias. ĩ l. ij. C. de instit. & substit & ibi Dec. Feli. ĩ d. c. si cautio. in ix. limit. Hipp. in sing. ccij. Ias. in §. si minus. instit. de act. Ruin. consi. lxxiij. vol. v.

13 Idem est in confessione facta in supplicatione. Mart. Laud. in tract. de Princ. conclus. lxxxvij.

14 Idẽ est in exceptionibus datis per eũ, qa cõfessio in eis contenta operat. ẽt parte absente. Ias. in d. l. cùm te. C. de transact. & in d. l. ij. C. de institu. & substit. Soc. in reg. lxiij. in prima limi.

15 Idem in omni alia scriptura in iudicio producta, vt parti tradatur. ita generaliter infert Imola in d. l. nuda ratio. ff. de dona. Feli. in d. c. si cautio. in ix. limit. Hippo. in sing. ccij. Maria. in capi. j. de lit. contest. & Bald. l. j. C. de confeſſ.

16 Quintò limita, aliquo recipiente pro absente in iudicio, vt dicetur in j. limi. primæ limit. principal. Gomez. in §. item si quis postulante. Instit. de act.

17 Sextò limita in dependentibus à volũtate vnius, vt dicetur in principali limit.

18 Secundò Amplia cõclusionẽ principalẽ ꝙ confessio etiam in criminalibus facta parte absente, nõ ꝓbat. Alex. in cõsi. clxxx. vol. ii. Feli. qui latè ponit de effectu extraiudicialis confessionis in criminalibus, in c. olim. de rescrip.

19 Tertiò Amplia ẽt in causa matrimoniali, vt per Alex. consi. cliiij. vol. v. & in cõſ. clij. vol. v. & in cõsi. clvj. vol. v. Dec. in ꝓ. clxiij. Paul. de Castro in consi. cxv. in ij. volu. Alex. in cõsi. cl. volu. v. & ꝓ. cliij. vol. v. Grat. ꝓ. clviij. volu. ij. Maria. iun. ꝓ. lxxxviij. vol. ij.

Contrarium Barbat. consi. xl. volu. iij.

20 Quartò Amplia ẽt in cõfessione facta in vltima voluntate, vt not. Bar. in l. cum quis decedens. §. codicillis. ff. de leg. iij.

21 Declara hoc nõ ꝓcedere qñ testator confiteretur in foro pœnitentiali etiam absente parte. vt per Fel. in c. si cautio, de fide instru. qui etiam ponit alias declarationes.

22 Primò limita principalẽ cõclusionẽ in cõfessione liberatoria, quæ facta parte absente operat liberationẽ, saltẽ in vim exceptionis doli, vt p gl. ĩ l. nõ solùm. §. si liberationis verba. ff. de lib. leg. in gl. in verbo, debitoris. gl. in verbo, renunciasti. in l. post quã liti, & ibi Bal. Sal. & Alex. C. de pact. licèt isti loquantur in renunciatione litis, in qua põt hoc esse speciale odio litiũ, vt ibi gl. & dicetur infrà. Guli. de Cun. in l. Pomponius. ff. de nego. gest. Nicol. de Mattarel. & Bald. in l. generaliter. in xij. q. C. de nõ nu. pec. Rain. Andr. de Pisis, & Alber. de Ros. in l. idẽ in duobus. §. fi. ff. de pact. Bald in l. j. ff. de interrog. actio. Car. in c. fi. de cõfeſſ. Soci. in reg. lxiij. in xiij. fall. Feder. de Senis, in cõſ. cxxviij. & sentit istã partem Alberi. de Ros. in d. l. post quã liti. Inn. ĩ c. veniens. de renũc. Petr. ĩ l. generaliter. C. de nõ nu. pec. Rain. in l. nuda ratio. ff. de don. Fede. vbi dicit istã *cõem, ĩ cõſ. cclxviij. Pur. ĩ d. l. post q̃ liti. tenet istã partẽ. Bald. q dicit istã *cõem in cõsili. cccclxvj. volumi. iiij. & in cõſ. x. vol. v. Istã dicit magis verã, & magis cõem Lancelot. Dec. in d. l. post q̃ liti. Andr. Barba. in apostil. ad Bar. in d. l. non solum. §. si liberationis. ff. de libe. leg. Guido Papæ, quæstio. clxxvj.

23 Imò generaliter dicit Ruin⁹ qñ est cõfessio sup realib⁹, vt puta sup dominio, ꝓbat in fauorẽ absentis, in ꝓ. si. xl. volum. quarto.

Cõtrariũ ꝙ ẽt cõfessio liberatoria nõ operatur facta parte absente, voluit glo. in l. idẽ in duobus. §. finali, de pact. in gloſſ. fin. in verbo plerunq;. Iacob. Butriga. & Bar. in l. post q̃ liti. de pac. & ibi Ang. Fulg. & Pau. de Cast. idẽ voluit gl. in l. Pomponius scribit.

la.j.in gl.in verbo, ꝓbauero.ff.de negoc.gest. Alber. & Bart, in l. certum.§.si quis absente.ff.de confes.& Alber.& Barto.in l.non solùm.§.si liberationis.ff.de liber.leg.Innoc.ī c.cū pridē.de pact. q dicit esse speciale in renunciatione litis. & ibi Ant. de Butr. & Imol.& idē Ant.de Butr.in c.fi.de cōfess.& ibi Abb.& Imol. Cy. & Alberi.ī l.generaliter.C.de nō nume.pec.Bal.in l.& hęr.§. nos aūt.ff.de pact.& Paul.de Cast.in l.idem in duobus.§.fi.de pact.vbi dicit ꝙ Docto.tenēt istā partē. & istā tenet ibi Pet.de Anch.quā dicit * cōem ibi Alex.& Ias.idē tenet.& idē dicit Signo.Homod, in ꝓsil.xxxiij.Ang.in l.Pomponius.ff.de neg.gest. Bald.ī rubrica. C.res inter alios acta.Bald.in l.nō idcirco.C.de iur.& facti ignor. & in l.ij.C.de lib.& eor.lib.Sali.ī l.j.in xv.oppos.C.de cōfes. Bald. ī l.si actionē.C.de pact.& Salic.in fi.Bartol.idē tenet ī l.tale pactū. in fi.princ.ff.de pact.Anto.de But.in c.veniens. de renuncia. vbi etiā Car.Alex.qui dicit istā cōem, * & in consi.clxxiiij.volu.vj.& in cōsi.ccxij.volu.vj.& in ꝓsi.cxxix.volu.iiij.vbi in omnibus istis cōsiliis dicit hāc esse cōem opin.Feli.in c.si cautio.de fide instru. post Abb.Paul.de Castro in cōsi.lxxix.volu.secūdo. incip. ad id, de quo quæritur.Dec.in l.postq̄ liti. & ibi Riminal. Purpur. dicit istā opinionē cōem.Lanfranc.in c.qm̄ cōtra.de probatio.& idē tenet,& dicit hanc partem esse communem,Claud.in d. l. postq̄ liti.Bald.nouel.in rubrica de verbo. obligatio. apostil. ad decisi. Tholos.cccxlix.& in decis.ccclxxv.Bertrand.in consili. clxxviij. volu.j.Aim.consi.cxx.volu.j.

24 Primò aliqui pro cōcordia opin.voluerunt facere differentiam inter pactū & renunciationem,vt renunciatio nō requirat præsentiam partis.& ita procedat gloss.in l.nō solum.§.si liberationis.ff.de lib.legat.& in l.postquam liti.C.de pactis.Pactū verò requirat partis præsentiam,& ita procedat gloss.in l.idē in duobus.§.fi.ff.de pact.& hęc fuit opinio Bald.in c.j.de eo, qui fin.fec. agnat.Ange.in d.l.idem in duobus.§.fi.Bald.in d.l.postquàm liti. Salic.in d.l.postquàm liti.& ibi Alex.& Alex.in apostil. ad Bart.ī d.l.non solum.§.si liberationis.ff.de lib.lega.Iason in l.si tibi x. §. personale.ff.de pact.

Contrarium tn̄ ꝙ non sit facienda ista differentia inter pactū & renunciationem,tenuit Fulg.in d.l. postquàm liti.& Alexā.& Iaso.in d.l.idem in duobus.§.fi.& Riminal. in d.l.postquam.Bal. in l.rescriptum,in fi.princ.ff.de pact.

25 Secundò nonnulli aliter distinguebāt, vt scilicet ꝓfessio requirat partis p̄sentiā,& ita ꝓcedat secūda opin.nō renūciatio,& ita ꝓcedat.j.& ita dixit Sali.in d.l.postq̄.Alex.in ꝓsi.clxxiiij. volu. vj.

26 Tertiò alij dixerunt, vt sit differentia inter pactum, vt illud exigat duorum consensum,& cōfessionē,vt ista sine partis præsentia valeat.& ita dicebat Bal d.in l.j.ff.de interrog.act.& in cōs. ccxcij.volum.iij.& in l.generaliter.C.de non nume. pecu. in xij. q.Alex.in consi.cxv.vol.vij.& in consi.ccxlv.vol.vj.

Contratriū de directo dixit Sali.in l.j.in xv.opposi.C.de confess.vt scilicet confessio requirat partis præsentiam non pactū liberatoriū.Vital.in tract.claus. claus.liiij. istā distinctionē reprobat Alexan.in consi.ccxij.volu.vj.vbi etiam ponit rationem.

27 Quartò quidā dixerunt,ꝙ cōfessio facta parte absente in vltima voluntate operet,nō cōfessio facta inter viuos.& ita cōcordabat opi.Bald.in l.rationes.in fi.C.de ꝓbat.Ang.in l.idē in duobus.§ fi.ff.de pact.Alexan.in d.l. postquàm.Bal.in c.fi. de confess.

28 Quintò Bal.in c.fi.de cōfess.dicebat,aut confessio emanat ꝑ modū conuentionis,& requiritur partis p̄sentia, & ita procedit secunda opin.Aut per modum enunciationis,& nō requiritur, & ita procedit prima opin.Alex.in consi.cxv.vol.vij.

29 Sextò cōcordat Bal.in l.rescriptū.in fi.prin.ff.de pac.ꝙ gl.in dict.§.si liberationis, & prima opinio procedat aliquo recipiente pro absente.secunda opin.glo.in d.l.idem in duobus.§.fi.& in aliis locis procedat nemine recipiente pro absente.

30 Septimò dicebat Bal.ꝙ cōfessio ad liberādū licet nō valeat in vim pacti,qn̄ est facta absente parte,& ita procedat.ij.opin.tn̄ valeat vt probet aliquē nō esse debitorem.Bald.in l.generaliter, in xij.q.C.de non nu.pec.& in consil.cccclxvj.volu.iiij.& in consi.cccxcij.volum.iij.Aret.in consilio lx.Alex. in consilio ccxlv. volumi.vj.& in consilio cxv.volumine vij.Iason.in l.non solum. §.morte.ff.de oper.nou.nunc.Caccial.in l.admonendi.ff.de iure iur.Hippol.in rub.de proba.

Contrarium Sali.in l.generaliter.in xij.q.C.de nō num. pecu. idem Sali.in l.vnica.in xv.oppos.in fi.C.de confess.

31 Tenendo secundam opin.magis * communem , quòd etiā confessio liberatoria facta parte absente non operetur,

32 Primò limita in renunciatione iudiciali, vt in dicta l. postq̄ liti.C.de pact.vbi glo.Anto.de Butr.in c. veniens. de renunc. sed Bart.ī d.l.postq̄.intelligit hoc esse verū qn̄ iudex recipit ꝑ absente.& idē tenet ibi Ang.& Alex.Purpur.& ibi Riminal.Claud.Fel. in c.capitulū.de rescrip.Idē Bar.in l.nō solùm.§.si liberationis.ff. de lib.legat.& ibi Alb.de Ros.Bal.in c.dudū el.ij. de elect. Ange.ī l.j.§.j.ff.à qb.appella.nō licet.& ī §.idē iuris.instit. de excep. Bald. in auth.in successione.in fi.C.de legit.hær.Imola in c.fi.de cōfes. Ant.de But.& Imola ī c.cùm pridē.de pac.Ant. de Butr.ī c.veniēs.de renūc.Fely.in c.si cautio.de fide instr.Aret. in c.de causis. de testi.Ale.in ꝓs.clxxiiij.vol.vij.Cyn.in l.j.in vj.q.C.de ꝓfess.Paul. de Cast.in l.certū.§.si qs absente.ff.de ꝓfess.Sali.in l.iubem°.C. de lib.caus.Curt.senior in ꝓsi.lxxviij.Ias. in l.j.C.de pact.Vital.ī trac. claus.claus.liiij.Gomez.in §.itē si quis postulante.instit. de actio.

33 Secūdò limita in renunciatione litis:& hoc odio litium. ita glo.in d.l.postq̄ liti.Innoc.& Imol.in c.cū pridē.de pact. Rota in nou.decis.cccvj.Bal.in rub.C.res inter alios acta. Purpur . in d.l. postq̄ liti.Bald.in auth.ī successione.in fi. C.de leg. hæred. & idē Bal.in l.& hæredi.§.fi.ff.de pact.Io.And.in d. c. cū pridē. de pact.

34 Tertiò limita in renunciatione iuris realis,qa in tali renunciatione nō requiritur partis præsentia.ita Bart.in l.nō solùm.§. si liberationis.ff.de lib.leg.Anto.de Butr.& Abb.in c. fi. de ꝓfess. Ant.de Butr.& Imola in c.cùm pridē.de pact.Anto.de Butr.in c. veniens.de renunt.Feli.in c.si cautio.in viij.fall.de fide instr. Purpur.in d.l.postq̄.& ibi Claud.q declarat.apostill.ad decis.Tholos. cccxlix.Alex.ī l.Labeo.in fi.ff.de iureiur.Curt.sen.in ꝓs. 50.Aret. in ꝓs.xxxvj.& in c.causam,q̄.de testi.qui declarat,qualiter procedat istud dictū Soc.in l.naturaliter.§.nihil cōmune.ff. de acquir. possess.idē Dom.post Ioan.de Fant.in §.de his.iij.q̄st. ix.Imola in c.super hoc,de renunc.Vital.in tract.claus.clausu.liiij.Imola in c. si cautio.de fide instru.qui videt tenere secus esse in cōfessione, licet in renunciatione iuris realis posset procedere.Bald.in c.accepta.de rest.spol.Archid.in ca.quàm periculosum. vij. quæst. j.

Cōtrariū verò ꝙ ista distinctio inter ius reale,& p̄sonale non sit bona:Bald.in cōsi.cccclxvj.volu.iiij. & Abb. in l. generaliter. C.de nō nu.pecu.dicit ꝙ cōfessio super dominio parte absente, nō præiudicat.Specu.in tit.de cōfessi.in §.nunc videndū. versic. quid si confiteor.Lanfranc.in e.quoniam contra. de probat.

35 Quartò limita in cōfessione liberatoria facta præsente fideiussore,vt infra dicetur in xj.limit.

36 Quintò limita in tacita renunciatione,vt dicetur in xiij.fall.

37 Sextò limita qn̄ renunciatio continet tantùm commodū renunciantis sine alterius præiudicio:vt dicetur in xx.fall.

38 Septimò limita,vt nō requiratur præsentia fauore dotis : vt per Bal.nouell.in tract.dot.in vj.parte,in lxvj.speciali.

39 Secundò limita regulā seu cōclusionē principalem , ꝙ confessio facta absente parte nō operatur,nisi aliquis nomine absentis recipiat illā cōfessionē,quā postèa absens ratam habeat:not. Bar.in d.l.nō solùm.§.si liberationis.ff.de lib.leg.Ant.de But.in c. veniens.de renunc.Paul.de Castro in l.idē in duobus. §.fin .ff. de pact.Anto.in c.fi.& ibi Imola,de cōfess.Ioan. Andr.Ant.de Butr. & Imola in c.cùm pridē.de pact.Salice.in l.j.in xv.oppos.C.de ꝓfess.& in l.si actionē.C.de pactis.Bald.in l.j.C.de interrog.actio. Aretin.in cōsilio lxiiij.& in ꝓs.lxxxij.Socin.in reg. lxiij.in xv.fall. Imola in c.si cautio.& ibi Felin.in xj.fall.de fide instrument.Feli. in cap.olim.de rescript.vbi allegat cōsiliū Francisci Tigrini. Idē voluit Hippol.in rubrica de probat.in duobus locis, & in l. si qs ne quæstio.ff.de quæstio Bart.in l.cùm quis decedens.§.codicillis.ff.de leg.iij.Deci.in l.postquàm liti.C.de pact.Felin.in c. capitulum,de rescript.Ruin.consilio cj.

Facit quod dictum est suprà de confessione iudiciali num. 32.

Contrarium sentit Abb.in c.fina. de confess. vbi requirit publicam personam.Bald.in l.ij.in fi. C.vt in posses.leg. Felin. in ca. olim.de rescript.

40 Sed primam opinionem tenendo tanquam cōem,illam declara,vt per Felin.in d.c. si cautio. in xj. fall. vbi intelligit , dummodò non receperit confessionem is, cuius interest.

41 Tertiò limita cōclus.principalē in cōfessione iurata,quæ operatur etiā facta parte absente, ꝑpter vinculū iuramēti.ita Bal. in ꝓsi.cccxliiij.vol.iiij.Alex.in ꝓs.lxxxv.vol.vij.Soc.in reg.lxiij.in viij.fall.Anto.de But.in c.fi.de successi.ab intestato.Bald.in l.rationes.in fi.C.de ꝓbat.Bart.post gl.in auth.sacramenta puberū.vbi idē repetit,ꝙ in iuramento nō requiritur partis p̄sentia: & ibi Bal. C.si aduer.vendi.Feli.ī d.c.si cautio.in j.limit.de fide instr.Cor.in ꝓsi.cxiij.vol.j.Oldr.in ꝓs.ccxcj.Hippol.in singu.ccij.& in rubr. de ꝓba.in l.pen.de q̄st.Imola in c.cùm cōtingat.versic.itē vlterius. de iureiur.Bald.in l.pactū,ꝙ dotali. C. de collat. in ix.q̄st.Petr.de Anch.in cle.j.ī xij.no.de iureiur.& in c.licèt mulieres.de iureiur. in vj.Et ꝑpterea dicūt Doct.ꝙ cōfessio iurata in vltima voluntate,operat vt actus inter viuos: Barto.in l.cū qs decedens.§.codicillis.ff.de leg.iij.Bal.in auth.qd̄ obtinet.ꝑ illū tex.de ꝓbat.Imola ī c.cùm ꝓtingat.de iureiur.Ang.in l.generaliter.C.de nō nu.pec. Et hāc tertiā limitationē tenet Feli.in c.olim.de rescript.Iaso.in repet.l.admonendi.ff.de iureiuran.Corn.in ꝓs.cccxxiij.volu.primo.Hippolytus in Practica.§.secundo.& in l.penultima.ff.de cōnib.Decis. Neapolita.clxiiij.Ripa in xj. responso, in tertio libro,

Gomez

Gomez.in §.itē si qs postulante. instit.de actio. Grat.in ꝓsi. lxxxj. volu.j.Ruin.cōs.cj.vol.j.& cōsi.clxxx.volu.j.& consi. x. volu.iiij. & consi.xlj.vol.iiij.& consi.lxij.volu.iiij.& consi.lxxiij.volu.v.

Contrariū, Quòd cōfessio iurata non opetetur qn̄ est facta in absentia partis,tenuit Ange.in auth.de iur.à morien præstit. in fine.Istud etiā ꝙ iuramētū requirat præsentiam partis , tenuit Sal.in d.auth.sacramenta puberū.C.si aduers. vendi. & ibi Iason qui dicit etiā vltramontanos * communiter ita tenere. Ita etiā tenet Geor.Nat.in c.quamuis,de pact.in vj.

42 Sed Paulus de Castro in d. auth. sacramenta puberū.distinguebat,ꝙ si iuramentū est præstitum super cōtractu à principio nullo,& tunc requirat partis p̄sentiā:sed si fuerit præstitū tantùm ad impediendā restitutionem super contractu valido , tunc non requirat partis præsentiam: & istam distinctionem videtur agnoscere Georg.Nat.in loco præallegato.in d.c.quamuis.

Contra hanc distinctionem tenet Ias.in auth. sacramenta. C. si aduer.venditio.

43 Tenēdo tamē primam opi.quæ videtur magis communis ,

Primò Amplia etiā si dictū sit in cōfessione , ꝙ in veritate ita erat:qa ista assertio est species iuramēti:Bald.in rubrica.C. res inter alios acta.Dec.in c.qm̄ contra.de probat.Fel.in d.c.si cautio. in j.limit.Iason in d.l.idem in duobus.§.fin.ff.de pact.

44 Secundò Amplia non modò si tunc iurat, sed si asserat se iurasse in sua cōfessione:vt per Sal.in d.l.generaliter.in xij.q.C.de non nume.pecu.Bar.in l.ex hac scriptura.ff.de dona.Fel.in loco præalleg.in d.c.si cautio.

45 Primò limita nisi confessio iurata emanaret inter suspectas personas:quia tunc non operatur:vt per Bal. in l. rationes. in fi. C.de probā.Ias.in d.l.generaliter.in xij.q.C.de nō nu.pecu.Fel.ī d.c.si cautio.in j.limit.de fide instru.

46 Quartò limita conclusionem principalem,de æquitate canonica,sm quā etiam si fuerit confessio facta absente parte operatur:ita Fel.in d.c.si cautio.in ij.limit.Domi.in §. de his.in fi. iij. q̄st.ix.Aret.in cōsi.lx.Alex.in cōsi.cxv.volu.vij.Aret.in cōs.lxiiij. Alex.in cōs.ccxlv.vol.vj.Soc.in d.reg.lxiij.in x. fall. Cor. in cōsi. cxiij.vol.j.Soc.in ꝓs.lxiiij.volu.iij. Dec. in cōsi.clxiij.qui dicit istā opin.esse * cōem.Idē tenet Ias.in l.idē in duobus. §. fi. ff.de pact. Alex.in cōsi.xc.volu.iiij.Cur.Iun. qui etiā dicit istam esse cōem opin.in cōsi.clxviij.Hipp.in sing.ccij.in fi.& in rub.de probat. & in sing.cxxvij.Lanfranc.in c.qm̄ ꝙ.de proba.Corn. in consi.cclxxxviij.in cōsi.ccxv.volu.ij.& cōsi.ccxxxiij.vol.iij.& in consilio cccxxiij.vol.j.& in consi.lxiij.vol.j.& in cōsi.cxxxiij.volu.j.Barb. in cōsi.xl.vol.iij.Gozad.in consi.lxxix.Paris.in cōsi.ccx.vol.j. & consi.vij.volu.iiij.Grat.consi.ij.& cōsi.lviij.vbi dicit cōem.volu. ij.Maria.Iun.cōsi.xxxij.vbi dicit magis * cōem.vol.ij.Rui. consi. ciiij.vol.iij.& cōsi.xxxiij.vol.iiij.& consi.lxx.vol.iiij.

47 Et pro ista opin.facit,nam confessio facta in vltima voluntate operatur de æquitate canonica,& hæres non potest illi contrauenire:Bal.in l.generaliter.in x.q.C.de non num.pecu.Feli.in c.cum olim.de rescrip.quod an sit verū,habetur per canonistas in c.fina.de success.ab intesta.

Contrariū in principali cōclus. ꝙ cōfessio facta parte absente,nō operetur etiā de æquitate canonica:tenet Abb.in c.fin.de confess.in c.si cautio.de fide instru .ex mente gl.ibi.Pau.de Cast. in consilio clv.volu.ij.qui dicit canonistas habere hoc pro indubitato.sentit hoc Corn.in cōsi.cxxiij.vol.j.nisi sit reiterata:& de cis.Neapo.clxiiij.in antiq.quæ exigit alias qualitates. Alex. qui dixit istam cōem opinio.in consilio clxxx. vol. ij.vbi dicit istud communiter teneri & Alex.licèt non plenè firmet , in cōsi. clv. vol.v.Ruin.consi.cxx.volu.v.& cxlj.vol.v.

Tenendo primam partem,quæ videtur * communis,

48 Primò limita vt ꝑ Alex.in ꝓs.clv.volum.v.videlicet quando cōfessio contineret aliquid enunciatiuè prolatū propter aliud.

49 Secundò limita in delictis,quando ageretur de imponenda pœna ordinaria:Rota in nou.decis.clxxx.

50 Quintò limita principaliter qn̄ confessio principaliter non emanat ad obligandū cōfitentē alteri: sed ad probandū , ex qua ꝓbatione absenti q̄ritur obligatio:ita Angel.in §.si verò expressim.de hæred.& Falcid.Soci.in regu.lxiij.in vij.fall.Feli.in c.cùm M.Ferrariensis.de cōstitu.Hippo.in singu.ccij.& in rubric. de ꝓbatio.Curt.Iun.in consilio clxviij.Fel.in cap.si cautio.in iij.limit. de fide instrument.Ioan.de Anan.in cōsili.lxxxv. Decis.Neapo. 375.in antiq.Chassa.in cōstiet.Bal. per illum text.in l. desideriū. C.depositi vel cont.Trig.in sing.lxxxvj.

Contrarium tenet Barto.in l. admonendi. de iureiuran. versi. item quæro quid si instrumentum.Domin. & Anton. in capitu. fina.de iureiurand.Iaso,in repet.l.admonendi. ff. de iureiurand. Paul.de Castro,in consili.xcij.vol.ij.Vital.in tract. claus. c lau. lv. Fel.in c,cùm M,de cōstit.in fine.

51 Sextò limita principaliter in his,q̄ dependent à voluntate vnius tantùm:qa in illis cōfessio facta parte absente plenè operatur.ita Bart.in auth.sacramenta puberū.C.si aduers.vendit.Bald. in l.j.§.sed & si qs.C.de Lat.liber.toll.in l.generaliter.xj.q̄st.C.de nō nu.pec.in l.nō idcirco.C.de iur.& fact.ignor.in l.j.ff.de interrog.actio.in ꝓs.cccxcij.vol.j.Ant.de But.ī c.fi.& ibi Abb.&Imol. de cōfess.Sal.in l.generaliter.C.de nō nu.pecu. in l. vnica. in xv. opposi.in fi.C.de cōfes.Alex.in l.idē in duobus.§.fi.ff. de pact. in l.Labeo.ff.de iureiur.idē voluit gl.& ibi Bart.in l.Pomponius.la j.ff.de nego.gest.Alex.in cōs.clxxxvij.vol.ij.Purpu.in l.postq̄ liti. C.de pact.& ibi Clau.ad idē est gl.ī l.fi.ī gl.fi.ff.de interrog.actio. in l.Fulcinius.§.j.in gl.ī verbo animus.ff.ex qbus caus.in possess. eat.Soci.in d.regula.lxiij.in vj.fall.Anto.de Bu.Imola,& ibi Fel.ī iiij.fal.de fide instrument.Vital.in tractat.claus.claus.liiij.Trig.in singu.lxxxvj.Idē voluit Bar.in l.cùm qs decedens.§.codicillis. ff. de lega.iij.Ant.de Bu.in c.fi.de cōfess.Bal. in dicta rubrica. C. res inter alios act.Fulg.in cōsi.cxcvij.Ang.in §.fi verò expressim.in auth.de hæred.& Falcid.Hipp.in rubrica de ꝓbat.Ang.in l.Papinianus.§.meminisse.ff.de inoffi.testa.Lanfranc.in c.qm̄ ꝙ.de probatio.Io.de Ana.in consilio lxxxv.Capel.Tholos. & ibi apostil. decis.cccxlix.& decis.ccclxxv.deci.Neap.ccclxxv.in antiquis.

52 Septimò limita quo ad semiplenā probationē,qa confessio facta parte absente,facit semiplenā ꝓbationē:ita Albe.in d.l.certū.§.si qs absente.ff.de cōfess.Bar.in l.admonendi.ff. de iureiurā. Abb.& ibi Imola,in c.si cautio.de fide instrum.Bart.in ꝓs.cxxiij. incip.factū sic se habet,Titius & Seius.Ant.de Bu.in c.fi. de iure iur.& ibi Imol.Roma.in ꝓs.ccclxxiij.in fine,Paulus de Castro in ꝓs.cix.incip.visa petitione.vol.ij.& in ꝓs.ccxcvj.incip. visis actis, & actitatis.vol.j.Bald.in l.j.C.de ꝓfess.Soc.ī regu.lxiij.ī vlt. limit. Corn.in ꝓs.cclxxxviij.volu.iij.& in ꝓs.cxxiij.volu.j. & in ꝓs. ccxv. volu.ij.Corn.in consi.ccxxxiij.volu.iij.& in consi.cxxiij.vol. j. & in consi.ccxv.vol.ij.Cor.in ꝓs.ccxxxiij.vol.iij. & in consi. cccxxiij.volu.j.& in consi.lvj.vol.ij.& in ꝓs.lxiij.vol.j.q dicit ita * communiter teneri.& in ꝓs.cxxviij.volu.j.& in ꝓs.cclxj.volu.iij. & in consi.cxiij.vol.j.& in consi.cxxxv.vol.j.& in consi.xcj.vol.j.Hip. in rubr.de probat.& in sing.ccij.Alex.in consi.cxxviij.volum. ij. Soc.in consilio viij.Abb.in c.fi.de success.ab intest.Aret.in cōsi. lxv.Afflict.Decis.cccxxxvij.& decis.ccclxxv.Vital.in tracta.clausul.claus.liiij.Bertran.in cōsi.clxxv.vol.ij.Paris.in cōsi.cxx. volu. j.Grammat.consi.ciui.lxxix.

Contrariū ꝙ etiā semiplenā non faciat,tenuit Bal.in l.in bonę fidei.versic.modò q̄ro quid de viua vocc.C.de rebus cred.& ibi Sal.versi.sextū exemplū.Idem Sal.in d.l.admonendi.& ibi Rom. ff.de iureiuran.vbi etiam Iaso.Fel.in c.si cautio.in v.limit.& Roma.in consilio ccxcj.dicit ꝙ confessio facit præsumptionē, qn̄ est facta parte absente.& istud sequitur Bertrand. in cōsi. xxxix. volumine ii.

53 Tenendo tn̄ primā opi.quæ videtur magis * cōis,limita nō ꝓcedere in criminalibus,in quibus cōfessio facta parte absente facit tantùm indicium,nō semiplenā probationē.glo.in l.capite quinto.ff.de adulte.Anton.de But.in cap. per inquisitionem. de elect.Bal.in ꝓs.cccxxxvij.volu.iij.& in l.qm̄.ff.de his , q not. infa. Alexand.in ꝓs.xxiiij.volu.ij.Corn.in consilio ccxlj.vol.j.& in ꝓs. ccxxxiij.vol.iij.& in consi.xl.volu.j. & in consi. cxxviij. volum.j. Soci.in ꝓs. viij.volum.j.Brun.in tracta.de indi. & tortur. Hippo. in pract.§.diligenter.& in §.ij.Fel.qui sublimitat,in cap.olim.in j. fal.de rescrip.& in c.si cautio.de fide instru.

54 Octauò limita in epistola,in qua cōfessio cōtēta ꝓbat plenè in fauorē absentis.Anto.de Butr.in c.fi.& ibi Abb. & Imola qui sublimitat.de cōfess.per text.in l.Publia.ff.depositi. & ibi Pau. de Ca.Bald.in l.j.ff.de interrog.act.Bald.in ꝓs.ccclxxx.vol. v. Claud. in l.postquàm liti.& ibi Purpur.C.de pact.Ant.de Butr.in c.cùm pridē.de pact.Paulus de Castro in l.j.C.de cōfess.Anto.de Butr.ī d.c.si cautio.& ibi Imola.Fel. in vj. limit. vbi etiā ipse sublimitat ex mente Bald.in l.vnica.C.de cōfess.Barto.in l.nuda ratio. ff.de donatio.& ibi Imola,& Pau.de Cast. Alex.in consi.xc.vol.iiij. Vital.in tracta.clausu.clausu.liiij.Ruin.consil.cliij.volu.j.

55 Nonò limita in libro rationū in quo confessio contenta ꝓbat plenè,etiā parte absente facta.Anto.de Butr.in dicto ca.fina. de cōfess.& ibi Abb.Barto.in l.nuda ratio. ff. de donatio. Paulus de Castro in l.prima,in fi.C.de cōfess.& ibi Bald.versi.ij.opponitur.Ant.de Butrio c.si cautio.de fide instrumento.Bald.in l.si qs ex argentariis.§.ex hoc edicto.ff.de edend. Bald. in l. j. C. de fals. cau.adiect.leg. Alexander in consilio ccxlv. volumine secundo. Soci.in regula.lxiij.in septima limitatio.Purpur. in dicta l. postq̄ liti.Fel.in dicto ca.si cautio.in x.limit.Paulus de Castro in l.nuda ratio.ff.de donatio.& in l.Publia.§.fina.ff. depos.Hippol. in sing. cccclix.Dec.in capitu.ij.de fide instrumen.

Contrariū tenet Imola in l.nuda ratio.ff.de dona.& in c. fi. de ꝓfess.Bald.in rubrica,de cōstitut.pecu.Videntur tn̄ isti tenentes vltimā partem fateri,quòd prima opinio locum habeat in libro

merca

mercatorum:quia mercatores consueuerunt facere librũ:vt per Alex.in dicto cõsi.ccxlv.vol.vj.Bal.in rubrica, de fide instrumẽtõ.ver. interdum dubitatur.

56 Et intellige de libro communi,nõ de tento pro suo memoriali:vt per Fel.in d.c.si cautio.in x.limit.de fide instrument.

57 Decimò limita generaliter in omni scriptura,q̃ cõsignatur à parte parti:vt per Pau.de Ca. in d. l. publia.§.fin.ff.depositi.Alex. in cõsili. xc.vol iiij.Clau.in d.l.postq̃ liti.Vital.in tract.clau.clau. liiij.Grat.consi.lxxxj.& consil.lxxxiij.vol.j.Rui.consili.xl.vol.iiij.

58 XI.Limita,qa sufficit p̃sentia fideiussoris,si principalis creditor p̃siteatur,ad liberationẽ debitoris principalis:ita voluit Bal.ĩ cõsi.cccxcij.vo.iij.in scdo dubio.Soci.in d. regula lxiij. in ix. fal. Fel.in c.olim.de rescrip.& in c.si cautio.ĩ xij.limit. de fide instru. Hippo.in rubrica de probatio.Vital.in tract.clausu.clausu.liiij.

59 XII.Limita in cõfessione geminata, q̃ ẽt parte absente facta ꝓbat plenè:ita Rom.in l.nuda ratio.ff.de donatio.Pau.de Castr.ĩ l.Publia.§.fi.ff.depos.Corn.in ꝓsi.cxxiij.vol.j.& in ꝓs. cxxxv.volu. j.Soci.in cõsi.xv.versi.tertius tractatus.vol.j.Dec.in consi. clxiij. Cur.Iun.in consi.clxviij.Gramma.consi.ciui.lxxix.Fel.in c.si cautio.in xiij.limit.Soc.in reg.lxiij.in iij.limit.Iason in repe.l.admonendi.ff.de iureiurand.Decis.Neapo.clxiiij.& in decis.cccxxxvii. in antiq.Fel.in ca.olim.de rescrip.Zas.in consi.j.vol.j.Grat. cõsi. ij.vol.ij.Ruin.consilio cxxviij.vol.ij.

Contrarium Ruin.consi.lxxj.vol.iiij.

60 XIII.Limita in renunciatione tacita,in qua non requiritur partis p̃sentia:Anto.de But.& ibi Imola in c.cùm pridẽ. de pact. Bal.in l.& hæredi.§. nos aũt.ff.de pact.Iac.But.& post eũ Bal.in l. postquã liti.in ij.quæst.C.de pact.Præpo.Alex.in consi.xcix.vol. vij.Pro quo facit,nam licet pactum expressum requirat partium præsentiam,non tamen tacitum:vt per Barto.Alexand. & alios, in l.post venditionem.C.de pactis.

61 Contra istam limitationem sensit Fel.in c.capitulum.in ver. ij.limita.de rescrip.

62 Tenendo tñ ipsam limitationẽ quæ videtur * cõis,dicas idẽ esse in ficta confessione,quæ etiam absenti prodest.Bal.in l.si tutor.C.de interdi.matri.Soc.in dicta regula lxiij. in xvj.limita. idẽ Bal.in l.quoniam.ff.de his,qui not.infam.

63 XIIII.Limita in causis spiritualibus,in quibus cõfessio facta absente parte plenissimè operatur:Bald.in ca. innotuit. de elect. Fel.in c.si cautio.in ij.limit.de fide instrum.in c.olim.de rescript. Dec.in consilio clxiij.

64 XV.Fallit fauore piæ causæ,cuius fauore etiã cõfessio facta in absentia operatur:vt not.Io.de Ana.in cõsi.lxxxv.Corn. in cõsilio ccxv.vo.ij.Bal.in auth.similiter.C.ad legem Falci.Fel. in d.c. si cautio.in ij.limit.Decis.Neap.clxiiij.& cccxxxvij.in antiq.

65 XVI.Fallit fauore dotis:vt tenet Bar.in cõsi.suo cxxiij.Alex. in cõsi.xcix.vol.vij.& in cõsi.iiij.vol.ij.Pau.de Cast.in cõsi. xcij.ĩ ci.ꝓ præfata sententia.vol.ij.Alexan.in l.admonendi. ff. de iureiur.licet dubitet Ias.in d.l.admonendi.in repet.de hoc dicto, per ea quæ ponit Bal.in rubrica de dot.promiss.& Decis.Neapo.ccc xxxvij.Rui.consi.xxxiiij.vol.iiij.

66 XVII.Fallit in confessione facta absenti in foro pœnitentialis:ita Bal.in l.rationes.in fi.C.de proba.& in l.ij. C. de liber.& eo. lib.Alex.in consi.clxxx.vol.ij.Fel.in d.c.si cautio. in ij. limi. & in c.olim.de rescrip.Hippo.in sing.ccij.

67 XVIII.Fallit in his,quæ tendunt ad exonerationẽ conscientiæ,quia in illis confessio facta parte absente plenè probat: Bal.ĩ l.generaliter.in x.quæst.C.de non num. pecu. Cor. in cõsi.ccxj. volu.iij.& in cõsi.ccxv.vol.ij.Fel.in d.c.olim.de rescrip.in c.si cautio.in ij.limit.de fide instrument.& in c.de hoc. de simon. Hipp. in singu.ccij.Aret.qui declarat in consilio lxiiij. Decisi. Neapo. clxiiij.Maria.Iun.consilio xc.volumi.ij.

68 XIX. Fallit in confessione instrumentali,quæ facta parte absente plenè probat:Bal.& Sal.in l.desiderium. C. depos. refert & sequitur Ias.in d.l.admonendi.in repe.ff.de iureiur. Hippo.in rubrica de probatio.Pau.de Castro,in d.consi.xcij.vol.ij. Crem. in singu.suo ciiij.Rui.consi.xl.volu.iiij.

69 XX. Fallit qñ agitur de sola vtilitate , & cõmodo renuntiãtis,vel confitentis,& sine præiudicio cuiusdam,qa valet talis cõfessio,& renunciatio etiam sine alicuius præsentia:vt per Claud. in d.l.postquam liti,& ibi Purpu.in iiij.limit.C.de pact.

70 XXI. Fallit in confessione facta coram toto populo , qa tũc transit in notorium,& est sufficiens ad cõdemnationem : vt per Ant.de But.in c.vestra.de cohab.cler.& mulier.& in c.per inquisitionem.de elect.per Fel.in c.cùm olim.de rescrip.in iiij.fal.& in d.c.si cautio.Soc.in reg.lxiij.in xiiij.fal.

71 XXII. Fallit in confessione facta in libello : Ruin. consi. xxj. vol.j.& consi.xlj.vol.iiij.

72 XXIII.Fallit qñ est cõfessio super realibus,vtputà dominio, nam probat in fauorem absentis:Ruin.consi.xl.vol.iiij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Confessio extraiudicialis facta parte præsente,requirit expressam acceptationem.

1 NOnnulli voluerunt ꝓ confessio extraiudicialis facta parte p̃sente,requirat expressam acceptationẽ partis. Cyn.in l.j.in vj.q.C.de cõfess.& ibi Salic.in xv. oppos. & idẽ Sal.in l.iubemus.in fine,C.de lib.caus.in l.generaliter.C.de non nu.pecu.idẽ Alexand.in consi. clxxiiij. volu.vj. & in ꝓs.ccxij.vol.vj.Ias.in l.postq̃ liti. C. de pact. & in l. error.nume.3.C.de iur.& fact.ignor.vbi dicit * cõem.Alex. in cõs.lxxxj. volu.iiij.Aret.in cõsi.xxvj.Bald.in l.fuus.in ij.not.C. de repu.hæred.Flor.in l.fi.ff.de interr.actio. istam tenet , & dicit cõem Cur. senior,in cõs.lxxviij.& istã tenet,& dicit cõem Cur.Iun.in cõsil. cxlix.Fel.in c.si cautio.de fide instrumẽ.Soc.reg.lxiij.ĩ ij.ampliat. Felin.in c.capitulum,de rescrip.Vital.in tract. clausu.clausu.liiij. Paris.in consi.cxxxj.volu.j.Chassa.in consue. Rebuff. in cõcord. Bertran.in consilio lxxxiij.& in cõsilio lxxxvj.volu.ij.& in cons. ccxvj.volu.iiij.Hispa.in c.per vestras.char.lxxij. de dona.inter virum & vxorem.qui ampliat etiã in iudiciali confessione, Alciat. in rubrica.ff.de verbo.obliga.nu.3.dicit communem.

Cõtrariũ voluit Abb.in c.fi.in iiij.not.de success.ab intesta.& ibi And.Barba.Alex.in l.iij.C.de rep.hæred.Soc.in consi.xij. vol. iij.& in ꝓsi.ccxxviij.Dec.in c.at si clerici.de iudi.& in l.postquàm liti.C.de pact.& ibi etiam Claud.qui dicit,ꝓ istud tenent* communiter Docto.Philipp.Fran.in c.fi.de iureiur.in vj. Guald. cautela vj.de leg.Bertrand.in consi.clxxvij.volu.iiij.Franc.in c.fin.de iureiur.in vj.Caccialup.ĩ l.admonẽdi.ff.de iureiur. Cotta in memorabilibus in verbo,confessio.Purpu.in l.postquam liti. C. de pact.Ruin.consi.cxxviij.vol.ij.Alciat.de præsumpt. in iij.regula. in xxj.præsumpt.vbi hanc dicit veriorem.

2 Pro cõcordia opin.dici posset,ꝓ aut quæritur quo ad reuocationẽ,id est,vt cõfessio possit reuocari, & tunc requiratur expressa partis acceptatio:aliàs semper poterit reuocari.ita ꝓcedit prima opin.& ita loquitur Sal.in d.l.generaliter.C.de non num. pecu.& hoc tenet Soc.in regu.lxix.in j.fall.Iaso. in l. error. C. de iur.& fact.ignor.Hippo.ĩ rubrica,de probat.& in practica criminali.§.postquàm. & istam primam partem isto tantùm casu procedere declarat Purpu.in d.l.postquàm liti.C.de pact.

3 Aut quæritur quo ad istum effectum, vt ex confessione dicatur ius quæsitum parti:& tunc sufficit confessionem esse factam parte præsente,maximè si sit fauorabilis: ita Alex. in d.l.iij. C. de repud.hæred.Soc.in dicto consilio ccxxviij.& Dec.in dicto c. at si clerici.Purpu.in d.l.postquam liti.C.de pact.vbi etiã Dec.& ita sentit Bertrand.in donatione,in consilio cx.vol. j. & in consilio cliiij.vol.j.& in consilio clvj.vol.j.& in consilio clxij.vol.ij.

Contrarium in donatione tenuit idem Bertran.in consilio clxxiij.volu.primo.

4 Quid in renunciatione iuris de futuro,an sufficiat partis præsentia sine expressa acceptatione : vide Bertran. in consilio clxj. nume.31.vol.iij.vbi tenet quòd valeat:quia ex quo est præsens, & tacens,præsumitur acceptare.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Confessio geminata etiam extraiudicialis parit actionem.

1 GEminata confessio extraiudicialis ꝓducit actionem: Bart.in l.cùm scimus.in fi.C.de agri.& censit. Abb.in c.si cautio.de fide instru.ad fi.& in c.per tuas.de arbit. in repe.Cy.in l.j.C.de cõfes.Io.de Ana.in cõs.lv. inci. qa dubia.Rom.in l.sed etsi possessori.§.itẽ si iurauero.ff. de iureiur.in l.nuda ratio.ff.de dona.& ĩ ꝓsi.ccxc.ĩci.in casu ꝓpositæ cõsultationis.Pau.de Cast.in l.Publia.§.fi.ff.depos.Ias. in l.triticum. ff.de verb.obl.in fin.Ias.in l.nã & postea.§.si cũ de hæreditate. in fi.ff.de iureiur.in l.j.C.de pact.Soc.in regu.lxiij.versi.fallit tertiò. Ias.in repet.l.admonendi.ff.de iureiur. Corset.in tract.de verbis geminatis.q.xij.Soc.in cõs.xv.vol.j.Fel.in c.si cautio.in versi.fallit nonò.& in versi.fallit vlt.de fide instru.Alex.in apostil.ad Bar. in l.capite qnto.ff.de adul.Flor.in l.j.ff.de interro.act. Soc.in ꝓsi. lxv.vol.j.Dec.in ꝓs.clij.Socin.in ꝓs.ccxxviij.Aret.in cõsi. ij. Dec. Neap.cccxxxvij.in antiq.Ias.in cõsi.ij.vol.iij.Frã.Cur.in cõs. clxviij.Hipp.in l.j.§.quæstioni.ff.de quæst.Calca.in cons.xix.

Cõtrariũ tenuit Aret.in l.triticũ,in fi.ff.de verb.obl.& idẽ dicit Ias.ĩ d.l.triticũ,& sentit Bar.ibi,& idẽ dicit Ias.ĩ l.nã & postea.

§.si

§.si cum de hereditate.ff.de iureiur.Sed in veritate Bar.in d.l.triticũ,nõ ꝗdicit,quia Bar.ibi sentit ꝓ vtraq; ꝑ se nõ producat actionem:sed ꝓ simul iunctæ vnã tãtùm pariunt actionẽ:ideò illæ cõfessiones intelliguntur de eisdem decem:sed si essent tales cõfessiones,quæ singulæ de per se valerent,tunc quia vna esset superflua,nisi de alijs decem intelligeretur,ideò intelligitur in diuersis: vt dicit Bar.in d.l.triticum.in confessionibus iudicialibus.

Vide conclusionem nostram primam suprà eod.tit.de cõfess. in xij.fallen.

3 Amplia idem esse in geminata confessione criminis,quæ præiudicat plenè,licet simplex non sit:Fel.in c.de hoc.de simon.

4 Limita,& declara præcedentẽ regulã, qñ confessionis geminatio fieret ex interuallo,nõ si incontinẽti:vt per Alex.in l.j.ff.de verbo.oblig.& ibi ẽt Aret.Ias.Insti.de actio.§.in personam,Dec. in c.sua nobis.de appel.Fel.in c.si cautio.de fide instru.

5 An geminata confessio excludat exceptionem non numeratæ pecuniæ:Fel.in c.si cautio.de fide instru.post Abb.ibi, tenet ꝓ ista confessio excludat exceptionem non numeratæ pecuniæ.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Confessio facta in precibus probat contra confitentem.

1 DIcit textus in l.cùm precum,& ibi no.Bal.& Sal.C. de liberali cau.ꝓ confessio facta in supplicatione Principi porrecta, probat contra ipsum confitentem:& latè tradit Dec.in consi.dxxxiiij.

2 Primò amplia, vt hæc conclusio procedat etiã si rescriptum sit reprobatum:Abb.& Fel.in c.examinata.de rescr. deci.Neapo.lxxj.in nouis.

3 Secundò amplia etiamsi rescriptum sit subreptitium: vt tenet Chassa.in consi.xlvij.

Contrarium voluit Aret.in l.j.§.si quis simpliciter.ff.de verbo. obl.Franc.in c.fi.de iureiur.in sexto.

4 Tertiò amplia hoc habere locum etiam si contra illud rescriptum fuisset prolata sententia:Ioan.And.in ca.cùm in positionibus.de iureiur.in vj.& ibi Franc.decis.Neapol.lxxj.in nou.

5 Quartò amplia idem esse si essent verba enunciatiua,siue narratiua.Soc.consi.xl.volum.j.Maria.in ca.fina.de libel.obla.Decis. Neapol.lxxj.in nou.

6 Quintò amplia,vt ex sola assertione facta in supplicatiõe Principi porrecta probetur mandatum.vt tradit Fel.in c.cùm in iure. de offic.deleg.

7 Sextò amplia,vt idem sit in libello:quia verba etiam narratiua probant contra libellantem:vt est tex.in l.ij.& ibi Bar.Alexan.& Iaso.C.de insti.& substi.Ias.in §.si minus.insti.de actio.

8 Et hoc procedit,vt probent etiam parte absente:Barr.in l.certum.§.si quis absente.ff.de confess.Abb.& alij in c.fi.eod.ti.Imol. in c.si cautio.de fide instru.

9 Declara,vt ista ampliatio procedat post lit.contesta.super illo libello producto,& non ante:Soc.in consil.ccxliiij. Ias.in §.si minus.insti.de actio.Deci.in l.edita.C.de edendo.Soc.in ꝓs.xlj.vol.j. Maria.in c.fi.de libel.obla.Alex.in consi.lxxj.vol.iij.

10 Primò amplia istam ampliationem,vt ille videatur fateri oĩa cõtenta in libello,& in omnibus sibi p̃iudicet,qui respondet cõfitendo libellum.Maria.in c.j.in x.q.de lit.contest.

11 Secundò amplia istam ampliationem,quia post lit.conte.cõfessio facta in libello nõ põt reuocari,quia litis cõtest.habet vim quasi ꝗctus: put est tex.in l.iij.§.idẽ scribit.ff.de pecu.& tradit Fel. in c.ij.de libel.obla.& tenet Ias.in d.§.si minus.instit.de actio.

12 Tertiò amplia,quia si verba apposita in libello sint dispositiua,cõfessio nõ posset reuocari , nisi ꝓbato errore,secus si essent verba simpliciter narratiua,seu enũciatiua.gl.Bar.& alij ĩ l.error. p̃illũ tex.C.de iuris & fac.ign.& tradit Fel.in d.c.ij.de lib.obla.vbi istã ꝓclusionẽ plurib.mod.ampliat,& limitat,ad quẽ recurri põt.

13 Septimò amplia principaliter , vt idẽ sit in reo,qui si aliquid fateatur in suis exceptionib.statur illis in eius p̃iudiciũ: vt est tex. in l.j.C.de his,qui poten.nom.& ibi no.Bar.& alij.& idem Bar.in l.ij.§.si quis absente.in fi.ff.de confes.Rom.in cons.lix.in vlt.dub. & in consi.cxxxv.in vij.dub.Barba.in consi.iij.vol.ij.

14 Octauò amplia,vt qlibet ꝓducẽs scripturam , cẽseatur fateri omnia quæ in dicta scriptura cõtinẽtur:Gram.cons.ciuili lxxxix.

15 Primò limita,nisi illa verba essent narratiua,quia tũc possunt reuocari:vt no.Bar.in l.qui familiæ.ff.famĩ.ercis.& in l.p̃dia.C.de præd.minor.Alex.in l.edita.C.de eden.Maria.in c.fi.in vj.effectu. de lib.oblat.Purp.in l.edita.nu. 56.C.de eden.

16 Primò declara,vt ista limi.videatur ꝓcedere,nisi verba enunciatiua essent necessaria in actu;de quo agitur:vt declarat Dec.in l.ij.num. 8.C.de instit.& substi.

17 Secundò declara,quia etiam ꝓ verba libelli sint enunciatiua, si nõ faciunt plenã probationem , tñ semiplenam probationem inducunt:vt declarat notab.Ruin.in consi.cxlj.nu. 13.vol.v.

18 Secundò limita,quia talis cõfessio põt reuocari,quotiescũque nõ fuerit ab ipsa parte acceptata:Ias.in ꝓsi.xxj.versic.ij.rñdetur.vol.iij.Purpu.post Soc.in d.l.edita.nu. 58.C.de eden.

19 Tertiò limita,quia cõfessio facta in libello põt reuocari , qñ tractatur de damno euitando:Iaso.in dicto consi.xxj.nu.2.vol.iij.

20 Quartò limita,vt conclusio nõ procedat in cõfessione emanata in capitulis ꝓductis ꝑ partẽ in iudicio,qa illis nõ stat in p̃iudiciũ producentis:nec cõfessio illa afficit ipsum ꝓducentẽ: Alex. in ꝓs.cxxxiij.vol.j.& in ꝓs.lxxx.vol.ij.Grã.ꝓs.ciuil.xiij.& cõsi.cxlj.

Contrarium Barba.in cons.iij.vol.ij.

21 Quintò limita,nam confessio facta in positionibus,si cõfessus docuerit de errore , reuocari potest.Purp.in l.edita.nu. 57.C. de eden.Maria.in c.fi.ver.j.casu.de lib.obla.Ias.in ꝓs.xxj.vers.iij.respondetur.volu.iij.

22 Et hoc procedit etiam si illa confessio fuisset iurata : vt dicit Staphil.post alios,de literis grat.& ius.

23 Sublimita,quando esset error in facto proprio.Iaso.in d.cõs. xxj.vers.præterea & iiij.vol.iij.

24 Nota tamen,quia est differentia inter confessionem factam in positionibus,& factam in articulis:nam prima probat contra confitentem Alex.in consil.cxviij.vol.ij.& in consi.lxxj.volu.iij. Fel.in c.examinata.de iudic.

25 Confessio autem facta in articulis nõ præiudicat articulanti: vt dicit Ale.ĩ ꝓs.clxxij.i prin.vo.vj.Maria.ĩ c.fraternitatis.de testi.

26 Sextò limita , quia ista confessio non afficit confitentem ad effectum,vt ipse incidat in periurium:Barba.in consil.xij.vol.ij.

27 Septimò limita , nam quando quis narrat verba partis p̃riæ, tunc non videtur illa fateri: Alex.in cons.xlix.vol.vij.Dec.in c.iurauit.in prin.de prob. Claud.in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& posthu.Purpu.in l.edita.C.de edendo.

28 Octauò limita,qñ verba fuissent ꝓlata in eo libello, qui fuisset impugnatus per aduersarium : quia tunc non potest amplius in eo se fundare.Soc.in ꝓsi.xlj.vol.j.Maria.in c.fi.de libel.oblat.

29 Nonò limita,qñ pars negauit cõtenta in supplicatione,nam ex ea non potest amplius se adiuuare:Alex.in consi.lxxvj.vol.vj.

30 Decimò limita,vt procedat conclusio quando libellus esset scriptus manu ipsius confitentis,aliàs secus:vt dicit Bar.in d.l.cũ precum.C.de libe.cau.

Contrarium tñ * communiter tenetur:Imola.in cap.si cautio. versi.nec placet.de fide instru.Maria.in c.fi.de libel.oblat.

31 XI.Limita,quando quis produxisset libellum , vel supplicationem cũ protestatione,ꝓ de eo volebat iuuari in parte, & partibus.Soci.in consi.xxxvj.vol.iiij.

32 XII.Limita,quia ista non est vera , sed ficta confessio:Soc.in ꝓs.cxxij.vol.iiij.Dec.in l.ij.nu. 8.C.de insti.& substi.vbi dicit, ꝓ ꝓpterea talis confessio non debet extendi de vno casu ad alium.

33 XIII.Limita,vt ista confessio ita facta, probet tantummodò illud,quod est necessarium ad illum actum,& nõ vlterius:vt post alios declarat Aimo,in consi.cxcix.nu.12.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Confessio deliberata an reuocari possit.

1 NOn modica dissensio est inter Doctores,an ꝓfessio q̃ fuit deliberatè facta,possit reuocari:& opinionẽ negatiuã,ꝓ reuocari nõ possit, tenet gl.in c.ex literis.in vers.admonita.in fi.vers.sed si fiat ex deliberatione,de diuor.glĩ c.fi.in,verbo,iuxta.de iureiu. in vj.& ibi Domi.vers.in eo aũt ꝓ qs.Bal.in c.dudũ.el ij.num. 34. ver.sed nũquid.de elect.& in l.nõ solũ.ver.ex hoc.limitatur.ff.de ꝓc.& in l.si quidẽ.in fi.C.de exce. & in l.cùm precũ.ver.si aũt.C. de libe.cau.Arch.in c.fi.ver.vñ dixit.de iureiu.in vj.& in c.j.ĩ prin. de accus.in vj.Ant.de Bu.ibi ĩ ca.fi.ver.si ꝓfessio est.de ꝓfes.Ro.in ꝓs.cccxlvj.vers.ij.idẽ ꝓbat.Barb.ĩ ꝓs.xviij.ver.facit simile.vol.ij.& istã opi.sensit Inn.in c.cũ olim.de cẽsib.quẽ refert Ant.de Bu.ĩ d. c.fi.vers.iij.requirit.de ꝓfes.Ang.Are.in §.si minus.nu.21.insti.de actio.Cæp.caut.clxij.& latiꝰ in caut.lxix.Bertr.ꝓ.fi.liij.n. 5.vol.ij.in antiq.Aimo ꝓs.cxij.nu.9.vers.idcò confessio.licet non se firmet.

Contrariã tñ opi.tenuit Bal.sibi p̃rius in l.error.versi.tertij debẽt.C.de iur.& fac.ignor.& in l.iuri.iurandi.versi.sed pone ꝓ qs. ff.de iureiur.& in c.fi.nu. 16.versi.tertiũ verbũ.de confes.& istam opi.sensit Spe.in ti.de positio.§.fi.nu. 8.ver.itẽ si ponẽs.vbi tenet ẽt deliberatã cõfessionẽ reuocari posse docto de errore.Rom.in ꝓs.cccxcj.& idẽ in l.si verò.§.de viro.in xxxj.fal.nu. 59.ff.sol.matr. Fran.ĩ c.j.ver.iij.limita.de accus.in vj.Ias.ĩ l.error.ver.ij.principali.

ter.C.de iur.& fac.ignor.& in l.j.ver.iij.ſubtilius.C.de errore calculi.vbi dicit hãc eſſe*cõem opi.& ibi Dec.vbi etiã ipſe dicit cõmunem opin.Vitalis,in clauſ.nõ errore ductus.verſ.ſecunda cõcluſio.licèt verſi.& propterea ſi quis.teneat contrarium.Gram. conſ.ciuil.xxiiij.verſ.& in primis.Ruin.cõſ.x.vet.nec obſtat.vol. iij.Et hanc opinionem tanquam æquiorem,& tanquam magis* communem ſequendam exiſtimo,conſtito de errore.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Confeſſio facta in ſcriptis an poſſit reuocari.

INter alios caſus, in qb.cõfeſſionẽ reuocari nõ poſſe Doctores ponunt, dubitatur de illo caſu, an qñ cõfeſſio redacta eſt in ſcripturam, reuocari poſſit: quam cõfeſſionem nõnulli voluerunt reuocari nõ poſſe. Et in hac cõcluſione diſtinguendũ eſſe exiſtimo inter confeſſionem extraiudicialem in ſcriptis,& confeſſionem iudicialem in ſcripturam redactam.

1 Circa primum caſum,ꝙ etiam confeſſio extraiudicialis redacta in ſcripturam reuocari non poſſit,tenuit Ripa in l.admonendi.num.155.verſ.aduerte tamen.ff.de iureiur.

Contrarium tamen voluit Grammat.not.ſuo xvj.verſiculo, vnde ſuccedit.

2 Et in confeſſione facta in libro communis,ſiue æſtimo,ꝙ poſſit reuocari,tenuit Bal.in c.fi.n.19.ver.Quid dices ĩ æſtimo.de ꝯſ.

3 Et hæc opinio videtur ꝓbabilior,nã*cõiter cõcluditur ꝙ verba enunciatiua in inſtrumento prolata,inter partes nõ probent, qñ de enunciato principaliter diſputatur:Bal.in l.ad probationẽ.in fi.C.loca.Abb.ꝯſ.xxxiij.vol.ij.Alex.ꝯſi.cxxxvj.vol.j.Mattheſil.in ſing.lxxix.incip.nota ꝙ quotieſcunque.& not.per Docto.in l.optimam.C.de contrahen.& commit.ſtipu.

4 Circa ſecundum,qñ cõfeſſio fuit iudicialis, & redacta in ſcripturã,ꝙ poſſit reuocari,prout in reſpõſione ad poſitiones partis aduerſæ,etiam non probato errore:tenet Bal.in l.j.ver.& nota ꝙ interdum.C.de fur.& in ꝯſ.xxxix.& ꝯſ.xlvij.vol.iiij.Ang.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.verſ.in tex.ibi,niſi.ff.de verb.obl.Roma.ꝯſ.lix.& ꝯſ.lxx.ver.j.quia.Roma.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.nu.58.ff.de ver.obl.Ruin.conſ.x,ver.nec obſtat.vol.iij.

5 Quod intelligitur,dummodò non ſit facta iſta reuocatio præcedenti termino ad deliberatè rñdendum.Rom.in l.ſi verò.§.de viro.in xxj.fal.nu.58.ff.ſol.matr.& in conſil.cccxcj.in princ.

6 Et propterea confeſſio reſultans ex poſitionibus põt reuocari ꝓbato errore,ſiue ſit ſcripta,ſiue nõ ſcripta:nã ſcriptura q̃tum ad hoc nihil refert.Spec.in ti.de poſit.§.fi.nu.8.ver.item ſi ponẽs. Fran.in c.fi.verſ.& aduerte.de iureiur.in vj.

7 Sed quòd imò in hoc attenditur,an cõfeſſio ſit redacta in ſcripturã,vel ne,voluit Hoſt.in c.ex literis.verſi.vel adhuc.de diuort.& ibi Io.And.Domi.in c.fi.de iureiur.in vj.Alex.in ꝯſ.xxxiiij.vol.j.Iaſ.in l.error.C.de iur.& fac.ignor.

8 Si autem confeſſio fuit incontinenti reuocata, admittitur reuocatio.gl.in c.fi.in verbo, iuſta cauſa.verſi.ſed quid dices.& ibi Domi.ver.nota ex iſta gl.& ibi Archi.in ver.excuſet.de iureiur.in vj.Hoſt.in c.ex literis.verſ.vel adhuc.de diuort.& ibi Io.And.ver.vel hic.Bal.in l.edita.ver.ſæpe accidit.C.de eden.& in l j.ver.nota ꝙ interdũ.C.de fur.Abb.in c.ſcriptũ.nu.9.verſ.in gl.j.de elec.Fel.in c.qualiter,& quando.el j.ver.& dicit gl.de accuſ.Iaſ.in l.error.verſ.nam quælibet.C.de iur.& fac.ignor.

9 Secus ſi non fuerit incontinenti reuocata, quia tũc amplius reuocari non poteſt.Alex.in ꝯſ.lxxj.ver.venio ad merita.volu.iij.Roma.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.nu.13.ff.de verb.obl.

10 Et ideò eſt diſtinguendum,quia quando reuocatio fit incontinenti,valet etiam nõ probato errore:& ita procedit,quod not.gl.in c.fi.in verb.iuſta.de iureiur.in vj.

11 Quando autem non fuit incontinenti reuocata,tunc requiritur probatio erroris:ita declarat Bal.in l.edita.in ij.lectu.verſic.ſæpe accidit.C.de edendo.Ant.de But.in c.fi.ver.ex hoc apparet.de confeſſ.Franc.in ca.j.verſ.tertiò limita.de accuſ.in vj.Domi.in d.c.fin.verſ.nota ex iſta gl.de iureiur.in vj.

12 Limita tñ,ꝙ ita demum confeſſio facta in ſcriptis,põt incontinenti reuocari,ſi non fuerit per partem acceptata.Fran.in c.cũ cauſam.verſic.& ex prædictis habetis.de appel.Alex.in ꝯſ.cxviij.verſ.hoc probo.vol.iij.& in ꝯſ.xc.vol.j. Rom.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.nu,13.ff.de verb.obl.Franc.in c.fi.ver.& aduerte.de iureiur.in vj.cum aliis, quæ latè ponit Tiraq.in tract.de retract.num.16.verſi.quæ tamen intellige.

13 Declara,ꝙ tũc reuocatio dr̃ facta incõtinẽti,qñ fuit facta infra triduũ:vt dicit Alex.in ꝯſ.lxxj.verſ.venio ad merita.vol.iij.

De fide inſtrumentorum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Notarius non poteſt conficere inſtrumentum extra territorium illius,qui eum creauit.

1 COmmuniter*Doc.firmant hãc cõcluſionẽ, ꝙ Notarius nõ põt conficere inſtrumẽtum extra iuriſdictionẽ illius, qui eũ creauit; ita tenet Spe.in ti.de inſtr.edit.§.reſtat. verſi.qd de his.Bar.in l.cũctos populos.verſ.vij.q̃ro.C.de ſumma Trin.Rota in nou.deciſ.cxcj.Bellam.deci.xxj.Gul.de Cu.ĩ l.nõ aliter.ff.de adopt.Bellam.ꝯſi.xliij.Io.And.in c.Romana.de foro comp.in vj. Bellam.ꝯſ.xlij.Collect.in c.ſi cautio.in fin.de fide inſtr.Bar.in l.ij.ff.de offic.Proconſ.& Legat.in l.nec ei.§.eorum.ff.de adopt.Ant.de Bu.in c.cùm P.Tabellio.verſ.nũquid aũt Tabellio.& ibi Abb.nu.9.& ibi ẽt Imol.verſ.aduerte tñ.de fide inſtr.Bar.in l.apud Proconſulem.ff.de manumiſ.vind.Domi.in c.Romana.§.fin.de foro cõpe.in vj.Ant.de But.in c.per venerabilem.ver.poteſt tertiò intelligi.qui fil.ſint legit.& ibi Prepoſi.in §.ꝙ aũt.q dicit iſtã*cõem opin.q.viij.Ruin.conſi.lxix.volu.iij.Boer.deciſ.ccxlij.

2 Primò amplia etiã de conſenſu partiũ.Collect.in c.cùm P.Tabellio.in prin.de fid.inſtr.Bar.in l.ij.ff.de of.Proconſ.& leg.Anto.de But.in c.cùm P.Tabellio.verſ.nũquid Tabellio.de fide inſtru.& ibi Imol.verſi.an autẽ poſſet.Bal.in l repetita.C.de epiſ.& cler.Io.And.in addit.Spec.in ti.de inſtr.edit.§.reſtat.verſi.quid de his.Ant.de But.in c.per venerabilẽ.verſ.põt tertiò intelligi.q fil.ſint leg.& ibi Præpoſit.in d.§.ꝙ aũt.qui dicit iſtam*communem opi.

Contrarium Specul.in titul.de inſtrument.edit.§.reſtat.verſic.quid de his.

3 Tenendo primam opinionẽ limita in Notariis, qui ſunt iudices chartularij,q habent maiorẽ auctoritatẽ,& ꝓpterea poſſunt etiã extra territorium inſtrumentũ conficere de partiũ cõſenſu:ita Fel.limitat in c.cùm P.Tabellio.in xv.q.de fide inſtrument.

4 Secũdò amplia, ẽt inter ipſos ſubditos iuriſdictioni creantis eũ in Notariũ,vt non poſſit conficere inſtrumentũ:vt dicit Abb.in c.cũ P.Tabellio.vbi dicit Doct.*cõiter ita tenere.de fide inſtr.

Contrarium tenet Bal.in l.cunctos populos.ver.nunc quæro, circa hoc ſequitur.C.de ſumma Trin.Abb.in c.ſicut.num.14.ne cler.vel monach.Bal.in c.cùm dilectus.in princ.de fide inſtrumẽ.Fel.in cap.ad audientiam.de præſcript.verſicul.fatetur tamen.

5 Primò fallit in creatis à Papa, vel Imperatore, qui vbiq; locorũ poſſunt inſtrumenta conficere.Spec.in ti.de inſtr.edit.§.reſtat.verſ.quid de his.Rota in nou.deciſ.ccxcj.Bellam.deciſ.xxj.& ꝯſi.xlij.& ꝯſ.xliij.& ꝯſ.ccxlvj.Imol.in c.cùm P.Tabellio.verſic.an aũt cõſtitutus.de fide inſtr.Ant.de But.in c.ꝑ venerabilẽ.verſ.ad primũ & ſecundũ,qui fil.ſint legit.Domi.in c.Romana.§.fi.de foro cõpe.in vj.Abb.in c.ſicut.nu.12.ne cleric.vel mona.Fel.in d.c.cũ P.Tabellio.Fel.in c.ad audientiam.de præſcr.verſic.fatetur tamẽ.Prepoſ.in c.per venerabilẽ.§.quod aũt.ver.quæro quartò.qui fil.ſint leg.Boer.deciſ.ccxlij.qd Abb.intelligit ꝓcedere propter partiũ cõſenſum,& non aliàs.in c.cùm P.Tabel.de fide inſtr.vbi Fel.

6 Amplia etiam ſi inſtrumentum confectum infra territorium careat ſubſtantialibus iuris communis, ſi modò habeat ſubſtantialia,ſecundum conſuetudinem illius loci,vt vbique fidẽ faciat.Guido Papæ.quæſt.cclxij.Dyn.in conſi.xxxj.Bart.in l.ex ea parte.ff.de verbor.oblig.Rochus in cap.fina.de conſuetu.

7 Limita, quia creatus à laico etiã Imperatore non conficit inſtrumẽta in ſpiritualib.& beneficialib.Hoſti.in ſumma,ne cleric.vel monach.§.quæ poſſunt.ver.ſed quamuis.Hoſt.in c.ſicut.ver.nũquid ergo Tabellio.ne clerici,vel monachi.& ibi Ant.de But.Præpoſi.in c.per venerabilẽ.§.quod aũt.in q.vij.qui fil.ſint legiti.

Contrarium Abb.in capitul.ſicut.nume.17.ne cler.vel mona.vbi Petr.de Anchar.nu.4.& 5.& Cardi.

6 Et idem in creato ab eccleſiaſtico quo ad temporalia.Hoſt.in ſum.ne cler.vel monach.§.quæ ſunt.verſicu.ſed quamuis.

Contrarium Hoſt.in cap.ſicut.verſ.econuerſo autem.ne cler.vel mona.& ibi Ant.de But.vbi Pet.de Ancha.nu.4.& 5.& Card.Præpoſit.in d.ca.per venerabilem.§.quod autem.in viij.quæſt.

9 Limita ſecus eſſe de conſuetudine,de qua atteſtatur.Abb.in c.ſicut.num.12.ne cleric.vel monach.& ibi etiam Petr.de Anchar.

10 Secũdò fallit,nã inſtrumenta cõfecta infra territorium creantis,etiã ꝙ eſſet inferior à Principe ſupremo,fidẽ faciũt vbiq;.Spe.in ti.de inſtr.edi.§.reſtat.ver.quid de his.Bar.in l.cũctos populos.ver.vij.q̃ro.C de ſumma Tri.Rota in no.deciſ.ccxcj.Bellam.cõſ.xlij.Abb.in c.cùm P.Tabellio,de fide inſtrum.num.9.& ibi Imol.verſ.

verſ.aduerte tñ.Domi.in c.Romana.§.fi.de foro comp.in vj.Bal.in c.cum dilectus.in prin.de fide inſtrũ.Ant.de Butr.in c.ꝑ venerabilem.verſ.ſed eſt dubiũ.qui fil.ſint legi.Præpoſi.in d.c.ꝑ venerabilem.in §.quod autem.verſi.quintò quæro.qui filij ſint leg.

11 Tertiò fallit,nam notarius etiam creatus ab inferiore poteſt conficere inſtrumentum etiam inter non ſubditos,infra tñ territoriũ cõſtituentis.Ant.de But.in c.ꝑ venerabilẽ.verſ.ſecũdò põt intelligi.qui fil.ſint leg.Abb.in c.cùm P.Tabellio.ver.ſi verò Tabellio.& ibi Fel.verſ.in xiij.q.de fide inſtr.Præpoſi.in c.per venerabilem.§.quod autem.ver.ſecundò poteſt intelligi.qui fil.ſint leg.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Notario in inſtrumento aſſerenti aliquid capitulariter,vel collegialiter eſſe factum, an credatur.

SATIS perplexus eſt ille articulus, vtrum ſtetur aſſertioni Notarij,quãdo dicit:Vniuerſitas talis loci, vel Capitulum talis Eccleſiæ aliquid fecit, vel ſi neceſſariò ſint nomina ſingulorum exprimẽda,vt cõſtare poſſit, an duæ partes Vniuerſitatis,Capituli,vel Collegij interuenerint.

1 Et in primis gl.fi.in c.fi.de procu.in verſ.ſed videtur.tenet neceſſariò nomina eſſe exprimẽda.& idẽ tenet Hoſt.in tit.de ſynd.§.& qualiter.in prin.Bar.in l.j.verſi.item facit.ff.de alb.ſcrib.Rota in antiq.deciſ.cxxxij.& deciſ.cccccxliiij.Pau.in tracta.de poteſta.ca.ſede vacan.in v.prælud.nu.19.vbi dicit, ita tenere curiã.Grat.conſil.lxvj.in fi.verſic.non obſtat.volu.j.

Contrarium ꝙ non ſit neceſſarium exprimere nomina,ſed ſatis ſit ꝙ Notarius atteſtetur interueniſſe totam vniuerſitatẽ, vel maiorem partẽ illius,tenuit Spec.in tit.de ſyndi.§.j.verſ.porrò.& verſi.itẽ opponit.& ibi Io.Andr.ſup verbo, porrò.Feder.de Sen.ꝯſ.cxlviij.verſ.præterea præſumptio.& cõſ.ccxxvij.verſ.ſed dato.Card.in c.quãto.in ſexto notab.de his,q̃ fiunt à prela.ſine cõſen.ca.& ibi Anch.in tertio nota.& ibi Abb.verſ.vltimò nota.Oldra.ꝯſ.100.Rota in antiq.deciſ.dccxcj.Bal.in l,j.ver.ſed ibi agitur.de magiſtra.cõue.Abb.in c.j.verſi.vltimò q̃ro.de ſyndi.& ibi Imola verſ.ſed hic põt eſſe dubiũ.Bertr.in conſ.cxcij.verſi.& iſtud videretur.vol.ij.in nouis.Soci.in cõſ.xcv.verſ.nec obſtat.vol.iij.Ant.de But.in c.j.verſ.quæro de forma.de ſyndi.Alex.in apoſt.ad Bar. in l.j.ff.de albo ſcrib.Card.in c.j.in xj.q.de ſynd.Bal.in l.ciuitas.in fin.verbis.ff.ſi cer.pet.Ant.de But.in c.ea noſcitur.verſi.or attendatis.de his,quæ fiũt à Præla.& ibi Card.ver.oppono ad idẽ.Dec.Neapol.iij.in quarto dubio.in nouis.Ruin.conſ.clxxxix.ver.non obſtat inſuper.vol.j.& cõſi.ccxvij.verſ.& propterea iſto caſu.eo.vol.Corn.conſ.clxxxix.verſ.nec etiam obſtat.vol.ij.Abb.in c.inter dilectos.in quarto notab.de don.Alber.in l.nulli.nu.7.verſic.ex quo etiam.ff.quod cuiuſq; vniuer.nomi.Laurẽ.de Rodulph.in c.ſine exceptione.q.xxiiij.verſ.ſed quæro.xij.q.ij.

2 Tenendo primam opinionem,ꝙ requiratur expreſſio nominum,Primò limita,niſi tã magna ſit vniuerſitas,vt nomina ſingulorũ nõ facilè exprimi poſſint.Hoſti.in tit.de ſyndi.§.& qualiter.Bar.in l.j.ff.de albo ſcrib.Abb.in c.j.de ſynd.ver.vltimò q̃ro.Calc.conſ.lxxviij.verſi.nõ obſtat & octauo.Pariſ.conſ.lxxxij.volu.iiij.

3 Secundò limita, niſi ſigillũ Capituli ſeu Vniuerſitatis ſit adiectũ:quia tunc non eſt neceſſe exprimi nomina ſingulorum. Rota in antiq.deciſ.cxxxij.Abb.in ca.j.verſ.vltimò quæro.de ſyndi.Pau.in tracta.de poteſtate capi.ſede vacante.in prælud.in 19.nu.

4 Tenendo ſecundam opinionem, Primò limita illam nõ ꝓcedere in actib.põderoſis:vtputà in alienationibus,in quib.neceſſe eſt exprimere nomina ſingulorũ de vniuerſitate.ita Archid.in c.ſine exceptione.in fi.xij.q.ij.verſ.in gl.ſufficit.Bar.in l.j.ff.de albo ſcrib.verſ.itẽ facit.Ant.de But.in ca.j.verſicu.quæro de forma.de ſynd.& ibi Car.in xj.q.Chaſſa.in conſuet.verſi.quæ quidem conſenſu.Alex.in conſ.j.vol.iiij.verſ.item poteſt dici.Grat.conſ.lxvj.verſ.ſed quoniam.vol.j.Bal.in l.ciuitas.in fin.verbis.ff.ſi cert.pet.

5 Contrarium in alienatione rei eccleſiaſticę,licet aliud dicat in alienatione rei ciuitatis,voluit Corne.in conſil.clxxxj.verſi.hoc etiam obſtat.vol.ij.

6 Secũdò limita niſi Notarius nõ per nomina collectiua loquatur,ſed per nomina indefinita:puta Decuriones, Canonici, & ſimilia:tũc enim nõ probaretur factũ vniuerſitatis,niſi nomina eſſent expreſſa.Alber.in l.nulli.nu.7.verſ.ex quo ẽt dependet.ff.qd cuiuſque vniuerſi.nomi.Ancha.in ca.quanto.in tertio notab.de his,quæ fiunt à Prælat.Deciſ.Neap.iiij.in ſecundo dub.in nouis.

7 Tertiò limita quando Notarius ita aſſereret,nõ ex ſe ipſo, ſed quando homines de vniuerſitate ita aſſerebant:vt declarat Soci.conſi.xcv.numer.5.vol.iiij.

FINIS LIBRI PRIMI.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOlici aduocati,concluſionum ſeu Regularum,

LIBER SECVNDVS:

In quo habentur Concluſiones ad materiam Iudiciariam pertinentes.

DE IVDICIIS.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Iudicium vbi eſt cœptum,ibi debet terminari.

1 REGVLARITER Iudicium debet corã eodem iudice terminari, corã quo eſt cœptum:ita probat text.in l.vbi cœptum.ff.de iudic.& in §.quoniam.in authenti.de teſtibus.

Declara,quia in hoc caſu dicitur cœptũ iudicium,etiam ante litis conteſtationem.Guido Papæ quæſtio.ccccxxj.poſt gloſſ.& Doct.in dicta l.vbi cœptum.

2 Quinimò etiam per ſolam citationem, vel per ſolum matrimonium cum clauſula,ſi te ſenſeris,&c.Chaſſan.in conſilio xlv.numer.27.

3 Primò amplia,vt nec in eadem,nec in connexa cauſa alius iudex adiri poſſit.Bald.in cap.j.de controuerſ.inueſtitu.apud pares termi.prope fin.Lancelo.Deci.in dict.l.vbi cœptum.& Philipp.Deci.in cap.ex tenore.de reſcript.& ibi Feli.Lancelo.Deci.in l.ſi quis poſteaquàm.ff.de iudic.licet dicat ſe dubitare,Areti.in conſilio xxix.

4 Secundò amplia etiam in voluntariis,in quibus habet locum regula d.l.vbi cœptũ.per tex.in l.j.ff.de officio cõſu.Lapus alleg.lxxxviij.in ſecunda quæſtio.Lancelo.Deci.in dict.l.vbi cœptum.Philip.Dec.in d.c.ex tenore.de reſcript.& ibi Feli.Lancelo.Deci.in l.ſi quis poſteaquàm.de iudiciis.

5 Tertiò amplia text.in l.vbi cœptum, vt procedat coram arbitro, quando ex forma ſtatuti lauda per arbitros habent executionem: ita Paul.de Caſtro in l.pecuniam.ff.ſi certum petatur.& ibi Alexand.& ibi Iaſon,in octauo notab.Lancelo.Dec.in dict.l.vbi cœptum.& Philipp.Deci.in cap.ex tenore.de reſcript.Feli.in dicto cap.ex tenore.in x.fallen.Lancelo.Deci.in l.ſi quis poſteaquàm.ff.de iudic.

6 Quartò amplia idem eſſe in iudicibus delegatis,quia pendente lite corã vno,non põt ꝓcedi coram alio,d.c.ex tenore.& po-

nit ibi Felinus.
7 Quintò amplia,vt pendente lite coram ordinario,etiam legatus adiri non possit per viam querelæ: vt notat Abb.in c.cùm in ecclesia.de appel,Deci.in d.cap.ex tenore.
8 Sextò amplia,vt plus operetur pendentia litis,quàm sentẽtia, secũdùm Soci.in l.si quis cùm totum.§.planè.ff.de excep.rei iud.
9 Septimò amplia, vt etiam iurisdictio Papæ possit per ordinarium præueniri,& tunc lis cœpta coram ordinario,coram eo debet terminari,nisi princeps ex certa scientia auocaret.Phil.Francus in c.vt debitus.de appel.
11 Octauò amplia,vt etiam cadat à causa,qui trahit corã diuersis iudicib.Bouer.in verbo,clericus.in vj.singu.
Contrarium infrà in finali limitation.
12 Nonò amplia,vt talis exceptio impediat litis ingressum.Fel. in cap.exceptionem.de exceptionib.
13 Decimò amplia,vt rescriptum obtentum tacita litis pendentia coram alio iudice,sit nullum:vt per Hispa.in ca.per vestras.de dona.inter vir.& vxo.in c.incip.quartò cùm dicit tex.nu.12.
14 Primò limita,quia ex causa necessitatis iudicium cœptũ coram vno iudice,coram alio perficitur:vt est tex.in l.sed & si restituat̃,§.sed & si dies.ff.de iud.& ibi Bar.& gl.& Bar.ĩ d.l.vbi cœptũ.
15 Vbi ampliat,siue necessitas illa insit à principio,siue superueniat ex post facto:& idem voluit Ang.in d.l.vbi cœptũ.& Paul.de Cast.ibi in fi.idem voluit Bald.& Ang.in d.l.sed & si restituatur.§. ædium nomine.ff.de iudic.Fel.in d.cap.ex tenore.in v.fallen.Brunus consi.liiij.Corsetus in singularib.in verbo,iudicium.
16 Et facit,nam stante clausula,quòd si non omnes,&c.vno impedito,alius prosequitur iudicium.c.cum plures.de offic.deleg. in vj.Ang.in d.l.vbi cœptum.Fel.in capi.ex tenore.in vij.fallen.& in cap.postulasti,de homicid.
17 Secundò limita in eo,qui ex priuilegio habet facultatem eligendi vnum ex pluribus iudicibus, quia citatus potest eius forũ, coram quo citatur,declinare,& aliud iudicium eligere.authent. habita.C.ne filius pro patre.Bart.& Ang.in d.l.vbi cœptum.Soc. in consil.xciij.volum,iij.Feli.in d.c.ex tenore.in vj.fallen.
18 Et idem est si iudex,coram quo quis fuit citatus,allegetur suspectus:vt per Ange.in d.l.vbi cœptum.per Fel.in loco præalleg.
19 Tertiò limita in crimine hæresis, in quo est istud speciale, ꝙ coram pluribus diuersis iudicibus potest de eodem crimine cognosci.cap.per hoc.§.j.de hæreti.in vj.nota.in d.l.vbi cœptũ.Fel. in d.c.ex tenore.in viij.fallen.& in c.cum M.Ferrariensis.de cõst. Paul.de Cast.in l.si quis posteaquàm.ff.de iudic.
Contrarium videtur sentire Bal.in l.si pluribus.ff.de legat.j.
Sed Alex.in d.l.si pluribus.ibi circa fi.n.5.declarat qualiter intelligatur ista limitatio,dũ rñdet ad c.per hoc.§.j.de hæret.videlicet ꝙ ista limitatio procedit qñ inquisitores diuersorũ locorum inquirunt,secus si non essent diuersorum locorum:vt ibi per eũ.
20 Quartò limita, quia iudiciũ non est nullum donec opponatur:sed requirit̃ oppositio:ita Inn.in c.cùm M.Ferra.in fi.de ꝯstit. Lancelo.Deci.in d.l.vbi cœptũ.Bart.in l.sepulchri.ĩ fi.ff.de sepul. viola.Bal.in c.pastoralis.de rescr.in l.j.ff.de offi.cõsu.Roma.in l.j. ff.de acq.hær.Ang.in l.si is,à quo.ff.de rei ven.in l.pen.ff.de peti. her.Pet.de Anch.in cle.quãdiu.de app.Imo.in l.cũ procurator.§. dñs.ff.de ope.nou.nun.Imo.in c.ceterũ.in fi.de rescr.Ant.de Bu. in c.j.in fi.de caus.poss.& ꝓpri.Bal.ĩ l.nulli,in fi.C.de iudi.Abb.in c.cùm cõtingat.de rescr.Abb.in d.ca.cùm M.Ferra.& ibi Felin.& Deci.de constit.idem tenet Fel.in d.c.ex tenore.de rescr.in ix.fall. Deci.ibi.Philip.Fran.in c.vt debitus.de appel.Corset.in singul.in verbo,iudicium.Pet.de Anch.in repe.ca.postulasti.de foro cõpe. Alex.in consi.xj.vol.j.Decis.Neapo.ccclij.vbi etiam,an possit opponi post litem contestatam.Ruin.consi.lxj.volu.v.
21 Quintò limita,nam reus qui fuit ꝯtumax, nõ põt opponere de litis pendẽtia corã alio iudice.Bar.in d.l.vbi cœptũ.& in d.l.sepulchri.ff.de sepul.vio.& in l.quãuis.in fi.ff.de dam.infec.Paul.de Cast.in l.quãuis.ff.de in ius voc.Ant.de But.in c.ꝓposuisti.& ibi Abb.de for.cõp.Pet.de Anch.in repe.c.postulasti.co.ti.Abb.in c. dilecti.eo.ti.Io.And.in addi.Spe.in tit.de cõpe.iud.adi.§.j.vers.sed pone.Ang.Are.in tract.malef.in verbo,hæc est quędã inquisitio. Bouer.in verbo,clericus.in viij.sing.ponit Alex.in l.de die.§.fi.ff. q satis.cog.ex mẽte Bal.ibi in lec.antiqua,& Pe.de Anch.ibi.Ale. in ꝯsi.xxiij.vol.iij.& istã limit.ponit Fel.in d.c.ex tenore.in j.fallẽ. Dec.ibi.Car.in c.ꝓposuisti.de fo.cõpe.Pet.de Anch.in ꝯs.cxcvj.ĩ fi.Fel.in c.cùm M.Ferra.de ꝯsti.Hipp.in sing.ccxxxix.idẽ tenet Fel. in c.cùm Romana,de app.idẽ tenet Bal.in l.senatusc.C.qui accu. nõ poss.Iaco.de Beluis.in l.j.C.vbi de cri.in quæst.ꝑ eũ disputata. Bal.in l.si ex plurib.de leg.j.Corse.in sing.in verbo,iudiciũ.Alex. in l.hoc amplius.§.Celsus.ff.de dã.inf.Bal.in quęst.ꝑ eũ disputata, incip.accusatus de vi turbatiua.ver.quintò sic innouãs,&c.& idẽ Bal.in l.j.vers.tertiò q̃ro.C.vbi de cri.& dicũt Bar.in l.& si amicis. §.j.ff.de adul.& Bar.in l.pen.C.de execu.rei iud.& Ant.de Bu.in c. de his.de accusa.vbi etiam Imola.
22 Et propterea Bal.in l.& si seuerior.C.ex quib.cau.infa.irrog. dicit,ꝙ bannitus ab vno loco ob contumaciam, ratione delicti, poterit effectualiter in alio loco puniri.
23 Quod limitat Bal.in cons.cxxiiij.vol.v.nisi in loco,à quo fuisset bannitus tanquã cõtumax deuẽtũ fuisset ad cõfiscationẽ omniũ bonorũ in eodẽ loco existentiũ, quæ ad fiscũ ꝑuenissent ꝓpter illã condẽnationẽ: quia tunc non posset in alio loco puniri.
24 Principalem tñ limitationẽ ꝙ contumax non potest allegare litis pendentiam in loco,in quo ipse cõparere nõ contempsit:
Limita nisi reus cõtumax esset paratus purgare cõtumaciam solutis expensis:& ita offerret, vel prius ipsam contumaciã purgasset.ita Bart.in d.l.sepulchri.ff.de sepul.viola.Ange.in l.quãuis. ff.de damn.infect.Petrus de Ancha.in repet.cap.postulasti.de foro compet.Deci.in d.capi.ex tenore.de rescript.& fuit de mente Abb.in d.capit.ex tenore.vt ponderat ibi Deci.& voluit Paul.de Castr.in l.si quis posteaquàm.ff.de iudic.idem tenet Alexand.in l.hoc amplius.§.Celsus.ff.de damn.infect.
Contrarium quòd in isto casu non liceat purgare contumaciam,& allegare litis pendentiam:tenuit Bartol.in d.l.quamuis. ff.de damno infect.& Imola in d.l.quamuis.Lancelotus Decius in d.l.vbi cœptum.
25 Aliqui voluerunt distinguere, aut ius actoris esset effectum deterius,& non liceat purgare contumaciam: secus si non sit effectum deterius: ita Paul.de Castr.in d.l.quamuis.est in §.Celsus. & videntur ibi etiam sequi Alex.& Feli.in d.c.ex tenore.
26 Tenẽdo tñ primã opinionem ꝙ liceat purgare contumaciã, Amplia quòd etiam si primus iudex nõ inhibuit, secundus tñ potest allegare litis pendentiam:vt per Alexã.in d.§.Celsus.licet Roma.in d.l.quamuis,teneat contrarium.
27 Sextò limita quando primus iudex est negligens in iustitia administranda:quia tunc alius potest adiri,non obstante litis pẽdentia coram primo.Barto.Ange.Roma.Imola & Alex.in l.quãuis.ff.de damno infect.Fel.in d.c.ex tenore.in ij.fallen.Petrus de Anchar.in consi.cxcvj.in fi.Abbas in capi.dilecti.de for.compet. Corsetus in verbo,iudicium.in fin.
28 Amplia ex mente Bart.etiam ꝙ primus iudex sit paratus iustitiam facere:ita colligunt Docto.ex mente Bartol.in d.l.quamuis.& ibi sequitur Imola & Roma.
Contrariũ Ang.ibi.& Ale.& Fel.vident̃ sequi in d.c.ex tenore.
29 Septimò limita,vbi quis coram primo iudice non potest cõsequi iustitiæ complementum propter potentiam de facto ortã. Abb.in c.postulasti,in primo notab.& ibi Io.de Anania,de homi. & Abb.in c.proposuisti.de foro compe.Feli.in c.ex ratione.Corset.in singularib.in verbo,iudicium.
30 Octauò limita, nam cœptum per vnum iudicem alius perficit,qñ primus principaliter,& directò nõ poterat sup eo se interponere, ꝑut est in inquisitore heresis, q in foro pœnitẽtiæ mandat vsuras restitui:sed ĩ foro iudiciali ad talẽ vsurarũ restitutionẽ ordinarius cõpellit ipsum vsurariũ.Io.Monac.& Io.And.in c.accusatus.de her.in vj.& ibi Domi.in §.de q̃stionib.Bal.in c.hac edictali.§.ad hæc.de pa.iur.fir.Fel.in c.ex tenore.in iiij.limi.de rescri. Io.de Ana.in c.postulasti.de homi.Feder.de Senis in ꝯsi.clvij.Pro quo facit,nã pendẽte iudicio corã iudice seculari, rõne iuramẽti recurrit̃ ad ecclesiasticũ.Bal.in l.j.C.de reb.cred.Ias.in ꝯsi.ix.vol.j.
31 Nonò limita in his casib.in quib.laicus,pẽdẽte iudicio, clericus factus eximit̃ à iurisdictione iudicis laici,q casus habent̃ ĩ alia cõclusione nostra.& istã fallẽ.ponit Fel.in d.c.ex tenore.in xj.fal.
32 Decimò limita in casu ca.vt debitus.de appel.vbi iustè appellans ab interlocutoria,totũ negotium principale coram alio inchoatum,ad iudicem ad quem deuoluit.ponit Corset.in verbo, iudicium.facit quod dictum est in septima limitatione.
33 Fallit in executiuis,in quibus licet pendente executione coram vno,pro eadem executione alium adire:ita Ias.in cons.ix.in ij.resp.ad motiua Vicarij,& in consi.xxviij.vol.j.
34 Duodecimò limita, vbi iudicium primò inchoatum coram primo iudice erat nullũ:qa super eodẽ negotio põt aliꝰ adiri,nec põt excipi de primo iudicio nullo.Corse.in sing.ĩ verbo,iudiciũ.
35 Decimotertiò limita,quia hoc intelligitur respectu vnius,& eiusdẽ negotij,ita ꝙ exceptio rei iudicatæ in vno,obstaret in alio iudicio.Soci.in ꝯs.xxxviij.lib.j.secus si iudicia tenderent ad diuersos fines.Ias.in consi.ix.vol.j.& in ij.respon.ad motiua Vicarij.
36 Decimoquartò limita,nã oportet de litis pendẽtia corã alio iudice excipere ante lit.contest.Bal.in l.peremptorias.in fin. sen. rescin.nõ poss.& in authen.sed nouo iure.vers.sed pone in ciuitate.C.de seruis fugi.Bald.in dispu.incip.accusatus de vi turbatiua. ver.vj.sic.& in l.si plurib.ff.de leg.j.Io.de Imo.in l.cũ procurator. §.si dominus.ff.de ope.nou.nun.Calca.in consil.cij.
37 Decimoquintò limita,si quædã tñ exceptiones opponi possint cõtra instrumentum:vt declarat Guid.Papæ.quæst.ccccxxj.
Decimosex

38 XVI.Limita,nam licet quis trahat aduersarium coram diuersis iudicibus,non tamen propterea causam amittit.Fel.in cap.ad audientiam.el ij.de rescr.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Ius superueniens pendente lite,ex causa de præterito,iudicium conualidat.

1 Sine difficultate Docto.approbãt illã conclusionẽ, ꝙ ius superueniens,pendẽte iudicio,ex cã de ꝑterito, operatur, vt in ea causa sñia fundari possit,vt est tex.in l.si rẽ.§.fi.ff.de pig.act.& ibi gl.Odof.in fi.ver. vñ,& in rei vendi.& Alb.in summario.& Bar.ẽt in summario,& Bal.in summario.& in lect.antiqua.vers.deinde nota ꝙ ius.Pau.de Cast.Sal.& Are.oẽs in summario.Ad idẽ est text. in l.si mãdauero tibi,vt à Titio.& ibi gl.vnica.ff.mãd.& ibi Odof. ver.& ita no.Bar.no.in summario.Bal.Alb.& Sal.oẽs in summario.Idẽ voluit gl.magna in l.nõ põt.ff.de iud.in vers.vel breuiter ditas.& ibi Odofr.vers.itẽ iste tex.& ibi Bart.vers.aut erat defectꝰ. Albe.ver.vel dicit gl.& ver.si aũt ius superuenit.& ibi Bal.ver.aut in iudicijs,& ibi Paul.de Cast.vers.aut habuit originẽ:& ibi Ang. ver.si aũt ius.Bar.in l.j.vers.q̃ro,quid si exceptio.ff.de excep.& ibi Pau.de Cast.ver.itẽ actor.in l.si Titiꝰ.ver.q̃ro circa hoc.ff.de ver. obl.& ibi Pau.de Cast.ver.si tñ actori.& Aret.vers.sed tũc q̃ritur. & vers.& ad materiã vide.& ibi Ias.ver.successiuè q̃rit Bar.Claud. vers.sed circa præmissa.Ang.Are.in §.j.ver.ij.casu principali.insti. de act.Bal.ĩ l.vnica.vers.viso principio.C.de aliena.iudi.mut.cau. fact.Alex.in l.fi.vers.& ex hoc habet.ff.si ex nox.cã agat.Anch.in c.Abbate.in xix.notab.de re iud.Alex.ꝯs.cl.vers.& licet q̃n.vol.v. & ꝯs.clxxvij.ver.vñ in proposito.vol.ij.Imola in l.si filius, qui patri.vers.& secundũ hoc facit ad quæstionẽ.ff.de vulg.& pupil.& in l.hæres qñcunq;.ver.& facit iste tex.ff.de acq.hær.& ibi Rom. d.vers.& ibi Aret.vers.extra gl.Cuma.in l.j.ver.alia q̃stio est.ff.de except.Soc.in regu.ccxvj.in iij.fallen.Ripa in c.cùm Ecclesia Sutrina.nu.112.versi.iiij.fallit.de caus.poss.& propri.Iason instit.de actio.in §.si minus,ver.& sustinẽdo hunc intellectũ.Vital.in trac. claus.super clausula nil innouari lit.pend. versi.qñque à princ.
2 Et hoc maximè procedit qñ causa,quæ superuenit de præterito,retrotrahitur.Imol.in l.hæres qñcunque.ff.de acquir.hæredi. vers.& facit iste tex.& in l.si filius,qui patri.vers.& qa ius superuenit.ff.de vulg.& pup.Bal.in d.l.hæres quandocunque.ver.& inducitur.& ibi Roma.vers.& facit iste tex.Maria.in c.ij.ver.est tamen aduertendum.de libel.oblatio.
3 Primò amplia,etiã si causa de præterito,quæ superuenit,nõ retrotrahatur.ita Paul.de Cast.in l.non potest.vers.secundũ membrũ.ff.de iudic.Maria.in c.ij.de libel.oblat.versic.sed Io.de Petrucciis.Aret.in l.si Titius.ver.alibi etiam limitat.& ibi Claud.vers.lij. limitant.Bal.in l.vnica.versi.viso principio.ibi, alij indistinctè dicunt.C.de aliena.iudi.mut.causa facta.
Contrariũ Albe.in d.l.si rem.§.fi.ver.sed quãtũ ad præsens dic. Ang.in l.nõ potest.in fi.vers.si aũt ius superueniat.ff.de iudi.& ibi Iac.ver.si verò loqmur.Anc.in c.Abbate.in xix.no.de re iud. ĩ vj.
4 Secundò amplia,etiam si causa de præterito superueniat in cã appellationis.Bal.in l.per hanc.versi.his igitur.C.de temp.appel. Abb.in c.cùm M.in finalib.verbis.vers.iij.nota.de constitut.Are. in l.hæres quandocunque.vers.ij.nisi superueniat.ff.de acquiren. hære.Rui.consi.xij.vers.nec obstat.vol.iiij.& in cons.cj.in fi.vers. & quæ repetitio.vol.v.
Contrarium Beroius quæst.cij.num.5.versi.præterea ad hoc.
5 Tertiò amplia, nam ferri potest sententia super pensionibus decursis,vel censibus,lite pendente.decis.Tholos.xxx.versi.item pro futuro tempore.decis.Neapol.xvj.in secundo dubio.in nou.
Contrarium Guido Papæ,consil.xc.nu.1.& seq.
6 Quartò amplia,vt etiam ius exceptionis cõpetẽs reo ex cã de præterito,operet̃ vt reus veniat absoluendus.Alb.in l.non põt.in fi.ver.si verò quæritur.ff.de iudic.Bar.in l.j.ver.quæro quid si exceptio.ff.de excep.Ang.Are.insti.in rubrica,de excep.nu.50.ver. vij.quæro.Iac.in l.non potest.vers.aut superuenit.ff.de iudic.
7 Quintò amplia, hoc procedere nedum in actione reali,sed ẽt in actione personali.Maria.in c.ij.vers.si verò causa obligationis. de libel.oblat.
8 Primò limita, qñ substãtia actus præcedit litis contest.ita Bal. in l.j.C.de exe.rei iud.ver.oppono,ille qui pignoratitia agit.Ale. cons.cl.vers.item ibi substantia.vol.ij.
9 Secundò limita, dummodò superueniat ante conclusionẽ in cã,secus si post.Bar.in l.si mater.§.ead.in fi.ver.quæro quid si conditio.ff.de exce.rei iud.Imol in l.si filius,qui patri.versi.& secũdũ hoc facit ad quæstionẽ.ff.de vulg.& pup.Areti.in l.hæres qñcunque.vers.& facit iste tex.ff.de acq.hære.Paul.de Cast.in l.si necessarias.in §.qui ante.in prin.ff.de pign.act.vers.ad hoc semper allegatur.Iac.in l.nõ põt videri.vers.limitabitis.ff.de iudici.Maria.in c.ij.de libel.oblat.vers.& ad prædicta.Alex.in cons.cl.vers.& licet qñ.vol.v.& cõsi.clxxvij.ver.vnde in proposito.vol.ij.& in apost. ad Bar.in l.si rem.§.fi.ff.de pig.actio.Sarnen.in compendio vtriusque singular.nu.77.vers.sed aduertendũ.Rom.in l.si Titius.ver. adde duplicem.de verb.obl.Ang.in l.item videndũ.§.si quis cùm peteret.circa fin.ff.de peti.hære.versi.illud tñ scias.Claud.in d.l.si Titius.ver.quam tamen conclusionem.ff.de verb.obli.Anch.in c.Abbate.in xviij.not.de re iud.lib.vj.
Contrarium Aret.in l.si Titius.versi.secunda, quòd sufficit.ff. de verb.obligat.
10 Primò sublimita,hoc procedere in eadem instantia:sed in alia,puta in causa appellationis, potest fieri fundamentum in iure superuenienti ex causa de prẹterito,etiam post conclusionem in causa,& post sententiam latam in prima instantia: vt dictum est in secunda ampliatione.
11 Secundò sublimita in beneficialibus,in quibus etiam ius superueniens ex causa de præterito post conclusionẽ in causa operatur.Aegid.decis.dclxij.Staphil.de literis gratiæ,& iust.versi.postremò circa istam materiam.vers.vtrum autem in isto casu.
12 Tertiò limita,in delegato ordinarij,quia ipse non põt fundare sententiam in iure superueniẽti, pendente iudicio ex causa de præterito.Bal.in l.præscriptione.versi.nonò quæritur.C.si ꝯ ius, vel vtil.public.Bar.in l.si necessarias.in §.qui ante.in prin.ver.sed quæro.ff.de pigno.actio.Roma in l.hæres quandocunque.vers. hoc tñ dictum.& ibi Aret.versi.tertiam limitationem.ff.de acqr. hære.Alex.in Apostil.ad Bar.in l.si rem.§.fi.ff.de pigno.act.Ias.in §.omnium.nu.68.ver.vnum tamen perpetuò.instit.de actio.Iac. in d.l.non potest.ver.adde aliam.ff.de iudi.
Contrarium Roma.in l.si Titius.versi.secundò,ꝙ hoc ꝓcedit. & ibi Aret.versi.secundò limitat.& videtur sequi Claud.ibi.vers. secundò limitatur.vbi concordando postea distinguit.
13 Sublimita secus esse in delegato Principis.Roma.in l.hæres qñcunque.versi.hoc tamen dictum est.ff.de acquir.hæredi.& ibi Aret.versi.tertiam limitationem.ff.de acquir.hæred.
Contrarium Marian.in capit.ij.versicu.aduerte tamen.de libelli oblat.
14 Quartò limita,idem esse in compromisso facto,quia nõ sufficit coram arbitro superuenire ius, pendente compromisso, ex causa de prẹterito,sicut dicitur in delegato: ita Rom.in l.si Titiꝰ. ff.de verb.oblig.versi.& ex hoc deducitur.
15 Quintò limita,qñ iudicium intentatũ est eo modo,quo correspondet actioni superuenienti, secus si iudiciũ intentatũ esset alio modo:ita Odofred.in d.l.nõ põt.vers.item ista lex recipit: & ver.ex ꝓdict.apparet.ff.de iudi.Bal.in l.nõ quemadmodũ.versi.in gl.verò.Lancelot.Deci.ibi,vers.item inquãtũ Bal.ff.de iud.Aret. in l.si Titius.versi.debes etiã scire.ff.de verb.obli.& ibi Ias.versic. successiuè quærit Bar.& Claud.versi.vltimo dicit.ff.de verb.obl.
16 Sextò limita,in extraiudicialibus,in quibus ita demum superueniens ius ex causa de præterito,operatur si actus pendet,secus verò si actus non pendeat.ita Marian.in d.c.ij.versi.& aduerte.de libel.oblat.
17 Septimò limita, quãdo libellus à principio datus fuisset ineptus,quia tunc etiam ex causa de præterito ius superueniens nõ conualidaret iudicium,Alex.in apostil.ad Bartol.in l.non potest. ff.de iudic.Claud.in l.si Titius.in versicul.vltra præmissa ponit.ff. de verborum obligation.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Ius lite pendente superueniens ex causa de præterito, post litem contestatam,non validat iudicium super illo iure superuenienti.

1 Svbsequitur in hac materia alia regula,ꝙ ius superueniens pendente iudicio, ex causa superueniente post litem contestatam, non operatur ad fundandam sententiam super illo iure superuenienti.l.non potest.ff. de iudic.& ibi Bartol.versicul.& tunc aut non est defectus.Bald. versicul.alij tenent indistinctè.& Paul.de Castr.in summario tex. versicul.& pone exemplum.& versicul.aut superuenit.& ibi etiã Angel.versicul.si verò tunc. Alberic.de Rosat.in l.si rem.§.final. & Sali.versicu.oppono in glos.ff.de pigno.act.Guido Papæ sing. dccxcvj.Angel.Aretin.in §.j.versicul.ij.casu principali.institu.de action.
2 Primò amplia, etiam si ante litem contesta.sed post libellum

oblatum,ius superueniret,Albe.in d.l.nõ potest,in fi.vers.vltimo quærit.& ibi Iac.in fi.versi.finaliter quæritur.ff.de iudic.

Contrarium Lancel.in d.l.non potest videri.versic.& inquantum Albe.ff.de iudic.

3 Secundò amplia,hoc procedere non solùm quando causa ꝓxima,& remota exprimitur, quo casu indubitanter tam de iure ciuili, quàm de iure canonico quis non potest obtinere ex iure superuenienti de nouo,pendente iudicio:sed etiam qñ sola causa proxima exprimitur,quia de iure ciuili*communis est opinio ꝙ non potest ex iure superuenienti de nouo fieri condemnatio. Maria.in c.ij.ver.si verò agatur.de libelli oblat.

4 Primò limitã hoc non procedere in iudicio vniuersali,in quo satis est ius superuenire de nouo.gl.in l.nõ põt.ff.de iudic.versic. itẽ oppono de petitione.& ibi Odofr.ver.item lex.& Bal.ver.solutio casus.& Iac.vers.si verò loqmur.Maria.in c.ij.ver.circa primum membrum.de libel.oblat.Berous q.cij.nu.8.vers.quia breuiter.Ripa in c.cũ ecclesia Sutrina.de causa pos.& propri.n.112. ver.tertiò fallit.Ang.Aret.in §.j.vers.ij.casu principali.inst.de act. Anch.in c.Abbate.in xviij.not.de re iud.in vj.

5 Et idem in generali iudicio.per tex.in l.quæsitum.& ibi gl.no. ff.de pecul.

6 Secundò limita,quia exceptio superueniens reo,pendente iudicio,ex causa de nouo superuenienti, ꝓdest sibi ad absolutionẽ, Alber.in l.nõ potest videri.ver.licet quidã.& ver.& hoc ex parte actoris.& ibi Lancel,Dec.vers.nũquid autem ius exceptionis.ff. de iud.Bar.in l.j.ver.tertius casus.ff.de excep.& ibi Ang.ver.& decidit.& ibi Pau.de Cast.ver,sed reus bene.& Cuma.vers.alia q̃stio est.Imola in l.si mulier,in j.not.ff.sol.mat.Ang.Aret.insti.de exce. in rubrica,nu, 50.ver.vij.quæro.Alex.in apostil.ad Bart.in d.l.j.ff. de exce.Paris.ꝓ.lxxxij.n. 50.ver.quo fit, vol.iij.Bal.in l.si rẽ.§.fi.in iij.lectu.ver.& ex parte rei indistinctè.ff.de pig.act.Alex.in apost. ad Bart.in d.l.nõ põt videri.dum se remittit ad not.per Bart.in l.j. ff.de excep.Vital.in tracta.clausularum,super clausula,nil nouari lit.pend.ver.quandoque dubitatur.Ancha.in c.Abbate.versi.oponitur secundùm Io.And.de re iud.in vj.

Cõtrarium,ꝙ idem sit in exceptione ꝙ in actione,dummodò exceptio superueniens non sit causata facto actoris, tenet Albe. in l.non potest.in j.opin.per eum recitata.ff.de iudic.& ibi Iaco. ver.quid autem si exceptio.

7 Et propterea dicit Bart.in l.cogi.vers.quæro quid si titulus, ꝙ titulus quæsitus possessori cõuento petitione hæreditatis, exclũdit intentionẽ actoris agentis dicta actione petitionis hæreditatis.Hoc intelligo in iure dñij superueniente,non in iure Publicianæ,ꝙ tale ius Publicianæ non excluderet intentionẽ actoris.ita Io.And.in addit.ad Spec.in tit.de caus.poss.& propriet.§.nũc dicendũ.in addi.inci.huius.§.& declarat Vital.in trac.clausularum, super clausula,nil nouari lite pendente.versi.ex his decidit q̃stio.

8 Tertiò limita, nã si ius superueniat ad fundandã intentionem actoris propter causam superuenientẽ in persona rei:tunc sufficit causam superuenire ipsi reo etiam post iudicium inchoatum. Ang.in l,nõ põt.ver.aut qs agit.ff.de iudi.& ibi Paul.de Cast.vers. aut deficiebat actori.Albe.in l.si rem.§.fi.ver.sed ex parte rei.ff.de pign.actio.Boer.q.cij.nu.7.Soc.in regul.ccxvj.in ij.fal.Ripa,in c. cum ecclesia Sutrina.nu.112.vers.ij.fallit.de causa poss.& ꝓpriet. Vital.in tract.clausularum, super clausula nil innouari lit.pendẽ. ver.viso principio.Bal.in l.vnica.C.de alien.iudi.mut.causa facta. & ibi Cyn.in vj.q.versi.breuiter me expedio.

9 Quartò limita,nam quo ad accessoria proueniẽtia à principali secundũ naturam ꝓ̃ctus, sufficit superuenire ius etiã pendente iudicio,gl.in l.nõ potest.ff.de iudic.in gl.j.in princ.ver.secus si aliquid.Odofr.ibi,ver.item si peto à te sortem.& Bar.ibi,ver.oppono de lege.& ver.& breuiter.& ibi Ang.ver.in eadem gl.& Paul. de Cast.in ver.interdũ ago.& ibi Albe.de Rosa.versi.oppono de lege.& ver.sed cùm quæritur.& ibi Iac,ver.aut ego egi.Bal.in l.si rem.§.fi.in iij.lectu.vers.item oppono super.ff.de pign.act.& Maria.in d.c.ij.col.xxxv.versic.circa secundum membrum.de libel. oblat.Soci.in regula ccvj.in j.fal.Ripa in c.cùm ecclesia Sutrina. nu.112.ver.primo in his.de caus.poss.& propri.Ang.Areti.in §.j. versic.in ead.gl.instit.de actio.

10 Quintò limita,quando de futuro superueniret ius,& causa, secus verò quando ius tantùm,sed non causa superueniret de futuro.ita Bal.in d.l.si rem.in §.fina.in iij.lectu.ver.aut ius agendi.ff. de pign.actio.& ibi Sali.versic.circa hoc dic.& Alberic.de Rosa. in l.non potest videri.versic.sed cùm quæritur.& ibi Bal.versicu. aut ius & causa.ff.de iudic.

11 Sextò limita,qñ actio nõ deficeret tempore litis contestatæ, sed exercitiũ tantùm,quia exercitiũ potest superuenire lite pendẽte,& cõualidat iudiciũ, Bal.in l.per diuersas.in xiij.q.C.mand. Imol.in l.si Titius.ver.itẽ secũdùm Bal.ff.de verb.obli.Ang.in l. item videndũ.§.si quis cùm peteret.ver.in tex.ibi,licet.ff.de petitione hæredita.Claud.in l.si Titius.versic.& præfata omnia.ff.de verborum oblig.

12 Septimò limita,fauore publicæ vtilitatis,nam actio superueniens etiam de futuro conualidat iudicium. Vital.in tracta.clausularum,super clausula,nil innouari lite pendente.ver.hæc vera. Lancel.Dec.in l.non quemadmodum.vers.plus dico.ff.de iudic.

13 Octauò limita, nisi causa superueniat de futuro, quæ retrotrahatur,& propterea ratificatio superueniens, vel confirmatio operatur validitatem iudicij.Bal.in l.non potest.in fi.ff.de iudic. versicu.hinc infert hic.

Et idem si declaratio superueniat pẽdente iudicio,vt dicit Bal. in l.hæres quandocunque.ff.de acquirenda hæreditate, versiculo,& fundauit.

14 Quod intelligit Ang.in l.item videndum.in §.si quis cùm peteret.ff.de petit.hæredi.procedere quando ex causa de præterito fingitur retrò.

15 Nonò limita, quando ius superueniens esset inseparabile à iure proposito in iudicio, quia tunc satis esset illud superuenire etiam iudicio pẽdente,Lance.Dec.in l.nõ potest videri.ver.item ad limitationem regulæ.ff.de iudic.

16 Decimò limita,si superueniat mandatum lite pendente, qa mãdatũ superueniẽs lite pendente,inducit ratificationẽ gestorũ prius in iudicio.l.Iulian.ff.qui satisd.cog.Ang.in l.nõ põt.vers.vl timò cõclude.& ibi Pau.de Cast.ver.recolligẽdo,& ibi Iaco.ver. in fi.gl.ff.de iudi.Maria.in c.ij.de libel.obla.vers.ii.casu.idẽ voluit Bal.in d.l.Iul.in prin.in ij.no.& ibi Ang.ver.sed vbi actus.& Paul. de Cast.ver.& no.& ibi Ale.in j.no.& Fulg.ver.& ex hoc colligit Ang.& Ias.vers.ij.subtilior.Iac.in ij.no.Curt.Iun.ꝓ.lxiij.no.6.ver. iiij.pro eadem causa.Paris.consi.cxliiij.versic.nõ obstat.nu.31.

17 Amplia præcedẽtem limitationem,vt procedat nedũ in mãdato dato ꝑ principalem, sed etiam in mandato dato per procuratorẽ cõstitutum cũ facultate substituendi, quia si aliquis in iudicio cõparuerit tanquam suus substitutus, cùm non esset, si tñ ipse procurator posteà eum constituit procuratorem, censetur omnia per dictum substitutum facta ratificasse.Rota in nouis decis.cccclviij.Alex.cons.cxij.ver.ij.potest responderi.vol.v.Ant.de But.in c.ex parte Decani.versi.& hãc conclusionem.de rescript. Alex.consil.cxlvj.ver.fortificãtur prædicta.vol.v.Iac.in d.l.Iuliana.ver.addatis etiam.Cur.Iun.in apostil.ad Paulum de Cast.in d.l.Iulianus.& ibi Alex.ver.& sic videtur hic casus.

18 Limita præcedentem limitationẽ dũmodò cõcurrat scientia eorũ,quæ gesta sunt ipsius principalis procuratorẽ cõstituentis,Io.And in addi.ad Spe.in ti.de ꝓcurator.§.j.ver.sed quid si ꝓcuratori.super verbo.in fin.Hoc refert, & sequitur Pau.de Castr. in d.l.Iul.ver.& dicit Bal.& Ang.Alex.ibi, vers.& ita istum text.& ibi Ias.ver.item per istam legem.Iac.in j.not.ver.item dictũ Ang. Alex.consi.cxij.volu.v.vers.ij.potest responderi.Paris. cons.xliij, vol.iiij.ver.non obstat.nu.31.Ruin.consi.vij.vers.sicut videmus. vol.ij.& in consi.viij.nu.4.vol.iiij.Oldrad.in consi.cccxxix.num. 10.Corn.in consi.ccxcvj.ver.nec obstat secundum,vol.j.Bertrã. in consi.ccxx.nu.1.vol.iiij.

Contrarium tenuit Curt.Iun.consi,lxiij.vers.iiij.pro eadẽ opinione,& in l.ij.§.j.nu.8.ff.de iud.Alex.in consi.xlvj.vol.v.

19 Secundò sublimita, quando mãdatũ superuenit post actum perfectissimè cõsummatum, quia tunc mandatum non haberet vim ratificationis,Ang in d.l.Iulian.versi.& ex hoc reddo tibi.& Fulg.ver.& ex hoc colligit Ang.& ibi Ale.ver.& subdit Ang.hic. & Iac.in j.not.ver.aduerte tamen.ff.qui satisd.cog.

20 Limita, nam de iure canonico qñ actum est generaliter aliqua causa nõ expressa,vel expressa ꝓxima,& non remota,tũc satis est ius superuenire pendente iudicio ex cã de futuro: ita ꝓbat tex.in c,Abbate sanè.de re iud.in vj.Bar.in l.& an eandem.§.actiones.ver.sed de æquitate canonica.ff.de excep.rei iudi.& in l.non põt.ver.ꝑdicta vera.ff.de iudic.& ibi Bal.ver.sed decretalis.Ang. ver.si verò tunc.Paul.de Cast.ver.sed aduerte.idem voluit Alb.in l.si rẽ.§.fi.ver.canonistæ tñ videnẽ.ff.de pign.act.Maria.in c.ij.ver. sed si ex nulla.de libel.obla.Vital.in trac.clausularũ,sup clausula, nil innouari lite pẽd.ver.dic de æquitate canonica.Are.in l.si Titius.ver.sicut videmus.ff.de verb.obl.Staphil.de literis gratiæ,& iust.ver.postremò circa istã materiã.Aegid.dec.cij.ver.sed breuiter ꝓrium puto.Alex.ꝓ.cxcij.versi.præterea habens titulũ.vol.ij. Ruin.ꝓ.cj.Ias.insti.de act.in §.omniũ.nu.66.versi.& iuxta prædicta quærũt.Bal.in l.vnica.ver.viso principio,C.de alien.iud.mut. cau.facta.& ibi Cy.in vj.q.ver.aduertendũ tñ est.Paris.cons.cxxv. nu.13.ver.nã libellus.vbi dicit istam*cõem opin.in vol.j.Ripa in c.cùm ecclesia Sutrina.nu.112.de causa pos.& propri.Bald.in l.j. vers.modo quæro.C.si plures vna sent.Do.in c.Abbate.in §.ꝑatus.ver.in fin.gl.de re iud.in vj,& ibi Anch.in xviij.no.& xix.not.

21 Et propterea,quia ista limitatio tñ ꝓcedit de iure canonico, seruaretur tñ in terris ecclesiæ,nõ autem in terris Imperij,Bald. in l.

in l.vnica.ver.viso principio.C.de alie.iud.mut.caus.fact.& Ang. in l.item videndum.§.si quis cum peteret.ff.de peti.hære.versi.& hoc est verũ.Pau.de Cast.in l.nõ põt.ver.aduerte.ff.de iud.Maria. in c.ij.de libel.obla.ver.sed si. Dom.in c.Abbate.§.ꝑatus.ver.ĩ gl. in fi.de re iud.in vj.Frãc.ibi ver.in ea.gl.in fi.& ibi Anc.in xix.not.

22 Sed si expressa causa ꝓxima,& remota actũ fuerit, tũc etiam de iure canonico nõ sufficit ius superuenire pendẽte iudicio, ita ꝓbat etiã tex.in d.c.Abbate sanè.de re iud.in vj.ita Bart.in l.& an eadem.§.actiones.ff.de except.rei iudi.cum aliis suprà allegatis.

23 Quam conclusionem limita,nisi adiectæ sint clausulæ, quas ponit Maria.in d.c.ij.ver. primo casu omnes cõcludunt.de libel. oblat in x.q.principali.vbi ponit quamplures clausulas ex quib⁹ tam de iure canonico,quàm etiam de iure ciuili, sufficit etiam lite pendente ius superuenire.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Concessio alteri præiudicialis,pendente iudicio obtenta,nihil operatur.

1 VEra est illa iuris conclusio, ꝙ concessio alteri præiudicialis lite pendente obtenta,nihil põt operari,ca.cãm quæ,el ij.de testi.l.ij.C.vt lit.pend.c.fi.& ibi Abb.in iij. nota.eo.tit.Bal.in l.supplicare.versi.oppono.C.vt lit. pend.& in l.ij.in fi.C.eo.tit.ver.si verò quis.Brun.in ꝑ.xlvj.circa fi.ver.iiij.non competit.Inn.in c.dudũ.el ij.in fi.ver.sicut enim pẽdente lite.de elect.Bal.in l.præscriptione.vers.in isto exemplo.C. si contra ius vel vtil.publ.Staphil.de lit.grat.& iusti.ver.ij.dicitur.

2 Primò amplia,vt hoc procedat etiam in rescripto ad lites, qñ ꝑ illud tribuitur iurisdictio.Rot.in antiq.decis.dclxxiij.Fast.dub. lxiij.Fel.in c.ex literis.ver.vj.regu.de rescr.& in ca.ad audientiã.el ij.ver.& pro ꝑdictis facit.eod.tit.Staphil.de lite.grat.& iusti.versi. vltimò quo ad prædictam materiam.Hisp.in c.per vestras.ver.ex his dicebat idem Aegid.de don.inter vi.& vxo.

3 Secundò amplia,vt etiam priuilegium lite pendente obtentũ, non facta mentione litis,non valeat,Gram.consi.ciuili.xlviij.Ripa,in c.j.nu.105.de rescript.

4 Tertiò amplia,nam nedum de lite, sed etiam de statu litis fieri debet mẽtio.c.inter monasteriũ.& ibi gl.in verbo,causa.& Abb. ibi,nu.9.de re iud.Abb.in c.vt debitus.nu.20.vers.in ead.gl.ibi.de ap.Spe.in ti.de excep.§.nũc videndũ.vers.sed dic secũdùm Gofr. Sal.in l.ij.ver.circa secundum.C.vt lite pend.Fel.in ca.cæterũ.vbi 10.modis declarat,de rescr.& in c.super literis.vers.vj.reg.eo.tit. Lofr.in consi.xij.vers.iij.subreptio.Abb.in c.dilecti.in j.oppos.de except.Fel.in c.j.vers.fallit sextò,de rescr.Gram.consi.xlviij.

Contrariũ colligitur ex dictis per Aret.in ꝑ.xvj.ver.præterea allegatur,dũ propter illud verbum,tuitionem, consuluit factam esse mentionem sufficientem in casu suo saltem implicitè, & tñ non fuerat expressus processus,nec status causæ.

5 Primò limita hoc,quod dictum est de processu, nisi concessio facta sit motu proprio,vt declarat Rui.cons.lxxvj.ver.sed p̃missis non obstan.volum.v.

6 Secundò limita,quia sufficit de statu causæ fieri mentionẽ per relationem,licet non fiat mentio specifica.Rota in nou.decisio. ccxiiij.& in antiq.decis.ccclxxxiij.Hispa.in c.per vestras.versic.& quod plus est.de don.inter virum & vxo.

7 Quartò amplia,nam etiam de appellatione fieri debet mẽtio. c.oblatæ.de appella.& ibi gloss.fi.& c.bonæ.de confirma.vtil.vel inutil.& c.ex parte.el ij.de rescr.Rota in nou.decis.cccx.vers.& ꝑ hoc tollitur.Inn.in d.c.ex parte.el ij.& in c.dilecti.ver.item nõ valent literæ.de maio.& obed.Arch.in c.concertationi.ver.& nota ꝙ appellatio.de appel.Inno.in c.cùm in cunctis.in principio sup verbo,permittunt.ibi,nec etiam valebunt.de his,quæ fi.à maior. par.cap.Host.in c.ex literis.ver.si post sentẽtiã.& ibi Io.And.ver. sed si post sententiam.& ibi Abb.de offic.delega.Bellam.decisio. lxxxiiij.Fel.in c.super literis.vers.sexta regula.de rescr.Hispa.in c. per vestras.de donat.inter virum & vxor.Rota in decis.Bisig.xix. de appel.Roma.consi.cccxxix.ver.concludo igitur.Fel.in d.c.ex parte.el ij.ver.& adde ꝙ sicut.de rescr.Barb.in c.ex literis.versicu. dicit etiam mihi Inn.de offic.deleg.

Contrarium Inno.in c.ex literis.ver.imò plus videtur.& in ca. ij.vers.vel dic quòd ideò.de rescri.

8 Amplia istam ampliationem vt si causa per appellationẽ esset ad curiã deuoluta,& per commissionem,tacita litis pendentia in curia,causa in partibus committeretur, commissio esset ipso iure nulla,in tantum ꝙ ꝓcessus factus in vim dictæ cõmissionis,esset ipso iure nullus,& nõ esset necesse opponere de subreptione. Rota in decis.Bisig.dec.xiij.de rescrip.& in antiq.dec.ccclxxxvij. Fel.in c.ad audientiam.el ij.ver.fallit sextò.de rescri.Hisp.in c.per vestras.versi.ex istis infertur.de don.inter vir.& vxo.

9 Quintò amplia,vt procedat siue sit appellatio propria,siue sit appellatio partis aduersæ,Imola in c.oblatæ.ver.ĩ gl.fi.& ibi Frã. vers.secũdo ꝓcedit hæc regula.& ibi Præposi.ver.in gl.fi.de app. Roma.ꝓ.cccxxix.ver.cõcludo igitur.Fran.in c.dilecti.vers.vij.effectus.de maio.& obed.Gramma.cons.ciuili.xlviij.Hispan.in c.per vestras.vers.secundo potest saluari.de don.inter vir.& vxor.

10 Sextò amplia,siue sit appellatio iudicialis, siue sit appellatio extraiudicialis,ita tenet Archi.in c.concertationi.ver.& no.ꝙ appel.& ibi Dom.vers.itẽ nec valebũt.& Frã.ver.& idẽ tenet Arch. & Io.And.vers.nec valebũt literæ.de appella.in sexto.Imol.in ca. dilecti.ver.septimus effectus.de maio.& obed.Fran.in ca.oblatæ. ver.secundò procedit hæc regula.de appel.Bellam.decis.dccxlix. in prin.Hispa.in d.c.per vestras.ver.ij.potest saluari.

11 Septimò amplia,siue appellatum sit ad Papam,siue ad alium inferiorem.Archi.in c.concertationi.ver.& nota ꝙ appellatio.& ibi Domin.ver.item nec verbum.de appellatio.in sexto.Præposi. in d.c.oblatæ.ver.in gl.fin.de appel.Roma.in consi.ccxxix.versic. concludo igitur.Hispa.in c.per vestras.versic.ij.potest saluari.de don.inter vir.& vxor.

12 Octauò amplia, nam tam appellãs quàm appellatus tenetur facere mentionem de appellatione interposita.Imola in c.oblatæ. versi.in gl.fi.de appel.

13 Primò limita,quod dicitur de appellatione,qñ concessio impetrata præiudicet possidenti,vel:si non possideat,tñ ius habeat: secus verò si non possideat,vel ius non habeat,Rota in nou.dec. cccx.Imola in c.ex parte.el ij.in fi.ver.inquantum.de rescr.Prep. in c.oblatæ.ver.ista regula.& vers.secundò limita.& ibi Fran.ver. j.limita.de appel.

14 Secundò limita præcedentem ampliationem quãdo appellatio fuisset nulla, quia non esset necesse de ea facere mentionem. Bal.in l.j.ver.vel impetrauit.C.si cõtra ius,vel vtili.publ.Imola in d.c.ex parte.el ij.in fi.ver.inquantum.de rescr.Præpos.in ca.oblatæ.versi.tertia sit limitatio.& ibi Franc.versi.tertia limita.de app. Hispa.in cap.per vestras.versiculo, ex istis infertur.de dona.inter vir.& vxor.

15 Idem est si appellatio fuisset deserta, Imola in d.c.ex parte.in fi.de rescr.Bal.in l.j.ver.vel impetrauit.C.si con.ius vel vtil.publi. Præposit.in cap.oblatæ.versicul.quarta sit limitatio.& ibi Franc. versiculo,tertiò limita.de appell.Hispan.in d.cap.per vestras.ver. ex istis infertur.

16 Idem est si appellationi sit renunciatum tacitè, vel expressè, vt voluit gl.in d.c.ex parte.el ij.in gl.ij.de rescr.Præposit.in c.oblatæ.ver.quarta sit limitatio.& ibi Fran.vers.tertiò limita.de appel. Hispan.d.c.per vestras.ver.ex istis infertur.

17 Tertiò limita, quia non est necessaria specifica mentio causæ appellationis,sed satis est dicere causam, quã mouere intẽdit, quia per hoc includitur etiam causa appell.Rota in nou.decisio. cccxliij.decis.ccccxcij.Fran.in c.personas.vers.fi appellatus facit. de appell.Milis in verbo,iudex auditor,cui ad instan.Fran.in cap. oblatæ.vers.secundò limita,de appel.

18 Sicut ecõuerso commissa causa appellationis à grauamine, censetur commissa cognitio negotij principalis.Bellam.decisio. dcxix.Inno.in c.vt debitus,super verbo,alioquin.& ibi Hostiẽ.& Abb.versi.sed quæritur nunquid.qui dicit istam magis veram.& magis*cõem opinionem.post Anton.de But.ibi,vers.sed est dubium.Fran.in c.cordi.§.post hæc.versi.sed aduerte.de appel.in vj. Paris.consi.xv.in prin.vol.iiij.

Contrarium tenet Feder.de Senis in consil.cxcij.versiculo, & faciunt.

19 Sed maximè procedit prima opinio, quando commissa est causa appellationis à grauamine cum suis incidẽtib.Bellam.dec. dcxix.Cassad.decis.ix.nu.13.de cau.poss.& propr.Paris.in consil. xv.in princ.vol.iiij.

Contrarium tenet Feder.de Senis in consil.cxcij.versiculo, & faciunt.

20 Nonò amplia principaliter, nã concessio lite pendente facta sine litis mentione.non valet etiam si motu ꝓprio sit facta.Host. in ca.causam.el ij.super verbo.de testib.& ibi Abb.vers.secundò quæritur.& ibi Imol.ver.in gl.ij.& Anto.de But.vers.tñ dicit gl.& Aretin.ver.in gl.posita.Fel.ver.iij.aduerte.Fel.in c.fi.ver.ij.respõderi potest.de constit.& in c.j.ver.vide etiam quæ dixi.de rescrip. Ias.in l.si quis quendam.versi.ex j.limitatione.ff.si quis cautio.& in l.ij.versic.circa quam Docto.C.vt lite pendente.Ruin.consil. lxxx.versiculo,nec lite pendente.volumi.v.Staphil.de lit.grat.& iustit.

Contrarium sentit gl.in l.qui autem.vers.sed videtur.ff.si quis cautio.Bald.in l.si quis quendam.versic.secundo nota.ff.eodem. Ang.in d.l.qui autem.vers.& sic nota.Pau.de Cast.in l.si qs.versi. no.gl.eo.tit.Alex.in l.si quis in iudicio.vers.in ead.gl.ff.si qs cautio.Roma.ꝓ.cccxxvij.versicu.secundo,quia.Rebuf.in concord. ver.octauus est.& sentit Bar.ĩ l.j.ver.sed si ꝓcessus.ff.de pœn.Go-

mez.in c.j.versi.imò plus dico.de constit.ĩ vj.Brun. in ꝓ.xxj.ver. non obstat si dicatur.vbi dicit istã* cõmunẽ opin. Ripa in c.i.in fin.versi.ista conclusio limitatur.de rescriptis.Ripa consi.lxxvj. versic.sed præmissis non obstantibus,volumine quinto. Rebuff. in practica.

21 Decimò amplia, vt nec dispẽsatio obtẽta lite pẽdẽte in ꝓiudicium litis facta,valeat,nõ facta litis mẽtione.Abb.in c.atsi clerici.§.de adulteriis.ver.& per hoc dicit,Ioan.de iudi.& ibi Fel.ver. & ideò dicit.qui sublimitat in ver.predicta limitari possunt.Inn.ĩ c.dudum,el ij,ver.secus enim de iudiciis.extra de electio.

22 Limita hanc ampliationẽ,quando nemini fieret præiudiciũ per dispensationem, vt per Spec. in ti.de dispensatio.§.qualiter autem.ver.sed videtur.

23 XI.Amplia,idẽ esse in legitimatione,vt dicit Bal.in c.j.ver.& nota argumentum.vt lite pendente.Præpos.in c.per venerabilẽ. §.quod autem.versi.&quod debent.qui fil.sint legit.

24 XII.Amplia idem esse in inuestitura facta lite pendente,quæ non valet.Fel.in consi.xxxij.nu.12 & seq.

25 XIII.Amplia,vt etiam ante litem contestatã dicatur lis pẽdere quo ad effectũ prædictum,vt concessio impetrata lite pendente operari non possit,dũmodò citatio sit executa,vt sentit Arch. in c.inducię.ver.sed quid dices.vbi facit differentiam inter rescriptũ reuocatoriũ priorum literarum, & non reuocatorium.& ibi Domi.in §.fi aũt.ver.quæro quid si impetratur , tertia quæstione tertia,& expressè voluit Anch.in ꝓ.xvj.ver.dicitur eũ rescriptũ. Ias.in l.ij.vers.item limita.C.vt lite pendente.Abb.in c.fi.ver.vltimò quæritur.post Inn.ibi,versi.& nota ꝙ lis.& ibi Host.in prin.super verbo,emersisset.& Ant.de But.ver.quæro qn dicatur.Fel.in cap.j.ver.fallit sextò.de rescr.& in c.cæterùm.versi.limita decem modis.eod.tit.Lofr.consi.xij.ver.tertia subreptiõ.Afflict.decisio. ccxx.versi.dicebatur per aduocatum.Mili.in verbo,gratia si dicatur.Ripa.in c.j.ver.sed qualiter.de rescr.Hispa.in cap.per vestras. versic.ampliatis istam.& versiculo,ex quibus videtur.de don.inter virum & vxorem.

Contrarium Bal.in l.j.in fin.vers.extra dubitatur.C.de relationi.Cur.Iunior,licet non firmet,in cons.clxxiiij.ver.& ideò succedit.Barba.in c.prudentiã.in §.sexta.versicu.vide quod pulchrè dixit.de offi.delegat.

26 Imò dicebat Aret.in c.causam quæ.el ij.versicu.secundo casu dicit.de testibus, quòd per solam impetrationem , quo ad impetrantem dicitur lis pendere, vt concessio impetrata dicatur lite pendente obtenta.

27 XIIII.Amplia,etiã si per simplicitatem,& absque dolo tacita sit litis pendentia in secũda impetratione,Bal.in c.fin.vers.ibi p̃dicta nota. vt lite pendente.Ias.in l.fin.versi.item pro ampliatione. C.vt lite pendente , vbi dicit istud dictũ alibi se non legisse.Ripa in c.j.versi.quod procedit.de rescr.Io.And.in c.fi.ver.nõ obstãte nota.vt lite pendente.

28 XV.Amplia etiam si concessio veniat consecutiuè propter aliud,nam tunc præiudicat liti,de qua non est facta mentio,Ripa in c.j.nu.105.versic.amplia &.de rescr.

29 XVI.Amplia,nonnullis modis relatis per Feli.in c.cæterum, ver.extensio secunda est.de rescr.

30 Primò limita principalem conclusionem: quia pendente lite potest impetrari à iudice captura debitoris suspecti, Iaso.in l.si ab arbitro.vers.quid si lite pendente.ff.qui satisda.cog.post Ang. in repetitio l.nemo carcerem. C.de exactorib.tribut.libr.x.post medi.vers.item quæro quid si lite pendente.refert & sequit Ale. in consi.cv.versiculo,pro hoc in specie.vol.iij. Grammat.consil. ciuili xcv.vbi declarat.

31 Secundò limita,nam lite pendente inter ordinarium & eius subditũ,pōt subditus impetrare exemptionẽ à iurisdictione ordinarij lite pendente,Staphil.de lit.grat.& iust.versi.datur ꝑ breue.

32 Tertiò limita,regulam non procedere quando lis aliquo respectu nõ valeret.vt per Ant.de Butr.in c.tenor.in prima oppositio.& ibi Imo.vers.itẽ nota ꝙ literæ.de re iud.Oldr.ꝓ.ccxcix.ver. ij.electio prima.Cur.Iunior.ꝓ.clxiiij.versi.& ideò succedit.Abb. in c.dilecte.in j.oppos.de excep.Barb.in c.prudẽtiam.§.sexta.ver. & limita.de offic.deleg.Corse.in repert.ad Abb.in verbo, lite pẽdente priuilegium.vers.limita quinto.

33 Et ideò qn lis est inducta per rescriptum surreptitium , & de tali lite nõ est de necessitate mẽtio facienda,Rui.cõs.viij.vol.iiij.

34 Quartò limita,in gratia non præiudiciali,quæ impetrari pōt etiam lite pendente,Spe.in tit.de dispensatio.§.qualiter.versi.sed videtur.Oldrad.consi.ccxcix.ver.iiij.& vltimò.Ant.de But.in c.ij. ver.vel ad omnia alia.de in integ.restitu.Bellam.decis.cxlix.versiculo,aut loquimur.

35 Qui ampliat ꝙ gratia præiudicialis lite pendente impetrata nõ operetur,ẽt si is q̃ quem impetratur , nullũ ius habeat,si modo fiat præiudiciũ in sola possessione.Afflict.decis.ccij.ver.respõdebatur ad hoc.Corne.ꝓ.xvij.vers.sed dato ꝙ regulariter.iuncto vers.coadiuuantur prædicta.vol.ij.Mili.in verbo,gratia impetrata lite pendente.Corse.in repert.ad Abb.in verbo , lite pendente priuilegium.Fel.in c.j.vers.& ad hoc vide.de rescr.

36 Quod sublimita,nisi expressè de præiudicio fieret mentio in concessione,Paris.consi.xxx.versi.præterea esto.vol.iiij.

37 Imò neuter litigatorum prohibetur nouum ius à tertio non existente in lite acquirere,& obtinere.Oldra.consil.ccxcix.versi. tertiò dico.Bellam.decis.dccxlix.vers.breuiter distinguo.Abb.in c.fi.versi.nunc venio.vt lit.penden.

38 Quintò limita,nam lis inter alios tertium non afficit,vt propterea tertius de lite mentionem facere teneatur.Oldra.consilio ccxcix.versiculo,& est dicen.Ruin.consi.lxj.versicu.secundò respondetur.vol.v.

39 Sextò limita quando is,contra quem fit impetratio,nullum ius haberet,& non esset possessor,Bella.decis.dccxlix.versi.quod dicendum.

40 Septimò limita , quando impetratio fieret non à communi domino,à quo non est prohibitum concessionem etiam lite pẽdente obtinere,Bella.decis.dccxlix.vers.breuiter distinguo.Abb. in c.fi.ver.sed circa p̃dicta.post Ant.de But.ibi,ver.oppone,quod ex iure superuenienti.vt lite pend.

41 Octauò limita, nam quando post litem subsecuta fuit res iudicata , non est necesse in concessione de lite per rem iudicatam finita facere mentionem,Paris.consil.xxx.ver.quo stante.vol.iiij.

42 Nonò limita , quando gratia fieret possessori lite pendente, Paris.in consi.xxx.ver.aut etiam quia.vol.iiij.per nota.per Franc. in c.fi.versi.aliquando est.vt lite pendente,in sexto.Bellam.deci. dccxlix.versicu.circa primum.

43 Decimò limita,quia prætextu litis pendentiæ non potest impugnare gratiam ille , qui litis pendentiam impugnauit.Petr.de Anch.in consi.xvj.versi.præterea contra D.Franciscum.refert & sequitur.Fel.in c.j.vers.fallit sexto,de rescri.

44 XI.Limita in declaratione,quæ lite pendente fieri pōt,Bella. ꝓ.xix.ver.alia verò pars.iuncto ver.præced.ibi,nunc quæritur.

45 Quam limitationem intelligit iuxta declarationem Fel.in c. cùm olim.de re iud.& Dec.in l.edita.nu.49.C.de edend.videlicet quando declaratio esset consona verbis,nam aliàs non diceretur declaratio,sed potius noua dispositio, quæ lite pendente fieri nõ potest,per supradicta.

46 Limita aliis modis traditis per Fel.in c.cæterùm.versi.limita decem modis,cùm pluribus seq.de rescript.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Acta facta per iudicem recusatum an sint ipso iure nulla.

1 VArietas non modica est inter Doctores super illa cõclusione,an quicquid fit ꝑ iudicẽ recusatũ,post recusationem sit ipso iure nullũ , prout tenet glo. in c.quoties cẽpi.in verbo,appellent.ij.q.vj.glos.in verbo,canonicè.versi.sed quicquid.in c.quod suspensi.tertia quæstio.v.gl.in verbo,de recusatoris.in ca.cùm speciali.de appella.Sentit gl.in verbo,ꝓponatur.ibi, item cui.in cap. iudex.de of.deleg.in sexto.vbi à p̃rio sensu hoc sentire videt Hostien.in c.cùm speciali.versi.illud aũt, & ibi Io.And.versicul.illud autem non memini & Abb.vers.ex gl.quæro.idem & clarius voluit Hosti.in summa,in titulo de recusatio.iudic.in §.quis sit effectus.in principio.Bart.in l.quia poterat.vers.sed q̃ro.ff.ad Trebel. Domin.in c.iudex.in secundo notabili,& ibi gl.de offic.deleg.in sexto.& ibi Ancha.in quarto nota.Sal.in l.apertissimi.in vij.not. C.de iudic.Lap.allega.prima in principio.Alex.in l.quia poterat. versi.puto etiam de iure canonico.ff.ad Treb.& idem Alex.cõs. lxxxix.vol.j.vers.non obstant authoritates allegatæ.vbi dicit*cõmunem.Ias.consi.xxj.versicu.breuiter dico.qui dicit ita communiter teneri,volu.j.Bertran.d.cons.cxv.versic.& primò circa.vol. ij.in nouis.& consil.cxxij.versicu.& quòd processus.eod.volum. & consil.cxxx.versicul.fuit præterea & secundò.volum.ij.vbi dicit istam magis* communem opinionem.Aretin.consilio cviij. versicul.vtrum autem.Anchar.in d.capitul.cùm speciali.versicu. sed hic incidenter quæritur.& hanc tanquàm magis communẽ opinionem sequendam existimo.

Contrarium tenuit Inn.in c.cum speciali.versicul.illud autem non memini.de appel.& ibi Anton.de Butr.versic.illud autem.& Franc.versic.pro quibus facit.dicit hanc opinionem*communẽ esse.& ibi Collect.versicul.sed nunquid proposita.Ang.in l.quia poterat,versi.& addit Inn.ff.ad Trebel.Paul.de Cast.in l.quia poterat.in versi.Bart.ponit hic.ff.ad Trebel.

De

De arbitris.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Arbitri duo quando non concordant,an tertius debeat cum altero illorum concordare,vel possit solus laudum proferre.

1 SI electi sunt duo arbitri,& nõ cõcordãt, si tertius in eorũ discordia assumitur,dubitatur an debeat cũ altero illorũ duorũ primò electorum concordare, vel possit solus laudũ proferre.Et ꝙ non possit solus,qn tertius est assumptus ex dispositione legis vel statuti,vel cogente Prætore, videt tenere gl.in l.itẽ si vnus. §.fi. in verbo,auctoritate.ĩ prima lectura.ff.de arbi. & Bal.in l.j.in secunda oppositione.C.de his, q̃ pœn.no.& in ca. cùm speciali.de appel.Abb.in ca. suspicionis.de offic. del.Philip. Franc.in quarto no. in ca. cùm speciali. de appel.Bald.in c.suspicionis.de of.dele.vbi allegat Franc.& Cyn.idem tenere.idem tenet Bald.in dicta.l.item si vnus.§.fi.Imola in c. suspicionis.in fi. de offi.dele.Ioan.And.in apostil.ad Spec.in titu. de arbi. §. sequitur.versi.sed nunquid iste.in verbo,præcepto.

Cõtrariã verò partẽ , ꝙ talis arbiter possit solus iudicare , etiã ab vtroque discordando,tenet gl.in dicta l.itẽ si vnus.§. fi. de arbit.in vltima lectura.& ibi Bald.idẽ tenet in apostil. siue ĩ secũda lect.in fi.idẽ dicit tenere Iacob.de Arena in l.ꝙ si fortè.§.primo. ff.de solut.Bald.in lege,iubemus.C. de appellati. idẽ sentit Bart. in d.l.item si vnus.§.fi.ff.de arbitr.

2 Vbi dicit,ꝙ tertius electꝰ ex necessitate vel statuti,vel iudicis, pōt discordare ab omnibus,sed ꝙ ipse nõ habet iudicare , sed ꝙ arbitri iudicant de voto ipsius. & idẽ ibi Saly.& Spe.in tit.de arbitr.in §.sequitur.versi c.sed nunquid iste.cũ ver.seq.Fel.in d.ca. suspicionis.idẽ Bart.in l.si dominiũ.ff. de furt.Ange. in consilio clij.Soc.in ꝓ.liiij.versi.tertius casus. vol.j. Corneus in cõsi. cxx. vol.ij.Paulus de Castro in l.in offerendis.C. de appellationibus. Barbat.ĩ c.suspicionis.de of.dele.idẽ tenet Car.ĩ d.c. suspicionis.

3 Dũ dicit,ꝙ ante latã sententiã per illos duos , pōt ab ambobꝰ discordare,licet lata sentẽtia teneatur adhærere opinioni vnius. est verũ ꝙ illa distinctio,an sententia sit lata,vel ne, reprehenditur ibi per Imolam.idem tenet Angelus in l.quòd si forte. §. j. ff. de solutionibus,in fine,Hippo.in singul.cclxij.

Tenendo tñ istã vltimã partẽ,q̃ videtur esse magis*cõmunis,

4 Limita nõ procedere in tertio electo de partiũ voluntate , nã talis nõ pōt solus iudicare,sed necesse est vt cũ altero cõcordet, & ita tenet Bal.in l.iubemus.C.de appel.Bar.in l.si dominium.ff. de furtis.Angelus in ꝓsilio clij.Paulus de Castro in l.in offerendis.C.de appellatio.Card.in d.c.suspicionis.& Fel.ibi, licet contrarium velit Imola in c.suspicionis.in fine,de offi.deleg.

5 An aũt possint duo ꝓnunciare,si tertius recessit , & dixit sentẽtiã suam,Fely.in c.causam.de of.dele. in ver.iij.limitat. dicit ꝙ alij duo possiunt pronunciare , & istã dicit *cõem opinionem.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Compromissum ante acceptationem non operatur.

1 NON potest dici compromissum,nec etiam potest operari ante subsecutam acceptationẽ,vt est glo. in l.si cum dies.ff.de arbitr.

2 Et ideo nõ currit tempus,nisi à die acceptationis,vt ibi per eam,Lanfranc.in tracta. de arbitr.in prima parte.Hippol.in sing.ccccxxiij.

3 Et ꝓpterea instantia cõpromissi nõ currit à tempore cõpromissi,sed à tempore litis cõtestatæ,Fel.in c.venerabilis.de iudic.

4 Primò limita,nisi dictũ sit,vt cõpromissum duret per mẽsem ex nunc,vel ab hodie inchoandũ,qa tunc tempus currit statim, etiam ante acceptationẽ, vt dicit Soc.in consilio lxxxvij.vol.iiij.

5 Et pro hoc facit,qa qn terminus adiungitur numero dierum, vel mensiũ cũ dictone Ab,vel A vel Ex,seu Abhinc , & similib⁹, tũc tẽpus semper statim incipit currere.Corneus in cõs. ccxxxj. vol.iij,Alex.cõs.lvj.vol.vj.Aret.in c.vltra tertiã. de test. Bal.in l.j. & ibi Iaso.Rom.& alij.ff.si qs cautionibus.Angelus cõs.ccccliij. Ant.de But.cõsi.lvij.Soci.in l.si in diẽ.ff.de condi.& demonstra. Philippus Franc.in c.super eo.el secundo.de appell.Alex. in cõs. lxxv.vol.vij.Cæpola,in ꝓ.ciuili xlvij.Guido Papæ.q̃st.cclxx.Rui. cons.xxvij.n.6.vo.iiij.Tiraq.de retract.lignager.§.j.in gl.xj.n.23.

6 Præterea ꝑ hac parte facit,nã si fuit facta promissio dotis intra.xxx.menses,à prima die mensis Maij,tunc tempus statim incipit currere à die promissionis , & nõ à die contracti matrimonij,Alex.in consi.lxj.ver.sed ad hoc responde.vol.v.

Contrarium in hoc tenuit Alex.sibimet contrarius in consil. cxlv.ver.& in indiuiduo.vol.v.Corn.in consi.ccxlv.versi.& propter illum tex.vol.iiij.

7 Facit ẽt,qa licet constitutio nõ liget,nisi post duos menses à tẽpore publicationis ipsius,tñ si cõstitutio dicat , & ea nũc vult ligare,statim incipit ligare.Fel.in c.cognoscentes.versic.v.limit. de constitu.

8 Vlteriꝰ facit,nã licet in rescripto ad lites attendatur tempus p̃sentationis,vt est tex.in c.super eo.el ij.de appellationibus.

9 Tñ si in rescripto dicatur, ꝙ causa expediri debeat ad decem dies,tunc attenditur in rescripto tempus datæ,& nõ tempus pręsentationis.Fel.in c.eã te.versi.fallit secundò,de rescrip.

10 Contra istã limitationẽ videtur facere,qa si testator mandat vt hæres debeat soluere infra xxx.dies , illud tempus nõ incipit currere hæredi nisi post aditã hæreditatẽ,Corn.in ꝓ. ccxlv. vol. iiij.q hanc dicit *cõem opi.& in ꝓ.ccl. volu.iiij.vbi dicit etiam communem.Rui.in consi.liiij.vol.v.& in consi.lij.vol.iiij.

11 Et idẽ ẽt videmus in pœnalibus,vbi si fuerit factũ præceptũ alicui sub pœna,vt infra sex menses aliquid facere teneat, tunc sibi illud tempus nõ incipit currere,nisi à die scientiæ.Bar.& alij in l.genero,per illum tex.ff.de iis, q not. infam. Alex.q hãc dicit *communem opi.in consil.xxxv.ver.sic etiam similiter.vol.iiij.

12 Ad idẽ facit,qa si fuerit facta ꝓmissio infra annũ à die celebrati p̃actus,tũc ista ꝓmissio incipit currere à die traditionis,non aũt à die stipulationis,ꝓut not.Ruin.in consi.lxiij.in prin.volu.j.

13 Et ꝓpterea dicit Staphil.de literis grat.& iust.in vers.non est verum,ꝙ ista dictio,Ex nunc,ꝓut ex tunc,non semper importat tempus instans,sed importat etiam tempus futurum.

14 Secũdò limita,vt ista cõclusio ꝓcedat tãtũmodò quo ad iudicẽ,nõ aũt quo ad ipsas partes:qa quo ad partes cõpromissum operatur ante acceptationem secutã.Soc.in cons.xxxix.vol.iiij.

15 Sed ista declaratio non videt vera per gl.in d.l.si cùm dies.in verbo,compromiserunt.q̃ exponit, id est cõpromittere voluerunt.& sic sentit,quòd ante acceptationẽ ẽt quo ad partes non est compromissum.& idẽ voluit Alex.in cons.lxxxvij.& in cons. xxxiiij.vol.j.

16 Et pro hoc facit,qd̃ dicemus in conclusio.iiij.eo. tit. vbi fm magis* cõem opi.nõ impeditur cursus fataliũ per compromissum ante secutã acceptationẽ,vt tenet Pe.de Anch.in ꝓ.cclxxxiiij.Dec.in c.ex ratione.de app.Lanfran.in tract.de arb.q̃st.xlix.in fi.Georg.Natta in cle.sæpè.de verb.sign.Hipp.in sing.dclxxix.

17 Tertiò limita,nisi dictũ sit ꝙ compromissum duret vsque ad Pascha,fm vnã opi.de qua per Fel.in c. de causis. de offi.delega.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Reductio ad arbitrium boni viri petitur,stante enormi,vel enormissima lesione.

1 NEminẽ latet ꝙ à sententia arbitratoris petitur reductio ad arbitriũ boni viri stãte enormi , vel enormissima læsione.l.si societatẽ.§.arbitrorũ.ff. ꝑ soc. l. si liberuts.la ij.ff.de ope.liber.l.j.§.j.ff.de leg.i j.gl. in c.causam.in gl.in verbo.si tñ.de elect.gl.in c.à iudicibus.in gl.j.ij.q. vj. Abb.in c.non sine.de arbi.Host.in c.Quintauallis.de iureiur.

2 Primò amplia,ẽt si compromissum sit iuratũ.c.veniens.& ca. Quintauallis.de iureiur.c.non sine.de arbit.& Ant.in d.c. Quintauallis.ver.& hæc omnia puto.Hosti.& Imola in xxiij. differentia.Abb.in c.cũ contingat.in ix.casu.eod.tit.Sal.in d.§.arbitrorũ. q.xiij.Grat.consi.xxx.volu.j.

3 Secundò amplia,vt idẽ sit ẽt si sit iuratũ de stando laudo , vt per Fede.in consi.cxxix.versi.nõ obstant iura in ꝓrium allegata. & in consi.lxxxv.versi.nec prædictis obstat.& in ver.circa primũ conclude.& per Fede.de Senis,in consi.cxlij.Bal.in l.fi.C.de non num.pecu.in prin.Aegid.in consi.xxiiij.ver.primo casu.

Contrarium videtur tenere Zas.in consi.xij.vol.ij.

4 Tertiò amplia,siue compromissum sit deductum in stipulationẽ,siue non.glo. in l. si quis arbitratu. ff. de verborum obliga. & Anto.de Bu.in cap.Quintauallis.in loco præallegato.& ibi Imo. versiculo,circa primum.

5 Quartò amplia,etiã si compromissum sit vallatũ certa pœna, vt dicit Ant.de Bu.in loco præallegato , & habetur per alios ibi, & per Bar.& reliquos in l.societatem. §. arbitrorũ. ff. pro soc. & per Bal.& alios.in l.cùm antea.C.de arbi.

6 Quintò amplia etiã si sit factũ pactũ de parendo laudo, & super eius obseruantia iuratũ per partes, vt per Perr. de Ancha. in consi. ccvij. versi. sed pactũ quantumcunque, &c. Cæpolla in cõsilio ciuil. xxxiiij. versi. & ꝓ intelligatur de modico. Socin. in cõsilio lxxxv. vol. i. Parisi. in consi lxxxix. vol. j.

Contrariũ Zazius in consilio xij. vol. ij.

7 Sextò amplia etiã si statutũ mandet laudum seruari debere, & desuper interuenisset pactũ iuratũ, vt not. Pet. de Anch. in consi. ccvij. versi. restat respondere ad statutũ. Angel. in consi. clxxij. & Pet. de Anch. in consil. ccxviij. in fin. Marian. iun. in consil. xlviij. Grat. consi. cxviij. vol. ij.

Quod amplia ẽt si per statutũ sit sublata reductio ad arbitriũ boni viri, Grat. in consi. xxx. vol. j.

8 Sed hoc declara vt per eundem in consi. xxxiiij.. vol. j. scilicet, vt istud intelligatur quo ad effectũ deuolutiuum, nõ autem quo ad effectum suspensiuum.

9 Septimò amplia, nã talis reductio per statutum non põt impediri, licet interueniat dolus ex proposito, vt ponit Pet. de Anch. in dict. consi. ccvij. & Bald. in l. cum antea. versi. sed quid si per statutum. C. de arbitr. qui idem tenet si culpa interuenit. Roma. in consilio xc. versiculo nec præmissis.

10 Qui idẽ tenet stante enormissima læsione, dicens ꝓ statutũ taliter interpretatur, vt nõ auferat reductionẽ ad arbitriũ boni viri, licet executionẽ ꝓcedat laudo. Cuma. in ꝓsi. 50. in fin. Abb. in ꝓs. xliiij. in secundo dubio. volumine primo. Soci. in consilio, cxxj. volumine tertio, in versiculo, circa tertiũ. Petr. de Anch. in consi. ccviij. in fine. Maria. iunior in consilio xlviij. nu. lj. volum. j. Pau. de Castro in consi. cclv. incip. primo & ante omnia. volumi. secundo. Angelus in consi. clxxij. Pet. de Anch. in repet. c. j. versi. accedat hæc quæst. de constit.

11 Et ꝓ statutũ nõ possit impedire reductionẽ, tenet Fulg. in ꝓs. ccxxxiiij. Cæpol. in cõsi. ciuili xxxiiij. versi. sed certè ꝗriũ est veri⁹. & Curt. Iun. ꝓs. lxxx. versi. & sicut renunciatio. Dec. in consi. lx. & in capit. ad hæc. el secundo. de appellatio. & in consi. xj. Iaso. in l. quidam cùm filium. ff. de verb. obligationibus. Ferra. caut. viij.

Contrarium Rom. in rubrica de arbitr.

12 Octauò amplia etiã si liberum arbitrium arbitratori sit concessum, vt dicit Bald. in l. si procurator. ff. de condi. indebit.

13 Nonò amplia etiam si sit data facultas lædendi in multo, nã propter notabilem & maximam læsionem potest nihilominus peti reductio, Fulgos. in consi. clxxx. in fi. versic. quinimo. & not. Bart. in d. l. societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio.

14 Decimò amplia etiam si sit promissum & iuratum nõ allegare, vel proponere querelam iniquitatis, vt not. idẽ Fulgo. in cõsi. clxxx. in fin. versi. nec his renunciatio officiet. nam stante notabili, & maxima læsione peti potest reductio, vt ibi per eum. Idem tenet Aegid. in consi. xxiiij. versic in iij. verò casu.

15 Quod intelligit qñ põt imputari arbitratori dolus, vel lata culpa. Parisi. in consi. lxxxix. vol. j. & in consi. xxiiij. in ij. vol.

16 Contrariũ ꝓ qñ ꝓmissum est, & iuratũ parere laudo quantumcunque iniquo, nõ possit peti reductio, tenet Hostien. in d. c. quintauallis, Saly. §. arbitrorũ. in xiij. qõ. & in l. cũ antea. in vij. qõ. C. de arbitr. & hoc tenet Aegid. in consi. xxiiij. versi. in tertio verò casu, s. qñ dolus vel lata culpa nõ põt arbitratori imputari:

17 XI. Amplia etiã si sit data facultas lædendi in magna, vel parua quantitate, nã stante læsione enormissima, vel satis magna, potest peti reductio, non autem si sit læsio magna tantùm, ita Host. in c. Quintauallis. de iureiur.

18 Et hoc etiã addita clausula moderatè, vel immoderatè vt ꝑ Bar. in d. §. arbitrorũ. Rom. in ꝓs. xc. versi. ij. principaliter. Imol. in ca. cum cõtingat. ver. sed iuxta prædicta põt dubitari. de iureiur. Ioan. Baptista gener Bart. in tract. de arbitr. in vij. lib. c. xv. Bertra. in cõs. lxxij. vol. ij. Abb. in d. c. Quintauallis. versi. venio ad ſm mẽbrum. & Ant. de But. versic. aduerte tñ. Paul. de Castr. in cõ. ccxv. incip. primò videndum est an præteritio. in v. dubio, in ij. volu. & in cõs. cclv. vol. j. Anto. de Butr. in cõsi. xxiiij. versi. quantumcunque verba sint lata. & vers. idem puto. Imol. in d. c. Quintauallis. Card. in c. exposita. in xij. q̃st. de arbitr. Sẽtit Cæpola in cõs. ciuili xxx. in fi. & dicit Bald. in l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbitr. dum dicit, ꝓ etiã stantibus illis verbis, põt lædere, dũmodò absit dol⁹, & lata culpa: bene verũ est ꝓ isto casu non põt peti reductio pro magna læsione. et dixit Hostien. in d. c. Quintauallis. & Bar. in d. §. arbitrorũ. & Bal. in l. si procurator. ff. de cõd. indebiti. Imola in d. c. Quintauallis. Franc. de Aret. in l. si qs arbitratu. ff. de verb. oblig. quẽ refert Anto. de Butr. in d. c. Quintauallis. Card. in c. exposita. in xij. q̃st. de arbitr. & Bal. in d. l. si de meis. in §. recepisse. q dicunt, quòd isto casu pro enormi læsione nõ petitur reductio.

19 Et hoc ĩtellige qñ bona fide arbitrator laudauit, vt declarat Bald. in l. si procurator. ff. de cõdiction. indebi. Item intellige nisi adsint alia verba cõiuncta, q̃ sapiant arbitriũ boni viri, Bertrand. in cõsi. clviij. vol. iij.

Contrarium tñ ꝓ pro enormi læsione in isto casu possit peti reductio, tenet Bald. in l. cùm antea. C. de arbit.

20 Sed secus si dictũ esset, ꝓ possit dare vni, & auferre alteri, nõ adiecta illa clausula, in magna, vel parua quantitate: quia etiã ꝓ magna põt peti reductio, Bald. in l. si cũ ea. C. de dot. promis. Soc. in cõs. ccxx. Cæpol. in cõs. ciuili xxxiiij. Cassad. decis. j. de emptio. & vendi. Rom. in rubrica de arbitr. consi. v.

21 Imò idem esset etiam si dictũ sit, ꝓ possit dare vni, & auferre alteri in totum, vel in parte, Bertrand. in consi. ccxcj. vol. iij.

Contrarium Aegid. in consi. xxiiij. versi. in secundo casu.

22 Et qñ dictum esset, ꝓ deberet stari sententiæ arbitri etiam si maximam contineret iniquitatem, aut læsionem, ꝓ tunc possit peti reductio ad arbitrium boni viri, dummodò dolus absit, dicit Bert. consi. v. vol. j. in antiq.

23 XII. Amplia, etiã si sit promissum sententiã ratã & gratã habere, vt not. Bar. in d. l. cùm minor. in fi. pri. ff. rẽ rat. hab. per Ale. in apostil. ad Barto. in l. societatem. §. arbitrorum. pro socio.

24 XIII. Amplia, etiam si promissum sit stare laudo qualecunq; fuerit. vt not. Bald. in l. tale pactum. §. q ꝓ uocauit. in fi. ff. de pact. vel qualiscunque fuerit læsio. vt ꝑ Fely. in cap. humilis. de maior. & obedien.

25 XIIII. Amplia, etiã si laudũ sit homologatũ antequàm sit ꝑ latũ, vt not. Bal. per illũ text. in l. cùm antea. C. de arbit. & in d. l. si procurator. ff. de cõdict. indeb. idẽ tenet Corn. in d. l. cùm antea. per illũ text. & Paul. de Cast. vers. itẽ nota. Dyn. in consi. suo xix. Bar. in d. §. arbitrorũ. versi. qd si in compromisso sit dictũ. Io. Bap. gener. Bar. in tract. de arbi. in vij. lib. in xv. c. Grat. in consi. cxviij. vol. ij. Ruin. consi. xvj. vol. ij. Imola in c. Quintauallis. versic. item obstat prædictis. de iureiur. vbi respondet ad l. pen. versi. item nõ obstat quòd iutamentum.

26 Amplia ẽt si ista homologatio esset facta pacto nudo, hoc tenet gl. in d. l. cùm antea. in verbo, postq̃, tñ ꝗriũ sentit si per stipulationẽ, vt ponderat Alber. de Rosat. vbi etiã ipse contrarium tenet.

27 Declara tamen, quia si lata sit sententia clausa, & sigillata, & partes approbent illam, valeret approbatio, & impediretur reductio. Ioan. And. in ca. humilis. de maior. & obe. & ibi Imola. Angelus Aretin. in l. j. §. si quis aũt. ff. de appellationibus recipiẽ. & hoc sequitur Ab. in d. ca. humilis, in fin. dũmodo dolus absit.

28 Sed hoc declarat Ant. de Butr. in d. capitulo, Quintauallis. quẽ refert Imola vers. & tandem dicit. d. Anto. de iureiur. ꝓ ap. probans laudũ antequàm illud viderit, sibi pr vtidicat ita demũ si sit certior factus de læsione. Imola verò in d. c. humilis. tenet ꝓ possit approbari si sit subscriptũ, licet non sit sigillatum, & clausum, non autem possit approbari si nondum sit subscriptum.

Contrariũ videtur colligi ex dictis per Paul. de Castro in l. ne in arbitris. in §. fi. in fine. C. de arbi. & in l. j. C. de rebus alien. non alien. per Caccial. q declarat in tract. de transact. in xij. q̃sti. n. 13. 14. & 15. nisi appareat ꝓ voluerit approbare scripturã qualitercũque. fuerit scripta, aliàs subscribens vel sigillans scripturã, nõ censetur illam approbare si eam non legerit. de quo dic vt in cõclus. nostra in j. lib. in titu. de præsumptio. conclus. iiij.

29 XV. Amplia, ẽt si sint in compromisso apposita verba generalia, & ampla, vt per Bald. in l. si ꝓcurator. versi. nã per verba generalia. ff. de condi. indebit. Alex. in ꝓs. cxxxj. vol. ij. versi. imò dicũt docto. & Ant. de Butr. in ꝓs. xxiiij. ex mẽte Hostiẽ. in c. Quintauallis: de iureiur. ver. itẽ qa verba ꝗnalia. Dyn. in d. regula, sciẽti. de regu. iur. in sexto. Ioan. And. in addit. ad Spec. in tit. de arbit. §. fi. vers. itẽ qd si cõpromissum. Bertran. in consi. cxxxviij. vol. ij.

30 XVI. Amplia, etiã si sit renunciatũ reductioni ad arbitriũ boni viri. ita gl. in c. cùm dilectus. in gl. magna in fine, de arbit. Spec. in tit. de arbit. §. differt. versi. itẽ si sit pactũ. Dyn. in d. regula, sciẽti. de regulis iuris, in sexto, & in l. quidã cùm filium. ff. de verbo. oblig. & in ꝓs. xix. inci. Ptolemæus. in prin. Guido de Suza. Iacob. Butr. & Bald. in l. si vnus. §. illud. ff. de pact. Cyn. ĩ l. cùm antea, in fi. C. de arbit. vbi ẽt Alber. & Bald. Bar. in l. societatem. §. arbitrorũ. ff. ꝑ soc. & in dicta l. cùm antea. C. de arbit. & in l. q̃ro. §. inter locatorẽ. ff. locati. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. & ibi Alexan. & Paul. de Castro. ff. de verb. oblig. & idẽ Bar. in l. qdã cùm filiũ. & ibi Imola. ff. eo. tit. Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de arbit. §. fin. in versi. Itẽ quid si compromissum, in duabus additionibus: altera in principio, altera in fi. Oldrad. in ꝓsi. clvj. Bal. in cõsi. ccclxxx. incipien. præmitto. volu. j. & in consi. cxxxvij. in ij. volu. Anton. de But. in cap. Quintauallis. ver. secundus & tertius casus, de iureiur. & ibi Abb. vbi dicit istã * cõem opinionẽ. Fulgo. in consilio clxxx. versi. nec his renunciatio officiet. Cuma. in consil. 50. ver. id aũt. Io. de Ana. in cõsi. xvj. Paulus de Castro in cons. ccv. ver. ij. videndũ. vol. v. Soci. in cõs. ccxx. versi, sed istud fundamẽtũ min⁹ obstat. Ro. ĩ tit. de arb. Fel. ĩ c. humilis. de maio. & obe. Cur. iu. ĩ ꝓs. lxxix.

lxxix. Cæpol. in cons. ciuili. xxxiiij. in fi. Bald. in l. j. C. de his, quæ pœnæ nomine. Dec. in c. ad hæc. el ij. de appell. & in cõsi. xj. Iaso. q dicit istã opinionẽ * cõem, in l. quidã cum filium. ff. de verborum obligationib⁹. & ita dicit seruari de consuetudine, Nicell. in vj. cõcord. iur. ciui. & canon. fall. iiij. Paul. de castro in cons. cclx. vol. j. q dicit istã cõmunẽ opinionẽ stante enormissima læsione.

Licet ꝗrium sentiat in enormi: prout ẽt voluit idem Paul. de Castr. in cõs. cclv. vers. tertia fuit opin. vol. j. Abb. & Imol. in cap. Quintauallis. de iureiura. Aegid. in ꝓs. lxxiiij. ver. in iiij. casu. Grat. in cõs. xxx. & in ꝓs. xxxiiij. vbi declarat, vol. j. Tñ alij Docto. idẽ tenent etiã pro enormi læsione vel magna, licet nõ enormissima.

31 Istã opinionẽ intelligit & declarat isto modo Zasius in cõs. xij. vol. ij. quando reductio peteretur ex probabili causa.

Contrariũ, ꝓ renunciatio reductionis facta pacto operetur, & excludat reductionẽ, tenuit Guliel. de Cun. in l. si qui ex consensu. C. de episcop. audient. Spec. in tit. de arbit. §. fi. versi. quid si cõpromissum. Iacob. But. in l. cũ antea. C. de arbitr. Abb. & Imol. in d. c. Quintauallis. versiculo fortè tñ. vbi intelligit respectu magnæ læsionis operari renunciationẽ, nõ respectu enormissimæ. & idẽ Paulus de castro in ꝓs. cclv. vol. ij. & in ꝓs. cclx. vol. j. Aegid. in ꝓs. xxiiij. versi. in quarto casu. Ioan. Baptista gener Bar. in tract. de arbit. in vij. lib. in xv. c. Bal. in l. iubem⁹. in fi. prin. C. ad Trebell.

32 Et istã secundã partem intellige qñ arbiter processisset sine dolo, vel lata culpa, licet re ipsa læsio interuenit. ita declarat Bal. in d. l. iubemus. in fine princi. C. ad Trebel. & in l. cùm antea. vers. sed quæstio nostra. C. de arbit.

33 Tenẽdo primã opinionem, quæ videtur magis * cõmunis,

Primò amplia, vt procedat, quòd possit, renunciatione reductionis non obstante, peti reductio ad arbitrium boni viri, etiam si bona fide, & sine dolo arbiter processerit ad laudũ, vt not. Bal. in d. l. cùm antea. in loco suprà allegato.

34 Secundo amplia, etiã si generaliter sit renunciatũ reductioni, vt per Bald. in l. si procutator. ff. de condictio. indebit. Rom. in consilio xc. Ioan. de Ana. in consilio xvj. Curt. senior in consilio tertio. Abb. in c. cùm contingat. in nono casu. de iureiur.

Cõtrariũ sentit Aegid. in ꝓs. xxiiij. versic. in quinto verò casu. vbi remittendo se ad tertiũ casum, tenet ꝓ talis renũciatio gñalis operet, dũmodò dol⁹, vel lata culpa ĩ arbitrãdo nõ ĩteruenit.

35 Tertiò amplia, ẽt si super nõ petenda reductione sit iuratũ, Ioan. And. in addit. Spec. in titu. de arbit. §. fi. versi. quid si factum sit compromissum Oldrad. in cõsi. clvj. Bald. in l. si procurator. ff. de cõdictio. indebit. Spec. in titu. de arbit. §. primo, ver. sed pone ꝓ compromittens. Angel. in cõsi. clxxij. Fulgo. in cõsi. clxxx. Pet. de Anch. in cle. j. §. quibus. de priuil. Guido Papæ qõ. dxix. Ange. ĩ disput. sua incip. duo adinuicẽ. ver. placet igitur dicta decis. Soci. in consi. lxxxv. versi. nec prædictis obstat. vol. j. vbi dicit istã * cõmunem opinionẽ. Bart. in l. fi. ff. qui satisd. cogantur. Ferrat. caut. viij. Maria. iun. in consi. xlviij. vol. j.

36 Et hoc ꝑcedit etiã si sit iuratũ nõ venire contrà, nec petere reductionem ratione enormis læsionis, secus si læsio sit enormissima, vt not. Pet. de Anchar. in d. clem. j. §. quibus. de priuil.

37 Contrarium, ꝓ per renunciationẽ reductionis iuratã impediat reductio ad arbitriũ boni viri, tenuit Federi. de Senis in cõs. ccxxv. vbi hoc tenet, qñ simpliciter promittit, & iuratur stari laudo: secus qñ iuratur nõ petere reductionẽ. & idẽ in specie tenet idẽ Feder. de Sen. in ꝓs. cxlij. Imo. licèt nõ se firmet, in l. prima. §. si quis ante. ff. de appell. recip. Zas. in consi. xij. vol. ij.

38 Tenẽdo primã opinionẽ, quæ videtur magis * cõis, Amplia vt etiã nõ sit necessaria absolutio à iuramento, qa prout simplex renunciatio propter tacitã conditionẽ nõ operatur, ita etiã non debet operari iurata renunciatio, ex quo iuramentũ recipit easdẽ cõditiones, ita Bal. in l. si procurator. ff. de cõd. indebit. Anto. de Butt. in d. c. Quintauallis. versic. aduerte tñ. Guido Pap. in q̃st. ccccxix. Saly. in l. cùm antea. in vij. qõ. C. de arbitr. & expressius omnibus aliis ponit Saly. in d. l. si societatẽ. in §. arbitrorũ. in xv. quest. ff. pro socio. Innocen. Host. & Ioan. Cal. vt ibi per eũ. Ioan. Baptista gener Bart. in tract. de arbit. in vij. lib. xvj. c.

Contrarium tamen in hoc tenet Ant. de But. in cõsilio xxiiij. Bal. in l. finali, in princip. C. de non numerata pecunia. Abb. in ca. cùm contingat. versiculo, nonus casus. de iureiur. Grat. in consi. xxx. num. 22. & seq. vol. j.

Tñ pro prima opinione est text. iuncta gl. in verbo, absoluat. in c. non sine. de arbit. quę dicit exponendo text. absoluas, id est, absolutum fore ostendas. & ibi Hostien. & Card. licet Imola teneat contrariũ ibi, & sic videatur adhærere opinioni secundæ.

39 Limita istã cõclusionẽ, ꝓ etiã iurata renũtiatio reductionis nõ impedit ipsam renũciationẽ, nisi ipsa renũtiatio iurata facta sit cum ista expressione, ꝓ ẽt prætextu enormissimæ læsionis, & sic in casu expresso à ꝗhẽtibus, quia tunc nõ posset peti reductio ad arbitriũ boni viri, vt not. Ioann. Cald. in disput. sua incip. duo ad inuicem litigantes, quẽ refert & sequitur Ioan. And. in addit. Spec. in ti. de arbitr. §. fina. versi. itẽ si factum sit compromissum. Hostiẽ. in d. c. Quintauallis. ver. & hoc vltimũ teneas. & ibi Ant. de Bu. ver. aduerte tñ. & in ꝓsi. xxiiij. ver. sed si dixisset. & ibi Abb. vbi dicit istã cõem opinionẽ, versi. aut pactũ fuit multũ generale. idẽ tenet Raph. in l. j. §. si qs anteà. ff. à quibus appellare non licet. Salic. in d. l. si societatẽ. §. arbitrorũ. in xiij. qõ. Socin. in cõsil. cxxj. versi. ita dico in casu nostro, vbi dicit istã esse magis cõem opinionẽ, à qua in cõsulendo & iudicando dicit nõ esse recedẽdum. idẽ tenet Sali. in consi. suo incip. in causa & quæstione prædicta. Ang in disputatio. sua incip. duo ad inuicẽ. versic. si autem læsiones, & idẽ Soc. in ꝓs. lxxxv. versi. nec prædictis obstat. & Sal. in d. l. cùm antecà. in septima qõ. Imol. in d. c. Quintauallis. versi. secus vbi verba sunt specialia. versi. sed aduerte, qa Dominus Petrus. versi. & ideo nõ videtur, ꝓ sufficientes. & idẽ tenet Pau. de Cast. in cõsi. cclv. in ij. vol. in tertia opinione. vers. quãtũ ad enormissimam. Corne. in consi. ccxxj. volu. ij. Io. Baptist. gener Bart. in tract. de arb. in vij lib. in xv. c. & in c. ij. & hanc solã cautelam ad impediendam reductionem approbat, cum oẽs alias improbet, & impugnet Bettran. in cons. v. volu. j.

40 Et pro ista opinione facit, nã nunquã datur reductio in casu expresso à partibus, cui partes ipsæ renuntiauerunt: vt not. Ant. de Bu. in d. c. Quintauallis. versic. si aũt latissimè. Bald. in d. l. cùm anteà, & in d. l. si procurator. ff. de cõdictio. indeb. Sal. in d. l. si socitatẽ. in §. arbitrorũ. in xiij. qõ. ff. ꝑ socio. & in d. l. cùm anteà, in septima questione. Abb. in ca. cùm contingat. in nono casu, de iureiurand. istã dicit cõem Soci. in consi. xij. volu. ij. Imol. in d. c. Quintauallis. versi. secùs vbi verba sunt specialia & expressa, & facit quod dicetur in ij. limitatione principali.

41 Contrariũ, ꝓ etiã facta expressã mentione sit locus reductioni, quasi nõ possit super hoc renũciari: & qa illa verba magis ex quadã cõfidentia erga arbitratorẽ, q̃ ex voluntate vel consensu quod fiat tale præiudiciũ, tenet Pet. de Ancha. in repet. c. j. versic. accedat hæc qõ. de cõstit. Pau. de Cast. in consi. lxx. inci. quia frustra. volu. j. Alex. in ꝓs. cxxxj. vol. ij. Socin. in consi. ccxx. versi. qnimò & fortiùs. vbi dicit istã cõem opinionẽ, & seruari in practica. & idem dicit Bartho. Soc. in cõsi. ciiij. volu. iiij. Cæpol. in consil. xxx. in fi. & in cõsi. xxxiiij. in fin. Dec. vbi dicit cõem opinionẽ in cõsi. xxxix. & in consi. lx. & in c. ad hæc, el ij. de appel. Abb. in d. c. cùm ꝓtingat. vers. nonus casus, de iureiu. Cassad. decis. j. de empt. & venditio. Paris. in consilio xlviij. volumin. j. Aimo, in consilio cxlij. Grammat. decis. lxvj. nume. 49. & pluribus sequen. & sentit Cæp. in caut. sua cxcix. in iij. caut.

42 Et pro ista opinione facit, nã per nullã verborũ formulam, vel cautelã effici põt, ꝓ impediatur reductio ad arbitrium boni viri, vt no. Bal. ĩ d. l. cùm anteà. versi. sed qõ nostra, & ĩ l. si vnus. §. illud. ff. de pact. & in consil. ccclxxx. volu. j. q dicit ita cõmuniter obseruari. Pau. de Cast. in cons. lxx. incip. qa frustra. volu. j. Guido Pap. quæst. ccccccxix. Alex. in ꝓs. cxxxj. in fi. volu. ij. Cæpol. in cõsi. ciuil. xxx. in fin. & & in consil. xxxiiij. in fin. Deci. in cõsilio xxxix. & istã dicit cõem, & ab ea in consulendo & iudicando non esse recedendum, Cur. Iun. in cons. lxxix. in fi. & idem Dec. in cõsi. lx. & in c. ad hæc, el ij. de appellationib. & in consi. xj. Cassa. d. decis. j. de empt. & vend. Ferra. caut. viij. Dec. in cõs. dcxxxij. in c. causam quæ, de re iudicata. Paris. in consilio lxxxix. volum. j. Aimo in ꝓs. cxcij. Grat. in consi. xxx. vol. ij. & consi. xxiiij. vol. ij. Ruin. cõsilio xj. volum. quarto.

43 Tñ, stante ista opinione, istud debet intelligi qñ verba sunt generalia, nõ specifica ad illam speciem læsionis, vt declarat Io. Baptista in d. tract. de arbitr. lib. vij. cap. xvij.

44 Et hinc est, ꝓ enormissimæ læsioni in compromisso nõ põt renũciari. Bar. in l. j. §. si qs ante. ff. à quibus ap. nõ licet. & ibi Imo. licet in fi. aliter teneat. Oldrad. in ꝓs. clvj. Lãfranc. de Oria. in repe. c. qñ contra. in tract. in terlocuto. in §. hic tractabimus. versic. ex quibus omnibus. de probatio. Ias. in l. quidã cùm filium. qui hãc dicit * cõem. ff. de verb. oblig. cum qua transit ibi Cuman. & in l. j. §. si quis ante. ff. à quibus appel. non licet.

Contrarium Ioan. Baptista gener Bar. in trac. de arb. in vij. lib. c. xv. post plures allegato. in xv. ampliat. adherentes opin. Gul. in l. si qui ex consensu. C. de episc. audient.

45 Qñ aũt dicatur enormissima læsio, docet Rui. cõsi. cix. vol. j. & cõsi. xj. vol. iiij. tenet ꝓ tunc dicat enormissima lęsio, qñ adest læsio in tota summa, vt putà si tota pecunia fuit indebitè soluta.

Tenendo primã opinionem, quæ viderur magis * cõmunis,

46 Primò limita, nisi dolus ex ꝓposito interueniret, qa tunc lęsioni nõ põt renunciari, nec per pactũ impediri reductio ad arbitriũ boni viri, vt ꝑ Cald. in sua disputatione, duo litigãtes. refert, & sequitur Ioan. And. in addit. Spec. in tit. de arb. §. fi. versi. itẽ qd si factũ sit compromissum. Bal. in ꝓs. clxxxvij. in ij. vol. & cõsi. cxvij. vol. iiij. post Rai. de Forli. in sua dispu. inci. duo compromiserũt

Barto.in §.arbitrorũ.in l.ſi ſocietatem.ff.pro ſoc.verſic.q̃ro vtrũ poſſit.Card.in ca.expoſita.in xij.q̃ſtione de arbit.Anto. de Butr. in c.Quintauallis.verſi.quartus caſus.& ibi Abb.& Imola,verſic. ſecundus caſus.& verſ.ſi aũt renunciatio.de iureiur.Iacob.Butr. in l.cũ antea.& ibi Saly.C.de arbitr.Soc.in cõſi.lxxxv.vol.j. & in conſi.cclxxxiij.verſi.primũ ꝓ non obſtante.Anto.de But.in cõſ. xxiiij.Cæpol.in conſilio xxx.in fine.

47 Primò amplia,etiam ſi iuratum eſſet cõpromiſſum, tñ ſuper declaratione doli non prohibetur quis petere reductionem, vt not.Bal.in conſi.cxvij.vol.iiij.

Quinimo nõ requiritur etiã abſolutio à iuramento,vt per Io. Bapt.in tract.de arbitr.in vij.lib.c.xvj.etiã ſi in ſpecie ſuper dolo ꝗs iurauerit ſe nõ petiturũ reductionẽ,Salyce.in auth.ſacramenta puberũ.verſ.quæro an hoc ſacramentum.C.ſi aduerſ.vendit. Imola in c.Quintauallis.verſi.ſi aũt renunciatio ſit altiſſima, de iureiu.Sal.in d.§.arbitrorum.in xiij.q.poſt diſputat.Cal.incipien. duo ad inuicem litigantes.Io.Aud.in addit.Spec.in tit. de arbit. in §.fi.verſi.quid ſi compromiſſum ſit factum.

48 Secundò amplia ẽt reſpectu modicæ læſionis, ꝗa ſtãte dolo ex ꝓpoſito,põt peti reductio,vt not.Paulus de Caſtr.in ꝑſ. cclv. volu.ij.Imola in c.Quintauallis.verſi.ſecũdus caſus. ibi, aduerte tamen.Rom.qui declarat in rub.de arb.verſ.præterea ſemper.

49 Aduertendum tñ eſt, ꝗa plures voluerunt, ex enomiſſima læſione præſumi dolũ ex propoſito vt not.Anto. de But.in d.c. Quintauallis.verſ.ſi aũt læſio in enormi.Bald.in ꝑſ.ccclxxx.inci. p̃mitto.in fi.vol.j.& in ꝑſ.clxxxvij.incip.in cauſa prz̃ſenti.in verſ. & dicit Bart.volumin.ij.Bart.in d.§.arbitrorum.verſ. quæro vtrũ poſſit renunciari.Abb.in d.c.Quintauallis.ver.vltimo membro. Imola verſi.ſi aũt arbitrator.Ro.in cõſi.xc.Cæpol.in conſ.ciuili. xxx.in fi.Soc.in ꝑſi.cclxxxiij.verſi.adde etiã.Alex.in l. ſi ſuperſtite.C.de dolo malo.Bald.in c.j.§. itẽ ſacramenta.in fi. de pace iur. firman.& Bald.in l.ſi cũ ea.C.de dot.promiſſi.Imola in c.cùm cõtingat.verſ.ſed iuxta prædicta, de iureiur.Io. Bap. gener Bart. in viij.li.in xj.c.Ab.in c.cùm cõtingat.in ix.caſu.de iureiur. Zaſ. in cõſ.xij.vol.ij.Fely.in c.cauſam q̃.de re iudic.Bertr.in ꝑſi.cxxxviij. vol.ij.Maria.iun.in conſi.xlviij.& conſi.liij. vol.j.Aimo in conſil. cxcij.& cõſi.cxlij.Grat.in conſil.xxx.vol.j. Marian.iun. conſi. xcviij.vol.ij.Ruin.conſi.clxx.vol.j.Bertran.cõſ.v.vol.j.in antiq.

Cõtrariũ Soc.in ꝑſ.cxxj.vol.iij.Ioan.Cald. in ſua diſputa.inci. duo ad inuicẽ.refert & ſequitur Ioan.And.in addi.Spec.in tit. de arb.§.fi.verſi.itẽ qd ſi compromiſſum.Imol.in d.c.Quintauallis. ver.ſed certè iſta opinio nõ vidẽ vera.Corn.in cõſi.ccxxj. vol. ij.

Et tenendo iſtam opinionem, alia præcedens procederet qñ nõ renunciatum eſſet in ſpecie enormiſſimæ læſioni,vt declarat Corn.in dicto conſilio ccxxj.vol.ij.

50 Sed tenendo primã opinionẽ,quæ videtur magis*cõis, illa opinio,ꝗ enormiſſimæ læſioni poſſit renunciari ſpecialiter, vel nõ eſt vera,vel debet intelligi eo caſu ,quo ſumus certi dolũ ex propoſito non interueniſſe,ita ꝗ non ſit locus præſumptioni.

51 Itẽ illa opinio procedit de rigore iuris,nã de æquitate ꝓcedit alia,ꝗ enormiſſimę læſioni nõ poſſit renunciari,vt not.Abb. in d.c.Quintauallis.verſ.& videtur hæc opin.concordare.

52 Secũdò limita illã opinionẽ,ꝗ enormiſſimæ læſioni poſſit renunciari,ſtante ſpeciali cõuentione,nã licet laudum nõ poſſit peti reduci ex illa cauſa,tñ ſi alius caſus ſit reſeruat' in compromiſſo nõ ratione læſionis,ſed ratione caſus reſeruati, põt laudũ impugnari,& peti reduci,vt not.Petr. de Ancha. in conſil.ccvij. verſic.præterea videtur ſtatutum.

53 Et in ſpecie qñ dictũ eſt,ꝗ debeat pronũciare de iure , & nõ aliter,nec alio modo,ꝗ propter iſtam clauſulam nõ impediatur petitio reductionis,ſtante enormi læſione,etiã ſi ſit illi renunciatum,tenet Fulg.in conſi.clxxx.

54 Tertiò limita,ſi is in cuius fauorem latũ eſt laudũ, paſſus eſt probationes fieri,ex quibus detecta eſt iniquitas laudi,ꝗa tũc ẽt ſtãte renunciatione erit locus reductioni laudi,vt not. idẽ Fulg. in d.conſi.clxxx.

55 Quartò limita,nã ſtante enormiſſima læſione,& nõ obſtante conuentione ſpeciali,põt iudex laudum retractare ex officio ſuo,vt per Hoſt.in d.c.Quintauallis,Bertrand.in conſi.v.vol.j.

56 Quod intelligit Abb,ibi in c.Quintauallis.qñ arbitrator errore lapſus præiudicauit in maxima,& notabili quantitate, iuxta not.per Spec.in tit.de arbitr.§.ſequitur.verſi. quid ergo cum propoſuiſſet.aliàs dictũ non poſſet procedere. contra quod tenuit Ange.in diſp.ſua incip. duo adinuicem litigantes. Io. Bap. gener Bart.in tract.de arb.in vij.li.in xv.c.

57 Quintò limita,vt ſuprà dictũ eſt,qñ errore lapſus hoc fecit iudex,vt ſuprà dictũ eſt ex mente Speculatoris in d. §. ſequitur. verſi.quid ergo cum propoſuiſſet.Anto.in d.c. Quintauallis. & Abb.& Imola.Ioan.Bapt.in d.tract.de arbit.in vij.lib.c.xv.

58 Sextò limita,qñ laudũ contineret peccatum, vt per Hoſtiẽ. in d.c.Quintauallis.& referunt ibi alij omnes, & etiam ſequuntur,& Ioan Bapt.in d.tract.de arbit.in loco prẽallegato.

59 XVII. Amplia princip.conclu. etiam ſi quis promittat non petere reductionẽ,etiã ꝗ actio naſcatur ex laudo , vt not. Bart. in l.quod de bonis.§.j.ff.ad legem Falcid.

60 XVIII. Amplia etiã ſi dicatur,ꝗ pronunciet de iure,& de facto,vt per Dec.in conſi.xj.verſ.non obſtant clauſulæ appoſitę.

Principalis concluſio,ꝗ laudũ arbitratoris poſſit peti reduci,

61 Primò limitatur,ſi modica eſt læſio,ꝗa ratione modicæ læſionis nõ põt peti reductio,ẽt ſi non ſit iuratũ,vel nõ interuenerit renunciatio,ita Paulus de Caſt.in conſilio clv.vol.ij.Imola in ca.Quintauallis.verſi.aduerte tamen.Bal.in l.cùm filius.§. pater filiam.ff.de leg.ij.Ange.in conſi.clxxij.

62 Secundò limitatur,ſi in cõpromiſſo dictum eſſet , ꝗ poſſet facere altè,& baſſè,quia per hoc impeditur reductio ad arbitriũ boni viri,Hoſt.in c.fi.de maio.& obed.& Ioan.And.& Abb.in fi. & Imol.& Car.in vj.oppoſ.

Quod declara dummodò dolus abſit,Petr.de Anch.in d.cap. Quintauallis.& Fel.& Card.in c.expoſita. in xij .quæſt. de arbit. Bal.in c.j.§.inter pares , de lege Conrad.in l.& in maiorib'. C. de appell.Ro.in repet.rubricæ,de arbit.verſi.ſed pone.xj.Card.in c. fi.in vj.oppoſ.de maio.& obedien.

Contrarium tenet apoſtill.ad Abb.in d.c.fi.de maior.& obed.

63 Tenendo primam opinionem,quę videtur * communis,

Primò limita vt excludatur enormis læſio non enormiſſima, Pau.de caſtr.in conſ.cclv.vol.ij.

64 Secundò limita,niſi dictum ſit altè & baſsè, prout ſibi videbitur,& placebit.ita Abb.in d.ca.Quintauallis.& ſentit Alex. in Apoſtill.ad Bart.in d.§.arbitrorum.Roma.ſentit in d.rubrica de arb.verſ.ſed pone xj.Bertr.in conſ.clviij.vol.iij.

Sed p̃rium in hoc voluit Bald.in d. ca.j. §. inter pares. de lege Corrad. & Corn.in conſi.ccxxj.vol.ij.iuncto principio conſilij.

65 Tertiò limita principaliter,qñ arbitrator eſt electus vt bon' vir,habito reſpectu ad eũ,nõ ad alium,ꝗa impeditur reductio ad arbitriũ boni viri.ita Bart.in l.iij.§.tã & ſi.ff.de arbi.refert & ſequitur Rom.ſing.lj.apoſtil.ad Bar.l'd.§.arbitrorũ.Ferrat.cautela viij.

Contrarium tenuit Ioan.Bap.gener Bart.in tract.dẽ arbitr. in vij.limit.in xvij.cap.

66 Quartò limita,quando eſſet renunciatum omni iuris remedio,Zaſ.conſ.xij.vol.ij.

Sed hoc tamen poſtea in eodem conſi.intelligit,vt non includat caſum enormiſſimæ læſionis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Fatalia non currunt ſtante compromiſſo.

1 PER compromiſſum impediẽt curſus fataliũ , text. eſt in auth.ſi tñ.C.de appell.& in cle. quandiu. de appel.

2 Amplia idẽ eſſe ſi cauſa ſit cõmiſſa cõſilio ſapiẽtis, Ruin.conſi,lxxvij.vol.v.& in ꝑſi.clxxij.nu. 8.volu.iiij.

3 Sed dubitatur an iſtud procedat etiã ante ſecutam acceptationẽ compromiſſi,& ſi loquimur de iure ciuili , tenuit Fulg. ꝗ nõ impediatur ante accceptationem.in conſi.clxviij.

4 Sed dubiũ maius videtur eſſe,quid attenta iuris canonici diſpoſitione. & quidem Fulgo. ibi tenet quòd non requiratur acceptatio.& idem videtur voluiſſe Soc.in conſ.xxxix.vol.iiij.

Contrarium tenuit Dec.in c.ex ratione.de appell.

5 Et ꝓ iſta opi.facere videtur,ꝗa Doc.voluerunt ꝗ nõ modò ſi ſit ſecuta acceptatio,ſed etiã ſi cauſa cœperit agi coram arbitro. ita Pet.de Anc.in conſi.cclxxxiij.Lanfran.in tract.de arb.in xlix. quæſt.in fi.Geor.Natta in cle.ſæpe.in prin.de verb.ſign.Hipp. in ſing.cccccclxxix.vbi refert ſe ita obtinuiſſe in cauſa maximi momenti.& iſta videtur magis*communis.

6 Et nota, quia licet impediatur curſus fatalium , non tamen impeditur curſus decem dierum , qui dantur ad appellandum, Guido Papę quæſt.cxv.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Arbitri ſententia, qui de iure tantùm pronunciare tenebatur, ſi pronunciet contra ius,an ſit nulla, vel iniuſta.

1 BART.in l.diẽ ꝓferre.§.ſtari.ff. de arbit. ponit vnã q̃. videlicet ſi partes compromiſſum fecerint ĩ Titiũ cũ facultate vt ꝓcedat de iur.& de facto,ſed ꝓnũciet de iure tanrùm,& Titius ꝓnunciet q̃ ius,an ſententia ſit iniuſta,vel nulla.Ipſe determinat,ſentẽtiã eſſe nullã. & idẽ ſentit idẽ Bar.licẽt nõ ſe firmet,in l.ſi ſocietatẽ.§.arbitrorũ.verſic.q̃ro qñ.ff.pro ſoc.Ro.in rub.de arb.Abb.in c.cùm dilecta.ver.in gl. ĩ verbo iuris ordine. de reſcr.& in ca.Quintauallis.de iureiu.& in c.cauſam

c.cauſam quæ.de re iudic.licet non plenè firmet,ſed ſe remittat. Idẽ tenet Imola in c.ex inſinuatione.in fi.de reſcr.vbi dicit ꝗ iſta opinio eſt verior & magis practicatur.& in d.cap. Quintauallis. & in c.fi.licet ſe nõ firmet.de emptio. & vend.& iſtã partẽ in iudicando tenendã eſſe,tenuit Fulgo.in ꝑſ.clxxx.Aret.in ꝑſ. lxviij. Alex.in ꝑſ.xxij.volu.v.Corn.in ꝑſ.cxlvj.volu.iiij.& in ꝑſ.cxix.vol. iiij.vbi nõ plenè ſe firmat,tñ dicit multos tenere cũ Bart.Feli. in c.cauſam q̃.de re iudic.Ioan.Crot.ĩl.q Romæ.§.duo fratres.ff.de verbor. obliga.apoſtill.ad Abb.in dicto c.cũ dilecta. vbi dicit ita cõſuluiſſe Gomez.in §.itẽ ſi qs.inſtit.de actionib.Sali.in d.§.arbitrorum.Zaſ.in conſi.xij.volu.ij.Feli.in c.j.de re iudic.& in c.ius generale.j.diſtin.& iſtã dicit * cõem Brun.in tracta. de forma. Rui. conſi.xcv.volu.ij.& conſi.cxlix.vbi dicit communem. volũ iiij.

Cõtrariũ tenuit Franc.de Albergottis in l.ſi qs arbitratu.ff.de verb.obligat.Ant.de Brutr.in c. Quintauallis. de iureiu. Bald. in c.ꝓſanguinei.de re iudic.Bal.in ꝑſ.cccij.volu.v.Antonius de Butrio in c.ex inſinuatione.de reſcr. Raphael Fulg.in l.j.C. de arbi. & in d.l.diẽ ꝓferre.§.ſtari.ff.eodẽ titu.idem referunt Doct.tenere Paul.de Caſt.in l.ſi ſocietatẽ.in §.arbitrorũ.ff.,ꝓ ſoc.licèt in libro meo non legã illũ titulum.& Caccial.in l.oẽs populi.ff.de iuſtitia & iure.Barbat.in c.cùm dilecta.de reſcript.Alexan.in apoſtil. ad Bart.in d.§.arbitrorum.& opin. Batol. * communiter reprobari dicit Felin.in ca.exhibita.de iudiciis.

2 Et facit ꝓ iſta parte,nã ſi in cõmiſſione dicatur,iuſtitiã faciat: nõ ꝓpterea ſententia eſt nulla,ſi grauat partẽ,& ſentẽtia iniqua ferat:Feli.in c.cùm ex officij.de ſcript.in ca. cũ Romana. de appel.& in c.qualiter,& qñ.de accuſ. Brun. in tract. de forma. examinat hunc articulũ in titu.quan.cenſ.aliq.trad.per form.in xiij. cõcluſione.verſi.ex p̃dictis infertur.vbi multipliciter diſtinguit.

Contrariũ,quòd ſententia ſit nulla,tenet Aimo cõſi.clxxxiij.

3 Tenendo iſtã partem q̃ Barti.Limita ſecus eſſe in arbitratore, in quo ſi dicatur,quòd pronunciet de iure , ſi aliàs pronunciauerit,ſententia dicitur ipſo iure nulla:ita declarat Anto.de Butr. in d.c.Quintauallis.Corn.in conſi.cxlvj.volum.iiij.

Cõtrariũ in hoc ẽt tenet Imo.in d.c.Quintauallis de iureiur.

De actionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Actiones plures quando ad idem competunt ,actor vnam ex illis eligere tenetur.

1 EX TEXTV in l.quod ĩ heredẽ.in §.eligere.ff.de tribut.duo dicta colligunt.primũ eſt,ꝗ vbi plures actiones ad idẽ competunt,actor debet vnã ex illis eligere. ſm eſt,ꝗ electa vna actione, ad alterã nõ dat regreſſus.& diſcurrẽdo vtrunque dictũ:

2 Circa primũ,inquantũ dicit,ꝗ ex pluribus actionibus ad idẽ competentibus, actor debet vnã ex illis eligere, ꝓut dr̃ in dicto §.eligere.idẽ ꝓbat ex text.in l.nemo ex his.§. quoties.ff.de reg.iur.in l.cùm filius.§.variis.ff.de leg.ij.& ĩl.fi.C. de codicill. & ibi Odofred.in ij.nota.Et hoc eſt qd dicit per Bart. in l.edita.ver. ſm genus cumulationis.C.de edend.& ibi latè Doct.dũ dicũt, ꝗ qñ ad idẽ competunt plures actiones,nõ poſſint vno , & eodem tpe cumulari.qua de re ibi latè per Purpu.n. 198.vſque ad numerũ 232.gl.in c.j.in glo.j.in verſic.ſed in actionib.xiij.q.ij. Dyn. in regul.nullus pluribus.de regu.iur.lib.vj.Sal.in l.j.C.de furt. verſi. aut competunt ad idem.Afflict.in deciſ.Neap.cxxxiiij.

Contrariũ,ꝗ nõ ſit differentia inter actorẽ vel reum,ſed ſolũ ſit differentia qñ agit,vel excipit,& quando aſſerit: gl. in verbo, confictione.in c.fin.& in c.ſi quis ꝓluinis.xxx.q.v.

3 Et adeò põt actionẽ quã voluerit eligere , vt creditor , q̃ habet perſonalẽ actionẽ ad debitum,& actionẽ realem ad pignus, poſſit nolle pignus proſequi,& inſtare ſuper recuperatione crediti actione perſonali.Corn.conſi.clxvj.num. 5.& 6.in fi.vol.iiij. verſiculo,tamen his non obſtantibus.

4 Primò Amplia,vt eriã probabiliter errans cogatur eligere: ꝑ text.in l.cùm filius.in §.variis.ff.de leg.ij.glof.in d.§. eligere.in gl. j.verſi.ſed hoc non valet.Ioan. Fab.in §.ſed iſtæ. verſic. quicquid tñ dicam.inſtitut.de act.Ange.in l.ſtipulationes non diuiduntur. §.fi.in fine,verſic.vnum adde.ff.de verbo.obligat.

5 Pro quo facit quod dicit Bart.in l.j.in §.quod autem.ff.quorũ legat.verſic.oppone de lege,ꝗ ſi incertitudo nõ procedit facto aduerſarij,tunc actor debet proponere certam actionem , aliàs ſecus.Alex.in conſi.clxxxij.verſi.vide quod not.Bart.volu.ij.

Cõtrariũ,ꝗ vbicunque quis dubitet probabiliter,poſſit plures actiones cumulare,voluit Inn.in c.cõſtitutus. de reſtit. in integr.ver. nos dicimus.& Alber.in d.l.j.§. qa aũt. verſi.idem dicit Inno.ff.quorũ legat.Io.Fab.in §.ſed iſtæ,verſi.quicquid tñ dicat. & ibi Iaſ.ver.ego puto.inſtit.de actio.Alex. in l.vbi aũt nõ appa-ret.in §.qui illud,aut illud.in j.nota.ff.de verb. obliga.verſi.adde quod hoc ſingulariter.Purpu.in l.edita.nu.207.& nu.231.verſi. v.limitetis.ff.de edendo.Rip in §.§.qa autem.nu.7.Imola in l.ſtipulationes nõ diuiduntur.verſi.an aũt qñ petitur. ff. de verb. oblig.Card.in c.ꝓſtitut'.in iiij.oppoſ.de reſtit.in integ.& ibi Imol. ver.ſed vltimò videt.gl.in c.Abbate.ĩgl.i verbo,dominij.ver. & vides qd ſentit.de re iudic.ĩ vj.Sali.in l.j.ver.iiij.ego puto.ff.quo. legat.Ana.in c.in tñ.ver.aduerte tñ.de colluſ.deteg.Et hoc etiã ſentit Bar.ĩl.vbi aũt ñ apparet.ĩ §.q illud,aut illud.ff.de verb.obl.

An autem iſto caſu ſit neceſſaria reſtitutio in integrũ ex capite iuſti erroris,vide in ſeq.concluſione.

6 Secundò amplia vt idẽ ſit nõ ſolùm in pluribus actionibus ad idẽ tendentibus, ſed debet extendi ad alia remedia. & ideò ſi ad idẽ competit remediũ iuris cõis, & remediũ ſtatuti , vnum quis eligere tenetur.Ang.Areti.in §.j.nu.23.verſi.ſunt tñ aliqui.inſti. de act.& ibi Iaſ.nu. 151.& ſeq.verſi.ſolet etiam.in fi.Purpur. in l. edita.nu.217.verſic.& quid dicitur.C.de edend.

7 Primò limita nõ procedere,qñ qs eſt incertus facto aduerſarij,tunc enm nõ compellitur eligere vnam ex pluribus actionib' ad idem competentibus.& in hoc vident' oẽs cõcordare.glo. in d.l.quod in hæredẽ.§.eligere.& ibi Bart.verſi.hoc aũt.& Ange.ĩ verſi.nota regulã iſtã.glo.in d.l.j.§.qa aũt.ff.quor.legat.Bart.in l. edita,ver.ſm genus cumulationis.C.de eden.& in l.fi.ver.vlteri' oppono.C.de codicill.Bald.in l.j.in iij.oppoſ.C.de furt. Salic.ibi. ver.& hæc qñ põt eſſe certus.Ang.in l.ſtipulationes nõ diuiduntur.verſi.an aũt qñ ponitur.ff.de verb.oblig.Ripa in l.j.§.qa aũt. nu.4.& ſeq.ff.quor.legat.Fulg.in l.fi.nu. 10.C.de codicill.verſic. itẽ aliud ſapiunt.Maria.in c.j.n. 27.verſ.ſexto fallit.de libe.oblat. Odofred.in d.l.fi.ver.ſed opponitur ſtatim.C.de edẽ.& ibi Cyn. ver.tertiò oppono.Iacob.Butr.verſi.itẽ oppono.& ibi Alb.verſ. & ſi vnũ tãtum.Fulg.ibi.verſi.in eadẽ,ibi erat quaſi gl.Ang.verſ. in glo.ibi ſolutio.Pau.de Caſt.verſi.in glo.ſeq.quæ incipit,quod eligat.Alex.verſi.in eadem,ibi,ſed de facto alterius.

8 Et idẽ eſt generaliter vbicũq; põt eſſe ꝓbabile dubiũ , ꝗa tũc nõ cogit q̃s eligere, vt dicit Inn.in ca.ꝓſtitut'.de in integ.reſtitu. Ang.ĩl.ſtipulationes nõ diuiduntẽ.ĩ §.fi.ver.vnũ.ff.de verb.oblig. Imol.in d.l.fi.in fi.prin.ver.an aũt qñ petitur.C.de codicill. Ana. in ca.in tñ.verſi.aduerte tñ.de colluſ.deteg.vt ſuprà dictum eſt.

9 Secũdò limita,ſecus in plurib' exceptionibus , quas reus põt cõiunctim ꝓponere.l.nemo.ff.de except.& ibi gl.in verbo,diuerſa.& in c.null' pluribus.de reg.iur.in vj.ĩ gl.j.q̃ etiã ampliat in exceptionibus g̃riis,de quo poſitur in apoſtil. noſtra ad dictã glo. Alber.in d.§.qa aũt.verſi.licet Dyn.Bertr.cõſi.cxc.vol.j.in nouis.

Contrarium Dyn.in d.regula,nullus.de reg.iur.in vj.

10 Primò amplia iſtam limitationẽ,vt ꝓcedat ẽt in exceptionibus g̃riis:glo.in c.j.verſi.ad hoc dico.xiij.q.ij.glo.in regula, null' pluribus.in verbo,defenſionibus.de regu.iur.in vj.verſ. & quod dicit.gl.in l.nemo.ff.de except.ĩ verbo,diuerſè.& ibi Soc.in prin. Ang.Aret.in §.actionũ.verſi.nõ eſt neceſſariũ.inſtit.de actio.Io. Andr.in c.imputari.ver.g̃ria allegat.& ibi Anto.de Butr.verſi.qdã dicũt.& ibi Card.verſi.oppono ad Socin.& Abb.ver. ſecũdo q̃ritur.de fide inſtru.Bald.in l.ſcripturæ.verſic. q̃ro nũquid hæc. & ibi Salic.in fi.verſi.quæro an lex iſta.de fide inſtru.Abb.in cap. cùm olim.el ij.verſic.nunc cautũ eſt.de priuil.Cuma.in l. nemo. ff.de except.verſi.in eadẽ glo.Salice.in l.j.verſic. oppono igitur nonò.C.de furt.Decius in l.nemo ex his.in princ.ff. de regu. iur. Ioan.Andreas in regul.nullus.in q.per cum diſputata.in quarto argu.ij.partis.de regu.iur.in ſexto,deciſ.Neapo.cxxxiij.in antiq.

11 Ex quo inferunt Docto.ꝗ qui accuſatur de homicidio cõmiſſo,põt negare occidiſſe hominẽ,& cõuictus põt poſtea dicere ſe feciſſe ad ſui defenſionẽ.Bartolus ĩl.cũ de indebito.in principi.verſi.& ex hoc pluries dixi.ff. de proba.& in auth. q̃ qui propriã.in fi.verſi.& per hoc dico.C.de nõ nu.pec. Abb. in c. is qui, verſi.& ex hoc.de ſolut.& ibi Ant.de But.in fi.Bald.in c.j.§. item ſi vaſallus.verſi.& faciunt.de contro inueſti.Bal.in auth. q̃ qui ꝓ priam.verſicu.iuxta prædicta quæro.Iaſ.in l.j.verſicu.quid in criminalibus.C.de furt.in vltima opi.per eum recitata. Baldus in l. ſi quidem.verſiculo,hic & in criminali.C.de except.

12 Amplia hanc primã ampliationẽ primæ limitationis principalis,vt nõ tñ procedat ſi diuerſis temporibus reus ꝓponat g̃rias exceptiões,ſed ẽt ſi illas ꝓponat vno,& eodẽ inſtanti,qd intelligit vt,ſ.ꝓponantur conditionaliter,& nõ copulatiuè.ita declarat Bar.in l.nemo.in fi.ver.ſed q̃ illud oppono.ff.de exceptio. Aret.ꝑſ.xcv.ver.ſed circa modũ ꝓponendi.Ant.de Butr.in c.paſtoralis.de excepti.verſi.oppono ꝗ nõ arctet.& Abb.ibi.nu. 19. verſi.

versi.& qō pendet.Innoc.in c.auditis.vers.& intelligitur proponere.& ibi Abb.nu.24.ver.oppono tertiò.de ꝑscript.Soc.in l.nemo ꝓhibetur.vers.prima cōclusi.ff.de except.Fel.in c.pastoralis. versi.& adde qd ꝓponens.& ibi Dec.nu.14.de exceptio. qui loquitur in ꝯrictate resultante ex diuersis exceptionibus:secus verò in ꝯrictate resultante ex exceptionibus ꝯriis,vt dixerat in numero præcedenti.& Paris.ibi nu.31.versi.tñ mihi videtur.Barto. in d.l.cum de indebito.versi.ij.nota casum.ff.de probat.

Cōtrariū Dy.in regula,nullus.de regu.iur.in sexto.versi.vnde mihi videtur ꝙplus tenet vt suprà diximus,ꝙnec vno, & eodē tempore,nec successiuè plures exceptiones ꝯriæ ꝓponi possint. & ibi Io.Andr.versi.quare distinguit Dyn.Spec.in tit. de except. in §.viso.versi.sed qd si debitor.Cyn.in l.j.C.de furt.ver. si aūt allego.sentit Abb.in c.cū olim.el secūdo.versi.imo cautum est.de priuil.Raphael in d.l.nemo.versi.mihi aūt videtur.ff. de except. & ibi Soci.in fi.versi.& adde ꝙ vbi reus.Ang.Aret.in §.idē iuris. ver.sed tu dic �means Sal.instit.de exceptio.Cagno.in l.nemo ex his. nu.8.ff.de reg.iur.Sal.in l.j.versi.aut ea ꝓponit simpliciter. C.de furt.Dec.in c.pastoralis.de except.vers.qñ aūt reus.Ioan.And.in regula,nullus.de regul.iur.in vj.vers.aut excipiens.& Salic.in l.si quidem.versi.vltimò quæro an reus.C.de except.

13 Secundò amplia,vt istud ꝓcedat nedū in reo excipiente,sed etiā in actore replicante, q̃ poterit vti etiā diuersis replicationibus:gl.in verbo,appellatus.in fi.versi.solutio et si ius.cle.si appellatione,de appel.Barto.in l.nemo ꝓhibetur.in fi. ver. & illud est etiā.ff.de exceptio.& in l.si expressim.versi. tñ est quoddam ius. ff.de appel.Feli.in c.pastoralis.versi.& illa regula procedit.de except.Cuma.in l.nemo.in fi.ff.de excep.Ang.Aret.in §.idem iuris. vers.an autem actor.Instit.de exceptionib.

14 Tertiò amplia in actore ꝓponēte diuersa & ꝯria remedia ꝯ diuersos in diuersis instantiis.Arer.in l.Gallus.in prin.ff.de liber. & posthu.ver.ij.casu.Rui.ꝓs.xciiij.versi.& similiter actor. vol. iij.

15 Primò limita dictā ampliationē primæ limitationis principalis,nā licet proponi possint per reū vno & eodē tempore plura facta ꝯria,tñ reus ad dicta ꝯria facta probāda nō recipitur: Ioan. And.in c.imputari.versi.ego crederē.de fide instru. & ibi Anto. de But.versic.dicit Ioan.And.& ibi Abb.versi. secūdò quæritur. & Feli.versi.quinta declaratio.Bald.in l.scripturæ.versi.q̃ro nunquid hæc lex.C.de fide instru.Soci.in l.nemo.in princip.ff.de except.Zas.consi.xvj.num.44.volum.ij.Feli.in ca.pastoralis.versic. Item dummodò non producantur.de exceptio.Cagnol.in l. nemo ex his.numer.11.ff.de reg.iur.

16 Secundò limita qñ in eadē exceptione reus esset sibi ipsi ꝯrius.Barto.in l.nemo.versi.qñque vna,& eadē exceptio.ff.de exceptio.Angel.in l.si ꝓlusorio.versi.in textu,ibi se ipsum.ff.quan. appell.sit.Dec.in c.pastoralis.nu.13.vers. qñ aūt reus. de except. & ibi Paris.nu.31.versi.& ideò ista opinio.& nu.32.Cagn. in d.l. nemo ex his.nu.12.& ibi Dec.in princ.ff.de regul.iur.

17 Tertiò limita,qñ proponendo ꝯrias exceptiones, grauaret actor onere probationis:Bartol.in dicta l.nemo.versi. si verò ꝓpositio.ff.de except.So.in dicta l.nemo prohibetur.versi. secūda conclusio.ff.de except.Feli.in d.c.pastoralis.versi.itē dummodò onus probandi.ff.de excepr.Cagn.in dicta l.nemo ex his.nume. 13.vbi dicit istam partem* communem.ff. de regu.iur.Paul. de Castro in dicta l.nemo.versicu.idem tamen.

Cōtrariū tenet Decius in d.l.nemo ex his.in princip.n.5.& in c.pastoralis.nu.15.de exceptionib.& sentit Bart.in l.cū de indebito.in princip.versi.secundò nota casum.ff.de probationib.

18 Tenendo primā opinionē,q̃ videtur magis *cōis, Limita, ꝙ simul nō pñt tales exceptiones ꝯriæ proponi, sed successiuè sic:ita colligitur ex mente Bartol.in d.l.nemo.versi. si verò propositio.quod intelligit Paulus de Castro in dicta l.nemo.ver.sed Ioannes Andr.qñ in aliquo fuit punitus ratione negationis non aliàs.& consi.x.in causa præsenti.versi,si verò quæritur.vol.ij.

De quo vide Socin.in dicta l.nemo.qui contrarium tenet.

19 Quartò limita,ꝙ plures exceptiones ꝯrias conditionaliter proponere reus debet,& ita loquitur Bartol.in l.j.versicu.vnum tamen volo.C.de falf.causa adiecta legat.

20 Vel successiuè vnā post aliam,imò etiā qñ vno,& eodē tempore illas ꝓponit,ita proponere intelligitur,nō aūt pñt vno, & fide instrum.versi.oppono hoc.Barto.in l.si expressim.versic. tñ est quoddam ius.ff.de appella.Feli.in capi.pastoralis. versic.dic ꝯ glo.hic.de excep.& in versi.intellige.Bald.in l.j. ver. circa fm. C. de furt.Deci.in l.nemo ex his.in princip.ff.de regul.iur. Ioannes Andreas in regula,nullus.vers.aut exceptiones.de regu.iur.in vj.

21 Imò dicit Archid.in c.si qs episcoporū.in fi.ver.si verò ꝑcisè ꝙ reus persistens in negatione,nō pōt opponere exceptionem. iij.q.vj.refert & sequitur Fel.in c.pastoralis,versicu.itē iutellige. de excep.qui subdit ꝙ si fuit admissus ad probandū,& probauit, valet probatio.Bal.in l.peremptorias.versiculo,quæro nunqui ille.C.sent.rescin.non posse.

22 Quintò limita,qñ in pœnā negantis impeditur quis aliā exceptionem ꝓponere,vt ponit gl.in regula,nullus plurib.in princi.ibi,nisi fortè specialiter.de regul.iur.in vj.& in l.nemo ex his, versi.hæc aūt vera sunt.ff.regu.iur.Bart. in l. nemo ꝓhibetur.ff. de except.ver.ꝑdicta vera.Bald.in l.j.versi.circa fm.C.de furt.Fel. in c.pastoralis.ver.itē intellige.de excep.Ang.Are.in §.idē iuris. vers.fallit qñ lex.Insti.de except.Cagn.in d.l.nemo ex his.n.13. vers.quintā limitationē.& Feli.in d.c.pastoralis.q̃ dicit post Bal.ī l.si qdē.C.de exce.ꝙ licet reus possit ꝯriā exceptionē ꝓponere, nō tñ euitat pœnā negantis.& idem dicit Bart.in d.auth.cōtrà q̃ propriam.versic.vltimo scias quod Dyn.C.de non nu.pecunia.

23 Sextò limita,nā licet reus possit vti pluribus exceptionibus ēt ꝯriis,si tñ in vna succubuit,licèt aliā proponere possit, non tñ euitat cōdemnationem expensarū in ea,in qua succubuit.Bertr. consi.ccclxxxiij.vol.iij.versi.sed videtur posse responderi.

24 Septimò limita,qñ reus,qui proposuit vnā exceptionē cōtrariā,fuisset iin aliquo punitus ratione succumbentiæ, nam si in aliquo non fuisset punitus:cōuictus non posset aliam ꝯriam exceptionem proponere,quia sibi denegaretur audiētia.Io.Andr. in regula,nullus pluribus.de regul.iur.in vj.ponit Paul.de Castro in l.nemo prohibetur.versi.sed Ioan.Andr.ff. de except. Bald.in l.j.vers.item quæro an quod primo.C.de confess.

Contrarium tenet Socin.in d.l.nemo.versi.hāc tñ conclusionem,vbi probat ex pluribus istam partem esse* communem, & aliam superiorem communiter improbari.

25 Secundò principaliter limita regulam principalem: nā,vbi plures actiones non competunt ad idem,sed ad diuersa,tunc nō est de necessitate electio facienda.glos.in c.abbate,in verbo,dominij.in fi.versi.alij dicunt.de re iudic.in vj.

26 Tertiò principaliter limita, qñ plures actiones ad idem cōpetunt contra diuersos,quia tunc quis non tenetur eligere.Bar. in l.edita.vers.quintū genus cumulationis.C.de edend.Rom.ꝓs. ccxl.& Purpur.in d.l.edita.nume.185.& 214.versiculo, sexto limitatur.& num.231.versicu.ij.limitatur.

27 Quartò principaliter limita,quia de iure canonico admittitur libellus alternatiu⁹,per text.in c.Abbate.de re iud.in vj. & ibi Archid.versi.vel quasi.c.constitutus.de in integ.restit.

28 Item admittitur libellus copulatiuus.c.quereclam.de elect.c. dilectus.de cappell.monac.

29 Sed ꝙ in hoc non sit differentia inter ius ciuile & canonicū, sentit Spe.in tit.de actor.& pet.§.sequitur.vers.itē no.& in §.nūc dicendum.versi.in actione reali.de caus.poss.& propri.Io.Fab.in §.sed istæ.versi.videmus de vltimo.instit.de action.

30 Quintò limita, qñ ambæ actiones sunt principales,& ad idē cōpetunt,secùs verò si vna est principalis, & altera in consequētiam tendens ad eundum effectum: de quo dic vt per Purpur. in l.edita.nu.231.versic.limitatur.C.de edend.

31 Sextò limita nisi pars taceret, & non opponeret, quia tunc iudicium procederet.Maria.in c.fi.vers.j.casu.de libell.oblat.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Actione vna electa alteri censetur renunciatum.

1 SECVNDA cōclusio,quā ponit Iurisconsultus in l. qd in hæredē.§.eligere.ff.de tributoria.est ꝙ electa vna actione:alteri ad idē competēti censetur adeò renunciatū,vt ad illā amplius regressus nō det. qd ēt ꝓbat tex.in l.ī delictis.§.si detracta.ff.de noxal.in l.fi.C.de codicill.Bar.in l.j.§.vnde quæritur,ver.idem in contractibus.ff.de public.Albe.in l.fi.ver.quare distinguit.C. de edēdo. Afflict.in decision.Neap.cxxxiiij.

2 Primò amplia etiā si sint diuersæ actiones: si tñ competāt ex eadē causa.Bar.in l.j.§.vnde q̃ritur.ver.simile videm⁹.ff.de publi.

3 Secūdò amplia etiam in delictis,quia qñ ex eodem facto, & ex eodem crimine plures actiones competunt, vna electa alteri censetur renunciatum:ita Bartolus in dict.l.j.§. vnde quæritur. versiculo,primò regula est.ff.de public.

4 Tertiò amplia,etiam si ex causa intentata nō obtineat agens, quia nō propterea datur regressus ad aliam actionem,cui censetur renunciatum.glo.vnic.in l.post diem.ff. de lege commiss.& glo.in l.Aemilius.in verbo,restitui.ver.sed illud efficaciter.ff. de mino.Salice.in l.commissoriæ. C. de pact.inter empt. & vendit. versi.q̃ro an sola petitio vsurarū.Aret.cōsi.cl.versi.ista cōclusio probatur expresè.Maria.Iun.consi.lxxxiiij.numero.8.volum.ij.

Contrarium Paul.de Cast.in l. cōmissoriæ. quam legit cum l. si ea lege.versi.dic breuiter.C.de pact.inter empt.& vendit.

Tenendo

Tenendo primā opinionē tanquàm magis * communem, Limita nō ꝓcedere qñ quis succumberet, quia elegisset actionem incompetentem:quia tūc datur regressus ad competentē, quam nō elegerat.Iacob.Butr.in l.j.vers.tu dic.& ibi Alber. ver. si per meum factum.& ibi Sal.vers.igitur primò.C.de furt.

Quod ibi intelligit,nisi scienter remedium incompetens elegisset.& versi.aut succubuit.& Alex.versi.puto concludendum. Paulus de Castr.in l.Clodius.versi.distingue tres casus.ff.de acq. hæred.Maria.in c.fi.vers.ij.fallit.de libel.oblat.Iacob.Butr.in d.l. fi.versic.aut est vna via tantùm.C.de codicill.

6 Item sublimita,qñ tempore electionis vtrumque remedium poterat competere,vel alterū tātùm: secus verò qñ ante electionem nullum competere poterat,& alterum tantùm erat in esse ꝓducibile: vt per Saly.in d.l.j.versi.oppono ergo modò.& versi. secundo casu.C.de furt.

7 Item sublimita qñ remedium competere poterat,sed postea desiit cōpetere sine facto eligentis,quia tūc recurrere potest ad aliam actionem,siue ad illud aliud remediū.Maria.iun. consilio lxxxiiij.n.33.& seq.vol.ij.

8 Quartò amplia,etiā si ambæ actiones competunt de iure cōmuni,nedum si vna competat de iure communi, & altera ex priuilegio.Paulus de Castro in l si ea lege.ver.& sic nota.C.de pact. inter empt.& vend.

Contrarium vbi vna de iure, altera ex priuilegio. Alber. in l. fi.ver.& si vnum competat.C.de codic.

Quintò Amplia vt talis renunciatio, q̃ resultat ex electione vnius actionis, operetur nedū in vna instātia,sed etiā in diuersa. Bald.in l.incerti.versi.conclude ex prædictis.C.de inter dict.Purpu.in l.edita.nu.217.versi.& tale præiudicium.C.de edendo.

Sextò Amplia nedū ꝓcedere in pluribus actionibus ad idem tendentibus,sed ad alia remedia extendi.& ideò si ad idem competit remediū iuris cōis,& remediū statuti, vnum quis cognoscendo,alteri censetur reuunciasse.Ang.in §.j.n.23.ver. sunt aliqui.Institut.de act.& ibi Ias.nu.152.& seq.vers. solet etiam.in fi. Purpu.in d.l.edita.num.217.versi.& quod dicitur.C.de edend.

21 Septimò Amplia idem esse in criminalibus, vt per Bart. in l. j.§.vnde quæritur.versi.prima regula est.ff.de public. Ana. in ca. intantùm.de colluf.deteg.versi.quærit hic Inno.

12 Octauò Amplia,quia si quis elegerit causam intestati à principio nō pōt postea deducere causam testati.Fulg.in d.l. fi. versi. idem,& est tertium exemplum.C.de codic.

13 Primò limita,nisi errans quis vnā actionē elegerit.Salyc. in l.j.vers.primo casu.& versi.aut errantem.& versi.ideò circa materiā venationis.C.de furt.& dictū est suprà in præcedenti conclusioue,in prima ampliatione.Alber.in l. fi. vers.aut est electio impropria.& Bal.versi.vnde l.nostra.C.de codicill.

14 Sed an isto casu sit necessaria in integrū restitutio ex capite iusti erroris.Bart.in d.l.ꝙ in hæredē.§.eligere.ff.de tribut.vers.itē ꝙ infrà.sentit ꝙ sic.& idem ibi Bald.versi.sed aduerte.Ias.in l.fin. versi.secundò limita.C.de codicill.post Bart.ibi.vers.sed si elegit viam.& ibi Paul.de Cast.versi.Bart.autem & melius.

Cōtrariū,ꝙ etiā sine restitutione liceat redire ad aliam actionē,qñ quis errauit, tenet Bald.in l.j.in tertia oppos.t. C. de furt. & in l.fi.versi.si autē errauit.C.de codicil.& ibi Ange.versi.in gl. quæ incipit.Fulgo.ibi.versi.dicit hic fra d.Bart.& Alex.versi.aut errauit in facto.& versi.sed circa hoc est dubium.Maria in c. fin. versi.j.igitur fallit.de libel.oblat.

15 Secundò limita,qñ actiones plures nō ad idē competerent, sed ad diuersa.glo.in d.l.quod in hæredem.§.eligere.in gl.ī vers. sed hæc solutio. & ibi Bart. in summario. tex. & Bal. similiter in summario.ff.de tribut.Saly.in l.j.versic.aut ꝯ eundem.C.de furt.

16 Tertiò limita qñ agitur ad idē, & ex eadē causa, secus verò qñ agitur ad idē,sed ex causa diuersa, qa vnius electione altera nō electa nō tollitur.Alberi.in l.quod in hæredem. §. eligere. in fi.versi.in gl.nota regula.ff.de tributoria.Paulus de Castre in l.edita.versi.in gl.ibi,sed cumulatio,C.de eden.Bart.sentit in d.l.j.§. vnde quæritur.versi.simile videmus.ff.de Public.Maria. in tract. citat.versicul.quartò fallit,de libell.oblat.Iacobus Butr.in d.l.fi. C.de codicill.versi.quare distinguit.& Fulg.vers.sed pone.

17 Sublimita,nisi obstet exceptio contrarietatis:Bartol.in l. fi. in prima oppos.C.de codi.

18 Quartò limita qñ ageretur ꝯ diuersas personas, qa per electionē vnius actionis,alteri actioni ꝯ diuersam personam competenti nō censetur esse renunciatū.Bart.in l.j.§. vnde quærit. ff. de Public.versi.& hoc si ꝯ eundē.Aret.in l.ex duobus.ver. ponit deinde quintū genus.ff.de duobus reis.Purpur.in l.edita.n.214. versi.vj.limitatur.& Alex.ver.& dicit Ang.C.de edendo.& Paul. de Castro in l.cùm quærebatur.versi.inducit autem Ang.ff. iud. solui.Maria.in c.fi.de libell.oblat.ver.vj.fallit.Ang.in l.final.vers. ita contra diuersos.C.de codicill.

19 Quintò limita,qñ est electa actio præscripto tempore,quia tunc ad aliā datur regressus.Bal.in l.si prædiū.C.de ædil.act. Cremen.sing.lxiij.Alex.in apostil.ad Bat.in d.l.quod in hæredem. §. eligere.ff.de tribut.act.

20 Sextò limita,nā licet dicatur renunciasse alteri per electionē alterius,illud verū est ex ꝑsona sua,secus verò ex ꝑsona alterius.gl.in l.nemo ex his.in §.quoties.ver.itē qd dixi.ff.de reg.iur. Io.Fab.in §.sed istæ.versi.quicquid tamē dicat.Instit.de actionib.

21 Septimò limita,qñ ex electione non esset ius alteri quæsitū. Sal.in l.j.versi.aut circa idem.C.de furt.Cyn.ibi,versi.solutio variis,& diuersis modis.

22 Octauò limita,si modò super actione electa secuta sit sentētia,qa tunc videē effectualiter electio facta.Anan.in c.intantùm. de colluf.deteg.ver.adde ēt prædictis.& ita sentit gl.j.in c.j.versi. sed in actionibus.xiij.q.ij. quæ dicit,ita demū fieti præiudiciū ꝑ electionem,si secuta sit sententia,in qua eligens succumbat.

Contrariū voluit gl.ꝙ imò etiā per litis cōtestationem cēseatur facta talis electio,q̃ præiudicet:voluit glo.in l.nemo ex his. ī §.quoties.ff.de reg. iur.vers.sed dicas.q̃ dicit,ꝙ attēditur vel litis cōtestatio,vel libelli datio.& Ang.in d.l.quod in hęredē.in §.eligere.ver.itē aduerte.ff.de tribut.Cy.ī l.j.ī vj.q.C.de fur. & voluit Fulg.in l.fi.ver.in eadē.ibi ratio.C.de codicill.& ibi Bal.ver.declarato itaque tex.& de litis cōtestatione dicit Pau.de Cast.in l.fin. nu.4.ver.in textu,ibi voluerit.C.de codicil.& Guald.caut.xvij. ī ti.de acqui.hære.Boer.decis.xxxiij.nu.14.Alex.in l.fi.C.de codicil.vers.in text.ibi agere.dicit idem per libelli oblationē.& idē,ꝙ per libelli oblationē dicatur facta electio,ponit Ias.in d.l.fi.vers. ij.ex eodē verbo.Et etiam ante litis contestationē, sentit Specu. in titu.de instrum.edit.§.compendiosè.versi.& nota.

23 Nonò limita,nā qñ vnū deducitur in iudicio per modum exceptionis,cōtrariū eius deduci pōt ī iudicio per modū actionis:ita dicit Ang.per illum tex.quem dicit ad hoc singularē in §. illud.versi.vel dic quòd quando.in auth.de triente & semisse.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Agens à principio ex testamento,non potest amplius ab intestato agere.

EX regula secunda,de qua suprà,infertur ad dispositionem text.in l.fi.C.de codicil.vbi tex.disponit, ꝙ q̃ agere inceperit ex testamēto,vt amplius ab intestato agere non possit.

1 Nā hoc dictū ampliat duob⁹ modis ex dispositione tex.d.l. fi.

2 Primò ampliatur,etiā si à principio causam testati vel intestati deduxerit,vt teneatur illā prosequi:ita probat tex.in d.l.fi. ver. qui hæreditatem petit,& ibi statim inter ipsa iuris auspicia propositum suæ intentionis expleat.

3 Secundò amplia,etiam si testator dixerit velle testamentum suum valere nedum iure testamenti,sed etiam iure codicillorū: vt est text.in d.l.fi.ver.vt etiam illud fanciamus.

4 Quod ꝓcedit etiā si in causa testati succumberet, & ratione dictæ clausulę vellet post succumbentiā in causa testati,ad causam codicillorū,& intestati recurrere:quod non licet, qa est varietas circa vnā & eandem scripturā:ita Cy.in l.j.C.de furt.versi. aut nō simul.& ibi Sal.vers.alij dixerunt.& vers.ego dico.Bar. in l.Clodius.ver.aut quæris vtrum illud lucrum,& ibi Pau.de Cast. versic.distingue tres casus.ff.de acqui.hæred.

5 Tertiò amplia,etiā si nō opponatur à principio ꝯ proponentē causam testati ad causam intestati, qa omnino iudiciū deficit ipso iure,vt dicit Maria.in c.fin.vers.secundo casu.de libel.oblat.

6 Quartò amplia,etiam in muliere.Roma.consi.cxxv.vers.præmissis autem locus est.

7 Quintò amplia,etiā si sine scriptura per testes probare vellet se hęredem ex testamento,& per testes se hæredē ex causa fideicommissi.Bal.in d.l.fi.versiiij.oppono.C.de codicil.

8 Sextò amplia,idē esse si primò actū sit ex causa intestati,quia non pōt postea recurrere ad causam testati.Alex.cōsi.cxxj.versi. sed primis non obstantibus iuncto vers.cum ergo.vol.j.

Contarium Bar.in l.ex sextante.ff.de excep.rei iudicatæ.

9 Septimò amplia,etiā si à principio petat hęreditatē nō exprimendo aliquā causam,si posteà fuerit vnā causam specialiter ꝓsecutus.Barto.in l.ex sextante.ff.de conceptio.rei iudic.

10 Primò limita, qa quamuis nō liceat ex vna scriptura modò causam testati,modò causam ītestati deducere,sec⁹ est ī diuersis scripturis:Barto.in l.Clodius.versi.aut q̃ris vtrū illud lucrū.ff.de acquirenda hæredita.Barto.ī l.final.versi.ad istud oppono.C.de codic.& ver.oppono.de pe.her.& ibi Ang.ver.in tex.Pau.de Cast. ver.si aūt q̃rat.Cy.in l.j.C.de fur.ver.secūdo casu subdistingue,& ibi Sal.ver.alij dixerunt.& versi.ego dico. Paulus de Castro in l.

Clo

Clodius.versic.distingue tres casus.Ias.in dicta lege final.versic. quartò limita.Odofred.versic. & signari circa legē istā.Imol.in dicta l.Clodius.versi.primū est.ff.de acquir.hæred.& ibi Roma. in fi.vers.adde ꝙ idem voluit etiā .Bart.in l.ex sextante.vers. oppono.ff.de except.rei iud.

Contrarium Bald.in dicta.l.fin.vers. sed vnum solum quæro.

11 Tenendo primā opinionē,q̃ videtur magis *cōis, intellige nisi qs scienter elegisset, quia tunc siue in vna, siue in pluribus scripturis,vna electa,nō datur regressus ad aliā,sed differentia,q̃ fit inter vnā,& plures scripturas,locū habet qñ qs in iure errat. sequitur Ias.vers.sed concorda.in d.l.fin.C.de codicil.

12 Itē sublimita,nisi plures scripturæ factæ essent vno, & eodē tempore.Alex.in l.fi.vers.nec obstat primus.C.de codicil.

13 Sublimita ex mēte textus in d.l.fi. in liberis, vel parentibus, & cognatis vsque ad quartū graduni,vel cognatis vsque ad tertiū:vt ibi in vers.si qs verò.C.de codicill.Ias.in d.l.fin.vers.postea in quarta parte ponitur.apostill.ad Iacob.Butri.in dict.l.fi.in fin. versic.limita primò.

14 Amplia dictā sublimitationem,etiā ꝙ ex certa scientia personæ expressæ elegerint vnā,vel aliam causam, qa ad aliā redire poterunt.Boer.decis.xxxiij.nu.17.& sequ.

15 Secus in transuersalibus.glo.licet nō se firmet,in d.l.fi.super verbo,agnationis.Iacob.Butr.in d.l.fi.versi.itē oppono ꝙ inter agnatos.& Cyn.versi.tertiò q̃ritur.Angelus ibi,versi.in gl.ibi, q̃ incipit,intelligunt quidam.Iason l.fin.vers.secundò limita.C.de codic.Roma.consi.cxxv.in fin.verbis. versic. quod aūt ad sorores.Boer.decis.xxxiij.nu.18.

16 Secundò limita,stante probabili ignorantia: de quo dic vt per nos dictum est in præcedenti conclusione.

17 Tertiò limita,nā creditores,vel legatarij ꝓpter ꝓbabilē incertitudinē pnt postq̃ viā testati elegerunt ꝗ heredem scriptum, etiā legitimū hæredem cōuenire.glo.in l.controuersia, in gloss. magna.versi.si verò detur.& ibi Bartol. versi. tertiò nota limitationē.ff.de transaction.& Iason in dicta l.fin.vers.iij.limita. licet dicat non esse ptopriam limitationem illius textus,tñ illā nō impugnat,ꝙ nō sit vera.Alexander in dicta l.fin.versicul.item vltra Docto.& Boer.decis.xxxiij.nu.15.& seq.

18 Quartò limita,si in iure intestati succubuit per ignorantiā iudicis:Fulgos.in dicta l.fi.versi.sed si elegissent.C.de codicill.

19 Quintò limita,qñ in primo iudicio actum esset ex persona alterius.Alexand. in l.finali,versiculo in gl. in verbo, præclusisse.C.de codicillis.

20 Sextò limita in reo,qui in terminis d.l.fi.pōt dicere testamētum nō validum,& si succumbit,iuuari codicillis, & sic causa intestati.decis.Neapo.cxxxiiij.in antiq.

21 Facit quod est dictum suprà,de facultate cōcessa reo in pluribus exceptionibus contrariis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Arbiter seu arbitrator eligens in procedendo vnam viam, censetur alteri renunciasse.

1 OPPORTVNE ex prædictis inferri pōt ad illam q.ꝙ qui pōt vt arbiter,& vt arbitrator ꝓcedere,eligendo vnā viā,alteri censetur renunciate,vt dicit Inn. in c.cū ex officij.vers.itē ex hoc nota.de præscript. Spec.in tit.de arb.in §.fi.vers.ꝙ si compromissum. Bart.in l.si societatē.in §.arbitrorum.vers.quid si incœpit prosequi.ff.pro soc.Bal.in l.iij.vers.dicit Inno.ff,de milit.testa.Fel.in c. cùm ex officij.versi.non aperiunt.de præscr.

Cōtrariū Bal.in l.non codicillum.ver.extra not.C.de testam. Anto.de But.in c.Quintauallis.vers.iiij.ex his,de iureiur.

2 Tenendo primā opinionem, Primò limita, nisi dictū esset in cōpromisso,ꝙ procederet vel vt arbitrator,vel vt arbiter,prout sibi videbitur:qa tūc poterit etiā post electā vnā viā,in vim alterius procedere.Bart.in extrauag. ad reprimen. in verbo, prout, vers.sed dices tu.& ponit Nicell.in concord.Bart.xxj.

3 Secundò limita qñ expressè eligeret vnā viam, secus verò si eligeret tacēdo.Abb.ī d.c.Quintauallis,ver.dicūt.& sentit Host. vbi.s.ver.qd dices.& ibi Io.And.versi. & qd dices. Ant. de Butr. ver.iiij.ex his.de iureiur.& ibi Paris.nu.28.Imol.in c.fi.vers.tu potes concludere.& ibi Fely.ver.si aūt nihil dixit.glo.in cle.sæpe.in verbo,partibus.de verb.signifi.Rom.consi.cxxxiij.

4 Tertiò limita,nisi eligendo vnā viā eligeret reseruando sibi etiā facultatem ad aliam reuertendi,vt dicetur infrà in alio casu.

5 Et similiter qui pōt tanq̃ ordinarius,& tanq̃ delegatus ꝓcedere,vel tanq̃ executor gratiæ,vel tanq̃ executor iustitiæ, vna via electa,ad alterā non recurrit.Inno.in c.cùm ex officij.vers.itē ex hoc loco not.de p̄sc.Sp.in tit.de iurisd.omn.iud.vers.vltimò not.

Cōtrariū Bal.in l.neque natales.in fi.ver.plus dico.C. de ꝓb. Fel.in c.ad petitionē,versi.vlt.not.vbi nō plenè firmat.de accus. Bal.in c.fi.vers.iiij.q̃ritur.de p̄sum.& ibi Fel. vers. secūda ꝓclusio.

6 Primò limita,nisi expresse reseruaret sibi,electa vna, potestatē,& facultatē redeundi ad aliā,Inn.ī c.cū ex officij. vers.itē posset eligere.de præscription.& ibi Hostien.versicul.posset tamen eligere.Imola versicu.extra glos.tetigit Fel.versic. tñ si expressè dixit.Spec.in titu.de iurisd.omniū iudic.in §.j.vers.vltimò nota. Paris.in c.cùm ex officij.nu.28.de præscr.

7 Et similiter partes ipsæ, q̃ poterāt ꝓcedere ordinariè, & summariè,si elegerunt viā ordinariā,nō poterūt ad summariā recurrere,vel ecōtrà.gl.in cle.sæpe.in verbo, partibus.de verb.signifi. Roma.ꝓs.cxxxiij.Fel.in c.veniens.el ij.vers. vbi etiā adde.de test.

Cōtrariū Bal.in l.iij.ff.de milit.testam.versicu.& ideò est argu.

8 Limita & intellige qñ electio facta est expressè, sec' si tacitè quo casu pōt procedere secūda opinio,per ea, quæ diximus suprà in alia illatione.

9 Secūdò limitā,nā qñ viæ executiuæ competunt ad idē cōsequēdū,electa vna via executiua, altera nō censetur exclusa.Bar. in l.cōstantenū.C.quo,& qñ iud.versi.q̃ro secundò.Bal.in l.qui legati.C.vt in poss.legat.Ias.in l.j.vers.adde ꝙ idem est.ff.si quis ius dicētī nō obtē.& Bal.in l.fi.§.sed si cū scio, in fi.ver.vlt.q̃ro.ff. si cert.pet.& in l.ignorare,in fi.C.de test.milit. Bened.de Plūb.in repet.l.nemo carcerē,versi.patet ex hac litera.C.de exact.trib.lix.Ang.in l.q restituere,versi.in gl.in fi.ff.de rei ven.Bal.ī l.j.§.hoc iudiciū,vers.illud nota.ff.si qs ius dicen.nō obtē.Paul.de Castro in l.iiij.§.ait ptor,versi.qd ergo si elegit.ff.de re iudic.& in l.si Stichū dari.§.idē Celsus,vers.cadē ratione.ff.de nouatio.in l.quilegare,versi.per hoc etiā patet.C.vt in poss.leg.& in l.iiij.§.si ex cōuētione,ver.itē,& vers.sed si pignora.ff.de re iud.Abb. in c. put, nu.20.ver.& si pars.de dol.& cōt.Ang.in l.aduersus.C. de act.& obli.Alex.in d.§.si ex cōuentione,ver.& sic habes tex. Car.Alex. ī c.dilectus,vers.not.ex tex.ibi,ꝓpter.de appel.Hipp.in l.vnius.§. custodiæ,ver.ꝓ quo facit.ff.de qō.& ī rub.de fideiuss.vers.ix.q̃ro. & in sing.cccviij.& ī practica ī §.attingam,versi.q̃ri ētpōt.Guid. Papæ ꝓs.xcix.nu.2.versi.ꝓterea videmus,& ꝓs.cv.nu. 2. versi. j. & ꝓs.cxiiij.nu. 5.vers.& quod eligendo.& ꝓs.cxvij.nu.3. ver. j. quia videmus.Dec.in ꝓs.cccclx.nu.9.versi.& ad hoc bene facit, & ꝓs. xij.vers.v.nā cū Alex.cōs.cxxviij.ver.facit quod in simili dicitur, vol.iiij.vers.ita ergo in proposito.Claud.in l.de pupillo.§.meminisse.versic.item vltra Doct.ff.de oper.nou.nunc.

10 Primò amplia hāc limitationē,vt ēt lite pēdēte possit recurri ad aliud remediū,alio omisso:Alex.ꝓ.cv.ver.sicut ergo.vol.iij.

11 Secundò amplia,vt ēt iudex electo vno remedio tendēte ad executionē,possit ad aliud recurrere:Bar.in l.j.versi.dico ergo,& ibi Ias.vers.adde etiā dū Bart.hic.ff.si qs ius dicenti non obtemp.

12 Primò limita,vt ista procedant, qñ vnū post aliud ꝓponit, nā aliàs vno,& eodē tempore duo remedia executiua ꝓponi nō pnt:Ang.in l.nemo carcerē.C. de exact. tribut. lib. x per Hipp.in pract.ī §.attingā.n.55.& in rubrica de fideiuss.ver. & vide Ang.

13 Secundò limita qñ per vnū remedium executiuum intenta tū,& obtentum posset creditori plenè esse consultum:Ang.in l. qui restituere.ff.de rei vendi.versi.in glo.in fin.

Contrarium tenet Ias.in l.j.versic.& idē tenet.ff. si qs ius dicēti non obtemp.

14 Prima tñ opinio procederet,quando ex primo remedio intentato posset dici creditori satisfactum,& sibi solutum: Guido Papæ.q.ccccxxxviij.

15 Ex quo infertur,ꝙ missus in possessionē causa rei seruandę, pōt compellere reū ad recuperandā tenutā: Archid. in rubrica de eo q̃ mit.in poss.causa rei seruan.gl.in authen.de fideiusso.in §.j.in verbo,firmat.Abb.in c.ij.nu.18.de dolo & cōtu.Ioan.And. in addit.ad Spec.in §.sequitur,versi.porrò,super verbo,expensis. Abb.in c.qñ frequenter.§.in aliis.nu.48.versi. vltimò circa, vt lite nō contest.Anch.in d.rub.de eo,qui mit.in poss.caus.rei seruan.in prin.& ibi Ioan.And.in primis verb.

16 Quā opinionē intellige,& declara vt per Bal.in rub.de eo,q̃ mit.in possess. causa rei seruand. in decret.videlicet, qñ missio fit actione personali vbi mora præcedit:vel actione reali,quādo fructus non sunt restituti.

Contrarium in principali dicto tenet Ant.de But.in c.ij.in fin. verbis, de dolo & contuma. & ibi Anch. vers. q̃ro post Ioan.de Ligna.& Dom.in rub.de eo,q̃ mit.in possessio.causa rei seruan. in vj.post Io.And.in prin.

17 Et similiter qui pōt via facti recuperare possessionē,si iudicē adit,ad viā facti recurrere nō pōt:Bal.in l.ij.in x.q.C.de seruit. & aqua.& idē Bal.in l.j.versi.itē nota.ibi,qa dū assumitur via. C. de execu.rei iud.& in l.ēdē.ver.iij.q̃ro.C.locati.Dec.in l.fi.n.31.ver. & ratio videtur.C.de edict.diui Adria.toll.Grat.consil. xc. nu. 3. vers.præterea nō est vsus.vol.j.Ruin.cōs.cxxvij.nu. 12.ver. & qa eligendo

eligendo.vol.v.Are.in l.clam possidere.nu.2.ver.j.nisi.ff.de acqr. pos.Ang.in l.nemo carcerē,post mediū,vers.itē an possit capi.C. de exact.tribut.lib.x. Clau.in d.l.clā possidere.§.qui ad nūdinas, vers.hāc tñ conclusionē.ff.de acquiren.poss.Dec. in consi.cxlvj. vers.iiij.considerandū est,& cons.cccc.vers.iiij.respondetur.Are. in §.actionum,versi.nec obstat si dicatur.Instit.de act.Ripa,in d.l. de pupillo.§.meminisse.nu.7.ff.de nou.oper.nuntia.Gram.consi. lxxxvj.Bertran.consi.xxxj.vol.j.in antiq.

Contrarium Bal.in l.ij.vers.sed an proprietarius.C.de iure emphy.Alex.in l.quemadmodum,versi.adde ad §.ff.de acquir.poss. Rui.consi.xlij.vol.iij.vbi hoc sibi præiudicauit.volu.iiij.

18 Limita,nisi iudex esset aditus cū ꝓtestatione, reseruata facultate facti.Alex.cōs.cxxix.vers.accidit quia,vol.iiij.Grat.ꝓs.xxxvij. vers.circa quam,vol.j.Ias.in l.ij.ver.istud tamen limito. C. de iure emphy.Dec.consi.cccclx.nu.9.versi.sed interueniente.Ripa in l. de pupillo.§.meminisse,ver. is autem,qui potest. ff. de oper. nou. nunc.Tiraq.de const.in prima parte.nu.41.

19 Et idem est quando iudicem adiuisset circa iurium suorum præiudicium:Grat.consi.lxxvj.volu.ij.& ver.iij.dico.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Cessio actionis,si pretium non correspondet actioni cessæ, tanquam simulata non valet.

1 LEX,Per diuersas.C.mandati, prouidet ꝙ cessio actionis,vbi pretium nō correspōdet actioni cessæ, nō valet,quia præsumitur simulata,siue calumniosa,nisi vsque ad quantitatem pretij soluti, pro qua quantitate cessionarius agere potest, pro reliquo autē agit cedens,& iste est casus in d.l.per diuersas,& declarat ibi Bar.in prima oppos.Bal.in l.ij.C.ne liceat potent.& fuit de mente gl.in d.l.per diuersas,in verbo,propterea,& in gl.fi.& ibi Albe. de Rosate ex mente Odofredi,& Pau.de Cast.;idem tenet Inn. in c.fi.de alie.iud.mut.causa facta:Spe.in tit.de ces.act.Soci.in consi. xviij.volu.j. Azo in summa, ne liceat potent. Ruin. consil.lxxij. volumine primo.

Contrariū verò ꝙ tam in d.l.per diuersas,quàm in l. ab Anastasio,C.manda,agatur tantum pro parte,pro qua est solutū pretiū, & in reliquo neuter agere possit, nec cedens, nec cessionarius, tenet Iac.de Arena,Pet.& Cyn.in d.l.per diuersas.C.mandati.

2 Item procedit d.l.per diuersas:ꝙ cessio facta sine iusta vel legitima causa,seu sine iusto titulo,non valeat,& nō possit operari ꝗ illum,contra quem facta est cessio, per illum textum, ibi, nulla etenim tali.&c.& ibi,quod aliis causis,& ibi,licèt in instrumento venditionis,vt voluit ibi Iac.de Arena,& Cyn.& Io.Fab.& Odofred.& Bar.Iac.Butr.& Pau.de Cast.Bal.in l. ij. C. ne liceat potent. post gl.in d.l.per diuersas,post medium in gl.fin.

3 Primò Amplia vt non valeat etiā si sit firmata iuramento:Gozadi.in consi.iij.in vij.argum.primæ partis, & in responsione ad illud,vbi præsupponit cessionem non valere, quam dicit iuratam,in dict.vij.arg.primæ partis.

4 Secundò Amplia etiā si cessio facta sit partim ex causa vēditionis,& partim ex causa donationis:Maria.iun.consi.xcvij.vol.ij.

5 Tertiò Amplia,vt nedum non valeat cessio,sed etiam non valeat promissio de cedendo:Ruin.consi.cxl.in fin.vol.j.

6 Itē ille textus ponit plures casus,in quibus cessiones valēt etiā data modicitate pretij,vel nullo titulo existētē:primus est ī cessione facta inter coheredes,vt ibi dicit tex.& ponūt oēs ibi post gl.

7 Secundus Casus est qñ creditor à suo debitore recepit cessionē.ita est tex.ibi:& gl.& dicūt doct.& ponit Aret.in cōsi. cxxxvj.

8 Tertius Casus qñ res alienas possidens, pro actione rerum apud se constitutarū,recipit cessionē à domino, vel habēte iura super illis rebus per ipsum possessis, ita tex.ibi, quē vario modo declarant gl.& docto.ibi,& ponit ibidem Paulus de Cast.

9 Quartus Casus qñ fit cessio inter legatarios,vel fideicōmissarios,quam pro rebus ipsis relictis fieri necesse est,vt ibi est text.& declarant gl.& doct.& Guald.cautela xij.de acqui.hæred.

10 Quintò Limita in omnibus similibus casibus, vel habentib. eandem rationem,ita Bar.ibi,Pau.de Cast.& Salic.

11 Sextò Limita in cessione,quę fieret ex causa necessaria:vt per Bar.ibi.Ang.Pau.de Cast.Salic.Soci.in consi.clxx.Bal.in l.ij.C.ne liceat potent.& in consi.xlv.in fin.vol.j.

12 Septimò Limita in cessione facta inter socios,vt ꝑ Bar.in d.l. ꝑ diuersas,Bald.Ang.Sal.& hoc siue fiat cessio in ꝗhendo,siue in dissoluēdo societatē,Ab.in c.fi.de alienat.iudicij mutā.cau.facta.

13 Octauò Limita in habentibus rem, vel actionem communē quia inter eos facta cessio tenet,Bar.Ang.Sali.in d.l.per diuersas.

14 Nonò Limita,qñ cōstat,ꝙ cessio non est facta animo vexandi illum,ꝗ quē fit cessio,sed ex iusta causa:vt not.gl.in d. l. per diuersas,in verbo,vēditionis.& ibi Bar.in j.oppos.& ibi Cyn.& Ioā. Fab.& idē Cyn.ī l.ij.C. ne liceat potēt.Inno.in c.fi.de aliena.iudi. mutād.causa facta.Azo in sūma,ne liceat potēt.Host. in sūma,in tit.de cess.act. & Spec.eo.tit.Soc. in ꝓsi.clxx.Venafr.in cōsi.xxiiij.

Et ꝓpterea si pauper cedat litē cōtra maiorē, cōtra quē ipse non audet insurgere,valet cessio.ita Alber.īd.l.per diuersas Soc. in d.consi.clxx.Spec.in tit.de cess.act.

15 Contrariū in hoc vltimo tenet Io.Fab.i d.l.ꝑ diuersas,ī fin.q̃ tenet quòd ꝓpterea pauper cedēs non videtur esse in dolo,ita ꝙ incidat in ti.de alie.iud.mut.causa facta,vt declarat Bal.ꝑ illū tex. in l.item si res.§.idēque fieri potest.ff.de alie.iudi.mut. caus.facta.

Sed bene quòd cessio sit inefficax in casibus,in quibus alias esset inualida,vt per eum.

16 Et ideo cessio facta ex causa transactionis valet,Ruin.consi. cxxvj.volumine quarto.

17 Ex dicto autē principali infertur,ꝙ ex legitimo titulo cessat p̄sūptio calūniæ,& simulationis,ī qua fundatur dispositio dict.l. ꝑ diuersas,vt ꝑ Io.Fab.ibi.& Barto. qui plus tenet,ꝙ satis est ꝙ de titulo cōstet,siue ex principio instrumēti siue ex fine,& hoc etiā voluit ibi Bal.in vij.q.& Paul.de Cast.& Sal.in ix.q.Io.Fab.in d.l.ꝑ diuersas.Cy.ī l.ij.C.ne liceat potēt.& ibi Bar.Bal.& Ang.Io.And. in add.Spe.in ti.de cess.act.Abb.in c.fi.de alie.iud.mut.caus.facta.

Cōtrariū verò ꝙ titulus debeat poni in principio instrumēti, tenet Inn.in d.c.fi.de alien.iud.mut.causa facta.gl.in l.j.in gl.fi.C. ne liceat potent.Azo in summa,ne liceat potent.Odofred.in d.l. ij.& ibi Paul.de Cast.C.ne liceat potēt.& Odofr.in d.l.ꝑ diuersas, vbi dicit,tale instr̄m cessionis,ī quo Titi' ponit ī fi.esse suspectū.

18 Principale dictum,quòd ex legitimo titulo tollatur præsumptio calumniæ,& simulationis.

Primò ampliatur vt procedat in omni contractu siue nominato,siue innominato,dummodò detur illud, quod conuenit,Sal. in l.ab Anastasio.C.mand.& ibi Ang.Bal.in l.j.C.de act.& obliga.

19 Secundò ampliatur vt hoc procedat etiam si titulus sit habitus à persona inhabili,si posteà superueniat habilitas, vt si filiusf. vendidit,& cessit,& posteà accedat patris cōsensus: vt per Bal. in d.l.per diuersas,in viij.q.& Sali.xj.q.C.mand.

20 Limita modò,quia superueniens titulus non confirmat præteritas cessiones:vt not.Bal.in d.l.in vij.quæst.Sali.in ix.q.

21 Tertiò ampliatur,quia veritas numerationis,& sic iustæ causæ debent cōstare ꝑ veras ꝓbationes, nec sufficit ꝑ cōfessionem partis cedentis cōstare de pretij numeratione: vt ꝑ Bal.in d.l.ꝑ diuersas,& ibi Rain.& Iac.de Beluis.in §.j.in authen.de æqual.dot. Cyn.in d.l.ꝑ diuersas,ex mente Iacobi de Arena,& Ang.Paul.de Cast.Sal.in v.q.Rota dec.clxxvij.in nouis.Soc. ꝓs.lxvj.& ꝓs.xviij. vol.j.Guido Papæ q.dlxvij.idem tenet Raph.Fulg.in d.l.per diuersas,qui refert Vgonem de Fontana in suo tracta.cessio.act.Bar.in l.ij.in fine.C.ne liceat potent.idē tenet Bal.in d.l.per diuersas,qui limitat,nisi aliter se habeat consuetudo,quę isto casu esset seruāda.idem in principali casu tenet Corn.in consi.ccxxx.volu.ij.

22 Sed bene sufficit contra ipsum cōfitentem:vt per Bart. in d.l. per diuersas.Ias.in §.fuerat.nu.81.ver.respōdeo tñ,insti. de actio.

23 Amplia istam ampliationē,vt nō sufficiat ꝓfessio de recepto, ēt ꝙ lapsa sint tempora ad opponendam exceptionē non numeratę pecunię.Tiraq.de Retra.lignager.§.j.ī gl.xviij.nu.80. & seq.

Contrarium quòd isto casu,lapsis temporibus ad opponendā exceptionem,confessio sufficiat,ponit Fulgo.in consi.ccv.

24 Limita illud dictum,ꝙ confessio non sufficiat,nisi post confessionem appareat promissio eiusdem summæ confessatæ,quia præsumitur confessio facta sub spe futuræ promissionis: vt per Alex.in consi.xxxvj.volumine secundo.

Contrarium in principali articulo, ꝙ imò confessio sola probet veritatem numerationis,& iustæ causæ,tenuit Nicol.de Mattar.in d.l.per diuersas,Bal.in d.l.ij.C.ne liceat potent. & sequitur Aret.licèt non se firmet,in cōsi.cxxxvj.Bal.in l. Deo nobis. C. de Episcopis,& cler.Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.per diuersas. dicēs ita consuluisse apud Rhegium.Fulgos.in consi.ccv. Pau. de Cast. in cōsi.cccxciij.in fi.vol.ij.Bal.in consi.cclxj.vol. ij. latè cōprobat Tiraq.de Retrac.lignager.§.j.in gl.xviij.nu.88.& seq.

25 Decimò Principaliter limita in hæreditate,& sic in iure vniuersali cesso.l.prout.ff.de hæred.vel act.vend.& ita sentit gl. in d. l.per diuersas,in verbo,venditionis.& ibi Bald.in iiij.q.& Salicet. in vij.q.Paris.in consi.x.vol.iij.

26 Declara,quia Bar.dicit hoc procedere tantùm qñ venditor esset in possessione,& non aliter.ita dicit ipse in d. l. per diuersas. Sed Ang.ibi tenet,cessionem valere,nisi euidenter constaret hæreditatem omnino opulentam,& longè maioris pretij.

27 XI. Limita qa valet cessio,dato ꝙ non sit solutū p̄tiū,sed sit habita fides de pretio:sed nō potest agi virtute cessionis,nisi pretium soluatur,& solutio posteà facta cōfirmat iudiciū precedēs. Salic.in d.l.ꝑ diuersas,in iiij.q.& in l.ab Anastasio.C. mand. idē ꝙ cessio valeat habita fide de precio,tenet Guido Papæ.q.dlxvij.

28 XII Limita,quia valet cessio,quę non fit principaliter,sed fit accessoriè ratione ꝑctus præcedentis.gl.in d.l.per diuersas,in gl. fin,Bar.Bald.in iij.q.Sal.in viij.q.& in l.ii.C.ne liceat potēt.Venaf. in consil.xxiiij. Et hoc intelligit ibi Bal.in d.l.per diuersas,in iij.q. qñ venditor possidet,vel habet facultatem rei tradendæ , non aliàs, & ibi Salic.in viij.q.qui idem concludit.

29 XIII.Limita,qñ cessio fit volente illo, cōtra quem fit cessio: ita Bal.in l.cū essent.§.i.ff.de seruit.rusti.ꝑdior.Rom.in ꝓ.cl.xxxvii.

30 Amplia hoc dictum Hippo.in sing.xlv.etiam ꝙ cessio sit facta,illo præsente,& nō reclamante,licèt non expresè cōsentiente.& dictum Hipp.sequitur apostil.cuiusdā mod.ad Speculum in tit.de cess.act.

Contrarium voluit Bal.in l.eius , in j.not.C.de cōpensa.vbi tenet,ꝙ etiā consensus expressus non confirmet cessionem actionum sine titulo, sed dici potest ꝙ loquitur de consensu cedentis, non autem de consensu illius,contra quem fit cessio.

31 XIIII.Limita illud secundum dictum.l.per diuersas,dū habetur,ꝙ non valet cessio,nisi constet de legitima causa , siue titulo. nā istud non habet locum,stante pretij correspondentia,siue cōgruitate,quia tūc pretiū cōgruum habetur loco tituli:ita Bar.in d.l.p diuersas,& ibi Bal.in ij.q.Ang.Paul.de Cast.& Sal.ī x.q.Rot. in nou,decis.clxxvij.Bal.in ꝓ.ccccl.xj.in fi.in j.vol.Alb.in l.ij.C.ne liceat potēt.ī fi.& ibi Bar.in fi.& Sal.Ale.ī apost.in d.l.p diuersas.

32 Secus verò si post cessionē appareat de certa parte pretij soluta,quia in reliquo præsumitur cessio simulata,& non valet,nisi in eo,quod apparet posteà solutum:ita Bal.in d.l.per diuersas , in fin.& Alex.in apostil.ad Bart.ibi.

Contrarium ꝙ etiam congruentia pretij non sufficiat ꝓ causa,tenet Io.And.in add.Spe.in ti.de cess.act.in verbo, rigorosum.

33 XV.Limita in cessione facta in coniunctū , quia licèt nō habeat cām,vel pretium,presumitur causa donationis facta:Io.Fab. in d.l.per diuersas,Bal.in l.ij.C.ne liceat potent.Cyn.in l.p diuersas,in fi.C.mād.Bal.in l.qui stipēdia.C.de ꝓc.& ibi Sal.Rot.decis. clxxvij.in nouis.Io.And.in addit.Spec.in tit.de cess.act.Cyn.in d. l.qui stipendia.C.de procurat.Sal.in l.ij,C.ne liceat potent.Ruin. consi.cxxvj.vol.iij.Tiraq.de retrac.in præfatio.nu. 54.

Contrarium tenuit Spec.in tit.de cess.act.

34 Hoc autem quod dictū est in primo respōso text.ꝙ cessio facta modico pretio,est nulla,declara vt pretiū congruum intelligatur,habito respectu ad expensas,& vexationem futuri iudicij, & idoneitatē actionum cessarum,videlicet quantū virtute dictarum actionū exigi possit,& ita debet haberi respectus ad dubium litis euentum.Io.Fab.in d.l.per diuersas, post gl.fi.Bar.& Bal.in l. ij.in j.q.& vj.q.Ang.Pau.de Cast.Sal.in ij.q.Bal in l.ij.C.ne liceat.

35 Et propterea hoc relinquitur arbitrio iudicis, q̄ consideratis istis qualitatibus,æstimet an pretium sit congruū,vel ne.Cy.in d. l.p diuersas,& Sali.in ij.q.qui dicit ita tenere Pet.& * cōiter doct.

36 Et intellige ꝙ quantum ad cōgruentiā pretij satis sit ꝙ consi deretur,quātum esset valitura actio ipsi cedenti , nō aūt quātum esset valitura ipsi cessionario:& hoc qñ minus cedenti quàm cessionario esset valitura:Bal.in d.l.per diuersas,in xij.q.Pau.de Cast. ibi.Io.Andr.in addit.Spec.in tit.de cess.act.Corn.in ꝓ.ccxxx.vol. ij.Sed si magis esset vtilis cedēti quàm cessionario, satis est ꝙ fiat cessio pro eo pretio,pro quo pōt esse vtilis cessionario:ita Bal.in d.l.per diuersas,& Sal.qui ponit vtrunque dictum,in ij.q.

37 Et isto casu habetur respectus nō modò ad pretiū solutū,sed etiam ad eius vsuras:nō sic in casu.l.ab Anastasio.vt in text.in d.l. per diuersas,& ita glo.in d.l.ab Anastasio.in gl.in verb.persoluit.

38 XVI.Limita , nam valet cessio facta ex causa donationis . ita est tex.in d.l.per diuersas,in fi.Roma.in consil.dxviij.

39 Primò amplia etiam si donatio facta sit pro benemeritis , & seruitiis,dato ꝙ benemerita,& seruitia nō probentur. ita Bart.in d.l.per diuersas.licèt dubitet,tñ clarè hoc tenet idē Bart.& Sal.in xvj.q Bald.in l.ij.C.ne liceat potent.Rota decisi.clxxvij.in nouis. Sal.in l.ij.C.ne liceat potent.& ponit Bertr.qui dicit istam*cōem opi.in consil.cxviij.vol.ij.

40 Secundò amplia,nam etiam si confessio facta sit de recepto, & cōstet pecuniā nō numeratā fuisse , nec habitā fidē futuræ numerationis,tamen adhuc valet cessio,quasi facta causa donationis:Fulg.consi.ccv.

41 Primò limita hoc quod dicit de donatione, vt ꝓcedat in pura,& simplici donatione,secus in dona.ob cām,vt ꝑ Gozad.ꝓ.iij.

42 Secūdò limita,nā nō valet cessio,dato ꝙ donatio facta sit apparenter,si in veritate aliquid datū fuerit , q̄a tūc cessio valet tm̄ pro parte soluta,& sumus in casu.l.ab Anastasio.ita ꝙ in reliquo neuter agit.Spec.in tit.de cess.act.Soc.in consi.cxxxv.

43 Tertiò limita, quia si pro parte donatur,& pro parte vendit, cessio nō valet,vt est tex.in d.l.ab Anastasio.Inn.ī c.fi.de alie.iud. mut.cau.facta,& adeò nō valet,ꝙ in eo ꝙ donat vltra id,qd solui tur,nō agit cedēs,nec cessionarius, vt est tex.in d.l.ab Anastasio. & ibi gl.in verbo, ꝓsoluitur,& gl.fi.in d.l.per diuersas.Inn.in c.fi. de alien.iud.mut.caus.facta.Rom.in consil.cccl.Azo,in summa de cess.act.Spe.in tit.de cess.act.Salic.in l.ij.C.ne liceat potēt.Pau. de Castr.in d.l.per diuersas,in declaratione text.

44 Primò amplia hanc limitationem , quia hoc procedit etiam si ꝓ parte donatur,& pro parte permutatur: Bar.in d.l.per diuersas,Bal.in l.ab Anastasio.C.mand.

45 Secundò amplia etiam si debitor det in solutū creditori suo ex causa crediti pro parte veri,& pro parte falsi : quia cessio non tenet pro parte , pro qua creditum est falsum, & cedens priuatur iure suo.Roma.in consi.cccl.Fulgo.in consi.ccv.

46 Tertiò amplia,vt etiam si cedens fingat se debitorem,& pro pterea cedat,& det in solutum,talis cessio sit nulla,vt voluit Are. in consi.xcv.in secundo dubio.

47 Limita vt istud non procedat in re corporali pro parte vendita,& pro parte donata,vt not.Alber.in d.l.per diuersas.

48 Et nota,quia in casibus.l.ab Anastasio.nō habetur ratio vsurarum,licèt secus in casu l.per diuersas,vt declarat gloss.in d.l.ab Anastasio.in verbo,persoluit.

49 XVII.Limita, quia istę ll.procedunt in actionib.indubitatis, idest,in iudiciū nō deductis,secus in actionib.dubitatis, id est, in iudiciū deductis,quia in illis non habet locū dispositio d.l.per diuersas,vel d.l.ab Anastasio,sed habet locū ti.de litig.gl.in d.l.per diuersas,per illū tex.in verbo,indubitatis,gl.fi.in fi.C.ne liceat potent.Inn.in c.fi.de alie.iud.mutan.caus.facta.Alb.& Io.Fab.in d.l. p diuersas.Azo ī summa,ne liceat potēt.Host.in sum.de cess.act. Abb.ī c.fi.de alien.iud.mut.caus.facta. Odof.ī l.ij.C.ne liceat pot.

50 Hoc declarat Alber.in d.l.ij.vbi tenet ꝙ vitium litigiosi non contrahatur in rebus incorporalibus,& sic in actionibus cessis.

Secūdò declara , quia etiam si actio esset in iudicium deducta, & reus non inficietur,sed confiteatur, certè talis actio potest cedi etiam modico pretio , & valet cessio:ita declarat Angel.in d.l. per diuersas,& dicit hoc esse notatu dignum.

51 XVIII.Limita,nā istæ ll.sunt fundatæ in ꝑsumptione, ꝓut dl. cūt omnes doct.ibi,adeò ꝙ recipiunt ꝑriā probationē.vt Alber. & Cyn.in d.l.per diuersas,& ibi Ang.Paul.de Cast.& Salic.& Bal. in l.ii.C.ne liceat potent.& in l.qui stipendia.C.de procura.Rota decis.clxxvij.in nouis.Abb.in c.fi.de alien.iud.mut.caus.facta.

52 XIX. Limita quia cessio facta in clericum,semper præsumitur simulata.Oldēdorp.in libello,coll.iuris,in verbo,cessio.ver.j.

53 XX. Limita quando cessio fit volente debitore.quia non potest ampliꝰ opponi de inualiditate:Bal.in l.cū essent.§.per pluriū. ff.de seru.rust.præd.& ibi Ang.& Flor.refert , & sequitur Iaco.de S.Georgio.in l.vnica.nu.34.C.ne liceat potent.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Iactanti se habere ius vel actionem , potest iudex ad partis instantiam præfigere terminum ad docendum de iure suo,quo elapso si non docuerit, amplius non auditur.

1 Frequenter in iudiciis disputari contingit super materia.l.diffamari.C.de ingen.& manumiss.q̄ disponit, ꝙ qñ aliquis iactat se habere aliqd ius ꝑ aliquē, Iudex ad instantiam partis potest præfigere illi terminū ad docendū de iure suo , & eo elapso nō est amplius audiendus. ad idē est tex.in l.si eo tpe.C.de remiss.pigno.cū aliis allegatis in gl.in d. l.diffamari.Ang.Aret.in rubrica de except.in instit Abb.in cap.si quis contra clericum.de foro compe.Rom.in consi.ccccxij.Bal. in rubrica.C.de cōdict.ex.l.Fel.in c.venerabilis , de iudiciis.Boer. decis.cclv.Gomez in §.præiudiciales,Insti.de action.

2 Primò amplia,vt hoc procedat tā in cā ciuili , quàm etiā in cā criminali.Rom.in consi.liij.apostill.ad Ang.Are.in tract malef.in verbo,nec nō ad querelā,Titij.Bal.& Paul.de Cast.in l.Papinian. §.si quis post.ff.de inof.testa.Bar.in l.si quis libertatē,num.8.ff.de pet.hær.Georg.Natta in cle.sæpe.de verb.sig.Boer.deci.cclv.n.7.

3 Secundò amplia,vt dispositio istius leg.habeat locū siue in petitorio,siue in possessorio,siue in personalib. siue in realib.actionibus:Ripa in viij.respon.in j.lib.nu. 8.Soc.in consi.xxxviij.versi. principaliter,vol.j.Rota dec.ccxxj.in antiq.Boer.dec.dcclv.nu.7.

4 Tertiò amplia , vt istud remedium competat etiam aduersus episcopos,& Prelatos:Abb.Fel.Dec.& alij in c.accepimus, per illum tex.de fide instr.Alex.in ꝓ.ciij.vol.v.Dec.Neap.xviij.in nou.

5 Quod ampliatur per doct.in d.c.accepimus, vt non solùm ꝓcedat in Episcopis,sed etiam in eorum successoribus.

6 Quartò amplia,vt hoc remedium competat etiam contra fiscum:prout tenet Anch.in consi.clxiiij.

7 Quintò amplia vt etiā contra maritū respectu dotis habeat locū hoc remedium,Pau.de Castr.in l.maritus,in prin.C.de procurator.Ang.Aret.in §.ijdē responderunt,in prin.instit.de excu.tut

Decis

Decis.Neap.clij.in antiq.Paris.in consi.xxxiij.nu.67.vol.j.

8 Sextò amplia,vt dispositio istius leg.nō solùm habeat locū in eo qui pōt agere directò,sed etiā in eo,qui directò agere nō pōt, sed per quoddā obliquum,mouendo litem ꝑ aliquem per modū cōtradictionis,si non potest de iure suo experiri,nisi alius in iudicio ius suum deducat.vt no.Ang.& etiam Bal.in l.si quis libert.§. cùm quidā,per illū tex.ff.de peti.hær.quem text.dicit ad hoc singularem Geor.Natta in cle.sæpe.in prin.de verbo.signifi.

9 Septimò amplia vt is,cui in foro seculari fuit impositū silētiū, non possit etiā audiri in foro Ecclesiastico : Bal.in c.j.§.si quis per triginta.in tit.si de feudo fuerit cōtrouersia.Alber.in l.ex ea.ff.de postulan.Bertachi.in tracta.de gabell.in iij.parte.q.xij.

10 Octauò amplia,vt etiam in causa matrimoniali præfigat terminus ad agendum.Bal.in consil.ccxxx.vol.iij.Inno.in c.causam quæ.qui fil.sint legit.refert & sequitur Bald. in l.sed & si per Prætorem.§.ait Prætor.ff.ex quib.causis maiores.

11 Nonò amplia,vt nō solùm Iudex possit cogere partē ad agē dū,vel accusandū,sed etiā ad prosequendā actionem,vel accusationem:vt est text.in l.si ea.vbi Bal.Saly.& alij.C.qui accusare nō poss.& no.etiam Salyce.in l.ij.in fin.C.vbi in rem actio. Socin.in consil.xlv.vol.j.Abb.in c.licèt,de accusa.

12 Prout etiam Iudex potest præfigere terminum ad articulandum,& probandum,vt notant Doct.in l.properandum,in princ. C.de iudiciis,& tradit glos.in l.si ea.C.qui accusare non possunt. Bal.in d.l.diffamari.Purp.in l.postquàm liti.nu.35.C.de pac. Rota in antiq.decis.cccv.

13 Et idem potest Iudex præfigere terminū ad producenda oīa iura.Azo in summa.C.vt nemo inuitus.Card.in consil.xxiij.

14 Et idem est, quia Iudex potest statuere terminū alicui ad aliquid extra iudicialiter faciendum.l.mancipiorum, & ibi glo.ff.de optione leg.& in l.si quis instituatur.ff.de hær.insti.& tradit Ang. Aret.in §.si minus,vers.quæro statuit Iudex.instit.de actio.

15 Decimò amplia , quia non solum præfigitur terminus ad ꝓponendas actiones,sed etiā ad ꝓponendas exceptiones tā dilatorias,& peremptorias,quàm mixtas. ꝓut in dilatoriis loquit text. in c.pastoralis,vbi notāt Doct.de excep.Cyn.& Ang.in l.iudices. C.de iudiciis.Alber.in l.iiij.ff.de bon.auct.iud.possid.& in peremptoriis excep.notāt doc.in d.ca.pastoralis,de excep.Io.And.in c. lator.qui fil.sinr legit.Paul.de Cast.in authen.iubemus,num.6.C. de iudiciis.Imo.in l.quamdiu.ff.de acquir.hæred.& in peremptoriis exceptionibus dicunt etiam doct.in d.c.pastoralis,de except.

16 XI. Amplia,vt etiā incertis personis possit præfigi terminus ad agendū,vt est tex.in l.si eo tempore.C.de remiss.pigno.Abb.in c.cùm in tua.qui matrim.accus.poss.Ias.in l.rē, q̄ nobis,nu.38.& ibi Ripa,nu.41.ff.de acq.poss.Ferrat.cant.xiiij.Boer.dec.cclv.n.5.

17 XII.Amplia,ꝙ in terminis d.l.diffamari.possunt recipi testes etiā lite nō cōtestata,vt tenēt gl.& Bal.in d.l.diffamari.Anton.de But.in c.cū olim.versic.tertius intellectus, de test.sequitur Natta in cle.sæpe.in prin.de verb.signi.Alex.in consi.lxxix.vol.vij.

18 XIII.Amplia,quia litis contestatio facta super remedio.l.diffamari.perpetuat actionem.Claud.in l.naturaliter,vers.quid aūt si is.ff.de vsuc.

Contrarium tenet Fel.in c.illud.de præscript.

19 XIIII.Amplia,quia sentētia lata super tali remedio,dicit sentētia diffinitiua,& nō interlocutoria:Bal.in l.ꝑces.in fi.C.de sent. & in l.fi.C.vt lite pend.Abb.in c.cùm olim,de test.& in c.accepimus,de fide instr.Dec.in c.licèt cām,no.26.de prob.Ias.in l.argētarius.§.edi autem.ff.de edend.Purpurat.in l.qui accusare.nu.18. C.de eden.Boer.dec.ccliij.nu.12.Sarnen.in reg.de trien.q.lviij.

Contrarium voluit Bar.in l.j.§.fi.in fi.de prætoriis stipul.Ang. in l.vnica.C.vt nemo inuitus.& in l.si ea quæ,in prin.C.qui accusare non poss.Imol.in l.quandiu.la ij.versi.vltimò tāgit.ff.de acq. hære.Ripa in rub.de re iud.num.11.Ang.in tract.malefi.in verb. necnon ad querelam.nu.59.& ibi Aug.Arimi.in addit.

20 Concorda has ꝑtias opi.nam aut in hoc remedio fuit lis cōtestata,& tūc sententia desuper lata dicitur diffinitiua:aut nō fuit lis contestata,& tūc dicitur interlocutoria.Ista distinctio sumitur ex verbis Philippi Franc.in c.cùm cessante.in xxiiij.q.de appel.

21 Primò limita principalem conclus. ꝙ ita demum Iudex , termino elapso,possit parti silētiū imponere,si ad minꝰ duplex monitio,vel citatio interuenerit:vt no.gl.in §.sin aūt,in verb.admonitus,in authē.de hęr.& Falc.& ibi no.Ang.licèt nō firmet.& idē Ang.in §.si qs aūt pro redemptione,in auth.de Ecclesiast.titu.vbi dicit istud dictū esse verū.Ang.Aret.in tract.malefic.super verbo, nec non ad querelā,& ibi ēt no.Aug.de Arimi.ī eius addit. Ang. Aret.in rubrica,de except.in Inst.Alex.in ꝓ.ciij.in fin.vol.j. Fel. in c.licèt causam.nu.28.de ꝓb.& ī c.accepim*,n.6.de fide instru. & in c.venerabilis.de iudi.& idē in c.pastoralis.de excep.& idem vī tenere Bal.in d.l.diffamari.Ias.in l.rem,quæ nobis.nu.43.& ibi Ripa in fine.ff.de acq.pos.Boer.dec.cclv.Cotta in memorabil. in ver.Iudex pōt.Cępola caut.cx.Afflict.dec.cclxiiij.Gome.in §.præiudiciales.Instit.de action.Decis.Neap.ccv.in nou.Boer.dec.cclv.

Contrariū tenuit Ludoui.Rom.in l. quamdiu. la iij. ff. de acq. hæred.& idem tenet Alex.in l.fin.ff.de pœn.& idem vī etiam tenere Ias.in d.l.fin.eo.tit.ex quo istam opin.vltimò refert.

22 Concorda tñ has duas opin.hoc pacto,nā aut præfigit terminus accusatori ad instantiā accusati,& tunc si accusator nō cōparet in termino,sed sit contumax,nō debet incōtinenti imponi silētiū accusatori,sed debet iterū citari,saltē quo ad hoc,vt accusatus absoluat ab istātia iudicij.Et ita ꝓcedat prima opin.q̄ est *cōmunis.Aut ꝑfigit terminus accusatori,intra quē debet accusare, seu accusationē ꝓsequi:& tūc si hoc nō fecerit ītra terminū,imponit sibi silentiū:Et ita procedat secunda opin.Ista distinctio sumitur ex verbis Abb.in c.licèt in beato.nu. 5.de accus.

23 Alio modo has opin.ꝓcordat Afflict.in dec.cclxiiij.videlicet, ꝙ aut sumus ante snīam,& tūc requiratur duplex monitio,& ꝓcedat prima opin.Aut sumus post snīam,& tunc etiamsi non interuenerit nisi vnica monitio,non propterea sententia venit annullanda.quæ opin.videtur satis æqua,& rationabilis.

24 Secundò Limita,dūmodò ꝑcedat diffamatio,& sit ꝓbata,& sic qñ præcedit aliqua causæ cognitio.Ita Ang. in tract. malef. in versi.necnō ad q̄relā Titij.Ang.in rubrica de except. in istitu. Bal. in l.ii.C.ne fil.ꝓ pat.Saly.in l.iij.C.q̄ bon.ced.poss.Boer. dec. cclv.

25 Tertiò Limita q̄a istud remedium nō cōpetit excōicato,nisi plenè ꝓbaucrit de iure suo.ita tenet Inn.in c. cùm inter , de exce. & ibi Abb.& Fely.& Dec.Pau.de Cast.in l.libertus, la prima, ff. de in ius voc.Ias.in l.de pupillo.§. ꝑcurator.ff.de nou.ope.nunc,Anton.de Butr.in c.intelleximus,& ibi Are.& Fel.qui hāc dicit*cōmun.opi.in ver.ij.allego,de iudic.Afflict.decis.cclxviij.

26 Declara tñ,quia ipse excommunicatus potest cōpelli agere, ꝑfixo sibi termino,iuxta d.l.diffamari.vt volūt Inn.& Ant.de But. in c.exceptionē,de except.Fel.in c.intelleximus.de iudic. & licèt ꝑium velit Abb.in d.c.exceptionem , tamē suis dictis respondet Georg.Natta in Clem.sæpe.in prin.de ver.signi.

27 Quartò Limita,q̄a intentans remediū l.diffamari,tenet pete re veniā,si aliàs esset persona,q̄ agendo veniā petere teneret:Maria.in tract.citat.in xx.articul.in xxvj.q.principali.in ver.v.quęro.

28 Quintò Limita,dummodò iudicis snīa interueniat,per quā imponat parti perpetuum silentium,vt no.Inn.in c.cum in tua.q matri.accusa.poss.& no.Bal.in d.l.diffamari.& idē Bal.in auth. ad hęc.C.de vsur.Ang.in tract.malefi.ī verbo, nec non ad querelā. Ang.in l.properandum,in prin.C.de iudi.& in l.j.C.vt nemo inuitus.Ang. Are.in rubrica Insti.de excep.

Contrarium,& meliùs,ꝙ imò talis ꝑfixio termini sit peremptoria,ita ꝙ non expectet aliam sentētiam:tenent Bal.Ang.Alex. & Ias.in l.fi.ff.de fer.

29 Ego aūt pro concordia ita dicerem,ꝙ aut ꝑfixio termini habet comminationem ꝙ iudex,co elapso, procedet ad vlteriora, & tunc non sit necessaria post lapsum termini alia snīa.& ita procedit secūda opinio.ita colligit ex verbis Ang.in rubr.de except. in Instit. & ēt Old.in consi.iij.Aut verò præfixio termini nō habet talem cōminationem,& tunc snīa est necessaria , & ita procedat j.opin.& hoc colligit ex verbis Bar.in l.mācipiorū.ff. de opt. leg.

30 Declara istā partem,ꝙ requiratur sententia , vt procedat qñ præfigit terminus ad docendum aliquid super eo,de quo principaliter est,vel esse pōt cōtētio,vt in casu.l.diffamari. C. de ingen. & manumis.in quo præfixio termini operat sup eo,sup quo principaliter agitur.sed qñ præfigitur terminus ad impediēdū aliquē actum,tūc satis est ꝙ labatur terminus etiam ꝙ snīa non interueniat,vt est casus in l.si eo tēpore.C.de remiss.pig.in quo tex. præfigitur terminus creditoribus,vt deducāt iura ipsorū ad impediē dā pignorū distractionē:& ideò illo termino elapso,distractio fieri potest etiam non interueniente alia sentētia. ita declarat Ang. Aret.in tract.malefi.in versi.necnon ad Titij querelam.

31 Sextò Limita,quia ille,qui intentauit condictionē.d.l. diffamari,coràm vno iudice,pōt coràm alio iudice conueniri: Soci. consi.xciiij.nu.6.vol.iij.Marian.in c.ij.de mut.petit.

Contrarium tenet Caccialu.in l.omnes populi.ff.de iusti.& iure.Fel.in c.cùm sit generale,ver.item facit,de foro compe.

32 Declara,quia si sumus in terminis d.l.diffamari.ꝓ solā citatione dicit præuenta iurisdictio,quo ad iudiciū diffamationis intētatū,secus autē quo ad iudicium diffamationis intentandum postea per eum conuentum:ita distinguit Marian. in c. proposuisti. in xij.q.de for.comp.Soci.in consi.xlj.vol.j.

33 Septimò Limita,quia litis contestatio inducta,non interrūpit præscriptionem in terminis.l.diffamari.Fel.in c.illud , de præscript.licèt non se firmet,sed relinquat cogitandum.

34 Octauò Limita,vt terminꝰ ꝑfixus possit ꝑ eūdē ꝓrogari,Rota in antiq.decis.ccclxxxiiij.& in nou.decis.lxiiij.& in antiquior. dec.xiiij.in tit.de appella.Geor.Natta in clemen.sępe.de ver.sign.

Dec.in c.personas.in fi.de appell.& ista vr̃ magis * cōmunis opi.
35 Quā cōclusionē intellige,dūmodò ista prorogatio termini fiat ex cā ꝑ iudicē,aliàs secus:Pau.de Cas.in l.fi.nu.7.& ibi Ias.latè nu.42.ff.de fer.Dec.in c.ꝑsonas.nu.22.de appel. & tradunt * cōiter scribentes in l.interdū.ff.de iudic.& ponit Boer. dec. ccxciiij.
36 Secundò intellige conclusionē vt procedat, durante primo termino,quo pendente potest fieri prorogatio : si autem fuerit elapsus,prorogatio fieri non potest,vt diximus ĩ.in conclus.nostra tertia,in titu.de dilation.
37 Nonò Limita,qa ista ꝓfixio termini debet fieri ad instantiam illius,q prætendit se ius habere,& non pōt fieri ad instantiā eius, qui nō prætendit aliquod ius,sed tm̃ dicit aduersario nullum ius competere:Inn.in c.Abbate.de ver.signi.Pau.de Cast.in l. si contendat.ff.de fideius.Fel.in c.olim.de rescri.Hip.in fin.cclxxx.
Quinimò iste dēt docere de ĩteresse,& iure suo:Aret.ĩ ꝯs.lxviij.
38 Decimò Limita,si is,q petit imponi silētium aduersario,possideat rem,super qua petit imponi silentium,quā si non possideret,non deberet audiri.Aret.in consi.lxviij.Boer.decis.cclv.
39 XI. Limita,qa ēt post impositum silentiū, ex nouo iure superuenienti quis habet actionē ꝯ victorem,gl.est notabilis in c.licèt in beato Petro.in verbo,de cætero.& ibi Abb.Anchar.Fel.& alij, de accusat.idem tenet Inn.in c.cùm in nostris, de concess.præb.
40 XII.Limita, dummodò iudex in termino explicet causam, ꝑꝑ quā mouetur ad terminū ꝓfigēdū.Abb.in c.j.de dilatio. Ias. in l.properandū.§.siue autē alterutra.nu.10.C.de iudic.Purpurat.ĩ l. nu.8.C.de edē.Fel.in c.super literis.nu.22.de rescri.Dec. in c. cū sit Romana.nu.27.de appel.Alex.in l.ij.nu.23.ff. de re iudic. Rip. in l.iiij.§.hoc autem iudicium.nu.55.ff.de dam.infect.
41 XIII.Limita,qa in remedio d.l.diffamari, ille debet esse iudex,q ordinariè est iudex diffamati,nō aūt diffamātis. Abb.in c.si qs ꝯ clericū.in princ.de fo.compe.Ant.de But.in c.si clericus laicum.in fine,de for.compet.in c.Quintauallis.ver.venio ad quartū.de iureiuran.Roman.in cōsi.ccccxij.Alex.in cōsi. cviij.vol.j.& in consi.ciij.ver.hoc expressius.vol.v.Aret.in consi.cxliij.ver. venio igitur ad tertium.Fel.in c. ea , quæ. in princ.de re iudic. Deci. Neap.xviij.in nouis.Boer.decis.cxiiij.
42 Et est ratio,quia in hoc casu diffamatus dicitur reus , & non actor,vt ponit Deci. in consi.iij.& in l.fauorabiliores.versi.& ista regula.ff.de reg.iur.
43 Et pro ista parte facit,nam agens remedio l. diffamari,potest tanquam reus petere editionem instrumentorum penès couentum existentium.Claud.in l.fi.& ibi Purpu.C.de eden.
Contrarium tñ in hoc tenet Dec.Neap.cclxviij. Dec.in consi. dclxxxviij.nu.23.& in c.intelleximus.versi.quid autem. de iudic.

De Exceptionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Exceptio opposita per processum ad vlteriora, videtur reiecta.

1 PER ꝓcessū ad vlteriora obtēta exceptio reiecta vr̃.c.ex parte.el ij. de appellatio. vbi Abb.in quarto no.post Bal.ibi ver.itē not.Card.in j.not.Petr.de Anch.in tertio not.Imo.in vlt.not.Philip.Frāc.in v.no.& ibi latius Dec.in quarto not.Ioan.And.in c.dilecto.de appell.Bar.in l. à ꝓcedēte. C. de dilat.Spec.in tit.de exceptio.§.secūdo. ver.& not.ƒm Vbertū.idē voluit Bar. in l. eius q.in primo no.de appellat.recip.Rota ĩ antiq.dec.ccccccxcv. Bal.in l.j.C.de ordi.cognit.Abb.in c.cū super.in gl.ij.de of.deleg. Rom.in ꝯs.ccxx.vers.iij.ista cōclusio ꝯfirmať.Dec.in cōsi.cclxxv. Ioā.Andr.in clemen.cū à repulsione.in gl.j.in prin.de appellatio. Spec.in tit.de except.§.pe.ver.puniť eũ.Ant.de But.in c.ij.ĩ sexto no.de iur.calū.Bal.in l.pactū, la tertia.C.de pact.Imo.in c.j.in vlti. not.& in discursu lect.de ordin.cognit.vbi ponit differētiā inter emergentē,& incidentē quæstionem,siue articulū.Ang. post gl. in l.ij.§.si dubitetur.ff.de iudic.gl.in c.suborta.in verbo,reprobasse.de re iudic.Alex.in cōsi.xxxvij.vol.ij. Barbat.in c. cùm sup Abbatia.de off.deleg.Bar.in l.sinautē.§.fi.ff.de negot.gest. Soc. in ꝯs. cclxiiij.gl.in c.cum super.in verbo,appellatio.de offi.deleg.Aret. in c.exhibita.de iudic.& Fel.Imo.& idē Imo. in l. si quæramus. ff. de testamen.Grat.in consi.xxxvij.vol.j.Ruin.in consi.lxj.vol.v.
2 Primò Amplia,vt ex prędictis sequitur,ꝙ si dubitetur de iurisdictione iudicis,& pars opponat exceptionē incompetentiæ, tñ si iudex procedat ad vlteriora,exceptione non obstante,vr̃ se declarare iudicē cōpetentem, & reiicere exceptionem incōpetētiæ.Ang.in l.ij.ver.itē an est necessē.ff.si qs in ius vocat.non ierit. Ang.consi.ccxvij.ver.v.probatur.Petr.de Anc.consi.ccclxxij.
3 Et in eo,qui habet iurisdictionē,sed elidibilē per exceptionē, ista ampliatio latè procedit,sed in eo,q nullā habet iurisdictionē ipso iure,vt ĩ delegato,requiriť expressa declaratio , & nō sufficit tacita.Ant.de But.in c.super literis.ver.sed aduerte vt diceres. de rescript.& ibi Imo.ver.& conclude.est gl.in c. dispēdia,in verbo, ꝓcessus,& in c.ij.in verbo,quorum.de rescrip.in sexto.Hippoly. in l.si quis ne quæstio.ff.de quæst.Imo.in c.ij.de dilat. Pau.de Cas. & Iason,in d.l.ij.ff.si quis in ius vocat.non ier. Sentit Alex.consi. lxxxiij.in fin.vol.iiij.Calca.in consi. cxiiij.in fi. Aret. in consi.cvj. Pau.de Cas.in l.j.in fin.C.de ordi.cognit.Rui.in ꝯs.cxiiij.vol.v.qui dicit istam partem * communem.& in consi.clxiiij.vol.v.
4 Sufficit tñ si pronunciet non obstantibus exceptionibus,vt ꝑ Ant.& Imol.in d.c.super literis.in locis proximè allegatis. & per Fel.in c.suborta.in iiij.limit.in versi.tertius casus.de re iudicata.
5 Et idē est si expresè pronūciat ad vlteriora esse ꝓcedendum. Imo.in c.cū appellationē.de appel.vel non obstantibus obiectis procedendum ad vlteriora. Ang.in consi.cc.ver.super eo autem.
6 Et ideò dicendum est,ꝙ procedit ista ampliatio,si pars comparuit,& opposuit defectum iurisdictionis, & nihilominus iudex processit ad vlteriora.
7 Secus verò qñ pars non cōparuisset,quia tunc requiritur expressa declaratio iudicis,& nō sufficeret ꝓcessus ad vlteriora , ita Ant.de But.in c.ij.de dilat.Ant.& Imo.in d.c.super literis.in locis ꝓximè allegatis.Fel.in d.c.sup literis.& in c.suborta.in iiij.fallen. de re iudic.Domin.in c.ij.de rescri.in sexto.& in c.dispēdia. in fin. prin.de rescript.in sexto.Hippol.ĩ l.si quis ne quæstio.ff.de quæst. Fel.in capi.cæterū.de rescr.Imo.in l.si queramus.ver.fallit tertiò. de testam.Ant.de Butr.in c.si duobus.de appella.Fulgo.in d.l.ij.ff. si quis in ius vocat non ierit.Abb.in c.ij.de dilat.Ang.in l. si quæramus.in fin.de testamen.
Contrarium indistinctè ꝙ non sufficiat tacita pronūciatio,sed expressa requiratur,dicit Ruin.in consil.cxvij.nu.3. & nu.18.vbi dicit * communem opinio.volu.v.
8 Secundò Amplia,nā iudex appellationis si pronunciat super principali,vr̃ declarare non malè appellatum.Card. in c. vt debitus.in fin.de appel.Fel.in c.suborta.de re iud.
9 Tertiò Amplia,nā si sit opposita exceptio ꝯ testē , si iudex testem admittat,vr̃ exceptionem oppositam reiicere. Aret. in c.ex parte.de testib.Fel.in c.suborta de re iudica.
10 Quartò Amplia,nam si ꝯ spoliatum petentem restitutionem reus excipiat de dominio,& illud deducat in articulis, & spoliat⁹ dicat talē exceptionem non esse admittendā : si tñ iudex recipiat & admittat articulos cōcernentes dominium,vr̃ reiicere actoris exceptionem.Aret.in l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acqui. poss.Fel.in c.suborta.de re iudi.
Contrarium in hoc videtur tenere Dec.in consi.lxxxiiij.
11 Quintò Amplia,vt ēt cōtumax habeatur pro confesso etiā non præcedente aliqua iudicis declaratione expressa.Ang. Aret. in tracta.malefi.in verbo,qui quidem iudex.refert & sequiť Hippoly.in l.si quis ne quæstio.ff.de quæstionib.
12 Sextò Amplia,vt opposita exceptione rei iudicatæ ad ꝓcessum iudicij,si iudex vlterius procedat,vr̃ exceptionē rei iudicatę reiecisse.Io.And.in c.inter monasteriū.de re iudic.Pau. de Cas.in l.nam & postea.§.si damnetur.ff.de iureiur.& ibi Alex. Fel.in d. c. inter monasterium.de re iudic.
13 Et si oppositū sit de re iudicata,& repliceť de nullitate illius, si iudex procedit in negocio principali , vr̃ declarare nullitatem rei iudicatæ.ita Imo.in d.c.inter monasterium.
14 Amplia etiā si deducatur non per viam exceptionis , sed per viam principalis petitionis.Grat.in consi.xxvij.volu.j.
15 Primò Limita,si fuerit cognitū sup exceptione,aliàs non vr̃ reiecta.Io.And.in d.c.inter monasteriū.& Fel.Pau.& Alex.in l.nā & postea.§.si dānetur.ff.de iureiuran.Bar.in l.à ꝓcedēte. C. de dilat.in l.qđ in diē.§.j.ff.de cōpensat.Ang.in d.l.à ꝓcedēte.& in cōs. ccxvij.ver.v.ꝓbatur.& in l.ij.§.si dubitetur.ff.de iudic.Roman. in cōsi.ccxx.ver.iij.ista cōclusio.Calcan.in consi.cxiiij.in fi.Aret. in l.naturaliter.§. nihil cōmune.ff.de acq.pos.Soc. in consi. cclxiiij. Philip.Franc.in c. si duobus.de appellatio.Roman.in consi.ccxlj. Aret.in consil.cvj.versi.& hoc est verum.Pau. de Cast.in l.j.in fin. princip.ff.si cert.pet.& in consi.xxv. secūdum antiquam impressionem,quod consilium non reperitur integrū in postremis editionibus.Ias.in l.ij.ff.si quis in ius vocat.non ierit.
Contrarium tenent plures Doctores qui indistinctè loquunť, & ꝓpterea sentire ꝯrium asserit Corneus,qui propterea expresè contrarium tenet,& simpliciter in consi. lxxxv. volumine quarto.Phili.Franc.in capi.cx parte. de appellatio. & Fel. in capitulo, suborta.in j.limit.de re iudic.

16 Sed

16 Sed cōcordando opiniones , ipse Philip.Frāc.& Fel.dicūt ꝙ non est necesse vt cōstet iudicē cognouisse,sed satis est tm̃ temporis spatiū interuenisse,vt cognoscere potuit , qa præsumitur vidisse,& cognouisse.Grat.in consi.xxxvij.vol.j.
17 Sublimita,nā licèt qñ nō cognouit , nō videatur declarasse exceptionē verā,vel nō verā,sed ꝓcedēdo ad vlteriora vr̃ declarare per processum ad vlteriora anteq̃ cognonerit exceptionē, eā non esse admittendam, ita Aret.in c.ex parte.de test.& Fel.ibi.
Sed ista vltima declaratio est contra mētem Doct.gñaliter loquentium,& contra id,quod expresè dicit Fely. in c.inter monasterium.in iij.limit.de re iudic.
18 Secundò limita qñ proceditur super vtroque , vno & eodē tempore,qa vr̃ ꝓcessus nullus ꝓpter incompatibilitatem,nec vr̃ reiecta exceptio,ita Aretin.in consil.lxxiij.hoc voluit Ant.de Butr.in c.exhibita.in prima opposi.de iud.& ibi Aret.& Fel.in c. suborta.in ij.limita.Imola in c.exhibita.de iudi.& in cap. primo, versi.sed dubium est.de ordin.cognit.
Cōtrariū Calde.in d.c.exhibita.in fi.vbi ēt Abb.in fin.& Fely. Aretin.in cōsi.cvj.vers.tertius casus.qui dicit istā * cōem opinio. Imola in l.si quæramus.de testa.Alex.in l.si finita.§. Iulianus. nu. 33.versiculo,sed aduerte.ff.de dam.infecto.
19 Tertiò limita,nā ĩ arbitro,cui est oppositū , vt qa inimicitia orta est inter partē & ipsum,abstineat à prolatione laudi,facit vt si arbiter,nō obstante exceptione,pronunciet, dicatur probata iniquitas laudi sine alia probatione.ita Bal.in l. nō distinguem⁹. in §.cùm quidā,in primo not.de arbit.refert,& sequitur Fel.in c. suborta.in iij.fallen.de re iudic.
20 Quartò limita,quia vt videať reiecta exceptio,necesse est vt de ea sit oppositū,& sup ea petitū ꝓnūciari,ƒm Bal.ĩ d.cap.ex parte.de appel.licèt Fel.ĩ d.c.suborta.ĩ v.fallē.dicat satis esse si sit opposita exceptio.idē etiā sentiunt doct. allegati in fi. j. ampliatio.
21 Quintò limita,nā necesse est vt ad talē tacitā reiectionē pars sit citata,aliàs nō operať,ita Aret.in c.ij.ver.nō obstat ratio Ab. de test.refert & sequitur Fel.in c.suborta. in vj. fallen. de re iudi.
22 Sextò limita qñ ex tacita reiectione sequeretur peruersio ordinis substantialis,vt qa testes essent recepti lite non contestata.ita limitat Imola in l.si quæramus.ff.de testamen.siue peruersio ordinis mandati,vt ibi per eum in d.loco.
23 Septimò limita qñ exceptio est incompatibilis cū ꝓcessu, secus verò si compati posset.ita declarat Pau.de castro in l. j. C. de ord.iudic.Ange.in ꝯs.ccxvij.versi. qntò ꝓbatur. Odofred. in l.j.C.de ord.iudic.qñ tractat an absoluto reo,videatur reiecta exceptio falsi instrumēti.& Bart.ibi,& ibi Iac.Butr. Bal.& Saly. Bal. in l.penul.C.de ord.iud.gl.ĩ l.ij.C.de ord.cogni.ĩ prima sol.& ibi Sal.gl.in l.si iudex.ff.de his,q sunt sui,vel alieni iuris.& ibi Odofred.& ibidē Alberi.de Rosate in princip. Bartol. & Ang.& alij.
24 Quod amplia,etiā si nō sit de necessitate incompatibilis,sed ꝓbabiliter nō compatiatur sentētia,nisi incidēti resoluto,vt dicit Alberic.de Rosa.in l.si iudex.ff.de his,q sunt sui,vel alieni iur.
25 Octauò limita qñ ageref de graui præiudicio irreparabili,vt qñ ageretur de inferenda tortura. qa tunc non videretur exceptio reiecta, ita Hippoly.in l.si quis ne quæstio.ff.de quæst.
26 Nonò limita ƒm Odofred.in l.ij.in fi.C.de ordi.cogni.vt ita demū p ꝓcessum ad vlteriora censeatur tacitè reiecta exceptio obtenta,qñ super ea sufficit summaria cognitio:sed quando plenaria requiritur,necesse est quòd expresè pronuncietur.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Exceptio in iudicium deducta, & tacitè reiecta, an possit principaliter in alio iudicio contra eandem personam per modum agendi deduci.

1 PERTINENTER subsequitur dubitatio,an exceptio in iudiciū deducta,& tacitè reiecta,possit principaliter in alio iudicio ꝯ eādem personā per modū agēdi deduci.Et distinguendi sunt plures casus.
2 Primus est,qñ incidenter in iudicium fuit tractata causa stat⁹, & si sententia cōcernit fauorē status,nō pōt amplius de eo, qđ incidenter in fauorē status est iudicatū,principaliter in alio iudicio deduci.ita ꝓbat text.in l.j.C.de ord.iudic.ƒm vnum intellectum,quem sequitur ibi Bar.& ibi Pau.de Cast.& in l.quoties.in principio.C.de iudic.Anto.de Butr.in c.aduersario.de except.
3 Idē est qñ super exceptione incidēte est expresè pronunciatū,& isto casu fauore status,vt declarat Barto.in l. qui Romæ. §. duo fratres.in princip.ff.de verb.oblig.refert & sequitur Petr.de Anchara.in cap.cùm dilectus. num.29.de ordin.cognit.Paul.de Castr. in d.§.duo fratres.
Cōtrariū Sal.in d.l.j.C.de ord.iud.qui tenet nullā adhibendā differentiam an fuerit pronunciatum pro statu,vel non .
4 Est ali⁹ casus qñ exceptio est reiecta in iudicio summario , & nō pōt tūc principaliter deduci in iudicio plenario.gl. ĩ l.ij.C.de ordi.cogni.in gl.fi.gl.in l.si iudex.ff.de his, qui sunt sui, vel alieni iur.idē tenet Odofred.in l.j.C.de ord.iud. Alber. de Rosa. Sal. & Pau.de Castr.idē tenent Odofred.Alber.de Rosa.in prin. Bar. & Ang.in d.l.si iudex.ff.de his,qui sunt sui,vel alie. iur. Ant. de Bu. in c.aduersario.de exceptionibus. & in ca. cùm dilectus. de ord. cognit.Calde.in c.intelleximus.de ordine cogni.refert & sequitur Pe.de Ancha.in d.c.cùm dilectus. num.29. & sentit ibi Abb. nu.27.eod.tit.Sal.in l.ij.C.de ordi.cognit.Anto.de But.in c.cùm ecclesia Sutrina.& ibi Abb.de caus.poss.& propr.
5 Et hoc credo sentire Card.in d.c.cùm dilectus. ver. q̃ro circa hoc.de ordi.cognit.vbi dicit, esse distinguendū an exceptio rei iudicatę sit opposita in vim dilatoriæ,an in vim peremptoriæ:vt si in vim dilatoriæ,quasi minus plena cognitio sit adhibita, non impediatur deduci principaliter: Si verò in vim peremptoriæ, quasi plenè fuerit cognitū super tali exceptione peremptoria, non possit iterum in quæstionem deduci.
6 Limita istam conclusionem qñ in iudicio summario de dicta exceptione non esset plenè cognitum,quia si esset plenè cognitum,non potest vlterius deduci in iudicio plenario. ita declarat Bal.in l.si iudex.ff.de his,qui sunt sui,vel alie. iur. & clarius Abb. in cōsi. 50.vol.j.& Ant.de Bu. in d.c. aduersario. de excep.Bal.in l.nam & postea.in princ.ff.de iureiur.
Contrariū ꝙ etiā si plenè esset cognitū in iudicio summario, omnino posset deduci in plenario,tenet Ang.in d.l. si iudex. Io. Crot.in d.§.duo fratres n.27.in l.qui Romæ.ff.de verb.obl. Pau. de Ca.in l.duobus.in fi.ff.de excep.rei iud.
7 Breuiter ista limitatio pendet à veritate alterius cōclusionis, an ꝓbationes factæ in iudicio summario,plenè faciant fidem in plenario.in quo Iaco. But.in l.ab hostibus.§.sed quod simpliciter.ff.ex qb.caus.maio.tenebat ꝙ sic.idē Ant.de Bu.in c.causam, q̃.de testi.& in c.fraternitatis. de test.in ca. cùm dilectus. de ord. cognit.Alex.in l.à diuo Pio.§.si super rebus. ff. de re iud. & Aret. in c.j.de ꝓbatio.Alex.in l.sæpè.nu.81.ff. de re iud.Hipp. in sing. cccccclv.Soc.in cōsi.cclv.Corn.in cōs.cxxvj.in fi.vol.iiij.Fel.in c. cùm Bertold.de re iud.Fel.in ca.causam,quæ.de testib.vbi Aret. dicit istā * cōem , licèt postea in ꝯriū arguat,& non respondeat. Et istā tenēt Doct.in terminis limitationis nostræ allegati suprà, videlicet Bal.in l.si iudex.ff.de his,qui sunt sui,vel alie.iur.Abb.in consi. 50.vol.j.Ant.de Bu.in c.aduersario.de excep.Bal.in l. nam & postea.in prin.ff. de iureiurand.Soc.in regula,cccxj. in secūda fallen.Imola in capitu.tum ex literis,de in integrum restitut.
Contrarium tenent Cy. & Bal.in l. quo tempore. C. de testa. mil.Bal.in l.ij.in fi.C.de eden.Are.in d.c.causam , quæ.in vltima opi.de testib.quam etiam tenent Doct.supra in limit.allegati. s. Ang.in d.l.si iudex.ff.de his,qui sunt sui,vel alie.iur.& Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.nu.27.ff.de verb.obliga.
8 Tenendo primam opin.quæ videtur magis * communis,
Primò sublimita,qñ esset plenariè probatū tā respectu ordinis,q̃ respectu probationū , vt per Ant. de Bu.in c. cùm dilectus. de ordi.cognit.& in c.causam,q̃.de test.Alex.in l. à diuo Pio. §. si super rebus.ff.de re iud.& in consi.ccxij.volu.vj.Soc. in ꝯsi. cclv. Fel.in c.causam,quæ.de test.Rui.in l.ij.C.de edend.
Secundò sublimita,vt procedat qñ in summario essent plenariè receptæ probationes,quo ad substantiam probationum , & quo ad modū procedendi,aliàs non probarent in plenario, vt ꝑ Alex.in d.consi.ccxij.nu.19.vol.vj.
9 Et propterea si in summario ꝓbationes nō plenè, sed summariè essent receptæ,nō probarēt in ordinario.Aret.in c.præsentata.de testibus.
10 Est etiā alius casus qñ in primo iudicio fuit plenè cognitū, & in secundo idem deducitur principaliter , non tñ ad eundē finem:& ex casu pōt deduci, qa nō obstat res iudicata: secus verò qñ ad eundem finē,ita Odofred.in d.l.j. C.de ord. cognit. & Albe.de Ros.Cy.Iac.Bu.in fi.Pau.de Cast.& Sal.idē voluit Bal.in l.si iudex.ff.de his,q sunt sui,vel alieni iur.in prin.& ibi Albe.de Rosa.& ponit Sal.in l.ij.C.de ordi.cognit.Ant.de Bu. in ca.aduersario.de excep.& ibi Abb.in fine.idem voluit Abb.in ꝯsi. 50. volu. j.& Socin.in consi.cclxiiij.& idem Abb. in capitu. cùm ecclesia. de cau.possess.& propr.
11 Imò tenet Barto.in l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bon.rap. quòd etiā quando agitur ad diuersum finem,si tamen ostenditur ius rei iudicatæ,adhuc nō possit illud deduci in alio iudicio , & sequitur Io.Crot.in d.§.duo fratres.nu.27.
12 Sed difficultas est quādo deductum in exceptione,videatur

in actione deductũ ad eũdẽ finẽ, cũ ſemp videatur diuerſus finis in exceptione, quę tendit tantùm ad repellendum actoris intentionem, ſecus quod in actione deducitur.

Et propterea vr cõſiderandũ, q̃ ſi nõ põt cõſiderari in actione alius finis, niſi ille, q̃ eſt deductus in exceptione, vt eſt in eo, q̃ opponit exceptionẽ compenſationis debiti liquidi, & ꝓbati: nã ſi talis exceptio fuit reiecta, tale creditũ nõ põt peti principali actione, q̃a finis primi, & ſecundi iudicij idẽ continet. Bart. in l. ſi nautem. §. fi. ff. de neg. geſt. voluit Soc. in d. q̃ſi. cclxiiij. & ponit Abb. in d. cor. 50. vol. j.

Secus verò q̃n deductũ in exceptione, tendebat ad vnũ finẽ, & deductũ in ſecundo iudicio principali põt ad aliũ finẽ dirigi, & intẽtari: ita declarata notabiliter Ant. de Bu. in c. cum eccleſia Sutrina. de cau. poſſeſſ. & proprie. & ibi Petr. de Ancha. nu. 33. & ſeq. Ant. de Butr. in c. cùm dilectꝰ. de ord. cog. in prin. & ibi Abb. nu. 27. & Pet. de Anch. n. 29. clariꝰ, & melius Ioan. Cald. in repet. c. intelleximus. de ordin. cogni.

13 Si verò exceptio, & actio tendunt ad eundẽ finẽ, tũc aut exceptio in primo iudicio fuit reprobata, q̃a iudex illã nõ admiſit, & nõ ꝓhibetur q̃s in ſecundo iudicio per modũ actionis illã deducere, ita Pau. de Caſtro in l. qui Romę. §. duo fratres. ff. de verb. oblig. Alber. in d. l. ſi iudex. ff. de his, qui ſunt ſui vel alie. iur.

14 Et idẽ iuris eſt ſi exceptio in primo iudicio fuiſſet reiecta, q̃a non ꝓbata, ita Paul. de Caſtr. in d. l. j. in prin. C. de ordine cognit. & ibi Salyc. poſt Bart. ibi in vltimo caſu. vbi hoc ſentit, licèt non clarè. & ibi Paul. de Caſtr. in diſtinctione caſuum. Alberic. de Roſate in l. ſi iudex. in fi. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alieni iur. Cuman. & Iaſ. in d. §. duo fratres. nu. 50. & ſeq. Cald. in c. intelleximus. de ordin. cogni. refert & ſequitur Pet. de Ancha. in c. cùm dilectus. nu. 29. eod. tit. voluit Bart. in l. ſciendum. in prin. ff. de excep. Pau. de Caſt. in l. fi. in fi. ver. ſcias etiam. C. de fid. inſtrum.

15 Secus verò q̃n exceptio eſſet reiecta, q̃a nõ vera, vt per Doc. proximè allegatos, q̃* vnanimiter cõcludũt amplius in iudiciũ etiam per modum principalis actionis deduci non poſſe.

16 Amplia etiam ſi fuiſſet reiecta cauſa, & q̃a non vera, & quia non probata. Petr. de Anch. in c. aduerſario. de exceptio.

17 Primò limita, ſi ille, qui pronunciauit, habebat facultatẽ iudicãdi illud incidens principaliter, aliàs ſententia lata non preiudicaret, quominus incidens poſſet principaliter deduci in iudicium, ita Paul. de Caſt. in l. j. C. de ord. iud.

18 Et idem q̃n nec incidenter, nec principaliter ſuper illo articulo poſſet declarare. vt eſt in iudice laico quo ad ſpiritualia, vt declarat Barto. in l. quoties. C. de iudic. & ibi Alberic. de Roſate, & clarius Ang. voluit. Saly. in l. j. C. de ord. iudic.

19 Secundò limita, quia licèt ipſa pars nõ poſſit illã deducere, poteſt tamen iudex ei dare licentiam illam deducendi. ita declarat Innoc. in capit. quo ad conſultationem. de re iud. refert, & ſequitur Afflict. in terminis in conſt. regni.

20 Q̃n verò exceptio expreſsè reiecta, poſſit tacitè deduci in alio iudicio, vide Ruin. in cõſil. cxxiiij. vol. v. vbi plenè declarat.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Exceptio loci non tuti an poſſit proponi per excuſatorem non habentem mandatum.

DIVERSAE ſunt opiniones Doctorũ in illa concluſione, An exceptio loci nõ tuti proponi poſſit per excuſatorem non habentem mandatum.

Et nõ poſſe ꝓponi, voluit Bart. in l. pen. §. ad crimen. in ſecundo caſu ſuæ diſtinctionis, videlicet in caſu ꝓbabilũ excuſationũ. ff. de public. iudic. & ſequitur Anto. de Butr. Abb. & Henric. Boich in c. veniẽs. de accuſa. Angel. in l. ſeruũ quoque. §. publicè. ff. de ꝓcu. & ipſemet Ang. in ſua diſput. incipiẽ. Bononienſis. in vltimo caſu, dicit iſtã opinionẽ ſeruandã in iudicando. & iſtã etiã opin. Bart. tenet Anto. de Canario, in tract. de excuſ. Sal. in l. reos. de accuſ. Benedic. de Plum. in repet. d. §. ad crimen. in l. penultim. ff. de public. iudic.

2 Nec vr aduerſari huic opin. dictũ Inno. in c. veniens. q̃ ſimpliciter dicit, q̃ in exceptionibus facti admittir excuſator ſine mãdato, q̃a intelligi debet in excuſationibus facti præciſi. ſm quod declarat Bar. in d. §. ad crimen. qui non ꝗdicit intentioni Innocẽtij, ſed clarius illã declarat. & Imola Saly. & Ang. ĩ d. l. reos. dicũt dictum Inno. concordare cũ opinione Bar. & Abb. in c. veniens. de accuſa. idem dicit.

3 Ego aũt cenſeo dictũ Inn. neceſſariò debere intelligi ĩ neceſſaria excuſatione, & meri facti, & nõ in ea, in qua concurrit iuris miniſteriũ, put eſt illa exceptio loci non tuti, q̃ eſt facti, in hoc, ſ. q̃ locus nõ ſit tutus, ſed in ea operatur iuris miniſteriũ in hoc, vt citatꝰ ad locũ nõ tutũ, nõ teneatur comparere in eo loco nõ tuto, per l. de ætate. ff. ad trebel. c. accedens. el ij. vt lite nõ cõteſt. aliàs ſequeretur q̃ exceptio iudicis incompetẽtis, & excõmunicati poſſet opponi per nõ habentẽ mãdatũ, q̃a iſtæ exceptiones ſunt facti in hoc, q̃ q̃s ſit incompetens iudex, vel excõmunicatus. Sed in eis operat iuris miniſteriũ, vt q̃s non teneatur coram eis cõparere, & tñ nullus põt dicere Innocẽ. aſſerere q̃ exceptiones declinatorias q̃s ꝓponat per excuſatorẽ ſine mandato, imò ipſe Inn. cõtrariũ dicit, q̃ exceptiones iuris non proponat quis ſine mandato, & exemplificat in his declinatoriis.

Contra opi. Bart. tenuit Bald. in l. pen. §. ad crimẽ. ff. de public. iud. & Ange. Imola, & idẽ Imola in c. veniens. de accuſatio. Philipp. Franc. in c. ex parte. de appel. Ang. in diſput. incip. Bononiẽſis. in vltimo articu. Maria. Soci. in c. veniens. & ibi Aret. & Io. de Ana. de accuſa. Ioan. Fran. de Sancto Nazar. in tract. Peſtis.

4 Et tenentes partẽ iſtã ꝗ̃ Bart. limitant, niſi perſona citata ad locũ nõ tutũ, poſſet venire bene ſociata, ita vt excluderet omnem ſuſpicionẽ loci nõ tuti: nã tunc non poſſet allegare exceptionẽ loci non tuti per excuſatorẽ ſine mandato. & ita ſaluat opi. Bart. iſto caſu, Imola in d. c. veniens. & ibi Io. de Ana.

Contrarium tenet Maria. in d. c. veniens.

5 Secundò limita ẽt in cauſa electionis, & matrimoniali, q̃ diſerant celeritatẽ. c. q̃n frequenter. §. porrò. vt lit. nõ conteſta. nã tunc ẽt in proponenda excuſatione neceſſaria non admittir excuſator ſine mãdato, vt eſt tex. in c. cupientes. §. quod ſi per viginti. de elect. in ſexto. iuncta gl. ibi in verbo, ad ꝓmiſſa. & iuncta gl. ĩ ver. iuſta cauſa. & in verbo, ceſſante impedimẽto. nã tex. vult q̃ quantũcunq; impeditus perſonaliter venire, ſi tñ nõ ſit impeditus, quominus poſſit ꝓcuratorẽ cõſtituere, tũc & ad cauſam, & ad excuſationes ꝓponendas teneatur ꝓcuratorem cõſtituere.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Exceptio nullitatis reſultantes ex eiſdem actis, impedit executionem rei iudicatæ reſultantis ex tribus ſententijs conformibus.

VErior, & magis* cõis opinio vr illa, q̃ exceptio nullitatis reſultans ex iiſdẽ actis, impediat executionẽ rei iudicatæ ẽt reſultantis ex tribus ſentẽtijs cõformibus. & ita limitatur diſpoſitio cle. j. de re iud. & ita tenet Oldr. in q̃. cvj. Bald. & Saly. in l. j. C. ne liceat tertiò ꝓuocare. Imola, & Alex. in l. de pupillo. §. q̃ opꝰ. ĩ fi. ff. de ope. no. nũc. Card. ĩ cle. vnica. §. fi. de re iud. Abb. ĩ q̃. xliij. in ſecdo dubio. Imola in l. ſi expreſſim. ff. de appel. And. de Iſer. in c. j. de ꝓtrouer. inter vaſallũ, & aliũ de benefic. Soc. in q̃. clviij. & in regu. cxxj. in ij. fallẽ. Cor. in q̃. cciiij. vol. ij. Alex. in q̃. lxxvij. vol. ij. Iaſ. in l. j. ff. de oper. no. nũc. Franciſc. Curt. in q̃. cxix. Alex. in q̃. clxxxvj. vol. ij. Soc. in cõſi. iiij. vol. iij. & in cõſi. xxj. vol. iiij. Philip. Franc. in c. dilecto. de appel. Hippol. in rubrica, de probat.

Cõtrariũ Bal. in l. fi. C. de ordi. cognit. Anto. & Imola in d. cle. vnica, de re iud. Ro. in l. ſi feriatis. ff. de fer. & in l. ſi verò. §. de viro. in xxij. fall. ff. ſolu. mat. & in ſing. cxc. Paul. de Caſt. Alex. in d. §. de viro. & Iaſon in l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iud. Alex. in conſi. ccxxv. vol. vj.

2 Tenendo primam opin. declara q̃n intentans nullitatem prẽuenit, ſecus autẽ ſi ſit facta executio, quia tunc ob talem nullitatem non reuocatur, vt per Soc. in conſi. lxxviij. vol. iii.

3 Secundò declara, q̃n ſtatutũ diſponeret vt poſſet dici de nullitate vſque ad decẽ dies, q̃a illis elapſis nõ põt excipi de ita nullitate etiã notoria, vel euidenti. Alex. in q̃. cv. ver. quia reſpõdeo, vol. v. Goza. in conſ. cliij. nu. 9. Soc. in conſi. cxxj. verſic. præterea aliud eſt. vol. iij. Et hoc procedit etiam ſi nullitas ſit ex defectu citationis. Alex. in conſi. ccxxv. verſi. nec obſtat. vol. vi.

4 Et pro hac parte, q̃ verior vr, facit, nã q̃n tempus à lege, vel à ſtatuto p̃figitur, non eſt locus amplius purgationi moræ. Inn. & Abb. in c. cùm in tua. & Card. verſi. q̃to tertiò circa prædicta. qui matrim. accuſ. poſſ. Bal. in l. diffamari. verſi. expedito text. C. de in gen. manum. Alex. in conſi. cxxxiij. in fi. vol. vj. latiſſimè traditur per Tiraq. de retract. lignag. §. iij. in glo. quarta. nu. 2.

Contrarium tñ, q̃ etiã poſt tempus à ſtatuto præfixum poſſit excipi de nullitate notoria, voluit Fely. in c. cùm dilectus. nu. 14. de calumniator. Aret. in conſi. lxxv. Gozad. in conſi. lxxij.

De Citationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Citatio in quolibet actu eſt neceſſaria.

PRIN

PRINCIPALIS cõcluſio in hac materia citationis eſt, quã hic plenè declarare intẽdo, videlicet q̃in quolibet actu pars eſt citãda. l. de vnoquoque. ff. de re iud. l. nam ita Diuus. ff. de adop. l. ſi q̃n. C. de teſt. c. cùm olim. de teſt. clem. paſtoralis. de re iud. c̃a. eccleſia ſanctæ Maria. in fin. de conſt. c̃a. inter quatuor. de maior. & obed. c. j. de cauſ. poſſ. & propriet.

2 Primò Amplia ẽt in notoriis, in q̃bus ẽt citatio eſt neceſſaria, gl. in c. cùm dilectis filiis. de purgat. cano. in gl. in verbo, indicẽda. Inn. in c. tua. de cohab. cler. & mulier. Imola in c. ad noſtrã. el iij. colu. j. de iureiur. Spec. in tit. de notor. crimin. §. j. verſi. ſcias. & ibi Ioan. And. in apoſtil. & in §. iam de notorio. verſi. q̃dam ſunt. Bal. in l. cùm fratrẽ. ver. dubitari cõſueuit. C. de his, q̃bꝰ vt indig. & in d. c. ad noſtrã. el iij. de iureiur. & jn l. presbyteri. C. de epiſcopis, & cleric. & in Margarita, in verbo, citatio. ver. citatio requiritur. & in ver. citatio, vel monitio. Lap. & Abb. in c. frequens. de reſtitu. ſpo. in vj. & ibi Dom. in §. ſolet. & Philip. Frãc. in §. ad hoc. Fel. in c. Rodulphus, de reſcrip. idẽ Fel. in c. j. de iudi. Abb. in cõſi. v. volu. ij. & in cõſi. lxviij. eodẽ volu. Alex. in apoſtil. ad Bart. in l. emptorẽ. ff. de actio. empti. & in l. is cui bonis. ff. de verbo. oblig. Ant. de Butr. in c. referẽte. de præb. & in c. veſtra. de cohabit. cler. & mul. glo. in c. cùm ſit Romana. §. p̃terea. & ibi Inn. & Hoſt. Io. And. Abb. Imol. & Philip. Franc. de appel. Sal. in l. ea q̃dem. C. de accuſ. Aret. in q̃. clxv. Archid. in c. q̃ Lotharius. ij. q. j. & in ca. j. de of. deleg. in vj. Alex. vbi dicit iſtã opi. *cõem in l. à Diuo Pio. §. in venditione. ff. de re iudi. Fel. in c. j. de iudic. Hipp. in rubrica. ff. ad l. Corn. de fal. Gozad. in conſi. ix. Lofre, in conſi. xlviij.

Contrarium tenuit Inn. in c. ex inſinuatione. de appel. Bart. in l. ij. §. quod de frumentaria. ff. de adminiſ. re. ad ciuit. pertinẽ. Hoſt. & Ioan. And. in c. quãto, de transla. epiſcop. Ge. in q̃. liij. Calc. in q̃. xviij. Angel. in repet. l. j. C. de iud. Cuma. in q̃. vij. Oldr. in con. ccxciij. in prin. Soc. in reg. ccccvj. ĩ j. fal. Milis in verbo, citatio nõ requiritur ad ſententiã. Fel. in c. parochianos. de ſent. excomm. Soc. in con. lxxxij. vol. iiij. Barb. in cõſi. lxxxj. vol. j. Calca. in conſil. xvj. & in conſi. xviij. & ideò in nullitate notoria ſi feratur ſententia, non requiritur citatio. Gram. deciſ. lxv. nu. 55.

3 Iſtæ tñ q̃riæ opiniones reducuntur ad concordiã hoc mõ, videlicet, nam ſi ſumus in notorio, quod nullã habet, nec habere põt defenſionẽ, & tũc nõ requirir citatio, & ꝓcedit ſecũda opinio, quã ẽt ampliat Fel. in c. cũ olim. de re iud. verſi. noto ſecũdò.

4 Vt ſi ẽt nõ cõſtet iudici de notorio, ſi tñ verè aliquid eſt notorium, & ita credatur, valet proceſſus, ẽt parte non citata.

5 Aut ſumus in notorio, quod poſſet excuſari, & habere defenſionẽ, & tunc requirir citatio, & ꝓcedit prima opinio. Iſta diſtinctio ſumitur ex verbis Archid. in c. q̃ Lotharius. ij. q. j. & in ca. j. de of. deleg, in vj. iſtã diſtinctionẽ clarè ponit Abb. in q̃. iij. vol. ij. & in conſ. lxviij. vol. ij. in fi. & in c. cũ olim. de re iudic. & in ca. cũ ſit Romana. de appellat. & in c. ex inſinuatione. in fi. eo. tit. & in ca. cauſam, q̃. de reſcrip. & in c. veſtra. in fi. de cohab. cler. & mulier. in c. bonæ. el j. de elect. in c. j. de iureiur. & in ca. accepta. de reſtit. ſpolia. Bald. in l. ea q̃dẽ. ver. iij. q̃ritur. de accuſat. Dec. in c. cùm ſit Romana. de app. Nicel. q̃ declarat in lij. cõcord. in xxxviij. fallẽ. & fal. lxxxix. Goza. in q̃. xviij. Curt. in cõſ. xx. & in cõſ. xxj. Fel. in d. c. cùm olim. de re iudic. Aret. in q̃. clxiij. vbi dicit iſtã *opin. magis cõem, veriorẽ, & ꝓbabiliorẽ. Philip. Franc. in c. ſæpe. de appella. Maria. in tract. citat. Iaſ. in q̃. clxix. volu. ſecundo, & in l. nec quicquã. §. vbi decretũ. de of. proconſul. & legat. & in q̃. lxxxvj. volu. iij. Soc. in q̃. iiij. vol. iij. & in conſil. lxxxvij. vol. iij. apoſtil. ad deciſ. Tholoſa. ccccxl. Fel. in c. cauſam, q̃. de reſcript. Hipp. in repet. l. de vno quoque. ff. de re iud. Iaſ. in l. ſi q̃s arbitratu. ff. de verb. oblig. Dec. in c. peruenit. de appel. & ibi Philip. Franc. & Hippo. in rubrica de probatio. Soci. in reg. ccccvj. in prima fallen. Gome. in cap. j. de reſcrip. in ſexto. Fely. in ca. j. de iureiur. Pariſ. in conſil. j. volu. j. Brun. in tract. de form. qui declarat.

6 Limita hoc vltimum vt in notoriis non requiratur citatio in ſententiis cenſuræ. Fely. in capit. cùm ſit Romana, de appel. & in c. cum olim. de re iudic. vbi requiritur monitio.

7 Sed q̃n fertur declaratoria, nõ cõdemnatoria ſuper notorio, tũc nõ requiritur citatio, Fel. in c. cùm non ab homine. de iudic.

8 Itẽ alio caſu in notoriis requiritur citatio, vt per Milleũ in practica criminali, videlicet q̃n requiritur cõdemnatio certæ perſonæ, nam etiam ſi ſimus in notoriis, tunc citatio omitti nõ poteſt.

9 Secundò amplia, q̃a ẽt in ꝓcedentibus à Papa vel Imperatore requiritur citatio, aliàs eorũ ſententia eſt nulla, vt eſt glo. in l. fin. C. de legi. & ibi Bal. & Pau. de Caſtro, Innocen. & Hoſtien. in ca. ĩ noſtra. de ꝓcurator. Alex. in cõſ. lxxxvij. in fi. vol. ij. Ant. de Butr. & Abb. in c. in cauſis. de re iud. Ro. in l. j. ff. de arbit. Iaſ. in l. nec q̃cquã. §. vbi decretũ. ff. de of. ꝓconſ. & legati. Bal. in l. ij. C. de tẽpo. appel. Ang. in l. princeps. ff. de legib. Bal. in ꝓem. feu. Io. And. in c. j. de cau. poſ. & ꝓprie. vbi & Abb. Roma. in q̃. cccclxxxvij. in fi. & in ſingu. xx. Io. And. Hoſtien. Ant. de Bu. Imola, & Abb. in c. cũ olim. de re iud. Soc. in q̃. xij. & in q̃. clxiiij. & in cõſi. cclxvj. & in q̃. lix. volu. iij. & in q̃. cxx. volu. iij. Fel. in c. cùm olim. de re iud. & in c. q̃ in eccleſiarũ. de cõſti. Calcan. in cõſi. xvj. Dec. in cõſ. dciij. & in cõſi. dcvj. Oldendorp. in libello iur. & æquita. Maria. Iun. in q̃. cxxij. vol. ij. Rui. cõſi. xxxvj. volu. j. & cõſi. xxiiij. volu. iiij. Grammat. deciſ. cv. nu. 4. & ſeque. Boer. deciſ. ccxlvij. gl. cõſuetud. Bitu rig. Gram. q̃. lxxxvj. Aret. q̃. clxv. Ioan. Mona. in extrauag. rẽ non notũ. de dolo, & cõtuma. in gl. in verbo, nõ obſtantibus. Oldrad. in cõſi. xliij. Albe. poſt Gul. de Cun. in l. de quibus. in verſi. cõſuetudo eſt in Britannia. ff. de legib. Ab. in c. cùm inter R. de electio. Maria. in rubrica, de dilat. in ſeptimo articulo. Roma. in ſing. dclxxxv. Alex. ĩ l. de vnoquoque. ff. de re iud. Imola poſt Ant. de Bu. in cle. j. vt lit. penden. & in cle. j. de iureiu. & in cle. paſtoralis. de re iud. Rom. in l. ſi q̃s arbitrat. ver. viij. cõem, ff. de verb. obl. Io. And. in addit. Spec. in tit. de ſenten. plat. §. iuxta. verſi. eſt etiã nulla. in addit. incip. Albert. Galeotti. Hipp. in ſing. lxxv. Lanfranc. in cle. ſæpè. in verbo, & figura. de verb. ſig. Abb. in c. venerabilem. in ij. not. de electio. Aret. in conſi. lxij. Maria. Soc. in tract. citat. Iaſo. in q̃. clxxvij. volu. ij. Gemi. in conſi. liij. Curt. in cõſi. 50. in reſpon. ad vndecimũ argumentũ eiuſdẽ reſponſionis, Barbat. in conſili. xviij. volu. j. Hipp. in conſi. viij. Franc. Curt. in conſ. clxx. Soc. cõſ. xv. volum. iij. & in conſi. cxxj. volum. iiij. Alex. in conſi. cvij. vol. v. Zaſ. in conſil. x. volum. ij. Bertrand. conſil. xvj. volum. j. Lofred. in conſilio xxxvij.

10 Amplia hanc ampliationem vt etiam feudũ nõ poſſit auferri vaſallo ſine cauſæ cognitione. gl. prag. ſanct. Dec. in cõſi. dciij. Pariſ. conſi. cj. volu. j.

11 Secundò amplia, vt nec declaratio iuris obſcuri fieri poſſit à Principe, parte non citata, Maria. Iun. conſi. 100. vol. j.

12 Contrarium tñ in Papa, vel Imperatore voluiſſe vr Geor. Natta in cle. ſæpè. §. & q̃a. de verb. ſig. Hipp. in d. l. de vno quoq;. ff. de re iud. in ver. & teneas menti. Decius in conſi. cxxv. Afflict. in prælud. Conſti. regni. in ix. quæſt.

Tenendo tñ primã opinionem quæ eſt magis * communis,

13 Limita iſtã ꝓcedere, vbi Princeps ex plenitudine poteſtatis ꝓcedendo, ſentẽtiã ferret omiſſa partis citatione. ita tenet Alex. in cõſi. lxxxvij. in fi. volu. ij. Imola in c. in noſtra. de ꝓc. poſt Inno. & Hoſtien. ibi. Iaſ. in l. nec quicquã. §. vbi decretum. ff. de of. Proconſ. & legati. Bald. in proœm. feud. Io. Andr. in addit. Spec. in tit. de ſenten. in §. iuxta. verſi. eſt etiam nulla. in addit. incip. Albertus Galeotti. Fel. in c. quæ in eccleſiarũ. in verſicu. vj. limita, de conſt. Maria. in tracta. citat. Alex. in conſi. lxij. volum. j. Alex. in conſi. xj. volu. vij. Soc. in conſi. clvj. Hipp. in repet. l. de vnoquoque. de re iud. & in ſingu. lxxv. Soc. in conſi. iiij. volu. iij. & in conſi. lxxxvii. volu. iij. Zaſ. in j. conſi. in tertio dubio. in ij. volu. Gozad. in conſi. v. & in conſi. ix. Alex. in cõſi. xcij. volum. vj. Curt. in conſi. j. poſt tracta. feud. & in conſi. clvij. & cõſi. clxxiiij. Grammat. deciſi. lxv. nume. 40. Nicel. concord. lij. in ſeptima fallen.

14 Primò declara iſtã concluſionem, q̃a princeps nõ põt omittere citationem etiam cũ iſta clauſula, q̃n proceſſiſſet vt arbitrator. Soc. in conſi. xxvij. nu. 11. vol. iij.

15 Et idem eſſet ſi procederet ſuper iure non quæſito, ſed delato, vtputà ex teſtamento. Soc. in conſi. lxiij. nu. 11. vol. iij. & in q̃. lxxxvij. num. 20. eod. volu. Rui. conſi. xcix. vol. iij.

16 Secundò declara vt ita demum iſta clauſula, de plenitudine poteſtatis operetur, quando interuenit cauſæ cognitio. Dec. in conſi. dcvj. & idem Decius conſi. dciij. deciſ. Neap. lxix. nu. 26. in nou. Cæpol. conſi. ciuili lxv.

17 Tertiò declara, vt non requiratur citatio ẽt ſi non ſit appoſita clauſula, de plenitudine poteſtatis, ſi tamen appareret Principem voluiſſe vti plenitudine poteſtatis contra ſubditum. Mantua, conſilio cxcj.

18 Quartò declara, quia Imperator nõ põt vti iſta clauſula, niſi quo ad ſubditos ſibi immediatè ſubiectos, nõ autẽ quo ad alios. Alciat. in tract. præſump. in tertia regu. octaua præſump.

19 Amplia iſtam principalem limitationem, vt etiam q̃n Princeps procedit motu proprio, non requiratur citatio. Rebuff. in concor. in iij. fallen. Fel. in c. cùm olim. de re iudi.

20 Et idem eſt q̃n Princeps procedit extraiudicialiter, quo caſu non requiritur citatio. Pariſ. conſi. j. vol. j. & in conſi. cj. volum. j. deciſ. Neap. lxix. in nou.

21 Et idem quãdo certũ eſt nullã competere defenſionẽ. Pariſ. conſi. cj. vol. j.

22 Et idẽ q̃n periculũ eſſet in mora, quo caſu non requiritur citatio. deciſ. Neap. lxix. nu. 27. in nouis. vbi ponit etiam iſtud habere locum, propter potentiam vaſalli contra dominum.

23 Alios caſus autẽ, q̃n Princeps poteſt procedere abſque cita-

tione,videas per Soc.in ↄſ.lxxxvij.volu.iij.& in ↄſ.cxx. & in cõſi. ccxxvij.volu.iij.Chaſſan.ſuper conſuet Burgund. Pariſ. in cõſ.j. vol.ij.& in ↄſ.v.vol.iiij.Zaſ.in cõſi.x.volu.ij.ad quos me remitto.

24 Contra hanc ſuperiorē limitationē,vt etiā qñ adſit iſta clauſula,de plenitudine poteſtatis,requirat̃ citatio,tenet Card.in ca. j.de cauſ.poſſ.& ꝓpriet.& ibi etiam Abb.tacitè hoc innuit.idem colligitur ex dictis Bal.in proœ.feud.ibi, argumentū ɔ̃. & iſtam opi.clarè tenet Soc.in ↄſ.cclxiiij.& in conſil.cclxvj.Fel.in c.cùm olim.de re iud.Aret.in ↄſ.clxv.verſi.venio ad fm.Iaſ.in conſilio clxxvij.volu.ij.Cutt.in ↄſi. 50.in reſponſ.ad xj. argū.Iaſ. in l. Gallus.in prin.in j.lectura.ff.de lib.& poſthum.Brun.in cõſ.xij.Fran. Cur.in ↄſ.clxx.Soci.conſi.xxvij.vol.iij.& in cõſi. cxx. volu. iij. & iſtā dicit * cõem Ruin.in conſi.ccxxix.volu. j. Gram.conſ.ciuili lxxxj.& conſi.lxxxvj.& conſi.cl.Deciſ.Neap.lxix. in nou.

Tenendo tñ iſtā partē vltimā,ꝙ princeps etiā de plenitudine poteſtatis procedendo,non poſſet omittere citationem,

25 Limita non procedere in beneficialibus,in quibus habet Papa liberā poteſtatē,& põt de plenitudine poteſtatis procedendo et ɔ̃ partem nõ citatā diſponere,& pronunciare.Soc.in d.conſi. cclxiiij.& in cõſi.cclxvj.Fel.in c.cùm olim. de re iud.Goza. in ↄſ. v.qui tenet hoc etiā in prophanis. licèt ɔ̃trium in prophanis cõtra clericū teneat Fel.in tract.qñ literæ apoſtolicæ. Aimo conſi. v.Ruin.in conſi.lxiij.vol.v.

Et tenendo primā opinionem,ꝙ princeps de plenitudine poteſtatis procedendo poſſit omittere citationem,

26 Amplia idē eſſe vbi adeſt clauſula ex certa ſciētia. vt per Sal. in l.nec cauſas.C.de appel.Roma.in ↄſ.ccclxix.in v. dubio. Dec. in conſ.cxcj.Abb.in c.cùm olim.de re iud.Soc.in ↄſil.clvj.Pau.de Caſtro in l. ij. in fi.C. qūo,& qñ iud.Dec.in cõſ.cclxix.Hipp.in d. l.de vnoquoque.in xlv.caſu.Fel.in c.quæ in eccleſiarū.de cõſtit. in ca.cùm olim.de re iud.Gozad.in conſi.ij.Pariſ.conſi.j.vol.ij.in conſi.v.volu.iiij.Grammat.deciſ.lxv.nu. 52.

27 Nā clauſula,ex certa ſcientia,idē operatur quod de poteſtatis plenitudine.Bald.in l.eos.C. de appell. Dec.in con. cccccxvj. Abb.in c.ad hæc.per glo.ibi de reſ.& in c.cū inter.de excep. in c. cùm olim.de re iud.Rom.in conſi.ccclxix.in v.dubio. Dec.in ↄſ. cxcj.& in conſ.cccxlj.Corn.in conſi.cccxij.volum.ij.Alex. cõſi. xvj.vol.v.Fel.in c.cum inter.de except.Alex.in conſi.xcij.vol. vj. Barbat.in conſi.xxvj.num.4.& in con.xxvij.vol.ij.Soc. in conſil. clvj.& in conſi.cxlvj.Corn.in conſilio cccxiij.vol.iiij.Iaſ.in cõſi. lvj.vol.j.Gram.conſi.ciuili 100.

28 Contrarium ꝙ imò etiā ſtante clauſula ex certa ſcientia,requiratur citatio,tenuit Soc.in cõſi.cclxiiij.Alex.in conſi. lxxxij. volu.vij.Barbat.in conſi.xxvij.n.20.vol.iiij.Deciſi. Neap.lxix. in nouis,ampliat vt etiam in ſubdito hoc procedat.

29 Limita tamen iſtud non procedere in criminalibus, in quibus, etiam de plenitudine poteſtatis non poteſt princeps procedere, parte nõ citata,quia in his nõ poteſt tollere defenſionē. Hippo.in pract.in §.expedita.

30 Limita etiam quia non procedit cõtra non ſubditū. Goza. in conſ.xlviij.Pariſ.in conſi.j.vol.ij.

31 Secundò limita hanc principalem cõcluſionē, qñ Princeps in ſuo proceſſu non poſſit omittere citationem niſi ex iuſta cauſa faciat, vt puta fauore eccleſiæ,qñ ꝓcedit ɔ̃ illos,q occuparūt, vel occupatas detinent terras eccleſiæ Romanæ,gl.in l.antepe.ff. ex qb.cauſ.maio.Io.And.in c.cū olim.de re iud.in nouell. Rom. in ſing.dclxxx.incip.tu ſcis ꝙ nedū.Hippo.in l.de vnoquoque,in xlix.caſu.ff.de re iudic.Maria.in tract.citat.in xxxiiij.caſu.Nicell. in lij.ↄcord.gl.in xxv.fallen.Bal.in l.nec cauſas.C.de app.& in l.ij. in prin.C.qūo,& qñ iud.& in ꝓœm.feud.Roma.in repe.l.j.in vj. q. ver.vnum tñ ſcias.C.de hæred.inſtituen.Io.Crot.in l.Gallus.§. & quid ſi tantùm.ff.de lib.& poſthum.Pariſ.conſi.cj.vol.j.

32 Amplia ꝙ contra iſtos poſſit procedi etiā de facto.Anch. in conſ.cclxxvij.& in conſ.ccccxxix.

33 Contrariū tenet Nicell.in lij.concord.gloſſ.in iiij.fall.Fel. in c. ꝗ in eccleſiarū.verſi.vj.fallit.de ↄſtit. & in c. cū olim. de re iud. Iaſ.in l.j.ff.de cõſt.princip.Alex.in cõſi.ij.volu.j.Hipp.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.apoſtill.ad Abba.in c.in cauſis.de re iud.

34 Declara tñ iſtā concluſionē ꝙ Princeps non põt omittere citationē,qa debet intelligi de illa citatione,ꝗ eſt de iure naturali, videlicet ad faciendas defenſiones,ſecus de citatione ad ſententiam.Soc.in l.ſi qs arbitratu.ff.de verbo.oblig.Geor.Natta in cle. ſæpe.§.ſed quia.de verb.ſignifi.deciſ.Neap.j.in iij.dubio.

35 Et ita pñt ↄcordari iſtæ duæ opiniones,vt princeps nõ poſſit omittere citationē qñ qs non fuit citatus ad ſe defendendū, ſecus aūt ſi qs nõ fuit citatus ad ſententiā, & niſi iſto modo intelligantur,& ſaluentur ſuprà allegatæ deciſiones,non poſſent procedere ſtante prima cõcluſione * communiter approbata, ꝙ Princeps nõ põt citationē omittere,& propterea illas reprobat Rom.in l.ſi quis arbitratu.verſi.viij.cõem.ff.de verb. oblig. Alc. in dicta l.de vnoquoque.ff.de re iud.Aret .in conſil. clxv.Iaſo.in conſ.clxxvij.volu.ij.

36 Tertiò amplia principaliter cõcluſionē principalē,vt procedat etiā in ſummariis.vt eſt tex.in d.cle.ſæpe. §.nõ ſic. & Natta & Ancha.in princ.de verb.ſignifi.Soc.in tracta.citatio.Soc.in cõſi. xij.volu.j.Cuma.in conſil.vij.Brun.in conſi.xx.Pariſ.in conſi. xx. vol.iiij.Alexand.in conſi.lxj.vol.iiij.

37 Quod amplia ēt ſtante ſtatuto ꝙ ꝓcedatur ſine vlla ſolemnitate,vt not.Rom.in Rubrica,de arbit.verſi.xvij. Soci.in cõſi. xij. volu.j.Decius in l.milites.C.de teſtamē.milit.Hippo.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.Hippoly.in ſingul.lxxv.Fel. in c.ij. in ſecūda declaratione,de teſtibus.Decius in c.ſecundo. de teſtib. deciſio. Neapol.j.in tertio dubio.in nouis.

38 Et facit,nam ſm Bart.in l.filiusfam. ff.de donat. & in l.j. ff.de teſta.milit.& in extrauag.ad reprimēdū.in verbo,videbitur. poteſt procedere omiſſa iuris ſolemnitate,nõ tñ põt defenſionem iuris naturalis omittere.ſequitur Lanfranc.& Natta in cle.ſæpe, in §.nõ ſic.de verb.ſignifi.Nellus in tract.bannitorū,in tertia parte primi temporis,quæſt.ij.vel quarta. Baue. in §. planc. inſtit.de teſt.milit.

39 Secūdò amplia vt hoc ꝓcedat etiā ſi caueatur ſtatuto,quòd poſſit de facto procedere,vel punire.Nellus in tractat.bannit. in loco ꝓximè allegato.Lapus allegat.cxxviij.Maria.in tract. citat. in xxxvij.ampliat.Sentit Imola in cle.ſæpe.de verb.ſigni.

40 Tertiò amplia,etiāſi fuerit dictū,omiſſo iuris ordine , qa nõ propterea tollitur citatio.Philip.Fran,in c.bonæ.de appel.

41 Quartò amplia, ēt ſi dictū ſit ꝙ ꝓcedatur ſine figura iudicij. Georg.Natta in cle.ſępe.§.quæ omnia.de verb.ſign.

42 Et ꝓpterea infertur, ꝙ etiam in cauſa ſummaria teſtes examinati parte non citata,non probant.Pariſ.conſi.ij.vol.iiij.

43 Quartò amplia principaliter vt ↄcluſio ꝓcedat in laudo dato ꝑ arbitrū,qui debet partes citari facere.l.diē.§.ſi qs. ff. de arbi.

44 Doctor.omnes in ca.Quintauallis.de iureiur. vbi dicunt ꝙ arbiter ſeruat ordinē iudiciorū, & ibi Imola ponit ꝙ arbiter debet partes citare.& idem Bal.in repetitione l. ex compromiſſo. ff.de arbitr.in v.quæſtione.

45 Primò amplia iſtā ampliationē, vt hoc ꝓcedat tā in arbitro compromiſſario,ꝗ etiā in arbitro electo ex neceſſitate iuris. Maria.in tractat.citat.vbi limitat tribus modis. Gozad. conſil. 100. Hiſpan.in c.per veſtras,de donat.inter vir.& vxor.

46 Secundò amplia,vt iſta ampliatio ꝓcedat etiāſi in compromiſſo dictū ſit, ꝙ arbiter poſſit ſententiā,ſeu laudū ferre partib⁹ abſentibus,vt not.Spe.in tit.de arbit.in §.excipitur.in fi.Imola in c.dilectus.de arb.Alex.in l.ſi qs arbitratu.ver.quartò limita.ff. de verb.olig.Fel.in ca.cū olim.de re iud.Soc.in d.l. ſi quis arbitratu. ver.ij.limita.Hipp.in ſing.clxxv.Maria.Socin.in rubrica de dilat. verſi.xlij.Iaſ.in §.in bonæ fidei.inſt.de act.Hipp.in repet.dictæ.l.de vnoquoque.de re iud.Boer.deciſ.cclxxxiij.per totam.vbi latè.

47 Et ꝓpterea ſi ſtatutū dicit,ꝙ abſens cõdemnari poſſit,intelligitur,præcedente citatione.Bald.in l.j.ver.ſed hic quæritur, an valeāt.C.quomodo & quando iudex.Hippo.in ſing.dcxxxiij.

48 Tertiò amplia iſtā ampliationē,vt ſi dictū ſit ꝙ arbiter poſſit laudū ferre partibus prę ſentibus,vel abſentibus, citatis vel non citatis,adhuc tñ requiritur notificatio.Soc.in tractat. citat. Hippol.in d.l.de vnoquoque.Alex.in cõſi.lxj.vol.iij.& in conſi.lxxxvij.volu.v.& in cõſi.xxxiiij.volu.j.Fel.in c.dilecti,de iudi.Iaſ.in §. in bonæ fidei.Inſt.de actio Fel.in c.cùm olim.de re iud.Decius in conſ.dcxxxij.Ruin.in conſilio lxij.vol.v.

49 Et propterea qñ Imperator dat facultatem in priuilegio comitis Palatini legitimandi ēt parte nõ citata,tñ citatio omitti nõ põt,niſi qñ Comes Palatinus habebat perfectā cognitionē omniū iuriū partis,& non aliàs.Grat.in cõſi.clviij.nu. 25. volum. ij.

Contrariū ꝙ in caſu iſtius tertiæ ampliationis non requiratur citatio,tenuit Iaſ.in cõſi.xij.in fi.vol.j.Franc.Curt.in cõſi.clxx.Nicell.in concord.lij.glo.xxviiij.fal.Rebuff.in tract.nominat.

50 Et idem eſt in prorogatione compromiſſi,in qua requiritur citatio partis.Alex.in conſi.xxxiiij.vol.j.Pariſ.conſi.xliij.vol.j.

51 Nota tñ quòd ſi laudū ſit intimatū,& pars nõ reclamauerit, laudum nõ põt amplius impugnari prætextu omiſſæ citationis. Grat.in conſi.lxxvj.vol.ij.

52 Limita hanc principalē ampliationē ꝙ in laudo requiratur citatio,qa hoc non ꝓcedit qñ compromiſſum factū fuit iuratū, vt puta qa partes promiſerunt ſtare,& parere laudo ferendo, vt dicit Bap.de ſancto Blaſio in tracta.de arbit.qſt. lxx.verſi. v. concluſio.Sequitur Hiſpa.in d.c.per veſtras. in §.xvij. nu. 70. licetipſe dubitet de hac limitatio.& ego etiam valde dubito.

53 Quintò amplia principaliter vt diſponente ſtatuto ꝙ ad omnē voluntatē creditoris capiatur debitor,nõ tñ poterit capi nõ præcedente citatione,qa debet prius cõſtare ꝙ ſit debitor. Hippol.in d.l.de vnoquoque.q allegat Bal.in l. per diuerſas. in x.qſt. C.man

C.manda.

54 Vbi tenet ꝙ ſtāte ſtatuto,vt debitor capiat̃ ad creditoris inſtātiam,ēt non præcedente citatione,tñ non poterit capi ad inſtantiam ceſſionarij,quia debet prius cõſtare ꝙ ius ſit ceſſum.Soc.in conſi.lxxxiij.vol.iiij.& in conſi.xcvj.vol.iiij.Hip.in l.ſi qs ne quæſtio.ff.de quæſtio.Calcan.in cõſ.xviij.Fel.in c.licèt,de accuſ.Bal.ī l.ſi qs curialis.C.de epiſ.& cle.Pau.de Caſ.ī l.poſtulāte.ff.ad Treb. & in d.l.ſi quis curialis.C.de epiſ.& cle.Alex.conſi.clxxxviij. vol. ij.& in conſi.xcv.vol.iiij.Rui.in conſi.cij.vol. v. & conſi. lxxxviij. vol.v.Boer.dec.x.Bertr.conſi.xxj.vol.j.in antiq.

55 Et eſt ratio,quia ſemper facienda eſt interpretatio,ne per ſtatutum tollatur citatio.Alex.in conſi.lxxxiij.vol.ij.

56 Sed ſi de ceſſione cõſtaret,poſſet etiam capi ad inſtantiam ceſſionarij.Rui.conſi.ccix.vol.j.

57 Cõtrarium,ꝙ poſſit incipi à captura etiam non præcedente citatione,tenent Ang.Imola,Cuma.& Alex.in l. ſi ſic. ff. de leg.j. Fel.in c.qualiter,& quando.§.debet.de accuſat.Alex.in conſi.ccxxv.vol.vj.

58 Concorda has duas opiniones, vt prima ꝓcedat qñ ſtatutū diſponit,ꝙ debitor capi poſſit ad voluntatē,ſeu inſtantiā creditoris:ſecus aūt ſi diſponat ad liberam,& merā voluntatē,quia tunc procedit ſecunda opinio,per illam dictionē præciſam.Iſta cõcordia expreſsè ſumitur ex dictis Alex.in l.poſtulante.ff.ad Treb.

59 Et ꝓpterèa ſi ſtatutum dicat,ꝙ executio fiat ɔ̃ hęredē,nihilo minus debet citari ad hoc vt conſtet ipſum eſſe hæredē.Fel.in c. qa.V.de iud.poſt Bal.in d.l.per diuerſas.in x.q.C.mand.Dec. in d. c.quia.V.de iud.Rui.conſi.clij.vol.iiij. & conſi.lxxxviij.volu.v.& conſi.cij.vol.v.Boer.dec.ccxcv.nu.15.

60 Et ſimiliter è conuerſo,ſi executio fieri debet ad inſtantiam hæredis,conſtare debet prius ipſum eſſe hæredem.Alex.in conſ. cxv. verſi.poſtremò non omitto.vol.vij.Boer.deciſ.cciiij.nu.47. Bertr.conſi.xxj.vol.j.in antiq.

61 Sed ſecus quando proceditur per hæredem ad executionē vigore obligationis.Boer.dec.x.in fi.

62 Sextò Amplia,ēt ſtāte ſtatuto,ꝙ omnes exceptiones intelligant̃ reiectæ,adhuc citatio debet īteruenire,aliàs act⁹ eſſet null⁹, & de tali nullitate dici põt.Petr.de Anch.in ↄſ.ccx.Cald.in ↄſ.viij. in tit.de ſenten.& re iud.Abb.in cõſi.xcvij.vol.j.Fel.in c. qualiter & qñ.§.debet.de accuſ.& in c.cùm olim. de re iud. Dec.in conſil. xxxviij.Ang.in conſi.clxxvij.Hipp.ſing.lxx. Alex. conſi.lxj.volu. vij.Hip.in d.l.de vnoquoque.de re iud.

Contrarium Alex.in conſi.ccxxv.vol.vj.

63 Septimò Amplia,vt ēt in extraiudicialibus requirat̃ citatio. Inn.& poſt cū Io.And.ī c.ex rõne.de appel.Bal.in c.j.§.ſancimus. el ij.quo tpe miles.& in c.j.in fi.de inueſt.ī marit. fact. Ale.in d.l.ſi qs arbitratu.& ibi Iaſ.de ver.oblig. & Soc. ꝑ l.j.§.denunciari. & §. mulier.ff.de vē.īſpiciē.Hipp.ī d.l.đ vnoquoq;.ff.de re iud.Maria.ī tract.citat.Cuma.in cõſi.vij.Calca.in conſi.xvj.Dec. in cõſi. dcxl.

64 Et ꝙ magis in actu extraiudiciali,quàm iudiciali requiratur citatio,voluit Rui.in conſi.cvj.vol.iij.

65 Contra hanc amplia.tenet Pau.de Caſ.in ↄſ.cccxxxviij.vol.j. poſt Inn.in c.cùm olim.el ij.de elect.Bal.in l.neque natales. C. de ꝓba.Laur.Calca.in ↄſ.xviij.Ro.in cõſi.ccxij.Card.in conſi.lxxxij. Dec.in c.ij.de teſtam.Gul.de Cun.in l.Epiſcopale. C. de epiſ.aud. refert Maria.in tract.citat.in xlij.ampliatio.in prin.Card.in conſi. cxl.Rota in nouis dec.ccclvj.Fel.in c. fi. de conſuetud. vbi ſumitur declaratio.

66 Octauò Amplia,etiā ſi actus cõtineat fauorem non citati,tñ adhuc non valet ob defectum citationis,& propterea ſnīa lata in fauorem abſentis non citati non valet.gl.in l.ea, quæ. C. qūo , & quando iud.& ibi Bar.Ang.& Sal.& gl.in l.furioſo.ff.de re iudi.& ibi Barto.Ang.Rapha.Cuma.Imol.Pau.de Caſt & Alex.qui dicit iſtam partem eſſe * communem.

Et idē tenet & dicit Iaſ.ibi gl.j.iuncto tex. in l. quæſitū. ff. de re iudi.& ibi Bar.& Bal.in l.properādum.§.ſin aūt reus.in fine. C. de iudi.& ibi Ang.& Sal.& Alex.qui dicit,ꝙ gl.ibi,quę ɔ̃trium tenet, reprobatur cõiter.& Iaſ.ibi in fin.Abb.in c.quoniā ɔ̃.in gl.in verbo,citationes.de proba.& in conſi.iij.vol.ij.Maria.in rubri.de dila.Pe.de Anc.in conſi.xvj.Iaſ.in d.l.nec quicquam.§.vbi decretū. & ibi Bal.Hippoly.in d.l.de vnoquoque.Bouer.in verbo,ſententia. in ſingu.xiij.Nicell.qui declarat,in lij. concordantia. gloſſ. in xix.fallent.

67 Contrarium gl.in d.l.properandū.§.ſin aūt reus.in gl. in verbo,omnem ei ɔ̃dictionem.C.de iudi.quæ loquitur in abſente,& contumace.& Bal.in d.l.ea,quæ.C.quomodo , & quando iudex. & ibi Paul. de Caſtr.& in d.l.properandum.in §.ſin autem reus.& Bal.in l.accuſatoribus.C.de accuſ.

68 Tenendo primā opinionē,Limita vt per Hippoly.in dicta l. de vnoquoque.nu. 81.& ſequentibus,qñ iudex feciſſet ſibi dari licentiam à reo procedendi contra eum etiam non citatum.

69 Nonò Amplia,ētſi agatur de eiiciēdo aliquē de poſſeſſione quā iniuſtè,& illicitè detinet,vt no.Inn.ī c.īter.de maio. & obed. Bal.in l.ij.C.ſi ꝑꝑ publicas penſi.Bar.in l.fi.in ver.itē extra gl.quęro.C.de edict.Diui Adr.tol.eſt bonus tex.ī l.ordo.& ibi no.Ang. C. de execut.rei iudi.Roma.in l.iuſtè poſſidet.ff.de acq. poſſ. Pet. de Anc.in conſi.cclxxiiij.Calder.in tit.de dilat.in conſi.iiij. Bal.& Ang.in l.ſi maritus.la j.C.de donat.inter virū & vxor.Fel.in c.dudum.de præſump.eſt bonus tex.& ibi Bar.in l.meminerint.C. vñ vi.Pe.de Anc.in conſi.ccxcij.Card.in cõſi.lxxiiij. & in ↄſ.cxxxij.in fi.Rota in dec.v.in tit.de reſt.ſpoli.ī antiquiorib⁹,Io.de Ana.poſt Card.in c.ij.de ſimo.vbi ēt Fel.Soc.conſ.cxxx.vol.iij.Dec.in cõſi. cxcj.Calca.in cõſ.cxv.Fel.ī c.Rodulph⁹.de reſcript.Bertr. in cõſi. lxxiij.& in cõſ.lxxxv.vol.ij.Rui.cõſ.xvij.vol.v.Fel.in c.cùm olim. de re iud.Ro.in cõſi.lxix.& in ſing.dcclxxxvij.Hipp.in ſing.cxcv. & in d.l.de vnoquoque.Bal.in cõſi.cxxxv.in iij.par.Alex.in conſ. v.vol.ij.Lofred.in conſi.xlvij.Aimo in conſi.cxxiiij.

70 Amplia,ēt ſi poſſeſſor ignoretur:tñ hoc nõ facit quominus actus factus eo nõ citato valeat,& ei ꝑiudicet,vt ibi ꝑ Alex. Soc. in conſi.xiij.vol.iiij.Bertr.in conſi.lxxiij.vol.iij. & in conſi. lxxxv. vol.iij.Bouer.in verbo,poſitio.in ſing.ix.Sarnen.in regu. de non tol.iure quæſito.in v.quæſt.dicens Rotā ita iudicaſſe. Aimo cõſ. cxxiiij.Grat.conſi.xc.vol.j.& conſi.lxxv.in prin.vol.ij. Rui.conſi. lxij.vol.v.Boer.dec.cclxxvij.Gram.conſi.ciuili cxx.& conſilio cl. Bertr.conſi.ix.vol.j.in antiquis.

71 Amplia præcedentem concluſionem,vt procedat ēt ſi iniuſtus poſſeſſor fuiſſet citatus per proclama generale, quia iſtud non ſufficit,Rui.conſi.xvij.nu. 5.vol.v.

72 Primò Limita , ſi fiat reſtitutio ad poſſeſſionem antiquam, quam alius occupauerat poſt iudicis inhibitionem, Calcan. in conſi.lxxxij.

73 Secūdò Limita,qñ quis poſſideret notoriè iniuſtè, quia tūc non requirit̃ iuris ordo in expellendo illū è poſſeſſione. Dec. in conſ.cxcj.Hipp.in ſing.cxcv.& in ↄſ.xxxviij.nu. 14.Rota in nouis dec.xiiij.Barba.in conſi.lxj.nu. 30.& ſeq.vol.j.gl. cõſuetu. Biturigen.Abb.in c.accepta,de reſti.ſpolia.Hipp.in rub.de ꝓba. Fel. ī c. qualiter,& qñ.de accuſ.& in c.ij.de ſimonia.Afflict. ſuper Conſtitut.Rebuff.in l.quod iuſſit.in j.not.nu. 61.ff.de re iudi.

74 Tertiò Limita,qa vſufructuarius ēt finito vſufructu nõ eiicitur de facto de poſſeſſione. Guido Papæ, q notabiliter loqtur,in ſing.ccclxvj.Et tñ ſi fuit citatus in proceſſu , vbi agebatur de eiiciendo ipſum de poſſeſſione , non eſt neceſſariū citare ipſum in actu tradendæ poſſeſſionis.Nicel.in lij.concor.gl.in lxxxvj.fal.

75 Decimò Amplia,etiā ſi actus nõ īferat parti graue ꝑiudiciū, nihilominus eſt citanda pars,vtputà cū abſoluitur vna partiū ab obſeruatione iudicij:Inn.ī c.cõſuluit.de offi.deleg.Bar.in l.Titia. ver.quæro vtrum qñ.ff.de accuſatio.& in aut.qui ſemel.ver.vlterius venio.C.qūo,& qñ iudex.& in l.& poſt edictum. in fin. ff. de iudi.Ro.in ſing.ccccxiiij.incip.ſententia abſolutoria.Pau.de Caſ. in l.ij.C.quomodo,& quando iudex.Inn.in c.ſi aduerſarius. ver, 75.& hæc intelligemus vera. de eo , qui mittit. in poſſ. cauſa rei ſeruan.& in c.ad petitionem.ver.item not.ꝙ iudex.de accuſatio. Bal.in c.j.de mili.vaſal.qui contumax eſt.& in l.vt perfectius. ver. contra actorē verò.C.de annali except.Hippo.in d.l.de vnoquoque.de re iud.

76 XI. Amplia,ēt in teſtibus examinatis pro indiciis,q nullū faciunt indiciū ſufficiens ad torturam,parte non citata. Ang. Are. in tract.malefi.in verbo,fama publica,in ver.qualiter probet̃. Gādinus in tract.malefi.ſub rubrica,qūo malef. cognoſcantur ꝑ inquiſitionem.ver.ſed nunquid.Sal.in l.fi.in fin. C. de quæſt.Bal.in l.iubemus.ver.itē dixi.C.de probatio.& Ang.in repe.l. ſi vacātia. C.de bon.vac.lib.x.Hipp.in d.l.de vnoquoque.Inn. idē tenet , & ibi Abb.in c.bone,el j.de elect.Are.in c.in nomine Domini.de teſtib.Alex.in conſi.lxv.vol.j.in cõſi.clxxx.vol.ij.Bar.in l.fin.in fi.ff. de quæſt.Hipp.in l.ij.ff.de quæſt.in conſi.xviij. & in conſi. xlvj. & in conſi.lj.& in conſi.cxxiij.& in conſi.cxxviij.Corne.in conſilio cxxxiiij.volu.iiij.Hippo. in practica.§. nunc videndum.& in l.prima.ff.de quæſtio.Gramma.in conſil.ciuili xv,& in conſil.lxiiij.& in voto.xxx.

Contrarium Decius in c.ij.de teſtib.

77 XII.Amplia,vt iudex iudici inhibere nõ poſſit, parte nõ citata.Feder.de Senis in conſ.ccc.Pet.de Anc.in conſ.ccxxxiiij. Ant. de Bu.& Imo.in c.debitores.de iureiur.Laur.de Rodulp.in tract. de vſur.q.cxxxj.Alex.in conſi.xcij.vol.ij.& in conſi.viij.vol.iiij.& in l.iiij. §. condemnatum. vbi dicit iſtam partem * cõem. ff. de re iud.& idem dicit in l.Titia.in fi.ff.ſol.matri.vbi idem tenet. Aret. in conſ.xxxiij.Spec.in tit.de appella.§.de officio.ver. ſed nūquid. Iaſ.vbi dicit iſtam * cõem,in l.nec quicquam.§. vbi decretum.ff. de offic. proconſ.& legati.& in l. ab adminiſtratore. C. de legat. Maria.in tracta.citat.& in cap.propoſuiſti.de for. compe. Hippo. in d.l.de vnoquoque.Abb.in capit.tuam.de ordin.cognit. cuius

dicta declarat Ias.in repet.l.admonendi.vbi ẽt tenet istam limitationem.de iureiur.& in l.si opus nouũ.ff.de ope.no.nun.Are.in consi.lxxv.Alex.qui declarat in consi. lxviij.& seq. Ferra.cautel. xxviij.Nicel.in lij.concord.gl.in viij.fallen.Oldendorp. in libello iuris,& æquitatis.Rui.consi.lxj.vol.v.Berous quæst.lxxvij.

78 Limita istam partem qñ immineret peccatum, quia pôtest inhiberi etiam parte non citata, Chassan.in consi.j.nu.106.

79 Secundò Limita istam ampliationẽ,quia iudex, cui fuit cõmissa causa principalis cum potestate citandi, & inhibendi, põt statim inhibere absque citatione partis, vt tradit Berous quæst. cxxiiij.nu.2.

80 Cõtra hãc ampliationem vr̃ tenuisse Lap.alleg.lv.& Ant. de Bu.in c.tuã.de ord.cogn.vbi dicit ẽt Imo.& Alex.in consil.cxlix. vol.vj.Sed ista vltimò allegata debent intelligi, vt declarat Abb. in d.c.tuam.de ord.cognit.vel vt declarat Aret.in d.cõsi.lxxv.ꝙ sit speciale qñ causa incidens pendet corã iudice ecclesiastico.

Tamen illam opin.reprobat ibi Abb.Staphil. tenet istam partem in tract.de literis gratiæ,& iustitiæ.

81 Vno tñ casu omnes admittunt, posse fieri inhibitionẽ,parte non citata, qñ iudex ecclesiasticus inhibet seculari ne executioni demandet constitutionem ꝯ ecclesiæ libertatem,ita no.Arch.in c.q̃ Lotharius.ii.q.j.Bal.in l.p̃sbyteri.C.de epis.& cler.Roma.in l. si finita.§.Iulia.ff.de dam.infect.Fel.in c.ecclesia sanctæ Mariæ. ver. ij.cautela.de constitu.Ias.in l. nec quicquam.§. vbi decretũ. ff. de offi.Procons.& legati. vbi etiã ipse ponit aliam limitationem ex mente Laur.de Rodulphis.Hipp.in rub.de proba. Alex. in consi. lxviij.& seq.vol.vij.Fel.in c.cùm olim.de re iud.

82 XIII. Amplia,vt ẽt ipse iudex,qui tulit sñiam,sit citandus qñ agitur de eius sñiæ reuocatione,vel retractatione,vt not.Ant.de Butr.in c.cùm ab ecclesiarum.in iiij.not. de offi.ord.& in c. qua frõte.de app.Abb.in c.dilectus filius.in vlt.not.de rescr.vbi intelligit ipse qñ processit ex officio primus iudex,de cuius sñiæ reuocatione tractatur, vel resultaret pœna ipsius iudicis primò iudicatis.gl.Host.& Abb.in c.cùm speciali.§.porrò.in gl.in verbo,superiore.de appel.vbi ẽt Imo.& Philip.Fran.Fel. vbi latè declarat ĩ d.c.dilectus filius.de res.Dec.in cõs.cxliij.Abb.in c.sacro.de sent. excõ.Roma.ĩ ꝯsi.cccxliij.Bal.in l.nã ita Diuus.ff.de adop. Maria.ĩ rubr.de dilat.ver.x.Bal.ĩ l.sancimus.ver.xiij.quærit.C.de iud.Maria.in tract.citat.Fel.in c.sacro.de sent.excõ.Imo.in c. de cætero. de trãs.est bonus tex.in c.venerabilibus.in fi.de sent.excõ.in vj.& ibi Dom.in vlt.not.Bal.in c.j.ibi,de iudice an sit citandus.de mili. vasal.qui est contumax.Ang.in repet.l. si vacãtia. ver.item circa. C.de bon.vacan.Bal.in l.edita.in ij.repetitione. ver. quid si reus. C.de eden.Hipp.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iudic.

83 Et sm istã declarationẽ intellige no.p Bal.in rubr.de success. edicto,in fi.& Bar.in l.j.in fin.ff.ad Tertul.Boer.dec.cclix. q hanc partem *cõem,nu.13.affirmat,qñ tractatur de pœna infligenda iudici rãtione sententiæ latæ, vel de interesse, & expensis parti læsæ ab ipso soluendis,plenè etiã distinguit apostil.ad dec. Tholos.cclxxvij.super istã quæst.

84 Contrarium tñ Inn.in c.in nostra. de procur. vbi ẽt Host. & ibi Io.And.Milis in verbo,iudex non est citandus, qui volunt ꝙ iudex in retractatione suæ sñiæ non sit citandus. sed edicto proposito generaliter citandi sint omnes,quorum interest.

Item ꝙ iudex non sit citandus,tenuit Inn.in c.cùm speciali.de appel.gl.in c.sacro.in verbo,constiterit.de sen.excõ.Inn.Host. & Io.And.in c.de cætero.de procur.& Arch.in c. venerabilibus,de sent.excõ.in vj.Bouer.in verbo,citatio.sing.xxvij.Nicel.in lij. cõcor.gl.in xviij. fal. Oldẽdorp.in libello iuris,& æquitatis.Sal.in l. fi.C.si reus,vel accus.mort.fuer.Dec.in c.cùm speciali.§.porrò.in fine,de appellatio.

Et nisi istæ dictæ doctrinæ reducantur ad concordiam per distinctiones,de quibus supra dictum est, proculdubio prima pars est magis *communis.

85 XIIII. Amplia in absolutione à iuro,quia pars est citãda.An. de Bu.& ibi Card.& Imo.de iureiur.in c.debitores.& Bal. etiã ibi hoc sentit post Inn.ibi,qui idẽ tenet.Io.And.in addi.Spe. in tit.de iureiur.sup rub.idẽ sentit Fede.de Sen.in consi.ccc.vbi tenet ꝙ in absolutione requirit̃ aliqua cãæ cognitio.idẽ sentit gl.in c.quod aũt.xvj.q.vj.vbi dicit ꝙ semper requirendus est creditor, quo remittat iuramentũ,ꝙ si facere distulerit,absoluendus est à iudice.

86 Et idẽ tenet clarè Alex.in ꝯs.ccxxij.vol.ij.idẽ tenet Abb.in c. j.de iureiur.Pe.de Anc.in cõs.ccclxxxij.& in cons.cxcviij. Abb.in ꝯsi.xij.incip.& si copiosior.vol.ij.Flor.in l.in lege Aqlia si deletũ. ff.ad l.Aql.Barb.in ꝯs.lxxxv.vol.iij.Laur.de Rodulp.in repe.c.cõsuluit.in xxv.q.de vsur.Ias.ĩ l.nec qcquàm.§.vbi decretũ.ff.de off. Procons.& legati.& in l.si opus.ff.de ope.no.nũ.Cur.ĩ ꝯs.xliiij.Maria.in tract.citat.Guido Papæ.q.cxl.& q.ccxxv.dec.Tholo. & ibi apostil.lxij.Fel.in c.fi.de fo.cõpe.Gomes.in rubr.de res.in vj. & in tracta.breuium.Nicel.q declarat in lij.ꝯcord.gl.in xxj.fal.Gozad. in consi.lix.Bertran.in consi.xlj.vol.j.& in cõs.cliiij.vol.j.& in ꝯsi. clij.vol.iij.& in cõsi.xcviij.vol.j.Venaf.in cons.xxxiij.Rebuff.in l. quod iussit,in gl.magna.nu.25.ff.de re iud.Lofred.in cõsi.xij.vbi ampliat.Paris.in cõs.xcvj.vol.j.Aimo in cõs.vij.Oldr.in cõsi. cxx. & idẽ sentit in ꝯsi.clxxxvj.Soc.in cõs.lix.vol.iij.Alex.in cõsi.lxvj. vol.vj.Fel.in c.j.vbi limitat,de iureiur. Hipp. in d.l.de vnoquoq;. de re iud.Rui. consil.lxvj.nu.2.vol.iiij. vbi dicit hãc partem probabiliorem.Bertr.in consi.j.vol.j.in antiq.

87 Tenendo istam partem amplia,quia non conceditur absolutio à iuramento per breue ad effectum agendi, nisi parte citata. Gomes.in tract.breuium.nu.46.

88 Primò Limita istam partem,quia excõicatus nõ põt absolui qñ est excõicatus ad partis instantiam absque citatione partis,tñ secus est quando est excommunicatus motu proprio, quia tunc non requiritur citatio partis.Rebuff.in concord.in tit.de forma mandati apostol.in xxxviij.effectu.

89 Secundò Limita, quia in habilitatione à iuramẽto non requiritur citatio.Curt.Iun.in consi.clij.nu.9.

Contrarium Bertrand.in consi.j.nu.130.vol.j.in antiquis.

90 Tertiò Limita,quia licet citatio sit faciẽda in hoc casu,nihilominus absolutio data absque citatione valet,& tenet, Ant.de Bu.in c.debitores.de iureiur.Abb.in consi.xij.in fi.vol.ij.Iaso.in l. patre furioso.ff.de his,qui sunt sui,vel alie.iur.Bertrand.in consi. clxxij.in fin.vol.j.

Contra istam limitationem tenet Abb.in c.j.de iureiur.

91 Contrarium ꝙ in absolutione à iuro non requiratur citatio, tenuit Ant.de Butr.in c.j.& in c.debitores. de iureiur.& ibi Pe.de Anc.Rota in antiq.dec.dcclxvij.Maria.in trac.cita.in xxxiii. casu. Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xliij.casu.Alex.in consi.xlv.vol.iiij. Mantua,in consi.cxcvij.

92 Et qñ petitur absolutio ob habilitationẽ p̃sonæ agere volẽtis,ꝙ non requirat̃ citatio,tenuit Ancha.in consi.xviij. ex mente Oldra.in cõsi.cx.&.Io.And.in addit.ad Spec.in rubr.de iureiuran. apostil.ad dec. Tholos.lxij.Pau.de Cas.in consi.cclix.vol.ij.

93 Et licèt in hoc casu Doct.suprà pro prima parte allegati, teneant partem esse citandam, vt apparet ex his quæ ponit Fel. in c.j.de iureiur.tñ contrarium de stylo seruatur.vt dicit Cur.Iun.in consi.clij.nu.9.& tenet Hipp.in rub.de prob. Rui.in consil.clxx. vol.j.Bertr.in consi.ccxxvj.vol.iij.vbi tenet istam partem, saltem quando absolutio obtinetur à maioribus iudicibus, non autem à iudicibus ordinariis.

94 XV. Amplia,vt citatio requiratur in quacunque instãtia siue in prima,siue in secunda procedatur,vt per Maria.in tract.cita.& ista limitatio non habet difficultatem.

95 XVI. Amplia,siue agatur in possessorio, siue in petitorio, vt per Maria.in tract.cita.Soc.in consilio xij.vol.j.Afflict.in prælud. Consti.regni.q.ix.

96 XVII.Amplia,vt requiratur citatio,siue sit quęstio iuris,siue facti,vt est gl.in illo tex.in c.sæpè.de app.& ibi circa illam gl. notant Abb.& Imo.& ibi Philip.Fran.in d.c.sæpè.Maria. in tract. cita.Soc.in consi.xij.vol.j.

97 Contrarium tenet Bal.in c.cùm inter vos.de cõsuet.p dicta p Inn.ibi. Sed Inn.hoc nõ dicit,licèt dicat,ꝙ cũ non est iuris q̃stio, non requiritur iuris ordo,allegat etiam Dy. ad hoc in l. Arethusa.ff.de stat.hom.idem tenet Bal.in l.Imperator.la j.ver. item posito.ff.de statu hom.Dec.in c.sæpè.de appel.

98 XVIII. Amplia,siue agat̃ ad partis instãtiã,siue ipse iudex ꝓcedat per viã inquisitionis,vt est tex.in c.qualiter,& qñ.el ij.§.debet.& ibi no.Fel.in prin.de accus.Maria.Soc.in trac.cita. Soc.ĩ ꝯs. xij.vol.j.Dec.in c.ij.ĩ iij.amplia.de testib.Abb.in c.in nomine Domini.de test.& ibi Fel.ver.iij.limita.& hoc tenet Bar.in l.fi. in fi. ff. de quæst.Bal.in l.iubemus.C.de prob.& in addit.ad Spe. in tit. de senten.in fi.Sal.in l.fin.C.de quæst. Inn.in c.bonæ,el j.de elect.Inno.in capit.per inquisitionem.de electio.Ang.in l.si vacantia. C. de bon.vacan.

99 Contrarium Host.in d.§.debet.& Io.And. in d. c. qualiter & quando.de accus.vbi tenent ꝙ inquisitus non est citandus ad videndum iurare testes,& idem Ant.de But.in c.ij.de test.Soc.in regula ccccvj.in tertia fallen.

Sed contrarium est verius,vt per Ro.in sing.ccclxxij.Hippo.in d.l.de vnoquoque.in xj.limit.ff.de re iudic.

100 Secus est in inquisitione generali,in qua non requiritur citatio.Ang.in l.ea.C.quomodo,& quando iudex.Inno. in capit. bonæ.de elect.

101 XIX. Amplia,ẽt hoc ꝓcedere in dilationibus probatoriis à iudice assignandis,q̃ cõcedi nõ debent nisi parte citata, vel p̃sente.pro quo est tex.in l.fi.ff.de fer.vbi probatur, ꝓut ibi no. Bart.ꝙ tales dilationes nõ dantur sine causę cognitione.& sequũtur ibi Docto.*omnes.vbi post Bar.examinant, q̃ causę cognitio requirat̃.& ponũt Doct.cano.post An.de Bu.in c.vltra tertiã.de testib.

& istam

& istam ampliationem ponit Maria.in d.tracta.citat.licèt Soc. in consilio x.vol.iiij.& in consi.sequent.teneat contra istam limitationem.

Imò prorogare non poterit dilationem iudex,parte nõ citata. Soc.in consi.xlvij.vol.iiij.Grammat.consi.ciuili lxxviij.

102 Potest tamen iudex dilationem augere vel diminuere, etiã parte non citata,secundùm Nicel.in lij.concord.gl.

103 Sublimita,nam qñ datur dilatio absenti, sufficit illum intimare.Bar.in l.Labeo.ff.de iureiur.vbi Ang.Pau.de Cast.& Ias.

104 XX. Amplia,in productione articulorũ,quia talis ꝓductio fieri debet,parte citata,& de hoc nõ est q̃stio,sed bene dubitatur an in admissione articulorũ pars sit citãda,& in hoc Doct. fuerũt varij.sed ꝙ in productione requirat̃ citatio,quicquid sit in illorũ admissione,tenuerũt domini de Rota in dec.xciij.in nouis. Abb. in c.in nomine Domini.de test.vbi ẽt Fel.& Philip.Fran.in c.p̃sentium.§.testes.de testi.in vj.istã ampliat.ponit Maria.in tract. citat.

105 XXI.Amplia,in receptione testiũ, q recipi nõ possunt parte nõ citata,est tex.in c.ij.de test.& ibi Fel.in summario.& idẽ probat tex.in l.si qñ.C.de test.gl.in l.iurisiurãdi.in gl.j. in fi. C. de test. no.in c.cõstitutus.de fideius.& ponit Maria. istã amplia. in tract. citat.idẽ tenet Bar.in l.ij.C.de temp.ap.Bald.in l.eos.§. apostolos. C.de appel.Pe.de Anch.in clem.q̃uis.de appel.Bal.in d.c.cùm dilecti.in fi.de dol.& contu.Abb.in c.si.de dilat.Rota ĩ nouis dec.x. Ang.in aut.sed & si qs.C.de test.p illũ tex.Lanfranc.in c.qm̃ ꝯ. in versi.testium depositiones. de proba. Dec. in c.ij.de test. Paris.in consi.lxxxiij.vol.j.in consi.cvii.vol.j.Gramma cõsi.ciuili xxvij. & cõsi.lxxviij.Plures aũt ampliationes ad istã cõclusionẽ ponit Fel. in c.ij.& ibi etiam plures ponit Dec.nu.18.& seq.& etiam Hip.in l.j. §.si quis vltrò.ff.de quæstio.ad quos me remitto.

106 Limita,quia valet statutum ꝙ testis iuret parte non citata, Afflict.in prælud.consuetu.regni.quæst.xij.nu.21.

107 XXII.Amplia,vt etiam ꝓcedat in productione instrũmẽtorum,& aliorũ iurium,q̃ non possunt produci,nisi parte legitimè citata,gl.in c.cùm contingat.in gl.penul.de fide instru.& ibi not. Abb.Fel.Bal.in l.si qñ.C.de test.in fi.Fel.in c.ij.de testib.not.Bar.in l.item illa.ff.de constit.pecu.Ang.in l. ꝓperandũ. §. sin autẽ reus. per illũ tex.C.de iud.Bal.in l.iudices.C.de fide instru.& est text.in c.chartæ.& ibi gl.iij.q.ix.Bal.in l.fi.C.qui admitti.Ang.ĩ l. omniũ. C.de testam.Maria.in tract.citat.Rota in nou.dec. x. Milis in verbo,citari debet quis.Alexan.in consi.vj.volu.iij.& in consi. cviij. vol.v.

108 Amplia,vt idẽ sit in productione statuti in alio foro. Card. in consi.lxxij.ver.ad tertium.

109 Limita quando instrumẽta essent producta in fine termini dati ad producendum, quia tunc non requiritur citatio. Afflict. super Const.in tit.de notificand.curiæ.nu.11.

110 Secundò Limita,qñ quis vigore commissionis sibi directæ faceret inquisitionem ad suã informationem,quia tunc nõ tenetur citare ad dicendum contra:Bal.in l.non dubium. C. de legib. ponit Nicel.in concord.gl.lij.in xv.fall.Fel.in c.quoniam contra. de proba.& in c.ij.de test.

111 XXIII.Amplia,vt ꝓcedat ẽt si pars sit citata pro vna die, & illa die iudex non sedit,qa si alia die actus fiat,parte ꝓ die illa specialiter nõ citata,actus nõ valet.Inn.in c.cõsuluit. de offi. delega. Abb.in d.c.cõsuluit.Fel.in d.c.ij.& ibi Dec.de testib.Ant.de Bu. in c.j.de iud.& ibi Imo.& Fel.Bar.in consi.clxxvj.inci.pluries. & in l. fi.ff.quod vi aut clam.Alex.in cõsi.xlvj.vol.vj.& in cõsi.lxxix.vol. vij.Maria.in tract.citat.Hipp.in d.l.de vnoquoque.ff. de re iud. & sing.suo xlviij.Corn.in ꝯs.lvij.vol.iij.vbi ponit, ꝙ qs citãdus est si actus nõ fiat illa die,& ꝙ altera die fieri nõ possit sine noua citatione.Rui.in consi.cxxxvj.nu.2.vbi dicit *communẽ opinionẽ.

112 Declara tamen vt per Nicel. in lij. concord. lj. fal. vt eadem die possit sine citatione noua,si modò fiat incontinenti post sententiam latam.

Secundò Declara,vt per Bal.in l.cum non ex eo. C. qñ prouo. nõ est necesse,in prin.nisi in termino citationis fuerit contumax. quia tunc non est vlterius citandus.& cũ Bal.concordat ibi Sal. Ruin.in consil.cxxxvj.nu.2. qui declarat. & vide infrà in lxviij.limitatione.

113 Et similiter actus factus alia hora,quàm hora comprehensa in citatione,est nullus:Aimo in consi.cxxij.in fi.

114 XXIIII. Amplia,ẽt si iudex citauerit partes ad sñiam audiẽdam.nam si postea alteri delegat sñię prolationem,iudex delegatus debet de nouo partes citare:gl.in l.consentaneum.in verbo,à quo.C.qũo,& qñ iud.& ibi Bar.Bal.ver.modò quærunt Doct. & ibi Sal.ver.quæro quinto.Spec.in tit.de cita.§.fi.in ver.antepe. licèt aliqui dicant ibi Specu.tenere ꝯrium. & ibi clarius Io.And.in addi.vbi declarat qualiter hoc procedat.Maria.in tracta.cita. Fel. in c.qa V.de iud.gl.ĩ l.edictũ.in verbo solet.ff.de iud. vbi etiã Bar. & Bal.qui videntur ponere vnam limitationẽ ad istã dec. & Pau. de Cast.ibi,qui etiã declarat.Archi.etiam ponit istam ampliationem in c.si ægrotans.v.q.iij.& in c.de illicita.xxiiij.q.iij.

Contrarium tenet Ang.in d.l.edictum.dicens ita tenere Spec. in loco proximè allega.ff.de iudi.

115 XXV.Amplia, etiam qñ testes examinantur ad perpetuam rei memoriã.gl.in c.Albericus.de test.ĩ verbo,publicã.& ibi Inn. in prin.& Host.vbi etiam limitat.& idẽ facit Abb.vbi idẽ tenet,& est tex.& ibi no.Bal.& Sal.in auth.sed & si qs. C. de test. & ibi etiã Pau.de Cas.est etiam bonus tex.in c.significauit.& ibi not.Inn. & Abb.ibi.de testib.Maria.in tract.citat.Hipp.in d.l.de vnoquoque. ff.de re iud.Bertr.in consi.cxxxviij. vol.ij. Afflict. super Consti. in rubr.de liter.citator.nu.8.

Contrarium Guido Papæ in sing.dxlviij.

116 XXVI. Amplia in publicatione testiũ,quæ fieri debet parte legitimè citata.Maria.in tract.citation.

117 Et quia ista limitatio põt dupliciter intelligi, ideò vtroque mõ verificat̃,& est vera:nã siue loquamur in publicatione testiũ, qñ rediguntur in publicã formã,& tũc partis citatio requirit̃: de hoc est tex.ĩ c.Albericus.iũcta gl.de testib.& ibi Inn.Hos.& Abb. & Fel.Spe.in ti.de instru.edit.§.ostenso.ver.qualiter autẽ fiet. Bal. in auth.si quis in aliquo.C.de edẽ.Rota in nou.decis.50.Bal. in l. gesta.C.de re iud.in l.si qñ. C. de test. Et idem est in publicatione instrĩ in isto casu:vt per Fel.in d.c.Albericus.de test.per Spe.in tit. de instr.edit.§.ostenso.ver.qualiter fiat ista publicatio. & in versi. quid si citatio.Maria.in tract. cita. dum loquitur de instrumenti insinuatione.Calca.consi.xc.

Siue aũt loquamur in publicatione testium,quando iudex testificata aperiri mandat partibus,& adhuc citatio requiritur:Bar. in auth.at qui semel.C.de proba.Alex.in consi.clxxxj.vol.vij.Maria.in c.fraternitatis.& Imo.ibi.de test.Fel.in c.ij.de test. Dec.in d. c.ij.in quinta ampliatione.co.titu.

118 XXVII. Amplia,etiam in publicatione processus, quæ fieri debet parre citata:vt not.Bar.in consi. ccxxviij. incip. Catharina. per Maria.in tract.citation.

119 Et idem est in alia publicatione alterius scripturæ, quæ publicam fidem facere debet ad perpetuam rei memoriã.vt dicitur in l.publicati.& ibi Bal.C.de test.Guido Papæ in consi xxviij.

120 XXVIII. Amplia in executione publici instrumẽti,vt reqratur citatio:Bal.in rub.C.cõminat.epistolas. Maria. in tract. citat. Sal.in l.ab executione C.quorum appel.nõ recip. Ant. de Canar. in tract.de execu.instru.in xliij.quæstione.

121 XXIX. Amplia in executione sñiæ latæ,ĩ qua citatio requiritur:Pe.& Cy.in l.ab executione.C.quorũ appel.in l. j. C. de iur. & fact.igno.& Iac.Bu.vt refert Ang. ĩ l.j.C.de iud.ĩ repet.Rofred. in l.meminerint.C.vñ vi. Bar.in l.j.in fi.ff.nil noua. appellatio.pẽden.Brun.in ꝯsi.lxxxvij.Imo.in l.à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iud.Alex.ibi.Ang.in l.j.§.si ex conuentione. ff.de re iudi.Bal. in l.si filio.la ij.in fi.solu.matr.& in l.ij.in fi.C.de temp.appel.Ant.de But.in cle.sicut.in ij.q.de appel.Philip.Fran.in c.ex ratione.de appellat.Bar.in l.creditores.ĩ v.quæst.principali.C.de pignor. Ang. Aret.in §.curare.institut.de actio.& Nicel.in lij.concordan.gl.in lx.fallen.gl.prag.sanct.

122 Cõtrarium Inn.in c.ex ratione.de appel.Rota dec. ccclv.in nou.& clxxxiij.in nouis.Bal.in c. j. de feud. sine culpa non amittend.in l.terminato.C.de fruct.& lit.expens.Domin.in c. licèt. de præben.in sexto.in c.ordinarij.§.j.post Inn.& Host.de offi. ord. in sexto.Ang.Are.in §.curare.insti.de act.Ant.de Bu.& Imol. in d. c. ex ratione.de appel.est bona gl.in c.cum causa.in gl.j.de re iud.& ibi Abb.Io.And.in c.eum qui.de dolo,& contu. in sexto. Abb. in c.directę.de appel.Philip.Fran.in c.personas.de appella.Calca. in consi.lxxx.Guido Papæ quæstio.cccxxix.

123 Tertia fuit opinio Inn.in c.cũ sup.de re iud.ꝙ aut fit executio sup eadẽ re,super qua fuit pronunciatũ p eundem iudicem ꝯ eandem personã,& non requiratur alia citatio: sed si fiat executio in alia re,vel nõ sit idẽ iudex,vel alia persona,ita ꝙ nouus processus requiratur,tunc citatio requiritur.& cum ista distinctione trãsit Bar.in l.à Diuo Pio.§.in vẽditione.ff.de re iud.& ĩ extrauag. ad reprimẽdũ, in verbo, executione.in fin.& in l.meminerint.C. vñ vi.Bal.in l.tale pactũ.§.qui ꝓuocauit.ff.de pact.Nicel.in lij.cõcord.gl.in lx.fallẽ.Ang.in l.habere licere.ff.de euict.& in l.j. C. de iudi.& in repet.in l.q restituere.ff.de rei vẽ. Bal.ĩ l. ab executione. C.quorũ appel.nõ recip.Bal.in l.ordo.C.de execut.rei iud.Bal.ĩ l. j.in fi.de iur.& facti ignor.& ĩ l.si p̃tor.ff.de iud.& ĩ l.si qs curialis. in prin.C.de epis.& cler.Sal.in d.l.ab executione.Imo.in l.ab executore.ff.de appel.& in l.si filio.la ij.ff.sol.mat.Ant.de Bu.& Abb. in c.ex rõne.de app.Alex.qui dicit istã magis *cõem, vbi postea limitat in d.l.à Diuo Pio.§.in vẽditione.nu.32.ff.de re iudic.Fulg. in consi.clxxxiij.Io.de Ana.in cõsi.xxxix.Abb.in cõsi. iij. in octauo dubio.vol.ij.Soc.in consi. clviij. Paul. de Cast. in consi. cccclxxij.volu.j.Alex.in consi.xxx.vol.v.& in consi.lxxij.in fi. volumi. vij.

vij.Dec.in c.ex ratione.de appel.Maria.in tracta.citat.Rota in antiq.dec.lxxiij.Bal.in l.j.ver.quæro lata eſt ſñia.C.de execu. rei iud. Calca.in cõſ.xvj.Bouer.in verbo,executio.ſing.iiij.Caſſad.in dec. vj.in tit.de cau.poſſ.& proprie.vbi dicit iſtam* partem cõem: & Nicel.idem dicit in lij.concord.gl.in lx.fallen.Domin.in c.ij.in fi. de dolo,& contu.in vj.Fel.in c.quia.V.de iudi.Afflict.ſuper Conſtitu.Ruin.conſi.cij.vol.iij.

124 Limita,vt per Grat.cõſi.lxxvj.in fi.vol.ij.vt hoc non procedat quando ſentētia haberet ſecum exequutionem, & illa fuerit intimata,quia non requiritur tunc alia citatio.

125 Et in executione fienda ꝯ hæredem,vbi defunctus fuit cõdemnatus,requiritur citatio hæredis.Inn.in c.quia. V.de iud.ĩ fi. Bal.in Margarita,in verbo,condemnatio.Philip.Franc.in c.ex ratione.de app.Fel.d.c.quia.V.de iudic.

Limita hanc tertiam opin.communiter receptam tribus modis.vt per Fel.in c. ex ratione, de appellatio. ad quem breuitatis cauſa me remitto.

126 Nota tñ, qa qñ deſerta eſt appellatio, iudex à quo exequĩt ſine noua citatione.Afflict.ſuper Conſti.de appel.nu.14.& hoc ſi executio ſit liquida,ſecus ſi illiquida, vel niſi fuerit per iudicem ad quem ſibi inhibitum.gl.conſue.Turonen.

127 XXX. Amplia,in exemplatione inſtrĩ,vel priuilegij, in qua reqritur partis citatio.Rota in nouis.dec.x.& cclxiiij.& in antiq. dec.cccix.& Bella.dec.ccxxx.Milis in verbo,citationis ad vidēdũ decerni.hoc idē voluit Inn.ĩ c.fi.de fide ĩſtr. & ĩ c.Alberic⁹.teſtib. Bar.in auth.ſi quis in aliquo.in iij.oppoſ.C.de eden.& in l.chirographis.in j.no.ff.de adminiſt.tuto.in l.tutor,q repertoriũ.eo.tit. & in aut.vt ſponſ.larg.in §.& hoc inſuper.Bal.in l.ſancimus. C.de diuerſ.reſ.Abb.ĩ c.Albericus.vbi Card.de teſt.& ĩ c.fi. de fide ĩſtr. vbi ēt Ant.de Bu.& Imo.& Abb.in c.Abbate.de verb.ſig. Paul.de Caſ.in l. j.de teſt.Bal.Sal.Pau.Alex.Iaſ.Riminal.& Dec.in aut.ſi qs in aliquo.C.de eden.Aret.in cõſ.xxxvj.Alex.in conſ.cvj.vol.v. & in cõſ.cxij vol.iiij.Fel.in d.c.Alberic⁹.& in c.fi.de fide inſtr.Philip. in c.pſentium.§.teſtes.de teſtib.lib.vj.Præpoſ.in c.ꝯ morem. 100. diſt.Card.in conſi.lxxij.in tertio dubio.& in conſi.cij.in fi. Guido Papæ in cõſi.xxviij.Cor.in cõſi.ccxlvij.vol.j.Maria.in tracta.citat. Purpu.in d.auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.Alex.in cõſi.cx. vol. iiij.Bertran.in conſi.ccxix.vol.ij.

128 Contrarium tenuit Archid.in c.ꝯ morem.100.diſt. Guido de Suza.vt refert Alex.in d.aut.ſi quis in aliquo.C. de edēdo. Capra in conſi.x.Corn.in conſi.cxliiij.

129 Limita primã opin. *cõem in notario,qui poteſt extrahere inſtrumēta publica,vel copiam de archiuio,.& eã dare abſque citatione:vt per Nicel.in concord.lij.gl.in lxxxiiij.fal.

130 XXXI.Amplia,in legitimatione filij illegitimi, in qua reqritur citatio agnatorũ,qb⁹ p̃iudicatur in iure ſucceſſionis,Iac. de Aren.ita dicit in l.fi.C.de natur.lib.Marti.in l.nam ita Diuus.ff.de adop.& hoc tenuit Marſ.& Barth.de Capua,vt refert Ant. de Bu. in c.p venerabilē.qui fili.ſint legitimi.Maria.in tract.citat.Bald in rub.de reſc.Bar.in l.Diuus.ff.de iur.anul.aureo.Cor.in cõſ. ccxlv. vol.j.Ia.de Beluiſ.in auth.quibus mod.natur.effic.ſui.

131 Vbi tenet legitimationem fieri non poſſe inuitis agnatis.& iſtud dictum Iac.Beluiſ.refert Abb.in d.c.per venerabilem. Aret. in §.& quid ſi tantũ.in l.Gallus.ff.de libe.& poſthum.Ruin.conſi. xxxvj.vol.j.

132 Cõtrarium,ꝙ non requiratur citatio agnatorũ, tenuit Iac. de Aren. in l.nã ita Diuus.ff.de adop.& in l.pen.ff.de nat.reſt.Dy. in conſi.x.Io.And.in d.c.p venerabilē.in gl.in verbo,potuit, dum dicit ēt non conſentientibus iis,quibus fit p̃iudiciũ,poſſe fieri legitimationē,dummodò fiat à ſuo ſuperiore.& iſtud*cõiter tenetur,vt dicit Io.And.in addi.Spe.in ti.de ſucceſ.ab inteſta.§.j. verſi. ſed quid ſi ex facto.& idem dicit Pan.in d.c.per venerabilē. Cald. in conſi.v.in titu.qui filij ſint legitimi. & idem tenent Card. Flor. Ant.de Bu.& Præpoſ.Alex.in d.c.per venerabilem.in §. quod autem.qui filij ſint legit.

133 Vbi dicit hoc pcedere quãtũ ad validitatē legitimationis, non quantũ ad effectũ ſucceſſionis.Bal.in c.de cauſis.in fi. de off. deleg.& in l.j.C.de inoffi:donat.Nicel.in lij.concord.gl.in xl.fal.

134 Tertia fuit opi.Hoſti.in d.c.per venerabilē. & Io And.in gl. in verbo,requiſiuiſti.in tit.qui filij ſint legitimi,ꝙ aut legitimatio petitur viuo patre p patrem,vel de eius voluntate,eo mortuo:& tũc ſcilicet primo caſu,nulla requiritur agnatorum citatio: Cuma.in conſi.xcviij.cùm alijs infra alleg.& in conſi. clxviij. Barba. in conſi.xlix.vol.ij.Pariſ.conſi.j.vol.ij.

135 Si verò fiat mortuo patre, citatio agnatorum ſit neceſſaria: hoc idē tenēt Bar.ĩ l.Gall⁹.ĩ §.& qd ſi tãtũ.& ibi ſeqtur Bal.Ang. Pau.de Caſ.Alex.Soc.& Iaſ.ff.de libe.& poſthu.Abb.in c. p venerabilē.q fil.ſint legi.Bal.in j.cõſt.C.Ant.de Roſel.ĩ tract.legiti.ĩ ij. lib.c.iij.de cauſ.formali.Bal.in l.nã ita Diu⁹.ĩ prin.ff.de adop. Maria.in tract.citat.in xxx.caſu.Pau.de Caſt.in ꝯſ.clxxx.ĩ prima parte.Curt.in ꝯſ.lxxiiij.Præpoſ.in d.c.p venerabilem. §. quod autem. qui fil.ſint legi.Pau.de Caſ.in cõſi.cxxv.vol.ij. Cuma.in ꝯſ.clxviij.

Et vltra ſuprà allegata, quòd qñ legitimatio fit viuo patre,non requiratur citatio agnatorũ,tenuit Soc.in cõſ.ccxlvj.& cõſ. cclj. Corn.in cõſi.j.vol.iij.Cuma.in ꝯſi.xcviij. Ang.in cõſi.lxxxvij. Iaſ. in conſi.lxviij.vol.iij.& in conſ.cx.vol.iiij.Bal.in l.fi.C. quibus res iud.nõ noc.& in c.Albericus.de teſtib.Alex.in conſi.xxv.vol.j.& in conſi. clxxxvij.vol.v.Bertran.in conſi.cx.vol.iij.

Et ꝙ qñ mortuo patre fit legitimatio,requiratur citatio agnatorum,tenet Corn.in conſi.ccxlv.vol.j.Alex.in conſi. lxvij. vol.j. Abb.in conſi.lxxxiiij.vol.j.Aret.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff. de lib.& poſthu.Fel.in c.cùm olim,de re iudic.

136 Limita, niſi Princeps legitimet de plenitudine poteſtatis: Fel.in c.cum olim.de re iud.

Contrarium Mantua,in conſi.xx.vbi dicit, idē eſſe ſi apponat clauſulam,ex certa ſcientia,& de plenitudine poteſtatis.

137 Limita ,niſi poſt mortem fiat legitimatio de voluntate patris:Boer.deciſ.cxxij.

138 Et propterea in legitimatione filij naturalis reqritur citatio ſubſtituti,qñ quis eſt grauat⁹ hæreditatē reſtituere,ſi ſine liberis deceſſerit:& ille habens filiũ naturalē,intendat illũ legitimari facere ad excluſionē ſubſtituti:Pe.de Anc.in cõſ.ccccxxvij.Alex.in ꝯſ.lxvij.vol.j.& in cõſi.xciiij.vol.j.Card.Alex.in d.c.per venerabilem.§.quod aũt.qui fil.ſint leg.Soc.in d.§.& qd ſi tantùm. ff. de libe.& poſthu.& ibi Iaſ.in j.& ij.lect.& Io.Crot. Soc. in conſi. cclj. Dec.in conſi.lv.& in conſi.lxxxv.& in conſi. cclxxxiiij. & in cõſi. cccxvj.& in cõſi.ccccxxv.Corne.in cõſi.ccxlv.vol.j.Fel.in c.cùm olim.de re iud.Bertran.in cõſi.cx.vol.iij.Ruin.conſ.clxxij. vol.ij. Pariſ.in conſi.j.nu.37.vol.ij.vbi dicit hãc partem*cõem. & idem dicit in ꝯſ.ix.nu.29.vol.ij.& cõſ.xij.vol.ij.& cõſi.xiiij.vol.ij.& cõſi.lxiij.vol.iiij.Ruin.conſi.xxxvj.volu.j.& conſi.clxxviij.volu.ij.& conſi.lxxvj.vol.iij.& conſi.lxxix.vol.iij.& conſi.xcix.volum.iij.& conſi.xcv.vol.iij.

139 Licèt ꝯrium ſentiat Soc.in conſi.ccxxvj.vbi dicit iſtã partē eſſe*cõem.de quo admodum miror.Sed pro concordia dici pōt, ꝙ aut pater poterat per legitimationem immediatè præiudicare ſubſtitutis, & tunc non requiritur alia citatio. Aut non poterat præiudicare, & tunc procedat prima opinio & cõis clauſula, diſtinguit Gozad.in conſi.xxix.nu.23.& ita declarat Soc.in conſil. cclxvj.Pariſ.in conſi.ix.nu.31.vol.ij.

140 Amplia hãc tertiã ampliationem,vt ēt in diſpenſatione requiratur citatio.vt p Pe.de Anch.in conſi.cxlj.Soc.in d. §. & qd ſi tãtùm.ff.de libe.& poſth.Dec.in cõſi.cccvij.Iaſ.in conſ.xl. vol.iij. Alex.in conſi.xxv.vol.j.Chaſſan.in cõſue.Burgun.Gozad.in cõſ. xxix.Rui.in conſi.lxxij.vol.ij.& conſi.cv.vol.iij.

141 Limita.qa non reqritur citatio ſi Princeps ſupremus diſponens exprimit,agere velle ēt parte nõ citata: Pariſ.conſi. j. vol.ij. vbi ampliat,etiam ſi talem facultatem Comiti Palatino cõicauerit.quia etiam Comes idem facere poterit,& in conſi.lxxv.volu. ij.& in conſi.viij.vol.ij.& conſi.x.vol.ij.

142 Quinimò Pariſ.cõſi.lv.vol.iij.ſentit,iſtud procedere etiam ſine alia expreſſione,dummodò habeat facultatem legitimandi, etiam parte non citata:Rui.conſi.lxix.vol.iij.

143 Secundò Amplia,ēt vt requiratur citatio filiorum legitimorum,& naturalium in legitimatione naturalis tãtum:vt per Bart. & alios in d.§.& quid ſi tantùm.in l.Gallus.ff.de libe.& poſthu.

144 Tertiò Amplia,vt requiratur citatio filiorum legitimorũ, & naturalium,quãdo ſpurius legitimatur ad emphyteuſim:Rui. conſi.lxxij.vol.ij.& conſi.cv.vol.iij.

145 Limita iſtam ampliationem,quia nõ requiritur in hoc caſu citatio filiæ fœminæ excluſæ per ſtatutum:Pariſ.in conſ.v.poſt ibi allegatos.nu.19.vol.iij.

Contrarium voluit Soc.in d.§.& quid ſi tantùm. Dec. in conſilio cccxciij.

146 XXXII. Amplia , qñ quis petit ĩmmitti in poſſeſſionem ex edicto Diui Adriani,iuxta.l.fi.C.de edicto Diui Adriani.quia alio poſſidente,requiritur citatio:Bar.in d.l.fin.§.j.& Bal.Ang.circa fi. Sal.ibi Pau.de Caſt.in l.fin.& Alex.vbi dicit quòd ad hoc vt afficiat poſſeſſorem,requiritur citatio.& Iaſ.ibi,& ibi Dec.& Corne. Maria.in tracta.citat.

Eſt bene verũ ꝙ Pe.& Cy.quos ſequitur ibi Fulg.tenent quòd requirat̃ citatio,quando poſſeſſor expellitur de poſſeſſione:non quando pronunciatur immittendum alium in poſſeſſionem.

147 XXXIII. Amplia,etiam in purgatione canonica , quæ non debet indici parte non citata.c.fi.de purga.canon.Io.And.in cap. penul.eo.tit.Maria.in tract.citat.

148 XXXIIII. Amplia,in impoſitione mulctæ ꝯ cõtumacem,ꝯ quem non pōt procedi ad mulctæ impoſitionem ſine noua citatione:Bar.in l.j.ff.ſi quis ius dicenti non obtemper.in fi.prin.& in l.ij.ff.ſi quis in ius voca.Ant.de Butr.in capi.j.de iudic. Imola in l.

quidam

l.quidã cõſulebant.ff.de re iudi.Ange.in d.l.j.§.j.ff. ſi qs ius dicē. nõ obtē.& ibi Iaſ.Pau.de Caſt.in l.cõtumacia.ff.de re iudi.& Pet. de Ancha.in c.j.de dolo & contu.in vj.& ibi Imola, & in c.ij. de conceſ.pbend.Alex.in l.ſi finita. §.Iulianus. ff. de damno infect. Abb.in c.veniens.in vltimo notab.de accuſationib.Fel.in c.ij.de iudic.vbi limitat & declarat qualiter hoc intelligatur.& Aretinus in c.j.vbi limitat & declarat,de iudic.

149 Amplia vt iſtud pcedat qñ contumax fuiſſet citatus cum cõminatione,ꝙ niſi compareret in termino , procederetur cõtra eum ad mulctæ impoſitionem:ita tenet Pau.de Caſt.in l.j. §.j. ff.ſi quis ius dicen.non obtem.Abb.in c.j.de iudic.

Contrarium in hoc vltimo tenet Bar.in l.impuberibus.§.fi.ff. de adminiſtra.tuto.vt ĩ.dicetur.

150 Contra ſuperiorem ampliationem tenet Bal. in d. l.ij. ff.ſi quis in ius voca.non ier.& in c.grauis.de reſti.ſpo.in fi.

151 Primò Declara,vt iſtud intelligatur in mulcta, quæ venit extrinſecus. nõ aũt qñ mulcta veniret ex iudicio, & reſpiceret ipſum proceſſum:vt declarat Barto.in l.deſertorem.ff.de re mili. §.ſi ad diem.Abbas in d.c.j.de iudi.& Feli.Maria.in tract. citatio.

152 Secundò Declara vt iſtud intelligatur,niſi iudex fuiſſet cõminatus,ꝙ nõ comparente in termino citato, ipſe pcederet ad mulctæ impoſitionē,quia iſto caſu ſine noua citatione poterit mulctam imponere.Bar.in l.impuberibus.§.fi.ff.de ſuſpect.tuto. put in ſimili diſtinguit Bart.in l.nõ ignorat.in fi.C.de fruct.& liti.expen.ſequitur Imola in l.ſi finita.§.Iulianus.de damno infect. Alex.in l.j.ff.ſi quis in ius voc.vbi etiã ipſe ſublimitat.Iaſ.in l.ij.ff. ſi quis ius dicen.non obtempe.Fel.in dicto c.j. de iudic . quicqd aliàs dixerit Pau.de Caſtro in dicta l.j.§.j.ff.ſi quis ius dicē.& Abbas in c.j.de iudic.de quibus ſuprà mentionem fecimus.

153 XXXV.Amplia etiã in ſententia excõmunicationis,ēt vbi cõtumacia eſt notoria,& in actis verificata,vt qs excõmunicari nõ poſſit,nõ præcedente citatione:ita tenet Abbas in c. j. de iudic.& ibi Feli.Innocen.in c.ſacro.in glo.ij.de ſenten.excom. Archidia.in c.indignè.xij.q.ij.Ant.de Butrio in c.cùm ſit Romana. de appellationib.& ibi Hoſtien.Abbas in fine,Philip.Francus & Imola,in fi.& fuit de mente Innocen. & Ioan. Andr. ibi. Abbas in conſi.xxxiij.volu.j.Dominicus in c.j.de of.deleg. Marianus in tracta.citatio.Feli.in c.parochianos. de ſententia excõmu. licèt contrarium teneat quando eſt cauſa notoria.

154 Contrariũ glo.& Abbas in dicto c.cum ſit Romana.Innocen.in c.ex parte.el primo,de verbo.ſignifica.Abbas in c.fin. de iuramen.calũ.Lapus alleg.lxxiij. incip. prælatus. Areti .in dicto c.j.de iudic.Fel.in c.ſacro.de ſenten.excom.

155 Imò ꝙ valeat excõmunicatio,nõ præmiſſa monitione,tenet Rota in nouis deciſ.cxxxix.& deciſ.iij.in tit.de ſenten.excõ. in antiquioribus.glo.in c.Romana.§.ſed nec.de ſent.excõ.in vj. & ibi Domi.& Philip.Francus,Abbas in c.ſacro.in glo.ij.de ſent. excõ.gl.in c.j.in verbo,iudiciario.de exceſſ.p̃la.& ibi Abb.& idē Abb.in c.illud.de cleri.excõ.miniſtra.gl.Abb.& Deci.in c.reprehenſibilis.de appel.gl.in ſumma.ij.q.j.Fel.in c.ſacro.vbi limitat, de ſenten.excom.Anto.de But.& Abb.in c.ab excommunicato. de reſcri.& ibi Lap.Abb.& Hoſti.& Io.Andr.& ibi Pet.de Anch. & Archid.in c.j.in fin.de offic.deleg.Io.And.in ca.illud. de cleri. excom.miniſtran.Archidia.in c.ſententia.xj.q.iij. Rom. in ſing. dcij.Feli.in c.Rodulphus.de reſcri.

156 Primò Declara vt prima opinio procedat,niſi fieret excõmunicatio pro futuris culpis,vt putà niſi in termino ſatisfeceris: nã tunc nõ requiritur alia monitio.Fel.in c.cùm ſit Romana. de appel.Deci.in c.reprehenſibilis.nu.4.de appel.

157 Secundò declara niſi ſuper facto notorio feratur declaratoria excõmunicationis iam incurſæ.Abb.in c.peruenit.& in c. reprehenſibilis.de appel.Deci.in c.Romana.in fi.eo.tit.

158 Tertiò Declara,qa qñ excommunicatio indicitur ipſo iure,nõ requiritur alia citatio:vt per Abb.& alios in d.c.Romana. & in c.reprehenſibilis.de appel.

159 Quartò Declara,niſi excõmunicatio feratur,nõ p cõtumacia,ſed in pœnam delicti.Deci. in c.reprehenſibilis : nu.2.de appel.Nicel.qui declarat,in lij.concor.gloſſ.in xxxiij.fallen.

160 XXXVI.Amplia in denũciatione, q̃ fit ꝙ excõmunicatus debeat ab omnibus euitari:vt notat gl. iuncto tex. in cle. pſenti. de cenſi.in verbo,cõſtiterit.& in cle.j.ĩ verbo,q̃ cõmodè.de pœ. & ĩ cle.ij.in verbo,ꝯſtiterit.de ſentē.excõ.Abb.in ca.peruenit.de appel.Card.cle.fi.de cenſi.in viij.q.Petr. de Anch. in ꝯſ. clxxxix. ver.ſecũdò moueor.Rota ĩ nouis deci.liiij.& ĩ anti.deciſ. ccccciiij.Areti.ĩ ꝯſ.clxv.Deci.ĩ c.puenit.de appel.Marian⁹ ĩ tract. cita. Alex.ĩ apoſtil.ad Bart.ĩ l.Imperator.ff.de iure fiſci.ĩ vltima addit.

Cõtrariũ Hoſt.& Io.And.in c.reprehenſibilis. de appel.qñ delictũ eſſet notorium:& ibi Abb.& Imo.Rom.in cõſi.cccclxxxij.

161 Concordia ſumitur ex not.p Phili.Frã.in d.c. reprehenſibilis.de appel.ꝙ qñ iudex declarat excõmunicatũ à iure, ſi factum eſt notoriũ,& tũc nõ requiritur citatio.& ita pcedit prima opinio:ſecus aũt qñ vult declarare factũ, ex quo inſurgit excõmunicatio, quia tunc citatio eſt neceſſaria:& ita procedit ij.opinio.

162 XXXVII. Amplia in condemnatione expenſarum contra contumacem , quia illa non poteſt fieri parte non citata, niſi à principio fuerit citatus cũ cõminatione, quòd niſi cõparuerit, procedetur contra eum,&c.

Et ita Barto.in l.nõ ignorat.C.de fructib.& liti.expen.in l.iij.§. ſi ad diē.ff.de re milita.in l.impuberibus.§.fina.ff.de adminiſt.tut. Anto.& Abbas in c.j.de iudi.Iaſon in l.ſancimus.C.de iudi.Marianus in tractatu citationum.

163 Cõtrariũ tenet glo.in c.cõſtitutus.de pcura.in gl.penul.in fi.& ibi Hoſti.& Abb.Inno.in c.querelã.de pcu.Io.And.in c. fin. de dolo & cõtu.& Imola in d.c.j.de iudi.Cynus in l.ſancimus.C. de iudi.& ibi Sali.in viij.q̃ſt.Inno.in c.calumniã.de pœ.Bald.in c. cũ dilecti.de dolo & cõtu.Alber.poſt Pet.in l.j.§.fi. ff. ſi qs ius dicen.nõ obtēpe.Io.And.Ant.de Butrio & Abbas in c. finē litib⁹. de dolo & cõtu.Imola in l.quidã cõſulebant.in fi.ff.de re iudi.& in l.ſi finita.§.ſi plures.verſi.vltimo.ff.de damno infect.Deci.in c. j.de iudic. in ij.lectu.& ibi Feli.Lanfran.in ca.qm̃ ꝯ.in verſi.expēſæ,&c.de pb.Alex.in apoſtil.ad Bar.in dicto §. ſi ad diē.in dicta l. iij.ff.de re milit.And.Barba.in apoſtil.ad Bal.in l.ſancimus. C. de iudi.Hippoly.in dicta l.de vnoquoque.in vltima limita. ff. de re iudic.& in practica.§.examinanda.Afflict.ſuper conſtitu.

164 XXXVIII.Amplia in declaratione , q̃ fieret de pœna , quã qs incurriſſet ipſo iure:nã in tali declaratione requiritur citatio. gl.in cle.pſenti.de cenſi.in verbo,cõſtiterit.& in cle.ij.de pœnis. in verbo,cõſtiterit.Ange.Roma.& Imola in l.is,cui bonis. ff. de verbo.obliga.Areti.in c.j.de iud.Areti.in ꝯſ.clxv.Abb.in c.peruenit.de appel.& ibi Deci.Soci.in ꝯſ.xij.vol.j.Feder.de Senis in ꝯſi. cix.& in ꝯſ.cxviij.Maria.in tracta.citatio. Card. in c. extirpandæ. §.quia verò.de pben.& in cle.in pleriſque.in x.q.de electio.Rota in nouis deciſ.liiij.in fi.Milis in verbo,citatio,ſicut: & in verbo, citari debet qs.& Rota in antiquis deci.diiij.Barba. in cõſi. xviij. volu.j.Apoſtil.ad deciſ.Tholoſ. ccccxl. Feli. q declarat,in c.Rodulphus.de reſcri.& in c.cùm nõ ab homine.de iudi. vbi ſublimitat pluribus modis.& Bertrand.in conſi. 50.volu.j.Feli. in ca. ij.de ſponſa.& Ruinus conſi. 50.vol.j.& conſi.cliij.vol.j.

165 Cõtrariũ Ant.de But.in c.veſtra.de cohabita.cle. & mulie. Bal.in c.j.de feud.ſine culpa nõ amitten.Rom.in cõſi.cccclxxxij. Hippoly.in dicta l.de vnoquoque.& in xxxvij.caſu.ff. de re iudi. Nicel.in lij.ꝯcord.gl.in xlv.fallē.vbi declarat.Fel. q declarat in c. cùm olim.de re iudi.Bertra.ĩ ꝯſ.clxxxix.vol.ij. & Fel.declarat ĩ c. parochianos.de ſenten.excõ.& dicit Afflictus ſuper ꝯſtitu.ꝙ vbi expenſæ debent ex cõſtitutione pter cõtumaciã,pōt qs in illis cõdemnari ſine citatione:ſed in taxatione eſt neceſſaria citatio.

166 Ipſa tñ pœna ipſo iure infertur etiam ſine citatione , licèt non declaratio pœnæ incurſæ.vt per Nicel.in lij.cõcor.in lxxxiij.fallen. & infrà per nos in xxxiiij.limita.

167 XXXIX.Amplia,etiã in confirmatione electi, q̃ non debet fieri parte nõ citata.c.fi.de elect.in vj.Io.And.in rub. de dila. Maria.in trac.cita.Inn.in c.de cõfirmationibus.de cõfir.vti.vel inuti.Pau.de Caſt.in conſi.cccxxxviij.Ange.in l.adoptio.ff.de adop.

168 XL.Amplia in declaratione illius,cuius dicto licèt ſtari debeat,tñ de pprio ſenſu iudicat,qa talis declaratio fieri debet parte citata.Bar.in l.Theopompus.ff.de dot.præle.Ab.in c.ij.de teſt. vbi hoc voluit ĩ fortiori caſu ꝯ Bart.in d.l. Theopompus. in alio caſu Alex.q declarat,in cõſi.cxxx.vol.j.Iaſ.in cõſi.cxlvij.volu. ij. vbi reprobat Alex.qui contrarium tenet,in conſi.liiij.vol.ij.Maria.in tract.cita.Nicel.in lij.concord.glo.in ciij.fallen.

169 Limita in diſcuſſione negotij,in qua vertitur cauſæ cognitio,quia tunc requiritur citatio,aliàs ſecus.Fran.Curtius in cõſ. xxxiij.Ruinus conſi.cvj.vol.ij.

170 Cõtrariũ tenet Inno.in declaratione ꝙ nõ requiratur citatio.Inno.in c.olim.de ver.ſig.Pau.de Caſt.in ꝯſ.cccxxxviij. vol. j. Pet.de Anch.in ꝯſ.cxxvij.Roma.in ꝯſ.cccclxxxij. Et in teſte, qui ſemel iurauit parte citata,ſi vult dictũ ſuũ declarare,& nõ teneat̃ amplius iurare,tenet Bal.in authē.hoc ſacramentũ.in prin.C.de iura.calũ.Feli.in c.ij.de teſt.Bal.in l.hæredes palàm.§. ſed ſi notã. in prin.ff.de teſtam.Imola,& Paul.de Caſ.in d.l.hæredes palàm. §.ſed & ſi qd.Deci.in l.ij.§.creditũ.ff.ſi cer.peta.Rom.ĩ d.ꝯſ.cccclxxxij.Hipp.in l.j.§.fi.ff.de q̃ſt.in d.l.de vnoquoq;.in xxv.limit.ff. de re iud.Maria.ĩ trac.cita.Barb.in ꝯſ.xviij.vo.j.Dec.in c.ij.in viij. fallen.de teſtib.Rebuf.in l.qđ iuſſit.in ij.no.n.155.ff. de re iud. q omnes etiam tenent,ꝙ in declaratione non requiratur citatio.

Contrarium Feli.in c.ij.in xj.limita.de teſtib.

171 XLI.Amplia,qa in cõmiſſione,quã facit iudex agrimēſori de agro menſurãdo,pars debet eſſe pſens,vel citata. Bart. ĩ dicta l.Theopompus.ff.de dote pleg.Maria.ĩ trac.cita.idē tenet Ang. Aret.in §.qdã.Inſtitu.de actio.& Iaſo.ibi Fel.in c.quia indicante.

de præ

de præscrip.Io.de Ana.in c.significasti.de homicid.Fel.in ca.veniens.de testibus.

172 Prout & ex præmissis idē dicendū est in cōmissione, quæ fieret calculatori de calculandis rationibus, put ī terminis hoc firmat Bal.in l.hac edictali.§.his illud.C.de secun.nup. refert, & declarat Ias.in consi.cc.vol.ij.Maria.in d.tract.citat.

173 Amplia,ꝙ citatur pars nō modò ad videndū fieri mensurationē,sed ēt calculū.Ang.in l.j.§.Marcellus.ff.si cui plusquàm p l.Fal.Bar.in l.qui bona fide.§.fi.ff.de dam.infec.vide bonū tex. in l.iij.C.fi.regund.Et idem est qñ iudex declarat locū esse æstimationi fiendæ:Bar.in l.creditores.in fi.C.de pign.vbi tenet necessariam esse partis citationem.

174 XLII.Amplia,in interpretatione priuilegij,vel alterius dispositionis,q̄ fieret in iudicio,& dubitatio esset super alio, q̄ sup Principis concessione:nā tunc pars est citanda:Inno.Host.Ioan. And.& Abb.in c.olim.de verb.sign.per Maria.in tract. citat. Ab. in c.causam q̄.de res.vbi loquitur de interpretatione rescripti.& ibi Fel.& in c.cùm venissent.de iudic.Spec.in tit.de rescr.præsentat.§.ratione aūt causæ. ver. itē quod rescripti interpretationē. licèt aliqui dicant ꝙ litera loquitur de impetratione rescripti,& nō de interpretatione:vbi Io.And.ponit in addit.cuius dictū ſm istā lect.declarat Pau.de Cast.in cōsilio cccxxxviij.vol.j. Caccial. in tract.pension.in xxiiij.quæst.

175 Fallit in interpretatione,q̄ fieret per Principē non iudicialiter aditū.ita Fel.in c.cùm venissent.de iud.& ibi Dec.Ang.in l.si quis intentione ambigua.ff.de iudic. Nicel.in lij.concord.gloss. in iiij.fall.Andr. Siculus in c.causam quæ.de rescrip.

Contrarium Fel.in dicto c.causam quæ. quem in hoc reprobat ibi Dec.

Et in interpretatione sententiæ dicit Bar.in l. ab executore. ff. de appel.Bal.in l.ea quæ.C.commi.epistolas.

176 Et ꝙ in interpretatione priuilegij non requiratur citatio: Rui.consi.xxxviij.vol.j.

Cōtrarium ꝙ in interpretatione priuilegij requiratur citatio: Gram.deci.lxv.nu.21.

177 XLIII.Amplia,in modificatione priuilegij,in qua requirit̄ partis citatio.ita Inn.Host.& Io.And.& Abb.ī d.c.olim. de verb. sig.Maria.in tract.citat.Pau.de Cast.in consi.cccxxxviij.vol.j. vide in lxj.limi.

178 XLIIII.Amplia,vt ēt in laudo pferendo per arbitratorem requirat̄ citatio partis:Pe.ita tenet in l.si qs arbitratu. ff. de verb. obl.& Iac.de Arena,& Cy.in l.fi.C.de ꝯ.emp.Bar.in l.si quis arbitratu.ff.de ver.obl.& in ꝯs.clxvj. incip. Alamannus Talionis. & Ang.in d.l.si qs arbitratu.sequit̄ opi.Bar.& idē Bar.in d.l. Theopomp⁹.de dot.pleg.in l.alio hærede.ver.an hæres.ff.de ali.& cib.le.Bal.in l.nec quicquā.§.vbi decretū.ff.de of.Proconsul.& legati.Bald.in auth.ei q.C.de temp.app.& in d.l.si qs arbitratu.Io.de Anan.in cōsi.lxxxiij.& istā partem dicit*cōem,Pe.de Besutio:vt refert Ias.in d.l.si quis arbitratu.nu.21.Calca.in consi.xvj.

Tenendo istam primam partem,

179 Primò limita,vt per Gozad.in ꝯsi.100.qñ compromissum factum in arbitratorem,esset remissum eius conscientiæ,qa tūc potest declarare absque citatione partis.

180 Secūdò limita,si cōpromissum factū in arbitratorē,esset iuratū:Hispa.in c.p vestras.in §.fi.nu.30.de dona.inter virū & vxo. licèt ipse multum dubitet de tali limit.& ego etiā valdè dubito.

181 Tertiò limita,quia post conclusionē in causa arbitrij factā, ferri potest sententia absque citatione.Bouer.in verbo, renunciatio.in singu.iiij.

182 Quartò limita,qñ dictum esset,ꝙ staretur nudo & simplici verbo arbitratoris sine onere sacramenti:ita Soc.in consilio xc. nume.19.volu.iiij.

183 Contrariū,ꝙ imò citatio non reqrat̄ in laudo,tenuit Gul. & Bar.in l.episcopali.C.de epis.aud.& Cy.in l.fi. C. de ꝯh. empt. in quadā additione.Fran.de Albergot.discipulus Barto. in repe. d.l.si qs arbitratu.Pe.de Anch.in ꝯs.cclxix.Roma.in cōs. lxj. Bal. in c.j.in fi.de inuest.in mar.fact.Bal.in l.si q ex cōsensu.C.de epis. aud.& ī l.ij.C.de ædil.act.in l.fi.§.si duobus.C. cōmunia de legat. Chassa.in consuet.Bungund.Card.in c.exposita.de arbi.hoc idē sentit Host.in c.Quintauallis.de iureiu.vbi hoc clarè tenēt Ant. de Bu.Bald.Abb.Imol.Alex.in cōsi.cxxx.volum.j.Sal.in l. societatē.in §.arbitrorū.ff.pro soc.Bal.in l.ij.in v.q.ff.de leg.ij. Card. in consi.cxl.Ias.in d.l.si qs arbitratu.Sal.in d.l.fi.C.de contrah.emp. Bal.in addit.Spe.in tit.de arbit.& Maria.in tract.citat. cum pluribus sequen.Cuman.in consi.vij.Goz.in consilio 100.

184 Nonnulli vsi sunt isto temperamēto,ꝙ qñ arbitrator assumitur super re,q̄ discussionē requirat,exigat citatio in discussione negocij,nō autē in laudi prolatione.Istā distinct.posuit Bald. in d.l.fi.C.de contrah.empt.Sal.in l. societatē.§.arbitrorū. ff.pro soc.Pau.de Cast.Raph.Cum.Rom.& Alex. in d.l. si qs arbitratu. vbi ēt Ias.Alex.in cōsi.cxxx.vol.j.Bal.in d.c.Quintauallis. Bal. in cōsi.lxiiij.incip.nun qd arbitrator.vol.iij.Lanfranc.de arb.in x.q. Maria.in tract.citat.Sal.in l.fi.C.de contrah.emp.Cuma.cōsi.vij. Soc.in consi.xxvij.volu.iij.Gozad.in consi. 100. licet in cōsi. iij. & seq.impugnet istam distinctionem.

185 Sed Soc.in cōsi.xc.volu.iiij.distinguit, aut arbiter assumit̄ super actu extraiudiciali,aut super actu iudiciali.est verum ꝙ isti Doct.suprà allegati sentiunt ꝙ laudum latum parte non citata ad discussionem negocij,sit nullum.

186 Contrariū quòd arbitrator nō habeat citare partes: Imol. in d.c.Quintauallis.de iureiur.

187 Sed alij dicunt,aut pronunciat vltima die compromissi,& nō requiritur citatio:aut alia die,& requiritur: vt dicit Nicel. in lij.concord.gl.in tertia limitatione.

188 XLV.Amplia,etiā in interdictione, q̄ fieret alicui tāquàm prodigo,ne se impediret in rerū suarū administratione.ita tenet Ang.in l.is,cui bonis.ff.de verbo.obl.& ibi Imol.sequit̄.& Rom. & Pau.de Cast.& ibi Alex.Nicel.in lij.cōcord.glo. in xij.fal. Soc. in consil.cclxxix.Maria.in tract. citat. Cag. in l.furiosi. numero 21.ff.de reg.iur.Bero.q.cxxij.

189 Vbi etiā ꝙ si ille idē,cui interdicitur administratio, sit pdigus,& mente captus,licèt non valeat tanquàm prodigo ,eo nō citato,valeat tamen tanquàm mente capto.

190 Contrarium Dec.in l.furiosi.in fi.ff.de reg.iur.& in consi. cclxxiiij.in fi.Oldendorp.in libel.iuris & æquitatis.

Et istud verū in pdigo,cui nō est ipso iure interdicta administratio: sec⁹ in furioso,cui ipso iure est administratio interdicta: vt no.Bar.in d.l.is,cui bonis.ff.de verb.obl.& ponūt Doct. suprà allegati,& declarat ibi Alex.hoc de furioso. & in consil. lxxxvj. volu.ij.Nicel.in lij.concord.glos.in lxxiij.fal.

191 XLVI.Amplia in executiōe,quā faceret executor testamētarius,qa illā facere nō pōt hærede nō citato, vel requisito: Bar. in l.alio hærede.ff.de alim.& cib.legat.versic.q̄ro an hæres sit requirendus.& in l.legatū.ff.de vsufructu leg.Maria. in tract. citat. Io.And.& Pe.de Anch.in c.tua nobis.de test. & Mari. in tract.citatio.Bal.in l.nec quicquā.§.vbi decretū.ff.de of.proconsul.& leg.

192 Et facit,qa executor non pōt actū facere etiā sibi commissum,contradicente hærede:Bal.in l.id, quod pauperibus.ī xviij. q.C.de epis.& cle.Spe.in ti.de instru.edit.§.nunc aliqua.ver.quid si hæres.licèt non probet de necessitate principalem conclusionem,ꝙ hæres sit requirendus.

193 Contrariū tenet Bal.in l.captatorias in fi.C.de test.mil.in l. fi.§.si duobus.C.communia de leg.Alex.in consi.lxij.vol.iij.

Cōtrariū ēt ꝙ executor possit actū facere sibi cōmissum,etiā inuito,& ꝯtradicente hęrede:Bal.in l.nulli.C.de epis.& clericis.

Sed Alex.in consi.ccxv.vol.vj.tenet ꝙ posito ꝙ esset requirēdus hæreres ab executore, tñ propterea actus non esset nullus eo non requisito,vel citato.

194 XLVII.Amplia in declaratione nullitatis pcessus, q̄ fieri nō pōt,parte nō citata:Abb.in c.causam q̄.de res.& ibi Imola, & And.Sic.& Dec.Maria.in tract.citat.in xviij.casu.Alex. in d.l. de vnoquoque.ff.de re iud.dū remittit se ad not.per Anto.de Bu.& Imol.in d.c.causam,quæ Nicel.in lij.concord.gl.in v.fal.

195 Contrarium Abb.antiquus in d.c.causam,q̄.Dom.in ca.in tantū,xxj.dist.in notabilibus.& in c.relatū.v.q.ij. Hipp. in d. l. de vnoquoque.in casu xxvij.& seq.ff.de re iud.Ias.in l.nec qcquā.§. vbi decretum:ver.v.singulariter limita.ff.de off. Proconsul. & leg. Maria.in tract.citat.in tertio casu.

196 Quæ opinio saluari pōt qñ ageretur simpliciter de nullitate pcessus in nullius p̄iudiciū:vt ibi p Abb.modernum,& nouiss. ibi per Fel.Maria.in xviij.casu.& in iij.casu.vide infrà in limi. xc.

197 XLVIII.Amplia ēt stante statuto ꝙ citatio nō requiratur, adhuc citatio,statuti dispositione nō obstante,requiritur,vt per Io.Cald.in consi.viij.in ti.de re iud.Pe.de Anch.in cōsi.ccxj. Fel. in c.quæ in ecclesiarum.de consti.Nicel.in lij.concord. gl.in lvj. fal.Dec.consi.dclxxxj.Brun.in tract.de consti.vol.iij. in verb. absens.Ruin.consi.lxij.vol.v.& consi.cvij.vol.v.

198 Et hoc verū est,qñ statutū diceret,ꝙ qs cōdemnari posset, nulla pręcedēte citatione:tolleretur eñ per hoc defensio naturalis, quæ nulla humana cōstitutione tolli pōt:vt notat Bar.in l. filius familias.ff.de dona.in l.j.ff.de test.mili.in extrauag. ad reprimen.in verbo,& figura.& in l.cùm mulier.ff. sol.ma.Bal.in l. qñ Alexandrū.C.de adul.& istā declarationē ponit Bal.in l.j.C.quō & qñ iud.Fel.in ca.qualiter,& qñ.§.debet. de accus. Roma.in l.j. ver.itē animaduertendum.C.de hære. institu.refert, & sequitur Cur.in apostil.ad Alex.in l.si sic.ff.de leg.j.Vel qñ actus esset præ iudicialis.Soc.in consi.xlvj.vol.iiij.

199 Nā aliàs si in vno actu iudicis statutū tolleret citationē, in quo principaliter partis defensio ñ ꝯsisteret, certè statutū hoc facere posset.Dec.ī c.ij.ī ij.ampliat.de test.Et ita pcedit qđ no.Bal.ī auth.

authen.si qs in aliquo.C.de edendo.& ibi Sali.vbi vult ꝙ consuetudo loci possit derogare citationi.Pau.de Cast.in ꝯs.ccliiij. vol. ij.Alex.in consi.lxv.vol.j.Decius in cōsi.clxiij.Hippoly. in d.l. de vno quoque.in xxxij.casu.Soci.in cōsi.liiij.vol. iiij. Gramma.in voto iij.Decius in c.ij.versi.item postremò.de testib.

200 Prout etiam in vno actu ex consuetudine potest omitti citatio.Afflictus decis.cccxcj.

201 Et propterea statutū pōt facere ꝙ incipiatur à captura, nō præcedente citatione.Feli.in c.ex parte.el secundo. de offi. dele. & in c.dilecti.de exceptionib.

202 Declara ꝙ ita demum citatio à statuto pōt omitti,qñ pars nō pōt contradicere:vt declarat Feli.in c.cum olim. de re iudic.

203 XLIX.Amplia in restitutione in integrū,q̄ nō debet cōcedi parte nō citata.l.etiā.la j.§.fi.ff.de minorib.& ibi Barto.not.& ibi Bal.est tex.& ibi not.gl.& Bar.in authen.itē si oēs.C.si minor ab hæred.se absti.& ibi Bal.& Ang.& Sali.in l.oēs ad hæc.eod.titu.cū ix.legib.legit illā authē.& ibi etiam Pau. de Cast.in d.auth.

204 L.Amplia in æstimo faciendo, qa debet etiā citari is,cuius res testiuat̄.Bar.in l.susceptores.la iij.C.de susce.præposi.& arca. lib.x.per illū tex.& Ang.ibi:vbi etiam Iaco.de Belui.

205 LI.Amplia in eo,q missus in possessionē forsan minus ritè, petit cōfirmationē possessionis:iuxta tex.in l.iij.§.missum. ff. de Carb.edict.& in l.j.C.eo.nā requiritur citatio, vt no. Bar. in l.iij. in v.q.prin.C.de pignorib.& ibi Sali.& fuit opinio Rofre.& Iac. But.vt refert Bar.in loco præalleg.Bal.in l.fi.in vij.& viij.oppositione.C.de edicto Diui Adria.tollen.

206 LII.Amplia,qñ qs, cui competebat facultas capiendi possessionē ppria authoritate,vel ex forma conuentionis , vel aliō quouis mō,adit iudicem pro capienda possessione : nā etiā isto casu pars est citanda.gloss.in l.ij.in glo.magna,in prin.C.de iure emphy.Bar.in l.creditores.in v.q.principali.C.de pig.& ibi Sali. licèt ipse distinguat,vt dicet̄ inferi⁹.Bal.in l.ij.in x.q.C.de serui.& in l.j.C.de execu.rei iudic.& in l.ij.C.de iure emphy.& in l.nec qcquā.§.vbi decretū.ff.de of.pconsul.Soci.in cōsi.clxvij.Alex. in ꝯs. cxxix.vol.iiij.Ias.in l.ij.C.de iure emphy.Soci.in consi.cxcv.

207 Cōtrariū gl.in l,meminerint.in ij.gl.in fi.C.vnde vi.Iac.de Belui.in sua dispu.quē refert & sequisur Io.And.in addi. Spe. in tit.de libel.concep.§.nunc dicendū restat.versi.ix. in addi. Spec.

Prima tñ opinio est magis*cōis,& propterea gl.in d.l.meminerint.in ij.glo.in si.reprobant oēs:vt dicit Iaso.in .iubere cauere.ff.de iurisd.om.iud.Sali.in d.l.meminerint.C.vnde vi.

208 Tenendo tñ cōem opinionē,illā limita,& declara,nisi ille, qui adit iudicē,protestetur ꝙ intendit vti sua facultate capiendi possessionē ppria authoritate, sed adit iudicē ne scandala fiant in capienda possessione,& ne sequātur cædes,tumultus, vel alia similia.ita distinguit Sali.in d.l.creditores.sequit̄ Imo.ī c.potuit. de loca.Soci.in ꝯs.clxvij.Alex.in ꝯsi.cxxix.vol.iiij. Ias.in d.l.ij. C. de iure emphy.Decius in consi.cxlvj.Alex.in consi.cv.vol.iij.

209 LIII.Amplia in reuocatione pcuratoris post litē p ipsum cōtestatā:vt est tex.in l.q̄ oīa.§.fi.cū l.seq.& in §.hæc aūt cognitio.ff.de pcuratorib.nā vbi iura requirunt causæ cognitionem, partis citationē exigunt.l.nec quicquam.§.vbi decretum. & ibi glo.& omnes.ff.de offic.proconsul.

210 Sed bene verū est quòd tales causæ sine libello expediunt̄, vt notat gloss.& sequuntur alij,in dicto.§. hæc autem cognitio. in verbo,prætoris.ff.de procuratorib.

211 LIIII.Amplia in executione sententiæ latæ per duos ex tribus iudicibus,altero contradicente, qa illa executioni demandari nō posset,illo nō vocato.glo.ita tenet in c.ij.in gl.fi.de dolo & contu.in vj.& sequitur ibi Io.Mona.& Io.And.

212 Cōtrariū Pet.de Anch.ibi: & Imola , licet Imola ibi distinguat,ꝙ aut executio exigit causæ cognitionē,& procedit prima opinio,aut non exigit,& procedit secūda.Et cū ista distinctione transit ibi Domi.& Philip.Franc.

213 LV.Amplia in publicatione testiū,in qua pars citari debet. gl.in l.gesta.C.de re iudic.& ibi Bar.& Bal.& Ang.& Sali.gl. in l. solam.C.de test.Bal.in l.si qñ.C.de test.

214 LVI.Amplia,nā vt dicat̄ verè,effectualiter , & legitimè pbata desertio causæ,debet pars citari.Bal.in l.si conrra. C. de appel.& Ange.& Pau.de Cast.& Sali.ibi.Bar.in l. j. in fi. ff.nil noua. appel.pen.Philip.Ftan.in c.ex ratione.de appel.

215 Et propterea etiā sentētia super desertione exigit citationē partis.Bal.in l.eos.C.de appel.Rota in nouis,decis.ccccxxiiij. Philip.Fran.in c.ex ratione.de appel.Feli.in rub.de re iudic.

216 LVII.Amplia in dimembratione ecclesiæ,in qua requirat̄ prælati vocatio.Rota in nouis,decisi.ccxxix. & in decisi. ccxlvij. Io.And.in cle.si vna.de reb.eccle.nō alie.& ibi Card.q.v.& Imo. & ibi Petr.de Ancha.post Paul.de Eleaza.in iij.opposi.Gome. in regu.cancel.xx.Milis in verbo,citatio rectoris ecclesiæ.

217 LVIII.Amplia in reuocatione attētatorū,q̄ fieri debet causa cognita.Spec.in tit.de appel.§. nouissime. versi.sed q̄ro. & ibi Bal.in addit.Et propterea partis citatio requiritur:vt per Philip. Franc.in c.bonæ.de appel.Et propterea si fieret reuocatio attentatorum in præiudiciū tertij, ille etiā esset citandus. Rota in nouis,decisi.xxxvj.& in antiquis,decis.cccc.Card.Alex.in c.j.iij.q.j. Philip.Fran.in c.ex ratione.de appellationib.

218 LIX.Amplia in venditione pignoris facta per creditorem, qa in illa citari debet debitor.l.fi.C.de iure do.impet. l. creditor. la ij.C.de distract.pig.& vtrobique Bal.Guido Papæ sing.dxc.

219 Et propterea ēt legatarius esset citandus , si pignus legatū venderetur.Bal.in l.prædia obligata.C.de fideicommiss.

220 Bene verū est,ꝙ valet cōuentio,ꝙ etiā sine denunciatione debitoris pignus vendi possit:vt not.Bar.in l.Titio.§.Titius.ff.ad municipa.Bal.in l.fi.C.de iure do.impe.glo.in dicta l.creditor. la ij.C.de distra.pigno.& ibi Bal.& Sali.& Pau.de Cast.Alex.ī apost. ad Barto,in l.si conuenerit.ff.de pigno.actio.

221 LX.Amplia in cōpromisso facto per emptorē ex necessitate statuti,nā venditor citari debēt:ita tenet Bal.in l.j.versi.itē ille, qui compromittit.C.de pericu.& cōmo.rei vend.per Bart.in l. si dictum.§.si compromisero.ff.de euict.& ibi Sali.in fi.

222 LXI.Amplia,nā in delatione iuramenti in supplemētum, pars est citanda.Bald.in c.j.versi.& not.nullū iuramentū.de controuer.inuesti.Ang.in l.in bonæ fidei.C.de reb.cred.Imola in ca. fi.C.qđ me.cau.Bal.in c.j.§.his verò.de success.fra.Gemi.in c.fin. de test.Alex.in ꝯs.cxxij.vol.ij.Ias.in l.admonendi. in repeti. & in lect.ff.de iureiur.& in l.si qñ.in fi.C.vnde vi.Rota decis.ccxcix.in nouis.Philip.Franc.in c.Roma.in vlti.no.de testib.in vj.Ias.in l.si opus.ff.de ope.no.nūcia.Hipp.in l.maritus.vbi limitat. ff. de q̄st. Nicel.in lij.concor.glo.in vlti.fallen.Decis.Neapo.xxxv.in nou.

223 Idem est in delatione iuramenti per horrescentiam. Mantuanus in consilio cxiij.

224 LXII.Amplia,vt ante īquisitionē citari debeat offensus an velit accusare:vt not.gl.in c.presbyter si à plebe.ij.q.iiij. Bal. in l. senatus.ver.vel dic,ꝙ est speciale.C.q accu.nō poss. Alexand. in apostil.ad Bar.in l.ij.§.si publico.ff.ad leg.Iul.de adul. Bal.in l. accusationē.C.de accusa.in l.quamuis.C.de adulte.Ange.in auth. de temp.non solu.dot.versi.ex hoc nota.Hippo.in sing.cccv.

225 LXIII.Amplia in absolutoria ferenda in fauorē inquisiti, quia offensus citari debet:ita ponit Angel.in repeti. l. si vacātia. C.de bonis vacan.lib.x.versi.q̄ro quid si offensus vult accusare. Hippoly.in l.vnius.§.cognitorum.ff.de quæstio.

226 LXIIII.Amplia in eo,q se offerret causæ defensioni,qa talis postea citandus esset.Bal.in l.si absentibus.C.si tu.vel cura. ex fal.alleg.Bal.in l.nec quicq̄.§.vbi decretum.de of.procon.& leg.

227 LXV.Amplia in ptestatione,qñ actus pendet à voluntate duorū:qa ad talē protestationem audienda est pars citanda,vel est ei legitimè intimanda.Io.Monach.in reg.gñali.de reg. iur. in vj.& ibi Io.And.in Mercurial.Bar.in l.non solùm. §. morte.ff. de oper.no.nuncia.Alex.& Bar.in l.qui in aliena.§. fin. ff. de acqui. hæred.Bal.in l.si repetendi.vbi limitat.C.de condi.cau.dat.

228 LXVI.Amplia,qa citatus ad videndū admitti articulos in curia,& ad pbandū in curia,& extrà,decreta remissoria in partibus,adhuc pars est ciranda ad videndū iurare testes: ita declarat Rota in nouis decis.Milis in verbo , citatus ad videndū admitti.

Contrarium tenet Cuma.in consi.vj.in fi.

229 LXVII.Amplia,nā citatus p die nō iuridica , nō censetur citatus p die sequenti iuridica:imò si actus fiat die sequenti iuridica sine noua citatione,actus est ipso iure null⁹. Rota in nouis deci.clxxij.Fel.in c.in noīe.de test.Guid. Pap.q.dxlij. Bal. ī Marg. in verbo,citatio ad diē,q declarat,Milis in verbo,citat⁹ ad videndū.Rui.in ꝯs.cxxxvj.vol.v. qui declarat. & fuit superius dictum.

230 LXVIII.Amplia,qñ qs est citatus per vnū ex pluribus iudicibus insolidū datis , vt compareat corā se,vel eius collega.nā corā collega,qui nō citauit,nō tenetur comparere:& si ille procedat sine noua citatione,processus est ipso iure nullus. Rota in nouis,decis.cx.Philip.Fran. in c.cùm plures.de testib. in vj.Milis in verbo,citatus per vnum.

231 LXIX.Amplia in tribus actibus à collegio faciendis , vel à capitulo, in quib.absentes oīnò sunt vocadi,ſm vnā opi.gl.in c. ij.in ver.ipsorū.de test.in vj.q̄ voluit ꝙ in tribus tm̄ casibus,& nō in aliis,absentes sint vocandi:videlicet in electionibus, receptionib⁹,& in casu illi⁹.c.ij.de testi.in vj.& cū illa gl.opi.trāsit Imo.in c.cùm Apostolica. de his,q̄ fi.à p̄la.& in c.fi.vbi dicit istā*cōmu. opi.de ma.& obe.in c.cū oēs.de cōsti.Ab. in c.fi.in ij. no. de ma. & obe.Cald.in ꝯs.iiij.in tit.de his,q̄ fi.à p̄la. Card. in ca.cū oēs.de ꝯst.Old.in cōsi.cclix.Fede.de Se.in cōs.ccxxvij.& in cōs. clviij. & cōs.cclxxxviij.Anto.de Butrio in.c.cùm inter vniuersas.de elect. Lauren.Rodul.in repeti.c.sine exceptione.versi.insuper q̄ro septimò.xij.q.ij.Philip.Fran.ī dicto c.ij.de test.ī vj.Pau.de Cast. ī authē.hoc i⁹ porrectū.C.de sacrosan.eccle.Deci.in ca. cùm oēs.de consti.

consti.Corne.in ꝑ.clxxxj.vol.ij.& Maria.in tract.cita.Iaſ.in cõſi. liiij.vo.j.Guido Pap.q.clx. Nicel.in lij.concord.glo.in cvj.fallen. Idẽ in collationibus beneficiorũ dicit Aimo in conſi. cxxxiiij.

232 Contrariũ ꝙ in electionibus nõ requiratur citatio abſentium.Bal.in l.vt perfectius.C.de anna.excep.Inno.in c.q uia propter.de election.

233 LXX.Amplia ſm aliã opinionẽ, ꝙ in omnibus arduis ſunt vocandę partes abſentes.Inno.c.ij.de ope.noui nuncia.Anto.de Bu.in c.cùm oẽs.de cõſtitu.& in c.j.de his, q̃ fiunt à maiori parte ea.& in cap.fi.de maio.& obed.& in c.licet.de elect.in c.j.de ope. noui nuncia.Abbas in d.c.ij.in fi.de ope.noui nunci.& i c.j.circa fi.de his, q̃ fiunt à maio.par.ca.& in c.cùm oẽs.de conſti. & ſeq. & ibi Bal.Iaſ.in l.placet.in ij.lect.C.de ſacroſan.eccle. & in l. oẽs populi.ff.de iuſt.& iure.Domi.in c.ij.de teſt.in vj.Feli.in d.c. cùm oẽs.de conſtitu.Brunus in iij.vol.tract.de conſtitu.in verbo, abſens.Cotta in memor.in verbo,abſentes.

234 LXXI.Amplia in miſſione in poſſeſſionem ex primo decreto,nam requiritur citatio.Corne.in conſi.clxiij.vol.j.

235 Et hoc nõ habet difficultatẽ,ſed bene dubitatur,an requiratur trina citatio, vel ſufficiat vna tantùm.& in hoe Bal. quem Pau.de Caſt.ſequitur in l.præſenti.C.de his,q ad eccle.cõfug.tenebat ꝙ trina citatio requirebatur. & idẽ ſentit glo. & ibi Bart. in l.ſi finita.§.Iulianus.ff.de damno infect.& ibi latè Alex.vbi alle gat plures idẽ tenentes : & dicit iſtã *communem opinionem, Milis in verbo,contumax non poterit mulctari.

Contrarium quòd ſufficiat vna,tenebat Iaco. Butrig. in l.cõſentaneum.C.quomodo & quando iud.

236 LXXII.Amplia,nam vt q̃s videatur proſecutus appel.infra terminũ iuris vel hominis,requiritur citatio.Ang.in authen.de iudic.§.appellatio.verſi.facias aũt.& in authen.de litig.§.omnes verò.in verſicu.& hæc nota pro quæſtione ſtatuti.

237 LXXIII.Amplia q̃ñ libellus offertur iudici,nã citari debet pars ad videndũ productionẽ libelli,& ad capiendũ illius copiã. Ange.in authent.de exhib.reis.§.illud quoque.in j.notab.Nicel. in lij.concor.glo.fallen.cxiij.

Contrariũ Feli.in c.cum olim.de re iudic.

238 LXXIIII.Amplia,vbi proponitur querela non numeratæ dotis,nam etiam citari debet pars.Ang.in authen.de tempo. nõ ſolu.pecu.ſuper dot.in princip.

239 LXXV.Amplia,ẽt ſi articuli propter cõtumaciã partis nõ reſpondentis,habiti ſint ꝑ confeſſatis: q̃a omninò pars ad ſentẽtiã citari debet.Io.And.in c.ij. in prin. de cõfeſſ. in vj. & in addit. Spec.in tit.de cita.§.viſo.in addit.in verbo,incumbit.Domi.in d. c.ij.de confeſſ.in vj.& ibi Philip.Fran.in xj.limita.Roma. in ſing. xxv.Nicel.in lij.concor. fallen.cxv.poſt Iaſ.in d. §.vbi decretum.

Contrarium Spec.in tit.de poſi.§.viij.in fi.

240 LXXVI.Amplia in abſolutoria ab obſeruatione iudicij, q̃ ferri nõ põt ſine partis citatione: vt in l. ꝑperandũ. §. & ſi quidẽ. C.de iudic.& ibi Bal.& Pau.de Caſt.& ibi Sali. in iij. notab. & ibi Alex.in iiij.notab.& Iaſ.in vij.notab.Barto.in l.cõſentaneum.C. q̃uo & q̃ñ iud.Inno.in c.cõſuluit.de of.deleg.Alex.in l. ſi finita. §.Iulianus.ff.de dã.infec.vbi Imola,Iaſ.in l.ſi opus.in fi.ff.de ope. noui nuncia.in fi.Milis in verbo,citatio requiritur ad abſolutoriã.Bar.in l.Titia.verſ.q̃ro q̃ñ fertur ſententia.ff.de accuſa.Bal.in l.tres denunciationes.C.quomodo & quando iud.

241 LXXVII.Amplia,vt teſtis examinatus parte non citata, ẽt indiciũ non faciat:vt per Bar.in l.maritus.ff.de adulte. Abb. in c. ij.de teſtib.& ibi Feli.& Are.Soci.in conſi.ccliij.& in conſi.xcvij. volu.ij.Ruinus conſi.vij.vol.v.

242 Contrariũ Bar.in l.hæreditarias.ff.de crimi.expil.hæred.& infra in limitatione noſtra lij.Deci.in c.ij.de teſt.Gramma.deciſ. xj.& conſilio ciuili lxxiiij.

243 Tenendo primã opinionẽ,quæ videtur magis*cõmunis, amplia hoc procedere eriam in crimine hæreſis :vt per Gundiſ. tract.de hæretic.q.xiij.nume. 5.

244 Limita in homine vili,qui põt torqueri etiã ꝙ teſtes non ſint examinati parte citata.Gramma.in conſi.xxxiiij.nu. 13. & in conſi.xvij.nu. 16.& voto iij.num. 16.Auguſti.Arimi. in addit. ad Ange.in tracta.malefic.in verbo,fama publica.in verſi.item aduertas.in additio.incip.tu autem in hac materia.

245 LXXVIII.Amplia,q̃a in ꝑfectione inuentarij citandi ſunt legatarij & creditores.Bal.in l.fi.§.cũ igitur.verſi.ex prędictis apparet.C.de iure delibe.& in authen.ſed cũ teſtator.verſ.ſed qualiter citabuntur.C.ad leg.Falcid.Bar.in l.ij.§.prius.verſi.pone in inuentario.ff.de vulg.& pup.Ange.in l.j.§.hæc ſtipulatio.ff.ſi cui plus,q̃ per leg.Falcid.Bal.in authen.itẽ ſi oẽs.C.ſi vt ab hæred.ſe abſti.Bar.in conſi.cliiij.incip.maritus fecit.Bal.in l.ab eo.in fi. C. quomodo & quando iud.Iaſ.in d.l.fi.C.de iure delibe.

246 LXXIX.Amplia,etiam ſi cauſa ſit cõmiſſa arbitrio iudicis. Cumanus in conſi.vij.

247 LXXX.Amplia,vt citandus,ſit ẽt habens ius in ſpe.Alex.in conſi.ccxviij.vol.ij.vt fuit dictum ſuprà de ſubſtituto.

248 LXXXI.Amplia,ẽt ſi per ſtatutũ translata ſit oĩs poſſeſſio defuncti in hæredẽ:tñ ſi alius eſt in poſſeſſione, hæres nõ poteſt mitti in poſſeſſionem nõ citato poſſeſſore.Cuma.in conſi.xxxv.

249 LXXXII.Amplia,in productione ſtatutorũ, quia requiritur citatio.Card.in conſi.lxxij.

250 LXXXIII.Amplia,etiã in perquiſitionibus,& informationibus,quæ petuntur à vicinis:vt per Alex.in conſi.cxl.vol.vij.

251 LXXXIIII.Amplia,etiã in cauſa ſuſpecti tutoris. Cæpolla in conſilio ciuili xxxij.

252 LXXXV.Amplia,ſi q̃s ſit contumax in vno actu:quia quo ad alios,de nouo citari debet.Alex.in cõſ.cxxxvij.vol.ij.Iaſ.in d. §.vbi decretum.Nicel.in vlti.fal.in concor.lij.glo.

253 LXXXVI.Amplia,q̃a poſſeſſor debet citari,ẽt ſi ignoretur, nec ſufficit ꝑclama gñale.Soci.ꝑ.xiij. vol. iiij. & dicet in limita.

254 LXXXVII.Amplia,etiã ſi dictũ ſit per ſtatutũ, ꝙ procedatur de facto.Soci.in conſi.xiij.vol.iiij.

255 LXXXVIII.Amplia,vt etiam in taxatione expenſarũ pars debeat citari.Hip.in l.patre vel marito. ff. de quæſtionib. vide in lvj.limitatione,infra.

256 LXXXIX.Amplia,quia in ſequeſtro pars eſt citanda.Alex. in conſi.v.vol.iiij.& dicetur j̃.in limitationibus.

257 XC.Amplia,quia tertius poſſeſſor debet citari, dato quòd pactũ adſit in inſtrumento,ꝙ bona debitoris capi poſſint propria authoritate.Alex.in conſi.xcv.volu.iiij.

258 XCI.Amplia ẽt in abſolutione ab excommunicatione ad cautelam.Domi.& Phil.Fran.in c.ſolet.de ſen.excom.Feli.in c.ꝑ tuas,de ſen.excom.Bouer.in verbo,abſolutio.in ſingu.j.

259 Contrariũ Feli.in rub.de re iud.in abſolutione ab alia excommunicatione:vide Feli.in cap.qualiter & q̃ñ. de accuſat.Pariſi. in conſi.xxviij.volu.iiij.

260 XCII. Amplia,quia in datione tutoris propter negligẽtiã matris,mater eſt citanda.Alex.in conſi.clxj.vo.v.

261 XCIII.Amplia in reſcriptis,in quibus dicitur, conſtito de aſſertis.Guido Papæ quæſt.lxx.

262 XCIIII.Amplia,q̃a q̃ñ datur poteſtas vendendi pignora iudicialia,debet pars citari.Alber.in l.creditor.C.de diſtract. pign. Deciſi.Neapo.ccclviij.in antiq.

263 XCV.Amplia,etiam in annotatione bonorum, quæ non poteſt fieri parte non citata.Gram.in conſi.lij.

264 XCVI.Amplia,vt liquidatio inſtrumenti ad effectũ obtinẽdæ executionis debeat fieri parte citata.Chaſſa. in cõſue.Burgũ.

265 XCVII.Amplia in reuocatione inſtrumẽti deperditi.Chaſſan.in conſuetud.Burgund.

266 XCVIII.Amplia in electione,quã facit iudex de cõmiſſis arbitrio ſuo.Feli.in c.inter cæteras.de reſcrip.

267 XCIX.Amplia q̃ñ iudex poſt terminum admittit probationes.Feli.in c.licet cauſam.de proba.in fi.

268 C.Amplia quando iudex declarat ſententiam:vt per Barto. in l.ab executione.C.de appel.

269 Sublimita vt per Ripam in c.cùm M.nu. 106. de conſtitu. quando talis declaratio neutram partem læderet.

270 CI.Amplia,nã debet citari pars, vt veniat ad locũ tẽpore, quo agrimẽſor debet mẽſurare:vt ꝑ Iaſ.in §.q̃dã.Inſti. de actio.

271 CII.Amplia,vt debeat citari mater dũ alius filio ſuo deputatur tutor.Nicel.in xx.concord.gloſ.alias non fit citatio in de putatione tutoris.Nicel.concor.lij.glo.in fallen.xiij.xlj.& xlviij.

272 CIII.Amplia,etiam in libelli porrectione. Nicel. concord. gloſſ.xxx ij.fallen.cxiiij.

273 CIIII.Amplia:etiam ſi commiſſa ſit informatio de facto: vt per Deci.in conſi.dclxxj.

274 CV.Amplia etiã in ſententia ſuper confirmatione electionis.Feli.in rub.de re iudic.

275 CVI.Amplia etiã in tacita reiectione exceptionũ per proceſſum ad vlteriora,vt ſit neceſſaria citatio. Feli. poſt Areti.quẽ alleg.in c.ſuborta.de re iudic.

276 CVII.Amplia,vt q̃ñ dicitur appellationis cauſa deſerta,& ſtatur ꝑ executione,pars ſit citãda.Feli.in c.ex ratione. de appel.

277 CVIII.Amplia etiã ſi ſententia feratur ꝗ contumacem in reſpondendo poſitionibus.Oldendorp.in libel.iur.& æqui.

278 CIX.Amplia,vt etiam in crimine hæreſis teſtes examinati, parte non citata,non probent.Pariſius in conſi.ij.vol. iiij.

279 CX.Amplia vt etiam in confirmatione actus nulli, requiratur citatio.Maria.iunior in conſi.lxxvij.

280 CXI.Amplia,vt in tacita reiectione executionis obiectæ ꝑ proceſſum ad vlteriora,pars ſit citanda.Feli.in ca.ſuborta.in ſexta fallen.de re iudica.

281 CXII.Amplia,vt etiã ſequeſtratio fieri nõ poſſit, parte nõ citata.Ruinus conſi.clxxiij.vol.j.

282 CXIII.

282 CXIII.Amplia vt in legitimatione filij naturalis, per quã reuocatur donatio facta à patre,ſit neceſſaria citatio donatarij. Rui.conſi.cvj. volum.iij.

283 CXIIII.Amplia vt etiã in cõfirmatione requiratur citatio illius,qui ex illa læditur.Ruin.cõſi.ciiij.vol.v.& cõſ.cvij.vol.v.

284. CXV.Amplia,nam quãdo iudex per ꝑceſſum ad vlteriora admitit probationes poſt termini lapſum,pars eſt citãda.Gram. conſi.ciui.lxxviij.

285 Primò Limita quãdo periculum eſt in mora ꝑ citationẽ,& expectationẽ,quia tunc actus poteſt expediri,parte nõ citata:ita tenet Inn.in c.ſignificauit.in fi.de teſt.Imo.& Ale.in d.l.de vnoquoque.de re iud.& ibi Hip.in j.lim.Pet.de Auc.in cõſi.cclxxvij. duplicato in cõſ.ccccxxxix.Soc.in cõſil.cclxij.Fel.in c.Romana de appel.Soci.in reg.ccccvj.in vj.fall. Hipp.in d.l.de vnoquoque in lxj.caſu.Nicell.in lij.concord.gloſ.in xliiij.fall.

286 Et idem videtur quãdo eſt timor ſcandali, ne partes veniãt ad arma:iuxta.l.æq̃ſimũ.de vſufru.Nicel.in lij.ꝑcord.in 100.fal.

Ex iſta limitatione per viã illationis infertur ſequens limitatio.

287 Secũdò Limita quãdo ageretur de captura debitoris ſuſpecti,quia in tali captura poſſint examinari teſtes ſine partis citatione,ſecũdũ Bar.in l.ait ꝓtor.§.ſi debitorẽ.ff.de his,q̃ in fraud. cred.in ver.ſed quero iſtud qualiter.& in l.ꝑſentaneũ.C.quomodo & quãdo iudex.Bal.in l.creditor.la. ij.ff.ſi cer.pet.Ale.in d.l.de vnoquoq;.ff.de re iudic.& ibi Hipp.in iij.limita. Alex.in l.ſi fideiuſſor.§.ſi ſatiſdatũ.in princ.ff.qui ſatiſd.cog.& in l.ij.in princ.C. de fer.fugi.Pau.de Caſt.in ꝑſi.cccclxxij. vol.j.Soc.in reg. ccccvj. in vj.fall.Fel.in c.ij.de ſponſa.in fi.Sal.in l.abſenti.C. de accuſ.Bal. in l.j.C.vbi quis de curiali,vel alia ꝑditio.Pet.de Anch.in ꝑ.cxcij. Ro.in l.de pupillo.§.ſi quis riuos.ff.de oper.nou.nunc.Fel.in c.parochianos.de ſent.excom.apoſtil.ad deciſ.Tholo. cccclxxv.Fel. in c.Rodulphus.de reſ.in c.cũ nõ ab hoĩe.de iud.in c.quoniã frequẽter.vt lite nõ ꝑteſt.Nicel. in liij.cõcor. gl.in xxij. fall.& Bal.in l.ſi quis curiali.C.de Epiſco.& cler. dicit ꝙ poteſt iudex incipere à captura ꝑſonali quãdo capitur vt ſuſpectus: & ibi Pau.de Caſt. Bal.in l.ij.in prin.C.de ſeru.fug.Ang.in repeti.l.nemo carcerẽ.C. de exact.tribut.lib.x.Alex. in apoſtil.ad Bar.in l.ait Prætor.§.ſi de bitorẽ.ff.quę in fraud.cred.in l.fi is,à quo.ff.vt in poſſ.legat.

288 Et idẽ gñaliter in captura in cauſa criminali, quãdo ſi pars citaretur,inſtrueretur ad fugã:Fel.in c.quoniam frequẽter.vt lit. nõ conteſt.Iaſon inſt.de act.in princ.num.70.& pluribus ſeq.Nicell.in lij.concord.glo.in xxij.fall.

289 Tertiò Limita,q̃ limitatio inferr̃ etiã ex prima, quãdo ſententia,vel laudũ ferretur,vel fieret vltima die ꝑpromiſſi,vel termini ab homine præfixi,quia tũc poteſt fieri parte nõ citata:Bal.in auth.ei,qui. C.de tẽp.appel.Paul.de Caſt.in l.admonẽdi.ff.de iureiur.& in l.ꝑperandũ.§.& ſi quidẽ.C.de iudic.Inn.in c.ſuper eo. el.ij.de appel.Paul.de Caſt.in l.ſi quis arbitratu.ff.de ver.obli.Ale. in d.l.de vnoquoq;.ff.de re iud.Iaſ.in l.nec quiquã,ver.iij.principaliter.ff.de off.procõſ.& leg.Mari.in tract.citat.in xiij.caſu.Bar. in l.ij.C.de tẽp.app.Hip.in d.l.de vnoquoque.in iij. limita.ff.de re iud.idẽ tenet Bart.in l.qui ante kalẽdas. ff.de verb. oblig. Bald. in c.quintauallis.de iureiur.Alex.& Iaſ.in d.l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo.obl.vbi Alex.& Iaſ.Rom.in l.qui ante kalẽdas.ff.de verbo. oblg.& in rubr.de arbitr.in x. q.& in ꝑſi.clxxvj. Bart.in l.itẽ illa.ff. de ꝑſti.pecu.Soc.in d.l.ſi quis arbitratu.ff.de verbo.oblig.& hoc ſentit Spe.in tit.de ſent.§.nũc videndũ. ver.illud.Bald.in l.ſi q̃ñ. C. de teſt.Feli.in ca.licet cauſam.de ꝑbat.& idẽ Bald.in l.eos.§. apoſtolos.C.de appel.in l.ſi.C.qui admitti.& in l.ſi ita relictum.§.Pegaſus.ff.de lega.ij.in l.j.ff.ſi quis caut.Feli.in c.ij.de teſt.Et hoc videtur ẽt colligi ex dictis Bart.in l.ſi de meis.§ fi.ff.de arbit. deciſ. Neapol.xlvij.in ij.dubio.Hippol.in d.l.de vnoquoque.Roma. in ſing.ccclxxij.Maria.in trac.cita.in xxxj.caſu.Alex.in l.properandum.§.& ſi quidẽ.C.de iud.Nicel.in lij.cõcor. in lxj. fall. Pariſ. in conſi.cvij.vol.iij.Ruin.conſi.ccix.vol.j.

290 Contrarium mihi tenere vr̃ Bald.in c. fi.quo tempore miles.licet allegetur per Docto.pro concordanti. idem expreſſius concludit Salic.in d.auth.ei qui.in fi.C.de temp.appellat.

Sed tñ in quantũ.Bal.in d.auth.ei,qui.facit differentiã an dies ſit appoſita à lege,vel ab homine:in hoc reprobat̃ ſua diſtinctio à Paulo de Caſtr.Rom.Alex.& Soc.in d.l.ſi q̃s arbitratu.& Sal.ẽt eam reprobat,in d.auth.ei,qui.in fi.

Tamen illam differẽtiã videtur tenere Maria.iun.conſi.cxxxvj. in fin.in addit.vol.ij.

291 Quartò limita quãdo alicui cõmittitur examinatio,an aliquis ſit dignus,vel aliquis ſit idoneus.gl.in clem.vnica.in verbo, repererint.de of.deleg.& ibi Car.in iij.not.Inn.in c.fi.de ꝓſumpt. & ibi Hoſti.& Ioan.Andr.Feli.Bal.in l.non dubiũ.C.de legi.in l. neq; natales.C.de ꝑbat.in l.ſi qua ꝑ calumniã.C.de Epiſ.& cleri. l.l.certũ.C.vnde legiti.Ant.de Butr.& Abb.ĩ c.ij.de teſt.So.ĩ reg. ccccvj.in ij.fall.Alex.in ꝑſi.xlv.vol.vj.Bald.in l. 50.ff.de excuſ.tut. Milis ĩ verbo citatio nõ requiriẽ.cũ duob⁹ alijs ver.ſubſequẽtib. Card.in ꝑ.cxxxij.Alex.in ꝑ.ccxviij.volum.ij.Chaſſa.in ꝑ.xlv.& ponit Alex.in d.l.de vnoquoque.& Hipp. in iiij. limitat. Oldendorp.in libell.iur.& æquit.Pariſ.in conſi.lvij.vol.iiij.

292 Sed iſti Doctores videtur potius velle, ꝙ iſtud ꝑcedat,quia is,cui cõmittitur,nõ eſt loco iudicis,ſed executoris, & prouiſoris,q̃ quod rei natura nõ exigat ꝑbationẽ in hoc caſu parte citata.Idẽ vltra ipſos tenet Inno.in ca.fi.de translat.epiſcopi. Roma. in d.ſing.ccclxxij.Iaſ.in l.certum.C.vnde leg.Bella.deciſ.iiij. Rota,in antiq.deciſ.dclxxxv.Bald.in l.neque.in fi.C.de probat.Calca.in conſ.xviij.Nicell.in lij.concord glo.in xv.fall.

Et propterea ꝙ in ꝑceſſu executoris gratiæ nõ requiratur citatio,voluit Calcan.in ꝑ.lxxvij.Ruin.conſi.lxxx.vo.j.& cõſ. lxx. volu.v.Gozad.in conſi.ij.& in conſi.v.

293 Et q̃ñ dictũ eſſet,ſi tibi ꝑſtiterit:ponit Pariſ.ĩ ꝑ.xlv.vol. iiij.

Contrarium q̃ñ Papa dicat,ſi cõſtiterit,quòd requiratur citatio.Feli.in c.ſacro.de ſent.excom.

Cõtra hãc limitationẽ tñ tenet Rota in nou.dec.cccxlix.Feli. in c.relatũ.de offic.delega.& in c.ij.de reſ.Ruin.conſil. lxij.vol.v.

294 Declara,& ꝑcorda has duas opin.vt prima ꝑcedat q̃ñ proceditur extraiudicialiter,nã tunc nõ requiritur citatio,aliàs procedit iſta vltima opinio:vt expreſsè declarat Abb.in d.c.ij. nu. 7. & ibi per Aretin.& Felin.de teſtib.in j.& ij.limita.Deci.in ij.limitata Staph.de literis grat.& iuſt.Ruin.conſi.lxviij.nu.2.vol.j.

295 Quintò limita in proceſſu Principis,de quo dic vt dictũ eſt ſuprà in iiij.ampliatione.

296 Sextò limita q̃ñ ꝑceſſus declaratur nullus, qui in veritate eſt nullus:de quo dic vt ſupra in xlvij.ampliatione.

297 Septimò limita q̃ñ fieret alicui furioſo interdictio adminiſtrationis à iudice,q̃a tũc põt fieri talis interdictio ẽt parte nõ citata,attento ꝙ ipſo iure lege interdiciẽ:Ang.in l.is, cui bonis. ff. de verb.oblig.& ibi Imo.& Ro.Dec.in cõſi.cclxxiiij.in fi. Nicell. in lij.concor.glo.in xij.fall.& xiij.fallen.Alex.in d. l. de vnoquoque.& ibi Hippo.in vij.limitatione.

298 Declara,quia requiritur cauſæ cognitio ad effectũ, vt cõſtet de furore:Alex.in conſi.lxxxvj.vol.ij.

299 Octauò limita q̃ñ citatus,ſtatim executa ꝗ eũ citatione, aſcẽdit equũ, & iuit vltra mare,nã clarè cõſtat de eius intẽtione, ꝙ nõ intendit amplius comparere:ita not. Bald.in l.ij.C.q̃uo & q̃ñ iudex.Inn.in c.ad petitionẽ.in gl.magna.de accuſ. Alex.in d. l.de vnoquoque.ff.de re iud.Ro.in l.ſi finita.§.Iulianus. ff. de dã. infect.Iaſ.in l.nec quicquã.§.vbi decretũ.in ij.limit.ff.de offi.Pro conſ.& leg.Hippol.in d.l.de vnoquoque.in viij.limit.Feli.in cap. cõſuluit.de offi.deleg.& in c. q̃ñ frequenter. vt lit. non conteſt. Nicell.in cõcord.glo.lij.in fall.Oldendorp.in libell.iur.& ęquit. Idem in alio caſu q̃ñ receſſit appellans ab interlocutoria: ponit Bouer.in ſing.inverb.appellatio.in ſing.xviij.

300 Nonò limita in eo,de cuius intereſſe principaliter nõ agit̃, q̃a talis citari nõ debet de neceſſitate:glo.in d.l.de vnoquoque. gl.& Bart.in l.in diẽ.ff.de aqua plu.arcen.in prin.Bald. in l.ab eo. C.q̃uo & q̃ñ iud.Et iſtã limitationem ſequitur Alex.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.idẽ tenet Ang.in l.filiuſſa.in §.Diui.i fi.ff.de lega.j.& ibi Imo.Flor.& Raph.& Alex.& Iaſo.in j. lect.& i ij.lect. Io.Crõt.Ale.in ꝑ.lxxxvj.vol.ij.& in ꝑ.clvj.eod.vol.& in ꝑ. lviij. volu.v.& idẽ tenet Ang.in d.l.de vnoquoque.in fi.ff.de re iud.& ibi Imo.in fi.& Ang.in l.in cognitione.ff.ad Sylla:iũ fi. Bald.in l. nã ita Diuus.in princ.ff.de adopt.Imo.vbi ẽt ipſe declarat,in l.de cẽ.ff.de verb.oblig.Iaſ.in l.ſi q̃s nec cauſam.ff.ſi cert.pet. Hippo. in l.de vnoquoque.in ix.limit.ff.de re iud.Iaſ.in l.nec quicquã.§. vbi decretum.ix.fall.ff.de off.Procõſ.& leg.Alex.in conſi.cxxiij. volu.j.Iaſ.in l.reſcriptũ.ff.de pact.Deci.in l.ij.C.de edend. Soc.in conſi.cclxxxij.Iaſon in ꝑ.cxj.volu.j.Mari.in tract.citat. in xxxiij. ampliat.Dom.in c.quãuis.de pact.in vj.Bald.in rub.de ref.Inn.& Bal.in c.fi.de dolo,& ꝓtuma.in prin.Bald.in l.auctore.C.de euict. in l.libera.C.de ſenten.& in l.j.C.ne fil.pro patre.Pau.de Caſt. in l.in concedendo.ff.de aqua pluuia arcend.Bald.in l.iubemus. C. ad Trebellia.Feli.in c.fi.de maior.& obed.& in c.cum oẽs.de cõſtitu.& in c.quanuis.de re iud.Bald.in l.nec quicquã.§.vbi decretũ.de offic.Proconſ.& leg.Cur.in tract.feud.in vij.q̃ſt.principali. in ix.q̃ſt.Paul.de Caſt.in l.ſi patroni.§.fi.in fi.ff.ad Trebel. Iaſ.in l. dictantibus.C.de teſtamẽ.Bald.in l.duobus.§.igitur ſi q̃s.ff.de iureiur.Barbat.in ꝑ.xlix.volu.ij.Hipp.in conſi.cxiij.Cæpol.in cõſi. ciuil.lxv.Soc.in conſi.xxxvij.volu.iij.Alexand.in ꝑ.lx.volum.iij. Brun.in tract.de forma.Ruin.conſilio xlviij.volumine quarto.

301 Et ideò ſtãte ſtatuto, ꝙ ille,cuius intereſt,debeat citari, certè citabitur ille, cuius intereſt principaliter,nõ autẽ ſecundariò. Felin.poſt Innoc.in c.fin.de maior.& obed.

302 Et propterea in taxatione expenſarũ fideiuſſor iudicatum ſolui,non citatur.Hippo.in l.patre vel marito.ff.de queſt.

303 Contrariũ, ꝙ etiã ille,qui nõ habet principale intereſſe, ſit

citandus. tenet Bar.in l.filiusfamiliàs.in §.Diui.ff.de lega.j.glo.in l.cùm miles.§.j.in gl.ĩ verbo,faciẽda.ff.ex quib.cauſ. maio.& ibi Bar.ſequitur & Bald.& idẽ glo.in l.ſi.§.fi.in gl.penult.C. de vſur. rei iudic.Iacob.de Aren.in l.ſi quis ꝓ eo.§.ſi nummos.ff. de fideiuſ.Feli.in c.exhibita.vbi limitat,de iud.Nicell.qui declarat in lij. concord.gl.in ix.fall.Oldendorp.in libell.iuris,& æquit.

304 Et propterea dicit Bertran.in ꝓ.xlj.volu.iij. ꝙ non ſolum debet citari inſtitutus primo loco,ſed ẽt ſubſtituitus.Idem vr̃ tenere Bald.in c.inter quatuor.de maior.& obedient.And.de Iſer. in c.ſi vaſallus in tit.ſi de feu.fuerit contro.inter Domi.& agnat. vbi dicit ꝙ ſententia lata contra proximiorem agnatum ſuper feudo,non ꝓiudicat poſterioribus non citatis. & ſeq. Feli.in c. quanuis.de re iud.Pariſ.in conſi.v.volu.j.

305 Et dicit Bar.in l.decẽ.ff.de verb. oblig. citãdos eſſe fideiuſſores,vel pignorũ poſſeſſores qñ fit diſcuſſio principalis,alàs eis nõ nocet.Alex.in conſi.cvj.volu.v.deciſ.Neapol.cvij.in nou.

306 Sed ad hoc vltimũ reſponderi poſſet ꝙ diſcuſſio principaliter fit ꝗ̃ eos,& ad eorum principale præiudiciũ. ita conſiderat Imol.in d.l.de vnoquoque.ff.de re iud.& ponit Alex.in cõſi.clvj. volu.j.Bald.Ange.& Imol.in l.decem.ff de verb.oblig.

307 Et facit pro iſta opinione qd̃ no.Bart.in l.cùm filiusfam.ff. de verb.oblig.vbi ex ſententia lata ꝗ̃ filiũ,pater nõ afficitur, niſi fuerit citatus in cauſa ciuili:licẽt ſecus in criminali.Alex.in cõſi. lxxxiiij.volu.iij.& idẽ dicit Bald.in l.ij.C.de eden.tã in patre, ꝗ̃ in fideiuſſore:& Bald.loquens in patre,in l.ij. C.ne fil. ꝓ patre. & in fideiuſſore.Bart.in l.à ſententia.ff.de appel.Spec.in tit.de execut. ſentent.§.ſequitur.veſi.qd ſi ſententia lata eſt.glo.in c.i. de iniur. in vj.Cyn.& Bal.in l.fin.C. de vſur.rei iudi.& in l.j.per Bart.ff.iud. ſolu.Guliel.de Cun.in l.ij.in fi.ff.qui ſatiſd.cog.Hippol.in rub.de fideiuſſorib.in xlix.quæſt.

308 Facit ẽt pro hac parte quod not.Barto.in l.ij. C. de aduoc. diuerſ.iud.vbi qñ eſt ꝓbatũ de præuaricatione cõtra aduocatũ, illa probatio non ſufficit contra principalem non citatum.

309 Procordia aliqui dixerũt,ꝙ aut queritur an actus valeat ſine citatione illius,ad quẽ ꝓeiudicium ſpectat ſecundariò, & dicendũ eſt,ꝙ ſi cita procedat prima opinio.

310 Aut quærimus an ſententia,vel actus præiudicet illis non citatis:& dicendũ eſt ꝙ non:& ita ꝓcedat ſecunda opinio.Iſta declaratio ſumitur ex dictis Bald.in l.ab eo.in fin.C.quo & qñ iud. & in l.ſi.§.j.ff.ſi cert.petat.Iſtã ponit Paul.de Caſt.in l.ſi patroni.§. fi.in fi.ff.ad Trebell.in l.decẽ.ff.verb.oblig.iſtã ponit Ro.in l.peregrè.§.qbus.ff.de acquir.poſſ.Alex.in l.de vnoquoq;.in fin.ff. de re iud.& in ꝓ.lxxxiiij.volu.iij.& in ꝓ.lxxxvj.vol.ij.& in l.decẽ. ff. de verb.oblig.& in ꝓ.lxxxv.vol.vj.Iaſ.in l.nec quicquã.§.vbi decretũ.ff.de off.Proconſul.in iij. vel. ix. fallent. & in l. reſcriptũ. ff. de pact.& ĩrepetitio.l.filiusfamilias.in §.Diui.ff.de legat.j.ꝓſi.iij. volu.j.Soc.in ꝓ.cclxxxij.vol.ij.Curt.in tract.feud.in vij.q.princi. in ix.q.Ioan.Fab.in §.licet.Inſtitu.de adopt.Feli.ĩ c.ſi.de maior.& obedien.Hipp.in d.l.de vnoquoque.de re iud.Franc.Curt.in cõſ. xxxiij.Cæpol.in ꝓ.ciuil.lxij.Ripa in c.cùm.M.de ꝓſt.Nicell.in lij. ꝓcord.gl.in ix.fall.Gualden.enũciato.xxxix.dec.Neap.cccxcvj. ĩ antiq.& in nou.deciſ.cvij.Feli.in c.ad petitionẽ.de accuſa. q etiã dicit ꝙ facit aliquale præiudiciũ.Felin.in c.ſi.de præſcript.

311 Et ex hoc verificatur illud,quod notat Bald.in l.ij.C.de lib. cauſ.vbi ſi inter duos cõtenditur de iuriſdictione alicuius caſtri, illa ſententia non nocet vniuerſitati non citatæ.

312 Limita in fideiuſſore iudicatũ ſolui, q debet citari. Guido Papæ quæſt.xxvj.

313 Cõtra ſupradictã declarationẽ Imol.in d. §. Diui, expreſsè tenet ꝙ nõ ſolùm valeat actus nõ citato illo,de cuius ꝓeiudicio principaliter nõ diſputatur,ſed ẽt ei faciat præiudiciũ.& idẽ ſentit Ange.in l.in cognitione.ff.ad Syllan.Bal.in l.ij.in iij.not.C.de fide inſtru.Alio mõ declarat iſtã materiã Imo.ĩ l.decẽ.ff.de verb. oblig.qui facit longam diſtinctionem, cum qua videtur ſentire Ruin.conſi.cxl.vol.j.ad quos me remitto.

314 Sed qñ intereſſe eſſet æquè principale, tunc ſententia lata vel actus factus ſine citatione alteri non nocet.Lofred.in cõſi.x.

315 Et per hoc infertur,ꝙ in diſcuſſione,q̃ fit ꝗ̃ principalem debitorẽ ad finẽ vt perueniatur ad pignorũ poſſeſſores,vel ꝗ̃ fideiuſſores,requirit citatio fideiuſſorũ, vel ipſorũ pignorũ poſſeſſorũ.Bal.in l.auctore.C.de cuict.Ang.in §.ſed neque. in authent. de fideiuſſ.in l.cùm filiusfamiliàs.ff.de verb.obli.in l.de vnoquoque.ff.de re iudi.Bald.in l.ij.C.qñ fiſc.vel priuat.& in l.fi.ff.ſi cert. pet.Alex.in l.decem.ff.de verb.oblig.& in l.de vnoquoque.ff.de re iud.& ibi Imol.Barbat.in conſi.xxviij.vol.j.Capell.Tholoſ.de ciſ.cccxxxviij.& ibi apoſtil.Fel.in c.ſi.de maio.& obed.in c. quia V.de iudi.Bertr.in conſil.ccxvij.volu.ij.

316 Cõtrariũ ꝙ nõ requiratur citatio ꝗ̃ tales ꝑſonas,tenet Bal. in l.j.C.de cõue.fiſc.deb.lib.x.in verſi.Itẽ quæro nunquid. Imol. in l.ſtipulatio.§.j.ff.de oper.no.nunc.in fi.Bal. in l. duob.§. igitur ſi qs.ff.de iurcin.Ang.in l.ĩ cognitione.ĩ fi.ff.ad Syll.Iaſ.in l.filiuſfam.§.diui.ĩ prima lect.ff.de legat.j.Alex.ĩ ꝓ.clxxxv.vol.ij.Rui.ꝓſi.

317 xviij.vo.v.qui declarat.& propterea Bal.in l.j.C.ne fil.pro patre.tenet quòd pater non ſit citandus dum contra filiũ procedatur,cuius condemnationem ipſe ſoluere debet.

318 Sed tenẽdo primã opinionẽ,quæ vr̃ eſſe*magis cõis, dubitat an ſufficiat gñalis citatio per ꝓclama, vel ſit neceſſaria ſpecialis. nam ꝙ ſufficiat gñalis iuxta text.il.ſi eo tpe.C.de remiſſ. pig. tenet Bar.in l.decẽ.ff.de verb.oblig.Ang.in l.ſi pluſorio.ff.de appell.Bal in l.ij.C.qñ fiſc.vel priuat.Iaſ.in l.nec ꝓquã.§.vbi decretũ.ff.de of.proconſ.& leg.Felin.in capitulo ſi.de maior.& obed.

319 Cõtrariũ ꝙ requiratur citatio ſpecialis vbi fideiuſſores vel pignorũ poſſeſſores ſunt certi:tenuit Bal.& Ang.ĩ l.decẽ.ff.de ver. oblig.& Paul.de Caſt.Ang.ĩ auth.hoc ſi debitor.C.de pignorib.

Concordat has duas opiniones,prout ſuperius dictũ eſt,Imo. in d.l.decem.& ibi Alex.ff.de verb.oblig.

320 Amplia primam opinionẽ, vt requiratur citatio ꝗ̃ illũ, qui emit rem litigioſam,ſi facienda ſit executio poſtquàm alienans ſuccubuit,vt ponit dec.Neap.cxxviij.in nouis.nu.12.& ſeq.

321 Limita opin.quia non eſt citandus ſubſtitutus qñ iudiciũ agitur contra hæredem.Rui.conſi.xix.vol.ij.& cõſi.ccij.vbi dicit communem,vol.ij.& conſi.cvj.vol.iij.

322 Decimò principaliter limita,qñ examinatur mulier in domo propria,cui defertur iuramentũ ſine partis citatione , ita tenet Guli.& poſt eũ Bart.in l.ad egregias.ff.de iurcinr.& ibi ſequitur Ange.& Paul.de Caſt.Salic.Alex.& Iaſ.Hip.in d.l.de vnoquoque.Gomeſ.in c.ij.char.ſeptima,de iud.in vj.

323 Contrarium tenet Rom.in d.l.ad egregias.& Rom.in ſing. 272.Abb.in c.hi,qui teſtium.de teſt.Fel.in c.ij. in xj. limitatione. & in d.c.hi,qui teſtium.de teſt.So.in reg.ccccvj.in viij.limitat.Nicel.in lij.concor.glo.in xliij.fall.

324 XI.Limita,quando teſtis recipitur in cauſa inquiſitionis, quia teſtes examinantur parte non citata.Contrarium tamẽ eſt verius,vt dictum eſt in xviij.ampliat.

Sed põt ſaluari iſta fallẽt.in teſtibus, qui recipiuntur ante formatã inquiſitionẽ ſuper fama , q̃ ꝑñt examinari parte nõ citata, vt not.Card.& Imol.in d.c.ij.de teſt.& Ioan.de Ana.in d.c.qualiter,& qñ.§.debet.de accuſa.Fel.in d.ca.ij.in iij.limita.de teſt.Bal. in l.congruit ,in fin.de offic.præſid.& in addi.ad Speculum.in titu.de ſentẽ.in fi.Inn.in c.cũ in tua.de ſpõſ.Bal.in l.qui teſtamẽto.§.per ꝗ̃rium.ff.de teſta.Rom.in ſing.ccclxxij.Hipp.in d.l.de vnoquoq;. in xiiij.limit.Barb.in c.cùm inter.de conſuet.Fel.in c.ij.in j.limit. de teſtib.Nicell.in lij.concord.gl.in xliij.fal.

325 Alio modo ſaluat Dec.in ca.ii.in iiij.fall.de teſt. quãdo immineret graue periculum teſtibus ob potentiam aduerſarij.

326 XII. Limita qñ teſtes examinant̃ ad perpetuã rei memoriã contra illum,cuius timetur potentia vel tyrãnis.Hoſti.in c.quoniã frequẽter.vt lit.nõ cõteſt.& ibi Io.And.Rom.in ſing.ccclxxii. Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xij.limit.ff. de re iud. Abb.in c.ij.de teſtib.& idẽ Abb.in d.c.quoniã frequẽter.in princ.vt lit.nõ ꝓteſt. Soc.in reg.ccccvj.in v.fall.Dom.in c.j.§.fi.de homi.in vj.Lap.Ab. in c.ſecũdo,de foro cõpe.in vj.Marian.in c.quoniam frequẽter, vt lit.non ꝓteſt.& Philip.Frãc.in ca.j.de homic.in vj.Barb. in apoſtill.ad Abb.in c.nouit.de iudi.deciſ.Thol.& ibi apoſtil.ccccl.xxv. Fel.in c.cùm nõ ab homine.de iudi.& in d.c.quoniã frequẽter.q declarat.Nicel.in cõcord.gl.lij.in xliij.fall.& fall.100. Dec.in c.ij. in v.limitation.de teſt.Et generaliter ꝙ vbi timetur,poſſit omitti citatio, ponit Hoſt.ad limitationẽ illius c.in ca.ſi.de fide inſtru.& alij ſequuntur.& Abb.in capitul.accepimus.de fide inſtru.Petrus de Anchar.in conſi.ccccxxxix.

327 Contrarium ꝙ imò etiã propter potẽtiam vel tyrãnidem partis nõ poſſit omitti citatio,niſi ſimus in cauſa fidei,vel agatur de modico,vel nullo præiudicio,tenuerũt Ant.de But.& Abb.in c.præterea,el ſecundo,de ſponſ.in fi.& ibi Præpoſ.& Aret.in c.ij. de teſt.Dom.in c.fi.§.j.in vltimo not.de hære.in vj.Felin.in cap.ij. de teſt.idẽ tenet etiã Hippoly.in d.l.de vnoquoq;.in xv.limita.apoſtill.ad Abb in c.ij.de teſt.Gundiſſaluus,in trac.de hære.q.xiiij.

Declara,quia in hoc caſu non põt omitti citatio, niſi eſſet periculũ mortis,vel diuturnæ abſentiæ ipſorũ teſtiũ.Feli.in capitulo,quoniam frequenter.in princ.verſiculo,ſed in propoſito.vt lite non conteſt.

328 XIII.Limita non habere locũ in cauſa hæreſis,quia in cauſa hereſis contra inquiſitum potentem teſtes recipi poſſunt,etiã parte non citata,vt eſt tex.in capit.fi.de hære.in vj.& not.ibi Ioã. Andr.& Domi.in §.primo,in quarto not.Roma.in ſing.ccclxxij. Hippoly.in d.leg.de vnoquoque.Ant.de Butrio in capitulo,ꝓterea.el ſecundo,de ſponſ.& ibi Abb.& Præpoſi.& Abb.& Aret. in cap.ij.de teſtibus,& ſeq.vbi etiam Barbat.& Felin. qui omnes, vt ſuprà dictum eſt in alia præcedenti limitatione,concludunt,ꝙ quando non agitur de intereſſe fidei etiam propter potentiam aduer-

aduerſarij,teſtes nõ ꝑñt examinari,parte nõ citata,ſecus vbi agit̃ de fidei intereſſe,vt in c.ſi.de hæret.in vj.& iſtã limit.ponit So.in regula ccccvj.in iiij.fall.Feli.in c.ij.in xiiij.limit. de teſt. Hippo.in conſi.xviij.Nicell.in lij.concord.glo.in xliij.fall.Dec.in c.ij. in v. fall.de teſt.Carrer.in tracta.de hæret.num.121.qui concludit,ꝙ excepta cauſa potentiæ aliàs ẽt in crimine hæreſis nõ eſt omittenda citatio.

329 XIIII.Limita,qñ iudex procedit ex officio,quia quo ad ea, quæ põt facere ex offjcio , non requiritur partis citatio,qñ illud fecit ad ſuam informationẽ.Baldus in l.nõ dubiũ.C.de leg. verſ. iuxta hoc ꝗ̃ro.Inno.Hoſtien.& Io.And.in c.ſi.de præſumpt. in l. neq; natales.C.de ꝓbat.in l.ſi qua ꝓ calumniã.C. de Epiſ.& cler. in l.certũ.C.vnd.leg.& in l.pater.ff.de teſta.tut.Rom. in repe. rubricæ.ff.de arb.verſiculo,item in officio iudicis.Barbat. in repet. capituli,teſtimoniũ,de teſt.Bald.in c.j.§.ſi duo.de pac.tenend. & eius violat.Hipp.in dicta l.de vnoquoq;.ff.de re iud.Inno.in cap. tenor.de re iud.in c.ex parte.de accuſ.Bart.in extrauagan. ad reprimendũ.in verbo,& ꝓ edictũ.in fi.Maria.in tract.citat.in x. caſu.Aretin.in c.i.de teſt.& ibi apoſtill.ad Abb.Feli.in c.ſecundo,in j.limit.de teſt.Milis in verbo,citatio non requiritur,qñ iudex.Nicell.in lij.concord.glo.in xliij.fallen.

330 Cõtrariũ Guido de Suzar.in l.iuſiurandũ.ff.de iurcinr. Io. And.in addit.Spec.in tit.de teſt.§.nunc tractandũ.in princ.Feli.in cap.ij.in fi.de teſtib.apoſtill.ad Abb.in d.c.ij.de teſtib.

331 XV.Limita,qñ dicto teſtis omnino ſtandũ eſſet, vel ex voluntate defuncti,vel aliter ei nihil obiici poſſit, nã talis declaratio teſtis,vel dictũ recipi poſſet,parte nõ citata.Ant.de But. in c. veniens.el.j.de teſt.Alc.ĩ ꝓ.cxxx.vol.j.& Bar.in l. Theopompus. de dot.ꝓleg.Ant.de But.in c.ij.de teſt.Barba.in cle. ij. de teſt. Inn. in c.olim.de verb.ſign.Paulus de Caſtro,in cõſi.cccxxxviij.volu. j.Mar.in tra.cita.in xx.caſu.Feli.in c.cũ olim.de re iud.Pet.de Anch.in ꝓ.cxxvij.Roma.in cõſ.ccccl.xxxij.Soc.in reg.ccccvj. in vij. fall.apoſtil.ad Abb.in c.ij.de teſt.Gomes.in §.itẽ ſi qs poſtulante. inſt.de act.Dec.in c.ij.de teſt.ver.in glo.per.Rui.in cõſ.xix.vol.ij.

Contrarium Abb.in c.ij.de teſt.cuius dictis reſpondet Felinus ibi,in ix.limit.

332 XVI.Limita,qñ pars ſi fuiſſet citata,& ꝑſens non potuiſſet actũ impedire,nec ei iuſtè ꝗ̃dicere, qa nullã habeat defenſionẽ, in tali caſu nõ requirit̃ citatio.hoc ſentit Ioan. Andr.in c.ij.verſ. ꝑſidentes,de nou.oper.nũc.Rota in nou.deciſ.lviij Bart.in l.iij.§. ſi cauſa cognita.ff.de bon.poſſ.ver.ſed hodie.Bal.in l.in minorũ. in fi.C.in q.cau.in integrũ reſtitu.nõ eſt neceſſ.Iaſ.in l.ſi qñ.C.vn de vi.Rota in nou.deciſ.ccxcix.Milis in verbo,citari nõ oportet ad actũ.Albert.Brun.in ꝓ.j.Franc.Curt.in ꝓ.j.& in cõſil. clxxiiij. Soc.in ꝓ.ciiij.volu.iij.& in conſ.lxxxvij.volu.ij. & in cõſil.cxxvij. volu.iij.Hippo.in rubrica,de ꝓbat.Nicell.in lij.cõcord.gl. in xvj. & xxvj.fall.Staphil.de literis grat.& iuſti.char. clxxviij. in fine.& ſeq.Gozad.in ꝓ.xcij.Bar.in l.ij.§.qd̃ de frumẽtaria.ff.de admi.re. ad ciui.perti.Io.And.& poſt eũ Abb.in c.cũ olim.de re iud. Abb. poſt Ant.de Butr.in c.cauſam q̃.de reſ.& idẽ Abb.in c.bonæ. el.j. de elect.Oldrad.in ꝓ.xcv.in fi.Paul.de Caſt.in l.qa poterat.in fin. princ.ff.ad Trebell.& in ꝓ.xxxiiij.vol.ij.& in cõſ.cclix.vol.ij.Fel. in c.qualiter,& qñ.de accuſ.Bal.in c.ſicut.de eo,q mit.in poſſeſſ. cauſ.rei ſeruan.Alex.in l.ſi pacto quo pœnã.C.de pac.Ro.in ꝓſi. ccxij.Ioan.Cal.in cõſ.viij.tit.de cõſtit.Ioan.And.in addit.Spec.in tit.de ſent.§.ſpecies.ver.habeo de ꝑcepto.Hipp.in ſingu.xxx. incip.tu ſcis.& idẽ Hippo.in l.prima,verſi.facit ẽt.ff.de q̃ſtion.& in repet.rubricæ de ꝓbat.& in d.l.de vnoquoq;.in xvj. caſu. & ĩ xxvj.caſu.Zaſ.in ꝓ.j.in tertio dubio. in j.vol.Dec.in ꝓ.cclxxiiij.ĩ fi. Rom.in ꝓ.ccclxix.Ant.de But.in c.tuã.verſi.ex his põt decidi.de ord.cog.Feli.in capitulo,cũ olim.de re iud.& ſeq.& in c.Eccleſia ſanctæ Mariæ.de ꝓſtitut.Ang.& Imo.in d.l.de vnoquoq;. ff.de re iud.Aret.in §.curare.in fi.inſt.de act.Bald.in l.fi.§.cũ igit̃.C.de iur. delib.verſiculo,q̃ro.Maria.in tractat.citat.in ſecũdo caſu,& in ſeptimo caſu.Soc.in ꝓ.quarto,volumine tertio.Alex.in cõſ.cxxx. volu.j.Pariſ.in ꝓ.v.volu.iiij.& in ꝓ.cxj.volu.quarto. Maria. iun. in conſi.lxxvij.nu.110.vol.j.Grat.in conſi.j.vol.j.

Et ꝓ iſta limitatione faciunt oĩa adducta in vltima parte limitationis de notorio,ſuprà,in prima limitat.in fin.

333 Et iſta limitatio debet intelligi qñ certũ eſt,ꝙ ſi fuiſſet preſens,nõ potuiſſet iudicẽ vel principẽ trahere in ſuã ſententiam, aliàs iſta limitatio nõ ꝓcederet:qa dato ꝙ pars non poſſit Principi vel iudici ꝗ̃ dicere,ſi tñ fuiſſet præſens,potuiſſet trahere forſan principem vel iudicẽ in ſuã ſententiã:eo eñ caſu vtique citãda eſſet.Ang.in §.curare.inſt.de act.Io.Crot.in d.§. & qd ſi tñ. & ibi Iaſo.in prima,& ſecunda lectur.ff.de liber.& poſth. Soc. in conſ.iiij.nu.26.volu.iij.

334 Secũdò Iaſ.in cõſi.clxix.volu.ij. vr̃ intelligere iſtam limitationẽ tantùm procedere in caſu notorio,id eſt, qñ notoriũ erat parti nullã competere defenſionẽ.Rui.cõſil.xxxj.volu.v. & non aliàs,vt per eos.

335 XVII.Limita principaliter,qñ actus ipſi nõ citato nõ facit ꝓeiudiciũ.Bal.in l.ab eo,in fi.C.quo,& qñ iud.Inn.in cap. fin.de maior.& obed.Bal.in l.fi.§.cũ igitur.verſi.q̃ro nunquid.C.de iur. deli.& in authẽ.ſi oẽs.C.ſi vt ab hæred.ſe abſti.vbi oẽs Doc.ſuprà allegati cõcludunt ꝙ citatio facienda eſt de ijs,quorũ intereſt,& vbi is,cuius intereſt nõ citatur,nõ facit ſibi præiudiciũ, ergo vbi actus nõ facit præiudiciũ nõ citato,nõ vitiatur : & idẽ dicit Bart. in authent.ſed cũ teſtator.in fi.verſi.ſed quæro.C.ad l.falcid.Pau. de Caſtr.in cõſ.cclvj.in j.vol.Alex.in conſi.lxxxvj. vol.ij. Hippol. in ſing.xxx.& in d.l.de vnoquoque.in vij.caſu.ff.de re iud.cata.

336 XVIII.Limita in ꝓbatione naufragij ꝑ teſtes , q naufragio interfuerunt,qa ꝑñt examinari parte nõ citata.Barto.in l.ij.C.de naufrag.lib.xj.& ibi Ioan.de Plat.Roma.in l. ſi verò.§. de viro.ff. ſolut.matrim.in xlj.& liiij.fall.Soci.in ꝓ.cclxij.& in cõſi.xc.volu. tertio.Felin.in capitulo,ſecundo,de teſt.in quarta limit. Ioan.de Ana.in c.excommunicatũ:de rapt.deciſ.Tholoſ. & ibi Apoſtill. deciſ.ccccxlvij.Feli.in c.qñ frequenter.vt lite nõ cõteſt.Hipp.in ſing.xxiiij.& in d.l.de vnoquoque.in xviij.caſu.ff.de re iudic.

337 Et idẽ eſt in quolibet alio caſu occurrenti in remotis partibus,q̃ põt ꝓbari per teſtes ẽt examinatos parte non citata,vt ꝑ Io.de Plat.in d.l.ij.C.de naufrag.& per Feli.in dicto c.ſecundo,de teſt.Corſet.in ſing.in verb.teſtis.incip. in loco , apoſtill. ad Abb. in d.c.ij.de teſt.Soc.in conſi.xc.volu.tertio.Feli. in capitulo , qñ frequenter.vt lit.non conteſt.Dec.in c.ij.in vj.fall.de teſt. Rebuf. in tract.nominat.Bertr.in conſi.ciij.vol.ij.

338 XIX.Limita,quo ad ꝓbandũ cõſuetudinẽ eiuſdẽ ciuitatis, nã poterunt teſtes recipi parte nõ citata. Ant.de Butr.in c.fi. ver. ad primũ ſi redacta.de cõſuet.Feli.in c.ij.in xij.limit.de teſt. Bart. & poſt eũ Floria.in l.iij.§.lege Iulia.ff.de teſt.Cyn.in l.ij.ver.ij. qa circa hoc qñ cõſuetudo.C.q̃ ſit longa cõſuetu.Bald. & Alex. in l.j.C.vt q̃ deſunt aduoc.Hippo.in d.l.de vnoquoque.in xix.caſu. Maria.in tract.citat.in x.caſu.apoſt.ad Abb.in c.ij.de teſt.Alex.in conſi.xiiij.volu.v.Nicell.in lij.concord.gloſ.in xlix.fallen.& fall. xcvj.Gozad.in conſ.cj.Rui.conſilio cxliiij.qui ampliat, & in cõſuetudine non notoria.volum.iiij.

339 Declara tñ iſtã limitationẽ procedere in cõſuetudine,quæ reſpicit litis ordinẽ,nõ aũt in ea,quę reſpicit cauſæ deciſionem, qa prima nõ eſt magni præiudicij , ſecunda ſic. & iſta declaratio ſumitur ex dictis Bart.in repet.l.de qbus.verſi. ij. ꝓbat̃ per teſtes. ff.de legi. & per Soc.in cõſ.xxxix.in vltimo libr.Dec. clarè dicit in ꝓ.ccccij.Soc.in conſi.xxxvj.vol.iiij.apoſtill. ad deciſ. Tholoſ. cxv.Chaſſa.in ꝓſi.xlvij.Zaſ.in cõſi.v.vol.j.Roch.in c. fi. de ꝓſuet.

340 Et in conſuetudine notoria,hoc dicit Gozad. in conſil.vj. & in conſ.cj.Roc.in cap.fin.de conſuet.Maria.in conſi.lxv.vol.j. Sed aduerte,quia limitatio procedit,vbi iudex à ſemetipſo ſe informauit,vt ſuperius dictum fuit.

341 XX.Limita,qa qñ ꝓceditur inſpecta naturali æquitate,ꝑñt teſtes examinari parte non citata.ita declarat Barto.in l.ij. C.de naufrag.lib.xj.& eſt tex.ĩ l.ſcire oportet.§.ſufficit.ff.de excuſ. tut. Hippol.in d.l.de vnoquoque. in xx. caſu.Corſet. in ſing.in verb. teſtis.incip.in loco.apoſtil.ad Abb.in c.ij.de teſtib.

342 Et nota,qa iſto caſu bñ põt omitti citatio ĩ examine teſtiũ, nõ tñ in ſententia,qa talis citatio eſt de iure naturali, vt dictũ eſt in tertia ampliatione.Dec.in c.ij.in ij.ampliatione.de teſtib.

343 XXI.Limita,vbi lex vel ſtatutũ in aliquo actu contentatur ſolis argumẽtis,vel ĩdiciis,tũc eñ teſtes ꝑñt examinari parte nõ citata.Gemi.in c.ꝓ humani.§.fi.de homic. in vj.poſt Hoſt.Philip. in d.§.fi.idẽ tenet Hipp.in d.l.de vnoquoq;.in xxij.caſu.& in ſing. xxliij.Soc.in cõſi.cclxij.& in regula ccccvj.in ix.fall.Maria. in ca. qñ frequẽter.vt lit.nõ cõteſt.& ibi Fel.apoſtill.ad Abb. in d.c.ij. & ibi Dec.in vij.fall.de teſt.& dicit Dec. ꝙ ſi iſta opi. eſſet vera in crimine hæreſis,idẽ eſſet in crimine læſæ maieſtatis,in d.c.ij.ver. aliàs limita.de teſtib.

344 Cõtrariũ Aret.& Fel.in c.ij.in v.limit.de teſtib.& ꝙ in caſu d.ca.pro humani.non poſſint recipi teſtes parte nõ citata , tenet Grammat.in vndecimo voto.

345 Concorda has duas opiniones,nã qñ imminet periculum, ſufficiũt teſtes examinati parte nõ citata:aut non imminet piculum,& non ſufficiunt , niſi citata parte. ita Deciſio Neapolitana xxv.in nouis.

346 XXII.Limita,qñ pars dediſſet licentiã iudici, vt etiã ea abſente reciperet examen teſtiũ, qa tũc etiã non citata parte poterunt teſtes examinari. Baldus in leg. ſi qñ.C. de teſtibus. in c.ij.in viij.limitatione,de teſtibus.apoſtill.ad Ab.in dict.capitulo,ſcdo. Et idem eſt vbi pars dediſſet licentiam iudici procedendi ad oẽs , & ſingulos actus etiam ad ſententiam incluſiuè ipſa non citata, quia tunc poſſet cauſa expediri etiam ſine alia partis citatione. Baldus in l.vt perfectius.C.de annali except. Bartolus. in l. is qui reus.ff.de pub.iudic.Baldus ĩ l.iiij.C.de accuſ.in leg.geſta.C.de re

iud.& idē tenet Pet.de Bellap.in l.statuliberū.ff.de statulib.& istā limitationē ponit Hippol.in dict.l.de vnoquoque.in xxx.casu.& xxxi.vbi subdit ꝙ ista practica nō placet sibi ī criminalibus.Nicel. in lij.cōcord.in xxxix.fall.q declarat.Mar.in trac.citat.in vj.casu. Idē tenet Ang.Aret.in tract malefic.in versic.qui iudex fecit sibi dari licentiā.Bald.in l.diē ꝓferre.§.si qs litigatorū.ff.de arbit.August.Ariminen.in apostill.ad Ang.de malefic. in loco ꝑallegato. & idē Ang.in tract.malefic.in verbo,Qui iudex dedit cōmissionē prononi.& Hipp.in d.l.de vnoquoque.in lij.casu.ff. de re iud.

347 XXIII.Limita,vbi nō requiritur causa cognitio,quia tunc ꝓcedi pōt parte nō citata.gl.in l.iij.§.si causa cognita. ff. de bon. pos.Bal.in l.nec qcq̄.§.vbi decretum.ff.de of.pconf.& legat.Inn. in c.cum olim.de re iud.& in c.præterea.de dilat.Rom. in consil. lxi.Bart.in l.j.C.quor.bono.Hipp.in d.l.de vnoquoque in xxiiij. casu.Maria.in primo casu.

348 Et nota,qa ista regula negatiuè ꝓcedit,non requiriť cause cognitio,ergo nō est necessaria citatio.nō affirmatiuè, requiriť causæ cognitio,ergo & citatio.nam illud ꝓcedit in his,q̄ parant magnū præiudiciū,secus in his,quæ modicū vel nullū, maximè si extraiudicialiter ꝓceditur.Bal. & Doct.in l.sed si hac.§.prætor ajt.ff.de in ius voc.Ale.ī apostil.ad Bar.in l.iij.§. si causa cognita. ff.de bon.poss.Cor.in cōs.xlvi.vol.ij.Soc.in cōsi.x.& seq. vol.iiij.

349 XXIIII.Limita,in bonorū possessione agnoscenda,q̄ fieri, & agnosci pōt parte nō citata.glo.& ibi Bar.in l.iij.§. si causa cognita.ff.de bon.poss.Bart.in l.si impubes §.fi.ff.de Carbo.edicto. Bald.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.ff. de offic.proconf.& in rubrica.C.qui admitti.& in l.fi.in princ. & in l.nā ita Diuus. ff. de adopt.& in l.j.in ij.iij.& iiij.oppos.C.qui admitti.

350 Et in agnoscenda bonorū possessione ꝯ tabulas hoc tenet Bald.in l.j.in iij.q̄st.C.q admitti.Hippo.in dict. l. de vnoquoque. in xxviij.casu.gloss.in l.fi.§.sed cùm antiquitas.C.de curat.furio. Maria.in tract.citat.in iiij.casu.istā limit.tenet Imola ī l. filio preterito.in fi.ff.de iniust.rup.& irrit.testa.Paul° de Castr.in l.fi.C.de edicto Diui Adria.to ll.Bal.in l.ea,quæ.C.qūo,& quando iudex.

351 XXV.Limita,quando testis vellet declarare dictū suū obscurum, quia talis declaratio fieri potest parte nō citata,vt dictū est in ampliationibus.

352 XXVI.Limita,q̄n qs petit se immitti in possessionē rei, q̄ à nemine possidetur,cū tunc nō sit qui citari possit. ita declarat Bart.in l.fi.C.de edicto Diui Adria. to ll.& ibi Bal.Ange.Sali.Pau. de Cast.Alex.Iason,Dec.Corn.Hippol.in d. l. de vnoquoque. in xxviij.casu.Maria.in tract.citat.in xxiiij.casu.

353 Et propterea dicit ꝙ q̄n non est aduersarius, non requiritur citatio.Bald.in l.fi.versi.sed pone ꝙ altera pars.C.de re iud.& in l.ij.in vj.q.C.de testa.Hipp.in dict.l.de vnoquoque.in lvj. casu. Nicell.in lij.concor.gl.in xciij.fall.

354 XXVII.Limita in his,quę sunt præambula ad citationē,vt est impetratio veniæ petita à iudice, ab eo qui alterū sine venia ī iudiciū vocare nō pōt,Bald.in l.ea,quę.C.qūo,& q̄n iud. Oldr. in consi.cxx.in fi.Mari.in tract.citat.in v.casu.Hipp.in d.l. de vnoquoque.in xxix.casu.ff.de re iud.idē tenet Bal.in l.sed si hac. §. pētor.ff.de in ius voc.Alex.in dict.l.sed si hac.in §.liberos.in fi.ff.de in ius voc.Ioan.Andr.in add.Spec.in tit.de iureiu.super rubrica. in fi.Dec.in l.venia,in fi.C.de in ius voc.Aret.in ꝓsi.cxvij. Roma. in l.quanuis.ff.de in ius voc.Corn.in consi.xlvj.volum,secundo, Nicell.in lij.concord.glo.in lvij.fallen.

355 XXVIII.Limita,in bonorū possessione gratia litis agnoscēdæ,quā petit filius emancipatus,vt possit patris testamentū per querelā expugnare.qa tunc non tenetur partē citare. Oldradus in consilio cxx.Marian.in tract.citat,in v.casu,Hippo.in dict.l. de vnoquoque.in xxix.casu.

356 XXIX.Limita,stante partiū conuentione, qua stāte necessaria nō est citatio.Spec.in tit.de citat.§.viso.versi.sed pone. Bal. in l.diem proferre. §.si qs litigatorū. per illum tex. ff. de arbit. in fi.Ro.in consi.cxlij.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xxxj. casu. Nicell.in lij.concord.glo.in trigesimanona fallen.

357 XXX.Limita,vbi ex ꝓsuetudine,vel statuto in aliquo actu ñ esset necessaria citatio.de quo dic vt dictū est ī xlviij.ampliatio.

358 XXXI,Limita,vbi inchoari pōt ab executione,vt est in nūciatione operis noui,qa tūc non requiritur citatio.Bald. in l. de pupillo.§.meminisse.ff.de oper.nou.nunci in l.nec qcquā. §. vbi decretum.ff.de offic.proconf.Maria.in tract.citat.Nicell.in lij.concord,in xciiij.fall.& fallen.cxxij.Hippol in d.l.de vnoquoque. in xxxlij.casu,vbi dubitat de ista limitatione.

Contrarium in ista limitatione videtur tenere Bal.in l.prædia, in fin.C.de fideicom.

359 XXXII,Limita vbi ius,vel statutū exigit iustificationē actᵒ antea gesti,quia cùm actus postea debet iustificari,nō est necessaria in actu conficiendo citatio.

360 Et ꝑ hoc inferunt, ꝙ stāte statuto, ꝙ captura debitoris debeat iustificari infra triduū,nō debet capturā de necessitate ꝓcedere citatio.Maria.in trac.citat.in ix.casu.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xxxiiij.limit.Nicell.in lij.concord.glo.in xcv.fall.

361 Et ꝓpterea infertur ēt ꝙ vbi pōt in choari à præcepto habente clausulā iustificatiuā.nulla requiritur citatio, cū resoluat in simplicē citationē,parte cōparēre.gl.in l.de pupillo. §. meminisse.ff.de oper.no.nūc.& ibi Ang.Imo.& Rom. bona gl.in c.ex parte.el j.in gl.fi.de verbo.signif.Bal.in l.actione. C. de trāsact.& ibi Sal.Paul.de Ca.in d.§.meminisse.Bar.ī l.j.C.de execut. rei iud. in l.ij.C.de epis.aud.ī l.ca qdē.C.si mācip.ita fuer.alie.& ī l.j.§.j.in fi.ff.de iur.deli.Bal.ī rub.C.cōmin.epistolas.& ibi Sal.Bal.ī l.ad peremptoriū.ff.de iud.Imo.ī l.cū ab initio.ff.quēadmodū test.aper. Ale.ī d.§.meminisse.& ibi Ias.& Ang.ī l.nōnunquā ff.de iud.Mar. in trac.citat.Ias.ī d.§.vbi decretū,ī l.nec quicq̄.ff. de of. proconf. Bart.in l.defendente.ff.de auct.tut.Lāfranc.in c.q̄n ꝯ.in iiij.charta,de ꝓbat.Ma.in trac.citat.in xxij.casu.& isti Doct.videntur admittere tale præceptum cum tali clausula in omni materia.

Sed Bal.vť tenere ꝯriū in l.nec qcquam.§.vbi decretum.ff.de offic.proconf.& Rom.in d.§.meminisse.vbi allegat Io. Andr.idē tenere in quadā addit.ad Spe.in tit.de adiuoc.quæ cōmuniter nō habetur.& ipse ibi limitat quod à tali precepto nō pōt inchoari, nisi in casu,in quo si pars esset præsens,ēt inuita ad hoc compelli posset,& Ang.Aret.in §.curare.inst.de act.tenet contra cōem.vi de Nicell.in lij.concor.in fal.cxij.qui declarat.

362 XXXIII.Limita,in alienatione iuris sui,qa ī ea nō requiriť citatio possessoris,ita tenet Hip.ī d.l.de vnoquoq;.in xxxv.casu. Maria.in trac.citat.in xj.casu.Nicel.in xcvij.fal.in lij.concor.glo.

363 XXXIIII.Limita,in aliquali causæ cognitione,q̄ ꝑmittitur q̄n monachus vult suū Abbatē accusare,qa in ea non requiritur partis præsentia vel citatio.Inno.in ca. ex parte. de accusat.& ibi Io.Andr.& Abb.Hippol.in d.l.de vnoquoque.in xxxj.casu.Mari. in trac.citat.in xiij.casu.Nicel.in lij.concord.glo.in lxv.fall.

364 XXXV.Limita,in executione pœnæ ipso iure à lege impōsite.qa talis executio fieri pōt parte nō citata.Abb.antiq.in capitulo.reprehensibilis.de appell.& ibi mod.Abb. vbi ēt Phili.Fran. & ibi Dec.qui declarat qualiter hoc debet intelligi.Mari.in trac. citat.in xiiij.casu.Card.in capitulo,extirpandæ.§.quia verò,vers. & vltimo dic.de præb.Hippol. in l.j.C. de rapt.virg. Nicell. in lij. concord.in lxxxiij.fallent.

365 XXXVI.Limita in declaratione, quā facit iudex ꝯ monitū, & iussum reiꝑdere positionib.qui fuit cōtumax in respōdēdo, vt habeatur pro ꝓfesso,nam in tali declaratione nō requritur citatio.Ioan.de Imol.in l.si finita.§.si plures.ff.de dāno infecto.Spec. in titu.de positio.§.ix.Philip.Frāc.in capit.ij.de cōfess.in vj.Hipp. in d.l.de vnoquoque.in xxxviij.casu.Maria.in trac.citat.in xv.casu.Nicell.in lij.concor.glo.in xj.fall.& fall.xcix.Calca.in cōs.xvj.

366 Sed in omni alia declaratione requiritur citatio.Maria.iun. consi. 100.num.22.& seq.vol.j.

367 Declara,qa in porrectione libelli accusatorij,cōtra tutorē suspectum,& contumacem, antequàm sibi interdicatur administratio,requiritur citatio.Cæpol.cōsi.citil..xxxij.nu. 10.& seq.

368 XXXVII.Limita in admissione articulorū quādo iudex examinauit an capitula essent ꝑinentia,vel impertinētia.qa talis admissio fieri poterit,parte nō citata,Rot.in nou.dec.xciij.Abb.ī d. c.ij.Hip.in d.l.de vnoquoq;.ī xxix.casu. Mari.ī trac.cita.ī xxiij.cas.

369 Contrariū,Aegid.quem referunt Domini de Rota in dicta decis.93.& sequitur Anton.de Butrio,in dicto capit.secundo.de test.vbi etiam Aret.& Feli.& Philip.Franc. in c.præsentium.§.testes.in fin.de testib.in vj.Ias.in l.si opus.in fi.ff.de oper.nou.nunc. Aretin.in capitulo,per tuas.de testib.Nicellusin quinquagesima secunda concor.gloss.in fall.cj.

370 XXXVIII.Limita in relatione nūtij,in qua pars nec debet esse præsens,nec citata de necessitate,vt declarat Barto.in l.Teopompus.ff.de dot.præleg.Bald.in l.in minorū. C.in quibus causis in integ.rest.non est necess.Maria.in trac.citat.in xxviij.casu.Hip. in d.l.de vnoquoque,in xlj.casu.Nic.in lij.concord.gl.in fall.cix.

371 XXXIX.Limita vbi à lege,vel à iudice fuit statutus termin' parti ad aliquid ꝓducendū.nam quo ad satisfaciēdū termino,satis est factam esse ꝓductionē, quāuis pars nō sit citata. Baldus,in l.si ea.C.qui accus.non poss.in fine.& in leg.si quando,C.de testi. in fi.& in leg prima.§.finali,ff.de feriis. Angel.in l. omnium.C.de testam. Iason in leg.prima.C.quando libell.princip.dat.Maria.in tract.citat.in xxxj.casu.Hippol.in dicta leg.de vnoquoque.in xlij. casu.idem tenet Barto.in l.naturaliter.ff.de vsucap.Rom.in l.j.in princ.ff.de arbit.Nicel.in lij.concord.gl.in fall.ciiij.

372 Sed aduertēdū est,quia isti Doctores videtur ꝓmiscuè loq, tam in causa ciuili,quā ī criminali,sed tamē in ciuili Doc.cōmuniter * cōueniunt,quod non interrumpatur præscriptio nisi per citationē.gl.in auth.de exhib,reis.in princ.quā ibi notat & valde cōmendat Ang.Fel.in c.illud.in fi.ī vltima cōclusione,de ꝑscript.

Balb.in tract.præs.in vj.parte.in iiij.q.prin.tertiæ quæstionis principalis,& in ver.quæro igitur primo, aliàs in sexta parte. & propterea accurate Bar.in l.mariti.§.quinquenniū.ff.de adul. loquitur in causa criminali.& idem Bar.in l.naturaliter.in fi.ff.de vsuc. in qbus locis tenet quòd ad interrumpēdā ꝑscriptionem in causa criminali,non requiriť citatio,sed sufficit sola libelli oblatio.

373 Sed ꝯriū,ꝙ etiā in causa criminali citatio sit necessaria,tenet Bal.in l.fi.in fi.prin.ff.de eo,per quem fact.erit.Bal.in l.j. in fi. C.q̄n lib.prin.dat.Roma.in l.j.ff.de arbi. & istud fuit de mēte gl. ī l.ij.§.fi.fi quis in ius vo.non iterit.in gl.fi.quæ intellexit.l. miles. §.sexaginta. ff.de adul.ī casu,quādo citatio interuenerat.& istud clarè tenet Ang.in l.j.in repet.C.de iud.& in l.j.ff. de in ius voc.& in l.denunciasse.ff.de adult.in l.si qs postea.ff.de iud.Bald.in l.fin. §.illud.in prin.C.de temp.appel.in l.j.in prin.C.de lit. cōtest. & in d.auth.habita.C.ne fil.ꝓ patre.Ang.in l.libertus.ff. de in ius voc. & ī auth. de iud.§.appellatio.versi.istā limit. superiorē,& Bar.ī d. l.naturaliter in fi.reprehendit.& Fel.in c. illud de ꝑscript.Claud. ī d.l.naturaliter.ī fi.ff.de vsucap.Bal.in tract. ꝑcript.in tertia parte sextæ partis prin.in versi.quæro igitur primò.aliàs in sexta parte prin.& ista opinio vť verior,eò quia per solā libelli porrectionem absque citatione nō inducitur litis pendentia,vt per Doct. allegatos.& videtur etiam magis * communis.

374 Sed posset saluari opinio Barto. in d.l.naturaliter.§.fi. ff.de vsucapio.q̄n dispositio canonis,vel statuti non exigeret aliud q̄ simplicem libelli porrectionē.vt inquit Fel.in d.c.illud.ver.saluaretur autem.de præscrip.

375 XL.Limita,q̄n ꝓceditur ꝯ vnū criminaliter,& ad fisci vtilitatē,qa licet effectus illius iudicij ēt in alterum nō citatum dirigi possit,non propterea impeditur executio, qa ille nō sit citatus: gl.in l.in cognitione.ff.ad Syl.vbi Bar.& Ang.Bar.in dispu.incip. Perusinæ ciuitatis,in resolutione.& in l.cùm filiusfamiliàs. ff. de ver.obl.vbi & Imola.Ant.de Bu.in c.j.de re iud.Bal.in l.j.C. ne filius pro patre.in l.fi.§.necessitatē.C.de bon.q̄ lib.Hippo.in d.l.de vnoquoque.in xlv.casu.& idē Hipp.in sing. ccxvj. Sal. idē tenet in l.si filiusfamiliàs.C.ne fil.pro pat.Roma.in l.si filio.la ij.ff.solu. matr.Ang.& Alex.in d.l.cū filiusfamiliàs.ff.de verbo. obli. & ibi Ias.& ibi Soci.Ias.in cōsi.cxj. vol.ij.licèt contrarium velit Bal.in l.ij.C. de eden.& in l.filium.ff.de his,qui sunt sui,vel alie.iur.

376 XLI.Limita, in insinuatione donationis quæ fieri potest parte nō citata sola volūtate donatoris.Bar.in l. in hac.C.de dona.& in l.Modestinus.ff.de dona.Paulus de Castro,in l. testamenta oīa.C.de testa.Ias.in l.j.C.q̄n libel.Prin.dat.Hipp in d.l.de vnoquoque.in xlvj.casu.& Maria.in xviij.casu.idē tenet Bal.in auth. si quis in aliquo.in prin.C.de eden.Cor.in consi.lxxj.vol.ij. Soc. in cōsi.lxxx.in fi.volum.j.Aret.in consi.cxxij.

Et licet Pau.in d.l.testamenta oīa,teneat idem esse in insinuatione instrumenti,

Tamen contrarium tenet in hoc Marianus in tracta. citat. in xvij.casu.

377 Et ꝯrariū ēt in primo casu in insinuatione donationis tenet Ang.in ꝑ.clxxix.Cor.in ꝑ.ccxxj.volu.j.& Are.in ca. Albericus.de test.Cor.in d.ꝑ.lxxj.vol.ij.dū tenet nō posse insinuationē fieri nō cōsentiente donatore , vel eius hæredibus. Et Bald. in l. illud.C.de sacrosanct.eccle.tenet ꝙ in donatione requiratur ꝑsentia donantis,& donatarij,licet non citatio. Areti.in consilio cxxij.volumine ij.

378 XLII.Limita,q̄n alicui est cōmissa causa decidenda �means suā cōscientiā,qa tunc nō tenetur partē citare.Bal.in l.certū. C. vnde leg.Ias.in l.nec quicquā.in §.vbi decretū.in xiij.limit.ff.de off. Procōsul.& leg.Roma.in rubri.de arbit.Calca.in consilio lxxxv. Soc.in consi.xc.vol.iiij.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in xlvij.casu. Alex.in d.l.de vnoquoque.de re iudi.Mantua.cōsi.xxxviij.gloss. consuetud.Turonen.

379 Contrarium Alex.in ꝑ.xlv.vol.vj.Roma.in d.l.certū. in fi. C.vnde leg.& ibi Ias.& Ias.ī l.si qs arbitratu.de verb. obl. Georg. Natta in cle.sæpè.§.nō sic.de verborū significatio.Petrus de Ancha.in consi.ccclxxxiij.Alex.in consi.ccxviij.volu.ij.Nicel. in lij. concord.in xiiij.fallen.& fallen.lxxix.Bertrand.in consilio clxxv. volumine j.

380 XLIII.Limita,q̄n ageretur de grauissimo crimine , qa sup eo pnť testes recipi lite nō cōtestata,etiam parte nō citata.Host. quem refert & sequitur Gemin.in c.j.§.fi.de homicid.in vj.Abb. in ca.cùm nō ab homine.de iudi.Hippolyt.in d.c.ta l.de vnoquoque.in 50.casu.

381 XLIIII.Limita in casu.c.fi.quod met.causa,& l.si q̄n.C.vnde vi.qa talis sic spoliatus pōt res amissas ꝓbare per iusm suum, nulla præcedente partis citatione.Imola in c.fi.de his,quæ vi metusve causa.Rota in nou.decis.ccxcix.Fel.in c.cū olim.de re iudi. Alex.in consi.cxxx.vol.j.Ias.in l.si q̄n.C.vnde vi.Hipp.in rubr. de ꝓob.ver.& scias ꝙ violētus.Nicel.in cōcor.lij.in cvij.fal.Iaso.in repe.l.admonendi.ff.de iureiur.& in lectura.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in liij.casu.Milis in verbo,citari non oportet violentū.

382 XLV.Limita,q̄n dominus rē per caducitatē ad cū deuolutam alteri locat,quia nō requiritur partis citatio,Roma.in cōsi. ccxij.Alexan.in consi.cl.volu.j.Bald.in c.quæ in ecclesiarum. de constitu.Ias.in l.ij.C.de iure emphyteu. Hippolyt.in d. l. de vnoquoque.in liiij.casu.

383 XLVI.Limita,q̄n clericus est captus à iudice seculari, nā si vult ostendere se clericū,pōt hoc facere sine vlla partis citatione.Bal.in l.si qua per calumniā.in ver.sed pone.C.de epis.& cle. Hip.in d.l.de vnoquoque.in lv.casu.

384 XLVII.Limita,q̄n iudex absoluit partem præsentem à termino citationis sibi factæ.Spe.in ti.de cōtu.in §.nūc vobis videdū.in fi.Hipp.in d.l.de vnoquoque.in lvj.casu.Inn.in c.cōsuluit. de offi.delegat.Paul.de Castr.in l.properandum. §. & si quidem. C.de iudic.

385 XLVIII.Limita,q̄n aliquis pōt actū facere, tñ non potest citare,quia tunc valet actus ab eo factus,parte non citata , vt declarat Bal.in auth.si qs in aliquo.ver.sed hic qro vnū.C.de eden. Hipp.in d.l.de vnoquoq;.in lviij.casu.Inn.in c.cōsuluit.de of.delega.Bar.in l.Titia.ver.quæro vtrū q̄n.ff. de accus.& in auth. qui semel.versi.vlterius venio.C.qūo,& q̄n iud.Inn. in c. si aduersarius.versiculo,& hæc intelligimus.de eo, qui mitt. in poss. causa rei seruand.

386 XLIX.Limita,q̄n iudex in prima citatione fuisset cōminatus,ꝙ citato nō comparente,ꝓcedetur ꝯ eū ad oēs , & singulos actus ēt ad sententiā,qa tunc nō erit opus alia citatione illo nō comparente.Bar.in l.impuberibus.§.itē si qs.ff.de suspect. tut.in l.statuliberos.§.Stichus.ff.de statulib.in l.ꝑsentaneum.C.qūo,& q̄n iudex.Card.in cle.j.ī vij.q.de foro compe.& in l. si apparitor. C.de coart.lib.xij.Hipp.in d l.de vnoquoque.in lix.casu. Milis in verbo,citatus specialiter.& in seq.ver.Calca.in cōsi.xvj.& ꝓ ista limitatione est bonus tex.& ibi no.Io.And.& Ant.de Butr in ca. ij.de test.cog.Alex.in l.j.ff.si qs ius dicenti nō obtemp.Bar. in l.si finita.§.Iulianus.ff.de dā.infect.vbi Imola.& in §.si plures.& Roma.& Alex.in d.§.Iulianus.Dec.in c.j.de iud.& ibi Io.de Ripa.Rota ī nou.deci.ccxlv.Bal.ī Marg.ī ver.citatio.ver.citari quē semel, Mari.ī trac.citat.ī xxxvij.ampliat.Dec.ī c.causā,q̄.de resc. Ant.de Bu.in c.q̄n.§.si verò.vt lit.nō contest.Io.de Ana.in ca.ad petitionē.de accus.Bar.in l.ad peremptoriū.ff.de iud.Bal.in l.ad peremptorium.ff.de iud.Fel.in capitu.causam,quæ.de res.& in c. inquisitionis.in §.ad petitionē.de accusa.Oldendorp.in libel.iur. & æquitatis.tenet ēt si dictū fuerit in citatione,ꝙ cōparere deberet, aliàs,&c.nā tunc poterit ad vlteriora ꝓcedi,eo nō citato.Soci.in consi.x.vol.iiij.Nicel.in lij.concord.gl.in x.fal.

387 Et idē si dictū sit,compareat ad respondendum,& se defendendum.Fel.in c.parochianos.de sententia excommu.

388 L.Limita,in cōdemnatione expensarū ꝯ cōtumacem vel aliàs citatū ad sententiā diffinitiuā , in qua nō requiratur partis citatio,Bal.in l.sancimus.in x.q.C.de iud.& ibi Cy.q.xiij. Bald. in Marg.in verbo,citatio.in ver.citatio specialis.Ant.de Bu. in cap. vestra.in versi.nunquid aūt notorietas.de cohab.cler.& mulier. Hippo.in d.l.de vnoquoq;.in lx.casu.Mari.in tract.cita.Inn.in c. calumniā. in prin. de pœnis.& in c.querelā.in fi.de ꝓcu.Milis in verbo,citatio nō requiritur.Bar.in l.iij.§.si ad diem. ff. de re mili. Imo.ī l.si finita.§.si plures.ver.vlti.&c.ff.de ope.no.nū.& in l.qui dā ꝑulebāt.in fi.ff.de re iud.Sal.idē tenet in d.l.sancimus. in viij. q.C.de iud.Alb.de Ros.in l.j.§.fi.ff.si qs ius dicēt.nō obtē.glo.expressa in c.cōstitutus,in verbo,taxatione.de ꝓcu. Io. And. in ca. finē litibus.de dolo,& cōtum.Imo.ī c.j.de iud.& ista est cōis opi. vt per Ias.q illā sequitur,in l.sancimus.C. de iud.Bal.idē tenet in c.cùm dilecti.de dolo,& cōtu.idē tenet Ant.de Bu.& ibi Abb.de dolo,& contu.& sequitur Dec.in c.j.de iud.Alexan. in apostil.ad Bartol.in l.iij.§.si ad diem.ff.de re milit.

389 Cōtrariū sumitur ex dictis Bar.in l.nō ignorat. C. de fruct. & lit.expē.& sequitur Abb.in c.j.de iud.& ibi Ant.de Bu. expressè tenet contra istam limitationem.Afflict.super Consti.

390 LI.Limita ī interlocutoria,q̄ ferri pōt parte nō citata.Inn. in c.auditis.de ꝓc.in prin.& ibi Io.And.Inn.in c.querelā.in fi.eo. ti.gl.ī l.nec qcquā.§.vbi decretū.de of. pcōs.& leg.gl.j.in l. sed & si interpellatur.ff.de arb.in §.j.gl.in verbo,postulatur. in l. recusare.ī prin.ff.ad Treb.Rota in nou.decis.xciij.Ant.de But.ī c.,sæpè, de appel.Spe.ī ti.de dila.§.nūc videam'.ver.sed pone ecce.Chas. ī ꝑsuet.Burgund.Ang.ī l.ea,q̄.C.qūo,& q̄n iud.Milis ī verbo,citatio nō requiriť ad interlocutoriā ferendā.Card. in consil. xlv. vbi tenet ꝙ sufficit intimatio.Fel.in c.per vestras. de sen. excom.

391 Cōtrariū ꝙ nō valeat interlocutoria,parte nō citata,sentit Spe.ī tit.de sen.§.iuxta.ver.qd de interlocutoria.So.ī ꝑ.lxcvj.vo. j.Io.And.in addit.Spe.ī tit.de dilat.§.nūc videamus.ver.sed pone ecce.Aret.in c.licet causam,de ꝓba.Philip.Fran.in c.cùm cessan

tē.de appel. Host.in c.j.de cōcess. præb. in vj.& in decreto iudicis hoc tenet Bouer.in verbo, decretum. in sing. ij.

Et idēò Doct.distinguūt,aut interlocutoria est grauis,& admodū prejudicialis,& tūc requiritur citatio:aut est talis, q̃ modicū, vel nullū infert parti prejudiciū,& tūc nō requiritur citatio partis,ita declarat Ant. de Bu.& post eū Abb.in c.auditis.de ꝓcura. & ibi Imola.Bar.in l.nec quicquā.§. vbi decretū.ff.de of.Procōs. & le.Hipp.ī d.l.de vnoquoque.ff.de re iudic.Ias.in d.§.vbi decretū.vbi Bar.in l.si opus ff.de ope.noui.nun.& ibi Imo. Bar.in l. qd iussit.ff.de re iudic.Dy.Ray.Cy.Oldra.Imola,& Pau.de Cast.in l. recusare.in prin.ff.ad Trebel.Ang.in l.de vnoquoque.in prin.ff. de re iudi.vbi ēt Pau.Alex.in l.si opus.ff.de ope.noui nūci. vbi ēt Ias.Lanfranc.in c.qm̃ ꝗ.in §.de appella. de ꝓba. Soci.in cōs.xcvj. vol.j.Aret.in cap.in nomine.de test.& in cōsi.lxxiij.& istud sentit Bal.in l.j.C.de sent.ex breuiculo recit. Imola,& Dom.in c.j.§.ex parte.de cōcess.præben.in vj.Maria.in trac.cita.in xxij.casu.Cor. in ꝓs.xlvj.vol.ij.& in ꝓs.cccxxxiij.vol.iiij.Soc.in cōs.x.volu.iiij.& in ꝓs.lvj.vol.iiij.Alex.ī cōs.100.vol.v.Fel.in c.ecclesia sanctæ Mariæ.de ꝓstitu.Calca.in cōs.xvj.Fel.in c.causam, quę. de rescri. Nicell.in lij.cōcord.gl.in j.fal.& fal.xxiij.Dec.in c.ij.de test. Staphil. de literis gra.& iusti.char.clxxiij.Fel.in c.ij.de test.Oldendorp. in libel.iur.& æquita.Rebuff.in l.quod iussit.ī gl.mag.in 20.& seq. nu.ff.de re iud.Affli.in prælud.Consti.regni,quæst.xij.in fi.Aimo consi.clxxix.Rui.consi.lxix.vol.v.

392 Et generaliter vbi agitur de modico præiudicio,nō requiritur partis citatio,Aimo consi.clxxxij.

393 Et quasi in idē recidit illud,quod ponit Roma.ꝓcordando opiniones, videlicet aut ĩterlocutoria exigit causæ cognitionē, & requiriť citatio:aut nō exigit causæ cognitionē, & nō requiritur citatio.ita Roma.in rubrica,de arbi.ī ix.char.& in l.si opus. ff.de ope.noui nuncia.& in consi.lxxij. Imola in l. quod iussit.de re iud.Bar.in l.diē proferre.ff.de arbi.idem tenet Bal.in d.§.vbi decretum. & in l.tres denunciationes.C.qūo,& quādo iudex.Rui. consilio lxix.volumine v.

394 Et aduerte,quia eo casu quo interlocutoria pōt ferri parte non citata,similiter parte nō citata reuocari potest. Nicel. in lij. concord.gl.in lvij.fall.& fal.lxvj.vbi an in reuocatione primi & secundi decreti requiratur partis citatio.

395 Et ècontra interlocutoria,quæ non pōt ferri parte non citata,non potest etiam parte non citata reuocari,Grammat.cōsi. ciuili lxxviij.

396 LII.Limita parte præsente,qa illa præsente non requiritur alia citatio Ang.in d.l.de vnoquoque.& ibi Imol.ff.de re iudi.& Alex.& Spec.in ti.de libel.concep.§.sequitur.in ver.itē vult quidē.& ibi Io.And.in addi.§.vt aūt.versi.& no.& in c.fi.in nouel.de electio.in vj.Iacob.Bu.in auth.si oēs.C.si vt ab hæred.se abstin.& ibi Bart.Bal.Ang.& Sal.Bar.in l. plarā.C.de sen.Bal.in l.si accusatoribus.C.de accusa.in l.consentancū.in fi.C.qūo, & qm̃ iud.in l. ij.eo.titu.in authen.offeratur.C.de lit.cōtest.Bal.in l.j.ff.de in ius vocā.Archi.in c. ꝓposuisti.lxxxj.distin.Bal.in l.ij.in fin.prin.ff.de pact.in c.plerunq;.de res.in l.ij.§.nā & Diuꝰ.ff.de iudi.Bal.in addi. Spe.in ti.de reo.& in l.j.ff.de fer.& in Margarita,in verbo,citatio. ver.citādꝰ nō est.Milis ī verbo,citari nō oportet illū.& ī ver.seq. Chassa.in consuet.Burgund.Dec.in ꝓs.dcxviij.Ant.de But. in c.j. de iudic.Abb.in c.tenor.de re iud.Iason latissimè in l.j. in prin.ff. de in ius voc.Hipp.in l.de vnoquoq;.ff.de re iud.Ias.in l. nec qcquā.§.vbi decretū.ff.de off.Procō.& leg.Phil.Frā.ī c.cùm parati. de app.Ias.in ꝓs.clxix.vol.ij.Maria.in tract.citat.Card.in cōsi.xlv. Bald.in c.j.in ij.q.in fi.de milit.vassal.q est cōtumax. Alex.in rub. C.de in ius vo.in fi.Rota in no.decis.x.in fi.& decis.ccclxxij.Feli. in c.ii.in xiij.limitatione.de test.Dec.in c.j.eo.ti.Barba.in l. sciendū.ff.de ver.obli. Are.in ꝓs.xiij.Geor.Natta in cle.sæpè.§.& qa.in gl.in verbo,pemptoriū.de verb.sig. Alex.in ꝓs.cxxiij.vol.ij.Dom. de Sancto Gemi.in c.qm̃.de elect.in vj.Ias. in dicta rubr. C. de in ius voc.& ibi Dec.vbi hanc dicit* cōem,Barb.in c.cùm pro causa.de of.deleg.Imola in cōs.cxij.Fel.in c.cùm oporteat.de accus. Philip.Fran.in c.cùm parati.de app.Barba.in cōsi.xc.vol.iiij.& in consi.lj.vol.j.Calcan.in consi.xvj.Fel.qui declarat in c.j..de iudic. Nicel.in lij.concordan.glo.in vj.fall.vbi hanc dicit * communē opinionem,decis.Neapo.j.in iij.dubio in nou.Oldendorp.ī libel. iur.& æquita.Aimo consi.iiij.

397 Cōtrariū Barto.in l.j.ff.de in ius voc.in l.furioso.in fi. ff. de re iudic.Archi.in c.vocatio.v.q.ij.post gl.ibi.Bal.in l.cùm fratrē. in fi.C.de his,qui.vt indig.Paulus de Castro,& Fulg.in d. l.j. ff.de pulatio.institu.de verborū obli.Io.de Ana.ī c.cū operteat.de accusat.& dicit hoc cōmuniter teneri p Doct.Ruin.cōsi. cij.vol.v.

398 Prima tn̄,vt vides,est magis * cōis opi.quā limita,& declara.Primò,vt ꝓcedat qn̄ pars est informata de actu gerendo:aliàs secus,Bar.in l.furioso.in fi.ff.de re iudic.Dec.post alios,in Rubrica C.de in ius vocan.numero 8.vbi dicit hanc opinionem verlorem.Nicel.qui hanc dicit * communem.in lij. concord. gloss. in sexta fallent.

399 Contrariū tenet Ias.post alios,quos refert in rubrica. ff. de in ius vocan.nu. 11.& seq.& in rub.C.eo.ti.nu.6.& mouetur,qa ex quo est præsens,præsumitur scire actū faciendum.

400 Secundò limita,nisi fuisset citatus ob aliā causam,vtputà si ad finē simplicis comparitionis, qa tunc non potest cogi ad præcisam responsionem,Fel.in c.cùm oporteat.de accusatio. Iason in Rubrica.C.de in ius voc.nu. 5.& in rubric.ff.eodem,num. 12. Nicel.in lij.cōcord.gl.in vj.fallen.

401 Tertiò limita,qn̄ citatio requireretur per modum formæ. Iason in rubrica.ff.de in ius vocan.nu. 13.

402 LIII.Limita,quo ad qualequale præiudiciū,vel p̄sumptionē.nā actus factus,vel sentētia lata ꝗ̃ aliquē alteri ēt non citato p̄iudicat quo ad qualequale p̄iudiciū, vel qualemqualē præsumptionē.gl.in l.ij.C.de eden.in l.j.in gl.fi.ff.de excep.rei iud. & in l. si duo.in gl.in verbo,authoritate.ff.de iurciu.ī l.ij. C.qb. res iud. nō noc.in c.cùm super.in gl.in verbo,interposita.de re iud. in l.j. C.de fals.Ant.& Abb.in c.causam,quæ.de test.Bar.in l. hæreditarias.ff.de crimin.expilatæ hæredit.Soc.in consi.ix.vol.iij.

403 Bene verū est ꝙ si essent mortui testes,tūc faceret semiplenam probationē,ita ꝙ posset deferri iurm in supplementū, secūdùm Bar.in d.l.admonēdi.& sequitur Ant.& Abb.in c.fi.de iureiur.& in c.quamuis.de re iud.Ang.in l.ij.vbi Rimina.& Ias.in l.fi. C.de edē.per Fel.in c.causam,quæ.de test.

Et licet cōtrariū voluerit Are.in d.c.cām,-quę.& in consi.clxiiij.incip.Sicut Io.in Apocalypsi,tn̄ istā opinionē saluat Felin.in d.causam.q̃.& Ias.in l.si duo.ff.de iureiur.& Soc.in l.ij.in fin.C.de eden.qui respondent adductis per Aretin.& Alexand.in l. sæpè. ff.de re iud.Hipp.in sing.clxxvj.Iaso.in l. admonendi. & in repet. ff.de iureiurand.Hippoly.in d.l.de vnoquoque.ff. de re iudic. vide in amplia.septima.

404 LIIII.Limita,qn̄ fieret inhibitio à Principe, ne monitiones,vel statuta,vel cōstitutiones,ꝗ̃ ius diuinū executioni demandentur,vel seruentur:qa talia præcepta fieri poterūt, ēt parte nō citata.Arch.in c.quæ Lotharius.ij.q.j.Bal.sequitur,& refert in l. presbyteri.C.de epis.& cle.Rom.in singu.dclxxxix.& in l.si finita.§.Iulian.ff.de dam.infect.Milis in verbo,citatio nō requiritur ad sentētiam, quæ fertur.Fel.in c.ecclesia Sanctæ. Marię.de ꝓstit. & Nicel.in lij.cōcord.in xxxvj.fal.

405 LV.Limita in relatione,quā facit agrimēsor,vel in relatione,quā facit nūcius super citatione facta, quia in ea nō requritur citatio partis,Bar.in l.Theopōpus.ff.de dot.præleg.Roma.in ꝓs. lxj.Maria.in tract.citat.in iij.arg.in xxix.casu.Ias.in ꝓs.cc.vol.ij.vide suprà in xlj.ampliat.Nicel.in lij.cōcord.gl.in lxviij.fallē.& fallen.cix.Fel.in c.quia indicante.de præscrip.

406 Idem in relatione calculatoris. Oldendorp.in libello iuris, & æquitat.

407 LVI.Limita in teste,qui declarat dictum suum,quia talem declarationem facere potest,parte non citata,vt videre potes suprà in xl.amplia.

408 LVII.Limita in taxatione expensarū,in qua nō requiritur partis citatio,Bald.in Marg.in verbo,citatio. in ver. citatio specialis.Rota in nou.deci.ccclv.Ias.in l.nec quidquā.§.vbi decretū. in xvij.limit Calcan.in consi.xvj.Guido Papæ in sing.lxxxij. vide Nicel.qui declarat,in lij.concord. glos.in xvij.fal. Oldendorp. in libel.iur.& æquita. Afflict.super Consti.

409 Contrarium Bal.in l. terminato.vbi distinguit C. de fruct. & lit.expen. Dec.in c.pastoralis.§. verùm,de appel.vide suprà in lxxxviii.ampliatio. Rota in nou.deci.ccccij.Staphil.de lite.grat. & iusti.chart.clxxv.

410 LVIII.Limita, in sententia ferēda cōtra illum qui captus. vel arrestatus aufugit.ita ponit Io.And.in addit.Spe.in tit.de præsumptio.§.species,in addit.mag.in fin.Mari.in tract. citat.in xvij. casu.Oldr.in consil.lxv.Nicel.in lij.concor.gl.in xcviij.fallen.

411 LIX.Limita in apostolis dandis,in quibus partis citatio nō exigitur.Bal.in l.ea,quæ.C.quomodo, & quādo iud.per textum in l.eos.§.apostolos.C.de appell.& ibi Bal.Spe.ī tit.de appellatio. §.sequitur.& Salice.in.d.§.apostolos,Milis in verbo,citatio non requiritur ad appellatio.Nicel.in lij.concord.lxxii.fallen.

412 LX.Limita, quādo prætor edictum suum apetit,quia hoc omnibus proficit tā citatis,quàm nō citatis,Bal.in d.l.ea,quæ.C. quomodo,& quādo iud.p tex.in l.cùm vnus. ff. de bo. auth.iud. poss.Nicel.in lij.concord.gl.in fal.cx.

413 LXI.Limita,in apellāte ab interlocutoria,& recedēte à iudice à quo:nā ꝓtra eū procedi potest ad omnes actus,etiā ad sententiam, ipso vlterius nō citato ꝓcedi poterit.c.ij.de dolo & cōtuma.in vj.vbi Doctores oēs.& Ang.in l.ea,quæ.C.qūo,& qn̄ iud. Nicel.in lij.concord.glo.in xxiiij.fal.Guido Papæ in singu.xxxij.

Oldendorp.in libello iur.& æquit.Fel.in c.fi.de accus.

414 Limita,nisi ab alio iudice fuisset sibi inhibitum, Trigo. in sing.xiij.in prin.

415 Secūdò limita,vt cōclusio procedat qn̄ iudex dedisset refutatorias.aliàs secus.Bar.in l.eius,qui.ff.de appella.recip.

416 Tertiò limita,vt ꝓcedat donec durat lis super ipsa appellatione,secus si appellans succubuit in appellatione,quia tūc debet citari.Maria.in trac.citatio.in articulo xxvij.ver.item tertiò.

417 LXII.Limita,qn̄ citatus dixit ꝙ nolebat comparere, quia tūc nō est citandus vlterius,Bar.in l.ex consensu.§.fin.in fi.ff.de app.& no.gl.& ibi Phili.Fran.in c. ij. de dolo , & contuma.in vj. Ang.in l.ea,quæ.C.qūo,& qn̄ iud.gl.in l.fi.ff.de resti.in integ. & ibi Bar.gl.in c.de illicita.xxiiij.q.iij,& ibi Archi.gl.in l.tres denūciationes.C.qūo,& qn̄ iud.& ibi Bar.& ibidem Bal.& Ang.Pau. de Cast.& Sal.Bar.in l.si finita.§.Iulianus.ff.de damno infect.Rota in nou.decisi.xlix.Bal.in Marg.in ver.citatio.ver.citatus si expressè.Milis in verbo,citatus si est personaliter.Bar.Chassan. in cōsi.xlj.Alex.in consi.lxxx.volu.iiij.

Et in contumace ponit Calca.in consi.xvj.Fel.in c.j.de iudic. Guido Papæ,in sing.dccccxxiij.& sin.dccccxlvij.Alex.in l.q Romæ.in prin.ff.de verb.obli.in l.j.§.itē si ita. ff.ad legē Fal. & in l. si mora.in fall.v.ff.fol.mat.Ale.in apostil.ad Bar.in l.tres denuncia tiones. C.qūo,& qn̄ iud.vbi dicit istā esse * cōem opinionē.idē tenet Alex.in apostil.ad Bar.in l.cōsentaneū.C.qūo,& qn̄ iudex. Io.de Ripa, vbi dicit istā * cōem,in c.j.de iud.Conrad.in repet.l. diffamari.in limi.nu.68.C.de ingen.manumis. Inn.in c.ad petitionem.de accus.& in ca.in literis.de excep.Spe.in titu.de cita.§. viso.versic.fi.Gul.de Cun.in l.Fulcinius.§.fi.ff. ex quibus cau. in poss.ea.Guido de Suza.in l.Diuus.ff. de in integrum resti.Hosti. in c.fi.§.j.de dolo,& contuma.& in summa , in ti. de ꝓtuma. §. ij. ver.itē hæc debet.Oldr.in ꝓs.lxv.So.in ꝓs.cxcv.istā dicit *cōem Imol.in d.l.ex ꝓsensu.§.fi.vbi istā opi.tenet.Ant.de Bu. & Abb.in c.j.de iud.Bal.jn l.fi.C.qui accus.non pos.Boer.decis. ccvj.vbi ēt ꝙ talis sic respondens non appellat, si recessit.

418 Contrarium Io.And.in addi.Specu.in titu. de ꝓtum.§.j.in addi.mag.& in c.venerabilibus.de sen.excom. post quosdā anti quos per eos relatos,Ang.in l.ad peremptorium.ff. de iud. post Bar.de Prato,qui disputauit istā quest.Bal.in l.deberi.C.de fidei. liber.in l.fi.ff.de in integ.resti.in fi. vbi loquitur de eo , qui dixit se non venturū ante citationē. Ant. de Bu. & Imola ibi q ponit in cle.j.de dolo,& contum.Imola in l.si plures. ff. de damno infect.& Alex.in l.contumacia. ff. de re iud. & Fel. in c. consuluit. vbi dicunt istam partem * cōem.Aret.non se firmat, in l. q Romæ.in prin.ff.de verbo.obl.Fel.tenet istam partem,vbi etiam eā limitat,in d.capi.ad petitionem.de accusat.

Sed licet istæ opiniones videantur adinuicē ꝗ̃riæ , tn̄ Docto. vnius,& alterius partis ita declarant eorū opin.ꝙ ferè videntur oēs cōcordare:& distinguendū est vt per eos.Nā Maria.in tract. citat.in xxvij.articulo.in ij.q.principali,distinguit in hac materia.nam aut citatus dixit nō volo venire , & tunc iterum debet citari,quia illud verbum,nō volo,nō denotat præcisam resistētiam.vt ibi in versic.circa primū, & idem est si dixisset,nō credo venire nunc,nec in futurū.vt ibi,in versi.circa tertiū.sed si dicat citatus,nolo venire,& tunc qa verbū,nolo,est verbū præcisum, debet distingui hoc mō,nā aut eo casu fuit citatus ad totā causam,& tunc vlterius non est citandus. aut fuit tantummodò citatus ad vnū articulū illius causæ,tunc quo ad alios actus requiritur citatio ipsius.& ista materia tandem ad ista tria capita finaliter reducitur:& ista distinctio videtur * cōmuniter approbata.

419 Amplia istam limitat.lxij.idem esse in omni notorio contumace,vt per Nicel.in lij.concord.in lix.fall.

420 LXIII.Limita, qn̄ asseritur libertatē per fideicom. deberi, grauato alibi existente absque tn̄ causa iniusta, nam etiā eo absente,& non citato pōt declarari libertatē deberi, & ipsum iusta causa abesse,vt est tex.in l.si eū.§.fi.& ibi glo.ff.de fideicom.lib.p Ang.in d.l.ea quæ.C.quomodo,& quando iud.

421 LXIIII.Limita,qn̄ iudex interponit decretū, seu authoritatē,nam pars,ꝗ̃ quā interponitur,nō citatur,gl.in l.recusare. in verbo,postulāt.ff.ad Trebel.Albe.in l.nec quicquā.§. vbi decretū.vbi ēt Ias.ff.de offi.Proconf.& leg.Cald.in consi.v.in titu.qui fil.sint leg.Bal.in repet.l.nec quicquā.§.vbi decretum. ff. de offi. Proconf.& leg.Nicel.in lij.concord.gl.in lxxj.fal.

422 Contrarium verò sentiunt Bar.Ang.Pau.de Castr. Imola, & Alex.in d.l.recusare.dū intelligunt illum textū in absente per contumaciam,vel quando decretum non præiudicat. vt ibi per Bar.Maria.in tracta.citat.in xxvij.casu.

423 LXV.Limita,in implemento conditionis casualis, in quo non requiritur partis citatio,vel præsentia. Bar. in l.si quis arbitratu. ff.de ver.oblig.& ibi Ias.per tex.in l.ij.cum gl. ff. de condi. & demonst.Cuma.in consi.vij.

424 LXVI.Limita,in impetratione priuilegij,vel gratię,in qua nō requiritur partis citatio.Bal.in l.fi.C. de fruct.& lit.expē. Pau. de Cast.in cōsi.cccxxxviij.vol.j.Ant.de Bu.& Imola in c.cùm dilecta.de confir.vtil.vel inutil.& Anto.de Bu.in ca.veniens. de fil. presb.Abb.in c.cùm olim.de re iud.vbi Imol.& idē Bal.in l.ij. C. de tempo.appel.& in l.nā ita Diuus.ff.de adop. & in l.fi. C. qbus res iud.nō no.& Bald.in Margarita,in verbo, citatio. in ver.citatio de aliquo.Milis in verbo,citatio nō requiritur,qn̄ priuilegiū vel dispensatio .Cur.in primo ꝓs.post tract.feud.Albert.Brun. in ꝓs.j.& Campeg.inter cōsi.Bruni ꝓs.ij.& Brun.in ꝓs. x. Fran. Curt. in consi.j.& in ꝓs.clvij.Alex.in ꝓs.xlv.vol.iiij. Roma.in ꝓs. ccclxix. v.q.Caccial.in tract.de pens.q̃st.xxiiij.Fel.in ca.cæterùm. de resc. ēt si accusato fiat remissio delicti ex gratia,vt ibi per Fel.Nicel.in lij.cōcord.gl.in lj.fallē.Gramma.in ꝓs.lxj.vol.j.Rui.ꝓs.xxxvj. vol. j.Paris.ꝓs.ciij.vol.iiij.Gozad.in ꝓs.ij.& in ꝓs.ix.Inn.in c.Alberic°. de testib.in fi.vbi dicit ꝙ in publicatione priuilegij,vel gratię qn̄ fit per eū,q ꝓcessionē habet à Principe,nō est pars citanda, quia pōt ipse dare gratiā de nouo sine partis citatione:refert & sequiť Arch.in c.ꝗ̃ morē. 100.distinct.Ant.de Bu.in c.debitores.de iure iur.& in c.ex parte Decani.de res.Fel.in c.q̃ in ecclesiarū.de ꝓstit. Guido Papæ in ꝓs.lxv.Calca.in ꝓs.xvj.Nicel.in lij.cōcor.gl. in iiij. fal.Dec.in c.cùm venissent.de iud.in prin.Rebuff.in tract.nominat.Inno.in c.nisi cùm pridem.ad fi.super gl.in verbo,indulgeri. de renunciat.Abb.in ꝓs.lxxxiij.vol.j.Roma.in ꝓs.clxix.Fel.in cap. cùm olim.de re iud.& Soc.in ꝓs.cclj.idem Ant. de Bu. & Abb. in c.per venerabilem.qui fil.sint legiti.& ibi Card.& Flor.vbi tenēt ꝙ legitimatio pōt fieri à Principe nemine citato.Alex. in consil. lxxxvij.vol.ij.Rebuff.in l.quod iussit.nu. 82.ff.de re iud.

425 Contrariū ꝙ requiratur citatio in impetratione priuilegij, vel gratię alteri p̄iudicialis, tenet post Iacobū de Arena, Bald. in l.nā ita Diuus.ff.de adop.& in rubrica,de res.Barto.in l.adoptio. ff.de adop.Alex.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.& in consilio xj. vol.vij.Decius in ꝓs.cccxc.Socinus in ꝓs. cclxvj. Oldra. in consil. cxxiiij.Spec.in tit.de rescript.præsent.§.fi.versic.itē ꝙ ad rescripti impetrationē.vbi Ioan.And.in apostil.Barba.in consi.xliij. vol.j, Paul.de Cast.in l.de vnoquoq;.in fi.ff.de re iud.Iason in l.Gallus. in §.& quid si tantùm.ff.de libe.& posthumis.& melius in secunda lectura.in d.§.& quid si tantum.

Tenendo primā opinionē, quæ videtur * magis communis,

426 Primò limita, qn̄ esset merè priuilegiū , vel gratia , secus si esset decisio actus,seu controuersiæ iudiciariæ.ita Soc.in consil. cxx.volu.iij.Rui.in consi.xcviij.volum.iiij.Zas.in consi.xvj.volu. primo.Fel.in capitul.cùm olim.de re iudic. vbi etiam nonnullis aliis modis declarat.

427 Secundò limita,nā in restrictione,vel modificatione concessionis factæ per Principem citādus est ille,qui læditur. Maria. Iun.in consilio lxxvij.vide suprà in xliij.ampliatione.Ruin.cōsi. ccxxix.volumine j.

428 Sicuti ēt in ampliatione priuilegij pars,quæ læditur, debebat citari.Gramma.decis.lxv.nu.20.

429 Et in dispensatione hoc videtur velle Maria.in tracta.citat. in vltima ampliatione,licèt non se firmet.Soc.in cōsi.clxiiij.vol. ij.Rui.consi.ciiij.vol.v.

Contrarium in dispensatione ꝙ non requiratur citatio,Nicel. in lij.concord.gl.in liij.fal.

430 LXVII.Limita,in reuocatione eorū,q̃ à iudice de facto, & sine citatione partis facta sunt,qa etiam de facto per iudicē reuocari pōt,gl.in l.j.in prin.in gl.in verbo,infirmabitur.ff de fer. in l. minor.in glo.in verbo,Seius.ff.de euicti.Et ideo citatio non requiritur de necessitate vt reuocatio valeat.Maria.in trac.citat.in xx.casu.Ang.in l.ea,q̃.C.qūo,& qn̄ iudex. Bald.in l. si pacto,quo pœnā.C.de pact.Ang.& Imola in l.de vnoquoque. ff. de re iudi. Rom.in sing.dcclxxxvj.& in ꝓs.lxix.Alexand.in d.l.si pacto, quo pœnā.C.de pac. & ibi Ias.Bal.in l.ij.versi.quartò q̃ro. C. de serui. & aqua.& in l.tale pactū.§.qui ,puocauit.ff.de pact.Innoc.in cap. querelā.de elect.Bal.in l.fi.C.de edict.Diui Adria.toll.Ant.de Bu. in c.cùm cessante.de appell.Alexand.in l.j.§.nunciatio.ff.de ope. noui nuncia.nu.24.Roman.in cons.ccxx,& in ꝓs.clviij.Calca.in ꝓs.cxxvj.Nicel.in lij.cōcord.in xxx. fal. Staphil. de literis grat. & iusti.char.clj.Fel.in c.qualiter,& quādo.de accus. Rebuff. in l.qd iussit.nume.60.ff.de re iud.in primo not.Pe.de Anch in consilio ccxcij.Roman.in consi.cccxx.Alexan.in consi.v.vol.ij.Barba. in consi.lj.in versic.tertio accedat.volum.j.Ioan.And.in addi.Spec. in titu.de senten.§.species.in addit.incipien.habeo de præcepto quæstionē.Hippo.in consi.xxxviij.num. 14.Bertrand.in consilio clxxij.vol.j.& in consi.clxxxvij.vol.j.Afflict. super Consti.Ruin. consi.ccix.vol.j.Gramma.consi.ciuil.lxxxv.& consi.lxxxvj.& ꝓs. ciui.cxx.& consi.cl.& cons.fi.Fel.in cons.xlix.nu. 15.

Cōtrariū Bal.in l.ij.ī fi.C.si ob publ.pēsit.Dec.in c.ex rōne.de app.Soc.in ꝓs.xxxij.Flor.in l.ī lege Aquilia si deletū.ff.ad l.Aquil.

431 Tenendo primam opinionẽ, quæ est * cõis, limita qñ actũ factũ parte non citata facturus fuisset iudex ẽt parte præsente, & dicente. Alex. in l. si pacto, quo pœnam. C. de pact. verbi gratia, ratione scandali euitandi. vt ibi per eum. & tradit Fel. in c. ij. de p̃scriptio. Gualdens. in tertio enunciato: & ita etiam sentit Parisi. in consi. cvij. nu. 106. vol. iij.

432 Et idem qñ liceret resistere iudici de facto procedenti: vide Afflict. super Consti. in titu. de cult. pac. nu. 56.

433 Quia qñ iudex ꝓcedit de facto, censetur priuatus, & nõ iudex. Gramma. consi. ciui. cl. Bar. in l. prohibitum. C. de iur. fisci. p̃ illũ tex. lib. x. Bar. in l. deuotum. & ibi Io. de Plat. per illũ tex. C. de metat. lib. xij. Chassan. in consuetu. Burgund. versi. & intellige.

434 LXVIII. Limita, in executione literarũ Apostolicarum, qa talẽ executionem in literis destinatus facere potest etiam parte non citata, vt apparet ex no. per Doct. omnes, quos allegaui in quarta limitat. qui hoc expresè concludunt.

435 Sublimita tñ nisi executor exequi vellet in eiiciendo, vel expellendo aliquẽ de sua possessione, qa talem expulsionem vel eiectionẽ facere nõ põt parte nõ citata. gl. j. & post eã Bar. in l. fi. C. si per vim vel alio mõ. & ibi Sal. in prin. Inno. in c. cùm olim. el ij. de priuileg. Philip. Fran. in c. potuit. de appel. Innoc. & Host. quos refert & sequitur Domin. in c. j. de concess. præben. in vj. & ibi Philip. Fran. Oldra. in consi. ccxxvij. Cald. in consi. iiij. in titu. de dila. Card. in consilio liiij. & in consi. lxxv. Fel. in c. dudum, de præsump. & in c. cùm olim. de re iud. Card. in consi. cxxxij.

436 Sublimita, nisi notoriè constaret de iniusta possessione, qa tunc posset ẽt nulla citatione præmissa eiici, & expelli de possessione. Roma. in cõsil. ccccxcix. Fel. in c. cùm olim. de re iudi. Hip. in l. de vnoquoque. in xxvj. limitat. ff. de re iud. Abb. in cap. quia clerici. in ij. not. de iure patr.

437 LXIX. Limita, qñ iudex non pronunciauit illa die, qua fuit reus citatus, vt reo non comparente gratiam faceret: nã die sequenti põt pronunciare sine alia citatione. Io. And. in addi. Spe. in tit. de sent. §. iuxta. versi. est etiam nulla si lata est post appellationẽ. Abb. in capitu. consuluit. de offic. delegat. Nicel. in lij. concordan. in lxxxj. fallent.

Contra istã limitationem tenet Nicel. in lij. concordan. glo. in xc. fallen.

438 Quã intelligit Ang. in l. de vnoquoque. ff. de re iu. qñ scilicet primus iudex sentẽtiẽ prolationẽ in alterã diẽ prorogauit, aliàs secus, qa non facta prorogatione requiritur ꝓm cum noua citatio, ita etiã tenet Ant. de Bu. in c. cùm dilectus. de dolo, & cõtuma. Dec. in c. consuluit, de offi. deleg. & Abb. ibi.

439 Contrariũ, ꝙ ẽt sine expressa prorogatione possit sequenti die iudex pronunciare sine alia citatione, tenet Imol. in d. l. de vnoquoque. & ibi Alexand. Bald. in l. & post edictum. in princip. ff. de iudic. Milis in verbo, citatio adeo est. Felin. in capi. inquisitionis. & c. ad petitionem. de accusat. vbi postea limitat, vide suprà in vigesimatertia ampliat.

440 LXX. Limita, nã iudex põt dilationes abbreuiare sine alia partis citatione, ita tenet Baldus in capi. j. de milit. vasal. q cõtumax est, in vsib. feudor.

441 Contrariũ Bal. in l. j. C. quomodo, & quando iudex. & istã opinionẽ sequitur Alex. in d. l. si opus. ff. de noui ope. nũc. Barb. in apostil. ad Bal. in l. j. in prin. C. de dilatio. & hoc fuit de mente Abb. in c. cũ sit Roman. de appella. vbi tenet ꝙ istæ abbreuiationes non possint fieri causa nõ cognita. & idem Philipp. Francus ibi. & Bartolus in l. secunda. ff. de re iudicata. Nicel. in lij. concordant. gloss. in prima fallent.

442 LXXI. Limita, in decernendo sequestrum, qñ debitor est suspectus, qa in tali casu non requiritur partis citatio. Bal. in l. si fideiussor. §. si satisdatũ. vbi ẽt Alex. in prin. & Ias. ff. qui satis. cog. Abb. in c. ij. in fi. de ꝓhibit. sequest. poss. & fruct. Alex. in ꝑ. v. aliàs sexto. incipien. põderatis his, q̃ in suprascripto themate. vol. iiij.

443 Idem quando est timor scandali, vt per Nicel. in lij. concor. in 100. fallen.

444 Bene verũ est ꝙ si non esset talis suspicio, nõ posset decerni sequestrũ parte non citata, ita tenet Ang. Are. in l. Imperatores. §. fi. ff. de app. Card. in cle. j. in xxij. & xxv. q. de sequest. poss. & fruct. Alex. in cons. suprà allega. vol. iiij. Alex. & Ias. in d. §. si satisdatũ. ff. qui satisd. cogan. & idẽ voluit Archi. xj. q. j. c. quia res. Io. And. in regula, locupletari. de reg. iur. in Mercurialibus.

445 LXXII. Limita, qñ officialis consignat libros per eum tentos ad calculandũ quibusdã aliis ad hoc deputatis, quia illi pñt ꝗ illum officialẽ etiã non citatũ, ꝓm formam librorum pronunciare. Bar. in l. ij. §. quòd si de frumentaria. ff. de administr. re. ad curial. pertinen. Pau. de Cast. in l. ij. in fi. C. vbi qs de coartal. vel Decurial. Ias. in l. nec quicquam. §. vbi decretũ. ff. de officio procõs. & leg. Ias. in cõsi. cc. vol. ij. Card. in d. c. cùm olim. de re iud. & per Alex. in apostil. ad Bartol. in d. §. quod si de frumentaria. Nicel. in lij. concord. gloss. in xvj. fal.

446 LXXIII. Limita, nam executor sentẽtiæ potest sine alia citatione cõpellere condẽnatũ vt de fructibus satisfaciat, in quibus fuerat condemnatus. ita tenet Rota in nouis, decis. clxxxiij. Milis in verbo, iudex. & in verbo, citari debet qs. Nicel. cõcordã. gl. lij. in cviij. fallent.

447 LXXIIII. Limita, nã nõ debet rector citari in vnione facta suæ ecclesiæ, ita est tex. & ibi Io. And. in gl. in uerbo, defensor. in clem. si vna. de rebus eccles. non alienand. Rota in nou. decisi. ccxxix. & decisi. cccxlvij.

448 Nec etiam ordinarius debet citari. Ripa in respon. xviij. in ij. libr. Fel. in c. cum olim. de re iud.

449 LXXV. Limita, in sententia excommunicationis, in qua partis citatio non requiritur. Ant. de Bu. in c. vestra. ver. nunqd aũt omissã. de cohab. cler. & mulier. Milis in verbo, citatio partis nõ requiritur: de quo dic, vt dictũ est in xxxv. ampliat. & declara vt ibi,

450 LXXVI. Limita, in absolutione ab excommunicatione, in qua non requiritur partis citatio, qñ excommunicatio lata est ex officio, non ad instantiam alicuius. gl. in c. excommunicatos. iij. q. j. Dec. in c. qua fronte. de app. & ibi Philip. Fran.

451 Imò ẽt si facta sit ad instantiam partis, & si sine partis citatione fiat, absolutio tenet, licet pars possit appellare, per Ioan. An. & Host. in c. qua fronte. de appel. & ibi Abb. Spe. in titu. de p̃tumacia. §. fi. versi. sed pone. & ibi Io. And. in addi. Ant. de Bu. in c. debitores. de iureiu. Rom. in sing. dcij. inci. tu habes regulã. & ĩ ꝑ. cccliiij. Dec. in d. c. qua frõte. de app. & ibi Phil. Fran. Milis in verbo, citatio partis pariter nõ requiritur. Inn. in c. prudẽtiã. de of. delegat. Nicel. in lij. concordan. gloss. in xxxiiij. fallen. Feli. in ca. qualiter, & quando, de accusat.

452 LXXVII. Limita, in præceptis factis subditis, quia non requiritur partis citatio. Albe. de Rosa. in d. l. de vnoquoque. ff. de re iudi. Nicel. in lij. concord. gl. in lviij. fal.

453 LXXVIII. Limita, in collatione beneficij, in qua nõ requiritur citatio. Cur. in tract. feud. in iiij. parte. Hipp. in rubr. de proba. Nicel. in cõcor. lij. in fal. lxxxv. Dec. in c. ij. in iij. limitat. de test. Rebuff. in tract. nominat. Fel. in c. cùm olim. de re iud.

454 Limita istud si conferatur beneficium quod saltẽ de facto non vacet, licet vacet de iure, Hostien. in c. cùm fm. de præben. Inn. in c. proposuit. & in c. cùm nostris. de concess. preben. Card. in consilio cxxxij.

455 Contrariũ ꝙ in ista sublimitatione non requiratur vocatio partis possessoris, tenet Card. in d. c. cùm nostris. q. xiij. & ibi gl. pe. gl. in verbo, conferre. in c. licet episc. de præb. in vj. Inn. in c. de multa. de præb. Io. And. in d. c. proposuit. de cõcess. prab. Inn. in c. literas. in verbo, cõferre. de concess. præb. Card. in cõsi. lxxv.

456 Sed pro resolutione dicendũ est ꝙ aut possessor habet coloratã possessionẽ, & ꝓcedit j. opinio, secus si ille color retinendi fuisset habitus ab eo, q nõ habebat authoritatẽ. ita voluit gl. in c. cùm nostris, in gl. pe. de concess. præb. Io. And. in d. c. proposuit. de cõcess. preb. Archi. & Compost. in c. licet episco. de præb. in vj. & ibi Philip. Fran. in prin. Lap. alleg. xvj. & ciij. Abb. in c. literas. in vltimo no. de concess. præb. & in c. cùm nostris. eo. titu.

457 LXXIX. Limita, in reuocatione instrumenti, quæ fieret ꝓpter vetustatem originalis scripturę, vel propter eius amissionẽ, vt not. Bar. in l. adoptio. ff. de adop.

458 LXXX. Limita, quia quando exemplatio fit ad instantiã procuratoris, Domini citatio non requiritur. Bal. in auth. si qs in aliquo. C. de eden.

459 LXXXI. Limita, ĩ cessione debitoris, qa creditor illud nomẽ debitoris cedere põt, nõ citato debitore. Bal. ĩ l. fi. C. q admit.

460 LXXXII. Limita, qa nõ requiritur citatio illorũ, qui venire nõ pñt, vel vocari nõ pñt sine periculo. Bal. in l. j. ver. extra q̃ritur statuta. C. qui admit. Nicel. in lij. cõcor. gl. in xliiij. & cvj. fal.

461 LXXXIII. Limita, stãte pacto ꝙ liceat creditori capere possessionẽ ꝓpria authoritate, quia tunc non requiritur citatio. l. iij. C. de pig. Cuma. in cõsi. vij. Nicel. in lij. cõcord. gl. in lix. fal. nisi in casu de quo in ampliat. lij. quando adiuerit iudicem pro possessione capienda.

462 LXXXIIII. Limita, quia in tenuta danda non est necesse citare emptorem, cui res nondũ fuerat tradita. Bal. in l. manifestissimi C. de furt. vers. attende quia sæpè.

463 LXXXV. Limita, quia in processu inquisiti nõ citatur instigator, Ang. in l. adoptio. ff. de adop.

464 LXXXVI. Limita, nam in declaratione, quam facit Dominus, ꝙ vult locum esse caducitati, non est pars citanda. ita declarat Alex. in cõs. vj. vol. iij. Roma. in ꝑ. ccxij. Rui. cõs. clxxxj. vol. j.

465 Sicuti etiã, qñ alter cõcedit in emphyteusim, primus nõ est citãdus. Ro. in d. cõsi. ccxij. Hip. in rub. de ꝓba. Alex. in cõsi. xliij. vo. iij. Calc. in cõs. cxxvj. Fel. in c. cũ olim. de re iud. Grat. ꝑ. lxxix. vol. j. Mar. Iun. cõs. cxj. vol. iij. Rui. cõsi. 50. vol. j. & cõs. cvj. volu. ij.

Et

466 Et in alia declaratione regulariter, vt ponit Calcan. in cons. xvi. non est pars citanda quando petitur confirmatio priuilegij.

467 Citatio tñ est necessaria qñ iudex declarat sñiam suã. Bart. in l. ab executore. ver. quæro, qñ. ff. de appell. Bal. in l. ea quæ, vers. quærit gl. C. comminat. epist. Ioan. Fab. in l. j. ver. item dic. C. sent. rescin. non poss. Ruin. consi. cvj. nu. 10. volum. ij. & in consil. ciiij. ver. & ex hoc sequitur. vol. v.

468 Quod intellige, & declara, qñ parti fit p̃iudicium, aliàs non requiritur citatio. ita distinguit Barb. in ꝑ. xviij. ver. ecce nũc. vol. j.

469 Contrarium, ꝙ citatio partis nõ requiratur in sñia declaratoria iudicis, tenet Calcan. in consi. xvj. ver. sed in contrarium.

470 Prout in declaratoria sñię excommunicationis non requiritur citatio, vt voluit Roma. consi. cccclxxxij. ver. quo ad secundum. Dec. in c. pastoralis. §. verum. nu. 3. de appell.

471 Et in declaratione Principis, ꝙ non requiratur citatio partis, tenuit Pau. de Cast. consi. cccxxxviij. ver. in contrarium facit. & ver. ex præfatis patet. vol. j. Alex. in consi. xj. nu. 12. ver. non obstat etiam. & nu. 14. ver. iij. respondeo. vol. vij.

472 Distingue autem pro cõcordia, quia aut sumus in vera declaratione, & non requiritur citatio partis: aut sumus in declaratione non vera, vel simplici, & tũc requiritur citatio partis. & ita concordantur istæ opiniones, prout ita distinguit Sarnens. in reg. de non toll. iur. quæsit. q. xiij.

473 LXXXVII. Limita, quia non debet citari debitor principalis, quãdo agitur hypothecaria contra tertios possessores, ita dicit Alex. in consi. lxxxv. volumine ij.

Contrarium Barbat. in consi. xxviij. vol. j. vide suprà in ix. limit. vbi hoc declaratur.

474 LXXXVIII. Limita, nã valet examinatio testiũ, tametsi pars non sit citata ad videndum iurare testes, qñ examinati sunt testes omni exceptione maiores. Hipp. in consi. Rebuf. in concord.

475 LXXXIX. Limita, quia contumax in vno actu, non debet citari in alio actu connexo cum illo, in quo fuit contumax. Hip. in rubrica de fideiuss.

476 XC. Limita, quia iudex põt pronunciare, etiam parte non citata, declarando processum nullum, qñ constat notoriè de incompetentia iudicis defectu iurisdictionis. Hipp. in rubr. de probat. post Dom. in c. tua. ad fi. de offi. vicar. Fel. in c. causam, quæ. de rescr. Oldend. in libel. iuris, & æquit. vide in ampliat. xlviij.

477 Et idem, qñ iudex incompetens pronunciat se incompetẽtem, qa tunc non requiritur citatio. Nicell. in lij. cõcord. in xlvj. fall.

478 XCI. Limita, in actu pendente à libera volũtate, quia in eo non est pars citanda. Alex. in consi. vj. vol. iij. vide suprà in lxv. limit. Maria. iun. in consi. lxxvij.

479 XCII. Limita in dispensatione, in qua pars non est citanda. Alex. in consi. xlv. vol. iiij. Nicell. in lij. concord. gl. in liij. fallen.

480 XCIII. Limita, in moderatione pensionis. Ro. in consi. ccclxix. in v. quæst. Caccial. in tract. pension. in xxiiij. quæst.

481 XCIIII. Limita, qñ aliquis est absens ex propria culpa, quia licet sit vnus de vniuersitate, tamen non est vocandus ad actus faciendos per vniuersitatem. Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. Ab. in c. cum omnes. & ibi Fel. de constitutionib.

482 XCV. Limita, quia non vocatur dominus qñ communitas castri, vel villæ vult congregari pro imponẽda talea, siue collecta pro satisfactione debiti cõis. Guido Papæ. q. dcxxxj. nu. 5. & 6.

483 XCVI. Limita in permutatione, quæ fit de beneficio iuris patronatus, quæ potest etiam fieri non vocato patrono. Rota in nou. dec. cccvij. & dec. Tholos. cvij. & ibi apostil.

484 XCVII. Limita, nã testis vt faciat ꝓbationẽ, non est necesse ꝙ veniat ad depositionem citatus, ita ponit dec. Tholos. & ibi apostil. in dec. ccclxxxiiij. Nicell. in lij. concord. in fallen. cij.

485 XCVIII. Limita, quando pignora iudicialia exponuntur venalia, & venduntur, vt not. Alber. in l. creditor. C. de distract. pigno. dec. Neapolit. ccclix. in antiquis.

486 XCIX. Limita in cessione bonorum facta, citatis aliquibus creditoribus apparentibus, quia operatur quo ad non apparentes, & non citatos. Guido Papæ. in consi. cxxiiij.

487 C. Limita in prorogatione fatalium. Calca. in consilio. xvj. Rota in decis. Cassad. vij. de appell. in fin. vbi loquitur quando fit prorogatio in vim bullæ Innocentiæ, & Lanfranc. de Oriano in tracta. de arbi. in j. par. nu. 54.

488 Et idem in prorogatione compromissi vlti. die. vt per Nicell. in lij. concordãt. in septima fall. Alex. consi. xxxiiij. vol. j.

489 CI. Limita, quia non citatur pars, quæ habuit instrm à notario, quãdo altera pars corrigi petit errorem. Calca. in cõsi. lxix.

490 CII. Limita qñ prætor incipit à præcepto, vel ꝓhibitione, in quibus casibus potest ita procedere. Calca. in consi. lxxxij. Nicell in lij. concord. gl. in xlij. fall. Fel. in c. cùm olim. de re iud.

491 CIII. Limita ẽt in vnione, quã Papa mãdat fieri, vocatis vocandis, quia non est facienda citatio de priore, vel prelato illius ecclesiæ, cui fit vnio. Calca. in consi. cx. vide suprà lxxiiij. limit.

492 CIIII. Limita, quando, si fieret citatio, sequeretur impunitas criminis. Dom. in capit. j. §. fi. de homic. in vj. Fel. in c. cùm non ab homine. de iudi.

493 CV. Limita in eo, qui de culpa, vel cõtumacia est notatus, quia non debet citari. Inn. in c. ex literis. de excess. præla. Archi. in c. caueant. in prin. iiij. q. ix. Fel. in cap. quoniam frequenter. vt lite non contest.

494 CVI. Limita, quia testes super morte põt iudex recipere ex officio, nemine citato. Bal. in c. quoniam frequenter. §. porrò. vbi Fel. vt lit. non contest. Nicell. in lij. concord. gl. in lij. fallen.

495 CVII. Limita, qñ iudex mãdasset alicui litẽ cõtestari, & ille, non facta contestatione litis, recessisset, quia ꝗ eum poterit ꝓcedi ad primum decretum, etiam non facta alia citatione. Fel. in c. qñ ꝗ. de prob. post Bar. in authen. qui semel. versi. quid si reus. C. quomodo & quando iud. Nicell. lij. concord. gl. in xxxj. fall.

496 CVIII. Limita, nam in confirmatione non requiritur citatio. Guido in sing. ccccxxvij.

497 CIX. Limita qñ iudex pronunciat in vltima die termini. Hipp. in sing. ccccxxviij. Nicell. in lij. concord. in iij. fal. & fall. lxj.

498 CX. Limita, quia non fit citatio quando deputatur tutor vel curator. Nicel. vbi suprà fall. xiij.

499 CXI. Limita vt per Nicell. in d. loco xxix. fall. & fallẽt. lxxix. quando quis promisisset prosequi iudicium infra certũ tempus, quia illo elapso potest ferri sententia absque citatione.

500 CXII. Limita qñ est directa commissio auditori cum clausula, si repereris: quia possunt recipi testes etiam parte non citata. vt per Rotam in antiq. dec. dclxxxv. & in no. dec. cccclxxvj. idem tenet Bellam. dec. dcxviij. Staph. de lit. grat. & iust.

501 CXIII. Limita in consultore, qui non habet partes citare, nec aliquã solemnitatẽ seruare. vt per Doct in l. j. in prin. & in §. j. ff. de appell. ponit Nicell. in concord. lij. gl. in lvij. fallent.

502 CXIIII. Limita quando esset facta commissio alicui auditori in causa personali contra aliquẽ, quia nec ille, nec eius procurator est citandus ad dicendum contra commissionem, Nicell. concord. gl. lij. in liiij. fallent.

503 CXV. Limita quando iudex dat licentiam notario corrigendi errorem suum, Bertr. in consi. cxlj. vol. ij.

504 CXVI. Limita quando superior auocat causam ab inferiore, Rebuff. in l. quod iussit. ij. not. nu. 82. ff. de re iud.

505 CXVII. Limita in interinatione literarum regiarum, Rebuff. in l. quod iussit. in ij. not. nu. 83. ff. de re iud.

506 CXVIII. Limita qñ citatus in omnibus actibus, fuit etiam in omnibus contumax, & nunquàm comparuit, quia non est citandus ad sententiam, Afflict. super consti. in tit. de bannitis.

507 CXIX. Limita si occultat se citatus, quia nõ est amplius citandus, Afflict. super constit. in titu. de bannitis.

508 CXX. Limita si habilitatur filia in prẽiudicium agnatorum ad successionem feudi à Principe propter patris benemerita, Paris. in consi. iiij. vol. j.

509 CXXI. Limita si pars petiit associationem familię potestatis, quia vult accipere possessionem, quam propria auctoritate capere poterat. Grat. consi. xxxvij. vol. j.

510 CXXII. Limita, quia actus nullus defectu citationis, intelligitur nullus volente eo, cuius fauore citatio requirebatur, non tamẽ alius, eo volente, potest talem nullitatem deducere, Ruin. consi. lxxxix. volumine quinto.

511 CXXIII. Limita, nam officialis curię etiam non citatus cõdemnari potest, Boer. dec. ix. nu. 10. & 11.

512 CXXIIII. Limita in prorogatione compromissi facta p arbitrum, vt dicit Bal. in l. j. ver. quæro an interlocutoria. C. de sent. ex breuiculo recit. Alexan. consi. xxxiiij. ver. & idem videtur & in effectu. vol. j. & superius etiam dictum fuit.

513 CXXV. Limita qñ princeps cõcedit alicui vt rem inuadat propria auctoritate, Afflict. super cõstit. in tit. de cult. pacif. nu. 13.

514 CXXVI. Limita quando quis vult arripere iter ad summũ Pontificem quod obtinet vim appellationis, nam non requiritur citatio, Franc. post alios in cap. dilecti filij. de appella. Nicell. in concord. lij. gl. in lxiij. fallentia.

515 CXXVII. Limita qñ quis vult rescindere contractum factum per falsos testes, quia tunc non est necessaria ipsorum citatio, Ang. in l. Lucius. ff. de his qui not. infamia. Inn. in c. verùm. in fi. de foro compe. Nicell. in concord. lij. gl. in lxij. fall.

516 CXXVIII. Limita, quia quando prima citatio sortita est executionem, non est opus alia citatione. ad idem Fel. in ca. in omni. de testib. Nicell. in concord. lij. gl. in lxix. fallen.

517 CXXIX. Limita, nam quando agitur de prohibendo, vel impediendo peccatum, recipiuntur testes etiam parte nõ citata. Fel. in c. iurauit. de probatio. Nicell. in concord. lij. gl. in lxxx. fall.

518 CXXX. Limita in nũciatiõe noui operis, q̃ ẽt ꝓpria aucto

ritate fieri poteſt,tex.in l.de pupillo.§.meminiſſe.& ibi no. Doct. ff.de nou.oper.nuncia.& in l.j.in princ.ff.eo.tit.

519 CXXXI. Limita,quia omnis citatio eſt perẽptoria illi,qui facit citari aduerſarium,quia eſt monitus à iure ad eundem actũ abſque alia citatione.Marian.in tract.citatio. in xxvij.articulo. in vj.q.principali.in ver.nonò omnis citatio.&c.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Citatio an inducat perpetuationem iuriſdictionis in delegato.

1 VTrum ad perpetuandam iuriſdictionẽ delegati ſit neceſſaria citatio,vel alius actus ante citationem poſſit inducere perpetuationem iuriſdictionis,gl. in c.ſi à delegato.in verbo, ꝓceſſum, tenet ꝙ perpetuetur iuriſdictio ẽt per actum añ citationem in udice delegato.Idem tenet in clemen.ij.in verbo, ad partem. vt lite penden.& ibi Imo.gl.in c.ne aliqui.in gl. in verbo, incœpta. de hære.in vj.& gl.in c.quamuis.in verb.vſus.de offi. deleg. in vj. Hoſt.in c.relatum,de offi. deleg. & idem Hoſt.in c.licet vndique. de of.deleg.& ibi Ioan.And.Ant.de But.ver.quæro cum gl.& ibi Car.in iij.q.& ibi Pet.de Anc.in j.q.idem tenet Io.And.in c.venerabili.de of.deleg.Bar.in l.more.ff.de iuriſd. omn.iud. & Dom.in c.non ita.ij.q.vj.Io.And.in c.quamuis.de of.deleg.in vj.& ibi Philip.Franc.& Pe.de Anc.Ang.in l.& quia.ff.de iuriſd.omn.iud. qui dicit Canoniſtas ita tenere.Pau.de Caſ.in d.l.more.ver.in tex.ibi, gerere cœpit.Ro.in d.l.& quia.ff.de iuriſ.omn.iud. Bal. in rubrica.C.de in ius vocan.Ang.Aret.in §.rectè quoque.inſt.mãdat.& iſtam opin.tenent Domini de Rota in antiq.dec. ccccxxxix.& in antiquioribus Biſigneti dec.j.in tit.de of.deleg.Barb.in c.licẽt,de of.deleg.& in c relatũ. eo.tit.Curt.iun.in apoſtill.ad Pau.de Caſt. in l.more.nu.6.ff.de iuriſd.omn.iud.Ant.de But.in c.relatũ.verſi. vt.de of.deleg.vbi dicit legiſtas & Canoniſtas ita * communiter tenere.Afflict.ſuper conſt.in tit.de parti.prorog.termin.nu. 5.

2 Et iſtam opinionem tanquàm verioꝛẽ,& tanquam magis*cõmunem tenendam eſſe arbitror, quia pro ea ſtant Doctores,qui præualent pondere,numero,& menſura,vt dicit Purpur.in l.more.nu.111.ff.de iuriſd. omn.iud.

Et iſta opin.in foro eccleſiæ proculdubio procedit etiam ex intentione illorum,qui tenent contrariam partem, vt per Bal. in d.c.licẽt vndique,de of.deleg.Imo.in l.j.§.ſed & ſi quis. ff. de donat.Barbat.in d.c.licẽt vndique. Claud. in dict. l. more.Alex. in l. more.ff.de iuriſ.omn.iud.

3 Contrariã partem,ꝙ ſaltem ſit neceſſaria citatio,tenuit gl.ĩ c. licẽt vndique,in gl.ij.& ibi Cald.& Card.in vj.q.& Ant.de But.& Bal.& Imo.Abb.in vlt.not.de off.deleg. & idem voluit Abb.in c. relatũ.& in c.gratũ.in iij.no.de of.deleg.Pet.de Anc. in d.c.gratũ. in d.j.not.Idẽ tenet Imo.in d.c.relatũ.& in e.gratũ.in j.not. Fel.in d.c.relatũ.qui dicit iſtã partem eſſe*cõem.Arch.in c.non ita.ij.q. vj.& ibi Car.Alex.Arc.in c.quamuis.de of.dele.in vj.& ibi Dom. Io.de Fant.& Dom.in c.ſi à ſubdelegato.de of.deleg.in vj. & Philip.Franc.Io.Monac.in c.vt animarum,de conſt.in vj.Saly. in d. l. more.& ibi Alex.qui dicit iſtam partem*cõem.Dec. in c. relatũ. de of.deleg.Iaſ.qui dicit iſtam partem magis*cõem in d.l. more. Fel.qui dicit iſtam magis cõem,& tenendã in c.paſtoralis. §. qñ. de reſcript.Idem Fel.in c.cauſam quæ.de teſt.Alex.qui hãc partẽ dicit cõem in l.more.nu. 35.& ibi Claud. ver. ſed maior dubitatio.qui etiam dicit communem, prout etiam dicit communem Purput.ibi nu.113.licẽt ipſe poſtea contrarium teneat.

4 Nonnulli vſi ſunt iſto temperamento, ꝙ per ſolã cõmiſſionẽ citationis ſit perpetuata iuriſdictio quo ad iudicẽ,vt morte delegantis mãdatũ non expiret.ita loquiẽ Rota dec.ccccxxxix.in antiq.& j.in tit.de off.deleg.in antiquioribus.non aũt quo ad alios effectus maximè concernentes partẽ non citatã.& iſtã concord. ponit Mar.in c.propoſuiſti.in iiij.articulo principali, in iiij. q. de for.cõp.Caccial.in d.l.more.in xxvj.q.nu.31.Dec.in ver.in ea.gl. ibi, ſed qualiter incipit res geri.& Purpur.nume.113.& ſeq.& ibi Curt.iun.nu.77.& iſta diſtinctio ſumitur ex dictis ꝑ Io.And. ĩ addit.Spe.in tit.de recuſat.§.j.Ant.de But.in c.relatum. de off.deleg. Abb.in c.ſi.de of.deleg.Idem ſentit Io.And.in d.c.ſi.de of. deleg. Fel.in c.quia.V.de iud.Bal.in c.gratum.de offi.deleg.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Citatio nulla an inducat perpetuationem iuriſdictionis.

1 SEd ſtatim dubitaꝛ,an citatio nulla ĩducat perpetuitatẽ iuriſdictionis.& licẽt Hoſ.in c.licẽt vndiq;.de of. delegat ꝙ ſic,& ſeqtur Gomeſ.in rep.c.j. de ꝓſt. ĩ vj.char. x.l.ver.ſed aduertẽdũ.& iſtã vr̃ tenere Ant. de But.in c. venerabili.de of.deleg.& Roma.in conſi.cccxxxv.

Contrarium tñ tenet Card.in c.venerabili.de of. deleg.& in c. licẽt.in v.q.de of.deleg.& idẽ tenuit Hoſt.ſibi ꝑius in ca.olim.in prin.de excep.Arch.in c.non ita,ij. q.vj.Pe.de Anc.in d.c.olim.de excep.& idem Arch.in c.quãuis.de of.deleg.in vj.& ibi gl.fin.& ĩ c.cùm plures.de of.deleg.in vj.quæ dicit,ꝙ per pactum nullũ nõ perpetuatur iuriſdictio.Dom.in d.c.quãuis.& in d.c.cùm plures. Philip.Franc.ibi. & Pet.de Anc.Io. And.in addi.Spe.in tit.de libel. cõcep.ĩ §.nũc dicam'.Abb.in c.gratũ.& ibi Fel.de of. deleg. Imo. in c.venerabili.in fi.de of.deleg.& ibi Abb.Ang.ĩ l. ſi quis poſtea. ff.de iudi.& iſtã opin.tenet Iaſ.dicens illam*cõiter approbatam, in l.more.ff.de iuriſd.om.iud.Fel.in c.ex tenore. de reſcript.in ca. illud.de præſcri.Roma. in conſi. ccccxxxij. & idem tenuit Curt. in apoſtil.ad Pau.de Caſt.in l.more.ff.de iuriſd.om.iudi.

Tenendo iſtam partem,quæ videtur eſſe*magis communis,

2 Primò Limita,quando citatus aliundè habuit plenam notitiã, quia tũc inualiditas citationis non nocet,Roma.in conſi.ccccx. Fel.in c.gratum.de offi.deleg.

3 Secundò Limita,ſi poſt citationem inualidam ſit ſecuta comparitio partis,quia tunc perpetuatur iuriſdictio,Fel.in d.cap.gratum.ver.iij.not.de offi.deleg.

4 Amplia iſtam ſecundam partem,vt procedat, etiam ſi citatio ab initio ſit valida,ſed poſtmodũ fuit circumducta,Pur. in l. more.nu.114.ff.de iuriſd.om. iudi. Afflict. ſuper Conſti. in tit. de exord.& præpara.iudicio.nu.4.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Relationi nuncij an ſtetur ſuper reſponſione facta per citatum.

1 DVbitant Doct.ſi nũcius referat citaſſe aliquẽ,& citatũ ſibi rñdiſſe,ꝙ nolebat cõparere,an ſtet relatio ni nuncij ſuper rñſione facta ꝑ citatũ.& variæ fuerunt Doctorũ ſnĩæ,nã ꝙ nuncio nõ credaꝛ,tenuit Io.And.in addit.ad Spe.in ti.de cõtuma.§.j.in addi. magna.in fi.in ver.circa fm.Ant.de But.in c.cùm parati.verſi.ſed nunqd crediꝛ.& ibi Imo.ver.an autẽ crederetur.de appel.Imo.in cle.ſi ante.ver.in iiij.& vlt.de do. & ꝓtu.Io. de Ana.in c.ad petitionem.ver.item adde prædictis. de accuſ.Pau.de Caſt.conſi.clxv.in ij.parte.& in l.tres denunciationes.C.quõ,& qñ iudex.Corn.cõſi.lxxix.nu.7.vol.iij.Iaſ.in §.& ſi quidem, in l.properandum.C. de iud.Bertr.qui dicit iſtam*cõem.conſi. clxiiij.ver. item quia.vol. iij in nouis.Milleus in practica criminali.ver.nuncius ſi refert.

Contrarium tenet Imo.in l.ſi finita.§.ſi plures.ver.ſed tu adde. ff.de dam.infect.& in l.ex conſenſu.§.fi.ver.circa primũ. ff. de appella.Card.in clem.ſi ante.in viij.q.de do.& contu.Phil. Franc.in c.cùm parati.ver.vlti.quæritur.& ibi Dec.nu. 12. ver.iij. & vltimꝰ caſus.de appel.& ibi Præpoſ.ver.ſed pone.nu.34.Imo.in c.ad petitionem.nu.31.ver.circa primam.& ibi Fel.de accuſ.Bar.in l.tres denunciationes.C.quomodo,& quando iudex.Boer.dec.cclxxvij.Alciat. de præſump. in iij. regula. in xiiij. præſump. Tiraq. de retract.lignag.§.viij.in gl.ix.nu. 17.

2 Abb.verò in d.c.cùm parati.de appel.dicit,ꝙ talis relatio nuncij facit præſumptionem, ita ꝙ iuncta cum non comparitione, probat eius contumaciam. Tiraq.ẽt de retract.dicit ꝙ licẽt non omnino credatur,tamen non adeò plena probatio requiritur.

3 Limita,quia non crediꝛ nuncio aſſerenti ſe verberatũ in citando,Corn.in ꝓ.lxxix.vol.iij.Pau.de Caſ.in conſ.clxv.vol.ij.Domi. in c.venerabilibus.§.ſecus.de ſent.excom.lib.vj.Hipp.in ſing.dlx. Iaſ.in l.age.C.de trãſac.Ang.in §.quadrupli.ver.an credaꝛ.inſti.de act.Iaſ.in l.properandum.§. & ſi quidem.C.de iudic. Guido Papæ dec.dcxxviij.Bertr.in conſi.ccxlix.vol.j.gl.conſue. Turonen. Alciat.in iij.regula præſump.in xiiij.præſumptio.nu.y:

De Dilationibus.

CONCLVSIO. I.

ARGVMENTVM.

Dilatione pendente officium iudicis conquieſcit.

1 COMMVNIS. & vulgaris eſt regula,ꝙ pendẽte dilatione,iudicis officium conquieſcit.l.ſiue pars.C.de dila.c.ſignificante.de appel.gl.in clemen.ſepè.in verbo,poſt dationem.de ver.ſign. Iaſo.in l.ij.verſi.ij,vbi plura iura ad hoc allegat. ff.de re iudica.

2 Pri

2 Primò Amplia,etiam ſi iudex non detulerit appellationi, ſi tñ præfixit terminum appellanti,tñ pendẽte termino procedere nõ põt,vt no.Abb.in c.cùm cãm.nu.12.de re iud.& ibi Fel.ver. ad illas duas limitationes.& Philippus Frãc.in c.perſonas.ver.ſed dubitatur.de appel.Iaſ.conſ.xliiij.vol.iij. Alex.in d.l.j.ff.de fer.in ver. in gl.in verbo,momenti.Franc.in c.ſignificante.de appella.

3 Secundò Amplia,nam dilatione pẽdente,ꝓceſſus iudicis reddiꝛ ipſo iure nullus,gl.in l.j.ff.de feriis.ĩ verbo, nullus eſſe. Bouer. in ſing.in verbo,dilatio.el j.Iaſ.in l.ij.ver.v.ff.de re iudica. Bal.in l. ſiue pars.C.de dilat. Franc.in c.ſignificante.de appella.

4 Tertiò Amplia,vt ſnĩa lata pendente termino,adeò ſit ipſo iure nulla,vt conſenſu partium ratificari nõ poſſit,Bal.in l.pen.ver. & illud,quod dico.C.de arb.ſequitur Iaſ.in d.conſi. xliiij. vol.iij. & in l.ij.ver.ij.adde.ff.de re iud.

5 Primò Limita,niſi factum iudicis,pendente dilatione nõ ꝓiudicaret dilationi datæ,nec illi ꝑdiceret.Bar.in l.generaliter. §. his de ꝓſentibus.in fi.C.de reb.cred.& in l.fi.ver.tu tene.ff.de fer.& in l.ij.in fi.ver.& iſta vera.ff.de re iud.& ĩ l.ſiue pars. ver. oppono ad primũ.C.de dilat.Aret.in c.cùm veniſſent.in vj.not. vbi ſublimitat,de teſt.q licẽt poſſit ꝓcedere ſuper actu cõpatibili, non tñ tenetur hoc facere ſi nõ vult. Soc.in regula, xciij.in j.& xvj.limitat. Natta ĩ clem.ſæpe. in iij.fall.de ver.ſign.Rota in nou.dec.cxxviij. ver.nam termini expectatio.Lap.alleg.lxxxij. ver. dic ꝙ dicebaꝛ. Franc.in d.c.ſignificante.in x.limitatione.de appella.Ant.de But. in c.ij.ver.fallit qñ.de dilat.Abb.in d.c.ſignificante. ver. nunquid aũt poſſit.de appel.Bal.ĩ d.l.ſiue pars.ver.vel niſi.C.de dilat.Iaſ.ĩ l. ij.ver.limita j.ff.de re iud.Ang.Aret.in §.ſi minus. nu. 11.inſti. de act. Soci in l.ſi quis hæres ita.in ij.not.ff.de acq.hæred.ſentit Inn. in c.ſignificante.in verſi.& hæc eſt ratio.& ibi Ant.de Butr. verſi. fallit ij.de appell.Bal.in l.quãdiu.la vltima.ff.de acq.hæred.ver.in eadem gl.& ibi Imo.ver.item adde.Alexan.in l.ij. ver. ſucceſſiuè quæſuit Bar.ff.de re iudi.Imo.in c.ſignificante,ver.fallit v.de appella.Bellam.dec.622.ver.iij.quia.

6 Et propterea dr̃ ꝙ ſuper diuerſo ab eo,ſuper quo eſt data dilatio ꝓcedi poteſt,Roma.in l.quãdiu,la vltima.nu. 1.ff.de acq. hæred.vbi ſublimitat Iaſ.ĩ rubrica.in princ.C.de ſucceſſ.edict.& fuit dictum Bal.in d.l.quandiu.ver.in eadem gl.de acq.hæred.

7 Secundò Limita,qñ cauſa dilationis eſt finita,quia dato ꝙ nõ pretererierit tempus primę dilationis,tñ iudex põt procedere,Bar. in l.ij.ff.de re iud.ver.& iſta vera.& in l.à filia.§.alumno.ff. ad Trebell.& in l.ſi q;s hæres.ff.de acq.hæred.& ibi Bal.Bar.ĩ conſ.clxiiij. incip. ꝓceſſus,& ſnĩa.Soc.in d.regula.xciij.in ij. & xv.fallen. Frãc. in c.ſignificante.in quarta limitatione.de appel.Ang.Aret.in §. ſi minus.nu. 11.inſti.de act.Bal.in l.fi.in quarta quæſtione.ff.de fer. Io.And.ſuper rubrica,de conceſſ.præb.Natta in dict.clem. ſæpe, in princ.in prima limitatione.Iaſ.ĩ l.ij.ff.de re iud.Alex.in l. ij. ver. ſucceſſiuè quæſuit Barto.ff.eo.Imo.in d.c.ſignificante. ver.fallit vltimò.de appel.Rom.in l.quandiu.la vltima.ver. & hæc vera. ff. de acq.hæred.& ibi Aretinus.nu. 5.

8 Quod procedit etiam in dilatione legali,vt per gl.pen.in fi.in c.fi.de conſuet.in vj.Bal.in l.fi.ver.quod eſt dictum.C. qui admit.

Contrarium ſentit Ioan.And.in tit.de dilat.in §.j.ver. probatoria.vbi tenet ꝙ ceſſante cauſa dilationis,nõ ceſſat dilatio ipſo iure,ſed iudex debet illam reuocare.

9 Tertiò limita qñ dilatio fuit reuocata per iudicem,quia reuocata dilatione iudicis officiũ nõ conquieſcit,ẽt pendente termino dilationis,vt no.gl.in d.l.ſiue pars.in verbo, curricula.Ant. de But.in c.ſignificante.ver. fallit iij. de appel.Soc. in regula xciij. in iij.& xviij.limitat.Franc.in c.ſignificante. ver. limita tñ. Bald.in l. quãdiu.la vltima.ff.de acq.hæred.verſi.in eadem gl. Aret. in §.ſi minus.nu.11.inſt.de act.Caſſad.dec.ix.de appell.nu.2.Cyn.in l.ſiue pars in ij.not.C.de dilat. Aret.in l.quandiu.nu. 5.ff.de acq. hæred.Bal.in c.ij.nu.7.de dilat.

10 Primò Declara,quia tunc iudex põt reuocare dilationẽ, qñ dilatio non fuit data de conſenſu partiũ:ſed ſi de cõſenſu partiũ dilatio data fuiſſet,tunc iudex abſque conſenſu partium ſine cã illam reuocare non poſſet,Ant.de But.in c.ſignificante.ver. fallit iij.de appellatio.& ibi Franc.ver.limita tamen.Aret.in d.l. quandiu.nu. 5.ff.de acq.hæred.

11 Secundò Declara,quia ſi dilatio fuiſſet data abſque cãæ cognitione.iudex eam ẽt ſine cauſæ cognitione põt reuocare. Bal. in l.ſi pacto,quo pœnam.in princ.C.de pactis.Franc.poſt Abb.in c.ſignificante.ver.limita tamen.de appell.

12 Quartò limita niſi ex cauſa ſuſpicionis,quæ dilationẽ nõ expectat,aliquid innouetur pendente dilatione,vt eſt tex.in l.qſitũ. iucta gl.ij.ff.de pignor.dicit Bal.in l.ſiue pars.in ij.not.C. de dilat. & ibi Cyn.ẽt in ij.no.Soc.in regula xciij.in iiij.& xix.fallent. Inn. in c.ſignificante.de appell.& ibi Ant.de Butr.verſ. fallit ij. Franc. in c.ſignificante.in vij.limit.Georg.Natta in clem. ſæpe.in princ.in iiij.limita.Imo.in l.ſi quis inſtituatur.ver.nota ex ver. & interim. ff.de hæred.inſti.Rom.ſing.dclxxj.inci.licẽt iudex.Hipp.in §.examinanda.nu.30.in practica criminali,vbi dicit ꝙ qñ dubitatur de tumultu,iudex poteſt executionem ſententiæ capitalis dilatione pendente facere.Iaſo.in l.ij.in quinta limitatione. ff.de re iud. Bal.in l.Ariſto,§.ſi maior.ff.de iur.deliber.Imo.in d. c. ſignificante.ver.item fallit iij.de appel.

13 Quintò limita,nam procedi põt per iudicem ẽt pẽdente dilatione in fauorem illius,cui data eſt dilatio,Bal.in l. quod fauore,in princ.ver.iij.exemplificatur.ff.de Carb.edicto.Soc. in regula,xciij.in v.fall.de appel.Imo.in l.ſi quis inſtituaꝛ.ver.not.ex ver. & interim.ff.de hæred.inſt.Alex.in l.ij.ver.aliam limitationem.& ibi Iaſ.verſ.limita.iij.ff.de re iud.

Et propterea ille qui petit dilationem,poteſt comparere, acta facere,& procedere in iudicio,etiam pendente dilatione: Franc. in d.c.ſignificante.in vj.limit.de appell.

14 Sexto limita,niſi pendente dilatione altera pars attẽtaret,qa ẽt dilatione pẽdẽte põt inſtari pro reuocatione dictorũ actorũ, Inn.in c.ſignificante.ver.& hæc eſt rõ.de appellat.Soc.in d.regula,93.in vj.fall.Abb.in c.ſignificante.ver.idem dixi aliquid.de appel.& Imo.ibi ver.item fallit.iij.Franc.ibi in viij.limitatione.

15 Septimò limita,niſi iudex procederet pendente dilatione de conſenſu partium,Ant.de But.in c.inſinuãte.ver.fallit j.de appella.Soc.in reg.93.in vij.fall.Rom.in l.ij.nu. 55. verſ.vlti.fallit. ff.de re iud.Natta in clem.ſæpe.in princ.ver.vij.fallit.Franc. in c. ſignificante.in ij.limit.de appell.

16 Vel quando is,qui habuit dilationem,renunciaret ei,Arc. in l.quandiu.la vltima,nu. 5.ff.de acq.hæred.

17 Octauò limita,niſi pro tuitione dilationis iudex procederet. quia hoc ſibi licet,etiam pẽdente dilatione,Bal.in l.ſi quis ſeruo. ver.ego dico.C.de furt.& ſeru.corrup.Soc.in dict.reg. xciij. ĩ viij. fall.Natta in clem.ſæpe.in prin.ver.tu adde octauò.de verb.ſigni. Franc.in c.ſignificante.ver.iij.limita.de appell.

18 Nonò limita qñ cõmittitur aliquid expediendum,pendente dilatione,Ant.de Butr.in c.inſinuãte.ver.fallit.iiij.de appell.Soc.ĩ d.reg.xciij.in ix.limit.Imo.ĩ d.c.ſignificãte.ver.fallit.iiij.de appell.

19 Decimò limita,quando is,qui procedit,pendente dilatione, probabiliter dilationem ipſam ignorat,Soc. in d. regula xciij. in x.limita.ex mente Spec.in tit.de appell.in §. nouiſſimè. ver. duodecimus quia.

20 Vndecimò limita,qñ ratione cõfeſſionis factæ à parte in iudicio,vel aliàs ſuper notorio,iudex procederet:nam tunc procedere poteſt,etiam pendente dilatione,ex mente Spe. in tit. de appell.in §.nouiſſimè.ver.xiij.quia.

21 Duodecimò limita,qñ dilatio data,fuit nulliter data,quia pẽdente dilatione nulliter data, iudicis officium non conquieſcit. l.cum pater.§.curatoris.& ibi gl.in verbo,quaſiquàm. etiam Bar. not.ff.de leg.ij.& ibi Bal.& ibi Pau.de Caſt.& Imo.Soc.in d.regu. xciij.in xij.limitat.Iaſ.in l.ij.ver.iiij.limita. ff. de re iud.Franc.in d. c.ſignificante.in ix.fall.Ro.in l.quandiu.la vltima.ver. item & iij. ff.de acq.hæred.Aret.nu. 5.ibi.

22 Decimotertiò limita,qñ dilatio data eſſet inutilis ad cauſam expediendam,quia tunc,illa non expectata, poteſt Iudex in cauſa procedere,Soc.in d.reg.xciij.in xvij. limit. Natta in cle.ſepe. in princ.ver.ij.fallit.de ver.ſignifi.

23 Decimoquartò limita,quando conſtat dilationem petitam, fuiſſe calumnioſè petitam,quia tunc pendente dilatione poteſt iudex procedere,Soc.in d.reg.xciij.in xiij.limit.

24 Decimoquintò limita,nã pẽdẽte dilatione põt dari alia dilatio,quę incipiat finita prima dilatione,Bar.in l.quãdiu.la vltima, ver.qro qũo ſtatuitur hic terminus. ff. de acq.hæred. & ibi Ang. ver.quia imò & ſi vna.& ibi Imo.ver. & ex hoc nota. & ibi Aret. nu. 5.Abb.in c.ſignificante.ver.nũquid aũt poſſit.de appell. Soc. in reg.xciij.in xiiij.limitat.Bouer.in ſing.ſuo in verbo,dilatio.Iaſ. in l.ij.ver.hinc infert Bar.ff.de re iud. & fuit de mẽte gl. in verbo, poſt dationem.in clem.ſæpe.§.nos vſum.de ver.ſigni.

25 Declara vt per Abb.in d.c.ſignificãte.in loco præallegato.& per Iaſ.in rub.de ſucceſſ.edict.videlicet vt hoc non procedat,qñ ſecundus actus dependet à primo, ſed tantummodò quando actus ſunt omnino diuerſi.

26 Quod maximè procedit quando diuerſis perſonis aſſignantur diuerſæ dilationes vna poſt finem alterius,vt ponit Bal.in l.ff. ver.quæro quid eſt dictum.C.qui admit.

27 Decimoſextò limita in Fiſco,cuius fauore compelliꝛ debitor debitoris ſui pendente dilatione ſoluere.l.j.C.de condict. ex leg. ponit Natta in cle.ſæpe.in prin.ver.v.fallit.de ver.ſigñ.

28 Decimoſeptimò Limita,nã pẽdẽte termino iuris,vel hominis ad recipiendos apoſtolos,valet proceſſus factus pe. iudicẽ,vt dicit Rota in nouis dec.cxxxviij.& in antiq. dec. ccccvj. Bellam. dec.dcxxij.qui declarat qualiter procedat dicta concluſio. Natta in clem.ſæpe.in princ.in ſexta limitat.

29 Deci

29 Decimooctauò Limita,nam pendẽte termino dato ad soluendum condemnatis ciuiliter,vel criminaliter, capi possunt vt caueant de soluendo adueniente termino,Ang.in l.si debitori.ff. de iudi.Ias.in l.ij.in fi.verbis.ff.de re iud.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Prorogatio dicitur durante primo tempore.

1 DIcit tex.in l.sed & si manente.ff. de preca. ꝙ durante primo tpe,dr̃ prorogatio. & ibi Alber. in ver. ꝑdicta verò.gl.in l.iiij.in princ.in verbo protelare.ff. de dam.ĩf.& Bar.ibi ver.q̃ro de q̃stione.& ibi Ang. ver.in textu,ibi,renouare.& Rom.in ver. nota ibi, vel renouare.& Cum.versic.item nota differentiam. & Imol.ibi, ver. nota ꝙ aliud.Spec.in tit.de iud.deleg.§.excipi pōt.versi.itẽ ꝙ iurisdictio ad tẽpus.Ant.de But.in c.ꝑterea.ver. quæro an iudex. de dilat.Fely.in c.de causis.ver.dicunt hic Doct.de off.deleg.Spe. in tit.de dilat.§.nunc videamus.ver.& sunt hæc in argumẽtũ.Sal. in auth.si tñ.in fi.ver.quæro vlteri⁹.C.de tempo.appell.Ang.in l. fi.ver.in gl.forsitan.ff.de feriis.& ibi Pau.de Cast.versi. sed vtrum iudex.Lanfranc.in c.qm̃ ꝯ,in verb.dilationes.ver.finaliter vnum non omitto.de prob.Dec.in c.personas.ver.vlterius in terminis. de appel. Bal.in l.si à te.C.de pact.inter emp. & vend.versi. aut reprobat aliquid. & ĩ c.Quintauallis.nu.27.ver.sed an finito. de iureiur.& in consi.lj.ver.item ista tria.vol.v.Rota dec.cccxxxj.vers. x.& vlti.in nou.Abb.in c.de causis.nu.7.ver.& aduerte, qa ista ꝓrogatio.de of.deleg.Bal.in c.fi.nu.32.ver.vt vnũ scias.de consuetud.Bal.ĩ repet.l. Aemilius.ĩ v.not.ff.de minor.Boer.dec.ccxciiij. Lanfranc.in trac.de arbitr.ver.ꝓrogatio.Purpur.in l.lecta.nu.55. & seq.ff.si cert.pet.Pau.de Cast.in l.j.C.de dilat.ver.itẽ iudex. Rebuff.in tit.de proroga.dilat.in verbo,renouari.Alex. consil. lxxv. nu.4.ver.pro hoc facit.vol.ij.Maria.in c.significasti.versi. quo ad primum articulum.de for.compe.Tiraqu.de retract.conuentio. §.j.in gl.vij.nu.24.

2 Primò amplia,vt etiam vltimo temporis momẽto fieri possit prorogatio,& habet effectum prorogationis,Bal. in c. de causis. nu.6.ver.quid si prorogatio fit.& ibi Fel.in ver.ij.declaratio sit.& Dec.ver.prædicta conclusio.de of.dele.Barbat.in c.j.& ix.nu. 57. ver.sed pone.de offi.deleg.Tiraquel.de retract.conuentio.§. j. in gl.vij.nu.41.

3 Quod limitat Bal.in l.si à te.C.de pact.inter emp.& vẽdi.si modò actus ꝑfici poterat in d.vlti.temporis momento,secus si in dicto tpe perfici non potuisset.cum qua limitatione transit Fely.& Dec.in locis proximè allegatis.Tira.de retract.in loco suprà allegato,n.42.ver.verũ ne erres.& idẽ qđ dicit Bal.ĩ d.l. si à te. voluit Bar.in l.cũ stipulatus sim à Proculo.ver.item facit.de ver.oblig.

4 Secundò Amplia,vt ꝓrogatio simpliciter facta durante termino,cẽseat̃ facta cum eisdẽ qualitatibus & cõditionibus, qb⁹ erat factus primus actus.l.sed & si manẽte.ff.de precar.l.Labeo.§. hęc aũt.ff.de arbit.Bar.in l.j.§.& post operis.ver.sed in bannum. ff. de oper.nou.nunc.Host.in c.præterea.el ij.in fi.versi.qd si is,cui quis condemnatus est.de appel.& ibi Inn.ver.item si adueniente.Pau. de Cast.in l.j.§.& post operis.ver.super eo.& not.Bar. & ibi Alex. in v.no.ff.de nou.op.nunc.Bal.in c.venerabilem.vers.pone ꝑlat⁹. de elect.Dec.in c.ꝑterea.ver.si tñ debitor.de appel.Alex.in l.cum stipulatus sim mihi à Proculo.ver.in gl.in ver.ꝑficere.de vet.obl. Bal.ĩ l.si cõstãte.ver.sed pone.C.de donat.añ nup.Imo.ꝯsi.xj. ver. & licet terminũ.Cæpola ꝯsi.viij.ver. ꝑterea hoc ẽt probatur.Fel.ĩ c.j.ver.solutio si actũ cõsideras.de iud.Paris.consi.xliij.nu.1.vers. quod quidẽ.vol.j.Lanfrãc.in trac.de arbitr.ver. ꝓrogatio.Claud. in l.j.§.& post operis.ver.& dum Bar.ff.de op.nou.nũc. Boer.dec. cclxxxiiij.nu.9.Soc.in l.lecta.in viij.not.ff.si cert.pet.Curt.Iu.cõs. j.in ver.ij.ponderandũ est.Curt.sen.consi.lvij.nu.42.vers.quia est eiusdẽ naturæ.Dec.cõs.cccxciiij.ver.sed prædictis,& simi.Mar.in c.significasti.ver.assumo nunc septimũ articulũ.de fo.comp. Rebuff.in concord.in tit.de prorog.dilat.in verbo.ij.infertur.

5 Primò amplia istam ampliationem siue fuerit facta prorogatio incontinenti,siue ex interuallo.Reb.in cõcord. in tit. de prorog.dilatio.ver.siue fuerit facta.

6 Secundò Amplia idẽ esse in renouatione.Bal.in l.si constante. ver.sed pone.C.de donat.ante nupt.& in l.ẽt.in fi. ver. extra q̃ro. C.de iur.dot.Pau.de Cast.in l. cum plures.in §.legẽ.ff.locat.ver.in tex.ibi,quoddã.Bal.in l.legẽ.ver.sed qd in ꝯctu.C.locat.Bar.in l.si mihi & Titio.ver.vñ tunc crederem.ff.de ver.oblig.Bal.in l.j.ver. sed quid si dominus,C.qñ non petent.part.Alex.in consi.cv. ver. quia respondeo.vol.iiij.& consil.ij.ver.& licet noua concessio. vol.v.& consi.lvij.in fi.ver.quid cũ tractemus,vol.iiij.Dec.consi. ccccvij.numc.8.versiculo confirmatur ista conclusio.& consilio ccccLx.nu.16.ver.& hoc idem comprobatur.Cur.Iun.cõsi. j.ver. ij.ponderandum est.

7 Tertiò Amplia,vt procedat etiam in tacita renouatione, vt ꝑ Rui.consi.lxxviij.nu.4.ver.istis casibus.& ver. non obstat. volu.j. Alcia.de præsump.in ij.reg.in xvij.præsump.

8 Quartò Amplia,vt hoc ꝓcedat ẽt in materia pœnali,vt tradit gl.in l. Aemilius.in ver.restitutũ.ff.de minor.Bal.in l.acceptã mutuo.in vij.q.C.de vsur.Bar.in l.j.§.& post.ver.sed si bannum.ff. de ope.noui.nunciatio.Alex.in l.j.§.& post operis.ver. & inquantũ Bar.ff.de op.no.nũ.Bal.in l.j.in x.q.C.de his,quę pœ.nom.Pau.de Cas.in l.cũ stipulat⁹ sim mihi à Proculo.ver.sed hic q̃ro.ff.de ver. ob.& alij.& Ale.ver.ĩ gl.ĩ fi.verbo ꝑficere.Calcan.ĩ ꝯs.lxxix.ver.& si ꝯsentire debeãt.Cępolla cõsi.criminali viij.ver.pręterea hoc ẽt probatur,Pau.de Cas.in l. insulã.§.j.ver.quod no.pro eo.ff.locat. Bal.in c.præterea.ver.si prorogatur terminus.de appel.Frãc.in c. cũ ex eo.ver.vlti.not.de elect.ĩ vj.Boer.dec.cclxxxiiij.nu.9. & nu. 14.Tiraq.de retract.cõuen.§.j.in gl.vij.nu.27.ver.ex quo fit.

Contrariũ Bal.in l.item quæritur.§.qui impleto.in ij.quęs.ver. iuxta hoc quæro.ff.loca.Alber.in l.sed & si manente.nu. 1. ver.& ꝑdicta vera.ff.de preca.Hipp.sing.ccc.Dec.Tholo.clxxxj.Rui.ꝯs. lxj.nu.37.ver.tñ in hoc nouo cõpromisso.vol.v.Bero.q. 100.nu. 6.& seq.Alex.in apostil.ad Bar.ĩ l.iiij.ff.de dam.infect.vers. sed qd si factũ fuit.Rebuff.in ꝯcord.in tit.de prorog.dila.ver.iiij.limitat̃. Tiraquel.in l.boues.§.hoc sermone.nu. 54.ff.de verb.signi.

Et ꝓ ista opi.facit, quod dicitur infrà in limitatione istius ampliationis,quòd non censentur repetitæ qualitates odiosæ.

9 Tenendo primã opi.illã limita in alia subsequenti locatione, in qua pœna non cẽsetur repetita.Bal.in l.cùm pater.§.pater certam.ver.iij.not.ff.de leg.ij.& ibi Imo.ver.nota quia sermo.

10 Quintò Amplia,vt ẽt censuræ cẽseantur repetitæ in ꝓrogatione.tex.est in l.lecta.ver.dicebam.& ibi Pau.de Cast.no.ff.si cer. pe.ver.in tex.sed cum fortis.& ibi Alex.in v.no.Alex.in d.l.j. §.& post operis.ver.tu ergo pro regula.ff.de ope.no.nunc.

11 Sextò Amplia,vt ẽt iur̃m cẽseatur repetitum in prorogatione,vt per Bal.in ca.venerabilẽ.ver.pone prælatus.de elect. & sentit Bar.in d.l.j.§.& post operis.ver.idẽ dico de iur̃o.de ope.no.nũ. Card.in cle.j.§.nos itaque.ver.v.quæro.de iureiur.Bar. in l. cũ stipulatus sim mihi à Proculo.ver.item si quid prorogaui.ff.de ver. obl.Calca.ꝯsi.lxxix.ver.& si cõsentire debent.Ias.in d.l.j.§.& post operis.ver.tu ẽt pondera.Fel.in c.j.ver.vtrum aũt creditor. de iureiur.& in c.ij.ver.& ex ista.de spons.Dec.Tholos.clxxxj.Barb.ꝯs. xxxj.ver.& adhuc.vol.j.Boer.dec.cclxxxiiij.nu. 1.Rebuff.in concord.in tit.de ꝓrog.dilat.ver.idem dicemus in iur̃o.Curt.Iun. in l.lecta.nu. 10.ver.circa secundam quæst.ff.si cet.pet.Paris.in cõsi. xliij.nu.2.vol.j,vbi dicit hãc veriorem,& magis*cõem. Dec. qui dicit cõem in c.de causis.nu.7.de of.deleg.& cõem dicit Cagno. in l.lecta.nu. 101.ff.si cert.pet.& idem dicit Galles.in tract.de obliga.in forma Cam.nu.10.

Contrarium in iur̃o voluit Dec. in c.de causis,versi.sed aduertendum est.de of.deleg.Bal.cõs.ccccxxxvj.vol.j.Ias.in l. lecta. ver. ij.principaliter.ff.si cert.pet.& ibi Dec.nu.14.ver.circa secundam quæstionem.Card.in clemẽ.j.§.nos itaque.q. v. de iureiur. Hipp. in sing.ccc.Soc.consi.xcix.ver.succedit aliquid discutiendũ. vol. iij.Rui.consi.lxj.nu.37.ver.tamen in hoc nouo cõpromisso. vol. v.Bero.q.100.nu.6.& seq.Cotta in memor.in ver.iur̃m interpositum.Grat.in consi.xv.nu.19.vol.j.

12 Declara,nã excusatur à periurio, qui nõ soluit in primo termino,vt per oẽs suprà allegatos.& declarat An. de Bu.ĩ c.quãto. in fi.de iureiur.ver.vlti.vr̃.vbi qñ ignorante debitore creditor remittit.de quo etiam per Rebuff.in concor. in tit.de prorog.dila. ver.idem dicimus in iuramento.Abb.in c.præterea.nu.4. ver.cadit hic vna.de appel.

13 Septimò Amplia,ẽt quo ad excommunicationẽ,nam qui tenebatur soluere infrà decem dies sub pœna excõicationis, si decem dies sunt prorogati,& in tpe prorogato non soluit, incidit in excõicationem,Inn.in c. præterea. ver. si autem Sempronius. de appel.& ibi Bal.ver.si prorogatur terminus.& Dec.ver.successiuè Abb.Io.And.ver.quid si Sempronius.Ant.de Bu.ver.quia lata sententia.Abb.ver.& cadit hic vna.Rebuff.in concor.in tit.de prorog.dila.ver.ideo si percipiatur.

Contrariũ ẽt in hoc tenet Collect.in d.c.præterea.nu.6.ver.eo autem quod infert.& Henric.ver.similiter sunt contrarij.

14 Et hoc non habet dubiũ,sed dubiũ est,qa multi tenuerũt, ꝙ incidat in excõicationẽ,ẽt si in primo termino extẽdẽtis nõ soluit,vt tenet Hos.in c.ꝑterea.ver.quid si is , cui quis cõdemnat̃.de ap.& ibi Io. And.ver.quid si Sẽpronius.Anc.nu. 10.ver.iij.quero. Henr.Boich.ver.si q̃ris, qñ creditor.Rebuf.in cõcor.in ti.de prorog.dila.ver.ideo si præcipiatur.Boue.in verb.prorogatio.sin.ij. Contrariũ Inn.in c.præterea.ver.si aũt Sempronius. de appel.

Bar.

Bar.in l.j.§.& post operis.ver.idẽ dico.ff.de ope.no.nun.Imol. ibi ver.extra gl.Bal.in d.c.præterea.ver. si ꝓrogatur terminus.& ibi Dec.ver.successiuè.& Abb.versi.& cadit hic vna. de appel.& ibi Collect.qui dicit ita*cõiter teneri,in ver.sed si feratur. & ibi Frã. ver.in gl.j.& Imo.ver.ij.

15 Ant.de But.concordat in d.c.prætereà.de appel.versi.quæro lata sñia.sequitur Apostilla.ad dec.Tholosa.clxxxj.vt prima opinio procedat ante factum,tanquam tutior, secunda opinio procedat post factum:quia etiam in censuris fit interpretatio in dubio in benigniorem partem.

16 Octauò Amplia,vt procedat ẽt quo ad qualitates beneficij, de necessitate aliàs exprimendas,quæ tñ veniunt in prorogatione,ẽt nõ facta expressione.Rota in nouis dec.cccxxxj. Bertac. in tract.de Episcopo,in j.parte.ij.partis princip.in xxj.q. ver. & scias ꝙ valet.Fel.in tracta.qñ literæ Apostolicæ.ver.limitatur quintò. Io.de Sylua in tracta.benefic.q.vj.ver.fallit quintò.Parisi. consil. xlvij.nu.28.ver.prout etiam.vol.iiij.

Contrarium Bellamera dec.dcclij.Aret.in consi.vij.

17 Primò limita secundam ampliationem principalẽ vt censeãtur repetitæ qualitates fauorabiles,non qualitates odiosę.Bal. in l.si à te.C.de pact.inter emp.& vend.Fel.in c.de causis.ver.j. limitabitis.de of.deleg.& ibi Dec.ver.iij.prædicta conclu.Corn. cõsi. xcij.ver.ex quo itaque.vol ij.Tiraq.de retrac.conuen.§. j. in glo. vij.nu.40.ver.nec tamen interim.

18 Et propterea iuramentum non censetur repetitum in materia l.si quis maior.C. de transact. quæ est odiosa,vt dicit Grat. in consi.15.nu.19.& seq.vol.j.

19 Secundò limita,qñ prima prorogatio à pari potentia procedit: secus verò quando non procederet à pari potentia. Lancel. Dec.in l.j.ver.& inquantum Doct.de iudic.

20 Tertiò limita quo ad ea,quę scripturã requirunt,& ꝓpterea nõ censet̃ facta tacita relocatio ꝑ publicum instr̃m habẽs executionem paratã.Bal.in l.legem.in prin.ver.secus si aliquid.C. loca. refert,& sequitur Ant.de Canar.in tract.de execu.instru. q. xliiij.

21 Tertiò Amplia principaliter,nã actus factus tpe prorogato, censetur vnus & idẽ actus cũ actu primi tpis. l. sed & si manente. ff.de preca.Bal.ĩ l.Aemilius.in v.not.ver.sed pone.ff. de minorib. Rota in nouis dec.cccxxxj.ver.xx.& vlt.Bar.in l.iiij.ff.de dam.ĩfe. ver.aduerre ad verba.& ibi Ang.ver.in tex.ibi,vel renouare. Cuma.in ver.itẽ not.Alber.in d.l.sed & si manente.ver.sic ergo not. Bal.in l.j.ver.sol.si actum de iudic.& in l.meminisse.in vlti.q.ff.de offi.ꝓcons.& lega.Corne.consi.xcij.nu.13.versi. ex quo itaque. vol.ij.Dec.in consi.ccccxcvij.ver.& cõprobat̃ ista cõclusio.Imo. in c.fi.ver.in ea.gl.in fi.de precar.Bal.in l.eum,q.§.iudicare.ver.in ea.gl.ff.de iurisd.om.iudi.Marti.Laudẽ.ĩ tract.de offi.prin.q.lxvij. Alber.de Rosa.in l.meminisse.nu.3.ver.item nota ꝙ secũdæ.ff.de offi.ꝓcons.& leg.Alex.in l.iiij.ver.itẽ inducit̃.ff.de dam. infe. Rebuf.in cõcor.in tit.de proro.dila.ver.& infertur. Tiraq. de retra. conuen.§.j.in gl.vij.nu.30.ver.& simile quoque est. Corne. cõsi. ccxxxv.nu.9.ver.vltim.quando aliqua dispositio.vol.ij.Lancelo. Dec.in l.j.ver.& inquantum Docto.ff.de iudic.

22 Cõtrarium in dilatione,vt quamuis nondũ finita prorogẽt̃, tñ censeatur noua dilatio,& propterea causa requiratur. Fulg. in l.fi.ver.in gl.j.de fer.& ibi Alex.nu.13.versi.item adde. Iaco.de S. Georg.ibi,ver.aduertite etiam.

23 Sed ꝙ idem sit in dilatione ꝙ in aliis,dicit Ang.in l.fi.ver. forsan aũt.ff.de fer.& ibi Pau.de Cast.ver.sed vtrũ iudex.Spe.in tit.de dilat.§.nunc videamus.ver.& sunt hęc in arg.Ias.in l.fi.ver. v. no. limi.ff.de fer.& Pau.de Cas.in l.j.C.de dila.ver.item iudex.Cæpol. caute.xiij.Lãfrã.in c.qm̃ ꝯ.in verbo,dilationes. ver. finaliter vnũ non omitto.de proba.Dec.in c.personas.nu.13.versi. vlterius in terminis.de appel.Bru.in tract.de forma.ver.item dubitatur.

24 Limita hãc ampliationẽ,vt ꝓcedat quo ad ipsos paciscẽtes, & quo ad ea,quæ depẽdent ab eorũ voluntate, non aũt in ꝑiudiciũ tertij:aut quo ad ea,quæ ab eorũ voluntate nõ depẽdẽt.Hos. Io.And.Ant.de But.Anch.& Henri.Boich,in d.c.præterea.de appel.in locis proxi.alleg.Imo.in l.j.§.& post operis.ver. extra gl. ff. de ope.no.nun.Dec.in cõsi.xciij.nu.2.& seq.Fel.in c.j.ver.& tenẽdo hãc partẽ.de iureiu.Barba.cõsi.xxxj.ver. & adduco qđ voluit. vol.j.Bal.in l.si cũ Hermes.in prin.C.loca.ver.vñ ꝓrogatio. & in l.pe.ver.ꝑ hoc dicit Dy.ff.de excu.tut.Boer.dec.cclxxxiiij. nu. 14. Rebuf.in ꝯcord.ĩ tit.de ꝓrog.dila.ver.ij.fallit.Cast.in l.iiij.in prin. ver.aduertendũ tñ.ff.de dam.infe. Bouer. in verbo , prorogatio. sing.ij.Albe.in l.Labeo ait.nu.3.ver.sed ꝯ hoc videtur.ff.de arbit.

25 Secundò limita,si ad formã primi actus aliquid detrahat̃,vel addat̃,tunc em̃ dr̃ nouus actus.Bal.in l.iiij.ff.de dam.infect. & ibi Alex.ver.hoc tñ.Bal.in l.nõ dubiũ.in iij.opposi. ver. intellige qñ mutat̃.C.de legib.& in l.obseruare.§.proficisci.in xix.q.ff.de offi. procon.& leg.Bal.in l.si à te.in prin.versi.sed qñ vnus. C. de pact. inter emp.& ven.& ĩ l.Titius filiis.ver.est in tex. ibi,vna tutela. ff. de excu.tut.Ang.in l.quod dr̃.in §.miles.ver. & est argumentũ. ff. de mili.testa.Domi.ĩ c.hi,q.ver.& nota istã gl. Dec. in l. lecta.ver. & hoc ꝓcedit.ff.si cer.pet & in c.de causis.ver. ij. prædicta cõclusio.de of.deleg.Corn.consi.ccxxxv.ver.notat tñ.vol.ij. Abb. in c. P.& G.nu. 12.ver.sed aduerte,& nu. 15.versi sed prima opi.Fel.in d.c.de causis.ver.ij.limita.de of. deleg.& Boer.dec.cclxxxiiij. ver. & pro hoc notanter.Cor.cõsi.xcij.nu.13.ver.ex quo itaque. vol. ij.Bal.in consi.ccccxxvj.ver.præterea si volumus videre.vol.j.Albe.ĩ d.l.Labeo ait,si arbiter.& ibi Bal.ver.no.ꝙ ꝓrogatio.Barba.ĩ apostil.ad Bal.in c.j.§.inter pares.vers. sed pone cõpromissum.de le.Corrad.Bru.in tract.de forma.ver.idẽ dubitat̃.Maria.in c. cùm contingat. ver.quod est verum.de fo.compe.Bero.q.lxix.nu.3.

26 Amplia,qa sola noua qualitas admixta secundæ dispositioni operat̃,vt à prima dicatur recessum.Paris.in cõs.xliij.nu. 11.vol.j.

27 Tertiò limita,nam licet ꝯm iuris fictionẽ dicatur vnus,& idẽ actus:tñ ꝯm rei veritatem duo actus dicuntur.Bal.in c.j.ver. solu. si actum.de iudic.Bal.consi.ccccxxxvj.versi. præterea si volumus videre.vol.j.& in c.de causis.ver.quæro vtrũ istud reuoco in dubium.de arbi.Dec.in d.c.de causis.ver.iij.limita. Alber.ĩ l. Labeo ait,si arbiter.nu.3.ver.& qa infrà.ff.de arbit.Boer.decis. cclxxxiiij. nu.2.Soc.cons.xcix.ver.quinimò fortius.vol.iij.Tiraq.de retrac. conuen.§.j.in gl.vij.nu.40.ver.nec interim.

Contrarium ꝙ etiam re vera sit vnus actus,voluit Bald.in c.j.§. inter pares.vers.sed pone compromissum.de leg.Corrad.

28 Quartò limita,si modò verba sonãt in prorogationẽ, secus verò si sonant in nouam dispositionem.Bar.in l.iiij.versi.aduerte ad verba.ff.de dam.infe.Boer.dec.lxxx.nu.12.

29 Quintò limita,si modò in ꝓrogatione interueniat eadẽ solẽnitas,quæ tãquàm necessaria adhibita fuit in prima dispositione. Bal.in l.Labeo.ff.de arbit.in j.lec.ver.nota,ꝙ nõ valet. & in addit. vers.& sic solẽnitas.Brunus in tracta.de forma. ver.itẽ dubitatur. Oldra.consi.cxxij.ver.si verò prorogatio.Fel.in c. de causis. ver. & contra Oldrad. de offic.deleg.

30 Sextò limita,nisi actus prorogatus veniat ad perimendũ primũ actũ.Maria.ĩ c.cũ cõtingat.ver.quod est verum.de fo. comp.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Prorogatio non dicitur finito tempore.

1 SEquit̃ alia conclusio,ꝙ finito tpe non dr̃ prorogatio.l.sed & si manente.ff.de ꝑca.& ibi Albe.ver. ꝑdicta vera.gl.in l.iiij.ĩ verbo,ꝓtelare.& ĩ verbo,renouare.ff.de dã.infe.Bar.ibi,ver.q̃ro de q̃stione. Ang. ver.in tex.ibi,renouare.& ibi Imo. ver. nota aliud. Rom.ver.no.ibi,vel renouare.Cuma.ver.itẽ no.dr̃iam.Spe. in ti. de iudi.deleg.§.excipi ꝑt.ver. item ꝙ iurisdictio ad tp̃s.Bald.in c.fi. nu.32.ver.& verum.de consuetu.& in repeti.l.Aemilius.in v.notab.ff.de mino.& cõsi.ccccxxij.& seq.vol.v.Sal.in auth.si tñ. in fi. ver.q̃ritur vlterius.C.de temp.ap.Pau.de Cast.in l.fi. ver. sed vtrũ iudex.ff.de pœ.Bal.in l.si à te.C.de pact. inter emp. & ven. & in c. Quintauallis.nu.29.ver.sed an finito.de iureiu.& ꝯsi. cccxlv. ver. sed in nostro ꝓposito.vol.v.Cuma.ꝯsi.lxxiiij. ver. illa em̃ inuestigatio.Lãfran.in c.qm̃ ꝯ.in verbo,dilationes. ver. finaliter vnum nõ omitto.de proba.Dec.in c.ꝑsonas.ver.vlterius in terminis.de app.Boer.dec.cclxxxiiij.nu.8.& 9.Pau.de Cast.in l.j.ver.itẽ iudex. C.de dila.Ang.cõs.ccxxj.Mari.in c.significasti. ver.quo ad primũ arti.de fo.cõp.Rebu.ĩ ꝯcor.in tit.de ꝓro.dilat.ĩ verbo, ꝓrogatio.

2 Primò Amplia,vt non possit fieri prorogatio ꝑ illa verba, Prorogamus à die finiti compromissi.Bal.in c. de causis. ver. pone ꝙ erat.de of.deleg.& ibi Fel.ver.quarta declaratio. Barba. in c. P. & G.nu.87.ver.pone.de of.deleg.

Contrarium sumitur ex his,quæ ponũtur in prima limitatione,quando dicitur de partium prorogatione.

3 Secundò Amplia, in arbitro prorogante cõpromissum post termini lapsum.Ang.cõsi.ccxxxj.Cuma.in d.l.iiij.ver.quod quotidiè contingit.ff.de dam.infe.Alberi.in d.l.sed & si manente.ver. item iurisdictio prorogat.ff.de precar.

4 Tertiò Amplia,nam si tempore dati rescripti,in quo tribuitur facultas prorogandi instantiam,quæ non esset lapsa,si tamen lapsa sit tempore prorogationis, prorogatio non tenet.Ripa in c. eam te.ver.solùm instabo.de rescrip.

5 Primò limita in iudice ꝓrogante post finitũ tp̃s , quia licèt nõ valeat dispositio in vim ꝓrogationis,valet in vim nouæ ꝯcessionis.Bal.ĩ l.j.ver.quero post lapsum.C.de temp.app.Dec.cõs.ccccxliij.in fi.ver.quo ad vltimũ.Corset.in sing.suo,in verbo, ꝓrogatio dilationis.alleg.Barba.ĩ rubrica de dila.Maria.iunior ꝯs.xxxix. ver.præterea & secundò.vol.j.Ro.in l.iiij.ver.istã partem vr̃ tenere.& Alex.in apostil.ad Bar.ĩ d.l.iiij.ff.de dã.infe.Natta ĩ cle. sæpe.

vers.

ver.& hanc partem.de ver.sign.Imo.in l.Titio centum. ff. de leg. ij.ver.item nota.Dec.in c.de causis.ver.vlti.not.de of.deleg.Aret. in l.cùm stipulatus.ver.preterea dato.de ver.oblig.Contard.in repeti.l.diffamari.ver.in quibus.nu.99.& seq.vbi declarat.C. de inge.manumiss.Boer.dec.cclxxxiij.nu. 19.Rebuff.in concord. in ti. de proroga.dila.in verbo,renouari.

6 Et idem est in prorogatione partium,quę facta post finitũ tp̃s, si non valet in vim prorogationis, valet in vim nouæ dilationis. Imo.in l.iiij.ver.an aũt si tũc.ff.de dam.ĩfect.Alex.ibi,ver.illud facit ad quæstionẽ.Natta in cle.sæpe.ver.& hãc partẽ. de ver. signi. & Alex.in apostil.ad Barto.in d.l.iiij.Soc.consil.xcix. volu.iij.Maria.iunior consi.xcix.vol.j.Boer.dec.cclxxxiij.nu.19.

7 Contrarium in iudice prorogante post finitum tp̃s,tenet Spe. in tit.de dilatio.§.nunc videamus.ver.& sunt hæc in argu. Ant.de But.in c.p̃terea.ver.quæro an iudex.de dilatio.Ang.in l.fi. vers.in gl.forsitã.ff.de fer.& ibi Pau.de Cas.ver.sed vtrũ iudex. & ĩ l.j. ver. & sunt hæc in argu.C.de dila.Barba.in c.P.& G.nu. 58.ver.ꝓ si iudex.de of.deleg.Tiraq.de retract.conuentio.§.j.in gl.vij nu.24.

8 Contrarium in partibus prorogãtibus,voluit Bal.in c.de causis.ver.pone ꝓ erat.de of.deleg.Fel.ibi,ver.quarta declaratio.Barba.in d.c.P.& G.nu. 57.ver.sed pone.de of.deleg.

9. Secundò limita,quia saltem impropriè potest dici prorogatio finito tempore.Spe.in tit.de dilatio.§.nunc videamus. ver.& sunt hæc.Boer.dec.cclxxxiiij.nu. 12.Tiraq. de retract. cõuentio. in §.j.in gl.vij.nu.24.Contard.in repeti.l.diffamari.ver.in quibus. nu.98.C.de ingenu.manumiss.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Prorogatio non potest fieri ad maius tempus in primo termino comprehensum.

1 DIcunt Doctores,ꝓ prorogatio non põt fieri ad maius tp̃s in primo termino cõprehensum,sed debet fieri ad tantundem tp̃is , vel ad minus.Bal.consi.ci. ver.venio ad quintum. vol.iij.& in c.fi.de consuetu.vers.vñ q̃libet prorogatio.& ver.& aduertendũ.Cæpol.in l.si fugitiui.ver.ꝓ hoc facit optimè.C.de ser.fugiti.Franc.in c.tua nobis.de appella. ver.& hæc faciũt ad quæstionẽ.Fel.in c.de causis.de of.deleg.ver. ij.limita.Hipp.in sing.lij.Maria.iunior in consi.lxiij.nu.6. ver.facit quia.vol.ij.Afflict.in c.j.quib.mod feud.constitui potest.

2 Et dicit Cuma.in l.iiij.ff.de dam.infect. versi. item nota. ꝓ maius tempus est protelatio,sed ad idem tempus vel tantundem,est renouatio.

Contrarium sentit Alex.consi.lxx.& sequen.vol.ij.versic.non omitto tamen.

De Minoribus.

CONCLVSIO. I.

ARGVMENTVM.

Minorian concedenda restitutio sit, sine alia læsionis probatione.

1 DIVERSITAS opinionũ versatur ĩter Doctores in illa quæstione, an si minor asserat omisisse probationes, & ꝓpterea petat restitutionẽ in integrũ,habeat ꝓbare se habere ꝓbationes , quæ pñt ius suũ fundare,an verò sine alia ꝓbatione restituat.& Bar.in l.nã & postea.§. si minor. ff. de iureiur.tenet ꝓ non restituat , nisi doceat de probatione , quã asserit omisisse, & de tali ꝓ quam ius ipsius minoris fundetur. idẽ tenet Bal. versi. extrà nota.& idem Ang.in ver.in gl.in verbo,captus. idem tenet ibi Sal.ver.& ex ista gloss.colligitur.Roma.& Imo.in c.auditis. in primo nota.de resti.in integ.Alber.in l.minor xxv.annis, si omissam.ff.de minorib.Boer.dec.lxxix.

2 Contrarium sentit Spe.in tit.de restitu.in integ.in §.j.ver.illud p̃termittendũ nõ est.vbi tenet ꝓ ex sola partis,vel sui ꝓcuratoris allegatione,ꝓ omissę sint probationes,restituat minor,vel ecclesia.& idẽ sentit idẽ Spe.in d.§.j.in principio illius §.idẽ Ant.de Bu. in c.auditis.de restit.in integ.& ibi Abb.ĩ octauo not.& in c.sciscitata.in ij.not.co.ti.Are.in consi.lxvj.& in d.§.si minor.Ias.in d.§.si minor. Apostil.ad dec.Tholosa.liij.Decisi.Neapo.cix.in nouis.

3 Concorda vt dicetur infrà in tertia conclusione huius tit.sub nu.2.quòd vbi tractatur de damno euitando,minor eo ipso restituatur,aliàs secus.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Minor qui petit restitui aduersus appellationem, an in primis debeat probare de lesione.

1 SIMILIS est dubitatio,an minor qui non appellauit,vel nõ est prosecutus appellationẽ, si petat restitutionem,debeat probare de iure suo,qa ex hoc apparebit ipsum lęsum ob non appellationem,vel omissam prosecutionẽ, cùm aliàs fortasse sibi expediret non appellasse.

Et Bar.in loco præallegato,in d.§.si minor. tenet ꝓ minor debeat docere de iure suo,aliàs non restituetur.& ibi Ang.& Sal.& Roma.& Aret.in finalibus verbis,dũ se remittit ad notata ꝑ Bar. idẽ tenet Abbas.in cõsi.lxxvij.vol.ij.Pau.de Cast.in cõsi.iij. incip. in causa,quæ vertitur.vol. ij.& in ꝓsi.cxcvj.vol.ij.incip.sup primo quæsito.idem tenet Bal.in l. fi.in fine,C.in quibus causis in integ. restitu.non est necess.& ibi Sali.in fine,Alex.in cõsi.lv.vol.v. Rota decis.lxxxvij.in nouis,Bellamera dec. xxxviij. Apostillator ad dec.Tholosa.liij.Alex.in apostil.ad Bart.in l.certum.§.in pupillo. ff.de confessis.Gratus in consi.cxcix.volu.j.Alciatus de præsumptionib.in prima regula,in xlij.præsumptione.

Contrarium quòd imò eo ipso di catur læsus, qñ non appellauit,& ꝓ tunc tanquam læsus possit restitui.Bart.in l.fi.C. in quib. causis in integrũ restitu.non est necess.& Pau.de Cast.in d.§.si minor.& istam opinionem sensit gl.in l.si minor xxv.annis filiusfamil.§.i.in verbo,iure desiderat.ff.de minorib.

2 Sed tñ alij in isto articulo distinguũt,aut minor est reus,& tũc non appellando dr̃ læsus,& eo ipso potest petere restitutionem. Aut verò est actor,& tunc non appellando non dr̃ læsus : ista fuit opinio Fulgo.in d.§.si minor.& in d.l.fi.C.in quibus causis in integrum restitu.non est necessa.& ibi Pau.de Cast. Alex. in consil. cxv.in fine,vol.v.Iac.de S.Georgio,in d.l.fi.in fine,Ruinus consi. lxviij.vol.j.

CONCLVSIO IIL

ARGVMENTVM.

Minor an eo ipso quòd aliquid præiudiciale confessus est, dicatur læsus, ita quòd absque alia probatione restituatur.

1 VBsequenti ordine dubitari cõtingit, an eo ipso ꝓ minor est cõfessus aliquid prejudiciale,dicat ĩlęsus, & propterea restituatur: an verò sit necessariũ aliquid probare, ꝑ quod appareat veritatẽ esse ꝗ confessionẽ factã per minorem.Et ꝓ non restituat, nisi docto errore,tenet Spec.in tit.de restitu.in integ.§.j.ver.sed nunquid ecclesia.Cynus in l.j.in fi.C.de confess.& ibi Bal.ver.præterea sequeretur.& ibi Sal.ver.item iuxta hoc quæro. Ant.de But.in c.fi.in fine,de confess.Alex.in consi.lv.in fine,vol.v.Soc. in consi. cxv.vol.j.Bertr.in consi.clxix.vol.j.

Contratium gl.in c.ij.de restitu.in integ.in gl.in verbo , cõputandum.in gl.ij.ibi,etiam quòd falsitas confessionis probari non possit.cum quibus gl.transeunt Doctores.

2 Concorda vt ꝑ Alex.in l.nã & posteà.§.si minor. ff. de iureiur. Nã aut ex sola ꝓfessione minor afficit dãno re ipsa,vt qa cõfessus fuit fideiussisse,& ꝓcedat vltima opinio:secus qñ ex confessione non sequtur damnũ necessariò re ipsa.& ita ꝓcedit prima opinio.

Et istam videtur sequi Ias.ibi dùm se remittit ad Alex. Ruinus in consi.cxxxv.vol.j.& consi.lix.vol.iiij.& consi. lxxxviij. vol. iiij. & in consi.xcv.vol.v.

3 Ex quo infert Alex.in d.§.si minor.ꝓ in criminalibus debet restitui aduersus confessionem minor,quia eo ipso dicitur lęsus.& ita voluit Ang.in l.certum.ff.de confess.in §.in pupillo.sentit Bal. in consi.cccx.vol.j.Corneus expressè in consi.cxcij.vol.iiij.Alex. in consi.cxv.vol.v.Ias.in consi.clxxxviij.vol.ij. Hipp.de Marsil.in l.j.§.si quis vltrò.ff.de quæstionib.Alex.in consi.cxv.vol. iij.Ias.in d.§.si minor xxv.annis.Grammat.in cons.ciuili xvj.& in consi. lx. & consi.ciuili lix.Hipp.de Marsiliis in singu.ccccxlv.

4 Sublimita , nam in atrocioribus nunquam minor admittitur ad reuocandam eius confessionem.Hipp.in l.de minore. in princip.ff.de quæstionib.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Minor si maior factus, infra quinquennium de alienatione facta per eum non sit conquestus, eam amplius retractare non potest.

INVA

1 INualida alienatio per minorẽ facta,retractari non potest,si maior factus infra quinquennium nõ sit conquestus.tex.est in l.fi. C. si maior factus aliena. gl.in verbo,cõprobauerit.ĩl.iij.§.j. ff.de minor.Bal. consi.xlv.in princip.vol.ij.Alex.consi.cxvij. ver. & adhuc dico.vol.v. Aretinus consi.cxxvij.ver.non obstat id qd dicit.Calcan.consi.xxij.ver.sed licèt nõ præsumpserit. Parisius cõs. xvj.nu.95.ver.iij.tollitur.vol.ij.Ruinus consi.lxiij.ver.iiij.pro eadem parte facit.vol.j.& cons.cxlj.ver.sed dato.vol.iiij. Brunus ꝓs. ij.in ver.& optimè comprobatur.vol. j. Decius in l. quod ab initio.ver.& similiter.ff.de reg.iuris.Brunus in tracta. de forma. ver. ij.præfata conclusio.

2 Amplia,vt talis ratificatio per silẽtium inducta, retrotrahatur ad tempus contractus.ita Alexan.in d.cons.cxvj.ver.& adhuc dico.volu.v.

3 Primò Limita hoc non procedere in donatione facta à minore , quæ vt sit irretractabilis,requirit spacium decẽ annorũ inter præsentes,& viginti inter absentes,vt in d.l.fin.in fi.Azo in summa.C.si maior factus aliena.ver.cæterùm. Calca.consi. xxij.versi. sed licèt non præscripserit.Brunus de forma.versic.ij. conclusio. Paris.consi.xvj.nu.96.vol.ij.

4 Amplia hãc limitationem,vt ꝓcedat ẽt si donatio sit donatio ob causam.Curtius iunior,cõs.cxlj.ver.nõ ob̃stat etiã præmissis.

5 Secundò Limita vbi est defectus decreti in alienatione : secus verò si alio defectu contractus minoris non valeret,vtputà si nõ sit facta ex legitima causa alienatio,ita Corneus consi.ccvij. ver. quidquid autem sit.vol.iij.

6 Et idem est si ratione minus legitimæ personæ ꝗctus non valeret,vtputà quia minor habens curatorem,contrahit sine eo:vt tenuit Iac.de Arena in d.l.fi.versi.hoc principium. & ibi Cynus. ver.item requirit quòd minor.Io.Faber.versi.tu autem intelige. & ver.& dicit.refert & sequitur Corneus in d.consil.ccvij.versic. quidquid.vol.iij.Dec.Neapolita.xcij.in nouis.Sal.in d.l.fin.versi. quæro quid si non tantùm.

Contrarium Corneus consi.xxxvj.ver.nec obstat.vol.ij.

7 Tertiò Limita,cũ minor curatorem non habens venderet,vt declarat Corne.d.consi.ccvij.ver.& forte ex his.vol.iij.Sal. in d.l. fi.ver.est & tertius.Dec.Neapo.xcij.in nouis.

8 Quartò Limita qñ ꝗctus minoris haberet dolum annexum,si enim tunc expresè ratificari non potest.l.j.C.si maior factus.minus est ratificabilis per cursum temporis. & in istis terminis hoc dicit Roma.consi.liiij.ver.ista pars.Cur. iunior consi. 50. per totum.& consi.lj.Rui.consi.clxx.ver.sed videtur stare.vol.j.

9 Et idem est qñ dolus præsumit̃ ex inobseruãtia statuti. ita Roma.in d.consi.liiij.ver.iij.idem colligit.Barba.consi.lxx.vers.præterea hoc idem colligitur.vol.iij.Cur.iunior cons. 50.per totum. Rui.consi.clxx.nu.29.ver.sed videtur obstare.vol.j.

10 Et idem est in dolo præsumpto resultante ex læsione. Barba. in consi.xlij.nu. 14.in fi.vol.j.ver.ad hoc adduco.& consi.lxx.ver. & licèt ista.vol.iij.

Contrarium in dolo præsumpto,voluit Paris.consi.xlix. versi. ad quorum veram resolutionem.vol.j.

11 Amplia precedentem limitationem,etiam si dolus sit cognitus illi facto maiori.Curtius consi.lj.

12 Quintò Limita quãdo minor maior factus sciuit illud,quod continebat suum præiudicium:secus verò si illud ignorauit.Marian.iunior consi.lix.ver.nec his obstat.vol.j.

13 Sextò Limita non procedere de iure canonico,quo attento non habet locũ dispositio dictę legis,ꝓ ꝑ malam fidem illius,qui scit ꝗctum non valere.Anto.de But.in consil.xlv.ver.non obstat. refert,& sequitur Rui.consi.xlj.ver.præterea non potuit.vol.j.

14 Septimò Limita,nam lapsus temporis non noceret,si maior factus ań quinquennium declaret,se nolle ratificare:ita Bar.in d. l.fi.ver.ad vnum tñ aduerte.C.si maior factus alie.& ibi Sal. versi. & idcò quandocunque.& ver.item & si maior.

15 Amplia etiam si istud dicat extra iudicium, vt tenent Azo & gl.in d.l.fi.& ibi Sal.ver.quæro an sufficiat.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Contractus minorum cum iuramento an valeat.

1 EX textu authen.sacramenta puberum.C.si aduer. vendit.colligitur,quòd contractus minorum iuramento firmati non retractantur.

2 Contrarium , quòd ꝗctus minorum nõ firmentur iuramento,sed tñ iuramentum sit seruãdum,voluit Christopho. Porcus in §.in extraneis.in fi.ver.ego aliàs. Insti. de hæred. quali. & diff.sequitur Ias.in d.auth.sacramenta puberum. ver. inuenio vltramontanum Docto.C.si aduer.vendi.

3 Primò Amplia,vt etiã petita absolutione à iuro , remaneat ꝗctus validus,& necesse sit recurri ad restitutionem in integrum, iuxta not.declarationẽ Corn.distinguẽtis in ꝓs.cclxxxvij.vol.iiij.

Nam aut contractus sustinebatur solo iuramento,& tunc illo sublato,contractus annullatur.

Aut contractus sustinebatur etiam alio iure,& tunc etiã remoto iuramento,contractus est seruandus.& tene menti.

4 Secundò Amplia,vt etiam data enormi , vel enormissima læsione,non possit minor læsus ex contractu petere absolutionem à iuramento,vt habetur latè in conclusione nostra incipien. renunciatio facta.in princ.in tit. de iure dot.conclu.j.

Contrarium in eadem conclusione in alia parte, vbi allegantur decisiones contrariæ.

5 Tertiò Amplia , vt ẽt ꝗctus donationis confirmetur iuro per dispositionem d.auth.sacramẽta puberum.vt tenet gl in d. auth. in verbo,contractibus.& ibi Bar.ver.quæro vtrũ hæc auth. & ibi Bal.ver.vlterius quæritur.Imo.consi.cxxiij.vers. nam põt rñderi. Areti.in c.in præsentia.in vj.not.de proba.Imo.in c.cum contingat.ver.itẽ attende in quantũ voluit.de iureiur.Alber.de Rosa.in d.auth.sacramenta puberũ.ver.super ꝗctibus. & ver. quid de donatione.Odofre.ibi ver.super eo,quod dicit.Io.And.in c.cùm cõtingat.ver.item quod habet locum.de iureiur.Ang.in d.auth.sacramenta puberũ.ver.itẽ nota.& ibi Sal.ver.quæro cũ gl. Aluar. in c.j.in §.itẽ sacramenta.ver.quæro cum d.glo.de pace iur. firm. Alex.consi.xxxix.ver.nec ẽt posset.vol.iiij.& cõs.cxxv.vol.j.Soc. cons.liij.vol.iiij.Alex consil.liij.ver.ad fm rñdetur.vol.iij.Decius in consi.clxxx.versi.accedit quod in iuramento. & consi. clxxxj. ver.accedit quòd in iuro.& ver. & hoc ꝓfirmatur. vbi dicit istam *cõem opinionem.& idem dicit idem Dec.ubi eandem opinionem tenet,in consi.dcxxxix.Curt. iunior consi.cxlj. Fel. in d.c.in præsentia.ver.in tex.ibi,iuramento firmauit.Bertr.cons.xxij. vol. ij.& consi.cciiij.volu.iij.Arct.in l.qui superstitis.ff. de acq.hæred. ver.adde etiam ad prædictam limitationem.Ang.in d.auth.sacramenta puberum.ver.& habet locũ hæc lex. & ibi Apostil.ad Iac. Butrig.qui dicit*cõem.Iser.in c.j.§.item sacramenta.ver. item sine sit contractus. de pace iura. firman. Afflict.ibi in vj.not.nu. 1. Rui.cõsi.lx.vol.iij.Gram.qui dicit magis*cõem. dec. ciij. nu. 54.

Contrarium Cy.in d.auth.sacramẽta.in xij.q. licèt dicat quòd alia opinio communiter obseruetur.

6 Primò Limita hãc ampliationẽ ꝓcedere in donatione pura,secus in renũciatione aliquo dato vel recepto,qñ minor renũciãs esset enormissimè læsus:vt declarat Bertr.consil.xlvj.vol.ij.Alex. consi.xliij.ver.restat respondere.vol.iiij.Rui.consi.clxx.vol.j.

7 Secundò Limita stante enormissima læsione, vt per Curtium iuniorem consi.cxlj.

8 Et idem in muliere minore ponit Rui.consi.cvij.vol.j.

9 Quartò Amplia,etiam si statutum requirat certam solennitatem in contractibus minorum,quia etiam cõtractus, in quo nõ interuenit dicta solennitas,firmatur iuramento.ita Alex.in cons. liij.vol.iij.ver.aut non interuenit.

De qua ampliatione vide in alia conclusione nostra,in qua habetur , ꝓ generalis dispositio non refert se ad dispositionem iuratam.in conclu.v.in tit.de iureiur.

10 Quintò Amplia,vt etiam pupillus per iurm̃ habeatur ꝑ maiori:ita ꝓ impediatur restitutio in integrum : ita tenet Rayne. in summa Decreta.sub tit.de iureiu.refert,& sequitur Bal. in l. gn̄aliter.C.de reb.cre.firmat Fel.in c.cùm sit gn̄ale. ver. intelligo dupliciter.de fo.compe.Dec.Tholosa.xlv.in fi.verbis.Ias. in d.auth. sacramenta puberum.ver.iij.aduerte.

Contrarium voluit Corneus consi.xlv.nu. 11.vol.ij.

11 Tenendo autem primã opin. Limita secus esse in ecclesia,q̃ ꝑ iurm̃ administratoris non perdit bñficiũ restit.in integ. nec desinit haberi iure minoris.Bal.in d.l.gn̄aliter.in loco ꝓxi.alleg.Fel. in d.c.cùm sit gn̄ale.ver.secus dicens.de for.comp.& voluit gl.in verbo,contractum.in c.j.de in integ.resti.in vj.Bald.in c.j. §. item sacramenta.versi.quærro vtrũ iurm̃ prælati.de pace iura.fir.& fuit de mente Io.And.in c.grauis.vers.nisi forsan priuatus. de deposi. Ias.in d.auth.sacramẽta.ver.v.principaliter limita. Alber. de Rosa.ibi,ver.sed nunquid.Pau.de Cast.ibi,ver.item adde.Afflict.in d. §.item sacramenta.in ver.in gl.iiij.nu.62.

Contrariũ dec.Tholo.xlv.in fi.& sentit eadem dec.Tolo.clxj.

12 Sextò Amplia,vt minor qñ iurauit non venire ad̃ processum vel iudiciũ,nõ possit petere restitutionem in integrũ,si in aliquo defecit in iudicio ꝑ ipsum agitato:ita gl.in d.auth.sacramẽta puberũ.in gl.ij.in fi.dec.Tholo.xlv.Bar.in d.auth.sacramenta puberum.ver.quæro quid in iudiciis.idem Bar.in l.minor.ver.q̃ro extra gl.ff.de procura.Sal.in d.auth.sacramenta puberũ.versi.nunc prosequendo gl.quæro.Imo.in c.cùm contingat.ver. an autẽ d. auth.

auth.de iureiuran.& Ang.in dicta auth.ſacramenta puberũ.verſ. & idem ẽt in iudicio.Apoſtil.ad Iac.Butrig.in dicta auth.ſacramẽta puberum.qui dicit ꝙ ita*tenent omnes.Bar.ibi,ver.quæro qd ſi in iudiciis.Bald.ibi,verſi.modò venio ad verbum,ſpontè.& ibi Ang.ver.item not.Sal.ver.nunc proſequendo gl.

13 Poterit tñ appellare ſm gl.in verbo,ſuper ꝑctibus,verſ. quid ſi iurauit.in d.§.item ſacramenta.& ibi Aluar.& Præpo.Alex. Afflictus in verſi.in gl.iiij.nu. 14.Iac.in verſi.in eadem gl. in fi. Iaſ.in dicta authen.ſacramenta.ver.& vide ꝙ iſta authen.& ver. ſum in vltima parte.Iſer.in d.§.item ſacramenta.verſ.item ſiue ſint contractus.& Aluaro.ver.quæro cum dicta gl.j.Præpoſi. verſ.quæro cum dicta gl.Afflict.in ſexto notab.nu. 1.& 11.& in ver.in iiij.gl. nu. 13.Boer.dec.xcij.

Contrarium Curt.in dicta auth.ſacramenta puberum.in xv.q. & Iac.Butrig.in dicta auth.ſacramenta puberum.ver.ſed quid in iudice.& ibi Alber.de Roſa.ver.quærit etiam glo.qui tñ contrarium tenet in arbitris.& fuit opiuio Odofre. in dicta auth.ſacramenta,ver.ſed denuo quæro.& ver.ſeq.

14 Et in arbitro ꝙ procedat diſpoſitio auth.ſacramenta puberum.ponit And.de Iſer.in §.item ſacramenta.ver.item ſiue ſit cõtractus.Aluaro.ver.quæro cum d.gl.Afflictus in vj. nota.nu. 1.& in ver.in gl.iiij.nu. 16.Card.in conſi.xcij.

15 Primò Limita hanc ampliationem,quãdo minor iuraret nõ ꝑuenire in futurum,ſecus ſi iuraret aliquid in præteritum,qa tũc ſi ſit læſus,in iudicio reſtitueretur,ita tenet Bar.in ſuo cõſi.incip. Bernardus de Tuderto minor.refert, & ſequitur d. Ant. de Alex. in d.auth.ſacramenta puberum.Apoſtil.ad Iac.Butrig.in d.auth. ſacramenta puberum.Iacob.ver.in eadem gl.in fine.Afflict. in d. §.item ſacramenta.in vj.notab.nu. 14.

Contrarium tenet Iaſ.in dicta auth.ſacramenta puberum.

16 Secundo Limita,vt nõ ſufficiat iurm generaliter præſtitum, vt declarat Pau.de Caſt.in repeti.d.auth.ſacramenta puberũ.quẽ refert & ſequitur Ant.de Alex.ibi & Iaſ.de quo dicetur in limita.

Tertiò Limita vt in limitatione ſequentis ampliationis.

17 Septimò Amplia,ſi minor iudicium agat per ꝓcuratorẽ cõſtitutũ cum iuro,qa cenſetur iudicium agi per maiorem, nõ põt amplius in integrum reſtitui.Bar.ĩl.minor.in prin.ff.de minorib. Ang.Aret.in §.appellantur.ver.aduerta tñ.Inſti.de excep.Bertr. conſi.lxxxvij.vol.j.ĩ nouis,& conſi.lj.vol.iij.& cõſi.cliiij.eo.vol. Guido Papæ q.cccclxxxiiij.& q.xxxv.Gram.conſi.ciui.lxj.

18 Limita hanc ampliationem vt non procedat in proceſſu criminali,in qtio etiam ſi minor iuraret.iudicium ſine authoritate curatoris non ſuſtineretur.Guido Papę conſi.cxxx.Bal.in l.j.ver. ſed pone,minor videns.C.de confeſſ.

Et iſto caſu ſaluari poſſet dictum Cyni,& Iac.Butrig.in d.auth. ſacramenta puberum.dum tenent ꝙ in iudiciis minor per iuramentum non repræſentetur maior.

Contrarium ſentit Imo.in c.cùm contingat.ver.an autẽ dicta auth.de iureiuran.Bal.in dicta auth.ſacramenta puberum. verſi. modò venio ad verbum,ſpontè.

19 Octauò Amplia, vt non requiratur certioratio, de quo dic vt in concluſione noſtra, an iuramentum requirat certiorationem,ſub tit.de iureiuran.concluſio.iij.

20 Nonò Amplia vt ſacramentum confirmet ꝑctum ipſo iure nullum,ſm opinionem Martini,quam etiam ſequitur gl.in dicta auth.ſacramẽta puberum.in verbo,ꝑctibus.& ibi Iac.Butrig. Alber.de Roſa.ibi,ver.& expone.& ibi Odofr.ver. ſed denuò quæro,nunquid hæc conſtitutio.gl.j.in fi.in d.§.item ſacramenta.& ĩ gl.iij.ver.ſed quæro,an hoc ſit intelligẽdum.Bar.in d.auth. circa prin.ver.ſequit̃ in tex.ꝑctibus.Bal.ibi in prin.& Pau.de Caſt. ver. quæritur pro declaratione materiæ.& ibi Sali.verſi. quæro iuxta idem.& ibi Io.Faber,& Iac.ver.in gl.magna.Iaco.de Beluiſo in §. item ſacramenta.ver.quæritur quid ſi pubes habet.& Aluaro.ibi in prin.ver.quæro ſubſequenter.

Contrarium Bulgarus,quem ſequitur Cy.in d.auth.ſacramenta puberum.in j.quæſt.

21 Decimò Amplia vt idem ſit ſi minor iuret per procuratorẽ, attẽta diſpoſitione iuris canonici,licèt aliàs forſan aliud dicẽdũ eſſet attenta diſpoſitione iuris ciuilis.Cy.in dic.auth.ſacramenta puberum.in ix.quæſt.Albe.de Roſa.in d.auth.ſacramẽta puberũ. q dicit hoc ꝓcedere qñ iurauit in mãdato minor, ſecus ſi in mãdato nõ iuraſſet.Odofred.in d.auth.ſacramenta puberũ.verſ. ſed denuò quæro.gl.in §.itẽ ſacramenta.in gl.j. ver. quid ſi non ipſe. de pace iuram.firmand.Soc.conſi.cxxj.nu.9.vol.iiij.Sal.in d. aut. ver.quæro,an adultus.Iac.de Beluiſo in d.§.itẽ ſacramenta. verſi. quæritur quid ſi pubes.Iſernienſis in d.§ item ſacramenta. Aluarot.ibi ver.quæro ſubſequenter cũ d.gl.Præpoſi.ver. quæro ſubſequenter.Afflictus nu.40.& ſeq.

22 Vndecimò Amplia vt procedat etiam in liberatione facta p minorẽ cum iuro.gl.in l.iij.§.j.ff.de cõtrar.iud.tute.ĩ verbo,liberationem.Apoſtil.ad Iac.Butrig.in d.auth.ſacramenta puberum. & ibi Alber.ver.in ꝑctibus.& ibi Odofred.ver.ſuper eo quod dicit.& ver.ſed denuo quæro hic.gl.in verbo,ſuper ꝑctibus.in ver. item quæro.in §.item ſacramenta.Bertr.conſ.lxxxvij.nu. 10.vol. iij.Bar.in d.auth.ver.quæro vtrum hæc habet.& ver.ſeq.incip. q̃ro quid ſi iuramento interponatur.Bal.ibi ver.vlterius quæritur. & ibi Ang.ver.itẽ nota. & ibi Sal.ver.quæro ab extra.& Io.Faber ibi,& Iaco.ver.in eadem gl.nos contra.& ibi Iaſ.ver.ſum nunc in ſequenti parte gl.Aluaro.in §.item ſacramenta.ver.quæro ſubſequenter.Afflictus ibi in vj.notab.nu.6.& in ver.in glo.iiij.nu. 12. Ruinus conſi.clix.vol.v.

Contrariũ Cy.in xiiij.quæſt. in d.auth. ſacramenta puberum.

23 XII. Amplia ẽt in quaſi ꝑtractu,puta in aditione hereditatis, vt ponit gl.in dicta auth.ſacramenta puberum.in verbo,ꝑctibus. Apoſtillator ad Iac.Butrig.in dicta auth.ſacramenta puberum.& ibi Albe.ver.ſuper ꝑctib⁹.& ibi Odofre.verſ. ſuper eo quod dicit. & ver.ſed denuò quæro,quid ſi minor.Bertr.cõſi.lxxxvij.nu. 10. vol.iij.Bar.in dicta auth.ver.q̃ro vtrũ hæc auth.& ibi Bal.ver.vlterius quæritur.& ibi Ang.ver.item nota.Sal.ibi verſi. quæro cum gl.& ibi Io.Faber.& Iaco.ver.in eadem gl.ibi,nos contrà.& verſi. in eadem gl.in fine.Iaſon in d.auth.ſacramenta.ver.ſum nunc in ſequenti parte gl.Aluaro.in d.§.item ſacramenta.ver.quero ſubſequenter.& Præpoſi.ver.quæro ſubſequenter.

24 XIII. Amplia vt ſufficiat ꝙ iuramentum præſtetur ante vel poſt contractum.gl.in d.auth.ſacramenta.in glo.ij. ſuper verbo, ſuper.& gl.ſuper verbo,contractibus.in verſic. ſed quid ſi primò vendidit.in d.§.item ſacramenta.

25 Et hoc dummodò incontinenti fiat.ſm Alber.de Roſa. in d. auth.ſacramẽta puberum.ver.gl.etiã vr̃ ſentire. & Bar.in d. auth. ſacramenta puberum.ver.ſequitur in textu ſuper. Ang.ibi.ver.ſequitur in litera,ſuper ꝑctibus.& ibi Io.Fabri,& Ia.in ſecundo notab.Iſern.in d.§.item ſacramenta.ver. habet autem locum. Aluaro.ver.quæro ſubſequenter.Præpoſi.verſi.quæro ſubſequenter. Affli.ibi in v.not.nu.2.& in ver.in gl.iiij.nu. 12.

26 XIIII. Amplia ĩ minore iurãte,ſiue ſit paterfamiliàs,ſiue ſit filiusfamiliàs,vt p gl.in d.§.itẽ ſacramenta puberũ.in gl.j.ver.quæro nunquid ſit intelligendũ.Iac.de Beluiſo in d.§.itẽ ſacramenta. ver.quæritur ꝙ & ſi probat.Iſer.ibi Aluaro.ibi ver. quæro ſubſequẽter.Præpoſi.ver.quero ſubſequẽter.Affli.ibi in vij.no.nu.29.

27 XV. Amplia ſiue minor iurans ſit liber, ſiue ſit ſeruus. gl.ĩ d. §.itẽ ſacramẽta.in gl.j.ver.ſed nũquid.& ibi Iaco.de Beluiſo verſ. quæritur quid ſi pubes.& Iſer.ibi,Aluaro.ibi verſic. quæro quid. Præpo.ver.quæro ſubſequenter.& ibi Affli.in vij.not.nu.30.

28 XVI. Amplia nedũ in ꝑctibus rerum ipſorum minorũ iurm operari,ſed etiam ſuper contractibus interpoſitis ſuper alienis rebus,vt tenet Bar.poſt Rofre.in d.auth.ſacramenta puberum.ver. ſequitur in textu.rerum ſuarum.& Sali.ibi verſ.ad rationem.Iac. Butrig. in ver.quæro quid ſi ꝑctus.& ibi Iaco. in penul. no. Iaſ. in d.auth.ſacramenta.ver.ſequitur in tex.Iſer.in d.§.item ſacramenta.& ibi Affli.in vij.not.nu. 1.& in gl.iiij.nu. 51.& 52.

29 XVII. Amplia vt iurm operetur nedum ſi minor ꝑhat, ſed ẽt ſi ꝑhenti conſentiat.ita voluit gl.in §.ſed quod ſancitum. in verbo,neque ſcriptum.in auth.de nup.& Ang.ponit.refert & ſequit̃ Iaſ.in auth.ſacramenta puberum.ver.ad ſextam.

Contrarium Affli.in d.§.item ſacramenta.nu. 10.

30 XVIII. Amplia vt etiam ſi iuramentum interponat minor inductus blãditiis vel ſuaſionibus,nihilominus operetur, vt per Iac.de Beluiſo,in d.§.item ſacramenta.

31 Sed iſto caſu poſſet peti abſolutio à vinculo iurl,vt cõcluſit Iac.in d.auth.ſacramenta puberum.& Aluar.in d.§.itẽ ſacramenta.ver.quæro ſubſequenter.Præpoſi.ver.quæro ſubſequenter cũ dicta gl.Affli.diſtinguit ibi nu. 17.& ſeq.in vij.no.nu.36.

32 Primò Limita cõcluſionem principalem qñ iurat vt minor, ſecus verò quando iurat vt maior,exiſtimans ſe maiorem errore ductus.ita Marianus iunior conſi.iij.vol. ij.

33 Secũdò Limita qñ per ſtatutum requiritur certa ſolennitas in ꝑctu,& illa nõ adhibita,vlterius procedit,ꝙ inſtrumentũ nullam faciat probationem, quia tunc non poterit ex inſtrumento probari iuramentum,ſecundum Alex.conſi.liij.vol.iij.verſ.vnde attento.de quo dic vt infrà in concluſione quando ſtatutum diſponens,quòd ſi creditor non petierit debitum infra certum tempus,&c.circa finem,in ſexto libro.

34 Tertiò Limita,ſi modò iurm præſtetur tactis Euangeliis, vel ſcripturis ſacris,& nõ aliàs,vt voluit gl.in tit.de pace iura. firmã. in §.item ſacramenta.in gl.j.ĩ prin.Cyn⁹ in d.auth.ſacramẽta puberum.in quarta & ſexta quæſtio.& ibi Bar.ver. q̃ro circa iſtud. Dec.Tholoſa.nu. 161.& hoc eſt quod voluit Bal.ĩ l.j.C.ſi aduer. vendi. in prima ſolu. dum opponit de l. ſi alterius. C.ſi minor ſe maiorem dixe.& Odofredus in d.auth.ſacramenta puberum. in prima quæſtione,Bar.in d.auth.ſacramẽta puberum, in ſecunda quæſtio.

quæſtio.& ibi Bald.in ſecunda quæſtio.Angel.ibi verſi.ſequitur in litera facta,& ibi Saly.in ſecunda quæſt.& Iacob.in j.no.Iſern. in d.§.item ſacramenta.& Aluarot.verſi.quæro ſubſequen.& ibi Præpoſ.verſic.oppono ſubſequent.Afflict.in d.§.item ſacramenta.num. 14.& ſeq.& 23.

Contrarium tenet Imola in c.cum contingat.ver. item ſecundo poteſt dubitari, de iureiurand.& ſentit de iure canonico hoc eſſe verum Io.Fabri in d.authen.ſacramenta puberum.& Iac.de Beluiſ.in d.§.item ſacramenta,ver.quæritur quid ſi verbo tenus.

35 Et facit pro prima opinio.nam iuramentum vt operetur,requirit tactum ſcripturarũ,vt dicit Io.And.in c.& ſi Chriſtus,ver. in iuramẽtis autem.de iureiur.gl.in cle.j.§.porro.in verbo, tacta. de hæret.Arch.in c.vt circa,in verbo,p̃ſtito.de elect.libr.vj.Abb. in d.c.& ſi Chriſtus.verſi.ideo quæro,de iureiur.poſt Inno.ibi in verſi.in iuramentis tñ.Hoſt.ibi verſi.in iuramentis verò.& Anto. de But.verſi.in iuramentis autem.Bal.in c.j.§.ſi à domino.verſic. nota ꝙ in iuramento,quid ſit inueſtitura,& in c.j.§.item ſacramẽta,verſi.quæritur vtrũ iuramentũ.de pace iur.firm.& Abb.in ca. fraternitatis,verſi.& aduerte qualiter.de teſt.Bal.in rep.l.ij.verſi. ſed quid ſi teſtis.ff.de iureiur.Spec.in tit.de teſte.§.ſequitur, verſ. & nota.& ibi Io.And.in addi.Bal.in l.generaliter.§.fina.C.de reb. cred.& in l.ſi in ſi.C.ſi ex falſ.inſtr.Abb.in c.ſi.in j.no.de iur.calũ. Chaſſan.conſi.xxxix.Card.in cle.j.§.porrò,in iij.q.de hæret.

Contrarium Specula.in titul.de iureiurand.§.j.circa fi.verſi.in ſumma nota.

36 Tenendo primam opinionem,Sublimita,nam de cõſuetudine non requiritur tactus euãgeliorũ,vel ſacrarũ ſcripturarũ, ſed ſufficit tactus cuiuſcunq; libri, vel tabulæ,ſecũdũ gl.in authent. iuſiurandum quod p̃ſtatur ab his,in verbo, quatuor,& in d.§.itẽ ſacramẽta,in gl.j.in tit.de pac.iur.firma.Imol.in d.c.cũ cõtingat. Abb.in c.fraternitatis.verſ.& aduerte,& ibi Fel.ver.in gl.fi.Abb. in c.ſi.in j.no.de iur.calum.Guido Papæ q.xxxv.Iac.Butr.in d.authen.ſacramenta puberum,in iij.q.& ibi Alber.de Roſate,& Bal. in iij.quæſtio.& ibi Saly.in iij.q.Iſern.in d.§.item ſacramenta.Aluarot.verſi.ex hac gl.no.& ibi Præpoſ.& Afflict.ibi nu.20.& ſeq.

Quinimò hoc etiam de iure procedere dicit Iaco.de Beluiſ.in d.§.itẽ ſacramenta.in princ.

37 Sublimita,vt talis conſuetudo intelligatur qñ requiritur iuramentum corporale,ſecus verò qñ iura expreſsè dicũt ꝙ interueniat tactus euangeliorum:ita Pet.de Ancha.in c.vt circa,verſi. item nota.de elect.lib.vj.Card.in cle.j.§.porrò.in iiij.q.de hæret. Fel.in d.c.fraternitatis,in loco proximè allegato.

38 Secundò ſublimita,quia hoc procedit in iuramẽtis neceſſariis.ſec⁹ verò in iuramẽtis volũtarijs,in quib.nõ refert an iuretur tactis euangelijs,vel ſacris ſcripturis,vel nõ:Chaſſan.in ꝓſ.xxiiij.

39 Quartò limita ſi iuramentũ præſtitũ ſit per puberem, ſecus verò ſi ſit præſtitũ per impuberem:ita Curt.iun.conſ.liij.qui ampliat vt hoc proſit etiã puberi iuranti,qui cauſam cõem haberet & iuraſſet cũ impubere:Pariſ.ꝓſ.xix.nu.17.vol.j.glo.in d.auth. ſacramenta.in verbo,puberũ,quæ eſt gl.j.& gl.in l.ſi.in verbo, potuerit.ff.de lib.cauſ.Cyn.in d.auth.ſacramenta,in viij.q.& ibi Alber.de Roſat.Odofr.verſi.or ſignori.gl.in d.§.itẽ ſacramenta.in gl.j.verſi.quid ſi impubes iurauerit.Card.in ꝓſ.xcij.ſentit Ang.in l.q iuraſſe.in prin.ff.de iureiur.& clarius Pau.de Caſt.ibi.& iſtã dicit magis*cõiter teneri p legiſtas,Alex.in d.l.qui iuraſſe.ff.de iureiur.Aluar.in d.§.itẽ ſacramẽta.ver.ſi verò eſſet;& ibi Bal.in ij.q. & ibi Iac.de Beluiſ.verſic.quæritur quid de impubere.licèt dicat ꝓriam partem eſſe veram de iure canonico.Bald.in l.pactũ.C.de colla.Fulgo.ꝓſ.ccxxxvij.qui dicit ſolũ Bar.cõtradicere,& de eius opinione nõ eſſe curandũ.Bal.in d.auth.ſacramenta.verſi.modò venio ad verbũ,puberũ.Ange.ibi in ver.in textu,puberũ.& Pau. de Caſt.ibi,verſi.in gl.j.dicit iſtam opinionem verã de iure ciuili,& contrariam eſſe verã de iure canonico.Iaſ.in d.authen.ſacramẽta puberũ.Prepoſ.verſ.ſi verò eſſet minor.ĩ d.§.itẽ ſacramẽta.

Contrarium in impubere doli capace,tenet Hoſt.in c.cũ contingat.de iureiur.& ibi Io.And.& Archid.in ca.quanuis.ſuper gl. in verbo,ead.de pac.lib.vj.Iac.Butrig.in d.auth.ſacramẽta.& iſtã dicit*cõem Bart.in d.auth.ſacramenta.in ver.quæro quid ſi iurauit.& idem dicit Abb.in conſi.cccxc.verſi.ij.principaliter,volu.j. Cald.in conſi.viij.ſub titu.de iureiur.Guido Papæ conſi.xxxj.nu. 22.Bart.in l.qui iuraſſe.in prin.ff.de iureiur.& ibi Alex.Roma.in l.is cui bonis,verſ.vlterius inquantũ Bart.ff.de verb.obl.Abb.ꝓſ. cviij.vol.ii.Alex.in l.is,cui bonis,verſ.ꝓriã partẽ.ff.de verb.oblig. iſtam dicit*cõem Dec.in l.pupillum.ff.de reg.iur.Guald.cautela quinta,qui etiã dicit cõem,de ijs,qui non habent factionẽ teſta. And.de Iſern.§.item ſacramenta,nu. 105.Ange.in l.ſi qs ꝓ eo.in fi.ff.de fideiuſ.Corne.cõſ.xxxvj.n.9.vol.ij.& cõſi.clxxxvij.vol.iij. deciſ.Neap.cccxxij.in antiquis,& Saly.in l.qui iuraſſe,q dicit iſtã opinionẽ veram de iure canonico:& ꝓriam verã de iure ciuili.& iſtam partẽ videt ſentire Natta in rep.cap.quãuis.de pactis, in vj. in iiij.limit.Gemi.in c.quamuis,de pact.in vj.ver.in ead.gloſſ.ibi, puber.Sal.in d.auth.ver.quæro iuxta ſecundũ verbum,Iaco.qui dicit Canoni.ita communiter tenere, & hanc eſſe communem opinionem dicit Iſern.in d.§.item ſacramenta,verſ.quid de ꝓximo pubertati.Afflict.ibi,nu.8.& in iij.not.nu.2.

40 Quintò limita eo caſu,quo pubes iurans haberet curatorẽ, ſi modò illius authoritas interueniat,& nõ aliàs,vt ſentit Alexã, cõſi.lxvj.vol.vj.ver.ſaltem quo ad caſum noſtrum.Cur.Iun.cõſi. liij.& ita obtinuiſſe corã magnis peritis dicit Albe.de Roſa.in d. auth.ſacramenta.Sal.ibi,verſi.ſed tunc quæro.refert & ſequitur Imola in.c.cùm contingat,ver.item iuxta præfata.de iureiur.

Contrarium Cy.in d.auth.ſacramenta, in viij.q.glo.in §.item ſacramenta.in gl.j.in fi.verſi.item quæro.Alex.in l.ſi curatorem habens.C.de in integ.reſti.minor.Aluarot.in §.item ſacramẽta, verſi.quæro ſubſequen.qui dicit ꝙ*omnes Docto.tenent iſtam opinionem idem etiam tenet, & dicit Præpoſi.verſiculo, ſubſequenter,in d.§.item ſacramenta.

41 Sextò limita,in iuramento ꝓmiſſorio, ſed ſecus eſt in iuramẽto aſſertorio.Imo.in d.c.cùm cõtingat,ver.an aũt.de iureiur. refert & ſequitur Soc.conſi.lxvj.verſic.& ideò dicit Imol.& fuit dictũ Io.And.in addi.Spc.in ti.de ſent.in §.vt autem,circa princ. in addi.incip.ad hæc.& refert & ſequitur Rom.conſi.xij.Paul.de Caſt.in l.j.ver.item aduertendum.C.ſi minor ſe maior.dixe.Soc. conſi.lxj.ver.& ideò dicit Imol.vol.j.Hipp.in ſing.ccxcix.Rui.in conſi.cxxxv.nu.10.vol.j.& cxlj.vol.j.Et hoc eſt quod voluit Bal. in l.j.C.ſi aduerſ.vendi.dum opponit de l.ſi alterius.C.ſi minor ſe maior.dixe.Boer.deciſ.xcij.vbi loquitur in confeſſione.

42 Septimò limita, quia iuramentum nõ confirmat ꝑctum nullum,ſed ſolum excludit reſtitutionem in integrum,niſi ſit pleniſsimè præſtitum:vt declarat Imol.in conſi.j.verſi.ſed ad dicta iura. refert & ſequitur Maria.Iun.conſi.cxliiij.vol.j.

43 Octauò limita,niſi iuramentum fuiſſet præſtitũ ex falſa cauſa,quia tunc non operaretur: ita Pariſ.conſil.xcvj.num.24.vol.j. qui allegat plura ad regulam illam generalem, ꝙ iuramentũ nõ operetur quando eſt interpoſitum ex falſa cauſa.

44 Nonò limita,in iuramento generali præſtito per minorẽ de nõ veniẽdo ꝗ aliquem ꝑctum per ſe initum. vt voluit Cyn.in d. auth.ſacramenta.in x.q.Iac.But.Albe.de Roſa.ibi,ver.q̃rit gloſſ. Odofr.verſi.ſed denuò quero.Sal.in d.auth.ſacramenta,ver.q̃ro cũ gl.& ibi Io.Fabri,& Iac.in ver.in ead.gl.ibi,ſed poſſet allegari. Iaſ.ibi,ver.ſum in iij.parte gl.Iſern.in §.item ſacramenta.verſ.itẽ quæritur,in iij.glo.vbi limitat quando iuramentum generale reſpicit certam perſonam,cum qua poſtea cõtrahitur. & ſequitur Afflict.ibi,in v.not.num.9.

Contrarium Bar.in d.auth.ſacramenta.ver.quero quid ſi iura tur generaliter,& videtur tenere Bal.hanc opinionẽ de iure canonico in d.auth.ſacramenta,verſi.vlterius quæro,quid ſi iuro. Raph.Fulg.in d.authen.& Aluar.in §.itẽ ſacramenta.verſ.ex qua gl.Præpoſ.verſ.quæro ſubſequen.Afflict.ibi,in v.no.nu. 5.&ſeq.

45 Declara,vt per gl.in verbo,ſuper ꝑctibus,in §.item ſacramẽta.in ver.item quero ſi iurauerit.ꝙ ſi prius ita iurauerit,& poſtea in contractu dixerit ſe velle teneri illi iuramẽto, ꝙ tũc teneatur.

46 Decimò limita,vt non procedat ſi impubes contraxit, & poſtea factus pubes iurauit.ita Alber.de Roſa.in d.auth.ſacramẽta puberum.ver.ſed quid ſi impubes contraxit.

47 XI.Limita, qñ iuramentum eſt præſtitum ex certa ſcientia, ſecus ſi p errorẽ,Ang.in d.auth.ſacramenta.ver.in tex.ibi,ſpõte.

48 XII.Limita,vt non procedat in iuramento Hebręorũ:Ruin. conſi.clix.volu.v.

49 XIII.Limita, quando actus eſt inualidus ſolùm ratione ætatis,ſecus ſi alia ex cauſa.Ruin.conſi.clix.vol.v.

50 XIIII.Limita, quando quis à principio ignorat quid donet, & damnũ quod ſibi reſultat ex donatione:Grãma. dec.ciij.n. 55.

De Reſtitutione in integrum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio an detur pro modica læſione.

1 SOLENT Doct.frequẽter dicere, ꝓ modica læſione nõ dari reſtitutionẽ, p tex.ĩ l. ſcio.ff.de ĩ inte.reſt.& p l.j.C.ſi adu.vẽ.pig.

Sed quia iſtud dictũ habet difficultatẽ, ideò maiori diſcuſſione indiget. nã licèt iſtam opinionem, ꝙ pro modica læſione non deĩ reſtitutio, ponat gl.ij.in ca.j.& ibi Hoſt.& Ant.de Butr.in ij.oppoſi.& Cardi. in ij.oppoſi.& Pet.de Anch.in ij.not.& ibi etiã Collecta.circa princ.& ibi etiã Abb.in ij.not.de in integrum

restit.& Ioan.And.in c.tũ ex literis,in primis verbis,& ibi etiam Host.in primis verbis,&Car.in j.nota.&Abb.in j.no.de in integ. restit.& Inno.in c.corã.eod.tit.Bal.in c.cũ adeò, de ref.Alex. in ꝓ.xxvij.vol.j.& in ꝓ.ccxxij.vol.ij.Ias.in cõsi.lxiij.vol.iij. Soci. in ꝓ.lvij.vol.iiij.Bal.in l.si in empt.ff.de minor.Gomez.in §.pœnales,Insti.de actionib.Maria.in tract.citat.Alex.in l.j.§.nunciatio, ver.ij.limita.de oper.no.nũc.Spec.in tit.de rest.in integ.§.i.Dec. in ꝓ.dcxvj.glo.prag.sanctio.Bertr.in cõs.clxix.& cõsi.cxcix.vol. j.decis.Neap.cix.in nouis,Afflict.super cõst.Grat.consi.iiij. vol.j. Dec.qui dicit*cõem in c.maioribus,in prin.de præben.Ruin.in consi. cxix. nu.14.vol.v.

Tñ ꝗriũ ꝙ ẽt pro modica lęsione detur restitutio,tenet Odofred.in l.scio.ff.de in integr.rest.& ibi Alber.de Rosat.Azo ĩ summa,de pręd.minor.Bal.ĩ l.j.C.si aduers.vendit. pig. & ibi ẽt Cyn. & Angel.& Paul.de Castr.Salyc.& Ioan.Fab.Imol.in capit. cum contingat,versi.itẽ aduerte,ꝙ qñ,de iureiu.Alex.in consi. lxvij. volumin.v.Claud.in l.ij.§.nunciatio.ff.de oper.nou. nunc.& in l. si insulam,versi.iij.limitatur.ff.de verbo.oblig.Brun. in consi.xlj. Barbat.in consi,xxxiiij.vol.iiij &.in con.x.vol.j.Ro.in ꝓ.xc. ver. item & quod vbi prius.Brun.in tract.quòd stantibus masculis.

Tenendo primam opin.quæ videtur magis*communis,

2 Primò amplia,vt ẽt ecclesiæ,nisi probetur enormis læsio, nõ cõcedatur in integrũ restitutio:Maria.iun.in cõsi.lxxxiiij. vol. ij.

3 Secundò amplia,ꝙ in statutis,vel in materia pœnali nõ cõsideratur modica lęsio:Dec.in c.maioribus.nu.3.de præb.

4 Limita nisi tractaretur de damno,quia tunc quodlibet etiam minimum præiudicium videtur in consideratione,prout declarat Dec.in d.c.maioribus,de præbend.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Restitutio in integrum ex clausula generali,si qua mihi &c.an detur aduersus rem iudicatam pretextu instrumentorum de nouo repertorum.

QVærunt Doctores,vtrũ aduersus,rẽ iudicatam detur in integrũ restitutio ex clausula gñali,si qua mihi &c.pretextu instrumentorũ de nouo repertorũ, in quo casu iudicio meo,talis est distinctio adhibenda.

1 Nã aut sunt instrumenta,quorũ victus habuit ꝓbabilẽ ignorantiã,vel illis vti nõ potuit.ẽt facta debita diligentia,tunc ꝙ detur restitutio in integrũ ex clausula gñali,voluit gloss. in l. si fide iussor.§.in omnibus.ver.in verbo,cessat. & versi.itẽ põt dare. ff. mand.Iac.de Arena in l.j.in prin.c.C.de cõdict.indebi.Inno.in c. vltra tertiã,sup verbo,nequierint.de testib. Ioan. And. in addit. ad Spec.in tit.de execut.sentẽtiæ.§.fi.versi.illud aũt,super verbo, possim.Bart.in l.j.versi.itẽ istud.C.de sent.aduer.fisc. Iat. retract. lib.x.Bald.in l.argentarius.§.nõ aũt.in j.lect.ver.vel ita intellige. ff.de edendo.Ang.in l.Imperatores.ff. de re iudica. & ibi Imola, versi.in ead.glo.& Paul.de Cast.ver.idẽ & tertiò.& ibi Alex.vers. qd si qs fuit condẽnatus.& ibi Ias.in iij.limi.Pau.de Cast.in l.sub specie.ver.tu dic.C.de re iud.& in consi.cclvij.in princip.volu.ij. Imola in ꝓ.xxxvij.in prin.vers.circa primũ.Abb.in c.suborta.circa fi.versi.vide aliũ casum.de re iud.Alex.ꝓ.lxxxiiij.versi. præterea ẽt aduersus.vol.j,& ꝓ.clxix.versi.nã ẽt videmus.vol.ij. & ꝓ. lxix.versi.vnũ tñ.vol.iij.Soc.ꝓ.cxciiij.versi.sed ij.Ias.in rep. l. admonendi.versi.nã cõcludunt.vbi dicit in hoc oẽs cõcordare. & versi.prima difficultas.ff.de iureiuran. Afflict.super constitutione,obscuritatẽ.nu.4.de in integrũ resti.mili.ver.bene tñ.Rebuff. in l.quod iussit.in ij.nota.nu.262.ff.de re iudic.Zas.ꝓ.xv.nu. 62. vol.ij.decis.Neap.lxij.in princ.in nou.Boer. decis. cccvij. Aymo con.clxiiij.vers.iij.ꝙ.Fel.in c.suborta.versi.secũdus casus.& ver. tertius casus.& ver.fallit primò,de re iud.Maria.Iun. consi. cxxviij.nu.158.vol.j.vbi dicit *communem istam opin.

Cõtrariũ sentit gl.in l.j.versi.aut omissam. C. de sent.cõt. fisc. Iat.retractan.lib.x.Cyn.in l.j.versi.ego cogitabã.& ibi Bal.ver.iij. quærit ur.C.de cond.indeb.Cuma.in l.Imperatores.vers.sed fordmo dubiũ.ff.de re iud.Abb.in c.suborta.ver.aduerte ꝙ illa opini.

Tenendo primam opin.quæ videtur magis * communis,

2 Amplia etiã si non cõcurrerit dolus ex parte victoris, ꝙ obtinuit sententiã ex falsa causa,Ita Ioan.And.in addit.ad Spe.in tit. de exec.sent.§.fi.vers.illud aũ.super verbo,possim.

3 Primò limita vt prædicta cõclusio intelligat̃ dũmodò victus solis instrumentis de nouo repertis vtat̃,& non aliis,Boer.decis. cccvij.in fi,ex mente Curt.Iunior.ꝓ.xviij.ver.tertiò principaliter.

4 Secundò limita qñ victus haberet regressũ ad̃ aliũ, ꝙ ipsum impediuit facere suas probationes, nã tunc nõ vtitur beneficio restitutionis in integrũ ad victorẽ.Bal.in l.argentarius.§. cũ autẽ. in vj.not.ff.de eden.& hæc ptinent ad primã partẽ distinctionis.

5 Si aũt victo põt imputari negligẽtia quare instrumentũ non produxerit,tunc ei non subuenitur beneficio restitutionis in integrum.Paul.de Cast in d.l.sub specie.versi.tu dic.C. de re iudic. post Iacob.de Aren.in l.j.versic.si verò culpa.C.de cond.indeb.

6 Primò limita hanc secũdã cõclusionẽ nisi in hoc casu victus restituat̃ beneficio supremi Principis.l.diui fratres.ff.de pœn.l.j. circa fi.ff.de qõ.sentit Bart.in l.j.versi.ego cogitabã.C.de cõdict. indebit.& clarè hoc dicit Abb.in c.suborta.n.12.ver. sed Iacob. de Aren.distinguit.de re iud.Imola in l.Imperatores.vers.sin aũt non habet.vbi Alexand.versi.& est bonus text.ff.de re iudic.

7 Secundò limita eandẽ secundã cõclusionẽ qñ sine dolo ipsi victoris sententia in rẽ iudicatã transiuisset, ꝙ si cũ dolo ipsius, tunc nec ẽt victo consuleretur remedio restitutionis in integr. sed remedio actionis de dolo,& actione criminis stellionatus,vt dicit Iacobus de Arena in l.j.versi.si verò culpa.vbi Cyn. versic. hoc tenet Petrus.C.de condict.in debit. Ias. in repetitione.l. admonendi.versi.sed in hac lege.ff.de iureiurand.

8 Vel isto casu victus posset repetere solutũ per cõdictionẽ sine causa,si voluerit.Ang.in l.j.§.itẽ si ipse.ver.in gl.euicerit. ff. si cui plus q̃,per l.Falcidiam.& in l.si sine.§.j.ver.conditio verò. ff. rem rat.hab.Spe.in tit.de exec ut.sent.§.fi.ver.illud aũt ibi, posset etiã dici.Bal.in l.si fullo.in j.not.& ibi Paul.de Cast.versi. quid autem si contradiceret.ff.de cond.sine causa.Fel.in c.suborta.versi. vel dic.de re iud.Paul.de Castr.in l.si sine.§.ꝙ si procurator.versic. & ex his remanet.ff.rem rat.haberi.Alex.in l.Imperatores.num. 8. vbi dicit hanc esse magis*communem opin.ff.de re iudic.

De Iureiurando.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Actus factus contra iuramentum de non faciendo,etiam si fiat cum iuramento,est ipso iure nullus.

1 DICVNT Doctores ꝙ actus factus ꝗ iuramentũ de nõ faciendo,et ipso iure nullʼ ẽt si fiat cũ iuramento,Hostien.in c.cum cõtingat.de iureiur.circa finẽ,glo.in c.licet mulieres.de iureiur.in vj.& ibi hoc tenet Arch.& ibi Ioann.Monach.Spec.in tit.de empt.& vend.§.tertio loco.vers.& not.gñale consilũ.Hostien.in summa,de iureiurand.§.qñ censeatur.vers.consiliũ gñale.Bart.in l.si ꝑdiũ.C.de iur.dot.& ibi Salycet. in ij.q̃st. in fin. Bart.in l.si qs pro eo.in versi.tertiò, dixi.ff.de fideiussor.in l.is cui bonis,circa finẽ.ff.de ver.obl.Imo.in l. æstimatis bonis, in fin.ff. solu.matr.Alex.qui dicit istã*cõem opinionẽ,in l.duob.§.fi. de iureiur.Fely.in c.cum M.Ferrariẽsis.de constitut. Imola in l. qui superstitis.ff.de acquirend.hæred.Ias.in l.non solùm.§.morte.ff. de operis no.nũc.& in anthentic.sacramẽta puberũ.C.si aduers. vend.Alex.in l.stipulatio hoc mõ cõcepta.& ibi Ioan.Crot.ff.de verb.oblig.Ange.Aret.insti.quib.alien.licet, vel nõ.Bal. in cõsil. cxxxiiij.vol.j.Imola in c.cùm cõtingat,de iureiur. idẽ tenet Do. in d.c.licèt,in fi.de iureiur.in vj.& ibi Philip.Franc.Chassa.in cõsuet. Burg.Iaso.instit.de act.§.item si quis postulante. Chassa. in cõs.liiij.Dec.in l.pactũ quod dotali,in vij.limit.C.de collat.Soc. in regula.cl.in iiij.fall.

2 Et ꝑ ista opinione est bonus text.in c.intellecto.de iureiu.vbi nõ valet alienatio facta à Rege,ꝙ rex iurauerat non alienare.

3 Istud intellige & declara qñ actus,super quo iuratur,est actus aliàs illicitus ex dispositione iuris cõis, ita ꝙ iuramentũ de illo actu nõ faciendo habet cõcurrentiã iuris cõis: ita procedit text. in c.intellecto.de iureiur.vbi non valet alienatio facta per Regẽ ꝗ iuramentũ de non alienando.prout ex iuris dispositione non debebat alienari in regni notabilẽ diminutionẽ,& ita etiã procedit quod not.glo.in c.licèt mulieres, de iureiur.in vj. cũ aliis supra allegatis.vbi nõ valet alienattio facta per mulierem,quę per prius sacramentũ iurauerat non alienare res dotales, quæ glo. quãtũ ad istã cõclusionẽ est*cõmuniter recepta:vt per Ale.in l. in duobus reis.§.fi.ff.de iureiur.Ias.in §.itẽ sit qs postulãte, instit. de act.& istã declarationẽ ponit Imola in c.cùm contingat,de iureiur.& in c.intellecto.eo.tit.& in l.cũ vir.ff.de vsucap.Iaso.in l.nõ solũ.§.morte,de no.oper.nũc.Philip.Franc.in d.c. licèt mulieres.Imola in c.dilecto.de præb Alex.in ꝓ.xvj.vol.iij. Ab. in d. c.intellecto.Deci.in l.pacta nouissima.C.de pact.Ias.in l. in duobus.§.fi.ff.de iureiur.Ioan.Ant.Alex.in ꝓ.cxlvj.Fely.in c.si diligẽti.de foro cõpe.Chassa.in ꝓsuet.Burgund.Ioan.de Sylua in trac. de benef.ĩ iiij.part.q̃st.xxvij.gl.prag.sanctio.Rom.in l.alia.§.elegãter.ff.sol.matr.& ĩ l.ĩ duob.§.fi.in fi.ff.de iureiur.Georg.Natta ĩ c. quãuis.de pact.sentit Fel.ĩ c.ex parte decani.de ref.Dec.ĩl.pactũ quod dotali,in vij.limitatione.C.de coll.Chassan.cõsi.lv.Aret.in l.in duobus.§.fi.ff.de iureiurand.

4 Et istud fuit de mẽte gl.in d.c.licèt mulieres,dũ dicit primũ iuramẽtum licitum,ideò præiudicat secũdo,secus si primũ esset illicitum, & idem ibi Arch.in fi.Inn.in c.dilecto.de præb.

Sed istã declarationẽ impugnat Rosellus in monarchia.char. xcv.tamẽ in sequen.ipse distinguit,& sua distinctio videtur ĩ idẽ reincidere,an primʼ actus esset licitus,vel illicitus.licèt Cor.in d. l.pactũ,ꝙ dotali,ĩ viij.limit.videatur recedere ab ista distinctione.

5 Sublimita tamẽ cõclusionem ꝑdictam, quòd iuramentum de non faciendo aliquid,ad qd̃ non faciendũ de iure tenebatur,operatur quòd actus in ꝗrium factus non valeat, vt procedat quãdo quis iurauit nõ sibi tãtũ,sed etiam alteri,cuius intererat: ita Bald. in d.l.ĩ duobus.§.fi.ff.de iureiu.& ibi Ias.idẽ tenet Bal.in c.veniẽs, in fi.de iureiur.Alex.in ꝓsi.xvj.vol.iij.& Ias.ĩ l.nõ solùm.§.morte. ff.de oper.no.nun.Georg.Natta in c.quãuis.de pact.in vj. Dec.in cõsi.dxxxvj.& in l.pacta nouissima.C.de pact.Ioã.Crot.in l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.oblig. Curt. in cõsi.clxviij. Chassa.in consuet.Burg.Gram.cõsi.ciuili.xxxj.nu. 13.& seq.

Tamen de ista limitatione dubitat Alex.in d.l.in duobus. §.fi. ff.de iureiur.& contra illam tenet expresè Are.ibi.

6 Secũdò sublimita, quãdo is cum quo actʼ secundo loco geritur,erat ſciens primi iuramẽti:aliàs ignorãs nõ deluditur ꝑ secũdũ iuramentũ,de quo non habebat notitiã.ita tenet Bald.in ꝓsi. cxxxiiij.vol.j.Imol.in l.cùm vir.de vsuc.Alex.in ꝓsi.xvj.vol.iij.Ias. in l.in duob.§.fi.ff.de iureiur.Dec.in l.pacta nouissima.C.de pact. Geor.Natta in c.q̃uis,de pac.in vj.Imo.in c.cũ ꝗtingat,de iureiu. Curt in ꝓsi.clxviij.Io.Crot.in l.stipulatio hoc modo concepta.ff. de verb.obl.Chassa.in ꝓ.liij.& in ꝓsuet.Burgund.apostil.ad Spec. in titu.de empt.& vend.§.quarto loco.vers.& nota generale consilium,& Alex.in apostill.ad Bar.in l.si quis pro eo.vers.viij.dixi.ff. de fideiusso.Ruin.in consi.lxvj.vol.ij.& consi.cxviij.vol.ij.

Et hoc est quod voluit dixisse Ioan.Fab. inst.quibus alie.licet, dum dicit,ꝙ cautela non est tuta, quia fraudarentur contrahentes,& idem dicit apostil.ad Bar.in l.si prædium.C.de iur.dot.

7 Sed qñ actus,super quo præstatur iuramentũ,non est actus illicitus,sed licitus,& pendet à mera voluntate cõtrahentis, tunc primũ iuramentũ nõ impedit actũ postea factũ, licèt faciẽs sit ꝑiurus:ita declarat Abb.in c.intellecto.de iureiu.Cor.ĩ ꝓ.cij.vol.j.

8 Et propterea inferẽ,ꝙ iurans nõ reuocare testamentũ, si illud reuocet,valet reuocatio:licèt reuocãdo incidat in ꝑiuriũ. ita Io. And.in regula,quod semel.de reg.iur.in vj.& in addit.ad Spec.in tit.de instr.edit.§.cõpendiosè.vers.qd si qs iurauerit.& in c.decernimus,de sent.excõ.in vj.Pet.de Anc.in c.sicut.de spõs.Boer.dec. cciiij.nu.17.gl.c.vltima volũtas.xiij.q.ij.Bar.in l.si qs in principio testamenti.ff.de lega.iij.vbi plus tenet,ꝙ reuocans non incidit in periuriũ.& Abb.in ꝓsi.xlj.vol.ij.qui etiã in prima sol.tenet quòd nec incidit ĩ periuriũ,Bal.in auh.hoc inter liberos.C.de test.Im. in c.cum contingat.de iureiur.qui tenet ꝙ secundum valet,licèt reuocans sit ꝑiurus.Imo.in l.si quis inquilinos.§.fi.ff.de leg.j.Bal. in c.j.§.item sacramẽta,de pace iur.firman.& ibi Alua.Car.Alex. Card.in c.dilecto.de præben.& ibi Petr.de Anc.Rota in antiquis decis.ciiij.Bal.in l.j.ĩ repet.C.de sacros.eccl.& ibi Cyn.dicit*cõiter legistas ita tenere.& Bal.in ꝓ.xxij.vol.j.qui etiam asserit testatorem reuocantem non incidere in ꝑiurium.Paul.de Cast.in ꝓsi. cxxj.vol.j.idẽ sentit Bar.in l.stipulatio hoc modo ꝗcepta.in prin. ff.de verb.oblig.Old.in cõsi.cvj.Fely.in c.si diligenti.de fo.compet.& in c.edoceri.in fi.de rescri.Salic.in l.sancimus,in vij.q.C.de testa.Bar.in l.cum duobus.§.idem respondit.ff.ꝑ soc.Bal.in auth. sacramẽta puberum.C.si aduer.vẽdit.& in addit.Specul.in tit.de instru.edit.ver.an testamẽtum.Ang.sentit in l.si quis ꝑ eo ff.de fideiuſ. Alex.in l.stipulatio hoc modo cõcepta.ff.de ver.obl.Imo. in c.j.de his,quæ fiũt à maio.par.cap.Fel.in c.cùm accessissent,de cõstitu.& in c.in ꝑsentia,de ꝑbat.Dom.in c.decernimus.de sent. excommu.in vj.Corn.in cõs.cclxxij.vol.iij.Rosel.in monarchia, char.xcv.& xcvj.Corn.in cõs.cij.vol.j.Abb.in ꝓsi.xlviij. vol.ij.Io. Crot.in repet.l.oẽs populi.ff.de iust.& iur.Ang.ĩ auth.hoc inter liberos.in fi.C.de testa.Ang.Aret.in §.ex eo.institu.quib.mo.test. infirm. Bertr.in cõs.clxxxj.vol.ij.& in cõs.cxliij.vol.iij. & in cõsil. ccxc.vol.iij.Pau.de. Cast.in cõsi.ccclxj.vol.j.Ias. in l.si nõ sortem. §.si cẽtum.ff.de ꝑdi.indeb.in l.si quis ita.§.ea lege nu.24.ff.de ver. obl.& in cõs.ccxj.vol.ij.Prob.in add.ad Io.Mon.in c.fi.de ꝑcu.in sexto.Alex.in cõs.xviij.vol.ij.Paul.de Cast.in cõsi.cccxxxix.vol.j. Cor.in cõs.lx.vol.ij.Bal.in cõsi.cccxxxviij.vol.ij.Ful.in ꝓ.xcij.Ias. in cõs.cxxij.vol.iiij.Guald.caute. secũda,de mutat.test.Io.de Syl. in tra.de benef.in iij.par.q.xxvij-gl.prag.sanctio. gl.in c.j. §.itẽ sacramẽta,in gl.sup verbo,super ꝗctib.in ver.quid si iurauit quis, de pace iur.firmã.Gomes.in §.item si quis postulãte.Insti.de acti. Bert.in cõsil.xxvij.in fi.vol.j.Paris.in cõsi.xxiiij.vol.ij.Maria.iu.in ꝓsi.xliiij.vol.ij.Rui.ꝓ.ccvij.vol.j.& ꝓ.lxix.vo.iij.& ꝓ.cix.vol.iiij.

Contrariũ,ꝙ secundũ testamentũ non valeat, tenuit Specu.in titu.de instru.edit.§.cõpendiosè,versicu.quid si quis iurauerit, & hoc idẽ de iure canonico esse ꝑbabilius tenet Oldra.in ꝓ.cxxvii. Host.in summa de sepul.§.an licitũ.vers.quid si quis eligat.& in c. j.de sepult.Iac.But.in auth.sacramenta puberum.C.si aduer.ven. Archi.in c.vltima voluntas.xiij.q.ij.Ioan.Crot.in l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.obl.Guald.caut.vj.de sepul.

9 Secundò infertur, vt si quis promittat nõ reuocare ꝑcuratorem,& illũ reuocet,licèt reuocãdo incidat in periuriũ,tñ reuocatio tenet.gl.in c.fi.de proc.in verbo,reuocatʼ,in vj.Ang.in l.& in perpetuum.ff.de procur.& in l.Stichũ.§.vsumfructũ.ff.de sol.vbi etiã Imol.idem tenet Roma.in l.alia.§.eleganter.ff.sol.ma.& in l. j.§.si stipulãti.ff.de verb.obl.Fel.in c.si diligenti.de foro cõpe.in c. edoceri.de rescr.Imola in c.cũ cõtingat.de iureiur. Barba.in rub. de reb.eccl.non alie.nu.49.Ias.in l.in duob.§.fi.ff.de iureiur.Ias.in l.si nõ sortẽ.§.si centũ.ff.de condi.indeb.& in l.si mihi, & tibi.§.in legatis,in ij.lectu.ff.de leg.j.& in l.si qs ita.§.ea lege.ꝑum.24.ff.de verb.obl.& in ꝓ.ccxj.vol.ij.Rebuff.in cõcord.Frãciæ,Domi.in d. c.fi.§.fi.de proc.in vj.Alex.in ꝓ.xviij.vol.ij.Fede.de Senis in cons. 100.in fi.Soc.in ꝓ.lviij.vol.iij.Fel.ĩ c.ex parte Decani,de ref.Chassan.in cõsue.Burg.Paul.de Cast.in cõs.cxxij.vol.j.Ioã.de Sylua,in tract.de benef.in iij.par.q.xxvij.gl.prag.sanct.Gomes, in §.item si quis postulante.instit.de act.Rota in antiq.decis.ciiij. Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iust.& iur.Cur.Sen.in cons.lxix.Ang.in cõs. cxxv.circa fi.Paris.in consil.viij.vol.iiij.Aimo consi,cxcj.vol.j.

10 Amplia,quia etiã non valet cõsuetudo ꝙ quis non possit reuocare testamentum,vel procuratorem,vt per Roc.in c.fi.de cõsuet.Maria.Iun.consi.xliiij.vol.ij.Ruin.consi.liiij.volu.j.& consil. lxix.volum.iij.& consi.cix.vol.iiij.Boer.decis.ccciiij.

Contrarium tenuit Philip.Franc.in c.fi.de procur.in vj.Alb.de Ros.in l.si procuratorem.de procur.& in l.item ad litem, circa fi. ff.de procu.Gomes in §.item si quis postulante,insti.de act.Fel.in c.ex parte Decani.de rescri.Paris.in consi.lxix.& xv.vol.iij.

Tenendo istam primam opinionem, quòd non obstãte pacto de non reuocando,& iuramento, omnino procurator constitutus reuocari possit,

11 Limita,quando in fauorem alterius præsentis,& acceptãtis, vel notario stipulanti ꝑ ijs,quorũ interest,cõstituẽs ꝑmiserit nõ reuocare,& iurauerit.ita Bal.in rub.de procu.in vj.sequitur Ias.in ꝓ.ccxj.volu.ij.Grãma.consi.ciuil.xxxj.nu. 15.Hispa.in rubrica,de don.inter vir.& vxor.in §.incip.limita vj.num.6.sed Iaso.dubitat de tali limita.in l.si non sortem.§.si centum.ff.de condict.indebi.

12 Secundò limita,nam procurator constitutus ad renũciandũ cũ iuramento in beneficialibus,non põt reuocari,quia in illis nõ cadit actio ad interesse,ꝙ non recipiunt æstimationem:ita Rota in antiq.decis.ciiij.Fel.in c.cùm accessissent.de consti.& in cap.ex parte Decani.de rescri.& in c.edoceri.eo.tit.& in c.si diligenti.de foro compe.Gomes.inst.de act.§.item si quis postulante,Sarnen. in reg.de annali.q.xl.apostill.ad decis.Tholos.cclx.Dec.in c.cùm accessissent,de constit.Aimo consi.clxx.

Contrarium.Boer.decis.ccvij.

13 Et pro ista opinione facit,nã actus spiritualis contra iuramẽtum nõ tenet:vt dicit Inn.in d.c.dilecto.in j.opi.de ꝑb.Arch.in c. si à sede,de præben.in vj.& in c.duob.de rescrip.in vj.Phil.Frãc.in c.fi.de ꝑc.in vj.Oldr.in ꝓ.cxxvij.Imola in c.dilecto.de præb.licèt dicat ꝗriam partem*cõem.Imola in l.cùm vir.ff.de vsuc.& in eam Imola in ca.cùm cõtingat.de iureiur.Roma.in l.in duob.§.fi.ff.de iureiur.sentit Bal.in auth.hoc inter liberos.C.de testa.Ant.de Bu. expresè in repe.c.cùm M.ver.ij.ꝑmitto.de cõsti.Alex.in ꝓsi.xvj. versi.posset etiam.vol.iij.Card.in cle.j.in iij.q.de reg.Sentit istam partem Archi.in c.j.de cler.non resid.& in c.omne.in prin.xxij.q. j.Dom.in c.j.de rerum permu.in vj.Spe.in tit.de leg.in §.nunc tractemus,vers.sed si legatus.Fulgo.in consi.ccx.Dec.in d.c.cùm accessissent,de constit.Ang.in auth.hoc inter liberos.C.de testa.

14 Tertiò infertur,ꝙ promittens non reuocare vicariũ cũ iuramẽto,põt illũ reuocare,licet incidat in periuriũ.Ioã.And.& Ant. de But.in c.fua,de offi.vicar.& ibi Abb.& ibi Card.in vij.q.& Pet. de Anch.in fi.q.Pau.de Cast.in ꝓ.ccclxj.vol.j.Io.de Sylua in trac. de benef.in xxvij.q.in fi.in iij.parte.Prob.in addi.ad Io.Mona.in c. fi.de procur.in vj.Boer.decis.cccxlvij.Rebuff.in pract.nu.193.

15 Quartò infertur,vt si quis ꝑmittit,& iurat nõ alienare,si alienet,tenet alienatio.vt no.Inn.in c.dilecto.de ꝑb.Abb.in c.intellecto.de iureiur.Corn.in ꝓ.cclxxij.vol.iij.idẽ voluit Host.in d.c.intellecto.& Io.And.& Pe.de Anc.& Imo.& Card.Rosel.in monarchia,Alb.de Rosa.in l.ea lege.C.de ꝓd.ob cãm.Iaso.in l.si qs ita.§. ea lege.ff.de verb.obl.Imol.in c.cùm cõtingat.de iureiur.Fel.in c. si diligẽti.de fo.cõpe.Pau.de Cast.in ꝓ.cccxxxix.vol.j.Io Crot.in l. filiusfa.§.Diui.ff.de lega.j.Io.Ant.Alex.in ꝓ.cxlvj.Chassa.in ꝓsi. lv.& in ꝓsue.Burg.Ferr.caut.xlviij.Io.de Sylua in tract.de bñf.Phi. Frã.in c.licèt mulieres,de iureiur.in vj.Rota ĩ antiq.dec.ciiij.Old.

in cõſ.cxxvij.Abb.in cõſ.xlj.vol.ij.Ruin.cõſi.ccvj. vol.j.Alber.de Roſat.in auth.ſacramenta puberum,verſi.quid ſi canonici. C.ſi aduer.vend.Gram.conſi.ciuil.xxxj.

Contrariũ voluit Aret.in l.ſi quis ita.§.ea lege.ff.de verb.obli. & Gomez. inſti.de act.§.item ſi quis poſtulante.

16 Quintò infertur ꝙ ſi iuratum ſit nõ recipere aliquẽ in canonicũ niſi numerus deficiat,recipiẽdo illum in canonicũ, valet receptio,licèt recipientes incidãt in periuriũ:Inn.in c.dilecto.in ſecũda opinio.& Io.And.Ant.de But.& Card.in ſexta,& duabus ſequentibus oppoſ.& ibi Pet.de Anc.in fi.q.de præb.Io.And.in addit.ad Spe.in tit.de legat.§.nunc tractemus,verſi.quid ſi legatus, Pau.de Eleaz.in cle.j.de regula.Pet.de Anc.in c.ſi à ſede.ĩ fi.de p̃b. in vj.Abb.in c. cũ acceſſiſſent,de reſcri.& ibi Feli.Ant.de Bu.in c. j.de his,q̃ fiunt à maior.parte cap.Dom.in c.j.de rer.ꝑmuta.in vj. Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea lege.ver.v.fallit,de verb.obl.& in l.in duobus reis.§.fina.verſ.iiij.fallit,de iureiurand.Chaſſ.in cõſuet.Burg. gl.prag.ſanctio.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.q.xxvij.Alb. de Roſ.ĩ auth.ſacramẽta pube.ver.qd ſi canonic. C.ſi aduer.vẽd.

17 Pro quo facit,nam cõmuniter dicitur,ꝙ actus tã temporalis quàm ſpiritualis ꝓtra iuramẽtum valet,quicqd dixerint doct.allegati ſuprà in ſecunda limit.de ꝓcuratore cõſtituto cũ clauſula, quòd nõ poſſit reuocari. & iſtam opi.tenuit Inno.in c.dilecto.in ſecũda opinio.de p̃b.Card.ibi in vj.& ſeq. oppoſ.Abb.qui dicit iſtud *ꝓmuniter teneri,ꝙ nõ fiat differẽtia inter actũ tẽporalẽ,& ſpiritualẽ:& idẽ dicit Fel.in c.cũ acceſſiſſent,de cõſt. Ant.de Bu.q̃ idẽ dicit in c.j.de his,q̃ fiũt à maio.parte cap.idẽ tenet Fed.de Se. in cõſ.100.in fi.Abb.in c.de illis,de ſponſ.& in c.ſicut,eo.tit.Do. in c.fi.de ꝓcu.in ſexto.Iaſ.in d.§.ea lege.in l.ſi quis ita.ff.de verb. obl.Roſel.in monarchia,Prepoſ.in capitul. ſicut,de ſponſ.Boer. deci.ccvij.Gram.cõſ.ciuili xxxij.gloſſ.prag.ſanct.Ioannes de Syl. in tract.de benef.in tertia parte.q.xxvij.& iſta deſtruũt opinionẽ Rotæ,de qua dictum eſt in ſecunda limit.

Contra iſtam cõcluſionẽ ſunt omnia, quæ deducta ſunt in ij. limit.illius cõcluſionis quòd reuocatio procuratoris fieri poteſt non obſtante conuentione de non reuocando iurata.

18 Sextò ꝓpterea Infertur,ꝙ ſi quis iurauit non ꝓtrahere cum aliqua muliere, valet tamen matrimoniũ cum illa contractum, licet incidat in periurium:Bar.in l.omnes populi.nume.32.ff.de iuſt.& iur.tenuit Gaſpar Cald.& voluit.Prepo.in c.ſicut.de ſpõſ.

19 Vtrum autem matrimoniũ ꝓtra iuratã cõuentionem valeat, vide text.& ibi omnes,in d.c.ſicut,de ſponſ.Imol.latè in d.c.cum contingat,de iureiur.Roſell.in monarchia.

20 Septimò infertur vt ſiquis iurauit nõ reuocare ſtatuta,valet reuocatio:Ant.de But.in c.j.de his quæ fiunt à maio.par. capit.licèt incontinenti poſtea dubitet: & ibi clarius Imo.Corn.in cõſi. cij.vol.j.Roſell.in monarchia.

Contrariũ in hoc tenet Bal.in l.clari & aperti.C.de fideicom.

Sed quando eſt ſtatutũ ſimpliciter iuratũ,an poſſit reuocari ꝑ aliud ſtatutũ,dicũt Bar.in l.omnes populi,ff.de iuſt.& iure. num. 32.Iaſ.in l.ſi quis ita.§.ea lege.ff.de verb.obli.Alber.in j.par.ſtatu. q.xvj.Petr.de Anch.in repet.c.j.de cõſt.char.xvj.Abb.in c.cũ ad monaſteriũ, de ſtatu monac.Domin.in ca.his.xj.diſtinct.in qbus locis docto.diſtinguũt, aut ſtatutum,per qd primum tollitur,requirit ſuperioris auctoritatem,& tũc primum tolli non poteſt, quia ſuperior non vult eſſe auctor periurij.

21 Aut non requiritur auctoritas ſuperioris,& tunc primũ poteſt reuocari,licet reuocantes incidant in periurium.

22 Octauò Inferẽ ex prędictis,vt ſi quis iurauit nõ diuidere,valet diuiſio poſtea facta,nõ obſtãte iuramento.ita Ale.in ꝓſi.xviij. vol.ij.Fel.in c.edoceri, ver.limitat Inn.iſta.de reſ.Cur.ſeni.in cõſ. lxix.Rui.in cõſ.liiij. vol.ij.& conſ.lxix.vol.iij.Tiraquel.de iur.primig.q.lxxviij.

Contrarium Cor.in cõſ.xiij.in iiij.vol.Iaſ.in l.ſi nõ ſortem.§.ſi centum.ff.de condictio.indebi.Gomez.in §.quędã,inſti.de actio. Hiſpa.in rubri.de donat.inter vir.& vxor.in §.limita ſextò.nu.4.

23 Nonò infertur,vt ſi promittat qs & iuret ſoluere legata,tamen poteſt legatum reuocare,& promittens non tenetur:Boer. deciſi.cciiij.numero 17.

Sunt etiam alij quidã caſus, in quibus iurans non facere,poſtea faciẽdo,licet incidat in periurium,actus tñ nõ tenet.quos ponit Fely.in dict.capitul.edoceri,de reſcriptis. & in cap.ſi diligenti.de foro comp.

Quando autem actus factus contra iuratã affirmatiuã diſpoſitionẽ valeat,habes in locis ordinariis, vt ꝑ doct.ſuprà adductos.

24 Limita, quia quãdo eſt alteri ius quæſitũ,vel quærẽdum,nõ admittitur quis ad deierãdum.vt per Bertr.in ꝓſ.cciij.vol.iij.Grãmat.cõſ.ciuili.xxxj.nu.15.& conſi.xxxij.in princ.

25 Limita etiã quia actus factus cõtra iuramentũ nõ valeat in omni actu requirente ſuperioris vel hominis miniſterium:Aim. in conſ.clxx.vol.j.Gram.conſi.ciuili xxx.num.14.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Iuramentum conſtituit in mora abſque interpellatione.

1 Magis*cõmunis opinio videtur illa,quòd iuramẽtum cõſtituat in mora ſine interpellatiõe, vt tenet Spe.in tit.de aduo.§.j.ver.ſed nunquid is,q̃ iurauit.Sentit Io. And.in c.breui.de iureiur.dũ ſe remittit ad no.ꝑ Spe. in loco præallegato.idẽ voluit ibi Ant.de But.& Abb.& Imo.ſequitur Cremẽ.dicens eſſe aureũ dictũ in fin.cxxij.Alex.in l.ij.§.fi. ff.ſolu.matri.Aret.in cõſ.cl.inci.viſis diligenter,Curt.iun.in trac. feud.in iiij.part.in xxxvj.cauſa priuationis.Corſe.in rubr.de iureiur.in iiij.priuileg.Ant.de Bauer.in trac.de iureiur.in vij.ſpeciali. Barba.in c.fi.in v.fal.& ibi Ant.Burgos,de empt.& vendi.& idem Barb.in c.ex literis.de conſt.Iaſ.in d.l.quod te mihi,verſi.iuxta p̃dicta quæro.ff.ſi cer.pet.& iſtam ſequitur & dicit*cõem ibi Dec. nu.11.& ibi etiam Purpur.ver.ſeptimò exemplificatur.Claud.in l.non ſolum.§.morte.verſi.aliam nota limit.ff.de nou.oper.nũc. & iſtam dicit*communem Gomez.in §.item ſi quis poſtulante. inſtit.de act.ſentit Fely.in c.ex reſcripto.de iureiurand.

Vbi prius dixerat iuramentum operari, ꝙ quis videatur ꝓmiſſe facturum, & curaturum.tamen poſtea ſubdit ꝙ quãdo quis promittit ſe facturum,& curaturum,nõ requiritur interpellatio. Goza.in ꝓſ.xxvij.& in ꝓſ.xxxj.& in conſil.lvij.Chaſſa.in conſuet. Burg.Hiſpanus in c.ꝑ veſtras.§.fi.de don.inter vir.& vxor.nu.35.

Contrarium Alex.in d.l.quod te.& ibi Curt.in apoſtil.ad Ale, & in lect.nu.26.Socin.in l.ij.§.fi.ff.ſol.matr.Aret.in l.ſi ſeruus cõmunis.ff.de vulg.& pup.Gomez.in d.§.itẽ ſi quis poſtulante.inſt. de act.Ripa in c.cum M.de conſt.dum ſe remittit ad no.per Alex. in l.quod te.ff.ſi cert.petat.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an requirat certiorationem.

1 Maxima eſt diſcrepantia inter Doct.ſuper illa cõcluſione,an iuramentũ requirat certiorationem, vel ſine alia certioratione in minore, vel muliere opere. Dyn.cõſuluit, ꝓut refert Cy.in l.ij.C.de reſcin. vend.in vj.qõ.vbi ẽt ipſe idẽ tenet, ꝙ requirat̃ certioratio.& cõſi.Dy.eſt ꝓſ.iij.Sal.in d.l.ij.ĩxj.q.Io.And.in c.pen.de empt.& vend.& ibi Ant.de But.vbi Card.& Imol.& Ant.de But. ibi dicit iſtã*cõem opi.Bal.in l.ſi duo.§.idẽ Iul.in j.not.ff.de iureiur.Imol.in l.ſciendũ.ff.de verb.obl.& in c.cũ cõtingat.verſ.item ẽt nõ habet locũ.ver.ſin aũt nõ eſſet facta mentio.de iureiu.Ale. in d.l.ſciendũ.& ibi Are.Bertr.in ꝓſ.clxxv.vol.ij.& idẽ tenet in ꝓſ. cxlij.eo.vol.idem voluit Alb.de Roſa.in auth.ſacramenta puberũ.C.ſi aduerſ.vendi.& iſtã partem iudicãdo approbauit Capella Thol.dec.xlix.Feder.de Sen.in ꝓſ.xix.Guido Papæ in ꝓſ.cxx.in ij. dubio.ver.nec obſtat.Bert.in cõſ.clxxxj.vol.j.Bal.in cõſ.ccclxxx. in iij.part.& in cõſ.xcvj.vol.v.& iſtã de æquitate verã dicit Rom. in l.ſi duo.§.idem Iul.in fi.ff.de iureiur.Io.And.in addit.ad Specu. in tit.de obligat.& ſol.§.j.in addit.inci.Vbertus.& Aret.in d.§.idẽ Iul.in j.not.vbi etiã dicit iſtã*communem opin.licet ipſe videat̃ diſtinguere,tñ effectualiter tenet iſtam partem.Iaſ.in auth.ſacramenta puberum.verſi.iij.principaliter limita.Maria.iun.dicit iſtã magis veram & magis*communem in conſil.xlviij.vol.j.Tiraq. in l.ſi vnquam.nume.146.C.de reuoc.donatio.vbi multa cumulat.Alber.de Roſa.in auth.ſacramenta puberum.verſicul.imò d. Dynus.& Angel.ibi.verſicu.item facias.

Contrarium,ꝙ ſtante iuramẽto,non ſit neceſſaria alia certificatio,tenuit Bart.dicẽs ſe ita ꝓſuluiſſe in d.auth.ſacramẽta puberum.ver.quæro vtrũ per tale iuramentum.& ita cõſuluit in cõſi. xc.& in l.ſciendum.ver.iuxta prędicta quæro ff.de verb. obl.& in l.ſi duo.§.idẽ Iulianus.ver.item ꝑ hanc l.ff.de iureiur.& in l.ij.ver. quæro ſi minor iurauit.C.de reſc. vend. & ibi Ang.& ibi Paul.de Caſt.ver.vij. ꝓcluſio & ibi Sal.ver.ſed vltra illa.idẽ voluit Ang.in d.§.idẽ Iul.& ibi Rom.in fi.vbi dicit ꝙ de rigore iuris iſta pars eſt verior.& ibi Pau.de Caſt.& Alex.ibi.vbi etiã Sal.idẽ voluit Ang. in auth.ſacramẽta puberũ.ver.aduerte ẽt.& Fulg.& Paul.de Caſt. in fi.& ibi Iaco.nu.44.idẽ voluit Raphaël Cuma.ĩ d.l.ſciendũ.& ibi Rom.ver.ſed ſuccedit.& Ale.ver.qd tamẽ primò fallit.& Iaſ. ver.iſtã glo.vbi dicit iſtã*communẽ opi.ff.de verb.ob.idẽ voluit Arch..in c.ij.ver.intelligẽda ſunt eſſe vera.& ibi Io. And. in prin. de pact.in vj.& ibi Dom.idẽ voluit Bal.in l.j.in fi.C.de reb.credit. Bal.in c.ex reſcripto. ver.vltimò nota.de iureiu.& ibi Fel.Ang.in l.q̃ iure militari.in prin.ff.de teſta.mil.Pau.de Caſt.ĩ l.ſi.§.ſi.in fi.ff.

ad Vell.Rom.in l.in repudianda.ff.de acq. hæred. Alex. in l. ſi qs in cõſcribendo.verſi.ſed vnũ, ꝓpter hoc nota.C.de pactis.Iaſ. in l.ne paſſim.C.de iur.& fact.iguor.Collect.in capit. ij. de pact.vbi dicit ꝙ licèt prima opinio ſit ęquior, iſta eſt de iure tutior. Georg.Natta in c.quamuis.verſ.an aũt.de pact.in ſexto.Bal.in c. cũ cõtingat.verſ.q̃ro q̃ñ mulier.de iureiur.Ant.de But.in c.ſi diligẽti.verſi.fallit ẽt q̃ñ eſt iuratũ.de foro compet.& ibi Abb.verſi.& hoc intellige.& ibi Fel.Abb.in cap.penult.de emptio.& vendit. Bal.in ꝓſ.ccclxxx.in tertia parte.Pau.de Caſt.in cõ.cxxij.verſ.nec obſtat ẽt.vol.j.Soc.in ꝓſ.ciij. vol. iij. Guido Papæ qõne ccxxvij. vbi dicit ita iudicatũ in parlamẽto.apoſtil.ad deciſ. Tholoſ.xlix. deciſ.Neap.clix.in nou.in quinta dubitatione.Alex.cõſi.xj.verſ. & maximè attẽto.vol. ij. & cõſi.xlij. volu.j. vbi dicit iſtã*cõem opinionẽ,& de ſtylo ſeruari.vbi dicit oẽs ita tenere.& cõſ.xxvij. vol.j.vbi dicit iſtã*magis cõem,& in practica ſetuandã. & cõſi. cxxvij.vol.ij.vbi dicit iſtã veriorẽ opi. & eã ſe conſueuiſſe ſequi legendo & cõſulendo,& in ꝓſ.ccxxij.vol.ij.vbi dicit iſtam ꝓtenendã,& cõſuetudine approbatã.& in ꝓſ.lxxx.in fi.volu.v. vbi idem dicit,& ꝙ iſtã opi.eſt ſolitus ſequi legendo & cõſulendo:& in ꝓſ. xiiij.volu.ſexto.Bauer.in tracta.de iureiurand.Bertrand. in cõſil. clxij.vol.j.vbi dicit iſtã cõem,& in practica ſeruandam.& in cõſ. clxix.vbi idẽ dicit.volumine primo.& iſtãeſſe magis cõem,dicit idẽ Bertrand.in cõſi.xlvj.in fi.volumine ſecũdo.& in cõſ. lj. vol. iij.vbi dicit iſtã magis cõem,& ſeruari in practica.Hiſpan.in cap. per veſtras.de donat.inter virũ & vxo.& iſtã dicit cõem Brun.in tracta.de forma.Mant.in ꝓſ.cxxxij.Maria.iunior ꝓſ.clxv. volu. ij. Tiraquell. in l. ſi vnquã. nu.131.C.de reuoc.donat.vbi multa ꝓgerit.& iſtã dicit cõem Aluaro.in d.§.itẽ ſacr̃a.verſi.vtrũ aurẽ ſit neceſſe.Afflict.in §.itẽ ſacramenta.in tertio no.num. 18. de pac. iura.firman.quæ quidẽ opinio tanquã magis*eõis vr̃ tenenda.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an habeat vim ſpecialis expreſſionis.

1 Onnulli Doct.tenuerunt ꝙ iuramentũ habet vim ſpecialis expreſſionis:ita tenet Bald.in l.j.verſ.ij.q̃ritur.C.cõmoda.ſequitur Rom.in l.j.§. ſi qs ita. ff. de verbo.oblig.Alex.in l.ſciendũ.ff.de verbo. obliga.& in ꝓſ.cxxxiij.verſ.& eo fortius.volu.v.Imo. in c.j.cõmod.Andr.Barbat.in apoſtil.ad Bald.in c. j. de controu. apud pares terminand.Imola in c.cũ cõtingat.de iureiur.Bauer. in tract.de iuramẽto.Ioan.Crot.in l.filiusfami.§.diui. ff. de legat. j.Iaſ.in §.itẽ ſi qs poſtulãte.inſtit.de actio.Curt.iun.ĩ ꝓſ. xlix. Dec. in cõ.ccxlv.nu.4.verſic.& iſta opinio.Alex.in ꝓſ.lxj.vol. iij. & in cõſi.cxxxiij.vol.v.Guid.Papæ q.cxxviij.Venaſ.in cõſi.xij.Chaſſa. in cõſi.iij.& in conſuet Burg.Ripa in v.reſpon.in iij. lib. Gomeſ. in §.itẽ ſi quis poſtulante.inſtit.de act.Tiraq.de ll. cõnubial. Gozad.in conſi.xxvij.& in cõſ.lxix.& in cõſ. lxxxvij.& in cõſi.lxxxviij.Aleſmicus in tract.de ſubſt.Hiſpa.in ca.per veſtras.de donat. inter vir.& vxor.Maria.iun.conſi.cxxxvj.volumine j.

2 Et ꝑ iſta opin.facit,nam vbi in primo teſtamento eſt appoſita clauſula derogatoria ad ſequens,oportet ꝙ de illa in ſecũdo fiat ſpecialis mentio,& tñ ſufficit ꝙ �means teſtamentũ ſit iuratũ. Bal.in l.ſancimus.C.de teſt.& ibi ſequuntur Moderni.

Contrariã opi.tenet Bart.in l.ſed & ſi qs.§.queſitum.in fi.ff. ſi quis caut.& ibi Bal.& Ange.Alex.in conſi.xxviij. vol.j. & in cõſ. xxxj.volu.ij.Io.And.in c.j.& Abb.& ibi Anto.de Butr. & Petr. de Ancha.Bald.in c.j.de controuerſ.apud pares terminand. Soci.in cõſi.lxx.vol.iij.& ciij.vol.iij.Iaſo.in d.§.quæſitũ.in l.ſed & ſi quis. ff.ſi quis cautio.& ponit idẽ Iaſ.in conſi.clxxiij.vol.ij.Iaſ.ex mente Bald.hoc ſentit in l.ſi procurator.in ſecunda ampliat.ff.de cõdict. indebit.& voluit clarè loquens Curtius ſen. in conſi. lxxvj. Grat.in conſi.xvj.Grat.in conſi.xv.volum.j.Grammat.deciſ.lvij. nu.27.Ruin.in conſi.vj.nu.8.vol.ij.qui hanc dicit* cõem opin.

3 Põt pro concordia opin.dici,ꝙ aut deficit cõſenſus in diſpoſitione,& propterea diſpoſitio gn̄alis non operatur:& tunc etiã iuramento accedente nõ poterit operari.ita declarat Saly. in l.j. C.cõmo.& ſequitur Alex.in cõ.xxviij.vol.j.& in cõſi.xxxj.vol.ij. & idẽ voluit Ioan.And.& Abb.in d.l.j.cõmod.vbi etiã Anto. de Butr.& Pet.de Anch.Ale.in l.j.§.ſi qs ita.ff.de ver.obl. & in cõſil. xciiij.vol.iiij.Pariſ.in conſ.xx.vol.j.& in con.cx.eod.vol.& in cõ. xij.vol.ij.& in conſ.xlix.vol.iij.Grat.in conſi.xciiij.volu.ij.Ruin. cõſ.vj.vol.ij.Boer.deciſ.iij.nu.7.& 8.

4 Secus ſi cõſenſus nõ deficit,qa iuramentũ ſupplet, & tũc habet vim ſpecialis expreſſionis:& ita ꝓcedit prima opi. vt Bauer. in tract.de iureiurand.& vide omnino Bertr.declarantẽ in conſ. xxviij.& in cõſi.lxiij.vol.j.in nouis.& in ꝓſ.ccix.eod.vol. & in ꝓſ. vij.& in conſi.lxviij.vol.ij.& in conſi.lxxiiij.

5 Limita primã opi.q̃ñ factũ ignorabatur,vtputà qa pendebat aliũde.nã tũc quia iuramentũ nõ trahitur ad ignorata,ideo non habet vim ſpecialis expreſſionis:vt ꝑ Maria. Iun.ꝓſ. cxxix.volu.j.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Iuramentum ſeu iurata diſpoſitio,non venit in generali diſpoſitione.

1 Communis eſt & vulgaris regula, *ꝙ iuramentũ, vel diſpoſitio iurata,nõ venit ĩ gn̄ali diſpoſitione, ſi de iuramento,vel iurata diſpoſitione nõ fiat expreſſa,& ſpecifica mentio.c.cõſtitutus.de reſcr.Io. And. in regula, quod ſemel.in vltimis verbis.de reg.iur.in mercurialibus.Inno.in c.cũ inter.in fi. de renun.gl.in c.cùm nõ deceat.de elect.ĩ ſexto.& ibi Io.Andr.Dom. & Philip. Fran.Fulg.in cõſi.clvj.Alex.in cõſi.cx.vol.iiij.Alex.in conſ.xxxviij.vbi multa cumulat.vol.iij.& in conſi.xxvij.vol.j. & in conſi. cxxv.vol.j.Roma.in ſing.vij.& in cõſi.ccccciiij.in fi.& in ꝓſi.ccccxxxvj.ver.ſexta ratio.& in ꝓſ.ccclxxix.Dec.in l.pacta nouiſſima. C.de pact.& in l.de alimẽtis.C.de tranſact.Alex.in ꝓſ.xxxvij. vol. ij.& in ꝓſ.ccv.vol.ij.Iaſ.in l.quoties.C.de precib.Impe.offer.& in l.cauſas.in ver.ij.per iſtũ tex.C.de tranſact.Hipp.in ſing.dxv.& in ꝓſ.cvij.Corn.in ꝓſ.xxxvj.volu.j.Alex.in cõſi.cxxxvij. vol.vj. & in cõſi.lxij.in fi.volu.vij.Soc.in cõſi.cxxxix.deciſ.Neap.v. in antiq. Iaſ.in ꝓſi.ccxvj.vol.ij.& in cõſi.clxxiij.vol.iiij.Gozad.in cõſi. xvj. Chaſſan.in conſi.vij.& in cõſuetu Burg.Bertr.in conſi. xlj. vol.j. Afflict.ſuper Conſti.Mantua,in cõſi.cliiij.Ruin.conſi.clxj.vol. v.

Cõtrariũ ſentit Card.ĩc.nõnulli.de reſcri.qui dicit,ꝙ per clauſulã generalem,non obſtantibus,derogatur tranſactioni iuratę. quẽ propterea reprobat Fel.in c.nonnulli.de reſcrip.ſed opinio. Cardi.ſequitur Gomeſ.in c.j.de conſtit.in vj.

2 Primò amplia,ẽt ſi iuramentũ ſit acceſſoriũ ad principalem diſpoſitionẽ,tñ licèt verba ſint ſufficiẽtia ad tollendã diſpoſitionẽ principalem,nõ tñ illã tollunt,q̃ñ ei accedit iuramentum. ita gl.ĩ d.c.cùm nõ deceat.de elect.in vj.& ibi Io.And.Domi.& Phil. Fran.& Pe.de Anch. Alex.in conſi.cxxxvij.vo.vj.& in ꝓſ.xxxviij. vol.j.idẽ ſentit Hoſtien.in c.debitores.ĩ primis verbis.de iureiur.

Contrariũ voluit Bal.in l.j.ver.q̃ro vtrũ iuramentũ donantis. C.de inoffi.dona.& idem voluit Pan.in d.capit.cùm non deceat.

3 Qui dicit,ꝙ ſi iuramentũ accedat ſimpliciter diſpoſitioni, iurando ſeruare diſpoſitionẽ,tunc tollitur iurata diſpoſitio, ſecus ſi iuramentũ præſtetur poſt expreſſionem factam cõtentorũ in diſpoſitione,vt ibi per eum,& per alios,qui eam referunt.

Tñ tenendo primã opinionẽ,quæ vr̃ magis*cõis,adduci põt ad eius comprobationem illud,quod no.Imola in ca. cùm contingat.de iureiur.in verſi.nunc reſtat.

4 Vbi tenet ꝙ ſi ſtatutum prohibeat contractum probari ſine certa ſolennitate,tñ poterit probari iuramentum, ꝙ acceſſit ipſi contractui. refert & ſequitur Fel.in c.ſicut conſuetudo. verſicu. vj.intellige.de proba.Hipp.in ſing.cxxvj.

5 Tenendo iſtã opinionẽ,Limita non procedere,q̃ñ illud iuramentum eſſet appoſitũ in fraudẽ, & in præiudicium tertij, quia tũc ſublata principali diſpoſitione,tollitur iuramẽtũ acceſſoriũ appoſitum in fraudem,& in ꝓeiudicium tertij.

6 Et ita procedit quod not.Bal.in d.l.j.C.de inoffic. donati. vbi vult,ꝙ annullato contractu,etiã annulletur iuramentũ tanquã acceſſoriũ ad p̃actũ.prout expreſsè declarat Alex.in d.conſi.cxxxvij.vol.vj.vbi dicit ꝙ ideo in caſu Bal.annullatur etiam iuramentũ,quia erat appoſitũ in ꝓeiudicium filij,vel liberti.

7 Secundò amplia,ẽt ſi eſſent verba geminata,adhuc nõ conciperent diſpoſitionem iuratã,q̃ñ de iuramento nõ faciunt mẽtionem:vt per Alex.in d.conſi.cxxxvij.vol.vj.& in cõſi. xxxviij vol. iij.per not.per gl.in d.c.cùm nõ deceat.iuncto text.& ibi Io.And. de elect.in vj.Iaſ.in conſi.cxxxiij.vol.iiij. Chaſſa. in cõſuet.Burg.

8 Tertiò amplia,qa in diſpoſitionib̃ priuatorũ hoc militat, vt partiũ cõuentio nõ ſe referat ad diſpoſitionẽ iuratã:vt not.Dec. in l.pacta nouiſſima.C.de pact.Iaſ.in d.conſi.clxxiij.vol.iiij.

9 Et ꝓpterea infertur,ꝙ ſi partes dederunt facultatẽ notario extendendi inſtrumentũ,nõ tñ poterit in eo apponere iuramentũ: vt no.Ant.de Bu.in c.penul.& ibi Abb.de iureiur.refert & ſequitur Dec.in c.cõſtitutus.de reſcrip.Soc.in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de libe.& poſth.Hipp.in ſing.cxxxiij.Pariſ. con. xlv. vol. j. Cagnol.in l.ſi librarius.nu. 59.ff.de reg.iur.

10 Quartò amplia,etiam in ſtatuto cõcluſionẽ locum habere, qa ſtatutũ ſimpliciter loquens,nõ comprehendit debitũ iuratũ.

11 Et ꝓpterea ſi ſtatutũ mãdat inter coniunctos fieri compromiſſum,nõ habet locũ ĩ debito iurato.Pau.de Caſt.in ꝓſ.xiij.vol. ij.Dec.in d.c.ꝓſtitutus.de reſcrip.Iaſ.in ꝓſ.clxxiij. vol.iiij. Alex.in

cõsi.xxxvij.vol.ij.qui dicit ita fu isse iudicatũ in ciuitate Parmæ. Ferrat.caut.lv.Fel.in c.inter monasterium.de re iudic. Gozad.in cõs.xxxij.Bertr.in cõsi.lxxxv.vol.j.& in cõs.clv.& in consi.cl vij. vol.j.& in cõsil.lxvj.& in consi.clxxix.volu.secundo.& in consi. xiiij.volu.iij.& ĩ ꝑs.xxx.& in cõsi.cxvij.& in cõsi.cxxxij. & in ꝑsi. cciiij.& ccxcj.& in consil.cccviij.& in consil.cccxvj.in fi. vol. iij. Fel.in c.ij.de spons.Paris.in cõsi.xvj. vol.ij. Brun. in tract. de forma.qui declarat.

12 Et per istã rationem pariter concluditur ꝙ statutũ disponẽs, ꝙ si qs nõ petierit debitũ per decẽ annos, excludatur à cõsecutione sui crediti, nõ habet locũ in debito iurato, ex quo de iuramento in statuto nõ fit mentio: ita in isto statuto per istã rationẽ concludit Corn.in cõsil.cccxxviij.volu.j.& in consi.clxxx.volu. iij.Balb.in tract.præscriptio.in iij.parte.& in vj.parte. Marc. Ant. Bauer.in tract.de iureiur.

13 Et similiter statutũ ꝙ trahatur etiã ad præterita.nõ se extendit ad præterita, in quibus interuenit iuramentũ. Ias.in l. causas. in versic.ij.per istum text.C.de transact.Chassa.in consi. vij.

14 Hinc est ꝙ statutũ exigens certã solemnitatẽ in contractu, nõ habet locũ in contractu in quo interuenit iuramentũ. Ioan. Andr.in addito.Spec.in tit.de sententia.§.vt aũt.in verbo procedendũ.post Nicol.de Neapol.& Iacob.de Beluis.in disput.incip. Lex Perusina.Fulg.in cõs.clvj.Alex.in cõsi.xxxvij.vol.ij.& in ꝑsi. cxxv.vol.j.& cõsi. 100.volu.iiij.& in cõ.xxxviij.vol.iij. & in cõsi. cxxxvij.volu.vj.& in cõsi.lxij.volum.vij.Cor.in cõsi.xxxvj.vol.j. Soc.in cõsi.ccxxxix.Dec.in l.de alimentis.C. de trãsact. Rom. in cõs.dxvij.Ias.in cõsi.clxxij.vol.iiij.Hipp.in sing.cxxvj.& consilio cxvij.Ferrat.caut.xvj.Brun.in tract.de forma.Paris.consi. xcvj. & consi.xcvij.vol.j.Gram.consi.ciuili 100.nu.77.& seq.

15 Et licèt Bart.in l.si qs ꝑ eo.in tertio membro.ff.de fideiu.dicat, ꝙ ita demũ valet ꝯctus iurat°, nõ obstãte statuto inualidante cõtractũ, si statutũ respicit res, secus si respicit personas: & idem tenet Bartol.in auth.sacra puberũ.C.si aduers. vendit. & in l.j.in fi.C.ne fideius.dot.dent.& in auth.decernim°.C.de arbi. Chassa. in consuet.Burg.Ripa in x.respõs.in iij.lib.Nicell.ꝓcordia Bart. lxxxvj.Ang.in dicta l.si qs ꝑ eo, in princ.& in cõs.clx.inci.domina Catherina.Ang.in d.auth.sacra puberũ.Ant.de Alex.ibi, qui dicit ꝙ*ista est cõmunis opinio legistarũ,& canonistarũ.Pet. de Anch.in c.licet mulieres.de iureiur.in vj.Alex.ĩ cõs.lix.vol.j.Calca.in cõsil.lxxix.el secundo.& in ꝑs.ccxxvj.in ver.intelligã ergo. Alex.in consi.xxxviij.volu.iiij.& in ꝑs.xviij.volu.vj.Bal.in l.iurisgentiũ.§.& generaliter.in ij.lectur.ff.de pact.Gram.decis.xij.

Similẽ distinctionẽ, an statutũ vel lex loquatur in rẽ, vel in psonã: ponit Brun.referens plures casus, in tract. ꝙ stãtibus masc.

Tñ ꝯrariã partẽ, ꝙ nõ sit differentia, siue statutũ loquatur in rẽ, siue in personã, sed vtroque casu contractus iuratus nõ inualidetur per statutũ, tenuit Paul.de Castro in dicta l. si quis ꝑ eo, dicens se pluries consuluisse.idẽ Paulus de Castro in authen. sacramenta puberũ.& Saly.ibi,& Fulgo.ibi, qui idẽ tenet.idẽ tenet Ant.de Butr.in c.cũ cõtingat.& ibi Ioa.de Ligna.& Imola versi. & nota fm eũ.cũ pluribus sequen.& Abb.ibi.Petr.de Anchar.in repetitio.c.canonum statuta, versi.q dices de virtute iuramenti. de constitutio.idẽ tenet Raphael in d. l. si qs pro eo. Alex.in l. is cui bonis.ff.de verbor.obl.& ibi Ias.idem Bald.in l.iurisgentiũ.§. & gñaliter.in prima lectur.ff.de pactis.Abb.in c. ad Apostolicã. in primo not.de regular.& in q.ij.incip.stãte statuto. Pau. de Castro in l.si constante.§.quoties.ff.solut.matrimo. idẽ tenet Iaso. in d.auth.sacra puberũ.Pau.de Cast.in l. legis virtus. ff. de legib. Chassa.in ꝓsuetu.Burg.Et hoc sentit Federi.de Sen.in ꝑs. cclxxij. dũ tenet petendã relaxationẽ iuramenti. & Petrus de Ancha. q cũ sequitur, in c.cũ contingat.de iureiur.& Fely.in c.ij. de maio. & obedien.Goza.in cõsil.xvj.& idẽ sentit idẽ Fed.in cõs.cclxxxi. Abb.in cõsi.viij.in ij.dubio.vol.ij.Alex.in l.si cõstante.§.quoties. ff.solu.mat.& Alex.in cõsi.xxvij.volum.j.& in cõsi.liij.& in cõsi. cx.vol.iiij.& in cõs.cxxv.vol.j.& in cõs.lxij.in fi.vol.vij. & in cõs. xxix.vol.vij.& in cõs.liiij.vol.vij.& in cõs.cxxxvij.vol.vj.Aret.in cõs.liiij.Corn.cõs.xxxv.vol.iij.& in cõsi.xxxvj.vol.j.Brun. qui dicit istã* cõem in tract.de forma.hoc idẽ fuit de mente Bal.Ang. & Paul.de Castro in auth.decernimus.C.de arbit.nam Barto.ibi tenet, iuramentũ nõ operari, quia ꝑhibitio dirigitur ꝯ personã: & tñ illi ꝯriũ tenẽnt,& sic sentiunt, ꝙ dato ꝙ ꝑhibitio ad personã se referat, tñ iuramẽtũ operatur.idẽ tenet Rom.in l.is cui bonis.ff.de verbo.oblig.& Aret.in d.l. is cui bonis. Guido Papæ. q. cxc.Imola in cons.clxvij.Hipp.in sing.cvij.Ruin.cõsi.ciij.vol.iiij.

Et in simili differentiã istã an verba respiciant rem, vel personam, improbat Brũn.in tracta.quòd stantibus masculis.

16 Istam ampliationẽ limita duobus modis, vt per Ferrat. caut. xvj.ad quẽ me remitto.& iij.modo.vt infra, in ix.limit.principali.

17 Contra istã ampliationẽ facit, nã prohibitus acquirere per statutũ, censetur prohibitus ẽt si in contractu interueniat iuramentũ.Paul.de Castro in consi.cvij.incip.circa bona.Brun.in iij. vol.tract.de cõst.in verbo acquirere.

18 Quintò amplia, nã etiã hoc ꝑcedit in pontificis vel Imperatoris dispositione: ita loquit textus in c.cõstitutus. de rescrip. vbi Pontificis dispositio nõ se refert ad iuratã dispositionẽ. ita ẽt procedit,& loquitur glo.in d.c.cũ nõ deceat.de elect. in vj. & ibi Ioan.And.Dom.& Philip.Franc.Inn.in c.cũ inter. in fi. de renun.Ioã.And.in c.j.de fil.presbyt.in vj.Imola in c.dilecto. de ꝓb, & in cle.dudũ.§.huiusmodi.de sepult. Ant.de Butr.in c. j. de his, q̃ fiũt à maio.parte capitu.& ibi Abbas & ibi Imol.Ang.in l.j.§.q̃ onerandæ.ff.qua.rer.act. nõ dat. Rom. in sing. vij. & in consilio cccciiij.in fi.& in ꝑs.ccccxxxvj.ver.vj.ratio.& in ꝑs. cccxciij.Ale. in ꝑs.xxxviij.vol.iij.& in cõsi.xxxvij.volu.ij.& in cõs.xxvij. volu. j.& in ꝑs.ccv.volu.ij.& in cõs.cxxxvij.volu.vj. Bertr. in cõsi. xiiij. volu.iij.& cõsi.cclxvij.volu.j.Fel.in c.cõstitutus.de rescript. Iasĩ l.quoties.C.de precib.Impe.offeren.decis.Neapo. cxj. & deci. v. in antiquis.Iaso.in cõsi.clxxiij.volu.iiij.Rebuff.in cõcord.Bertr. in cõsi.xlj.volu.j.& in cõs.lxvj.volu.ij.& in cõsi.clxxix. vol.ij.Io. de Sylua in tracta.de benef.Bertrãd.in cõs.cxxxij.vol.iij.& in ꝑsi. cciiij.volu.iij.& in cõsi.ccxcj.volu.iij.& in consi.cccviij.volu.iij. & in consi.cccxvj.volu.iij.Rui.consi. 100.volum.iij.

19 Amplia istam ampliationẽ, etiam si sit clausula, non obstante, in dispositione Principis: vt per Gomes.in c.j.de constit.in vj. Ferrat.cautel.xx.& cautel.liiij.Staphil. de literis grat.& iust. Bertrand.in cõsi.xlj.volum.j.

Contrarium Card.in consi.xxv.ad fi.Grammat.decis.lxvj.nu. 37.& consi.ciuili.xvj.

20 Et qa istud ꝑcedit siue sit iuramẽtũ tertij, vt in c. cõstitutus, de rescr.siue sit iuramentum ipsius, vt per Rom.in cõs.ccclxxix.

21 Ex hoc infertur, ꝙ saluus cõductus impetratus à Principe ꝯ creditores nõ operatur quo ad creditores, qui habent eorũ credita roborata iuramentis.Alex.in cõsi. ccv.volu.ij.& in consilio cxxxvij.vol.vj.& in cõsi.xxxviij.Ias.in l.quoties.C.de precib.imper.offer.Bauer.in tracta.iurisiurandi.in xxi.priuilegio.in ca. nã licet.Hipp.in sing.dxv.decis.Neap.in antiq.Ferrat.caut.lv. Io.de Sylua in tract.de benefi.Boer.decisi.ccxcvj.nu. 5.

Contrarium sentit Card.in consi.xxiiij.vbi tenet, ꝙ per clausulam, non obstantibus, tollatur ttansactio iurata, & tenuit Fel. in c.constitutus.de rescript.

22 Hoc tñ nõ seruari de consuetudine in saluo conductu, dicit Boer.decis.ccxcvj.vbi dicit, hoc seruari hodie de iuramento, ex quo saluus conductus redderetur inutilis, cùm hodie oẽs creditores habeant sua credita roborata iuramentis.

23 Declara vt per Magalot.in tract.de saluo ꝓductu, pragmat. xvj.videlicet ꝙ saluus conductus etiam iuratus concessus absque legis auctoritate, non sit seruandus.

24 Ex hoc etiã infertur, ꝙ impetratio obtẽta à Principe nõ intelligitur derogare statutis iuratis.Fel.in d.c. constitutus. de rescript.& in c.nonnulli.de rescri.& in c. cũ accessissent. de const. Philipp.Franc.in c.cum aliquibus.de rescr.in vj.Ferrat.caut.liiij.

25 Ampliatur istud dictũ, etiã si statuta sint iurata tñ ab impetrante, non autem ab ipso collegio.ita Rota in nou.decis.ccxciiij.Fely.in capitulo constitutus.de rescript.Philipp.Franc.in ca. j.de iureiur.in vj.

26 Limita istud dictũ fm dominos de Rota ĩ dicta decis. ccxciiij.in gratia facta motu proprio, de quo infrà dicetur.Magalot. in tract.de sal.conduct.vbi etiam duobus aliis modis limitat, vt infra dicetur.

27 Sextò amplia idem esse in cõsuetudine.glo. cõsuet. Biturig.

28 Primò limita principaliter istud dictũ ꝙ dispositio gñalis nõ faciens mentionẽ de iuramento, nõ habet locũ in dispositione iurata, vt nõ procedat in principis dispositione facta motu proprio, qa illa operatur ẽt quo ad iuratam dispositionem.Rota in nou.decis.ccxciiij.refert & sequit Philip.Franc. in c. j. de iureiu. in vj.idẽ tenet Lap.& Domin.in c.j.in princi.de fil.presbyt.in vj. & ibi Pet.de Ancha.& Philipp.Franc.& sequitur etiam Fel. in c. constitutus.in iiij.limi.de rescrip.Rebuff.in concord.

29 Et hoc procedit fm Domin.in d. c. j. qñ Princeps diceret in sua dispositione non gñaliter, non obstantibus, sed qñ diceret, non obstantibus statutis.sed Philipp.Franc.ibi.& Felyn.in dicto cap.constitutus, tenent satis esse ꝙ apponat gñaliter clausulam, non obstante.

30 Secundò limita vt per Dominos de Rota in dicta decision. ccxciiij.in nouis, qñ ex rationabili causa posset qs recedere à iurata dispositione, qa tunc etiam gñalis dispositio concipit iuratam dispositionem, vt ibi per eos.Philipp.Franc. in capi. primo, de iureiurand.in vj.Fel.in c.constitutus.de rescript.

31 Tertiò limita, qñ qs iurat seruare statuta & ꝓtẽta in statutis, secus si statuta in genere seruare iuraret, qa tũc põt impetrãdo cõtrauenire statutis,& impetratio tenet.Rot.in d.decis.ccxciiij.

in

in nou.Philipp.Franc.in c .j.de iureiur.in vj.Paul.de Eleaz.in d.c. cã non deceat. de elect. in vj.per Gem. in ꝑs.lxxxiij.in fi.Rebuff. in concord.

32 Et ꝓpterea facit in simili, quia si iuratur seruare statutũ, eo sublato qs nõ incurrit periuriũ, secus si iuratẽnt ꝓtenta in statuto.qa ẽt statuto reuocato incurrit periuriũ: vt per Ant. de Butr. in ca.j.de his quę fiunt à maio.part.capituli.Rebuff.in concord.

Contrariũ, ꝙ idẽ sit siue iuretur super statutis, siue iuret quis specificè seruare ꝓtenta in statutis.Dom.in c.in his.in fi. xj.dist. Fel.in c.constitutus.de rescr.& hoc idem tenent Lapus, Dom. Imola,& Philipp.Franc.in d.c.cum non deceat.

33 Vbi nõ facta distinctione an iuratũ sit simpliciter super statutis, vel iuratũ sit specificè seruare cõtẽta ĩ statuto, distinguũt, aut fit dispositio à principe ꝑ viã legis, vel aliter, vt puta ad priuatam vtilitatem, & per particularem dispositionem, non per viam legis factam, vt infrà dicetur.

34 Quartò limita qñ dispositio principis emanaret per viam legis: qa tũc ẽt derogatur dispositioni iuratæ, licèt de iuramẽto nõ faciat mentionẽ.Lap.Abb.Ioan.And.& Dom.in d.c.cũ non deceat.& ibi Pet.de Anch.in fin.Fel.in c.constitutus.in secunda limit.de rescrip.Gomes.in c.j.de const.in sexto.

Contrarium ibi Philipp.Franc.post Imol.ibi.& Dec.in c. cõstitutus.de rescript.

35 Quintò limita, qñ clausula gñalis, nõ obstantibus, posita in ꝓuisione bñficij reseruati, vel vacantis apud sedẽ, tollit ẽt statuta iurata.ita Rota in antiq.decis.dcxxxiij.Fely.in c.ꝓstitutus.ĩ iij. limitat.licèt ibi Dec.dicat hoc magis ꝓcedere de stylo, q̃ de iure.

36 Sextò limita ꝓpter clausulã, ꝙ expressis, ꝑ quã censet derogatũ ẽt ꝑstitutionibus iuratis: ita Soc.ĩ ꝑs.clxix.aliàs cxx. vol. iiij.

37 Septimò limita qñ iuramentũ ꝓtinet reuerentiã tm̃ illius, cuius respectu ꝑstatur iuramentũ, vt qa iuratũ sit nõ alienare incõsulto Pontifice.nã habita licentia à Pontifice nõ facta mẽtione iuramẽti, valet alienatio.& idẽ si de alio dictũ sit,& iuratũ nõ alienare sine eius volũtate, qa habita licentia ab ipso, licet de iuramẽto nõ sit facta mẽtio, tñ valet alienatio.Io.And.in c.vt sup. circa prin.de reb.eccles.ñ alie.Fely.ĩ c.ꝓstitut°.ĩ j.limit. de rescri.

38 Octauò limita, qñ iudex interdixisset alicui facultatẽ contrahendi ex iusta causa, qa tunc non valet ẽt cõtractus factus ab eo cum iuramento.Cremens.in sing.cxviij.

39 Nonò limita, qa si actus est ꝓhibitus fauore tertij, nõ ipsorũ ꝯhẽtium, tũc dispositio quamuis iurata subiacet ꝓhibitioni, quia actus ꝓpter iuramentũ nõ confirmatur: gl. in l.fi.§. filiis.in verbo, voluntatẽ.C.de bonis quæ liber.& ibi Bal.in princ. & ibi Ange.& Pau.de Cast.& Saly.idem tenet.Bald.in l. non dubiũ.in princip.C.de legib.Imola in c .cũ ꝓtingat.versi.& prædicta dicit ꝓcedere.de iureiur.Ias.in d.auth.sacra puberum.ver.ego addo. Abb.in disput.sua incip.stãte statuto.versicu. illi verò iustitia. & Curt.in cõsi.clij.Parpal.in l.si qs maior.ver.vj.&c. C. de trãsact. Paul.de Castr.in l.& hæredi.§.filiusfamil. ff. de pact.& istã tenet, & dicit* cõem Curt.iun.in consi.clij.idem mihi sentit Imola in c.cum cõtingat.de iureiur.idẽ voluit Bar.in l. hac edictali.in fi. prin.C.de secund.nup.Afflict.super const.

Contrarium tenet Cor.in consi.cccx.volu.iiij. Bertr.in cõsi. cxxxij.in nouis.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur* communis,

40 Declara ꝙ nõ valeat in ꝓiudiciũ alterius, sed bñ valeat in ꝓiudiciũ ipsius iurantis.Imola in c.cùm cõtingat.versi.itẽ aduerte.de iureiur.& in cõsi.j.versi.non vr̃ bona.& Bertr.in cõsi.cxxxviij.volu.ij.& fuit de mẽte Spec.in tit.de actore. §.j. versi.sed qd si iurauerit, quãuis etiã in hoc vltimo cõtrariũ teneat Paul. de Castr.in d.§.filiusfa.& in l.& hæred.ff.de pact.

41 Decimò limita qñ deficeret solemnitas ꝓbatoria inducta ob publicã vtilitatẽ, vt ꝑ Brunũ in trac.de forma.in ti.de potest. & effect.for.ĩxxxij.q.in vj.vers. & ꝓsequẽter in casu econuerso.

42 XI.Limita, vt ista ꝓclusio intelligẽda sit quo ad hoc vt iuramẽtũ nõ habeat effectũ, aliàs secus, vt per Ruin. cõs.clxj.vol.v.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an transeat ad hæredes.

1 DIctũ Inn.in c.veritatis. de iureiu.videlicet, ꝙ iuramentũ ex parte iurantis est personale, & nõ trãsit ad hæredes: videamus quomodo sit intelligendũ.

2 Nã istud dictũ intelligit Bal.in l.ẽt. in fi. ff. de iureiur.vt procedat quo ad vinculũ periurij.& idem dicit Cassa.decis.ij.de iureiur.Milis in suo repert.in ver.iuramẽtũ.Paris.con.lxxv.vol.iij.

3 Sed quo ad hoc vt efficacia obligationis inducta à iuramento, trãseat in quẽcunq; successorẽ, in hoc iuramentũ non est ꝑsonale: ita declarat Pau.de Ca.in l.si grege.ff.de leg.j.Fed.de Sen in ꝑsi.cclxxxj.Ant.de Bu.in cõsi.lix.Alex.in ꝑs.vij.vol.vj.& in ꝑs. xxvj. in fi.volu.vij. Bald. qui notabiliter declarat, in auth.sacra puberũ.in fi.C.si aduers.vendi.& ibi Pau.de Cast.idẽ Bal.in repe. l.iusiurandum.ff.de iureiur.Soc.cõs.lxxvij.& in consi.lxxix.in fi. volu.j.Corn.in cõsi.cxij.vol.iiij.& in cõs.cclxxxvij.eod.vol.Iaso. in cõs.lxxvj.vol.j.Brun.in cõs.xij.Fran.Curt.in cõsi.cx. Cæpo.in cõs.xxx.& in cõs.lxvj.Soc.in cõs.iiij.vol.iij.Guido Papę.q.ccccx iiij.& in sing.cccxlv.& seq.& sing.ccclxxvj.Afflict.dec.ccclxxxj. Chassan.in cõs.xlvij.Fel.in c.cùm sit gñale.de foro compe. Gomes.in §.actiones.insti.de act.Nicel.concor.cxlvij.Dec.in cõsil. dcxxxix.Lofred.consi.xxiij.Paris.in consi.liiij. vol. j. & cõsi. xvj. vol.ij.& in consi.lxxv.vol.iiij.Maria.Iun.in cõsi.lxvij.vol.ij. Rui. consi.cxc.vol.j.Gram.consi.ciuili 100.

4 Et facit, nam hæres tenetur seruare iuramẽtum defuncti. vt per Pau.de Cast.in consi.ccclxxxiiij.in ij.vol.

5 Et nota, qa si defunctus super ꝯctu inualido iurauerit, ita ꝙ ad rescissionẽ illius tenebatur petere absolutionẽ à iuramento, tũc iuramentũ non transit in hæredẽ, qa hęres nõ cogitur petere absolutionem à iuramento. Alex.in consi. cxxix. vol.vj. & in consi.clj.vo.vij.Soc.consi.clj.Rui.consi.cvij.nu. 18.vol.j.

6 Declara ẽt qa hęres defuncti nõ põt cõueniri vigore iuramẽti præstiti à defuncto corã iudice Ecclesiastico. Maria.in c. cùm sit gñale.ver.& hæc ꝑcedũt in iuramẽtis fidelitũ: de foro cõpetẽ.

7 Amplia, vt iuramẽtum sit etiam personale ex parte illius, cui præstatur.Fel.in c.j.de iureiur.

Contrarium Calcan.in consi.xxv.

8 Et propterea hæres creditoris non põt accusare debitorem de periurio.decis. Neap.lxxv.circa fi.in nouis. Afflict. super Cõstit.in titu.de periuriis.nu.6.& seq.

9 Limita, qa iuramentum defuncti non est personale in filiis, & heredibus, q̃ videntur vna,& eadem persona cum defuncto. ita limitat Soc.si sua limitatio est vera, in cõsi.xxxvij.vol.iij.

Contrariũ sentit Gomes.in §.actionum.nu. 5.Insti.de action.

10 Limita, qñ contractus, super quo est interpositum iuramẽtum, est nullus, nam tunc hæres non tenetur ad illius obseruantiam.Ruin.in consi.cvij.nu.8.vol.j.

11 Limita, nisi ageretur ꝯ hæredẽ indirectè implorãdo officiũ iudicis ecclesiastici, vt hæres satisfaciat exonerando animã defuncti, qui iurauit.Abb.in ca.cùm sit. & ibi Fel.& Maria.de foro compe.Alex.in consi.xix.vol.iiij.Gomes.qui hanc dicit* cõem opin.in §.actiones.nu.6.insti.de actio.

Contrarium Balb.in d.c.cùm sit.de foro compe.Franc. in ca. fi.in iij.not.de foro compe.lib.vj.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an excludat compensationem.

1 MAgis* cõis est illa cõclusio, ꝙ iuramentũ excludit cõpensationẽ, vt est tex.secũdũm vnã lecturã cõmuniter ibi approbatã per Doct.canonistas, in c.ad nostrã. el j.de iureiu.& ibi Inn.circa fi.ver.itẽ ẽt si creditor.& Io.And.circa fi.ver.itẽ & si creditor.& Ant.de Bu.ver. vel vij. & Anch.in j.nota.Imol.ver.alij.& ibi Collect.in primis verbis.Fel. versi.quare aũt.Imola in l.Iulianus.ver.item adde secundò.ff.de cond.& demonstr.Alex.in consi.xcj.ver.secundò principaliter moueor.vol.ij.vbi dicit ita* cõmuniter teneri.Mathesil.singul. liiij.Aret.consi. xcix. ver.iij.ẽt dici põt.vbi dicit istã partẽ cõem. quã ẽt sequitur & dicit cõem Ias.in l.eum, qui.§.si iurauero.ver. circa decisionẽ.ff.de iureiur.Hipp.in sing. ccviij. Corset.in trac. de iureiur.ver.decimũquintũ priuilegiũ.Ias.consi. cxxxiiij. ver. sed pręmissis nõ obstantibus.volu.iiij.vbi dicit ꝙ ista est vera, & magis cõis opinio.& istam dicit cõem decis.Neapo.ccclxxxj.in antiq.Ias.in §.ĩ bonę fidei.ver.vltimò circa ꝑfatã conclusionẽ.in stitu.de actio.Gozad.consi.xxxij.versic.non obstat fm. vbi dicit opin.ꝯ Bar.cõmuniter approbatã.& in consi.lxix.Brun.in tract. de form.ver.decima conclusio sit. vbi dicit istam communem opin.Bertrand.consi.j.versic.iuramentum enim. vol.j. in antiq. Bertran.consi.cliiij.nu. 1.& seq.vol.j.in antiq.& cons.cclxvj.nu. 2.ver.tum etiam quia.in iij.vol.in antiq. Ias.in l. si pecuniam.in princip.ver.iij.facit.ff.de condi.caus.dat. Bertran. consi. cccv.n. 3.vol.iij.in antiq.Roma.in l.stipulationes non diuiduntur. ver. ij.potest contra gl.allegari.ff.de verb.obl.Are.in l.si quis ita.in §. ea lege ver.ij.quia iuramentum.ff.de verb.oblig.

Cõtrariũ voluit Barto.in l. amplius nõ peti.versi.iuxta primũ ꝯro.ff.rẽ rat.habe.Bal.in c.ad nostrã.el j.ver. quero an q iurauit.

de iureiur.& in hac sentētiā vī inclinare distinctio Abb. ibi ver. oppono ij.Angel.in d.l.amplius.ver.allegaī etiā.Alex. consi.xij. versi.nō obstat sextū.vol.ij.Io.Fab.in §.in bonæ fidei.versi. quid ergo dices.insti. de act.Abb.in c.cū dilecto.ver. & ꝓ hoc quod not.de ordin.cognit.& in c. cū inter.versi. ad hoc quod not. de except.Bertrandus ꝑs.xliiij.versi.nemini ergo.vol.j.in nou.Tindar.in tract.de compēsat.in vij.articul.versi. redeam' ad nostrā. Bertrand.cōsi.cliij.versi.tū & qa. volu.ij. in antiq. apostill.ad decision.Tholos.primā.& apostil.ad decis.Tholo.cxxxix. Bertrā. ꝑs.cxvj.volu.iij.in antiq.versic.fortè verò opponeī.& ꝑs. xcviij. ver.nec opponet aliqs.volu.ij.in antiq.Rom.in l. eum q. §.j.in j. not.ff.de iureiur.Barb.in ꝑs.xliij.ver.& facit quod voluit.vol. ij.

Tenendo primā opinionē quæ videtur magis * communis,

2 Primò limita,nā ſm aliquos licet per iuramentū ſit excluſa compenſatio,nō tñ eſt excluſa retentio , qa excluſa compenſatione nō cenſetur excluſa retentio:vt dicit Corn.conſi.lxj.verſ. nec refragatur ſi quiſpiā.volu.iij. Soci.in cōſi. cxliij.verſicu.ſed poſito ꝓ ita eſſet.Pariſ.conſi. 100.nu.3 5.& ſeq.verſ. q̄ retentio. Aimo conſi.cxlviij.verſ.modò ex iuribus.glo.conſuet.Bituri.

3 Sed qa Doct.p̄allegatinō loquuntur ſtante iuramento,reputo hanc limitationē periculoſam:cùm eiñ cōis concluſio firmetur in iſta ratione,qa iuramentū eſt pręcisè implendū,ſi competeret retentio,non præcisè impleretur,meritò limitatio nō pōt de iure procedere.

4 Præterea iſta limitatio eſt ꝗ tex.in c.debitores.de iureiu r.vbi iuramentū nedū compenſationē, ſed etiā repetitionē excludit.

5 Secundò limita qñ creditū,de cuius compenſatione agitur, ſuperueniſſet poſt iuramentū præſtitū,qa tale creditū pōt in cōpenſatiouē deduci,nil obſtāte iuramēto:vt per Tindar. in tract. compenſat. articul.vij.verſicul. & attende.Socin. in l.Iulianus. in fi.ff.de condit.& demonſtra.verſi.ex quibus infertur. deciſio. Neapol.ccclxxxj.nu.3 .in antiq.Pariſ.conſi.cxxxj.nu.41.volum. j.Grat.conſi.cxxj num. 5.vol.j.

6 Iſta limitatio ēt eſt ꝗ tex.in d.c. ad noſtram. ſm* cōem intelligentiā.nā ibi fructus nondū erant percepti tēpore promiſſionis iuratæ,ſed ex poſt percepti fuerant,& tñ nō pñt in cōpenſationē deduci,obſtante iuramento,ita Abb.ibi.ver.ſed ꝗrium. & Soci.in d.l.Iulianus.verſi.aliqñ quis.Alex.cōſi.xij.ver. nō obſtat ſextū.vol.ij.& Imol.in d.c.ad noſtrā.ver.aliqñ quis.vbi expreſsè loquitur qñ creditū ſuperuenit ex poſt,& potius dicendū eſt ꝓ aut præcedit cauſa,propter quā compenſatio fieri poterat ante iuſm,& poſtea ſequitur iuſm , & tunc per iuſm compenſatio cenſeatur excluſa, dato ꝓ creditū poſtea ſuperueniat. & iſte eſt tex.in d.c.ad noſtram. nam cauſa compenſationis fructuum in ſortem peruenerat à principio traditionis pignoris. pactū ergo iuratum de non moleſtando tollit facultatem compenſandi.

7 Si verò cauſa compenſandi ſuperueniat poſt iuſm , tunc per iuſm compenſatio non cenſetur excluſa, & ita procedant allegata per Doctores in iſta limitatione.

8 Sublimita qñ creditū ſuperueniens eſſet continuatio anterioris crediti,cui per promiſſionem iuratā diceretur renunciatum.Deciſi.Neapolit.ccclxxxj.nu.3 .in antiq.

9 Tertiò limita,nam quo ad euitandam pœnā inducitur compenſatio ipſo iure , non obſtante iuramento. Pariſ.conſil. cxxj. vol.j Grat.conſ.cxxj.vol.j.

10 Facit quod dicitur,ꝓ ad euitādā pœnā compēſatio inducit ipſo iure,prout in pœna caducitatis dicit Tiraquell.multa allegans in tracta.de retract.lignag.§.iij.in glo.iij.nu.4.

11 Quartò limita,ſtante debitoris inopia,quo caſu etiam ſtante iuramento,compenſatio non impeditur. Corſet. in tract.de iuramento.verſi.xv.priuileg.Deciſ.Neapo.clxiij.in antiq.Pariſi. conſi.cxxj.vol.j.Grat.conſi.cxxj.vol.j.

12 Quintò limita,nam in iudicio mercantili in quo proceditur ex bono &ęquo,admittitur compenſatio , non obſtāte iuramento.Grat.conſ.cxxj.vol.j.

13 Sextò limita qñ 'nō eſſet promiſſum,& iuratū in ſpecie ſoluere, ſed vel aliàs ꝓmiſſum,& iuratū ſit ſatisfacere,vel attendere & obſeruare,nō autem ſoluere.ita Grat.in d.conſ.cxxj. vol.j.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Iuramentum an obliget præcisè ad faciendum.

1 Vic proximè accedit illa qō,an ꝓpter iuſm quis obligetur pręcisè facere. in qua qō.gl.in l.ſi pecuniam. ff.de cond.cauſ.dat.tenuit ꝓ quis præcisè teneatur propter iuſm ad factū,ita gloſſ.ibi in verbo , neceſſe habeas.& ibi Bald.verſi.nota ꝓ.& gl.in c.cū tempore. in verbo, obſeruādū.de arbit.Bald.in l.vnic.verſi.modò quæritur de aliqbus.C.de ſent.q̄ pro eo,quod intereſt.& ibi Saly.verſi. itē fallit. & Bal.in l.ſed & hæ.§.prætor.verſi.vnde fallit. ff. de ꝑcurat.& in ꝑludiis feudo.ver.in iuramēto aūt.Ant.de Butr.in c.ſi.in vltimo not.per illum text.ne prælat.vic.ſuas.Roma.in repe.rubricæ de arbit.ver.ſed redeundo ad integrale.Ant.de Butr.in ca.veniens. verſi.& puto.de iureiur.& ibi Abb.verſi.& dicit hoc.Hoſt.in c.ꝑtuas.verſ.ꝓ ſi iuſm interceſſerit.de arbitr.& ibi Io.And.verſi. ꝓ ſi iuſm.& Imola verſi.cius dicta ſapiunt.& in c.j.ver.vltimò pōt q̄ri.de iudic.Rom.in l.ſtipulationes nō diuiduntur.nu.69.verſi. interſero regulā.ff.de verb.obl.Cuma.ꝑs.clxxxij.verſi.quinimò & iure ciuili.Alex.in l.ſi ꝑuenerit.ver.limita primò. ff. de iuriſd. omn.iudic.Imola in c.j.verſi. pōt eſſe dubiū. de pignor. Paul. de Caſtr.in l.ſi cōuenerit.verſi.& interdū pōt.ff.de iuriſd.om.iud.& ibi Iaſ.verſi.ij.qa.Are.in c.j.verſi.vbi aūt pactū.de iudic.Iaſ.dicit hanc opinionē*cōem,in cōſi.ix.verſi.iſtud idē deduco.volum. j.& ꝑſi.xlj.verſi.ptæterea d.Ioan.volu.iij.Soci. in conſi. xc. num. 14 & ſeq.verſi.& iſta pars.volu.iiij.Fely.in c. q̄ in eccleſiarū.ver hāc fallentiā intellige.de ꝑſt.Guid. Papæ qō. dcxxvij. Gomeſ.in §.itē ſi qs poſtulante.nu.7.ver.ſeptimus effectus.inſt.de act.Zaſ. ꝑs.xij.nu. 19.ver.huic ſuccedit.vol.ij.Gozad.conſi.xxxij. ver. iij. moueor.Bertr.ꝑs.lxxxij.ver.& hoc ratione iuramenti.volu.ij.in antiq.Trigo.ſing.xviij.Mari.Jun.ꝑs.lxiiij.ver.vel ei.ij.vol.j.Alex. conſi.lxxxix.verſi.qa iuſm.volu.vij.Abb.conſi.xlij.in fi.verſi.cō cludo ergo.vol.ij.Soc.cōſi.xc.ver.ij.reſpōdeo. vol.iiij. & ꝑs.xvj. in fi.verſi.ii.qa iurauit.eod.vol.Dec.in l.ſi.ver.ij.qa ſupradictum eſt.ff.ſi cert.pet.Grat.ꝑs.lxxxiiij.ver.melius verò ꝑſiderans.vol.j. Iaſ.in §.actionū.nu.47. ver.notabis tñ. inſt.de act. & in §.item ſi qs poſtulante.nu. 12.verſi.vii.iuſm.inſt.eo.titu.& in l.ſi pecuniā. verſi.gloſſ.in verbo,neceſſe.ff.de cōdict.cauſ.dat.& in l.ſi inſulā. verſ.qd tenendū.ff.de verb.obl.& in l.ſtipulationes non diuidū tur.verſi.vltra limitationes Bar.ff.eo.tit.& ibi Clau.ver.extra fallentias.Imola in c.j.ver.vltimò pōt qñ.de iudi.Fely.in c.j.verſic. tertiò fallit.de iud.Maria.in c.ſignificaſti.verſi. & aduerte qa. de for.competēt.Goza.conſi.lvij.verſi.vj.obſtat ꝓ iuſm.Iaſo.in l.ſi qs ita.§.ea lege.nu.2 8.verſi.in ꝗriū tñ.de verb.obli.& Iaſo.in l.ſi mihi,& tibi.§.in legatis.verſi.pro veritate ꝑſidera.de leg.j.Alex. in l.ſi pecuniā.verſ.in gloſſ.in verbo,neceſſe.ff.de condict.cauſ. dat.& in l.ſtipulationes nō diuiduntur. verſ. demū inquantum Bar.ff.de verb.obli.Aret.in l.ſi qs ita.§.ea lege.verſi.& ad ea. q̄ſt. v.ff.de verb.oblig.Corſet.in tract.de iureiur.verſi.q̄ro viij.Alex. conſ.xxxvij.verſ.vnde licèt,vbi dicit iſtā*cōem opin.& ab ea in iudicādo nō eſſe recedendū.vol.ij.& cōſ.xcj.verſi. pro iſta opin. facit.vbi ēt dicit cōem,vol.ij.Mathesil.ſing.liiij.Barbat.in ca.iurauit.nu. 56.verſ.dicit hic Bald.de ꝑbat.Brun.in con.xxxix.verſ. & eſt aduertendū.& conſ.xvij.verſ.iij.qui non renuerit,& in ꝑs. lxxxix.verſ.plus dico.Alex.conſ.lxxxix. verſic.& propter iuſm. volu.vij.Rom.in l.is,cum quo.ver.j.an liberatur.ff.de aqu.pluu. arcend.Fely.in c.ad noſtram.vſque in fi.verſic.ex quo intellect. de iureiur.glo.conſuet.Turonenſ.Guid.Papæ ſing.cccxliij.

Cōtrariū qñ præcedit obligatio ad factū,ſecus qñ factū ſimpliciter iuratur,voluit Imo.in l.ij.in fi.prin.verſi.aduerte tñ.ff.de donat.& Rom.in l.hæreditatē. verſ.in glo.fi.co. tit. Ant. de But. c.ij.ver.ad ſm aūt.de pigno.Io.de Ana.in c.querelam. verſ.nota locatorē.ne'prælat.vices ſuas.Dec.in l.ſi cōuenerit.verſicu.non obſtat ꝓ iuſm.ff.de iuriſd.omn.iud.licèt nō ſe firmet.& in c.j. n. 23.verſi.dominus Ant.de iudic.cōſ.xlvj.Ant.de But.in c.j.verſi. ſed dubiū eſt ſi iurauerit.de iud.vbi Abb.verſ.ij. q̄ſt.eſt.Anto. de Butr.in c.ꝑ tuas.verſ.idē & fortius,de arbitr.Corn.cōſ.cclvj.ver. his tñ nō obſtantibus.vol.iiij.Aimo conſ.xij.verſ.circa perſonā.

2 Sed has opin.concordat Cuma.in l.ſi pecuniam. ff. de cond. cauſa data.verſ.in glo.habes.vbi dicit,ꝓ de iure canonico procedit prima opinio,de iure ciuili ſecunda.

Tenendo primam opinionem,quę videtur magis*cōmunis,

3 Primò limita in hærede iurantis , qui ratione iuramenti auctoris non pōt ad factum præcisè compelli. Bal.in præiud.feud. verſ.in iuramento autem.refert & ſequitur Corn.in cōſi. cclvj. vol.iiij.verſi.tamen his non obſtantib.

4 Secundò limita quando præcisè factū à iurante non poteſt impleri,quia tunc excuſatur ab implemento.Aimo in conſi.xij. verſ.ſed poſito.& ſentit Barbat.in apoſtil.ad Bal.in l.vnica. C.de ſent.quæ pro eo,quod intereſt.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Iuramentum adiectum in contractibus, qui de ſui natura ſunt reuocabiles pœnitentia,an efficiat eos irreuocabiles.

Vidimus

1 Vidimus an iuſm præcisè obliget ad factum , nunc continuato ordine videndū erit,an iuſm in ꝗctib' innominatis adiectum,faciat ꝗctus ipſos innominatos,qui ſui natura ſunt reuocabiles pœnitentia, efficiat irreuocabiles.in qua queſt.eadē gl.q̄ allegaī, ꝓ iuſm faciat quem præcisè teneri ad factū, eadē allegaī ad hoc, ꝓ faciat ꝗctus innominatos irreuocabiles,videlicet gl.in l. ſi pecuniam.in verbo,neceſſe.ff.de condi.cauſ.dat.Bal.in c.q̄ in ecclesiarum.ver.item ſi feudatarius,de conſti.Iaſ.in d.l.ſi pecuniā. ver. ij.collige.& ver.vj.limita.& ibi Sal.ver.trāſeo ad vnam gl. Barba. in c.iurauit.verſi.itē dicit hic Bal.de proba.Corſet.qui dicit hanc opin.*commun.in tract.de iureiur.ver. ſm priuilegium. nu. 29. Ferra.caut.xxx.ver.quòd ea,quæ.Guido Papæ,ſing.cccxliij.

Contrarium ſentit Imo.in l.ij.§. ſed & ſi quis.ver. & aduerte.ff. de donat.

2 Et propterea idē eſt in donatione cā mortis,quæ licèt ſui natura ſit reuocabilis pœnitētia.l.q mortis.& l.ſenat'. §. ſed mortis cā.& l.Seio.ff.de dona.cau.mor.& inſti.de dona.in prin. tñ qñ in donatione cā mortis eſt adiecta promiſſio de non ꝗueniendo,& de illam ſeruando,tunc licèt ſm aliquos dicta donatio cā mortis tranſeat in donationem inter viuos.l.vbi ita donatur.ff. de dona. cā mor.& ibi Bar.in ver.oppono de l.cùm precario. & gl.in l. ſed & interim.in verbo,donatio,ver.hæc ēt cauſa mortis donatio.ff. de dona.inter virum,& vxo.gl.in verbo,nullo caſu.in l. ſi alienā. §.Marcell'.ff.de dona.cau.mor.Bar.ī l.fi. ver. & examinatis. C. de pac.Bal.in l.ij.ver.j.caſu.C.de iure do.Alex.cōſi.xiiij. ver. præfata eiñ M.vol.j.Ang.conſi.clxxix.verſ.& ex hoc ſequiē.Pau.de Caſt. cōſ.lxj.in prin.vol.ij.& conſi.lxxxij.in prin.vol.ij.Are.cōſ.xlj. ver. quinimò ēt.& cōſi.lxxiiij.ver.j.ratio fundatur.Soc.cōſi.liij.verſi. & prædicta ſola.vol.j.Iaſ.in l.non omnis.ver.ſed iſtis non obſtan. ff.ſi cert.pet.Iaſ.in d.l.quæ dotis.ver.limita iſtā regulā.ff.fol. mat. Soc.cōſ.cccxxxij.ver.adduco ēt in propoſito. Ferra. cautel. xxx. Ripa in rñſo.xj.ver.primum quod ſi inter viuos.lib.iij.Bertr.cōſi. 50.ver.puto tñ eſſe verius.vol.iij.& conſi.cxc.ver. dixi autē. vol. v.in nou.& conſi.lxxxv.ver.& inſuper.vol.j.Rui.conſ.clxxxj.ver. & eo magis,vol.j.& in cōſi.lj.ver.ex alio quoque.vol.j. Cor.cōſi. clviij.ver.tñ his non obſtan.vol.iiij.Bertr.conſ.xiiij.ver.v.& ꝑ put. vol.iiij.in nou.Chaſſan.in conſue.Burg.ver.aduerte tñ ad vnum. Guliel.Bened.in repe.c.Raynutius.in verbo,teſtamētū.el iiij. nu. 24.ver.or domini.de teſta.in j.part.Rui.conſi.lij. ver. & idē eſt in caſu.vol.j.& cōſi.clxxxvij.ver.& propterea eadem. vol.ij. Guido Papæ ſingu.cccxliij.Cor.in conſi.cxxvj.ver.ij.modo.vol.j.

Tñ ꝗrium voluit gl.in verbo,acceperit.in l. ſi alienam. §. Marcellus.ff.de dona.cau.mor.Ang.cōſi.ccliiij.per totum.Bal.in l.cū quis.ver.ſed quid ſi dono.ff.de cōdi.cau.dat.Alex.ī l.q̄ dotis. ver. ſed iuxta hoc.ff.ſol.ma.Cor.conſ.cxxvj.ver.& ꝑpterea.vol.j.Bal. cōſ.ccxxxviij.incip.Laurentius.in primo dubio.vol.ij. Iaſ. conſi. vj.ver.nec obſtat.vol.iij.licèt concordet opinio.Bal.cōſi.viij.ver. iiij.eſt videndum.vol.iij. Io. Crot. in l. ſtipulatio hoc modo concepta.ver.j.ſit concluſio.ff.de ver.obl.Alex.in ſecunda apoſtil.ad Bar.in d.l.vbi ita donatur.ff.de dona.cauſa mor.Iaſ. conſi. lx. ver. non obſtat ſi diceretur.vol.iij.

3 Pro concordia diſtinguebat Dec.conſ.cccv.ver.& ſupradictis omnibus,ꝓ aut clauſula de non reuocando, & non ꝑtraueniendo apponitur in principali diſpoſitione , & tunc donatio cauſa mortis tranſeat in donationem inter viuos.

4 Aut apponitur dicta clauſula in clauſulis acceſſoriis, & remaneat donatio cā mortis.& idem dicit idem Dec. in l. non omnis. ver.& quod dictum eſt.ff.ſi cert.pet.& conſi.cccclxx.verſic.circa primum.& in l.fi.nu.20.& ſeq.ver.ij.concluſio.Cur.Iun.conſ.lvj. ver.nec obſtat.Iaſ.conſ.vj.ver.quæro principaliter.vol.iij. & cōſ. lx.ver.non obſtat.vol.iij.

5 Alio mō diſtinguit Aimo conſ.lj.ver.nō obſtat dū tertiò. vol. j.dicens,ꝓ aut in donatione cauſa mortis dictū eſt,nō reuocare, & tunc donatio tranſit in donationem inter viuos: aut dicitur non contrauenire,& tunc remaneat donatio cauſa mortis.

6 Alio modo diſtinguit Cor.conſi.cclxxxix.verſ.nec obſtat lex, & ver.vltimò hęc cōcluſio.vol.iiij.videlicet ſi dictum ſit,ꝓ nullo caſu reuocari poſſit,tranſeat in donationē inter viuos : ſi autē in vno caſu tātum reuocatio ſit prohibita,adhuc in aliis remaneat donatio cauſa mortis.& idem eſſe dicit ſi reuocatio indefinitè ſit prohibita,vt ibi,ver.vlti.hæc concluſio.

Contrarium,ꝓ imò magis debeat operari pactū,ꝓ non liceat reuocare niſi in certo caſu,magis quàm generalis prohibitio reuocationis.Guliel.Bened.in repet. c. Raynutius. in verbo , teſtamentum.el iiij.nu.23.ver.iij.limita.de teſta.in j.part.

7 Et declarat Rui.conſ.cxxiij.nu.8.ver.nec prædictis obſtāt.vol. j.ꝓ qñ fit pactum in donatione cā mortis , vt non poſſit reuocari,ꝓ tunc non poterit reuocari,quādo eſt de illis caſibus, in quibus aliàs non ſolet donatio reuocari,aliàs ſecus.

Tenendo primam partem quę videtur magis*communis, & quam communem affirmat Io.Crot.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta.& Ferra.cautel.xxx.

8 Limita , non procedere qñ donatio in vim donationis inter viuos valere non poſſit.Ita Rui.conſi.lj.ver.& dato. vol.j. Maria. Iun.conſi.xxj.ver.& pro hoc in fortioribus terminis.vol.ij. Grat. conſi.xx.verſi.iij.dato.vol.j.Guliel.Bene.in repe. c. Raynutius. in verbo,teſtamentū.el iiij.nu.2 5.ver.quæ capit.de teſtam.Rui. qui declarat in conſi.lij.ver.& idem in caſu noſtro.vol.j.

9 Amplia,vt procedat nedum quando in totum annullatur donatio,ſed etiam quādo pro parte,Gul.Bened.in repet. c. Raynutius.in verbo,teſtamentum.el iiij.nu.29.ver. iiij. & vltima limitatio.de teſtamen.

10 Secundò Limita,vbi talis donatio cauſa mortis facta eſſet in teſtō vel codicillis,quia tunc,non obſtante pacto de nō reuocādo,reuocari poterit.Gul. Bened.in repet. c. Raynutius.in verbo, teſtam. el iiij.nu.27.ver.ij.limitatur.de teſtam.in j.part.

11 Qñ autem interuenit iuſm ſuper promiſſione de non ꝗueniendo,aut non reuocādo,omnes admittunt ꝓ donatio cā mortis ita tranſit in donationem inter viuos,vt reuocari non poſſit. Ita Pau.de Caſt.in conſi.lxj.in prin.vol.ij.qui loquitur in donatione iurata.& ita ēt loquitur Are.in cōſi.lxxiij.ver.j.rō.ita expreſsè dicit tenendum eſſe Iaſ.in l.non erit.ver.iſtam concluſionē.ff. de iureiur.Ferra.caut.xxx.ver. ſubiungens iſtam concluſionē. Soc. conſ.liij.ver.& ꝑdicta ſola.iuncto ver.& hoc maximè.lib.j.Corn. conſ.clviij.ver.item iuuatur.vol.iiij.Bertr.conſil.lxxxv. ver. & inſuper quia.vol.i.& conſi.xiiij.verſi.& hac concluſione.vol. iij.in nou.Rui.conſi.lj.vol.j.ver.ex alio quoque.Bertr.conſi.cxc.volu. iij.ver.dixi autem.in nouis.

Contrarium Cor.conſi.cxxvj.vol.i.ver. &propterea licèt.Iaſ. in conſi.lx.volum.iij.verſ.ij.reſpondeo.Deciſ.in l.non omnis.ff.ſi certum petat.

12 Et ex his ēt infertur,ꝓ pactum de litigando corā vno iudice, quod añ lit.conteſta.reuocari pōt , ꝑ iuſm efficitur nō reuocabile.Ita Ang.in l.ſi conuenerit.ff.de iuriſd.om.iudi.verſi.ſimiliter ſi pactio.& ibi Ful.ver.iij.limitatio.& ibi Pau.de Caſt. circa princ. ver.& interdum.& in fi.ver.ad illud autē.& ibi Alex.in prin. verſ. limita j.& ibi Iaſ.ver.limita iſtam legē.& ibi Dec. qui dicit ab iſta opinione non eſſe recedendum, quia * cōis eſt.verſi. & prædicta concluſio. vbi rñdet omnibus adductis pro alia parte.Pe.de Anc. in cōſ.cxcij.ver.dixi iij.Dec.in c.j.in ver.vj.fallit, vbi idē dicit poſt Imo.ibi,ver.vlti.pōt quæri.de iudi.& Are.ibi,verſi.vbi aūt pactū. Fel.in c.ad noſtrā.ver.iij.pro iſta parte.de iureiur.Corſet. in tract. de iureiur.in xvj.ſpeciali.Ferr.cautel.xxx.verſi.ij.& fortiter.Fel.in c.j.ver.iij.fallit.de iudi.Maria.in c.ſignificaſti.de for.compet. ver. & aduerte,quia.Bal.in c.P.& G.ver.ſed nunquid.de of.dele. Dec. in l.ſi quis in conſcribendo.verſi.ſed rñderi pōt. C. de pact.Brun. conſi.xij.ver.operatur itaque.gl.conſue.Turonen.

Contrarium voluit Ant.de But.in c.j.de iudic.verſicu. ſed dubium eſt ſi iurauerit.& ibi Abb.verſic.ij. quæſtio eſt. glo. conſuetu.Turonen.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Iuramentum interpoſitum ſæpe aliquæ diſpoſitione an aſſumat illius naturam.

1 Præcedentes cōcluſiones maximè depēdent à cōcluſione illa,an iuſm interpoſitum ſuper actu,aſſumat naturam actus,ſuper quo interponitur. in qua concluſione Doct.*cōiter admittunt concluſionē illam,ꝓ iuramentum aſſumat naturam actus,ſuper quo interponiē,per tex.in l.fi.C.de nō nu.pe.& ī l ſed& ſi poſſeſſori.in §.item ſi iurauero.& ibi Iaſ.no.in ix.not.ff. de iureiur.& in c.quemadmodum.vbi Abb.in vij.no.ver.no.in ver. non obſtātibus.de iureiu.Inn.in c.ꝑ tuas.ver.& idem dicitur. de arbi. Abb. in c.ex parte.el ij.ver.in gl.fi.de cleri.non reſiden.Oldra. conſil.xcv, ver.præterea cùm vt ſupra.& conſi.ccxxj.ver.& iuramentū.Spe, in ti.de arbi.§.j.in ver.ſed pone,ꝓ compromittens.Bald.in c.quæ in eccleſiarum.ver.dicis tu.nu.2 5.de ꝑſti.Bar.in d.l.fi.C.de nō nu. pec.in ſummario.& ibi Bal.in j.no.& Ang.ī ſummario.& Pau.de Caſ.in ſummario.& ibi Sal.in j.no.& Cy.& ibi Iac.But.in ſumma rio.Abb.in diſpu.ſua inci.ſtāte ſtatuto. ver.tertiū membrū.Imol. in c.ſi cautio.ver.vbi aūt.de fide inſtru.Ang.conſi.cccxiij.in prin. ver.de primo dicendum eſt.Ant.de Bu.in c.j.ver.ſed dubiū. & ibi Abb.ver.ij.q.de iudic.& idem Ant.de But.in c. Quintauallis.ver. & qa tantę conditiones.de iureiu.& in c.quemadmodū.in iij.no. de iureiu.Barb.ī ꝑs.xlix.ver.facit in ſimili.vol.iiij.& ī cōſi.xliij.ver.

ſicu.facit ad predicta.vol.ij.Corn.conſi.cij.ver.quia ñdetur.vol. j.& in conſi.xj.ver.& ideò iuſm.vol.iij.Anc.conſi.cccxxx.ver. ex iſtis cōcluditur.Abb.in c.fin.in vlt.nōt.de eccle.ædific. Cur. Sen. conſi.iij.ver.accedat ēt.Rom.conſi.cclxix.in prin.ver.nec quidē ꝓſentis.Oldr.ꝓſ.cclxxviij.ver.nec in hoc vſ.& cōſi.ccxxxviij. ver. vnde cum iuramentum.Dec.cōſi.ccxl.ver. ſed iuramentū.Bertr. conſi.xcv.ver.& ſic vſ.vol.ij.in nou.Corn.conſi.cxxvj.ver.ij.modo.& Dec.conſi.cccv.ver.in contrarium in terminis eſt.& conſi. ccccviij.ver.vlti.non obſtat.Bar.in l.ſed & ſi quis.in §. quæſitum, ver.quærō,quid ſi propoſito.ff.ſi quis caut.& Ang.in ver. vltim. ſciās.Dec.conſi.clxxx.in fi.ver.vlti.non obſtat.Alex.conſi. xxviij. ver.non obſtat ꝙ iuramentum.vol.j.& conſi.xxxj, verſi. non obſtat,quòd interuenerit iuramentum.vol.ij.

2 Primò Limita,qñ conſenſus non deficit, vt tūc iuſm aſſumat actum,cui cohæret,non aliàs,ita Bar.in l.ſi quis pro eo. ver. prædicta quæ dixi.ff.de fideiuſſ.Imo.ī c.per tuas.ver.nec obſtat quod habetur.de arbi.& in c.ad noſtram.verſi.an autem iuſm.de emp. & ven.& in c.j.ver.nec obſtat lex fi.de iudi.Alex.in l.ſi cōuenerit. ver.nec obſtant iura.ff.de iuriſd.om.iudic.& in l.ſtipulationes nō diuidunt.ver.non obſtat lex fi.ff.de ver.obli.Iaſ.in l. ſi inſulā. ver. quod remedium,& in l.decem.nu.22.ver.primā regulā.ff.de ver. obli.& iſtam ſentit Corſet.in tracta.de iur. in xj. priuilegio. Alex. conſi.xxxvij.ver.nec obſtat lex finalis.vol.ij.Calca.conſi.xvij.ver. nec obſtat vltima.& conſ.xix.ver.quia reſpondetur.Gozad. cōſi. lvij.ver.nō obſtat ꝙ iurauerit.Alex.in l.ſed & ſi quis.in §.quæſitū. ver.ſed Imo.ī repet.ff.ſi quis caut.Roma.cōſi.ccccxvij.ver.huic tamen concluſioni.Aret.conſi.xxiiij.ver. nec obſtat iuſm. Iaſ. in l.ſi quis ita.§.ea lege,ver.vij.ad idem.ff.de ver.obl.Aimo conſ.cij. ver.ij.reſpondeo.& ver.v.reſpondeo.Rui.conſi.cxxxiiij. ver. nec etiam obſtat.vol.j.

Contrarium tenet Dec.in c.j.ver.ij.Imo.hic.de iudic.Iaſo. in l. ſed & ſi poſſeſſori.in §.item ſi iurauero.in ix.no.ff.de iureiur.& in l.ſi conuenerit.ver.ex iſtis patet.ff.de iuriſd.om.iudi.

3 Secundò Limita,quia iuſm aſſumit naturam actus,ſuper quo interponitur quo ad naturā primordialem,non aūt quo ad naturam accidentalem.Aret.in c.j.ver.non obſtat iuſm. de iud. Iaſ. in l.ſi conuenerit.ver.ex iſtis patet.ff.de iuriſd.om.iudic.& in l.ſi pecuniam.ver.ij.ſtringit.& ver.iij.facit.ff.de cond.cau. dat. Gomeſ. in §.item ſi quis poſtulante.ver.non obſtat fundamentum. Inſti. de actio.Aimo conſi.cij.ver.iiij.reſpondeo.

Contrarium Decius in c.j.ver.ſed tenendo opi.de iudic.

4 Tertiò Limita,nam iuramentum in genere recipit conditiones actus,ſecus eſt in iuramento in ſpecie, vt per Ripam, in c. ij. ver.aut emphyteuta iurauit.de reſcript.

5 Quartò Limita, nam iuramentum non recipit conditiones actus quando conditiones tendunt ad inualidandum actum.Aimo conſi.cij.ver.non aliud.

6 Quintò Limita,nam iuſm aſſumit naturam actus, ſuper quo interponitur,vt iurans in plus non obligetur,ſed non aſſumit naturam actus,vt non obligetur efficacius, ita Rui. conſil. cxxxiiij. ver.præterea iuramentum tollit.vol.j.

De Procuratoribus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Mandatum non præſumitur ob temporis diuturnitatem.

1 TENENT magis*cōiter Doct. ꝙ mandatum non præſumitur mille annis.Bal.in l.ij.C.ſi ex fal.inſtrumen.& in l.j.in j.oppoſ.& ibi Sal.C. de rebus alien. non alienan.Alex.in l.ſciendum.ver.vnum tamen ſciatis.ff.de ver.obl.& in l.qui in aliena. ver. vnum adde ꝙ licet.ſ.de acq.hære.Alex.in conſi.j.vol.iiij. & conſi. cxcj. vol.vj.& in conſi.xxxv.vol.vij.Soc.in conſi.cclxiij.dec.Neap.cccxlv.in antiquis.Fel.in c.ſicut.de re iud.Gozad. in conſi. xj. & ſeq. & in conſi.xciiij.vbi reſpondet adductis per Iaſ.qui contrarium tenet.& in conſi.xcvj. Balb.in tract.præſcrip. in tertia parte principali.ver.ij.generaliter limitat.Chaſſa.in conſue.Burgund.Hipp. in ſing.cccxxiij.Dec.in conſi.ccxv.& Cæpo.cōſi.ciuili xxvj.Soc.ī auth.ſi quis in aliquo.C.de eden.Pariſ.in conſi.xlvij.vol.j.Cur.in tract.feu.in j.parte. Pariſ.in conſ.xxxvj.vol.iiij.Rui.cōſ.clvj.vol.j. Cagnol.qui multa congerit,in l.velle.nu.18.& ſeq.ff. de reg. iur. Rui.conſi.xxviij.vol.iiij.Boer.dec.cclxxiiij.Bertr.conſi.lxxxj.vol. j.in antiq. Lofred. qui hanc dicit magis*communem opinionem in conſi.xx.nu.8.

Contrarium Bal.in conſi.cccxxxvij.ver.vlterius iuxta premiſſa,iuncto ver.quo ad ſm.vol.j.Curt.Senior in conſi.lxxvij.per totū. vbi latiſſimè.Pau.de Caſt.in conſi.lxxxiiij.incip.viſa facti narratione.in fi.vol.j.Iaſ.in l.ſciendum.ff.de ver.obl.& in l.j. C. q admit.Rota in dec.Caſſad.dec.iij.de procu.Dec.in d.l.j.in j.lect. ver. vnū notandū eſt.& in iij.lect.ver.vnū ſolū notandū.C.qui admit. & in conſi.ccccl.xxxvj.& in conſi.dcxxxviij.Gozad. in cōſi.lxxiij. Bertr.in conſi.lvj.volum.iij. Brun.in tracta.de forma. licèt dicant aliam opinionem eſſe*communem. Marian. Iun. conſilio lvj. volu.j.Aimo de antiquit.in ſecunda parte.nume. 33. Boer.deciſ. cclxxxj.

2 Lofred.concordat has duas opiniones contrarias, in cōſi.xx. nu.8.vt hæc poſterior opinio non procedat,niſi qñ vltra diuturnitatem temporis concurreret aliqua alia præſumptio.

3 Primò Amplia,etiam in mandato facto executori, vt illud ex tempore non præſumatur,vt dicit Rui.conſi.lxviij.vol.j.

4 Secundò Amplia,in mādato iudici facto,quia etiam ex curſu temporis non præſumitur delegatio,vt per Rui.conſi.lxviij. vol. j.& conſ.xxviij.vol.iiij.ver.nec prædictis obſtat.

5 Tertiò Amplia,vt etiam commiſſio iudicis, ex temporis diuturnitate non præſumatur.Rui.conſi.lxix.vol.j.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*cōmunis,

6 Primò Limita,niſi eſſemus in actu, qui cōiter fieri non ſolet circa mādatum,vt eſt qñ quis ſoluit pro alio.ita Rota in antiqs, dec.xxiij.& dec. Caſſador.tertia.de procu.Soc.in conſi.xlvj.volu. iij.Fel.in c.ſicut.de re iud.in v.limita.Dec.in conſi.xxxvj.& in cōſ. xlij.Goza.in conſi.xj.Dec.in l.j.in j.lect.C.qui admit.Lofred. cōſ. xxxv.Aimo,de antiq.in ij.par.nu.36.Bero. q. xxxix. Cagnol.in l. velle.nu.19.ff.de reg.iuris.

Contrarium Rui.in conſi.clvj.vol.j.

7 Sublimita,niſi præſumendo mandatū propter impenſam induceretur probatio criminis.Chaſſa.conſi. lviij. ver. non obſtat. Gramma.voto vltimo.in fi.

8 Sed Imo.in l.quæ ſub conditione. ff. de condi. & demonſt. requirit aliam coniecturam vltra impenſam.& idem Alex.in l.cùm ſeruus.ver.ſed aduerte.& ibi Iaſ.ff.de ver.oblig.

9 Secundò Limita,vbi in inſtrumento antiquo mandatum enūciat. Caſſador.in d.deciſ.iij.in titu.de proc.Sarnen.in compendio vtriuſque ſignaturæ.Dec.in conſi.xxvj.Gozad.conſ.xcvj.Purpu. in auth.ſi quis in aliquo.in fi.C.de eden.Iſtud fuit de mēte Bal. in cōſi. cccxxxvij.vol.j.Cagnol.in l.velle.nu.20.ff.de regu.iuris. Aimo de antiq.in ij.parte.nu.34.Cur.Sen.in conſi.lxxvij. verſi. præmiſſis non obſtant.

10 Tertiò Limita,nam licèt ſola antiquitas non faciat præſumi mandatum,tñ ſecus eſt ſi cum antiquitate temporis concurrunt aliæ coniecturæ.Dec.in conſi.xxxvj.& in conſi.xlij.Goza.in cōſi. xj.Aimo de antiq.tēpo.nu.38.Rui.conſi.cvij.vol.iij.& propterea infert Bertr.quòd ſtante antiquitate, perſonæ egregiæ aſſerenti ſe ſyndicum vniuerſitatis creditur,in conſi.lvj.vol.iij.Maria.Iun. in conſi.lvj.vol.j.

11 Quartò Limita in vicario,cuius mandatū præſumitur ſi non negeī,& ſi negetur,ſufficit probare nominationē, & cōem reputationē,iuxta tex.in l.Barbarius.ff.de off.prętor.Rot.in antiquio. dec.ccccxcix.Fel.in c.ſicut.de re iud.Aimo de antiquit.tempo.in ij.par.nu.38.Cagnol.in l.velle.nu.16.ff.de reg.iur.

12 Quintò Limita,qñ interuenit ſcientia,& patientia principalis,quia tunc mandatum præſumitur,ita Balb. in tract. pręſcri. in iij.par.ver.iij.generaliter limita.Brun.in conſ.xcv.dec.Neap.cccviij.in antiquis.Gozad.in conſi.xcii j.Rui.in conſi.cj.vol.j.

13 Sextò Limita, qñ agitur de modico præiudicio, quia tunc mandatum præſumitur.Balb.in tract.præſcrip.in iij.par.ver.iij.generaliter limita.Gozad.conſi.xciiij.& conſil.xcvj. Gigas in tract. de penſio.quæſt.xlviij.

14 Septimò Limita,quia licèt ex diuturnitate tēporis non præſumatur mandatum,tamen præſumitur ratificatio. Soc.in conſi. xvj.vol.iii.Dec.in conſi.ccxcvij.Gozad.conſi.xj.

1L Declara hoc vt per Iaſ.in cōſ.cxl.vol.iiij.Abb.in q̃ſ.xviij.vol. ij.Aimo.cōſ.lv.nu.2.& in tract.de antiq.in ij.part.nu.37.videlicet vt hoc ꝓcedat qñ tractaretur de modico præiudicio, aliàs ſecus.

16 Octauò Limita,quia licèt ipſum mandatum non præſumatur propter antiquitatem, tamen qualitas mandati præſumitur, ita Dec.in dicto conſi.ccxcvij.

17 Nonò Limita,nā ad inducendum bonam fidem,præſumitur mandatū,& propterea ſi quis aſſeruit in vēditione rei alienæ,vendere de domini mandato ad inducendū bonā fidem,non eſt neceſſe ꝙ viderit mandatū,ſed ſatis eſt ꝙ crediderit illū procuratorē.Ang.in l.cùm vir.ff.de vſuca.ver.Sed de vno minor.Imo. verſ. itē adde,qa mirat.Balb.in tract.pſcri.in ij.parte tertiæ partis prin. Alex.in conſi.cxcj.vol.vj.Boer.dec.cclxxxj.nu.12.& 16.& ſeq.

Contrarium ſentit Bar.in l.cùm vir.ff.de vſucap.verſ.præterea hic non poteſt dici.& Imo.in §.procurator.in l.qui fundum.ff.de vſucap

vſucap.Alex.in l.qui in aliena.in prin.ff.de acq.hære.idem voluit Bar.in l.ſi.ff.de vſucap.pro emp.& in l. qui fundū. §. procurator. eo.tit.Soc.in conſi.lxxx.ver.præterea venditio.vol.iij. Fel. in c. ſi diligenti.in prin.de præſcri.Balb.in tract.præſcri.in ij.parte tertiæ part.princip.Alex.in cōſi.xxxv.vol.vij.Fel. in c.ſicut.de præſcrip. & idem voluit Bald.in l.j.& ibi Sal. C. de rebus alie. non alienan. Ruin.conſi.lxviij.vol.j.

Tenendo iſtam opinionem, quæ videtur magis*communis,

18 Primò Limita,niſi emens intellexerit à fide dignis,ꝙ vendēs habebat mandatum ſufficiēs.Barto.in l. qui fundum. §. procurator.ff.de vſucap.pro emp.Bald. in l.j.C. de rebus alie. non alie. & ibi Sal.Imola in d.§.procurator.& in d.l.qui fundum. Fel.in c. de quarta.de præſcri.& in c.ſi diligēti.eo.tit.Balb.in l.Celſus.de vſucap.Ruin.conſi.lxviij.vol.j.

19 Secundò Limita,niſi aſſerens ſe habere mādatū, eſſet pſona valdè digna,quare adhuc poſſet inducere bonam fidē in emente aſſertio ſua,ita Fel.in d.c.ſicut.de re iudic.ita Bald.in d.l.Celſus.

20 Decimò Limita,primā cōclu.nam in ſnia antiqua præſumit mandatum delegatorium.ita Fel.in d.c.ſicut.de re iud. & facit qd notatur in concluſione noſtra quando præſumatur pro rectitudine ſententię,maximè quando ſententia eſt antiqua,vt infrà tit. de ſen.conclu.iiij.nu.34.

21 XI. Limita,nam in arbitro ex diuturnitate tpis præſumitur mandatum arbitrandi,id eſt,cōpromiſſum, & facultas laudandi, ita Cur.Sen.in conſi.lxxvij.Fel.in d.c.ſicut.de re iud. Rota in dec. Caſſad.tertia,in tit.de procur.

Contrarium voluit Soc.in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. ex mēte Io.de Monte Sperello ibi.& videtur tranſire Purpu. ibi, in fi.licèt non ſe firmet.

22 XII. Limita,qñ enunciatur mandatum per acta certi notarij in eo,qui fecit ſolutionem tanquàm procurator talis, vt repetat ab eo,pro quo ſoluit,quia præſumitur mandatum,& ſtatur iuramento in ſupplementum.Cuma.in conſi.vj. in fi.

23 XIII. Limita,qñ enunciatur mandatum à iudice in ſententia, vt quia condemnat aliquem tanquàm procuratorem talis, quia iſta aſſertio iudicis operat vt probet mādatū, quo ad ipſas partes litigātes.Trigō.ſing.cxxj.allegat Petr.de Anc. in clem.j.de ꝓbat.

24 XIIII.Limita, qñ antiquitas eſſet tanta vt probatio propter antiquitatem redderet impoſſibilis,vt per Ruin.cōſi. xxxv. vol.j.

25 XV. Limita,niſi ille,qui actū geſſit tanquàm procurator, ſit talis,pro quo præſumatur,vt per Ruin.conſi.xxxv.nu.21.vol.j.

26 XVI.Limita, quia ex verbis narratiuis Papæ probatur mandatum.Rui.conſi.xlj.vol.j.vbi declarat.

27 XVII. Limita,quando probantur tradita inſtra ad cauſam fa cientia,vt no.per Cagnol.in l.velle.nu. 19.ff.de reg.iur.

28 XVIII. Limita,qñ licèt mandatum non præſumatur priuati,tamen præſumitur mandatum iudicis.Ruin.conſi.lxvj.vol.v.

29 XIX.Limita,quia præſumitur ſyndicus vniuerſitatis,qñ arbitramentum homologatum per ipſum tanquàm ſyndicum,ſuos ſortitum fuerit effectus longo temporis ſpatio,ſciente, & patiēte vniuerſitate.Alcia.de præſump.in ij.reg.in xiiij.præſum.

30 Limita aliis modis relatis per Aimo.de antiqui.temp.nu. 34. & ſeq.in ij.parte.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Mandatum,re integra,expirat morte mandantis.

1 MOrte mandantis expirat mādatū,qñ res eſt integra. §.rectè quoque.ver.itē ſi adhuc.inſti.mād. l. mādatum.C.co.Imo.in l.qui in aliena.§.is,qui.ver.itē nota ꝙ ſicut.ff.de acq.hære.Fel.in c.eā te.ver.j.differētia,de reſcri.Soc.cōſi.xxxj.ver.vj.probatur. vol.j.& cōſi.clxxij.ver.j.eſt.& ver.quinimò fortius.Abb.in c.mādato.ver. & dic ꝙ per mortem.de proc.Fel.in c. relatum.ver.nota, ꝙ ſicut. de of.dele.Soc.in regula,cclxiij.Rota in nou.dec.cccxlix.Rebuff. in concord.ſuper verbo,ſui Pontificatus.

2 Primò Amplia,idem eſſe in mādato delegatorio, quia morte mandantis expirat mandata iuriſdictio.c. gratum. de of. deleg.& c.licèt.eo.tit.l.& quia.§.j.ff.de iuriſdi. omnium iudi. Spe. in tit.de iudi.dele.§.reſtat.ver item mortuo mandatore. & ibi Ioan. And. in addit.Calde.conſi.iiij.de off.deleg.Cyn.in l.mandatum.in primis verbis.C.mandati.

3 Secus verò qñ res non eſt integra, quia tunc morte delegātis non expirat iuriſdictio delegata, vt habetur in iuribus allegatis in ipſa ampliatione,& ponit Soc.conſi.clxix.ver.iij.& vlt.

4 Limita ampliationē præcedentem,nā mortuo Papa non expirat legatio,quā iniūxerat Cardinali.vltra mare ī fauorē fidei.Hoſ. in c.tum ex literis.ver.iuriſdictio verò legati.de in integ.reſt.Fel.ī c.eam te.ver.& adde Hoſt.de reſc.ponit Iaſ.in l.more.ver.vij.fallit.ff.de iuriſdic.omniū iudi.Sal.in l.mandatum.verſi.vñ oppono. C.mand.ver.fallit in iuriſdictione.& in l. inter cauſas. ver. exemplum tertij.ff.mand.Io.Fab.in §.rectè quoque. ver.item ſi adhuc. ver.quid ergo dices.inſtitu.māda.& Ang.Are.ibi.ver.exemplum verò tertij.

De qua limitatione vide Dec.ī d.l.more.ff.de iuriſdict. omniū iudic.Roma.in l.ij.§.ſi qs.ver.fallit hoc in tribus caſibus.ff. de do.

Et ad iſtam ampliationem habes plures ampliationes, & limitationes,quas percurrit Iaſ.in l.more.ver.iiij.not. ff. de iuriſ. omniu.ad quem breuitatis cauſa me remitto.

5 Secundò Amplia,nā talis reuocatio operat ēt ꝙ procuratori non ſit ītimata,& ſic ſiue ꝓcurator illā ſciuerit,ſiue ignorauerit, gl.in cle.j.in verbo,teneat.ver.alij dicebant.de renun.& ibi Imo. ver.hæc vera in reuocatione.Bar.in l.ſi procuratorē abſentem.ī fi.ver.quid ſi procurator.ff.de ꝓcu.Fel.in c.ex parte Decani. ver. fallit octauò.de reſc.Pau.de Caſt.in l.fundi venditor. §. itē amic°. ver.in gl.ibi,item cōtra.ff.de acq.poſ. Io.Fab. in §. rectè quoque: ver.item ſi adhuc.ver.in gl.facit.in fi.inſti.mand.

6 Amplia,quia idem eſt in tacita reuocatione, quæ inſurgeret ex mutatione ſtatus perſonarum,vt voluit Soc. conſi. clxxij.ver. tertium eſt.lib.ij

Contrariū ſentit Roma.in d.l. fundi.verſi.aduertendū tñ.ff.de acq.poſ.Cyn.in l.mandatum.ver.ij.quæritur.C.mandati.

7 Tertiò Amplia,etiamſi procurator eſſet conſtitutus ad donādum alicui ex cā remunerationis.tex.in l.ſi qdē. C. de act. obl. & ibi Bal.no.in ii.no.declarando vt ibi ꝓcum.ponit Iaſ.in l.eius,qui in prouincia.ver.placebat.verſi.in primis tñ amplia.ff.ſi cert. pet.

8 Quartò Amplia,nam mandatū ſubſtituti expirat morte ſubſtituentis.Oldr.conſi.cxxx.alia ratione.

9 Sublimita hāc ampliationē,qñ ſubſtituens iure ꝓprio ſubſtituit,vta qñ eſt factus dominus litis,non autēm qñ ſubſtituit ex facultate ſibi data à principali.tunc eñ non attendit mors ſubſtituentis,ſed mors principalis.Card.ī cle.fin.in xv.q.de ꝓcu. Rota in nouis dec. ccccxiiij.& ī antiquiōribus Biſigneti.in tit. de proc. dec.ix.Bella.dec.vj.Milis in verbō,procurator conſtitutus cū potestate ſubſtituendi.Dec.in c.relatū.ver.& adde.de of.deleg. Rui. cōſi.lxxiiij.ver.non eñ morte patris.vol.iij.Fel.in d.c.relatū. ver. vij.eſt.Franc.in c.j.§.licèt.verſi.iiij.aduerte, de procu.in vj. & c.is, qui.ver.& ita etiam eſt.eo.ti.Roma.in l.ij.§. ſed ſi quis. verſi.quid autem ſi procurator.ff.de dona.

10 Quintò Amplia,etiam regulam procedere in fauorabilibus. Fel.in c.licèt vndique.ver.not.ex tex.de of. deleg.de quo dicetur in alia regula ſubſequen.

11 Primò Limita regulā principalē,ꝙ morte mādātis re integra expiret mandatū,qñ principalis ſatiſfecit pro procuratore,quia tunc mandatū ēt re integra non expirat.Bart.in l.ſi defunctus. in ij.opp.& in ver.no.ergo mirabiliter.ff.de ꝓcu.Bal.in l. mādatum. in ij.oppo.ver.& ideò dic.& ver.ſed ꝗ hoc oppono.C. mād.& ibi Sal.in x.oppo.Soc.in reg.cclxiiij.in ix.fal.Abb.ī c.mādato.ver. hoc tñ limita,de procu.Ang.Are.in §.rectè quoque.ver.aut ij.principaliter.inſt.mād.Bal.in l.ſi defunctus.ver.ꝗ hoc oppono. ff. de ꝓcu.& in ij.lec.ver.item.& ibi Ang.ver ſequitur in tex.teneri.& ēt ibi Albe.ver.ſed tu dic.Bar.in l.ſi ante acceptum.ver. oppono, & vſ.ff.iudic.ſol.Cardi.in cle.ſi.ver.oppono in eo quod gl. de ꝓcu. Dec.in c.relatum.ver.notandū tñ eſt.de of.deleg.Cy.in l.mandatum.ver.ſolutio,diſtinguēdū eſt.& ibi Sal.ver. oppono x.C.mad. Iaſ.in l.eius,qui in ꝓuincia.§.placebat.ver.vij.limita.ff. ſi cert. pet. Sal.in l.inter cauſas.in fi.ver.oppono ſeptimo.ff.mand.ver.iii. caſu.Io.de Platea.in §.rectè.ver.ſed an ſatiſdatio.inſti.mand.Io.Fab. in §.item ſi adhuc.ver.item obſtat.Inſt.eo.tit.

12 Amplia hanc limitationē,etiamſi ſatiſdatio ſit pſtita ꝓ ꝓcuratore abſente,& ignorante.Bal.in d.l.ſi defunctus.in ij. lect. ver. ſed quid in ſecundo caſu.ff.de procu.& ibi Ang.in ver. ſequit in tex.teneri.& ibi Raph.Fulg.nu. 5.ver.aut d.ſatiſdedit.

Contra hanc ampliationem ſentit Pau.de Caſt.in d. l. ſi defunctus.in ſummario.& in ver.duo igitur.ff.de proc. & ibi Albe. nu. 3.ver.ſed quæ eſt ratio.

13 Secundò Limita,qñ actus pficiendus confertur poſt mortē, qa tunc procurator conſtitutus ad illū perficiendū,non reuocat morte,gl.in l.mandatum.in gl.in verbo,finitur.in fi.ver.itē quod hic dicit.C.mād.& ibi Bal.ī iiij.oppo. ver. denuò ſtatim oppono. gl.ī l.mortis cā.in §.Titia.ī verbo,doli.ver.vel veri° dic.ff.de don. cā mort.gl.in l.fi.ff.de ſolu.ver.itē ꝗ.& ibi Bar.ver.itē oppono. & ver.ad ꝗria oppono,de l.ff.de dona.Ang.ī diſpu.q̃ incipit, Aſtēſis miles.ver.j.dicendum eſt.Imo.in l.ſi.ver.ij.caſu.ff.de ſolutio. Bal. conſi.lvij.ver.ſed ſi vſurarius.vol.v.Cyn.in l. mandatum. verſicu. aut non expediebat.C.manda. & ibi Salic. in iiij. oppo. verſicu.ſi poſt mortem. vbi pleniſſimè declarat. & notabiliter diſtinguit

Bald.

Pal.in l.si defunctus.ver.præterea ego video.ff.de procu.Alb.in l. si verò non remunerandi.in fi.ff.mand.ver. si q̃ris an morte. Soc. consl.lx.ver.sed in casu nostro.vol.j.Sal.in l.id , quod pauperibus. ver.iij.dico.C.de epis.& cle.Aret.cõsi.lxvj.ver.non est dubiũ.Ro. cõs.ccij.vol.j.ver. rndetur q̃ aut mandatum. Corn. consi. lxxxvj. ver.& licèt mandatũ.vol.iiij.Dec.in l.eius,qui in prouincia.§.placebat.nu. 8.ver.vj.fallit.ff.si cert pet.& ibi Ias.ver.nonò limita.vbi etiam extendit.& ibi Iac.ver.fallit qñ.Maria.consi. xcvij. ver. nec vr obstare.vol.j.Fel.in c.relatum.ver.iiij.fallit.& ver.v.fallit.de of. deleg.Card.in c.qm̃ Abb.in vij.q.ver. aut est constitutus. de offi. deleg.Ang.in d.l.eius,qui in prouincia. ver. item fallit si mandatum.Sal.in l.inter causas.in j.opposi.ff.mand.Io.de Platea,in §.rectè quoque.ver.tertius casus est.insti.eo. Anc. in cle.j.ver.si verò loquimur.de renun.Card.in clem. fi. ver. oppono ad eandem gl. de procura.Corn.consi.lxxxvj.ver.& licèt mãdatum.vol.iiij.Bal. in consl.clxxxvj.in prin.vol.ij.Rui.consi.vij.ver.& licentia. & ver. & quamuis ex præmissis.vol.ij.

14 Primò Sublimita hanc limitationem,qñ defunctus cũ hęrede decederet,secus si sine hærede decederet.Ang.in dispu. incip. Astensis.Soc.in consi.lxxxj.vol.j.Dec.in l.eius, qui in prouincia. in §.placebat.in ver.proximè allegatis.Ro.in l.fundi.versi.posito quòd istud dictum.ff.de acq.pos.& ibi Alex.ver.hoc tamen limita.Soc.consi.clxxij.ver.secundum est.Fel.in c.relatum. ver. v. fallit.de offi.deleg.

15 Quod procedit ẽt si in mandato dicatur,q̃ procurator cõstitutus duret post mortem,siue hæreditas adita sit,siue nõ:& dato q̃ mandans sine hærede decederet,mandatum morte finitur , ita tenet Dec.in c.relatum.ver.& ideò Florentiæ.de offi.deleg.

16 Secundò Sublimita,qñ mandatũ fit super re non ipsius mãdantis,secus verò qñ super re mandantis:quia tunc etiam collatũ post mortem,nõ durat post mortem, ꝓm Pau. de Cast.in l. fin. ver.in tex.ibi,post mortem.ff. de sol. quam limitationem refert, sed non audet illam firmare,quasi quòd sit ꝯ cõem opi.Soc.cõsi. clxxij.ver. ij.principaliter.lib.ij.tamen illam sequitur Dec.in cap. relatum.de offi.deleg.ver.& supradicta conclusio.

17 Tertiò Sublimita,quãdo ex persona hæredis fieret mutatio status,quia stante talis status mutatione , mandatum etiam post mortem collatum morte mandantis expirat.Soc. in d.consil. clxxij.ver.ij.mutatio status.

18 Quartò Sublimita,qñ actus põt fieri sine mandato,quia tũc relatum post mortẽ mandatum,morte mandantis non reuocaꝯ, secus verò si actus sine mãdato fieri nõ poterat,q̃a morte mãdãtis non reuocaꝯ,nisi mãdatũ cohęreret actui,qui deberet sumere effectum post mortem mandantis.Imo.in l.fi.ver.ij.ff.de solu.

19 Tertiò Principaliter limita,qñ mãdatũ fit super eo, ad quod quis de necessitate tenetur,tũc eim morte mandantis nõ expirat. Bar.in l.si defunctus.in fin.ff.de procu.ver.oppono qñ mandatũ. & in l.ij.§.sed & si quis.ver.vlterius oppono.ff.de donatio.& in l. fundi.ver.item oppono.ff.de acq.poss.Bal.in consi.lvij. ver. item istud mandatum.vol.v.Ro.in l.fundi vẽditor.ff.de acq.pos. & ibi Pau.de Cast.in §.item si amicus.in summario.Alex.ver.quæ autẽ sit ratio.& consi.clxx.ver.nec posset excusari.vol.ij.Soc.in regula ccliiij.in quinta limit.Dec.in l.eius,qui in prouincia. in §. quas verò.ver.secundum contrarium.vbi dicit istam*cõem opin.ff. si cert.pet.& ibi Ias.ver.viij.limita. & ibi Albe.versi. si verò simplex mandatum.Sal.in l.inter causas.ver.aut erat.ff.mãdat.Ro. in cõs. ccij.ver.de secundo est casus.Hipp.sing.xliiij.Card.in c.qm̃ Abb. ver.vij.quæro.de off.deleg.Imo.in l.fundi.versi.item nota limitationem.ff.de acq.pos.Ang.in l.eius,qui in prouincia.ver.itẽ fallit si mandat.ff.si cert pet.Sal.in l.mandatum.in xj.oppos.C. manda. Bal.in §.item si adhuc.versi.oppono de lege fundi.Inst.mand.Io. de Platea,in §.rectè.ver.secundus casus est.Inst.mandati.Anch.in cle.j.in fi.ver.aut eius effectus.de renunc.

Contrarium Fulg.in l.eius,qui in ꝓuincia.nu. 5.vers.ad fi.eiusdẽ.ff.si cer.pe.& ibi Curt.Iun.nu.21.vers.iij.principaliter. Sal.in l. ĩter causas. ver.oppono octauò.ff.manda.Ro.in l.ij.§.sed si quis. versi.aut sumus in mandato speciali.ff.de dona.Bal.in consi. lvij. ver.item istud mandatum.vol.v.

20 Quartò Principaliter limita,in mãdato facto institori,quod non reuocaꝯ morte mãdantis.gl.fi.in l.si q̃s mancipiis. in prin. ff. de instit.Bar.in l.si ꝑ epistolam.ver.ꝯ hoc facit.& ibi Pau. de Cast. ver.sed ꝯ hoc oppono.ff.de acq.hære.& in l.eius, qui in ꝓuincia. ver.sed nunc quæritur.ff.si cert.pet.Soc. in regula ccliiij. in vj. limitat.Bouer.in verbo,procurator.in sing.xxxj.Bal.in l.mandatũ. ver.iij.oppono & vr.C.mand.& ibi Sal.ver.redeo ad l.nostram.& ver.j.casu.Ruin.consi.cxv.ver.quo ad primum dic. vol.j.Bar.in l. more.ver.venio ad finem.l.ff.de iurisd.omnium iudic.Card.in c. qm̃ Abb.in vij.quæst.ver.si verò continet.de offi.deleg.Alber. in l.eius,qui in prouincia.ver.prouincia.ver.& conclude. ff. si cert. pet.Sal.in l.inter causas.ver.oppono tertiò.ff.mand.& ver.j.casu. Io.de Platea.in §.rectè quoque.ver.iiij.casus.Insti.manda.Io.Fab. in §.rectè quoque.ver.item si adhuc. versi. contra primam regulam.Institu.mandati.Ang.Aret.in §.rectè,ver.in ea. gl. in fin. Institu.manda.Alex.in l.more.nume.28.& sequentib. ff. de iurisdiction.omnium iudic.Anch.in clemen.j.in fi.ver. quando autem. de renunc.

21 Amplia hanc limitationẽ etiam si res esset omnino integra, vt per Roma.in l.ij.§.sed si quis. ver. ij.casu distingue.ff.de dona. Ruin.in consi.cxv.vol.j.

22 Primò Sublimita hanc limitationem, nisi cũ morte mãdãtis concurreret mutatio status,ita Bar.in d.l. eius , qui in prouincia. ver.dic ergo.& ibi*cõiter Doct.sequuntur.vt attestatur ibi Alex. ver.in gl.in verbo,ignorasset.ff.si cer.pet.Cyn.in l.mandatũ. ver. adhuc instatur.C.manda.Pau.de Cast.in d.l.si quis mãcipiis. in §. si quis impubes.ff.de insti.Card.in c.qm̃ Abb.in vij.q.ver. si verò continet.de of.deleg.Ang.in l.eius , qui in prouincia.in fi. ver.& conclude.ff.si cert.pet.Sal.in d.l.mandatum. versicu. quare gloss. ibi.& Sal.in l.inter causas.ver.oppono tertiò.ff.mand.& ver.j.casu.Bal.in §.item si adhuc.ver.sed vr.Insti.manda.Ioã.de Platea,in §.rectè,ver.quartus casus.insti.manda.Ang. Aret.in d.§. itẽ si adhuc.ver.in ea.gl.in fi.Insti.manda.Anc.in clemen.j.in fi.versi.qm̃ autem.de renuncia.Ro.in l.j.§.si quis.versi.ij.casu distingue. ff.de donatio.

23 Secundò Sublimita,nam mandatũ institoris non reuocatur tanquam vniuersale,secus si esset mandatum generale,q̃a morte mandantis expiraret.Bar.in d.l.eius,qui in ꝓuincia.ver.dic ergo. ff.si cert.pet.Cy.in l.mandatũ.ver. vbi mandatur quid generale. C.mandat.& ibi Bal.ver.ij.casu qñ mandatum. Arch. in c. qui ad agendum.in fi.de procu.in sexto,per Bouer.sing.xxxvj.in verbo, procurator.Sal.in l.mandatum.ver.exemplũ secundi.C.mãda.& ver.ij.casu.Sal.in l.inter causas.ver.exemplũ secundi.ff.mã.& ver. ij.casu.Ang.Are.in §.itẽ si adhuc.ver.exemplũ secundi. insti. mãda.Ro.in l.ij.§.sed & si quis.ver.ii.casu distingue.ff.de dona.

Tamen in mandato generali dicit contrarium Pau.de Cast.in l.si per epistolam.ver.sed contra hoc oppono.ff.de acq.hære.sed ibi Pau.de Cast.capit generale mandatum pro vniuersali,vt apparet ex his,quæ allegat.

Sed Cuma.expresè tenet contrarium in l.more.nu. 18.ver.in gl.alioquin.ff.de iurisd.om.iud.

24 Quintò principaliter limita in mandato facto à iudice nũcio curiæ,quia morte mandantis non expirat.Bar.in l.fundi.in fi.ver. & per hoc dicebam.ff.de acq.pos.Pau.de Cast.in l.si ꝑ epistolã.in fin ff.de acq.hære.ver.mandatũ verò.Soc.in regula,ccliiij. in vij. limit.Bar.ĩ l.more.ver.& ꝑ hoc dico.ff.de iurisd.omniũ iud.Ang. in l.& q̃a.ver.& per hoc consului.eo.tit.Car.in c. qm̃ Abb.ver.v. põt solui.de of.dele.Caccial.in l.more.ver.xxij.q̃ro. de iuris. om. iud.Ang.in d.l.fundi.ver.& dixit Bar.ff.de acq.pos.& ibi Imo.ver. & facit tex.iste.& ibi Ro.ver. item inducitur hoc vltimũ. & Pau. in d.l.in §.item si amicus.ver.vlt.iste textus inducitur. & ibi Alex. ver.& per istum tex.inducitur.Ang. in l.si per epistolam. versi.& adde.de acq.hære.Bal.in l.si de interpretatione.versi. item est ibi obseruatum.ff.de legibus.Pau.de Cast.in l.more.ver. item opponitur.de iurisd.omnium iud.Calde.in cõs.iiij.de of.deleg. Domi. in c.si super gratia,ver.& dicit Imo.de of.deleg. in vj.Anc. in cle. ne Romani.§.fi.ver.ij.noto q̃ citatio.de elect.Ias.in d.l.more.ver. ex ista doct.Bar.infert.Io.de Platea,in §.rectè.ver.secundus casus est.Instit.mandati.

Contrarium Baldus in l.& quia.versi.in gl.antequàm. ff. de iurisdictione omnium iudicum. & in l.j. in fi. versi. vltimò quæro. C.de postul.

25 Sublimita hanc limitationem,qñ cõmissio esset facta à nuncio cã cognita.Ang.in l.fundi venditor.ver.hoc limita.ff.de acq. pos.Caccial.in l.more.ver.Ang.ĩ d.§.ff.de iurisd.omniũ iud.Ang. in l.si per epistolã.ver.& adde.de acq.hære. Alex.in d.l. fundi.ver. hoc limitat.Ias.in l.more.ver.teneas ergo dec.de iurisdic. omniũ iud.Fel.in c.ecclesia Sanctæ Mariæ.ver.x.noto.de consti. Hipp.in l.qui dicit.ver.dicit etiam ipse. ff. ad l.Corn.de sic. fuit de mente Baldi in l.si de interpretatione.ff.de legib.

26 Sublimita hanc limitationem,nisi iudex procedens sine cãæ cognitione,procederet ex necessitate statuti,ita Imo. in d. l. fundi.in fi.ver.& adde quòd hoc.& Alex.ibi,ver.hoc tamen limita. de acq.possessio.

27 Secundò Sublimita hanc sublimitationem principalem,qñ commissio facta cum causæ cognitione,esset facta à iudice nuncio authoritate publica deputato:secus verò quãdo esset deputatus ab ipso iudice tantùm,ita Ro.in l.si per epistolam. ver. posset pro concordia.de acq.hære.

28 Secundò principaliter sublimita principalẽ limitationẽ , qñ commissio facta per iudicem,faceret illũ delegatũ vel executorẽ principaliter,secus verò qñ commissio facit eum delegatum,ita declarat

declarat Fel.in c.licèt.ver. obstant notata. de offi.ordi.

29 Tertiò Sublimita, qñ iudex tenebatur omnino illum actũ facere,secus verò qñ facere,vel non facere pendebat à sua volũtate.Imola in c.quoniã Abbas.versi.sed per hoc nõ patet solutio.de offi.deleg.

30 Quartò sublimita in executione interlocutoriæ, quę fertur ratione delicti,q̃a talis feeri nõ põt finito officio interloquentis, secus verò in executione sententiæ interlocutoriæ , quæ fertur ratione cõtumaciæ,quæ põt ferri etiam mortuo interloquẽte. Ang.in l.puto.versi.vltimò habes hic casum.ff.de postul.

31 Sexto principaliter limita,nã nõ expirat morte mandantis mandatũ ẽt re integra,quo ad negocia connexa, Fel.in c.pastoralis.§.qm̃.ver.fallit primò de resc.Hip.in l.j.§.Diuus Adri.ver.& adduci potest.ff.de quest.Rui.consi.cxv.vol.j.

32 Septimò principaliter limita fauore pię causæ,cuius fauore mandatum ẽt re integra morte mandantis nõ expirat.c. exiit,q̃ seminat.§.in eo verò casu.de ver.sig.in vj.Bal.in auth.si qua mulier,ver.iiij.noto.C.de sacros.eccle. Roma.ꝑ.cxix.Bal.in l.mandatũ.versi.sed ꝯ hoc opponitur.C.mand.Roma. in auth.similiter.nu.43.ver.xvij.q̃ licèt.C. ad legẽ Fal.Fel in c.relatũ. ver.fallit primò.de offic.dele.Dec.in l.eius,q̃ in prouincia.§.placebat.n.3. versi.& regula supradicta.ff.si cer.pe.& ibi Ias.versi. istã regulam primò limita.& Iacob.ver.ego ad quintũ.Trigon.sing.lxxxj.Oldendorp.in libello suo variarũ lectionũ,lib.ij.versi.xiij.iure cõi. Hipp.sing.xliiij.Roma.l.si pecuniam.nu.26. ver.iij. q̃ mandatũ. ff.de cond.ob causam.Soc.in regula,ccliiij.in viij.limit.

33 Octauò limita,fauore libertatis,cuius fauore mãdatũ ẽt re integra morte mãdãtis expirat,per text.in l.si pater.in prin.& ibi gl.in verbo,fauore.ff.de manumis.vindic.Albe.in l.eius,q̃.ver. si verò mãdatũ.& ibi Iaso.in §.placebat.versicu.ij.fallit.& ibi Dec. nu.4.ver.ij.fallit.ff.si cer.pe.Fel.in c.relatum.in j.limitatione.ver. & ipse Ludo.Roma.de offi.deleg.Trigon.sing.lxxxj.in fi. Sal. in l.mandatum.versi.oppon.xij.C.mand.& ver.aut illud erat. & in l.inter causas.ver.aut erat de libertate.ff.mand.

34 Nonò limita,fauore dotis,cuius fauore mandatũ ẽt re integra morte mandantis non expirat. Bar.in l.ij.§.si pecunia.in fi.ff. de do.Bal.in c.cũ venisset. ver.itẽ fallit in mãdato.de testi.& in l. mãdatũ.ver.sed ꝯ hoc oppono. C. mand.Sal.in l.mandatũ. ver. oppono xiij.& vers.aut erat de alia re.C.mand.Sal.in l.inter cãs. in xj.oppos.ff.mand.& ver.aut est de re.Alb.de Ros.in l.eius,q̃ in prouincia.ver.si verò mandatum.ff.si cer.pe.& ibi Ias.ver.iij.singulariter fallit.Fel.in c.relatum.vers. ij. fallit.de offi. deleg. Cremens.in singu.cxliij.

35 Sublimita proximam limitationem,qñ dos diceretur causa pia,& non aliàs.ita declarat no. Dec. in d. §.placebat. ver. tertiò fallit,& sentit Sal.in l.mandatum.ver.oppono xiij. C.mand.

36 Decimò limita,in procuratore in rem suã constituto,cuius mãdatũ morte mandantis nõ expirat.Bar.in l.ij.§. sed & si quis. ver.oppono de lege,illã.ff.de dona.& in l.j.ver. ꝯ oẽs istas lecturas.C.de act.& obl.Bal.in l.mandatũ. versi. itẽ oppono de l.illã. C.mãd.& ibi Sal.in ix.oppos.ver.tertio casu.& in l.inter causas. ver.oppono vj.ff.mãd.& ver.tertio casu. Albe.de Rosa. in l. ciº, qui in prouincia.ver.si verò re integra.ff.si cer.peta. Card. in ca. qm̃ Abb.ver.vij.q̃ro,ibi aut voluntarium.de offi.dele.sentit Inn. in c.in causis.ver.vel dic q̃ electores.de elect.ponit expresè Fel. in d.c.relatum.vers.tertiò fallit.Dec.in l.eius,qui in prouincia.§. placebat.ver.quinto fallit.ff.si cer.pe.& ibi Ias.ver.v.limita.Ang. in l.eius,qui in prouincia.versi.fallit in mandato.ff.si cer.pe.Iac. ibi.ver.ij.fallit in casu.Bal.in §.itẽ si adhuc.ver.sed vr.insti.mand. & Io.de Platea,in §.rectè.inst.cod.ver.fallit autem.Anch. in cle. j.versi.ij.casu principali.de renuncia.

37 Sublimita præcedentẽ limitationẽ, qñ mandans cũ hærede decederet,secus verò si nullus ei heres existeret , ita Bar.in d.l.j. C.de act.& obli.versi.ꝯ oẽs istas lecturas.Ias.in d.l.eius,q̃ in prouincia.§.placebat.ver.v.limita.Bal.in l.mandatũ.ver.oppono de l.illam.C.mand.Ang.in l.eius , qui in prouicia.versi.fallit in mãdato.ff.si certum peta.Ang.in l.j.ver.& ex istis lecturis omnibus. C.de act.& obligatio.

38 XI.Limita,in procuratore à vulnerato constituto ad faciendam pacẽ,quia eius mandatum morte mandantis non expirat. Bal.in addit.ad Spec.in titu.de homicid.in vers.imò plus.refert, & sequitur Dec.in l.eius,qui.§.placebat.ff.si certũ pet. & ibi Ias. ver.quartò limita.Hip.sing.xliiij.

39 XII.Limita,qñ mandatũ esset factũ cũ clausula, donec mandans reuocauerit,quia tale mãdatũ nõ extinguitur morte , sed necesse est q̃ expresè reuocetur.Bar.in l.more.ver. quæro mor te mãdantis.ff.de iurisdict.omniũ iud. ponit Ias. in terminis istiº regulæ in l.eius,q̃ in ꝓuincia.§.placebat.ver.vj.no.limit.& idẽ sumitur ex dictis Bar.in l.cẽtesimis kalendis.§.fi.ver. qñque iudex dicit.de verb.obli.& ex dictis Io.And.in c.si gratiosæ.in prin.ver. dubitari vidi.de rescrip.in vj.Soc.consi.lxxvij.vol.iij.Gozad. ꝑ.si. xxij.ver.iij.adduco.& ver.vj.adduco.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Mandatum re non integra,morte mandantis non expirat.

1 ALia regula negatiua sumitur à ꝯrio sensu tex.l.mãdatum.C.mand.& ex § rectè quoque.versi.item si adhuc.insti.eo.ti.q̃ mandatũ re non integra morte mandantis non expirat,& voluit gl.in l.mandatum.in prin.ver.item nota re integra.C.mand.

2 Primò limita,in beneficialibus in q̃bus etiã re nõ integra,expirat mandatũ morte Prẽlati,vel rectoris mandantis,qñ pro ecclesia vel bñficio Prælatus,vel rector,vel beneficiatus procuratorẽ cõstituit.cle.fi.de procu.ponit Sal.qui ẽt rationẽ adducit, in l.mandatũ.in ij.oppo.C.mand. ver.aut de morte mandantis. & ibi Bal.ver.nunc venio ad secũdum.Bar.in l. si per epistolam. ver.hæc lex no.ff.de acqui.hęr.Card.in c.qm̃ Abb.in vij.q.versi. aut voluntarium.de offi.deleg.Io.Fab.in §.item si adhuc.ver.itẽ opinionem contra.insti.mand.apostil.ad decis. Tholos. cclxiiij. Guido Papæ.q.cxix.Roma.consi.ccclxxiiij.ver .iiij.ratio est.

3 Amplia limitationem prædictã etiã si Prælatus,vel rector,vel bñficiatus renunciaret,nedum si moriatur,ita Rota in nou.dec. ccclxxv.quæ ampliat ad quamcunque mortẽ ciuilẽ. Cassador. dec.ij.nu.2.de app.q̃ & ampliat si cesserit liti cõstituens ꝓcuratorẽ.Sarn.in regul.de annali.q.lxxij.n.2.& q.xx.& in regu.de publ. nu.2.Milis in verbo,procurator constitutus à Prælato.Card.in cle.fi.nu.13.ver.xiiij.quæro.de procu.Roma.ꝑ.cccxiiij. aposti. ad decis.Tholos.cclxiiij.Bertr.consi.ccl.vol.ij.in antiq. Vitel. in d.cle.fi.in prin.super verbo,mortẽ.de procu.Milis in verbo,procurator constitutus à prẽlato.

Cõtrarium Guido Papæ q.ccccxlvij.

4 Secundò amplia,idẽ esse in cõmendatario qui dicitur in Prælato in terminis dictæ cle.fi.de ꝓcu.ita Sarnen.in regula, de triẽ. q.v.nu.19.Cardi.in d.cle.q.xij.de renuncia.& ibi Imola in j.q.

5 Tertiò Amplia,idem esse in hospitalario, qui procuratorem constituisset pro suo hospitali,q̃a eius morte mandatũ reuocatur etiam quo ad iudicium cœptũ.vt Card.in d.cle.fi.in xiij.q.refert,& sequitur Fel.in c.de quarta.versi.xij.idem.de præscript. & ibi Imol.versic.sed iuxta hoc.& ibi Anch.in iij.no.Vitel.in d.cle. fi.in prin.super verbo,vel beneficio.de procu.

6 Et idem est in cõstituto à vicario perpetuo.Vitel.in d.cle.fi.in prin.super verbo,vel alio.de procura.

7 Quartò amplia,etiam si Prælatus,vel rector constitueret pro curatorẽ nedũ pro ecclesia,sed etiã si super titulo beneficij , sup quo litigat.ita Roma.in d.consi.ccclxxiiij. per totũ. & maximè, in vers.ergo multo magis.Cassador.decis.vj.in tit.vt lit.penden. nu.3.& decis.ij.nu.2.&3.de appel.

Contrariũ sentit gl.in d.cle.fi.in verbo,pro ecclesia.in princ. & ibi Card.in j.q.

8 Sed intelligi põt gl.vt non contradicat intelligendo in causa propria,id est,causa patrimoniali:vt illã gl.declarat Imola,versi. gl.primo pro ecclesia.in d clemen.fi.

9 Quintò amplia,etiã in vicario constituto,quia expirat morte mandantis,sicut expirat procuratoris officium in beneficialibus,etiam re non integra.gl.in cle.fi. versi.facit decretal. & ib i Card.versi.ad id quod oppono.& ibi Imola versic.demum gl.& Vitel.ver.facit hæc clemen.de procu.

10 Sextò Amplia,nam ista regula procedit nedum in procuratore constituto ad iudicia,sed etiam in ꝓcuratore ad negocia. gl.pen.in d.cle.& ibi Card.in iij.oppo.& ibi Imola ver.gl. negocia.& Vitel.super verbo,ad negocia.

11 Septimò amplia, nã regula procedit nedũ in prælato ꝓstituente procuratorẽ nomine ꝓprio expresso,sed etiam si nomẽ suum propriũ nõ sit expressum.ita Vitel.in d.cle.ver. Card. Lap.

Imò Card.ibi,in vj,& x.q.tenet regulam procedere etiam si nomine ecclesiæ facta esset constitutio procuratoris. Anch. in cle.fi.in iij.oppos.ver.& ideò Lapus.

12 Octauò amplia,etiã si vtilitas ecclesiæ exigeret vt procurator cõstitutus perseueraret in actu inchoato. Vitel. in d.cle. fin. ver.attẽde,q̃a non debet.

13 Nonò amplia,etiã si ꝓcurator fuerit ꝓstitutº nõ à solo Prẽlato,sed à ꝑlato,& capitulo,cũ ꝯsensu capituli,si tñ negociũ spectabat solũ prælatũ., vel si ad platũ & capitulũ,& non erat negociũ arduũ,ita q̃ solus prælatus poterat super eo iudicium agere, vel negociũ tractare.glo.in verbo, reuocari censemus. in d.cle. fi.Card.ibi,nu. 5.in vij.q.Imol.ver.ex prædictis cõcludere potes. Anch.ibi,ver.sed in membro.& ibi Vitel.ver.tertia fuit opinio.

Limita

14 Limita præcedētē ampliationē quādo ꝓcurator fuisset cōstitutus à prælato,& capitulo,& negotiū esset cōe,& arduū,quia tūc nō expiraret potestas ꝓcuratoris ꝑ mortē ꝑlati.ita Vitel.in d. clemē.fi.in verbo,reuocari.& ibi Zēzel.& Paul.de Eleaza.& Im. versi.ex ꝑdictis cōcludere potes.& ibi Anch.versi.sed in mēbro. Contrarium,ꝙ expiret,tenet Card.in d.cle.fi.in vij.q.& ibi Vitel. ver.iij.fuit opinio.

15 Tenēdo primā opinionē, limita ī causa,in qua capitulū succederet sede vacāte in potestate prælati,quia tūc sede uacāte, & post ꝓuisionem noui prælati durat mādatū ꝓcuratoris cōstituti à prælato,& capitulo.Card.in d.clem.fi.in vij.q.

16 Contrarium ꝙ post ꝓuisionem noui prælati, isto casu nō durat mādatum de neſſitate,sed nouus prælatus possit alium cōstituere.& ilum reuocare,tenuit Vitel.in d.cle.fi.ver.tertia fuit opinio.de procura.

17 Secundò Principaliter limita regulam principalē, nam etiā re non integra expirat mādatum ,quando cōstituēs sine hęrede decedit.l.j.C.de act.& oblig.l.si per epistolam.ff.de acqui. hęred. ponit Roma.consi.ccclxxiiij.ver.v.ratio.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Ratificari nō possūt quæ gesta sunt per nō procuratorē in cōsistorio Principis.

1 NOnnulli Doct.voluerūt ꝙ gesta p non procuratorem in consistorio Principis,nō possunt ratificari,vt tenet Bal.in l.falsus.ver.ij.ꝑmitte.C.de furt.refert Fel.in c.licet in beato.in fi.ver.ii.solue.de accus.Paul.de Castr.in l.iij.nu.3.versi.limita aūt hāc legem.ff.de iud.Ias.in l.iij.§.si ꝓcurator.nu.10.vers.v.nota.ff.quod quisq; iur.vbi tenet ꝗ Canonist.in c.nōnulli.§.j.de rescr.& idē tenet Fel.in c.causam.el ꝗ.vers.fallit ij. de iud.apostil.ad Abb.in c.ex parte Decani.n.8.in litera b.de resc. vbi dicit ꝙ non possunt ratificari nisi in ꝓeiudiciū domini.Barb. in c.nonnulli.§.sunt & alij.nu.38.de rescri.vbi defendit Bal.& reprehendit Abbatem,Card.& sequaces ibi.

Contrarium tenet Bal.in l.Iul.versi.sed ego dico ꝙ ista ratio.ff. qui satisd.cog.vbi distinguit,ꝙ aut aliquis falsò allegauit mandatum,vel allegauit bonam fidem , credēs se esse procuratorē cùm non esset,& obtinuit in causa,& tunc dominus potest bene ratificare.Fel.in c.nonnulli.§.sunt & alij.vers.amplia tertiò.cum versi. sed aduerte.de rescri.dicit ꝙ dictum Bald.in l.falsus.communiter non tenetur.& ibi Abb.nu.4.ver.item iudicium.& ibi Cardi.versic.& dicit Bald.& ideo tenenda est hæc opinio,quę est*communis, & eam omnes sequuntur in d.§.sunt & alij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Procurator an ex officio iudicis salarium petere possit.

1 QUi procuratori nullum sit salariū constitutum,an possit petere illud sibi constitui iudicis officio,vt est in aduocato.& gl.ī l.j.§.aduocatos.ff.de var.& extraor.cogni. & ibi Bar.tenent ꝙ non.idem tenent Bald.& Fulg.in l. salarium.ff.mandati.& Alex.in consi.cix.vol.vj.

Contrarium Iac.de Are.Cy.& Bald.in l.j.C.mand.Ang.in §.in personam.inst.de actio.Alex.in apostil.ad Bart.in l.j.§.in honorariis.ff.de var.extraord.cogni.

2 Sed posito ꝙ prima opinio esset verior,illa limitari debet , nisi procurator sit solitus locare operas suas , quia tunc videtur illas locasse secundum suam consuetudinem, vt declarat Bart.in l.j.§. Iudi.ff.de var.& extraor.cog.Sali.in l.aduersus.C.mandat.Fulgo. in l.salarium.ff.mandati.Alex.in consil.cix.vol.vj.Soc.in consilio cxcvj.ver.iiij.& vltimò confirmantur.

3 Sublimita,nisi principalis fuisset habiturus aliū, qui gratis opꝰ illud ꝓfecisset,& sic nō fuisset aliū conducturus.ita declarat Fede. de Senis,in ꝓs.ccxviij.& consi.seq.& ita Alex.in d.cōsi.cix.vol.vj.

De Sententijs.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Sententia an ferri possit sub conditione.

1 SENTENTIA sub cōditione ferri nō debet,tñ lata tenet, & debet appellari.l.ij.§.biduū.ff.qñ appel. sit.gl.ī l.cū eorū.C.d sen.& interl.& ibi Paul.de Ca.

2 Quod intelligitur in conditione extrinseca , vt declarat gl.ī d.§.biduū.& ita sentit gl.in l.cū iudex. C.de sentē.& interlocu. ꝓut declarat ibi Bar.in ij.q.& in ij.oppos. & voluit ibi Cy.& Pau.de Cast.& Cy.in l.nō dubiū ī v.oppos.C. de legib.Ang.in l.nō quemadmodū.ff.de iud.& in l.à Diuo Pio.§. in vēditione. ff.de re iud.& hoc fuit de mēte Bar.ī d.l.ij.§.biduum. ff.quādo apellan.sit.dum intelligit illum tex.in cōditione extrinseca.Idē voluit Alex.in cōsi.lxxiij.vol.iij.Paul.de Cast.ī d.§.biduū. & Alex.in l.à Diuo Pio.§.in vēditione.ff.de re iudic.& ibi Paul.de Cast.in j.not.& Imola,& ibi Ias.Bald.in l.admonendi.ff.de iureiu. Abb.in c.præterea.el ij.de appel.Dom.in c.biduum.in prin.ij.q.vj. & ibi Præpo.in j.no.& in ij.no.in fi.Alex.in l.ait Prætor.§.si iudex. ff.de re iudic.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.no.nu.308.ff.de re iud.

Contrarium verò,ꝙ sententia lata sub conditione extrinseca, sit nulla,tenuit Bal.in d.l.cùm iudex.in ij.oppos.& ibi Sal.Ang.in d.l.ij.§.biduū.ff.qñ appel.sit.& hoc sentit Abb.in c.in literis.de of. deleg.dum intelligit iura dicentia , ꝙ sub conditione ferri possit sententia in conditione de præsenti,vel de ꝑterito, nō de futuro.

3 Sed tñ ex dictis Bal.in l.non dubiū.in v.opposi.C.de legib.colligitur cōcordia, videlicet ꝙ aut cōditio extrinseca est de natura negocij vel causæ,& tūc valet sentētia,sed pōt appellari.& ita ꝓcedat prima opi.vt est tex.in d.l.ij.§.biduū. Aut verò est ꝗditio extrinseca,& nō de natura rei,vel causæ,& tūc sententia sit ipso iure nulla , & ita procedat secunda opi.tñ ex supradictis apparet ꝙ prima opinio indistinctè accepta magis*communiter approbat.

4 Amplia,vt etiam sentētia ferri possit sub modo,vt est text.in l. cùm eorum.C.de sen.& ibi gl.& Bar.

5 Et si sententia lata sit sub modo primo,illi parendū sit, vt not. Bal.in additio.Spec.in titu.de sent.Bal.in l.admonēdi.ff.de iureiu.

6 Primò limita cōem opinionem, ꝙ sententia lata sub conditione extrinseca non sit ipso iure nulla,nisi sententia lata sit sub conditione falsa,quia tunc sententia est ipso iure nulla,ita Ange.in l. qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.obli.Ponit Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.ij.§.biduum.& est bonus tex.iuncta gl.in verbo,pronūciationis.in l.qui testamenta.ff.de excusa.tut.Ang.Aret.in d.§.biduum.Fel.in c.quo ad consultationem.de re iudi.Corn.in consil. clxxxj.vol.iiij.Fel.in ca.sicut.de re iudic.

7 Secundò limita , nisi sententia sit lata sub conditione impossibili,quia tūc esset ipso iure nulla,ita videtur tex.ī l.fi.ff.quæ sen.sine app.resc.Imol.in l.j.ff.de cōdi.insti.in versi.circa primū. Alex. ī apostil.ad Barto.in d. §.biduum. idem tenet Aret.ī l. impossibilis. ff.de verborum obliga.

Contrarium,quòd isto casu cōditio impossibilis vitietur,& nō vitiet,tenuit Roma.ī d.l.impossibils.ver.tertia cōclusio.& ver.itē quid si adiicitur.Ang.in d.l.ij.§.biduū.ff.quādo app.sit.Fel.ī c.quo ad consulationem.de re iud.

8 Et idē in sentētia lata sub cōditione falsa.Fe.in c.quo ad cōsultationem.de re iud.

9 Tertiò limita , nisi simus in sententia decreti trahētis secum executionē,quia in tali sentētia ꝗditio vitiat sentētiam ipso iure, ita videtur tex.& ꝑ illum tex.no.Bal.in l.muto. §.si sub cōditione. ff.de tut.& sequitur Alex.ī d. §.biduū.ī apostil.ad Bar.de quo habetur ꝑ gl.Ang.& Doct.ī §.ad certū.institu.qui testa.tut.dar.poss.

10 Quartò limita,in sententia interlocutoria,quę lata sub conditione,siue de præterito,siue de futuro,valet,nec propterea præbet apposita conditio iustam causam appellandi,prout dicitur in diffinitiua.Bar in l.à Diuo Pio.ff.de re iud.post gl.& ibi Alex.post Paul.de Cast.in j.no.& Imol.ver.in gl.in verbo, exequi.& ibi Ias. Abb.in c.præterea.el ij.de appel.& ibi Imol.Rebuff.in l.quod iussit.secundo no.nu.308.ff.de re iud.

11 Et idem est in laudo dato , quod ad similitudinem cōtractuū sub qualibet cōditione ꝓferri potest.ita Pe.de Anch.in ꝓs.ccviij. refert & sequiꝰ Dec.in d.cap.ꝑterea.el ij.de appel.Soc.in ꝓs.cxxiij.

12 Quintò limita,dummodò de tali conditione facta sit discussio in iudicio,aliàs sententia est nulla,secundùm Bal.in addi.Spe. titu.de sententia.

13 Sextò limita , nam sententia non potest ferri sub conditione resolutiua, & sic lata est ipso iure nulla.Bar.in l.iudex.ff.de re iud. & in l.moris.§.istæ ferè.ff.de pœnis.Iac.de Beluis.in disput.sua incip.cauetur lege municipali.Ang.in l.non quē admodū.ff.de iud. Bal.in l.qd ergo.§.pœna grauior.vers.iuxta hoc q̃ro.ff.de his, qui no.infa.& in l.si quis filio exhæredato.§.fi.in fi.ff.de iniust.rupt.& irrit.testa.& in l.nō dubiū.in v.opposi.in versi.sed iuxta hoc q̃ro. C.de legib.& in l.itē Labeo.ff.fami.ercis.& in l.& si seuerior.vers. iij.quæritur.C.ex quib.cau.infa.irrog.Alex.in consi.cxviij.vol.iij. & in cons.xc.vol.j.Abb.in c.in literis.de of.delega.Imol.in d.l.iudex.Sal.in l.ea quidem.vers.ex his collige.C.de accus.

Contrariùm Ang.in d.l.iudex.& ibi Alex.Bal.in l.certa.in fi.C. qñ prouoc.non est neceſſ.Fel.in c.cùm contingat.de offic.deleg.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis *cōmunis,

14 Primò limita , vt ꝓcedat qñ cōditio resolutiua ponitur post perfectam sententiā,id est,post verbū,condēnamus, vel absoluimus, secus si prius,quia tūc talis conditio operari posset ,ita Bar. in d.l.iudex.& sequuntur omnes.

15 Secundò Limita,& declara ꝙ vitieꝰ cōditio resolutiua , ipsa tamen sententia manet.Bal.in l.certi condictio. §. quoniam. ver. octauus.ff.si cer.pe.Abb.in consi.lxxiij.in fi.vol.j.

16 Tertiò Limita,in laudo,vt per Soc.in consi.cxxiiij.vol. j. Fel. in c.quo ad cōsultationem.de re iud.

17 Septimò Limita principaliter,nā sn̄ia lata sub cōditione intrinseca si ꝓbauerit.est ipso iure nulla,cùm incōtinēti ꝓbatio se qui non possit,vt sentit gl.in l.cùm iudex, q̃ ita declarat Bar. in ij. q.C.de sen.& ĩterloc.Bal.in l.admonēdi.ff.de iureiur.Pau.de Cas. in l.cōtinuus.ff.de ver.obl.Imo.in l. qui Romæ.in §. Augerius.ff. de ver.obl.& ibi Soc.& Ias.Pau.de Cast.in l.ij.§. ibiduū.ff.quando appel.sit.Ant.de Bu.in consi. 50.Alex.in consi.lxxiij. in fin. vol. j. Ias.in l.ait prætor.§.si iudex.de re iud.istam dicit veriorem & magis*communem opinionem Ruin.consi.xxxviij.vol.v.& consi. cccxxxiij.vol.v.

Contrariū ꝙ snīa ēt relata ad futuras probationes non sit ipso iure nulla,tenet Bal.in l. prolatam. ver. item fertur sub conditione,si probabitur.C.de sen.& interlocu.omniū iud.Spec.in tit. de senten.§.iuxta.ver.sed ecce.& in §.species.ver.qd si iudex ꝑcepit. Ange.in l.non quemadmodū.ff.de iud.in fi.Bal.in l. perēptorias. versi. quæro, iudex tulit snīam.C. senten.rescin.non pos.& in l.j. ver.quid ergo faciet iudex.C.q accu.nō pos.& in l.si de meis.§.fi. de arbi.Imo.in l.iudex postq̃.ff.de re iudi.Alex.in d.l. q Romæ. §. Augeriꝰ.ff.de ver.obl.in fi.& in l.ait ꝓtor.§.fi iudex. ff. de re iudic. ver.& ibi ēt quærit.Aret.in l.continuus.in fi.prin.ff.de ver.obl.& hoc voluit Fel.in c.quo ad consultationē.de re iud.& hoc voluit Bal.in c.j.ver.sed an possit opponi conditio. de iureiur. vbi dicit quòd ita sententia potest concipi,Absoluo si non probauerit.

18 Tenendo primā opinionem,Limita nisi ex iusta cā iudex ita pronunciet,referendo se ad futuras ꝓbationes , vt quia instantia labiē,vt no.Iac.Bu.in d.l.cùm iudex.Bal.in l.perēptorias. ver. q̃ro iudex.C.sen.rescin.nō pos.& in l.j.ver.quid ergo.C.q accus. & in l.si de meis.§.fin. ff.de arbi.& in l. non dubium.in v. oppos. C. de legib.Alex.in consi.clxxxij.ver.nec habet obstare.volu.vj.Guido Papæ in q.lxvij.apostil.ad Abb.in c.præterea.el ij.de appel.

Contrarium,ꝙ ēt isto casu iudex non possit se referre ad futuras probationes,sed ad factas tantùm,etiam qñ periculum esset lapsus instantiæ,tenet Bal.in l.cùm iudex.ver.q̃ro qd si iudex nō potuit examinare.C.de sen.& interlocu.& Fel.ī c. venerabilis. de iud.& fuit de mēte Bar.in l.ait Prætor.§.si iudex.ff.de re iud. & ibi Ang.& Imo.& Ias.Bal.in c.quo ad consultationem.de re iud.

19 Et dī iusta causa referendi se ad probationes futuras , qñ ꝓbationes expectanē à remotis,vt no.Abb.in c.in nostra.de sepul. ver.nā in accessoriis.sequitur Soc.in d.l.qui Romæ. §. Augerius. in fi.ff.de ver.obl.Fel.in c.quo ad consultationem.de re iud.

20 Et nota,qa bñ valeret,si snīa se referret ad probationes iā factas,vt no.Bal.in l.cùm iudex.ī fi.ver.q̃ro quid si iudex. C. de sen. & ibi Iac.Bu.& Ang.in prin.& Pau.de Cas.& idē Pau.de Cas. in l. à Diuo Pio.§.in vēditione.ff.de re iud.in j.no.& in l.ij. §. biduum. ff.qñ appel.sit.Soc.in l.qui Romæ.§.Augerius.ff.de ver.obl.Bald. in addit.Spe.in tit.de sen.Bar.in l.ait prætor.§.si iudex.ff. de re iud. & ibi Ang.& Im.& Alex.& Ias.Bal.in c.quo ad consultationem. de re iudic.vbi declarat.

Contrarium.ꝙ etiam isto casu snīa sit nulla,tenuit Raph. in d. §.si iudex.& ibi ētiam Pe.de Besut.vt refert Ias.ibi , & voluit Paul. de Cast.in consi. cccxxiiij.incip.ad confirmationem prædictorum.vol.j.Ruin.consi.cxxxiij.vol.iij.

21 Limita,nisi snīa,q̃ se refert ad futuras probationes , respiciat probationes,quæ pñt sequi incontinenti post snīam , vt est probatio piurm,vt per Paul.de Castr.in d. l.cùm iudex. C. de sent. & interlocu.& in l.cōtinuus.in prin.ff.de ver.obl.Ang.in l.non quē admodū.ff.de iud.Io.And.in addi.Spe.in ti.de sent.in §.iuxta.ver. sed ecce.& Bal.ī addit.in ti.de sen.Pau.de Cas.in l.ij.§.biduū.ff. qñ appel.sit.& in l.à Diuo Pio.§.in vēditione.ff.de re iud. Abb. in ca. præterea.el ij.de appel.Soc.in l.qui Romæ.§.Augerius.in fi.ff. de ver.obl.Ias.in l.ait prætor.§.si iudex.ff.de re iud.& dicit Bal.in l.iij. in fi.C.de fruct.& lit.expen.ꝙ valet sententia , Condemno in expensis,quas iurauerit actor fecisse.

22 Et hoc qñ continet snīa condemnationem , vel absolutionē per verba de præsenti,secus si per verba de futuro,vt scilicet Absoluam te,si iurauerit,vt declarant Bal.& Sal.in d.l.cùm iudex.

23 Secūdò Limita ī accessoriis,vt ī fructibus vel expēsis,qa quo ad hæc pōt referri conditio snīæ ad futuras probationes , vt per

24 Ab.in c.in nostra.ver.nā in accessoriis.de sepult.qa in accesso riis valet libellus & snīa incerta.Inn.in c.tanta.de excess.plat. & in c.cū ad sedem.de rest.spolia.in prin.& in c.inter dilectos.de donatio.Fel.in c.ij.de libel.oblat.Bal.in rubrica de iudi.in decret. Ant. de Bu.in d.c.cū ad sedē.& in c.certificari.de sepult.& in c.ij.de or-

di.cog.& sequitur Pau.de Cast.in l.in summa.ff.de re iud.

25 Et in fructibus,& aliis,q̃ non facilè specificari pñt,dicit Imo. ī d.l.ī summa.§.j.ff.de re iud.& Alex.& Bal.in l.terminato.in nota bilibus.C.de fruct.& lit.expens.Ang.& Imo.in l.si homo. ff. de re iudic.Bar.in l.j.ff.de edēn.Ang.in l.si marito.§.fi.ff. fol. mat.Rota in nou.dec.xxiiij.

26 Facit quod no.Bal.in l.iij.in fi.C.de fruct.& li.expen.dū dicit, ꝙ valet sententia , Condemno in expensis , quas iurauerit actor fecisse,Abb.in c.grauis.de resti.spol.

Contrariū Bal.in l.j.post Richard.Malumbr.C. si muli. secūdò nupt.& in l.cùm propria.in vlt.no.C.si quis alteri vel sibi.& in d. l.terminato.dum restringit ad iudicium vniuersale.C. de fruct.& lit.expens.Bar.in l.& ex diuerso.§.j.ff.de rei vendi.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*cōmunis,

27 Primò Limita in accessoriis nō odiosis,ideò secus est in vsuris.d. l.in summa.vbi Pau.de Cast.& Alexan.& Imol.in §.j.ff.de re iudic.

28 Secundò Limita,nisi fructuum,vel aliorū quantitas esset expressa in actis & probata,qa tunc snīa incerta ferri non posset super illis,vt declarant Imo.& Alex.in d.l.in summa. ff. de re iudic.

29 Tertiò Limita,nisi facilè accessoria specificari possent , quia tunc sententia incerta super illis esset nulla , ita Paul. de Castr. & Alex.in d.l.in summa.

30 Octauò Principaliter limita in conditione intrinseca, & necessaria,quia sub tali conditione potest ferri snīa, vt Condemno, si fueris condemnatus in cōsilio sapientis: vel Absoluo,vt in dicto cōsilio,ita Bal.in d.l.cùm iudex.C.de sent. & interlocu. & ibi Sal.in fi.istam opin.sentit Fede.de Sen.in cōsi.cciiij.Ang.Arc.in l. ij.ī fi.ff.de appel.Bal.in c.j.de of.leg.An.de Bu.in c.cùm venerabilis.in §.qa verò.de excep.Soc.ī ꝓs.cxxiiij.vol.j.Abb.q dicit*cōcm in d.c.cùm venerabilis.de excep.Albe.Pe.Cy.& Bal.in l.j.C.si aduer.libert.& Bal.in l.testō.ff.de hæred.instit.& in c. cùm ecclesia Sutrina.de cauf.poss.& propr.Fel.in c.si pro debilitate.de offi. deleg.& ibi Fel.Ang.in d.l.j.C.si aduers.lib.& Paul.de Castr. & Sal.& istam sequitur & dicit*communem Dec. in d. c. cùm venerabilis.de excep.Ang.& Pau.de Cast.in l. qui se dicit.ff.de iud. Iac.Bu. in l.fi.C.vbi,& apud quem.Ang. in finalibus verbis in l. j. ff. de re iud.& ibi Imo.& Roma.Bar.in l.fundus qui.ff.de res. ven.Ang.in l.præses.C.de sen.& interlo.Imol.in l.si conuenerit. ff. de re iudi. & in l.j.§.si quis ita.& ibi Alex.ff.de verb.oblig.& Rom.& Claud. & Aret.

Contrarium Ant.de But.in c.cùm venerabilis. de exceptio. & in c.constitutus.in fi.de relig.domib.Pau.de Cas.in l.ij.§.biduum. ff.quan.app.sit.Bar.in l.j.C.si aduers.libert. Abb.in c. illa præpositorum.in fi.de accus.Io.And.in addi.Spec.in tit.de excep. §.viso. ver.porrò in Italia.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*cōmunis,

31 Limita pluribus modis,vt ꝑ Fel.in d. c. cum venerabilis. & ibi Dec.de exceptio.Aret.in l.j.§.si quis ita.ff.de ver.obl. Fel.in d. c.si pro debilitate.de offi. deleg.ad quos me remitto.

32 Sed an valeat præceptū iudicis prohibitoriū, sub cōditione, si possum prohibere,& distinguitur,aut illud præceptū erat indubitanter iustum,& tunc valet.aut erat dubium,& tunc parte non opponente erit etiā validum,secus parte opponente.ita declarat Afflict.super Consti.in tit.de defen.imponen.nu.8.& seq.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla non potest ratificari partium consensu, vt valeat in vim sententiæ.

1 COmmunis*est cōclusio,ꝙ snīa nulla,nō pōt ratificari partium cōsensu,vt valeat ī vim snīæ,Bar.in l.ij.C. cōia vtriusq; iud.in l.j.ij.oppo. C. q pro sua iurisdict. & in l.obseruare.in fi.ff.de officio Procōsul. Ange.& Imo.in l.si expressim.in ver.ex hac gl. cum tex.ff.de appel. Bal. in l.si diuersa.C.de transact.Iac.Bu.Cy.Alb.Bal.Ang.Pau.de Cast.& Sal.in l.ij.cōia vtriusque iudic.& Iac But.in l. j. C. qui pro sua iurisd.& ibi Bal.& Ang.Pau.de Cast.Sal.Fel.in c.significasti.de foro compe.in j.limi.Card.& ibi Fel.in c.cùm ex officij.de præscrip.& in cap.j.de re iud.& in c.inter monasterium.eo.tit.hoc etiā sensit gl.in l.j.in verbo,inchoata.C.vbi de crimi.agi opor.Paris.in cons. 100.volum.j.& in consi.cviij.vol.iiij.Mantua,in consi.cxlvj.Rui. consi.xj.vol.iiij.& in consi.cxxix.vol.v.

Contrariū gl.in l.j.C.qui pro sua iurisdict. & ꝓpterea ita illam gl.declarat Bar.ibi.& gl.in l.j.C.de pedan.iud.quam ēt ita intelligit Bar.in d.l.obseruare.in fi.ff. de offi.Proconf.& legati.Bal.in l. cùm antea.C.de arbi.Barb.in clem.j.nu.23.de electio.

2 Primò amplia, vt etiã laudum nullũ, quãuis partium consensu ſit approbatum, nõ operatur in vim laudi, vt voluit Dec. in consi. ccccclxxvij. ver ꝑterea etiã ſi laudum. Bald. in tit. de pac. Conſtã. in verbo, ſentẽtiæ quoque. Rom. ĩ cõſi. clv. ver. nec ſecũdo loco. & eſt bon⁹ tex. ĩ c. examinata. de cõfir. vtil. vel inuti. & ibi no. Abb. in iii. no. idem voluit Bal. in conſ. cccix. incip. cũ plures fratres. vol. j. Gozad. in conſi. lxxvij. Brun. in tract. de forma.

3 Et hoc amplia, etiã ſi laudum eſſet nullum defectu poteſtatis, quia tunc nec etiam expreſsè poſſet ratificari, Pariſ. in conſ. xxiiij. nu. 156. volu. ij.

Sublimita, vt infrà in limit. ad illud, quod valeat in vim pacti.

4 Secundò amplia, vt ꝓcedat etiã ſi nullitas ſentẽtiæ proueniat ex eo, ſuper quo partes poſſunt cõſenſu tollere cãm nullitatis, vt eſt, quãdo ſentẽtia eſt nulla ꝓpter ferias, quib⁹ partes poterãt renũciare. ita Cy. in d.l.ij. in fi. An. in l. cũ antea. ĩ fi. C. de recep. arb. Pau. de Caſt. in d.l.ij. C. cõmunia vtriusque iudi. Fel. in c. ſignificaſti. de foro competent.

5 Limita, niſi ſentẽtia ſit nulla ꝓpter defectũ cõſenſus, quia tũc approbatio validat ſententiã, & valet in vim ſentẽtiæ. Ang. in l.j. C. qui pro ſua iuriſd. Fel. in c. ſignificaſti. de foro comp. Abb. in c. j. ver. redeo ad ſecundam particulam. de re iud.

6 Sed tamẽ ſentẽtia quãuis nulla, approbata conſenſu partium, licẽt nõ valeat in vim ſentẽtiæ, tamen valet in vim pacti, & cõuẽtionis. gl. in l.ij. C. cõmu. vtriuſ. iud. & Dec. ibi. & Bar. in l.j. C. qui ꝓ ſua iuriſd. & in l. obſeruare. in fi. ff. de offi. Procõſ. Im. in l. ſi expreſſim. ff. de app. verſi. & ex hac gl. cũ tex. Bal. ĩ l. ſi diuerſa. C. de trãſac. Iac. Bu. Cy. & Alb. Bal. Ang. & Pau. & Sal. in l.ij. C. cõmunia vtriuſ. iud. Iac. Bu. ĩ l.j. C. qui ꝓ ſua iuriſd. & ibi Bal. Ang. & Pau. de Caſt. & Sal. Car. & ibi Fel. in c. cùm ex officij. de preſcr. Fel. in c. inter monaſteriũ. de rẽiud. idẽ voluit Cald. ꝓſ. viij. in ti. de re iu. & dicit Fel. in d.c. ſignificaſti. de foro cõpe. quòd in nullo æquiparatur ſentẽtiẽ, ſed in omnibus æquiparatur pacto. Cur. Sen. in cõſi. lxvj. Rom. in ꝓſi. clxxv. Are. ĩ c. at ſi clerici. de iud. An. de Bu. in c. de cauſis. de officio dele. Bal. in l. cũ antea. de arbit. & in c. cum cãm. de teſt. Car. in cõſi. lxxiiij. Abb. in c.j. de re iud. Bolog. in addi. ad cõſi. ſextũ Io. de Ana. Afflict. in prælud. Cõſti. regni. in lxxix. q. Aim. in ꝓſi. clxxxij. Rui. in conſi. xxij. vol. iiii. vbi declarat.

7 Primò amplia, idẽ eſſe in iuramẽto, ꝙ ſi fuerit nulliter præſtitum, poteſt partium conſenſu validari, vt tenet Felin. in capitu. j. de ferijs.

8 Secundò amplia, vt idẽ ſit in laudo nullo, quia etſi ſit ratificatum, nõ operatur in vim laudi, vt ſuprà dictũ eſt, tamẽ operatur ĩ vim cõuentionis, ſeu pacti. Abb. in c. examinata. in iij. no. de cõfir. vti. vel inutil. Corn. in conſ. cxxv. vol. ij. & in cõſi. cxl. in fi. vol. iiij. Dec. in conſil. cccclxxv. Goza. in conſil. xcviij.

9 Quod limita, & declara, quãdo nullitas laudi cõſiſtit in eo, ſuper quo poſſunt partes diſponere, vt ꝑ Abb. ĩ d.c. examinata. ĩ iij. not. de cõfir. vtil. vel inuti. Soc. in cõſi. xviij. vol. j. Dec. ĩ cõſi. ccccclxxv. Hiſp. in c. per veſtras. de dona. inter vir. & vxo. Bru. in tracta. de forma. Pariſ. in conſi. xlvj. vol. j. & in conſi. xxiiij. vol. ij.

10 Sublimita, niſi laudũ eſſet latũ cõtra formã cõpromiſſi: quia non poterit etiam de partium conſenſu valere in vim pacti, Bru. in tract. de forma. in titu. de poten. & effect. form. in xxviij. limit.

11 Tertiò amplia, vt etiã per cõtradictionẽ cenſeatur ſententia nulla approbata in vim pacti, quãdo cõtradictio habet incluſum cõſenſum, vt no. Bal. in c.j. ver. queꝛo an ſententia. de re iud. Feli. in c. ſignificaſti. de foro compe.

12 Quartò amplia, vt etiã aliqua acta iudicij poſſint quãuis nullo partiũ conſenſu validari, & ꝓpterea atteſtationes nulliter receptæ poſſunt cõſenſu partiũ cõprobari. In. in c. cũ cãm. de teſt. Fel. in c. de cauſis. de offi. dele. Rot. in antiquis, deci. clxlviij. Bal. in c. cũ cauſam. de teſt. & Ant. de But. & Car. ibi. Abb. & Im. ibi, in vlt. no. Bar. in l.j. ff. de fer. & ibi Bal. & idẽ Bal. ĩ l. fi. C. de teſt. in l. nõ ignorat. in finalib. verbis. C. q accuſ. nõ poſ. Fel. in d.c. cũ cauſam. Ang. in l. iudices. C. de fide inſtru. Spe. in. de teſt. §. nunc tractandũ. ver. debet autem iudex. Fel. in c. veniens. cl ij. de teſt. Afflict. in prælud. Conſti. regni. in ix. queſtio.

13 Et hoc intellige, quãdo nõ eſt defectus iuriſdictionis in recipiẽte atteſtationes, Rota ĩ nou. dec. cclviij. Philip. Fran. ĩ c. cũ cauſam. de appel. Fel. in c. cũ Bertoldus, de re iu. Rom. in l. naturaliter. §. nihil cõmune. ver. iij. potes intelligere, ff. de acq. poſſ. Præpoſ. in d.c. cum cauſam. de appel. Fel. in c. cũ cauſam. de teſt. Iaſ. in l.j. ff. de fer. Afflict. ſuper Conſti. Curt. Iun. in conſi. lx. nu. 12.

14 Contra hoc facit, nã atteſtationes receptæ ꝑ arbitrũ, vel arbitratorẽ ſine iuriſdictione, partiũ ꝓſenſu in iudicio operãtur, vt in arbitro, eſt tex. in l. fi. C. de teſt. & in arbitratore tenet Bal. in l. fi. C. de arbi. Feli. in c. præſentata. de teſtibus.

15 Secundò limita, niſi nullitas atteſtationũ inſurgeret ꝓpter corruptionem, Bar. in authen. atqui ſemel. C. de proba. Alexan. in l. prima. ff. de ferijs.

Contrarium Iaſ. ibi in d.l.j.

16 Tertiò limita, quando nullitas atteſtationũ ꝓueniret ex defectu, ſuper quo teſtes poſſunt diſponere, ſecus quãdo defectus reſultat ex litis cõteſtatione. ita Bal. in l prima. de fer. & ĩ authen. ſi quis in aliquo. C. de edẽd. Alex. in l.j. ff. de feriis. & ibi Iaſ. Brun. in tract. de forma.

Contrarium Hoſtien. in dicto c. ſignificauit. de teſtibus. Roma. in l.j. ff. de fer.

17 Quintò principaliter amplia etiã ſi ſententia ſit nulla defectu litis cõteſtationis, vel libelli, vel alterius ſolẽnitatis, quę partiũ cõuẽtione remitti nõ poteſt. Im. in l. filio præterito. ff. de iniuſt. rup. & irrit. teſtam. Io. de Ana. in c. quia in omnib⁹. de vſur. Fel. in c. ſignificaſti. de foro cõpe. & in c. cùm ex officij. de preſcriptio. Car. in cõſi. lxxj. Cur. Iun. in cõſi. lx. q loquitur ĩ defectu iuriſdictionis.

18 Sextò amplia, vt etiã tacitus cõſenſus partiũ ſufficiat, vt reſultet cõuentio, ꝓpter quã ſententia, vel laudum nullum validetur in vim pacti, vt ꝑ Spec. in ti. de teſt. §. nunc tractandũ. ver. debet autem iudex. & ponit In. in d.ca. cùm cauſam. de teſt. & ibi Imol. & Fel. Iaſ. in l.j. de fer. Fel. in c. de cauſis. de offi. deleg. Card. ĩ cõſi. lxxj. Abb. in conſi. xcij. vol. j.

Contrarium quòd cõſenſus tacitus nõ ſufficiat, tenuit Anto. de But. in d.c. cũ cauſam. Inn. in ca. ſignificauit. de teſt. Ang. ĩ l. iudices. C. de fide inſtrumen. Marian. in c. ſignificaſti. de foro cõpet. Aimo conſi. xxij.

19 Primò prĩcipaliter limita, ſi eſſet error expreſſus in ſentẽtia, quia tunc ſentẽtia nõ poſſet valere in vim pacti. Bal. in l. error. C. de iuris, & fact. igno. Alex. in cõſi. cxxiij. vol. j. Fel. in c. ſignificaſti. de foro cõp. & per Afflict. ſup Cõſtit. in tit. de reuoca. alie. nu. 57.

20 Secundò limita nõ procedere in alijs actis iudicialibus, quæ nõ ſint in poteſtate partis. Bal. in d.c. cùm cauſam. de teſt. & Ant. de Bu. & Car. ibi. & Abb. Bal. in l.j. ff. de fer. Fel. in d.c. cùm cauſam. Ang. in l. iudices. C. de fide inſtru. Spec. in titul. de teſt. §. nunc tractandum. verſi. debet autem iudex.

21 Declara, quia bene iſta acta probantur ex aſſertione, ſeu cõfeſſione partis, quãdo eſt dubium, an interuenerint, vel ne. Card. in d. capitul. cùm cauſam. Abb. & Felin. de teſt. & in capit. de cauſis. de offic. delegat.

22 Sublimita, quia licet vi pacti non poſſit effici, ꝙ iudex poſſit ꝓcedere omiſſis ſubſtãtialib. ordinis iudiciarij, poteſt tn̄ hoc facere in arbitro. vt per Imol. in c. de cauſis. de offic. deleg. Fel. in ca. ſignificaſti. de foro competen.

23 Item ſublimita, quia talis conuentio operabitur, vt ſubſiſtat iudicis ſententia non in vim iudicialis actus, ſed in vim pacti, vel conuentionis. Cardin. in dicto capitul. de cauſis. in j. oppoſ. de officio delegat. & ibi Imola.

24 Tertiò limita, dummodò interuenerit ſtipulatio, aut rei traditio, aliàs partiũ cõſenſus nõ operatur. ita Bal. in d.ca. cùm cãm. de teſt. Dec. in ꝓſ. cccclxxv. Soc. in ꝓſi. ccxx. Paul. de Caſtr. in l.ij. in prin. C. communia vtriuſq; iud. Imol. in l. quod iuſſit. ff. de re iud. Pet. de Anchar. in conſi. clxvj. Soc. in ꝓſ. lxxxvij. vol. ij. Aret. in c. at ſi clerici. in j. ſolu. de iud. Pariſ. conſi. xxiiij. volu. ij.

25 Et hoc intelligitur de iure ciuili, quo attento pactũ nudum non operatur actionem, ſecus attento iure canonico, ſecũdum quod etiam nudum pactum parit actionem. & quòd de iure canonico ſufficiat nudum pactum, tenet Abb. in c. dilecti. de arbitr. Fel. in c. ſignificaſti. de foro compe. ſentit Abb. in conſi. xcij. vol. j. Purp. in rubr. C. de tranſact. vbi etiam limit.

26 Et illud, quòd de iure ciuili non ſufficiat nudum pactum, tenuit Soc. in conſi. cv. vol. iiij.

27 Et ideo dicit Pariſ. in conſil. xxiiij. volu. ij. quòd requiritur ſimultaneus conſenſus.

28 Quartò limita, quia nõ ſufficit partis ꝑſentia ſine expreſſa approbatione. Soc. in ꝓſi. ccxx. & hoc ſentit Angel. in d.l.ij. C. com. vtriuſ. iud. & in l.j. C. q ꝑ ſua iuriſ. q dicit, ꝙ oportet, ꝙ ſit talis cõſenſus, q trãſeat in ꝯctũ. & ſequitur Corne. in ꝓſ. cxxv. vol. ij. Abb. idem dicit in d.ꝓſ. xcij. idem vĩ tenere Soc. in ꝓſi. cv. vol. iiij. Fel. in c. ſignificaſti. de fo. ꝓp. & ibi Maria. Soc. Are. ĩ c. at ſi clerici. de iud.

29 Contrarium, ꝙ ex ſola præſentia cum taciturnitate reſultet talis conſenſus, per quem validetur ſententia nulla, videtur tenere Cardi. in notis cauſarum. cxcviij. refert, & ſequitur Fel. in d.ca. ſignificaſti. de foro compe. Purpur. in rub. C. de tranſact.

Contrarium Aret. in d.ca. at ſi clerici. de iud. vbi dicit hoc non ſufficere, vt inducatur pactum, per quod ſententia nulla valideꝛ.

30 Et no. nã ꝙ quis redeat ad priorẽ iudicẽ, nõ inducit cõfirmationẽ ſententiæ nullę in vim cõuentionis. Maria. in c. ſignificaſti. de foro cõp. & in c. cùm ex officij. de ꝑſcr. ſed bene per actũ facti, qñ ex eo inducitur nouus conſenſus, comprobatur ſentẽtia. Pet. Anch. in ꝓſ. lxvj. refert, & ſequiẽ Fel. in d.c. ſignificaſti. de fo. cõpe.

31 Quintò limita, qñ iudicium agitur ſuper his, in quib. cõſenſus partiũ põt operari, aliàs ſecꝰ. Abb. in c. examinata. in iij. not. de confir. vti. vel inuti. & in conſ. xcij. vol. j. Curt. in conſ. lx. Deci. in conſ. cccclxxv. Soc. in cõſi. xviij. ver. & aduertẽdum. vol. j. Feli. in d.c. ſignificaſti. verſi. ſecundò declara. de foro compe.

32 Ex quo infertur, quòd vbi adeſt decretũ irritãs, ſententia nulla non poteſt, ex quo eſt lata contra formã decreti, pacto partiũ validari. Soc. in conſi. lxxxvij. vol. iij.

33 Et ideò in criminalibus ſententia nulla non firmatur partiũ conuentione, quia nemo eſt dominus membrorum ſuorum, ita Abb. in dicto conſi xcij. volu. j. & ponit Fel. in c. ſignificaſti. in tertia declaratione. de foro compe.

34 Sextò limita, quando conuentio laudi, vel ſentẽtiæ approbatiua ſit facta ex certa ſcientia, videlicet per ſcientes laudum nullum, ſecus ſi per errorem. ita declarat Deci. in conſ. cccclxxv. ver. ſed ad hoc reſpondetur. Abbas in conſil. lxj. vol. j.

35 Septimò limita, quando ſentẽtia cõtineret expreſſum iuris errorem: quia tunc etiam partium cõſenſu approbata, nõ poteſt operari: ita Bal. in l. error. C. de iur. & facti igno. in l.j. C. de iuriſd. om. iudi. Alex. in conſ. cxxiij. vol. j.

36 Octauò limita, quando poſt ſentẽtiam latam approbatur, ſecus ſi ante. Abbas in conſi. lxj. vol. j.

Contrarium. Ab. in conſ. lxiiij. vol. j. Bert. in conſi. cxxix. volu. j.

37 Quid autem operetur conuentio facta ante ſententiam de non dicendo de nullitate, tradit Feli. in c. de cauſis. de offi. deleg.

38 Nonò Limita, dummodò perſona ſit habilis ad paciſcendũ & cõtrahendum. Pariſi. in cõſ. 100. vol. j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Sententia lata contra abſentem, ex contumacia lata præſumitur.

1 VEra eſt illa iuris cõcluſio, ꝙ ſententia lata cõtra abſentem, ꝑſumitur lata ex contumacia, non autem ob malam cauſam. tex. eſt in l. Papinianus. §. meminiſſe. & ibi Bart. in iij. nota ff de inof. teſta. & in l. ſi ideò. & ibi per Bar. ff. de euict. in l. qui repudiantis. in fi. de inof. teſta. Feli. in ca. ex literis. de cõſtitu. & in cap. fraternitatis. de hæreti. Alcia. de ꝑſumptio. in tertia reg. in xxij. præſumpt. Tiraquel. in reg. ceſſãte cauſa. in j. parte, nu. 63. & ſeq. Bertran. conſi. cxv. volum. ij.

2 Primò limita, niſi cõſtaret de probationib. quia tũc ꝑſumitur lata propter veritatem, & nõ per cõtumaciã. Bal. in l.ij. C. quibus res iudi. Abb. in c. pe. de re iudi. Bal. in l.ij. C. de cont. iudi. tut. & ibi in Apoſtil. tenet Barba. Feli. in c. ſicut. de re iudic. Zaſius in cõſi. x. vol. ij. Felin. in c. cùm olim. de re iudi. & idem in c. fraternitatis. de hæreti. Tiraquel. in regu. ceſſante cauſa. in j. parte, nu. 66.

Contrarium Roma. in conſil. cccxxix.

3 Secundò limita, quando abſentia eſſet iuſta, vt no. Bal. in d.l.ij. C. quib. res iud. per Abb. in c. pe. colũ vij. de re iud. Alex. in apoſtil. ad Bar. in d. §. meminiſſe. Alex. in l. ſæpe. nu. 79. ff. de re iudi.

4 Tertiò limita, niſi condemnatus in contumaciam fuiſſet præſens in tota cauſa, ſed abſens tantummodò in ſententia. Bar. in l. ſi ſuperatus. ff. de pigno. Bal. in l.ij. C. quib. res iudic. non no. Abb. in c. pe. de re iudic. & in conſi. xlv. vol. ij. Fel. in c. cùm Bertold. ver. limita tertiò. de re iud.

5 Quartò limita, quia regula iſta procedit quando agitur de ꝑiudicio tertij, ſecus autem qñ ageretur de præiudicio condemnati, quia contumacia ſibi imputatur. per tex. in l. Herennius. §. Gaia. ff. de euictio. Paul. de Caſtr. in conſil. cccxxiij. in fi. volu. j.

Contrarium videtur tenere Fel. in c. cùm Bertoldus. verſi. conſidera, quòd iſta limitatio. de re iud.

6 Quintò limita, quando non ageretur de veritate, vel de iuſtitia ſententiæ, ſed tantum de actu ipſius ſententiæ: quia tunc ſententia lata in contumaciam, nocet etiam tertio. Felin. in cap. cùm Bertold. in ij. limit. de re iud.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Sententia an præſumitur ritè lata.

1 PLures opiniones referuntur in illa quæſtione ꝑ Abb. in ca. qñ contra. de probatio. & per Roma. in l. ſciendum. ff. de verb. obl. an pro rectitudine ſententię & ꝓceſſus ꝑſumatur, qñ à ſententia non fuit appellatum.

1 Tamen in effectu illæ ad duas reducũtur: nã ſi fuiſſet appellatũ, & nõ ꝓſtaret de re iud. nõ cadit iſta q̃ſtio: qa nõ ꝑſumiꝛ ꝓ ſnĩa. Bron. in tract. de forma, in tit. de prob. & ꝑſump. formæ. verſi. j. cõcluſio. & tradunt* cõiter Canoniſtæ, in c. quoniam cõtra. de ꝓb.

2 Bene verũ eſt, ꝙ ſi fuiſſet inducta res iudicata, & ꝯ illam fuiſſet petita reſtitutio in integrũ, adhuc preſumeretur ꝓ ſentẽtia, quouſque non retractaretur. Grat. in conſi. lxxvij. vol. ij.

3 Prima igitur eſt opinio Io. quã ſequiꝛ gl. fi. in prin. in d.c. quoniam contra. de proba. qui tenuerunt indiſtinctè, ꝙ nõ præſumatur ꝓ ſentẽtia, niſi eius ſolẽnis proceſſus appareat ex actis. & idẽ voluit Spec. in tit. de ſenten. §. iuxta. ver. ſed pone ꝙ atteſtationibus publicatis. Idem tenet Abb. in c. tenor. de re iudi. & idẽ Abb. in ꝓſ. xcij. vol. j. Io. And. in addit. Spec. in tit. de ſent. prola. §. vt autem. in verſi. & nota. in verbo, citatum. vbi ampliat etiã ꝙ in ſententia diceret reũ cõdemnatũ, & citatũ peremptoriè. Idem tenet Fede. de Senis in ꝓſi. clxx. vbi dicit, ꝙ non ꝑſumitur ꝓ decreto iudicis, vel eius ſententia interlocutoria, niſi pars fuerit præſens in prolatione decreti, vel interlocutoriæ. Idẽ tenet Inn. in c. cùm in iure peritus. de of. deleg. circa finẽ illius ca. Idem ſentit Bal. in auth. ſi qs in aliquo. verſ. ſed ſi ponamus. C. de eden. vbi dicit idẽ eſſe ẽt ſi enũciatiuè diceret, partem citatã, vel litem cõteſtatã, &c. & ibi Bar. in fi. vbi tenet ꝙ iſta verba in ſentẽtia nihil operant, niſi ſnĩa lata ſit parte ꝑſente. Idẽ tenet Bal. in d. auth. ſi quis in aliquo. verſicul. ſed quæriꝛ. Idem tenet Bal. in addi. Spec. in tit. de appel. licẽt nõ ſe firmet, verſi. & nota ꝙ dicit Inn. Idem tenet Abb. loquens in executione ſnĩæ, in c. ad reprimendã. in fi. de of. ordi. licẽt idem etiã ſentiat in alijs ſententijs. Idem tenẽt Ang. & Imol. in l. de vnoquoq; ff. de re iud. q tenent, ꝙ ẽt ſi ſolennia iudicij enũcientur in ſnĩa, tn̄ illa non præſumantur interuenijſſe, niſi tunc potuerint perfici.

Et iſtã etiã partem, ꝙ non præſumatur ꝓ ſnĩa, etiã ſi non ſit appellatũ, quãtum ad ordinem, tenet Bar. in l.iiij. §. condemnatũ. in prin. ff. de re iud. vbi dicit, ꝙ qui dicit ſe nõ fuiſſe citatũ, vel talem non fuiſſe ſuum procuratorem, poteſt impedire executionem.

4 Et ad hoc põderat Bar. ibi Imol. & idem ſentit gl. & ibi Bart. ff. de re iud. in l. ſi cùm nulla. vbi dicũt, ꝙ emẽs ab executore, debet habere oĩa acta parata, vt poſſit de eis docere: innuens ꝙ nõ ꝑſumatur ꝓ ſnĩa quo ad ordinẽ iudicij, niſi ex actis conſtet. & ad hoc ponderat Bar. ibi Imol. Sarnen. in regu. de triennali. q. xxxiij.

5 Tenendo iſtã partem Amplia, etiã ſi enunciatiuè acta in ſnĩa exprimantur quo ad ea, quæ tempore ſententiæ nõ potuerũt interuenire: vt no. Inn. in d.c. quoniã contra. de probatio. & ibi Bal. & ibi Abbas, verſic. nunc quaꝛo. Spec. in titu. de probation. §. fin. verſic. ſed pone. Card. in clem. j. de probationib. Anto. de Butr. in cõſ. xxiiij. Bal. in d. auth. ſi quis in aliquo. Ang. & Imo. in l. de vnoquoque. ff. de re iud. Guido de Suza. quem ſequitur Ioan. And. in addi. Spec. in titu. de ſenten. §. vt autem. verſi. & not. in addi. incip. citatum. Abb. in c. tenor. de re iud. & in conſi. xcij. vol. j. Imol. in c. qm̃ cõtra. de probat. vbi Bal. & Anto. de Butr. ibi, & Card. ibi in fi. Ange. in l. ſciendũ. ff. de verb. obl. Feli. in c. quoniam ꝯ. verſi. quinta concluſio, de proba. Iaſ. in l. ſciendum. verſi. limita quãdo. ff. de verb. obl. Anto. de But. in c. j. de fide inſtru. Ruin. conſil. lxix. vol. j. Angel. in l. quæcunque. §. j. verſi. attende tamen. ff. de publicia.

Contrariũ verò, ꝙ etiã quo ad ea, quę non potuerũt interuenire tempore ſententiæ, ſi tn̄ enuncientur in inſtrumento ſententiæ, præſumaꝛ ꝓ ſententia, tenuit Specu. in tit. de inſtr. edi. §. reſtat. verſ. in ſumma. & iſtã partẽ dicit ſeruari de conſuetudine, Guido de Suza. & videꝛ ſequi Imol. in l.iiij. §. condemnatũ. ff. de re iud. & in l. ſi cùm nulla. eod. tit. & in l. ex hac ſcriptura. ff. de dona. & in l. ſciendũ. ff. de verb. obl. Gozad. cõſ. xcvj. Aimo de antiq. in ij. part. nu. 16. Alex. conſi. ccxiij. vol. vij. verſic. quia quando ſententia.

Tenendo tamen primam opin. quæ videtur eſſe magis* cõis,

6 Primò limita, niſi illa ſolennia iudicij ſint enunciata in ſententia lata, & lecta præſentib. partib. & non appellantibus, quia tunc illa ſolennia ꝑſumuntur præceſſiſſe, etiã ꝙ aliter non probenẽt. ita tenet Bar. in d. auth. ſi quis in aliquo. in fi. C. de eden. Ant. de Butr. in ca. qm̃ contra. de proba. Bart. in l.j. C. de rela. & in l. acta. ff. de re iud. & in l. fi. ff. quando app. ſit. Bald. in l. emancipatione. C. de fide inſtru. & ibi etiam Sali. Bal. in l. ex his. C. de teſtamen. mili.

Et hoc etiam ſentit Lapus allega. xliij. Ant. de But. in cap. j. de fide inſtrumẽ. Antoni. de But. in cõſil. xxxij. Cæpola, in conſil. ciuili lxiij. Feli. in c. cùm in iure peritus. de offic. delega. Petrus de Anch. in cap. quoniam contra. de probationib. Alexander in conſilio cxxxvj. volumi. ii. Angelus in conſil. cxcviij. Cardina. in conſilio lxxij. Angel. in l. ſciendum. ff. de verbor. obligationibus, & Imol. qui dicit* iſtam cõmunẽ. Apoſtill. ad deciſionem Tholoſanam cccxxviij. Calcaneus in conſ. xvj. Rota in deciſione Caſſad. deci. j. de præſumptionib. Brunus in tracta. de forma. Alex. conſi. ccxiij. in fine, volu. vij.

7 Idem eſt ſi ex actis conſtet de cõtumacia, nã enuntiata ſolẽnitas probaꝛ. Imol. in l. ſi cùm nulla. ff. de re iud. Angel. Aret. in §. fin. Inſtitu. de fide iuſſorib. Brun. in tractatu, de forma. in titu. de ꝓbationib. & præſumptionib. formæ. verſi. ſextò facit.

8 Iſtud limitat Anto. de Butr. in c. j. de fide inſtrumen. in enunciato, ꝙ poterat interuenire tempore enunciationis, & quod pendebat à partium voluntate: idem tenet Feli. in ca. ſicut. verſi. ſi autem eſt ſolennitas. de teſtib.

9 Et dicit idem in instrumento.Fel.in c.tuis.de testib.
10 Sublimita hoc,nisi agatur de modico præiudicio:vt per Feli. in d.c.sicut.versic.intellige nisi agatur.de testib.

Contrarium,ꝙ etiam parte præsente,& non ꝯ̄dicente,solennitas enunciata in sententia non præsumatur,tenet Rom.in l.sciendum.de verb.obligat.Raphaël Cumanus in l.si.ff.quando appell. sit.Fel.in c.ecclesia sanctæ Mariæ.de constitutionib.& in ca.quoniam contra.versic.fallit secundò.de probationib.Aret.in c.tuis. de testib.vbi dicit opinionem Bart.communiter* reprobari.Feli. in cap.inter cætera.de re iudic.

11 Tenendo primam opinionem declara secus esse si sit ꝯ̄dictũ per partem enunciationi solennitatis factæ per notariũ.Io.Andr. in addi.Spec.in tit.de teste.§.sequitur.versi.& nota ꝙ testis.in verbo,Euangelijs.in versic.quid si in actis scriptum est.Ant.de Butr. in ca.fraternitatis.de testib.& ibi Abb.in fin.Alexand.in consi.xlj. in fin.volu.iiij.Iaso.in l.sciendum.versic.limita quando.ff.de verbor.obligat.

12 Secundò limita conclusionem principalem,nisi quis per dolum negauerit sententiam,quia in pœnam negantis oĩa p̄sumuntur solenniter acta.Bald.in c.j.in fin.in tit.quot testes sunt necess. ad proban.inuestit.Fel.in d.cap.quoniam contra.versicul.quarta conclusio.& ibi Aret.de probationib.

13 Tertiò limita,quando probaretur combustio actorum,quia tunc omnia præsumerentur solennia.ita gl.fi.in d.capi.quoniam contra.& ibi Bald.& Fel.versic.quarta conclusio.Anto.de Butrio versic.hæc vera.de probationib.Paul.de Cast.in l.emancipatione. C.de fide instrumen.

Limita duobus alijs modis,vt infrà in fine.

14 Alia verò fuit opinio Innoc.in cap.bonæ.de election.in principio, qui indistinctè tenuit nulla facta distinctione absentis, vel præsentis,ꝙ præsumatur pro sentẽtia post transitũ in rẽ iudicatã.

Idem Anto.de Butr.in ca.quoniam contra.versic.si est sententia.Spec.in tit.de sent.prola.§.vt autem.versic.& not.& in titul.de probat.§.j.versic.sequitur.Innoc.in d.cap.quoniam contra.& ibi Host.Imol.in ca.cùm in iure.versic.circa tertium.de offic.deleg. Anton.de Butr.in cap.in præsentia.de renuncia.versicu.ad secundum.& in ca.j.de fide instru.Roma.in l.sciendum.ff.de verborum obligationibus.

Idem tenet Spec.in titu.de instrum.editio.§.restat.Imol.in l.iiij. §.condemnatum.in fi.ff.de re iudic.& in l.acta.versi.præterea.eo. tit.Abb.in capi.bonæ.de election.versicu.item nota tres regulas. Abb.in cap.sicut.de re iudic.& in consi.lxxiij.volum.j.Roman.in consil.cccxxxiiij.Signoro.Homodeus consil.lxxxvij.in fin.Ias.in l.pacta nouissima.versic.secundò facit.C.de pact.& in c.j.versicu. confirmo per optimum simile.de his qui feud.dare poss.

Et idem Ferrat.caute.fin.versi.sed contra vtrunque dictũ.Alex. in consil.cxxxvj.vol.ij.& in consi.cv.vol.v.qui dicit *istam magis communem opinionem:& in consil.xxij.vbi idem dicit, volu.ij. & in consil.xxv.vbi idem dicit,vol.vj.& in l.de vnoquoque.de re iud.& consil.ccxij.in fin.versic.& in dubio.vol.vij.Cardin.in cap. quoniam contra.de probat.Corneus in consil.cccxlviij.vol.j.Fel. in ca.tenor.de re iudic.& in c.quoniam contra.versic.quarta conclusio.Barbat.in consil.xviij.volu.j.Decius in c.quoniam.versicu. tertia conclusio.de probat.

Istam sequitur & dicit*cõem Brunus in tractatu,de forma.Gratus in consil.cxxiij.& consi.cxxxix.vol.j.dicit communem.Ruin. consil.xlviij.vol.iiij.& consi.xxx.volumi.v.& consil.xxxvij.vol.v. & consil.lxxxix.vol.v.& cxxiij.vbi dicit communem,vol.v.Grãma.decis.xxiiij.

15 Amplia etiam istam partem,quamuis penderet causa nullitatis.Ruin. consil.xxxvij.vol.v.

16 Sed in ista conclusione cõsiderandi sunt plures casus.nã aut sententia lata est ꝯ̄ præsentem, & omnia præsumuntur solennia, vt notat Innoc.in cap.cùm in iure peritus.de offic.deleg.Rota in nouis decis.cccj.Io.Andr.in d.ca.quoniam ꝯ̄.in fin.qui sic intelligit innoc.ibi in fin.Imol.in ca.cùm in iure peritus.versicul.circa tertium.de offic.delega.& in c.quoniam contra.versi.secũdo casu.vbi etiam Bald.versic.si à sententia non est appellatũ.de ꝓbat. Card.in d.c.quoniam contra.Calca.in consi.xvj.Rota in decisio. Cassad.dec.j.in titu.de procur.Rom.consil.ccccxcvij.in fin.Alex. in consil.cxxiij.volu.ij.Bertrand.in consi.cxv.volu.ij.Angel.Aret. in §.fin.versi.tu concordare potes.Institu.de fideiussorib.Barbat. consil.xviij.versic.præterea quod præsumatur.volu.j.& in consi. lxx.versi.cùm ergo.volu.iiij.

17 Amplia hoc etiam si de præsentia partis constet ex solo tenore sententiæ:ita Inn.in d.c.cùm in iure peritus.de offic.deleg.

18 Contrarium in principali conclusione videtur tenere Anto. de Butr.ꝙ ex sola præsentia cum taciturnitate,non præsumantur acta interuenisse,Paul.de Cast.in l.emancipatione.C.de fide instr.

19 Quod quidem cõfirmatur,nam Doct.enumerati in alia opinione post Bar.in.auth.si quis in aliquo.in fi.C.de eden.ad hoc vt p̄sumantur acta,duo ponderant,& præsentiam, & enunciationẽ actorum in sententia,ergo non sufficit sola præsentia.

20 Aut sñia est lata in absentẽ verè contumacem:& idem dicendum est,quod dictũ est in præsentem,ꝙ præsumatur ꝓ sententia. Rota decis.cccj.Ant.de But.in d.ca.qm̃.& ibi Card.de ꝓba.Imol. in c.cũ in iure.versi.iij.de offi.deleg.& in d.c.qm̃.Imol.in l.si cum nulla.ff.de re iud.Alex.consi.xxij.vol.ij.& in cõs.xxv.volu.vj.Cor. ꝯs.cccxlviij.vol.j.Barb.in consi.xviij.vo.j.Ro.in cõs.ccccxcvij.ĩ fi.

21 Si autem est lata in fictum contumacem,tũc licèt Dominite neant in decis.Rot.decis.cccj non præsumi pro sententia,

22 Contrarium tñ verum est, si nõ appellatũ fuerit infra decem dies à die scientiæ, nam etiam præsumitur pro sñia lata ꝯ̄ fictum contumacem:ita tenet Abb.in d.c.qm̃.& Ant.de But.& Imo.ver. interdum verò sententia lata est altera.& Are.vers.secundò quia sententia lata.& Deci.ver. p̄dicta cõclu.& Feli.ver. quarta cõclu. Ro.in l.sciendũ.ff.de ver.oblig.Imo.in l.iiij.§. cõdemnatũ.in fi.ff. de re iu. Barb.in ꝯs.xviij.vo.j.Ro.in ꝯsi.ccccvij.in fi.Rui.ꝯs.xxxvij. vol.v.vbi dicit * cõmu.opi.Aim.de antiq.tẽpo.in ij.parte,nu.32.

23 Quod declara, vt per Aimo.de antiq.in ij.parte.nu.2.& seq. vbi tenet ꝙ etiam cõtra fictum contumacem præsumitur solemnitas ex antiquitate temporis decem,vel xx.annorum.

24 Si autem sentẽtia nõ est lata in p̄sentẽ,nec in cõtumacẽ verũ vel fictum,sed sine cõtumacia,& tũc ꝓ sententia nõ præsumitur, Imo.in d.c. quoniã.ibi, interdũ verò lata est.de ꝓba.Ant.de But. in cõs.xxiiij.in prin.Pau.de Cast.in cõs.lxxvj.inci.in facto isto.vol. ij.Deci.in c.quoniam.versi.sed aduertendũ.Cor.in cõs.xvij.vol.j.

25 Contrariũ videt̃ tenere,trãsacto biẽnio, Alex.in cõs.cxxxvj. vo.ij.An autẽ in dubio p̄sumatur lata in præsentẽ, vel in absentẽ. Inn.in c.cũ in iure,ver.sed si instrumẽtum.de offi.deleg.& in ver. alij tamẽ,tenet p̄sumi latã in absentẽ.& idẽ Spe.in tit.de sent.ꝓlã. §.vt autẽ.ver.& nota.Ant.de Bu.in c.quoniã.versi.in dubio autẽ. & Ab.& Imo.Ant.de But.in cõs.xxiiij.vers.& tenẽdo istam opin.

26 Sed tamẽ dicit Abb.in c.tenor.de re iud ꝙ de cõtumacia debet cõstare ex actis, aliàs nõ presumetur.& idẽ Car.in d.cap.quoniã ꝯ̄.& ibi Deci.ver.sed aduertẽdũ.Cor.in cõsi.cclxxviij.vol.iiij.

27 Et facit qđ dicit Ant.de Bu.in d.c.per venerabilẽ.qui filij sint legi.ver.vnum aduerte.qui dicit ꝙ in dubio præsumitur sententia,si nõ constat de ꝓcessũ.Sarnen.in regu.de triẽ.q xxxiiij.Aegi. decis.lxxxix.intelligẽdo dum dicit maximè, ꝙ illud maximè stet restrictiuè,ita tamen si sit lata in præsentem.

28 Tenendo proximã conclusionẽ, quòd sentẽtia in dubio nõ præsumatur lata in præsentẽ,sed in absentẽ,Amplia hoc ꝓcedere in sentẽtijs censurarum,quæ sui natura solent fieri ꝓpter contumaciã,ita tenet Fede.de Senis in cõsi. clxx.Ant. de Butri.in d.c. quoniam contra.Abb.in c.tenor.de re iudi.

29 Primò limita istam conclusionem si non apellauit à die notitiæ infra decem dies:quia præsumitur fictè contumax.Imo.in c. quoniam contra.de probationib.

30 Secundò limita, quando exprimitur in sentẽtia,partẽ esse p̄sentem:quia istud potuit interuenisse tempore sentẽtiæ latæ: & propterea in hoc statur sententiæ hoc asserenti,vt infrà dicetur: & ponit in proposito Abb.in c.tenor.de re iudic.

31 Limita principalẽ cõclusionẽ,ꝙ pro rectitudine sententiæ p̄sumatur,nõ ꝓcedere quãdo à sententia est appellatũ,Ant.de Bu. in d.c.quoniã cõtra.ver.sed an iuribus.& in c.cũ ad sedẽ. de resti. spolia.Rom.in cõs.cccxxxiiij.Abb.in c.tenor. de re iudic.& in ꝯs. xcij.vol.j.Imol.in d.c.quoniã contra.Rom. in l.sciendũ. ver.& vt res clarior.ff.de verb.oblig.Felin.in c.tenor.de re iud.Alex.in l.de vnoquoq;. de re iud.fuit dictũ Spec.in tit.de sen.prola.§.vt autẽ. ver.& nota.ibi, si autem.& in §.fi.ver. in summa. & in tit.de ꝓba. §.j.ver.sequitur videre.Feli.in d.c.quoniã ꝯ̄tra.ver.vltimò in materia.Ant.de Bu.in d.c.per venerabilẽ.ver.oppono primò.Rom. in ꝯs.ccccxcvij.in fi.Bert.in consi.cxv.vol.ij.Brun.in tract.de for.

Contrarium sentit Bar in l.hi,qui ad ciuilia.C.de appel.

32 Tenẽdo primã opinionem, Amplia idẽ esse infra tẽpora appellandi,Rom.in l.sciendũ ver. aliquãdo nõ est appellatum. ff.de verb.oblig.Ant.de But.in c.quoniam contra.versi.si est lata sententia.Corne.in consi.cclxxviij.volu.iiij.Brun.in tract.de forma. Ruin.in consi.lxij.nu.21.volu.j.

33 Limita,quia præsumitur,& ideò potest contrarium probari, Ruin.consi.xxxiiij.vol.v.Parisi.in consi.cxxv.in fi.vol.j.

34 Opinionem illã, ꝙ non p̄sumitur pro sñia carente processu, Limita non procedere in sententia antiqua,in qua p̄sumit̃ ꝓpter eius antiquitatem,dato ꝙ nõ iustificetur legitimo processũ.Bald. in l.emancipatione.C.de fide instru.vbi Cy.idem tenet.& ibi Sal. Bar.in l.admonendi.ver.qđ si reperiunt̃ dicta testiũ.Imol.in c.qm̃ ꝯ̄.versi.sed alij hoc secũdo casu.& ibi Abb.versi.an sententia fuit lata.de proba.Alex.in consil.xxx.& in consil.cv.volu.v.Cæpol.in cõsilio ciuili xxvj.Ant.de But.in c.quoniam cõtra.vers.si est lata.

Deci.

Deci.in cõsi.xxxvj.Feli.in c.quoniã.ver.quarta cõclusio.Ant.de Butr.in c.in præsentia.de renuncia.Soci.in cõsi. clviij.libro ij.vbi dicit communẽ* opinionẽ,versi.& pro fundamẽto.Alex.in l.de vnoquoque.ff.de re iudic.Bald.in c.j.versic. quæro.de mili.vassa. Roma.in l.sciendum.versi.tertia fuit opin.ff.de.verb.oblig. Cur. senior in consi lxxvij.Deci.in consi.ccclxxv.

Contrarium tenet Lofred.consi. xliiij.nu.6.

35 Sublimita in laudo,vt ꝑ Soc.ĩ auth.si qs in aliquo. C.de edẽ.
36 Amplia vt conclusio ꝓcedat etiã in his,de quibus nõ fit mẽtio in sentẽtia,vt per Aimonẽ consi.cviij.nu.3.glo.cõsue. Turõ.
37 Et an requiratur enũtiatio,vel sine enũtiatione præsumatur ꝓ sentẽtia antiqua,Aim.de antiq.ĩ ij.parte,nu.4.& seq. distĩguit. Nam aut loquimur de solẽnitate respectu actorũ,seu ꝓbationum,& tũc illa solẽnitas præsumitur:aut loquimur de alia solẽnitate substantiali ipsius sententiæ,& tunc non præsumitur ,nisi saltem in genere fuerit enuntiata.

38 Quãdo autem quo ad istũ effectũ dicatur sentẽtia antiqua, variæ fuerunt opiniones:nã Hostien.in c. in præsentia.de renuncia.tenet sententiam dici antiquam post biennium.

Cuius opinio.sequitur Card.in c.qm̃ cõtra. ꝓut tefert Ant.de Butriò,qui ẽt sequitur in dicto c.in præsentia.Bald.in c.j.quo tẽpore miles.Cæpolla in consilio ciuili xxvj.Calca.in ꝯs.xvj. Alex. in consi.xxij.volu.v.& in consi.xxv.vol.vj.Alex. in consi.cxxxvj. volu.ij.Gramma.decisio.xxiiij.& consilio ciuili xv.vbi dicit*cõmunem,& consi.cxv.Boer.decisi.cxxiiij.

39 Alij verò dixerũt,antiquã esse post xxx.annos.vt tenet Calde.dicto c.qm̃ contra.& sequitur Ant.de Butrio in dicto ca.in p̄sentia.Aimo de antiq.temp.in ij.parte,nu.20.

40 Alij dixerunt hoc esse remissum arbitrio iudicis , vt dicebat Calde.in dicto c.qm̃ ꝯ̄.& Anto.de Butrio in d.c.in p̄sentia.Aret. qui dicit istam partem*cõem,in d.c.qm̃ contra.& Feli.in versic. quarta conclusio.Brunus in tract. de forma,dicit sententiã non dici antiquam propter biennium,sed hoc esse arbitrarium.

41 Alij dixerũt de longissimo tẽpore,quo vix posset haberi ꝓbatio,prout dicit Hostien.in c.Albericus.de testib.& hoc vr̃ sentire Bal.& Sali.in l.emancipatione.C.de fide instru.dum dicit de multum antiqua.& idem Bal.in c.j.de mili.vassã.qui contu.

42 Alij dixerunt de tempore lx.annorũ.vt dicit Areti.in ca.qm̃ contra.de probationib.

43 Alij de tempore post x.annos,vt dixit Alex.in consi.cv. vol. v.Gramma.decis.xxiiij.Barba.consi.xviij.versi.ita dicamus.vol.j.

44 Alij post xx.annos dicunt sententiam antiquã,vt dicit Barb. in consi.lxx.versi.cum ergo.vol.iiij.

45 Limita ẽt,qa non præsumitur pro interlocutoriis sentẽtiis. Feder.de Senis in consi.clxx.Rebuff.in l. quod iussit. in secundo notab.nume.312.ff.de re iudic.

46 Et declara illã cõclusionẽ ꝙ solennia iudicij nõ præsumuntur,ẽt post sententiã latã,à qua nõ est appellatũ, nisi in sententiæ tenore fieret mentio eorũ,quæ potuerunt tunc fieri,qñ sententia fuit lata,qa illa sic enũciata præsumũtur: & ꝓpterea si enũciatur,sententiã esse latã parte præsente,creditur de præsentia.Inn. in c.cùm in iure peritus.de offi.deleg.Abb.in cõsi.xcij.vol.j. Anto.de Butrio in cõsi.xxiiij.& idẽ in c.j.de fide instru.Io.Andre. in addit.Spec.in tit.de senten.§.vt aũt.versi.nota.Card.in d.c.qm̃ ꝯ̄. Ange.in l.de vnoquoque.ff.de re iud.& ibi Imola.Alex.in consi. xlj.vol.iiij.Iaso.in l.sciendum.ff.de verb.oblig.

47 Amplia hoc ẽt si sit solennitas, cui pattes renunciare non possunt,vt notat Feli.in c.sicut.ver.fallit primò.de re iudi.ex mẽte Cardi.in c.Albericus.de testib.

48 Limita istã declarationẽ,qñ notarius specialiter, & expressè facit mentionẽ de illa solennitate requisita , secus si in genere attestaretur oẽs solennitates interuenisse intrinsecas , & extrinsecas,etiã de quibus opus esset facere specialem mentionem.ita Alber.in l.sciendum.ff.de verb.oblig.versi.noto vnum.refert , & sequitur ibi Ias.versi.Limita istam doctrinam procedere.

49 Declara ẽt,quia in causis breuioribus in quibus procedi põt sine scriptis,præsumitur non solùm pro sententia,sed etiam pro processu,vt per Alcia.in iij.regu.in ix.præsump.in iij.fallen.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

An præsumatur pro iustitia decreti à iudice interpositi.

1 DIximus in præcedenti conclusione, an p̄sumat̃ pro legitimo sententiæ ꝓcessu,operępretiũ est nũc videre, an p̄sumat̃ ꝓ iustitia decreti,vel sententiæ: ita ꝙ p̄sumatur iudicẽ iustè protulisse decretũ , vel sententiã.

Regula ergo sit,ꝙ decretũ iudicis iustũ p̄sumit̃,& ex iustis causis interpositum.l.Herennius.§.Caia.ff.de euict. l. ab ea parte , secundo respon.ff.de ꝓba.l.manumissio ꝑ liberos.ff.de manumiss. vindict. Spec.in tit.de emptio.& vend.§.nunc dicendũ.versic.& breuiter.Bald.in l.iurisgentiũ.§.quod ferè.versi.sed nunqd in iudiciis.ff.de pact.ĩ l.ij.§.fi.ĩ vltima qõ.ff.si ex noxa.cau.agat̃.Bal.in l.si præses.versi.q̃ro an p̄sumat̃.& in l.fi.versi.nunqd in dubio. C. de præd.mino.& in l.cùm hi.§.si p̃tor.versi.itẽ plus dicit. de trãsact.& in l.quęcunq;.versi.si aũt pro causa.C.de bonis,quæ liber. Imola in l.si qs cũ aliter.versi.itẽ attende.ff.de verb.oblig. Bal.in l.nec quicquã.§.vbi decretũ.versi.itẽ nota.ff.de of.procõs.Ias. in cõsi.cxix.versi.confirmo ꝙ aliam.volu.j.& in l. pacta nouissima. versi.cõfirmo primò.C.de pact.Bal.in c.in præsentiã.ver. & licèt presumatur.de renuncia.Ias.in c.j.ver.cõfirmo ꝑ optimũ.de his, qui feud.dare poss.Alex.consi.lxxx.versi. præsumitur eñ decretũ .volu.v.Alex.in apostil.ad Bar.in l.actor.super verbo,presumitur.ff.rẽ ratã habe.Bal.in l.j.in tertio notab.ff.de rebus eorũ.Corneus cõsi.cccxlviij.vers.tñ non vr̃.volu.j. Trigo.sing.cxxij.Alex. in l.sciendũ.versi.itẽ fallit dicta regula.de verbo.oblig.Corneus cõsi.cix.versi.& ꝓ decreto iudicis.volu.iij.Purpuratus in l.pacta nouissima.vers.& ea,quæ Ias.hic.C.de pact.Alcia.in tertia reg.in x.præsũm.in prin.Bal.cõsi.cccclxxv.ver.& nota.volu.j.& ꝯs.lxvj. versi.quo ad vltimũ pactum.vol.iij.Deci.in c.qm̃ contra.nu.42. de ꝓba.Ant.de Butrio ibi.ver.in quantũ dixi.Brunus in tracta.de forma.versi.in decreto aũt.Socinus ꝯs.xv.versi.& sic ratione prędict.volu.j.Iaso.in rubrica.C.qui admitti.ver.& tunc ego habeo. Imola consi.xcviij.versicu.sed certè.

2 Et ꝓpterea dicitur,ꝙ decretũ interpositum in alienatione rei ecclesiæ,vel minoris,facit p̄sumi ꝯ̄ctũ factũ in ecclesiæ vtilitatẽ. Bal.in c.j.in prin.ver.& ego addo gñaliter.de his,q feu. dare pñt. Bal.in c.sicut.ver.itẽ q̃ro.de re iudi.Alex.cõs.lxxix.vers.fortificatur.volu.j.Iaso.in l.pacta nouissima.versi.tertiò facit. C. de pact. Corneus cõsi.clxxxj.versi.quæ ẽt præsumitur.volu.ij.Deci.in ca. quoniam contra.nume.42.de proba.

3 Et hinc est vt decretũ inducat presumptionem,ꝙ ille sit furiosus,cui tanq̃ furioso iudex curatorẽ deputauit. Alex. in consilio lxxxv.versi.& ꝓ tali decreto.vol.iij.Corneus ꝯs.lxix.nu.30.vers. item concurrit.volu.j.

4 Et similiter p̄sumit̃ minor ille,cui iudex tanq̃ minori curatorẽ deputauit.Bal.in l.iure nostro.§. ꝓpter litẽ.ver.quintò noto.ff. de testa.tute.& Alex.ꝯs.lxxv.ver.ꝙ bene facit.vol.ij: & consi.xcij. versi.idẽ respondeo.vol.v.Bal.in l.cùm te minorẽ, versi. interdũ ætas.C.de proba.& ibi Ang.versi.exemplũ si alicui. Corneus ꝯsi. lxix.nu.30.versi.itẽ concurrit.vol.j.Purpuratus in l. pacta nouissima.versi.& ea,quę.Ias.hic,C.de pact.Bald.consi. lxvj.versi. quo ad vltimum.volu.iij.

5 Primò amplia,idẽ esse quo ad solennitatẽ requisitã ad validitatẽ decreti,nedũ quo ad iustitiã.glo.in l.j.C.de fide instr.lib.x.in verbo,omni.& ĩ l.actor.ĩ verbo,omnimodò. ver.sed si cõstaret. ff.rẽ ratã habe.Spec.in titu.de empt.& vendi.§.nũc videndũ.ver. & breuiter. Bal.in l.nõ aliter.ver.nota tñ. ff.de adop.& in l. quæcunque.§.j.versi.nec obstat.de public.& in addit.ad Spec. versic. quod dicit,in tit.de appel.& in l.nec qcq̃.§. vbi decretum.versic. itẽ nota.ff.de off.procons.Alex.in consi.lxxx.versic. qa præsumptio est.vol.v.Ias.in cõsi.cxix.ver.cõfirmo per aliã.volu. j. & in l. pacta nouissima.versi.cõfirmo primò.C.de pact.&in c.j.de his,q feu.dare poss.ver.cõfirmo per optimũ simile.& ĩ apostil.ad Bar. in l.actor.super verbo,p̄sumitur.ff.rẽ ratã habe.Bal.ĩ l.j. in tertio nota.ff.de reb.eorũ.Lancelo.Deci.in l.pacta nouissima. versi. insurgit & alia.C.de pact.Alex.in l.sciẽdũ.versi.itẽ fallit dicta regula.de verb.oblig.Alex.in l.iustè possidet.nu.26. ver. quamuis ẽt. ff.de acq.possess.Corneus ꝯs.cix.versic. ꝓ decreto iudicis. vol.iij. Purpura.in l.pacta nouissima.versi.& ea,q̃.Ias.hic.C.de pact.Alex. ꝯs.ciij.ver.& p̄sumitur.vol.ij.Corneus ꝯs.clxxxj.versi.q ẽt præsumitur.vol.ij.Soci.cõsi.cxv.versi.his tñ nõ obstantibus. volum. j. Fede.de Senis licèt nõ plenè firmet,in consi.ccxliiij.versi.ꝓterea fortè dici põt.Bal.in ꝯs.cccclxxv.vol.j.ver.& nota. Deci.in c. qm̃ contra.nu.42.de proba.& ibi Ant.de Butrio,versic. quantũ dixi. Ias.in l.sciendũ.in vij.limita.ff.de verbo.oblig.Bald.in l.ij. §.fin.in vltima q̃st.ff.si ex noxa.cau.aga.Soci.cõsi.clviij. versi. confirmat̃ etiã.Bru.de forma.versi.in decreto autem.Soci.consi.xv.versi.& sic ratione prædicti.& versi.cõfirmatur ẽt prafata. volu.j.Iaso.in rubri.C.qui admit.vers.& tunc ego habeo.Parisi.consili. cxxiiij. versi.nec prædictis nullitatibus.vol.j.

Cõtrariũ ꝙ ꝓ decreto nõ præsumatur,maximè quo ad ordinẽ ꝓcessus,Ang.ĩ l.quæcũque.§.fi.vers.est verũ ꝙ gl ff. de publi. & Rom.in l.sciendũ,nu.66.versi.ex his apparet.ff.de versi.oblig. Bal.cõs.clxxxiiij.in prin.vol.ij.& ccclxxvj.vol.j.Alcia. de p̄sump. in iij.regu.in x.præsump.Pau.de Cast.in consi.xxxviij. versi. in ꝯ̄rium facit.vol.ij.Corne.consi.ccxliij.in prin. versi. nec ẽt obstat. vol.ij.& cõsi.xcviij.nu.7.versi.item voluit.vol.j.Hippoly.in l.qui cædem.versic.sed ego vltra do.Feli.ff.ad leg.Corne.de sica.

Et ꝙ nõ præſumatur ꝓ decreto in alienationibus rerũ minorũ, ponit Pariſ.conſi.xcviij.nu.17.vol.j.verſi.prout etiam.

6 Amplia nedũ in decreto interpoſito per modũ contentioſæ iuriſdictionis, ſed ẽt ſi interpoſitũ fuerit ꝑ modũ iuriſdictionis voluntariæ. Ant.de Butrio in c.quod ſicut. ver. ſm principale.de elect.Deci.in c.qm̃ cõtra.nu.42.verſic.vltimò notandum eſt. de proba.Soci.cõſi.clviij.verſic.cõfirmantur ẽt. Brunus in tract.de forma.verſi.in decreto autẽ.Feli.in c.qm̃ cõtra. verſicu.ſeptima concluſio.de proba.

Cõtrariũ Bal.in l.iuris gentiũ.§.qđ ferè.ff.de pactis.verſic. ſed nunquid in iudiciis.

7 Imò ẽt qñ ꝓceditur de plano, præſumitur pro decreto quãtũ ad iuſtitiã,licèt nõ quo ad ſolennitatẽ Bal.in l. iuris gentium. §. quod ferè.verſi.ſed quod nunquid.ff.de pactis.

8 Tertiò amplia,vt adeò præſumatur ꝓ decreto iudicis,ꝙ præſumatur ceſſare dolus vel metus, vbi decretũ iudicis interuenit. Bart.in l.j.C.de præd.decurio.lib.x.verſi. itẽ operatur decretum. Ange.in conſi.cxlij.verſi.ſuper ſecundo dico.Bald.in l.iubemus. verſi.ego tamen do conſilium.C.ad Trebel.

9 Et oĩs preſumptio fraudis ceſſat qñ decretũ interuenit. Bart. in l.frater à fratre.verſic.intellige autem.ff.de cond.indeb. Imo. in l.j.§.fuit quæſitum.ver.ſed aduerte.ff.ad Trebel.Deci.in c.qm̃ contra.nu.42.verſi.vltimò notandum.de proba.

Limita hanc cõcluſionẽ qñ cõſtaret de euidenti, ac enormi læſione,quia tũc non præſumitur ꝓ decreto tanq̃ ex abrupto, & ſine cauſæ cognitione interpoſito.Ruinus in cõſ.cxl.nu. 10.ver. nec etiam.volu.iiij.

10 Quartò amplia, vt ꝓpter decretũ, ẽt cauſę cognitio interceſſiſſe præſumatur.Imola in cõſi.xcviij.verſic.ſed certè. & cõſ. xcix.verſi.ſed certè poteſt.de quo tñ dic vt infrà in viij.limita.

11 Quintò amplia idẽ eſſe in diffinitiua ſententia, quæ præſumitur iuſtè lata,de quo dicetur in ſequenti concluſione.

12 Sextò amplia,vt hoc adeò ſit verũ,vt preſumi debeat etiã ꝓ decreto iudicis improbi,ac malæ conditionis, Bald. in c.ſicut.ꝑ illum tex.nu.3.de ſen.& re iud.ſequitur Iaſ.in c.j.nu.9.q feud.da. poſſ.& in l.pacta nouiſſima.nu.7.C.de pact.

Cõtrariũ Alcia.trac.præſump.in iij.reg.x.præſumpt.in ij.fallẽ.

13 Septimò amplia,vt licet ſpoliatus ante oĩa ſit reſtituendus, c.in literis.de reſti.ſpolia.

Tñ ſpoliatus à iudice ob eius decreti præſumptionẽ non reſtituitur,vt diximus in regu.ſpoliatus,in xxiij.limita.

14 Septimò amplia,vt ẽt laudũ præſumatur iuſtè latũ,Dy.in ↄſ. xiij.ver. ſup ſecũdo.Io.And.ĩ addi.ad Spe.in tit.de arbit.in §.ſequitur.in addit.ſuper verbo,in prin.quæ incipit, Domini in regula. Ant.de But.in c.in præſentia.verſ.hęc oĩa ꝓcedũt.de renun.Bal. in l.fi.ver.vndecimò q̃ro.C.de ȝhen.emp.Ab.in c. Quintauallis. verſ.ex iſtis infertur.de iureiu.Soci.cõſ.lxxxij.volu.j. Bal. in l.idẽ Pomponius.in §.recepiſſe.& §.idẽ q̃ro.de arbit.Iaſ.cõſi. lxxxviij. verſ.itẽ aduertendũ.vol.j.Alex.in conſ.cxix.verſ.& dicta ſententia.vol.ij.Ant.de But.in c.qm̃ ȝ.verſ.nunquid aũt.de proba.& ibi Abb.verſ.circa præfata quæritur.Rom.in l. ſciendũ. verſi. ex his infertur.nu.61.ff.de ver.oblig.Bal.in addi.ad Spec.in tit.de arbit. ver.& hoc verũ.Ant.de But.in c.niſi eſſent.in ij.not.de p̃bẽ.& ibi Imo.in ij.nota.ver.dicit tñ do.Ant.Bald.in l.vnde ſi Neruæ.verſi. itẽ nota.ff.ꝓ ſoc.Ant.de But.cõſi.xxxij. ver. nõ obuiantibus his. Bal.cõſi.viij.in fi.verſi.idẽ vr̃ dicendũ.vol.iij.Pau.de Caſt.in conſi.clxiij.verſi.ſed in ȝrium.vol.ij.Ant.de But.in ↄſ.xxiiij.verſic.itẽ ↄa pro ſententiis.& in c.Quintauallis.verſi.ſed eſt dubiũ.de iureiu.Feli.in d.c.qm̃ contra.verſi.ſexta cõcluſio. Sali.in l. ſi ſocietatem.§.arbitrorũ.verſ.q̃ro.xx.ff.pro ſoc.Brunus in tract.de forma. verſi.in laudo verò.Alex.in d.l.ſciendũ. verſic. itẽ fallit. de verb. oblig.Pariſ.cõſ.xlv.nu.91.vol.j.Corne.cõſi.ccxxj. verſi. quod vr̃ ex alio.vol.ij.Cald.in cõſi.v.in prin.& verſic. & in hoc teneo. de arbit.Card.cõſi.cxxxix.in ij.dubio.verſi.pro parte aũt fratrũ. vbi latiſſimè ꝓſequitur.Abb.ↄſ.lxiiij.verſ.ſed his nõ obſtantibus.vo. j.Areti.conſi.50.verſi.circa verò tertiũ.Dec.conſi.ccclxxv.num. 1.Præpoſi.in rub.de appel.verſ.tñ præſumptionem.Alex.conſil. xliij.verſ.& dicta ſententia.vol.vj.

Contrarium Alcia.de Præſump.in iij.regu.in xij.præſump.

15 An aũt magis præſumendũ ſit pro ſententia,q̃ pro decreto, vide Aimonem in tracta.de antiq.temp.in ij.parte, nu.10.& ſeq. vbi latè declarat.

16 Octauò amplia iſtã ampliationẽ,vt ꝓcedat nedũ in arbitro, ſed ẽt in arbitratore;vt per Feli.in c.qm̃ ȝ.verſi. ſexta concluſio. de proba.& ibi Deci.nu.41.vbi dicit * illam cõem.Bru.in tracta. de forma.verſ.ſed eſt aduertendũ.Calde.conſi.v.verſic.& in hoc teneo.in titu.de arbitr.& in arbitratore loquitur Abb.in ↄſ.lxiiij. ver.ſed his nõ obſtantibus.volu.j. Præpoſi. in rub. de appel. ver. tñ præſumptionẽ.Alcia.in tertia regu.præſump.in xij. præſump. vbi dicit iſtam * communem opinionem.

Contrariũ Anto.de Butrio in conſi.xxiiij.verſi. quinimò atteſtari poſſent.quẽ propterea improbant Docto.ſupra alleg.& Alcia.in dicta preſump.xij.regu.iij.

17 Secundò amplia,vt ẽt pendente dubio ſuper nullitate, p̃ſumatur ꝓ laudo,Ant.de Butrio conſil.xxxij.verſ.non obſtan.his.

18 Primò limita,& declara iſtam octauã ampliationem, vt procedat dummmodò cauſę cognitio interueniat,& non aliàs,Bal. in l.fi.verſi.oĩs eñ examinatio.C.de contrahen. emp.Cuma.ↄſi. 50.verſic.ad tertiũ reſpondetur.

19 Sublimita vt nõ habeat locũ, qñ laudũ profertur partibus præſentibus:qa tunc omiſſa cauſæ cognitio non nocet,Bal.in l. prolatã.in fi.verſi.quærit hic Butrigarius.C.de ſen. & interlocu, om.iudic.Roma.in l.ſciendũ.nu.70.ff.de verb.oblig.Fel.in c.qm̃ contra.verſi.ſexta concluſio.de proba.

20 Secundò limita,vt præſumatur quo ad ordinem,nõ quo ad iuſtitiam,Cuma.conſi. 50.verſi.quamuis enim.

Contrariũ ꝙ imò præſumatur pro iuſtitia, ſed non pro ordine vel ꝓceſſu,tenet Præpoſitus,in rubrica de appellationib. ver. tamen præſumptione.

21 Tertiò limita pręcedentẽ ampliationẽ,vt nõ præſumatur ꝓ laudo,pendente reductione ad arbitriũ boni viri,Ant. de Butrio in c.in præſentia.verſi.hæc oĩa procedunt.de renun & in ca.qm̃ ȝ.verſi.ſed nunqd.de ꝓba.& ibi Abb.verſi.circa præfata.Rom.in l.ſciendũ.nu.61.verſi.ex his infertur.& ibi Alex.verſi.ſed aduerte quia Dynus.ff.de ver.oblig.Alex.in cõſi.cxix.verſ.nõ obſtat ꝙ ſententia. vol.ij.Anto.de But.in c.cùm ad ſedẽ.verſ. ex hoc deciditur.de reſti.ſpo.Iaſo.in conſi.lxxxviij. verſi. item aduerte.vol.j.

Contrariũ tenuit Imola in ca.in præſentia de renun.Feli.in ca. qm̃ ȝ.verſi.ſexta concluſio.& ibi Deci. nu.41.verſic. ſecundò limitatur.de proba.Alcia.qui hanc dicit * cõem opinionem,in iij. regu.in xij.præſump.nu.2.licèt ipſe contrarium teneat.

22 Primò limita regulã principalẽ procedere in decreto maiorũ iudicũ, ſecus eſſe in decreto minorũ iudicũ. Baldus in l. tutores.in prin.verſi.nã iſti magiſtratus.ff.de confir.tut.Iaſ.in l. pacta nouiſſima.ver.limita p̃dicta.C.de pact.& in c.j.verſ.limita præfata.de his,q feud.dare poſſ.& in rubrica C.qui admitti.ver. & tũc ego habeo.Pariſi.ↄſ.xcviij.verſic. ꝓut ẽt tollitur. vol. j. Trigona in ſingu.cxxij.licèt plenè nõ firmet.Claudius in l.ſciendũ.ver.itẽ & ſecundò.ff.de verbo.obligationib.Bald.in c. cùm parati. verſi. itẽ licet oĩa.& ibi Præpoſitus nu. 5.verſ.nota ex textu.de appellationib.Hippoly.in ſingu.ccccxxxviij.Bertrã.in conſi.ccxxvj.ver. præterea dicta Docto.vol. iij.in nouis.

Contrariũ Deci.in dicta l.pacta nouiſſima.verſi. ſecundò not. & ibi Alcia.in glo.in verbo ,maximè. q dicit in hoc attendendã eſſe qualitatem perſonæ.C.de pactis.

23 Secundò limita hanc cõcluſionẽ non procedere in iudice aliàs impedito.Areti.conſi.lxix.verſic.præterea.Brunus in tract. de forma.verſi.itẽ pro decreto.Alcia.in tertia reg. in decima p̃ſump.verſi.quartò non præſumitur.

24 Tertiò limita ꝙ non præſumitur pro decreto requirente leuem vel modicã cauſę cognitionẽ,Bal.in l.ſi preſes.verſi.quæro an præſumatur.C.quomo.& quan.iud.

25 Quartò limita in iudice idiota, qui non ſit veriſimile vt adhibuerit iuris ſolennitates,& cauſæ cognitionẽ, Aretinus in ↄſ. lxix.nu.2.quẽ ſequitur Alcia.in tracta.præſump. in tertia regul. præſumptio.decima,nume. 10.

26 Quintò limita qñ in decreto interueniſſet cauſæ cognitio, & nõ aliter,Pau.de Caſt.in ↄſ.xxxviij.verſi.in ȝriũ facit.vol.ij.Purpu.in l.pacta nouiſſima verſ.ſecundò limitetis.C.de pact.Iaſ.in l. nec quicquàm.§.vbi decretũ.nu.70.verſ.& ſecũdò.ff.de of.procon.& leg.Hippo.in l.ij.cædẽ.verſ.& in hac materia.ff.ad le.Cor. de ſicar.& in pract.crimi.§.nec videndũ. verſi.& ideò dixit Bald. Feli.in c.eccleſia S.Mariæ.verſi.xj.pro hac parte.de conſti.Claud. in l.ſciendũ.verſ.& prædicta intellige.ff.de ver.obli.Cuma. in ↄſ. clxxx.verſi.& vr̃ probare.Pariſ.in cõſ.xcix.nu. 9. vol.j. Barba.ↄſi. xlij.verſ.& ſic poſito ꝙ pater.vol.iiij.& cõſi.vj.verſi. & eſt cõſiderandũ.eo.vo.Iaſ.in l.ſed ſi hac.§.p̃tor ait.in j. no. ff. de in ius voc. Deci.in ↄſ.ccccij.ver.poſtremò ↄſiderandũ eſt.Bertr.in ↄſ.ccxxvj.verſi.ſed ꝙ dictũ prætenſum decretũ.vol.iij.in nouis.Feder.de Senis conſ.cxlij.verſic.poſſibile eñ eſt.Imola in cõſ.xcviij.verſ. nã regulare.Rebuff.in rubrica,de concluſione Lateranen.ↄcilij, verſ.tertiò annullatur.Ferrat.caute.fi.verſicu.nam per illa verba.

27 Primò amplia iſtã limitationẽ vt idem ſit in ſentẽtia interlocutoria,vt latè per Feli.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ, verſic.quartò nota.de conſti.refert,& ſequitur Hippoly.in l. qui cædem.verſi. dicit etiam.ff.ad leg.Corne.de ſicar.

Secundò Amplia,vt ẽt ſi notarius in inſtrumẽto aſſerat interueniſſe cauſę cognitionẽ, nõ ꝓpterea credaẽ.& idẽ eſt in iudice hoc aſſerente,Pau.de Caſt.in ↄſ.xxxviij.verſi.in ȝrium facit.vol. ij.Iaſ.in l.ſciendũ.ver.tertiò adde. ff. de verbo. obliga. & in l.nec quicquam.

ꝗcquã.§.vbi decretũ.ver.imò plus conſuluit.ff. de of.Procon.& leg.& in repe.l.admonendi.ver.q̃ro an ſtetur.ff.de iureiu.Dec.in ↄſ.vj.ver.& licèt.Purp.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.verſ.ꝓ quo ẽt vide.de cõſti.Hip.in l. qui cædẽ,ver. ꝓ qbus faciũt.ff.ad l.Cor. de ſicar.Bertran.in ↄſ.ccxxvj.ver. ſed ꝙ dictũ prætẽſum decretũ. vol.iij.in nou.Barba.in ↄſ.xlj.ver.& ſic poſito ꝙ pater.vol.iiij.Ferra.cautela fi.ver.nam per illa verba.Pariſ.conſi.lxxxv.numer.29. volum.iij.

Contrariũ ꝙ credatur iudici aſſerenti in ſñia cauſę cognitionem interueniſſe,voluit Fulgo.conſi.cxlv.ver.& tertium.

29 Et ꝙ credatur nominato enunciãti cauſę cognitionẽ interueniſſe,voluit Pau.de Caſt.in l.cùm ij.§.ſi prætor.verſi.& ſemper legatur.ff.de tranſact.Alex.ↄſ.ccxiij.in fi.ver ad hoc faciũt.volu. vij. & in conſi.lxxx.ver.præſumitur eñ.vol.v.& in l.ſciendũ.ver. pro hoc optimè facit.ff.de verb.obli.Dec.in c.qm̃ contra. num. 42.ver.non obſtat.de proba.

30 Concorda has duas opiniones ȝrias,qa aut loquimur in decreto,quod requirit cauſæ cognitionẽ,& tũc ad hoc vt pręſumatur cauſæ cognitio,requiritur ꝙ ſit facta ſpecialis mentio cauſę, & ſolennitatum,& ita procedit prima opin.

31 Aut loquimur in decreto,qđ nõ requirit diligẽtẽ cauſę cognitionẽ,vtputà in emancipatione,manumiſſione & ſimilibus, & tunc ſatis eſt ſi ſimpliciter aſſeratur interueniſſe cauſæ cognitionem.& ita procedat ſecunda opinio.

Iſtam diſtinctionẽ tradit Alciat.in tract.præſump.in x. p̃ſump. in iij.regula.nu. 5.

32 Et ideò ſi conſtat cauſæ cognitionẽ nõ interueniſſe,ceſſat p̃ſumptio pro decreto,Bal.in c.in præſentia.ver. & nota,ꝙ pro decreto.de renunc.

33 Limita tñ vt præſumatur pro iudicis præcepto etiã abſque cauſæ cognitione,in iis,quæ ſpectãt ad ipſius officiũ,Anch.in regula,ea,quæ.ver.& intelligo.de reg.iur.in vj.Fel.in c.ſi qñ.ver.& adde.de reſcrip.

34 Et ꝓpterea ex his infertur,ꝙ qñ ex breuitate temporis conſtat iudicẽ nõ potuiſſe adhibere cauſæ cognitionẽ, decretũ ſic ex abrupto interpoſitũ nõ habet præſumptionẽ pro ſe, imò eſt ipſo iure nullũ,Pe.de Anch.in ↄſ.lxxxij.ver.ſed in caſu noſtro.& in ↄſ.xxxvj.ver.ſed in caſu noſtro.Alex.in ↄſ.clxiij.ver. p̃terea nõ eſt verũ.vo.v.& ↄſ.ccxix.ver.ↄfirmanẽ prædicta.vol.ij.Iaſo.in l.ij. ver.adde ẽt.C.de eden.& in l.nec ꝗcquã.§.vbi decretũ.ver.circa hoc perpetuò no.ff.de of.Proconſ.& leg.& in l.iudices. verſ. iij. facit.C.de iudi.& in l.mãdata.ver.aliqui tñ egregiè.ff.de of.eius. & in l.ſed ſi hac.in §.p̃tor.in j.not.ff.de in ius voc.& in l.cùm ij. §. ſi prætor.in ij.no.ff.de trãſac.Cor.in cõſ.xcviij.ver.ij.videtur,vo. j.Dec.in c.cũ venerabilis.ver.& idẽ de decreto.de excep.Cur.Se. cõſ.xlvj.ver.& in ꝓpoſito decidit.Clau.in l.ſciendum.ver.& prędicta intellige.ff.de verb.obl.Alex.in ↄſ.cxxvj.ver.& ego.vol.iiij. Hip.in rub.de fideiuſ.ver.ſed vltra p̃dicta.& in l.ſtatuliber.ver.& vltra p̃dicta.ff.de quęſt.& in pract.criminali in §.nũc vidẽdũ.ver. ad hoc dicendũ. Cuma.cõſ.clxx.ver.nec huic obſtat.Ferr.in cau. lx.ver.tamẽ ȝ.Alex.Imol.cõſi.xcviij. ver.pro prædictis etiã.Purpu.in l.pacta nouiſſima.ver.ij.limitetis.C.de pact.Fer.caut.fi.Barba.cõſi.j.ver.ideò belliſſimè. vo.j.& in ↄſ.vj.ver.capio deciſionẽ. vol.iiij.Grat.cõſ. 50.ver.ij.reſpondeo.vol.j.Bert.in ↄſ.ccxxvj.ver. & hoc maximè.vol.iij.in nou.deciſ.ccccij.ver.poſtremò cõſiderãdũ.Aim.cõſ.cliij. ver.ſed ex breuitate tẽporis.vol.j.Rebuff.ĩ ti. de cõcluſ.Lateran.cõcil.ver.iij. annullatur.Pariſ.cõſ.lxxxv.num. 46.vol. iij.& cõſ.xcviij.nu. 18.vol.j.& cõſ.xcix. nu. 10.vol.j.Rui. cõſi.cxl.ver.nec etiam.vol.iiij.Gram.cõſi.ciuil.cxxxviij.

Contrarium,ꝙ decretũ ex breuitate tẽporis nõ dicatur nullũ, quia tenpore cõtractus potuit informari à ꝓpinquis,vel ab aliis qui haberẽt notitiã eius,de quo iudex deberet informari, voluit Alex.in cõſ.lxxx.ver.& nõ obſtat.vol.v.& clarius voluit Im.ĩ ↄſi. xcix.ver.vj.dubiũ.Rui.in cõſi.xc.verſ.nec ſecũdum eũ.vol.v.Et iſtud ſaluat decreta interpoſita in vrbe per iudices nõ pręcedente aliqua cauſæ cognitione,quia vidẽtur iudices informari ex relatione cõſanguineorum aſſerentiũ & iurantiũ,rem ita ſe habere.

35 Sextò Limita principaliter, niſi alia ꝓbatio vrgẽtior, vel ꝓbatio certa excluderet hãc præſumptionẽ, Bald.in c.ſicut.in fi.de re iudi.Im.in l.ſi quis cũ aliter.ver.itẽ aduerte.ff.de ver.obl.Alex. in l.pretia rerũ.ver.tenet etiã Ludo.ff.ad l.Falcid. Areti.in c.quoniã ȝ.ver.& quia ſuperius.& ibi Fel.ver.& intellige ſanè.de ꝓbat. Bar.in l.ambitioſa.ver.viſis & examinatis.ff.de decret.ab ordi.facien.Calc.cõſ.xxv.n.68.ver.& licèt ſentit.Alex. cõſ.lxxxv.ver.& bene facit.vo.ij. Pariſ.cõſi.xcviij.ver.licèt enim. vo.j.& cõſi.100. ver.ad qđ etiam.eo.vol.& cõſ.xij.nu. 59. vol.ij.& conſi.lxxxv.nu. 40.vol.iij.Alciat.in iij.reg.in ix.præſump.in iiij.limit.

36 Et ideò infertur,ꝙ ſtãte enormiſſima læſione non p̃ſumitur ꝓ decreto iudicis, quia iſta p̃ſumptio illã p̃ſumptionẽ excludit. Pau.de Caſt.cõſ.clxiij.ver.nec obſtat ꝙ decretũ. vol.j. Purpu.in l. pacta nouiſſima.ver.iij.licèt.C.de pact.Corne.in cõſi.cxxiiij.ver tñ vbi.& ↄſ.ccxiiij.ver.nec obſtat.& ↄſ.cclij.ver.ſed deueniendo vol.iij.Pariſ.conſi.lxxxv.nu.49.vol.iij.Rui.conſil.ciij.nu.14.vol j.& conſ.cxlv.ver.nec.volum.iiij.

37 Septimò Limita,pro decreto præſumi quo ad ſolennitates enunciatas,nõ aũt quo ad nõ enunciatas, Bal.in l. ex his verbis. ver.itẽ oppono.C.de teſt.mili.& in l.j.in iij.no.ff. de rebus eorũ. Io.Fab.in §.fi.ver.qd ergo ſi in inſtrumẽto.Inſti.de fideiuſ. Ang. in l.Imperator.ver.in gl.fi.ff.de priuileg.creditor.Pau.de Caſt. in l.cùm ij.§.ſi prætor.ver.& ſemper allegatur.ff. de tranſac. Are. in l.ſciẽdũ.ver.iij.hoc limitatur.ff.de verb.obl.& in ↄſ.lxix.verſ.nec eſt vera.& in c.qm̃ ȝ.ver.ij.limitaẽ.de ꝓba.Anch. in cõſ. cclxxix. verſ.itẽ oẽs Fel.in c.Albericus.de teſt.& in c.qm̃ cõtra.verſ.limita,ſeu declara.& ibi Dec.nu.42.de proba.Pariſ.conſi.cxxv. verſi. prout & ceſſat.vol.j.& cõſi.xij.nu. 57.vol.ij.& conſi.lxxxv. num. 39.vol.iij.Rui.conſilio xcviij.nu. 16.volu.ij.& conſi.lxix. ver.nõ obſtat igitur.eod.vol.

38 Declara,& intellige vt hoc habeat locũ qñ ſolennitates particulariter exprimuntur in decreto,non aũt qñ exprimuntur in genere,Io.Fab.in §.fi.in loco ꝓximè alleg.Inſti.de fideiuſ.Feli.in c.qm̃ contra.verſi.limita,ſeu declara.de proba. Pariſ. in cõſil.xij. nu. 58.vol.ij.& conſi.lxxxv,nu.39.vol.iij.

39 Et ꝓpterea dicit,ꝙ decretũ perfunctoriè interpoſitum, nõ operaẽ,Bal.in l.quecũque.ver.itẽ decreta perfunctoria.C.de bo. quæ libe.ſequitur Corne,conſi.xcviij.ver. ij. vr̃.ver. nec præfata. volu.j.Pariſ.conſi.lxxxv.nu.48,vol.iij.

40 Et idẽ eſt qñ ſeruatis ſeruandis nõ fuiſſet interpoſitũ, Bal.in l.ſi præſes.verſic.quæro an præſumatur.C.qũo,& quãdo iudex,

41 Octauò limita,nã nõ præſumitur pro decreto,niſi interpoſitũ ſit in ipſo actu,nõ aũt ſi fuiſſet interpoſitũ antè,vel poſt. Alc. in l.ſciendũ.ver.tamen propter.ff.de verb.oblig.

42 Nonò limita,dummodò enunciatũ ſit in decreto, ꝙ cauſæ cognitio interuenit,aliàs non p̃ſumitur decretũ interueniſſe cũ cauſæ cognitione,Pau.de Caſt.in l.cùm ij.§.ſi prætor.ver.& ſemper allegatur.ff.de tranſact.Corn.in conſi.xcviij.ver. & hoc etiã. vol.j.Hipp.in practica criminali.§.nunc viden.verſi.nam ad hoc. Alex.in l.ſciendũ.ver.pro hoc optimè facit.ff.de verb.obl.Ruin. conſi.xxxv.nu.38.volu.j.

Contrariũ,ꝙ non requiratur iſta particularis expreſſio in decreto,voluit idem Pau.de Caſt. in d.l. cùm ij.§. ſi prætor. in loco proximè allegato.ff.de tranſact.Alex.in conſi. lxxx. verſi.præſumitur enim.volu.v.

43 Declara,ꝙ prima opi.procedit in decreto requirente maximã cauſæ cognitionẽ. ſecunda verò opin. in decreto modicam cauſę cognitionem exigente, vt ſuprà dictum fuit,Alciat.in iij. regula in x.præſump.nu. 5.

44 Decimò limita,vt regula ꝓcedat in iudice ordinario gñali, ſecus ĩ iudice ſpecialiter ad certũ actũ deputato,gl.fi.ĩ c.j.ver.ſed tum ſtabis.de inueſti.in marit.fact.& ibi Bald.verſicu.ſed videtur mirum.Soc.in regula ccclxij.in viij.limit.Aret. c. cęterùm. verſi, habet tamen.de iud.Alciat.de præſump.in iij.reg.in ix. præſumptione.in v.limita.& in ca. quod ſedem.in ij. no t.vbi declarat.de offic.ordin.

Contrarium ſentit Dec.in c.cæterùm.ver.ij.nota.de iudic.

45 XI.Limita,vt cõcluſio habeat locũ quo ad ea tantùm,q̃ ſpectant ad officiũ ipſius iudicis,Alciat.in tract.p̃ſump.in iij.regu.in ix.p̃ſump.in vj. limit.q ꝓ hoc allegat Bal.in rubrica, de fide inſtr, ver.ſm ſupplementũ,qui dicit ꝙ ſigillũ ordinarij probat quo ad ea,quę ſpectant ad eius officiũ,non aũt quo ad alia.& idem dicit Aret.in c.poſt ceſſionem.ver.iij.concluſio. de proba. & ibi Dec, verſi.venio nunc ad tertium.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Sententia diffinitiua præſumitur iuſtè lata.

1 SVbſequitur & alia cõcluſio, ꝙ idẽ ſit in ſñia diffinitiua,q̃ præſumitur iuſtè lata vltra id, quod præſumiẽ ritè lata.de qua diximus ſuprà in alia cõcluſione noſtra.& ꝙ ſñia diffinitiua præſumatur iuſtè lata,voluit gl.in verbo.iniuſte.in auth.gñaliter.C.de epi.& cle.Bal. in l. rem nõ nouã.ver.itẽ no.C.de iud.Inn.in c.ſolet.ver.nã ſñia. de ſentẽ. excom.lib.vj.Fulg.conſi.cxlv.ver.ad tertium.Cor.cõſi.ccclviij. ver.tñ non videtur.vol.iij.Aret.in c.qm̃ contra. verſi. dicit enim Bar.de proba.vbi tenet quòd præſumatur cauſæ cognitio, & iuſtitia ſñiæ,ſed non ſolennitas.Alex.conſi.xcv.verſi. nec ſimiliter obſtat.vol.ij.So.in reg.ccclxij.Corn.cõſi.cix.ver. & idem voluit Bal.vol.iij.poſt Abb.in c.quoniã cõtra.verſi. in ij. caſu.de proba.

sui prius idem dixerat.Fel,in c.j.versi.non placet.de offi.iud.ordi. Alex.in cõsi.xxv.in prin.ver.tñ in hoc.vo.vj.& ver.nõ obstat.Ale. in cõsi.clxliiij.ver.nã cõstat.vol.vij.Soc.consi.xcvj.nu.26.versi.sed ꝓ iustitia.vol.iiij.Imol.in c.cùm in iure peritus.ver.ꝓ sentẽtia autem.de of.dele.Præpos.in rubr.de appel.nu.70.versi.secundus est effectus.& ver.hoc aũt quod presumitur.vbi ꝙ magis presumat ꝓ iustitia sniẽ.quàm ꝓ processũ.Paris in tract.syndi.versi.nã non presumitur.Rebuf.in l.quod iussit.in ij.not.nu.31 1.ff.de re iudi. Abb.in c.sicut.versi.vnũ singulariter nota.de re iud.& cõsi.lxxiij. versi.j.ꝗ eum.vol.i.Roma.consi.cccxxxiiii.in fin.vers.& si dicatur. Fede.de Sen.consil.lix.Dec.in c.quoniã ꝗ.nu.34.versi.tertia conclusio.de proba.Maria.Iun.consi.xl.ver.item licet.vol.ij.Parisi.ꝗ.s. lxxxviij.nu.26.ver.& cum ipse.vol.iij.

2 Amplia,etiam si lata sit sententia ex causa partim vera,partim falsa,declarãdo tamen vt per Tiraq.in reg.cessante causa.in xxij. limit.nu.6.& 13.

3 Primò limita,& intellige dummodò causæ cognitio interueñerit,& non aliàs.Inn.in c.tua.ver.item post citationẽ.de cohab. cleri.& mulier.Bar.in l.platã.ver.quæro iuxta p̃fata.C.de sent.& in l.ex stipulatione.in ij.not.eo.tit,& ibi Bal.in d.l.platã.vers.tertiũ exẽplũ est.C.de sent.& interlo.om.iud.& ibi Angel.ver.qñq; iudex.Parisi.in tract.syndi.ver.si iudex.Ancha.in c.fi.ver.idẽ in iuramẽto.de re iud.in vj.Cald.in cõsi.fi.ver.ij.dixi.de re iudi.Hippo. in l.qui cædẽ.vers.& circa materiã istã.ff.ad leg.Corn.de sica.Iasi. in l.ij.ver.itẽ adde.C.de eden.Parisi.cõsi.cxxiiij.vol.iiij.Riminal.in l.ij.versi.tñ contraria opinio.C.de eden.Dec.consi.cccccxliij.nu. 17.ver.ij.principaliter.Iac.Butr.in l.prolatam.C.de sent.& interl. Ant.de But.in c.ecclesia S.Mariæ.ver.& hæc vera.de consti.& ibi Imol.ver.vñ dixit Bar.& Abb.ver.si verò citatio.& Dec.versi.tertia cõclusio.idem voluit Bart in extrauag.ad reprimen.in verbo, summariè.ver.expeditus autem.& in fi.versi.sed si in causa.Spe.in tit.de iurisd.omn.iud.in §.postremò.ver.ij.videndum est.Alex.in l.ait prætor.§.j.ver.tamen quando iudex.ff.de re iudi.

4 Et idem est quando iudex debitum ordinem in procedendo nõ seruauit,Bal.in l.sancimus.ver.xiij.quæritur.C.de iud.Paris in tracta.syndi.versi.in iudice amittente.Hippo.in pract.in §.secundo.nu.8 1.versic.adde etiam.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.notab. nu.311.ff.de re iudi.

5 Quod sublimita, nisi parte p̃sente lata sit sententia sine causę cognitione,nã si non appellauerit,esset parti imputandũ cur nõ reclamauerit,de quo dic vt in iiij.limita.sequentis conclusionis, quando sententia lata est infrà breue temporis spatium.

Et hinc est,ꝙ sniã dicitur nulla, si ex breuitate temporis colligi põt ꝙ iudex nõ adhibuerit causæ cognitionem, Bar.in l.prolatam.versi.quero iuxta præfata C.de sent.& in l.ex stipulatione.in finalib.verbis.eod.tit.Dom.in c.põderat.in ij.no. 50.dist. Alex.in consi.cxxi.ver.quinimò.vo.iiij.& cõsi.ccxix.in fi.ver.confirmanẽ p̃fata.vol.ij.Aimo cõsi.clviij.ver.faciunt iura.Ancha.cõsi.clxxxvij. ver.ij.dixi.& cõsi.cclv.ver.quo ad primũ.Ant.de But.in c.tũ ex literis.in vij.no.de in integ.resti.& ibi Abb.in viij.not.Anch.in c.fi, ver.ex quo notabiliter infert.de re iud.in vj.& cõsi.clxxxviij.versi. secũdo dixi.Cald.in cõsi.vlti.ver.ij.dixi.de re iud.Fel.in c.ecclesia S.Mariæ.versi.nonò ad hãc partem.de constit.Hippo.in l.q cædẽ. ver.& circa materiã istã.ff.ad leg.Corn.de sicar.& in l.statulibe.ff. de questio.ver.vltra prędicta.Iasi.in l.ij.ver.item adde.C.de eden. & in l.iudices.in primo no.C.de iud.Dec.in c.cùm venerabilis.n. 12.ver.in gl.ij.de excep.& ꝗ.s.ccxcv.nu.13.ver.ij.principaliter.Parisi.cõsi.cxxiiij.ver.& licèt in dictis locis.vol.iiij.& cõsi.cxxv.versi. preterea dicta sniã.vol.j.Riminal.in l.ij.ver.& ꝓpterea dicit Bart. C.de edend.Cuma.consi.50.ver.nõ difficilè foret.Parisi.ꝗ.s.lxxxv. nu.47.ver.ꝓt in simili.vol.iij.& cõsi.xcix.nu.11.ver.& ex breuitate tẽporis.vol.j.Ant.de But.in c.ecclesia S.Mariæ.ver.super hoc dicit Bar.& ibi Imol.ver.vnde dixit Bar.& Dec.ver.& ideò si fuit. de constitu.Ant.de But.in c.ij.versi.oppono ꝙ non deberet.de re iud.& ibi Abb.in fi.ver.sed ꝗ hoc oppono.Ant.de But.in ca.post electionẽ.versi.puto ꝙ si ex breuitate.de concesi.prębenl.Imol.in c.pastoralis.in septimo no.de re iud.Ang.in l.iudices.in ij.not.C. de iud.Domi.in summa.ver.si posset distingui.ij.q.j.

6 Hoc quod proximè dictum est,ex breuitate temporis colligi, non interuenisse causæ cognitionem,& per consequens sententiam esse nullam,

Primò amplia,procedere etiam in sentẽtia supremi Principis, vt per Anch,in consi.cclv.ver.quo ad primũ.Dec.cõsi.cccccxliiij, nu.17.versi.secundò principaliter.Aimo,in consi.cliij.versi.& faciunt iura.

7 Secundò amplia etiã in interlocutoria sentẽtia, quæ ob breuitatem temporis redditur nulla, Alex.in consi.xxxiij.versi.circa secundum principale.vol.j.& sentit Parisi.consi.cxxiiij.volum.iiij.& Aimo in consi.cliiij.ver.faciunt iura.

Contrarium in interlocutoria modici prędiudicij,voluit Aimo consi.clxxix.ver.vj.respondeo.

8 Tertiò amplia,idem esse in tacita ꝓnunciatione iudicis,quod in expressa,quia illam breuitas temporis vitiat,Franc.in c.ex parte.el ij.ver.super hac difficultate.de appel.

9 Quartò amplia, idem esse in laudo lato per arbitrũ, quia si ex breuitate tẽporis colligi potest nõ interuenisse causæ cognitionẽ.laudũ dicitur nullũ.Bal.in cõsi.cxlij.ver.illud etiã.vol.j.Ia.But. in l.prolatã.ver.itẽ quero.C.de sent.& interlo.& ibi Bal.ver.quærit hic Butrig.Iasi.in l.iudices.ver.iiij.facit.C.de iud.Bal.in c.j.vers. & qa quedã.de inuest.in marit.fac.Fel.in c.ecclesia S.Marię.versi. xiij.& vlti.de consti.Abb.in c.Quintauallis.ver.sed ad præceden. adde.de iureiur.Roma.in l.sciẽdũ.ver.circa hoc aduerte.de verb. obl.vbi videtur tenere ꝙ laudum valeat,sed sit rescindendum remedio restitutionis in integrũ.& in l.si quis arbitratu.ver.aut arbitratorem eligunt.eod.ti.Dec.in d.c.cùm venerabilis.ver.& idẽ de laudo.de excep.Rebuf.in concord.in fi.& seq.ver.sextò infertur.Soc.consi.lxxxvij.ver.secũdò infero.volu.iiij.Fel.in c.ecclesia S.Mariæ.ver.& adde præceden.de constitu.

10 Primò sublimita hanc proximam ampliationem nõ procedere,quando iura partium essent notorla arbitris vel arbitratoribus.Bal.consil.cxlij.ver.illud etiam non est omittendum.vol.j.

11 Secundò sublimita,nisi partes essent pararę ad arma,& rixas, quia tunc omnia valent propter publicam vtilitatem:Bal.in cõsi. cxlij.vers.illud etiam non est omittendum.vol.i.

12 Tertiò sublimita,nisi arbiter sic ex abrupto iudicaret de consensu partium,aut earum ratificatione interueniente: Bal.in l.platam.ver.querit hic Butrigarius.C.de sent.& interloc.om.iudi. Soc.consi.lxxxvij.ver.iij.& vlti.vol.iiij.

13 Sublimita quintò, nisi arbitri vel arbitratores per prius ante cõpromissum factũ iura partiũ audiuissent,& discussissent: Soci. consi.cxxj.ver.sed præmissis non obstan.vol.iij.refert & sequitur Hippo.in rubr.de fideiuss.versic.quod tñ ego limito.& Rebuf.in concord.versi.fallit quando.Soc.consi.lxvj.versi.ij.quia arbitridicunt.vol.iiij.

14 Quintò sublimita,qñ partes fuissent presentes ꝓlationi laudi,& illi non ꝑdissent:Soc.consi.lxvj.versi.tamen ex duob.volu. iiij.Ruin.consi.cxxxv.ver.non obstat postremò.vol.v.

15 Primò limita illud,ꝙ breuitas temporis vitiat sententiã, nõ procedere, quando iudex breui tempore potuit esse instructus. Aimo consi.clxxix.ver.non obstat itaque.

16 Secundò limita,quia talis nullitas ꝓueniẽs ex breuitate temporis, proponi non potest per eum, cuius non interest: Aim.ꝗ.s. clxxix.ver ij. respondeo.

17 Tertiò limita, si modo pars quæ allegat nullitatem propter breuitatem temporis, probet,quòd si non fuisset breuitas temporis,fecisset suas defensiones,quas habebat:Aimo consi.clxxix. versiculo, quintò respondeo.

18 Quartò limita, nisi sententia lata infra breue tempus, sit lata parte præsente,& nõ reclamante. Rui.cõsi.cxxxv.ver.nõ obstat postremò.vol.v.Aret.in c.quoniã cõtra.de ꝓba.Lap.alleg.xxviij. ver.hæc vera.An.de But.in c.quoniam contra.ver.ꝙ est verũ.de prob.& ibi Imo. ver.item adde.nu.32.Fel.ibi, ver.ij.declara. Car. in c.ecclesia sanctæ Mariæ.de consti.

Contrarium Fel.in c.ecclesia sanctæ Mariæ.ver.iiij.limit.de constitut.Franc.in capitulo, dilecto.versic.sed quia ad primũ.de appellation.

19 Quintò limita, quando esset talis breuitas, in qua potuit adhiberi aliqua causæ cognitio, sed non plena,quia nõ est nulla sentẽtia,licet sit iniusta,vt dicetur infrà in ij.amplia.reg.princip.

20 Primò principaliter amplia principalẽ conclusionẽ,vt etiã pendente termino ad appellandũ præsumatur ꝓ iustitia sentẽtiæ diffinitiuæ: Abb.in c.quoniam contra.ver.in secundo mẽbro.de probat.& ibi Fel.ver.ij.conclusio.& Dec.nu.33.ver.ij.Abb.cõcludit.Fel.in c.j.ver.non placet id.de offi.ordi.

21 Secundò principaliter amplia,nã etiam si non ex toto cesset præsumptio causæ cognitionis,sed non plenæ,& sufficientis ad ꝓlationem sentẽtiæ, tũc licèt sentẽtia excusetur à nullitate, non tamẽ excusatur à p̃sumptione iniustitiæ. Abb. in c.tũ ex literis.in viij.no.de in inte.resti.& ibi Im.versi.itẽ no.ꝙ vbi.Soc.ꝗ.s.ccxliiij. ver.& ista satis. Fran.in c.ex parte.el ij.ver.idẽ ergo dicẽ.de appel. & in c.dilecto. ver.limita tamen omnia. codẽ titu.Feli.in c.ecclesia sanctæ Mariæ. ver .ij.limita. de constit.& ibi Dec.in versiculo, & conclusio.

22 Primò limita, principaliter secus esse in sententia interlocutoria,quę nõ habet ꝓ se præsumptionẽ,ꝙ præsumatur iustè lata. Inn.in c.bonæ.el j.ver.super gl.in verbo, præsumitur, de electio. Soc.in regul.ccclxij.in quinta fallen.Rebuff.in l.quod iussit.in ij. no.nu.312.de re iudi.Aret.in l.sciendum. ff.de verb.obl.

23 Secundò principaliter limita, quia nõ p̃sumitur ꝓ sententia appellatione interposita,& illa pẽdente,antequã sentẽtia trãseat in rem

in rem iudicatã.gl.in c.dilectis filiis.de appel. Inn.in c.in p̃sentia. de renunc.ver.si aũt esse appellatum.& ibi Hosti.super verbo,cõ probetur.Spe.in tit.de snia.§.vt aũt.versi.si autem nondum.& in §.restat.ver.in summa.de instru.edit.Ant.de Bu.in c.in præsentia. versi.si quæritur.de re iud.& in c.cùm ad sedẽ.ver.idẽ si vterque. de resti.spoliato.& in c.qñ ꝗ.ver.in sententiis aũr.de ꝓbati.& ibi Imol.ver.ex prædictis põt inferri.& ibi Aret.ver.& quia superius dictũ est.& Fel.ver.prima cõclusio.Abb.in rub.de appel.versicu. quo ad tertium.& idem Abb.in c.qñ ꝗ.ver.prædicta oĩa procedunt.de proba.& ver.circa prædicta quæritur.Imola in c. bonæ. el j.ver.in gl.præsumitur.de electio.Philipp.Fran. in d.c. dilectis. in fi.ver.& no.ex hac gl.Imola in c.cùm in iure.ver. circa tertiũ. de offic.deleg.Alex.consi.cxxxv.versi. ij.põt responderi.volu.vj. Soc.in regula ccclxij.in ij.limita.Fel.in c.j.versic.non placet id.de offi.ordin.

Contrarium Abb.in c.causam,quæ. in j.not. de re iudi.Imola in c.in præsentia.de renunc.Dec.in c.qñ contra.nu. 32. versi.in gloss.fi.de probatio.

Tenendo tñ primam opinionem,quæ videtur esse*cõmunis,

24 Limita,vt licèt non præsumatur,prout præsumitur qñ non est appellatum,tñ etiam aliqualiter præsumitur,quamuis appellatum sit,& pendeat appellatio:Præpos.in rub.de appella.versic. insuper prædictus effectus.Alcia.in tract.præsump.in iij.regula, in ix.præsum.in j.limit.

25 Tertiò principaliter limita,qñ in tali snia appareret ¦ vitium visibile, nã tũc præsumitur pro snia:Hipp.in singul.cccccxxxviij. in fi.Alciat.in tracta.præsumpti.in j.regula. in septima præsump. nu.11.

26 Quartò limita,qñ pars nõ edocuit plenè iudicem de negocio:Bal.in consi.ccclxxv.nu.4.vol.iij.sequitur Alciat.in tract.prę sumpt.in dicta regula x.nu.9.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Sententia continens errorem in ea expressum,est ipso iure nulla.

1 Ommunis* vr cõclusio illa,ꝙ snia continens manifestũ iuris errorem in ea expressum, sit ipso iure nulla.l.ij.C.qñ prouoc.non est necess.& ibi glo. in verbo,palàm.& Bart.ibi,ver.hic sentẽtia lata fuit. & ibi Bal.ij.no.& ibi Ang. ĩ summario.& ibi Sal.in j.& ij.oppos.vbi dicit ita* cõmuniter tenere Doc.& ibi Odof.ver.sed ꝓ Deo.& lac. Bu.ibi,& Ful.in summario.& in ver.in gl.palã.ad idem est tex.in l. j.§.j.ff.quæ sentẽtiæ sine app.rescin.& gl.fi.in l.ij.vers.itẽ cũ cõtra sacras cõstitutiones.ff.de ap.recip.ad idẽ est tex.in c.cũ inter.ver. quãtis.& ibi gl.in verb.ius cõstitutionis.de re iud.& ibi Abb.nu. 9.ver.not.& tene mẽti.& ibi Ant.de Bu.ver.no.sentẽtiã.& ibi Im. ver.nota,ꝙ sentẽtia lata.idem ꝓbat tex.in c. ei, qui appellat.§.dif finitiua.vers.si ꝗ ius.ij.q.vj.& ibi Archid. ver. item si sententia.& ibi Domi.ver.duo sunt dicta.& ver.in gl.j.& clarius Prępos.Alex. in vers.item si sentẽtia.Idem ꝓbat tex.in l.si expressim. & ibi gl.j. & ij.ff.de appell.& ibi Bar.in prima opposi.& Ang.in versi.in tex. ibi, si expressim. & ibi Im.in ij.no.Idẽ tenet gl.in c.j.de re iudic.in verb.ꝗtra leges. & ibi Ant.de Bu.ver.oppono cũ glo.& Abb.ver. & ꝓ clariori respõsione. & ibi Imo. ver.item intellige gloss.Idem voluit gl.in l.præses.ff.de re iud.in verbo,cõstitutiones.& ibi Bar. super dicta gl.& Im.in primo no.& Pau.de Ca.in summario.& ibi Iasi.ver.& hoc noto.idem voluit gl.in l.cùm prolatis.in gl.in verbo,prolatis.ver.quidã dicunt. & ibi Bar.ff.de re iudica. & ibi Pau. de Cast.in princ.ver.à sentẽtia lata.& Alex.versi.ex p̃dictis habes. & ver. & ex hac gl. & ibi Iasi.ver.in eadẽ gl.ibi idem voluit gl.j.in verb.insolidum. in l.ex diuerso.in §.si in iudicio.ff.sol.matr.& ibi Bar.ver.oppono.& Bal.in prin.ver.ꝗ quãdocunq;.& ibi Im.versi. in glo.insolidum.vbi dicit istã* communẽ esse opinio.& ibi Roma.ver. in gl.in verb.insolidũ.& ibi Pau.de Cast.versi. in gloss.ibi. nõ expresso errore.Alex.in l.iiij.§.si quis cõdẽnatus.ver.pro hoc etiã.ff.de re iud.Sarnen.in prooem. regularum.q.ij.n. 4.ver.ꝓ ista opinione.Anto.de Bu. in c.per tuas.versi.nota gl.de senten.excõmu.Dec.in c.quoniã ꝗ.nu.35.ver.prius est.de ꝓbatio.Dom.in c. si tãtũ.ver.aut est error.xxj.distinctio.Ant.de Bu.in c.j.vol.vj.ver. item si iudicat.de ꝓstitut.Imo.ibi, ver.si iudicat suo sensu.Alex.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ver.in eadem gl.in fi.ff.de verb.ob.Idẽ voluit Bar.in l.si is ad quem,ver.secundo casu.ff.de acqui.hæred. & ibi Rom.ver.secũdo casu principali.& versic.aut snia est lata.& ibi Pau.de Cast.ver.in glo.fi.& ibi Iasi.ver.secũda ꝓclus.est.An.de But.in c.ab excõ.ver.quarto casu.de rescrip.So. in regula; ccliiij. Anto.de Bu. consilio xxxvij.ver.de nullitate autem. Philip.Fran. in c.dilecto.q.liij.de apell.ver.octauò limit.& q.lij.Fel.in cap. pertuas.in verbo, intolerabilem errorẽ.de sent.excõicatio.Anto.de Bu.in c.inter cæteras.in prima opposi.de re iudi.Abb.in c. cũ Apostolus.ver.in glo.in verb. cõtenti,de censibus.Abb.in c. cũ ad quorundã.ver.in gl.secũda.de excessi.plato.Anch.in reg.ea,quę. ver.aut ꝓstitutio c̃ negat,de regulis iuris in sexto. Abb.in ca.pastoralis.ver.& hæc faciũt ad quęstionẽ. de fide instru. & ibi Imo. in secundo no.Iasi.in q Romę.§.duo fratres.in tertio no.de verb. obli.& Aret.ibi ĩ quarto nota.& ibi Io Crot.ver.vj.opponit Bar. Bal. in l.qui cum tutoribus.versi. ij.obstat.ff.de transact.Iasi.in ꝗ.s. lxxx.ver.itẽ saltẽ.vol.j.Iaso cõsi.xxiiij.vol.iij.Oldendorp.in libel. iur.& æquitat.ver.snia.Spe.in titu.de sent.§.iuxta, ver.itẽ est nulla ratione manifestæ iniquitatis.Barb.in c.qñ cõtra.nu.46.versi. capio tertium membrũ.de probatio.Soc.in reg.ccliiij.Iasi.in l. fi. ver.ex prima parte gl.ff.de iusti.& iur.

2 Primò amplia,idem esse si snia contineat expressum errorem calculi.l.j.§.j.ff.quæ sent.sine app.rescin.& ibi Ang. versi.tu sustineas eã.glo.in verbo.transac.in l.j.C.de erro.calculi.cũ qua transeunt ibi Bar.& ibi Bal.ver.tu dic.& Ang.ver.si aũt snia.& ibi Sal. ver.aut in cã calculi.& ibi Pau.de Cast.ver.sed si diceret.Alex.& Iasi.ver.hinc sumpta occasione.Iasi.ver.in gl.fi.Dec.ver.in gl.trãsactio.Odofred.ibi,ver.eadẽ distinctio est.& Riminal.ver.in glo. magna,glo.in verbo,ꝗ leges.in c.j.de re iud.Iasi.in l.si is, ad quẽ. vers.sed qñ iudex.ff.de acqui.hęr.Anch.in regula,ea,quæ.versi. alio verò casu.de reg.iur.in sexto.Alex.consi. lxxix. ver.tñ communis opi.volu.ij.

3 Secundò amplia,ẽt si contineat expressum errorem facti, cui ẽt admixtus sit iuris error.Bar.in l.si is,ad quẽ.vers.secũdo casu. ff.de acqui.hęre.& ibi Imola,ver.dr autem.& ibi Rom.ver.secũdo casu.Iasi.in l.siis ad quem.nu.18.ver.v.fallit.& ver.ij.cõclusio. ff.de acqui.hære.Ant.de Bu.in c.in præsentia.versi. oppono ꝙ si appareat.de renunc.

4 Tertiò amplia,idẽ ẽt esse in laudo, qa laudũ cõtinens expressum iuris errorem,est ipso iure nullũ.gl.in l. diem proferre. in §. stari aũt.ĩ verbo,iniqua.ff.de arbi.Io.de Imola ĩ c.j.ver. sed aduerte de constitu.& in l.filiusfamiliàs.ff.de dona.ver.quod intellige. Soci.consilio cclxxxiij.versi.præterea dictum laudum. Parisi. ꝗ.s. xxiiij.versi.consequenter continet.volu.ij.nume. 144. Imola in c.j.verficulo,sed aduerte.de constitu.Fel.in c.j.versicu.x. fallit.de constitu.

5 Quartò Amplia,idẽ esse si snia sit expresè lata ꝗ statutum in volumine statutorũ insertũ ipsius loci, in quo fuit iudicatũ: ita colligitur ex verbis Barto.in l.cùm prolatis.versi. & tene menti. ff.de re iudica.& ibi Ang.ver.& ideò snia lata. Ang.Are. in l.j. in principio.ff.de appel.Abb.in c.j.nu. 16.versi.sed quero.de re iud. & ibi Fel.versi.amplia secundo.Bald.in disputatio.sua incip.statuto cauetur.versi.tu dic.Ioan.And.in addit.ad Specu.in titulo, de sent.& quæ ex ea sequuntur.§.iuxta.in additio.incipien.est scientiã.Abb.in c.pastoralis.versi.& facit vt idem.de fide instrument. Alex.consilio lxxxj.versi.moueor quia.vol.ij. & in consil. lxxxij. versi.præterea dicta pronunciatio.volu.iij.Iaso.in l.fi.versi.ij.amplia.ff.de iusti.& iure.

6 Quam ampliationẽ limitat in ordinario iudice, qui tenetur scire statuta,secus in alio.Albe.in l.ij.versic. quid si contra. C. qñ prouoc.non est necess.

7 Quintò amplia,etiã si lata sit snia contra regulam,quæ habet plures exceptiones:vt sentit gl.in l.ij.ver.item cùm cõtra sacras. in glo.fi.ff. de appella.recipi. & ponit Alex. in l. ex diuerso.in §.si in iudicio.ver.sed quæri põt.ff.soluto matrimo.Matthes.in sing. suo.xix.Alex.in l.iiij.§.si qs condemnatus.versi.pro hoc etiam.ff. de re iudic.Dec.consi.viij.versic.causa enim talis.Grat. consi. cxvi.nu. 10.versi.adeò ꝙ.vol.ij.Rui.consi.xlj.versic. pro hoc etiam facit.volu.j.

8 Contrariũ colligitur ex notatis per Barto. in l.quid ergo.in §. pœna grauior.ff.de his qui not.infam.vbi tenet,valere snam iudicis,ĩ qua augetur,vel minuitur pœna iuris cõis,dato ꝙ in snia causa non exprimatur.idẽ Bart.in l.quod ad statum.ff. de pœnis. & in l.relegatorum.§.ad tempus in fi.ff.de interdict. & relega. & ponit Sal.in l.properandum.§.illo.C.de iudic. & ꝓpterea de ampliatione supradicta dubitat Dec.in c.cõsuluit.el primo. in final. verbis.de appellat.

9 Tenendo primã opinionem, Limita non procedere in snia lata ꝗ regulas cancellariæ,ꝗ quas si iudicatum fuerit,snia non est ipso iure nulla:Fel.in c.primo,de re iudica.versiculo,idem dic de sententiis.Cassad.decisi. septima. numero 5. versiculo,præterea extrauagantes.& decisi.xij.numero 3.versiculo, item secundum. de reg.cancell.Sarnen.in prooem.regularum.q.ij.num.4. versic. iiij.pro ista opin.

10 Sextò Amplia,in snia censurarũ: quæ si cõtineat manifestũ iuris errorẽ,est ipso iure nulla:vt per Ant.de Bu.in c.ab excõmu-

nicato.ver.iiij.casu.de rescrip.

11 Primò limita, regulā procedere in lege vel statuto in volumine inserto, secus in constitutione extrauagantī: ita gl. Bar. Bal. Sal. Pau. de Cast. & Fulg. in l.ij. C. qñ prouoc. nō est necess. Bar. in l. cùm prolatis. & ibi Imola in j. not. & Pau. de Ca. ver. vel dic. & Alexan. versi. ex hac gl. Ias. ver. in eadē gl. ff. de re iud. Ant. de Bu. in c.j. ver. item hoc verū. de re iud. & ver. & per hoc idē dicendū. & ibi Imola ver. itē aduerte. & Ant. de Bu. in c. ab excom. de res. versi. ij. hoc est verū. Roma. in d. l. si is ad quem. ff. de acqui. hær. ver. itē secus. Fel. in c. in causis. ver. hinc sequitur. de re iud. Anto. de Bu. in c. per tuas. ver. itē hæc ver. de sent. excom. Bal. in procemio Decretal. in verbo, Rex pacificus. nu. 33. Ant. de Bu. in c. pastoralis. in j. not. de fide instru. Domi. in procem. vj. in fi. in iij. no. ver. item per hoc dicit. Alex. consi. lxxxj. ver. moueor quia. vol. ij. Domi. in c. in tantùm. ver. aut error exprimitur. xxj. distinct. Bar. in l.j. ver. vlterius quæro. C. qñ prouo. nō est necess. Bal. in c.j. ver. sed in snīa. quot testes sint necess. ad petend. inuestit. Ant. de But. in procem. Decretal. in verbo, Rex pacificus. §. sanè. versi. iij. qñ. Oldendorp. in libel. iur. & æquitat. versi. excipe primū. Anto. de But. consilio xxvij. versi. illa tñ opin. Soc. in regula ccliiij. in ij. limitat.

12 Primò sublimita, nisi extrauagans sit ꝓducta in iudicio, & de ea legitimè facta fides iudici: Bald. in procem. Decret. in verbo, Rex pacificus. nu. 32. ver. ibi vagabātur. & Ant. de But. in c. pastoralis in j. not. de fide instru. & Fel. in c. pastoralis. ver. ij. declara. de fide instrum. Ant. de Bu. in procem. Decret. in verbo, Rex pacificus. §. sanè. ver. tertiò qñ. Pau. de Cast. in l. cum prolatis. ver. & ista est magis. de re iud. & Alex. versi. item nota. & ver. addens quòd istud. & Iaso. versicu. hinc ex istā ratione.

13 Secundò sublimita, qñ extrauagans esset publicè nota, qa si tūc ꝯ talem extrauagantē lata snīa esset, ipso iure esset nulla. Ab. in c. pastoralis. ver. sed dico. de fide instru. Alex. in cōsi. lxxxj. ver. moueor qa. vol. ij. Bald. in l. sacratissimæ. in ij. q. C. de legi. Anch. in repe. c canonū statuta. ver. hinc ēt quæri pōt. de consti. Abb. in c.j. ver. sed q̄ro quid si snīa. de re iud. Anto. de But. in procem. Decret. in verbo, Rex pacificus. §. sanè. ver. tertio qñ. Feli. in c.j. versi. ij. nisi statutū. de re iud. Alex. in l. cū prolatis. versi. itē not. & versi. addatis, qd istud. ff. de re iud. & ibi Iaso. ver. hinc ex ista ratione. Sal. in d. l.ij. versi. & ex hoc colligit. C. qñ prouoc. Barb. in ca. qñ ꝯ. nu. 46. ver. limito ego. de proba. Soc. in regu. ccliiij. in ij. limita.

14 Tertiò sublimita, nisi extrauagās sit vsu approbata, qa tunc perinde habetur, ac si esset inserta in volumine statutorum: sm Bald. in procem. Decre. in verbo, Rex pacificus. nu. 45. versiculo, sed dubitatur.

15 Secundò limita, nō procedere in snīa lata ꝯ consuetudinē: Albe. in l.ij. ver. quid si ꝯ. C. qñ prouoc. & ibi Io. Fab. in prin. versi. sed quid si iudicauerit. & ibi Fulg. ver. & ideò Bal. ibi, versi. tamen valet. Pau. de Cast. in l. cùm prolatis. ver. & eodē mō. ff. de re iud. & ibi Alex. ver. quid si snīa. Cy. in l.ij. in fi. ver. iij. quæritur. C. qñ prouoc. nō est necess. Abb. in c.j. versic. q̄ro quid si snīa. de re iud. Bal. in c.j. ver. sed nunquid volet. de pace Constan. Rom. in l. si is, ad quem. ver. item secus si colligatur. ff. de acqui. hær. Fel. in cap. nonnulli. ver. pro quibus adduci possunt. de res. So. in reg. ccliiij. in iiij. limitat.

16 Primò sublimita in ꝯsuetudine notoria: Bal. in d. l.ij. versic. itē valet. & ibi Io. Fab. ver. sed qd si iudicauerit, C. qñ prouoc. nō est necess. Abb. in c.j. ver. q̄ro quid si snīa. de re iudi. Alexan. in l. cùm prolatis. versi. quid autem si snīa. ff. de re iudic. Fel. in c.j. versicul. amplia tertiò. de re iudic. Roma. in l. si is, ad quem. vers. itē secus. ff. de acqui. hær. Roc. in capitulo fina. in octaua quæstione, in fin. versiculo, non obstat prædictis. de consuetud. Fel. in c. nonnulli. versiculo, pro quibus adduci potest. de rescrip. So. in regu. ccliiij. in iij. limita.

17 Secundò sublimita, nisi snīa sit lata cōtra stylum curiæ, quia talis snīa sic lata cōtra stylum curiæ, est nulla: Guido Papę quęst. ccxcij. ver. sed an snīa. refert & sequitur Chassa. in cōsi. lxviij. nu. 14. ver. item potissimè quia.

18 Tertiò limita, nā valet snīa lata contra decisiones Rotæ, nec propterea snīa dr̄ nulla. Cagnol. in rub. ff. de reg. iur. num. 25. ver. decisiones verò.

19 Quartò limita, quādo contra quod est lata snīa esset ius certum, secus verò si esset ius dubium, quia snīa lata contra ius dubiū non est ipso iure nulla: Albe. de Rosat. in l. secunda. C. quādo prouoc. nō est necess. Ang. in d. l. secunda. C. qñ prouo. nō est necess. in primis verbis. Fulgo. ibi, versiculo, sed & aliis duobus. Roman. in l. si is, ad quē. versi. aut snīa est lata. ff. de acqui. hęr. Imola in l. cùm prolatis. in j. not. ff. de re iudi. & in versi. in eadē glo. ibi, vel qa. Cy. in dicta l.ij. in ij. quæstio. C. qñ prouoc. nō est necess. & ibi Bart. o. in j. opposi. versiculo, sunt aliæ duę. Bald. ibi, versic. vltimò nota. Bart. in procem. C. versi. itē oppono. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. in sexta oppositi. ff. de verborū obligation. & in l.iiij. §. hoc aūt iudiciū. in fi. versiculo. vides ergo. ff. de damno, infect. Ant. de But. in c.j. versi. item si iudicat. de constitu. & Imola in c.j. de constitu. versi. si aūt vult iudicare. Paulus de Cast. in l. qui Romæ. §. duo fratres. in fi. versi. vel dic secundùm Barto. ff. de verbo. obligatio. Ias. in l. cùm prolatis, versi. quintū intellectū. ff. de re iudic. Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. versi. in eadē glo. in fin. de verbo. obligatio. Bald. in l. fi. versi. & nota, ꝓ vbi. ff. de iusti. & iure. Ang. in l.iiij. §. hoc aūt. versi. & propter hoc. ff. de damno infecto. & ibi Imola, vers. & notabiliter ibi dicit. Ias. in l. qui Romę. §. duo fratres. in iij. not. de verbo. obliga. & Aret. in quarto no. Bald. in l. q cum tutoribus. ver. ij. obstat. de transact. sentit Ant. de Bu. in c. cùm causam, quæ. ver. pro hoc dico. de electio. Ant. de Bu. in c.j. versi. inquantū dixi. de re iudic. & ibi Abb. ver. si aūt illud. & Imola, versi. item fallit. Ant. de Bu. in c. ab excom. versi. iiij. de rescript. & ibi Imola, versi. item secus. Ant. de Bu. in c. per tuas. versi. item oportet quòd sententia. de sent. excomm. Ias. consilio lxxx. versiculo, item saltim. volum. j. Purpu. in l. petens. versic. & ideò. C. de pactis. Fel. in c. cùm ex officij. versiculo, quinta conclusio. de prescrip. Oldendorp. in libel. iur. & æquitat. versiculo, secundò cùm iudex. Barbat. in c. quoniam contra. nu. 46. versicu. limito ego. de probatio.

20 Primò sublimita, nisi ius dubiū fuisset declaratum per cōem opinionē Docto. quia tūc snīa lata ꝯ ius ita per cōem opinionē declaratum, esset ipso iure nulla. Albe. de Rosate in l.ij. versiculo, quid si lex habet. C. qñ prouoc. non est necess. Fulgo. ibi, versiculo, sed & aliis duobus. Cyn. in dicta l.ij. in ij. quæst. C. qñ prouoc. non est necess. Ang. in l.iiij. §. hoc autem. versiculo, & per hoc. ff. de dam. infecto. & ibi Imola, versi. & notabiliter dicit Abb. in c.j. versi. si aūt illud. de re iudica. Sylua nupt. in vij. limitat. nume. 71.

Contrariū. ꝓ imò snīa lata expresè contra cōem opinionē nō sit ipso iure nulla. Imola in l. q Romæ. §. duo fratres. vers. & aduerte, qa sentit glo. ff. de verbo. oblig. & ibi Pau. de Cast. in fi. ver. vel dic secundùm Bald. & Alex. in d. l. cū prolatis. ver. qntū intellectū. Alex. in dicta l. qui Romæ. §. duo fratres. ver. in eadē gl. Fel. in c.j. ver. vj. nota. de constitu. Grat. consi. lxxvij. ver. præterea quā tū ad rem præsentem. vo. ij. Claud. in d. l. qui Romę. §. duo fratres. versi. in eadem gl. in fi. vbi Soc. in regula ccliiij. in septima limit. Ant. de But. in c.j. versi. idē si iudicat. de constitu. Imola ibi, versi. si autem vult iudicare. & in c. ab excommunicato. ver. idē dicit. de rescript. Alex. in l.iiij. §. hoc aūt iudicium. ff. de damno infecto. ver. sed inquantū Bar. Barba. in c.j. nu. 142. versi. & dixit etiam. de constitu.

21 Quintò limita, quādo sentētia nō esset ꝓtra legē scriptā, sed ꝯ similē ipsius legis: Ant. de Bu. in c.j. ver. idē si esset. de re iudi. Bal. in l.ij. ver. adde ꝓ licēt. C. quādo ꝓuoc. non est necess. Inn. in c. cū speciali. in gl. in verbo, suspectū. ver. sed cum dicat ius. de appel. & ibi Ant. de Bu. ver. quæro quātū & ibi clarius Abb. ver. & si iudex. & Dec. ver. ij. super ista gl. Im. in l. cū ꝓlatis. in primo not. ver. idē voluit Inn. ff. de re iud. ver. addit Im. hic. Roma. in l. si is, ad quem. ver. hoc tamen intellige. ff. de acqui. hę. Alex. in l. q Romæ. §. duo fratres. ver. & dato etiā, de verb. obl. Cyn. in l.j. in prin. in j. oppos. C. quādo ꝓuoc. nō est necess. ver. tamē ista est vera lectura. Aret. in l. si is, ad quē. ver. ij. adde. ff. de acqui. hæ. Ant. de Bu. in c.j. ver. limita nonò. de re iud. Dec. in c. quoniam contra. nu. 35. ver. primū est. de proba. Soc. in regula ccliiij. in j. limit.

Contrariū sentit Cy. in l.j. in j. q. ver. nō obstant ll. C. de erro. cal.

22 Et idē est, si lata sit sentētia nō cōtra legē expressam, sed contra rationem legis: Ant. de Bu. in c. ab excōmunicato. ver. iij. hoc verum. de rescri. & Imola, ver. idē dicit secus esse. eod. tit. Cy. in l.j. in princip. in j. opposi. ver. ista tamen est vera lectura. C. quando prouoc. non est necess.

Contrarium Ant. de Bu. in c.j. ver. idē si esset ꝓtra legē. de re iudi. & ibi Abb. ver. quid autē si est lata. & Alex. in l. cùm ꝓlatis. ver. & ibi in ꝓposito. ff. de re iud. Dec. in c. cùm speciali, ver. ij. super ista gl. de appel. Fel. in c.j. de re iud. Io. Crot. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ver. extenditur ista conclusio. de verb. obli. Oldendorp. in libel. iuris, & æquit. ver. iij. sententiam nō contra verba.

23 Declara, quia tūc sententia dicitur ipso iure nulla, quādo error fuit effectualiter expressus in sententia, secus autē si hoc colligi possit intellectu aliter, & non oculariter: Bal. in ca. quod trāslationem. de officio delega. Domin. in c. solet. in prin. in iiij. not. de sent. excomu. in vj. Dec. in c. quoniā contra. nu. 35. de proba.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Sententia lata in fauorem illius, cui de iura nulla actio competebat, an sit ipso iure nulla.

1 EX præcedentibus infertur, sentētiam cōdemnatoriā pro actore latā, cui de iure nulla actio competit, non esse ipso iure nullā: prout tenuit Bar. in l. cùm putarē. per illū tex. ff. famil. ercis. Aret. in ꝓ. l.lxxxv. vers. nō obstat præmissis. & Soc. ꝓ. l.xxviij. versi. ij. principaliter. vol. iiij. Ias. in l. iuste. vers. sed aduerte. ff. de acq. poss. Alexand. in l. si Titius. vers. cui adde. ff. de verb. obl. & ibi Aret. ver. adde in quantū Bar. & Bal. in l. non dubium. vers. sed hic est considerandū. C. de legib. Bar. in l. absentem. versi. iiij. circa hoc. ff. de pœnis. ibi, videtur ꝓ sic. Are. in c. fraternitatis. versi. & imò sicut. de testib. Imol. in l. ita stipulatus. ver. item adde. ff. de verb. obli. Paul. de Castr. in consil. ccxlvij. ver. ꝓ etiam præfata sint vera. vol. j. decis. Neapol. j. in j. dubio. nu. 15. & seq. versic. est bene verum. in nouis. Ruin. consil. lxx. versic. & dato etiam. volu. v.

Contrarium tñ tenet Bar. in l.ij. versi. pro declaratione induco etiam. ff. de dot. pleg. Matthes. in sing. vij. Ange. Aret. in §. quædā. ver. quoniam plura. institu. de actio. Rom. in ꝓ. l. ccxxiiij. vers. quid autem. Soc. in l.ij. versi. vltimò nota. C. de pact. Rom. in l. si Titius. vers. & inquantum Bart. & ibi Iaso. versi. circa tertiam fallent. vbi dicit istam* cōem opinio. ff. de verb. obl. Aimo consi. cxcj. versi. j. quia. Guido Papæ sing. ccclxxxv. vers. de agente. Ale. cōsi. cxxxvj. ver. si ergo hoc. vol. ij. Purpurat. in l. post venditionem. ver. iij. prę supponit. C. de pact. Alex. consi. clxvj. nu. 4. vol. v.

CNCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Sententia lata sine probationibus an sit nulla.

1 PEr tinenter subnectitur alia cōclusio, quæ est, An sentētia lata sine vllis probationibus factis, valeat, vel sit ipso iure nulla. & ꝓ sentētia valeat, quia probationes non sunt de necessaria substantia ipsius iudicij: voluit Bar. in l. prolatam. vers. quæro iuxta præfata. C. de sent. & interlo. omn. iud. vbi tenet sententiam latam nullo dato termino ad ꝓbādum, non esse ipso iure nullam. Franc. in c. dilecto. versi. aliquando & tertiò. de appel. Fely. in ca. ecclesia sanctæ Mariæ. versi. limita vj. de constit.

2 Et ꝓ sententia lata sine vllis probationibus, valeat, tenet Ang. in d. l. prolatam. vers. dic ꝓ qñq; Bal. in l. cùm & minores. ver. q̄ritur ergo. C. si aduers. vendi. Card. in c. ecclesia S. Mariæ. in iij. q. de constit. Abb. in c. afferte. versi. ij. ꝓ valeat sententia. de præsumpt. Alex. in l. cùm prætor. §. j. vers. tñ si iudex. ff. de re iudi. Imol. in cle. dispendiosam. vers. quæro an sententia. de iudic. post Cardin. ibi, vers. oppono ad hoc ꝓ semper. Feli. in c. cùm venerabilis. versi. ij. quod. de essentia. de excep. Dec. in l.ij. nu. 37. C. de edendo. & in c. ecclesia sanctæ Mariæ. vers. iij. conclusio. de consti. Fran. in c. dilecto. ver. tertius casus. de appel. Alex. in consi. cv. versic. accedit ad confirmationem. volum. v.

3 Et propterea dicit Saly. in l.iij. in fin. verbis. C. de sent. quæ sine cer. quantit. ꝓ sententia super eo lata, super quo nō est probatū, non est nulla, sed est contra ius litigatoris.

4 Contrariū, ꝓ sententia lata nō datis dilationibus ad ꝓbandū, sit nulla: vt voluit Bald. in d. l. prolatā, versic. ij. casu. de sent. & in l. cùm & minores. ver. quæritur ergo. C. si aduersus venditionē. gl. in summa. ij. q. j. ver. hoc tñ scias. & ibi Dom. vers. & ex illa gl. Inn. in c. solet. ver. respōdeo ꝓ excōicatus. de sent. excom. in vj. Imol. ī c. ecclesia sanctæ Mariæ. ver. fateor tñ. & Abb. ibi ver. circa hoc. de const. Franc. in c. dilecto. ver. si verò quæris. de appel.

5 Et ꝓ sententia lata sine vllis probationib. sit nulla: voluit gl. fi. in c. ecclesia S. Mariæ. de constit. & ibi Imol. ver. vel potest etiam dicere. vbi dicit istā* magis cōmunem opinionem. Inn. in ca. tua. in fi. de cohab. cleric. & mulier. Fel. in c. inter cæteras. versi. obstat huic opinioni. de re iud. Dom. ī c. primates. ver. nota īd, ꝓ snīa. & in fi. ver. & ex ista gl. ij. q. j. & in summa, eadē cā & quæstione. ver. & sic posset distingui. Præpo. in d. c. primates. in iij. no. & in fi. ver. & nota ex d. glos. & in summa. in iiij. not. Maria. iun. in ꝓ. l. xxxviij. nu. 27. vol. ij. Fel. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. vers. in gl. fi. in vers. ex quib. omnib. videtur tenere ꝓ sententia lata, sit ipso iure nulla, & licet ipse loquatur qñ processit non visis actis, tamen idem videtur tenere qñ processit non visis probationibus: inter quæ non facit differentiam. & clarè tenet hanc conclusionem, vers. similiter & fortius. & istud sentit Calcan. consi. xxxvj. vers. non eīn potest ferri sententia: qui dicit ꝓ sententia lata super eo, quod non est probatum, est ipso iure nulla.

6 Et in decreto hoc tenuit Gram. consi. ciuili cl.

7 Et tenendo illam opinionem, ꝓ sententia lata sine vllis ꝓbationib. teneat, Limita nisi iudex ꝓbationes quas pars facere offerebat, nō admiserit, quia tunc sententia esset ipso iure nulla: Bal. in l. prolatam. vers. ij. casu, & ibi Ange. versi. dic quòd quando. C. de sent. & interlocutio. Anto. de But. in capitul. ecclesia S. Mariæ. versi. & hæc vera. de constitut. & Imol. in clemen. dispendiosam. versi. quæro an snīam. de iud. Ange. in authen. qūo oporteat Episcopos. in §. oportet. vers. nota hic videri testes. Alex. in consil. cl. vers. cedit ad confirmationem. vol. v.

Contrarium in hoc tenuit Franc. in cap. dilecto. versi. secūdus casus. de appel. Imola in cap. ecclesia sanctæ Mariæ. versi. & ꝓ prædicta etiam, & ibi Felyn. versicul. fortius concludere videntur. de constitu. Bald. in capitu. j. §. item si vasallus. versic. sed nunquid tenet sententia. de controuer. inuest. Sed tenendo primam opinionem, quòd sententia sit nulla quando iudex noluit recipere probationes partium,

8 Sublimita hoc procedere quādo sine iusta causa probationes non admittit: secus verò quando ex iusta causa illas nollet recipere: Ant. de But. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. versi. & ideo dicit Inn. de constit.

9 Sed nota, & declara, quia quādo iudex factas probationes nō legerit, siue sint probationes vtriusque partis, siue vnius tñ, sententia non est ipso iure nulla: Bal. in l. ab eo. versi. deinde nota. C. quomodo & quando iudex. post Inn. in c. cum Bertoldus. versic. vel dic. de re iudic.

10 Et ideò ex eorum verbis colligitur ꝓ sententia iudicis, q nō vidit acta, sit iniqua, & propterea cassanda, non aūt sit nulla: Bal. in l.ij. versi. item dico. C. de edend. Angel. in l. iudices. versi. ij. nor. C. de iudic. & in l. prolatam, versicu. quandoque negotium. C. de sent. & interloc. Hippoly. in l. patre, vel marito. versi. item contra doctrinam. ff. de quæst.

Contrarium in hoc vltimo, ꝓ sententia lata non visis actis, sit ipso iure nulla: voluit Imol. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. versi. satis tamen videtur. de consti. Bar. in l.ij. versi. iij. modo legitur. C. de edend. & ibi Alex. versi. ij. adde. Fel. in c. cùm venerabilis. versi. fallit iiij. de except. Gramma. consil. ciuili xcvj. nu. 3. vbi dicit communem* opinionem. & cons. cxix.

Tenendo primam partem præcedentem, ꝓ sententia, non visis probationibus, non sit nulla,

13 Limita, nisi iudex viderit iura vnius partis tantùm, alia parte non existente negligente, vel contumace. Domi. in summa ij. q. j. versi. sic posset distingui.

Tenendo partem proximè præcedentem, ꝓ sententia, nō visis probationibus, sit nulla,

12 Limita quando iudex viderit iura, & probationes vnius partis tantùm, qñ alia pars est negligens: Fel. in c. ecclesia sanctę Mariæ. vers. limita igitur. de const. Dom. in summa. ij. q. j. vers. sic posset distingui. Cassad. decis. ij. nu. 10. de appel.

13 Primò limita conclusionem principalem illius opinionis, ꝓ sententia valeat etiam non factis probationibus, vt hoc non habeat locum in causis criminalib. Maria. iun. in cons. xxxviij. vers. iij. dico. volu. ij. Ruin. consil. 513. versi. nec obstat dum dicebatur. vol. v. vbi declarat.

14 Secundò limita si modò sententia lata sit cōtra præsentem, & non appellantem. Card. in ca. ecclesia sanctæ Mariæ. in iij. q. de constit. de quo dictum est suprà in ij. limitat. conclusionis, quādo propter breuitatem temporis sententia sit nulla.

Sed tenendo in conclusione principali aliam partem, ꝓ sentētia sine probationibus lata, sit nulla,

15 Limita in absolutoria rei, quæ lata sine probationibus, valet. Imol. in c. ecclesia sanctę Marię. vers. fateor tamen. de const.

16 Contrarium tamen in hoc voluit Franc. in c. dilecto. vers. aliquando, & iij. de appel. qui tenet ꝓ nullo dato termino actori ad probandum, sententia absolutoria lata pro reo, non valet.

17 Et ideò Fel. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. ver. limita v. de consti. intelligit præcedentem limitationem in absolutoria ab obseruatione iudicij, nō autem ab absolutoria à diffinitiua: & propterea hoc modo poteris has contrarias opiniones concordare.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Sententia notoriè iniqua, an sit ipso iure nulla.

1 SEquitur alia cōclusio in hac materia, ꝓ sententia continens iniquitatē notoriā, censet nulla, adeò ꝓ non trāsit in rē iudicatā. c. inter cæteras. de re iu. Inn. in c. frater pastoralis. ī verbo, nō habebat. de re iu. Inn. in c. fraternitatis. ver. nota snīam. de frigid. & malefic. Ant. de But. in c. in ꝓsentia. ver. oppono, ꝓ si appareat. de renun. & in c. suā. ver. nota ꝓ snīam. de pœn. Car. ī cle. j. §. corūdē. ver. & dicit Io. de Lignano. de

foro compe.Ro.in l.si is,ad quem.ver.j.nisi.ff.de acq.hær.Bal.in .j.in fi.C.sent.rescin,non poss.Anto.de But.in c.inter cæteras.in j.opposi.in ij.solutione.de re iud. vbi tenet hoc ꝓcedere in notoria iniquitate,secus in manifesta.& ibi Abb.versi.hoc tertiũ mẽbrũ.& Fel.ibi ver.sexta declaratio.versi.secunda cõclu.& ver.tertia cõclusio.Abb.in c.cũ inter.vers.nota ꝙ etiã.de re iudi.& in c. ij.versi.nunc aũt quæro.eo.tit.Imol.in cle.si appellationem.in fi. de app.Abb.in c.significantib.vers.quintus,& vltimus.de purga. vulgari.& in c.suborta.vers.p̃dictã conclusionem.de re iud.Abb. in c.qm̃ q̃.& ibi Imola, vers.inter verò.de ꝓba.Abb.in c.per tuas. versi.aut non est expressus error.de sent.excõ.& in c.cũ ad quorundã.ver.in gl.ij.de excess.p̃lat.Ant.de But.in c.cùm M.Ferrariẽ. versi.no.hoc dictũ.de const.& in c.ab excõicato.vers.qm̃q; dicebã.de rescr.vbi distinguit inter notoriam iniquitatem,& manifestam.& in c,per tuas.versi.nota gl.de sent.excom.Dec.consi.viij. nu. 5.vers.& manifesta.gl.pragmatic,sanction.in verbo,censurę. sub rubrica de annat.Ruin.in ꝓs.cxxxv.nu. 8.vol.iiij.Paris.in cõsi. 100.nu.43.vol.j.& cons.cvij.nu.9.& seq.vol.iiii.Ange.in l.ciues. in prin.vbi etiã ipse distinguit inter notoriam iniquitatem,& manifestam.C.de appel.Dec.in c.qm̃ contra.nu.35.vbi etiam ita tenet.de proba,& similiter cũ eadem distinctione transit Paris.in c. qm̃ q̃.nu.108.de ꝓb.Claud.in l.qui Romæ.§.duo fratres.versi.in quantũ ipse Alex.ff.de verb,obl.Aret.consi.lxviij.in fi.Barb.cõsi. xxiij.versi.ꝑterea facit.vol.ij.Curt.sen.consi.lvj.versi.imò potius dicit.Card.ꝓs.lv.in fi.Curt.sen.in ꝓs.clxx.versic.confirmanẽ præmissa.Afflict.decis.xxxix.nu, 5.Brun.consi.lxix.in fi.& ꝓs.lxxxvij. versic.illud saltem verum est.Guido Pap.cons.lxj.nu.7.Bert.cõsi. cxxx.versi.præterea sententia.vol.ij.in nou.

2 Contrariũ ꝙ nõ sufficiat notoria iniustitia,nisi concurrat etiã impossibilitas,voluit Ant.de But.in c.j.versi.inquantum gl.dicit. de re iud.Card.in cle.pastoralis.§.rursus.in iij.quę.de re iudic.vbi quo ad notoriam impossibilitatem,tenet conclusionem ꝓcedentem:in alia verò notoria distinguit,prout etiam facit Dom.in ca. intantũm.vers.aut subest falsa causa.xxj.distinct.

Et ꝙ valeat sentẽtia etiam notorię iniqua,tenet Bal.in l.j.vers. sed quid si iste filius.C.ne fil.pro patre.& in l.ciues.versic.illud tn̄ nota.C.de appellationib.Aret.in cap.quoniam cõtra.versicu.iij. adde,vbi licèt in notorio impossibili teneat illam opinionem,in alio notorio tenet ꝓrium.Bal.in c.si qn̄.versic.item hic est casus. de re iudi.& in c.inter cæteras.versi.quæro quando.eod.tit.Fely. in c.per tuas.versic.& hęc quæstio.de sent.excom.Soc.in regula ccclxij.in v.fallent.

3 Et idem est in sententia censurarum,in qua notoria iniquitas reddit sententiam nullã.Host.in ca.per tuas.versi.intolerabilẽ errorem.& ibi Ioan.And.de sent.excom.Anton.de Butr.in c.ab excommunicato.vers.quarto casu.de rescri.Abb.in c.cùm apostolus.ver.in gl.in verbo,contenti.de cens.Ant.de Butr.in c.Odoardus.versi.pro concord.opinionum.de solut.& ibi Abb.ver.in gl. quæ est gl.prag.sanct.in verbo,censuræ.

Contrarium,ꝙ imò sententia excommunicationis etiã notorìè iniusta non censeatur nulla,nisi habeat etiam annexã causam impossibilitatis , voluit Archi.in c.Romana.super verbo,volentes.de sent.excom.in vj.& ibi Ioan.Andr.versi.dicit autem.Abb, in cap.per tuas.vers.aut continet errorem.de sent.excom.Arch. in ca.venerabilibus.de sent.excom.in sexto.

4 Notandum tn̄ est ꝙ si principalis cõclusio intelligatur in alio notorio,quàm in eo, quod solum dicitur notorium, quia de eo constet in actis,rectè procedit: prout loquitur Aret.in c.quoniã contra.versi.iij.adde dictis.de prob.

Si verò de tali notorio loquimur,quod solũ ea rõne est notoriũ,quia de eo cõstat per acta iudicialia, tunc ista cõclusio nõ potest de iure procedere,quia iniquitas,quæ ex actis percipitur, nõ facit sententiã nullã,quinimò est valida , & transit in iudicatum: Bar.in l.j.& ibi Bal.versi.tu dic.& Ang.versi.sed si nõ esset.& Saly. versi.aut errorem nõ exprimit.& ibi Paul.de Cast.vers.circa secũdum membrũ.& Alex.vers.tn̄ magis cõis,& verior est opinio.& ibi Odofr.in versi.ead.distinct.& Iacobi.versi.aliquando verò.& ibi Dec.versic.iiij.& vltimò.vbi hanc dicit*cõem opinionem:& etiam dicit cõmunem Riminald.ibi in versi.glo.magna.ibi,quando verò.C.de errore calculi.Innoc.in cap.P.& G.de offic.delega. versi.alij dicũt.Feli.in c.inter cæteras.versic.prima cõclusio.de re iud.& in c.qm̃ contra.versi.primus casus.& ibi Imol.versi.si aũt iudex.& ibi Ant.de Butr.versi.si transiuit.& ibi Dec.nu.36.& Paris.nu.110.& seq.de probat.Anto.de Butr.in c.cùm Bertold.ver. quintus casus.de re iud.Paul.de Castr.in l.seruo.§.cùm prætor.ff. ad Treb.Alex.iii l.præses.in j.not.ff.de re iudi.vbi dicit istã*communem opinionem.& in cons.cxxiij.versic.quo ad propositum. vol.j.Afflict.decis.xxviij.nu. 8.& decis.xlvij.nu.3.& seq.qui dicit cõmunem.Corn ꝓs.cccij.vers.nec obstat.vol.j.Bal.in l.ex diuerso.§.si in iudicio.ver.q̃.ff.sol.mat.& ibi Imol.ver.item nõ obstat, & Rom.ver.ij.ꝙ sententia.& ibi Alex.vers.sed dubiũ est.Anch.in c.ea,quæ.versi.alio verò casu.de reg.iur.in vj.Bal.in l.prolatã.ver. tertium exemplũ.C.de sent.vbi dicit ita cõmuniter tenere Doct. Abb.in c.inter cæteras.ver.aut error nõ fuit expressus.de re iud. Ant.de But.in c.ab excommunicato.vers.iiij.casu.de rescr.Curt. Iun.consi.xcvij.versi.præterea & fortius.& ꝓs.clxx.versiculo, cõfirmo præmissa.Afflict.super Constitut.in tit.de seruan.indemni. comitibus,nu. 15.& seq.Barba.consi.xviij.versicu.& si quispiam, volumi.j.

5 Et propterea dicitur ꝙ notorium non reddit sententiam nullã nisi error sit expressus in sententia: vt dicit Inn.in c.cùm in nostris.versiculo,imò idem.& ibi Io.Andr.versicu.& dicit Innoc.& Anto.de Butr.versi.ij.dicit contrarium.& Abb.versi.& nota hæc verba.de concess.præbend.

Contrarium,ꝙ imò etiã notoriũ resultãs ex actis , reddat sententiam nullã:voluit Iac.de Aren.Pet.& Cy.in l.ex diuerso.§.fi.ff. sol.mat.Cy.in l.j.ver.sed qd si iudex.C.de errore calculi.Gui l.Pape sing.clxxxiij.Alex.qui dicit*cõem opinionem in ꝓs.xcj.vers. quia licèt.vol.vj.Lofr.consi.xxxij.vers.& hæc cõclusio.Cuma.in l.cùm prolatis.ver.illa opinio.de re iu.Rom.in l.admonendi.nu. 20.ff.de iureiur.Imol.in c.cùm dilecta.ver.sic obstat.& in fi.versi. facit ad materiam.de rescr.Ias.in l.j.ver.ij.est.C.de errore calculi. Paris.consi.cvij.nu. 10.vol.iiij.Barbat.in ꝯquoniã contra.nu. 52, vers.Bal.in d.l j.de proba.Card.in c.cùm in nostris.in iij.q.de concess.præb.Ang.in l.si pars.ver.in ead.gloss.ff.de inoffic.testa.Rota in nou.decis.cccxlj.in fi.ver.& hoc verum.Ruin.consil.ccix.ver. nec valuit bannum.vol.j.Betrand.consi.cxxx.versi.præterea sententia præfata.vol.ij.in nouis.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur magis*cõmunis,

6 Primò limita , nisi sententia habeat expressam relationem ad acta.ex quib.iniquitas appareat.Bart.in l.j.versi.qm̃q; non est expressus.& ibi Ias.ver.in ij.casu.vbi dicit*cõem opi.& Dec.vers.ij. Bar.cõclusio.C.de errore calculi.Inn.in c.cùm Bertold.in glo.in verbo,cõcessimus.& ibi Ant.de But.ver.quintus casus.de re iud. Imol.in l.si is,ad quem.ver. ex p̃dictis.& ibi Ias.nu. 19.& seq.ff de acq.hære.Bal.in l.exceptione.ver.sed qd si exprimit.ff.de fideius. Ant.de But.in c.ab excõicato.ver.qm̃q; fertur sententia.de rescr. Imol.in l.ex diuerso.§.si in iudicio.ver.& intellige.ff.sol.ma.Ant. de But.in c.qm̃ q̃.ver.si ex actis,& ibi Imola,vers.interdum verò. & Dec.nu.37.ver.tertius casus.de ꝓba.Franc.in c.dilecto.ver.sed tum cõsidera aliquos casus.de appel.Alex.in ꝓs.cxxiij.ver.tn̄ quo ad propositũ.vol.j.Soc.in cons.xcix.nu. 13.versi.ex quo apparet. vo.iij.vbi dicit istã*cõmunem opinionem.Curt.Iun.ꝓs.clxx.ver. confirmantur p̃missa.Abb.in c.inter cæteras.versi.quandoq; nõ est expressus.& ver.si verò apparet.de re iudi.Afflict.decis.xxxix. nu. 5.& decis.xlvij.versi.sed per me fuit.Imol.in l.q Romæ.§.duo fratres.ver.tu adde.ff.de verb.obl.Roma.in l.si is ad quem.nu.16. ff.de acq.hær.Ant.de But.in c.in p̃sentia.versi.qm̃q; allegatur.de renunc.Fel.in c.inter cæteras.ver.recipit ista conclusio,de re iud. Barba.consi.xviij.ver.& si quispiam.vol.j.Soc.in reg.ccliiij.in xj. limit.Gram.consi.cxxxv.

7 Amplia , vt istud procedat etiam in sententia excommunicationis:vt tradit Soc.post alios in consi.xcix.nu. 13.vol.iiij.

Contra hãc limitationem tenet Inno.in cap.qm̃ contra.& ibi Host.ver.sed nimis.& ibi Io.And.ver.imo plus.& Abb.n.21.ver. Inno.& ibi Fel.ver.secundus casus.& ver.sextus casus.de probat. Bal.in l.j.ver.tu dic.& ibi Paul.de Cast.ver.circa secundùm.Aret. ibi,ĩ fi.ver.& aduertas vltimò.C.de errore calculi.vbi tenet ꝙ sententia referens se ad acta ꝓbatoria,nõ sit ipso iure nulla.Paul.de Cast.in l.si is,ad quem.ver.in gl.fi.& ibi Aret.ver.sed q̃ritur super isto casu.ff.de acq.hęr.Bal.in repe.l.qd ergo.§.pœna grauior.ver. subsequenter reuoco in dubiũ.ff.de his, qui notan.infam.& in l. ꝓlatam.ver.tertiũ exemplũ est.C.de sent.& interlo.& ibi Sal.ver. item possunt dicere.Bald.in l.j.ver.& nota, ꝙ aliquid.C.de vin.liberta.Aret.in c.qm̃ contra.ver.si vellet saluare.de probat.Afflict. decis.xxviij.nu. 5.& seq.

8 Ex prædictis infertur nõ valere sn̄iam , qn̄ dictũ esset per iudicem in ea,cõdemno talem,quia per Titiũ & Seium testes est ꝓbatũ,si in veritate Titius,& Seius testes nõ probant.ita Inn.in ca. cùm Bertoldus.in gl.in verbo,cõcessimus.& ibi Ant.de But.ver. secundus casus.de re iud.Anto.de Butr.in c.ab excommunicato. versi.quandoque fertur sententia.de rescrip.& in c.quoniam cõtra.versi.si ex actis.& ibi Imol.versi.interdũ verò.& ibi Deci.nu. 37.de proba.Imol.in l.si is,ad quem.versi.ex p̃dictis.& ibi Roma. nu. 16.& ibi Ias.ver.nota diligenter.ff.de acq.hær.Imol.in l.ex diuerso.§.si in iudicio.ver.& intellige.ff.sol.matr.& in l.qui Romæ. §.duo fratres.ver.tu adde.ff.de verb.obli.Abb.in ca.inter cęteras. vers.si verò apparet.de re iudi.vbi dicit ꝙ istud dictum est verius, & *communius Barba.in c.quoniam contra.nu. 50.& ibi Areti. ver.tu verò breuiter.de probat.

Con

Contrariũ,ꝙ imò sn̄ia sic lata.qa per Titiũ & Seiũ est probatum,valea,licèt per Titiũ & Seiũ non sit probatũ:voluit Innoc. in c.qm̃ contra,in fi.versi.imò plus.& ibi Host.ver.vnde si iudex: & Ioan.And.versi.imò plus.& Abb.vers.Innoc.& Host.& Felin. ver.sextus casus. Paul de Cast.in l.si is,ad quem.ver.in gl.fi. ff. de acqui.hęred.Ant.de Butr.in c.in presentia.ver.qn̄que allegatur. de renunc.Bald.in l.ij.vers.quero qd si error.C.de re iud.& in l. ꝓlatam.vers.tertium exemplũ.C.de sent.& ibi Salyc.versic.itẽ pnt dicere.Aret.in l.si is,ad quem.versi.sed q̃ritur super isto casu. ff.de acqui.hæred.Aret.in l.j.C.de errore calculi.vers. vltimò aduertas.vbi tenet ꝙ sn̄ia referens se ad acta probatoria,nõ sit ipso iure nulla:Bal.in repet.l.qd ergo.in §.pœna grauior. versi.subsequenter reuoco in dubiũ.ff.de his qui not.infam.Bald.in l.j. ver. & nota quòd aliquid.C.de vind.libertat. Afflict. decis.xxviij. nu. 5.& seq.

9 Alij cõcordando opiniones dicebant,ꝙ aut est lata sn̄ia cõdẽnatoria.qa per Titiũ,& Seiũ testes est probatũ:& tunc si per illos testes nõ est ꝓbatum,illa sn̄ia condemnatoria non valet & ita ꝙ edat prima opi. Aut est lata sn̄ia absolutoria,quia per Titiũ,& Seium testes nõ est probatũ: si tn̄ fuerat per illos probatũ , tunc illa sn̄ia possit valere,eo quia potuit iudex pronunciãs testibus quanuis ꝓbantibus fidẽ non adhibere:ita dicebat Ant. de Butri. in c.qm̃ contra.versi.si ex actis productis.de probat.Imola in l. si is,ad quem.versi.ex prædictis,& ibi Roma.numero 16.& Areti. versi.& posita dicta cõmuni opinio.ff.de acqui.hæred. Aret.in l. j.in fi.ver.vltimò aduertas.& ibi versi limita nisi.& Iacobi.versic. aliqn̄ verò error.& ibi Riminald.ver.in glo.magna.C. de errore calculi.Areti.in consi.lxxv.versi.& quia hoc non est. Imola in l. Diuus.versi.vnũ tn̄ notandũ.ff.de re iud.Fely.in c. inter cæteras. versi.secunda declaratio.de re iud.

Sed istã distinctionẽ improbat Philipp.Franc. in capitulo , dilecto.versi.tu aduerte.de appella.& Felynus in c.qm̃ contra. ver. secundus casus.de probationib.

10 Alii verò distinguebant ꝙ prima opinio ꝓcederet qn̄ iudex in sn̄ia dixisset,quia per Titiũ,& Seium testes non est probatũ,vt apparet ex actis. quo casu procedat prima opinio vt sententia non valeat.

Secus verò si in sn̄ia diceretur,qa per Titium,& Seiũ testes est probatũ,& nõ diceretur,vt ex actis constat : quo casu ꝓcederet secunda opinio,vt sn̄ia possit sustineri.ita distinguebat Abb.in c. qm̃ contra.nu.21.de probationib.& Alex. in l.ex diuerso. in §.si in iudicio.ver.potes opiniones concordare.ff.solu.matr.Fely.in c.inter cęteras.ver.obstat.ij.de re iudic.& Franc.in c.dilecto. ver. Panormitanus tamen.de appel.

Quam distinctionem improbat Aret.in cons.lxxv.versic.nec potest habere locum.

11 Primò amplia præcedentẽ limitationẽ principalem , ꝙ sn̄ia habens expressam relationẽ ad acta,reddatur nulla,procedat , ẽt si in genere facta sit relatio ad acta,licèt nõ ad certam partẽ actorum.Aret. in l.si is,ad quẽ,versi.& aduerte diligenter.ff.de acqui. hęred.Dec.in c.quoniam contra.nu.37.vers.& maximè. de probationib.

Contrariũ,ꝙ requiratur specifica,& indiuidualis relatio , voluit Aret.in cons.lv.vers.nec obstat quod dixit.

12 Secundò amplia primã limitationẽ,ẽt si sn̄ia non se referat expressè ad acta,sed error cõsistat in ea parte actorũ,ad quam de necessitate refertur sn̄ia sine expressa relatione.Bar.in l.j.ver.aut est lata simpliciter.& ibi Iacob.ver.aliqn̄ verò error est.& ibi Deci.ver.tertia cõclusio.& Riminal.in ver.in gl. magna. vbi declarat.C.de errore calculi.Bal.in l.ij.ver.sed si in libello.C. de re iud. Angel.in l.i.§.itẽ si calculi.ff.quæ sn̄iæ sine appellatione rescind. Alex.consi.lxxxj.versi.plus dicit Bald.volum.ij.Abb.in capitulo, inter cæteras.vers.aut est lata sn̄ia.& ibi Fely.declarat.vers.quarta declaratio.de re iud. vbi tripliciter restringit. Aret. ĩ l. si Titi°. vers.in vno tn̄ casu.ff.de ver.obl.Fel.in c.qm̃ contra. vers.istũ casum limit.& ibi Dec.nu.36.ver.& prædicta cõclu.& Paris.n. 111. versic.& circa materiam.de probatio.Gram.consil.ciuili. cxxxv.

13 Primò sublimita hanc ampliationem,nisi sn̄ia se referret ad acta per verba enunciatiua,vt qa diceret,Visis actis,vel visis testibus,vel visis ꝓbationibus:qa talis relatio nõ infirmaret sn̄iam. Bal.in l.ij.ver.q̃ro quid si error.C.de re iudi.Aret.in l.si is ad quẽ. ff.de acquir.hæred Dec.in l.j.vers.& ista conclusio ꝓcedit.C.de errore calculi.Ant.de Butr.in cõsi.xxvij.ver.qa opi.illæ. Aret.ꝓs. clvij.versi.ex secundo ẽt capite.& in c.qm̃ contra.versi.hoc autẽ videtur.& ibi Paris.nu.110.versi.iij.limitatur. de probat. Ias. in l. præses.versi.adde etiam.ff.de re iud.Fely.in c.inter cæteras.versi. tertia declaratio.de re iudica.

Contrarium sentit Fel.in cap.quoniam cõtra.versi.tertius casus.de prob.

14 Secundò Principaliter limita in decreto euidenter iniusto, quod pro nullo habetur.gl.fi.circa fi.in l.ij.vers.& idẽ contingit. & ibi Bart.in versic.oppono de l.Seiæ. & ibi Bart.in iij.opposi.& Saly.in iiij.opposi.Fulgo.vers.in eadẽ l.Seiæ. & ibi Paul. de Cast. vers.procedit.C.qm̃ prouoc.nõ est necess.Imola,in l.si is,ad quẽ. versi.tu potes confugere.& ibi Rom. versi. quid aũt in decreto. ff.de acquir.hære.Ange.qui declarat in l.fi.ver.hæc verò in sententiis.& ibi Alberi.ver.sed an idẽ.& ibi Ias.ver.aduerte tn̄ ad nõ. nulla.ff.de iust.& iur.Paris. consi. xlj.versi. & dicit Alberic.volu. iiij.& in cõs. 100.nu.36.vol.j.& in consi.xij.nu.63.vol. ij. Claud. in l.iustè possidet.vers.cõtra quã.& vers.iij.adde.ff.de acq. posse. Curt.Iun.in consi.clxx.versi.ergo succedit.Alex.consi.clxix.ver. sed his non obstantibus.volu.iij.Rebuff.in concord.sub rubr.de conclus.Lateranen.concil.vers.iij.quæritur.Alciat.in iij.regula. in x.præsumpt.Ruin.qui declarat,in consi.xij. versic. non obstat prędictis.vol.iiij.& in consi.clvij.vers.non obstat.iij.volu.iiij.vbi etiam declarat.Alex.in l.iustè possidet.vbi pluribus modis limit. ff.de acquir poss.Pau.de Cast.consi.ccj.in princ.vol.j. vbi declarat.Dec.cons.cccciij.vers.& est regulare.

Contrarium in decreto probat text.in l.si pupillorum.§.quid ergo.ff.de reb.eorum.

15 Et idẽ est in interlocutoria sn̄ia,quę ẽt dr̃ nulla.Ful. ĩ l.ij.ver. in eadem,ibi l.Seię.& ibi Paul.de Castr. versi.itẽ procedit. C.qm̃ ꝓuoc.nõ est necess.Rom.in l.si is,ad quẽ.vers.itẽ hæc distinctio. ff.de acqui.hæred.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.not.nu. 275.ff. de re iud.Bal.in l.ex stipulatione.versi.nota.in hac l.C.de senten.

Contrarium in sentẽtia interlocutoria tenuit Claud.in l.iustè possidet.versi.non enim puto.ff.de acquirenda posse.Bal.in l. pe tendæ.in j.not.C.de tempo.in integ.rest.

Tenendo primam opinionem,ꝙ decretum sit nullum ex falsa causa interpositum,

16 Primò amplia vt dicatur ẽt nullũ,si falsa causa nõ sit expressa in decreto.Alex.in consi.ccvj.vers.circa præfata.volu.vij. Rebuff.in cõcord.sub rub.de cõclus.Lateran.concil. versi. secunda ẽt procedit.vbi ẽt tribus aliis modis ampliat , & pluribus modis limitat.Afflict.decis.lj. ad quem breuitatis causa me remitto.

17 Secundò amplia,ẽt si decretũ sit interpositũ partim ex causa vera,partim ex causa falsa.Paris.in ꝓs. 100.n.31. vol.j. Rebuff. in cõcord.sub rubrica.de conclus.Lateran.concil.versi.iij.often de.vbi latè Alciat.de præsump.in iij.reg.in x.præsump.Alex. in l. iustè possidet.nu.20.versi.vbi aũt decretum.& nu.22.vers.istam tn̄ conclusionem.ff.de acquir.poss.Ruin.ꝓs.xij. versi.nec obstat prædictis.vbi limitat.vol.iiij.Tiraquel.tradit latissimè in regula, cessante causa.in xxij.limit.nu.6.& seq.

18 Et idẽ est in inuestitura , q̃ facta partim ex causa vera , & partim ex causa falsa, vitiatur.Fel.in consi.xxxiij.nu.20.

19 Declara tn̄ hãc ampliationẽ,vt ꝓcedat qn̄ illæ causæ essent copulatiuæ,non aũt distributiuę;:put latè declarat Tir aquell.in dicta regula,cessante causa.in xxij.limitatione,nu. 12.& sequẽt.

De Appellationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

An à sententia Principis appelletur.

1 LICET à sn̄ia Principis nõ appelletur.l.j.ff. quis,& à quo.tn̄ qn̄ ꝓnunciat ad alterius relationẽ,appellatur:ita tenet Rom.in ꝓs. xxj.So.in cõsi.cxcv.ver.postremò positõ. Dec.in c.intimasti.ver.tertius casus.& ibi Philipp.Franc.de appell.Paris Put.in trac. syndic.Ripa in c.j.de reseri.Nicell.in concordia gl.vj.in xix.casu.Abb. in j. disputa. incip.Episcopus.Apostil. ad Fel.ĩ rubric. de appel.apostil.ad Paridem de Puteo in tract.syndic. Gozad. in consilio cj.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.not.n. 52.ff.de re iud.Rui. consi.xxx.vol.iiij.Gram.decis.xxxv.

Contrarium,ꝙ à sn̄ia nõ appelletur,sed tn̄ à relatione , cùm nec à rescripto principis appelletur: tenuit Abb. in ca.intimasti. ver.tertius actus.de appel.& ibi Imol.Ange.Aret.in l.j.§.i.in fi.ff. de appel.recip.Dom.in c.biduũ.§. si qdẽ,& ibi Cardi.Alex.q declarat cõsiliũ Rom.ij.qõ.ix.& ꝙ non appelletur, sed sit exequẽda,& in hoc malè loquatur Rom.tenet decis.Neapol. cxj.in nouis.

Iacob.verò Butrig.distinguebat,aut pars habuit copiam relationis,& non potest appellare,aut non habuit, & tunc põt appellare.l.j.in fi.C.de relatio.

Tenen

Tenendo primam opinionē, quæ videtur magis*cōmunis,
4 Primò limita,vt princeps nō teneatur deferre tali appellationi,sed potest si vult.Rebuff. in l.quod iussit.in ij.not.nu. 54.ff. de re iud.
5 Secundò limita, vt per talē appellationē nō impediatur executio:ita Abb.in dicta dispu.prima,incip.Episcopus.
6 Tertiò limita,quia appellatur à Principe malè informato, ad eundem melius informandū.Rebuff.in d.l.quod iussit. in ij.not. num. 53.ff.de re iudicata.
7 Et nota,quià supplicatio ꝗ snīam Principis, pariter nec restitutio in integrum impedit executionē.decis.Neap.liij. in nouis. Tiraq.de nobilit.c.xxviij.nu.17.
8 Licet regulariter alias prohibita appellatione,nō intelligitur prohibita supplicatio,seu recursus: vt per Grammat. post alios, dec.xxxv,nume.4.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Appellans redeundo ad iudicem à quo, dicitur renunciare suæ appellationi.

1 VTilis est in hac materia cōclusio, de qua habet.in c.gratū.de offi.deleg.Quòd ille,q̃ per snīam vnius iudicis est condemnatus, & ab eius snīa appellat, si posteà ad eūdē iudicē rediit, dr appellationi suæ renunciasse.Idē ꝓbat tex.in c.solicitudinē.de app. Inno,in cap.quæstionem,de appel.& in c.qua fronte.eo.tit.
2 Primò amplia,vt cōclusio ꝓcedat ēt si qs compareat coram alio iudice,à quo nō est appellatū,si modò sit superior illius iudicis,à quo appellatū fuit.Abb.in c.solicitudinē.in vltimo no.& ibi Deci.in vj.not.de app.apostill.ad decis.Tholos.cxciij.
3 Secundò amplia,vt censeatur renunciatū appellationi,ēt si iudex nihil fecerit,sed pars tantùm appellans corā ipso comparuerit.Domi.in c.concertationi.versi. sed pone.de appel. in vj. & in c.ei,qui.§.nō enī.ij.q.vj.Fel.in c.cùm sit Romana.vers.iij.de app. & fuit opinio Inn.in c.quod ad cōsultationem.in glo. in verbo, recipiens.de re iud.& ibi Fel.
4 Tertiò amplia,vt hoc ꝓcedat nedū ī ipso principali, sed ēt in eius ꝓcuratore comparente corā iudice à quo.Bellame.decis.cxxxvij.Fely.in c.quod ad cōsultationē.versi. adde ēt. de re iudic.
5 Primò limita hāc cōclusionē,q̃ aliquis redit ad iudicē à quo appellauit ante appellationē interpositā:qa nō propterea renunciat appellationi interponendæ.Inno.in d. c.solicitudinē ,super glo.in verbo,renunciare.& in c.quod ad cōsultationē.in glo. in verbo recipiens.de re iudic.Fel.in c.cùm venissent.vers.in glo.ij, de test,Hostien.in c.significauerunt. & ibi Imo.versi. aduerte.de testi,Abb.in dicto c.quod ad consultationē.nu. 15.& ibi Ant.de But.ver.oppono q̃ p̃ susceptionē,& ibi Fel.vers. ꝓpter difficultatē huius tex.vbi dicit istā*cōem opin.Ro.in rubri.de arbit,Ant. de But.in c.gratū.ver.vltimò limita,& versi.ij.limitatio est. & ibi Fel.versi.not.ibi text.de of.dele.Imol.in l.iiij.§.si qs cōdemnatus. ff.de re iud.Ioan.And.in c.fi,& ibi Domi.in §.j.in princip.de app. in vj.Domi.in c.si à iudice, versi.noto tñ incidenter. de appel.in vj.Socin.in consi.ccxx.& consi,ciiij.vol.iiij.

Contrarium tñ q̃ non sit ista differentia, an appellatio sit interpolita,vel interponenda:voluit Ange.in l.cùm ex causa.ff.de appel.Deci.in c.gratum.de offi.deleg.
6 Amplia primā limitationē tanquā* cōem, vt procedat ēt si qs compareat corā iudice grauante, & ab eo recipiat terminū, vel aliud faciat corā eo nō sponte,sed ab ipso iudice requisitus: vt dicit Abb.in d.c.solicitudinē.in fi.& ibi Franc.versi.aliqñ,& v. de app.Abb.in c.significauerunt.in fi.de testib. & in ca. quod ad consultationē.nu. 15.de re iudi.apostil. ad decis.Tholosa.cxciij. in princ.Ioann.And.in c.fi.& ibi Domi.in §.j. in princ. de appell. in vj.Fel.in c.gratum.versi.ij.intellige.de offi.deleg.

Contrariū sentit Dec,in d.c.gratū.versi. & hoc fatetur. vbi dicit,q̃ nulla est differētia,vel sponte recipiat terminū,vel recipiat iussus ab ipso iudice,ex quo poterat appellare.
7 Primò sublimita hanc primā limitationē,nisi rediens ad iudicē aliqd faciat in executione grauaminis iā illati,qa tunc nō pōt amplius appellare:ita sentit glo.j.in l.ad solutionē.C. de re iudi. Imola in c.significauerunt. versi. & aduerte.de testi.Bal. in d.l.ad solutionē.in princ.C.de re iudi.Fel.in d.c.solicitudinē.ver.aliqñ, & iiij,de appel.& in c.significauerunt de testib.& ibi Imol. versi, & aduerte.Sentit Inno.in d.ca.solicitudinē. super glo. in verbo, renunciare.& sequitur ibi Io.And.& ibi Abb.in fi.de appel.Abb. in c.quod ad consultationē,n.15.de re iudi.& ibi Ant.de Butrio, versic.oppono, q̃ per susceptionem.Milis in verbo,appellationi interponendæ.Felin.in d.cap.gratum.versicu.intellige primò,de officio delegat.
8 Prout in recipiente terminum ad soluendum iuxta formā sententiæ,q̃ renunciasse cēseatur suæ appellationi:dicit Pau.de Cast. in l.ad solutionem.C.de re iudic.Cæpolla in consilio ciuili xxx.in fin.Barbat.in apostill.ad Baldum in d.l.ad solutionem.C.de re iudicata.
9 Et hoc intelligunt Doct.etiam si iussus à iudice talem terminū recipiat,prout videnē tenere Doc.suprà allegati,& in specie Ant. de Bu.& Abb.in c.quod ad consultationē.& ibi Fel.ver.limita secundo,de re iud.Abb.in d.c.solicitudinem.de app.Milis in verbo, appellationi interponendæ.Rota in nou.decis.cclxxxvij.

Contrarium tenuit Imol.in d.c.quod ad cōsultationem.versi. item vr velle.Aret.in c.significauerunt.ver.retenta tñ.de testi.Io. And.in c.fi.& ibi Dom.in §.j.in prin.de app.in vj.Fel.in d.c.gratū. vers.ij.intellige.de offi.deleg.Fel.in c.significauerunt.de testib.Io. Fab.in d.l.ad solutionem.C.de re iud.quem refert & sequitur Guid. Papæ,in sing.dcccxiij.Barbat.in apostil.ad Bal.in d.l.ad solutionē. Soc.in consil.ciij.vol.iij.& consil.ccxx.eod.vol.

Contra hanc primam sublimitationem tenuit Anto.de Būt.in d.c.gratum.ver.vltimò limita, & ver.ij.limitatio est.de offi.deleg. qui loquitur in termino dato ad satisfacien.& idem tenet Imo.in l.iiij.§.si quis condemnatus.ff.de re iudic.
10 Secundò sublimita, qñ ipsemet condemnatus petit terminū spontè super alio articulo ab ipso iudice:vt voluit Abb.in c.solicitudinem.in fi.& ibi Fran.versicu.aliquando,& vj.de appel.Rot.in nou.decis.cclxxxvij.ver.sed quid iuris.Imol.in c.quod ad consultationem.ver.sed aduerte.& ibi Fel.vers.limita primo.de re iudic. Soc.in consi.ccxx.& consil.ciiij.volu.iiij.
11 Tertiò sublimita,qñ pars grauata,vltrò,nō iussa à iudice,nec termino petito,producit testes,vel instrumenta in causa corā eodem iudice,quia censetur renunciare etiam appellationi interponendæ:ita Inn.in d.c.solicitudinem.de appellatio.& ibi Phil.Franc. ver.aliquando,& septimò.Io.Andr.in c.fin.de appell.lib.vj.
12 Sublimita has duas sublimitationes, nisi pars grauata litigaret coram iudice,quia propter metum non putabat sibi expedire appellare,si tñ protestata fuisset.de hoc Inn.in c.si iust⁹ metus.de appell.Fel.in ca gratum.ver.xj.limita.de offic.deleg.
13 Secūdò principaliter limita,qñ litigaret coram primo iudice propter metū, coram quo expressisset causam grauaminis, quia propterea censetur appellasse, & comparendo non diceretur renunciare appellationi prędictæ.Inn.in c.si iustus metus.de appel. Fel.in d.c.gratum.in xj.limit.de offic.deleg.
14 Tertiò limita, quando pars grauata compareret corā iudice grauāte ꝓ reuocatione grauaminis.Rota in nou.decis.cclxxxvij. in fi.ibi,crederē,q̃ si actus.gl.in c.si à iudice.in glo.in verbo,teneris.de appel.lib.vi.Abb.in ca.gratū.ver.hoc limita.de of.delegat. Abb.in c.quod ad cōsultationem.ver.dñs Anto.de re iud.& in c. cùm venissent.ver.vel solue vltra oēs.de eo,qui mit.in pos.causa rei seruandæ.Phil.Fran.in c.cùm teneamur.de app.in vltimo no. & in c.si à iudice.ver.tu aduerte.de appell.in vj.& ī c.solicitudinē. in iiij.limit.de appel.Imol.in d.c.gratum.in prin.ver.item nota ex secunda parte.& ibi Ant.de Butr.in iiij.not.& in ij.oppo.i.Roma. sing.dccxcj.apostil.ad decis.Tholos.cxciij.in vj.& vij.limit.Fel.in c.cùm venissent.ver.idem si actus tenderet.de resti.spol.Hippo.in l.vnius.§.custodiæ.ver.& quod dicta ꝓtestatio.ff.de quæstio.Soc. in regu.xxv.in vltim.fallen.Soci.in cons.xxj.vol.iiij.vbi dicit*cōmunem opinionem,Berous q.cxxxj.

Contrarium voluit Dec.in d.capi.solicitudinem.in sexto not. de appella.
15 Sed Domi.ī c.si à iudice.ver.in fi.gl.de app.in vj.ex mēte Pau. de Eleaz,& Io.de Ligna.distinguit, q̃ aut comparuit grauatus corā iudice grauante per modū simplicis informationis: & tūc non censetur renūciare appellationi. Aut verò iudicialiter cōparet, & censeatur renunciasse.istā distinct.sequitur Fel.in d.c.gratū.versi. ij.limit.& sequitur Dec.in d.cap.gratum.in ij.limit.declarando,vt non censeatur renunciare appellationi,quando instat, vt cognoscatur de grauamine ad effectum illud reuocandi.& idem Dec.in ca.cùm teneamur.in iij.not.de appel.quæ distinctio fuit de mente Rotæ,in d.decis.cclxxxvij.ibi, nisi peteret à iudice, qui pronūciaret super executione.
16 Amplia,& idem esse in quolibet actu non contrario appellationi.Feli.in consil.xiij.
17 Quartò limita,si iudex à quo detulerit appellationi,quia etiā quòd grauatus compareret coram eo, tamen non renunciat appellationi,Rota in nou.decis.ccclxiij.Roma.in consi.cccccj.Frāc. in cap.si à iudice.versiculo, & adde primò.de appell.in vj.apostill. ad decis.Tholos.cxliij.in decima limita.Soc.in consil.xxj.in prin. volum.iiij.

Con

Contrarium Fran.in c.sollicitudinem. in iij.limit.de appel.Fel. in c.gratum.in v.limita.& ibi Alex.in v.limit.Franc.in c.cùm appellationib.§.si verò.ver.tu aduerte qa Rota.de appel.in sexto.& istā partē sensit Soc.in consi.xxj.ver.cōfirmo hoc.vol. iiij. & sentit Ioan.Monach.in c.cum appellationibus.nu.6.de appel. lib. vj. & ibi Io.Andr.nu.6.ibi & quod aduersario inuito.

Veritas istius limitationis pendet ab eo, an de consensu partium iudex,qui detulit appellationi,possit in causa procedere:de quo vide Rot.in nou.dec.lxx.Prob.in addit. ad Io. Monach. in c. cùm appellationibus.de appel.in vj. latè Rebuff. in l. quod iussit. in j.not.nu.82.& sequent.ff.de re iudic.
18 Tenendo primam opinionem,Limita illam ꝓcedere in delegato,sec⁹ verò in ordinario:ita Ro.in d.dec.ccclxiij.in fi.ita Soc. cōs.xxj.in prin.vol.iiij.& apostil.ad decis.Tholos.cxiij.in x.fall.

Contrarium Deci.in c.cùm cessante.nu.18.de appel.& ibi Philip.Franc.in vj.limit.versi.amplius per prædicta infertur.
19 Quintò limita principaliter,qñ comparitio facta corā iudice à quo,non fuit acceptata, quia tunc nō cēsetur appellationi renunciasse.Ant. de Butr.in c.gratum.in iij.not.& in fina.verbis. de offic.deleg.& fuit optima gl.in c.cùm venissent.in verbo,obtinuit.de eo,qui mittit.in pos.caus.rei seruā.Rom.ꝓs.dccxcij.Abb. in d.c.cùm venissent.nu. 8.Fel.in c.gratum.in iij.limit.& ibi Dec. in iij.limi.qui sublimitat.de offi.deleg.Philip.Franc.in c.sollicitudinem.de appel.Fel.in c.capitulum.versic.confirmatur ista sexta. de resc.Fel.idem in c.cùm venissent.in ver.in gl.ij.in prin.de testi. apostil.ad decis.Tholosa.cxciij.in xiiij.fallent.Soci.in regul.xxv. in j.fallen.Bal.in d.cap.cùm venissent.nu.7.& 8.de eo, qui mittit. in poss.causa rei seruand.Io.Crott.in cap.j.in ij.not.de constitut. lib.vj.Milis,in verbo, appellationi renunciare.Barb.in apostil.ad Bal.in l.ad solutionem.C.de re iudic.

Contrarium Gomes,in cap.j.versicu.sed aduertendum.de cōstitut.libr.vj.
20 Sextò limita,quando adiretur iudex non tāquam iudex, sed tanquā bonus vir,quia fortè cōdemnatus quærit cōpositionem cum victore.Feli.in d.c.gratum.in ix.limit.Soc.in regu.xxv.in ij. fall.apostil.ad deci.Tholos.cxciij.in iiij.fallen.Ant.de But.in cap. cū venissent.versi.vel secundo hic addidit.& ibi Abb.nu.9.de eo, qui mitt.in poss.causa rei ser.& ibi Io.Andr.versi.in glos.iij.
21 Septimò limita,qñ iudex à quo aditur,vt causam instructam ad iudices suos remittat.Ant.de Butr.in c.cùm venissent.vers.vel quintò si aditur.de eo,qui mitt.in poss.causa rei seruā.& ibi Abb. nu.9.versi.alij dicunt istum habuisse.de eo,qui mitt.in poss.causa rei seruan Felin.in d.cap.gratum.in viij.limit.Io.And. in d.c.cùm venissent.versi.alij dicūt.& ibi Bal.nu. 8.de eo,q mitt. in poss.causa rei seruan.Soc.in reg.xxv.in iiij.fall.apostill.ad deci. Tholos.cxcv.in viij.fall.Milis in verbo, appellationi renunciare.
23 Nonò limita si actus factus corā Iudice à quo,sonat in agere, secus vero si sonat in pati,quia tunc non censetur renunciatū appellationi.Ant.de Butr.in c.cùm venissent.versi.& adde sextū.de eo,qui mitt.in pos.causa rei seruand.Rom.in sing.dccxciij.Anto. de But.in c.gratū.in iiij.not.versi.nota limitationē primā.de offi. deleg.Fel.in d.c.gratum.ver.vltra Abbatem hic.& ibi Dec.in iiij. limita.licet dicat Inn.q̃ ad probandam limitationem allegat tex. in c.olim.de resti.spol.qui nō videtur probare hanc limitationē. Feli.in d.c.cùm venissent.versi.idem si obediret.Domi.in capitulo,si à iudice.versi.non obstat ratio.de appel.in sexto.Franc.in capitulo,sollicitudinē.in j.limit.apostil.ad deci. Tholos.cxciij.in xj. limit.Milis,in verbo,appellationi renunciare.Socin.in ꝓs.ccxx.& ꝓs.ciiij.vol.iiij.Alberic.de Rosat.in l.ad solutionem.C.de re iudi. Barba.in d.apostil.ad Bal.in d.l.ad solutionem.C.de re iudicata.
24 Decimò limita,qñ comparens coram iudice grauante cōpareret cū protestatione,q̃ propterea non intendit renunciare appellationi.ita probat tex.in d.capitulo,sollicitudinē.in fi.& ibi gl. fin Inno.in c.quæstioni.de appel.& in c.qua fronte.eod.tit.Host. in c.significauerunt.ver.quid si iudex.de testib.& ibi Io.And.ver. quæro hic Host.Philip.Franc.in c.sollicitudinem.versi.& subdit. Hippol.in l.vnius.§.custodiæ.ver.facit quod in simili.ff.de quæst. apostil.ad decis.Tholos.cxciij.Cyn.in l.ad solutionē.C.de re iud.
25 Quod sublimita nisi iudex,vel pars contradiceret protestationi præfatæ.Guido Papæ,q.ccclxiiij.
26 Vndecimò limita,quando compareret coram iudice excōmunicante,& ab eo peteret absolutionem: vt dicit apostil.ad decis.Tholos.cxciij.in secunda fallent.

Contrarium Innoc.in capitulo, quæstioni.& in capitulo,qua ratione.de appel.
27 Pro concordia recurrendū est ad distinctionem Abb.in cap. quæstioni.nu 5.& 6.de appell.nam aut appellans comparet corā iudice:vt reuocet grauamen excōicationis, vt possit pēdente appellatione comparere,& tūc non censet renūciare appeliationi: aut cōparet ad effectū,vt videatur de iustitia,vel iniustitia cāæ, & tūc cēset renūciare appellationi.& ista distin. Abb.est approbata.
28 Duodecimò limita,quia rediens ad iudicem ad quē, & ꝓducens iura corā eo, vt idem iudex ab executione abstineat,nō ꝓpterea vr appellationi renūciare,Rot.in nou.deci.ccccclxxv.Phil. Franc. in c.cùm teneamur,in fi.versi.& nota benc.de appell.& in d.c.sollicitudinē.vers.sed aduerte.vbi limitat ex mente Dominorū.in d.dec.ccccclxxv.in fi.apostil.ad deci.Thol.cxciij.in xij.limit.
29 Decimotertiò limita, nā si cōpareat quis corā iudice à quo, pro reuocatione actorum, non per hoc videtur appellationi renunciare.Abb.in c.cùm teneamur.in ij.no.de appel.& ibi Dec.in iij.not.qui sublimitat.
30 Decimoquartò limita,quando quis compareret coram iudice à quo,ab eo petendo, vt prouideat ne ipse appellans turbetur in sua possessione.Paris.consi.liiij.nu.21.vol.iij.
31 Decimoquintò limita, quando iudex à quo adiretur extraiudicialiter,& non in forma iudicij.Domi.in c.si à iudice.de app. in vj.& ibi Franc.Abb.in ca.cùm venissent.nu 9.de eo,qui mit.in poss.causa rei seru.Deci.in ca.cum teneamur.in iij.not.de appell. apostil.ad decis.Tholos.cxciiij.in iiij.fallen.Milis in verbo, appellationi renunciare.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Condemnatus petens terminum, dicitur appellationi renunciasse.

1 PRoximè ad præcedētem regulam subnectitur alia,de qua in l.ad solutionē.C.de re iudi.vbi habetur, q̃ qui est cōdemnatus à iudice,si petit terminū ad soluendū illud,de quo in snīa est condemnatus, censet snīæ acquieuisse,& appellationi renūciasse.Bart.ꝓs.cxlix.Rom.consil.ix.
2 Primò amplia nedum qñ ipse principalis petit terminum ad soluendū, sed etiam si procurator terminū ad soluendū peteret. Fel.in ca.quod ad consultationem.versi.adde etiam.de re iudic. refert & sequitur Hipp.in sing.clxxxvij.
3 Secundò amplia siue fuerit appellatū,siue non,vt ponit gl.j.in d.l.ad solutionem.& Paul.de Cast.ibi. Cepol.in cons.ciuil.xxx.& istam dicit*cōem Alex.in apostill.ad Bart.in d.l.ad solutionē.C. de re iud.quam tenet in prin.& in fi.d.apostil.Gram. decis.ciij.
4 Contrarium, q̃ censeatur tñ renunciatū appellationi interpositæ,non autem appellationi interponēdæ,qñ quis acceptat terminum sibi datum à iudice,voluit Soc.ꝓs.ccxx.& consil.ciiij.vol. iiij.Imo.in l.iiij.§.si quis condemnatus.ff.de re iudi.Barb.in apost. ad Bal.in d.l.ad solutionem.C.de re iud.
5 Tertiò amplia, vt nedum istud procedat in petitione termini ad soluendum,sed etiam in offerente se soluturum:vt voluit Gozad.consi.xcviij.nu. 19.ex mente Corn.consi.cclix.vol.j.
6 Secus verò in offerente cautionem de stando iuri.vt per Alex. in apostil.ad Bar.in d.l.ad solutionem.
7 Quartò amplia idem esse in eo,qui sponte soluit.Gram.decis. ciij.nu.41.
8 Primò limita,qñ actus factus corā iudice à quo, qui videt approbatiuus sententiæ latæ,sonat in agere,sec⁹ verò si sonat in pati.Soc.consil.ccxx.& consi.ciiij.volu.iiij.Fel.in capitulo,quod.ad cōsultationem.versiculo,datur alia limitatio.de re iudi.Alber.de Rosate in d.l.ad solutionem.Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.ad solutionem.Barba.in apostil.ad Bal.in d.l.ad solutionem.C.de re iud. Paul.de Castr.in d.l.ad solutionem.& de hoc dictum est suprà in præcedenti conclus.in ix.limit.
9 Secundò limita quando condemnatus peteret terminū spōte à iudice grauante,secus verò si terminum non petitum,sed à iudice datum simpliciter acceptat.Soci.in d.consil.ciiij.in fin.volu. iiij.& consil.ccxx.Fel.in capitulo,significauerunt. de testib.Ioannes Faber in d.l.ad solutionem.Guido Papæ singul.dcccxiij.

Contrarium Philippus Franc.in capitulo, sollicitudinem. de appellat.

De quo articulo vide in prima sublimitatione primæ limitationis in conclus.præced.
10 Tertiò limita, nisi condemnatus soluisset compulsus à iudice, quia non propterea dicitur renunciare appellationi, aut acquiescere sententiæ: ita Guido Papæ in singula. suo dcccxiij.ex mente Ioannis Fabri in d.l.ad solutionem.C.de re iudic.

11 Imò

11 Imò idem eſſet ſi ſoluiſſet ſponte, & ſine vlla proteſtatione, ſtante ſtatuto quòd contra ſententiam nulla poſſit admitti exceptio, ſed quis ſoluere teneatur, vt dicit Imo.in conſi.cxlv.
12 Quartò limita, qñ recipit terminum ex certa ſcientia, ſecus verò qñ per errorem: vt ꝑ Bald.& Sal.in d.l.ad ſolutionem. Fel.in c.quod ad conſultationem.verſic.limita etiam.de re iudi.Alex.in apoſtill.ad Bar.in d.l.ad ſolutionem.C.de re iudicata.
13 Quintò limita, niſi petens dilationem illam petat cum proteſtatione, quòd non intendit renunciare appellationi, vt ponit Cyn.in d.l.ad ſolutionem.C.de re iudicata.
14 Sextò limita quando nulla alia coniectura cadere poteſt, niſi quod videatur ſententiam approbaſſe.ita Imo.in conſi.cxlv.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Appellari an poſſit à decreto de exequendo.

LIcet ab executione nõ appelletur.l. ab executione. C. quorũ appella.& l.ab executore.ff.de appellationib⁹. Tñ maxima eſt varietas inter Doct.an appelletur à ſnĩa de exequendo, prout appellari poſſe tenet gl.j. in d.l.ab executione.C.quorũ app.& ibi Bar.in j.oppoſ.& Ang.ver. ſed ſi non pronunciaſſet.& ibi Sal.ver.oppono ꝯ primum.vbi dicit Doct.ita cõiter tenere.& ibi Io.Fab.in primis verbis.idem voluit gl.j.in l.ab executore.ff.appel.Spe.in tit.de appel.§.in quibus. ver.& ſcias.Bar.in l.ſi cum exceptione.§.hæc aũt actio.in fin.ver. itẽ quæro an ab vtroque.ff.de eo, quod met.cauſa.Bald.in addit. ij.ad Spe.in ti.de appel.ver.aliud eſt.Abb. in c. quod ad ꝯſultationem.ver.concludo ergo.de re iud.Alex.conſ.xcvij.vol.vj. & cõſ. cxiij.ver.accedit quia.vol.v.Soc.in conſi.ccc.verſ.nã licet.Corn. conſi.xxxviij.ver.præterea etiam.vol.iiij.& cõſi.clxxxiiij.ver.nec obſtat.eo.vol.& conſi.ccxxj.ver.licèt multi.Soc.in regula xxvj.in v.limit.Io.de Anan.in conſi.xxvj.in primis verbis.

Contrariũ ſentit gl.in l.ſi cum exceptione. in §.hæc aũt.in gl. in verbo, datam.ver.ſed tñ dic.ff.de eo, quod met.cauſ.Alber. ĩ l. ab executione.C.quorũ appel.ĩ princ.ver.itẽ tenet hic. & Odof. ver.ſi iudex pronunciat.ver.quęritur circa.l.iſtam.Bal.in l.ab executione.C.quorũ appel.ver.tñ modo quæro nunquid.& ibi Pau. de Caſt.in princ.ver.& aduertendum.Fulg.in gl.j. Io. Andr.in addit.ad Spec.in tit.de appella.§.in quibus.verſ.& ſcias.Alex. conſi. clxxxj.verſ.fortius dico.vol.vj. Ant.de But.in c.quod ad cõſultationẽ.ver.aduerte tñ.de re iud.iſtam tenet & dicit*cõem Alex.in conſi.xcv.ver.quid autem.vol.ij.Spec.in tit.de execut.ſent.§. breuiter.ver.ſed ſm eum.Bar.in l.ab executore.in j. not. ff. de appell. & ibi Ang.ver.in gl.j.& ibi etiam Ang.Are.& Imo.ver.in gl.j.Fel. qui dicit iſtam*cõem opinionem in d.c.quod ad conſultationẽ. ver.à pronunciatione.de re iud.dec.Neapo.j.in nou.nu.17.Dec. qui dicit iſtam cõem opinionem, in c.nouit.in iiij. not. de appella.Grat.qui idem dicit, in conſi.cix.vol.ij.Rui.conſi.lxxviij.vol.v. qui dicit communem.
2 Et maximè qñ nihil noui inducitur in grauamine, prout dicit Rui.in d.conſi.lxxviij.volu.v.& quia hæc vltima opinio videtur magis*communis, ideo tenenda eſt.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Appellatus, an appellans debeat probare, vel acta producere in cauſa appellationis.

DVbitant Doctores an acta prioris inſtantiæ exhibere teneatur appellans, vel appellatus in cã appellationis: qui articulus dependet ab alio, An in cauſa appellationis debeat probare appellatus, vel appellans. in quo articulo diſtinguendi ſunt plures caſus.
1 Aliquando eñ quæritur, Quis probet appellationẽ legitimè interpoſitam, videlicet infra decẽ dies, apoſtolos petitos cõgruo loco, & tpe: & in hoc * cõiter concluditur, ꝙ hæc probatio ſpectat ad appellantem.Bar.in l.hi, qui ad ciuilia.C.de appella. & in l. j.ff.ſi tuto.vel curat.appella.& in auth.de his, q ingre.Spe.in tit.de appel.in §.de officio, in fin.Io.And.in c.Romana.in verbo, ꝯſtiterit.de appella.in vj.& ibi Domin.in §.ſi vero.ver.quæro quare, & ibi Philip.Franc.ver.imò ẽt.Bal.Sal.in d.l.hi qui ad ciuilia.verſi.ſi aũt q̃rit de ſolennitate.Cyn.in l.ꝑ hanc.nu. 5. C.de tẽpor. appell. Abb.in c.in preſentia.de renunc.Prepoſ.in c.vt debitus.de appel. Io.Fab.in d.l.hi, q ad ciuilia.& ibi Cy.in iiij.oppoſi.Dec.Tholoſ. & ibi apoſtill.dec.cccxlj.& iſta fuit opin.Archid.ĩ c.Romana.ſup verbo, ꝓponet.de appel.in vj.Pract.Pap.in ti.de for.appel. à diffini.in gl.in verbo, & in quantum.ver.proinde quæritur.
2 Et facit quod dicit Rota in nou.dec.cccxvj.vbi videtur probari, quòd non præſumitur appellatio interpoſita infra decem dies à die notitiæ, niſi probetur.
3 Et idem dicendũ eſt, quo ad hoc, vt verificet, ſnĩam ſic latam eſſe, quia talis ꝓbatio faciẽda eſt per ipſum appellantẽ. Abb.in d. c.in ꝑſentia, nu.15.de renunc.Præpoſ.in d.c.vt debitus.de appell.
4 Et ſimiliter, qui dicit ſnĩam nullam, ipſe tenetur ad productionem actorũ, ex quib. poterit docere de illius nullitate: & hoc, qñ infra debitũ tp̃s reclamauerit, quia ſi poſt tp̃s fuerit reclamatũ, ex quo actus iudicis vr̃ iam approbatus, tenetur appellatus per exhibitionem actorum oſtendere validitatem ſuæ ſententiæ : Ita Aim.de antiquit.temp.in ij.part.nu.13.
5 Limita, qñ appellans aliũde habere non poſſet ſnĩam, & acta, & illa peteret ab appellato, nã tunc cõpellitur appellatus illa exhibere.Spe.in tit.de inſtrum.edit.§.nũc dicamus.ver.ſed pone pe to coram iudice.ꝙ ſi aut neget ſnĩam latam, aut illã latã affirmet, ſed neget ſe habere, aut aſſerit illam habere, & exhibere nolit, iudex decernere poterit ſuper tali ſnĩa nullum fieri poſſe fundamẽtum, nec appellatũ ex ea aliquo modo iuuari: vt voluit Inn.in c. G.ꝑpetuus, de fide inſtrum.cuius dictũ in omnibus tribus caſibus p̃cedentibus Doctores admittunt: nã in primo caſu, qñ appellatus negat ſnĩam latã, omnes ferè admittunt illam cõcluſionem, ꝙ põt iudex decernere appellatum non poſſe iuuari ſnĩa prædicta, vt dicit Inn.in d.c.G.perpetu⁹.de fide inſtrum.& ibi Bal.in fin. & Ant.de But.Abb.ver.& non ſtando in verbis, & Imo. ver.in gl. ĩ fin.& ibi Fel.Lap.alleg.x.in fin.Io.And.in d.c.Romana.in verbo cõſtiterit.de appel.lib.vj.& ibi Domi.in §.hi verò.ver. q̃ro quare. & ibi Philip.Fran.ver.imò ẽt.Pet.de Anc.in c.j.in ix. no. de appel. in vj.Card.in c.conſtitutionẽ.§.inſuper.in vij.q.de electio.Bal. in l.ij.ver.iuxta hoc quero.C.vt lite penden.Are.in l.ij.ver.in gl.j.C. de eden.Bal.in rep.l.ſecundæ.ver.itẽ poteſt quis ꝑdere.ff.de iureiuran.& in Margarita ſua, in verbo, appellatus, q obtinuit ſnĩam. Ang.conſi.cxciiij.Dec.in c.j.ver.primus eſt.de probat.Ang.Aret. in l.j.in princ.ff.quæ ſent.ſine appell.reſcind.Practic.Pap.in tit.de for.appel.à diffin.in gl.in verbo, & inquantũ.in fi.apoſtill.ad dec. Tholoſ.cccxlj.Franc.in c.ex rõne.ver.iij.quærit.de appel. vbi ſaluat iſtam opinio.ab obiectione aliquorum, qui tenent cõtrariũ.
6 Alius, & ſecundus caſus, in quo procedit cõcluſio Inn.eſt, qñ appellatus fatetur ſnĩam latam, & penes ſe habere. ſed illã exhibere non vult: & iſto caſu omnes ſequuntur concluſio.Inno.ꝙ põt iudex decernere, ꝙ appellatio à dicta ſnĩa ꝓficere nõ poſſit. Bar. in l.j.§.edenda.ff.de eden.& in l.ij.C.de eden.in l.ſi appel.in fin. C. de appell.Dec.in c.j.ver.iij.& vltimus.de probat.Imo.in c. G. perpetuus.ĩ ver.in gl.fi.de fide inſtrum.Rimin.in l.ij.C.de edend. Pe. de Anch.in c.j.in ix.not.de appel.in vj.Sal.in d.l.j.in princip.C.de eden.& ibi Alex.ver.in gl.j.Franc.in d.c.ex ratione.ver.iij.in contrarium.de appellat.

Cõtrariũ Fulgoſ.in d.l.ij.& clarius, & exp̃ſſius Pau. de Caſt.ibi.
7 Primò Amplia idẽ eſſe ſi rñdere nollet ipſe appellatus, an illã habeat, vel non habeat.Ant.de But.in c.G.ꝑpetu⁹.de fide ĩſtrum.
8 Et propterea Pract.Pap.in titu.de for.appellat.à diffin. in §. inquantum.in fi.dicit, quòd in præiudicium ſuum appellatus non reſpondens, habetur pro confeſſo.
9 Secũdò Amplia idẽ eſſe ſi appellatus non cõpareat, q a in eius contumaciã procedi põt ad ſnĩam in fauorem appellantis, etiã ꝙ aliàs non conſtet nec de ſnĩa, nec de appellatione.Compoſtell.in c.ſuper literis.de reſcript.Arch.in c.Roma.de appel.in vj.ver.ſed pone.quod refert, & ſequitur Fed.de Sen.in cõſ.ccij.Ant. de But. in c.G.perpetuus.de fide inſtrum.Are.in l.ij.C.de eden.
10 Sed iſtud dictum vr̃ ꝯ cõem concluſio.de qua videbimus in ſecunda concluſ.principali, vbi habetur, ꝙ altero abſente in cã appellationis, ille probat, qui inſtat pro cauſæ expeditione. Verum ſaluari poteſt vt illud procedat, quando poteſt haberi proceſſus primæ inſtantiæ.Concluſio verò Compoſt.& Arc.& aliorum intelligatur, quando haberi non poteſt.
11 Contra iſtã concluſio.Compoſtell.Fed.& Arc.in c.G. perpetuus.in fin.facit, quia ſi non eſt appellatum, vel ſi per talẽ appellationẽ, quę non deuoluit, ẽt ꝙ appellatus ſit contumax, tunc quia iudex appellationis non eſt iudex, & propterea in cauſa procedere non poſſet, niſi prius declaraſſet iudicẽ competentem, & ita ẽt dicit Philipus Franc.in c.Romana.§.ſi verò.de appellat.in vj.ver. & per præfata.& iſtud videtur tenere Purpur.in l.ij. verſic. ad tertium quod magis.C.de eden.
12 Qui intelligit hoc dictum, qñ ſaltem de appellatione & eius tenore conſtat per teſtes, & dicit ꝙ aliter non põt procedere dictũ Inn.in d.c.G.perpetuus, quod iudex appell.poſſit mandare, ꝙ ſententia, & proceſſus primæ inſtantię non poſſint proficere appellato. & idem voluit Fel.in c.G.perpetuus.de fide inſtrumen.& iſta intelligentia videtur approbata.

Contra

Contra iſtam concluſionem Compoſt.Fede.& aliorum videtur tenere Purpura.in d.l.ij.nu.47.C.de edend.
13 Tertius caſus magis dubitabilis eſt, quãdo appellatus negat penes ſe habere ſentẽtiã primò latã, ĩ quo caſu Bar.in d.l.ij.C.de edend. etiã iſto caſu ꝓcedere dictum Innoc.in d.c.G.ꝑpetuus.& vltra illud dictũ Bart.tenet Bald.in l.hi, qui ad ciuilia.verſ.quærit Innoc.Dec.in cap.j.verſic.& iſtud vulgare dictum.de fide inſtru. Purpu.in l.ij.nu.53.vbi dicit * cõmunẽ.C.de edend.& Riminald. ibi, verſi.gloſſ.j.qui dicit * magis communem.

Amplia & limita hanc cõcluſionem pluribus modis.vt per Fel. in d.c.G.perpetuus.de fide inſtr.& per Purpura.in d.l.ij.nu.53.& ſeq.& ibi per Riminal.C.de edend.ad quos me remitto.
24 Secunda eſt concluſio principalis, ꝙ acta ſentẽtiã vel appellationẽ iuſtificãtia ille tenetur ꝓducere, vel aliàs probare in cauſa appellationis, qui ꝓ ſentẽtia inſtat, quãdo vnus proſequitur cauſam, alter verò abeſt à iudicio tãquã cõtumax. Ita Bar.in d.l.hi q ad ciuilia.C.de appel. & in l.j.ff.ſi tutor, vel cura.& in auth.de his, q ingred.ad appell.Cyn.in l.ꝑ hãc.in v.q.C.de temp. appell.licèt nõ expreſsè.Bal.ĩ d.l.hi, q ad ciuilia.verſ.modo hic q̃ritur.Abb.in c.in p̃ſentia.ver.aut dubitatur de iniuſtitia, de renũc.Deciſ.Thol. cccxlj.Felin.in c.cùm inter.verſi.fuit etiam dictum Bar. de excep. Idem Bald.in apoſtill.ad Spec.in tit.de appel. verſi.quæritur quis debeat probare, & iſtam dicit * communem Prępoſ.in c.vt debitus.de appell.Cyn.in l.j.C.ſi aduerſ.credit.

Contrarium Areti.in c.intelleximus.de iudic.verſi.vnde dixit Bart.Præpoſ.ex mẽte Matheſ.in c.vt debitus.ver.de hoc videtur abſurdum.de appel.apoſtil.ad deciſ. Tholo.cccxlj.
15 Pro diſtinctione dixit Aret.in c.quoniam ꝯ.verſic. pro intellectu, & declaratione.de ꝓbat.vt iſta vltima opin. procedat in ꝓbationibus faciendis de nouo reſpiciẽtibus principale negotiũ, quas nõ tenetur facere appellans, vel appellatus ꝓſequens cauſam altero abſente per contumaciam, ſed acta prioris iudicis bene tenetur reproducere.& ita procedit prima opinio.
16 Tenendo primam opinionẽ intellige, ꝙ probat appellãs appellato nõ ꝓſequente, quando nõ poſſet obtinere actor confirmationẽ primæ, niſi facta pleniori ꝓbatione, ſecùs ſi nõ eſſet neceſſaria alia ꝓbatio, vt putà quãdo reus fuit cõdẽnatus, actore nõ ꝓbante, & reus appellauit, vel ſi reus abſolutus fuit, actore ſuã intentionem plenè probante, & actor appellauit: nã nõ tenetur tũc plus probare, quàm primò probaſſet.Præpoſ.in c.vt debitus.ver. ſed ſi appellans.de appell.
17 Secundò limita, niſi præſumptio ſit pro illo, q inſtat ꝓſententia, quò caſu nõ ꝓbat habens pro ſe præſumptionem.Bald.in addit.ad Speculatorẽ, in titu.de appell.ver. quæritur quis debeat probare.Præpoſ.in c.vt debitus.ver.& eſt, quod voluit.Bald.in d. l.hi, qui ad ciuilia.verſ.oppono.de appell.
18 Tertia eſt cõcluſio, quãdo vterq; ꝓſequitur, & tũc duo ſunt diſtinguendi caſus, primus eſt, quò ad ꝓbationes de nouo faciẽdas ſuper nouis vel antiquis articulis: & dicẽdũ eſt, ꝙ ille etiã probat, qui ꝓbat in prima inſtãtia. Ita Bar.in l.hi, qui ad ciuilia.C.de appel.& in l.j.ff.ſi tut.vel cur.app.& in authen.de his, qui ingred. Bald.in d.l.hi, qui.ver.oppono dicitur hic.Spec.in tit.de ſent.§.ſi. in fin.ver.ſed nunquid appellãs. Cyn.in l.ꝑ hanc.in v.q.C.de tẽp. app.Ioan.Fab.in d.l.hi, qui ad ciuilia.Abb.in c.in præſentia. ver.ſi agitur de probatione.de renũc.deciſio Tholoſ.cccxlj.& ibi apoſtil.Cy.in d.l.hi, qui ad ciuilia.C.de appellat.
19 Secundus caſus eſt, quò ad acta prioris inſtãtiæ, & dicẽdũ eſt quòd appellãs, qui dicit ſententiã iniuſtam, vel nullam ex eiſdẽ actis, quia in illis nõ continetur ſolẽnitas, vel cauſa, ꝓpter quã debuerit condẽnari, vel abſolui, debet probare reproducendo acta prioris inſtantiæ.Bart.in d.l.hi, qui ad ciuilia. & in d.l.j.ff.ſi tut.vel curat.& in auth.de his, qui ingred.deciſ.Tholoſ.cccxlj.
20 Contrarium ꝙ imò iſto caſu ſufficiat appellãti reproducere ſententiã, & acta ꝓ eo faciẽtia, & cũ illis ſentẽtiam obtinere, voluit Præpoſ.in d.c.vt debitus.verſ.ſed iſtam opi.ſequitur, & refert apoſtill.ad dec.Tol.cccxlj.q plus ſubdit, ꝙ ita vidit ſemꝑ ſeruari.
21 Primò limita in appellatione ab interloquutoria, in qua ſemper ꝓbat appellãs, & idẽ in appellatione de actu præiudiciali. Abb.in c.in præſentia.de prob.Pract.Papi.ſuper rub.de for.appel. à diffin.§.& inquantũ.verſic.proinde. Præpoſi.in dicto capitulo, vt debitus.de appel.apoſtil.ad deci.Toloſ.cccxj.

Contrarium in appellatione ab interlocutoria, Iac.de Beluiſ. ex mente Bald in tit.de his, qui ingred. verſi.opponitur.
22 Secundò limita quãdo ageretur de ꝓbatione meritorum cauſæ per acta, vel per inſtrumenta, quia tunc is habet ꝓbare in cauſa appellationis, qui in cauſa principali.Abbas, in capitulo, in præſentia.numero 16.de renunc.
23 Vltimò nota in materia, ꝙ ſentẽtia appellationis non viſis actis primę inſtãtię, eſt ipſo iure nulla.Bal.in l.ij.ver.ex quo nota ꝙ iudex.C.de edẽ.Mari.Iu.ꝯſ.lxxx.vo.ij.Purp.in l.ij.nu.66.C.de edẽ.

De Executione rei iudicata.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Executio poſt tres ſnĩas cõformes ſtatim fit, nõ obſtante quacunq; exceptione.

1 POST Tres ſentẽtias cõformes ſtatim fit executio, nõ obſtãte quacunq; nullitatis
2 exceptione, cle.j.de re iudicat.

Et ꝓpterea dr̃, vacare beneficiũ per obitum illius, qui reportauit pro ſe tres ſententias conformes, etiam ꝙ non ſit facta executio, Ruin.conſi.lxxix.volu.iij.
3 Primò amplia ſiue cã ſit ꝓphana, ſiue ſit eccleſiaſtica, ſiue ſp̃ualis, ſiue quaſi ſp̃ualis, ſiue criminalis, ſiue mixta, vt no.gl.ĩ d.cle.j.ĩ verbo, q̃uis.& ibi Imol.ſuꝑ gl.ij.& Car.ĩ ij.q.
4 Et idem ſiue ſit in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, vt ibi ꝑ Cardi. idem Petr.de Anch.ibi in ij.not.dum generaliter dicit, ꝙ in omni cauſa.Barbat.in d.cle.j.de re iudica.

Intellige tamen illud quod dicitur de cauſa criminali, vt infrà dicetur in limitationibus.
5 Secundò amplia, etiã ſi non ſint ſententiæ omnino cõformes, nam ſaltẽ in eo, in quo ſunt conformes, mittunt̃ executioni.Car. in d.cle.j.in opp.& fuit opi.gl.in d.cle.in verbo, alicuius, & ponit ibi Bonif.ſuper glo.vij.Dec.in conſi.ccclxxxv.Marian.Soc.Iun.in conſi.xlv.vol.j.Alex.in conſi.lxxvij.volu.ij.Aim.in conſi.clxxxiij.
6 Tertiò amplia etiam ſi pendeat cauſa appellationis ab interlocutoria, tñ tertia ſententia in principali mandabitur executioni. ita probat tex.in d.cle.in verſi.ſimiliter.& ibi glo.in verbo, huiuſmodi.& in verbo, pendere.& Card.in verſic.quæro an ſi iudex.& Imol.& Philip.Franc.in c.ſi rectè.de appell.

Cõtrariũ ſentit Rot.in nou.deciſ.cccxxij.Ro.in ſing.ccxc.in fi.
7 Declara, quia ſi tertia ſententia ſit nulla vel ex defectu iuriſdictionis, vel quia ſit notoriè iniqua, tunc non mandabitur executioni.Pariſ.in conſil.xcviij.nu.20.& ſeq.volu.iij.

Quartò amplia etiã ſi cõſtaret notoriè de nullitate, tñ nõ impeditur executio triũ ſententiarũ cõformiũ.ita Ant.de But.in d. cle.vt calũniis.& ibi Imo.& Bonifac.Rom.in ſing.ccxc.incip.cle. vt calũnijs.Alex.in ꝯſ.ccxxvij.verſ.ꝑterea ꝯ Bal.vol.vj.Phil.Franc. in c.dilecto.de appel.verſi.quædam verò ſunt acta.Bal.in l.ab executione.verſi.ſed nunquid exceptio nullitatis.C.quorum appell.
8 Contrarium, ꝙ imò notoria nullitas admittatur aduerſus tres cõformes ſnĩas latas, tenuit Oldra.conſi.cvj.& Bald.in l.j.C.ne liceat tertiò prouoc.ver.quid ſi peto.Rom.& Imol.in l.de pupillo. §.qui opus.ff.de oper.nou.nũc.Ang.Aret.in §.appellant̃.de exec. Rom.in l.ſi verò §.de viro.in xxxij.fall.ff.ſol.mat.Ale.in ꝯſ.lxxvij. vol.ij.& in ꝯſ.cvj.vol.iij.Corn.in ꝯſi.cciiij.vol.ij.Socin.in ꝯſ.clviij. licèt non plenè firmet.Iaſ.in l.j.ff.de oper.nou.nunc.Alex.in l.iiij. §.condemnatum.poſt Raph.Cuma.ibi.ff.de re iud.Hipp.in pract. §.ſequens.& in rubr.de ꝓb.Soc.in regula, cxxj.in ij.fallẽt. Milis in verbo, executio triũ ſententiarũ.& iſtã dicit *cõem Bertrand.in ꝯſi.lxxxiiij.volu.j.Marian.Iun.ꝯſi.xlv.volu.j.Aim.in conſi.iij.& in conſi.ciiij.Grat.ꝯſ.lxxij.qui ampliat, etiam ſi ſit iniquitas notoria. conſ.lxxx.& ꝯſ.lxxxv.volum.ij.Ruin.ꝯſ.xlvj.vol.ij.& conſi.lxxiiij. vol.iiij.& ꝯſ.lxxxvij.vol.iiij.& conſi.cxxxj.vol.iiij.& in cõſi.xxvij. vol.v.Gram.cõſi.ciuil.xliij.Bertr.conſi.xj.vol.j.in antiq.Chaſſa.in conſ.lxviij.Pariſ.in ꝯſ.xcviij.vol.iij.Barbat.in cle.j.de re iud.
9 Sed Ripa in d.l.iiij.§. condemnatum. declarat ꝙ tunc nullitas obiecta nõ impediat executionem, ſi recipiat iuris diſputationẽ, aliàs ſecùs.& ita videtur concordare opin.
10 Tenendo iſtam ſecundam opinionem limita, ſi nullitas non conſtaret ex actis, dato ꝙ impugnans ſententias offerret nullitatem incontinenti verificare.ita Paul.de Caſtr.in l.iiij.§.cõdemnatum.ff.de re iud.& ibi Alex.& Iaſ.verſ.iij.principaliter limita.poſt Raph.Cuma.ibi, & voluit Bald.in l.fi.C.de ordi.cognit.
11 Contrarium tamen tenuit Andr.de Iſern.in conſi.lxviij.Ale. conſi.lxj.volu.iij.
12 Quinimò Alex.in conſi.cvj.in fin.volum.iij.dicit idem eſſe ſi conſtaret de notoria iniuſtitia, nam tunc etiam impediret̃ executio trium ſententiarum conformium, tñ hoc non puto verum, quia ſententia, quæ apparet iniqua ex actis, non dicitur nulla, habetur in notatis per eos in c.inter cæteras.de re iudic.
12 Quintò amplia, ẽt ſi tres ſnĩæ nõ fuerint cõtinuatæ, ſed interpellatim latę, vt q a primę duę in fauorẽ vni⁹, ſecũda ĩ fauorẽ alteri⁹ ſuꝑ nullitate primarũ, tertia verò fuerit ꝯfirmatoria duarũ ſnĩariũ primò latarũ.& licèt Rot.ĩ antiq.dec.ccccxxiiij.& ĩ antiqorib. dec.Biſign.ſecũda ĩ ti.de re iud.nõ ſe reſoluat, tñ Ro.ĩ d.ſin.ccxc

tertiæ

tenet clarè istam partem.& fuit dictum Ioã.Andr.in §.quoties.in add.ad Spe.in ti.de app.in prin.Ant.de But.in c.tua nobis.de app. Barba.in d.cle.j.in x.limit.de re iudic.Philip.Franc.in cap.si rectè. versi.secunda cõclusio.de appel.Card.in cle.j.in xviij.q.de re iud. & ibi Bonif.hoc etiam sentit Bald.in cons.cclij.vol.j.Pau.de Cast. in consi.clxiij.vol.ij.Dec.in consil.ccclxxxv.

13 Sextò amplia etiã in causis,in quib.sñia non trãsit iu nõ iudicatam;tñ post tertiam sententiam nõ licet amplius appellare: vt dicit gl.in ca.fraternitatis.in verbo,fornicatio.de frig.& malefic. & ponit Abb.in c.tua nos.de app.& ibi Philip.Franc.ponit idem Phili.Franc.in c.si rectè.versic.vj.conclusio.de appel.idem voluit gloss.xxxvij.q.ij.c.Lotharius.in verb.appellatur.

14 Septimò amplia,etiã si sententia fuerit nulla, sed confirmata validè:vt per Ange.in l.fi.C.si ex fals.instru.Alex.in ꝯs.cxj.volu.v. Fel.in ca.pastoralis.de exceptio.Ias.in l.iiij.§.condemnatũ.ff.de re iud.Rot.in antiq.dec.cxviij.Fel.in rubr.de foro compet.& in c.ea quæ.de re iud.& ibi Abb.Ang.Are.in §.appellantur.de exceptio.

15 Octauò amplia,siue istæ sententiæ tres cõformes fuerint diffinitiuæ,siue interlocutoriæ.ita tenet gl.in d.cle.j.in verbo,sentẽtias.de re iu d.& ibi Card.in v.q.& Imol.super gl.in verbo, sententias.& Bonifac.super gloss.in vj.versicu.conclude ꝙ ista cle.Barb. versic.in glo.in verbo,sententias.

Contrarium sentit Rota in antiq.decis.ccccxvij.Roma.in singul.ccxc.

16 Tenendo primam partem,sublimita nisi succũbens in duab. interlocutorijs,instaret in appellatione à diffinitiua ꝓ reuocatione illarũ:quod facere põt:cle.si.de app.voluit Bal.in d.l.j.C.ne lic. tertiò prouoc.versi.& not.& Barb.in d.cle.j.in vij.limit.de re iudi.

Contrarium in hoc vltimo Franc.in capitulo, si rectè.in versi. quarta conclus.de appel.

17 Nonò amplia,vt etiã restitutio petita aduersus tres sñias cõformes,nõ impediat executionem: ita Bal.in l.vnica.C.ne liceat tertiò prouoc.versic.sed nunquid.sequitur Alex.in l.iiij.§.condẽnatum.ff.de re iud.& istam opinionẽ sequitur Rota in decis.Cassad.decis.j.in titul.de restit.in integr.

Contrarium Sali.in d.l.j.in vltima q.C.ne liceat tertiò prouo. sentit Laud.quẽ refert Card.in cle.j.in xxij.q.de iudi.Milis in verbo,executio trium sententiarum.Ruin.in l.iiij.§.condemnatum. nu.31.ff.de re iud.Cassador.decis.j.de in integrum restit.num.tertio,decis.Tholosa.xxxiiij.in fine.

18 Primò limita,quando tertia sententia lata post duas conformes in negocio principali,lata esset super desertione: ita Rot.in antiq.dec.xxj.Rom.in d.sing.ccxc.Bonifac.in d.cle.j.vbi autẽ victus.& Barbat.vers.sed si duæ.Aim.consil.clxxxiij.

Contrarium sentit Bald.consil.cclij.vol.j.Felin.in ca.exceptionem.de except.

19 Secundò limita, quia virtus triũ sententiarũ nõ nocet tertio venienti ꝓ suo interesse:ita Rot.in antiq.dec.ccxlj.& in antiquiorib.Bisig.dec.tertia,de sent.& re iud.Roma.in sing.ccxc.Cardi.in cle.j.in iiij.q.Bonifac.in d.cle.j.versi.conclude ꝯ Guliel.Feli.in ca. veniens.el ij.de test.versi.v.noto.& in c.cùm super.de re iudi.ver. pro his facit.Alex.in cõsil.lxxxiij.vol.iij.Milis in verbo,executio trium sententiarum.Bertr.in consi.ccxij.vol.iij.Fel.in c.qualiter, & quando.de accusat.Rebuf.in l.quod iussit.j.no.nu.90.de re iu. Ruin.consil.iij.vol.v.

Contrarium, ꝙ imò tertius non possit se opponere executioni trium sententiarum.tenuit Pet.de Anch.in cle.j.in vj.not.de re iudic.& Barbat.

Sed Rota in antiquis,decis.clxv.tenet ꝙ ita demum tertius potest se opponere,si ante sentẽtiam tertiam se opposuit:& ista fuit opi.Laud.in d.cle.quam reprobat ibi Card.in iiij.quæst.

20 Imola tñ in d.cle.concordando opiniones dicit,ꝙ tertius nõ potest se opponere post tertiam sententiam, si causam agi sciuit, secus si ignorauit:quo casu semper potest se opponere executioni:& etiam dicit idem apostilla.ad decis.Tholos.ccccxxx.

21 Tertiò limita,qñ periculum esset irreparabile,quia tũc exceptio nullitatis admittitur post trinam sentẽtiam cõformẽ.Card. cle.j.in iij.q.de re iud.& ibi Pet.de Anch.in ij.not.post Paulum de Eleaz.ibi,& Imol.super glo.ij.post Anto.de Butr.qui extendit ad executionem in causa matrimoniali.Bonifac.& Barbat.dec.Tolos.ccccxxx.Rom.in sing.ccxc.Ang.in l.j.C.si ex fals.instru.Imol. in l.non solùm.§.morte.ff.de ope.nou.nũc.& in l.qui à latronib. §.j.ff.de testa.& in l.iij.§.si seru⁹.ff.de acq.pos.Paul.de Cast.in l.iiij. §.cõdemnatum.& ibi Ale.in ij.limit.& Ias.in iij.limit.ff.de re iudi. licet isti non præcisè loquantur in re iudicata inducta ꝑ tres sñias conformes,prout Fel.expressè in cap.cùm super.de re iudic.

22 Quartò limita,nam facta executione, etiam post tres sententias conformes,de nullitate queri potest,Aret.in consi.lxxv.

23 Quintò limita quando dicetur de nullitate, defectu iurisdictionis:ita dictum est infrà in tit.de statut.in tertia conclus.

24 Sextò limita dummodò opponatur:qa parte nõ opponẽte valet iudicis processus ẽt ꝯ tres sñias cõformes.Barba.in d.cle.j. in vj.limit.post Bal.in l.ij.C.ne lic.tertiò ꝓuoc.ver.breuiter dico. Bal.in c.tua nobis.in ij.no.de appel.Rui.in ꝯs.cxiiij.nu. 17.volu. quinto.& dicit Felinus in capitulo,inter monasteriũ.de re indic.

25 Quòd si parte nõ opponente ꝓbata est nullitas, super ipsa ꝓnunciabitur:põt tñ repelli officio iudicis:Milis in verbo,executio trium sententiarum.

Contrarium Franc.in capitulo,si rectè. versiculo octaua conclusio.de appellat.

26 Septimò limita, nisi succubuerit in duabus appellationibus ab electione, qa isto casu nõ est locus dispositioni d.cle.primæ, vt per Baldum in leg.prima C.ne liceat tertiò prouoc. versiculo quæro si appellatur ab electione.

27 Octauò limita,nisi succumbens in duabus appellationibus allegaret aliã exceptionẽ ꝗ nullitatis,de qua posset opponi post rem iudicatam:Bonifac.in cle.j.versi.ex hoc dico.de re iud.

28 Nonò limita,quia ẽt aduersus tres sñias cõformes opponi potest exceptio falsitatis.Chas.in consuet.Burg.in rubrica, *meubles n'ont point*.§.iij.nu.12.ex mente Boer.quem ipse allegat.

29 Decimò limita in sententiis arbitrorum:secundum Baldum in l.prima.versiculo,tertiò est considerandum.C.ne lic. tertiò ꝓuoc.Barb.in clem.j.de re iud.

30 XI.Limita in nullitate ꝓueniente ex defectu iuris naturalis: vt not.Soc.in regula cxxj.in xiij.fallent.allegat quædam consilia Oldendorp.quæ mihi nihil faciunt.

31 XII.Limita,qa nõ habeat locũ cõstitutio d. cle.j. si victus in duabus instantiis,in tertia renunciat appellationi, siue cedit liti. ita sentit Bonifa.in d.cle.j.versi.conclude quòd isti cle.de re iud.

32 XIII.Limita si modò sententiæ sint cõformes, nam si nõ essent cõformes,nõ procederet dispositio d.cle.j. ita Pau.de Cast. in consi.clxiij.vol.ij.Alex.in consi.lxxvij.vol.ij.Philip.Frãc.in ca. si rectè.de appel.in j.concl.Aim.consi.clxxxiij.

33 Et dicuntur cõformes sententię,qñ sunt cõformes in qualitate,& substantia:Card.in d.cle.j.in j.oppos.Alex.in consi.lxxvij. volum.ij.Barbat.in consi.x.volu.ij.Bonif.in d.cle.j.Aim.in consi. clxxxiij.Maria.iun.in consi.lxxiiij.volu.ij.

34 Et dicuntur ẽt conformes si cõcordãt in effectu,licèt in causa non conueniant:Rui.consi.cxiiij.vol.v.

35 XIIII.Limita,nisi Papa,vel ali⁹ supremus Princeps cõmittat causam appellationis ex certa scientia post tertiã latã: Alex.ĩ ꝯsi. lxxvij.volu.ij.Soc.in cõsi.clviij.volu.ij.fuit de mente Ant.de But. in capitu.tua nobis.versic.oppono ꝙ eo ꝙ superior, & ibi Bald⁹ in tertio not.& Imola,in pen.not.& Franc.in ij.q.& in c. si rectè. in vij.conclus.de appellat.

36 XV.Limita sm Franc.in d. capitu.si rectè.nã põt dici de nullitate tertiæ sententię qñ in ea adest nouũ grauamen: sm eum, & est bona cautela:tñ nõ est practicanda,nisi qñ in veritate esset nulla vt ibi per eũ.& idẽ tenet Aimo in consilio clxxxiij. in fine.

37 XXI.Limita,vt istud nõ ꝓcedat in sententia vna vel duabus, quæ habent vim triũ sententiarũ.Salice.in l.fi.C.de sent. & inter loc.omn.iudi.& sentit Barb.in apostil.ad Bal.in d.l.fi.

Contrarium Bal.in d.l.fi.sentit Dec.in consi.ccclxxxiij.

38 XVII.Limita in nullitate,quæ opponitur per viam exceptionis.Maria.iun.consi.xlv.vol.j.

39 XVIII.Limita qñ opponitur exceptio cõtradicẽs sentẽtiis, aliàs si exceptio compararetur cum sententiis, posset admitti ẽt post tres.Maria.iun.in consi.xlv.vol.j.

40 XIX.Limita,nam ẽt post tres sententias conformes qs restituitur,qñ constat de eius læsione:Rota in nouis, decis. secunda: & in antiq.decis.ccccclxv.decis.Tholos.xlv.

41 Declara tñ,quia in hoc casu respectu minoris, vel ecclesiæ sufficit constare de enormi læsione, sed in maiore requiritur ꝙ adsit iusta causa ad petẽdã restitutionẽ,& ꝙ illa plenè & sufficiẽter probetur,secũdũ Abb.in c.ex literis.nu. 5.de in integ.restit.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Executio an sit nulla, quando exceditur ordo datus in executione.

1 SI exceditur ordo dat⁹ in executione. ꝑ tex.in l. à diuo Pio.§.in vendit.ff.de re iud.vbi primò mobilia,deinde immobilia sunt capiẽda,dubitat̃ an executio sit nulla vel iniusta,ita ꝙ necessaria sit appel.& ꝙ sit iniusta, & necessaria sit appellatio,tenet Bart.in d.l.à Diuo Pio.§. in vendit. ff.de re iudi.Bald.in auth.sed hodie,versiculo,nunquã in discussionẽ.C.de act.& obli.Abb.in capitulo, quod ad consultationẽ. de re iudi.Anto.de Butr.in capitulo,quoniam frequenter.in fin. vt lit.

vt lit.non contest.quę opi.in iudicando est tenẽda,licèt aliq contradicãt:prout dicit Soci.in cons.clviij.vers.non obstat.Io.Andr. in d.c.qñ frequenter.q hoc tenet in ordinario,sed non audet firmare in delegato.idem tenet Raph.Cum.in d.§.in vẽditione.in prin.Bal.in l.j.C.si vendito pignore agatur.& ista est magis*cõis opinio,vt attestatur Ias.licèt ipse contrarium teneat in d.§.in vẽditione.Bertr.cons.xij.vol.j.in antiquis.

Contrarium tenet Imola in d.l.à Diuo Pio.§.in vẽditione.ver. an autem processus.post Io.Andr.antiquum glossatorem , & tenuit etiam Alc.in d.§.in venditione.& ibi etiam Ias.vers.& primò dum dicit Abb.de re iud.decis.Neap.ccclviij.in antiq.

2 Concorda istas opinio.nã aut in sentẽtia iudex dixit,vt primò mobilia , deinde immobilia essent capienda:tunc si contra factũ fuerit , executio est ipso iure nulla , nec est necessaria appellatio: & ita ꝓcedit secunda opinio.Aut in sñia nihil fuit expressum, & tũc necessaria sit appellatio:& tũc procedit prima opinio.Ista cõcordia sumitur ex verbis Afflict.super cõstit.reg.in tit.de dilatio. nu.32.vbi ẽt dicit tenere Vincent.de Hercul.in d.§.in vẽditione.

3 Limita tamen primam opi.quæ est magis*cõis, procedere in iudice,non autem in nuncio exequente:Alex.in consi.v.ver.posito autem.vol.ij.Afflict.decis.ccclviij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Executor an possit vti facultate sua ante præsentationem literarum.

1 VAlde ambiguus est articulus ille , an executor gratiæ ante præsentationem literarũ,possit vti facultate sua: in qua quæstione Rota in antiq.deci.Bisig.iiij.de concess.præben.ver.nec obstat si dicatur.tenuit competere exercitium iurisdictionis etiam ante presentatas literas:& sentit Fel licèt non se firmet,in c.eam te,versi.fallit quartò.de rescri. in vltima opi.per eum recitata,Staph.de lit.grat.& iust.vers.ideò autem dixit,Collectar.in c.ex conquestione.vers.quid ergo si impetraui.de rest.spol.Alex.consi.lxxxvj.vers.fortius dixit.vol.ij.

Contrarium,ꝙ requiratur literarũ præsentatio,& aliàs executor procedere non possit ad executionẽ,tenuit Rota in antiq. decis.dccxciij.& in nouis,dec.ccccclviij.& decis.ccxlij.Domi.in c. eã te.in fi.de rescri.Fel.in c.sciscitatus.ver.limita hanc partem.de rescr.Ro.cons.ccclij.ver.quo ad tertium.Bal.in rubr.qui succes. seu.vers.executores verò.Cassad.decis.viij.de resti.spol.num.12. Franc.in c.super eo.el ij.versi.& ita etiam tenet Rot.de appellat. Bellam.decis.cx.versi.circa tertium dubium vsque in fi.Aym.ꝯs. cxxxiiij.nu.22.ver.vij.dico.Chassan.consi.x.vers.item hinc tenẽt canonistæ.& in versi.ex quibus, & pluribus aliis.Gomes.in tract. mandat.de prouid.nu.138.Feli.in c.fi.versi.quæro tertiò,de præsumpt.Staph.de liter.grat.& iustit.versi.noua forma est.Milis in verbo,gratia apostolica.Fel.in c.eam te.de rescr.

2 Tenendo hanc vltimam partem, Primò amplia idem esse in executore mixto.Gomes.in tract.mandat.de prouid.num.138. Staph.de literis gratiæ & iustitiæ.vers.noua forma est.

3 Secundò amplia idem esse in iudice delegato,qui ante ꝑsentatas literas delegatorias nõ habet exercitium iurisdictionis,ita gl. in cle.j.in verbo,receptis.de ꝓc.Io.And.in c.eã te.in fi.versi.item ꝙ à tempore.de rescr.idẽ voluit Bar.in l.multum.ver.& hæc sunt vtilia ad quæstionẽ.ff.de cond.& demonstr.Rota in nouis,decis. ccxlij.vers.delegatus eñ.& decis.cxlv.ver.sed illud,quod facit.in nouis.Maria.in tract.cita.ver.& si delegatus,aliàs artic.xx.in vj.q. prin.Cassad.dec.viij.nu.12.de rest.spol.Arch.in c.si is,cui.in prin. ibi,sumpto arg.à ꝯrio.de of.dele.in vj.& in c.is cui.in prin.de ꝓc. in vj.Host.in c.ex cõquestione.ver.quisquã à iudicib.de rest.spo. & ibi Anch.ver.venio ad quæstionẽ.& ibi Card.in fi.vers.in gl.fi. & ibi Abb.nu.10.ver.& hinc sumpta occasione.& ibi Ant.de Bu. ver.Host.sic concludit.Bal.in l.falsus.vers.sed pone ꝙ causa.C.de furt.Bal.in l eius qui in prouincia.versi.sed dubitatur de ꝓcuratore.ff.si cer.pe.Ro.cons.ccclij.ver.quo ad tertiũ.Dominic.in c.j.§.j.ver.nota ꝙ iudex.de off.deleg.in vj.Franc.in ca.sup eo,el ij. vers.vltim.tene menti.de app.& ibi Dec.nu.12.vers.vltimò not. Bal.in l.j.C.vt lit.pend.vers.adde,id quod.& in l.mandatũ.vers.& nota ꝙ Petr.C.mand.& in l.ea quæ.vers.est ẽt notandũ.C.de tẽp. in integ.resti.Bal.in l.iij.§.si quis impetrauerit.versi.sed ꝯrium est verũ.ff.quod quisq; iur.& in l.sed & si de sua.§.j.versic. & hæc determinantur.ff.de acq.hær.Rom.in l.absenti.nu. 5.& seq.versi.& determinatur quæstio.ff.de don.Fel.in c.sciscitat⁹.ver.limita hãc partẽ:de rescr.& in c.cæterũ.vers.adde ꝓ regula.eo.tit,Milis ĩ verbo,iudex delegatus ignorat.Chassan.cõsi.x.nu.18.Ang.in l.cũ furiosus,ver.& est argumentũ ff.de iud.Are.in l.sed & si de sua,ver. ex his inferunt.ff.de acquir.hæred.

4 Vbi dicit istam*communem opinionem,vbi etiam subdit, ꝙ non sufficit literas esse præsentatas, nisi etiã sint acceptatæ.Guid. Papæ.q.cclxxxvj.Fel.in cap.cùm ex officij.versi.pro quo vide.de præscript.Bald.in l.eum,qui.in versicul.iiij.quæro.ff. de iurisdict. omnium iudic.Paul.de Castr.in l.cùm furiosus.versi.quod nota, quia per hoc.ff.de iud.

5 Et ideò dicit Bar.in l.Barbarius.in repet.versic.licèt enim.ff.de offi.prætor.ꝙ ignoranti non cõfertur exercitium iurisdictionis.

Contrarium videtur tenere Inn.in c.ex conquestione.ver.vbi dicunt.de rest.spolia.

6 Tertiò amplia,etiam si sciat facultatem sibi cõpetere , sed nõdum sunt literæ præsentatæ.Fel.in c.sciscitatus.versi.limita hanc partem.de rescript.Papazo.nu. 1.in addit.ad decis.Rotæ.

7 Primò limita hanc ampliationem,si partes non opponant,secũdum Bal.in l.nec quicquam.§.vbi decretum.in fi.vers.& adde. de offic.proconf.& legati.

Contrarium Franc.in ca.super eo.el ij.de appel.versi.sed limita omnia præcedentia.refert,& sequitur Fel.in c.cæterùm.ver.& procedunt hæc.de rescr.Dec.in c.super eo.el ij.ver.prædicta conclu.limit.de appell.

8 Et facit quod no.Io.And.in regula,eum qui certus.ver.tertio casu.de reg.iur.in vj.refert,& sequitur Fel.in d.c.sciscitatus.vers. similiter in impedimento voluntatis.de rescri.vbi iurisdictio delegati non potest etiam de consensu partium prorogari.

9 Secundò limita,quando literæ delegatoriæ emanassent motu proprio, quia tunc tribuerent iurisdictionem & actu , & habitu, etiam ante præsentationem rescripti.Ant.de Butr.in d.c.ex conquestione.vers.hæc vera puto.de resti.spol.

10 Tertiò limita, quando delegatus ignorat fundamentũ iurisdictionis suæ,vt est qñ nondum rescriptũ delegatoriũ erat sibi ꝑsentatum,secus verò qñ alia, quæ non concernunt exercitiũ iurisdictiõis,essent verificata,licèt nõ essent ipsi delegato nota.Io. And.in c.cùm plures.ver.putat Archi.de of.deleg.in vj.Franc.ibi in iiij.no.& Dom.ver.quid si primus.Roma.sing.xiij.vbi dicit istã partẽ procedere in bñficialib.nõ in aliis.Fel.in d.c.sciscitat⁹.vers. oportet notũ esse.Bal.in l.falsus.ver.circa sm.C.de fur.Hipp.in l. patre,vel marito.ver.& licèt ꝑdicta doctr.ff.de quæstio.Imol.in l. sed & si de sua.ff.de acqui.her.in prin.versic.& facit iste text.

11 Et ideò dicebat Ang.in l.ij.§.sed si iudex.ff.de iud,vers.sed qñ prorogatio fit.& Ant.de But.in c.P.& G.ver.iij.requirit.de offic. deleg.ꝙ si iudex nõ ignorat iurisdictionẽ, sed eius qualitatẽ, vel modũ,valet ꝓcessus.& ibi Bar.in ver.oppono ꝯ hoc.Milis in verbo,iudex delegatus si ignorat.Fel.in ca.cùm ex officij.versi.excipias nũc.de præscriptio.

12 Et propterea si iudex procedat tãquã super notorio,cùm de notorio sibi non constet , valet processus si in veritate factũ erat notoriũ,Inn.in cap.tua.de cohab.cleric.& mulier.decis.Neapol. clxxviij.nu.7.in antiquis.& Ias.consi.lxxxvj.ver.item qñ.volu.iij. & hanc opinionem sentit Bar.in l.multum.ver.& hęc sunt vtilia. & ver.item facit.ff.de cond.& demonst.

13 Dum dicit ꝙ sufficit ꝙ sit certus de eo, quod cõcernit principaliter iurisdictionẽ,licèt nõ sit certus de aliis.quã opin.sequitur Alex.in l.sed & si de sua.in j.not.ff.de acq.hære.Soc.in cõs.xxxix. vo.iiij.Bal.Noue.in l.j.§.si quis ita.nu.21.ff.de verb.obl.Abb.in c. prudentiã.de offi.dele.ver.in gl.in verbo,cõstare.& ibi Dec.versi. vlti.Abb.concludit.Aimo cons.cxxxiiij.nu.4.vers.j.posito.Cald. ꝯs.fi.de dilat.Anch.ĩ cle.ij.in fi.ver.q̃ro post Lapũ.vt lit.pen.& ibi Card.ver.vij.quæro.Abb.in c.fi.ver.verum tñ dico.de foro cõpe. & in c.ad nostrã.el iij.nu.7.ver.sed circa hoc q̃ro.de iureiur.Arc. cons.clxv.vers.ij.principaliter dicimus.Abb.in c.qñ ꝯ.nume. 11. ver.aduerte ad vnũ.de prob.Ant.de But.in c.cùm dilecti.de elec. ver.& nota totũ.Anch.in c.sanè.in ij.no.de of.dele.Bal.in l.generaliter.§.his de ꝑsentib.in fi.ver.item not.tex.C.de reb.cred.& in auth.matri,& auiæ.in fi.versi.credo ꝙ satis sit.C.qñ mulier tutel. offic.& in l.eũ,qui res,vers.ij.cõsistit.C.de ꝓc.& in l.ij.in v.no.C. de spons.Imol.in l.sed & si de sua.in prin.ver.& facit iste tex.ff.de acq.hære.Bal.in c.sæpe.nu.11.ver.dicit Bernar.de app.Fel.in cap. qñ ꝯ.ver.itẽ no.ex ista gl.de ꝓb.& ibi Dec.nu.24.ver.iij.sm Abb. Alex.in l.si finita.§.Iul.nu.34.ver.itẽ inquantũ Bart.ff.de dam.inf. Frã.in c.cũ parati.de app.ver.circa quartũ & vltimũ.Ang.Aret.in tract.malefi.in verbo,q.d.iudex,nu.31.ver.teneat tñ.Bal.in addit. ad Spec.in tit.de sententia.ver.citatio,& in c.cùm parati.versicu. quęro ante sententiam.Bar.in d.l.si finita.§.Iul.ver.quęro vtrum ista contumacia.ff.de damn.infect.Anchar.in c.sanè.& ibi Fel.in prin.ver.& dicit hic Pet.de Anch.de offic.delega.

14 Sed inquãtum Bar.in d.l.multum interest.& in l.hæc autem. §.non defendi.ff.ex quib.cau.in poss.eat.voluit quòd sufficit vt iudex sit certus de contumacia partis ex relatione tantùm: aduerte,quia illud procedit in iudice ordinario,secus autem in delegato.Anchara.in capitul.cùm plures.versicul.quæro ille, qui præ-

tenit.de offi.deleg.& in c.ſciſcitatus.in iiij.not.de reſcr.& in cap. prudentiam.in iij.no.de of.deleg.Barba.in d.c.ſciſcitatus.nu.99. ver.no.ibi ad conſummationem.de reſ.& ibi Fel.ver.ſed caue.de reſ.Bertr.conſi.ccxlix.vol.iij.

16 Et generaliter ꝙ in delegato q̄libet ignorātia noceat, tenuit Aret.in conſ.lxviij.in fi.ver.præterea dicit ex mente Imolæ in d.l. multum intereſt.ff.de condit.& demonſt.verſi.extra glo.adde.

Contrarium ſentiunt omnes Doct.ſuperius allegati,qui dicūt ſufficere ꝙ ſciat fundamētum iuriſdictionis, etiam ꝙ non ſit certus de alijs circunſtantiis.

17 Sed tenendo iſtam partem, Primò limita qn̄ ageretur de tali impedimento,de quo iudex deberet notificari,vt per Io.And.in regula,eū,qui.in Mercur.& Ioan.And.in regula eum,qui certus. ver.ſolutio qn̄ proponitur.de reg.iur.in vj.Imol.in l.multùm intereſt.in fi.ver.item adde his.ff.de cond.& dem,refert & ſequitur Fel.in d.c.ſciſcitatus.verſ.limita.ij.de reſcr.

18 Secundò limita in iudice delegato ignorante prorogationē de tempore ad tempus: tūc enim actus factus per ipſum antequā ſibi conſtet de prorogatione, non valet.Soci.in l.multùm intereſt.verſic.ſecunda concluſio.ff.de cond.& demonſt.Alex.in l.ſed & ſi de ſua.ff.de acq.hæred.

19 Idem eſt in executore gratiæ,qui proceſſit antequàm conſtaret ſibi ꝯditiones eſſe verificatas, vt ꝑ Rot.in nou.deci.clxvj.& in antiquis deciſ.cccxxxiiij.& in antiquiorib.Biſig.dec.j.in tit.de ꝓbat.Bellam.dec.ccclix.& dclxiij.verſi.in executorib.tn̄ gratiarū. Rota in antiquis dec.clxxij.& deci.cccclxxix.Staph.de liter.grat. & iuſt.ver.vtrū autem valeat.Lapus allegat.vj.verſ.bene tn̄ facit. & alleg.lxxxix.verſ.facit ad hoc.verſ.aduerte tn̄ quia illud.refert & ſequitur Franc.in c.ſuſceptū.verſ.collatio autem facta.de reſc. in vj.Dom.in c.cùm plures.ver.ſed quid ſi primus.de of.deleg.in vj.Curt.Iun.ꝯſ.lxiiij.nu.11.verſ.poſtremò puto.Fel.in ca.cùm ex officij.verſ.ſecundus caſus eſt.de preſcr.Bal.in l.neque natales.in fi.verſ.interdum natales.C.de proba.

20 Quartò principaliter limita in beneficialib. in quib⁹ ſufficit quē eſſe iudicē,licèt hoc ſibi non conſtet.Rota in nou.dec.clxvj. Roma.ſing.viij.Curt.Iun.ꝯſ.lxiij.nu.11.ver.poſtremò puto.Feli. in c.cū ex officij,ver.ſecūdus caſus eſt.de præſcr.Alex.in apoſtill. ad Bart.in l.multū intereſt.ff.de cond.& demonſt.Hippol.in l.patre,vel marito.nu.43.& ſeq.ff.de quæſt.Boer.deciſ.cclxxiiij.

21 Et idem dicit in his,que ſunt voluntariæ iuriſdictionis,Bertr. ꝯſ.ccxlix.vol.iij.in nou.& fuit dictū Bal.in auth.matri,& auiæ.ī fi. verſ.credo ꝙ ſatis ſit.C.qn̄ mulier tut.off.fungi pōt,refert,& ſeq. Alex.ꝯſ.lxxxvj.ver.fortius dixit Bal.vo.ij.Soc.in l.multū intereſt. verſ.ij.limita.ff.de cōd,& demonſtr.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l. multùm.

Contrarium Milis in verbo,iudex delegatus ſi ignorat.in fi.& facit quod dictum eſt ſuprà de executore gratiæ.

22 Quintò limita qn̄ periculū eſt in mora.tunc enim non eſt neceſſarium ꝙ ex actis cōſtet iudici de facultate ſibi cōpetenti.Abb. in c.qm̄ ꝯ.nu.11.de probat.Soc.in conſi.xxxix.vol.iiij.& in l.multùm intereſt,verſi.quintò limita.ff.de cond,& demonſtr.Fel.in c. quoniam contra.verſic.limita hanc doctr.Bar.de prob.Hipp.in l. qui cædem.ver.tamen hoc fallit.ff.ad leg.Corn.de ſicar.Franc.in c.cum parati,verſi.iij.limita ſupradictam regulam.de appell.poſt Bal.in l.falſus.verſiculo,item dubitatur de iudic.C.de furt.

23 Sextò limita principe procedente,quia non eſt neceſſarium ꝙ ſibi conſtet de ſua iuriſdictione,Imol.in c.ex tenore.verſic.ſed quid ſi iudex.de foro compet.refert,& ſequitur Alex.in apoſtill. ad Bar.in d.l.multùm.& Soc.ibi.in iij.limit.ff.de cond.& demon.

24 Septimò limita quando iudex nō eſt certus de iuriſdictione ſibi competenti,quia ignorat qualitatē perſonæ ſuæ,vt quia exiſtimat ſe excommunicatum,vt dicit Bar.in repet.l.Barb.verſi.ſed quomodo reſpondetur.iuncto verſ.ſed quid ſi non eſt ignorantia.ff.de offic.pretor.

25 Octauò limita, nam ſi delegatio facta eſt ſubdito delegantis etiam ante preſentationem literarū, acquiritur iuriſdictio, licèt non exercitium illius.Paul.de Caſt.in l.cùm furioſus.verſ.quod noto.ff.de iudi.& ibi Iac.de S.Georgio,verſi.nota ſubſequenter.

26 Nonò limita qn̄ iudex licèt non eſſet certus, tamen haberet probabiles coniecturas ꝙ ſibi iuriſdictio competebat.Bal.in l.falſus.verſ.dubitatur de executore.& ver.item dubitatur de iudice. C.de furt.refert,& ſequitur Franc.in c.cùm parati.verſ.ij.poſſet limitari dicta regula.de app.refert, & ſequitur Feli.in c.ſciſcitatus. verſ.& adde illis.de reſcr.

27 Decimò limita qn̄ iudex ante relationem nuncij pronunciaret parte præſente,quia valebit ſententia.Fel.in c.qm̄ cōtra.verſ. ij.limita.de prob.Franc.in c.cùm parati. verſi.ſed qn̄ actus.de appel.Soci.in l.multum.ff.de cond.& demonſtr.

28 Quartò principaliter amplia idem eſſe in procuratore, cui nō cōpetit exercitiū mādati niſi receptis literis mandati ꝑ ipſum. gl.in verb.receptis.in cle.j.de procu.Archid.in cap.is,qui.in prin. de proc.in vj.ſuper verbo,ſuſceptū.Bar.in conſ.lxxiij.in prin.ver. & ad primū videtur.Bal.in l.eius qui in prouincia.verſi.ſed dubitatur.ff.ſi cert.pet.Lancel.Dec.in l.qui in domini.ff.de teſta.Rot. in nou.dec.cxlv.in addit.Aret.in l.ſed & ſi de ſua.verſ.ſed in mandato procuratoris.ff.de acq.hære.& conſ.lxviij.ver.& ideo dicit. Bart.in l.ſi pupilli.§.item ſi procuratori.ver.quæro an ſit neceſſe. ff.de neg.geſt.Bal.in l.qui in domini.ff.de teſtam.& ibi Imol.verſi. nota ex hac lege.Spec.in tit.de procurat.in §.i.verſi.ſed quid ſi ꝓcuratorio.& Imol.in d.cap.is,qui.ſuper verbo,ſuſceptum.de ꝓc. in vj.Imola in cle.j.verſi.gl.receptis.de procur.Dominic.in d.c.is qui.verſ.quæro an valeat actus.de procurat.in vj.Franc.in d.c.is, qui.verſi.in gl.in verbo,ſuſceptū.de proc.Paul.de Caſt.in l.j.ver. item nota ꝙ hoc caſu.ff.de proc.& in l.cùm furioſus.verſic.quid autem in mandato.ff.de iud.Bal.in l.licet.verſi.iiij.nota.C.de ꝓc. Rom.in l.abſenti.verſi.ij.adde.ff.de don.Hipp.in l.ſi quis ne q̄ſtio, verſi.conſtat etiam de vtilitate.ff.de quæſt.

Contrarium Bal.in l.falſus.verſ.circa tertium.C.de furt.& in l. j.in ij.lect.in tertio notab.ff.de proc.Dyn.conſi.xviij.verſi.& fortificant eorum oppoſit.Curt.iun.conſi.lxiij.& in l.ij.§.j.ff.de iudi. & iſtam ſeruari per Rotam atteſtatur deciſ.cxlv.in fi.in nouis.

29 Primò limita primam opinionem,quæ videtur magis*communis, niſi in inſtrumento mandati dominus ex tunc ratificaret geſta per procuratorem conſtitutum: eo enim caſu valent geſta per procuratorem conſtitutum ignorantem mandatum.Roma. ſing.ſuo dclxxv.inc.neſcio ſi magiſter.Dom.in c.j.verſ.quęro an valeat actus.de proc.in vj.& ibi Franc.verſ. in gl.in verbo, ſuſceptum.Curt.Iun.conſi.lxiij.verſ.ſed quid fortius.

Contrarium Bal.in l.j.verſ.pone Peruſij.C.de conf.Rui.conſil. lxvj.verſ.nec etiam videtur.vol.j.tamen in eo.conſ.ver.ſed dato, ſaluat præcedentem limit.

30 Quando in mandato dictum eſſet procuratorē,actorē,& negotiorum geſtorem,& promiſiſſet de rato, quia videtur voluiſſe nedum habere ratum quod fieret à conſtituto procuratore, tanquam procuratore,ſed etiam tanquam negotiorum geſtore.

31 Secundò limita,quando procurator ſciret ſe conſtitutū procuratorem, licèt adhuc mādatum non recepiſſet:Anch.in d.c.is, qui.verſi.ſciente igitur.& ibi Franc.verſ.Bart.tamen.de ꝓc.in vj.

Tertiò limita in beneficialibus,per ea, quæ dicta ſunt ſuprà in limitationibus ſecundæ ampliat.

32 Quartò limita quando in conſtitutione procuratoris dictū eſſet,ꝙ ex tunc volebat conſtituens illum eſſe procuratorem: ita Roma.in l.abſenti.verſ.aut non eſt conſtitutus.ff.de don.

De Expenſis.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Statutum,quòd victus victori condemnetur in expenſis, an int.lligatur etiam ſi habuerit iuſtam cauſam litigandi.

1 NONNVLLI exiſtimarunt ꝙ ſtatutum diſponēs, ꝙ victus victori in expenſis condemnetur, intelligatur etiam ſi condemnatus habuerit iuſtam cauſam litigandi,ad hoc vt ſtatutum aliquid operetur vltra iuris communis diſpoſitionem. Alberic.de Roſate in ij.part.ſtat.quæſtio.cxcj.Angel.in auth.de exhiben.& introducend.reis.in prin.ver.gl.quæ incipit.Ang.in l.ſolùm,ver. ſequitur in ead,gl.ff.de rei vend.Iaſ.in l.properandū.§.ſin autē alterutra.ver.iij.limita dictā fall.C.de iud.Cremenſ.ſing.cxx.Alex. licèt non firmet,in ꝯſ.clxxxiij.in fi.verſ.ex quibus infertur.vol.v. Calca.ꝯſ.xxviij.verſ.& ideò dixit Ang.Afflict.ſuper conſtit.verſi. tn̄ ſi expreſſè.Io.de Sylua in tract.de benef.in ij.par.q.xxiij.n.14. Hipp.in l.patre,vel marito.verſ.limita & ſecūdò.ff.de quęſt.& in practica in §.opportunè.nu.43.verſ.& facit etiā gl.Barb.in c.j.nu. 62.verſ.tu allega.de reſcri.& in ca.cauſam,quæ.nu.137.verſ.& ſi quiſpiam dixerit.eod.tit.Sarnen.in c.j.nu.218.de conſti.Hippol. in ſing.ccvij.Barb.conſ.xij.verſi.ideò Ang.vol.j.& conſ.xl.verſi. & ideò dicebat Ange.eod.vol.& conſi.lj.verſi.& ideò multū elegāter.vol.j.Sarnen.in regula,de annali.q.xxx.numero quarto,& in regul.de non tollen.iur.quæſi.queſt.j.nu.5.& iſta magis*communis videtur ſententia.

Contrarium verò,ꝙ tale ſtatutum intelligi debeat,dummodò victus non habuerit iuſtam cauſam litigandi,& ſic recipiat interpretationem à iure communi, Alber.de Roſat.in l.properandū. verſi.idem etiam dicūt.in vltim.opinione per eum recitata.C.de iud.Bal.in l.terminato. verſi.porrò vt illud ſtatutum.C.de fructi. & lit.expenſ.& in l.eos.§.cautionē.ver.ſi verò petunt.C.de appel. Alex.

Alex.in l.pro perandum.§.ſin autem alterutra.verſ.item limita gl. C.de iudic vbi dicit,ꝙ iſta pars eſt verior & æquior.Fulg.cōſ.cxl. verſ.ad tertiū de ſtatuto.ſentit,licèt nō expreſſè firmet. Alc.cōſi. xxviij.verſ.quod autē.vol.iij.Paul.de Caſt.in ꝯſ.xvj.verſicu.item opponitur tertiò.vol.j.vbi plus tenet,etiā ſi ſtatutū diceret, ꝙ victus ſemper deberet in expenſis cōdēnari.refert,& ſequit Aimo conſi.iij.verſi.facit quod ſcribit.Venaſ.in ꝯſ.xj.verſ.adducitur ad confirmationem.vbi multis mediis comprobat hanc opinionē.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Actor,qui partem tantum habere debet,ſi reus totum neget,an ſit in expenſis condemnandus.

1 ADeò intricatus eſt ille articulus, an ſi actor q partē tm̄ habere debuit,totū petat, reus totū negare poſſit,vt vix diſcerni poſſit,q̄ ſit magis cōis opinio: nā ꝙ poſſit totū negare,tenuit Spe.in tit.de poſi.§.vij. verſi.vndecimò cōſiderandū eſt.& in tit.de lit.ꝯte. §.ij.verſ.ſi aūt copulatiuè.gl.in c.ij.in verbo,rationalib.de cōfeſſ. in vj.verſ.vel poterit ſimpliciter.gl.in verbo, ſigillatim.in c.ꝑſentiū.de teſtib.in vj.Iac.Butrig.in l.j.verſic.aliqn̄ reus cōparet.C.de litis conteſt.Bar.in l.qui ſolidū.ff.de lega.ij.& ibi Pau.de Caſt.Bal. in l.ij.§.quod obſeruari.verſ.ſed qa ſi poſitio.C.de iuramen.calū. & in l.ea,quæ.q.ix.C.de condict.indeb.Sali.in l.properandū.§.ſin autē alterutra.verſ.quæro quod ſi ꝑ parte.C.de iudi.& in l.edita. verſi.quæro circa vtrunq;.C.de eden.Aret.in l.præterea.in ſecūdo notab.ff.manda.Ang.Aret.in §.ſi quis agens.verſic.ꝙ ſi actor. Inſtitu.de actionib.Alex.conſ.clxxxiij.verſ.pręterea & cōſidero. volu.v.Lanfr.in c.qm̄ ꝯ.§.reſponſiones.verſicu.nona regula.de proba.Dom.in c.ij.de cōfeſſ.verſic.ibi ſigillatim.Deci.in l.nō pōt videri.nu.1.ff.de regul.iur.Bald.in c.dudum.el ſecundo.num.30. verſi.quæro, pon.de electione.Ioan.Crot.in l.j.§.ſi ſtipulanti.nu. 5.de verb.obl.& ibi Alcia.nu.48.Bertr.conſil.cccvij.nu.1.verſic. quo fit.vol.iij.practi.Papien.in forma poſitionum actoris.in gl. ponens,ac diuidens.Alberic.in l.quod ſæpe.in §.veneni.vbi dicit ita obtinuiſſe.ff.de contrahend.empt.

Contrarium,ꝙ non poſſit totum negare, tenuit Bart.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſi.& per hoc cōfunditur.ff.de verb.obl.Io.Andr.in c.præſentium.in verſi.in gl.quia poſitio.de teſtib.in vj.Bar.in l.ſi is,qui ducēta.§.vtrū.verſic.venio ad verſi.perinde.ff.de reb.dub. Bal.in l.j.in vj.& vij.q.C.de litis conteſt.Maria.in ca.j.in x.& xj.q. de litis conteſt.vbi dicit ita practicari.Anton.de But.in c.dilecti. verſ.nota præfata.& Imol.verſi.in ead.in fi.de maio.& obe.Ant. de But.in c.j.verſ.quæro de quæſt.de plus peti.Imol.in c.nā cōcupiſcentiam.verſi.ex iſta expoſitione.& ibi Fel.in fi.de conſti.Ant. de Butr.in c.j.verſ.ſed eſt dubiū.de litis cōteſt.vbi dicit*iſtam cōmunem.Abb.in c.j.nu.15.verſ.nunc quæro.de plus peti.Imol.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſ.& per prædicta.ff.de verb.obl.& ibi Alc.ver. itē inducitur.vbi dicit*iſtam cōem opinionem.Apoſtil.ad deciſ. Tholoſ.ccviij.Bertr.qui dicit cōem conſ.cclxxxiij.vol.iij.Angel. Aret.in §.æquè.nu.42.verſ.& prædicta inducūtur.Inſti.de excep. Lofr.conſi.xxiij.vbi dicit cōmunem.Cagno.in l.non poteſt videri.nu.5.& ſeq.ff.de regul.iur.Aret.in l.j.§.ſi ſtipulāti.ver.& ex hoc poteſt inferri.ff.de verb.obl.& ibi Roma.nu.11.& ibi Iaſ.ver.ſucceſſiuè inquantum Bar.Bertr.conſi.ccviij.verſ.quamuis enim aliqui.vol.j.Iaſ.in l.properandum.§.ſin autem alterutra.verſicul.an autem liceat.C.de iudic.Ang.Aret.in §.is,qui.verſi.in gl.emeretur.Inſtitu.mand.Bertr.conſi.xx.vol.j.in antiquis.

2 Ex iſta vltima opinione,quæ videtur*magis communis,infertur ꝙ reus,qui totū negauit,vbi actor totū petijt,pōt in parte verificata cōdemnari per ſententiam.Cy.in l.j.in fi.quæſt.& ibi Bal. in vj.& vij.q.C.de litis cōte.Maria.in c.j.in q.x.& xj.de litis conte. Collecta.in c.vnico,in fi.quæſt.de litis cōteſt. Deciſ.Thol.ccviij. & ibi Apoſtillator.

3 Secūdò infertur,ꝙ ſi reus, actore totū petente, vbi partē tātū habere debet,iuret nō debere,rōne partis,pro qua verè eſt debitor,dicitur periurus.Bar.in l.ſi quis cùm totū.ff.de excep.rei iud. Cy.in l.vnica, in fi.quæſt.C.de litis conteſt.Collecta.in c.j.in fin. quæſt.de litis conteſt.Deciſ.Tholoſ.ccviij.& ibi Apoſtil.Paul.de Caſt.in d.§.ſi ſtipulāti.ver.ex hoc nota.licèt ibi corruptè legatur. Bar.in l.pupill⁹.§.fi.ff.de verb.ſignif.Sali.in l.mora.verſ.iuxta hoc quæro.ff.de vſur.Rom.in l.j.§.ſi ſtipulanti.nu.12.ff.de verb.obli. & ibi Iaſ.verſ.tertiò ſucceſſiuè.

Contrariū Deci.in l.nō pōt videri.ff.de regu.iur.Soci.in l.j.§.ſi ſtipulāti.ver.circa vltimā q.de ver.obl.Galiaula in d.§.ſi ſtipulāti. ver.circa vltimā q.& Bar.nu.10.& ibi Alc.n.48.& Herc.n.21.ī fi.

4 Tenendo vltimam opinionē cōmunem in principali cōcluſione,eā Primò limita,nā excuſatur reus negans totū, à mora ēt partis debitæ,& in hoc*videntur oēs cōuenire.Bar.in l.qui ſolidū.& ibi Paul.de Caſtr.& Cuma.ff.de leg.ij.& idem Paul.de Caſt. in l.j.§.ſi ſtipulāti.ver.ex hoc nota.& ibi Imol.ver.& ꝑ prędicta.ff. de verbo obl.Guido Papę,q.ccccxcvj.qui allegat Sali.in l.ſi ex legati cauſa.ver.pro euidenti tn̄ declaratione.ff.de verb.obl.Nicel. concord.gl.ccxxx.Bertr.conſi.ccxxiiij.nu.13.vol.iij.Ruin.conſi. clij.vol.iiij.Hercu.in l.ſi inſulam.nu.14.ff.de verb.obli.Cagno.in l.non pōt videri.nu.5.& 6.& ſeq.ff.de reg.iur.Alex.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſ.& inquātū Bar.ff.de verb.obl.& ibi Crottus.nu.6.verſ. ſecundò noto.& ibi Galiaula nu.11.verſ.inquantum Bar.& Buttigel.nu.17.& Hercu.ibi nu.20.verſi.vide etiam Abbatem.Imol. in d.l.qui ſolidū.verſ.item nota argumētū.ff.de lega.ij.Ang.Are. in §.is,qui.verſi.in gl.emeretur.Inſtitu.manda.Paul.de Caſtr.in l. ij.C.de vſur.& fruct.legat.

Pro quo facit,nam excuſatur à pœna ille,qui in reductione arbitrij boni viri obtinet pro parte.Boer.deciſ.cclxxxiiij.

5 Cōtrarium ꝙ videatur eſſe in mora in parte, in qua ſcit ſe eſſe debitorem reus,tenet Bar.in l.nō pōt videri.ff.de reg.iur.Lofre. ꝯſ.xxiij.Bart.in d.§.ſi ſtipulanti.verſ.ſed per hoc cōfunditur.& ibi Alcia.nu.54.ver.ſed concordando iſtas opiniones.& ibi Hercu. verſ.non data aūt culpa.qui hoc intelligit qn̄ petens aliqua ꝓbabili rōne totū petit.& in verſ.ſeq.incip.& hoc nota,& tene mēti. idem voluit Bart.in l.in fideicommiſſi.in verſi.vltimò aduertè.ff. de vſur.& ibi Bald.in quarto notab.& ibi Ange.in quinto notab. & ibi Flor.verſ.item nota.

6 Tenendo iſtam ſecundam opinionem,Limita,niſi pars ſit incerta,ita Fulgoſ.dicens à toto excuſari, in l.in fideicommiſſi.nu. 3.& 4.ff.de vſuris.

7 Et facit,nam in liquidandis mora non committitur.Bald.in l. acceptam.in ſexta oppoſi.C.de vſur.cum aliis,quæ latè ponit Tiraq.de retract.lignag.in §.j.in gl.xix.nu.2.

8 Sublimita hanc limitationē, niſi actor offerat ſe recepturum partē:tunc enī ſi actor totū negaret, nō excuſaretur à mora, ſed deberet partē debitā offerre.Barto.in d.l.qui ſolidū.ff.de legat.ij. Ruin.conſ.clij.vol.iiij.Alex.in d.§.ſi ſtipulāti.verſ.& inquantum. ff.de verb.obl.& ibi Iaſ.verſic.tertiò ſucceſſiuè.& ibi Crott.nu.6. verſ.& ſecundò noto.& ibi Galiaula nu.11.verſi.inquantū Bart. Alcia.num.48.verſ.nec obſtat l.qui ſolidum.& nu.54.verſ.ſed tu concordando.Imol.in l.qui ſolidū.in primo notab.ff.de legat.ij.

9 Secūdò ſublimita,niſi eſſemus in debito,quod nō requireret interpellationem:ſed aliàs putà per lapſum diei induceret mora, tunc enim rōne partis debitæ induceretur mora,etiam vbi actor totum petebat.Lofred.conſil.xxiij.ſentit Aimo conſi.lxxxix.

10 Secūdò limita principaliter,nā reus negās totū,qn̄ actor totū petiit,cùm partem tm̄ habere deberet, excuſatur ab expenſis. Bar.in l.qui ſolidū.ff.de leg.ij.& not.idem Bart.in l.ſtipulationes nō diuiduntur.in fi.verbis,ibi,fateor tn̄.ff.de ver.obl.Io.de Lign. in c.vnico.de litis conteſt.Boer.deciſi.lxxiiij.Imol.in d.l.qui ſolidum.ff.de leg.ij.Iaſ.in l.ꝓperandū.§.ſin aūt alterutra.in ver.quintò quæro,pone ꝙ actor.C.de iudic.Bertr.conſi.ccxxxj.verſi.inde autem.vol.iij.in nouis.Ant.de Butr.in ca.j.verſi.dicit tn̄ Barto.de plus peti.Paul.de Caſtr.ſentit iſtam partem in d.l.qui ſolidum.

11 Imò aliqui voluerūt iſto caſu nedū reū abſolui debere ab expenſis,ſed etiā actorem condemnari debere in expenſis,ꝑut voluit Salice.in l.properandū.§.ſin aūt alterutra.verſ.quæro quid ſi pro parte.C.de iudic.& in l.edita.verſ.quæro circa vtrūque.C.de edend.Ang.Are.in §.ſi q s agēs.verſi.qd ſi actor.Inſti.de actionib. Alex.in d.§.ſin aūt alterutra.verſi.iuxta prædicta quærit hic.C.de iudi.Pariſ.ꝯſ.ciiij.nu.23.& 14.vol.iij.& iſtā opi.ſentit Spe.in tit.de expē.§.nūc videndū.Hercu.in l.j.§.ſi ſtipulanti.verſ.quæ tn̄ videntur limitanda.& verſ.ſeq.inci.& hęc nota,qui aliam opin.ꝙ reus nō excuſet, intelligit quādo probabili aliqua rōne actor totum petit,Alci.qui dicit iſtā*cōem opin.in d.§.ſi ſtipulanti.nume.48.

12 Et in iſtā ſententiā inclinat Inn.in c.finē litib.verſ.item nota, ꝙ in ſententia.de dolo & contum.& ibi Imol.verſ.xij.nota.& ibi Abb.nu.27.ver.ſed circa hoc dubitatur.poſt Io.And.ibi,verſ.qd ſi appellans.& ibi Anto.de Butr.verſ.vnum tamen aduerte.& ibi Card.verſi.quæro ſi appellans.

Alij voluerunt ꝙ vnus alteri,& alter alteri condemnetur,vt dicit Bal.in auth.& generaliter.verſ.iuxta hoc quæritur.C.de epiſ. & cler.Matheſila.in ſing.iij.

13 Et facit pro iſta opin.nā qn̄ vnus ꝓ parte vincit,& pro parte vincit,iudex debet alterū alteri in expēſis cōdemnare,quia vterque eſt victor,vel neuter venit condēnandus:iuxta no.ꝑ Bal.in l. eos.§.cautione.verſ.ſed quid ſi iudex.C.de app.gl.cōſue.Turon.

14 Ratio eſt,qa tunc expenſæ adinuicē cōpenſantur.Bert.conſ. cclxxxiij.verſ.quo verò ad expēſas.vol.iij.in nouis.& cōſ.ccxxxj. eod.vol.& conſ.ccviij.verſ.quamuis enim.vol.j.in nouis,Abb.in c.j.nu.17.de plus peti.idem Bertr.conſi.xx.vol.j.in antiq.

Hanc opinionẽ Hercu.in d.l.i.§.si stipulanti.ver.& illud de mutua condemnatione, intelligit qñ sunt plura petita principaliter, non qñ totum, si pars tãtùm debeatur:& ita dicit Inn.in ca.finem litibus.versi.item nota, ꝙ si in sententia.de dolo & contum.& ibi Imol.versic.& nota.& Abb.nu.27.versi.sed circa hoc dubitatur. post Io.Andr.ibi, vers.quid si appellans.& ibi Anto.de Butr.vers. vnum tamen aduerte.& Cardi.vers.quæro si appellans.

15 Alij verò tenent ꝙ reus ratione partis debitæ, & negatæ condemnetur in expensis: prout tenet Soc.in l.j.§.si stipulanti.in fin. ver.sed tu cõsidera duo.ff.de verbor.oblig.& Abb.sentit hãc partem in d.c.j.nu.15.de plus peti.vbi vult reum tunc excusari, quãdo excipit de parte indebita, & sic tantùm confitetur partem debitam, quasi sentiat ꝙ si simpliciter neget, non excusetur:& hanc partem sentit Abb.in cap.finem litibus.nu.27.ver.sed circa hoc dubitatur.de dolo & contu.

16 Sed posito ꝙ fieri deberet expensarum compensatio, an fieri debeat pro rata victoris, Bal.in l.eos.§.cautione.C.de app.vers. sed quid si iudex.tenet ꝙ non sit facienda compensatio pro rata.

Contrarium Bert.consi.cclxxxiij.vol.iij.in nouis.Galiaula in l. j.§.si stipulanti.in fi.ff.de verb.obl.Abb.in c.j.de plus peti.

17 Tertiò limita, nam si actore totum petente, reus excipiat de parte indebita, & actor non acceptet partem debitam, excusatur reus litem sustinens super toto.Abb.in c.j.de plus peti.nu.15.vbi declarat not.per Bart.in l.qui solidum.ff.de legat.ij.& idem Abb. in cap.finem litibus.nume.27.vers.sed circa prædicta.de dolo & contu.Alex.in l.j.§.si stipulanti.ff.de verb.obli.& ibi Ias.& Hercu. num.20.Lofred.consil.xxiij.

18 Quartò limita, nisi actor petẽdo totum, protestetur nõ velle partem: quia tunc excusatur reus litem sustinẽs super toto. Ant. de Butr.in c.dilecti.de maio.& obed.& ibi Imol.in ver.an autem Episcopus.& vers.in ead.in fi.Feli.in c.nam concupiscentiam.de consti.Parisi.in cons.ciiij.nu.13.vol.iij.

19 Quintò limita, nisi materia sit indiuidua, qa tunc rõne partis indebitæ põt reus litẽ super toto sustinere.Ant.de Butr.in c.dilecti.& ibi Imol.vers.in eadem, in fi.de maio.& obed.Ant.de Bu.in c.cùm apostolus.de censi.Fel.in c.nã concupiscentiã.de constit.

20 Sextò limita, qñ qualitate esset plus, nõ aũt quãtitate.Bar.in d.§.si stipulanti.Ant.de But.in c.dilecti.& ibi Imol.versi.in ead.de maior.& obe.Ant.de But.in c.j.vers.quæro de quæstione.de plus peti.& ibi Abb.nu.15.Imol.in c.nã cõcupiscentiã.versi.ex ista, & ibi Fel.de constit.Alex.in l.j.§.si stipulanti.& ibi Io.Crottus, versi. vltima sit conclusio.& ibi Butigel.in fi.ff.de verb.oblig.

21 Septimò limita, qñ reus nõ simpliciter negasset, sed cum illa qualitate, negãdo narrata ꝑut narrant̃.Paris.ꝯs.ciiij.nu.16.vol.iij.

FINIS SECVNDI LIBRI.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOlici Aduocati, conclusionum seu Regularum,

LIBER TERTIVS:

In quo habentur Conclusiones ad materiam Contractuum pertinentes.

De Iure emphyteutico. Conclusio I.

ARGVMENTVM.

Emphyteusi finita per generationem descendentes eius confirmationem petere possunt.

1 MAGIS COMMVNIS*VIDETVR illa conclusio, ꝙ si emphyteusis sit finita ꝑ generationem, descendentes petendo illiꝰ confirmationem, de facili eam impetrare possunt:& si non impetrant, possunt de iure Canonico appellare ad superiorem, vt cogat ꝙ confirmatio fiat:text.est in l.j.§.ꝑmittitur.& ibi Bar.Angel.& alij.ff.de aqua quotid.& æsti.gloss.in ca.bonæ memoriæ.de postul.prælat.Bart. in l.j.in fi.ff.de priuileg.credito.& in l.si mihi & Titio.ff.de verb. obl.Anto.de But.in c.j.de loca.Bal.in addit.ad Spec.in tit.de locato.Bald.in c.j.quemadmo.feu.ad fœmi.perti.Imol.in ca.ex parte. de feud.Card.in c.pen.de postul.prælat.Roma.in l.ij.ff.sol.matri. & in rubr.ff.de arbitris, versi.xj.& in consi.xxij.Ale.in consi.lxxx. volu.j.Anchar.in consi.clxxiiij.versicu.vlterius aduertendum.& in consil.clxx.incip.casus talis est.Ioan.de Anania in cons.lxxiiij. Alexand.in consilio xciij.in fine, volum.ij.Socinus in cons.xcix. vol.j.Barbat.in capit.j.de locato.Decius consilio cxxxj.& consil. cccxxviij.Curtius in consil.50.versic.transeamus.& consil.xlvij. Ripa in tract.de peste.Alex.in cõs.lxxxiij.vol.vij.Claudius in titu. qui feud.dare poss.Curt.in tracta.feudo.in secunda parte.Ias.in l. ij.C.de iure emphyt.& in ꝯs.xxiiij.vol.iij.Chassan.in consuet.Burgũd.Nicel.cõcord.cxxxix.Zasius in ꝯs.xiij.vol.j.Hippoly.in sing. ccccxix.Affl.super constitu.in tit.de filijs presbytero.& in titu.de successi.nobili.nu.49.Boerius decis.cvij.Gratus in ꝯs.lxxxvj.vol. j.vbi hanc*dicit communem opinionem.Ruin.in cons.cciij.vbi etiam dicit hanc communem opinionem, vol.ij.Gramma.consilio ciuili xxviij.Fel.consil.xxxij.nu.20.

2 Et pro hac parte videtur facere, nam gratia, quæ est solita concedi, si non concedatur, iniuria videtur fieri petenti illã, vt post alios dicit Afflict.super constit.in tit.de pœna contu.nu.22.

Contrariã tñ partẽ tenuit Imo.in l.si mihi & Titio.ff.de verb. oblig.& in c.pen.de postul.præla.Fulg.ꝯs.ccxxii.Paul.de Cast.ꝯsi. xxxij.vol.j.Rom.in ꝯs.lxx.dum dicit se cõsuluisse ꝯ̃ Bar.apud Ariminum.Bal.& Iac.Alua.in ca.j.in tit.quemadmo.feu.ad fœ.pert. Zasius ꝯs.xj.vol.j.Goza.consi.xxxix.Gratus consi.cx.vol.j.

3 Tenendo primã opinionem, quæ videtur magis cõis, Primò Amplia, vt ꝓcedat etiã in ecclesia, Ruin.in consil.clj.nu.16.vol.j. & in consi.clxvj.vol.j.Gratus in consi.lxxxvj.nu.7.vol.j.vbi*dicit hanc communem opinionem, & dicetur in limitationibus.

4 Secundò amplia, vt ista opinio procedat etiam in contractu libelli facto de nouennio ad nouennium. Soci.in consi.xcix.vol.j.

5 Tertiò amplia vt procedat ẽt in colono temporaneo, q cõduceret singulis annis.Afflict.deci.238.Maria.iunior ꝯs.50.volu.ij.

Contrarium tenuit Ruin.in consil.clxviij.vol.j.

6 Quartò amplia, vt istud ꝓcedat etiã ĩ feudo, Goza.ꝯs.viij.Pari. ꝯs.xxij.vol.j.Ripa in l.j.nu.6.ff.de pri.cre.Rui.in ꝯs.clj.nu.16.vol.j.

7 Quintò amplia, vt istud procedat etiam in emphyteusi noua: vt per Ruin.in d.consi.clj.nu.16.vol.j.

8 Primò limita istã doctrinã Bar.& aliorũ, vt nõ ꝓcedat qñ finita esset emphyteusis ꝑpter culpã recipientis, videlicet ꝑpter nõ solutionem: quia tunc nõ est dignus fauore, ex quo est in culpa.

Vnde conclusio super his firmata procedit in casu generationis finitæ, nõ autem quando ob culpam, vtputà, quia propter nõ solutionem:& ita concludit Roma.in consi.ccxij.in prin.

Pro quo facit quod no.Spe.in ti.de emphyt.§.nũc aliqua.vers. lxxvij.Bar.ĩ l.eũ, q.ff.de interdi.& releg.Bal.in l.ij.C.de liber.& co. libe.& in l.adoptiuũ.§.patronñ.ff.de in ius voc.Sali.in l.ij.q.xxiij. C.de iure emphy.Pet.de Anch.& Imol.in c.ex parte.de feud.

9 In qb.locis ꝑpter nõ solutionẽ patris excludit̃ filius cõprehẽsus in ꝯ̃ctu emphyteusis: ergo multo magis descẽdẽtes nõ cõprehensi:& ita declarat tex.in d.§.ꝑmittit̃.Grat.ꝯs.xcvj.vol.j.Rui.ꝯsi. clij.vol.j.& in ꝯs.clv.eo.vol.Alex.ĩ l.si mihi & Titio.ff.de ver.obl. Cors.in apostil.ad Abb.in c.bonæ.el ij.de postul.ꝑla.Curt.in tract. feud.in ij.par.Ripa, in l.j.nu.12.ff.de priuileg.cred.Fel.cons.xxxij.

10 Secũdò limita, qa si hæredes, vel descẽdentes nõ petierint renouationẽ infra annũ, non poterunt amplius petere, ꝑ tex.in c.j. §.Titius.in tit.si de feud.fuerit controuersia inter dñm & agnat. Rom.ꝯs.xxij.in fi.& in l.ꝑtor ait.§.fi.ff.de nou.oper.nuncia.sequitur Dec.in ꝯs.cxxxj.Gozad.ꝯs.xxxix.& ꝯs.lxxj.Paris.cõsi.xxiij.vol. j.& cons.cj.vol.j.Marian.Iun.in cõs.lxxvj.in fin.vol.j.Ruin.cons. xxxv.vol.j.Ripa in l.j.nu.11.ff.de priuileg.credit.gl.in consue.Biturigen.Tiraq.de retrac.lignag.in §.j.in gl.x.nu.4.& seq.vbi latè. Iason in cõs.xxiiij.vol.iij.Brun.in cõsil.lxvij.Corset.in apostil.ad Abbat.in d.c.bonæ.in iij.limit.

11 Declara vt iste annus cõputetur, & intelligatur à die sciẽtiæ. Alex.in l.si mihi, & Titio.ff.de verb.obl.Dec.in consi.cccxxxviij. tenet gl.& Docto.in d.§.Titius.si de feud.fuer.contr.inter dominum & agnat.

12 Secundò declara vt nõ ꝓcedat qñ extraneus esset inuestitus, quia tunc talis facultas durat spatio xxx.anno.vt dicit glo.in d.§. Titius.tenet & Ale.in cõs.xv.vol.v.Ioañ.Ant.Alex.in ꝯs.lxxxiiij. Brun.cons.lxvij.Ias.in ꝯs.vij.in fi.vol.iij.vbi dicit*communẽ opi. Grat.cõsi.iiij.vol.j.Gozad.cõsi.viij.& cõsi.lxxj.Chassan.in cõsue. Burg.Dec.in cons.cccxcv.in fi.vbi dicit communem opin.

13 Tertiò limita vt non procedat in ecclesia, quia ecclesia non cogitur renouare, vt dicit Alex.in d.l.si mihi, & Titio.& Rom.in consil.lxx.Alex.in consi.lxxxiij.volu. vij.Ias.in cons.xxiiij.vol.iij. Gozad.in consi.xxxix.& consi.lxxj.Grat.consil.cx.vol.j.

Contrarium est verius, &*magis cõiter tenetur, prout loquit̃ Bar.in l.j.ff.de priuileg.credit.Pet.de Anch.in consil.clxxiiij.& in consi.clxx.Alex.in consi.lxxx.vol.j.Dec.ꝯsi.cxxxj.& ꝯs.cccxxviij. & in consi.lxxviij.Curt.in tract.feud.in ij.part.Gozad.cõs.lxxxvj. qui declarat.Grat.consi.lxxxvj.vol.j.Rui.consil.xij.& cons.xxxv. vol.j.& in consi.clv.& in cons.clxj.vol.j.

14 Quartò limita qñ dominus pro se vellet retinere: quia tunc nõ cogitur renouare.Abb.in ca.bonæ.el ij.de postul.pręlat.& ibi Corset.in apostil.Ias.in cons.xxiiij.vol.iij.Staph.de lit.grat.& iust. Zas.consi.viij.vol.ij.Gozad.consi.xxxix.Ripa in l.j.nu.9.ff.de priuileg.cred.Ruin.consi.clj.& consi.clij.& consi.clv.volu.j.

15 Contrariam opinio.tenuit Dec.in cons.cccxxviij.& in cons. cxxxj.dicens talem limitationẽ esse ꝯ̃ communem opin.quæ per hanc limit.efficeretur elusoria, si semper excluderetur is, qui petit renouationẽ, propterea quia dñs assereret se velle pro se retinere.Claud.in rub.qui feud.dar.poss.qui declarat.

16 Quintò limita qñ illi, qui petunt renouationem, sunt de descendentibus: secus si de transuersalibus, vt concludit Anchar.in ꝯs.cxxxiiij.in secũdo dubio.sequitur Corset.in apostil.ad Abb.in d.c.bonæ.el ij.Ias.in consil.xxiiij.vol.iij.Staphil.de lit.grat.& iust. Gozad.consi.xxxix.Ruin.cons.xlv.vol.j.

Cõtrariũ est verius, & magis*communiter tenetur.Roma.in consi.xxij.Alex.in consi.lxxx.vol.j.& in cons.xciij.volu.ij.Dec.in consi.cxxxj.& in consi.cccxxviij.Gozad.consi.lxxj.

17 Et hoc quia in hac re nõ est faciẽda differẽtia, dũmodo sint proximiores.Paris.cõs.cj.vol.j.prout in matre cõsuluit Imol.ꝯsil. xxxviij.in fi.refert, & sequitur Maria.iun.cons.lxxvj.nu.121.vol. j.Ruin.consi.xij.& consi.clj.& consi.clij.& consi.clxj.vol.j.

18 Sextò limita vt ꝯclusio habeat locũ si petentes renouationẽ sint hæredes instituti ab eo, cui est facta concessio, secus si extranei essent instituti, quia illi deberent præferri.ita dicit Imo.in ꝯsi. suo incip.quidã Anto.de Panno.prout refert, & sequitur Alex.in l.si mihi, & Titio.ff.de ver.obl.& in ꝯsi.clxj.vol.vij.& cons.x.vol. iij.Cors.in apostil.ad Abb.in d.c.bonæ.el ij.& ibi Abb.de postul. prælat.& de hæredib.loquitur Bal.in ca.j.quemad.feud.ad fœm. pertin.Gozad.in ꝯs.clxxxvj.Afflict.super cõsti.in ti.de filiis ꝑsbyt. Paris.in cõs.xxiij.vol.j.Grat.in cõs.xcvj.volu.j.& in consi.cx.eod. vol.Ruin.consil.v.in fi.vol.j.Ripa in l.j.ff.de priuileg.credit.nu.8.

Contrarium in feudo seu emphyteusi non hæreditaria tenet Dec.cons.lxxviij.Afflic.super const.in tit.de succes.nobil.nu.50. Ruin.consi.xij.& consi.clj.vol.j.

19 Qui ampliat etiam si stetisset per illum agnatum habere rem ex contractu, si ipsum ratificasset.

20 Septimò limita vt procedat regula, dũmodò res sit integra, secus si alij facta esset cõcessio antequã hæredes petãt renouationem.ita dicit Rom.in cõs.lxx.& allegat tex.in ca.j.de nat.feud.& istam limitationem sequitur etiã Corset.in loco præallegato.in v.limitatio.Gozad.consi.xxxix.& in cõsi.lxxj.Afflict.super cõsti. in tit.de fil.presbyt.Ruin.consi.v.vol.j.& consi.xxv.vol.ij.

Contrarium tenet Alex.in d.l.si mihi, & Titio.per tex.in ca.j.§. Titius.si de feud.fuer.controuer.inter dominum & agnat.Alex. in consil.lxxxiij.volu.vij.Gozad.consi.lxxxvj.nu.24.Paris.consil. xxviij.nu.4.& seq.vol.j.

21 Octauò limita in feudo, in quo deficientibus omnibus masculis, fœminæ possunt petere renouationem inuestituræ, cuius regulariter fœminæ sunt incapaces.Fulgo.in consi.ccxxij.

22 Nonò limita, nam supremus princeps potest derogare huic iuri, & iusta causa derogandi est, qũdo alteri concedit propter benemerita.Paris.in consi.xxiij.nu.250.vol.j.

23 Decimò limita, quando interuenisset præscriptio, quia tunc Princeps non tenetur facere gratiam de re illi, contra quem est præscriptum.Paris.in consi.xxiij.nu.252.vol.j.

24 XI. Limita, quando sequeretur magnum ecclesiæ detrimentum, si fieret talis inuestitura.Paris.consi.cj.vol.j.

25 XII. Limita, quando filia est exclusa, stantibus masculis, quia etiam quòd masculi deficiant, fœmina non potest amplius petere renouationem.Ruin.consi.xv.vol.j.

26 XIII. Limita, vt renouatio peti possit qñ feudum, vel emphyteusis reuertitur ad dominum: secus autem si reuertitur ad aliũ, vt putà quia pręcesserit alienatio valida inter viuos, vel in vltima voluntate.vt declarat Rui.in consi.xlv.nu.20.vol.j.

27 Et nota circa hanc materiam, quia ille debet intelligi proximior, qui est magis propinquus ei, in cuius persona est finita generatio, non aũt dicitur proximior respectu primi inuestiti, prout notabiliter declarat Rui.in consi.xlvij.nu.6.vol.iij.

28 Declara etiam, quia renouatio est facienda pro eisdem conditionibus, pro quibus reperitur res locari cuilibet extraneo tẽpore renouationis faciendæ, non autem est facienda renouatio cũ cõditionibus adiectis in primo instrumento locationis factæ, prout dicit Ripa in l.j.ver.v.intellige.ff.de priuileg.credit.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Pater, qui recepit emphyteusim vel feudum pro se, & filiis, an legando, vel alienando, possit filiis præiudicare.

IN illa quæst.an pater, q receperat emphyteusim vel feudũ ꝑ se, & filiis, possit alienando vel legãdo filiis præiudicare: adeò variæ sunt scribentiũ opinio.ꝙ vix discerni potest quæ sit communis opinio.nam modò vnam, modò alteram opin. dicunt esse communem, quod vt clarius appareat, subiicio infrascriptas conclusiones.

1 Prima conclusio est, qñ pater feudũ vel emphyteusim recipit pro se, & filiis hæredibus: nã tunc omnes admittunt ꝙ pater põt filiis præiudicare prælegãdo vni ex filiis, ita Bar.in l.vt iurisiurãdi. §.si liberi.ver.prædicta.ff.de oper.libert.Ratio est, nã cùm reqrat̃ ad hoc vt res emphyteutica, vel feudalis ad filiũ trãseat, ꝙ sit hæres, vt ibi ꝑ Bar.in loco præallegato, & propterea, aut non est hæres, & rem non põt petere: aut est hæres, & non põt venire contra factum defuncti, per tex.in l.cùm à matre C.de rei vendic.

2 Et idem si pater ꝑp delictũ priuetur, vt ꝑ Bar.in l.eum, qui.ff.de interdic.& releg.qui dicit ꝙ in delicto si pater priuat̃, ẽt si nõ priuetur ꝑp conuentionem non seruatam, vel delictum in dominũ, tunc delinquendo præiudicat, si est feudũ hæreditariũ, siue receptum pro hæredibus, nõ aliàs, & ita ẽt tenẽt Cy.& Pet.in l.j.C.de lib.& eo.liber.& ibi Sal.Imo.in d.c.ij.de feud.Bal.in l.lex.C.de legit.hæred.qui oẽs supra allegati tenent, ꝙ qñ feudũ, vel emphyteusis recipitur pro filiis hæredibus, delictum patris nocet filiis.

Et propterea Bal.in l.item videndũ.§.nunc videamus.ff.de pet. hered.tenet ꝙ pater põt vni filiorum prælegare emphyteusim in præiudiciũ aliorũ, si emphyteusis est recepta pro filiis hæredibꝰ. idẽ dicit Bal.in l.liberti, libertæq;.ver.item in eo, quod dicit.C.de ope.liber.Bal.in l.qñ nouella.ver.iij.quæritur.C.de inoffic.test. Pe.de Anch.in cons.xxv.Lofre.in cõs.j.nu.167.Alex.in ꝯs.cxviij. vol.vj.Soc.in ꝯs.xxv.ver.vñ superest est vt videamꝰ.vol.j.Io.Crot. in l.qui Romæ.§.duo fratres.nu.68.ver.secundus casus.ff.de ver. obl.q declarat, idẽ tenere Pau.de Cast.in l.apud Iulianũ.§.si qs alicui.ff.de leg.j.& ibi Aret.Curt.in tract.feud.ĩ iiij.parte.ver.alia ergo, & tertia cõcordia.Ias.in l.ij.ver.& attingã j.C.de iure emphy. Alex.in d.l.apud Iulianum.§.si quis alicui.ff.de leg.j.Pau.de Cast. in cõsi.cccxj.incip.circa id, quod primò quęrit̃.vol.j.Bal.in addit. Spe.in tit.de locat.in rubric.charta vltima.ver.an filius hęres institutus.& in tit.de feud.§.nunc dicamus.in secunda addit.Spe.in tit.de emphyteus.§.nunc aliqua, ver.cxiij.Zas.in cõsi.vij.vol.iij.& in cõsi.lvj.vol.iij.vbi dicit istã esse*cõem opinio.Doct.vbique.& idẽ voluit Alex.qui idẽ dicit in cõsi.xiij.vol.v.& in cõs.xix.vol.v. Cur.Iun.in consi.clv.per totũ.Alex.in cõsi.xxviij.ver.cõfirmo ꝑ id.vol.v.idẽ voluit Cæpo.in consil.ciuili.xxxj.Pau.de Cast.in ꝯsi. clxj.secundum antiquam impressionem.incip.in causa, quã habet Magnificus D.Titius.ver.& hoc si fuit concessum.vol.j.Alex. consi.cxviij.vol.vj.Ripa in xvj.resp.volu.iij.Gozad.in consil.xlvj. Paris.consi.j.vol.j & consi.ij.eodem vol.& consi.iij.vol.j.& cons. xvj.& consi.cvj.vol.j.Rui.consi.j.vol.j.

Idē si feudū sit receptū per patrē, non facta mentione filiorū. Paul.de Cast.in consf.clxj.secūdū antiquam impressionem,incip. In causa,quam habet.versf.& hoc si fuit concessum.vol.j.Barb.in consi.lxvj.vol.iij.Paul.de Cast.in l.adoptiuum.§.j.ff.de in ius voc.

4 Hoc intellige quando pater disponit valide,vt puta,cū cōsensu domini,& non aliter.Afflict.super constit.in ti.de reuoc.alien. nu.5.Ruin.consil.lj.vol.v.

5 Secunda est conclusio in feudo recepto ꝓ se,& filiis:nam tūc pater non potest filiis preiudicare totum vni legando,vel assignā do,ita Bart.in l.eū,qui.in fi.ff.de interdict.& relegat.Ioā.Andr.in addit,Spec.in rubr.de feud.versf.non omittam.Bal.in l,item videdum.§.nunc videamus.ff.de peti.hæred.& ibi etiā Ang.Bal.in ca. Imperialem.ver.quæro vtrū pater possit.de ꝓhib.feud.alien.per Feder.Bal.in l.i.in fi.C.per quas personas.& in c.j.an agnat.vel fil. dū facit differētiā inter emphyteusim & feudū.And.de Iser.in c. j.in prin.ver.& in tm.de succes.feud.Cyn.in l.j.in fin.C.de libert. & eorū liberis.Iac.Ardizon.in summa,qb.mod.feud.amitt.char ta x.versf.verum licēt nō possit.Bal.in l.qui se patris.ver.itē quæri tur.C.vnd.lib.Paul.de Cast.in cōsil.ccxvij.vol.ij.incip.p̄mittendū est.Aluar.in c.j.in prin.de succes.feud.in ij.no.vbi refert Card.ita consuluisse.& istud videtur sentire in c.j.§.oēs filij,si de feud.fuerit contro.dū remittit ad no.per eum in loco suprà ꝓximè allega to.Alex.in ꝑ.xiij.vol.v.Corn.in ꝑ.cccxcix.vol.j.Soc.in cōsi.xxv. versf.vnde superest vt videamus.vol.j.Alex.in cōsf.ciiij.vol.iiij.qui dicit istam*communē opinionem.Corn.in cōsi.cxcix.vol.ij.Iaf. In l.ij.C.de iur.emphyt.& in cōsf.lvj.vol.iij.Iacob.in tract.feud.in verbo,& cum pacto ꝙ de dicto feudo.Dec.qui dicit istam cōmunem opinionem in consi.cexxxix.idem tenet Rom.in l.j.versi.& primò nō obstat.C.qñ non petent.part.idem tenet Bal.in l.apud Iulian.§.si quis alicui.in fin.ff.de lega.j.& ibi Angel.Imol.Paul.de Castr.& Ale.qui ibi dicit istam communē opi.Gozad.in consf.ix. & in cōsf.xlvj.Lofred.in consi.j.nu.137.cum plurib.seq.Afflict.su per const.in tit.de reuoc.alien.nu.6.Ruin.consi.xxv.vol.j.vbi dicit cōem.& idem dicit consil.xcv.vol.iij.vbi dicit *magis cōmunem.& istam dicit communem Bertr.consi.cxxxviij.vol.ij.Brun. in tract.quòd stant.mas.& Maria.iun.consil.lxxij.vol.j.

6 Et in feudo antiquo hoc dicit Parif.consi.x.vol.j.& in cōsf.cvj. vol.j.Maria.iun.consi.lxxij.& consi.lxxvij.vol.j.& consf.clx.vol.ij. Ruin.qui dicit*communem,consi.ix.vol.j.

7 Amplia,etiam si interueniat consensus domini directi, vt per Maria.iun.consf.101.in fi.vol.ij.& consi.cxij.eo.vol.vbi dicit hāc magis communem,& ab ea in iudicando non esse recedendum.

Contrarium in hoc tenet Ruin.consi.xlv.nu.18.vol.j.

8 Contrariū,ꝙ immò in feudo nouo recepto pro se,& filijs pater possit filijs p̄iudicare vni totū assignādo, tenuit Bal.in auth.si quas ruinas.versi.iuxta hoc q̄ro.C.de sacrof.eccl.& in ca.j.§.hoc quoq;.de succes.feud.post Iac.de Beluis.ibi.& Aluar.idem tenet Bal.in c.j.§.& quia.de his,qui feud.dare poss.post Iacob.Veronē. quem refert Bal.in c.j.in fi.de vasal.decrepit.ætat.Spec.in titul.de emphyteus.§.nūc aliqua.versf.lxxviij.And.de Iser.in ca.j.de alien. feud.pater,qui dicit ꝙ si feudū datū est patris contemplatione,ꝙ pōt pater alienare,& ꝙ præsumitur patris contemplatione, nisi de ḡrio constet, & ibi Aluar.Paul.de Castr.in consil.clxj.incip.in causa,quā habet magnificus D.Titius.in primo dubio, secundū antiquam impressionem.vol.j.tm videtur Paul.de Castr.loqui in feudo recepto pro filijs hæredibus,vel simpliciter,& secus vr̄ sen tire si sit receptū ꝓ filijs,& descendentibus.versf.& hoc si fuit cōcessum simpliciter.Alex.tenet istam opin.in consi.cxviij.volu.vj. & in consi.xxij.vol.v.Iaso.in consi.ccxxxvj,vol.ij.Fel.in c.pruden tiam.de offic.deleg.Barbat.in consi.lxvj.vol.iiij.vbi latissimè,qui dicit istam*communem opinio.istud etiam videtur sensisse Ro. in d.consi.xxxiiij.dum se remittit ad no.per Bal.in d.auth.si quas ruinas.& ad not.per Bal.in c.j.§.& quia.de his, qui feud.dar.poss. Goza in consi.xxv.& in consi.lxxv.Parif.in consil.iij.vol.j.Aimo consil.cxxxv.

9 Tenendo istam opinionem,Primò limita ex dictis Bertran.in consi.cxxxviij.vol.ij.in nouis.vt non procedat, si fuisset facta donatio vni ex filijs,in præiudicium aliorum, & donatio esset valida.Ruin.consil.cxlix.vol.j.

10 Secundò limita quando feudum esset receptū contemplatione filij,vtputa si fuit dictū, pro se & Titio filio suo specialiter nominato.Ant.de Alex.in consi.lij.inter consilia Lofred.

11 Tertiò limita vt ꝓcedat ista opinio in eo qui fuit inuestitus, non autem in alio qui postmodum successit.Maria.iun.in consi. lxxij.nu.35.vo.j.qui dicit communem opinio.Grat.consf.cxxxij. nu.6.vol.j.

12 Quartò limita quando habuisset pater feudum ex gratia, & beneficio concedentis,& nihil in eo consequendo de suo eroga uerit.Marian.iun.consil.ciiij.nu.30.vol.ij.

13 Sed cū consensu dñi directi potest p̄iudicare,vt ponit Maria. iun.consi.ciij.vol.ij.Rui.consil.vij.vol.j.& consi.xlv.vol.j.

Contrarium Parif.consf.xvij.vol.j.

14 Aduerte tamen quia Mar.iun.in consf.ciij.vol.ij.tenet etiā si feudū fuerit liberè renūtiatū domino,& cōsensus domini interuenerit,tamen non præiudicatur agnatis,vt ibi, & ꝑsi.cxij.vol.ij.

15 Et ꝓpterea ꝙ in feudo antiquo per alienationē factā per vasallum nō aperiatur feudum domino,sed agnatis,dicit Maria.iu. cōsi.lxxvij.vol.j.& consf.cj.vol.ij.Rui.cōsi.xlv.vol.j.

16 Tenendo primā opi.in secūda cōclusio.principali,q̄ videtur magis*cōmunis,limita vt nō procedat,quādo pater deliquisset cōtra dominū feudi.c.j.§.fi.quæ fuerit prima causa benef.amit. vel aliud fecisset q̄ cōuentionē feudalem, quia tunc factū patris præiudicat filijs.gl.in c.j.§.si vasall'.in ver.vocabunt.si de feu.fue rit.cōtr.gl.hoc sentit in ij.opi.ī l.adoptiuū.§.patronū.ff.de in ius voc.Bal.ī c.j.§.fi.in fi.quæ fuer. prima causa benef.amit.& in c.j.si vasallus feud.priuet.& ibi Alua.Bal.in l.fi.C.de lib.causa, & in c.j. §.aut si libellario.quib.mod.feud.amit.Bar.in l.eū,qui.ff.de interdict.& relega.Bar.in l.ij.C.de libertis,& eorū liberis.& ponit.Abbas in c.ij.de feud.& ibi Pet.de Anch.Im.Salic.in l.ij.C.de liber.& eorū liberis.Paul.de Cast.in cōsf.clxj.secūdū antiquā impressionē.vol.j.Bal.in l.emācipatū.§.fi.ff.de Senat. Alex.in cōsf.cxix.vol. v.&in cōsf.cxx.vol.v.vbi dicit istā* cōmunē opinio. Goza.in ꝑ. xlvj.& in cōsf.lxxxiiij.Bal.idē tenet in l.j.§.in primo.ver.sed tu dic idē C.de caduc.tollen.& sentit Alex.in cōsf.xix.vo.v.& in cō.xxx. vol.j.& in l.si mihi & Titio.ver.prædictā cōclusionē limitat.ff.de verb.obl.Io. de Anan.in cōsf.xxxij.in ij.dub.Paul. de Cast. in cōsi. cccxj.inci.circa id qd primò quæritur.vol.j.& in l.adoptiuū.§.pa tronum.ff.de in ius voc.Cur.in tract. feudo.in quinta parte principali.in princi.qui limitat.Cor.in consi.cccix. vol.j. Alex.in cōsi. lx.vol.iij.Rui.consf.clv.vol.j.& cōsf.cxlix.vol.j.

17 Primò amplia,nam hoc ꝓcedit nō modò in feudo nouo,sed etiā in feudo antiquo.Salyc.in l.ij.C.de libertis & eorum liberis. Alex.in consi.xix.vol.v.& in ꝑ.viij.vol.iij.& in ꝑ.lx.vol.iij.Iac.de Beluis.in c.j.§.fi.q̄ fuer.prima cā benef.amit.& Aluar.in c.j.si vas. feud.priuet.latè Curt.in tract.feud.in v.parte principali,in princ.

18 Secundò amplia,nam præiudicat etiam alijs agnatis talis culpa contra dominum.Parif.in consf.xxj.vol.j.

Aliàs factū paternū etiam cum delicto filijs nō præiudicaret, vt no.Bart.in d.l.eū,qui.ff.de interd.& relega.Bal.in l.j.C.de bon. lib.Salyc.in l.ij.C.de libert.& eorum liberis.Abb.in c.j.de feud.& ibi Pet.de Anch.& Imol.Alex.in consi.xix.vol.v.& in consil.viij. vol.iij.Paul.de Cast.in l.adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius voc. Goza.in consi.lxxxiiij.Grat.in consi.ij.nu.6.vol.j.vbi dicit *hanc communem opin.

Contrarium verò ꝙ indistinctè culpa patris preiudicet filio in feudo nouo,siue respiciat dominum, aut feudalem cōuentionē, siue non,tenuit gl.in c.j.in verbo,vocabūtur.in §.si vasallus.in ti. si de feud.fuer.controu.gl.in c.j.in gl.j.de succes.feud.& ibi Bald. & Iac.de Beluis.& Aluar.Bal.in l.emancipatū.§.fin.ff.de Senat.& in l.lex.C.de legit.hær.versi.alij dicūt.& in l.fin.C.de lib.cau.Dy. in regula,nō debet.in fi.de reg.iur.in vj.& ibi Io.And.ī prin.Ang. in l.adoptiuū.§.fi.ff.de in ius voc.Host.in sum.in ti.de feu.§.quib. mod.feud.amit.Io.And.in c.ij.de feud.& ibi Cardi.Abb.& Imol. Decis.Neap.cxxj.in fi.in nouis.Spc.in tit.de feud.§.fi.in prin.Ioā. And.in addit.Spec.in titu.de feud.§ j.versf.xxxvij.in addit.magna. Bal.in c.j.§.fi.quæ fuer.prima causa benef.amit.Curt.in tract.feu. in v.part.principali.in ij.q.& in v.conclu.Gozad.in consf.xlvj.

19 Amplia,quia quælibet culpa præiudicat non solùm filijs,sed etiam agnatis.Ruin.in consil.clxvj.vol.j.

20 Declara vt hoc non procedat, quando feudum datum esset filij contemplatione,quia culpa patris non preiudicaret filio.Aluar.in c.j.de alie.feud.paterni.Cur.in tract.feud.in iiij.part.q.viij. idem Grat.consi.ij.vol. j.

21 Primò ex his infertur,ꝙ secūdū vnā,vel alterā opi.patre alienante feudū nouum,filij excludūtur.ita sensit gl.in c.j.de succes. feu.vbi Bal.Iaco.de Beluis.Aluar.Alex.consil.xviij.vol.v.& in ꝑ. xxviij.vol.v.Iac.de Belui.in c.j.§.fin.quæ fuer.prima causa benef. amit.& ibi Bal.in fi.& ibi Alua.in xxj.cōclus.Bal.in c.j.si vasal.feu. priuet.in fi.& ibi Aluar.Curt.in tract.feud.in v.parte principali.in quarta principali ꝓclusione. Bal.in c.j.§.aut si libellario.qb.mod. feud.amit.Alex.in cōsf.xxx.vol.j.Gozad.in consf.xlvj.Ruin.consi. xlij.vol.j.vbi declarat.& consf.cxij.vol.iiij.

Contrarium sentit Curt.in tract.feud.in quarta parte.q.viij.& in sexta conclusione.Maria.iun.in consf.lxxvij.vol.j.

22 Sed secus in feudo antiquo, in quo culpa vasalli alienando feudum,non præiudicat alijs agnatis.Ruin.consil.vij.volum.j.& consi.clxvj.vol.j.

23 Qui tenet ꝙ licèt non præiudicet agnatis,tamen præiudicat descendentibus,Ruin.consil.clxvij.volum.j.& consil.ccxiiij.volumine j.

Dic

24 Dic pro concordia,vt per Aluar.in c.j.§.si vasallus culpam.si de feud.fuer.controuers.& in c.j.§.denique.per illum tex.in titu. quæ sit prima causa benefi.amit.ꝙ aut vasallus commisit delictū in personam dñi,& tunc culpa ipsius præiudicat omnibus,& feudum ad dominū reuertitur:Aut delictum non est in personā domini,& tunc non præiudicat.& hanc distinctionem sequendam existimo per rationem positam in d.§.denique.

25 Primò amplia idem esse in feudo nouo, si non petierit pater inuestituram infra tp̄s,quia hoc præiudicat filijs.Aluar.in c.j.§.fi. in xx.conclus.quæ fuer.prima causa benefic.amitt.post Andr.de Isern.in c.j.quo tempore miles.Bal.in c.j.si vasal.feud.priuet.

26 Secundò amplia idem esse si non fuerit associatus Imperatorem Romam proficiscentē.Curt.in tract.feu.in v.par.principali.

27 Primò limita in feudo hæreditario.Parif.in consf.j.vol.j.& in consi.ij.& in consi.iij.vol.j.& in consi.xvj.& in consf.cvj.volum.j. Ruin.in consil.j.vol.j.& cviij.vol.v.

28 Secundò limita quando in feudo antiquo interuenerit domini directi consensus in dispositione vasalli, ita Parif.in consil. xvj.vol.j.Ruin.in consil.xlv.vol.ij.

Contrarium idem Parif.in consil.xvij.vol.j.

29 Tertiò limita in feudo antiquo,quia per alienationem aperitur via agnatis,& non domino.Maria.iun.in consi.lxxvij.volu.j. Ruin consil.xlv.vol.j.& consil.cj.vol.ij.etiam cum consensu domini directi.vt per Marian.consi.ciij.volu.ij.

30 Amplia idem esse si fuerit feudum liberè renunciatum domino.Maria.iun.consi.ciij.& consi.cxij.vol.ij.

31 Sublimita hanc limitationem, si filij approbent patris testamentum.Ruin.consi.xxv.nu.14.vol.ij.

32 Secundò infertur in emphyteusi, ꝙ si pater emphyteuta cadat ob nō solutionē canonis, p̄iudicat filiis.Bart.in d.l.eū, qui.in fi.ff.de interdic.& relegat.Bal.in l.adoptiuū.§.j.ff.de in ius voc.in fi.& in l.ij.C.de libert.& eorū li.& ibi Sal.Imol.in c.ij.de feu.& ibi Pet.de Anch.Spec.in tit.de emphyteus.§.nūc aliqua.versf.lxxviij. ibi,idē pater viuens.Bal.in l.vnica.§.primo itaque.ver.Sed tu dic idē.C.de ead.toll.Alex.in ꝑ.cxix.vol.v.& in ꝑ.cxx.vo.v.vbi dicit istā cōem*opi.& in l.si mihi,& Titio.ff.de verb.obli.Iaf.in l.ij.C. de iur.emphyt.in vii.q.dum se remittit ad not.per Bal.& alios in d.l.adoptiuum.§.j.ff.de in ius voc.Gozad.in consi.xxxiiij.& in ꝑ. xlvj.& in consi.lxxv.Grat.consi.cxxxij.vol.j.

Contrarium tenuit Spec.in tit.de emphyt.§.nunc aliqua.versf. cxliiij.& ibi Io.And.Alex.consi.viij.vol.iiij.

33 Primò amplia,nam idē est in deterioratione rei emphyteut. propter quam pater cadit ab emphyteusi,& filiis preiudicat.Spc. in tit.de emphy.§.nunc aliqua.versf.lxxviij.

34 Secūdò amplia,vt idem sit in alienatione rei emphyteuticæ, ꝓpter quā cadit pater emphyteusi,& filiis p̄iudicat.Bar.in d.l.eū, qui.in fi.ff.de interdict.& relegat.& in consil.lv.incipiē.dominus Amatus.Abb.in c.ij.de feud.& ibi Pett.de Ancha.& Imol.

35 Et hoc procedit etiā in emphyteusi antiqua,secūdum Imol. ibi.versi.illud autem certum est.Iaf.in l.ij.C.de iur.emphyt.

36 Primò limita ꝙ non præiudicet eo casu, quo aliàs concessio nihil operaretur.Gozad.in consi.lxxxiiij.

37 Secundò limita quando in fraudem succedentium non fuisset facta solutio canonis.Grat.in consi.xxxij.vol.j.

38 Tertiò limita,quādo ex ten ore inuestituræ appareret, ꝙ nollet vt delictum,vel culpa vnius alteri noceret.Gozad.in consilio lxxxiiij.uu.18.

39 Quartò limita,quando feudum,vel emphyteusis esset indiuisibilis,nam tunc culpa vnius alteri nō nocet.Gozad.post alios, quos allegat,in d.consi.lxxxiiij.nu.16.

Tenendo primam opinio.in hac secunda principali cōclusione quæ videtur magis*communis,ꝙ pater disponēdo in vltima voluntate,vel inter viuos non possit vni filiorum totum feudum assignare,aliis exclusis.

40 Primò limita vt per Pau.de Cast.in consf.clxj.secūdū antiquā impressionē,qñ essemus in feudo iurisdictionali, in quo expedit vt vnus totū habeat,& non sint plures domini,refert & sequitur Barba.in consi.lxvj.vol.iiij.Curt.in tractatu feud.in iiij.parte.ver. ex p̄dictis.&c.Alber.Brun.in cōsf.cv.in prin.Fel.in c.prudentiā.de of.deleg.Laur.in §.cæterum.instit.de legit.agnat.success.

Contrarium Iaco.in tract.feu.in verb.& cum pacto ꝙ de dicto feudo.ver.vlterius quæro.

41 Secūdò limita in feudo frāco,quia pōt pater vni filiorū totū prælegare,per not.per Iacob.in d.tract.feud.in versic.& cū pacto quod de dicto feud.per no.per Bal.in auth.nisi rogati.C.ad Tre. Iaf.in consi.lvj.vol.j.Cur.in tra.feud.in iiij.part.quæst.xxvj.

42 Et quia ista limitatio pēdet à veritate dicti Bal.in d.authē.nisi rogati.vide Are.in consf.xiiij.qui declarat vt hoc procedat eo casu,quando feudum potest transire ad ecclesiam,vt puta,quia do minium directum sit translatum in vasallum.

43 Tertiò limita, in feudo empto per pecuniam à patre.Laurē in §.cæterum.inst.de legit.agna.success.

44 Ex quo infertur,ꝙ idem esset si pater inuestitus fuisset cū facultate ꝙ posset de dicto feudo testari, vt colligitur ex dictis per Iac.in loco præallegato,& versf.sequenti.

45 Tenendo aliam opi.vt licèt pater possit præiudicare, non tm̄ potest præiudicare vni ex filiis comprehensis in inuestitura.Rui. consil.xcv.vol.iij.

46 Tertia est principalis cōclusio in emphyteusi recepta ꝓ se,& filiis,qa pōt pater filiis suis præiudicare de illa disponēdo in vita vel morte,in fauorem vnius filij,aliis exclusis,ita tenet Imo.in l.si domus.§.fi.in fi.ff.de leg.i.& in c.potuit.de locat.Pe.de Ancha.in cōsf.cxliij.Cuma.in cōsf.clxvj.in fi.Barba.in cōsi.lxvj.vol.iiij.Alex. in cōsf.xxvij.vol.v.& in cōsi.seq.Chassa.in cōsf.xxviij.& in ꝑ.xliiij. & in cōsf.lvij.& istā partem dicit*communem Alex.in l.apud Iulianū.§.si quis alicui.ff.de leg.j.Bal.in c.j.ver.quærit hic gl.in ti.an agna.vel fil.dum ponit differentiam inter emphyteusim, & feudū.Gozad.in consi.xxv.Grat.consi.liiij.vol.j.Spe.in tit.de emphy teus.§.nunc aliqua.q.lxxviij.

Contrarium,ꝙ imò in emphyteusi recepta ꝓ se & filiis, pater non possit præiudicare vnū ex filiis eligendo,tenet Bar.in l.vt iurisiurandi.§.si liberi.ff.de oper.liber.&in l.eū, q.in fi.ff.de interd. & relegat.& in cōsf.lv.incip.dñs Amatus.& in consf.lx.incip.q̄stio ista habet.in ij.dubio.Fede.de Senis in cōsf.ccxxviij.Bal.& Ang.in l.itē videndū.§.fi.ff.de pet.her.Sal.in l.fi.ver.quero an res emphy teutica.C.de iure emphy.Bal.in rubr.de locat.in addi.ad Spec.in vltima chart.ver.an filius hęres.& in l.liberti,libertęq;.versf.itē in eo,quod dicit.C.de oper.liber.Bal.& Ang.in l.apud Iul.§.si qs alicui.ff.de leg.j.Soc.in cōsf.xxv.vol.j.Pet.de Anc.in cōsf.cccxix.inc. themate præsupposito.Ange.in consf.clxxxiiij.Roma.in l.vnica. q.xij.C.qñ nō peten.part.Brun.in trac.de stat.in xiij.articulo principali.in viij.q.Alex.qui dicit istā partem*cōem.in consf.ciiij.vol. iiij.& Chassa.qui idē dicit in consf.liij.& idē dicit Alex.in consf.cv. in prin.vol.iiii.& idē dicit Dec.in cōsi.ccxxxix.idem tenet Calca. in consi.lxxiij.Iaf.qui dicit istam partem* magis cōem,in consil. ccxiij.vol.ij.& in l.ij.& præced.C.de iure emphyteu.Alex.consil. viij.vol.iiij.& in cōsf.xcviij.vol.iiij.ver.quinimò fortius.Bal.in l.si adulta.C.de hær.act.& ibi Sal.Bologni.consf.xlviij.Bertran.consf. cxxxviii.vol.ij.in nouis.Alciat.in tract.præsumptio.in j.regula,in xxxj.p̄sump.Ruin.consf.xliij.vol.j.Ruin.consf.xlviij.vol.j.vbi dicit *cōem.& cōsf.cxviij.vo.j.vbi ampliat,& cliiij.vbi dicit cōem.vo.j.

47 Pro cōcordia opi.dicitur ꝙ prima opi. ꝓcedit qñ emphyteusis fuit empta,vel quæsita ex re patris.secūda,qñ beneficio cōcedentis tātùm.ita declarat Bal.in l.j.in fi.C.per quas personas.& in auth.si quas ruinas.C.de sacrof.ecclesf.Aret.in l.apud Iulia.§.si qs alicui.ff.de leg.j.Corn.in consf.lj.volu.iij.Gozad.in consi.iiij.& in consf.xxv.& in cōsf.xlvj.& cōsi.lxxv.Curt.in tract.feud.in iiij.part. Io.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.in vltima char.versi.in ista difficultate.& versf.seq.de verb.obli.Iaf.in l.ij.versi.ij.limitat.C.de iure emphy.Lauren.in §.cæterū.inst.de legit.agnat.successf.& ista est *cōis opi.vt per Soc.in consf.cxxvij.volu.iij.Ruin.consi.cliiij. vol.j.& consi.ccxiij.vol.j.vbi dicit communem.

48 Alio modo declarat Grat.consf.cxxxij.vol.j.vt quando pater fuit primus,qui recepit,possit præiudicare,aliàs secus

49 Declara in feudo si sit quæsitum ex re patris pro se & filiis,nihilominus pater non potest filiis præiudicare, secundùm Corn. in consi.cccix.vol.j.

Contrarium etiam in feudo tenet Bald.in d.l.i.in fi.C.per quas personas.Are.in l.apud Iul.§.si quis alicui.ff.de leg.j.Curt.in trac. feud.in iiij.parte.

Tenēdo secundā opi.ꝙ pater possit preiudicare in emphyteusi recepta pro se & filiis,

50 Primò limita, vt per Iaf.in l.ij.C.de iure emphyt.quādo emphyteusis esset quæsita ex re patris,secus si beneficio concedentis,vt suprà dictum fuit.

51 Secundò limita,nisi filij essent emācipati, quia tūc pater non posset filiis præiudicare,vt per Areti.in l.apud Iul.§.si qs alicui.ff. de leg.j.tenuit Bal.in l.j.in fi.C.per quas person.sensit Io.Crot.in d.§.duo fratres.in vlt.char.ver.secundus casus.Rui.in consf.cxlix. vol.j.Betr.in consf.cxxxviij.vol.ij.in nouis.Iaf.in l.ij.ver.istam eandem partem.C.de iure emphyt.

52 Tertiò limita,etiā vt p Ruin.cōsi.ccxiij.volu.j.q limitat duobus modis,'& vltima limitatio est multum no.si est vera,videlicet vt etiā si in cōcessione pater habeat licentiā alienādi,nihilominus alienādo nō potest præiudicare, qa dicta alienatio debet intelligi secundū naturam cōtractus:sed contrarium credo verius,vt dicetur infrà in tertia limitatione.

Quartò limita, quando pater fuisset primus author illius emphyteusis,aliàs secus. Iaf.in l.ij.versic.tertiò limita.C.de iure emphyteut.Gra.in consi.cxxxij.vol.j.Rui.in consf.cliiij.vol.j.

Tenendo aliam primam opi.ꝙ pater nõn possit in emphyteusi præiudicare,

53 Primò limita,nisi pater filio excluso ab emphyteusi reliquerit in recõpensam tãtundem,vel plus. ita declarat Ang.in ꝯs.suo clxxxiij.vers.saluo nisi.Barbat.in c.potuit.de locat.Ias.in l.ij.vers. ego tñ non inuenio.C.de iure emphyt. Curt.in tract.feud.in iiij. parte.Ioan.Crot.in d.§.duo fratres.versi.quintus & vltimus.in fi. charta.Gozad.consil.xxv.

54 Secundò limita in emphyteusi recepta ab ecclesia, secus in emphyteusi recepta à priuato.ita Imol.in c.potuit.de locat.Bal. in c.j.versi.quærit hic gl.an agnati vel filij.Calca.in consi.lxxiij.

55 Tertiò limita, nisi emphyteusis esset quæsita cum facultate alienandi.Corne.in consi.cxl.vol.ij.Gozad.in consil.xxv.

56 Quartò limita nisi consuetudo vigeret in loco,ꝙ pater posset disponere de emphyteusi sic recepta.Gozad.in consi.lxxv.

57 Quintò limita nisi pater deliquisset in dominũ directũ, vel venisset contra conuentionem,sic limitat Grat.consil.ij.vol.j.

58 Sextò limita nisi pater venisset contra conuentionem cõtractus emphyteutici.Grat.consil.lxxix.vol.j.

59 Septimò limita nisi filius esset hæres patris, vt per Ruin.cõs. xliij.vol.j.

Octauò limita nisi emphyteusis esset noua à patre quæsita, qa potuisset in ea pater descendentibus suis præiudicare.Ruin.cons. cliiij.vol.j.vt suprà dictum fuit.

60 Nonò limita quando pater deliquisset, & feudum esset receptum pro hæredibus.Ruin.in consi.cxlix.vol.j.

61 Et nota etiam quia pater non potest priuare primogenitum iure primogenituræ.Tiraq.de iur.primogen.q.xxj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Caducitatem incursam tempore prædecessoris, an successor declarare possit.

1 NOn modica varietas reperitur inter Doct.an caducitatẽ inductã seu incursam tpe pdecessoris ob alienationẽ factã de reb.emphyteuticis, quã pdecessor nõ declarauit,successor declarare possit.Nã ꝙ successor illam declarare possit,voluit Bal.in c.imperialem.§.insuper.ver.posito ꝙ daretur.de phib.feud.alien.per Fede.Abb.in c.fi.vers.in glo.in vers.reuocatur.de dona.Card.ibi,vers.& pdicta pcedunt.Paul.de Cast.in l.omnimodo.vers.item gl.quæ incipit.C.de inof.testam. Aret.in ꝯs.xiiij.versi.item intellige.Card.Alex.in §.insuper.versi. nisi esset talis.Afflict.ibi,nu.37.versi.in gl.ij.Zas.in tract.feud.sub rubri.de feud.priuat.ver.tertiò fallit.Iaco.in tract.feud.in verbo, dictique vasalli promiserunt.ver.limitabitis procedere, vbi dicit ita omnes tenere in d.§.insuper.Hippol.in rub.de fideiuss.versi.& faciunt optimè dicta.

Contrariũ gl.in d.§.insuper,in gl.in verb.non succedit.Bald.in c.fi.vers.gl.& Imo.de dona.versic.& pcedit istud.Barba.in apost. ad Bal.in d.§.insuper.Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona.versi.secundò intellige.Curt.in tract.feud.in iiij.part.versic.secunda principalis declaratio.Ruin.consi.x.vers.nec obstat.vol.j.& ꝯsi.xxxv.nu.28. versic.prætereà ex quo.vol.j.& ibi attestatur hanc esse*cõem opin.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Emphyteusi concessa vsque ad tertiam generationem, an persona illius cui est facta concessio, censeatur includi in prima generatione, vel à persona descendentium incipiat generatio.

1 PRobabiliter dubitari potest,an si cõcessio in emphyteusim vel in feudum fuerit facta vsq; in tertiam generationẽ, psona illius,cui est facta cõcessio, censeatur includi ĩ prima gñatione vel primagñatio incipiat in psonã descendentiũ. nã illã opin.ꝙ persona illius,cui est facta cõcessio,cõprehendatur in prima generatione,videtur tenere Spe. in tit.de emphyteus.§.nũc aliqua.vers.cl.Bar.in consi.incip.concessa alicui emphyteusis.Bal.in l.ij.ver.q̃ro qñ per prẽscriptionẽ. C.de iur.emphy.& ibi Salyc.vers.sed xxiiij.potest dubitari.Ang. in §.adeo.vers.in gl.auferre.inst.de locato.Paul.de Castr.ꝯsil.cccxxxviij.qui ampliat etiamsi esset dictum,in ipsius tertiam generationem,volu.ij.& in auth.si quas ruinas.ver.remanet dubium.C. de sacros.eccl.Imol.in l.quod dicitur.versic.aduerte tamen circa quartum.ff.de verbor. oblig.Soc.consil.xxv.versi.quare assumo aliam.volumi.j.Goza.consil.xxv.versic.vj.ex alio.Corn.consilio ccxxxij.versic.in term.autem.vol.iiij.& in consil.lj.num.4.versic. est verum tamen.vol.ij.

Contrariam verò partem tenuit Bal.in addit.ad Spec.in tit.de locato.ver.item & in tertiã generationem.& in auth.si quas ruinas.versi.iuxta hoc quero.C.de sacros.eccl.Curt.iun.in trac.feu. in iij.parte.vers.circa istam materiam.Ruin consi.clxvj.vers.plus etiã voluit.vol.j.Anch.in cle.j.in viij.no.& ibi Card.in j.q.eod.ti. Ange.in Auth.de restit.fideic.ver.ibi,quatuor postea generationes.Bal.in cõs.ccccxlviij.vers.si autem cõceditur.vol.iij.& consi. ccclxxv.vers.in ꝯrium facit.vol.iiij.Cal.cons.x.tit.de locato.Ale. in l.quod dicitur.versi.tangit hic etiam.ff.de verb.obl.Io.de Plat. in l.peculiari.versi.item nota.C.de proxi.sac.scrin.libr.x.Imol.in consi.lxij.versi.& ideo dicta iura.

2 Tenendo primam opinionem, Primò amplia etiamsi dictum sit,pro se,filiis,& nepotibus,vsque in tertiam generationẽ.Paul. de Cast.in consi.cccxxxviij.vol.ij.

3 Limita præcedentem ampliationem, nisi dictum esset, vsque in tertiam ipsius personam,vt declarat Ruin.consi.cvj.versicu.& non obstat.vol.ij.

4 Primò limita principalẽ cõclusionẽ,nisi dictum esset in ipsius tertiã generationẽ,tunc enim proculdubio persona illius,cui est facta concessio,nõ comprehenditur in prima generatione.Bald. in l.ij.ver.quæro qñ per pscriptionẽ.C.de iur.emphyt.& in auth. si quas ruinas.vers.iuxta hoc quæro.C.de sacros.eccle.Imol.in l. quod dicitur,la grande.ver.interdum conceditur.ff.de verb.obl. Alex.cõs.cxxv.ver.tñ præmissis nõ obstãtib.vers.nõ obstat quod dicit.vo.v.Soc.ꝯs.xxv.ver.quare assumo aliã.vol.j.Gozad.ꝯs.xxv. ver.vj.ex alio.Curt.in trac.feud.in iij.parte.ver.circa istã materiã. Alex.in ꝯs.cx.vers.venio ad secundũ.vol.iij.Ang.Aret.in §.adeo. ver.in gl.auferre.instit.de locato.Dec.cõsi.dcxxiiij.Ruin.ꝯs.clxvj. nu.6.volu.j.vbi dicit*hanc communem opin.

Contrarium tenet Card.in cle.j.in j.quæst.de pœnis.

5 Secundò limita qñ diceretur vsque in eius tertiam generationem completam,Alex.consi.cx.ver.& prędicta tantò magis.vol. iij.Bald.cons.ccccxlviij.ver.idem si dicatur.vol.iij.& cõs.ccclxxv. vers.contrarium facit.volu.iiij.Cald.in cons.x.in tit.de locato.

6 Tertiò limita vt prima opi. pcedat in emphyteusi ecclesiæ,secus verò in aliis concessionibus priuatorũ,ita sentit Bal.in auth. defuncto.vers.& not.C.ad Tertul Card.Alex.in c.j.§.& quia.ver. quid autem dictum.in tit.qui feud.dare poss.

7 Quartò limita quando diceretur,vsq; ad tertiam generationẽ inclusiuè.Bal.ꝯs.ccclxxv.vers.in ꝯrium facit.volu.iiij.& ꝯsi.ccccxlviij.ver.idem si dicatur.volu.iij.Cald.in cons.x.in tit.de locato.

De Feudis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Feudum quamuis nouum, assumit naturam feudi antiqui si Princeps in concessione apponat clausulam, quòd habeat naturam feudi antiqui.

1 QVANDO Princeps in cõcessione noui feudi apponit clausulã,ꝙ feudum habeat naturã feudi antiqui, tũc feudũ quis nouum, naturã antiqui feudi assumit.Bal.in c.j.ver.extra no.de alie.paterni feudi.Iac. Ardizon.in summa feudorũ.in ij.part.secũdę partis principalis, sub rubrica,qd sit nouũ feudũ.ver.sed q̃ritur si vasallus.Aluar.in c.j.§.is verò.ver.q̃ro ab extra.de succes.frat.aliâs de gradib. succedentiũ in feud.& in c.j.ver.q̃ro quid si dec.de vasall.decrep. ætat.& ibi Præpos.Ale.ver.q̃rit hic Aluar.& idẽ Prepo.ĩ d.c.j.ver. & dicit Bal.de grad. succe.in feud.seu de success.fratr. Præpos.in plud.feud.vers.Bal.q̃rit hic.Mart.Lauden.ĩ c.j.de alie.paterni feu. vers.& no.ij.Bal.& ibi Præpos.ver.ideò dicit Bal.Alex.ꝯs.xxx.ver. fortius dixit Bal.vol.j.& ꝯs.ij.vers.forti⁹ dixit Bal.vol.v.& ꝯs.j.ver. hoc pbatur.vol.v.ꝯs.xxix.vers.cõfirmantur hæc.vol.v.Bal.in c.j. de success.feud.in §.hoc quoq;.in fi.ver.si cõcessum est.Aluar.ibi ver.no.ex hoc tex.& ibi Prepos.ver.not.ibi feudũ paternũ.Curt. senior,ꝯs.50.ver.v.& forti⁹.Io.Crot.q dicit cõem*in l.re cõiũcti. ff.de leg.iij.Ias.ꝯs.cxxxvj.vol.iiij.versi.ij.specialib.vbi dicit cõem. Alex.ꝯs.liij.ver.circa aliud dubiũ.ibi,ad hoc allego. vol.iiij.Dec.ĩ ꝯs.lxxxv.nu.7.Curt.in trac.feu.in j.part.vbi dicit cõem.Brun.ĩ ꝯs. lxxviij.ver.& tãto magis.Ruin.q dicit cõem,in cõs.xlv.vol.j.ver. sed nũc.ij.Dec.q dicit istã cõem opinionẽ in cõs.cxciiij.ver.tñ in ꝯrium est.Ias.cõs.j.vers.ij.principali fundamẽto.vol.iij.Crot.in l. si is q pro emptore.vers.iij.& vltimò inducit.ff.de vsuc.Ripa in l. j.nu.5.ver.iij.induco.ff.de leg.j.Soc.cõs.clxv.vers.vj.corroborat. & cõs.cclxxij.vers.ij.quia licèt.Aimo de antiquit.temp.in v.part. nu.13.Paris.cõs.v.nu.11.vol.j.Dec.cõs.liij.nu.3.Tiraq.de retrac.

Contra

Contrariũ Oldra.in ꝯs.clxxviij.ver. illa aũt verba. Albe.in dictionario.in verbo,nouũ nõ est.Ias.in vsib.feud.vers.quid autẽ ecõtra.Barba.consi.lxvj.vol.iiij.Ias.cons.clxxx.versicu.primò,quod qñ.vol.ij.Alex.consi.x.ver.hoc fortifico.vol.iij. Zas.cons.xiij.n. 14.in fi.ver. quod certè vsque adeò.vol.j.Gozad.ꝯs.lxxxiiij.nu. 12.vers.iiij.qñ.Pau.de Cast.in ꝯs.cliiij.incip.ꝙ istud feudũ.secundùm antiquã impressionẽ.Ias.consi.lvij.versic.quia ad hoc ego dico.vol.j.& consi.clij.vbi dicit*communem.vol.ij.

Tenendo primã opi.quæ vr magis*cõis,idem esset qñ diceret concederis, ꝙ cõcedebat feudũ tanquã nobile,& quaternatũ,quia ẽt ꝙ nõ esset tale,assumeret naturã illã, secundùm And. de Iser.in c.j.versi.si Rex.de cõtrouer.feud.apud pares terminã.

3 Primò limita.d.cõclusionẽ procedere quo ad cõprehensos in inuestitura tñ,qa quo ad illos tantùm d.inuestitura restringitur.Brun.cõsi.x.ver.sed ꝯ prędicta.Curt.Iun.ꝯs.primo,versiculo nec obstat premissis.& Ruin.consi.xlv. versic. nec obstat.versiculo,non obstat.volu.j.Aimo de antiquita.temp.in quinta parte.num.13.in fin.

Contrarium Ias.consi.j.ver. solùm restat in specie respondere.volu.iij.

4 Secundò limita,nõ pcedere in episcopo,vel alio prælato,q̃bus interdicitur dare res ecclesiæ ĩ feu.nisi esset cõsuetũ dare dicta bona in feudũ.Bal.in prelud.feud.ver.iij.diuisio.Soc.ꝯs.iiij.num. 18.ver.quinimò ẽt.vol.iij.Alex.consi.x.versic.nec obstat.vo.iij. Barb.cõsi.lxvj.vol.iiij.Ias.ꝯs.clxxx.versi.iiij.respondet. volum.ij. Crot.in l.re ꝯiuncti.ver.tenendo istã.ff.de lega.iij.Cæpol.consil. ciuili xxxj.Cur.Sen.ꝯs.50.ver.& idẽ tenuit Bal. Dec.ꝯs.liij. nu.3. vbi sublimitat.Ias.ꝯs.j.ver.eandẽ opi.vo.iij.& ꝯs. cxxxvj. versicu. tenendo istã partẽ.Pau.de Cast.consi.cclxxxiij.vol.ij.Ias. in prælud.feud.vers.prò pleniori instructione.Brun.ꝯs.xl.ver.& si dicatur.Aimo de antiqui.tẽ.nu.13.ver.limitatur nũc.in v.par.Mart. de Laud.in c.j.ver.circa hanc diuisionẽ querit Bal de his, q feu. dare pos. Alciat.de præsump.in tertia regu. in xxviij. præsump.

5 Tertiò limita,qñ illa clausula non esset prolata per verba dispositiua,seu per verba concessiua.Alc.in trac.præsum.in tertia regula in xxviij.præsump.

6 Et declara,nã ẽt qñ dictũ est,de nouo concedimus,dr ẽt feudum antiquũ,& nõ nouũ Bart. in l.j.in xv.q.ff.de rer.diuis.& in l.quoties.ver.j.casu.C.de suis & leg.& in prælud.feu.ĩ ver. quod aũt dicatur feudũ paternũ.Iser.in c.j.de natu.success. feud.Ias.in prælud.feud.in septima parte.Iser.& latius Afflict.in c.j.de vasallo decrep.ætat.

7 Nã ista verba intelliguntur de nouo cõcedimus,vt in antiqs inuestituris,prout declarat Gozad.in consi.lxxxiiij.in fine.

8 Quartò limita,si per talẽ ꝯcessionẽ inferretur præiudicium tertio.Alex.in ꝯs.xxx.vol.j.sequitur Alci.in iij.reg.in xxviij.præsumpt.nu.5.Cur.in tract.feud.in viij.q.primæ partis.nu.10.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Feudũ concessum per pecuniam, non habet naturam veri feudi.

1 COmmunis*est illa cõclusio, ꝙ feudũ habitũ per pecuniã,vel pro quo soluitur pecunia,vel quid simile,nõ habet naturã veri feudi,c.j. de feud. dat. ĩ vicẽ legis cõmis.voluit glo. in §.vasalli. in verbo, nõ,obstante l.in fi.ver.sed non dicit verũ. de pace Constan.gl.j.in c.j.de benef.fratris.Bal.in c.j.ver.pone de.§.cùm verò.de benefi.fratris.Iac.de Beluis.ibi in verbo,oppono infra. Bal in l.si quã.ver.& sic est argumentum.C.de oper.libe.Ias. in l. j.ver.& cũ ista dña.C.de ĩof.test.Bal.in c.si cautio.ĩ fi.de fide inst. & ĩ l. liberti.ver.itẽ no.C.de oper.libert.& ĩ add.ad Spe.ĩ tit.de locat.ver.& nota ꝙ emptor.& in §.libellariæ. ver.de clausula suppletiua.de pace Const.& in c.j.vers.quæro quid in feudo.de his, qui feud.dare pos.Dec.consi.cccxc.ver.capio secundã inuestiturã.Roma.consi.ccclxvij.versi.fallit iiij.Cur.Sen.consi.xlix.versi. vltimò quia,Aimo consi.vj.nu.109.Ias.cõsi.lxiij.ver. ij. respondeo.vol.j.Cur.Iun.in tract.feud.in secunda parte,in v.q.principali.Paris.cõs.iiij.nu.8.& seq.volu.j.Imol.in c.ad nostrã.ver.sed verè,licèt Doct.nõ tangãt.de reb.eccl.nõ alie.Dy.in auth.ingressi, ver.circa præmissa adhuc q̃ro.C.de sacros.eccle.Alex, ꝯs. cxxxvj.ver.& si quispiã nobilis.vol.j.Curt.Iun.in tract.feud.in prima parte,in vj.q.principali.in ver.circa septimũ requisitũ.Bru.cõsi. xj.ver.sed tñ in hoc feud.& cõsi.xiiij.ver.cæterùm ex quo.So.cõsi.cclvij.ver.& hoc maximè.Dec.cõsi.cxxxix. ver.similiter si feudũ.& cõsi.ccviij.nu.5.versi.similiter in feudũ. & in cõsi.cclxxix. vers.& idẽ in feudũ.Paris.cõs.iiij.nu.38.ver.comprobatur.vol.j. Zas.in cõsi.viij.n.23.ver.veniẽdo aũt ad ij.punctũ.vol.ij.Guido Papæ.q.clv.Chassa.in cõsue.Burgund.ver.& licèt feudũ.Alc. in l.vtrũ turpem.vers.adde ꝙ verũ est.ff.de verb.obl.Aret.in l.Gallus.§.ẽt si parẽte.ver.cuius dictis adde.ff.de liber.& posthu.Rui. in l.Gallus.§.etiam si parente.ver.extra aũt.eodẽ ti.Curt.in trac. feu.in tertia parte,versiculo,sextò limitate.Decis.Neap.cxxix.in antiquis.versi.primam quæstionem.

2 Et propterea dicit Afflict.ꝙ feudũ iurisdictionale vendi non potest de iure,licèt de consuetudine aliud seruetur, super Cõst. in titu.quod null.prælat.nu.8.

3 Cõtrariũ ꝙ feudũ emi possit,pbat tex.in c.j.de feud.dat. ĩ vicẽ l.cõmiss.ibi,hodie sub prætextu pecuniæ.Iser.in c.j. ver. item habes hic.de bñfi.fratris.Iac.Ardizon.in summa,sub rub.ꝙ verus dñs põt dare feudũ pro prec.Iac.Aluar. in d.c. j.ver. oppono cum gl.de benefi.fratris.Isern.in c.j.ver.secundus est.de nat.feu. & in c.j.ver.itẽ p habendo honore.de feud.guard.Nic.de Neap. in c.j.§.notandũ.dicens ita*cõmuniter teneri,& quotidie obseruari.de his,qui feud.dare poss.Alex.cõsi.lxxix.ver.sed his nõ obstantibus.vol.j.Cur.Iun.in tracta.feud.in secunda parte principali.in v.q.principali.Cur.Sen.ꝯs.50.ver.& dato,ꝙ aliqua pecunia.Bru.in cõsi.xviij.vers.ij.succedere nõ pñt.Iac.de S.Georg. in tracta.feud.vers.itẽ quæro de q̃stione.Ias.consi.cxvij.vers.sed istis,& similib.vol.iiij.Bal.in l.licèt.C.de liber. causa.ver. itẽ feudũ.Zas.consi.xij.nu.88.& consi.xc.vol.j.& cõsi.xiij.nu.26.eodẽ tit.Iacob.in tract.feud.in verbo,& fœminis.versi.vj.fallit.Zas.in tracta.feud.sub rubrica de feud.success.in secunda particula,de fœm.success.versi.hæc regula ampliatur.Marian.Iun.consi.lxv. num.16.versicu.vel secundò respondetur.volu.j.

4 Et facit qd no.Soc.in l.Gallus.§.ẽt si viuente parẽte.vers.quã conclusionẽ limita.ff.de libe.& posth.vbi ꝙ dato ꝙ propter pecuniã solutam,vel soluendã,feudũ datũ permutet propriã naturam feudi,tñ illud procedit quo ad illud tñ vel alia, quæ ex illo sequuntur.nam in aliis retinet propriam naturam feudi, & fuit dictum in præcedenti conclusi.

5 Nonnulli distinguebant,ꝙ licèt à domino feudũ vendi non possit.põt tñ vendi à vasallo,domino sciente.gl.j.ĩ c.j.de benefi. fratris.& ibi Iac.de Beluis.vers.oppono infrà.

Tenendo primã opinionẽ,quæ videtur*magis communis,

6 Limita,qñ pro feudo datũ esset integrum pretium.Cur.in tracta.feud.in iij.parte.ver.sextò limitate.Paris.cõsi.xvj.nu. 18.vol. iiij.Maria.Iun.consi.lxv.nu.16.vol.j.

7 Quod maximè verũ est,qñ præponderat gratia præstationi pecuniæ.Ita Soc.consi.iiij.nu.6.vol.iij.

8 Secũdò limita,qñ sola præstatio esset in cõsideratione,secus verò qñ vltra præstationẽ pecuniæ interueniret ẽt iurm fidelitatis,vel personale seruitiũ.Alex.consi.ix. versi. quia ad hoc respondetur.vol.v.Brun.consi.xlj.ver.nec obstat si dicatur.Cur.in trac.feud.in iij.par.ver.vj.limitate.

9 Et propterea infertur ex hac cõmuni conclusione, ꝙ feudũ datũ à Principe per pecuniã nõ reuocatur tanquam gratia,quia habet vim ꝯtractus.Bal.in l.q se patris.ver.hoc scias.C.vnde lib. Ias.in l.si pecuniã.ver.ij.amplia.ff.de cond.cau.da.Soc.consi.iiij. ver.alio insuper fundamento.vol.iij.& cõsi.lxxxvij.nu.12.versi. j.fundamento.eod.vol.Dec.consi.ccxcij.ver. superest.iij. cõclu. & consi.dciiij.nu.9.vers.ex quibus dici põt.Gozad.cõs.lxij.vers. pro hoc adduco Bal.Sarnẽ.in c.j.de constit.in vj.nu.141.versi.& quod dictum est.& Ioan.Crot.ibi,ver.concessio tamen.

10 Contrarium Roma.singu.ccccclxxj.incip.an iudex Mediolani.& Io.Crot.in c.j.ver.concessio tamen facta.qui istud declarat quando iusta causa subesset.de consti.in vj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Allodialis, & non feudalis in dubio res præsumitur.

1 OMnes Doctores admittunt illã cõclusionẽ, ꝙ res in dubio psumitur esse allodialis, & nõ feudalis. Hosti.in c.nimis.de iureiu.& ibi Io.And.& Pe. de Anch.& Car.& Imola,& Abb.Chassa.in consue. Burg.sentit Io.And.in addit. Spe. in ti. de feud.§. qñ.in xxj.q.Bal.in c.j.§.j.si de feu.fue.cõtrou.inter do. & agna. Bal.in l.libertas.in prin.ff.de sta.hom.& in c.j.in prin.de ꝯtrouer. inuesti.Bal.in c.significauit.in j.no.de rescri.ĩ c.cæterũ.ĩ fi.verb. de iudic.Cur.Iun.in ꝯs.cviij.nu.15.& in ꝯs.cxl.n.4.& in ꝯs.clxxxiiij.nu.1.Ias.in plud.feud.ver.itẽ adde.Chassa.in ꝯs.lxvj.nu.3.Idẽ tenet Host.in c.fi.de iud.& Io.And.ibi.Pe.de Anch.ver.solutio, licèt ponã.Ale.in cõs.cxxix.vol.j.& cõs.lij.vol.iiij.Ias.in l.si pri⁹. ff.de ope.no.nun.Chassa.in cõsue Burg. sentit Abb.in c. veniẽs. in ij.& iij.no.de accus.Fel.in rubr.de appel.Goza.in cõsi.vij. & in cõsi.xlvij.& in ꝯs.50.Bertr.in ꝯs.xv.vol.ij.Iac. de S.Georg.ĩ trac.

feud.in verbo,& de castro.vers.itē q̄ro an Castrū. Pau.de Cast.I cōsi.clxxix.vol.j.Bertr.in ɔ̄s.lxiij.vol.iij.& in ɔ̄s.cccx.vol.iij.Cur. Sen.in cōs.lxxvj.Paris.in cōs.xx.vol.j.Brun.in cōsi. j. Dec.in cōsi.xxxij.& in cōsi.cclxix.Paris.in cōs.xxiij.& in cōs. xvj. volu.iiij. Grat.in cōs.iij.vol.j.Dec.in cōs.ccccxiij.n.7.& in cōs. cccclxviii. nu.6.Grat.in cōs.ix.Iac.de S.Georg.in tract.feu.in verbo,dictiq; vasalli promiserunt.Card.Alex.in c.j.§.inter filiā.in ti.si de feud. fuer.contro.Aluarot.in c.j.de cōtro.inter masc.& fœm. de bñf. Alci.in ij.reg.in iij.præsumptio.

2 Primò limita,hanc cōem conclusionē q̄n ꝓ eo,ꝙ res sit feudalis,concurrit fama,& fumus in antiquis , vt declarat Alex. in consi.xv.volu.v.refert,& sequitur Ias.in l.si prius.versi. ij.limita. ff.de ope.noui nunc.Gozad.in consi.cl.Chassa.in consuet.

3 Secundò limita,nisi in inuestituris ꝑ verba enunciatiua Princeps narraret,dicta bona esse feudalia , vt dicit idem Alex.in d. consi.xv.vol.v.refert,& sequitur Ias.in d.l.si prius.Chassa. in cōsuetu.Burg.Ias.in consi.ccxxxv.vol.ij.

4 Tertiò limita,q̄n ecclesia cōcedit iurisdictiones , vel pensiones,quia præsumatur in dubio cōcedere in feudum. Bal. in c.ad audientiam.de prescr.refert, & sequitur Ias. in d. l. si prius.latè Cur.Iun.in consi.clviij.Rui.in consi.xxij.vol.j.

5 Quartò limita, q̄n dubitat̄ de latitudine prædiorū feudaliū, nā p̄sumit̄ ꝙ tota sint feudalia,& ꝙ tota sint eiusdem qualitatis, vbi nullæ apparent notæ diuersitatis,vt declarat Iason in dicto consi.ccxxxv.in fi.vol.ij.facit tex.in c.j. in fin. & ibi glo. de contro uer.inter mascul.& fœmi.de benef.& ibi Aluarot.Zas.in ɔ̄si. xj.volumine j.

6 Quintò limita,nisi possidēs rē in præteritum præstitisset aliquid principi territorij in signū subiectionis , quia præsumitur res feudalis,vt declarat Afflict.super Const. regni. post And. de Isern.ibi,aliàs in j,libro sub rubrica,de offic.iustitiar.

7 Sextò limita,nisi præstaret seruitium personale. Gram. deci. lxxxvj.nu. 1.& seq.

De Pactis & conuentionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Conuentio inita inter fratres de inuicem succedendo,an valeat.

1 NON modica est discrepātia inter Docto. in illa cōclusione,an cōuētio vicissitudinaria inter fratres,vel alios de succedēdo inuicē, valeat,si n̄ referat̄ ad oīa bona,sed aliqua remaneāt,in qb⁹ ɔ̄hētes ipsi testari possint,ꝑut hāc opinionē tenet Old.cōs.suo cxxxix. in j.dub.& ponit Io.And.ī add. ad Spe.in tit. de instr.edit.§.porrò. ī vltima additione magna.vers.fuit ēt alia qō,Albe.de Rosa.in l.fi.ver.sed q̄ro pulchrā qōnem.C.de pac.& ibi ēt Sal.ver.iuxta hæc q̄ro. Alex.cōs.lxxxiij.ver.& in proposito.ver.venio ad ēm principalē articu. vol.ij. vbi tenet ꝙ in casu illo nō valet cōuenrio , qa referebat̄ ad oīa bona,sentiens ɔ̄riū esse si nō actum esset de vniuersali successione.& idē Alex.cōsi.xxviij.vol.iij.Ias.in l.stipulatio hoc mō cōcepta.ver.ꝑ istā doctri.& vers.tertiò cōsului.ff. de verb. obl.Maria. Iun.cōs.cxliij.vo.j.Ias.in cōs.ccxxxiij.in fi.ver.vij.bñ faciūt.volu. ij.& in cōs.ccxj.ver.accedat ad prædictorū.volu.ij.& in cōs.xvij. ver.accedat ēt ad prædictorū.vol.iij.in cōsi.clxxiij. ver.iij .in terminis.vo,iiij.& in cōsi.v.ver.stat ergo vera cōclusio.vol.ij. Dec. consi.ccxxv.vers.prius ꝙ q̄n.& in cōsi.ccxxxvj.ver.sed in his, & similib.Ias.in l.fi.in iiij.limit.C.de pact.Cur.Iun.consi.j.num. 16. Alex.cōs.xxix.in iiij.dubio.vol.v.Soc.inter consilia Bruni.cons. x.ver. præterea cōis conclusio.Gozad.consi.lxxxviij.nu. 11.& ꝑ totū consilium.Bertran.cōs.cxxj.vol.j.in nouis.Paris. cōsi. xxvj. nu.81.& seq.& nu.85.& pluribus seq. vbi nu. 100. firmat hanc esse verā,& * cōem opi.& ab ea nō esse discedendū.nu. 103.gl. consuet.Biturig.volu.ij.Dec.in l. pactum. ver.ij. limitatur. C.de pact.& ibi Lancel,Io.Cro.in l.stipulatio hoc mō cōcepta. num. 65.ff.de ver.obl.Rui.cōs.cxxvj.ver.puto igitur.volu.j.Curt.Iun. consi.lxxxj.ver.iiij.Chassan.consil.xxxix.nu. 15. & pluribus seq. Dec.consi.dcxiij.nu.2.& cōs.dclv.nu. 10.Maria.Iun.consi.lxxvj. nu.62.vol.j.Io.Ant.Ale.in ɔ̄s.xcv.nu.3.Rui.cōsi.xvj,n. 12.vol.ij.

2 Et similiter valet conuentio inter fratres vel alios,ꝙ nullus possit bona stabilia alienare nec per viā ɔ̄ctus, nec ꝑ viā vltimæ voluntatis:& si ɔ̄factū fuerit,ꝙ bona alienata deueniant ad non alienantem.Pau.de Cast.cons.cccxxiiij.in j.dubio.incip.super j. puncto.vol.j.Ias.in d.l.stipulatio hoc mō cōcepta.ver.ij.cōsului. & consi.ccxj.ver.circa ergo secundum.vol.ij.

3 Et similirer valet laudū,in quo cauet̄,ꝙ vnus alteri succedat in bonis mobilibus,vel īmobilibus, dūmodò remaneat aliquid.vt ꝑ Ang.in cōs.v.refert & sequit̄ Alex.cōs.suo lix.vol. v.Ias.ɔ̄s.ccxj. ver.stat ergo ex p̄dictis.vo.j.& in l.stipulatio hoc modo cōcepta. ver.circa tertiā quæst.Bar.Maria.Iun.cōs.cxliij.vol.j.& Ias.in cōs. ccxxxiij.ver.& ita in specie.vo.ij.& in cōs.xvij.ver.& ita in specie. vol.iij.& ɔ̄s.clxxiij.ver.sed præmissis nō obstantibus.vol.iiij.Cur. Iun.cōs.j.nu. 16.Paris.cōs.xxvj.nu. 88.vo.ij.Cur.Iun.cōs.lxxxj.nu.

4 Imò cōuētio de fœminis excludēdis à successione,ꝙ nullo tēpore succedāt in terris,castris ,& locis,valet.Bar.in ɔ̄s.lxxij.refert & sequitur Ias.in cōs.ccxj.ver.accedat etiā ad prędictorum.vol.ij. & in cōs.ccxxxiij. ver.accedat etiā ad prædictorum cōfirmationē. vol.ij.in cōs.clxxiij.ver.ad idē & iiij.vol.iiij.Ioā.Crot.in l.oēs populi.ver.facit dictū Barto.ff.de iust.& iur.& in c.j.in iiij.not.in fin. ver.dicit multū singulariter,de cōsti.li.vj.Paris.cōs.lxxij.nu. 18.& seq.vol.iiij.& cōs.xxvj.nu. 84.vol.ij.Cur.in tract.feud.in iij.parte. in viij.fall.ver.hāc quest.Lofre .ɔ̄s.xiiij.ver.fortius præsens quest.

Et hoc maximè verum est,quādo conuentio fieret ratione futuri matrimonij. Boer.decis.ccclv.

4 Contrariū,ꝙ etiā in rebus certis conuētio de succedendo nō valeat, voluit Dec.cōs. ccc.Purp.in l.fi.nu.218.& seq.C.de pact. Butigel.in l.stipulatio hoc modo concepta. nu.9. nouissimi quidā in additio.ad cōsiliū Cāpeg.xj.inter consilia Bruni,post Cur. Iun.in l.pactum ꝙ dotali. C.de collat.Purp.in l.licet,nu.43. C.de pact.Paris.in cons.xxiiij.nu. 55.vol.ij.Ias.in l.licet.in fi. C.de pact. Dec.cons.dcviij.Tiraq.de iur.primogen.quæst.vj.nu. 5.

5 Limita istā partem,quādo conuētio fieret inter illos,q habēt potestatē legis condendæ in eorū territorio,qa valet conuentio etiā si fit omniū bonorū.Bar.cons.lxxij.Purpu.in l.fi.nu. 220.C.de pact.Zas.cons.j.nu.2.& seq.vol.ij.Dec.cons.ccccxvj.Gomes.in c. j.num. 107.de consti.in vj.Sed dicunt Docto.supradicti isto casu dispositionē concipi debere per modū ꝓmissionis, vel donationis,iuxta consilium Bar.ccxij. Dec.in l.pactum.vers.ex his infertur.C.de coll.& in cōsi. ccxxxv.& in cōs.ccxxxvj.& in cons.dclv. nu. 10.Cur.Iun.cons.lxxxj.Paris.in cōs.xxiiij. nu. 55.vol.ij.fuit de mente Cy.& ibi latius ponit Ias.ver.ij.per istam legem, in l. si pater puellę. C.de inoffi.testam.

6 Contrariū ꝙ in isto casu etiā in certis rebus, & bonis nō operetur cōuentio collata post mortem, voluit Ang.consi.lxvj.ver. hoc probo.vbi tenet hanc conuentionem in omnibus personis, pręter quam in militibus improbatam esse.

7 Tenendo primā opinionē,Sublimita, nā per viā cōem,cuius effectus confertur post mortem, posset conueniri super bonis, vel quota bonorum,non tñ conueniri pōt super hæreditate vel quota hæreditatis.Purpu.in l.fi.nu.224. C. de pact. Paris. consil. xxvj.nu. 117.vol.ij.

8 Quod fallit si conuentionem præfatā Imperator confirmasset,vt per Zas.consi.j.num.41.& seq.vol.ij.

9 Tenendo primā opinionē amplia , vt isto casu q̄n super certis bonis facta est pactio,nō super oībus , vel super hæreditate, vel parte illius,nō est dria an conuentio fiat de succedēdo vel fiat per ɔ̄ctum,ex causa donationis,qa ēt si fiat per verbum succedat,isto casu valet cōuentio.Paris.consi.lxxij.nu.20.vol.iiij.& consi.xxvj.nu. 85.& nu. 88.& nu. 110. Gozad.consi. lxxxvij.nu. 17.Dec.cons.lxiij in fi.ver.ij.principaliter.& idē Dec.cons. cciij. qui loquitur q̄n cōuentio se refert ad oīa bona præsentia, & futura.& Curt.Iun.consil.xv.qui loquitur quando conuentio est iam concepta per hæc verba, quòd vno præmoriente sine filiis masculis,oīa eius bona deueniant, & remaneāt aliis superuiuētibus.Ias.cōs.lxxxvij.ver.quæritur modò de validitate. q loquit̄ quando conuentio continet bona mobilia, & immobilia.vol.j.

10 Primò limita,secus esse, q̄n cōuentio refertur ad oīa bona præsentia,& futura,vel fiat super hæreditate, vel parte illius, vel expressè vel tacitè.Ange.cōsi.lxvj.ver.hoc ꝓbo ex verbis. Ale. consi.xxviij.vol.iij.qui loquitur q̄n actū est ꝙ bona post mortē deueniant sine diminutione.vt in ver.nō obstat ēt.Corn.in cōs. lx.vol.ij.qui loquitur q̄n in conuentionē sunt deducta oīa bona pręsentia,& futura,vt apparet in prin. d.cōsilij,Ias.qui loquitur in conuentione super bonis p̄sentibus,& futuris.& in ɔ̄s.lx.ver. sed præmissis.volu.iij.Dec.cōsi.clxxxiiij. n.7.ver. si verò dicta ꝓmissio.& cons.dcxiij.nu.2.Purp.in l.pactū quod dotali. nu. 2.C. de pact.Rui.consi.cxij.vol.iiij.Bertran.consi.xxix. vol.j.in antiq. Tiraq.de iur.primogenit.quæst.vj.nu. 13.

11 Declara,quia ēt conuentio de succedendo in omnibus bonis,valet,interueniente stipulatione,& iuramēto,tenuit Guido Papæ in consi.suo xxxj.Ang.in consi.clxxix.

Contrarium tenent oēs Doct.relati per Tiraq.de iur. primoge.q.vj.nu. 18.& per Paris.in consi.xxiiij. num. 55.vol. ij. ex quibus apparet istam * esse communem opinionem.

12 Declara ēt q̄n ɔ̄hentes paciscūtur de hæreditatibus ipsorū: sec⁹ verò q̄n paciscerētur de hæreditatib⁹ aliorū , qa talis pactio non valeret ēt ꝙ cōtineret certa bona,& nō oīa.Chassan. consi. lxiij.nu.36.Dec.consi.dcviij.Ruin.in consi.xvj.nu. 17.vol.ij.

13 Tenendo partē negatiuā,ꝙ non valeat cōuentio,limita,nisi cōsuetudo sit in cōtrarium.Tiraq.de iur.primogenit.quæst. vij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Promittens facere consentire,aliàs teneri ad pœnam,si facit omnem diligentiam vt ille consentiat,an pœnam euitet.

1 SI aliquis ꝓmisit facere aliquē cōsentire,vel ratificare,aliàs voluit teneri ad pœnā, & faciat omnē diligentiā vt ille cōsentiat , & ille noluerit cōsentire,fortè propter magnā læsionē,quā sentiret ex consensu, ꝙ euitet pœnā promissor,voluit Pe.de Anch.in consi.cccxxx.in vers. sed vtrū obiiciēs refert & sequit̄ Ias.in l.si pacto,quo pœnā.in fi.C.de pact. Soci.in consi.ccxv.in fin.Abb.in c.Gemma.de spons.ver.& no.hoc.Dec.in ɔ̄s. cccxiij. qui dicit istā partē * cōem,ex attestatione Aret.in l.si ita stipulatus.§.possum.ff.de verb.obli.eandē tenet & dicit cōem Bertran. consi.lxix.vol.j.Dec.in l.fi.§.fi.ff.si cert.pe.Io.Crot.in l.iiij. §. Cato.in ij.lect.nu.30.ff.de verb.obl.Dec.in l.impossibilium.ff.de regu.iuris.Ruin.cōsi.lxxix.volu.iiij.Grammat.quæst.ij. post decis.

2 Et similiter si aliquis promiserit dare Titiū in fideiussorem, & Titius noluerit fideiubere,nā si ꝓmissor fecerit omnē diligētiā,pœnā euitabit.Alex. in apostil.ad Bar.in l.qui aūt. ff.de consti.pecun.Gomes.in §.in personam.instit.de act.

3 Declara,qa licèt euitet pœnā,non tñ euitat quin teneatur dare alium fideiussorem æquè bonum.Bald.in cōsi. ccccxxxv.vol. ij.Aret.in d.§.possum.Dec.in l.fi.§.fi.ff.si cer.pet.

4 Et similiter si aliquis ꝓmisit,ꝙ talis vir capiet talē mulierē in vxorē,vel ècōtra,talis mulier accipiet talē virū in maritum,excusatur promittens à pœna,si fecit omnē diligentiā, licèt res ad effectū perduci nō potuerit.gl.in c.vnico.xxx.q.ij.Bar. in cōsil. ccxxxvj.Fede.de Senis.in ɔ̄s.cxij.Abb.in consi.xc.vol.j.Anto.de But.in c.Gemma.in princ.ver.sed est dubium. de spons. Aret.in consi.cxlij.Ferrat.cautel.xliij.Alciat.in l.iiij. §. Cato.nu. 130. & nume. 133.ff.de verborum oblig.

5 Sed Ripa ī l.quod te mihi.n.46.ff.si cer. pet.intelligit hoc q̄n fecit omnē diligentiā si erat persona, ad cuius preces credi poterat,quòd ille tertius esset facturus.

6 Et gn̄aliter ista cōclusio procedit in omni eo,qui promittit, ꝙ alius faciet.gl.in c.ex rescripto.in gl.fi.in fi.de iureiu.vbi Fel. Abb.in d.consi.ix.vol.j.in c.significantibus.in fi.de offi. deleg.

Cōtrariū indifferenter,& sic in omni casu præcedenti,tenet Are.in l.si ita stipulatus.§.possum.ff.de verb.obl.Ias.in l. stipulatio ista.ff.de verbor.obligat.in l.Titia.nu. 13.ff.eodem.Bertran. in consi.clxij.volu.j.Paris.in consi.cix.versi.ij.principaliter.vol. j.& in consi.xvj.volum.ij.Socin.in consi.cclxxxviij.Ruin.consi. lxvij.per totum.volumine quarto.

7 Amplia primā opin.quæ videtur * cōmunis ,vt oēs attestantur,etiā illi,qui tenent contrarium, vt procedat etiā stante iuramento,ita loquitur Pe.de Anch.in d.suo consi.cccxxx.versi.sed iterum obiicies.iuncto ver.præcedenti. incip. descendo ad obligationem.Dec.consi.cccxiij.

8 Primò limita,nisi dictum sit ꝙ facit cum effectu,quia tunc nō excusatur faciendo diligentiā,ita Ful.in cōsi.ccxxxiij.Dec.in cōs. cccxxv.Aret. in §. possum. in l.si ita stipulatus. ff. de verbor. obli. Dec.in l.fi.§.fi.ff.si cer.pe.Goza.in cons.xxvij.Bertr.in consi.clxij. vol.j.Alcia.in l.iiij.§.Cato.nu. 133.ff.de verb.obl.& nu. 131.Paris. in cōs.cx.nu. 17.vol.j.Rui.in cōs.cxxxij.vol.j.Gram.in decis. cij. num. 81.& sequentib.

Contrarium Aretin.in consi.cxliij. Dec.in consi. cccxiij.& in l. impossibilium. ff.de reg.iur.

9 Secundò limita, quando dictum esset,quòd faciendo quicquid possit, non excusetur. Dec.in consi.cccxxiij. versic.secūdo, quo ad taliter.

Contrarium Dec.Neap.ccxcv.in antiquis.

10 Tertiò limita, quando illud non potest præstari, prout fuit promissum, potest tamen præstari in æquipollenti, vt per Dec.in d.l.fi.§.fi.ff.si certum peta.

11 Quartò limita,quādo dictū esset,ꝙ illo non faciente, soluet de suo pœnā, vel interesse,Soc.in cōs.cclxxxviij.ver.iij.principaliter.Dec.in d.l.fi.§.fi.& in ɔ̄s. cccxlv.in fi.& in d.l. impossibiliū.ff. de reg.iur.& in cōs.cxiij. ver.iij.arguit Soc.Gom.in §.in personā. insti.de act.Paris.cōs.cx.nu. 10.vol.j. Cagnol. in l. semper q nō ꝓhibet.nu 31.ff.de re.iur.& in l.impossibiliū.nu.2.ff.eo.Alciat.in l.iiij.§.Cato.nu. 132.ff.de verb.obl.qui limitat hoc non procedere de iure canonico.

Contrarium Crot.in d.§.Cato.in ij.lect.nu.43.

12 Quintò limita,q̄n promisisset se facturum,& curaturū, adiecta pœna.Io.Crot.in d.§.Cato.in ij.lect.nu.31.

13 Sextò limita,si promissor de indēnitate se obligasset. Soci. in consilio cclxxxviij.vers.iij.cōfirmat̄.Gomes.in §. in personā. instit.de act.Dec.in l.impossibilium.num. 5.ff.de reg.iur.Paris.in cons.cx.nu.9.volu.j.& in consi.xvj.num. 123.volum.ij.& in cōs. cix.vol.j.Dec.in consi.ccxiij.in fin.

14 Septimò limita,si constaret de mente promittentis,ꝙ vellet absolutè teneri ad pœnā illo nō ratificante,vel faciente.Gome. in §.in persouam,insti.de act.Paris.in consi.cix.& in cons.cx. vo. j.Dec.in d.l. impossibilium.ff.de regu.iuris.vt quia dictū esset,ꝙ volebat teneri in omnem euentum contrarium, vt per Dec. in d.consi.ccxiij.versi.nec obstat.Paris.in consi.xvj. nu. 123. volu. ij.& in consi.cix.volumine primo.

15 Etiā dr̄ constare de mente,si non aliter verisimiliter quis ɔ̄traxisset.Alciat.in l.iiij.§.Cato.nu. 135.ff.de verb.obl.

16 Idem si dictum esset,ꝙ faceret,& curaret,& ꝙ verè habebit suum effectū,vt per Alciat.in repet.§.Cato.nu. 135.in l.iiij.ff. de verborum obligat.

17 Octauò limita,q̄n ꝓmissio incipit à principio apparere multū difficilis,qa tunc videtur magis consideratus defectus conditionis,quàm factū promittentis.Soc.in cons. cclxxxviij. versic . secunda eadem conclusio. sed si difficultas ex post facto superueniret,tunc excusaretur,vt per eum ibi.

18 Nonò limita,si promissor renunciauit omni iuris,& legum auxilio.ita Io.Crot.in repet.§.Cato.in l.iiij.ff. de verbo.oblig.in secunda lectu.nu. 34.facit qd̄ dicit Soc.in cons. cclxxxviij.versi. tertiò principaliter.

19 Quòd per illam clausulam,omni iuris , & facti exceptione remota,siue cauillatione non obstante , exigitur pœna à ꝓmissore,etiam ꝙ fecerit omnem diligentiam.

20 Decimò limita,stante iuramento.Rui.consi.lxvij.vol.iiij.

21 XI.Limita,q̄n colluderet cū illo tertio, ꝓ quo promisit , qa tunc non excusaretur.Ripa in l.quod te.nu.47.ff.si cer.pet.

22 Declara,qa q̄n contraueniret is,quem alius promisit ratum habiturum,vel cōsensurum ex capite enormissimæ lesionis,qa tunc promittens excusaretur.Gram.decis.cij.n. 106. & seq. vbi dicit * communem opinionem.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Pactum factum vt decreto actu conficiatur scriptura, operatur vt ille actus donec fuerit in scriptis redactus,operari non possit.

1 PAulus de Cast.in l.contractus.C.de fide instr.& in l.cū res.C.de proba.& in l.qui bis idē. ff.de verbo. obl.voluit ꝙ si firmata conuentione inter partes actū sit,ꝙ conficiatur scriptura per notariū,ꝙ antequā scriptura conficiatur,actus nō habetur pro perfecto,nec pōt operari.Idem,voluit Fulgo.cōs. cc.incip. in q̄stione q̄ vertitur.Aret.cons.clx.Soc.ɔ̄s.clxv.Dec.ɔ̄s.clix. Ias. ɔ̄si. clj.vol.ij.Ripa in l.fi.C.de reuoc.donat.Ias.ī §. item si quis.insti. de act.Hipp.in sing.dclxvj.Ant.de Canar.in tract.insinua. in xxj. quest.Rui.in consi.j.vol.iij.Boer.deci.xlviij.nu. 11.in j.parte.

Contrarium Soc.cōs.xxxij.vol.iij.ver.nec est curādum. Dec.in l.pactum.ver.& ex hoc infertur.C.de pact.& cōs.cccxl.Grat.cōsi. cvij.vol.j.Lofred. cōs.xix.ver.illud autem.Brun.in tract.de form. aliàs sub rubri.ex quibus cōficiatur form.& solemnitas.versi.est tamen aduertendum.

2 Tenendo primā opinionē,limita,nisi ex aliquibus cōiecturis appareret, partes tunc voluisse habere cōtractum pro absoluto, dato quòd non interuenerit scriptura,ita Aretinus consi.clx.& consilio cccxl.

3 Tenendo secundā opinionem, limita non procedere quādo actum esset quòd aliàs nō possit conuentio operari, nisi in scripturam redigatur,ita Dec.in dicta l.pactum,& Grat.consi.cvij.volumine primo.

4 Posset tamen non improbabiliter dici,ꝙ etiam si scriptura nō requiratur ꝓ substantia cōuentionis, quādo partes cōuentionē iam firmatā voluerint in scripturā redigi,tamen sit necessaria ad ꝓbationem,ita ꝙ non possit dicta conuentio probari aliter quā per scripturā,vel per eius confessionē. ita colligitur ex dictis Bal. in auth. sed nouo iure.C.si cer.pet,refert, & sequitur Brun.ī trac. de forma.sub titu.quotuplex est forma.ver.ad idem facit.

De Transactionibus.

CNCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Veniens contra transactionem iuratam, cadit ab omni iure suo, & multis pœnis afficitur.

1 QVI venit ꝯ transactionē iuratam, infamis efficitur, ab actione cadit, & accepta restituit. l. si quis maior. C. de transact. Alex. in consi. lxxvj. vol. v. Ferra. cautel. xx. in fin.

2 Primò amplia, etiam in vniuersitate, q̃ est corpus repræsentatum, iurante, ita declarat Ias. in consi. cxviij. cũ pluribus seq. volumin. j. & idem tenet idem in d. l. si quis maior. Cur. Iun. in d. l. si quis maior. Chassan. in consue. Burgund.

Contrariũ vr̃ colligi ex nota. per Dec. in l. si familia. ff. de iurisdom. iud. Calca. in consi. j. ita tenet Parpal. in l. si qs maior. & Clau. qui respõdet motiuis Ias. contrarium ibi tenentis. & Cagno. ibi, nu. 17. Roma. consi. cccc.

3 Secundò amplia etiã in muliere iurante, ita tenet Raph. Fulg. in d. l. si qs maior. & Ant. de Alex. in j. no. & ibi sequitur Hierony. Tort. & Ias. & in consi. cxviij. vol. j. & est gl. pro ista parte in l. cùm proponas. la ij. in gl. fi. & ibi Ias. notat. C. de transf. & Ias. in l. si quis id quod. ff. de iurisdom. iudic. & in l. Gallus. in ij. lect. ff de libe. & posthum. glo. consuetu. Turonen.

Sed contrarium tenet Fulgo. in d. l. si quis maior, in alia lect. vt refert Ias. in d. l. si quis maior. Chassa. in consuet. Burg.

4 Tertiò amplia, ẽt si in minimo sit defect⁹, incurritur pœna dictæ l. si qs maior. Fulg. in ꝓs. ccxxiij. in prin. Cuma. in consi. clxxix. Clarius Io. Ant. Alex. in cons. xxx. Brun. in cõsi. lxviij. in fi. Alex. ĩ cõsi. lxxvj. vol. v. Gozad. in consi. lix. Brun. in tract. ꝯ stant. mascu. Grat. in consi. iij. vol. j. & consi. lij. vol. j.

Contrarium Aimo consi. clxxxij.

5 Quartò amplia, hoc procedere nõ solùm in transactione iurata, sed in oĩb. aliis cõtractibus iuratis, ita tenet Bar. in d. l. si qs maior. in fi. per illum tex. qui loquitur ẽt in alijs pactis. & Bal. etiã in d. l. si quis maior. in fi. Alex. in d. l. si quis maior. & Ias. Imol. in l. si insulã. in vj. fal. regulę affirmatiuę. ff. de verb. obliga. Cor. in ꝓs. xl. vol. iiij. Alex. in consi. lxxvij. vol. v. Chassan. in cõsue. Burgund. Guido Papæ in sing. dcxx. Cassad. ĩ decis. ij. in tit. de iureru. Bertrã. in cõs. clxij. volu. j. & in consi. lxxxij. volum. j. & in consi. clxxij. eodem vol. glo. consuet. Turonen.

6 Et propterea locum habet ẽt in arbitramento, Fulg. in consil. cliiij. in iij. dubio. Purp. in rubrica, C. de transf. Brun. in cõsil. xlviij. Spe. in ti. de arbi. §. fi. ver. sed pone. Soc. in cõsi. xxvj. vol. iij. Guido Papæ in ꝓs. xxxj. & in consi. xxxij. Ripa in vij. respon. in iij. lib. & in viij. responſ. Bertran. in consi. c[illegible]ij. vol. j. & in consi. vij. vol. ij. & in consi. xv. volu. j.

7 Et in compromisso hoc dicit Bertran. in consi. cxliij. vol. ij.

8 Quintò amplia, vt ex solo conatu, ẽt nõ secuto effectu, incurratur pœna d. l. si qs maior. & ꝓpterea si qs supplicauerit vel porrexerit libellũ, licet libello vel supplicatione vsus non fuerit: tã pœnas incurrit, ita tenet Alex. in d. l. si quis maior. Capel. Tholo. in apostil. ad decis. cccxlvij. Io. Ant. Alex. cõs. xxx. & istã opi. odio periurij, tenet Fel. in c. ex tenore. de rescript. & in c. veniens. de p̃script. Rui. cõs. clxxxj. volu. j. vbi tenet ꝯ ẽt ex protestatione inhibitoria incurritur pœna dictæ l. si qs maior. & ꝓs. lxvj. vol. iiij.

Contrariũ Pau. de Cast. in d. l. si quis maior. Alex. consi. xxxiiij. vo. j. & in consi. lxxxvij. vol. v. Card. in consi. xxv. in ij. dubio. Iaso. in d. l. si quis maior. gl. consue. Turonen.

9 Possent fortasse opiniones cõcordari hoc mõ, aut impetrauit tantùm, & nõ porrexit iudici, & nõ incidit in pœnam, & ita ꝓcedat secunda opi. Aut impetrauit, & produxit iudici, & postea nõ vtatur vlterius, & tũc pœna incurratur, ita procedat prima opi. & ista declaratio videtur sumi ex no. per Bal. in ca. ex tenore. de ref. & per Barba. in consi. xj. vol. j.

10 Sextò Amplia, vt in casu legis, si qs maior, ꝓpter iurm impediatur moræ purgatio, ita tenent Bar. & Bald. in d. l. si qs maior. & ibi Alex. qui dicit istã opinionẽ * cõem. & Ias. idem tenet Bal. in l. si pacto, quo pœnã. in fi. C. de pact. & in l. & si post tres. in lect. ff. si quis caut. Sal. in l. magnã. C. de cõtrahen. & cõmitten. stip. Roma. in sing. cccclvij. incip. iurm. Alex. in cõsi. lxxvj. vol. v. Io. Ant. Alex. in consi. xxx. Corn. in consi. xl. volu. iiij. Bartholomæ. de Sali. in repet. l. semel mora. ff. sol. matri. Ias. ĩ l. si insulã. de verb. obl. & ibi Imola in sexta fal. Alex. in consi. clviij. vol. ij. & in cõsi. cv. vol. iij. Dec. in cõsi. cccclij. & Ias. in cõsi. lxxxij. volu. j. dicit ꝯ ab ista opinione null⁹ antiquorũ vel modernorũ discrepat. Guido Pape in consi. xxxj. Ripa in l. fi. C. de reuoc. dona. Iaso. in §. itẽ si quis. el ij inst. de act. Gomez, in §. itẽ si quis postulãte. institu. de act. Grat. in consi. lxvj. vol. j.

11 Cõtrariũ Sal. in d. l. si quis maior. vbi tenet ꝯ in casu illius. l. impediat tãtùm purgatio moræ quo ad pœnã infamiæ, ꝗ quo ad cã facta est executio à lege, secus quo ad alias pœnas in dicta l. si quis maior, expressas. & idem videtur tenere Pau. de Cast. ibi.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur esse * communis,

12 Limita cã nõ procedere de æquitate canonica, ſm quã etiã stante iuramento permissã est purgatio moræ. Bald. in l. qui crimen. in xj. quæst. C. qui accus. nõ pos. Imola in c. dilecti. de arb. ex mẽte Hostien. in summa de arbit. §. sed qualiter. ver. sed nunquid religiosi. Ias. ponit ĩ d. l. si qs maior. & in ꝓs. ix. vol. j. & in ꝓs. lxxxij. vol. j. Io. Ant. Alex. in ꝓs. cxiij. Cur. in tract. feud. in iiij. parte. Hipp. in sing. cccclxiiij. Gomez, in §. itẽ si qs postulãte. institut. de actio. Gozad. in cõsi. lxvj. Lofred. in consilio 41. Ruin. in consi. cxxxiij. volu. j. & consi. cxcviij. volumine j. & consilio lxxiiij. volu. v.

Cõtrarium tñ quòd etiã de iure canonico impediatur moræ purgatio in casu. d. l. si quis maior. ponit Corn. in consi. cxxj. vol. j. & in consi. xl. vol. iiij. Dec. in consi. cccclij.

13 Tenendo tñ primam opinionem, quę videtur magis * cõis, declaratur procedere in foro pœnitentiali, non in foro cõtẽtioso ita declarat Alex. in l. si insulam. ff. de verbo. obl. & Lancelot. Dec. in d. l. si quis maior. Bertach. in verbo, mora purgatur. versi. xlix. Dec. in consi. cccclij. Roma. in singu. cccclvij. & in ꝓs. ccccxxvij. versic. secundo iurauit. Ripa in l. fina C. de reuocand. donat. Paris. cõs. xix. volu. secundo. Ruin. consi. xx. volu. quarto. Gozad. consi. lvij.

Sed hanc declarationem improbat Ruin. consi. cxxxiij. volu. j. & consi. lxxiiij. vol. v.

14 Secundò declaratur vbi ius illius, cõtra quem purgatur mora, non esset effectũ deterius, aliàs etiam non obstante æquitate canonica morę purgatio impeditur. Ias. in cõsi. ix. vol. j. & in cõs. lxxxii. vol. j. Cur. in tract. feud. in iiij. parte.

15 Et ꝓpterea dicit Io. Ant. Alex. in cõsi. cxiij. quod vbi res non põt reponi in pristinũ statũ, etiã stante æquitate canonica, impeditur moræ purgatio. ita ẽt declarat Paris. in cõs. 19. nu. 240. vol. ij. Ruin. consi. ccxxiii. volu. iij. Grat. in cons. xciij. nu. 55. vol. j.

16 Tertiò declaratur non procedere facta litis contestatione, quia tunc etiam moræ purgatio impeditur, non attenta æquitate canonica, Iason in d. consi. ix. vol. j.

17 Quartò Declara, vbi celeri satisfactione mora fuit purgata, nõ aliàs. vt per Ias. in d. consi. lxxxij. vol. j.

18 Quintò ẽt Iaso. in d. loco dicit, illud esse verũ in ecclesia, nõ in priuatis, vt ibi per eũ. Dec. consi. cxxxviij. Gozad. consi. lvij.

19 Sextò, vbi circa rem modicam mora esset commissa, aliàs secus, Ripa in l. fi. C. de reuoc. don.

20 Septimò Declara, vt nõ procedat in emphyteuta postquàm dominus declarauit caducitatem, Cæpolla caute. clxxxiij. Rom. in consilio ciij. Alexand. in l. si insulam. ff. de verborum obligat. Grat. consi. xl. vol. j.

21 Octauò, si mora esset geminata. Gozad. in consilio 57. nu. 8.

22 Nonò, Quando vnus tractaret de lucro, alius de damno. Paris. in consi. xix. nu. 142. vol. ij.

23 Decimò, Non purgatur mora quãdo est ꝓtracta in faciẽdo, quia grauius est delictum in faciendo, quàm in omittendo, Gra, post alios, ꝗ dicit * cõmunem, in cõs. 93 nu. 78. vol. j.

24 XI. Non purgatur mora etiã de æquitate canonica, quando adest pactum resolutiuũ cõtractus, Grat. in cõsi. xciij. nu. 78. vol. j. & in cõsi xlix. nu. 23. eodem vol. Alex. in l. si insulam. nume. 24. ff. de verbor. obliga.

25 Septimò Principaliter amplia, vt etiam hęres iurãtis nõ seruans conuentionem authoris sui incidat in pœnam d. l. si quis maior. ita declarat Paul. de Cast. in cõsi. xiij. vol. ij. incip. visis, & ꝓsideratis omnibus.

Contrarium Paris. in consi. liiij. vol. j. Grat. qui declarat in consi. lxvj. volum. j.

26 Octauò Amplia, vt etiam in omittẽdo pœna d. l. si quis maior, incurratur, vt no. Brun. in cons. xlviij.

27 Nonò amplia, etiam in cõtractu iurato per Principis salutẽ. ita videtur tex. in d. l. si quis maior. & no. ibi Ias. in xv. no. Spec. in tit. de arbi. §. fi. ver. sed pone quod compromissum.

28 Decimò amplia, etiã si iuratũ sit per fidei præstationẽ. Spe. in ti. de arbi. §. fi. ver. sed pone ꝯ ꝓpromissum. sequitur Io. Fab. in d. l. si quis maior. & ibi Alex. & Ias. & Ant. de Bu. post Io. And. in c. cũ tẽpore. de arbi. Guido Papę in cõs. xxxj. Anch. in c. j. de sepu. in vj. in verbo, fide interposita. & Iaso. in consi. xcj, volumin. iij. Ripa in

c. ij. de resc. Ias. in §. itẽ si quis. el. ij. inst. de act. Host. in c. per tuas. de arbit. Zas. in consi. xij. vol. ij. Ioan. de Sylua, in tract. de benef. Feli. in c. querelam. de iureiur. Bertrand. in consi. clxij. vol. j. vbi * dicit cõem. & in consi. clxxviii. vol. i. in nouis. & consi. j. vol. j. in antiqs. Feli. in c. ij. de sponſ. Rui. consilio ix. vol. iii.

29 Declara vt Paris de Put. ĩ tract. de duello, in vij. lib. q. xj. num. 10. vbi iurans per fidei præstationẽ, quo ad obseruantiã, perinde est ac si iurasset per Dei euangelia: secus aũt quo ad pœnã, ex mẽte Archidia. in c. iuramentũ. xxij. q. fi. & teneas hanc distinctionẽ.

Contra istã ampliationẽ tenet Imola in d. c. cùm tẽpore. Rota in antiq decis. cxxxviij. Io. Fab. in §. item si qs. el. ij. Inst. de act. Gomes. & Parpal. in d. l. si quis maior. & ibi etiã Aret. Card. in d. c. ad aures. in fi. de his, quæ vi metũve cau. Domi. in c. fi. de iureiur. in vj. & ibi Philip. Franc. Staphil. de literis grat. & iust. charta lxxviij. Fel. per illum text. in capitulo, tuis. de test. Afflict. super constit. in titulo, de periur. numero vndecimo.

30 XI. Amplia vt in casu d. l. si qs maior. pœnæ ipso iure cõmittant. ita ꝓbat text. ibi in verbo, mox. & not. gl. in verbo, priuatus. & Bart. & Bal. & Ang. & Paul. de Cast. & Sali. Alex. & Ias. & ponit Cor. in cõs. xl. vol iij. ex quo sequitur quòd nulla snĩa requiritur.

31 Sed istud iutelligitur de snĩa condemnatoria, non de snĩa declaratoria, quæ requiritur, vt per Ias. in d. l. si quis maior. Rui. in consi. lxxxv. nu. 6. vol. iiij.

Contrarium ꝯ declaratoria snĩa non requiratur, tenet Ruin. consi. lxxxj. vol. j.

32 Itẽ intellige respectu infamiæ, & actionis carentiæ, non aũt quantũ ad pœnã conuentionalẽ, vel restitutionẽ datorum: quia quo ad istas duas vltimas pœnas non committitur ipso iure incursus pœnarũ. ita declarat Bal. in d. l. si qs maior. & Paul. de Cast. & Alex. & Ias. & Alex. in consi. xcij. vol. j.

33 Sed declara, ꝗ requiritur declaratio voluntatis illius, cui ꝗ̃ctus non est seruatus, quæ voluntas satis est ꝯ colligatur facto, etsi non verbis expressis. Ripa in septimo respon. in iij. lib. & in octauo responſ. in iij. lib.

34 XII. Amplia vt oẽs istæ pœnæ copulatiuè concurrant, & alternatiuè, ita declarat Sal. in d. l. si quis maior. & Ias. in consi. ix. & in ij. respon. ad motiua Vicarij. & Cyn. in j. oppos. Iacob. But. & in summario illius l. Ant. de Alex. in d. l. si quis maior.

35 XIII. Amplia non modò si contractus à principio fuerit iuratus, sed etiam si ex post facto iuretur super cõtractu facto, Fulg. in consi. civij. per Ias. in d. l. si quis maior.

36 XIIII. Amplia ẽt si sit facta pacto nudo ꝓuentio, & postea sit interpositum iurm, Guido Papæ in consilio xxx j. Nicell. in concord. cev.

37 XV. Amplia, vt non admittatur pœnitentia, Guido Papæ in consilio xxxj.

38 XVI. Amplia ẽt si cõtractus aliqua ratione non valuisset, vt per Guid. Papæ consi. xxxij.

Contrarium Guido Papæ in consi. lxiij.

39 XVII. Amplia, etiã si contractus habeat aliam prouisionẽ in fauorẽ illius, cui est contrauentũ. quia non propterea prohibet vti beneficio d. l. si quis maior, Ripa in viij. responſ. in iij. li.

40 XVIII. Amplia vt etiam ex capite ingratitudinis possit fieri donationis reuocatio propter inobseruantiã conuentorũ, Ripa in l. fi. C. de reuoc. donat.

41 XIX Amplia, etiã si emphyteuta iuranit soluere singulis annis, vt cadat à cõtractu ẽt ante triennium, Alex. in ꝓs. cxxvj. vol. j. Ripa in c. ij. de rescript. Bert. in consi. ccxciiij. vol. iij.

42 XX. Amplia, vt istud ius reuocãdi iam data, ꝓpter inobseruãtiam, transeat ad hæredes, ſm magis * cõem opinionem Doctorum in dicta leg. si quis maior. licet Ripa contrarium teneat in l. fi. C. de reuoc. donat.

43 XXI. Amplia, vt etiam in contractu censuali iurato inducat caducitas ob non solutionem. Cassad. in decis. ij. in ti. de iureiur.

44 XXII. Amplia, ẽt si sit adiecta clausula, ꝯ etiam pœna commissa, vel soluta, contractus firmus maneat, ꝗ ista prouisio non proficit inobseruanti. Gozad. in consi. xxxj.

45 XXIII. Amplia, vt etiã emphyteuta, qui mẽtitus est in ꝗ̃ctu alienationis, cui dominus cõsensit, priuetur omni iure suo, Gozad. in cons. 46.

46 XXIIII. Amplia, etiam si is, cui est contrauentũ, instet ꝓ obseruantia quæstionis. Aim. in consi. clj.

47 XXV. Amplia, ẽt si post primã inobseruãtiam altera pars deficeret in obseruantia pro parte sua. Grat. in consi. lxvj. vol. j.

48 XXVI. Amplia, vt etiã de iure canonico & in terris ecclesiæ procedat pœna istius l. Grat. in consi. xciij. vol. j.

49 XXVII. Amplia, siue iuramentum sit de futuro, siue de præterito. Rui. consi. cxlj. vol. j.

50 XXVIII. Amplia, nã veniens ꝗ̃ transactionẽ, tenet primò recepta restituere, anteq̃ audiatur super infringẽda transactione. l. si diuersa. & ibi Ias. in j. not. C. de transact.

51 Contrarium, ꝯ nõ sit necessariũ quòd præcedat oblatio rei acceptæ, licet agi possit ad rem recuperandã, voluit ibi Curt. Senior, & Curt. Iun. in prin. post Ant. de Alex. & dicit ita * communiter teneri.

52 Primò limita vt dispositio d. l. si qs maior. ꝓcedat tãtùm stãte dolo, & nõ aliter. ita declarat Bal. in l. nec qcquã. §. proficisci. ff. de off. ꝓcon. & leg. Alex. in l. fi. in fi. ff. q̃ satis. cogant. & in cõsi. xcij. volu. ij. Lancelot. Dec. in d. l. si quis maior. Dec. in consi. cccc lij. Cassado. decis. ij. in tit. de iureiur. Ias. in ꝓs. lxxxiiij. vol. j. & in ꝓs. cxviij. volu. j. Bertr. in cõsi. cxliij. vol. j. Curt. iun. in d. l. si qs maior. nu. 18. Afflict. super consti. Guido Papæ consi. xxxj. num. 24. & in fin. dcxx. Curt. senior, in d. l. si quis maior. & ibi Iacob. num. 56. & Claud. vbi dicit * communem istam opinionem.

53 Et pro hac parte facit, quia periurium requitit dolum. Grat. consi. 50. vol. j. Grammat. consi. ciuil. lviij.

Contrariã partẽ ꝯ nõ requiratur dolus, tenet Ias. in d. l. si quis maior. & in l. qui iurasse. ff. de iureiur. & in l. in actionibus. ff. de in lit. iuran. & in consi. clxxix. volu. ij. Ioan. Fab. in d. l. j. dũ loquitur de eo, qui non soluit iussu iudicis, & sentit Dec. in auth. qui rem. C. de sacrosanct. ecclesi.

54 Concorda has duas opiniones vt prima procedat quantum ad incurrendas pœnas, & ad hoc requiratur dolus: secus autem quo ad periurium, Grat. consi. xv. nu. 22. vol. j.

55 Secundò limita, qñ creditor esset absens, quia tunc dato ꝯ debitor non deponeret, vel offerret, satis esset excusatus, vt nõ incurreret pœnas d. l. si quis maior. ex quo nõ erat cui solueretur, Alexand. in dict. consi. xcij. vol. j.

56 Tertiò limita, qñ actor ꝗ̃uenerit, secus si reus, quia nõ incidit in dispositionẽ d. l. si qs maior. quo ad pœnas in ea contentas. ita declarat Alex. ꝓs. xlv. vol. iiij. licet, vt ipsemet Alex. ibi dicit, gl. in d. l. si quis maior, in verbo, consecutus, teneat ꝗ̃riũ, dicens idẽ esse in actore, qd̃ in reo, & ècõtra. & idẽ dicit Rui. ꝓs. clxxij. volu. iiij.

57 Quartò limita, qñ iurm præstitum est validum, secus si non valeat, vt declarat Alex. in d. consi. xlv. vol. iiij.

58 Quintò limita, ꝯ dispositio d. l. si quis maior, non habeat locum in feudis, ita declarat Curt. in tract. feu. in quarta parte, in pe nul. charta. versi. restat tamen, in fi.

59 Sextò Limita, quia dispositio d. l. non habet locũ in minore iurãte, ita est tex. ibi. si qs maior. & no. Pau. de Cast. & Ias. Corn. in consi. xl. vol. iiij. Bal. in d. l. si quis maior. post Bar. ibi & ibi Ang. & Pau. de Cast. & Sal. Alex. in cõsi. ccxxij. vol. ij. qui declarat.

Contrariũ tenet Barb. in dicta l. si quis maior. & Guido Papæ in consi. 21.

60 Septimò Limita in contractu, quẽ quis nõ faceret ex libera voluntate, sed ex necessitate, quia tunc nõ habet locũ dispositio l. si quis maior. C. de trãs. vt dicit Bar. ibi, & in l. qui fidẽ. ff. de trãs. & in l. prædia. ad fi. ff. de act. emp. Imo. in l. si insulam. in vj. fall. ff. de verb. oblig. idem voluit Ang. in d. l. si quis maior. in prin. & Paul. de Cast. & Salic. Hippo. in l. j. §. præterea. ff. de quæstion.

61 Et hoc procedit vbi per statutum, vel ob aliã necessitatẽ cõpellitur ad iurandum, & cõpromittendũ, vel ꝓtrahendum, aliàs si ad contrahendum tantũ cõpelleretur iurãs, tunc iurãdo & ꝓtraueniendo, incideret in pœnas illius l. ita ponunt ibi Raph. Fulg. Paul. de Cast. & Alex. licèt Ias. ibi contrarium teneat.

62 Sublimita tamen primã opinionẽ, quæ videtur esse * magis cõis, nisi ex cõmuni cõsuetudine in omnibus cõtractibus apponatur iurm: quia tunc compulsus ad ꝗ̃hendũ censetur compulsus ad iurandũ. ita declarat Alex. in d. l. si qs maior. C. de transact.

63 Debet tñ cõstare de necessitate, aliàs præsumitur cõtractus factus voluntariè, vt per Ias. in consilio xij. volu. primo, Felinus in c. fi. de re iud.

Contrarium Dec. in c. cùm M. Ferrariensis, de constit. vide Sarnens. in regula de annali. q. x.

64 Octauò limita, quia nõ dr̃ ꝗ̃uenisse iuratæ cõuentioni, propterea, quia alteri qui ꝗ̃uenit, auxiliũ præstat. Ias. in dicta l. si quis maior. allegat Cum. in quodam consi. quod non reperio.

65 Nonò limita, nisi iurans cessauerit implere conuenta impeditus facto iudicis, quia tũc non incurrit pœnas d. l. si quis maior. ita declarat Ias. in d. l. si quis maior. licèt ibi Ioan. Fab. contrarium teneat, quem ipse ibi improbat.

66 X. Limitatur, quia per ꝗ̃uentionẽ contractus iurati quis perdit dominium rerũ cõtractu quæsitarũ, non tñ perdit dominiũ rerũ, quæ licet in cõtractu deductẽ sint, nõ tamen acquisitẽ sunt ipsi contrauenienti ex illo contractu, Iason consilio cxvij. volu. primo.

67 XI. Limita, si quis contrauenerit propter Principis iussionẽ, ita voluit Guido Papæ in consi. xxxj. & in sing. dcxx.

68 XII. Limita, ꝗ qui venit ꝗ̃ transactionẽ, vel aliũ cõtractum, & succubuit, potest redire ad contractum, Felin. in cap. capitulũ.

de resc ip.sed dubito,si ista limitatio ꝓcedat in ꝯctu iurato,iux. l si quis maior.

69 XIII.Limita vt nō habeat locū in maiore ex legis fictione p impetrationem veniæ ætatis,ita Ioan.Petru.in d.l.si quis maior. & ibi Lancelot.Dec.

70 XIIII.Limita in eo.qui iurasset soluere vsuras in certo termino,quia per ꝓtrauentionē in non soluendo vsuras nō incidit in pœnas.l.si quis maior.vt per Fel.in c.testimonium.de testib.

71 XV.Limita in contractu metu facto,vel aliàs simulato,gloss. in consuetud.Turon.

72 XVI.Limita,ꝗ a in dubio facienda est interpretatio vt nō sit locus dispositioni d.l.si quis maior.Gratus consi.cxxj.volu.ij.

De Verborum obligationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Stipulari alteri nemo potest.

1 ALTERI stipulari nemo pōt.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verb.oblig.l.quo tutela. §.si ff.de reg.iur.§.si ꝗs alij.& §.alteri.istit. de inutil.stipu.& l.vt inter absentes.C.de inutil.stipul.l.ꝗ res.C.de don.l.j.C.p quas ꝑsonas.l.certi ꝑdictio.§.qm̄.ff.si cert. pet.

2 Primo amplia,vt nec fiscus, vel respublica per personā sibi subditā possit acqrere per stipulationē,Bart.per illū text.in l.j.in fi.princ.ff.de iur.fis.& sequit ibi Ang. Bart.in l. si ita stipula. §.Chrysogonus.ff.de verbo.oblig.& ibi Imola, & ibi etiā Ange. Alex.Paul.de Cast.in d.§.alteri.Bar.in l.arbiter certa die.ff.de arb. Ias.in dicto §.alteri.in j.ampliatione. & Ias.in l. stipulatio ista.§. si stipuler.de verb.oblig.Corn.in ꝓs.ccxx.vol.ij. & dicit ita fuisse ꝓsultum per Benedictum Capram. Feli.in ca.at si clerici. de iudic.

3 Est verum ꝙ in ciuitate tenebat ꝯrium Raph. Cum. in dict.§. Chrysogon°.dicens ꝙ per ciuē ciuitati,& patriæ suæ quæri potorat per stipulationem. & eius opinio. posse tolerati dicit Pau.de Castro ibi, tamen eam reprehendit Alexan.ibi, & prima videtur esse * magis communis opi.

4 Imò etiam officialis fisci non potest fisco stipulari, secundū Bald.in l.j.C.per quas person.

5 Secundò amplia, vt nec vasallus domino suo stipulari possit. ita concludit Bart.in d.§.Chrysogonus.& ibi Im.& Ang. qui etiā dicit quòd Rex non potest acquirere per stipulationem subditi sui:& sequitur ibi Alex.& sequitur Bald.in l.certi ꝑdictio.§.quoniam.ff.si cert.pet.Paul.de Cast. in d.§.alteri.

6 Tertiò amplia, vt nec libertus patrono suo stipulari possit.de hoc est tex.in l.si ita stipulatus.§.Chrysogonus.ff.de verb.obli.& ex illo tex. no.ibi Bart.& Im.Alex.Bar.in d.l.arbiter certa die.ff.de arb.Ias.in d.§. alteri,in quinta ampliat.& ibi Paul.de Cast.Bar.in l. ꝙ dicitur.ff.de verb.obl.& Ias.in d. §.alteri.Bal.in l.certi cōdictio. §.quoniam.ff.si cer.pet.Iason.in §.si nummos.in d.l.certi ꝑdictio.

7 Quartò amplia,vt mat ri ex filij stipulatione actio nō quærat.l. debitor.in fi.ad Trebell.& ibi gl.& ponit ibi Bar.in summario.& ibi Ang.& Im.in summario.& not.Pau.de Cast.& Alex.ibi.Salic. in l pater C.de pact.cōuent.Paul.de Cast.in l.Caius.in fin.ff.solut. matri.Bal.in l.executorē. C.de execut.rei iud.Sal.in l.ij.C.de contrah.& cōmit.stipul.Sicuti ècōuerso ex stipulatione matris nō q̄ritur filio.Bar.in l.ꝙ dicitur.ff.de verbo. obli.& in l.pactum. C.de pact.ꝓuent. & ibi Bal.& Sali.Bart.in l.pater.C.de pact.conuent.& ibi Salic.Paul.de Cast.in l.Caius.in fin.ff.solu.matrimonio. & ibi Alex. in iij.not.Ias.in d.§.alteri.in secūda ampliat.& voluerūt Im. & Alexā.in l.debitor.in §.fi.ff.ad Trebell. & Ias.in §.alteri.Paul.de Cast.in l.quodcunq; §.sicuti.ff.de verb. oblig. Salic.in l.ij.C.de ꝓtrah.stip.Bal.in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.pet.Bar.in d.§.si stipuler.Ias.in l.certi condictio.§.quoniā.ff.si cer.petat.

8 Quintò amplia , vt nec cōsanguinei possint stipulari ꝓ cōsanguineo,gl.est in l.fideiussoris.in gl.in v erbo,neq; eim̄.ff.de pact.& ibi Ang.no.& Ias.in l.& hæred.§.in his.ff.de pact.& in d.§.alteri.in tertia ampliat.Bar.in l.ꝙ dicitur.in fin.ff.de verb.obl.Bal.in l.executorem.C.de execut.rei iud.Imo.in l.Caius.ff.solut.matri.& ibi Pau.de Cast.Christoph,Porc.in §.alteri.inst.de inutil.stipul.

9 Sextò amplia,vt vicini probi, & honesti nō possint vicino stipulari.Abb.in c.pastoralis.§.j.in fi.de offic.ordin.& ponit Iaso.in dicto §.alteri.in quarta ampliatione.

10 Cōtrariū in casu illius tex.in capitulo, pastoralis. §.primò,ꝙ possint vicini honestæ ꝑsonæ stipulari,tenuit ibi Hostien.& post eū Io. And,dū exēplificat illū tex.ī publicis & honestis ꝑsonis, id est,vicinis honestis.& sequitur ibi Imol.

11 Septimò amplia, vt iteresse affectionis nō ꝑsideretur ad hoc vt amicus amico stipulari possit, Bart. in l.fideiussoris . ff.de pact. & ibi Bald.& Paul.de Castr.in l.& hęredi.§.in iis.ff.de pact.Bartol. in l.vnica.C.de sent.quæ pro eo, quod interest. Ias.in d.§.alteri.& in l.si vnus.§.j.ff.de pact.Ias.in l.j.ff.de in lit.iur.

Contrarium voluit gl.in l.si vnus.§.i.in gl.in verbo, videmus.ff. de pact.& ibi Ang.& Pau.de Castr.Ias.in consi.xlj.volu.iij.Chassa. in consuet.Burg.sed vt cōsiderat ibi Alex. interesse , de quo ibi ꝑ glo.& Doct.erat interesse pecuniarium, quia fideiussor erat habiturus regressum contra principalem.

12 Tenendo primā opinionē,quæ vr magis * cōis,limita nō ꝓ cedere in ꝯctu bonæ fidei , in quo subiecta esset stipulatio. ita vr tenere Bal.Nouell.in tract.dot.in iiij.q.quartæ partis principalis. Ias.in consi.xlj.volum.iij.& in §.in his. in l.& hęredi.ff. de pactis,

13 Octauò amplia,vt etiā interesse obligationis ad antidora,& remunerationis,nō sit sufficiēs,vt ꝗs possit alteri stipulari.gl.in l. si tibi.§.si pactus.in gl.in verbo,proderit.ff. de pact. & ibi Bald. in lect.antiqua.& Ang.eodem titu.& ibi Iason in iiij. not.idem Ias. in l.& hæredi.§.in ijs.ff.de pact.& in d.§.alteri.

Et facit quod dictū est in tertia ampliat.de liberto, qui nō pōt patrono stipulari.

14 Nonò amplia,vt Aduocatus non possit cliētulo suo stipulari.Bal.in l.vniuersos.C.de Decur.lib.x.& ponit Iason in l. stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de verb.oblig.

15 Decimò amplia in arbitro, qui nō pōt stipulari ijs , qui in eū compromiserunt.Spec.in tit.de arb.§.fi.vers.sed qd si stipulatur. Abb.& Imola in capitulo,dilecti.de arbi.Ioan.Fab.in §.si alij.inst. de inutil.stipul.Ant. de Butrio & Abb.in proœmio. decret. quia non acquirit sine cessione.

Cōtrariū gl.in d.c.dilecti.Azo in summa de arbit.versi.quid si arbiter.Spec.in tit.de arbit.in §.fi.Ange.in l.iiij.§.item si in facto. versi.idē iuris.ff.de verb.oblig.Io.& Accur. in l. litigatores.in §. quod ait.ff.de arbit.Roman.in consi.lxxxvj.in fine.

16 Pōt ex mente Imolæ in dict.capitulo,dilecti,dici,ꝙ aut in stipulatiōe facta sic ab arbitro deducit pœna ꝙ laudo pareat,& valet stipulatio,& acquirit actio ipsi arbitro , tn̄ tenetur illā cedere. Aut aliud in stipulationē deducitur,& tūc stipulatio nō valet.

Tenendo tn̄ primā opinionem quòd stipulatio non valeat,

17 Limita illud ꝓcedere de iure ciuili,secus de iure canonico, fm quod stipulatio valet,vt declarat Abb.in d.c.dilecti.de arbitr.

18 XI.Amplia,vt nō possit administrator cōmunitatis stipulari pro particularibus,ita declarat Cor.in consi.lxxij.vol.iiij.

19 XII.Amplia,vt ēt naturalis obligatio non oriatur qn̄ verba obligatiua,& executiua cōferunt in tertiū.Angelus i d.§. si stipuler.& ibi Imola,Alexander,Paulus de Castro,in d.§. alteri. vbi ēt Rapha.& Paulus de Castro,in leg. prima.C.per quas person.Bal. in leg.certi condictio.§.qm̄.ff.si cert.pet.Ang. in l. qui Romæ.§. Chrysogonus.ff.de verborū obligationibus.Chrystophorus de Castellio.& Angelus in leg.prima.ff.de pact.Angelus in d-l.stipulatio ista. Alex.ꝓs.ccxj.vo.iij.Abb.in proœm.Decretal.& ibi Fel. Ias. in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cert.petat.

20 XIII.Amplia vt isto casu,quādo verba obligatiua & executiua sunt collata in tertiū,vt nō valeat stipulatio ēt si interfit stipulantis.Angelus in l.j.ff.de stipul.seruor.& ibi Imol.Paulus de Castro,in d.§.alteri. Alex.in d.§.si stipuler. & istud voluit glo.in dict. §.si stipuler.in glo.in verbo fieri.& idē voluit glo. in l.iij.C.de inutil.stipul.in verbo,sua interfit.& ibi Bal.& Sali. istud colligir ex verbis Bar.in d.§.si stipuler.in prima oppo.& tenet Bal.ibi in gl.j.

Contrarium glo.in l.quæcunque gerimus.in glo.prima.ff. de act.& obligationbus.

21 Sublimitabat tn̄ Raph.in d.§.si stipuler.qn̄ verba obligatiua, & executiua essent relata ad tertium in pacto,& interesset pacisentis,sed reprobat ibi Alex.

22 Primò limita in feudis,in ꝗbus pōt frater fratri stipulari,fm Baldum & Sali.in l.fi.C.res inter alios acta.& fuit originale dictū Odof.in summa sua super feud.in tit.qui poss.succed.ī feud. Bal. in c.primo,si vasal.feud.priuet.& istā opinionē sentit Paulus de Castro,in ꝓs.cliiij.incip.ꝙ istud feudum.refert & sequitur Alex. in consilio x.volu.tertio.Aluarot.in capitulo primo, in princip. de duobus fratribus de nouo beneficio inuestit. & istā partem dicit * cōem Curt.iun.in tract.feud. in ii.par. versiculo ,secundo cadit necessaria dubitatio.Iacob.in tract.feud.in verbo,nobiles. Alexander in ꝓs.xcij.volum. vj.Caccialup.in capitulo primo, de feud.cog.in xxx.differentia.Curt.iun.in consi. lv. Lofred. in cōs. xxxviij.Paris.in consi.vj.in fi.vol.j.

Cōtrariū vr tenere Barto.in leg.si mihi,& tibi.ff.de verborum obligationibus.Ias.in d.§.alteri,in iij.limit.Curt.iun.in trac.feud. in ij.par.versiculo,in tanta Doctorum cōtrarietate ego sum,&c. Prepos.in c.j.de fratribus de nou.benefic,inuest.in princ.

Tenendo

23 Tenendo primā partē,quæ vr * cōis,limita illud procedere in feudo , secus in emphyteusi , in qua frater fratri non potest stipulari,vt per Curt.Iun.in d.consi.lv.Ias.in l. quod dicitur.nu. 41.ff.de verb.oblig.

Contrariū in hoc tenet Spec.in tit.de emphyteus.§. nunc ali ęqua.versi.clxvij.& clxix.Ale.in l.ex facto.§. si quis rogatus.ff.ad Trebellian.

24 Sed dubitatur qd in agnatis,an illis possit fieri stipulatio valida ꝑ agnatū in materia feudorū ? & ex dictis Odofredi,in summa,in loco præallegato colligitur,ꝙ stipulatio facta aliis agnatis,non valeat:& idē voluit Alex.in consi.x.volu.iij.Cur. Sen.in consilio 50.versi.tertiò confirmatur. Aluarot. in capitulo primo,in fi.princip.de fratribus de nouo benef.inuestit.Iacobus in tracta.feud.in verbo,nobiles.

25 Cōtrariū colligir ex dictis Bal.in cōsi.cccc.j. inci. casus talis asserir,Fuerunt in rerū natura.& consi.cccxxx.inci.in hoc concordati sunt.vol.iij.& sentit idē Bal.in c.j.§.itē si fuerit.in figuratione casus.& no.Aluarot.ibi,& Præpos.ꝗbus mod. feud. amit. & isti præsupponūt ꝙ ēt extraneus ꝗlibet poss.stipulari in materia feudorum.idem per istas authoritates ponit Cur.Sen.in cōs. 50.vers.vj.respondemus.allegant ēt vnū dictū Dyn.vbi ex confessione recepta per vnū consortē feudi,pōt iuuari ēt aliius consors,prout cōsuluit Dy.in ꝓs.xv.Bal.in l.j.C qn̄ licet ab emp.Io. And.in addi.ad Spe.in ti.de confess.§.nunc videndum.versic.qd si confiteor.Ang.in l.certū.§.si quis absente. ff.de confes. Alex. in l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de verb.obli.

26 Ipse tn̄ Curt.in ꝓs. 50.versi.vj.responde. vr concordare opi. ꝙ aut sumus in feudo recepto ab inferiore , & tunc alter alteri stipulari non possit,secus in feudo recepto à supremo Principe, vt ibi per eum.

27 Secundò limita in patre,qui pōt stipulari filiis suis.l. quodcūque.§.j.ff.de ver.obl.l.quod dr̄.eo.ti.vbi limitatio ēt ponitur. Cor.in consi.j.vol.i.Pe.de Anch.in c. quanquā. ff. de vsur. in vj. Bal.in l. certi condictio.§.qm̄.ff.si cer.pe.Bald.in d. §. si stipuler. in j.fal.Ang.in §.si insulā.in fi.in l.stipulatio.de ver.obl. Imola.in d.§.si stipuler. Alex.in l.quodcunque.in prin.ff.de verb.obl.Guido Papæ in sing.cccc.l.vbi ēt limit.& in fin.dxxiij. Paris.ꝓs. lxxvj. vol.iij.Pau.de Cast.in d.§.alteri.& Ias.in vij.no.ī d.§.alteri.Pau.de Cast,in l.ꝗ ꝓcurator.in fi.ff.de ꝓcu.Sal.in l.j.C.per quas ꝑsonas.

28 Primò amplia,hanc limitationē,vt ēt filio emancipato pater stipulari possit,ita tenet Bar.in l.ꝙ dicitur.ff.de verbo.obl.& Pe.Imola,Pau.de Cast.& Alexan.in l.quodcunque.§.sicuti.ff. de verb.obl.Sal.ī si genero.post glo.ibi,& Bal. C.de iur. dot. Sal.in l.pater.C.de pact.conuen. Imola.in l.debitor.§.fin.ff.ad Trebel. Pau.de Cast.in l.quod dicitur.ff.de verb.oblig.Imol. in d.l.quod dicitur.& ibi Ale.Sal.in l.ij.C.de cōtrah.stipul.Imola in l. Caius. ff.soluto matrimonio.Alexan.in consi.cxxxv.volu.v.

Contrarium Iason in d.l.quodcunque.§.sicuti.ff.de verb.obl. & Io.Fab.in §.ei qui.insti.de inutil.stip.Bal.in §.si nummos , in l. certi condictio.ff.si cer.pet.

29 Secundò amplia, idem esse in omni ascendente per lineam paternam: vt declarat Pau.de Cast.in l.quodcūque.§. sicuti.ff.de verborum obliga.

30 Tertiò amplia ēt ī filio monacho.vt pater ei stipulari possit. Bar.in l quod dicitur.ff.de verb.obl.& Imola ibi.

31 Quartò amplia,etiā liberis postea natis vel conceptis post mortē stipulantis,vt est tex.& ibi gl.in l. si operas,ff.de ope.liber. in l.Paulus.§.Paulus.ff.de bonis liber.Bar.in d.l.quod dicitur.ff.de verb.obl.Ioan.Fab.in §.ei verò inst.de inutil.stip.

Contrarium Ang.ibi in d.l.quod dicitur.

32 Quintò amplia, etiam filio adoptiuo existente in potestate alterius,pater potest stipulari.l.vt iurisiurandi. §.fin.ff.de ope.lib. in fin.Im.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.

33 Sextò amplia, etiam quo ad directā actionem, q̄ quærir patri,licèt pater filio sit stipulatus,gl.in §.alteri.in verbo,supradictū est.insti.de inutil.stip. Imo.ī l.ꝙ dicitur.ff.de ver.obl.& Pau.de Ca. & ibi Alex.Bal.in l.j.C.per quas personas.Et istud ꝙ directæ actiones transeant in patrem per filiū , ponit Barto.in l.cùm filio.ff.de leg.j.& ibi Imola,& Alex.tenet eandē opi.licèt Ang.in d.l.quod dicitur.& in d.l.cùm filio. contrarium teneat, quòd tantū vtilis, & non directa patri quæratur,allegans ita tenere Iacobū de Arena in dicta l.quod dicitur.

34 Primò limita, vt istud non procedat in naturalibus liberis, quibus pater nō potest stipulari, Bart.in l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad Treb.Ang.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.& ibi Im.

35 Secundò limita, in socero, qui licèt sit loco parentis. l.quia parentis.ff.solu.matri.tamē genero suo stipulari nō potest. Cor. in consi.ij.vol.j.

36 Tertiò limita, etiā vt istud ꝓcedat quo ad ea,q̄ sunt iuris,deducta in stipulationē,ī ꝗbus pater stipulādo filio, videtur sibi stipulari,d.l.quod dicitur.gloss.in l.dominus.ff.de verb.oblig.

37 Et idē in omnibus iis,quæ patri acquiruntur,vt perinde sit ac si pater stipulatus esset,d.l.quod dicitur.ff.de verb.oblig.

38 Quartò,Item in iis,quæ patri non quæruntur,vt tunc stipulatio valeat in fauorem ipsius filij,& non patris,vt declarat Bar. in d.l.quod dicitur.

39 Et propterea infertur,ꝙ in castrensibus,q̄ in totū filio q̄runtur,vel in aduentitiis,quæ quo ad ꝓprietatē filio q̄runtur,vel in dote,quā sibi filiafam.in patris potestate cōstituta quærere pōt, stipulatio facta filio ꝓdest ipsi filio in castrēsibus in totū, & quo ad ꝓprietatē in aduentitiis,& in totū quo ad dotē, Barto. in d.l. quod dr̄.Ang.Pau.de Cast.Imola,& Alex.Pau.de Cast.in d.§. alteri.& hoc voluit gl.& Dy.in l.Dominus.ff. de verb. obl. & in l. ij.C.de contrah.& cōmit.stipu.& ibi Sal.& Bal.& gl.in §.ei verò. inst.de inuti.stipu.& ibi Io.Fabr.idē voluit gl.in d.l.quod dr̄.fecū dùm ꝙ eā declarat Bar.ibi.& Pau.de Cast.& Alex.Sal.in l.ij.C.de ꝯh.stipu.licèt Ang.ibi,& Imola dicant ꝙ gl. in d.l. quod dicitur. velit contrariū,ꝙ ēt quo ad filiū stipulatio sit inutilis. & in hoc malè loquuntur.quia gl.hoc non voluit, sed voluit contrariū.

Et idē ècontra,ꝙ valeat stipulatio in fauorē filij,qn̄ patri non quæritur in casu econtrario,videlicet qn̄ filius stipulatur,tenuit gl.in l.quodcunque.ff.de verbo.obl.Bar.in l. dominus seruo.ff. de verb.obl.Bar.& Sal.in l.j.C.de contrah.stip.

40 Hoc tn̄ intellige,secūdùm Ang.in d.l.qd̄ dicitur.nisi consta ret ꝙ pater voluit tantùm sibi &nō filio quæri:tunc eim̄ nec patri iure repugnante,nec filio repugnante eius voluntate, quærī posset.

41 Quintò limita,nisi pater filio stipuletur vt extraneo, Ange. in d.l.quod dicitur.& Imola,& Alex.

42 Et ꝓpterea infertur,ꝙ si filio propter benemerita facta sit stipulatio, ꝗa videtur facta vt extraneo , nō valet stipulatio ad filij fauorē,ita tenet gl.in l.si tibi.§.si pactus. ff. de pact. & ibi Bart. & Ang.& Pau.de Cast.in §.si quis pacisçatur,in quo legit.§. si pact. & ibi Alex.Sal.in l.ij.C.de contrah.stipul.

Sed contrariū voluit Pau.de Cast.in l.quod dicitur.ff.de verb. ob.& ibi Raph.& Imola.Fulg. in l.si tibi.§. si pactus. & ibi Ias. ff. de pactis.quos reprobat Alex.in d.l.quod dicitur. & in d.§.si pactus.Io.Fab.in §.ei verò.inst.de inutil.stip.

Tenendo primā opinionem, quæ videtur esse * magis cōis,

43 Declara,& Sublimita vt procedat,qn̄ benemerita sunt collata à filio in patrem,secus si à filio in illū, qui promittit , ita declarat Bart.in d.l.quod dicitur.& Imola,Alex.Pau.de Cas.in d. §. si quis pacisçatur.Sali.in l.ij.C.de contrah.& cōmit.stip. licèt ꝯrium velit Ang.& malè,in d.l.quod dicitur.vt per Alex.ibi.

44 Sextò limita,& declara istā conclusionē,ꝙ patre stipulante filio,vtilis est stipulatio,vt sibi quæratur,nō procedere qn̄ pater sti pula ndo filio,stipularetur factum explicandum ab alio quod personæ cohæreat,ꝗa tunc non quæreretur patri,sed quo ad eū inutilis esset stipulatio,vt est tex.in d.l.quod dicir. & declarat ibi gl.& Bar.& Ang.Guido Papæ in sing. cccl. licèt contrariū voluerit Raph.quem reprehendit Alex.in d.l.quod dicitur.

45 Et hoc intellige nisi patris intersit filio ꝑstari qd̄ ꝗuentū fuerat,ꝗa tūc valeret stipulatio quo ad patrē,prout ēt quo ad quem liber extraneū valet,qn̄ cōtineret eius interesse, vt declarat Imola in d.l.quod dicitur.& Pau.de Castr.& Ale.ff.de verborū obligat.

46 Secundò Intellige,vt hoc procedat,quando constat ꝙ pater volebat sibi quærere,& nō alteri.Bar in d.l.ꝙ dicitur & Im. ibi.

47 Secus si constaret,ꝙ volebat etiā filio quæri:vel sumus in dubio,quia tunc stipulatio licèt esset inutilis quo ad patrem, esset tamen vtilis quo ad filium.vt no.Bar.in d.l.quod dicitur.post Iacob.de Arena ibi,& Ang.

Sed contrarium in casu illius l.ꝙ dicitur,ꝙ filio non quæritur actio,tenuerunt Imola ibi.Pau.de Cast.Alex.Io.Fab.in §.ei verò. insti.de inutil.stipulat.

48 Amplia,etiam si filius nondum natus sit.Guido Papæ in cōs. lx.Maria.Iun.in consi.lxxvj.nu.9.vol.j.

49 Et è contra filius patri stipulari potest.l.ꝙ dicitur.ff.de verb. obl.& l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verb.obl.

Non tamen mater filio.Grat.in consi.xxv.vol.j.

50 Primò amplia hoc vltimū quod filius patri suo stipulari potest,etiam si sit filius emancipatus.Imola in l.debitor.in fine,ff.ad Trebellia.

Contrarium Bar.in l.quod dicitur.in fi.ff.de verb. obl.& Bald. in l.executorem.C.de execut.rei iudic. Bal.in l.certi cōdictio. §.si nūmos.ff.si cer.pet.Im.in l.Caius.ff.sol.ma.Ias.in l.quodcunque. in princ.ff.de verb.oblig.

51 Secundò amplia, vt etiam patri existentī alterius potestate quæratur ex filij stipulatione, & propterea illi quæritur, in cuius pater est potestate,vt habetur in l.si filius.ff.de verbo.obl.Bar.in d.l.quod dicitur.de verb.oblig.

52 Li

52 Limita, secus esse ĩ filio naturali,qui patri suo naturali q̃rere nõ põt ex stipularione.Bal.in l.executorẽ.C. de exec. rei iud. Ias.in l.quodcunque.in prin.ff.de verb.obl.

53 Tertiò limita principalẽ cõclusionẽ, nã valet stipulatio facta alteri,qñ est facta stipulanti nomine alterius,vel ipsi recipiẽti pro altero,vt ipse eã cedere teneatur illi,cuius nomine est stipulatus.gl.in l.huiusmodi.in gl.j.& ibi Bar.& ibi Ang.& Imo.& Pau.de Cast.& Alex.ff.de verb.obl.gl.in §.alteri.in verbo, suprà dictũ est.in vltima part.inst.de inutil.stip.& sequitur ibi Io. Fab. & Ang.Aret.in gl.in l.penul.in verbo,stipulatus. ff.de neg.gest. & ibi no.Bart.& Pau.de Cast.gl.in l.quæcunque gerimus.in gl. j.ff.de actio.& obl.& ibi Bar.& gl.in l.in omnibus.in gl.j. ff. de p̃tor.stip.& ibi Bar.& Ang.& Imol.idẽ tenet Pe.& Ray.de Forliu. in l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verbo.obli.& ibi Bar.in ij. oppos. Imol.Bal.in gl.j.in d.§.si stipuler.& in l.certi condictio.§. qm̃. ff. si certũ pet.Bal.in proœm.Decretal.Cor.ĩ ꝯs.ij.vol.j. Bar.in §. si stipuler.ver.sextus mod.& in l. stipulatio ista. §. alteri.ff.de verb. obl.& ibi Ang.in d.l.stipulatio ista.in §.si insulam.& ibi Imol.in §.si stipuler.Bart.in l.fundũ,quem.ff.de act.empt . Bal.in l. j. C.p quas perso.& Ang.& ibi Pau.de Cast.Cur.Sen.in consili. 50. in versi .vj.respondemus.Pau.de Cast.in l.ꝙ procurator.ff. de procu.Bal.in l.pactũ.C.de pact.cõuen.Imola in c.si cautio.de fide instru.Alex.in ꝯs.xl.volu.v.vbi dicit * cõmunem opinio.versi.iiij.

Contrarium Iacobus de Are.in d.§.alteri.vbi etiam Iason.& sentit etiam contrarium Fel.in c.si cautio.versiculo,fall.vndecimò.de fide instrument.

Tenendo primã opinionem quæ videtur esse * communis,

54 Declara illã procedere indubitanter qñ verba obligatiua & executiua referuntur ad stipulantẽ,vt sentit gl.j.ff.de stip.seruo. & in l.eum qui.§.Iulianus.el iij.ff.de consti.pecu.

Sed tñ Bar.in d.§.si stipuler. in ver. secundus modus,tenet , ꝙ sufficiat verba obligatiua referre ad promittentẽ,executiua ad principalẽ.idẽ tenet Pau.de Cast.in l.iij.§.sed si quis. ff. de cõsti. pecun.Corn.in consilio ij.vol.j.Ruin.in consilio cxx.vol.j.

Contrariũ,ꝙ in isto casu requiratur ꝙ vtrunque verbum referatur ad promittentem,ponit Ang.in l.stipulatio.§.si insulam. ff.de ver.oblig.& Imo.in d.§.si stipuler.Pau.de Cast.in d.§.alteri. & ponit Alex.vbi dicit * communem istam opinionem in cõs. xiij.volum.j.Paulus de Cast.in l.si ita stipulatus.§.Chrysogonus. ff.de verb.obl.

Et hoc pendet ab iis,q̃ dicentur in limitatione de ꝓcuratore.

55 Itẽ declara vt competat actio vtilis ex cessione,non autem directa,vt ponit Alex.in consi.xiij.vol.j.& consi.xviij.vol.iiij.

56 Quartò limita principaliter,nã valet stipulatio facta alteri, qñ verba promissiua sunt relata ad stipulantẽ,executiua in alterũ,si modò stipulantis intersit,gl.in l.stipulatio ista.§. si stipuler. ff.de ver.obli.in verbo,fieri.& ibi Bar.in d.§.si stipuler.in versic. secũdus modus.& in d.§.alteri.in j.opposi.Cy.in l.pacto successorũ.C.de pac.Pau.de Ca.in ꝯs.clxxj.vol.ij.Ang.in d. §. si insulã. Imola in §.si stipuler.Paul.de Cast.in §.alteri.Alex.in §.si stipuler. & Ias.Corn.in ꝯs.ij.vol.j.Ias.in l.j.ff.de pact.Ang.Are.in §.sed & si qs stipulet̃ alij.insti.de inuti.stipu.& Io.Fab.in d.§.si qs alij. & ibi Ias.in addit.ad Christoph.Porc.inst. de inutil. stip. vbi plus subdit,ꝙ isto casu ẽt si non interesset,valeret stipulatio,tñ nõ audet firmare.Facit gl.in l.quæcunque.ff. de act. & obli. quæ declarat ꝙ directa acquiratur stipulanti.Cor.in cons.ccxx.vol.ij.Sal.in l. iij.C.de inutil.stipulat.

57 Secus si non intersit.Bar.ibi in §. si stipuler. & Ang. in d.§.si insulã.in fi.Pau.de Cast.in §.alteri.ĩ fi. gl.ĩ §. alteri.in primo casu. insti.de inut.stipulat.

58 Primò amplia,vt ẽt sufficiat istud interesse superuenire ex post facto,Bar.in d.§.alteri.per tex.in l.si verò nõ remunerandi. §.fi.ff.mãda.& istud * cõmuniter teneri dicit Corn.in cõsi.ij.vo. j.idẽ tenent Imola in d.§ alteri.& ibi Roma.Gul.Bar.Albe.Bald. Ang.Sal.Pau.de Cast.Alex.& Mart.Laud. in l.j.ff. de pact. vbi ẽt Ias.Cy.& Sal.in l.pacto successorũ.C.de pact.Bal. in l.j.C.p quas person.& in l.certi condictio.§.quoniam.ff.si cer.peta.Imola in l.existimo.ff.de verborum obli.

Licet ꝯriũ tenuerint Raph.Cuma.& Raph.Fulg.in d.§.alteri. q̃ fuit opinio Christoph.de Castelli.ĩ l.si ita stipulatus fuero te si sti.§.possum.ff.de verb.obl.Card.in c.accedens.de p̃b.Ale. in ꝯs. xviij.volu.iiij.Aret.in §.alteri.insti.de inutil. stipulat. q declarat.

59 Secundò amplia,vt sufficiat interesse in potentia , etiam ꝙ tunc non sit in actu,vt notat Iason in d.§.alteri.per illum text.in tertio not.ff.de verb.oblig.

60 Limita tñ istud procedere,qñ verba obligatiua sunt expressè relata ad stipulãtem,secus si sunt impersonaliter prolata , & executiua in tertiũ,ita Bar.in d.§. si stipuler. per tex.in l. si ita stipulatus.§.Chrysogonus.ff.de verb.obl.vbi etiam Ang.idem tenet etiam Bar.in secunda oppositio.

61 Secundò limitat Pau.de Cast.in l.ꝙ procurator ex re.ff.de p̃cura.qñ qs tanquã procurator stipularetur , conferendo verba obligatiua ad suam personam,executiua ad dominũ , vt valeat stipulatio,etiam ꝙ non intersit,vel si non sit procurator,stipulatio fiat nomine illius,& sequatur ratificatio,vt ibi per eum.

Sed Raph.Imola,& Pau.de Cast.in d.§.Chrysogonus.& Imola,Roma.& Alex.in d.§.si stipuler.& Iason cõtrarium tenent.& ibi Alex.in §.Chrysogonus.& ista videtur * communis.

62 Ex ista aũt quarta limitatione infert̃,ꝙ cõtutor, q cessit administrationẽ cõtutori,põt stipulari à cõtutore rẽ pupilli saluã fore,vt est tex.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de verborũ obligatio.& in §.sed & si quis.insti.de inutil. stipu. & in §.j. institu.de satisda.tut.

63 Itẽ si qs stipulat̃ alteri fieri,vel dari illud,ad qđ ipse erat obligatus,valet stipulatio.Bal.in d.§.si stipuler.& in l.liber homo.§.fi.de verborũ obligatio.vel si dñs procuratori suo stipuletur.d.§.si stipuler.& not.ibi Bald.Iason,& glo.in §.si qs alij. Institu.de inuti.stipula.in glo.magna,q̃ ponit oẽs istos casus. Ange. Aret.in §.sed & si quis alij.instit.de inutil.stipul.& Christoph. Porc.in §.alteri.eodem titul.

64 Itẽ infertur, ꝙ reus principalis fideiussori põt stipulari.l.si vnus.§.ꝙ si cum reo.ff.de pac.& ipse creditor ex stipulatione facta ad vtilitatẽ debitoris sui,agere põt,qñ sua interest,vt est tex.in l.si ita stipulat⁹ fuero.§.possum.& ibi Bar.ff. de verbo. obli.Ias.in §.si stipuler.eodem titu.

65 Quintò limita,qa quo ad naturalẽ obligationẽ valet stipulatio facta alteri, ẽt ꝙ stipulãtis nõ intersit,qñ verba obligatiua sunt in ipsum stipulantem collata. vt nota. glossa. in §. alteri.in verbo, nihil interest. & ibi Bart. Ange. in d. §. si insulam. Imola in d.§.si stipuler.Alex.& Ias. idẽ tenet Bar.in l.si quis pro eo.ff.de fideiussor.versicu.vj.dixi.Bar.in l.cùm l.ff.de fideius.& ibi Ang. Bar.in l.si nõ sortẽ.in princ.ff.de cõdi.inde.Ang.in l.j.ff. de pact. Alex.in ꝯs.lxvj.vol.vj.Corn.in cõs.ij.vol.j.& in cõsi.ccxj. vol. iij. Aret.Insti.de inuti.stip.in §.alteri.Pau. de Cast. in l.j. C. per quas person.& Sal.& ista est * cõis opi.licèt Pau.de Castr.ꝯriũ teneat in d §.alteri.& allegat Ang.ꝯriũ tenere.Alex.ẽt ibi allegat plures contrariũ ibi tenentes,prout facit etiam Iason,sed Ang.non cõtradicit,quia loquitur quando verba obligatiua,& executiua ꝯferuntur in tertiũ,quo casu nulla oritur obligatio stipulanti , vt dictum est in ampliationibus.

66 Sed qñ verba obligatiua referuntur ad stipulantẽ,licèt executiua in alterũ,ꝙ oriatur naturalis obligatio,hoc expressè firmat Ang.in d.§.alteri.& ita distinguit ipse in l.j.ff.de pact. & in §.si insulam.in l.stipulatio.ff. de verborũ obligationibus. Ias. in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.pet.Fel.in proœm. Decretal.in versiculo,Gregorius.

Et ita etiam credo voluisse alios,qui tenent ꝙ in casu.§.alteri. nulla obligatio etiam naturalis oriatur,& sic opiniones reducũtur ad concordiam.

67 Sextò limita,iuxta p̃cedẽtẽ limitationẽ,ꝙ de iure canonico valet stipulatio facta alteri,qa cùm ius canonicũ attẽdat naturalẽ obligationẽ tantùm.c.j.de pact.& ex stipulatione facta alteri oriat̃ naturalis obligatio,iuxta p̃cedentẽ limitationẽ,certè attẽto iure canonico stipulatio alteri facta valere debet.gl.in c.quoties cordis.j.q.vij.Imol.in d.§.si stipuler.& dicit ibi Im.cũ illa glo. trãsire Doctor.* cõmuniter. & idẽ dicit in d.§.alteri. Ang in l.j.ff. de pact.Ant.de But.in c.si cautio.de fide instrumen. Abb.in c.dilecti.de arbi.& ista opinio cõmuniter * approbat̃, vt p Ang.Aretinũ in §.alteri.instit.de inutil.stipu.Abb.in c.constitutus. de procurator.Petrus de Ancharano,in clement. prima, in fine prin.de vsur.Guido Papæ,questi.cccxvij.Paris.in consi.xij.vol.ij.vbi dicit maximè hoc procedere, stante iuramento.

Contrariũ tamẽ quòd etiam isto casu stipulatio efficaciter nõ valeat, etiã de iure canonico, tenet Roman.& Ang.in §.alteri.& Imol.Alex.& Ias.Abb.in capitulo,si cautio.de fide instrumentorum.& Roma.in consi.ccccxlj. Domin.Anton. de Bu.& Felin.in proœm.Decreta.in vers.Gregorius.Roman.in l.penult.ff.si quis caut.& in auht.similiter.in quinto speciali piæ causæ inter cõtractus. C.ad legem Falcid.Fel.in cap.si cautio.de fide instrumento. Corn.in cõsi.ccxj.vol.iij.& in consi.ccxx.vol.ij.Ioann.Fab.in §.si quis alij.insti.de inutil.stip. Anton.& Abb.in proœm. Decreta.& Abb.in c.fi.de confess.

68 Et tenendo istam vltimã opinionem, dicendũ est,ꝙ licèt nõ sit efficax stipulatio facta alteri etiã de iure canonico , vt agi possit actione ordinaria,potest tamen agi via denuntiationis Euãgelicę in foro cõscientiæ. Im.in d.§.alteri.Corn.in cõs.ij.vol.j.Alex. in §.alteri.Ant.de Bu.in c.si cautio.& ibi Abb.& Feli.de fid.instrumento.Bar. in extrauag. ad reprimend.in verbo,per denũciationem.Cor.in cõs.ccxx.volu.ij. Fel.in c.j.de pact.& per eundẽ Fel. qui declarat in proœ.Decreta.

Sed Bar.in d.extrauag.in verbo,per denunciationem,sentit ꝯrium,ꝙ non habeat locum denũciatio,nisi vbi quis prosequitur proprium interesse.& idem voluit Imo.in d.§.alteri.

69 Septimò limita,stante iuramento sm quod validatur stipulatio facta alteri. ita vr̃ tenere gl.in d.c.quoties cordis.j.q.vij.Bar.in l.si quis pro eo.in sexto membro.ff.de fideius.Ant.de Bu. & Imo. in c.cùm cõtingat.de iureiur.Ioan.Fab.in §.si qs alij.inst.de inutil. stipu.Ant.de Bu.& ibi Abb,in proœm.Decreta.& ibi Fel.ĩ verbo, Gregorius,gl.ꝯsuetud.Neapol.in gl.in verbo,preterquàm.Bertr. in consi.xcv.vol.ij.& in consi.lxxv.vol.iij.& in consi.lxxxix. codẽ volu.iij.Bal.in auth.sacramenta puberum.C.si aduer. vendi. & in l.pactum.in ix.q.C.de coll.in Rubr.C.res inter ali.act.Pe.de Anc. in clemen.j.de vsur.& ĩ clemen.j.de iureiur.Roma.in §.si stipuler. in l.stipulatio.ff.de ver.obli.Alex.in d.§.alteri.& ĩ cõs.clxxxv.vol. vj.Christ.Porc.in §.alteri.insti.de inutil.stipul.Paris.in cõs.xij.vol. ij.Grat.in consi.xij.nu.9.vol.j.vbi dicit communem. Ruin. consi. xlix.vol.j.& cviij.vol.v.Ias.in d.§.alteri.Alex.ĩ d.§. si stipuler.& ibi Ias.Alex.in consi.lxvj.vol.vj.& in cons.ccxxij.vol.ij.Hipp.in prac. §.secunda.Soc.in reg.cvij.in j.fall.Paris.in cons.lxxxij.in prin.vol. j.Maria.Iun.in consi.cxviij.vol.ij.

70 Ratio est,quia propter iuramentum quæritur actio sine cessione,vt dicit Roma.in consi.lxxvj.

71 Amplia,vt hoc procedat etiam de iure ciuili.Imol. in c. cùm contingat.de iureiur.Rui.in consi.cxliiij.vol.v.

Contrarium tamẽ voluit Alex.post alios,in d.§.alteri.& Ruin. in consi.cxxxij.in fi.vol.v.

Contra hanc vij.limitationem tenuit Cor.in cõsi.ccxj.vol. iij. Sal.& Ias.qui dicit Vltramontanos ita * communiter tenere , in authen.sacramenta puberum.C.si aduers.vendit.

72 Octauò limita,fauore piæ causæ, cuius rõne valet stipulatio alteri facta.Bal.in l.illud.C.de sacros.eccle.& ibi Pau.de Cast.in fi. verbis.Fel.in proœm.Decretal.in verbo,Gregori⁹.refert . & sequtur Ang.Are.in §.cùm aũt.inst.de act.Fel.in c.si cautio.de fide instrum.Cor.in consi.ccxx.vol.ij.& in cõs.ccxj.vol.iij.Alex.in l.stipulatio ista.§.fi.ff.de ver.oblig.Ias.in d.§.alteri.Cor. in ꝯsi. cxxxix. vol.iij.& Ias.in apostil.ad Christoph.Porc.in §.alteri.ĩsti.de inutil. stip.in iij.& v.addit.Rip.in xj.respons.in iij.lib.

Contrarium voluit Ang.& Imo.in d.l.stipulatio.§.fi.Spe.& ibi Io.And.in tit.de arbit.§.sequitur.ver.sed pone cõpromissum. & ĩ tit.de emphyt.§.nunc aliqua.ver.lxxiiij.& hoc vr̃ voluisse Bal. in l.certi cõdictio.§.si nummos.ff.si cert.pet.vbi dicit esse speciale in ecclesia Romana.idẽ sentit gl.in l.eũ,qui.§.sed si qs.ff.de ꝯst.pec. dum dicit speciale esse vt p̃latus ecclesiæ possit stipulari.& idẽ voluerũt Inn.& Io.And.in c.cùm pridẽ.de pact.vbi voluerũt ecclesiæ quæri,vel Papę stipulanti,vel alio prælato,vel alio agente nomine ecclesiæ,& ecclesia ratificante,& ibi Imo.

73 Nonò limita,fauore dotis,cuius fauore inductũ est,vt valeat stipulatio facta alteri.l.Gaius.ff.sol.matr. ponit Bal.Nouel.in trac. dot.in sexta parte prin.ĩ xxij.priuilegio.& seq.Ias.ĩ d. §.alteri.ĩ secunda limit.& voluit gl.in d.l.Gaius.in verbo, sed p̃mittendũ est. & ibi Bar.in tertio no.& Imo.in prin.& ibi Pau.de Cast.Ang. in l. pactũ.C.de pact.ꝯuent.Alex.in d.§.si stipuler.& Ias.ibi.istud vr̃ tenere Bar.in cons.cxxiij.incip.factũ sic se habet.Alex.in consi. iiij. vol.ij.Pau.de Cas.in l.debitor.§.fi.ff.ad Treb.& in l. quodcunque. §.sicuti.ff.de ver.oblig.Alex.in consi.xiij.vol.j.Pau.de Cast. in l.Publia.in prin.ff.deposit.Alex.in consi.xviij. vol. iiij. vbi etiam limitat.Calca.in consi.xiij.gl.consuetud.Neapo.in verbo,præterquã. Bertr.in consi.ccxviij.vol.ij.

74 Et in promittente dotem causa pietatis,& amore Dei,tradit Fel.in proœm.Decretal.in verbo,Gregorius.

75 Contrarium sentit Bar.in d.§.si stipuler. dum ponit aliã rõnẽ ad tex.in l.Gaius. ff.sol. matri. vltra fauorem dotis, in octaua fall. & idem facit Bal.in l.si genero. C. de iure dot.& in l. certi condictio.§.si nũmos.ff.si cert.pet.Imo.in d.§.si stipuler.in fin.verbis.& per Io.Fabrum in §.si quis alij.Instit.de inutil.stipul.qui ponit aliã rõnem ad textum,in l.Gaius. & sentit gl.in §.si quis alij. in gl.magna.institu.de inutil.stipulati.Pe.de Anc. in capitulo,quanquàm, de vsur.in sexto.

76 Decimò limita,fauore libertatis , cuius fauore valet stipulatio alteri facta,vt est textus & ibi no.gl.in l.quoties. C. de donar. quæ sub modo.& ibi Bal.& Sal.Pau.de Cast.in l. debitor.§.fi.ff.ad Treb.Bal.in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.pe.gl.consuet. Neapo.in verbo,præterquàm.

Contrarium quòd imò etiam fauore libertatis non valeat stipulatio alteri facta , nisi quando fit super re donata per donantem in fauorem tertij,secus si super alia re,est textus in l.cùm res. C.de donationib.

77 Et propterea Bar.in d.§.si stipuler.ĩ nona fall.dicit,ꝙ in l.quoties.ideò valet stipulatio facta alteri,qa interponit̃ sup re donantis,licèt non duret sua,& illo casu tantũ speciali fauore libertatis valet donatio.idem ponit Bar.in d.l.quoties.& ibi Ang.Ias.in d.§.si stipuler.Pau.de Cast.in §.alteri.Imo.in §.si stipuler.Are. in cons. lxxiiij.vbi ampliat.Bar.in consi.lxxj.Bal.Sal.& Pau.de Cast.in l.Publia.ff.depos.in prin.Guido Papæ quæst.dxvij.

78 XI. Limita,stante consuetudine ꝙ ex stipulatione alteri per alterũ facta quæratur obligatio efficax.ita per illum tex.in l. certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.pet.no.ibi Roma.& Alex. in vltimo nota.& ibi etiam Ias.in vltimo no.Bal.in repe. l. de quibus. ff. de legibus.Ias.in d.§.alteri.in prima limita.

79 XII. Limita,stante statuto in loco ꝙ alteri per alterũ quæratur ex stipulatione.ita tenet Bal.in c.quæ in ecclesiarum. de cõsti. Ias.in d.§.alteri.in j.limitatione.& in §.si nummos.in l. certi cõdictio. in vlt.not.ff.si cer.pet.Cur.Senior in consi. 50.Alex. in cõsi. xxvij.vol.iij.

80 XIII. Limita,nam sacerdos põt alteri stipulari.Guliel.& Bar. in l.j.§.huius studij.ff.de iust.& iure.& ibi Ang.Pau.de Cast.& Ias. Inn.& Abb.ĩ c.fin.de sepult.Ant.de Bu.in proœm. Decretal. Inn. in c.dudum.in princ.de conuers.coniug.& ibi Host.Bal.in l.rationes.in fin.C.de probation.Abb.in proœm.Decretal. Spec. in tit. de instrumen.editio.§.nunc aliqua. ver. item pone cum quidam fœnerator.& ibi Io.And.in addit.Io.And.in c.pastoralis.§.j.de of. ordi.& ibi Imo.

81 Et intellige istam limitationem ꝙ sacerdos potest stipulari in concernentibus officium suũ,Bar.in d.§.huius studij. & ibi Ang. & Pau.de Cast.& Ias.Ant.& Abb.in proœm.Decretal.Spec. in ti. de instru.edi.§.nunc verò aliqua.ver. Item pone cum quidã fœnerator.& ibi Io.And.& ita declarat Abb.in d.c.pastoralis. §.j. de officio ordin.Io.Fabr.in §.si quis alij.instit.de inutil. stipu. Gramma.consi.ciui.xxix.

82 Secundò intelligitur prædicta limitatio,quãdo sacerdos stipularet̃ pro ecclesia.ita declarat Azo in sum.de sacros.eccle.ver. iij.dicitur.Inn o.Host.& Abb.in c.dudum. de conuers. coniug. & facit tex.in c.fin.qui cleric.vel monach.

83 Et licèt Bar.in §.huius studij.exemplificet qñ sacerdos à confitente stipularetur restitutionem rei ablatæ.& idem Bal.in d.l. rationes.in fin.C.de proba.& Abb.in c.fi.de sepult. Tamẽ istud exemplum reprehendit Iaso. in d. §. huius studij. & Curt.Iunior in apostill.ad Pau.de Cast.in d.§.huius studij.

84 Limitat tamen præcedentem limitationem Abb.in d. c. dudum.de conuers.coniugat.vt procedat in parochiano,siue curato,& non in alio sacerdote.

Sed tamen istam Sublimitationem reprehendit Ias.in d. §. huius studij.& apostill.ad Abb.in d.c.fi.de conuers.coniugat.

85 XIIII.Limita in iudice,qui potest alteri stipulari.gl.in §. si qs alij.in gl.in ver.nihil agit.insti. de inutil.stipu Bar.in d.§.si stipuler. in iij.fall.Spec.in tit.de j.& ij.decret.§. iam de effectu,versi. sed cui præstabitur.Abb.in c.pastoralis.§.j.de offi.ordin.Bal.in l.j. ver. sed quid de iudice.C.per quas person.Imo.in l.j.§.si quis ita.ff. de ver. obl.Roma.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de ver.obl.Bal.in l. nõ aliter.ff.de adopt.vbi extendit ad omnem publicũ officialẽ.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.si cer.pet. & in l. postquam liti. C. de pact.Imo.in c j.in fi.de eo,qui mit.ĩ poss.Ias.in §.si stipuler. Bal, in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.pe.Imo. in c. cùm pridẽ. de pact.Bal.in l.j.§.exigere.ff.de magistr.conuenien.gl.in §. ex iis, in verbo,renunciant.in authen.de hæred.quę ab intest.& ibi Iac. de Beluis.Abb.in proœm.Decretal.gl.in auth.matri & auię.ĩ verbo,Velleiani.& ibi Bar.& Bal.ibi,& ibi Sal.Ang. Aret.in §. alteri. insti.de inutil.stip.gl.pragm.sanctio.Tiraq.de cõstit.in tertia parte.nu.62.in iij.limitatione.

86 Amplia istam limitationem,ꝙ iudex potest alteri stipulari,ẽt si sit iudex incompetens,si simus in iis,quæ sunt volũtariæ iurisdictionis.Bal.in l.j.ver.sed quid de iudice.C.per quas perso. Ang. in l.emancipati.ff.de adop.Ias.in d.§.si stipuler.

87 Limita modo istam limit. primò vt ꝓcedat in cõcernẽtibus officiũ ipsius iudicis,& nõ in aliis,Bal.in l.nõ aliter.ff.de adop.& ĩ l.certi cõdictio.§.qm̃.ff.si cer.pet.Ant.de But.ĩ proœm. Decretal. & in c.cùm à nobis.de test.& in c.dudũ.de conuers.cõiug.Bald.in c.j.de eo,qui mit.in pos.causa rei seruã. Io.Fab.in §.si qs alij.instit. de inutil.stip.Ias.in d.§.si stipuler.Bal.in l.j.§.exigere.ff.de magi.cõuen.Ang.in l.ij.ff.rem pupil.saluam fore.Ang.Aret.in §.serui aũt. inst.de iure perso.& in §.alteri.inst.de inut.stip.

88 Secundò limita , nisi pars sit præsens, quia parte præsente non poterit iudex pro altero stipulari , sed debet ipsa pars pro se stipulari.ita tenet Ioan. Fab. in dicto §. si quis alij. Inst. de inut. stipul.

89 Tertiò limita,si modò iudex hoc agat,vt parti officium præstet,Pet.de Anc.in c.j.de renunc.Alex.in apostil. ad l. quartam. ff. rem rat.hab.

90 Quartò limita, quando iudex tanquam publica persona recipiat pro parte absente , aliàs non acquirit. Ruinus in consili

clxiiij.nu.13.vol.v.

91 XV. Limita principa.conclus.nam maritus potest vxori stipulari,secundùm Alex.in consi.xviij.vol.vj. quia maritus dicitur vxoris procurator,& procurator potest principali stipulari,vt ibi per eum.

Contrarium sentit Alexan.in l.ex facto.§. si quis rogatus.ff.ad Trebe.nam ex verbis suis colligitur ꝙ non est differentia inter stipulationem factam pro vxore.& pro extraneo.

92 XVI. Limita,nam non solùm iudex pōt alteri stipulari,vt suprà dictū est in xiiij.limita.sed ēt alius officialis curię,vt puta executor,vt no.gl.in §.qa verò.in verbo,senatus.in prin.& ibi Bar.in authen.vt sine prohib.& gl.in verbo,cautionē.ī auth.de execut.& de iis,q conuen.& ibi Bar.& Iac.de Beluis.& gl.in auth.libellū.in verbo,& in negociis.C.de lit.cōtest.& ibi Bar.Bal.& Sal. & gl.ī §.ad excludendas.in verbo,& aliis.in auth.de litig.& ibi Bar. gl.in auth.generaliter.C.de episc.& cler.in verbo,officij.& ibi Bart.& Sal.gl.in §.si quis alij.in gl.magna.inst.de inut.stip.Bar.in d.§.si stipuler.in iij.fal.Pet.de Anc.in c.quanquàm.de vsur.in vj.

93 Hoc autem Limita, & declara in pertinentibus ad officium ipsius officialis,non in aliis,vt per Bald.in authen.libellum. & ibi Sal.C.de lit.contest.

94 Et isto casu transit vtilis sine cessione,vt per Barto.in l.si quis vxori.§.si fugitiuum.ff.de furt.Ang. Aret. in §.serui autem. instit. de iur.person.

95 XVII. Limita in notario,qui pōt alteri stipulari.l.j.§.exigere. ff.de mag.conuen.l.non aliter.ff.de adop.l.iiij.ff.rē rat.hab.Inn.in c.dudum.de ꝯuer.cōiug.Bar.in l.stipulatio ista.§.si stipul.in.iii. fal. ff.de ver.obl.Dy.& Bal.in d.§.exigere.in l.j.ff.de mag. cōue. gl. ī §. si alij.insti.de inut.stip.in gl.in verbo,nihil agit.gl.ī l.iiij.in verbo, tabulariū.ff.rē pupil.sal.fo.& in l.nō aliter.in verb.seruo publico. ff.de adop.gl.in §.quia verò.in verbo,senat⁹.& ibi Bar. in auth. vt sine ꝓhi.Spe.in ti.de j.& ij.decreto.§.ii de effectu.ver.sed cui prestabitur.Pet.de Anc.in c.quāquā.de vsur.in vi.Bal.in l. postquàm liti.C.de pact.& in l.ij.in fi.C.vt in pos.leg.Cor.in consi.cxxxix.in fi.vol.iii.Bal.in l.certi condictio.§.quoniam.ff.si cert.pet.Bertr.in consi.xij.& in consi.lxxxix.vol.iii.Afflict.super Const.Maria.Iun. consi.cxviij.vol.ij.Tiraq de const. in tertia parte. nu.23. in tertia limitatione.

96 Amplia,etiam si impersonaliter stipuletur,& non dicat, mihi notario tanquàm publicæ personę stipulanti.Dec.Neapo.lxxiiij.in nouis.

97 Et hoc proculdubio procedit,vt etiam sine cessione acqrat̃ vtilis in prætoriis stipulationibus,siue iudicialibus,vt no.Bal.in l. j.§.exigere.ff.de mag.cōuen.& in l.iiij. ff. rē pupilli sal.fore.Inn.in c.dudum.de conuers.coniug.Gul.de Cun.in d.§.exigere.Io.And. in c.quanquàm.in verbo,mādato.de vsur.in vj.Bal.in l.nō aliter. ff.de adopt.Pau. de Cast.in l.ij. ff. rem pupil.saluam fore.Bart.in l. nec ei.§.eorum.ff.de adop.Bald.in l.Caius.ff.de vsur.Barto. in l.in causæ.ff.de procurat.

Contrarium tenent multi,quos recitat Tiraquel.de consti. in tertia parte,in xxx.limitatione.nume. 17. & pluribus sequentib. quos ibi videas.

98 Sed maxima est dubitatio,an vtilis per notariū acquirat̃ sine cessione in extraiudicialibus,vt in ꝯctibus:& Inn.in c. dudum. de conuer.coniug.tenet ꝙ non.& idem Gul.de Cun.in §.si quis alij. instit.de inut.stip.Ioan.And.in glo.in verbo,mandato.in c.quanquam.de vsur.in sexto.Guido de Susar.& Cy.in l.non aliter.ff.de adop.& ibi Ang.Bal.in l.j.C.per quas person.Bar. in l. in omnib⁹. ff.de præto.stipu.Ang.Aret.in §.serui autem.inst.de iur.person.& isto casu ꝙ non possit stipulari sine iudicis iussu,tenet gl.in d. §. si quis alij.institu.de inutil.stipul.

Contrariū ꝙ in extraiudicialibus quæratur vtilis sine cessione ꝑ notariū,voluit gl.in l.iiij.ff.rem pup.saluam fore.in verbo,tabulariū.gl.in §.si quis alij.Inst.de inut.stip.gl.ī §.si verò aliquis.ī vers. exponere.Inst.de satisdat.Bar.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.in iij. fal.ff.de ver.obl.Gul.de Cun.ī l.nō aliter.ff.de adop.Bar.in l.iiij. ff. rē pup.sal.fore.& ibi Pau.de Cast.Barto.in l. nec ei. §. eorum.ff.de adop.Bal.in l.j.in fi.ff.de iis,q sunt sui,vel alie.iur. Bal.in l.Caius.ff. de vsur,q dicit istā opi.seruari de cōsuetudine.An.de Bu.ī ꝓœm. Decret.in v.articulo. & ibi Abb. Imol.in l. huiusmodi.ff. de leg.j. Alex.in d.§.si stipuler.Bal.in l.certi condictio.§.si nūmos.ff.si cer. pet.Roma.in consi.lxxvj.in princ.Ias.in d.§.si stipuler.Soc.in cōs. xc.vol.iii.Bal.in l.per diuersas.in xiiij.q.C. mand.Cor.in cōsil. 50. vol.j.Dec.in consi.ccxxvj.Io.Anto.in consil.ccxvij. Soc.in l.j.§.si iusserim.ff.de acq.poss.Imo.in d.§.alteri.& ibi Pau.de Cas. Pau.de Cast.in consi.cxcv.in ij.vol.incip. visis his. Alex.in consi.clxxxv. vol.vj.istam sequitur,& dicit*communem,& seruari de consue. Bertr.in consi.cliiij.vol.j.in consi.clxiij.vol.ij.

99 Limita istā limitationē,vt notarius alteri stipulādo acquirat vtilē sine cessione,qn̄ stipulatur aliquid, quod ad suū spectat officium,Ang.in consi.lxxiij.Bal.in l.certi condictio.§.qm̄.ff. si cer. pet.& in l.j.C.per quas perso.Ang.Aret.in §.serui aūt. Inst. de iur. person.Ias.in d.§.si stipuler.& hoc est,quod voluit Bal.in c.j.de fi. de instrum.& in l.nec ei.§.satisdatio.ff.de adoptionib.

100 Istud aūt ꝙ per notarium queratur ex stipulatione sine cessione,intellige secuta ratificatione illius,cuius fauore facta est stipulatio,& non añ,ita declarat Pau.de Cast.in cons.cxcv.in ij.vol. incip.visis iis,Bal.in l.nec ei.§.satisdatio.ī fi.quest.ff.de adop.Dec. in l.ꝯctus.ff.de regu.iur.& in consi.ccxxvj.& in consi.cccclxiiij.& consi.dxxxj.& consi.dlxxxvj.Soc.in l.j.§.si iusserim.ff.de acq.pos. Dec.in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer.pet.& in cōs. dclxj. Bertr.in consi.lxxix.vol.ij.Paris.in consi.lxxvij.vol.j.Chassa.in ꝯsi. vij.Grat.cōsi.xxv.nu.37.& consi.lxvij.& cons.cxxvij.vol.j.Maria. Iun.in consi.cxxvj.vol.ij.vbi ēt colligitur limitatio alterius opin. Ruin.in consi.clxxiiij.vol.j.& cons.clxxx.vol.j. & consi.cxxj.vol. j.istam dicit*cōem Cagnol.in l.Q.Mutius.quæ aliàs incipit,quo tutela.§.nec paciscēdo.in fin.ff.de regulis iuris. & in l. si librarius. nu.64.ff. de regulis iuris. Tiraquel. de constitu. in tertia parte, in xxx.limitatio.nu. 10.

Contrarinm,ꝙ imò per notarium quęratur ēt ante ratificationem,ponit Cor.in cōsi.60.vol.j.Soc.in cōsi.xc.vol.iij. Guido Papæ q.xlix.vbi dicit ita seruari de cōsuetudine.Cor.ī cōsi.ij.vol.iiij. Paris.in cōs.xiiij.& in consi.xlij.vol.j.Bertr.cōs.clvj.vol.j. vbi dicit istam*cōem,& de consuetudine seruari.sed ea, quæ ipse allegat, potius respiciunt vt sine cessione per notarium quæratur actio, quàm ꝙ non requiratur ratificatio.Maria.Iun.consi.cxviij.vol.ij. Rui.consi.cxix.vol.j.& consi.cxxvj.volu.j.in consi.clxxij. vol.j.& consi.xlj.vol.v.vbi dicit*communem,& in consil.xlvij.volu.v.& consi.cviij.vol.v.vbi dicit communem.

101 Et nota in hoc casu,quia nō potest fieri ratificatio per hæredem donatarij in præiudicium hæredis donantis, vel alterius, in quem res per donantem esset translata,vt not.Pau.de Castr.in consil.cxcv.vol.ij.

102 Declara ēt, ꝙ adeò acquirat̃ per stipulationem notarij absenti,vt donans,vel cedens non possit amplius reuocare, ita Gozadi.in consi.lxxxvij.nu. 14.Io. Ant.Alex.in consi.cxvij.nu. 8.

Contrarium Grat.qui alios allegat,in consi.xxv.nu.37.vol.j.

Tenendo primam opi. quòd ex stipulatione notarij non acquiratur actio sine cessione,

103 Limita,nisi instr̃m esset Guarentigiatum,& haberet executionem ex forma statuti, quia tunc confessio recepta per notariū,vr̃ recepta per iudicem, & in iudicio alteri quæritur sine cessione,ita declarat Bar.in l.possessio.§.& si possessio.ff.de acq.pos. & ibi Ang.& Imo.& Alex.& Bar.in consi.lxxj.incip. Gallus.Bald. in l.non aliter.ff. de adop. Roman.in consil.lxxvj.Ang. Aret.in §. serui autem.Inst.de iur.person.Paulus de Castr.in §. fi. in l.in causæ.ff.de procura.

Hanc principalem*limitationem sublimita pluribus modis,vt per Afflict.super Const.in tit.de fer.& salar.ad quem me remitto breuitatis causa.

104 XVIII. Limita in syndico ciuitatis,qui pōt suę ciuitati stipulari.Bal.in l.Caius.ff.de vsur.per illū tex.Alex.ī l. stipulatio ista §.si stipuler.ff.de ver.obl.& ibi gl.in verbo,fieri.gl.ī l.j.ff.de stip.seruo. in gl.ī fin.& in l.multum. in gl.magna. in fine.C.si quis alteri, vel sibi.Pau.de Cast.in d.§.alteri.Ias.in l.si seruum. §. nunc videamus. ff.de ver.obl.Bal.in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cert. pet.& in §.quoniam.gl.in §.si quis alij.Instit.de inutil.stipu.in gl.magna. An autem possint verba & promissiua,& executiua referri ad ciuitatem,dic vt in seq.limitat.

105 XIX. Limita in tutore,& curatore,q pn̄t rn̄siuè minoribus, & pupillis stipulari,gl.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de ver.obl. ī gl.in verbo,fieri.& in l.quoties.in gl.in verbo,nomine suo.ff.de administ.tut.& gl.in l.in omnibus.la j.in gl.j.& ibi Bar.ff. de præt. stip.& in l.multùm.in gl.magna.in fi.C.si quis alteri,vel sibi.gl.in l.ij.in gl.j.C.qn̄ ex fact.tut.gl.in l.j.in gl.j.in fi.ff.de stip. seruorum. & ibi Bar.gl.in §.si quis alij.in gl.magna.Insti.de inut.stip.Bart. in d.§.si stipuler.in fall.ij.& Ang.in d.§.si insulam.in fi.

106 Amplia,vt istud ꝓcedat etiā si verba obligatiua, & executiua referant̃ ad pupillū,gl.in d.§.si stipuler.ī gl.in verbo,fieri. & ī d. l.quoties.ī verbo,noīe suo.ff.de administ.tut.& ibi Bar.in l. ī omnibus.la j.in gl.j.ff.de p̄tor.stipu.& Bar.in l.multùm.ī gl.magna.in fi.C.si qs alteri,vel sibi.Bar.in d.§.si stipuler.& Imo.Pet.de Anc.in c.quan quàm,de vsur.in vj.Pau.de Cast.in l. qđ procurator ex re. ff.de procurator.& ī d.§.alteri.Cy.ī l.vt īter.C.de inutil.stip. & ista est*communis,vt per Christ.Porc.inst.de inut.stip.§.alteri.

Contrariū ꝙ imò verba ꝓmissiua debeant referri ad ipsum tutorē stipulantē,tenent Bald.Iac.de Are.& Rap.in d.§.si stipuler.& ibi Imo.Ang.in d.l.stipulatio ista.§.insulā.Ang. l.ī omnibus.ff. de præt.stip.& ibi Imo.Nico.de mattarel.& post eum Bal.in l.j.C.per quas person.Alex.in d.§.si stipuler.& ibi Ias.

107 Am

107 Amplia,etiam si finita tutela is,qui tutor esse desierat,stipulatur ad vtilitatem ipsius,cuius tutelam gesserat.l.pen.& ibi gl. C. quando ex fact.tut.no.Bal.in l.ij.C.quando ex fact.tut.

108 Limita,vt istud procedat in concernentibus officium suū, id est,suam administrationem,non in aliis,l.solutam.§.per liberā. ff.de pign.act.& ibi gl.& Bar.voluit Pau.de Cast.in d.§. alteri. Pet. de Anc.in c.quanquàm.de vsur.in sexto.

109 Et propterea idem dicendum est in aliis administratoribus. vt not.Io.Fab.in §.si quis alij.Insti.de inut.stip.

110 XX. Limita in procuratore,qui stipulando pro domino,qn̄ verba promissiua refert ad ꝓpriam ꝑsonā suam, & executiua ad dominū.acqrit vtilem,quā domino cedere tenet̃,gl. in l.in omnibus.la j.ff.de prætor.stipu.& ibi Ang.& Imo.& Paul.de Castr.in l. generaliter.eo.tit.Ang.in d.l.si ꝓcuratori præsentis.ff.de ver.obl. & ibi Imo.& Pau.de Cast.& Ale.vbi dicit istud*cōiter teneri.Bal. in l.certi condictio.§.qm̄.ff.si cer.pet.Io. Fab. in §. si quis alij. Inst. de inut.stip.Abb.in proœ.decret.Ale.in l.possessio.ff. de acq.pos. Imo.in §.si stipuler.& ibi Alex.Ang.in l.quod procurator ex re.ff. de procurator.& ibi Pau.de Castro.

Contrarium,ꝙ isto casu non valeat stipulatio, nec quicquam operari possit,ponit gl.in l.j.ff.de stip.seruor.in prin. & Ang. seqtur in d.§.si insulā.& Bal.in d.§.si stipuler.vbi Raph.& Roma.Pau. de Cast.in §.alteri.Card.& Imo.in c.accedens.de præben.glo.in l. damni.§.fi.in gl.in verbo,actio competit.ff. de damno infect. Ias. in §.si stipuler.Roman.in consilio ccccxlj.& istam sequitur & dicit*magis communem Alex.in consi.xiij.vol.j.

111 Si autem verba promissiua, & executiua referantur ad dominum,valet stipulatio secundùm gl.in d.l. in omnibus.& idem Io.Fab.in §.si quis alij.

Sed ꝯrium est verū,vt ibi per Bar.Ang.& Imo. & Ang.Imo. & Alex.qui dicunt gl.illam cōiter*reprobari,in l.si ꝓcuratori præsentis.ff.de ver.ob.Bal.in l.certi condictio.§.qm̄.ff.si cer.pet.gl.in l.j.ff.de stip. seruor.& ibi Ang.& Imo.Pau.de Ca.in l.si pecuniam. ff.si cer.pet.& in l.quod procurator ex re.ff.de procu.

112 Sed si verba promissiua,& executiua referant̃ ad procuratorē,valet stipulatio s̃m gl.in d.l.si procuratori præsentis. ff. de ver. obl. Pet.de Bella pert.in §.si insulā.in l.stipulatio ista.ff.de ver.ob. & Alex.in d.l.si procuratori præsentis. vbi plus voluit, ꝙ in casu illius l.quæratur actio sine cessione ipsi domino presenti.& istam ēt opi.ꝙ valeat stipulatio facta per procuratorem etiam ꝙ verba tam executiua q̃ promissiua referantur ad personam procuratoris,voluit Pau.de Cast.in d.§.alteri. Alex.in consi.xiij.vol.j.

Contrarium voluit Bal.& Paul.de Castro.in d.l. si procuratori præsentis.& ibi etiam Ias.

Sed tn̄ posset distingui,concordando opin.vt per Ange. in l.ꝙ procurator ex re. ff. de procu. vt ibi per eum. vel dicas vt ibi per Pau.de Cast.ꝙ non quæritur actio domino sine cessione,in casu l.si procuratori præsentis, & in casu d. l. quod procurator ex re, licèt si verba essent executiua relata ad dominum in casu illarum leg.quæreretur actio sine cessione.

113 Sunt etiā aliqui casus,in quibus procurator domino quærit actionem sine cessione,quorum quatuor ponuntur per Ang. & Imo.in d.§.si stipuler.& per Roma.in consi.ccccxlj.

Primus si procurator rem domini stipuletur.Secundus si stipuletur ex re domini.Tertius quando stipulatio est prætoria.Quartus,si sit præsens dominus tempore stipulationis.

Tres alios casus ponūt Ang.& Alex.ī l.possessio.§.& si possessio.ff.de acq.pos.& Rom.in cons.lxxvj.videlicet qn̄ stipulatio esset iudicialis:item quando esset instrumentum Guarentigiatum.

Alium casum ponit etiam idem Alex.in d. §. & si possessio. qn̄ procurator esset absens,qui cedere non possit,vt ibi per eum.

Alium etiam ponit Bar.in d.l.possessio.§.& si possessio.& in l.q bona.§.qui alieno.ff.de damno.infec.quando stipulatio fit super re inseparabili,& quæ personæ cohæret,vt ibi per eum. & sequitur Alex.in d.§.& si possessio.

Vide ad istā limit.de ꝓcuratore,Nicel.ī xvij.cōcor.gl.vbi ponit ꝙ procurator sex modis potest stipulando domino acquirere.

114 XXI.Limita ī negociorū gestore,q p̄t suo principali stipulari,Bar.ī d.§.si stipul.ī ij.casu.& hoc ītellige,& declara vt ibi ꝑ Ale.

115 XXII.Limita,in stipulatione facta per ꝓcuratorē militis,qa ita acqrit ex stipulatione militi suo principali,ꝓut tutor vel curator pupilli,& adulti:& ꝓpterea quærit̃ militi ēt ꝙ verba obligatiua & executiua referant̃ ad ipsum militem,tex.est in l.si pecuniā. ff.si cer.pet.& ibi Bar.& Bal.& Pau.de Cast.melius q̃ alius. & Ale. & Ias.& Sal.& Roma.& Bal.in l.certi condictio. §. si nummos. ff. si cer.pet Alex in d.§.si stipuler.& ibi etiam Roma.

116 Est ēt s̃m speciale in procuratore militis,qa si verba ꝓmissiua referat ad suā ꝑsonā,domino vtilē quærit actionē sine cessione.ita declarat ibi Pau.de Cast.in d.l.si pecuniā.& ibi Ias.sequitur.

117 XXIII. Limita,in stipulationibus p̄toriis, in qbus pōt quis alteri stipulari.l.in omnib⁹.ff.de p̄t.stip.l.dāni.§.fi.ff.dam.infec.l.in cāæ.§.fi.ff.de ꝓcu.no.gl.in §.si quis alij.Inst.de inut.stipu. & in d.l. dāni.§.fi.ff.dā.infec.& in l.in causæ.§.fi. ff. de procu. & ibi Ang.& Pau.de Cast.Bal.in d.l.certi cōdictio.§.si nūmos.ff.si cer.pe.gl.ī l.si ꝓcuratori p̄sentis.de ver.ob.Bar.in d.§.si stipuler.in iiij.fal.Pet. de Anc.in c.quanquàm, de vsur.in vj.& est communis* opinio,vt per Alex.in l.possessio.§.& si possessio.ff.de acq.pos.

118 Tn̄ hoc intelligitur qn̄ stipulatio prætoria fuit interposita in iudicio,& non aliter:ita declarant Dy.Old.Bar.& Bal.& ibi clarius Imo. in fi.in d.l.in oībus.ff.de præt.stip.vbi dicit ita limitandā gl.in d.§.si qs alij.Inst.de inut.stip.& idē Imo.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.ff.de ver.ob.Pau.de Cas.ī d.§.alteri.idē voluit Bar.& Imo. in d.l.dāni.§.fi.ff.de dā.infec.Pau.de Cas.in l.si ꝓcuratori p̄sentis. ff.de ver.ob.& ad istā limit. vide quod diximus in xviij. limitatione,in limit.de notario.& in xxj.limit.in limit.de procuratore.

Contra istam limitationem tenuit Pau.de Cast.in d.l.in omnibus.ff.de præto.stipu.

119 XXIIII. Limita,nā p̄senti pōt acquiri ex stipulatione facta ꝑ alium:tex.est in l.si ꝓcuratori presentis.ff.de ver.ob.ponit.gl.in d.§.si quis alij. Inst.de inut.stip.& gl.ī l.iij. C.de inut.stip.Bal.in §.si nummos.in l.certi cōdictio.ff.si cer.pe.gl.in d.l. si procuratori. & ibi omnes.gl.in l.damni.§.fi.ff.de dam.īfec.gl. in l. qđ procurator ex re,ff.de ꝓcu.Bar.in vj.fal.& Ang.& Imo.ī d.§.si stipuler. Rom. ī ꝯs.ccccxlj.gl.in c.quanquàm.in verbo,possint acqrere.de vsur.ī vj.& ibi Pe.de Anc.Pau.de Cas.in l.damni.§.fi.ff.de dam.infect.

120 Et intellige istum casum qn̄ verba promissiua ad procuratorem referuntur:vt per Doct.in d.l.si procuratori.& dictum fuit suprà in xxj.limitatione,de procuratore.

121 XXV. Limita in prælato ecclesiæ, qui potest ecclesiæ suæ stipulari:ita dicit Angel.in d.§.si insulam.in l. stipulatio ista. ff. de ver.ob.Imo.in d.§.si stipuler.

122 XXVI. Limita,in omni stipulatione iudiciali:vt ꝑ Imo.in d. §.si stipuler.Pau.de Cast.in d.§.alteri.Io.Fab.in §.si quis alij.Inst.de inut.stip.gl.in l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.& ibi Ang.glo. in l.Iulia.§.si procurator.ff.de act.emp.

123 XXVII. Limita,qn̄ aliqs mihi stipulatur quid super te mea. ī l. qđ ꝓcurator ex re.ff.de ꝓcu.gl.ī §.si qs alij.Inst.de inut.stip.Pe. in l.multùm.C.si qs alteri,vel sibi.Bar.in l.solutā.§.per liberā.ī pe. oppos.ff.de pig.act.Bar.& Bal.in summario.ī l.pe.C.ad exhi. & ibi Ang.& Pau.de Cast.in fi.Sal.& Pe.de Anc.in c.quanquā.de vsur.ī vj.Pau.de Cast.in l.damni.§.fi.ff.de dam.infect.dec.Tholos.clij.

124 Ista aūt limitatio pōt multipliciter intelligi.Nā aut dicimus stipulationē esse appositā super re,id est,ad ipsius rei restitutionē domino faciēdā:& proculdubio ipsi dn̄o actio vtilis acqritur ex stipulatione.tex.est in l.pe.C.ad exhib.& no.Bal.in l.ꝙ ꝓcurator. ff.de procu.Bar.in §.si stipuler.ī l. stipulatio ista.ff. de ver.ob. Ang. in d.§.si insulā.& cum ista opi.omnes transeunt,licèt de illa dubitet Ias.in d.§.si stipuler.per tex.in l.iij.C.de inut.stip.

Aut dicimus stipulationem appositam super re,id est ad illud, quod ex ipsa re prouenit,vt est qn̄ stipulatio est facta vel circa rei fructus,vel partus:& tunc similiter valet stipulatio alteri facta: vt no.gl.ī d.l.ꝙ procurator ex re.ff.de procu.& ibi Bar.Ang. & Pau. de Cast.& Bar.in d.§.si stipuler.& Ang.in §.si insulam.Alex.in d.§. si stipuler.Soc.in consi.cxxv.Bal.in d.§.si nummos.

125 In pensione aūt rei meę idem tenuit Bal.in d.l.ꝙ ꝓcurator. & ibi Ang.& Pau.de Cast.idē tenuit gl.in c.quanquàm,in verbo, possint acquirere.de vsur.in vj.& ibi Phil.Fran.Card. & ibi Imo. ī c.accedēs.de preben.Soc.in consi.cxxv.vol.j.Bal.in §.si nummos. in l.certi condictio.ff.si cer.pet.Rui.consi.cxliiij.vol.j.

Contrarium Io.And.in d.c.quanquàm. allegās ita tenere Frā. Accurs.in l.Iulianus.§.si procurator. ff. de act. empt. & idē tenuit Do.in d.c.quāquàm.& Alex.in l.stipulatio. §. si stipuler,ff.de ver. ob.& Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.ꝙ procurator.idem voluit gl.ī vsuris deductis in stipulationē ex pecuniis illius,cui quis stipulatur:in d.l.quod procurator ex re.& ibi Ang.

Et ꝯrium in vsura tenet Bar.in d.l.ꝙ ꝓcurator ex re.& ibi Paul. de Cast.in prin.& Bar.in d.§.si stipuler.Imo.& Alex.& Ias.ibi.

126 Declara, nā si intelligimus in stipulatione interposita sup re,id est,qn̄ quis loco rei aliquid stipulatur,vt pretiū:& tūc ēt isto casu acquiri actionem ei,cui fit stipulatio,dicit Bal.in l.stipulatio ista.§.si stipuler.per tex.in l.Iulia.§.si procurator.ff.de act.emp.s̃m vnam lect.gl.& voluit idem Bar.in d.l.quod ꝓcurator ex re. ff.de procu.& ibi Ang.& Pau.de Cast.idem voluit Imo.in §.si stipuler. idem voluit gl.in §.si quis alij.Inst.de inut.stipu. Ias. in d.§. si stipuler.Bal.& Pau.de Cast.in l.si cum emptore.§.fi. ff. de pact. & istam dicit* communem Rui.in consi.cxliiij.vol.j.

Contrarium gl.in d.l.Iul.§.si procurator.in gl.j.in fi.ff.de actio. emp.Bal.& Fulg.in d.§.si procurator. Alex.in §.si stipuler.& idem Alex.in d.§.fi.in l.si cum emptore.de pact.

127 Sublimitat tn̄ Bar.in d.§.si stipuler.istam principalē conclu-

ſionem.qñ ſtipulatio interponeretur ſuper re,quæ duraret mea, ſecus ſi in alium trãſiret:ita ibi tenet per tex.in l.j.C. per quas perſo.& idem voluit Bar.in d.l.q̃ procurator ex re.Pau.de Caſt.in l.j. C.per quas perſon.Sal.in l.ſi cum venderet.ff.de pig. act. & iſtam dicit*communem Ruin.in conſi.cxliij.vol.j.

Contrarium Pau.de Caſt.in l.q̃ procurator exre. ff. de pc. q̃ valeat ſtipulatio & acquiratur actio mihi,ẽt q̃ res.ſuper qua interpoſita eſt ſtipulatio, non duret mea.Idẽ Pau.de Caſt.i l.pen.C.ad exhib.p tex.Il.ſi cũ vẽderet.ff.de pig.ac.& ibi no.Bal.& Pau. de Caſ. & Alex.in d.§.ſi ſtipuler.& Imo & Pau.in l.Publia. ff depoſ.i prin.

128 Itẽ prędicta limitatio eſt vera in eo,q̃ quis ſtipulat,vel circa rẽ ipſam,vel ex re ipſa:ſecus ſi occaſione ipſius rei q̃s fuerit ſtipulatus,ga licẽt tunc res ſit mea,mihi actio nõ q̃ritur:ita Bar. in §.ſi ſtipuler.& in l.q̃ procurator ex re.ff.de procu.in l.ſolutã.§. p liberã.ff.de pig.act.Iaſ.in d.§.ſi ſtipuler.p l.primã.C.p quas pſo.exẽplificãdo in pacto.l.cõmiſſori v.& ſic ſentit Bar.q̃ ex pacto.l.cõmiſſoriæ nõ q̃ritur actio domino:Bar.in d.§.ſi ſtipuler.Ang.in l.j.C.p quas perſon.& ibi Ang.& Pau.de Caſt.& Sal.in ſummario.Iaſ. in d.§.ſi ſtipuler.vbi ẽt ſublimit.dicit tñ Bart.in d. §. ſi ſtipuler. ſecus eſſe in pacto adiectionis in diẽ,quaſi ex tali pacto queratur actio domino.& hoc etiam ſequitur ibi Imo.& Alex.

Cõtrariũ,q̃ idem ſit in pacto adiectionis in diẽ,prout in pacto l.cõmiſſoriæ.q̃ actio nõ quæratur dño,tenet gl.in l.j.C.per quas perſo.& ibi Bar.Bal.Sal.in d.l.j.C.p quas perſo.Ro.ĩ d.§.ſi ſtipuler.

129 Supraſcripta oĩa, quæ in præcedenti limitatione dicta ſunt, procedunt vbi nõ dominus non dño ſtipulatur,ſed vbi dominus nõ dño ſtipulat,ſup re ſua:tunc dicendũ eſt ſm Bar.in d,§.ſi ſtipuler,q̃ ſi res durat ſua, valet ſtipulatio,& acqritur actio ex ſtipulatione:p tex.in l.Publia.in prin.ff.depoſ.& ibi no.gl.& Bart.& Bal. & Sal.& Pau.de Caſt.Bar.in l.pactũ.C.de pact. cõuen. & ibi Ang. idẽ tenet Imo.in §.ſi,ſtipuler.Pau.de Ca.in §.alteri.Alex.in d.§.ſi ſtipuler.vbi dicit iſtã*cõem.& idem tenet Bal.ĩ l.j. C. p quas perſo. Pau.de Caſ.in l.pe.C.ad exhib.& in l.ſi cũ venderet,in fi.ff. de pig. ac.Bar.in conſi.lxxj.Dec.ſaluat iſtã opin.ab impugnationibus in l. certi condictio.§.quoniam.ff.ſi cer.pet.& iſtam opin.dicit verã, &*communem Aret.in c.in præſentia.de proba.

Contrariũ voluit Bal.in l.cũ patrem.de iure dot.Rom.in d.§.ſi ſtipuler.& Iaſ.qui volunt q̃ ẽt in re ſua,& quę durat ſua,nõ poſſit dominus alteri ſtipulari. & in l.Publia,q̃ ibi ſit ſpeciale in depoſito propter exuberantiam fidei, quæ exigitur in depoſito. Idem Iaſ.in l.certi condictio.§ quoniam.ff.ſi cer.pet.

130 Tenendo primam concluſionẽ,quæ eſt magis * cõis, ampliaetiã ſi res tpe ſtipulationis non ſit ſtipulãtis, ſed poſtea ſit futura ſua:ita dicit Bar.in d.l.quod dr.ff.de ver.ob.& ibi Imo.Bal.in l.auus.ff.de pact.Abb.in d.c.in præſentia. de prob. Alex. in §.ſi ſtipuler.& in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb.& Iaſo. in d.§.ſi ſtipuler.Curt.in conſi. 50.in ver vj.reſpondemus.in fin.

Contrarium ſentit Bar.in l.ex facto. §. ſi quis rogatus. in verſi. quæro,ga in contractibus.ff.ad Treb. & ibi clarius Imo. & idem ſentit Bar.in conſi.cxx.incip.Venantius Corraducij.

131 Amplia præcedentem limitationẽ,vt non modo valeat ſtipulatio facta alteri ſup re ſtipulantis,ſed etiã ſi res non ſit ſua, ſed ſibi debita:ita tenet Bar.in d.§.alteri.in l.ſtipulatio.ff.de verb. obl. quaſi tunc videatur illi ſolui,vel res tradi nomine illius : ita Bart. ibi,& in l.j.in fin.prin.ff.de pact.Rui.conſi.cxx.vol.j.

Contrarium videtur velle Iaſ.in d.§.alteri.

132 Illa tñ concluſio q̃ ſtipulatio interpoſita per dominũ ſuper re ſua,quæ non durat ſua,non valeat,limitatur multipliciter:

Primò limitat fauore exercẽtis liberalitatem:per l. quoties. C. de dona.quæ ſub modo.de quo dic vt dictũ eſt in x. limitatione.

133 Secundò limitat pp ſingularia præcepta mutui:per tex.in l. certi condictio.§.ſi nummos.ff.ſi cer.pe.Bar.in d.§.ſi ſtipul.& ĩ §.ſi nummos in j.oppoſ.& in l.ſingularia,in iiij.ſpeciali.ff.ſi cer.pe. & ibi Bal.in conſi,ſpeciali.Imo.in l.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogonus. ff.de ver.ob.Bal.Sal.& Pau.de Caſt.in l.publia.ff.depoſ.Bart.in l.ſi cũ venderet.ff.de pign.act.gl.j.in l.certi condictio. §.ſi nummos. gl.in l.ij.in gl.fi.in fi.C.per quas perſon.Dec.in §.ſi nummos.

134 Sed iſta limitatio nõ eſt bona, nã aut volumus dicere q̃ ſit ſpeciale in mutuo,q̃ alteri p alterũ actio quæratur, & hoc nõ eſt magis ſpeciale in mutuo,q̃ in aliis ꝯctibus,qui re perficiuntur, in quibus alteri pet alterum actio acquirit:Bal.in l.quoties.C.de dona.quæ ſub modo.Raph.& Pau.de Caſt.in l.certi ꝯdictio.§. ſi nũmos.ff.ſi cer.pet.in fi.& ibi Bal.Pau.de Caſt.in d.§. Chryſogonus. Alex.in §.ſi ſtipuler.Alex.in d.§.ſi nummos.& ibi Iaſ.poſt Albe.

135 Aut volum⁹ dicere q̃ ſit ſpeciale in mutuo vt ex ſtipulatione alteri quærat actio,& hoc eſt falſum, quia non dat actio ex ſtipulatione,ſed ex numeratione,d.l.certi ꝯdictio.§.qñ.ponit Bal.ĩ §.ſi nummos.Raph.& Imo.Alex.in §.ſi ſtipuler.Bar.ĩ d.§. qñ. vbi loquens in ꝯctu mutui præſupponit iuxta tex.diſpoſitionem inualiditatem ſtipulationis quæ eſt alteri facta:quæ ſolutio ibi*per omnes approbatur,vt ibi per Iaſ.

136 Si aũt res nõ durat ſtipulãtis,tũc alteri ex ſtipulatione queri non põt actio.l.pactũ.C.de pact.quen.Bart.in d.§.ſi ſtipul. Ang. in d.l.pactũ.Imo.in d.§ ſi ſtipul.Alex.Pau.de Caſt.in §.alteri. & in l. pe.C.ad exhib.& in l.ſi cum venderet.in fi.ff.de pig.act.

Contrariũ ſentit Bar.in l.ſi mercedẽ.§.ſi habitatorib. ff. de act. emp.vbi Bar.voluit q̃ ẽt q̃ res non duret ſtipulantis,valeat ſtipulatio facta alteri.tamen Dec.in l.certi condictio.§.qñ.ff.ſi cer.pe. concordat iſtas Bar.contrarietates,quem omninò videas.

137 XXVIII. Limita in ſeruo, qui ex ſtipulatione domino ſuo actionem acquirit.l.quodcunque.in prin.ff.de ver.ob.l. ſi ſeruus communis.ff.de dam.infec.§.poſt mortem Inſt.de inut.ſtip.Iaſo. in l.quodcunque.ff.de ver.obli.

138 Primò Amplia,vt ẽt inuito domino actionem ex ſtipulatio ne acquirat.l.ſeruus vetante.ff.de ver.ob.l.etiam inuitis. ff. de acqui.rer.dom. l.quemadmodum.ff.de iure dot.

139 Secundò Amplia,etiam ſi ſit in fuga ipſe ſeruus.l.j.§.per ſeruum.ff.de acq.poſ.no.Abb.in proœ.Decretal.

140 XXIX. Limita in monacho:qui Abbati,& ſuo monaſterio acquirit ex ſtipulatione,gl.in c.j.de infir.& lang.tex.ĩ c. Abbates. & ibi gl.xviij.q.ij.tex.eſt in c.quanto.de offic.ordin.ponit Abb.in proœm.Derre.Abb. in d.c.quanto.in ij.not.de of. ord.Inno. in c. cùm olim.el ij.de priuileg.in prin.Bar.in l.j.ff.de ſtip.ſeruo.

141 Primò Amplia,etiam ſi ſit fugitiuus.Inno.in d.c.cùm olim. Abb.in d.c.quanto.Ant.de Bu.in proœm.Dec.

Secundò Amplia,etiam ſi imperſonaliter ſtipuletur. Inn. in d. c.cùm olim.& Abb.in d.c.quanto.

142 XXX.Limita in Papa,q̃ põt ſtipulari pro omnibus eccleſiis: Ant.de Bu.& Abb.in d.proœm.Decret.poſt gl.in verbo,ſeruus.

143 XXXI. Limita in Imperatore & Rege, qui poſſunt ſtipulari reſponſiuè ad vtilitatem Imperij,& regni.Anton.& Abb. in d. proœm.Decret.& in locis ſuprà allegatis.

144 XXXII. Limita,vt amicus amico ſtipulari poſſit. Chaſſan. in conſuet.Burg.vide ſuprà in vij.ampliat.

145 XXXIII. Limita in ſtipulatione fideiuſſoris : vt per Fel.in c. ſi cautio. de fide inſtrum.

146 XXXIIII. Limita , quia poteſt ſtipulari omnis , cuius intereſt:Pariſ.in conſi.xij.vol.ij.

147 XXXV. Limita , quia valet ſtipulatio alteri facta in inſtrumento Guarentigiato:Grat.in conſi.xij.vol.j.

148 XXXVI. Limita,quia vnus de familia poteſt ſtipulari vt res maiorum dentur alteri de familia : Tiraq. de retract. in præfatione.nu.35.& ſeq.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Qui ſtipulatur pro nominando,non facta nominatione, ſibi cenſetur ſtipulatus.

1 Ommunis*eſt hæc concluſio,q̃ qui ſtipulatur,vel recipit pro nominando,non facta declaratione , & nominatione,ſibi ſtipulatus,& ſibi recepiſſe cenſet,tex. eſt in l.fm.C.de ꝯh.& commit.ſtip.Ponit Bal. in l.j.in prin.ver.vltimo quero.ff.de pact. & in l.cũ poſt.in §.gener.in lec. antiqua.ff.de iure dot.& ponit Sal.in ſummario d.l.ſecundum.& Ang.in d.l.ſecundum.Alex.in l.ſi teſtamentum.in fi. C. de inſt.& ſubſti.& in l.ſtipulatio iſta.in §.ſi quis ita.in j.no.ff.de verb.obl.& ibi Iaſ.in iij.no.Soc.in l.vtrum.§.cum quidam. ver. ex quibus infertur.ff.de reb.du.Dec.in conſi.dxliij.

2 Amplia,vt non facta declaratione pro rata temporis ,cenſeat eſſe quæſitum illi qui emerat pro declarando : poſt declarationem verò cenſeatur eſſe quæſitum illi , quem nominauit:ita declarat Alex.in conſi.cccxxxij.vol.vj.

3 Contrarium colligitur ex no.per Pet.de Anc.in conſil. cxxvij. qui videtur tenere quòd à principio cenſeatur quæſitum nominato,facta nominatione,& ratificatione.

4 Limita,nam ad hoc vt quæratur ex nominatione , requiritur, quòd ſit præſens nominationi: Anch.in conſil. cxxvij. verſi.non obſtat quòd ratihabitio.

De Solutionibus & liberationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Moneta valor ſi decreſcat ob deteriorationem materiæ,vel formæ, quomodo ſolui debeat.

1 SI valor monetæ decreſcat pp deteriorationẽ materiæ,vel formæ,tũc attẽditur valor tpe promiſſionis, non tpe ſolutionis , & propterea vel eamet , ſi reperiatur,præſtari debet,vel eius valor , ſecũdũ æſtimationem

tionem illius tẽporis:Hoſt.ĩ c.quãto. ver. quid ergo ſi mercator. de iureiur.& ibi Io.And.ver.q̃rit aũt.Hoſt.& ibi Ant.de But. verſi. ſecundus qñ.& Abb.ver.venio ad ſm caſum, vbi dicit ita*cõiter teneri per legiſtas,& canoniſtas.Anc.ver.iiij.quęro.& Imo.verſi. circa tertium.Bar.in l.Paulus.ff.de ſol.ver. quæro quid ſi moneta eſt mutata.& in l.res in dotem.vbi ẽt Iac.ff.de iure dot.Bal.in l.acceptã.in xvij.q.C.de vſur.& in l.fi.ver. itẽ quæro. C. cõmu. de legat.& conſi.ccxiij.vol.v.Iſer.in c.j.nu.21.ver.q̃tingit aũt.quæ ſint regal.Albe.in l.ij.ver.deinde quæro.C.de iure emphy.& ibi Iaſ.in xxxvj.q.ver.ſm.vbi dicit*cõem iſtam opi.Corn.conſi. cclxxxvij. ver.deueniendum modò eſt.vbi dicit cõiter ita teneri etiam per Canoniſtas.Dec.Neapo.xc.verſi.poſtea idem.Bar.in antiq. Bertr. conſi.clxviij.in prin.& conſi.cclxj.ver.ad ſm quæſitum. in antiq. vol.j.Corn.conſi.cxix.vol.iiij.Imo.in clemen.ij.ver. tu dic. de decim.Io.Ant.Alex.in conſi.cxlviij.ver.præmiſſis tñ non obſtantibus.vbi dicit cõem.Corn.conſi.cccxxj.ver.reſtat vt deueniã. vol. iij.Aimo cõſi.xlvij.ver.v.dico.Purp.in l.cùm quid.nu.162.& ſeq. ver.ex p̃miſſis.Bar.ff.ſi cer.pe.& nu.170.Tiraq.de retract. lignag. §.j.in gl.xviij.nu.27.ver.ex quibus ẽt.Bertr.conſi.cccxij. in princ. vol.j.vbi dicit cõem.Io.Ant. Alex.in conſi.xvij.ver.iſta eſt cõſi. & ver.verum tñ præmiſſis.Aret.in l.quod te.ver.aliq̃n pecunia. ff.ſi cer.pet.Bouer.in verbo,mixta de ꝯctibus.in ſing.xviij. Boer. dec. cccxxvij.nu.11.ver.& ſic in dubio.& nu.13.ver.ſecũd⁹ caſus.Rebuff.in l.ij.nu.3.ver.allegatur lex iſta.C.de veter.numiſ.pot.lib.xj. & Ang.in l.cùm quid.ver.& idẽ dicas.ff.ſi cer.pe.Anc.in clemen. fi.ver.ij.caſu.de decim.Ant.de Bu.in c.cùm canonicis.in i.not. de cenſib.Ant.de Bu.in c. ij.ver.de p̃dictis omnibus.de maled.Corn. conſi.clxxxj.nu.70.verſi.reſtat vt deueniam.vbi dicit iſtam cõem opi.vol.ij.Parpa.in d.l.cùm quid.nu.23.ver.ſecunda cõcluſio.vbi dicit cõem.Io.de Prat.ĩ d.l.quod te.nu.10.ver.itẽ adde dum Bar. Curt.Iun.in conſi.xxiiij.verſi.præterea ſi bene volumus. Brun.in tract.de aug.monet.in j.par.ver.prædicta cõcluſio.Colleg. Papiẽ. in conſi.inſerto poſt tractatum Bruni,de aug.monet.ver.videbat igitur.Io.de Pla.in l.j.ver.ſed quæro ſi tempore.C.de vete.numiſ. poteſt.lib.xj.ſumma Ang.in verbo,ſolutio.in ſecunda concluſione.Albe.in d.l.cùm quid.Curt.in tract.monet.nu.4. verſi. quærit Bar.Mart.Laud.in tract.monet.nume.4.ver.quærit Bar.& nu.15. ver.accedo ad ſecundum articulum.

2 Et ita intelligendi ſunt Doctores,qui dicunt,in ꝯctibus attendi tempus facti ꝯctus,quo ad valorẽ monetæ ſoluendæ. Collect. in c.quanto.ver.in quo caſu cõſueuit quæri.de iureiur.Spe.in tit. de obli.& ſol.in §. nũc aliqua.in finalibus verbis. & ibi Io. And.in addit.Oldr.conſi.xxxj.ver.& ſic vr.Collec.in c.Odoardus.ver.ſed quam pecuniam.de ſol.Bal.conſi.ccccxcvj.ver.& præterea.vol.j. Rom.cõſi.cxxiij.ver.iij.idem principaliter.Card.in clem. ij.ver.ij. caſu.de decimis.Dec.Neap.cxciiij.nu. 1.& ſeq. in antiquis. Calcan.conſi.xv.ver.& magis cõis,vbi dicit cõem.Signorol. in cõſi. lxxiiij.ver.mihi autem.Guido Papæ quæſt.cxciiij. Abb. in c.olim. ver.item nota,q̃ debitum.de cẽſib.Abb.in c.cùm canonicis. ver. item no.de cenſib.& Albe.in l.vxori.§.vxori. verſi.ij.,quæritur,ff. de leg. iij.Pau.de Caſt.in l.fi.in princ.ver.v.verba verò contrahentium.C.communia de legat.

3 Primò Amplia idem eſſe in contractu conditionali:ita Are. in conſi.xj.Io.Ant.conſi.cxlviij. verſi.& propter iſtam rationem. & Brun.in tract.de aug.monet.in viij.parte.

Contrarium Albe.in l.ij. verſicu.deinde quæro. C.de iure emphyteut.

4 Secundò Amplia,nã ſi antiqua monera in totũ ſit reprobata, tñ ſoluitur in moneta noua ad rationem antiquæ , nec ſufficeret offerre antiquã reprobatã: Ant.de Bu.in c.quanto.verſ. j. qñ moneta.de iureiu.& ibi Abb.ver.j.caſu.vbi dicit*cõem , & Imo.in l. in ratione.§.diligenter.ver.vltimò inducitur.vbi idẽ dicit. ff. ad l. Fal.Iaſ.in l.ij.in xxxvj.q.verſi ſi verò filius.de iure emph.Are. in l. quod te.ver.qa aliqñ.ff.ſi cert.pet.Dec.Neapol.xc. ver.ſed in primo caſu.nu.3.in antiq.Bouer.in verbo,mixta de ꝯctibus.ſin.xvij. Boer.dec.cccxxxvij.nu.12.ver.primus caſus.Imo.ĩ clemẽ.fi. verſ. Matthæus ẽt hic,de decim.Fulg.in l.quod te.ver.hic aũt moneo. ff.ſi cer.pe.& ibi Pau.de Caſt.ver.fallit ẽt.Ang.in l.cũ quid.verſ. & idẽ dicas.ff.ſi cer.pe.idẽ tenet Raph.Cum.ĩ l.Paul⁹.ff.de ſol.Sal. in d.l.cum quid.ver.aut tunc non erat.Bal.in l.fi.verſ.ſed pone iuro. C.de non nume.pec.Io.Fab.in l.acceptam.in fi.ver. itẽ quid ſi debebat.C.de vſur.Parpal.in l.cùm quid.ver.iij.cõcluſio.ff.ſi cer.pe. & idem tenet Soc.in l.quod te.ver.iiij.limita.vbi dicit*cõem.ff.ſi cer.pe.Butigel.in d.l.quod te.nu.18.& idẽ voluit Brun.in trac.de aug.mon.Curt.Iun.in l.quod te.ver.ij.aduerte.ff.ſi cer.pet.

Contrarium q̃ ſufficiat ſoluere antiquã quãuis reprobatã:voluit Cy.in l.in minorũ.in xc.q.ver.reſtat modò.C.in q̃bus cau. in inte.reſti.Imo.in c.quãto.ver. itẽ aduerte. de iureiu. Rom.in l.cũ qd.ver.tu dic.ff.ſi cer.pe.Car.in cle.ij.q.xiij.de decim.dũ refert dictũ Cy.in d.l.ĩ minorũ.Io.Fab.inſt.q̃b⁹ mod.tollit.obli.ĩ prin.ver. ſed nũquid.Practica Papiẽ.in libel.act.hypoth.in verbo, relaxandũ.in fin.ver.ſi verò ſit reprobata.Collec.in c.j.verſ. ſed qd ſi mutuaſti.de cõmod.Bar.in l.qd̃ te.ver.iuxta hoc moneo.ff. ſi cer.pe. & ibi Alex.iuxta hic tradita.Bal.in d.l.cũ qd. ver.tertij dicũt.ff.eo. & iſtã tenet Albe.in d.l.cùm quid.ver.Iac.de Aren.diſtinguit.ff.ſi cer.pe.Imo.in l.Paul⁹.verſ.item adde.ff.de ſolu.iſtã tenet, & dicit *cõem Dec.in d.l.quod te.nu.8.ver.ſed quæritur. & Ripa ibi.nu. 24.ver.fallit iiij.Anc.in cle.fi.verſ.ex prædictis collige. de decim. Anan.in c.ij.ver.de prędictis omnibus.de maled.& Alex.in l.cùm quid.ver.item inducitur hæc lex.ibi,& magis cõis.ff.ſi cer. pet. & ibi Soc.verſi.iiij.concluſio.Mart.Laud.in tract.de monet. nu. 14. ver.& eſt aduertendum.

5 Concorda has duas opiniones,vt prima procedat interueniẽte mora debitoris.ſecunda verò quando mora non præceſſit:ita Roman.in l.cùm quid.ver.tu dic.ff. ſi cert. petat. & dicetur in ſequenti limitatione.

Tenendo hanc vltimã opin.quam Doct.aſſerunt eſſe*cõem,

6 Primò limita,illam procedere añ moram debitoris, quia ſtãte mora,tunc debitor non poſſet offerre pecuniam reprobatã. Cy. in l.in minorum. C. in quibus cauſis in integr.reſt. non eſt neceſſ.in q.ix.ver.modò ponamus.Anc.h.in cle.fi.verſi.ex prædictis collige.de decim.Ana.ĩ c.ij.ver. de prædictis omnibus. de maled. Albe.in l.cùm quid.ver.Iac.de Aren.diſtinguit.ff.ſi cer.pet. & ibi Ro.ver.tu dic.Iaſ.in l.quod te.ver.ſupraſcripta omnia.ff.e. Laud. in tract.de monet.nu.13.ver.circa primum.

Contrarium tenuit Sal.in l.cùm quid.verſ.ſed dubitari poteſt. ff.ſi cert.petat.

Vide quæ dicuntur in prima ampliat. alterius partis , de qua mox dicetur.

7 Secundò limita,qñ debitor poſſet ſoluere ſine pœna ex cauſa lucratiua:quia tunc ad nihilum tenetur,ita q̃ nec etiam reproba tam pecuniam ſoluere tenetur:Rip.in d.l.quod te.nu.24.verſic.j. caſu diſtinguendum.ff.ſi cert.pet.

8 Brun.verò in tract.de aug.monet. in ſecunda parte.verſi. non tamen.tenet,quòd imò ſoluet tantum in alia moneta, quantum valet illa reprobata in maſſa.

9 Tertiò limita,qñ pecunia fuiſſet poſt tp̃s ꝯctus in pondere diminuta.ita Imo.in l.Paul⁹.ff.de ſolu.ver.ſecus ſi fuiſſet reprobata, poſt Hoſt.in c.quãto.ver.quid ergo ſi mercator.de iureiur. & ibi Io.And.ver.quærit autem Hoſ.Laud.in tract.de mon.nu.13.ver. circa primum articulum.& nu.14.ver.quod dictum Bar.

10 Tenendo primã opin.Primò Amplia,& ſi debitor nõ fuiſſet in mora , ga nec tunc poſſet pecuniã antiquam reprobatam ſoluere:hoc ſentit Bar.in l.Paulus.ver.quæro quid. ff.de ſolu.ibi, ſed ſi non reperiat.vbi non diſtinguit añ moram, vel poſt morã. Sal. in l.cùm quid.ver.ſed poteſt dubitari. ibi,aut non erat in mora.ff. ſi cer.pet.Iſer.in c.j.nu.20.ver.contingit aũt.quæ ſint rega. Imol. in c.quanto.ver.circa tertiam.de iureiur.Parpal. in l. quod te.nu. 10.ver.& inquantum.ff.ſi cert.pet.

Contrarium quòd ſufficiat antiquam ſoluere quamuis reprobatam añ moram:tenet Anc.in cle.fi.ver.ex prædictis collige. de decim.Io.de Ana.in c.ij.ver.de p̃dictis omnibus.de maled.Rom. in l.cum quid.ver.tu dic.ff.ſi cer.pe.& ibi Ripa,nu. 24. verſi. fallit iiij.Bal.verò in d.l.cum quid. ver. differentia eſt ergo , dicit quòd ante moram ſoluitur noua,non ad rationem antiquæ.

11 Declara,vt per Corn.in conſi.clxxxj.nume.70.vol.ij.verſ.reſtat vt deueniam. quando moneta deterioratur deterioratione intrinſeca.

12 Primò limita primam opinio. quæ habet , quòd etiam ante moram non ſufficit ſoluere pecuniam reprobatam in depoſito, quia cùm deponens remaneat dominus ,conueniens eſt , quòd periculum ſpectet ad eum:Brun.in tract.de aug.monet. in ſecunda parte.ver.in pecunia autem.

13 Secundò limita,quando fuiſſet per Principẽ reprobata tanquàm adulterina,quia tunc ſatis eſſet illam reddere:Bald.in l.fin. ver.ſed pone vno.C.de non nume.pec.

14 Tertiò limita,quando fuiſſet creditor vel conſcius,vel particeps reprobationis:Brun.in tract.de aug.monet.in ſecunda parte,verſi.ſi autem.

15 Tertiò Amplia principaliter , idẽ eſſe ẽt q̃ pecunia nõ ſit reprobata,ſed nõ reperiatur,quia nihilominus debitor tenereẽ ad æſtimationem antiquæ monetæ,q̃ non reperiẽ:hoc colligitur ex dict.p Inn.in c.olim.in princ.& in verbo,declinationẽ. de cenſib. Bar.ĩ l.Paul⁹.ver.ſed ſi nõ reperiatur.ff.de ſolu.Imo.ibi,ver. & eodem modo põt intelligi.Io.de Imo.in l.in rõne.§.diligenter.ff.ad le.Falc.Purp.in l.quod te.nu. 164.ff.ſi cert. pet.& ibi Ripa. nu. 24. ver.alia fuit ſententia.Soc.in l.cùm quid.verſi.iiij. concluſio. ff.ſi cer.pet.Brun.in tract.de aug.mon.in quarta parte.

Contrariũ q̃ ſoluatur noua moneta , ſed non ad rationẽ antiquæ,nõ p̃cedẽte mora debitoris, voluit Bal.in d.l.cùm quid.ver.

differentia est ergo.ff.si cert.pet.Alex.in l.quod te.vers. de hoc etiam tangit Bal.ff.eo.tit.

16 Limita,quando alia solui non posset, & quis conueniretur actione reali,quia debet solui ita vt est,quamuis reprobata:Butigel.in l.cùm quid.nu. 18.ff.si cer.pet.ver.ij casu.

17 Item limita,quando ageretur personali, & alia solui nõ posset,quia ad nihilum teneretur debitor.Butigel.in l.cùm quid. nu. 18.ff.si cert.pet.ver.ij.casu.

18 Quartò amplia, nedum conclusionem procedere vt soluat æstimatio antiquæ monetæ,non solũ qñ noua est deterior facta, sed ẽt qñ moneta noua esset melior antiqua: sufficeret eñ tunc soluere ad rationẽ antiquæ:Bal.in cõsi.cccexlvj.versi.& ꝓpterea. vol.j. Albe.in l.ij.ver.deinde quæro.C.de iure emphy.Anc.in cle. fi.ver.ij.casu.de decim.Corn.consi.cclxxxvij.ver. tamen hoc non obstãte.vol.j.& consi.clxxxi.nu.70.ver.restat vt deueniam. vol.ij. Ias.in l.ij.q.xxxvj.ver.Albe.de Rosa.hic.C.de iure emphy.

19 Quintò amplia ẽt si pecunia minuta in bonitate intrinseca, & ob talem defectũ aucta esset æstimatio pecuniæ maioris.maximè mora debitoris interueniente,quia non liberat debitor, nisi soluẽdo pecuniam nouam ad æstimationem antiquę:Parpal.in l. cùm quid.ver.v.conclusio.nu.26.ff.si cer.pet.

20 Sextò amplia,ẽt in obligatione annua:Brun.in tract. de aug. mone.in vij.parte.Colleg.Pap. in cõsi.inserto post tracta. Bru. de aug.mon.ver.& procedit præmissa.Io.Ant.in consi.xvij.nu.1.

21 Septimò amplia, etiam si esset eiusdem æstimationis, & formæ,sed non eiusdem ponderis,aut ligæ.Io.de Platea in l.j.ver.sed quæro.C.de veter.numis.potest.

22 Octauò amplia,ẽt si Princeps per legem suam emanatã post ꝯctam obligationem,velit solutionẽ fieri debere in pecunia currenti ſm tempus solutionis:ita Oldra.consil.ccl.versi. ad primam quæst.Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de oblig.& solu.in §. nunc aliqua.in fi.super verbo,olim.Bald.in consi.cxxx.volu.v.Alber.in l. vxori.§.vxori.ver.iij.quærit.ff.de leg.iij.Ant. de But.in c. quanto, ver.ex his deciditur quæstio.de iureiu.

23 Primò limita principalem conclusionem,qñ dictum esset,ꝙ solutio fiat in moneta currenti, quia tunc attenditur tempus solutionis:Grat.consi.xiij.ver.item pro opinione illa.vol.j.

Contrarium Brun.in trac.de aug.mone.in viij.limit.in iiij.q. in fin.ver.si autem dictum fuerit.

24 Et qñ dictum sit de moneta currenti tẽpore solutionis. Bru. in trac.de aug.mon.in xvij.par.in viij.limit.in iiij.q.

25 Secundò limita,nisi p xxx.annos facta fuisset semper solutio ad rõnem valoris monetæ currentis tpe solutionis.ita gl.in c.cõquerente,in verbo,solidos.de of.ordi.Host.ĩ summa,de decim.§. ex qbus.ver.ꝙ si moneta.Signor.Homod.ꝑsi.lxxiiij.ver.mihi aũt vr.Bal.consi.cccexcvj.ver.& propterea.vol.j.Abb.consl.lvj.vol.ij. Roma.consi.cxxiij.ver.quo ad ſm.Aret.in consi.cxj. ver. pro veritate.Cor.consi.clxxxj.ver.ij.dicti rei.vol.ij.& ver. nec obstat qd dicit Host.Cur.Iun.consi.xxiiij.ver.sed qd si fortius.Io. Ant. Alex. cõsi.lxxv.ver.modò dubitatur.Bertr.cõsi.cclxj.ver.sed hic est aliquid.in antiquis.vol.j.Roma.in l.post venditionẽ.nu.3.ver.ad secundum adde.de aqua plu.arc.Bru.in trac.de aug.mone. in iiij.limit.Ant.de But.in c.cõquerente.ver.quæro secundũ quã.de off. ord.Colleg.Pap.in consi.posito post tractatũ Bru.de aug. mone. ver.ij.principaliter.Ioan.Ant.Alex.in consi.xvij.ver. solũm ergo. Mart.Laud.in trac.mone.nu.21.ver.prædicta vera.

26 Amplia præcedentem conclusionem,de prescriptione,procedere etiam in obligatione annua:vt dicit gl.in verbo, solidos. in c.conquerente.de offi.ord.Calc.consi.xv.vers. mihi autem videtur Cor.consi.clxxxj.ver.nec etiam obstat.vol.ij.

27 Et hoc dicebat Host.procedere,qñ semper præscriptionem necessariam cucurrit vna moneta,non quando per tempora fuerit sæpius variata:ita ipse in summa,de decim. in §.ex quibus. ver. ꝙ si moneta.& sentit Bertr.consi.cclxj.in fi.versi.& illud non habet dubium.in antiquis.vol.j.

Contrarium Corn.cõsi.clxxxj.ver.ij.dicti rei.& ver. nec obstat quod dicit Host.vbi declarat,vol.ij.& Io.Ant.Alex.in consi.lxxv. ver.& procedit dicta conclusio.& Brun.qui sequitur Corn.declarationem in tractatu de aug.monet.in iiij.limit.ver.sed in hac nostra.Io. Ant.Alex.in consi.xvij.ver.solum ergo.

28 Secundò Præcedentem conclusionem de præscriptione intelligebat Ant.in d.consi. cxj. duobus concurrentibus, videlicet bona fide, ꝙ recipiens existimet sibi nõ plus deberi: quod vltimũ fuit de mẽte Bar.in l.si prius.ff.de aqua plu.arcen.ver.vlti.dicit. & in l.is,qui vsumfruct.ver.quam legem no.ff.quib.mod. vsusfruc. amit.& ibi Bal.ver.vlti.pone.refert, & sequitur Bertr.in d. consi. cclxj.ver.quod saltem procedit.volu.j.in antiquis.& ponit Purp. in l.cùm quid.ver.& etiam scienter.ff.si cer.pet.

29 Quo ad illud de bona fide,oẽs admittũt,vt latè ꝑ Balb. ĩ trac. præscr.iti vij.q.quartæ par.principalis.alias.nu.29.& Imo.ponit ĩ l.si prius.in prin.ver.item facit ad quæst.ff.de aqua plu.arcend.

30 Quo ad illud de scientia recipientis,vt ꝯrium esse verũ, quia multò magis erit tutus ex scientia recipientis ille,q diminutè soluit,q̃ concurrente ignorantia:ita Cur.Iun.in consi.xxiiij.ver.nec obstat si quispiam.ita Balb.in d.trac.præscr.in vij.q.quartę partis, nonę partis principa.ver.puta tñ.& fuit de mente Roma.in l.post venditionem.ff.de aqua plu.arc.Colleg.Pap.in consi.posito post tractatũ Brun.de aug.mon.ver.iiii.principaliter. & ver. ad secundum.Brun.in trac.de aug.mon.in iiij.limit.vbi declarat.

31 Imò ex vnica receptione facta secundum tps solutionis,faceret sibi ꝑiudicium recipiens,qñ esset ambiguitas in contrariũ: ita Purp.in l.cùm quid.nu.171.& seq.vbi declarat.ff.si cer.pet.

32 Et multò magis si fuissent plures solutiones.Cur.in trac.mone.in vlti.q.Mar.Laud.in trac.mone.nu.31.ver.no.vnum.

33 Tertiò limita,non procedere dictam conclusionem principalem, ꝙ attendatur tempus promissionis quando creditum esset vsurarium:Ita Io.And.in addi.ad Spe.in §.nũc aliqua. super fi. verbo,in prin.ver. dicit tñ quòd quidam. de oblig.& solu. Brun. qui declarat in v.limi.in trac.de aug.mone.

34 Quartò limita, quando pecunia deberetur ex contractu lucratiuo,quia satis esset soluere de moneta currenti tempore solutionis:Guido Papæ in dec.cccexciij.ver.vel potest dici.

35 Et isto casu si moneta antiqua non reperiat, ex toto liberati creditorẽ:put voluit Ripa in l.qd te.nu.24.ver.j.casu.ff.si cer. pe.

36 Quintò limita,nam ista qualitas,ꝙ moneta noua fit deterior facta in pondere,vel in materia,debet articulari,& probari etiam per testes,qui reddant rationem scientiæ non interrogati: vt per Corn.consi.clxxxj.ver.his tamen minimè.vol.ij.

37 Sextò limita,quia si creditor esset ꝓpterea passurus damnũ, si soluatur noua ad rationem antiquę,tunc solùm de antiqua esset facienda solutio,si antiqua reperiatur.Bru.in trac.de aug.monet.in j.par.ver.illud bene verum.

38 Septimò limita,nam stante cõsuetudine,ꝙ vna pecunia pro alia solui posset,quo ad æstimandam pecuniam, quæ est in facultate soluendi,attenditur tempus solutionis,ita Brun. in tracta.de aug.mon.in ij.limi.& in ij.parte.ver.in hoc passu.

39 Octauò limita,stante cõsuetudine, ꝙ possit solui de pecunia deteriori secundum tempus solutionis.ita Rom. in consi. cxxiij. ver.ex his infertur modo.Cur.Iun.in consi.xxiiij.in fi.ver. ꝑmissa iudicio meo.Bru.in trac.de aug.mone.in iij.limit.& in vij.limita. Purp.qui declarat in d.l.cùm quid.nu.174.& seq.Io.An. Alex.in consi.cxlviii.ver.ij.facit.& in fi.ver.non obstat id,quod dixi.

40 Nonò limita in tributis, vel præstationibus fisco soluendis, Brun.in trac.de aug.mone.in vij.limit.

41 Decimò limita,qñ creditor fuisset causa, vel particeps reprobationis pecuniæ, quia tunc ẽt de pecunia reprobata creditori solui posset.Bru.in trac.de aug.mone.in ij.par.ver.si aũt. & in vij. limit.ver.& moueor vltra prædicta.Laud.in tracta. de aug. mon. nu.13.ver.nisi debitor sit in mora,vel culpa.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor si decrescat ob Principis voluntatem, quomodo solui debeat.

1 SEcunda est conclusio, ꝙ si valor monetæ decreuerit non ex deterioratione monetæ, vel formæ, sed ꝓp Principis volũtatẽ: vel si aliàs plʼ hodie valet aureʼ, vel grossior moneta, q̃ valuit tpe promissionis:tunc diminutio cedit ad incõmodũ creditoris:itaque satis est soluere ſm tps solutionis.glo.in c.quis ignorat.in verbo,nostro. xxxij.q. iiij.Host.in c.quãto.ver.qd ergo, de iureiu.& ibi Io.And. ver. q̃rit aũt Host. & ibi Abb.ver.venio ad ſm.& ibi Anc.versi.iiij. quæro. Bar.in l.Paulus,ver.quæro qd si moneta.ff.de sol.Bal.& Iaco. in l. res in dotẽ.ff.de iure do.Bal.cõsi.ccxiij.vol.v.Imol. in cle.ij.versi. Matthæ.ẽt sic.de decim.Io.Fab.inst.qb.mod.tollit. obli. in princ. ver. qd ergo.Are.in l.ꝙ te.ver.aliqñ.& est tertiʼ casus.ff.si cer.pet. Ias.in l.ij.in xxxj.& xxxvj.q.C.de iure emphy.Corn.consl.cclxxix. vol.j.ver.itẽ adduxi.& cõsi.cccxxi.in fi.ver. nec obstat quod dicit. vol.iij.Are.in consi.xj.ver.re tñ vera.vbi dicit istã*cõem. Ang.in l.cũ quid.ver.& idẽ dicas.ff.si cer.pe.Anan.in c.fi.ver.de prædictis omnib.de maled.Rebuff.in l.ij.nu.3.ver.allegat lex ista.ibi,si autẽ moneta nõ est mutata.C.de vet.numis.pot.Cur.Iun.consi. xxiiij. ver.sed hoc nõ obstãte.Gra.cõs.xij.nu.44.ver.nã vbicũq;.vol.j.& ꝑ.xiij.eo.vol.Boe.dec.cccxxvij.ver.iij.verò.Soc.in d.l.cũ qd. ver. iij.cõclusio.ff.si cer.pe.Barb.cõs.xix.vol.iiij.Purp.in d.l.cũ qd.nu. 165.ver.ij.ꝛclusio.Parpal.ibi,ver.quarta cõclusio.Butigel.ibi,nu. 30.ver.ij.cõclusio.Io. de Prato in l.qd te.nu.10.ver.itẽ adde. ff. si cer.pe.Io.Fab.ĩ auth.hoc nisi.ver.tu aũt potes docere. C.de solu.

Albe

Alber.in l.cum quid.ver.Iac.de Arena distinguit.ff.si cer.pet.Bru. in trac.de aug.monet.in tertia parte.vbi dicit*cõem. Curt.ĩ trac. mone.nu.4.ver.quærit Bar.Mart.Laud.in trac.de monet. nu. 17. ver.circa quartum articulum.Guido Papæ q.cccxciij.

2 Et ita ꝓcedit quod not.Bart.in l.cùm certum.ff.de auro & arg. leg.Bal.in l.si quis argentum.ver.consului. C. de donat.& consil. cclxix.vol.ij.& in l.cùm quid.ver.si verò adhuc existat.ff.si cer.pe. qui volunt monetam esse soluendam in eadem specie.

Contrarium.ꝙ etiam si solus valor sit mutatus,& non bonitas intrinseca.attendatur tempus promissionis,& nõ tps solutionis, tenuit Ant.de Butr.in cap.quanto.versi.tertius casus. & ibi Abb. ver.aut non est in totum.& Imo.ver.aut est diminutum. de iureiur.Pract.Pap.in libel.act.hypothec.in verbo, relaxandum. versi. sed circa pr dicta audi quæstionem.Domi.consi.cxxxvij. versic. item ista mutatio.

Et ꝯrium ẽt,qñ pecunia antiqua extaret: tenuit Bald.in l. cùm quid.in fi.ver.si verò extat.ff.si cert.pet.istam sequitur, & dicit* cõem Curt.in tract.monet.nu.10.in xiii. q. Curt.Iun. in d.l. cùm quid.nu.21.ver.circa q.Bar.Mart.Laud.in tract.de monet.nu.22. ver.quærendum.ibi,redeo ad propositum.Io. Regnaudi in tract. monet.per totum.gl.consuet.Turon.

3 Et ista pars seruatur de consuetudine:vt dicit Parpa.in d.l.cùm quid.ver.quarta conclusio.ff.si cert.petat.& ponit Grat.in consi. xij.nu.56.ver.ix.& vlti.vol.j.Io.Ant.in consi.xvij. versi. stante ista conclusio.

4 Primò amplia,nam dato ꝙ certa species monetæ promissa sit, & cõsuetudo admittat vt possit eius valor solui, tñ solui dẽt ꝓut illa moneta certa,& conuenta valet tempore solutionis,non tẽpore promissionis.Grat.in consi.xij.ver.accuratius verò.vol.j.

5 Secundò amplia,vt ẽt quo ad monetã,quæ est ĩ facultate soluendi,attendatur tps solutionis,non tempus promissionis.Bart. in d.l.Paulus.in fin.ver.sed quid si dictũ.ff.de solu.Curt.Iun. consi.xxiiij.ver.& istud etiam.& habetur infrà in limitationibus, ver. & idem est si dictum sit,tot libras in florenis.

6 Tertiò Amplia,qñ pecunia certa vel eius valor ꝓper alternatiuam est promissus,quia quo ad valorem attenditur tempus solutionis.Grat.consi.xv.ver.quod etiam demonstratur.vol.j.& consi.xiii.ver.non omitto etiam.vol.j.

7 Quartò amplia, etiam si valor monetæ maioris creuerit ꝓp diminutam pecuniam in sua bonitate. Ita Grat.consil.xij.versi.v. moueor.& in consi.xiii.ver.præterea illa opi.volu.j.& in consilio xiiij.ver.iij.retorquetur.eo.vol.

Contrarium Io.Anto.Alex.in consil.xvij.versic.verùm in præmissis.

Et licèt ipse teneat contrariam partem in sua consultatione, non tamen recedit ab illa conclusione vt patet in finalibus verbis suæ consultationis.

8 Primò limita,nisi dictum sit,ꝙ reddatur pecunia ĩ tot florenis, vel tot ducatis sub æstimatione:tunc eñ non tps solutionis, sed tps promissionis attendi debet.Bar.in l.Paulus,in fine,ver. sed qd si fuit dictũ.ff.de solu.Io.Fab.inst.quibus mod.toll. oblig. in princip.ver.qd ergo si mecũ.Pet.de Anc.in cle.fi.ver.hæc vera. de decim.Bar.in l.pen.§.mancipia.ver. & hoc facit ad quæst.ff.sol.mat. ſm vnam interpretationem,quæ mihi vr magis cõuenire,quàm alia interpretatio,licet Bar.aliud velit:vt cõsiderant Imo.& Alex. & ibi Paul.ver.quærit Bar.ita intelligit,& sequtur Imo. ibi q intelligit Bar.velle contrarium,in ver.extra gl.& ibi Alex.in d. §. mancipia.Brun.in tract.de aug.mon.in viij.limit.in ver.ij. quæritur. & in sextadecima particula eiusdem tract.Aim.consi.xlvij. ver. quibus tamen non obstantibus.

9 Et tale pactum valere, quòd pecunia reddatur in eadem æstimatione:voluit Bar.in l. sed addes. in §. si dominus. & ibi Fulg.& Paulus de Castro,ff.locat.

10 Et idem si dictum sit,in tot scutis:quia qui vult tot scuta sibi reddi,non vult pẽdere ab augmẽto,vel diminutione futuri tpis, sed vult esse certus de quantitate scutorũ sibi soluendorũ.Aimo consi.xlvij.ver.quibus tamen non obstantibus . & tanto magis si dictũ esset,in tot scutis similibʼ,in qbus ipsa summa soluta fuit.

11 Et idem si dictũ sit,Ad talẽ rõnem:quia tunc reddi dẽt,prout fuit facta æstimatio,nec addi potest,aut minui.Practi. Pap. ĩ libel. act.hypothec.in verbo,relaxãdũ.in fin.ver.sed circa p̃dicta Aimo consi.xlvij.ver.quibus tñ non obstantibus.& Petr.de Anc. in cle. fin.ver.hæc vera.de decim.Soc.in consi.ccxcviij.in princ.Bal.cõsi.ccxiij.ver.& prædicta vera.vol.v.Calca.consi.xv.ver. si per partes.Boer.dec.cccxxvij.nu. 10. ver. & prædictam communem.Io. Fab.insti.quib.mod.toll.oblig.in princ.versic.quid ergo. Brun.in tract.de aug.mon.in ij.limit.in xxix.quæst.

12 Amplia proximè præcedentem conclusionem nedũ si dictũ esset,ꝙ reddatur pecunia debita ad eãdem rõnem,sed ẽt si principaliter dicatur ꝙ ducatus,vel florenus datus fuisset ad talem rõnem,absque eo quod diceretur, quo ad eãdem rõnem soluerẽt ita Bal.in d.consi.cccxiij.vol.v.ver.prædicta vera.& Petr. de Anc. in cle.fin.ver.hæc vera.de decim. Boer. dec.cccxxvij. nu. 10.Soc. in consi.ccxcviij.in princip.Barbat.in consi.xix.vol.iiij.versic.sed dubium est.qui declarat.Tiraquel.de retrac.lignag.§.j.in gl. xviij. nu.28.ver.iiij.quæro.Brun.in tract.de aug.monet.in viij. limit. in iij.quæst.

13 Et idem si dictum sit,Tot libras in scutis,vel florenis, vel alia moneta:tũc eñ vr estimata pecunia maior per minorẽ pecuniã, & propterea minor pecunia est reddenda,prout fuit æstimata tpe promissionis,& lucrum.& damnũ,qd peruenit in moneta maiori,cedit ad cõmodum,& incommodum debitoris.Bar. in l.Paulʼ. ver.sed quæro quid.ff.de solutioni.& in l.si quis stipulatus fuerit decem in melle.ĩ princip.ver. & ideò si promitto.ff.de solut. Are. in consi.lxxxiiij.in fin.ver.venio igitur ad ſm.Bal. in cap. quanto. de iureiur.ver.extra quæro.Curt.in consi.xxiiij.ver.& iitud, quod in effectu.Brun.in tract.de aug.mon.in viij.limit.in j.quæst.Curt. in tract.monet.in xj.q.non se resoluit,& potius tenet contrariũ, & contrarium etiam videtur tenere Mart.Laud.in tract.de mon. nu.28.& seq.ver. quid autem si pecunia.

14 Nec puto quantum ad hoc,ꝙ valor floreni cõsiderandus sit secundũ tps solutionis,discrepare opi.Bar.in l.Paulus.à dictis per eum in d.l.si quis stipulatus fuerit decem in melle.ff.de solu. sed ĩ eo tñ discrepare vr,quia in l.Paulus.tenet, florenum esse in facultate soluendi.& eius opin.sequitur Ang.in d.l.si qs stipulatus fuerit.ff.de solut.& dicit*communem Brun.in tract.de aug. mon. in viij.limit.in j.quæst.in d.l.si quis stipulatus fuerit.& Grat.consilio xiij.ver.nec obstarent nonnullæ.vol.j.

15 Sed idẽ Bar.in d.l.si qs stipulatus fuerit.tenet florenũ esse nedum in facultate soluendi,sed etiam in obligatione,quam opin. sequitur etiam Pau.de Cast.ibi.

16 Quod procedit etiam si dictum sit, centum libras: semp eñ reddendæ sunt centum libræ,& augmentum, & decrementũ ipsius floreni cedit commodo debitoris.Abb.in cap.quanto.versi. aut fuit dictum.de iureiur.Bru.in tract.de aug.mone.in viij. limit. ver.& per prædicta teneo.

17 Secundò amplia præcedentem conclusionẽ, vt idem sit etiã in deposito:nam si depositæ sint centum libræ in florenis, sufficit reddere centum libras,& non attenditur quòd tempore solutionis creuerit,vel decreuit florenus.Bar.in d.l.Pau.ver. sed quid esset in deposito.ff.de solut.

18 Secundò limita,nisi debitor fuisset cã,vel particeps ꝙ monetæ valor augeretur,quia tali commodo ipse frui non debet.Hos. in c.quanto.ver.si autem diminuta.de iureiur.Bal.in l. acceptam. in xvij.q.C.de vsur.Domi.in consi.cxxxvij.ver. excludo casus nõ dubios.Io.Ant.in consi.xvij.ver.nam ipsi Principi.

19 Tertiò limita,qñ valor monetę nõ fuisset perpetuò diminutus,sed pro tempore sępius variatus,tunc enim attendi dẽt valor tpe promissionis,& pecunia reddi in eadem bonitate intrinseca, siue valor ipsius monetæ promissæ creuerit, siue decreuerit post promissionem.Bar.in l.Paulus.ver.vnum tamen.ff.de sol.Aret.in l.quod te.ver.circa quartum casum.ff.si cer.pet.Soc.in l.cum qd. ver.secunda conclusio.ff.eo.Abb.in c.quanto.ver.ij.casu.de iureiur. post Ant.de But.ver.quartus casus.de iureiur.Bal.consl.cxxx. vol.v.gl.consuet.Turon.

Contrarium Imo.in c.quanto.ver.circa tertium conclude. de iureiur.dum reprehendit differentiam.Ant.de But.Mart.Laud.in trac.de mone.nu.19.ver.terrius casus.

20 Primò amplia,idem esse qñ mutatio durasset modico tpe:ita Bar.in l.Paulus.ver.vnum tamen.ff.de solut.Ant.de But.in c.quãto.ver.est tñ aduertendum.& ibi Imo. versi.item aduerte.de iureiur.Bru.in tract.de aug.mone.in quarta parte.Mart.Laud.in trac. de monet.nu. 19.ver.fateor,quòd Ant.

21 Secundò amplia,idem esse etiam quando mora debitoris interuenisset:prout loquitur Bar.in d.l.Paul.ver.vnum tamen.ff. de solu.& alij allegati in princip.limit.

Contrarium Imo.in d.c.quanto.ver.aut est diminuta. de iureiur.Bal.consi.cxxx.vol.v.

22 Sublimita qñ non esset spes ꝙ de proximo moneta reciperet augmentũ,quia tunc non sufficeret reddere in eadẽ bonitate intrinseca,sed necesse esset soluere secundum æstimationem tẽporis promissionis:ita Abb.in d.c.quanto.de iureiur.ver.puta tamen.refert,& sequitur Brun.in tract.de augmen.monet.in quarta parte.summa Ang.in verb.solu.in ij.conclusione.

23 Quartò limita,cõclus.princip. nisi promissionẽ incõtinenti subsecuta fuisset repentina mutatio,& diminutio valoris monetæ:qa tunc attenderet tps ꝓmissionis,& nõ tps solutionis. Bal.in l.acceptam.in xvij.q.C.de vsur.Mãtua,in consl.clxx.sentit ẽt cum Bal.Bru.in tract.de aug.mone.in iij.par.versi.est verum quòd Bal.

Contrarium Rom.in l.cùm quid.ver. ex ista gl.ff. si cert. petat.

24 Et idem, si post solutionem incontinenti subsecuta sit reprobatio monetæ, quia non est satis soluisse eo tpe, quo nondũ fuerat reprobata, quia pro reprobata habetur quæ erat de proximo reprobanda. Calca. consi. xiiij. ver. quantum ad tertium.

25 Quintò limita, nisi expressè actum sit ꝙ attendi deberet valor tẽporis, ꝓmissionis. Aret. in consi. cxj. ver. pro veritate huius. Brun. in tract. de aug. monet. in xvj. par. nu. 1. ver. & d. conclusio.

26 Sextò limita, nam ẽt isto casu præcedẽtis limitationis necesse est, ꝙ soluatur in eadem bonitate intrinseca, siue auctus fuerit valor, siue diminutus. Soc. in l. cùm quid. vers. tertia conclusio. ff. si cer. pet. Barbat. in consi. xix. ver. cum gl. vol. iiij.

27 Septimò limita, nam ẽt isto casu pcedentis limit. si debitũ sit vsurariũ, vel aliàs creditor ex illo lucrum cõsequat, poterit debitor soluere de pecunia antiqua, & fm eius valorem, ẽt inuito creditore. Parpal. in l. cùm gd. ver. quarta cõclusio. ff. si cer. pe. Claud. in l. si ex legati. ver. & inter cætera not. tex. singularem. ff. de verb. obl. Purpur. in l. cùm quid. nu. 168. ver. ij. limita. ff. si cer. pet.

28 Octauò limita, nam qñ actum est de certo genere monetæ, & attendendum est tempus solutionis, tñ solutio non potest fieri in alio genere monetæ, quàm in eo, in quo debitum est ꝯctum, si modò propterea creditor aliquod damnum pateretur. Soc. in consi. ccxlvij. versic. præterea licèt variata. lib. ij. Purpur. in l. cùm quid. nu. 168. ver. vltimò declaratis. ff. si cert. pet.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Monetæ diminutio, stante mora, cedit damno debitoris.

1 Tertia est regula in materia ista, ꝙ stante mora debitoris, diminutio monetæ cedit dãno, & prejudicio ipsius debitoris. Ant. de Bu. in c. quãto. ver. vltimus casus. & ibi Abb. ver. itẽ scias, pcedere. & Anc. ver. iiij. quæro. ibi, vbi aũt nõ est mutata materia. de iureiur. Bar. in l. Paulus. ver. ij. modo. ff. de solut. in l. cùm certũ. ff. de auro & arg. legat. ver. pone ꝙ, ꝓmisi tibi. Bar. & Iac. in l. res in dotem. ff. de iure dot. Bal. cõsi. cclxix. ver. ij. casu. vol. ij. Imo. in cle. fi. ver. si verò mutatio. de decim. Ang. in l. cũ qd. in finalib. verbis. ff. si cer. pet. ver. sed si eadem moneta. Are. in l. qd̃ te. ver. est & quintus casus. ff. eo. Purp. in d. l. cùm qd. nu. 166. ver. tertia ꝛclusio. Rebuf. in l. ij. ver. si aũt moneta. C. de veter. numis. pot Ias. ĩ l. ij. q. xxxvj. ver. ij. verò casu. C. de iure emphyteu. Pract. Papien. in libell. action. hypoth. in ver. relaxandum. in fi. ver. sed circa ꝑdicta. Soc. ĩ cõs. cccxcviij. ver. quinimò. lib. ij. Calcan. in cõsi. xv. ver. est ẽt alia. Barb. in consi. xix. ver. nec obstat lex vinũ. vol. iiij. & ver. et si quispiã opponat. Bouer. in ver. mixta de ꝯctib. in sing. xiiij. & xix. Dec. Neapo. cxciiij. ver. nec obstat. in antiquis. Mantua. cõs. clxx. ver. & quod hoc quidẽ. Boer. dec. cccxxvij. ver. quintus casus est. Bru. in tract. de aug. mone. in j. limit. & in viij. limit. ver. & prædicta procedunt. Bal. in c. quanto. versic. extrà quæro, de iureiur. Cur. in tract. monet. nu. 4. ver. quærit Bar. Mart. Laud. in trac. de monet. nu. 19. & sequen. ver. si autem esset facta.

2 Primò limita, qñ post moram succederet mutatio valoris in moneta maiori pp deteriorationem monetæ, quia tãquã lucrũ, & non damnum esset in consideratione. Bar. in l. Paul. ver. aduertatis, nam vos scitis. ff. de solu. & ibi Ang. ver. vlti. dixit Bar. Bru. in tract. de aug. monet. in xv. parte.

Contrarium Ant. de Butr. in c. quãto. ver. ij. ꝑmitto. & ibi Abb. ver. venio ad fm. de iureiur. voluit sum. Ang. in versi. solutio. in ij. conclusione. Purpur. in l. cum quid. nu. 166. ver. limitetis. ff. si cer. pet. & Bru. in tract. de aug. monet. in j. limit. & voluit ẽt Imo. ĩd. c. quanto. ver. quandoque pecuniæ valor. Curt. in trac. monet. nu. 5. ver. successiuè quæro. vbi declarat saluando Bart. opin. vno casu. Mart. Laud. in tract. de monet. nu. 2. ver si autem esset facta.

3 Tenendo primam opinionẽ, Primò Sublimita, nisi debitor minutæ pecuniæ fuit ĩ mora, & ipsa minuta pecunia diminuta fuisset post moram: ita sublimitat Bru. in d. tract. de augmẽ. monet. in prima limitatione. ver. & tenendo. & ita fuit de mẽte Ant. de But. in c. quanto. ver. vltimus casus. de iureiur.

4 Secundò Sublimita, in solito lucrari: vt per Bar. in l. Paulus. ver. aduertatis. ff. de solut. Soc. in l. cum quid. ff. si cer. pet. ver. tertia cõclusio. & ibi Purpur. nu. 167. & Parpal. in ver. sexta cõclusio. Alex. in l. nummis. ver. in eadem. ibi, quod potuit. & ibi Ias. versi. in eadem gl. ff. de in litem iurand. Bru. in tract. de aug. monet. in j. limita. ver. item ij. limitatur.

Contrarium, ꝙ etiam in non solito mercari habeatur ratio qñ pecunia decrescit. Curt. in tract. mone. ver. successiuè quærit.

5 Secundò limita, qñ decrementum modico tpe durauit. Bar. in l. Paulus. ver. vnum tñ volo. ff. de solut. Ant. de Butr. in cap. quanto, versic. vltimus casus, ibi versic. est tamen aduertendum. de iureiur. & ibi Imo. versicu. item aduerte. Brun. in tract. de aug. mon. in iiij. parte.

Contrarium Bald. in l. Paulus. versi. nota in pecunia. ff. de solut.

Tertiò limita, quando valor esset post moram sæpius variatus: vt dictum est supra in secunda ampliat. tertiæ limit. secundæ præcedentis conclusionis principalis.

Quartò limita, nã potest debitor antiquam monetam soluere pro noua, & eam tenetur creditor recipere, dummodò sit debiti ponderis, & bonæ materiæ. Io. de Platea in l. j. ver. item nota. C. de veter. num. pot.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in vltima voluntate, consideratur tempore dispositionis.

1 Vbsequitur & quarta cõclusio, vt in vltima voluntate attendatur valor currens tpe dispositionis. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de obligatio. & solut. §. nunc aliqua. ver. si aũt ex ꝯctu. in verbo, ex ꝯctu. & Oldrad. consi. xxxj. Alberic. in l. ij. C. de iur. emphyt. ver. deinde quæro. & ĩl. vxori. §. vxori. ver. ij. quærit. ff. de legat. iij. & in l. cùm quid. ver. itẽ quærit. ff. si cer. pe. Collect. in cap. indicãte. ver. quid si testator. de testamen. Anc. in c. olim. in fi. verbis. de censi. Abb. ĩ c. quãto. ver. qd si ex testamẽto. de iureiur. & ĩ c. olim. de censib. ver. itẽ no. Roman. in l. cùm quid. ver. itẽ resultat aliud. ff. si cer. pet. Anan. in c. ij. ver. & ꝑ hoc dicit Oldrad. de maled. Marian. Iun. cõsi. cxlij. nu. 7. ver. nõ obstat. vol. ij. Pau. de Cast. in l. fin. ĩ fin. princip. ver. verba verò ꝯhentium. C. cõia de leg. Soc. in cõsi. vj. ver. verum prædictis non obstantib. vol. j. Brun. in tract. de augmen. mone. in ix. parte. Curt. in tract. mone. in iiij. quæst. ver. iiij. quæro. Bal. in l. fi. ver. item quæro. C. cõia de leg. Corne. in consil. clxxxj. nu. 71. ver. ij. responderi potest. vol. ij. & consi. cclxxxij. ver. ij. rñderi potest. vol. j. summa Ang. in verbo, solutio. in ij. q. versi. si verò solutio. Ias. in d. l. cum quid. ver. quid autẽ in vltima voluntate. Marti. Laud. in tract. de monet. nu. 3. gl. consuetu. Turon.

Contrarium Rom. consi. cxxiij. ver. præmissis tñ non refragantibus. & singu. suo. dxxxij. versi. quod tempus inspiciatur. Guido Papæ, q. ccccxciij. ver. vel potest dici quòd d. gl. Capra consi. ccix. ver. circa secundum.

2 Sed qñ pecunia currens tpe testamenti est in totum reprobata, vel destructa, ita ꝙ non reperitur: nec alia eius loco subrogata fuit, tũc solutio debet fieri de moneta currenti tpe solutionis: ita Alberi. in l. vinum. ver. sed quid si moneta. ff. si cer. pet. qui tamen non declarat an debeat solui secundum valorem tempore dispositionis, vel secundum valorem tempore solutionis.

3 Tenendo primam opin. Amplia, vt etiam non attendat tps mortis, sed solùm tps testamenti, ẽt si testator multo tpe post testamentum conditum superuixerit. Anc. in c. olim. in fi. verbis. de censib. summa Ang. in verb. solutio. in ij. q. ver. si verò solutio.

4 Limita quando mutatio monetæ esset perpetua: secus verò si temporalis, & variabilis. Abb. in c. quanto. versic. quid si ex testamento. de iureiuranoo.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in statutis attenditur tempore solutionis.

1 Accedit etiam & quinta cõclusio in hac materia ꝙ in legibus, vel statutis attenditur tps solutionis, nõ tps statuti, vel legis. Spe. in tit. de obligat. & solut. in §. nũc aliqua. ver. pone in statuto. Bal. in cõsi. cclxix. vol. ij. & in l. fin. in princip. ver. itẽ quero. C. cõia de leg. Ant. de But. in c. quauto. ver. & hæc procedũt. & Imo. ver. sed si statuto. de iureiuran. Anc. in cle. fin. ver. sed in delictis. de decim. Anan. in c. ij. ver. subdit ẽt. de maled. & in c. præsenti. ver. vtrũ aũt. de Iudæis. Cardi. in cle. ij. in xiij. q. versi. hęc fuit q. de decim. Rom. in l. cùm quid. ver. item pone. ff. si cer. pet. Domi. in consi. cxxxvij. ver. si verò quis sit obligatus. Corn. consil. clxxxj. nu. 71. versic. ij. responderi potest. vol. ij. & cõs. cclxxxvij. ver. ij. rñderi potest. vol. j. Barbat. consi. xix. versi. sed dubium est. volu. iiij. Curt. in tract. de monet. nu. 17. & sequen. ver. v. quæro. Brun. in tract. de aug. mone. in xij. part. Bal. in l. illud. in fi. versi. vlt. quæro. C. de sacrosan. eccles. Ang. in verbo, solutio. in secunda quæst. ver. de condẽnatione autem. Ias. in d. l. cùm quid. ver. quid autem in statutis. ff. si certum pet. Mart. Laud. in tract. de monet. nu. 27. versic. quid autem in lege.

Contrarium gl. in verbo, solidos. in c. conquerente. de offi: or.

Abb. in c. quãto. ver. quid autem. de iureiur. Sal. in l. fi. ver. sed dubitari potest. C. si cer. pe. Bal. in l. quicunque. ver. deinde cõuerte. C. de feruis fugi. Abbas in consi. lvj. vol. ij. Ant de But. in cap. conquerente. ver. quæro secundum quam. de offi. ordi.

2 Primò limita præcedentẽ cõclusionem in solennitate adhibẽda per statutum, qñ statutum loqueretur de moneta: quia intelligeretur de moneta currente tempore statuti emanati. Bal. in l. illud. in fi. C. de sacrosan. eccle. ver. vlt. quæro. Curtius in tract. moneta. nu. 18. & 19. Bru. in tract. de augm. moneta. in j. parte. vers. & prędicta etiam procedunt. Mart. Laud. in tract. de moneta. nu. 27. ver. quid autem in lege.

3 Secundò limita, qñ post delictum consummatum, vel post officium inchoatum superueniret lex, vel starutum. Anch. in cle. ij. de decimis. ver. sed si ponas. & per Bru. in tracta. de aug. mone. in secunda parte, ver. quo ad secundum.

4 Tertiò limita, qñ ex legis dispositione nulli est acquisita obligatio: sed si ex dispositione legis alteri obligatio quæratur, debet intelligi de moneta currenti tempore dispositionis legis, vel statuti. Abb. in consi. lvj. ver. præterea præsupposito. vol. ij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in sententia consideratur tempore sententiæ, non autem tempore executionis.

1 Exta est conclusio, ꝙ in sñia quãtum ad monetæ valorem attendatur tps snię, & non tps executionis. Albe. de Rosa. in l. cùm quid. ver. j. eiñ querit. ff. si cer. pe. Rom. ibi, nu. 20. ver. ex his resultat. Abb. ĩc. olim. nu. 4. ver. item not. de censib. Rom. consi. cxxiij. ver. hoc aũt probat. Dec. Neapo. cxciiij. nu. 2. ver. allegabatur ad hoc. Brun. in tract. de aug. mone in decima parte. Curt. ĩ tract. mone. nu. 19. ver. vj. quero. Summa Ang. in verbo, solutio. in ij. q. ver. idem dicit Oldrad. Marti. Laud. in tract. de moneta. nu. 28. ver. an inspiciatur.

2 Amplia idẽ esse in laudo: vt per Oldra. cõsi. xiij. Albe. de Rosa. in l. vxori. §. vxori. ff. de leg. iij. ver. j. eiñ quæritur. Curt. in trac. moneta. nu. 19. ver. vj. quero. Brun. in tracta. de aug. mone. in x. parte, Summa Ang. in verbo, solutio. in ij. q. ver. idem dicit Oldra.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Monetæ valor in gratia Principis, quo tempore consideretur.

1 Septima cõclusio in gratia Principis de certa moneta annuatim percipienda, intelligit de moneta currente tpe solutionis, Principe ignorante valorem monetæ, aliàs intelligitur de moneta currẽti tempore gratiæ factæ. Ant. de Butr. in c. quanto. ver. item hæc vera. & ibi Abb. ver. quid autem in mandato. de iurciu. Summa Ang. in verbo, solutio. in ij. quæst. ver. & sic conclude.

Et in gratia attendi monetam currentem tempore solutionis, sentit Collecta. in c. Odoardus. ver. sed quam pecuniam. de solu. Bru. in trac. de aug. mone. in xj. parte, in prin. Summa Ang. in verbo, solutio. in lj. quæst. ver. & sic conclude.

2 Et ꝓpterea inferri põt, ꝙ in impetratione bñficij valor monetæ expressæ considerat fm tps vacationis. Oldra. consi. clxviij. ver. ad secundã quæstionem. Io. And. in addit. ad Spe. in tit. de cõcess. præbend. ver. ad aliam quæstionem. Bru. in tract. de aug. mone. in xj. parte, ver. esto ꝙ Io. And. & in fine ver. est tamẽ aduertendum. Summa Ang. in verbo, solutio. in ij. q. ver. & sic conclude.

3 Vltimò in hac materia est notandum, ꝙ in decimis, & tributis attenditur valor pecuniæ tempore solutionis, & sufficit secundũ illam soluere. cle. fin. de deci. ponit Brun. qui declarat, in tracta. de aug. mone. in xj. parte, ver. & quia.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Oblatio verbalis sufficit, quando creditor non vult acceptare.

1 Licet aliàs oblatio verbalis non sufficeret, tñ si creditor dicit, ꝙ non intendit acceptare, perinde operat verbalis oblatio, ac si esset realis: ita Bal. in l. j. C. ne liceat tertiò ꝓuoca. Raphael Fulgo. Pau. de Cast. & Alex. in l. q Romæ. ff. de verb. obl. Soc. in consi. cxcix. lib. ij. Fulgo. in consi. cccj. in fine, Alex. in l. si mora. in v. limita. ff. sol. matr. Chassa. in consi. xlj. & in consi. xxxiij. Bertr. in consi. cxxviij. volu. iij. Dec. Neapoli. xix. in nouis, quæ declarat. Gratus consi. xciij. vol. j. Ruinus in consi. xl. vol. j. & in consi. lxx. vol. j.

Et istam dicit veram & magis*cõem Ruinus in cons. cxiij. vol. j. & in consi. xlix. vol. ij. Boerius dec. cxxiiij. Alex. in l. si seruus. ver. puto hic concludendum. ff. de vulg. & pupil. Gram. consi. ciuili cvij. Tiraq. de retract. conuen. in §. iiij. in gl. j. nu. 21.

Contrarium tenuit Aret. in l. qui Romæ. ff. de ver. ob. Claudius in l. si mora. ff. sol. matr. Curt. in apostil. ad Alex. in l. qui Romæ. ff. de ver. obl. & Ias. ibi, in secundo nota.

2 Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis*cõmunis, Primò Limita procedere, quando creditor expressè dixit, quòd nolebat acceptare, secus si tacuit. Alex. in l. si seruus. ff. de vulg. & pupil. Chassa. in consi. xlj.

3 Secundò limita, si creditor habuisset iustam causam recusandi oblationem factam, & potuisset ex iusta causa non recipere: ita Claud. in d. l. si mora. Gratus consi. xciij. vol. j.

4 Tertiò limita, nisi verbalis oblatio esset facta conditionaliter. Gratus consi. xciij. vol. j.

5 Tenendo aliã opinionẽ, Limita, nisi dictum esset in recusatione ꝑ creditorẽ, ego nolo recipere quomodocunque mihi offeras: qa stãte recusatiõe cũ istis verbis, ẽt sola verbalis oblatio sufficeret. ẽt fm opinionem illorum, qui dicunt, ꝙ oblatio verbalis non sufficit, & etiam si creditor dicat, quòd nõ vult recipere: ita Claud. in d. l. si mora. & refert Chassa. in d. consi. xlj.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Dies interpellat pro homine.

1 Rita, & vulgaris est regula, ꝙ dies interpellat pro homine. l. magnam. C. de contrahen. & commit. stipu. l. ij. C. de iure emphy. c. potuit. de loca. gl. in c. cupiẽtes. §. si verò. in verbo, contemperint. de elect. in vj gl. in cle. quia cõtingit. §. vt autẽ. in verbo, singulis annis. de religio. domib. Ias. in l. si mora. ff. solu. matri. Paris. in consi. xxiiij. vol. j.

2 Primò amplia, vt efficacior sit interpellatio, quæ insurgit ex ꝑsu diei appositi, q̃ interpellatio expressa, hominis facto inducta. ita Bal. in l. vinum. ver. item qñ vult probare moram hæredis. ff. si cert. pet. Ias. in l. si ex legati causa. in j. amplia. ff. de ver. obl. Dec. in l. quod te. ff. si cer. pet. gl. consue. Turon.

Contrarium Decius in l. quod te. ff. si cer. pet. Ias. in l. si mora. ff. soluto matrimonio.

3 Secundò amplia, ẽt in die variabili ad voluntatem creditoris, vt si dictũ sit, Solues in Paschate, & ab inde in antea, ad omnem meam requisitionem: vt per not. per Bar. in fine princ. & ibi Ang. & Imo. in l. cùm stipulatus sim mihi à Proculo. vbi Ang. & Imol. & ibi Alex. ver. & ex hac glo. ff. de ver. oblig. & no. Bal. in c. ij. an ille, qui interfe. fra. domi. & Bal. in d. l. magnam.

Et idem Bal. in d. l. fi. §. præterea. C. de iure dot. & in l. si ita quis. eo. tit. & in c. mandatum. in fin. de rescrip. Ias. in l. si ex legati causa. in ij. amplia. ff. de ver. obl. Ange. in l. si insulam. & ibi Imo. ver. subdit etiam Ang. eo. tit. Ang. in l. ita stipulatus. & ibi Imo. ver. tamen ex primo intellectu. eo. titu. Ias. in l. vinum. ff. si cer. pet. Alexan. in consi. clviij. vol. vj. Soc. in consi. cclxxxviij. ver. ij. infertur. libro. ij. Roma. in l. si ex legati causa. ff. de verb. oblig. Alex. in l. quories in diem. eo. tit. Fel. in c. licet Heli. de sñmo. Ias. in l. si insulam. ff. de ver. oblig. Purpur. in l. vinum. ff. si cer. pet. Aret. in l. si ex legati cã. ff. de ver. ob. Angel. in l. magnam. C. de contrahen. & commit. stipula. Mantuanus in consi. lxxvij. Ruinus consi. cxcviij. vol. j. & consilio xv. vol. iiij. gl. consuetu. Turon.

4 Amplia hanc ampliationem, etiam si sit dictũ de soluendo in Paschate, & quandocunque fuerit facta interpellatio: vt per Bal. in c. j. an ille, qui interfecit fratrem domi. Purpuratus in l. vinum. ff. si cert. pet.

5 Secus si dictum esset, in Paschate, quando fuerit facta interpellatio sine copula &, per ea, quæ ponit Ange. & ibi Imo. in l. ita stipulatus. ff. de ver. obl. Apostilla. ad Salice. in l. magnam. C. de contrahen. & committen. stipula.

6 Tertiò amplia, si dies adiecta non differat solutionem: vt not. Alex. in l. nummis. super gl. in verbo, sua die. ff. de in litem iuran. & ponit Ias. ĩ d. l. si ex legati causa. ver. iij. no. ampliatio. ff. de ver. obl.

7 Quartò amplia, vt etiam hora adiecta constituat debitorem in mora. Bald. in l. j. C. ne lic. tertiò prouo. sequitur Dec. in l. vinum. ff. si cert. petat. Apostil. ad Salic. in d. l. magnam. in apostil. magna, ad fi. Ias. in d. l. si ex legati causa. in iiij. amplia. ff. de verbo. obligat. licèt dubitet, tamen sua dubitatio est friuola: & propterea teneri potest intrepidè ampliatio. idem tenet Curtius iunior in apostil. ad Alex. in l. vinum. ff. si cert. peta. & ibi Purpura. qui etiam declarat. ff. eo. titu.

8 Quintò amplia ẽt in die legali, siue sit expressa, siue tacita: vt est tex. ĩ l. ij. C. de iure emph. in c. potuit. de loca. & ibi gl. ĩ ver. statuta.

Et idem est in termino apposito, quia pariter dies ilia pro termino apposita à statuto, constituit in mora. vt dicit Bal. in l. fin. §. Præterea. C. de iure dot. sequitur Alex. in cõsi. clvij. vol. vj. Chassa. in consuetu. Burgun. est bona gl. in l. si mora. ff. sol. mat. & p Ang. in l. j. §. nunc de officio. ff. de eo, quod certo loco. Bar. in l. ita stipulatus. in ij. quæst. princip. ff. de ver. ob. Roma. in l. si ex legati causa. & Pau. de Cast. & Alex. in j. not. & Ias in quarto not. ff. de ver. obl. Imo. in l. si mora. & ibi Alex. ff. sol. matr. Bal. in rubrica. C. de constitu. pecu.

Idem voluit gl. in d. l. si duo. §. fin. in gl. in verbo, constituti. ff. de constitu. pecu. Alex. in l. quoties in diẽ. ff. de ver. ob. & in l. vinum. ff. si cer. pet. & idem in lectu. Fel. in c. licet Heli. de simo. Imo. in c. significante. de pignori. Purpura. & Hierony. Butig. in d. l. vinum. Are. in l. si ex legati causa. ff. de ver. obl. Alex. in consi. lxxiiij. vol. v. Corneus in consi. xxvj. vol. j. & in consi. lxxvij. vol. iij. Purpura. in d. l. vinum. Alex. in consi. clxxij. vol. vj. Ias. in l. ij. C. de iure emphy. Fel. in c. ij. de magistr. Parisi. in consi. xix. vol. ij.

9 Quod procedit, etiam si sit dies adiecta miserationis gratia à lege: vt per Bar. in l. promissor. §. j. in fi. ff. de cõst. pecu. Io. Faber in §. in personam. aliàs in §. de constituta. & Ias. ibi, versi. an autẽ lapsus fuit. Institu. de actionib. de mente gl. in l. si mora. ff. sol. matr. & ibi not. Raphael. & ibi Alex. ver. noto etiam ex hac gl. Ias. in l. vinum. ff. si cert. pet. Purpuratus in d. l. vinum. Ias. in dicta l. si mora. Matthesila. singula. cxxiij.

10 Amplia, vt hoc procedat ẽt si tempus adiectum ad soluendũ miserationis gratia, sit adiectum à principe: ita Purpura. in d. l. vinum. licèt Bal. non firmet se in l. fi. §. præterea. C. de iure dot.

11 Sextò Amplia, ẽt si dictũ sit, ꝙ infra illã diẽ à debitore non exigatur, & sic dies videatur adiecta fauore debitoris, tamen aduentus illius diei cõstituit in mora: vt not. Bal. in d. l. fi §. præterea. C. de iure dot. & in l. j. versi. quæro quid si testator. C. qñ dies legatedat. Soc. in consi. cclxxxviij. Ias. in d. l. vinum. & Purpura. Bal. in d. l. si ex legati causa. & ibi Ias. in octaua limitatione, & in septima limitatione, & in l. vinum. ff. si cert. pet. Alex. in consi. clvij. vol. vj. Aret. in d. l. si ex legati causa.

Contrarium Bald. in c. ij. an ille, qui interfi. fra. domi. refert, & sequitur Alex. in l. si vnus. §. j. ff. de pact.

12 Septimò Amplia, vt dies & pœna adiecta à lege, impediant purgationem moræ: vt per Rui. in consi. cxcviij. vol. j.

13 Primò limita in casu §. licèt. l. j. ff. de pericu. & cõmo. rei vẽd. vbi propter præiudiciũ grande effundendi vinum venditũ ad periculum emptoris, dies conuenta ad mensurandum non constituit in mora: ita Aret. in d. l. si ex legati causa. & Ias. in prima limitatione. idem voluit in d. §. licèt. Alberi. ibi etiam Bald. post Iac. de Beluiso, quem ipse refert. idem voluit Roma. in l. si quis mihi bona. §. sed si mandauit. ff. de acq. hæred.

14 Secundò limita, qñ agitur de priuando aliquem iure suo: per tex. in §. si quis pro redemptione. & ibi Ang. notat in auth. de ecclesiasti. titu. ponit Aret. in d. l. si ex legati causa. & ibi Ias. in prima limitatione. ff. de ver. obliga.

15 Tertiò limita in die apposita gratia finiendæ obligationis. vt est tex. in l. ex empto. §. Cassius. ff. de acti. emp. aliàs est l. si p empto rem. gl. in c. j. an ille, qui interfi. fra. d. Ang. in l. si insulam. in octaua limit. & ibi Imo. ver. item aduerte. ff. de ver. obl. Ias. in l. si ex legati causa. in ij. limita. Soc. in reg. xc. in ij. fall.

16 Quartò limita quo ad inducendum peccatum, vt non sufficiat lapsus tẽporis. vt per Host. in summa, de præscript. §. quæ res. Aret. d. l. si ex legati causa.

Contrariũ tenet Abb. ĩ c. fi. de prescrip. ver. ex predictis inferẽ. Spec. in tit. de instrum. edit. §. nunc verò aliqua. versi. de hoc autẽ quæritur. Ias. in l. si ex legati causa. in tertia limita. ff. de ver. obl. & ibi Purpura. Corne. in consi. ccvj. vol. ij.

17 Quintò limita in die apposita gratia multiplicandæ obligationis, ſm Bar. in l. j. §. j. ff. de penu lega. Sal. in l. magnam. C. de ꝯh. & commit. stipu. Bar. in l. ita stipulatus. ver. vt est videndum. ff. de ver. obl. Alex. in l. quoties. ff. eo. tit. Soc. in d. regu. xc. in prima fall. Alex. in l. si Stichũ. §. stipulatio. ff. de ver. ob. & ibi Ias. & Ias. in d. l. si ex legati causa. in quarta fall. Salice. in l. si pacto, quo pœnam. C. de pactis.

18 Sextò limita, qñ debitor & creditor sunt diuersi fori, qa ẽt ꝙ fuerit dies apposita, tñ debitor sine interpellatione non cõstituit in mora. Bar. in l. item illa. ff. de consti. pecu. Ias. in l si ex legati cã. in v. fall. Abb. in c. licet Heli. & ibi Fel. de simo. Purpura. in d. l. vinum. ff. si cer. pet. gl. consuetu. Turon.

19 Septimò limita, qñ creditor die adueniente nõ esset paratus recipere: vt notat Corneus in consi. lxxix. vol. iij. Alex. in ꝓsi. ccx. vol. vj. Dec. in l. vinũ. & ibi Curtius in apostil. ad Ale. & in lectura. & ista conclusio fundatur in d. Bar. in l. item illa. ver. quæro pone. ff. de constitu. pecu. qui tenuit, ꝙ si certo loco & tpe destinata est solutio, non constituitur in mora debitor, nisi constet ꝙ eo loco fuerit die conuenta creditor paratus recipere, vel aliquis pro eo.

Et idem voluit Bar. in l. continuus. §. cùm ita. ff. de ver. obl. & in l. cùm filiusfamiliàs. §. fi. in fi. ff. eo. titu.

Et illam dec. Bar. vltra Doc. supra allegatos, tenuit Alex. in cõsi. clxxij. vol. ij. Calca. in consi. lxiiij. Alex. in cõsi. xc. vol. v. Io. de Anania, qui dicit istam* communem opinionem in consi. v.

Et ibi ẽt Ludoui. in apostil. Alex. consi. xl. vol. iiij. Dec. in consi. ccccclxvj. Pau. de Cast. in l. si p emptorẽ. ff. de actio. emp. Gozad. in consi. lxvj. Dec. in l. vinũ. ff. si cer. pet. Corneus in consi. lxxix. vol. iij. Alex. in consi. ccx. vol. vj. Curtius iunior in apostil. ad Alex. in l. vinum. & in lect. in d. l. vinum. Ruinus consi. clj. vol. j. Tiraquel. de retrac. lignag. §. nonò. in gl. iij. nu. 17. & seq

20 Contrarium sentit Alex. in apostil. ad Bart. in d. l. item illa. & Gozad. qui sentit, ꝙ debitor debeat protestari se paratum consignare, in consi. lvij. & hoc sumitur ex communi opinione, quam refert Fel. in c. plerunque. de rescrip.

21 Nam licèt tunc impedimentum excuset, qñ quis fecit omnẽ diligentiam remouendi impedimentum, tamen qñ constat diligentiam non potuisse operari, tunc non est necessarium probare diligentiam, ita quòd dici posset ex parte debitoris, non erat proficua diligentia mea in loco destinatæ solutionis, si ibi non erat creditor, vel alius pro eo.

22 Octauò limita, vbi aliquis certa die promisit facere aliquid, quod concernit præparatoria iudicii: qa tunc nõ cõstituit in mora per aduentum diei sine interpellatione: putà, qñ infra certum diẽ promisit repræsentare aliquem in iudicio: ita Pau. de Cast. in consi. xc. incip. vt ꝙ dictus Io. vol. ij. Fel. sequitur in c. sin autem. de rescrip. Ias. in d. l. si ex legati causa, in vltima limitatio. Hippoly. in l. vnius. §. eogniturum. ff. de quæst. Dec. in consi. ij. Hippoly. in rub. de fideiuss. in xviij. quæst.

Contrarium Dec. in consi. cxlv. ver. vlti. &c. vbi etiam declarat dictum illud Pauli de Cast.

23 Nonò limita, qñ terminus esset adeò breuis, vt vix infra illum posset præstari illud, quod quis promisit: ita Bal. in l. si mihi & Titio. §. si quis seruus. ff. de lega. j. & ibi Soc. in ij. not. & ibi Ias. & Ale. in tertio not. Roma. in rubri. de arbit. Bal. in c. domino guerrã. §. j. de lege Corrad. Soc. in regu. xc. in tertia fall. Alex. in l. quoties in diem. ff. de ver. obli. Corneus in consi. xxvj. vbi declarat. vol. j. Fel. in c. licèt Heli. de simo.

24 Decimò limita in hærede, qui potuit probabiliter ignorare diem conuentam ab authore suo, & propterea lapsus diei non constituit ipsum in mora.

Et idem est in alio probabiliter ignorante. Bar. in consi. ccxxx. Ias. in l. vinum. ff. si cer. pet. Soc. in consi. cvij. volu. j. Berous quæst. lxxiij.

Contrariũ in hærede tenet Decius in d. l. vinum. & ibi Purpura.

25 Tamen isti admittunt saltem hæredem iuuari restitutione in integrum ex clausula generali, vt ibi per eos.

26 XI. Limita in eo, qui tenetur vendere infrà decẽ annos: quia lapsus decem annorum non constituit in mora pretio non soluto, vel oblato, Alex. in consi. cxvij. vol. iiij.

27 XII. Limita, si tps sit adiectum in fauorem debitoris: vt quia concessa sit beneficiato licentia nõ residendi per aliquod tẽpus.

Nã lapsus illius tpis non cõstituit beneficiatũ in mora, sed requirit alia monitio, gl. in c. qñ frequẽter. §. porrò. vt lite non cõtest. sed illa gl. non probat, ꝙ non constituitur in mora, sed ꝙ non põt priuari sine alia monitione, vt considerat Purpura. in d. l. vinum. & Deci. qui tenent, ꝙ censeatur esse in mora, etiam ꝙ sit adiectum tempus in eius fauorem: & Aret. in l. si ex legati causa. & dictum est suprà in sexta amplia. ff. de ver. oblig.

28 Et licèt in casu illius gl. non possit deueniri ad sniam priuatiuam sine alia citatione, tñ culpa & negligẽtia est probata per solum lapsum temporis sine alia citatione: ita tenuit Ant. de But. in d. §. porrò. & ibi Imo. Aret. in d. l. si ex legati causa.

29 XIII. Limita, quia etiam post tps lapsum non statim in mora constituitur, sed cum aliquo tpis spatio, vt est gl. ĩ verbo, restitui. in l. Aemilius. ff. de minorib. & istud procedit siue tẽpus sit à lege, siue ab homine appositum, Bal. in c. j. de noua for. fideli. Roma. in consi. xxvij. in fi. Purpura. in d. l. vinum.

30 XIII. Limita, dũmodò dies sit certa, secus si incerta: ita ꝓbat tex. in l. magnã. ibi, certo tpe, à ꝯrio sensu. & ibi no. Cy. & Bald. in primis verbis: & ibi Albe. de Rosa. in fi. verb. C. de ꝯhen. & cõmit. stipu. Bar. in l. ita stipulatus. ff. de ver. obl. Soc. in consi. cxix. volu. j. Bal. in l. & si post tres. ver. iuxta hoc quæro. ff. si qs cau. & in l. si pacto quo pœnã. C. de pact. Sal. Ale. in l. quoties in diẽ. ff. de ver. ob. Ias. in l. vinũ. ff. si cer. pet. Ias. in l. si insulam. ff. de ver. ob. & in l. si stipulatus essem abs te. in iiij. not. eo. ti. Alex. in l. si insulã. in ij. fall. ff. de ver. obl. Corne. in consi. ccvj. vol. ij. Dec. in consi. ij. Barba. in ꝓsi. lj. vol. j. Purpur. in l. vinum. ff. si cer. pe. Soc. in consi. cclxxxviij. ver. circa quartam. Chassa. in consuetu. Burg. Paris. in cons. v. vol. iiij.

31 Et

31 Et maximè si præcedere debebat factum creditoris, Paris. in consi. xxxiiij. vol. j.

32 Et exista conclusione infertur, ꝙ si aliquis promiserit facere aliquem consenire qñ erit legitimę ætatis, non constituit in mora sine interpellatione. ita Bal. in d. l. magnam. in primis verbis. C. de ꝯh & commit. stipul. & in l. & si post tres. ff. si quis caut. & in l. si pacto quo pœnam. C. de pact. & ibi Sal. Alex. in l. si insulam. in ij. fall. ff. de ver. obl. & ibi Ias. & idem Ias. in l. si stipulatus essem abs te. ff. de ver. obl. in iiij. not. Soc. in consi. cix. lib. j. Dec. consi. ij. Purpur. in l. vinum. ff. si cert. pet.

Contrarium Cyn. in d. l. magnam. in fi. & ibi Albe. de Rosate in finalibus verbis. Barba. in consi. lxxiiij. vol. iij.

Tenendo primam opinionem quę vt esse magis* communis,

33 Limita, nisi dictũ sit, ꝙ faciat ꝓsentire post mensem, postquã erit perfectæ ætatis, ita declarat Soc. in consi. cclxxxviii. ver. circa quartam. lib. ij. de qua limitatione dubitat Purpu. in d. l. vinum.

43 Decimoquintò limita in die adiecta causa demõstrationis, q̃ nõ interpellat. ita tenet Ang. in l. si insulã. in fall. regulæ primæ. ff. de ver. obl. & seqtur Pau. de Cast. in l. liber homo. §. decem hodie. ff. de ver. obl. Imo. in d. l. si insulam. & ibi Alex. in iiij. limit.

Contrarium Angel. in d. §. decem hodie. & in d. l. si insulam. in fall. secundæ regulæ.

35 Decimosextò limita, nã qñ dies est cõuenta pacto nudo, nõ ꝓstituit in mora, vt no. Bal. in l. j. xiij. q. C. de his, quę pœnæ nom. p. Alex. in l. si insulam. in ix. limit. ff. de ver. ob. facit tex. & ibi omnes notant, in l. nuda. C. de contrah. & commit. stip. vbi ex nuda conuentione ante lit. contestatam quis non incurrit in moram.

36 Decimoseptimò limita quando dies adiecta tacitè inerat. Lofred. in consilio xlj.

37 Decimooctauò limita, quia quando quis tenetur officio iudicis, dies non interpellat. Rui. consi. clxxxiiij. vol. ij.

38 Decimononò limita quando dies est adiecta conditioni implendæ ex facto venditoris, & debitoris. Ruin. consi. clv. vol. v.

39 Vigesimò limita, in actu expediendo per iudicem circa præparatoria iudicij, nam tunc dies non interpellat pro homine. gl. consuet. Turon.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Creditor qui est solitus lucrari, stante mora debitoris, potest petere interesse lucri cessantis.

1 COmmunis* est doctorũ conclusio, ꝙ vbi p̃cedit mora debitoris, creditor, q̃ est solitus lucrum facere, põt petere interesse lucri cessantis. Bart. in l. vnica. nu. 15. ver. si verò ꝓsueuit. C. de senten. quæ pro eo, quod interest. & in l. nũmis. ver. quæro vtrũ in hoc interesse. ff. de in litẽ iur. & in l. iij. §. fi. ver. alij dicunt. ff. de eo, quod certo loco. Anc. in clem. j. §. sanè. ver. ij. quæro. de vsur. Cy. in auth. ad hæc. ver. iij. q̃ritur. C. de vsur. Imo. in l. insulã. §. vsuras. vers. sed iuxta p̃dicta. ff. sol. mat. Cald. in repet. c. nauigãti. ver. iij. quæro. de vsur. Alex. in cõsi. cxlj. ver. fortius vt. vol. v. & cõsi. lij. ver. & sic vt forma. vol. vj. Soc. consi. clvj. ver. quoddã est lucrum. Dec. cõsi. cxvj. ver. ꝑterea & secundò. Abb. in c. conquestus. ver. not. gl. singulariter, de vsur. Pet. de Anc. in consi. cxlviij. ver. tñ qui possit petere. Abb. cõsil. xxxix. ver. nec ẽt post annum. vol. j. & in c. per vestras. versi. item nota, de donat. inter vir. & vxor. Card. in cle. j. §. sanè. ver. in viij. quęst. de vsur. Abb. consi. lxiij. ver. voluit insuper. vol. j. Cuma. in ꝓsi. cxxxix. ver. cúmque iurans. Are. cõsi. ix. ver. expeditũ est. vbi dicit* cõem. Anc. in regula, peccati venia. ver. ad quartum dum dr̃. ver. item si ratione moræ. de reg. iur. in vj. & in c. cõquestus. ver. & si dicas, de vsur. Alex. consi. cxcj. ver. præterea intentio. vol. ij. Dec. cõsi. xxxix. ver. nec obstat si dicat, & ꝓsi. cccxxij. ver. & licèt interesse. Purpurat. in l. cùm qd. nu. 167. ff. si cer. pet. Maria. in c. dilecti. ver. vlt. no. de for. compe. Ruin. ꝓsi. ciiij. ver. si verò interesse. vol. iiij. Igneus in l. ꝯctus. nu. 16. ff. de reg. iur. Cagnol. in l. vnica, nu. 40. & seq. C. de sent. quæ ꝓ eo, quod inter. Purpur. in l. rogasti. §. si tibi. nu. 40. ver. & idcò. ff. si cer. pet. Ias in l. iij. §. nũc de officio. ver. in eadẽ gl. ff. de eo, qd̃ cert. loc. Fel. ĩc. cùm venerabilis. ver. dũ dicit Abb. de exce. Sal in auth. ad hec. ver. sed hoc nihil est dicere. C. de vsur. Alex. ꝓsi. cxxj. ver. ꝓ hoc facit. vol. ij. Io. Ant. Alex. consi. xx. versi. & si dicat. & in consi. lxxxviij. ver. quare dubitauit. Soc. consi. xxv. ver. vñ sicut. vol. iiij. Cagno. ĩl. vnica. ver. prima. qa. C. de sum. Trin. nu. 40. Pau. de Cast. in l. cunctos populos. versi. ego dico. C. de sum. Trin. Marian. Iun. cõsi. clxv. ver. circa quartã. vol. ij. Ruin. cõsi. xciij. ver. & post dictã moram. vol. v. Alex. consi. xxxj. nu. 9. versi. ij. non obstat. vol. vj. Alex. cõsi. lxxvij. ver. & venit interesse. vol. vj. Hisp. in c. per vestras. ver. idẽ dicas, de donat. inter virũ & vxorem, & ver. ex his, primò. Chassa. in consuetud. Burgund. ver. vj. limita. Ias. in d. l. cunctos populos. ver. circa primum membrũ. Roman. in l. diuortio. ver. sed ante. fol. mat. & ibi ver. sed mulier. & Claud. ver. sed in illis casibus. vbi dicit* communem opi.

Contrarium Dec. in c. cùm venerabilis. nu. 14. ver. & quantum ad vsuras. de except. & in l. cum quid, ver. limita hoc. ff. si cer. pet. & Cur. Iunior. ĩ d. l. vnica. nu. 30. ver. postremò aduerte. C. de sent. quæ pro eo, quod inter. licèt dicat non esse tutum recedere ab alia opin. quæ est communis. Soc. in l. de diuisione. ver. aliquando, & sextò quærimus. ff. solu. matr.

2 Primò amplia hoc, pcedere ẽt de iure canonico, vt dicit Host. in c. salubriter. ver. in eo eñ. de vsur. Cald. in repet. capit. nauigãti. ver. iij. quæro. de vsur. Dec. cõsi. cxvj. ver. præterea, & ij. Inn in c. sanè. ver. alij tñ dicunt. de snia excom. Abb. in cap. cùm venerabilis. ver. aduerte an vsuræ. de excep. & in c. dilecti. ver. not. ꝙ ratio. de foro comp. & clarius in cap. conquestus. vers. nota gl. de vsur. Bal. in Margarita, in verbo, vsura, in versi. fi. Card. in clem. j. §. sanè, in viij. quæst. de vsur. Aret. consi. ix. circa versiculum, expediũ est, vbi dicit* cõem. Anan. in d. c. conquestus. ver. subditeriã, de vsur. Maria. in cap. dilecti. ver. vltimò not. de for. comp. Ias. in l. ij. §. nũc de officio. in iij. not. ff. de eo, ꝙ cert. loc. Fel. in c. cùm venerabilis. ver. dum dicit Abb. de excep. Dec. in consilio cxj. versic. iij. iura allegata. versi. dum dicit Abb. de except. Dec. in consi. ij. ver. sed his non obstantibus. vol. j. Aret. consi. clvij. versicu. ex hoc sequitur. Chassan. in consuet. Burgund. ver. vj. limita.

3 Secundò amplia, ẽt si lucrum non sit omnino certum, sed tñ verisimile, vt dicit Bar. in d. l. vnica. nu. 25. versi. si verò consueuit. C. de sent. quæ ꝓ eo, quod inter. vbi ĩtelligit, lucrũ esse quasi certum ex eo solo, ꝙ creditor cum alia sua pecunia consueuit lucrũ facere. Anc. in cle. j. §. sanè. in ij. q. de vsur. Cyn. in auth. ad hæc. ver. iij. quæritur. C. eo. Imo. in l. insulam. §. vsuras. ver. sed iuxta prædicta. ff. sol. mat. Pau. de Cast. sentit in l. diuortio. ver. sed posset petere. ff. sol. mat. Alex. consi. cxlj. ver. fortius vt. vol. v. & ver. sed si petuntur. & clarius Ang. in l. continuus. §. cum ita. versi. & hunc tex. allega. ff. de ver. obl. & Imo. ver. item nota illũ tex. & ibimet. vers. nota vij. Abb. in c. cõquestus. ver. not. gl. singulariter. de vsur. Cuma. consi. cxxxix. ver. cúmque iurans. Abb. in cap. nauiganti. ver. not. j. de vsu. & clarius, & diffusius per Cagno. in l. vnica. versi. prima quia. nu. 40. C. de sum. Trinit. Pau. de Cast. in l. cunctos populos. ver. ego dico. eo. tit. Hispan. in cap. per vestras. versi. sed si simpliciter. de dona. inter virum, & vxor. Imo. in l. Paulus. versi. item adde in quantum. ff. de solution.

Contrarium, ꝙ imò requiratur ꝙ lucrum sit quasi certũ iuxta notabilem declarationem, quam ponit Pau. de Cast. in l. iii. §. nũc de offic. ff. de eo, quod certo loc. ver. in gl. seq. & seqtur Afflict. in dec. Neapo. xx. per totum. Dec. cõsi. cccxxij. ver. & in lucro cessante. Purpur. in l. rogasti. § si tibi. nu. 4. & seq. ver. & ideò. ff. si cer. pet. Ias. in l. iij. §. nunc de officio. ver. breuiter conclude. ff. de eo, quod cert. loco. Dec. in l. quatenus. ad fi. ver. & in probatione interesse. ff. de reg. iur. Paris. in c. cũ venerabilis. nu. 32. versi. & circa illud, de except. Curt. Iun. in l. ij. §. mutui datio. ver. vlti. in terminis. ff. si cer. pet. gl. consuet. Turon. vers. sed, an sint aliqui. Chassan. in cõsuet. ver. vj. limita. Ias. in l. cunctos populos. versi. circa primum membrum. C. de summ. Trinit.

Et propterea Bal. in l. fin. in iij. oppos. C. de furtis. dicit, ꝙ interesse lucri debet esse certum: incertum verò peti non posse.

4 Primò limita, dummodò non fiat añ moram ex conuentione, vt dicit Io. Cald. ĩ repet. cap. nauiganti. ver. iij. quæro. de vsur. Dec. in consi. cxvj. versi. ij. non obstat ꝙ Nicolaus. Dec. in consil. xxxix. ver. ii. rñdetur. Fel. in c. cũ venerabilis. ver. intellige primò, de excep. & ver. intellige quartò. Soc. in consi. clxxix. ver. iij. concl. li. ij. Cur. iun. in l. ij. §. mutui datio. versi. vlt. in terminis. ff. si cert. pet. Io. Ant. Alex. in ꝓsi. xx. ver. & si dicat. Cagnol. in l. curabit. nu. 53. vers. hinc est. C. de act. empt. Ruin. consi. lv. ver. & ibi ẽt. vol. ij. Aret. ꝓsi. clij. ver. ad fm dubium. & consi. clvij. ver. ex hoc sequitur. Hispan. in cap. per vestras. ver. sed si simpliciter. de donat. ĩter vir. & vxor. ver. prædicta tamen sunt. Grat. consi. lxxxvij. vers. vlti. non obstat. vol. j. Aimo consi. lxxxvij. ver. circa secundum. Dec. consil. cccxlj. ver. venio ad secundum dubium.

Contrarium Abb. in c. nauiganti. ver. nota j. de vsur. Ruin. cõsi. ciiij. ver. vlti. prædicta comprobantur. vol. iiij. Hispan. in c. per vestras. ver. ij. infertur. de donat. inter vir. & vxor.

5 Secundò limita, vt peti possit lucrũ, quod qs principaliter fecisset, nõ aũt quod secundariò, vt declarat Dec. in d. c. cùm venerabilis. nu. 14. ver. sed retenta communi opi. de excep. Ias. in l. iij. §. nunc de offi. ver. breuiter conclude. ff. de eo, quod cert. loc.

6 Tertiò limita, quia tñ primo anno debetur lucrum cessans, non pro aliis annis successiuis, ita Cur. iun. in d. l. vnica. ver. alia etiam quotidiana. C. de sent. quæ pro eo, quod interest.

Contrarium Cagnol. ibi nu. 45. ver. secunda dubitatio.

CON

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Debitor, à quo expulso principali creditore, fuit exactum per communitatem, vel principem, an dicatur liberatus.

SI quæratur an debitor, à quo exactum fuit expulso principali creditore, vel per cõitatem, vel eius officialẽ, vel tyrannum ciuitatis, dicat liberat⁹ ab ipso creditore principali, recurrendũ est ad Theoricam Dyni, Bar. & aliorũ in l. creditor. ff. de solu. & licèt Dyn⁹ ibi tenuerit ĩdistinctè liberari, & hoc ẽt sequat ibi Alber. de Rosat. & Bal. in cõsi. cxxviij. vol. ij. post Guid. de Suz. & Alber. Papiensem. Pet. de Anc. in c. ad Apostolicæ. in xv. no. de re iud. in vj. & in consi. ccxcix. visa supradicta facti narratione.

Contrarium tamen in debitore generis, tenet Alex. in consil. ciij. vol. ij. Tamẽ magis distinctè procedendo, considerandi sunt plures casus prout infrà dicetur.

2 Et nota quia istud de Tyranno intelligendum est de eo, qui pt metum inferre, & non de alio: quia proculdubio tunc solutio facta alteri non liberat debitorem. Bar. in tracta. de Tyran. in vij. q. Lucas de pen. in l. j C. vt nullus ex vicar. pro alien. libro xj. Ruin. consi. cl. vol. j. Afflict. dec. cl. nu. 14.

3 Primus casus est qñ cõitas vel ciuitas habet obligata bona creditoris, qui habet obligatũ debitorẽ, & tunc ei soluendo, proculdubiò liberatur, vt no. Bar. in d. l. creditor. cum qua sñia transeunt simpliciter Doct. & illam ponit Spe. in tit. de obl. & solu. §. illud. in princ. illam opin. ẽt refert, & cum ea transit Barbat. in cõs. xxvj. vol. iij. Dec. in consi. xxv. & illã videtur tenere Imo. d. in l. creditor. illam etiam opinionem refert & cum ea transit Dec. Neap. cl. in antiquis. Imo. in c. ex literis. de pigno.

4 Et istud procedit, siue facta sit exactio pp culpam creditoris siue debitoris, quia Bar. cum quo transeunt alij in d. l. creditor, premittit hunc & sequen. casum, & postea distinguit, an exactio facta sit ob iniuriã creditoris vel iniuriam debitoris: ergo in isto, & seq. non fit distinctio an ob culpam creditoris, vel debitoris.

5 Secundus casus quando bona creditoris sunt confiscata, & proculdubio tunc liberatur debitor soluẽdo. Bar. in d. l. creditor. ex mente Dyni, idem tenet ibi Ang. & Imo. & cum illa dec. transit Barbat. in consi. xxvj. vol. iij. Dec. in consi. xxv. Dec. Neap. cl. in antiq. idem tenet Bal. in l. non prius. C. quando fisc. vel priuat. & in l. falsus. C. de furt. Nellus in tract. bannitorum. in j. parte tertij temporis. quæst. pen. Imo. in c. ex literis. de pigno. Bal. in consilio cxxviij. volu. ij. Pau. de Cast. in consi. cclxxxvj. in tertio dubio, secundum antiquam impressionem. Ruin. consi. cxlvij. volu. j. & in consi. clxvij. volu iiij.

6 Primò amplia, etiam vt non sit necessarium probare confiscationem fuisse iustam, vt not. Deci. in d. consi. xxv. licèt si proba-
7 retur fuisse iniustã, tunc perinde esset, ac si non esset facta confiscatio, & necessarium esset recurrere ad aliam distinctionem, vt infrà. & ponit Bar. in d. l. creditor. & sequitur Dec. in loco præallegato. & Dec. Neapo. cl. in antiq.

8 Secundò amplia, etiam quòd debitor fuisset in mora, vt in d. l. creditor. patet ex mente Imolæ, vbi postquàm in superioribus casibus fecerat distinctionem, an creditor, vel debitor essent in mora, subdit casum quando bona sunt publicata, & indistinctè concludit, liberari creditorem.

9 Quod quidem confirmatur, nã cùm bona sint publicata, fiscus succedit, & omnis actio & obligatio in illum transfunditur, meritò non potest creditor agere, vel experiri.

10 Item confirmatur, nam mora bene potest operari quòd periculum & casus, spectet ad debitorem, & sic potest grauare morosum, sed non potest facere meliorem conditionem creditoris contra fiscum, vt possit creditor agere pro iuribus, & actionibus in fiscum translatis.

11 Tertiò amplia, etiam ꝓ non constet cuius iniuria sit exactum à debitore, vt not. ibi Ang. in l. creditor. imò quod est plus, etiam si sit exactum per iniuriam debitoris, ex quo non potest agere, cùm omnes actiones transierint in fiscum. l. si deportati. ff. de fideiuss. l. tutelas. ff. de capit. dimin. l. ij. C. ad l. Iuliam de vi publica. & ponunt Bar. Ang. & Imo. in l. creditori. ff. de solutio.

12 Quartò amplia, vt isto casu liberatio cõtingat ipso iure, licèt in aliis ope exceptionis. Bal. in l. nouissimè. ff. quod falsf. tut. auth.
13 Quintò amplia, etiam si creditor non esset subditus, si tamen esset subditus debitor. Ruin. consi. clxvij. vol. iiij.

14 Tertius casus, qñ bona non sunt publicata, & tunc aut constat quòd à debitore fuit exactum culpa creditoris in eius iniuriam, & debitor liberatur. vt not. Bar. in d. l. creditor. & ibi Ang. & Imo. & Pau. de Cast. Ruin. consi. cxvj. vol. v.

15 Declara, quia quòd fuerit ab eo exactum culpa creditoris, debet probare ille, qui hoc asserit. Rui. consi. xxij. vol. v.

Contrarium Ruin. consi. cxvj. vol. v.

16 Primò amplia hoc, nam si sit debita species, minus hẽt difficultatis, vt dicit Bar. in tract. de Tyran. in vij. q. sed hoc hẽt locum ẽt si sit debita quantitas, vel genus. vt colligit ex dictis Bar. in sua dist. in d. l. creditor. & ibi Ang. Imo. & Bar. in d. tract. de tyrã. in vij. q. & istud tenuerunt Barb. in d. consi. xxvj. vol. iij. Dec. in cõsi xxv. Dec. Neapo. cl. in antiquis. Calcan. in consi. cxij. idem tenet Pe. de Anch. in c. fundamenta. in fin. de elect. in vj. idem tenet Cuma. in cõsi. clxxxv. Imo. in c. ex literis. in fin. de pign. Pe. de Anc. in ꝓsi. lxiiij. Alex. sentit hoc in consi. ciij. vol. ij. Iaso. in consi. xxvj. volu. iij. idem tenet Ioan Calde. in c. significauit, de censibus. Pau. de Cast. in consil. cclxxxvj. in tertio dubio, secundùm antiquam impressionem. Ruin. consi. cx. volu. v.

Contrarium tamen Bald. tenuit & Salicetus in l. si te bonis. C. de iure deliberandi. cuius opin. refert Barba. in d. consi. xxvj. volu. tertio.

Sed tamen illam impugnat ibi Pau. de Cast. & refert, & sequitur Dec. Neapo. cl. in antiquis.

17 Secundò amplia istã cõclusionẽ, non modo si soluisset coactus, sed ẽt si coactus, pmisisset, & postea nõ apparente alia vi, sed durante eadẽ potestate soluisset: ita Cy. & Albe. de Ros. & Bal. in l. ij. C. de his, quæ vi metúsve causa. & Bal. in l. nouissimè. ff. quod falsf. tu. Pet. de Anc. in c. j. quod metus causa. Dec. in consi. xxv.

18 Tertiò amplia, etiã si iniustè fuisset creditor grauatus. Ruin. consi. lxxxv. vol. j.

19 Quartò amplia, etiam si creditor non sit subditus, si tamen debitor subditus sit ita, quòd potuerit ei vis inferi. Ruinus consi. cxvj. vol. v.

20 Primò limita istũ tertiũ casum, si modò debitor fecisset resistentiam quantum in eo erat in non soluendo. vt no. Bal. in l. falsus. C. de fur. Calcan. in consi. cxij. Barb. in consi. xxvj. vol. iij. Pau. de Castro in l. ij. §. consensisse. ff. de iudic. refert & sequitur Decis. Neap. cl. in antiquis. Rui. in consi. cxlvij. vol. j.

21 Dec. tamen in d. consi. xxv. tenet, ꝓ subditus excusatur. etiam non probata alia resistentia, si præcedebat ordinatio communitatis, vel præceptum: & sentit Calc. in consilio cxij. fuit de mente Bar. in d. tract. de Tyran. in vij. q. in fi.

Contrarium tñ sentit in hoc Barb. in d. consi. xxvj. qñ potuisset aliquid deducere, & allegare ad suam excusationem. vel creditoris. idem Pau. de Cast. in d. consi. cclxxxvj. in tertio dubio.

22 Concorda has duas opi. nam aut fit proclama generale sub magna pœna: & tũc istud sufficit, vt creditor liberetur. Aut iudex specialiter alicui præcipit vt soluat, & tunc tenetur deducere, & allegare defensiones. istam distinctionem deducit Curt. Iun. in l. secunda. nu. 4. ff. de iudic.

23 Secundò limita, quãdo debitor iniustè exactus, de facili posset recuperare. ita concludit Bar. in d. tracta. de Tyrann. in septima quæstio.

24 Tertiò limita, nisi debitor esset de expellentibus creditorem à ciuitate, quia etiam postea exactus non liberatur à creditore: ita Bal. in d. l. falsus. C. de furt. ita Calcan. in d. consi. cxij.

25 Quartò limita, qñ de solutione constat verè, non si per solã confessionem exigẽtis, vt no. Pau. de Ca. in cõs. cclxxxvj. in tertio dubio, secundùm antiquam impressionem. per Dec. Neapo. cl.

26 Quintò limita, qñ metus, qui dedit cãm exactioni, fuisset affectatus, vel procuratus: ita declarat Iaf. in consi. xxvj. vol. iij.

27 Sextò limita, quando debitor non fuisset exactus, sed gratis liberatus: ita tenet Pau. de Cast. in d. consil. cclxxxvj. in iij. dubio, secundum antiquam impressionem.

28 Septimò limita, vt liberatio contingat, non ipso iure, sed ope exceptionis. Bal. in l. nouissimè. ff. quod falsf. tut. Pau. de Cast. in dicto consilio cclxxxvj. in tertio dubio. secundum antiquam impressionem.

29 Octauò limita, nisi debitor fuisset in mora soluẽdi, quia si postea exigatur etiam per iniuriam creditoris, tamen non liberatur debitor. ita Ang. sub dubio fortè, in d. l. creditor. & Imo. ibi apertè hoc tenet. Barb. in consi. xxvj. vol. iij. Vital. in tracta. clausũ, in j. clausula, metus carceris.

Contrariũ tenet Dec. Neapo. cl. vbi ponderat ad hoc doctrinã Bar. in d. l. creditor. iuncta doctrina & declaratione Pau. de Cast.

30 Rñdet ad motiuum, ꝓ casus superueniens post morã, debet obesse moroso, concludit, ꝓ aut culpa precedit creditoris, & tũc exactio facta post moram debitoris in iniuriam creditoris liberet debitorem. Aut sine culpa creditoris, & non liberet debitorem, & ista est satis æqua, & iuridica opinio.

31 Tenendo tamẽ primam opi. Primò sublimita, nisi esset consuetum etiam post moram retinere pecuniam penes se. vt not. Dec. Neap. cl. in iiij. conclusione.

32 Secundò sublimita, nisi debitor qui erat in mora, esset infra tempus purgandi moram, vt not. Dec. Neapol. cl. in iij. conclusi. ver. superuenit aliud dubium. vsque in fi. in antiquis.

33 Quartus casus, qñ debitor est exactus in iniuriã ipsiusmet debitoris, & tunc proculdubio non liberatur debitor, ita Bar. in d. l. creditor. & ibi Ang. & Imo. Dec. in consi. xxv. Barba. in cõsi. xxvj. vol. iiij. Alex. in consi. ciij. vol. ij.

34 Primò limita, nisi sit species debita, quia tunc etiã si debitor esset exactus ob iniuriam creditoris, tamen liberaretur, secundũ Ang. in d. l. creditor. Gomes. in §. omnium. Inst. de actio.

Contrarium tenet ibi Imo. qui in hoc reprobat opi. Ange.

35 Secundò limita, nisi creditor per prius esset in mora recipiẽdi, qa tunc ẽt ꝓ postea debitor exigatur propter propriam culpã, tamen liberatur à creditore, ita ibi in d. l. creditor. Angelus licèt non clarè, sed apertè hoc voluit ibi Imola.

36 Tertiò limita, nisi debitor cedat actionem, quia tunc esset liberatus secundum Ruin. consi. cl. vol. j.

Contrarium idem Ruinus consi. clxxj. vol. iiij.

37 Quintus casus, qñ simpliciter debitor est exactus, & non cõstat quod vel per iniuriam vel creditoris vel debitoris: & tũc si est debita species, perit proculdubio periculo creditoris. Bart. in d. l. creditor. Dec. in d. consi. xxv. & Barb. in consi. xxvj. vol. iij.

38 Limita in casibus, in quibus in præcedenti casu dictũ est, periculũ spectare ad creditorem, dato ꝓ constaret exactionem factam ad iniuriam debitoris, quia multo magis quando non constat an per iniuriam vnius, vel alterius.

39 Sextus casus, nam qñ non constat an per iniuriam vnius, vel alterius facta sit exactio, & tunc si est debitum in quantitate, vel genere, perit periculo creditoris. ita Bar. ĩ d. l. creditor. & ibi Ang. & Imo. Dec. in consi. xxv. Barbat. in consi. xxvj. vol. iiij. Alexand. in consi. ciij. vol. ij. qui dicit, in dubio iniuriam exactionis censeri factam ob culpam debitoris.

40 Primò limita, nisi bona creditoris essent obligata exigenti vt dictum est suprà in primo casu, & ponit Imo. in istis terminis, in d. l. creditor.

41 Secundò limita, nisi bona essent publicata: vt dictum est in secundo casu: & ponit in istis terminis Imo. in d. l. creditor. & ibi ante eum Ange.

42 Tertiò limita, qñ essent facta bannimẽta, vel statuta, vel præceptũ ab eo, qui põt vim inferre, ꝓ omnes debitores exititiorũ debeant significare debitum, & soluere, quia per talia dr̃ constare exactionem fieri in iniuriam creditoris. & propterea dr̃ debitor liberatus soluendo. Bar. ĩ d. l. creditor. in iij. q. & ibi Imo. & in trac. de tyran. in vij. q. in fi. Dec. in consi. xxv. Nell. in tractat. bannitorũ. in pe. q. primæ partis, tertij temporis. Dec. Neapo. cl. in antiquis, Calc. in consi. cxij. Pet. de Anc. in consi. lxiiij. Alex. in consi. lvij. in fine, vol. j. aliàs ccxx. in fi. vol. ij. & in apostill. ad Bar. ĩ d. l. creditor. Iaf. in §. quadrupli. Instit. de actio. Rui. consi. xxiij. volu. ij. & consil. lxxxv. vol. j. & cõsi. cl. vol. j. & consi. lxxvj. volu. iiij. & consi. clxvij. vol. iiij. & consi. xxij. vol. j. & v. & consi. cxvj. vol. v.

43 Dicit tamen Pau. de Cas. in consi. cclxxxvj. in iij. dubio. secundum antiquam impressionem, quòd etiam stante tali præcepto, quis non excusatur, si potest aliquid adducere, & non facit. idem Barb. in consi. xxvj. vol. iij.

Quod intellige, & declara vt suprà in tertio casu in prima limitatione.

44 Amplia, idem esse si sit iussus à iudice, quia excusatus dr̃ debitor soluẽdo. Bal. in l. nouissimè. ff. ꝓ falsf. tut. auct. Ang. in l. liber homo. in fi. ff. de hæred. inst. Cuma. in consi. clxxxv. Alex. in apostill. ad Barto. in d. l. creditor. Iaso. in §. quadrupli. Instit. de act. Rui. consi. cxlvij. vol. j. Cagnol. in l. qui iussu. nu. iij. ff. de reg. iur.

45 Probatur etiam iustus metus, si debitor fuisset carceratus, vt per Bar. in l. falsus. C. de furt. & in l. nouissimè, ff. quod falsf. tut. Cy. Bal. & Alb. in l. ij. C. de his, quæ vi metúsue causa.

46 Vel si fuisset facta comminatio à potentibus. Bertr. in consi. j. vol. j. in antiquis.

47 Quartò limita regulam principalem non procedere in colono, qui non facta denunciatione domino de violentia sibi illata, non liberatur. Ruin. consi. cxlvij. nu. 16. vol. j.

48 Quintò limita, quando exigitur iniustè à priuato, quia non liberatur debitor. Ruin. consi. xxij. nu. 5. vol. v. post Bar. in d. l. creditor. Afflict. dec. cl. nu. 14.

De Nouationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Nouatio hodie quando inducatur.

1 VLGARITER dici solet, ꝓ nouatio hodie non inducitur, nisi expresse agatur, text.
2 in l. fi. C. de nouat. in §. præterea. Institu. quibus mod. tollit. oblig.

Et hoc procedit etiã si superueniat pignorum assignatio vel fideiussorum. Bal. in consi. cclxvj. vol. j. & in consi. cccxviij. vol. j.

3 Idẽ est etiam si detur vlterior dilatio. Imo. ver. item aduerte. & Raph. & Pau. de Cast. in l. pe. ff. de præt. stipu. Alex. in consi. lxxiij. volu. vj.

4 Et hoc habet locum etiamsi post fideiussores primò datos dẽtur secũdò alij, quia per secundos non tolluntur primò dati. Afflict. super const. in tit. de his, qui fideiuss. dare poss. nu. 10.

5 Primò Amplia, etiãsi debitor mandauerit alteri, vt p se soluat, & creditor acceptauerit, nã nõ propterea est liberatus. ita Bar. in l. singularia. & ibi Ang. Pau. de Ca. ver. tertius casus. Purpu. ver. secũda conclusio, & negatiua. ff. si cer. pet. Alex. in consi. xcvj. vol. iij.

6 Declarat vt per Paris. in consi. cvij. volu. iij. vbi limitat, si fuisset dictum, committo tali, quòd loco mei, vel vice mea tibi soluat, nam in hoc casu dicitur facta delegatio.

7 Et rõ est, qa añ acceptationẽ factam per creditorem, tale mandatum, qñ non est secuta, pmissio, põt reuocari, vt p Pau. de Cast. in d. l. singularia. versi. tertius casus. & in l. si cum Cornelius. ff. de solut. & in l. si cũ fundũ. in fi. ff. de pact. & ibi Iaf. Dec. in l. singularia. ver. ij. pdicta cõclusio. Alex. ĩ l. q vsumfructũ. ff. de ver. ob. Soc. in cõs. cclxvij. ver. postremò aduertẽdũ puto. lib. ij. & in l. q vsumfructum. ver. x. & vlt. conclusio. ff. de ver. oblig.

8 Hoc aũt, quod supra dictum est, non liberari mandantẽ quãtumcunque cõmiserit alteri ꝓ soluat suum debitum, & creditor acceptauerit, antequã ille mandatarius promittat principali creditori. fallit nisi mãdatarius scripserit se debitorẽ ĩ libris suis, illi⁹, cui debebat soluere iuxta mandatum sibi factũ, nã ex hoc vr̃ promisisse, & esse obligatus, & tenetur, & dr̃ liberat⁹ ptimus debitor mandãs, ita declarat Pur. in d. l. singularia. ver. secunda conclusio. ibi, limitari tñ. & allegat Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de depos. super rubrica cũ aliis, qui sequuntur dictum Io. And. de quibus mox dicetur. Sed Dyn. & Io. And. qui eum refert, non loquuntur ad effectum, vt mandans liberet à principali creditore, sed vt mãdatarius liberetur à mandante, tamen quo ad istũ effectũ vt mandans liberetur, tenuit Ang. in l. j. C. etiam ob chirograph. pecun.

9 Quòd autem ad effectũ, an ille, cui quis est iussus soluere, possit agere sine alia cessione, Paris. in consi. cvij. nu. 5. & nu. 40. vol. iij. tenet eum agere non posse absque cessione.

10 Similiter non liberat mandatarius à mãdante, nisi facta promissione per illum, cui mandatum extitit, sed ante factam promissionem ita remanet obligatus, prout erat prius, ita tenet Bal. in l. fi. C. de noua. ver. quid autem si campsor.

11 Limitur hoc nisi mandatarius scriberet se debitorẽ in libris suis illius, cui fieri debebat solutio, qa tunc liberatur à mandante, ita voluit Dyn. in consi. xvij. quem refert, & sequitur Io. Andr. in additio. Spec. super rubrica in tit. de depos. Bal. in d. l. fi. C. de nouat. in loco proximè allegato. Ang. in d. l. singularia. & ibi Purpu. ver. & hoc. Soc. in consi. lxiiij. vol. iij.

12 Sed contrarium in hoc tenet Soc. in consi. cclxvij. lib. ij. vbi tenet quòd non sufficit scriptura in libro, sed requiritur promissio per stipulationem. & clarius idem Soc. in d. l. singularia.

Tenendo aũt primam opin. dicas ꝓ qñ scripsit se debitorem mandatarius in libris suis, nõ põt amplius mandatum reuocare: & ideò rectè procedit prima opinio Dyn. in d. consi. xvij. Io. And. in addi. Spe. ĩ tit. de depo. sup rubr. Iaf. in d. l. singularia. & ibi Purpu. Pau. de Cast. in l. si cùm Cornelius. ff. de solu. in l. si cùm fundũ in fi. ff. de pact. & ibi Iaf. Saly. in l. singularia. in iiij. q. Dec. ver. ij. dicta conclusio. Barbat. in rubr. de depos.

13 Et ista, quæ proximè dicta sunt, qñ mandatarius scripsit in libris suis se debitorem, procedunt qñ scripsit se promisisse: secùs si scripsit tantùm se debitorẽ, ita voluit Pau. de Cast. in l. delegare. ff. de nouat. sequitur Alex. in ꝓ. clxxiij. vol. vij. & in cons. x. vol. ij. Barbat. in consi. xxxvij. ver. j. Soc. in l. qui vsumfructũ. ff. de ver. ob.

Tamen etiam eo casu, quo scripsit se promisisse, tenet contrarium Soc. in d. consi. cclxvij. & in d. l. singularia.

14 Primò Amplia, qa eo casu, quo mãdatarius significauit creditori, ꝓ fuerat sibi cõmissum soluere, & erat parat⁹ implere quod fuerat sibi cõmissum, si creditor acceptat, nõ põt amplius mãdãs reuocare mandatũ, ita Pau. de Cas. in l. si cùm Cornelius. ff. de sol. Alex. in l. qui vsumfructum. in fi. ff. de ver. obl. Dec. in consi. cviij. Iaf. in repet. l. admonendi. ff. de iureiu. ver. an autẽ mercator. Soc. in l. qui vsumfructum. in fi. ver. x. & vlt. conclus. ff. de ver. obl.

15 Secundò Amplia, quia tale mandatum ẽt añ promissionem factam per mãdatarium, post acceptationem tñ principalis creditoris, reuocari non potest, Soc. in d. l. singularia. versic. ij. prose-

quendo dicta Bar.& per Curt.& Purpur.ibi.

16 Tertiò Amplia, quia si iussus soluere creditori, mandante debitore promiserit iuxta mandatum sibi factum, clarum est ꝙ non potest tale mandatum reuocari, Aret.in consil. v. qui concludit mandatarium esse liberatum à mandante, Soc. in consil. cclxvij. ver.aliquando & tertiò.

17 Et hoc limitatur, nisi promissio facta sit de soluendo alicui, qui non esset meus creditor, quia tunc etiam post promissionem possum tale mandatum reuocare, ita Soc. in d.cons.cclxvij. versi. aliquando, & ij.

18 Secundò limita, nisi mãdatum sit solui, & ille tm promiserit, quia ante solutionem ẽt post promissionem, quæ non vr manda ta, res dicitur integra, ita Pau.de Cast.in l.si debitorẽ. ff. de nouat.

19 An aũt isto casu, quo creditori est promissum solui ꝑ tertiũ, mãdãte principali debitore, mãdãs sit liberatus à creditore principali, Bar.in d.l.singularia.tenet ꝙ sic.& ibi Ang.& Bar.in l. delegare.licèt nõ se firmet.ff.de nouat.Bal.in l.pro debito. C. de bon. auct.iud.pos.& in l.fi. C.de nouat.Ang.in d.l.delegare & ibi Imo. & idem Imo.in l.penul.ff.de præt.stipul.Aret.in consi.v. vbi dicit istam*cõem opi.Pau.de Cast.in consi.clxxxij.ver.iij.vr.volu.j.incip.in causa, quæ vertir Lucæ.& ponit Curt.sen.in consi.vij. Barbat.in consi.lxxxvij.vol.iiij.& in rub.de depos.Curt.iun in d.l.singularia.Soc.in consi.lxiiij.volu.iij.Idem tenet Pau.de Castr.in l.si me,& Titium.ff.si cert.pet.

Contrarium, ꝙ non sufficiat hoc tm ꝙ debitor mandet alicui, qui se soluturũ promittat principali creditori, vt primus debitor mandans dicatur liberatus, voluit Bal.in l.fi.in fin.C.ad legẽ Fal. & in l.ij.C.de exec.rei iudic.Pau.de Cast.in l.si debitorẽ. ff. de nouatio.in principio.Rap.in d.l.singularia.& in l.delegare.ff. de nouat.Ang.in repet.l.j.ver.vlt.circa istud.C.de iudi.& in l.qui vsumfructum.ff.de ver.obl.vbi etiam Pau.de Cast.& Alex. Sal.in l. pro debito.C.de bon.auct.iudic.poss.& in l.si filius.ff.ad maced. Ro.ĩ l.singularia.ff.si cer.pet.& Soc.ibi ver.iiij.ꝛclusio. vbi dicit*cõem istam opi.Ias.Dec.Purpur.vbi dicit cõem istam opi. Alex. in cons. x,vol.ij.Soc.qui dicit istam cõem opin.in consi. cclxvij. versi.aliquando & iij.& ver.aut quærimus nunquid promittendo. Bal.in consi.ccxlix.volu.j.incip.super libris thesauriarẽ.Ang.Aret.in §. præterea.institu,quib,mod.toll.oblig.& in §.item si quis.vers.vij. cessat.instit.de act.Alex.in d.l.si me,& Titium. dum tenet contra Pau.de Cast.ff.si cer.pet.Soc.in l.qui vsumfructum.ff. de ver. obl. Paris.in consi.cvij.vol.iij.

20 Et propterea dr tenendo hanc vltimam opin.tanquã*magis cõem, vt primus mandans sit liberatus, requirunr alia duo, videlicet, ꝙ ille mandatarius, qui promisit, esset debitor mandantis, vt voluit Pau.de Cast.in d.l.singularia.vers.notandum ꝙ hoc casu:& in d.l.delegare.& ponit Alex.in l.qui vsumfructũ. ff. de ver. obl Pau.de Cast.in l.quamuis.§.si mulier.ff.ad Velleia. Idẽ voluit Ang.in l.fi.C.de nouationi.Dec.in consi.cvij.Soc. in d.l. singularia.in iiij.& v.cõclusione.Ias.ver.quid tenendum.Dec. in ver.sed difficultas stat.& Purpur.ver.& ita ex ista cõmuni. vbi dicit istam *cõem opinio.Aret.ibi ver.ad primum dico.Alex.in cons.x.vol. ij.ver.& hoc etiam tenet,cum aliis sequen.& in consi.clxxiij.ver. & hoc ẽt tenet.cum aliis sequen.vol.vij.Soc.in consi.cclxvij.ver. præterea,& ij.Barbat.in consi.xix.ver.capio primum. & in consi. lxxxvij.ver.sed stat modò dubitatio.vol.j.

21 Vbi plus tenet, ꝙ ẽt si vsus sit verbo delegationis expresso, tm non fiat delegatio,& mandans non liberetur, si mandatarius non sit debitor.& idem tenet Alex.in l.si me,& Titium. ff. si cert. pet.Soc.in l.qui vsumfructum.ff.de ver.obl.Lofred.in cons.cviij. Ruin.consi.ccix.vol.j.

22 Aliud est,quod requirir,videlicet ꝙ mandatarius promittat creditori principali per stipulationem,aliàs si nõ interuenerit stipulatio, nõ sufficit. Ang.in d.l.delegare.& ibi Pau.de Cas. & Imo. Soc.in l.q vsufructũ.ff.de ver.obl.Lofred.in ꝛs.xviij.Alex.cons.x. ver.item requiritur.vol.ij.& in cons.clxxiij.ver.præallegato. vol. vij.Ias.in d.l.singularia.Dec.& ibi Soc.ver.iij.conclusio.

23 Vbi Soc.intelligit hoc non procedere in curia mercatorũ,in qua seruar æquitas, vel de iure Canonico fm quod tm valet pactum nudum,quantum stipulatio,& in l.qui vsumfructũ. ver. septima conclusio,& Purput.ver.limitat tamen Soc.ff.de ver.ob.

24 Primò limita,hoc vltimum de stipulatione qm promissio fieret ex diuersa causa,quia tunc liberatio sequitur etiam sine stipulatione,ita tenet Soc.in d.l.singuleria.versi.limita tamen. & Iaso. ver.secundus casus.ff.si cert.pet.

Contrarium Purpur.in d.l.singularia.ver.vlt.limitatur.

25 Secundò limita quando expressè agerent partes induci nouationem etiam citra stipulationem.Bolog.in consi.lix.

26 Aliud ẽt requiritur, ꝙ tanquã debitor promittat, vt per Paul. de Cast.in d.l.delegare.in princ.& in l.singularia. vers.notandũ ꝙ hoc casu.& ibi Ias.ver.qd tenendũ,& Dec.vers.sed difficultas est. Pau.de Cast.in l.qui vsumfructũ.ff.de ver.obl.Alex.in ꝛs.x.ver.& hoc ẽt. vol.ij.& in cõsi.clxxiij.in eodem ver.vol.vij.& in ver.Pau. ẽt.& Barb.in consi.xxxvij.vol.j.& in consi.xix.vol.j.Alex.in l. qui vsumfructum.ff.de ver.obl.& ibi Soc.Lofre d.in consi.xviij.

In casibus autem, in quibus sit liberatio mandantis,

27 Limitatur regula,nam si mãdatũ sit debicori vt soluat,& ille tm promiserit,tunc non inducitur liberatio per promissorẽ, qa aliud est mandatũ,aliud est factum:nã mãdatum est solui,mãdatarius verò promisit tm,ita Pau.de Cast.in l. singularia. ver. notandum ꝙ hoc casu.ff.si cert.pet.& ibi Dec.ver. circa istam dec. Pau. de Cast.in l.qui vsumfructum.ver.sed quid si mandasti. ff. de ver. obl.& in l.delegare.ver.vnum tm scias.ff.de nouat.Dec.cons.cvij. Soc.in consi.cclxvij.ver.sed posito.& ver.aliqm & ij.Ias.in d.l.singularia.ver.item Bar.malè format quæst.Purp.ver.iij.igitur fallit. & Soc.ver.iij.fallit.Ale.in l.qui vsumfructum.ff.de ver. obl. Barb. in consi.xxxvij.versi.& licèt ista sint colorata.vol.j.Soc.in d.l.qui vsumfructum.versi.quarta conclusio.

28 Et isti Doct.videntur concludere,mandantem non liberari, tm rõ solùm militat vt non liberetur mandatarius,qui non impleuit mandatum,vt cõsiderat etiam Purp.in d.l.singularia. in loco præallegato.tm Dec.in d.l.singularia.& in consi.cvij.tenet,ꝙ imò mandans sit liberatus,non autem mandatarius, & fuit de mente Pau.de Cast.in d.l.qui vsumfructum.Barb.in consi.xxxvij.versi.si autem debitor mandasset.vol.j.

Curt.tm in d.l.singularia.videtur tenere contra istam differentiam, an iussus sit soluere, vel promittere, si promissio tantum mandatarij interuenerit,vt ibi per eum.

29 Secundò limita,qm mandans sciuisset mandatarium de proximo decocturum.Bal.& Sal.ĩl.pro debito.C.de bon.aut. iud.pos. Soc.in d.l.singularia.ver.iiij.limita.& Purp.in ver.iiij.fallit. Ange. Aret.in §.item si quis.versi.vij. cessat.Sal.in l.si filius. ff. ad Maced. Barb.in consi.xxxvii.vol.j.Soc.in l.qui vsumfructum.ver.vj. conclusio.ff.de ver.oblig.

Et voluit Bal.ꝑ illũ tex.in l.si cum dotem.§.si mulier.ff.sol.mat. & ibi Ang.& Pau.de Cast.Imo.& Alex.q oẽs ĩ d.§.si mulier.tenẽt, delegantem esse liberatum ipso iure,tm conueniri posse de dolo.

30 Et hoc est quod voluit dicere Ambros.de Opizo. quẽ refert & sequir ibi in d.l.singularia.Purpu.ver.tres alias fallẽtias, qm debitor delegãs sciuit pauperem delegatum,& creditor ignorauit.

31 Tertiò limita,qm promisit se facturum,& curaturum, ꝙ delegatus soluet,quia tunc illo arripiente fugam,non liberatur delegans,ita Bal.& Sal.in l.ꝑ debito.C.de bon.autho.iud.pos.Ang. Aret.in d.§.item si quis.in d.versic.vij.cessat.Sal.in l.si filius. ff. ad Maced.Barb.in consi.xxxvij.vol.v.

32 Quartò limita, qm delegans laudauit delegatum pro bono, & legali mercatore,ar.tex.in l.cùm ostendimus.§.fi. & ibi no.Bal. ff.de fideius.tut.ita tenet Ambros.de Opizo.in d.l.singularia.quẽ refert,& sequitur Purp.in loco præalle.

33 Quintò limita,quando creditor recepisset debitorem ex delegatione periculo delegantis,per tex.in l.si mandato §.fi.ff.mandati.ponunt Ambros.& Purp.in loco proximè allegato.

34 Sextò limita,quando promissio facta per delegatum principali creditori,esset inutilis,ita Ang.in d.l.singularia.

35 Septimò limita,si mandatum est,ꝙ fiat solutio vel promissio in diem,vel sub conditione,quia ante diem, vel conditionẽ non est liberatus mandans,ita Soc.in d.l.singularia.ver.ij. limita. facit quod dicit Sal.in l.pro debito.C.de bon.autho.iud.poss. dum dicit de stylo mercatorũ in illa clausula,Et cum solueritis, ponatis ad computum nostrum.refert,& sequitur Barb.in cons.27. vol.j.

36 Quod declara vt per Dec.in consi.cvij.ver.nec obstat.qui dicit quòd ante euentum conditionis, licèt non sit inducta nouatio,non potest tamen mandatum reuocari in præiudicium principalis creditoris,qui acceptauit.

37 Octauò limita,nisi delegans esset socius delegati, qui decoxit. ita Salicet. in d.l.pro debito.C.de bon.autho.iud.possi.& in l. si filius.ff.ad Macedon.ita Ang.in §.item si quis.ver.vij. cessat.Insti.de except.

38 Nonò limita,si modo pecunia debita esset præsens, & parata solutioni,ita videtur velle Bart.& Sal.in d.l. pro debito. C. de bo. auth.iud.possid.

Contrarium tenet Aret.in d.l.singularia.ver. ad primum dico. & ibi Socinus versi. quam conclusionem limita primò. & Purp. numero 82.versicu. sed non est à Bartol.recedendum. & hæc videtur*communis.

Regulam verò negatiuam, quæ sumitur ex communi opin. contra Bar.in d.l.singularia,quòd quamuis debitor mandet alteri vt pro se soluat creditori acceptanti,quòd nõ propterea mandans liberetur.

39 Primò limita,qm mãdans conueniret cũ creditore,vt mãdatarius pro ipso reciperet,quia tunc vr subrogatus mandatarius in

in locum principalis debitoris, & ipse mandans vr liberatus, ita Bal.in d.l.fi.in fi.C.ad l.Falci. Alex.in consi.x.ver.& ꝑsertim. vol.ij. & in ꝛs.clxxiij.eo.ver.vol.vij.Soc.in l.q vsumfructũ.ff.de ver.obl.

40 Vel ꝙ ꝑmittat mãdatarius vt illũ recipiat loco mãdantis,vel vice sua,prout qm dictũ est,vice illius,ponũt Ang.& Pau.de Cast. in l.delegare.in princi.ff.de noua.Barb.in cõs.xxxvij.vol.j.Imo.in l.pen.ff.de pr t.stipu.Rom.ĩ d.l.singularia.Ruin.consi. ccix.vol.j.

41 Et qm dictum est,loco talis,ponit Bal.in l.ij. C. de exe. rei iud. Alex.in l.qui vsumfructũ.ff.de ver.obl.& in cõsi.x.vol.ij. ver.hoc etiam decidit.in consi.clxxiij.& in eo. ver.vol.vij.Rom.in l.singularia.Purp.nu. 83.ver.& j.vbi dicit istam*communem opi.Soc.in d.l.qui vsumfructum.ver.iij.conclusio.Paris.in consi. cvij.vol.iij. & seq.Rui.consi.ccix.vol.j.

Contrarium in hoc vltimo voluit Pau.de Cast.in l.quamuis.§. si mulier.ff.ad Vellei.el ij.in fi.Soc.in d.l.singularia.in ver. iiij. cõclusio.& ibi Iason.

Tenendo primam opi.quæ videtur*communis,

42 Primò limita vt per Barbat.in ꝛs.xxxvij.ver.& si quispiã. vol. j.vt supradicta procedant,quando erat debitor delegantis, & vt quasi debitor promisit loco debitoris soluere creditori.

43 Quando autem diceret se promittere pro me,tũc nõ inducir delegatio. Bald.in l.frustra.C.de non num.pec. Alex.in consi.xvj. ver.hoc etiam decidit.vol.ij.& in consi.clxxj.vol.viij.

Contrarium Paris.in consi.cvij.vol.iij.Ruin.consi.ccix.vol.j.

44 Vel si dixerit,ꝙ promittebat, qd ego debebam:quia non inducitur nouatio,vt per Roma.in l.singularia.Imol.in l. penul. de prætor.stipul.Barbat.in consi.xxxvij.vol.j.

45 Secũdò limita,nisi debitor daret creditori suo nomẽ debitoris in solutũ,ita Bal.in l.fi.in fi.C.ad l.Falc.ĩl.Mæuia.ff.sol.mat. ex mẽte Iac.de Aren.ibi.& ibi clarius Pau.de Ca. & Imo.& Ale.Soc. in l.singularia.ver.quã ꝛclusionẽ limita.& Purp.vers.ij. limitatur. Soc.in l.qui vsumfructum.ver.secunda conclusio.ff.de verb.obl.

46 Tertiò limita qm ita esset cõsuetudo.Bal.in l.fi.C.ad l. Falcid. Ang.in l.j.ver.vlt.circa istud.C.de iud.& in l.qui vsumfructũ.ff.de ver.obl.Barbat.in consi.xxxvij.vol.j.idem tenet Pau.de Cast.in d. l.qui vsumfructum.Iaso.in d.l.singularia.ver. subdit tm magnum verbum.& Purpur.ver.iij.limitatur. vbi dicit ita esse consuetudinem Florentiæ.ex mente Docto.in l.qui vsumfructum.& ad hoc allegat etiam Raph.in d.l.delegare.

47 Quartò limita qm principalis creditor ob promissionem factam per mandatarium reddit instrm vel chirographum principali debitori mandanti,quia ex hoc vr liberasse principalẽ debitorem mandantẽ.vt dicit Bal.in l.ij.C.de exec.rei iudi.Ias.ĩ d.l. singularia.ver.adde etiam prædictis.& ibi Purpur.ver.iiij.limitatur.

48 Secundò principaliter amplia regulam principalẽ,vt nec cõsuetudo,nec statutum,nec partiũ consensus possit inducere nouationem,nisi secundum dispositionem d.l.fi.C.de nouat. ita tenet Barbat.in cons.xxxvij.vol.j.de quo dic vt infrà in iij.limita.

Ex prædictis in prima ampliatione,

49 Primò limita regulam principalẽ,ꝙ in delegatione non procedit tex.in l.fi.C.de nouat.nam quomodocunque sequatur delegatio,ẽt qm expressè non fiat nouatio, tm sequitur nouatio, & liberatur primus debitor. ita tenet gl.j.in l.iij.C.de nouat. Bal.in l. pecuniam,quã.ff.si cert.pet.Bar.in d.l.delegare.licèt nõ se firmet. & ibi clarius,& firmius Ang.& Pau.de Cast.& Imo.& idẽ Imo.in l.pen.ff.de præt.stipul.Pau.de Cast.in l.quamuis.§.si mulier.el ij.ff. ad Velleian.& in l.singularia.ver. notandum ꝙ hoc casu. & Paul. de Cast.in l.qui vsumfructum.ff.de ver.obl.& ibi Alex.Soc. versi. v.& vltima conclusio.& in l.singularia.& ibi Ias.ver.j. habes præsupponere:vbi dicit istam*cõem.& Dec.Soc. in consilio cclxvij. Dec.in consi.cvij.Barba.in consi. xix.vers.capio primum.vol.j.& in consi.xxxvij.vol.j.Alex.in l.si me,& Titium.ff. si cert. pet. Soc. in l.qui vsumfructum.ff.de verb.obl.Purpur.in l. certi condictio. §.si nummos.ff.si cert.petat.& istam dicit *communem Lofred. in consi.xviij.

Contrariũ gl.in l.ij.in gl.iij.relata gl.ad tex.qui loquitur in delegatione. C.de nouat.& Roma.in l.singularia.& ibi Curt.iun.

50 Sed tm si alius promitteret quod alius debet citra delegationem,non inducerer nouatio,vt qm promittitur sine iussu debitoris,vt dicit Bar.in d.l.delegare.Alex.in cõsi.clxxiij.vol.vij.& in ꝛs. x.vol.ij.ver.hoc etiam decidit.Barb.in consi.xxxvij.vol.j.

51 Et hoc est quod Dec.in d.l.singularia.dicit, quòd in delegatione largo modo sumpta procedit dispositio. l. fin. C. de nouatio.quicquid dixerit Aret.in consi.v.

52 Et ideo secundum magis*communem opi.hodie interuentus nouæ personæ circa delegationem non inducit nouationẽ, vt dicit Alex.in consi.lxxij.vol.ij. Imo. in l.ij.ff. de nouat.Alex.in consi.xx.vol.ij.& consi.lviij.vol.vj.Soc.in cõsi.cclxvij.ver.j. quia. Soc.in l.qui vsumfructum.ver.nona conclusio.ff.de ver.obl.

Contrarium Barbat.in consi.lxxxvj.vol.iiij.

53 Secundò limita,nam in casibus,in quibus olim fiebat nouatio ipso iure,licèt hodie non fiat ipso iure,per tex.in d.l. fi.tamen fit bene ope excep.ita Ang.in l.ij.ff.vt nouat.in fi.sentit gl.fi.C.de donat.& in l.pen.in glos.mag. ff.de præt. stipul. vbi etiam Ange. in princip.Bar.in l.pecuniam.la ij.in fin.ff.si cert.pet.Ang. in l. rescriptum.de pact.Soc.qui dicit *cõem,in consil.xxj. idem sentit Bal.in d.l.fi.in prin.C.de nouat.Bar.in l.pen.ff.de præt. stipul. Barbat.in cõsi.lxxxvj.ver.præterea faciat.vol.iiij.vbi dicit ab ista opi. non esse recedendum in iudicando:idẽ tenet Ang.in l.qui vsumfructum.ff.de ver.oblig.Alex.in l.iiij.§.si ex conuentione. ff. de re iu dic.Soc.in consi.lxiiij.volu.iij.Corne.in consi.xxxiij.vol.ij. ver. præterea constat. Roman. in consil.cxxj.in princ.Bald.in consil. lix.in ij.dubio.

54 Primò limitar ista opi.vt procedat,quando illud quod continetur in secunda obligatione,est coæquale cum prima,aliàs secus.Alex.in consi.xiij.volu.j.Soc.in consi. xxj. versi. iij. probatur. volu.j.

55 Secundò limitatur,nam etiam hodie in istis casibus non fit nouatio ope exceptionis,nisi expressè facta sit per stipulationẽ. Alex.in consi.xiij.vol.ij.Soc.consi.xxj.vol.j.

56 Tertiò limitatur quando in secundo instrumento iura pristina sunt conseruata, quia non dicitur tunc facta nouatio. Gozad consi.xxxviij.

Contrarium ꝙ imò etiam ope exceptionis non fiat nouatio nisi expressè agatur,tenet Iac.de Beluis.in sua disputatione, quã posuit in lec.post l.postquàm liti.C.de pact.Cy.& Rai.in l.fi.C.de nouat.vbi ẽt Iac.de Beluis.& Rai.in l.si pacto, quo pœnam.C. de pact.Bal.post Guli.in l.rescriptũ.§.si pacto.in fi.ff.de pact. Fulg. in d.l.fi. C.de nouat.Bar.in l.certi condictio.§.si nũmos.ff.si cer. pet. sentit istam opi.ẽt ibi Soc. & Pau.de Cast.in l.pen. ff. de præt. stip. vbi etiam Rapha.Cuma.& Imo.ver.adde prædictis.Fulgo. ĩl. singularia.ff si cert.pet.Imo.in l.delegare.ff.de nouat. Alex.in consi. xiij.vol.ij.& in consi.x.vol.ij.& consi.clxxiij.vol.vij. & in ꝛs.lxxij. in princ.vol.ij.vbi dicit istam*cõem opi.idem tenet Pau.de Cast. in l.ij.ff.de nouat.Alex.in l.qui vsumfructũ.ff.de ver. obl. & Alex. in consi.lxxij.vol.vj.& in consi.lviij.volu.vj.Soc.in consi. cclxvij. ver.j.quia.& in consi.lxxxix. vol. iij. vbi *dicit istam magis communem opinio.Barbat. in consi.xix.ver.est aduertendum.volu.j. & in consi.xv.ver.posset aliter.vol.ij. Gozad.qui dicit istã*cõem opin.in consi.xxxviij.Bertr.consi.clxxxviij.volum.j.in fi.vbi dicit communem.Ias.in d.l.singularia.& Dec.Soc.in consi.xxj.Barbat. in consi.xxxvij.ver.& si dicatur.volu.j.Ias.qui dicit istud communiter teneri,in l.j.in fi.C.de iudic.Fulg.in consi.cxxx. Purpurat.in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cert.pet.Soc.in d. l. qui vsumfructum.vbi dicit istam esse communem opi. Lofred.in consilio xviij. vbi dicit illam esse communem opin. Grat. qui dicit communem in cõs.lxxxix.volu.j.quæ opinio tanquàm magis*communis videtur tenenda.

57 Tertiò limita,quia sufficit tacita voluntas,quæ colligitur ex coniecturis,ita Barba.in consi.lxxxvj.volu.iiij.Alex. in consi. xiij. ver.& istam opinio.vol.ij.Cy.hoc ponit clarè in l.fin.in princ. C. de nouat.Soc.in l.qui vsumfructum.ver.& prædictam opin. ff.de ver.obliga.Purpurat.in l.certi condictio.§.si nummos.versi.ij.infertur. ff. si certum petat.Imo.in l.penult.ff.de præt. stipul. refert, & sequitur Soc.in consi.xxj. volu.j.Alex.in consi.lxxij.vol.ij. Bologni.in consi.lix.

58 Salycet.verò in d.l.fi.C.de nouat.dicit, quòd sufficiunt coniecturæ, quando coniecturæ sumuntur ex verbis expressis in dispositione,& non aliàs.

59 Et ideò dicebat Salycet.in d.l.quòd si dictum sit,pro illis decem,quæ mihi debes,&c.dicitur facta nouatio,refert & sequitur Alex.in consi.xiij.ver.idem tenet Saly.vol. ij. Lofred. in consilio xxiiij.Paris.in consi.cvij.vol.iij.

60 Quartò limita qm ꝛctus non se compatiuntur ad inuicem,qa tunc dr facta nouatio etiam quòd expressè non agatur, ita Bal. in d.l.fin.& in consi.cccxviij.volu.j.Dec.in consi.cccc.

61 Ex quo infertur, quòd per transactionẽ inducitur nouatio, quia per eam receditur à prima actione, vt dicit Bald. in rubrica extra de transac.& dicit Dec.in d.consi.cccc.

62 Idem est in compromisso,secuto laudo,& ratificato.Bald.in consi.lxxvij.incip.quidam dominus Halcatius.vol.j.Dec.in d.ꝛsi. cccc.& in consi.ccc.Ang.in consi.xxxj.Bologni.in consi.lix.

Contrarium tenet in hoc vltimo Soc.in consi.lxxxix. volu.iij. & hoc sentit Spec.in tit.de arbit.§.sequitur.versic.item quæro an actio.Ias.in consi.clxviij.ver.ad hoc conatur.vol.iiij. Guald. caute.ix.in tit.de acq.hære.

63 Ex hac etiam limitatione verificatur quod dicit Bal. in consilio cxxviij. volumine secundo, vbi dicit factam esse nouationem si illud, quod debetur ex causa mutui, transfertur in causam depositi.

64 Quintò limita quia licèt nõ fiat nouatio ꝑꝑ vlteriorem dilationem datã debitori,tñ non põt durante dilatione secundò data molestari ex prima obligatione,quia in hoc vr̃ recessum ab ipsa prima obligatione,non virtute nouationis,sed virtute cuiusdã prorogationis,ita declarat Alex.in cons.lxxiij.vol.vj.voluit Imo. in d.l.pe.ver.item aduerte.ff.de prætor.stip.& ibi Paul.de Cast.

65 Bar.verò ĩ d.l.pen.in pe.q.tenet isto casu, qñ est data vlterior dilatio,fieri nouationem ope exceptionis.& idem Alexan.in d.l. qui vsum fructum.ij.not.ff.de ver.obl.& hoc fuit de mente gl. in l.pe.in gl.mag.ff.de prꝰt.stipul.

Contrarium,quòd isto casu nõ sit inducta nouatio etiam ope exceptionis, quando debitori data est vlterior dilatio à creditore,voluit Ias.in l.j.in fi.C.de iudic.in l. eum qui .§. si hominem. ff. de ver.oblig.& in l.qui bis idem.eo.tit.& in l.j.§. & post operis. ff. de oper.noui nunc.

66 Et ista vr̃ verior opi.nam dato ꝙ detur vlterior dilatio debitori, non propterea intelligitur fideiussor liberatus, vt dictum est in conclusione tertia infrà de fideiusso. nisi talis prorogatio facta fuerit animo nouandi,vt ibi in prima limitatione.

67 Sextò limita,nã ĩ stipulatione pœnali nihil immutauit dispositio dictę l.fi.ita Iac.de Aren.Guliel.de Cun.& Rai.de Forli.quos refert & sequit̃ Bar.in l.ita stipulatꝰ ĩ ix.opposi.vltimę partis.ff.de ver.obl Cyn.in l.si pacto,quo pœnã.C.de pactis,ibi,secũdo casu. Ang.in d.l.ita stipulatus.ver.in gl.in verbo,probatur & Imo. ver. in gl.super verbo,probatur.& ibi Alex.in versi.in gl. super verbo probatur.vbi dicit ita*cõiter teneri.ff.de ver.obl.Barto.in l. prædia.ff.de actio.empt.Bal.in l.si pacto,quo pœnam.in ij. oppos. C. de pact.& ibi Pau.de Cast.vbi dicit,ꝙ gl.ibi,quæ ꝯrium tenet, reprehenditur per omnes.Cyn.in l.nuda.C.de ꝯhen. & committẽ. stipul.Bal.in l.rescriptum.§.si pacto.in viij.oppos.ff. de pact. & ibi Ang.ver.sequit̃ in gl.& ibi Pau.de Cast.& Ias.in l.fi.in fi.ff. si qs in ius voc.vbi dicit ita*cõiter teneri,licèt disputando possit ꝯrium asseri.Purpu.in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cer. pet. in ver. iij.limitetis.Alex.in d.l.si pacto.Lofred.in consi.xix.

Contrarium ꝙ dispositio d.l.procedat ẽt in pœnali stipulatione interposita post principalem obligationem,gl.voluit in d.l.ita stipulatus.in verbo,probatur.in fi.& in l.fi.in gl.fi.in fi.ff.si qs ĩ ius vocat.non ier.& in l.rescriptũ.§.si pacto.in gl.fin. ff. de pact. & ĩ l. obligationum ferè.§.fi.in gl.fi.de act.& obl.& in l.ꝑdia.in gl.mag. ff.de act.empt.Iac.de Beluis.in sua disputatione, quã posuit post l.postquàm.C.de pact.& Alber.in d.l.si pacto,quo pœnam. C. de pact.& per Ias.in l.ita stipulatus.ff.de ver.oblig.& ĩ l.si pacto,quo pœnam.C.de pact.& in l.rescriptum.§.si pacto.ff.de pact.

68 Limita vt per Lofred.in cõsi.xix.ꝙ stipulatio pœnalis nouat præcedentem obligationem siue in onerosis, siue in lucratiuis, quando sequitur conuentionem similiter initam per stipulationem,& vbicunque deducitur per contractum eiusdem naturæ.

Quando aũt stipulatio pœnalis nouet pręcedentem obligationem,sunt plures opin.vt per Bar.& modernos ĩ d.l.ita stipulatus. & in d.l.si pacto,quo pœnam.ad quos me remitto.

Septimò limita,nam si factæ sint plures promissiones eiusdem summæ pro eadem causa, præsumitur facta vltima animo nouandi primas, ita quòd inducitur nouatio, dato quòd expresse non agatur,ita gl.fi.C.de nouat.

Sed ꝯrium tenet Pau.de Cas.in l.qui bis idẽ.vbi ẽt Alex.in l.fin. ver.prædictis etiam adde.& ibi Ias.in ij.limit.ff.de ver.oblig.

69 Octauò limita,nam si præcedit numeratio,& sequat̃ stipulatio incontinenti nouat pręcedentem obligationem causatam ex numeratione,ita Bar.in l.certi cõdictio.§.si nummos. ff.si cert.pe. ponit Dec.ibi.ver.secunda conclusio,qui multa cumulat.& ex d. Bal.ibi hoc colligit Purpurat.ver.v.Bar.ponit.

70 Nonò limita quando mutatur in causa debiti, vt declarat Bal.in consi.cxxviij.vol.ij.

De Fideiussoribus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Fideiussor non tenetur,non facta discussione contra principalem.

1 DICIT tex.in authen.præsente.C.de fideiuss. quòd prius discutitur principalis, quàm deueniatur ad
2 fideiussorem,& propterea prius discutitur principalis quàm deueniatur ad tertios pignorũ possessores,auth.hoc si debitor. C. de pigno. Guido Papæ quæstio.ccccxxxij.Chassa in consue.Burgund.Paris.in consi. 50. volu.j.

3 Primò Amplia,ẽt ꝙ fiscus esset primò excutiendus, tanquàm debitor principalis,vel tãquàm succedens debitori principali.gl. in l.fiña.vbi Bal.C.de fideius.Roman.in singu. dcliij. & in consil. xciij.Corne.in consi.cxc.vol.j.Bal.in l.j.C.de fideius.Bal.in c.cùm super,in fi.de re iud.Pau.de Cast. & Raph.in l.fi.ff.si cer.pet. Alex. in l.decem.ff.de ver.obl.Ias.in l.fi.ff.si cer.pet.& ibi Dec. post Pau. de Cast.Abb.in consi.xxix.vol.ij.apostil.magna ad Abb.in c.ij.de fideiusso.Cremen.in sing.xliij.

Est verum ꝙ contrarium voluit Bar.in d.l.fi.ff.si cer.pet.in finalibus verbis.& in l.decem.ff.de ver. obl.cuius opin.latè defendit Abb.in consi.xxix.vol.ij.Pet.de Anc.in consi.ccxciiij.& cõs. cccxvij.vbi ponit quando fiscus recepit sibi bona confiscata.Soc. in consi.xlvj.vol.iiij.

4 Et quia prima opi.vr̃ esse magis*cõis, non puto bene locutũ fuisse Bal.in l.j.C.de cõuen.fis.debit.lib.x.vbi tenet, ꝙ qui fideius. sit pro fisco,vel pro tyranno.non põt opponere exceptionẽ discussionis,quia cum isti semper sint soluendo,fideiussio nihil operat̃.nam rñdetur quòd satis operari potest,quia vt infrà dicetur, non satis est quòd principalis debitor sit soluendo, sed etiam requiritur quòd sit facilis exactionis,vel conuentionis.

5 Et declarat in istis terminis Ias.in d.l.fi.ff.si cer.pet. & propterea ipse Ias.in d.l.fi.infert quemcunque iustum Principem primo excutiendum,quàm fideiussorem,vel pignorum possessorẽ,non autem tyrannum,qui sit difficilis exactionis.

6 Secundò Amplia,ẽt confiscatis bonis principalis debitoris:& rõ est,quia licèt sit facta bonorum confiscatio, conueniri potest fiscus,qui in ius delinquentis succedit, vt suprà dictum est in ꝓxima ampliat.Calca.in consi.lxvj.Chassa.in consue.Burg.qcquid dixerit Bar.in d.l.decem.& in d.l.fi.& Abb.in d.consi.xxix. vol. ij.

7 Vel potest ipse principalis cõueniri,cuius bona post confiscationem acquisita,quæ non veniunt in cõfiscatione,possunt sufficere ad satisfactionem,& ita considerat Corn. in d. consil. cxc. vol.j.Ias.in l.fi.ff.si cer.pet.

8 Et propterea ꝯ fiscum opponi potest exceptio excussionis. Chassa.in consue.Burg.& contra ciuitatem,dicit Iaso.in §.item si quis.num.67.Insti.de act.vbi etiam de fisco. Hispan.in rubrica de donatio.inter virum,& vxorem.

9 Tertiò Amplia,vt talis exceptio opponi possit etiam post litẽ contestatam,quia dicitur anomala,vt no.gl.fi.in fi.in l. iij. de excep.Bar.in consil.incip.quæro an tertius. Io.de Ana.in consil. lx. Cor.in consi.lxxxv.vol.iiij.

10 Imò etiam post sñiam opponi potest ista exceptio.Bal.in d.l. fi.in ver.an autem facta excussione.& ibi etiã Pau. de Cast. in ver. sed nunc est dubium.Corn.in d.consi.lxxxv.vol.iiij.Ias.in §. item si quis,Insti.de actio.istam tenet & dicit * communem Calca. in consi.xxix.Chassa.in consuet.Burgund.

11 Quinimò plꝰ voluit gl.in l.si reus.ff.de ꝯdi.ĩdeb. ꝙ si solutio sit facta,non opposita exceptione discussionis, potest solutũ repeti.sequitur Pau.de Cast.in l.si pœnæ.§.fi.ff.de condi.indeb.

12 Contrarium,ꝙ talis exceptio sit dilatoria, & per cõsequens proponenda ante litem contestatam,tenet Bar.in d.l.iij. ff. de exce.Iac.Bu.Cy.& Bal.in l.exceptionẽ.C.de ꝓba.Bal.& Pau.de Cas. in d.l.fi.ff.si cer.pet.Pe.& Cy.in authen.præsente.in viij.q.C.de fideius.& Bal.& ibi Sal.idẽ tenet Bar.in l.ij. C. cõmuni diuid.& ibi Bal.Pau.de Cas.& Sal.Bal.ĩ l.j.C.de ꝯue.fis.debit.lib.x. Pe.de Anc. in cõsi ccxciiij.& in consi.cccxvij.Hipp.in l.si quis ne quæst.ff.de quęs.Fel.in c.exceptionẽ,in duobus locis.de exceptio.Guido Papę,quæst.xciiij.& quæst.dlxx.apostill.ad dec.Tholos.lxxxj. & Capel.Tholos.dec.clxviij.Guido Papæ in consi. ciij. Chassa. in consuetud.Burg.Bouer.in verbo,exceptio.sing.sexto.Ruinus consi. xix.vol.iiij.Boer.dec.ccxxj.

13 Qui tñ concludunt ꝙ necesse est,ꝙ actor in processu probet inopiam principalis debitoris,aliàs succũberet, quasi sine actione agens. & idem tenet,& declarat Pau.de Castr. in l.decem.ff.de ver.obl.Soc.in consi.xxiiij.vol.j.idem tenet Bald.in l.j.in ij.q. C.si quid in fraud.pat.& ista est*communis opi.vt per Alex.in consi. xxxiij.vol.iiij.& in consi.lxxviij.in fi.volu.j.& in consi.xxxj. volu. iiij.& fuit de mente Alex.qui sublimitat in consi. 100.vol.v.Cor. in consi.lxxxv.volum.iij.Purpura.in l.ex conuentione.C.de pact. Paris.in consi. 50.vol.j. & in consi.ciij.vol.iij.in consi.cvij. vol. iij. Aimo in consi.lxxvij.

14 Et propterea ista exceptio non potest opponi in causa appellationis.Alex.in consi.xxxiij.vol.iiij.

Tenendo hanc partem,quæ videtur magis*communis,

15 Primò Declarat gl.si ista exceptio non sit opposita ante litẽ contestat.litis contestatio non sit nulla.Paul.de Castro in l.fi.ff.si cer.pet.Soc.in regula cxxxiiij.in vj.limitatione.

16 Secũdò Declara,vt si excussio sit prius facta ꝯ debitorẽ principalem,& ipso non reperto soluendo,creditor voluerit agere ꝯ fideiussores,vel ꝯ tertium possessorem, & interim superueniant bona principali debitori, poterit de nouo fideiussor, vel tertius possessor,ꝯ quẽ agit,excipere de hoc ꝙ de nouo fiat excussio cõ-

tra debi

tra debitorem principalem.Hippoly.post alios, quos allegat,in l.j.§.si quis vltrò.nu.19.ff.de quæstionib.

17 Tertiò declara,quia vigore pacti illa exceptio potest opponi quandocunque.Fel.in c.ex rescripto.de iureiur.

18 Quartò amplia principaliter,vt talis exceptio opponi possit, etiã coram arbitratore,vt notat Bal.in l.fi.§.j.C.commu.de lega. refert & sequitur Alex.in l.si constante.ff.sol.mat.Deci.in l.fin.ff. si cert.pet.Hispa.de don.inter vir.& vxor.

Contrarium Bal.in additio.ad Spec.in tit.de arbitro.§.fi.in vlt. addit.Aret.in ꝯsi.cxxvj.Soc.in ꝯsi.xxiiij.vol.j.Georg.Natta in cle. sæpe.in prin.de verb.signi.Iason in l.si constante.ff.sol.mat.& ibi Claudius,Fel.in c.j.de cõsti.Cur.iunior in l.bona fides.ff.depo.& ista ampliatio pendet ab his,quæ dicentur infrà in limitationibꝰ.

19 Quintò amplia, vt talis excussio nõ facta ante litẽ cõtestatã, fieri possit pendente iudicio intentato ꝯ fideiussorem, vel pignorum possessorẽ.Bal.in l.cùm testamẽto.C.de manu.testa.in l.j.C. de reuo.his,quæ in frau.cred.& in auth.ꝯ rogatus.in fi.C.ad Trebel.Bal.in l.si rem.§.fi.ff.de pign.act.Ange.in §.sed neq;.in authẽ. de fideiussorib.Ang.Imol.& Paul.de Castr.in l.decem.ff.de verb. oblig.Roma.in l.stipulatio.§.habet.in addi.nouis,ff.de ope.nou. nunc.Benedict.de Plumbi.in l.libertus.ff.de libe.caus.Alexã.in l. exitus.ff.de acq.poss.Iac.de Aren.in tracta.excus.vers.sed quid sicut.Rom.in cons.ccclxxxviij.in fi.Alex.in ꝯs.lxxxv.vol.j.Aret.in cons.cxxvj.& in ꝯs.xxix.Alex.in ꝯs.cxliiij.vol.vj.Guido Papę qst. ccccxxxij.Ias.in §.item si quis in fraudem.Institu.de action.Bertr. in consil.xcix.vol.iij.Decis.Neap.liiij.in nouis.Paris.in consil. 50. vol.j.in consi.ciij.in fin.vol.iij.

20 Sextò amplia, vt talis excussio primò fieri debeat etiã cõtra hæreditatem iacentẽ, vt ponit Bal.in l.persecutione.C.de pign.

Refert,& sequitur Soci.in cõs.xxiiij.vol.j.Alex.in consil. 100. vol.v.Paris.in cons. 50.vol.j.vbi ꝙ etiam fit contra hæredẽ, mortuo debitore principali.

21 Septimò amplia,vt etiã mulieri repetenti dotẽ obstet ista exceptio,ꝙ prius excutiendus sit maritus,quàm deueniendũ sit ad possessorem rerũ hypothecatarũ pro dote.Bal.in l.vbi adhuc.C. de iure dot.& ibi Sal.xij.q.posi.Cy.in xj.quæst.Bar.in l.si constante.in ij.q.primæ partis.ff.sol.matr.& ibi Alex.& Ias.licèt videatur arguere in contrarium.

22 Bal.in l.iij.C.de heredi.actio.idem dicit, ꝙ non põt deueniri ꝯ nomina debitorũ mariti, licèt sint pro dote hypothecata, nisi præcedente discussione ipsius mariti,vt per eum.Corn.in consil. cclxvij.in iij.vol.Anto.de Fan.in tract.de pign.& hypothe.in viij. parte princ.vbi dicit istã magis verã,& magis*cõem opin.Hispa. in rubr.de don.inter vir.& vxor.§.vnũ circa.nu.21.Boer.decisio. cc.Alex.consi.cliij.vol.vj.

Contrarium Roma.in l.si constante.ff.sol.matr.sequitur Bald. nouel.in tract.dot.in viij.part.in xxxvij.priuileg.

23 Octauò amplia,vt prius discuti debeat principalis, quàm pignorũ possessor,etiã si possessor nullũ habeat titulũ vel inualidũ, vt notat gl.in l.rei.& ibi etiã Bal.C.de distra.pigno.Corne.in cõs. lxxxv.vol.iiij.apostil.ad Bar.in l.persecutione.C.de pigno.& not. gl.in d.auth.hoc si debitor.in ij.sol.& ita declarat Ias.in §.item si quis in fraudem.Instit.de actionib.

24 Nonò amplia in pluribus casibus,in quibus discussio requiritur,qui ponuntur ad longum per Bertachi.in verbo, discussio. ad quem me remitto.

25 Decimò amplia, quia vbi plures sunt rei debẽdi principales, nõ põt deueniri ꝯ pignorum possessorem vel fideiussorem, nisi omnibus discussis.Iac.Butrig.& Ange.in auth. hoc si debitor.C. de pign.Angel.Aret.in §.itẽ si quis in fraudẽ.Instit.de actio.& ibi Ias.licèt ꝯrium velit Iac.de Belui.in d.§.sed neq;.in authẽ.de fideiussorib.cuius opinio.declarat Ange.in d.authen.hoc si debitor, C.de pignor.in princ.

26 XI.Amplia,vt etiam sit necessaria sentẽtia super discussione. Bar.in l.exitus.ff.de acq.poss.& in l.stipulatio.§.habet.ff.de oper. nou.nun.Guido Papę in cons.ccxxxj.Nicel.concord.ad Bar.xxx. Paris.consi. 50.vol.j.Ruin.cons.lxxxv.vol.iiij.

Contrarium Ruin.consil.clij.vol.iiij.

27 XII.Amplia etiam in eo,qui cõstituit se ꝑ alio soluturũ,quia & talis habet beneficium discussionis.gl.in § si quis igitur.in authen.de fideiussorib.Alex.in apostil.ad Bar.in rubr.ff.iudic.solui. in versic.quærit Dyn.

28 XIII.Amplia,etiam si fideiussor ꝓmittat se ꝑ alio soluturum sine vlla exceptione,vt ꝑ Rom.in ꝯs.ccxj.apostill.ad Spe.in tit.de renun.& cõclus.Hippo.in rub.de fideius.& in singu.ccccxxxij.Fel. in c.causam quæ.de rescr.Oldendor.in libel.iuris & æqui.tom.ij.

29 XIIII.Amplia,quia etiam contra ciuitatem agentem opponi põt exceptio discussionis.Ias.ĩ §.itẽ si qs ĩ fraudẽ.Insti.de actio.

30 XV.Amplia idem esse cõtra fiscum, vt ibi per Ias.in d.§.item si quis in fraudem.Guido Papæ q.ccccclxx.

31 XVI.Amplia in fideiussore indemnitatis.Alex.in ꝯs.xxxj.vol. iiij.Hippoly.in rubr.de fideius.num.23.Curt.iun.post Alex.in l.si ego.nu.4.ff.si cert.pet.Corne.in consi.cix.nu.7.vol.v.

32 XVII.Amplia,etiam si sit renunciatum beneficio de fideiussoribus.Alex.in d.cons.xxxj.vol.iiij.

33 XVIII.Amplia, quando pater tenetur pro filio.Alexan.in d. consi.xxxj.vol.iiij.

Contrarium Boerius decis.ccxxj.

34 XIX. Amplia in fideiussore de iudicatum soluendo.l.fi.C.de vsuris rei iudica.Iac.in l.fideiussor.§.in fideiussorem.nu.3.ff.qui satisd.cogant.

35 XX.Amplia vt etiam fideiussor,qui promisit,& voluit teneri vt principalis,habeat beneficiũ discussionis.Guido Papæ in sing. ccccciiij.

36 XXI.Amplia, vt etiam donatarius principalis debitoris primò sit excutiẽdus,quàm possit veniri ad pignorũ possessores,vel fideiussores.Guido Papæ in sing.dccccxxiij.

37 XXII.Amplia vt nõ dicatur debitor excussus, etiam ꝙ sit excommunicatus.Guido Papæ in sing.dccccxxij.

38 XXIII.Amplia etiam si debitor principalis renunci. uerit dispositioni auth.hoc si debitor.quia hoc non præiudicat fideiussori,vel pignorum possessori.Guid.Papæ in sing.dccccxxij.

39 XXIIII.Amplia, etiam si possessor habeat titulum omninò inualidum.Ias.in §.item si quis in fraudẽ.nu 67.Insti.de actionib.

40 XXV.Amplia,vt vnus ex possessoribus insolidum conueniri possit,& non omnes pro rata conueniri debeant.Ias.in d.§.item si quis.Institu.de actionib.

41 XXVI.Amplia in fideiussore de iudicio sisti.Bald.in l.ij.§.si qs ex his.& ibi Paul.Alex.Ias.& Iac.qui dicit*communem.ff.qui satisd.cog.Io.Faber in §.sed hodie.Institu.de satisda.

42 XXVII.Amplia,vt in excussione, quæ fit contra principalẽ, vt possit deueniri contra fideiussorem, sunt citandi ipsi fideiussores.Bar.& alij in l.decem.nu.4.ff.de verb.obl.& in l.ne quicquã.§. vbi decretum.& ibi Ias.ff.de of.procons.Alex.in l.de vnoquoq;. in fi.ff.de re iudic.

43 PRIMO Limita vbi is,qui opponit excussionis exceptionẽ se obligasset cũ iuramento,ita declarat Bal.per illũ tex.in c.ex rescripto.de iureiur.vbi ẽt Pet.de Anch.& sequit̃ Soc.in j.limita.in regu.cxxxiiij.Alex.sequitur in ꝯsi.xxxj.vol.iiij.& in l.fin.ff.si cert. pet.Corset.in repet.rubr.de iureiur.Hippoly.in rubri.de fideiuss. decis.Tholos.cxxx.Apostil.ad decis.Tholos.cxxxix.

Istud sumitur ex dictis Bart.in l.si quis pro eo.in viij.membro. ff.de fideiuss.Ang.in l.hi,qui accessionis.in fi.ff.eo.tit.Ant.de Bu. in c.cùm cõtingat.in vj.casu.& ibi Imol.in viij.mẽbro,de iureiu.

44 Nam isti volunt,ꝙ stante iuramento cẽseatur teneri vt principalis,licèt non possit teneri vt fideiussor,quia iuramentum habet istam vim,ꝙ actus valeat omni meliori modo.

Est verũ ꝙ istas doctrinas Alex.allegat in contrarium in l.fi.ff. si cert.pet.& Fel.in c.ex rescripto.de iureiur.tñ videntur mihi ꝓbare istã partem.Idẽ tenet apostilla magna in c.ij.de fideiussorib. ad Abb.& Ale.in apostil ad Bar.in l.Marcellus.ff.de fideiussorib. idẽ tenet Hispa.in c.ꝑ vestras.charta xc.de don.inter vir.& vxor. Baptista de S.Blasio,in trac.de arbitris,q.lxxix.vbi latè Grat.in ꝯs. xxviij.nu.16.vol.j.Gozadi.in ꝯs.xxxij.nu.14.Alex.in consil.xxix. nu.38.vol.vij.Tiraqu.in l.si vnquam.in præfatio.nu.137.& seq. C.de reuocan.donationib.

Contrariam verò opinionẽ,ꝙ imò exceptio excussionis non censeat̃ sublata iuramẽto,tenet Bal.in c.cùm cõtingat.de iureiu. vbi expresse dicit,ꝙ exceptio excussionis nõ cẽsetur sublata iuramẽto.Alex.in l.fi.& ibi Deci.ff.si cert.pet.Barb.in ꝯsi.xliij.volu.j. Decis.Tholos.cxxxix.Guliel.Bened.ĩ ij.part.repet.c.Rayn.in ver. testamentũ.el iij.nu.29.de testa.in c.ex rescripto.nu.19.de iureiu. Alcia.in c.cũ ꝯtingat.nu.174.de iureiu.Grãm.in ꝯs.clxx.in ciuili.

Ex quibus patet primam opinionem esse magis*cõmunem.

45 Secũdò limita,nisi fuerit facta alienatio rei hypothecatę per debitorẽ, pendẽte iudicio:quia tunc ꝯ possessorem potest agi hypothecaria, etiã nulla facta discussione ꝯ debitorem principalẽ: ita tenet gl.in d.auth.hoc si debitor.in gl.magna,in fi.& ibi Iaco. But.& Bar.qui dicit istud tenere*communiter Docto.

Hoc etiã ibi tenet Ang.& Sali.Azo in summa,in tit.de pignori.Soci.in d.reg.cxxxiiij.in ij.limita.Alex.in disputat.sua incip.Sigismũdus.ĩ quinto dubio,in rñ.j.ad argumẽta partis affirmatiuę.

Idem tenent Pet.& Cyn.Bar.& Sal.in l.distractis.C.de pignori. Bal.in l.j.ver.quid si debitor.C.de reuo.his,quæ in frau.credi.Alę. in apostil.in d.auth.hoc si debitor.Paris.consi.lxxx.vol.j.

46 Tertiò limita,quia absente debitore principali, potest deueniri contra fideiussorem,vel pignorum possessorem, etiam principali non discusso:ita tenet gl.pe.in d.auth.hoc si debitor.

Et sequitur ibi Bal,Ang.& Sali.& Bar.ponit vnã declarationẽ, quã ibi ponit Iac.Butr,videlicet,vt prius feratur sentẽtia interlo-

tutoria super ꝓtumacia ipsius, & posteà agat cōtra fideiussores.

Istā etiā limitationē ponit Rom.in ꝓs.xcviij.Alex.in cons.100. vol.v.Soc.in reg.cxxxiiij.in iij.fallen.Deci.in l.fi.ff.si cert.petat.

Est bonus tex.in auth.præsente.argumento sumpto à ꝓrio sensu.C.de fideiuss.& ibi notat Sali.& Bal.& sequitur Hippoly.in rubrica de fideiuss.Iac.Butrig.in tract.discuss.in fi.Bar.in §.sed neq; in authen.de fideiussoribus.

47 Et idē est si sit ꝑsens,& latitet,vt per Guid.Papæ q.ccccclxx.

48 Amplia etiamsi reuertatur pendente iudicio intentato contra fideiussorem.Apostil.ad decis.Tholos.lxxxj.

49 Quartò limita nisi principalis debitor cōstitutusset se ꝑcario nomine possidere bona obligata,qa tūc posset agi,illis existētibus penès tertios possessores,q̄ illos,etiā discussione non facta.Bal.& Ang.in l.fi.C.de acq.pos.post Ia.Butrig.in d.auth.hoc si debitor. C.de pig.& in auth.sed hodie.C.de actio.& oblig.& ibi Pe.de Ancha.in suis reporta.& Bal.declarat ī l.j.C.de reuo.his,q̄ ī frau.cre.

Idē tenent Rapha.Ang.& Imo.Rom.& Alexā.in l.exitus.ff.de acq.pos.& idē Ang.in l.ij.§.hac actione.in fi.ff.vi bon.rapt.& idē Bal.in c.cùm venissent.in finalib.verb.de resti.spoli.Flor.in d.authen.hoc si debitor.Rom.in cōs.ccxcij.Aret.in cōs.cxxvj.in fi.& Ange.Are.in §.itē si quis in frandē.Institu.de act.& ibi Ias.Soc.in d.reg.cxxxiiij.in iij.limita.Claud.qui sublimitat in d.l.exitus.ff.de acq.poss.Roma.in cons.clxxxix.in fi.& in cons.lxxxiij.volum.vj. Deci.in l.fi.ff.si cer.pet.Alex.in cōs.cxxxvij.vol.ij.Corne.in cons. ccxxviij.vol.ij.Balbus in l.Celsus.ff.de vsuc.Alex.in disput.incip. Sigismund.in v.dubio.Hippoly.in rubr.de fideiussorib.& in sing. clviij.Alex.in cōs.lxx.vo.v.Guido Papæ q.ccccxxxij.& in cōs.cix. Gozad.in cons.xlij.Bertr.in cons.cxc.vol.ij.& in cons.ccxiij.vol. ij.Decis.Neap.liiij.in nouis.Paris.in consi.ciij.vol.iij.

Et ꝙ in casu l.fi.C.de acquir.poss.non requiratur excussio, ponit Gratus in cons.lxix,vol.j.& in cōs.xlij.vol.ij.& in cons.cx.vol. ij.Ruin.cons.cxxx.vol.j.& cōs.clxxij.vol.iiij.Vitalinus tract.clausularū.in verbo,& constituit.vers.item precarij.Ripa in rubri.de interdict.nu.12.Tiraq.de constitu.in j.parte.nu.53.& plurib.seq. Boerius decis.xcij.& decis.cc.

Contrarium tenuit Areti.in d.l.exitus.ff.de acq.pos.Barbat.in consi.xxviij.vol.i.Calca.in consi.xxix.

50 Quintò limita,qñ notorium est, principalem nō esse soluēdo:quia tunc non requiritur alia discussio.gloss.in l.decem.ff.de verb.obl.& ibi Bar.Pau.de Cast.& Imol.gl.& Bart.in l.fi.ff.si cert. pet.& ibi Bal.Paul.de Cast.& Alex.Deci.& Ias.

Idem voluit Bar.in l.iij.§.si is,pro quo.in fi.ff.quod quisq; iur. Cyn.in auth.præsente.C.de fideiuss.Bal.in l.j.C.de reuo.his.quæ in frau.cre.vers.quæro vtrū ista excussio.& in l.j.C.si qd in fraud. patro.in ij.q.& in l.j.C.de conue.fis.deb.Iac.de Beluis.& post eum Ang.in §.sed neq;.in auth.de fideiuss.& in l.exitus.ff.de acq.pos.& in l.ij.ff.q satisd.cog.& in l.ij.si qs omis.cau.testa.& in auth.hoc si debitor.C.de pig.Bal.in l.nisi hoc actū.ff.de pac.Ang.Are.in §.itē si qs in fraudē.Insti.de act.Soc.in ꝓs.lv.vol.j.Fel.ī c.ecclesia S.Mariæ.vers.quartò adduco.de cōstit.& in c.cùm olim.de re iud.Hip. in rub.de fideiuss.Rom.in ꝓs.ccxi.& in cons.xciiij.Corn.qui dicit istam esse*cōem,in ꝓs.clj.vol.iiij.Cæpola cautela xxxvij.Areti.in ꝓs.cxxvj.& in ꝓs.xxix.Soci.in d.reg.cxxxiiij.in v.limita.Abb.in ꝓs. xxix.vol.ij.Hippo.in rub.de ꝓba.Apostil.ad decis.Tholos.lxxx.& in decis.cxcvj.Decis.Neap.cccxviij.in antiq.Iaso.in d.§.itē si qs in fraudē.Institu.de actio.Fel.in c.cùm Bertold.de re iud.Bertran.in consi.ccxiij.vol.ij.Decis.Neap.liiij.in nouis.Fel.in c.euidentia.de accusa.Paris.in cons.50.vol.j.& in cons.lxxx.eod.volu.& in cōsi. cvij.vol.iij.Gratus in cons.xxxvij.vol.j.& cons.lxxxvij.eod.vol.& cons.lxiij.vol.ij.Ruin.consi.clxxx.vol.j.

Contrarium tamen tenuit Iac.de Butr.in d.authent.hoc si debitor.C.de pignorib.Alex.in l.decem.ff.de verb.obl.Guido Papæ q.ccccxxxij.

51 Tenendo tñ primam opinionem*cōem,Declara,ꝙ licèt sit notorium principalem non esse soluendo,tamen debet interuenire sñia super hoc declaratoria,vt notat Roma.in cōs.ccxj.& in cōs.ccxlj.Dec.in l.fi.ff.si cer.peta.Alex.in l.decem.ff.de verb.obl. Purpura.in l.ex conuentione.C.de pac.Abb.in c. porrò.in primo nota.de diuor.Fel.in c,euidentia.de accusa.

52 Pro qua declaratione facit,nā licèt ex relatione nūciorū appareat debitorē principalē nō esse soluendo:& sic ex actis cōstet illum nō esse soluēdo,quæ acta inducunt notoriū, tamē requiritur iudicis ꝓnūciatio sup excussione,vt notat Bal.in l,stipulatio. §.habet.ff.de oper.no.nūc.& ibi Ang.& ibi Roma,& Ias.& Bar. in §.sed neq;.in auth.de fideiuss.Bal.& Sal.in auth.hoc si debitor. C.de pigno.Bal.& Sal.in auth.sed hodie.C.de act.& obl.Bal.in l. saneimus.§.j.C.ad Treb.Ang.in §.sed neq;.in auth.de fideiuss.Rapha.Cuma.Rom.Pau.de Cast.Are.& Ale.in l.exit°.ff.de acq.pos. Rapha.Cu.& Pau.de Cast.in l.decē.ff.de ver.obl.& ibi ēt Ale.Romā.in ꝓs.xciij.in fi.Alex.in l fi.ff.si cer.pet.Claud.in l.exitus.ī prin. ff.de acq.poss.Maria.in tract.cita.Ange.Are.in §.itē si qs in fraudē.Insti.de act.idē tenet Bal.in l.tutores.ff.de confir.tut.Roma.in cons.ccxlj.Georg.Natta in cle.sæpe.in prin.de verb.signif.

Contrarium verò in hoc,ꝙ nō requireretur iudicis ꝓnuntiatio,tenuit Iac.Butr.in auth.hoc si debitor.C.de pign.& in l.sanctimus.C.ad Treb.Iac.de Are.in tract.discuss.Imo.& Pau.de Cast.in l.stipul.§.hēt.ff.de ope.no.nūc.Ange.& Imo.ī l.exitus.ff.de acq. poss.& Ang.in l.ita stipulatus.§.si ab initio.ff.de verb.oblig.& in auth.hoc si debitor.C.de pig.Bald.in l.j.C.de cond.ex leg.Cor.in cons.cix.vol.j.Io.de Imo.in l.decem.ff.de verb.obli.

53 Sed Benedictus de Plumb.in l.libertus.ff.de libe.caus.distinguit cōcordādo opiniones, vt ista opinio ꝓcedat quādo in alijs fuit opposita ista exceptio cōtra fideiussorem,ꝙ principalis debitor nihil habet in bonis,& iudex ad vlteriora ꝓcedit,alias secꝰ.

54 Sequitur Alex.in l.exitus.ver.nō obstat illud.ff.de acq. poss. dicit Grat.in cons.lxij.vol.ij.ꝙ sufficit præsumptiuè cōstare principalē nō esse soluēdo,& hoc notorium esse, vt putà per æstimū, Parisius consi.lxxx.volu.j.

55 Tenendo primā opinionē, Declara,nā licet requiratur sententia,non tamen est necesse vt in scriptis feratur.gl.in §.necessitatem.in ver.ex nō scripto.in auth.vt iud.sine quoquo suffra.Bal. in l.ꝓbyteri.la j.C.de epis.& cler.Domin.in c.fi.& ibi Franc.nu.6. de rescript.in vj.Feli.in c.euidentia.in fi.de accusa.

56 Sextò limita,si nō fuerit oppositum,quia ꝓcedit iudiciū parte nō opponente.gl.Bar.Rapha.Cuma.in l.si mācipiū.ff.de euict. Bar.in fi.verb.& Pau.de Cast.in l.fi.ff.si cer.peta.& Bar.in d.auth. hoc si debitor.in fi.C.de pig.Iac.de Are.in tract.discuss.Barto.& Ang.in §.sed neq;ī auth.de fideiuss.Bar.in l.cū testam.C.de testa. manu.Ias.in l.patre furioso.ff.de his,q̄ sunt sui,vel alie.iur. Alex. in ꝓs.xxix.vol.vij.& in ꝓs.xxxj.vol.iiij.Corn.in ꝓs.xxxv.vo.iiij.Bal. & Pau.in l.ij.C.cōmu.diuid.Soc.in reg.cxxxiiij.in vj.lim.Bal.in l.j. C.de cōue.fis.deb.Ang.in §.itē si qs in fraudem.insti.de act.& ibi Ias.Bal.in auth.contra rogatus.in fi.C.ad Trebel.Pet.de Anch.in consi.ccxciiij.& in cons.cccxvij.Guido Papæ quæst.xciiij.Decis. Thol.lxxxj.Pari.in cons.cviij.vo.iij.Bertr.consi.iij.vol.j.in antiq.

57 Imò etiam si pars oppositum,& actor replicauit,& iudex ꝓcessit ad vlteriora,iudiciū nō est nullū,vt not.Pau.de Cast.in d.l. fi.ff.si cer.pet.Soc.in reg.cxxxiiij.in vj.fal.Cor.ī ꝓs.lxxxv.vol.iiij.

58 Declara,qa licèt nō fuerit aliter opposita exceptio discussionis,nō potest deueniri ad capturā ꝑsonæ.Alex.in cōsi.clix.vol.ij.

59 Septimò limita,nisi agatur q̄ commodatarium,vel depositarium rei hypothecatæ,quia tūc nō est primò excutiēdus debitor principalis,ita Angel.in auth.de fideiuss.§.sed neq;.Salic.in auth. hoc si debitor.in vij.q.Soc.in regu.cxxxiiij.in vij.limita.

60 Et ratio istius fallen.est,qa isti nō possident, sed debitor principalis possidet,vt in commodatario est tex.in l.cōmodatę rei.ff. commo.in depositario verò est tex.in l.licèt.in §.rei.ff.deposi.

61 Octauò limita,vbi debitor principalis habet res extra territoriū,q̄ q̄ facili haberi nō possunt,qa tūc nō est primò excutiēdus: ita tenet Ang.in auth.de fideiuss.ī §.sed neq;.Soc.ī d.reg.cxxxiiij. in viij.limita.idē tenet Bal.in d.l.fi.in prin.ff.si cer.pet.Alex.in ꝓs. lxxxiiij.vol.iij.Lud.Bolog.in cons.xviij.in fi.Hippo.in sing.cc.

Prout etiam idem est quando eius persona abest, vt per Bal.in l.j.C.de cōue.fis.deb.lib.x.Hippoly.in rubr.de fideiuss.Cāpel.Tholos.decis.cxcvj.& ibi Apost.Paris.cons.lxxx.vol.j.vel vbi habitat in alio territorio.Gratus consi.xxviij.vol.j.

62 Nonò limita,vbi bona principalis debitoris sunt fortilitia & castra,q̄ facilè expugnari nō pnt,per gl.ī l.ij.ff.qui satisd.cog.vbi ēt Bal.idē ibi tenet ēt Alex.Soc.in d.reg.cxxxiiij.in ix.fal.Alex.in l.decem.ff.de verb.obli.apost.magna ad Abb.in c.j.de fideiuss.

63 Decimò limita, vbi principalis debitor esset rixosus, adeò ꝙ ab eo facilè exigi nō posset,ita not.Ang.Rapha.& Ale.in l.ij.ff.q satisd.cog.vbi ēt Ias.Soc.in d.reg.cxxxiiij.in x.fal.Deci.in l.fi.post Ang.& ibi Rom.& Ias.ff.si cert.pet.& Ang.& Alex.in l.decē.ff.de ver.obl.Hippo.in rub.de fideiuss.Apost.ad Ale.in d.l.ij.ff.q satisd. cog.Ias.in l.ij.in princ.ff.fol.matr.Ias.in §.item si quis in fraudem. Initi.de act.Capel.Tholo.decis.cxcvj.& ibi Apostilla. Guido Papæ in singu.dccxvij.Gratus cons.lxxxvij.vol.j.

64 Et propterea Infertur,idem esse in ecclesia,quæ de facili conueniri non possit,apostil.magna in c.ij.de fideiuss.ad Abb.

65 XI.Limita, vbi per vaum ex creditoribus facta est discussiō, quia non est necesse ꝙ per alios fiat.ita Iac.de Arena & Angel.in auth.hoc si debitor.C.de pign.Soc.in d.reg.cxxxiiij.in xj.fal.Angel.Aret.in §.item si quis in fraudem.Insti.de act.& ibi Ias.

66 XII.Limita,si causa sit cōmissa iudicanda ex bono, & æquo, vel �means veritatē,vel remotis solēnitatibus iuris cōmunis,vel summarie,& sine figura iudicij.Bal.in l.si mācipiū.§.j.ff.de euic.Rom. in ꝓs.cccccxxx.Ang.Aret.in §.item si quis in fraudē.Insti.de act.& ibi Ias.Alex.in ꝓs.lviij.vol.v.Apostil.ad capel.Tholo.decis.cxcvj. Soc.in ꝓs.xxiiij.vol.j.Hippol.in rub.de fideiuss.Deci.in c.ex parte.

el ij

el ij.de offi.dele. Alex.in ꝓs.cxxiiij.vol.vj.Aret.in ꝓs.cxxvj. Hispa. in rub.de do.inter.vir.& vxo.Boer.decis.ccxxj.nu.14.& seq.Cur. iun.in l.bona fides.ff.deposi.Soci.in reg.cxxxiiij.in xij.limi.apost. magna ad Abb.in c.ij.de fideiuss.vbi distinguit.Grat.ꝓs.lxxvij.vol. j.qui loquitur quādo ꝓceditur veritate inspecta:& cōs.lxiij.vol. j.qui loquitur quādo proceditur sine strepitu & figura iudicij.

Contrariū Cor.in ꝓsi.lv.vol.iij.Deci.in l.fi.ff.si cer. peta.Geor. Natta in cle.sæpe.de ver.signifi.in §.non sic.Aret.in ca.dilecti.de iud.Purpu.in l.j.C.de transa.& in l. singularia.ff.si cer.pet. Claud. in l.si constante.ff.solu.matri.vbi etiam Ias.Fel.in c.j.de consti.

67 XIII.Limitatio alia ex his infertur, ꝙ non procedit exceptio excussionis de iure canonico, secundum Ias.licèt non se firmet, in d.§.item si quis in fraudem.Institu.de actio.

Contrariū Gomes ibi:Guido Papæ in sing.dcxj.& hoc dicet inferius in xxxiij.limita.

68 XIIII.Limita,vbi quis se obligat animo nouādi obligationē principalis debitoris.Bal.in l.in personā.§.j.ff.de pac.in l.antiquę. §.j.C.ad Velleia.Apostill.ad decisio.Tholosa.xxiij.& decis.cxcvj. Alex.in cōs.xxxj.vol.iiij.& in cōs.xxxiij.eo.vol.Curt.in consi.vj. Deci.l.fi.ff.si cert.petat.Paul.de Cast.in l.ij.§.j.ff.de duob.reis.Roma.in consi.ccxi.Barb.in l.v.§.satis acceptio.versi.item fallit.ff.de verb.oblig.Parisius consi.cx.nu.13.vol.j.

69 Et an fideiussor,qui se obligat animo nouandi, dicatur amplius fideiussor.vide gl.in verbo,fideiussorem.in auth.de fideiuss. in princ.Ias.in consil.lviij.volu.iij.vbi tenet,ꝙ non est amplius fideiussor quando fit expressa nouatio.

Declarat tamen quomodo procedat,vt per Ias.in d.consi.lviij.

70 XV.Limita,vbi quis fideiussit pro debitore naturaliter tñ obligato,vel erat in possessione tertius rei hypothecatæ ꝑ debito naturali tñ:ita dicit Dy.& post eū Bar.in l.Marcel.ff.de fideiuss.& ibi Angel.& Paul.de Castr.in l.iij.§.is ꝑ quo.ff.ꝙ q̄q; iur.Bald.in l.j.C.de conue.fisc.deb.lib.x.Ias.in l.fi.ff.si cert.pet.& in l.si seruū. §.nunc videamus.ff.de verb.obli.Sali.in auth.hoc si debitor.in x. q.C.de pignorib.Bal.in auth.sed hodie.C.de actio.& obli.Apost. ad decis.Tholos.cxcvj.

71 XVI.Limita, vbi creditor vellet vti cōpensatione q̄ fideiussorem,quia tunc non est necessaria excussio , sicut dicit Bal.in l.exceptiones.C.de euict.ꝙ ad repellendū fideiussorē ope exceptionis.vbi creditor est in possessione,non est necessaria excussio.

Et istam limitationem ponunt quidā moderni in ca.peruenit. de fideiuss.Hipp.in rubr.de fideiuss.apostill.magna ad Abb.in c.ij. de fideiuss.fuit dictū Bal. quē ipsi allegāt in l.j.C.de cōue. fis.deb. lib.x.ver.item quæro.qui declarat qualiter hoc intelligatur.

72 XVII.Limita,vbi fideiussor vel pignorū possessor impediuit discussionē fieri cōtra principalē.quia si postea ipse cōueniatur, nō potest amplius obiicere de discussione nō facta cōtra principalem:ita limitat Hippoly.in rubri.de fideiussorib.

73 XVIII.Limita in fideiussore,qui negauit se fideiussisse,vel in tertio possessore,qui negat se possidere:qa nō potest amplius tāquā fideiussor opponere exceptionē discussionis. Bal.ī auth.q̄ propriā.C.de nō nu.pecu.Bart.Ange. Imol.& Paul.de Cast.in l.si dubitet.§.j.ff.de fideiuss.Ias.in l.j.C.de transact.Alex.in l.ēt.§.licèt in dotalib.ff.fol.mat.Hippoly.in rub.de fideiuss.Ias.in §.itē si qs in fraudem.Insti.de actio.Clau.in l.exitus.ff.de acq.pos.Barba.in ca. peruenit.nu.7.de fideiuss.& in l.v.§.satis acceptio.vers.item est verū.ff.de verb.obl.Spec.in tit.de renun.& conclu.in prin.ver.item cessat.Apostil.ad decis.Tholos.lxxx.& cxcvj.Gra.cons.lxiij.vo.ij.

74 XIX.Limita,vbi pēdente iudicio debitor principalis,qui nō erat prius soluēdo,effectus fuerit soluēdo,nā adhuc excussio nō requiritur q̄ debitorem principalē,quia satis est ꝙ à principio inchoati iudicij fuerit non soluēdo,Pet.& Cy.in auth.præsente.C. de fideiuss.& in l.excusat.ff.de excus.tut.Salic.in authē.hoc si debitor.C.de pigno.Bal.in l.peremptorias.C.sent.rescin.nō post.Bal. & Pau.de Cast.īl.fi.ff.si cer.pet.& ibi Deci.Cremē.in sing.cxxxvj.

Contrariū sumitur ex dictis Bar.in l.j.de excep.Iac.de Belui.tenet hoc expressè in §.sed neq;.in auth.de fideiuss.in vlti.q.Rayn. & Iac.de Arena in d.auth.ꝑsente.C.de fideiuss.Roma.in l.stipulatio.§.habet.ff.de nō.oper.nūc.Alex.in l.fi.ff.si cer.pet.& in l.si mulier.ff.fol.matr.vbi ēt Ias.Soci.in reg.cxxxiiij.in v.fal. Hippoly.in l.si quis ne quæstio.ff.de quæstionib.Alex.in consi.100.vol.v.

75 XX.Limita,vbi certa res debetur,quia pōt agi hypothecaria ad illam rem etiā alienatā in extraneos possessores,nō facta excussione q̄ principalem:ita Bal.in rubri.C.de reuoc.his,quæ in frau. cred.post prin.refert,& sequitur Ang.Aretin.in §.item Seruiana. Insti.de act.Ias.in §.item si quis in fraudem.Insti.de actionib.

Sed contrarium tenet Claud.in l.exitus.ff.de acq.poss.

76 XXI.Limita , vbi creditor possidet pignus , quia non potest euinci ab eo,qui prætendit ius in eo , sub prætextu ꝙ possit debitorem principalem discutere,vt notat Bal.in l.exceptiones.C.de euict.Claud.in l.exitus.in fi.ff.de acq.poss.

77 XXII.Limita in hypotheca legali,cui virtute pōt res hypothecata peti à tertio possessore,etiā nulla facta discussione q̄ principalem debitorem.Ange.Aret.in §.item Seruiana.insti.de actio. Bal.in l.j.C.de conue.fis.deb.lib.x.qui declarat.

Sed contrarium tenet Claud.in l.exitus.ff.de acq.poss.

78 XXIII.Limita in fideiussore,qui se obligauit per publicū instrumentū guarentigiatum, quia nō potest opponere exceptionem excussionis contra principalem, Cynº in l.j.C.de confessis. Bald.in l.j.ff.qui satisd.cog.Soci.in cons.xxiiij.vol.j.Ange.& Pau. de Castr.in l.si dubitet.§.j.ff.de fideiuss.

79 XXIIII.Limita,extincta ciuili,& naturali obligatione in persona debitoris principalis,quia tunc non potest fieri excussio cōtra eum,Roman.in cons.xciij.

80 XXV.Limita in fideiussore iudicatum solui:quia talis nō potest opponere exceptionē excussionis,vt ꝑ Bal.in l.j.in ij.lectura. ff.qui satisd.cog.& in l.cùm eorū.C.de sent.& interlo.omn.iudi.

Et idem est in fideiussore de iudicio sisti.Apostil.ad decis.Tholosa.cxcvj.vers.item non habet locum.

Et idem in fideiussore indemnitatis.Chassa.in consuet.Burg.

Contrarium Bal.in l.fi.§.j.C.de vsuris rei iudi.Alex.in apost.ad Bar.in rubr.ff.iudi.fol.Ruin.consi.xcviij.vol.v.

81 XXVI.Limita,si renunciatum sit bñficio discussionis,vt notat gl.in verbo,accedat.in authen.de fideiuss.in prin.Spe.in tit.de renun.& conclu.in prin.vers.viso.& Io.And.in additio.& in ver. cessat.Apostil.ad deci.Tholo.xxiij.& dec.cxcvj.Chassa.in cōsue. Burg.Bal.in authen.ꝑsente.in fi.C.de fideiuss.Rom.in ꝓs.cccxcij. Corne.in cons.cix.vol.j.Deci.in l.fi.ff.si cert.pet.Abb.in c.ij.de fideiuss.Hippoly.in rub.de fideiuss.Aret.in cōs.xxxiij.Pau.de Castr. in l.si dubitet.§.j.ff.de fideiuss.Apostil.ad decisi.Tholosa.lxxx.

Amede.de Castell.in trac.syndic.nu.208.vbi dicit*communem.Gratus in consil.cxxxvj.nu.4.volu.j.Bertr.in consil.ccxciiij. nu.2.vol.ij.in antiquis.

82 Roma.in cons.ccxj.vbi etiam ponitur quid in fideiussore indemnitatis renunciante,de quo etiā per Dec.in d.l.fi.ff.si cer.pet.

83 Declara , quia prædicta renunciatio intelligitur facta ēt per illa verba,Renunciauit omni iuris,& legum auxilio.Alex.in cōs. xxxj.& in consi.xxxiij.vol.iiij.Ias.in l.fi.ff.si cert.pet.Bal.in l.j.C.de conue.fis.debi.libr.x.

84 Declara,quia per hāc clausulā censetur renūciatum tātummodò exceptioni discussionis,quæ cōpetit in præsenti , nō autē quæ in futurū potest competere,Ruin.in cons.xcviij.nu.6.vol.v.

85 Sublimita hāc limitationem in fideiussore indemnitatis,qui dato ꝙ renunciauerit excussioni,non potest cōueniri ante principalem debitorem,Hippoly.in rub.de fideiuss.

86 PRIMO Amplia, vt etiā procurator renūciare possit huic exceptioni,quia cōiter solet renūciari,Chassa.in consuet.Burg.

87 Secūdò amplia,vt in instrumēto nō extensò sit cōprehensa renūciatio istius exceptionis,si in eo sunt illa verba, Renunciās, &c.vt per Curtium seniorem in consil.vj.

88 XXVII.Limita,vbi cāpsor fideiussit,vel alius mercator,quia tales nō possunt opponere beneficiū excussionis.gl.per illū text. & ibi Ange.in §.argentariorū.in auth.de fideiuss.Bald.in l.fructrà. C.de non numera.pecu.& in l.fin.C.ad leg.Falcid.Angel.Aret.in §.item si quis in fraudem.Institu.de action.Angel.in l.fideiussor. in §.pater Seij.ff.de pigno.Natta in cle.sæpe.in prin.de verb.signi. Curt.in cons.vj.Dec.in l.fi.ff.si cer.pet.Hippol.in rubr.de fideiuss. Apostillator ad decisi.Tholos.cxcvj.Chassa.in consuet. Burgun. Boer.decis.ccxxj.nu.14.Guido Papæ consil.ciij.

89 XXVIII.Limita, vbi quis se obligauit pro alio principaliter, Bal.in l.j.C.de conuenien.fisci debito.libr. x.Gratus cons.lxxxvj. vol.j.Boerius decisio. ccxxi.num.13.

Alexander intelligit prout Apostillator ad decis.Tholo.xxiij. quando quis se obligauit eodem tempore,in consi.xxxj.volu.iij. Secus si diuersis temporibus.

90 Et ita declarat ibi Alexā.& debet intelligi quod notat idem Alex.in l.vbi autem.§.illud.ff.de verbor.oblig.& Abbas in cap.ij. de fideiussorib.Guido Papæ quæstio.ccccclxx.vbi tenent ꝙ talis habeat exceptionem discussionis.& decisio.Tholosa.lxxx.& ibi Apostil.

91 XXIX.Limita , vbi aliquis promisit se soluturum quod alius debebat , pro quo debito erat facta principali debitori executio, & pignora capta,& vt creditor consentiret relaxationi bonorū, alter promisit se soluturum.

Ita declarat Io.Andr.in addi.Spe.in tit.de renuncia.& conclu. in apostil.in verbo,sponsoribus.

92 Et ideò infert Bertachi.in verbo, discussio , idem esse si quis promisit,vt debitor principalis carceratus relaxaretur.

93 XXX.Limita,vbi res hypothecata deuenit ad vnū ex debitoribus principaliter obligatis,quia tūc conueniri pōt hypothecaria,nō facta discussione q̄ alios.gl.in l.mulier.ff.qui potio.in pig.

habean.& ibi Bar.& in l.creditor.§.quęritur.ff.de distractio.pign. Bal.in authen.sed hodie.C.de act.& oblig.Roma.in cõsi.cccxcij. Ias.in §.item si quis in fraudem.Instit.de actio.

94 XXXI.Limita in pignore prætorio,in quo nulla facta discussione põt agi ↄ tertios possessores,Alex.in apostil.ad Barto.in l.j. ff.de pign.actio.sequitur Bertach.in verbo.discussio.Are.in §.itẽ si quis in fraudem.Institu.de actionib.Ias.in §.item Seruiana.eo.tit.& Gomes.in d.§.item Seruiana.

95 XXXII.Limita in fideiussore in causa criminali, quia potest fideiussor conueniri, nulla facta excussione,Bal.in l.ij.§.si quis.ff. qui satisd.cog.Bertach.sequitur in loco prælleg.Afflict.sup Cõstitu.in tit.de his,qui fideius.dare poss.nu.5.

96 XXXIII.Limita, quia talis exceptio discussionis opponi nõ potest de iure canonico.Ias.in §.item si quis in fraudem.Instit.de actionib.Hispa.in c.per vestras.de dona.inter vir.& vxor.Grat.in consi.xxxvij.vol.j.& consi.lxxxvij.eod.vol.Ias.in l.alienam.in fin. C.de procur.

97 Et nota,quia prius deuenitur ad fideiussorem debitore principali non existente soluendo, quàm cõtra tertium possessorem rei hypothecatæ,nisi in casu de quo per Angel.

98 Vbi ponitur regula, & fallentia in l.si quis missum.§.fin.ff.de dam.infect.videlicet, quando debitor post immissionem ex primo decreto,alienauit rem,& eam desijt possidere,quia successor non poterit vti beneficio discussionis in ca re.

99 Nota etiam,quia si discussio primò facta,non sit plenè facta, debet fieri secundò,vt per Guid.Pap.in sing.dcclxv.

100 Item nota in hac materia,ꝙ in omnibus casib.in quib.non fit discussio ↄ principalem, de quibus dictum est in limitationib. potest dicere is,qui non habet exceptionem excussionis, excute principalem sumptib⁹ meis,& meo periculo, & ille tenetur hoc facere.Bar.in l.cùm in plures.§.vestimenta.ff.loca.& in l.vñ queritur.nu.12.ff.cõmo.Paul.de Castr.in l.si vt certo.§.si duob.vehiculum.ff.commo.Roma.in consil.cxiiij.Apostil.ad Abb.in ca.ij. de fideiuss.Hippoly.in rubr.de fideiussorib.

Cõtrarium Bal.in finalib.verbis, in l.j.C.de conue.fisc.debito. lib.x.Conrad.in amplia.l.diffamari.nu.129.vbi declarat.C.de ingen.& manumis.

101 Item adde,ꝙ facta excussione, & repertis bonis debitoris, quæ tñ facilè vendi nõ possunt,vt ex earum distractione satisfiat creditori,potest conueniri fideiussor,ac si non esset repertus soluendo,Hippoly.in rubr.de fideiussorib.

102 Item nota ꝙ excussio facienda in persona hæredis principalis debitoris,requiritur vt fiat nõ modò in bonis auctoris, sed etiam proprij hæredis,Alex.in consi.100.vol.v.

103 XXXIIII.Limita, quia hypothecatis nominibus debitoris, põt agi hypothecaria ↄ debitorem debitoris,etiam non excusso principali debitore.Guido Papę in sing.cccvj.& in sing.dccccxxij.

104 XXXV.Limita,nisi bona rei essent apud fideiussorẽ,Apost. ad decis.Tholos.cxcvj.Barba.in c.peruenit.nu.6.de fideiuss.

105 XXXVI.Limita,stante consuetudine,vel statuto,Chassa.in consuet.Burg.Hispan.in ca.per vestras.§.xviij.num.19.de donat. inter vir.& vxor.

106 XXXVII.Limita,quia in fideiussore facti,non competit exceptio excussionis,Bal.in l.j.C.de conue.fis.deb.lib.x.

107 XXXVIII.Limita, nam fideiussore opponente excussionẽ, & præparante fugam,non datur hoc beneficium,vt per Bal.in loco prælleg ato.

108 XXXIX.Limita, quia in Saluiano interdicto nõ requiritur excussiò,vt deueniatur contra possessorem pignorum, Socin.in consi.lxxx.volum.iij.

109 XL.Limita,nã quãdo pater tenetur pro filio ex forma statuti,non debet prius filius discuti,Hippolyt.in l.infans.ff.ad legẽ Corne.de sicar.Apostil.ad decisi.Tholos.cxcvj.Boer.decis.ccxxj. Barb.in c.peruenit.nu.7.de fideiussorib.& in l.v.§.satis acceptio. versi.nisi pater.ff.de verbo.obliga.

110 XLI.Limita,si principalis sit monit⁹: nã postquàm fuerit in mora constitutus,non est necessariũ facere discussionẽ de hęredibus debitoris,vt possit deueniri contra tertios possessores, gl. in l.si plures.& ibi Bal.num.24.C.de condi.inser.Apostil.ad decisionem Tholosa.cxcvj.

111 Et nota, quia si facta discussione, & principali non reperto soluẽdo,superueniũt sibi bona:tunc iterũ esset faciẽda discussio ↄ principalẽ, Hippoly.in rubri.de fideiuss.& superius dictũ fuit.

112 Tamẽ si creditores essent negligentes in excutiẽdo principalẽ,& postea superueniret iterũ inopia, possessores nõ pñt molestari,Ias.in §.item si quis in fraudem.Institu.de actio.nu.120.

113 XLII. Limita,quia non fit executio cõtra vnum ex hęredibus,ad quem totus fundus hypothecatus peruenit, nõ excussis aliis hęredibus pro eorum portionibus. Cremen.sing.clxiij.

114 XLIII.Limita,ꝗa nõ fit discussio si res peruenit ad ꝯdebitorẽ pariter obligatũ.Ias.ĩ §.itẽ si quis in fraudẽ Insti.de acti.nu.80.

115 XLVIIII.Limita,si is,ad quẽ res peruenit,sciebat rem illam esse alteri specialiter obligatam,Aimo in consi.lxxvij.

116 XLV.Limita,si debitor possidet ĩ hypothecaria pignus,nõ requiritur alia discussio,Ruin.in consi.clxxx.nu.8.vol.j.

117 XLVI.Limita,quia exceptio discussionis non prodest fideiussori,Gramma.consi.ciuili.xxxiiij.

118 XLVII.Limita quando principalis cessit bonis,Cuman.& Claud.in l.decem.ff.de verb.oblig. addit.ad decis.Tholos.cxcvj.

119 XLVIII.Limita, vt non habeat locum in fideiussore fisci, Bal. in l.j.nu.17.C.de conue.fis.debi. libro x. Ias.in l.decẽ.nu.24. ff.de verb.obl. Alexand.& ibi Ias.in l.fi.ff.si cer.peta. Rom.in singu.dcxxxv.Cremen.singu.xliiij.

120 XLIX.Limita, quando principalis posset se defendere aliqua notoria exceptione,vt putà clericatus, Bart.in l.Marcellus, ff.de fideiusso.& in l.iij.§.si is,pro quo ff.ꝙ quisque iuris.addi.ad decisionem Tholosanam cxcvj.

121 L. Limita,quando omnia bona debitoris sunt publicata, Bart.in l.si ego.in prin.& ibi Iaco.nu.3.ff.si cert.peta.

Contrarium voluit Cuma.in l.fi.ff.si cer.peta.& ibi Roma.nu, 5.& idem voluit in consi.xciij.nume.4.

Barba.in c.peruenit.nu.7.vbi hanc dicit * cõmunem,de fideiuss.Ias.in dicta l.fi.nu.11.& Deci.nu.15.

122 LI.Limita,quia exceptio ista nõ potest oponi in causa oppositionis,Alexan.consi.xxxiij.in princip.vol.iij.Deci.in l.si ego, nume.29.ff.si certum.peta.

123 LII.Limita,si fideiussor succedit debitori tanquam hęres, quia extincta obligatione non habet locum excussio. Bald.& Ange.in l.fideiussores. per illum tex.C.de fideiussorib. Hippoly. in rubrica de probationib.nume.10.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Recipiens pecuniam censetur principalis, alter verò fideiussor, quando duo rei obligantur.

1 QVando duo rei obligantur,tñ pecunia ad vnum peruenit,ille,qui pecuniã habuit,censetur principalis, alter verò fideiussor.ita gl.& Guliel.in l.sed & Iuli.§.si inter duos.ff.ad Macedo.& gl.in l.vir vxori.§.fi.in gl.fi.ff.ad Velleia.Io.de Anania in cons.lx.& ibi Bolog.in addit.Alexand.in apostil.ad Bart.in l.Marcellus.ff.de fideius.Hippoly.in singu.ij.& in rubr.de fideiuss.Cremen.in sing.xxxviij.Hispa.in c.per vestras. de don.inter vir.& vxor.Aimo in consi.lxxvij.& in consi.xcj.nu. 2.Tiraq.de retra.lignag.§.xxxj.in gl.j.num.8.

Contrarium Roma.in cons.cxiiij.Soci.in consi.lxxj.vol.iiij.

2 Pro distinctione dici posset,ꝙ aut quæritur,an inter se cẽseantur fideiubere vnus pro alio,& dicendum est,ꝙ sic:Aret.in cõsil. xxxiij.Alex.in consi.cxvj.vol.vj.& in consi.xlj.vol.v.

3 Aut quæritur, an censeãtur fideiussores quo ad creditorẽ: & dicẽdũ est,ꝙ habẽt exceptionẽ excussionis, ꝗa alter eorũ potest dicere, Excutiat sumptibus meis ille,qui habuit pecuniã:& hoc voluit Bar.in l.iij.§.j.in vij.q.ff.de duo.re.& ĩ l.si vt certo.§.si duobus.ff.cõmo.Ang.in l.vnde quærit. eo.tit.& in l.hinc quæritur.§. potest.ff.de pecu.Rom.in l.si cũ dotẽ.§.transgrediamur.ff.solu. matri.& ita ꝓcedit prima opinio. & hoc voluit Io.de Ana.in ꝯs. lx.& Bolog.in addi.& hoc voluit Barba.in cõsi.xliij. vol.j.& cõs. xcj.vol.iij.Soc.in cõs.lxxj.vol.j.& cõs.xxvij.vol.iiij.Hippoly.in d. rubr.de fideius.& cũ ista distin.trãsit etiã Aimo in cõs.xcj.num.4.

4 Est bene verum,ꝙ aliqui voluerunt,ꝙ istud ꝙ competat facultas asserẽdi,quòd fiat excussio sumptibus illius, qui nihil habuit, non fit propterea quia censeantur fideiussores, sed propter aliã æquitatem,vt dicit Angel.in l.reos.ff.de duob.reis.Barb.in cons. xcj.vol.iij.

5 Socinus verò in cons.lxxj.volu.iij.dicit, illud esse ex beneficio diuisionis competente duob.reis.

6 Licèt Imol.in d.l.reos.vers.sextò addit.dicat illud esse, quia cẽsentur fideiussores.

7 Contrarium verò in principali conclusione, ꝙ etiam quo ad exceptionem discussionis,non possit allegare alter ex conreis,ꝙ fiat exactio sumptibus suis ab eo, ad quem pecunia peruenit, tenet Aret.in consi.xxxiij.

8 Tenendo primam opinionem, Sublimita,nisi nouãdi animo alter interuenerit,vt per Alex.in consi.xxxj.vol.iiij.

9 Si verò quęratur,an quo ad creditorem censeantur loco fideiussorum,dicendum est ꝙ non,vt per Rom.in consi.cxiiij.Are.in consi.xxxiij.Aimo in consil.xcj.nu.4.

10 Et supradicta intellige,qñ omnes sunt obligati insolidũ,sec⁹ autem si pro parte,Ruin.in cons.xix.nu.9.ver.nec obstat.vol.iiij.

Declara

11 Declara etiam, vt ita demũ fideiussor in isto casu vti possit exceptione discussionis cõtra reum principalẽ, quãdo cõmodè potest contra illũ experiri,aliàs secus,Bar.& Ang.in l.ij.in fine.ff. de curat.bon.dando. Alex.in l.si cùm dotem. §.transgrediamur. num.7.ff.solu.matr.Ang.Aret.in §.j.inst.de duo.reis.

12 Declara etiam,quia omnia supradicta sunt intelligẽda,quotiescũq; fideiussores nõ essent obligati vt principaliter,& insolidũ.nã in hoc casu,omnes vti principales sunt iudicãdi,Alex.ĩ ꝯs. xxxiij.vol.iiij.Ias.ĩ ꝯs.lviij.vol.iij.Guald.caut.xxx.nu.2.ĩ tit. de leg.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Fideiussor an dicatur liberatus si tempus prorogetur debitori.

1 SOlet sępissimè dubitari,si debitori,q ꝓmisit pecuniã soluere certa die datis fideiussorib.tp̃s ꝓrogetur,an fideiussores sint liberati. Et ꝙ nõ sint liberati fideiussores, tenet gl.in l.si cùm Hermes.in gl.fi.& ibi Bal. & Salyc.C.locat.Rota in decis.dccclx.in antiquis.Soc.in ꝯsi.xxj. vol.j.Pet.de Anch.Henric.Boich,Imol.& Abb.in c.constitutus. de fideiuss.Maria.in c.fi.de dilat.in xix.q.viij.Dec.in c.de causis.de of.deleg.Ang.in l.si vnus.§.si cũ reo.ff.de pact.Dec.in cons.xciiij. Bal.in l.Labeo.§.si in fideiussorem.ff.de arbi.Bal.in d.l.si vnus.§.si cum reo.& ibi Paul.de Cast.& Alex.ff.de pact.Bal.in l.tã mãdatori.C.de non num.pec.Bart.in l.Lucius.§.Paul.ff.de admin.tut.Ias. in l.j.C.de iudic.Alex.in consi.lxxij.vol.vj.& in consi.lxvj.volu.ij. Dec.in l.lecta.ff.si cer.pet.Alex.in apostil.ad Bar.in l.vbicunq;.ff. de fideiuss.Bertr.in consi.clxxxviij.volu.j.vbi dicit * communem. Paris.in consil.xlviij.vol.j.

Contrarium tenet Ant.de But.post Io.And.in c.cõstitutus.de fideius.Spec.in tit.de fideius.§.j.versi.illud autẽ quærit.Archid.in c.te quidẽ.xj.q.j.Bal.in l.Titius.ff.de excus.tut.Bar.in l.Labeo.§.si in fideiussorem.ff.de arbitr.Fulg.in cons.cxxx.in fi. Anto.de But. in c.j.de of.dele.Ias.in l.lecta.ff.si cert.pet.Alex.in l.dies cautionis. in fi.prin.ff.de damn.infect.Capell.Tholos.decis.clxxxj.Fel.in ca. de causis.de off.dele.Guido Papæ in sing.dccccl xxvij.Fel.in c.j.de iureiu.& in c.ij.de spõs.& in c.ad aures.de simo.gl.cõsuet.Turon.

Tenendo tamen primam opi.quæ videtur magis * cõmunis, & magis vera,limitari potest pluribus modis.

2 Primò limita,quando prima obligatio per prorogationẽ esset nouata,quia tunc fideiussores essent liberati,Rota in d.decision. dccclx.Bal.& Angel.in d.l.si vnus.§.si cum reo.ff.de pact.Bertr.in consi.clxxxviij.vol.j.

3 Secus si prima obligatio non esset nouata,licèt esset diuersa obligatio.Spec.in tit.de fideiuss.§.j.vers.illud autem quæritur.

4 Secundò limita, quia non tenẽtur fideiussores pro his, q̃ eueniunt tempore prorogato, ideò nec ad pensionẽ, nec ad vsuras temporis prorogati tenẽtur,nec pro Castellano,seu arcis Præfecto,si in tp̃e prorogato promissa non seruauerit.vt per Bart.in l. Luci⁹.§.Paulus.ff.de administ.tut.Io.And.in addit.Spe.in tit.de fideiuss.§.j.in vers.illud aũt quæritur.Soc.in ꝯs.xxj.vol.j.Imol.in d. c.constitutus.Dec.in c.de causis.in iiij.limit.de of.deleg.Ange.in l.si vnus.§.si cum reo.ff.de pact.& ibi Alexand.Ias.in l.j.C.de iudi. optimè declarat Alex.in consi.lxxij.vol.vj.Dec.in l.lecta.ff.si cer. pet.Bal.in l.ex diui.in fi.C.locat.Fel.in c.de causis.de of.deleg.Tiraq.de retract.conuen.§.j.in gl.vij.nu.32.& seq.

5 Tertiò limita, si prima obligatio esset finita per solutionem, quia si postea intercedat obligatio noua,fideiussores non tenentur,Imola in consi.xij.

6 Quartò limita,si expresè fideiussissent ad tempus limitatum, declarãtes,ꝙ post illud tp̃s nolebãt teneri.Bal.in d.l.Labeo.§.si in fideiussorem.ff.de arbitr.Archid.in d.ca.te quidem xj.q.j.Abb.in capi.constitutus.de fideiuss.Bal.Ang.& Alex.in l.si vnus.§.si cum reo.ff.de pact.& ibi Ias.& idem Ias.in l.lecta.ff.si cert.pet.Fel.in c. de causis.de off.deleg.& in c.ad aures.de simo.Alex.in apostill.ad Bart.in d.l.vbicunque.ff.de fideiuss.Hippol.in rubri.de fideiuss.in vj.q.apostil.ad decis.Tholos.clxxxj.Rebuff.in concord.in titu.de prorog.dilat.versi.ij.fallit.

7 Et propterea fideiussores obligati,ꝙ principalis pareret laudo lato infra mensem,non tenentur prorogato compromisso, & secuto laudo post mensem.Bellam.in consi.ix.Bal.in d.l.Labeo.§.si in fideiussorem.ff.de arbitr.in l.Titius.ff.de excusat.tut.Tiraq.de retract.conuen.§.j.in gl.vij.nu.31.& seq.

Contrarium in principali limitatione tenet Dec.in d.capit.de causis.de offic.delega.

8 Quintò limita,si sit dilata solutio,non autem prorogata obligatio,Bertr.in consi.clxxxviij.vol.j.in nouis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Fideiussio de iudicatum soluendo coram certo iudice interposita,non operatur,si per alium iudicem fuerit iudicatum.

1 VErissima est illa iuris conclusio,ꝙ cautio de soluendo iudicatum per certum iudicem, non operatur, si per alium iudicem iudicatum fuerit.tex.in l.cum apud.ff. iud.sol.& in l.si quis iterum.ff.eod.titul.

2 Primò amplia,etiam si iudicauerit iudex appellationis,& non esset nomẽ iudicis expressum,ꝗa etiã eo casu diceretur cautionẽ præstitam corã primo iudice expirasse, gl.in l.ij.in verbo,appellatio.C.de ꝓc.& ibi Bar.ver.qñq; ꝓcu.& Albe.ver.in gl.j.& ibi Bal. ver,ij.nota.& ibi Paul.de Cast.ver.in gl.super verbo, app.Sal.ver. oppono ꝙ in causa.Aret.versi.secũdò nota.Alex.ver.in ead.glo. Ias.in fi.ver.in eadem ibi.Iac.versi.nota,secundũ alium intellect. Bar.in l.cùm apud.ver.q̃ro ergo.& ibi Ang.ver.in tex.ibi.& vers. ibi nõ esse.& ibi Pau.de Cast.in prin.ver.in tex.ibi.ff.iud.sol.Ang. Are.in §.sin autem per ꝓcuratorẽ.ver.nota tex.in fi.inst.de satisd. & ibi Io.Fab.in §.alia.ver.sed quæritur.eod.tit.Soc.ꝯsi.xcj.vol.iiij. Bal.in l.eos.§.cautiones.in primis verbis.C.de appel.Imol.consi. xlvij.Hipp.in rub.de fideius.ver.quæro septimò.Boer.dec.cccxv. Soc.in l.multa.versic.circa primam conclusionem.ff.de condi.& demon.Ful.in l.ij.ver.in ead.gl.C.de procu.qui hanc dicit * cõmunem opi.licèt postea ipse contrarium teneat.

Contrarium fuit iudicatũ per Dominos de Rota,prout refert Paul.de Cast.in d.l.cùm apud.qui tenebant,ꝙ cautio duraret etiã in causa appellationis, qñ nõ erat expressum nomẽ certi iudicis, & ꝙ tex.in d.l.cùm apud.locum haberet vbi nomen certi iudicis fuisset expressum.& ita tenuit Aegid.Bellam.deci.ccclij.Io.And. in addi.ad Spec.in tit.de satisd.§.expedito.in add.incip.de hoc gl. & idem sentit Aret.licèt nõ se firmet,cons.lxxxvij.in fi.vers.videtur probabiliter.Maria.in c.cùm causam.vers.item etiam.qui dicunt.de iur.cal.Ful.in l.ij.ver.in ead.gl.C.de procur.Bal.in l.Iulia. ver.ij.quæritur.ff.qui satisd.cog.Alber.in d.l.cùm apud.in princ. iuncto ver.Iac.de Are.ff.iudica.solu.

3 Secũdò amplia, vt expresso nomine certi iudicis, cautio non operetur etiam in iudice subrogato in locum primi,vel in delegato ab ipso primo iudice.ita Bar.in d.l.cùm apud.ver.quęro pone. & ibi Angel.in prin.ver.secus si non mutaretur.ff.iud.sol.& cõsi. ccx.ver.quo ad secundùm.Hippol.in rub.de fideius.q.xiij.

4 Et idem dicit in collega.Spe.in ti.de iud.delega.§.item excipi potest.nu.23.vers.sed quid si plures.

5 Sed secus esset nõ expresso nomine certi iudicis,quia tũc cautio præstita coram primo iudice, operaretur & in subrogato, & delegato,vt per Bar.in d.l.cùm apud.ver.quæro pone.vbi Ange. in prin.versi.secus si non mutaretur.ff.iud.sol.& consil.ccx.versi. quo ad secundùm.Hippo.in rub.de fideiuss.q.xiij.

6 Et ita intelligi debet quod no. Alberic.de Rosa.in l.non à iudice.§.si quis alio.in primis verbis.ff.de iudic.vbi tenet, cautionem datam coram ordinario, operari coram eius delegato.& idẽ ibi voluit Iaco.in versicu.quæro quidem.

7 Et idem dicit in collega Spec.in tit.de iud.deleg.§.item excipi potest.num.23.versi.sed quid si plures.

8 Limita hoc vltimum,nisi cautio præstita fuerit coram delegato,quia tunc non operaretur coram successore.Angel.in consil. ccx.versi.quo ad secundum.Hipp.in rubr.de fideiuss.q.xiij.

9 Tertiò amplia, etiam si coram primo iudice præstans cautionem iurasset,Bal.in l.Iulian.versi.secundò quæritur.ff.qui satisda. cog.Barb.in apostil.ad Bar.in d.l.cùm apud.sub verbo.vj.

10 Limita modò principalem conclusionem, si ipse principalis appellasset,secus verò si appellasset ipse fideiussor,quia tũc etiam duraret cautio coram iudice appellationis, vt not.Doct.in d.l.ij. C.de procurat.& in d.l.cùm apud.

11 Secundò limita,nã cautio data de parendo laudo,trãsit ad iudicẽ super reductione,Bal.in l.fi.ver.x.& vltimò.C.de ꝯhẽ.empt.

Tertiò limita, nam durat cautio data coram iudice inquirente de maleficio,si ipsemet iudex desistat ab inquisitione,& procedat per accusationem.ita Alber.in d.l.non à iudice.§.si quis alio. ver.& faciunt præfata.ff.de iudi.& ibi Iac.ver.quęritur etiam hic. licèt dicat contrarium fuisse decisum.

De Rebus creditis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Debitor generis perem ptione speciei ob casum,non liberatur.

1 VVLGARIS est regula, ꝙ debitor generis, pemptione speciei propter casum, non liberatur l.incendium.C.si cert.petat.cum similibns.

2 Primò limita, nisi genus deberetur respectu certæ speciei, quia tũc peremptione speciei liberatur debitor, Bar.in l.quod te.ff.si cer.pet.& ibi moderni, maximè Iaſ. & idem Iaſ.in l.si pluribus.ff.de leg.j. Alex.in l.in ratione.§.diligẽter.ff.ad leg.Fal.& in l.si ex legati cauſa.ff.de verb.obl.Bertran.in conſi.lxxxiij.vol.iij.Maria.iun.in conſi.cxx.nu.18.vol.j.

3 Sublimita, vt procedat hæc limitatio quãdo debitor habebat facultatem ſoluendi ſpeciem etiam inuito creditore, & tunc videtur eſſe potius in obligatione illa ſpecies, quàm quantitas, ſec⁹ ſi non habebat hanc facultatem, Imola in l.quidam.§.ſi tibi.ff.de leg.j.Paul.& Alex.in d.l.quod te.ff.ſi cert.pet.& hanc dicit* communem Lofred.in conſi.ij.nu.46.

4 Quod ſublimita, niſi illa quantitas adhuc maneat, Iaſo.in d.l. quod te.Ruin.in conſi.cxvj.nu.11.vol.v.

5 Secũdò limita, niſi deberetur genus, & caſus ſuperueniret culpa creditoris, ita Bal.in l.ſiue hæreditaria.in ij.not.ff.de neg.geſt. Dec.in l.ſi à furioſo.ff.ſi cert.pet.Ruin.in conſil.lxxxv.vol.j.

6 Tertiò limita, quando debitum factum eſſet contemplatione ipſius creditoris, & ad eius vtilitatem, iuxta terminos.l.Titius.ff. de præſcr.verb.vt dicit Alex.in l.ſi ex legati cauſa.in fi.ff.de verb. obl.Dec.in l.quod te.ff.ſi cert.pet.Iaſo.in l.ſi paſcenda.C.de pact. & in d.l.quod te.nu.15.& in l.non omnis.§.pupillus.in fi.ff.eo.ti. Soc.in conſi.cclxv.verſ.confirmatur.libr.ij.

7 Quartò limita quando debitor generis obtuliſſet ſpeciem illiùs generis, quam creditor recuſaſſet recipere, quia tunc ſpecie illa peremptа liberatur debitor, vt no.in l.qui decem.ff.de ſolu.& in l.ſi debitor.ff.eod.& not.Alex.in d.l.in ratione.§.diligenter.ff. ad leg.Falc.Bar.in d.l.quod te mihi.nu.4.

8 Quintò limita, ſi eſt debitor ĩ genere ſubalterno, & totũ illud genus pereat, quia tale genus perire põt, vt ĩ d.l.in rõne.ff.ad leg. Falc.in verbo, incertæ.& no.in l.in naue Saufelli.ff.loc.& no.Ale. in d.§.diligenter.& Alex.in l.recuſare.§.ſi quis alio.ff.ad Treb.

9 Sextò limita, qñ quis noluit accipere frumentum à republica rõne fertilitatis, expectans tempus caritatis annonæ, quia tunc reſpublica in totum liberatur, etiam ſi frumentũ extaret.tex.in l. nulli.& ibi Bar.C.de erogatione milit.anno.lib.xij.Bal.in l.acceptã mutuo.n.14.C.de vſur.Rom.in d.l.quod te.nu.6.ff.ſi cer.pet.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Pecunia ad numerum conſignata mercatori, an ſit reſtituenda, ſi mercator illam caſu fortuito amiſerit.

SI pecunia fuerit tradita, & cõſignata ad numerũ mercatori, an ſi mercator illã caſu fortuito amiſerit, tenea tur? & videt dicendũ ꝙ non, qa talis conſignatio quãtuis facta ad numerũ, non facit ꝙ ꝯctus non remaneat in ſua natura depoſiti, & transferatur in mutuũ, quia imò eſt depoſitum, vt dicit gl.in l.die ſponſaliorũ.§.j.in verſ.condemnatus. ff.depoſ.Bal.in l.incendium.C.ſi cer.pet.idem Bal.in l.in ꝯctibus. §.j.C.de non nu.pec.& Iac.Butri.in l.Lucius Titius.vbi etiã Paul. de Caſt.ff.depoſ.Dec.in l.cùm quid.ff.ſi cert.pet.

2 Nec obſtat quod not.Cyn.in d.l.incendium.& dicit Ange.in l.cum quid.ff.ſi cert.pet.ꝙ numeratio facit ꝙ ſit mutuum, & non depoſitum, quia illud eſt quando numeratur perſonæ indigenti, non autem mercatori, vel aliàs diuiti, & opulento, quem non eſt veriſimile pecuniam mutuo accepturum, vt declarat Dec.in d.l. cum quid.ff.ſi cert.pet.& ibi Purpur.nu.136.

Vel ſecundò illud eſt, quando non apparet ꝙ ſit pecunia data ad numerum, vt per Alex.in conſi.xxviij.vol.vij.

3 Si ergo eſt depoſitum, ꝓculdubio depoſitarius nõ tenetur de caſu fortuito, quia tenetur tãtùm de dolo.l.ſi vt certo.§.nũc videdum.ff.cõmod.l.ꝯctus.ff.de re.iur.vel de lata culpa.l.j.C.depoſiti.

4 Pro qua opin.facit, nã tũc teneť de caſu fortuito depoſitarius pecuniæ, qñ actum eſt tacitè, vel expreſsè ꝙ reddatur tantũdem, quia tunc potius æquiparať mutuo, quàm depoſito, vt dicit Ro. in ꝓſ.ccccc.incip.ſummariũ.q.& in ꝓſ.ccccccxx.incip.circa ꝓpoſitam.in prin.& per Dec.in l.ꝯctus.ff.de regul.iur.& in conſ.dcxlv.

5 Vltimò pro iſta parte videtur deciſio Saly.in d.l.incendiũ, qui ponit quæſtionem, ſi pecunia cõſignata ſit mercatori, & domus ſit cõbuſta, an teneať mercator ẽt reſtituere pecuniã receptã, vel liberetur propter caſum? & concludit ꝙ ſi deponẽtis gratia factũ ſit depoſitũ, vel depoſitarius fuerit mercator, vel aliàs opulẽtus, & numerãs vir tenuis, ꝙ tũc quia cenſeť depoſitũ recipere ex caſu, liberatur: ſi aũt dãs ſit locuples, & ęqualis conditionis, dicit potius mutuum, & propterea non liberatur propter caſum. & videtur ſequi Paul.de Caſtro, in d.l.cùm quid.in finalibus verbis. ff.ſi cer.pet.& iſtam opin.tenet Pariſ.in conſi.cxxxj.vol.iiij.

Et quòd officialis ſeu ſyndicus nõ teneatur, quãdo non præceſſit culpa ipſius, tenet Dec.in conſ.cccclxxiij.

6 Sed in contrarium facit, nam dato quòd etiam numerata pecunia mercatori, ſit depoſitũ, tamen transfertur dominiũ, vt ꝓ Bald.in l.incendiũ.C.ſi cert.pet.in l.fi.in fi.C.de poſ.ĩl. talis ſcriptura.ff.de leg.j.Dec.in l.cum quid.ff.ſi cer.pet.gl. Bar.& Iaſ.in l. eius, qui in prouincia.§.quòd ſi ſtipulatus.ff.ſi cert.pet.

7 Si ergo transfertur dominiũ, ergo periculũ, vel caſus fortuit⁹ non poteſt obeſſe deponenti, ſed ipſi depoſitatio, quia periculũ ſpectat ad dominum.l.pignus.C.de pig.act.& per iſtam rationẽ hoc firmat Iaſ.in l.ſi quis nec cauſam.ff.ſi cer.pet.

8 Secundò facit, nã eo ipſo quòd pecunia datur ad numerum, cenſetur ſaltem conceſſa facultas vtendi, dummodò pecunia in eodem genere reſtituatur. Iacob.Butr.in l.Lucius.vbi etiã Saly. ff.depoſ glo.in l.die ſponſaliorum.ff. depoſ.

9 Maximè cum cõſueuerit ita fieri, ꝙ in depoſito pecuniæ numeratæ ſufficiat redere tantundem in eadem ſpecie monetæ cõſignatæ, nõ illammet pecuniam, & tacitè cenſetur id actũ, quod fieri conſueuit.l. quòd ſi nolit.§.qa aſſidua.ff.de ædil.edic.& ponit Bald.in d.l.incendium.ergo tacitè cenſetur data poteſtas vtẽdi, eo ipſo quòd pecunia datur ad numerum.

10 Sed quando tacitè vel expreſsè dať facultas vtendi, omnes* Docto.dicũt, ꝙ depoſitarius teneť de periculo caſus fortuiti, vt ꝓ Rom.in d.ꝓſi.500.& in cõſ.dxx.& per Dec.in d.l.ꝓtractus.& in d. cõſi.dcxlv.ergo in caſu iſto depoſitarius debet teneri.& iſtã opi. tenet Bal.in conſi.ccxxxvj. vol. v.Curt. iun.qui dicit* cõmunẽ opin.in conſ viij. Rom.in conſi. ccxxxviij Alex.& Iacob.in d.l. cum quid.ff.ſi cer.pet.Bal.in l.etiam.C.de fideiuſſ.

11 Nec obſtat ꝙ gl.in l.die ſponſaliorũ.ff. depoſ.dicat, ꝙ ſi nihil eſt actũ, ꝙ recipiens habeat facultatẽ vtendi, cenſeatur depoſitũ etiam numerata pecunia, quia fateor, quòd eſt depoſitum, vt ſupra dictum eſt, ſed non eſt verum, & regulare depoſitum, vt dicit ibi Iaco.But.& Paul.de Caſtr.

12 Vltimò iſta pars, ꝙ depoſitarius teneatur de caſu fortuito in numerata pecunia, tenet Bar.in l.ſi quis nec cauſam.ff.ſi cer.pe. & ibi Rom.& Iaſ.& Paul.de Caſt.in l.ſi ſacculum.ff.depoſi.

13 Et dicit Alex.in conſi.xxviij.vol.vij.quòd ſi non appareat an pecunia ſit data in ſacculo, vel ad numerũ, præſumitur depoſitũ, & ꝙ in dubio præſumatur ex cauſa depoſiti pecunia data, Alexã. conſi.clxxxiiij.vol.vij.

14 Et in tutore ꝙ in hoc caſu teneať, Ruin.tenet cõſ.lxx.vo.iiij.

15 Pro prima tamẽ opi.multũ mihi facit tex.in l.certi ꝓdictio.§. fi.ff.ſi cert.pet.vbi tex.ponit depoſitũ factũ fuiſſe ĩ pecunia, & tamen tunc demum ſpectare periculum ad recipientem, quando poſtea rogauit vt depoſita pecunia vti ſibi liceret, quia tunc poſt talẽ ꝓuẽtionem periculũ ad ipſum ſpectat, ergo ante nõ ſpectat.

16 Et propterea Bart.in l.indebiti.§.ſed ſi nummi.ver. quæritur circa iſtam primam partem.ff.de condict.indeb.& ibi Alex.& Iaſ. diſtinguit, quòd aut pecunia fuit conſumpta in vtilitatẽ recipiẽtis, & tunc tenetur, ſecus autem ſi fuit caſu fortuito amiſſa.

17 Sed breuiter ꝓ reſolutione recurrẽdũ eſt ad diſtinctionẽ Bal. in cõſ.ccclv.in iij.lib.quòd ſi pecunia fuit data ad numerũ gratia dãtis, & non recipientis, quia non eſt veriſimile illum pecuniam mutuo accepturum, & tunc dicatur depoſitum. & ita procedat quod not.Dec.& Purpur.& alij, in d.l.cum quid.ff.ſi cert.pet.Aut fuit data poteſtas vtẽdi expreſsè vel tacitè, & tũc dicatur mutuũ.

De Jure quæſito non tollendo.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Princeps an poſſit ſine cauſa rem meam auferre.

QVOTIDIANA eſt illa queſtio, an Princeps poſſit rem meã mihi auferre etiam ſine cauſa: in qua q.licèt Angel.in l.itẽ verberatũ.§.j.ff.de rei vend.& Bal.& Ang.in l.ij.C.de quad.preſcr.tenerent ꝙ ſic, dummodò hoc faciat de plenitudine poteſtatis, & ex certa ſcientia, & cum clauſula derogatoria, vel motu proprio, & i lẽ teneat idẽ Ang.in l.iij.in §.ſi is, pro quo.ff.quod qſq; iur.& Bal.in l.bene à Zenone.verſ.de his tñ.C.de quadrien.preſcr.& in l.ij.verſ.& licèt Imperator.C.de ſeruit.Iaſ.in l.ſi.ver.ſextò limita. C.ſi ꝯ ius, vel vtilit.publ.addit.ad Iac.Butr.in l.ſi.eod.tit.verſ.vj.limita.Barb.in conſ.lxiiij.verſi.at ego reſpondeo.vol.iiij.idem voluit Ange.in l.venditor.in §.ſi conſtat.ff.communia prædiorũ.& ibi Barb.Bolog.in cõſi.ſuo, poſt conſ.Abb.vol.j.& eſt conſil.vltimum

mum primi libri.Dec.in c.fin.de confir.vtil.vel inutil. ſentit gl.in c.per principalem.ix.q.iij.Ioan.And.in addit.ad Spe.in tit.de leg. §.nunc oſtendendũ.ver.lvij. ſuper verbo, priuare. Ioan.de Anan. in conſ.lxxxj.in fi.Dec.in cõſ. dcxxiiij.Iaſo.in cõſ.ccxxxvj.vol.ij. Dec.in conſ. cccxcviij. num. 25.& in conſ. cclxix.num.7. Iaſ.in conſ.ccxxvij.verſi.xij.facit.vol.ij.

Contrarium tamen Doct* cõmuniter concludũt, vt per Cyn. l.l. reſcripta.C.de precib.Imperat.offer.vbi dicit.ꝙ de iure nõ poteſt.tamẽ de facto hoc faciũt.gl. in l.quoties. C.de ꝓcib.imperat. offerẽd.Bart.in ꝓœm. fforũ.& in lege, ſi. ver. aut vult mihi auferre C.ſi ꝯ ius, vel vtil.public. Bal.in l.fin. ver.ſed immediatè oppono.C.ſent.reſc.nõ poſſ.Ang.in cõſ.cxxxix. ver.non enim poteſt ciuitas.& ſentit Bart. in l.quæcunq; C.de fide inſtru.& iur.haſt. fiſc.lib.x.& idẽ ſentit Bar.in l.itẽ ſi verberatũ. in §.j.ff.de rei vend. dũ dicit, ꝙ hoc poteſt facere ex cauſa, quaſi ſentiat, ꝙ ſine cauſa nõ poſſit. idem voluit Bar.in l.Antiochenſiũ. ff.de priuileg. cred. vbi dicit, ꝙ per viã legis poteſt hoc facere princeps, nõ auten reſpiciendo ad priuatã vtilitatẽ. Ant. de But.in c.quę in eccleſiarũ. verſi.ſi quæritur an poſſit ſtatuere, de conſt. & ibi Inno.& Ioan. And.Bal.in l.reſcripta. ver.iij.q̃rũt Doct. C.de precib. Imp.offer. vbi ſubdit, ꝙ ꝓ cauſa habeť q̃libet ratio motiua ipſius Principis.

Idẽ in indiuiduo dicit Car.in d.c.quæ ĩ eccleſiarũ.q.vj. Rom. loquẽs in ciuitate, quæ haberet vices principis in cõſ.cccx.Iaſo. in l.Barbarius. ver.xiij.facit.ff.de of.Prætor.Fel.in c.q̃ in eccleſiarũ.ve ſi ſecundũ verò membrum.de cõſt.Raph.Fulg.in l.fin.C.ſi cont.ius, vel vtil.publ.dicens, ꝙ iſta pars eſt* cõmunior & rationabilior.& iſtam dicit cõmunem opi.Bruṇ.cõſ.xij.ver. cæterùm vbi nulla ſupereſt cauſa.vbi dicit iſtam communem.Barb.in cõſ. xliij.ver.præterea ponderet dominus iudicans.Alex. in cõſ.j.ver. & quod not.gl.vol.ii.& in cõſ.ij.vol.j.& in cõſ.lxxxvij.in fin.vol. v.& iſtam dicit communem Bertr.in cõſi.xv.vol.j.

Idem voluit gl.in l.Barbarius.in gl.pen.ad fin.de offi. prætor. Soc.in cõſ.clxiiij. lib ij.vbi dicit iſtam* cõmunem opi.in ver.ſecundum fundamentũ eſt.Abb.in ca.fin.de confir.vtil. vel inutil. Card.in cõſ.cxlij.Domi.in c.per principalẽ.ix.q.iij. Pet.de Anch. in d.c.quæ in eccleſiarum.num.8.& ibi Imola.Florian.de ſancto Pet.in diſputatione ſua incip. Bar.verſi.item quia hęres. Fulg.in cõſ.lxj.vbi dicit hanc eſſe communem opinionem.

Alex.in cõſi.ccxvij.vol.ij.vbi dicit cõmunem.& in conſ.cxxxvj.vol.j.& in cõſ.iij.vol.v.& in conſi.xlvij.vol.vij. vbi dicit cõmunem.Iaſo.in l.quominus.ff.de flumin.vbi dicit ita cõmuniter teneri.& in cõſi.ccxxxiij.vol.ij. Aimo in cõſ.v.Pariſ.in ꝓſi.xj.nu.15. vol.i.& in cõſ.ci.eod.vol.vbi dicit iſtam cõmunẽ opin. & in ꝓſ.vj. vol.ij.vbi idẽ dicit.Abb.in c.quæ in eccleſiarum.nu.11. de conſt. Pariſ.vbi dicit iſtam cõmunem, conſ.lxxxvij. nu. 52.volu.j.Alber. in proœm.fforum.num.10.& plurib.ſeq.Andr.de Iſer.in c.j.quæ ſint regalia, Brun.in conſ.j.Bert.in conſ.j.vol.j.in antiquis.

Tenendo iſtam ſecundã partẽ, quæ videtur magis * cõmunis,

2 Primò amplia, quòd nedum directum dominium Princeps ſine cauſa auferre non poteſt, ſed nec etiã vtile, vt declarat Alex. in conſ.iij.vol.v.Paul.de Caſt.in conſ.xlvj.vol.ij. Bert.in conſ.xv. vol.j.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.Ruin. in cõſ.xxxj.vol. v.& dicetur infra plenius.

Contrarium Soc.in conſi.lxxxvij.vol.iij.

3 Secundò amplia, vt ſicut dominium directò tollere non poteſt, ita nec etiam per directum tollendo libertatẽ, vt dicit Aret. in l.j.ff. de acquir. poſſeſſione.

4 Tamen quòd per indirectum tolli poſſit, ordinando quòd ille talis non audiatur à ſuis magiſtratibus & officialibus, tenuit Pariſ.in cõſ.j.nu.38.& ſeq.vol.iiij.Ruin.in cõſ.cxxiij.vol.iij.

5 Tertiò amplia, vt nec per viam ſtatuti Princeps poſſit facere quòd dominium de vno in alium trãſeat, vt not.Archi. in c.ius ciuile.prima diſtinct.& ibi Dom.Inno.in c.quia plerique.de immu.eccleſ.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtitut.

6 Quartò amplia, vt nec de plenitudine poteſtatis Princeps tollere poſſit ius quæſitum ex cõtractu.Dec.in conſ.ccccx.nu.22.

7 Quintò amplia etiam ſi dominium ſit quæſitum ex cauſa donationis obtentæ ab ipſo Principe, Rui.conſ.xxxj.vol.v.

8 Sextò amplia, vt nec princeps, vel Rex poſſit priuare filiũ primogenitũ iure primogenituræ, Tiraq.de iur. primogenit.q.xxj.

9 Primò limita nõ procedere in beneficialibus, in quibus Papa põt priuare aliquẽ ſuo beneficio ſine aliqua cauſa, vt no.Domi. ĩ c.ſi gratiosè.ver.not.iſtã glo.de reſ.in vj.Iaſ.in cõſ. xix.verſ. vnde Papa põt.vol.iij.Bal.in c.j.§ ad hæc.verſiculo, & eſt argumẽtũ. de pac.iur.firm.quẽ ita intelligit Fel.in c.q̃ in eccleſiarũ.verſ.hãc declarationẽ.de conſt.Archid.in tract.ſuo de hæreſ.verſi.& quia tãta eſt præeminẽtia.Dec. in c.fi.de cõfir.vtil.vel inutil.So.in cõſi. clvj.& in conſ.clxiiij.lib.ij.Card.in cle.j.in x.not.vt lit. penden.& ita not.gl.in c.per principalẽ.ix.quæſt.iij.Domi.in ca.j.x. diſtinct. ver.ad primam dicit.Card.conſi.lxxxiiij.

Sentit ẽt gl.in capitulo, oĩs, in gl.ij.vij.q.j.& gl.in ca. conſtitutus.in verbo, à quocunque.in fi.de relig.domib.glo. prag.ſancti Io.de Sylua, in trac.de beneſi.in vltima parte, in vltima q̃t.in xij arg.Iaſ.in l.quoties.ver.no.tñ ꝯ hoc.C.de rei vendi.Roma.in ꝓſi ccxcviij.ver.iij.vr̃ caſus.Iaſo.in l.Barbarius.ver. confirmo per id, quod dicit.Iaſ.ĩl.fi.ver.tñ hæc vltima.ff.de pact.Bal.ĩ l. reſcripta. C.de precib.Imper.offer.Iaſ.in cõſi.xix.volu.iij. Alex.in conſi. ii. volu.j.ver.nõ obſtat.& in conſi.lxxxvij.vol.ij.ver.nõ obſtat. etiã. Hiſpa.in rubrica de dona.inter vir.& vxo.nu.7.Pau.Rom.in trac. de poteſta.eccleſiaſtica, ſecundũ paruã impreſſionẽ.c.iiij. Bertr. qui dicit iſtam partem* cõem, in conſi.cliij.vol. j. in nouis. Pau. de Caſt.in conſi.xlvj. vol. ij.

10 Quinimò etiã legatus Papæ põt aliquẽ priuare iure præſentandi, vt dicit gl.in d.c.per principalem.ix.q.iij.

Contrariũ ꝙ non poſſit ſine cauſa beneficiatus priuari beneficio, & prælatus ſua prælatura, tenet Abb. in c.fi.de cõfir. vtil.vel inutil.& in c.cõſtitutus.ver.aut quæritur.de relig.domib. & in c. fi.de poſtulat.præla. in ij.diſp.incip.Epiſcopus.Roman.in conſil. cccxlv.Card.in cõſi.cxlij.Dom.in c.per principalẽ.ix.q.iij. Io. de Syl.in trac.de beneſi.in iij.parte.q.lx.Fel. in c. cùm olim. verſ.ſm exemplum eſt.de ſenten.& re iud.Barb.in ca.quod translationẽ. vbi proſequitur iſtã qõ.de of.leg.& in cõſi.xiij.vol.iij. Io. de Syl. in tract.de beneſi.Iaſ.in cõſi.cxlv.vol.ij.iſtã ſequitur & dicit* cõmunior ẽ Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtitut.

11 Concorda has duas opi.vt per Aimo.de antiq. temp.nu. 37. & ſeq.in j.parte.vt prima procedat de iuris rigore, & de abſoluta poteſtate: ſecunda procedat de æquitate, & honeſtate.

12 Tenendo primã opin.ꝙ poſſit Papa priuare aliquẽ ſuo beneficio ſine cauſa, amplia vt ẽt tollere poſſit ſine cauſa ius quæſitũ de iure naturali vel gentium, acceſſoriũ tñ ad ius eccleſiaſticũ, ſeu beneficiale, Ruin.in conſi.xxij.vol.v.

13 Limita dũmodò legitimè recompenſet priuatũ, vt no.Bald. in c.j.§.ad hoc, de pac.iuram.firman.ver.& eſt arg.Inno. in c. niſi cùm pridẽ.de renunc.licèt loquatur qñ ex cauſa priuatur prælatus.Bertr.in cõſ.cliij.nu.4.vol.j.in nouis.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſti.Abb.in c.j.ver.& nota ſingulariter.de elect.& in c. fi.ver.nunquid Papa.de confirm.vtil.vel inutil.& in c. quæſitum. verſi.ſed quæritur.de rerum permu.Gozad.in conſi. v.Rebuff.in practi.in titu.de non tol.iur.quæſ.nu.16.

Contrarium, ꝙ imò Papa priuans, non teneatur dare recompẽſam, tenet Iaſ.in l.quoties.ver.no.tñ cõtra hoc.C.de rei vend. & in l.Barbarius.ver.cõfirmo per id, quod dicit. ff. de of. prætor. & in l.ſi ver.tamen hæc vltima.ff.de pact.

Tenendo ſecũdã partẽ, ꝙ non poſſit ſine cauſa, ſed cũ cã ſic,

14 Declara, legitimã cauſam eſſe bonum pacis, Rom.in conſi. cccxxxij.Abb.in c.j.in j.no.de parochia.

15 Vel aliam publicam vtilitatem, Fel.in capitu.quæ in eccleſiarum.de conſti.

16 Secũdò limita principaliter regulã illã negatiuã, ꝙ Princeps ſine cauſa nõ põt mihi auferre dominiũ rei meæ, vt nõ procedat qñ dominiũ eſſet quæſitũ facto, & ſua conceſſione, ita declarat notabiliter Cur.Iun.in conſi. j.ver. tertio aduertendum. Ang. in l.Antiochenſium.ff.de priuile.credi.idem Curt.in cõſi. cxxxviij. & conſi.clvij.& in conſi.clxxiiij.Guido Papæ in cõſi.lxv.ver.ſiue igitur teneamus.Chaſſa.in conſi.lxvj.ver.& licèt ſit aliqua altercatio.Goza.in conſi.v.nu. 17.& in conſi.xiiij.nu.9. Soc. in conſi. lxxxvij.vol.iij.Lucas de Penna in l.fi. nu. 93.C.de locat. præd.ciuil.lib.xj.qui dicit, quòd poteſt de poteſtate abſoluta, non tamen debet.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſtitutionib.ver. quinta declaratio.

Tamen iſta limitatio non poteſt ꝓcedere, ſi teneatur pars negatiua in illo articulo, ꝙ in beneficialibus Papa nõ poſſit priuare beneficiatum ſine cauſa.

17 Tertiò Principaliter limita, niſi dominiũ eſſet quæſitũ artificio iuris ciuilis, vt tenet Bal.in l.fin ver.ſed immediatè oppono. C.ſentẽ. reſcin.nõ poſſ.Ang.ĩ l.Lucius.ff.de euictio. Pau.de Caſt. in l.iij.ff.de teſt.& in l.cùm heredes.in fin.princ.ff.de acqui.poſ.& in ꝓſ.clxxviij.vol.j.Abb. in cõſ.lxxxiiij.ver.facit ꝙ no.Bar. volu.j. Alex.in conſ.ſecundo verſ.plus dicit Paul.de Caſt.vol.j.Iaſo. in l. Gallus.§.& quid ſi tantum. ff.de libe.& poſthum.in j.lectur.verſi. intellige iſtam concluſionem. & ibi etiam Alex.qui dicit iſtam * cõmunem opinionem, in verſi.circa ſecundam queſtionẽ principalem.& ibi etiam Aret.ver.circa tertium articulum.& idẽ Iaſ. in ij.lectu.ver.ſecunda cõcluſio eſt.& Ioan.Crot.ver. ſecundum limitatur.Claud.ibi, ver.ſecunda eſt queſt.Iaſo.in cõſ.cxxvij. vol. iiij.Soc.in cõſi.cxx.vol.iij. Brun.in cõſi.x.ver.tertia. concluſi. in ſecunda opin.per eum relata.Abb.in cõſ.lxyij.ver.Princeps autẽ. vol.ij.Bolog.in cõſ.ſi.inter conſilia Abb. Dec.in conſi.cxcviij.& cõſi.cclij.in fin.& in cõſ.cclxix.& in ꝓſi.cccxc. & in l.j.in fin.C.de ſecund.nup.Curt.Iun.in cõſ.j.& in conſ. cxxxviij.& in ꝓſ.clvij.&

in cõſ.clxxiiij.vbi dicit * cõmunẽ.Gozad.in conſ.v.n.17.& in ꝑſ. xiiij.n.9.& in cõſ.xxvj.n. 16.Soc.in cõſ.lxxxvii.vol.iii.ver.ex quibus infertur.Dec.in cõſ.ccccxcviij.nume.24.& ſeq.Maria.iun.in cõſ.xcij.vol.ij.& in cõſ.cxx.vol.ij.Ruin.conſ.vij.vol. j.& in conſ. xxj.vol.j.& in cõſ.clxxv.vol.j.& in cõſ.lxxx.vol.iij.& in cõſ.ciiij. vol.iiij.& conſi.lxxi.vol.iiij.& conſil.xxj.vol.v.ſentit Bal.in conſi. ccxiiij.in fi.vol.ij.Chaſſan. conſi.lxvj.

Cõtrarium Bal.in l.j.in fi.C.de iure aur.annul. idem Bal.in l.reſcripta.ver.iij.quæritur.C. de precib.Impe. offer.vbi tenet, Principẽ nõ poſſe per reſcriptum tollere actionẽ de iure ciuili cõpetentẽ niſi eo caſu,quo actio nõ habet æquitatẽ.Paul.in l. Gallus. §.& qd ſi tantũ.ver.ſi autẽ facta ſit mentio.ff.de lib.& poſthu.& ĩ ꝑſi.xxxiiij.ver.& ſic videt. Alex.in d.l.cũ heredes.ver.puto ꝙ etiã. ff.de acq.poſſ.Aret.in l.iij.ff.de teſt.Bertr.in ꝑſ.xv.vol.j.Iaſ.in l.fin. verſ.vij.limita.C.ſi cõtra ius vel vtil.pub.Abb.in conſi.cxj.ver.& præſertim prædicta,vol.ij.Dec.in ꝑſi.cccxliij.ver.& quia poſt adi tam hereditatẽ.Alex.in cõſ.lxxxvij.vol.ij.ver.ſed ſi eſſet.& iſtam ſequitur Aimo in cõſ.cxxxv.vbi dicit negatiuã partem eſſe ꝓbabilem.Pariſ.qui dicit iſtam partem * communem in cõſil.i.volu. j.Alex.in cõſi.ij.volum.vj.in fi.vol.j.Pariſ.in conſ.cj.vbi dicit iſtã magis * cõmunem opin.vol.j. Soc.in §. & quid ſi tantum.ver.circa tertium.vbi dicit iſtam cõmunem opin.in l.Gallus ff.de lib.& poſthum.& ibi Galiaula. nu.95.& ſequen. vbi etiã ipſe dicit cõmunẽ.Gartias ibi nume. 193.& ſequent.Fel.in cap.quæ in eccleſiarum.ver.ſecundus caſus eſt.& ver.ſed ꝓcedit etiam in vtili.de cõſtit.Brun.in cõſ.j.Iaſ.in cõſi.clxxvij.vol.ij.& cõſil. lxxxvj.volu. iij.Marian.iun.in cõſ.cxx.vol.ij.Ruin.cõſi.iiij.vol.iij.& conſ.xcv. volum.iiij.& conſi.xciiij.vol.iiij.& conſi.xxxj. vol.v.& cõſ.cxxx. volumi.v.& ſentit Bald.in l.ſi teſtamentum.in fi.C.de teſt.

18 Concordando cõtrarias opin. voluerũt aliqui diſtinguere, ꝙ aut dominiũ quæſitũ de iure ciuili habet annexã æquitatẽ:& tũc à Principe tolli nõ poſſit ſine cauſa.ita ꝓcedit pars negatiua.

Siverò nõ habet annexam æquitatẽ, & tunc tolli poſſit, ita ꝓcedit pars affirmatiua, quæ diſtinctio colligitur ex not.per Bal.in l.cauſas.in fin. C.de trãſact.& in l.reſcripta.C.de precib.Imperat. offer.& fuit de mente Abb. in repet.cap.per tuas.ver.nec obſtat ſi dicatur ꝙ lex ciuilis.de arbitr.refert & ſequitur Fely.in c.ad audientiã.el ij.ver.nihilominus attende bene.de reſcrip. Anton.de Burgos, in repet. rubricæ de emp. & vendi.Hippoly.expreſsè in terminis noſtris in l.j.§.ſi quis vltrò.ver.etiã faciũt dicta D.Alex. ff.de quæſtio.Ruin.in cõſ.xlvj.vol.j.Aimo in conſi.cxxxv.Fel.in cap. quæ in eccleſiarum.de conſtitut.

19 Amplia primam opinionem,etiam ſi ſuper iure quæſito de iure naturali contractus interueniat,quia talem contractum tanquam acceſſorium ad ius ciuile Princeps tollere poteſt,Ruin.in conſi. xxj.volumine v.

20 Primò limita primam opin.quando dominium de iure ciuili eſſet quæſitum ex contractu,vt per Pariſ.conſ.j.vol.j.

21 Secundò limita primam opin. qa licèt poſſet princeps præiudicare in dominio quæſito de iure ciuili,non tamen præſumitur velle,Ruin.conſi.iiij.vol.iiij.

22 Quartò principaliter limita regulam principalem,quia etiã ius quæſitum de iuregentium Princeps poteſt auferre ſine cauſa,quando non eſt acquiſitũ actualiter, prout eſt quando Princeps vetaret ducere aquam de flumine publico, ita declarat Iaſ. in l.quominus.ver.ij.ego reſpondeo.ff.de flumin.

23 Quintò limita, quando Princeps impediret aliquem ſine cauſa iure competenti non ſibi tantùm ſed communi cum aliis omnibus, vt declarat idem Iaſon in d.l.quominus.verſic.iij.ego reſpondeo.ff.de fluminibus.

Sextò limita ſi in modico prejudicaret Princeps,vt colligitur ex dictis per Roch.in c.fi. ver.ij.ego limito.de conſuet. ſecundũ paruã impreſſionem. Feli.in cap.quæ in eccleſiarum ver.quarta declaratio eſt.de cõſti.Ruin.in cõſi.cxcj.vol.j.& conſi. xlviij.vol. iiij.& conſi.cxliij.vol.v.

25 Septimò limita quãdo princeps aufert ius,vel dominiũ certitudinariè,ſecus ſi nõ certitudinariè,ſed cauſatiuè,vt ꝑ Dom.in d.cap.quæ in eccleſiarũ.quem refert,& ſequitur ibi Feſ.ver.ij.declaratio.vbi declarat.Cagnol.ĩ l.id ꝙ noſtrũ.nu.19.ff.de reg.iur.

26 Octauò limita, quãdo ius partis veniret acceſſoriè ad ius ſpirituale,vel eccleſiaſticũ, quia tale ius ꝑ Papam ſublato principali iure tolli põt tãquã acceſſorium etiã ſine cauſa,vt declarat idẽ Fely.in d.c.quæ in eccleſiarum.verſi.iij.declaratio. de conſtit.

27 Nonò limita,vt non procedat dicta concluſio quãdo diſpoſitio fieret per viam ſtatuti,ſed quando per viam reſcripti,vt per Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum ,& dicetur in ſeq.concluſione.

28 Deciniò limita quando per diſpoſitionẽ Principis, per quã præiudicatur tertio , fit reductio ad antiquum ſtatum.vt tenet Gozad.in ꝑſil.j.verſi. præterea & ſecundò reſpondeo. Curt.iun, in conſi.j.ver.quis ergo dubitat.

29 Vndecimò limita quo ad bona eccleſiarum,in quib.Papa poteſt diſponere auferẽdo vni eccleſiæ dñium rei ſuæ ẽt ſine cauſa, Paul.de Caſt.in ꝑſi.cclxxxvij.vol.j.& in conſi.ccccxiiij.eod.volu. & vtrobiq; vide noſtras apoſtill.qa materia nõ caret difficultate.

30 Duodecimò limita qñ Princeps ꝑiudicaret in iure quærẽdo, Ruin.in ꝑſ.vij.vol.j.Ruin.in cõſ.xxxvj.vol.j.& in conſi.xcv.vol.j. & in ꝑſi.cliij.vol.j.& in conſi.clxvij.volu.j.qui dicit,ꝙ licèt poſſit

31 præiudicare,non tamen preſumitur quod voluerit.& in cõſ. cviij.vol.ij.& in conſi.lxviij.vol.iij.& conſi.lxix.volu.iij.& conſil. lxxvj.vol.iij.& conſ.lxx.vol.v.vbi declarat.& conſ.lxxvj.vol.v.

32 Sublimita ſecundũ Ruin.conſ.cviij.vol.ij.quando ius quærẽdum venit ex ꝓ̃ctu facto cum Principe.& idem dicit Ruin.in cõſ. vij.nu.30.vol.j.& conſi.xxxvj.nu.21.vol.j.& in conſi.xcv.num.9. vol.j.& in conſ.lxix.nu. 14.vol.iij.

33 XIII.Limita,niſi præiudiciũ inferatur in cõſequentiã,& non principaliter,qa tũc põt Princeps preiudicare ſine cauſa,Ruin.in cõſ.xxxviii.vol.i.Cagnol.in l.id quod noſtrũ.nu. 18.ff.de reg.iur.

34 XIIII.Limita, quia poteſt auferre ſubdito rem ſuam ſoluto pretio.Dec.in ca.quæ in eccleſiarum.nu.24.de conſtitutio.Pariſ. in conſi.i.vol.j.

35 Declara,quia cauſa publicæ vtilitatis dicit, ꝙ per vnũ tm̃, & non per plures iuriſdictio adminiſtretur,Ruin.conſ.ij.vol.iiij.

36 Declara etiam,nã cauſa de neceſſitate non eſt exprimenda ꝑ Principem,ſed ſufficit ꝙ de ea aliunde cõſtare poſſit,Ruin.in cõſ. lxj.nu.30.vol.v.vbi dicit hanc eſſe * communem opin.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Princeps an poſſit alicui rem ſuam auferre,iuſta cauſa interueniente.

1 EX precedenti inferturalia concluſio,ꝙ iuſta cauſa interueniẽte,puta ꝓpter publicam vtilitatem,põt Princeps dominium tam de iure ciuili,quàm de iure gentium quæſitũ tollere,vt eſt tex.in l.Lucius.ff.de euict. in l.itẽ ſi verberatũ.in §.i.ff.de rei vẽd.in l.quod ſemel.ff.de decre. ab ordi.faciẽ.& ꝓpterea dicit Bal.ĩ l.bene à Zenone.C.de quadr. ꝑſcr.ꝙ pro pace habẽda poſſunt bona priuatorũ concedi & Inn. & Io.And.in ca.in noſtra.de iniur.Bald.in l.conuentionum.ff.de pact.& ibi clarius Angel.& idem Angel.in l.venditor.in §.ſi conſtat.ff.communia prædi.& in l.Antiochenſium.ff.de priuile.credi. Bal.in l.quicunque, verſi.deinde nota gl.C.de ſer.fugit.Bart.in l. quæcũque.in fin.C.de fide inſtr.libr.x.Ange.in cõſi.lxiiij.in prin. Iaſ.in l.Barbarius.ff.de of.prætor.Rom.in ꝑſ.cccx.& in cõſ.ccclij. in fin.Inn.in c.quæ in eccleſiarũ.de conſt.Bar.in l.fi.C.ſi cont.ius vel vtili.publi.Bal.in l.reſcripta.ver.iij.queritur.C.de ꝓcib.Imper. offer.& ibi Cyn.Card.in ꝑſi.lxxxv.Iaſo.in l.quominus.ff.de flum. Alex.in ꝑſ.xlvii.vol.v.Iaſ.in conſ.ccxxxiij.vol.ij.Alex.in conſil.cj. vol.j.& in conſi.cxxxvj.vol.j.& in conſi.j.vol.ii.& in cõſi.cxc.vol. ij.& in ꝑſ.ccxvij.vol.ij.& in cõſi.cviij.vol.iij.Fel.in c.cognoſcẽtes. de conſt.Venaſ.in conſi.xij.Gozad.in conſi.v.nu.18.Aimo in ꝑſ. v.Deciſ.Neapol lxix.in nouis.& deciſio.clxvj.in nouis.Afflict.in ꝓlud.cõſtitutio.Regni.q.xvij.Pariſ.in ꝑſ.xi.vol.j.& in conſi.cj.eo. vol.& in conſi.vj.vol.ij.Alex.in conſi.xciiij.vol.v.Abb.in ca.quæ in eccleſiarum.nu. 11.de cõſti.Gartias in l.Gallus.in §.& qd ſi tm̃. nu.195.de lib.& poſth.& ibi Iaſ.in ij.lect.verſi.ꝑ iſta limitatione. Paul.de Caſt.in cõſi.xlvi.vol.ij.in cõſ.cccxvij.vol.j.& in ꝑſ.xxxiiij. vol.ij.Rochus in ca.fi.de conſuet.Afflict.in prælud.conſt.Reg.in iiij.q.And.de Iſern.in c.j.§.ſimiliter,el ij.de capi.qui cur.vend.Iaſ. in l.ſi teſtamentũ.C.de teſtam.Alber.in procem.fforum.num.13. Paul.de Caſt.in l.digna vox.C.de legib. Deciſ.Neap.ccclxj.nu.4. in antiq.Anto.de Butr.in c.cùm M.de conſt.Grat.in conſil.cxiiij. vol.ij.Cagnol.in l.id quod noſtrum.nu.17.ff.de reg.iur.Ruin.in conſi.ij.vol.iiij.& conſi.lx.vol.v.

2 Et ꝙ pœnam concernentem intereſſe priuatũ ſuperior poſſit cũ cauſa remittere,& præiudicare priuato,voluit Ant.de Butr.in c.niſi.de of.delega.refert,& ſequitur Iaſ.in l.Barbarius.verſ.octauò facit.ff.de of.ꝓtor.Alex.in conſi.cxc.vol.ij.Rui.in ꝑſ.lx.vol.v.

Contrarium,ꝙ princeps non poſſit facere gratiam de damnis illatis ſubditis,ſentit Hoſt.in c.quanto.de iniur.Dom.in ca.auctoritate.§.fi.de priuileg.in vj.Fel.in c.ex parte.de accuſ.Bart.in l.venia.C.de in ius voc.Petr.de Anch.in conſ.clxj.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.de conſt.

4 Quæ auctoritates vt ad cõcordiã reducanẽ,intelligendæ ſunt, qñ aliter pax,vel cõcordia haberi nõ poſſet,& tũc poſſit præiudicare priuato,aliàs ſecus,vt declarat Hoſt.in §.fi.in ver.ſed pone ꝙ guerra,ĩ ſumma,de pœn.& remiſ.ad quod dictũ ſe remittit Hoſt. in d.c.quãto.de iniur.& Pet.de Anch.in repe.c.canonum ſtatuta. de conſt.& in regula,peccatũ.verſ.ſed moueo vnã q̃ſt.de reg.iur.

in

in vj.Fel.in c.quæ in eccleſiarũ.de cõſt.Soc.in §.& qd ſi tantùm. ff.de libe.& poſth.And.de Iſer.in c.i.§.ſimiliter. el ij.de cap.q cur. vendid.ver.itẽ dabit rem alterius.Fel.in d. c. quæ in eccleſiarũ. Ruin.in conſi.lx.vol.v.

5 Ex qua cõcordia ſumit̃ limitatio ad primã opinionẽ * cõem, vt procedat qñ aliàs publica vtilitas ſequi nõ poſſit,niſi priuato auferretur dominiũ.quã limitationẽ ponit expreſsè Iaſ.in d.§.& quid ſi tantùm.in ij.lect.Deciſ.Neapol.lj.in fin. & cxvj. in nouis. Grat.in conſi.cxlvij.in fi.vo.ij.Rui.in cõſ.xlvj.vol.j.Rui.in conſ. cviij.vol.ij.& conſ.cv. vol.v.

6 Et ideò remiſſio delicti ſimpliciter facta ꝑ Principẽ,intelligit̃ quo ad pœnã,nõ quo ad damnũ illatũ parti læſæ, Rui.in conſi. lx.vol.v.& ſentit Bar.in d.l.venia.in fi.C.de in ius voc.

7 Primò amplia cõem opi. vt etiã officialis propter publicam vtilitatẽ poſſit ad aliquod tempus priuare dominũ re ſua,prout põt capere animalia cauſa mittendi frumentũ in exercitũ,vt dicit Bar.in l.iubemus nullã.per illũ tex. C. de ſacroſ. eccle.refert, & ſequitur Iaſ.in d.l.Barbarius.ver.v.facit ff.de of.prẽto.Alex.in conſ.cxc.vol.ij.

8 Itẽ põt officialis capere bouẽ,vel aſinũ priuati ad ducendum malefactorẽ ad locũ iuſtitiæ,vt dicit Bar.in d.l.iubemus nullã.& Bar.& Bal.in l.fi.§.fi.ff.de pig.act.& ibi Fulg.refert,& ſequit̃ Iaſo. in d.l.Barbarius.verſ.xj.facit.Alex. cõſi.cxc.vol.ij.Ruin.in cõſil. cv.vol.v.

9 Quod ꝓcedit,data competenti mercede illi,cuius res accipitur,vt declarat Bal.in d.l.fi.§.fi.ff.de pig.act.

10 Imò põt vilem perſonã compellere vt exequatur officium iuſtitiẽ in perſona malefactoris, vt dicit Bal.in d.§.fi. vbi Bar. & Fulg.ff.de pign.act.

11 Secundò amplia,vt ꝓcedat dicta cõcluſio , ꝙ ex cã publicæ vtilitatis põt Princeps ꝑtuò priuare ſubditũ re ſua,vt ꝓcedat ẽt in inferiore à ſupremo Principe,vt tenet gl.in c.cõſtitutus.in verbo,q̃cunque.de relig.domib.ponit Iaſ.in l.Barbarius. ver. ix. facit.ff.de of.prætо.Card.in cõſ. lxxxv. ver. at ſuperior alicuius. Alex.in cõſ.cj.ver.& ẽt hoc permittitur.vol. j. & in conſ.ccxvij. ver.accedit quarto.vol.ij.Pau.de Caſt.in conſi.xxxiiij.vol.ij.

12 Quod intellige in inferioribus,Principibus , q in ſuis terris obtinẽt vices Imperatoris,ſecus verò in officialibus,aut Comitibus Palatinis,aut aliis Dominis,qui recognoſcunt ſuperiorẽ: vt declarat no.Fel.in c.q̃ in eccleſiarũ.verſi.quarta declaratio.& ſeq.de conſti.& ita procedunt quę ponit Lofred.in cõſ.xxx.nu. 7.Bolog.in conſi.vj.Ruinus in conſilio cxxix.volu.j.& cõſi.cv. volumine v.quitenent , Principes inferiores non poſſe priuare ſubditos dominio rerum ſuarum.

13 Declara ẽt,qa verũ eſt niſi ex tenore eorũ cõceſſionis etiam hoc videatur eis conceſſum,ꝙ poſſint ius dominij auferre : vt ꝑ Feli.ibi in d.c.quæ in eccleſiarum.Maria.Iun.in conſ. cxxj.ponit vtrumque dictum.vol.ij.

14 Tertiò amplia,nã ẽt ꝓ̃ctum põt venire Princeps ex cauſa publicæ vtilitatis:Bal.in l.fi.in prin.ff.de Senat.ſequitur Iaſ.in d. l.Barbarius.ver.x.facit. idẽ ſenſit Bar.in l.quęcunque.C.de fide inſtr.lib.x.Ang.in l.ſi dñs.ver.ſimilis diſtinctio.ff.de his,qui ſunt ſui vel alie.iur.Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.ꝙ ſemel.ff.de decret.ab ord.fac.& in cõſ.ccxvij.nu.14.& ſeq.vol.ij.& in conſ. cj. volu.j. Iaſ.in d.l.Gallus.§.& qd ſi tantùm.in j.lectur.Imol.in ca. cùm M. Ferrarienſis.ver.aduertendũ tm̃.de cõſt.Fel.in c.nouit.ver. quod intellige limitationem.de iud.Gozad.in conſ.v.Alex.in cõſ.cxc. volu.ij.Paul.de Caſt.in l.digna vox.C.de legib.vbi declarat.

15 Et idẽ eſt,quia Princeps põt derogare cõtractui inter alios celebrato ex cauſa publicę vtilitatis: Card.in conſ.lxxxv. refert, & ſequitur Fel.in d.c.quæ in eccleſiarum.

Contrarium tenet Pau.de Caſt.in conſ.cccxvij.vol.j.

16 Pro qua cõcluſione ad propoſitũ ſatis bñ facit,nã reſtitutio nẽ factã pro cauſa publicę vtilitatis ,operari etiam quo ad bona in alios translata, voluit Bal,in ti.de pa.Conſt.in verbo,priuilegia oĩa.ſequitur Iaſon'in d.§.& quid ſi tãtùm.in prima lect.&ibi Aret.Soc.& Iaſ.in ij.lect.

17 Quod intelligit Iaſ. in d.§.& qd ſi tantùm.in j.lect.qñ cõſtat de voluntate expreſſa reſtituentiũ:per no.per Nel.in tracta.banni.in prima parte tertij temporis.q.xj.

18 Quartò amplia, nã ex cã publicæ vtilitatis Princeps põt inducere pœnã ꝓ̃ nõ delinquẽtes, ꝓpter delictũ alterius: vt ponit Bar.in l.iure.C.de Fabri.lib.x.ponit Bal.in l.ſancimus. C. de pœnis.in l.j.C.ne fil.ꝓ patre.Ang.in conſ.lxiij.Sal. in l.j. C. res inter alios acta.Calcan.cõſ.lxiiij.gl.in rubri.de decret.decur.lib.x.Bal. Ange.Imola,Alex.& Iaſ.in l.lex Cornelia. ff . de vulga. & pupil. vbi Ale.dicit iſtã * cõem,& de cõſuetudine ſeruari.Pe.de Anch. in c.Canonũ ſtatuta.ver.q̃ro,vlterius ſcriptũ eſt.de conſtitutio. Soc.in conſ.cclxxj.lib.ij.Pe.de Anch. in c. ij.de delict.puer,& ibi Io.de Anan.verſic.& ſic vult D.meus.Sal.in l.ſi filiusfamiliàs,in prin.C.ne fi.pro patre.Albe.de Roſa.in prima parte ſtatutorũ.q. xlvij.Hipp.in l.infans.ff.ad legẽ Corn.de ſica.Bal. in l. de quibus. verſi.& valeat ideò ſtatutũ.ff.de legibus.Fel.in c.cognoſcentes. de cõſtitutio.Bal.in l.ſi quis in tãtam.C.vnde vi. Iaſ.in auth.nouiſſima.C.de inoffi.teſtamen.& in l.de quibus.ff.de legib.Roch. in c.fi.de conſuetu.Domi.in c.ius generale,prima diſtinct.

19 Primò limita hãc ampliationẽ,vt nõ ꝓcedat quo ad pœnã corporalẽ,ſed quo ad pœnã pecuniariã tantùm:ita Bal.in d. l. j. C.ne filius ꝓ patre.Sal.ĩ d.l.j.C.res inter alios acta. Pe. de Anch. in c.canonũ ſtatuta.ver.q̃ro vlterius, ſcriptũ eſt. de conſt.Ioan. de Ana.in c.ij.ver.& ſic vult dñs meus.de delictis puer.Sal.in l. ſi filiusfamiliàs,in prin.C.ne fil.pro patre.Fel. in c. cognoſcentes. de conſti.Bal.in c.ex reſcripto.nu.9.de iureiur.

20 Secundò limita in ſtatutis,quæ ſint ius ciuitatis , nõ aũt in ſtatutis vnius collegij:vt declarat Bal.in l.receptitia. ver. quęro nunquid.C.de conſt.pecun.

21 Idem in ſtatutis Decurionum dicit Albe. de Roſa. in l.de qbus.nu. 59.ff.de legib.

22 Nã ſunt talia ſtatuta odioſa,& irrationabilia. Bal. in l.ſi quis in tãtam.C.vnde vi.in l.ſi filiusfa.in fi.C.de bon.proſcrip.Calca. in conſ.lxiiij.& in conſi.xxxix.

23 Quintò amplia in priuilegio dato ſubdito,quod trãſit in ꝓ̃ctum.nã ille ſubditus ex cauſa publicæ vtilitatis à ſuperiori priuari põt:vt dicetur in ſeq.concluſione.

24 Primò limita, vt procedat regula,qñ aliàs ſequi non poſſet publica vtilitas:ſecus verò quando etiã ſi non auferret Princeps alicui dominiũ rei ſuæ,ſequi poſſet publica vtilitas : vt colligit̃ ex notat.ſuperius.

25 Secundò limita,vt prædicta ꝓcedant data cõdigna recompenſatione:vt no.Bar.in l.fi.§.j.ff.de pig.act.& ibi Bal. Ang.in ꝑſ. cxxxix.Bal.in c.cùm inferior.de maio.& obe.Iaſ. in l. Barbarius. ff.de of.ꝓto.& in conſ.j.volu.j.& in conſi.xlvj.volum.iij.And.de Iſer.in c.j.§.poſt natale.in finalibus verbis.de pa. tenend. Fulgo. in l.fi.§.j.ff.de pig.actio.Alex. in cõſ. cxc. volu.ij.Ang. Aretin. in l.fi.ff.de appellatio.recip.Bal.in l.ſerui.C.ꝓ qbus cauſ.ſerui.Bart. ſentit in l.Atteius.§.j.ver.ſecundo caſu.ff. de aqua pluuia ar. Fel. in c.quę in eccleſiarũ.de conſtitutio.poſt Abb.ibi.Archid.in ca. per principalẽ.ix.qõ.iij.Alex.in cõſ.clj. num.3.volu.vj.ſentit Io. And.in addit.ad Spe.ſuper rubri.de exe.rei iudi.in fi.Soc.in cõſi. cxx.vol.iij.Pariſ.in conſi.j.vol.j.Bald. in l. venditor. §. ſi conſtat. ff.cõia prædiorũ.Dec.in conſ.ccclvij.nu.6.Pariſ.in conſi.cj. vol. j.& in conſ.vj.vol.ij.And.de Iſer.in c. j.§.ſimiliter,el ij. de cap.qui cur.vend.& in c.j.§.condemnatorum.verſic.& plauſtrorum.nu. 7.in tit.quæ ſint regalia.Soc.conſi.cclxvj.in prin.Pau.de Caſt.in l.digna vox.C.de legi.Rui.in conſ.xxxj.volu.v.

26 Sublimita,hoc nõ ꝓcedere quãdo diſpoſitio fieret per viã ſtatuti generalis,quo caſu etiam ꝙ tollatur priuato ius dominij, nõ tamen datur recompenſatio.Alex.in conſ.cviij.verſi.ad tertium argumentum.vol.iij.& in conſ.cxc.ver.ad tertiũ argumentum reſpondeo.vol.ſecundo.Dec. in c.quæ in eccleſiarum. nu. 21.Gozad.conſilio v.num.21.

Contrarium voluit Iaſ.in l.Barbarius.ff.de offi.præt.Roch.de Curte,in c.fin.de conſuetu.fm paruam impreſſionem.Afflict.in prælud.Conſt.Regni.Abb.in c.fi.nu.8.de Cõſti.Afflict. in Cõſti. in titu.quòd null.prælat.nu.12.

27 Tertiò limita,vt cõtractũ ex cauſa onerosa conceſſum Princeps reuocare non poſſit in præiudiciũ non ſubditi: per Dec.in c.nouit.nu.14.in fi.ver.iiij.limita.de iudic.

Imò Gomes in ca.j.charta xlvij.de Conſt.in vj.& Pau.de Caſt. in conſi.clxxxvij.vol.j.& Rui.in conſ.xc.vol.j.& conſ.xcj.& cõſ. xcv.vol.j.& conſi.cxxiij.vol.iij.

28 Tenent quòd Princeps etiam priuilegium non ſubdito cõceſſum ex cauſa reuocare non poſſit.& itẽ Dec.in capitul.nouit. numero 14.de iudici. in princip. verſiculo,ſecundò ampliatur. de quo infrà dicetur.

29 Quartò limita,nã ẽt ſubſiſtente cauſa iuſta non præſumitur voluiſſe præiudicare tertio,niſi conſtet expreſsè , Rui.in conſil. xxix.& conſi.clxvij.vol.j.& conſi.xij.vol.iij.

30 Quintò Limita,nã ex cauſa publicæ vtilitatis vt lites tollãtur,non licet ius ſuum alicui certitudinariè auferre,ſed tantùm occaſionaliter:Ruin.in conſi.xlvj. vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Cauſa an præſumatur in Principe reſcribente,dum aufert alicui dominium rei ſuæ.

1 Necessariò occurrit videre ꝓ cognitione huiꝰ vtilissimę materiæ:an in Principe rescribente, dum aufert dominiũ de iure gentium q̃sitũ priuato, ꝓsumatur causa, vel sit ipsa causa verificanda, & ꝓbãda: In qua q̃õne ꝙ causa nõ præsumatur, tenet Abb.in ca.q̃ in ecclesiarũ.ver.hoc dictũ vr̃ satis durũ. de consti. Ias.in l.quamuis.ff.de flum.Fulg.in cõs.lxj.ver.iiij. qa rescriptũ. Dec.in c.quę in ecclesiarũ.nu.27.de cõsti.Ias.in l. si testamentũ. C.de testa.Dec.in c.ad hæc.ver.sed in hoc bñdicit.de rescript.& in c.cùm inter.n.13.de excep.Are.in l.Gallus. §.& qd si tantum. & ibi ẽt Soc.remittendo se ad Aret.ibi.ff.de lib.& posth. Aimo in consi.v.Dec.in cõsi.dlxxvj.& in cõsi.dc.nu. 15.cum pluribus seq.Gartias in d.§.& quid si tñ.nu.191,& seq.Paris.cõs.cj.n.72. vol.j.Dec.Neap.clxvj.nu.8.in nouis.Zas.in cõsi.x.nu. 11.vol.ij. Brun.in cõsi.xij.nu.26.ver.nõ obstat ꝙ in Principe.Aimo cons. cxxxv.nu.41.Fel.in d.c.quæ in ecclesiarũ. ver. ex quibus reddit dubia.Rip.in xix.respons.vol.ij.Ias.in cõs.ccxxxiij.vol.ij.Paris.in consi.xj.nu.48.& seq.vol.j.Bal.in consi.ccccxxvj. in fi.volum.j. Maria.Iun.in cõsi.lxv.vol.ij.& in consi.xcij.volu.ij.Ruin. in cõs. xlvj.vol.j.& consil.xcvj.volu.iij. Aimo de antiq.temp.in j.parte. Bertran.in consi.j.vol.j.in antiquis.

2 Et non præsumitur causa in Principe, qñ vult venire contra proprium contractũ.Rui.consi.vij.vol.j. & in consil.xlv.,volu.j. Gram.Decis.lxv.nu.28.& seq.

3 Tenendo istam opin.Amplia, ẽt ꝙ Princeps de causa assereret,tñ non staretur illi assertioni:Decis.Neap.clxv.n.7. in nouis. Dec.in consi.dcij.nu.15.& seq.& in cõs.dlxxvj.num. 13.Grat.in consi.cxlvij.vol.ij.

4 Et facit quod nos posuimus.s̃. tit.de ꝓbat.in regula, Papæ at testanti creditur.in secunda limitatione. vbi creditur assertioni Principis in pręiudicium tertij.

Contrarium tenet Gozad.in consi.v.ꝙ statur assertioni Principis,quando exprimeret causam.

Cõtrariũ,ꝙ causa præsumat̃,tenuit Cy.in l.rescripta.C. de p̃cib.Impe.offer.Ant.de Bu.in c.q̃ in ecclesiarũ.ver.aut est dubiũ. & in c.qa plerique.de immuni.eccle.Imol.in d.c.quæ in ecclesiarũ.ver.si aũt esset dubiũ.& ibi Card.Zab.in vj.q.Bald. in l. rescripta.ver.tertiò q̃runt Doct.C.de p̃cib.Imper.offer.Abb.in c.cùm olim.nu.17.de sent.& re iudi.Ant.de Bu.in c.cõstitutns.ver.circa tertiũ.de relig.domib.Abb.in c.cùm inter.ver.in dubio tñ.de excep.& in c.cùm venissent.nu.8.de iud.Alex. in consil. cxxxvj. vo.j.& in cõsi.xciiij.vol.j.& in cõsi.cj.ver.est modò videndũ.vo. j.Curt.Sen.in ɔs.lxxij.Alex.in consi.ccxvij.vol.ij.Fulgo. in cons. cxliij.versic.sed hic iusta.Bolog.in addi.ad Io.de Ana.in ɔs.lxxxj. Guido Pap.in consi.lxv.nu. 10.Decis.Neap.lj.in fi.in nouis. Fel. in c.qualiter,& qñ.el j.ver.vij fallit.de accus. Lucas de Penna in l.fi.nu.93.C.de locat.præd.ciuil.vel fisc.lib.xj.Bertr.in cõs. cxcij. vol.ij.& in ɔs.vij.vol.iij.Maria.Iun.in consi.lvj. in fi.vol.j. Zas. in consi.xij.nu.42.vol.ij.Ias.in cons.cccxxxvj.vol.ij.& in ɔs.xxxviij. volu.iij.Alex.consi.j.ver.præterea dato ꝙ requireretur. volu. v. Gomes.in c.j.charta xlviij.in prin.de cõst.in vj.Nicel.in cõcord. gl.cxxj.Soc.ɔs.x.nu.13.volu.iij.Alex.in cõsi.xvj.vol.v. Rui.cõsi. xcj.vol,j.& cons.xcv.& in consi.cliij.vol.j.& cons.lxxix.volu.iij.

Tenendo secundam opinionẽ, quam Doct. dicunt esse magis * communem,

5 Amplia,vt sit talis præsumptio,q̃ non admittat contrariã ꝓbationem.Cy.in d.l.rescript.C.de precib.Impe.offe. Ant. de Bu. in d.c.quæ in ecclesiarũ.versi.aut est dubiũ.& ibi Imola,versic.si autem esset dubium.Abb.ibi,versi.quando dubitatur.Feli.versi. & adeò procedit.

Contrarium Aimo,in consi.cxxxv.nu.47.

6 Primò limita,qñ in cõcessione Principis facta in præiudiciũ tertij pòt aliqua causa iusta verisimiliter imaginari, aliàs secus: Imo.in c.nã cõcupiscẽtiã:de cõstitutio.ver.extra gl.tangit.& ibi ẽt Ant.de Bu.ver.examinemus hæc tria.Soc.cõsi. clxvj. & cõsil. cclxxiij.vol.ij.& cõs.cxx.nu.9.vol.iij.Cur.sen.ɔs.cxx.Cur.Iun.ɔs. clxx.nu,22.& 23.Ias.ɔs.ccxxxiij.vol.ij.Ripa in xix. respons. vol. ij.Gozad.ɔs.v Paris.ɔs.lxxxij.nu. 54.vol.j.Cur.sen.in ɔs. 50.ver.secunda cõclu.Fel.in c.q̃ in ecclesiarũ.ver.recipit tñ ista cõclusio. de constitut.Maria.Iun.consi.lxv.vol.ij.Rui.in consi. xxj. vol.v.

7 Secundò limita,qñ sine causæ cognitione iudex processit ad dispositionẽ,per quam tertio infertur pręiudicium in dominio quæsito de iure gentium.Soc.in consi.cclxvj.versi. quinimò. in cons.clxiiij.Rui.in consi.xxj.vol.quinto.

8 Tertiò limita,qñ ipse Princeps disponit,& derogat iuri gentium,secus qñ alteri concedit facultatem disponendi.Mari.Iun. consi.lxv.vol.ij.

9 Quartò limita,qñ procedit Princeps sine citatione partis ad dispositionẽ alteri præiudicialẽ.Soc.in ɔs.cclxvj.& consi.clxiiij. & cõ.lxij.vol.iiij.Ias.consi.ccxxxiij.vol.ij.Aimo cõs. 50.nu.5.So. in consi.xxvij.nu.10.vol.iij.Cur.Iun.in consi.clxx.nu.25.& Cur. Sen.consi.xx.ver.iij.potest responderi.istud voluit Abb.in cap.j. de causa possess.& propriet.

10 Et idẽ qñ causa non cognita.Ruinus ɔs.lxxx.volum. tertio.

Contrariũ voluit Abb.in c.olim.ver.an aũt Princeps.de re iudi.idẽ sentit idẽ Abb.in c.in causis.in ij.no.eod. titu.Feli. in cap. quæ in ecclesiarum.ver.limita.vj.de consti.

11 Quintò limita,qñ Princeps disposuit per viam legis generalis,secus si per viã rescripti.Cur.Sen.in cons.xx.vers.tertiò respondeo.Roma.in cons.ccccxxxvj.

Contrarium tenet Alex.in consiliis proximè allegandis.

12 Sextò limita,vt cõclusio habeat locũ qñ procedit motu ꝓprio,secus si ad partis instantiã.Soc.in ɔs.cclxxiij.& in ɔs. clxiiij. & in cons.lxij.vol.iiij.Cur.in cõs.clxx.nu.25.& Cur.Sen.in cõsi. xx.ver.tertiò respondeo.Dec.in cõs.dlxxvj.nu. 12.Rom.cõsilio ccccxxxvj.Ias.in cõs.cv.vol j.Hippo.in sing.vj.Gozad.in cõs.xlj. nu.13.& in sing.lj.nu.41.Rom.in l.si verò.§.de viro.in xxiiij.fal. ff.soluto matrimo.Dec.in l.iij ff.quod quisque iur. Fel. in c.quæ in ecclesiarũ.ver.limita quintò.de consti.Barba.in cons.xiij.ver. & si dicatur.vol.iij.Dec.cons.cccxlj.nu. 5.Prob.in addit.ad Ioan. Monac.in c.si motu proprio.nu. 10.& nu. 13.de præb. in vj. Rebuff.in concordat.in ti.de form.mand.Apostolici.versi.vltimus effectus.Gramma.decis.lxv.num.28.& seq.

Contrariũ Alex.in cõs.ij.ver.est modò videndũ. vol.j. vbi dicit,conclusionẽ regulæ procedere ẽt in rescripto, & ita ad hoc allegat plures,& plures authoritates, ad quas ẽt me remitto. & in ɔs.lxxxvij.volu.secundo,vbi idem tenet, & repetit easdẽ allegationes.Aimo in tract.de antiq.tempo. nu.32. vbi declarat, in prima parte.

13 Septimò limita,qñ Princeps disponeret ɔ̃ ius quęsitum ex contractu,qa tunc causa non præsumitur:ita voluit Abb. in ɔsi. iij.in xxvij.q.vol.ij.Bertrañ.in cons.xv.nu.4.vol.j.versi.secundò respondetur.& in cons.ccxxxiij.nu.3.vol.ij.

14 Et qñ disponeret ɔ̃ vasallũ inuestitum,cui esset ius quæsitũ ex ɔ̃ctu,ponit Cur.Sen.cons. 50.in respons. ad vndecimũ argumentum.ver.secunda conclusio. Fel. qui ponit vtrunque dictũ in c.quæ in ecclesiarum.ver.limita secundò.de constitu.Rui.ɔs. lxix.vol.iij.& in consi.xcix.vol.iij.

15 Octauò limita,qñ ex Principis concessione oriretur scandalum,quo casu cã non præsumitur.Hippo.in sing.viij.Abb. in d. c.quæ in ecclesiarum.Inn.in c.inquisitioni. de sen.excom. Abb. in disputatione incip.Episcopus.ver. venio ad tertiũ membrũ. Inn.in c.quanto.de consuetud.& ibi Abb.nu. 11.Roma.in cõsi. ccclxxxiij.versi.iij.quia examinata.Fel.in c.quæ in ecclesiarum. versic.limita quarto.& in c.si quando.de constit.

16 Nonò limita,ĩ inferiore à Principe supremo,in cuius dispositione alteri pręiudiciali,causa non præsumitur. Gozad.in cõs. xxix.Curt.Sen.cons.xvij.& in cons.lxv.Rui.cons.lxxix. volu. iij. & in cons.xcvj.vo.iij.& consi.xcviij.vol.iiij.

17 Decimò limita,qñ procedit ɔ̃ non subditũ Princeps,qa tũc causa non est præsumenda:vt per Fel.qui ampliat in d.ca.quæ in ecclesiarũ.versi. limita tertiò,post Abb.ibi,de constitutio. & ibi apostil.quæ multas authoritates adducit,ad quas me remitto.

Idem voluit Abb.in c.j.de caus.pos.& propri. Ruinus consil. xcj.vol.j.& in consi.cxxiij.volum.iij.& consi.cxvj.volum. v.& in consi.xxxvij.vol.iiij.

18 XI.Limita,quando Princeps vtitur clausulis derogatoriis, & non aliàs.vt dicit Nicel.in concord.gl.cxxj.

19 XII.Limita,quia non pręsumitur causa in Principe rescribẽte contra dispositionẽ testatoris.Rui.in cons.xcv.vol.iij.

20 XIII.Limita,quando causa expressa per Principem, non est bona.Rui.in cons.cxxiij.vol.iij.

21 XIIII.Limita,quando Episcopus disponeret cõtra id, quod sit iuris diuini,vel naturalis.Rebuff.in practic.in ti.de dispen.ad plur.benef.nume.53.

22 Vide multa quæ ponit Cardi.Alex. in c. per venerabilem. §. quod autem.in iij.no.& seq.qui fil.sint legit.vbi ponit qñ causa præsumatur in Principe,& quando non.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Principe auferente alicui rem ex causa, an cessante illa causa, res sit suo domino restituenda.

1 PErtinenter subnestit̃ illa cõclusio, si princeps rẽ suã priuato auferat ex cã, & alteri concedat, an cessante cã,deficiat concessio,& res priori domino restitui debeat. In qua q̃õne,In ĩ c.qa pleriq;.de immun.eccles. tenet,ꝙ cessante causa,cessat cõcessio,& res sua priori domino restitui debeat.& idẽ tenet Ant.de Bu.in c.quę ĩ ecclesiarũ. ver. sed si causa cessat.de cõstitu.& ibi Imol.in ver. quid aũt si statutum.& ibi Fel.ver.secunda declaratio.Soc.cõsi. clxiiij.ver. videmus ẽt in simili.Decis.Neap.ccclxj.nu.29.in antiquis.Hippo. in rub.de fideius.Ias.in l.j.ver.quarto adde.ff.de offi.eius cui mand. est iurisdi.Rui.in consi.xxxvij.vol.iiij.Boer.decis.xxxviij.n.7.Tiraq.in regula,cessante causa.in prima parte,nu.20.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Princeps an possit contractum cum eo factum reuocare.

1 SVccessiuè quæritur,an Princeps possit ɔ̃ctum cũ eo factũ reuocare? Et dicendum est ꝙ non,vt tenet Cy. in l.digna vox.C.de legi.& ibi Bar.& Pau. de Ca.idẽ voluit Cy.in l.donationes,quas Diuus.C.de don.inter virũ & vxor.& ibi Bar.Bal.& Sal.Bal.in l.ex imperfecto.C.de testa.Bal.in l.fi.in fi.C.de transact.Io.And.& Ant.de Bu.in c.j. in secundo no.de ꝓbat.& ibi Abb. in j.no.Imo.in iij.no.Bal.in l.j.in prin.ff.de cõsti.Princ.& ibi Ias.& in c.j.de natura feud.& in l.j. in prin.ff.de pact.Ias.in ɔs.j.in primo dubio.volu.j.Lofred. in cõsil. xxxviij.vbi tenet obligari ex ɔ̃ctu ciuiliter,& naturaliter.Abb.in c.j.de cõsti.Roma.cõs.ccclij.ver.aduertendũ quia posito.& in ɔsi.cxvj.ver.sed manifestũ est.Card.in cõs.cxlvij.Ias. in l.ex imperfecto.C.de testa.& in l.j.ff.de pact.Bal.ĩ l.q se patris.ver.hoc scias ꝙ si princeps.C.vnde libe.Soc.cõs.iiij.ver.alio insuper fundamẽto.vol.iij.Alex.cõs.j.vol.ij.& cons.fi.vol.iiij.Fel.in c.q̃ in ecclesiarũ.ver.sed hæc declara.de cõsti.ver.limita secũdò.& ibi ẽt ponit Abb.ver.limitarẽ tñ istud dictũ.Roma. consi.cclij. versi.iij.quia nedũ cõitas.Imola in c.j.ver.& per prædicta patet.de cõsti.Abb. in c.nouit.nu.25.de iud.Pe.de Anch.in consi.ij.ver. non obstat. Fel.in c.j.de prob.Dec.in cons.clj.ver.venio ad s̃m dubium.Soc. consi.xxxij.vol.j.Zas.in cõs.x.volu.ij. Bertr. consi. ccvj.in princ. vol.ij.Barba.consi.xxvj.nu.17.vol.ij.& cons.j.vol.j. sentit Ange. in d.l.ex imperfecto.C.de testa.Card.Ale.in c.j.de nat.feu. Bertr. cõs.ccvj.vol.ij.in nouis.Io.Crot.in c. j. de constit. in sexto.& ibi Gomes. char.xlvij.Io.Crot.in l.oẽs populi. de iusti. & iure. Dec. in c.j.de ꝓba.Nicel.in cõcord.gl.cxxj.Soc.consi.lxxxvj.num. 14. volu.iiij.Dec.in cõs.clxxxvj.Paris.cons.xj.nu 47.& nu. 54.& seq. vol.j.& cõs.lxix.eodẽ vol.& cons.lxxxij.nu.48.& seq.eod.volu. Maria.Soc.Iun.cõsi.lxxxviij.vol.j. Aimo cõs. cxxxv. Parpal.in l. placet.nu.21.C.de sacros.eccle.Aret.in c.j.in j.not.de ꝓbatio.& ibi Bal.Brun.cõs.ij.& cõs.x.Igneus in l.donationes,quas Diuus. C.de dona.inter virum & vxo.Iacob.de sancto Georg.in verbo, princeps.in tract.feud.Do.in cõs.lxxiiij.Bru.cõs.xij.Ias.in l.pecuniã.ff.de cõd.cau.dat.Alex.cõs.cj. vol.j. Dec.cõs.dclxxxix.Abb. cõs.iij.ver.præterea ij.dico.vol.ij.Hispa.in rubri.de dona.inter virũ & vxo.Calcan.cõs.lj.Brun.cõs.lj.Roma.cõs.cxvj.Brun.in cõs. iij.Ias.cõs.clxxvij.vol.ij.& cõs.ccxxvij.vol.ij.& cõs. lxxxvj.volu. iij.Ant.de Bu.cõs.lix.Barba.in c.nouit.nu. 177.de iud.Rebuff.in cõcord.in rub.de colla.versi. ɔ̃riũ credo.Roma.in l.si verò.§.de viro.in xxiiij.fal.ff.sol.ma.Ancha.cõs.ccclxvij.Io.Ant.Ale.in ɔs. cxlvj.Gozad.cõs.v.Afflict.super Cõsti.in tit.ꝙ nul.p̃lat.nu.6. Paris.cõs.ij.vol.iiij.Dec.in c.relatũ.in ij.no.de p̃be.Grat.cõs. cxlvij. vol.ij.Maria.Iun.cõs.xciiij.vol.ij.& cõs.cxv.vol.ij.& cõs.clx.eod. vol.Rui.cõs.vij.vol.j.& consi.xxxvj.vol.j.& cõs.xc.vol. j.& cõsi. xcj.vol.j.Ruin.consi.cxv.volu.j.& cons.ccxxx.vol.j. & in consil. xcix vol.iij.Alciat.de præsump.in iij.regula.in viij.pręsump.Grã ma.consi.ciuili. 100.Bertr.in cons.j.vol.j.in antiquis.

2 Primò amplia,vt ẽt successor in dignitate nõ possit reuocare ɔ̃ctũ cũ prædecessore:ita tenet Cy.in l.digna vox. C. de legib.& ibi Bal.ver.modò iuxta hoc.& ibi Pau.de Cast.ver. vltimò p istã l.idẽ ponit Pau.de Cast.in l.fi.C.de transact.& nota.Abb.in c.j.in j.no.de ꝓbat.& ibi Card.in j.no. Albe.de Rosa.in d.l. digna vox. ver.aut ɔ̃hendo.Roma.cõs.cxvj.versi.qnimò & nedũ ipsi. Card. cõs.cxlvij.ver.dixi secundò.Bal.in c.j.de ꝓb.& Fel.& Areti.Dec. in ij.no.nu.7.Bal.in l.ꝓhibere.§.planẽ ff.qđ vi,aut clã.Oldr.consi.xciiij.in fi.ver.sed qd in casu p̃senti.Bal.in c.j.de natu. feud. Ias. cõs.j.in secũdo dubio.vol.j.& cõs.x.nu.4.vol.iij. Lofred. in cõsi. xxxviij.Aluarot.in c j.in ij.no.de nat.feud.Brun.cõsi.ij.& cõsi. x. Bal.cõs.cclxxj.vol.j.& cõs.ccclxxj.volu.iij. Igneus in l. donationes,quas Diuus. C.de donatio.inter virũ, & vxorẽ. Iac. in tract. feud.in verbo,princeps.ver.sed an princeps.Bologn.cõs.vj.Bru. cõsi.lj.Roma.cõs.cxvj.Ias.cõs.clxxvij.volu.ij.Ant.de Bu. in cõsi. lix.Albe.in l. j.versi.itẽ q̃ro si Imperator.ff.de of.ꝓcu. Cæsar. vbi declarat:& infra dicetur,Ias.cõs.ccxxvij.volu.ij.Ias.consi.lxxxvj. volu.tertio.Ioan.Ant.Alexan.consi.cxlvj.Afflict.super Constit. in tit.ꝙ null.prælat.Ruin.consi.xxxvj.volu.j.& consi.xcj.eodem volu.& cõs.cxv.eodẽ vol.& consi.xcix.vol.iij.Boer. decis.cciiij. nu.41.& seq.vbi declarat.Gramma. consi. ciuil. 100.Rebuff.in concord.in ti.de colla.ver.itẽ dicit Bal.vbi affirmat hãc esse veram,& communem opinionem.

Contrarium Baldus in l. prima ff.de constitut.Princ.de quo vide ibi Iaso.

3 Secundò amplia,etiã si super regalibus facta sit cõcessio per cõtractũ,quia pręiudicat ipsi cõcedenti quo ad vitã suã.Io.Ant. Alex.consi.cxxxviij.

4 Sed secus est in pręiudiciũ successoris,in cuius pręiudiciũ nõ valet concessio facta de regalibus:vt voluit Bal.in ti.de pace Cõstan.in ver.amplius ɔsueuerunt.Fel.in c.j.ver.iiij.declara.de proba.Iaso.cons.j.ver.facit quod voluit Bal.vol.j.Brun.ɔs.xj.ver.nõ omitto tñ.Ioan.Ant.Alex.ɔs. 50.Ias.in prælud.feud. ver.alibi ibi ẽt dicit.Fel.in c.ad audientiã.ver.dixit ẽt Bald.de præscript. Gozad.ɔs.viij. Afflict.in pręlud.Const.Regni.q.xxiiij.Bal. ɔs. cclxxj. vol.j.& consi.cclxxj.volu.iij.Rebuff.in concorda.in titu.de collat.versi.itẽ dicit Bald.Soc.consi.iiij.nu. 8.volu. tertio. & consil. vij.nu. 5.& sequen.vol.iij.Ias.consi.ccxxvij.vol.ij.Rui.consil.xc. vol.j.& consi.xcij.eodem vol.

5 Et idẽ in iurisdictionalibus dicit Bal.in l.qui se patris. vers.itẽ in concessis.C.vnde lib.Dec.in c.nouit.n.14.de iudi. & ibi Aret. & Fel.ibi.

6 Declara,quia Afflict.in Consti.in ti.ꝙ nul.prælat.nu.7.& seq. istud intelligit,qñ iurisdictio fuit data per Regẽ per priuilegiũ, secus si per contractum.

7 Primò limita istã ampliationẽ,nisi essent regalia,q̃ solita essent concedi per principes.Claud.in titulo,qui feudum dare pos.

8 Secundò limita,nisi regaliũ cõcessio non induceret notabilẽ diminutionẽ principatus:vt per Claud. in d.c.j.in ti. q feud. dar. poss.ex mente Card.Alex.in prælu.feud.Rui. cõsi.ccj. vol.j.Bert. in consi.xlij.vol.j.in antiquis.

Contrarium Soc.consi.vij.vol.iij.

9 Tertiò limita,non procedere in regalibus rerũ particulariũ, vel locorum,sed in regalibus ipsius status principalis:vt declarat Ias.cons.x.vol.iij.

10 Quartò limita,vt de per se regalia transferri non possint, sed benè accessoriè ad ipsam infeudationem:ita Ias.in dicto cõs. x.volumine tertio.

11 Quintò limita in iure regio,quod nunquàm censetur concessum.Albe.in l.j.in fi.ff.de of.eius.Iacob.in l.imperium.nume. 14.ff.de iuris.om.iudicum.

12 Secũdò limita eandẽ ampliationẽ,vt successor nõ possit reuocare ɔ̃ctum sui prædecessoris,vt procedat in his,quæ sunt de natura,seu consuetudine dignitatis,non in aliis.Brun.consi.j.

13 Tertiò limita istã ampliationẽ,qñ pactũ esset personale, qa tunc successorẽ non afficeret:vt declarat Bal.in d.l.digna vox.in fi.C.de legib.

14 Quartò limita,qñ prædecessor supplantasset successorẽ pręueniendo ante tempus.vt declarat Bal.in c.vnico.q succes.feud. dare teneãtur.& ibi Aluar.in ij.not.& Card.Ale.in j.no.& Mart. de Laud.in primo not.

15 Quæ habent locum in successore prælati:vt est tex.in terminis in d.c.j.qui suc.feud.dare ten.Ias.in con.j.ver.pro hac etiam parte.vol.j.Afflict.decis.cj.

Et intellige qñ est alienatio.Aluaro.in c.j.qui succes.tenea.el ij.versic.ex quibus ipse infert. & ibi Cardin. Alex.versicu.& per hunc textum.

16 Primò amplia istã conclusionẽ,vt successor non possit reuocare contractũ sui prædecessoris, vt procedat ẽt si sit successor in dignitate,& non sit heres.Albe.in l.digna vox. versi.cum quæritur.C.de legib.Lofred.consi.xxxviij.

17 Secundò amplia, ẽt si antecessor fecisset gratiã ecclesię,qa successor non posset illã reuocare.Spe.in ti.de instru.edit.§.nũc autem.in fine.de quo dic vt infrà dicetur.

18 Tertiò principaliter Amplia, ẽt si princeps ꝓcedat de plenitudine potestatis ad reuocationẽ ɔ̃ctus:prout voluit Soc.in ɔsi, lxxxvj.nu. 14.vol.iiij.Pau.de Cast.in d.l.digna vox.C.de legibus. Dec.in cõs.cclxxxvj.& in c.j.de proba.Ioan.Crot.in l. oẽs populi.ver.secunda cõclu.ff.de iusti.& iure.Io.Ant.in cõs. 50.Dec. in cõsi.clj.ver.& ad hoc bñ facit.Zas. cõsi.x.volu.ij.Pau.de Cast.ɔs. cccxvij.vol.j.Brun.cõsi.xij.Gomes.in c. j. char.xlvij. de consti.in vj.Paris.cõs.xj.n. 53.vol.j.Io.Ant.cõsi.cxxxviij.Dec.ɔs. dclxxxix. Io.Crot.in c.j.colu.viij.in prin.de constit.in vj.Ruin. in consilio cxcvj.vol.j.Gramma.consi.ciuili. 100.

19 Quartò amplia,ẽt si cũ subdito suo princeps ɔ̃xerit:Io.Ant. Alex.ɔs.cxxxviij.& cons. cxlvj.Pau.de Cast.in cõsi.cccxvij. vo.j. Cor.cõs.lxx.nu. 11.vol.ij.Paris.cõsi.xj.nu. 53. vol.j. Barba.in ɔsi. j.vol.ij.Domi.in consi.lxxiiij.Bertran.consi.ccvj.vol.ij.in nouis.

Abb.

Abb.conſi.xciiij.ver.quo ad tertiū.volu.ij.Pariſ.conſi.ij. volum. quarto.

20 Quod intellige qñ contractus factus cū ſubdito valet,aliàs ſecus:ita procedit quod no.Spe.in ti.de cenſib.§.nunc dicendū. verſ.quid ſi vniuerſitas facit pactum.

21 Quintò amplia,vt nec directò , nec per indirectū Princeps poſſit venire ꝯ cōtractū:Domi.cōſi.lxxiiij.Ale.cōſ.fi.vol.iiij.Io. Ant.Alex.conſ.cxlvj.Ioan.Crot.in l.Gallus. §.& quid ſi tantùm. ver.iiij.limitatur.ff.de libe.& poſthu.

Cōtrariū ſumitur ex dictis Card.& Imo.in c. quia diligentia. de elect.ſequitur Fel.in c.inter quatuor.de maio.& obe.verſi.limita ſecundò.Alex.in d.§.& quid ſi tantùm.& ibi Socin.clarius. ver.ij.adde.ff.de libe.& poſthu.

22 Tenendo primā partē Doct.Card.& Imol.in c. quia diligētia.cū aliis,q illā ſequuntur,dicas procedere , qñ cū cauſa Princeps apponeret dictā clauſulā , quod de confiſcatione opponi non poſſet:ex qua cauſa pōt Princeps iuri quæſito ex cōtractu derogare,vt infrà dicetur.

23 Sextò amplia ēt ſi Princeps in contractu vteretur verbo,indulgemus,vel concedimus,vel largimur: Bal.in l. q ſe patris. C. vnde libe.ver.hoc ſcias.refert,& ſequitur Iaſo.in l.ſi pecuniā. ff. de cond.cauſa dat.

24 Septimò amplia,vt idē ſit & multò magis, vel ſaltē pari ratione in inferioribus dominis.Bertran.conſi.ccvj.in nou.Nicel. in concor.gl.cxxj.

25 Octauò amplia, vt ꝯctus factus cū ſuperiore noceat nō modò ſucceſſori,ſed ēt omnibus illis , quibus lex pōt præiudicare. vt in ſyndico deputato à conſilio ad contrahendum & obligandū:vt declarat Bar.in l.donationes quas Diuus.C. de don. inter vir.& vxo.& in l.iiij.§.actor.ff.de re iud.Bar.in l.ciuitas.in prin.ff. ſi cer.pe.Sal.in d.l.donationes,quas Diuus.

Contrariū Bal.in l.j.C.ne fil.pro patre. & Pau.de Caſt. in prin. ff.de re iudi.

26 Sed pro cōcordia opi.ꝯtrariarū recurrendū eſt ad diſtinctionē Alex.in conſi.xliiij. vol.j. ꝙ aut negociū eſt principaliter vniuerſorū:& ſecundariò ſingulorum: & tunc procedit prima opinio Bart.aut negocium eſt principaliter ſingulorum:& tunc procedit ſecunda opinio Bald.

27 Et de contractu Principis,ꝙ non p̄iudicet vaſallis,tradit Fel. in c.j.de proba.& ibi Dec.vbi ꝙ non nocet vaſallis inuitis venditio principis:de quo infrà dicetur.

28 Nonò amplia ēt ſi ꝯctus eſſet ex cauſa lucratiua mera,tñ illū princeps reuocare nō pōt ſine cauſa.Oldra. conſi.xciiij.ver. ſed in caſu preſenti.Dec.in c.j.ver.poſtremò nō omitto.de ꝓbatio. Ripa,in reſponſ.xxviij.volu.ij.ſentit Bal.in c.j.de nat.feud.& ibi Aluarot.ver.q̄ro,ab extrà.Io.Ant.Ale.in ꝯſ.cliiij.ver. difficultas ergo vř.Galiaul.in l.Gallus.§.& qd ſi tantùm.nu.67.ff.de liber.& poſthumis.Rom.in conſi.ccxcviij.ver.cū nedū Imperator. Bal. in conſi.cccxxvij.volu.primo,Abb.conſi.iij. ver. præterea dico. volu.ij.Hiſp.in repet.rubri.de donatio.inter virū, & vxor.Brun. in conſi.viij.

29 Decimò amplia,vt iſto caſu non præſumatur cauſa in principe.Ruinus conſi.ſeptimo,volu.j.& in conſi.xxxvj.eodem vol. & in conſ.xcj.vol.j.

30 XI.Amplia,vt Princeps nō poſſit legitimare in preiudicium iuris competentis in feudo alicui ex contractu ſuo.Ruinus in conſi.ſeptimo,volumine primo.& conſi.xxxvj.vol. j. Rui.in ꝯſ. cviij.vol.ij.qui declarat.

31 Contrarium,ꝙ contractui merè lucratiuo princeps nō præcisè adſtringatur:tenet Aret.in c.j.de proba.

32 Imò gñaliter Principem nō teneri ad obſeruātiā ꝯctus venditionis,vel donationis : tenet Fulg.in ꝯſ. cxliij. & in donatione hoc latè cōcludit Lucas de Penna,in l. prædia. C. de loca.pred. ciuil.li.xj.dicens,Principē de abſoluta ptāte etiā ſine cauſa reuocare poſſe priorem donationem,ſed non debere hoc facere.

33 Tenendo primā opinionē * cōem , Inferri pōt ꝙ feudū, qa dř gratioſa conceſſio, ſine cauſa per principem auferri nō pōt. prout vř probare tex.in c.j.de feud.ſin.culp.nō amittendo.& in c.j.de nat.feud.gl.fi.in fi.de his,qui feud.dare poſſ.Bald.in c.peruenit.de iureiur.ponit Bar.loquens gñaliter de omni dominio vtili,in l.qcunq;.C.de fund.patr.lib.xj.Pau.de Ca.in ꝯſi.xlvj.vol. ij.Fel.in c.q̄ in eccleſiarū.de ꝯſt.Bertr.in cōſ.xv.vol. j. Idē voluit Io.de Plat.in d.l.quicūque.Bal.in c.j.de ꝓb.Aimo in cōſ. cxxxv. Bal.in c.j.per illū tex.in prin.de nat.feud.Abb.in c.,q̄ in eccleſiarū.in fi.ver.& ex hoc ſoleo dicere.de conſt.Rom.in cōſ.ccclij.in fi.Bal.in cōſi.cccxvij.vol.j.& per totū.Cur.in tract.feud.in ij.parte principali.in xij.q.Maria.Iun.in ꝯſ.lxxviij.vol.j.Iaſ.in l.ſi pecuniā.ver.per iſta infero.ff.de cōdi.cauſ.dat.Cur.Sen.in conſi. 50. ver.& ſic licèt Dec.in conſi.ccccx.nu.11.& 12.Brun.in cōſi.j.& conſi.ij.& conſi.viij.Deciſ.Neap.cclxxxij.in antiq.num.7.Pariſ. ꝯſ.xj.nu.48.vol.j.Iaſ.ꝯſ.clxxvij.vol.ij.& in ꝯſ.lxxxvj. vol.iij. & ꝯſ. xciij.vol.iij.Gozad.in conſi.xxvj.ver.xj.dicendū eſt.Brun.in cōſ. x.ver.ſecunda concluſio.Iaſ.in cōſi.j.vol.j.Alex.in conſi.iij. vol. v.Aluarot.in c.j.in ij.no.de natu.feud.deciſ.Neap.ccxcij. in fi. in antiquis.Pariſ.in conſi.xxij.volu.primo.Grat.in conſi.cxlvij.vo. ij.Maria.Iun.in cōſi.cxv.vol.ij.& cōſi.clx.vol.ij.Rui.in conſi.ſeptimo,vol.j.& in conſi.xxxvj.vol.j.& in conſi.cviij.vol.ij.& in ꝯſi. xcix.vol.iij.Grā.deciſ.lxv.nu.33.Alciat.in tract.præſump.in tertia regula.in viij.præſum.Incert.auth.in tract.cri.leſæ maieſt.nu. 9.& ſeq.

Contrarium voluit Gozad.in conſi.viij.Soc.in conſi.lxxxvij. volu.iij.& in conſi.iiij.vol.iij.& dicetur infrà.

34 Primò amplia primā opin.vt nec per viā legis gñalis poſſit princeps priuare vaſallos inueſtitos de feudo ſine cauſa:Bald.in auth.omnes peregrini C.communia de ſucceſ.Brun.in conſi.ij. Iaſ.in conſi.xciij.vol.iij.

35 Secundò amplia,vt nec de plenitudine ptātis princeps hoc facere poſſit,videlicet priuare vaſallū feudo ſine legitima cauſa. Bal.hoc ſentit,licèt non expreſsè dicat,in c.j.de nat.feud.Iaſ.expreſsè in conſi.xciij.verſi.imò fortius.volumine tertio.Pariſ. in conſi.xj.nu. 116.volu.primo.

Cōtrariū ſentit Bal.ī c.j.§.ad hæc.ver.q̄ro,an hoc caſu.de pac. iur.fir.dū tenet vaſallū,cui princeps feudū aufert ſine cā recompenſandū eſſe ab ipſo Principe.Iaſ.cōſ.j.ver.nonò principaliter. vol.j.idē voluit expreſsè Dec.ī ꝯſ.ccccxcviij.& Goza.in ꝯſ.xxvj. licèt vterque moueař ex improbatis authoritatibꝰ. Dec. in cōſ. xxxix.ver.ſextò, qa dictum priuilegiū.& Gozad.in conſilio viij.

36 Tertiò amplia,vt nec ēt feudi conditiones ſine cā princeps alterare poſſit.Bal.in conſi.cccxxvij.vol.j. Gozad. in conſi.xxvj. ver.xj.dicēdum.Bal.in l.j.ver.ſed quid ſi dominus. C. qñ nō pet. part.Decius in conſi.clxxxv.ver.non obſtat quod in alia. Hiſpa. in rubri.de donat.inter vir.& vxor.

Contrarium Hiſp.in rub.de don.inter vir.& vxor. de quo dic vt infrà dicetur in prima limitatione.

37 Quartò amplia,vt nedū ſi ſit quæſitū re ipſa ius vaſallo,ſed etiam ſi ſit quæſitum ſpe tantùm.Rui.conſi.vij.vol.j.

38 Primò limita, iſtā ampliationē,ꝙ princeps nō poſſit ſine cā priuare aliquē feudo , non procedere qñ ſaltim cauſa concurret reſpectu accipientis,qui de feudo alteri cōceſſo inueſtitur ex cauſa remunerationis: vt dicit Gozad.in cōſi.j.ver.iiij.dico.Dec. in cōſ.cclxix ver.ſi autē ex tenore.& in cōſ.cccxc. ver.ij.eſt ponderandū.& cōſ.ccccxcviij. nume. 14.& ſeq.Soc.in conſ.iiij.ver. tollitur etiam.& verſi.ex quibus infertur.vol.iij.Rui.conſi.cxvij. vol.iij.Gram.conſ.ciuili,viij.& conſ.clx.& conſi.clxix.

Contrarium Rui.in conſi.cviij.vol.ij.

39 Sed tenendo primam opi.declara, quia benemerita in hoc caſu ſunt verificanda & probanda aliter quàm per aſſertionem principis.Grat.in conſil. cxlvij.vol.ij.

40 Secundò limita, quādo præiudicatur ei, cui ex ꝯctu feudi eſt acquiſitum ius non re ipſa,ſed ſpe, vt quia nondū feudū ad eū ꝑuenit,ſed eſt cōprehenſus in inueſtitura:Cur.in ꝯſ.j.ver.v.aduertendū eſt.Dec.cōſi.cccxc.ver.iiij.quia Brun.in cōſ.j.ver.iiij.facit. & verſi.item ad id,quod dicitur.& in conſi.ſecundo, ver.aliquādo etiam & iiij.& conſi.x.verſicu.ſexta & vltima cōcluſio.Aimo conſilio cxxxv.verſi.ex præmiſſis infertur.Gozad.in cōſi.ix.ver. tertia concluſio.

Principalem concluſionem ꝙ princeps ſine cauſa non poteſt præiudicare iuri quæſito ex contractu.

41 Primò limita procedere ꝓ tempore præterito,ſed pro tēpore futuro poteſt præiudicare adiiciendo certas conditiones ipſi contractui: per tex.in l.qui fundos.C.de omni agro deſerto.libr. xj.& ibi no.And.de Barulo.& Io.de Platea,in l.nuptæ.ff.de ſenat. Barba.in c.fi.nu.34.in fin.& ſeq.de offi.leg.Hiſp.in repe.rubri.de dona.inter virum & vxorem.

Contrarium And.de Iſer.in c.j.§.fi.in fi.ver. lex,qui fundos.de cap.qui cur.vend.vbi reſpondet ad illum tex.in l.q fundos. ꝙ ille text.non dicit ꝙ ex poſt facto poteſt adiici conditio per principem,ſed ꝙ illa conditio ineſt à principio tempore contractus, vt ibi per eum.quā reſponſionem approbat etiam Lofred.in ꝯſ. xxxviij.idem ſentit Hiſpa.in rubri.de dona.inter vir.& vxo.

42 Secundò principalē concluſionem limita quādo principis diſpoſitio,per quā alteri præiudiciū inferř in iure quæſito,fieret ex cā,vt dicit Bal.in l.donationes quas Diuus.C.de don.inter vir. & vxorē,qui exemplificat cauſam quādo ipſi principi à priuato nō ſeruareř ꝯctus.Rom.cōſ.ccclij.ver.ij.ibidem cōmunitas.Car. conſi.cxlvij.ver.item probatur hoc.Alex.in conſi. j. ver.per hoc etiam apparet.vol.ij.Io.Ant.Alex.in conſ.cxlvj.Ant.de But.in ca. cū omnes.ver.aduerte tñ legiſta, de cōſtit.Fel.in cap.j.verſiculo, quintò declara.de ꝓbatio. Nicel. concord.glo. cxxj.vbi enumerat plures cauſas,propter quas poteſt quis priuari iure ꝯtractus. Ioan.

Ioann.Crot.in l.oēs populi.ff.de iuſtit.& iure,q exemplificat in cauſa ingratitudinis.& in c.j.de cōſtit.in vj.& ibi Gomeſ. Deciſ. Neapol.ccclxj.n.6.in antiqs.Card.in cōſ.lxxxv. ver. & ſuperior. Alex.in ꝯſ. 50.vol.iiij.Gozad.in conſi. v.Rui.in conſi.xxj.volu.j.

43 Et ita intelligi debet quod not. Ro.conſil.ccclij.verſ.porrò ſi dicatur:aliàs malè loqueretur:qui vult ꝙ princeps de plenitudine poteſtatis poſſit tollere contractum factum cum ſubdito.

44 Sublimita ſecus in nō ſubdito, cui nec ex cauſa præiudicař in ꝯtractu.Soc.in ꝯſ.lxxxvj.volu.iiij. Gomeſ.in c.j.de conſt.in vj.

Quid autem in ſtatuto,vel priuilegio trāſeunte in contractū, dicetur infrà.

45 Tertiò principaliter limita,niſi iniuſtitia, vel dolus interueniret ex parte recipientis ex contractu Cæſaris:qa tunc ipſe princeps poſſet talē contractum infringere,& illi contrauenire. Cy. in l.digna vox.in fi.C.de leg. & ibi Bal.in l.fi.in fi. C.de tranſact. & conſ.cclxxj.vol.j.Nicell.in concord.glo.cxxj.

46 Quartò Principaliter limita,niſi ꝯctus Principis cederet in maximū detrimentū,& incōmodum Pirncipatus:ita Alberi.de Roſ.in l.j.ff.de of.ꝓcur.Cæſar.ſentit Bald.in auth.oēs peregrini. C.cōia de ſucceſ.Card.Ale.in c.j.de nat.feud.Bal.in c.intellecto. ver.nota ꝙ Rex.Old.ꝯſ.xciiij.verſi. ſed qd ī caſu præſenti.Bal.in ꝓœm.feud.ver.expedita Baldi legū Doctoris.Fel.in c.j. ver. tertia conclu.de ꝓbat.Calca.ꝯſ.lxvj. Bar.in l. prohibere.§.planè.ff. quod vi aut clam.verſi.ſed quid de rege.Dec.in c.j.verſi.ſiľr ſi ꝯtractus.de probat.Abb.in c.intellecto.ver.& quod dixi.de iureiur.Areti.in c.nouit.& ibi Feli. de iudic. Hiſpa. in rub. de donat. inter virum & vxor.Afflict.ſuper cōſtitut.in titu. ꝙ null.prælat. nu.14.Ruin.in conſi.xxxj.vol.j.& in conſil.xxv.vol.ij.

47 Sublimita, ſi modica diminutio principatus proueniret ex contractu feudali, quia tunc non poſſet retractari : ita declarat Bald.in d.ca.intellecto.nu. 5.& ſeq.de iureiur.ſentit Ripa in j.reſponſ.verſi.iiij.quia,volu.j.Aimo Crauet.conſ.liiij.nu.2.

Et idē ēt in feudo dicit Bal.in l.pe.C.de bon.quæ liber.refert, & ſequiř Fel.in c.j.ver.iij.declara,de ꝓbat.Brun.in ꝯſ.xij.& in feudo loquitur Claud.in tit.qui feud.dar.poſſ.refert & ſequiř Iaſo. in prælud.feud.ver.iuxta hanc diuiſionē.Iaſ.in ꝯſ.ccxxvij. vol.ij.

48 Ratio iſtiꝰ limitationis principalis eſt,quia Principis alienatio,q̄ cedat in magnā diminutionē Principatus,non valet.Bart. in d.l.prohibere.§.planè.ff.quod vi aut clā.Bal.& Abb.in d.ca.intellecto.de iureiur.Bal.in prælud.feud.ver.expedita.Roſ.in monarch.Soc.ꝯſ.vij.nu. 5.& ſequent.vol.iij.Card.Alex.in c.j.verſic. ſed poſito.q feud.dar.poſſ.Iaſ.in [illegible] feud.Iaco.in tract.feud.in verbo,& in feudum.Roch.de Curt.in c.fi.de conſuet.Feli.in ca. ad audiētiā.de præſcript.Corſet.de poteſtate regia.q̄ſt.iiij.Brun. in cōſi.x.Alex.conſil.j.vol.v.Ripa in j.reſponſ.vol.j.gl.pragmat. ſanctio.Afflict.in prelud.conſtit.Regni.ccccxxiiij.Andr.de Iſer. in ca.j.§.præterea Ducatus.nu.10.& ſequent.de ꝓhib.feud.alie. ca.per Federic.Maria.Iunior conſi.vij.volu.j.Aim.ꝯſi.liiij.Bertr. in conſi.xlij.vol.j.in antiquis.

49 Amplia,ēt ſi Princeps donaret vni eccleſiæ particulari,tñ nō valeret donatio,ſi cederet in magnā principatus diminutionem,Bal.in procem.C.verſi.modò iſta quæſtio.

50 Et propterea non pōt Rex,donando,vel aliter diſponēdo, regnum in aliū transferre,q̄ ad illum,cui vel de iure, vel de conſuetudine debetur.Ioan.Andr.in c.grandi.& ibi Philip.Franc.de ſuppl.negl.prælator.Card.in conſi.cxxxvij.verſi.ij.ratio.

51 Amplia,ēt ſi alienatio facta ꝑ Principē,q̄ cedit ī magnā diminutionē Principatus,eſſet iurata:vt per Grat.in ꝯſ.cxlvij.volu.ij.

51 Limita,niſi bona alienata,quæ inducunt maximam diminutionem principatus,eſſent ſolita infeudari. Aim.in d.conſi.liiij.

52 Quartò principaliter Limita in omni caſu gñaliter ,in quo ꝯctus factus cū Principe nō valeret,vt ponit Alber. in d.l. digna vox.verſi.aut cōtrahend.C.de legib.Nicell.concord.gl.cxxj.Lucas de Penna,in l.quicunq; n.25.C.de omni agro deſerto.lib.xj.

54 Sextò limita principaliter,vt Princeps ex ꝯctu obligeř naturaliter tātùm:nō ciuiliter,vt no.Ant.de Butr.ī capitulo primo, ī ij.not.& Imo.in iij.not.Deci.vbi dicit iſtā partē *cōem.de ꝓbat.

Cōtrariū Bal.in l.Princeps.in prin.ff.de legib.Aret.ī c.j.de ꝓbat.& ibi Feli.verſi.modò aduerte.Lofred.in conſi.xxxviij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Princeps ſi conſtitutionem in contractum transferat, eam ſine cauſa reuocare non poteſt.

19 EX ꝓcedentibus infertur, ꝙ Princeps conſtitutionē,ſi in ꝯctū transferat,ſine cauſa illā reuocare nō poteſt. Bal.in l.donationes,quas Diuus.in prin.C. de donat. inter virū & vxor.Paul.de Caſtro , in l. digna vox.C. de legib.Rom.in ꝯſ.ccclij.& in cōſ.cxvj.Iaſ.in l.ciuitas.verſi.niſi ſaluando.ff.ſi cert.pet.Anch.in c.j.verſi. ex qua infero. de cōſti. in vj.Ant.de But.in c.j.ver.itē ſi transiret ī contractū , de conſtit. & in c.at ſi clerici.§.de adulterijs.verſ.an aūt circa ꝓprias.de iudic.Barba.in conſi.j.verſ.item dico. vo.ij.Abb.in conſ.xxxv.ver. ij.facio principaliter.vol.j.Rebuf.in concord.in ti.de collat.ver. item quando.Gozad.in conſi.v.Boer.deciſ.ccxv.

Et idem eſt in ſtatuto facto per ciuitatem.Bar. in l.oēs populi.ff.de iuſti.& iure.verſi.& circa præ dicta ſubiicio. Bal.in l.ſi cū mihi.ff.de dolo.

Iaſ.q limitat niſi hoc fiat ex cā publicæ vtilitatis,in l.Barbariꝰ. verſi.xij.facit.ff.de of.præt.Iaſ.cōſi.xciij.vol.iij.Bart. in l.quod ſemel.ff.de decret.ab ordi.fac.Ioan.Crot.in d.l.oēs populi.vbi dupliciter limitat.Ant.de Butr.in c.nouit.verſi.vel dic.de iud.Alex. in conſi.fi.vol.iiij.& conſi. 50.volu.iiij.Iaſ.in ꝯſ.j.volu.j.Imo.in l. non amplius.§.j.de legat.j.Ioān.Crot.in c.j.de conſti. in vj. & ibi Anch.verſi. ex qua infero,Anchar.in c.j.verſi aliud membrum fuit.de conſti.Alex.in cōſi.cj.vol.primo.Abb.in capitulo,nouit, numer. 24.de iud.& ibi Aretinus.Iaſ.in cōſilio ccxxvij.ver.xiiij. facit.volu.ij.Gozad.in conſi.v.Ruin.in conſi.cxcvj.vol.j.

4 Et idē eſt in conſuetudine,q̄ tranſiuit in ꝯctum, quā populus ſine cauſa reuocare non pōt.Ioan.And.in addit.Spec. in titu.de cenſib.§,nunc dicendū.verſ.quid ſi vniuerſitas fecit pactū. Ale. in conſ.fi.vol.iiij.Io. Crot.in c.j.de conſtit.in vj.

5 Et idē eſt in priuilegio,vt illud Princeps ſine cā reuocare nō poſſit,qñ tranſiuit in ꝯctū ,Ant.de Butr. in c.cum M.de conſtit. Bald.in l.qui ſe patris.verſi.hoc ſcias.C.vnde lib.Bald.in l.ſi cum mihi.ff.de dolo.Alex.in ꝯſ.fi.vol.iiij.Rom.in ꝯſ.ccccxxxvj.verſi. ij.idē probatur.Alex.in ꝯſ. 50.vol.iiij.Bart.in l.ij.in fine.ff.de iur. immunit.& in l.quod ſemel.ff.de decret.ab ord.fac.Barb.in ꝯſ.j. ver.itē dico.volu.ij.Alex.in ꝯſ.cj.vol.j.Cardin.in c.nouit.in principio.de iudic.Abb.ibi nu.23.& ſequent.& ibi Aret.Abb. cōſi. xlj. verſi.itē poſſet nō immeritò attentari.vol.j.Anch.in ꝯſ.ccclxvj. Rom in conſi.cclij.in ſecundo dub.Abb.in ꝯſ.iij.verſi.ſi aūt priuilegiū.volu.ij.Nicell.in concord.glo.cxxj.Parpal.in l.placet.n. 21.ver.non ēt pōt imponi.C.de ſacroſ.eccleſ.Paul. de Caſt.in l. ſi quis curialis.in fi.prin.C.de Epiſ.& cler.Gozad.in cōſi.v.& ꝯſ. lxix.Bertr.in ꝯſ.ccxxiij.vol.ij.& in conſi.clxxxj.volu.iij.Afflict.in conſtit.regni.in titu.ꝙ null.prelat.nu.7.Ruin.in conſi.xxix.vol. j. & in conſ.cxcvj.vol.j.& conſi.ccxxix.vol.j.& conſi.ccxxx.vol. j.Gram.qui ampliat in deciſ.lxxxv.nu.25.& ſeq.Soc.in conſilio iiij.vol.iij.Deci.in conſi.dciiij.nu.9.Gozad.in conſi.lxij.Io.Crot. in c.j.de conſt.in vj.vbi declarat.

Contrarium Rom.in ſingul.cccclxxxj.per text.in l.Titius.ff. de obſeq.liber.

6 Et dř in contractū tranſire,qñ conceditur propter benemerita.Rui.conſi.ccxvij.vol.j.Grammat.in conſi.clvj.

7 Vel qñ ob iuſtā cauſam cōceditur. Aret.in c.j.de conſti.Bart. in conſi.j.Io.de Sylu.in tract.de benefi.in tertia parte,quæſt.xiiij. verſi.vj.pro iſta parte facit.

8 Vel qñ eſt cōmenſuratū ad aliquod factū,vel dationem futurā,vel præteritā impletā,vel implendam , Ruin.in ꝯſ.cxxx.vol.v.

9 Declarat tñ Soc.in conſi.lxxxvij.nu. 12.vol.iij.ꝙ tunc dicitur priuilegiū tranſire in contractū , qñ fuit conceſſum ob pecuniā ſolutam ab alio,quàm à ſubdito,ſecus ſi à ſubdito,quia tūc eſſet priuilegium,& contractus,& ideo poſſet reuocari.

10 Et præcedentia intellige ſine cā quo ad ſubditos.Antonius de Butri.in c.cū M.de conſtitu.Domi.in c.j.ver.oppono vltimò. de conſtitu.in ſexto.Rom.in ꝯſ.ccccxxxvj.verſi. ſecundo. idem probatur in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſoluto matrim. in xxiiij.fallentia,verſi.ij.idem probatur.Iaſ.in conſi.j.volu.j.Aret.in ca. nouit. de iudic.Felin.Alex.in apoſtill.ad Bart.in l.oēs populi.ff.de iuſti. & iure.Gozad.in conſi.viij.& in conſilio cj.deciſione Neapolit. clxvj.in nouis.Pariſ.in conſi.ij.vol.iiij.

11 Et ita procedit quod not.Abb.in capitulo,in noſtra.num.6. de iniur.& damno dato.ꝙ quoties ſtatutū trāſiuit in contractū, vel quaſi,etiam cum ſubdito,non poteſt amplius reuocari.

12 Quod non habet locū in ſupremo principe volente vti poteſtatis plenitudine:vt notat Alex.in conſ.j.ver. vel ſi intelligas. vol.ij.ſentit Fel.in c.at ſi clerici.§.de adulteriis.de iudic.

13 Limitat aliis modis Felin.in d.c.nouit.quando priuilegium oriretur ex contractu ſimulato.

14 Vel quando priuilegium nondum eſſet acceptatum.

15 Vel quādo enormiter læderet præter intentionē cōcedētis.

16 Vel quando maior pars conſentiret reuocationi.

17 Vel niſi per priuilegium conceſſa eſſet iuriſdictio.

18 Vel reuocaretur ex cauſa ingratitudinis,quæ omnia ibi ponuntur.

19 Nā cum cauſa quo ad ſubditos pōt reuocari conſtitutio,& priuilegiū,quamuis tranſierint in contractū.Anto.de Butrio in capit.

ccũ M. de constit. Alex. in cõs. xvj. versi. & potuit insuper. volu. v. Ant. de Butr. in c. nouit. versi. & dic. de iudic. Domi. in c. j. versi. Oppono vltimò. de constit. in vj. Rom. in cõsi. ccccxxxvj. ver. idẽ Probatur. Alex. in cons. cj. versi. primò ꝙ illud, quod dicitur. vol. j. & cõs. ccxvij. versi. iiij. qa Princeps. vol. ij. Ias. in ꝓs. ccxxvij. versi. xiij. facit. vol. ij. Ias. in cõs. i. nu. 4. vol. j. Rebuff. in cõcord. in titu. de collat. ver. itẽ priuilegium. Gomes. in d. c. j. de cõstit. in vj. Ias. in l. Barbarius. versi. xij. facit. ff. de of. Præto. apost. ad Abb. in d. c. nouit. Aretin. in c. nouit. & ibi Fel. de iudic. Nicell. in cõcord. gl. cxxj. Ias. in l. nõ amplius. §. j. in fi. ff. de legat. j. Bert. in cõsil. clxxxj. vol. iiij. Afflict. super cõstit. in tit. ꝙ null. prælat. qui ampliat ẽt in inferiore à Principe supremo. & in tit. de priuileg. eorum. nu. 2. Iaco. in l. de ætate. §. ex cã. ff. de inter. actio. Rui. in ꝓsi. ccxxix. vo. j.

Contrariũ ꝙ etiam cũ causa non possit reuocari: tenet Barb. in c. cum M. nu. 70. in fine. de constit.

20 Quo verò ad nõ subditũ nec cũ causa nec sine causa Princeps põt reuocare. Ant. de Butr. in c. cùm M. de iud. Dom. in ca. j. ver. oppono vltimò. de ꝓst. in vj. Roma. in l. si verò. §. de viro. ff. solu. matr. in xxiiij. fallent. in versi. ij. idẽ probatur. Ias. consi. j. nu. 4. vol. j. Rebuff. in cõcord. in tit. de colla. versic. itẽ priuilegium. Dec. in c. nouit. nu. 14. ver. quarta conclusio. de iud. Barb. in cap. cũ M. nu. 177. & seq. de cõsti. Alex. in consi. ccxvij. volu. ij. Fel. in c. j. de probat. Paul. de Castr. in consi. xlvj. volu. ij. Imo. in l. nõ amplius. §. j. ff. de legat. j. Feli. in c. atsi clerici. §. de adulteriis. de iudic. & hoc sentit Afflict. super constit. in titu. de priuileg. eorũ. Ruin. in consi. cv. vol. v. & in consi. cxvj. eod. vol.

21 Limita hoc vltimũ, qñ reuocatio fieret ex causa, ex qua põt reuocari donatio: vt dicit Decis. Neapo. ccclxj. nu. 10. in antiqs. fuit opi. Imo. in c. cùm M. ver. aduertendũ tñ. de constit. Felin. in c. nouit. versi. quarta limitatio. de iudic. Ias. sentit in l. nõ amplis. in §. j. in fine. ff. de legat. j.

Contrarium Deci. in c. nouit. nu. 14. versi. iiij. fallit. de iudic.

22 Secundò limita in iurisdictionali. vt per Aret. in ca. nouit. de iud. & suprà diximus in materia iuris quæsiti ex contractu.

23 Terriò limita, qñ priuilegiũ nõ subdito concessum inciperet esse nimis præiudiciale: Aret. in c. nouit. & ibi Felin. de iud. & similiter supra diximus in materia iuris quæsiti ex contractu.

Limita etiam aliis modis, vt suprà dictum fuit, in conclusione quinta hoc eod. tit.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Princeps simplex priuilegium subdito concessum etiam absque causa potest reuocare.

1 ACcedit & alia qõ ĩ hac materia, ꝙ Princeps simplex priuilegiũ subdito cõcessum reuocare põt, ẽt sine causa: ita Aret. in c. nouit. de iudi. Petr. de Ancha. in cõs. cccxxxvj. & cõs. ij. Paul. de Cast. in cõs. xlvj. vol. ij. Feli. in c. j. de ꝓbat. Ant. de Butr. in c. j. de cõsti. Ioan. Crot. in c. j. de cõstit. in vj. Deci. in c. nouit. nu. 15. ver. secũda cõclu. principalis. de iudic. Cardi. in repet. c. perpendimus. de sentent. excom. ver. respondeo ꝙ qñque priũilegium. Paul. de Castr. l. si qs curialis. in fi. C. de Episc. & cleric. Ias. in ꝓs. l. vj. vol. j. Curt. in cõsi. j. Hispan. in rubrica de don. inter virũ & vxor. Bert. in ꝓs. clxxxj. volu. iij. Decis. Neapolit. clxvj. in nouis. Chassa. in ꝓsuetud. Burg. Ioan. Fab. in §. rectè. in fi. Instit. mandat. Ruin. in ꝓs. cxcvj. vol. j. & in ꝓs. cxxx. volu. v. & consilio xcviij. volumi. quarto, Gram. decis. xlvj.

2 Primò limita in priuil. remuneratorio facto subdito, qa illud Princeps absque causa reuocare non põt: Alexã. in consi. cxvij. versi. & primo. vol. ij. Soc. in consi. lviij. versi. postremò considerandum. Fel. in c. nouit. versi. addit ipse. de iudic.

3 Secundò limita, qñ ex tali priuilegio subdito concesso sequeretur dominij, vel quasi acquisitio, qa tũc sine cã reuocari non posset: Bal. in l. qui se patris. C. vnd. lib. & in l. fi. ff. de senat. Aret. in c. nouit. de iudic. & ibi Feli. Abb. in consi. iij. volu. ij. versi. si aũt priuilegiũ. Hispan. in rub. de donat. inter vir. & vxor. Alexand. in apostil. ad Bart. in l. oẽs populi. ff. de iust. & iur. Card. in c. perpendimus. versi. primo casu. de sent. excom.

4 Et ideo in cõcessionibus Principũ prima attenditur, nec per secundam primæ derogatur. Rom. in consi. ccxcviij. & per Alex. in consi. iij. volu. v. Curt. Iun. in consi. cxlvij. ver. confirmantur ẽt præmissa. Dec. in consi. dlxxxviij. & dclxxxix. Paris. consi. xj. num. 4. & sequent. volu. j. Dec. in cons. cccij. nu. 14. & seq. & in l. nemo põt mutare. nu. 3. ff. de regul. iur. Grat. in consi. xxvj. volu. ij. Maria. Iun. consilio xciiij. volu. ij.

5 Et ideo dicit Bal. in l. q̃ se patris. vers. in transactis verò. C. vnd. lib. qui tenet ꝙ cõcessiones Principis ẽt gratiosæ nõ pñt reuocari, quãdo ex eis trãslatum est dominiũ, vel quasi. & in l. fi. in principio. ff. de senat. Lofre. in cons. xxxviij. Grãmatic. in cons. ciuili. vj. Rui. cons. xxj. vol. v. Cur. Iun. in l. hæres absens. ff. de iudic.

6 Et rẽ alteri cõcessam per se vni, Princeps alteri concedere nõ potest etiã motu ꝓprio, nisi dicat, nõ obstante tali cõcessione: vt dicit Bar. in l. prædia. C. de locat. prædi. ciuil. lib. xj. Cur. Iun. in ꝓsi. clxxiiij. ver. cõfirmãtur etiã præmissa. Alex. ĩ ꝓs. iij. ver. vj. accedit. & cons. xxiij. vol. v. Abb. in cons. xciiij. ĩ tertio dubio, vol. ij. Bal. in cons. cccxxvij. ver. idem in his. vol. j. Alexan. consi. xj. versic. accedat. vol. vj. Ias. in l. fina. ff. de pact. Brun. in cõs. xij. Deci. in l. nemo potest mutare. ff. de regul. iur. nu. 3. Maria. Iun. cons. xciiij. volum. ij. Rui. in consi. xciij. volu. iiij. & cons. xciiij. volu. iiij. & cons. clxiij. vol. v. Cur. Iun. in l. hæres absens. ff. de iudic.

7 Limita tamen in iurisdictione concessa. Grãmat. dec. xlvj. numero 2.

Contrarium Gram. consi. ciuili. 100.

8 Tertiò limita in licentia, quæ est data per superiorem quæ reuocari non potest. Aretin. in l. qui in aliena. §. iussum. ff. de acquirend. hered. sequitur Chaslan. in consuet. Burg. allegat consiliũ Angeli cclxxxiiij. quod non inuenio.

Contrarium Ioan. Fab. in §. rectè. in fine. Institut. mandati.

9 Quartò limita, quia conclusio procedit in non habentibus superiorem, non autẽ in alijs inferioribus. Io. Fab. in l. iussio. C. de Iudẽ. Rui. in consi. ccxxx. nu. 9. vol. j.

10 Sed simplex priuilegiũ cõcessum nõ subdito, efficitur irreuocabile: vt dicit de priuilegio cõcesso ecclesiæ. Inn. in c. nouit. de iudic. Archid. in c. quicunq; xj. q. j. Alex. in ꝓs. fi. ver. & ideò dixit In. vol. iiij. Card. in c. perpẽdimus. ver. si autẽ ab eo fuit acceptatũ. de sentẽt. excom. Dec. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. ver. & ideò cõcordando opin. de constit. Bertr. in cõs. clx. vol. j. & consi. ccxiiij. vol. ij. Chassa. in consuet. Burgund. Io. Fab. in l. iussio. C. de Iudeis.

Contrarium Rui. in consi. cxxx. vol. v.

11 Amplia, quia simplex priuilegiũ cõcessum nõ subdito, trãsit in contractũ. Lofred. in cõs. xxxviij. Lap. alleg. 100. ver. ꝙ hoc induco. Card. in repet. c. perpẽdimus. de sentẽt. excom. ver. aliquãdo cõfertur priuilegiũ Fel. ĩ c. at si clerici. §. de adulteriis. de iudic.

12 Fallit in priuilegio dato ecclesię ꝓ via legis generalis, qa etiã per cõtrariam legẽ generalẽ abrogari poterit, put in priuilegio ꝓcesso per Principẽ secularẽ ecclesiæ, ꝓcludit Ioan. Crot. ĩ c. j. de cõst. in vj. ver. limitatur. Jmol. in l. nõ amplius. §. j. ff. de leg. j. & ibi Alex. Sal. in auth. cassa. in v. q. C. de sacr. eccl. Fulg. & Pau. de Cast. in l. priuilegia. C. eo. tit. Bal. ꝓ fi. tex. in l. si qs curialis. C. de Epis. & cleric. & ibi Fulg. Alex. in consi. ccix. vol. ij. Ias. in cons. lvj. vol. j.

Contrariũ Bar. in l. priuilegia. C. de sacros. eccl. Paul. de Castro, in l. si qs curialis. in fi. C. de Episco. & cleri. Ioan Crot. in l. oẽs populi. ff. de iusti. & iur. Domi. in c. q̃ in ecclesiarũ. vers. venio ad tertiũ. de cõst. & in c. j. in vltima opposi. de cõst. in vj. Inn. in c. nouit. de iudic. Archidi. in c. quicunque. xj. q. j. & istud dicit * cõmuniter teneri per Doct. Soc. in cõs. ccxlij. ver. circa fm casum. Abb. in c. abolendæ. in fi. de sepult. Rom. in repet. auth. similiter. n. 26. C. ad l. Falcid. Caccial. in l. oẽs populi. ff. de iusti. & iur. Deci. in ca. ecclesia sanctæ Mariæ. ver. & ideò cõcordãdo opi. de cõstit. Feli. in dict. cap. ecclesia sanctæ Mariæ. Aret. & Ias. in d. l. nõ amplius. §. j. ff. de legat. j. vbi Ias. distinguit, ꝙ ex causa reuocari põt, nõ aũt sine causa. Fel. in capitulo, ad Apostolicam. de simon. Roma. in sing. ccccxlv. incip. pone ꝙ populus. Ioan. Andreas in addit. ad Spec. in §. nunc aliqua, in vltima addit. in fi. & ibi etiam Spec. in tit. de instr. edit. Io. Fab. in l. iussio. C. de Iudeis.

13 Concordia sumi põt ex verbis Apostill. ad Baldum in l. si qs curialis. C. de Episc. & cleric. ꝙ aut concessio fuit facta ecclesiæ per modum priuilegij, & tunc reuocari non põt, ex quo ecclesię non sunt de ipsius iurisdictione. Aut non est facta per modum priuilegij, & tunc reuocari potest.

14 Secundò fallit, quando reuocaretur propter causam insolitam, & inexcogitatam. Curtius, in consi. lxj.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Princeps an inuitis ciuibus possit ciuitatem in alium alienare.

1 INter præcedentes qõnes Docto. inserunt illam qõnẽ, an Princeps inuitis ciuibus possit ciuitatẽ, vel castrũ in aliũ alienare. Et ꝙ non possit, vt tex. ĩ c. j. §. ex eadẽ. de lege Corrad. & in c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohibit. feud. alien. per Feder. gl. in l. inuitus. ff. de fideicõ. lib. in glo. ij. Bald. in l. in testamento. C. ad leg. Falcid. & in ca. j. versi. extra qnæro. de rest. spol. Bald. Salic. & Paul. de Cast. & Ias. in l. debitorum. C. de pact. Spec. in ti. de feud. §. qñ. nume. 29. Bald. in

Bald. in §. in gñali. in titu. si de feud. fuer. contr. Bal. in c. j. §. si quis. versi. adde dicit Hosti. quo tempore miles. Bal. in ꝓsi. ccccxxvij. versi. vltimò antiqua est qõ. volu. j. Old. cõsi. ccxxxj. in fi. Host. in c. dilecti filij. ver. & argumentũ. de maio. & obed. & ibi Io. And. ĩ prin. super verbo, præiudiciũ. Cyn. in l. j. C. de nouat. Abb. in ca. auditis. versi. Nã vt dicit Inno. de præscript. Ias. in l. si nõ sortem. §. libertus. ff. de cõdict. indebit. Ioã. And. in add. ad Spe. in §. qñ. versi. xxx. de feud. Ale. in ꝓs. xxvj. vol. v. & in l. ij. in prin. ff. sol. mat. Curt. in ꝓs. clxxiiij. in tract. feud. in vj. parte. vbi dicit istã * cõem opi. Soc. in consi. xxxix. volu. iij. Hippo. in l. j. §. cũ quidã. in prin. ff. de quæst. Guido Papæ, in cõsi. ccxxxix. Deci. in cõsi. ccclxxxv. Fel. in ca. dilecti. de maior. & obed. & in c. j. ver. ij. declara. de probat. Ripa diffusissimè in xxij. respons. vol. ij. Ias. in §. itẽ Seruiana. nu. 105. inst. de act. & in l. filius familias. in §. diui. in j. lect. ff. de legat. j. & ibi Crot. Corset. in tract. de pot. reg. in iiij. consi. circa fi. Prepos. in c. plerunque. §. prodit. circa fi. versi. transferre aũt. ij. q. vij. Paul. de Cast. in consi. xx. nu. 9. vol. j. & ꝓs. cccxxv. nu. 2. volu. j. Corn. ꝓs. cccxxj. vol. iiij. Hispa. in c. per vestras. versi. aliud nõ minus necessariũ. Brun. in ꝓsi xij. Feli. in c. ex parte. de accus. Afflict. in prælud. const. q. xxiiij. Paris. consi. xxij. ver. & q̃uis prima facie. vol. j. & consi. xxiij. nu. 42. eod. volu. Aimo in consi. liiij. Deci. in c. j. nu. 4. de probat. Ant. de Butr. in d. c. dilecti, in viij. nota. & ibi Abb. in iiij. not. de maior. & obed. Feli. in c. quę in ecclesiarũ. ver. benefacit. de cõstit. Aluarot. in c. j. §. ex eadẽ. in j. not. de lege Corrad. Alex. in apostil. ad Bar. in l. prohibere. §. planè. ff. quod vi aut clam. Imo. in c. ad quæstiones. versi. itẽ not. quod in permutationibus. de rerũ permu. Ang. Areti. in §. item Seruiana. nu. 22. inst. de act. Igneus in l. donationes, quas Diuus. ver. quartò induco. & versi. vndecimò induco. C. de donat. inter vir. & vxorẽ. And. de Isern. in c. j. §. præterea Ducatus. nu. 8. de prohib. feud. alien. ꝓ Feder. & ibi Aluarot. ver. nota ꝙ dñs. Barbat. in ꝓs. xj. ver. ad hoc respondeo. vol. ij. Rimin. in d. l. debitorũ. C. de pactis. Fabian. in tracta. de empt. & vend. in iij. parte. q. xj. Lucas de Pẽna. ĩ l. j. C. de capita. q̃ cur. vendid. lib. xj. Grat. in ꝓs. cxlvij. n. 7. vol. ij. q̃ hãc dicit * cõem opi. Tiraq. de primogenit. q. xxxv. nu. 24. Consuetu. Turon. Ruin. in ꝓs. j. volu. iiij. Gomes. in §. itẽ Seruiana. nu. 41. & seq. insti. de act. Paris. in ꝓs. xxij. n. 70. & ꝓs. xxiij. n. 101. & seq. vo. j.

Contrarium Deci. in d. l. debitorum. C. de pact.

2 Ista secunda cõclusio, ꝙ subditi debeant cõsentire, maximè ꝓcedit qñ Papa erigit nouã dignitatẽ in terris aliàs semper immediatè sedi Apostolicæ subiectis. Bal. in cõsil. ccccxxiiij. vol. i.

3 Et præsertim, qñ castrum esset difficilis expugnationis. Gra. in consi. cxlvij. nu. 12. vol. j.

Tenendo primam opinionem, quæ est * communis,

4 Primò amplia, vt ẽt consensus subditorum ad instãtiã Regis datus, præsumatur meticulosus: ita Paul. de Cast. in consi. lxx. n. 14. vol. j. refert, & sequitur Brun. in consi. xij. Gomes. in §. itẽ Seruiana. instit. de actionib.

5 Secundò amplia, vt per talẽ alienationẽ sine consensu subditorũ factã priuetur dñs ipsis vasallis. Felin. in c. dilecti. de maior. & obed. Aluaror. in c. j. §. ex eadem lege. in j. not. de leg. Corradi. post Iserniã ibi. & idem Aluarot. in c. j. §. j. versi. quæro ab extrà. Io. Crot. in l. filiusfamiliàs. in §. diui. ff. de legat. j.

Contrarium tenet Bal. in d. c. j. §. si quis. quo tempore miles.

6 Tertiò amplia vt vasallus inuit⁹ nõ possit transferri in minorẽ dominum. Ruin. in ꝓs. vij. volu. primo, Iason in l. si non sortẽ. §. libertus. numero. 27. vbi declarat. ff. de condictione indebiti.

7 Quartò amplia, vt prædicti vasalli domino resistere possint. Bald. in cons. vlti. vol. j. Imol. in cle. fi. in fi. de foro comp. Ioan. de Sylu. in tract. de iureiur. in quarta parte, quęst. j. nu. 10. Ripa in cap. xxv. num. 23. in ij. lib. respon.

8 Quintò amplia vt in hoc casu vasalli non possint cogi iurare fidelitatẽ. Cyn. in l. j. C. de nouat. Bal. & alij in l. ij. §. fi. ff. sol. matri. Iason in l. debitorum. nu. 7. C. de pact. & in l. si non sortem. §. libertus. nu. 27. ff. de condi. indebit.

9 Sextò amplia, vt etiã si maior pars sponte consentiret, non possit præiudicare non consentientibus, & minori parti esset standum. Ias. in l. iurisgentium. §. sed hodie. nu. 8. ff. de pact.

10 Primò limita, qñ alienatio fieret cum vniuersitate. Bald. in l. ij. C. de donat. & in c. j. §. ex eadẽ. in princ. de lege Corrad. & in l. j. versiculo, sed si ego vendo. C. cõia de leg. Mart. de Laud. in c. j. §. pręterea Ducatus. versi. nota ẽt ext. de prohib. feud. alien. per Feder. & ibi Bal. versi. not. ꝙ domi. Fab. in tract. de empt. & vendit. in tertia parte. q̃st. xj. & in l. ij. ff. solut. matr. Ias. in l. si non sortem. §. libertus. ff. de condic. indeb. Rom. in consi. xxvj. in fi. Ale. consi. xxv. volu. v. & in l. ij. ff. solut. matr. Ioan. Ant. Alex. in cõsil. xcvj. Paris. in consi. xxij. nu. 82. volumi. primo, Bald. in l. si plures. versi. item & ius. C. de condit. infert. Feli. in c. dilecti. versi. considera vtrum possit. de maior. & obed. Paris. consi. xxiij. nu. 103 vol. j. Abb. in c. auditis. nu. 21. de pręscript.

Contrariũ, ꝙ ẽt cũ vniuersitate non possit fieri alienatio vasallorũ, nisi adsit consuetudo. sentit Aluarot. sed clarius Card. Alex. in c. j. §. fi qs fecerit. de leg. Corrad. Cyn. in l. j. C. de nouat. Fabi. de Mõte, in tract. emptio. & vendit. in tertia parte quæst. xj.

11 Declara ipsam limitationẽ, vt per Ripã in xxv. respons. vol. ij. & per Brun. in consi xij. videlicet qñ nõ fuisset facta protestatio, ꝙ per talẽ alienationẽ cõmunitas non volebat derogari suo priuilegio, quia tunc consensus vniuersitatis nihil operatur.

12 Secundò limita, stãte necessitate, quia ex causa necessitatis põt fieri alienatio ẽt vasallorũ. Bart. in l. si quis. §. fi. ff. de pig. Sali. in l. j. C. de nouat. Aluarot. in c. j. §. pręterea Ducatus. ver. nota ꝙ dñs. & ibi Cardi. Alex. versi. nota ꝙ dñs. de prohib. alien. feud. ꝓ Feder. Aret. in l. ij. ff. solut. matr. & ibi Alex. Curt. in tract. feud. in vj. parte. Cyn. in l. j. C. de nouat. Ioan. And. in addit. Spec. in ti. de feud. versi. xxx. quęritur.

13 Sublimita per apostil. ad decis. Tholos. cccclxxxv. nisi ꝓistã alienationem vasallus efficeretur deterioris conditionis.

14 Tertiò limita stãte cõsuetudine alienãdi ẽt vasallos. Abb. in c. auditis. nu. 21. de præscript. Lãc. Deci. in d. l. debitorũ. qui dicit talẽ esse gñalem consuetudinem. C. de pact. Guido Papæ quęst. dlx. Feli. in c. dilecti. de maior. & obed. apostil. ad decis. Tholos. cccclxxxv. Paris. consi. xxij. nu. 77. vol. j. & in consi. xxiij. nu. 101. Henric. Boic. in c. fi. in fi. de feud. Maria. Iun. in consi. xciiij. vol. ij.

Contrarium Igneus in l. donationes, quas Diuus. C. de dona. inter virum & vxor. Brun. consi. xij.

15 Quartò limita, qñ in æquè idoneũ, & paratũ facere easdem conditiones vasallis, fieret alienatio. Hipp. in l. j. §. cũ quodã. ff. de q̃st. & quod in æquè idoneũ possit fieri alienatio, nõ aũt in inferiorẽ, tenet Bal. in c. j. §. ex eadẽ lege. de lege Corrad. Aret. ĩ l. ij. ff. solut. matri. Ripa in xxv. respõs. vol. ij. Ale. ĩ d. l. ij. ff. solut. matr.

Contrarium Io. Fab. instit. de assig. liber. in princ. Sali. in l. j. C. de nouat. Henric. Boic, in c. fi. in fi. de feud.

16 Quintò limita, qa pro cã pacis põt ẽt fieri alienatio vasallorũ. Barbat. in cons. xj. vol. ij. versic. ad hoc respondeo multifarie.

17 Sextò limita, qñ fieret alienatio ex cã remunerationis. Barb. in consi. xj. vol. ij. versi. & est summopere aduertendum.

18 Septimò limita, stantibus clausulis, ex certa scientia, & de plenitudine potestatis, vt dicit Paris. in consi. xxij. nu. 93. vol. j. & consi. xxiij. nu. 104. eodem. vol.

19 Octauò, limita, si vasalli à principo non contradixerunt, sed passi fuerint nouum dominum, quia pręsumuntur consentire: & postea rec lamare non possunt. Marian. Iun. in consi. xciij. vo. ij. vbi allegat consilium Barb. xj. volum. ij.

De Donationibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Donatio vltra summam 500. aureorum non valet absque insinuatione.

1 DONATIO iure antiquissimo ñ valebat vltra cc. aureos sine insinuatione: de iure verò antiquo vltra ccc. hodie vltra ccccc. l. sancimus. in princ. C. de donationibus. §. perficiuntur. instit. de dona. l. penult. C. eod. in fi. Salic. in d. l. sancimus.

2 Rationes aũt, quare donatio debeat insinuari, ponit Ant. de Canar. in tract. insinuat. quæst. ix. nu. 18. quas penès eum vide. & per Paul. de Cast. in cons. cccxlv. nu. 8. & seq. vol. j. & per Dec. in consi. ccccxxxij.

3 Primò amplia ẽt si fiat donatio ab ascendente in descendentẽ. l. donationes, quas parentes, C. de don. inter virũ, & vxorẽ. & l. data. C. de don. & ibi Bald. not. & not. Ang. in d. l. donationes, quas parentes. & voluit Paul. de Cast. in ꝓs. xc. vol. ij. & Aret. in ꝓs. xvij. Cuma. in ꝓs. xxvij. idem voluit Aret. in ꝓs. ij. qui ẽt reprehendit Bal. qui contrariũ voluit in l. si non mortis. C. ad l. Falcid. quẽ ẽt reprehendit ibi apostil. ad Bal. idem ẽt voluit Bal. in l. irritam. C. de vsu ca. pro donat. & in l. cum quis. ff. de condict. causa dat. Dec. in consi. cccexxvj. in fin. & in consi. ccccxxxij.

4 Idem si fiat alij coniuncto, vt in d. l. data. C. de donat. & ponit Bertr. in consi. xxx. vol. iij. & in consi. lxxxix. vol. iij.

5 Declara, quia donatio facta ab ascendente in descendẽtẽ, non indiget insinuatione, qñ in legitimã imputetur. Paulus de Castro, in consi. cccxlv. nu. 14. vol. j. Barbat. in consi. lxxx. vol. iij. Deci. in consi. ccxxxix. nu. 2.

6 Secundò amplia etiam si donatio sit facta à Iudęo in Iudęũ, adhuc deficit ob non factam insinuationem, si excedit legitimã summam. Paul. de Cast. in d. consi. xc. vol. ij.

Tertiò

7 Tertiò Amplia ēt si donatio sit facta pluribus in eodē instrumento, sed summā excedat legitimā, attentis personis pluriū: q̄ si separatim cōsiderarentur, nō excederet portio cuiuspiā legitimam portionem. Ioan. de Imola in ca. cùm cōtingat. de iureiur. Cremen. in s̄ng. cxxxj. & fuit originalis opi. Ioan. And. in add. Spec. in ti. de donatio. §. i. Barbat. in consi. lij. vol. iiij, Rom. in sing. dccxxxvj. Alex. in l. si plures. ff. de pact. licèt Bal. & Paul. de Castr. ibi distinguant an sint correi, vel non.

8 Quartò amplia ēt si in donatione facta in eodē instrumento insit clausula, q̄ tot sint donationes, quot sunt summæ. Iaco. de Arena, & Cyn. & ibi Bart. in l. sancimus. in §. j. C. de donat. & sequtur Bald. ibi & Ang. & Sali. Spec. in tit. de donat. §. j. versic. quid si aliquis. Bart. in l. Modestinus. in penult. q̄st. ff. de donat. Bald. in l. illud. C. de sacrosan. eccles. Imo. in c. cùm contingat. de iureiur. Guido Papę in sing. ccclxxv. & sing. dxcvij. Rom. in consi. xxvj. in secundo dubio. Old. in consi. ccliij. Rom. in consi. cccv. Bal in p̄si. xviij, vol. j. & in consi. cccc. in iiij. vol. & in cōs. clxj. iiij. volu. Paul. de Castr. in consi. clxj. in princip. volu. ij. Alex. in consi. clxv. volu. ij. & Alexan. in consi. xxj. volu. iij. Abb. in consi. cvij. in primo dubio. vol. ij. Ferrat. caut. xxiiij.

Licèt contrariū velit idem Spec. in titu. de instr. edit. §. porrò, quem propterea reprehendit ibi Io. Andr. in addit.

Limitat tñ Bal. in l. j. C. q̄ñ dies leg. ced. q̄ñ dictum esset, quòd tot essent actus donationū, quot summæ vel centenaria: tñ non credo verū, quia contrà supradictæ ēt rationes militant ne fiat fraus legi. perpendit etiam ibi apostil. ad Bal.

9 Quintò amplia ēt si sit renunciatū solēnitati insinuationis, quia talis renunciatio non valet. Barto. in l. sancimus. in fi. C. de donatio. post Cyn. vbi Ioan. And. in add. Spe. in §. porrò. Bal. in l. Modestinus. ff. de donatio. Bart. in l. nemo pōt de legat. j. Bal. in l. illud. C. de sacrosan. eccl. in l. data. C. de donatio. Imo. in l. Aquilius Regulus. vbi dicit istā partē * cōmu. ff. de don. & in repeti. c. cū cōtingat. de iureiur. idē dicit Alex. in d. l. nemo pōt. qui etiā dicit istā partē * cōem. & ibi Ias. in j. lectura. & in secunda lectu. ff. de legat. j. Guido Papæ, in singu. ccclxxvij. Sal. in l. penult. C. de donat. post Cyn. ibi in fi. Bald. in p̄s. xcvij. volu. iij. Oldr. in consil. clxxiij. Ange. in p̄s. xciiij. Franc. Curt. in p̄s. xxxiiij. in princip. Calcan. in p̄s. xxv. Ange. in p̄s. clxxix. Dec. in p̄s. cccccxxxij. Corn. in p̄s. ccxxj. Calde in p̄s. j. in tit. de don. vbi dicit istam partē cōem. Pau. de Cast in consi. cccxlv. in fi. vol. j. Soc. in consi. lxxx. vol j. Hispa. in repetit. rubric. de donat. inter virum & vxor.

10 Limita, nisi esset renunciatū cū iuramento, & cum clausula, omni iuris, & legum auxilio. Gozad. in consi. lxxxvij. nu. 13.

11 Sextò amplia, vt idē sit in ficta donatione: vt est text. & ibi not. Bar. in l. fina. C. de iure dot. Vel q̄ñ soluitur indebitū, vtroq; sciente. Bart. in l. j. ff. de donat. Calcan. in consi. xxv. vbi declarat.

12 Vel in præsumpta donatio. Francis. Curt. in consi. cxxvj. in fi.

13 Septimò amplia ēt in donatione accessoria, put in ea, q̄ ūt ī venditione, dū dr, etsi plus valet: vt not. Rom. in l. ij. ff. de verbo. oblig. Petr. de Anch. & Imol. in c. cū cā. de empt. & vendit. Alex. licèt nō se firmet, in l. si qs cū aliter. ff. de verbo. oblig. Soc. q̄ hoc tenet, in p̄s. ccxv. & in p̄s. xxij. volu. iiij. Bert. in p̄s. cxxvj. in fi. volu. iij. Tiraquell. de retract. §. j. in gloss. xviij. nu. 15. Boer. decis. cxliij.

Licèt contrarium velit Cald. in consilio secundo in titu. de empt. & vendit.

14 Octauò amplia si in eodē instrumēto, & eodē tempore plures res vni essent donatæ, q̄ simul consideratę excedunt summā, nō si separatim: p text. in l. sancimus. §. si quis aūt, à ḡrio sensu, C. de donatio. Bart. in l. Modestinus. ff. de donatio. Alex. in l. si plures. ff. de pact. Oldr. in p̄s. ccliij. vbi exigit temporis diuersitatem, Rom. in p̄s. xxvj. Ias. in l. scire debemus. ff. de verbo. oblig. Abb. in c. Apostolicæ. de dona. Spec. in tit. de donat. §. j. versi. quid si aliqs dat. Bald. in l. illud. in sexta q̄one. C. de sacrosan. eccles. & in l. sancimus. §. si quis aūt. C. de donat. Pau. in l. scire debemus. in fi. ff. de verb. oblig. licèt ipse ibi distinguat, sed eius distinctio reprobat. Alexander in consilio lxviij. vol. j. Afflict. in prælud. constitut. regni, in quæst. xxiiij.

Licèt contrarium velit Barbat. inter consilia Alex. in vltimo consilio. in iiij. vol.

15 Nonò amplia etiam si donatio excedens summam, facta sit clerico contemplatione personę suę, Felinus in capitulo, ecclesia sanctæ Mariæ, de constitut.

16 Decimò amplia ēt in donatione facta à patre filio in præmium emancipationis: vt per Calcan. in consi. xix.

17 Vndecimò amplia ēt in remissione. Guald. cautela. xix. de acqui. hæredit. Alex. & Dec. in l. creditori. nu. 10. vbi dicūt * cōem. C. de pact. Alex. in p̄s. cxxxviij. nu. 28. volu. ij. Cagnol. post glo. & doct. in l. si qs obligatione. nu. 5. ff. de reg. iur. q̄ hāc dicit * cōem.

18 Duodecimò amplia ēt in donatione, siue remissione fidei cōmissi, vt per Bar. in l. i. spōt. ff. de acq. hęre. & Ias. vbi dicit * oōs ita tenere. Dec. in l. j. vbi Purpur. qui dicit * cōem. C. de pact. Cagnol. in l. si quis obligatione. nu. 5. & seq. ff. de reg. iur.

Contrarium sentit Bald. in l. j. C. de pact. & Riminal. ibidem.

19 Decimotertiò amplia idē esse in pacto de non petendo, vt per Cagnol. in l. si quis obligatione. nu. 7. & seq. ff. de reg. iur.

20 Primò limita in donatione Imperatoris, vt est text. d. l. sancimus. gl. & Ang. in l. penult. C. de donat. Mantua. consi. cccxxxij.

21 Et ratio est fm Bald. ibi, qa publicè fieri dr, quod corā Imperatore fit, cui tot proceres assistunt. l. omniū. C. de testament.

22 Amplia, quia imò idē est in donatione aliorū Principū inferiorū, qui tñ in suis terris nō recognoscunt superiorē. Rom. in p̄s. lix. in quinto dubio. Oldrad. in p̄s. ccxxxj. Ioan. Andr. in addit. Spec. in §. porrò. in addit. magna. in fin. Ioan. de Imol. in c. cùm contingat. de iureiur. Alex. in l. centurio. ff. de vulga. & pupil. Bald. in d. l. sancim. Bñd. de Plūbi. ī l. si rogat° sit, in §. p̄sul. ff. de manumis. vind. per Ias. in l. ex imperfecto. C. de testa. Alex. in p̄s. clvj. volu. j. Corn. in p̄s. cxxvij. vo. ij. & in p̄s. ccxcix. vol. j. Bertr. in p̄s. clx. vol. j.

23 Secus si recognoscat superiorē. Maria. Iun. consi. lxix. vol. j. Feli. in c. cùm non liceat de præscrip. Ruin. consi. xxiij. volum. ij. Tiraq. de nobil. c. xxxvij. & c. xlvii.

24 Secundò amplia ēt idē esse si fiat à magistro militū in militē suum. vel è contra. Azo in summa, in tit. de dona. per tex. in l. pe. C. de donatio. Archid. in capitulo, ego Ludouic°. lxiij. dist. Ang. in d. l. pen. C. de donatio.

25 Tertiò amplia ēt si fiat à prælato in Imperatorē. vt est tex. in §. fi. in auth. vt fact. pig. vnde sumitur auth. & à priuatis. C. de donat. Archid. in d. c. ego Ludouicus. lxiij. distinctio. nā donari pōt Imperio, & Imperatori absque insinuatione. Felin. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de constitu.

Contrarium Ias. in l. ex imperfecto. C. de testa.

26 Quartò amplia idē esse ēt si facta sit donatio à iudice corā se. Decis. Neap. cciij. in nou. in quarto dubio.

27 Secundò limita, nisi donatio facta sit ecclesiæ, vel in piā causam. Bar. ī l. illud. C. de sacros. eccle. Azo ī summa. de don. Spe. in tit. de instr. edit. §. porrò. ī fi. & ibi Ioā. Andr. ī add. Iac. de Beluisī §. si minus. ī auth. de nō alien. Paul. de Cast. ī p̄s. ccxii. vol. ii. Abb. in c. relatū. de testa. Rom. in l. Modestinus. ff. de donatio. Hostiē. & Ioan. And. in c. fin. de fide instr. Ioan. And. Ant. de But. & Imo. in c. ad hæc. de testa. Bal. in c. fi. de vita & honest. cleric. Pe. de Ancha. in c. canonū statuta. de p̄stitutio. Ioan. Cro. in l. nemo potest. ff. de leg. j. Cald. in cōs. iij. in tit. de donat. Anto. de Canar. in tract. insinuat. in xlvj. quæ. & est * cōmuni opinio, vt p Fel. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. de cōsti. ver. primū est. & per Ias. in cōū. clxix. vol. iiij. Matth. in sing. clxx. incip. not. q̄ leges. Soc. in cōsi. cxv. vol. iiij. Calca. in cōsi. xiij. Alex. in apostil. ad Barto. in l. illud. C. de sacros. eccl. apostil. ad Abb. in dict. c. relatum. de testa. istam opin. sentit Alex. in consi. ccx. vol. ij.

28 Vbi dicit q̄ statutum, quòd testamenta insinuētur, nō habet locū in testamēto, in quo est clericus institutus, post Bal. in auth. cassa, & irrita. C. de sacros. eccl. Sal. in d. auth. cassa. Nec in testamēto clerici locū haberet tale statutū, vt dicit Fel. ī c. ecclesia sanctę Mariæ. de constit. Rip. in xj. respons. tertij libri.

29 Guald. cautela secunda. Oldendorp. in libel. iur. & æquitat. Hisp. in rubric. de donatio. inter virum, & vxorem. Brun. in tract. de form. Ruin. cōsi. clxxxij. vol. j. Cagnol. in l. si quis obliga. nu. 6. ff. de reg. iur. & consi. clix. vol. iiij.

Contrarium tenuit Bal. in d. l. illud. & ibi Pau. de Cast. & Sal. & Ang. in l. sancimus. in fi. princ. de donat. gl. in auth. de nō alie. in §. si minus. & ibi Bar. sequitur gl. & idē voluit Ang. in l. si quis p redēptione. C. de dona. Rom. in repet. auth. si p̄r. in xvj. speciali piæ causæ inter contractus. C. ad l. Falcid. Calca. in cōsi. xxj.

30 Istam opi. sentit Alex. in p̄s. ccix. vol. ij. qui tenet, q̄ stante statuto, q̄ testamēta debeāt registrari, debebunt registrari etiā testamenta ad pias causas. & idē voluit Calca. in cōs. vij. & quando donatio fit laico per clericū. Rui. consi. clix. vol. iiij.

31 Tertia fuit opin. aliquorū, qui dixerunt valere ecclesiæ factā donationē hodie sine insinuatione vsq; ad octingentos aureos, vt voluit gl. in l. illud. C. de sacros. eccl. & in l. sancim°. in vna opi. C. de dona. Archid. in capitulo, ego Ludouicus. lxiij. dist. Bald. in c. peruenit. el. ij. in fi. de iureiuran.

32 Tertiò limita in donatiōe, ꝓpter nuptias olim facta fœminę minori, hodie generaliter in omni añ nuptias donatione. vt in dicta l. sancimus §. aliàs. ver. his insuper. C. de dona. & in l. minorib°. C. de dona. ante nup. & in auth. eo decursum. eod. titul. Azo in sum. in titu. de dona. Salic. in dict. l. sancimus. gl. & Ang. in l. penult. C. de donat. Bart. in l. cùm multæ. in princ. C. de donat. ante nupt. Afflict. super consti. in titul. de dot. cōstitu. nu. 15. Bald. Nouel. in tract. de dot. in vj. principali. q. xlvij.

Contrarium Franc. Cur. in consi. lxxxj. & consi. cxxvj.

33 Quartò limita q̄ñ plures donationes fierēt diuersis tēporib. in eadem

in eādem personam, quæ si simul coacceruatæ considerarentur, procul dubio excederent legitimam summam, non autem si separatim, vt est tex. in d. l. sancimus. §. si quis autem. el j. C. de dona. est bonus tex. iuncta gl. ij. in l. Modestinus. ff. de dona. Io. Igne. in authen. ex causa. C. de lib. præter.

34 Secus si eodem tpe, vt pet Pau de Cast. in l. scire debemus. in fi. ff. de ver. ob. licèt Abb. contrarium velit, & malè in c. Apostolicæ. de donatio. vbi Imo. tenet contrarium.

35 Quintò limita, quando donata fuisset certa quantitas annis singulis ad vitam, vt est tex. in d. l. sancimus. §. fi. C. de dona. & no. Azo in summa, in ti. de donat.

36 Sextò limita in donatione ex causa dotis, in qua non requiritur insinuatiò. vt est tex. in l. fin. & ibi glo. in verbo, indicere. C. de iure dotium. & not. ibi Sal. & idem Sal. in d. l. sancimus. C. de dona. Calcan. in consi. xiij.

37 Sublimita, vt per Soc. in l. j. ff. sol. matr. & per Hispa. in rubri. de dona. inter virum & vxorē. in §. lxxxj. vt procedat iu donatione ex cā dotis permissa, vt quia sit facta à patre, vel ab extraneo, secus si fuerit facta à marito, cui est prohibita.

38 Septimò limita in donatione, quæ fieret ob reparationem domus dirutæ. l. penulti. §. ij. C. de don. & ibi not. Bar. Bal. Ang. & Sal. Azo in summa, in tit. de donat. Archid. in c. ego Ludouicus. lxiij. distinct.

39 Octauò limita, q̄ñ creditor remittit summam excedentem 500. aureos, proueniente pp creditum vsurarum præteritarum. d. l. Modestinus. vbi gl. j. extēdit ēt ad præteritas vsuras, & illā sequit ibi Bar. Imo. & clarius Pau. de Cast. & ponit Azo in summa, in titu. de donat. Bal. in l. illud. C. de sacro. eccle. Ang. in §. aliæ. institut. de donatio. Imo. in c. cùm contingat. de iureiur.

40 Et ratio est, quia remittens non dicitur propriè dare. vt not. Fel. in c. veniens. el j. de testib.

41 Nonò limita, vt non requiratur insinuatio in gratuitam remissionem crediti ascendentis ad maiorem summam 500. ducatorum, ita tenuit Plac. quē refert, & sequitur Azo in titu. de donat. Sal. in l. sancimus. C. de donat. & in l. creditori. C. de pactis. vbi etiam Anto. de Alex.

Contrariū tenuit gl. in l. si quis obligatione. ff. de reg. iur. ī l. j. §. j. ff. qbus modis pig. vel hyp, solui. Bar. in d. l. si qs obligatione. & idē Bar. in l. Modestinus. ff. de donat. Dy. Ang. & Alex. ī l. Nesennio. §. si debitori. ff. ad legē Fal. in l. illud. C. de sacro. eccle. & in l. si inter. C. de sōl. in l. tale pactū. ff. de pact. in prin. vbi ēt Ang. Bal. in l. si donationis. C. de donat. in l. pactū quod dotali. in xvij. q. C. de colla. Alex. in l. si mulier. ff. de ꝑdictio. cā dat. & istud * cōiter tenetur, vt p Alex. Soc. & Ias. in l. creditori. C. de pact. & idem dicit Alex. in d. l. fi debitori. & ī l. Nesennius. ff. ad legem Fal. Imo. in l. Aqlius. ff. de donat. Calca. in cōsi. xxv. Alex. ī cōsi. cxxxvij. in fi. vol. ii. Ant. de Canar. in tracta. insinu. quæst. xlvj. & seq. Barb. in consi. xlj. vol. j. Ias. in consi. cxcix. vol. ij. Bal. in consi. ccj. vol. iij. & in cōsi. cccclxxviij. incip. Itē statuimus. vol. iiij. Dec. in c. veniens. de test. Guald. caut. xix. de acq. hered. Ang. in §. alię. instit. de donat. Dec. in d. l. debitori. in fi. C. de pact. Imo. in c. cùm contingat. de iureiur. Roma. in d. l. Modestinus. ff. de donatio. Ang. in consi. lxxvij. in fin. & in consi. xciiij.

42 Ex quo sequitur, idem esse in pacto de nō petendo. Io. And. in addi. Spe. in ti. de instr. edit. §. porrò. in additio. magna. & in l. tale pactum. ff. de pact. in prin. Ang. in l. pacta, quæ ꝑ. ff. de pact. in l. j. ff. de transf. & in l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. Ange. & Pau. de Cas. in l. ꝑ iuris. §. fi. ff. de pact. Alex. in l. si mulier. ff. de cōdi. cā dat. & in l. si debitori. & in d. l. Nesennius. ff. ad l. Fal. Ant. de Canar. in tracta. insinuat. q. xlvj. & xlvij. Fran. Cur. in consil. xlvij. Rui. consi. cxxxiij. vol. iiij. Bal. in l. tale pactum. ff. de pact.

43 Concordaistas opinio. qa aut remittit debitū non liquidū, & tunc non requiritur insinuatio, & ita procedat prima opinio.

Aut remittitur debitum, quod est liquidum, & requiritur insinuatio, ita Calcan. in consi. xxv. nu. 19.

44 Et in ratificatione ex qua inducitur renunciatio requiritur insinuatio. Calca. in consi. lvj.

45 Decimò limita, in promissione facienda ex causa donationis, quæ requirat maiorem impensam, quàm summam 500. aureorum. nam isto casu nō requiritur insinuatio, ita declarat Sal. in d. l. sancimus. in fi. prin. C. de donat.

Sed ista limitatio credo quòd sit falsa, quia ipsemet Sal. confunditur ex no. in præcedenti limitat. per Doct. * communiter, licèt ipse contrarium teneat.

46 XI. Limita, quia sufficit donationem factam esse coram iudice. Ang. in l. Modestinus. ff. de donatio. Alex. in consi. clvij. vol. ii. & in consi. xx. volum. iij. Dec. in consil. dxxxvj. Guido Papæ in consi. xxiij. Chassa. in consuetud. Burg. Guido Papæ in sing. cccxlj. Tiraquell. de legibus coniubialibus. & in tract. de retract. §. xxxvj. in gl. ij. nu. 32.

47 Et ratio est, quia insinuatio nihil aliud est, quàm intimatio facta iudici. Bar. & Ang. in d. l. Modestinus, Corn. in consi. cxxvij. vol. ij. & Alex. in consi. ccxvij. vol. vj. & in consi. clvij. vol. ij. Fran. Cur. in consi. xxxiiij. Dec. Neapo. cciij. in iiij. dubio, in nouis. Paris. in consi. xcvj. vol. j. Maria. Iun. consi. lxvij. vol. ij. Guid. Papæ in consil. xxiij. num. 11. vbi dicit communem. & in consi. lvij. in fin. Chassan. in consi. xxxix. nu. 81.

48 Est verū q̄ Ange. in l. donationes, quas parētes. C. de donat. inter vir. & vxo. vē requirere quòd sit registrata in actis donatio, vt dicatur insinuata vltra id, quod sit facta coram iudice, & hoc videtur sentire gl. in l. illud. C. de sacro. eccle. & gl. in verbo, actorum. & gl. in verbo, intimata. & ibi Bal.

49 Intellige, quia in insinuatione requiritur iudicis decretum. Bar. in d. l. Modestinus. Bal. in l. illud. & Alex. in d. consi. ccxvij. vol. vj. Ias. in consi. lj. vol. j.

Contrarium Calca. in consi. xxv.

50 Concorda has opin. quia aut tpe donationis interuenit aliqua controuersia, vel ꝑdictio, & tunc requiritur decretum iudicis: aliàs verò sufficit ipsius præsentia. ita Bal. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offi. Proconsi. Ias. in consi. lj. vol. j.

51 Declara, quia satis dicitur insinuata, si iudex interponat decretum. Guido Papæ in sing. cccxlj. Cur. Iun. qui hanc dicit * cōmunem in consi. xxxiiij. nu. 3.

52 Intellige, dum tamen sit iudex competens. Guido Papæ q. cccxxv. & consi. xxiij. vbi declarat. & in consi. lvij. Chassaneus in consi. xxxix. nu. 81.

53 Imò sufficit fieri coram alio notario, qui subrogetur loco iudicis. Gual. caut. secunda, de mutat. testam. Dec. Neapol. cciij. in quarto dubio, in nouis.

54 Amplia, quia cū insinuatio sit actus voluntariæ iurisdictionis, quilibet notarius potest de ea rogari. Ant. de Canar. in tract. insinu. q. xxxj. primæ partis.

55 Amplia etiam, quia insinuatio non est registranda in actis, sed sufficit, quòd coram iudice publicetur, nec alia scriptura requiritur. & ista est * communis opin. & ita seruatur, vt dicit Imo. in c. cùm contingat. nume. 89. ver. sed iuxta prædicta. de iureiur. Corne. in consi. xxxvj. vol. iij.

56 XII. Limita, quia licèt sit facta vltra legitimam summam, tñ valet infrà legitimam summam, vitiato excessu, vt est tex. in d. l. sancimus. C. de donat. & ibi no. Odofred. Bal. Ang. & Sal. Alex. in d. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. obl. in l. iusiurandū. la iij. §. ait prætor. ff. de iureiur. & in apostil. ad Bar. in l. cùm de indebito. §. sed cum hoc. in apostil. magna. ff. de probat. Soc. in cōs. xlviij. vol. j. Io. And. in addi. Spe. in titu. de instrum. edit. in addit. magna. Pau. de Cast. in consi. xc. vol. ij. & in cōs. cccxlv. vol. j. Ang. in consi. clxxix. Alex. in consi. iiij. vol. j. Deci. in consi. ccxxxix. & in consi. cccccxxxij. & in consi. xxxvj.

57 Sublimita, quia in donationibus prohibitis tā respectu rei, quàm etiam respectu personæ, vitiatur in totum donatio. Chassan. in consi. vij. nu. 23. Ruinus in consi. cxxv. numero 3. volumi. primo.

58 XIII. Limita, quia cùm hodie sit diminutus aureus, & valor antiq aurei plus valeret, & lex intelligat de aureis antiqs, nō de currentibus hodierno tpe, ita q̄ currētes reducēdi sunt ad antiquos, vt no. Bal. in l. illud. C. de sacro. eccle. & in l. quicunque. C. de seruis fugit. Sal. in l. fi. C. si cer. pe. certè hodie valeret donatio vltra summā quingentorū, fortè vsque ad octingentos, facta bona cōputatione, vt p istam rōnem hoc voluit Soc. in consi. xlviij. volu. j. Corn. in consi. liiij. Ias. in l. puniri. C. si ꝑ ius, vel vtil. pub. & Cor. in consi. cxxvij. vol. ij. Ias. qui dicit q̄ hodie valeret donatio vsque ad octingentos aureos, & q̄ ita obtinuit, in l. ij. §. ex his. ff. de ver. obl. & idem Ias. in l. in eum. ff. de in ius voc. & fuit dictum Pau. de Cast in l. fin. in fin. prin. C. communia de leg. Dec. in consi. ccxxxix. & in gl. cccccxxxij. & in consi. dxxxvj. Alex. in apostil. ad Bar. in l. cùm de indebito. §. sed cum hoc. ff. de probatio. Fel. in c. conquerenti. de of. ordi. Guid. Papæ sing. cccxxviij. & cccccxcviij. Chassa. in cōsuetu. Burgund. Maria. Iun. consi. lxvij. vol. ij. dicit de summa dclxx. aureorum. & consi. cxviij. vol. ij.

59 XIIII. Limita, nō procedere in donatione remuneratoria, ī qua non requrit insinuatio. Bar. in l. Aquili° Regulus. & ibi Imo. ff. de dona. idē Bar. in l. si pater. §. fi. eo. ti. latè Bal. in l. ij. ī fi. C. ne liceat potē. & ī l. si cùm mihi. ff. de dol. in l. iij. C. q̄ bon. ced. pos. ī l. si donatione. C. de collatio. Cy. ī l. vt liberis. c. ti. Bal. ī l. & si nō mortis. ī fi. C. ad l. Fal. Bal. ī l. illud. C. de sacro. eccl. Ias. ī l. ex hoc iure. ff. de iust. & iur. apostil. ad Spe. ī ti. de dona. ī verbo, ī eo. Ang. ī cōsi. cxxxix. ī ver. venio ad tertiū. Roma. in p̄si. xxvj. in ij. dubio Cur. in consi. lxviij. Alex. in cōsi. ccxvj. vol. ij. aliàs consi. ccxvij. & in cōsi. xxj. vol. iij. Capella Tholo. ī apostil. ad dec. ccclxxj. Ferr. caut. xxxiij. Mantua. consi. lj. & consi. cxxxij. vol. ij. Rui. in consi. ij. vol. j.

60 Declara tñ, qa merita debēt verificari, aliàs si sufficeret asser-

tio meritorum,nunquam requireret intimatio,vt p Imol. in d.l. Aquilius Regulus.& per Bal.in d.l.illud.C.de sacro.eccle. & per Ias.in d.l.ex hoc iure.& Doct.in l.si donatione. C.de colla. Guid. Papæ in sing.ccclxxv.Bertr.in consi.xlviij, vol. ij.& in cõs. cxxxviij.vol.ij.& in consi.cxxvij.volum.ij.& in consi.cxx.vol.iij. Dec, Neap.cciij.in nou.Rui,consi.lx.vol.iij.& consi.lxvij.vol.iij.

61 Et hoc quia non statur confessioni donantis super beneficiis.Guid. Papæ sing.ccclxxviij,& dxcvj.Bertr.in cõsi.xlviij. vol. j.Dec.Neap.cciij.in iij.dubio.in nouis.Hispa. in rubrica de dona. inter virum,& vxorem.

62 XV. Limita in donatione ob causam,vt p Bar.Imo. & Ang. in d.l.Aquilius Regulus.gl.in l.fi.C. de iure dot.in gl.j. & Ang.in l.fi.in princ.C.de dona.Oldra.in consi. cxxix.in ix.dubio. Cor.in consi.cxxj,vol,iiij,Aret.in consi.ii.Alex. in consi.xij.vol.j. Cor.in consi.xlv.vol.iiij.Aret.in cõs.xvij.Ang.in d.l.fi.§.i. C. de iure dot. Ant.de Canar.in tract.insinu. q. xlv.Rui.in consi.clxxxii. nu. 13. vol.j.Paris.in consi,lxix.nu.96.vol.iii.Soc.in consi. xlviij. volu. j. Ang.in consi.clxxix.in ver.venio ad tertium.Alex.in consi.xxix. vol.iii.Capella Tholos.dec.ccclxxxj.& ibi apostil.

63 Declara,quia hoc procedit vsque ad concurrentẽ quantitatem cãæ reciprocæ,secus autem in eo,quod excedit dictã quantitatem meritorum. Aret.in consi.ij.Imo.in d.l.Aquilius.Cor.in consi.xlv.vol.iiij.Alex.in consi.xx.vol.iij.& in consi.xxj.volu.iii. Ripa in v.resp.in iij.lib.Guid.Papæ in sing.ccclxxv.Gozad.in ꝓsi. lxxxvij.Bertr,in consi.xlviij.vol.j.& in consi.cxxxviij. vol. ij. & in consi.cxx.vol.iij.Afflict.super Constitu.in tit.de dot. constit. nu. 16.Calcan.in consi.xix.

64 Declara etiam, quia donatio propter nuptias, quæ fit à patre filio,vel marito filiæ, requirit insinuationem. Paris. in consi. xvj.nu.27.& seq.vol.iij.

Contrarium tenet Pau.de Ca.in ꝓsi.cccxlv.vol.j.Bal.in l.illud. in iij.q.C.de sacro.eccle.Fran.Cur.in consi.cxxvj. qui omnes tenent etiam donationem ob causam insinuationem requirere.

65 XVI. Limita,licèt ista limitatio sit potius illatio duarũ ꝓcedentiũ limitationũ,nõ ꝓcedere in reciproca donatione, in qua non regritur insinuatio,quia potius vr donatio ob cãm, quàm simplex donatio,itẽ potius renũciatio,q̃ simplex donatio. & ita limitationẽ istam tenet Io.And.in addit.Spe.in tit.de instru. editione.§.porrò.ĩ ad.dit.magna.ver.fuit ẽt aliqua quæstio de facto. Oldr.in ꝓs.cxxxix.in ix.dubio.Albe.& Sal.in l.fi.C. de pact. Ang. in l.fin.in prin,C.de dona.& in l.cùm multi.C.de dona.añ nup.ĩ l.fi.§.similique modo.C.de iure dot.& in cõsi.clxxix.versi.venio ad tertiũ.Are.in ꝓsi.xvij. Alex.Ias.& Dec.& Purpu.in l.licèt inter priuatos.C.de pact.Alex.in ꝓsi.lxxxiij.vol.ij.& in ꝓs.xxviij.vol.iij. & in consil.clxvij.vol.vij.Ias.in l.ex hoc iure.ff. de iustit.& iur.& Ale.cõs.xx.vol.iiij,Roma.in consil. xxvj.in ij.dubo.Fran. Cur.in consi.lxxxj.Hispa.in rubrica de dona. inter vir.& vxor.

Declara vt supra in ꝓcedẽti limitat. qa illæmet declarationes conueniunt etiam huic limitationi, & ideò eas aliter nõ refero.

66 XVII. Limita interueniente iurõ, quia iurm supplet defectũ insinuationis. Io. And.in addit.Spe.in tit. de instru.edit.§.porrò. ver.quid si renuncians.Feder.de Senis in cons.cclxxxj. Imo.in c. cùm cõtingat.de iureiur.Bal.in d.c.cùm cõtingat.Abb. Aret.Alex.& Claud.in l.nemo põt.ff.de leg.j.Cald.in cõs.j.in tit.de don. Ang.in consil.xciiij.Roma.in consi.xxvj.in ij.dubio.Abb.in cõs. cvij.in ij.dubio.vol.ij,& in cõs.xcvj.in fi.vol.ij.Are.in consi.ij.& ĩ cõsi.xlvij.& in cõsi.lxxvij.Corn.in cõsi.ccxxj.vol.j. & ꝓs. clxxxvj. vol.ij.& in consi.xxxvj.vol.iij.ver.subdit.& in cõsi.cxciiij. vol.iij, Alex.in ꝓsi.iiij. vol.j.& in ꝓsi.xij.in fi.vol.j.& in cõsi.xx.vol.iij. & ĩ cõsi.xxj.lib.iij.& in cõsi.clvij.in fi.vol.ij.& in consi.cxxv. vol.j.& in cõsi.ccxvij.vol.vj.& in cons.xxvj.vol.vij.& in ꝓs.clxvij.vol.vij. Soc.in ꝓsi.lxxvij.& in ꝓsi.lxxviij.& in ꝓsi.lxxix.& in ꝓsi.lxxx.vol.j. Dec.in ꝓsi.ccccxxxij.& in ꝓsi.cexxxix.& in cõsi.dxxxvj.Ias.in ꝓsi. lj.vol.j,Ias.in cõs.vj.vol.iij.& in cõsi.clxix.vol.iiij.Io.Ant.Alex.in cõsi.lix.Corset.in rubr. de iureiur.Ripa.in v.resp. in iij.lib.& ĩ xj. rñ.in fin.lib.iij,Guid.Pap.in sing.cccxlj.& ccclxxv.& vide in sing. seq,vbi an debeat cõcedi absolutio.Ale.ĩ apostil.ad Bart.ĩl.cũ de indebito.§.sed cũ hoc.ff.de probat.Fran.Cur.in cõsi.cxlj.in prin. vbi ẽt ponit casum,in quo ꝓm eũ nulla cadit dubitatio. & in ꝓsi. xlvij.& in consi.lxxxj.Cæpol.in cõsi.viij.in ciuili.Hipp. in practica.§.ij.Guido Papæ q.ccel.Capel.Tholos.ĩ apostil. dec. ccclxxxj. & Guid.Pap.in cõsi.xxiij.xxxj.& xxxij.Gozad.in ꝓs.lxxxvij.Bertr. in cõs.clv.vol.j,& in cõs.clxxiij.vol.j.vbi dicit*cõem.& in ꝓs.ccvj.vol.j.& in ꝓsi.xxij,vol.ij.& cõs.xiiij.vol.iij.& in cõs.cxxxij. vol. iij.& in cõs.cxlvj.vol.iij.& in cõs.cxc.vol.iij. vbi dicit*istã cõem. & in cõs.cciiij.vol.iij.& in cõs.xxx,vol.iij.& in cõsi,cxx. vol.iij.& in ꝓs.cccviij.vol.iij.vbi dicit*istã cõem.Dec.Neap.clix.in nouis. Lofred.in cõs.xxiij.Brun.ĩ trac.de forma.Paris.in cons.xxvj.vol. iij,in cõs.xxxiij.vol.iij,Bertr.ꝓs.xxxiij.vol.j.in antiq. Aimo, q dicit istam cõem,in consi.cxviij.Grat.q dicit magis*cõem in cõsi. lxx.vol.j.& in consi.vij.vol.ij.Maria.Iun.consi.lxvij.vol.ij.& cõsi. cxviij.vol.ij.Rui.cons.cvij.vol.j.& cõsi. cxxv.vol.j.& cõsi. cxxvj. coder... vol.& consil.clxxx.vol.j.& consi.clxxxij. volu.j. vbi dicit com... munem.& in consi.clxxij.in fi.vol.j.& consi.cxxxij.volu.iiij. C... gnol.in l.si quis obligatione.nu.6.ff. de reg.iur.

Et ista quidem est magis*cõis opin.est verum q̃ ꝗrium tenet Bal.in l.illud.C.de sacro.eccle.ver.v.quæro.Ang.in cons. clxxix. ver.sed incidenter.& in cõsi.lix.incip.qa filio.in fi. Bal.in consil. cj.incip.domina Anto.in fi.lib.iij.Roma.in cõsi.xij.incip. viso facto præsupposito.ver.ij.qñ ex tali ꝗctu.Imo.Roma. & Cuma.in l.Aquilius.ff.de dona.Ant. de Canar.in trac.ĩsinuat.q. lxiij. Barb. in cõsi.xvj.lib.ij.vbi dicit istam*cõem.& idem inter ꝓsilia Curt.ĩ consi.lxvij.in fi.& Cur.in cons.seq.Pau.de Cast.in ix.consi.incip. visa quadã scriptura. vol.ij.& in cõsi.cccxlv.vol.j.incip.circa bona.Ferra.cautel.xxxiij.Io.Crot.in l.nemo põt. ff. de leg.j. Cor. in consi.lxix.vol.iij.Sal.in l.pe.C.de dona. Alex.in apostil. ad l. post mortẽ.ff.de adop,& vr tenere istam opi.Barb.in consi.lij.vol.iiij. & in cõsi.xxij.Maria.Iun.in consi.lxix.& consi.lxxvij.vol.j. & istã partem dicit*communem Guald.caute.x.de testa. ord. Bertr. in consi.lxxxix.vol.iij.& in cõsi.xlviij.vol.j.Brun. in consi.cxj. Ang. in §.aliæ.inst.de dona.non audet se firmare.

67 Tenendo primam tanquàm magis*communem, Primò limita,non procedere quando statutum disponit q̃ infra aliquod tempus post donationem, debeat fieri registratio in actis, quia post illud tempus iuramentum non supplet istum defectum, ita Curt.Iun.in consi.cxlj.

68 Secundò limita,quando iuramentum tenderet in præiudicium tertij,vel non haberet suas qualitates, quia tunc non suppleret.Maria.Iun.consi.lxix.nu.40.vol.j.

69 Qñ autem esset renunciatum. & super renunciatione iuratum, proculdubio donatio esset perfecta, & non obstaret defectus insinuationis.apostil.ad dec.Tholos.ccclxxxj.Bert. in cons. clxvij.vol.j.& in consi.cxxxviij.vol.ij.& in consi.xiiij.vol.iij.Rui. consi.clix.vol.iiij.Bouer.in verbo,iuramentum.in sing.xvj.concordando opiniones,ita distinguit.

70 XVIII. Limita non habere locũ in donatione causa mortis, ita ꝓbat tex.in l.fi.C.de dona.cã mort.& hoc notant ex illo tex. Odofre.& Bar.qui per illum tex. dicit esse correctam l. donatio. C.de dona.quæ videbar velle ꝗrium,& per quam l.Aret. in cõsi. xvij.tenet ꝗrium.& istam limit.tenet etiam Bal.in d.l. fi. & Ang. clarius.& Sal.qui dicit correctam esse d.l. donatio. & idem dicit in d.l donatio.idẽ voluit gl.& Ang.in l.si quis pro redemptione. C.de dona.Cor.in consi.cvij.vol.iiij Soc.in ꝓs.lxxij.vol.iij. Guid. Papæ q.dcx.& in consi.xxxiii.& in sing.ccccc. Mantua.in consil. cxxxij.Ant.de Canar.in tract.insinu.in ij.parte.q.vij.nu.7.Rui.in consi.lj.& consi.lij.& consi.cxxv.& consi.cxxvj.vol.j.

Contrarium tenet Are.in cons.xvij.per l.donatio.C.de dona. qui malè loquitur,ex quo Doct. communiter*affirmant, illam l.esse correctam.

Tamen idem,quod Aret.not.Bar.in d.l.donatio.Alex.in apostil.ad Bar.in l.Modestinus. ff.de donat.

71 XIX. Limita in donatione facta in pœnam reuocationis legati in testamento,vt ponit Io. Crot. in l.stipulatio hoc modo concepta,ff.de ver.oblig.

72 XX. Limita in donatione facta filio in potestate vsque ad legitimam,cum hoc,q̃ in legitimam imputetur, vel filio emancipato vsque ad legitimã sit donatum in præmium emancipationis.Bal.in l.illud.in iij.q.C.de sacro.eccle.in l.& si non mortis.C. ad legem Falc.Spe.in tit.de donat.§.j.ver.quid si pater.Dec.Tholos.& ibi apostil.cccclx.Calca.in consi.xix.Bald.in l.cùm quis.in fin.ff.de condi.causa dat.& idem Bal.in l.si tibi.ff.si cert.pet. Cyn. in l.vt liberis.C.de collatio.Aret.in consi.ij.Pau.de Cast.in consi. cccxlv.vol.j.

Sed contrarium tenet idem Aret.in consi.xvij.post Bal. in d.l. data.C.de dona.

73 XXI. Limita non procedere in donatione patris erga filiũ in peculium,vt not.Bald.in l.executorem.C. de execut.rei iudic. in l.& si non mortis,C.ad legem Falcid.Alex. in apostil. ad Bart. in l.Modestinus.ff.de donat.

Sed ista limitatio procedit ex particulari ratione,quia illa non est propriè donatio,vt per Bal.in locis præallegatis.

74 XXII. Limita in donatione rei alienæ, in qua nõ regrir insinuatio. Bar.in l. post mortẽ.C.de fideic.Ale.in apostil.in d.l.Modestinus.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in gl.ij.nu. 18.& rõ est,qa non dicitur propriè donatio.l.in ædibus.§.fi.ff.de dona.

75 XXIII. Limita,non procedere in donatione rei non acquisitæ,sed acquirendæ.Bal.in l.illud. versi. quid dicemus in donatione.C.de sacro.eccle.Barb.in consi.xlj.nu.31.vol.j.

76 Pro quo facit, nam dr q̃ renunciatio hæreditatis nondum aditæ non requirit insinuationẽ.Ant.de Canar.in trac.insinuat.

Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.Modestinus.ff.de donat.

77 Sed ego crederem prædictam limitationẽ verã, nisi illa species posset cõmuni æstimatione valere plusquam ccccc. aureis. sicut videtur colligi ex not.per Dec. in l.prima. & ibi Purpur. C. de pact.Ias.in l.is potest.ff.de acq.hæred.Alex.in l.in quantitate. §.magna.ff.ad legem Falc.

78 XXIIII. Limita non procedere in donatione iuris,vel actionis,vel eius remissione,qñ actio vel iura essent liquida. Bald.in l. tale pactum.ff.de pact.Barb.in consi.xlj.vol.j.& Bal.in l.si mulier. ff.de cond.cau.da.Dec.in c.veniens.de test.Dec.Neap.clvj.in nouis.nu.13.Bocrius deci.cxliij.

79 XXV. Limita in donatione,vel remissione eius qd debetur nomine pœnæ,vt in tali donatione,vel remissione nõ regrat insinuatio.Bal.in l.illud.C. de sacro.eccl.& idẽ Bal.in c.j. qd iuris si post aliena.& in l.si mulier.ff.de cond.cã dat. Alex. in apostil. ad Bar.in l.Modestinus.ff.de dona.& And.Barb.in apostil. ad Bal. in l.illud.C.de sacro.eccle.Dec.in c.veniens.de testib.

80 XXVI. Limita,si donatio sit vltra quingentos aureos, tamẽ soluta gabella non remanet aliquid vltra,vt per Cremens.in singu.clxxj.Fel.in c.ad nostram.de iureiur.

81 XXVII. Limita,nã stante confessione iudiciali, nõ regritur alia insinuatio,quia talis confessio habet vim insinuationis:vt p Bouer.in verbo,cõfessio.singu.xvj.Bal.in l.illud.nu. 10. C. de sacro.eccle.Ant.de Cana.de insinuat.in ij.parte q.xv.nu.21.

82 XXVIII. Limita,quando princeps ex certa scientia confirmat donationem non insinuatam.Abb.in consi.lxxxiiij.num.3. vol.j.quia alia insinuatio non requiritur.

83 XXIX. Limita in casu l.primæ.C.de plus pet.ibi,siue insinuatæ,siue non.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Donatio per superuenientiam liberorum reuocatur.

1 EX tex.in l.si vnquam.C.de reuoc.dona.habemus vtilem illam,ac practicabilem conclusionem,q̃ donatio facta,natis postea filiis,reuocatur.

2 Ratio est,præsumpta voluntas ipsius donantis, q si de filiis tunc cogitasset.vtique non donasset.vt no. glo.in d.l.si vnquam. in gl.j.Bar.in l.Titia.in §.Imperator.ff.de legat.ij.& in d. l.si vnquam. vbi ẽt Bal.Oldrad.in consi.ccxxxviij. & in consi. cclxxviij.in tertio dubio.Bal.in l.prima.C.de inoffic. donat. Roma. in consi.xxvj.Ang.in §.siue igitur. in authen. vt cum de appella. cognosc.Dec.consi,ccclxvj.

3 Et intellige q̃ reuocatio fiat in totum, licèt Bal.in l,secũda. ff. de iure codicil.teneat,reuocationem fieri vsque ad legitimam, quod etiam videtur sequi Alex.in consi.cxlij.volu.ij. Bertran.in consi.xxxix.vol.j.Afflict.super Constitutionibus,in tit.de reuoc. alien.nu.76.

4 Sed rñdetur,q̃ isti Doctores suprà allegati loquuntur qñ donatio est facta vni ex liberis, & tunc bene verum est, q̃ vsque ad legitimam sit facienda reuocatio,aliàs secus, prout declarat Alex.in d.consi.cxlij.vol.ij.& dicetur infrà in ampliat.x.

5 Primò Amplia,vt talis reuocatio fiat ipso iure,vt not. gl.fi.in d.l.si vnquam.& ibi Bar.& Bal.& Ang.& Bar.& Imo.in l.Titia.§. Imperator.ff.de leg.ij.Bar.& Ang.in l.si totas.C.de inoffic. dona. Corn.consi.xv.vol.j.& ꝓsi.iiij.vol.iij.& cõsi.xi.vo.iij. vbi dicit istã *communem opin.Soc.consi.xciij.vol.iiij. Guid.Papæ in singu. cccxlix.Are.in l.centurio.& ibi Ias.ff.de vulg.& pup.Alex.in cõs. lxxj.vol.iiij.Milis in verbo,donatio facta extraneo.Paris.in cons. lxxij.vol.j.Bertr.consi.cxcij.vol.ij.

6 Et hoc amplia,vt reuocatio fiat ipso iure,etiam in donatione facta vni ex liberis vsque ad legitimam,vt est tex. in l.si totas. C. de inoffi.donat.& ibi notant Bar.Pau.& alij. & in d.l.Titia. §. Imperator.ff.de legat.ij.

7 Secundò amplia, vt hoc procedat non solum qñ donantur oĩa bona, vel pars hæreditatis prout loquitur tex.in d.l.si vnquã. & dicit Bal.in l.j.C.de inoffic. dona. & in authen. ex causa. C. de lib.præter.& in l.si cùm vel in vtero.C.de test.mil.Are.cõsi. xcij. Corn.in consi.xj.vol.iij.& in consi.cxciiij.eod.vol. Soc. in consi. liij.vol.iiij.Goz.in consi.lxxx.

8 Sed ẽt qñ donatur vna res tm notabilis valoris,quã sit verisimile donantẽ non alienasse,si de liberorũ susceptione cogitasset.Imo.in c.fi.de dona.Bart.& alij in d.§.Imperator.Roma.in l.si vt certi.C.de testa.mil.Are.in l.Titi'.ff.de libe.& posthu.Alex.in cõsi.clxij.vol.vj.Curt.in cõsi.lvj.Soc.in cõsi.ccxv.& in ꝓsi.cxlvij. & in cõs.xxij.vol.iiij.& in cõs.liij.& in ꝓsi.xciij.vol.iiij.Cor.ꝓs.iiij. volu. i ij.Curt.in consi.j.Iason in l.generaliter.§.cùm autem.C.de inst.& substit.Alex.in consi.lxviij.volu.iiij. Dec.in l.j. C.de pact.& consi.dlxxxj.Ripa in d.l.si vnquam.in vij. & viij.q.Bertr.in cons. clxxv.vol.ij.& consi. cxxvj.volu.iij.& consi.cciiij.vol.iij.Paris.in consi.lxxiij.vol.j.Marian.Iun.in consi. cxiij.vol.j. & consil.lxxix. vol.ij.Rui.consi.xcviij.vol.j.& consi.cvij.& in consi.cxxiiij. vol. j.& in consi.clxx.& cons.clxxiij.eodem volu.& consi. cxl. volu. iiij.Alciat.de præsump.in j.reg.in xiij.præsump.

Contrarium voluit Albe.in l.cùm acutissimi.C.de fideicom.

9 Tertiò amplia,vt cõclusio procedat non modò qñ patronus donauit libertis,sed ẽt qñ extraneus donat extraneo,per rationem gñalem positã in d.l.si vnquã.vt notat glos.ibi,in gl.j.& ibi Bar.& Sal.Bar.in l.si totas.C.de inoffi.donat.vbi Bal. Ful. & Iac. But.& idẽ Bal.in l.Titia.§.Impeator.ff. de leg.ij. vbi ẽt Imo.Cor. consi.xj.vol.iij.& in consi.xv.vol.j.Aret.ꝓs.xxiiij.Bald.in l.j.C.de inoffi.dona.vbi ẽt Ang.Imo.in c.fi.vbi ẽt Abb. de dona. Soc.in cõs.xciij.vol.iiij.Guid.Papæ,in consi.clvj.Ripa in d.l.si vnquam. in ij q.Bettr.in consi.clix.vol.j.& ita præsupponunt oẽs Doct.q superius sunt allegati,& infrà allegabuntur,q̃ dispositio.l.si vnquã. procedat ẽt in donatione facta ab extraneo:nec restringũt illam ad donationem tantummodò factam liberto.

10 Et intellige extraneũ omnẽ,q nõ est de descendentibus, vt declarat Paris.in consi.lxxij.nu.20.& consil..xxiij. nu. 13.volu.j.

11 Contrariam sñam,q̃ tex.in l. si vnquã.intelligatur tãtummodò qñ donatio est facta liberto,tenuerũt Gul. de Cu. Cy. & Fulg.in l.j.C.de inoffi.dona.Azo in summa. C. de reuoc. dona. Bal.in l.cũ acutissimi.C.de fideicom.& in l.si vnquam.in positione casus,& in summario.Card.& Alex.in c.naturales.vers.quæro pater.in ti.fi de feud.fue.controuer.inter dominum,& agna. & hãc dicit veriorẽ Cor.in cõs.iiij.vol.iij.Soc.in cõsi.liij.vol.iiij.

12 Quartò amplia.ẽt stante iuramento in donatione. nã iurm non tollit reuocationẽ quę fit bñficio d.l.si vnquã.vt no.Bar.in d.l.Titia.§.Imperator.in fin.ff.de leg.ij.& ibi Bal.& Fulg. & not. Bald.& Raph.in l.j.C.de inof.dona.Old.in cons.ccxxxviij.& ꝓs. cclxxviij.in iij.dubio.Imo.in c.fi.de dona.Soc.in ꝓs.ccxv. & cõs. xxij.vol.iiij.Roma.ꝓs.cclxix.Aret.cõs.xxiiij.Cor.cõs.xxx.volu.j. Alex.cõs.lxviij.in fi.vol iiij.Ias.in cõsi.ccxxx.vol.ij. Curt.in cõs. iij.Gozad.in cõs.lxxx.Rip.in xv.resp.iij.lib.& in l. si vnquam. in iij.q.vbi ẽt ampliat.Bertr.in cõs.cxxxv.vol.j.& consi.clxxv.vol. ij.Paris.in consi.lxxij.vol.j.& cõs.lxxiij.vol.j.Mant.cõsi.ccc. Maria.Iun.consi.lxvij.vo.ij.Rui.cons.xcviij.volu.j.& consi.cvij. eo. volu.& consi.clxx.vol.j.& cons.cxl.vol.iiij.

13 Quintò amplia,vt promissor,qui donationẽ perpetuò obseruare promisit,non teneatur facta reuocatione in terminis. l. si vnquam.vt ponit Bal.in l.j.in fi.C.de inoff.dona.Roma.cons. cclxix.Pau.de Ca.in consi.ccccxxxv.vol.ij.Cor. in cons.xj.volu. iij.Ias.in consi.ccxxx.vol.ij.Cur.Iun.in consil.xv.Bertr.in consil. cxxxv.volu.quarto.Rip.in d.l.si vnquàm.in q.lij.

14 Et hoc Amplia,etiam si renunciauerit generaliter omni legum auxilio,vt dicit Soc.cons.liij.vol.iiij.Rip.in l.si vnquam.in q.lij.Rui. consi.lx.vol.iij.

15 Sextò amplia,vt dispositio istius legis ꝓcedat, qñ pater donat aliquid filio proprio, vt post mortẽ teneatur restituere extraneo,nã filij suscepti per filium reuocant dispositionem illã factam in fauorẽ extranei,per rationem istius l.ita notat Soc.in l.cùm auus.ff.de condi.& demonstra.

16 Septimò amplia,vt procedat ẽt in venditione facta animo donãdi,pretio valdè modico adiecto,vt no.Soc.in l.j.C.de pact. post Cy.& Bal.ibi.Soc.in consi.xxij.vol.iiij.& ponit Rip.in d.l.si vnquã.q.ix.Ruin.consi.clxx.vol.j.Curt.Sen.consi.j.Rui. consil. xcviij.nu.20.vol.j.

17 Octauò amplia,vt ẽt procedat ꝓuisio huius legis in publicatione bonorũ patris,quæ per superuenientiã filiorum dr reuocata.Bar.in l.j.in fi.ff.de bon.damnat.sequitur Cur. Sen. consi.j.

18 Nonò amplia,ẽt si filij nati,statim postea mortui fuerint, vt no.Bar.in l.Titia.§.Imperator.ff.de legat.ij.& ibi etiã Bal.Iaso in auth.ex causa.C.de liber.præter.Bal.in l.j.C.de inoffi.dona.Dec. in l.precibus.C.de impu.& aliis subst.Galiaul.in l.centurio.ff.de vulga.& pup.Cor.in consi.clxxvj.volu.ij.Bertr.in consi. cxxxiij. vol.j.Mant.consi.lj.Aimo consi.clj.

19 Limita istã ampliationẽ,qñ filius,qui natus est, viuere non põt,vtputa si natus est in sexto,aut in octauo mẽse,eo qa nõ dr perfectè natus.Bal.in l.j.C.de inoffi.dona.Pau.de Ca. in l.ij.vers. circa legẽ sequentẽ.C.de posth.hæred.inst.Soc.in ꝓs.cxxvj. vol. ij.Dec.in ꝓs.dcxxiij.Bertrã.in consi.ccix.volu.iij.Paris.ꝓs.lvj.vol. ij.Rip.in l.si vnquã.in xxxviij.quęst.Gramma.in cõs.ciuil. cliiij.

20 Decimò amplia,qa donatio facta vni,vel plurib' filiis,superuenientib' postea aliis,reuocar saltẽ quo ad eorũ legitimã.Bar. Bal & Imo.in l.Titia.§.Imperator.ff.de lega.ij.Bal.in l.j.C.de inof.donat.Bart.in l.si totas.per illum tex.q vr hoc ꝓbare.C.eod. tit.Abb.in c.fi.de dona.Soc.in rubri.ff.de libe.& posth. & consi.

xxij.vol.iiij. Cor.ↄſi.xv.volu.j.Barba.in c.fi.de donat.Alex.conſi. cxlij.vol.ij.Guid.Papæ conſi.xxiiij.Iaſ.in conſi.clxxj.vol.iiij.Soc. in l.cùm auus.ff.de cond.& demonſtra.Bertr.in conſil.clxiij.vol. ij.& in conſi.cxx.volu.iij.Pariſ.in conſi.lxxij.volu.j.& in conſilio lxxiij.vol.j.

Contrarium tenet Ripa in l. ſi vnquam. quæſt. xlvij. qui vult, quòd donatio non reuocetur quo ad legitimam, ſed tantùm pro virili portione.

22 XI. Amplia,quia reuocatur hæc donatio per filios,ẽt ꝙ pater tacendo,& nunquam reclamando mortuus fuerit.Bal. in l.j. C.de inoffi.dona.quem ſequitur Albe.in d.l.ſi vnquam.C.de reuo.dona.Soc.in conſi.cxxvj.volu. iij. Ripa in l.ſi vnquam.q. xlij. Maria.Iun.conſi.lxvij.vol.iij.

23 Et hoc intelligo,niſi poſt natiuitatem tanto tpe donatarius rem donatam poſſederit,vt eam legitimè præſcripſerit, vtputà ſpatio xxx.annorum.Guid.Papæ in ſing.cccxxxix.Rip.in l. ſi vnquam.q.xliij.& ſentiunt Bal.Sal.Pau.de Caſtr.in l.ſi quis filium. C.de inoffi.teſtam.Pau.de Caſt.conſi.cix.in j.dubio,vol.ij.Ale.in conſi.cxxviij.verſ.nec prædictę concluſioni.volu.j.Imo.in l. qui ſoluendo.ff.de hæred.inſtit.

24 XII. Amplia, vt procedat etiam in priuilegio conceſſo, ſecundum Fel.in c. nouit.de iudic.

25 XIII. Amplia,vt iſtud procedat etiam ſi pater habeat filios,q viuãt,quos tpe donationis falſo rumore mortuos putabat.Ang. conſi.cviij.& in §.ſiue igitur.in auth.vt cùm de appellatione cognoſcitur.Aret.in l.ex facto.in princ.verſi.confirmatur iſta concluſio.ff.de vulgar.& pupil.& idem Aret.conſi.clvj.Ripa in d.l.ſi vnquam.in v.quæſt.

26 XIIII. Amplia,vt etiam legata reuocentur per diſpoſitionẽ iſtius legis,Ripa in l.ſi vnquam.q. xix. qui hanc dicit * communem opi.licèt multi contrariam opinionem ſequantur.

27 XV. Amplia,vt procedat etiam in donatione facta ex cauſa dotis.Bertr.conſi.xvj.vol.iij.

28 XVI. Amplia,vt extendatur etiam in donatione non pura. Maria.Iun.in conſi.cxix.nu.49.vol.j.

29 XVII. Amplia , vt etiam poſſeſſio reuocetur per remedium huius legis.Grat.in conſi. 50.vol.j.

30 XVIII. Amplia,vt ẽt ipſo iure dominium transferatur,adeò vt rei vendicatio competat,Ripa in d.l.ſi vnquam.q.xlv.

31 XIX. Amplia, vt hoc procedat etiam in remiſſione, ſecundùm Rui.conſil.xcviij.vol.j.

32 XX. Amplia,etiam ſi pater tempore donationis haberet filiam fœminam,& poſtea plures filios maſculos ſuſcepiſſet.Rui. conſi.xcviij. vol.j.

33 Primò limita,hanc concluſionem non habere locum in renunciatione facta,per filiam dotatam,qñ renunciat futuræ ſucceſſioni,iuxta tex.in c.quãuis.de pact.in vj.& ibi notat gl.fi.Soc. in l.j.C.de pact.& cõſi.xxxix.vol.iij.& conſi.liij.volu.iiij. Alex.in conſi.xxix.vol.iij.Cor.in cõſi.cvj.vol.iij.Cur.Iun.& Dec.in d.l.fi. C.de pact.Fran.in c.ij.de pact.in vj.Dec.in l.pactum.ver.vlt.notãdum eſt. C.de coll.Iaſ.conſi.cliiij.vol.ij.Io.Ant.Alex.in conſi. xij. & in conſi.xcix.Dec.in conſi.clxxxj.Bertr.conſi.ccxx.vol. iij. Pariſ.in conſi.xxvj.vol.iij.& conſi.lxix.vol.iij.

34 Sed tamen iſta limitatio, licèt in ſe veriſſima ſit, fundatur duabus debilibus rationibus.

Prima quarum eſt,quia iſto caſu videtur cogitaſſe de filiabus, quæ propter matrimonium futurum , & dotem aſſignatam renunciant,& ſatis eſt ad excludendam diſpoſitionem huius legis quòd de filiis fuerit cogitatum.

35 Sed iſta rõ non eſt bona,vt dicit Cor.in cõſi.xj.vol. j. Soc. ĩ l. ij.ff.ſol.mat.qui volunt,ꝙ requiratur certa,& ſpecifica cogitatio filiorum,nec ſufficiat generalis,prout etiam inferius dicetur.

36 Secunda ratio aſſignatur , quia tex.in l.ſi vnquam. procedit in iure quæſito,non autem in iure quærendo.

37 Et hęc ratio ẽt non ſubſiſtit,quia etiam patet in iure quęrendo procedere diſpoſitionem.l.ſi vnquam.tam ꝑ eius rõnẽ , quæ vř eſſe generalis,quàm etiam quia eius diſpoſitio tanquã fauorabilis eſt amplianda,vt dicit notabiliter Cor.conſ.xj. vol.iij.ꝓut etiam,quòd hæc diſpoſitio habeat locum in iure quærendo, tenuit Soc.in conſil.liij.volu.iij.Purp.in l.j.C.de pact.Ripa in d.l.ſi vnquam.in xj.q.Boe.dec.clix.nu.17.& ſeq.

39 Et ideò vera ratio,in qua fundatur iſta limitatio,eſt illa,quia hęc non videtur ſimplex donatio,ſed eſt donatio ob cauſam,ex quo eſt facta cauſa dotis,in qua donatione ob cauſam non procedit diſpoſitio.l.ſi vnquam.vt dicetur inferius.

Contra iſtam primam limitationem tenet Chaſſa.in cõſ.lxix.

40 Secundò limita,tenẽdo opinio.illorũ,q dicunt diſpoſitionẽ l.ſi vnquã,nõ habere locũ in iure quærendo, ſed tantũmodò ꝓcedere in iure quæſito,ꝓut tenet Soc.in l.j.in fin.& ibi Dec.C.de pact.Soc.in cõſi.xxxix.vol.iij.& ↄſi.liij.vol.iiij.Iaſ.in ↄſi.cliiij. volu.ij.Dec.in cõſi.clxxxj.Io.Ant.Alex.cõſ.xij.& conſ.xcix.Maria. Iun.conſ.lxvij.volu.ij.

Contrarium tenuit Ruin.conſ.lx.volum.iij. Boer.deciſ.clix. numero 17.&ſequen.Ruin.conſ.clxx.volum.j.vltra alios,quos ſuprà citauimus.

41 Tertiò limita , vt iſta diſpoſitio nõ extẽdatur in donatione ob cauſam facta,vt no.Soc.in l.j.& ibi Dec.C.de pact.Roma.ↄſi. xxvj.& in l.ſi verò.§.de viro. in xlviij.fal.ff.ſo. mat.Alex. ↄſ.xxix. vol.iij.Soc.in ↄſ.ccxcv.Cor.cõſ.iiij.vo.iij.Dec.conſ.clxxxj.Alex. in conſ.xxxix.in iij.dubio.volu.iiij.Rip.in xv.reſp.vo.iij.& in l.ſi vnquam.in xiij.q.Goza.in conſi.lxxx.Dec.in cõſi. dclxxv.Bertr. conſ.xx.vol.j.& cõſ.clxxv.vol.ij.& conſ.xiiij.vo.iij.& conſ.ccxx. vo.iij.Pariſ.conſ.lxxij.vol.j.& conſ.lxxiij.vo.j.& conſi.xxvj. vol. ij.Maria.Iun.conſ.lxxix.vol.ij.Ruin.conſ.xcviij.vol.j. & conſilio clxx.vol.j.& conſi.lx.volu.iij.& in conſi.cxl.volu.iiij.

42 Primò declara,quia donatio facta à patre,vel matre filiæ, ẽt ex cauſa dotis,per ſuperuenientiam filiorum reuocatur.Chaſſa. in conſuet.Burg.Ripa in l.ſi vnquam.in xxij.q.& q. xiij. vbi hãc dicit * communem opinionem.

43 Secundò declara,qa donatio ob cauſam, reuocatur per ſuperuenientiã liberorum,quatenus continet cauſam lucratiuã, & quatenus excedit merita,aliàs ſecus.Rui.conſ.lx.n. 17. vo.iij.

44 Quartò limita,niſi eſſemus in donatione , q̃ omninò facta fuiſſet etiamſi de filiis fuiſſet cogitatũ.Cor.in conſ.ccvj. vol. iij. & cõſ.iiij.vol.iij.Soc.conſ.cxlvij.vbi dicit*cõem opi.vo.ij.Aret. conſ.xcij.ex qua limitatione ſequitur ſequens limitatio.

45 Quartò limita,qñ eſſet donata res parui,vel modici valoris, qa in ea non habet locũ.l.ſi vnquã. Bal. in l.j. C.de inoffi.donat. Soc.in l.cũ auus.ff.de cõd.& demonſtr.& in l.j.vbi etiã Iaſ.C. de pact.& tenet Ang.in d.l.ſi vnquã.Imo.in c.fi.de donat.Claud. in l.ex facto.ff.de vul.& pup.Aret.in l.Lucius.ff.de libe.& poſth.Io. Crot.in c Raynuti.de teſt.Iaſ.in l.gñaliter. §. cùm aũt.C. de inſt. & ſubſt.Aret.in conſ.xcij.Soc.conſi.xv.volum.j.& in conſ.ccxv. & conſ.cxlvij.& conſ.xxx.vo.iiij.Cor.conſ.ccvj.vo.iij.& cõſ.iiij. vol.iij. Alex.in conſi.lxviij.vol.iiij.& conſ.xxxix.vol. iiij.& clxij. volu.vj.Soc.in conſ.xx.vol.iij.vbi declarat.& conſ.xxxix.eodem volumine.Dec.in conſi.dlxxxj.& conſi.ccclxvj.

Contrarium voluit Iaſ.in l.j.C.de pact.quem merito ibi Dec. reprehendit.

46 Sextò limita in donatione remuneratoria.Bal.in l.ſi vnquã. & ibi Ang.C.de reuoc.dona.Rom.conſ.xxvj.& in l.ſi verò.§.de viro.in xlviij.fal.ff.ſo.matr.Iaſ.in l.ſi nõ ſortẽ.§.libertus.ff. de ↄd. indeb.& in l.ex hoc iure.ff.de iuſt.& iure.& conſ.cliiij.vo.j.& ↄſ. clxxj.vo.iiij.Io.Crot.in c.Raynutius.de teſta.Soc.in conſ.ccxcv. & conſ.xxxix.vo.iij.Cor.cõſ.cxciiij.volu.iij.Purp.in l.licèt.C.de pact.Alex.in ↄſ.xxxix.vo.iiij. in tertio dubio. & conſ.clxij.vo.vj. Rip.in xiij.reſp.in tertio lib.Dec.in ↄſ.dclxxv.Bertr.in cõſ.xx.vo. j.& cõſ.cxxxj.vo.j.vbi declarat.& cõſ.clxxv.vo.ij.& in ↄſ.ccxxx. vol.ij.& cõſ.ccxcij.vo.iij.Pariſ.cõſ.lxxv.vo.j.Mant. cõſ.lj.Maria. Iun.ↄſ.cij.vo.ij.Rui.ↄſ.xcviij.vol.j.& ↄſ.ccxxiiij.vo.j.& ↄſ.clxxij.

47 Primò declara,qa donatio in eo,quod excedit valorẽ meritorũ,reuocatur per ſuperuenientiã liberorũ.Rui.ↄſi.lxvij.num. 10.vo.v.& eſt*cõis opinio,vt atteſtaẽ Bertr.cõſ.clxxv.num. 11. vo.ij.in nouis.Dec.cõſ.xx.Cor.in cõſ.cxciiij.vo.iij.Soc.in conſi. ccxcv.vol.ij.& conſi.ccxv.Ripa in l.ſi vnquam.in xiiij.q.

48 Secũdò declara,qa nõ ſufficit gñalis aſſertio meritorum in donatione,in terminis.l.ſi vnquã.niſi etiã benemerita verificentur,vt declarat Bertr.in conſ.cxxxv.vo.j.in nou.

49 Septimò limita,ſi tempore donationis fuerit de filiis cogitatũ.Bar.in l.Titia.§.Imperator.ff.de leg.ij.Bal.in l. j. C.de inoffi. dona.Cor.in cõſi.xj.vo.iij.& in cõſ.cxciiij.volu.iij.Soc.in l.cùm auus.ff.de cõd.& demonſt.& cõſ.xxxix. vol.iij.& cõſ.cxvj.volu. iij.& cõſ.cxlvij.Iaſ.in cõſi.ccxxx.Dec.in cõſ.ccclxvj. Ripa in l. ſi vnquam.q.xl.& in xv.reſpõ.& ſeq.vo.iij.Pariſ.conſi.xxvj. vol.ij. Maria.Iun.conſi.cxxviij.in ij.ſubſcrip.vo.j.& in conſ.lzvij. volu. ij.& conſi.lxxix.eodem vol.Rui.in conſi.cxxxj.vol.iij.

50 Declara,vt iſta limitatio procedat qñ iſta cogitatio de filiis fuit ſpecialis,& nõ gñalis,qñ fuit certa,&non vaga.Soc.in l.ij.ff. ſo.mat.& in rubr.ff.de libe.& poſth.& conſ.ccxv.Cor. in conſil. xv.vo.j.& in conſ.xj.vol.iij.Iaſ.in cõſ.ccxxx.Corn. in conſi. xxx. vo.iiij.Bertr.conſi.xxxviij.vo.j.& conſi.clxiij.vo.ſecundo. Pariſ. in conſ.lxxiij.volu.j.& conſi.xxvj.volu.tertio. Ruin. in conſilio xcviij.volu.primo.& conſi.cxxiiij.& conſi. cxxv.volu.primo.& conſi.cxxxj.volu.iij.

Contrarium voluit Soc.in d.l.cùm auus.Alex.in conſil. xxxj. vo.iij.Pariſ.conſ.lxxij.volu.j.Maria.Iun.conſi. cxxviij. in ix.& x. ſubſcript.vol.j.

51 Et nota,quia ſtatur declarationi ipſius donantis, quòd ipſe non cogitauerit de filiis,concurrentibus aliquibus præſumptionibus.Fran.Cur.in conſ.lvj.

52 Et

52 Et inſuper aduertendum eſt ꝙ ſi quis donat in ↄ̃ctu mřimonij,vel dotis,ſemper pręſumitur de liberis cogitaſſe.Signorol.in ↄſ.lxix.ver.præterea.Soc.conſ.liij.vol.iiij.& idem in l.ſecunda.ff. ſolut.mat.Corne.conſi.ccvj.volu. iij.Rip.lib.iij.rñſ.c.iij.& iſta videtur magis*communis,prout eam tenet Bert.conſi.clxiij. vol. ij.Marian.Iun.conſi.cxxviij.in ij.& ix.ſubſcript.vol.j.

Contrariũ tñ voluit Thom.Parpal.in l.ij.ff. ſol.mat.Cor.conſ. xj.vol.iij.Alex.in conſi.lxxj.vol.iiij.Rip.in l.ſi vnquam.q.xxij.

53 Concorda has ↄ̃rias opiniones,nam aut quis in ſuo matrimonij ↄ̃ctu donauit,& tunc non habet locũ prouiſio.l.ſi vnquã. eo quia de liberis ex eo mřimonio procreandis cogitaſſe vř. & ita procedat prima opinio. Aut quis donauit alicui matrimoniũ ↄ̃henti,& tunc cùm non militet eadem rõ,meritò vř habere locum diſpoſitio.l.ſi vnquam.& hoc modo põt procedere ſecũda opinio.Iſtam concordiam ponit Bert.in conſi.clvij.& conſ.ccclxxxiij.vol.ij.& ſequitur Boer.dec.clix.nu. 10.

54 Dicitur ẽt de filiis cogitatum in terminis l. ſi vnquã. qñ filij fuiſſent grauati,vel aliter fuiſſent nominati.Rui.in conſil.cxxxj. nu.6.vol.iij.Bertr.in conſi.ccxx.vol.iij.Rui.conſi.xcviij.vol.j.

55 Imò voluit Soc.in conſi.liij.vol.iiij. ꝙ etiam dicatur de filiis cogitaſſe,quando donatio fuit facta tempore,quo fuerunt celebrata ſponſalia.Bertr.conſi.ccxx.vol.iij.

56 Sublimita iſtam limitationem,nam licèt quis ſpecialiter de filiis cogitauerit,nihilominus,ſi ipſe filiorum procreationẽ deſperauerat,tũc in iſto caſu procedit diſpoſitio.l.ſi vnquam. Soc. in conſi.cxxvj.nu.3.vol.iij.& in conſi.xcviij.vol.j.Pau.de Caſt.& Raph.in l.j.§.ſi quis ita.ff.de ver.oblig.

57 Octauò limita,nã donatio facta nõ reuocaẽ ob legitimationẽ filij naturalis.Bal.& Pau. de Caſt.ĩ l.j.C.ſi qd ĩ fraudẽ patroni, & ĩ l.j.C.de ĩoffi.donat.Alex.& Iaſ.ĩ rubrica.C.de poſth.hrd.ĩſtit. Sal.in l.ſi totas.ver.iuxta quod quæro.C.de inoffi.donat.Iaſ. in l. Gallus.§.& qd ſi tñ.in ij.lectu.& ibi Alex.& Io.Crot. ff.de lib. & poſthum.Mart.Laud.in diſput.incip.Augerius.Præpoſ.in c.ꝑ venerabilem.§.quod aũt.verſ.pone ꝙ pater. qui fil.ſint legit.Iaſ. in l.ſi is qui ꝓ emptore.ver.v.donatio.ff.de vſucap.& in l.cũ acutiſſimi.C.de fideicomm.Mart.Laud.in tracta.de legitimat. ver. ſed nunquid.Io.Ant.Alex.in conſi.cxj.Curt.ſen.in cõſi. lxxiiij.verſi. pro quo bñ facit.Guid.Pap.ſing.dlxxj.Dec.in conſi. lxxxv.in fin. iij.dubij.Io.Cirier.in tracta.primogen.q.xiij.Curt. Iun. in l. j. nu. 9.C.de pact.Marian.Iun. conſi.lij.vol.j.

Contrariam ſnĩm tenuit Soc.in conſi.ccxxvj. & in rubr. ff. de lib.& poſthu.Pau.de Caſt.in conſi.ccccxxxv.vol.ij.& hoc vř ſentire Sal.in conſi.xvij.inter conſilia Bal.vol.iiij.Dec.in conſi. ccclxv.& in cõſ.ccclxvj.& in l.poſthumo.in addit.C. de bonor. poſſeſ.contra tab.Rui.in conſi.clxxiij.per totum,vol.j.

Tenendo primam opin.quam dicit magis *commu.& ab ea non eſſe recedendum Soc.in rubr.ff.de lib.& poſth.

58 Primò ſublimita in legitimatione,quæ fit ꝑ ſubſequẽs mřimoniũ,quo caſu reuocareẽ donatio.Bald.in c.innotuit.de elect. Sal.in l.ſi totas.C.de inoff.donat.Iaſ.in rubrica.ff.de lib.& poſth. & in l.Gallus.§.& qd ſi tñ.& ibi Io.Crot.ff.de lib.& poſth.Rip.in d.l.ſi vnquam.in xxij.q.Boer.dec.clix.nu.12.

59 Secundò ſublimita,qñ legitimatio fieret viuente patre , vel de eius expreſſa voluntate,vt notat Soc.in conſi. ccxxvj. Dec. in conſi.ccclxvj.& in l.poſthumo.in addit. C.de bon. poſſ. cont. tabul.Pariſ.conſi.lxxij.vol.j.

60 Tenendo aliam opin.ꝙ donatio reuocetur per legitimationem,illam declara,quia donatio præcedens non reuocatur, niſi citato donatario.Bal. in l.j.C.de inoffi.donat. Sal. in l. ſi totas. C. eo.tit.ſequitur Rui.conſi.cvj.nu. 10.vol.iij.

61 Nonò limita,niſi donatio ſit facta loco pio,quia tunc nõ reuocaẽ natiuitate filiorũ,quaten⁹ eſt vltra legitimã.gl.in c.fi. xvij. q.iiij.Bar.ĩ l.Titia Seio.§.Imperator.ff.de leg.ij.Bal.in l.j.C. de inoffi.donat.Rom.in auth.ſimiliter.in viij.ſpeciali piæ cãæ inter ↄ̃ctus.C.ad leg.Fal.Abb.in c.fi.de donatio.Iaſ.in auth. ſi qua mulier.C.de ſacro.eccl.& in l.gñaliter.§.cũ aũt.C.de inſti. & ſubſtit. Soc.in l.cùm auus.ff.de condit.& demonſt.Calcan.in conſi. xiij. Corn.conſil.xj.vol.iij.Barba.in l.cùm acutiſſimi.C. de fideicom. Corſet.in ſing.in verbo,donatio.incip.licèt donatio. Fel.in c. in pręſentia.de probat.Rip.in d.l.ſi vnquam.q.xlix.Pariſ.conſ.lxxij. vol.j.Rui.conſi.xcviij.vol.ij.

Contrarium vř ſentire gl.in c.ita iraſcitur.xiij.q. ij. Cyn. in l.j. in vlt.q.C.de inof.donat.Oldr.in conſi.clxxvj.Bar.in rep.l.j. in v. q.prin.C.de ſacro.eccle.Bal.in auth.ſi qua mulier.C.eod.titu. & conſi.ccxv.vol.v.Iaſ.in conſi.ccxij.vol.ij.& in conſi.cxlj. volum. iiij.Fabia.de Monte in repe.auth.nouiſſima.in xiiij.q. princ.C.de inof.teſta.

62 Iſta vltima opinio poſſet ſuſtineri,tenẽdo ꝙ in eo, quod eſt vltra legitimam,ſit fauorabilior cã filiorum,quàm cauſa pia , vř tenere Dec.conſi.cccxcj.& in l.licèt.C.de pac.& in l.generaliter. C.de inſtit.& ſubſtit.

Sed quia prima opinio vř eſſe magis * cõis,vt teſtatur Dec.in d.l. licet.C.de pactis.meritò iſta limitatio tenenda eſt.

63 Decimò limita,ſi fuiſſet renunciatum remedio.l.ſi vnquam, Doct.eñ quàm plures tenent,ꝙ huic remedio renunciari poſſit, vt tenet Bar.in d.§.Imperator.vbi ẽt Raph.Bal. ĩ l.j.& ibi Fulg.C. de inof.dona.Bal.in addit.ad Spe. in tit.de inſtru.edit.in ver. ſi qs donat.& Alber.in d.l.ſi vnquàm.Pet.de Anc.in c.fi.verſi. quærit etiam.& ibi Imo.de donat.Barba.in c.Rain. de teſta.& in l. cùm acutiſſimi.C.de fideicom.Imo.in c.cùm contingat. ver. attende tñ.de iureiur.Pau.de Caſt.ↄſi.ccccxxxv. vol.ij.Roma.in cõſi. xxvj.Io.Crot.in l.nemo poteſt.ff.de lega.j.Soc.qui dicit iſtã*cõem opinionem,conſi.cxlvij.vol. j.Iaſ.in l.pen.& ibi Dec. in v.notabili. C.de pact.Iaſ.qui hanc dicit*cõem opinionem in conſi. cxxv. vol.j.Bertr.conſi.cxcij.vol.ij.Rip.in l.ſi vnquam.q. xlj. vbi declarat.Gozad.conſil.lxxx.Grat.conſil. 50.volu.j.Prac.Pap.in rub.de donat.in verbo,irreuocabiliter.

Contrariũ,ꝙ huic legi renunciari non poſſit,tenuit Old. cõſi. clxxiij.Io.And.in addi.ad Spe.ĩ ti.de inſtru. edit.§.porrò. ver.hoc aũt certum eſt.Sal.in l.ſi vnquã. & ibi Alber. C. de reuoc. donat. Curt.conſi.j.& ij.Prac.Pap.in forma libelli, qñ ag.pro donat.Sal. in l.j.C.de inof.donat.ver.quæro nonò.Milis in repertorio ĩ verbo,donatio,& in verbo,renunciatio.Vital.in trac.Clauſularũ.in tract.an legibus reqrentibus inſinuationẽ poſſit renũciari. Soc. conſi.cclxiij.& in conſi.cxxvj.vol.iij.Bertr.in conſ.xx.vol.j. & ↄſ. cxxxv.vol.j.& in conſi.cciiij.vol.iij.& conſi.ccxx.vol.iij. Pariſ.ↄſ. lxxij.& conſi.ſeq.vol.j.Maria.iun. conſ.cxxxvij.vol.ij.Rui.conſi. xj.vol.j.Rui.conſi.xcviij.vol.j.& conſi.clxx.vol.j.& conſi.clxxiij. vol.j.& conſi.ij.vol.iij.& conſi.vj.vol.iij.Boer.dec.clix.

Tenendo tamen primam opinionem tanquam magis*communem,

64 Primò declara ipſam:nã licèt huic legi renunciari poſſit,nihilominus nõ intelligiẽ renũciatũ niſi ſpecifica,& indiuidua renunciatione,adeo qđ in caſu iſto renũciatio gñalis non ſufficit, prout tenet Oldr.in ↄſ.xcv.Bal.in l.j.in vltima q.C. de inof.dona. Rom.in conſi.cclxix.Pau.de Caſt.in conſi.ccccxxxv.vol.ij.Iaſ.in ↄſi.ccxxx.vol.ij.Curt.iun.in conſil.xv.Rip.in d.l.ſi vnquam.in lij. q.Alci.in l.pe.in verbo,antiqui.in fi.C.de pact.

65 Amplia ẽt ſi fuerit renunciatum omnibus caſibus, qui dici, vel excogitari poſſunt,vt dicit Rui.conſi.clxxiij.vol.j.

Contra præcedentem declarationem tenuit Soc.in conſi. cxlvij.vol.j.

66 Sed eius opinio ſaluari poteſt , quia debet intelligi , qñ filia renunciaſſet patri,vel metu reuerẽtiali,vel dolo inducta, vel falſis perſuaſionibus,& tunc renunciaſſet beneficio d. l.ſi vnquam. vt declarat idem Soc.in conſi.cclxiij.

67 Secundò declara,quia ita demũ mulier,vel minor expreſsè renunciando huic legi,illius bñficium amittũt , quotieſcunque apparet eos antea de huiuſmodi bñficio certificatos fuiſſe,vt tradunt Doct.in l.ſciendum.ff.de ver.obl.& eſt gl.in l.fin.§.fin. ff. ad Velleia.Pau.de Caſt.in conſi.ccccxj.vol.j.Alex.conſi.xxvij.volu. j.Io.And.in c.pen.de empt. & vendit.Dec.in l.pen.ver.poſtremò not.C.de pact.

Et in ſpecie in terminis huius l. ponit Ripa in d.l. ſi vnquam. quæſtio.liiij.

68 Et idem dicendum eſt in ruſtico , iuxta notata per Cyn. in l. ij.in vj.q.& ibi Bal.in iiij.q.C.de reſcin.vendit.Alex.conſi.j.volu. vj. Dec. in l. ſi quis id , quod. verſicul. ſecunda cauſa. ff.de iuriſd. omni. iudi.

69 Tertiò declara,qa Notarius,q habet facultatem extendendi inſtřm ad conſiliũ ſapientis , non propterea poterit huiuſmodi renunciationem apponere,vt not.Rip.in d.l.ſi vnquam. q.liiij.

Contrarium tenet Soc.in conſi.cxlvij.vol. j. qui iudicio meo in hoc malè loquitur.

70 Vndecimò limita,quia iſta reuocatio fit poſt mortẽ donantis,non eo viuo,vt no.gl.in l.ſi totas .C.de inoff.donat.& ibi hoc videntur tenere Iac.But.& Bal.

In contrarium tamen eſt*cõis opinio,vt notat Raph. in d.l.ſi totas.Corn.conſi.xj.vol.iij.& conſi.xv.vol.j. & ſi rectè conſideretur,non videtur aduerſari dictum Bal.& Iac.But.huic ſententię, quia loquuntur in terminis illius l. ſi totas.non autem in terminis d.l.ſi vnquam.

Pro qua opin.facit qđ ſuprà dictũ eſt in prima ampliatione, vbi dictum eſt,quòd reuocatio donationis fit ipſo iure.

71 Duodecimò limita,qñ in donatione eſt appoſita clauſula codicillaris.Bal. in l.fi.C.de codicil.Cor.conſi.cxciiij.vol.iij.

72 Sed iſta limitatio nõ placet,per illud quod dictum eſt in vij. limit.quòd in hoc caſu nõ ſufficit generalis renunciatio, & hoc etiam videtur ſentire Ripa in xxj.q.

73 Decimotertiò limita,qa diſpoſitio iſta nõ hẽt locũ ĩ relictis

in codicillis.Cor.in consi.cxciiij.vol.iij.
74 Decimoquartò limita ĩ donatione facta vxori à marito,vel
ɛɔ,vt not.Corn.in consi.cxciiij.vol.iij. Alex. consi.clxij. ver.nec
obstat.vol.iij.Ripa in d.l.si vnquam. q. xlviij. & idem Ripa in iij.
lib.respon.in ij.respon.
75 Decimoquintò limita,quia dispositio d.l.si vnquã,non pro-
cedit in donatione causa mortis.Io.Ant.Alex.in consi.cxj. Bert.
consi.lxxxij.vol.ij.Ripa.in d.l.si vnquam.in x.q.
Contrarium tenuit Pau.de Cast.in consi.ccccxxxxiiij. volu. j.
Cor.in consi.ccxliiij.vol.iiij.Soc.in consi.liij.vol.iiij.
76 Decimosextò limita,qa non reuocaĩ legitimatio facta de fi-
lio naturali natiuitate filiorũ legitimorũ,& naturaliũ postea nas
centiũ.Bar.in l.ex facto.& ibi Alex.vbi allegat plures hanc partẽ
tenentes.ff.ad Trebell.& ẽt plures ibi allegat Apostillator, vltra
ipsum.Ale.in cõsi.cxxxviij.& cõsi.clxxxvij.vol.v.Dec. ɔs. dlxxvj.
Io.Ant.Alex.in ɔs.cxj.Mari.Iun.cons.cxlij.vol.j. & cõsi.xcvij.vbi
declarat,vol.ij. Rip.in l.si vnquã, in xxiij.q.Guald. qui hanc dicit
*communem opin.in tit.de liber.instit.vel exhæred.caut.xij.
77 Decimoseptimò limita,quia nõ reuocatur donatio ꝑꝑ filij
adoptionẽ.Pau.de Cas.in l.ij.in fi.C. si in fraudẽ patron. & consi.
ccccxxxiiij.vol.j.Ale.ɔsi.xl.vol.iiij.Ias.in l.gñaliter.§.cùm autem.
ver.viij.limita.& ibi Dec.ver.vij.ista lex.C.de insti.& substit.Dec.
in consi.ccclxvj.& cõsi.cccxcix.Rip.in l.si vnquã.in xxiiij.q.Ale.
consi.xxxix.ver.& sic dispositio.vol.iiij.Paris.in cons.lxxiij.vol.j.
& consi.lxxij.eo.vol.Bertr.consi.cxc.vol.iij.
78 Sublimita,vt istud non procedat,qñ testator expresè in do
natione reseruasset sibi facultatem illam reuocãdi etiam per su-
peruenientiam filij adoptiui, vt declarat Soc. in l. si cognatis.ff.
de reb.dub.Rui.consi.cxix.nu.3.vol.j.
79 Decimooctauò limita, quia prouisio istius l.habet locum
tm̃modò in ɔctu merè lucratiuo,non autem in contractu vltro
citroque obligatorio,vt declarat Rim.in l.j.C. de pact.
80 Decimònonò limita, quia ista dispositio non habet locum
in legato.Alex.in consi.xxxj.vol.iij.
81 XX. Limita,vt non habeat locũ in natiuitate filiorum natu-
ralium.Old.in consi.cclxxviij.Bal.in c.innotuit.de elect.& consi.
cxxix.vol.ij.Pau.de Cast.in consi.ccccxxxv.vol.ij. Alex. consi.xl.
vol.iiij.Guid.Pap.in sing. dlxxj.Rip.in xxv.q.in l.si vnquam.
82 XXI. Limita,quia istud non extenditur in pacto de lucran-
da dote.Pau.de Cast.& post eum Alex.in l.ij.ff.sol.mat. Rip. in d.
l.si vnquam.in xxij.q.
83 XXII. Limita,quia renunciatio litis facta,non reuocatur ꝑ
superuenientiam liberorum.Rip.in d.l.si vnquam.in xij.q.
84 XXIII. Limita,nam per ingressum monasterij non reuocaĩ
donatio,dato ꝙ monasterium succedat loco filij.Fel.in c.in prę-
sentia.de probat.Rip.in d.l.si vnquam.q.xxxiiij.
85 XXIIII. Limita,quia non extenditur ista dispositio in dona-
tione iuris patronatus,vel alterius iuris spiritualis,vt tenet Dec.
in consi.dclxxv.
86 XXV. Limita,in donatione necessaria, secundum Ruin.in
consi.cxxiiij.vol.j.
87 XXVI. Limita, vt donatio non reuocetur natiuitate nepo-
tum.Guid.pap.sing.dlxxj.licèt non se firmet.Rip.in l.si vnquam.
in xxxvj.q.
88 XXVII. Limita,quia fructus percepti ante filiorum natiui-
tatem,non debent restitui,vt not.Arc.in c.vlt.xvij.q.iiij. & sequi
tur Rip.in l.si vnquam.in xl.q.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Donatio inter virum & vxorem,an firmetur iuramento.

1 DIscrepantia est inter Doctores in illa conclusione, an
donatio inter virum & vxorem firmetur iurõ, nã ꝙ
firmetur,tenuit Guliel. de Cunc. in l. sed si possessori.
§.item si iurauero.ff. de iureiur.idem Nicol.de Matta-
rell.& Bar.in l.Seius & Augeri⁹.ff.ad l.Falc.Io.And.& Io. de Lig.
in cle.Romani.de iureiur.Bar. in l. si qs ꝓ eo.in fi.princ.ff.de fide
iuss.Bal.in lectura antiqua in l. j. ff. de donat.inter virũ & vxorẽ.
Feder.de Senis in consi.cxl. incip. punctus q. talis est, constante
matrimonio.& Bal.in repet.l.ij.ver.sed ɔ̃ prædicta.ff.de iureiu. &
in cõsi.ccccxxx.vol.j.incip.ad euidentiam.Ant.de But.in c. cum
contingat,in iiij.casu.in fi.& ibi Imo.& ibi Car. de iureiur. Abb.
in ɔs.xcv.inci.factũ sic proponiĩ,quædã Domina.vol.ij.Imo.in l.
si qs inquilinos.§.fi.ff.de leg.j.& ibi Raph.Cum.in l.si quis ꝓ eo.
ff.de fideius.Pau.de Cast.Iaso.& Dec.in l.pacta quæ ɔ̃. C. de pact.
Pau.de Cast.in ɔs.lxxv.incip.Notandũ est,ꝙ præfatum statutũ.in
ij.vol.Roma.in cõs.xliij.incip.ex prænarrato themate.& in cõsi.
ccxciij.inci.præsupposito ꝙ dictũ legatũ.Ale.in cõs.viij.vol.ij. &
in cõsi.clvij.vol.ij.Are.in cõs.lxxiiij.Cor.in cons.cxviij. in princ.
vol.iij.& in ɔs.cviij.vol.iiij.Guid.Pap.in cõs.cciiij.& in ɔsi.ccxxx.
viij.Chassa.in consi.ij.Alex.in cõsi.vij.vol.vj. Abb. in c. fi. de do-
nat.inter vir.& vxor.Dec.in consi.ccij.& in ɔs.ccxl.Barbat. in ɔs.
lix.vol.ij.Pet.de Anc.in cons.cccvij.incip.Nulli dubium.Alex. in
consi.clij.vol.vj.Io.Crot.in l.frater à fratre.ff.de cõdictio. indeb.
Hipp.in practica.§.ij.Guid.Pap.q.cxc.Capell. Tholo. & ibi apo-
still.dec.cclxj.Guid.Pap.in ɔs.xxxj.Rip.ĩ iiij.rñs.in iij. lib.& rñs.vj.
& ĩ xvij.rñs.in iij.lib.Bertr.in ɔs.xlv.vol.j.& in ɔs.clxiij.vol.ij.& in
consi.ccxxxij.vol. ij.vbi dicit istam*magis cõem opin.& in cõsi.
cciiij.vbi idem dicit,vol.iij.Hispan.in rubr.de donatio.inter virũ
& vxorem.Parisi.in consi.xxxiij.& consi.lxxxvj. vbi dicit*istam
cõem opin.vol.iij.Aimo,vbi dicit istam cõem opin. in consi.lx-
xxj.Grat.consi.xxxvj.vol.j.vbi etiam ampliat, siue confiteaĩ ma-
ritus,siue eius pater.& consi.liiij.vol.j.Ruin.consi.cxxj.volu.j. &
consi.cxc.vol.j. & consi.ccxxij.vol.j.& consi.cxxxij.volu.iiij.vbi
dicit commu.& consi.154.vol.v.gl.consuet.Turon.
Contrarium,ꝙ imò non firmetur iurõ,tenet Barto.in l.j.ff.de
donat.inter virum & vxorem.& ibi Fulg.& Salicet. Bal.in l.si qs
inquilinos.§.fin.ff.de leg.j.Salic.in l.cum multæ. C. de donat. añ
nupt.Bal.in c.cùm cõtingat.de iureiur.Card.in cle.j.§. porrò. de
iureiuran.Bal.in cõsi.xxix.incip.vir donauit vxori.vol.iij.Ang.in
l.si quis ꝓ eo.in princ.ff.de fideiuss.Guliel.de Monte Lau.in cle.j.
de iureiur.Henricus Boich in c.fi.de donat.inter virum & vxor.
Rom.in rubr.de iureiur.in j.conclus.Car.Alex.in d. c. fin. de do-
nat.inter vir.& vxor.Soc.in consi.lxv.& in consi.lxvj.vol.j.Bald.
in consi.xxviij.vol.j.& in consi.cccxcviij.vol. j. & in consi. ccxc-
iiij. vol.iij.Pau.de Cast.in cons.cxciij.in casus præpositione. vol.
ij.Chassan.in consuet.Burg.Rui.consi.cxxx.vol.j.
Tenendo primam opinionem,quę videtur magis*cõmunis,
2 Amplia vt etiam dos possit donari marito cum iuramento.
Bertr.in consi.ccvij.vol.iij.
3 Limita primam conclusionem,vt procedat in vera donatio-
ne,& propria,non aũt in confessione dotis receptæ, qa talis cõ-
fessio non firmaĩ iurõ.Bal.in l.cùm qs decedẽs.§.Titia. ff. de leg.
iij.Cyn.in l.j.in ver.sed pone ꝙ testator.C.de sacro.eccl.Bal.in l.j.
vers.ex prædictis.C.de inoffic.donat.Soc.in consi.lxv.ver. sed tñ
quicquid.& in consi. lxvj.vol.j.& Soc.in l.j.ff.sol.mat.ver.secun-
da conclus.sit.Rom.in consi.xliiij.& in cons.cclv.Io.Crot. in l.si
constante.ff.sol.mat.Dec.in cõs.ccij.Franc.Curt.in ɔs.xcv.Chas-
sa.in ɔsuetud.Burg.Nicel.ɔcord.Bar.xlij.Aimo.ɔs.lxxxj.Paris.ɔsi.
lxxxvj.nu.47.vol.iij.Grat.consi.xxxvj.vbi etiã ampliat siue cõfi-
teatur maritus,siue eius pater.Grat.cõsi.liiij.vol.j.Ruin. consi.c-
xxx.vol.j.& consi.cxxxv.vol.j.& consi.clxix.vol.ij.& consi.cxxij.
vol.iiij.& consi.cxxxvij.vol.iiij.Grammat.dec.lxxxix.
Contrarium Ang.in l.pen.§.mulier.ff.sol.mat.Pet.de Anch.in
consi.cccvij.incip.nulli dubium.Cor.in consi.cclxxxiiij.vol. j. &
in consi.xlj.vol.iij.& in consi.ciiij.vol.ij.& in consi. cviij. vol. iiij.
Guid.Pap.in consi.cciiij.
Tenendo tamẽ primam opinionem,quæ vĩ esse magis*cõis,
4 Limita eam, & declara ꝙ confessio dotis non firmatur iurõ
assertorio.Chassa.in consuet.Burg.Gozad.in ɔs.xxviij.Curt.Iun.
qui dicit*communem,in cons.xcv.Rui.in consi.cxc.nu. 8.vol.j.
5 Secus si cõcurrat ẽt iurm promissoriũ,vel confirmatoriũ, ita
notabiliter declarat Imo.in c.cùm contingat.ver.sed aduerte.de
iureiur.Are.qui plenissimè declarat,in cõs.lxxiiij.Barba.in ɔs.lix.
vol.ij.Hispa.ĩ rubr.de donat.ĩter vir.& vxor. Rip. in xvij.rñs.vol.
iij.Rui.consi.cxc.volu.j.& consi.lxx.vol.iij.Soc.in consi.lxj. & in
consi.lxvij.vol.j.Bal.nouell.in tractat.dot.in decima parte. Alex.
in l.si donatione.C.de coll.Fran.Curt.in consi.xcv.Dec.in consi.
ccij.Gozad.in consi.xlij.Bertr.in consi.xiiij.vol.iij.
6 Nam maioris est efficaciæ iuramentum promissorium,quàm
assertorium,vt dicit Soc.in consi.lxvj.vol.j. Curt.Iun. in consi. c-
xix.nu.7.qui dicit communem*opinionem.
7 Et rõ est,quia stante tali iurõ promissorio, & confirmatorio
adiecto post assertorium iurm non põt opponi de simulatione.
Alex.Are.& Ias.in l.nemo potest.ff.de leg.j.Franc.Curt. in consi.
cviij.& in consi.cx.Soc.in consi.lxxxij.vol. iij. & in consi. lxxxiij.
volu.ij.Gozad.in consi.lxix.Paris.consi.cxj.volu.iiij.Marian.Iun.
consi.xlix.Aimo in consi.lxxxj.Grat.in consi.lv.vol.j.Rui.consi.
cxc.& in consi.cxxvj.vol.iij.
8 Declara,vt ista non procedant in confessione facta per mari-
tum de receptione dotis,quæ etiam sub iurõ assertorio, & con-
firmatorio facta,non operatur,quando præsumeretur simulata.
Ruin.in consi.cliiij.vol.v.& in consi.cxxxv.& consi.cxlij.vol.j.&
consi.cxc.nu.8.vol.j.
9 Nam simulationis exceptio opponi potest,non obstante sta-
tuto illam prohibente, quando adiuuatur iuris præsumptione.
Soc.in consi,xxvij.nu.30.vol.iiij.

Et propterea

10 Et propterea in ɔctu simulato tale iurm assertorium,& pro-
missorium non operatur ex quo deficit consensus,prout decla-
rat Parisi.in consi.liij.nu.30.& sequent.vol.j.& consi.liiij.nu.38.
& sequen.& consi.lv.nu.64.vol.j.& in consi.lxxx.nu.49. vol. iij.
Ruin.in consi.cxxx.nu.4.vol.j.& consi. clxvij.nu 23.vol.ij.& cõ-
si.cxxxij.nu.14.vol.iiij. & consi.cxxxvij.nu.8.vol.iiij. & consi.cl-
iiij.nu.7.vol.v.
11 Aliud esset si iuramentum promissorium,& assertorium in-
teruenirет in donatione inter patrem,& filium, vt dicit Ruin.in
consi.xcvj.nu.3.vol.v.
12 Quod limita,nam stante solo iurõ assertorio,& lapsis tẽpo-
ribus ad opponendam dotis exceptionem, talis confessio præ-
iudicat marito,& eius hæredibus.Soc.in cons.lxxxij.vol.iij.& in
consi.cxxij.vol.iij.refert & sequitur Dec.consi.cccccxxxvj.
13 Non tamen præiudicat creditoribus.Gozad.in consi.xxviij.
nu.27.Aret.in consi.lxxvj.
14 Primò sublimita,nisi ista conclusio habeat coniecturas ve-
ritatis.Soc.in consi.cxxij.vol.iij.
15 Secundò Sublimita,si bis fuerit iuratum,Soc.in consi.cxxij.
vol.iij.
16 Tertiò sublimita in confessione facta in instrumento gua-
rentigiato,secundùm Soc.in consil.cxxij.vol.iij.Gozad.in cons.
xxviij.nu.9.& Soc.in l.j.ver.ex quibus.ff.sol.mat.
Contrarium Soc.in consi.xxvij.nu.25.vol.iiij.Gozad.in cons.
xxviij.nu.27.
17 Secundò Principaliter limita, ꝙ donatio inter virũ, & vxo-
rem confirmatur iuramento,vt procedat quando donans præ-
decedit,non si prædecedat donatarius,Dec.in consi.xl.& consi.
cccccxxxvj.Paris.consi.lxxxvj.vol.iij.
18 Et rõ est,quia donatio inter virum & vxorem recipit istam
conditionem,si donans prædecedit,vt in l.à marito.C. de dona.
inter virum & vxorem.iuramentum autem recipit eas conditio
nes,quas principalis actus recipit,super quo interponitur.l. fin.
C.de non num.pec.cum aliis vulgaribus.
19 Ista limi.Dec.esset mirabilis,si esset vera, sed nõ puto eã ve-
rã,quam reprobat Aimo in cõs.cij.nã imprimis*cõis est opin.vt
suprà visum est, ꝙ donatio inter virũ & vxorẽ firmeĩ iurõ, nec
vllus Doct.hoc exigit,ꝙ donans prædecedat, cũ præsupponant
omnes,valere tunc irreuocabiliter donationem,& ſm istam o-
pin.donatio non esset irreuocabiliter firmata.
20 Præterea iurm parum,vel nihil in casu isto operaretur,cum
ẽt sine iurõ donatio firmaretur morte donantis,& retro trahe-
retur ad tps celebratæ donationis,vel quo ad dominium, & fru-
ctus,iuxta vnam opinionem, vel quo ad fructus tm̃ secundum
aliã,iuxta gl.in l.donationes,quas parentes. C. de dona. inter vi-
rum,& vxor.& ponit Ias.in repet.leg.si is, qui pro emptore.ff.de
vsucapio.nu.106.
21 Tertiò ẽt in casu,qñ vxor,cui facta est donatio, prædecesse-
rit,quod donatio firmetur iurõ, consuluit in terminis Barbat.in
consi.lix.vol.ij.& in eodem casu consuluit Soc.in consi. lxj. vol.
j.vbi præsupponit,ꝙ vxor prædecessisset.vt in puncto præsuppo
nebatur,& tñ sentit,ꝙ si iurm fuisset promissorium, vel confir-
matorium,fuisset donatio cõfirmata,sed quia fuerat iurm asser-
torium,ideò non cõfirmatur.& hoc expresè voluit Bal. nouel.
in tract.dot.in x.parte.vbi dicit,ꝙ donatio inter virum & vxorẽ
cõfirmata iurõ,non exigit aliam confirmationem per mortem
donantis,quinimò ẽt si ille non prædecedat,dĩ valida.& hoc di-
cit*cõiter teneri.hoc etiam sentit Pau.de Cast.in donatione in-
ter patrem & filium.in consi.cccxlv. incip.circa bona.volu.j. vbi
sentit,ꝙ si donatio potuisset confirmari iuramento,fuisset con-
firmata etiã quòd donatarius prædecessisset, vt fuit in casu suo.
& ipse hoc attestatur.
22 Quartò assumptum Dec.ꝙ donatio inter virum & vxorem
habeat istã conditionem,si prædecedat donans,nõ est verum in
donatione,quæ à principio valet,vt est videre in omnibus casi-
bus,in qbus donatio inter virũ,& vxorẽ valet,quorũ plures enu
merat Alex.in consil.cliij.vol.vj.Ias.in l.si is, qui ꝓ emptore.nu.
106.& seq.ff.de vsucap.Lance.Dec.in l.vxori.ff. de vsufruct. leg.
Alex.in l.si constante.§.siue.ff.sol.mat.
23 Sed procedit qñ donatio non valet à principio,& tũc expe
ctat cõfirmationẽ ꝑ mortẽ donantis.& ita loquiĩ tex.in l.à mari
to.C.de donat.inter virũ,& vxorẽ.& in l.ij.e.ti.sed nos sum⁹ ĩ do
natione,q̃ à principio valet,iõ nullã extrinsecã recipit ɔditionẽ.
24 Quintò etiam in eo,ꝙ dicit Dec.ꝙ iurm recipit illas cõditio
nes,quæ insunt actui,super quo ĩterponiĩ.l.fi.C.de nõ num.pec.
malè loquiĩ.qa hoc assumptũ nõ est verũ,vt ꝑ Ias.in l.si pecuniã.
in princip.ff.de cõdict.cã dat. vbi rñdet ad d. l. fi. & idẽ facit Ias.
in l.si conuenerit.ff.de iur.omn. iudic. & Alex. in l.stipulationes
nõ diuiduñ.ff.de ver.ob.vbi etiam rñdet ad dictã l. fin. & in ter-
minis Alex.in cons.xxxvij.vol.ij.dicit,& rñdet ad dictam l. fin.C.
de nõ num.pec.quòd illa l.non habet locum qñ quis specialiter
promittit aliquid facere cum iuramento, vt ibi,in ver. non ob-
stat.l.fi.C.de non num.pec.
25 Tertiò limita principaliter,ꝙ donatio facta inter coniuges
Iudæos nõ firmaĩ iurõ,vt no.Soc.in cõs.lxv.ver.postremò.& ɔs.
lxvj.ver.postremò.vol.j.Cor.in cõs.clxiij.vol.j.& in cons.xxxvij.
vol.iiij.fundamentũ aũt istius limitationis est,quia virtus iurĩ nõ
operaĩ in Iudæos.vt no.Bal.in c.j.§.itẽ sacramenta.in tit.de pace
iur.firmand.Rom.in consi.clv.Soc.cõsi.clxx. Geor.Natta in rep.
c.quanuis.de pact.in vj.Io.Crot.in l.stipulatio hoc mõ cõcepta.
in x.limit.ff.de ver.ob.Soc.in cõs.cxix.vol.iiij. Cor.in l.pactũ, ꝙ
dotali.in vj.limit.C.de colla.Rui.in consi.clix.vol.v.
26 Sed ista limitatio non vĩ vera:quia assumptũ eius est falsum,
ꝙ Iudæus nõ adstringatur vinculo iurĩ,vt sentit Bal.in d. §. item
sacramenta.in vltimis verbis.& Rom.in l.q superstitis.ff.de acq.
hæred.& in l.pactum.in ij.limit.C.de coll.Imo.in consi.j. Barba.
in consi.xv.vol.j.Dec.in l.pactum,quod dotali. in nona limit. C.
de coll.& ponunt Doct.maximè mod.in l.ait prætor.in §. iurari.
ff.de iureiur.& Bar.& Ias.in rubrica.ff.de iust.& iur.Marcus Ant.
Bauer.in trac.de iureiur.Ias.in d.auth.sacramenta puberum. C.si
aduer.vend.Fel.in c.cùm sit generale.de for. compet.in c.fi.in fi.
de Iudæis.tradit latè Tiraq.de primogenit.q.lxvj.nu. 27. & seq.
Fel.in cons.xxx.per totum,vbi tenet donationes inter coniuges
Iudæos firmari iuramento,& Iudæos teneri ad obseruantiam iu
ramenti,per totum consilium.
27 Quartò limita,qa conclusio ista intelligiĩ,interueniente tra
ditione,& nõ aliter,vt ꝑ Gui.Pap.in cons.lxiij.vel aliquid qđ lo-
ca traditionis interueniat.quod Doct.exẽplificant ẽt in confes-
sione.gl.in l.secunda.in gl.j.C.de dot. cauta. & ibi Bar.& Sal. qui
disputãt. & Bar.in l.pupillus.ff.de donat.inter virum & vxorem.
latissimè Paris.consi.cxxviij.vol.j.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Donatio inter patrem & filium an firmetur iuramento.

1 PRoxima est alia cõclusio,an donatio inter patrem &
filium firmetur iurõ,Et ꝙ firmetur,tenuit Bal.in l.se-
cunda,ver.sed ɔ̃ prædicta.ff.de iureiur.in l.iij. C. de v-
sucap.pro donat.Roma.& Alex.in l. si donatione. C.
de coll.Aret.in l.placet.ff.de acq.hæred. Rom. in repet. rubricæ
de iureiur.in iij.q.Io.And.in addit.Spec.in tit.de testa.§.j.in secũ-
da charta.in verbo,in fi.dominus Vbertus.Ias.in l.frater à fratre.
in lectura.ff.de cond.indeb.& in repet.Bal.in consi. ccccxxx. in-
cip.ad euidentiã.vol.j.Alex.in cons.viij.vol.ij.& in cõs.xx.vol.iii.
& in cõs.clvij.vol.ij. Are.in cõs.lxxvij.& in cõs.lxxj.& in cõs.xvij.
Alex.in consi.ccxvij.vol.vj.& in cõs.clij.vol.vj. Soc.in consi. xcj.
vol.j.Dec.in cõs.ccxxxix.Ias.in consi.cxviij.vol.iiij.Corn.in cõs.
cccvj.vol. iij. Io.Ant.Alex.in ɔs.cxxx.Io.Crot.in l. frater à fratre.
ff.de ɔdict.indebit.Chassa.in cõs.vij.vbi limitat.Ripa in iij. lib.in
v. rñs.& in ix.rñs.in iij.lib.Soc.in consi.cxviij.vol.iij.Guid.Pap. q.
cxlvj.Capell.Tholo.in apostill.dec. cclxj. & in consil. xxiij. & in
consi.trigesimoprimo,& in consi.cxciiij.Guald.in secunda cau-
tel.in tit. de lib.institu.tenet istam esse*cõem opinionem, ꝙ do-
natio patris in filium firmetur iuramento, Aimo consilio xx. vbi
dicit*communem.& idem dicit Grat.consi. vij.nu. 8.volu.ij.vbi
hanc dicit magis communem opinionem.Maria.iun. consi. lx-
vij.vol.ij.& consi.clxv.eodem vol.
2 Et similiter donatio filij in patrem firmaĩ iurõ.Bert.consi. cc-
lxxiiij.vol.iij.& in cons.cviij.vol.ij.& in consi.cxxxvij.eod.vol.&
in consi.cciij.vol.j.& in cõs.ccvj.vol.j.& dicit*cõem in cons.cx-
ciiij.vol.j.& in consi.lxxiij.vol.j.& consi.xxvij.vol.j. & in cõs.xix.
eo.vol.& in cons.lxxxix.vol.j.& in cons.clix vol.ij. & in cõs. clx-
iij.eo.vol.& in consi.ccxxxiij.vol.ij. & in consi.ccxxxvj.volu.ij.&
in consi.xix.vol.iij.& in consi.xcvij.vol.iij.& in cons.cxx.eo.vol.
& in consi.cxl.vol.iij.& in consi.clxj.vol.iij.& in consi.cxc.volu.
tertio,& in consilio ciij.volumine tertio,& in consilio ccviij.vo-
lumine tertio,vbi dicit*communem: & in consilio cxcviij.vo-
lumine ij.
Istam partem dicit*cõem Dec. in consi.dcxxxj.& in cõs.dclx-
xxix.Bertr.in consi.xlvij.vol.iij.& in consi.cxxvij.vol.ij. in nouis.
& in antiquis.consi.xxxv.vol.j.Chassa.in cons.vij.vbi limitat.Pa-
ris.in consi.liij.vol.j.vbi dicit istam communem.& consi.ij.volu.
iij.& consil.lxix.volum.iij. Aimo in consi.cij.Grat. consilio lxiij.
vol.ij.vbi dicit communem.& consi.lxxxvj.vol.ij.Rui. consi. xc-
vj.vol.v.
3 Amplia,idem esse in omni contractu inter patrem & filium.
Guido Papæ in consi.lxxxj.

4 Contrarium ꝙ donatio non firmetur iuro, tenuit Bal. in c.cũ contingat.de iureiur.& in consi.incip.quæritur an donatio.Pau. de Cast.in ꝑ.cccxlv.īcip.circa bona.vol.i.Fulg.in ꝑ.cxcix.Cor.ī cõs.ix.vol.ij.& in cõsi.ccxxxviij.vol.i.& in cõs.clxxxviij. vol.iiij.ī princip.& in consi.cclxxiij.vol.iiij.& in consi.cclxxxix. vol iiij.

Prima tamen opinio videtur esse magis*communis, quam

5 Primò limita,ꝙ non firmetur iuro talis donatio, qñ per eam induceretur inæqualitas inter filios.Dec.in consi.dcxxxi.nu. 5.

6 Secundò Limita.qa donatio facta filio ſpurio, non cõfirmaī iuro.Rui.consi.clxxxix.vol.i.& consi.lxix.nu. 10.& seq.vol.iij.

7 Sed tenendo secundam partem, ꝙ non firmetur iuramento, Declara tamen,quòd metu periurij donans non debet cõtrauenire.secundum Fulg.in d.consi.cxcix. & Cor. in consi. nono, vol.ij.& in consi.ccxxxviij.vol.j.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Donatione facta cum pacto, quòd fundus post certum tempus sit ecclesiæ, an istud pactum possit reuocari.

1 SI aliquis donauit Titio fundum, vt post mortem, vel post certum tp̃s esset ecclesiæ, dubitatur an donator possit pactum illud, ꝙ post certum tempus transeat in ecclesiam,reuocare.& quidem Bar.in l.qui Romę. §.Flauius.ff.de ver.obl.dicit,quòd potest,& idem tenet Cuma.in consi clxvi.in fi.Cuma.in d.§.Flauius. & ibi Imo. Rom.in l. sed si hac.§.prostituta.ff.de in ius voc.idem voluit Bar.in l.iij.ff.de seru. expor.Sal.in l quoties.C.de reuoc.donat.Barbat.consi.lxvj. vol. iiij.Salic.in l.j.C.si mancip. ita fuer.alien. vt manumitt. licèt non plenè firmet.

Alex.qui dicit istam*cõem,in l.adoptiuum.§.patronum.ff.de in ius voc.Ias.qui ēt dicit cõem in l.ij.q.xxiij.C.de iur.emphy.& Alex.in consil.cciiij.vbi ēt dicit cõem.volu.vij. Chassa.in consil. xxviij.& in cõs.lvij.& in cõsi.lix.Ripa in l.fi.in lxv.q. vbi dicit istã cõem.C.de reuoc.donat.Mantu.ꝑsi.xlvij.ibi ēt cõmu,Soc.q ēt cõmunē.consi.cxv.vol.iiij.Alex.in d.§.Flauius.ver.v.est casus. & ibi Ias. vbi dicit istã esse verã & communē opi. vbi idē repetit in duobus aliis locis,& ibi Soc.in v.cõclu.vbi dicit cõem. Rui. qui idē dicit,in cons.clxxxij.vol.j.& idē dicit in ꝑ.xcix. vol.iij. Licet Ias.in l.fi.ff.de pact.nõ se firmer,sed dicit q. dubiã. & idē dicit in l.ij.C.de iur.emphyt.& istam opin.dicit dubiã,& sup ea non posse fieri fundamentũ.Dec.in consi.ccxxxix.Chassã.in consi.liij.& idem dicit Dec.consi.lviij.Rui.qui dicit communem,in consi.c-lxxxij.vol.j.& idem dicit consi.xcix.vol.iij.

Contrariũ tenet Bal.in l.iij.ff.de ser.export.in addit. dũ loquit de statuto iurato,& tenet reuocari posse quãuis statutũ applicet cõmodũ ecclesiæ Romanæ,de qua q.statuti vide Alex. in l. non amplius.ff.de leg.j.sed in casu nostro ꝯ Bar.in d. §. Flauius.tenuit Bal.in l.cũ à socero.C.de iur.dot.Pau.de Cast. in l. si pecuniã. in fin.ī iiij.q.ff.de ꝑdict.cã dat.Io.And.in addit.Spe.ī ti.de instr. edit. §.nũc aliqua.ver.cùm qs legat.in addit.incip.ꝑ superiora.tñ Ale. in d.§.Flauius.cõsiderat ꝙ Io.And. non loquit ꝯ Bar.Ro.in d.l.si pecuniã.nu.22.Alex.in cõsi.cv.vol.iiij.Pau.de Cast.in d.§. Flaui⁹. & idē Pau.de Cas.in l.in insulã.§.fi.ff.fol.mat.& in l.si cũ vēderet. ff.de pig.act.Cor.cõs.lxviij.vol.iij.Rebuf.in l.quod iussit. in j.no. nu.33.ff.de re iud.Soc.cõs.cxxxvij.Guid.Pap.cõsi.xxiij. Hispa. in c.ꝑ vestras.§.liiij.in fi.de donat.inter vir.& vxor.Guliel.Bñdic.in c.Raynutius,in ver.si absque liberis.el ij.nu.23.de testa.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis*communis,

2 Primò limita in hærede,qui non posset reuocare, licèt posset ipse donans,ita Bar.in d.§.Flauius.& ibi Alex.ver.vltimus est casus.& ibi Ias.ver.iij.limita.& Are.ibi,& Soc.in vij.conclus.vbi dicit*cõem.Alex.in consi.cv.vol.iiij.Rui.in cons.vij.vol.j. Alex.in consi.ciiij.Rui.consi.xxxvj.vol.j.

Contrarium Bal.in l.cum à socero.C.de iure dot.Rom. in l. si pecuniam.ff.de condict.ob causam.

3 Secundò limita,qñ ecclesia,vel tertius,ī quos collata esset donatio,post certũ tp̃s,haberent commodum ex prouisione reuocantis,secus si ex prouisione alterius, quia tũc reuocari nõ posset,ita Aret.in l.apud Iulianũ.§. si quis alicui.ff.de leg.j.ver.Io.de Imo.hic dicit.Curt.in tract.feud in iij.parte.ver.j. doct. Ias. in l.ij, ver.vel respondeo aliter.C.de iur.emphyt.

4 Tertiò limita,si Notarius fuisset stipulatus ꝑ absente.ita Bal.ī l.cũ à socero.C.de iure dot.q subdit idē esse, si donatarius stipulatē pro ecclesia,vel tertio.Are.in cõs.lxxiiij.ver. sed tñ his non obstantibus.Cor.in consi.lxviij.vol.iij.ver.dato tñ.Barbat.in cõsi,lxvj.vol.iiij.ver.istam ēt doctr.Rip.in xvj.respõs.in iij. lib. istud tenet Rap.in d.§.Flauius.& ibi Aret.ver. licet autem prædicta ꝑcedant.Soc.in vj.conclus.Alex.ver. tamen conclusio facta.Ias. ver.ij.limita.Dec.in consi.dcvij.nu. 12.Aimo consi.xix.Rui.cõs. xxxvj.vol.i.& in consi.liiij.vol.j.& consi.lxiiij.eo.volu.j.Cagnol. in l.ius nostrum.numero 15.ff.de regu.iur. Boer. decis. cccliiij. in fin.

5 Sed nonnulli ex Doct.suprà allegatis dicunt, hoc procedere, & esse verum etiam ante secutam acceptationem,vt tenet Imo. in c.potuit.de locat.Soc.in sexta conclu.in §.Flauius.Ias.in l.fi.ff. de pact.Dec.in consi.lviij.Rui.in consi.vij.vol.j.

Contrarium Paris.in consi.lxxvij.vol.j. qui voluit,quòd sit necessaria acceptatio.

6 Pro concordia dici potest vt per Alex.consi.cciiij.vol.vij. vbi concludit, quòd licet sit necessaria acceptatio,tamen sufficit etiam tacita.

7 Quartò limita,nam stante iuramento,videtur quòd nõ possit fieri reuocatio,quia propter iuramentum actus efficitur irreuocabilis,ita Guid.Pap.in consi.xxiij.nu.8.

8 Quintò limita,si esset ius plenè quæsitum illi tertio,quia non posset amplius reuocari per donantem. Dec. consil.lviij. Soc.in consi.cxxvij.ver.prima est,vol.iij.

9 Et propterea Doct.inferunt, ꝙ si tp̃s aduenisset, in quo quæri deberet res donata ipsi tertio ,non posset amplius fieri reuocatio,ita Raph.in d.§.Flauius.& ibi Alex.vers.tñ dicit Raph. & ver. secundus casus est.Dec.d.consi.lviij.Ias.ibi in d.§. Flauius. versi.j. eam limita.& Soc.tertia conclus.

10 Sextò limita,qñ pœnitentia interuenit ante tp̃s, in quod est collata dispositio in fauorem tertij,& pœnitētia durat vsque ad illud tp̃s,secus si pœnitētia interuenisset antè, & nõ potuisset durare.quia donans ꝑdecessisset antequàm aduenisset tempus, in quod est collata dispositio in fauorem tertij, vt dicit Corn. in d. consi.lxviii.ver.posset etiam attentari.vol.iij.

11 Septimò limita,dũmodò in reuocatione cõcurrat cõsensus donatoris,& donatarij,vt dicit Bald.in l.cùm à socero.C. de iur. dot.Alex.consi.cciiij.vol.vij.Soc.in consi.cxv.vol.iiij.

Contrarium ꝙ sufficiat solus consensus donantis,tenet Aret. in consi,lxxiiij,ver.& ꝑterea non bñ dixit.Bal.ēt in d.§. Flauius. ver.ex his patet.qui declarat quòd posset donatarius inuito donatore exequi,rem consignando ecclesiæ,vel tertio tēpore suo: tamen solus donatarius non potest reuocare.Soc.in d.§.Flauius. in secunda conclus.

12 Octauò limita,si dispositio in certũ euētum in fauorē tertij collata,sit facta principaliter in fauorē ipsius donatarij,quia amplius reuocari non potest,vt dicit Imo.in d.§.Flauius. in fi. & ibi Alex.ver.subdit vlt.& ibi Aret.ver.extra gl.quærit.& ver. tenendo opin.quam suprà posui.

13 Secus si in fauorem donantis, vt per Doct. suprà allegatos: sed etiam isto casu contrarium tenet Rom.in l. si pecuniam. nu. 22.ff.de cond.ob caus.

14 Nonò limita,si conuentio transit in ꝯctum innominatũ,secus verò si remaneret in vim ꝯctus nominati.ita Bal.in l.iij. ff.de ser.expor.Pau.de Cast.in l. si pecuniam. in iiij.q.ff. de condict.cã dat.Dec.consi.ccxxxix.Chassa.consi.liij.Rui.consi.vij.vol.j.

15 Decimò limita non procedere in feudo. Rui. in consil.lxix. vol.iij.in consi.xcix.vol.iiij.

16 Tenendo aliã opinio. ꝙ non possit reuocari per donatorẽ,

Primò limita.nisi concurrat consensus donatoris,vel donatarij.Alex.d.consi.cciiij.vol.vij.

17 Secundò limita,quando dispositio fuit valida, secus si fuisset nulla.Soc.in d.consi.cxv.vol.iiij.

18 Tertiò limita,qñ prouisio facta tertio,relatiuè resultaret in prouisionem ipsius principalis disponentis,vt quia esset in potestate sua,quia tunc posset per illum reuocari.Bal.in d.l. cùm à socero.in fin.C.de iur.dot.

19 Sed si esset in ptāte alterius,& ipse esset donatari⁹, nõ posset donãs impedire quo minus illi,in cuius ptāte est, quæraī.Imo.in c.potuit.de locat.Barbat.in cons.lxvj.vol.iiij. & idē dicunt si non est in potestate,tamen tenetur quærere vt reus liberationem fideiussori,& procurator domino suo,vt ibi per eos.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Donatio inter virum & vxorem, vel inter patrem, & filium, excedens legitimam summam,an confirmetur morte infra legitimam summam.

1 DOnatio facta inter virũ & vxorẽ, vel inter patrem & filiũ,non confirmaī morte,quando excedit legitimã summam,tex.est in l.donationes quas parentes.C.de donatio.inter vir.& vxor.ibi,nam amplioris,&c.

Dubitari

2 Dubitari tñ contingit,an impediaī confirmatio quo ad summam maiorem, vel ēt infra legitimam summã non confirmeē: & gl.in d l.donationes.in verbo,concedimus.sentit ēt infra summam non confirmari:quam opin.clarius ibi tenet Sal.

Quē sequitur Soc.in l.j.ver.prima cõclusio.ff.fol.mat.& cõsi. cxv.vol.iiij Paris.consi.lxij.nu.20.vol.j.Ias.in l.j.§.sed & si mihi. ff. de ver.ob.Idē voluit Soc.in l.inter virum.ff.de reb.dub. licèt alleget in contrarium Io. And.Paris.cons.xvj. nu.29.ver.& in tantũ. vol.ij.Rui.in consi.lij.vol.j.& in consi.cxxxij.vol.iiij.

3 Facit quod notat Rui.in consi.lxv.vol.iiij.vbi donatio omniũ bonorum præsentium & futurorum vitiatur in totum:nec sustinetur quo ad bona præsentia, quia vitium ex coniunctione insurgens,vitiat totam dispositionem.

Contrariũ tenuit Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de dona. in §.j. in addit.incip.donationes.Are.cõs.xvii.Io.Crot. in l.frater à fratre.ff.de condi.indeb.Hispa.in rubrica de donatio.inter virum & vxo.Ludo.Lusitanus in l.si inter virum.in j.not.ff.de reb.dub.Io. Ant.Alex.consi.cxxiij.Rui.consi.xciiij.vol.ij.

4 Tenendo primam opinionem,Amplia, vt talis donatio non valeat etiam infra legitimam summam,si res donata fuisset à patre tradita verè,vel fictè.Paris.in consi.xvj.nu.30.vol.ij.

De Rerum alienatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Alienatio rerum ecclesiarum,ecclesiæ vtilis,an valeat absque solennitatibus.

1 VARIETAS est inter scribētes in illa quęstione,vtrum alienatio rerum ecclesiæ, vtilis ipsi ecclesiæ valeat sine solennitatibus.

Et quidem Glo.in l.cùm hi.§.eam transactionem.ff.de transact.tenet ꝙ sic.& ibi Bal. & Ang.cum quadam distinctione, quam ēt sequitur ibi Iac.de S.Georgio.Hoc idem tenet Alber.de Rosa.in auth.hoc ius porrectum. C. de sacr.eccle. Bal.in l.quicunque.C.de bonis,quæ liber. & ibi Alex. in apostil. in l.neque. C.de ꝯhen.& commit.stipu.in l.ꝯ iuris.in fine prin. ff. de pact.in l.ita constante.ff.de iure dot.Ro.in consi.ccccliij.& in consi.cccxvj,Barba.in consi.xxxix.vol.iiij.& in consi.xxxv.vol. ij. & in consi.lxj.& in consi.lxxvj.vol.iij.& in consi.xcj.vol.iij.in ꝑ. lviij.in fi.vol.ij.& in consi.v.vol.iij. Ang.Are.in §.fui.in fi.Insti.de hære.quæ ab inte.Math. in sing.clvj.Dec.latè in c.quę in ecclesiarũ.de consti.& in c.cãm,quę.de iudic. Alex.in apostil.ad Bar.in l. cũ lege.ff.de fideiuss.Corset.ī sing.in verb.pupillus.Alex.in l.mutũ.in fin.ver.& ꝙ hoc.ff.de acq.hęred.Ias.in l.nõ eo minus.C. de procura.in l.ꝯ iuris.in prin.ff.de pact.in l.is,cui bonis. ff.de verb. ob.in l.Barbari⁹. ff.de off.præto.ī l.more.ver.tenēdo istã partē,eã limita.ff.de acq.hæred.in l.iusiurandũ,qđ ex conuentione.§.pupillus.in fi.ff.de iureiur.in l.q iurasse.e.ti.in l.potuit.C. de iure delib.in §.omniũ.nu.41.ver.aduerte tñ.Insti.de act. & in ꝑ.ccxxij. vol.ij.Cæpol.in consi.ciuili xiiij.Soc.in cõsi.lxxx.vol.iiij.Fel.in c. dilectus.el ij.de rescrip.Dec.in ꝑ.cccxxxj.ver.ij.principaliter.Gomes.in c.fi.§.si verò.charta v.de iudi.in fin.sentit Ang.in cõs. vlt. Brun.in tract.de forma.Paris.in consi.xvj.vol.ij.Gratus in ꝑ.xlvj. vol.j.Maria.iunior consi.xxviij.vol.ij.Rui.cõs.lxiiij.vol.j.Grāma. consi.ciui.x.& cons.xxviij.Fel.in cons.xv.nu. 10. & pluribus seq.

Contrariũ tenent Iac.Butrig.Bar.Alber.Pau.de Cast. & Ias. in d.l.cùm hi.§.eam trãsactionē.ff.de trãsact.Bal.in l. fi. §. necessitate.de bonis,quæ libe.& in c.j.de trãsact.Fel.in c.causam.de iudic. Alex.in cons.clxxxvij.ver.iiij.per id,quod habetur.

Et istam esse* communem dicit Ias.in l.ꝯ iuris.in princ.ff.de pact.Bal.l. in si pupillorum in fin.princ.ff.de reb.eor.Bal. in cons. cxcviij.volu.v. Brunus in tract. de forma in tit. de poten. & effe. for.in ix.amplia.Soc.in cõs.xxix.Dec.Neapol.cxiij.in nouis.

2 Hoc tñ omnes videtur admittere, ꝙ ecclesia possit ꝯctũ, quãuis nullum, ꝑꝑ vtilitatem ratificare.Inn.in c.j.de his, quæ fiunt à præla.Est bonus tex.in c.si qua de rebus.xij.q.ij. gl. in c.j. ne sede vacan.Abb.in c.cùm causa.in fi.de re iudic.Ant.de But.in c. si qs presbyterorum.de reb.eccle.non alie.Fulgo.& Ias.in d.§. eã transactionem.Dec.in c.quæ in ecclesiarum.de cõstitu.Corset.in singu.in verbo,pupillus.Soc.in consi.lxxx.vol.iiij.Brun.in tract. de forma.in tit.de poten.& effe.for.in ix.amplia.Præposi.Alex.in c. j.qui feu.dare poss.Pet. Rebuf.in concorda.in tit.de colla.§. si qs vendi.in ver.ipso iure.Ruin.consi.xl.vol.j.

3 Et facit quod notat Bald. in l.cùm interdictæ.C.arbit.tute.vbi quis potest ratificare contractum etiam nullum,factum in propriam vtilitatem.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Administrator ratione officij consentiens alienationi sibi non præiudicat.

1 VEra est in iure illa conclusio,ꝙ administrator rerũ alienarum,necessitate officij consentiens alienationi,seu dispositioni de re sua propria,sibi nõ prę iudicat.l.cùm quædam.C. de administra.tut. & ibi not.Bar.in summa.& Bal.tam in summario,quàm in notabilibus.& ibi Odofred.ver.Or signori habetis. & ibi Sali. in summario.& in primo not.idem probat tex.in l.si nõ subscripsisti.C.eo.tit.& ibi Bar.Bal.& Ang.& Sal.omnes in summario, idem probat tex.in l.aduersus.§.tutoribus.ff.de inoffi.testa. & ibi Bar.& Alber.in summario.not.Bal.in consi.cij.ver. præterea regu.vol.ij.Pau.de Cast.consi.ccccxxiij.ver.nec obstat. vol. j. Afflictus in quæst.super iure prothom.ver. vt infra triginta dies. ver, sed pone.Bal.consi.cccxxxiij.ver.xx.cõsidero.vol.v.Ant. de But. in c.suborta.ver.nota bene.de re iudic.

2 Primò amplia idem esse,si quis se subscribat vt testis ꝑ cui de re sua facto.l.mutuæ.C.si cer.pet.l.si pater.C.de fideiussorib.gl.in verbo,nõ obesse.in l.Caius.ff.de pignora.actio. gl.fin.in l.nimia. C.de actio.& obliga.Bal.in l. Titia.§.Lucia.ver.tñ circa hanc materiam.ff.de lega.ij.vbi Imo.ver.& de materia.& Pau.de Cas.ver. & hoc est verum.Bar.in l.sicut.§.non vr̃.ver.quod intellige. ff.quibus modis pignus vel hypothe.solui.& in l.quæ dotis. in fi. ver. quæro,quid de subscribēte.ff.fol.matr.Pau.de Cast.in l.emptor. §.Lucius.versic.ex præcedenti no. ff. de pact.in l. si ita stipulatus. §.Chrysogonus.ver.in j.parte.ff.de ver.obl.Corneus cõs. ccviij. ver.nec obstat tertium.vol.iiij.Card.Alex.in c.j.§.ꝑterea. ver. sed cùm interdum.quibus modis seu.amit. Afflictus super cõsti.prothom.ver.vt infra triginta dies.ibi,sed pone.& sentit Inn. in c.ex literis.ver.& not.ꝙ sola subscriptio.de transa.vbi Io.And. ver.si verò nõ aduertēs.& Abb.ver.Gofre. īc.j.& ibi Henricus.ver.aut interuenit solùm.& Pet.de Anc.ver.& in subscriptio.Io.And.in c.inter dilectos.ver.porrò septimum.de fide instru.

3 Et idem est nedum si se subscripserit vt testis,sed ēt si adhibit⁹ sit vt testis instrumentarius.Bar.in summario,in l.Titia.§. Lucia. de leg.ij.vbi Bal.j.īno.& Imo.Pau.de Ca.& Albe.& omnes ī summario,gl.fi.in l.sicut.§.nõ videtur.ff. quib.mo. pig.vel hypo. sol. gl.ij.ver.sed quæritur.in c.ex literis. de transact.

4 Primò limita ꝑcedentē ampliationē,qñ nõ solùm inscribere tur vt testis,sed ēt auctoraretur in contractu,Anto.de Butrio in dicto c.ex literis.vers.secundo oppono.& sentit ibi Bal.in primo notab.& Abb.vers.in gl.iij.in fi.& ver. aut de ꝑsenti. &ibi Imola nu.7.versi.item potes notare ꝙ vbi aliquis.

5 Secundò limita hanc ampliationē,qñ testis fuit sciēs, & poterat actũ impedire,Ab.ī d.c.ex literis. ver.satis credo. & ibi Pet. de Anch.versi.& an subscriptio.& Imo.vèr.in ea.gl.in fi.

6 Secundò amplia principalē cõclusionē idē esse in notario rogato de instrumento.Bar.in l.sicut.§.non vr̃.ver.quod intellige. ff.quib.mod.pig.vel hypothe.sol.Bal.ī summario,ī l.si pater. C. de fideiuss.Corne.cons.ccviij.ver.nec obstat tertium.vol.iiij.

Contrarium Aimo in quæsti. per eum disputa. post tract. de antiq.tempo.nu.38.& nu.41.in fi.

7 Tertiò amplia in aduocato,qui sibi non præiudicat,si defendit litigantem super re sua propria.l.inter officium.ff.de rei vendi.l.post legatum.§.aduocatum.ff.de his,quib.vt indig.

8 Amplia ꝑcedentem ampliationē, nedũ in aduocato rei,sed etiã in aduocato actoris.Alber.in dicta l.inter officium.ff. de rei vendic.vbi Fulgo.versi.in glo.prima,& in ver.ibi primã solutionem.Abb.in c.ex literis.vers.in glo.j.de transact.vbi declarat.

9 Limita præcedentē Ampliationē de aduocato,nõ ꝓcedere, si sciens rē ad se spectare,tale patrociniũ præstiterit.l.fi.ff. de inoffi.testa.& ibi gl.j.ver.vel hic sciens.& gl.j.in d.l.inter officium. vers.& hoc si fuit.& probat tex.in c.ex literis.vbi glo.j.& ij.C.de transact.& ibi Hosti.in prin.in verbo,patrocinabit.& in ver. sed ꝯ.& sentit ibi Inno.vers.& nota.& Ant.de Butr. in ix.notab.ver. nota xx.& Bal.in j.notab.& ibi Card.in j.& ij.oppos.& ibi Pet.de Ancha.ver.& hoc tenet Gofre. & ibi Imo.ver.itē nota fm intellectũ Host.ver.in gl.j.Io.Faber in §.si tutor.ver.in gl.vt aduoca.& ibi Ange.Areti.vers.nota ergo ex gl. Insti.de inoff.testa.& sentit Bal.in d.l.fi.ff.de inoff.testa.& clarius ibi Odofre.ver. vel istud intelligendũ.Pau.de Cast.consi.cccxiiij.in fi.versi.præterea ꝑpter officium.volu.ij.Io.Andr.in c.inter dilectos.ver.porrò septimũ. de fide instr.Ant.de Butr.ī c.suborta.vo.j.ver.nota bñ.de re iudi.

Contrarium,ꝙ etiã aduocatus sciens rem esse suam,præstando patrociniũ litiganti super illa,sibi nõ præiudicet,tenent Bar. Ange.& Alber.in dicta l.inter officium.ff.de rei vend.vbi Fulgo. si.versi.si tamen placeat.

10 Secundò limita tertiam ampliationem, qñ ex solo cõsensu actus perficitur, quia tunc aduocatus sibi præiudicat: secus verò in iure dominij, quod ex consensu solo non transferr, Bart. in l. inter officium.ff.de rei vẽd.ver.oppono d.l.fin.vbi ẽt Alber.post Iac.Butrig.Io.And.in c.ex literis.ver.si qs authoritate.de trãsact. vbi Card.ver.& dicit Inn.& Abbas,ver. sed gl. iuris ciuilis. & ibi Henric.ver.aut est dubiũ.& Fulgo.ĩ l.fi.ver.in gl.j.ff.de inof.testa.

Contrariũ Ant.de But.in d.c.ex literis.ver.Doctores.ff.de trãsact.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.263.& seq.

11 Tertiò limita,nã Aduocatus procurãdo super testõ, facit sibi præiudiciũ quo ad querelã inofficiosi testamenti,vt est tex. in d.l.fi.ff.de inoffi.testa.& ibi gl.j. & Alber. post Iac. Butriga. in d.l. inter officium.vbi etiam Ang.Fulgo.ver.ibi procurandũ Io. Faber in §.si tutor.ver.in gl.vt aduocatus.Insti.de inoffi.testa.

Et sentit Bar.in summario dictæ l.fin.ff.de inoff.testa.dum notat,ꝓ qui est aduocatus pro hærede, dr̃ approbare testamẽtum, & clarius ibi Ang.in secundo summario,Pau. de Cast.in l.si is, q. §.si literis.in fi.ver.idem si alio modo.ff.de inoff.testa.Odofre. in d.l.fin.in summario,& ibi Alber.in summario.

12 Quod sublimita,qñ aduocatus necessitate compulsus,iudice mandante,officium aduocationis illius causæ suscepisset, qa tunc indistinctè sibi non præiudicat,vt dicit Alber. in l.post legatum.§.aduocatum.ver.si tñ.ff.de his,quib. vt indig. Tiraq. de retract.§.j.gl.ix.nu.226.Io.Faber in §.si tutor.ver.&ideò vr̃.Insti.de inoffi.testa.& in ver.in gl.vt aduocatus.

13 Quartò amplia principalem cõclusionẽ in procuratore, in quo idem dicendum est ꝓ in aduocato,per id, quod notat Bald. in d.l.fi.ff.de inoff. test.per illũ textũ, qui ponit vtrunque casum. Tiraq.de retract.§.j.gl.ix.nu.265.qui alternatiuè loquit̃ in aduocato,& procuratore.Ant.de Bu.ĩ c.suborta. ver.no.bñ.de re iud.

14 Et in procuratore vendente rem suã nomine alterius, qꝰ nõ præiudicet sibi in iure dominij, voluit Imo.consi.lij.refert, & sequitur Tiraq.de retract.§.j.gl.ix.nu.265.in fine.

15 Limita,quod proximè dictum est de procuratore vendente rem suam , nõmine alterius,quia saltem præiudicat sibi respectu possessionis,vt per Imo.in d.consi.lvij.

16 Quintò amplia in eo , qui instr̃m rei suæ in alium translatæ signat proprio sigillo.l.ij.C.de reb.alie.nõ alienan.l. Caius. ff. de pign.act.Cyn.in l.si nõ subscripsisti.in summar. C.de administratut.& ibi Odofre.in summar.Pau.de Cast.in l.Titia.§.Lucia. ver. & hoc verum.ff.de leg.ij.Car.Alex.in c.j.§.preterea.ver.sed interdum.quibus modis feudum amitta.

17 Sextò amplia,etiam si in eo,quod facit tutor in iudicio pro pupillo, succumbat:qa nõ propterea perdit id,quod sibi erat relictũ in testõ,quod impugnauit vt tutor.l.filius.ff.de inoffi. testa.l. tutorem.ff.de his,quib.vt indig. Insti.de inoffi. testa.§. si tutor.Odofre.in l.aduersus.§.tutoribus.& ibi Pau.de Cast.eo.tit.

18 Septimò amplia,ẽt si tutor actum faciat pupillo præiudicialem,nõ tñ propterea ipse obligatur:& ideò si auctoratur pupillo super intercessione,ipse proprio nomine conueniri non pōt. l.si non subscripsisti.& ibi ponderat Ang.C.de admi.tut.

19 Octauò Amplia,vt procedat in omni legitimo administratore,vt dicit Bal.in d.l.cùm quædam.C.de admini.tut.

20 Nonò amplia in iudice,qui sñiam ferret adiudicando rẽ suã propriã vni ex collitigantibus coram se.c. suborta.ver.iudicibus aūt.de re iudic.& ibi Ant.de But.ver.nota bene. c. inter dilectos. §.porrò.de fide instru.Ant.de Butr.in c.ex literis. ver. nota istam lecturam.de transac.& ibi Car.in ij.opposi.Io.And. in c.inter dilectos.ver.porrò septimum.de fide instru.

21 Decimò amplia in consanguineis, qui ex necessitate statuti consenserint,aut authoritatẽ præstiterint ꝓctibus à mulieribus, vel minoribus celebratis,Pau.de Cast.consi.cclix. in princ.versi. quia dicta D.Blonda.vol.j.

Contrariũ Aimo in quæst.per eũ disputata post tract. de antiqui.temp.& voluit Soc.consi.xliiij.ver.sed postremò.vol.iiij.

22 Primò limita conclusionẽ principalem in eo, qui & si esset administrator,tñ nõ faceret ex necessitate officij, sed volũtariè. l.fi.ff.de inof.test.& ibi gl.j.ibi,ad id,qd̃ subiicit gl. in l. cùm quædã.in ver.reseruat.C.de admi.tut.Alber.in l.post legatũ. §. aduocatũ.ff.de his,qb.vt indig.ver.sed nunqd. Io. Fab.in §. si tutor. in prin.Insti.de inof.testa. Ant.de But.in d.c.ex literis.in ix. nota. de trãsact.& ibi Pet.de Anc.ver.& hoc tenet Gofre. & ibi Imo. ver. itẽ potes notare.& ver.qa illud verum.Ang.in d.l.fi.ver.& dic.ff. de inoff.testa.Aimo quæ.per eum disputata post tracta.de antiq. temp.nu.36.& pluribus seq.

23 Secundò limita,nã licèt cõsensus administratorio nomine ꝑstitus non ꝑiudicet cõsentienti,vt ꝗ eum actio dari possit , præiudicat tñ vt repelli possit exceptione ipse consentiens,per text. in l.illicitæ.ff.de reb. eor.ponit Aimo in q.per eum disputa. post tract.de antiq.temp.nu. 14.20.& 41.

24 Tertiò limita,qñ consentiens administratorio nomine,bona propria obligasset cõsentiendo,per tex.in l.& suis.C.de pred. mi.ponit Soc.consi. 100.ver.quia.vol. iij. Aimo d.q.per eum disputa.nu. 15.& 39.

25 Quartò limita,qñ promisisset consentiens administratorio nomine pro se,& pro hæredibus suis : quia tunc etiam nomine proprio tenebatur,vt dicit Aimo in d.q. nu.39.

De Pignoribus,& hypothecis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Hypotheca generalis an sufficiat in contractu,ad impediendam translationem dominij.

1 DICVNT Doctores , ꝓ non impeditur translatio dominij per contractum.l.si quis ita.§.ea lege.ff.de ver.obl.l.ea lege.C.de cond.ob cau.

2 Et hoc nisi reseruatum sit in re ipsa distincta ius reale,vt est hypotheca,ita Bar. cum quo*alij trãseunt omnes,in l.filiusfami.§.Diui. ff. de lega. j. Tiraq. de retract. conuen.in §.iij.in gl.j. nu. 2.& seq. vbi etiam an possit rem præcisè retinere pro interesse tantùm.

3 Et propterea dubitat̃,an sufficiat , ꝓ ista hypotheca sit gñalis omnium bonorũ,vel requirat̃ ꝓ sit specialis eiꝰ rei,de cuius dominij translatione impediẽda agitur.Et ꝓ requirat̃ specialis,sentit Bar.in l. si qs ita.§.ea lege.ff.de ver.obli. vbi ponit exemplũ in re specialiter obligata.& ita tenet ibi Imo.& ibi hoc ẽt tenet Aret.idẽ sentit Bar.Imo.& Ro.in l.q absenti.§.j.ff.de acq.pos.Imo. in l.filiusfa.§.Diui.ff.de leg.j.Bal.ĩ l.ea lege.C. de ꝑd. ob cau.Imo. & ibi Alex.ĩ l.si filiofa.§. si vir in qnquenniũ.ff.sol.matr.Ias.in l.si qs ita.§.ea lege.ff.de ver.ob.Ias.ĩ §.Diui.ĩ l.filiusfa. ff. de leg. j.in j. lect.& ĩ ꝑ.ccxi.vol.ij.vbi dicit istã*cõem opi.Ias.in l. quoties. C. de rei vẽdi.Barba.in c.Rayna.de testa.Idẽ tenet Claud.ĩ l.q absenti.§.j.ff.de acqu.pos.& istã dicit*cõem Ferd.de Loaz. in d.§.Diui. ff.de leg.j.Bert.in ꝑ.cxcj.ad fi.vol.j.& in ꝑ.tiij.vol.ij. & in ꝑ.clxxxv.& in ꝑ.xv.vol.j.& in ꝑ.cxliij.vol.j.& in ꝑ.lxxxvj.vol.iij.Decis.Neapol.clxxxij.in nouis,vbi ex mente Ias.dicit istam*cõem. sentit hoc Boue.in verb.mixta de ꝓctib.sing.vj.& Ferra.caute.xlviij.Ruin.consi.cxiiij.vol.j.& consi.cix. vol.iiij. vbi tenet istã opi. expresè,& consi.cxii.vol.iiij.Bert.in consi.j.vol.j.in antiq.Tiraq. de retract. conuen.§.iij.in gl.j.nu.6.vbi remissiuè.

4 Contrariã partẽ, ꝓ sufficiat generalis hypotheca omniũ bonorũ,tenet Bar.in l.q fundum.ff.loc.in l.i.§.qui aũt. ff. de superfi. & in l.si filiofa.§.si vir in quinquenniũ.ff.sol.mat.Pau. de Cas.in l. si merces.§.si fundũ.ff.loca.Bal.Ang.Sal.in l.emptorẽ.C.loc.Ab. in c.fi.ne ꝑl.vi.suas.Sal.in l.mãcipia.C.de re.alie.nõ alie.Bal.in l.j. ver.pone,marit̃.C.de fru.& lit.exp.Pau. de Cast.in d. l. si quis ita. §.ea lege.ff.de ver.ob.Alex.in l.qui absenti.§.j.ff.de acq.pos.& in ꝑ.cxviij.in v.vol.& ĩ ꝑ.lix.eo.vol.Bal.in ꝑ.cccxciij.vol. iij. Cor. in ꝑ.cccxxj.& ĩ ꝑ.vj.vol.iiij.Chassa.in ꝑsue.Burg.Corset. ĩ sing.ĩ verb.pactũ.Bru.in consi.lxvij.Gui.Pap.q.cccclxxx.Apost. ad dec. Thol.ccccxx.idẽ ꝓ sufficiat gñalis,tenet Gui.Pap.sing.dccxix.& Hip.ĩ sing.cccxxj.Goza.ĩ ꝑ.xxiiij.& ꝑ. 100.Maria. iunior ꝑ.lxxiij.vol.j.Gratus ĩ consi. xcv.vol.j.vbi dicit istã*cõem opin. Maria. iunior consi.cxviij.vol.ij.& ꝑ.cxxix.eo.vol.Rui.cõs.clxxx.vol.j.

5 Et facit ꝓ ista opinione,nã Doctores dicũt,ꝓ satis est ꝓ sit reseruatũ ius reale,vt dicunt*oẽs in d.§.Diui.p tex.in l. si creditor. §.fi.ff.de distract.pign.& ponit Chassa.ĩ cõsi.xj.nu. 55. post Guid. Pap.in consi.ccccclxix.sed hypotheca generalis reseruat ius reale,ergo sufficit generalis hypotheca.

5 Pro cõcordia opi.distinguit Ferdi.Loax.in d.§.Diui.nu.80.nã aut dubitat̃ an colonꝰ,qꝰ hẽt generalẽ hypothecã,possit rẽ cõductã retinere ꝓ suo interesse: & tũc, qa hẽt ius in re,sufficit gñalis hypotheca.Aut quærit̃ an alienatio sit nulla,ita ꝓ nõ habeat necesse colonus probare ipsius interesse, & tunc requirit̃ specialis.

Tenendo tamen primam opin.quæ videtur esse magis *cõis,

7 Primò limita,nisi interuenisset instr̃m, quod habet vim specialis expressionis,ita tenet Io.Crot.in d.§.Diui.nu. 101.

8 Et ꝓp instr̃m de non alienãdo , impediatur translatio dominij in contractu,Chassa.in consuetu.Burg.tenet quòd non.

Et idem Ferrat.caute,xlviij.Gratus in consi.xcv.vol. j. Marian. consi.cxxix.vol.ij.Ruin.consi.cix.vol.iiij.

9 Secundò limita,qñ agerẽt̃ de vna re particulari nõ transferẽda,secus si de omnibus bonis:qa tũc satis est deducere in hypothecam omnia bona,& dr̃ satis specialiter facta expressio hypothecæ,ita Claud. in d.§.j.in l.qui absenti.ff.de acq.poss.

10 Tertiò limita,nisi cum generali hypotheca concurrat precarium,Dec.Neapol.clxxxij.in ij.dubita.in nouis.

De emp

De Emptione,& venditione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Venditor læsus vltra dimidiam iusti pretij,habet beneficium l.ij. C.de rescinden.vendi.

1 SI IN ꝓctu venditionis venditor reperiatur læsus vltra dimidiam iusti pretij,ei succurritur beneficio l.ij C.de rescin. vendi. scilicet , vt cogatur emptor vel rem restituere venditori , vel supplere iustum pretium.

2 Quod Declara,vt sit in electione ipsius emptoris, vel supplere iustum pretium,vel rem restituere venditori,vt tradit Alex.in consi.cvij.vol.iiij.Gozadi.in consi.xliiij.Lofred.in consi.xxiij.

3 Et propterea in hoc remedio libellus debet alternatiuè concludere contra emptorem,vt scilicet vel suppleat, vel rem restituat,vt tenet Aimo consi.clj.

4 Primò amplia , vt non solùm hoc remedium competat iure actionis ex illo ꝓctu,vt dicit gl.ij.in prin.ĩ l.ij.& ibi Bar. ver.quæro qua actione petatur rescissio.& Bal.ibi,ver.venio ad quæstiones,& primò quæro.& Sal.versi.venio ad quæstiones.& Pau. de Cast.ver.in gl.magna.C.de rescinden.venditio.Imo. in cap.cùm causa.de emptione & venditio.

5 Sed etiam officio iudicis succurritur decepto vltra dimidiam iusti pretij,vt tradit Hipp.post alios , quos allegat in practica criminali,in §.sequens.

6 Secundò amplia,vt dispositio huius legis procedat, ẽt si quis deceptus fuerit vltra dimidiam,ẽt in vno nummo,vt dicit Bal.in d.l.ij.versi.sed nunquid.Alex.in consi.cvij.volu.iiij.Fel. in c.cùm causam.de test.Ang.in d.l.ij.versi.in eadem gl.ibi Abb. in c.cùm causa.in ij.not.de empt.& vendi.

7 Et nota ꝓ enormis læsio dr̃ illa , quæ ascendit ad sextam partem veri pretij,vt dicit Cæpol.in consi.ciui.xxix.qui affirmat istã esse*communem opinionem Doct.sub nu. 12.

8 Enormior aũt læsio dr̃ illa , quæ est vltra dimidiam iusti pretij,Calca.in consi.lxxxiij.Guido Pap.q.clxx.Ruin.consi. xvj. vol. iiij.Cæpol.in d.consi.xxix.nu. 12.

9 Enormissima læsio autem dicitur , quando adest læsio in totum.Rui.consi.xj.vol.iiij.& in consi.cix.vol.j.& in consi.xvj.vol. iiij.& tradit Cæpol.in d.consi.xxix.nu. 12.

10 Sed tamen aliqui voluerunt , quòd staretur in hoc arbitrio iudicis,prout voluit Fel.in c.cùm illorum.de sen.excommunica. Aimo in consi.cxcij.

11 Tertiò amplia,quia minori læso in pretio , cõpetit istud remediũ l.ij.& non cõpetit restitutio in integrũ: secus aũt si minor esset læsus in ꝓctu,non autem in pretio,vt declarat Aimo ꝑ. vij.

12 Aduerte tamen,quia istud beneficium l.ij.potest concurrere cum beneficio restitutionis in integrum, Abbas in ca. dilecti. de emptione & venditione.

13 Licèt non possit concurrere cum interdicto vnde vi, vt dicit Rota in nouis,dec.cxvj.

14 Quartò amplia , quia in casu restitutionis in hoc remedio res venit restituenda vnà cum fructibus , ad instar redhibitoriæ, ita Bal.in l.ij.& ibi Sal.C. de rescin.vendi.

Contrariũ tenet Cæpol.in tracta.de simulatione contractus.

15 Quintò amplia,vt hoc procedat etiam in laudo,Bart. in l.ij. ver.quero vtrum lex.C.eo.tit.Bar.in l.si qs cùm aliter.& ibi Imo. Alex.& Ias.ff.de verb.obl.Bar.in l.societatem.§.arbitrorum.ver. sed quæro quis habet probare. & ibi etiam Floria. ff. pro socio. gl.& ibi Bar.in l.Lucius.§.fi.ff.ad Trebel. Imo.in c. cùm causa. de empt.& vend. Ant.de But.in c.Quintauallis.ver. venio ad quintum. de iureiuran.

Contrarium tñ tenuit Bal.in d.l.ij.in viij.oppos.& ibi Sal. vers. & vt clarius elucescat.C.de rescin.vendi. Sal. in l. societatem. in §.arbitrorum.in xvij.q.ff.pro soc.Rapha.& Roman.in d.l.si quis cùm aliter.ff.de verb.oblig.

16 Sed tñ est considerandum,quia ẽt tenentes secundã opinionem,videnẽt̃ velle, ꝓ detur rescissio laudi arbitratoris , si læsio sit vltra dimidiam , in hoc tantummodò videnẽt̃ reprobare opinionem Bar.qa ipse Bar.tenet attendendã esse æstimationem dubij euentus:ipsi aũt dicunt attendendam esse æstimationẽ ipsius rei: & ita tenet Sal.in d.§.arbitrorum.in xvij.q.& Imo. in d. c. Quintauallis.& ita tenent Bal.& Sal.in d.l.ij.

17 Et propterea tenendo primam opinionẽ,Amplia ipsam , vt ẽt ratificato laudo per partem,prouideatur indẽnitati ratificantis laudum,stante læsione , per remediũm istius l. ij. vt consuluit Dec.in consi.60.Soc.in consi.lxxxv. vol.j.

18 Et idem si laudum esset homologatum,dicit Gratus in consilio cxviij.vol.ij.

19 Sextò amplia,ꝓ dispositio istius legis procedit nõ solùm in ꝓctu emptionis & venditionis , sed ẽt in omnibus bonæfidei ꝓctibus,vt not.Bar.in d.l.ij.ver.quid in aliis cõractibus,Bal.in vij. oppos.ver.iij.quero.& Ang.ver.in eadem gl. ibi Paul.de Castro, ver.in iij.q.& Sal.ver.quæro quartò.Car.consi.ccxl.vol.iiij. Gozad.in consi.xliiij.Guid.Pap.in sing.dccxxxvj.

20 Quod intellige & Amplia , ẽt si ꝓctus bonæ fidei deductus esset in stipulationẽ,vt not.Bar.in d.l.ij.ver.quæro, quid si ꝓctus. & voluit Bar.in d.l.si quis cùm aliter.per gl.ibi in verbo , machinationem.in fine,& Imo.& sequitur ibi Alex.& Ias.ff.de ver.obl. & tenet gl.in d.l.ij.in princ.glo.magnæ,Imo.in c. cùm dilecti.de emptio.& vendi.

21 Septimò amplia,etiã si ecclesiæ ab altera ecclesia facta fuerit venditio,vt dicit Bal.in d.l.ij.ver.decimo quartò quero.C. de rescinden.vendi.

22 Et tanto magis,si à priuato ecclesiæ fuerit facta venditio , vt notat ibi Sal.ver.quero decimo sextò.& Pau.de Cas.in iij.limita. & est bonus tex.in c. cùm dilectus. vbi Abbas in j. notab. & in c. cùm causa.de empt.& vendi.

23 Octauò amplia,vt istud procedat etiam in permutatione rei spiritualis,secundum Calde.in consi.iiii.in tit.de rer.permu.

Sed ista opinio Calderi.*communiter reprobatur, & contrarium tenet Imo.in c.cùm causa.de empti. & vendit. illam impugnat Decius in consi.ccx.

24 Nonò amplia , vt hoc procedat etiam in ꝓctu rei temporalis.vt not.Bal.in d.l.ij.ver.iij.quæro.& Sal.in vers.quæro quartò. Imol.in c.cùm dilecti. de emptio. & venditio.& in c. cùm causa. eodem titu.

25 Decimò amplia,vt istud habeat locũ ẽt in diuisione, vt not. Bal.in d.l.ij.ver.iij.quæro.& ibi Sal.ver.iiij.quæro.& est text. in l. maioribus.C.commu.vtri.iudi.Cor.in consi.ccxl.vol. iiij.Aret.in consi.cxxv.ver.non obstat.

Et de ista opinione Bar.dubitat etiam Panormi.in c.cùm causa.de empt.& vendi.Soc.in reg.ccxxvj.in v.limita.

Et contra opinionem Bar.fortiter stringit textus in l.si voluntate.C.de rescinden.vendi.vbi apparet venditionem fuisse factã à filio nomine matris,& tamen nõ potest rescindi, nisi deceptio vltra dimidiam iusti pretij concurrat.

28 Et propterea doctrina Bar.est intelligenda in eo, qui constituit̃ ꝓcurator ab hoīe,qui habet potestatem limitatã ꝑm voluntatem ipsius:secus est in eo,qui habet potestatẽ concessam à lege.& istam declarationem tradit Aret.in consi.cxxxv.

29 Et nota,quia licèt Doctores præallegati teneant ꝗ Bart.non tñ tenent contra ampliationem, quia si non sufficit tertia pars, tamen saltem dimidia ex communi intentione inducit rescissionem in terminis.l.ij.C.de rescin.vendi.

30 XII. Amplia,vt hoc ẽt habeat locum in locatione, vt voluit Roma.consi.ccccxxxiij.Cyn.in l.legẽ.C.loca. Spe. in tit.de emp. & vendi.in §.nunc dicendũ restat.ver. sed nũquid dicta lex. gl. fi. in l.si olei.C.loca.gl.in l.in venditione.in §.j.in verbo,ẽt si minoris.ff.de bo.au.iud.possi.gl.in l.si ea pecunia.in gl.fi.C.de vsur.

Et est bonus tex.in l.itẽ si in pretio.§.fi.cum l. seq.ff.loca & in l.j.§.si quis in fraudem.ff.si quid in fraudẽ patro.& tradit Bal.ĩ d. l.ij.ver.iij.quæro.& ibi Sal.ver.iiij.quero.Pau.de Ca.in iij.q.Ang. in l.maioribus.C.commu.vtriusque iudi.Bal.in c.cùm causa. de test.in fin.Anto.de Butr. in c.cùm dilecti. & ibi Imo.& Barba. de empt.& vendit.& in c.cùm causa.eo.tit.Cæpol.in tracta. de simula.contract.Corneus in consi.cclxxxv.vol.iij.Alex.in consi. cxij. vol.j.Dec.in consi.ccccclxxxiij.

Et facit quod suprà dictum est,quòd hoc remedium detur in omnibus bonæ fidei contractibus.

31 XIII. Amplia,vt prouisio istius l.ij.competat , non solùm in fauorem venditoris,sed etiam in fauorem emptoris,qñ emisset maiori pretio vltra dimidiam,vt voluit Specu. in tit. de empt.& vend.§.nunc videndum.el primo.versic.etiam eodem modo. & contra gl.in d.l.ij.in gl.magna,in fine.

Et idem

Et idem dicit gl.in c.cùm cã.in gl.i.in ver & ſic etiã.de emp.& vẽdi.& ibi Imo.Bar.in d.l.ii.ver.quæro ij.& ibi Bal.ver.xvj. & Sal. ver.quæro xviij.Purpu.in l.ex conuentione.C.de pactis. Alex.in conſi.xxvij.vol.j.Soc.in regu.ccxxvj.in vlt.limita.Abb.in c. cùm dilecti.in ij. not.de emp.& vendi.

32 XIIII. Amplia,vt habeat locum l.ii.etiam in deceptione facta in ſaldo rationum,vel in quacunque alia æquipollenti conuentione,vt tenet Alex.in conſi.clxxxvj.nu.7.vol.vj.hoc tamen pendet ab eo,quod dicetur in limita.

33 XV. Amplia,quia extenditur iſtud remediũ ẽt in re æſtimata data in dotem,vt eſt tex.in l.iure ſuccurſum. §. ſi in dote dãda. ff.de iure dot.Purpura.in l.ex conuentione.C.de pact.

34 XVI. Amplia,quia primus emptor pōt cōueniri,etiam ꝙ in alium rem tranſtulerit gl.magna in d.l.ij. in ver. item quid ſi iſte emptor.& ibi Bal.ver.xiij.quero.& ibi Bar.nu.13.& Sal.ver.quero xij.& Pau.de Caſt.C.de reſcin.vend.

35 XVII. Amplia,ẽt ſtante pacto de retrouendẽdo,ſeu de reſtituendo rem ſoluto pretio infra certum tp̃s,vt tradit Bal.in d.l.ij. ver.viij.quæro.poſt Odof.& Nico.de Matta.& ibi Sal.ver.quero nonò.& Pau.de Caſt.in iiij.limita.C.de reſcin.vend.

36 XVIII. Amplia,etiam ſi eſſet vendita res minus dimidia iuſti pretij,Pet.de Anc.& Imo.in d. c. cùm cauſa. de emp. & vend. Tiraquel.de legib.connubiali.in xiiij.l.verſi.quanquam ne illud omittamus.qui declarat.

37 Et idem in iure conditionali conſiderandam eſſe læſionẽ ex euentu conditionis,dicit dec.Neapol.clix.in nouis.

38 XIX. Amplia, vt iſtud ꝓcedat ẽt in datione in ſolutũ. Curt. iunior in ꝓſi.liij.Mantua.in conſi.lxx.& de hoc dic vt in v. limit.

39 XX.Amplia.ẽt ſi fuerit renunciatum omni legũ auxilio generaliter.Soc.in cōſ.xlviij.vol.iiij.vbi hanc dicit*cōem opinionem.qui iſtud intelligit,niſi fuerit cum iuro renunciatum:& tũc hoc non audet firmare.Mantua.in conſi.lxxxij.

40 XXI. Amplia,vt ẽt ratificatio poſtmodum facta non tollat bñficium l.ij.vt dicit Chaſſa.in conſi xxj.nu.16.ver. & ſi dicatur.

41 XXII. Amplia . vt iſta diſpoſitio extendatur etiam in venditione facta pro debito fiſcali.Calca.in conſi.xxv.

42 XXIII. Amplia,vt etiam remaneat actio ad pretij ſupplemẽtum,ipſa re perempta,vt not.Cremen.in ſing.lxxxiiij.

43 XXIIII. Amplia, ẽt ſi quis in inſtro iurauerit nõ ꝗuenire, nihilominus non prohibetur petere pretij ſupplementũ.ita Bal.in l.ſi quis ſub conditione.§.j.ff.de hæred.inſtit.Fel.in c.inter cæteras.de reſcrip.Burgos in c.penul.in octaua limi.de emp. & vend.

44 XXV. Amplia,nam ſtante huiuſmodi læſione nihil proficit renunciatio reſtitutionis in integrum, vel læſionis etiam enormiſſimæ,Bertr.conſi.lxxij.vol.ij.

Contrarium tamen voluit idem Bertr.in conſi.lxxiij.eo.vol.

45 XXVI. Amplia, etiam ſi in contractu venditionis interueniſſet ſtipulatio.Iaſ in l.cum mota.C.de tranſact.per no.per Bar. in l.ſi quis cum aliter.ff.de ver.oblig.

46 XXVII. Amplia,vt hoc extendatur etiam in donatione ob cauſam,vt dicit Aimo in conſi.cxcij.

47 PRIMO limita,qa diſpoſitio iſtius l. ꝓcedit dummodò ſit læſio vltra dimidiam iuſti pretij,habito reſpectu ad tp̃s celebrati ꝗctus,non aũt ad tp̃s anterius,vel poſterius,vt eſt tex. in l.ſi volũtate.in fi.C.de reſcin.vend.Roma.in d l.ij.ver. vidimus perfectè. & ibi Bal.ver.ex his apparet.& Sal.ver.quæro xix.& Pau.de Caſt. ver.ibi dimidiam.Imo.in c.cum dilecti.in ij.not.de emp.& vend. & in c.cùm cauſa.in ij.not.eo.tit.Soc.in conſi.xlviij.vol. iiij. Lofred.in conſi.lij.quod eſt conſilium Ant. de Alex.Pariſius conſi. xvj.vol.ij.Aimo in conſi.clj.Gratus in conſi.cxlij. vol. ij. Ruin.in conſi xxxv.vol.j.& conſi.lxxix.vol.j.vbi declarat.Bert. conſi.xij. vol.j.in antiquis.

48 Et propterea in hoc caſu debent eligi æſtimatores,q̃ ſint informati de valore illius temporis,Bertr.conſi.xxxiij.vol.ij.

49 PRIMO declara,quia talis probatio non debet referri tñmodò ad illam diem ꝗctus,ſed eſt referenda ad tempus anterius, vel poſterius,per aliquot dies vel menſes,vt not.Bart.in l. pretia rerum.ff.ad leg.Fal.& Sal.in d.l.ij.Aret.in cap. cùm cauſa.de teſt. Guido Papæ in ſing.ccclxxvj.

50 Secundò declara,quia iuſtum pretium debet intelligi de iuſto pretio cōi,non aũt ſingulari, vt not.gl.magna in d.l.ij.in verſ. ſed qualiter ſuam.& ibi Bar.ver.qualiter ꝓbabiẽ valor.& ibi Bal. ver.circa primum.& Ang.verſi.in eadem gl.& Sal.ver. ſed pone. Ang.& Imo.in l.qui Romæ.§.coheredes.vbi etiam Alex.& Are. ff.de ver.obl.Alex.in conſi.clxvj.vol.iiij.

Contrariũ Imo.in c.cùm cauſa.de emp.& vend.Io.And.in tit. de emptio.& vend.in vltima additione magna,referens Mari.de Fano,qui etiam contrarium tenet.& idem Ant.de But.in c.cùm Io.per illum tex.de fide inſtru.

51 Tertiò declara,quia eſt habenda rõ pretij cõſiderato onere, vtputà retrouenditionis.Soc.in ꝓſi.ccxlviij.in fi.Iaſ.in l.j.§.ſi hæres ꝓcepto fundo.ff.ad Trebel.Soc.in cōſ.lvij.vol.iiij.Dec.in cōſ. dcxlviij.Fel.in c.cùm Io.de fide inſtru.Gratus conſi.xxxix. vol.ij, & conſi.clvij.vol.ij.Ruin.conſi.xvj.& conſi lvj.vol.iiij.Tiraq. de retract.conuen.in præfatione,nu.24.

52 Secundò limita,vbicunque in inſtro adeſſet illa clauſula,Et ſi plus valet,donat:quia tunc tollitur bñficium dictæ l.ij. Soci.in reg.ccxxvj.in j.limita.& in reg.ccccxxxvj.in j.limit.

Et hoc q̃ venditor ſciens rei valorem protulit illa verba , qa ſi per errorem,ad modicum referuntur,vt not.Bar.in d.l.ii.verſi. quæro,quid ſi dictum eſt.& Bal.in d.l.ij.in vij.q.& Sal. verſi.iuxta hoc quæro.vbi limitat.Bar.in l.ſiquis cùm aliter.ff.de ver.obl.& in l.cum pater.§.filius.ff.de lega.ij.Imo. in c. cùm contingat. vbi etiam Pet.de Anc.de iureiur.Bertr.in conſi.cxcix.vol.i. & in cōſ. cxxxviij.vol.ii.Mantuanus conſi.lxx.Tiraq.de retract.lignag.§.j. gl.decimooctauò.nu.14.

53 Declara tñ,quia ſi in inſtro apponantur iſta verba,Quòd vẽditor donet illud plus quantumcunque ſit , quia turſe omninò tollitur remedium dictæ l.ij.vt dicunt Doct.ſuprà allega.

Et dicit Bar.in l.fi.§.idẽ quæſit.ff.de cond.indeb. vbi ponit iſtã clauſulã,Et donauit quicquid,&c.Bar.in l.ſi tibi.ff.de pact. Ang. in d.l.ij.ver.tñ vt ſaluetur.Pau.de Caſt.in vi.concluſio. Corne.in ꝓſi. xj.vol.iij.Alex.in l.& ſi poſt tres.& ibi Iaſ.ff. ſi quis cautionib. Imo.in d.l.cùm pater.§.filius.ff.de lega.ij.Abb.in c.penul. ver.& ſi venditor.& ibi Imo. de empt.& vend. Rapha. Roma. Aret. & Iaſ.ver.ſecunda cōcluſio.in l.ſi quis cùm aliter.ff.de ver.obl.Soc. in conſi.xlviij.vol.iiij.Boerius qui hanc dicit*communem opinionem dec.cxlij.

54 Et facit vulgatum illud dictum Baldi in rubri. C. de contrah. emp.in ix.q.vbi dicit,quòd non debet eſſe aliqua clauſula in inſtrumento,ſine virtute aliquid operandi.

55 Quod tanto magis videtur procedere,quando bis in inſtrumento fuiſſent repetita illa verba, Et ſi plus valet Hippo. in l.i.§. quæſtioni.ff.de quæſtionib.Boerius dec. cxlij. vbi hanc dicit veriorem,& magis communem.*& tradit etiam Fel.in c.ſi cautio. de fide inſtru.

56 Declara ẽt illam cōcluſionẽ ſuperius poſitam , ꝙ illa verba, Et ſi plus,referantur ad modicam quantitatẽ , quia illud ꝓcedit q̃ non principaliter,ſed acceſſoriè fuerunt appoſita in ꝗctu: ſecus autem ſi illud plus principaliter contrahentes voluerunt donare,vt declarat Pariſ.in conſi.cxxviij nu.33.vol.j.

57 Tertiò limita,vt diſpoſitio iſtius l.non procedat, q̃ vẽditio eſſet facta cũ decreto iudicis,p tex.in l.j. vbi Bar.no. C. de p̃d. decurion.lib.x.& opinio.Bar.ſequiẽ Ang.in cōſi.cxlii.in fine , & in l.pretia rerũ.ff.ad leg.Falci.& Bal.ĩ d.l.ij.C.de præd. decurio. Abb. in c.cùm dilecti.de emp.& vẽdi.licèt Abb.ibi mihi hoc nõ dicat. Franciſ.Curt.in conſi.lxvij.Soc.in conſ.lvij.vol.iij.Fel.in c.q̃m p̃. licèt non ſe firmet,de proba.Iaſ.in conſ.cxix.ver. accederet etiã. vol.j.& in c.j.ver.confirmo etiam.de his,qui feu.dare poſſ.Bertr. in conſi.xij.vol.j.in antiquis.Dec.in conſi.ccx.nu.8.ver.iij. principaliter.qui hanc dicit*cōem opinionem.Soc.in reg.ccxxvj.in ij.limita.& in regu.ccccxxxvj.in j limita.vbi hanc dicit veriorẽ. Pau.de Caſt.in d.l.ij.in ij.limita.Bonus in conſi.xli.Ang.in l.i. C. de præſcrip.xxx.anno.& in l.ſciendum in repeti.ff. de ver. oblig. Mantuanus in conſ.lxxxij.& iſta videtur magis*communis opinio ex ſuprà allegatis.

Contrariã tñ opinionẽ tenẽt Imo. & Roman.in l.ſi q̃s cũ aliter.ff.de ver.obl.per tex.in l.ij.C.de fide inſtru.& iur.ha.fi.lib.x.

58 Vbi venditio,q̃ ſine decreto fieri non pōt,per tex.in l.ij.C.ſi propter publi.penſi.& tamen reſciniitur ob pretij exiguitatem.

59 Item quia ſequeretur ꝙ vbi venditio eſſet facta cũ decreto iudicis,hac rõne attenta impediretur reſtitutio in integrũ , & tñ contra hoc videtur tex.in l.ſi quidem.C.de præd.mino.

60 Pręterea ſequeretur,ꝙ eccleſia,cuius bona ſine decreto alienari non poſſunt , non haberet huiuſmodi beneficium , contra tex.expreſſum in c.cum dilecti.de emp.& vendi.

Et propterea iſtã opi.tenuit Bar.ſibi ꝗrius in l.j.C.de p̃ſcri.xxx. an.Abb.in c.cùm cã.de emp.& vend.Imo.in l.pretia rerum.ff. ad leg.Fal.Bal.in repe.l.ij.ver.poſſet diſtingui ex æqtate.Ale.& Soc. in l.ſi quis cùm aliter.ff.de ver.obl.Pau.de Caſ.& Alex.in l.pretia rerum.ff.ad leg.Falci.Alex.in l.pacta nouiſſima.& ibi Iaſ.nu. 9.C. de pact.vbi iſtam*dicit communem opinionem.

61 Quartò limita,q̃ vẽditio eſſet facta per ſubhaſtationẽ plus offerenti.Ang.in repe.l.ſciendũ.ff.de ver.ob.per tex.in d.l.j.C.de p̃d.decurion.lib.x.& idẽ Ang.l.j.C.de p̃ſcri.xxx.ann.& in l. pretia rerum.ff.ad leg.Fal.Guid.Pap.in ſing.cccccliij.Bal.in l.j.C.de pręſcri.xxx.an.Corne.in conſi.lvj.vol.iij.

Cõtrariã opi.tenet Bar.in l.j.C.de p̃ſcri.xxx.an.p tex.in l.ſi q̃s. C.de reſcin.ven.& ibi no.Pau.de Caſt.Rom.in l. ſi q̃s cùm aliter. ff.de ver.ob.Soc.in reg.ccxxviij.in iij.limi.Sal.in d.l.j.C. de p̃ſcri.

xxx.ann.Alex.in l.pretia rerũ.ff.ad leg.Falci.& in conſi.cxvij.vol. vij.vbi hanc dicit magis*communem opin.Aimo in conſi.xxix. nu.4.vbi etiam magis communem affirmat.

62 Concorda iſtas contrarias opiniones vt prima procedat vẽdente domino ipſam rem per ſubhaſtationem , & tunc ceſſet remedium.l.ſecũdæ,ſed vendente officiali procedat ſecunda opin.

Iſta concordia ſumitur ex verbis Ang.& Salyc.in l.ſi quos.C. de reſcind.vend.

63 Declara,quia vbi adeſt decretum iudicis ex quo habet p̃ſumptionem pro ſe,ꝙ non adſit læſio , & propterea illa debet in iſto caſu euidentiſſimè probari.Grat.in conſi.xv.vol.ij.

64 Quintò limita,hoc non habere locum in adiudicatione, & in datione in ſolutum facta per iudicẽ, quia talis adiudicatio habet vim tranſactionis.l.à diuo Pio.§.ſi pignora.ff.de re iud.Bald. in l.ordo.C.de exec.rei iud.Soci.in reg.ccxxvj.in iiij.limit.Rom. in l.ſi quis cum aliter.ff.de verb.obl.& ibi Alex.Iaſ.in d.§.ſi pignora.Ruin.in conſi.xlix.nu. 11.vol.iiij.

Contrarium voluit Oldr.conſil.xxxvij.in iij.q.Io.And.in addi. Spec.in tit.de iud.in §.ſequitur.in verbo,ſequitur.in fi.Imol.in c. cùm cauſa.de empt.& vend.Franc.Curt.iun.conſil.liij.quem ſequitur Iaſ.in conſi.clj.vol.iiij.Mant.conſil.lxx.

65 Declara tñ , quia q̃ dato in ſolutum fuit facta per iudicem, ſi in ea fuerit erratũ etiã in minimo, in totum actus vitiatur : ſec' autem , q̃ datio in ſolutum fit à parte præſente, quia etiam ſi in ſumma debita fuerit erratũ,nihilominus ex quo debitor videtur tanti rem ſuam æſtimaſſe, nõ propterea vitiatur datio in ſolutũ, vt declarat Pariſ.in conſi.lxxxj.nu.36.vol.ij.

66 Sextò limita,vbi facta eſſet venditio minori pretio,& cõuẽtum,ꝙ niſi infra menſem ſoluatur,ꝙ poſtea integrum pretiũ ſolui debeat.Bal.in ca.j.qualiter domin' proprietate feudi priuetur. cum quo tranſit Soc.in reg.ccxxvj.in vj.limit.

Contrarium tenet Iaſ.in l.ij.C.de iur.emphyt.apoſtill.ad Abb. in c.cum cauſa.in apoſtil.mag.in fin.de empt.& vend.

67 Septimò limita non procedere , q̃ quis rogatus à teſtatore vendere fundum,illum vendidit minus iuſto pretio,quia tũc nõ habet locũ.l.ij.C.de reſcind.vend.ita eſt tex.in l.ſi fideiuſſor.in §. meminiſſe.ff.de leg.j.& ibi not.Bal.Imol.& Soci.in d.reg.ccxxvj. in vij.limit.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.ij.C.de reſcind.vẽdi.Raphael.Areti.Alex.& Iaſ.in d.§.meminiſſe.Tiraq.de retract.lignager.in fi.nu.5.

68 Octauò limita,quia remedium l ſecundæ,non habet locũ in ꝗctu trãſactionis,vt no.gl.in c.cùm cauſa.in verbo, reſtituerent. in prin.& ibi Inn.Io.And.Anch.de empt.& vendi.Spe.in titu.de emp.& vẽd.§.nũc videndũ.verſi.reſtat.Guliel.de Cune.in l.ex cã. C.de vſuc.pro empt.& pro iſta parte videt bonus tex.in l.in ſumma.ff.de condictio.indeb.in l.à diuo Pio.§.ſi pignora.ff.de re iud. in l.ſub p̃textu.C.de trãſact.in l.j.C.de plus petit.& iſtã partem tenuit Bal.in l.ordo.C.de execu.rei iud.& in l.iij.§.j.ff.de trãſact.& ĩ l.j.C.cõmunia de leg.Alex.in cōſ.xx.vol.iij.& idem tenent Tancre.& Vinc.in d.cap.cùm cauſa.Richard.Malumb.Pet.& Cyn.in l.ij.& ibi Bal.in viij.oppoſi.& Saly.ver.quæro tertiò.C.de reſcin. vendi.Dyn.in l.ſi quis cùm aliter.& ibi Cuman.& Are.& Iaſo.& Alex.q̃ hãc dicit*cōem opin.ff.de verb.obli.Bal.in rubr.extra de tranſact.Ang.in l.in ſumma, & ibi Iaſ.vbi ex mente Alexan.dicit iſtam*cōem opin.ff.de cond.indeb.Abb.in ca.j.in primo notab. de tranſact.& in conſi.xij.vol.ij.Alex.qui hanc dicit*magis communem opin.in cōſ.cxviij.nu. 5.vol.vij.& in cōſ.xlij.vol.j.Guido Papæ in ſing.dccxxxvj.Barba.in cōſi.xlj.vol.j.Pariſ.qui hãc dicit cōmunem in cōſ.xcvj.volu.j.Ruin.qui etiam dicit cōmunem in cōſ.cxxxij.volu.j.& pro iſta parte plures allegat Zaſ.in cōſi.xviij. vol.j.licèt ipſe contrarium teneat Aimo in conſi.clj.num.26.vbi hanc dicit magis*communem,licèt non audeat firmare.Dec.in conſi.ccxxvj.qui etiam dicit communem opin.

Contrariam verò ſententiam, ꝙ in hoc caſu habeat locum in tranſactione prouiſio d.l.ij.habito reſpectu ad ęſtimationẽ dubij euentus litis,tenet gl.in l.Lucius.in §.fi.& ibi Rayner.Bart.Ang. Imol.& Paul.de Caſt.ff.ad Treb.Bar.poſt Iacob.de Aren.in d.l.ij. verſ.quæro vtrũ,& ibi Ang.verſ.an aũt habeat locũ.C.de reſcin. vend.Bar.in l.ſi ſocietatẽ.§.arbitrorũ.ff.pro ſoc.Bart.in l.ſi q̃s cũ aliter.vbi etiã Ang.Rom.& Imol.ff.de verb.obl.Imol.in c.Quintauallis.de iureiur.Abb.in c.cùm cauſa.& ibi Card.Ant.de Butr. & Imo.de empt.& vẽ.Soc.in reg.ccxxvj.in viij.limit.Io.de Anan. in ꝓſ.xxxiij.& ibi Bolog.in addit.Cald.in ꝓſi.iij.in tit.de trãſactio. Cor.in cōſ.clxj.& in cōſ.clxxxix.vol.j.& in cōſi.clxj.vol.iij.Alex. in cōſ.ccxxij.vol.ij.& in cōſ.lxxxix.vol.ij.& in cōſ.xxvij.volumi. iiij.& in cōſ.ccvj.vol.iij.& in cōſ.lxvj.vol.vj.& in conſil.xcij.vol. vj.Fab.de monte,qui dicit iſtã*cōem opi.in tract.empt.& vendi. in viij.q.Caccialup.in tract.de tranſact.qō.xij.Dec.in cōſ.lx.& in cōſ.cciij.& in conſ.dlj.& in cōſ.dxcvij.Deci.Neap.ccxx.in antiq. Ioã.Anto.Alex.in conſi.ciij.& iſtam dicit*communem,& ab ea non eſſe recedendũ in iudicãdo,& cōſulendo.Soc.in cōſ.lxxxv. vol.j.& in cōſi.cv.vol.iiij.Bertr.in cōſ.lxxxi.vol.j.& in cōſ.cxcix. vol.j.& in conſ.lxxij.vol.ij.& in cōſi.xij.vol.ij.Deciſ.Neap.clix.in nou.Maria.iun.in cōſ.cxxix.nu.48.vo.j.vbi hanc dicit magis*cōmunem opin.& ab ea non eſſe recedendum in iudicando, & cōſulendo.& in conſ.cxliiij.nu.24.vol.j.& in conſil.xcviij.vbi dicit communem opinionem.vol.ij.

69 Concorda tamen has contrarias opin.nam aut læſio fuit in modico,& ꝓcedat prima opinio.Aut læſio fuit in maxima quãtitate,& procedat ſecunda.

Iſtam diſtinctionẽ tradit Cor.in cōſi.xxvij.vol.iiij.& in conſil. clxvj.vol.j.& in cōſ.ccvj.vol.iij.& idẽ voluit Dec.in conſi.cciij.& in l.cum te.in prin.C.de tranſact.& in conſi.ccccxxxix.& in cōſ. dlj.idẽ dicit Pariſ.in cōſi.xij.nu. 102.vol.ij.Mar.iun.in cōſi.cxxix. nu.48.vol.j.& in conſi.xcviij.vol.ij.Aimo in conſ.clj.nu.26.

70 Nota tñ,quia dubius euentus litis in hoc caſu debet ita cōſiderari, vt ipſe tranſigens longè plus vltra dimidiã habiturus fuiſſet,ſi vſq; ad ſententiã ante trãſactionem litigatũ fuiſſet, & trãſactio locum non habuiſſet,vt declarat Aimo in d.conſi.clj.n.27.

71 Et quomodo debeat probari dubius litis euẽtus,tradit Abb. in conſi.lxiiij.vol.j.

72 Et aduerte, ꝙ ꝓculdubio eſſet verior prima opinio,ſi teneamus illã opin.ꝙ tranſactio non ſit numeranda inter ꝗctus bonæ fidei,quia vt infrà dicetur,remediũ huius l.nõ cõpetit in ꝗctibus ſtricti iuris,licèt aliud ſit in remedio.l.ſi quis cùm aliter.ff.de ver. obl.vt dicit Imol.ĩ d.l.ſi quis cùm aliter.& in c.cũ cauſa.de empt. & vend Cor.in conſi.clxvj.& in conſi.clxxxix.vol.j.& in conſilio xxvij.volum.iiij.

73 Vltima tamen opi.proculdubio procederet in minore tranſigente,& enormiter læſo.Bert.in conſi.clxxxj.vol.j.

74 Nonò limita,vt nõ extendatur hoc remediũ ad ꝗctum feudalem,ex quo feudum habet naturam gratiæ,& donationis,vt no. Spe.in tit.de feud.in §.nunc videndum.ver.ſed nunquid,vt refert Bal.in d.l.ij.& Saly.verſi.vj.quæro.& Paul.de Caſtr.verſi.eſt tamẽ dubium.Imol.in c.cum.dilecti.de empt.& vend.& in c.cùm cauſa.eo.titu.Soc.in reg.ccxxvj.in ix.limit.Caccial.in c.j.in x.differẽtia.de cogni.feud.

Contrarium in hoc expreſsè tenet Brun.in cōſ.xlj

75 Decimò limita, vt hoc non extendatur etiã ad cõtractũ emphyteuſis, vt dicit Spec. in tit. de feud.in §.nunc videndũ. Bal.in rubr.C.de iur.emphyt.Abb. in c .cùm cauſa.de emp.& ven.Paul. de Caſt.in conſi.ccclxxxvij.vol.ij. Alex.in conſi. cxxij.vol.j.Iaſ.in l.j.C.de iure emphyt. & in l.de quibus.ff.de legib.

Contrariam tamen partem tenet Bald.in d.l.ij.verſic. ſed nunquid.& ibi Saly.verſi.ſed quinto.& Paul.de Caſtro verſiculo,eſt tamen dubium.

76 Qui mouetur hac ratione, quia cõtract' emphyteuticus eſt ſimilis locationi,& ab ea regulatur, idem tenet Specu.in titul.de emphyt.§.nunc aliqua.ver.xc.Rom.in l.ſi quis cùm aliter.in x.limit.ff de verb.obl.Ang.in l de quibus. ver.& ecce.ff. de legib.Anton.de Butr.in c.cùm dilecti.& ibi Im.de empt.& vend.Bal.in ca. cũ cauſa.ĩ fi.de teſt.Caccial.i c.j.ĩ ſeptima differẽtia de cogn.feu.

77 Concorda has contrarias opin. vt prima procedat quando conſideratur deceptio ad verum valorẽ ipſius rei: ſecunda autẽ opinio procedat quando cõſideratur deceptio ad valorem iuris emphyteutici.Iſta cõcordia ſumitur ex verbis Cæpol.in tract.de ſimulat.contract.ver.item habet locum.

78 XI.Limita, vt nõ habeat locũ,vbi iuramentũ in cõtractu interueniſſet ex certa ſcientia.gl. mag.in d.l.ij.& ibi Bar. ver.quæro qd ſi minor.& Sal.ver.quæro x.& ibi Pau.de Caſt. ver.ĩ iiij.q.Bal. in l.que ſub conditione. §.j.ff.de cõdit.inſtit.Cor. in cõſi. cxxxix. vbi dicit iſtam*communẽ.vol.j.& cõſ.xj.vol. iij.& conſ.clxxix. vol.iiij.& conſ.ccxxxvj.vol.iiij.& in conſ.cclviij.vol.iiij.& in cõſ. cxxiiij.vol.iij.& in cõſ.cclxxxviij.vol.iij.Soc. in cõſ.xlviij.in fi.vo. iiij.& cõſ.lxxx.& in cõſi.lxxxv.vol.j.& in conſ.cxxxvj.& in regu. ccxxvj.in xj.limit.Alex.in cõſ.cxxxiiij. vol.v.& in conſ.xlij.volu. j.Ruin.in cõſ.cxxxv.vol.v.Ber.in cõſ.cxliij.vol.j.& in conſ. cxxvj, vol.j.& in cõſ.ccix.eo.vol.& in cõſ.cxxxvij.vol.j.Aim. cõſ.cxiiij.

79 Secus autem , quando iuramentum non fuiſſet interpoſitũ ex certa ſcientia.Ber.in conſi.cxxxvij.volu.j.Ruin.in conſ.clxvij. nu.24.vol.ij.Aimo in conſi.clxxxvij.Mari.iun.conſi. 50.vol.ij.

80 Et idem eſſet,ſi in inſtrumento venditor iurauerit ſingula,& omnia obſeruare,& eſſe vera.Mant.in conſi.lxxxij.

81 Imò gñaliter inductũ eſt,vt vendẽs ſciẽter rẽ minus iuſto p̃tio,nõ habeat remediũ huius l.Boer.dec.cxlij.Lofred.conſ.xxiij.

82 Declara ſupradicta, niſi aduerſari' induceret iurãtẽ ſuis falſis ꝑſuaſionibus.Bar.in d.l.ij.ver.qd ſi maior.& ibi Ang.ver. in eadẽ gl.C.de reſcind.vend.Soc.in reg.ccxxvj.in xj.limit.quia iurm nõ operatur vbi ab errante,vel ignorante eſſet appoſitũ. Bal. in d. l. ij.in ix.q.& ibi Ang.ver.in ea.gl.& Saly.ver.item poteſt dubitari.

Contra hanc limitationem tenet Pau.de Cast.in d.l.ij.ver. vij. conclus.Alex.in consi.xlij.vol.j.Ias.in consi.lxxvj.vol.j. & in cōs. cxxxiij.vol. iiij.Imo.in c.cum causa,de emption.& vend.Cassad. dec.j.de empt.& vend.

Tenendo primam opin.tanquàm magis*communem,

83 Primò limita eam non procedere in minore,muliere,& rustico iurantibus,vt voluit gl.in d.l.ij.& ibi Bar.ver.quæro,quid si minor.& ibi Bal.q.ix.& Pau.de Cast.Saly.ver. xj. gl.in c. cùm cā. & ibi Abb.& Imo.de empt.& vend.Franc.Curt.in consi.liij. Calcan.in cōs.xxvij.Cor.cōs.clxxxix.vol.iij.& in cōs.xj.vol. iiij. & in cons.lxxix.& cōs.cxxxvj.& cōs.cclviij.vol.iiij.& ī cōs.cxxiiij.vol. iij.& in cōs.cclxxxviij.vol.iij.Alex.in cons.lxxxix.vol.ij.& in cōs. cxxvij.vol.ij.Ias.in cōs.cxxxiij.vol.iiij.Aimo in ꝯs.cxlij.& in cōsi. cxcij.Ruin.cōs.cxxxv.vol.j.Bert.in cōs.xlvij.vol.ij.& in cōs.lxxij. & in cōs.ccxxxij.vol.ij.& in cons. xv.vol.iij.& in cōs.xcvij.vol.iij. & ī cōs.ccxxv.& ī cōs.ccxxvj.& ꝯs.ccxcj.vol.iij. & ī cōs. ccxxviij. vo.ij.Boer.dec.clij.& ī hoīe valde sene,idē d͠t Bert.ꝯs.clxxvj.vo.j.

84 Sublimita, si minor iurasset non venire ꝯ ꝯctū nec ratione minoris ætatis,nec alia ratione.Alex.in consil.xvij.vol.iij.Aimo consi.vij.& in consi.cxiiij.& in consi.clj.& in consi.clviij.

85 Sublimita istam sublimitationem,vt non procedat in muliere maiore xxv.annorum ita iurante.Alex.in consi. xlij.versi. pro hoc etiam allegat.vol.j.Ias.in consi.lxxvj.in fi.vol.j.

Contrarium tenet Cor.in consi.cxxiiij.vol.iij.& sentit Maria. iun.in consi.cxvj. vol.ij.

86 Secundò limita,vt istud de iuramento non procedat, stante enormissima læsione.Corn.in consil.cclxxxviij.nu. 16.ver.& sic ex prædictis.vol.iij.Curt.iun.in consi.liij.nu. 12.vbi dicit hanc veriorem,& magis*communem opi.

87 Tertiò limita,quando iuramentum præsumeretur dolo extortum.Aimo cons.cxlij.nu.27.post alios ibi per eum allegatos.

88 Et nota,quia in hoc casu non potest peti absolutio iuramēti à maiore,secus autem à minore.Imo.qui hanc dicit*cōem,in c.cùm causa.nu. 18.ver.sed iuxta hoc.de empt.& vend.

89 XII. Limita principalem conclus.vt hoc non procedat quotiescunque quis renunciat beneficio.l.secundæ.quia renunciās est similis sciēti.l.queritur.§.si venditor.ff. de ædil.edict. Lofred. in consi.xxiij.Mant.consi.lxxxij.

90 Et hoc nisi talis renunciatio processerit ex renunciantis simplicitate,vel facilitate,nam tunc non presumitur scientia,sed error, nisi talis renuncians appareat certificatus de beneficio d.l. secundæ.ita declarat Bal.in d.l.ij.versi.iiij.quæro.sequitur Soc.in reg.ccxxvj. in limit.& ista limitat. quando maior renunciat beneficio.d.l.ij.quod per talem renunciationem excludatur ab illius beneficio,nullam habet dubitationem.

91 Sed dubitat̃ an in hoc casu reqrat̃ specialis renunciatio, vel sufficiat generalis,vt puta si gñaliter fuerit renunciatū omni iuris auxilio:& ꝙ reqrat̃ specialis,tenet Bal.in l.ij.versi.v.quæro.& ibi Pau.de Cast.ver.quinta conclusio.C.de rescind.vend. Bart.in l.si quis cùm aliter.in fi.ff.de verb.obl. Imo.in c.Quintauallis.de iureiur.& in c.cùm contingat. eo.tit. & in d.c. cùm cā,de empt. & vend.Soc.in consi.xlviij.vol.iiij.Alex.in consi.j.vol.vj.

92 Vbi plus etiam tenet, quòd non sufficiat quando esset renunciatum deceptioni,vel læsioni.

Contrarium,quando esset renunciatum læsioni,vel deceptioni,tenet Alex.in consi.xlij.vol.j.& in consi.cxxvij.vol.ij. Ruin.in consi.xvj.vol.iiij.

93 Sublimita,si minor,rusticus,vel mulier renūciarent, qa talis renūciatio nō operat̃. Alc.ī cōs.j.vol.vj.& in cōs.xlij.vol.j.Barba. in cons.lv.vol.ij.& in cons.xxv.vol.j.Dec.Neapol.clix.in nou.

94 Sed hoc non habet locum,qñ tales personæ apparerēt certificatæ de prouisione d.l.ij.& nihilominus illi specialiter renunciarent.Imo.in c.cùm contingat,de iureiur.& in c. pen. de emp. & vend.Alex.in d.consi.j.vol.vj. & in consi.xlix.vol.j.

95 Vel si tales personæ scirent remediū.l.ij.& earū scientia probaretur,licèt non essent certificatæ,vt no.Imo. in c.cùm contingat.de iureiur.Sal.in d.l.ij.in vij.quæst.Alex.in consi.xlij. vol.j. & in consi.cxxvij.vol.ij.Soc.in consi.xlviij.vol.iiij.

96 Vel si fuerit cum iuramento renunciatum dispositioni d. l. secundæ.Alex.in consi.xlij.ver.& sic patet. & ver. præterea illud posset.vol.j.& in consi.cxxvij.vol.ij.Saly.in d.l.ij.ver. sed vltra illa attende.Soc.in consi.xlviij.vol.iiij.

97 Et nota tamen,quia Calca. consi. lxxxiiij. nu. vndecimo, tenet quòd quando fit ista renunciatio cum iuramento, adsit presumptio contractum illum esse vsurarium.

98 XIII. Limita,vt dispositio d.l.secundæ,nō habeat locum,qñ venditor sciebat verum valorem illius rei. Ita tenet Bar. in d.l.ij. ver.quæro quid si dictum est:& Bal.ver.iiij.quero.& Sal.versi.vij. quero.& Pau.de Cast.in ij.cōclus.Spe.in tit.de emp.& vēd.§.nūc dicendum.el ij.ver.quid si aliquis scienter. Azo in summa. C. de rescin.vend.ver.quid nisi dixerit.Alex.in cōs.cxxvij.vol.ij. Barb. consi.lv.vol.ij.& in consi.lxx.vol.iij.Ang. in l. si quis cùm aliter. ff.de verb.obli.Floria.in l. si seruus seruum.ff.ad l.Aquil. Barb.in consi.xlj.vol.j.Dec.in consi.dlxxxiij.Bertr. in consi. cxliij.volu.j. Paris.consi.cxxviij.vol.j.Aimo consi.clj.nu.25.

99 Primò amplia,idem esse si in instrumento adsit clausula, Ex certa scientia.Mant.in consi.lxxxij.

100 Secundò amplia, qñ minor vendidit minus dimidia iusti pretij,& tñ promisit ratam, & firmam habere venditionem, & omnia tenere,& obseruare,& in nullo contrafacere,dicere, excipere,vel opponere.Rui.in consi.xvj.vol.iiij.

101 Tertiò amplia,vt ista scientia possit ꝓbari ēt ex cōiecturis, vt notat Bal.in d.l.ij.ver.vj.quæro.dū ponit de eo, qui coluit terras,& exercuit se in eis.quem sequitur Dec.in consi.dlxxxiij.

102 Vbi dicit etiam,ꝙ talis scientia potest ꝑsumi ex vicinitate.

103 Limita tñ,quia in dubio præsumitur ignorantia,stante læsione vltra dimidiā,ita tenet gl.in l.quisquis. & ibi Bart. Sal.Pau. de Cast.C.de rescin.vend.Spec.in tit.de empt.& vend.§. sciendū est.ver.quid si aliquis scienter.Nico.de Mattar.& Bal.in l.ij. in vj. q.C.de resc.vēd.Ang.& Imo.in l.si quis cùm aliter.ff.de ver.ob. Imo.in c.cùm contingat.de iureiur.Abb.in c.pen. & ibi Imo. de emp.& vend.Alex.in consi.j.vol.vj.Dec.in consi.dlxxxiij.Imo.in c.cùm causa.de emptio.& vendit.Bertr.in consi. cxxxviij. vol.ij. in nouis.Mant.in consi.lxxxij.Grat.in cons.lxxj.vol.j.Maria.Iun. in consi.lxxiij.vol.ij.

104 Secundò limita,nisi esset persona, quæ potius ex simplicitate,quàm ex deliberatione animi vēditionem faceret,vt in minore,in muliere,& in rustico , quia his scientia non videtur obstare.Bal.in d.l.ij.in ij.q.C.de rescin.ven.Imo.in c.cùm causa. nu. 5.ver.item aduerte.de emp.& vendi.

105 XIIII. Limita prin.conclus.beneficium huius l.non habere locum in ꝯtractibus stricti iuris.Bar.in d.l.ij.ver.quæro iij. & Bal. ver.vij.oppono,& ver.iij.quæro.& Ang.& Pau.de Cast.ver.in ij. q.& Sal.ver.quæro ij.Idem fuit de mente Bar.in d. l. si quis cùm aliter.ver.quæro circa primum.& ibi Imo.& Iaso.qui hanc dicit *communem opi.& idem dicit Imo.in c.cùm causa. de emp.& vend.Ias.in l.j.C.de iure emphy.

106 Declara tamē,quia loco istius remedij in contractibus stricti iuris competit exceptio doli mali,vt per Doct. suprà alleg. & tradit Alex.in consi.lxxxix.ver.ij.respondeo.vol.j.Imo.in c.cùm dilecti.de empt.& vend.

107 XV.Limita in creditore vendente pignus ex facultate sibi data in conuentione,quia tunc debitor volens recuperare rem ab eo,qui emit à creditore,non potest adiuuari remedio d. l. ij. Declarat Signo.Homo.in consi.cxxxvij.

108 XVI.Limita,qñ essent decursi xxx.anni,quia tali remedio præscribitur spatio tanti temporis.Bar.in d.l.ij.versi.effectus.per gl.mag.ibi in d.l.ij.in prin.& Bal.& clarius Ang. in d. l. ij. Cor.in cōsi.xvij.vol.iiij.Abb.in c.cùm causa.de emp. & vend.& ibi Imo. Ant.de But.in consi.xlv.

109 XVII. Limita , vbi dolus ex proposito interuenisset, quia tunc non habet locum remedium.d.l.secundæ, quatenus dispo nit,vt sit in facultate emptoris vel rē restituere , vel supplere iustum pretiū,quia interueniente dolo ex proposito tenetur omnino rem ipsam restituere,vt not.Pau.de Cast.in d.l.ij.

110 Qui ēt declarat,ꝙ interueniente dolo ex proposito nō requiratur deceptio vltra dimidiam,sed minor læsio sufficiat.

111 XVIII.Limita,vt hoc remedium non habeat locum inuēto postea thesauro in re vendita,quia licèt pp thesaurum repertum læsio æstimetur vltra dimidiam iusti pretij, tamen non propterea rescindit̃ venditio. Aret.in d.l.si quis cùm aliter.ff. de ver. obl.Imo.in c.cùm causa.de emp.& vend.Soc.in consi.xlviij.vol. iiij Ias.in l.iij.§.Neratius.ff. de acq. poss.Paris.in consi. xvj.nu. 84. vol.ij.

Contrarium voluit Roma.in l.si quis cùm aliter. ff.de ver.ob.

112 XIX.Limita,vt nō ꝓcedat in re pignori data , quā dationē pignoris nō pōt dominus reuocare,q pignori dedit, ꝑ remediū d.l.secundæ,dato ꝙ res sit data pignori pro minori debito , q̃ sit æstimatio rei infra dimidiam.Cor. in consi.xxviij. vol. iij.

113 XX. Limita,non habere locum in creditore misso in possessionem rerum debitoris,qui non potest retractare alienationem debitoris,ēt quòd in ea sit læsio vltra dimidiam , vt est text. iuncta gl.in l.in venditione.§.j.ff.de bon.auth.iud.pos.

114 XXI. Limita,non procedere stante ꝑseuerantia venditoris in ꝯctu,ex qua perseuerantia colligi possit ratificatio , & approbatio ipsius contractus,vt not.Dec.in consi.dlxxxiij.

115 XXII. Limita,vt hoc non procedat in pacto liberatorio,vt no.Bal.per illum textum.in l.j.C.de pact.& ibi Ias.Bal.in l.ij.C. de rescin.vendi.

116 Et hoc itellige habito respectu ad rē,& valorē eiꝰ, q̃ remittitur,secus si esset læsio vltra dimidiā habito respectu dubij euētus:vt no.ibi Alex.in d.l.prima,& Purpur.C.de pactis.

117 XXIII. Limita,vbi debitor ex voluntate creditoris subrogasset vnā rē loco primæ datæ in pignus,qa tali casu licèt res data,& subrogata loco primæ,valeat minus dimidia re primo loco data,tñ non competit remediū.l.secundæ.vt est tex. in l.si rem.§. satisfactum.in fi.ff.de pignoratit.act.vt not.Rom.in sing.dlxxj.

118 XXIIII. Limita,vt non competat contra secundū emptorem,cui à primo emptore res fuit distracta. quia primus venditor deceptus vltra dimidiam non poterit agere contra secundū emptorem:ita not. Bal.in d.l.ij.ver.xiij.quæro.& ibi Pau.de Cast. & Saly.ver.sed iuxta prædictum.Ias. in l.j.§. si hæres percepto. ff. ad Trebel.Alex.in consi. xcij.vol.j.sed tamen bene primus poterit conueniri etiam quòd rem in alium transtulerit, vt suprà dictum est in ampliationibus.

119 XXV. Limita,vt nō habeat locū in aditione hæreditatis:vt no.Pe.de Anc.& sequitur Imo.in c.cùm causa.de empt.& vēdit.

120 XXVI. Limita,nisi venditor in contractu affirmasset illud esse verum pretium,& postea iurasset omnia,& singula contenta in instrumento esse vera:Soc.in consi.xlviij.vol.iiij.

121 XXVII. Limita,si testes deponerent de pretio non excedēte summam dimidij iusti pretij,sed parum minus,& adderent, & vltra:quia hoc non sufficit:Alex. in consil.cvij.vol.iiij.Fely. in c. cùm causa.de test.

122 XXVIII. Limita,vt remedium huius l.non procedat in donatione:Aimo in consi.clx.& in consi.cxcij.

123 XXIX. Limita,quia non procedit dispositio d.legis secundæ,stantibus verbis geminatis in instrumento:Hipp.in l.j.§.quęstioni.ff.de q.Aimo in consi.cxiiij.

124 Prout ēt stante consensu geminato, dicit Aimo in cōsi. clj. quod tñ declarat idem Aimo in consi.clx.num.6.vt non procedat,quando primus consensus fuit præstitus in minori ætate.

Contra hanc tamen limit.tenet Soc.in consi.lxxxv.vol.j.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

In venditione ille est preferendus cui primò res tradita fuit.

1 NOn inutilis est illa regula,ꝙ si duobus res sit vendita à domino,ille præfertur, cui res primò est tradita. l. quoties.C.de rei vend.gl.magna in l.siue autem.§. si duobus.ff.de publician.

2 Ratio est,quia ꝑ venditionem obligat̃ tantummodò vendēs ad perfectionem ꝯctus actione personali, sed per traditionē factam secundo acquiritur dominium,& possessio:ideò res efficitur secundi : & venditor tenetur primo emptori ad interesse: vt dicit Abb.in consi.xcj.vol.j.Ias.in l.traditionibus.C.de pact.& in l.fi.C.de sacro.ecele.Ferrat.cautel.xlviij.

3 Primò Amplia,ēt si iuratū sit in prima venditione alteri facta, nihilominus attenditur cui primò est tradita res:ita ponit Imo. in c.cùm contingat.de iureiur.Ias.in d.l.quoties.in ver.nūc vltra regulam,& fall.& in consi.v.& in consil.vj.volu.iij. Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.quoties,Corset.in repet.rubricæ de iureiur.Car. Alex.in c.j.§.si facta.si de feud.fuer.controuers. Gozad. in consi. xiiij.Dec.Neapol.lxxxij.in nou.

4 Quinimò,si vni esset facta promissio de vendendo etiam iurata,& alteri sit facta venditio effectualis sine iurō,ille obtineret, cui res est vendita.Imo.in d.c.cum contingat.Ias.in l.in bonæ fidei.ff.de eo quod cert.loco.Oldr.in consi.cxxvij. Card.in d.c.j.§. si facta,si de feud.fue.controuer.

5 Secundò Amplia,idem esse in locatione, quia si duobus res esset locata,ille præualet,cui res primò est tradita:ita tenet Rota in antiquior.dec.in tit.de locat.dec. j. & in antiquis dec. decclxxix.Alex.in cons.cxxij.vol.v.Soc.in cons.xxix.vol.iiij.Car. Alex. in c.j.§.si facta,si de feud.controuers.fuer.

Contrarium tenuit Ias.in d.l.quoties.in xiij.limitatione.

6 Tertiò Amplia,nā si dominus hypothecauit rē suo creditori cum facultate ꝙ possit illam vendere,& creditor illā vendat vni, & dominus illā vendat alteri, & tradat:adhuc potior est ille cui rē dominus tradidit.ita declarat Bal.in l.si debitor.C.de distract. pig.Ias.in d.l.quoties.ver.fortius decidit.Alex.in apostill.ad Bar. in l.siue autem.§.si duobus.ff.de publician.

7 Quarto Amplia,nam ēt si tpe venditionis j.& ij.factæ, venditor nullum ius habebat,sed postea superuenisset ius , in illū censetur ius translatum,cui facta fuerat traditio,& non in illum qui solū titulum habebat.Rom.in consi.cclxx.refert & sequit̃ Hipp. in sing.lxxxij.in fin.& Ias.in d.l.quoties.ver.nota tamen.

8 Quintò Amplia,idē esse in donatione,qa res si fuerit pluribus successiuè ab eodē donata,illi cēsetur quæsita quo ad dominiū, cui primò est tradita Alex.in consi.xiiij.vol.j.Hipp.in sing.lxxxij. in fi.Maria.iun.consi.xciij.vol.ij.Ruin.consi.cxxj.ver.j.

9 Sextò amplia,idem esse in re vendita duobus à non domino: quia adhuc ille præfertur,cui res est pimò tradita.l.siue autē.§.si duobus.ff.de pub.l.siue autem.§.vterque.ff.de act.empt.

10 Septimò amplia,si prȩlatus locauit rem ecclesiȩ ꝑ xxviij.annos,& ꝓmisit renouate post lapsum illorū, si postea finitis illis, alium actualiter inuestiat,ille præualet, qui fuit actualiter inuestitus:Ang.in cōsi.clxxiiij.refert & sequitur Ias.in l.manumissiones.ff de iust.& iur.Alex.in consi.clxv.vol.ij.

11 Octauò amplia,ēt vasallo vendente feudum cum consensu domini,quia si vendat primo , & non tradat etiam cū consensu domini:si postea alteri vendat,& tradat cum domini cōsensu,secundus præualet:Mart.Laud.in c.j.§.si facta. si de feu. fuer. ꝯtenr. inter dom.& agnat.Et quòd l.quoties,habeat locum in feudis, tenet Gozad.in consi.xiiij.Ruin.in consi.xix.vol.j.

Contrarium quòd præualet primus,sentit ibi Bal.& Car.Ale. & istud tenet Cæpo.caut.cxxx.

12 Nonò amplia,ēt si vni sit res ꝑ subhastationem deliberata,& de ea ille sit inuestitus ꝑ calamum à notario : qa licèt alteri vendatur,& tradatur postea,primus præualet:Guid.Pap.q. lxxxj.

13 Decimò amplia,etiā si primo fuerit facta abusiua inuestitura absque traditione possessionis,adhuc præfertur secundus,cui actualiter res est tradita:Calca.in consi.cxxvj.

14 Vndecimò Amplia etiam si res sit data in solutum. Maria. iun.consi.xciij.vol.ij.

15 Duodecimò amplia nedum in rebus singularibus,sed etiam in vniuersalibus,Tiraquell.de primogenit.q.xvij. opin.xij .nu. 1.

16 Primò limita,nisi persona sit priuilegiata,cui est facta primò venditio,ita ꝙ ex solo titulo in eā trāsferat̃ dominium: ita tenet gl.in d.l.siue aūt.in §.si duobus.ff.de pub.& ibi Ale.in apostill. ad Bar.Bal.in d.l.quoties.in secunda oppos. Sal. ibi in tertia oppos. gl.in l.fi.C.de sacro.ecele.in gl.pe.vbi plus voluit , ēt si ecclesia ꝯ ecclesiam ageret,quia ille præferetur,cui primo res est vēdita,licèt alteri,qui secundo loco habuit ꝯctum,fuisset tradita: & sequtur ibi Bar.in fi.& Bal.ibi sequitur.& Pau.de Cas.in fi.& Saly. ibi. & ibi Ias.& istā limit.ad d.l.quoties.ponit Soc.in regula cxviij.in j.fall.Ias.in d.l.quoties.Hipp.in singu.lxxxij. & istam limit. ponit Ang.in d.l.siue autem.§.si duobus.ff.de pub.& istam limit. etiam sentit Abb.in c.continebatur.in vna saluatione.de his,quȩ fiunt à prælat.Card.Alex.in c.j.§.si facta.si de feud.fuer. controu.Ioan. Crot.in l.si is,qui pro emptore.ff.de vsucap.

17 Amplia,idē ēt si venditio primò esset facta pauperibus Christi,seu piæ causæ.ita tenent Bal.& Ang.in d.l.siue autem.§.si duobus.ff.de pub.Ias.in d.l.quoties.Hipp. singulari. lxxxij. & in l.qui duobus.ff. de fals. ponens etiam quando pauperibus facta esset prima venditio:Rui.consi. vij.vol.iij.

18 Secundò limita,nisi dominus in primo cōtractu constituisset se emptoris nomine possidere , quia quantumcunque alteri postea venderet,& traderet,tamen præualeret prior venditio.

Istam limitationem ad istam.l.ponit Guid.de Suzar.in d.l.quoties.& in l.fi.C.de sacro.eccl.Io.And.in addit. Spe.in tit.de emp. & vendit.§.sciendum.ver.& not.Ant.de But.in c. cùm venissent. de rest.spol.Abb.in c.ij.in fin.de consuet.& in cōsi.xcj.vol.j. Bal. in rubrica de ꝯh.emptio.in xvj.q.Alber.de Rosate in rubrica, de donat.Ferrat.caute.xlviij.Alex.in cōsi.xiiij. vol.j.& cōsi.xxv. vol. iij.& in consi.lxxvij.vol.iiij.& in consi.xcij.volu.v.Guido Pap.q. cxij.Paris.cōsi.lxix.vol.iij.Rui.cons.liij.vol.j.& consi.cxxj.volu.j. & consi.clxxvij.vol.j.& cōs.clxxx.vol.j.& cons.clxxxiiij. vol.j. & consi.vij.vol.iij.Guid. Pap.q.dxij.Ias.in d.l.quoties. in v.limit.Vital.in tract.clausularū.in verbo,& cōstituit.in fi.Tiraq.de consti. in j.parte.nu. 21.& seq.gl.consuet.Turonen.Grammat.consi. ciuili.cxxxviij.& consi.clxvj.& istā limit.sentit Bar.in consi. lxxiiij. incip.Pet.Ang.in cōsi.cvj.in fi. & cōsi.clxvj.in fi.Pau.de Castr. in cōsi.cxv.in ij.parte.Dec.in cōs.ccxxvj.& in consi.ccxvij.Io.Cro. in repetit.l.si is qui ꝓ emptore.ff.de vsucap.Dec.Neapo. clxxxij. in nouis.Maria.iun.consi.xviij.vol.ij.Soc.in regula cxviij. ī ij.fall. Oldr.in cōsi.cxiiij. Hipp.in sing.lxxxij.& in l.qui duobus. de fals. Guald.cautel.ij.de mutat.testam.Goz.in cōsi. xiiij.& in ꝯs.xxviij. Bert.in ꝯsi.cxc.vol.iij.Alex.in apostill.ad Bar.in l. siue autem.§.si duobus.ff.de pub.Ias.in consi.xcj.vol.j.& in consi.vj. vol.iij.

Contra hanc limitationem tenuit Guid.Pap.q.xvij.

19 Amplia etiam si constitutum sit appositum à procuratore habente ad hoc mandatum.vt per Soc.in consi.ccxxxix.

20 Primò limita,dūmodò ꝯstitutū sit purū, secùs si sub ꝯditione,& interim ꝯstituēs decessisset,qa tūc, si alteri facta sit vēditio, & traditio,ille ꝑfert̃. Signo.Homo.ī ꝯs.xvij.post casus positionē.

21 Imò sm Dec.in d.consi.cclxvij.si constitutum fuit sub cōditione appositū,& postea constituens alteri tradat, constitutum postea

postea eueniente conditione, non operatur in præiudicium illius,cui medio tempore est tradita res.

22 Secundò limita si modò pretiũ sit solutum constituenti, & ipse possideat:vt declarat in d.l.quoties.Ias.post Bal.ĩ rub.de ꝯh: emp.q.xvj.Io.Cro.in l.si is,qui pro emptore, de vsucap. Guido Pap.q.cxij.Tiraquel.de const.in j.parte.nu.26.

23 Tertiò limita,si constitutũ referat ad certã rẽ,non ad incertam:Bar.in consi.lxxiiij.Ias.in l.iij.§.incertã etenim.ff.de acq.pos.

24 Quartò limita vt per Guid.Pap.q.cxij.qñ primus emptor,q habuit fictam traditionẽ,fuit primò inuestitus per dominũ directum,nam tunc præferretur alteri qui non fuit inuestitus.

25 Quintò limita, quando constitutum esset appositum in re litigiosa:Dec.Neapo.cccxj.in antiq.

26 Sextò limita hoc non procedere in rebus feudalibus, vel emphyteuticariis:vt per Chassa.in consuet.Burgund.

Contrarium in hoc Io.Crot.in d.l.si is qui pro emptore.& sequuntur moderni repet.ibi.

27 Septimò limita quando constitutum apponitur ex consuetudine notariorum:Gual.enunciato.lxxxj.

28 Octauò limita quo ad possessionẽ, qua priuatur primus, & quæ transfertur in secundum:Grat.in consi.xxxvj.vol.j.

29 Tertiò limita principaliter,nisi dominus primo vẽdẽs obligasset oĩa bona sua pro obseruãtia ꝯctus, quia tũc liceret primo emptori auocare rẽ à secũdo,cui res fuit tradita,& retinere quousque sibi satisfiat de interesse qđ ascẽdit ad rei valorẽ,& sic per indirectũ consequeret intentum:ita declarat notabiliter Oldra. in consi.cxiiij.& ponit Soc.in regula cxviij.in iij.fal.Ias.in l.quoties.in xj.limit.Tiraq.de retract.conuent.§.iij.gl.j.nu.4.

30 Quartò limita nisi secũdus emptor fuerit in mala fide sciẽs rem primo venditã alteri:Bal.in rubrica.C.de reuoc.his, quæ in fraudẽ credit.in prin.Soc.in d.regula cxviij.in iiij.fall.Ias.ĩ l. fi. C. de sacros.eccles.Alex.in Apostil.ad Bar.in l.siue aũt.§.si duob⁹.ff. de publ.Ias.ĩ d.l. quoties.ĩ ix.limit.Saly.ĩ x.oppos. & ibi clari⁹ Alber.de Rosat.Ias.in §.itẽ si qs in fraudẽ.instit.de act.Hippol.in l.q duob⁹.ff.de fals.Ferrat.caut.xlviij.Trigon.ĩ sing.xv. Hisp. ĩ rubrica de donat.ĩter vir.& vxor.Paris.in ꝯs.xj.vol.j.& ꝯs.lxix.vol.iij.

31 Istud Declara vt per Maria.iun.consi.xciiij.vol.ij. vt nõ procedat quando secundus habuit à Principe motu proprio, quia tunc non potest argui mala fides.

32 Quintò limita qñ primus ꝑtenderet cãm onerosam, secundus verò q ẽt facti traditionẽ habuit,ꝑtenderet cãm lucratiuam, quia tunc ẽt primus præualeret:ita sentit Bal.in rub.C.de reuoc. his,quæ in fraud.cred.in prin.Soc.in regula cxviij.in v.fal. Ias. in d.l.quoties.in x.limitatione.Ias.in § itẽ siqs in fraudẽ.inst.de act. Rip.in viij.res.in iij.lib.Hisp.in rubr. de donat. inter virũ & vxor.

33 Sextò limita in bñficialibus,seu spiritualib⁹,in qbus ius trãsfert ex solo titulo:Dyn.in regula,q prior.de reg. iur.in vj.ideò ꝑfertur semper habẽs titulũ priorem:ita tenet Bal.in d.l.quoties.ĩ quarta opposi.& ibi ẽt Pau.de Cas.& Saly.in quinta oppos.Soc. in consil.cxviij.in vj.fall.Ias.in l.quoties.in iiij.limit. Ant. de But. Imo.& Abb.in c.continebatur.de his,quæ fiunt à prælatis. Iaso. in d.l.quoties.in vij.limit.Soc.in consi.xxix.vol.iiij. Ias. in l. fi.C. de sacro.eccle.Alex.in consi.cxxij.vol.v.

34 VII. Limita in personis ecclesiasticis alienãtibus,qa ex eorũ ꝯctibus semper ꝑfertur habens primum ꝯctum.Host.& Io. And. in c.continebatur.de his,quæ fiũt à ꝑlat.& ẽt istam limitationem sequitur Rom.in repet. auth.similiter. in xij. speciali piæ cãæ inter ꝯctus.C.ad leg.Fal.& in cõsi.ccxcviij.Imo. in cle.cùm illusio. in j.not.de renun.Rom.in consi.lxx. Alex.in cõsi.lxxxiij.vol. vij. Soc.in regula cxviij.ĩ viij.fall.Iac.de sancto Geor.ĩ ver. Princeps. in tract.feu.Alex.in apostill.ad d.l.quoties.Bertac.in verbo, emptor primus.Hippo.in l.qui duobus.ff.de fals. Fel. in c. præsenta. de testib.Gozad. in cõs.xiiij.Oldendorp.in libell.iuris,& equitat.tomo ij.Rui.consi.lxxxvj.vol.v.gl.consuetud.Turon.

Contrariũ tenẽt Ant.de But.Card.Pet.de Anc. Imo. & Abb.ĩ d.c.continebatur.de his quæ fiunt à prælat.Ias.in d. l. quoties.in vij.limit.Alex.in consi.cxviij.vol.ij.& consi.clxxxix.vol.ij.Soc.in consi.xxix.vol.iiij.Ias.in l.fi. C.de sacro.eccl.Alex.in consil.cxxij. vol.v.Fel.in c.ecclesia sanctæ Mariæ.de cõst. ver.similiter ꝑ prædicta.& in c.cùm olim.de iudic.Hippol.in sing.lxxxij.Card.Alex. in c.j.§.si facta.si de feud.fuer.controuer. istud etiam tenet Io. de Sylua in tract.de benefi.in iij.parte.q. xvj.dum dicit,quòd prima opin.non probatur.Dec.Neap.clxxxij.in nouis.

35 Salua primam opi.in duobus casibus,vel qñ sumus in beneficialibus,vel spiritualibus,vt dictum est in vj.limit.vel qñ ecclesia vendit ecclesiæ,in quam transfertur ex solo titulo dominiũ, vt dictum est in prima limitatione.& ita saluãt Ant.Imo.& Abb. in d.c.continebatur.& licèt Imol. videatur impugnare secũdam saluationem,tamen Ias.in d.l.quoties.in vij.limit.defendit illam, vt ibi per eum.Paris.consi.lxxvij.vol.j.

36 Octauò limita in hypotheca,in qua ille potior est,cui res primò est obligata,licèt alteri sit tradita.l.q balneũ.& l.potior.ff. q pot.in pig.hab.& in l.si prior.§.fi.eo.tit.c.qui prior.de reg. iur. in vj.& ita limitant Cy.Io.Fab.& Bal.in iij.oppos.& ibi Pau.de Cast. & Sal.in iiij.oppos.Ang.in l.siue autem.§.si duobus.ff.de pub.Ias. in d.l.quoties.in iij.limit.Soc.in regula cxviij.in ix.fal.Paris.consi.lxix.vol.iij.gl.consuet.Turonen.

37 Amplia, quia satis est, si interuenisset hypotheca generalis omnium bonorum.Maria.Iun.in consi.cxviij.in fi.vol. ij. vbi dicit hanc*magis communem opin.

Contrariũ Ias.qui dicit magis cõem opinio.à qua in iudicando non est recedendum,in consi.ccxj.ver.item in ista.vol.ij.

38 Nonò limita in mrĩmonio, in quo præualet primum,licet secundo viro mulier sit tradita, & consignata, & ab eo cognita. c.fi.& ibi gl.j.de spon.duor.& istã limit.ponit Ias.in d. l. quoties. in viij.limi.Rot.in antiquioribus,in tit.de locat. decis. j. Hipp.in sing.lxxxij.Fel.in c.j.vt lit.non contest.Hipp. in l. qui duobus. de fals.Fel.in rubri.de spons.in xxj.speciali.

39 Decimò limita,in ꝯctibus factis à Principe, qa semper præualet ille,cui primò est per ꝯctum principis res concessa: & hoc ista ratione inductum est,quia ex ꝯctu Principis transfertur dominium sine traditione.vt no.Io.Aud.in c.olim.de ver.significa. istam limit.ponit Roma.in consi.ccxcviij.Ias.in consi.xxvij.vol. j.Franc.Cur.in consi.cxlij.Car.Alex.in c.j.§.si facta.si de feud.fue. controuer.Dec.in consi.dclxxxix. Gozad. in consi.xiiij. & istam dicit*communem,& ab ea non recedendum,Paris.consi.xj.vol. j.Maria.Iun.consi.lxv.nu.6.vol.j.qui etiam dicit cõem.Tiraquel. de nobil.c.xxxvij.nu. 50.Rebuff.in prac.in tit.de differ. inter priuileg.& rescri.nu.33.

Sed tamen istam limit.impugnat Ias.in d.l.quoties. in ij. limitatione.& fuit de mente Iaco. de sancto Georg.in tract. feud. in verbo, princeps.Io.Crot.in l.filiusfam.§.Diui.ff.de leg.j.

40 Breuiter,ista limitatio pendet ab vno articulo, an ex solo titulo habito à Principe,transferatur dominum sine traditione:in quo articulo,ꝙ dominium transeat ex solo titulo habito à principe,tenet Bal.in prælud.feud.& in c.ad audientiam.de præscrip. & in c.j.in addit.siue apostil.quid sit inuest.post And.de Iser. ibi, & in c.j.§.j.de no.for.fide.vbi etiam And.de Iser.Ang.in l.fi.ff. de rei vendi.Claud.in l.j.ff.de acq.pos.Alex.in consi.xj.volu.vj.& in consi.clxxxvij.vol.ij.& in consi.cxj.vol.vj.& in consi.iij.volu. iij. Ias.in consi cxlviij.vol.ij.Dec.in consil.dclxxxix.Bertr. in consil. ccxcvij.vol.iij.Paris.consi.xj.vol.j.

41 Amplia, vt nedum ex contractu principis transferatur dominium sine traditione,sed etiam ex contractu priuati facto cũ principe.Rui.consi.xl.vol.j.

Contrarium vero in ꝯctu principis tenet Bal.in c. j. §.j. de no. for.fid.Ias. in l.quoties.C.de rei vend.Ias.in l.traditionibus.C. de pact.& in consi.cxlviij.vol.iiij.Io. Crot.in §.diui.in l.filiusfa. ff.de leg.j.Maria.Iun.in consi.lxxvj.nu.69.vol.j.

42 Quare opi.istæ reducuntur ad concordiam, ꝙ aut sumus in priuilegiis,seu gratiis principum, & nõ requiratur vlla traditio: & ꝓcedat prima opi.quę ĩ veritate ita ꝓcedit:qa ita loquunt authoritates allegatæ ꝓ ista parte:Aut sumus in ꝯctib⁹ principis:& reqrit traditio:& ita ꝓcedit secũda opin.& istã declarationẽ, seu ꝯcordiã ponit Bal.ĩ d.c.j.§.j.de no.for.fidel.Iac.de sancto Georg. in verbo,princeps.in trac.feud.Ias.in d.l.quoties. & secundũ istã declarationem ista limitatio non procederet in hac materia.

43 Primam autem opin.intellige,vbi apparet ex tenore priuilegij,ꝙ princeps intendit ex solo titulo ius transferre: vt per And. de Iser.& Bal.in c.j.§.j.de no.for.fid. Ias.in d.l.quoties.in xij.limit. Claud.in l.j.ff.de acq.pos.

44 Imò ẽt isto casu possessio transferretur ex solo priuilegio:vt de vtroque determinat Dec.Neap.ccxxix.in antiq.

45 Limita,quia nõ trãsferretur dominium ex titulo principis, qñ concessio principis non esset pura,& simplex, sed pendebat ab aliquo euentu. vt per Maria.Iun.consi.xciiij.vol.ij.Rui.consi. xxxiij.nu.17.vol.j.vbi omninò vide,quia plenè examinat, & declarat etiam illud procedere de potestate absoluta,& non de potestate ordinaria.

46 XI. Limita in feudalibus,in quibus secundùm Io.Fab.hic videretur dicendum,quòd ex sola inuestitura etiam sine traditione,præualeat primus inuestitus:& istam tenet Roma. in consil. lxx.Hipp.in sing.lxxxij.in j.limit.

Tñ ipse ꝯriũ tenet in l.q duobus.ff.de fals.& Ias.in d.l.quoties. in xij.limit.post Bal.in c.j.§. si facta.si de feu.fuer.ꝯtrou. int. dom. & agna.vbi Bal.ꝯcludit,ꝙ ẽt ꝙ dominus inuestierit,tñ tenet tradere,& ꝯ istã limit.tenet expresse Bal.ĩ c.j.de no.for.fid. Caccial. in repet.c.j.in xxx.regula de cogn.feu.& ꝯ istã limitation. tenet gl.ĩ d.§.si facta.ĩ c.j.si de feud.fue.ꝯtrou.licèt Ro. in d. cõs.lxx.videatur velle ꝙ gl.sentiat contrarium, & ita ꝯ illã limitationẽ tenet etiam Iacob.de Beluis.in d.§.si facta.& ibi Mart.Laud.& Iac. Aluar.& ibi Card.Alex.Cæpo.caut.cxxx.

47 Duodecimò limita,si primus emptor, dato ꝙ res non fuisset sibi tradita,tñ illam signasset,quia per talem signaturã trãsfertur dominium,sicut per traditionem.l.ꝙ si neq;.§.fi.de pericu.& cõmod.rei vend.Rom.in singu.cclxxxv.vbi dicit,ꝙ fallit in vegete vini,per tex.in l.j.§.si dolium.ff.de pericul.& cõmod.rei vendi.& ponit Ias.in l.traditionib.C.de pact.ponit Bald.in rubr.C.de pericul.& commod.rei vẽd.& istam limit.ad d.l.quoties,ponit ibi Ias. in vj.limitat.Berta.in verbo.emptor primus.

48 Decimotertiò limita, si vnus nomine meo vendidit rẽ meã, & tradidit quam postea ego vendo alteri,& trado,licèt postea ratificem vẽditionẽ primò factam per procuratorem,omnino præualet is,cui res est secũdo loco tradita à domino:quia nõ põt retrotrahi in præiudiciũ iuris quæsiti illi,qui medio tempore accepit:gl.in l.si indebitũ.§.j.& ibi Bal.& alij.ff.rẽ rat.hab.per text.in l. bonorũ.ff.co.tit.Ias.in l.quoties.in versi.iij.quæro.C.de rei vend.

49 Decimoquartò limita in vasallo vendente primo cũ cõsensu domini,quia si postea vendat,& tradat etiam cum cõsensu domini,præualet primus:vt tenet Bal.in c.j.§.si facta.si de feud.fuer. controu.& ibi Card.Alex.Cæpo.caut.cxxx.

50 Decimoquintò limita,quia si vasallus vendat primo sine cõsensu domini,licèt tradat,venditio est nulla.si autem postea vendat alteri cũ consensu domini,& tradat, secunda venditio præualet:vt not.Cæpol.caut.cxxx.Brun.in cons.xcj.

51 Decimosextò limita,quia si vterq; probat de traditione,semper ꝑsumit res primò tradita primo emptori:Iac.de Aren.& Cy. in d.l.quoties,in vlt.q.Bal.in c.j.§.si facta.si de feud.fuer.controu. & in l.siue aũt.§.si duob.in ij.lectura.ff.de pub.& in disp.inci.accusatus de vi turbatiua.& in l.post sententiam.C.de sent.& in ca.cæterùm.de res.& in c.licèt causam.de proba.Ale.in l.j.C.de edicto Diui Adri.toll.Ias.in l.quoties.& in l.fi.C.de sacros.eccles.Soc.in reg.cxviij.in vij.fall.Ange.in d.§.si duob.Rom.in sing.ccclxxxvij. idẽ tenent Mar.de Laud.Aluar.& Card.Alex.in d.§.si facta.Alex. in consi.lxxxj.vol.vij.& in apostil.ad Bar.in.d.§.si duob.& in cons. xcij.vol.v.& in consi.cix.vol.v.Ruin.cons.xxxix.vol.iiij.

52 Amplia,etiam si secundus emptor sit in possessione:quia adhuc ꝓbata traditione primi emptoris,ille præualet,quasi ꝑsumat sibi prius tradita,nisi secũdus emptor possidẽs ꝓbet sibi prius traditã:ita tenet Alex.in ꝯs.xlij.vol.vj.etiã si non probaretur traditio facta primo emptori, quia satis diceret ꝓbata iuris ꝑsumptione.

Contrarium sentit Paul.de Cast.in d.l.quoties.apostillan.text. in verbo.probaueris.

53 Limita,si modò pretium sit solutũ,vel habita fides de ꝑtio:vt no.Bal.in d.ca.j.§.si facta.si de feud.fuer.controuers.& ibi Mar.de Laud.Alua.Card.Alex.Rom.in sing.ccclxxxvij.Ias.in l.fi.C.de sacros.eccles.Alex.in apostil.ad Bart.in d.§.si duob.Hippol.in l.qui duob.ff.de falsis.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Emptor, qui partem pretij soluit, pro rata pretij soluti fructus suos facit.

1 EX l.curabit.C.de act.emp.duo dicta colligunt. primum est,ꝙ emptor,qui partem pretij soluit,ꝓ rata pretij soluti fructus suos facit: sed clarius hoc probatur in l.fin.in fi.de fund.dot.& tradit Bar.in l.listũ las.in §.qui fundum.ff.de contrahend.empt.& in l. Iul.in §.offerri.ff.de act.empt.Bal.in l.si traditio, in xj.q.C.de act. empt.ꝑ Alex.ꝯs.clxxiij.vol.ij.Are.ꝯs.clx.in fi.Salyc.in l.curabit.C. de act.empt.Ias.cons.cxvij.vol.j.Abb.consi.lxvj.in ij.dubio.vol.j. Ruin.consi.cxliiij.vol.j.Tiraq.de retract.conuent.in fi.nu.70.

2 Primò amplia, etiam si fructus percepti fuerint per emptorẽ, qui propria auctoritate occupauit bona vendita, quia nihilominus pro rata pretij soluti fructus suos facit, non autem pro rata pretij non soluti:vt declarat Cor.in consi.cl.vol.iiij.

3 Secundò amplia, quia talis emptor pro rata pretij soluti facit fructus suos,etiam non facta vẽditione, sed ex sola promissione de vendendo:vt per Soc.in l.ante nuptias.ff.solu.matr.vbi refert se ita consuluisse: prout consuluit in consi.clxx.versi.secundum principale fundamentum.Paris.consi.lx.versi.confirmantur etiã prædicta.Curt.iun.in consi.lxxxij.ver.confirmantur præmissa.Paris.consi.lxxv.nu.16.volu.iiij.

Contrarium Alex.consil.lxxiij.vol.ij.Ias.in d.l.ante nuptias.ff. solut.matr.Ruin.consi.lxvj.vol.iiij.

4 Tertiò amplia, etiam nulla mora interueniente ex parte venditoris:ita Soc.in d.consi.suo clxx.Aret.in consi.clx.versicu.& ꝙ post pretium solutum.Ruin.consi.lxvj.vol.iiij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Emptor, qui partem pretij soluit, si integros fructus percepit, tenetur ad vsuras pretij non soluti.

1 SEcundum dictum, quod colligitur ex d.l.curabit.tale est,ꝙ emptor, qui partem pretij soluit,& partẽ nõ soluit,si integros fructus rei vẽditæ perceperit,tenetur etiã ad vsuras pretij non soluti:ita ꝓbat tex.in d.l.curabit.& in l.fructus.C.eo.ti.gl.in l.Iul.§.ex vẽdito.ff.de act.empti. idẽ voluit Bal.in l.j.C.de sum.Tri.ver.& si dicatur.& sentit idem Bart.in l.de diuisione.ver.ad primũ oppono.ff.sol.mat.Alex.ꝯsil. lxix.vol.j.Sal.in l.sed & si reipublicæ.§ j.ff.de vsur.quam legit cũ l.sciendum. Idem voluit Bart.in l.at qui natura.§.nõ tamen.ff.de neg.gest.Bal.in rubr.C.de vsur.in ij.q.in fi.Archiepisc.Floren.tit. j.capit.vij.§.xix.

2 Et percipit venditor interesse lucri si est solitus negociari: vt no.Pet.de Anch.in c.conquestus.de vsur.versi.est vndecimus casus.refert,& sequitur Alex.in apostil.ad Bar.in l.Iul.in §.offerri ff. de act.empt.& ibi Abb.ver.sed potest dubitari.

3 Contrarium, ꝙ non debeãtur vsuræ, nisi qñ emptor propter nõ habitum pretiũ recepisset pecuniã sub vsuris, vel aliàs in pœnam incidisset,& sic qñ emptor incurrisset damnum ob pretium non solutum:voluit Iac.Butr.in d.l.curabit.ꝓut ipsum refert Ioã. de Anan.in c.conquestus.ver.adde etiam.de vsur.refert & sequit Soc.consi.clxxvj.vers.iiij.hoc cõfirmatur & refert Purp.licèt dubitet,in l.j.C.de sum.Tri.Doc.Hispa.in c.per vestras.ver.prædicta tamen intellige.de don.inter vir.& vxor.

4 Primò amplia,etiam stante sola promissione de vendendo, licèt venditio facta non fuerit.Paris.cons.lx.vol.j.ver.confirmãtur etiam prædicta.& ver.eius dicta.& in consi.lxxv.nu.15.vol.iiij.

Contrarium Dec.cons.clxxxiij.in fin.Alex.in apostil.ad Bar.in l.Iulian.§.offerri.de act.emp.qui ampliat, etiam si stante pacto de vendendo,sit aliquid datum nomine arrharum.

5 Secundò amplia,vt tales vsuræ peti possint etiã attenta dispositione iuris canonici,vt est gl.in d.l.curabit.in verbo,ratio.& gl.in l.ii.in gl.j.in fi.C.de vsur.gl.in c.cõquestus.in gl.ij.de vsur.Soci.in ꝯs.xcix.& cons.lxxxviij.ver.iij.hoc idẽ.vol.iij.ita tenet Io.And.in d.c.cõquestus.& ibi Abb.& Io.de Ana.Alex.ꝯs.cxxj.vol.v.& cõs. cxlvii.eod.vol.Host.in sum.de vsur.§.an aliquo.ver.septimò,sm Laurentium.Cor.cõs.cl.Dec.Neap.xx.in antiquis.Purp.in l.j.ver. & primus est in vẽditore.C.de sum.Tri.Soc.cons.cxxxiij.Purpur. in l.j.nu.56.C.de sum.Tri.idem tenet Bar.in d.l.ij.C.de vsur.& ibi Bal.in prin.& ibi Pau.de Cast.in ver.in eadem ibi.& ibi Sal.in j.q. in fi.idẽ voluit Bar.in d.l.curabit.& ibi Pau.de Cast.ĩ fi.& ibi Ang. & Sal.Paris.in ꝯs.lx.nu.16.& seq.vol.j.Bal.& Paul.de Cast.in l.Iul. §.ex vendito.ff.de act.empt.& istud dicitur*cõmuniter approbari:vt per Ruin.cons.lxxiij.ver.tertius est casus.vol.j.sentit Abb.in c.cùm venerabilis.nu.16.& ibi Dec.nu.14.de excep.Bertr.consi. cxc.volu.ij.Cor.in consi.cxlv.nu.7.vol.ij.Paris.consi.lxxv.nu.17. vol.iiij.Cor.consi.cxiij.in fi.vol.iij.Alex.cons.lxix.volu.j.Albe.de Rosa.in l.j.ver.prædicta puto vera.C.de sum.Trini.

6 Tertiò amplia,vt re tradita,vel oblata,etiã sine alia interpellatione teneatur emptor ad vsuras pretij nõ soluti: vt dicit Paul.de Cast.in d.l.curabit.in prin.& in l.ij.C.de vsur.in prin.& in l.Iuli.§. ex vendito.ff.de act.empt.& fuit de mente Bart.in l.de diuisione. ff.sol.matr.& in l.vinum.versi.qualiter ergo soluemus.ff.si certũ pet.& Alex.cons.cxlvij.vol.v.Soc.consi.clxxiiij.Dec.in c.cùm venerabilis.nu.13.de excep.Paul.de Cast.in l.de diuisione.ver.in gl. ibi,sed videtur.ff.sol.matrimo.

7 Quartò amplia,etiam si venditor rem possideat, si tamen illã emptori obtulerit. Soc.in cõsi.cix.vol.j.Pau.de Cast.in l.curabit. C.de act.empt.versic. nunc pro declaratione.& in l.ij.C.de vsur, ver.sed non potest dicere.

8 Amplia ampliationem istam, etiam si venditor obtulisset,& tradidisset,& post rem traditam illius possessionem recuperasset, & fructus percepisset:ita dicitur consuluisse Bal.consi.dlxxxv.incip.in Christi nomine: vẽditor non potest.quod consilium reperire non potui,sed illud allegat Soc.consi.cix.vol.j.

Cõtrarium tam in ampliatione, quàm in ampliatione ampliationis tenuit Soc.in d.consi. cix.volu.j.

9 Quintò amplia,nã emptor tenetur ad vsuras pretij nõ soluti, etiã si venditor in alijs nõ impleuerit, si modo rem tradidit.Bal. in l.ij.ver.denuo quæritur. C.de vsur.refert, & sequitur Alex.ꝯsi. cxlvij.vol.v.Pau.de Cast.in d.l.ij.ver.quinimò dicit Bal.Soc cõsi. clxxvj.ver.per ea,quæ ponit Bal.Io.de Ana.in c.conquestus.ver. quærit etiam ibi Bal.de vsur.Bertr.consi. cxc.vol.ij.

Cõtrariũ tenet Soc.cõs.lxxxviij.ver.tertia difficultas est.vo.iiij.

& consi.ciij.versi.iij.difficultas est,volu.iiij. Cor.in consi.lix. vol. tertio.

10 Sextò amplia etiã si res vendita,& tradita nõ faciat fructus: Ita Bal.in d.l.ij.ver.quæro quid si res.C.de vsur.refert,& sequitur Soc.cõs. clxxiiij.ver.nam ꝑriũ à parte decidit. Pau.de Cast.in d.l. ij.ver.ĩ tex.ibi,æquitatis. & in l.curabit.ver. in text.ibi,fructus.Io. de Ana.in capi. cõquestus.ver. qui etiam quærit.de vsur.vbi tenet,idẽ esse etiã de iure canonico, reprobando Saly. qui de iure canonico contrariũ tenebat.Soc.cons. lxxxviij.ver.ij.ad idẽ.vol. iiij.& cons.ciij.ver.ij.per ea,quæ ponit.eodem vol.Paris.cons.lx. vol.j.Pet.de Anch.in regula,peccatum.ver.sed circa hoc est dubium.de reg.iur.in vj.Gozad.in cons.lv.ver.idem tenet Socin.& Purpur.in l.j.C.de summ.Trinit.Soc.in cons. cxxxiij.versi.nã cõtrarium.Paris.cons.lxxv.numero 16.volum.iiij.doct.Hisp. in repet.c.per vestras.de donat.int.vir.& vxor.

Contrarium de iure canonico tenet Saly.in d.l.ij. C.de vsur. Corn.in consi.lix.ver.nec iam dictis refragatur. vol.iij.Soc.cõs. cix.versic.addo Bart.de Saly.vol.j.Alexan.in l.de diuisione. vers. item ex hac gl.ff.sol. mat.

11 Septimò amplia,vt tales vsuræ peti possint etiam coram iudice seculari:Lapus alleg.lv.versi. sciendum quòd ipse ponis.Apostill.ad Bart.in l.ij.C.de vsur.& Purpur.in l.j.C.de summ.Trin.

12 Octauò amplia,etiam si venditor tradidisset rẽ emptori precario nomine, nihilominus emptor tenetur ad vsuras pretij nõ soluti.Pau.de Castr.in l.ij.C.de vsur.ver.imò etiam si tradit.Cor. consi.lix.vers.& ille tex.etiam.vol.iij.

Contrarium voluit Bal.in d.l.ij.versi.quæro si non fuit tradita. Rofred.in libel.act.ex vendito.nu.2.& 3.Secus est,si venditor cõstituisset se possidere nomine emptoris.

13 Nonò amplia vt idem competat cessionario,quod datur vẽditori:vt concludit Decis.Neapol.xcj.in antiq.Paris.consil.lxxv. num.17.volu.iij.

14 Decimò amplia,nam dispositio d.l.curabit.extenditur vt ꝓcedat in omnibus contractibus conrespectiuis: Cor.consil.cxlv. vol.ij.refert & sequitur Paris.consi.lxxv.nu. 17.vol.iiij.

15 Vndecimò amplia, vt etiam emptor teneatur ad vsuras etiã pro tpe ante factã traditionẽ, si ipse petit fructus p̃teritos añ traditionem: Azo in summ.in tit.de act.emp.nu.24.sentit gl.j.in d.l. curabit.gl.expressè in l.Iul. §.ex vendito.in gl.ij.ff.de act.empt.& sentit gl.in l.fructus.in gl.iiij.C.de act.empt.& tenent *communiter Docto.vt dicit Cor. in consi.lix.versi.& probatur quia.vol. iij.Rofred.in libell.act.ex vendito.num. 1.in fi.Alex.in apostil.ad Bar.in l.Iul.§.offerri.ff.de act.empti.

16 Duodecimò amplia,etiam si emptor non perciperet fructus ex re vendita:Soc.in ꝯsi.cix.versi.vel posito ꝙ emptor.vol.j.

Contrarium tenet Cyn.in l.in minorum.versi.vel potest dici. C.in quib.cau.in integr.rest.non est necess.& ibi Bal.in j.no.vers. dic ergo.Paul.de Cast.in d.l.de diuisione.ver.in gl.ibi,sed videt̃.& ibi Alex.versi.item ex hac gl ff.sol.mat.Alex.in apostil.ad Bart.in d.l.curabit.Cor.consi.lix.vol.iij.idem voluit Saly.in d.l.in minorum.in prima oppositione.versi.dic ergo.& ibi Paul.de Cast.ver. in tex.ibi tardè.Aret.in cons.cl.

Et nota, quia puto longè diuersam esse istam ampliationẽ ab illa quæ suprà est:nam ista loquitur quando res erat apta ad producendos fructus:illa verò loquitur qñ res non erat apta ad producendos fructus.

17 Decimotertiò amplia:nam tales vsuræ,quæ debentur ab emptore ratione pretij non soluti,possunt excedere fructus rei venditæ:Paul.de Cast.in l.ij.C.de vsur.Corn.cons.cl.vol.iiij.

18 Contrariũ, ꝙ vsuræ peti possint habito respectu ad fructus ꝑceptos tñ,& non vltrà,voluit Paul.de Castr.in l.Iul.§.ex vendito.ff.de act.empt.Imol.in l.si insulã.in §.vsuras.ff.sol.matri.quem refert,& sequitur Alex.in cons.lxix.ver.addens ad eorũ cõfirmationẽ.vol.j.Purpu.ĩ l.j.C.de summ.Trin.Alex.in cõs.cxxxvij.vol. j.Dec.in c.cum venerabilis.de excep.ver.putarem tamẽ.Laur.de Rodulph.in repet.c.consuluit.in ij.part.in iij.oppos.de vsur.Ioã. de Ana.in c.in ciuitate. ver.subdit etiã dominus Laur.de vsur.& in c.cõquestus.ver.Butrigarius vbi dicit.eo.tit. Bert.in cons.cxc. vol.ij.in nouis. Cyn.in l.ij.C.de vsur.q intelligit habito respectu ad rõnẽ ĩteresse,& ñ plꝰ posse vsuras ascẽdere de iure canonico.

19 Decimoquartò amplia vt re vẽdita ñ fructificãte,si emptor pretiũ sub vsuris acceperit,& venditor rẽ ipsam nõ tradiderit,teneri emptori ad vsuras pretij: ita Bald.in l.vsuras. in fi. C.de vsur. Laur.de Rodul.in tract.vsurar.q.cx.Io.de Ana.in c.ꝯquestus. de vsur.Archie.Floren.in ij.parte,tit.j.c. vij.§.xix.Rom. cõs. cj.doct. Hisp.in d.c.per vestras.de donat.inter vir.& vxor.

Contrarium Saly.in l.ij.in fi.C.de vsur.

20 Primò limita, quãdo emptori ad p̃tiũ soluẽdũ data esset dilatio à venditore:nã licèt fructus perciperet,nõ tñ tenetur ad vsuras pretij nõ soluti: Pau.de Cast.ĩ l.Iulia. §.ex vendito.ff.de act. empt.ponit Soc.consi.cix.vol.j.& idem Soc.in cons.clxxix.Dec. consi.cix.vers.in oppositum.

21 Et in contrariam partẽ amplia,vt stante dilatione non possit quid vẽditor accipere ratione retardatæ solutionis pretij, etiam ꝙ conuentum fuit de aliqua quantitate soluenda pendente dilatione:ita voluit Soc.in consi.lxxxviij.per totũ.vol.iiij.Aimo hoc idem tenet in emptore non solito lucrari, in consil.clxxxix.Ioã. Ant.Alex.hoc idem tenet etiam in solito lucrari,in cõsi.lxxxviij. Summa Sylu.in verbo,vsura.el ij.in xj.q.Summa Ant.in ij.parte. tit.j.ca.iij.§.xx.doct.Hisp.in d.c.per vestras.

Contrarium,ꝙ valeat cõuentio de soluenda aliqua quãtitate dilatione pendẽte data ad soluendũ pretiũ,tenuit Dec.in c.cùm venerabilis.nu. 14.de excep.qui intelligit dummodò conuentio cõtineat interesse verisimile.& consi.cxj.versi.& primò dũ dicit. qui dicit ꝙ valet conuẽtio dummodò nõ excedat verũ interesse. Paul.de Castr.in d.l.Iulia.§.ex vendito.ff.de act.empt.refert,& sequitur Alex.in consil.cxxj.vol.v.& istam opi.tenet Aimo in solito negociari,in consil.clxxxix.dummodò non taxetur interesse.

Idem,ꝙ conuentio valeat,vt soluatur aliquid durãte termino dato emptori ad soluendũ, voluit Bald.Nouell.in tract.de dot.in vij.part.in iij.priuileg.nu. 5.Cagnol.in rep.l.curabit.versi.sed pulchra,& vtilis.& in solito negociari,hoc tenet Soci.ꝯs.ccciij.ver. quinta difficultas.& est duplicatum consi.clxx.lib.ij.Ruin.consi. lxxiij.versi.non obstat etiam.vol.j.Paris.consi.lx.nu.21. volum.j. Gozad.consi.lv.nu.9.

22 Contrariũ ꝙ licèt conuentio valeat,tñ certa quantitas taxari non potest.idem Dec.in consi.cxix.& consi.cxvj.versi.ista conclusio cõprobatur.& ꝯs.clxxxiij.Purpur.in l.j.C.de summ.Trin.

Tenendo istam opi.quòd conuentio non possit operari,

23 Primò intellige verum esse,stante venditione perfecta,secus verò stante sola promissione de vendendo: ita summ.Syl.in verbo,vsura.el ij.in xj.q.

24 Secundò intellige,translato dominio:nam dominio non trãslato,valeret conuentio.Abb.consi.lxvj.vol.j.Soci.consil.clxxvj. Dec.consi.cxix.Ruin.consi.lxxiij.vol.j.

25 Tertiò intellige,quando est data dilatio ad soluendũ, secus verò qñ est dictum, ꝙ soluat quis singulis annis quousq; pretiũ totum soluerit:quia tunc conuentio operatur, quia non dicitur data dilatio ad soluendum.Paris.consi.lx.nu.21.vol.j.Ruin.cons lxxiij.vol.j.vers.quartus casus.

26 Et maximè si dictum esset, ꝙ solueret quis singulis annis in recompensationem fructuum.Ruin.in d.cõsi.lxxiij.vers.vltimus ergo casus est.vol.j.

27 Quartò intellige,quia conueniri potest ꝙ vẽditor percipiat fructus rei venditæ post certum terminum datũ solutioni faciendæ.Archiep.Flor.in ij.parte summæ,tit.j.c.vij.§.xx.

28 Amplia,& declara hãc regulã,vt ꝑ Cagnol.in repe.l.curabit. nu.35.& seq.C.de act.empt.qui pluribus modis eam declarat.

De Locatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Res an dicatur locari solita,ex vnica locatione.

1 NON sine maxima ꝯ̃rietate Doct. resoluunt illũ articulũ, an dicatur res solita locari ex vnica locatione tñ:In quo articulo plures tenuerunt,ꝙ duę saltem locationes debuerint interuenisse.vt no.Iac.de Beluis.in c.j.de his, qui feud.dare poss.vers.quæro, an iudicatur consuetudo.& ibi Mart.de Lau.vers.secũdò binus actus:& ibi Aluar.vers.quot aũt actus. Iac.Ardizo.in sua summa,sub rubr.de his,qui feud.da.poss.Imol. in c.ex parte.versi.& nota.de feud.Cuma.in consi.xcix.ver.idẽ si tenemus.Imol.in consil.cxvj.versi.item ante dictã inuestituram. Alex.in consi.v.versi.fortificantur.vol.v.& in consi.ix.versi.Præterea ad hoc.vo.iij.Iac.de S.Georg.in trac.feud.in verb.in feudũ. ver.sed hic cadit vna dubitatio.Dec.in ꝯs.cccxlj.vers.vlterius cõsiderandum est.& in ꝯs.cxlj.versic.solùm superest.& in auth.qui rem.C.de sacr.eccl.vers.sed dubiũ vr̃.& in l.certi cõdictio.§.si nũmos.ff.si cert.pet.Ias.in ꝯsi.clv.vers.dum autẽ.vol.ij.& in ꝯsi.clvj. vol.ij.in quibus locis Iaso.dicit, ꝙ ab ista*opin.nemo discrepat. idem tenet Matth.de Afflict.in tit.Episcopum, vel Abb.versi.iiij. & vlt.not.ex tex.Curt.in c.fi.in v.q.principali,de consuet.

2 Et pro ista opin.facit,nã solitũ non dicitur,quod semel tãtùm fuit:vt no.Bal.in l.itẽ lapilli.ver.octauò quæritur.ff.de rer.diuis.& sentit idẽ Bal.in l.binos.in fi.C.de aduoc.diuers.iudi.Dec.in rub. de cons.

de consuet.& in l.certi condictio.§.si nummos.ff.si cert.pet.Ias. in consi.clv.vol.ij.Curt.in ca.fin.de consuet.in v.q.princip.Curt. Iun.in tracta.feud.in ij.part.in iiij.q.

3 Contrarium verò,ꝙ sufficiat vna locatio legitima,& solẽnis, tenuit Paul.de Cast.in consil.clxxxix.vol.ij.And.de Isern.in d.c.j. versic.vnde si bis,aut ter.& in ca.j.de cler.qui inuest.fec.Imo.in l: quod dicitur.ff.de verb.obl.versi.item videtur ꝙ si semel.Curt.in tract.feud.in ij.part.in iiij.quæ.principal.Claud.in d.c.j.qui declarat qualiter istud procedat.

4 Et istam partem puto veriorem, quia ex vnico actu habente tractũ successiuum continuatum inducitur cõsuetudo,dummodò durauerit tempore apto ad inducendã cõsuetudinem:vt not. Abb.in d.c.fi.de consuet.per tex.in c.cùm de beneficio.de præb. lib.vj.& ponit Fel.in c.cum accessissent.in ver.secundus casus.de const.Ripa,lib.j.respon.c.xiiij.

5 Et pro ista opin.facit, nam verbum solitum,etiã in vnica vice verificatur:vt not.Bar.in l.iiij.§.item Mela.ff.de alim.& cib.leg.& in l.j.C.quomodo & quando iud.& ibi Ang.& Paul.de Castr.ibi, qui dicit*communiter Doct.ita tenere.Alex in consil.v.volu.x. Corn.in consi.xxviij.vol.iij.Ang.Areti.in §.ex non scripto.in fin. inst.de iur.natu.gent.& ciuil.Curt.Iun.in consi.xix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Locatio ad vitam an habeat naturam perpetuæ locationis.

1 DVbitatur,an locatio ad vitam,dicatur perpetua,vel habeat naturam perpetuæ locationis:per tex.in l.j.ff.pro soci.qui videtur hoc probare, ꝙ dicatur perpetua.idẽ voluit gl.in c.ea enim.§.perpetua.in gl.j.x.q.ij.& in ca. fi.in verbo,perpetuus.de test.in vj.& ibi Archid.& Domi.in secũdò not.gl.in cle.j.in verbo,eius.de rebus eccle.nõ alie.& ibi Paul. de Eleaz.Gofr.& Host.in c.nulli.vers.sed qualiter intelligis hanc perpetuationẽ.de reb.eccl.non alien. Cald.in consi.xvij.de verb. signifi.Soc.in consi.xv.vol.j.Rodulph.in q.disputata,incip.q.trimembris,& clarius.Quam disputationẽ posuit post repetitionẽ c.fine.xij.q.ij.& idẽ dicit in rep.d.c.fine.vbi dicit ꝙ licèt nõ omni respectu dicat̃ perpetua locatio, tñ habet naturã perpetuæ locationis.Imo.in c.tua.de his q̃ fiunt à præl.sine cõsens.capit.& in c. possessiones.ver.vlterius est sciendũ.de reb.eccl.nõ alien.Fed.de Senis,in cons.cxliij.Lapus alleg.xxxj.Abb.in c.ij.in j.not.& paulò post.nu.6.de his,q̃ fiũt à p̃lat.sine cõsensu capit.Abb.in c.quãuis. de decim.Bal.in l.fi.in prin.ff.de cõst.princ.Ioã.Andr.in regula,is, qui tacet.in Mercurialib.in vj.in iij.qõ.tenet istam partem.Boer. decis.ccxxxiij.Et istud sentit gl.in ca.possessiones,xvj.q.j.ibi,nam cùm res intelligatur data vsque ad mortem,debet perpetua reputari.& eadem quasi verba ponit Bal.in l.fi.ff.de consti.princip.

Contrariũ,ꝙ locatio ad vitam,habeat effectum tẽporalis locationis,videt̃ probare text.in l.iubemus.§.sanè.C.de sacros.eccles. sentit gl.in c.ij.in gl.j.de his,quæ fiunt à prælat.dũ dicit,cõcessionẽ factã clerico ꝓ beneficio,& sic ad vitã,non esse subiectã solẽnitatibus perpetuarũ alienationũ:idem sentit Io.And.in cap.tua. dum respondet ad c.ea noscitur,eod.tit.Oldra.in ꝯs.ccxxvj.Fede. de Senis in ꝯs.lij.in fi.Io.Monach.Hosti.& Io.And.in c.j.de rebus eccle.non alien.in sexto.& ibi Pet.de Anch.versi.v.quæro.Imol. in c.ij.de his,quę fiũt à prel.Soc.in ꝯs.lxxxiij.vol.iij.Ias.in ꝯs.lxxiij. volu.iij.Cassador.dec.v.in fi.de priuil.Host.ĩ summa de his,q̃ fiũt à p̃latis.§.fi.Io.de Plat.in l.sordidorum.in fi.C.de excu.mun.lib.x.

De isto verbo,perpetuò,vide gl.in consuetudinibus Neapo.in verbo,perpetuum.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Locator indigens re locata ob suam necessitatem põt inquilinum expellere.

1 SI dominus re locata indigeat ob suam necessitatem, põt inquilinũ expellere.l.ædẽ.C.loc.& ibi no.ꝑ Doc.

2 Primò limitatur,nisi dominus locationi pactũ adiecerit,de non expellendo inquilinum, quia tunc vt verba aliquid operarentur,intelligitur dominus promisisse, ꝙ ẽt si rem pro se voluerit ob suam necessitatem, tamen nõ possit inquilinum expellere:ita voluit Ang.in l.ædem.C.locat.Dec.in ca. quæ in ecclesiarum.de const.Cor.in cons.ciij.vol.ij.Grat.in cõsi. j.Fel.in cons.xliij.in princ.nu. 13.& seq.

3 Primò pro hoc facit quod not.Alex.in consi.xcj.vol.iij.vbi licentia alienandi cõcessa emphyteutę,intelligitur concessa etiam irrequisita ecclesia,ad hoc vt pactum aliquid operetur.idẽ tenet Ruin.in consi.ccxiij.vol.j.& consi.lxxxj.eod.vol.

Contrarium Alex.in consi.ciiij.vol.iiij.

4 Secũdò facit, quod no.Bart.in l.sed & si qs.§.quæsitũ.ff.si quis cau.sequit̃ Soc.in ꝯs.lxx.vol.iij.Ruin.consi.lxxxj.vol.j.vbi si quis ex pacto susceperit in se periculũ casus fortuiti simpliciter non debet restringi ad id, quod venit tantummodò ex natura ꝯ̃ctus, sed debet intelligi ꝙ aliquid addat ꝯtractui, vt pactum operetur.

5 Secundò limita,in re data in emphyteusim,quam dominus etiam pro vsu suo non potest ab emphyteuta auocare.Io.And.in addi.ad Spec.in tit.de emphyteus.§.nunc aliqua.vers.iiij.Ias.in l.j. C.de iure emphy.Hipp.in singu.xciiij.

6 Tertiò limita, qñ eadem necessitas imminebat tẽpore ꝯ̃ctus, & tamen locauit,quia tunc ob talem necessitatem non põt inquilinum expellere.gl.in d.l.ædem.vbi etiam Raph.Fulg.& ibi Bal.& Ang.C.locat.Cor.in d.consi.ciij.vol.ij.

7 Quartò limita, si post necessitatem recipit mercedem, quia tunc videtur renunciare facultati expellendi ob necessitatẽ.Bal. in d.l.ædem.Corn.in consi.ciij.vol.ij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Ex locatione non probatur possessio.

1 PEr simplicem locationem non probatur possessio.c. inter dilectos.in fin.ibi, ꝓ instrumento verò.de fide instru.Rota in antiq.dec.lxxxvij.Gozad.consi.xciiij. ver.item quo ad extraneos.Bal.in l.quædam mulier. ff.de rei vend.vers.item no.Are.in c.cùm causam.ver.illud etiam scias.de proba.Ruin.consi.xlvij.ver.sed in præmissis.vol.iiij.

2 Primò limita,si probetur factam esse solutionẽ conuentę pensionis:iuxta c.cùm venissent.de resti.spol.gl.in l.q vniuersas.in §. quod ꝑ colonũ.in verb.colonũ.ff.de acq.pos.ver.idẽ si fortè colonus.& ibi Bar.ver.ex qua solutione.& ibi Aret.ver.in ead.gloss. qui dicit dictã conclusionẽ ꝓcedere in duob.casib.vel qñ certũ est possessionẽ vacare,vel qñ esset dubiũ an esset plena,vel vacãs. Bal.in auth.quas actiones.ver.nã si fructus.C.de sacro.ecc.& idẽ voluit Bar.in l.quãuis.§.si cõductor.vers.itẽ oppono.ff.de acqui. pos.Alex.in ꝯs.cxviij.ver.quintus nõ deponit.& ꝯsi.ix.ver.p̃terea nõ apparet.vol.iiij.& ꝯs.viij.ver.præterea si ecclesia.vol.vij.Soci. ꝯs.cclxxvj.ver.ij.quia.& ꝯs.cvj.ver.& in primis illud.vol.iij.Ruin. ꝯs.xlvj.ver.& hinc etiã.vol.iiij.& consi.xliiij.versi.restat ergo.qui etiã ipse dicit hoc ꝓcedere,siue probetur, siue certũ sit possessionem vacare,siue sit dubiũ.& ver.in opposito igit̃.vol.iiij.decisio. Neap.cccxxv.nu. 1.& 2.in antiq.Albe.in l.Pomponius.ff.quẽad. vsusfr.amit.Ruin.ꝯs.xlvij.vers.sed tñ.vol.iiij.Ang.in l.quędã mulier.ver.hic restat videre.ff.de rei vend.Abb.in ca.cùm venissent. vers.oppono,& malè.de resti.spol.Bal.in c.inter dilectos.in versi. per instrumenta.de fide instr.Ant.de But.in c.cùm venissent.ver. oppono ꝙ non possit.de resti.spol.

3 Primò amplia, etiã in præiudiciũ tertij non possidentis.Bal.in l.Põponius.ver.& est hic expressum.ff.quemad.vsusf.amit.Ang. in l.quædam mulier.versi.hic restat videre.ff.de rei vend.Alex.in consi.ix.ver.præterea non apparet.vol.iiij.Ruin.consi.xiiij.versi. sed præmissis.vol.iiij.Cor.consi.vj.ver.etsi dicatur.volu.iij.

4 Imola verò in d.§.quod per colonũ.ver.nota diligenter.dicebat ẽt in præiudicium tertij non possidẽtis nõ ꝓbari possessionẽ, nisi solutio facta sit in cõspectu rei,vel fuerit pluries continuata.

Contrarium gl.in c.cùm Bertoldus.in verb.iure.ibi, quia perceptio pensionis.de re iud.Sed ista glo.intelligi debet in præiudicium tertij possidentis.

5 Limita,vt non procedat in præiudicium tertij possidẽtis.gl.in c.bonę.in verbo,vnã ꝓcurationẽ.de app.Bal.in d.l.q vniuersas.§. quod per colonũ.ver.ex qua solutione.ff.de acq.pos.Angel.in l. q̃dam mulier.ver.hic restat videre.ff.de rei vẽd.Are.in l.q vniuersas.§.quod per colonũ.vers.ij.casu.ff.de acq.poss.Bar.in l.quãuis. §.si cõductor.ver.itẽ oppono.ff.de acq.pos.& ibi Ale.vlt.no.Soc. ꝯs.cvj.ver.& in primis illud.vol.iij.Abb.in c.cùm venissent.versi. oppono,& malè,de rest.spo.Fel. in c.inter dilectos.versi.& nõ solùm locatio.& ibi Bal.in ver.ꝑ instrumẽta.de fid.instr.Dec.Neap. cccxxv.n. 1.& 2.in antiq.Rui.ꝯs.xliij.ver.cũ ergo, vol.iiij.Cor.ꝯs. vj.ver.& si dicat̃.vo.iij.Soc.ꝯs.cclxvj.ver.ij.quia.Imo.in c.cùm venissent.ver.in gl.pen.de rest.spo.Calca.ꝯs.xxxvj.ver.& licèt dicat̃. Calca.ꝯs.xcix.ver.& similiter.Imo.in l.qui vniuersas.§.quod per colonũ.ver.nota diligenter.ff.de acq.pos.Cor.consi.cccxv.vers. præterea dato.vol.iiij.Gozad.consi.xcix.versi.non obstant alleg.

6 Et ita intellige quod dicit Imol.in c.cùm venissent.de restitu. spol.& Soc.in cons.cclxvj.dum dicunt necesse esse,ꝙ solutio fiat per possidentem,aut de eius mandato.

7 Secundò amplia præcedētē limitationem, vt receptio pensionis probet possessionē etiam nō ꝓbata alia effectuatione locationis, resultat enim præsumptio effectuationis ex solutione pensionis, quia nō est verisimile ꝙ soluisset colonus, si virtute locationis nō fuisset in possessione, & fructꝰ nō percepisset: ita Aret. in l.q vniuersas. in §.ꝙ per colonū. vbi dicit ita *cōmuniter tenere, & cōmuniter practicari. ver. sed circa tertiū. ff. de acq. poss. So. in cōs. cvj. vol. iij. ver. & in primis. idem tenet Ruin. cōs. xliij. ver. in ꝓposito igitur. vol. iiij. Cor. in cōsi. vj. ver. ex quibꝰ apparet. vo. iij. Claud in l. quāuis. §. si cōductor. ver. itē nota. fi. ff. de acq. poss.

8 Et propterea Doct. alternatiuè loquuntur, ꝙ per locationem probatur possessio si modò ꝓbetur vel soluentē pensionē possidere, vel possessionem vacare, nō autē loquuntur copulatiuè vt requiratur & pensionis perceptio, & locationis effectuatio: ita Claud. in l. quamuis. §. si conductor. ver. item nota. ff. de acq. poss.

9 Primò sublimita, qñ tertius possideret, & eius possessio probaretur, quia non propterea pensionis receptio probaret possessionem ꝗ possidentem: ita dictum est suprà in j. ampliat.

10 Secūdò sublimita, vt istud procedat qñ probatur ipsummet colonum soluisse, secus verò qñ alius soluisset pro eo: ita Corn. consi. vj. vers. præterea. d. l. vol. iij. sed idem Cor. tenet contrarium in eod. consi. versi. ex quibus apparet.

11 Tertiò sublimita, quando probaretur, ꝙ ille, qui soluit, non coluit neque possedit res locatas: ita Cor. consi. vj. versi. præterea text. & gl. volu. iij.

12 Quartò sublimita, quia ista est pręsumptio, nō aūt ꝓbatio vera: vt dicit Are. in d. §. quod per colonū. in tertio casu. Soci. ꝓs. cvj. in prin. vol. iij. Ruin. cons. xliiij. vers. in proposito. vo. iiij. Claud. in d. l. quamuis. §. si conductor. versi. item nota. ff. de acq. poss.

13 Quintò sublimita: nam si locatio facta fuerit, & probaē illius effectuatio. non tñ sufficit nisi tertium concurrat, videlicēt ꝙ facta fuerit mercedis solutio: ita Ruin. ꝓs. clxj. versi. nec obstat. vol. j.

14 Septimò principaliter limita, quia inter locantē, & cōducentem ꝓbatur possessio ex solo instrumēto locationis. Rota in antiquis. dec. lxxxvij. Soc. ꝓs. lxxxix. versi. nam licet. & ꝓs. xj. ver. ꝑterea inter partes. vol. iij. & ꝓsi. cvj. versi. concurrit etiam instrumentū. eod. vol. Fel. c. inter dilectos. vers. dicas etiam. de fid. instr. Ang. in l. quamuis. §. si conductor. vers. & conclude. ff. de acq. pos. & ibi Alex. in vlt. not. Alex. cons. xj. versi. nec obstat etiam. vol. iiij. Paris. consi. cxj. num. 44. vol. j. Gozad. consi. xciiij. versi. item quo ad extraneos. Ruin. consi. xlvj. versi. præterea sicut. vol. iiij. Bal. in l. quędam mulier. versic. item nota. ff. de rei vendi.

15 Tertiò principaliter limita, nā ꝓbata possessione cōductoris ex locatione ꝓbatur possessio. Bald. in l. ad probationē. C. locat. Soc. ꝓs. xj. vers. infero & secūdò, vol. iij. Grat. ꝓs. 50. versi. comprobat. vol. j. Ruin. ꝓs. xxxix. versic. si ergo dictus colonus. volu. iiij. & cons. xlvj. vers. ex his igitur. eod. vol. & cons. clxvj. versi. nec etiam obstat. vol. j. vbi dicit ꝙ non sufficit colonum possedisse, nisi etiā probetur & aliud. s. ꝙ pensionem soluerit.

16 Quartò principaliter limita, qñ cum locatione concurrerēt alia adminicula, quia tunc ex instrumēto locationis iunctis alijs adminiculis, probaē possessio. Soc. ꝓs. clxxxvij. Ruin. ꝓs. xlvj. versi. & ex his dici debet. vol. iiij. Grat. cons. 50. versi. comprobat. vol. j.

17 Quintò limita, nam probatur possessio per locationem, qñ sumus in antiquis, iunctis aliis adminiculis. Soc. in cōs. cvj, vol. iij.

De Jure dotium, & dotis promissione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta per mulierem cum iuramento, propter dotem habitam de bonis paternis, an eam excludat stante enormissima lesione, & petita absolutione à iuramento.

1 DICVNT Doct.* communiter, ꝙ renunciatio facta per mulierem de bonis paternis propter dotem habitā, excludit ipsam ab illorū repetitione, maximè si intercesserit iuramentū. ca. quāuis. de pactis, in vj. Paris. in cōsi. lxix. vol. iij. in cōs. xciiij. vol. ij.

2 Et similiter excludit minorem: text. est in auth. sacramenta puberum. C. si aduers. venditio.

3 Primò amplia, vt filia renuncians excludatur ab alia sorore nō dotata, vt per Paris. in cons. xxvj. nu. 51. & seq. vol. iij, vbi hanc magis communem opin. dicit.

4 Secundò amplia, idē esse si fuit facta renūciatio antequā mulier nuptui traderetur. Paris. post alios in cons. xciiij. nu. 17. vol. iij.

5 Sed dubiū est, vtrum stante enormi, vel enormissima læsione, possit venire ꝗ, saltē petita absolutione à iuramento. Et quidem Archid. & Io. And. in d. c. quāuis. sentiunt ꝙ adhuc mulier nō pōt venire ꝗ iuramentum: per illum tex. qui indistinctè dicit, ꝙ iuramentum inuiolabiliter obseruetur. Idē & clarius voluit ibi Imol. q improbat opi. Pet. de Anch. de qua fit mētio infrà. & ibi hoc tenet Domi. Bal. in auth. sacramēta puberū. vers. vt hic apparet. C. si aduers. vendit. Ang. in l. si qs ꝓ eo. vers. item adde ꝙ qñq; iuramētū. ff. de fideiuf. Bal. in l. fi. in fi. ff. qui satisd. cog. Alex. in cōsi. ccxxj. vol. ij. & in cōs. xlij. vol. j. Imo. in c. Quintauallis. de iureiur. & in c. cùm cōtingat. eo. tit. vbi dicit ita *communiter tenere doct. & in cons. j. & Alex. in cons. liij. vol. iij. vbi dicit istā communem opin. & idē voluit Paul. de Cast. in auth. sacramēta puberū. C. si aduers. vend. Rom. in l. q superstitis. ff. de acq. hære. & in cōs. ccccxxxvij. Ias. in l. nā & postea. §. si minor. ff. de iureiur. & in auth. sacramēta puberū. C. si aduers. vend. in vltima opinione per eū recitata, licet dicat articulū dubiū. Paul. de Cast. cōs. ccxvj. inci. ꝑ suppositō sine ꝓiudicio. Alex. cons. cxviij. vol. ij. Idē tenet Ant. de Butr. in d. capi. cùm cōtingat. vers. tertius casus. de iureiu. & Soc. in cōs. cxv. vol. j. vbi tenet ꝙ non possit propter enormē læsionem. sed bene propter enormissimā. Paul. de Cast. in cōs. ccxc. vol. ij. Corn. in consi. lxxij. volu. iij. vbi dicit istam communem. Io. Anto. Alex. in consi. xij. vbi dicit istam cōmunem opi. & hanc opin. sentit Ang. in cōs. ccciij. in fi. Io. Crot. in l. stipulatio hoc modo cōcepta. in iiij. limit. ff. de verbo. obl. Curt. Senior in cōs. xliij. Corn. in consi. cclxxxvij. vol. iiij. Aret. in l. qui superstitis. ff. de acq. hære. Georg. Natta in d. ca quanuis. de pact. in sexto. Alex. in consi. lxvj. vol. vj. & in consi. lix. vol. j. vbi dicit istam cōmunem opinionem, & in cōsil. xxxviij. vol. iiij istam tenet & dicit magis *cōmunem, quā latissimè examinat Bertr. in cōs. clxij. vol. j. & consi. clxix. vol. j. & in istā partem videtur inclinare Decis. Neap. clix. in nouis. in v. limit. & istā dicit communē Corn. cōsi. clxvj. vol. j. licèt ipse distinguat inter enormem, & enormissimam lęsionē. Soc. in cōsi. xxxviij. vol. j. Gozad. in cōsi. ix. & in cōsi. x. Paris. in cōs. xij. volu. j. vbi dicit istā cōem. & in consi. xx. vol. j. Paris. in cōs. xvj. vol. ij. Maria. Iun. cons. lxvij. vol. ii. Paris. cōsi. xcvj. vol. j. qui dicit communē. Ruin. consi. xvj. volu. iiij. Grammat. decis. cj. nu. 77. & seq. vbi declarat.

6 Et istam tenet Iaco. in auth. sacramenta puberum. C. si aduers. vend. qui subdit, ꝙ si vltra læsionem concurrerent alia, vt blandimenta, & suasiones consanguineorum, tunc procederet cōtraria opi. vbi tenet istam opin. & dicit secundum eam consuluisse Affl. in c. j. §. item sacramenta. de pace iur. firm. nu. 47.

7 Et facit, nam alienatio rei dotalis adeò firmatur iuramēto, vt non possit peti absolutio, quāuis ex hoc mulier maximè lædaē, quia remanet indotata. Cardi. in c. cum cōtingat. de iureiur. & ibi Henric. Boich. & idem tenet Campeg. in tract. dotis. q. xj. Imol. in d. c. cum contingat. Abb. in consil. viij. vol. ij.

Contrārium isto casu tenet Paris. in consi. lxxv. vol. iij.

8 Contrariū, ꝙ imò stante excessiua lęsione, mulier possit petere absolutionē à iuramento, & venire ꝗ renunciationem, voluit Pe. de Anc. in c. j. ver. ego etiā consului. de cōstitu. & in regula, accessoriū. vers. pro declaratione prædictorū. de reg. iur. in vj. & in cōs. xxxix. & in cōs. lxxxiij. in fi. & in cōsi. clxxx. & in consil. cccxxxix. & ī cōs. ccclxxv. & in disputatione sua incip. cū cap. laicus. & in c. quamuis. in secūdo not. de pact. ī sexto. Fed. de Senis ī cōs. cxcix. Cald. in cōs. viij in tit. de iureiur. Ant. de But. in ꝓsi. xlv. Abb. in cōs. viij. vol. ij. & cōs. cvij. vol. ij. vbi dicit istam *communē opi. & in cōs. lxxj. vo. j. Cum. in cōs. clxxx. Pau. de Cast. in ꝓsi. clxxxvij. secundū antiquā impressionē. alias in j. vo. ꝓs. clxxiiij. & ī ꝓs. cclix. vol. ij. Aret. in cōs. xcij. Barb. in cōs. xxj. vol. j. & ꝓs. liij. vol. ij. Alex. in l. stipulatio hoc modo cōcepta. ver. tertiò limita. ff. de verb. obl. & in consi. lxxxix. ver. vel si voluerit. vol. ij. & in consi. cxxv. vol. j. Fel. in c. in præsentia. vbi dicit istā communem opin. de probatio. Bal. in rubrica. C. de rerū permutat. Ripa in cōs. xv. in tertio lib. vbi dicit istam communē, & verā opinionem. & idē Bal. in cap. j. ver. item sacramenta. de pace iur. firm. Deci. qui dicit istam communē, in l. pactū, quod dotali. C. de coll. Soc. in ꝓs. cclxiij. versic. sed ad præmissa respondet. & in cons. xx. vol. iij. Deci. qui dicit istā communē opinionē, in cōs. xlv. Cor. in cons. xj. vo. iij. & in cons. cxxiiij. vol. iij. & in ꝓs. ccxiiij. vol. iij. & in cons. cxlvij. vol. iiij. & ī ꝓs. clxvj. vol. j. qui restringit ad casum, quādo læsio esset enormissima. & in isto casu enormissimæ lęsionis idē dicit ī cons. xxvij. vol. iiij. & in ꝓs. clxvij. vol. ij. & cons. clxxix. vol. iiij. & ī cons. cclviij. vsque in fi. vol. iiij. & in ꝓs. clxxxix. vol. j. Areti. in ca. in præsentia. de prob. Dec. ī cōs. clxxx. vbi dicit istā opinionē cōmuniter approbari. & in ꝓs. clxxxj. quādo læsio esset satis excessiua. & in cōs. dlj. & cōsi. ccclxxix. & in cōsi. dcxvj. & consi. lxxxvj. & consili. ccxxx. & consili. cciij. vbi dicit istam esse communem opinionem, & consi. ccxvj. Idem tenet Anto. de Butr. in capitul. cum contingat. versicul. quartus casus. & ibi Abb. in ver. nonus casus.

casus. de iureiuran. & in disputation. iij. ver. nonus casus. Ias. in ꝓs. clx. vol. secundo & in cons. cxxxiij. per totum. vol. iiij. dicit istam esse magis communē opi. vbi idem dicit Ioann. Anto. Alexand. in cons. cj. vbi dicit ꝙ istud procedit etiā data enormi læsione: ꝙ quid dixerit Deci. in cōsi. suo clxxxj. idē Ioan. Anto. in consilio cxxxiij. & in consilio cxxxix. Corn. in l. pactum dotali. in ix. limitatio. C. de collatio. Cur. Iun. qui latissimè comprobat hanc partē esse cōmunem in cōs. liij. & in cons. cxlj. vbi dicit idē. Cæpo. in cōs. ciuili. xvij. Calca. in cōs. xxxiij. Bert. in consi. clxxxj. vol. j. & in ꝓs. lxxij. vol. ij. & in cōs. ccxcj. vol. iij. Chass. in ꝓsi. vlti. Deci. Neapo. cccxxij. in antiquis. & istam partē dicit cōmunem Ioan. Cro. in d. l. stipulatio hoc modo concepta. licèt ipse contrariū teneat. ff. de ver. obl. Abb. in c. penul. de empt. & ven. Soc. in reg. cl. ī vj. fall. & fall. xxxvj. Gual. caut. xix. ī tit. de acqui. hered. Goza. in ꝓs. xcvij. Dec. vbi dicit istam cōmunem opinionē, ī cap. in præsentia. ver. vlt. secundū Aret. hic, de ꝓbat. Guido Papæ, quest. ccxxiiij. Paris. in consi. xvj. volum. ij. & in consi. xxvj. vol. iij. qui limitat, quando renunciat hęreditati de latæ, secus si deferendæ. Paris. latè ponit quòd possit obtenta absolutione, in cōsi. lxxv. volum. iij. Marian. iunior consil. xlviij. & in consil. lxxvij. volumine primo. Aimo in consi. vij. Grammat. deci. ciij. & ciiij.

9 Et propterea dicunt * cōmuniter Doctores, ꝙ dispositio authen. sacramenta puberū. nō operaē stante læsione enormissima. Paris. cōs. xcvj. vol. j. & consi. xcix. volu. j. & consi. xij. volumine ij. Marian. Iun. consi. xlviij. & consi. liij. & cxliiij. volu. primo. apostil. ad Iaco. Butr. in authen. sacramenta puberū. C. si aduers. vendit.

10 Quæ opin. indubitanter procedit, quando est mulier, & minor qui iurasset. Ruin. consi. clxx. numero 23. volumine j. Ruin. consi. lx. vol. iii. Gram. consi. ciuili. cxxvij.

11 Quod absque difficultate videtur procedere, quando læsio esset nimium excessiua, vt puta si esset vltra triplum, vel quadruplum iusti pretij. Grat. qui dicit * communem in consi. lxxxviij. volumine primo.

Et tenendo istam opinionem, quæ videtur * magis cōmunis, in articul. principali,

12 Primò amplia, nam licet plures voluerint ex allegatis Doct. ꝙ sit necessaria absolutio à iuramento, tñ Ant. de Butr. in d. capitulo. cū cōtingat. versic. quartus casus. de iureiur. tenet ꝙ non sit necessaria absolutio, sed ea etiā nō petita, vel obtēta, possint venire ꝗ renūciationē, vel ꝗctum. & idem tenet in ꝓs. xlv. & Abb. in d. cap. cùm cōtingat. ver. nonus casus. de iureiur. Alex. in ꝓs. cxxv. vol. j. Cuman. in ꝓs. clxxx. Paul. de Cast. in ꝓsi. cxcvj. vol. ij. Corn. in ꝓs. cclviij. vol. ij. Bologni. ꝓs. xliiij. Ias. ꝓs. clx. vol. ij. & in ꝓs. cxxxviij. volu. iiij. vbi tenet ꝙ stante enormissima nō sit necessaria absolutio: secus in enormi. licèt Corn. in ꝓs. xj. vol. iij. & cōsi. clxxix. vol. iiij. & clxvj. vol. j. non se firmet.

13 Secundò amplia, siue is qui petit relaxationē iuramenti, sit minor, siue maior, siue masculus, siue fœmina. Ant. de Butr. in d. cap. cùm contingat. versi. quartus. & in ꝓs. xlv. Corn. in cōs. xxvij. vol. iiij. Fel. in c. in præsentia. de prob. Dec. in consi. clxxx.

14 Sed tñ istam ampliationē nō puto veram, quia cōmunis * est opi. ꝙ læsus vltra dimidiā, si est maior, excluditur ꝑpter iuramētum à remedio. l. secundæ. C. de rescind. vendi. vt dictū est in illa regula, suprà in tit. de empt. & vendi. in prima conclusione. in xj. limita. & non potest petere absolutionem ad effectum prædictū: vt per Imol. in ca. cùm causa, de empt. & vend.

15 Tertiò amplia, etiam si in tali renūciatione interuenisset cōsensus consanguineorum: ita Corn. consi. clxxix. vol. iiij.

16 Quartò amplia, etiam si decretum iudicis interuenisset: vt p Paul. de Castr. in consi. clxxiiij. vol. j.

17 Quintò amplia, etiam si læsio causetur ex contractu transactionis. Cor. in consi. clxvj. vol. j. Dec. in consi. cciij. & in consi. dlj. Cor. in consi. clxxxix. vol. j. Mantua. in consil. cxxxij.

18 Sextò amplia, quia in hærede non est necessaria absolutio. Ruin. in consi. cvij. nu. 18. vol. j.

19 Septimò amplia, ꝙ iuramentum est relaxādum, quando nō est seruata forma statuti, & fuit præstitū à muliere minore. Ruin. in consi. xviij. vol. j.

20 Primò limita secus esse in donatione, in qua etiā læsus enormissimè, nō potest venire ꝗ iuratam donationem, etiā petita absolutione à iuramento. Cor. in consil. xxxvj. vol. j. & in ꝓsi. cclviij. vol. iiij. & in consi. clxvj. versi. dato autem. vol. j. & in consi. ccxiiij. versi. dato autem, vol. iij. Aret. in l. qui superstitis. ff. de acq. hæred. Maria. Iun. consi. lxvij. vol. ij.

Contrarium idem Corn. in consi. cxxiiij. vol. iij.

21 Idem si constaret habuisse animū donandi. Aimo in ꝓs. cxiiij.

22 Et nota quia contractus donationis minoris firmatur iuramento per dispositionem d. authen. sacramenta puberum: vt per Dec. cons. clxxx. & consi. clxxxj.

23 Secundò limita, quia licet filia non possit succedere, potest tamen petere dotem, vel supplementum. vt per Paris. in consilio xxvj. nu. 70. & seq. vol. iij. vbi dicit hanc magis * communē opin. & ab ea non esse recedendum in iudicando, & consulendo.

24 Et ex his habetur prima limitatio ad c. quamuis. de pac. in vj. vt non procedat, stante enormissima lęsione, & petita absolutione à iuramento.

25 Secūda limitatio est, vt dispositio. c. quamuis. de pac. in vj. ꝓcedat qñ filia habūit dotē à patre, secus si nullā dotē habuisset, Pe. de Anch. in d. c. quāuis. in ij. not. & in cōsi. xxxix. in prin. Bar. de Sal. in l. pactum, quod dotali. C. de pact. sequit Corn. in ꝓs. cclviij. vo. iiij. & in cōs. ccxcj. eod. vol. iiiēt non se firmet. Dec. in l. pactū, dotali. in ij. limita. C. de colla. in regu. cl. in xxxiij. fallent.

Contrariū tenet Imo. in d. c. quamuis. quem refert & sequitur ibi Domi. & idem Imol. in consil. j. dū impugnat secundā respōs, ad d. ca. quamuis. & idē tenet Imol. in d. l. qui superstitis. ff. de acq. hær. & ibi Roma. in iij. limit. & Aret. & idē tenet Imol. in l. stipulatio hoc modo cōcepta, ff. de verb. obl. & ibi Alex. versi. ij. limitat. & ibi Io. Crot. vbi dicit istā *esse cōmunem opi. Soc. in regu. cl. in v. fallen. Alex. in cons. xlij. vol. j. vbi dicit istā cōmunem opin. & in cons. cxxv. vol. j. & in consil. clxxxj. volu. v. Natta in d. c. quamuis. Are. in l. fi. C. de pact. & ibi Purpu. Paris. in cons. xxvj. vol. iiij. Ruin. consi. xcvij. vol. j. & consi. cciiij. vol. j. sed Ias. in consi. cxxxiij. volu. iiij. non firmat nec vnam nec alteram partem.

Tenendo hanc vltimam tanquam magis * cōmunem opinio.

26 Limita, nisi filia renunciasset iuri dotis, & alimentorum: ita Aret. in d. l. qui superstitis. in loco præallegato. & fuit ante eū opi. Imol. in l. stipulatio hoc modo cōcepta. in loco præallegato: quā sequitur ibi Alex. versiculo, secundò limitatur. Natta in d. c. quāuis. de pact. in vj.

27 Tertiò limita, nisi filia, quæ renunciauit patri, fuerit ab eo instituta, quia nō obstāte renūciatione, poterit succedere patri ex testamēto. Bal. in l. pactū. C. de colla. in iij. q. & Sal. in l. pactū. C. de pact. Soc. in regu. cl. in xj. fallen. Pet. de Anch. in cōs. ccccciij. in fin. Ias. in d. l. stipulatio hoc modo concepta. q ampliat nōnullis modis. ff. de verb. obl. Imol. in l. q superstitis. & ibi Are. ff. de acq. hær. & Io. Crot. in d. l. stipulatio. q ampliat nōnullis modis, & sequitur Fel. in ca. j. de iureiur. Roma. in d. l. stipulatio hoc modo cōcepta. Geor. Natta in d. c. quāuis, in j. limit. de pact. in sexto. Bal. in l. fi. C. de pact. Decis. Neap. cccl. Deci. in l. pactū. C. de collat. in j. limit. & Corn. in iij. limit. Rom. in j. limit. Alex. in cōs. clv. ver. quinimò dato. vol. vij. idē voluit Bar. ī d. l. stipulatio hoc modo cōcepta. & ibi Ang. in vj. fal. Paul. de Cast. in d. l. pactū. C. de colla. in primis verbis. Aret. in cōs. xcij. in tertio dubio, & in d. l. fi. C. de pac. Hippo. in l. j. §. si qs vltrò. ff. de quæst. Idē voluit Bald. in c, ad nostram. el ij. de iureiur. Purp. in l. fi. C. de pact. qui etiam ampliat ibi istā cōclusionem. & Aret. Iacob. & Ias. Deci. ibi, in v. not. Chassa. in cōsi. xliij. el ij. Alex. in d. l. stipulatio. in j. limitat. Fel. in capi. ex insinuatione. de simon. Paris. in consi. xxiiij. volu. ij. & consil. xcv. volu. iiij. Tiraq. in tract. *le mort saisit le vif*, in octaua declaratione ij. partis. glos. consuet. Biturig.

28 Amplia istam limitationem, idem esse in quacunque causa superueniente: quia ad illam non refertur renunciatio. Rui. cōsi. xcviij. volu. j.

29 Quartò limita, nisi renuncians cum iuramento, esset mulier Iudęa. de quo vide in conclusione nostra, s. de donat. conclus. iij. an donatio inter virū, & vxorem firmetur iuramento in iij. limit.

30 Quintò limita, quando prius iurasset non renunciare, quia tunc renunciatio postea facta non posset operari: de quo dic vt in conclusione nostra de iureiur. conclus. j.

31 Sextò limita, quando iuramētum est præstitum à pubere, nō si ab Impubere: per text. in d. auth. sacramenta puberū. C. si aduersus vend. & dicit in proposito Soc. in d. reg. cl. in ix. fall. & Georg. Natta in capitulo, quamuis. in quarta limitatione de pact. in vj. Sed imò Io. Crot. in d. l. stipulatio. in quinta fallent. tenet ꝙ etiam puberis minoris vigintiquinque annorum renunciatio non firmetur iuramento.

32 Septimò limita, qñ renūciatio fieret patri, secus si fratribus, quia text. in d. cap. quamuis. loquitur quando renunciatio fit patri, vt dicit Fulgos. in l. pactum dotali. C. de collation. Cuman. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verbor. oblig. vbi dicit se cōsuluisse. Bal. in consil. ccccxxxvij. volu. j. Soc. in consil. lxxiij. versi, alterum caput. volum. iij. Alexand. in consi. clv. volum. vij, Purpu. in l. fin. C. de pact. Imol. in d. capitu. quamuis. de pactis, in vj. Aret. in d. l. qui superstitis. ff. de acquirend. hæred. Corn. in d. l. pactum. C. de collat. in v. fallen. Petr. de Anchar. in consil. xxxix. Iaso. in d. l. stipulatio. & ibi Alexand. Ioan. Crot. Gemi. in d. capitu. quamuis. idem colligitur ex dictis Bald. in l. fina. C. de pactis. & ibi Sal. Are. in d. l. final. Fulgo. in consil. lxxiij. Soci. in regul. cl. in xiij. fallentia. Guido Papæ in consilio clxij. Deci. in l. pactum. in vj. fallentia. C. de collatio.

Contrarium Roma.in l.qui superstitis. ff.de acq.hered. Bal.in authen.sacramenta pubertum.C.si aduers. vendit.Roman. in ps. cxx.Georg.Natta in d.cap.quamuis.Ias.i l.fi.vers.x.per istum tex. C.de pact.Imol.in consilio j.Soc. in reg.cl.in xij.fallent.Paris.qui declarat in consi.xciiij.vol. iij.

33 Amplia,nam quando fratres essent absentes. & renunciatio esset facta fratribus non consentientibus, non valet.Aim.in cõsilio cxxvij.num. 5.

34 Octauò limita,quando mulier renuncians fuisset dotata nõ de bonis eius,cui renunciat,sed de bonis suis propriis.Paulus de Cast.in cons.clxxiiij.vol.j.Georg.Natt.in d.c.quamuis.in ij.limit. Dec.in l.pactum.in iiij.limit.C.de coll.Dec.in consi.ccxxx.

Et ista limitatio reincidit in secundam limitationem.

35 Nonò limita,nisi renunciatio esset facta cõtemplatione fratrũ masculorũ,qui viuo patre decesserint,q̃ tunc cessat dispositio cap. quamuis.de pactis,in vj.Bal.in l.pactũ.in iiij.q.C.de coll. Saly.in l.pactũ.C.de pac.Imol.in l.q̃ superstitis.ff. de acq.hær.& ibi Rom.Gem.in c.quãuis.de pact.in vj.& ibi Geor.Natt.in viij.limi. idẽ tenet Rom.in l.pactũ.C.de coll.& ibi Paul.de Cast.versi.item quæritur.Io.Crot.in l.stipulatio hoc modo cõcepta.in vij.fallẽt. ff.de ver.obl.Soc.in regu.cl.in ij.fallen.Alex.in d.l.stipulatio hoc modo cõcepta.vers.alias limitationes.Aret.in d.l.qui superstitis. in iij.limit.Alex.in consi.xxxix.vol.iij.Deci.in d.l.pactum.in v.limita.& ibi Corn.in vij.limit.Corn.in consi.ccxcj.vol.iiij.& istam dicit veram & communem opi.Bert.in consi.lx.vol.j.

36 Amplia,nã etiam idem esset qñ fratres quorum fauore facta est renunciatio,fuissent exhæredati,& extranei instituti.Ange.in l.auus.in fi.ff.de pact.Soci.in regu.cl.in xxix.fallent.Rota in antiquis,dec.dccc l.Dec.in cons.xxxj.Alex.in cons.cxlix.vol.vij.Are. in consi.xvij.Angel.in consi.lij.Bertr.cons.lxxiiij.volu.ij.Rom.in l.pactum.in iij.limit.C.de coll.Paris.consi.xxvj.vol.iij.Ruin.cons. cciiij.vol.j.vbi ampliat.glo.consuet.Biturig.

Contrarium sentit Guido Papæ in q.cxcij.

37 Limita,nisi per Aquilianam stipulationem quis renũciasset iuri cõpetenti,& cõpetituro:vt per Rom.ps.xxij.in ij.dubio.

38 Secundò limita,vt per Paris.consi.xxvj.vol.iij.vbi ponit non nullas clausulas,per quas videtur filia simpliciter renunciasse, & non fauore masculorum tantùm.

39 Tertiò limita,quia renunciatio facta fauore fratrum non pdest fratribus postea legitimatis.Ruin.consi.lxxxiij.vol.iij.

40 Decimò limita præcedẽtẽ cõclusionẽ. quãdo pater decessisset ab intestato, nã sicut quãdo testat̃ pater.renunciatio non obstat,si filiã instituit:ita quãdo decedit ab intestato,quia videtur tacitè instituere.& ista fuit opin.Zenzel.in c.quãuis.de pactis.in vj. quã sequitur Rota in antiquis decis.dccc l.in antiquiorib⁹.decis. Bisegneti tertia,in tit.de pact.Aret.in consi.xcij.Bertr.in consi.ix. vol.iij.& in consi.clxix.vol.iij.Imol.in d.c.quamuis. de pact.in vj.

Contrarium Domi.in d.c.quamuis,de pact.& Aret.in l.qui superstitis.ff.de acq. heredi.qui dicit,q̃ ista opin. est contra mentẽ Doct.omniũ iuris ciuilis.& Ioan. Crot.In d.l.stipulatio hoc modo cõcepta.in iij.limit. qui idẽ dicit, Alex.in cons. cxlix.vbi dicit ista *cõmuniter teneri,vol.vij,& cõs.xxix.vol.iij.Aret.consi.xvij. Deciſi.Thol.& ibi apostill. cccclvj. Guido Papæ quæsti.cxciij.ita fuit de mẽte Bald.in l.fi.C.de pact.ver.venio ad secundã.Ro.in d. l.stipulatio hoc modo.ff.de verb.ob.& in l.pactũ.C.de coll. Ang. in d.l.stipulatio. in vj.fallent.Saly.in d.l.pactũ. C.de pact. Natta in d.c.quamuis.in ix.limit.de pact.in vj.Paris.in consi.xxvj. vol.iij.& consi.lxix.vol.iij.& hæc est tenenda,quia *communis opinio.

41 Vndecimò limita quando renunciasset filia patri ob metũ reuerentialẽ:per not.per Bart.in l.j.§.quæ onerãdę.ff.qua. re.act. nõ dat.& in istis terminis ponit Georg. Natta in d.c.quãuis.in xj. limit.fuit dictum Bart.in l.pactum,in j.quęst.C.de coll. & ibi Ro. ver.item in quantum. Cor,in ij,limit. Ioan. Crot.in d.l. stipulatio hoc modo concepta.qui declarat.Soc.in d.regula.cl.in vij.limit. Pau.de de Cast.in l.pactum.qui declarat, C.de coll.

42 Duodecimò limita quando in instrumẽto essent apposita illa verba,ex certa scientia, & nullo iuris vel facti errore ductę:sed animo, & proposito deliberato.Paris.in consi.xcvj.vol.j.

43 Decimotertiò limita quando filia viuo patre prædecederet, q̃ tũc renunciatio filię nõ obstat nepotibus.ita Bal.i l.fi.vers.sed hic incidenter.C.de pac.& in l.pactũ C.de coll.ver.ij.quęro.& in xviij.q.& ibi Pau.de Ca.ĩ iij.quæst.& idẽ Pau.de Cast.ĩ q̃ superstitis.ff.de acquir.hered.& ibi Rom.ver.vlt.q̃rit.& Im.& Aret. Natta ĩ d,c.quãuis.dicẽs ita tenere *cõmuniter Doct.ĩ xij.limit. Ioã. Crot.in d.l.stipulatio hoc modo cõcepta.Ioã. Ant.in cõs.xlij. vbi limitat.Bal.cõs.cccciij.vol.j.Alex.cõs.lxxv.vol.j.& ista est cõmunis opin.vt per Bertr.in consil.cxxxviij.volumine j.Alexand.in l. pactum dotali.C.de collat.vbi dicit communem. & sentit Oldr. cõsi.suo xl.Bertran.qui dicit istã communem cõsi.lxiij. in fi.vol. ij.& in cõs.xcviij.volumi.tertio.Corn.in l.pactum.C.de coll.Soc. in consi.clxxxiij.Dec.in dict.l.pactum. Aimo in consilio lxxxiiij. & consi.cxxvij.Ruin.consilio cxlij.vol.ij.& in consil. 50.vol.iij.

Contrarium tenet gl.in d.c.quamuis. & ibi Io.And.& Io.Cal. & Gemin.Chassa.in consi.xlvij.

44 Salic.verò in l.pactum.C.de pact.distinguebat,aut nepos habet necesse venire ex persona matris , & tunc renunciatio sibi pĩiudicat.Aut non venit ex persona matris,& renuntiatio nõ potest sibi præiudicare.

Sed istam distinctionẽ impugnat Alex.in l.pactum. C.de coll. Bertr.consil.xcvij.volum.iij.Georgius Natta in capitulo,quamuis.de pactis,in sexto.

45 Declara, nam quando mater renuncians recepit dotem, talis renunciatio præiudicat filiis non virtute renuntiationis, sed virtute successionis,vt per Paris.cons.xciiij. volumin. iij.

Tenendo primam opi.quæ videtur *communis,

46 Primò amplia,etiam si concurrerẽt filij filiæ renuntiantis,& mortuæ viuo patre cũ filiis primi gradus ipsius patris de cui⁹ suc cessione agitur: nã tũc etiã renunciatio matris filiis nõ pĩudicat. ita sentit Bal.in l.pactũ.in quęst.ij.C.de coll.q̃ indistinctè dicit, q renũciatio filiæ,quæ decessit viuo patre,nõ nocet nepotib⁹.hoc idẽ voluit Aret.ĩ l.q̃ superstitis. ff.de acquir. hered.dũ primò cõcludit , renunciationem nõ obesse nepotib.quãdo filia decedit viuo auo,& quãdo post mortẽ aui decedit filia,distĩguit,an filiæ renunciantis concurrãt cũ auunculis, an nõ, & sic in primo casu renunciatio nõ operatur siue concurrãt cũ auunculis, siue non. Et per eandẽ rationẽ hoc voluit etiã Natta in c.quãuis.de pac.in vj.& Ioan.Crot.ĩ l.stipulatio hoc modo cõcepta. ff.de verb.obli. & Alex.cõs.lxxv.vol.j. hoc clarè, & explicitè voluit Bart. in l.qui superstitis. ff.de acq. hęred.in illa ratione, q̃ successio filij ĩ locũ matris,est beneficiũ iuris,quod filio à matre auferri nõ potuit,licet Pau.de Cast.in l.qui superstitis. dicat q Bart.ibi teneat cõtrariũ, tamen quotquot sunt, qui allegant Bar.in d.l.qui superstitis, tenẽt Bart.ibi sentire,q filij filiæ renunciantis,& decedentis viuo patre,admittũtur ad successionem , etiã si concurrant cum auunculis,vel materteris. vt per Rom.ibi & Imo.& Aret.

Et idem hoc modo declarãdo voluit Pau.de Castr.in d.l.qui superstitis. Idem quod Barto.sic declaratus voluit Bald.expresè in d.l.pactum.in xviij.q.C.de colla.& Paul.de Castr.in iij.q.Rom. in l.qui superstitis.ff.de acquir.hæred.Corn.in l.pactum.versicu. recolligendo ergo prædicta.C.de coll.Alex.ibi , in versic.primo casu dic.Bert.consi.xlvij.vol.iij.vbi dicit istam *communem opinionem,Aimo in consi.cxxvij.

Contrarium Saly.in d.l.pactum. C.de pact.cuius opin.meritò reprobatur,vt suprà dictum est.& idem quod Saly. sentit Dec.in consil.clxxxj.in secunda solutione.

47 Secundò amplia,etiã si filia tempore renunciationis aliquid fuerit à patre consequuta,hoc voluit Bal.in d.l.pactũ,in ij. quæst. C.de coll.qui prius distinxerat,an filia fuisset aliquid cõsequuta, vel ne.& postea subdit,q̃ quãdo filia viuo patre decedit, indistinctè renunciatio nõ praiudicat nepotibus. Pau.de Cast. expresè in l.qui superstitis.ff.de acquir.hęre.Georg. Natta in c.quamuis. de pact.in vj.Corn.in d.l.pactũ.C.de coll.ver.& idem putarem.& Roma.in dicta lege,qui superstitis.Bertr.in consi. cxxxviij. volu. primo,Gozad.consi.lxxv.in fi.vbi dicit *istam commu.opi.

Contrarium Roma.in d.l.qui superstitis.ff.de acq.hęred.Dec. in consilio clxxxj.& in l.pactum dotali.C.de coll.Ioann.Anton. Alex.in cons.xlij.in fi.Io.de Rip.libr.j.respons.vj. Laur.in §.cæterum.vbi declarat.inst.de leg.agnat.succes.& ita dicunt Docto.tenere Oldr.in consi.xl.tamen mihi non concludit.

48 Dec.verò in dict.consi.clxxxj.sentit q vbi vtrunque cõcurreret,& q filia aliquid accepisset , & q nepotes ex ea cõcurrant cũ auunculis , q tunc etiam q mortua fuerit filia renuncians viuo patre,tamen renunciatio præiudicat nepotibus.

49 Si verò patri filia superuixerit, & tunc filij filiæ renunciantis si veniũt tãquã hæredes matris, nõ possunt admitti ad successionẽ per matrẽ repudiatã.ita procedit gl.in d.c.quãuis.in gl.fin.ita declarat ibi Natta.Alex.in cõsi.lxxv.vol.j.& in l.pactũ.C.de coll. & ibi Deci.& in consi. clxxxj.Bert.consi.cxxxviij.vol.j.Ripa in vj. respons.vol.j.Paris.in consi.xvj.volu.ij.

50 Sed si filij filiæ renunciantis nõ veniunt tãquam hęredes matris,tunc,si filia nihil accepit à patre , & cõcurrãt nepotes ex filia cum filijs primi gradus,& sic cum auunculis eorum, sunt exclusi ,ppter matris renunciationem.Imol.in d.l.qui superstitis.ff.de acq.hær.Natta in d.c.quamuis.Corn.in l.pactum.vers.sin autem nihil percepisset.C.de coll.Alex.Dec. Alex.consi.lxxv.vol.j.

51 Si autem concurrant filij filiæ renũciantis nõ cũ auunculis, & sic tenentibus primũ locũ,sed cum natis ex dictis auũculis, & sic nõ tenentibus parẽ gradum cũ filijs filiæ renunciantis,tũc nõ cẽsentur exclusi,secundum Imol.in d.l.qui superstitis.& Nattã in d,c.quamuis.Corn.in d,l.pactum.versi.si verò concurrerent.

Corn.

Contrarium Paul.de Castr.in d.l.qui superstitis.vbi in versi.& hoc si extabat.Ioã.Crot.in l.stipulatio hoc modo.ff.de verb. obl. & hoc videtur sentire Ro.in d.l.qui superstitis. dum indistinctè tenet,talem renuntiationem nocere nepotibus.

52 Aret.verò ibi concordat opi.nam dicit,q̃ aut filij decesserũt viuo patre,quorũ filij concurrunt cum nepotibus ex filia renũciante,& patre superuiuente,& tunc quia illi viuo patre incœperunt tenere primum gradum, eo mortuo excludũt nepotes ex filia renunciante. & ita procedat opin.Pau.de Cast.& Roma.

53 Aut filij,quorum filij concurrunt cũ nepotibus ex filia renũciante, patri superuixerunt vnà cum filia renuntiante, & tũc filij auunculorum non excludant nepotes ex filia renunciante, sed concurrant: & ita procedat opi. Imo.& Nattæ & aliorũ,& sentit Cor.in d l.pactum.ver.& magis dubium.

54 Sed quãdo tales filij cũ agnatis, vel liberis vlterioris gradus cõcurrerent,tunc secundum* omnes, filij filiæ renuntiantis nõ excluduntur,vt per Paul.de Cast.in d.l. qui superstitis. ver.& hoc si extabant.& Cor.in d.l.pactum.ver.si verò concurrerent.

55 Et hoc intelligit Pau.de Cast.in d.l.pactũ.in iij.quæst. quãdo renunciatio non esset facta contemplatione descendentiũ masculorum,quod in dubio præsumitur, q̃ si esset facta pro conservatione familiæ, & sic censeretur prouisum omnibus descendẽtibus per testatorẽ recipientẽ renunciationem à filia sua,& tunc nepotes ex ea siue cõcurrant cum nepotibus ex masculis , siue cum filijs aut liberis vlterioris gradus,semper erunt exclusi.

Sed tñ istã opi.impugnat Io.Cro.ĩ d.l.stipulatio.ff.de verb.obl.

56 Si verò filia, quæ patri superuixit tẽpore renunciationis aliquid à patre fuerit cõsecuta, tunc Bald.in d.l.pactum in ij.quæst. C.de coll.simpliciter dicit,quòd nepotes ex filia renunciante excluduntur,& ita etiam simpliciter tenet Aret. q̃si.xc.& Cor.cõsi. ccxcj.vol.iiij.Berous quæst. xlij.

57 Sed pro vlteriori conclusione ista conuentio principaliter reducitur ad hos casus,nã aut nepotes ex filia renunciante, quæ aliquid habuit à patre tempore renuntiationis, & q̃ patri superuixit, cõcurrũt cum filijs patris,& sic cum auunculis , & tunc citra cõtrouersiam omnes videtur tenere,q̃ nepotes sunt exclusi, ita Bal.in d.l.pactum.in xviii.quæst.C.de coll.& ibi Cor.versi.aut filia superuixit.Dec.iuncta j.&ij.limit.Io.Crot.in l. stipulatio hoc modo concepta.versi.secundus casus.ff.de verb.obl.

58 Si autem nepotes ex filia renũciante concurrerent cũ nepotib⁹ vlterioris gradus,vel cũ alijs,tũc Bal.in d.l.pactũ.& alij suprà relati,qui simpliciter tenẽt renunciationẽ filiæ,q̃ recepit aliquid tẽpore renũciationis,& patri superuixerit,præiudicare nepotib. videt ẽt velle nepotes excludi.& Natta in d.c.quãuis.vers.quod verũ.limitat Io.Crot.in d.l.stipulatio hoc modo.ver.tertiⁿ casus, & Alex.in l.pactum.vers.& an in hoc vltimo.C.de collation.

Cõtrarium Imo.in d.l.qui superstitis.Cor.in d.l.pactum ver.si verò concurrunt.

59 Tenẽdo primã opinionẽ,Limita,q̃ñ filia accepisset aliq̃d p successione,nõ aũt si simpliciter accepisset,vt repudiaret.ita Bal. ĩ d.l.pactũ.ĩ ij.q.refert,& sequit̃ ibi Ale.vers.qd̃ ĩtelligit Bal.verũ.

60 Tertiò amplia hãc decimamtertiã limitationẽ vt renũciatio facta de feudo per patrem nõ noceat filio.Ruin.in ps.xcv.vol.iij.

61 Decimoquartò limita,nã quãuis filia exclusa ob renũciationẽ,nõ possit succedere immediatè patri,cuius successioni renũciauit,tñ põt succedere fratri,qui successit patri,& in cuius hęreditate reperiet successionẽ patris.Deci.Thol.cccclvij.& ibi Apostill.Ro.in ps.clxviij.in prin.Georg.Natt.in c.q̃uis.in v.q.ver.iij.facit.& ver.iiij.pulchrè.Paul.de Castr.in l.Paul.§.idẽ rñdit.vbi dicit Old.ita cõsuluisse.ff.de acq.hær.& ibi Are.notat.Soc.in reg.cl.in x.fall.Guido Papę.q.cxcij.in fi.& q.ccxxxj.Ang.in cõs.lij.& Alex. in l.j.§.veteres.vers.expressius Ang.ff.de acq.poss.Capra in cõsil. xij.ver.nõ obstat.Dec.in cõs.ccxxx.Ias.in d.§.veteres.Soc.in cõs. lxxiij.vol.iij.Dec.in cõsi.ccxxx.Purpur.in l.fi.C.de pact.Hippo.in l.j.§.si quis vltrò.ff.de quæst.Ias.in l.eius,qui in ,puincia.§.fi.versi. iij.principaliter.ff.si cer.pet.Sylua nupt.vers.aduertant tertiò.

62 Decimoquintò limita qñ filia post renunciationẽ in seculo remansit, & post mortem patris ingressa est monasterium , quia non obstante renũciatione,monasterium poterit petere successionem.Purpur.in l.fi.nu. 190.C.de pact.qui hoc declarat.

63 Decimosextò limita,q̃a ista renũciatio nõ excludit quo minus filia possit petere id quod sibi obuenit à lege in pœnã matris transeuntis ad secũda vota,iuxta l.hac edictali.& l.fœminæ.C.de secũd.nupt.ex quo illud sibi obuenit iure sanguinis.Old.in cõsil. ccxciiij.Guid.Pap.q.ccxxviij.Purpu.in l.fi.n. 196.C.de pact. Alias limitationes ad istam regulã prosequere,vt per Soc.in d.regu.cl.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Dotari an debeat filia vnius fratris de communi patrimonio.

1 Vòd filia vnius fratris non sit dotãda de communi patrimonio, etiam si fratres sint socij omniũ bonorum, nisi inter eos super hoc interuenerit specialis cõuentio:sentit gl.in l.si socius ,p filia,in verbo, nõ soluta.ff. p soc.Spe.in ti.de iud.§.restat videre.ver.qd si vnus ex fratrib.Pe. de Anch.in cõs.cccij.Ale.in cõs.xlviij.vol.ij.Bal.in auth.ex testamento.C.de colla.Roman.in cõsi.cxlv. Idem Abb,& Ful.in d.l.si socius pro filia.Alber.in l.cùm duob.§.si fratres.ff.pro soc.Bal.in l.fi.C.de do. ,pmis.Io.Pet.de Ferr.in pract.in verbo , vndecunque q̃sita.Alex.in cõs.cxxxiij.vol.ij.& in cõsi.cliiij.vol.ij.& in cõs.ciij. vol.iij.Capra,in cõs.x.Soc.in cõs.ccxiij.& in cõs.xlvj.vol.j.qui dicit hãc*magis cõem opin.Paul.de Cast.in cõs.xcvj.vol.ij.incip.si dicta Cornelia.in cõs.xij.vol.ij.in iij.dubio.Roma.& post eũ Ias. in auth.quod locũ.C.de coll.Ro.in cõs.cccxxiij.in ij.dubio.Ale. in cõs.lxxxvj.in iiij.lib.Bal.in cõs.cv.incip.quidã Ant.vol.iij.Soc. in cõs.cxcij.Pe.de Vbald.in tract.societat.in vj.parte.in ix.q.Ale. in cõs.lxxvj.vol.iiij.& in cõsi.lxxij.vol.iiij.Chassa.in cõsuet.Burg. & istam dicit*communem Soc.in d.consil.ccxcj.& Io.Crot.in l. si constante.ff.fol.matr.Sylua nup.Mantua.in consi.clxxij.Aimo in consi.clix.dicit istam opinionem multos tenere.

2 Contrariũ,q̃ imò talis filia vnius fratris socij omniũ bonorũ, etiam sine alia expressa conuentione sit dotanda de cõmuni patrimonio,tenuit Bald.in d.l.cum duob.§.si fratres.in ij.lect.ff.pro soc.& in l.si societatẽ vniuersorũ.ff.eo.tit.Paul.de Cast.in consil. cccciij.incip.super primo.in ij.vol.& in recollectis.Flor.ĩ d.l.si socius ,p filia,& in d.l.si societatem vniuersorũ.ff.pro soc.Bal.in l.si patruus.C.cõmunia vtriusq.iudi.Soc.in cõs.iiij.vol.iiij.Bal.in trac. de duob.fratrib.Ang.in l.ex duob.ff.de neg.gest.Ant.de But.in repertorio iuris ciuilis in verbo,socius.& in cõs.vij.Corn.in consi. cclxxxv.vol.j.Soci.in cõs.ccxcj.Dec.in consi.lxvj.in ij.dubio,vbi dicit istã cõem opin.& in auth.quod locum.C.de colla.& in cõs. lxviij.Cor.in cõsi.lij.Paul.de Cast.in cõsi.ccclviij.incip.ad primũ. vol.ij.Soc.in cõs.v.vol.iiij.Alex.in consi.lxx.vol.v.Chassan.in cõsuet.Burg.Bertr.in consi.xxxix.vol.ij.Ruin.consil.cj.vol.j.qui loquitur in dote promissã per vnum fratrem socium.& latissimè in consi.clxiiij.vol.j.& consi.cxxj.vol.v.

Concordando opiniones,dicebat Corn.in cõs.cclxxxv.vol.j. q̃ in socijs omnium bonorum durante societate dos debeat extrahi de cõmuni patrimonio, & ita procedat secunda opi.sed ea soluta debet imputari in portione patris,& ita procedat prima opi. Corn.in consi.lij.vol.iij.& in consi.lviij.vol.iiij.

4 Et qualis debeat esse dos danda de cõmuni vnicæ filiæ vnius fratris socij , & quid si habens vnicam filiam promiserit maiorẽ dotem,quàm fuerit data filiabus alterius fratris socij.Ruin.declarat in consi.iiij.volu.j.

Tenendo primam opinionem,quæ videtur esse *magis cõis,

5 Limita,nisi frater sciens passus fuerit fratrem dotare de cõmuni patrimonio filiam,& non ,ddixerit.ita declarat Paul.de Cast.in consi.ccxj.incip.ad primum.in tertio dubio.vol.ij.Dec.in consil. lxvj.Soc.in consi.v.vol.j.Hippo.in sing.cccxliiij.Ias.in d.auth.qd̃ locum.C.de colla.Io.Crot.in l.si constante.ff.solut.matri.Soc.in consi.ccxcj.

Contrarium tamen sentit Paul.de Castr.in consil.xcvj.incip.si dicta Cornelia.vol.ij.

6 Sed si fratres non sint socij , sed dotata sit filia vnius fratris de bonis communibus,altero fratre etiam sciente, & non contradicente,non præsumitur dotata de bonis alterius fratris animo donandi , quando pater mulieris erat diues , sed animo repetendi. Ruin.in consi.clxxj.vol.j. per totum.

7 Et quid de dote vxoris alterius fratris quomodo sit restituenda.Hipp.in singu.cccxxxvj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Filia non potest agere ex promissione dotis facta marito per patrem.

1 EX promissione dotis facta marito per patrẽ, filia , cuius nomine fit promissio , nõ agit.l.si pro te.C.de do. promis.Ripa in l.j.nu. 53.ff.fol.mat.Masue.in sua praxi,in tit.de do.ver.item maritus,& non vxor.

2 Primò limita,in legato facto pro dote marito, quia vxor ,p illo agit.gl.in verbo,actio.in d.l.si ,p te.C.de dot. ,pmis.& ibi Odof. in fi.verbis.& Cy.ver.ad istam l.oppono.Albe.in prin.& ibi Bald. in ij.lect.in prin.& Io.Fab.ibi.& Ang.Alex.consil.xxxix.volu.iiij. ver.& hinc est.Boer.dec.cccxxviij.nu.2.vers.& ideò hoc dictum. Ruin.consi.clij.nu.9.ver.circa secundam quæst.vol.v.

3 Secundò limita,stãte statuto q̃ actio detur marito ad dotẽ ,pmissam,quia etiam vxori ex eodem statuto actio cõpetit,Alexã

consi.xxxix.vol.vj.versi.comprobatur etiam.& consi.ccvij.versi. ij.respondeo.vol.vij.
4 Tertiò limita stante iuramento, cuius virtute competit actio, cuius nomine fit promissio.Alex.consi.ccvij.ver.j.q̃ licèt.vol.vij. & consi.ccviij.in princ.eod.vol.
5 Quartò limita mortuo marito, quia tunc ex æquitate ex promissione dotis agit filia contra hæredes patris. Guido Papæ.qõ. ccclxxv.versic.ego dixi q̃ malè agit.& consi.vj.versi.ij.quia dicta l.Boer.decis.cccxxviij.nu.2.
6 Et idem si matrimonium sit dissolutum morte filiæ.Paris.cõs. cxxi.in prin.vol.j.
Contrarium Bald.in d.l.si pro te.versi.sed pone.Corn.consil.j. versi.pro residuo autem dotis, vol.ij.& consil.cccxviij.versic.his tñ non obstantibus.vol.iij.qui tenent cõtra hanc quartam limit.
7 Quintò limita quando notarius stipulatus fuisset pro omnib. quorum interest.Guido Papę consi.vj.versi.j.quòd notarij.
8 Sextò quando filia esset præsens, quia tunc diceretur quæsita actio ex facto nudo cõtracto inter promittentẽ pro ea, & ipsum præsentem.Ripa in l.j.nu. 53.ff.solut.matr.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Dotis promissio quando præcedit, operatur vt subsequens confessio mariti probet dotis numerationem.

QVando præcedit dotis promissio facta marito, & postea sequitur cõfessio eiusdẽ mariti de dote recepta, tũc talis cõfessio probat verã numerationẽ dotis in ꝓiudiciũ cõfitentis.l.in ꝓctibus.versic.illis tñ securitatibus.C.de non nume.pec.Ioã.And.in addit.ad Spe.super rubr.de don.inter virũ & vxor.versiculo, hoc verum.Cyn.in d.l.in ꝓctibus.§.sed quoniam.in ij.oppos.& in ij.q. C.de non nume.pecu.Paul.de Cast.in l.j.in fi.versi.quartus est.ff. sol.mat.Ro.in l.si cõstante.nu.44.vers.item in quantum.ff.solut. mat.& ꝓsi.ccccxlv.vers.prima enim opin.Bal.nouell.in trac.dot. in x.parte.vers.vij.fallit.& in l.j.nu. 148.ver.sicut in cõfessione.ff. sol.matr.Ruin.qui dicit istã*cõem,ꝓs.clxxxiij.versi.quinimò verius.vol.j.Guid.Pap.ꝓs.cciiij.vers.& q̃ non debent.Affl.sup cõsti. versi.item in fractura.aliàs sub rubrica,vt magister instituatur.in versi.causas.nu.7.Rip.in l.fœminæ.in xviij.q.versi.q̃ sanè intelligendum est.C.de secund.nupt.Gram.consi.ciuili.cxvj.versi.ij.respondetur.Paul.de Cast.in cõsi.ccclxxxiij.versic.secundus casus. vol.ij.Aret.in §.fuerat.vers.nec obstat cõmunis.inst.de actionib.
Contrarium Rom.in l.si verò.§.de viro.in xxxj.fall.versic.viij, ꝓbatur.ff.sol.mat.vbi loquitur per verbũ forsan.Soc.in l.j.ff.sol. mat.ver.secundum corrolarium.vbi dicit primam opi.,ꝓcedere, q̃ñ ante matrimoniũ sequitur confessio,secus q̃ñ constante matrimonio.Fel.in c.si cautio. vers.fallit iiij.de fide instru.Lofre.ꝓsi. xxij.versi.nec obstat q̃ dicit.Ruin.consi.lvj.versic.sed huiusmodi responsiones.vol.j.qui etiam distinguit inter cõfessionem factã constante matrimonio, & confessionem factam ante matrimonium,Sed hanc distinctionem improbat Decis.Neapol.ccccij.in fi,in antiquis.Ruin.consi.clxxxiij.vers.quinimò verius.vol.j,
1 Tenendo primam opi.quæ videtur magis*communis,
2 Amplia vt talis confessio præiudicet creditoribus.Ang.de Perigl,in l.j.ff.sol.mat.Decis.Neapo.ccccij.ver.sed in ꝓrium.in antiquis.vbi dicit ita iudicatũ in sacro Regio consilio.Bouer.in sing. suo.j.in verbo, confessio.Lofred.cons.xxij.vers.nec obstat quod dicit.Io.Anto.Alex.in consi.lxxviij.vers.iij.respondeo.
Contrarium, q̃ talis confessio non præiudicet creditorib.voluit Soc.in l.j.versic.viij.& vltimò limita.ff.sol.matr.Bal.nouel.in tract.dotis in x.parte in ver.vij.fallit,& in l.j.nu. 148.versi.aut cõtrarium,ff.solu.mat.Grat.consi.xxxv.versi.præterea in præiudicium creditorum.vol.j.
3 Et propterea hanc partem ampliando dicit Ruin.in consilio cxxxvij.in prin.vol.iiij.q̃ non solùm anterioribus, sed nec etiam posterioribus creditoribus præiudicat.
4 Tenẽdo secundã opinionẽ,Primò amplia vt etiã sola confessio facta à marito constante matrimonio,valeat,q̃ñ habet adminicula veritatis.l.cum citra.& ibi Bar.C.de iur.dot,Bal.in l.j.C.de priuileg.dot.Soc,in consi.lxxxij.vol.iij.Boer.decis.cccxxxiij.
5 Secundò amplia , q̃ confessio de dote recepta facta à marito cõstante matrimonio,morte confirmatur,l.q̃ suo.& ibi gl.ij.C. de dot.cau.non nume.iunct.l.antep.C.de don.caus.mort.Bart.in l.cùm quis decedens.§.Titij.ff.de lega.iij.Bal.in l.j.C.de don.ante nupt.Alex.in consi.xxvj.vol.ij.
6 Limita,quia ista confessio de dote recepta nõ ꝑcedente ꝓmissione,nõ firmatur etiam iuramento , vt diximus suprà de donat. in conclusione iij.an donatio inter vir.& vxor.firmetur iuramẽto.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Auus præsumitur dotare neptem propter filium.

DIcit tex.in d.l.dedit dotem.ff.de colla.bon.q̃ auus cẽsetur dotare neptem propter filium.
Ex quo infertur, q̃ dos data ab auo ipsi nepti, imputatur ipsi filio in legitimã.Cyn.in l.scimus.in v.q. C.de inof.testa.Alex.in cõs.xxx.vers.sed iuxta hoc.volu.iiij.& in consi.cxvij.ver.& bene facit,vol.vj.& in ꝓsi.cliiij.vers.& bñ facit. vol.vij.& idẽ tradit in l.in quartã.vers.sed iuxta hoc.ff.ad leg.Fal. Pic.in d.l.in quartã.nu.83.versi.quæsiuit.ff.eo.tit.Ruin.cõsi.xxx. versi.& ad cõfirmationẽ.vol.ij.& in cons.cxlviij.vers.vel secũdo. vol.ij.& in ꝓs.cxxxviij.vers.circa aliud dubiũ.vol.ij.& in ꝓs.cxcvj. versi.& hoc etiã.vol.ij.Bert.consil.cxxix.versi.& quia.volu.iij.in nouis.Alciat.in tract.præsum.in j.regula,in xvij.præsumpt.
Contrarium tamen voluit Bal.in auth.ex testamento,versi.iij. quæro.C.de collat.& idem voluit in l.fi.vers.sed pone q̃ vnus.C. de dot.promiss.Aret.in consi.xvij.ver.ad septimum.& in l.qui in aliena.§.interdum.ver.quamuis autem.ff.de acq.hæred.Corn.in consi.xxxiiij.versi.si autem fuerit soluta.vol.iiij.Ruin.cons.lxxij. versi.& præsumptio.vol.ij.
3 Tenendo primam opi.intellige vt ꝓcedat , quotiescunq; cõstat,dotẽ datã nepti ab auo,filij contemplatione datã fuisse,vt tenet gl.in l.dedit dotẽ,in verbo,idem.vbi etiã Bar.in vers.q̃ñq; pater.ff.de coll.bon.gl.in l.auus.in ver.habuisset.ff.de iur.dot.Nice. in cõcor.ad Bar.cclxxxiij.Imol.in l.quæsitũ.in prin.versi.nota tñ singulariter.ff.de leg.j.Alex.in ꝓs.cxvij.ver.& bene facit.vol.vi.& in ꝓs.cliiij.vers.& bene facit.vol.vij.& in cons.xxx.volu.iiij.Dec. cons.lxxxj.ver.& ista bene ꝓcedũt.Ripa in d.l.in quartã.nu.202. & ibi Pic.nu.83.ver.quæsiuit Ang.ff.ad leg.Falc.Rui.ꝓs.viij.vers. & ad confirmationẽ.vol.ij.Alciat.in j.reg.in xvij.ꝑsumpt.in prin.
4 Amplia,vt istud ꝓcedat etiam si sumus in dubio, quo casu potius contẽplatione filij,quàm nepotis,ꝑsumitur auum ipsi nepti dotẽ ꝑstitisse.Ang.in ꝓs.lxxviij.incip.Ioan.vers.nõ obstãte.Alex. in ꝓs.cxvij.vers.& bñ facit.vol.vj.& in cõs.cliiij.vers.& bene facit. vol.vij.Dec.in cõs.lxxxj.vers.& ista.Ruin.cõs.xxx.vers.& ad cõfirmationẽ.volu.ij.Ripa in d.l.in quartam.nu.202.& ibi Pic.nu.83. versi.quæsiuit Ang.ff.ad leg.Falc.Alci.in j.reg.in xvii.ꝑsum.nu.3.
5 Et eo maximè in dubio præsumendũ est neptes dotatas fuisse contẽplatione filij,quãdo ipse auus legasset dotẽ ipsis neptibus nondũ natis sed nascituris,& ideò tũc illud rellictũ debet ipsi filio in legitimã imputari.Ang.ĩ d.ꝓs.lxxvj. ver.nõ obstat.Dec.ĩd. ꝓs.clxxxj.ver.& hoc idẽ.Rui.ĩ ꝓs.cxxxviij.ver.& tãto magis.vo.ij.
6 Limita, quãdo constaret q̃ contemplatione ipsius neptis,nõ autẽ filij auus illã dotauerit,& ideò tunc nõ debet ei dos ꝑdicta in legitimã imputari,prout est tex.in l.auus.ff.de iur.dot.glo.in l. dedit dotem. ĩ verbo,idem.ver.vel dic.& ibi Bar.ver. aut dedit.ff. de coll.bon.Angel.in consil.lxxviij.versi. non obstat.Alex.consi. xxx.ver.si tamen appareret.vol.iiij.& in cons.cxvij.versi.& bene facit.vol.vj.Nicell.in concord.Bart.ccxxxviij.
7 Amplia,vt in hoc casu dicatur constare,siue constet per veras probationes, siue etiã per vehementia indicia.Ang. in l.in quartam.in fi.ver.quid autem si auus.ff.ad d.l.Fal.Ang.in cons.cxxix. ver.hoc idem expressius.vol.v.& in cõsi.cxvij.vol.vj. & in consi. cliiij.vol.vij.Maria.Iun.in cons.lxxvij.ver.vel & tertio.vol.ij.
8 Ex quibus infertur, q̃ dos data ab auo nepti, imputatur ĩ legitimã ipsi nepti debitam in bonis parernis.Ang.in d.ꝓsi.lxxvij.& ĩ l.in quartã. ver.qd autẽ si auus.& ibi Imo.ver.& itẽ tangit hic.& ibi etiã Alex.ver.quærit etiã Ang.& ibi Rip.nu.206.& Pic.n.83. v er.q̃siuit hic Ang.ff.ad leg.Falc.Paul.de Cast.ꝓs.xcvj.vsq; in fin. ver.de altera verò dimidia.vol.ij.Ale.in ꝓs.xxx.ver.sed iuxta hoc. vol.iiij.& in cons.cxvij.ver.& bene facit.vo.vj.& in ꝓs.cliiij.ver.& bene facit.vol. vij.& in cons. cxxix.in princ.vol.v. Soc.in ꝓs.xxxiiij.ver.nam videmus.vol.iij.Dec.in consi. lxxxj. num. 5.versi.successiuè.Rui.ꝓs.cxxxviij.ver.adducit etiam.vol.ij.& in consi.lxxij. vers.& præsuppono.vol.ij. Alciat.in j.regula.in xvij.præsumpt.
Primò limita, istud procedere quando pater esset diues, quo casu teneretur filiam dotare:secus si esset pauper,quia tunc onus dotãdi ad auũ pertineret.Ita limitat Io.Crot.in c.Raynutius.ver. quod dictũ puto,de test.Rip.in l.ĩ quartã.n.206.& seq.ff.ad l.Fal.
Contrarium tenet Pic.in d.l.in quartam. nu.83. ff.eo.& sentit. Bertr.in consi.cxxix.vol. iij.in nou.
9 Secundò limita, quando cõstat,q̃ contemplatione filij fuerit dotata,vel si sumus in dubio, secus si constaret, q̃ contemplatione neptis.Ang.ĩ l.in quartam, ver.q̃ autem. & ibi Imo. ver.& item tangit Ang.ff.ad leg.Falc.cum aliis superius allegatis.

11 Primò amplia,idẽ esse ẽt in dote data filiæ fratris à patruo. Pau.de Ca.in cõs.xcvj.ver.de altera verò.vol.ij.Ale.in ꝓs.clxxix. ver.hoc ẽt cõsulendo.vol.v.Rip.in l.in quartã.n. 206.& ibi Pic. n.83.ff.ad l.Fal.Rui.in consi.cxlviij.ver.vel secũdò.vol.ij.& in ꝓs. cxcvj.ver.vel secũdò& mclius.vol.ij. Maria.Iun. in ꝓs.lxxvij.ver. & primò ista cõclu.vol.ij.& ĩ ꝓs.cxxxiij.ver.& inter cætera.vol.i.
12 Secũdò amplia , idẽ esse in dote data nepti ex filia.Ale.ĩ ꝓsi. cxvij.ver.nec dicat.vol.vj.& in ꝓs.cliiij.ver.nec dicat.volum.vij.
13 Primò Declara,vt hoc ꝓcedat in ea dote,ad quã filius tenetur,secus si alius teneretur dotare, vt infrà dicetur.
14 Secundò Declara,q̃ñ ex cõiecturis aliud appareret,vt suprà dictum fuit.
15 Primò limita illã cõclusionem,q̃ dos data nepti imputetur filio ĩ legitimã,vt ꝓcedat, q̃ñ auus teneretur dotare filio inope existente,secus aũt q̃ñ filius eo ꝓa esset diues,ipse dotẽ tradere teneretur,ꝓa tũc dos nõ ꝑsumeretur data contemplatione filij, sed cõtẽplatione neptis,& ꝓpterea tũc nõ esset ipsi filio in legitimã imputanda.Ale.in l.in quartã.ver.sed iuxta hoc. & ibi Rip. nu.204.ff.ad l.Falc.Rui.cõs.xlviij.n.9.vol.ij.& in cõs.clxxj.versi. illud etiam apertè.vol.j.Io.Crot.in c.Raynutius.ver.primus est. de test.Dec.cons.clxxxj.ver.& hoc sanè.Rui.cõs.xxx. versi.& ad confirmationem.vol.ij.
Cõtrariũ tenuit Alciat.in xvij.ꝑsum.in j.reg.in vers.& ex istis.
16 Secũdò limita,nisi ipse auꝰ reliquisset dotẽ ꝑstãdã post obitum ipsius.Rui.in cõs.lxxij.num.6.ver.& confirmatur.volum.ij.
17 Tertiò limita,quãdo neptes nõ essent adhuc nubilis ætatis. Ruin.in d.consi.lxxij.nu.7.vol.ij.
18 Quartò limita,q̃ñ nepos ex filio spurio esset ab auo institutus,vel ab eo legatũ accepisset,quo casu si diceretur cõtemplatione filij spurij institutꝰ nepos,aut ei legatũ factũ,institutio, vel legatũ nõ valerent,ꝓa tunc ꝓ actus validitate in dubio cõtemplatione suiipsius,& nõ patris nepos ꝑsumitur institutꝰ ab auo, vt tradit Bart.in l.Gallus.in §.q̃ si is.versi.tertius casus. ff.de li. & posth.de quo dic,vt infrà ĩ iiij.lib.ĩ ti.de hered.insti.in iij. ꝓclusi.
19 Ex supradictis infertur,q̃ donatum ab auo nepoti dicatur à patre ꝓfectũ,& ꝓpterea ꝓfectitiũ appellatur.Bar.ĩ auth.ex testamento.ver.q̃ro secũdò.C.de secũ.nup.& in l.dedit dotẽ.ver.aut est dubiũ.ff.de colla.bon.Ang.in l.ĩ quartã.ver. sed si dotauit. ff. ad l.Falc.& in cõs.lxxviij.incip.Ioan.& in cõs.seq.And.de Iser.c. j.§.& si clientulus.ver.si verò à cõiuncto.de alie.feu.Alex.in ꝓsil. lxxv.ver.nec in casu nostro.vol.vj.Maria.Iun.cõs.xxxiij.num.8. vol.j.& in cons.lxxvij.ver.vel secundò.vol.ij.Rui.cõsi.xxx.versi. & ad confirmationẽ.vol.ij.Ber.cõs.cxxix.ver.pro eo quia.volu. lij.in nou.Alciat.in j.reg.in xvij.præsump.ver.præterea licèt.
20 Cõtrarium,q̃ non profectitium,sed aduentitiũ dicatur,sentit gl.in l.qui in aliena.§.interdum,super verbo,faciet hæredem. ff.de acqui.hęre.& ibi Bar.ver.oppono.
Idẽ voluit gl.in l.q̃sitũ.in prin.in verbo,seruo. versi.vel dic. & ibi Bar.ver.oppono quod à patre.& ibi Ang.ver. & loquiẽ istud principiũ.& Imo.ver.no.tñ singulariter.ff.de leg.j.gl.in l.auus,p illũ tex.in verbo,habuisset.ff.de iure dot.Ale.in l.sed etsi plures. §. in arrogato.ver.idẽ facit iste tex.& ibi Cuma.in ver.no.singulariter.& Rom.ver.no.istã gl.& ibi Ale.ver.in gl.ĩ verbo , faciet. & ibi Ias.ver.& isto mõ.& Aret.versic.in eadem gl.ff.de vulga.& pup.Alex.in l.in quartã.ver,sed in ꝓriũ facit.& ibi Pic. nu. 83. in fi.& ibi Rip.q̃ hãc dicit *cõem opi.nu.204.ff.ad l.Fal.Ale.in ꝓs. cxxxviij.in prin.vbi hãc dicit*cõem opi.vol.v.& in cons. clxxxiij.ver.ꝓa duo.vol.ij.& cõs.cxcix.ver.quinimò in dubio.vo.ij. & cõs.xxix.ver.vbi aũt.vol.v. & cõs.lxxxviij.ver.& illud.volum.iiij. Io.Cro.in c.Raynutius.ver.hoc dictũ.de testa.Corn.in cõs.xxxiiij.vbi hãc dicit cõem opi.in ver.fi aũt fuit soluta.vol.iiij. Bertr. consi.cxxxviij.ver.nisi fortè.vol.ij.in nouis.
Tenendo hanc secundã opinio.tanq̃ magis * communem,
21 Primò limita,q̃ñ relinquitur , vel datur nepti nõdum natæ, ꝓa cũ in ea nõ possint cadere merita, censetur datũ , vel relictũ patris cõtemplatione,& propterea profectitiũ dici debet.Bart. in consi.cxxxj.in prin.Dec.in cons.clxxj.ver.& hoc idẽ. Alex. in cons.lxxxviij.ver.nec obstat.vol.iiij.
22 Secundò limita,q̃ñ daret aliquid auus nepti,vel nepoti , ad quod esset filius obligatus,ꝓa tũc censetur datũ cõtemplatione filij,& propterea profectitiũ.nõ aduentitium debet dici.Alexã. in cons.viij.ver.vel ẽt põt.vol.iij. & in cõs.cxxxviij.versi. vel etiã põt.vol.v.& in consi.xxx.ver.non obstat id quod no. gl. vol.iiij. Are.in l.qui in aliena.§.interdũ.ff.de acq.hære.Alex. in l.in quartam.ver.nõ obstat id,quod no.& ibi Pic.nu.83.ver.limita tamẽ. ff.ad l.Fal.Ber.consi.cxxxviij.ver.nisi fortè.vol.ij.in nouis.Alcia. in tract.prę̃sum.in j.reg.in xvij,prę̃sump.ver.nec obstat ratio.
23 Tenendo aliã opi.q̃ donatũ vel relictũ ab auo nepoti,censeat datũ cõtemplatione filij,& ꝓpterea ꝓfectitium reputetur,
Limita,vt nõ ꝓcedat in filio exhęredato,cuius cõtemplatione nõ prę̃sumitur patrẽ voluisse dare , quẽ exhęredẽ fecit.Imol. in l.qui in aliena.§.interdum.ver.no.gl.ff.de acqui.hęred.
Contrariũ tenet Roma.in d.§.interdũ.ver.no istã gl.& Aret. ver.hanc gl.& ibi Alex.ver.Rom.hic.& ibi Ias.ver.istã gl.ẽt.Rui, cõs.xxx.ver.& ad cõfirmationẽ.vol.ij.ex qbus apparet supradictam limitationem per Doctores*communiter reprobari.

De secundis nuptijs.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Mulier transiens ad secunda vota,quicquid de bonis primi mariti fuerit lucrata filiis primi matrimonij debet conseruare.

FOEMINAE trãseuntes ad secũda vota quicquid titulo lucratiuo de bonis primi mariti cõsecutæ fuerint,moriẽtes liberis primi matrimonij seruaredebent,omni alienatione interdicta, vt ꝓbat tex.in l.fœminæ.C.de sec.nup. in l.gñaliter.eo.ti.in §.si verò expecter.in auth. de nup. Fulg.in consi.xlix.& consi.lxiij.Cor.in consi.cccix.volu.iij.Oldr. in cons.xxxiij.in ij.q.Grat.in consi.xxxv.vol.j.
2 Primò amplia,idem esse in masculis,qui trãsierint ad secũdas nuptias. d.l.generaliter. C. de sec.nupt. & d.§.si verò expecter. in authen.de nup.Old.in cõsi.xxxiij.in ij.dubio.Azo in sum.in ti.de sec.nup.ver.itẽ quæcunq;.Bal.in d.l.fœminæ.in j.lect.in fi.Ro.in cõsi.clxxxij.Io. de Rip. in d.l.fœminæ.in j.q.Io.Nico.in d.l.generaliter.nu.8.C.de secun. nup.vbi dicit istam* cõmunẽ opi.Cæp. caut.cccxxxvj.Cy.in auth. sed & si qs.in ij.q. C.de sec.nup.Gual. caut.xviij.in fi.in ti.de leg.Bertr.in consi.xcv.volu.ij.& consi.clv. vol.iij.Grat.in cons.xxxv.vol.j.Boer.decis.cxxxvij.
3 Vbi etima ampliat idem esse in aliis ascendentibus.vide infrà in vij.conclus.eod.titu.
4 Secundò amplia, etiã si filij primi matrimonij nõ sint hæredes patris præmortui, sed sint hæredes matris lucrãtis, vt est tex.in l. generaliter.in fi.C.de sec.nup.Pau.de Ca.in cõsi. cl.vol.ij.vbi etiã ampliat q̃ totum vendicãt filij etiam q̃ nõ sint nisi ꝓ parte hæredes,vel etiam si non sint hęredes etiam matris lucrantis,vt sentit Cor.ĩ ꝓs.ccciij.vo.iij.Sylua nup.in v.ampli.Oldr.ĩ d.l.generaliter,
5 Et ꝓpterea infertur,q̃ dato q̃ ex primo matrimonio extarẽt fœminę exclusę per statutũ, nihilominꝰ mortua matre quę trãsiuerat ad secundas nuptias, haberẽt omnia q̃ mater à patre fuisset ꝓsecuta.Sal.d.l.fœminę.§.illud.C.de sec.nup.licèt loquaẽ ĩ terminis illiꝰ §.& ĩ terminis nostris hoc ponit Rip.ĩ d.l.fœminæ.q.viij.
6 Amplia, etiã si renunciauerint bonis paternis, vel maternis filij primi matrimonij.Guido Papæ q.ccxxviij. Dec.cons.cccxcvj. & consilio ccxxx.& consilio ccvj.
7 Et hoc intelligitur quando renuntiatio fit ante transitum ad secunda vota,secus si post transitum, & sic postquàm iam cœpit cõpetere ius,ita tenet Paul.de Ca.in cõs.cccxij.secundũ antiquã impressionem.Dec.in consi. ccvj.in fi.Rip.q.ix.in d.l.fœminæ.& idem dicit Dec. in rubri.C.de secund.nup.
8 Tertiò amplia, non modo stantibus filijs,sed etiam stantibus nepotibus ex primo matrimonio , ex filiis susceptis patribus ꝑdefunctis, ita Bertr.in consi.clxvj.vol.j.in antiquis.& ponit Ripa in d.l.fœminæ.in vj.quæst.
9 Et isto casu si extarẽt filij & nepotes,fieret successio in stirpes, & non in capita, vt per Bertr.in consilio præallegato.Ripa in d.l. fœminæ.q.vij.Bertr.consi. xcij.vol.j.in nouis.
10 Quartò amplia,vt fiat ista priuatio ipso iure, nec sit necessaria sententia iudicis.Corn.in consil.cccix. vol.iiij.& Io. Nic .in l. generaliter.in ij.parte.num.3.C.de secund. nup.
11 Quintò amplia,etiã si testator reliquerit vel donauerit vxori,adiiciens q̃ volebat q̃ vxor posset disponere liberè, & sine cõditione in vita,& in morte.Ita Fulg.in cõs.lxiij.Bertr. in ꝓs.cccvj. in ij.vol.Ripa in d.l.fœminæ.q.xij.Bertr.in cõs.lviij.in nouis.
12 Sextò amplia,nõ modo si mulier transiuerit ad secunda vota,sed etiã si luxuriosè vixerit post mortẽ mariti.Ripa in d.l.fœminæ.q.xv. Io.de Garro.in auth.ex testamẽto.num.30.C.de sec. nup.in xxviij.pœna. Hisp. in rubr.de do.int.vi.& vxo. ver.ad hoc bñ facit.Io.Ni.q̃ ampliat idẽ esse ĩ viro.ĩ l.gñaliter.n.15.C.de sec. nup.Alex.ĩ apost.ad Bar.ĩ d.l.fœminæ.Syl.nup.ĩ cõcl.viij.eod.tit.
13 Septimò amplia,idẽ esse ĩ omni cõfessione mariti erga vxorẽ,q̃ resultet in donationẽ vel legatũ,vt per Pau.de Cast. in cõs. clxxiij.incip.viso casu.& allegatur fm antiquam impressionem

aliter in consi.cl.vol.ij.Ripa q.xviij.in d.l.fœminæ.

14 Octauò amplia,vt idem sit in pecunia,ex qua vxor emit bona constante matrimonio,quę præsumitur de bonis mariti. per tex.in l.Quintus Mutius.ff.de dona.inter vir. & vxor. & istâ ampliationem ponit Io.de Ripa in d.l.fœminæ.

15 Nonò Amplia,idem esse in lucro acquisito vxori ex forma statuti per mortē mariti.Bal.in auth.ex testamento, ver. sed statim iuxta prædicta quæro.C.de secun.nup.vbi Alex.in apostil.& in auth.vxori.C.eod.vbi Alex.in apostil.Roma.in l.si cū dotem. ver.tu aūt aduerte.ff.solu.matr.Corn.in cōs.cccix.vo.iij. Roma. in cōs.cxc.in ij.dubio.Dec.in auth.si qua mulier.ver.ex his infertur.C.de secun.nupt.Pau.de Cast.in l.ij.ver.& idem dico.ff.solu. matr.Soc.in cōs.xlij.vers.sed verū faciebat dubitationē. vol. iiij. Io.de Ripa in d.l.fœminæ.q.xxiij.Io.Nic.in l.gñaliter.nu. 41. C. de secun.nup.qui dicunt istā esse *cōem opi. Cremens. in sing. vltimo.Aret.in l.ij.ver.prima cōclusi. ff.de le.j.Idē sentit.Io.Fab. in auth.in donatione.C.de secun.nup.Cor.in cōs.cclxix.in fine. volu.iiij.Pau.de Cast.in l.fi.in princi.C.de bonis maternis. Ioan. de Garro.cumulatissimè in authen.ex testamento.nu. 55. & sequen.C.de secū.nupt.& istud tenuit Rayn.inter consilia Signoro.in ꝓs.lxviij.& ꝓs.fina.Grat.in consil. xxxv.vbi declarat,volu.j.

Cōtrariū Bal.in l.fi.C.de bonis mater.in fi.& ibi Corn.in fi. & idē Corn.in auth.ex testamēto.ver.per prędicta.C. de colla.Pepus in auth.præterea.ver.iij.& vltimò.C.vnde vir & vxor.Hispa. in rubri.de dona.inter virū,& vxo.ver.ex quo.infertur. Barb.in c.officij.ver.adde ēt ad præcedentē quæstionem.de elect.Are.in l.fi ab hostibus.§.fi.versi. pro ista decis.ff.sol.matr.Signorol.Homod.in consi.xxxvij.& in consi.lxix.

16 Decimò amplia,vt mulier,hęres instituta, per transitum ad secūda vota desinat esse hęres directò, & nō per fideicōmissum. ita Rip.in d.l.fœminæ.q.xxiiij.

Contrarium Corn.in consil.lv.volu.j.tñ Cor.ibi loquitur qñ priuatio succedit ex voluntate testatoris.

17 XI.Amplia,etiam si non habeat à viro,sed de bonis eius ex legis dispositione.vt in authen.præterea.C.vnde vir,& vxor. ita Pau.de Ca.in consi.cl.lib.ij.

18 XII.Amplia,nā ista pœna non cessat de iure canonico.Guido Papæ in consi.cxx.

19 XIII.Amplia, vt ēt onus non possit adiici in his bonis per matrem.Maria.Iun.in consi.ciij.nu.24.vol.j.

20 Primò limita,hoc nō ꝓcedere in Iudæa fœmina transeunte ad secundas nuptias.ita Ripa in d.l.fœminæ.in ij.q.

Contrarium sentit Bal.in l.ij.C.de sec.nup.Alex.in apostil.ad Bart.in d.l.fœminæ.Imò in Iudæa dicunt idē esse,qñ transiret ad secundas nuptias,soluto matrimonio diuortio,quod hodie inter dfieles cadere nō potest.

21 Secundò limita,si mulier transiens nullos ex priore matrimonio filios suscepisset,ita gl.ī d.l.fœminæ.in gl.ij.& Odofred. in figuratione casus.& Ripa in iij.q.

22 Et idē si fuerint suscepti filij & tempore transitus matris ad secunda vota decessissent.Bal.in cons.cliij.in j.dubio.vol.v.Bart. & Bal.in auth.ex testamēto.C.de sec.nup.vbi Bal.Bar. in consil. liij.in fin.Are.in §.preferuntur.insti.ad Tertul.Fab.de Monte,in repe.auth.nouissima.nu. 138.C.de inoffi.testa.Alex.in cōs.lxiij. vol.v.& in consi.ccxj.vol.vij.Ripa in d.l.fœminæ.in iiij.q.

23 Et idē si filij suscepti essent, qui extarent tempore transitus ad secūda vota,tñ decederent ante mortē matris,vt est tex. in d. l.fœminę.in fi. & Odosi.super tex.illius l.& est bon° tex.in §.qñ infirmas.in auth.de nup.Bal.in cōs.cliij. vol.v.Anch.in ꝓs.cclxxviij.Are.in ꝓs.cxl.ver.iiij.qa nō solū.Bert.in cōsi.cxxxiij. vol. j. in nou.Matt.in trac.succes.ab intest.nu. 55.& in tract.de test. versi. volens intestatus decedere.Soc.in ꝓs.xxxiiij.ver.iiij.moueor.vo. j.Alex.in cons.lxvj.ver.attamen attento.volu.iij.Pau.de Cast. in consi.lxvij.in fi.ver.sed si filia.vol.j.Ioan.Nic.in l.gñaliter. in secunda parte.nu. 11.& seq.Alex.in consi.lxiij.volu.v.ver. accedit ad idem.Nico.de Vba.in tract.succes.ab intest.in ij.parte. num. 11.Bertr.in consi.cclxiij.vol.iij.Aimo in consi.xxxvj.

Contrariū Bolog.in tract.succes.ab intest.n. 56.Io. de Garro. in auth.ex testamento. nu. 50.& seq.C.de secun.nup.

24 Et quādo filius decessit condito testamento, vide in v.limit. tertiæ conclu.ī.eo.tit.

25 Amplia hanc limitationē,etiam qñ extarent filij, sed essent ingrati,quia perinde est ac si non extarent.Boer.decis.clxxxv.

26 Tertiò limita,nā facultas reuocandi nō transfertur ad hęredes,adeò ꝓ si filij viua matre nō sint ꝓquesti de transitu ad secūda vota,morientes non transferunt hoc ius in hæredes,& hoc voluit Bald.in auth.ex testamento.ver.sed statim q̄ro.C.de secū. nup.Alex.in ꝓsi.lxiij.vol.v.ver.itē qa filius,vel filia.Dec.in consi. ccvj.ver.& ꝓbaē ex eo.Maria.Iun.in cōsi.lxxj.vol.ij.Ripa in l.fœminę.in xiiij.q.C.de secun.nupt.in lxj.q.versic. facit quod dicit.

27 Quartò limita,si extarent filij ex primo matrimonio, & mulier ad secundas nuptias deuenerit,& nullis susceptis ex secūdo matrimonio liberis,vel illis oīb.mortuis ad tertias nuptias ꝓuola uerit,nā quo ad habita à secundo viro,nō habet locū dispositio d.l.fœminæ.& dispositio l.gñaliter.ita Bald. in secūda lectura, in dicta l.fœminæ.Bertr.in cons.cccxxxviij.in antiquis.Ripa in d.l. fœminæ.in v.quæstio.

28 Quintò limita, si filij primi matrimonij nullo modo essent successibiles,vt in deportatis,& fratribus minoribus concludit Ripa in d.l.fœminæ.in viij.q.

29 Sextò limita,si nubat de cōsensu primi viri,glo.in §.dato.in verbo,siue viri.in auth.de nup.Bal.in d.l.fœminæ.in ij.lect.versi. itē not.ꝓ vbi.& in l.j.in j.lect.versi.sed pone.C.de sec.nup.& in l. filiū,quē habentē.ver.no.tñ.C.fa.erc.& in cōs. cccxxxvj. volu.j. Rom.in ꝓs.ccxix.Cæp.caut.cccxxxvj.Bertr.ī ꝓs.cccvj.vol.ij ī.antiq.Pau.de Cast.ī.l.filiū,quē habētē.& ibi Ias.C.fa.erc.& idē Ias.ī l.ambiguitatē.C.de indicta vid.tol.Rom.in sing.cclij.Cremēs.in sing.lxxiiij.Bal.in cōs. xlij.vol.iij.& in ꝓs.cclxvj.vol.v. Ang.in ꝓs. cccxcvj.in ij.parte,nouiter impressa.Are. in trac.de test.in verb. donec castè vixerit.Dec.in rub.C.de secū. nup.Dec.in c.ecclesia S.Mariæ.nu.35.de cōs.Sylua nup.in j.limit.Barba.in repe.l. cùm acutissimi.C.de fideic.Prepos.in c.fi. C.de secun. nup. apostil.ad Abb.in c.fi. de secū.nup.Io.de Garro.in l.j.nu.63.C.de secū.nup. Dec.in cōs.dcxx.Gualdens.caute.xviij. de leg. Bertra.in cōs.lviij. vol.j.in nouis.vbi plus subdit,ꝓ dicta licentia trāseundi ad seeū da vota colligitur ex licentia data in primo testamento,licèt nō repetita in secūdo.Idē tenuit Bertr.cōs.cclxxv.volu.iij.in nouis. Soc.in regu.cclxxij.in ij.fal.Io.deGarro.in tub. de secū.nup.ī ij. parte.num. 1.& seq.Paris.in consi.xcv.vol.ij.Boer.decis. clxxxv. vbi limitat.nu.26.

Vide infrà ī cōclus.iij.eo.titu.in ix.limit.& in cōclu.vj.ī j.limi.

Contrarium voluit Bertr.in ꝓsi.cclxxx.vol.ij.in antiquis.Rip. in d.l.fœminæ.in xi.q.

30 Et idē est ecōtrà,si vxor marito det licētiā trāseundi ad secū das nuptias.Ias.in ꝓs.liij.vol.j.& ibi Ias.limitat in cōsensu ꝑstito ī testamēto,vel alia vltima volūtate, sec° si sit ꝑstitus inter viuos.

31 Tenendo primam opi.*communē,Amplia, vt nō sufficiat tacitus consensus.Fulg.cons.lxiij.

32 Limita,vt cōsensus mariti operari possit ad remittēdas pœnas,quas incurrit mulier transiens ad secunda vota post annum luctus,nō aūt est potens talis cōsensus mariti remittere pœnas nubentis mulieris infra annū luctus,ita Bal.in l.j.in j.lect.ver.sed pone.C.secū.nup.Roma.in cōs.ccxix.Ias.in l.filiū, quē habentē. C.fami.erc.Bertr.in cōs.xlvij.in fi.vol.j.in nouis.Io.de Garro. in l.j.nu.63.C.de secū.nup.Prepos.in c.fi.de sec.nup.Ang.in consi. cccxl.incip.Doctor. īsignis.in ij.parte ꝓsiliorū nouiter impressa.

Amplia,idē esse ī cōsensu filiorū,dicit Guald.caut.xviij.d leg.

Contrarium Pau.de Ca.in l.filiū, quem habentem. C. fa.erc. Lud.Bolog.in suis nouis interpretationibus,in l.j.C.de sec.nup. Io.de Garro.in l.j.nu.65.& seq.C.de secun.nup.

33 Septimò limita,qñ mulier transiret ad secunda vota de voluntate,& cōsensu filiorū primi matrimonij.gl. in auth. de non elig.secūdò nubent.in verbo,copulanē.Rom.in cōs.ccxix.Ang. in d.auth.post gl.ibi.ver.& ꝑdicta vera.Ang.in cōs.cccxcvj.in ij. parte.Bertr.in cōs.clxxv.vo.ij.in antiqs.Nic.de Vbal.in tract.suc. ab intest.in ij.par.nu. 10.Rip.in d.l.fœminę.in xiiij.q.Dec.in cōs. ccvj.Bertr.in cōs.lxxij.in nouis.Prepos.in c.fi.de sec.nupt.Rom. in singu.cclij.incip.Tu scis.ī fi.Barb.in repe.l.cùm acutissimi.C. de fideic.Cremens.in sing.lxxiij.Cæpo.caut.ccxxxv.Bologn.in add.ad tractatū Matthe.de succes.ab intest.n. 52.Ias.ī l.filiū, quē habētē.C.fam.erc.& in l.ambiguitatē.ī secūdo not.C.de indict. vidui.tol.Io.de Garro.ī rub. C.de secū.nup.ī ij.parte,ī secūdo remedio.n.4.Dec.ī rub.C.de sec.nup.Guald.caut.xviij.de leg.Soc.ī reg.cclxxxij.in j.limit.Boer.decis.clxxv. Paris.in cōs.xxix.vol.iij.

Vide infrà in cōclu.vj.ī limit.ij. & suprà in vj.limit. huius cōclu.& in conclus.seq.in ij.limit.& in conclu.iij.infrà in x.limit.

34 Amplia hāc limitationē ēt si tacitè cōsentiant nō cōquerēdo de matre transeunte ad secūda vota.Bal.in auth.ex testamento.ver.modò q̄ritur vtrū.C.de secun.nup.& in cōsi.ccvj.vol.iiij. Ripa q.lxxj.in l.fi.C.de reuoc.dona.Paris.in consil.xxix.volu.iij. Grat.in consi.lxxxiij.vol.ij.Boer.decis.clxxxv.vbi omninò vide, qui declarat,maximè nu.22.& seq.

Cōtrariū sentit idē Ripa ī d.l.fœminæ.in xiiij.q.C.de sec.nup. Soc.in l.cùm auus.ver.primo casu.ff.de cond.& demonst.

35 Et propterea facit quod no.Bal.in l.mater.C. ad Tert. vbi si filius instituit hæredē matrem quam sciebat ad secūdas nuptias conuolare,videtur ei remisisse istas pœnas.

36 Et idē est,si filij ratificent post transitū ad secunda vota. vt per Dec.in d.rub.C.de sec.nup.& sufficit etiam consensus tutoris filij impuberis,vt declarat Bertr.in consi.lviij.vol.j.in nou.

37 Et

37 Et idē est qñ filij tacitè,vel expressè consentiunt siue in patre,siue in matre.Paris.cons.xxix.vol.j.

38 Octauò limita,vt nō ꝓcedat in acquisitis contemplatione mariti.ita Roma.cōs.cccccv.Rip.in d. l. fœminę. q. xvj.idē sentit Alber.ibi,circa fi.Io.Nic.in l.generaliter.n. 52. C. de secun. nup. Io.de Garro.in auth.ex testamento.nu.29. C.eodem titu. Sylua nup.num. 53.in xiiij.limit.

Contrarium Bertr.in consi.cccvj.in antiquis.vol.ij.vide in iij. conclu.infrà eod.tit.in vi.limit.

39 Nonò limita qa nō hēt locū in donatione facta vxori remuneratoria.ita Bertr.in cōs.clxxv.vol. ij. in antiquis. Io.Nico. qui declarat in iij.respon.num.3.& seq.Io.de Ripa in d.l.fœminæ.q. xvij.vbi idem dicit de donatione reciproca, & de donatione ob cām.& ista limitatio est illatio sequentis limiiationis.& de donatione reciproca dicit Boer.decis.clxxxv.

40 Decimò limita,vt non ꝓcedat in q̄sitis à marito titulo oneroso,ita Bal.in d.l.fœminæ.in secunda lect.in prin.ver.itē no. ꝓ istę pœnæ.Roma.in cōs.ccxix.Bal.in auth.in donatione. in fi. C.de sec.nup.Bertr.in cōs.ccxij.volu.ij.in nouis.Hispa.in rub.de dona.inter vir.& vxo.Boer.decis.clxxxv.Io.de Garro. nu. 31. in auth.ex testamento.& in conclu.iij.in viij.limit.

41 XI.Limita,quo ad ꝓprietatē plenā bonorū, q̄ mulier emit cōstante matrimonio,q̄ præsumitur emisse de pecunia viri,licèt quo ad pecuniam,quæ præsumitur de bonis mariti,locū habeat dicta dispositio.l.fœminæ.ita Ripa ī d.l.fœminæ.ī q.xx. sed quo ad pecuniā ego credo,ꝓ etiā non expectata morte recipi possit, quia non videtur donata,nisi aliud cautum sit.

42 XII.Limita,quia si mulier sit consecuta vsumfructū de bonis mariti,illū non amittit per transitū ad secunda vota,ita Bald. in d.l.fœminæ.ver.sed quid si vir.& ibi Ripa.q.xxj.Bolog.in add. ad consilium Io.de Ana.dcclxiiij.

43 Idem in patre quo ad vsumfructum.Boer.decis.clxxxv.

44 XIII.Limita,qñ lucrum tale eis delatum per mortem patris non agnouerint,vel repudiarunt.Grat.in consi.xxxv.vol.j.

45 XIIII.Limita,qñ nubendi licētiā dedisset Princeps,ita Boer. decis.clxxxv.nu.25.

46 XV.Limita,ī muliere minore xxv.annorū.Boe.deci.clxxxv.

47 XVI.Limita,nā non priuatur successione filiorū, q̄ successerunt in bonis coniugis prædefuncti.Boer.decis.cxcij.

48 XVII.Limita,qñ legatum factum esset coniugi in remunerationem seruitiorum.Granuma.in consi.ciuili.cliij.

CONCLVSIO II

ARGVMENTVM.

Mulieri transeunti ad secunda vota prohibita est omnis alienatio de bonis primi mariti.

1 Aliud dictum illius tex.in l.fœminæ,est,ꝓ dicatur ꝓhibita alienatio mulieri de his, quæ ad eā peruenerunt ex bonis primi mariti.

2 Primò amplia, vt nec in extraneū,nec etiā in fm maritum facta alienatio operari possit, vt no.Cor.in cōsi.cccix. vol.iij.Sylua nuptial.in iij.ampliatione.

3 Secundò amplia, vt in talibus bonis æqualiter succedāt filij, nec possit vnus filius à matre eligi,vt ī auth.lucrū.C.de sec.nup. & ꝓpterea tex.in d.l.gñaliter. in vers. diuidēdi.dr correctus per dictā auth.lucrū.Bar.in d.l.fœminæ.ver.q̄ro secundò, & gl.in d. ver.diuidēdi.in verbo,denegamus.Bal.in d.l.fœminæ.ver.oppono ō istū tex.Cur.in tract.feu.in iiij.parte.Sylua nup. in ampliat. iiij.Ang.in auth.de non eligendo secundò nuben.Cy.in l.gñaliter.& ibi etiam Old.& Albe.de Ros.& ibi Bald.& Ang.Io.Fab.in d.l.fœminę.& in d.l.generaliter .C.de secun.nup.

4 Primò limita,nisi filij sint hęredes matris alienātis:qa tunc nō potest retractari alienatio facta per filios hæredes, ita Io. Nic. in d.l.generaliter,in secunda parte.nu.24.

5 Secūdo limita,nisi filij cōsensissent venditioni factæ,si maiores essent:vel si minores cū iuramento.gl.in verbo , neque scriptum.in §.sed quod sancimus.in auth.de nup. & ibi Ang.no.Io. Nic.in l.generaliter.in secunda parte.nu.35.

6 Vbi limitat non procedere,si filij non cōsensissent expressè, sed tñ tacuissent.sequitur Ias.in auth.sacramenta puberum,cū aliquali modificatione.C.si aduer.vend.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Mulier quicquid fuerit consecuta de bonis filij primi mariti,aliis fratribus debet conseruare.

1 Mvlier transiens ad secunda vota, oīa quæsita ex successione filiorū primi matrimonij,fratribus cōserua re debet,omni alienatione,& dispositione īterdicta, ita ꝓbat tex.in d.l.fœminę.§.illud.C.de secun.nup.

2 Et intelligit ꝓ succedat in solo vsufructu,vt no.gl.Iac.de Beluis.& Ang.in §.hinc nobis.in auth.de nupt.post gl.ibi, in verbo, vsum.aliàs in verbo,sed quanta.& Ang. in auth. ex testamento. C.de secund.nup.Ruin.in consi.cxiij.vol.ij.

Contrarium,ꝓ imò etiam in proprietate succedat,sed solùm vsumfructum retineat,tenuit Soc.in consi.xxxiij.vol.j.

3 Primò amplia,idē esse in marito,& sic in patre,gl.in d.§.illud. in verbo,delata.& sequitur Bar.in d.l fœminæ.versi.q̄ro quid in masculo.& ibi Sal.& idē Bar.in §.cùm igitur.in auth.de nō eligēdo secundò nub.Io.And.in add.Spe.in ti.de secun. nup. in prin. Matt.& ibi Bolog.in tract.succes.ab intest.num. 57.& seq.Nic.de Vbal.in tract.succes.ab intest.in ij.parte.nu. 10.Aret.in cōs.lxxij. in ij.dubio.Corne.in cōs.ccxlij.vol.ij.Dec.in cōs.lxxxvii.Bertr.in cōs.cxix.vol.ij.in antiqs.Ripa in d.§.illud.in v.q.Bar.in l.de emācipatis.C.de legi.hære.& ibi Pau.de Cast. & idē Pau. de Castr. in l.mater.C.ad Tertul.& in consi.cclij.in j. part.Azo in summa.C. de secū.nup.in fi.ver.itē q̄cunque dicta sunt.Hosti.in summa,de sec.nup.in §.quare.ver.itē q̄cunq;.Pe.de Anc.in ꝓs.ccccxlvj.Soc. ꝓs.xxxiiij.vbi latè.vol.j.& in cōs.cclxiij.Ang. Are.in §.preferunē. ver.secundo casu.inst.de senat.cōs.Tertul.& in tracta.de test. in verbo, volens intestatus decedere.ver.ij.casu.Capra in cōs.xlvj. vbi dicit istā*cōem opi.ver.verū qa.Guido Papæ q.ccxxviij.vbi dicit cōem.& Dec.in cōs.ccxxx.vbi idē dicit.Bapt. de sancto Blasio,in tract.correlati.in ver.lxxxij.Io.Nic.in l.gñaliter.n.9.C. de secund.nup. vbi idem dicit.Ripa in l.fi.C. de reuoc. dona. Bertr. in consi.v.vol.ij.Paris.in cons.xxix.vol.iiij.Ruin. in consi. xx.vol. iij.& in consi.xxxvij.eod.vol.& in consi.lviij.vol.v.

Vide in conclus.vij.eodem titu.

4 Secundò amplia,idē esse in auo & auia,proauo & pauia.Hosti.in summa,de secun.nup.§.quare.ver.& quod dixi.Matt.& ibi Bolog.in tract.de succes.ab intestato.n.58.& sequen. vbi Matt. nu. 59.notabiliter declarat.Bertr.in cōsi.xcij.in nouis.vol.j.Ang. Are.in §.præferuntur.ver.tertio casu.Institu.de senat. cōs. Tert.

Contrarium voluit Corne.in consi.cclxxxvj.in prin.vol.j.

5 Tertiò amplia,etiā si ex matrimonio nō remansisset nisi filia fœmina,quæ à successione patris per existētiā masculi fuerat exclusa,cui masculo postea pater successit solus ex forma statuti. ita concluditur ex quæst.Sal.in d.l.fœminæ. §.illud.quem in hoc refert,& sequitur Soc.in dicto cōs. xxxiiij.vol.j.& in d.cōsi. cclxiij.Dec.in consi.lxxxvij.versi.iij.non obstante dicto statuto. & in consi.cccxcvj. Silua nup.in j.amplia.in j.parte.

6 Quartò amplia,etiam si primò succederent filij, & postea trāsiret ad secundas nuptias.ita probat tex.in l. mater. C.ad Tertul. in his videlicet,quæ à primo viro,& sic à patre suo filius decedēs acceperat.& ita declarat Bart.in consi.liiij.in fi.Io.de Anan.in ꝓs. lxiij.in pen.q.Rom.in cons.cccev.in fi.Ripa in d.§.illud.in ij.q.gl. in d.l.mater.in gl.pen.ibi, sed & dictus.§.& ibi Odofred.& Cy.& Iacob.Bu.qui transit cum gl.& Albe.de Ros.& ibi Bar.& Angel. & Pau.de Cast.& Sal.Alex.in consi.ccxj.volu.vij.& in consi.lxiij. vol.v.& Bal.in auth.ex testamento,C.de secund.nup.Dec.Neap. lxxv.in antiquis.Pau.de Cast.in consi.lxxvij.vol.ij.

7 Quintò amplia, vt non propterea reassumat vsumfructū aliarum portionum, quas consecuti sunt alij filij succedentes vnà cū patre in hæreditate fratris præmortui , quamuis deficiat proprietas in persona sua per transitum ad secunda vota. Aretin.in consi.lxxij.Ripa in d.§.illud.in iij.q.vbi distinguit.

Contrarium Io.Crot.respondens ad motiua Aret.in l.frater à fratre.ff.de condi.indeb.

8 Sextò amplia,vt priuetur proprietate etiam in legitima sibi iure naturæ debita.Bal.in cons.v.vol.iiij.& hoc etiam prēsupponit idē Bal.in consi.cccxl.vol.iiij.& Pau.de Ca.in consi. lxvij.vol. ij.Io.de Garro.in auth.ex testamento.nu. 19.C.de secun.nup.idē voluit Bal.in d.auth.ex testamento.versi.pone , &c.sentit Fab.de Monte in auth.nouissima.num. 138.C.de inoffi.testa.

Contrarium Ripa in d.§.illud.in v.q.

9 Septimò amplia, ēt si frater fratri successerit primò,& postea mater successerit fratri vltimò decedenti,in cuius hęreditate reperiat hæreditas fratris primò mortui, & in ea hęreditate reperiantur bona primi mariti, & patris filiorum, & sic etiam de illis quæ mediatè per viam alterius personæ peruenerūt.Ita cōsuluit Io.de Garro. vt ipse asseruit,in auth. ex testamento.nu.25.C. de secun.nup.Bertr.in consi.clvij.vol.j.in nouis.

Contrarium voluit Corne.in consi.cclxxxvj.vo.j.vbi dicit ita consuluisse Imo.& Flor.de Bononia.

10 Octauò amplia, idē esse ī muliere, quæ licèt nō trāseat ad secūda vota,tamē luxuriosè viuat.& hoc clarū est, si teneam° opi.

Iacob

Iaco.de Belui.in §.cũ igitur.in fi.in auth.de nõ eligendo secũdò nubent.q̃ tenet ꝙ priuatur in totũ filij successione:& sic tã respectu ꝓprietatis,q̃ vsusfructus.& idẽ voluit Bald.in Margarita sua in verbo,mater.& in consf.suo ccxcix.vol.iii.iuncto repertorio, ga in corpore vr loqui tm in tutela, nõ in successione. Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona.& vide infrà in octauia conclusio.co.tit.

11 Sed etiã nõ tenendo dictũ Iac.de Bel.adhuc vr ꝙ priuetur saltim proprietate, prout mulier transiens ad secunda vota. ita Pau.de Cast.in l.omnẽ.C.ad Tertul.& Bolo.in addi.ad tract.success.ab intest.in secunda parte.nu.11.& ita tesidet Io.de Garro. in d.auth.ex testamento.nu.30.& seq.Io.Nico.in l.gñaliter.nu. 15.C.de sec.nupt.Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.fœminæ.

12 Nonò Amplia,nã tãlis pœna nõ est sublata de iure canonico.Chassa.in consue.Burg.Paris.in cons.xxix.vol.iij.

13 Decimò amplia,ẽt si extaret statutum excludens filiã à successione.Paris.in consi.xxix.vol.iij.

14 XI.Amplia,ꝙ nedũ hoc ꝓcedat in successione filiorũ primi gradus,sed ẽt in successione nepotũ.Rui.in ꝓs.lviij. vol. quinto.

15 Primò limita,quia stantibus tantũmodò fratribus consanguineis filij defuncti, non procedit dispositio d.§. illud.ita concludit Ripa ibi,in iiij.quæstion.vbi reprehendit Corne.contrarium tenentem.Ioan.de Garro.in auth.ex testamento.in fi.ver. aduerte vlterius.C.de secund.nup.

Contrarium Cor.in consi.ccxlij.vol.ij.

16 Secundò limita,q̃a nõ priuatur ꝓprietate quo ad bona q̃sita filio,non à primo marito suo, sed ab eius patre. & sic quo ad bona prouenta ad nepotẽ ex bonis aui.Bart. sentit hoc in auth. ex testamento.C.de secun.nup. secundùm Ang. in §. preferuntur.ver.iij.casu.instit.ad Tertul.& Matt.in trac.de succ.ab intest. nu. 60.& idem Mat.& ibi Bolo.nu. 54.Ang.Aret.in suo tract.de testa.in verbo,nolens intestatus decedere.Aret.in §.si plures. in ver.non obstat.inst.de legit.agna.success.Io.de Garro.in d.auth. ex testamento.nu.17.tamen contrarium mihi videtur concludere Bar.in d.auth.ex testamẽto.qui pro cõtraria parte allegatur.

17 Et idẽ est ĩ bonis q̃sitis filio ñ à patre suo,sed ab auo,q̃ñ auia transiuit ad secunda vota,& moritur vnus ex nepotibus,aliis superstitibus.nã licèt teneatur restituere,ga non acquirit nisi quo ad vsumfructũ,tñ illud locum habet in bonis, quę peruenerunt à marito ipsius auiæ,nõ in aliis,ita Matt.in d.tracta.success.ab intest.nu. 58.Ang.in §.ꝓferuntur.ver.iij.casu.Io. de Garro. in auth. ex testamento.nu.28.Cor.in consi.cclxxxvj.vol.j.

18 Tertiò limita,nã licèt mater transiens ad secũda vota priuetur successione filij quo ad proprietatẽ,tñ filij ex secundo matrimonio succedunt in plena proprietate filiis ex primo matrimonio,ita Bald.in l.adoptiuum.§. fi. ff. de in ius voc.A lex.in apostil. ad Bar.in d.l.fœminæ.i dem Alex.in d.l.adoptiuũ.Brun.in tracta. de success.fœminarũ,in sexto articulo,xxv.quæst. Io. de Garro. in d.auth.ex testamento.nume. 57.

19 Quartò limita,nã ista dispositio.§.illud.nõ ꝓcedit q̃ñ mater fuisset instituta à filio in testõ, quia tũc succedit in plena ꝓprietate,ita ꝓbat tex.in auth.ex testõ.C.de secun.nup.& in corpore vnde sumit,in auth.de nõ eligen.secundò nubent.§.cùm igitur. & in §.hinc nobis.ĩ auth.de nup.& voluit Are.in l.ij. ff.de vul. & pu.& ibi Ias.qui ponunt rationẽ istius limitationis. Quod dictũ ampliatur & limitatur pluribus modis.

20 Primò amplia,vt procedat non modò q̃ñ habet iure institutionis ex testamento,sed etiam quando iure legati, vel fideicõmissi,vt declarat Io.de Garro.in d.auth.ex testamento.nu.6.

21 Imò idẽ est si legatũ, vel fideicõmissum ab intestato relinquatur,quod põt,vt no.Bal.in auth.ex testõ.in versi.ibi dũ dicit tex.in testamento.C.de secun.nup.& Io.de Garro.nu.7.

22 Et idẽ si in codicillis sit à filio matri relictũ,vt per Garro.ibi, in 8.nume.

23 Et idem si donauerit filius matri,vt per Garro.nu.9.

24 Et idẽ si iure pupillaris substituta mater acciperet filij bona, in q̃bus habeant ẽt paternã substantiã,vt no.Bal. in consi. ccxvj. in fi.volu.iij.& in consi.lj.vol.iij.versic.sed si statutũ. & clarius in consi.xlij.vol.iij.

Contrarium Io.de Garro.in d.auth.ex testamento.nu. 10.

25 Secũdò amplia,vt stãte volũtate filij,succedat nõ mõ in bonis aliundè q̃sitis,sed ẽt in habitis à patre,& sic à marito ipsi⁹ matris,ita voluit Bal.ĩ l.mater.in j.oppos.C.ad Tertu.dũ dicit, ꝙ dispositio illius tex.corrigit ꝑ d.auth.ex testõ. versi.ibi, dũ dicit ex testõ.& istam esse veritatẽ, &*oẽs Doctores ita tenere, dicit Io. de Garro.in d.auth.ex testõ.nu.4.ver.aduerte tñ.C.de secũ. nup.

26 Tertiò amplia,ẽt si dispositio facta à filio erga matrẽ, facta sit anteq̃ trãseat ad secũda vota, ꝓut tenuit Fulg.in l.mater.C.ad Ter.& ibi Cor.qui dicit Doct.ita cõiter*tenere.idem dicit Io.de Garro.in d.auth.ex testamento.n.4.in ver.si verò.nõdũ cõmissa. &q̃.5.vbi allegat idẽ tenere Iac.de S.Georg.in d.l.mater. & quẽdã Ludo.de Monteolo.idẽ voluit Salic. in d.auth. ex testamẽto, in prin.& ibi apostil.ad idẽ Io.de Garro.nu. 12.in eodem loco.

Cõtrarium Bal.in d.l.mater.in ver. quæro vtrũ sit domina. & Ange.in d.auth.ex testamento.

27 Quartò amplia,ẽt si nõ dicat filius disponẽdo,ꝙ mater libere habeat,licèt aliud dicat Bal.in auth.ex testamẽto.in loco ꝓximè allegato,quẽ reprehendit Io.de Garro.nu.4 ver.aduerte tñ.

28 Quintò amplia,ẽt si extarẽt plures filij fratres ipsius filij disponentis,ita Ang.in auth.de nõ eligendo secundò nubent.vers. vltimò superuenit.

29 Quintò limita principaliter, q̃ñ oẽs filij primi matrimonij ꝑdecesserunt,nã tũc mater acquirit possessionẽ quo ad plenã ꝓprietatẽ,ita Bart.in d.auth.ex testõ.in prin.vbi dicit quinque vicibus tenuisse g̃l.quæ g̃riũ asserit.& Bal.ibi.ver. modo quæstio stat in hoc.Bar.in consi.liiij.in fi.Iac.de Bel.in §.hoc aũt.in auth. de non eligendo secũdò nub.ver. & ideò sit cautus aduocatus. Sal.in d.auth.ex testõ, in prin.Bal.in l.cum aliis.in ij.& iij.no. C. de secun.nup.Matt.in tract.success.ab intest.nu. 55.Ang.Aret.in tracta.de testa.in verbo,nolens intestatus decedere. in ij. articu. principali.in ver.itẽ dubitari põt ſi oẽs filiæ.Pe.de Anch. in cõs. cclxxviij.Bertr.in cõs.cxxxiij.vol.j.Idẽ tenet Bar.in §.hoc aũt. in j.not.in auth.de nõ eligen.secũdò nubent.& in §. ingratitudinẽ. in auth.de nup.idẽ voluit Bal.in auth.ex testõ, ĩ ij.lectu.ĩapostil. ad tex.& Bal.in cõs.xlij.vol.iiij.& in ꝓs.xlvj.volu. ij.& in cõs. cliij. vol.v.& in cõs.cccxiiij.vol.iiij.& Ang.in d. auth. ex testõ. in fin. idẽ tenet Sal.in d.auth.ex testõ.Pau.de Ca.in cõsi.lxvij.vers. mater tñ.vol.ij.Aret.in §.præferuntur.inst.ad Tert.ver.item dubitari põt.Nic.de Vbal.in tract.success.ab intest.in ij.parte.n. 10. in fi. Io.de Ana.in cõs.cj.in fi.& ibi Ludo.Bolog.in apostil.in fi. Alex. in cõs.lxiij.vol.v.& in cõs.lxxv.vol.iiij.ver.pterea expedit solum. Fab.in auth.nouissima.nu. 139.C.de inoff.testa.Cor.in ꝓs.ccxlij. vol.ij.& in cõsi.cxxvj.in fi.vol.j.Io.de Garro. in d. auth. ex testõ. nu.46.& seq.vbi dicit istã *cõem.Soc.in cõs.xxxiiij.ver iiij.moueor.vol.j.Alex.in consi.lxvj.ver.& si dictũ filij.vol.iij.Bertr.ꝓsi. xviij.vol.ij.Rui.in consi.xxj.vol.iij.

Vide suprà in conclus.i.in ij.limit.

Cõtrariũ tenuit gl.ĩ verbo,filij.in d.auth.ex testõ.Io.de Ana. in consi.lxxiij.& ibi Bolog.in apostillis.idẽ voluerunt tres Doc. relati per Io.de Garro.in d.auth.ex testõ.n.46.& seq. sentit Ro. in consi.cclxxix.Bolog.in tract.success.ab intest.nu. 56.

Tenendo primã opinionem,quæ videtur magis *cõmunis,

30 Amplia,ẽt si nubat primò mater,& postea filius decedat,ita tenet Aret.in cõsi.xl.& Io.de Garro.in d.auth.ex testõ.num. 29.

31 Limita eandẽ cõclusionẽ si oĩbus aliis filiis ꝑmortuis, filius vltimus decedat instituto extraneo hærede,& matre, q̃ trãsit ad secunda vota,tantùm in legitima, vt per Ludouicum Bolog. in addi.ad dictũ Matt.in d.tract.nu. 56.& Io. de Garro.in d.auth.ex testamento.nu. 56.& sequent.

32 Sextò limita,quia non excluditur mater transiens ad secundas nuptias ab eo,quod filio fuisset acquisitũ occasione patris ab extraneo,vt per Io.de Garro.in d.auth.ex testamento.nu.29. & vide suprà in j.conclus.in viij.limit.

33 Septimò limita,si non succederet mater vnà cũ filiis ad successionẽ descendentis,vt per Io.de Garro.in d.auth.ex testamento.nu.31.& seq.in ver.viij.noto.

34 Octauò limita,in habitis per filiũ à patre titulo oneroso.Ioan.de Garro.in d.auth.ex testamento.in x.not.& vide suprà in x. limitatione primæ conclusionis.

35 Nonò limita,si mater transeat ad secundas nuptias de volũtate primi viri.Bertr.in consi.lij.vol.ij.

Vide in vj.limit.primæ conclus.suprà eod.ti.

36 Decimò limita,si transeat mater ad secundas nuptias de voluntate & consensu filiorum.de quo dic vt in septima limitatio. primæ conclusionis.

37 XI.Limita,nã nõ priuatur filius vsufructu bonorũ materno rũ,quorũ ꝓprietas filiis acquirit,vt no.Paris.in cõsi.xxix.vol.iij.

CONCLVSIO IIIII.

ARGVMENTVM.

Nouercæ,vel vitrico non potest plus donari,vel relinqui quàm vni ex filis primi matrimonij fuerit relictum.

1 NOn licet nouercæ,vel vitrico plus relinquere,vel donare,siue simpliciter,siue dotis nomine, vel donationis ꝓpter nuptias, vel causa mortis, quã vni ex filiis primi matrimonij,cui minus sit relictũ.l.hac edictali. C.de sec.nupt.in prin.

Et si pl⁹ sit relictũ,vel datũ,filiis accrescit inter eos diuidẽdũ, vt in

vt in §.si verò plus.in eadẽ l.Abbas in ꝓsi.cxvij.in ij. vol.Bal.in ꝓs. cv.in ij.vol.Guald.caut.lxvij. de legat. Bertr. in ꝓs.lxviij.volu.iij.

3 Amplia,quòd tam in masculis,quàm in fœminis istud procedat,vt ponit Pe.de Anc.in c.super.de secun.nup.

4 Nam istud est introductum in odium disponentis,& in fauorem filiorum.Aimo in consi.cxciiij.

5 Et istud plus,quomodo intelligendum,declarat Ruin. consi. xciiij.vol.v.vt filius.cui minus sit relictũ, possit prius de toto patrimonio mulieris deducere legitimam: & deinde apud maritũ, vel alium debet tantum remanere, quantum relictum est filio, deducta dicta legitima.

6 Primò amplia,idem esse in auo & auia erga nepotes, & idẽ in aliis ascendentibus,vt in §.eiusdem.l.Hos.in ti.de secund. nup.in §.Quare.ver.& quod dixi.Pe.de Anc.in c.super.de secun.nup.

7 Declara,vt per Rui.in consi.viij.vol.v.vt habeat locum in iis nepotibus,vel descendentibus,qui obtinent primum locum,& non in aliis,vt per eum ibi,nu. 5.

8 Secundò amplia,vt ẽt in fraudem non liceat in fauorem eorum disponere,etiam per cautelam,vel per interpositam personam, vt est tex.in d.§.si verò plus omni circuscriptione, &c.

9 Et propterea nec amico mariti,vel cõiuncto causa, & fauore ipsius mariti relinqui vel donari potest.Odofre.in d.l.hac edicta li.ver.sed quid dicemus.Bal.ibi.versi.in tex.ibi,circunscriptione. in ij.lectu.Sal.in vij.q.ver.Idem dicendum est.Dec. in consi. ccxlvj.vol.j.Bertr.in d.l.hac edictali.

10 Nec licet pacisci ꝓ filiis secundi mãrimonij lucrũ integrę dotis,vt ꝑ Fran.Alberg.in cõs.cclxj.ĩter cõsilia Pau.de Cas.in j. parte.& Io.de Lignano,ĩ cõs.cclxiij.vol.j.inter cõsilia Pau. de Ca.& Richard.de Sal.in cõsi.cclxiiij.inter cõsilia Pau.de Cast. vol.j.Aimo in consi.xl.in fi.& in filio secundi viri ponit Boer.dec.ccj.

Contrarium Bal.in consi.cclxij.& consi.cclxiiij.inter consilia Pau.de Cast.vol.j.& dicetur in iiii.limitatione.

11 Tertiò amplia,quia attendit quantitas,& non quota hęredi tatis,adeò ꝙ si filius esset in vniuerso institutus,sed quo ad commodum parum vel nihil consequeret,vitricus,vel nouerca non posset plus cõsequi,quàm tantundem quod percipit filius, quo ad commodum.Sal.in d.l.hac edictali. in x.q.

12 Quartò amplia,nam stante statuto ꝙ vxor lucretur dotem, adhuc procedit dispositio l.hac edictali,ẽt si diceret,integrã dotem lucretur,vt per Bal.ibi. ver. Quid ergo si lucrũ.in ij. lect. Idẽ sentit in statuto Abbas in consi.cxvii.in fi.vol.ij. Ang. in §. Quia verò.in auth.de nup.tenet Bart.in d.l.hac edictali. & in disputa incip.Mulier habens.ver.j.casu.& Bal.in c.j.ver.Quæro,dicit statutum.in ti.an marit.succed.vxor.& in l.j.in iij.q.C.de inoffi.dot. & in auth.præterea.ver.vlterius ẽt no.C.vñ vir,& vxor. & Abb. in consf.cxvij.vol.ij.dicit istam opi.esse de mente Iac. Bu. & Fran. de Albergo.& istam tenet,& dicit cõem Pau.de Cast.in d.§. præterea,& Ias.ibi.Floria.in dispu.incip.mulier primò vidua.in vltimo dubio.Cur.in consi.cxxij.vbi hanc dicit* cõem opi. Roma. in cõsi.cccexlviij.in fi.Soc.in cõs.xxv.vol.iiij.Alex.in cõsi. clviij. vol.v.Cuma.consi.cix.in ij.dubio.Pau.de Cast.in consi.cccxlviij. vol.ij.Bertr.in d.l.hac edictali.Cur. Senior in consi. lxxix. vbi dicit istam*cõem opi.Paris.dicit istam communem opi.licèt contrarium videatur tenere quando ex verbis statuti colligitur mẽs statuentium,in consi.xcj.vol.iij.Maria.Iun.in consi.lxx.vol.ij.

Cõtrariũ in statuto,ꝙ vir lucretur totã dotem, vel integram, stantibus filiis primi matrimonij,tenet Bal.in consf.cccexcv.vol. j.vbi etiam quando statutum clarè loqueretur cõtra dispositionem.l.hac edictali,vel diceret,totam,vel integram dotem maritum lucrari debere,etiam stantibus filiis primi matrimonij.

13 Et ꝙ ꝑria opi.procedit,q̃ñ statutum simpliciter diceret,non autem si diceret ꝙ maritus lucraretur dotẽ integrã,vel totã, voluit Sal.in d.l.hac edictali.in vj.q.Roma.in cõsi.xliiij.in iij.dubio. idem tenet Bal.in l.ea lege.in ver. modò iuxta hoc.C. de ꝓdi. ob causam.Practica Papien.in libello, Q̃ñ mulier agit ad dotem. in ver.dictæ D.Margaritæ.vbi dicit de consuetudine seruari in tota Lombardia.& Bal.in d.l.ea lege.& Practic. Papien.loquũtur,q̃ñ statutum simpliciter loquitur, ꝙ vir lucretur integram dotem, qui est casus magis dubitabilis. & in eisdem terminis loquitur Pe.de Anc.in l.si quis ita.§.ea lege.ff.de ver.obl.

Sed ista opinio non est communiter recepta, vt per Socin.in consi.lij.vol.iij.

Sed tñ ista pars procedit,q̃ñ statutũ clarè disponeret g̃ dispositionem l.hac edictali.& in tali casu loquit Soc.in cõs.lij. vol.iij. Pau.de Ca.in cõsi.cccxlviij.ver.ꝑterea posito.vol.ij.& multos alios loquẽtes in istis terminis allegat Bertr.in d.l.hac edictali.Paris.in cõs.xcj.vol.iij.Boer.dec.cxiij.Ias.in auth.ꝑterea.C.vñ vir,& vxor.Venaf.in cõsi.iii. & in consi.xj.qui vr seq omnia dicta ꝑ Ias. in auth. præterea. & sentit hoc Soc.in consi.xxxv. versi. non obstant rationes.vol.iiij.Paul. de Cas.in l.j. C. de inof. dona. Raph. Fulg.in ꝓs.lxiij.ver.nũc aũt per statutũ.Pau.de Castr.in ꝓs.ccclix. vol.ij.Bertr.in d.l.hac edictali.Brun.in tracta.quòd stant.mascu.

14 Et idẽ dicit Roma.in d.cõs.xliiij.in tertio dubio, q̃ñ per statutũ dos deberet lucro cedere omni casu,sequitur Dec.in l. oĩa. ff.si cer.pe.sequitur Paris.in consi.xcj.vol.iij.Venaf.in d.consilio xj.Bertr.in d.l.hac edictali.Idem voluit Signo.in consi.xxxvij.& consi.lxix.vbi quando statutum diceret,nõ extantibus filiis, maritus lucretur integram dotem.

15 Etiam ꝙ mulier possit dotẽ dare viro, filiis primi matrimonij exclusis,intelligitur,non extantibus filiis ex secundo matrimonio,etiam ꝙ extarent ex primo.

Contrarium voluit Ray.de Forl.inter consilia Signo.lxviij.

Sed opi.Signo.improbat Soc.ꝓs.lij.vo. iij.Brun.in tract.quòd stantibus masculis.Ias.in auth.præterea.C.vnde vir & vxor.

16 Tamen tã tenentes primã,q̃ secundam partẽ,in hoc cõcordant, ꝙ per statutũ põt expressè derogari dispositioni.l.hac edictali.Bal.in l.j.in iij.q.C.de inoffi. dona.& in consi. cccexcv. vol. v.& latè ponit Soc.qui infinita cumulat. in consf.lij. vol.iij. Pau. de Ca.in consi.cccxlviij.vol.ij.Bertr.in l.hac edictali.vbi ẽt declarat.Io.de Garro.in rub.de secun.nup.in ij.parte.nume. 16.Bru.in tract.ꝙ stant.maso.Paris.in consi.xcj.vol.iij.

17 Vbi ponit plures casus, quibus per verba statuti licèt nõ expressa,videtur derogatum dispositioni l.hac edictali.

Licèt contrarium voluerit etiam in casu claro & expresso loquens Floria.in dispu.sua incip.mulier viduata.in ij.dubio,in fi. & per Capram in consf.lxxix.

Et Soc.idẽ tenuit,nõ esse locũ dispositioni.l.hac edictali, dũmodò ex verbis statuti etiã tacitè colligi possit, ꝙ statuẽtes voluerint,ꝙ maritus lucretur,ẽt stantibus filiis primi matrimonii, in d.consi.lij.nu.4.vol.iij.inferens,ꝙ idem sit etiam si statutũ nõ expressè dicat, ꝙ maritus lucretur integram dotem extantibus filiis,dummodò hoc tacitè ex eo colligi possit, vt ibi per eum.& Pau.de Ca.in consi.cccxlviij.vol.ij.

18 Cõtrariũ in isto casu tenuit Bal. in c.j.An maritus succedat vxori.Et dicit Pe.de Anch.ꝓs.cj.ꝙ stante statuto,ꝙ maritus lucretur medietatẽ dotis,& alio statuto,ꝙ mulier teneatur relinquere duas partes filiis,primò deducit medietas dotis ratione lucri, & de residuo filij capiunt duas partes, & tertiã capere potest ẽt iure relicti secundus maritus.

19 Imò q̃ñ statutum diceret,ꝙ vir, stantibus liberis primi matrimonij,lucretur medietatem,censetur esse derogatum d.l.hac edictali.Rui.in consi.lxj.& Ang.vol.iij.

20 Sed si expressè statutum reseruaret,vel per verba æquipollẽtia ius filiorũ primi matrimonij,tunc non censeretur derogatũ huic l.hac edictali.Berous q.cxix.in ij.casu.

21 Amplia,vt tale statutum habeat locum in dote vera,vel in dote præsumpta,in præiudicium filiorũ primi matrimonij.Rui. in consi.clj.per totum.vol.v.

22 Et q̃ñ statutũ dicit,ꝙ vir lucretur dotẽ, an dos primi matrimonij censeatur repetita in secundo in prçiudiciũ filiorũ primi matrimonij,ponit Rui.in d.consi.clj.per totum.vol.v.

23 Quintò Amplia, siue coniunx habeat alia bona vltra illa, q̃ cõiugi donauit,siue nõ,ita gl.in d.l.hac edictali.in verbo,diuidi. & Cyn.in iij.q.& Bal.in ij.lect.ver.pone enim.& Io.Faber ibi.

24 Sextò amplia, ẽt si filij primi matrimonij succedant ab intestato in aliquo,sed ĩminori portione,q̃ sit illud, quod secũdo marito est datum,vt per Sal.in d.l.hac edictali.in v.q.

25 Septimò amplia,quia æqualiter filij primi matrimonij diuidunt illud,quod plus accepit cõiunx,etiam ꝙ filij essent inæqualiter à matre tractati.Cyn.in d.l.hac edictali.in v.q.Sali.in princ. versi.in tex.ibi,diuidi.Flor.in sua dispu.incip.mulier.in ij.dubio. in prin.Bertr.in d.l.hac edictali.in prin.& in §.si verò plus.

26 Octauò amplia,ẽt si interuenerit iusm coniugis in dispositione facta coniugi,q̃ñ dat plusquàm accipiat vnus ex filiis primi matrimonij,ita Bar.in d.l.hac edictali,& Sal.ibi,in vij. q. in fi. & Bar.in l.cum quis decedens.§.Titia.versi.& hoc est vtile. ff. de lega.iij.Dec.in auth.præterea.C.vnde vir,& vxor. & in consilio ccxlvj.Bertran.in consi.ccxcij.vol.iij.

27 Nonò amplia,idẽ esse si extant filij,& ex altero filio nepotes nati ex primo matrimonio,ita ꝙ plures nepotes nati ex vno filio pro vno filio cõputentur,ita Cy.in d.l.hac edictali.q.vj.Ripa in l.fœminę.in vj.& vij.q.C.de secũ.nup.in terminis illius legis.

28 Decimò amplia,etiã si filij secundi matrimonij sint substituti marito in eo,quod capere nõ posset,ita Bal.in ꝓs. clxj. volu.j. addit.ad Ia.Bu.in d.l.hac edictali.Alex.in apost.ad Bar.in d.l. hac edictali.Bert.ꝓs.xxiiij.vol.iij.vbi idẽ dicit, q̃ñ coniũx esset rogatus restituere filiis secundi matrimonij post mortem suam.

29 Nam etiam eo casu est locus dispositioni d.l. hac edictali. vt fiat reuocatio per filios primi matrimonij, idem Bertrand. in consilio lxviij.volumine tertiò.

Contrariũ voluit Bal. in d.l. hac edictali. in lect. j. versi. pone, ꝙ extan. & Bertran. ibi.

30 XI. Amplia, ẽt si filio sit minus legitima relictũ, qa nõ plus cõsequit̃ vitricus vel nouerca, nec attendit̃ ꝙ plus petere possit filius, saltẽ vsque ad supplementũ legitimæ. Sal. in d.l. hac edictali. in vij. q. Corn. in ↄs. cxviij. vol. j. & ↄs. lj. vol. iiij. vbi dicit Bal. Nouel. ita ↄsuluisse. Bertr. in cõsi. xc. volu. iij. & in ↄs. cxxiiij. vol. iij. & in cõs. lxxxiij. vol. iij. & in d.l. hac edictali. ver. ita tñ. cum pluribus sequentibus. Aimo in cõsi. cxciiij. & Bertr. in d.l. hac edictal. notabiliter distinguit. & Io. Nicolai in ij. responsione. Ruin. consil. liij. vol. ij. & ↄsi. lxxij. volu. ij. & ↄs. lxiij. vol. quinto. Boer. decis. ccj.

Contrarium glo. in §. qm̃, in verbo, habente. in auth. quibus modis nat. effic. sui. Bal. in d.l. hac edictali. in j. lect. versi. in tex. ibi diuidi. & in l. j. C. de inof. do. Io. de Anan. in ↄs. lxvij. & ibi Bolog. in addit. Aret. in l. humanitatis. C. de impub. vbi dicit istã * cõem opi. Alex. in cõsi. clviij. vol. v. Rui. in rubri. ff. sol. mat. in illa quest. an filia incongruè dotata. Aret. in l. ex facto. versic. & multũ placet. ff. de vulg. & pup. Io. Ant. Alex. in consi. cxv. Cor. in consilio lxxxij. nu. 4. vol. iij. Aimo in consi. cxlij. & consi. cxciij. Gram. cõs. ciuili. cliij.

Tenendo hanc vltimã opinionẽ quæ videtur * communis,

31 Primò declara, qñ filius petiit supplementũ, secus si nõ petiit, ita colligitur ex dictis Bald. in d.l. j. C. de inoffi. dot. Sal. in d.l. hac edictali. in vij. q. Corn. in consi. cxviij. ver. Et quia supplemẽtum. ibi, & ꝙ non habeatur consideratio. vol. ij.

32 Secũdò declara, qñ filius, vel filia, cui minus legitima est relictũ, est prohibita plus petere, quo casu non habet supplementum, ex voluntate testatoris, ita Ioan. Nico. in d.l. hac edictali, in ij. respon. Aimo in consi. cxciij.

33 XII. Amplia istã regulã, ꝙ filius reuocat illud, quod est datũ coniugi. & declara, vt ẽt teneatur reuocare illud plus vitrico relictum ad supplendam legitimã, magis quàm diminuere legata à matre relicta, propter quæ legitima filio instituto nõ remanebat, vt per Sal. in d.l. hac edictali. in ix. q.

34 XIII. Amplia, ẽt si dos sit data secundo viro à patre, si modò ante dissolutũ matrimoniũ pater prædecesserit. ita Sal. in d.l. hac edictali. in xj. q. & ibi Bal. in j. lect. ver. sed pone, ꝙ secundo viro. vbi videtur indistinctè tenere, ꝙ sit locus dispositioni d.l. hac edictali. in dote data à patre. & sequitur Cur. in consi. cxxij.

Et propterea idem est si dos ab alio sit data pro vxore, vt per Bal. in simili in l. generaliter. C. de secun. nup.

35 Quod intelligitur, quando datur ab alio de patrimonio mulieris, secus si de patrimonio dantis, Bal. in d.l. hac edictali. versic. sed pone & secundo viro. in j. lect.

36 XIIII. Amplia, quia ista pœna nõ est sublata per dispositionẽ iuris canonici, per q̃ pœnæ secundò nubentiũ sunt remissæ, Inn. in c. fi. de secun. nup. Ant. de But. in c. j. vers. qñque eĩm leges. de spons. & ibi Fel. Pe. de Anch. in repe. c. j. ver. quædã verò leges, de spõ. Dom. in c. notandũ. in verbo, restitutio. in fi. ij. q. iij. & idẽ Fel. in c. j. de consti. Bertr. in consi. xxiiij. vol. iij. Dom. in c. placuit. xxxij. dist. Petr. de Anch. in consi. cj.

37 XV. Amplia, nã ẽt si mulier secundò maritata cõmittat adulteriũ, quo casu dotẽ amittit, & applicatur secũdo viro, tñ nõ ita cedit lucro secundi mariti, vt filij primi matrimonij excludãtur, sed pro virili admittuntur. Flori. qui declarat in sua disput. incip. mulier. in secundo dubio. in prin. post Bal. in d.l. hac edictali. ver. sed pone. & sequitur Cremens. in sing. lxxxvj. & Chassan. in consue. Bur. Bertran. in d.l. hac edictali.

Vide in octaua conclus. eod. tit.

38 XVI. amplia, vt confessio de recepto facta in fauorẽ secũdę vxoris, sit suspecta, & subiaceat dispositioni d.l. hac edictali. ita Bar. in l. cũ quis decedens. §. Titia. ff. de leg. iij. Bertr. in ↄsi. ccxcij. vol. iij. Io. Nico. in iij. respon. in iij. dubio. Aimo in consi. xl.

39 XVII. Amplia, ẽt si ille, cui est relictũ, nõ esset cõiunx tẽpore dispositionis, sed postea mulier ipsum caperet: Capra ĩ ↄs. lxxxj. Dec. in auth. præterea. C. vnde vir, & vxor. & in consi. ccxlvj.

40 XVIII. Amplia, etiam si filius, cui minus esset relictum, esset filia fœmina, exclusa per statutũ à successione. ita voluit Soc. in consi. xxxv. vol. iiij. Dec. in consi. cccxcvj.

Istã opinionẽ latè comprobat, reprobato Ang. Bertr. in sua repe. in d. §. si verò plus. Corn. in ↄs. xxxiij. vol. j. vbi dicit, ꝙ nõ attẽdit̃ successio filij ab intest. sentit Bal. in d.l. hac edictali. ver. modò sequit̃ alia. Bertr. in d. ver. si verò plus. Maria. Iun. in cõs. ciij. vo. j.

Contrariũ Ang. in §. optimè. in auth. de nup. refert & sequitur Bru. in tract. de statu. excludentibus fœmin. in xij. articulo, in ix. q. in finalibus verbis. Ripa in l. fœminæ. in viij. q. de secun. nupt. Bru. in tract. ꝙ stantibus masculis. vbi allegat Ias. idem tenentem in l. si is, qui pro emptore. ff. de vsucap.

41 XIX. Amplia, etiã si esset filia monialis, vt per Bald. in d.l. hac edictali. in j. lect. ver. sed quid de filia.

42 XX. Amplia, ẽt si filius primi matrimonij, cui minus sit relictũ, sit iussus à testatore esse contentus eo, quod sibi est relictum, ita ꝙ plus petere nõ possit, & acceptauerit simpliciter legatum, ita Bal. in d.l. hac edictali. ver. pone quòd filiæ. in prima lect. Bertran. in versi. si verò plus.

43 Imò ẽt si renunciaret, & quittaret, imò ẽt si vocaret se cõtentũ, & nõ peteret plus neq; ex testamento, vel ab intestato, vel alia quacunque causa, Bertr. in supradicto ver. si verò plus.

44 XXI. Amplia, vt nõ liceat ẽt relinquere plus filio secundi cõiugis ex alio matrimonio, q̃ sit relictum vni ex filiis primi, cui sit minus relictum, Flor. in sua disput. tertio dubio. Bertr. in d.l. hac edictali, Aimo in consi. xl. in fi. Boer. decis. ccj.

45 XXII. Amplia, quia amasio non potest plus relinqui, quàm filiis primi matrimonij. Bertrã. in d.l. hac edictali. Io. de Garro. in rub. C. de secun. nup. in xxviij. pœna.

46 XXIII. Amplia, etiam si extraneus sit institutus cum onere restituẽdi secundo coniugi plusquàm accepit filius primi matrimonij, Bertr. in d.l. hac edictali.

47 XXIIII. Amplia, etiam si primus maritus det licentiam transeundi ad secundas nuptias. Io. de Garro. in rubrica de secũ. nup. in ij. parte. nume. 3.

48 XXV. Ammplia, ẽt si nubat de consensu pupilli cũ authoritate tutoris, adhuc locus est dispositioni d.l. hac edictali. Io. de Garro. in rubr. C. de secun. nup. in ij. parte. nu. 9.

49 XXVI. Amplia, vt tale ius querelæ transmittatur ad filios. Aimo in consi. cxlij.

50 XXVII. Amplia, etiam si vitrico, vel nouercæ relinquatur pro alimentis, Aimo in consi. cxciiij.

51 XXVIII. Amplia, vt ẽt agi possit reuocatoria contra possessorem in casu. l. hac edictali, Aimo in consi. cxciiij. in fi.

52 Primò limita illud, quod dictũ est, ꝙ neque in dotẽ dare põt plusquàm filiis sit datũ, per dispositionẽ d.l. hac edictali. vt intelligatur qñ est datũ pro dote cũ pacto de lucrãdo, nõ autem qñ simpliciter ꝓ dote, quia valet datio in vita mulieris, nec reuocari põt ꝑ dispositionẽ d.l. hac edictali, in gl. ibi, in verbo, diuidi, & Bar. in ver. quoniã: & gl. Bal. in ij. lect. in prin. & Sal. Roma. in ↄsi. ccccxlvij. Dec. in auth. ꝑterea. C. vnde vir, & vxor. & ĩ cõs. ccxlvj. Pau. de Ca. in cõs. cxcij. vol. j. Venaf. in cons. iij. Alex. in apostil. ad Bar. in d.l. hac edictali. & Odofred. versicu. sed quod episcopus. Pau. de Castr. in authen. præterea. C. vnde vir, & vxor. Iacob. But. in l. prima. C. de inoffic. dot. Bertrand. in dicta l. hac edictali. Brun. in tracta. quòd stant. masc.

53 Et declara, qũia potest concurrere remedium d.l. hac edictali. cum remedio inofficiosæ dotis. gl. & Doct. in l. j. C. de inof. dot. & tradit Alber. in d.l. hac edictali.

54 Secundò. limita, quia valet datio facta à coniuge transeunte ad secunda vota, coniugi secundo, in præiudicium filiorum primi matrimonij vsque ad tempus mortis coniugis dantis, nam post mortem competit prouisio d.l. hac edictali. Cy. ibi, in j. q.

55 Et propterea dicitur, ꝙ temp⁹ mortis inspicit̃, an plus fuerit coniunx consecutus, quã filij primi matrimonij, vt ꝑ gl. ibi in verbo, donata. Cyn. ibi, in ij. q. Iacob. Butr. Bal. in secũda lectu. ĩ princ. & Sal. ver. cũ gl. & Io. Fab. ibi. Azo in summa, in tit. de secun. nup.

56 Tertiò limita, vt reuocatio fiat nõ vt in totũ auferãt filij, sed vt coniũx, à quo auferr̃ cõcurrat. ita gl. ĩ d.l. hac edictali. in verbo, diuidi. Cy. ibi, ĩ iiij. q. & Alber. sentit istã partẽ, dũ vltimo loco tenuit opin. Iac. de Bel. qui sentit cũ gl. Sal. tenet eandẽ opin. ibi, in ij. q. gl. in l. quoniã præteritæ. C. de secund. nup. Bal. in cõs. cclxiij. vol. iiij. & in d.l. hac edictali. ver. modò stante, ocurrit. & ver. amplius circa istã materiam. Pau. de Ca. in auth. præterea. C. vnde vir & vxor. & Bal. in d.l. hac edictali, in lect. noua. ver. statim quærit̃. Io. de Anan. in cõs. lxvij. in fi. Dec. in cõs. ccxlvj. & ita tenet Aegi. in l. quoniã præteritæ. C. de secund. nup. q dicit, ꝙ ita seruaret̃ in facto, & ita practicatur. licèt tex. in d.l. hac edictali. videatur ↄ̃triũ inferre. Capra idem voluit in cõs. lxxiiij. & Bert. in cons. cxiij. vol. iij. Ang. in cons. cclxxxv. Ruin. in cons. xciiij. vol. v.

Contrarium voluerunt Iaco. Bu. & Raph. Fulg. in d.l. hac edictali. qui refert Iacobũ But. tamẽ Iacob. But. in libro meo hoc nõ dicit. idẽ voluit Azo in summa, in titulo, de secũdis nuptiis. versi. Itẽ quod dictũ: sentit Bal. in j. lectur. in d.l. hac edictali, ver. pone pater. & ibi Sal. ver. & vt veritas. Cor. in cons. xliiij. vol. j. & in cõs. cxviij. vol. j. & cons. lj. vol. iiij. Cor. in cõs. xxxiij. vol. j. Bert. in cõsi. xxviij. vol. j. & cõs. lxviij. vol. iij. & cons. lxxxiij. eodẽ vol. & consi. xc. eod. vol. iij. & consi. cxxiiij. eod. vol. & in d.l. hac edictali. in ver. ita tamen. & ibi Io. Nicol. in ij. respons. & in iij. respons. Aimo in consi. cxciiij. Aimo in consi. cxciij. vbi declarat.

57 Quartò limita, nam nõ fit reuocatio, si sit relictũ filiis secũdi matrimonij, etiã ꝙ minus fuerint consecuti filij primi matrimonij, si modò filij primi matrimonij sint cõsecuti integrã legitimam, Bald. in consi. cclxiiij. inter consilia Paul. de Castro, volu. j. Bal.

Bal. in cõs. xxj. vol. v. & in l. j. in fi. C. de inoffi. dot. Gual. cautel. lv. de leg. Pau. de Cast. in auth. vnde si parens. C. de inoffi. testa. licèt cõfundat istũ casum cum seq. Bertr. in cõs. cxxij. vol. j. & allegat Docto. qui tenent ↄ̃rium, tñ alio casu loquuntur, de quibus infrà dicetur. & Pau. de Cast. in cõs. 150. vol. ij. Aimo in cõs. cxciij. refert, & sequitur addit. ad Iac. Bu. in d.l. hac edictali.

58 Imò si secundus maritus sit stipulatus pro filijs secundi matrimonij, non fit reuocatio per d.l. hac edictali. ita Bal. inter consilia Pau. de Ca. in consi. cclxij. vol. j. Bald. in l. j. in ij. q. C. de inoffi. do. & in d.l. hac edictali. versic. denuò formatur hic. & in consil. xxij. volu. v. Alex. in l. mulier. ff. ad Trebel.

Contrariũ Sal. in d.l. hac edictali. in viij. q. licèt nõ plenè se firmet. Frã. de Alber. inter ↄsilia Pau. de Cast. cclxj. vol. j. & Richard. de Saliceto inter dicta cõsilia Pau. de Ca. in cõs. cclxiiij. eod. vol. Bal. in cõs. cclxj. vol. j. Dec. in auth. ꝑterea. C. vnde vir, & vxor. & in consi. cclxiiij. Corn. in cons. lxxxij. vol. iij. Iaso. in auth. vnde si parẽs. C. de inoffi. testa. Bertr. in cons. xxiiij. vol. iij.

59 Et idẽ qñ stipulatur pater filiis nascituris secundi matrimonij, tenet Pau. de Cast. in cons. 150. vol. ij. & Cor. in cons. lxxxij. volu. iij. Aimo consi. cxciij.

60 Et pro prima opi. facit, nã ẽt secundus maritus põt in totũ institui, relicta filiis primi matrimonij legitima, qñ secũdus maritus instituitur cõtemplatione filiorum primi matrimonij, ita Ange. Imol. Raph. & Ale. in d.l. mulier. in princ. ff. ad Trebel. Bertran. in d.l. hac edictali.

61 Quintò limita, nã filius, cui minus est relictũ, debet habere saltẽ legitimã, iuxta tex. in d. hac edictali. nec ꝓpterea vltra legitimã debet concurrere in eo, quod aufertur secundo coniugi, sed illud, quod aufert, in legitimã computat, & illo cõputato, si adhuc aliquid deest vsque ad integrã legitimã, ẽt istud plus petere põt. Cy. in d.l. hac edictali. in ij. q. Sal. vers. ij. videamus. & ibi Bal. versi. amplius circa istã materiã. in j. lectura. istud sentit gl. in l. qm̃ preteritæ. in gl. fi. C. eo. ti. voluit clarè Alex. in consil. clviij. vol. v. Pe. de Anch. in cons. cj. licèt dicat non esse tutum recedere ab alia opi. Grã. consi. ciuili. cliij.

Cõtrariũ, ꝙ imò filius detrahat integrã legitimã, & postea concurrat cũ eo, quod aufertur cõiugi, tenet gl. in §. optimè. in auth. de nup. in gl. in verbo, ꝗppe. & ibi ẽt Iac. de Bel. in ij. oppos. & ibi etiã Ang. Idẽ voluit Iac. Bu. in l. j. C. de inoffi. dot. & ibi Bar. & Bald. Ang. Bal. in ↄs. xxij. vol. v. Bal. in d.l. hac edictali. versi. sed adhuc restat. & in j. lect. ver. modò super isto ver. Fulg. in consil. xcvij. & consilio lxxxix. Signo. cons. clxxvij. Pau. de Ca. in consil. 150. vol. ij. Flor. in sua dispu. incipiente, mulier. in ij. dubio. Soc. in cons. xxxj. vol. iiij. Cur. Senior in cons. lxxviij. Alex. in apostil. ad Bar. in d.l. hac edictali. & in l. si patroni. ff. ad Treb. Dec. in cõs. ccxlvj. Bert. in d.l. hac edictali. in ver. ita tñ. Fab. ĩ auth. nouissima. in xij. & xx. q. C. de inof. test. Aimo in cõsi. cxlij. & cõs. cxciiij. Rui. in cons. xciiij. vol. v. Berous cons. cxix. Boer. decis. ccj.

62 Sextò limita, nã etiã ꝙ pater nõ relinquat filio primi matrimonij, si tñ dimittit sibi intactã successionem ab intestato, per eam consequitur commodum, prout coniunx secundus. Bal. in d.l. hac edictali. in secunda lectu. vers. in tex. ibi, peruenerit. Bert. ibi, & in ver. ita tamen.

63 Septimò limita, qa nõ ꝓcedit dispositio d.l. hac edictali, si ↄiunx cõsequitur titulo onero so, sed tñ procedit qñ consequeretur titulo lucratiuo, ita Bal. in d.l. hac edictali. ĩ ij. lect. ver. vnde debes scire. & in j. lectu. versi. modò statim. Bertr. in cons. ccxcij. vol. iij. & in d.l. hac edictali.

Vide suprà in j. conclu. in x. limit. & in conclu. iij. in viij. limit.

64 Ex quo sequitur, ꝙ dispositio d.l. hac edictali. non habet locũ in donatione remuneratoria, vel ob causam, ita Bertr. in d. consi. ccxcij. volu. iij. vide suprà in j. conclus. in ix. limit.

65 Octauò limita, nã filij secundi matrimonij non auocant id, quod datũ est parenti, nisi quo ad legitimã tãtùm. Sal. in d.l. hac edictali. in iij. & iiij. q.

66 Nonò limita, nã si filiis primi matrimonij ex statuto deferãtur duę ex tribus partibus suæ successionis, in alia tertia, in qua sibi remanet facultas testãdi, põt vxor ꝯ̃m cõiugẽ instituere, nec filij primi ab eo quicquam auferunt, ita Pe. Anch. consi. cj.

67 Decimò limita, qa ista ꝓmissio de lucrando, iuxta dispositionẽ istius legis facit, vt exigatur istud lucrũ ab eo, qui commodũ percepit, non ab eo, qui est stipulatus. ita Bal. cons. xxij. vol. v.

68 XI. Limita, qa nõ debent̃ fruct⁹ ante litẽ cõtestatã percepti, qñ pecunia debet auferri à cõiuge. vt no. Bal. in d. cõs. xxij. vo. v.

69 XII. Limita, nã si dos ꝓ filia sit data secũdo viro à patre, & pater superuixerit, & dos debeat ad patrẽ redire, certè si vel ex pacto, vel ex statuto dos, vel eius pars debeat redire lucro viri, talẽ dotem vel partem filij primi matrimonij à vitrico non auferrẽt. ita Sal. in d.l. hac edictali. in xj. q.

Contrarium Curt. Iun. in cons. cxxij.

70 XIII. Limita, si filius primi matrimonij adiret hæreditatẽ parentis secũdò nubentis, & plus relinquentis secundæ coniugi sine beneficio legis, & inuentarij, vt dicit Venaf. in cons. iij. Io. Nic. in d.l. generaliter. in ij. parte. nu. 24. C. de secun. nup.

Contrarium Bertr. in d.l. hac edictali. in ver. si verò plus.

71 XIIII. Limita, licèt ista sit potius cautela, q̃ limitatio, vt cõiunx secũdus plus recipiens, faciat sibi caueri præstitis fideiussoribus, quòd dicta portio nõ euincatur ab eo. Abb. in ↄs. xliij. vol. j. Dec. in auth. præterea. C. vnde vir, & vxor. & in cõs. ccxlvj. in fi.

72 XV. Limita, nã dispositio d.l. hac edictali, non ꝓcedit qñ est relictũ à primo coniuge, sed ita demũ si secundò nubat, nã non nubendo, etiã ꝙ filij primi matrimonij minus consequantur, tñ nõ reuocatur relictum, ita Roman. in ↄs. ccxix. in secũdo dubio.

73 XVI. Limita, qa filij præcedẽtis complexus illiciti nõ habẽt bñficiũ d.l. hac edictali. sed tantùm legitimi, & naturales. ita Bal. in l. cùm pater. §. mater. in ij. nota. ff. de leg. ij. & ibi Imo. in ij. not. Alex. in l. mulier. ff. ad Treb. & per eundem in apostil. ad Bar. in d.l. hac edictali. Roma. in sing. ccxxxj. Bertr. in d.l. hac edictali. qui plus tenet, ꝙ non habet locum etiam si sint legitimati. & tenet, quòd non habet locum in adoptiuis.

74 XVII. Limita, si modò filij primi matrimonij sint aliàs inhabiles, vt qa fratres minores, mendicantes, vel hostes ciuitatis, ita Bal. in d.l. hac edictali. ĩ j. lect. in ver. ibi filio, vel filiæ. Bertr. in d.l. hac edictali. q subiicit, quid in aliis religionibus, & quid in filia moniali, & in filio professo religionẽ sancti Dominici, Ruin. in consilio lxiiij. in fin. volum. iij.

75 Sublimita, vt hoc non habeat locũ qñ filij essent incapaces, vtputà quia excluderentur statuto vel renunciatione, vt declarat Soc. in consi. xxxv. nu. 12. vol. iiij.

76 XVIII. Limita, nã filij secundi matrimonij nõ cõcurrunt in eo, quod auocatur ab eorũ parente, per dispositionẽ d.l. hac edictali. & licèt per tex. in l. qm̃ ꝑteritę. C. de secun. nup. etiam filij secundi matrimonij inuitentur, tñ per tex. in §. optimè. in auth. de nup. & in auth. ad eos. q̃ ponitur in d.l. qm̃ ꝑteritæ. C. de secũ. nup. res reducitur ad ius antiquũ, vt filij secundi matrimonij nõ cõcurrant. & declarat Bal. in d.l. hac edictali. in j. lect. versicu. sed adhuc restat. ponit Cor. in cons. xliiij. vol. j. Sal. in d.l. hac edictali. in iij. quæstio. Iacob. de Beluis. in §. optimè. in tertia oppositio. & in vltima quæst.

77 XIX. Limita, qa non habet locũ dispositio d.l. hac edictali. si cũ eodẽ primas, & postea facto diuortio, secundas cõtrahat nuptias, Bal. in d.l. hac edictali. in j. lect. ver. sed pone. & ibi Bertran.

78 XX. Limita, quia non habet locũ dispositio d.l. hac edictali, si vitrico, vel nouercæ sit plus relictũ in vsufructu, & filiis primi matrimonij minus in vsufructu, sed plus in proprietate, adeò ꝙ considerato effectu, nõ diceretur filius primi matrimonij minus cõsecutus. ita Bal. in d.l. hac edictali. ĩ prima lectura. & iuxta hoc Bertran. ibi, in versic. ita tamen.

79 XXI. Limita, qa ad hoc vt reuocatio detur fauore filiorum primi matrimonij, necesse est ꝙ filij primi matrimonij sint superstites, secus si iã decesserãt, vt per Bal. in d.l. hac edictali. & voluit ibi Bertran. ver. in tex. ibi, procreatio. & in §. si verò plus.

Vide suprà in j. conclus. in ij. limit. & in conclus. iij. in v. limit.

80 XXII. Limita, si filius primi matrimonij contraheret cum vxore, cui plus est relictũ, vt dicit Io. de Garro. in rubrica de secun. nup. in secunda parte. nu. 4. allegans Pau. de Cast. in lectura Auenionensi. tamen Io. de Garro. ibi dubitat.

81 XXIII. Limita, si mulier nubat secundo de licentia supremi Principis, Io. de Garro. in rub. de secũ. nup. in ij. part. in v. remedi.

82 XXIIII. Limita, nã dispositio d.l. hac edictali. non habet locum in alienatione necessaria, ita Paris. in consi. xcj. vo. iij. Roma. in cons. ccxix. in secundo dubio.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Pœnæ secundò nubentium infra annum luctus sunt sublatæ de iure canonico.

1 IN materia secundarũ nuptiarum sunt attendendæ certæ communes conclusiones,

Prima est, ꝙ pœnæ secundò nubentiũ infra annũ luctus, de quibus in l. j. C. de secun. nup. sunt sublatæ de iure canonico, ꝑ dictũ Apostoli qñ dixit, Mulier mortuo viro nubat in domino. vt habet̃ in c. fi. & in c. pen. de secũ. nup. & ita voluit gl. fi. ĩ l. j. C. de secũ. nup. & in c. fi. ĩ gl. fi. ij. q. iij. gl. in l. liberorũ. in verbo, collocare. in fi. ff. de his, q not. infa. ita distinguendo declarat Inn. ad cuius doctrinã semp recurrit̃, ĩ d. c. fi. & ibi Host. Io. And. & Card. ibi. & Pe. de Anch. Ant. de Bu. Henric. Boich. c. fi. de sec. nu. Bar. ĩ l. liberorũ. ĩ fi. ff. de his, q not. ĩfa. & ĩ l. j. ĩ fi. C. de sec. nu. & ibi Sal. ĩ fi. & ibi An. & voluit Alb. d Ros. ĩ l. dcreto. C. ex quibus

quibus cau.infam.irroga.vbi ēt Cy.Bal.Sal.Ang.&Io.Fab.& idē Bal.in l.si qua mulier.in fin.C.ad Tertu.Iac.de Beluis.in §.primæ si quidē.in auth.de nup.Albe.de Rosa.in rubri.C.de secun.nup. in fi.& ibi Dec.Bald.in d.l.liberorum.& ibi Pau.de Ca.ff. de his,q no.infa.Ang.in auth.de nō eligendo secūdò nubent.in prin.Pe. de Anch.in repe.c.canonum statuta. versi.iuxta p̄dicta.de cōsti. Domi.in c.placuit.xxxij.dist.Aret.in l.nullā.C.ex qbus causis infam.irroga.Ant.de Bu.in c.j.de spōs.& ibi Fel.Pe. de Anch.in ca. cū fm.de hæret.in vj.in fi.Cor.in l.fideiussor.C.de fideius.Fel. in c.ecclesia sanctę Mariæ.de const.Io.de Garro.in l.j.n. 51.& seq. C.de secun.nup.Ripa in l.fi.C. de reuoc. dona.Bal.in ꝓsi.cccclxvij.vo.iiij.Feder.de Se.ī ꝓs.xxxvj.Io.de Ana.& ibi latius Bolog.in apostil.in cōs.cij.Bolog.in addit.ad Io.de Ana.in cōsi.lxxiij. ver. iiij.potest.Petr.de Anch.in cōs.cj.Roma.in cons.clxxxij.Abb.in consil.xij.vo.j.Capra in cōsil.lxx.Idē tenet Gofred.in summa,in tit.de secund.nup.Soc.in cōs.xxxiiij.vo.j.Alex.in consi.lxv. vol. iiij.& in cōs.cxxxj.volu.iiij.Cur.Iun.in cōsi.xciiij.& Cur.Sen.in cōsi.xxvij.Guid.Papæ in cōs.cxx.Bertr.in consi.xlv.vo.j. & in ꝓs. xlvij.in prin.eodē vo.& in cōs.xviij.vo.j. Cor.cons.xxj.in fi.vo.j. & in consi.cccviij.vo.iiij.Brun.in tract.de statut. ꝙ stantibus ma sculis.Aimo in consi.xxxvj.Grat.in consi.xxxv.vol.j.

2 Et ꝓpterea ex hac cōclusione infertur,ꝙ licēt secūdò nubēs infra tempora luctus,priuetur relictis factis à marito, tn hodie talis pœna cessat,vt tenet Capra in cōs.lxx.& fuit opin. Feder.in cons.xxxvj.Ripa in l.fi.C.de reuoc.dona.Io.de Garro.in l.j.n.66. C.de secun.nup.Pau.de Cast.in consi.cliij.vol.ij.

3 Contrariū,ꝙ perdatur legatum saltē ob ingratitudinē, tenet Cor.in consi.xxj.in fi.vo.j.Alex.in apostil.ad Bart.in l.j.C.de sec. nupt.vbi dicit consulendo ita tenuisse Bal.& Ang.

4 Contrariū,ꝙ pœnæ secundò nubentiū infra annū luctus,nō sunt remissæ de iure canonico,tenuit gl.in d.l.decreto.& ibi Pau. de Cast.in fi.C. ex quibus causis infa. irroga. Idem voluit Odofred.in l.j.& ibi Bal.C.de secund.nup.Ioan. de Ana. in cōs.lxxiij. versic.iiij.potest dubitari.

5 Amplia primā partē,q̄ vī *cōis,ēt stāte dispositione statutaria,ꝙ attendat dispositio iuris ciuilis,nihilomin⁹ mulier nubens infrā tēpora luctus,excusat à pœnis,ita declarat Capra in ꝓs.lxx.

6 Primò limita,qn mulier nimis ꝓperè festinasset ad secundas nuptias ita quòd sequi posset incertitudo partus.ita sentit gl.in d.l.decreto.C.ex quibus cau.infa.irroga.& ibi Baldus & Paul.de Cast.dicit ꝙ talis distinctio est satis rationabilis.idem voluit Pet. de Anch.in c.j.de constit.& in c.cùm secundum.in fi.de hęret.in sexto,& in ca p.fi.de secund.nup.& fuit opinio Rofred.in titulo, de bonorum possess. vnde vir,& vxor.

Contrarium Abb.in c.fi.de secun.nup.& in c. ecclesia sanctæ Mariæ.de cōst.& ibi Fel.sequitur istam partem.Bal.in l.j.in ij.lect. in fi.C.de secun.nup.

7 Tenendo primam opi.limita in masculo , cui nulla pœna imponit,etiā si statim nubat,etiā per iuris ciuilis dispositionē,Host. in titu.de secun.nup.§.quare.ver.sic vidisti.Bal.in auth.ijsdē pœnis. ver. item nec pœna.C.de secun.nup.Rom.in ꝓs.clxxxij.istud fuit de mente gl.in l.ij.in verbo.aufertur.ff.de his, quibus vt indi. Azo. in sum.in titu.de secun.nup.in prin.& in summa, in titu.de nup.vér.sequitur.Præpos.in rub.de secun.nup. Albe.de Rosa.in auth.si quis ex his.ver.vlti.p declaratione.C.de secun.nup.Ang. in §.quia vero.in auth.de non eligend.secundò nubent.in princ. & in §. si verò expectet.in auth.de nupt. Io.de Garro. in l.j.nu.4. C.de secun.nup.& Soc.consi.xxxiiij.nume. 1.

8 Secundò limita, quando mulier nondum carnaliter cognita trā siuisset ad secunda vota etiā festinè, quia non per hoc incurrit pœnas secundò nubētium mulierum infra tempus luctus.Io. de Garro.in l.j.nu.7.C.de secun.nup.

9 Tertiò limita,si tantum contraxisset sponsalia de futuro,non autem contraxisset nuptias.ita Ang. in l.solet. ff.de his, qui not. infam.ponit Ioan.de Garr.in d.l.j.num.7.C.de secun.nupt.& ponit Fel.in rubr.de sponsa.

10 Secundò limita Principaliter dictam conclusionē,in meris pœnis,secus si non essent meræ pœnæ,licēt non concernant fauórem liberum,sed aliunde proueniant , vel ex voluntate testatoris expressa, vel tacita,vt declarat Io.de Garr.in rubr. C.de secun.nup.in secunda parte,nume. 14.

11 Tertiò limita, quando transiret ad secunda vota infra tempora luctus, de consensu viri,de quo dic vt in vj.limit. primæ cōclusionis,hoc eodem titu.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Pœnæ secundò nubentium respicientes fauorem filiorum,non sunt sublatæ de iure canonico.

1 ALia principalis ꝓclusio in p̄senti materia est hæc,ꝙ pœnæ q̄ respiciūt fauorē filiorū , nō sunt sublatę p̄ dictū Apostoli de iure canonico.ita Inn.in d.c.fi.de sec.nup,& latius ibi Host.Io.And.& Card.ibi,Pet.de Anch.in c.super.de secun.nup.Ant.de Bu.in d.c.fi.Bart.in l.liberorū.ff.de his,qui not.infam.& in l.j.in fi.C. de secun. nup.& ibi Sal.& Ang.Bal.in l.si qua mulier.C.ad Tert.& in d. l. liberorū.& ibi Pau.de Ca.& idē Bal.in cōs.clxj. vol.j. & in cōs.ccccclxxxix. in fi.vo.v.Cy.in l.j.C.de sec.nup.Henric. Boich.in c.fi.de secū.nup. Pe.de Anch.in c.j.ver.iuxta p̄dicta.de cōst.Albe. de Ros. in rub. C.de sec.nup.in fi.& ibi Dec.Dom.in c.placet. xxxij.dist. Aret.in l.nullā.C.ex qbus cau.infa.irrog.Iac.de Beluis. in §. primę siquidē.in auth.de nup.Io.de Ana.in cōs.cij.& ibi Bolog. ī add.Pe.de Anch.in cōs.cj.Rom.in cōs.clxxxij.Cur.in cōs.xciiij. Alex.in ꝓs. lxv.vol.iiij.Capra in cōs.lxx.Ange.in auth.de non elig.secundò nubent.in prin.Bertr.in cōs.xlv.vo.j.& in cons.xviij.volu.j.& in cons.xlvij.eodē volu.Soc.in cōs.xxxiiij.& in ꝓs. xxxix.lib.j. Cor. in consi.xxj.in fi.vo.j.Fel.in c.ecclesia sanctę Mariæ.de cōst. Bolog.in add.ad consiliū Io.de Ana.in ꝓs.lxxiij Bald.in l.decreto.in fi.C.ex qbus causis infa.irrogat.Guid.Papæ in ꝓs.xliij.in fin.& in cōs.cxx.Ripa in l.fi.vbi dicit ita tenendū in iudicando. licēt ꝓria opi.defendi possit disputando.& istā dicit *cōem Abb.in c.fi.de secū.nup.& Prepos.& Dec.in c.ecclesia sanctæ Mariæ. nu.35.de ꝓfti.Pau.de Ca.in ꝓs.cliiij.vol.ij.Bru.in tract.ꝙ stātib.masc. Paris. in cōs.xxix.vol.iij.Rui.in cōs.xliiij.volu.v.& in consi.lviij.vol. v.

Cōtrariū tenuit Host.in summa,in ti.de secund.nup.in §.quare.in fi.gl.in l.decreto.in fi.C.ex quibus cau.infa.irroga.Præpos. in c.fi.vbi Abb.& idem Abb.in c.ecclesia sanctæ Mariæ.de cōsti. & ibi Dec.nu.35.Collect.in c.penul.C.de secun.nup.

2 Primò limita hanc conclusionē *cōem, nisi mulier transeat ad secundas nuptias de cōsensu primi viri , vt per hoc videatur posse maritum disponere ꝙ mulier ēt transeat ad fm matrimonium,& euitet pœnas secundò nubentiū,Grat. in consi. lxxxiij. vol.ij.De quo vide in vj.limit.primæ conclusionis.

3 Secundò limita,si transit de cōsensu filiorū primi matrimonii,vt in vij.limit.primæ conclusionis.Dec.in ca. ecclesia sanctæ Mariæ.nume.35.de const.Alber.in rubr.C.de secun.nup.Grat.in consi.lxxxiij.in fi.volu.ij.

4 Tertiò limita,si principaliter sint inductæ in pœnā, licēt secū dariò contineant filiorum prouisionē. ita declarat Io. de Garr. in l.j.in ij.gl.nu.22.C.de secun.nup.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Pœnæ secundò nubentium sunt communes tam masculis,quā fœminis.

1 VBsequitur alia principalis regula,quę est,ꝙ pœnę secundò nubētiū,sunt cōmunes tam masculis,quā fœminis,vt no. Host. in summa, in ti.de sec.nup.in §.quare.& p nos suprà in prima ampliatione quartę conclus.& in prima ampliat. primæ conclus. & in prima ampliat.tertiæ conclu.hoc eodem titu.

2 Amplia,vt dispositio auth.ex testamento.C.de secū.nup.procedat etiā in masculo,vt tradit Aimo in consi.xxxvij.in prin.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Pœnæ secundò nubentium afficiunt mulierem inhonestè viuentem post mortem mariti, licēt non nupserit secundò.

1 VLtima regula est , ꝙ pœnæ secundò nubentium afficiunt mulierem,quæ inhonestè vixerit, mortuo marito,licēt nō nupserit secundò.ita Bar.in l. his solis.C.de reuoc.donatio. Sylua nupt. nu.45. Hippoly.in l.j.C.de rapt.virgi.

2 Et propterea inhonestè viuens amittit tutelam, vt in authen. sacramentum.C.qn mul.tut.offic.in gl.ij. Abb. in c.vxoratus.in princ.de conuers.coniugat.Petr.de Anch.in c.ex parte M.in qn ta quęstio.de appellat.Barba.in apostil.ad Barto.in l.his solis.C. de reuocan.donat.

Vide in x.ampliat.infrà in nona conclusione,& suprà in conclusione iij.eod.tit.

3 Amplia,& intellige,inhonestè viuere ēt per sola prēparatoria,vtputà per colloquia,& oscula,Grat.in consi.cxv.vol.j.

4 Amplia,nā stante statuto,ꝙ mulier transiens ad secunda vota amittat filiorū successionē,idē est in successione filiorū quo ad matrē inhonestè viuentē,Brun. in tract. ꝙ stāt. mascu.in xxvj.q. licēt

licet non se firmet,sed dicat esse attendenda verba ipsius statuti, si considerent tantummodò impudicitiam mulieris,vel ne.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Mater,quæ susceptæ tutela,transit ad secunda vota,non petito tutore priuatur successione filij impuberis decedentis.

1 MAter quæ susceptæ tutela , transit ad secunda vota, non petito tutore filio , & reliquis non restitutis, priuatur successione filij impuberis decedentis.ita probat text.in l.omnem.C.ad Tertullia.remissiuè per Doctores allegatos per Ioann.de Garronibus, in auth ijsdem pœnis.C.de secund.nupt.

2 Nec ista dispositio est sublata per dispositionem iuris Canonici,Nico.de Vbaldis in tract.success.ab intesta.in ij.parte,in v.fallen.Io.de Garro.in auth.ijsdem pœnis.C.de secund.nupt.

3 Primò amplia,vt amittat successionem non modò ab intestato,sed etiam substitutionem ex testamento obuenientem.ita est text.in d.l.omnem.& ita ponit glo.ibi in verbo,substitutio.

4 Secūdò amplia , vt etiā bona noui mariti sint ꝓ administratione tutelæ obligata.ita ꝓbat text.in l.si mater.C.in quib.causis pignus taci.ꝓha. & in l.ij.§.sed ne sit facilis.C.qn mulier tute.offic. & ibi Sali.in vltimo notab.Soci.in cōs.clxxx.versi.imò ꝙ fo: tius. Petr.de Anch.consi.cccxvj.in prin.Deci.in consi.ccccccxcj.Io.de Garro.in authen.ijsdem pœnis.nu.24.in fi.C.de secund.nupt.

5 Et hoc amplia,vt per Io.de Garro.in rubr.C.de secun.nupt in xxviij.pœna,vt non solùm procedat in bonis noui mariti, sed ēt in bonis illius,qui retinebat matrem pro concubina.

6 Tertiò amplia,etiam si sit data tutrix in testamento à marito, secundùm opinionem Io.in gl.in d.l.omnem.cum qua trāsit ibi Cyn.& Alberi.de Rosate,qui dicit ita seruari, & ita obtinuisse.& Iaco.Butrigarius,& Bart.Bal.& Salice.ibi : & Corneus,Bal.in authent.ijsdem pœnis.C.de sec.nupt.Io.de Garronib.in d.authent. ijsdem pœnis.nu.32.C.de secund.nupt.

Contrarium Guido Papæ consi.liij.

7 Quartò amplia, nam copulatiuè concurrere debent ista duo, & ꝙ petierit tutorem,& reliqua reddiderit: adeò ꝙ non sufficit, ꝙ tutorem petierit,nisi reliqua restituerit , ita Albericus ibi in d. l.omnem.

8 Et etiā similiter non sufficit ꝙ nihil debeat,vt ꝓpterea non sit locus restitutioni,nisi etiam tutorē petierit , Bal.ibi in d.l.omnē.

Imò Pau.de Castr.in d.l.omnem.in princ.addit tertiū, ꝙ rationem administrationis reddiderit,Bal.in auth.ijsdem.versi.cōtrarium est verum.C.de secun.nupt.Io.de Garronib.in auth.ijsdem pœnis.nu.24.C.de sec.nupt.Maria.Soc.iunior in consi.viij.vol.j.

Contrarium sumitur ex dictis per Bal.in eadem authē.ijsdem pœnis.versic.modò pœnæ.C.de secund.nupt.

9 Quintò amplia,vt hoc procedat etiam ꝙ mulier nō iurauerit de non transeundo ad secundas nuptias, prout hodie non teneē iurare,vt declarat Alberi.ibi in d.l.omnem.& ponit Socin.consi. xxxix.versic.nec obstat.vol.j.Bald.in authen.ijsdem pœnis.C.de secund.nuptijs.& ibi Salice.

10 Sextò amplia,etiam si tutori legitimo,cui nondum erat tutela decreta,rationem reddiderit , vt notant Alberic.& Bald.in d.l. omnem.versicu.modò quæro.

11 Septimò amplia,vt mater in hoc non excuseē prętextu ignorantiæ iuris.ita Alber.ibi in fi.Fulgo.in consi.xc.Io.de Garronib. in auth.ijsdem pœnis.nu.25.C.de secund.nupt.

12 Octauò amplia , etiam si perfunctoriè rationem reddat , vel perfunctoriè tutorem petat,ita Bald.ibi,Io.de Garronib.in auth. ijsdem pœnis.nu.26.C.de secund.nupt.

13 Nonò amplia,etiam si secretè contraxerit secundas nuptias, nec matrimonium consummauerit.Bald.in d.l.omnem.Maria. Soci.iunior,consi.viij.volum.j.

Imò priuatur statim ꝙ habet animum nubendi,vt per Syluam nuptia.in ij.lib.nu. 50.

14 Decimò amplia,etiam si nō contrahat secundas nuptias,sed aliàs luxuriosè , & inhonestè viuat,Paul.de Castr.in d.l.omnem. Ioā.de Garronib.in rubr.de sec.nupt.in xxxj.pœna.Sylua nuptia. in loco præallegato.Io.de Garronib.in authen.ijsdem pœnis.C. de secund.nupt.& in authen.ex testamento.nume.30.C.de secū. nupt.vide s.in conclusione viij.

15 Amplia , ꝙ in hoc casu sufficit etiam quilibet actus inhonestus,Gratus consi.cxv.nu.8.vol.j.Boer.decis.cccxxxviij.

16 XI.Amplia,etiam si tutorem petierit,tamē tutor sic petitus, non legitimè tutelam susceperit.Soc.in d.consil.xxxix.volum.j. versicu.secundò posset.

17 XII.Amplia,vt nec mater propter rusticitatem excusetur , si nō petijt tutorem,secus si petijt,sed ille nō legitimè tutelā suscepit,ita declarat Soc.in d.consi.xxxix.vol.j.versi.tn hoc ego arbitror.vbi dicit ita cōsuluisse Pau.de Castr.& quosdā alios Docto.

18 XIII.Amplia,etiam si vna die tutelam susceperit,& alia antę administrationem aliquam,illam dimiserit,Io.de Garro.in auth. ijsdem pœnis.nu.36.C.de secund.nupt.

19 XIIII.Amplia.nam talis pœna non est remissa per dispositionem iuris canonici,vt per Guid.Papę.q.xliij.in fi.Host.in ca.fi.de sec.nupt.& ibi Card.Petr.de Ancha.in c.super.eod.tit.Abb.in d. c.fi.de secund.nupt.Soc.in consi.xxxix.vol.j.Ang.in l.j.in fi.C.de secund.nupt.

20 XV.Amplia,etiam si minus solenniter tutelā susceperit,quia patitur pœnas,quas patitur illa quę suscepta tutela.& ratione nō redditą,transit ad secundas nuptias , tutore non petito.Brun⁹ in tract.de forma.in tit.de poten.& effe.for.versi.14.fallit.

21 XVI.Amplia,quia ob non petitum tutorem , priuatur parte reseruata per statutum,Brunus in tracta.ꝙ stantibus masculis.in xij.versi.principa.Ruin.in consi.lxxxvj.volu.v.

22 PRIMO Limita,quia non priuatur legatis à marito factis, Cyn.ibi in d.l.omnem.in prin.& Alberi.de Rosa.& Bald.Paul.de Castr.Sali,& Corn.Capra in consi.lxx.

23 Secundò limita,quia non priuatur substitutione fideicōmissaria,Bal.ibi in d.l.omnem.& Paul.de Castr.& Sali.in prin.Corn. Capra.in consi.lxx.

24 Tertiò limita,si reddidit rationem contutori suo,Bal.ibi.Io. de Garronib.in authen.ijsdem pœnis.nu.31.C.de sec.nup.Sylua nuptia.in loco præallega.nu.52.

25 Quartò limita,quia nō priuatur si administrabat de facto,& posteà transiuit ad secundas nuptias.ita Bal.ibi,& Paul.de Castr. Deci.in consi.ccccccxcj.Io.de Garro.in authent.ijsdem pœnis.in ij.limit.Maria.Soci.iunior consi.viij.vol.j.

26 Quintò limita,si habuisset tutorem legitimum filius, & ipsa nihil deberet,Bald.& Cotne.in d.l.omnem.

27 Sextò limita,si mater fiat monacha,Bald.in d.l.omnem.Ioā. de Garro.in authent.ijsdem pœnis.de secund.nupt.

28 Septimò limita,si compellatur ad nubendum à patre,Bal.ibi in fi.in d.l.omnem.

Vel de eius voluntate nubat,Sylua nuptia.in loco allegato.Io. de Garro.in auth.ijsdem pœnis.in iij.limita.

29 Octauò limita,si filius decessisset pubes.Guid.Pap.in ꝓs.xliiij.

30 Nonò limita,si fuisset impedita implere illud, ad quod tenebatur,Guido Papæ in consil.clxxix.

31 Decimò limita, si filius habebat tutores legitimos, vel datiuos,vel testamentarios.Guido Papæ in consi.clxxix.

32 XI.Limita, quia mater excusatur propter ætatem, Socin.in consi,xxxix.vol.j. Alberi. in dicta.l.omnem.ver.excusatur.Maria. Soci.iunior in consi.viij.& consi.seq.vol.j.

33 XII.Limita, si per errorem calculi minus sit solutum,quàm debeatur,Bal.in auth.iisdem pœnis. C.de secund.nup.Io.de Garro.in dicta authen.iisdem pœnis.nu.27.

34 XIII.Limita, si in aliquo modico esset erratum.ita Bald.in d. authen.ijsdem.& Bald.in l.omnem.

35 XIIII.Limita,quia ista priuatio nō habet locum in patre,qui filij sui emancipati tutelam suscepit,& postea transiuit ad secunda vota,non petito tutore,& reliquis non restitutis , ita Bal.in d. authent.ijsdem pœnis.

36 XV.Limita, quia excusatur mater , quę propter paupertatē reliqua non restituit.ita Bal.in d.authent.ijsdem.versicu.pone ꝙ mater.Io.de Garro.nu.29.in d.auth.ijsdem.

37 XVI.Limita,si trāseat post mortem filij impuberis,cuius tutelam susceperat,reliquis non restitutis, fratribus ipsius impuberis superstitibus,ita Io.de Garro.referēs certum consilium quorundam Doctor.in d.authent.ijsdem pœnis.in iii.limita.

38 XVII.Limita , si alius petierit pro matre tutorem filio deputari , & ipsa ratum habeat , dummodò hoc faciat ante secundas nuptias , secus si post secundas nuptias ratificet, Corne.consilio cxxxij.vol.ij.Ioā.de Garro.in auth.ijsdem pœnis.C.de sec.nupt.

39 XVIII.Limita,si transeat de voluntate mariti ad secun.nupt. Sylua nupt.nu. 50.in loco suprà allegato.

40 XIX.Limita,quia est necessarium ꝙ sit talis mater, cui fuerit delata tutela legitima,vt per Maria.Soci.iun.in consil.viij.volu.j.

41 XX.Limita,nisi mater post transitum ad secunda vota,fuerit rehabilitata per principem ad tutelam , quia per hoc recuperat etiam successionem,Ruin.in consi.lxxxvj.volum.v.

42 XXI. Limita , nam in hoc casu excusatur mater propter pectem,Boer.cec.cxxiiij.

FINIS TERTII LIBRI.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOlici Aduocati, conclusionum seu Regularum,

LIBER QVARTVS:

In quo habentur Conclusiones ad materiam vltimarum voluntatum pertinentes.

De Testamentis. Conclusio I.

ARGVMENTVM.

Excommunicatus an possit testari.

EVIT ANTIQVA QVAestio inter Doctores, an excõmunicatus possit testari: & quidẽ glo. in c. decernimus. de sen. excõ. in vj. nõ plenè se resoluit, sed Spe. in tit. de instru. edi. §. cõpendiosè, versi. quid de excõmunicato. tenet ꝙ possit testari. Idem tenuit Petr. & Archid. in c. pia. de excep. in vj. Inno. in c. cùm volũtate. de sent. excom. Iac. de Beluis. in §. omnibus. in auth. de san. epiſc. Fed. de Sen. in conſ. cxviij. Io. And. in reg. dolo facit. de reg. iur. in vj. in Mercurialib. Bart. in l. ſi quæramus. & ibi Bal. ff. de testa. & in authen. credentes. vbi ẽt Salic. C. de hæreti. & Bar. in l. j. ff. de regu. Cato. Bald. in c. intelleximus. de iudic. Abb. in rubr. de testa. Card. in cle. j. de except. Anto. de But. in diſpu. in cip. quidã vſurarius. Card. in repe. c. perpendimus. de ſent. exc. Domi. in d. c. decernimus. de ſent. excõ. in vj. & ibi Pe. de Ancha. & idem Pe. de Anch. in c. ij. de testa. & in c. ſi eo tẽpore. de reſcr. in vj. Abb. in c. ad ꝓbandũ. de re iudi. Rota in nou. deci. cxcv. Bal. in l. j. §. his, quib. ff. de leg. iij. & in l. fi. C. ſi à nõ cõpe. iudi. & in l. j. C. de hæred. inſtitu. in l. j. in lectu. & in repeti. C. de ſacroſ. eccl, & in l. j. C. de iuris & facti igno. ĩ l. eã, quã. C. de fideic. in l. legitima. in fi. ff. de pac. Angel. in l. ex facto. §. ſi quis rogatus. ff. ad Treb. Abb. in c. veritatis. de dolo & cõtu. Are. in d. l. ſi quæramus. de testa. Ange. in diſp. incip. duo ad inuicẽ. Corn. in ꝓſ. clxxx. vol. iiij. Soc. in reg. cxxxiij. Fel. qui dicit iſtam*cõmunem, in c. cùm voluntate. de ſent. excõ. & idẽ dicit in c. ad probãdũ. in prin. de re iud. & idem tenet & idẽ dicit Phil. Franc. in rubr. de testa. in vj. Angel. in tracta. de testa. Io. Faber in §. testes. in fi. Inſtitu. de testa. in vj. Ange. in tracta. de testa. Io. Faber in §. testes. in fi. Inſtitu. de testa. Pet. de Anch. in conſilio cccxxix. Dec. in regu. l. quod ab initio. ff. de reg. iur. Imol. in ca. ij. de testa. Bertr. qui dicit*cõem, ꝓſ. cxlj. vol. ij. Gualden. caute. x. Gu liel. Bened. in ij. part. repetit. c. Rayn. verſi. mortuo itaq; testatore. el j. nu. 288. Io. de Garro. in l. j. nu. 32. C. de ſecund. nupt.

Contrarium ſentit gl. in d. c. decernimus. de ſent. excom. in vj. licèt nõ clarè, & ibi Archid. hoc apertè tenuit. Hoſt. in ca. pia. de except. Garro. in c. quãquàm. de vſur. in vj. Fede. de Sen. qui dicit, ꝙ licèt altera pars ſit pluriũ, & grauiorum authoritate ſuffulta, tamen iſta pars eſt verior, ſecundum eum in conſil. lxxiiij. Calde. in diſputa. incip. excommunicatus maiori. gl. conſuet. Turo. Iac. de S. Georgio, in l. fi. nu. 3. C. de procur.

2 Nonnulli diſtinguebant inter publicum, & occultum excommunicatum, vt excommunicatus occultus poſſet testari, nõ publicus, ita ſentit Bar. in cõſ. ccxxxviij. Bald. in l. j. C. de iuris & facti igno. Lancelot. Deci. in d. l. ſi quæramus. ff. de testa. in fin. Bal. in d. l. j. C. de ſecun. nupt. & ibi Io. de Garro. nu. 32.

3 Bal. verò in l. iij. C. ſi penden. appella. aliter diſtinguit, & dicit, ꝙ aut eſt ſolùm excommunicatus, & tunc poterit testari.

Aut eſt excommunicatus, & anathematizatus, & tunc nõ poterit testari. & ita procedat ſecunda opinio.

Et idem Bal. in c. ſi is, cui. de offic. de leg. Phil. Franc. in rubri. de testa. in vj. Brunus ex mente Bald. in iij. volu. tracta. de conſtitu. in verbo, ab inteſtato.

Sed hãc diſtinctionẽ reprobat Are. in d. l. ſi q̃ramus. ff. de testa.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur eſſe magis*cõis,

4 PRIMO Amplia, vt etiã excommunicato relinqui poſſit in testamento, & ſic habeat nõ modo actiuã, ſed etiã paſſiuam testamenti factionem, vt notat Bal. in l. j. in repet. C. de ſacroſ. eccle.

Et iſtud, ꝙ poſſit capere excommunicatus ex testamẽto, tenet Fede. de Senis in d. conſ. cxxxviij. Dom. in ca. decernimus de ſent. excom. in vj.

5 Secũdò amplia. vt ẽt ſi ſit notoriè excõicat°, poſſit testari, Fed. de Sen. in ꝓſ. lxxj. Fel. in c. ad ꝓbandũ. nu. 1. de re iud. Franc. in rub. de testa. in vj. n. 32. Io. de Sylua in tract. de bñfi. in iij. par. q. iiij. n. 4.

6 PRIMO Limita in excommunicato pro hæreſi, quia talis nõ poterit testari, per authent. credentes. C. de hæreti. & in corpore vnde ſumitur. & ibi Bart. & Sali.

Et ponit iſtam limitationem Archid. in c. pia. de exceptionib. in vj. Bal. in l. j. §. his, quibus. ff. de leg. iij. Franc. in rubr. de testam. in vj. Bart. in d. l. ſi quæramus. ff. de testa.

Et ferè omnes Doctor. allegati pro communi opinione hoc tenent, dum reſpondent ad dictam authen. credentes. de hæreti.

7 Secundò limita, ſi eſſet excommunicatus pro vſuris, qui efficitur inteſtabilis, niſi iuxta formam, ca. quanquàm. de vſur. in vj. & ponit Phil. Franc. in rubr. de testa. in vj.

8 Tertiò limita, in excommunicato propter iniuriam factam Cardinali, iuxta diſpoſitionem c. fœlicis. de pœnis, in vj. & ponit Phil. Franc. in d. rubr. de testa. in vj.

9 Quartò limita, niſi facultas testandi cõpeteret ex priuilegio, quia illam amittit excommunicatus, vt notat Bal. in ca. intelleximus. de iudi. & refert & ſequitur Fel. in c. ad probandũ. de re iud.

10 Pro quo facit. nã excommunicatus in testando non põt vti priuilegio l. j. C. de ſacroſ. eccleſ. vt ibi per Bald. in lectu. & in repe.

11 Imò nec etiã poterit testari cũ priuilegio iuris canonici cũ duob. testib. Bal. in l. eã quã. C. de fideic. Imol. in cap. ij. de testa.

12 Et facit, quia facilius tollitur priuilegium, quàm ius commune, l. eius militis. §. militia miſſus. ff. de mili. testa.

Contrarium, quòd poſſit testari ſecundùm diſpoſitionem iuris canonici, voluit Petr. de Anch. in conſil. ccccxxix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Testamentum an valeat ſi Notario exprimente nomen hæredis, testator reſpondeat, quòd ſibi ita placet, vel ſic.

1 COmmuniter tenetur*opinio glo. in l. iubemus. C. de testa. in verbo, quemadmodum. ꝙ ſi Notarius exprimat nomen hæredis, & testator ad interrogationẽ Notarij reſpondeat, ꝙ ita ſibi placet: vel, ꝙ ita vult: vel per verbum, ſic: talis diſpoſitio, & tale testamentũ ſuſtinetur in vim nuncupatiui testamẽti. quam opinionem gl. ſequitur ibi Cy. verſ. vltimò queritur. & ibi ẽt Iac. Butrig. verſi. modò quæro. & ibi Io. Faber, vbi etiã Bart. verſ. quærit gloſ. quid ſi Notarius. & ibi Ang. & Sali. & Fulg. ibi, qui dicit iſtam*opinionem gl. cõmunem. Io. Andr. in addi. ad Spec. in titu. de testa. verſ. quid ſi is. Bart. in l. hæredes palàm. in fin. princi. ff. de testa.

Et ibi Alex. in apoſtil. ad Bart. qui dicit iſtam*communem opinionem. Angel. in l. in fraudem. §. j. ff. de testa. mili. Imol. in c. cùm tibi. verſi. quid autem ſi testator. de testa.

Alexã. in d. l. iubemus. in fin. vbi dicit iſtam * eſſe communem opinionem. Ange. Aret. Inſti. de testa. verſ. nota iſtam glo.

Alex. in conſi. xij. ver. hoc etiam probatur. vbi dicit iſtam*eſſe communẽ opinionem, vol. j. & conſ. xxxiij. vol. iij. per totũ. Ang. in d. l. hæredes palàm. in fin. prin. ff. de testa. & ibi Aret. in fi. Corn. conſi.

conſi. ccxli. nu. 18. vol. iiij. Dec. in conſi. cccclxxxviij. nume. 3. vbi dicit cõmunem. Bert. in cõſ. ccxij. vol. j. in nouis, vbi dicit cõmunem, & in conſ. lxxviij. vbi idẽ dicit, vol. ii. in nouis. Grat. in conſ. xxx. nume. 19. & ſeq. vol. ij. vbi idem dicit. Io. Crot. in repeti. l. j. §. ſi quis ita. ff. de vebo. obliga. Corn. conſi. clvij. in fi. vol. j. Bertrã. conſi. ccxlij. numero 7. volu. j. in antiquis. Ripa in l. j. §. ſi quis ita. num. 9. ff. de verb. oblig. Boer. deciſio. xxxv.

Contrariũ Iaſ. in l. iubemus. in fi. Deciſi. Neap. cxliij. in antiq.

2 Ampliaidem & multo magis dicendũ eſſe in codicillis; Grãma. deciſ. lxxiij.

3 Primò limita, quando testator erat ſanæmentis, & articulatè, & intelligibiliter loqui poterat; ſecus, quando non potuiſſet loqui articulatè, & intelligibiliter, vt dicit Barto. in l. iubemus. vbi etiam Cy. Pau. de Caſt. in conſi. clv. vol. ij. Iac. Butrig. & Io. Faber, & Ang. in dicta l. iubemus. Roma. conſi. cccxcvj. in ij. dubio. Calcan. in conſi. xcj. Salic. in dicta l. iubemus. verſ. Petrus verò, & Cy. & ibi Corn. ver. circa hoc autem diſtingue.

Soci. in cõſi. xx. vol. iiij. vbi declarat, quãdo dicatur, non poſſe articulatè loqui, Deci. conſi. cccclxxxix. nu. 4. & 9. ver. nõ obſtat ꝙ vnico. Ruin. conſi. ij. num. 8. vol. ij. & conſi. x. vol. iij. Zaſius cõſ. iij. vol. j. Bald. in conſi. lv. in fi. vol. v. Alex. in cõſi. cv. nu. 7. volu. vij. Corn. conſi. viij. nu. 7. vol. iij. Io. Crottus in repe. l. j. §. ſi quis ita. ver. primus caſus. ff. de ver. obl. Bellam. conſi. j. ver. quid ergo. Galiaula in l. j. §. ſi quis ita. nu. 4. ff. de verb. obliga.

4 Et præſumitur. in dubio poſſe articulatè loqui, ſi inſtituit° venientes ab inteſtato, vt per Sali. in d. l. iubemus.

5 Amplia hanc limitationem, nam idem eſt, quando eſſet multimi granatus, & morti ꝓximus, & ita reſponderet, Pau. de Caſtr. in conſ. clv. vol. j. Ruin. conſi. ij. volu. ij. nu. 8. & ſeq. & in conſil. ix. nu. 14. vol. ij. & in conſ. viij. nu. 7. volum. iij. Ripa in l. j. §. ſiquis ita. nu. 9. & ſequen. ff. de verb. obliga.

Contrarium Alexand. in cõſil. xxxiij. verſicu. tamen præmiſſis non obſtantibus. volumine iij.

6 Tamen Calca. conſi. xcj. el ij. in fi. diſtinguit in iſto caſu, nam ſi testator reſpondeat ſic, nõ valeat testamentũ: ſecus ſi reſpõdeat p alia verba denotãtia ſanã mentẽ, & bonũ intellectũ testatoris.

7 Secundò limita, quãdo præcederet aliud testamentũ ſolenne quia per ſecundum factum ab infirmo cum reſponſione, vel interrogatione alterius non reuocaretur primum, ita dicit Pau. de Caſt. in l. hac cõſultiſſima. §. at cũ humana fragilitas. C. qui testa. fa. poſſ. vbi dicit ſe ita conſuluiſſe, prout conſuluit in conſi. lv. vo. j. Socin. conſi. xcij. ver. ſed præmiſſis non obſtantibus. vol. iij.

Marian. iunior conſi. clxxxiij. nu. 34. vbi dicit*cõmunem opinionẽ, vol. ij. Io. Crot. ĩ l. j. §. ſi qs ita. ver. ſeptim° caſ°. ff. de ver. obl.

Guido Papæ cõſ. lxiiij. in fin. q loquitur, quãdo in primo testamẽto eſt adiecta clauſula derogatoria. Zaſius, cõſ. iij. vo. j. Maria. iunior conſi. clxxxix. nu. 100. vol. ij. Ruinus conſi. ix. n. 14. vol. ij.

Contrarium ſentit Roma. conſi. cvj. & clarius Alex. cõſ. xxxiij. verſ. & ſi diceret quòd gl. vol. iij. Deci. conſi. cccclxxxix. nu. 8. & ſeq. Ruinus conſi. xij. verſi. non obſtat igitur primò. vol. ij.

Et iſtam opinionem ſentit Calcan. conſil. xcj. el ij. vbi non facit differentiam, an ſimus in ſecundo teſtamento, in quo agatur de reuocatione primi, prout ipſe loquitur in caſu illius conſilij, vel ſimus in primo testamento.

8 Tenendo primam opinionem, limita, quando expreſsè conſtaret de voluntate testatoris volentis reuocare primũ testamentum, vt per Ruinum conſi. xij. nu. 11. vol. ij. & per Maria. iuniorẽ conſ. cxliiij. nu. 53. ver. nec demum obſtat, ꝙ hæc fuerint. vol. ij.

9 Tertiò limita, quando dictante testatore ſcripſit Notarius, & poſtea interrogat° testator reſpondeat, ſic, vel ſimile verbũ: ſec° ſi dictãtibus cõſanguineis vel alijs Notarius ſcripſerit, & testator interrogat° poſteà ita reſpondeat. ita voluit Pau de Caſt. ĩ ꝓſ. clv. vol. j. Cor. in d. l. iubemus. in fi. C. de testa. Pau. de Caſt. in l. hac cõſultiſſima. in §. at cùm humana fragilitas. C. qui testa. fa. poſſ. Roma. in l. gerit. nu. 10. ff. de acq. hæred. Imola in l. hæredes palã. in fine princ. ff. de testa. Cor. conſ. ccxxij. nu. 15. vol. j. & cõſ. cccxix. nu. 13. eo. vol. Rom. conſ. cccvj. in fi. Alex. in apoſtil. ad Bar. in d. l. iubemus. Soc. conſ. ccxxix. & conſ. xcij. vol. iij. Iaſ. in d. l. iubemus. in fi. Calcan. conſ. xc. verſicu. & licèt aliquibus ex testibus.

Maria. iunior ꝓſ. clvj. vol. ij. & conſi. clxxxiij. nu. 3 1. eo. volu. vbi dicit iſtam partem*cõmunem. Corne. ꝓſ. lxxiij. nu. 12. vol. j. & ꝓſi. cccxix. vol. iiij. Aimo ꝓſ. cxvij. & ꝓſi. cxliij. Ruin. conſil. viij. vol. iij.

10 Io. Crottus in l j. §. ſi quis ita. ver. ſeptimus caſus eſt. ff. de ver. obli. qui aſſerit ita fuiſse iudicatũ in curia Romana per Domi. de Rot. Bertr. conſ. cxliiij. nu. 3. vol. iij. in antiquis. Hippoly. in ſingu. cccccxlix. Bertr. conſi. cccxxxj. nu. 5. vol. iij. in nouis. Soci. conſ. xx. ver. & quod in præſentia. vol. iij. Bertr. conſi. ccxlij. nu. 8. volu. j. in antiquis. & conſi. cccxlix. nu. 6. & ſeq. vol. j. in antiquis.

11 Et iſta opinio ſumit ex verbis Alberti Papiẽ. quẽ ſequi vt Io. And. in addi. ad Spec. in tit. de testa. §. j. verſi. quid ſi is. q propriè loquitur, qñ intimi, vel familiares fecerunt ſcribi voluntatẽ testatoris, qua recitata testator dixit ita facere, quem etiam ita intelligit Ant. de But. in ca. cùm tibi. de testa. referendo opi. Io. Andr. & licèt Imol. in d. c. cùm tibi. & Alexã. in d. l. iubemus. dicant, ꝙ Ioã. Andr. tenet opi. gl. eſt verum diuerſis reſpectibus.

Nam ſi à Notario, dictante testatore ſcripta ſit eius voluntas, procedit opinio gl. & Io. Andr. quando dicit opinionem glo. ſibi placere, ita eam intelligit.

Si autem ſcripta ſit testatoris voluntas, dictantibus cõſanguineis, vel familiaribus, in iſtis terminis Io. And. ſequitur opi. Albe. Pap. & ꝓpterea Io. And. in d. addi. dicit Albe. Pap. loq in alijs terminis, ꝓut ita declarat opi. Io. And. vt vno caſu videat adhærere opi. gl. & in alio videat tenere opi. Alb. Pap. videlicet, ꝙ ſi in iſto caſu appareat testatorem in ſuo ſenſu, & intellectu permanere, tũc re uocet primũ testamentũ, & nõ aliàs, vt declarat Soc. ꝓſ. ccxxix. & ꝓſ. xcij. nu. 17. vol. iij. Ruin. conſ. xij. n. 12. verſ. nõ obſtat. vol. ij. vbi dicit*communem opi. & in conſ. viij. vol. iij. & cõſ. ij. nu. 9. vol. ij.

12 Contrariũ in articulo principali, ꝙ qñ testatoris diſpoſitio etiã dictantibus aliis, fuit ſcripta à tabellione, & recitata corã testatore, quã ipſe testator approbauit, diſpoſitio valeat in vim testamẽti nũcupatiui, ſentit Cy. in d. l. iubemus. in reſponſ. ad l. hac cõſultiſſima. §. at cùm humana fragilitas. C. q testa. fac. poſſ. dum dicit, ꝙ ibi testatore dictãte cõſcripta fuerat eius volũtas, nõ aũt in caſu gl. in d. l. iubemus. & tñ ipſe ſequiẽ gl. in terminis ſuis. idẽ voluit Bal. in d. l. iubemus. verſ. ſed quicquid ipſe dicat. & ibi Sali. verſ. quod Bal. Roma. in l. j. §. ſi quis ita. nu. 9. ff. de ver. obl. Angel. Aret. Inſti. de testa. in prin. verſ. nota iſtã gl. Areti. in l. hæredes palàm. in fi. ff. de testa. Alex. conſi. xxxiij ver. denique, quòd opi. vol. iij. Deci. conſi. cccclxxxix. verſi. quartò & vlti. non obſtat. Galiaula in l. j. §. ſi quis ita. n. 4. ff. de verb. obl. quamuis non plenè firmet. Bal. Nouel. in l. j. §. ſi quis ita. nume. 8. ff. eod. titu.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis*cõmunis,

13 Primò limita, qñ conſtaret Notarium rogatum ab ipſo testatore, ita Corn. conſ. cccliij. nu. 16. & ſeq. vol. j. & conſi. lxxvij. ver. ſed in caſu noſtro. vol. iiij. Bal. Nouel. in l. j. §. ſi quis ita. nu. 8. ff. de verb. obl. Corne. in d. l. iubemus. in fi.

14 Secundò limita, quando adiecta eſſet clauſula codicillaris de voluntate testatoris, Gualden. caute. ij. de hæred. inſti. Io. Crottus in l. j. §. ſi quis ita. verſ. quartus caſus. ff. de verbo. oblig.

15 In dubio autem cenſetur ſcriptum teſtamentum ex voluntate testatoris, ſecundùm Alexandrum in d. conſi. xxxiij. vol. iij. ver. præterea etiam non ſumus.

16 Quartò principaliter limita, qñ nñſio testatoris ſubſequitur ad interrogationem Notarij, ſecus ſi ad interrogationẽ perſonæ ſuſpectæ, ita Cy. in d. l. iubemus. in fi. Pau. de Caſt. in cõſi. clv. vol. j. Soc. cõſi. xxviij. ver. ad hæc etiam fuit. vol. iij. & conſi. xcij. nu. 19. vol. iij. Pau. de Caſtr. in l. j. §. ſi qs ita. ver. vlti. Petrrus inducit. ff. de ver. obl. Cor. cõſi. ciij. nu. 22. & ſeq. vol. j. & cõſi. cclvij. in fi. nu. 21. vol. j. & cõſi. j. nu. 3. vol. iiij. Soc. in l. j. §. ſi quis ita. in prin. ff. de ver. obl. Bertr. ꝓſ. xxxj. n. 5. vol. iij. ĩ no. Cor. ꝓſ. lxxiij. n. 12. & ſeq. vol. j.

Maria. iunior cõſi. clxxxiij. nu. 27. vbi dicit iſtam * cõmunem. volu. ij. Socin. ꝓſi. ccxxix. ver. item licèt testator. Ripa in xj. reſpõ. verſic. præterea, quando dominus. volu. iij. Zaſius conſ. iij. volu. j. Ripa in l. j. §. ſi quis ita. nu. 9. & ſeq. ff. de verb. oblig.

Contrarium Corn. conſi. lxxvij. vbi dicit iſtam * cõmunẽ opinionem, vol. iiij. Deci. cõſi. cccclxxxix. ver. tertiò non obſtat. Marian. iunior conſ. cxliiij. ver. ſed vltra. & conſi. clxxviij. nu. 20. vol. ij. Ruinus conſ. ij. ver. nec obſtat quod Bal. vol. ij. in ꝓſi. xij. nu. 12. vol. ij. Ang. Aret. Inſtitu. de testa. in prin. ver. nota iſtam glo. Aret. in l. hæredes palàm. in fine prin. ff. de testa. Bertran. conſ. ccxij. nu. 18. vol. j. Alber. in l. iubemus. in fi. Ange. Areti. in tract. de testa. in glo. xiiij. ver. quæritur an valeat talis inſtitutio.

Tenendo primã opinionem, quæ videtur magis*cõmunis,

17 Primò limita, niſi explicitè declarauerit ſuam voluntatẽ per prius: quia licèt poſteà ad interrogationem alterius reſpondeat ita facere, tamen valet diſpoſitio, Maria. iunior in conſi. cxliiij. n. 53. & 54. vol. ij. & conſ. clxxviij. nu. 20. & 21. eo. volu.

18 Secundò limita, quãdo testator rogaſſer Notariũ, vel teſtes, vt testamento ſuo interuenirent. Corn. in d. l. iubemus. in fi.

19 Tertiò limita, quando prius testator dictaſſet testamentum, de per ſe, & poſteà ad interrogationem alterius reſpondeat, ſic: vel omnia ſibi placere, Bal. in dicta l. iubemus. Io. Andr. in addi ad Spe. in tit. de testa. §. j. ver. quid ſi is.

20 Quartò limita, quãdo testator cõſenſiſſet in clauſula codicillari: qa tũc valeret talis diſpoſitio in vim fideicõmiſſi. Guald. caut. j. de hære. inſti. Io. Crot. in l. j. §. ſi quis ita. ver. quart° caſus. ff. de ver. obl. & fuit originalis opinio Cal. in ꝓſ. xl. ſub rubr. de testa.

21 Imò etiam ſi per verba, cõmunia facta eſt diſpoſitio, valeret in vim fideicommiſſi, ita Bal. Nouel. in §. ſi quis ita. nu. 9. in l. j. ff. de verbo. obli. quod eſt verbum ſatis notabile.

22 Quintò limita, quando essent instituti venientes ab intestato, Grat.consilio xc.volumine ij.
23 Quintò principaliter fallit opi.glo.in l.iubemus.quando testator voluit testari in scriptis,ita Io.Andr.in addit.ad Spec.in tit. de testa.§.j.in versi.quid si is.Decis.Neapoli.cxliij.in antiquis.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Testamentum vsurarij manifesti, an reconualescat præstita cautione post testamentum iuxta text.in c.quanquam,de vsur.in sexto.

1 NOn inutiliter quærũt Doctores,an testamentũ vsurarij manifesti, quod fm dispositionem ca.quanquàm. de vsur.in vj.est nullũ,non præstita cautione,recõualescat,si post testũ, ante mortem præstetur prædicta cautio,gl.in d.c.quanquã.in fi.tenet,ꝙ reconualescat:& ibi Ioã. Andr.in nouel.idẽ tenet Laurẽ. Rodul. in tract.de vsur. q̃st.100. Ang.in disp.incip.Astensis miles.Bar.in l.filio p̃terito.ff.de iniur. rup.& iri.testa. Bal.ĩ repe.l.j.C.de sacros. eccle. & in l.vniuersa.C. de precib.Impe.offe.in l.fi.C.si à nõ compe. iudi.Imo.in d.l. filio p̃terito.Bal.in l.seruis.C.de lega.Ang.& Im.in l.q̃ soluendo. ff.de heredi. insti.Im.in l.Gallus.§.ille casus.ff. de lib.& post. Bal.ĩ repe. l.si arrogator.ff.de adop. & ĩ l.Gallus. §.etiã.ff.de lib. & posth. Io. de Ana.in c.qa omnibus. de vsur.Bal.in ꝑ.l.vij.vol.v.& ĩ ꝑ.si.clxij. vol.ij.Fel.in c.quoniã.vt lite nõ contest.& in c.cũ dilectus. de accusa vbi dicit istã*cõmunem opi.Hippol. in pract.in §.ij.Petr.de Anch.in c.ij.de testa.Im.in c.ij.de testa.Feli.in c.significauerũt.de testa.Brun.in tract.de forma.in arti.de poten.& esse.for.in prima limit.Guald.caut.vij.in tit.de his,qui nõ habent testa.factionem.
2 Tenendo hãc opinionem,quæ est*cõmunis,amplia,vt sufficiat etiam si dimittat procuratorem ad præstandã prædictã cautionem, Ang.in disputa. incip.Astensis miles.vbi latè examinat. Feli.in c.significauerunt.de testa. & in c.ad hæc.de rescrip.Gualden.in tit.de his,qui non hab.testa.fact.caute. vij.
3 Primò limita,quia si non præstetur cautio ante mortem,testamẽtum vsurarij manifesti,etiam in fauorem filiorum non sustinetur,Ant.de Butr.in consi.xxv.
4 Et idem est si testamentum fuerit factum in fauorem piæ causæ.Anto.de Butrio in consi.xxviij.& in dicto consi.xxv.
5 Quod tamen Declara secundũ eũ secus esse,quãdo cõstaret, testatorẽ cõstrictũ, & pœnitentẽ decessisse, licèt vsuras aliter nõ restituerit,vt per Ant.de But.in dicto.cõs.xxviij.in ver.nõ obstat.
6 Contrariũ in cõclusione principaliter tenuit Car.in d.c.quanquã.de vsur. in vj.Fran. de Ramp.in ꝑ.incip.Alberi.quõdã Vgonis.vbi dicit vidisse cõsiliũ Io.de Lignag. approbatũ à Calderi.in quo idẽ concludebat, scilicet testamentũ in isto casu non recõualescere. & idẽ voluit idẽ Franc.de Rampo.in l.filio p̃terito.vbi Im.qui dicit istã partem veriorẽ de iure.ff.de iniu.rup.& irri.testa.Bal.in l.posthumo. C.de bo.poss.ꝓ tab.in l.fi.C. vnde legi.vbi se remittit ad dicta p eũ in d.l.posthumo.vbi ipse tenet istã partẽ. & idem Bal.in l.ex libera.C.de suis,& legi.Roma.in l.posthumo. C.de bo.poss.ꝓ tab.Guido Papæ quæst. 50.Ripa ĩ respõ.xiij.ĩ j.lib.
7 Sed tenendo istam partem, illam amplia, ꝙ testamẽtum mercatorum nostri temporis, qui carius vendunt, non valebit, non præstita cautione iuxta dispositionem c.quanquàm.de vsur.in vj.Abb.in c.ad nostram. de emp.& vend.& idẽ Abbas cõsil. xxij. vol.j.Barba.in consilio lxvij.vol.iiij.
Contrarium tenet Deci.in l.prima,nu. 17.C.de eden.
8 Limita,quia testamẽtũ iudæi manifestè vsurarij,valebit,etiam nõ præstita huiusmodi cautione, Alex. in ꝑ.vj.vol.vj.Soc.in cõs. lxx.cũ duob.seq.vol.j.& ꝑ.cxix.nu.23.vo.iiij.Aret.in cons.clviij. Hippo. in sing.dcix.Gualdĩ caute. vij.de his, q nõ hab.testa.fact.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Testamentum factum secundum loci consuetudinem, operatur etiam quo ad bona extra territorium.

1 PRædictis annecti potest alia cõclusio, quòd testamẽtum factum secundum loci consuetudinem, vel statutũ,vbique operatur,etiam quo ad bona existentia extra territoriũ,Bal.in l.cunctos populos.ver.q̃ro de effectu.C.de sum.Trini.Bar.ĩ dicta l.cũcto populos.ver.quãdoq; tollitur obstaculũ.Io.Andr.in add.Spec. in titu.de instru.edi.in §. compendiose.ver.quid si de consuetu.Ancha.in consi.clxiij. Ias.qui dicit*cõmunem, in d.l.cunctos populos.in lectu.& in repeti.Bald.in l.in hac.in primo not.C.de dona. Chassa.in ꝑ.xix. Sali.in dicta l.cunctos.ver.nũc quæro an testamentũ. Signorol. Homod.ꝑ.si.clxvj. Alex.qui dicit*communem,cons.xliij.vol.v.

Et hanc partem dicit*cõmunem Brun.in tract.ꝙ stant.mascu. in octauo arti.in xxv.q.vers.condito autem testamento.
Paris.qui similiter dicit istam*cõem,cons.xij.volu.iij.idem tenet Cy.in d.l.cunctos.nu. 5.& 6.Imol.in c.cognoscentes.vers.qd aũt si fiat.de cõsti.Imol.in rubr.de consuet.versi.quid autem si testamentũ.Roch.in c.fi.de cõsuet.Barba.in rubr.de cõsuet.nu.64. Bal.in l.ij.in j.nota.C.quẽad.testa.ape.& ibi clarius Pau.de Castr.
Contrariũ,ꝙ imò bona tũm in loco consuetudinis, vel statuti, capiat hæres testamentarius: succedens verò ab intestato capiat alia bona alibi sita,tenẽt Iac.de Rauen.& Petr.in d.l.cunctos populos.Bar.in l.si arrogator.in lectu.versi.& valent ad quæstionẽ. & in repet.& ibi Bal.ver.& est hoc speciale.ff.de adoption.
2 Tenendo primam opinionem quæ videtur*cõis,Amplia, vt non modò testamentum factum à subdito secũdùm loci cõsuetudinem,operetur etiã quo ad bona vbique existentia,sed etiam si factum fuerit à forensi in loco secũdùm loci consuetudinem, vel statutum,ita loquitur Alex.in consi.xliiij.vol.v.
3 Et ꝙ testamentum factum à forensi fm consuetudinem loci, in qua fit testamentum, operetur quo ad bona vbicunque posita,ponit Bal.in l.in hac.in j.nota.C.de donat.Bart.in d.l.cunctos. vers.circa secundum.Sali.ibi vers.sed tunc quæro.& Ias.ibi versi. secundum dubium est.Bar.in d.l.de quibus.vers.secũdò est videdum.ff.de legib.Roma.in l.si non speciali.nu.6.C.de testa.
Contrarium tenuit Iac.de Are.in dispu.sua incip.secundũ consuetudinem in ciuitate Venetiarum.Oldra.consil.cxlviij.
4 Limita,quia tale testamentum non operatur quo ad bona alibi sita,quando mater erat præterita,quæ poterat præteriri stante dispositione statuti in loco,ita dicit Alex.ꝑ.xix.nu.6.& 8.vol.vj.
5 Tenendo primã opinionẽ magis*cõem, Limita hoc vltimũ, quando forensis testaretur in loco hostili, vel rebelli populo Romano,quia tunc tale testamentũ ibi factum secũdum consuetudinem illius loci, non operatur quo ad bona posita in loco non hostili,ita Bart.in l.qui à latronibus.ff.de testa.sequitur Ange.in l.de die.ff.qui satisd.cog.ver.idẽ intelligo.Mar.de Laude in tract. de primoge.in vj.q.Fulg.in l.j.C.quemad.testa.ape.dũ remittit se ad notata per Bar.in l.qui à latronib.ff.de testa.Barb.in repe.rub. de testa.voluit Ang.in d.l.qui à latronib.§.j.& ibi Paul.de Cast.in prin.Caccialup.in d.l.cũctos.Aret.in d.l.qui à latronib.in fi.Caccialup.in l.omnes populi.ff.de iusti.& iure.
Contrariũ Bal.in l.ius ciuile.versi.& nota,ꝙ de facto.ff.de iust. & iure.& Bal.in l.ij.C.quẽad.testa.ape.& ibi Barba.in apostil.Roma.in l.si non speciali.C.de testa.nu.7.Ias.in d.l.cũctos.vers.secũdò limita communẽ.& ĩ repe.ver.secũdò limita singulariter.sentit Imol.licèt nõ expresè firmet, in d.l.qui à latronib.ff.de testa.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Testamentum in quo expresè non est apposita clausula codicillaris, non valet in vim clausulæ prædictæ.

1 EX textu l.fi.C.de codicil.sumitur hęc cõclusio, ꝙ si testator elegerit facere testamentũ, nisi nominatim disposuerit,ꝙ si iure testamẽti nõ valeret, valeret iure fideicõmissi:si iure testamẽti non valeat,nõ potest iure fideicommissi valere,dicta l.fi.§.illud quoque.C.de codic.l.j.ff.de iure codi.& in l.cohæredi.§.cum filiæ.ff.de vulg.& pupil.versic.si non valeret.l.si iure.C.de testa.manumiss.
2 Primò limita,quando persona,cui testator prouidit in suo testamento,esset à testatore dilecta:qa vehemẽtia liciti amoris habet vim clausulæ codicillaris.l.in testamẽto.ff.de fideic.liber.Bal. in l.si iure.C.de testa.manumiss.Barba.in rub.de testa.in xj.limita. & in c.requisuisti.ver.& ideò dixit Bal.de testa. Guald.ĩ ti.de legib. caut.ij.in fi.Rom.in ꝑ.clxxix.vers.ad qd̃ dicẽdũ moueor.Ias.in l. exigẽdi.ver.secũdò facit.C.de ꝓc.Hipp.ĩ rub.de fideiu.ver.& idẽ firmat:Chassa.in ꝑsue.Burg.ver.secũdò est.Gram.dec.lxij.nu.27. Guliel.Bened.in c.Raynutius.in verbo, testũ.el j.nu. 82.de testa.
3 Sed restringit dictã limitationẽ Mathes.ĩ sing.xlj.vt procedat in legatis tantũ, non in institutione. quod dictũ refert & sequit Ias.in l.non dubium.vers.fallit in casu singulari.C.de lega.
4 Secũdò limita fauore piæ causæ,Bal.ĩ l.si iure.C.de testa.man. Soci.in reg.ccccxcviij.in j.limi.& in l.cùm auus.nu. 13.ff.de cõd. & demon.Ias.in l.nõ dubiũ.C.de lega.ver.fallit in casu singulari.
5 Tertiò limita fauore libertatis,vt p Bald.in l.si iure.C.de testa. ma.Soc.in reg.ccccxcviij.in j.limi.& in l.cùm auus.num. 13.ff.de ꝑd.& de.Ias.in l.non dubiũ.C.de lega.vers.fallit in casu singulari.
Contrarium videtur probare text.in l.si iure.C.de testa.manu.
6 Quartò fallit fauore filiorũ,l.fi.C.fam.ercis,gl.ĩ verbo,valuit, in l.cohrdi.§.cùm filiæ.ff.de vulg.& pup.Mathes.sing.xlj.Imo.ĩ d.

l.cohære

l.cohæredi.§.cùm filiæ.vers.in gl.nõ voluit.& ibi Alex.vers.in gl. in verbo,non voluerit.& Aret.in §.ex his.in d.l.versi.in gl.posita super verb.& Ias.in d.§.cũ filiæ.vers.in ead.gl.Ant.de But.in cap. Raynu.ver.sed si testata.& ibi Imo.versi.vnde ꝓpter hoc.& Ioã. Crottus.vers.quartò & vlti.Soci.ꝑ.clxiij.vers.cõfirmant pmissa. Ias.in auth.nouissima.ver.& vlt.moueor.C.de inof.testa.Alex.in l.hac cõsultissima.§.ex imperfecto. in fi.ver.itẽ adde ꝙ vltrà.ĩ l.fi. ver.nõ.in ver.illud.C.de codic.& ibi Ias.ver.itẽ adde ꝙ vltrà.Ber. ꝑ.cxc.versi.p̃tereà in testõ.vol.iii.in nouis.Trigo.sing.ciiij.Grat. in cons.cxij.nu.29.& seq.vol.ij.Alex.cons.clxxvj.vers.secũdò respondeo.vol.v.Corne.ꝑ.lxj.versi.& oũ pater.vol.ij.Curt.iunior in d.§.ex imperfecto.nu. 15.vers.xiij.cõclus.Ias.ꝑ.xvj.ver.illud ẽt puto.vol.j.Guli.l.Benedictus in ca.Raynu.in verbo,testamentũ. el j.nu.82.de testa.Curt.senior cons.lxxvi.vers.& plus quia in testamento.Hippoly.sing.xxxvj.Boer.decis.cxl nu.6.
Contrariũ Gualden.caute.j.in tit.de libe.hær.instit.vers.tertiũ remedium est.vbi dicit*cõmunem opinionem esse in cõtrariũ.
7 Quintò limita, vbi in testamento testator adiecisset clausulã, Si non valet iure testamẽti,valeat iure codicillorũ.ita ꝓbat text. in d.l.fi.§.illud quoq;.C.de codicil.in l.si iure.C.de testam.manu. Fulgo.consi.xliij.vers.& primum quidem.Alex.cons.clxj.versic. secũdò põt respõderi.vol.ij.Soci.consi.lxix.nu. 10.vol.iiij.Guald. caute.vij.vers.quartum remedium est.de lega.
8 Amplia,etiã si testũ deficiat ex causa præteritionis filii:vt latè per Ias.in auth.ex causa.vers.tertia quæstio glos.est.C.de libe.p̃te. Io.Andr.in addi.ad Spec.in tit.de instru.edi.§.cõpendiosè.ver.& nota.in verbo,codicillum.Soci.consil.clxxiij.versi.sed tñ ex alio capite.Bal.in l.fi.C.de codicil.versi.extra quæro.Areti.in l.nemo potest.vers.sed pro declaratione.ff.de leg.j.
9 Sextò limita,si adijciat testator in testamento clausulã, Omni meliori modo.l.pe.§.fi.& ibi Bar.no ff.de leg.ij.Soci.in regu.cccxcviij.in v.limit.Curt.iunior ꝑ.lxxij.vers.non obstat,ꝙ clausula. Soc.ꝑ.clxxiij.ver.sed tñ ex alio capite.& cons.lxvj.nu. 10.vol.iij. Imol.in l.cũ pater.§.filius matrẽ.in i.not.ff.de leg.ij.& ibi Bal.ver. si testator dixit.Aret.in l.nemo põt.ver.in ead.gl.ff.de leg.i.Paris. ꝑ.lxij.nu. 16.vol.ij.Guald.caute.ij.ver.quartũ remediũ est.de leg.
10 Septimò limita,stante iuramento.quod habet vim clausulę, omni meliori modo.l.cùm pater.§.filius matrem.ff.de lega.ij.
Et in isto casu,ꝙ testũ quod nõ põt valere in vim testamenti, valeat in vim causę intestati,tenet Bal.ver.noto ex isto §.& Imol. in d.l.cùm pater.in §.filius matrem.ff.de leg.ij.Aret.in l.nemo potest.ff.de lega.j.vers.in ea gl.Socin.consi.lxvj.nu. 10.vol.iij.versi. confirmatur hoc.Curt.iunior cons.cxliiij.num. 13.Soci.in regu. cccxcviij.in iij.limit.Guald.in tit.de lega.ij.caute.ij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Testamentum inter liberos cum minori numero testium, an valeat filijs inæqualiter institutis.

1 VOluit Paul.de Cast.in l.hac consultissima.§.ex imperfecto.vers.dicat aliquis.C.de testa.& in l.hac cõsultissima.§.at cùm humana fragilitas.ver.breuiter quãtũ. qui testa.face.poss.ꝙ dispositio dicti §.ex imperfecto. locũ habeat filijs ẽt inęqualiter institutis.idẽ voluit Cuma.ĩ cõs. xiii.vers.ꝓ parte verò affirmatiua.Riminal.in d.§.ex imperfecto. ver.p̃tereà cũ hodie.Alex.in cõs.cxlvj.ver.pdest vel.vol.ij.Paris. cons.xxxiiij.vol.ij.Grat.in cons.xc.volu.ij.Berous.q.xxxvj.in fin.
Cõtrariũ Ro.in cõs.clxxix.& in cõs.ccclxxxv.Deci.in l.hac cõsultissima.C.qui testa.fac.poss.& in l.j.C.vnde libe.& in cons.cv. in fi.Io.Ant.Alex.in cõs.vj.& cõs.vij.Paris.cõs.xxxv.vol.j.Maria. iunior in cõs.cxxvij.vol.j.& in cons.xcvj.vol.ij.& in consi.cxlvij. & cons.clxxix.vol.ij.Tiraq.de iure primoge.q.iiij.nu.4.
2 Facit pro prima opi.nam q̃ñ sunt duo testamẽta inter liberos, illud p̃ualet,quod æqualitatẽ cõtinet,Paris.in consil.xxiiij.vol.ij.
3 Primò declara principalem conclusionẽ in parte negatiua,vt non habeat locũ quoties est instituta filia vnà cũ masculis, quæ est exclusa à statuto,& sibi fuit dos relicta,vt per Mãtua.ĩ ꝑ.xxv.
4 Secundò declara, quando filius, qui posset impugnare testamentum,tanquàm sibi fuisset minus relictum,ita contentaretur. Gratus cons.clvj.nu. 52.vol.j.
5 Limita primam opin.procedere,quãdo inæqualitas esset modica,Maria.iunior in consi.cxlvij.vol.ij.Boer.decis.ccxl.nu.8.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Testamentum secundum factum cum minori numero testium, in fauorem filiorum, an reuocet primum solenniter conditum, in quo etiam filij sunt instituti.

1 EStamentum inter liberos cum minori numero testiũ valet.l.hac consultissima.§.ex imperfecto.C.de testa. l.fi.C.fami.ercisc.
1 Sed dubitatur,an per secundũ testũ,in quo instituti sunt liberi cũ minori numero testiũ, reuocetur primũ in quo similiter liberi instituti sunt cũ maiori numero,id est,cũ solẽnitate iuris cõis,Paul.de Cast.in cõs.cccxxvij.incip.dubiũ facit.vol.j. tenet,ꝙ primũ reuocetur:& istã opin.sequitur Alex.in cõs.cxlvj. vol.ij.Roma.in cõsi.ccclxxxv.& in §.si quis autem.in fi.in d.l.hac consultissima.C.de testa.Angel.in auth.de testa.imperf.in §.j.& Paul.de Cast.in d.auth.hoc inter liberos.C.de testa.& Alex.in d. l.hac cõsultissima.§.ex imperfecto.C.de testa.& in d.§.fi quis aũt. & in cõs.cxxxj.vers.tertiò presuppono.vol.vij.Corne.in cõs.cxxi. ver.nec obstat,quò minus solẽne.vol.iiij.& in cõs.lxxxiiij.vol.ii.
2 Et facit pro ista opi.quod notat Bal.in d.§.fi qs aũt.inj.oppos. vbi sentit;ꝙ si in casu d.§.fuissent instituti liberi in secundo testõ, etiam minus solenni,primum fuisset reuocatũ,etiã si esset solenne:& fuit opi.gl.in l.filij.in gl.in verbo, ab intestato.C.fam.ercis.
Cõtrarium,ꝙ imò primũ solenne nõ reuocet, tenuit Io.And. in addi.ad Spec.in tit.de instru.edi.in §.cõpendiosè.versi.si primũ. in fi.Oldra.in cons.cxix.in fi.Corne.in auth.hoc inter liberos.C. de testa.Fulgo.in d.l.hac cõsultissima.in §.si quis autẽ.C.de testa. Ias.post Albe.de Rosa.in d.l.hac cõsultissima.in.§.si quis autem. in iij.limit.Corne.in cons.xxxj.in fi.vol.ij.Soci.in consi.clxiij.Ioã. de Ana.in cons.lvij.Ias.in cons.lxviij.vol.j.& consi.viij.vol.iij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Testamentum factum tempore pestis, an valeat cum minori numero testiũ.

1 EVit antiqua inter Doctores controuersia, vtrum testamentũ tempore pestis factũ, valeat cũ minori numero testiũ,& sic cũ quinque testibus,iuxta dispositionẽ l.fi.C.de testa.Et ꝙ testamentũ valeat isto casu, tenuit Nicol.de Mattarel.& post eũ Bal.in l.fi.C.de testa.& Io.de Monte Sperel.ĩ d.l.fi.Cum.l.cõficiuntur.§.codicilli.ff.de iure codic.Flor. in l.milites.C.de testa.mili.Ias.in d.l.fi.C.de test.Ang.ĩ tract.de testa.§.per nuncupatiuũ. Alex.in l.scriniatos C.de testa. milit.Dec. in ꝑ.cclxxxiiij.& Barb.in cõs.lxxxviii.vol.iiij.Capra in cons.xliij. Cristoph.Porc.Insti.de testa.mil.ĩ prin.Areti.in §.fi.Insti.de testa. Hipp.in l.j.§.prætereà.de quęsti.Io.Ant.Alex.in cõs.clxv. Vincẽ. de Hercu.in l.ij.ff.de lega.j.Barba.in c.cùm esses.de testa.Io. Fran. de Ripa in trac.de peste.Hippol.in l.si in rixa.ff.ad leg. Corne.de sicar.& in l.Diuus,in prin.ff.de quæst.Venaf.in consi.xxxix.
Chassa.in consuetu.Burg.multos allegat pro ista parte,& asserit*communem.Paris.in cons.xxxij.volu.ij Mantua.in cons.xxv.
Guald.in caut.ij.de testa.ordi.tenet*cõem opinionem esse, ꝙ valeat cum quinque testib.& idem Gualden.in secũdo enuncia.
Bertran.in cons.lxxj.vol.iij.tenet istam opinionem,licèt nõ se firmet.Maria.iunior consil.cxxix.nu. 14.vol.j.
Contrarium,ꝙ imò testamentũ non valeat,tenuit Cy.& Ang. in d.l.conficiuntur.in §.codicilli.ff.de iure codic.Fulg.& Paul.de Cast.in l.fi.C.de testa.Roma.in auth.similiter.in ij.specia.piæ causæ inter vltimas voluntates.& idem tenet Ale.in d.l.fi.C.de testa. & in consi.clxxvij.vol.ij.& in cons lxx.volu.ij.& Io.Baptista de S. Seuerino in d.l.fi.Barba.in cons.lviij.num.7.vol.j.
Corne.vbi dicit istam partem*cõem,in cons.lxviij.vol.j.& in cõsi.clxx.vol.iiij.Barba.in repe.rub.de testa.Soc.in cons.ci.vol.iij.
Soci.in cons.lxxxv.vol.iiij.vbi dicit istam partem*communẽ. Bertach.in tract.de gabel.in ij.part.q.xxxiiij.Io.Anto.Ale.in cõs. clxv.Decis.Neapol.xxv.in antiquis.
Et istam opinionẽ ꝙ valeat testamentũ, sequitur & dicit*cõmunẽ Bertr.in cons.liij.vol.j.& in cons.clxx.vol.j.& in cõsi.ccxij. volu.j.& in cons.clxxviij.vol.iij.& in consi.ccxxxiij.vol.iij.
Vbi dicit istam partẽ* magis communem, & multos allegat pro ista pate,licèt ipse contrariũ teneat. Paris.in cõsi.xxxij.vol.ij.
Et istam magis*communem opinionẽ,& magis æquam,dicit Paris.consi.xxxiij.vol.ij.Ruin.consi.cxx.nu.9.vol.v.
2 Aliqui verò voluerũt distinguere inter pestẽ satis sæuã,& nõ ita sæuam, vt in primo casu, quia difficile, & ferè impossibile est habere plures testes,procedat prima opinio:sed in secundo casu ꝓcedat secũda opinio.ita declarat Io.Ant.Ale.ĩ ꝑ.clxxij.& ponit Io.Fran.de S.Naza.ĩ tract.de peste.Bru.ĩ tract.de for.ĩ tit.de potẽ. & effe.for.ĩ xxxiiij.lim.ver.ij.casu.Boer.dec.ccxxviij.n. 11.& seq.
Tenendo etiam primam opinionem, quòd valeat testamentum cum minori numero testium,
3 Primò limita dummodò saltẽ quinque testes interuenerint, vt declarat Bertran.in dicto consi.ccxxxiiij.vol.iij.

4 Secundò limita, quando testes sunt idonei, prout in testamentis requiruntur, & ꝓ non sint minus quinque. Paris.in cõsi.xxxij. nume.36.& seq.

3 Tertiò limita, quia tempore pestis mulier in testamento non est testis idonea, Ruin.consi.cxx.vol.v.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Testamentum inter liberos an valeat, si postquàm testator illud ordinauit, voluit, vt Notarius rogaretur, & ante aduentũ Notarij testator decedat.

1 TEstamentum imperfectum ratione voluntatis imperfectæ, inter liberos non valet. l.si is, qui. ff. de testam. Gualden. in xj. caute. de testa. or. Lofred. in consi. xiiij.

2 Vbi ꝓ non valet, nec inter liberos, nec ad pias causas. Maria. iunior consi. cxlvij. vol. ij. & Ruin. consi. cciiij. vol. ij.

Sed dubitatur, si testator ordinauit suã voluntatẽ, put volebat: sed addidit, ꝓ volebat ꝓ Notarius de ea rogaretur, quẽ voluit vocari: & antequàm superueniret decesserit testator, dicatur testũ imperfectum ratione voluntatis imperfectæ, vel solennitatis.

3 In qua q̃stione Doctores diuersa sentiũt: Nã, ꝓ testũ isto casu sit imperfectũ ratione voluntatis imperfectę, tenuit Oldr. in cõs. cxix. incip. Titius. Io. Andr. in addi. Spec. in titu. de instru. edi. §. cõpendiosè. vers. quid si prius. Alber. in l. hac consultissima. §. si quis autem. C. de testa. Pet. de Anch. in cap. cùm esses. de testa. Ioan. de Ana. in cõsi. lvij. Corn. in consi. cxviii. volu. iij. licèt non se firmet. Arctin. in l. si is, qui. vbi dicit istã partẽ *cõem. ff. de testa. Ias. in ꝓ. clv. vol. iiij. & in eodem casu cõsuluit Deci. in cõs. clix. Ias. in cõsi. cxcvj. vol. iij. & in cõs. viij. vol. iij. Deci. in consi. cccclxxxviij. Paul. de Castr. in consi. ixxv. vol. j. Guido Papæ in consi. lv. Calca. in cõs. xc. & in cons. xcj. el ij. Deci. in c. j. de fide instru. qui declarat. Imol. in d. l. si is, qui. Nicel. in concor. ccx. Deci. consi. clix. in fin.

Ruinus consi. cxciiij. vol. ij. & consi. vij. vol. iij. & consi. xi. volu. iij. *vbi dicit communem, Gramma. decis. lxij. Boer. decis. cxl. nu. 2.

4 Et pro ista opi. facit ratio, nam ex quo testator voluit Notariũ rogari, vt de eius voluntate faceret publicũ instrumentũ, nõ censetur ante habuisse dispositionẽ pro perfecta, quàm illud fieret: nã si cõtrahentes sint in omnibus concordes respectu conuentionis inter eos firmatæ, si tũ voluerũt, ꝓ inde conficiat scriptura, nõ dicitur perfectus ꝯctus, nisi postquàm facta est scriptura: vt notat Pau. de Cast. in l. cùm res. C. de ꝓba. in l. contractus. de fide instru. & in l. qui bis idem. ff. de verbo. obl. Fulgo. consi. cc.

5 Limita, quia in hoc casu valet dispositio ad pias causas, Calcaneus in consi. xiij.

6 Contrarium ꝓ isto casu non valeat dispositio ad pias causas, nec inter liberos, ponit Mar. iun. ꝓ. cl. xxxix. vol. ij. Ruin. ꝓ. j. vo. ij. & ꝓ. cxxxvij. vol. v. vbi dicit *cõmunem. Paris. consi. xxiiij. vol. iij.

7 Concorda, quia aut voluntas erat perfecta quo ad piam causam, licèt esset imperfecta quo ad alia, & tunc testamẽtum valet.

Aut erat imperfecta etiã quo ad piam causam, & tũc testamentum sit nullum. istam concordiam ponit Nicel. in cõcor. Bar. ccx.

8 Contrariã opi. in casu principali, ꝓ testũ in hoc casu nõ dicat̃ imperfectũ ratione voluntatis imperfectæ, sed tantummodò ratione solennitatis, tenuit Imol. in c. cùm esses. in viij. q. de testa. & in c. ij. eo. tit. & in l. si is, qui. ff. de testa. Pau. de Cast. in ꝓ. cccclj. vo. ij. Are. in l. si testamentũ. C. de insti. & substi. Franc. Curt. in consi. xij. Alex. in consi. iiij, vol. vij. & in consi. cv. eo. vol. Ias. in cõsi. lxviij. in fi. vol. j. Alex. in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. & in cõs. lxxiij. & in cõsi. lxxiiij. vol. j. Guido Papæ q. cccccxxxviij. Bertr. consi. cxcvj. vol. iij.

9 Et facit quod notat Bert. in consi. lxv. vol. j. in nouis. Ruin. cõs. j. num. 22. vol. ij. vbi si testator expressit voluntatem suam coram Notario, & testibus, licèt illa voluntas non fuerit ibi per Notariũ lecta, & publicata, nihilominus valet.

10 Imò voluit Ruin. cõs. xv. vol. ij. ꝓ valeat dispositio patris, dato ꝓ testator dixerit post dispositionem factam, ꝓ volebat, ꝓ Notarius rediret crastina die, quia volebat addere, vel detrahere, vt ibi per eum. Ruin. consi. j. vol. iij. & in consi. seq. Campegi. tenet, ꝓ si sit dispositio imperfecta ratione voluntatis imperfectæ inter liberos valeat, non inter extraneos,

11 Et facit pro ista opi. quod notat Ias. in l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto C. de testa. vbi tenet, ꝓ si testator fecit scribi suã vltimã voluntatẽ à Notario, & antequã Notarius illã legeret & publicaret, mortuus fuerit, ꝓ tale testamentum valet inter liberos, quia dicitur imperfectum ratione omissæ solennitatis, nõ ratione imperfectæ voluntatis, Ruin. consi. vij. vol. iij.

12 Et facit, nã satis est inter liberos, ꝓ voluntas sit scripta manu testatoris, licèt nõ publicata ꝑ Notariũ: vt notat Bar. in d. l. si is, q. ff. de testa. & facit dictũ Dy. in l. Lucius. ff. de mili. testa. Io. de Ana. in consi. lvij. in fi. Roma. in auth. similiter. in xiij. specia. piæ causæ inter vltimas voluntates. C. ad leg. Falcid. Are. in d. l. si is, qui. ff. de testa. Ias. in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa.

Alex. in consi. cxiiij. vol. vij. vbi dicit istam *cõem opin. Barb. in consi. lviij. vol. iiij. Corn. in consi. liij. vol. j. & in consi. cxviij. volu. iij. & in consi. cccvij. vol. iij. Alex. in consi. iiij. vol. vij. & in cõs. cl. volu. vii. in d. §. ex imperfecto. Ias. in consi. cxcv. vol. ij. Io. Anto. Ale. cõs. xiiij. in fi. & in consi. cvij. Maria. iunior consi. cxciiij. volum. ij. Boer. dec. ccxl. nu. 4. vbi dicit hanc veriorem, Ruin. in consi. lxxj. nu. 22. vol. iij. Calca. in consi. xiij.

13 Contrarium tñ tenuit Salic. in d. §. ex imperfecto. Bal. in l. fin. C. de fideicom. & contrarium tenuit Bald. in l. fi. & in auth. quod sine. C. de testa. vers. ex prædictis. & ibi Paul. de Castr. in fin.

Voluit tñ præfati Doctores, videlicet Bal. & Paul. de Castr. secus esse, vbi de voluntate testatoris appareret per scripturã cõfectam manu ipsius testatoris, Deci. in d. consi. clix. idẽ tenet Pau. de Cast. in d. l. si is, qui. Ale. ĩd. §. ex impfecto. Deci. in ꝓ. cccclxxxviij. Hippoly. in rubr. de proba. Alex. in consi. lxxvj. volum. iij.

14 Amplia, vt prima opinio procedat, etiam si illa scriptura non fuisset ab ipso testatore subscripta, Boer. decis. xiiij. nu. 15.

15 Limita, & declara, quia ista scriptura priuata inter liberos, requirit nõ solùm tps, vt putà annũ, & diẽ, sed ẽt nomen Principis regnãtis, sm Alex. in consi. lxxvj. versi. insuper alia ratione. vol. iij.

16 Sed tenendo primã opinionem in conclusione principali ad dictũ Bart. quod ibi Doctores *cõmuniter sequuntur in d. l. si is, qui. potest responderi, ꝓ ibi non apparebat, ꝓ testator voluisset suam voluntatem in scripturam publicam redigi per Notarium, ita declarat Dec. in consi. clix. & consi. cccccxlviij. Corn. in authent. quod sine. C. de testa. Ias. in consi. clv. volum. iiij.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Testator si in vna parte testamenti de filijs masculis dicat, censetur in alia ẽ parte, in qua simpliciter filios nominauerit, ẽt de masculis tantũ dixisse.

1 SI testator in vna parte testamenti dicat de filijs masculis, & in eodẽ testõ in alia parte simpliciter dicat de filijs, censetur de filijs masculis ẽt in alia parte dixisse, in qua simpliciter de filijs dixerit. ita declarat Abb. in ꝓ. xxxvj. vol. j. Cuma. ĩ ꝓ. cxvij. ĩ prin. Curt. senior ĩ ꝓ. liiij. Barb. inter ꝓsi. Alex. iiij. vol. cõs. xlviij. Guid. Pap. q. cccclxxxv. & in cõs. lxxxvij. Ias. in cõs. iij. vol. j. Paris. cõs. xviii. vol. ij. & cõs. lxxj. vol. iiij. Dec. in cõs. xv. & in cõs. cccclxlv. & in consi. cccclxxx. & in cõs. ccccxcv. & in cõs. dlxviij. Ias. in cõs. cxl. in octauo fundamẽto, vo. ij. & in consi. lxix. vol. iij. & in cõs. cxxxvij. vol. iiii. Io. Anto. Alex. in cõs. cl. & in cõs. cvj. Fran. Curt. in cõs. cxij. & in cõs. cxiij. & in cõs. cxiiij. & in cõs. cliiij. Brun. in tracta. ꝓ stãtib. mascu. in v. art. in xiij. quæst. Mar. iunior in cõsi. xc. nu. 17. volu. j. Mantuan. in cõs. ccxxj. Gratus consi. lxxxix. vol. ij. Maria. iunior in consi. clx. volu. ij. Ruin. consi. xxxvj. volu. j. idem dicit Ruin. consi. cxviij. vol. j.

2 Et propterea, si in vna parte testamenti dictum sit de filijs naturalibus, intelligitur de filijs naturalibus etiam in alia parte testamenti, in qua de filijs simpliciter dicitur. Ruin. consi. lxxxiij. volu. ij. & consi. cxxxiiij. vbi declarat, vol. ij. & consi. cxl. volu. ij. istã dicit veritatem, Ruin. consi. cxlvij. vol. ij.

3 Et si filios masculos posuit in conditione, dum posteà in substitutione de filijs dixit, de masculis intellexisse censetur, Ruinus consi. cxciij. volumi. ij. & consi. cxxxix. volum. iij. & consi. clxviij. volu. iij.

4 Primò amplia istã primã opinionem, vt etiã ex verbo masculis, in alio testamento adiecto sumatur declaratio vt verbum filij in alio testamento simpliciter ꝓlatũ, intelligatur de filijs masculis, ita declarat Corn. in consi. cclxxv. vol. iiij. Ias. in consi. iij. volu. j. Gratus consi. v. vol. ij. & consi. liij. eod. vol. & consi. lv. eod. vol.

Contrarium Fran. Curt. in consi. clxiij. Soc. in consi. clxiij. vol. j. Ruin. consi. tertio, vol. ij. & consi. cxliiij. vol. ij. & consi. xxxv. vol. iij. & consi. clix. eod. volumin.

5 Secundò amplia, siue verbum masculis, sit in principio siue in fine dispositionis, Ruinus consi. clxxviij. vol. ij.

6 Contrariam opinionem in casu principali, quòd per verbũ filiis masculis, in testamento appositum, nõ sumatur declaratio ad verbum filiis, simpliciter in eodem testamento appositũ, vt intelligatur de masculis tantũ, ponit Petrus de Ancha. in cõsi. cxx. incip. pro clariori. in fin. Io. de Ana. in consi. xxij. Curt. senior in cõsi. lxiiij. incip. nobilissima. Soc. in consi. ccxxvij. Alexan. in cõsi. xxxviij. vol. j. Deci. in consi. dxiiij. & in consi. dxcix.

Curtius senior in cõs. xl. Ias. in cõsi. cxlij. & in consi. xxxix. volu. iij. vbi

iij. vbi dicit istam esse magis *cõem opin. Franc. Curtius in consi. xxxiij. in fine, & in cõs. xlix. Corn. in cõs. ccxxx. vol. iij. Socinus in cõs. lxix. vol. iiij. Fran. Cur. in consi. clviij. Alex. in consi. xlix. vol. iiij.

Paris. in consi. xviij. vol. ij. allegat plures pro ista parte, & istam tenet in cõs. xxxviij. vol. ij. & cõsi. xxxv. vol. iij. & cõsi. lij. vol. iij. & consi. lxviii. vol. iii. & cõnsi. lxxij. eodem volu.

Maria. iunior cõs. xxiij. & ꝓ. xxix. nu. 12. & cõs. 100. n. 20. * vbi dicit magis cõmunem, vol. j. & consi. cij. & consi. iii. & cõs. cxxviii. in ij. subscriptiõe, & ĩ vij. subscriptione n. 233. vo. j. vbi dicit *istã communem. Gratus. consi. cix. vol. ij. & consi. iii. eod. volu. Maria. iunior consi. clviij. vol. ij. Ruinus consi. xciij. vol. ii. & cõsi. cxxxiiii. vbi declarat, vol. ii. & consi. cxl. vol. ij. & consi. cliij. vol. ij. & consi. cliij. vol. ij. & cõsi. lxxxvj. vol. v.

7 Pro distinctione, & concordia opinionum aliqui voluerũt dicere, quòd si verbum masculus, est in eadem oratione positum, censeatur repetitum in omnibus partibus eiusdem orationis: secus si in diuersis orationibus. ita dicebat Curtius in consi. lxiiij. Io. Anto. Alex. in consi. lxxj. Gozadinus in consi. xlv.

8 Istud reprobat Fran. Curtius in consi. cxii. dicens idem esse, vt censeatur repetitum verbum masculus, etiã in diuersis orationibus, & idem in consilio cxiiij.

9 Alij voluerunt dicere, ꝓ aut ratio fauoris conseruandæ agnationis fuit causa, vt dispositio restringeretur ad masculos, & tũc in eodẽ testamento propter eandẽ rationẽ illud verbum, masculos, censeat repetitũ, non aũt si ob aliam causam, Deci. in consil. cccclxxx. & in consi. dxv. Io. Ant. Alex. in consi. lxxj. Maria. iunior consi. cxxxviij. in prima subscriptione. Ruin. consi. cxvij. volum. ij. & consi. cxxxiiij. vol. ij. & consi. cxl. vbi declarat, eod. volum.

Sed tamen idem Ruin. in consi. cxj. vol. ij. & pluribus sequentibus, videtur tenere cõtra illam declarationem, & consi. cxlv. vol. ij. & consi. cxlviii. eod. volum.

10 Quidam alij voluerũt dicere, ꝓ aut est dictum de filijs. & tũc verbum masculis, præcedens, censetur repetitum in verbo filijs, subsequentis: si verò dictum est de liberis. & tunc verbum masculis, non censeatur repetitum. ita declarat Deci. in consi. dlxvij. Io. Anto. Alex. in consi. xxxj.

11 Nonnulli etiam dicebant, ꝓ aut verbum filijs est simpliciter positũ pluries in eodem testamento. & tunc non censeatur repetitũ verbũ masculis: aut semel tm, & censeatur repetitum, Alex. in consi. xlix. vol. iiii. Curt. in consi. lxiiii. Deci. in consi. dxcix.

12 Deci. verò in dicto cõsi. dxcix. dicebat, ꝓ aut est dictũ de filijs simpliciter, & censeatur repetitum verbum masculis, secus si dictum sit quibuscunque filijs.

13 Sed Io. Anto. Alex. in consi. xxxj. & in cõs. lxxj. & in consi. cxlj. distinguebat alio modo, nam aut verbum masculis, est appositũ cum illa adiectione liberis, aut filijs, certæ personæ. & tũc semper in eodem testamẽto. ꝓ testator loquitur de illis met filijs, vel liberis, semper censetur loqui de filijs, vel liberis masculis: secus si testator loquatur de alijs filijs, vel alijs liberis, Frã. Curt. in ꝓ. cxij. & in cõs. cxiiij. Ruin. in cõs. cxxiiij. & ꝓsi. clxviij. nu. 13. volum. iij.

14 Franc. verò Curt. in consi. cxv. aliter declarat, & dicit ꝓ si dictum sit de filijs masculis, & postea testator dicat, suprascriptos filios meos, quia supra locutus est de masculis, & verbum suprascriptos, refertur ad filios cum eadem qualitate, ideò etiam masculi tantùm censentur vocati: aliàs secus.

15 Idem etiã Franc Curt. in consi. cxv. dicit, ꝓ vbi semel tantùm in eodẽ testamento dictũ esset de filijs masculis, & pluries de filijs simpliciter, tunc verbum masculis, in vna oratione non refertur ad aliam eiusdem testamẽti, in qua dictum est de filijs simpliciter.

Et ideò in tanto opinionum conflictu Ias. in l. qui filiabus. in j. notab. ff. de leg. j. licèt referat vtranque opinionem, tamen nullã audet firmare.

16 Sed ꝑ nũc transirẽ cũ illa distinctione Deci. in ꝓ. cccclxxxvj. superius relata, quæ etiã à pluribus tenetur, ꝓ ita demũ illud verbum masculi, in alia parte testamenti censetur repetitũ, qñ ratio cõseruãdæ agnationis hoc suadeat, aliàs nũquã cẽseat repetitũ.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Testamentum conditum ad relationem alterius testamenti, validum est.

1 PAria sunt, in testamento aliquid exprimere specificè vel ꝑ relationẽ ad aliud, vt si testator mandat impleri per hæredem contenta in schedula existente penes Guardianum fratrũ Minorum, l. si ita scripsero. & ibi Bart. notat ff. de condi. & demonst. l. asse toto. ff. de hæred. insti.

Idem tenet Bar. in l. quẽ hæredi. ff. de reb. dub. in l. fi. C. de fideicommiss. vbi Salice. & Alexan. in l. ait Prætor. §. si iudex. vbi dicit opinionẽ Bart. *communiter approbari. ff. de re iud. Alexand. in consi. lxxvj. vol. iij. Ias. in l. stipulationũ. §. illud. ff. de verb. ob. & ibi Cuma. Aret. in l. hæredes palàm. in prin. ff. de testa. Nico. de Neap. in l. his verbis. ff. de leg. iij. Imo. in l. illa institutio. ff. de hære. instit. Bal. in l. captatorias. in v. q. C. de test. mil. Imol. ĩ d. l. si ita scripsero. ff. de cõd. & dem. Imol. in c. cùm tibi. de testa. Alex. in ꝓ. cxiiij. vo. vij. Ale. in ꝓ. iij. vol. ij. Fel. in c. sup quæstionũ. de off. dele. Fel. in ca. inter cęteras. de re iud. Paris. in ꝓ. ix. vol. iii. Bru. in tract. de forma.

2 Ratio est, quia tunc videtur nominatim facta expressio, sm Paris. consi. cxxij. vol. j. & in consil. xxvj. volu. ij. in consi. ij. volum. iij. Ruin. consi. clxix. volu. ij.

Contrarium, ꝓ per relationẽ non dicatur facta singularis expressio, dicit Ruin. in consi. clxv. nu 8. vol. ij.

3 Amplia. nam idem est etiam in omni alia dispositione, ꝓ sufficit quid esse certum per relationem ad aliud. l. stipulationũ. iuncta. l. vbi autem non apparet. §. qui vinum. & ibi not. Imol. & Pau. de Cast. ff. de verb. obl.

4 Amplia etiã quo ad institutionem heredis, quia sufficit illã exprimere per relationẽ ad aliud, vt per Paul. de Cast. in l. hac cõsultissima. §. per nũcupationẽ. C. de testa. & in l. vbi aũt nõ apparet. §. qui vinũ. ff. de ver. obl. & ibi sequitur Alex. & idẽ Paul. de Castr. in l. hæredes palã. in prin. ff. de testa. Are. in rub. de testa. Ange. Bal. & Imol. ĩ l. asse toto. ff. de hær. insti. Soci. in cõs. clxxiij. & in cõs. cxlij. Ale. in cõs. clxxvj. vol. v. Soci. in l. si ita scripsero. ff. de cõd. & dem.

Io: Crott. in l. j. §. si quis ita. in ij. lectu. qui dicit istã esse cõmunẽ opi: ff. de verb. obl. Rui. in l. Gallus. in §. & quid si tãtùm. ff. de libe. & posthu. Io. Ant. Alex. in consi. xiiij. & istam dicit *commu. Paris. in consi. xix. vol. iij. Ruin. consi. cxciij. volu. ij.

5 Contrarium, ꝓ imò non sufficiat exprimere nomen hæredis per relationẽ ad aliud, tenuit Pau. de Cast. in l. si ita scripsero. ff. de cond. & dem. Aret. in l. hæredes palàm. in princ. ff. de testa. Ias. in l. stipulationnm. §. illud. ff. de verbo. obl. & in l. hac consultissima. §. per nuncupationem. C. de testa.

6 Et facit, quod dicit Phil. Fran. in c. cõsuluit. el ij. de appel. ꝓ vbi quid est nominatim exprimendum, non sufficit exprimere per relationem ad aliud. Ruinus consi. clxv. nu. 8. vol. ij.

7 Sed tenendo primam opinionem, quæ est * cõmunis, limita illam ex mente Bar. in dicta. l. si ita scripsero. ff. de cõd. & demõst. dum modò constet. illam esse scriptam manu testatoris.

Sed Pau. de Castro ibi tenet, ꝓ etiã ꝓ nõ sit scripta manu testatoris, si tamen constet illam esse schedulam, ad quam testator se retulit, satis est: & hoc videtur esse de mente Ias. in l. quæstionẽ. C. de fideicommiss. Soc. in consi. cxlij. secus quando de hoc non plenè constaret, Ruinus consi. x. vol. iij.

8 Et an sufficiat probare per comparationem literarum. ꝓ schedula sit subscripta manu testatoris, Ruinus consi. xj. nu. 7. volu. iij. tenet sufficere solam comparationem, quãdo testator expressit illam schedulam in testamento, & non aliàs.

9 Limita primã regulam, vt non ꝓcedat, quãdo expressio esset de forma. secundũ Abb. per illũ tex. in c. pe. de iureiu. vbi nõ sufficit relatio ad aliud in iuramento, ꝓ requiritur specifica iuratio. & videtur hoc velle Ias. in d. l. hac cõsultissima. §. per nuncupationẽ. C. de testa. & in l. stipulationũ. §. illud. ff. de verb. obl. Soc. in ꝓ. xxiiij. vo. j. Bal. in l. minorib⁹. C. de his, quib. vt indig. Ang. & Alex. in d. l. vbi autẽ. §. fi. de ver. obl. Fel. ĩ c. cũ dilecta. ĩ vers. ꝓ istis etiã facit. de rescri. Bru. in tract. de for. in tit. ex quib. cõs. for. vel solẽ. ĩ x. limi. ver. prædicta ꝓcedunt. Paris. in cõs. vij. vol. ij. & cõs. ij. vol. iij. & cõsi. ix. eo. vol. Gratus. consi. xxviij. vol. j. Tiraq. de legi. cõnub.

10 Sed ego non puto istam limitationem veram, quia nomen hæredis, pro forma exprimi debet. l. iubemus. C. de testa. l. hæredes palàm. in princip. ff. de testamen.

Et tamen potest exprimi per relationem ad aliud, vt dictũ est ex cõmuni intõtione, in amplia. ad regu. Ias. in l. certum. ff. si certpet. in prin. qui dicit * cõmunem, Guido Papæ quæsti. ccccl viij. Bertran. in consi. ccxiiij. num. 6. vol. j. in nouis.

Et contra istam limitationem tenet Gratus in consi. xlj. vol. j.

11 Et licèt Areti. in cap. quoniã ꝯ. de probationib. teneat, ꝓ vbi requiritur expressio ꝑ forma, nõ sufficit ꝑ relationẽ ad acta, sed illud est verũ in relatione generali: vt puta in relatione ad acta, q̃ est nimis vaga, & generalis: secus si ad certã partẽ actorũ: vt putà ad certam scripturam, vt per Bal. in l. minoribus. C. de his, quib⁹ vt indig. Philip. Francus in cap cõsuluit. el secundo. ver. quod tamen limitat. de appella. qui volũt, quòd satisfiat dispositioni clemen. appellanti. de appella. si modò quis exprimat grauamina ꝑ relationem ad certam partem actorum.

Et istam opi. videtur tenere Purpur. in l. petẽs. C. de pact. Ang. Areti. in §. si minus. ver. ad vnum. Insti. de actio.

12 Licèt cõtrarium in hoc teneat Decius in. l. certum. nu. 3. ff. si certum petatur.

13 Sed tamẽ ĩ ista diuersitate opinionũ circa principalẽ limita-

tionem teneas distinctionem Ruini in l. Gallus. §. & quid si tantũ. num. 77. ff. de libe. & posth. vbi considerat tres species expressionum; & cum illa distinctione videtur reducere ad cõcordiã istas opiniones, ad quem me remitto.

De Hæredibus instituendis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Institutio facta de fratribus Minoribus, an valeat.

1 DVBITANT Doctores, an valeat institutio facta de fratribus Minoribus: & dicendum est, ꝙ non valet etiam quo ad æstimationẽ, vel vt vendant, & pretium erogent in vtilitatem propriam, si talis institutio sit simpliciter facta. Bar. in tract. Minoric. versic. quidam in suo testamento. Bald. in authentic. si qua mulier. C. de sacros. eccle. versicu. sed modò restat. qui extendit etiam ad alios mendicantes. Pet. de Anch. in cle. exiui. ver. reuertor ad primum. & ibi Cardi. in §. proinde. vers. quo ad quæsitum. de verb. signi. & idem Cardi. in consi. cij. vers. ad secundũ quod opponitur. Capra in ꝓs. xxxj. Sali. in auth. ingressi. C. de sacros. ec. Capra in ꝓsi. cxlvij.

Contrarium, ꝙ etiam institutio valeat facta fratribus Minoribus, vt vẽdant, & pretium erogent in eorum necessitates, voluit Imol. in l. Lucius. la vltima, versi. & aduerte in quantum dixi. ff. de hæredib. instit. Guido Papæ in decis. cccxxvij.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis *cõmunis,

2 Primò amplia, etiam si instituatur ecclesia ipsorum fratrũ Minorum, vt no. Bar. in l. j. C. de cond. & procu. lib. xj. Bal. in auth. ingressi. C. de sacros. eccl. & Pet. de Anch. in cle. exiui. ver. sed an idẽ sit. Ang. in auth. de eccle. tit. in §. si quis aũt. & in auth. vt determinat⁹ sit numer⁹. in prin. cũ alijs cumulatis in tit. de lega. ꝓl. j. n. 10.

Contrarium, ꝙ institutio ecclesiæ valeat, tenuit Bart. in l. ciuitatibus. ff. de legat. j.

3 Secũdò amplia, etiã si ecclesia fratrum Minorũ, vel ipsi fratres instituantur, hoc expresso, ꝙ accipiãt & vendant. & pretiũ cõuertant in eorum necessitates, Bal. in auth. ingressi. C. de sacros. eccl. vers. iuxta hoc quæro. Areti. in l. apud Iulia. §. constat. ff. de lega. 1.

4 Cardi. in clemen. exiui. §. proinde. de verbo. signif. vbi subdit, ꝙ potest alius instituere, vt vendat, & pretium consignet fratribus distribuendum in eorum necessitates, Pet. de Ancha. idem tenet in d. cle. exiui. vers. secundo casu. de verbor. signific.

Contrarium Barto. in tracta Minoric.

5 Tertiò amplia, etiã si in testamento adsit clausula codicillaris, vt not. Bal. in auth. ingressi. ver. iuxta hoc quæro, ponamus. C. de sacrosanc. eccle. Pet. de Ancha. in cle. exiui. versi. & per ista.

Contrarium Barto. in tracta Minori. vers. ex prædictis patet.

6 Quapropter hæreditas pertinebit ad succedẽtes ab intestato: vt not. Bar. in trac. Minoric. in vlti. limita. in prin. vers. sed ad quos pertinebũt. Bal. in d. auth. ingressi. ver. istis p̃missis. Abb. in ca. in p̃sentia. nu. 62. de proba. Roma. in cõsi. ccxcvj. vbi dicit istã *cõem opin. & in cons. cclxviij. Imol. in l. j. versic. quid aũt si aliquis. ff. de testa. & in c. in præsentia. versic. quid autem si quis ingreditur. de proba. & ibi Feli. ver. septimò quæro. vbi dicit istam *cõem opin. Abbas in cons. xxvij. vol. ij. Areti. in l. j. ff. de testa. vbi dicit istã *cõmunem opi. Boer. deci. ccccliiij. nu. 10. Guliel. Bened. in c. Rayn. in ver. in eodem testamento relinquens, el ij. nu. 122. de testa.

7 Primò limita, quando extaret consuetudo, ꝙ fratres Minores etiã per viam vniuersalis institutionis capiant hæreditates, Bal. in consi. ccxxxij vol. ij. & in particulari dispositione dicit additio. ij. ad consi. Feder. de Senis xij.

Contrarium, ꝙ consuetudo non possit operari. Calder. in cõs. j. de regu. Fel. in c. in p̃sentia. de proba. & ibi Paris. nu. 177. qui tenet, ꝙ potest operari cõsuetudo in hoc casu, ꝙ capiant & vẽdãt.

8 Secundò limita, quando alio instituto in vniuerso, frater esset institutus in re certa. Feder. de Senis in consil. xij.

9 Tertiò limita, vt per Ang. in disput. sua incip. quidam nobilis. vbi tenet, ꝙ bona sint eroganda in pios vsus, quando fuerunt relicta ingredienti religionem sub illa cõditione, Si decesierit sine liberis, sequitur Roma. in singul. suo ccccxlvj.

Contrarium tenet Roma. in cõsi. ccxcvj. vers. sed iudicio meo. vbi reprehendit Ang. in loco præallegato.

10 Quartò limita in alijs fratrib⁹, qui ex priuilegio Apostolico possunt retinere proprium. Ias. in auth. ingressi. C. de sacros. eccl.

11 Quo verò ad fratres Prædicatores, & alios mẽdicãtes præter ipsos fratres Minores, valet institutio, vt vendãt, & pretiũ erogẽt in eorũ necessitates, vt per Guid. Pap. q. cccxxvij. Nico. de Vbal. in tract. success. ab intest. cle. nu. j. q. dicit *cõem. Deci. in c. in p̃sentia. nu. 60. q. hãc cõem affirmat, de proba. Hipp. in sing. cxxij. Mathes. in tract. de success. ab intest. in iij. art. n. 41. Bert. in ꝓs. clj. vo. ij. in no.

12 Et istud procedere potius de consuetudine, quàm de iure, dicit Cuma. consi. cxxxij. & consi. clxix.

13 Declara, quia cõsuetudo potest operari, quo ad istos fratres mendicantes, non tamen quo ad fratres Minores, vt dicit Pet. de Anchar. in consi. lvj. in fin. Abb. in cons. xxvij. vol. j. Aret. in l. j. ver. circa tertium. ff. de testamen.

14 Et circunscripta consuetudine cõtrarium de iure tenet Bal. In auth. si qua mulier. C. de sacros. eccle. versi. sed modò restat q̃stio. Fede. de Senis in consi. xij.

15 Contrarium, ꝙ etiam in istis alijs fratribus mendicantib. cõsuetudo non possit operari, vt capiant, tenuit Calde. in consil. j. in tit. de regu. Feli. in c. in præsentia. de proba.

16 Alius est casus in fideicommisso vniuersali, & primò quo ad fratres Minores dicitur, ꝙ hæreditatem ex causa fideicõmissi capere non possunt, ita Bart. in tracta. Minoric. vers. de hæreditatib.

Sed ꝙ hæres tenetur ad æstimationẽ per ea, quæ ponit in seq. vers. Bart. in d. tracta. Minoric.

Contrariũ tenet Bal. ꝙ nec ad æstimationem aliquid eis debeatur, in auth. ingressi. versi. iuxta hoc quæro, ponam⁹. C. de sacros. eccl. per Pet. de Anch. in cle. exiui. ver. fm membrũ. de ver. signif. Capra in cons. xxxj. Paris. in ꝓs. lxv. vol. ij. Ias. in l. j. nu. 99. ff. de leg. j.

17 Hodie autem capiunt ex fideicommisso vniuersali, ex priuilegijs Apostolicis. Corne. in consi. clxij. in prin. volu. iij.

18 Et ex consuetudine, Bald. in consi. ccccclxxix. volu. ij.

19 Quo verò ad alios fratres mendicãtes, dicẽdũ est, ꝙ put dictũ fuit s. in capite institutionis vniuersalis, & ĩ successione ab intest.

20 Et ꝙ succedãt fratres S. Augustini, tenet Capra in cõs. cxlvij.

21 Quartus casus in cõcessionibus factis inter viuos, vt putà donationibus, transactionibus, vel alijs conuentionibus, & videtur dicendum, ꝙ nõ capiãt: vt notat Bal. in cons. ccccliiij. in fi. vol. iiij.

Contrarium ꝙ accipiant, vt vendant, Corne. in cons. cxvij. vo. ij. ver. & ideo. & in consi. ccxvij. vol. iiij. vers. & ideò.

22 Quintus casus est respectu bonorũ ingredientiũ religionẽ: nã in fratribus Minorib. Io. Andr. in c. in præsentia. vers. quid si aliquis ingreditur. de proba. tenet, ꝙ capiant vt vendãt, licèt potius de facto, quã de iure: & fuit opinio Arch. in ca. de viduis. xxvij. q. j.

Imò de iure hoc fieri tenet idẽ Archid. in c. quia ingredientib. xix. q. iij. Spec. in tit. de statu monach. in prin. in iij. & iiij. quæst.

Contrarium, ꝙ imò nõ possint capere bona ingredientiũ religionem, etiam ad effectum vendendi, tenuit Bar. in tracta. Minoric. vers. sed ad quos pertinebunt. Abb. in d. c. in præsentia. nu. 62. Paul. de Castr. in auth. ingressi. C. de sacros. eccles.

Roma. in cons. cclxviij. & in cons. ccxcvj. vbi dicit istam *communem opi. Domi. in c. j. §. cõfirmatos. de relig. domi. in vj. Cald. in consi. xlvj. in tit. de testa. Imol. in l. j. vers. quid autem. ff. de testa. & in c. in præsentia. versi. item adde. de probat.

23 In alijs verò mẽdicantib. an bona ingredientiũ illorũ religionem applicentur monasterijs ipsorum, Specu. in tit. de statu monach. in prin. iij. & iiij. q. tenet, ꝙ capiant. Archid. in c. quia ingredientibus. xix. q. iij. Abb. in c. in præsentia. nu. 62. de proba. Domi. in c. j. §. confirmatos, de relig. domib. in vj.

Alex. in ꝓs. lxxxviij. volu. ij. vbi dicit istam *communem opin. Bolog. in addit. ad tracta. de success. ab intest. nu. 217. & seq. Imol. in l. j. in fin. ff. de testa. Calde. in consil. xlvj. in tit. de testa. Feli. in ca. in præsentia. ver. sextò vide. & ibi Dec. nu. 69. vbi dicit *communem opinionem.

Contrarium, ꝙ hoc nõ procedat de iure, sed de facto, stãte cõsuetudine, voluit Bal. ĩ auth. si qua mulier. C. de sacros. ecc. Pet. de Anch. in ꝓs. lvj. in fi. Pau. de Cast. in auth. ingressi. C. de sacros. eccl.

24 Imò ex cõsuetudine, vel priuilegio tales capiũt, vt retineãt. Bal. ĩ auth. nisi rogati. C. ad Treb. Fel. ĩ c. in p̃sentia. ver nonò vide.

Idem voluit Bal. in cons. ccccliiij. in fi. vol. iiij. & in ꝓs. ccccclxix. vol. ij. Bart. loquens de fratribus Prædicatoribus in tracta. Minoric, Paris. in cons. xxij. vol. iij. Bar. in l. j. §. filio. ff. ad Tertul. sequitur Ias. in l. ex facto. §. Iulia. nu. 10. ff. de vulg. & pupil. Bertr. in cõs. clij. num. 3. vol. ij. in nouis.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Institutio, siue legatum, vel fideicommissum conditionale non transmittitur ad hæredes, honorato decedente, conditione pendente.

1 PRElictum in vltima voluntate sub conditione, siue sit institutio vniuersalis, siue legatũ, vel fideicõmissum, non transmittitur ad hæredes, si honoratus pendẽte cõditione decesserit, ꝙ put in institutione, ꝙ bat text. in l. vnica,

l. vnica. §. sin aũt sub conditione. C. de caduc. toll. l. si ex pluribus, in ver. alia causa. ff. de suis, & legit. l. rationes. in fi. ff. de acquir. hered. l. sed si plures. in princ. & l. qui plures. & ibi Aret. in ij. not. ff. de vulg. & pupil. l. qui liberis. §. hæc verba. de vulga. & pupil. l. nõ putauit. §. sed etsi defecerit. ff. de bonor. poss. ꝯ tab. Imol in l. qui liberis. in §. hæc verba. in ij. not. in fi. ff. de vulg. & pupil. Alex. cõs. xxxvj. consi. fin. ver. ij. respondeo. vol. iij. Curt. Iun. ꝓs. xvj. in prin. Chassa. cõs. lxvij. ver. & sic facit. Ias. in l. cùm fm. ver. intellige qñ. C. de fideicõ. Rom. ꝓs. xvij. ver. atten. illud Chassa. ꝓs. lxij. ver. secũdò facit. Bal. ꝓs. ccexl. vol. iiij. ver. nec obstat ꝙ dicta mater. & ꝓs. ccccxxxiiij. in fi. ver. item nõ obstat. vol. iiii. Fulg. consi. xiiij. versi. sed & alia ratione. & ꝓs. lxx. ver. rursum constat. Alex. consi. xlix. ver. ij. respõdeo. vol. vj. & cõs. clij. ver. sequitur ꝙ cũ. vol. vj. Dec. cõs. ccccxxxv. versi. & sit substitutio. Guald. caute. xxij. de substit. in princ. Corn. cõs. ccxlviii. in princ. vol. j. Soc. cõs. cxcvij. ver. fm præsuppono. Barba. cõs. xlv. versi. & ex istis tollitur. vol. ij. Rom. cõs. clxij. in princip. Bald. in l. si auus. ver. modò pono. C. de liber. præter. & cõs. ix. ver. aduerte. vol. ij. & cõsi. xxvj. vers. non enim lex. vol. iiij. Alex. cõs. xciij. ver. & ad notata per Bart. vol. iij. Ias. consi. lij. ver. nec substitutio. vol. iij. Bal. cõsi. ccliiij. versic. aut Berta est p̃ mortua. Deci. cõs. cclxxxvij. nu. 33. Cor. cõs. lxviij. in prin. vol. iiij. Alex. consi. xxxvj. nu. 4. versi. nam Zannes prędictus. vol. vij.

2 Et in legato, vel fideicõmisso, est tex. in l. vnica. §. sin autẽ sub conditione. C. de caduc. toll. q̃ text. loquit̃ tã in substitutione, q̃ legato, vel fideicõ. l. iiij. versi. sed & si decesserit. ff. de alim. & cib. leg. l. in causę. la ij. §. Pomponius. ff. de minor. & ibi gl. in verb. heredi, & ibi Bal. in versi. nota ꝙ restitutio. l. Iulianus. ff. de leg. ij. l. si in singulos. ff. de ann. legat. & in l. si ita legatũ. in §. illi si volet. ff. de legat. j. Oldra. cõs. cxxxj. Paul. de Cast. in l. Titia testõ. in §. Titia cùm nuberet. versi. in tex. ibi quandiu viueret. ff. de leg. ij. Alex. in l. Gallus. §. etiã si parente. in fi. versi. vide text. notabilẽ. ff. de liber. & posth. in l. qui liberis. §. hęc verba. ver. facjunt ista. ff. de vulg. & pupil. & in l. paterfamil. ff. eod. versi. his infero ego. Ro. cõs. cccclxxx. ver. & qdẽ breuiter. Ale. in l. fi. ver. Bal. ponderat. C. de lega. Deci. consi. ccccxvij. Pic. in repet. l. Titia testõ. §. Titia cum nuberet. nu. 15 ff. de legat. ij. Ioan. Ant. Alex. in cõs. xxiij. versic. prima fronte. Ias. cõs. lij. versi. iiij. facit. vol. iij. & cõs. cxxiiij. vers. vtraque substitutio. & cõs. cliiij. versi. item trita est regula. vol. iiij. Paris. ꝓs. iij. ver. cum fideicommissum. vol. j. Bal. cons. ccccx. ver. super isto primo. vol. iij. Maria. Iun. consi. cxlj. versi. illud autem. vol. ij.

3 Et idẽ est in die incerta, puta si post mortẽ suã hæres Sempronij dare rogatus sit: vt in d. §. sin aũt sub conditione. & in l. hæres meus. in prin. ff. de cõdit. & demonst. & l. si cùm hæres. & l. huiusmodi. ff. qñ dies legat. ced. Ro. cõs. ccccclxxx. vers. ij. idẽ probatur. Chassa. cõs. lxvij. vers. & sic facit. Ias. in l. cùm fm. ver. ij. intellige. C. de fideicommis. Rom. consi. xvij. ver. attamen illud. Fulgos. ꝓs. lxx. ver. rursum constat. Rom. consi. clxj. in prin. Bal. in l. si cui legetur. versi. ij. casu principali. ff. de legat. j. Deci. consi. ccccxvij. n. 2. versi. ideo cum prędicti. Ias. in l. cum filio. nu. 4. & nu. 24. ff. de leg. j. Cor. consi. eccxvij. versi. & præsupponitur. vol. j.

4 Amplia, nam si legatarius sit rogatus restituere post mortẽ suam hæredi, si hęres p̃moriatur ante legatarium, legatum remanet penes hæredes legatarii, & non transit ad hæredem hęredis. text. est in l. in causę. la ij. §. Pomponius. ff. de minor. Paul. de Cast. in l. fi. C. de lega. & ibi etiam Alex. cũ aliis, q̃ adduximus suprà in regula, ponit Io. Crot. in l. j n. 25. ff. de leg. i. Trigo. singu. ij.

5 Limita hãc proximã ampliationẽ, nisi testator legauerit legatario in vita sua tantùm, vt post mortem ad hęredem reuertatur legatum: nã dato ꝙ hærts moreretur ante legatarium, legatum post mortem legatarij ad hæredem hæredis trãsire debet. Ita Io. Ant. Alex. consi. xxiij. versi. & moueor primò.

6 Et idẽ est, si dictũ fuerit, quandiu vixerit legatarius. Bart. in l. Titia testõ. in §. Titia cũ nuberet. ver. q̃ro quid si tempore. ff. de legat. ij. & ibi Paul. de Cast. versic. quęro quid si tempore. & in l. si à me. versicu. item patet. ff. ad leg. Falcid. & Alexand. ibi, versic. & addit Pau. de Cast. hic. Pau. de Cast. in l. illud. versi. secũdò q̃rit. C. de legat. & ibi Ale. versiculo, q̃rit hic Paulus de Castro, Trigon. singul. secundo, Baldus in dict. leg. Titia testõ. §. Titia. versiculo, q̃ro hic. Soc. ꝓs. cij. nu. 10. volumine tertio. versiculo, ex quibus infero. Paris. cõsi. xxj. nu. 44. versi. nam tollitur obiectio. vol. ij.

7 Sublimita, nisi datus sit substitutus post mortẽ legatatij, tunc enim non reuerteretur ad hæredem, sed transiret legatũ ad substitutum, vt dicit Alex. consi. xcij. vol. iij.

8 Secũdò sublimita, qñ dictũ esset, reuertatur ad hæredes meos infrascriptos, quia tunc si hęres scriptus ante legatariũ decedat, legatum non transmittitur ad hr̃dẽ hæredis. Alex. consil. clxxiij. versic. tamen præmissis non obstantibus. vol. v.

9 Tertiò Sublimita, nisi testator intellexerit, puidere magis hęreditati, q̃ hæredi: nã dato, ꝙ hæres p̃moriat̃ legatario, vel fideicõmissario, qui debet restituere, tñ nõ transmittitur ad hæredẽ hæredis, sed consolidatur cum hæreditate. Paul. Pic. in l. Titia testamento. in §. Titia cùm nuberet. nu. 14. ff. de leg. ij.

10 Primò amplia regulam principalẽ, vt nec ad liberos fiat trãsmissio cõditionalis relicti. gl. in l. vnica. C. de his, qui añ aper. tabul. in verbo, de relictis. in princip. ver. itẽ not. & ibi Cyn. ĩ fi. ver. vlt. quæritur. & Sal. in fin. in x. q. & ibi Bar. ver. quęritur circa hãc legem. Cyn. in l. j. ver. tñ in singulari legato. C. communia de legat. Bar. in l. i. ver. aliam differentiam. ff. de leg. j. & in l. is, cui. ver. tenet ista gl. ff. de act. & obl. Bal. consi. xciiij. ver. & licèt superuiueret. vol. ij. & consi. cxv. vol. v. & consi. cliiij. vol. j. ver. licèt quædam gl. & in l. cùm ex filio, ver. & nota ꝙ filius. ff. de vulgar. & pupil. & in l. vnica. §. sin aũt sub conditione. ver. quæro nunquid fideicom. C. de cadue. tol. Fulg. in l. vnica. §. sinautem sub conditione. ver. iij. not. C. de caduc. toll. Bal. in l. si in personã. versi. quæro vtrum fideicom. C. de fideicom. & in l. si pater. ver. iiij. quæritur. C. de institu. & substit. & ĩ l. si plures. ver. sed p̃ hoc oppono. C. de condit. insert. & in l. j. in j. not. C. vt act. ab hæred. & in c. i. versi. est ergo feudũ. qui succes. teneanẽ. Imo. in l. cùm ex filio ĩ fi. princip. ver. vlt. allegatur hæc lex. de vulgar. & pupil. & in l. si cui legetur. ver. vlt. not. ff. de legat. j. Ang. in l. is, cui. ff. de actio. & obligat. Ale. qui dicit *cõem, in cõsi cclij. ver. tñ not. tex. ff. de vulga. & pupil. Soc. consi. cxcvij. ver. secundum præsuppono. Alex. in l. hæredes mei. §. cum ita. ver. vlt. not. ff. ad Trebell. & cons. clxv. ver. & idem est. vol. v. vbi etiam dicit *cõem. Dec. consi. cccxciiij. ver. secunda ratio est. & consi. lv. ver. ij. principaliter non obstat Alex. qui pariter dicit *cõem, imò omnes ita tenere, cons. xxx. ver. & dictum ius. vol. ij. Curt. Senior consi. lxiiij. nu. 59. ver. adeò ꝙ ius fideicõmissariæ substitutionis. & cõsi. lxxvj. ver. tñ ex quo Melchior. Ias. consi. lxxx. in princip. vol. j. & in l. si cui. §. hoc aũt. ver. tu adde fortius, vbi dicit commu. ff. de legatis. j. Alex. consi. xvj. ver. & dictũ ius. vol. vj. Alex. cõsi. xcij. vbi dicit communem, ver. sed præmissis non obstantibus. vol. iij. Alex. consil. xciij. ver. placet in consil. vol. iij. & consi. xxxvj. ver. confirmãtur prædicta. vol. iij. Soc. cõsi. vj. ver. restat nunc respondere. & ver. iij. & vlt. vol. iij. Ias. consi. lij. vol. iij. versicu. iiij. facit. & consi. cxxiiij. versi. vtraque substitutio. vol. iiij. & cõs. cciij. ver. secũdo & fortius. vol. iij. & cons. cxlij. vers. ex quo ergo testator. vol. iij. & in l. cũ filio familiàs. ĩ quarto no. ff. de legat. j. & in l. cũ secundũ. ver. intellige quãdo. C. de fideicommis. Soc. cõs. lxxvij. ver. & in hoc primo. vo. j. Cor. cõs. clxxx. versi. cõstat ergo. vol. iiij. Io. Ant. Alex. cõsi. viij. ver. replicari potest. & ꝓs. cxx. ver. nã licet. & cõs. cxliij. ver. nã licet. Curt. Iun. ꝓs. lxix. ver. memoria repeto. Chassa. consi. lxij. ver. itẽ imò. vbi dicit istam * cõmunem. Guliel. Bened. in repet. c. Raynutius. in verb. si absq; liberis moreret. el ij. in materia fideicõmissariæ substitutiõis, n. 17. de testa. Chassa. cõs. lxv. ver. facit quod habet. Soc. cõs. xiiij. in fin. ver. capio tertiã difficultatẽ. vol. iij. Paris. cõs. lij. nu. 2. ver. ad quod etiam facere videtur, vol. iij. vbi dicit * cõmunẽ. & cõs. liij. nu. 9. vbi dicit cõmunem, eod. vol. & cõs. xxx. nu. 67. ver. nõ obstat glo. vol. ij. & cõs. xxj. nu. 43. vol. ij. & ꝓs. xxxvij. ver. nõ obstat glo. num. 77. vol. ij. vbi dicit cõmunem, & cõs. lxx. ver. hinc etiam dicimus. vol. ij. & cõsi. lxxv. ver. quãdo. vol. ij. & cõsi. lxxvij. versi. præterea certum est. vol. ij. Maria. Iun. consi. cxlj. versi. istud autem. vol. ij. & cõsi. clxj. vol. ij. ver. non obstat ꝙ eius hæres. Curt. Iun. cõsi. xvj. in princi. Paris. ꝓs. iij. ver. nec obstat prædictis, vol. j. Dec. ꝓs. ccccxvij. nu. 3. ver. est verum, quòd quandoque. Fulg. consi. xv. versiculo, sed & si substitutiones. Alex. cons. ccvj. ver. vnde si præcedat. vol. vj. & consilio ccl. versiculo, & totum, & integrum. volumine vj. & consil. cclij. in princip. eodem volumine. Socin. consilio xciiij. versiculo, sed in casu nostro. volumine quarto. Gratus consi. cj. volumine, ij. Dec. consi. dlxxiiij. versi. non obstat.

Contrarium glo. in l. is, cui. ff. de act. & oblig. Socin. in l. hæredes mei. §. cum ita. versi. in glo. fi. ff. ad Trebell.

11 Secundò amplia, quando testator post legatum conditionale adiiceret ista verba, Ex nunc lego. ita Barto. in l. si is, qui pro emptore. vers. ij. ad aliud. ff. de vsucap.

Contrarium voluit Ias. in d. l. si is, qui pro emptore, ver. secunda notabilis quæstio, & Io Crot. ibi. ver. ij. in hac quinta.

12 Tertiò amplia, idẽ esse siue vulgaris sit institutio, siue sit pupillaris, siue sit fidei cõmissaria. Alex. in cons. xxxvj. ver. confirmãtur prædicta. vol. iij. & cons. clxv. ver. vnde si quæratur. vol. v.

13 Primò limita hoc nõ procedere in legitima, in qua fit transmissio ad hæredes quoscunque, etiãsi filius decedat pendẽte cõditione. prout isto casu saluat gloss. in l. is, cui. ff. de act. & obl. Sal. in l. vnica. in fin. ver. quæro x. de his, qui ante apert. tabul.

14 Secundò limita, si institutio sit vnita cum iure accrescendi, quia tunc transmittitur ad hęredes substituto decedente pendẽte conditione. l. qui patri hæredes. ff. de acquirenda hęreditate. de quo dic vt infrà in vj. limita.

15 Tertiò limita si ex cõiecturis cõstare poterit de testatoris intẽtione, ꝙ voluerit etiã pendente cõditione legatum, vel aliam

cõditionalẽ dispositionẽ transmitti.Bal.in l.vnica. C.de his,qui ante aper.tabul.ver.tu dic,φ gl.nostra,& in l.vnica.in j.not.C.vt actio.ab hæred.Curt.Sen.cõs.lxxvj.ver.respondet dupliciter.Ias. cõsi.cxxxiij.versi.vñ qñ.vol.ij.& consi.lij.ver.vj.facit. volu.iij. & consi.cliiij.ver.moueor in primis.vol.iiij.& vers.cõfirmant prædicta.Curt.Iun.cõs.xvj.vers.fm principalẽ conclusionem, & ꝯs. xcvj.& cõs.cxj.nu. 15.ver.vij.coadiuuantur. Guald.cautela xxiij. in fi,ver.sufficit ẽt.de substit.Dec.cons.cccxcvij.nu. 5.ver. sed supradictis nõ obstantibus,& consi.dxciiij. versic.tamen ad maiorẽ cõfirmationẽ.Soc.in l.in conditionibus.§.j. ver.ex quo infertur vnũ.ff.de cõdit.& demonst.Paris.cõsi.lj.versic. tñ in præsenti casu.vol.iij,& cõs. 50.ver.rursus mens dicti testamenti.vol. iij.& cõsi.lxvj.nu.30.& 31.& nu.76.ver.ij.filij.vol.iij.& consi.xxv.nu. 5.vol.ij.& cõs.xlij.nu.7.& nu 16.vol.ij.& cõs.lxxvij.nu. 10.ver.q̃ conclu.& consi.lxxviij.ver.tunc eñ fideicommissum.volu. ij. & cõsi.v.versi.q̃ cõclusi.vol.iij.Grat.in consi.cj.versi. & istis terminis,vol.ii.Maria.Iunior ꝯs.cxlj.nu.21.ver.nã licet verum sit.vol. ij.Deci.ꝯs.dxv.in prin.& cõsi.dlxxiiij. ver.ab ista regula.Ruin. ꝯs. xxviij.versi.nõ obstant allegata.vol.ij.& cõsil.xcv.nu.6. versicu. quã ergo rationẽ.eod.volu.& consi.cxlv.nu. 6.versi. sed tñ alia ratione.vol.ij.& consi.clvj.ver.sed qñ substitutus.& cõsi.clxxix. ver.sed premissis nõ obstantibus.& cõs.ccj.versi.sed dato.vol.ij. & cõsi.lxxix.versi.sed præmissis non obstantibus.& consil.cxxx. ver.& vbi ẽt pertinaciter.vol.iij.Ias.in l.si is,qui p emptore vers. sed licet oẽs.ff.de vsuc.& ibi Io.Crot.vers.ij.in hac.& Soc.in l.heredes mei.§.cũ ita.ver.aduerte.ff.ad Trebel.Cor.in l.vnica.C.de his,q ante apert.tabul.ver.in eadẽ.ibi Io.Crot.in l.j.nu.25.ver.ij. limitatur.ff.de legat.primo.& in l.re coniuncti.versiculo,secũda conclus.ff.de legat.iij.

16 Amplia vt etiam spes directæ substitutionis trãsmittatur ex coniecturata mente defuncti.Ruin cõsilio clvj.versiculo,sed tñ præmissis.volum.ij.

17 Primò sublimita hanc * cõem limitationẽ vt tales cõiecturæ suffragari habeant quo ad transmissionẽ in liberis tñ,nõ extraneis,vt sentit Bal.ĩ l.vnica.C.de his,qui ante apert.tabul.vers. nisi aliquibus indiciis.& ex illis verbis hoc colligit.& illã opinionem tenet Cor.in consi.clxxx.vers.& licet Bal.vol.iiij.& Dec.ꝯs. ccccxix.vers.sed respondetur.

Contrarium tenet Paris.in consi.xxv.versi. præterea expressa mens.volum.ij.

18 Et in extraneis,id est in nõ liberis,loquitur Dec.in cõs.dlxxiiij.versi.vnde ista ratione.& Chassan.consi.lxij. versi.item dato.

19 Secũdò sublimita qñ tales cõiecturæ sumerentur ex dispositione facta per testatorẽ:secus verò,qñ sumerẽtur extra testatoris dispositionẽ:ita sentit Bal.in d.l.vnica.versi. nisi aliquibus indiciis.C.de caduc.toll.& hoc ex eius dictis colligit, & sentit etiã Corne.in l.vnica.in fi.C.de his,qui ante apert.tabul.ver.in eadẽ ibi.Socin.qui dictã opinionẽ tenet in l.heredes mei.§.cũ ita.ver. ex dictis tñ Bal.ff.ad Trebell.& consi.vj.versi.quod tñ intelligẽdum est.vol.iij.Dec.consi.ccccxvij.ver.præterea licet voluntas. & consi.dlxxiiij.ver.subiicit tñ Soci.& cõs.lv.ver.& vr̃ dicendũ. Paris.consi.lxiij.nu. 17.versi.procederet nanque,vol.iij.& consi. xiiij.versi.nec isti conclusioni.vol.iij.Gozad.consi.xxix.ver.nec obstãt cõtraria.Curt.Iunior,consi.xvj.versi.est verũ quod Bald. Ruin.consi.clxxviij.versi.attamen dicto casu,vol.ij.& consi. ccj. ver.sed dato.vol.ij.Ias.in consi.cliiij.versi.cõfirmantur prædicta. vol.iiij.

Cõtrariũ Paris.ꝯs. quinto.versi.est bene verum, volumine iij.

Tenendo primam opinionem, quę videtur * communis,

20 Amplia, etiam si verba prolata in testõ,nec propriè conuenirent facultati transferendi,Ruin. consil.clvj.similiter nõ obstat. volum.ij.

Contrariũ in vltimo tenet ipsemet Rui.cõsi.clxxxj.ver.& qa mens testatoris.vol.ij.Curt.Iunior.consi.lxix.versi.Premissis tñ.

21 Et inter alias cõiecturas,quę per Doctores in proposito cõsiderantur,prima est,φ fiat transmissio ad heredes conditionalis dispositionis mortuo honorato pendente conditione, qñ si nõ transmitteretur,extraneus præferretur descendentibus testatoris,vel ipsius coniunctis pximioribus,prout in nepotibus fratris considerat Soci.in l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.ex cuius dictis infero.ff.ad Trebel.Soc.ꝯs.vj.ver.ex qua cõclusione infero.vol. iij.Curt.Iunior in consi.xvj.ver.est verũ φ Bal.Paris.cõsi. lxxvij. ver.principaliter.vol.ij.& Paris.cõsi.v.ver.iij. mens dicti testatoris colligitur.vol.tertio.Ruin.consilio clxxviij.ver.attamẽ dicto casu,volu.ij.Ias.consi.cliiij.versi.accedit etiam alia quarta.volu. iiij.Paris.consi.lxvj.nu.78.versi.eo,etiam quia.vol.iij.

Contrarium Gozad.consi.xxix.versi.nec obstant contraria. & versiculo,vj.etiam,Ruin.ꝯs.clxxxj.versi.sed dato.vol.ij.& contrarium in terminis consuluit Soci.cos.lxxiiij.in princip. vol.iij. versi.tum etiam quia.Cor.consi.lxxxix.ver.tñ non obstantibus prædictis.volu.iiij.Dec.consi.lv.versi.non omitto tamen.

22 Tenendo primã opinionem tanquam * cõmunẽ, dicas idẽ esse qñ minus dilectus magis dilecto præferretur.Soci.in consi. vj.versi.sed in casu nostro.vol.iij.Chassan.consi. lxij. versic.item dato.Gozad.cõs.xxix.versi.quod isti nepotes.Ias.consi.lij.versi. quarta coniectura.& versi.quinta coniectura. volu.iij.versiculo nostro in proposito.Soc.consi.vj.versi. ista cõclus.vol.iij.Curt. Senior,consi.lxxvj.vers.& ad hoc bñ quadrat.Ruin.consi.lxxix. versic.si ergo testator.volum.iij.& versi.præterea testator.

Contrarium Gozad.consilio xxix.versi.quòd isti nepotes.

23 Secunda Cõiectura est,qñ testator voluit prouidere cõseruationi agnationis.qa ista ratione transmittitur fideicõmiss.cõditionale,ẽt φ pẽdẽte ꝯditione decesserit honoratus.Ita Curt. Senior,in consi.lxxvj.versi.præmissis tñ.Deci.cõsi.dlxxiiij.versi, subiicit tamen Soci.Ias.in cõs.ccxxxiij.versi.iij.accedat.vol. ij.& cõs.cliiij.versi.primò quia. versi.& ita in specie.volum.iiij.Paris. consi.lxv.nu 77.versi.& de coniecturata.vol.iij.& nu.46.vers.& si testator.Ruin.cõs.clvj.ver.& qñ substitutus.& ver.nec obstat. vol.ij.& consi.clxxix.versi.sed tñ premissis nõ obstantibus.volu. ij.& consi.ccj.versi.quis ergo volu.ij.Paris.cõsil.v.nu. 18.versic. in qua difficultate considero.vol.iij.Ias.consi.lj.versi.iij.multiplicatio.vol.iij.Grat.consi.cj.nu.2.versi.maturius vero.vol.ij.

24 Et ideo si testator de descendentib. masculis locutus fuerit, qa censetur istud dixisse fauore agnationis ꝯseruandæ,fideicõmissum conditionale transmittitur ad heredes,quanuis fideicõmissarius pẽdente ꝯditione decesserit.Ias.in ꝯs.lj.ver.iij.multiplicatio.vol.iij.& ver.mõ p̄suppsito.Deci.ꝯs. dlxxiiij. ver. & hoc vr̃ bñ verificari.Ioan.Ant.Alex.in consi.xxviij.nu.8. versi. nã licet, & cõsi.cxliij. nu.7.ver.nã licet.Brun.cõs.viij.ver.sed his non obstantib.Paris.consi.lxvj.nu.77.versic.& de cõiectura.vol.iij.& ꝯs. v.ver.in qua difficultate.n.18.vol.iij.& cõs.lxxvj. vol.j. & ꝯs.xlij. versi.istis tñ nõ obstantibus.& ver.vñ stantibus istis,vol.ij.& nu. 16.vers.nõ obstat.& ꝯs.lxvj.nu.30.34.& 46.vol.iij.Grat cons.cj. versi.itẽ colligitur.volu.ij.Curt.Iunior.cõsi.xcvj.& versi.qualis autem coniectura.Ruin.consi.ccj.versi.sed dato.vol.ij.

25 Et ècontra ratio agnationis considerata per verbum masculis,facit,vt non sit locus transmissioni,vbi aliàs transmissio fieri debuisset.Ruin.consi.xcv.vol.ij.versi.qua ratione.

Cõtrariũ in vtroque casu ꝯsuluit Curt.Iu.in ꝯs.lxix. p totum.

26 Tertia coniectura est,qñ testator nedũ inuitauit substitutũ, sed etiã eius heredes:Bal.ĩ l.si pater.in iiij.q.C.de instit.& substit. in l.vnica.in ij.opposi.C.vt act.ab hær.& ꝯ hæred.Soci.in l.heredes mei.§.cũ ita.ver.ex qbus primò infero.ff.ad Trebel.Dec.ꝯsi. cccxcvij.ver.& cũ supradictis.& cõs.dxv. ver. & exemplũ ponit. Ias.cõs.ccxxxiij.versi.ij.ad idẽ facit.vol.ij.& consi.lj.ver.similiter qñ.vol.iij.& cõs.cliiij.versi.qñ testator.volu.iiij. Socin. consi.vj. versi.restat nũc respondere.vol.iij.Rui.consi.xxviij.versi.nõ obstant allegata.vol.ij.& cõs.clxxix.ver.sed tñ premissis nõ obstantibus.vol.ij.Brun.consi.viij.ver.similiter illa verba.Curt.Senior, consi.lxxvj.versi.ij principaliter.

27 Amplia precedentẽ cõclusionem, nam ex quo testator etiã hæredes vocauit, nedum in casu expresso, sed etiã in casu omisso,transmissio fit ad heredes relicti conditionalis:Ruin.consilio clvj.versiculo,ad quæ ex alia,vol.ij.

28 Limita precedentẽ conclusionem primò qñ testator inuitasset substitutũ coniunctũ,& eius hæredes,quia cum intelligat de hærede sanguinis,id est,de descendente, si contingat substitutum decedere cum hærede extraneo,fideicommissum conditionale ad eũ non transmitteretur.ita Bal.in cons.cclxvj.vol.iiij.

29 Quarta coniectura est,quia si testator in substitutione facta descendentibus de extraneo,vocauit nedum ipsum extraneum, sed etiam eius extranei hæredes , multò magis censetur in filiis voluisse vocare nedũ filios,sed etiam filiorũ hæredes:Curt.Iun. consilio xvj.versiculo,sed quod fortius.Rui.consilio lxxix.vers. sed præmissis non obstantibus.volu.iij.

30 Et idem si non esset extraneus,sed minus dilectus. Chassan. consilio lxij.versi.item ex verbis.

31 Quinta Coniectura est propter æqualitatem seruandã inter cõiunctos eiusdẽ gradus,qa si testator quo ad vnũ vocauit nedũ ipsum, sed eius liberos, vel hæredes, censetur etiam quo ad aliũ in pari gradu existentem idem facere voluisse.Rui. cõs.cxlv.vol. ij.versiculo & quanuis regulariter.

32 Sexta Cõiectura est, quãdo testator substituit superuiuẽtes, quia etiam filij veniũt mortuis parentibus nominatis ante illos, quibus facta est substitutio. Cur.ĩ cõs.xiij.ver. cæterũ iustius,& æquius.& cons.xv.ver.sed mens, & verba.Paris.cons.lxxviij.ver. ij.coniectura.& cons 50.nu. 15.ver.qua de causa.vol.iij.

Contrarium consuluit Curt.Iun.consi.lxix.

33 Septima Coniectura est, nã quãdo testator fecit plures gradus substitutionũ,cẽset voluisse substitutũ sine cõditione,si sine filiis grauatus decesserit,transmittere ad filios suos.Curt.Iu.ꝯs. xvj.ver.cõfirmo hãc cõclusionẽ.Paris.ꝯs.lxxviij.ver.iij.coniectura.vol.j.Paris. cõs.lxvj.nu. 52.vol. iii. & consil.lxxvij.versi.inde si in casu nostro.nu.20.& 21.vol.ij.Grat.cons.cj.versi. item.vol.ij.

34 Octaua Coniectura est qñ testator in vna substitutione inuitauerit substitutos,& eius filios & hæredes,qa etiam in alia substitutione de eisdem substitutis facta, censetur voluisse vocare filios & eorũ hæredes,morientibus primò substitutis ante grauatum,vt vna pars dispositionis aliam declaret.Curt.Iun.consi. lxxvj.versi.præmissis tamen non obstantibus.

35 Nona cõiectura est qñ filij substituti positi sunt in cõditione,quia ad illos vr̃ testator habuisse affectionẽ,ita φ decedente substituto ante illũ,cui facta est substitutio, transmissio fieri debeat ad ipsos filios in cõditione positos:ita colligit̃ ex dictis Bal. in l.vnica.in fi.C.de his qui ante apert.tabul.ibi,nisi aliquibus indiciis.dum allegat.l.Lucius.ff.de hæred.instit.ponit Soc.in l.hęredes mei.§.cũ ita.versic.ex cuius dicto.& ver. cogita etiã. ff. ad Trebel.& cõsi.vj.ver.restat nunc respondere.vol.iij.Ias.consi.lij. versi.sed in casu præsenti.vol.iij.Dec.ꝯs.cccxcvij.ver.pariter idẽ. Curt.Iun.ꝯs.xvj.ver.est verũ,φ Bal.Paris.ꝯs.xcj.ver. put ẽt & tertiò.n.44.& seq.vol.ij.& ꝯs.viij.nu. 15.ver. put ẽt.& ꝯs.v.versic.ij. principaliter.vol.iij.Grat.ꝯs.cj.ver.maturius verùm.volu.ij.Rui. ꝯs.cxlv.versi.& tanto magis.vol.ij.Maria.Iun.ꝯs.cxlj.nu. 25.ver. istud,quod voluit.vol.j. Dec.ꝯs.dxciiij.ver.& hoc vr̃.Ias.ꝯs. cliiij. ver.accedit ẽt alia,vol.iiij.Paris.consi. 50.vers.rursus mens dicti testatoris.vol.ij.& consi.xxv.versic.& coniectura põt capi , vol. ij.& consi.lxxviij.versi.& primo illa.vol.iij.

36 Decima coniectura est,qñ testator vocauit filios ad substitutionẽ,qa cùm appellatione filiorũ veniant nepotes, decedentibus filiis primi gradus ante institutum,succedunt nepotes,tanq̃ comprehensi sub noĩe filiorũ.Ita Soc.in d.l.hęredes mei.§. cùm ita.ver.ex cuius dicto.ff.ad Trebel.Paris.ꝯs.liiij.versi.& stante cõiecturata mente.vol.iij.Ias.ꝯs.cliiij.ver.accedit etiam alia.vol.iiij.

37 Vel qñ testator substitutos , & eorũ filios exprèsse vocauit. Paris.ꝯs. 50.ver.præterea expressa mens.vol.ij.Dec.ꝯs.dxv.ver.& exemplũ ponit.Ruin.cõs.cxxx.ver.& ibi ẽt pertinenter.volu.iij.

38 Vndecima coniectura est,qñ testator descendentẽ substitutũ,& eius liberos inuitauit ad portiones p̄mortuorũ filiorum, nã multo magis censetur inuitasse filios filiorũ ad portionẽ ascendentis præmortui,qñ eorũ pater p̄decessit ante illũ, cui fuerat substitutus. Rui.cons.cxlv.ver.adest etiam alia.vol.ij.

39 Duodecima coniectura est gñalis,qñ verisimile est testatorẽ voluisse fieri transmissionẽ mortuo inuitato,pendente cõditio ne,ita φ verisimile sit cũ ita disposuisse,si de hoc fuisset interrogatus.Ias.consi.ccxxxiij.versi.vnde qñ,vol.ij.Brun.consil.viij. versi.vnde qñ,Paris.consi.lxxvij.nu.22.versi. quæ confirmãtur. vol.ij.Grat.consi.cj.nu. 8.versi.præterea nulla.vol.ij.

40 Contrariũ sentit Deci.in cõsi.lv.versi.non omitto tñ.vbi intelligit istud pcedere tñ,qñ coniectura sumitur ex verbis testamenti,de quo dictũ est suprà.Ruin.consi.clxxxj.versi.& qa mẽs testatoris.vol.ij.

41 Quartò limita regulã principalẽ,nisi cõditio esset adiecta fauore ipsius substituti:tũc eñ si substitutus decedat pendente cõditione,transmittit:ita Ioan Crot.in l.j.nu.25.versi. limita hanc conclusionem,ff.de leg j.& ibi Iac.de Nig.nu.2.

42 Quintò limita ĩ substituto substituti vulgaris vel pupillaris, ad quẽ trãsit spes substitutionis,primo substituto decedente pẽdẽte ꝯditione.Guliel.Bñ.in repet.c.Raynuti.in verbo, si absq; liberis.el ij.ĩ materia pupilla.n.119.Chass.ꝯs.lxij.ver.itẽ hoc casu.

43 Sextò limita,& ẽt erit cõclusio principalis,nã substitutio pupillaris vnita cũ iure accrescendi,transmittitur ad hæredes mortuo substituto ante pupillũ,cui facta fuerat substitutio , qñ ipse substitutus patri ipsius pupilli hæres fuerat pro aliqua parte. put est tex.in l.qui patri.ff.de acquir.hered.& ita Bart.ĩ summario,& ĩ lect.vbi Bar.in summario dicit.d.l.nõ habere parẽ, aut ꝯcordãtẽ.& ibi oẽs alij hoc ponunt, maximè Alex.in ij.not.Bald.ꝯsi.ix. vol.ij.Ias.in l.qui plures.ver.ꝯ istum tex.ff.de vulg.& pupil.

44 Et regulare est,vt substitutio pupillaris vnita cũ iure accrescendi eius naturam assumat.Ruin.consilio cxxix. versic.& hoc præcipuè arbitror.volu.j.

45 Ratio est,qa ratione vnionis dispositio assumit aliã naturã. Ruin.consi.lxj.versi.& istud etiam.vol.ij.& consi.cxxix.volum.j. Rui.consi.lxxxv.versi.quantum vero ad aliam.vol.ij.

46 Primò amplia hanc sextã limitationẽ,idem esse in fideicõmis.vnito cũ iure accrescendi,qđ transmittitur ad heredes,dato φ pendẽte cõditione fideicõmis.p̄decesserit.Bart.in leg.vnica.§. sin aũt sub cõditione.C.de caducis toll.Socin' in l.hæredes mei. §.cũ ita.versiculo,cogita etiam.ff.ad Trebell.& cõs.vj.volu.tertio,versiculo,præterea cũ iure accrescendi.Paris.cõsilio 50. nu. 30.versi.pariter etiam potuit.volumine tertio, & cõsilio lxxvij. versi.confirmatur ista opinio.volu.ij. Paris.consi. lxxvj. versicu, tñ potuit.volu.ij.Cur.Iunior, cõsi.xvj.versi.mouetur ẽt.Rui.ꝯsi, clvj.versi.sed præmissis non obstantibus. volu.ij.& cõs. clxxviij. versicu.& quia institutio.volu.ij.& cõs.clxxxj. versi. & similiter nõ obstat.& cõsilio ccj.versic.& eo magis.volu.ij. Chassa. cõsil. lxij.versicu.item etiam.Ange.Aretin.in §.ex conditionali. in fin. versiculo,ex his sequitur.Instit.de verborũ obligationibus.Guliel.Bened.in repet.capit.Raynutius,in verbo, si absque liberis, el.ij.in materia pupill.subst.nu. 119.Ruin.consilio lxxxj.versicu. quantum verò ad aliam portionem.volum.ij.

Contrarium voluit Ange.in dict.l. qui patri. versiculo, si aũt ipsum. ff. de acquir.hæred.vbi tenet transire ad hæredem fideicommissarij decedentis pendente conditione ius accrescendi, sed non fideicommissum.& ibi Imola versiculo,si autem ius accrescendi.Rom.ibi versi.vlt.an ex hoc habeat.& ibi Aret. versi. quid autem in fideicom.

47 Secundò amplia,idem esse,qñ ius accrescendi esset vnitum substitutioni exemplari:qa dicta substitutio regulatur per oĩa à natura pupil.substitutionis.Ita Ange.ibi.versiculo , idẽ dicas. & ibi Imol.ver.idem dicit hic Ang.& ibi Io.Crot. versi. vltimò,an hæc lex habeat.& Rapha.Cum.versi.& Ang.hic.

48 Tertiò amplia idẽ esse in vulgari substitutione, fm Ruin.in ꝯs.clxvj.volu.ij.sed in veritate Rui.hoc nõ dicit,nec dicere põt, quia contrarium est verius,& magis * cõiter tenetur : sed istam conclusionem expræsse tenet Paul.de Castro,in dict.l.qui patri. versi.& prædicta opi.ff.de acquir.hæred.

Cõtrariũ sentit ibi gl.fi.& ibi Salic.ibi,in vulgari.Ang.in d.l.q patri.ver.vñ idem.cuius ratio in veritate nõ est bona,vt considerat ibi Imola,versi.secus dicit. qui eandẽ opi. tenet per aliam tñ rationẽ.& ibi Aretin.versiculo,& licet ista conclusio. & Cuma. sentit versi.ibi,hic in pupillari.ff.de acq.hæred.Bald.in l.quidam eulogio.versic.& hæc vera.C.de iur.deliber.

49 Quartò amplia,idẽ esse,si substitutio pupillaris tacita,comprehensa in vulgari expressa, esset vnita cũ iure accrescendi.ita Imola,qui relinquit cogitãdũ,in dict.l.qui patri, versi. posset tñ esse dubium.ff.de acquir.hęred.& Rom.ver.sed pone φ pupillo. & ibi Alexand.versic.subsequenter dubitauit hic.Io.Crot.in l.re coniuncti.versi.dispositio tamen l.ff.de legat.iij.

Contrarium Aretin.in d.l.qui patri. versicu.quærit etiam hic Imol.ff.de acquir. hęredi.

50 Quintò amplia,etiãsi pupill', cui facta est pupillaris substitutio nõ adiuerit paternã hæreditatẽ:ita sentit gl.fi.in d.l. qui patri. in vna opinione per eã recitata:& Bal.ver.in eadem glo. ff.de acquir.hæred.& ibi Rapha. Cuman.versic.ibi non transferat.& ibi Imol.ver.in gloss.j.in fin.& ibi Paul.de Castro, versicu.in text.ibi pupillo.Alexand.versicu. in gloss.in fi.Ro. versi.in glo.mag. Ioã. Crot.in l.re coniuncti.ver. tertia sit conclusio. ff.de lega. iij.dicit istam * communem, licèt postea contra ipsam teneat.

Cõtrarium gl.ĩ verbo,substitutionẽ. in l.rationes. ff.de acqui. hæred.versi.ratio enim est.& clarius in l.vnica.§.sin autẽ sub cõditione.in verbo, superstite:ver.itẽ etiã si decedat.C.de caducis tollẽd.Bart. in l.q patri,ver. venio ad glossam Ang. ver. secundũ principale est.Idem voluit Bart.in l.re cõiuncti. ver.quintò vnũ. ff.de leg.tertio.& ibi Ioan. Crot.versi.iiij. fallit. Bald. in l.quidam eulogio. versi.item cum dicta lex.C.de iur.delib.& ibi Paul.versi. quæritur quid si decessit.licèt eius lectura corruptè legatur, sed eius mens colligitur ex ibi dictis per eum.

51 Sextò amplia, etiã si pupillus, cui fuerat facta pupillaris substitutio,fuerit exhęredatus.vt notat Paul.de Cast.in d.l.quidã eulogio.versi.sed si dicatur. C.de iur.delib.& in l.qui patri.ver.ex p̄dictis sequitur.ff.de acquir.hæred.& tenet Im.in l.qui patri.vers. ex prædictis potest decidi.vbi tenet hãc opinionẽ, quæ ex suprà dictis per eũ colligit̃,licèt dicat aliud dicendũ esse,tenẽdo opin. Bart.& expressius versi. adde prædictis. & idẽ sentit eodẽ modo eius opinio.Rom.ibi versiculo,ex prædictis. Ioanes Crot.in l.re coniuncti.versiculo,fallit & vj.ff.de legat.iij.

Contrarium tenet Alexander in d.l.qui patri.versicu. & plus dicunt hic.& ante eum hoc voluit Angel. in d.l.qui patri.versic. ex prædictis.ff.de acquir. hęred.

52 Et tenendo istam vltimam opinionem illa esset sublimitanda,nisi filius exhęredatus expugnasset testamentum, & adiuisset ab intestato partem,vt dicit Ang.in d.l.qui patri,vers.si tamẽ pupillus.& ibi Rom.versiculo, posito tamen.& Imola versiculo, limita tamen hoc. & Alexander versiculo, hoc vltimum tamen. ff.de acquir.hæred.

53 Primò limita,si substitutus pupillariter fuerit in re certa institutus,& pupillus in vniuerso patrimonio institutus. Angel.in d. leg.qui patri. versiculo, tertio si substitutus. & ibi Imola versicu. itẽ ex prædictis patet. Paulus de Castro, ibi, versiculo, item è cõuerso. Alexan.versi.subsequenter quærebat Ang.

Contrarium

54 Contrariũ,stante matre in medio,ad exclusionẽ matris, tenet Bal.in d.l.quidã eulogio.vers.quid aũt iuris, C.de iur.de lib. Rom.in dict.leg.qui patri.versiculo,item aduerte ad quæstionẽ. ff.de acquir.hæred.

55 Secundò limita etiamsi pupillus, cui facta fuerit pupillaris substitutio,fuerit institutus ĩ re certa,& in reliquo fuerit institutus ille, qui fuit pupillariter pupillo substitutus. Ita Ang.in d.l.q patri.ver.iiij.& vltimò.ff.de acq.hæred.& ibi Imo.ver.si aũt esset ꝯ.Pau.de Castr.vers.ex his ẽt sequitur.& Alex. vers. iuxta pdicta quærit hic Ange.cũ declaratione,qñ habebat cohæredẽ, q adiuerat.& idẽ tenet Io.Crot.in l.re coniũcti.ver.vij.fallit.ff.de leg. iij.Aretin.in d.l.qui patri.versi.ij.principaliter adde.

Contrariũ Bal.in l.quidã eulogio.ver.sed nunquid.C.de iur. deliber.Rom.in d.l.qui patri.versi.iij.limita.ff.de acquir. hæred.

56 Tenendo primã opinionẽ,Primò Sublimita, nisi filius, cui facta fuerat pupillaris,& in re vera institutus repudiaret portionẽ illã:ita Ang.ibi,ver.in hac ergo q.& Imo.ver.itẽ èconuerso.

Contrarium Alex.in d.l.qui patri.ver.sed Imo.hic, & ibi ver. adde prædictis.

57 Secũdò Sublimita,nisi alter fuisset substitutus filio instituto in re certa,cui facta fuerat substitutio pupillaris, & nihil remãsisset de bonis filiæ:vt p Ang.in d.l.qui patri.ver. si tñ de illa pec.

Contrarium Imol.in d.l.qui patri,ver.adde pdictis,& ibi Ale. versi.iij.principaliter.

58 Tertiò principaliter limita hãc sextã limit.nã stãte alio substituto in casu mortis pupilli per vulg.substitutionẽ expressè vocato,tunc nõ veniret per ius accrescendi coniunctus:ita gl.in d. l.q patri.ibi,& hoc puto verum.& ibi Bar.ver.dicit tñ glo.& ibi Pau.de Castr.ver.in text.ibi,pupillo.Ro.ver.non obstat hic.ff.de acquir.hær.idẽ tenet Bar.in l.re ꝯiuncti.ver.& hoc est verũ.ff.de legat.iij.& per Bal.in l.qdã eulogio.ver.& hoc nisi aliquis. C. de iur.delib.Ias.in l.q plures.versi.ꝯ istũ text. ff. de vulgar.& pupil. Imo.in l.q plures.ff.eod.ver.in gl.ad superstites. & ibi Aret. ver. in glo.in verbo,ad superstites.& Ias.ver.contra istũ text.Et illud colligitur ex dictis Ang.in d.l.qui patri.versi. sed tamen de illa. & Imol.vers.secus dicit.

59 Quartò limita,nisi testator substituerit superuiuentes, quia tunc substitutio pupillaris etiam vnita cũ iure accrescendi, nõ trãsit ad hæredes substituti predefuncti.Bald.in l. quidam eulogio.C.de iur.deliber.versi.& hic aduerte.

Contrarium sentit Rom.in d.l.qui patri.versi.& expedito intellectu.& ibi Alex.ver.non omitto etiam.ff.de acquir.hęred.licèt conetur saluare Bal.in limit.Ioan.Crot.clarè in l.re cõiuncti. versi.ij.fallit.ff.de leg.iij.& ibi Paul.de Cast.versi.in gl.fi.

60 Quintò limita,qñ substitutio esset facta per testatorem per illa verba,quisquis mihi hæres erit. ita Bal.in d.l. quidam eulogio.versic & ideo si testator dixit.C.de iur deliber.

Contrariũ Paul.de Cast.in d.l.qui patri.ver.in gl.fi. & ibi Ro. versi.ij.secundum.ff.de acquir.hæred.& Alex.versi.ij.limita Bal.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Nepos legitimus,& naturalis ex filio spurio,an ab auo institui possit.

1 QVando queritur,an nepos legitimus,&naturalis ex filio spurio ab auo suo possit institui, sic debet distingui,Aut extat legitima soboles, & nõ põt institui,gl. in l.fi.C.de natur.liber.in gl.fi.Iacob. de Beluis. in disputatione,quã posuit in l.j.C.de nat.lib.Ray.& Sal. in l.fi. C. de nat.lib.Imola,& expressius Paul.de Cast.in l.Gallus.§. qd si is. ff. de lib.& posth.Bart.in ꝯs.cxviij. incip. Odotius de Gualdo. Pau. de Cast.in cõs.pe.volu.ij.Alex.in consi.lxxiiij.in iij.vol.vbi dicit istam*cõem opi.& in consi.clviij.vol.vij.Deci.in consi.ccccl xij.Præpos.in c.per venerabilem.§.quod aũt.qui fil.sint leg.Clau. in l.Gallus.§.quid si is.ff.de lib.& posthu.Aimo consi.cc.

2 Aut non extat legitima soboles,& tunc,aut contemplatione ipsius nepotis,& nõ ipsius filij spurij facta sit institutio , & pculdubio potuit institui:vt per Rofred.Feder.de Schal.quos refert, & sequitur Bar.& ibi etiam Imola in l.Gallus.in §.quid si is.ff.de liber.& posthu.vbi etiam Iason Ange.& Salic.in d.l.fi. C. de natura.lib.Bart.in consi.cxviij.Chassa.in consuet.Burgund.

3 Hinc est,ꝙ si instituatur cũ conditione,ꝙ patri suo nihil quæratur,valet institutio,vt per Andr.de Pisis,quẽ referũt,& sequũtur Ray.Bald.& Sal.in d.l.fi.Bart.in d.l.Gallus.§.quid si is.vbi dicit ita fuisse consultum per Iac.Butr.& Ray.de Forli.& alios magnos Doctores.& ita fuisse iudicatũ.& sequitur ibi Pau.de Cast. & sic etiam Alex.in consi.lxxxviij.vol.vij.Præpos.in c.per venerabilem.§.ꝙ aũt.qui fil.sint legitimi.Capr.in cõs.ij.in sexto dub. Ange.in d.§.quid si is.& ibi etiam Socin.

4 Et idem est si instituatur sine dicta conditione,sed merita precesserunt,propter quæ contemplatione sui ipsius censeri potest factã fuisse institutionẽ in persona ipsius nepotis, ita tenet Bart. in d.§.quid si is.Ang.& Sal.in d.l fi.C.de nat.lib.

5 Si aũt contemplatione patris fuit facta institutio,tunc proculdubio non valet,vt per Doct.in d.§.quid si is.Capra in consi. ij.in vj.dubio.Dec.cons.cccclxij.Lancel.Dec.in d.§. qd si is.in fi. vbi limitat ex mente Cuma.& Putei.

6 Quod limitant aliqui,qñ nepos est nominatus tanquàm nudus minister,aliàs secus,quia tunc reiiceretur grauamen, & institutio remaneret pura.

Contrarium tenet Claud.in d.§.quid si is.

7 Amplia,vt hoc procedat ẽt in auia,vel proauia,quia odiũ est rationabile.Rui.consi.xxxix.vol.iij.& consi.lxv.nu.9. volu.iij.& consi.xiiii.nu.15.vol.iij.& consi.xciiij.nu.8.vol.iij.

8 Aut dubitatur,cuius cõtemplatione fuerit institutus,vt qa nõ fuit apposita conditio,ꝙ patri nihil quæratur,nec ẽt apparet de meritis ipsius nepotis,& tũc aut erat mortuus pater,vel erat apposita conditio.ꝙ ipsi nepoti quærereť patre mortuo, & valet institutio,vt per Imol.& Paul.de Cast.in d.l.Gallus.§.qd si is.ff.de lib.& posthu.Alex.in cons.clviij.volu.vij.Aim.in consi.clxxxiiij.

9 Si aũt patre viuente institutio filii est facta, & concepta,tunc Bart.in d.§.quid si is.tenet,ꝙ valeat institutio.& ibi Pau.de Cast. & Ale.& Ias.q dicit istã*cõem.Guid.Pap.in consi.xciiij.& in ꝯs. clxxvj.& sequitur Salic.in d.l.fi.C de nat.lib.Fede.de Sen.in cõsi. lvij.Ia.de Are.& Bened.de Plumb.in l. libertas testõ.ff. de manu. testa.Iaco.de Beluis.in disput.q̃ posuit in l.j.C.de nat.lib.Bald. in ꝯs.cxxxj.vol.iij.Alex.in ꝯs.lxxxviij.vol.vij.Dec.in consi.cccclxij. Capr.in ꝯs.ij.in sexto dubio.Corn.in ꝯs.xxv.vol.j.& in consil.xj. vj.dubio.volu.iij.Prepos.in c.per venerabilem.§.quòd autẽ. qui fil.sint legiti.Claud.in d.§ quid si is.ff.de libe.& posthu.

Contrariũ,ꝙ imò talis institutio filij legitimi, & naturalis ex filio spurio nõ valeat,tenuit Dyn.in d.§.qd si is.Odof.Ray.&Cy. in d.l.fi.C.de na.lib.licèt Bar.in d.cons.cxviij.dicat, ꝙ Odof.non determinat,sed relinquit sub dubio.Bal.ĩ l.Gallus.§.quidã rectè. ff.de lib.& posthu.Ange.in d.§.qd si is.& in §.fi.in auth. q.mod. nat.eff.sui.Bal.in ꝯs.suo incip.in primis est videndũ si institutio. Fulg.in cõs.xxiiij.Capr.in consi.j.Soc.& Claud.in d. §. quid si is.

Sed prima tamen opin.est cõis,vt per Doct.primò allegatos.

10 Declara,quia supradicta oĩa pcedunt in spurio, nõ autẽ in incestuoso,qa talis nõ põt institui vllo pacto ab auo.Bald.in l.si quis incesti.C.de incest.nup.Bal.in c.in præsentia.de pbat.Alex. Claud.& Lancel.Dec.in d.§.quid si is.Barba.in d. c.in præsentia. Corset.in sing.in verbo,hæres.cl iiij.Hippo.ĩ sing. cxliij. apostil. Alex.in d.§.quid si is.Claud.in d.§.quid si is.

Contrarium sentit Pau.de Cast.in d. §. quid si is, dum format q.& latè Ias.ibi in j.& ij.lect.

11 Itẽ limita illud,quod dictũ est,ꝙ au' põt nepotes legitimos, & naturales ex filio spurio instituere, nõ pcedere in præiudiciũ substituti ipsi auo per fideicommiss.qa ad exclusionẽ huius non põt filios legitimos,& naturales filij spurij ad successionem inuitare,vt per Soc.qui ita declarat,in consi.cclj.lib.ij.

12 Et nota,qa qñ nepos nõ esset natus,vel si natus esset infans, nõ pñt esse merita in eo,Ale.in cõsi.viij.vol.iii. Berous q.cxxvij.

13 Limita qñ auus relinquit nepoti spurio ex filio legitimo,& naturali.in consi.lxxxiiij.Bert.consi.clxxxvij.

14 Amplia istud,qa sicut filio legitimo, & naturali ex filio spurio relinqui nõ põt, ita etiã filio naturali legitimato ex filio spurio.Ruin.consi.lxx.volumine tertio.Socinus inter consilia Rui. lxxj.in subscriptione,volu.iij.

15 Limita ẽt qñ nepotes sunt nominati nominibus propriis, qa tunc vř facta institutio cõtemplatione filiorũ.Andre.de Iser. in c.j.nu.15.de alien.feud.pater.idẽ tenet Aluarot.c.j.in §.fi.in fi. in viij.conclus.in tit.quæ fuit prima causa benefi.amit. Curt. in tract.feud.in v.parte principali.versi.ex hac prima.

16 Quod declara,vt per Iser.in d.c.j.de ali.feu.paterni.vt hoc ñ procedat si nepotes sint infantes,vt superius etiam dictum fuit.

17 Et nota magnũ verbũ,ꝙ filius bastardi legitimat',licèt ipse sit natus ex legitimo matrimonio,tñ est inhabilis ad succedẽdũ in emphyteusi ecclesiastica.Rui.in consi.clviij.vol.j.

18 Et ratio est,qa qñ radix est infecta, totũ quod ex ea puenit, dř infectũ.Tiraq.de iur.primogenit.q.xij.n.5.& seq.n.12.& seq.

De Substitutionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Substitutio facta pluribus institutis post mortem omnium,an operetur vt substituti dicantur adinuicem reciprocè substituti.

Quan-

1 QVANDO dubitať, an substitutio facta plurib' institutis post mortẽ omniũ operetur,vt instituti dicantur ad inuicẽ reciprocè substituti,distinguendi sunt plures casus:nã aut primo simpliciter facta est substitutio post mortẽ oĩum,& non videnť ad inuicẽ substituti.vt notat Ange.in l.si pater impuberes.versic.& iste tex.ff.de vulg.& pup.& ibi Imola. ver.& per hũc text.Paul de Castr.in ver.vlt.pone. & ibi Ale.ver. ex pdictis colligi pñt.idẽ voluit Ang.in l.pater filiũ.§.duob.vers. sequitur in tex.ff.ad l.Falcid.& ibi Imo.ver.super gl.in verbo,substituit.& ibi Paul.in fi. Alex.ver.iij.casu.Alex.in cõs.xj.vers. pbať ẽt quo ad casum nostrũ.vol.iij.Soc.in ꝯs.cilj. volum.iij.& consi. ccxlix.versic.aliqñ,& tertio.& in cons.ccxxxviij.versi.& licet ex dictis.Alex.in cõsi.cj.vol iiij.per totũ.Bertr.q dicit istã*cõem in cõs.vj.vol.ij.& Ias.in cõsi.cxlij.ver.& si aliquis subtiliter. volu.ij. vbi dicit istã cõem.Ias.in cõsi.cxliij.volu.ij.Soc.in cõsi.cxiij. ver. & licèt ex dictis,Ias.in l.põt.ff.de vulg.& pup.& in l.pen.C.de impub.& in cõs.xlj.vol.j.Paris.in cõs.xlij.vol.ij. vbi dicit opin. contrariã*communiter reprobari.Ruin.consil. cxxxiiij.volum.iij. Rip.in l.hæredes mei.§.cùm ita.nu.14.ver.j.conclusio.ff.ad Trebel.qui etiam tribus aliis modis ampliat,versi.tenendo ergo.

2 Cõtrariũ,ꝙ imò isto casu inducatur substitutio fideicõmissaria inter institutos licèt nõ directa,tenuit Paul.de Castr.in l.pen. C.de impub.& in cõs.cccclij.& in l.Titia Seio.ĩ §.Seia.ff. de leg.ij. & Soc.ĩ l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.tertius casus.ff.ad Trebellia. Curt.Iun.in ꝯs.xliij.ver.ego aũt semper fui.& in ꝯs. cxxxix.versi. ego aũt semper fui.& in ꝯs.xj.ver.ij.principaliter.Ias.in ꝯs.xxxiij. vol.j.Io.Bapt.de S.Seuer.ĩ l.pe.C.de impub.& fuit de mẽte Cald. in consi.xxiij.in tit.de testa.& de mẽte Imolæ in l.centurio.vers. fallit qñ pcederet.& ibi Alex.ver. nec obstat tex. & per Rapha. in d.l.si pater impuberes.ff.de vulg.& pupillar.

3 Tñ ista opinio*cõiter damnatur,vt dicit Bertr.in cõsi.vj.vol. ij.Ias.in consi.cxlij.vol.ij.& in consi.lxix.vol.iij.in fi. & per Paul. de Cast.in l.potest.ff.de vulga.& pupilla.

4 Amplia primam opi.* cõem , ẽt si facta sit post mortẽ oĩum in toto.Ripa in l.hæredes mei.§.cum ita.nu.14.ff.ad Trebel.

5 Limitat istã cõclusionẽ cõem Bert.in consi.vj.volu.ij. & hoc idẽ sentit Cor.cõsi.cclxxiij.volu.iiij.nisi extaret persona,quę excluderet ab intestato substitutum.idem Paris.in consi.xj. vol.iij.

6 Et licèt Bertr.intelligat,quòd pptere a censeatur superstes in hoc casu aliter substitutus,tñ alij dicũt,ꝙ vbi aliàs substitutus admittereť primo quoq; deficienti,qa superest persona,q̃ excludit substitutũ ab intestato,substitutus nõ admittiť primo deficiẽte, sed post mortẽ oĩum:superstes aũt, ꝙ admittať ex substitutione nõ dicũt Doctores, sed vř ei reseruata successio ab intestat. l.vel singulis. ff.de vulg.& pupil.Ias.in l.pe.C.de impub.Alex.ibi.vers. ij.limita.

7 Qui tñ loquitur eo casũ,quo nõ poterat valere iure pupillaris,qa facta à matre,tñ oẽs videntur cõcludere magis conseruatã successionẽ ab intestato,quã inductã substitut. pupillarẽ , vel aliã fideicõmissariã. Alex.expresè in cõs.cj.ver. pbatur ẽt.volu. iiij.Imo.in l.hæredes mei.§.cũ ita.versi.fallit autem.& versi.j.cõclu.sit.ff.ad Trebel.Maria.Iun.cõsi.clxiiij.vol.ij.Rui.cõs. cxxxvj. volumin.iij.& consi.cxxxiiij.volum.iiij.& iste est primus casus.

8 Secũdus est casus,si substitutio sit facta post mortẽ oĩum vltimò morienti in tota hæreditate,& tunc alter alteri censetur reciprocè substitut',p tex.in l.Titia Seio.§.Seia libertis.ff.de legat. ij.Ita declarãt Bart.& Bal.in l.vel singulis.ff.de vulg. & pup.& ibi Pau.de Cast.in l.si pater impuberes.ff.eo.tit.in fi.& ibi Ale.ĩ vers. ex pdictis colligi pñt.& in l.pater filiã.§.duobus.vers.ij.casu.ff.ad l.Falci.Idẽ voluit Bart.in d.§.Seia libertis.in fi.& ibi Imo.Bald.& Paul.de Cast.Bal.in l.vnica.§.p secũdo.C.de caduc.tollẽ.dũ se remittit ad dicta per cũ in d.§.Seia.Imol.in l.põt.ff. de vulga.& pupil.& ibi Rapha.& Ias.q dicit istud*cõiter teneri.Soc.in l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.secundus casus.ff.ad Trebel.in l.q duos.ver. cõclude breuiter.ff.de vulg.& pupil.Alex.in ꝯs.cj.vers.hoc ẽt pbatur.vol.iiij.& in ꝯs.xciij.ver.nec ꝯriũ dř.volu.iij.Soc.in consi. ccxlix.ver.circa primã difficultatẽ.& in ꝯs. lxxx.ver.hoc ergo tã quã clarè psupposito.vol.j.& in ꝯs.cxiij.ver.aliqñ,&quarto.Corne.in ꝯs.clxxxvj.hoc ergo tanquã claro psupposito.vol.ij. Ias.in ꝯs.lxxxix.vol.j.& in ꝯs.xxxv.vol.iij.Ioan.Ant.Alexan.in ꝯs.100. Corne.in ꝯs.cclxxiij.vol.iiij.Gozad.in ꝯs.lxiiij.versic.vj.quoties. Aimo in ꝯs.clxj.Soci.in ꝯs.lxxvij.ver. secundò præmitto. volu.j. & in cõs.ccxxxviij.versic.aliqñ,& quartò.Paris. in consilio xliij. volu.ij.& cõs.xj.volu.iij.& cons.xxxix.volu.iij.Ruin.consilio xl. volu.primo, qui ampliat, etiam si dictum sit,quòd bona perueniant plenè,vel integrè.Ruin consi.xcij. volu.secundo , in consilio cxxvj.vol.iij.& consi.cxxxiiij.vol.iij.Rip.in l.hęredes mei.§. cùm ita.nu.19.versi.stat igitur resolutio.ff.ad Trebel.

9 Stantibus tñ cõiecturis,maximè qñ agnationis conseruatio fuit in consideratione,ẽt ꝙ non cõcurrant ista,inducitur substitutio reciproca.Aim.consi.cxiij.

10 Declara,qa & vt dicatur facta in tota hæreditate,nõ sufficit loquutio indefinita,vel qđ virtualiter,vel p relationem sit dictũ de toto.Maria.Iun.consi.clxiiij.vol.ij.Rui. in consi. cxxvj. volu. tertio.consi.cxxxiiii.vol.iij.

11 Sed bene sufficit aliàs apparere testatorem disposuisse de tota hereditate.Rui.in consi.cxl.vol.iij.

12 Primò limitatur ista cõclusio, vt pcedat in fideicõmissaria substitutione,quæ ex cõiecturis induci põt. non aũt in directa, quã expresè oportet fieri.Bald.in l.põt.ff.de vulg. & pup.& ibi Imo.in fi.& Paul.de Cast.in d.l.vel singulis.& in cõsil. suo ccliij. & Ange.in l.qui duos.in princ.ff.de vulga.& pupil.Paul.de Cast. in l.pen. C. de impub.& in l.Titia Seio.§.Seia libertis.ff.de leg.ij.

Contrariũ ꝙ idẽ sit in directa , sentit Bart. in d.§. Seia libertis. & ibi Bald.& in l.qui duos.ff.de vulg.& pup. Alex.in l.pater filiã. §.duobus.ff.ad l.Falcid.& in cõsi.cj.volu.iiij. Ias. in l.potest. ff. de vulg.& pup.Ias.in l.pen.C. de impub. Rip.in l. hæredes mei.§.cũ ita.nu.19.& seq.ver.stat igitur.q distinguit.ff.ad Trebel.Imò eleganti ratione cõcludit Corn.in consi.clxxxvj.vol.ij.Soc. in cõs. lxxx.vol.j.quòd facili' induciť substitutione reciproca in directa pupillari,quàm fideicommissaria.

Tenendo primam opinionem*communem,

13 Secũdò limita,qñ põt esse locus fideicõmisso reciproco,secus si in persona vnius tantum.Rui.consi.clxxx.vol.ij.

14 Tertius est casus,si substitutio facta sit vltimo morienti simpliciter,& nõ in toto,tunc nõ censeť facta reciproca substitutio. Alex.in ꝯsi.cj.ver.hoc etiã probatur.vol.iiij.& cõs.xj. ver.probať etiã.vol.iij.& voluit Pau.de Cast.in l.si pater impuberis.in fi.ff.de vulg.& pup.Soc.in l.heredes mei.§.cum ita.ver quartus casus.ff. ad Trebel.& in l.qui duos.ver.aliquãdo & quartò.ff. de reb.dub. & in cõs. ccxlix.vers.aliquando substitutio. & ista opin. sumitur ex dictis Barto.in d.l.vel singulis.ff.de vulga.& pupil.Bal.& Imo. in d.l.Titia Seio.in §.Seia libertis.Bertr.consi.cxxx.vol.iij.

15 Et idem si substitutio facta sit tantũ in parte hereditatis.Soc. in l.qui duos.ver.aliquando & secundò.ff.de reb.dub. Grat.cõsi. iij.volum.ij.Rui.consi.cxix.vol. ij.Rip.in l. heredes mei. §.cũ ita. nu.16.& seq.versi.secunda conclusio.ff.ad Trebel.

16 Amplia præcedentẽ conclusionem, etiam si ab vltimo moriente sit relictũ fideicõmissum de hereditate,vel bonis.Ripa in l.heredes mei.§.cũ ita.n.18.ver.tertia p substitutionẽ. ff.ad Treb.

Contrarium in hoc tenet Chassa.in consil.lxvij.& omnes illi, qui in primo casu tenent contra cõmunẽ opi.quòd substitutio facta post mortem pluriũ institutorum operetur ,quod instituti adinuicem videantur reciprocè substituti.

17 Quartus casus est quãdo substitutio facta sit nõ vltimo morienti, sed oĩbus post mortem omniũ , & tunc nõ censetur facta substitutio reciproca inter institutos.Soc.in l.hřdes mei.§. cũ ita. ver.tertius casus.ibi, & ad iura ꝯria.ff.ad Trebel. etiã si sit facta in toto substitutio , vt ibi per Soci.ver. p declaratione. & hoc tenet Soc.in cõs.lxix.vol.iij.Alex.in l.pater filiam.§.duob.ĩ j.& iij.casu. ff.ad le.falcid. Aret. in l.quidã testõ Proculum. ff.de vulg.& pup. Soc.in l.heredes mei. §.cùm ita.versic. aliquando & secundò .ff. ad Trebellian. versiculo, nec obstat,& in alio versi.sed tenendo. Iason in consilio xlj.vol.j.

18 Quintus casus est , si substitutio facta sit post mortẽ omniũ in tota hereditate, & tũc etiã nõ diciť facta substitutio reciproca ĩter eos,sed substitut' admittiť statim primo decedẽti, & successiuè aliis decedentib', vt not.Ang.in d.l. hæredes mei.§.cũ ita ver. descendo ad articulũ fideicõmissi,per illũ tex.ĩ verbo, quicquid. & Imol.ibi,vers.circa fideicom.& ibi Alexander versiculo, nunc videndum.& Ang.Imola, Rapha. & Paul. de Castro,in fine leg. Lucius.in §. Caio.ff.ad Trebel. Ang.in leg. quidam testamento. ff.de vulgar.& pupilla. Imol.ibi, in fin.Paul. de Castr.in fin. Alexander ibi in fine.& Iason Paulus de Castro, in leg. heredes mei. §.cũ ita.ff.ad Trebel.Mathes.singul.clxx.Soc.in consil.lxix.volu. tertio,& consi.ciiij.eodem volumine, & cõsilio cxlix.versiculo, aliquando & quintò.& consi.cxiij.versiculo , aliquãdo & tertiò. & consi.ccxxxviij.versiculo, aliquãdo & tertiò.& in consi.xciiij. volumine quarto, vbi dicit istam esse* communem opinionẽ, & sentit Corne.in consilio clxxxvj.vol.secundo.& Soc.in consi. lxxx.volum. primo, qui sentiunt, ꝙ substitutio facta post mortẽ plurium per fideicommis. in tota hæreditate nõ operetur, vt cẽseať facta vltimo decedenti, sed facta statim primo mortuo,sit facta aliis successiuè decedentib' Alex.in consi.cj.ver.nõ obstat d. l.qui testõ.vol.iiij.vbi dicit istam*cõmun.& in cõsulẽdo,& iudicãdo ab ea nõ recedendũ: & idẽ Alex.in ꝯs. xcij.volu.iij. vbi dicit istã cõmu.& ab ea ĩ iudicãdo & ꝯsulẽdo nõ recedẽdũ.Ful.& Ale. ĩ l.pe.ver.qđ lim.C.de imp.& ibi Ias.ĩ cõs.ccvj.vo.ij.& ĩ ꝯs.xlj.vo.j. Paris.ĩ ꝯs.xliiij.vo.ij.& ĩ ꝯs.xxxix.vo.iij.& ĩ ꝯs.lxxij.e.vo.iij. Mar.Iu.

in consi.

in cõſ.clj.vol.ij.Ruin.conſi.cxxxiiij. volu. iiij. Ripa in l.hæredes mei.§.cùm ita.nu.24.verſiculo tertia principalis conclusio.ff.ad Trebel.

19 Cõtrariũ, ꝙ ſubſtitutio facta poſt mortẽ inſtitutorũ in tota hæreditate operetur, vt inſtituti cenſeantur adinuicẽ ſubſtituti, & ſubſtitutus primo mortuo ad illius portionẽ nõ cenſeatur vocatus, tenuit Bar. in l.quidã teſtõ Proculũ.ff.de vulg.& pup.& ibi refert, & ſequitur Bal.& ibi Aret.Bald.in l.pen.verſic.ſed quõ poſſumus eſſe certi.C.de impub.Ange.in conſil.lxxx.in fi.incip. Ioan.ſuũ condidit teſtm.Io.de Anan.in cõſ.cxxij. Petr. de Anch. in ꝓſ.cccxc.& ſentit Pau.de Caſtr.in cõſ.ſuo ccxxxvj.Soc.in l.hęredes mei.§.cũ ita.verſi.aliqñ & ſecundò.ff.ad Trebel.Curt.Iun. in conſi.cxj.verſi.ſextò.Io.Ant.in ꝓſ.ij.& in ꝓſ.xxviij.in fin.Alex. in conſi.xiij.vol.iiij.Curt.in cõſ.xj.ver.præterea ꝓſupposito.Soci. in d.l.hæredes mei.§.cùm ita.verſic.tertia,& vltima limitatio.& iſtã dicit magis*cõem,& ab ea in cõſulendo,& in iudicando nõ eſſe recedendũ,Curt.in apoſtill.ad Alex.in d.l.quidã teſtõ. ff. de vulga.& pup.& in cõſ.clvj.n.2.qui idem dicit ſi ſubſtitutio facta ſit in oĩbus bonis.Pariſ.in cõſ.xxxvij. volu.ij.& in conſi.xlij.& in conſi.xliij.per totũ.vbi latiſſimẽ dicit iſtã*cõem opinio.& ꝓſil. xcij.vol.ſecundo,& in conſ.vij.volu.tertio Grat.in conſilio viij. vol.ſecundo,Maria.Iun.conſi.clxxv.vol.ij,& conſi.clxxix.vol.ij.

20 Primò limita primam opinionẽ, quę vr magis*cõis, niſi inſtituti inter ſe ſint tales, qui ex veriſimili mẽte defuncti excludãt ſubſtitutum, quia videntur ad inuicẽ ſubſtituti.Soc.in l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.aliqñ,& tertiò.ff.ad Trebel.Io.Ant,in conſil. ij. Curt.in ꝓſ.xvj,Pariſ.in conſi.xlij.volu.ſecundo,qui declarat, qui ſint iſti:& in conſilio xliij.volu.ij.& in conſi.xxxix.volu.iij.& in conſi.xliij.vol.ij.

21 Declara vt per Pariſ.in conſi.lxxij.nu.46.vol.iij. vt tales perſonæ non ſuccẽdant ex tacito fideicommiſſo,ſed ex eo q̃ a teſtator voluit illis conſeruare legitimum ius ſuccedendi ab inteſtato.& hanc dicit*communem opin.

Contrarium in prima limit.tenet Ruin.conſ.cxxvj.volum.iij. Ripa in l.hæredes mei.§.cùm ita.nu.27.ff.ad Trebel.

22 Secundò limita,qñ in perſona primi,& nõ in perſona ſecũdi euenit conditio ſubſtitutionis.Pariſ.in conſ.xliij.vol.ij.

23 Tertiò limita, q̃ñ poſt mortẽ omnium facta eſt ſubſtitutio in tota hæreditate vulgariter,pupillariter,& per fideic.Rui.cõſi. cxxij.volumine ſecundo.

Contrarium Rip.in l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.ſecundò limita.ff.ad Trebel.

24 Vltimus caſus,eſt qñ ſubſtitutio eſt facta poſt mortẽ pluriũ poſitorũ tm in conditione,& nõ honoratorũ expreſsè, & tunc tales nõ cenſentur adinuicem ſubſtituti.Ita Alex. in conſil. xiij. volumi.iiij.verſicu.vel ij.& in conſi.cj.verſicu.modò ſic.volum. iiij.& in conſil.cv.verſicu.ij.principaliter.vſque in fin. volumi.j. Pet.de Ancha.in conſil.cxx.Soc.in conſil.ccxlix.verſicu.aliquãdo & ſecundo.& in conſi.cxxxviij.in finalibus verbis.Soc. in ꝓſ. ciiij.volu.iij.Gozad.in conſi.lxvij.Pariſ.in conſi. xliiij.volumine ij.Marian.Iun.conſil.clxxv.volu.ij.Ruin.conſi.xcvj.volumi.ij.& conſil.cviij.volumine ij.& conſilio cix.volu. ij.& cõſi.cxj.volumine ij.& conſi.cxl.volum.ij & conſil.cxxxiiij.vol.iij.& conſilio ccxxix.vol.iij.& conſi.cxlj.volu.iij.

25 Amplia etiam ſi ſint partim honorati,& partim in conditione poſiti.Rip.in l.hæredes mei.§.cum ita.nu.29.verſicu.ſed quid ſi poſiti.ff.ad Trebel.

26 Primò limita hanc opi.per Rui.conſi.cxxxix.volu.iij.qñ deſcendentes eſſent vocati per nomen collectiuum. & idem dicit Rui.in conſi.cxlij.nu.7.vol.iij.

27 Secundò limita cõcurrentib.iſtis tribus,qñ ſunt in cõditione poſiti,& quando ſunt grauati,& qñ vltimò decedẽti facta eſt ſubſtitutio in omnibus bonis.per Rui.conſ.cxlij.vol.iij.

28 Tertiò limitat Ripa in l.hæredes mei.§.cum ita.nu.29.verſ. iuxta prædicta.ff.ad Trebel.in caſibus,in quibus poſiti in conditione cenſentur vocati.

Contrariũ in cõcluſ.principali voluit Curt.in cõſilio xj. ver. pro reſolutione,vbi hoc tenet eo caſu, quo poſiti in conditione potuerunt grauari,& in conſi.cxxxix.idem repetit.

29 Et vr tenere Aimo,ꝙ ſi cõſtet vltimò eſſe vocatos agnatos, quaſi factum fuerit pro conſeruanda agnatione, cenſeri liberos inter ſe ſubſtitutos,in conſi.cxxx.

30 Et idẽ,qñ ſequeretur inconueniens, ꝙ filij maſculorum excluderentur admiſſis maſculis fœminarum, vel ipſis fœminis, quas teſtator minus dilexit:vt per eundem in d.conſi.cxxx.

31 Et nota,ꝙ nõ dicitur facta ab vltimo,dato ꝙ dictũ ſit, poſt mortem vltimi.Ripa in l.hæredes mei.§.cùm ita.nu.23.verſicu. cæterum pro intelligẽtia.ff.ad Trebell.nam tunc cenſetur facta poſt mortem plurium non ab vltimo, ſed neceſſe eſt quod expreſsè ſit dictum.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Teſtator, ſi inſtituta filia in re certa, inſtituat filium cui ſubſtituat, ſi ſine filiis decedat, an ſit locus ſubſtitutioni, ſi filius maſculus moriatur relicta filia, an verò dicatur deficeriſſe conditio ſubſtitutionis.

EST nõ modica inter Doctores dubitatio, ſi teſtator inſtituta in re certa filia ſua legitima & naturali, inſtituat filiũ maſculũ legitimũ & naturalẽ, cui ſubſtituat, ſi ſine filiis decedat, an ſit locꝰ ſubſtitutioni, ſi filiꝰ maſculus moriatur relicta filia, an verò dicatur defeciſſe conditio ſubſtitutionis. In qua q̃ſt. Raph. in l. j. C.de cõdit.inſert.tenuit, ꝙ ſit locus ſubſtitutioni, & ꝙ neptis ex filio non faciat deficere cõditionẽ ſubſtitutionis. & ſm iſtã opi. cõſuluit Paul.de Caſt. put ipſe refert in d.l.j.de cõdit.inſert.& cũ eo cõſuluerunt totũ Collegiũ Florentinũ, & oẽs aduocati Curiæ Romanæ, q̃ erãt plures, & ſolennes viri. & ita Paul. de Caſtr. cõſuluit in ꝓſ.lviij.vol.j.incipien. viſo dicto teſtõ.& idẽ in conſi. ccccx.volu.ij.incip.caſus iſte frequenter.licet ibi poſtea finaliter diſtinguat,vt infra dicetur.Fulg.in ꝓſ. xviij.& in ꝓſi.xxxvij.Iaſ.in cõſ.cxl.vol.ij.vbi dicit iſtã eſſe*cõem opin.& in ꝓſ.cxlj.volu.ij. Curt.in cõſ.xl.Ale.in cõſi.xlviij.vol.iiij.Dec.in cõſ.xv.Frã.Curt. in cõſ.xj.Guido Papæ q.ccccclxxxv. Calca.in ꝓſ.xlviij.Guald.cautel.xvij.de ſubſtit.Frã.Curt.in ꝓſ.cxj.Soc.in ꝓſ.lxiij.vol.iij.Calca. in ꝓſ.xlvij.in ſubſcriptione.Soc.in ꝓſ.xciij.vol.iiij.& in ꝓſ.vj.vol. iij.& ĩ cõſ.xiiij.eod.vol.Dec.in cõſ.ccccclxv.& ĩ cõſ. ccccclxxx. & in cõſ.ccccxcv.in j.dub.& ĩ ꝓſ.ccccclxiiij.vbi dicit iſtã*cõmu. opin.Pro iſta opi.vr eſſe deciſ.Cuma.in cõſ.cxvij.in princ.iſtã ẽt opi.tenet Curt.Iun.conſi.lij.Grat.ꝓſ.liij.volu.ij.& conſi.liiij.eod. vol.& conſi.lxiiij.eod.vol.vbi dicit iſtã cõem.Rui.conſi.xciij.ꝓſ. cxlviij.conſi.cl.conſi.clj.& conſi.cliiij.vol.ij.vbi dicit*communem.& conſi.clxj.& conſi.clxxviij.volu.ij.

2 Iſtã partem limita,vt per Rui.conſi.cliij.nu.9.vol.ij.qñ agnati eſſent ſubſtituti,quia tunc neptis admittitur.

3 Amplia iſtam partem,etiam ſi excluſio filię fœminæ non cauſaretur immediate à diſpoſitione patris, ſed à ſtatuto. Dec.in ꝓſ. ccccclxv.eandem opi.tenet Cor.in conſi.clxxiij.vol.iiij.& conſ. cclxxv.vol.iiij.Ioan.Ant.Alex.in conſi.lxiij.

Contrariũ, ꝙ imò neptis faciat deficere cõditionẽ fideicom. tenuit Bal.in cõſ.incip.in cã teſtamenti Andreoli,inducẽdo vt ꝑ Corn.in cõſ.ccij.vol.iij.Barbat.in repet.l.cùm acutiſſimi.C.de fideicom.Corn.in ꝓſ.ccxxx.vol.iij.Iaſ.in cõſ.cxlij.vol.ij.Bolog.inter conſi. Alex.in ꝓſ.xlix.volu.quarto.Curt. Sen. in cõſilio lxiiij. Alex.in conſi.xxxviij.vol.vj.Dec.in conſi.ccccclxviij.Soc.in ꝓſi. ccxxvij.Cur.Iun.in conſi.clxiij.

Et ꝑ iſta parte cõſuluerunt Doctores Bononien. & Peruſini, vt refert Paul.de Caſtro in dict.l.j.C.de cõditio.inſert.& ꝑ iſta opinione fuit iudicatũ.vt refert Ioan.Baptiſta de S.Seuerino in l. gñaliter.§.cùm autẽ.C.de inſtitu.& ſubſtitu.Socinus in dict.leg. cùm auus.iſtã opinionem videturſequi Ioan.Anto. Alexander in ꝓſ.xxxj.Curt.Sen.in cõſ.xliiij.Gozad.conſil.lxxxix.in ſecunda concluſ.Pariſ.in conſilio lxxxvj.vol.ij.& cõſilio lxxxix.eod. vol. & conſi.xlj.vol.iij.Maria.Iun.conſi.clxiiij.vol.ij.& conſi. clxviij. vol.ij.vbi dicit*communem.eod.volu.

4 Et indubitata eſt cõcluſio,ꝙ neptis faceret deficere conditionẽ fideicommiſſi,ſi de filiabus non ſit facta mentio,vt poſſit colligi coniectura ad neptes.Gozad.in conſi.lxxxix.in j.concluſ.

5 Pro concordia iſtarũ opinionũ adinuicem ꝗriarũ eſt diſtinguendũ,& conſiderandi ſunt plures caſus,nã aut filia eſt vocata in aliquo gradu inſtitutionũ,vel ſubſtitutionũ, & tunc proculdubio neptis facit deficere conditionem fideicommiſſi.Gozad. in conſi.lxxxix.in tertia concluſ.

6 Aut filia fuit excluſa,& tũc,aut cõſtat, ꝙ teſtator filias ꝓprias aliqua particulari ratione odio habuerit, & ꝓpterea eas excluſerit à ꝓpria ſucceſſione, & tũc q̃a nõ creditur voluiſſe neptẽ ex filio excludere,neptis ꝑculdubio faciet deficere cõditionẽ fidei commiſſi,ita declarat Soc.in d.l.cùm auus.ff.de condi.& dem.

7 Aut hoc nõ conſtat, & tunc aut ſubſtitutio eſt facta filiabus inſtitutis,& tunc proculdubio ẽt neptis faciet deficere cõditionem fideicomm.ita declarat Socinus in d.l.cùm auus.ff.de conditio.& demonſtratio.

8 Aut ſubſtitutio eſt facta filiis maſculis, & tunc aut eſt facta à fœmina teſtante,& tunc creditur voluiſſe,ꝙ neptis faciat deficere conditionem fideicommiſſi, quia nõ creditur, ꝙ proprium ſexum odio habuerit, ita declarat Socinus in loco præalleg. & idem tenet Dec.in conſi.ccccclxviij.

Contrarium

Contrarium tenuit Fulg.in conſi.xxxviij.& conſi.xviij.

9 Aut eſt facta à teſtatore maſculo.& tũc aut ſubſtitutꝰ eſt de liberis teſtatoris, & maſculis,& tũc neptis nõ faciet deficere cõditionẽ ſubſtitutiõis, ſed ſubſtitutꝰ admittiẽ. Soc.ĩ d.l.cũ auus.Pau. de Caſt.in cõſ.ccccx.vol.ij.Barb.inter conſilia Alex.in cõſi.xlviij. vol.iiij.Guald.caut.xvij.de ſubſt.Soc.in cõſ.vj.& conſi. xiiij.volu. iij.Calc.in cõſ.xlvij.& Ioan.Ant.Alexand.in cõſi.lxij.in fin.Curt. Iun.in cõſi. xj.iſtã dicit*cõmunem Gozad.ĩ cõſi. lxxxix.in quinta cõcluſ.& maximè ſi neptis eſſet excluſa ꝑ ſtatutũ. vt dicit ipſe in ſequenti concluſ.Pariſ.in ꝓſ.lxxxiij.vol.iij.Dec.in ꝓſ.ccccccxv. Cur.Sen in conſi.lxxxij.Corn.in cõſi.cclxxiij.volum.iiij.Alexan. in conſi.xxxviij.vol.vj.Curt. in conſi.xl.Franc.Curt.in conſi.cxj. & in conſi.cxiiij.& in conſi.cxvj.& in conſi.cxxxix. Marian.Soc. Iun.conſi.j.num.113.vol.j.Grat.in conſi.lvj.in fi.volum.ij.& cõſ. cxj.eo.volum.Maria.Iun.in conſi.clviij.volum.ij.& conſ. clxviij. num. 85.vbi infinita cumulat,volumine ij.& num. 86.vbi dicit iſtam*communem opi.Ruin.conſi.clij.volumin. ij.

Contrarium Bald.in conſi.ſuo incip.in cauſa teſtamenti Andreoli.Corn.in conſil.ccij.volumine tertio.& in conſilio ccxxx. vol.iij.Soc.in conſi.ccxxvij.

10 Aut ſubſtitutus eſt de liberis teſtatoris, ſed nõ maſculus,ſed fœmina, & tunc Dec.in conſi.ccclxx.tenuit neptem facere deficere conditionem ſubſt.& ſubſtitutam filiam excludi. Alexand. in conſilio xxxviii.vol.vj.Ruin.conſi.xxxvj.vol.iij.

Contrarium voluit Frãc.Curti.in conſi.xxxv.& ipſemet Dec. in conſi.ccccclxxx.

11 Si autẽ ſubſtitutus nõ eſt de liberis, ſed extraneus,tũc aut eſt talis extraneus.qui ſit de familia, & agnatione teſtatoris,& tunc dicendũ eſt ꝙ ſubſtitutus admittatur.& ꝙ neptis nõ faciat deficere conditionẽ fideicommiſſi,ſecundũ quod declarat Soc.in d.l. cũ auus.de cõdi.& demõſtra.& ponit Dec.in ꝓſ.ccclxxx. & in ꝓſi. cccccclxviij.& in cõſ.xv.& in cõſ.ccccclxxx.& in cõſ. ccccxcv.in j. dubio,& in cõſ.dxiiij.vbi dicit iſtã*communẽ opi. Corn.in cõſ. cclxxiij.vol.iiij.Ioan.Ant.Alex.in cõſ.lxiij.Franc.Cur.ĩ cõſ.cxiiij. & in conſ. cxxxix.Cæpol.in cõſi.ciuili xlix.Curt.Iun.in conſi.xj. Curt.in conſ.xl.Iaſ.in conſi.cxl.& in conſi.cxlj.Pariſ.in cõſ.lxvj. vol.iij.Marian.Iun.conſi.clxxxj. volumine ij.Ruin. conſilio cxx. volum.j.& conſi.xciij.conſilio xcv.conſil.cx.conſi.cxvij. conſili. cxxx.volumine ij.& conſilio cxl.vbi declarat.volumine ij.Ruin. in conſilio cxlv.volumine ij.& conſilio cxlvj.volumine ij.vbi dicit*communem.& conſilio cxlviij. volumine ij.& conſi. cxlix. volumine,ii.conſilio cl.vbi dicit communem, volumine ij.Rui. conſi.cxxiiij.& conſi cxxxix.vol.iij.Boer.deciſ. cxlvij.

12 Limita, quando teſtator in primo teſtamento feciſſet mentionem de maſculis tantũ,ſed in ſecundo nominaſſet maſculos, & fœminas. Cur.Iun.in conſi.clxiij.

Contrariũ,quòd agnato ſubſtituto,neptis faciat deficere cõditionem fideicõmiſſi.Cor.in conſilio ccij.volum.iij. & in conſi. ccxxx.volu.iij.Bolog.inter conſilia Alex.in conſilio xlix.vol.iiij. Iaſ.in conſi.cxlij.Pariſ.in conſil.lxxxvj. vol.ij.

13 Sed tñ Ale.in iſto caſu ꝑ cõcordantia opi. ita diſtinguebat, Aut eſt agnatus,qui ex forma ſtatutorũ excludit neptem,& tũc procedat prima opinio,quòd ſubſtitutus admittatur.

14 Aut nõ eſt agnatꝰ,q̃ ex forma ſtatutorũ excludat,& tũc neptis faciat deficere conditionẽ ſubſtitutionis,& ſubſtitutꝰ excludatur.Ita declarat Ioan.de Monte Sperel.in l.cùm acutiſſimi.C. de fideicom.Io.Bapt.de ſancto Seuer.in l.gñaliter.§.cũ aũt.C.de inſtit.& ſubſtit.Alex.in ꝓſ.xxxviij.volu.vj.Iaſ.in ꝓſ.cxlij.Corn. in cõſ.xxij.vol.ij.Gozad.in cõſ.lxxxix.in iiij.cõcl.Grat.ꝓſ.lxiiij.vol. ij.Ruin.cõſi.cxx.volu.i.& cõſ.xciij.vol.ij.& conſi. 100.volu.ij.in cõſ.cxliij.volu.ij.& cõſ.cxliiij.vol.ſecundo,& ꝓſ.cxlvj.volum. ij. & conſi.clij.vol.ii.& conſi.cxxiiij.vol.iij.& conſi.cxxxiij.volu.iij. & conſi. cxxxviij.vol.iij.in conſi.cxlj.vol.iij.

15 Sed ꝓ primum membrum diſtinct. ꝙ ẽt ſi agnatus per ſtatutum excluderet neptẽ,non tñ propterea neptis non faceret deficere conditionem ſubſtitutionis,ponit Corn. in d. conſil.ccij. vol.iij.Soci.in cõſ.clxxxij.& in l. hæredes mei. §. cũ ita.ff.ad Trebel.& in l.cùm auus.ff.de conditio.& demonſtra.

16 Contra ſm verò membrũ,ꝙ etiã agnatus, qui ſecundũ formã ſtatutorũ non excludit neptẽ à ſucceſſione, ex ſubſtitutione admittatur nõ obſtante ꝙ filia fœmina ex grauato filio ſupexiſtat,cõſuluit Barbat.inter cõſ.Alex.in cõſ.xlix.vol.iiij.Maria. Iun.conſi.clxviij.vol.ij.Rui.cõſ.cxlj.& per totum.vol.ij.& in ꝓſ. cxlij.vol.ij.& conſi.cxcvj.vol.ij.& conſi.xxxv.vol.iij.

17 Aut eſt extraneus nõ agnatꝰ.nec de familia teſtatoris,& tũc nõ admittaẽ ex vi ſubſtitutionis ſed deficere cẽſeaẽ ꝓditio ſubſtitutionis,ita declarat Pau.de Caſt.in d.ꝓſ.ccccx.vol.ij.Soci.in d.l. cũ auus.ver.quartus caſus.Dec.in conſ.ccclxx.Frã.Curt.in ꝓſ.xj.

18 Amplia ẽt ſubſtituta pia cã,ſecũdũ Soc.in d.l.cùm auus.ver. quartus caſus.Maria.Iun.ꝓſ.clviij.vol.ij.& ꝓſi. clxviij. vbi dicit* communem,eo.vol.Rui.conſi.cxliij.vol.ij.

19 Limita hanc concluſ.qñ conſtaret ꝙ teſtator excluſiſſet ꝑprias filias,ꝙ multo magis præſumitur excludere neptes.Rui.in conſilio lxxxiij.vol.ij.& conſi.cl.vbi dicit*communem opi.vol. ij.& conſi.clxxxij.volu.ij.

20 Declara hanc limitationẽ vt ꝓcedat qñ fœmina remotior cõtendit cũ agnato de familia, ſecus qñ cõtendit cũ extraneo, quo caſu nõ militat iſta præſumptio.Rui.cõſ.cxxx.vol.ij.& ꝓſil. cxliij.& conſ.cliij.& conſi.clxxxij.volu.ij.Boer. deciſ.cxlvij.nu. 17.vbi dicit*commu.opinionem.

21 Sed ꝗriũ, ꝙ ẽt extraneꝰ ſubſtitutꝰ admittaẽ ex ſubſtitutione, tenuit Pau.de Caſt.in conſ.lviij.vol.j.Cor.in ꝓſi.cclxxv.vol.iiij.& in pia cauſa ſubſtituta tenet hoc Fulg.& Pau.de Caſt. ĩ d.l.j.C. de conditionib.inſer. & in conſil.lviij.vol.j.& conſi. ccccx.vol.ij.

22 Prædicta oĩa ꝓcedunt,vbi ſubſtitutio eſt facta ſub conditione,ſi ſine filiis decedat inſtitutus: ſed qñ eſſet facta ſub conditione,ſi ſine liberis,neptis proculdubio faceret deficere conditionem fideicom.ita tenet Corne.in conſi.ccxxx.volu.iij.Grat.ꝓſi. lxiiij.volum.ij.ſed in hoc contrarium tenuit Paul. de Caſtro in conſi.ccccx.volumine ij.Iaſon in conſi.cxl.volu.ij.

23 Si aũt dictũ ſit,ſi frater meus deceſſerit ſine liberis maſculis, ſubſtituo Titium,& frater decedat relicto nepote ex filia,ille nepos non excludit Titium ſubſtitutũ.Io.Andr.in rubrica de teſt. in addit.ad Spec.Cremenſ.in ſing.xx.& hoc quia ille nepos natus eſt ex radice inhabili,vt ibi per eum.

24 Et caſum, in quo neptis facit deficere eõditionẽ fideicom. ponit Bru.loquens de Aſten.ſtatuto,in tract.ꝙ ſtantibus maſcu. in quinto articulo,in xij.q.ver.iuxta prędicta.nam extante ſtatuto,ꝙ fœmina maritata nõ ſuccedat ſtantibus fratribus, & eorũ filiis in bonis paternis,& maternis,tunc neptis non maritata faciet deficere conditionem ſubſtitutionis,nam teſtator præſumitur in hoc caſu velle ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Subſtitutione facta duobus filiis impuberibus inſtitutis, ſi vterque in pupillari ætate decedat, an ſubſtitutus admittatur, altero in pupillari ætate decedente.

1 EX ſolutione data cõiter per Doctor.ad duas leges contrarias,inſurgunt duæ concluſiones, de quarũ qualibẽt particulariter facienda eſt diſcuſſio.

2 Dicitur in l.pen. C. de impub. & aliis ſubſtit. ꝙ ſi teſtator duobus filiis impuberibus inſtitutis extraneũ quendã ſubſtituat,ſi vterque in pupillari ętate decedat, ſubſtitutus non admittitur altero in pupillari ætate decedẽte, ſed neceſſe eſt, ꝙ vterque intra pupillarẽ ætatẽ moriatur.cuius ꝗriũ vr decidi in l. hęredes mei.§.cũ ita.ff.ad Treb.vbi ſi teſtator inſtitutis duobus filiis,alterũ ſubſtituit alteri ſi ſine filiis deceſſerit, & ſi vtriq; ſine liberis decedãt,ſubſtituit Claudiã neptẽ in tota hæreditate,concluditur ibi ꝙ mortuo primo filio cum filiis,& poſtmodũ mortuo altero ſine filiis,Claudia neptis ad portionem vltimi decedentis admittitur.& ſic videntur hæc iura adinuicem contrariari,quia vnũ vult ſubſtitutum admitti ad protionẽ vnius, aliud verò vult ſubſtitutum ab vtriuſque hæreditate excludi.

3 Pro cuius ꝗrietatis ſolutione Doctores cõiter *concludũt, ꝙ in l.pen.C.de impub.q̃a mortuo primo filio remanebat frater ſuperſtes,& extraneus ſubſtitutus,cẽſetur teſtatorẽ fratri ſuperſtiti ad excluſionẽ extranei ſubſtituti cõſeruare voluiſſe ius legitimę ſucceſſionis,ita vt ſubſtitutus nõ admittatur, niſi ambobus filiis in pupillari ætate decedentibus,& non ꝙ primo decedente,voluerit ſubſtitutũ ſuccedere ſecundo, cùm ſupereſſet ꝑſona fratris,q̃ ex veriſimili mẽte defuncti ſubſtitutũ excludebat.

4 At ĩ caſu l.hęredes mei.§.cùm ita.ff.ad Trebel.Claudia neptis ſubſtituta ad ſucceſſionẽ vltimi decedentis ſine filiis admittitur, eo q̃a nepos ex altero fratre ſuperſtes ñ excludebat ipſam neptẽ ſubſtitutã,licèt cũ ea ĩ ſucceſſione ad portionẽ nouiſſimi fratris defuncti ꝓcurreret.& ſic ex his duæ ꝓcluſiones colligunt,quarũ prima eſt,ꝙ qñ ꝑ dictionẽ collectiuã facta eſt ſubſtitutio filiis in ſtitutis,ſi vterq; ſine filiis,vl ĩ pupillari ętate decederet,extraneꝰ ſubſtitutus nõ admittiẽ,niſi verificata ꝓditione ĩ ꝑſona vtriuſq;, ſi ſu:pſit ꝑſona.q̃ ex veriſimili mẽte defuncti ſubſtitutũ excludat.

Et hãc cõcluſionẽ ſentit text.in d.l.pen.ibi,cogitaſſe ĩ partẽ, &c.& ibi Bar.nota.ver.itẽ oppono ad idẽ,& illã ponit clarè Bar. ibi, ver.ꝑ cuiꝰ declaratione.Bal.ver.q̃ro q̃s eſt verus.& ver.ij.oppono.Fulg.ver.ſed q̃riẽ,an ex mẽte.& ver.ſed ſic dico.Sal.verſic. iiij.dicit.& ibi Paul.de Caſtro verſiculo ĩ gl.ibi,vel hic.& Iaſ.ver. ñj.not.Dec.ver.& iſta cõcluſio limitaẽ. Rom.cõſ.cxxxj.in fi.ver.

ſecunda

secunda dubitatio.Soc.cõs.xciiij.ver.sed ꝙ dictã conclusionem. vol.iiij.Barba ꝯs.lv.ver.& facit quod voluit.vol.ij.Alex.cõs.xxxviij.ver.nec obstat si diceretur.vol.j.Corn.cõs.xxxj.vers.& volũt Doctores.& cõs.xx.ver.sed his nõ obstantibus.vol.iiij.& vers.& ꝓcedit.& cõsi.xciij.ver.põt autem dubitari.vol.iij.Gozad.consi. lxvij.ver.secũdò adduco.Corn.ꝯs.lv.vol.j. ver. Theorica eñ est. & cõs.cclxxxiij.ver.his tñ nõ obstantibus.volu.j.& cons. cxxiiij. ver.ꝓ cuius rei.vol.ij.& cõs.xxxviij.in prin.eo.vol.& cõs. clxxxvj.versi.vbi aũt est sola.vol.iij.& cõs.ccij.ver.licèt statutũ.vol.iij. & cõs.ccxxix.vol.iij.vers.etsi interpretandus.& consil.cclxxxvj. ver.cõfirmari vr̃ dicta sñia.vol.iij.& cõs.clix.vers.item facit. vol. iiij.& consi.ccxcviij.ver.non obstant adducta.vol.iiij.Bologn.in addit.ad cõs.Io.de Ana.lxvj.ver.nec dicaẽ.Ang.in l.quidã testõ. in finalibus verbis.ff.de vulg.& pupil.& ibi Raph.Cu.versi. l.ait. not.Ant.Bu.cõs.xxxj.ver.sed in quãtũ.Ang.cõs.lxxxj.vers.super qnto instituendũ.Ale.in d.l.pe.ver.in eadẽ,ibi deficit,& ibi Cor. ver.in eadẽ.in fi.Iacob.in d.l.pen.Alc.cõsi.clxvij.vers.fortificanẽ prædicta.vol.v.& cõsi.xj.ver.probatur hoc aũt,vol.iij.Imo.post Bart.& Ang.in dicto.§.cùm ita.ver.ideo glo.vbi dicit * cõem,& ibi Alex.ver.vnde alia.vbi idẽ dicit.& Rip.nu. 139.Abb.in cons. lviij.volu.ij.Cuma.in cõs.iij.in fi.Cor.in consi.xciij.vol.iij.& cõs. ccxcviij.vol.iiij.Alex.in cõs.cj.ver.ij.confirmatur.volu.iiij.Curt. Iun.in l.pen.ver.iij.aduerte.C.de impub.Gozad.in cõs.lij.nu. 13.

5 Declara,nã dr̃ persona,q̃ ex verisimili mente testatoris substitutũ excludat,illa,q̃ præfertur substituto ĩ successione illius,cui facta est substitutio.Corn.cõs.xciij.ver.põt dubitari.volu.iij.Gozad.cõs.lxvij.ver,secundò respondeo.Guliel.de Cun.in d.l.pen. Cor.cõs.cclxxxiij.ver.his tñ nõ obstantibus.volum.ij.& ꝯs.xxiij. ver.ille eñ.volu.ij.& ꝯs.cxxiiij.versi.pro cuius rei.volu.ij.& cõs. cxxxviij.eod.vol.& cõs.xciij.ver.põt aũt dubitari.volu.iij.& ꝯsi. clxxxvj.versi.vbi aũt est facta. vol.iij.& cõs.ccij.versi. licèt statutũ.volu.iij.& cõs.ccxxix. ver.& in interpretandis.volu.iij.& cõs. cclxxvj.ver.confirmari vr̃ dicta sñia.volu.iij.& consi.clvj.versic. item facit.volu.iiij.& consi.ccxcviij.versic.non obstant adducta. volu.iiij.Bolog.in addit.ad Ioan.de Ana.consi.lxvj.ver.nec dicatur mihi.Alex.in cõsi.cj.versi.vj.& vltimò.vers. probatur etiam. vol.iiij.Aim.consi.cix.versi.ij.respondeo.

6 Et ideo si nõ excluderet substitutum,sed cõcurreret cũ eo ad successionẽ,nõ diceretur ꝑsona,q̃ ex verisimili mente testatoris ad exclusionẽ substituti admitti deberet ad vnius tñ successionẽ.Ita probat text.in d.§.cùm ita. in quo Claudia neptis cõcurrebat cum altero nepote testatoris,filio illius filij primò decedẽtis cũ filiis.& ponit ibi Bart.ver.& aduerte.Gozad.cõs.lxvij. ver. ij.adduco.Paul.de Castro in dict.l.pen.versi.sed opponitur.C.de impub.Cor.ꝯs.cclxxxiij.ver.& ideo ad dictã Theoricã.vers.itẽ si sint pares.& ꝯs.cxxiiij.versi. pater cuius.volum. secundo. Bertr. cõsi.cclxxxij.ver.ij.cum igitur.vol.iij.in nouis.Ruin. cõs.cxxiiij. ver.sed istis.vol.iij.in nouis.Ruin.cõsi.cxcviij.versic.nec obstat. vol.ij.Alex.in l.pen.ver.& si dicereẽ.C.de impub.vbi Corn.vers. in eadẽ.in fi.versi.itẽ fallit si superesset.voluit Soc. ꝯs.xciiij.versi. sed ad hanc rationẽ.vol.iiij.& cõs.lj.versi.iiij.principaliter.volu. iiij.Iacob.in dict.l.pen.versicu.aduerte tamen.C.de impub.

Contrariũ Paul.de Castro,in l.pe.versiculo,vltimò quæritur. C.de impub.Soc.in d.§.cùm ita.ver. verum vno casu vbi Rip.n. 141.Bertr.in consi.lxxxvij.versi.sed quia.vol.ij.in antiq.

Tenendo primam opi. principalem magis * communem,

7 Primò limita,nisi ex coniecturis appareret de volũtate testatoris,ꝙ is,qui erat in pari gradu,esset magis dilectus. Angel. in dicto §.cùm ita.in princ.versi.& pondera diligenter.

8 Secundò limita,quando non esset facta mentio liberorũ expressa,sed subintelligeretur ex dispositione legis: quia tunc nepos non excluderetur,sed concurreret in successione.Imo.in d. §.cùm ita.ver.sed aduerte quia.

9 Primò limita,dũmodò persona, q̃ substitutũ excludit in successione,sit de liberis testatoris.Bart.in l.hæredes mei.§.cùm ita. ver.si verò substitutio.ff.ad Trebell.Bal.in l.pen. versi. & tunc si quidẽ.C.de impub.& ibi Sali.ver.aut est locatus.Paul.de Castro, in l.si pater.ver.in fi.gl.ff.de vulg.& pupi.Ruin.cõsi.cxxiiij.versi. & dicit etiam.volumine tertio.Guido Papæ ꝯs.ccxviij.nu. 5.ver. ideo dico.& consi.ccxvj.

10 Secus si nõ esset de liberis, vt tenet Ale.in d.l. hæredes mei. §.cùm ita.ver.vñ cõclude.ff.ad Trebell.& cõs.xxxviij.versic.nec obstat si diceretur.vol.j.& cõs.xj.ver.ij.cõfirmatur,vol.iij. Corn. in l.pen.ver.itẽ fallit.Imo.in d.§. cùm ita.vbi Soc.dicit istã esse * cõem opin.Soc.consi.xciiij.versi.sed ad prædictã rationem.vol. iiij.Bertr.qui dicit hãc * cõem,cõs.vj.vers.sed limitatio.vol.ij.in nou.& ꝯs.cclxxxij.ver.ad fin.vol.iij.ĩ nouis. Rip. q dicit * cõem in d.§.cùm ita.n. 121.& idem dicit Paris.cons.xlij.volu.ij.& idem in consi.xiiij.eod.vol.& idem dicit in consi.xxxix.vol.iij.

11 Et tenendo istã partẽ,Amplia ẽt si liberi non sint instituti ꝑ testatorẽ.Rip.in d.§.cùm ita.nu. 132.vers.intellige sanè.

Cõtrariũ,ꝙ idẽ sit,licèt nõ sit de liberis,sed de transuersa lib' dũmodò succedere possit cohęredi suo,voluit Imo.ĩ l. hæredes mei.§.cùm ita.ver.adde hoc verũ.refert,& sequitur Barbat. cõs. lv.versi.facit quod voluit.Dec.in l.pen.ver. & ista cõclusio limitatur.C.de impub.Cor.ꝯs.xxxj.vol.j.ver.& volunt Doc.Soc.ꝯsi. lxxxvj.ver.cõfirmaẽ ista opin.vol.iij.Gozad.cõs.lxiiij.versi.v.adduco.Corn.ꝯs.xcvij.ver.ita vr̃ velle.vol.j.& ꝯsi.xxiij. ver. ille eñ, vol.ij.& ꝯs.ccxxix.versi.itẽ in interpretãdis.vol.iij.cõs.clix. vers. itẽ facit.vol.iiij.Ruin.ꝯs.lxxvij.vers.& ibi prędicta.volu.iij.Cor.ĩ l.pen.ver.fallit si superest.C.de impub.& ibi Iacob.ver.ij.limitabitis.& Curt.Iun.ver.circa secundam limit.

12 Et in matre,quæ ab intestato succedere põt filiis, dicit Cor. consi.xciiij.versi.quod potest autem dubitari.vol.iij.

13 Amplia,ẽtsi esset vir,& vxor,qui ad inuicẽ post oẽs agnatos & cognatos succedunt,vt voluit Imol.in d.§.cùm ita.ver.ꝓ hoc vr̃.refert,& sequiẽ Barb.in d.cõ.lv.nu.8.ver.& facit ꝙ.vol.ij.Cor. cõs.xxxj.ver.& volunt Doctores,vo.j.Soc.ꝯs.lxxxvj.ver.ꝯfirmaẽ ista opi.vol.iij.Guliel.de Cun.in l.pen.C.de impub.Cor.ꝯsi.clix. nu.8.ver.itẽ facit.vol.iiij.& in l.pen.versi. superest. C. de impub.

14 Secũdò limita cõclusionẽ principalẽ, qa nõ solũ est necesse,ꝙ sit talis is,q substitutũ excludit ex verisimili mente,vt succedere possit ab intestato illi,cui est facta substitutio,sed necesse est ꝙ successio ad eũ deuoluatur, adeo ꝙ si is. cui facta est substitutio,nõ illũ sed aliũ extraneũ instituat, substitutus nõ excluditur. Bald.in d.l.pen.versi.qd ergo in casu. refert, & sequiẽ Paulus de Castro,ibi ver.sed qd si decessit.Alex.cõs. xcij. ver.nec ẽt obstat dũ quartò.volu.iij.licèt dicat,ꝙ ꝓcedat, qñ est facta substitutio duobus sine nomine collectiuo,prout dicit Paul. de Castro in l. Luc.§.Caio.ver.& sic iste paragraphus.ff.ad Trebellia.idẽ tñ ẽt qñ est adiecta dictio collectiua,dicit Ias.in l.pen.ver. secus ergo, C.de impub.Corn.ꝯs.xxxj.ver.idẽ anno ꝑterito.versi.vbi aũt est facta.vol.tertio.Ias.ꝯs.xlj.versi.& istud est.vol.j.Soci.consi.xciiij. ver.postremò respondeo.vol.iiij.vbi etiam dicit,ꝙ ista cõclusio ꝓcedit,vbi nõ est adiectũ nomen collectiuũ.Ruin.consi. lxxxv. versic.sed vbi ille nõ posset.vol.ij. & ꝯsi.xxxvj.ver.ex dictis ꝑ eũ. vol.iiij.Alex.in l.pen.ver.dicit tñ.C.de impub.& ibi Cor.vers.itẽ facit quod dicit Alex.cons.cj.versic.vj.in vlt.vol.iiij.Iacob.in d.l. ij.ver.iij.limita.C.de impub.Alex.cõsi.clxvij.ver.v.quia.volu. v. Ripa in d.§.cùm ita.nu. 140. versi.primus casus.

Contrarium Paul.de Cast.in d.§.cum ita.versicu.sed pone, & in finalibus verbis.& ibi Imola,Socinus in dicto §.cùm ita.vers. sed tenendo distinguit.

15 Amplia,qa idẽ esset,si essent tñ cõiuncti,ita ꝙ inter eos locũ haberet ius accrescendi.Cor.cõs.xciij.versi.põt aũt dubitari. vol.iij.Maria.Iun.consi.cl.ver.& dicunt.vol.ij.Curt.Iun.in l.pen. vers.iiij.& versi.iij.signanter limita.C.de impub.

16 Et ꝓpterea idẽ ècõtra, si aliqua de cã succedere nõ poterat frater superstes fratri ꝑmortuo, vt quia erant ex diuersis matribus,& extabat mater fratris mortui, q̃ fratrẽ superstitẽ excludebat,tũc substitutus nõ excluderetur.Nic.de Mattarel.quẽ refert, & sequitur Raph.in d.l.pen.ver.vnũ vel duos.& Alc.ver.& dicit Fulg.& Pau.de Ca.ver.sed q̃ro hic.Alex.cõs.xcij.ver.& ꝑ ea opi. facit.vol.tertio.Ias.in dicta l.pen.ver.si verò secus. C. de impub. Corn. ꝯs.cclxxxiiij.ver.si eñ superest.& cõs.xxxj.ver.& adeo põderatur.vol.j.& cõs.clxxxvj.ver.vbi aũt est facta.vol.iij.Rui.cõs. xxxvj.ver.ex dictis per eũ.vol.iij.& in dict.l.pen.vers. in text.ibi, Sabino.Alex.cõs.cj.ver.vj.& vlti.vol.iiij.Iaco.in dict.l.pen.versi. aliã limitationem.C.de impub.Alex.cons.clxvij.ver.v.quia.vol. v.Rui.consi.lxvij.versi.& idem dicit.vol.iij.

17 Et idem si frater superstes hereditatẽ fratris pręmortui repudiaret.Cuman.in l.qui duos.ff.de vulg.& pup.Soci.d.§. cùm ita. versicu.postremò in hoc.Ripa,num. 104.versi.primus casus est. Ruin.consi.lxvij.versiculo,& ideò ex hoc.vol.iij.Corn.consilio cclxxxiij.versicu.& ex hoc infertur.volumine primo, Curt.Iun. in l.pe.versi.stat igitur.C.de impub.

Contrarium in vtroque dicto tenet Paulus de Castro,in l.hæredes mei.§.cùm ita.versiculo,sed pone in terminis, & in finalibus verbis.Lancel.Deci.in l.penult.ver.& in quantũ.& Dec.ver. iij.conclu.C.de impub.Soc.in d.§.cùm ita.versi.ij.limitatur.

18 Infertur ẽt,ꝙ si persona substituta,quæ ab intestato succedere posset,fuisset per statutũ exclusa, ita ꝙ ad successionem non admitteretur,tunc substitutus succederet, & non excluderetur, ita Barto.in dicta leg. hæredes mei.§. cùm ita. versiculo, & per hoc dico.ff.ad Trebel.& sequitur ibi Angelus versiculo, in cæteris.& Raph.Cuma.& Paulus de Ca. versiculo, sed opponitur. & ponit Corn.consilio clxxxvij.ver.vbi autem est facta.volumi. tertio, & consilio ccij. versiculo, in themate autem nostro. volumine tertio.vbi hanc dicit opinionem * communem.Socinus cõsilio lj.versi.iiij.principaliter.vol.iiij.Corn.cõsi. cclxxxiij.

versicu

versi.confert quia.vol.j.Alex.in d.§.cùm ita.versic.& per hoc dicit.Cor.cons.cxxxviij.in priñ.Bert.consi.lxxxvij.ver.& profectò. vol.ij.in antiq.

Contrarium Imol.in d.§.cùm ita.versic.sed aduerte quia.Ripa nu.74.& seq.vers.resoluto itaque.vbi num. 80.distinguendo declarat.

19 Et hoc intelligitur, vt succedaẽ ab intestato ipsi testatori vigore statuti,non autem ipsi grauato, vt declarat Maria.Iun.cõsi. clxviij.num. 70.vol.ij.

20 Limita,nisi persona exclusa per statutũ,sit cõiuncta cũ illo, qui decesserit,quia tunc substitutus excluditur, ex quo testator, non obstante statuto,censetur voluisse conseruari ius accrescendi.Corne.consi.ccxcviij.ver.si autem statutum.vol.iiij.

21 Limita hoc vltimum, quando per statutum excluderetur in totũ,secus verò si pro parte.Ruin.consi.lvij.versi.potest etiam rationabiliter.vol.ij.& consi.clix.nu.9.ver.non obstat.vol.ij.Corn. consi.cclxxxiij.ver.& etiam in terminis.vol.j.

22 Limita primam opinionẽ,quando testator mandasset, si filij decesserint sine filijs,construi ecclesiam.Rip.in d.§.cùm ita.num. 137.versic.hoc limita.

23 Tertiò limita,nam substituta causa pia admittetur ad successionẽ vnius tantum decedentis impleta cõditione,quãuis superstit persona, quæ ex verisimili mente substitutum excludit.Alex. ꝯs.xxxviij.ver.præterea dato.vol.j.Bal.ĩ c.si pater.ver. q̃ro de vno ꝑ declaratione tex.de testa.in vj.Alex.cons.xcij.ver.hoc etiã cõfirmari.vol.iij.Ruin.consi.xcviij.vers.& etiã confirmatur.volu.ij. sentit Ias.licèt nõ plenè firmet,in d.l.pe.vers vltra prædicta adde. C.de impub.& Bertr.consi.vj.ver.præterea hic est aduertendum. vol.ij.in nouis.Curt.Iun.in apostil.ad Alex.in d.§.cùm ita.Soc.in d.l.hæredes mei.§.cùm ita.versi.iij.limitatur.

Contrarium Anch.consi.cccxc.ver.ad hoc dico.Cor.ꝯs.xciij. ver.potest autem dubitari.vol.iij.& consil.cclxxvj.ver.cõfirmari videtur.vol.iij.Gul.de Cun.in d.l.pen.C.de impub.qui tenet,ꝙ nedum liberi excludunt piam causam,sed etiam trãsuersales.Barba. consi.lv.ver.circa hunc passum.vol.iiij.& Ruin.cõsi.clxxxij.vers. item non obstat.volum.ij.Paul.de Cast.consi.lxxxvj.ver.super iij. vol.i.Cor.consil.xxxj.vol.j.Ful.in d.l.pen.ver.idem si in personã.

24 Quartò limita,quando ex dispositione testatoris sumeretur coniectura, ꝙ testator prædilexisset substitutum filijs,vel filiab', quibus facta est substitutio.ita no.Ang.in consi.cv.Aret.in l.quidam testamento.ff.de vulga.& pupil.

Contrarium tenet Soc.in d.§.cùm ita.versi.iiij.limitatio.Curt. Iun.in l.pen.versic.iij.& vlti.C.de impub.

25 Amplia nunc principalẽ conclusionẽ, ꝙ qñ superest persona,quæ ex verisimili mente substitutũ excludit, substitutus non admittatur ad successionẽ vnius decedentis,vt procedat nedum qñ est facta substitutio pluribus sub nomine collectiuo, sed etiã qñ est facta substitutio plurib.non sub nomine collectiuo, sed ꝑ copulã, quo casu substitutus non admittitur vno mortuo,stante persona,quæ substitutũ excludit ex præsumpta mente testatoris. Bar.in d.l.hæredes mei.§.cùm ita.ver.si verò loquimur in fideicõmisso.ff.ad Treb.& in l.quidã testamẽto.versi.ex hoc habes.ff.de vulg.& pup.Paul.de Cast.in cons.lxxxj.ver.super iij.vol.j.Imol.in l.si pater impuberes.ver.in ead.gl.in fi.ff.de vulg.& pupil.Bal.in l. j.ver.vltra lex dicit.C.de condi.insert.Soc.consi.xciiij.versi.& cõfirmatur ista responsio,vbi dicit ita tenere * communiter Docto. vol.iiij.Alex.in d.l.pen.ver.ij.limita.C.de impub.vbi Bald.versic. modò reuoco.& Fulgo.versic.item si dixi.

Contrarium colligitur ex notatis per Bar.in l.pen.vers.sed qñ substitutio.C.de impub.Paul.de Cast.in l.si pater impuberes.ver. in fi.gl.ff.de vulg.& pup.& ꝯs.xiiij.ver.venio ad tertium.vol.j.vbi latissimè ꝓsequitur.sentit Sal.in d.l.pen.ver.ĩ fideicõmissaria dic. Ang.in d.§.cùm ita.ver.cũ autem substitutio.vbi in fideicõmissaria substitutione loquitur: in pupillari verò loquitur in versi. expeditus descendo.Alex.ver.in cæteris.sequitur Rip.ibi,in versic. quæritur nũc.nu. 129.Ruin.consil.xlvj.ver.& quãuis.volu.iij.Et istã partẽ sentit Spe.in §.nũc aliqua.q.lxix.nũ. 89.in ti.de emphy.

26 Et ideò si duobus extraneis sit substitutio fideicommissaria sine nomine collectiuo,sed per copulam, admittitur substitutus vno mortuo.Alex.in l.pen.ver.nunc est videndum.C.de impub.

27 Limita hãc ampliationem,qñ non extaret persona, q̃ substitutũ excluderet ex præsumpta mente, quia tunc statim vno mortuo substitutus admitteretur ad successionem illius.Bar.in d.l.hęredes mei.§.cùm ita.ver.si verò loquimur.ff.ad Treb.Alex.in d.l. pe.versi.nunc est videndum.C.de impuber.

28 In pupillari verò substitutione Bar.tenebat,ꝙ qñ nõ est facta substitutio sub nomine collectiuo, admittitur substitutus statim post mortem vnius.Bart.in d.l.hæredes mei.§.cùm ita.& Ange.l. pen.C.de impub.

29 Cõtrarium,ꝙ etiã si substitutio pupillaris nõ sit facta sub nomine collectiuo, tñ substitut' nõ admititur,nisi post mortẽ omniũ,qa semper dicitur extare alter frater, q ex præsumpta mente substitutũ excludit, colligiẽ ex mente Bar.in d.§.cũ ita.ver.oppono.C.de impub.vt dicit Alex.in d.l.pe.ver.v.nũc videndũ.Bal.tenet hoc in l.pe.ver.quinto modo reuoco in dubiũ.C.de impube. Pau.de Ca.in ꝯs.lxxxvj.ver.iij.loco.vol.j.& ĩ l.pe.C.de impu. ver. v.itẽ quæro.& ibi Fulg.ver.v.& ꝑ hoc refert Ias.qui dicit istã * cõmunem,in l.pe.versic.pulcrum est dubium. C.de impub.& Iaco. versi.quid si in casu.Alex.versic.nunc est videndum.& ibi Iacob. versi.quid si in casu. Ang.in d.§.cum ita. versi. expeditus descendo.& ibi Imol.versicu.circa.

30 Et ideò hanc vltimam opinionem magis * cõem,Limita qñ primus decesserit pubes sine liberis, alter impubes,quia admitteretur substitutus ad successionẽ secundi,quia non dicitur extare persona,quæ substitutum excludat ex præsumpta mente testatoris,Alex.in d.l.pe.vers.nunc est videndũ.& ibi Iac.ver.aduerte tñ. Bal.ibi.ver.in gl.in arg.Sal.ꝓ huius declaratione quæro.vers.sed vbi primus.& ibi Paul.de Cast.in ver.item quæro.& ibi Fulg.ver. hac tamen.Paul.de Cast.ver.sed pone dicto.Corne.consi.clxxxij. versic.item si vnus.vol.j.Alex.consi.ci.vers.vj.& vltimò.volu.iiij. Cur.Iun.in l.pen.versi.vltimò not.C.de impub.Alex.in d.§.cùm ita.ver.si autem decesserũt.& ver.item circa hanc substitutionẽ. Contrarium Soci.in d.§.cùm ita.versi.iij.conclusio.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Substitutis duobus impuberibus,si vterque in pupillari ætate decedat,admittitur ad portionem vnius decedentis, non remanente persona ex verisimili mente defuncti ipsum excludente.

1 Secunda est conclusio ꝙ si non superest persona,quę ex verisimili mente defuncti substitutũ excludat,ipse substitutus admittitur ad portionẽ vnius decedentis, in quo sit verificata cõditio substitutionis, ita ꝓbat tex.in d.l.hæredes mei.§.cũ ita ff.ad Treb.& tenẽt ibi oẽs Docto. ꝙ si superest persona,quæ ex verisimili mẽte defuncti substitutũ excludit,ipse substitutus non admittitur ad portionem vnius decedentis.secus verò quando non superest.

2 Et ideò duob' extraneis institutis,substitutio facta operaẽ,vt statim primo mortuo substitutus admittaẽ,Bar.in d.§.cũ ita.in fi. cũ aliis allegatis in alia cõclusio.præcedẽti,qui cõcludũt, substitutũ excludi si superest persona,q̃ substitutũ excludit,& nõ aliàs. & clarè Sal.in d.l. pe.ver.an substitutio fideicõmissaria, & Alex. ver.ex quo infert ipse.& Imol.in d.§.cùm ita.versic.secus quãdo essent.ver.itẽ adde quòd Pau.Sal.ver.v.aut substitutio fideicommissaria.Cor.cõsi.cclxxxiij.ver.& ideò si illi.vol.j.

Contrariũ Pau.de Cast.in l.qui duos.ver.& ex hoc infero.ff.de vulg.& pup.sequiẽ Alex.in cõsi.ci.ver.& hoc etiã. vol. iiij.& cõs. xj.versic.& hoc procedit.volumin. iij.& istud * communiter teneri per Bart.& alios dicit Iacob.ibi, ver.addit quòd Pau.de Cast. & idem Paul.de Cast.in §.cùm ita.versic.sed pone dictio.& Rip. versic.tertius casus.numero 142.

3 Primò amplia,conclusionẽ proximè præcedentẽ, vt nõ superexistente persona.q̃ ex verisimili mẽte defuncti substitutũ excludat, ꝙ substitut' admittitur ad portionẽ vnius decedẽtis,in quo sit verificata cõditio,etiã si testator dixerit totã hæreditatem peruenire velle ad substitutũ, ꝑ tex.in d.§.cũ ita.vbi propter illud verbũ tex.fundat,substitutũ admitti ad portionẽ vnius.Mathe.sing. clxix.Ang.in l.quidã testamẽto.ff.de vulg.& pup.ver. ĩ tex.ibi tota.& ibi Im.& ibi Alex.ver.subdit hic Bar.& Raph. Cum.ibi,ver. Bar.not.Idẽ voluit Ang.in d.l.hęredes mei.§.cũ ita.ver.descendo ad articulũ fideicõmissi.& ibi Paul. de Cast.versi.inquantũ verò. Im.ver.circa fideicõmissum.Alex.ver.nũc vidẽdũ.Rui.in ꝯs.xlvj. ver.& prædicta ꝓcedũt.vol.iij.Alex.cons.xcij.ver nõ obstat etiã. vol.iij.vbi dicit istã * cõmunem opi.Ant.de But.cõs.xxxj.ver.sed inquantũ. Soc.cõs.xciiij.ver. sed ad hoc superest.vol.iiij.vbi etiã dicit cõmunem. Ias.qui dicit cõmunẽ in cõs.xlj.ver.tertiò principaliter prẽmitto.vol.j.Alex.cõs.xj.ver.istud autẽ.vo.iij.vbi etiam dicit cõmunem.& cons.cj.ver.nõ obstat.vol.iiij.& ꝯs.clxxv.ver. nec obstat si diceretur.vol.v.Ias.in d.l.quidam testamento.versi. dicit notanter Barto.Alexand. in dicta l.penulti.versiculo,quod limita.Paul.de Castro in l.Lucius.in §.Caio.in fin.versiculo,vltimò opponitur.ff.ad Trebel.Iacob.in l.penul.ver.nunc quæro.C. de impu.vbi dicit istam communem.

4 Quod tamẽ declara,qa,vt dicebat Ang.in l.hęredes mei.§.cũ ita.ver.& ideò.ff.ad Treb.quãdo testator nõ inuitasset substitutũ ad totã hęreditatẽ,sed tãtũ ad portionẽ vltimi decedẽtis sub cõ-

ditione,si vterque decesserit sine liberis, tunc excluderetur substitutus omninò.& ibi Paul.de Cast.versic.in tex.ibi, quem totũ, & in finalibus verbis.

Soc.qui etiam tenet, ꝙ semper cẽseatur substitut' vocatus ad totũ,nisi expressè dictũ sit,in portione vltimi decedentis.ver.tertia cõclusio.Ruin.ꝓs.xlvj.nu.2.vol.iij.& ꝓs.cxxj.nu.3.vol.iij.Ripa in d.§.cùm ita.ver.retẽta tñ, vbi idẽ intelligit,qñ simpliciter, dũmodò nò sit dictũ,in portione vltimi.& ita tenendũ est, aliàs nõ saluaretur cõmunis conclusio,ꝙ vbi non superest persona,quæ ex verisimili mẽte substitutũ excludat, substitutus admittitur ad portionẽ vltimi decedentis etiã ꝙ non sit facta substitutio in toto,sed vel simpliciter vel in omnib.bonis,licèt secus esset,si esset facta in portione vltimi.& sentit hoc Ruin.ꝓs.cxxj.nu.3.vol.iij. Curt.Iun.in l.pen.ver.vnum est.C.de impub.

Contra principalẽ ampliationẽ tenuit Bar.in l.quidã testamẽto.ff.de vulg.& pup.ver.sed quid si testator.& ibi Bal.versicu.per istũ etiã.& idẽ Bal.in d.l.pen.ver.sed quomodo possumus esse.C. de impub.& alijs subst.Ana.ꝓsil.xxij.versic.præterea ponderanda sunt.Ang.Aret.in cons.lxxxv.ver.super eo autẽ.Anch.ꝓs.cccxc. versi.nõ obstat cõis Doc.& ab ista opinione tãquàm firmata maioribus authoritatibus, non putat tutum recedere in cõsulẽdo, vel iudicando,Cur.Iun.in d.l.quidã testamẽto.in apostil.ad Ale. ff.de vulg.& pup.idem tenet Aret.in d.l.quidã testamento.ver.& ex ista lectura.ff.de vulg.& pup.& Dec.in d.l.pe.C.de impub.Soc. in d.§.cũ ita.ver.iij.& vlti.limitatio.& Ripa ibi,nu.136.ver.iij.fallit.vbi dicit istam*communem opin.

6 Corn.autẽ in ꝓs.ccxxvj.vers.quod maximè videtur.vol.iiij.distinguebat,ꝙ aut agitur de successione primi decedentis,& tunc substitutione facta in tota hæreditate, vel in omnibus bonis,substitutioni nõ est locus,nisi cõditio eueniat in persona vtriusque. Aut verò agitur de portione vltimi decedentis,& tũc si substitutio facta est in tota,admittatur substitutus,cũ qua distinctione ẽt transit Soc.in d.cons.xciiij.volu.iiij.& idem tenet Corn.in d.l.pe. C.de impub.ver.fallit quando substitutio.

Contrarium tamen voluit Dec.in d.l.pe.C.de impub.

7 Secundò amplia,nam admittitur substitutus ad portionẽ vltimi decedentis,qñ non superest persona,quæ excludat substitutũ iuxta terminos d.§.cùm ita.etiam ꝙ instituti non sint ad inuicem substituti,licèt tex.ibi faciat mentionem,ꝙ erant adinuicem substituti.Alex.in l.pen.C.de impub.vers.non omitto tñ.& versi.vbi autem.& sentit Sal.ver.defensata ista solutione.Cor.ver.ex prædictis patet.Alex,in d.§.cùm ita.ver.non tamen mihi placet.vers. sed aduerte.& ibi Soc.ver.ex qua declaratione.

Contrarium Imol.in l.hæredes mei.§.cùm ita.ff.ad Treb.vers. in fideicõmissaria nõ videt.& ver.sed certè vt dicit.vers.& ꝑ hoc videt.& ibi Soc.ver.ꝙ veritate tñ.Alex.ꝓs.xxxviij.ver.fortificanẽ prædicta.vol.j.Soe.cons.xciiij.vol.iiij.vers.quinimò voluit Paul. de Cast.in d.§.cùm ita.ver.quid si.& in final.verbis.Soc.in d.§.cũ ita.ver.iij.conclusio.ver.ij.conclusio.ver.ex quibus.Rip.ver.nec obstat.Ruin.consil.xlvj.nu.2.volu.iij.

8 Et re vera,si ista opinio esset vera, destrueretur communis solutio,& communis conclusio, quę habet,ꝙ vbi non superest persona, quæ subſtitutum excludat,ex verisimili mente substitutus admittitur ad portionem vltimi.

9 Tertiò amplia,idẽ esse in contractibus,nam si maritus & vxor donant eorum bona post mortẽ monasterio, vno mortuo,si superstes nõ põt præmortuo succedere,monasterium ad successionem præmorientis admittitur,ita Gul.de Cun.in d.l.pe.C.de impub.& ibi Bal.ver.& prædicta faciunt.& Io.Fab.ver.facit ad q̃stionem.& ibi Iac.ver.finaliter firmo.& ibi Paul.in finali.verbis.Pau. de Castr.in l.Lucius.in §.Caio.ver.ad dictam distinctionem facit. ff.ad Treb.Alex.qui notabiliter loquitur,cons.clxvij.versi.iij.nõ obstat.vol.vij.

10 Et ꝓpterea ẽt Spe.sentit hãc partẽ in tit.de emphyteus.§.nũc aliqua.q.lxix.nu.89.& Sal.in l.ij.vers.sed xxiiij.põt dubitari.C.de iure emphy.Rom.ꝓs.xix.Paul.de Cast.ꝓs.xlvj.ver.nec obstat.vol. ij.Ale.ꝓs.xvij.ver.nec etiã obstat.vol.v.& in l.si mihi &.Titio.ver. fallit tñ.ff.de verb.ob.Cur.Iun.in tract.feud.in ij.part.ver.ij.ꝑ singularem decisionem. qui omnes concludunt, ꝙ si res data sit in emphyteusim duob.filijs, vt post mortem omnium sine liberis, res redeat ad concedentem, etiã ꝙ vnus decedat sine liberis,portio illius non redit ad concedentẽ, sed accrescit superstiti.& idẽ voluit Abb.ꝓs.ciij.Ruin.cõs.xlvj.ver.& magis in terminis.vol.iij.

Sed de hac vltima decis.Spec.dubitat Ias.in l.si mihi,& Titio. ver.similiter quando.ff.de verb.obl.& contra illam tenet expressè Io.Crot.in repe.l.re coniuncti.ver.ij.fallit.ff.de legat.iij.

11 Primò limita,qñ natura relicti inter eos,quibus facta est substitutio, posset inducere ius accrescendi etiã post emolumẽtum q̃sitũ:quo casu cẽsetur testator voluisse inter eos cõseruare illud ius accrescẽdi.l.codicillis.ff.de vsufru.leg.ponit Bar.in l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.oppono de vsufructu.ver.fallit si præsumat.ff.ad Treb.& Bart.in d.l.codicillis.ver.vel solue aliter.Paul.de Castr.in l.Lucius.§.Caio.ver.idẽ esset in fideicõmissaria.ff.ad Treb.Imol. in d.§.cùm ita.ver.fallit secundò.Cor.in d.l.pen.ver.item fallit.C. de impube.Pau.de Cast.in d.§.cùm ita.ver.circa pupillarem.Cur. Iun.in l.pen.versi.iij.signanter limita.C.de impub.

Contrarium voluit Ang.in d.§.cùm ita.versi.secundò fallit.& Alex.ver.fallit secundò. Soc.ver.secundò limito.Rip.ibi,versi.ij. fallit.nume.155.

2 Secundò limita,vt ad hæreditatem vltimi admittatur substitutus,non autem ad hæreditatem primi decedentis,etiam verificata conditione.Ita Paul.de Cast.in d.§.cùm ita.versi.in gl.ibi,item. ver.si verò facta est.Ang.consi.cix.versi.ij.continetur.

3 Quod intelligit Soc.in d.§.cùm ita.ver.ij.conclusio.etiam qñ substitutio non esset facta liberis.

Contrarium Cor.cons.cclxxxiij.ver.& ideò.vol.j.Goza.cons. lxvij.ver.ad vltimum.

4 Tertiò limita,nam talis interpretatio,vt ad portionem vltimi admittatur substitutus,quando non superest persona, quæ substitutum excludat ex præsumpta mente defuncti, fit in fauorem descendentis testatoris tantum, non autem alterius extranei vel etiam transuersalis. Ange.cons.lxxx.versi. super eo autem,quod quæritur.Dec. consi.dxciiij.Corne. consilio cclxxxiij. versiculo, item ex dicta Theorica.voluminę primo.

De Legatis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Legatum factum fratribus mendicantibus, an valeat quo ad æstimationem.

1 AMBIGVVS est ille articulus, an relictũ fratribus mendicantibus valeat saltẽ quo ad æstimationem,vel vt vendãt, & pretiũ retineant, in quo articulo distinguendi sunt plures casus.

Primus est in relicto particulari,id est in legato,vel fideicõmisso rei certæ, & tunc aut quæritur quo ad fratres Minores S. Frãcisci,& quo ad illos Bar.tenuit in l.apud Iul.§.cõstat.ff.de leg. j.ver.itẽ aduerte.ꝙ valeat relictũ quo ad ęstimationẽ,& sequitur ibi Pau.de Cast.versi.sed pone.& ibi Alex.vers.deciduntur ẽt hic. Ias.qui ibi multa cumulat.ver.successiuè per istũ tex.& idẽ voluit Bar.in l.fideicõmissa.§.si verò.ff.de leg.iij.& in tract.Minor.versi. sed q̃rò.& ver.ex p̃dictis.vers.Aliqñ cõtingit.Ant.de But.in ca.in p̃sentia.ver.quintus casus.de ꝓba.dũ tenet, in legatis magnis nõ operari legatũ,quasi ꝗrium innuat in paruis.Calca.in ꝓsil.xlvj.in ti.de testa.Card.in ꝓs.lxvj.in fi.Abb.in c.in præsentia.n.62.de.ꝓb. Card.in consi.cij.in ij.dubio.Abb.in consi.lxiij.ver.sed ego hanc opinionem Fede.vol.ij.Paris.consi.inei.in præsentia.nu.175.

In hanc etiam partem videtur inclinare Cy.in l.Deo nobis.in fi.C.de episc.& cle.dum tenet,ꝙ valeat legatum,vt acquiraẽ Ecclesiæ Romanæ, vt ipsa ex eis bonis fratres sustentet.& idẽ Bertr.in cons.clxvj.nu.2.vol.ij.in antiq.Pe.de Vbald.in trac.de Cano.epis. & paroch.q.xiiij.nu.46.& Imol.in d.§.cõstat.in d.l.apud Iuli.qui tenet ꝙ valeat legatum,vt bona vendantur, & pretium conuertatur in eorum necessitates.& idem Corn.in consil.cxvij.volu.ij. & in consi.ccxvij.volu.iiij.

2 Contrarium,ꝙ relictũ fratribus Minorib.sit ipso iure nullũ,& non valeat,etiã quo ad æstimationẽ rerum legatarũ,vel vt vẽdatur,& pretiũ conuertatur in necessitates fratrũ, tenuit Bart.in l.j. C.de cõductor.& ꝑ.lib.xj.Raph.Cum.in d.§.constat.in d.l.apud Iul.Dec.in c.in p̃sentia.nu.69.de ꝓba.Imol.in c.ij.versi.iuxta p̃dicta.de testa.Dec.in ꝓs.ccccxcix.nu.5.Angel.in cons.ccxxiiij.vers. caueat igitur.Pet.de Anchar.in cons.cxcix.in fi.Albe.de Rosa.in auth.ingressi.versi.item consueuit quæri.C.de sacros.eccles.

3 Tenendo primam opinionem affirmatiuam, Amplia primò, idem esse etiam si relinquatur vni fratri annuum legatũ ad vitã vnius fratris,vt per Abb.in cons.lxiij.ver.sed ego hanc opin.vol. ij.Feder.de Sen.in consi.xij.

Contrarium tenet subscribens ad consilium Fede.xij.in ij,add. in fi.Bartol.in tract.Minor.versi.quid si fratribus.

4 Primò limita, quãdo fratribus Minoribus esset relicta magna quantitas,cùm posset videri in fraudem relicta.Bar.in d.tract.Minor.ver.sed quæro.Ant.de But.in c.in præsentia.ver.quintus casus.& ibi Fel.ver.dicas tu.de prob.Car.in cle.exiui.§.proinde.ver. quo ad quæsitum.de verbor.significa.

Sub

5 Sublimita,nam etiam modica quantitas ex causa intestati nõ potest acquiri,secus per viam relicti.Paris.in d.c.in præsentia.nu. 175.de probat.

6 Secundò limita, qñ legatũ, vel fideicommissum esset factum hoc expresso,vt res relictę vendantur,& pretium conuertatur in necessitates fratrũ,vt no.gl.ĩ c.j.in verbo,domũ.de relig.domib. sn vj.quæ loquitur generaliter de mendicantib.sed specialiter in fratrib.Minorib.loquitur Bald.in authen.ingressi.vers.iuxta hoc quæro,quidã insti.C.de sacros.eccl.qui contrarium cõcludit in institutione.& Card.in cle.exiui.de verb.signif.sed generaliter in prohibito acquirere loquitur Roma.in sing.ccxciij.incip.,phibetur forensi.& generaliter in mendicantibus loquitur Ang.in ꝓs. ccxxiiij.ver.caueant igitur.Abb.in consil.xxvij.vol.ij.& Guald.in tit.de leg.caut.lxij.& sentit de fratribus Minoribus: quia allegat clem.exiui.Pet.de Anchar.in d.clem.exiui.vers.quandoque reliquit fratribus,de verbor.signif.

7 Contrarium, ꝙ dicta gl.non habeat locum in fratrib.Minoribus,sentit Fel.in c.in præsentia.versi.ij.conclusio.de proba. Et in fratribus Predicatoribus loquitur Dec.consi.cccccclix.& idem,ꝙ non habeat locum in fratribus Minoribus,tenuit Deci.in consil. ccccxcix.nu.5.& in fratribus Prædicatoribus loquitur Corset.in sing.in verbo,mendicantes.& Guald.caut.xj.de his, qui non habent factio.testa.& sentit Bal.in consi.ccccxxxviij.vol.ij.Are.in l. apud Iul.§.constat.ff.de legat.j.

8 Quinimò legatum factum fratribus Minoribus, vel donatio simpliciter valet,vt vendant, prout tenet Imol.in d.l.apud Iuli.§. constat.& Corne.consi.ccxvij.vol.iiij.& consilio cxvij.volumine secundo.

9 Tertiò limita, quando relinquitur fratribus Minoribus adiecto modo illicito,& repugnanti suæ regulæ.Bar.in tract.Minor. versic.aliquando.Bald.in authen.ingressi.versi.interdum legatũ. C.de sacros.ecc.Pet.de Anchar.in clem.exiui.ver.secundũ membrum fuit.de verbo.significa.

Secundam verò partem,& sic opinionem negatiuam, ꝙ relictum non operetur,factum fratribus Minoribus,

10 Primò amplia,non modo si relictum sit fratribus,sed etiam si relictum sit eorũ ecclesiæ,vt no.Bar.in l.j.C.de cõductor.& ꝑcu. lib.xj.Bal.in authen.ingressi.ver.iuxta hoc quæro,non põt relinqui.C.de sacros.eccl.Ang.in authen.de eccles.tit.in §.si quis aũt. el ij.& Ang.in authen.vt determinat.sit numer.in prin.& Barb.in c.nos quidẽ.de testa.Petr.de Anch.in cle.exiui.ver.sed quæro an idẽ sit.Gual.caut.xj.sub ti.de his,qui non habent fact.testa.& Bal. in cons.ccccxxxviij.vol.ij.vbi quod etiam ordini relinqui nõ potest.& in cons.cccclxxix.vol.ij.licèt dicat hoc procedere de iure, sed de vsurpatione contrarium seruari.

Contrarium Bar.in l.seruos.ff.de alim.& cib.lega.in l.ciuitatibus.vers.& per hoc puto.ff.de leg.j.& in tract.Minor.versic.si aliquis.idem voluit Deci.in cons.ccxcix.nu.12.Abb.in consil.lxiij. versic.hoc etiam sensit.volu.ij.

11 Secundò amplia, idem esse si relinquatur custodi altaris fratrũ Minorũ,qui sit laicus,vel ẽt eorũ syndico.Bal.in d.authen.ingressi.versi.iuxta hoc quero,non potest relinqui fratribus.& per Petr.de Anchar.in clement.exiui.versi.sed quæro, an idem sit.de verbor.signif.

Contrarium Bar.in tract.Minor.vers.quæro in quibusdam.

12 Sed Bald.in c.decernimus.versi.Item quero an laicus.de iud. tenet ꝙ si ille custos, vel syndicus potest erogare in alios, quàm in fratres Minores, valeat legatum, etiã ꝙ inter fratres Minores distribuat.

13 Secus verò,si est ei iniunctum,vel ordinatũ à testatore,vt distribuat inter ipsos fratres.& istam vltimam opinionem refert,& sequitur Fel.in c.in præsentia.vers.& de ista capacitate.de proba.

14 Tamen contrarium voluit Ang.in cõsi.ccxxiiij.ꝙ,nõ potest talis eligere fratres mendicantes, imò ipsimet fratres Minores possunt deputari ad eligendos pauperes.Bar.in l.cùm pater.in §. hæreditatem.ff.de legat.ij.

15 Possunt etiam ex testamento fratres Minores cõsequi facultatem eligendi syndicum,qui distribuat bona hęreditaria in pios vsus.Bart.in consil.vi.

16 Tertiò amplia,etiam in legato modicæ quantitatis,si modo sit annuum,& perpetuum.Fulgo.in consil.ciij.Aliàs secus si non esset perpetuum.Bal.in c.decernimus.ver.nunquid laicus.de iudic.Abb.in consl.lxiij.Federi.in cons.xij.Guald.caut.xj.de his,qui non habent fact.testa.Abb.in c.in præsentia.num.63.& ibi Deci. & Barba.nu.63.de probat.

17 Amplia hoc, etiã si vni tãtùm fratri fuerit relictum in annos singulos.Bar.in tract.Minor.ver.quid si fratrib.idem si ad certum tempus aliquid annuum relinquatur,vt per Petr.de Anch.in cle. exiui.ver.ex prædictis patet solutio.de verbor.significa.

18 Quartò amplia,etiamsi legetur,vt debeat construi noua ecclesia,vt ibi fratres cõmorentur.Guald.caut.xj.de his, qui non hãt fact.testa.Bal.in d.auth.ingressi.ver.iuxta hoc q̃ro.& istã opi.sentit Bart.in §.cõstat.in l.apud Iul.ff.de leg.j.secundum quod ibi intelligit Raph.Cuma.Pe.de Anc.in cle.exiui ver.iuxta p̃dicta q̃ro.

19 Quintò amplia,non solũ respectu ꝓprietatis,& dominij,sed etiam respectu possessionis,vt bona non possent vendi,nec capi ipsorum æstimatio.Bal.in d.auth.ingressi.nu.19.Card.in d.clem. exiui.§.proinde.nu.11.de verb.signi.& in consi.cij.in ij.dubio.

20 Sextò amplia,etiam si frater, vel monachus ꝓmoueretur ad dignitatem Episcopalem,gl.in c.quorundam.in verb.mendicantium.de electio.in vj.Ias.in auth.ingressi.nu.16.C.de sacros.eccl. & in l.ex facto.§.Iul.nu.10.ff.de vulga.& pupil.Nico.de Vbald.in tract.de succes.ab intest.nu.3.in j.parte.Matthes.in tracta.succes. ab intest.in iij.art.p incĩ q.41.

21 Contrariũ in hac ij.part.quidã alij tenent,ꝙ legatũ remaneat purũ,& valeat,vt tenuit Bar.in d.§.constat, sm intellectum Flor. & Ale.& voluit Fede.de Sen.in cons.clxxv.vbi,ꝙ possunt cõuer-

22 tere in aliũ vsum,sed nõ tenentur.vt Pet.de Anch.in clemẽ. exiui.ver.quãdoq; modus.de verb.signif.tenet ꝙ valet legatũ,vt in aliam causam fiat cõuersio pecuniæ.& idem Anch.in regula, nõ põt.versi.sed hic quæro.de regul.iur.tenet,ꝙ legatum valeat,

23 Tertia fuit opinio,ꝙ fiat ꝗuersio in aliam piã causam, & isto respectu legatũ valeat.Bar.in tract.Minor.versic.pone aliqs.& ita tenet Imol.in d.§.cõstat.vers.inquantũ dicit.Paul.de Cast.ver.& per istũ tex.& ibi Raph.Cuma.& Alex.in ver.& ex prædictis.Ias. in ver.& per istũ tex.Bal.in l.cũ alienã.ver.& attẽde hic.C.de leg.

24 Primò limita istam secundam partem, si legetur ad refectionem eccl esiæ,vel monasterij, quia valet:Bald.in d.auth.ingressi. versic.iuxta hoc quæro,ecce fratres.Petr.de Anch.in clem.exiui. versi.iuxta prædicta.de verb.signif.

25 Secundò limita,vt valeat legatũ factũ fratribus Minorib.pro alimentis,vt no.Bar.in l.seruos.ff.de alim.& cib.lega.& in l.legatum.ff.de cap.dimi.Abb.in cons.lxiij.ver.hic voluit apertè.vo.ij, & Guald.in d.caut.xj.de his,qui non hab.test.factio.

26 Amplia, quia hoc verũ est,etiã si legatũ alimentorũ sit legatum annum,sm Ange.in l.si Stichum.§.stipulatio.ff.de verb.obli. & ibi Roma.hoc sequitur, quo ad quantitatem necessariam pro alimentis, in d.l.si Stichum.& Bal.in apostil.ad seipsum in ca.j.§. aut si libellario.quib.mod feud.amit.

27 Contrariũ tenuit Bal.in l.seruo alieno.ĩ princip.ff.de leg.j.& ibi Imo.qui tenet ꝙ ꝑ aliquo modico tẽpore legatũ alimẽtorũ valeat,nõ in perpetuũ:idem tenet Bar.in l.legatũ.ff.de capit.diminut.Im.in d.§.stipulatio. in l.si Stichum.ff.de verb.obli.vbi etiam Alex.qui distinguit,vt legatũ temporale valeat, non autẽ in perpetuũ, ꝓut in annuo relicto.hoc idẽ voluit Bal.in auth. ingressi. vers.prima est ista.C.de sacros.eccl.Fede.in consi.xij. Et ꝙ legatũ factũ fratribus Minoribus,etiam pro alimentis nõ valeat, tenet Areti.in l.ex facto.§.Iulianus.ver. sed illud dictum. ff. de vulga.& pup.& ibi Ias. versi.adde pro confirmatione.

28 Tertiò limita,quia valet relictum fratribus Minoribus pro liberis,vt no.Abb.in cons. lxiii.vol.ii. Alex.in apostil.ad Bart.in l. seruos.ff. de alim.& cib.lega.Guald. caut.xj.de his, qui non hab. testa.fact.Paris.in c.in præsentia. nu.175. Ruin.in cons.cj.volu.j. Cotta in Memor.in versic.Abbates,versi.vlterius.

29 Quartò limita in respicientib' diuinũ cultũ. vt per Abb. in cõs.lxiij.ver.ij.principaliter ꝓbatur. vol.ij.Bal.ĩ auth.ingressi.ver. prima est ista.C.de sacros.eccl.Fed.de Sen.in ꝓs.xij.Ange.in cõsi. ccxxiiij.Pe.de Anch.ĩ cle.exiui.ver.ex qb' præmissis.de ver. sign.

30 Amplia præcedẽtes limitationes,etiam si ipsi fratres ab alio essent promisi de talibus,ita ꝙ relicta nõ essent eis necessaria.Bar. in tract.Mino.versi.ponamus.

31 Sed Ancha.in d.clem.exiui.tenet,ꝙ isto casu fiet cõmutatio in aliam causam: in ver.idem dicit.de verb.signifi.

32 Quintò limita,in relictis ꝓ necessitate ĩminenti.Imo.in l.intercidit.in fin.ff.de condi.& demon.& sentit Domi.in ꝓs.xl.n.10.

33 In fratribus verò Prædicatoribus,& aliis mẽdicantib' magis ex cõstitutionibus, quã ex ordine,nõ ita videt dubiũ, qa Doctores videntur* magis cõmuniter tenere,ꝙ relictũ particulare valeat,vt saltẽ vendãt, & pretiũ recipiant, vel vt eis debeatur æstimatio:nã æstimatio debeatur,tenet Iac.de Are. in l.apud Iulianũ.§.sed si res aliena.ff.de leg.j.vbi dicit, ꝙ vendãt,& pretiũ recipiãt.Cy.ĩ l.Deo nobis.in fi.C.de episco.& cle.Fede.in ꝓs.xij.Cald. in cõsi.xlvj.de testa.Card.in cõs.cij.Bal.in l.cũ quæstio. in fi.C.de leg.in cõs.lxxiij.vol.iiij.Ant.de But.in c.in præsentia.ĩ quinto casu.de ꝓbat. Im.in c.ij.de testa.Dec.in c.in præsentia.nu.69.vbi dicit istã*communẽ opi.de proba.& in consi. ccccxcix. nu. 5.& in cõsi.dlix.Aret.in l.j.vbi dicit istã cõmunem opin.ff. de testa.licèt ipse de iure credat opinionẽ cõtrariam veriorem. Nic.de Vbal.ĩ tract.succes.ab intest.cle. n. 5.vbi dicit cõmunẽ.Cor.in cõs.cxvij. vol.ij.Hippo.in sing.cxxxij.Bertr.in cõsi.clij.vol.j.in nouis.

Contrarium Ang.in consi.ccxxiiij.Fulg.in consil.ciiij.Bald.in consi.ccccxxxviij.vol.ij.& in auth.si qua mulier.versi.sed modo restat quæstio.C.de sacros.eccle.

34 Potest dici pro cōcordia, ꝙ prima opi.affirmatiua procedat de cōsuetudine,secūda negatiua de iure.Bal.in ꝯsi.ccxxxij.vol.ij. Pet.de Anch.in ꝯs.lvj.in fi.Cuma.in ꝯs.clij.& in ꝯs.clxix.Dec.in d. c.in præsentia.nu.69.Are.in l.j.versic.circa secundum.ff.de testa.

Quinimò etiam de iure dicit procedere primam opin.Dec.in consi.dlix.

35 Tenendo primam opi.tanquam magis*communem,Limita quando isti fratres Prædicatores,vel alij tenerentur vigore regulæ viuere sub arctissima paupertate.Cor.in consi.cxvij.nu.13. vol.ij.& in consi.ccxvij.nu.3.volum.iiij.

36 Tenendo secundam opin.ꝙ isti non possint capere,Limita, qa si venderēt antequā caperent,valeret cessio.Dec.in cōsi.dlix.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Filia,cui mille pater reliquit,si nupserit, & centum,si monasterium ingrediatur,an possit petere mille,si monasterium fuerit ingressa.

1 DVbitant Doctores,an valeat ista dispositio,Relinquo filiæ meæ mille,si nupserit,& centū,si monasteriū ingrediatur:ita ꝙ ea ingrediens monasteriū, possit mille petere,vel teneatur stare cōtenta centū.Et quidam Thomas de Formaginis,qui primò disputauit istā quæstionē, tenuit ꝙ filia poterat petere mille:prout refert, & sequit Io.And.ī addit.Spe.super rubr.de stat.monach.Matthe.in sing.liij.Albe.de Rosa.in iij.par.statuto.q.ciiij.Soc.in l.ij.ff.de his,quæ pœn.nom. & ꝓ ista opi.consuluit Io.de Anan.& fuit iudicatū Bononiæ,sm Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.ij.Anto.de Butr.in c.in præsentia.de ꝓba.& ibi Aret.Albe.in l.Deo nobis.C.de epis.& cle.Rom.ī l.stipulatio hoc modo cōcepta.ff.de verbo.ob.Alex.in ꝯs.xxxv.& in ꝯs.cxxj.vol.ij.& in cōs.xcviij.vol.iiij.& istā dicit magis*cōem Io. Cro.in l.nemo pōt.ff.de legat.j.& istā tenet,& dicit magis cōem, Soc.in cōs.cclxix.& in consi.ccxlj.vbi dicit istā magis cōmunem opinionē.& Ias.in auth.si qua mulier.C.de sacros.eccle.dicit istā magis cōmunem.& idē dicit Hipp.in rub.de fideius.& in l.j.C.de rap.virgin.dicit istā partē cōmunem.idē tenet Fel.in d.c.in ꝑsentia.de ꝓba.Dec. qui dicit istam partē magis *cōmunem, in cōsi. dclxxiiij.Ferra.dicit istam partem cōmunem caute. viij.Paris.qui dicit istam cōmunem in consi.lxv.vol.ij. Maria.Iun. qui dicit cōmunem,consi.clx.vol.ij.Ruin.cons.lxviij.vo.iiij.

2 Amplia, etiam si efficiatur de tertio ordine S.Francisci.Dec. Neapo.cciiij.in nouis.

3 Primò limita istam partem,vt per Fel.in d.c.in præsentia.quādo testator dixisset, Relinquo filiæ meæ,si nupserit, & illi, qui eā acceperit,mille:quia tunc monasterium nō poterit capere mille ex quo legatum non fuit factum filiæ, sed marito ipsius. Bar.in l. ij.ff.de his,quæ pœn.nom.sequitur Fel.in c.in præsentia. versi.& tenendo primam partem.de proba.

4 Secundò limita,quando non est simpliciter dictū,si monasteriū intrauerit,sed dixerit,monasteriū talis religionis, qa istud nō impedit propositum intrandi religionem,ex quo adsunt alia monasteria.Fel.in c.in præsentia.ver.ij.declara.de proba.

5 Tertiò limita, quando filia fuisset iam ingressa religionem. Paris.in consilio xxiij.num 7.vol.iij.

6 Et de cautela aduersus istam dispositionem vide Ferrat.caute.9.

7 Contrariū in principali cōclusione tenet Bal.ī auth.nisi rogati.C.ad Treb.vbi dicit,ꝙ naturalis æquitas,& cōmunis obseruātia est ꝓ ista parte.& ibi Pau.de Ca.q plus dicit, ꝙ ita*cōmuniter tenetur,& ita fuit seruatū de facto. Bal.ī l. Deo nobis.C. de episc. & cle.vbi dicit ita obseruari de cōsuet.& ibi Pau.de Ca.& ibi etiā Fulg.& Pau.de Ca.in l.Titiæ si nō nupserit.ff.de cond.& demon. vbi dicit* cōmuniter teneri.& idē tenet in l.Titio centū.§.Titio centū in fi.ff.de cōd. & demon.& hāc opinionē communem,& æquiorē dicit Im.in l.Lucius.ff.de hęred.insti.& Anch.in regula, nemo potest,de regulis iur.in vj. Bal.in cōs. lxxxij.in iij.lib. incip. in quæst.Ful.in cons.liij.vbi dicit ab ista opi.nō esse recedendum, quā consuetudo approbauit.Raph.Cum.in l.si ita quis. §.is cui. ff.de lega.ij. Iacob.de Beluis.in §.sed & hoc præsenti.ī authen.de sanct.Episc.Dec.in cap.in præsentia.de ꝓba.& ī cōs.ccccxix.dicit istam veriorē,& magis* cōmunē opinionē,idem tenet Iason in cons.xliij.vo.iij.qui dicit istam opin.tenendam, & propter cōmunē obseruantiā, & naturalem æquitatem , quæ cum ea concurrit.Ioan.Crot.in l.nemo potest,ff.de lega.j.Alex.sentit istam partem consi.xcviij.vol.iiij.Guald.de leg.Bru.in tract.ꝙ stant.masc. in ix.artic.in ij.q.vbi distinguit,& effectualiter videtur tenere istā partem propter consuetudinem.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Legatum rei immobilis factum ecclesiæ,an Prælatus possit repudiare.

1 MAxima controuersia opinionum reperitur in illa cōclusione,an solus Prelatus repudiare possit legatū rei immobilis factū ecclesiæ:& ꝙ nō possit,voluit Bal.in l.magis puto.§.fundū.ver.& no.ꝙ si fundus.ff.de reb.cor.& in l.ꝯ iuris.§.j.vers.itē est argumentū.ff.de pact.Anch.in c. cùm super.ver.pone exemplū.de reb.eccl.non alien.& ibi Imol. ver.iij.tangit hic.& Barba.ver.tangit hic dn̄s.Paul.de Cast.in l.legatum.ver.tn̄ videtur,ꝙ possit.ff.de leg.j.& ibi Alex.ver.quid aūt in prælato.vbi dicit*cōem.Imol.in c.tua nuper.in fi.vers.vltimò tangit hic.de his,q̄ fiūt à præla.Aret.in l.is,qui hæres.in̄ §.fi.versi. secūda nunquid.ff.de acq.hære.Ruin.qui dicit*cōem,in consil. cxxiij.ver.& sicut videmus.vol.iij.Fel.in ca.contingit.vers.in eadem ibi.vbi dicit omnes ita tenere præter Abb.de sentētia excō. Io.Cimator.in repet.d.l.legatum.versic.sed quæritur.ff.de legatis primo.

2 Contrarium Fede.de Sen.cōs.ix.Lap.alleg.xxvj.ver.itē solēnitas non exigitur.Card.cōsi.lxxxix.Ruin.in cōs.clxxxiiij.Anto.de But.in c.quoniā.ver.& hoc no.de decim.Card.in c.tua.in fi.vers. octauo quæro.& ibi Abb.vers.vlti.scias.de his,q̄ fiunt à Prælatis. vbi dicit casum satis dubiū.Abb.in c.j.vers.j.nunquid.de dolo,& cōtu.Do.in c.j.ver.sed pone.de reb.eccl.non alien.in vj.Anchar. consi.cxxxvj.vers.item etiā aduertendū.Rom.in l.is,qui hęres.§. fi.ver.itē quid in testatore.ff.de acq.hær.Soc.in l.legatū.ver.nūquid Abb.de leg j.& ibi Ias.ver.sed dubiū maximum est,vbi dicit istā*cōem,quam etiam dicit cōmunē,& in practica seruandam, Aret.in d.l.is,qui hæres.§.fi.ff.de acq.hære.licèt ipse contrarium teneat.Eandem opi.tenet Hispa.in rubr.de don.inter vir.& vxo. ver.sicut dicimus.Fel.in c.super his.ver.facit glos.no.de accusat. Rip.in l.legatū.in fi.ver.an Prælatus possit.ff.de leg.j.istam partē sensit Feli.in c.j.versi.& dicit Abb.de præscr.vbi dicit,ꝙ Prælatus repudiat legatum,& hæreditatem.

3 Tenendo primam opinionem,Limita illam partem ꝓcedere in legato, secus esse in hæreditate , quæ per solum prælatū repudiari potest:ita declarat Imol.in c.tua.in fi.ver.vltimò tangit hic. de his,quæ fiunt à pręla.& Abb.in consi.xxxj.ver.hinc notabiliter dixit.vol.j.Ruin.consi.cxxiij.ver.& sicut videmus.vol.iij.& in hæreditate loquitur Bart.in l.tutor.in fin.ff.de bono.poss.

4 Et propterea in repudiatione hæreditatis non requiri authoritatem superioris,sed tantum consensum capituli,voluit Bal.in l.pupillorum.in princ.vers.& idem dicendum.C.de repud.hære.

De Fideicommissis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Fideicommisso an censeatur renunciatum per diuisionem.

1 VERA, &*cōis est conclusio , ꝙ per simplicem diuisionē non intelligitur renūciatum fideicōmisso.l.cùm pater.§.hæreditatē.ff.de leg.ij.& ibi no.Bar.Bal.Imol.& Pau.de Cast. & idē Bart.in l.q Romę.§.duo fratres.in j.q. ff.de ver.obl.& ibi Bal.& Imol.Paul.de Cast. & Alex.Bald.in consi.ccclxiij.incip.simplex diuisio.vol.iiij.& in consi.ccccxl.vol.iiij.Roma.in consil.ccccij. Paul.de Cast.in cōs.clxxxviij.vol.ij.Alex.in cōs.viij.vol.v.Alex.in cōs.xxi.volu.v.& in cōs.xxxix.vol.iiij.& in consi.ccviij.vol.vj.Io. de Anan.in consi.xxix.Rapha.Cuma.in consi.cxxxiij.Bal.in cōs. ccccvij.vol.j.Io.And.in addit.Specu.in tit.de testa.in §.in primis, vers.quid si fideic.Io.Crot.in §.duo fratres.in l.qui romæ.de ver. obl.Soc.in cōs.cclj.& in cōs.xxxj.vo.iiij.Bal.in titu.Constit.feud. Domini Lothar.Imper.& in l.qui cū tutoribus.ff.de transact.Ias. in d.§.duo fratres,licèt dubitet.Corn.in cons.cl.vol.iij.Gozad.in consilio xxxvj.Paris.consi.lv.volum.ij.Grat.in consi.lx.volum.j. Ruin.consilio cxxxvij.volum.ij.& consi.cxxxix.volum.ij.& cōs. cxlvij.volumi.ij.

Primò amplia,etiam si dictū sit,nō venire contra diuisionē:vt notat

notat Bar.in d.§.duo fratres.in ij.q.Imol.Paul.de Cast.& ibi Rap. qui etiā refert eandē opi.tenere Pe.& eandem opinionem tenet Bal.in ti.Constitutiones feud.Domini Impera.Lot.& ibi ēt dicit Pet.& Iac.But.eandē opi.tenere Bar.& Bal.in l.cùm pater.§ hæreditatē.ff.de leg.ij.Bar.in l.Paulo Callimacho.§.j.ff.de leg.iij.Bal.in l.qui cū tutorib.ff.de trāsact.Bald.in l.tres fratres.ff.de pact.& ibi Paul.de Cast.Bal.in cōs.lxxxiiij.incip.res ꝓhibita.vol.j.Sal.in d.l. q cū tutorib.Alex.in cōs.ccviij.vol.vj.Bar.in cōs.lviij.in fi.Pau.de Cast.in ꝯs.clxxxviij.in ij.vol.incip.quia dubia supra formata.Ale. in d.§.duo fratres.& ibi Iaso.Capra in ꝯs.lxxxix.Corn.in cōsi.cij. vol.iiij.& in cōs.cl.volu.iij.Io.de Ana.in ꝯs.xxix.Alex.in ꝯs.xxxix. vol.iiij.& in cōs.cv.vol.iiij.& in cōs.clxvij.vol.ij.& in cōs.viij.vol. v.Gozad.in cōs.xxxvj.Bertr.in cōs.lxxxviij.volu.j.Paris.cosi.xlvj. vol.ij.Fulg.in cōs.xlj.Soc.in cons.cclj.Imol.in consi.vlt.Barba.in cōs.xlviij.vol.j.Dec.in cōsi.lxxxvj.Bal.in cōs.xviij.volu.iij.Soc.in cōs.xxxj.vol.iiij.& cōs.xliij.Soc.in cōs.xviij.vol.iij.Paris.in consi. lxxj.vol.iij.Maria.Iun.in cōs.cxvj.nu.33.vol.j.& in consi.cxxviij. nu.114.volu.j.Ruin.cōs.cxxxvij.vol.ij.& cōs.cxxxix.vo.ij.Et illa est*cōis opi.vt per Ang.in cōs.cclxxxvij.licèt ipse ꝯrium teneat. Paul.de Cast.in d.l.tres fratres.Cor.in cons.cij.volum.iiij.Alex.in consi.xxxix.vol.iiij.Fulg.in consi.xlj.Alex.in consi.cv.vol.iiij.

2 Imò etiam,quando dictum esset, & iuratum non venire contra diuisionem,& contenta in ea:& non facere,dicere,vel venire contra eorum aliquid,fideicommisso non intelligitur renunciatum:Bertr.in cons.lxxvj.vol.j.Ruin.cons.cxxxvij.volum.ij.

Contrarium tenuit Rog.relatus per gl.in d.§ duo fratres.Gul. in d.l.qui cū tutorib.ff.de trāsact.Dy.Albe.Bal.& Ang.in d.§ duo fratres.& ibi Albe.dicit,ꝙ istam opi.tenuit Iac.de Aren.Ange.in cons.cclxxxvij.Ray.in addit.ad Gul.in d.l.qui cum tutorib.vt refert Alex.in d.§.duo fratres.Signorol.Homod.in consi.clxxxix. & in consi.cxvij.in fin.

3 Tenendo primam opi.*quæ est communis,Primò amplia, ēt si promissum sit, perpetuò non venire contra diuisionem.Ruin. consil.cxxxvij.vol.ij.

4 Item amplia,etiam si fideicommissum esset reciprocū , & coæquale:vt per Ruin.cons.cxxxviij.vol.ij.licèt contrarium teneat Angel.in d.§.duo fratres.

5 Secundò amplia, etiā si dictū sit in diuisione,ꝙ vnus alteri remittit iura,quæ habet,vel habere sperat.Bart.in d.l.qui Romæ.§. duo fratres.in vj.q.ff.de verb.obl.& ibi Alex.Aret.& Ias.in consi. ccviij.vol.vj.& in cōs.cv.in fi.vol.iiij.Rom.in l.j.in xij.q.C.qn̄ nō petent.par.Curt.Iun.in cōs.xxiij.& in cōs.lij.Are.in cōs.xcij.Pau. de Cast.in cōs.ccccxlviij.vol.j.Chassa.in ꝯs.iij.vbi limitat.Bouer. in verbo,renunciatio.sing.xxvij.Gozad.in cons.liij.Grat.in cōsi. lx.vol.j.& consil.cxxvj.

6 Et idem si dictum esset,quæ habere possent.Bert.consi.j.volu. j.in antiquis.

Contrarium tenet Raph.Comens.in d.§.duo fratres.prout refert ibi Ias.qui respondet ad adducta per eum.

7 Sed declara præcedentē ampliat.vt ꝓcedat,qn̄ talis renunciatio potest referri ad alia iura,quàm ad fideic.sed si nō potest referri ad alia iura,quàm ad fideic.tunc ad fideic.refertur:vt no .Bart. ibi in vj.q.in d.§.duo fratres.& ibi Io.Crot.Paul.de Cast.consilio clxxxviij.vol.ij.Barb.in consi.xlviij.vol.j.Ias.in d.§.duo fratres.in vj.q.Curt.Iun.consi.xxiij.Alex.in cons.lxviij.vol.v.ex mente Bal. ibi.Paris.consi.lxxj.vol.iij.

8 Secundò limita, nisi dictum esset , ꝙ vnus alteri remittit iura, quę habet,vel habere poterat,quouis modo.Ruin.cons.clij.vo. secundo.

9 Tertiò amplia,etiā si in diuisione dictū esset, ꝙ vnus alteri remittebat indefinitè omnia sibi ex testō relicta: vt no.Bar.in l.qui Romæ.§.duo fratres in v.q.in fi.ff.de verb.obl.Soc.in consi.ccij. Bal.in tit.Constitu.feud.Imper.Lothar.Gozad.in consi.xxxvj.

10 Et hoc quia,nisi specificè exprimatur testamentum,ex quo prouenit fideicom.non sufficit, vt infrà dicetur in sequenti ampliatione.

11 Quartò amplia,etiā si in instrumento dictū sit,ꝙ vnus alteri remittebat omne ius præsens,vel futurū ex testō, vel ab intestato iure fideicōmissi , vel substitutionis cuiuscunq;, vel alio quocunque iure:ita Bar.in d.§.duo fratres.in v.q.in prin.& ibi Imol. Are.Alex.& Ias.finaliter ita tenet,licèt videatur aliquantulū dubitare.eandem opinionem tenet Roma.in consil.ccccij.Guido Papæ q.ccxxix.Bald.in titulo,Constitu.feud.Domini Impera.Lothar.Soc.in cons.cclxxxiij.Guido Papæ in cōsi.vj.Maria.Iun.cōs. cxxix.num.60.vol.j.

Contrarium tenuit Ange.in d.§.duo fratres.in ij.q.cui respondet Io.Crot.in d.§.duo fratres.& Soc.in d.consi.cclxxxiij.

12 Limita tamen primam opinionem , quæ videtur esse communis stante iuramento.Alex.in d.§.duo fratres.in loco allegato.Guido Papæ in consi.ccxxxij.

Contrarium tenet Io.Crot.in d.§.duo fratres.Ruin.in consil. cxxxvij.& pluribus seq.volum.iiij.

13 Quintò amplia,etiam si promissum sit pro se,& suis hæredibus.Alex.in consi.cv.vol.iiij.

14 Sextò amplia,etiam si dictum sit, ꝙ vna pars liberat aliam de omnibus,quæ sibi deberentur occasione hæreditatis,& quacunque alia de causa,ita ꝙ liberatio trahatur ad cognita, & incognita.Ruin.consi.cxxxvij.volum.ij.

15 Septimò amplia,etiam si portiones assignatæ fuerint liberę. Ruin.consi.xcix.volum.iiij.

16 Octauò amplia,etiam si dictum sit,nullo modo venire contra diuisionem.Ruin.consi.lxxij.volum.v.

17 Et idem si dictum sit,non venire in perpetuum contra diuisionem.Boer.decis.cxlvij.

18 Nonò amplia,idem esse in transactione.Boer.decis.cxlvij.

19 Decimò amplia, etiam si diuisio , vel transactio facta fuit ex certa scientia.Boer.decis.cxlvij.

20 Primò limita,nisi diuidentes vltra illud, quod ꝓmiserint nō venire ꝯ diuisionē,apposuerint verba prægnātia, & lata, vt si dixissent,ꝙ de reb⁹ diuersis, ī perpetuū alter ab altero quicquā petere nō posset aliqua ratione,vel iure,vel causa,q̄ dici, vel excogitari possit de iure, vel de facto: qa tūc ꝓsupposita sciētia fideicōmissi censet diuidētes voluisse renūciare fideicōmisso : ita tenet Ioan.And.in addi.Spec.ī tit.de testa.§.imprimis.ver. sed qd si fideicōmissum.Bal.sentit in d.§.duo fratres.ponit Curt. Sen.ī ꝯs. lxiiij.& Cur.Iun.in cōs.xlix.Soc.ī cōs.xliij.ver.ij.multū operatur. vol.iiij.Io.Crot.in d.§.duo fratres.Dec. in cōs. cclxxxvij.& in cōsi.lxxxvj.& in ꝯsi.xj. & in ꝯs.ccclxv.& hoc videt tenere Roma.in cōs.ccccij.dū tenet stantibus verbis prægnātibus nō esse renūciatum fideicōmisso, qa præsupponit ignorātiam fideicōmissi. Bolog.in cōs. xxxij.in fin.& istud sentit Paris.cōs.lxxj. vol.iij.vbi dicit opinionē Io.And. *cōmuniter approbari: quicquid senserit Dec.in cōs.suo ccccxcv.Marian.Iun.cōs.cxvj.Aimo in consi. xxiiij.Grat. in cōs.xvij.vol.j. Grat.in cōsi.lx.vol.j.Ruin. cōsi.cxix. vol.ij.& cōs.cxxxiij.vol.ij.& istud sentit Alex.in d.§.duo fratres. dū respondet ad dictū Io.And.& idē Alex.in consi.cviij.volu.vj. Alex.ex mēte Bal.in cons.lxviij.vol.v.Bertr.in cōs.xxj. in fi.vol.j. & in cōs.lxxvj.vol.j. & in cōsi.lxxxviij.vol.j.& in cons.clxvj. vol. j.& in cons.vj.vol.ij.in fi.Bertr.in consi.lxxiij.vol.ij.

21 Et hoc limita,si scientia non probaretur. Gozad.in cōsi.xlv. Ruin.consi.cxxxvij.volumine ij.

22 Contra principalem limitationem tenuit Capra in consilio lxxxix.Pau.de Cast.in cōs.clxxxviij.vol.ij.Dec.in cons. ccccxciij. Gozad.in consilio xxxvj.& in consi.xlv. Grat.in consi.xxix. vol. ij.Ruinus consi.cxxxvij.volumine ij.& consi. cxxxviij. volum.ij. & consi.cxlvij.volum.ij.& consi.clix.volumine iiij.

23 Et hoc quia ista verba, aliqua ratione , titulo, vel causa,possunt intelligi in dependentibus ab expressis. Calca. in consi.xxv. Grat.in consilio xvij.vol.j.& consi.xxij.& consi.lx.vol.j.

Tenendo tamē primā opi.quæ videtur esse magis*cōmunis,

24 Sublimita,nisi verba ampla, & prægnātia restringāt se ad tēpus presens tēpore diuisionis,& renūciationis,qa tunc nō censetur remissum fideicōmissum futurum.Ang.in consi.cclxxxvij. Cuma.in consi.cviij.Corn.in cons.cccxxxix.vol.j.Barb.in consi. xlviij.vol.j.Dec in consi.lxxxvj.& in consi.ccccxcv.

25 Quinimò secundùm Barb. etiā si dictum sit, ꝙ renuntiabat fideicōmisso debito, tamen nō censeretur remissum ius fideicōmissi ꝯditionalis. Bart.in d.§. duo fratres.ī iij.q.cum quo omnes transeunt, excepto Io.Crot.in d.§.duo fratres.vbi distinguit.

26 Imò si verba generalia referant ad illud,quod vna pars alteri debet,absque eo ꝙ dicit de hæredibus, non censetur renunciatum fideicommisso.Cuma.in cons.cxlj.

27 Sublimita primam partem,vt per Ruin.consi.clij.volumine secundo.quando res fuit alienata titulo lucratiuo,secus si fuisset vendita:vt ibi per eum.

28 Secundò limita,nisi fideicom.esset purū, vel purificatū tpe diuisionis,qa tunc tempore diuisionis veniret in diuisione,& cēsetur remissum:ita declarat Paul.de Cast.in d.§.duo fratres. & ibi etiā Raph.& Alex.& idē Alex.in cons. 100.vol.vij.maximè stāte prægnantia verborum,& iuramento.Dec.in cons.cccxlv.

Contrarium Ruin. consi.cxxxix.vol.ij.

29 Tertiò limita,nisi dictū sit, ꝙ diuidentes possint de rebus sic diuisis facere prout voluerunt,quia tūc censetur inter eos remissum ius fideicommissi.Ita declarat Alex.in cōsi.lxij.vol.vij.Ang. in d.§.duo fratres.in v.q.Bar.Ioan.Crot.in d.§.duo fratres.in viij. q.Paris.consi.xlvj.vol.ij.& consi.lxxj.vol.iij.Ruin.consil. cxxxiij. volu.ij. Et facit quod dicetur in seq.limit.

Tamen contrarium colligitur ex no.per Caprā in consi.lxxxix.vbi præsupponit talia verba,& tamen consuluit non esse fideicommisso renuntiatum.

Et contrarium Ruin.consi.cxxxvij.& consil.cxlvij.vol.ij.

30 Quartò limita,nisi in diuisione data sit facultas alienandi,vt quia dictum sit,ad habendum,tenēdum,vendendum, donandū, alienandū,&c.quia tunc censetur fideicō.renunciatum,cùm nō stent ista simul,ꝙ fideicom.duret,& cōpetat facultas alienādi irreuocabiliter:ita tenet Ang.in d.§.duo fratres in v.q.Imol.Ioan. Crot.in vij.q.Bar.in d.§.duo fratres.Cur.Sen.in consi.lxiiij.Soc.in reg.xxxviij.in v.fal.sentit Bart.in consi.lxxij.Dec.in consi.xj.Curt. Iun.in trac.feu.in iiij.part.ver.quintò quæro.Bertr.in consi.clxvj. vol.j.Paris.consi.lxxj.vol.iij.Maria.Iun.consi.cxvj.vol.j.Grat.in ꝓs. xvij.vol.j.vbi declarat.Gra.in consi.lx.vol.j.qui ampliat.Ruin.ꝓs. cxiij.vol.j.& consi.cxix.vol.ij.& consi.cxxxiij.volu.ij.Rip.in §.duo fratres.num.83.Cur.Iun.consi.iiij.numc.21.

31 Primò declara,quia sub istis verbis non venit facultas alienādi,nisi specialiter exprimatur:vt per Grat.consi.xxij.volu.j.& per Ruin.consi.cxxxvij.vol.ij.

32 Secundò Declara,nam omnes istæ clausulæ non inducūt renunciationē fideicommissi qñ vel adest clausula derogatoria in ꝗrium,vel inæqualitas renunciationis,vel si diuisio fit tantūmodò quo ad vsumfructum.Grat.in consi.xxix.nu.35.vol.ij.

33 Sed ex dictis Bart.in d.§.duo fratres.in viij.q.alia colligit declaratio,nam Bart.ibi videt cōcludere,ꝙ secura alienatione,cēsetur esse renūciatū fideic,quantū ad retractandā alienationem:secus,si nō sit facta alienatio:& ita tenet Rom.in ꝓs.ccccciiij.in prin. Alex.in consi.viij.vol.iiij.& in consi.clxxxix.vol.ij.Paul.de Castr. in cōs.clxxxviij.in ij.vol.Ruin.cōs.cxlvij.vol.ij.& consi.xcij.volu. iij.& consi.xcix.vol.iiij.Curt.Sen.in d.cōs.lxiiij.Ias.in d.§.duo fratres.in viij.q.Soc.in ꝓs.xliij.vo.iiij.Aret.in §.duo fratres.in viij.q.

34 Et tenendo istam partem, declara istud procedere,vbi fideicommissarius consentit de alienatione facienda in futurū,vel facultate alienandi in futurum:secus si consentiret alienationi tūc factæ pendente conditione fideicommiss.quia tunc non dicitur fideicommisso renunciatum.Soc.in consi.xliij.vol.iiij.

35 Quintò limita,nisi ex coniecturis aliud constare possit, scilicet ꝙ diuidentes voluerint etiam fideicommissum remittere, vt no.Bal.in d.l.qui cum tutorib.ff.de transi.Alex.in d.§.duo fratres.

36 Sextò limita,nisi dictum sit, ꝙ remittebant adinuicem fideicommissum debitum vel debendum ex testamento paterno.ita Bar.in d.§.duo fratres.in iiij.q.& ibi Ias.sequitur.& Paul.de Cast. in consi.clxxxviij.vol.ij.

37 Septimò limita,nisi dictum sit, ꝙ diuidentes, rem ipsam sic diuisam habeant pleno iure:vt sentit Alex.in consi.xxxix.vol.iiij. Bartho.Soc.in consi.xliij.vol.iiij,Rui.consi.cxxxvij.& consi.cxxxviij.vol.ij.& consi.xcix. vol.iiij.

38 Et facit,quod voluit Soc.in consi.lxvj.vol.iij.vbi istam cautelam,pleno iure dicit regulari secundum naturam contractus: & in consi.ij.nu.4.vol.iiij.idem dicit de illa clausula, ꝙ possit facere, & disponere prout dominus facere posset.

39 Octauò limita,nisi dictum sit, ꝙ de euictione teneatur vnus alteri, quia tunc censetur fideicommissum remissum.ita Franc. Curt.Sen.in d.consi.lxiiij.& hoc sentit Dom.in consi.cccclvij.Paris.consi.lxxj.vol.iiij.Maria.Iun.consi.cxvj.vol.j.Alex.consi.xxj.vo. v.Curt.Iun.consi.xlix.nu.13.

Contrarium Io.Crot.in d.§.duo fratres.Barth.Soc.in consilio xxxj.vol.iiij.Maria.Iun.consi.cxxviij.vol.j.Grat.consi.xxix.volu.ij. Ruin.consi.cxxxvij.vol.ij.& consi.xcij.vol.iij.

40 Nonò limita,nisi dictum sit,ꝙ reseruabant sibi auitum fideicommissum, quia per hoc paternum remisisse censendi sunt.Io. Crot.in d.§.duo fratres.

41 Decimò limita,nisi fideicommissarius consensisset alienationi factæ per grauatum,quia tunc censetur remttttere fideicōmissum.Alex.in consi.viij.volum.v.

42 XI.Limita,si dictum sit in diuisione,ꝙ remittebant omnia iura,& omnes actiones sibi competentes,& competituras nūc,vel in futurum,vel ratione legatorū,vel institutionis, & substitutionis,maximè apposito iuramento.ita Guido Papæ q.ccxxxij.

Contrarium Rip.in d.§.duo fratres.num.77.

43 XII.Limita,tribus concurrentibus, scientia testamenti,& ꝙ fideicommissum esset reciprocum,& ꝙ in diuisione sit renunciatum iuribus futuris:vt dicit Maria.Iun.consi.cxvj.nu.50.vol.j.

Contrarium Ruin.consi.cxxxviij.volum.ij.

44 XIII.Limita,qñ in instrumento dicitur,ꝙ fecerunt se ad inuicem procuratores respectu portionum suarum, vt vnusquisque possit pro bonis ad se peruentis agere, petere & se tueri.Maria, Iun.consi.cxvj.vol.j.Ruin.consi.cxliiij.vol.ij.& consi.clij.vol.ij.

45 XIIII.Declara,vt per Ruin.consi.cxlvij.vol.ij.vt hoc ꝓcedat, quando fuit factum mandatum cum libera, vtpurà per clausulā, vti voluerit,secus si per verbū docuerit, quod importat arbitriū boni viri,& non mandatum cum libera.

46 Et vt dicatur facta renunciatio fideicō.est necessaria scientia renunciantis,vt per Maria.Iun.consi.cxvj.vol.j.

47 XV.Limita,quando diuidentes promisissent, partes sic diuisas ratas & gratas habere,& perpetuò attendere,& obseruare, vt per Ruin.consi.cxix.volum.ij.

Contrarium Boer.decis.clxlvij.

48 Quando autem diceretur, & renunciarunt cum iuramento omni iuris,& legum auxilio.Rui.cōsi.xcij.num.13.vol.iij.dicit ꝙ ita demū per huiusmodi clausulā dicit remissum fideicōmissum, qñ ista clausula nō poterat referri nisi ad ius futurum,aliàs secus.

49 Item per istam clausulam non censetur renunciatum fideicommisso,ꝗnon probata scientia testamenti.Ruin.in consil.lxxij. 5um.4.volu.v.& in consi.xcij.nu.24.volum.iij.

50 Et nota, quia per rennnciationem iuri sibi competētī ab intestato, censetur quis renunciare iuri competenti ex testamēto: vt voluit Ruin.in consi.clvj.volum.iij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Filius grauatus de restituendo hæreditatem, debet restituere quando sine filijs decedit.

1 SI pater filium in parte hæreditatis institutum grauat de restituendo, subintelligitur conditio, si decesserit sine filijs.l.cùm auus.ff.de cond.& dem.l.cùm acutissimi.C.de fideicom.

2 Primò amplia, etiam in filio naturali grauato.l.generaliter.§. cùm autem.C.de inst.& subst.& Ias.ibi in prima ampliat.

3 Extende istam ampliationem,etiam si nepos, vel alius vlteriòris gradus naturalis tantum instituatur, & grauetur: vt declarat magistraliter Soc.in d.l.cùm auus.

4 Secundò amplia,etiam si grauatus decesserit non modò cum filijs primi gradus,sed cum liberis vlterioris gradus:vt est text.in d.l.generaliter.in §.cum autem.& ibi Ias.in ij.ampliat.

5 Extende istam ampliationem etiam ad omnes descendentes in infinitum, vt faciant deficere fideicom.ita tenet Cor.in l.cùm acutissimi.C.de fideic.& ibi Io.de Monte Sperel.& Io.Bapt.de S. Seuer.in d.§.cùm autem.Soc.in d.l.cùm auus.

Licèt contrarium voluerit Angel.& malè,in d.l.cùm acutissimi.vt per eos.

6 Limita istā ampliat. si modò liberi sint legitimi, & naturales, vt infrà dicetur in limit.

7 Tertiò amplia,non modò quando grauaretur filius,sed etiam quilibet vlterioris gradus descendens.ita tenet Bald.in d.l.cùm acutissimi.& ibi Ange.Cor.& Soc.in d.l.cùm auus.

8 Quartò amplia, vt istud procedat non modò in fideicōmisso vniuersali, sed ēt in legatis vel fideic.particularib.vt est text.in d. §.cùm aūt.& ponit ibi Ias.in iij.ampliat.& istud tenet idem Ias.in iiij.ampliat.hoc etiā tenet Bal.in d.l.cùm acutissimi.Barba.in d.l. cū acutissimi.C.de fideic.Io.Bapt.de S.Seuer.in d.§.cùm aūt.vbi etiā Alex.Aret.consi.lvj.Ruin.consi.vij.volum.ij.

9 Et licèt ꝗrium teneant Albe.Martin.Syl.& Oldr.in d.§.cū aūt. tñ dictū corū saluari pōt,vel qñ filius institutus in toto grauaret fideic.particulari modici valoris, quo casu nō subintelligit dicta conditio,vt declarat Corn.in d.consi.cxcvij.volu.iij.Dec.in cōsil. dlxxxj.& in d.§.cùm autem.in iiij.limit.& ibi Io.Bapt.de S.Seuer. Barba.in apostil.ad Bar.in d.l.cùm acutissimi.Maria.Iun.cōs.cxiij. vol.j.reprobat istam saluationem, & tenet indistinctè cōtra opi. Alber.& Oldra.

10 Vel secundò intelligas dictum Alber.& Martin.Syl.quando filius habens filios iam natos, fuisset grauatus onere fideic.particularis, nam tunc non subintelligeretur cōditio liberorum Soc. in consil.cxcj.volum.j.& in d.l.cùm auus.

11 Quintò amplia, etiā si alteri filio sit grauatus vnus filius restituere.vt est tex.in d.l.cùm auus.& no.Bald.in d.l.cùm acutissimi. ver.q̄ro pater.& ibi Sal.Roma.& Imol.in l.si cui.ff.de dona.caus. mor.Raph.Cuma.& Pau.de Cast.in d.l.cū auus.Pau.de Cast.in d. l.cū acutissimi.Roma.in ꝓs.ccclxix.& Ang.& Ale.in l.ex facto.§. si qs rogatus.ff.ad Treb:Io.Bapt.de S.Seuer.Alex.& Corn.in d.§. cū aūt.Barb.in d.l:cū acutissimi.Ias.in d.§.cū autē.idem tenet Iac. Bu.in l.iij.C.de inof.testa.Soc.in d.l.cùm auus.Sal.in l.j.C.de don. cau.mor.Are.in consi.clvj.Corn.in d.l.cùm acutissimi.Chassa.in consi.lxvij,Gozad.in consi.iiij.Bertr.in consi.ccxij.vol.iij.Marian. Iun.consi.cxxv,volu.j.Grat.consi.ix.volum.ij.Ruin.consil.cxxxj. vol.iij.Tiraq.de iur.primoge.q.xl.num.91.

12 Dec.tamen in d.l.generaliter.tenet hoc non esse indistinctè verum,sed eo casu, quo alter frater suā portionem iā habuerat.

13 Imò Guido Papæ dicit,ꝙ ista ꝓditio nō subintelligit filio substituto,in ꝓsil.xxvij.sed est ꝗ text.in d.l.cùm auus.licèt illum velit euitare in consi.ccxvj.vbi etiam tenet contra istam ampliationē. & in consi.cxviij.

14 Sextò amplia,etiam si Ecclesiæ sit rogatus filiꝰ restituere, ita tenet Bal.in l.cū acutissimi.C.de fideic.post Richar.Malūb.& ibi Paul.de Castr.Io.de Monte Sperel.& Cor.ibi.Rapha.Cum.in d.l. cū auus.Dec.in d.l.generaliter.Io.Bapt.de S.Seuer.in d.§.cū aūt. & Soc.in d.l.cū auus.Fel.in c.Ecclesia S.Mariæ.de cōstitutionib. idē Fel.post Bal.ibi in c.in ꝑsentia.de ꝓba.Maria.Iun.ꝓs.cxxv.vo. j.Ruin.consi.clxxxij.& consi.clxxxv.volu.ij.in consi.cxxxj.vbi dicit*communem.vol.iij.& consi.cxxj.& consi.cxxij.volu.iij.

Contrarium tenet Pet.de Anch.in consi.xlvj.Barb.in d.l.cùm acutissimi.Ias.in d.§.cū autem.Dec.in consi.diiij.& in consi.dxxix. Soc.in l.cùm auus.Paul.de Cast.in consi.inci.videtur dictā dominam Lisam.Alex.in consi.xcij.vol.iij.Paris.consi.lxx.vol.ij.& cōs. lxxxvj.vol.ij.Ruin.consi.iij.volu.ij.

15 Septimò amplia, etiam si pia causa sit substituta ꝓ exoneratione cōsciētię:ita tenet Io.de Monte Sperel.in d.l.cū acutissimi. refert Io.Bapt.de S.Seuer.in d.§.cū autem.sed nō firmat,imò potius videtur tenere cōtrarium.quā partem expressè firmat Soci. in d.l.cùm auus.Dec.in d.l.generaliter.

16 Octauò amplia,etiam si substitutio fiat à matre,vel linea materna.gl.in d.l.generaliter.§.cū aūt.in gl.ij.& ibi Odofre.& Cy.in j.q.vbi ēt Pet.& Alber.Ang.Fulg.Bart.& Imo.& Rapha.in d.l.cū auus.Ias.in d.§.cū autem.Dec.& Corn.Alex.in l.ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad Trebel.Soc.in d.l.cū auus.Guido Papæ in consil.lj. Ruin.consi.cvj.vol.ij.

17 Nonò amplia, etiam si grauetur filia fœmina vel descēdens ab ea.Paul.de Cast.in d.l.cum auus.& Soc.ibi.

18 Decimò amplia,etiam si filia grauata per statutum fuerit exclusa:vt per Ruin.consi.lxxvij.vol.ij.

19 Amplia,vt dispositio ista ꝓcedat etiā in donatione cau.mortis.gl.in l.j.in gl.magna.C.de don.cau.mor.& ibi Bal.& Sal.Alex. in Lex facto.§.si quis rogatus.ff.ad Treb.Corn.in cōsi.cxcvij.vol. iij.Alex.& Dec.in §.cum aūt.& Iaso.& Soc.in l.cùm auus.Cor.in §.cum autem.Chassa.in consi.lij.Ruin.consi.lxij.vol ij.

20 XII.Amplia,quia adeò potēs est ista præsumptio,ꝙ si nepos ex filio sit substitutus,omnes alij nepotes superna scentes admittuntur,& faciunt cessare fideicommissum, quasi hæc sit testatoris voluntas:ita tenet Paul.de Castr.in d.l.cùm acutissimi.in fi.& Iaso.in §.cùm autem.Deci.ibi.

Contrarium Corn.in l.cùm acutissimi.C.de fideicommis.

21 Et hoc in nepotibus natis post testamentum de plano procedit:vt considerat ibi Paul.de Castr.& Soc.in l.cùm auus.q̃ subdit,etiam si haberet vxorem iuuenem, & fœcundam,& præsumptio esset eam plures filios parituram.

Contrarium Paul.de Cast.in d.l.cū auus.& Corn.in d.l.cū acutissimi.in hoc vltimo tenent.

22 Si aūt alij nepotes essent nati,tunc Pau.de Cast.& Io.Bapt.de S.Seuer.tenēt,ꝙ nō deficiat fideicō.sed solus ille.nepos cēseatur inuitatus,in quo etiā videtur concurrere Soc.in d.l.cùm auus.

23 Si autem aliqui nepotes sunt nati,aliq̃ postea nascūtur,tunc Soc.in d.l.cùm auus.tenet,deficere fideic.& omnes admitti.

24 XIII.Amplia,nam etiam stante statuto, ꝙ neptis excludatur à patruo ī successione aui: tñ neptis faceret deficere fideic.iuxta terminos.l.cùm auus, filio grauato:ita tenet Cuman.in d.l.cùm auus.Soc.in cōsi.clxxxj.& in l.hæredes mei.§.cùm ita.ff.ad Treb.

Contrarium Paul.de Cast.in consi.cccccx.volu.ij.Io.de Monte Sper:in d.l.cùm acutissimi.Io.Bapt.de S.Seuer.in d.l.generaliter. §.cum autem.in xxv.q.Cor.in consi.j.vol.iiij.& in consi.xxij.vo.ij.

25 Sed Soci.in d.l.cùm auus distinguit, ꝙ isto casu neptis facit deficere fideicom.pro ea tantùm parte,in qua succedit.

Contra hanc declarationem Soci.tenet Brun.qui optimè illā improbat,in tracta.ꝙ stant.mascu.in v.articulo,in xij.q.versic.in casu enim.

26 XIIII.Amplia, etiā si substitutio facta sit filio decedente sine filiis,cui substituta sit filia testatoris, post cuius mortem alter sit filius substitutus,quia substitutio intelligitur,si filia quamuis nō fuerit grauata,decesserit sine filiis:nam licèt nominatim non sit grauata,tñ virtualiter bona à suis hæredib.vel filiis erāt restituēda:ita tenet Aret.in d.consi.clvj.sequitur Claud.in d.l.ex facto.§. si quis rogatus.& Soc.in d.l.cùm auus.

Contrarium tenet Curt.Iun.in consi.xxxiij.Ruin.ꝓs.cvj.vol.ij.

27 XV.Amplia, etiā si in codē testō testator expresserit cōditionem si sine filiis, adhuc tñ in persona descendētis grauati subintelligitur conditio,si sine liberis,non expressa.Cum.in l.cū auus. & ibi Soc.& apparet in casu proximè præcedenti,in quo consuluit Aret.in consi.cvj.

28 Et idem quando testator in alia parte testamenti fecisset mētionem de liberis grauatis,videtur voluisse Corn.in consi.cxcvij. vol.iij.Grat.consi.v.vol.ij.Ruin.consi.lxxvij.vol.ij.

Tamen contrarium in hoc vltimo videtur voluisse Soc.in d.l. cùm auus.

29 Contrariū in principali ampliatione sensit cōsulēdo Cum, quē refert Barba.in d.l.cū acutissimi.& sequit Soci.in l.cū auus. Cur.Iun.in consi.cxcj.& consi.xxxiij.Paris.ꝓsi.xix.volu.ij.omninò Maria.Iun.ꝓs.cxxviij.per totū.cum plurib.sequētib.subscriptionibus excellentissimorum Doctorum.Grat.consi.liiij.vol.j.

30 XVI.Nam dicta conditio subintelligitur, etiam si filius grauetur in quantitate,non modo si grauatur de hæreditate,vel hæreditaria re restituenda:ita tenet Corn.in ꝓs.cxcvij.vol.iij.ex mēte Pet.de Anchar.in d.consi.xlvj.

31 XVII.Amplia,etiam stante statuto, ꝙ verba testamentorum intelligantur,vt iacent sine vlla interpretatione:vt tenet Barb.in d.l.cùm acutissimi.

Contrarium voluit Io.de Monte Sper.& Tho.Doct.in d.l.cū acutissimi.Soc.in d.l.cùm auus.qui distinguit.

32 XVIII.Amplia,etiam si filius grauatus sit emancipatus:ita tenet Bart.in d.l.cùm auus.& ibi Cuma.& Soc.

33 XIX.Amplia,etiam si grauatus sit filius spurius legitimatus, vt tenet Soc.in d.l.cùm auus.Alex.in §.cum autem.

Contrarium tenent Paul.de Castr.& Salicet.in d.l.cùm acutissimi.

34 XX.Amplia,vt quomodolibet inuitatus post mortē alicuius descendentis testatoris, intelligatur, si ille descendens sine filiis decesserit,etiam ꝙ non fuerit grauatus:vt no.Soc.in d.l.cū auus.

35 XXI.Amplia,etiam ꝙ descendens non sit institutus,& grauatus,sed sit per fideicom.substitutus,& nihilominus grauatus.Pe. de Anchar.consil.ccccxxvj.

36 XXII.Amplia,vt ista præsumptio locum habeat,siue agatur de iure quęsito confirmando,siue de iure nouo quærendo.Rui, consi.ij.vol.iiij.& consi.vj.volu.iij.

37 Primò limita,si testator habebat nepotes ex filio natos,quos sciebat se habere,tunc enim non subintelligitur cōditio, si filius grauatus decesserit sine liberis.Roma.in consi.cccclxx.in ꝓposita cōsultatione.Barb.in repe.l.cū acutissimi.in j.art.Soc.ī cōs.cxcj. vol.j.Dec.in ꝓs.dlxxxj.& in d.l.generaliter.Soc.in l cū auus.Curt. Iun.in cōs.xxxiij.Bert.in cōs.ccxij.vol.iij.Alexmius in trac.subst. Maria.Iun.ꝓs.cxxviii.volu.j.qa quādo apparet,ꝙ de liberis cogitauit,nō fit ista interpretatio.Paris.ꝓs.xix.vo.ij.Maria.Iun.in ꝓs cxxviij.vol.j.per totū,cum plurib.seq.subscriptionib.excellentissimorū Doctorū.Grat.consi.ix.vol.ij.Ruin.consi.cxxxj.vol.iij.

Contrarium Raph.Cuma.in d.l.cùm auus.& in d.§.cū autem. Cor.in cōsi.cxcvij.vol.iiij.Io.Bapt.de S.Seue.in d.§.cū autē.Soc. in cōs.xxiij.vol.j.& Cor.in d.§.cum autem.istam dicit magis* cōmunem Maria.Iun.in cōs.cxiij.vol.j.Ruin.consi. lxxvij.volum.ij. & consilio cxxxj.vol.iij.

38 Imò tenuit Cor.in consi.cxcvij.& in d. §.cum autem.ꝙ cōditio filiorum subintelligitur,etiam si nepotes ex filio grauato nati sint,& eis testator fecerit relictum. & idem Soc.in cōs.xxiij.& Io.Bapt.iu d.§.cum autem.vbi dicit idem consuluisse Thomam Docto.Senen.& Marian.Iun.consi.cxxviij.vol.j.

Contrarium Soci.in d.l.cum auus.Curt.Iun.in consilio xxxij. Vincen.Hercu.in d.§.si quis rogatus.Soci.in d.l. cum auus.

39 Vbi tenendo istam opinionem illam limitat, nisi legatum factum esset eis in euentū mortis:& sic quando locus esset fideicōmisso,quia tunc filij non facerent deficere fideicōmissum,secus si relictum esset purum:vt ibi per eum.

40 Prima etiā opi.in principali limitatione ꝓculdubio procedit,quādo fideicom.iniunctum grauato esset particulare,quia in eo filij nati ipsius grauati tempore testamenti,non facerent deficere conditionem fideicom.Soc.in cōsi.cxcj.& in d.l. cū auus.

41 Item tenēdo secundā opin.ꝙ dispositio.l.cū auus.procedat etiam ꝙ nepotes essent nati, intelligit,si modò sint liberi ex filio legitimo,& naturali,nō si ex naturali tantū.Soc.in d.l.cū auus.

42 Secundò limita,ī filio grauato purè,vel in vita, qa tūc subintelligit cōditio,si sine liberis.gl.in d.l.cū accutissimi.in gl.ij.Bar.ī l.cū auus.&ibi Cum.& Pau.de Ca.Old.Alb.Ang.Sal.Alex. & Ias. in d.§.cū autem.vbi etiā Dec.& Cor.idem voluit gl.ī l.ex facto.§. si quis rogatus.in gl.in verbo,ex voluntate,ff.ad Treb.Cy.in l.precib.C.de impub.Bal.ī auth.nisi rogati.C.ad Treb. Soc.ī reg. clxvij.ī ij.fal.Barb.ī apostil.ad Bal.ī l.cū acutissimi.Rui.ꝓs.cviij.vo.ij.

Contrarium Soc.in l.cum auus.& Benedictus de Plūbi. sentit contrarium,licèt se non firmet.

43 Tertiò limita,si alius extraneus grauaret post mortē filij.ꝙ tex.in l.qui filiū.§.Sabinus.ff.ad Treb.& ibi Im.& Pau.de Ca.ī d. l.cū auus.Ang.in d.§.cū autem.Cur.Iun.cōs.100.vo.ij.est verū,ꝙ Rapha.dubitat de ista limit.in d.§.Sabin.Ias.& Dec.in d.§.cum autem.videtur ponere aliam rationem ad illum tex.

44 Soc.autem in d.l.cū auus.declarat istā limitationē,nisi descēdēs esset rogatus restituere post mortē sui descendentis, qa tunc

etiam ſubintelligeretur conditio, ſi ille deſcẽdens ſine liberis decedat. Quam tamen opinio improbat Cur.Iun.in conſ.xxxiij.

45 Quartò limita, ſecundũ Iaſo.in d.§.cum autem.quando filio grauato ius non eſſet quæſitum, vt ibi per eum.Dec.ſentit iſtam limitatio.in conſ.dxxix.

Contrarium Dec.in d.§.cum autem.

46 Quintò limita, vt nõ ꝓcedat in fratre grauante fratrẽ de reſtituendo poſt mortẽ, quia non ſubintelligit cõditio, ſi frater deceſſerit ſine filiis: ita tenẽt Iac.de Aren.& Iac.de Ra.Pe.& Cy.i d.§.cũ aũt.in iij.q.vbi ẽt Albe.& Ang.in d.§.ſi qs rogatus.& Imo.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.ff.ad Treb.Imol.in l.cũ auus.Alex.ĩ d.§.ſi qs rogat⁹.Claud.Iaſ.in d.§.cũ aũt.& ibi Dec.Ale.in ꝓſ.xxxviij. vol.j.& Dec.in conſi.dxxix.vbi dicit iſtã eſſe communẽ opi.Cor. in conſ.cxcvij.vol.iij.Soc.in d.l.cum auus.Bertr.in conſ.vj.vol.j.

Contrarium tenuit Barb.in l.cùm acutiſſimi.& in cõſi.xxviij. vol.ij.cuius dicta impugnat Soc.in l.cùm auus.

47 Sextò limita, vt non ſubintelligatur dicta conditio, ſi ſine liberis, aſcendẽte grauato.Bart.& Imol.in l.cũ auus.Ang.in §.ſi qs rogatus.& ibi Imo.indiſtinctè.Alex.Claud.Franc.de Ramp.Rapha.Fulgo.Are.& Io.de Monte Sperel.in d.§.cũ autem.& ibi Iaſ. Soc.in l.cum auus.vbi dicit iſtam*communem.

Contrarium Cy.in §.cum autem.in quibuſdã lect.Iac.de Are. & Abb.ibi.Barba.in l.cũ acutiſſimi.vbi diſtinguit,& in c.Raynu. de teſta.Dec.in d.l.generaliter.in vj.limit.

48 Sed tñ prima opin.q̃ videt magis*cõis, vt dicit Io.de Garro. in rub.de ſec.nupt.in xxiij.pœna, ꝓcedit, vt in ſubſtitutione facta aſcendenti grauato non ſubintelligatur conditio, ſi ipſe aſcẽdẽs deceſſerit ſine liberis,& ſic tranſuerſalibus reſpectu teſtatoris.

49 Sed an ſubintelligatur cõditio, ſi deceſſerit ſine aſcẽdentib. qui eſſent ẽt reſpectu teſtatoris aſcendentes, Cuma.hic tenet, ꝓ iſta conditio ſubintelligatur, ſi aſcendens decederet ſine aſcendentibus.Barba.in l.cum acutiſſimi.& Raph.Fulg.in §.cũ autem. licèt non ſe firmet.& idem tenet Soc.in l.cum auus.

Contrarium Ioã.Bapt.de S.Seuer.& Corn.in §.cum autem.& Alex.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.nu. 11.ver.ſed quo ad filios.

50 Sed tenendo aliam opin.limitat ibi Ang.in filiis eiſdẽ matrimonij, quam diſtinctionem reprobat Iaſ.in d.§.cum autem.

51 Septimò limita in filiis adoptiuis grauatis.Pe.& Cy.in iiij.q. in d.§.cum aũt.& ibi Ray.Alber.& Alex.in l.ex facto.§.ſi qs rogatus.& ibi Claud.ff.ad Treb.Dec.in §.cũ autem.in vij.limita.

Contrariũ Cy.Raph.Ful.in §.cũ aũt.Raph.Cuma.in l.cũ auus. Ang.ĩ §.cũ aũt.ĩ lect.Flo.Iaſ.ibi in viij.lim.Barb.ĩ l.cũ acutiſſimi.

52 Concorda vt per Soci.in l.cum auus.vt in arrogatis,& adoptiuis adoptatis ab auo materno procedat ſecũda opinio, ꝓ ſubintelligatur conditio, ſecus in extraneis adoptatis, quia tũc procedit prima, ꝓ non ſubintelligitur.

53 Non aũt intelligas, ꝓ liberi adoptati faciãt fideicõ. deficere, caſu quo adoptarent à grauato, quia hoc nullo pacto eſt dicendum, vt declarat Iaſ.in d.§.cum autem.in viij.limit.& dicetur inferius: licèt etiam hoc caſu ꝝrium teneat Deci.in d.l.generaliter.

54 Octauò limita in extraneo grauato, in quo nõ ſubintelligit cõditio, ſi ſine liberis.vt vult gl.in §.cũ autẽ.in gl.in verbo, filios. & gl.in l.cũ acutiſſimi.gl.in verbo, deinceps.& gl.in l.ex facto.§. ſi qs rogatus.in gl.magna,& ibi Ale.ff.ad Treb.Soc.in reg.clxvij. in j.limit.idẽ tenet Barb.in l.cũ auus.& ibi Imol.& Ang.& Imol. in l.ex facto.§.ſi quis rogatus.& Ang.in §.cum autem.in princ.& Sal.in l.cum acutiſſimi.Soc.in l.cum auus.Bertr.in conſl.xxiij.

55 Amplia, hoc procedere, etiam ſi ſit inſtitutus amicus coniunctus maxima amicitia.vt no.Soc.in d.l.cum auus.quicquid dixerit Barb.in l.cum acutiſſimi.vbi tenet, ꝓ in amico maxima amicitia coniuncto grauato, ſubintelligatur conditio, ſi ſine liberis.

56 Nonò limita, niſi ex coniecturis aliud appareat.Pe.de Anch. in conſ.xlvj.Roma, conſ.ccclxx.Iaſ.in conſ.cxl.vol.ij.& in conſi. cxlj.eo.vol.Cur.Iun.in conſ.xxxiij.Soc.in l.cum auus.Pariſ.cõſi. xix.vol.ij.& conſ.xx.vol.iij.Maria.Iun.conſ.100.& conſ.cxxv.& conſ.cxxviij.vol.j.Ruin.conſ.clxj.vol.ij.& conſ.cxxi.vol.iij.

57 Decimò limita, nam dicta conditio non ſubintelligit in vulgari ſubſtitutione.gl.in §.cum autẽ.in verb.ſubſtituit.& ibi Alb. & Io.Bapt.de S.Seuer.Dec.in conſ.lij.Corn.in conſ.j.volum.iiij. Curt.Iun.conſ.xxxiiij.Dec.in conſ.ccccxvj.Pariſ.conſi.xix.vol.j. Maria.Iun.conſ.cxxxviij.vol.j.

Contrarium Soc.in d.l.cum auus.

58 Quid autem in vulgari comprehenſa in compendioſa.Rui. conſ.cvj.vo.ij.vbi diſtinguit, ꝓ ſi iſta ſubſtitutio fuerit facta in hęreditate,& tunc non ſubintelligatur cõditio, ſecus autem ſi fuit facta in fideicom.vt per eum.

59 XI.Limita, nam etiam in fideicom.non ſubintelligitur dicta conditio, quando eſt coniuncta cum vulgari. Corne.in conſil.j. vol.iiij.Marian.Iunior, conſi.cxxviij.in ſeptima ſubſcriptione.& iiij.ſubſcriptione.vol. j.

Contrarium verò, ꝓ iſto caſu pariter & in vulgari & in fideicommiſſaria ſubintelligatur conditio liberorum, tenuit Oldr.in conſ.cxlj.incip.thema tale eſt.G.Leuionens.Io.And.in add.Spe. in tit.de teſta.§.j.in vlt.add.Soc.in d.l.cũ au⁹.& in repe.l.j.de vulg. & pup.ver.& per prædicta.& conſ.cxl.verſ.circa ſecundũ.& cõſ. ccxviij.ver.circa ſecundum,& conſ.lxxvj.verſ.ſed tamen illis nõ obſtantibus.vol.j.Ruin.conſ.cvj.volu.ij.& conſ.cxxxj.volu.iij.& conſ.xciij.vol.ij.

60 Sed Deci.in conſi.ccccxvj.tenet ꝓ imò vulgaris retineat ſuã naturam, vt in ea non ſubintelligatur conditio liberorum, & fideicõmiſſaria ſuã retinere ſubintelligatur: ita etiam tenet Curt. Iun.in conſ.xxxiij.Maria.Iun.conſ.100.nu.3.verſiculo, placet tamen.vol.j.

61 XII.Limita, quia nõ habet locũ in ꝗctibus, qui gratia vtriuſque perficiũtur: vt ſubintelligatur in eis dicta cõditio, vt no.Bal. in d.l.cũ acutiſſimi.in fi.C.de fideic.& Iaſ.in l.ij.C.de iure emphy. Dec.in d.l.generaliter.Rui.conſ.xxxv.vol.j.Sed Chaſſan.in cõſi. liij.ex mente Soci.tenet contrarium.

62 XIII.Limita, qñ filius vnà cũ extraneo grauaret, quia tũc ratione pariformis determinationis, ſicut in extraneo non ſubintelligitur cõditio liberorum: ita etiã in filio.Ioã.de Mõte Sperel. in l.in teſtamento.C.de teſta.milit.& dicũt Moderni ibi, ꝓ Bal.in quibuſdã lectur.in l.ſi legatarius.ff.de leg.iij.& in l.qui filiũ.§.Sabinus.ff.ad Treb.tenet hanc opinionem.& iſtam etiam opinio. ſentit Cuma.in d.l.cum auus.Soc.in cõſ.xliij.vol.iiij.& iſtud ſentit Are.in conſi.liij.vbi tenet ꝓ ratione extranei cũ quo inſimul ſubſtitutus eſt vnus ex liberis, capiat naturã extranei, & non retineat propriam, vt ibi per eum.iſtud dicit expreſsè Barb.in apoſt. ad Bal.in d.l.cum acutiſſimi.Marian.Iunior, conſ.cxxviij.in ſecũda ſubſcriptione.& in ſeptima ſubſcriptione.vo.j.Ruin.conſ.iij. vol.ij.& conſ.clvij.vol.ij.

Contrarium, ꝓ imò in perſona filij ſubintelligat conditio, licèt nõ in perſona extranei, tenet Io.Bapt.de S.Seuer.in d.l.in teſtamẽto.referẽs ambos Raphaeles ita conſuluiſſe.Soc.in l.hæredes mei.§.cũ ita.ver.colligo ij.principaliter.& ver.ſecunda difficultas.ff.ad Treb.Corn.in conſ.cxcvij.vol.iij.Licèt Soc.in d.l.cũ auus.teneat etiã in extraneo ſubintelligi conditionem liberorũ.

63 XIIII.Limita, ſi filius in vniuerſo inſtitutus, fratri ſuo rogatus eſſet dimidiam reſtituere, quia tunc non ſubintelligeret conditio liberorum.Soc.in d.l.cùm auus.

64 XV.Limita, nam ſi inſtituta ſit vxor, & grauata de reſtituendo, nõ ſubintelligitur cõditio, ſi deceſſerit ſine liberis cõmunib. licèt ex hoc filiis teſtatoris fiat præiudiciũ.ita tenet Bal.in conſi. ſuo inci.Cola Putij de Spello.refert,& ſequitur Io.Bapt.de S.Seuer.in d.§.cum autem.Barb.in l.cũ acutiſſimi.Soc.in d.l.cũ auus.

65 XVI.Limita, quia talis conditio non ſubintelligitur ad faciẽdum ceſſare, vel deficere pupillarem ſubſtitu.ita Io.Bapt.de S.Seuer.in d.§.cum autem.Soc.in l.hęredes mei.§.cum ita.ff.ad Treb. ver.circa primum pono.

Contrarium, ꝓ imò etiam in pupillari ſubintelligatur iſta conditio, ſi filius deceſſerit ſine liberis, tenuit Bal.in l.humanitatis.in iiij.differentia.& ibi Fulg.ſequitur Imo.in l.hæredes mei.§.cũ ita. ff.ad Trebel. Soc.in d.l.cùm auus.

66 XVII.Limita, quia non habet locum diſpoſitio d.l. cũ auus. quando filius grauaretur fideic.conditionali, ꝓ poſſet effectuari exiſtente conditione in vita grauati.Cum.in d.l.cum auus.& ibi Soc.Pariſ.conſ.xix.vol.ij.

67 XVIII.Limita, qñ extraneus eſſet inſtitutus, filio ꝑterito, & adiecta ſit clauſula codicillaris, nã licèt filius ꝑp vim clauſulæ codicillaris cenſeatur rogatus per fideicom.reſtituere, tñ in tali fideicom.non ſubintelligitur conditio liberorũ, vt no. Soc. in d.l. cùm auus.licèt contrarium velit Io.Baptiſt.de ſancto Seueri. in d.§.cum autem.& malè ſecundum eum.ſed & iſta & præcedens limitatio pendent ab illa, an filio grauato purè, ſubintelligatur conditio liberorũ, in qua quæſtio. vt ſupràdictum eſt in ſecunda limitatione, communis*opinio eſt, ꝓ non ſubintelligatur: licèt Soci.teneat contrarium.

68 XIX.Limita, ꝓ ad hoc, vt filij grauati faciãt deficere fideic. neceſſariũ eſt ꝓ ſint legitimi,& naturales.vt eſt tex.in d.§.cũ aũt. ibi, ſine iuſta ſobole.ſecus ſi ſint naturales: vt tenuit glo.in d.§.cũ aurẽ.in verbo, ſine iuſta ſobole,& gl.in d.§.ſi qs rogatus.in gl.magna.& ita tenent Pe.& Cy.in §.cũ aũt.ibi Rayn.de Forl.Bal.Ang. Sal.Fran.de Rãpo.Nico.de Neap.Sal.Pau.de Caſtr.& Cuma.in §. ſi quis rogat⁹.vbi ẽt Rayn.de Forl.& Nic.de Neap.& Io.de Imo. vbi dicit, iſtã eſſe*cõmunem & veriorem opinionẽ, licèt altera ſit magis*cõmunis.Ruin.cõſ.cxxij.vol.iij.& Bal.& Paul.de Caſt. in l.cum acutiſſimi.C.de fideic.Soci.in l.cum auus.& iſtam dicit communem Dec.in d.l.generaliter.& iſtam tenet Aret.in cap.in præſentia.de probat.Iaſ.in d.§.cum autem.

Contrarium, ꝓ imò etiam filij naturales excludãt ſubſtitutũ, ſecundum

ſm tñ diſtinctionem tex.in dicto §.ſi quis rogatus. ſm quem intelligatur ẽt text.ĩ §.cũ aũt.in verbo, ſine iuſta ſobole. tenet Bartol.in d.§.ſi qs rogatus,& ibi Angel.& idẽ tenẽt Cyn. & Fulgoſ. in dicto §.cũ aũt.Dec.in dicta l.gñaliter.& in capit.in præſentia, de probat.Alex.in d.§.cũ autem.vbi dicit iſtud*communiter teneri.Cor.in d.§.cum autem, qui diſtinguit.

69 Tenendo tñ primã opi. ꝓ naturalis filius non faciat deficere conditionẽ fideicomm.hoc limitatur per Bar.in d.§.ſiquis rogatus.niſi teſtator in eodem teſtamento de filiis naturalibus mentionem feciſſet, quia tunc etiam naturalis faceret deficere conditionem fideicommiſſi.

70 Sed vt tñ iſta Barto. ſublimitatio defendi poſſit, neceſſe eſt illã ſaluare, put conſiderat Socin.poſt Modern.Peruſi. Corn. in d.§.cũ aũt.& poſt Pet.& Cyn.ibi.& Imo.in d.§.ſiquis rogatus. & latius ponit Soc.in dicta l.cũ auus.ꝓ aut teſtator fecit mentionẽ de naturalibus, honorando,& tunc excludant ſubſtitutũ: ſecus ſi eos non honorando nominauit.

71 Et nota, quia non ſufficit filios grauati eſſe adoptiuos, vt tenet Ang.in d.§.cũ autem.in lect.Flor.Iaſ.in octaua limi. & dictũ eſt in ſeptima limitatione.Item nec ſpurio.Bald.in d. §. cum aũt. & ibi Ang.

72 Vigeſimò limita ſi modò filius grauati, qui naſcitur, ita naſcatur, ꝓ licèt naſcatur viuus, tñ natutaliter viuere poſſit: ita declarat Socin.in d.l.cum auus.

73 XXI.Limita ſimodò filij grauati, q̃ faciũt deficere fideicõm. ſuccedãt, aliàs nõ faciũt fideicõmiſſum deficere.ita tenet Cum. in l. filius familias.§.cum quis.ff.de leg.j.Albe.in d.§.cum autem.

Contrarium verò tenuit Dyn.in l.ex facto.§.fin.ff.ad Trebell. Petr.de Bella pert.& Oldr.in d.§.cũ autem.Socin.in conſ.clxxxij. vbi dicit ita tenere Cuma.in d.§.cum quis.

74 Sed Soc.in l.cùm auus.tenet ꝓ eo caſu, quo conditio fingit apposita, etiã ꝓ teſtator eam non expreſſerit, ꝓ eſt eo caſu, quo conſtat cõditionem non fuiſſe per teſtatorẽ expreſſam, quia eã noluit exprimere, vt declarat Soc.& tunc requiratur, ꝓ filij, qui faciunt deficere conditionem, ſint hæredes, & procedit prima opin.ſed eo caſu, quo conditio pręſumitur à teſtatore expreſſa, & ꝑ notarium ſcribi omiſſa, tunc non requiratur, ꝓ filij ſint hæredes,& procedat ſecunda opinio.

75 Intellige autem præcedentẽ cõcluſionẽ qñ filius grauati licèt non ſuccederet, eſſet tñ aliàs aliquo mõ capax ſucceſſionis: nã ſi eſſet omnino capax, nõ faceret deficere cõditionẽ fideicõmiſſi, vt in fratribus ſancti Franciſci mendicantibus, vel damnatis in metallũ: ita tenet Bal.in l.cũ acutiſſimi.C.de fideicõ. Cum. in l.filius familias.§.cũ qs.ff. de legat.j.Ioã.Bapti. de S.Seuer.in d. §.cũ aũt.Soc.in l.cũ auus.ff.de cond.& demon. & in ꝓſi. clxxxij.

76 Et idem eſt in deportatis.Bar.in l.filius familias.§.cũ quis. ff. de leg.j.quem in hoc ſequuntur*communiter Doctores, & in terminis noſtris Soc.in d.l.cùm auus.

77 Et idem eſt, ſi remaneant filij banniti ex grauato, qui vel ex forma iuris communis, vel ex forma ſtatutorum ſuccedere non poſſint, vt per Soc.in d.l.cum auus.

78 Secus ſi ex grauato extarent filij, qui licèt eſſent religioſi ordinis, tñ eſſent capaces bonorũ in cõi, quia tales facerent deficere fideicomm.& applicarentur bona monaſterio, vel conuentui.Bald.in d.l.cùm acutiſſimi. C. de fideicom.Io. Bapt. in d.§.cũ autem.in ſeptima q.Soc.in d.l.cum auus,& conſ.clxxxij.

79 Et facit ratio, quia monaſterium habetur loco liberorum,& ſic implet illam conditionem, qñ eſt capax ſucceſſionis.c.in præſentia.de probat.auth.niſi rogati.C.ad Treb.glo.in d.l.cũ acutiſſimi.& ibi Iaco.But.

80 Et ideò Doctor.in c.in præſentia.de probat.dicunt, ꝓ ſi grauatus ingreditur monaſterium, excluditur ſubſtitutus.Barbat.in apoſtill.ad Bal.in d.l.cum acutiſſimi.

81 Sdd ſecus eſt in filia excluſa per ſtatutũ, ſtantibus agnatis, q̃ a etiã ipſa facit deficere conditionem liberorũ, ſecundum Soc.in d.conſilio clxxxiij.vide ſuprà in xij.ampliation.

82 XXII.Limita, ꝓ nõ ſubintelligeretur cõditio liberorũ, ſi filius grauaret poſt mortẽ extranei: ita tenet Corn.in d.§. cũ autẽ.

83 XXIII.Limita, qñ filius inuitatur à patre ꝓpter aliquã qualitatem, quæ ceſſat in nepotibus.Pariſ.conſ.xix.vol.ij.

84 Quartò limita, nã iſtud ꝓ ſubintelligatur conditio liberorũ, Cuman. in l. cũ auus. intelligit procedere per viam fictionis: & idem tenet Fulg.in d.l.cum acutiſſimi.

Contrarium autẽ, ꝓ iſtud proueniat ex iuris præſumptione, tenet Bar.in l.ex facto.§.ſi qs rogatus.ff.ad Trebel. Pe. de Anch.ĩ cõſ.xlvj.Paul.de Caſt.in l.cũ auus.Barb.in l.cũ acutiſſimi.Soc.in l.cũ auus.Corn.in conſ.cxcvij.vol.iij.& in §.cum autem.

87 XXV.Limita, nõ ꝓ filij cenſeantur per fideicom. ſubſtituti parẽtib⁹ grauatis, ſed tñ ꝓ ſint poſiti ĩ ꝓditione: ita declarat Pet. de Anch.ĩ ꝓſ.ccccxxvj.Pau.de Ca.in d.l.cũ acutiſſimi.& ibi Cor.

86 XXVI.Limita, ꝓ a iſta diſpoſitio.l.cum auus.dicitur exorbitans.Maria.Iun.conſ.100.& conſi.cxxviij.vol.j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Filius in fideicommiſſis an ſuccedat in locum patris, vt cum patruo concurrat.

1 ADmodũ dubia eſt illa qõ, an in fideicommiſſis filius ſuccedat in locũ patris, ita ꝓ cũ patruo cõcurrat. in qua qõne glo.ſm vnã opinionẽ tenet in l.cũ ita. §.in fideicom.ff.de legat.ſecundo, ꝓ filius in locũ patris ſuccedat, & cõcurrat cũ patruo: licèt multi dicant illã gl.hoc nõ ſentire. q̃ glo.poſita eſt ſuper verbo, proximo, q̃ opin. ſequit ib Imo.& ibi Ang.de Periglis,& Iac.de But.Bal.ꝓſ.cccclxxxviij.vol. iij.Soc.in ꝓſ.cclij.verſ.ex quibus apparet reſponſio.Alex. q̃ dicit iſtã*cõem opi.in cõſ.lxxxviij.vol.j.& in cõſ.ccxxxvij.vol. j.& in cõſi.xxvj.vol.iij.vbi dict cõem.Aret.in ꝓſ.clxiij.Iaſ.ꝓſ.ccx.vol. ij. & in ꝓſ.clix.vol.quarto.Soc.in ꝓſ.lj.vol.iij.Dec.in ꝓſ. lxxix. Goz. in conſi.quarto, vbi dicit iſtã*cõem opi.& ibi dicit Deci.aſſerentẽ ꝝrium malè loqui.Guald.caut.xxvij.de ſubſtit.vbi ẽt dicit iſtã cõem. Chaſſa.in cõſuet.Burgund.Aimo in ꝓſ.lxvij.Bertr. in ꝓſ. cclvj.vol.iij.Corn.in l.fi.C.de verb.ſignifi. & iſtam dicit magis* cõem Maria.Iun.in ꝓſ.cxvj.vol.j.Aret.in ꝓſ.cxlv. iſtã dicit cõem idem Maria.Iun.in conſ.cxlvj.vol.ij.iſtã dicit cõem Rui.in conſi. xij.vol.j.& idem dicit in conſi.xiij.volu.j. & opin.glo.cõem dicit Rui.in con.clxij.vol.j.& iſtam dicit cõem in conſ.lxxviij.volu.ij. & idem dicit in conſ.clxxj.vol.ij.vbi idem repetit.

2 Cõtrariũ Bald.in l.cũ ita.§.in fideicõmiſſo.ff.de legat.ſecũdo, & ibi Raph.Cuman.& Flor.& idẽ Cuma.in ꝓſ.cvj.ver.accedo ad hãc partẽ.Ange.Aret.in §.cũ filius.verſ. deinde iſta regula. Inſtitu.de hr̃d.q̃ ab inteſtat.Iaſ.ĩ l.ſi auia.ver.itẽ adde.C. de ſucceſſor. edicto.& ibi Decius, verſ.ex ꝑdictis inferunt Moderni. qui dicit ita Romæ iudicatũ in Rota,& ibi Cur.Iun.qui dicit iſtã* cõem. Alex.in cõſi.cciiij.vol.ij.& cõſi.iiij. ver. fortificantur etiam prædicta.vo.iiij.& in cõſ.cxxix.vol.j.ver.iſtis ſic præſuppoſitis. Dec. in cõſ.j.ver.& dico, vbi dicit iſtam* cõmunem opinionem.& in conſi.cccclxxviij.& cõſi. ccccviij.in fi.& cõſi.ccccxij.& in conſi. ccccclxxx.& in cõſi.ccxvij.Capra, in ꝓſ.v.ver.nec obſtat.Ioã.Ant. Alex.in ꝓſi.xxxvj.& in cõſi.xxxvij.& conſi.xxxviij.& cõſi.xxxix. vbi dicit iſtã opinionem cõmunem.& cõtrariam* cõmuniter reprobari.Bertr. in conſ.ccvij.volu.j.Pariſ.in cõſi.ix.volu.ij.& in cõſi.xc.eod.vol.& in cõſi.xviij.vol.ij. & in conſi.lxiij.vol.ij.& in cõſil.xxj.vol. iij.Curt.Iun.in cõſ.cliiij.Grat.qui dicit iſtã eſſe cõmunẽ opi.& aliam cõmuniter reprobari in ꝓſ.xxvij.vol.j.Soc.in cõſi.xiiij.in fi. ver.capio nunc tertiã difficultatem.vol.tertio.Iaſ. in l.qui liberis.§.hæc verba.ff.de vulg.& pup.Pariſ.in cõſ.xxxvij. vol.ij.Matheſ.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.n.84. Gozad. in cõſi.xxix. Pariſ.in conſ.xcij.vol.ij.Ruin.in conſ.clxix.vol.ij.& conſi.clxxxj. vol.ij.& in conſili.xxx.vol.tertio & in conſilio cxxvij.vol tertio. Guliel.Benedict.in repet.capitu.Raynutius.in verbo,& vxorem. nu.60.de teſt.& ibi Ioã.Crot.ver.vlti.pro implemento.

Tenendo primam opinionem, quòd etiam in fideicõm. filij ſubintret in locum patris,& concurrat cum patruo,

3 Primò limita, ſi teſtator inducens fideicõmiſſum expreſſerit, ꝓ volebat ſuccedere ſuos ſubſtitutos ſalua grad⁹ ꝓrogatiua.Pau. de Ca. in auth.defuncto.ver.ſed Iac.Butrig.C.ad Tertul.Deci.in ꝓſ.j.& cõſ.ccccviij.ver. tertia cõcluſio.Curt.Iun.in cõſ. cliiij.ver. tertiò moueor.Aim.in cõſ.lvxij.ver.tamẽ loquunt.Pariſ.in cõſi. xl.nu.25.& ſeq.vol.ij.& in cõſi.xxx.nu.58.vol.ij. & in conſi.xxxvij.nu.69.vol.ſecundo, cum pluribus ſeq. Curt. Iun.in l.ſi auia. verſic.poſtremò notabis.C.de ſucceſſ.edict. Gozad.in cõnſi.iiij. ver.præterea.& ſecundò.Gram.deciſ.j.nu.2.& num.5.

4 Et idem, quando ex aliis verbis hoc conſtaret. Ruin. in conſi. cj.vol.ſecundo.in conſi.clxxij.

5 Secundò limita; quãdo nepotes, qui volũt admitti in locũ patris,& cõcurrere cũ patruis, eſſent cõcepti poſt mortẽ teſtatoris, vt per Io.Ant.Alex.in cõſ.xxxvj.Curt.Iun.in cõſ.xxxvij.ver. poſtremò puto.& in cõſ.lviij.ver.poſtremò nõ puto. Maria.Iun. in cõſ.lxxiij.ver.ſed in propoſito noſtro.Pariſ.cõſ.xxxix.vol.ij.

Contrarium Iaſ.in conſi.clix.verſ.nec eſt curandum.volu.iiij. Pariſ.in conſilio xxxvj. vol.ij.

6 Tertiò limita, ſi filij eſſent nominati nomine ꝓprio, quia nepotes nõ nominati nõ venirẽt. Dec.in ꝓſi.ccclxxx.ver.& hoc idẽ alia ratione cõprobatur.Curt.Iun.in cõſ.clxvj. ver.ex ꝑmiſſis videtur colligi.Io.Ant.Alex.in cõſ.xl.verſ.alia etiã ratione.Pariſ.in ꝓſ.xxx.n.51.vol. ij.Ruin.in cõſ.cj.vol.ij.& in ꝓſ. cxxxiiij. vol.ij.& in cõſi.clxix.vol.ij.Rui. conſi.ccj.vol.ij.& in cõſ.clij.vol.iij.

7 Etidē est,si aliqui sint nominati noīe proprio, quia illi præferuntur exclusis aliis,qui veniunt sub nomine appellatiuo.Ruin. consilio cij.vol.iij.

8 Quartò limita,qn̄ testator substituit superstitē,quo casu filius præmortui nō concurrit cum superstite,vt per Curt. Iun. in cōs. lvij.vers.præmissa tanto clarius.Paris.in cons.xxxvij.nu. 69.vol. ij.Cor.in cons.clxxxij.vol.ij.

9 Quintò limita,si nominatis filiis dicat testator in testō suo, p̄dictos filios meos substituo,quia tunc nō venirent nepotes.ita Curt.Iun.in consi.lviij.vers.sed præmissa tanto clarius.

10 Et idem est, si dictum sit,infrascriptos filios meos: vt dicit Ioan.Ant.Alex.in cons.xl.vers.alia etiam ratione.Ruin.in consi. cxxxiiij.volumine secundo.

11 Sextò limita,qn̄ essemus in casu,in quo ẜm cōis iuris dispositionē filius non succederet in locum patris : vt cōcurreret cum patruo,quia etiam nec tunc in fideicommisso filius succederet in locū patris, vt cū patruo cōcurreret,vt per Dec. in ꝯsi. primo vers.allegata supra in ꝯtrium.Ioan.Ant.Alex.in cons.xl.versi.sed præmissis non obstantib.Curt.Iun.in cons.cliiij.versi.ij.moueor. Aimo in consi.lxvij.ver.tn̄ loquuntur.Rui.in consi.clxix.vol. ij. & in cons.cxvij.vol.tertio,& in cons. cxlij.vol.iij. vbi declarat. & in cons.clxiij.volumine iij.

Et ꝑpterea sicuti in descendentibus, quo ad ascendentes ista conclusio,ꝙ filius ī locū patris succedat, ita etiā in fideicōmissis procedit:vt per Dec.in cons. ccxvij.& cōs.j.Curt.Iun.in consilio xxij. & cons.lvij.& in cons.cxxviij.Goza.in cōs.iiij.Cur.Iun.in ꝯs. clxj.qui dicit magis*cōem.& isto casu opi.glo.dicit communiter approbatā,Paris.in cons.xxxvj.vol.ij.Paris.in consi.xxxviij.n. 15.& seq.vol.ij.Ruin.in cons.clxvij.vol.ij.

12 Et idē est qn̄ agit̄ de successione fratris,vel sororis,quo casu filij succedunt in locum patris ab intestato, ita etiam in fideicōmissis.Maria.Iun.cons.cxvj.vol.j.

13 Contrariū,ꝙ ēt qn̄ agitur de successione fratris , & sororis, in fideicōmissis filius nō succedat in locū patris,& nō cōcurrat cū patruis,tenuit Ber.in cōs.ccvij.in fi.vol.j.Io.Ant.in cōs.xxxvj. in fi.& in cōs.xxxviij.Soc.in cōs.xiiij.in fi.ver.capio nūc tertiam difficultatem.vol.iij.Dec.in cons.ccccij.Paris.in consil.xl.nu.25. vol.ij.Dec.consi.cccclx.

14 Septimò limita,qn̄ testator habebat & filios superstites , & filios filij p̄mortui,& in institutione prędilexit filios superstites illos instituendo,filiis filij præmortui,qui nō fuerunt honorati in institutione,quia pariter creditur in substitutione testatorem voluisse filios p̄ferri,nec filios filij p̄defuncti debere cū eis cōcurrere:ita Curt.Iun.in cōs.xx.vers.sed præsupposito quòd verior,

15 Octauò limita,qn̄ testator dixisset,quòd volebat restitui filiis,aut vni ex eis,aut eorum liberis.Ruin.in consilio clxix.volu. ij.& cons.xxx.vol.iij.

16 Nonò limita qn̄ ad fideicōmissum īuitauit filios, & descēdētes,quo casu filij tāquā noīati magis specificè,& noīe min⁹ gn̄ali non admittunt nepotes ad concursum in successione fideicommissi:Curt.Iun.in l.si auia.versicu.sed dubitatio stat.C.de succes. edict.Io.Ant.Alex.cons.xl.vers.& propterea isto casu.

Tenendo secundā opi.ꝙ in fideicomm.non succedat filius in locum patris,vt concurrat cum patruis.

17 Primò limita, si testator dixisset,ꝙ succederēt, prout ab intestato,quia si eo casu ab intestato filius succederet in locū patris, ita ēt isto casu in locū patris succederet filius. Dec. in cōs. lxxix. Iaso.in consi.clix.ver.ista multo fortius.vol.quarto.Paris.in cōs. lxiij.vol.ij.versi.& licèt. idem Dec.Maria.Iun.in cons.cxvj.vol.j.

18 Secundò limita , qn̄ agitur de successione trāsuersaliū vltra ascendentes,& fratres,& sorores,in quorū successione regulariter ēt ab intestato filius non succedit ī locū patris,vt cōcurrat cum patruis,secus si de successione ascendentium . Dec. in cōs j.Goza.cons.quarto.Maria.Iun.cons.cxvj,volumi.j.Paris. consil. xxxviij.vol.ij.nu.15.Curt.Iu.in cōs.clxj. Rui.in cōs. clxiij.vol.iij.

19 Tertiò limita , qn̄ constaret ex verbis expressis, vel ex coniectutata mente,ꝙ testator voluerit etiam in fideicōmissis filium subrogari in locum parentis , & concurrere cum patruis : vt per Paris.cōs.xxxviij.nu. 13.& seq.vol.j.

20 Quartò limita qn̄ dictū esset per testatorē,ꝙ fiat successio ī stirpes:vt per Soc.cōs.lxix.vers.ideò aūt dixit.vol.iij.& ī cōs. ciij. ver.ij.quia ista verba.vol.iij.Paris.cons. xxxviij.nu.9.& 10.vol.ij. & cōs.xcj.n.35.eod.vo.& cōs.xcij.n.18.& seq.vol.ij. Maria. Iun. cons.cxvj.versi.quia testator.vo.j. Paris.consi.xxxj.vol.secundo.

21 Qunitò limita,qn̄ dictū esset per testatorem,ꝙ succedant descendentes,& filij ipsorum,vt declarat Paris.consi.xlij.vol.iij.

22 Sextò limita , qn̄ nepos vellet succedere in locum patris,nō vt concurrat cum patruo ad successionem,sed vt videatur positus in conditione.Ruin.cons.lxxviij.vol.ij.

23 Septimò limita,qn̄ per nomē collectiuū descēdētes essent vocati ad fideicōmissum.Rui.ꝯs.cxxxiiij.vol.ij.& ꝯs.cxv.volu.iij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Filij positi in conditione an intelligantur vocati.

1 PRofunda,&alta est illa conclusio,an filij in conditione positi,intelligantur vocati,&sint in dispositione, vel veniant ab intestato quasi tacitā voluntatē habere videantur.gl.in l.Lucius. ff. de hære.insti.tenet, ꝙ filij veniant ab intestato:& idē tenent Ray. Cy.Iac. de Are.Albe. Bar.Bal.Ange.Raph.Cuma.Nic.Neap.Fran.de Albergot. & Frā. Tigrini de Pisis, & Imol.vbi latè,qui dicit istā*cōem opin.idem tenet Bar.in l.cēturio.in ver.q̄ro vlterius.ff.de vulg. & pup. & in l.si cùm dotē.ff.sol.mat.& in l.sed si sic.ff.de leg.iij.Bal. in l. cunctos populos.C.de summa Tri.in l.cùm acutissimi.C.de fideicō. in l.si emancipati.C.de colla.in l.quod scitis.C.de bo. q̄ libe. in l. pōt qs.ff.de vulg.& pup.& in ꝯs.xcviij.vol.iiij.incip.super primo q̄sito sic respōdeo.& in cōs.ccliiij. incip. Titius instituit sororē. vol.j.Pe.de Anch.in c.si pater.in xij.notab.de testa.in vj.& in c.in presentia.de ꝓba.ver.x.q̄ro.& in c.licèt.de vot.idē tenet Rapha. & ibi Imol.q dicit*cōem in l.filiusfamiliàs.§.cùm qs.ff. de legat. j.vbi ēt Pau.de Cast.dicit istā cōem: licèt ipse ibi ꝯtrium teneat.& idē dicit Pau.de Ca.in l.cùm acutissimi.C.de fideicōmis.Imol.& Roma.in l.ex facto.§.ex facto.ff. ad Trebel. Rapha.in l.generaliter.§.cùm aūt.C.de insti.& substit.Io.And.in addi.Spe. in titu.de testa.§.j.in vltima addi. in iij.q.Oldr.in ꝯs. cxlj.in fi. incip. thema tale est.& in cons.xxj.Iac.de Aren.Pe.& Albe.& Bal. in quibusdā lect.C.de condi.insert.in l.j.

Istā partē tanq̄ veriorem,& magis*cōem secutus est Cor.in cons.j.vol.iij.& cōs.ccxxvj.vol.iiij.& ꝯs.clxxx.vol.iiij.& cōs.lxvj. vol.ij.& cōs.lxxxix.vol.iiij.Alex.in cōs.cviij.vol. j.& cōs.cix.vol. ij.& in cons.xj.volu.iij.& cons.xxxij.vol.iij. & in ꝯsi. clxxxv. vol. ij.& in cons.xxij.vol.iij.& in cons.lxvj.vol.ij.& in cōsi.cxcix. vol. ij.& in cons.xxiiij.vol.iij.& Gozad.in cons.ciiij.Cur.Sen. in cōsi. xliij.& in cons.lxiiij.& Soc.in cons.lxj.vol.iij.& in cōs.lxxiij. vol. iiij.Alex.in cons.xcij.vol.iij.& in cons.xiij.vol.iiij.& in cons.xlix. vol.iiij.& cons.xxix.vol.v.Guido Papæ q.xxxix. & in consil.xxij. & in consi.xxv.& xxvij.

Et ista est*magis cōis opinio,vt dicit Alex.in cons.suprà allegatis.& in ꝯs.ccij.in fi.vol.vij.& in l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad Trebel.So.in l.j.C.de pact.& ibi Ale.in finalibus verbis dicit istā cōem.& Dec.& Ias.Pet.de Anch.in cons.cxxxvij.incip.principaliter ponderandū.& cōs.ccccxxvj.incip.quod supra consultum est.in cōs.cxx.inci.pro clariori.Ang.in cōs.lvij.Io.de Ana.in cōs. lxviij.Capra in cōs.ij.in secundo q̄sito.Soc. in repe. l. cùm auus. ff.de condi.& demonstr.Bertr.qui dicit cōem in cons.xxiij. vol. j.& in cōs.lxxxij.vol.j.& in cōs.xcvj.vol.ij.& in consi.clxx.vol.ij. & in cons.ccxxxvj.vol.iij.vbi dicit cōem.& in cons.ccl.vbi idem dicit,& seq.vol.iij.& in cons.cclxxxvj.vol.iij.& in cōs. xxxj. vol. ij.vbi dicit cōem.& in cons.clxxiij.vol.iij.& in cons.clxxxij.volu. iij.vbi dicit istā cōem.Corn.in l.j.C. de cōdi.insert.Cuma.in cōs. cxxj.Alex.in cons.clxxxv.vol.ij.Ias.in l.j.in v.no.C. de pact. & ibi Purpu.Guald.in caute.xix.de substi.& caute.xxxvj.eod.titu.Pau. de Ca.in consi.ccclix.incip.suprascriptus dn̄s consultor.volu.ij. Soc.in cons.lxxxix.vol.j.& in cons.cxl.Paris.consi. xviij.vol.ij.& cons.lxxxvj.vol.ij.& cons.xiiij.& cons.xlij.vol.iij.

Istā dicit cōem Maria.Iun.cōs.lxv.& cons.iij.vbi idem dicit,& cons.cxviij.vbi idē dicit,vol.j.Mantua.in consi.xxij.in ꝯsi.cxv.Aimo idem dicit cons.lxij.Grat.cons.lxxxix.vol.ij.Maria. Iun. cōsi. clxxvij.vol.ij.Ruin.cons.xxxviij.vol.j.& cōs.clx. vbi dicit cōem. vol.ij.& cōs.cxxxiiij.vol.iij.Boer.decis.cxlvij. vbi etiam ampliat. & in decis.clv.nu.16.& seq.

2 Contrariā verò partē,ꝙ dicantur vocati,& venire ex testatoris dispositione,tenuit Oldra.in l.j.C.de cōdi. inser.& ibi Bal. in lect.antiqua,vbi ēt Sal.& ibi Fulg.& Flor.de sancto Petro.Rom. in l.si cùm dotē.ff.solu.ma.& in cōs.xxxij.post Bn̄dictū de Plum. ibi,& Albe.de Ros.in d. l.j.C.de condi.inser.Bal.in ꝯsi.cccvj.vol. iiij.Pau.de Ca.in l.filiusfamiliàs.§.cùm qs.ff.de leg.j.Pe.de Anch, in cōs.lxxiiij.Cor.in cōs.cccvj.vo.iiij.& in ꝯs.ccccxx.vol.iiij.Barb. in repe.l.cùm acutissimi.C.de fideicō.Pau.de Ca.in ꝯs.lxxxvj.vo. j.incip.dubitatio vertitur de bonis.& in consil.cclxiij.incip.circa primū q̄sitū.ij.vol.Chassan.in cōs.xiiij.& consi. lxvij.Cur.Sen.in cons.lij.Barb.in cōs.lv.vol.ij.& cōs.xxvij.vol.j.Flor.de S.Petro in l.j.§.ꝑ secundo.C.de cad.tol.Paris.cōs.vj.vol.iij.dicit istā opinio. magis æquam & sequendam in iudicando.& cons.lxvj.volu. iij. & licèt pro ista vlti.parte allegetur gl.in d.l.filiusfa. §.cū quis.ff. de leg.j.tn̄ illa potius voluit cōtrarium,vt cōsiderat Cor.in cōs. lxvj.vo.ij.& in consi.j.vol.iij.& in l.j.C.de condi.insert.

Et istā partē posse teneri,& ꝯtriam nō esse ita*cōem, vt aliqui dicunt,dicit Maria.Iun.cōs.iiij.& cons.cxix.vol.primo , & altera opinio hodie nō est ita cōis,vt aliqui dicunt, vt dicit Grat.in ꝯsi. xlviij.volu.j.& cons.xxxij.vol.ij.& cons.cj.eod.vol.Maria.Iun.ꝯs. cxlj.vol.ij.& cons.clviij.cū pluribus sequentibus,vbi dicit, ꝙ ista opi.hodie est verior,& communior,& ab ea non est recedendū in iudicando. & cōs.clxviij. eod.volumine,& clxxiiij.eodē volu.

3 Tenendo primam opin.quę vr̄ esse magis *cōis , Primò amplia,etiāsi in alia parte testamenti filij essent positi in dispositione.Soc.in consi.cxv.vol.iij.Paris.cons.xliiij.vol.ij.& cons.lxxxvj. vol.ij.

Contrarium Gozad.cons.lxiiij.

4 Limita,nisi dictū sit de filiis masculis,qa tunc censentur masculi dispositiuè vocati,ita tenuit Guido Papæ in deci.sua clxxxiiij.inci.in illa qō.qua q̄ritur.sequitur Dec.in cōs.cclxx.& in cōs. cccxviij.vol.j.& in cōs.dxvj.& in cōs.dxlv in fi.& cōs.dxlvj.& ꝯs. dlxxiiij.in fi.& in ꝯs.dlxxviij.ī fi.in cōs.dclv.& in l.j.C. de pact.Io. Ant.Alex.in cōs.xxviij.& in cōs.cxx.Cur.Iun.in cons. xliij. & in cons.xlviij.& in cons.lxxxvij.& in cōs. xcvj.& in consi. cxiij.Gozad.in consi.xxvj.Ruin.cons.clxvij.volu.iij. Vltra prædictos ista opi.fuit de mente Cor.in cōsi.xx.vol.iiij.per eandē rationē,quæ ponitur per suprà allegatos Docto.Ias.in cōs.cviij.vol.iiij. & istā opin.finaliter sentit Soc.in cons.cxvj.volu.iij.Goza. in cōs.lxiiij. Curt.in consi.cxlvj.vol.ij.qui declarat.

5 Et facit ꝑ ista parte,nā stante statuto,ꝙ stantibus masculis fœminæ nō succedant,masculi dicūtur à statuto inuitati.Barbat.in consi.lxxxj.nu.10.vol.iiij.plures allegat Claud. in l. si cū dotem. ff.sol.matr.Brun.in tract. quòd stant.mascul. fuit dictū Bart.in l. j.§.qui habebat.ff.de bonor.poss.contra tab.in l.ij.§.fi. ff.de coll. bon.in l.seruo legato.§.si testator.ff.de leg.j.

Et istā limitationē tenuit Paris.in cōsi.xxxij.& cons.xlj.& ꝯsil. lvij.& cōs.lxiij.volu.j.& consi.v.vol.iij.& cons.vj. & cons.viij.& cons.xvij. cōs.xlij.vbi declarat.& consi. 50.& consi.lij. & consil. liij.& cons.lxvj.volum.iij. Maria.Iun. consi.lxv.& cons. ciij. & in cons.cxiiij.vol.j.cons.cxix.& consi.cxxvj.vol.j.istā limitationem tenet Mant.in consi.xxvij.illā tenet Aimo in consi.lxij. & consi. cxxx.Grat. cons.xxxj.vol.ij.& consi.xxxij.vol.ij.& consi. lxxxix. vol.ij.& cōs.cj.vbi latè comprobat.eod.volu.& cons.cvj.volu.ij. Maria.Iun.cons.cviij.eo.vol.Boer.decis.clv.nu.25.& 28.

6 Tenendo hanc limitationē,Primò sublimita eam , stante statuto ꝙ fœminæ stantibus masculis non succedant , quo stante filij positi in conditione ēt sub illa qualitate masculinitatis non dicūtur vocati:sed dr̄ eis reseruatum ius succedēdi ab intestato. Maria.Iun.in cōs.cxj.nu.32.& cons.cxviij.nu. 16.& cons.cxix. n. 31.vol.j.& in consi.clxiiij.nu.9.vol .ij.

7 Secundò sublimita vt ista opinio ꝓcedat,qn̄ ista qualitas masculinitatis fuerit propriè per ipsum testatorem expressa , secus aūt quando hoc fieret per interpretationem,non quòd testator ita in testamento expresisset,ita Marian.Iun.in consil.clxiiij.nu. 7.volumine ij.

8 Sed ꝯ limitationē principalē facit dictū Socin.in l.cùm auus. ff.de cond.& dem.vers.sed hic cadit pulchra.vbi tenet, ꝙ eo casu,quo masculi faciunt deficere fideicomm.quia dictū est,si grauatus decesserit sine filiis masculis,succedit ab intestato, in qua successione fœminæ cū masculis concurrunt. & hoc idē voluit Corn.in consi.ccxxx.vol.iij.& si istud dictū est verū,destruit profecto præcedentem limitationem.

9 Et in specie ꝯ superiorē limitationē tenere vr̄ Ioan.Ant.Ale. in cōs.cxx.& contra limitationem est consultatio Alex. in cōsi. clxxxv.vol.ij.vbi loquitur,qn̄ in conditione dictum est de filiis masculis,& tn̄ filij dicuntur tacitè vocati,secundū eū. idem colligitur ex consil.Capræ,in secundo quæsito. Istud idē colligitur ex cōs.Oldr.xxj.& ex cōsi.Ale.xxiiij.vol.iij.Corn.cons.ccvij.vol. ij.Et ꝯ istā limit.tenet Soc.in ꝯs.xij.vol.iij.Alex.in consi.cv. vol.j. Socin.in cōs.cxvj.vol.iij.Gozad.tenet ꝯ istam limit.in cons.ciiij. Bertr.in cons.ccl. vol.iij.Guald.cautel. xxxvj.de subst. Gozad.in consi.xxix.licèt incōsideratè parū post videat̄ transire cū limit. Ripa in l.centurio.nu. 162.& seq.ff. de vulga.& pup. in l.j. nu. 8. C.de pac.& ipsemet Guid.Pap.in d.q.clxxxiiij. dicit maiorē partē Dominorum de Parlamento esse ꝯ limitationē istam.& idem dicito conclusum fuisse contra iliā limitationem,in q.dc.

Contra istā limitationē tenet Bert.in cōs.cclj.vol.iij.Cor.cōs. j.in ij.dubio.vol.iij.Curt.Senior in ꝯs.xlij.& consi.lxiij.Dec.in ꝯs. ccxcj.Alcia.in l.j.C.de pact.ī verbo,sine liberis Paris.cōs.xxxj.vo. ij.& cons.xliiij.volu.ij.vbi dicit*cōem esse in ꝯtriū. & idem dicit in cōsi.lxxxvj.vol.ij.& cōs.lxxxvij.vol.ij.& cōs.xiiij. volu. tertio. Maria.Iun consilio cxviij.volum.primo.Grat.in consilio tertio, volumine primo. Marian.Iun.cons.clxiiij.volumin. secundo,& consilio clxxvij.volum.secundo., declarat qn̄ potest procedere limit. Guido.Pap.Boer.deci.clv.nu.28.Contra limitat. Guidon. tenet Ruin.consilio clxxxj.volu.secūdo,& consilio cxxxiiij.vol. iij.& cons.cxl.vol.iij.& cons.cxlj.vol.iij.

10 Et tenendo istā partē,nō obstat,ꝙ stante statuto masculi veniunt dispositiuè vocati,qa aliàs statutū nihil operaretur,sed in casu nostræ limitationis conditio expressa à testatore satis operatur exclusionem,absque eo quòd iuducat etiam fideicom. ꝙ grauatus teneatur masculis filiis,vel liberis suis restituere.

11 Et tenendo istā vltimā partē,ꝙ filij masculi nō veniant tanq̄ vocati,limita,vt per Pau.de Cast.in cōs. ccclix.inci. inscriptus D.consultor,qn̄ filij masculi essent positi in cōditione affirmatiua,vt quia dictū sit,extantibus masculis, nō succedat talis , quia tunc masculi videntur vocati:secus si ponantur in cōditione negatiua,vt puta,si nō extiterint masculi,succedat.refert,& sequit̄ Curt.Iun.in cons.xliij.

Contrarium colligitur ex notatis ꝑ Io.de Ana. in cons. lxviij. & ex decis.ipsius Guid.Pap.in cons.cxxviij.

12 Secūdò limitat Ang.in l.in legatis.C.de leg.vt cōclusio cōis ꝓcedat in hæreditate,secus in legatis:qa quo ad legata,vel fideicommissa particularia,filij positi in conditione,censentur vocati.& ita tenuit ibi Ange.in lect.Florentina.refert,& sequit̄ Corn. ibi,& Ias.ibi.Pet.Gerard.de Petrasancta in singu.lxj.Ias.in consil. iiij.vol.j.& in l.pecuniam.in ij.not.ff.si cert.per.Purpu.in l.j.C.de pact.Marian.Iun.in cons.cxxxviij.vol.ij.

Contrariū Soc.in d.l.cū auus. Claud.in l.ex facto. ff. ad Treb. in l.si cùm dotem.ff.sol.mat.& dubitat de ista limit. ipsemet Ias. in d.l.j.C.de pact.Claud.in l.centurio.ff.de vulg.& pup.

13 Tertiò limitat hanc cōem conclusionem Petr.de Ancha.in consilio septuagesimoquarto,qn̄ etiā ipsis liberis positis in conditione facta esset substitutio,ita ꝙ etiam testator prouidisset de substituto in defectū omniū,non mō primi instituti , Alex.cōsi. lxiiij.vol.v.Ioan.Anto.Alex.in cōsi.xxviij.Ias.in cōs.ccxxxij.vol. secundo,& in cōs.xl.vol.iij.Curt.Sen.in consi.lij.& in consi.lxiij. Curt.Iun.in consi.xj.Ripa in l.centurio.nu. 162.cū pluribus seq. ff.de vulg.& pup.Purp.in l.j.C.de pac.Curt.Iu.in ꝯs. cxvj. Chassa. in ꝯs.decimo quarto.Gozad.in ꝯs.lxiiij.Paris.ꝯs.xxxvij.& ꝯs.xlj.& cōsi.lxxvij.& cons.lxxxvj.& consi.lxxxj.volu.secundo, & con.v. & cōs. viij.& cōs.xiiij.& cōs.xlij.& cōs.lij.& ꝯs.liij.& cōs. lxvj.vol. tertio.Maria.Iun.cōs.cxix.vol.j.Mantua.in ꝯsi.vigesimo secūdo, Grat.ꝯs. lxxxix.vol.ij.& cōsi.cj.vol.ij.& ꝯsi.cvj.eod. vol.Maria.Iu. ī ꝯs.clxviij.vo.ij.Rui.ꝯs.cxxxix.vol.iij.Boe.deci. clv.n.21.& n.28.

14 Contra hāc limit.tenuit Soc.in l.cū auus.ff.de cōdit.& dem. Curt.Iun.in cōs.xj.& consil.xliij.& in l.j.C. de pact.& Soci. in d.l. cùm auus.allegat ꝯ istam limit.cōsilium Alex.xxij.vol.iij.& cōsi. clxxxv.vol.ij.& Capra in ꝯs.ij.ī secūdo quæsito allegat nōnullos alios, qui mihi nō probāt cōtra istam limit.& Soc. tenet contra istam limit.& illam declarat in cōs.lxij.vol.iij.& in cōsi.lxix.volu. iij.& in ꝯs.ciiij.vol.iij.& in cōs.cxvj.vol.iij.Paris.consi.xxxj.vol.ij. & ꝯs.xliiij.vol.ij.& cōs.lxxxvij.vol.iij.Mant.cons.cxciiij.Rui. cōs. cxxviij.num. 20.vbi dicit * communem.vol.iij.& consi.cxxxiiij. vol.iij.& consi.cxxxvj.volu.iij.& consilio cxxxviij. volumine iij. vbi dicit * communem,& consi.cxlj.volumine iij.

15 Tenendo primam opinionē, Primò sublimita, vt ꝑ Rui.ꝯsi. cliij.volu.ij.qn̄ filia licèt sit exclusa per reciprocā substitutionē factā in fauorem filiorū,non tamen esset exclusa per illam substitutionem,quæ esset facta de aliis agnatis.Rui.in ꝯs.cliij.n.9.vo.ij.

16 Secūdò sublimita,quando testator fecit plures gradus substitutionum sub eadem conditione expresè honorando filios in conditione positos in vltimo gradu. Rip.in l.centurio. numero 65.ver.quarta coniectura.ff.de vulga.& pup.

17 Quartò limitatur, nisi liberi positi ī cōditiōe fuissent à testatore grauati,qa cēsentur inuitati,vt declarat Bar.ī l.cēturio.ver. q̄ro vlterius,qd si testator dixit.ff.de vulgar.& pupil. & sentit in l. codicillis.ff.de vsuf.leg.licèt reliquerit idecisum ī l.sed si sic.ff.de lega.iij.Are.ī d.l.cēturio.hoc idē cōsulēdo tenuit Iac.de Bel.quē refert,& sequit̄ Bal.in l.precib⁹.C. de impub.& aliis substit. & ibi etiā Sal.Bal.ī tract.substi.Ang.Aret.ī§.fi.inst.de pup.subst. Pet.de Anch.in repet.ca.si pater. de testa. in vj.ī xij.not. Pau.de Ca.in ꝯs. v.incip.quicquid dicatur.volu.j.& in consi. cxxxj.incip. dubium facit.vol.ij.Soc.ī l.cū filio.ff.de leg.j.Io.de Monte Sperell.& Cor. in l.ab eo.C.de fideicōm. Guid.Pap.in consi. xxxvj. & idem in q. 39.Lancel.Galiaula in repet.dict.l.centurio.Corn.in consi.cciij. volumine quarto.Dec.consilio cclxxxij.Corn.consilio xcvij.volumine primo,& in consi.cxix. volumine secundo. Curt. Iun.in consi.cxlv.Soc.in consi.ccxlij.vbi dicit,quòd ista est magis* cōmunis opinio. Soc.in consi.duodecimo,volumine tertio.Guid. Pap.in consilio 87.& consilio cxxxv.& in consilio cxxxvj.& in consilio cxl.Chassan.in consilio lxvij.Gozad.in consi.ciiij.Bertr. in consi.cxlv.vol.iij.& in cons. clxxiij. vol.iij.& in cōs.cxxix.vol. secundo, vbi dicit * istam communem. Curt.Senior in consil. lij.Cuma.& ibi Im.sentit istam opin.in l.filius fam.§.cū quis.ff.de

leg.

leg.j.& Cum.in l.Lucius.& in l.hrditas ad Statiũ.ff. de hęre.inst. Curt.Iun.in ꝯs.lxxxvij.Istam opinionẽ tenuit Alex. in cõsi. lxiiij. volu.v.Corn.in consi.xxij.vol.ij.& in cõsi.ccxxvj. volu. iiij.& in cõsi.cccxx.eod.vol.& in cõs.cj.vol.iiij.& in cõs.clxxiij. volu.iiij. & in cõs.cxlvj.volu.iiij.Paris.cõsi.xxxvij.vol.ij.& consi.xlij.volu. iij.vbi declarat.Mãtua.cõs.xxij.Aim.in cõsi. cxxx.Maria.Iun.ꝯsi. clxviij.vol.j.Ruin.ꝯs.cviij.vol.ij.& cõsil.iij.volu.ij.& consil.cxxij. vol.ij.& cõsi.cxxiiij.vol.iiij.& cõs.cxxxj.vbi dicit*cõem, volu.ij. & cons.cxxviij.vbi idem dicit.vol.iij. sed dicit opin. contrariã* magis cõem.& cons.cxxxix.vol.iij & consi.cxl.volu.iij.& cons. cxlij.vol.iij.vbi declarat.& cõs.clxvij.vol.iij.Ponta.Iun. in l. cùm filio.nu.24.ff.de leg.primo,vbi dicit istã opinionẽ esse canonizatam.Ange.Aret.in tracta.de testam. in versic. & si decesserit sine liberis.versiculo quid si testator.Socin.in ꝯsi.lxxvij. Dec.in l.j.C. de pact.

18 Cõtrariã opi.ꝙ filij nõ censeantur vocati,&ꝓpterea nõ poterũt grauari,tenuit Bart.in ꝯs.vij.incip.Andreas Martini. Alber. in repet.rubricæ de vulg.& pup.in materia cõpendiosæ. vers.sed qa testatores.Ray.& Richard.Malũ.vt refert Bal.& Saly. in d.l.ꝑcibus.Imo. in l.centurio.& ibi Alex.& Ias.Imol. in c. Raynutius, in materia compendiosæ substitutionis.de testam.Bal.in l.ab eo. C.de fideicõm.& in l.sed si sic.ff.de leg.iij.& sentit in l.hrditas ad Statiũ.ff.de hrd.inst.Raph.Cum.in l.Lucius.ff.de hęr.inst.Claud. in l.centurio.ff.de vulg.&pup.& in l.cum filio.ff.de leg.j.Alex.in ꝯs.xj.vol.iij.& in ꝯs.cj.vol.iiij.& in ꝯs.cv.vol.j.& in ꝯs.clxxxv. ver. xiiij.nõ obstat.vol.ij.& in cõs.lj.in iiij.volu.& in cõsil.xxij.vol.iij. Ale.in cõsi.ccxix.vol.ij.incip.viso testõ.& in cons.xij. & in cons. xiij.vol. iiij.& in cons.xxiiij.vol.iij.& in cõs.clxxxiiij.volu.ij. Pet. de Ancha.in cõs.cxxxvj.Soc.in cõs.cxl.vol.iij.duplicato in cons. ccxviij.Curt.Sen.in cõs.xliij.vbi dicit opinionẽ ꝯ Bar.esse magis cõem.& in ꝯs.lxiij.Ias.in cõs.lxxxix.volu.j.& in cõs.cxliij.volum. ij.vbi dicit contrariã opini.Bar.esse magis cõem.& in cõs. xxxv. volu.iij.Dec.in cons.ccccxxij.Ioã.Ant.Alex.in consi.cxliiij.Cur. Iun.in cons.xj.vbi dicit opinionẽ Bart.cõiter reprobari.Dec.idẽ dicit.& idem tenet in ꝯs.ccclxxxiiij.Soc.in consi.lxij. vol.iij.& in consi.lxix.Guald.caut.xix.de subst.Bertr.in cons.lxxxij.volu.j. & istã dicit magis*cõem.& in cõs.clxxxij.vol.iij. & in cõs.ccxxxvj. vol.iij.vbi ẽt idẽ dicit,& in cons.cclj.volu.iij.vbi idem dicit, & in cons.xxxj.vol.ij.& Dec.dicit cõem in l.j.vbi etiam Ias.& ibi idem dicit Curt. C.de pact.Paris.cons.xxxj.vol.ij.opi.Bart.* communiter reprobari dicit Paris.cõs.lxxxvj.vol.ij.& cõs.lxxxvij.vbi idem dicit.vol.ij.& cõsi.lxxxix.vbi idẽ dicit.volu.ij.& in cons.vij.volu. iij.Maria.Iun.cõs.cxij.& in consi. cxviij.Mantua.in consi.cclxxv. Maria.Iun.cons.clxxvj.vol.ij.Ruin.vbi dicit cõem,consi. lxxxix. vol.ij.& consi. 100.vbi idẽ dicit.volu.ij.& consi.cj.vol.ij. & cõsi. iij.vol.ij.vbi idẽ dicit,licèt ipse sequatur opin.Bart.sed ꝯ Bart.tenet in cõs.cxxij.vol.ij.& cõs.cxxx.vol.ij.vbi dicit cõem. & consi. clxix.vol.ij.vbi idẽ dicit.& cõsi.cxiij.vol.iij.& cons.cxxviij.volu. iij.vbi dicit magis communem opinion.& consil.cxxxiiij. cons. cxxxvj.consili.cxlj.& consi.cxxxviij.vol.iij.Boer.in decis.clv.nu. 27.vbi dicit ita iudicatum in Rot.Curię Romanæ.

19 Tenendo primã opinionẽ Bart. Declara illã vt per Marian. Iun.cons.clxxvj. vol.ij.qñ expressè apparet filios in conditione positos grauatos fuisse à testatore:sec⁹ si nõ cõstat nisi eos fuisse in conditione positos.& idẽ tenet Ruin.in consi.cv.volu.ij.& in cons.cxxviij.& cons.cxxxiiij.vol.iij.

20 Secundò declara vt opin.Bart.procedat qñ ab vltimo fideicommissum esset relictum, secus quando substitutio esset facta post mortem plurium positorum in conditione.Ruin. in consi. cxv.numero 9.volu.iij.

21 Tertiò declara,vt prædicta opin.locum habeat, quando ex aliis coniecturis apparet filios à testatore fuisse inuitatos. Ruin. in consi.cxcviij.nu.7.vol.ij.

22 Quartò declara vt ista opini. non habeat locũ quando filij ponuntur in conditione, & hæredes hæredis grauantur. Rui.in consi.cxiij.nu. 5.vol.ij.

23 Tenendo opi.ꝯ Bart.eam limita,qñ filij essent grauati restituere piæ causæ,vt tradit Ruin.in cons.cxiij.nu.22.vol.iij.

24 Quintò limita,nisi ex verbis ipsius testatoris præcedẽtibus, vel sequentibus colligi posset ꝙ testator voluerit ipsos liberos dispositiuè vocari,nam dicuntur tũc dispositiuè vocati,licèt tãtum in conditione positi sint.Cor.in consi.ccxxvj.vol.iiij.Alex. in cons.ccij.volum.septimo.

25 Sextò limita,qñ alia coniectura cõcurreret,ꝓpter quã filij ĩ conditione positi debent presumi vocati à testatore.ita declarat Corn.in consi.ccxx.vol.iiij.& in ꝯs.cj.volumin.iiij.& in consilio ccxxix.& in consilio cclxxiij.vol.iiij.Socin.in consilio ccxl.Cur. Sen.in cõsi.lxxv.Dec.in ꝯs.cclxx.& Curt.Iun.in cõs.xliij. & in ꝯs. lxxxvij.in fi.Guald.cautel.xxxvj.de subst.Paris.cons.xviij.volum. ij.& nonnullas coniecturas percurrit Paris.consilio xxxvij. & ꝯs. xlj.volu.ij.& cõsi.lvij.& cõs.lxxvij.& cõs.lxxviij.& consil.lxxxvj. vol.ij.& consi.liij.vol.iij.Corn.in consi.cxlvj.volu.ij.& in consil. xx.vol.iiij.& in cons.xxij.vol.ij.Soc.in l.cùm auus.ff.de condi.& demonst.Pau.de Ca.in ꝯs.cclxij.volu.ij.& ibi in fine. Lud.de Sar. Soc.in ꝯs.lxxiij.vol.iiij.Paris cõs.v.& consi.vj.& cons.xlij. & cõsi. 50.& cons.lxiij.vol.iij.Maria.Iun.cons.lxv.nu.64.& cons.cxviij. & cons.cxix.nu.26.vol.j.Mantua.in cons.xxij.Grat.in cõs.xlviij. vol.j.& consi.lxxxix.vol.ij.Maria.Iun.consil.clviij.volu.ij.Aimo in consi.lxij.nu.6.Maria.Iun.consi.cxlj.vol.ij.& in consil.clxxiiij. & consi.clxxv.

26 Et ꝓpterea,ne sequatur absurdũ, filij dicuntur vocati. Grat. in consi.xxxij.vol.ij.

27 Vel quia magis dilectus excluderetur à minus dilecto.Grat. ibi.& consi.cj.vol.ij.

28 Vel qñ voluit vt bona conseruarent̃ in familia,vt dicit Rui. in cons.cj.cons.cxxij.cons.clx.& cons.cxcviij.volu. ij.& consilio cxxviij.vol.iij.& consil.cxxxj.vol.iij.& cxxxix.vol.iij.& cxl.volu. iij.& clxvij.vol.iij.

29 Declara,quia omnes coniecturæ in hoc casu debent esse ꝯcludentes,vt declarat Paris.in cons.lxxxvij.nu. 16.vol.ij. & cons. lxvj.nu. 12.vol.iii.

30 Et an sint concludentes,vel ne,relinquitur arbitrio iudicis, secundùm Socin.in l.cùm auus.ff.de condi.& demonst. Ruin.in consi.cviij.num. 11.volum.ij.

31 Septimò limita,qñ filiis positis in cõditione,ꝑ hoc, ꝙ dicerentur vocati fieret præiudiciũ vocato ex expressa testatoris dispositione,qui diceretur grauatus de restituendo ipsis liberis in cõditione positis,secus si per hoc,ꝙ filij positi in conditione dicerent̃ vocati,nullũ ipsi vocato ex expressa dispositione testatoris ꝑiudiciũ fieret,ita declarat Claud. in l.si cùm dotẽ.ff. sol.mat.

32 Octauò limita,qñ liberi positi in cõditione, essent positi nõ modò in vna conditione,sed in duabus, qa tunc censentur vocati dispositiuè.ita cõcludit Corn.in consi.lxxiiij.vol. ij. Gozad. in consi.lxiiij.quam limitationem non puto veram,quia si positi in vna nõ censentur vocati,minus censeri debent vocati positi sub duabus,quasi minus dilecti.

33 Nonò limita,nã testator ponendo eos in cõditione, censet̃ eos ꝑferre voluisse substituto ab intestato.d.l.Luc.& ibi gl.adeo ꝙ si in conditione positi ab intestato succedere non possent,cẽserentur ex testamento vocati,& dispositiuè,vt non excluderentur à substituto.Corn.in consilio lxxiiij.volu.secundo.Grat.cõs. xxxij.volumine secundo.

34 Decimò limita,qñ facta est ꝓhibitio alienationis extra familiã cũ clausula,quia vult bona perpetuò cõseruari in familia,tũc liberi positi in cõditione censentur inuitati dispositiuè.Corn.in cons.lix.vol.ij.Cur.Iun.in consi.xliij.Soc.in consi.ccl.in fin.

Contrarium Paris.cons.xliiij.vol.ij.

35 XI.Limitabat Sal.in l.j.C.de condi.insert.vt descendẽtes intelligerentur vocati,secus in aliis.Boer.decis.clv.nu.21.in prin. Sed ista opi.communiter*reprobatur,vt latè per Soc.in consi. cxvj.vol.iij.& in consi.lxxiij.vol.iiij.

36 XII.Limita,qñ in alia parte dispositionis positi in conditione,fuissent expressè vocati.Goza.in consi.lxiiij.

37 XIII.Limita in positis sub conditione in dispositione legis vel statuti ad alterius exclusionem,vt quia dictum sit, extãtibus masculis,fœminæ non succedant,quia tunc filij dicuntur vocati.Brun.in tract.ꝙ stantib.mascu.in xiij.articu.in xxxiij.q.

38 XIIII.Limita, qñ põt videri grauatus institutus sub duplici conditione,si ipse, vel filij filiorum decederent.Paris.cons.xviij. nu. 51.vol.ij.vbi hanc dicit *communem opinionem.

39 XV.Limita,qñ essent substituti superuiuentes, & filij ipsorũ & successorum in aliis,quia intendit,ꝙ bona tunc vadant à descendente in descendentem.Paris.consi.xxxvij.vol.ij.

40 XVI.Limita,qñ hęreditas esset grauata onere reali,vt transeat ad omnes descendentes.Paris.consi. xxxvij.vol.ij.

41 XVII.Limita,quia dicuntur vocati, si filij sunt positi in conditione per ablatiuos absolutos.Maria.Iun.cons.iiij.nu. 8.volu.j.

42 XVIII.Limita,quando testator videretur voluisse cõseruare agnationem.Mantua.in consi.xxij.Grat.cons.lxxxix. vo. ij. & cons.cvj.eodem volumine.

43 XIX.Limita,si substitutio sit facta vltimò morienti.Mantua. consilio cxv.

44 XX.Limita,si testator exclusit filias fœminas, & masculos posuit in conditione.Aimo in consi.cxxx.Grat.consi.cvj. vol.ij.

45 Et idem isto casu,& omni casu,quo testator prospexit conseruationi agnationis.Rui.cons.cxj.vol.ij.

46 Vel descendentibus perpetuò.Rui.cõsi.cxxij.& cons.cxliiij. volum.ij.

47 XXI.Limita,si verba nihil operarentur. Grat.in consi. xxxij. volumine secundo.

48 Vigesimosecũdò limita,qñ dictũ est, quousque alter superuixerit,non succedat substitutus.Grat.in cons.cxvj.vol.ij.

49 Vigesimotertiò limita, nã licèt singulæ limitationes suprà expressæ non sufficerent, plures simul iunctę sufficere debent. Gratus in consi.cvj.vol.ij.

50 Vigesimoquartò limita in ꝯtractibus,vbi positi in conditione, dicuntur vocati.Maria.iun.cons.cviij.vol.iij.

51 Vigesimoquintò limita qñ impossibile esset filios ab intestato venire,quia tũc dicerentur vocati ex testamento. Maria. Iun. consi.cxxxiiij. & consi.clxxv.vol.ij.

52 Vigesimosextò limita,qñ testator masculos, & fœminas in conditione posuisset,& extaret statutũ, quòd masculi fœminas excluderent.Ruin.cons.clx.vol.ij.

53 Vigesimoseptimò limita,qñ testator in eadem dispositione eosdẽ,quos posuit in cõditione,in dispositione posuisset. Ruin. consi.clx.vol.ij.

54 Vigesimooctauò limita,qñ aliqui sint positi in conditione affirmatiua,declarando,vt per Ruin.cons.ccj.vol.ij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Fideicommissarius accipiens possessionem bonorum subiectorum fideicommissi, quando est paratus incontinenti docere de iure suo,an sit legitimus contradictor in casu.l.fi.C.de edicto Diui Adria.tol.

1 DVbitant Doctores, an fideicõmissarius, qui accepit possessionẽ bonorũ subiectorũ fideicomm.propria auctoritate,sit legitimus ꝯdictor,vt hæres nõ immittat̃ in possessionem,iuxta tex.in l.fi.C.de edicto diui Adr.tollen.maximè qñ est paratus incontinenti docere de iure suo.& qdẽ gl.ĩ d.l.fi.in verbo,legitimo. in ver. itẽ an fideicõmissarius,tenet,ꝙ sit legitimus ꝯdictor.& ibi Odofr.vers.sed denuò ꝗro.& ibi Cyn.vers.sed nunquid fideicõm.ambo isti Doct.in vltima opi.per eos relata,in qua vident̃ residere.& Alber.vers.sed nũquid fideicõm.Bart.ibi vers.ꝗro vtrum fideicõm.& ibi Bal. in ꝗst,v.vers.tertiò se ꝑferendo.Ang.ibi.vers. an fideicõm. vniuersali s.Ias.ibi.vers.in ij.q.Rofre.in libell.sub titu.de bon.poss.ꝗ dat̃ ex edi.diui Adr.toll.versi.item quæritur,si fideicõm.hoc vr̃ sentire Alex.in d.l.fin.versicu.in eadem,ibi dum remitit ad not.per Bal.ibi.& Imol.in l.filiam.ff.ad Trebell.Corne.in d.l.fi.versicu.in eadem gl.C.de edict.diui Adr. toll.& Ioã.Fab.vers.idem in fideicom.vniuersali.Guido Papæ in consi.cxciij. vol.iij.

Contrarium tenet Iacob.But.ibi in d.l.fi. vers. quæro an fideicom.Paul .de Cast.ibi, in seq. glo.& Dec.versi.in eadem gloss.& Curt.Iun. ver.circa prædicta quærit Bart.idẽ tenet Ang.& Alex. in d.l.filiam.ff.ad Treb.Deci.in consil.lxxxiiij.& consi.cccclxvij. Guid.Pap.consi.cxxxij.in fin.Gozad. in cons.xcij.versi.iij. dato. Chassa.in consi.xix.Bertr.consi.xxj.vol.j.

2 Bart.verò in l.filiã.ff.ad Treb. cõcludit,ita demũ fideicommissariũ esse legitimũ ꝯdictorem,si possideat sine vitio, secus si cũ vitio.& tũc si intelligimus possidere fideicõm. sine vitio, etiã ꝙ propria auctoritate capiat possessionẽ, si modo possessio fuerit vacãs,ita ꝙ non fuerit capta possessio cũ vitio spolij, ꝓut videt̃ intelligere Bal.in consi.cxliiij.vol.iij.dũ dicit,quòd dicitur possidere sine vitio, dũmodo nõ ceciderit à legato per apprehensionem possessionis, ꝓut dicitur ĩ l.nõ dubium.C.de leg.& tũc illud est,quãdo possessionẽ apprehensam per hęredẽ occupat ꝓpria auctoritate. & tenet istam declarationẽ Im.in d.l.filiã.ff. ad Trebell.istud sentit Saly.in d.l.j.ver.item pondera.C.de vsur.Rui.ꝯsi. cxix.vol.iij.& consi.xxvij.volu.v.& consil.cxl. vol.v.Tiraquel.in tracta.*le mort saisit*.in x.declaratione secundæ partis.

3 Et in simili dicunt Alex.Dec. Ias.in l.j.C.de Carb.edicto, dum tenẽt,possessionem vitiosam non posse confirmari, sed nõ vitiosam sic.& intelligunt vitiosam.i.cum spolij vitio.

4 Et tunc istud dictũ Barto.in d.l.filiam.faceret ꝑ prima opin. si verò intelligitur vitiosa possessio quæ vacãs fuit apprehensa,& auocari põt interdicto,quorum legatorum. prout sentit ibi Cy. in d.l.fi.ver.nunquid fideicomm.& Alber.vers.sed nũquid fideicomm.& Ioan.Fab.ver.idem in fideicomm.Saly.versic.reuertor ad glo.& Ang.& Alex.in d.l.filiam.Paris.in consi.liij.vol.iij.Dec. in consi.ccxliij.in fi.Rui.cons.lxxviij.in fi.vol.iij.Et tunc opi. Bar. in d.l.filiam.faceret pro secunda parte.

5 Sed Grat.dicit fideicomm.dici possidere sine vitio,si habuit licentiam à testatore capiendi propria authoritate tacitè, vel expressè,in consi.cxl.vol.j.Idem tenet Dec. cons.ccccxxiiij.nu.15.

6 Deci. autẽ ĩ l.fi.n.25.C.de edic.Diui Adr.toll.tenet, fideicõm. esse legitimum ꝯdictorem, etiam quòd acceperit possessionem ꝓpria auctoritate, si modo habuerit ab hrde verbalẽ restitutionem,& non aliàs.& ita dicit Doct.*communiter tenere.

7 Limita primã opinio.istius cõclusionis,vt nõ ꝓcedat,qñ vellet fideicomm.se opponere hæredi volenti recuperare possessionem,vt detrahat Trebell.ita Paul.de Cast.in d.l.fi.& Alex.

Contrarium tamen tenet Dec.in d.l.fi.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Nepos, vel neptis ex filia non debet esse meloris conditionis quàm ipsa filia.

1 DIcit tex.in l.si viua matre.C.de bonis maternis, ꝙ nepos vel neptis ex filia non debet esse melioris cõditionis,quàm ipsa filia. & latè tradit Paris.in ꝯs. lxxxvj.volu.ij.Grat.cons.liiij.vol.ij.

2 Ratio est, qa filia censetur magis dilecta,ꝗ̃ neptis. Grat.in cõ. liiij.& consi.cxx.in fi.vol.ij.Ruin.cons.cxx.vol.j.

3 Et hoc maximè intelligit̃ qñ filia fauore agnationis excludit̃. per not.per nos infrà in cõclu.nostra posita vj.lib.sub tit.de verbor.signif.conclus.j.an appellatione filiorum nepotes cõtineãtur,in vj.ampliat.

4 Cõtrariũ,ꝙ nõ sit inconueniens, ꝙ testator prædilexerit neptes filiabus,dicit Alex.cons.xlix.vol.iiij.Paris.cons.xxxv.nu.22. volu.iij.& in cons.xlj.nu.65.cum plurib.seq.vol.iij. Aimo in ꝯsi. xcviij.nu.15.

5 Primò limita hãc cõclusionẽ,qñ filia fuisset dotata, & neptis nõ dotata:qa tunc non bñ infertur, filia est exclusa, ergo etiam neptis.Imò isto casu neptis põt esse melioris ꝯditionis ꝗ̃ filia.ita Curt.Sen.in consi.lxiiij.vers.tertiò corroborando.& ponit Soc. in ꝯs.ccxxvij.Alex.in ꝯs.xlix.vol.quarto.Paris.in cons.xxxv.& in cons.xlj.vol.tertio.Maria.Iun.cons.clviij.vol.secundo.& consi. clxviij.vol.ij.Ruin.cons.cx.vol.ij.

6 Cõtrariũ isto casu,ꝙ neptis nõ debeat esse melioris conditionis,qa filia fuit dotata,qa cũ reperiretur in primo gradu, debebat vel institui,vel exhęredari,vel saltẽ legitimã habere: qđ non erat in nepte,quæ nõ erat in primo gradu,vñ nõ debet esse in ꝯsideratione,ꝙ filia fuerit iure cogente dotata.ita Paul. de Castrò in cõs.ccccx.incip.casus iste frequenter.vol.ij.Soci.in l.cũ auus. ff.de cond.& demonstr.Ias.in cõsi.xlj. vol.j. Dec.in cons.ccclxx. Calca.in ꝯs.xlvij.& sentit Ioan.Ant.Alex.in cõs.lxij.in fi.Brun.in tract.ꝙ stant.mascul.in sexto articulo.in j.quæsti. tertij membri.

7 Secundò limita, qñ cessat ratio exclusionis, vt qa fœmina sit exclusa,qa sumus ĩ his,ꝗ̃ ratione sexus fœminis sunt interdicta. nã si extet masculus ex fœmina,non ꝓpterea censetur exclusus, sed poterit admitti.Curt.iun.in consi.j.Ioan.Ant.Alex.in consi. xxij.in fin.Vel alia ratione,ꝗ̃ in nepote, vel nepte nõ concurrat. Corn.in consi.ccxxxiiij.vol.iiij.Ruin.cons.cxx.vol.j.

8 Et ꝓpterea dr̃, ꝙ qñ filia excludit̃ ratione alicuius qualitatis, quæ nõ reperitur in masculo,tunc masculus ex ea non excluditur,vt dicetur in cõclusione nostra an appellatione filiorũ cõtineantur nepotes,in septima limitatione,posita in sexto libro,in titulo dę verb.signifi.conclus.j.

9 Et propterea dr̃, ꝙ si filia fuit exclusa à patre suo particulari odio,nõ sequitur,pater exclusit filiã propriã, ergo voluit excludere neptem, ita ponit Socin. in l. cùm auus. ff.de condit. & demonst.Aimo consi.xcviij.nu.4.

10 Tertiò limita,qñ sumus in claro:quia tũc non militat ratio d.l.si viua matre.ita Ioann.Ant.Alexand.in consi.xlviij.in finalibus verbis.

11 Quartò limita,nã ex persona patris sui inuitantis filiã, põt esse melioris conditionis neptis,quàm filia respectu aui,vt dicit Alexand.cons.xxxviij.vol.vj.

12 Quintò limita in portione patris sui, qui magis neptem ꝗ̃ filiam, magis nepotem, quàm filium,cui suam certam portionem reliquit, prædilexisse est censendus.Cor.in cõsi.ccxxx. vol. iij.Dec.in consilio dlxviij.

13 Sextò limita,qñ neptis faceret deficere cõditionem, quam filia non facit deficere,vt dicit in proposito Ias.in cõs. cxlij.vers. xj.pro eadem parte,vol.ij.

14 Septimò limita,vt per Grat.cõs.lxiiij.vol.j.qñ ratione dubij euentus exclusisset testator filias.quia nõ ꝓpterea essent neptes exclusæ.

15 Octauò limita,qa hęc conclusio nõ vendicat sibi locum in nepte ex filio,vt per Maria.Iun.cons.clxv.nu. 14.vol.ij.

16 Nonò limita,qñ filia esset per statutũ exclusa stantibus filiis, neptis aũt nõ esset exclusa stantibus agnatis.Ruin.consi. cxxiiij. volumine tertio.

17 Decimò limita,qñ nõ extarent ad excludendã neptẽ agnati,quorum fauore exclusa fuerat filia.Ruin.cons.cxxix.vol.iij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Conditio per superexistentiam filiorum verificata, non deficit filiis deficientibus.

1 DIcit tex. in l. cũ vxori. C. qñ dies lega. cedat. ꝙ conditio per super existentiã filiorũ verificata, nõ deficit, licèt filij postea deficiant, Oldr. cõs. xxj. versi. & mihi vr. & cõs. cxlj. vers. secus tñ esset, Ioan. And. in add. ad Spec. in §. in primis. in fi. versi. ista qõ. Bal, in l. cum acutissimi, ver. ibi, q sine filiis. C. de fideicõm. & in l. si quis hæredem. versi. item facit ad quæst. C. de inst. & sub. Pau. de Cast. cons. xcvij. vers. sed in casu nostro. vol. ij. & in l. ex facto. §. siquis aũt. in fi. vers. sed pone. ff. ad Trebel. Alex. cons. xxxj. vers. & quamuis. vol. iij. Bal. in c. j. §. quinetiã. vers. q̃ro quid si masculus. in tit. Episcopum, vel Abbatẽ. Ias. cons. lxvj. vers. moueor in primis. volu. iij. Chassa. cons. lxij. vers. ista pro certo. Ias. in l. si qs hæredẽ. versi. itẽ facit regul. C. de inst. & subst. Dec. ꝓl. lxiij. ver. & licèt, & cõs. ccxviij. ver. & ideo cũ in casu. & cõs. ccclxxvij. vers. circa primũ Grat. cons. v. vers. iiij. ex verbis, volu. ij. Bertr. cons. lxvj. vers. per secundã verò substitutionẽ, vol. j. in nouis, & cõs. cciij. ver. cui dicto nõ obstat. vol. ij. Dec. cõs. cclxix. nu. 13. vers. itẽ ipse Ludouicus, & cons. dxiij. ver. & ad hoc est decisio. & cõs. ccxcj. vers. & vlterius in casu isto. & consil. ccccxiiij. nu. 3. & seq. vers. & cũ talis ꝑditio. Guald. caute. xxv. de subst. Paris. cõs. xiiij. n. 10. ver. cũ enĩ ꝑditio. vol. ij. Ias. in l. in substitutione, vers. ego omissis illis. ff. de vulg. & pupil. Curt. sen. ꝓsil. lxiiij. vers. & premissa procedunt. Soc. cõs. ccl. vers. secũdò venit discutiẽda. Paris. cõs. lxxxvj. nu. 4. ver. quod ꝑcedit. & cõs. lxxxix. nu. 25. vers. ad quartũ etiã, vol. ij. Maria. Iun. cõs. xlij. ver. nec est curandũ, vol. j. & cons. cij. nu. 38. vers. nec defectu. vol. j. & consi. clj. ver. & licèt, vol. ij. Ruin. cõs. cv. vers. nec pñt. vol. ij. & cõs. cliij. colũ. iiij. vers. quia ergo, vol. ij. Ale. ꝓ. clix. vol. vj. ver. sed ꝑmissis nõ obstantibus. Paris. cõs. xliiij. ver. cũ enĩ conditio. vol. ij. Ruin. cõsi. cxxxj. & cõs. cxxxiij. vers. qñ verũ est. vol. iiij. Dec. in cõs. xcv. ver. cũ ergo in casu. Ias. in l. si qs duabus, ver. quid tenẽdũ. C. de imp. & aliis subst. Rui. cõs. ccviij. vers. cũ ergo Dominus Palauicinus, volumine primo. Ange. consilio clix. & pro hac parte facit.

2 Primò amplia, etiam si agatur in fauorẽ ecclesiæ, vel piæ causę. Fulg. cons. xlvj. ver. in q. proposita.

3 Secũdò amplia, ẽt si incontinenti decederet filius susceptus, Bal. in c. j. §. quin ẽt. ver. q̃ro quid si masculus, in tit. episcopũ, vel abbatem. Ias. cõs. lxvj. ver. idem in specie, vol. iij. & in l. si quis hæredem, ver. ad idem tertiò facit. C. de inst. & subst.

4 Primò limita, nisi ex cõiecturis colligi possit, testatorẽ aliter voluisse, Aimo cõ. xcviij. ver. videretur dicendũ. Grat. cõs. v. ver. modò limitatur, volum. ij. Dec. cõs. cccclxxvij. versi. non obstat. Mant. cõs. lviij. vers. & tenendo sic. Curt. iun. cons. cxxj. versi. quia hanc communem. Soc. cons. ccl. in fi. ver. infertur & secundò.

5 Secundò limita, qñ in conditione positi, non essent vocati expressa dispositione, ꝗ tunc licet nascantur, & decedant, nõ deficit ꝑditio fideicõ. secus aũt qñ essent expresse vocati. Gui. Pap. q. dxxxj. Dec. consi. cclxx, ver. non obstat ꝙ substitutio. Aimo ꝓ. xcviij. ver. videretur dicendũ, Grat. cõs. v. versiculo, sed cũ fideicommis. vol. secundo.

6 Tertiò limita, qñ agitur de bonis, quæ ad extraneos hæredes trãsmitti non consueuerunt, Paul. Cast. cons. cccxliij. vers. præterea posito. Curt. Iun. cons. cxxj. versi. quia ad hanc communem. Aimo cons. xcviij. ver. videretur dicendum.

7 Quartò limita, quando in vltimo gradu agnati sunt substituti. Curt. Iun. con. cxxj. ver. quia ad hanc cõem. Aimo cons. xcviij. vers. quia ad hanc communem.

8 Quintò limita, qñ ad determinatũ tps refertur conditio liberorũ extantiũ, secus verò si cõditio priuatiuè sit adiecta, non restricta ad certũ tempus. Ioã. de Imola in l. sed si ad tps. ff. ad treb. ver. autẽ sufficiat. Soc. in l. solemus, ver. quarta & vltima conclu. ff. de condi. & demonst. Rui. cons. ix. nu. 7. versi. nã in casu, volu. j. Alex. cons. xliij. ver. præterea posito. vol. iij. & in cons. cj. vers. non obstat etiam, vol. j. & cõs. clxxxvj. ver. nec etiam dici potest, vol. j. Paris. consi. xviij. nu. 43. ver. postremo per allegata, vol. j. Dec. cõ. ccccl xxx. ver. præterea illa decisio. & cons. dlxxxv. ver. ad hoc est deci. & cons. dxciiij. ver. ex allo etiam capite, & cõs. dcxxxvj. ver. & quemadmodum.

9 Sextò limita, qñ euentus conditionis liberorum nascentium, vel superexistentium fuit consideratus, secus verò, qñ non tantum implementum conditionis, sed conditionis effectus fuerit consideratus, ita Maria. iun. consil. clx. nu. 73. ver. sed tamen hoc non obstante, volumine secundo.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Conditio sufficit, vt aliquo momento adimpleatur.

1 IX præcedenti conclusione pertinenter subnectitur alia regula, ꝙ sufficit conditionẽ momẽto impleri, licèt implementum non duret. l. si quis hæredẽ. C. de insti. & substi. l. in substitutione. ff. de vulg. & pup. l. fi. §. j. C. de indic. vidui. tol. & ibi Pau. de Ca. in primis verbis. vbi infert ad qõnem ortam in ciuitate Venetiarum. Ias. in l. in substitutione, in j. no. ver. ij. habes. ff. de vulg. & pup. Cy. in l. si quis hæredẽ. in ij. no. C. de insti. & substi. & ibi Bal. in ij. oppos. Ang. cõsil. xxxiiij. ver. itẽ ꝙ sufficit. Bald. in l. precibus, in iij. oppos. C. de impu. & in l. humanitatis, in vlti. oppos. eod. ti. Chassa. consi. liij. Bar. in d. l. si quis hæredẽ. vers. & nota ẽt, & ibi Sal. in ij. oppos. & Ale. in summario. & ver. ex gl. & Ang. ĩ l. in substitutione, ver. vel dic. ff. de vulg. & pup. & ibi Imo. in j. no. Tiraq. in regu. cessante causa, in iiij. limit.

2 Amplia, etiam si sola perseuerantia conditionis colligatur ex presumpta mente disponentis. Ang. in l. in substitutione. vers. & dubitauit Bar. ff. de vulg. & pupil.

3 Primò limita, qñ implementũ cõditionis non duraret culpa, & facto illius, qui impleuit. Bal. in l. si quis hæredẽ. ver. itẽ facit ad quæstionẽ. C. de insti. & substi. & ibi Sal. ver. quærit Bal. Ale. in d. l. si quis hæredem. ver. tangit etiã. Bald. & ibi Ang. in prin. & Pau. de Ca. ver. in tex. ibi, filia. & Alex. in l. in substitutione. versic. adde quod Bal. ff. de vulga. & pupil.

Contrarium Ang. consi. xxxiiiij. ver. in contrarium. & ver cõclude ergo. Ias. in d. l. si quis hæredẽ. vers. j. limit. Dec. in d. l. si quis hæredem. vers. ij. limitatur.

4 Secundò limita, qñ impleta est cõditio animo non perseuerãdi in implemẽto, sed solùm, vt quis assequeretur emolumentũ, & postea desisteret ab implemẽto. Fulgo. in d. l. si qs hęredẽ. ver. & per hoc apparet. & ibi Pau. de Ca. ver. in tex. ibi, filia. & ibi Ale. ver. ad quod vltimũ. vide Alex. in l. in substitutione. in fi. vers. vel ẽt aliter respõde. ff. de vulg. & pup. vbi tenet istã limitationẽ, licèt dicat esse solutionẽ diminutiuã ad l. reprehendẽda. post Imo. ibi. ver. si autem ille. Ias. in d. l. si qs hęredẽ. ver. ij. limita. Dec. ibi. ver. iij. limitatur. Alex. in d. l. si quis hæredem. ver. vel responde.

5 Tertiò limita, qñ conditionis implementum respicit nedum cõmodũ implentis, sed ẽt alterius, ꝗ tũc requiritur, ꝙ duret implementũ cum illa persona, cuius commodo voluit testator ꝓspicere. Ang. consi. xxxiiij. ver. finaliter dico. vsque in finẽ. Imol. in l. in substitutione. in fi. ver. & hoc qñ. ff. de vulga. & pup. Ias. in d. l. si quis hæredem. versi. iij. notabiliter limit. licèt nõ plenè firmet. & ibi Dec. ver. iij. limitatur.

6 Quartò limita, qñ conditio habet tractũ successiuũ ex sui natura, tunc enĩ non sufficit conditionem momento implere, sed requiritur, quòd duret implementum. Bal. in l. fi. in ij. no. C. de in dict. vid. toll. Ang. cons. xxxiiij. Bal. in l. si quis hęredẽ. in ij. oppos. C. de insti. & substi. Alex. consi. xliij. ver. ecce ego. vol. iii. Ias. in l. si qs hrdẽ. ver. iiij. notabiliter limita. C. de insti. & substi. Are. ĩ d. l. in substitutione. vers. pro ista conclusione. ff. de vulg. & pup. Dec. in d. l. si quis hæredẽ. vers. ij. no. Corn. consi. vij. ver. nõ obstat, quod dicebatur. vol. j. Cyn. in d. l. si quis hæredem. ver. ecce ego secundum. & ibi Alb. ver. ij. q. Fulg. ibi, ver. vltimò inducunt.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum an censeatur inductum per prohibitionem alienationis.

SAtis cõfusè loquuntur Doct. in illa materia, an per ꝓhibitionem alienationis, censeatur iniunctũ fideicõ. & ideò pro faciliori resolutione opportunum visum fuerit plures casus colligere.

1 Primus casus est, qñ vnus tñ est vocatus, & simpliciter prohibitus alienare, & tunc, quia ꝓhibitio simpliciter facta nõ valet, vt est tex. in l. filius familiàs, in §. Diui. ff. de leg. j. non põt etiã operari fideicõmissum. Soc. in l. qui Romæ. in §. cohęredes. versi. primus casus est. ff. de verbo. obli. Gozad. in consi. cij. nu. 11. Guald. caut. vj. in titu. de var. testat. præcep.

2 Si verò sunt plures vocati, & prohibiti, vel oẽs, vel plures, vel vnus tñ, & tunc si prohibitio est facta per viã conditionis, valet prohibitio: vt est tex. in l. iiij. ff. de cõdi. insti. tñ nec isto casu fidei cõmissum inducit, vt tradit So. in d. l. q Romę. §. cohęredes. ver. aliqñ. & ij. ff. de verb. obl. Goz. in ꝓ. cij. n. 11. ver. aut verò plures.

Cõtrariũ hoc tenuit Bero. q. 42. n. 5. vbi expresè tenet, ꝓhibitionẽ valere, & tacitè secũ inducere fideicõ. respectuo hrdis,

3 Aut

Aut verò prohibitio est facta per modũ dispositionis, & tũc in casu alienationis induci fideic. voluit gloss. in l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. & in ibi Imol. ad hoc not. gl. illã vt singularẽ. in vers. itẽ nota diligenter. licèt non plenè firmet. Guid. Pap. ꝓ. si. eciij. vers. alia etiã consideratione. Alex. in cons. xxv. vol. ij.

Contrariũ voluit Saly. in l. quoties. versic. & idem dicit. C. de fideicom. Alex. in l. filiusfam. in §. Diui. & ibi Ias. in ij. lectura. ver. in eadẽ glo. ibi. ff. de leg. j. Alex. in l. qui Romæ. §. cohæredes. ver. in quantum tñ Ioan. ff. de verb. obl. Ias. in consi. xcvj. ver. assumo primum. volu. iiij. & sentit Paul. de Cast. in l. filiusfam. in §. Diui. versi. in gl. magna. ff. de leg. j. Soci. in d. §. cohęredes. Grat. consil. xxij. vol. ij. Goz. in consi. cij. Bero. q. xlij.

Tenendo istam vltimam opi. tanquam magis *communem,

4 Primò declara vt prima opinio debeat intelligi qñ alienãs in casu contrauentionis, esset priuatus, prout loquitur Maria. Iun. in cons. cxxij. ver. & primò pro declaratione. vol. j.

5 Secundò declara, vt dicta opinio ꝑcedat, qñ plures fuerunt ꝓhibiti alienare, & fuit additũ, ꝙ res deberet remanere firma, & stabilis per vniuersum tempus apud ipsos prohibitos, & isto casu valet ꝓhibitio, & ꝓhibiti videntẽ vicissim ad fideicommissum vocati, ita notabiliter declarat Io. Crot. in d. §. Diui. n. 2. ff. de leg. j. Et ita etiã videtur sentire Soc. in d. §. cohęredes. ff. de verb. obli.

6 Tertiò declara, vt dicta prima opinio ꝑcedat qñ ex verbis testatoris cõstaret alienationis prohibitionẽ factã fuisse fauore vocatorũ in dispositione, vt ꝗ mandasset testator alterũ alteri cauere de nõ alienando, iuxta tex. in l. peto. in §. mater. ff. de leg. ij. ꝗ tũc inter eos censeretẽ iniunctũ fideicõ. in euentũ alienationis, So. ĩ d. §. cohęredes. ver. aut est facta ꝓhibitio. ff. de verb. obl.

7 Secundus est casus, qñ ꝓhibitio alienationis est facta simpliciter cũ ista cã, vt res in familia relinquatur, & tunc q̃plures Docto. voluerunt, ꝙ in casum alienationis censeatẽ inductũ fideicõmissum: ꝓut tenet Soc. in d. §. cohæredes. ver. quartus & vltimus casus. ff. de verb. obli. & in l. si cognatis. ver. ij. habemus. ff. de reb. dub. & ꝓ. cclj vers. aliqñ & ij. & in ꝓ. ccclxxvij. versi. venio igitur ad fm. & in ꝓ. xiij. in fi. vol. iij. Alex. in consi. lvj. ver. præterea illa dispositio. vbi dicit *oẽs Doct. ita tenere. vol. j. consi. xxiij. vol. ij. & ꝓ. lix. vol. iij. Curt. Sen. in consi. xl. versi. ista conclusio probat. Cur. Iun. in cõs. xliij. ver. & ideò in primis. & in ꝓ. xxij. versicu. & ideò in primis. Curt. Sen. in consi. lxiiij. versi. & tertiũ principale. Bertr. in consi. xv. vers. prohibuit enĩ. vol. primo. & consi. clxxiij. vol. tertio. Paris. consi. lxxxviij. vol. secundo. & consi. xvij. vol. iij. & cons. xviij. vol. ij. Maria. Iun. in cõs. cxij. vol. j. & cons. xcvij. vol. ij. Grat. in cons. cvj. vol. secundo. Paris. in ꝓ. lviij. vol. ij. & ꝓ. lxxv. vol. secundo. Maria. Iun. in consi. clxiij. vol. ij. Ruin. consil. ccviij. vol. j. & cõs. xcvj. vol. ij. & consi. xxviij. vol. iij. & cons. cxxxiiij. vol. iij. qui oẽs Doctores præfati tenent in hoc casu, nõ esse inductũ simplex, & absolutum fideicommissum, sed tñmodò iniunctũ esse fideicommissum in euentum alienationis.

8 Et ꝙ nõ dicatur inductũ fideicõmissum in casum mortis, ex presè declarat Socin. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. & in dicto §. cohæredes. versi. iiij. & vltimus casus. & consi. cclj. & cõs. xiij. ĩ fi. vo. iij. Alex. in cõsi. lvj. vbi dicit *oẽs ita tenere, vol. j. & cõsi. vigesimotertio, vol. ij. Curt. Sen. in cons. xl. vers. ista conclusio. Deci' in cõsi. vigesimotertio, & cõsi. cclxxxvij. vers. vltimò nõ obstat. & consi. ccclxxvij. Ias. in cõs. xcvj. ver. prædicta optimè cõfirmãtur. & cõs. cviij. ver. cõfirmãtur. volu. iij. Corn. in consi. lix. vol. ij. Maria. Iun. in ꝓ. xcvij. vol. secundo, & cõsi. cxij. vol. j. Ruin. consi. cxliij. vers. vel secundò põt responderi. vol. iij. & cõs. cxxvij. vol. secundo, & consi. cxxxiiij. nu. 16. vol. ij. & consi. ccviij. vers. si cut qñ testator. vol. j. Maria. Iun. in cõsi. clxviij. vol. ij. Curt. Iun. in ꝓ. xliij. & consi. vigesimo secundo. versicul. & ideo in primis. Bertr. in cõs. xv. vers. prohibuit enĩ. vol. primo, in nouis. & cõs. clxxxiij. vers. ad secundum quęsitum. volum. tertio, in nouis.

9 Primò amplia, etiã si prohibitio alienationis simpliciter facta de se, aliàs esset valida, secundum Ruin. in cons. lxxxix. ver. præterea si dicta causa. vol. ij.

10 Secũdò amplia, siue secuta sit alienatio hominis, siue legis. Ruin. cons. clxviij. vol. iij.

11 Contrariũ, ꝙ imò etiã in casu mortis isto casu censeatur inductũ fideicõmissum, tenuit Cuma. in l. cũ ita. §. in fideicõmisso. ver. si aũt negauit testator. ff. de lega. secũdo. Soci. in ꝓ. ccxxviij. vers. ex quibus dico. Dec. in cõs. xxxviij. vbi tenet induci fideicõmissum absolutũ, etiã si per modũ causæ enũciatiuè dictũ sit, vt bona in familia remaneant. & idẽ sentit in cõs. xxiij. vers. vj. moueor. & cõs. ccccxxv. & cõs. dcxxxv. vers. quinto qñ. Soci. in cõs. ccxlix. ver. tertia difficultas est. iuncto ver. & pro his. Corn. in ꝓ. xxij vers. nec supradictis. vol. secundo. Rui. cons. cxxiiij. vers. & si dicatur. vol. secundo, & cõs. cl. vol. ij. Paris. vbi dicit istã *cõem opi. in cons. xxvj. vol. ij. & cõs. xxx. vol. ij. & cons. xxxj. vol. ij. & ꝓ. lij. volu. secundo, & ꝓ. lxxxvij. versi. nam prædicta. vol. secundo Aimo in consi. cxxx. Gozad. consi. cij.

12 Tenendo primã opi. tanquã magis *cõem, Primò limita, nisi in ratione addita in prohibitione esset adiecta dictio, In perpetuũ, vel dictio, Semper, seu dictio, In infinitũ, vt considerat Io. Crot. in d. §. Diui. Soc. in ꝓ. xl. in fi. Inter ꝓlia Curt. Io. Ant. Alex. in cons. liij. Dec. in ꝓ. xxiij. vers. ex his enĩ verbis. & versi. & ꝑsertim. & cons. xxxviij. ver. nã primò. & vers. quartò ꝗ. Dec. in cõs. ccccl xxxj. ver. & ex prædicta ratione. Curt. Iun. in cõs. xxij. versic. confirmãtur præmissa. Paris. cõs. liij. nu. 24. vol. iij. Ruin. in consi. ccviij. nu. 16. vol. j. & in cõs. cxxviij. vol. j. & in cõs. cviij. vers. & adhuc istud. vol. ij. & ꝓ. clxviij. vol. iij. Goz. cõs. cij. vers. v. pondero.

Contrariũ in hoc casu tenet Socin. in cõs. ccxxvij. Ruin. cõs. xxviij. vers. sed his non obstantibus. vol. iij.

13 Tenendo primã opin. Amplia idẽ esse, si testator dixisset, vt bona continuò remanerent in familia. Alex. in cons. xxiij. vol. j. sequitur Rui. consi. cviij. vers. & idem probatur. vol. ij.

14 Secũdò limita, qñ verba ꝓhibitionis essent multum vniuersalia, vel geminata, ꝗ tunc censeretur iniunctũ fideicõmissum ẽt in casu mortis. Soc. in cõs. cclj. ver. confirmanẽ præmissa. Dec. in cõsi. xxiij. vers. ex verbis enĩ. & cõs. ccccl xxxj. ver. vel secundò responderi põt. & cons. xxxviij. vers. iij. quia. & cõs. dcxxxv. vers. vj. ista conclusio. Aret. in l. ventre. versi. dicamus ergo. ff. de acq. hęred. Pari. in cons. liij. ver. ad quod ostendendum. vol. iij.

15 Tertiò limita, qñ dictũ esset per testatorẽ, ꝙ volebat bona transire de hęrede in hęredẽ. Soc. in consi. lvij. vers. secundum fideicommissum est. Dec. in cons. xxxviij. vers. & verba illa. consi. cclxxxvij. vers. & licèt qñque. Paris. in cons. xciij. vol. ij. & consi. viij. volu. iij. & cons. liij. Grat. in cons. xxxj. vol. ij.

16 Et idẽ esset, si testator dixisset, Bona mea peruenianta de vno in aliũ. Dec. in cons. ccccl xxxj. vers. & ex prædicta ratione.

17 Vel si dixisset, ꝙ vnus alteri succederet. Gozad. cons. lij. Rui. cons. cj. vers. sed tamen prædictis. vol. ij.

18 Et idẽ, si dixisset, ꝙ bona deuenirent de masculo in masculum. Paris. in cons. liij. vers. ad quod ostendendum. vol. iiij.

19 Et idem si diceret, vt bona peruenianta ad descedentes gradatim, vel ordine successiuo. Paris. consi. lxxxviij. ver. nam prædicta. vol. ij. Ruinus consi. cj. numero, 15. vol. ij.

20 Et idem, quando dictum est, vt bona omnino remaneant in familia. Corn. in cons. lix. vol. ij. Rui. cons. cxxviij. in fi. vol. j.

21 Et idẽ est, quando testator prohibet alienationem, donec, & quousque filij, & descendentes superessent. Dec. in ꝓ. dcxxxviij.

22 Et idem esset, quando testator voluit bona sua remanere in familia, vel in descendentibus. Franc. Curt. in cons. cxlv. Paris. in consi. xcij. vol. ij. Marian. Iun. cons. clxx. nu. 48. vol. ij.

23 Et idem, quando testator prohibuit alienationẽ, & vocauit masculos ad cõseruationem familiæ, vt dicit Franc. Curt. in cõsi. cxlv. Paris. in consi. xc. vol. ij. & consi. vj. & cons. vij. vol. ij.

24 Quartò limita, quãdo in casu cõtrauentionis alium inuitasset, tũc enim diceretur inductũ fideicõmissum etiã ĩ casum mortis, ita Ruin. in consi. cxxij. ver. & hoc ex pluribus. vol. ij.

25 Quintò limita, quãdo nedum fauore illorum de agnatione esset prohibita alienatio, sed etiã essent positi in cõditione, quo casu censetur inductum simplex, & absolutum fideicõmissum. Ruin. cons. cxxiiij. ver. & quanuis ex hoc: volumine ij. & consilio cviij. ver. nec præmissis obstat. eod. vol. licèt ibi alia ponderet vltra illud, quod sint positi in conditione.

26 Sextò limita, quando est prohibita diuisio inter ipsos de familia. Gozad. in consilio liij.

27 Septimò limita, quando esset prohibita extranei hęredis institutio. Gozad. consi. lij. versi. quarto dato.

28 Octauò limita, nisi ex coniecturis aliud constaret, quia tunc censetur inductum fideicommissum etiam in casu mortis. Grat. consilio cxxvj. volumine, ij.

29 Nonò limita, quãdo nõ per modũ causæ enuntiatiuè ꝓlatæ, sed per modũ rationis dispositiuæ expresè testator voluit bona in familia remanere, ꝗ tunc induceretur fideicommissum, nedũ in casu alienationis, sed etiã in casu mortis. Soc. in l. qui Romę. §. cohęredes. ver. quartus & vltimus casus. ff. de verborum obliga. & consilio ccxlix. & consilio 57. versiculo, secundum fideicommissum. volumine tertio. Decius in consilio, 23. versiculo, vnde in primis. & consilio 38. versiculo, sed tamen prædictis & consil. ccccxxij. versiculo, tertiò in casu propositionis. & consil. clxxxij. versiculo, sed ad hoc respondetur. & consilio, ccccclxxxiiij. versiculo, secundò principaliter. & consilio dcxxxv. versiculo, quintò quando. & consilio dcxxxvj. in principio, Iason in consilio xcvj. versiculo, secũdò quod, & sequen. volumine quarto. & cõsilio cviij. versiculo, quartò multum moueor. Gualdensis cautela sexta, numero 3. in titulo de variis testatoris præcep. Gozadinus consilio cij. versiculo, secundus casus. versiculo, non obstat. vbi dicit *communem opinionem. Curti. Iun. consi. cxj.

versi.tñ omissa hac disputatione.Gozad.cõs.lij.nu. 5. Aimo cõs. cxxx.nu. 10.Paris.cons.xxvj.vers.eo etiã. vol.ij. vbi dicit * cõem opin.& consi.xxx.vers.sed qa,& cõs.xxxj.versi.prout etiã. vol.ij. & consi.lij.ver.& adeo.eodẽ vol.Goza.consi.xxxiiij.ver.istis nõ obstantibus.Maria.Iun.cons.xcvij.vers.& pro declaratione.vol. ij.& consi.cxij.vers.& pro declaratione.volumine primo.

30 Quinimò nonnulli ẽt voluerunt, ꝙ prohibitio alienationis facta ꝓ conseruanda familia, inducat ẽt simplex, & absolutum fideicõmissum, vt voluit Grat.ꝓs.cxxxiiij.nu.43.volu.j.Maria.Iun. consi.clxx.vers.verunt̃n ex abundanti.vol.ij.& nonnulli alij, qui superius fuerunt relati.

31 Sed in ꝯriũ est * cõis opinio, ꝙ in isto casu fideicõmissum nõ censeatur inductũ, nisi in casu alienationis, vt dicit Cur. Sen.in consi.xl.vers.ista cõclusio probatur.Corn.ꝓs.xxij.vers.concurrit ẽt.vol.ij.Dec.consi.cclxxxvij.vers.vltimò nõ obstat.iuncto vers. & hoc ideo.& ꝓs.ccxviij.ver.sed istis, & similibus. iuncto ver.superest tñ.Loaz.in l.filius famil.in §.Diui.nu.35.ff.de leg. j. vbi tenet, nõ esse inductũ fideicõmissum in præiudiciũ venientis ab testato.Ruin.cõsi.lxxxix.nu.14.vol.ij.Grat.qui hãc dicit * cõem opi.in cons.cvj.nu.13.vol.ij.

32 Cõtrariũ ẽt si per modũ dispositionis, & nõ per modũ causę enunciatiuæ testator voluit bona in familia remanere, ꝙ nõ cẽseatur inductum fideicõmissum in casum mortis, tenet Soci.in ꝓs.ccxxvij.Alex.in consi.lvj.vol.j.& cons.xxiij.vol.ij. Dec.in cõs. ccclxxxvij.in secundo dub.& cons.ccxviij.in vltimo dubio.

33 Tertius est casus, qñ testator ꝓhibuit alienationẽ extra familiã nõ adiecta cã, siue ratione, vt in familia bona remaneant, sed simpliciter facta sit ꝓhibitio alienationis extra familiã, tũc ex mẽte Dyni, & Bar.in l.qui Romę.§.coheredes.ff. de verborũ obligation.versiculo, itẽ dicit Dyn. inducitur fideicõmissum in casu alienationis tñ, & non in casu mortis: & sequitur ibi Aretinus versiculo, & per istũ textũ.& Soci.versi.secundus casus est. Pau.de Castro, in dicto §.diui.versiculo, itẽ aduerte aliud. & in l. quoties.C.de fideicõmis.Soci.in ꝓs.cclj.ver.secunda principalis difficultas.versicu.& hoc mõ intellexit Bart.& cõsi.xliij.vers.vñ omissis multis.vol.ij.& consi.xiij.vers.sed posito.vol.iij. & cons. lvij.vers.cõfirmantur præmissa.vbi hanc dicit * cõem opi. volu. iij.Curt.Iun.in consi.cxlv.versi. circa premissam distinctionem, consi.xliij.vers.non inficior tñ.Iaso.in cõsi.iiij.versiculo, quartò deueniendo.& versiculo, in specie tñ.vol.i.Dec. in ꝓs. cccclxxxj. vers.& prima facie.versi.his tñ non obstantib.& consil.ccclvij. in princ.& consi.dcxxvij.Maria.Iun.in consi.cxij.col.j.Ruin. ꝓs. cxiiij.vol.j.

Contrariũ voluit Rapha.Cuma.Paul.de Cast. in princi.& ibi Alex.vers.nota argumentũ, vbi latissimè prosequitur istã partẽ, in l.qui Romæ.§.coheredes.ff.de verbo.obligatio.Ioan.Crot.in l.si filius famil.in §.Diui.versi.secunda sit conclusio. ff. de leg.primo.Ana.in consilio xlvij.versi.secundo principaliter.Goza.cõs. cij.vers.secundus casus.

Tenendo primam opinionem quæ vr magis * communis,

34 Primò limita, qñ nedũ prohibita esset alienatio extra familiã, sed ẽt ꝓhibita esset diuisio, vel alienatio inter ipsos de familia.Gozad.in consilio 52.versicu.sed hic non solum.

35 Secundo limita, nã qñ res fuit ꝓhibita simpliciter alienari extra familiã, si illi de familia requisiti emere nolint, põt ẽt extra familiã alienari.Bar.& ibi Pau.de Cast.in l.qui Romæ.§.cohæredes.ff.de ver.obl.Pau.de Cast.in consi.cccccxlvij.vol.j.

36 Et hoc debet intelligi qñ concurrit solũ ꝓhibitio alienationis extra familiã, secus autem quando cũ prohibitione adiicit etiam ratio, vt bona remaneant in familia, vt ibi per eos.

37 Quartus casus est, qñ facta est ꝓhibitio alienationis extra familiã cũ ratione, vt bona in familia relinquantur.& tũc Bar.& alij in §.coheredes.cõiter * tenent, in hoc casu induci fideicommissum, tã in casu alienationis.quã ẽt in casu mortis, ꝓut ẽt istã opi.tenet Soc.in l.si cognatis.ff.de rebus dub.vers.aliqñ & secũdo.Io.Crot.in dicto §.Diui.vers.vltimò nota.ff. de legat. primo. Soc.in ꝓs.cclj.versi.aliqñ, & tertio.& cõs.xliij.versi.vel dicamus. volu.iij.Curt.Sen.in ꝓs.xl.versi.aliqñ & secundo.Dec.in ꝓs.cccc lxxxj.versi.& idẽ notat Bart.& consi.dcxxxv.ver. ij. ad hoc facit. Ioan.Ant.Alex.in consi.j.versi.præmissis tñ.& consi.xxviij.versi. etsi dicatur.& ꝓs.liij.versi.præmissis tñ.Ias.in consi.iiij.versi. & si ista solutio.volu.j.Curt.Iun.in cõs.cxiiij.versi. circa vero aliam. consilio clxvij.vers.ego semper consulendo,& cons. clxv.versi. ego tñ oib.& cõsi.cv.versi.ex premissis elicio.& consi.clxj.vers. circa primũ.& cõs.xxij.aggredior itaque.& consi.xliij. versicul. secundò principaliter.& consi.lxvij.in principio.Iaso.in cõsilio xcvj.vers.secundò, ꝙ talia verba.volumine tertio.& consi. cviij. versiculo, confirmatur optimè.volumine quarto.Ruin. consil. cxxviij.versi.quibus non obstantibus.volu.j.& cons.cxliij.versi. vel secundò põt responderi.vol.iij,& ꝓs.cxxxiiij.nu.26. vol.ij. & cõsi.ccviij.versi.sicut qñ testator.vol.j.Paris.cõsil.xviij. versi. put etiã.vol.ij.Gozad.consi.lij.vers.sexto quoties.Marian.Iun. cõsil. xcvij.versi.& pro declaratione. volu.ij.Grat.consi.cxxxiiij.volu. primo.Ruin.consi.lxxxix.volu.ij.& consi.cvij.vol.ij.

Cõtrariũ tenuit Soc.cõs.ccxxvij.Dec.in consi.ccclxxvij. vers. prædictis tñ,& similibus.Pau.de Castro, consi. ccccxlvij.vers.sed ad præmissa respondeo.vol.j.Ruin.consi. lxxxix. versi. quinimò vr, volumine secundo.& consi.cxix.versic.præterea etiam in casu.volumine secundo,& consi.cxxxiiij.versi.sed etiã cessantibus prædictis.vol.iij.& consi.cxxvij.versi.præterea dici potest. volumine secundo.

Tenendo primã opinionẽ, quæ videtur magis * communis,

38 Primò limita, qñ prohibitio alienationis facta esset cũ facultate, ꝙ possit fieri alienatio inter illos de familia, ꝙ tunc nõ censeretur inductũ simplex, & absolutũ fideicõmissum: sed tantum in casum alienationis, ita Ruin.in ꝓs.cxxviij.versi. qñque,& tertio.volu.secundo.Gozad.in consi.lij.versicu.sed hic non solum.

39 Secundò limita, qñ prohibitio alienationis extra familiam esset generalis, ratio verò adiecta esset particularis, vtputà, quia tantùm ad descendentes se referret, prout in casu, in quo consuluit Ruinus in consilio suo cxix.versi.sed præmissis non obstãtibus.volumine ij.

40 Tertiò limita, quia conclusio procedit, qñ causa apposita ꝓ prohibitione omninò esset superflua, secus aũt, qñ aliquid operari posset.Rui.consi.cxvij.nu. 5.vol.ij.& consi. cxix.nu. 5. volu. ij.Maria.Iun.in consi.cxvij.nu. 5.vol.ij.& cõs.cxix.nu. 5.vol.j.Maria.Iun.in consi.cxij.nu. 5.vol.j.

41 Et qñ ꝑcedens conclusio fundatur in ea ratione, quia cùm ꝓhibitio alienationis sit de se valida, ratio adiecta operaretur, si nõ induceret absolutũ fideicommissum: ꝓpterea idẽ dicendum est in omni casu, in quo ꝓhibitio alienationis esset de se valida, si subijciatur cã, vel ratio, vt bona in familia remaneãt, inducitur simplex, & absolutũ fideicommissum ẽt in casum mortis. Cur. Sen.cons.xl.ver.ista conclusio probatur.Ruin.in consi.cx.versi. quibus tñ non obstantibus.vol.ij.& cõsi.cxiiij.vers.& primò qa, volumine secundo,& consilio cxvj.versi.nam quamuis posset. & consi.cxxxiiij.nu. 16.volumine secundo.& consi.cxxviij.ver, quibus non obstantibus.vol.j.

42 Et propterea, qñ testator in casum alienationis propter cõuentionẽ vocauit aliquos,& postea subdit rationẽ, vel causam, vt bona in familia remaneant, ex quo ꝓhibitio alienationis de se erat valida, causa, vel ratio adiecta inducit simplex, & absolutũ fideicommissum.Cur.Sen.consi.xl. ver.ista ꝯclusio probatur. Decius in consi.clxxxij.ver.sed ad hoc respondetur.Cur.Iun.ꝓs. xxij.ver.postremò confirmatur.Ruinus ꝓs.cx.ver. quibus tñ nõ obstantibus.volumine secundo,& consilio cxiiij.versi.& primò quia.& consilio cxvj.versic.nã quamuis posset.vol.ij.& in consi. ccviij.versi.quia igitur.volumine primo.& consi. cxxviij. versi. quibus non obstantibus.vol.j.Paris.consi.xviij.versi.quæ ꝓhibitio.vol.iij.Paris.in consi.xviij.nu.48.volu.ij.Gozad.cõsi.cij.Rui. in cons.cxxij.nu.2.vol.ij.

Contrarium in hoc casu voluit Ruinus consi.cxvij. versi. etsi fortè dicatur.volu.ij.Maria.Iun.consi.cxij.licèt qñ esset volumine primo.

Tenendo primã opinionẽ, quæ videtur magis * communis,

43 Amplia ipsam, ẽt si nõ sit per testatorẽ expressa ratio, vel cã, sed tantùm in casum contraueutionis alij fuissent substituti. ꝙ illorũ fauore absolutum fideicommissum inducitur, secundùm Paris.in consi.xvij.vol.iij.

44 Et idem est, qñ ex qualitate rei prohibitæ alienari, ꝓhibitio erat de se valida, vt quia esset turris, vel palatium maiorum, quo casu adiecta ratio, vt res in familia permaneat, inducit simplex, & absolutũ fideicommissum.Dec.cons.xxiij. ver.conclusio prædicta.& cons.xxxviij.versi.quintò ẽt.Io.Ant.Alex.cons.liij. ver. & eo maximè.Cur.Iun.in consi.xliij. ver.quicquid tñ sit.Rui. in consi.ccviij.versi.ac etiam potuisset.vol.j.

Contrariũ, qñ dicta turris, vel palatiũ esset ꝓhibitũ alienari, fauore certarũ personarũ tñ, nõ aũt totius agnationis: nã tunc nõ inducitur absolutũ fideicõmissum, sed tñ modò in casu alienationis, ꝓut voluit Rui.ꝓs.cxxxiiij.ver.& quamuis dicat.vol.iij.

45 Et nota, quia quædam ꝓhibitio alienationis est personalis, quædã personalissima, quædam autem impersonalis, siue realis, prout optimè declarat Dec.Nea.cviij.nu.2. & seq.in nou.Ruin. cons.cxlvij.nu.11.vol.ij.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Prohibitus alienare, an possit hæredem instituere.

OPPO

1 Opportunè sequitur in hac materia alia conclusio an prohibitus alienare, hæredẽ instituere possit: in qua Doctores etiam vario modo loquuntur,& propterea pro eius faciliori declaratione tres principales casus in ea sunt considerandi.

Primus Casus est, ꝙ prohibitus alienare simpliciter, nõ restringẽdo se ad certum genus personarum, põt hæredem instituere, cum huiusmodi alienatio necessaria,& nõ voluntaria censet: cũ certum sit eum perpetuò viuere non posse, tex. est in l.ex hoc. §. alienare.ff.de alie.iud.mut.caus.fact.l.j.& ibi gl.in verbo,loca.C. nõ lic.habit.lib.xj.gl.in l.pater.ĩ §.Iul.Agrippa.in verbo,factũ. ff. de legat.iij. Bar.in l.si quis ita §.ea lege.ver.aut est ꝓhibita alienatio.& ibi Pau.de Cas.ver.not.vlterius.& ibi Ang. ver.& cõclude. ff.de ver.obl.Ang.in consi.lvij.ver.ij. videndum est.Alex. in cõsi. clv.in prin.vol.ij.& consi.lv.versi.præmissis tñ non obstantibus. vbi dicit hanc * cõem opinionem.vol.iij.Pau.de Cast.in cõs.cccxxiiij.ver.item si diceremus.vol.j.Ias.in l.filius fam.in.§. Diui.nu. 103.ver.ij.adde.ff.de leg.j.Bar.in l.quemadmodum.ver. regulariter autem.C.de agricol.& censit.lib.xj.Ias.in consi.cj.per totum. vol.j.& consi.clxiiij.versi.bene facit.vol.iiij.Curt.Sen. consi.xlvj. versi.tertius casus.Fabia.de Mon. in tract. de emptio.& vendi.in quarta parte prin.in xxij.& vltima q.nu. 22.& seq.ver.circa decimum sextum.Curt.Iun.consi.clx.ver.nõ obstat aliud.Maria.Iun. consi.cxij.nu. 11.& seq.vol.j.Rui.cõs.cl.ver.& dato.vol.ij.& cõs. lxxxix.ver.& prædicta adhuc confirmantur.vol.ij.& consi.xxxviij.ver. sed tamen præmissis non obstantibus.vol.v.

2 Secundus Casus est, ꝙ si prohibita sit alienatio extra genus psonarum, puta extra familiam, prohibitus alienare nõ possit extraneum non successurum ab intestato hæredem instituere. ita probat tex.in l.peto.in §.fratre.ff.de legat.ij.& ibi Bar. ver. aut ꝓhibitio est facta.qui dicit ita * cõiter tenere Doctor.idem voluit Bar.in l.cum pater.in §.cum inter.ver.nec obstat.ff.de leg.ij.& ibi Pau.de Cast.ver.duo etiam.& ibi Imo.in summario,& in ver. gl. in verbo,filium,& ibi dicit istam * cõem opinio. Ang.in l. si quis ita.§.ea lege.ver.in eadem,ibi,& frater.& ibi Imo.ver.iij.casu iũcto ver.sed hic occurrit.& ibi Are.ver.in gl.posita.ff.de ver.obl. Ias.in l.filiusfa in §.Diui.in j. ẽt.nu. 101.& ij.lect.nu. 134. & pluribus seq.vbi ẽt Loaz.nu.96.versi.vij.quærit Bart.& ibi Io.Crot. ver.tenendo tñ.ff.de legat.j.Bal.in d.§.ea lege.in ij.q.versi.aut est prohibita.Barro.in l.quemadmodum. ver.vbi verò.C.de agri.& censit.lib.xj.Alex.in consi. lvj.ver.quinimò etiam, vbi dicit istã * cõem. vol.j.& idem dicit in consi.lix.ver.non obstat etiam, dũ dicebatur.vol.iij.Fulg.in consi.ccxv.ver.illud denique prospiciẽdum.Cor.consi.cxj.ver.insuper dictũ statutum.vol.iij.Curt.Sen. in consil.xlvi.ver.tertius casus.& consil.lxiiij.nu. 53. & sequenti. Imo.in l.ventre.ver.Tu adde.& ibi Aret.ver.circa regulam.ff.de acq.hæred.Soc.in consi.ccxxvij.ver.circa tertiam.q. Ias. in l. voluntas.versi.prima fallentia est.C.de fideicom.& in l.si quis ita.§. ea lege.nu.44.ff.de ver.obl.& consi.cxx.ver.aliquando & iij.vol. j.& consi.xcvj.ver.condescendo nunc. vol.iiij.& consi.iiij.ver.in specie tamen.vol.j.& consi.xxxj.ver.sed præmissis non obstantibus.vol.iij.Soc.in consi.ccxcij.versic. sed respondetur ij. Trig.in singu.cij.Dec.in consi.clxxxij.ver.& ideo prohibita alienatione. & consi.ccclxxvij.ver.circa primum.& consi.ccccxxij. versi. his tamen,vt infrà apparebit.Grat. consi.ix. ver. lxxxiij. comprobatur.vol.j.Bertr.consi.cxxvij.nu. 12.vol.iij.in antiq.Rui. consi. lxxxix.ver.& ex prædictis.vol.j.

3 Secus aũt si non sit extraneus hæres institutus, sed sit institutus ꝙ erat successurus ab intestato,ita tenet gl.in l. quẽadmodũ.ĩ verbo vendi.ver.an per vltimam voluntatem.C.de agrico.& cẽsit.lib.xj.Bal.consi.lxxxiij.vol.ij.Pau.de Cast.consi. cxv. ver.si eũ hoc fecisset.vol.j.Alber.in l.si quis prioris. ver.si autem simpliciter.C.de secundis nup.Ang.in l.ea lege, ver. si verò alienatio. C. de condictio.ob caus.Are.in l.Pantonius.§.rei perduellionis.ver. dic ergo.ff.de acq.hęre.Ias.in l.filiusfa.in ij.lect.nu. 141.ver.ij.adde.& ibi etiam Io.Crot.ver.quærit etiam Bar.ff.de leg.j. Ruinus consi.cl.versi.& dato,volu.iij.& consi.xcv.versi.per talem ergo. eodem volu.

4 Contrariã opinionem, ꝙ ẽt successurum ab intestato quis nõ possit hæredem instituere, qñ quis est prohibitus alienare extra familiam, tenuit Bal.in l.si quis prioris.§.certum.in princip.vers. modo posset dubitari.C.de secũdis nupt.Imo.in l.peto. §.fratre, versic.in eadem gl.ff.de leg.ij. Ambro.de Opizo.in d.§.Diui.nu. 111.& ibi Io.Crot.ver.secunda est difficultas.ff. de lega. primo. Pau.de Cast.in l.si quis ita.§.ea lege.versi.sed contra istam glo.ff. de verbo.obliga.Sal.in l.ea lege.versicu.aut persona non est specificata.C.de cõdictio.ob caus.qui dicit, quòd si non est de filiis, non potest institui etiam successurus ab intestato.Soc. in consi. cclj.ver.quibus tamen non obstantibus.& cons.xliij.ver. sed posito secundo loco.nu.3.

Tenendo primam partem, quæ videtur magis * communis,

5 Primò limita, nisi ratio apposita per testatorem suadeat, ꝙ etiam institutio hæredis legitimi, videatur prohibita.Soc.in consi.cclj.versi.confirmatur ista conclusio.

6 Secundò limita, qñ verba adiecta prohibitioni, essent multũ vniuersalia,& prægnantia.Aret.in l.ventre.ver.dicamus ergo.ff. de acq.hæred.Soc.in consi.clj.ver.postremò testator.& ver. postremò concludenter.Dec.cons.xxiij.ver.v.quia.Ias.in l.si qs ita. in §.ea lege.ver.limita qñ.ff.de ver.obl.Aret.in l. Pantonius.§.rei perduellionis.ver.dic ergo.ff.de acq.hære.Ias.in l. filiusfamiliàs. §.Diui.in secunda lectu.nu. 137.ff.de lega j.Io. Ant. Alex.consi.j. ver.premissis tamen,& similibus.Bert.consi.clxxiij.ver.fortè verò opponitur.vol.iij.in nou.Rui.consi.cl.ver.& primò quia.vol. ij.& consi.cxxxiij.ver.v.videtur.vol.v.& consi.cxxxiij.versi. nam quamuis.vol.ij.& consi.cxliiij. ver.& quòd fit.vol.iij.& cons.xxxviij.ver. tñ in casu nostro.vol.v.& consi.cciij.ver.in casu autem nostro.vol.ij.& consi.lxxj.ver.at etiam istud magis.& ver.& cõfirmatur.volu.j.& consi.xxiij.ver.& tanto magis.volu.v. Grat.in consi.lxviij.ver.ij.respondeo.vol.ij.

Contrarium voluit Rui.sibi contrarius,consi.lxxxix..ver.non obstant etiam notata.vol.ij.& plures hanc partem tenentes allegat Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu. 173.

7 Tertiò limita, quãdo prohibitio aliàs esset de se valida, & adiecta fuisset ratio, vel causa, vt res in familia remaneret, quia tũc etiam per successionem ex testamento hæredis legitimi res deuenire nõ potest ad aliquẽ extra familiam.Soc.in consi.cclj. ver. aliqñ & iij.& consi.xliij.ver.aliquando vltra testator. volu.iij.Io. Ant.Alex.cõsi.j.ver.præmissis tñ,& similibus.Dec. cõs.xxiij. ver. præterea & ij.& ver.iij.communis opinio.& cõsi.ccccclxxxj. ver. his tamen non obstantibus.Rui.cons.cx.ver.quibus tamen omnibus.vol.ij.

8 Quartò limita, quãdo testator in casu necessitatis permisisset alienationem inter illos de familia, quia ex hoc deprehenditur, quòd voluntaria alienatio est prohibita inter ipsos de familia,& necessaria& volũtaria inter alios.Soc.cõs.cclj.ver.postremò memouent.Ruin.consi.nonagesimoquinto,versic.per talem ergo. volu.ij.

9 Contrarium, quòd etiam isto casu res prohinita possit deuenire etiam ad extraneum ex causa necessaria alienationis, voluit Bologninus consi.xliij.per totum.

10 Quintò limita, qñ nedum esset facta prohibitio, quo ad incertum genus personarum, sed etiam quo ad certas personas: illæ enim certæ personæ sic specialiter prohibitæ, institui nõ possunt etiam si essent ab intestato successuræ.Bertra. consi.clxxiij. nu.28.vol.iij.in nouis.

11 Sextò limita, quando ex qualitate personarum, in quas prohibita est alienatio, deprehenderetur mentem testatoris fuisse, qnòd bona non possent deuenire ad successorem ab intestato, etiam per successionem ex testamento.Bertrã. consi. clxxiij. nu. 29.& seq.vol.iij.in nouis.Grat.consi.lxviij.ver.iij.considero.volumine ij.

12 Septimò limita, quando in prohibitione testator declarauit se velle bona perpetuò conseruari in agnatione sua: tunc enim non potest institui extraneus, qui non est de agnatione, quamuis fuisset successurus ab intestato.Io.Ant.Alex.consi. liij. ver. ij. dico.Rui.consi.cl.ver.iij.comprobatur.vol.ij.& consi.cviij. vers. & adhuc istud.& ver.nec præmissis.vol.ij.& consi. cx. ver. ex his ergo præmissis.& consi.cxxxiiij.ver. quod in casu nostro. vol.ij. & consi.clxviij.ver.& adhuc.vol.iij.

13 Et idem, qñ dicit ꝙ vult bona continuò permanere in familia.Rui.consi.lxxxix.vol.ij.& consi.cviij.vol.ij.

14 Et idem, quando loquitur per dictionem, omninò.Rui.consi.cxlvij.versi.& vltra prædicta.volu. ij.& consi. cl. versi. & j. quia. eo.volu.

15 Et idem, quando vteretur dictione, In infinitum. Rui. consi. cl.ver.iij.probatur.vol.ij.

Contra hanc limitationem tenet Ias.consi.xxxj.versi.item supradicta communis.vol.iij.Rui.consi.lxxxix.ver.præterea nõ videtur.& ver.& non obstat.volu.ij.& consi. cxix.ver. non obstat, quòd facta dicatur.eo.vol.

16 Octauò Limita, qñ testator prohibuisset aliquẽ disponere de re aliqua particulari, ꝙ tunc de illa non posset ẽt per viã vltimæ voluntatis in proximiorem coniunctũ disponere, ita Ias. in consi.clxxxix.ver.& ex ista prima conclusione.vol.ij.

17 Nonò limita, qñ nedũ est adiecta ꝓhibitio alienationis, sed ẽt est adiecta qualitas masculinitatis, ꝙ tunc fœminæ non possent nec ex testõ succedere, nec etiam ab intestato admitti.Ias. in consi.cviij.ver.nunc quoque obstat.vol.iiij.Rui.consi.cl.versi.ij. probatur.vol.ij.Rui.consi.cciij.nu.15.vol.ij.

18 Decimò limita, quia prohibitus acquirere, non põt; quãuis

sit successurus ab intestato, institui, aut ab intestato succedere. Aret.in l.Pantonius.§.rei perduellionis versi.dic ergo. ff.de acq. hæredit.& idem Are.in l.ventre.ver.dicamus ergo.ff.de acq.hered.Rui.consi.cxliiij.ver.& j.vol.iij.& consi.cciij.nu.15.vol. ij. & consi.lxxj.ver.ac etiam istud.vol.j.

Contrarium voluit Ias.in l.filiusfam.in §.Diui.in secunda lect. nu.137.ff.de leg.j.Tiraquel.de retract.lignag.§.j.in glo.ix.nu.68.

19 Vndecimò limita,quia conclusio ꝓcedit,qñ fideicõmissum est conditionale,videlicet,si factum sit contra prohibitionem, secus autem,quando simplex, & absolutum esset fideicommissum,declarando vt per Ruin.in consi.cciij nu.15.vol.ij.

20 Duodecimò limita,qñ per testatorẽ esset ꝓhibita alienatio etiam necessaria.Rui.consi.lxxj.ver.ex quo enim.vol.j.

21 Et idem quando alienationem necessariam certis tantum casibus testator prohibuisse censeri debet.Ruin.consi.xcv. versi. prædicta adhuc.vol.ij.

Contrarium tenet idem Rui.consi.cxix.nu.7.versi. nec etiam obstat.vol.ij.

22 XIII.Limita,qñ quis est prohibitus alienare ea ratione,quia sibi cõpetit ius ad retractandam alienationem, quia sic prohibitus nec ex testamento, nec ab intestato potest habere hæredẽ extraneum.Rui.consi.lxxj.vol.j.per totum.

23 XIIII. Limita,qñ prohibitio alienationis est in rem, nõ aũt in personam, quia tunc oĩs alienatio censeẽ ꝓhibita,tã ex testõ, quàm ab intestato.Anch.in consi.ccclxxxj.ver. de lucro aũt dotis.Bal.in consi.lvij.ver.sed in contrarium.vol.ij.Rui.consi.cxlvij.nu.11.vol.ij.& consi.clxviij.nu.17.& seq.vol.iij.

24 XV. Limita, qñ si successio venientis ab intestato non esset inclusa in prohibitione melioris conditionis esset minus dilectus à testatore.quàm magis dilectus, prout considerat Ruinus consi.clxviij.nu.16.& seq.vol iij.

25 XVI.Limita,qñ est facta prohibitio alienationis extra certũ genus personarũ,secus verò si esset facta prohibitio alienationis simpliciter adiecta cã, vt res perueniat ad illos de familia. Ruin. consi.xxxviij.ver.sed tamen præmissis non obstantibus.vol.v.

26 XVII. Limita,nisi verba referantur tantummodò ad alienationẽ inter viuos,vt quia dixerit,vendere,obligare, impignerare,& similia verba.Maria.iun.in consi.cxij.vol.j.

27 Tertius casus est,quod regulariter per prohibitionẽ alienationis à testatore factã,nõ dr̃ ꝓhibita successio ab intestato, tex. est in l.cum pater.in §.cũ inter.& ibi Bar.ĩ ver. nec obstat. & Pau. de Cast.in prin.& Imo.in prin.& Cuma. in summario. & in ver. Doct.tñ dicunt.ff.de leg.ij. gl.ij.in l.peto.§.fratre.ver. itẽ ꝯ.& ver. quædã.& ibi Bar. in ver.aut prohibitio est facta.ff.eo.gl.ĩ l. pater. §.Iulius Agrippa.in verbo,factũ.ff.de leg.iij.Bar.ĩ l.si ita quis.§.ea leg.ver.aut est ꝓhibita,& ibi Ang.ver.& ĩ eadẽ.ibi frater. & Imo. ver.ĩ ead.gl.& ver.circa tertiũ. ff.de ver.obl.Bal.in l.peto.§.fratre. ver.q̃ro an ille.q decedit.ff.de leg.ij.Pau.de Cast.in l.si qs ita.§. ea lege.ver.sed ꝯ istã gl.ff.de ver.ob.Bal.in l.ea lege,ver.iij. C.de cõdict.ob cãm.& ibi Ang.ver.si verò alienatio. Ias. in l.filiusfa. in §. Diui.in j.lect.nu. 101.ff.de legat.j.Ang.in consi. vij. ver. qñ verò prohibetur.Pau.de Cast.in consi.ccccxlvij.vol.j.Ant. de But. ꝑsi. xxxv.ver.quia tales ꝓhibitiones.Ias.consi.iiij.ver. iiij. deueniendo.vol.j. & cõs.cxx.ver.iij.principaliter.vol.j.& consi.xxxj.ver.ij. pro ista parte.vol.iij.Soc.cõs.ccxcij.ver.sed rndetur ij. Curt. sen. cõs.lxiiij.ver:ad tertium principale obiectũ.Alex.consi.lvj.versi. v.etiam.vol.j.& consi.xxiij.ver.v.etiam.vol.ij.& consi.lix.vers. v. probatur.vol.iij.Dec.consi.clxxxij.ver.& ideò.& consi. ccclxxxij.ver.circa primum.& consi.ccccxxij. ver. is tñ, infrà apparebit. Rui.consi.lxxxix.ver.nec obstat.vol.ij.& ꝑsi.xcv.ver. p talẽ ergo. & ꝑsi.cviij.ver.& ibi ẽt.vol-ij.& consi. cxix. ver. & qa dictos effectus.& cõsi.cxxxiiij.ver.nec obstat,vol.ij.& consi.cxlvij.ver.quia quanuis.ver.& per prædicta.vol.ij.& consi.xxviij.ver. ij. colligit. vol.iij.& in consi.xxiij.ver.& sicut etiam.& ver. non obstat etiã. vol.v.& consi.lj.ver.& propterea,vol.v.

Contrariũ tenet Bal.in cons.vij.ver.sed in ꝯrium.vol.ij.Fulgo. consi.cxvij.ver.reliqua deliberatio est.Dec.consi.xxiij.ver.& primò dici potest.& consi.cccclxxxj.ver.iij.respondetur.

Tenendo primam opinionem tanquam communem,

28 Amplia, etiam si concurreret duplex prohibitio, quia non per hoc excluditur alienatio legalis,& necessaria,prout declarat Ruin.consi.lxxxix.nu.37.vol.ij.

Ad Trebellianum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an hodie per testatorem prohiberi possit.

1 FALCIDIA ꝑt hodie per testatorem expressè prohiberi.vt est tex.in auth.sed cum testator.C. ad l.Fal.& in §.si vero expressim.in auth. de hæredib.& Fal.

2 Sed dubitaẽ,an sicut Falcidia, ita ẽt Trebellianica per testatorem prohiberi possit: in qua q. gl.in §.sed quia stipulationes,in gl.in verbo, liceat.institut. de fideicommi. hæredit.sentit, ꝙ ẽt Trebellian.possit ꝓhiberi.& ibi Ang.qui dicit ꝙ istud*cõiter tenent Doct. & idem ibi tenet etiã Christophor.Por.& ibi ẽt hoc tenent Paul.& Ias.Idẽ tenuit gl.in §.si vero expressim.in auth.de hæred.& Falcid.in verbo, substitutis.& ibi Ang.& Bar.idẽ tenẽt Odofred.Iac.de Aren.Pet.& Cyn. in auth.sed cũ testator.C.ad l.Fal.Azo in summa, ĩ tit.de hæred. & Fal.sup auth.in ver.loquiẽ aũt.Bart.in l.Marcellus, & ibi Ang. & Raph.& Pau.de Cas.qui tñ legit.l.Marcellus.cũ l.qui quadringenta.& ibi Soc.in §.quod aũt,& Ias. & Claud.ff. ad Trebel. Nico.de Neap.ĩ l.j.§.vñ Neratius.ff.ad Trebellia.Cyn. & Io.de Imo. in l.j.§.ad municipum.ff.ad l.Fal.Idem tenent Ray.Barto. Ang.& Pau.de Cast.qui dicit hoc*cõiter teneri per Doct.in auth.sed cũ testator.ad l.Fal.& ibi etiam Sal.Soc.in rubrica.ff.ad Trebellia.in fin.Pau.Pic.in repet.l.in quartam.ff.ad l.Fal.Pau.de Castr.in cõsi. ix.vol.ij.Bal.in l.filium,quem habentem.C.famil.hercif.& in ꝑsi. xliiij.in ij.vol.incip.punctus quæstionis super quo.& in consi.clxx.incip.quidã Nicolaus.vol.v. vbi dicit ꝙ ista est veritas. Raph. Comen.in cons.xxv.vbi dicit,quòd ista est vera, &*cõis opinio. Alex.qui dicit istam cõem opinionem in consi.lxvij. vol.j. Aret. in consi.xxxvij.vbi dicit,ꝙ ista est cõis opinio & verissima. & idẽ dicit Dec.in consi.lxxxj.Io.Ant.Alex.in consi.ij.Guid. Papæ.q.lj. & in consi.cxxij.& in consi.cxl.Chassan.in consi.lxvij.Tenet Mathes.in repet.l.filium,quem habentem.C. famil. hercif.vbi dicit istam cõem opinionem,Soc.in reg. ccccxxxij.Ias.in cons.lxxxix. volu.j.Dec.in consi.cclvij.in fi.Alex.in consi.v. in fi.volu.iij.& in consi.xxix.vol.v.Signo.in consi.xxxv.in fi. & istam esse communem dicunt Alex.& Imo.in l.Marcellus.licet ipsi ꝯrium teneant, ff.ad Trebel.& Corn.in auth.sed cum testator. licet ipse ꝯriũ teneat.Ias.in consi.lxxxiiij.vol.j.& in consi.xcix.vol.iiij.& in consi. xlvj.volu. iiij. & licet Ias.ꝯrium teneat, tñ dicit istam esse*magis cõem opinionem.Cantiuncula in topic.c.vi.species est, & istam dicit cõem Nicel.in xliij.Concord.glo.Gualden.cautel.xxxj. de subst.Bertr.in consi.xxj.vol.j.& in consi.xlvij. vol. iiij. vbi dicit* magis communem opinionem,& in consi.clviij.& in ꝑsi.ccv.vol. iiij.Paris.qui dicit communem in consi.xxj.vol.iiij.& Ruin. cõsi. clxiij.qui idem dicit.vol.j.& consi.clxix.vol.ij.& cõsi.clxxiij. vol. ij.& consi.cxlvij.vol.iij. & consi.cxlviij.vol.iij.& consi. cxlix. volumi.iij.

Contrariũ tenet gl.ij.in l.si vt allegas.C. ad l.Fal.& in auth. sed cùm testator.C.eo.tit.gl.iij.Iac.de Beluis.in §.hinc nobis.in auth. de hæred.& Falc.in xj.q.Archi.in c.si pater. versi. & per hæc iura dici potest.de testa.in vj.& ibi Io.And.Iac.But.& ibi Bal. in auth. sed cum testator.C.ad l.Falc. Bal. in repet.c. si pater. de test. in vj. Rom.in auth.similiter.C.ad l.Falc.Io.de Imo.& Ale.in l. Marcellus.ff.ad Trebellian.& in consi.xxix.vol.v.Ias.in cõs.lxxxiiij. vol. j.& in consi.xcix.vol.iiij.& in consi.cxlvj.vol. iiij. vbi in oĩb⁹ istis consiliis dicit istam partem veriorem,licet aliam magis *cõem. Io.Crot.in repet.l.nemo potest.ff.de lega.j.vbi ẽt Bar.hoc tenet. Benedict.de Plumb.& post eum Cor.in d.auth.sed cum testator. Alciat.paradox.lib. v. c. xix.& in istam partem videtur inclinare Soc.in consi.xiiij.in fi.vol.j.& istam partem refert, licèt aliter illã non firmet,Cor.in consi.xvij.vol.iiij.

3 Amplia primam opinionem tanquam*magis cõem, ꝙ Trebellianica possit prohiberi,vt secundum Mathes.in repet. d. l. filium quem habentem. etiam censeatur prohibita Trebellianica,si modo testator prohibuisset Falcidiam.

Contrarium tñ in hoc tenuit Ias.in l. Marcellus. ff. ad Trebel.

4 Limita istam cõclusio.ꝙ Trebel. possit prohiberi, vt nõ ꝓcedat in filiis primi gradus,in quibus nõ põt Trebel.ꝓhiberi,vt dicit Bal.in l.iubemus.per illũ tex.C. ad Trebel. & ibi Sal. & Corn. Rom.in l.Marcellus.ff.ad Trebe.& in cõs.cc.in fi.Alex.in ꝑs.v.in fi.vol,iij.Ias.in d.l.Marcellus. vbi dicit istam*cõem opi. Io. Crot. in l.nemo põt,ff.de leg.j.Soc.in reg.482.in j. limit. Dec.in consi. lxxxj.vbi dicit istam cõem opi.& in consi.cccclxxx.& in ꝑs.ccvij. Barbat.in repet.c.Raynutius.de testa.Curt. iun,in consi. clx.vbi dicit istam cõem opi.& in cõsi.liiij.& in consi.lxx.vbi dicit istam cõem opi.Ias.in cõs.xcix.vol. iiij. qui dicit istam cõem opi. & in ꝑs.cxlvj.vbi dicit idẽ.vol.iiij.Picus in l.in quartam. ff. ad l. Fal. Io. Ant.Alex.in cõsi. 100.in fi.& in ꝑsi.ciiij.vbi idem dicit.& in cons. cxliij.vbi idẽ dicit,& in ꝑs.clviij.vbi idẽ dicit.Guid. Pap. q.lj.& in ꝑs.cxl.& in cõsi.cxciij. Gozad.in cõsi.xlviij.& in cons.lxxxj.& in ꝑs.xciij.& in consi.cciiij.& Bertr. sequitur istam partẽ saltẽ stylo curiæ prouincialis,in consi.ccxlvj.vol.iij. istã dicit*cõem, Paris. in consi.

in consi.xvj.vol.ij.& attestantes istam cõem,& idem dicit in cõs. lxxxvi.vol.ij.vbi eandẽ opinionem tenet,& in consi.xlvij. vol.ij. & in cõsi.xxx.vol.iij.vbi dicit* magis cõem.istam dicit cõem,& latè defendit Maria iunior consi.cxxxj.& consi. cxxxij. & consi. cxxxvj & consi.cxxxvij.vol.j.Mant.qui dicit communem.consi. ciij.Rui.consi.lix.vol.ij.& consi.clxiij.vol.ij.& consi.xxj.vol.iij.& consi.lxxx.vol.iij.

5 Amplia hanc partem,vt etiam mater filiis primi gradus non possit Trebellianicam prohibere,Rui.consi.lix.vol.ij.

Contrariũ verò,ꝙ in liberis primi gradᵗ Trebellian. possit ꝓhiberi,tenuit Cyn.in d.l.iubemᵗ.C.ad Treb.Raph. Cuma. ĩl. cohæredi.§.cũ filiæ.ff.de vulg.& pup.ĩl.ĩ fideicõmissariã.ff.ad Treb. Alex.in l.Marcellᵗ.ff. ad Treb.& ĩ ꝑs.lxvij.vol.j.& in cõs. xxix. ĩ v. vol.Claud.in d.l.Marcellus.Cor.in cõs.xxij.vol.ij.Bellam. in cõs. suo xlviij.qui dicit,ꝙ Treb.põt prohiberi: & loquitur in liberis primi gradus.Idem voluit,vbi dicit istam*cõem Io.Ant.Alex.in consi.ij.Io.Crot.in c.Rayn.de testa.Fab. in auth. nouissima.C.de inof.testa.& Io. Ant.Alex.qui dicit istam partem*cõem in cons. xliij.consi.lxxiij.Ro.in sing.cxciij.incip.est dubium.

6 Istud est de mente Ang.in cõsi.cxxv. qui ꝑsupponit, ꝙ si verba ibi fuissent apta,Treb.fuisset ꝓhibita.& loquitur in liberis primi gradus.Idẽ voluit Bal.loquens in filiis primi gradus,in consi. cccxlix.in iij.vol.Aret.in cõs.lxvij.Signor.Homod.in ꝑs. ccxxxv. & istã tenuit Rota in dec.Cassad.dec.iiij.de test.Goza.in cõs.xlv. & istã dicit*cõem Bertr.in consi.clij. vol.j.& istam vr̃ sequi,licèt non se firmet,idẽ Bertr.in cõs.cxxx.& in consi. cxliiij. vol.iij. vbi ẽt dicit istam partẽ cõem.Paris.in consi.xvj.vbi allegat plures ẽt attestantes cõem.& in consi.xvij.& in consi.xviij.& in consi.xxj. vbi dicit istam*cõem.& in consi.xciij.vol.ij. & in consi.j. vol. iij. vbi idem dicit. & in consi.xxj.& in consi. xliij. & in consi. lij. vbi dicit istam cõem.& in consi.liij.vol.iij.Grat.consi.clx.vol.ij.Rui. consi.clxiij.vol.ij.& cons.clxxiij vol.j.vbi dicit cõem.& istam dicit veriorem,& magis*cõem Ruin.in consi.cxv.vol.iij. & consi. cxviii.vol.iij.& consi. cxxx.& cons.cxxxvij.vol.iij.vbi dicit communem.& consi.cxlvij.vol.iij.

Vna,& altera opinio ex attestatione Docto.est* communis. Gual.caut.xxxj.de subst.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis*communis,

7 Primò limita vt procedat,qñ vnica tãtum quarta veniret detrahenda:secus si duæ.quia tunc posset Treb.prohiberi,ita Aret. in consi.lxvij.in fi.Dec.in cons.cccclxxx.& in consi. ccccxcv.Io. Ant.Alex.in consi.lxxiij.Rom.in sing.xciij.incip. est dubium. Alex.in consi.xxix.vol.v.

Sed ista limitatio pendet ab eo,an l. iubemus,procedat,quando vna tantum quarta,vel etiam duæ detrahi debent, de quo infrà dicetur in v.limit.

8 Secundò limita, qñ filius esset rogatus restituere descendentibus testatoris,iuxta terminos.l.iubemus.secus si aliis,ita declarat Oldr.in consi.ccxlviij.& ponit Io.Ant.Alex. in consi. ij. istud pendet ab eo,an l.iubemus.procedat tantum,quando liberi primi gradus sunt rogati restituere descendentib. de quo infrà in prima limit.in xij.conclu.eo.tit.

9 Tertiò limita nisi prohibitio facta esset in codicillis,ita Bal.in cõs.ccccclxxiiij.incip.ad euidentiam.in fi.vol.ij.sequitur Cur.iun. in consi.lxx.in finalibus verbis.

Contrarium idem Curt.consi.lxxj.in fin.& consi. lxxiij. in fin. Gual.cau.viij.de mutat.testam.

10 Quartò limita,qa ꝑ indirectũ põt ẽt filiis primi gradus Trebellianica ꝓhiberi,qñ duæ quartæ detraherenẽ, & dictũ esset ꝙ Trebellianica in legitimã imputareẽ.Bal.in l.qñ in prioribus. in fin.C.de inoffici.testa.Dyn.Ray.Nico.de Neap.Imo.Raph.Cuma. in l.Lucius.§.maritus.ff.ad Treb.Dyn.Nico.de Neapol.Alber.de Rosa.Bar.de Pratis,& Alex.& Vincent.Herculan. in l. si debitor. ff.ad l.Fal.Alex.in l.Marcellus.ff.ad Treb.Ias.in auth. res, quę. C. cõia de legat.Fab.in auth.nouissima.C.de inoff.testam .Io. Ant. Alex.in cõs.ij.& in cõs.lxxiij.Ias.in l.filiũ,quem habentẽ.C.famil. hercif.Paris.in consi.xviij.vol.ij.Rui.consi.clxiij.vol.ij.

Contrarium vr̃ tenere Claud.in l.Marcellus.ff.ad Treb. Pic.in l.in quartam.cum plurib.seq.ff.ad l.Falc.

11 Quintò limita qñ duæ quartæ detraherenẽ,& testator mandasset,ꝙ in Treb.fructus ꝓcepti imputarenẽ,qa tũc Trebe. detrahi non põt,quatenus ascendũt fructus ꝓcepti, qa l.iubemus, C. ad Trebe.nõ ꝓcedit,vbi duæ quartæ detrahunẽ.itat enet Pau. de Cast.ĩl.mulier.§.cũ ꝓponereẽ.& ibi Alex.ff.ad Trebellia.& Pau. de Cast.in l.scimus.C.de inof.testam.Io.Cro.in c.Ray.de testam. & idẽ Crot.in §.duo fratres.ff.de ver.obl.Dec.in consi.cccclxxx. Alex.in consi.ccl.vol.vj.Io.Ant.Alex.in consi. ij.Pau.de Cast.in consi.clxxxviij.incip.quia dubia.vol.ij.Cur.sen.in consi.lij.Ias.in consi.ccxxxvj.vol.ij.& in consi.xliij.vol.iij.Goz.in cõs.xlv. Paris. in consi.xvij.& in consi.xviij.& in cõsi.xxvj.vol.ij.& in consi. xxvij.& in cõs.xxx.vol.iij.omninò Aimo consil.xvj.Rui.cõsi.cxliij. vol.ij.& conf.cxxxv.vol.iij.vbi declarat.& conf.cxlix.vol.iij.

12 Contrariũ voluit Bar.ꝙ l.iubemus,ꝓcedat ẽt,vbi duę quartæ detrahanẽ,in l.qđ de bonis.§.quod auus.ff.ad l.Fal.& ibi Alex. sequiẽ corrigens illud,quod dixerat in ꝯriũ in d.l.mulier.§.cũ ꝓponereẽ.& eandẽ opi.tenet Pau.de Cast.ĩ d.l.iubemus.C.ad Tre. Ang.in consi.cxxj.Claud.in l.Marcel.ff.ad Treb.Pic.in l. in quartã.ff.ad l.Fal.Oldr.in consi. cxxxj.Claud.in d.l. mulier.§.cum proponereẽ.ff.ad Treb.licèt aliquid adducant in ꝯrium Cor.in cõsi. clxxx.vol.iij.Ias.in consi.cxix.vol.iiij. & in cõsi.cxlvj.vol.iiij.Gozad.in consi.xcij.& in consi.xcvij.Paris.in consi.xxv.vol.ij.vbi dicit istam*cõem,& in consi.xciij.vol.ij.& in consi. j. vol.iij. istam dicit cõem,& illam tenet Maria.Iun.consi.cxxxj.vsque ad xij. & consi.cxxxij.& consi.cxxxvij.vol.j.Rui.cons.cxxxiij.vol.ij. & cõsi.clxiij.vol.ij.& consi.cxxxv.vol.iij.

13 Sextò limita,qñ fideicommissum est simpliciter iniũctũ, nã tunc ꝓm*magis cõem opinionem,de qua per Ias.in l.cohæredi. §.cum filiæ.ff.de vulg.& pup. fideicommissum dicitur iniũctum hæredibus filij,& non filio, & propterea quo ad illos Trebellia. potuit prohiberi.Dec.in consi.xlviij.

14 Septimò limita,si fuerint grauati hæredes liberorum primi gradus Goz.in consi.xlv.

15 Octauò limita,quando filius approbasset patris testamentũ, Paris.in const.xvj.& in consi.xvij.& in consi.xviij.& in consi. xxvj.vol.ij.

16 Nonò limita istã partem in filio legitimato, Grat.consi.xvij.

17 X. Limita,quãdo onus expressè,& simpliciter est iniunctum filio primi gradus.Rui.consi.cxxx.vol.iij.

Tenendo secundam partem,quòd etiam in liberis primi gradus Trebellianica possit prohiberi,

18 Declara, qñ ꝑ verba specifica expressè facta esset ꝓhibitio, nec sufficerẽt verba,q̃ aliter potuissent operari,& impedire detractionẽ Treb.sed requiritur maior expressio.Ias.in consi. lxxxiiij. vol.j.Cur.Iun.consi.liiij.Rui.consi. clxxiij.vol.ij.

Et quia veritas illarũ limitationum,quas posui ad primã opi. maximè dependet à declaratione,& intellectu.l.iubemus. C.ad Trebellia.ideò subiiciam eius intellectum*cõem, cum ampliationib. infrà in xij.conclu. huius titu. ex quibus suprà proximè præcedentia verificabuntur.

19 Declara,nã licèt Treb.& Falcidia prohiberi possint, non tñ legitima,vt ꝑ gl.& alios in auth.sed cũ testator.C.ad l. Fal. Doct. in l.quoniam in prioribus.per illum tex.C.de inoffi.testa.

Contrarium Guido Papæ in consi.cxl.

20 Et an possit prohiberi Trebe.in codicillis, Gual.caut. viij.de mut.test.tenet prohiberi posse Treb. etiam in codicillis.

Contrarium Bal.in consi.cccclxxv.vol.ij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an expressè debeat prohiberi, vel sufficiat prohibitio per æquipollens.

1 OPportunè occurrit iuxta ꝑdicta illa conclusio,vtrũ ad ꝓhibendã Falcidiã vel Trebellianicã reqraẽ expressio specifica in indiuiduo, vtputà, ꝓhibeo Falcidiã, vel sufficiat ꝑ æquipollẽs, & Ang.in §. si verò expressim.ĩ auth.de hæred.& Fal.& ĩ §.illud.in auth.de trient.& semis. tenet, ꝙ reqraẽ expressio in indiuiduo,& singularis ,nec sufficiat ꝑæquipollẽs.Idẽ vr̃ tenere Roma.ĩ repe.auth.similiter.C.ad l.Fal.Ang. ĩ d.auth.sed cũ testator.C.ad l.Fal.Aret.Inst.de l.Fal.Soc.in consi. xiiij.& in consi.xxxiij.vol.j.Oldr.in consi.ccxlviij.in iiij. q.Iaso.in consi.lxxxiiij.vol.j.& in consi.cxlvj. vol.iiij. Alex. in consil. cxxj. vol.iiij.& in consi.cxxxiij.vol.v.licèt non plenè firmet.

Et hanc partẽ dicit*cõem Io.Crot.in l.nemo potest.ff. de leg. j.Car.in consi.cxxxiij.Bertr.in consi.lxxxv.vol.ij. & in consi. cxliiij.vol.iij.Maria.Iun.consi.clxx.vol.ij.

Contrariũ, ꝙ sufficiat ꝑ æquipollens,dum tñ verba istud significent,nec possint ad aliud cõmodè referri, tenet Are.in cõsi.xij. Alex.Are.& Ias.in l.j.ff.de vulg.& pup. ita ꝙ isti videnẽ requirere specialem,sed non singularẽ expressionẽ: & ita vr̃ tenere Bauer. in l.cũ filio.in repe.ff.de leg.j.Pau.de Cast.in d.auth.sed cũ testator.& ibi Cor.Ias.in l.cẽturio.ff.de vul.& pup.Capra in ꝑs. xxxvj. Pau.de Cast.in l.fi.C.ad l.Fal.Cor.ĩ ꝑs.clxxxvij.vol.j. Galiaul. ĩ repe.l.cẽturio.q dicit istã magis*cõem,& veriorẽ.Io.Cro. in l.nemo põt.ff.de leg.j.Pau.de Cast.in ꝑsi.xxviij.vol.ij.incip.ĩ cã, quæ vertitur.Alex.in cõs.ccj.vol.vj.Pau.de Cast.in cõs.lxxvij. visa facti.vol.ij.Bertr.in consi.xlvij.& in consi.cxxx.vol.iij. Paris.in ꝑsi. xxj.vol.iij.& hæc tanquam*magis communis est tenendã.

2 Limita, quia tacitè, & per indirectum verbis generalibus prohibetur Treb, Ruin. consi. lxxvii. vol. ij.
3 Declara, quia verba æquipollentia in hoc casu dicuntur ea, quæ aliud, quàm detractionem importare non possunt Bertr. in consi. cxliiij. nu. 14. ver. & j. vol. iij.
Et hoc maximè verificatur ex iis, quæ infrà subiiciam ex mente Doctorum.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an censeatur prohibita per illa verba, restituas omnia bona mea.

1 VVerunt Doctor. vtrũ p ista verba, Restituas omnia bona mea, censeat ꝓhibita Trebellianica. & q̃dem in hoc dubio Bar. in l. cẽturio. ff. de vulg. & pup. tenet, ꝙ ista verba inducant ꝓhibitionẽ Trebellianicę. sed vt colligit Capr. in cõs. xxxvj. in fi. & Aret. cõsi. xij. vel Bar. nõ ꝓbat hoc, vel ꝓbat ꝓriũ, vt ibi p eũ, & p Pau. de Cas. & Cor. in auth. sed cum testator. C. ad l. Fal. Capra. in cons. lxxxiij. in fi. tñ idẽ voluit, ꝙ per dicta verba Trebellianica sit ꝓhibita Bal. ī l. precibus. C. de impu. vbi dicit ꝯ Bar. ꝙ ista verba nõ faciunt substitutionẽ directã. sed bñ faciũt, ꝙ remanẽte substitutione fideicõmissaria cesse: Treb. & ibi hoc sequtur Ias. & Dec. & Ang. in l. centurio. & ibi Imo. i. idẽ tenuit Fulg. in cõsi. xxx. Alex. in ꝓs. ccj. vol. vj. Guald. cautel. xxxj. de subst. Grat. in ꝓs. cxxxiiij. vol. j. Chassa. cõs. lxvij. & Ias. in l. centurio. sentit istã esse*cõem opinionẽ. idẽ Corset. in trac. suo de Treb. idem sequitur Alex. licẽt non clarè, tamen approbando dicta Bar. in d. l. centurio, quòd verba Bar. faciant cessare Trebellianicam. Curt. iun. in consi. xvj. in fin. & in consi. cliiij.
Contrarium. ꝙ ista verba nõ inducãt ꝓhibitionem Treb. voluit Ang. in Auth. sed cũ testator. & ibi Cor. C. ad l. Falc. & idem Ang. in ꝓs. cxxv. Rom. in auth. similiter. C. ad l. Fal. Are. in d. l. cẽturio. & in ꝓs. xij. Ias. in d. l. centurio. Galiaul. in d. l. centurio. Cor. in ꝓs. ccvij. vol. ij. Rom. in cõs. lxxv. Capra. in cõs. xxxvj. in fin. & ī ꝓs. lxxxiiij. in fi. Ias. in cõs. lxxxiiij. vol. i. & in cõs. cxlvj. vol. iiij. Claud. ī d. l. cẽturio. Soc. in cõs. xiiij. vol. j. licẽt ẽt idem voluerit ī aliis verbis, in quibus nõ bñ loquit, vt infrà dicetur. & idem in cõsi. xxxiij. vol. j. Cor. in consi. clxxxvij. vol. j. Pau. de Cast. in cõsi. xxviij. incip. in cã, quæ vertitur. vol. ij. Chassa. in consi. lxvij. Bertr. in consi. clij. vol. j. & in consi. xlvij. vol. iij. & in cõs. lxxxviij. vbi omnino vide. & in consi. cxliiij. & in consi. cclxxxviij. & in cõsi. cccxiiij. vol. iij. Mant. in consi. ccxcj. vbi dicit istam*communem. Rui. consi. lij. vol. ij. & consi. clxiij. vol. ij. & consi. clix. vol. iij.
2 Et ꝑ ista parte facit, qd̃ dicunt Cyn. & Bal. in l. fi. C. ad l. Falc. ꝙ ꝑmittens hæres soluere oĩa legata, retinet Falcidiã. & hodie vt quòd ista secunda sit magis*communis opi. ex allegatis.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an censeatur prohibita per ista verba, restituas hæreditatem pleno iure.

1 VVcesiuè quæritur, vtrũ ista verba, Restituas hr̃ditatem pleno iure, inducãt ꝓhibitionẽ Treb. Pau. de Cast. & Cor. in auth. sed cũ testator. C. ad l. Fal. dicunt, ꝙ non. Capra in cõs. xxxvj. ī fi. & in cõs. lxxxiij. in fi. vbi dicit* cõem. Soc. in ꝓs. xxxiij. vol. j. Rom. in ꝓs. lxxix. & in cõsi. lxxv. & in cõs. ccxxx. Oldra. in consi. ccxlviij. Bauer. in repet. l. cũ filiusfa. ff. de leg. j. Lancel. Dec. in l. Titia. ff. de an. leg. Pau. de Cast. in cõs. xxviij. vol. ij. incip. in cã quę vertit. Guald. cautel. xxxj. de subst. Fel. q̃ latissimè loquit de istis verbis, pleno iure, in c. cõquestus. de for. compet. & in c. auditis. de præscrip. Bert. in cõs. xxxvij. vol. j. & in consi. lxxv. & consi. clxxxiiij. vol. ij. & in consi. cxliiij. vol. iij. Dec. Neapolita. xcvj. in nouis. Rom. in auth. similiter. ver. sed hic dubitatur. C. ad l. Falc. Grat. in consi. cxxxiiij. vol. j. Ruin. consi. xxxviij. vol. j. & consi. clix. vol. iij. Boer. dec. xliiij. nu. 33.
Contrarium colligitur ex not. per Alex. in consi. ccviij. vol. ij. Bal. in l. precibus. C. de impub. Alex. consi. ccj. vol. vj. Guid. Pap. q. dxxxvij. vbi dicit istam*cõem opinionem, & in consi. cxxij. Rui. consi. lix. vol. ij. & consi. dlxiij. vol. ij.
2 Concorda has opin. ꝓrias hoc modo, nam vltra illud verbũ, pleno iure, adsuntalia verba, quæ important omnia bona, & tũc censeatur prohibita Trebellianica, aliàs per ista verba, pleno iure, non censeatur prohibita, ita Grat. in consi. ciij. nu. 14. volu. ij. qui istam dicit*communem opinionem.
3 De isto verbo, plenè, Fel. ī c. inter quatuor. de maior. & obed.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Trebellianica, an censeatur prohibita, si testator mandat restitui integram hæreditatem.

1 DVbitatur ẽt, vtrum si testator mandat restitui integrã hæreditatem, vel integraliter, censeatur ꝓhibita Trebellianica. Ang. in l. centurio, tenet, ꝙ sic. & ibi Imo. Alex. Aret. Claud. Galiaul. ff. de vul. & pup. Bal. ī auth. sed cũ testator. C. ad l. Fal. & ibi Ang. Io. Crot. in l. nemo põt. ff. de leg. j. idẽ voluit Pau. de Cast. in d. auth. sed cũ testator. & voluerũt Cyn. Bal. Ang. Pau. de Ca. & Sal. in l. fi. C. ad l. Fal. Are. ī ꝓs. xii. Ale. in ꝓs. cxxxiij. vol. v. & in cõs. cxlj. vol. ij. Ang. in l. decẽ. ff. de fideic. lib. Ro. & Imo. in l. si patron⁹. de donat. Ale. in l. xl. ad fi. vbi sublimitat. ff. ad l. Fal. Are. in trac. de testa. in gl. incip. itẽ sciẽs vires sui patrimonij. Gui. Pap. q. dxxxvij. Bauer. in repet. l. cũ filiofam. ff. de leg. j. Ias. ī d. l. cẽturio. Pau. de Ca. ī cõs. xxviii. in cã, quæ vertit. vol. ij. Ale. ī cõs. ccj. vol. vj. Ang. ī cõs. cxxv. Cor. ī ꝓs. ccciij. vol. i. Chass. in ꝓs. lxvij. Guald. caut. xxxj. de subst. Bert. in cõs. lxxv. vol. ii. & ī ꝓs. clxxxiiij. vol. ij. Hisp. in c. ꝑ vestras. de donat. inter vir. & vxor. Paris. ī cõs. xciij. vol. ij. vbi dicit*cõem, & in cõs. ix. vol. iii. & cõs. xxj. vol. iij. & cõs. liiij. vol. iij. Rui. consi. xxv. vol. j. & consi. cxlv. vol. j. & consi. xlvii. vol. ij. & consi. clxiij. vol. ij. & cõs. lxxx. vol. iii. & consi. cxlviij. vol. iii. & consi. clix. vol. iij. Boer. dec. xliiij. nu. 31.
Contrarium Ang. in l. j. §. ad filiorũ. C. quibus, & qñ quarta pars. lib. x. Soc. in consi. xiiij. & in consi. xxxiij. vol. i. sentit Ias. in consi. lxxxiiij. vol. j. dum allegat Bal. in l. j. C. de fruct. & lit. expen. Rom. in l. si patronus. ff. de donat.
2 Facit, quia licèt dictum sit fructus integros, tamẽ debet intelligi, deductis expensis. Chass. in consuet. Burg.
3 Secundò facit, quod notat Cremens. in sing. xxiiij. vbi etiam ꝙ maritus teneatur restituere integram dotem, tamen poterit retinere sibi quartam vigore statuti sibi debitam.
4 Sed quando dictum est, integra, & oĩa bona, absque dubio videtur prohibita Trebellianica. Mari. iun. in cõs. cxiij. nu. 53. vol. j.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an censeatur prohibita per ista verba, restituas totam hæreditatem meam.

1 VVbsequitur & alia cõclusio, vtrũ p ista verba, Restituas totã hæreditatẽ meã, censeat prohibita Trebe. gl. ī l. decem. ff. de fideic. lib. vbi ẽt Bened. de Plumb. & Ang. tenet partẽ affirmatiuam. idẽ Ang. in l. centurio. & Imo. Alex. Aret. Galiaul. Ias. Claud. ff. de vulg. & pup. Bal. in auth. sed cum testator. C. ad l. Fal. & ibi Ang. Io. Crot. in l. nemo põt. ff. de leg. j. Alex. in consi. v. vol. iij. Bar. in l. precibus. C. de impub. Soc. in l. serui electione. §. si fund⁹. ff. de leg. j. idẽ Bal. in auth. sed cũ testator. C. ad l. Fal. Ang. Aret. in trac. de testa. in gl. ĩcip. itẽ sciens vires patrimonij. Guid. Pap. q. dxxxvij. Alex. in cõs. ccj. vol. vj. vbi nu. 15. dicit istã*cõem opi. & ab ea nõ esse recedendũ ī iudicando. Chass. in cõs. lxvij. Ro. in l. Marcellus. §. ꝙ aũt. ff. ad Treb. Ang. in consi. cxxv. Ias. in l. is cui. ff. de cond. indeb. Cor. in consi. ccciij. vol. j. Paris. in consi. xxj. vol. iij. in consi. liiij. volu. iij. Grat. in consi. cxxxiiij. vol. j. Rui. consi. xxv. vol. j. & consi. lvij. & consi. lxij. vol. j. & consi. lxxxiiij. vol. j. & consi. xcvij. vol. j. & cõsi. xlvij. vol. ij. & consi. clxiij. vol. ij. & clxxiij. vol. ij. & cxxxvij. eod. vol. & cons. lxxx. vol. iij. & consi. cxlv. vol. iij. & consi. clix. vol. iij.
Contrariũ voluit Ang. in l. j. §. ad filiorũ. C. quibus, & qñ quarta pars. lib. 10. Rom. in l. si patronus. ff. de donat. & in consi. xxxij. & consi. lxxv. Pau. de Ca. in cõsi. xxviij. vol. ij. incip. in cã, quæ vertitur inter Petrũ. & in cõsi. lxxvij. incip. visa facti narratione. vol. ij. Soc. in consi. xxxiij. vol. j. Ias. in consi. cxlvj. vol. iiij. Bertr. in cõs. lxxxviij. vol. iij, Maria. iun. consi. clxx. vol. ij.
2 Tenendo primam opi. quę est*cõis, non obstaret quod dictũ est suprà in tertia conclusione, ꝙ per illa verba, omnia bona, fm cõem opinionem nõ censetur prohibita Treb. quia dico quòd differentia est inter verbum, totum, & omne, vt per Ias. in l. centurio. ff. de vul. & pup. nu. 48. Chass. in consuet. Burg. Rui. in consi. clxiij. nu. 21. vol. ij.
3 Concordat tñ opi. Rui. in cons. clxiij. nu. 22. vol. ij. hoc modo, nam aut istud verbum apponitur verbo executiuo, vt quia dictũ sit, totum restituat, vt tunc procedat prima opinio: aut non apponitur verbo executiuo, sed dispositiuo, vt puta si dicatur, totã hæreditatem relinquo, & tunc procedat secunda opinio, vt Trebellianica non censeatur prohibita.

CON

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an censeatur prohibita per illa verba, restituas sine diminutione.

1 PEr illa autem verba, Restituas sine diminutione, indubitanter censetur prohibita Treb. Bal. in l. precibus. C. de impub. Ang. in auth. sed cum testator. C. ad l. falcid. & ibi Pau. de Cast. Bauer. in l. si filiofamil. ff. de leg. j. Aret. in consi. xij. Corn. in consi. cccliij. vol. j. & in consi. cccvij. vol. iiij. Pau. de Cast. in consi. xxviij. incip. in causa, quæ vertitur. vol. ij. Paris. in consi. ix. vol. iij. in consi. xj. vol. iij. vbi dicit* communem. & in consil. liiij. vol. iij. Aimo in consi. cliiij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an censeatur prohibita per illa verba, restituas deductis centum, & plus detrahere non possis.

1 ITem per ista verba, Restituas deductis centũ, & plus habere, vel detrahere non possis, Trebellian. & Falcidia dicitur prohibita, Bal. per gl. ibi in l. cũ patrem. C. de iur. dot. Ang. Aret. inst. de l. Falc. Alex. cons. xxj. vol. vj. Dec. licet non plenè firmet, in consi. ccxlij.
Contrarium Ruin. consi. clxiij. vol. ij.
2 Et nota, quia dicebat Claud. in l. centurio. ff. de vulg. & pup. ꝙ licet vnum verbum de per se non sufficiat ad Trebel. vel Falc. ꝓhibendam, geminata tamen sufficiunt. Tamen hoc dictum est ꝯ not. per Corn. in consi. cccvij. vol. iiij. & Pau. de Cast. in consi. xxviij. incip. in causa, quæ vertitur. vol. ij.
3 Vbi ita demum ista verba geminata sunt apta ad prohibitionem Falcid. seu Trebel. quando omnino aliam interpretationẽ recipere non possunt, secus si aliud possent operari.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Trebellianica, an censeatur prohibita, per prohibitionem alienationis.

1 NE cessariò sequitur videre, vtrum Trebellianica cẽseatur prohibita per prohibitionem alienationis, prout vr̃ tex. in auth. sed in ea re. C. ad l. Falc. qui tex. licet loquatur in Falidia tñ habet locũ ẽt in Trebellian. vt ibi p Bal. Arct. in consi. xxxvij. Ang. in §. si verò expressim. in authen. de hæred. & Falc. Paul. Pic. in l. in quartã. ff. ad l. Falcid. Alex. in apostil. ad Bar. in d. auth. sed in ea re. Io. Ant. Alex. in cõsi. xliij. & in cõsi. lxxiii. Card. in cõsi. cxiij. Corn. in cõsi. xxii. vol. ij. & consi. clxxxij. vol. ij. Capr. in consi. ix. qui vr̃ restringere illam dispositionem. Guid. Pap. q. lj. & in consi. cxl. Guald. cautel. xxxj. de subst. Bertr. in cõsi. clxxiij. vol. iii. Paris. in cõs. cxxvj. vol j. & in ꝓsi. ix. & ꝓsi. xvj. & consi. xvij. & cõs. xviij. & cons. xxvj. ver. lij. cons. lxiiij. cõsi. xciij. vol. ij. & consi. xvj. & xxviij. & cõsi. xxj. & cõs. xliij. & cõs. lij. & ꝓs. liij. vol. ij. Mantua. in cõs. ccxcj. Ruin. consi. cxj. vol. ij. & consi. cxxvj. vol. ij & cõsi. clxxiij. vol. ij. & consi. xv. vol. iij. & ꝓs. cxviij. vol. iij. & cons. cxix. volu. iij. & cons. cxxx. vol. iij. & cxxxvij. vol. iij. & consi. clix. vol. iij. & consi. lxxxvij. vol. iiij.
2 Et idem est quãdo prohibita sunt omnia bona alienari, Grat. in consi. xxj. nu. 57. vol. ij.
Contra conclus. tenet Corn. in consi. clxiiij. vol. j. Mari. Iun. in consi. clxx. vol. ij. per totum.
3 Tenendo cõem opinionem, Primò Amplia eam, ẽt si prohibitio alienationis facta sit liberis primi gradus, Paris. in ꝓs. cxxvj. vol. j. & in consi. xvij. nu. 32. vol. iii. vbi hanc dicit*communem.
Contrarium tenet Rom. in consi. ccvj. Paris. in consi. xliij. nu. 25. vol. iij. Gualdens. qui vtranque opin. attestatur esse* cõem, caut. xxxj. de substitu. nu. 4. Cassad. dec. iiij. de testa. vbi dicit Rotam ob diuersitatem opi. noluisse iudicare.
4 Secundò amplia, vt etiam per prohibitionem diuisionis censeat prohibita alienatio, & per consequens prohibita Falcidia, vel Treb. vt sumitur ex verbis Rui. consi. xxiij. vol. v.
5 Tertiò amplia, etiam si dictum sit, integrè restituatur hæreditas mea pleno iure, & sine diminutione. prout in casu Guid. Pap. in consi. cxxxiiij. & in consi. cxl. Guald. caut. xxxj. de substitut. nu. 3. vbi dicit*communem opinionem.
6 Quartò amplia, nam etiam propter clausulam codicillarem censetur prohibita Trebel. secũdum Guid. Pap. q. lij. in fin. Chass. in consi. lxvij. nu. 71. Rui. consi. cxlvj. vol. iij.
7 Quintò amplia, nam censeẽ prohibita, si testator dixerit ꝙ volebat bona ꝑpetuò ꝑseruari ī familia sua, Mant. ī ꝓsi. ccxcj. nu. 10.
8 Sextò amplia, quia censetur prohibita, si testator dixerit ꝙ hęres pro non instituto habeatur, Rui. consi. xlvij. vol. ij.
9 Septimò amplia, qñ dictum est, quòd executores capiant, & distribuant vsque ad integram solutionem legatorum, censetur prohibita Trebel. Rui. consi. cxvij. vol. iij.
10 Octauò amplia, si testator vsus sit verbis directis, dato quòd iure directo non possit valere substitutio post pubertatem, Rui. consi. cxlvj. nu. 8. vol. iij. quo casu præsumitur testatorem voluisse vt hæreditas ad substitutum perueniret absque detractione quartæ, vt ibi per eum.
11 Primò limita, vt conclusio procedat qñ testator dicat, bona nullo tempore alienari, Rui. in consi. lxxxix. nu. 27. vol. ij.
12 Secundò limita, quia non censetur prohibita quando testator dixerit, habeas hæreditatem meam sine vllo onere, Bertr. in consi. cxliiij. vol. iij. in nouis.
13 Tertiò limita, in testamento militis nostri temporis à principe equestri dignitate insigniti. Chassa. in consi. lxvij. nu. 75.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an amittatur ob non confectionem inuentarij.

1 OPportunè etiam dubitatur, an ꝑp non confectionẽ inuentarij ꝑdatur Trebellianica. in quo articulo variæ fuerunt Doctorũ opin. vt vix discerni possit, quæ sit magis cõis opinio: nã Rofred. in libell. suis. in titu. de senatusc. on. Trebell. in ver. circa primum. tenet ꝙ nõ ꝑdat. Idẽ tenuit Iac. de Beluis. in §. hinc nobis, in xiij. q. in authẽ. de hæred. & falcid. Oldra. in l. fin. §. fi. C. de iur. delib. Cyn. in auth. sed cũ testator. C. ad l. falcid. vt refert Bar. in l. Marcellus. ff. ad Trebe. & in auth sed cũ testator. C. ad l. falcid. Bar. refert Cyn. tenere ꝯrium, sed in veritate Cyn. distinguit, vt p Ias. in d. l. Marcellus. qui refert Bar. in l. Marcellus. ff. ad Trebel. vbi ẽt Ang. Pau. de Cast. & ibi Alex. Ias. ibi, & ibi Claud. quã dicit*cõem, Bar. in d. auth. sed cũ testator. qui dicit, ꝙ ita cõiter obseruatur. Bar. idẽ tenet in consi. ij. Io. And. in addit. Spe. in tit. de instr. edit. §. dicto. ver. nũc dicamus. incip. in addit. de Trebel. dubitatur. Bal. in l. filium, quẽ habentẽ. C. famil. herc. Bal. in consi. ccxxix. incip. in j. articulo. post Io. de Castiglione, cuius est consilium originale, quod subscripsit Bal. & idem præsupponit Bal. in cõsi. cccliiij. incip. ad euidentiã. vol. v. Ang. ī l. j. §. hæc stipulatio. ff. si is, cui plus quã p l. Falc. & ibi Imo. vbi dicit istam*cõem. & ibi refert Franc. de Rampo. idẽ tenere in d. auth. sed cũ testator. vbi ẽt Ang. idẽ tenet. & idẽ Ang. in §. si verò expressim. in auth. de hered. & Falc. Pau. de Cast. in l. cum tale. §. j. ff. de condit. & demonst. idẽ & clarius in cõsi. lxxvij. incip. visa facti narratione satis lõga. in iij. dubio, vol. ij. vbi dicit istã*cõem. Io. de Anan. in consi. lxj. in ij. dubio. & est cõsilium insertũ inter consilia Alex. lxvij. vol. iiij. idem tenet Pet. de Ane. in c. Raynald, de testa. alleg. remittendo se ad notata p Bar. in d. l. Marcellus. idẽ tenuit Alex. in consi. xxix. vol. v. Cor. in cõsi. clxxx. in viij. dubio. ī iiij. vol. Cuma. in ꝓs. lxx. vbi ẽt istã* cõem opinionẽ. & istã cõem opin. esse, & ab ea non esse recedendum dicit Ias. in cons. lxxxiiij. vol. i. & idem dicit Ias. in cõsi. cxiiij. vol. iiij. Calca. in cõsi. xxxvij. Io. Ant. Alex. in consi. xliij. vbi dicit istam cõem opinionẽ. & istã dicit cõem Alex. in d. l. Marcellus. & in l. omnibus. §. si ex Trebel. ff. ad Trebel. Cor. ẽt vr̃ tenere istam partem, ꝙ non perdatur, in auth. sed cum testator. C. ad l. Falcid. istam dicit cõem, & de consuetudine seruari Cor. in l. fi. §. licẽtia, in fi. C. de iur. delib. apostil. ad dec. Thol. ccxxiiij. vbi ẽt distinguit. istam tenet Rot. in decis. Cass. iij. de testa. Paris. in cons. xliij. volu. iij. Maria. Iun. q dicit istã* cõem, in cons. cxxxij. vbi plus dicit, ꝙ ita seruatur de ꝓsuetudine, vol. j. Aimo consi. xvij. Grat. consi. lxxvij. vbi dicit istã cõem, vol. ij. Rui. consi. cxij. vol. ij. & consi. cxxxv. vol. iij. vbi dicit cõem. & consi clij. vol. v. vbi dicit communem.
2 Contrariũ, ꝙ perdatur Trebelli. sicut Falcid. tenuit Alber. Galeot. in margarita sua in rubrica, de quarta Trebellia. in ver. quęrit, si nõ fecerit inuentariũ. Iac. de Are. Bal. Imo. & Raph. Cuma. in d. l. cum tale. §. j. ff. de condi. & demõst. Richard. Malumb. Pet. Cyn. Bal. Sal. Fulgo. in d. auth. sed cũ testator. C. ad l. Falc. vbi Fulgo. dicit istam partem*cõem. Io. de Imo. in fin. Flor. & Raph. Cuma. in l. Marcellus. ff. ad Trebeli. Oldrad. in consi. cxxxiiij. Idẽ voluit Bar. in consi. xxj. & consi. ccxxxiiij. Rom. in repet. authen. similiter. in xl. speciali inter vltimas voluntates. C. ad l. Falc. Pau. de Cast. in ꝓs. xxxvj. ĩcip. super primo dubio fuerũt opin. vol. ij. Ang. Aret. in §. extraneis. ĩst. de hæred. qual. & differ. dicit istã opin. esse seruatam eo aduocante ī ciuitate Ferrariæ. Idẽ tenet, & dicit idẽ

Ang. in §. & quia. ĩ vltima. q. inst. de fideicom. hæreditat. Mathef. in repet. l. filium, quẽ habentem. C. famil. hercisc. qui dicit, ꝓ alia pars non * est cõis, quicquid aliqui dicãt illam cõem, & ꝓ ita cõsuluit Francis. Tigrin. in consi. suo incip. Bonauentura. Soc. in l. Marcellus. §. quod aũt. ff. ad Trebellia. qui dicit istã partẽ sequẽdam esse in cõsuluendo & iudicando. Pau. de Cast. in l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulg. & pupil. Guid. Pap. q. liij. Dec. in cõs. ccxxxvj. vbi dicit istam veriorem, & * magis cõem opi. & in cõsi. ccccxcv, & in consi. ccccl xxx. Cor. tenet istam partẽ in cõs. ccciij. vol. j. & in consi, xxij. vol. ij. & in consi. clxviij. vol. iij. vbi dicit istã esse * magis cõem opinionem. Cuma. in consi. cxlj. Fulg. in consi. xlj. qui dicit, ꝓ Doct. moder. vt plurimum sequuntur istã opinionem. & Fulg. in consi. lxxxvij. & in cõsi. xcvj. Barbat. in consi. xlvj. vol. iiij. Rom. in authen. similiter. C. ad l. Falc. & in consi. cclxxvj. istam veriorem. & * magis cõem dicit Io. Crot. in repet. cap. Raynutius. de testam. Franc. Curt. iun. in ꝓsi. quinquagesimoquarto. vbi ſm opinionem Deciij dicit istam esse cõem opinionẽ. Guald. caut. trigesima septima, de subst. istam dicit magis cõem, & tenẽdã. Bert. cõsi. xxiij. vol. j. & in consi. lxxv. vol. ij. & in consi. clxxxiiij. vol. ij. Bert. in consi. clviij. vol. iij. & in consi. ccij. vol. iij. istã dicit magis cõem Paris. in consi. cxxvj. vol. j. & in consi. xvj. volu. ij. vbi dicit istam cõem opinionem. & consil. lxiiij. volu. ij. vbi idem dicit. & in consi. xvij. vbi idem dicit, & in consi. xxvij. & consi. lij. & in consi. liiij. vol. iij, & istam magis cõem dicit Grat. in consi. xlij. vol. ij. & consi. xxj. vbi idem dicit, vol. ij. & consi. lxxxviij. vol. ij. vbi in princ. dicit nostris temporibus hanc esse magis communem. & in consi. clx. vbi dicit cõem, vol. ij. Rui. consi. xxxvij. vol. j. istam dicit communem, & veriorem in consi. lxxx. vol. iij. & cõs. cxv. vol. iij. vbi idem dicit. & consi. cxviij. vol. iij. & consi. clix. vol. iij. vbi dicit communem.

3 Amplia hanc vltimam opin. quæ hodie vr magis * communis, etiam si faciat inuentarium, dolosè aliquid omittendo. ita Grat. in consi. xlj. vol. ij. & consi. xxv. vol. ij.

4 Tenendo istam partem, ꝓ perdatur Trebelli. per non confectionem inuentarij, Primò Limita non procedere in liberis primi gradus, qui si non fecerint inuentarium, non priuantur Trebel. Guid. Pap. q. liij. Paris. in consi. xliij. vol. iij.

Contrarium Dec. in cõs. ccxxxvj. & in cõsi. ccccl xxx. & in cõs. ccccxcv. Paris. in cõsi. cxxvij. vol. j. & in consi. xvj. vol. ij. & in cõsi. xviij. vbi dicit istam * cõem opinionem, & in consi. xxv. & in cõs. xxvj. vbi idem dicit. & in consi. xciij. volu. ij. & in consi. j. vbi dicit cõem, & in consi. xxvij. vol. iij. Grat. in consi. xvij. volum. j. Maria. Iun. consilio xxviij. vol. ij. vbi dicit communem. Ruin. consi, xxxvij. vol. j.

5 Secundò limita, si esset facta descriptio omnium bonorum, ita quod possit cessare suspicio fraudis. Paris. in consi. xxv. vol. ij. Maria. iun. in consi. cxxxij. vol. j.

6 Tenendo aliam partem ꝓ non perdatur Trebel. limita, nisi vtrunque interueniat, & ꝓ sit prohibita expresè, & ꝓ inuentariũ non sit confectum, ẽt posito ꝓ in illo articulo verior, & magis * cõis sit illa conclusio, quòd per expressam prohibitionem non cesset Trebell. vt per Franc. Curt. iun. in consi. liiij.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Trebellianica an cesset de relictis ad pias causas.

1 DE relictis ad pias causas cessat Falcidia. tex. est in auth. similiter. C. ad l. Fal. & in corpore vnde sumitur, licet Iac. Butr. in l. si quis ad declinandam. C. de episcopis, & cler. & in d. auth. similiter. tenuerit contrarium. & sentit Sal. in d. l. si quis ad declinandam.

2 Sed dubitaẽ, an sicut cessat Falcidia ita cesset ẽt Trebellianica. ĩ qua q. Dyn. in l. j. §. in filij. ff. ad Trebell. tenuit ẽt ꝓ Trebel. detrahi nõ possit. idẽ tenuit Cyn. ĩ auth. sed cũ testator. C. ad l. Falc. idẽ Bar. in l. Marcell⁹. ff. ad Trebel. & Bar. in authen. similiter. C. ad l. Falc. & ĩ cõs. vj, in fi. & in cõsi. lvj. in iij. dubio. Idẽ tenet Ang. ĩ d. l. Marcellus, q dicit, ꝓ ista opin. est in practica * cõiter recepta, & eã ipsum fuisse secutum & legẽdo & cõsulendo. Imo. in d. l. Marcellus. dicit hãc opin. esse seruatã in facto: & in practica ita seruanent Cyn. & Imo. in l. j. §. ad municipũ. ff. ad l. Falc. in fi. Raph. Cude eccles. tit. & Ang. in §. si aũt. in auth. de hæred. & Fal. Bal. in repauperibus. in xvij. q. C. de Episcopis & cler. in l. si quis ad declinandam. eo. tit, & ibi Pau. de Cast. & Bal. in auth. similiter. C. ad l. Falc. vbi dicit ita fuisse iudicatum. & ibi ẽt Fulg. tenet istã partẽ. Idẽ tenet Io. de Ligna. Zenzell. Io. de Fantuc. & Dom. ĩ c. j. de testa. in vj. Sal. in l. si quis ad declinandã. C. de Episcopis, & cler. dũ reprehendit Iac. But. ibi. idẽ tenet Spec. in tit. de instr. edit. §. cõpẽdiosè. ver. sed cum deductio. Ant. Car. & Abb. in c. Raynal. d e testa. vbi dicit ꝓ ista est * cõis opin. Doctorũ vtriusque iuris. & idẽ Abb. in consi. lix. vol. j. vbi dicit, ꝓ ista est hodie cõis opinio Doctorum. & in consi. xxxij. in fi. vol. ij. vbi idem dicit. Io. Cald. consi. xl. in tit. de testa. in fi. vbi dicit, ꝓ istud est verius, & æquius, & cõiter tenetur. Rom. in cõsi. ccxxxix. vbi dicit, ꝓ ista est cõis opinio, à qua in iudicando, & cõsulendo non est recedendũ. Ro. in cõsi. cclxxvj. in fi. & in cõs. ccvj. in fi. Alex. in ꝓs. xij. in fi. vol. iij. & in cõsi. ccxvij. vol. vj. Cor. ĩ cõs. cclix. vol. iiij. & in cõs. xxij. vol. ij. vbi dicit istã commu. Pau. de Cast. in consi. xij. incip. præsens consultatio. vol. ij. & in cõs. lxvij. eo. vol. ii. incip. præsupposita ꝓ vera. & in ꝓs. ccciiij. incip. primum dubiũ. vol. j. & in cõs. lxvij. incip. in casu p̃sen ti. vol. ij. & in ꝓs. clij. incip. viso puncto, & dubiis. vol. ij. vbi dicit, vidi istã opin. cõiter teneri. Are. in cõs. lxvij. Ang. in ꝓs. xlij. in fin. & in consi. lix. in princ. & in cõs. clix. in fi. & in ꝓs. ccxxx. Curt. iun. in cõs. cxx. Signor. Homod. in cõs. xxxv. Bal. in consi. ccccvij. vol. i. incip. in cã, quæ vertit inter scholam sanctæ Mariæ. in cõsi. xc. incip. ꝓponitur ꝓ Christianus. vol. iiij. Soc. in cõsi. cxvj. & in consi. cxliij. Cor. in consi. xviij. vol. iiij. & in cõsi. xciij. vol. iij. & in cõs. clxviij. vol. iij. Soc. in rub. ff. ad Trebe. in fi. & in l. Marcellus. §. qd aũt. eo. tit. Dec. in cõs. ccxcix. Christoph. Porc. in §. sed qa stipulationes. inst. de fideicõ. hæredit. Car. in cõs. cxxxiij. Guid. Pap. q. clxxxviij. dec. Tholos. lxxxiij. & ibi apostill. Venaf. in cõsi. lviij. Cantiuncula in Topic. Mant. cõs. lv. Claud. in d. l. Marcellus. Capra, in cõs. lxxviij. in fi. Barb. in c. Raynutius, de testa. Fab. in auth. nouissima. C. de in off. testa. Rui. consi. cxxxv. vol. iij.

3 Contrariã verò partẽ, ꝓ Trebell. non cesset in relictis ad pias cãs, tenuit gl. in d. c. j, de testa. in vj. in verbo Treb. & ibi Arch. Io. And. in c. Ray. de test. vt multi referũt. Ray. de Forl. Ia. But. & Alberi. de Ros. in l. si qs ad declinandã. C. de Episcopis, & cler. Oldr. in cõsi. ccxlviii. incip. p̃suppositа cõsuetudine. Ro. in repet. auth. similiter. in xl. speciali. Sal. ĩ d. auth. similiter. vbi dicit istã partẽ veriorẽ, & ſm eã consuluisse Io. Cal. & Io. de Lign. C. ad l. Falc. Bal. ĩ l. & in epistola. C. de fideicom. allegat ẽt Inn. idẽ tenere in c. cum tibi, de testa. Bal. in cõs. ccxxix. vol. iij. qd est consiliũ Io. de Castiglione episcopi Vicent. Rom. in d. l. Marcellus. §. qd aũt. Pau. de Cast. in cõs. xxix. vol. j. incip. circa primũ q̃situm. & in consi. cxlii. vol. j. non determinat, quæ istarũ opin. sit verior. Cor. in d. authẽ. similiter, dicit istã veriorẽ opi. & alterã magis æquã. & in consil. xvij. vol. iiij. Ias. in l. Marcellus. tenet ẽt istã partem tanquã de iure veriorem. & in consi. xcv. vol. ij. & in consi. clxxxvj. eo. vol. ij.

4 Amplia primam opin. quæ vr magis * cois, vt procedat, etiã si restituẽda sit hereditas immediatè priuato, mediatè aũt piæ cãe, ita sentit Bal. in l. auia. §. Titio. ff. de ꝓdit. & demõst. Ro. in d. l. Marcellus. & in auth. similiter. C. ad l. Falc. Pau. de Cast. in d. l. cùm dotẽ. ff. ad l. Falc. Rom. in cõsi. ccvj. in fi. Alex. in d. l. Marcellus. & ĩ l. cũ dotẽ. ff. ad l. Falc. Ias. in d. l. Marcellus. Are. in ꝓs. lxvij. Alex. in l. j. §. ad municipũ. ff. ad l. Falc. in fi. & in cõsi. xx. ĩ fi. vol. iij. & Claud. in d. l. Marcellus. Capr. in consi. lxxviij. in fine. Alex. in consi. ccxvij. vol. vj. Spe. in consi. xlix. vol. iiij. Io. Crot. in c. Raynutius. de testa. Venaft. in consi. lviij. Aimo consi. clvij. in fi.

5 Hoc tñ recipit interpretationem, ſm Ro. in cõsi. ccvj. in fi. qñ restitutio fieri deberet Ecclesiæ incõtinenti, secus si ex interuallo, vel sub conditione: qa tũc detrahit Trebel. & Falc. hoc tenuit ẽt Alex. in d. l. Marcellus. vbi ẽt Ias. & Claud. & Alex. in l. cũ dotẽ. ff. ad l. Fal. Soc. in consi. cxliiij. & in cõs. lxxviij. vol. j. & In cõsi. cxv. vol. iiij. Cor. consi. xcv. vol. ij. & in consi. clxxxvj. vol. ij. & in cõsi. xvij. vol. iiij. Io. Crot. in c. Raynutius. de test. Rui. in consi. cxxxv. vol. iij. & consi. cxl. vol. v.

6 Et dicit Alex. in d. l. cũ dotem. ff. ad l. Fal. ꝓ qñ fideicom. est sub conditione factum ecclesiæ, tunc detrahit Trebel. sed cauet gratuatus in euentum, ꝓ fideicom. sit locus, quo ad piam causam, restituere quartam retentam. & idem dicit in d. consi. ccxvij. volu. vj. Soc. in d. §. quod autem. in l. Marcellus.

7 Secũdò amplia, ẽt si relictũ sit factũ hospitali priuato, Corset. in singu. in verbo, hospitale. ex mente Barb. in c. Rayn. de testam.

Tenendo eãdem opinionem, quæ videtur magis * cõis, quòd etiam Trebel. cesset in relictis ad pias causas,

8 Primò limita, qñ vna ecclesia alteri rogatur restituere, qa tũc detrahit Trebel. ecclesia instituta, & rogata, Ang. in §. sed hoc in præsenti. in authen. de sanct. Episcop. idem tenet Raph. in l. i. §. ad municipum. ff. ad l. Falc. Sal. in authen. qui rem. C. de sacrosanct. eccles. Franc. de Albergot. vt refert Abb. in c. in presentia. de probat. qui idem tenet. Abb. in c. cum causam. de probatio. Alberic. de Rosat. in l. si quis ad declinandam. in secunda q. C. de Episcop. & cler. Dec. in c. in præsentia, de probat. Ruin. in consilio lxxxix. vol. iij.

Contrarium

Contrarium Rom. in auth. similiter. C. ad l. Falcidi. in xl. specialj. & in d. l. Marcellus. ff. ad Trebell. Alex. in l. Marcellus. ff. ad Trebell. vbi Soc. & Ias. Io. Petrucij, & Cor. in auth. similiter. C. ad l. Falcidiam. Cor. in consi. cxl. vol. j. idem tenet Alex. in l. j. §. ad municipum. ff. ad l. Falc. Philip. Franc. in c. si pater. in repet. de testa. in vj. Bertr. in consi. clij. vol. j.

9 Secundò limita si ei, cui ad pias causas relictum est, relinquat aliquid ad non pias causas, quia de legato facto ad non pias causas detrahitur tanta portio, quãta sufficit pro Falcidia vtriusque. Ange. in l. si seruus. §. j. ff. ad l. Falc. per illum text. quem legit cum princ. & ibi Imo. sequitur, & Alex.

10 Declara, vt hoc procedat qñ vtrunque legatum factum esset eidem, secus si diuersis. Imol. in l. ex asse. ff. ad l. Falc. Et istam eand. limit. ponit Alex. in l. j. §. ad municipum. ff. ad l. Falcid. & in l. Marcellus. ff. ad Trebellian.

11 Tertiò limita, si legatum esset factum ad piã cãm certã de tãta quantitate, ꝓ etiam perfecto opere superesset aliqua quantitas, quia illud defalcaretur, quod supereresset ipsi legatario. Ang. in l. si seruus. ff. ad l. Falc. vbi etiam Imo. & Alex.

12 Et ꝓpterea si esset nud⁹ executor, totũ reliquũ pro sua Falc. retineret, vt p Ale. ĩ l. j. §. ad municipũ. ff. ad l. Fal. & ĩ l. Marcell⁹. ff. ad Trebell. per not. per Ang. in l. decem. ff. de fideicommiss. lib.

Contrarium tenet Soc. in d. l. Marcellus. §. quod autem.

13 Quartò limita, nã relictum filiis patitur Falc. prout ẽt patitur Trebe. licet videatur piũ, vt in l. nã etsi parẽtibus. ff. de in of. testa. in verbo, piæ. & tenuit Ang. in d. l. nã etsi parentibus. Bal. in auth. sed cum testator. C. ad l. Fal. in q. de dona. facta filio monacho. & istud ponit in indiuiduo Aret. in consi. xij.

Contrarium tamen voluit Barba. in repet. l. cum acutissimi. ver. ex hoc. C. de fideicom.

14 Quintò limita in legitima, quæ de relictis ad pias causas detrahitur, Rui. consi. lvij. vol. ij.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Liberi primi gradus an computent fructus in Trebellianicam.

1 DIcit tex. in l. iubemus. C. ad Trebel. quòd liberi primi gradus de restituendo grauati, non computant fructus in Trebe. etiam si hoc testator mandauerit, Rui. consi. clxij. vol. ij.

2 Primò amplia, ẽt si fructus sint percepti post morã factam in restituẽdo, ſm gl. in l. in fideicommissariã. ff. ad Trebel. in gl. magna, in ver. Item quod secundum gl. in l. iubemus. in verbo, hæreditariis. C. ad Trebel. & ibi Bald. & sequitur Imo. in d. l. in fideicom. Host. in c. Rayn. de test.

Contrarium gl. * cõtiner approbata in c. Raynu. in verbo, à tpe litis contestatę. de testa. & alij canonist. ibi, Bal. in d. l. iubemus. vbi etiã Sal. & sequitur Alex. in d. l. in fideicom. & voluerunt Pet. Cyn. Iac. de Are. & Pau. de Cast. in d. l. iubemus. & sequitur Clau. in d. l. in fideicom. quantum ad istum effectum, vt illos teneatur restituere, nec illos habeat lucrari.

3 Secũdò amplia, ẽt si patrimoniũ testatoris clade aliqua sit diminutũ, quo casu regulariter hæres ẽt fructus iudicio testatoris perceptos non lucratur, vt est tex. in l. si is, qui. ff. ad Trebel.

4 Sed tñ istud nõ hẽt locũ in liberis primi gradus. ita Ang. in d. l. si is, q. & añ eũ hoc voluit Bar. ĩ l. Ballista. ff. ad Trebel. idẽ tenuit Bar. & Ang. ĩ l. postulante. §. sed in huiusmodi. ff. ad Trebel. & Alex. in l. in fideicom. & in l. ita tamen. §. hæres ex asse. ff. ad Trebel.

Contrarium Imo. in d. l. si is, qui. & ibi etiam Raph. ff. ad Trebel. & Imo. in d. l. postulante. §. sed quia. ff. ad Trebel. Claud. in d. l. in fideicom. Alex. in l. Ballista. ff. ad Trebel. in l. postulante. §. sed in huiusmodi. ff. ad Trebell.

5 Primò limita, vt ꝓcedat, qñ liberi primi grad⁹ sunt grauati restituere liberis testatoris, sec⁹ si extraneo, vt fuit opin. Pet. Cyn. & Frãc. de Rãpo. in d. l. iubemus. Ale. ĩ l. in fideicõ. ff. ad Trebel. Ro. in ꝓs. ccxxxij. Cor. in ꝓsi. cccxxj. vol. iij. Ia. de Rau. Alber. & Cor. & Caccial. ĩ d. l. iũbem⁹. Fulg. in auth. nisi rogati. C. ad Trebe. q dr, ꝓ ista opin. ẽt seruãda ĩ iudiciis. Idẽ voluit Hercul. in l. in quartã. ff. ad l. Falc. Barba. in c. Rayn. de testa. Cuma. ĩ ꝓs. cxxiij. Io. Ant. Ale. in ꝓs. xl. q dr hoc fuisse de mẽte Cuma. Alex. ĩ l. Ballista. ff. ad Trebel. idẽ voluit Cuma. in ꝓs. xxv. Oldr. in cõs. cxxxj. Io. Ant. Alex. in cõs. ij. Abb. ĩ cõs. lxxix. vol. j. & istã dicit veriorẽ & magis * cõem, Clau. in l. in fideicõmiss. ff. ad Trebe. Paris. vbi dr cõmu. in ꝓsi. xciij. vol. ij. & in cõs. xxj. vbi idẽ dicit vol. iij. & in consi. xxvij. vol. iij. vbi idem dicit, Rui. consi. xcj. vol. iij. & in consi. lxxxiiij. vol. iij.

Cõtrariũ Sal. ĩ d. l. iubem⁹. & ibi Pau. de Cas. Ale. ex mẽte Imo. ibi, licet nõ clarè firmet, ĩ l. qd de bonis. §. qd au⁹. ff. ad l. Falc. Pau. Picus. ĩ l. ĩ quartã. ff. ad l. Fal. idẽ Ale. ĩ apostil. ad Bar. ĩ d. l. iubem⁹. & dicit Alex. in d. §. qd auus, ꝓ istud fuit de mente gl. in d. l. iubemus. & in d. l. in fideicommissariã & Bar. in d. §. quod auus, dum indistinctè loquuntur. Bertr. in consi. xxj. Paris. in consi. xxv. vol. ij. Rui. consi. clxiij. vol. ij. & consi. xxj. vol. iij.

6 Secũdò limita d. l. iubemus, vt nõ ꝓcedat institutis parẽtib-, & rogatis restituere, vt no. Bar. ĩ l. ĩ fideicõ. ff. ad Treb. & ĩ l. si filius-famil. ff. ad l. Falc. & ibi Ang. & Imo. & Ale. & Imo. ĩ d. l. in fideicõ. & ibi Ale. Sal. in d. l. iubemus. Cald. in ꝓs. xlj. in tit. de testa. Bald. in repe. c. si pater. de testa. in vj. Barb. in repet. c. Rayn. de testa.

Contrarium idem Barb. in repet. l. cùm acutissimi. C. de fideicom. Guid. Pap. q. ccccl xxviij. Bertr. consi. xix. vol. j.

7 Tertiò limita, non procedere in fructibus perceptis tpe mortis testatoris. ita Iac. Butr. in d. l. iubemus. sequitur Ang. in l. centurio. ff. de vulg. & pup. & in l. Papinianus. §. vnde si quis. ff. de in-of. test. voluit Cyn. & Bal. in l. scimus. in princ. C. de in off. testam. Alex. in l. in fideicommissariam. ff. ad Trebellian.

Contrarium Imo. in d. l. in fideicommissariam.

8 Quartò limita, nã illa l. nõ ꝓcedit in liberis vlterioris gradus, p tex. in d. l iubemus. vbi gl. & Doct. * cõiter. & Bal. Ang. Pau. Sal. Bar. in l. quod de bonis. §. quod auus. ff. ad l. Falc. Mathef. in repet. l. filium, quem habentem. C. fam. hercis. Cor. in consi. clxxx. vol. iiij. idem voluit gl. in d. l. in fideicom. cum qua transeunt omnes Doct. ibi. Pic. in d. l. in quartam. ff. ad l. Falcid.

9 Quintò limita ĩ dote, in qua liberi primi grad⁹ fruct⁹ cõputãt. l. mulier. §. cũ ꝓponeret. ff. ad Trebel. quã. l dicunt Doct. non esse correctã per d. l. iubemus. & ibi Doct. oẽs per illum tex. & maximè Pau. de Cast. Alex. qui limitat. & Claud. in d. l. iubemus.

10 Sextò limita, nã dispositio l. iubemus. nõ hẽt locũ, vbi duæ quartæ detrahunt. Pau. de Ca. ĩ l. mulier. §. cũ ꝓponeret. ff. ad Trebel. & ibi Ale. & Pau. de Ca. in l. scim⁹. C. de in of. testa. & in ꝓs. clxxxviij. incip. qa dubia. vol. ij. Io. Cro. in c. Rayn. de testa. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de ver. obl. Dec. in ꝓs. ccccl xxx. Alex. in ꝓs. cl. vol. vj. Io. Ant. Ale. in ꝓs. ij. Curt. sen. in cõs. lij. Ias. in cõs. ccxxxj. vol. ij. & in cõs. xliij. vol. iij. Are. in cõs. lxvij. in fi. Dec. in ꝓs. ccccxcv. Io. Ant. in cõs. lxxiij. Ro. in sing. cxciij. incip. est dubiũ. Bertr. in cõs. cj. vol. j. & in cõs. clij. eo. vol. & in cõs. xviij. vol. iij. licèt non se firmet. & in cõs. lj. & in cõs. clxxxvj. licèt nõ se firmet. & in ꝓs. ccij. vol. iij. & Paris. in cõs. xxvij. vol. iij. Aimo ꝓs. xvj. q declarat. Rui. consi. cxliij. vol. ij. & consi. clxiij. vol. ij. & consi. xcj. vol. iij.

Contrariũ voluit Bar. in l. qd de bonis. §. qd auus. ff. ad l. Fal. & ibi Alex. seqtur corrigẽs illud, qd tenuerat in d. l. mulier. §. cũ ꝓponeret. & idẽ tenuit Pau. de Cast. in l. iubemus. C. ad Treb. Ang. in cõs. cxxj. Claud. in l. Marcellus. ff. ad Treb. & in l. mulier. §. cum ꝓponeret. co. tit. Oldr. in cõs. cxxxj. Cor. in cõs. clxxx. vol. iiij. Ias. ĩ cõs. cxcix. vol. iiij. & in ꝓs. cxlvj. vol. iiij. Pic. in l. ĩ quartã. ff. ad l. Fal. istã tenet Rota in dec. Cassad. secũda, de testa. Gozad. ĩ cõs. lxxxj. Bert. in consi. ccix. & istã dicit * cõem in consi. ccxc. vol. iij. Paris. dicit cõem in consi. xliiij. vol. iij. Rui. consi. lxxxviij. vol. ij. & cõs. clxij. vol. ij. & consi. cxc. vol. ij. & consi. xxj. vol. iij. & cõsi. ciiij. vol. iij. & consi. cxlvij. vol. iij. & consi. cxlix. vol. iij.

11 Septimò limita, quia licèt testator non possit facere, ꝓ fructus in Treb. imputentur liberis primi gradus, potest tamen mãdare, vt dictos fructus restituat, vt not. Ang. & ibi Alexan. sequitur in l. Ballista. ff. ad Trebel.

Contrarium ibi Cuma. & Claud.

12 Octauò limita, qñ dictum esset p testatorẽ, ꝓ Trebellianicã imputaret filius in legitimam. de quo vide in conclus. nostra prima, in tit de legit. in xij. limit. infrà in vj. lib.

13 Nonò limita, quia d. l. non procedit in Falc. sed tantùm in Treb. ita Marian. iun. consi. cxxxvj. nu. 7. vol. j.

14 Decimò limita, vt non ꝓcedat in alia ꝑsona, q̃ in filio primi gradus, & q esset hæres filij primi gradus, Rui. consi. lxxx. vol. iij.

15 Vndecimò limita, quia nõ habet locum in filio legitimato, Rui. consi. xcj. vol. iij. & consi. lxxxiiij. vol. iij.

16 Duodecimò limita, quando filio est specialiter iniunctum onus, secus verò, quando onus est iniunctum impersonaliter, Rui. consi. cxlvij. vol. iij.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Rogatus de restituendo quod supererit tempore mortis, an imputet alienata in Trebellianicam.

1 PEr fidecom. relictũ sub his verbis, quod supererit tpe mortis grauati, censetur data facultas alienandi ipsi grauato ẽt in totum, qñ non mala fide alienauit, id-est, non animo interuertendi fideicom. vt est tex. in l.

Titius.ff.ad Treb.

2 Quæ facultas hodie restricta est per authen. contra rogatus. C.ad Trebel.Paris.in consi.xxv.vol.ij.

3 Primò declara, vt hodie nō habeat locū dispositio auth.ꝯ rogatus.C.ad Trebel.qn̄ grauatus fuit hæres institutus in totū, qa tunc non tenetur reseruare quartā fideicom.quia per actum institutionis videtur habuisse licentiam alienandi in totum, Ruin. consi.lxxvj.nu.13.vol.ij.& consi.cxxj.nu.13.vol.iij.

4 Secūdò declara,vt grauat⁹ possit alienare, quotiescunq; non appareat ipsum alienare mala fide animo interuertendi fideicōmissum.Rui.consi.clxiij.nu.2.vol.iij.& in consi.cxxj.vol.iij.

5 Tertiò declara etiam, quia semper in dubio præsumitur grauatum alienare animo interuertendi fideicommissum, quando ex alienatione nullum lucrum, vel pretium quæsiuerit, aliàs secus,ita Rui.consi.clxiij.nu.3.vol.iij.

6 Sed dubitatur,stante huiusmodi fideicōmisso,an alienatio sit imputanda per ipsum grauatum in Trebel.& videbatur, ꝙ non, quia si habuit facultatem alienandi, ergo sine onere imputationis,aliàs nihil tribueret ista facultas, cū & aliàs nō habens facultatē alienādi,posset alienare cum onere imputationis. l. Marcellus.§.res,quæ.ff.ad Trebellian.

7 Tn̄ ꝯrium determinat Pau.de Ca.in d.l.Titius.ff.ad Treb.quā opin.finaliter sequi vr̄ Guid.Pap.in cons.cxxij.in fin.Paris.in cōsi.xlvj.volu.j.& istam partem Rota fuit secuta in causa Parmen. pro Nicolino della fossa,coram Domino Io.Clerici.

8 Et licèt videant̄ ꝯ istam opin.facere notata per Soc.in d.§.res, quæ.tn̄ aliquæ rationes Soc. faciunt pro ista opin. vna tm̄ ratio vr̄ obstare,dum dicit,quòd facultas alienādi debet esse libera, & sic sine onere imputationis,aliàs non esset libera.

9 Sed rn̄debam,non minus liberam dici facultatē alienandi,ꝓpterea,qa teneat̄ imputare,nam non diceretur libera ; si quid ipsam alienationē impediret,sed si alienatio potest fieri ex quacūque causa,& in quamcunque personam,hoc quod teneatur imputare,non facit minus liberam facultatem alienandi.

10 Nec obstat,ꝙ facultas alienandi nihil tribueret, qa rn̄det̄,ꝙ imò multum,quia pōt in totum alienare de iure antiquo,p l.Titius.ff.ad Treb.hodie tenetur quartam seruare.per d.auth. ꝯ rogatus.& vide Cor.in cōsi.ccxlij.vol.iiij.vbi videtur sentire quòd Treb.detrahatur de eo,quod superest.Bar.& post eum Alex.in l. mulier.§.cum proponeretur.in fi.ff.ad Trebell.

De Successionibus ab intestato.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

In successione aui ab intestato,filius succedit in locum patris,& concurrit cum patruo.

1 DICIT Tex.in §.cum filius.instit.de hæred.quę ab intestato defer.ꝙ filius succedit in locū patris sui, & cōcurrit cū patruo in successiione aui ab intest.

2 Primò amplia,etiam in successione descendentium quo ad ascendentes, vt per Ioan. Fab. in d.§. cum filius.in fin.allegat tex. in §.consequens. in auth. de hæred. ab intest.venient.

3 Secundò amplia,ēt si factum sit testamentum,quod tn̄ sit expugnatum per querelā,vel per ꝯtabulas,vt not.Ang.in d. §. cum filius.per textum in l.si defunctus.C.de suis & legi.

4 Tertiò amplia,ēt si vocati sunt proximiores testatoris, p hęc verba,proximiores meos.vt dicit Bal.consi.ccccclxxxviij. vol.iij. Alex.consi.cxxxvij.ver.præterea reperio.vol.j. & consi. lxxxviij. eo.vol.ver.Ias.consil.clix.vol.iiij.Rui.consi.clxxj.vol.ij.sed tenet contrarium in dispositione testatoris,vbi limitat.

5 Et idem est si statuto,vel constitutione vocet̄ proximior, ꝓut dt Soc.loquēs in cōstitutione,in cōs.suo posito post lect.de ver. obl.Paris.in cōsi.xx.vol.ij.Dec.cons.lxxix.& cōs.dxxvij. & consi. dliij.& consi.lxxxvij.in fi.Lud.Bolog. in addit.ad trac.Mathes.de success.ab intest.nu.83.Tiraq.de iur.primog.q.xl.nu.20.

Contrarium in statuto vocante proximiorem, voluit Grat.in cons.xxvij.vol.j.Tiraq.de retrac.lignag.§.xj.in gl.ix.nu.3. Gram. dec.j.qui declarat.

Tenendo primam opinionem,

6 Declara istud procedere, quando statutū loqueretur in successione aui, vel patrui, non autem in transuersalibus vlterioribus,ita declarat Paris.in d.suo consi.xx.vol.ij.

7 Quartò amplia,vt ēt in feudo filius succedat in locum patris. c.j.§.is verò.de grad.succes.in feud.& ibi Car.Ale.no.Io. Fab.ī §. cū filius.instit.de hrditatib⁹ quæ ab intest.defer.& ibi Ang. gl. in c.j.ī verbo,solus.de natur.success.feud.Cor.ī auth.post fratres.in fi.C.de legit.hære.Ias.in l.si auiæ.C.de success.edict.in l.si duo. in fi.prin.ff.de iureiur.Bal.consi.clxxxv.vol.iij.& cons.cxcv.eo.vol. Cor.consi.xxiiij.vol.ij.Tiraq.de iur.primog.q.xl.nu.18.Abb.cōsi.lxxxv.vol.j.Ias.in l.is potest.ff.de acq.hæred.Aret.in consi.clxiiij.Afflict.super const.Cor.cōsi.cxxxj.nu.10.vol.ij.Curt. in trac. feud.in iij.par.Aluarot.in c.j.de nat.success.feud.Fulgo.cons.viij. in c.j.de grad.success.in feud.Curt.in iij.parte. Alex.in l.Gallus.§. quidam rectè.ff.de libe.& posth.Alex.consi.lj.vol. iiij.Paris.consi.ij.vol.j.consi.iij.eo.vol.

Contrariū Bar.in auth.post fratres.C.de legit.hęred.Cuma.in l.cùm ita.§.in fideicom.in fi.ff.de leg.ij.Alex.consi.cciiij.vol.ij.

Tenendo primam opinionem,

8 Primò limita,illam procedere in feudo hæreditario, non autem in feudo non hæreditario,vt per Io.Ant. Alex. consi.lxxxv. qui declarat:& sumitur ista distinctio ex verbis Alex.cōsi. cxxix. vol.v.& consi.cciiij.vol.ij.

9 Secundò limita,quādo succederetur auo,vel patruo,aliàs secus.vt per Io.Ant.Alex.consi. lxxxv.in fi.

10 Et qn̄ succeditur tm̄ ascendenti,dicit Ant.de But.cons. xlvij.

11 Quintò amplia, idem esse in emphyteusi. Tiraq. de iur. primog.q.xl.nu.19.& nu.185.& sequen.

12 Primò limita,vt cōclusio procedat in dispositione legis:sec⁹ verò in dispositione hominis,in qua filius nō succedit in locum patris,vt ꝯcurrat cū patruis.Bal.in l.cū ita.in §.in fideicō.ff.de lega.ij.Ang.Aret.in d.§.cū filius.Ias.in l.si auiæ.C. de success.edict. Dec.ibi.Alex.cōsi.cciiij.vol.ij.& consi.iiij.vol.iiij. & consi.cxxix. vol.v.Dec.consi.j.& consi. ccxcix.nu.6. & consi. ccccclxxviij. & ccccxviij.& ccccxij.Capra,consi.v.Goz.consi.xx.Bert.consi. ccvij.volu.j.Io.Crot.in c.Rayn.de test. Io. Ant. Alex. consi.xxxvii. & consi.xxxix.Paris.consi.xl.& consi.xviii.vol.ij.Curt.iun.consi. xxij.Rui.consi.cxxxiiij.& consi.clxvij.vol.ij.

Et omnes alij Doct.qui in conclus.nostra iij. in tit. suprà de fideicommiss.secuti sunt opin.Bal.in d.§.in fideicom.concludunt in fideicommissis filium non succedere in locum parentis sui,vt concurrat cum patruis.

Contrarium tenent*omnes Doct. per nos adducti in d. conclus.iij.in titu.de fideicommis.qui sequentes opi.glo.in d.§.in fideicom.concludunt in fideicom.filium succedere in locum parentis,vt concurrat cum patruis.

13 Secundò limita,regulā procedere,qn̄ agitur de successione aui,vel alterius ascendētis,vel de successione patrui,auunculi,amitæ,vel materteræ,nō qn̄ agitur de successione vlteriorū trāsuersaliū,nā tūc filius non succedit in locū patris,vt cōcurrat cū patruis.Bar.in auth.post fratres.C.de legit.hæred.& ibi Sal. in fi. ver.vlterius not.Ang.in §.reliquū.in auth.de hæred.ab intest.venient.Io.Fab.in d.§.cū filius,in oppos.Alex.consi.xliiij.vol.v. Ias. in l.fratres.C.de inof.testa.Dec.consi.j.& consi.ccxvij.Bertr.cōs. ccvij.vol.j.vbi dicit istam*cōem & indubitatam opin.Idē voluit Pau.de Cast.& Cor.in d.auth.post fratres.& Pau.de Cast.in auth. defuncto.C.ad Tertul.Ias.in l.si auiæ.C.de success.edict.Alex.ꝯs. cciiij.ver.probatur per ea,vol.ij.Soc.consil. suo posito post lect. de ver.obl.per totum consilium, quod est repetitum consi.cclij. Paris.consilio xxxix.volumine secundo & consilio xl. eod.volu. & consi.xx.in fi.eo.vol.Mathes.in tract.succes.ab intest.nu.82.& num. 108.Nico.de Vbal.in trac.success.ab intest. in iij. parte principali.Alex.consi.lj.vol.iiij.Paris.consi.xxx. vol.ij.cōsi.xxxvij. eo. vol.Alex.ꝯs.v.in fi.vol.iij.Brun.in cōs.lxx.& lxxiiij.Bert.ꝯs. clxv. vol.ij.Maria.iun.cōsi.xxxvj. vol.j.Pau.de Cast.consi.cxix.vol.j. & cōs.ccclxxxix.vol.ij.Dec.ꝯs.dxxvij.& cōs.dliij.Abb.ꝯs.lxxxvj.vol. j.Cur.iun.consi.lvij.ver.nā istud fundamentum.Aimo consi. cxxvij.Cy.in auth.in successione.C.de legit.hæred.Io.Ant.Alex.in consi.lxxxv.Maria.Iun.consi.ix.vol.ij.Rui.consi.xcvj.vol.ij.Rui. consi.cxxxiiij.vol.ij.& consi.clxiij. vol.iij.

14 Et propterea patruū admitti ad successionē, exclusio fratre patruele,concludit Ang. cons.xxxvij.Rui.consi.lxxix.vol. iij.

15 Et in successione patrui magni,filium non surrogari in locū parentis,concludit Curt. iun. in consi.lvij. versic. nam istud fundamentum.

16 Primò declara,vt non procedat quando nepos ex filio præmortuo esset in pari gradu respectu testatoris.Ruin. consi. cxlij. nu.14.vol.iij.

17 Tertiò limita,nam ꝙ filius succedat in locum patris. procedit vsque ad pronepotem,non vltra.secundum Io.Fabr.in d.§.cū filius.& clarius ibi Ang.in iij.not.& Aret.in §.multis autem. inst. de success.liber.Paris.consi.xl.vol.ij.

18 Contrarium gl.in d.§.multis autem.in gl.in verbo, ad quintum.inst.de success.libert.& ibi Christ. Porc.& Ias.dicit istam veram,&*cōiter approbari.Paris.consi.xxx.volu.ij.vbi idem dicit. idem voluit Sal.in auth.post fratres,versi.vlterius not.C. de suis, & legit.

Imò

19 Imò filius fratris,& non nepos,succedit in locū patris,vt cōcurrat cū patruo magno,vt voluit Ang.in §.reliquū.in ij.not. de hæred.ab intest.venien.Pau.de Cast.consi.cxix.vol.j.& consi.cclxxxix.vol.ij.Dec.consi.ccvij.Curt.iun.consi.lvij.Aimo consil. cxxvij.Chassan.in consuetu.Burg.

20 Tenēdo secundā opinionē,Limita nō ꝓcedere qn̄ ꝓnepotes concurrerent cū ascendentibus,& ita ꝓcedit prima opinio.

Secus verò,qn̄ cōcurrunt inter se descendentes tm̄,& ita procedat secunda opinio:vt sumitur ex verbis Io.Fab.in §.fi.Insti.de hæred.quæ ab intesta.Chassa.in consuetud.Burg.

21 Et intellige vsque ad ꝓnepotē inclusiuè,nā citra difficultatē pronepos succedit ī locū patris.§.cū filius.Insti. de hære. quæ ab intest.defe.Dy.in trac.de suc.ab intest.Sal.ī auth.ī successione.in fina.verbis.C.de suis,& legi.Ang.Aret.ī trac.de testa.in gl. in verbo, nolens intestatus decedere.Chassa.in consuetu.Burg.

22 Quartò limita,quia talis repræsentatio fieri nō pōt,nisi post mortem patris:aliàs eo viuēte tpe mortis illius,de cuius successione agitur,non concurrit nepos cum patruo,vt probat textus in auth. post fratres.la j.C.de legi. hæred. & ibi not. Sal. in princ. Bal.in consi.ccccclxxxviij.in fine.Dec.consi.lxxxvij.Io.Ant.Alex. consi.xxxvij.

23 Quintò limita,qn̄ nepotes,qui volunt subrogari in locū patris,erant nati,vel concepti tempore obitus illius, de cuius successione agitur,Io.Ant.Alex.in d.consi.xxxvij.Tiraq. de retract. lignag.§.xj.in gl.ix.nu. 5.

24 Sextò limita,nā ꝙ filius succedat in locū patris, intelligit̄ vt concurrat cū patruis,non aūt vt in totum illos excludat. ita declarat Alex.consi.cxxiij.vol.j.Dec.Neap.xxj.nu. 10.in nouis.

25 Sublimita, hoc procedere in materia diuidua,quia in materia indiuidua,etiam filius succedit in locum patris, vt excludat patruum à toto.Are.consi.lxiij.Soc.consi.cclij.Dec.Neapo.xxj. in nouis,nu.1.& nu. 10.

26 Septimò limita,vt succedat in locū patris,non ex ꝑsona patris,sed sua.Ita Bar.in l.j.§.si sit nepos.ff.de colla.dotis,in l.j.§.si filius.ff.de coniūg.cū emācip.libe.in l.ij.C.de libe.præte.Alex.ꝯsi. iiij.vol.iiij.Aret.in l.is potest.ff.de acq.hæred.Dec.Neapo.xxj. in nouis.sentit Bal.& Ias.in l.ij.C.de liber. præteri. dum dicit filium succedere in locum patris remotiuè.Are.in l.si quis posthumos. §.j.ff.de libe.& posthu.Alex.consi.xx.ver. viij.probatur.volum. j. Aret.in cons.clxiiij.Ias.in l.si auię.C.de successo.edicto.Chassan. in consuetu.Burg.

Contrarium,ꝙ nō succedat ex persona sua,sed ex persona patris, tenuit Bar.in l.Gallus.§.& quid si tm̄.ff.de liberis , & posthu. sentit Ias.consi.cxxxix.vol.iiij.Abb.consi.lxxxv.vol.j.

27 Videtur sumi concordia ex dictis Aretini in l. si quis posthumos.§.j.ff.de liberis & posthu.

Nam aut priuilegium competit gradui,& filius venit ex ꝑsona patris:aut competit personæ,& venit ex persona sua.

28 Secundò declara,nā qn̄ nepos est cōceptus post mortē aui, non potest admitti,nisi ex persona patris.l.fi.vbi Bar.& Bal.C.ad Orfic.per Chassan.in consuetu.Burg.

29 Octauò limita,vt prædicta regula procedat tm̄ in successione,sed extra cām hæreditariam non procedit.ita Alex.consi. cxxix.vol.v.voluit Bar.in authen.post fratres.C.de legit.hæred.per Alex.consi.cciiij.vol.ij.Raphael Cuma.in l.cùm ita.§.fi.ff.de leg. ij.Ruin.consi.xij.vol.j.

30 Contrarium Ias.in l.si auiæ.C.de success. edict. in l. si duo. in fine princip.ff. de iureiur.in l.is potest.ff.de acq.hæred.

31 Tenendo primam opinionē*cōem,Primò infert ex ea,ꝙ in iure patronatus libertorum filius non succedit in locū patris.Io. Faber.in §.cùm filius.ī j.opposi.& ibi Ang.Christoph.Porcus Insti.de hæred.quæ ab intest.& Ias.in l.si auiæ. C.de success.edict. & in l.si duo.in fine,ff. de iureiuran. vbi licèt impugnet rationem, tamen tenet conclusionem.

Limita, secus esse in iure patronatus ecclesiastico,quia in eo filius succedit in locum patris,Io.Faber in d. §. cum filius. in prima oppo.& Ang.Aret.ibi.

32 Secūdò Infert,ꝙ in emphyteusi filius nō succedit in locū patris,vt tenet Alex.ꝯs.cxxix.vol.v.& istā tenet Rui.cōs.clxij. vol.j.

Contrariū tenet Cuma.in l.cū ita.§.in fideicōmisso.in fin.ff.de lega.ij.Cor.cōs.xxiiij.vol.ij.sentit Ang.in l.Gallus.§.qdā rectè. ff. de libe.& posthu.quē intelligit Ale.cōs.xxvj.vol.iij.vbi ēt sequit̄ istā partē,& in l.Gallus.§.quidā rectè.ff.de li.& posth. Aimo cōs. lxvij.Rui.consi.clxiij.vol.j.Tiraq.de iure primog.q.xl.nu.19.

33 Tenendo secūdā opinionē,Primò declara illā procedere in emphyteusi hęreditaria,non aūt in emphyteusi nō hæreditaria, vt dicit Alex.in consi.cxxix.vol.v.Rui.consi.cxxxiiij.vol.ij.

34 Secūdò declara,vt in emphyteusi priuati procedat ista opinio:secus in emphyteusi ecclesiastica,Ruin.in consi.clxij.nu.11. vol.j.& in consi.cj.nu.12.vol.ij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Stante dispositione,quòd vocetur primogenitus,& concurrat filius primogeniti cum patruo,quis præferatur.

PRoximè accedit illa famosa, & practicabilis qstio,in qua Doctores sępissimè variarūt,an stāte dispositiōe statuti,vel ꝯsuetudinis,ex qua vocet̄ primogenit⁹,& ꝯcurrat fili⁹ primogeniti defuncti viuo auo,cū fratre patris:& sic cū patruo suo,qs censeat̄ vocatus nepos, vel patru⁹.

1 In qua questione,ꝙ censeat̄ vocatus patruus,& sic filius ij.genitus,& nō fili⁹ filij primogeniti,tenēt Richar.Malumb.Cy.Bal. Sal. Alber.de Rosa.& Pau.de Cast.in l. si viua matre.C.de bo.mater. Bar.in l.post fratres.C.de legi. hære.Bal.in l.tutela.§.si duo. ff. de legi.tut.in l.vt ab intestato.C.de suis,& legi.

Oldrad.in consi.xciiij.in princ.qui dicit istam opinionem esse præstantiorem de veritate iuris.

Petrus de Anc.in consi.lxxxij.q dicit nō esse in hoc attendēdā dispositionē primogeniti,qui forsan contulisset in filium suum. Imo.& Domi.in c.grandi.de sup.negli.pręla.& ibi Franc.And.de Iser. in c.j.nu. 10.de natu.success.feud.

Alex.in cōs.iiij.q dicit istā opinionem magis*cōem,& melioribus rōnibus fundatam. vol.iiij.Io.Ant.Ale.in cōs.cxlix. nu. 11. vbi dicit hanc*cōem. Zasius qui dicit cōem,cōsi.viij.nu. 12.vol. j.Ant.de Rosel.in tract.de success.ab intest.ver.de legitimatis.Alex.in cōsi.cxxiij.ver.bn̄ faciunt.vol.j. & in l.is pōt. ff. de acq. hæred.Lucas de Pen.in l.j.C.de priuileg.eor.qui in sac. pala.libr.xij. saltē in modicis feudis.idē sentit in l.fin.C.de Tyro.lib.xij.& in l. nepotes.C.de his,q nume.lib.x.& sentit in l.si quis.C.de ꝓfes. & Medi.idē tenet Mar.Laud.in tract.de primoge.resoluens se cum doct.Bal.in d.l.vt ab intestato.C.de suis,& legi.

Idē sentit Ias.in l.is pōt.ff.de acq.hæred. qui vltimò recitat distinctionem Bal.in d.l.vt ab intestato.Gualden. qui dicit istam.* cōem,in caute.viij.in titu. de libe.insti. licèt referat Barba. referentem aliam partem communem.

Decius in cōsi.ccccxliij.vbi dicit*magis cōem opinionē ēt ꝓ patruo,maximè patruo existente in possessione.idem tenet Cuma.in l.cùm ita.§.in fideicommisso.in fi.ff.de lega.ij.

Istam ēt opi.sentit Bal.in cōs.cclxxv.vol.ij. And. de Iser. in c.j. §.his verò.de successio.feud.q nō loquit̄ de aui successione, sed fratris.Fran.de Porcel.in trac.de duob.fra.in iij.par.q.liiij.Ant.de Prato vete.in repe.l. in quartā.ī vj.q.vbi facit ꝓ patruo xxxvj. argu.ff.ad l.Fal.Guli.de Peru.in cōs.xiij.quē refert Dec. in cōs. ccccxliij.Chassa.in consi.liij.gl.prag.sanct. dū vlt.refert istam opi.& Lofre.in consi.xiiij.vbi dicit istam*cōem opi. Corset. in repe. c. grandi.de supplē.neglig.præla.in vj.Milis in verbo,filius primogenitus.dum vltimò refert partem patrui.

2 Et ꝓ ista parte iudicauit Ecclesia Romana,videlicet, Bonifacius viij.ī fauorē regis Roberti:à cui⁹ declaratione recedere nefas,& temerariū foret,vt dt Bal.ī l.cū antiquiorib⁹.C.de iure delib.& maximè officialib⁹ ipsius Romanæ Ecclesię.l.si Imperialis. C.de legib.§.sed & quod Principi.Insti.de iure natu.gen.& ciui.

Multi alij tenuerūt istam partem pro patruo,relati per Tiraq. de iure primoge.q.xl.nu.13.sed istam declarationem impugnat Aegid.Bellamera, dec.dccxxiiij.

3 Tenendo istā partē,Primò amplia idē esse, vt patruus excludat nepotē, ēt si ex dispositione testamenti primogenitus vocet̄ à testatore.ita Bal.in l.si viua matre.C.de bo.mater. Istud ēt tenet Car.Alex.in c.j.de feud.Mach.in rn̄. ad decimumsextū argumētū.Pau.de Cast. in cōs.clxiiij.vol.ij.ver.præterea & fortè. Abb. in cons.lxxxv.ver.nec obstat.vol.j.Io.Le cirier in trac.primog.ī xxv.q.lib.j.in j.fundamento partis nepotis.vers. nec obstat.& in vj. fundamento partis ipsius nepotis.Alex.in consi.cxxiij.vol.j.

Contrarium Bar.in auth.post fratres.C.de legi.hæred.

4 Secundò amplia,idem esse in donatione,vt per Io.Ant. Alex. in consi.cxlix.nu. 11.Dec.in consi.ccccxliij.versi.viij. ad idem. & ver.ex prædictis.Chassa.in consi.xiij.

5 Contrariū colligit̄ ex Doctoribus allegatis in ꝑcedēti Ampliatione,qui distinguunt inter ꝯctus, & vltimas voluntates, vt primo casu pater transmittat in filium,non in secundo.

6 Primò limita,qn̄ frater nepotis primogenit⁹ decessisset viuo auo:sec⁹ si post ei⁹ mortē,Cy.in d.l.si viua matre.ī fi.C.de bo.ma. Mar.Laud.ī trac.primog.Philip.Frā.in c.grādi.de sup.neg. ꝑla.in vj.Ias.in l.is pōt.ff.de acq.hære.dū rn̄det ad c.licèt.de voto.& isto casu æquiorē,& magis*cōem opi.esse in fauorē patrui ꝯ nepotē,dicit Guald.in caute.viij.de libe.insti.vt exhære.Nico.de Vbal. in trac.suc.ab ītest.nu.55.Corset.in repe.c.grādi. de sup.neg. ꝑla. in vj.Pau.de Cas.in cons.clxiiij.vol.ij.Grat.in cons.viij.vol.j. Rui. in consi.xiij.vol.iiij.Tiraq.de iure primog.q.xl.nu.4.

7 Secũdò limita, qñ patruus est natus añ filios primogeniti: secus si post ipsos, ita Bal. distinguit in l. vt ab intestato. C. de suis, & legiti. Mar. de Laud. ĩ trac. primogeni. Corset. ĩ repeti. c. grãdi. de supplẽ. negli. ꝑla. in vj. Alex. in l. is ꝑt. ff. de acq. hære. Alex. ĩ ꝑsi. iiij. Io. Ant. Alex. in cõs. cxlix. Chassa. in cõs. liij. vbi dicit istã opi. tenẽdam, quia est opinio distinguens. Dec. in consi. ccccxliij. vbi etiã aliud requirit, scilicet, quòd patruus sit in possessione.

8 Subdistingue illũ casum, ꝙ nepos natus añ patruum ꝓferatur: vt ꝓcedat, qñ statutũ vel consuetudo vocauit primogenitũ simpliciter, secus si vocaret filiũ primogenitũ. ita Bal. in d. l. vt ab intestato. & Alex. in d. l. is potest. & Mar. Laud. in loco præalleg.

9 Tertiò limita, qñ agitur de regno, quia tũc patruus nõ excludit filiũ primogenitum. Bal. in l. ex hoc iure. ĩ vj. q. ff. de iusti. & iu.

Et tam in regno, q̃ in omnibus aliis feudis magnis, tenuit Lucas de Pen. in l. j. C. de priuileg. eor. qui in sac. pala. lib. xij.

10 Sed hæc limitatio vr̃ ꝑ opinionem omnium Doctorũ, qui tã in ista, quàm in alia adducunt exemplum regis Roberti super regno Siciliæ, & super regno Angliæ, & per nonnullos alios.

Et quisque sup talibus exẽplis fundat vnã, vel alterã partẽ: ergo idem est in regno, ꝙ in aliis feudis indiuisibilibus, & quæ sui natura ad vnum tantùm primogenitum deferri debent.

11 Et nota, quia in regno propter insufficientiam primogeniti, potest dare regnum secundogenito, Bald. in auth. hoc amplius. ver. quæro, an filij. C. de fideicommiss.

12 Quartò limita secus esse, qñ successio ita debeat primogenito, ꝙ illo non extante reuerteretur ad dñm feudi, vt de regno Siciliæ dicit Bal. in c. j. de fi. nat. ex mat. ad morg. contract. in fine.

13 Tñ de hoc exẽplo, ꝙ regnum Siciliæ debeat tm̃ primogenito, & postea reuertatur ad ecclesiã, dubitat Nico. de Vbal. in trac. suc. ab intest. nu. 56. refert, & sequtur Ias. in l. quoties. C. de rei vẽd.

14 Quintò limita, qñ testator inuitasset maiorem natu, & eius liberos, qui ab eo descendunt, ita Soc. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. Alex. in consi. iiij. vol. iiij.

15 Sextò limita, si nepos esset maior ætate ipso patruo, Tiraq. de iure primoge. q. xl. nu. 5.

16 Cõtrariam partẽ in articulo principali, & sic ꝙ nepos excludat patruũ stante ꝓsuetudine, vel statuto inuitãte primogenitũ, tenuit Oldr. in cõs. suo ccxxiiij. vbi allegat nonnullos alios ita tenuisse, & ita fuisse iudicatũ in ciuitate Auenionensi, assistentibus duobus Card. ꝑ regem Robertum. Idem Io. And. in addi. ad Spe. sup rubri. de feud. Pet. de Anc. in c. licet. ver. vlti. inducit. de voto. & ibi Card. in fi. Abb. ver. sed dubiũ est. Abb. in cons. lxxxviij. ver. item pars remanet in filio. vol. j. Pau. de Cast. in cõsi. clxiiij. vol. ij. Barba. in consi. x. per totum. vbi dicit hãc esse*communem opinionem, vol. ij. Aret. in consi. clxiiij. per totum.

Sed attingit istã partẽ, cùm ĩ aliis, ꝙ patruo allegasset: vbi dicit hanc partem esse*cõiorẽ, Bal. in l. liberti libertæque. ver. sed dubitatur. C. de oper. libert. vbi refert ita iudicatũ ꝑ regẽ Angliæ. Alber. de Rosa. in §. discipuli. ver. denuò ista materia. in prooe. Digestorum: vbi refert cõsi. Oldr. de verbo ad verbũ. Pau. de Cast. l. maximum vitiũ. ver. & hoc inducitur. C. de libe. præte. Soc. in ꝑs. cclij. vers. vij. ista pars. vbi dicit, ꝙ authoritates pro ista parte ꝑualent authoritatibus alterius partis, & in consi. xlvij. nu. 13. vol. iiij.

Card. Alex. in c. j. de feud. March. q̃ loquit̃ in cã de Scottis, quę nũc pendet. Bellame. dec. dccxxiiij. ꝑ totã dec. sed maximè Dec. Tholos. ccccxxxiij. & ibi Apostil. quæ dicit istam*cõem opinio. Pau. de Cast. in l. is potest. ff. de acq. hæred. Chassan. in consuetu. Burg. Nico. de Vbal. in tract. suc. ab intest. nu. 55.

Et Bertach. in verbo, filius regis, refert audiuisse à Frãcisco de Pauinis, ꝙ tpe Othonis Imperatoris res fuit gladiatorio iudicio decisa inter patruũ & nepotẽ. & bina vice nepos vicit, & fuit existimatum veritatem, & iustitiam esse pro parte nepotis.

Idẽ dicit Bertac. ĩ verbo, nepos ex filio. & Fel. loquẽs ꝓfunctoriè referẽdo ꝑs. Oldr. in c. prudẽtiã. de of. dele. Abb. ĩ ꝑsi. iij. vol. ij.

Põt ẽt pro ista parte adduci Pau. de Cas. in auth. post fratres. C. de legi. hæred. & in l. maximũ vitium. C. de libe. præte. non q̃a expressè firmet vnam vel aliam opinionem, sed quia vltimò refert partem nepotis. Io. Faber tenet expressè istam partem in §. cùm filius. Institu. de hæred. quæ ab intest. defe.

Et istam partẽ dicit æquiorem, & magis*cõem Io. de monte Bono. in promptuario iuris, ĩ verbo, primogenit⁹. Roma. in cõs. xxix. Bolog. in cons. lxij. Milis in verbo, mortuus pro Republica.

17 Sed fortè illud est speciale, qñ primogenitus moriẽ pro Repub. q̃a semp viuere intelligit̃. Prob. in addi. ad Io. Monach. in c. grãdi. de supplen. negli. ꝑla. ĩ vj. Nico. Boer. ĩ cõsuetu. Bituricen. ĩ tit. de testa. §. ij. Pau. de Cas. in cõs. clxiiij. vol. ij. dicit, ꝙ ista pars de cõsuetudine seruatur. Gratus ꝑs. vj. vol. j. Grãma. Dec. j. Tiraq. de iure primog. q. xl. nu. 11. & seq. gl. ꝑsue. Biturig. gl. ꝑsue. Turo. vbi dicit istam*cõem, tñ aliã seruari de cõsuetudine. Gramma. dec. j. nu. 16. vbi dicit pro ista parte fuisse iudicatum in regio consi.

18 Tenendo istã partẽ, Primò limita, qñ dispositio non loquerẽ de primogenito, sed de maiore: quia tale verbum nõ conuenit filio primogeniti, vt dicit Dec. in consi. ccccxliij. ver. & ex predictis. Alex. in consi. cxxiij. volum. j. & in consi. iiij. vol. iiij. Pet. de Anc. in consi. lxxxij. in fi. ver. iiij. sic.

Tñ ꝓrium in maiore tenet Barba. in consi. x. vol. ij. Abb. in cõs. lxxxv. vol. j. Soc. in l. si cognatis. ff. de reb. dub. Gratus in consi. vj. vol. j. & in consi. viij. volu. j. Et in maiori natu loquitur Roma. in consi. xxix. & Soc. in consi. xlvij. vol. iij.

19 Secundò limita hoc, ꝓcedere, stãte statuto, vel cõsuetudine inuitante primogenitum, secus in dispositione testamentaria.

Et rõ est, quia testator vr̃ voluisse potius filium, q̃ nepotẽ habere suam successionem, ita limitat Card. Alex. in c. j. in rñ. ad x. vj. argu. de feud. March. de quo dic vt suprà in ampliatio.

20 Tertiò limita, quando dispositio inuitaret non primogenitum, sed proximum agnatum, ita Cardi. vbi suprà.

21 Quartò limita, qñ testator inuitauit filium Titij maiorẽ natu, & quemcunque maiorem natu inter eius liberos, ita Alex. in consi. cxxiij. vol. j. refert, & sequitur Curt. iunior in consi. clxj.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Auus paternus, & maternus si concurrant ad successionem nepotis, auus paternus succedit in bonis paternis, & maternus in bonis materni.

1 VArietas est inter scribẽtes ĩ illa quæstione, si ad successionem nepotis cõcurrant auus paternus, & maternus. Nã dicunt aliqui, ꝙ in paternis bonis succedit auus paternus, in maternis succedit auus maternus. ita tenet Bar. ĩ l. quod scitis. §. j. C. de bo. quæ libe. vbi ẽt Pau. de Cast. Bar. in auth. itaque. C. com. de suc. & ibi Ang. Bar. in cõs. ccxv. Rom. in consi. xl. Pet. de Anc. in consi. cccxlix. Fulg. in cõsi. lxvj. Ab. in cons. lxxv. in fi. vol. j. & istam dicit*cõem, & veriorem Alex. in cõs. clxviij. vol. vij. & in consi. xlij. eo. vol. licèt non plenè firmet vnã, vel alteram partẽ, & in ꝑs. cl. vbi dicit istã*cõem opi. Mathes. in trac. suc. ab intest. Bal. No. in tract. dot. Campeg. ĩ trac. dot. in iij. par. q. clxj. Ias. in l. post dotem. ff. sol. mat. Cor. licèt non plenè se firmet in cõsi. xlvij. vol. j. Ias. in consi. cxxv. vol. ij. Bolog. in cõs. lxix. Io. Ant. Alex. in cõs. lxxix. vbi dicit istam*cõem, Gui. Pap. in consi. xxx. in fi. Chassan. in consuetu. Burg. vbi ẽt limitat. Guid. Pap. in singu. cccciij. Lofre. in cons. xxxij. Maria. Soc. iunior consi. xij. volu. j. Tiraq. de retract. lignag. §. xiiij. gl. ij. nu. 4. & seq. Boer. dec. cxcij. vbi dicit*communem, in fine.

Et istam satis sustentabilem in decisiuis dicit Cor. in d. l. quod scitis. §. j. C. de bonis, quæ libe.

2 Et facit pro ista parte, quia in prouentis à matre, mater patri prefertur, ꝓm Bart. in d. l. post dotem. in fi. ff. sol. mat. & ibi Imo. & Rom. in d. consi. xl. Campe. in trac. dotis, in iij. par. q. clxj.

3 Contrariũ, ꝙ imò diuisio fiat æqualiter inter auum paternũ, & maternũ in oĩbus bonis, non attento à quo bona ꝓuenerint, volũt Ray. Bal. & Sal. in d. l. qd̃ scitis. §. j. C. de bo. quę lib. Ray. Dy. Cy. Albe. & Fulg. in auth. defuncto. C. ad Tertul. Sal. ĩ auth. itaq;. C. cõmu. de succes. Capra ĩ cõs. xxxiiij. Cor. ꝑs. xciiij. ĩ subscriptione, vol. j. dicit, ꝙ plures Doct. numero, & maiores authoritate, tenent q̃ Bar. & in cõs. cclxxxv. vol. j. & in cõs. cclxv. vol. iiij. & ĩ ꝑsi. vij. in iij. vol. tam in consi. quàm in subscriptione, & Corn. in d. l. quod scitis. C. de bo. quæ libe. Bertr. in consi. xcv. vol. iii.

4 Tenendo primã opi. tanq̃ magis*cõem, Amplia illã, idẽ esse, ĩ fratre ꝓsanguineo, & vterino, Tiraq. de retrac. lignag. §. xiiij. gl. ij. nu. 14. vbi ẽt declarat. Boer. dec. clxxxv. glo. consue. Turo. ibid.

5 Sed hoc nõ ꝓcedit in vlterioribus, Bertr. consi. lxxxiiij. vol. iij.

6 Primò limita, non procedere in filiis fratrum, Tiraq. de retra. in loco præalleg. nu. 7.

7 Secundò limita, q̃a hoc non ꝓcedit in trãsuersalibus, vt in auunculo, & patruis, Bertr. in consi. ccxxj. volu. iij. Aimo in consi. clxxvj. Tiraq. de retract. in loco præalleg. nu. 8.

8 Tertiò limita, quia non procedit in ascendentibus, Parisius in consi. lix. vol. iij.

9 Et nota, quia debita contracta respectu bonorum paternorũ non sunt soluenda tantùm ab auo paterno, & econtrà, sed de communi satisfit creditoribus. Brunus in tract. quòd stantibus mascu. in xj. arti. in vj. q.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

In materia successionis an habeat locum regula illa, Si vinco vincentem te, vincor te.

SVMI

1 SVmitur ex l. de accessionibus. ff. de diuer. & temp. prescrip. talis regula, quæ vr̃ esse conformis naturali rationi, ꝙ si ego vinco vincentem te, ergo vinco te, Paris. in consi. xlvij. vol. iij.

2 Limitat istam regulã Aegid. Bellame. in consi. xxxj. qñ quis vtrunque vincit eodem medio, non diuerso: & hoc est qd̃ dicunt Cy. & Sal. in auth. licèt. C. de natu. libe. & Bar. in d. l. de accessionibus. Fel. in c. pastoralis. de offic. ordi.

3 Secundò limita, qñ est eadem rõ, vt per Cy. & Sal. in d. auth. licèt. C. de natu. libe. & ꝑ Bar. in d. l. de accessionibus. ff. de diuer. & tempo. præscrip. Guald. loco cvj. Gratus in cons. cxj. nu. 47. vol. ij.

4 Tertiò limita, q̃a ista regula nõ habet locũ in materia statutorũ excludentiũ à successione: vt per Cur. iunio. in cõs. v. & in cõs. xlix. & qñ ꝓcedat in materia statutorũ exclusiuorũ, vide vt ĩfrà.

5 Quartò limita in statutis anomalis, & irregularibus, Gratus consi. xx. vol. j.

6 Quintò limita, qñ virtus, quæ est in vincente, nõ cõcurrit in vincendo illũ, quẽ tu vincis, Cagno. in l. nõ dẽt. in fi. ff. de re. iur.

7 Infertur ex ista regula, ꝙ si excludo excludentem te, ergo excludo te, quæ ꝓculdubio procedit qñ excludens subrogat̃ in locum illius, qui te excludit. ita declarat Bar. in l. j. §. qui habebat. ff. de bo. poss. ꝓ tabu. gl. in l. vsucapio. C. de pigno. Soc. in consi. ccij. in primo casu. & in consi. xxviij. vol. iiij. Corn. in consi. xcviij. vol. ij. & in consi. lxxxiiij. vol. iiij. Aret. in consi. clix. Brun. in trac. quòd stanti. masc. Paris. in consi. xlvij. vol. iij.

8 Declara, q̃a hoc procedit qñ aliquis excludit apertè, & concurrit in successione cũ illo, q̃ excludit me in totum, q̃a tũc ĩ totum excludor, & ipsi inter se diuidunt successionẽ, ẽt ꝙ ille q̃ cõcurrit cum eo, qui excludit me, in totum sit remotior me, vel in pari gradu, vt per Soc. in consi. ccij. ver. quartus casus.

9 Primò limita istam regulã, nã si ille, qui mecum est in pari gradu, excludit illum, qui excludit me in totum, tunc bñficio illius existentis in pari gradu mecum, ergo etiam admittor non considerata persona illius, qui me vincebat.

Infertur præterea, ꝙ si statutũ excludat sororẽ, stante fratre cõsanguineo tm̃, & exter frater cõsanguineus, & soror vtrinq; cõiuncta, & mater, soror nõ excludit̃, sed admittitur cum matre, non cõsiderata ꝑsona fratris, q̃ sororem excludebat. Bar. in d. l. j. §. qui habebat. ff. de bo. poss. ꝓ tabu. Bal. in l. si quis filium. C. de inof. testa. Cor. in cõsi. clxix. vol. iiij. Aret. in cõsi. clix. Alex. in l. illã. C. de colla. Soc. in cõs. ccij. ver. secundus. & in ꝑs. ccvij. Ale. in ꝑsi. cxlj. vol. vij. Corn. in consi. cclxxj. vol. iiij. & in consi. xcviij. vol. ij. Brunus in trac. quòd stanti. mascu. Ruinus consi. xxviij. vol. iij. & consi. xxxix. eo. vol. & consi. clxix. vol. eod.

Contrarium vult Dec. Neapolit. xxj. in nouis, ex mente Roma. in consi. cccxxxix.

10 Secundò inferr̃, nam stante statuto, ꝙ extante patruo, excludat̃ mater, si cõcurrant patruus, & mater, & frater vtrinque ꝓiunctus, admittetur mater bñficio fratris vtrinque cõiuncti, q̃ non est ꝑ statutũ exclusus, cũ quo mater concurrit in successione, & ita cõsuluit collegiũ Perusinũ, ꝓut refert, & sequtur Pet. de Anc. in repeti. c. j. de constituti. in ver. inter ꝓsilia, quæ habeo. & est ꝓsiliũ Ang. ccx. inci. ĩ noĩe Domini, Statutũ ꝑdictũ. refert, & sequtur Alex. in d. l. illam. C. de colla. vbi ẽt refert ita ꝓsuluisse Io. de Imo. in consi. suo incip. in casu ꝑmisso discutiendũ, quis succedat Ludouico Aret. in cons. clix. Alex. in cõs. cxlj. vol. vij. Dec. in cõsi. dlxix. & in cõs. cccclj. & in cõsi. dlxxxix. & in ꝑs. lxxj. Cor. in ꝑs. cclxxj. vol. iiij. Cor. in consi. lxxxij. vol. iiij. Dec. in cons. dcxxv. Brunus in tract. ꝙ stanti. mascu. Paris. in consi. liiij. vol. ij. & in consi. xlvij. vol. iij. Rui. consi. lxxxix. vol. ij. & consi. xix. vol. iij. & cõsi. xlij. vol. eo. vbi declarat, & consi. cvij. vol. iij. & consi. cx. vol. eo.

11 Tertiò inferr̃, vt si statuto caueat̃, ꝙ stante patruo nõ succedat auus maternus. nã si extet patruus, au⁹ maternus, & auia materna, bñficio auiæ maternæ, q̃ non reperiẽ exclusa ꝑ statutũ, admittiẽ auus maternus, q̃ cũ ipsa in successione ꝓcurrit, ita declarat Bal. in l. qcunque. C. de ser. fugi. refert & sequtur Alex. in l. illã. C. de colla. Are. in cõsi. clix. Alex. in d. consi. cxlj. vol. vij. Corn. in consi. cclxxj. vol. iiij. Rui. consi. xix. vol. iij. & consi. clxix. vol. eod. Dec. in consi. dcxxv. Dec. in ꝑsi. lxxj. & in consi. cccclj. & in consi. cccccclxix. & in consi. cccccclxxxix.

12 Quartò infertur, nã stãte statuto, ꝙ stãte patruo, vel stãtibus filiis patrui, excludat̃ auunculus, si concurrant fratres patrueles, & sic filij patrui, auunculus, & matertera, auunculus non excludẽt̃, sed admittetur bñficio materteræ, quæ non excluditur per statutum per filios patrui, Cor. in consi. cclxxj. vol. iiij.

13 Quintò inferr̃, vt stãte statuto, ꝙ soror excludatur ꝑ fratrem ꝓsanguineũ. Itẽ alio statuto, ꝙ soror vtrinque ꝓiuncta excludat matrẽ: nã si extat frater cõsanguine⁹, mater, & soror vtrinque ꝓiuncta, soror bñficio matris nõ excludit̃, imò ipsæ ambæ, mater scilicet, & soror exclusa fratre, q̃ cũ eis nõ põt concurrere ĩ successione, q̃a non est vtrinque cõiunctus, admittuntur ad successionẽ, licèt mater alio statuto per sororẽ excludatur: sed q̃a non excluditur in totũ, sed sibi reseruatur legitima: iõ mater admittiẽ cum sorore. & ita consuluit Corn. in consi. cccxvij. vol. iiij.

14 Sextò infertur, stante statuto, ꝙ patruus excludat matrẽ, nã si cõcurrant patruus, mater, & soror vtrinque ꝓiuncta, mater nõ excluditur bñficio sqroris, quæ nõ reperitur exclusa à statuto ꝑ patruũ, & concurrit ad successionẽ cũ matre, Cor. in consi. xcviij. vol. ij. Soc. in consi. ccvij. Dec. in consi. lxxj. Maria. Soc. iunior consi. iiij. vol. j. Gratus consi. ciij. vol. ij.

15 Septimò infertur, ꝙ stante statuto vt patruus excludat filias dotatas, si cõcurrant patruus, filiæ dotatæ, & filiæ nõ dotatę, bñficio filiarũ non dotatarũ, quæ non excluduntur ꝑ statutũ à patruo, admittuntur ẽt filiæ dotatæ, Cor. in consi. x. vol. iij. & in l. fi. C. ad Tertullia. Brunus in trac. quòd stantib. mascu. in vj. articu. in iij. q. in ij. casu, ver. per prædicta.

Contrarium voluit Rui. in l. Gallus. §. & quid si tantùm. ff. de libe. & posthu. & consi. xxxix. vol. iij.

16 Limita oẽs istos casus ꝑcedentes, vt ꝑ Gratũ consi. cxxxiiij. vol. j. quando istæ personæ non ita coniunctim concurrerent.

17 Contrariũ verò in casibus ꝑdictis tenuit Pau. de Cas. in l. illã. C. de collationib. dicens, ꝙ stantibus statutis ꝑdictis, vel similib⁹, ꝑsona exclusa per statutũ, nunq̃ admittit̃, sed tm̃ persona excludens, quæ admittitur ad portionem exclusę, & alia persona, quę concurreret cum exclusa admittitur ad portionem suam.

Ex quo infert, ꝙ stante statuto, ꝙ patruus excludat matrem, si extet patruus, mater, & frater vtrinque cõiunctus, patru⁹ admittiẽ ad portionẽ matris, exclusa matre, & frater cũ ipso cõcurret, respectu portionis sibi debitæ, pinde ac si cũ matre succederet: & sic illã dec. Pau. de Ca. segtur ibi Deci. in ꝑs. cccccvij. Cor. in cõsi. lxxv. vol. j. Chassa in consue. Burg. Dec. consi. dcxciij.

18 Et propterea dicebat Rosel. in arbore Consanguinitatis, ꝙ stante statuto, ꝙ agnatus excludat matrem, & etiam sororem, si concurrant soror, & mater, vtraque excluditur, Brunus in tract. quòd stantib. mascu. in vj. articu. in vij. q.

19 Tertia fuit opinio Pe. de Anc. in consi. cccxxxiij. quòd in casibus præmiſis agnatus solus ad integram successionem admittatur, omnibus aliis exclusis.

20 Quarta fuit opinio Bruni in tract. ꝙ stantib. mascu. in vj. articu. in iij. q. in iij. casu, ver. redeundo ad ꝓpositum. vbi dicit, ꝙ aut masculus, cuius fauore fœmina dotata, vel alia persona excluditur, est in pari gradu cum persona exclusa, & tunc admittatur ad suam portionem, & ad portionem exclusæ.

Aut nõ est in pari gradu, sed est remotior, & tunc non admittitur ad portionem exclusæ.

21 Quinta fuit opinio Ruini in cõs. xxxix. vol. iij. q̃ facit plures casus, & distinguit, ad quem breuitatis causa me remitto.

22 Et dicit Rui. cons. clxxxviij. vol. ij. ꝙ stante statuto, vt agnati ꝓferãtur matri, si extãt agnatus remotior, & cognat⁹ ꝓximior, & mater, cognarus ẽt proximior excluditur, de quo excludẽdo nõ est facta mentio in statuto, Rui. consi. lxxxviij. vol. ij.

23 Secundò limita casus ꝑdictos, q̃a si ille, q̃ vincit vincẽtẽ me, est talis, q̃ mecũ non cõcurrit in successione, sed à me excludit̃, tũc ego non excludor, sed admittor, vtputa, stat statutũ, ꝙ agnat⁹ excludat sororem vterinã, certè si ꝓcurrat soror vterina, agnat⁹, & amita, bñficio amitæ soror vterina nõ excluditur ꝑ agnatũ, sed sola admittitur, Bal. ĩ l. fi. C. ad Tertul. Are. in consi. xxvij. & in ꝑs. clix. Cur. iunior ĩ cons. xlix. Ale. ĩ cons. lxxx. vol. j. Soc. in consi. xxviij. vol. iiij. Bru. in trac. ꝙ stanti. mascu. Paris. in cons. liiij. vol. ij.

24 Primò infertur ex hac conclusione, quòd stante statuto, ꝙ excludatur mater, si concurrat auia paterna, vel si concurrat amita: tamen si concurrunt omnes istæ personæ, mater non excluditur, Alex. in consi. lxxx. vol. j.

25 Secundò infertur, si statutum excludit matrẽ propter agnatum, si concurrit mater, agnatus, & auia paterna, mater admittitur, Soc. in consi. xxviij. vol. iiij.

26 Tertiò infertur, si fiat statutũ, ꝙ frater consanguineus tm̃ excludat sororẽ vtrinque coniunctã, & alio statuto, ꝙ filia eiusdẽ mr̃imonij excludat matrẽ, si concurrat soror vtrinque cõiũcta, mater, & frater cõsanguineus, tm̃ admittitur mater, & soror, exclusa fratre consanguineo tm̃. Cor. in consi. cccxvij. vol. iiij. Bru. in tract. quòd stanti. mascu. in vj. artic. in iij. q. in iij. casu.

27 Quartò infertur, nã stãte statuto, ꝙ fratres patrueles excludãt matrẽ: si tm̃ concurrãt fratres patrueles, mater, & amita, bñficio amitæ, quæ non excluditur per fratres patrueles, mater admittitur, Bal. in l. fi. C. ad Tertul. Alex. in consi. lxxx. vol. j.

28 Quintò ĩfertur, vt stãte statuto, ꝙ agnatus ẽt remotioris gradus excludat cognatũ, & agnatus ꝓximior sit impeditus, ita ꝙ aliquo respectu statutũ ei non proficit: tm̃ agnatus remotior non excludit cognatum proximiorem, ita ꝙ si concurrant agnatus proxi

proximior impeditus, & agnatus remotior non impeditus.

Itē cognatus proximior aliàs exclusus per statutū, tñ cognatus proximior non excludetur, vt per Corn. in consl. xj. vol. iij.

29 Et ista cōclusio maximè procedit, qñ mater, vel alia psona, quæ p statutum debebat excludi, nō omninò excludebat, sed aliqua portio sibi reseruabatur, vt per Soc. in d. cons. xxviij. vol. iiij. Brun. in trac. quòd stant. mascu. in vj. arti. in iij. q. in iij. casu.

30 Contrariū, in principali cōclusione q imò agnatus, cuius fauore factū est statutū, nō excludat, sed excludat, & ipse admittat ad successionē, tenuit Bar. in l. ij. §. videndū. ff. ad Tertul. Bal. in l. si defunctus. C. de suis, & leg. hæred. & Pau. de Ca. ī l. illā. C. de collationib. & ibi Ang. ēt tenet istā*opinionem. Ang. in consi. clij. incip. statuto Bononiensi. Pet. de Anc. in cons. cccxxxiiij. incip. si ab agnato. Soc. in consi. ccij. Dec. in l. illā. C. de colla. Corn. in consi. lxxv. vol. i. & in consi. cclxxvj. vol. iiij. Rui. in l. Gallus. §. & quid si tñ. ff. de libe. & posth u. Chassa. in consuetu. Burg. Brun. in trac. in loco præallegato, vbi allegat plura consilia ad propositum.

31 Tertia fuit opinio distinguentiū, q aut agnatus, cui prouideē per statutū excluderet matrē, si ipse admitteret, & tūc ipse nō admittitur, ne mater excludatur à luctuosa filij successione, Are. in consi. clix. Soc. in consi. ccij. Corn. in l. fi. C. ad Tertul.

Contrarium in matre tenet Corn. in consi. cclxxvj. vol. iiij.

32 Si aūt psona nominatim exclusa excludebat aliū nō nominatū, & illa psona nominatim exclusa decessisset, tūc remotior nō nominatus non excludit p excludentem iā defunctū. ita Pau. de Cast. in d. l. illam. C. de colla. Brun. in trac. q stanti. mascu. in vj. articu. in iij. q. iij. membri, versi. assumendo igitur. & in vj. articu. iij. q. in iij. casu. Paris. in consi. xlvij. vol. iiij.

33 Et propterea stante statuto, q agnati excludant matrem, & auiam, non excludunt amitam. si non superest mater, nec auia. Brunus in tract. quòd stantib. mascu. in vj. articu. in iij. q. in iij. casu. ver. assumendo igitur.

FINIS LIBRI QVARTI.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI Aduocati, conclusionum seu Regularum,

LIBER QVINTVS:

In quo habentur Conclusiones ad materiam possessionis pertinentes.

De Acquirenda, vel amittenda possessione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Inuadens rem apud alium existentem, priuatur dominio, si est dominus, aliàs restituit possessionem cum fructibus, & condemnatur in rei æstimationem.

1 HABETVR in L. si qs in tātā. C. vñ vi. q ille, q violenter inuadit rem apud aliū existentem, si sit dominus, veniat dominio priuandus: si autē non sit dominus, debeat restituere possessionem vnà cum fructibus inde perceptis, & insuper condemnari in rei æstimationem.

2 Primò amplia, idē esse si Clericus, vel Prælatus inuadat rem violenter beneficij, vel ecclesiæ suæ, quia punitur iuxta dispositionem dictæ l. si quis in tantam. licèt per hoc non fiat ecclesiæ præiudicium, cap. placuit. xvj. quæst. vj. & infrà dicetur.

3 Secundò amplia, vt qs puniat, ēt si putaret sibi licere hoc facere, p tex. in §. pe. Inst. de vi bo. rap. & p Bar. in d. l. si qs in tantā. ver. sciendum. & ibi etiam Bal. in vij. q. Corn. in consi. clviij. vol. iiij.

4 Tertiò amplia, ēt si spoliatus, & eiectus esset prædo. Cor. in d. consi. clviij. vol. iiij. & dicetur in conclu. j. de resti. spolia.

5 Quartò amplia, ēt in hermaphrodito habere locū dispositionem. d. l. si quis in tantā. vt not. ibi gl. magna, in prin. & Bar. in prima q. & ibi Bal. in ij. q. & Sal. in ij. q.

6 Quintò amplia, vt mulier ēt hac pœna puniat, ita tenet glo. in d. l. si qs in tantā. in gl. magna, in prin. & ibi Bar. in j. q. & Bald. in ij. q. Sal. in j. q. & idē tenet ibi Odofred. in j. q. Alex. in l. iustè possidet. nu. 34. ff. de acq. poss. Dec. in l. ij. nu. 89. ff. de regu. iur. *cōemtestatur Ripa in c. sæpe. nu. 88. & seq. de resti. spolia.

7 Sed Bal. ī dispu. ī cip. accusat⁹ de vi turbatiua, dicit hoc limitādū, nisi ingrederetur possessionē ex decrēto iudicis, licèt nullo. Tñ ēt isto casu ꝗ mulierē locū habere cōstitutionē d. l. si qs in tantā. tenet Ale. qui hanc dicit*cōem opi. ī d. l. iustè. de acq. pos.

8 Sextò amplia, idē esse tā in milite, q̃ in rustico, q tenenē constitutione d. l. si quis in tantam. vt not. ibi gl. magna, in d. l. in princ.

9 Cōtrariū tenet Bar. in iij. q. dicens istā conclus. locū habere, q̃ñ inuaderent alienam rem, quo casu istud est ꝗ naturalem rationem, secus si propriā ab alio possessam, Io. And. in addit. Spe. ī tit. de resti. spol. §. j. ver. q tñ. & istā ēt distinct. facit ibi Ia. But. quē refert, & sequit Sal. ibi, in iij. q. & Ang. in l. si plagij. C. ad l. Flaui. de plag. Alex. in cōs. ciij. vol. j. Soc. in cons. cxxij. in fi. vol. iiij. tenet in hoc casu rusticū excusari à pœna hui⁹ l. & dicit * cōem opin. & q opinio gl. est cōiter reprobata, Ripa in c. sæpe. nu. 89. de resti. spol. Dec. in l. si quis id, quod. nu. 32. ff. de iurisdict. om. iud.

Sed opi. gl ī distinctè tenet Bal. reprobata Bar. distinct. in ij. q. & idē tenet ī distictè Odof. ī ij. & seq. q. & And. Barb. ī apostil. ad Bar. in d. l. si quis in tantam. & idem Alex. in d. l. iustè. ff. de acq. pos.

10 Et eo magis opi. Bar. vr̄ hr̄e locū qñ fecissent rusticus, mulier, & miles oēm diligentiā in cōsulendis peritioribus, & illi cōsulti rñdissent id licere, vel qñ illos consulere non potuissent, vt dicit Ang. ad intellectū huius gl. ī l. sed & si lege. §. scire. ff. de pet. hære. & Alex. in d. l. iustè. ff. de acq. pos. Alex. in d. consi. ciij. vol. j.

11 Septimò amplia idē esse in pupillo non pximo infantiæ, sed pximo pubertati: ita dicit gl. ibi in ver. iij. de pupillo. & ibi Bar. in iiij. q. & Bal. licèt dicat opi. rigorosam, & eā sequitur Sal. q. iiij. & Odof. Alex. qui dicit*communem opi. in cōsi. ciij. nu. 12. vol. j.

Limita, qñ minor inuasit possessionem, quia credidit id sibi licere, vt tenet Bart. in d. l. si quis in tantam. nu. 8. & Albe. & Sal. q. iiij. in fin. Alex. in consi. ciij. nu. 12. vol. j.

12 Octauò amplia idē esse in adulto, vt p gl. ibi, & Bar. ī iiij. q. & Bal. in iiij. quæst. Alex. in l. iustè. ff. de acq. pos. & licèt gl. in d. c. j. de do. & contu. teneat ꝗriū, tñ istā opi. sequitur ibi Abb. post alios.

13 Amplia hāc ampliationē vt minor ꝗ d. l. si quis in tantā. non habeat bñficiū restitutionis in integrum, vt tenet Bar. in d. l. si qs in tantam. Abb. in c. j. de do. & contu. Alex. in consi. ciij. vol. j.

14 Quod tñ intellige, qñ minor esset in dolo vero: secus aūt si ī psumpto, vt declarāt Bar. & Ab. ī locis alleg. Alex. in ꝗ. cons. ciij. vol. j.

15 Nonò amplia, vt ēt filius patri, & libertus patrono cōstitutione l. si qs in tantā. condemnentur, vt dicit ibi gl. magna, & ibi Bar. ver. quid econuerso. & ibi Sal. in v. q. ver. quærit glo. quid econtrà. Ripa in c. sæpe. nu. 83. de resti. spolia.

16 Decimò amplia, vt ēt pater p filio de peculio, & dominus p seruo noxaliter cōdēnentur, & in solidū in eo, qd̄ ad eos peuenisset, vt no. gl. magna, in d. l. si quis in tantā. in versi v. an dñs. & ibi no. Bar. ver. quæro an dominus. & Sal. in vj. q. & Odof. ibid.

17 Tamen ex dictis Bar. ibi, & etiam ex dictis Ang. vr̄ inferri, de peculio aduentitio patrem non teneri, quia alienatio in præiudicium patris videtur esse prohibita.

18 Et propterea in peculio aduentitio non priuareē filius proprietate, nec vsufructu, quia patri debetur, vt latè per Bart. in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damno infect.

19 XI. Amplia, ēt si inuasio facta sit sine dolo, & sic quādo quis probat

probat sibi licere inuadere, vt not. gl. in ver. ix. &c. reprobata opinio. Placen, vt ibi per eam: & eandem opi. tenet ibi Ang. & Sal. q. xij. Azo in summa, in titu. vnde vi. Corn. in consi. ccvij. in fi. vol. ij. vbi hanc dicit*communem opinionem.

20 XII. Amplia, vt pœna l. si quis in tantā. locū habeat ēt si possessor nō fuit admissus, vel suspicans se posse repelli, non accessit ad possessionē. gl. in d. l. si quis in tantam. in x. q. & Bar. ibi. Maria. Iun. consi. xviij. nu. 15. & 32. vol. ij. Ripa in c. sæpè. nu. 79. de resti. spo. Cor. in consi. ccvij. nu. 18. vol. ij. Sal. in xiij. q. & seq.

21 Vbi intelligit verum hoc vltimum, quando eo animo accepit inuadens possessionem, vt si rediret primus possessor, cū non admitteret, sed eiiceret, vel repelleret.

Cōtra hāc declarationē tenet Maria. iun. ꝗ. xviij. nu. 15. vol. ij.

22 Et idē dicendum est in eo, qui clā ingreditur alterius possessionē vacantem, vt tenet Sal. in ij. q. & Odofr. gl. in iij. par. in ij. q. Bar. ibi. & Bal. Ias. in l. clam possidere. §. qui ad nūdinas. ff. de acq. pos. Cor. in consi. ccvij. vol. ij. Pau. de Cast. in consi. cccxcix. vol. j. Soc. in consi. cxxij. vol. iiij.

Contrarium sentit Alex. in consi. lxiiij. in fi. vol. iij.

23 XIII. Amplia vt pcedat ista l. quæ principaliter facta est rōne rerū mobilium, vt apparet ibi ex tex. & no. gl. in ij. sui par. Bal. in iij. q. in fi. Sal. in j. q. secundæ partis. ēt in immobilibus, vt no. gl. in secunda sui par. prin. Barto. in iij. oppos. Sal. in iij. oppos. in ij. q. Odofr. Azo in summa, tit. vnde vi.

24 XIIII. Amplia, vt procedat ēt in iuribus incorporalibus, put in iuribus prædiorū vrbanorū, vel rusticorum, vt in hoc casu locum habeat ētsi nō directa, saltem vtilis condictio ex dispositione d. l. si quis in tantam. vt ibi per gl. in ij. par. & Bart. ibi. Ang. Sal. in ij. q. secundæ part. & Albe. ibid.

25 XV. Amplia, vt in iuribus præbendarū etiam procedat constitutio l. si quis in tantam. saltem ratione vtilis condictionis, vt no. gl. in d. l. in ij. par. Bal. ibid.

26 Quinimò Sal. in iij. q. tenet in iuribus præbendarum locum habere etiam directam condictionem d. l. facit gl. in c. j. de dolo, & contu. Chassa. in consue. Burg.

27 XVI. Amplia, ēt ī seruitutib⁹ psonalibus, in quibus locū hēt directè cōstitutio, & & pœna d. l. si qs in tantam. vt no. gl. in d. l. in gl. mag. in ij. par. & Bar. ibi. Bal. Sal. ver. quæro. Odofr. vbi dicit ēt huius l. puissionē cōpetere conductori ad lōgum tps. & ista pcedūt in habētibus seruitutes psonales, vel reales, vt dominus, vel alter inuadens condemnetur pœna d. l. si quis in tantam.

28 XVII. Amplia, vt ēt ipsi, q habēt tale ius seruitutis realis, vel psonalis, teneanē, & cōdēnari possint pœna d. l. si qs in tantā, vt puniantur illa constitutione, si rē alienā iuadāt, dato q in ea ius habeant: & iō superficiarius, emphyteuta, & similes, pœna huius l. tenenē, licèt isti puniant ī amissione illorū iurium, non in rei, proprietatis æstimatione, si inuadant rōne iurium eis cōpetētiū, secus si ēt rōne proprietatis rei, vt no. gl. in d. l. ij. in ij. par. Bal. Sal. q. v. in ij. par. & Bal. & ponit Cor. in consi. clviij. vol. iiij.

30 Et licèt ibi gl. in iiij. par. in gl. magn. teneat q illud ius, quod perdit eiiciens, acquiritur proprietario,

Tamen contrarium tenet Bar. in fi. q. vbi etiam Ang. & Sal.

31 XVIII. Amplia, vt ēt in feudis feudatarius puniri possit cōstitutione l. si qs in tantam. & ēt agere, & ita tenet gl in d. l. si quis in tantam. in gl. mag. in ij. par. & Bar. in l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de dam. infect. Bal. in l. pen. C. si à non compe. iud. jn prin. Sal. in d. l. si quis in tantam. in v. q. Alex. in d. §. si de vectigalibus. Cor. in d. consi. clviij. vol. iiij. Gozad. in consi. j. nu. 23. Afflict. super Cōst. in tit. de viuent. circa pos. nu. 21.

32 Declara, quia in hoc casu commoditas feudi applicabitur eiecto vsque ad vitam vasalli, & non domino, Cur. post alios in tract. feud. in v. par. q. vij.

33 XIX. Amplia istud habere locū ēt dño inuadente rē propriā alteri cōmodatā, depositam, vel locatā post interuersam possessionem per conductorem, cōmodatarium, vel depositarium, vt no. gl. mag. ibi in d. l. si quis in tantam. in ij. par. Sal. in vj. q. & Bart. ibi. remittendo se in hoc ad gl. & Bal. in iij. q. in fi.

34 Limita, nisi incontinenti post interuersam possessionē deiiciat, vt ibi per Sal. in vj. q.

35 XX. Amplia, vt expulso ab extraneo cōmodatario, depositario, vel conductore dño acquiratur bñficium d. l. si quis in tantam. quia dominus possidet, vt not. gl. ibi. & Bar. suprà alleg. nisi deiiciantur ij. post interuersam per eos possessionem. vt per Bal. ibi in iij. q. secundæ par. in fi.

36 XXI. Amplia, vt hoc remedium habeat locum in recuperatione rei suæ facta à fure, vbi peruenit ad locum destinatum, gl. in d. l. si quis in tantam. in gl. mag. in ij. par. & Bar. sequitur remittendo se ad gl. Bal. in iiij. q.

37 Sal. aūt ibi distinguit, nā aut incōtinenti, & licitū sit: aut ex ī teruallo, & nō liceat, Soc. ī reg. xxxiiij. in j. fal. Rip. ī c. sæpè. nu. 80. de rest. spol. Et ista distinctio*communiter tenetur.

38 XXII. Amplia, vt conclusio locum habeat, vbi quis inuadit rē sibi obligatā, vel sibi debitā, vt no. gl. mag. ibi in ij. par. Bar. ibi. Bal. in vij. q. Sal. q. x. & istud colligit ex gl. quā ibi Bar. sequitur. in l. si pœnæ. ff. de cond. indeb. & declarat Alex. ibi. & Christ. de Castig. Fulg. & Ias. Ripa in c. sæpè. nu. 85. de rest. spo.

39 Sed bñ verum est, q agi ēt pōt constitutione Diui Marci, vel condictione sine cā, & si quis agendo vigore istarum legū, rem esset consecutus, non posset postmodum agere bñficio dictæ l. si quis in tātam. nisi in eo, quod excedit, vt ibi per gl. Bar. & Bal. in locis suprà alleg.

40 XXIII. Amplia, ēt si inuadens rei posses. accipiat, vt eā sibi habeat in pignus, vel in solutum, vt no. gl. ibi in gl. mag. in ij. part. & Sal. in xj. q. Bar. in l. cùm creditor. ff. de furt.

41 XXIIII. Amplia, vt pcedat ēt eē, quia si dominus rē suā apud creditorē existentē, & pignori datam inuadat, punitur constitutione d. l. si quis in tantā, vt no. gl. mag. ibi in ij. par. in vl. q. secundæ par. & Bar. ibi, in vltima q. secundæ part. Bal. in vlt. q. secundæ par. Sal. in xiij. q. Ripa in c. sæpè. nu. 84. de rest. spo.

42 XXV. Amplia, ēt si inuasio fit añ litē, vel post, & ēt añ snīm, vel post, sed añ tñ executionem, gl. mag. in d. l. si quis in tātam. in iij. par. in prin. Bar. in j. q. tertiæ partis. Bal. Sal. in j. q. Odof. Azo in sum. in tit. vnde vi. Ripa in c. sæpè. nu. 88. de rest. spoliat.

43 An aūt puniat ingrediens possessionē virtute iudicialis decreti ēt inualidi, dic q nō tenetur pœna istius l. sed habebit locū tex. in l. meminerint. C. co. tit. vt p gl. Bar. & Bal. in locis proximè alle. Soc. consi. clviij. Maria. Iun. consi. xviii. nu. 11. vol. ij.

44 XXVI. Amplia, vt eiecto vsufructuario, vel pprietario vtrique competat bñficium d. l. si quis in tantam. qñ inuasor habebat animum vtrunque eiiciendi, gl. mag. ibi in iii. par.

Contrarium tenet ibi Bar. dicens, quòd soli expulso quæritur actio, non alteri. & contra gl. tenet etiam Bal. ibi. & Ang. etiā in fi. d. l. & Odofr. & idem tenet ibi Azo.

45 Quod est verū in re immobili, secus in re mobili, in qua eiectio vnius alteri affert hoc beneficium l. si quis in tantam. declarando vt per Odofre. & Azo. in locis suprà alleg.

46 Sal. aūt saluat gl. vbi eiiciens credebat eiectum solum possidere, & habebat animum eum in totum eiiciendi.

47 XXVII. Amplia, ēt si dñs rē pro parte suā, & pro parte cōem inuadat, gl. in d. l. si quis in tantā. in gl. mag. in quarta sui par. in iij. q. Bar. sequitur in pe. q. Sal. Bal. Ia. Bu. ibi. & Alex. in cōsi. ciij. vol. j. Pau. Pic. in l. in quartam. ff. ad l. Fal. Ias. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. nu. 23. ff. de acq. pos. Ripa in c. sæpè. nu. 96. & in c. cum ecclesia. nu. 106. de cau. pos. & propr.

48 XXVIII. Amplia, vt competat hæredibus ista constitutio, vt no. gl. magn. in iiij. par. & contra hæredes in eo, quod ad eos peruenit, vt ibi per gl. communiter receptam, & alios.

49 XXIX. Amplia, etiam si restituant ante lit. contesta. inuadentes, quia non per hoc euitant pœnam d. l. vt no. gl. ibi in iiij. part. & Sal. Ripa in c. sæpè. nu. 72. de rest. spoliat.

50 XXX. Amplia, vt ēt alio inuadente de mandato meo, vel ratificatione secuta detur actio, & condictio ex dispositione d. l. si quis in tantam. contra me. vt ibi per Odofre.

51 XXXI. Amplia, etiam in prodigo, vt dicetur in iij. limit.

52 XXXII. Amplia, vt competat cōdictio d. l. etiam ei, qui missus est in possessionem causa rei seruandæ ex ij. decreto, Odofre. in d. l. si quis in tantam.

53 XXXIII. Amplia, idem in eo, qui missus est in possessionem ex Carboniano edicto, vt ibi per Odofre.

54 XXXIIII. Amplia, ēt in capiē te equū pascentē in pascuis, qñ per alium possidebatur, vt dicetur in xiij. limit.

55 XXXV. Amplia in legatario, q post apprehensam possessionē p hæredē, rei legatæ possessionem inuadat. l. non dubiū. C. de leg. & ibi*cōiter per omnes, secus autem si ante apprehensam possessionem, vt dicetur infrà in xxvj. limit.

56 XXXVI. Amplia, vt ista pœna pcedat ēt de iure canonico ī rebus priuatorū. c. j. & ibi Doct. de dolo, & contu. Soc. reg. ccxcij.

57 XXXVII. Amplia, ēt nō interueniente dolo, sed lata culpa, Alex. consi. lxiiij. vol. iij. Maria. Iun. consi. xviij. vol. ij.

58 XXXVIII. Amplia, vt ēt p modū replicationis opponi possit de pœna d. l. si qs in tantā. per spoliatū violenter, vt qa petenti se restitui, obijciat defectus pprietatis notoriæ, nā ipse spoliatus replicare pōt, q ipse inuadens cecidit ab omni cōmodo suæ proprietatis per inuasionē, vt voluit ibi Ang. & fuit de mente Bal. in l. j. C. de appel. & sequitur Claud. in l. naturaliter. § nihil commune. ff. de acq. pos. licèt Alex. ibi contrarium velit. & istam opin. tenent domini de Rota in dec. cccxciij.

59 Imò si secūda possessio p primū spoliatū sit recuperata violēter, adhuc spoliat⁹ recuperās pt agere ad pœnā hui⁹ l. vt primus occupator p vim dicat amisisse proprietatē, Abb. in cōsi. cj. vol. j.

XXXIX.

60 XXXIX. Amplia, vt ēt si dñs non possideat, tñ consequatur beneficium d.l.si quis in tantam, vt per Calca.in consi.xx. vbi dicit hanc partem de iure veriorem.

61 XL. Amplia, quia ēt vniuersitas tenetur pœna huius cōstitutionis, qñ cōicato consilio alterius possessionē inuasit. ita Cy. in d.l.si quis in tantam.& ibi Albe.Paris.qui dicit*cōem opi. in cōsi.xxj.nu.30.vol.iiij.Afflict.dec.ccclxxvj.nu.1.

62 Primò limita, vt nō procedat ista pœna in pupillo proximo infantiæ rem alterius inuadente, vt not.gl.mag.ibi in prima part. sequitur Bar.ibi. Bal.Sal.in iiij.q.Odofr.ibid.

63 Secūdò limita, vt nō ꝓcedat in furioso, vel mēte capto inuadentibus, vt not.gl.magn. ibi in j.par.Bar.ibi.Bal.in vj.q.Sal.ī vij.q.Odofre.quod tñ intellige, dummodò restituatur possessio deiecto, vt declarant ibi Cy.Albe.& Sal.in vij.q.

64 Tertiò limita in ꝓdigo, vt no.gl. mag.in d.l.in j.par.& idē sentit Bar.in l.si curatorem habens. C.de rest.in integ.minor.

Sed Bar.vbi Pau.de Cas.& Ias.& Rip.nu. 53.in l.is cui bonis. ff. de ver.obl.tenent ꝓriū, ꝙ imò teneatur const.l.si quis in tantam. & Bal.ibi dicit Doct.reprobare gl.idem tenet Sal.contra gl.in l.si quis in tantā.in viij.q.& Odofre.& ibi Bar.qui hanc dicit* communem opi.nu. 14.& Albe.& Sal.ibid.

65 Quartò limita, vt non teneatur pater filio, nec patronus liberto pœna l.si quis in tātam, ita gl.magn.in j.par. & Odofre. sequitur.& idem Sal.in v.q.

66 Rip.q dicit*cōem, in c.sæpè.nu. 81.de rest. spo.Bar.aūt tenet opi.gl.ſi diceretur dolo patrē iuasisse, ex quo ista actio ĩfamat saltē de facto, secus si culpa, vt ibi per eum, nu.9.& idem dicit Ang. licēt hanc dist.videatur impugnare Sal.ex mente.Cyn.

Contrariū tenet Bald.ibi, q tenet indistinctē & patrē, & patronum teneri cōstitutione l.si qs in tantam, vt ibi p eū, sed opi.glo. cum declaratione Bar.videtur verior, &*magis communis.

67 Quintò limita, qa nō teneť pupillus, vel adultus pp inuasionem factam per tutorem, vel curatorem, gl.mag.ibi in j.par.Bar. Sal.in ix.q.Abb.in c.j.de dolo, & contu.

68 Sextò limita, qa ecclesia nō puniť pœna l.si qs in tātā.p inuasionē plati, vt no.gl.mag.in d.l.si qs in tantā, nisi id factum fuerit cōicato consilio totius capitu. & ita ēt tenet Bar.Bal.Sal. in x.q. Odofred.Fel.in c.nouit.de iudic.Imo.in c.j.de dolo, & cōtu.Soc. in reg.ccxcij.in j.fal.Ripa in c.sæpè. nu. 95.q istā dicit*cōem, de resti.spo.idem dicit Rip.in l.fi.nu. 174.C.de reud.donatio.

69 Contrariū in hoc tenet Abb.in c.j.de dolo, & ꝓtu. vbi dicit, ꝙ ēt si communicato consilio inuadat prelatus, non faciat ecclesiam incurrere pœnam l.si quis in tantam.& idem videtur velle gl.in c.placuit.xvj.q.vj.in verbo, detrimentum.

Tenendo primam opinionem tanquam magis *communē,

70 Amplia, nā idē esset si capitulum ratum habuisset prælati inuasionem factam nomine ecclesiæ, vt per glo.in c.ij.de ord.cog. Bar.post gl in l.iubemus.C.de sacro.eccle..

71 Bene verum est, quia si res inuasa esset de mensa tantū Prælati, ipse prælatus priuaretur fructibus dictæ rei eius vita durante, vt per Abb.in d.c.j.de dolo, & cōtu.Soc.in regu.ccxcij. fal.j. Rip. in c.sæpè.nu, 95.de resti.spol.

72 Septimò limita, nisi inuadens iusta ex cā credat vel possessionem vacare, vel se possidere, gl.mag.in d.l.si quis in tantam.& ibi Bar.& Bald.in vij.q.& ibi Ang.Sal.in xj. q.Soc.in consi.cxxij. vol.iiij.Cor. in consi.clviij.nu.6.vol.iiij.

73 Et propterea dř, ꝙ ratione præsumptionis excusatur quis à pœna.l.si quis in tantam.Inn.in c.cum ex officij.de testa.Bald. in auth.licentia. C.de epis.& cler.Cæpolla in consi.iiij.in fi. Hipp.in singu.clxvij.Soc.in consi.cxxxj.vol.j.

74 Secus aūt si crederet rem esse suam, quia non propterea excusaretur, Bar.in l.sequitur.§.si fundum.de vsucap.

75 Octauò limita, vt pœna huius l.nō ꝓcedat in magistratu, vt tenet gl.ibi in j. par.Bar.in q.j.Azo in summa, in tit.vnde vi. Ang. post gl.Sal.in xvj.q.primæ par.

76 Vbi declarat, hoc ꝓcedere in eo, quod fecit magistratus rōne officij, & tauquam officialis, secus si vt priuatus.

77 Nonò limita, qa in iuribus incorporalibus nō hēt locū directa cōdictio.d.l.si qs in tantā.vt dictum est in xiiij. & xv. ampliat.

78 Decimò limita, vt pœna huius l.non habeat locū in inuasione rei suæ factæ p dñm alteri locatæ, cōmodatę, vel depositę, nisi à detinente interuersa fit possessio, vt not.gl.ibi in ij. par. in iij. q. Bar.Bal.Sal.in vj.q.Odofre.Io.And.in addi.Spe.in tit.de rest.spo. §.j.ver.qui tamen.Soc.in consi.cxxxj.vol.j.Sal.in l.si de fundo. C. loca.Rip.in c.sæpè.nu.77.de rest.spol.

79 Sed ibi Bal.tenet, quòd licèt in hoc casu is nō restituatur ad possessionem, tamen restituitur ad statum, in quo erat, vt ibi per eum, ver.sequitur alia gl.

80 XL. Limita, quia ēr expulso commodatario, depositario, vel conductore per extraneum, ipsis sic expulsis non competit bñficium d.l.si quis in tantam, vt not.ibi gl.& Bal.suprà alleg.in præcedenti limit.Soc.in consi.cxxij.vol.iiij.

81 Et rō est, qa ipsi non possident, sed dñs possidet: cui in hoc casu cōpetit hoc bñficiū, vt dictū est suprà in xx.ampliat.& idē tenet Odofred.vbi idē dicit esse in eo, q mittiť in possessionē causa rei seruandæ, vel ex cā damni iafecti, si non hēt nisi primū decretum, secus est si etiam haberet secundum, vt per eum.

Tamen potest sublimitari ista limitatio, vt dictum est in præcedenti limit.ex mente Bal.in l.si quis in tantam.

82 XII. Limita, vt ista pœna nō habeat locū in dñō recuperāte rē suā à fure, vt p gl.mag.in d.l.si quis in tantā.in ij. part. & p Bar. Bal.in iiij.q.& Sal.in vij.q.Soc.in regula xxxiiij.in j.fal.Rip.ĩc. sæpè.nu.80.de rest.spo.quod tñ declara vt suprà in xxj.ampliat.

83 XIII. Limita, vt non habeat locum in capiente equum soluagum in pascuis, vt no.gl.ibi in ij.parte.Sal.in viij.q.Odofr.Rip. in c.sæpè.nu.70.de resti.spol.

84 Sed intelligēda est ista limitatio ſm gl.qñ credebat suū, vel si sciebat alienū, possessio non erat apud dñm, vt p Bar.ibi,& Bal. & Ang.ibi.& Ang.in l.iij.§.Nerua.ff.de acq.pos.vbi ēt Imo.Alex. & Ias.aliàs tenetur pœna istius l.vt per Doct.alleg.

85 XIIII. Limita, vt talis condictio d.l.si qs in tantā, cōpetat tñ possidenti: vñ si essent tres, quorū alter haberet possessionē, alter detentionem, alter proprietatē, dicta pœna cōpeteret tñ possidenti, & non dareť nec detinēti, nec ꝓprietario, vt no. gl.magna ibi in ij.par.Bar.Bal.in vj.q.Sal.in ix.q.in consi.cxxij.vol.iiij.

86 XV. Limita, nā stante iudicis decreto, quis nō incurrit pœnā d.l.si quis in tantā.gl.ibi in iij.parte.Bart.in j.q. tertiæ part.Bal. ibi.& hoc habet locum etiam si iudicis decretum esset nullum, vt suprà dictum fuit in xxv.ampliat.

87 XVI. Limita, stāte pacto, vt liceat ꝓpria authoritate rē capere, ita dicit gl.in d.l.in iij.parte.in vij.q.Ang.Sal.in j.oppo. Bar.ĩ l. cū creditor.ff.de fur.& est tex.ĩ l.iij.C.de pig.& ibi no.Bar.Soc. in consi.cxxxj.vol.j.& in reg.xxxiiij.in iij.limit.est bona gl.in l.extat. in gl.in verbo, sine vllo.ff.quod metus causa.

88 XVII. Limita in Iudæo possidente Christianū mancipiū, gl. ibi in iiij.par.in ver.item si Iudæus.& ibi Bal.& Sal.ibid.

89 XVIII. Limita in spurio possidente hæreditatem, cuius non est capax, Bal.in d.l.si quis in tantam.

90 XIX. Limita, in seruo per dñm possesso, qui se pro libero cōtendit, vt no.gl.ibi in gl.magna.Io.And.in addit.Spe.ĩ tit. de rest. spo. §.j.ver.qui tamen.Sal.Odofr. imò idem esset etiam si esset in quasi possessione libertatis, vt dicit gl.ibi,& sequitur Sal.licèt Ia. contrarium tenuerit.

81 XX. Limita, quia inuadens nō priuať actione quæ competebat ad pœnam occasione illius rei, per tex.in l.qui vas. in prin. ff. de furt.& no.Bar.in l.si quis ad se fundum.C.ad l.Iul.de vi pub.& Bar.in vlt.oppos.& Sal.in viij.oppos.

92 XXI. Limita in milite, rustico, & muliere ĩuadētib' res suas, iuxta distinctionem Bar.de qua diximus suprà in vj.ampliat.

93 XXII. Limita ĩ creditore debitorē capiēte, qñ debitor cū re debita aufugeret, vt ponit gl.mag.in ij.par.ĩ fi.Sal.q.xij.Soc.ĩ reg. xxxiiij.ĩ j.limit.gl.in l.extat.in gl.in verbo, sine vllo.ff.qd me.cau.

94 XXIII. Limita, vt nō amittat dñiū ipso iure iuadēs, sed tñmodò per snīam, vt no.gl.magn.ibi in iij.par.& Bar.nu. 28.Bald. Ang.Sal.in vj.oppos.in ver.nunc ad tertiā partem accedo. Odofre.Azo in sum.tit.vnde vi.Rui.consi.xlij.vol.iiij.

Et hanc dicit*communem opinionem Ripa in c. sæpè. num. 99.de restitu.spol.

95 Et ꝓpterea inuadēs violenter pōt opponere exceptionē rei iudicatę sup dñio ēt aduersus petentē restitutionē, quia licèt ipse veniat ptiuandus, tñ non fuit priuatus ipso iure p inuasionē, vt per Alex.ꝗ Ang.in l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acq.poss.Rui. consi.xlij.vol.iiij.& consi.xliiij.vol.iiij.

Declara hanc limitationē non hře locū in bñficialib', in qb' inuasor, & occupator ipso iure priuatur.c.eum, q.§.is, qui.de pb. in vj.& ibi no.Fran.in ij.no.Rip.in c.sæpè.nu. 100.de rest.spol.

96 XXIIII. Limita, quia cessat dispositio huius l.qñ expulsus in continenti expulsorem suum eiiceret.l.iij.§.cum igitur. ff. de vi, & vi arma.in l.si quis ad se fundum.C.ad l.Iul.de vi pub.Ale. in apostil.ad Bar.in d.l.si quis in tantam.

97 XXV. Limita ĩ nocturno depopulatore, quē & occidere, & p sequi licet.l.j.C.quādo liceat vnic.Soc.in d.reg.xxxiiij.ĩ ij.limit.

98 XXVI. Limita in legatario, q rē legatā apprehendit propria authoritate añ aditā hæreditatē, vel si post illā aditam, añ tñ apprehensam possessionē p hæredem, vt no.gl.in l.nō dubiū.C. de leg.& sequunť ibi alij,& p Soc.in reg.xxxiiij. in vltima limit. gl.ĩ l.extat.in gl.in verbo, sine vllo.ff.qd me.cau.Soc. in consi. xxxiij. vol.j.Cor.cōsi.ccvij.in fi.vol.ij.Ripa in c.sæpè.nu.93.de rest.spol.

99 XXVII. Limita in cōdemnato ad soluēdū coacto soluere, qa talis solutio sic violēter extorta nō reuocať, vt est tex.ĩ l.fi. §. fin. ff.quod

ff.quod met.cau.& ibi Oldr.ponit reprobata gl.quæ aliter tenet. & idem tenet Roma.in sing.dxxx.& sequitur Alex. in apostil.ad Bar.in d.l.si quis in tantam.

100 XXVIII. Limita, qa si aliū pro alterius debito violenter qs exegerit, pœna quadrupli puniť, & non pœna.l. si quis in tātam. tex.est in auth.& omnino.vbi gl.& Bal.C.ne vxor pro mar.& ponit Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.si quis in tantam.

101 XXIX. Limita iusta cā interueniente, vt quia nō aderat iudicis copia, vel quia qs non posset alio modo rē suam cōsequi, Inn.in c.olim.de restit.spol.Odofr.in d. l. si quis in tantam. Abb. in c.j.vbi etiam Io.And.sentit.de dolo,& contu. Signor. Homo. in consi.lxxv.nu. 14.Alex.in apostil.ad Bar.in d.l. si quis in tantā. apostil.ad Abb.in c.qualiter,& quando.de accusa.Rui.consi. xliij.vol.iiij.Fel.in c.ij.de sponsal.

102 XXX. Limita, vt non procedat in filio apprehendente aliquam rem hæreditariam etiam violenter pro sua legitima, Pau. Pic.in repe.l.in quartam.ff.ad l.Falc.

103 XXXI. Limita, quando per inuasionem violentā possidens non priuaretur possessione, vt per Pau.Pic. in d. l. in quartam. ff. ad l.Falc.

104 XXXII. Limita, vbi æquè probaretur possessio eiecti,& intuadentis.Pau.Pic.in loco superius allegato.

105 XXXIII. Limita, qa si retinet quis cliuilē, pōt expellere naturaliter possidentem, secundum Soc.in consi.cxxij.vol.iiij.

106 XXXIIII. Limita, vt hæc constitutio non procedat dñō di rectè inuadente rem datam in feudum post mortem vasalli.Zas. in consi.xj.vol.j.& in consi.xij.vol.j.

107 XXXV. Limita, nā ista pœna nō exigiť ĩ foro ꝓsciētiæ, Fel. in c.audiuimus.de simon.post Ant.de But.in c.j.de dolo,& cōtu.

108 XXXVI. Limita, qa ista pœna nō cōpetit misso ĩ possessionē ex primo decreto, Afflict.sup Cōstitu.ĩ tit.de pœna ꝓtu.ĩ ꝓsti. incip.contumacem.nu.4.post alios ibi per eum allegatos.

109 XXXVII. Limita, vt ista pœna nō habeat locū ĩ Rege de facto spoliante vasallū feudo ex iusta cā. Afflict. qui latè ponit sup Const.regni.in tit.de violent.circa poss.nu.22.

110 XXXVIII. Limita, nā ista ꝓstitutio nō procedit ꝗ eū, q dū occupat, & adhuc ꝓsecēte non est possessionē ingressus, ab aduersario spoliať, Bar.Bal.& Sal.in l.si qs ad se fundū. C. ad l. Iul.de vi publ.Bar. in l.qui possessionem.nu.2.ff.de vi & vi arma.

111 Et propterea statutū disponens, vt turbās aliquē possessione puniať tali pœna, & restituat possessionē, nō hēt locū nisi qñ restitutio possessionis fieri pōt.vt tradit Sal.post glo.in l. mancipia.C.de ser.fugi.Dec.in consi.cccclxvj.nu.9.& eōsi.ccj.nu. 2.& consi.dxj.nu.4.Hipp.in sing.cccxxxix.Rui. in consi.lx.nu. 9. vol. ij.Cur.Iun.in consi.clvj.nu.9.& consi.lxxvj.nu.3.

Cōtra hāc limitationē tenet Rip.ĩc.sæpè.nu.71.de resti. spol.

112 Tenendo tñ primā opi.*cōem, limita eā, si possessor spoliatus ex interuallo recuperaret, qa nō p hoc inuasor euitat pœnā huius cōstitutionis, Bar.in l.qui possessionem.nu. 3.ff. de vi & vi ar.& in l.si quis ad se fundum.nu.3.& ibi Sal.C.ad l.Iul.de vi pub. Rip.in c.sæpè.nu.73.de resti.spo.

113 XXXIX. Limita, quia dispositio huius l.nō cōpetit ꝗ hęredē sub conditione institutum, qui añ cōditionis euentū propria authoritate bona hæreditaria occupauit, prout voluit Bald. in l. inter omnes.& ibi etiam Ias.nu. 10.ff.qui satis.cog.

Contrarium tenet Corset.in regula, spoliatus. in xxiij.limitatione.& idem voluit Rip.in c.sæpè.nu.97.de resti.spoliat.

114 XL. Limita, vt hæc ꝓstitutio nō cōprehēdat clericū apprehendentē possessionē bñficij vacātis absque executorialibus, vt tenet Ab.ĩ c.trāsmissa.de electio.Rip.ĩ c.sæpè.nu.69.de rest.spol.

115 XLI. Limita, quia ista dispositio non cōprehēdit hæredes ipsius deiicienris, vt no.gl.in d.l.si quis in tantam.quam sequuntur ibi Bar.Bal.& Sal.ver.vj. an detur. quod intellige, nisi quatenus ad eos peruenerit.

116 XLII. Limita, quia ꝓmissa est appellatio à snīa lata in casu l.si quis in tantā, vt ibi tenet gl.& idē voluit gl.in l. vnica. C. si de moment.pos.Bal.in ꝓs.xiiij.vol.j.Ang.in l.incerti.C. de interdict. & idem sentit Fede.de Sen.in consl.lxxvj.Dec.in consi.xxviij.nu. 2.Soc.in regu.xxiiij.in xx.limit.& hanc dicit* communem opi. Ripa in c.sæpè.ver.ij.fuit opinio.de resti.spo.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Possessor habens causam à Principe, non potest vltra quadriennium molestari.

1 Abens cām à principe super certis bonis, amplius sup illis post quadriennium inquietari non potest.l. bene à Zenone.C.de quadri.præscrip.

2 Et hoc siue sint res fisci, siue ipsius Cæsaris, vt est tex.ibi in d.l.& ponit Barb.in consi.xxvij.vol.iiij.Bert.in consi.xvi. vol.j.Dec.in consi.ccclvij.

3 Primò amplia, vt procedat in Rege Romanorum nondum coronato, Rui.consi.clxj.vol.ij.

4 Secūdò amplia, vt molestari nō possit habēs cām à Principe, nec in possessorio nec in petitorio, Gram.consi.clxix.

5 Tertiò amplia, vt idem sit in omni alio Rege non recognoscente superiorem, Gram, cōsi.clxix.Afflict.in prælud.Const.q. xiij.& super const.in tit.de retard.lit.contest.nu.6.

Contrarium in rege Franciæ tenet Abb.in consl.iij.vol.ij.Dec. in consi.ccclvj.Cur.Iun.in consi.cxlij.

6 Quartò amplia, vt hoc procedat etiam in perpetuo vicario in terris ecclesiæ, Roma.in consi.lix.in vj.dubio.Corn. in consi. ccxcix.vol.j.

7 Primò limita, hoc procedere in Principe supremo, nō in aliis inferioribus, Bal.in c.fi.ad fi.de re iud.Ias. in auth. quas actiones. C.de sacro.eccl.Abb.in consi.iij.in xvij.q.vol.ij.Ang. in repe. l. j. C.de fide instru.lib.x.Cur.Iun.in cōs.clxxiiij.& in consl. cxlii.& in consi.fin.Soc.in consl.xlvj.vol.iiij.Alex.in cōsi.lij.vol. vij. Dec. in consi.ccclvij.Ias.in consi.clxvij.vol.ii.

8 Et propterea dispositio d.l.bene à Zenone.non habet locum in legato, Alex.in consi.lij.vol.vij.Bertr.in consi.xv. nu. 19. vol. j.in nouis.

9 Et idem est in ciuitatibus nō recognoscentibus superiorē, in qbus dispositio huius l.nō extendiť, Iac.ĩ trac.feud.in verbo, principes.in xiiij.speciali.Dec.consi.ccclvij.Mart.de Laud. in trac. de Prin.in xj.speciali.Cur.Iun. in consi. cxlij. vbi loquitur in Republica Florentina non recognoscente superiorem.

10 Contrariū, ꝙ imò dispositio illius legis ꝓcedat ĩ quocūque principe, q vel ex priuilegio, vel ex ꝓsuetudine non recognoscit superiorē, & hēt iura principis supremi, tenet Bal.in ꝓsi. ccclxiij. incip.quæriť an officiales.vol.j.vbi loquitur in Duce Mediolani. & in ꝓs.cccxcix.incip.quēadmodū.vol.iij. Roma. loquens in vicario perpetuo ecclesiæ.in ꝓs.lix.in vj.dubio.& in ꝓs.cccx. vbi loquiť de ciuitate Florentina.& Barb.qui loquiť in ciuitate Florētiæ, in ꝓs.xxvij.vol.iiij.Rui.consi.xlvij.vol.iiij.Abb.in c.ij. de reb. eccle.nō alie.Cor.in ꝓs.ccxcix.vol.j.Ias.q loquiť in Duce Sabaudiæ.in cōs.ccxxvij.vol.ij.& istud voluit Soc.in regula cccxlij.in j. fal.Iac.de S.Georg.in verbo, principis. in trac.feud.Bal.in trac.ꝑscri.Mat.de Laud.in tract.de princ.in xj.speciali.Cur.Iun.in l.hæres absens.ff.de iudic.Brun.in consi.iij.nu. 7.

11 Et in ciuitatibus non recognoscentibus superiorem tenet Soc.in consi.cxxj.vol.iiij.

Tenendo vltimam opinionem tanquam magis *communē,

12 Amplia, vt procedat non mō ipsis principibus vēdētib', sed ēt vendentibus eorū officialibus.Bal.in d.consl.ccclxiij.inci.quæritur an si officiales.vol.j.& in consl.ccclix.vol.iij.incip.quemadmodum Imperator.Cor.in d.consi.ccxxix.vol.j.

13 Et idem vendente procuratore fisci, vt in locis proximè allegatis.& ponit Soc.in consi.xlvj.vol.iiij.

Tamen contrarium in hoc tenet Alex.in consi.lij.volu. vij. & voluit Bal.in l.j.C.de vend.re.fiscali.lib.x.

14 Secūdò limita, si princeps alienās nō esset ĩ bona fide alienādo, qa sciret rē ad aliū spectare.ita gl.in l.j.C.de vēd. re.fiscali. Io. Fab.& Ang.Aret. in §.fi.inst.de vsucap.ad idem est gl.in l.ij.C. de cōmu.re.alie.vbi Bal.& Sal.Bal.in l.j.C.de hæred.vel act. vēd.Ias. in auth.quas actiones.C. de sacro.eccl.Cur.Iun.ĩ cōs.cxlij. Abb. ĩ c.ij.de reb' eccle.nō alie.Soc.in regu. cccxlij.in ij.fallen. Abb.in ꝓs.iij.vol.ij. in xvij.q. Roma.in fing.dcclx.Iac.in verbo, princeps. in trac.feud.Dec.ĩ cōs.ccclxxxvij.Ias.in cōs.xxxiiij. vol.j. Fel. in c. quæ in ecclesiarū.de cōsti.Barb.in cōsi.xxvij.vol.iiij.Balb.ĩ tract. ꝑscr.Mart.de Laud.in trac.de Princ.ĩ xj.speciali.Afflict. sup Cōst. in ti.de non retar.lit.const.nu.7.Maria.Iun.consl.lxix.nu.65.vol. j.Rui.cōs.xlvj.vol.j.& consl.xxxj.vol.v.Gram.in dec.lxv.nu.33.& 48.vbi ampliat.Cur.Iun.in l.hæres absens.ff.de iudic.Afflict.in c. j.in ver.& bona committentium, nu. 168.in tit.quæ sint reg. vbi hanc dicit*communem opinionem.

Contrarium tenuit in l.ij.C. de commu.rer.alie.Iac.de Rauen. vt refert Cy.& Sal.quem Sal.ibi reprobat.

15 Tertiò limita hoc ꝓcedere, vbi princeps agit de plenitudine potestatis, nō aliàs.Bal.in ꝓœm.Decreta.Soc.in regu. cccxlij. in tertia fal.Alex.in cōs.lij.vol.vij.Cur.Iun.consi.clxxiiij.& in consl. vlt.Ias.in consi.clxvij.vol.ij.Dec.in consi. ccclvij.Maria.Iun.cōsi. lxix.vol.j.Gram.dec.lxv.nu.79.

16 Sed de ista limitatione dubitat Fel.ĩc.quę ĩ ecclesiarū.de ꝓst. Balb.ĩ trac.ꝑscrip.Mar.de Laud.ĩ trac.de Princip.ĩ xj.speciali. Afflict.sup Const.de nō retar.lit.conte.nu.7.& bñ iudicio meo, qa si vt dictū est in ij.limit.vt habeat locū ista lex, requiritur ꝙ Princeps alienet bona fide, & sic tradat rem tanqua suā. ad quid igitur est necesse vt disponēs de re sua teneať apponere clausulā, de pleni

plenitudine potestatis? prout illā apponeret forsitan qñ rē alienā sciens esse alienam alienaret, non qñ propriam, vt propriam.

17 Quartò limita, vt regula procedat qñ res venditur ꝑ Principem vt sua, secus si iure creditoris tanquam creditor, qa tūc non habet locū dispositio l. bñ à Zenone. Ita tenet Bal. in procem. De cre. in ver. Rex Pacificꝰ. & ipsemet Bal. in l. fi. C. si aduer. fis. & ī ɔs. cxxvij. incip. à principio tit. in ver. seqtur subsequenter. vol. iij. & in l. j. C. de hæred. vel act. vend. & in l. ij. C. de cōmu. re. alie. in l. si hypothecas. C. de remis. pig. Soc. ī regula, cccxlij. Ia. in trac. feud. in verbo, Princeps. Dec. in d. cōsi. ccclvij. Bal. in trac. p̃s. Mart. de Laud. in trac. de prin. in xj. speciali. Alex. in consi. lij. vol. vij.

18 Quintò limita, quia nō ꝓcedit dispositio l. bñ à Zenone, in rebus ecclesiarū à principe alienatis. gl. in c. quicūque militū. in gl. in ver. cōsensu. xij. q. ij. Arch. in c. cōuenior. xxiiij. q. viij. Abb. & Imo. in c. ij. de rebꝰ eccle. nō alie. Soc. in reg. cccxlij. in v. fal. Ias. in auth. quas actiones. C. de sacro. eccle. Abb. in consi. iij. in xvij. q. vol. ij. Sal. in d. l. bñ à Zenone, Alex. in cons. lij. vol. vij. Iac. ī trac. feud. in verbo, princeps. Dec. Neap. ccclxj. in fi. in antiq. Fel. in c. quæ in ecclesiarū. de consti. Balb. in trac. præscrip. Mart. de Laud. in tract. de princi. in x. speciali. Afflict. in prælud. Constitu. q. xiiij. Paris. in consi. xxvij. nu. 88. vol. j.

19 Amplia, vt nec contra Clericum procedat dispositio huius l. Soc. in consi. xlvj. vol. iiij.

20 Sextò limita, quia nō hēt locum dispositio huius l. in rebus alienis à principe donatis ecclesiæ, qa ecclesia nō admittit lucrū cū tanta iniqtate, gl. in c. qcunque. ī gl. in verbo, ɔsensu. xij. q. ij. ꝑ tex. & ibi gl. ij. in c. placuit el j. xvj. q. iij. Imo. in c. ij. de reb. eccl. nō alie. Ias. in auth. quas actiones. C. de sacro. eccl. Ale. in cōs. lij. vol. vij. Fel. in c. quæ in ecclesiarū. de cōsti. Rom. in sin. dcxxxj. Balb. in tract. ꝑscript. Mart. de Laud. ī trac. de prin. in xj. speciali. Paris. cōs. xxvij. vol. j. Afflict. dec. ccclxj. nu. 42. Gul. Bened. in c. Ray. in ver. & vxorem nomine Adelasiam. nu. 384. de testam.

Contrarium tenet Lancel. Dec. in l. si heres absens. ff. de iudic. vbi respondet rationi allegatæ in contrarium. & Barba. in consi. xxvij. vol. iiij.

21 Sublimita, tenendo primā opinionē*cōem ex mēte Barba. ī loco præallegato, qñ ecclesia venit ex iure suo, secus si venit ex iure priuato, quia tunc potest vti beneficio d. l. bene à Zenone.

22 Et ꝓp istam, & præcedentem limitationē voluerunt aliq vt dispositio l. bñ à Zenone. nō habeat locū de iure canonico, ꝓut vr̃ voluisse gl. in c. ij. de rebꝰ ec. non alie. & in auth. quas actiones. C. de sacro. eccl. Io. Fab. in §. fi. insti. de vsucap. Maria. Iun. ɔsi. lxix. vol. j. qui extēdit etiam quo ad laicos. tñ intelligitur, vt suprà dictum est. Abb. in d. c. ij. de rebus eccle. non alien. Ias. in d. authen. quas actiones. Balb. in tract. præscr. Afflict. in prælud. Constitu. regni. quæst. xiiij.

23 Septimò limita, vt locū habeat dispositio huius l. in principe vendēte cū debitis solennitatibus, puta p̄cedēte subhastatione, ita tenet Bal. in l. j. C. de hæred. vel act. vend. Bal. in consi. ccclxiij. vol. j. Sec. in cōs. xlvj. vol. iiij. Curt. Iun. consi. cxxxiiij. & in ɔs. cxlij. & consi. vlti. Mart. de Laud. in trac. de Prin. in xj. speciali. Gram. dec. lxv. nu. 34. & seq. & nu. 78. Afflict. in c. j. in versi. bona committentium. nu. 168. in tit. quæ sint regal.

Contrarium tenet Iac. in tract. feud. in verbo, Princeps. & idē sentit Balbus in tract. præscrip.

24 Octauò limita, qa non hēt locum talis dispositio ꝯ minorē, quominus saltem minor non habeat bñficium restitutionis in integrum, ꝑ text. in l. j. C. si aduers. fis. & ponit Ang. in repet. l. j. C. de fide instru. lib. x. Soc. in reg. cccxlij. in vij. fal. Balb. in tract. præs. Mart. de Laud. in tract. de Prin. in xj. speciali. Gram. dec. lxv. Curt. Iun. in l. hæres absens. nu. 18. de iudic.

25 Nonò limita, si modò interuenerit traditio, quia nō interueniente traditione non haberet locum dispositio huius l. secundùm Bal. in c. j. §. fi. de no. for. fidel. Soc. in reg. cccxlij. in viij. fall. Dec. in consi. ccccxlv. Ia. de S. Georg. in tract. feud. in verbo, princeps. Io. Crot. in l. filiusfa. §. diui. ff. de leg. j. Balb. in trac. pręs. Mart. de Laud. in tract. Prin. in xj. speciali.

26 Decimò limita, nā conclusio procedit in principe rē vēdēte vt suā simpliciter, secus si in alienatione faciat mentionē ꝙ alienat rem tanquā suā ex tali cā, quia si ex illa cā res non esset principis, non haberet locum dispositio. l. bene à Zenone, Bal. & Sal. in l. j. C. de hæred. vel act. vend. Bal. in l. si hypothecas. C. de remis. pig. Soc. in consi. cxxj. vol. iiij. Alex. in consi. lij. vol. iiij. Soc. in cōs. xlvj. vol. iiij. Dec. in consi. ccclvij. Bertr. in cons. cxxx. vol. ij. Gram. dec. lxv. nu. 79.

27 XI. Limita, quia ad hoc vt habeat locum dispositio d. l. bene à Zenone. est necesse vt princeps alienans possit, aliàs non ꝓcedit illa dispositio, Bal. in l. j. C. de hæred. vel act. vend. dum loquit̃, ꝙ est necessarium, vt fiscus res bona fide possideat. & in l. ij. C. de commu. re alie. sentit Bar. in l. fi. C. si ꝯ ius, vel vti. pub. Abb. in c. pe. de re iud. Ias. in auth. quas actiones. C. de sacro. eccl. Alex. cōs. lij. vol. vij. Dec. in cons. ccccxlv. Iac. de sancto Geor. in tract. feud. in verbo, princeps. Fel. in c. quæ in ecclesiarum. de const. Balb. in tract. præs. Mart. de Laud. in tract. de Princip. in xj. speciali. Bertr. in consi. cxxx. vol. ij. Rui. consi. xxxj. vol. v. Bertr. in cons. j. vol. j. in antiq. Soc. in consi. cxxj. nu. 25. vol. iiij.

28 XII. Limita, si princeps haberet aliquod ius in illa re, dato ꝙ esset aliena, nam tunc non haberet locū dispositio l. bñ à Zenone. C. de quadri. præs. quia tunc tradendo censeretur ius tñ suū voluisse transferre. Io. Fab. & Ang. Aret. in §. fi. inst. de vsucap. Bal. in consi. ccliij. incip. illustris dominus. vol. j. Soc. in cons. xlvj. vol. iiij. & in consi. cxxj. vol. iiij.

29 XIII. Limita, quia hæc dispositio non ꝓcedit ꝯ dotē. Bal. in consi. suo cccxcix. incip. quemadmodum Imperator. vol. iij. Soc. in consi. xlvj. vol. iiij. Balb. in tract. præs. Ias. in consi. clvij. vol. ij. & in l. j. nu. 9. & Rip. nu. 15. ff. sol. mat. Negus. in tract. de pig. in viij. par. prin. n. 23. Tiraq. de retract. lignagier. §. j. gl. xiiij. nu. 91. in fin.

30 XIIII. Limita, si mō res reperiat̃ penes extraneū, secus si aliquo casu reuersa fuerit ad ipsum principē, quia tūc nō hēt locū ista dispositio: ita declarat Abb. in consi. iij. in xvij. q. vol. ij.

31 XV. Limita, si res non erat in commercio, vt vēdi posset, vel alienari, vt de libero homine est tex. in l. non ideò. C. de lib. caus. & ibi Sal. Io. Fab. & Ang. Are. in §. fi. inst. de vsucap. & no. glo. in l. omnes. C. de quadr. præscri. in gl. in verbo, moueri.

32 XVI. Limita, si mō accipiens sit in bona fide. ita tenet gl. in l. oēs. in gl. in verbo, moueri. in iij. sol. C. de quadr. p̃s. & Lācel. Dec. in l. hæres absens. ff. de iud. Afflict. sup Consti. ī tit. de nō retar. lit. contest. nu. 7. Gram. dec. lxv. nu. 43. Maria. Iun. in consi. lxix. vol. j.

Contrarium tenet Bal. in d. l. omnes. C. de quadr. præs. Maria. Iun. consi. xciiij. vol. ij.

33 Tenendo tamen hanc vltimam partem, intellige nisi dolus dederit causam contractui. Bal. in d. cons. ccclxiij. vol. j. inci. quęritur, an si per officiales.

34 XVII. Limita, nisi actor, & reus haberent cām ab eodē principe, quia tunc non habet locū dispositio d. l. bene à Zenone. Ita declarat Cur. Iun. consi. xliij. & in l. hæres absens. ff. de iud. Rom. in consi. ccxcviij. Gram. dec. lxv. nu. 43.

35 XVIII. Limita, nā q̄libet leuis occasio erroris facit cessare dispositionem istius legis: ita tenet Bal. in proœ. Decre. Cur. Iun. in consi. lxxiiij. & in consi. cxlij. & in consi. vltimo.

36 XIX. Limita, qñ princeps in cōcessione vel vēditione rei apponit clausulaā, sine p̄iudicio iuriū aliorū. And. de Iser. in ti. q̄ sint regal. in c. j. & ibi Afflict. ver. & bona committentium. nu. 178.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Mentio est facienda in impetratione de alterius possessione.

1 COmmunis*est sn̄ia Doctorū, vt de possessione illius rei, quam quis impetrat penes alium existente, sit facienda mentio in impetratione, ad hoc vt impetratto teneat: tex. est, & ibi oēs notāt in c. cū in nostris. de cōces. p̄b. ad idē est tex. ī c. dudū. & ibi gl. j. de priuil. & in c. ij. & ibi gl. in verbo, possidebāt. vbi Domi. in ij. notab. & Frā. ī j. notab. de decim. in vj. Cald. in ɔs. xix. ver. nimis restringit. & in consil. xj. de præb. & in cōsi. xiij. in fi. ver. p̄terea maius. de rescript. Dom. ī c. cū de bñficio. ver. sed pone in terminis. de præb. in vj. Card. in c. nuper. ver. tertia rō. de decim. Anc. in c. dudū. in j. not. de priuile. Car. consi. xxxj. ver. item talis cōfirmatio. Fel. in c. ex tenore. ver. limita vj. de rescrip. Fran. in c. eum, qui. ver. in eadem glo. in fi. de præb. in vj. Rui. consi. iiij. vol. iij.

2 Primò amplia, vt hoc procedat ēt in concessione decimarū, quæ non operat̃ quo ad decimas possessas per alios, si de possidētiū possessione non sit facta mentio, c. ij. in prin. de decim. in vj. & ibi gl. in verbo, possidebant. d. c. dudū. & ibi no. Inn. in ver. Io. autem dicit. & in ver. idem credunt. & in ver. secus autem. & ibi Io. And. ver. & est ratio diuersitatis. & idem Ant. de But. ver. & est ratio. & ibi Host. ver. collatio verò. & Anc. ver. oppono & videtur. & in ver. collatio verò. de priuileg. clarè hoc ponit Oldr. in cons. cclxvij. per totum. tradit Felin. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. ver. ix. not. de rescriptis.

3 Cōtrariū, ꝙ imò hoc ꝓcedat tantūmodò in cōcessione noualium, nō aūt in cōcessione decimarū, voluit Car. in cōsi. xcij. ver. p̄terea p̄supposito. & idē Car. in c. dudū. ver. quærò nunquid. vbi Abb. in j. nota. de priuil. Zas. in cōsi. xv. nu. 7. ver. v. si ēt. vol. j. Bert. in consi. vij. in fi. ver. sed hoc non obstante. vol. iij. in nouis. Dec. in consi. cxiij. versi. non obstat quod voluit Oldr. Milis in verbo, priuilegium impetratum super decimis. Cassa. decis. j. de priuil.

Secundò

4 Secundò amplia, regulā procedere nedū in specialibus, vt in beneficialib, & ēt in quasi spiritualib. prout in decimis. iux. tex. in c. dudū. de priuileg. & in ca. ij. de decimis. in vj. sed ēt locū habere in profanis, vt sentit Card. in cons. xxix. in fi. ver. nimis restringit. & Fel. ī c. in nostra. ī xxvij. & xxxvj. corollario. ver. ix. no. de rescri. Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. par. in xj. quæ. ver. item dispositio dicti capituli, & hoc ēt clarè voluit Soc. in ɔsi. cxx. ver. confirmantur prædicta. vol. iij Ruin. in ɔs. iiij. ver. & quia patet. volu. iij.

5 Tertiò amplia, nam ēt concessio motu ꝓprio facta per Principē, nō valet, si de alterius possessione nō sit facta mentio. Ant. de But. in c. cū nostris. ver. Io. Calde. & ver. ista dicta non placent mihi. & ibi Abb. ver. sed do. Anto. & ibi Imol. versi. in Papa aūt. & ibi Card. in v. oppos. & in xviii. q. de conces. præb. Soc. in consil. cxx. vers. præterea qñ de possessione. vo. iij. Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. ver. xj. not. & in ij. corol. in ver. & ibi dictis. de rescrip. Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. in xj. q. in versic. item si Papa. Sarn. in regu. q. ix. vbi nu. 2. dicit hanc*communem opin.

Contrarium tñ voluit Cald. in cons. xj. de rescr. & in consi. xiij. de præb. Milis in verbo, gratiam beneficialem impetrans. Cardi. in c. cum nostris. vers. iij. quæro. de conces. præbend.

6 Sed tenendo primam opi. quæ videtur*communis, Limita illam, nisi cum illa clausula, Motu ꝓprio, esset etiam cōiuncta clausula, ex certa scientia. ita Ant. de But. in d. c. cum nostris. versi. Io. Cald. & ibi etiam Imol. ver. in Papa autem. de conces. præ.

7 Quartò amplia, quia non solum de possessione, sed etiam de detentatione est faciēda mentio in impetratione: Rota in antiq. decis. ccvj. & dec. dcclxxxiij. in antiq. Feli. in ca. in nostra. in xxxvj. corolla. de rescriptis.

8 Quod intellige, & declara in detentatione prouenienti ex reseruatione, concurrente etiā possessione annali, & ꝙ reseruatio sit specialis, nō generalis notoria: Ita declarat Feli. in c. in nostra. in xxxvj. coro. ver. iij. no. de rescr. Io. de Sylu. in tract. de benefi. in iij. part. in xj. q. vers. etsi beneficium. Aeneas de Falc. in tract. reserua. versi. vnum tamen scias.

9 Quintò amplia, nam etiam de possessione beneficij vniti fieri debet mentio. ēt qñ vnio esset nulla: Cald. in cons. xxix. de pręb. Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corol. ver. ix. nota. de rescr. qui hoc declarat, quando vnio veniret irritanda, non si ab initio fuisset ipso iure nulla: Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. in xj. q. versic. & ita tenet Domin.

10 Sextò amplia, quia etiā impetratio incerti beneficij nō pōt operari quo ad beneficiū per alium possessum. Petr. de Anch. in repe. c. si ꝓpter. de rescr. in vj. ver. & istā distinctionē. Maria. in ca. postulasti. vers. iiij. notandum. de rescr. Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corol. vers. vj. no. de rescr. Rot. in nou. decis. cxcvj. in addit. Ioā. de Sylu. in tract. de bene. in iij. part. in xj. q. ver. & sicut. & idem tenet Imol. in d. c. cū nostris. vers. circa tertium. post Anton. de But. ibi, vers. si autem impetratio est facta. de conces. præb.

Contrarium tenet Lap. alleg. lxxxiiij. ver. q̄ro, tēpore dictæ reseruationis. Card. in c. cū nostris. vers. colorata verò possessio. & in xvij. & in xviij. q. & ibi Abb. ver. sed si possessio. & ver. sed ꝯ prædicta. & ibi etiā Collectar. vbi dicit ita curiam seruare, & istam ēt dicit*communem ibi Imo. ver. circa tertium, de conces. præb. & Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. vers. vj. not. de rescr. licèt tñ ipsi contrarium teneant.

11 Et hinc est, ꝙ expectans pōt, & debet acceptare infrà mēsem beneficium, quod vacat de iure, licèt per alium possideatur, si nota erat vacatio. Oldr. in cons. clxxxij in fi. vers. iiij. potest quæri. & sensit gl. in c. clericus, in verbo, negligenter. in princ. & ibi Arch. de præb. in vj. Lap. alleg. lxxxiiij. versi. quæro tempore dictæ reseruationis. & versi. seq. incip. sed quæro.

12 Sed contrarium tenuit Rota, ꝙ imò tp̄s nō currit, quia non tenebatur acceptare beneficiū per alium possessum, ī dec. dcviij. in antiq. & dec. dcxcv. ī antiq. Bellam. dec. dcc. ibi, sed in impetrāte. Fel. in c. capitulū. ver. itē intellige istū casum. de rescr. Aene. de Falco, trac. reseruat. nu. 28. ver. beneficia quę vacant. Sarn. in reg. de infir. resignan. q. xviij. nu. 2. ver. sed ista ratio. Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. versi. x. no. de rescr. Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. par. in xj. q. vers. item si aliquod beneficium.

13 Imò dixit Sarn. in d. qō. xviij. in regula de infirm. resignan. ꝙ beneficium vacās de iure, sed per alium possessum, acceptari nō potest: vt ibi. nu. 2.

14 Sed contrarium est verum, quia expectans potest acceptare beneficium vacans de iure, licèt non vacet de facto, & est in facultate sua illud acceptare, vel dimittere: Gem. in c. j. vers. sed pone, quod executor. de conces. præbend. in vj. Aene. in tract. reseruat. nu. 28. vers. beneficia, quæ vacant.

15 Septimò amplia, etiam si possessio capta sit aduersus decretū irritans, dūmodò capta sit ignoràter, Fel. in ca. in nostra. in xxxvj. corollario. vers. xiij. & vltimo not. Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. in xj. q. vers. & non nocet tacere. Et facit, quod dictum est suprà in iiij. ampliat.

16 Primò limita, nam stāte clausula, Amoto illicito detentore, nō est necessaria mētio possessionis. ita Rot. in antiq. dec. clxxix. & ccvj. Ant. de But. in c. cū nostris. ver. attende tñ. de cōces. præb. post Io. Cald. ibi. ver. itē dato. & ibi Io. And. ver. vnū scias. & Ant. de But. ver. attende tñ. Card. ver. in xv. q. & ibi Imol. vers. vbi verò posito. & ibi Abb. ver. aut simpliciter. Collectar. ver. tñ notandū. & ibi Anch. ver. addit Io. de Deo. & versi. aut colorata. de conces. præb. Alex. ɔs. lxx. ver. p̄terea dato. vol. iij. & ɔs. cj. ver. præterea dato. vo. vj. Card. ɔs. xcij. ver. sed etsi constaret. & cons. xxxj. in fi. ver. sed p̄supposito. Staphil. de literis gratiæ, & iusti. vers. vlterius sciēdum est. & no. Imol. in c. cùm vniuersorum. vers. item no. clausulam. de rer. permu. Rebuff. in concord. in titul. de for. lit. execu. in verbo, ꝯdictores. versi. aliquando in rescripto. Domi. in c. nemo. ver. in ead. gl. ibi, cum nostris. de elect. in vj.

17 Et hoc intelligitur, qñ dicta clausula apponitur in literis gratiosis, secus verò si apponatur in literis executoriis. Ant. de Butr. in c. cū nostris. ver. dicit hic Lap. de conces. p̄bē. & ibi Card. in xv. q. & Abb. vers. aut simpliciter. vers. vbi verò posito, Lap. alleg. xv. versi. item dicit. Cald. cons. xxv. de præb. Ias. in l. ex pupillari. versi. iij. per illam cle. ff. de vulg. & pup. Curt. Iun. cons. iij. vers. sic etiam egregiè Rebuf. in concord. sub rubr. de for. lit. execu. in verbo, ꝯdictores. Staphil. de lit. gra. & iust. versi. vlterius sciendum est.

18 Contrarium tenuit Barthol. Zabarel. quem refert, & sequit̃ Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. ver. ij. no. de rescr. qñ literæ executoriæ essent expeditæ vno, & eodem tempore cum literis gratiosis: secus verò, si ex interuallo. Io. de Syl. in tract. de benefi. in iij. part. q. xj. versi. & notandum est. Fel. in c. de cætero. versic. & adde Lap. de re iudic.

19 Secundò limita, qñ dictum esset in concessione, non obstante cōcessione alteri facta. Imo. in c. causam, quę. ver. dicit hic Cōpost. de res. & ibi Fel. ver. nō obstante collatione. Ioan. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. q. xj. versi. ex quibus est inferendum. Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. versi. xij. not. de rescr.

20 Pro quo facit, nam quando est facta mentio de titulo, nō est necesse facere mentionem de possessione. Alex. consi. clv. in fin. versi. ij. non obstat. vol. vj.

21 Tertiò limita, qñ in concessione adiecta sit clausula, si nō sit alteri ius quæsitum. Tunc enim non est necesse de possessione facere mentionem. Card. consi. xcij. ver. item in concessione. Fel. in c. super literis. ver. v. regul. de resc. Io. de Sylu. in tract. benef. in iij. par. in xj. q. vers. & notandum est.

22 Quartò limita, qñ adiecta est clausula, vocatis vocādis. Car. in consi. xcij. ver. ad hoc respondeo. Fel. in c. exhibita. versic. item adde, de iudic. Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. in xj. q. vers. & notandum est.

23 Quintò limita, qñ concedens sciebat possessionem alterius, vel verisimile est ipsum eam intellexisse. Cassador. decis. j. de priuileg. Ber. cons. vij. in fi. vol. iij. in nou. vers. sed hoc non obstante.

24 Sextò limita, qñ si concedens sciuisset possessionem, facilius concessisset: ita Feli. in c. in nostra. in xxxvj. corollario, ver. & vltimò nota. de rescri. ex mente Bartholo. Zabarel. in consil. suo viij. quem refert, & sequitur etiam Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. in xj. q. vers. & non nocet tacere.

25 Septimò limita, qñ fieret mentio in cōcessione de titulo habito à principe, quia cum ex tali titulo solo sine traditione transeat possessio, satis est, ꝙ mentio facta fuerit de titulo, quia ex hoc etiam de possessione censetur mentio facta. Alex. in consi. clv. in fi. vol. vj. ver. præterea per solam gratiam.

26 Octauò limita, qa Regula intelligi debet de possessione rei corporalis, nō autem de possessione rei incorporalis: de qua nō est facienda mentio de necessitate. Lap. alleg. xvj. vers. item dicit. Fel. in c. in nostra. in xxxvj. corollario. versic. quartò not. de rescr. Io. de Sylu. in tract. de benef. in iij. part. in xj. q. ver. item potest notari. Inn. in c. cū nostris. ver. imò plus videtur. iuncto vers. ista aūt Decretalis. & ibi Host. versic. imò plus videtur. & versic. his aūt, q̄ diximus. & ibi Io. And. versic. imò plus. & versi. his autem, quæ diximus. Ant. de But. versicu. & hic non discutio. & Card. in xxij. q. de conces. præbend.

Contrarium sentit Cald. in cons. xxviij. de præb. dum loquitur de quasi possessione status beneficii. quē refert, & sequit̃ Domi. in c. cum de beneficio. vers. sed pone in terminis. de præb. in vj.

27 Nonò limita, nam in exemptione aliquarum Ecclesiarū, vel Capellarum non est necessarium facere mentionem de possessione: vt per Inn. in c. dudum. ver. quidam tñ, de priuileg. & ibi Host. ver. aliud quando dicit, & ibi Io. And. ver. aliud. Ant. de But. versi. aliud si dicatur. & Anch. ver. quærit Inn. Card. in ij. & iij. oppos. & consi. xcij. ver. præterea præsupposito.

Cōtrariū Abb. ī d. c. dudū. ver. sed ꝓ declaratione. tex. de priui.

28 Decimò limita, qñ præcessisset causæ cognitio, per quã veri similе esset concedentem intellexisse possessionem alterius. Inn. in c.dudũ.vers.cum enim non fiat.de priuileg.& ver.idẽ etsi alij. & ibi Host.ver.rõ diuersitatis est.& vers.intelligendum est. & ibi Io.And.ver.ratio diuersitatis est.& vers.itẽ intelligendũ est.Ant. de But.vers.& est ratio.& in finalib.verbis,ver.nec obstat.Anch. vers.ratio differentiæ est.& ver.sed dicit ipse Card.

29 XI.Limita, nam de possessione colorata debet fieri mentio, nõ aũt de non colorata.Lap.alleg.xv.in prin.versi.nõ obstat decretalis.Dom.in c.cùm de beneficio.versi.sed pone in terminis. de pb.lib.vj.Io.And.ĩ c.cũ nostris.ver.recitat ibi.& ibi Ant.de Bu. ver.& sic reducẽdo.& ver.si verò possessio.& versi.venio ad tertiũ.Card.versi.concludit finaliter.& ibi Pet.de Anch.ver.sed ꝗ pdicta.& ver.distingue ergo.Abb.ver.in ea.gl.ibi, sed pone.& ver. ij.casu.Imol.vers.in ead.gl.ibi credo.de concess.præbend.

30 XII.Limita in collatione ordinarij, q̃ valet etsi de possessione alterius nõ faciat mentionẽ.Io.And.in c.cũ nostris.ver.colorata verò.de cõcess.preb.Cardi.ĩ v.oppos.in xvj.q,& q.xviij.& ibi Pet.de Anch.versic.sed ꝗ prædicta.& versic.distingue ergo.Abb. versi.sed debemus distinguere.Imol.vers.Host.verò.& ver.si aũt possessio.& ver.aduerte tamen.Fel.in c.in nostra.in xxix.corollario, de rescri.

Contrarium Ant.de But.in d.c.in nostra.vers.item inquantũ. Sarnen.in regula de annali.in ix.qõ.nu.2.tamen Sarnen.ibi non bene dicit,quia allegat Doctores,qui contrarium tenent in prouisione ordinarij.

31 XIII.Limita,qñ possessio est bonæ fidei, secus si sit possessio malæ fidei.Inn.in c.dudum.ver.aliqui tñ dicunt.& ibi Host.vers. alij verò dicunt.& Io.And.ver.alij dicunt.& Ant.de Bu.& Anch. in ij.no,& ver.item intelligendum est.de priuile.& ibi Card.ver. quæro nunquid.Dem.in c.cũ de beneficio.ver.ego intelligo.de præb.in vj.Franc.in c.ij.in fi.princ.ver.in gl.in verbo,possidebãt. de decim.in vj.Card.in consi.xcij.versi.amplius illud.

32 XIIII.Limita, stante illa clausula in impetratione beneficiorum,de quibus Titius fructus percepit,Zas.in cõs.xvj.n.7.vol.ij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Mentio est facienda de possessione impetrantis in impetratione.

1 PRout in impetrationib. fieri debet mẽtio possessionis alterius, ita fieri debet mẽtio possessionis ipsius impetrãtis:ita ꝓbat tex.in l.ij.& ibi gl.in verbo, possessio.C.de fund.& sal.rei domin.& in l.authoritatẽ. & ibi Bart.no.in fi.C.vnde vi.ver.& tene menti.Bal.in c.in literis. ver.quæro aliquis est intrusus.de resti.spol.& in c.nihil.versi.sed nũquid Papa.de pscr.& in l.decernimus.ver.itẽ not.C.de sacros. eccl.& in c.j.in fi.vers.illud aũt est corũ.de nat.feu.Sal.in l.fi.C.ne rei domi.vel tẽplor.ver.& similẽ legẽ habes.Ang.in l.Paul.§.q pignoris.ff.quib.mod.pig.vel hypo.sol.ver.imò plus dicit Bar.Domi.in c.eũ,q.§.insuper.vers.sed an iuuaret.de pb.in vj.Host.in ca. dudũ.el ij.vers.ipso iure.de elect.Ale.in ꝛ§.iij.ver.viij.qa si isti.vo. v.Barb.ꝛ§.xlj.ver.& si q spiã.vol.j.& ꝛ§.lxiij.ver.ij.ego põdero.vol. j.& ꝛ§.cxxj.ver.ꝑterea est aduertendũ.vol.iiij.Soc.in l.iustè.ver.ij. cõclus.ff.de acq.pos.Barb.ꝛ§.lv.ver.quod aũt fuerit suppressa.vo. iiij.& ꝛ§.xiij.verti.etsi dicatur.vbi dicit,ꝙ ista est*cõis opinio.Rebuf.in tract.de paci.poss.ver.quæro qd si violentus.nu.256.Dec. in l.j.ver.& pdicta cõclusio.C.de Carbo.edict.Ias.in l.clam possidere.§.fi,ver.limita istum tex.de acq.pos.Gram.deci.lxvj.n.58.& seq.Gozad.ꝛ§.viij.in xj.argumento.Ruin.ꝛ§.xxxv.nu.10.volu.j. versi.nec etiam dicta cõsuetudo.Fel.in c.postulasti.versicu.circa quartam & vltimã.de rescr.Gram.cons.xlviij.& cõs.ciuili cxliiij. Rebuf.in practic.nu.9.in tit.de immiss.in pos.& in iij.part.signat. nu.57.& seq.

2 Primò amplia,nedũ qñ res cõcessa spectat ad tertium,sed etiã quando spectat ad ipsum concedentem.Salic.in l.authoritatem. versi.quæro de quæstione facti.C.vnde vi.Fel.in c.postulasti.ver. quia.vol.j.

3 Quod limita,nisi certum esset ipsum cõcedentem sciuisse occupationẽ,aut si non est certũ, saltẽ erat verisimile,qa factũ erat arduum,& tẽporis interuallum intercesserat:ita voluit Sal.in d.l. nota hic.C.de fund.& salt.rei domi.Bart.in tract.de Tyann.in x. in ij.par.ver.principaliter quæro.Fel.in c.postulasti.vers.limita pdicta.de resc.Alex.in cons.cxxj.ver.& licẽt idem Sal.vol.iiij.Dec. in cons.clxxxv.ver.nec obstat.Abb.in c.quisquis.vers.& ex hoc de elect.Alex.in cons.xcij.vers.fortificantur etiam prædicta.vol. vj.Dec.Neap.lxix.in nou.versi.responderi potest primò.

4 Secundò amplia etiam in vniuersitate, cuius impetratio non est bona de re per ipsam occupata, non facta mentione occupationis.Bal.in l.decernimus.ver.item not.C.de sacros.eccl.Feli.in c.postulasti.ver.per illam glo.de rescript.

5 Tertiò amplia,idem esse in beneficialibus,in quibus nõ valet impetratio nõ facta mentione intrusionis, siue occupationis pcedentis.Calde.in ꝛ§.xiij.de rescr.& cons.xj.de præb.Abb.in c.cũ iam dudũ.vers.& ex isto.de præb.Dom.in c.cũ,q.§.insuper.versi. sed an iuuaret.de præb.in vj.Bal.in c.in literis.versi.vj.quæro aliquis.de resti.spoliat.Abb.in c.qualiter.in fi.versi.& nota istud.de elect.& in c.per inquisitionẽ.ver.not.ꝙ intrusus.de elect.& in c. quisquis.in prin.versic.& ex hoc.eod.tit.Milis in verbo,gratiam beneficialem impetrans, tenetur facere.Cassad.decis.vj.de preb. nu.1.& 4.& nu.7.Fel.in c.postulasti.ver.per dictam gl.de resc.Io. de Sylu.in tract.de benef.in iij.part.in xj.q.versi.quinta qualitas. Franc.in cap.cũ,qui.versi.in ead.gl.in fi.de præb.in vj.gl.pragm. sanction.in verbo,violentus.Bertr.cons.xxiiij.vers.& quia idem. vol.ij.in nou.Gram.cons.cxliiij.

6 Et similiter de fructibus malè perceptis est facienda mentio. Host.in c.dudum.el ij.versi.sed quid si dimisisset.de elect.& versi. sed & caueat sibi Io.And.in addit.in tit.de dispensa.§.dicendũ restat de dispensatione.super verbo,prædictus.Feli.in ca.in nostra. versic.& adde in secundo corollario.de resc.Milis in verbo, gratiam beneficij impetrans,licèt de beneficio.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.part.in xj.q.ver.non solũ est facienda.Cassad.decis.vj. nu.1.de præb.& nu.4.Philip.Franc.in c.eum,qui.versic.in ead.gl. in fi.de præbend.in vj.Bertrand.consi.xxiiij.vol.ij.in nouis.versi. debebit igitur.Gram.consil.ciui.cxliiij.Rebuf.in pract.in ij.part. in titu.de resc.perinde valere.num.63.& in titul.de subrog.collitig.in gl.iiij.

7 Quod limitat Cassad.quando fructus deberentur tertio,& nõ cameræ, in decis.xvij.de præbend.

8 Et similiter non valet dispensatio super pluralitate beneficiorum non facta mentione, ꝙ impetrans illa,illicitè retinebat fructus inde percipiendos.Abb.in c.ad aures.ver.pro hoc etiam dicas.de rescr.Host.in c.dudũ.el ij.versi.sed caueat sibi.de elect.Rebuf.in pract.in iij.parte signat.nu.57.& seq.& in ij.part.in titu.de dispen.cum reg.fact.nu.66.

9 Limita,nã licet qs in impetratione beneficij, in quo est intrusus,debeat facere mentionem de sua intrusione, nõ tñ impetrãs ꝑm beneficium tenetur facere mentionem, ꝙ in primo sit intrusus.Anch.in cle.si Romanus.versic.vltra Docto.hic.& ibi Card. in fi.versi.v.quæro.de præbend.Fel.in c.postulasti.versi.sed aduertе.de resc.Bertr.consil.xxiiij.versicul.& quia idem.volumin.ij.in nouis.

10 Primò limita regulã principalẽ,nisi concessio facta sit motu pprio,quia tunc non est necesse de occupatione,vel intrusione facere mentionem.Cald.in ꝛ§il.xiij.de res.& cons.xj.de præbend.

Contrarium Milis in verbo, gratiam beneficialem impetrãs tenetur facere.Fel.in c.nonnulli.in ij.corollario.in prin.versic.& ibi dictis adde.de rescri.

11 In hanc etiam partem videtur inclinare Abb.in c.per inquisitionẽ.ver.an aũt valeat:de elect.vbi tenet,gratiam motu pprio nõ operari,nisi cõcedens fuerit sciens,& tñ data scientia,vt mox dicetur,operatur cõcessio ẽt sine clausula motu proprio. Idẽ tenet Io.de Syl.in tract.de beneficio.in iij.part.in xj.q.versi.quinta qualitas.& idẽ colligitur ex dictis per gl.prag.sanct.ver.& intelligе præmissa.vbi requiritur in hoc casu & clausula, motu pprio, & clausula,ex certa scientia.& ista pars videtur*cõis,prout dictũ fuit in præcedenti conclus.in iij.ampliat.

12 Secundò limita,nisi impetrans prius resti tulisset,quàm impetrasset;nã facta restitutione, nõ est necessarium de occupatione facere mentionem.Alex.cons.xcij.vol.vj.vers.quia respondeo.

13 Tertiò limita, quando impetrans iustè occupasset: tunc cũ non est necessaria mentio de occupatione:Alex.cons.xcij.volu. vj.ver.præterea dicta allegata.

14 Quartò limita,quando cõcessio facta esset cum clausula, ex certa scientia,quo casu non est necessaria mentio occupationis: Domi.in c.eum,qui.§.insuper.vers.sed an iuuaret.de præb.in vj. & Franc.in d.c.eum, qui.vers.in ead.gl.in fi.Rebuf.in tract.de pacif.pos.ver,limita,quando Papa.nu.257.

Contrarium voluit Barb.cons.lv.ver.& ꝙ plus est.volu.iiij.

15 Quintò limita regulã ,pcedere in spolio violento,nõ in alio spolio:vt tenet Decis.Neapo.lxix.in nou.vers.responderi potest.

16 Sextò limita,qñ cõcedẽs pariter fuisset concessurus,vel multò magis,si occupationẽ sciuisset:Dec.Neap.lxix.in nou.ver.rñderi potest secũdò.Ruin.ꝛ§.cxxxv.versic.& propterea dix.volu.i. &d

& dictum est in alia proxima conclus.in vj.limitatione,vbi vide.

17 Septimò Limita,quando longo tempore detinuisset occupans rem,quam impetrauit,vt per Calca. consilio cxxvj.vers.nõ obstat,quòd isti.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Possidere negans si conuincatur,de mendacio,possessione priuatur.

1 QVI negat se possidere,cum possideat,ꝙ iustus de mẽdacio priuãdus est sua possessiõe.l.fi.ff.de rei vẽd.gl.ĩ §.penu.in auth.de triẽt.& sem.& in auth. itẽ si possessor.C.q pot.in pig.hab. Bal. in rubr.de eo,qui mit.in poss.causa rei seruandæ.Barb.in ꝛ§il.xxxvj.vol.iij.Ias.in §.omniũ. nu.86.& in §.item si quis.el j.inst.de act.Trig.singulari lxxv.

2 Et propterea negans rem esse feudalem perdit feudum.Inn. & post eum Abb.in c.cæterum.de iudi.Bald.in c.j.§.vasallus,el ij. in tit.si de feudo fuerit controuers.inter do.& agnat.Felin.in ca. cæterum.de iudic.

3 Secus autem est in emphyteuta, qui si negat rem emphyteuticam,nõ priuatur sua emphyteusi: Bal.in c.j.§.vasallus.si de feud.fue.controu.Ias.in l.ij.C.de iure emphy. Hipp.in singulari cccclxij.Purpu.in l.j.C.de transact.& istud est de mente Io. And. in addi.ad Spe.in tit.de emphyteu.§.nunc aliqua.ver.lxv.

Contrariũ,ꝙ idem sit ĩ emphyteuta,tenet Ang. in d.l.fi. ff.de rei vend.Spe.in tit.de emphyt.§.nunc aliqua.vers.lxv. Alb.in l.ij. C.de iure emphy.dum se remittit ad no.per Spe. in loco suprà allegato:Ias.in §.omniũ.nnu.87.Inst.de actio.

4 Secundò Ex regula infertur,vt ille,qui negat immixtionem, non admittatur ad beneficium abstinendi.Chassan. in consi.xxj.

5 Tertiò Infertur,ꝙ negans verum valorem,& verum pretiũ, deber priuari iure suo. Chassane. in consue.Burg. in §.xvj.in ver. aduerte in simili.nume.5.

6 Quartò Infertur,vt ille qui negat agentem publiciana emisse à non domino, vel se dominum asserat, incidat in pœnam l.fi. ff.de rei ven.vt ponit Ias.in l.quod te ff.si cer.petat.

7 Quintò Infertur,ꝙ qui negat debitum,perdit exceptionem, vt non conueniatur,nisi inquantum facere possit.Fel.in ca.exceptionem.de exce.Ias.in l.quod te.nu.30.ff.si cer.pet.

8 Sextò infertur, vt qui negat debitum,non possit habere beneficium cessionis bonorum.Paris.consi.100.vol.iij.

9 Septimò Infertur,vt ille,qui negat contractũ,non possit amplius opponere solennitatẽ cõtractus deficere.Trig.sing.cxxiiij.

10 Octauò Infertur ꝙ qui negat aduersarium appellasse, non potest se iuuare in eius appellatione.Fel.in c.ex parte.el ij.vers.aliud no.de rescr.Guido Papæ in sing.ccclxxxvj.

11 Nonò Infertur,vt debitor,qui negat scripturã manu sua scriptam, amittat beneficium exceptionis non numeratæ pecuniæ: prout est tex.in auth.ꝛtra qui propriam.& ibi no.Bald.Sal.& alij. C.de non nu.pec.Ias.in l.quod te.nu.30.ff.si cer.petat.

12 Decimò Infertur,ꝙ hæres,qui negat rem legatam esse hæreditariam,amittit beneficiũ l.Falcidiæ in illo legato:prout est tex. in l.hereditatum.& ibi no.Doct.in §.j.ff.ad l.Fal.

13 XI.Infertur,vt fideiussor negans se fideiussorem,amittat beneficium epistolę diui Adriani,& beneficiũ auth.præsente.C.de fideiussor.prout inquit Ias.in d. l.quod te nu.30. ff.si cer.pe. per tex.in l.si dubitet.§.ita de mum.ff.de fideiuss.

14 XII.Infertur,vt libertus,qui impetrauit ius aureorum annulorum,si negauerit se libertum,illud ius amittat.Ias.o in d.l.quod te.ff.si certum petatur.

15 XIII.Infertur,vt filius, qui post emancipationem habet beneficium vt non teneatur de contractu celebrato cum patre dũ esset in potestate,si neget se filium, amittat illud beneficium, vt est tex.in l.sed & si ex parte.§ interdum.ff. quod cum eo. Ias.in d. l.quod te.nu.30.ff.si cer.petatur.

16 Primò Amplia,regulam principalem habere locum,etiam si infrà annum quis vellet recuperare possessionem, solutis omnibus expensis,quia nõ auditur: vt not. Ant.de But. & ibi Abb.in c.cùm causam.de iuram.cal.Fel.in c.cæterum.de iudic.

17 Secundò Amplia,vt quis nõ possit opponere exceptionem dominij,etiã si illud vellet incontinẽti probare.Bar.Bal. & Ang. in d.l.fi.ff.de rei ven.Abb.in d.c.cùm causam.de iuram. cal. Ang. Aret.in §.omnium.inst.de act.& ibi Ias.nu.90.eod.tit.

18 Tertio Amplia,etiã si qs asseruerit se possidere noĩe alieno, & in hoc falsũ dixerit:vt pBal.in d.l.fi.ff.de rei vẽd.ex mẽte Spec. ĩ tit.de j.& ij.decreto.§.restat.ver.qd si nominãs.& ĩ tit.de emph. §.nũc aliqua.ver.lxv.& Ang.ibi in d.l.fi.Aret.ĩ d.§.omniũ.inst. de act.Hip.in sing.ccxlij.glo.Bar.& Bal.in l.ij.C.vbi in rẽ act.Abb. & Ant.de Bu.ĩ c.qñ frequenter.§. quod si super.vt lit.non contest.

19 Quartò Amplia,idẽ esse in spiritualibus,& beneficialibus:vt per Ang.in d.l.fi.ff.de rei ven.per no.per Inn.in c.cùm venissent. in glo.in verbo,pertineret quo ad proprietatem.de in integ.rest.

20 Quintò Amplia,quia negans aliquam possessionẽ ad se spectare,& asserens spectare ad potentiorem, cũ in veritate spectet ad eum,priuandus est omni commodo etiã proprietatis:vt not. Bal.in l.j.C.de his,qui po.nom.sequitur Maria.in c.quoniam frequenter.§.ꝙ si super,vt lit.non contest.

21 Sextò Amplia generaliter, quia omnis negans id ,quod est causa beneficij sibi competentis, amittit illud beneficium. Bart. in l.si dubitet.§.j.ff.de fideiuss.de quo an generaliter ,pcedat in omnibus casibus, vide Purp. in l.j.de transact.Alex.in l.etiam.§.licèt.ff.sol.mat.Hip.in rubri.de fideiuss.

22 Septimò Amplia,vt possessio sit transferenda in petentẽ, vt per Ias.inst.de act.§.omnium.nu.86.& seq.

23 Octauò Amplia,etiam si non neget possessionem, sed qualitatem possessionis.Ias.in d.§.omnium.nu.92.inst.de actionib.

24 Nonò Amplia,etiamsi neget se possidere, & in veritate non possideat,sed pretium habuerit per alienationem.Ias.in d.§. omnium.insti.de actio.nu.95.

25 Decimò Amplia, quia ista translatio possessionis,de qua in l.fi.ff.de rei vend.fit officio iudicis sine libello,sine litis contestatione,& sine iuramẽto calumniæ.gl.ver.illo.el ij.in auth.de triẽ. & semis.in ver.legi.& illam sequitur Bal.in l.fi. C. de exec.rei iud. Ias.in §.omnium.nu.89.inst.de actio.

26 Primò Limita,nisi negatio fuerit facta sine dolo,vel lata culpa,vt putà ab ignorãte.vt no.Bal.in c.j.§.vasallus.el j.per illũ tex ĩ verbo,ex certa scientia.si de feud. fue. controu.inter do.& agna. Bal.in l.ea, quæ.C.de cond.inde.est bona gl.in d.l.fi.ff.de rei vẽd. vbi,quando fuit sciens.& ibi no.Bar.Bal.Ang. Aret.in §. omniũ. inst.de act.& istam limitationẽ ponit Abb.in d.c.cùm causam.de iura.cal.Fel.in c.cęterũ.& Dec.ibi de iud.Ro.in ꝛ§.lxx. Alex.in ꝛ§. xxxv.vo.v.& Alex.in apostil.ad Bar.in d.l.fi.& post eũ Ias.in l.eũ, qui.ff.de iureiur.Alex.in l.etiam.§.licèt.ff.sol.ma. Ias.in §.omniũ. inst.de act.nu.96.Gem.in §.ex maleficiis.inst.de act.Trigon.sing. lxxv.Grat.cons.xxxvij.vol.ij.Rom.in consi. lix. in vltimo dubio. Pau.de Cast.in auth.contra qui propriam.C.de non num.pec.

27 Secundò Limita,nisi ante litis contestationem reuocauerit confessionẽ,vel antequã sit conuictus de mendacio:vt no.Bald. in d.l.fi.ff.de rei ven.Ange.in l.si dubitet.§.j.ff.de fideiuss.Bal.in l.j. C.de fur.Rom.in ꝛ§.lxx.& in ꝛ§.lix.in vltimo dubio.Barb. in cõs. xxxvj.vo.iij.Maria.in c.quoniã frequẽter.§.ꝙ si super. vt lite non conte.Goza.in cons.lxvj.in fi.Alex.in l.hęreditatũ.§.fi.ff.ad l.Fal. Hip.in rub.de fideiu.vbi declarat.Bouer.in verbo, interrogatio. in sing.j.& ij.Ias.o.in §.omnium.nu.99.& in §.item si quis.nu. 87. & in §.ex maleficiis.nu.28.inst.de act. gl. consuet.Biturig. Hispa. in c.per vestras.§.limita tamen.nu. 17. de dona.inter vir. & vxo. Tiraq.de retract.conuent.§.j.in glo.v.nu.20.

28 Tertiò Limita, nisi negauerit cũ illa qualitate, nego narrata, put narrantur.vt per Bal.in l.electio.§ neque. ff. de noxal. act. Alex.in l.etiã.§.licèt.ff.sol.ma.Hipp.in sing.ccxlij. & in rub. de fideiuss.Fel.in c.j.de lit.ꝛtest.Ias.in §.omniũ.nu.98.inst.de act.Trig. sing.lxxv.Hispa.in c.p vestras.§.limita tñ.n. 15.de dona. inter vi. & vxo.Paris.cons.109.vo.iij.Alex.ꝛ§.xxxvij.vers.& licèt.vol.ij.

29 Quartò Limita, si libellus actoris esset malè, vel ineptè formatus,quia tunc negatio super tali libello non inducit pœnam. Alex.in d.l.etiam.§.licèt.ff.sol.ma.Chassa.in consi.xxxviij. Fel.in c.ex tenore. de rescrip.Ias.in §.omnium. num. 97. inst.de actio. Gom.in §.ex maleficiis.inst.de actio.

30 Quintò Limita,vt puniatur ,p ea parte, ,p qua est mentitus, non in totum.Ias.in §.omnium.n.94.inst.de act.gl.cõsu. Biturig.

31 Sextò Limita, si modò conuincatur per aduersarium ex ,pbationib' per eum factis:Gratus in con.xxxvij.vo.ij.,& propterea in fert,secus esse,si conuincatur ex confessione negantis.

32 Septimò Limita in Prælato negante, qui non facit pręiudicium ecclesiæ.gl.consue.Turon.

33 Octauò Limita,quia necesse est, vt reus fuerit per actorem interrogatus,primò si rem petitam possidebat,vel ne gl.in verb. responsionibus.in c.pen.de iura.cal.Barto.in l. fi. ff.de rei vendi. vbi vult,quòd sit interrogãdus etiam cum cõminatiõe : Guido Papæ in cons.iij.nu.2.

34 Nonò Limita,quia regula procedit in possidente, secus in detinente:Guid.Papæ in consi.iij.nu.4.

35 Decimò Limita,qñ pars non petiit sibi ,puideri de remedio. l.fi.ff.de rei vend.sed petiit se admitti ad ,pbandũ, qa non poterit redire ad ,puisionẽ d.l.fi.Guido Papæ in sing.dlxiij. & sing. dcix.

36 XI.Limita,quia necesse est, ꝙ actor plenè conuincat reum de mendacio,alias secus:Guid.Papæ in consi.iij.n.3.

37 Et nota in hac materia, quia actor debet petere à iudice, vt mittatur in possessionem illius tei tanquàm vacantem, & iudex debet illũ mittere. Cæpo.caut.ccxxv.sequitur Ias.in.§. omnium. num.91.instit.de action.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Possessor potest etiam lite pendente suam possessionem continuare,

NEMO discrepat ab illa opinione, possessorẽ nõ phiberi etiã lite pendẽte, ꝓtinuare suam possessionẽ: vt dicit gl.in cle.ij.in verbo, innouari. vt lit.pẽ.& est tex. in c.cùm teneamur.de app.ꝑ gl.in c.nõ solũ.in gl.magna.de appellat.in vj.Inn.& Abb.in c.venerabilis.de cẽsib. Fel. in c.dilecti.de maior.& obed.Deci.Neap.lxxij.in nou. Inn.in ca.j.in prin.vt lit.pẽdẽ.Io.Mona.in c.cupiẽtes.n.138.de elec.li.vj.Guid. Papæ in sing.suo.dcclxxij.Rot.in antiq.decis.xc.aliàs x.de appell. Io.And.in rub.vt lit.pẽd.Abb.in c. cùm venissent. vers. sed mihi plus placet.de in integ. rest.Dec.in c.significãte.in iij.no.de appe. Gard.in cle.ij.in ij.oppo.vt lit.pẽd.& ibi Anch.& ibi Imo.inj. opp. sup gl.in verb.innouare.Frã.in c.cùm personæ.§.si verò. de priu. in vj.Bert.in consi.xxviij.vol.j.in antiq.Dec.in consi.ciij.

8 Ex quo infertur, quòd lite pendente non debet quis priuari sua possessione.c.j.& ibi not.Abb.in iij. not. vt lit.pend.per Dec. in dicto consilio ciij.

9 Quod amplia, etiam si possessio sit contra ius, & competat ratione priuilegij: vt in c.cùm personæ.de priuileg. in vj. & Dom. in d.c.cũ personę.§.quod si tales, in iiij.not.de priuileg.in vj.& ibi Philip.Franc.in secũdo not.Abb.& Dec. in locis proximè alleg. Fran.in c.cùm teneamur.de appellat.

4 Quod est intelligendũ, qñ quis fundaret se non solùm in priuilegio, sed etiam in illius præscriptione: vt ibi per Dom. post Lap.Decis.Neap.clxxxix.in nou.n.2.Hispa.in c.ꝑ vestras.de don. inter vi.& vxo.Anch.in d.c.cùm personæ.in xj.no.de priui.in vj.

Contrariũ tenet Card.in cle.ij.in ij. oppos.dũ loquitur de cõsuetudine præscripta.vt lit.pend.

5 Primò Limita, quando quis prætendit exemptionem cõtra ordinariũ, & exhibet priuilegium exẽptionis, nã tunc etiam lite pendẽte non poterit ordinarius contra illũ iurisdictionẽ exercere, iuxta tex.in c.cũ personæ.cũ ibi no.per Doct.de priuileg.in vj.

6 Secundò Limita, nisi sit timor dilapidationis, vt ibi per Frã. in d.c cùm teneamur.Guido Papæ q.ccclxvj.

7 Tertiù Limita, nisi appellatio præsumeretur frustratoria, ita gl.& ibi Fran.in fi.in c.peruenit, de appell.

8 Primò Amplia, principalem conclusionem, vt possessor lite pendente non prohibeatur continuare suam possessionem etiã si sit inhibitum: vt per Dec.in d.consi.ciij.per Bert.in cõsi.iiij.vol. iij.in nou.& in consi.xxxj.vol.j.in antiq.

9 Secundò Amplia, etiamsi possessionis continuatio sit de directo contra ius in iudicium principaliter deductum: ita no.Frã. in c.significante.in iiij.no.de appellat.

10 Tertiò Amplia, nã etiã cõtra fiscum licet continuare possessionem lite pendente Guido Papæ q.ccclxvj.

11 Quartò Amplia, vt etiam lite pendente, & appellatione interposita ad iudicem ad quem, pro continuanda possessione liceat redire ad iudicem à quo.Ant.de Bu.in c.cùm teneamur.in v.lectu.de app.& ibi Anch.in fi.& Abb.in fi.& ibi Imo. vbi declarat.Paris.in cons.liiij.nu.21.vol.iij.

12 Quintò Amplia, nam habens solam ciuilem possessionẽ, potest continuare, & assequi naturalem possessionem etiam lite pẽdente, & non dicitur attentare.Paris.cons.clxxij.vol.iiij.

13 Primò Limita, in omnibus casibus, in quibus dictum est suprà posse lite pendente priuari possessorem possessione sua.

14 Secundò Limita, quando princeps auocat ad se causam pẽdentem, & totum negotium.Inn.in c.vt nostrum. de ap.idẽ sentit glo.ibi in verb.cum plus.& Fran.ibi, ver.in eadem glos. in fin.

15 Sublimita quando per continuationem possessionis fieret præiudicium negocio principali, aliàs secus: vt declarat Rebuff. in l.quod iussit.in ij.not.nu,120,ver.xj.quicquid sit. ff. de re iudi. vbi dicit aliud esse si fieret præiudicium appellationi.

16 Secundò Sublimita, vt habeat locum in auocatione causæ facta per Principem, & totius negotij, non autem in commissiõe causæ appellationis.vt per Paris.in cons.xxxix.vo.j.

17 Tertiò Limita, quando si possidens vteretur continuatione suæ possessionis, iudicium pendens redderetur elusorium. Ripa in capitulo, cùm M.num.193.versi.ad istud respondeo.de constitutionibus,

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Possessio translata in hæredem virtute statuti, an pariat interdictum recuperandæ possessionis.

1 VARIETAS est inter scribẽtes in illa ꝓclusiõe, vtrũ possessio trãslata in heredẽ virtute statuti deꝓtinuãda possessione, pariat remediũ recuperãdæ possessionis. Et qdẽ Bal.in auth.defuncto.C. ad Tertul.tenet, ꝙ non pariat interdictũ recuperandæ.& idẽ tenet Pau. de Ca.in l.si sorori.C.de iure delibe.& idẽ voluit Alex.in l.in suis. vbi hãc dicit*cõmunem opinionem.ff.de lib.& posth.& idem ꝑ.lxxxiij. vo.ij.cons.lxxxij.vol.ij.& ꝑ.lxxxvij.vol.iij.& cons.xxxvij.vol.j.& cons.xl.vol.iij.Ias.in d.l.si sorori.& ibi etiã Iacobi.de S.Georg.C. de iure delib.Cur.Iun.in l.fi.vers.quintò quæritur.C.de edic.Diui Adri.tol.Matth.de Afflict.in c.j.de controuer. inuest. & idem super Consti.reg.aliàs in titulo, contra quem de restit.ag.num.4. & idem decis.ccxcix.ver.ex his. vbi dicit ita fuisse iudicatũ. Barba.cons.lviij.vo.ij.Soc.cons.xlix.vol.iij.Ias.con.xxj.vol.iij.Zasius in tract.feud.in vj.parte.ver.quibus consecutus est.& in consil.x. vol.j.Io.Ant.Alex.in consi.cxxj.Cur.Senior in consi.cviij.Hispa. in rubr.de dona.inter vir.& vxo.in §.lxij.nu.4.ver.vnde nõ dicas. Gozad.consi.xciij.Boer.decis.ccxxxviij.in fi.Grat.in consi.lxx.n. 7.& nu.15.& sequenti.vol.ij.Paris.consi.j.nu.158.vol.j.Rui.cõs. xxvij.vol.v.& cons.xxv.vol.iiij.

Contrariũ voluit idẽ Bal.ibi contrarius in c.itẽ cum quis.de rest.spol.& in rubrica, de cau.pos.& propr.& ibi Ripa. Bal.in ꝑsil. cxlj.vol.j.Io.Fab.in §.sui aũt.inst.de hered.qual.& differ. Alex. licèt nõ firmet, in l.cùm heredes.in fi.ff.de acqui.pos.& ibi Claud. Soc.in l.rẽ, quę nobis.in v.q.ver.iiij.& vltimò.ff.de acq.pos.Corset.in tract.de potestate Reg.q.xxv.Claud.in d.l.cùm heredes.ff. de acq.pos.Ias.cons.cxlvj.vol.iiij.Deci.cons.lxxxiiij.Chassan.ꝑsi. xix.in xij.dubio, vbi dicit, quòd ita seruatur Mediolani.Ripa in l. fi.in xxxix.q. in fi.C.de reuoc.dona.& in primo lib. respon.c.j.n. 48.& seq.Gul.Benedic.in c.Raynutius.in verbo, Mortuo itaque testatore.el ij.num.72.de testam.glo.consuet.Bitur.Paris.consil. xlj.vol.Calcan.consi.lxv.ver.competit etiam quintò.

2 Pro concordia dici potest, quòd prima opinio procedat, qñ statutum inducit huiusmodi translationem ipso iure absque aliqua etiam ficta possessionis apprehensione.

Secunda verò opinio habet locum, si statutum fingat, vel præsumat possessionis traditionem interuenisse. Ista concordia colligitur ex verbis Ripæ in l prima, in princip. num.37.ff.de acquirenda posses.

3 Tenendo tamen primam opinionem, Primò limita, nã licèt vigore huius statuti non competat remedium recuperandæ, nihilominus datur remedium retinendæ. Ioã.Fab. in §.retinendæ. instit.de interd.& in §.sui autem.instit.de hered.qual.& differen. Guido Papæ decis.dlij.Gul.Benedict.in cap.Raynutius.in verbo, Mortuo itaque testatore.el secundò.num. 72. de testamen.Rui. consi.xviij.vol.j.glo.consue.Biturig.

4 Secundò Limita, nam virtute talis statuti cõpetit etiã remediũ adipiscendæ.Pau.de Cast.in l.si sorori.& ibi Ias. C.de iure delib.Bal.in authen.defuncto.in iij.q.C.ad Tertullia. & in rubri.de caus.pos.& propri.Alex.in l.cùm heredes.in princ.ff.de acq. pos. & in l.in suis.ff.de lib.& posth. & ꝑ.lxxxij.volu.ij. & cõs.lxxxiij. eo.vol.Cuma.ꝑ.xliij.Iacob.in l.si sorori.C.de iure deliberãd.Ias. In l.fi.& ibi Dec.C.de edict.Diui Adri.tollẽd.Afflic. decis.ccxcix. nu.19.Claud.in l.j.in princip.ff.de acquirenda posses. Barba.cõs. lviij.vol.ij.Corset.in tract.de potest.Reg.quæstion.xxv. Deci.ꝑsi. cccclxvij. & consi.lxxxiiij. Ripa in l.fin.in xxxix. quæst.C.de reuoc.dona.& in l.j.§.hoc interdict.ff.quorum bonorũ.Gul. Bene. in c.Raynutius.in verb.Mortuo itaque testatore.el secundò.nu. 81. de testament.

5 Et propterea si competit interdictũ adipiscendæ, cõpetit etiam remediũ l.fi.C.de edict. Diui Adria.tol. quod est interdictũ adipiscendæ possessionis, vt per Bar.Bald.Alex.Ias.& Deci.in d.l. fi.C. de edict.Diui Adria. tol. & tradit Guido Papæ decis. cxxxij. Gozad.consi.xciij.Paris.cons.xlj.vol.j.glo.consue.Biturig.

6 Amplia has limitationes, quia possessor vigore talis statuti etiam vno & eodem tempore poterit intentare & remediũ retinendæ, & remedium etiam adipiscendæ possessionis, sed diuersis tamen respectibus, vt quia velit intentare remedium retinẽdę respectu ciuilis possessionis, & remedium adipiscendæ respectu naturalis: ita declarat Paul.de Cast.consi.ccxxxiiij.vol.ij. & cons. lxxviij.vers.his tamen non obstantibus eod.vol.

CON

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Ius capiendi possessionem propria authoritate, an transeat in singularem successorem.

ADmodum perplexus est ille articulus, an facultas capiendi possessionem ꝓpria authoritate ꝑ alium, possit effectuari contra singularem successorem.

1 In quo articulo, ꝙ talis facultas exerceri possit ẽt ꝑ singularem successorem, tenuit gl.in l.creditores.in gl.j.in ver. item quid si debitor.in j.opinione per eam relata in ver.& similiter.C.de pigno.Spe.in tit.de pign.in §.j.vers.item quid si debitor in j.opi.Accursij relata ꝑ eũ ibi.Cy.in d.l.creditores.in ij.q.Odof.. ibi, ver.sed denuò quæro.Bal.in d.l.creditores.in j.quæst.

Contrariũ tenet gl.fm opinionem Martini in ij.opinione relata per Accursium, in d.l.creditores.in gl.j.q̃ videtur approbata per eũ, quia secundo loco refertur. Idẽ tenet Spe.in tit.de pigno. in §.j.ver.itẽ qd si debitor.in ij.opi relata ibi ꝑ Spe.& ibi Io.And. in addi.Rofred.in rubr.de edic.Diui Marci.ver.sed q̃ritur, si vendidit debitor.Iac.But.in l.creditores. ver.item quærit.C.de pign. Matth.de Afflict.super Consti.Reg.in tit.de cult.pac.n.18.Corn. ꝑ.ccxvij.vol.iij.Albe.de Rosa in d.l.creditores.vers.itẽ querit ꝑdictus.Sali.indistinctè in d.l.creditores.versi.quero nũc quartò. Barto.verò distinguit plures casus, quos percurrendo, faciendæ sunt plures conclusiones.

2 Prima conclusio est, ꝙ pactũ executiuum super facultate apprehendendi possessionem propria authoritate, in contractibus non transit in singularem successorem, quando agitur de executione iuris personalis.Bar.in d.l.creditores.versi.aut loquitur de iure executiuo personali.iuncto versi.hoc præmisso.

Idem voluit Ant.de But.in c.quia.V.ver.si successor est singularis.& ibi Aret.versi.aut agitur actione personali.de iudic.Grat. ꝑ.lviij.vol.j.vbi dicit ita*communiter teneri.& ꝑ.xxxvij.eo.vo. vbi idẽ dicit.Ang.in d.l.creditores.ver.vnde est viden.C.de pign. Ruin.cons.clxvj.vol.iiij.

3 Limita hanc primam conclusionẽ, nisi alienatio facta in fraudem, fuerit rescissa per iudicem: ita Bar.in d.l.creditores, in locis proximè allegatis.& Anton.de Butr.in loco proximè allegato. Deci.Neapol.cxxviij.in nou.nu.8.& seq.Ange.in d.l.creditores. versic.quod autem dixi.C.de pignor.

4 Amplia istam limitationem, idem esse, qñ alienatio rescinderetur nõ per iudicem.sed per legem ipsam.ita Bar in d.l.creditores.vers.hoc præmisso.dum respondet ad leg.si Titius.ff.de seru. export.& ad leg.si quis sub hac.ff.de contrahend.empt.Afflict. super Consti.in tit.de cul.pac.num.20.

5 Secunda conclusio est, vt in vltimis voluntatibus pactũ executiuum similiter non exerceatur contra singularem successorem, qñ agitur de iure executiuo personalis obligationis: ita Bar.in d. l.creditores.versic.aut in vltimis voluntatibus.Anto.de Butr.in d.c.quia V.versic.in vltimis autem voluntatib.& ibi Aret.versic. aut agitur.de iudic.

6 Limita, nisi alienatio facta sit dolo: vt per Docto.in locis proximè allegatis.quæ limitatio ita intelligi debet, vt hoc sit speciale in vltima voluntate, quia contra secundum possessorem exerceri potest pactum executiuum, quando alienatio est facta dolo, ẽt sine reuocatoria: ita declarat Bart.in l.si is, cui.§.qui in possessionem.ff.vt legat.nom.caueat.

7 Tertia conclusio sit, vt si agatur ꝓ executione iuris realis, & successor non habeat causam ab eo, qui fecit pactum, tũc talis facultas capiendi possessionem propria authoritate non transit in singularem successorem Bar.in d.l.creditores.ver.secundo casu. & in ver.si verò tale pactum.Ant.de But.in d.c.quia.V.vers.qñq; agitur de executione.de iudic.Grat.consil.xxxvij.vol.j.Angel.in d.l.creditores.versic.pro executione autem.Negusan.in tract.de pigno.in iiij.part.princip.q.vij.

8 Quarta conclusio est, ꝙ si agitur de executione iuris realis, & successor habet causam ab eo, qui fecit pactũ, & ius exequẽdi esset in esse ꝓductum, antequam res in aliũ trãsferretur, vt qa erat lata sententia ꝑ illum, qui fecerat pactũ, & tunc tale ius exequendi exercetur etiam ꝑ singularem successorem.Bart.in d.l.creditores.ver.aut habet causam, & ver.si verò habet causam.C.de pig. Ant.de But.in d.c.quia.V.ver.primus quando ius.de iudic.

9 Amplia hanc, & sequentem cõclus.vt afficiatur tali pacto nedum successor immediatus, qui habet causam ab eo, qui fecerat pactum, sed etiam successor mediatus: ita declarat Grat.in d.cõs. suo xxxvij.vol.j.

10 Quinta cõclusio sit, ꝙ si agitur de executione iuris realis, & successor habeat cãm ab eo, qui fecerat pactum, & ius exequẽdi non esset iam productum tempore, quo fiebat alienatio, sed erat in actu producendi: & tunc si res non poterat alienari ex dispositione.l.vt in re litigiosa, tunc transit ius exequendi etiam contra singularem successorem.ita Bart.in d.l.creditores.versi.secundo casu.& versi.si verò habet causam.Ant.de But.in d.c.quia.V.ver. secundus casus.& Aret.ibi.versic.si verò loquimur in actione.de iudic.Afflict.super Constitut.in titul.de cult.pac.nu.19.in prima fallent.Bald.in l.vnica.versicu.iij.quæritur.C.de alien.iudic.mut. cau.fac.Angel.in d.l.creditores.versicul.pro executione autem, C.de pignor.

11 Et dicitur in esse productum, si debitum fuisset liquidatum, secundùm Bart.in locis præallegatis.Afflict.super Consti.in titu. de cult.pac.in iij.fal.num.20.

12 Amplia, idem esse, si res ex conuentione partium non possit alienari.Bart.in d.l.creditores.ver.sed an possit.Matth.de Afflict. super Const.in tit.de cult pac.in iij.fal.nu.20.

Contrarium Ang.in d.l.creditores.versicul.constare debet tamen.C.de pignor.

13 Primò limita, qñ posset esse dubiũ, an successor, ꝑ quem ius exequendi erat vel productum, vel in actu producẽdi, habuisset causam ab eo, qui fecerat pactum: ita Bart.in d.l.creditores.vers. aduerte tamen.Ant.de Butr.in d.c.quia.V.versi.aduerte tamen. de iudic.Deci Neap.cxxviij.in nouis.versic.& pro hoc facit.

14 Quod sublimita, si esset manifestum, illũ singularem successorem habere causam ab eo, qui fecerat pactũ.Bart.in d.l.creditores.vers.puto etiam.Ant.de But.in d.c.quia.versi.vel saltẽ exigit. Alex.cons.xcv.ver.præterea præsupponitur.volum.iiij.

15 Secundò limita, qñ data esset facultas ipsi creditori nõ super vna re particulari, sed generaliter super vna, vel pluribus reb.debitoris.per verba importantia arbitriũ boni viri, qa tunc nõ posset creditor vti facultate sibi cõcessa super vna, vel plurib.reb.debitoris in aliũ bona fide translatis.ita Corn.in cons.ccxvij.vol.iij.

16 Sexta conclusio, qñ agitur de executione iuris realis, & ius exequendi nõ erat in actu productũ, nec in actu ꝓducẽdi, & tũc nõ transit ꝑ singularem successorẽ etiã si habeat causam ab eo, q̃ fecerat pactũ.Bar.in d.l.creditores.ver.iij.casu.& versi.si verò habet causam à debitore.Ant.de But.in d.c.quia.vers.tertius casus. de iud.Corn.cons.ccxviij.vol.iij.Alex.ꝑ.clxiij.vol.vj.Ang.in d.l. creditores.ver.pro executione autem.C.de pignor.

Tenendo partem negatiuam, vt istud pactum contra singularem successorem exerceri non possit,

17 Primò limita, qñ debitor cõstituisset se creditoris noĩe possidere.ita Bar.in d.l.creditores.ver.sed pone ꝙ debitor.Aret.in ꝑsi. xxj.ver.his tñ non obstantib.Soc.in ꝑ.lxxxij num.8.vol.iij.Deci. Neap.lxix.nu.31.in nou.Gozad.in ꝑsi.xxviij.Iac.But.in d.l.creditores.Afflict.super Consti.in tit.de cult.pac.nu.21.in iij.fall.Cor. ꝑ.cclxxx vol.iij.Grat.ꝑ.lxviij.vol.j.Vital.in tract.clausu.in verb. cõstituit.ver.& no.diligenter.Tiraq.de consti.in j.part.nu.36.& nu.42.& plurib.seq.Ruin.in ꝑ.cxxvij.vol.v.vbi declarat.

Contrarium Ang.in d.l.creditores.vers.sed subdit.& versic.& subdit Cuma.consil.lv.

18 Amplia primam opin.*communem, locum habere, etiã nõ facta liquidatione, nec etiã citato tertio possessore.vt dicit Aret. in d.cons.xxi.Soc.in cons.lxxxij.num.8.vol.iij.Alexand.in consi. lxxxv.volum.vj.

Contrarium Barb.in consil.xxviij.num.9.volum.iij.

19 Secundò limita, quando precario debitor possideret nomine creditoris.Bart.in d.l.creditores.ver.sed pone ꝙ debitor.Soc. in consi.lxxxij.nu.8.vol.iij.Gozad.in consi.xxviij.

Contrarium Iac.But.in d.l.creditores.Alex.in cons.cliij.nu.9. vol.vj.Bertr.in ꝑ.xxviij.vol.ij in nou.Deci.Neap.lxix.in nou.nu. 31.Afflict.super Consti.in tit.de cult.pac.nu.21.in quarta fallen. Claud.qui*dicit communem in l.Celsus.versic.iiij.Bart.format. ff.de vsuc.Vital.in tracta.clausul.in verb.& constituit.versi.item clausula ista.Ripa in rubr.de interdict.nu.14.

20 Tertiò limita, nisi possessio sit translata per reseruationem vsusfructus.Aret.in d.consi.xxj.

21 Sublimita omnes istas tres limitationes præcedentes, nisi debitor resisteret, quia tunc non potest apprehendi possessio de facto, sed debet procedi parte citata, Matth.de Afflict.super Const. in tit.de cult.pac.in iiij.fal.nu.21.

22 Quartò limita, qñ in traditione rei suæ, esset appositum tale pactum, quia tunc semper posset contra alium exerceri.ita Sali. in d.l.creditores.versi.non obstat.l.si Titius.refert, & sequitur Cor. in consil.ccxviij.volum.iij.

23 Quintò limita, si tertiꝰ successor singularis sciret cãm agi cũ authore.Ita Bar.in d.l.creditores.ver.hoc verum.Ant.de Butr.in c.qa V.ver.hæc oĩa vera.& Aret.ibi.ver.vel nisi sciuisset.de iudi.

24 Idẽ, & multò magis si tertiꝰ possessor fuisset citatus, si sua putauerit interesse, qñ agebatur ꝑ authorẽ.Bald.in l.vnica.vers.tertiò q̃ritur.C.de alie.iud.mut.cau.fac.Are.in c.qa.versi.vel potest

Intelligere.de iudic.
25 Sextò limita, qñ expresse actũ esset, vt istud ius exerceri posset etiam contra quemcunque successorem, etiam non facta liquidatione. Bart. in d.l. creditores. vers. sed an possit adhiberi. refert, & sequitur Soc. in consi. lxxxij. nu. 6. vol. iij.
26 Septimò limita, qñ dictum esset, vt sine iudicis licẽtia, aut dictorum debitorum requisitione, vel suorum hæredũ, vel alteri⁹, creditor possit capere possessionẽ. Soc. in d. ɔsil. lxxxij. n. 6. vol. iij.
27 Et hæc, quæ proximè diximus, ꝓcedunt in facultate cõpetẽte ex partiũ cõuentione: sed in facultate cõpetente ex dispositione legis, ꝓut est, qñ emphyteuta non soluit debitum canonẽ infra trienniũ priuato, & infra biẽniũ ecclesiæ. gl. in c. potuit. in gl. mag. ver. sed & si alij tradidit. de locat. & Abb. ibi, nu. 13. tenet, talem facultatem non posse competere contra tertium possessorem. Idem tenet Angel. in l. creditores. C. de pigno.
27 Quæ opi. potest procedere, quãdo facta est alienatio per primum emphyteutam cũ cõsensu domini directi: sed si facta esset alienatio sine consensu directi domini, tunc talis facultas posset exerceri etiam cõtra tertium possessorem habentem causam ab ipso primo emphyteuta: ita Corn. in l. ij. in ix. q. C. de iure emphy. & ita Bal. ibi in xiij. q. & Sal. quæst. xiij. & ibi Ias. nu. 100. & sequẽ. vbi dicit*communem.
29 Et nota, quia talis facultas competens ex conuentione transit ad hæredem, & no. Bald. in c. j. §. si quis verò. vers. quæro si mortuus est. de pac. iur. fir. refert, & sequitur Alex. in apost. ad Bart. in d.l. creditores. C. de pign.
30 Item transit ad singularem successorẽ, si nominatim cessum fuerit. Bal. in d. §. si quis verò. ver. q̃ro nunquid. Alex. in apostil. ad Bar. in d.l. creditores. & latè idẽ Alex. in l. j. §. fi. ff. de ope. nou. nũc.
31 Quid autem in hærede vniuersali? dicas, ꝙ si hæres est eiusdẽ conditionis, cuius est ipse principalis, qui fecit pactũ de capien. possessione ꝓpria authoritate, & tunc ꝓut põt exerceri ꝯ ipsum ꝓmittentem talis facultas, ita etiam contra ipsum heredem. Bar. in d.l. creditores. versi. quid in successores. & Sal. ibi, in v. q. Anto. de But. in c. quia. ver. venio ad vltimam. de iudic. & ibi sentit Are. in fi. dum allegat Bald. in l. per diuersas. C. mandat.
32 Amplia, etiam si heres sit minor. Ruin. in consi. cxix. vol. v.
33 Primò limita, dummodò prius constet illum esse hæredem. Ita declarat Aret. in consi. xxj. ver. circa secundum.
34 Secundò limita, vt talis facultas transeat tãtũmodo in bonis testatoris, non aũt in bonis heredis, etiã ꝙ non fecisset inuentariũ ipse hæres. Sal. ĩ d.l. creditores. in v. q. ver. or attẽde. C. de pign.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Ex decreto de continuanda possessione defuncti in hæredem, transfertur possessio.

STaturum, seu decretum de transferenda possessione defuncti in hæredem absque aliqua apprehensione, quod viget in toto Ducatu Mediolani, necnon in ciuitatibus Parmæ, & Placentiæ, nonnullas recipit limitationes, prout inferius subiiciam.
1 Et licèt videatur statutum istud esse ꝯ iuris cõis dispositionẽ, ex quo de iure cõi possessio defuncti non transit in heredem, nisi per eum fuerit naturaliter apprehensa, vt est tex. in l. cùm heredes. in princi. & ibi Bar. & alij, & in l. Pomponius. §. quæsitum. & in l. qui vniuersas. §. quod per colonũ. & ibi per Bar. ff. de acq. pos. & per Bal. Sal. Pau. de Cast. & alios, in l. si sorori suæ. C. de iure delib. Bal. in l. fi. ver. iuxta prædicta quæro. C. de sacro. eccl.
2 Vbi ampliat hoc habere locum etiam in eccles. hærede instituta, & in rubrica. ff. de rei vend. in prima lectura, vbi expresse dicit, ꝙ possessio hæredis est noua possessio, ex quo possessio defuncti fuit morte ipsius extincta.
3 Et propterea hoc statutum esse propriè, & strictè intelligẽdũ, voluit idem Bal. in cõsi. cccxxx. ver. in ꝯrium vr̃. vol. j. & in consi. ccccxxxvj. vol. iij. Imo. in cõsi. xvj. Alex. in l. cùm hæredes. in prin. & ibi Claud. ff. de acq. pos. Alex. consi. lxxxij. vol. ij. & consi. lxxxiij. eo. vol. Ias. in consi. clij. vol. iiij. Cur. Iun. in l. fi. ver. ij. notate. C. de edic. Diui Adri. tol. Bertr. consi. lxxxj. nu. 3. & seq. vol. ij.
4 Quinimò, ꝙ statutum nõ valeat, cũ nõ possit trãsferre possessionẽ sine actu corporali, tenet Bal. in l. j. C. cõmu. de leg. Bar. in l. si is, q pro emptore. ver. modò ad propositũ. & ibi Imo. ff. de vsuca. Barba. in addi. ad Bal. in l. fi. C. de sacro. ecc. Aret. in l. j. in prin. ff. de acq. pos. Alex. in ɔs. lxxxiij. vo. ij. Matth. de Afflict. dec. cccxxix.
5 Tñ ɔrium, ꝙ statutum, siue cõsuetudo valeat, cùm possit trãsferre possessionẽ ipso iure absque aliquo actu corporali, voluit Bar. in l. cũ vnus. §. fi. ver. ex quo ñot. ff. de bo. auth. iudi. possi. Bal. ĩ l. traditionibus. C. de pact. & in l. sancimus. §. cũ aũt. C. ad Treb. & in l. licèt. vbi ẽt Ang. C. de acq. pos. & in l. de quibus. ff. de legib. & in l. ea lege. ver. mõ venio. & ibi Cyn. ver. & istud est in argumẽtũ. C. de condi. ob cau. & idem Bal. in ɔs. ccccliiij. vol. j. Ang. in l. si is, q pro emptore. ver. sed non vr̃ verum. & ibi Cuma. ver. aliud habens. & ibi Ias. ver. iij. inquantum subdo. & seq. ff. de vsuca. Pet. de Anc. in c. j. in ij. not. per illũ tex. de dolo, & contu. Pau. de Cas. in l. hæres in oĩbus. ff. de acq. hære. Claud. in l. j. in prin. & ibi Rip. ff. de acq. poss. Pau. de Cast. in l. si sorori. & ibi Alex. & Ias. C. de iure delibe. Imo. in c. ij. de ɔsue. Alex. ɔs. xxiiij. vol. iij. vbi hãc dicit*cõem opinionẽ. & ɔsi. j. vol. v. Barba. in c. ꝑ tuas. de donatio. & in c. in ꝑsentia. nu. 133. de ꝓbationib. & ɔs. lviij. ver. & adduco qđ voluit, vol. ij. Ias. in l. j. ver. ij. not. C. cõmu. de leg. Cor. consi. ccxvj. vol. iij. Fran. in c. vbi periculũ. §. preterea. in iij. notab. ꝑ illum tex. de elect. in vj. Matth. de Afflict. in c. j. in prin. in tit. de cõtrouer. inuest. Bertach. in tract. de Episcopis, lib. iij. in ij. par. Guid. Pap. sing. ccccciiij. & singula. cclxxxv. & dec. dlij. Calcan. ɔs. lxxvj. ver. nec obstat qđ dr̃. Corset. in tract. de pot. Reg. q. xxv. Soc. cõs. lxvij. vol. iij. Matth. de Afflict. dec. ccxcix. Dec. cõs. cccclxvij. Cur. Iun. cõs. lxxj. ver. vij. probantur. Io. Ant. Alex. in l. nõ solùm. §. morte. nu. 57. ff. de noui ope. nun. Ripa in lib. j. respons. c. j. nu. 80. Gul. Benedi. in c. Raynu. in verbo, mortuo itaque testatore. el ij. nu. 61. & seq. de testam. Ias. in cõs. cxlvij. ver. condescendo ad secundam. volu. ij. vbi dicit statutum hoc esse æquum, & validum, & idem dicit Ias. consi. lxxv. vol. iij. Paris. in consi. j. nu. 160. vol. j. & consi. xlj. nu. 6. volu. ij. Rui. consi. xxvij. vol. vj.
Tenendo igitur hanc vltimam opin. tanquam magis * cõem,
6 Primò limita, quia possessio ista, quę transfertur vigore huius statuti, non vera, sed impropria ac ficta possessio appellat. Bald. in c. itẽ cum quis, de rest. spo. & in auth. defuncto. ver. iij. q. C. ad Tertul. & cõsi. cccxxx. ver. & ideò vr̃. vol. j. Afflict. in c. j. ver. an aũt talis ficta. de cõtrouer. inuesti. Alex. cõs. xxxvij. vol. j. & consi. lxxxij. vol. ij. & cõsi. lj. vol. vj. Barba. consi. lviij. versi. ex istis sublatum est. vol. ij. Iacobin in l. si sorori. nu. 4. C. de iure delibe. Dec. consi. lxxxiiij. Claud. qui hanc dicit*cõem opinionem in l. Pomponius. §. quæsitum ff. de acq. poss. Alciat. in tracta. præsump. in prima parte, in iij. præsumptio.
Contrarium Soc. in l. rem, quæ nobis. ver. iiij. & vlti. ff. de acq. poss. Dec. in consi. cccclxvij. Bal. in c. contingit. de dolo, & cõtu. Rui. consi. xviij. vol. j. Barba. in c. ij. ver. sed dubito. de consuet. Guliel. Benedict. in c. Raynu. in verbo, Mortuo itaque testatore, el ij. nu. 72. de testament.
7 Secundò limita, vt istud statutũ non prosit, nisi vero, & ꝓprio hæredi, non aũt ficto. Bal. in consi. clxxxj. vol. j. & consi. cccxxx. in iij. dubio, eo. vol. Alex. consi. lxxxij. ver. præterea dictum statutũ, vol. ij. & consi. lj. vol. vj. Bal. consi. cxlj. ver. iij. est premittendũ. vol. j. & idem dicit in rubrica, de causa possess. & propr. in fi. Iacobin. in l. si sorori. nu. 5. C. de iure deliberan. Claud. in l. cùm heredes. in prin. ver. prædictum tamen statutum. ff. de acq. poss. Rui. consi. xvij. vol. v.
8 Tertiò limita, quia statutum non habet locum, nisi in hærede habili, & capaci: secus aũt in hærede inhabili. Barba. in repe. rubricæ, de caus. pos. & propr. ver. opportunè se offert. Alex. cõsi. xl. vol. iij. & cõsi. lxxxij. ver. præterea, vol. ij. Barba. consi. lxxxv. versi. item ista continuatio. vol. secundo. Guliel. Benedict. in capitulo, Raynutius. versicu. Mortuo itaque testatore, el secundo, nu. 73. de testament.
9 Quartò limita, quia statutum istud procedit in hærede naturali, & legitimo, non autem in legitimato. Chassa. in consue. Burgun. in tit. *des successions*. §. j. in gloss. j. in fi. & in titu. *des Bastards* §. j. in gl. vlt. ver. superius dictis, cum aliis seq.
Contrarium tenet Alex. in consi. xxxvij. vol. j. Barb. consi. lviij. vol. ij. & hæc videtur verior.
10 Quintò limita. nam statutũ istud nõ se extendit ad legatariũ, vel fideicommissariũ. Curt. Senior, in addit. ad Alex. in l. j. §. de illo. ff. ad Tertul. & consi. xl. vol. iij. Ias. in cons. xlvj. vol. iiij. vbi dicit ita fuisse iudicatum. Fulgo. in consi. ccxxx. Claud. in l. cùm hæredes. in princ. ver. prædictum tñ statutum. ff. de acq. poss. Iacobi. in l. si sorori, ver. ex hoc infero. C. de iure delibe. Io. Ant. Alex. consi. cxxj. Dec. in l. fin. ver. sed ista conclusio. C. de edic. Diui Adria. tollen. & consi. cccclxvij. Corset. in tracta. de potest. reg. quæst. xxv. Boer. Deci. ccxcv. nu. 12. & sequen. Bertran. consi. xcvj. volu. iiij. Gozad. consi. xciij.
Contrarium Pau. de Cast. consi. cxxxij. in secundo dubio. vol. secundo. Chassan. consi. lxij. ver. & cum ita. Guliel. Benedict. in c. Raynutius. in verbo, Mortuo itaque testatore el ij. nu. 74. de testa. vbi dicit ita fuisse iudicatum.
11 Sextò limita, qa hoc statutũ non vendicat sibi locũ in rebus feudalibus. Cuma. cõsi. clxxiij. in vltimo dubio. Ias. in cõsi. lij. vol. iiij. & cõsi. cxlvij. ver. item vltra prædicta. vol. ij. Io. Ant. Alex. cõsi. cxxj. Cur. Iun. in l. fi. C. de edict. Diui Adria. tollend. & cons. cviij. versi. sed quod fortius. Paris. consilio primo. vbi hanc dicit opin. veriorem, sub nu. 161. vol. j. glo. consuet. Biturig. ver. sed videtur quòd hæc consuetudo.

Contrarium Deci. consi. cccclxvij. Ias. in l. si sorori. in iij. limitatione. C. de iure delibe. Gul. Benedic. in c. Raynutius. in verbo, Mortuo itaque testatore. el secundò. nu. 70. & sequen. de testa. Rui. consi. xviij. nu. 20. vol. j.
12 Septimò limita, quia statutum nõ procedit in rebus emphyteuticis. Cuma. in consi. clxxiij. Io. Ant. Alex. cons. cxxj.
Contrarium Corn. consi. clxvj. vol. j. Guliel. Benedict. in capit. Raynutius. in verbo, Mortuo itaque testatore. el secundò. num. 71. de testament.
13 Octauò limita, quia bñficio huius statuti nõ gaudet nisi primus hęres. Alex. consi. lxxxij. vol. ij. & consi. lj. volu. ij. & consi. xl. vol. iij. Ioan. Ant. Alex. consil. cxxj. vbi dicit, ꝙ non cõpetit etiam cessionario. Claud. in l. cùm hæredes. in prin. ff. de acq. poss. Chas. in consi. xix. nu. 55. Mant. in consi. ccxliiij.
Contrariũ tenet Bal. in consi. ccccxlvj. vol. iij. Chassa. in cõsue. Burgun. & in cessionario sentit Guido Papæ, qõ. dlij. versic. circa primũ punctũ. & sentit etiã Tiraquel. de retract. lignag. §. xxvj. in gl. iij. nu. 31. Et idem voluit Alex. cons. xxxvij. versi. item præterea & fortius, vol. j.
14 Nonò limita, quia istud statutũ nõ habet locũ, vbi defunctus possidebat naturaliter tantùm: vt tenet Imol. cõs. xvj. versicu. nec habet obstare. Barb. cõs. xviij. ver. adduco in terminis. vol. ij. Iaso. cons. lxxxiij. vol. iij. & cõs. cxlvij. vol. ij. & cõs. clij. vol. iiij. Cur. Iun. in consi. cx. ver. nec obstat quędam subtilis. & consi. cviij. versic. confirmantur præmissa. Chassa. in consue. Burg. in iij. limit.
15 Decimò limita, quia heres vsufructuarij respectu ipsius vsusfructus nõ iuuatur beneficio huius statuti, vt tradit Cuma. in ɔs. clxxiij. ver. nec obstat, ꝙ possessio. Imol. consi. xvj. Ias. cons. clij. in princ. vol. iiij. & consi. cxlvij. ver. item vltra prædicta. vol. ij. Barb. consi. lviij. ver. & plus dicit. vol. ij. Boer. Deci. clxxij. nu. 29. & seq. gl. consuet. Biturig. ver. præterea videtur.
16 XI. Limita, quia statutũ nõ procedit in hęrede illius, qui iure familiaritatis possidebat: vt tradit Cur. Iun. consi. cx. versicu. nec obstat. ex quo ille nõ possidebat, sed tantùm detinebat: per annot. per Doct. in l. qui iure familiaritatis. ff. de acq. pos.
17 Prout etiã attenta ratione prędicta, idem erit in hæredę illi⁹, qui se cõstituerat nomine alterius possidere, vt notat Cur. Iun. in d. consi. cx. ver. retento igitur præmisso.
18 XII. Limita, quia cessat effectus huius statuti, quotiescunq; possessio fuit ꝑ aliũ occupata, antequã hæres hæreditatẽ adiret, vt tradit Bal. in rub. de cã pos. & propr. Alex. in l. cùm hæredes. in prin. ff. de acq. pos. & cõs. xl. vol. iij. Cuma. in l. Pomponius. §. q̃situ. & ibi Ias. ff. de acq. pos. Signo. Homod. ɔs. clxxxviij. ver. ij. casu. Claud. in d.l. Pomponius. §. q̃sitũ. ff. de acq. pos. Corn. cons. clxvj. vol. j. Alex. cõs. lxxxiij. vol. ij. Ias. in cõs. cxlvij. vol. ij. & cõs. cxlviij. vol. iiij. Ias. in l. si sorori. in j. limit. C. de iure delibe. Calca. ɔs. lxxvj. Alex. consi. lj. vol. vj. Soc. consi. xlix. vol. iij. Barb. in c. ij. nu. 45. de consue. & cõs. lviij. vol. ij. Corset. in tract. de pot. Reg. q. xxv. Dec. in l. fi. & ibi Cur. Iun. ver. v. q̃ritur. C. de edic. Diui Adria. tol. Ioã. Anto. Alexã. consi. cxxj. Barba. in rubric. C. qui admit. Matth. de Afflict. in c. j. §. sciendũ. n. 40. de feu. cog. Dec. cõs. cccclxvij. Cur. Iun. in consi. cviij. ver. non obstat. & cons. clxviij. Chassa. in consue. Burg. in v. limit. Rui. consi. xxv. volu. iiij. & cons. xxvij. vol. v. Paris. in consi. liiij. vol. iij. & consi. j. num. 158. vol. j.
Contrarium tenet Bal. in cõsi. ccccliiij. in fi. vol. iij. Im. in cons. xvj. Alex. consi. lxxxij. vol. ij. & cõsi. lj. vol. vj. Ancha. cõs. cxlvj. Io. Fab. ĩ §. fui autem. ver. & potest dici. insti. de hæred. qual. & differ. Ful. in consi. ccxxx. Ias. in cons. lxxxv. vol. iij. & cons. cxlvj. vol. iiij. vbi dicit ita fuisse iudicatum. Deci. consi. lxxxiiij. & cõs. cccclxvij. Signorol. Homod. in consilio cclxij. versi. præterea. Guliel. Benedict. in c. Raynutius. in ver. mortuo itaque testatore. el secundò numero 67. de testa. Goz. in consi. xciij. nu. 11.
Tenendo primam opinionem, tanquã magis * cõmunem,
19 Primò Declara ipsam, vt procedat tantummodò, quando quis iustè possessionem accepisset: secus autem si iniustè, & iure resistente. Ias. consi. cxvj. vol. iiij. & consi. lxxxv. vol. iij. Dec. consi. cccclxvij. Ruin. consi. xxvij. vol. v.
20 Secundò declara, vt ista opinio debeat intelligi, si possessio fuerit per illum apprehensa ante aditam hæreditatem, quia si post aditam hæreditatẽ, nihil nocebit hæredi. Signor. Homod. in consi. clxxxviij. Claud. in l. cùm hæredes. in prin. ff. de acq. pos. quem refert, & sequitur Io. Ant. Alex. in consi. cxxj. & idem voluit Claud. in l. Pomponius. § quesitum. ff. de acq. poss.
21 Tertiò declara, vt limitatio supradicta nõ habeat locũ quotiescũq; statutũ vlterius ꝓcedẽdo disponit, vt possessio per aliũ occupata nulius sit roboris, vel momẽti. Alex. ɔs. lxxxiij. vo. ij. Ias. in consi. lxxxv. vol. iij. & consi. cxlvj. vol. iiij. Paris. consil. xli. vol. j.
22 Quartò declara, vt ista occupatio possessionis per aliũ facta operetur tãtũmodò, vt heres nõ possit de facto, sed parte citata occupatorẽ expellere. Pau. de Ca. in l. si sorori suæ. C. de iur. deliber. Alex. consi. lxxxij. ver. nec ad hoc obstat. vol. ij.
23 XIII. Limita, quia translatio, siue continuatio possessionis vigore huius statuti, est inducta in fauorem filiorum, & propterea in odiũ ipsorũ nõ debet operari, vt notat Calca. in consilio lxxvij. num. 18. ver. nec obstat, quod dicitur.
24 XIIII. Limita, nã stãte statuto, vt possessio decedẽtis cũ testamento, vel ab intestato transferatur in hæredẽ, nõ habebit locũ in pupillo decedente, qui nõ põt testari: nec etiam dicitur ab intestato decedere, vt notat Signorol. Homod. cõs. clxxxviij. versi. præterea ad hoc vt habeat locum, & de hac quæst. cum statutũ loquẽs de intestatis, habeat locũ in intestabili, vide quę diximus infrà in sequenti libr. in titu. de statut. in j. conclusione.
25 XV. Limita, quia possessio translata virtute huius statuti in hæredem, licèt pariat interdictum adipiscendæ possessionis: tñ nõ parit interdictum recuperandæ: prout diximus suprà in vij. conclusione hoc eod. tit.
26 Et nota in hac materia: quia istud statutum, siue Decretum de continuanda possessione in hęredem, habet locum etiam in iuribus incorporalibus, vt no. Bal. consi. cxliiij. vol. iij. Areti. in l. iij. in prin. ff. de acqui. pos. Deci. Neap. cxxj. nu. 26. in nou.

De Restitutione spoliatorum.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Spoliatus ante omnia est restituendus.

1 VLGARIS, & vtilis est illa regula, ꝙ spoliatus ante oĩa debet restitui. l. si quis ad se fundum. C. ad l. Iul. de vi pub.
2 Etiam omni exceptione postposita. ca. in literis. de resti. spoliat.
3 Et hoc adeo verũ est, vt spolians appellatũ, eo ipso censeatur suæ appellationi renunciasse. Fel. in c. ex parte. de rescript.
4 Primò amplia, etiã si spoliatus sit prædo, vt est text. in d.c. in literis. de restitutio. spoliator. & in l. colonus. & in l. cùm fundum. ff. de vi, & vi arm. hoc sentit Bal. in l. manifestissimi. C. de fur. Ias. ĩ consi. clxij. vol. iiij. & in consi. clxxij. vol. iiij. & in consi. clxx. vo. ij. Ripa in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 47. ff. de acq. pos.
5 Et idẽ est in fure, cui etiam competit ius ad possessionẽ cõsequendam. vt not. Bar. in l. itaque fullo. ff. de fur. & sequitur Abb. in d. c. in literis. de resti. spol.
6 Et ideò dicit Venaf. in cons. lxj. ꝙ restituitur spoliatus, etiamsi ex damnabili causa possideat.
7 Limitatur istud, nisi sit talis prædo, quẽ cõstet esse prædonẽ ꝑ suã confessionẽ, vel si aliàs notoriè constet, & hoc saltem attẽta dispositione iuris canonici: ita tenet Inno. in fi. & ibi Ant. de Bu. in c. in literis. de restit. spol. & ibi Imola & Barba. ibi in apostil. ad Abb. Corset. qui dicit*communem opin. in regula, spoliatus. in v. fal. Io. Ant. Alex. in consi. clxvij. nu. 5.
8 Et pro ista opi. facit, nam is qui tenet, & possidet, & quẽ cõstat notoriè nõ habere i⁹, põt sine vlla citatione, & de facto priuari, vt habetur suprà in ij. lib. in conclus. j. in tit. de cita. in vij. ampliat.
9 Contrariũ, ꝙ imò ẽt in eo, quẽ cõstet notoriè esse prædonẽ, habeat locũ dispositio c. in literis, vt fiat restitutio: tenet ibi Pau. de Eleaz. & Ab. & facit, quod no. Bal. ĩ l. nã ita Diuus. ff. de adop. refert & sequitur Dec. in cõsi. cxcj. qui tenet, vt etiã notorius prędo nõ sit priuandus possessione sine citatione. Et istã partẽ in prędone notorio tenet Imol. d. §. nihil commune. ff. de acq. pos.
10 Sed Abb. in d. c. in literis. cõcordat has opi. contrarias, & dicit, vt in duobus casibus procedat j. opin. vel in beneficialibus, in quibus nõ datur vitiosus ingressus, vt per Ripam post Alexan. & alios, qui hanc*communem affirmat in d. §. nihil commune. nù. 70. Vel quando prædo, quem constat esse prædonem, ageret ad restitutionem contra dominum, aliàs procedit ij. opin.
Limita istam ampliationem, vt in limitationibus huius cõclusionis.
11 Secundò amplia, vt hęc cõclusio adeo vera sit, licèt ẽt spoliato minima pars rei principalis in qua fuit spoliatus, vel vn⁹ nummus fructuũ, vel expensarũ deficeret. tñ nõ tenetur ipse spoliat⁹ super aliis respõdere, nisi integrã prius consequat̃ satisfactionẽ, ita est tex. ĩ c. ɔquerẽte, ĩ verbo, integrè. & ibi no. Bal. de rest. spo. Ias. in d. cõs. clxij. vol. iiij. & in cõsi. clxxij. vol. eod. Rot. ĩ nou. deci.

eccxix.Abb.in c.accedens.cl ij.vt lit.nõ cõtest.Cur.Iun. in consi. xlii.Inn.& ibi Abb.in c.venerabili.de offi.deleg.Archi.in ca.cùm ecclesiasticæ.j.q.ij.Apostil.ad Deci.Tholosa.lx.Soc.in consi.xij. vol.j.Ias.in l.sancimus.vers.viij.extende.C.de iud. Cur. Iun.in ꝓ. iiij.in fi.Tiraq.de retract. conuent.§.iiij.in gl.j.nu.22.

12 Declara vt procedat in restitutione, q̃ petitur ab ipso spoliatore agene, sed qñ alius ageret, & alius esset spoliator, & causa esset criminalis, tunc satis est, vt fiat restitutio maioris partis bonorum, in quibus quis fuit spoliatus. iux. no. in cap. frequens. vbi Io. And. de rest. spo. in vj. Soc. in cons. xij. vers. ij. modò potest respondere. vol. j.

13 Amplia secundã ampliat. vt etiã restitutio fiat quo ad interesse, quod passus est spoliatus ob spolium. Paris. consi. cv. nu. 4. & pluribus seq. vol. iij.

14 Secundò amplia, vt princeps nõ possit mandare cognitionẽ petitorij, nisi integraliter satisfiat spoliato de omnibus. Gram. ꝓ. ciuili lxxxiiij.

15 Tertiò amplia principaliter, qa secũdùm Vincẽ. quẽ refert, & sequitur Abb. in d. c. venerabili. de offi. deleg. debet tãto tpe p̃ manere in pacifica possessione spoliatus antequã molestẽt, quãto tpe fuit spoliatus. & de hoc est tex. in c. quãto, & c. tanditu. iij. q. ij. Afflict. super Consti. in tit. de pœ. cõtu. in Cõsti. inci. si qs post litẽ. nu. 25. Aimo in consi. cxl. Ripa in d. §. nihil commune. n. 49.

16 Licẽt tñ ſm aliã opi. vt no. Archi. in c. ij. iij. q. ij. debet stare p̃ annũ, si longo tpe, & per sex menses, si modico tpe spoliator permansit in possessione. per tex. in c. eiectis. eadẽ cau. & q. & no. gl. in cap. j. eadem caus. & q. Vel est arbitrarium, vt habetur in eadem gloss.

17 Et hæc procedunt, antequam spoliatus teneatur respõdere super crimine, vt no. gl. in d. c. j. iij. q. ij.

18 Et quamuis Cur. Iun. in cõ. lij. velit, vt ẽt in cã ciuili, antequã spoliatus cõueniatur petitorio, debeat ipse stare tãto tpe in possessione, quanto tpe fuit spoliatus, tñ id nõ puto verũ, qa Vinc. & Abb. in d. c. venerabili. loquuntur, qñ spoliatus esset cõuenienda super crimine. & ibi in d. c. venerabili, Feli. dicit expresè, ita intelligens dictũ Vinc. & idem ponit Fel. in c. quærenti. de off. deleg. Ias. in l. nam & postea. §. fi. ff. de iureiur.

19 Quartò amplia, nã etiã in nulliter carcerato militat regula, vt ante oĩa sit restituẽdus, quia dicit priuatus propria libertate. Bar. in dispu. sua incip. Lapus captus. Soc. in consi. lix. vol. iij. & in cons. xciij. volu. iij. Cæpol. in consi. ciui. xix. Pau. de Castr. in l. plerique. ff. de in ius vocand. Nicel. in lij. concord. gloss. in tertia fall. & super concor. Bar. cxxxv.

20 Amplia, etiam si causa capturæ posset iustificari, vt per Paris. consi. cj. nu. 7. vol. iij.

21 Limita, si interuenisset consensus spoliati etiam coactus, vt Paul. de Ca. in cons. xxxvij. incip. in causa capturæ. in versic. sicut ergo potest. secundm antiquam impressionem. vol. ij. & dicetur infrà in xxxij. limitatione.

Cõtrariũ tenet Gram. in cõs. ciuili lxxxv. n. 4. vbi dicit, ꝙ istud dictum habet locum quo ad remedium l. fi. ff. quod met. cau. non quo ad remedium restitutorium.

22 Et idẽ est in nulliter excõmunicato, vt est gl. j. in fi. in c. cũ inter. de excep. & ibi Doct. & est tex. Ī c. sollicitudinẽ. de appe. Spe. in tit. de peti. & pos. §. fi. in xxj casu. Rota in antiq. deci. xxxj.

23 Et idẽ in eo, q̃ nulliter est missus in possessionẽ, nã quæ de facto fiunt, de facto sunt reuocanda. Bal. in l. fi. & ibi Sali. & Cur. & alij. n. 85. C. de edic. Diui Adri. tol. Dec. in c. cùm cessante. de app. & in consi. ccccxlv. nu. 18. Alex. in l. j. §. nunciatio. ff. de noui opẽ. nũcia. & in l. si finita. post alios, in princip. ff. de damn. infect. Bru. in consilio xxij. Cotta in memor. in vers. creditor faciens. Bertr. consi. xxj. in antiq.

24 Quintò amplia, nã regula ꝓcedit, ẽt si spoliatus per prius renũciasset liti. Ant. de Bu. in c. iij. in fi. de ref. spo. refert, & sequitur Ias. in l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acquir. pos. Alex. in cõs. xciij. n. 4. & seq. vol. v. Rota in nou. deci. j. de renũ. in l. rẽ, q̃ nobis. n. 20. de acq. poss. Ripa in d. §. nihil cõe. n. 55. Paris. consi. j. n. 155. vol. j.

25 Sextò amplia, qa cõclusio ꝓcedit, ẽt si re mobili quis fuisset spoliatus, & ẽt si spoliatus nõ sit dñs, sed tm̃ possessor. Inn. in ca. sæpè. de rest. spo. Bal. in l. inciuilem. C. de fur. & ibi Sal. Bar. in l. fi. § sed cũ in secunda. C. eod. & Pau. de Ca. in d. l. inciuilem. & in d. l. fi. §. sed cum in secunda. Bar. in l. rẽ, quæ nobis, ff. de acquirenda possess. Roma & Alex. ibi. & Ias. in consi. clxx. vol. ij. Soc. in l. rẽ, q̃ nobis. num. 13. ff. de acquirenda pos. Ripa in ca. cùm ecclesia. nu. 101. de causa posses. & propriẽ.

26 Declara, quia istud remedium nõ datur contra successorem, qui non habet causam ab ipso fure, vel inuasore. Ias. post Bart. & alios, in l. rẽ, quæ nobis. ff. de acq. pos. Pau. de Ca. in l. & ideò. §. fi. ff. de condi. fur. Bal. in l. inciuilem. C. de fur. Bart. in l. fi. §. sed cùm in secunda. vbi Pau. de Castr. C. de furt.

27 Septimò amplia, ẽt si possessio violenta, sit confirmata principis rescripto, vt est tex. in l. authoritatẽ. C. vñ vi. vbi Doct. oẽs. Ias. in ꝓ. cl xii. vol. iiij. & in cõs. clxxij. codẽ vol. Fel. in c. postulasti. de rescript. Bal. in auth. decernim⁹. C. de sacros. eccl. & idẽ voluit Ias. in l. clã possidere. §. qui ad nundinas. n. 26. de acq. pos. Dec. in l. j. nu. 7. C. de Carbo. edic. Ripa in d. §. nihil cõe. nu. 63. ff. de acq. pos. & idem dicit Rui. in consi. xxxv. nu. 10. vol. j. Paris. in cõsi. cj. nu. 68. vol. j. Marian. Iun. in consi. lxxvj. nu. 22. vol. j.

28 Octauò amplia, qa tale ius põt intentari nõ modò ꝗ spoliantem, sed etiã ꝗ eũ, cuius noĩe facta est spoliatio, illo post modum ratũ habente. tex. in l. j. §. deiecisse. ff. de vi, & vi arma. Abb. in c. j. in iij. not. de resti. spo. Ias. in consi. clx. vol. ij. post Pau. de Ca. in cons. cclxij. incip. vñ per prædicta, q̃ nõ sit probatum. vol. ij. Ripa in d. §. nihil commune. nu. 51. & nu. 56. & Io. Ant. Alex. ibi, nu. 142. ff. de acqui. pos. & declara, vt ibi per Ripam.

29 Nonò amplia, qa remediũ spolij competit etiã pro iuribus incorporalibus, gl. ī c. cùm inter. in gl. j. in fi. de excep. gl. in c. nullus. ij. q. ij. & est tex. & ibi Inn. Card. Ant. de Bu. Abb. in c. querelã. de electi. Rota deci. vj. ī nou. Lap. Ab. in c. cũ inter. de excep. Cald. in cõsi. xcv. vol. v. & in ꝓ. seq. Rota in antiq. deci. xj. Dec. in consi. cxxxvj. & in c. cùm inter. de excep. Ias. in ꝓ. clxxij. vo. iiij. Ripa ī c. cùm ecclesia. n. 101. de cã pos. & ꝓprie. Fel. in c. cõquest⁹. de foro compe. vide, & declara vt infrà in v. conclu. huius tit. nu. 65.

30 Decimò amplia, quia etiã spoliatus à iudice ꝓpter contumaciã, infrà tempus debitũ purgando contumaciã, recuperat possessionẽ etiam quod existens in possessione velit incontinẽti de dominio docere. Bal. in l. pe. §. fi. C. de præs. trig. anno. Spec. in tit. de j. & ij. decreto. ver. sed pone quòd missus.

31 XI. Amplia, etiã si spolians spoliasset adiuuando dominum suum in bello. Bal. in c. j. quibus mod. feud. amit.

32 XII. Amplia, ẽt si ignoretur qs fuerit spolians, apostil. ad Bal. in d. c. j. quibus modis feud. amit. Bertach. in verbo, spoliatus.

33 XIII. Amplia, nã etiam si fuerit quis spoliatus à tutore, debet restitui. l. meminerint. vbi gl. in verbo, tutoribus. C. vnde vi. Bart. in dispu. incip. Lapus. Claud. in l. naturaliter. in §. nihil commune. ff. de ac-buirenda posses.

34 XIII. Amplia, etiam si spoliato opponatur exeptio compensationis. Bald. in l. fi. in iiij. not. de compen. Iaso. in §. in bonæ fidei. insti. de act. Fel. in c. suborta. extra, de re iud.

35 XV. Amplia, vt pro spoliato absente admittatur quilibet sine mandato. l. j. C. si per vim vel alio modo.

36 XVI. Amplia, etiam si spoliatus probet spoliationem, sed non probet causam, propter quam asserat sibi censum, vel canonem debitum. ita ponit Angel. in. l. fi. C. de anna. excep. sequitur Alexan. in l. Diuus. ff. de re iudic.

37 XVII. Amplia, vt etiam exceptione criminis non possit spoliatus ab agendo repelli. c. item cũ quis. de restitu. spolia. vbi no. Doct. Ripa in d. §. nihil commune. numero, 55. & ibi Ioan. Anto. Alexand. numero, 142. ff. de acquirenda possessi. vbi Ripa dicit hanc * communem opin. Soc. consi. xij. vol. j.

Contrarium Chassa. in consi. xliiij. Lofre. loquens in crimine falsi, in consi. vj.

38 XVIII. Amplia, quia etiam ad statum debet quis restitui. Anton. de Butr. Abb. & alij in cap. querelã. de electio. Deci. Neap. cccxcv. in antiq.

39 XIX. Amplia, vt etiã tutor spoliatus quasi possessione educandi, & gubernãdi pupillã suã, possit restitui. Chassa. in cõsi. cxx.

40 XX. Amplia, vt etiam iudex vel tribunal, à cuius carceribus reus aufugit, debeat tanquam spoliatus restitui. Bertrand. in consilio clxxxij. volumine j.

41 XXI. Amplia vt etiam parrochiani spoliati à parrochiano sacramentis, possint agere spolio, & excipere de spoliatione. Fely. in cap. suam. de simon.

42 XXII. Amplia, etiam si vasallus spolietur feudo à domino. Lofre. in consilio v.

43 XXIII. Amplia, vt ī hoc casu exceptio dominij opponi ñ possit. Io. And. in c. si beneficia. ver. nõ obstat regula, de prẽben. ī vj. & in c. ij. in fi. ver. nec obstat. de rest. spo. in vj. Ant. de Bu. ī c. in literis. ver. si opponiẽ exceptio cõcludẽs. de rest. spo. Ang. ī l. si quis emptionis. ī fi. ver. vltimò no. C. de p̃sc. xxx. annor. Bar. in l. si coloni. ver. vltimò patet. C. de agrico. & cẽs. lib. xj. Bellamer. decis. xvij. Io. And. ī c. post electionẽ. ver. alij dicũt. de ꝓcessione præb. post Inn. ibi ī fina, verbis. ver. vel dic ꝙ hæc Decretalis. Ant. de Bu. ī c. sæpè. ver. ex p̃dictis patet. de rest. spo. Alex. ꝓ. vj. ver. nõ obstat etiã. vol. iij. & ꝓ. cxvij. ver. & nõ mirũ. vol. ij. & ꝓ. xc. ver. & adeò priuilegiata sunt. vol. v. & cõs. xcj. ī fi. ver. & ibi etiã forti⁹. eo. vol. Alex. ī d. §. nihil cõmune. n. 20. & ibi Rip. n. 52. ff. de acq. pos. Luc. de Pen. ī l. si coloni. q. xxij. C. de agr. & cẽ. li. xj. Ias. ī cõs. clxij. vol. ij. Dec. cõsi. lvij. & ꝓ. lxxxiiij. Aret. ī l. fi de eo. §. fi. ver. ꝙ opi. autẽ Bar. ff. de acq. poss. Aret. ī §. quadrupli. n. 21. ver. nec tali agẽti. inst. de ac. Car. ī c. ī

literis

literis. in gl. j. de rest. spo. Rui. in consi. iiij. in fi. vol. iij. Paris. consi. j. nu. 165. vol. j. Boer. dec. ccxxxviij. nu. 2.

Contrariũ in nõ violento, tenet Ro. post Bal. in l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. p os. ver. vj. fm Bar. in l. si de vi. in fi. ff. de vi & vi arma. sed loquitur, qñ cõstabat de dominio spoliantis. sed clarius Ang. in l. vitia. ver. & attende vnũ. C. de acq. poss. & in l. si qs emptionis. ver. ibi aũt conueniretur. C. de p̃scrip. xxx. anno. Dyn. in regula, qui ad agendum. ver. sed an is. de reg. iur. in vj. Ant. de But. in c. sæpe. ver. non obstat in possessoris. de restitut. spol.

Tenendo primam opi. magis * cõem, Primò limita, eam nõ habere locum in ficto spoliatore. Bar. in l. fin. nu. 11. C. vñ vi. & ibi Barbat. in apostil. Alexan in d. §. nihil cõe. nu. 14. vbi dicit * cõem. nu. 37. Corset. in regula, spoliatus. in decima fallen. Ripa in c. sæpe, nu. 65. de rest. spol.

Secundò limita, qñ petitur restitutio coniugis, & incontinenti offeruntur probationes de consanguinitate, vt est tex. in c. literas. vbi Abb. Anch. Fel. & alij, de rest. spoliat. Corset. in regula, spoliatus. in vj. fall.

Tertiò limita, nã fauore ecclesiæ põt opponi exceptio dominij, si probationes incontinenti offerant. Bal. in l. j. in fi. de appellatio. Alex. in d. §. nihil commune. nu. 30. ff. de acq. pos.

Contrarium tamen voluit Corset. in regula, spoliatus: fall. xxxvij. Rip. in d. §. nihil commune. nu. 94. & Io. Ant. Alex. nu. 155. ff. de acq. poss.

44 Primò limita regulã principalem, si esset talis spoliatus, q̃ potuisset impunè offendi, prout si esset agrorũ depopulator, vel latro publicus, q̃ in stratis publicis grassatur, qa talis possessor remedio recuperandę agere nõ posset, gl. pe. in c. in literis. de rest. spol. & ibi Abb. & Imo. Soc. in reg. ccclxxix. in j. fall. Rip. in §. nihil cõe. nu. 89. Corset. in regula, spoliatus. fall. viij.

45 Secundò limita, qñ exceptio dominij opponeretur à tertio, qa tũc nõ põt fieri restitutio omissa illa exceptione, gl. fi. & Ant. de But. in c. in literis. & ibi Abb. & Imo. de rest. spo. Spec. in tit. de pet. & poss. §. j. in xx. casu. Rota in nouis. dec. cxlix. Fel. in c. cũ sup. de re iud. Abb. in c. ij. de ord. cog. & in c. veniens. el ij. de test. Rota in nou. dec. ccccxxxviij. & in c. sup eo. de of. deleg. Gui. Pap. ī sing. cclxxvj. Corset. in reg. spoliatus. in fal. xl. Bal. nouel. in §. nihil cõe. in xxiij. & xxiiij. fal. ff. de acq. pos. Card. Alex. in c. j. iij. q. j. Ang. ī l. si qs ad se fundũ. C. ad l. Iul. de vi pub. Soc. in d. reg. ccclxxix. ī ij. fall. Alex. in d. §. nihil cõe. in xvj. & vlt. fal. & Claud. Affl. super const. in tit. contr. quem de rest. aga. nu. 17.

46 Hoc tñ sublimita, si mõ ius istius tertij esset in actis deductũ, vel de eo incõrinẽti cõstare posset, aliàs fieret restitutio spoliato præstita cautione. Ita tenet Bal. & ibi Ale. ad limit. gl. ibi in l. si alie nã. ff. fol. mat. sentit Ant. de But. Inn. & Abb. in c. veniens. de spõs.

47 Secundò sublimita, nisi ius tertij cõparentis esset cõnexũ cũ iure spoliantis, ita sentit Inn. in c. veniens. de spons. seqtur Imo. in d. c. in literis. Ant. de But. in c. veniens. Fel. in c. super eo. de of. deleg. & in c. exceptionem. de excep. Affl. super cõst. in tit. cont. quẽ de rest. agat. nu. 18. Ro. in l. naturaliter. §. uihil commune. ver. nono. ff. de acq. poss. Gui. Pap. in sing. cclxxvj.

Contrariũ tenet Abb. in c. ij. de ord. cog. & in c. in literis. & ī c. veniens. de test. & Alex. in d. c. veniens. de spons. Fel. in c. veniens. el ij. de test. vbi dicit se ita in facto obtinuisse.

48 Tertiò limita, nisi ipse spoliatus ageret pariter petitorio, & possessorio simul, nã tũc opponi posset de dominio cõueti. c. sollicitè. & ibi gl. dũ remouet p̃rium. c. accepta. de rest. spo. & illa solutio est bona in se, licèt videatur quo ad capitu. accepta, nõ ꝓcedere, quia restringit tex. vt per Abb. in d. c. sollicitè. & ponit Soc. in d. reg. ccclxxix. fall. iij. Pau. de Cas. in l. ij. in fi. C. de edic. Di. Adri. toll. Rip. in viij. respon. in iij. lib.

49 Et propterea, probato dominio, impediretur restitutio. c. cũ dilectus. de cau. poss. & prop. Lanfr. in rub. eo. ti. Bouer. in verbo, de petitorio. in sing. v.

50 Sed isto casu actor posset suspẽdere semper petitoriũ vsque ad cãæ cõclusionẽ, vt est tex. in cle. j. de cau. pos. & ꝓpr. & in c. pastoralis. eo. tit. Alex. in §. nihil cõe. & ibi Ias. ff. de acq. pos. licèt Ias. in hoc forsan inaduertenter locut⁹ in l. j. ff. de no. op. nunc. dicat, pmitti istam suspensionẽ tm̃ ante litem contestatam, & nõ post.

51 Idem tenet Bouer. in verbo, exceptio. sing. xxvij. Dec. Neap. xxviij. in nou. nu. 8. vbi dicit istam partem procedere tantummodo in prophanis: secus in spiritualibus.

52 Quartò limita, si spoliat⁹ patiẽ fieri ꝓbationes sup dominio, ex q̃bus cõstet de iure dominij spoliantis, text. est in c. j. vbi Abb. Io. And. Ant. de But. Car. Anc. Fel. & alij, de rest. spol. Soc. in d. reg. ccclxxix. in iiij. fal. Alex. in §. nihil cõe. in xiiij. fal. Old. in consi. cclxxiiij. Imo. in §. nihil cõe. & Alex. Pau. de Cas. ī l. ij. in fi. C. de edic. Di. Adri. tol. Alex. in ꝓ. lxxvij. in fi. vol. ij. Cæpol. caut. lxxxij. Ang. Aret. in §. ex maleficiis. inst. de act. & in §. quadrupli. eo. tit. Hipp. ī prac. §. seqtur. Dec. Neap. xxviij. in prin. in nou. Ias. in l. j. ff. de ope.

nou. nunc. & in d. §. nihil cõe. Abb. in cõsi. lv. in fi. Ias. in l. patre furioso. ff. de his, q̃ sunt sui, vel alieni iur. Are. in c. significauerũt. de test. & fuit dictũ Inno. in c. cõstitutus. de fil. presb. Bal. in l. ordinarij. C. de rei vend. Lanfr. in rub. de caus. pos. & propr. Hipp. in l. si qs ne quæstio. ff. de quæstio. Alex. in consi. vj. vol. iij. Fel. in c. inter monasteriũ. de re iud. Affl. super const. in tit. de violent. circ. pos. nu. 62. Paris. in consi. cxij. & consi. cxiij. vol. j. & consi. iiij. vol. iij. & consi. xj. vol. iiij. Rui. consi. cxxvij. vol. v.

Contrarium sentit Bertr. in consi. cxlix. vol. iij. qui tenet, vt ẽt quòd pro spoliato esset ferenda sententia in petitorio, tamen cogitur ad restitutiouem.

Tenendo primam opi. tanquam * magis communem,

53 Primò amplia quia dicit Bal. in tit. de pace Cõstant. in §. oẽs. ver. restituitur. eo ipso qꝙ non est oppositũ per partẽ, vel per iudicem ꝗ excipientem & proponentẽ exceptionẽ dominij, censeri tunc statim ipsum excipientẽ admissum ad probandum. Bar. in l. si quis ad se fundũ. nu. 2. C. ad l. Iul. de vi pub. Alex. ī d. §. nihil cõe. nu. 31. & ibi Ripa, nu. 72. Bouer. in sing. v. in verbo, de petitorio. & idem voluit Dec. in consi. lxxxiiij. ver. nam prout dicit. & multa similia ponit Rui. consi. ccxxvij. vol. j.

Secũdò amplia, vt hoc ꝓcedat, ẽt si fuerit facta simplex oppositio, quia necessaria est in hoc casu clara protestatio, ita Alex. in d. §. nihil cõe. nu. 31. Affl. dec. cxciij. Dec. Neap. xxviij in nouis. Paris. consi. j. nu. 171. & consi. cvij. nu. 27. vol. j. & cõsi. xj. in fi. vol. iiij.

Tertiò amplia, etiam si sñia fuisset lata, quia nihilominus spoliatus si patiatur fieri ꝓbationes super dominio, sibi videtur præiudicare. Alex. consi. lxxvij. nu. 13. vol. ij.

54 Quintò limita in excõicato spoliato, cui denegatur restitutio, vt no. gl. in c. ex insinuatione. in gl. ī verbo, canonum. de ꝓcu. gl. ij. in c. dilectus. el j. de rescrip. Rota in nouis dec. xiiij. gl. in c. in noĩe Domini. in verbo, audientia. in fin. xxiij. dist. & ibi Archid. & Arch. in c. Abbates. xviij. q. ij. Roman. in d. §. nihil cõe. nu. 4. Ant. de But. in c. fi. de ord. cog. & ibi Abb. Spe. in tit. de pet. & pos. §. j. in xxj. casu. Abb. in c. à nobis. in iij. not. de exceptio. Rota in antiqu. dec. ccxxj. Inn. in cap. pastoralis. in fi. de appel. & in c. nostris. de concess. præb. Imo. in l. is, qui reus. ff. de pub. iud. latè Fel. in d. c. dilectus. el j. vbi sublimitat quinque modis, quos vide p̃ eũ in tit. de res. Rui. consi. xlix. vol. iiij. gl. consue. Turon. Corset. in regula spoliatus, in xvij. fal. Rip. in d. §. nihil cõe. nu. 68. & istã limit. ẽt tenet Dec. in cõs. cc. & in c. ex parte. de rescript. & istã fal. ponit Soc. in reg. ccclxxix. in vj. fal. Gui. Pap. q. ccxij. Capel. Tholo. q. clxxij. & ibi apostil. & in dec. clxxxix. & ibi apostil. Fel. in c. ex parte. el ij. de of. deleg. Cassa. dec. j. de simo. Fel. in c. inter alia. de sent. excom. Philip. Franc. in c. bonæ. de appel.

55 Hoc sublimitabat Host. in summa, in tit. de rest. spol. §. faciendа. ver. quid si vir, qñ ageretur de restitutione coniugis, ex quo vxor debet communicare viro excommunicato.

Conrrarium tenet Io. And. in tit. de sent. excom. in c. inter alia.

56 Concorda has ꝗ̃rias opi. nã licèt excõicatus iure actionis restitui non possit, & ita procedit opin. Io. And. tñ iudex ex officio illum poterit restituere, & ita intelligitur opinio Hos. ita Abb. in c. fi. nu. 12. de ordin. cogni. Calca. in consi. xxviij. & in consi. lxxxiiij. Chassa. post Luc. de Pen. quem allegat in consue. Burg.

57 Sextò limita stante volũtaria renũciatione, p̃ quã quia amittitur & ciuilis & naturalis possessio, spoliatus nõ pt̃ habere remedиũ recuperandæ possessionis, tex. est in c. sollicitè. iuncto c. accepta. & c. audita. de rest. spol. Rota in nou. dec. lxij. & in antiq. dec. ccccj. & dec. lxij. & ī nou. dec. ccclij. Inn. ī c. sup hoc. de renũ. Imo. in d. c. sollicitè. & idẽ tenet Inn. ibi. & Io. And. & Abb. & no. Abb. in d. c. super hoc. de renun. Soc. in d. reg. ccclxxxix. in vj. fal. Lãfr. in rub. de cau. pos. & propr. Old. in consi. ccxxvij. dec. Tholos. & ibi apostil. ccccxcij. Rot. in nouis dec. cccxciij.

58 Et hoc maximè verum est in beneficialibus. Socin. in l. rem, quæ nobis. ff. de acq. pos.

59 Primò sublimita, qñ remaneret resignãs in possessione facti, id est in detentatione. ita tenet Rota in nou. dec. clviij. Inno. in c. super hoc. ver. quod autem dixi. de renun. Ant. de But. in c. accepta. in fi. ver. vlt. quæro. eo. tit. Cassa. dec. iiij, de restitu. spo. Staph. de literis gratiæ, & iust. Sar. in reg. de annali. q. lvii. & in regula de trienna. q. xxiiij. nu. 8.

Contrarium Abb. in c. sollicitè. nu. 7. & ibi Imo. vers. sed circa primum. de rest. spoliat.

Secundò sublimita, si resignatio præcedat spolium, secus si sequatur, d. c. sollicitè. & ibi no. Doc. Gram. consi. ciuili. lxxxv. Soc. in reg. ccclxxviij. in quarta limitatione.

60 Tertiò sublimita in resignatiõe simoniaca, quæ resignãti nõ p̃iudicat, vt est Dec. Rota ccxxxvj. ī antiq. dec. Thol. & ibi apostil. 438. Staphil. de literis grat. & iust. Paris. ꝓ. cxxxv. ver. nam ex eo. vol. iiij. & consi. cxliij. ver. vlterius. vol. iiij. Sarn. in reg. de triennali. q. xij. Cassad. dec. iij. nu. 1. de renunc. Pauin. in tracta. de off. &

pot.capit.sed.vac.in septimo prelud.nu.6.gl.prag.sanct.ver.facit gl.& sentit gl.& ibi clarius Inn.in verbo, pecuniæ.in c.cum vniuersorum.de rer.permut.

62 Sed puto hanc sublimitationem nõ esse veram, quia licèt p simoniacã renunciationẽ quis nõ dicatur facere sibi præiudiciũ in iure tituli,tñ quia solo animo perdit possessio ẽt ex ꝗctu nullo.l.j.§.si vir vxori. ff. de acq. poss. vbi omnes not. ergo respectu possessionis videtur sibi præiudicasse.

63 Præterea licèt renũciatio bñficij simoniacè facta nulla sit,vallet tñ in ꝓiudiciũ renunciantis,gl.in c.super hoc.in verbo, pecuniæ.de renun. Abb.in c.cũ vniuersorũ.ver.no.ex predictis.de rer. permut. & ponit Tiraq.de retract.lignag.§.xxvj.in gl.ij.nu.26.

64 Quartò sublimita,hoc non procedere in prophanis, vt per Abb.in c.sollicitè.nu.7.ver.& ideo satis.de rest. spol. nisi eo casu, quo quis non modo renunciaret,sed etiam cederet iura in spoliatorem,vt ibi per eum.

65 Quintò sublimita,quando resignans spoliaretur à tertio,nã tunc restituitur, secus si à resignatario. ita declarat Cassa. in dec. sua iiij.de rest. spo.in prin.

66 Septimò limita principaliter,qñ opponitur exceptio,p quã concluditur spoliatum nõ potuisse possidere,vt qa erat heretic⁹. gl.in prin.xxiij.q.vij.in sum.gl.in c.quo iure.in gl.ij.dist.viij.Corset.in regula,spoliatus.in xviij.fal.Rip.ī d.§.nihil cõe.nu.88.Inn. in c.ex parte,de rest.spol.& in c.venerabili.de offi.deleg.Ioan.Nicol.in tract.de hæretic.in j.not.

67 Vel si laicus ad spiritualium possessionem restitui volebat, per not.per Inn.in c.constitutus.de fil.presbyter.

68 Vel quando spoliatus volebat restitui ad beneficiũ reseruatum,per quam reseruationem inficitur titulus,& possessio.Rot. dec.xvj.in nouis.

69 Vel si monachus petit restitutionẽ vxoris, vel si est frater de ordine mẽdicantiũ is,q petit restitutionẽ, vt per Luc. de Pen. in l.certa forma.C.de iur.fis.li.x.Chassan.remissiuè in cõsuet. Burg. Afflict.super const.in tit.de violen.circ.poss.nu.35.& seq.

Et istã limit.ponit Bal.in l.j.in fi.C.de appel.Soc.in reg. 379.in vij.fal.idem tenet Bal.in l.naturaliter.§.nihil cõe.ff. de acq.pos.& in l.j.C.si de moment.poss.& in l.pen.in fi. C. si à non comp.iud. Alex.in d.§.nihil cõe.in vij.limit.Abb.in c. in literis. de rest. spoli. istam ẽt limit.ponit Aret.in d.§.nihil cõe.& ibi Claud.Ias.in l.j.ff. de opc.no.nunc.Philip.Fran.in c.ad decimas.de rest.spo. in vj.gl. Abb.& alij in c.ex parte.de rest.spo.Rot.ī nou.dec.iiij.in fi. Ang. Aret.in §.quadrupli.in iij.limit.Inst.de actionib.

70 Amplia,vt idẽ sit qñ præsumptio est ꝗ spoliatum, vt nõ possit possidere,vt ponit Dec.Neap.lxxvij.in nou.in j.& iij.limit.

71 Declara hãc limit.nã licèt laicⁿ nõ possit possidere decimas. c.quãuis.& c.prohibemus.de decim.c.cãm.de præscr.tñ si laicus spolietur decimis,potest restitutionẽ petere,gl.in c.j. in ver. possideri.in fi.xiiij.q.j.Guid.Pap.q.cclxxxviij.

72 Etiõ dicas pro declaratione, ꝙ non sufficit ad denegandam possessionem decimarũ laico spoliato,quia illas nõ possit possidere,sed alia presumptio ꝗ ipsum est necessaria,vt puta quia illas in aliena dioecesi possideat.ita declarat Affl. super const.in tit. de violent.circ.poss.nu. 56.

73 Octauò limita,qñ ꝑlatus administratorio noie suæ ecclesiæ petit restitutionẽ alicuius rei ipsius ecclesiæ,nã ꝗ eum sic agentẽ põt opponi de nõ canonica institutione.Inn.in c. super. de caus. poss.& propr.& in c.in literis.de rest.spo.Bal.in §.nihil cõe. & ibi Alex.in viij.fal.ff.de acq.pos.& Soc.in d.reg.ccclxxix.in viij.fal.

74 Nonò limita si spolians sit paratus incontinenti ꝓbare defectũ iuris in agente ad restitutionẽ,vt voluerũt aliqui,quos refert Inn.in c.ad vltimũ.de caus.pos.& propr.licèt ipse ibi contrarium teneat.& istam opinionem in possessore non violẽto tenet Bar. n l.si de vi.ff.de iud.Ang.in l.ij.ver.in possessione aũt. C. de edic. diui Adria.tollen.Dec.in consi.cxcj.ver.iij. quia cum vacaret. & Ant.de But.in c.in literis. ver. si opponitur exceptio. de rest.spo. & idem Abb.ibi,Pau.de Cast.in l.permisceri.in fi.prin. ff. de acq. poss.Socin.in d.l.rem quæ nobis.versic. hanc tamen conclusi.limit.ff.eo.titu.

Tñ ꝗrium tenet Inn in c.ad vltimum.de caus.poss. & proprie. Spec.in tit.de posse.& petit.§.j.in xiij.casu.Fel.in c. exceptionem. ver.ꝗrium tenent.de except.Alex. in consil.xciij. ver. non obstat quod no.vol.iiij.Affl.super cõstit.in tit.de violent. circa poss.nu. 67.Ias.in consi.clxij.vol.iiij.& in consi. clxxij.eo. vol.Bellam.dec. xxxvj.& Ang.in l.si de eo.§.fin.in fin.ff.de acq.poss.Boer. dec.ccxxxviij.nu. 5.

75 Sed Abb.in d.c.in literis.saluat primã opi. in duobus casib⁹. videlicet in causa matrimoniali,per tex.in c.literas.de rest.spo,

76 Secundò, vt ꝓcedat in bñficialibus,in qũibus non dat vitio sus ingressus.c.j.de reg.iur.in vj. & cũ ista conclusi. & saluatione ẽtiam resident Soc.in d.reg.ccclxxix.in nona fall.Aegid.in cõsi.iij. Lanfr.in rub.de caus.pos.& propr.Fel. in c.ad petitionem. de accusa.idem tenet in c.literas.de resti.spol.

77 Tertiò posset procedere dicta prima opin.qñ defectus iuris licèt nõ esset probatus,esset adeò facilis ad probãdũ, ꝙ nullã exigeret facti probationẽ,vt dicit Pau.de Cas.in d.§.nihil cõe.in fin. Domi.ī c.ad decimas,de rest.spo.in vj.vt diceẽt infrà in alia limita. qñ est notorius defectus proprietatis in petente restitutionem.

78 Quartò potes saluare in casu,de quo per Ias.in l.iij.§.genera. in fi.de acq.pos.quando reus missus in possessionem,ex decreto iudicis offerat incontinenti docere de iure suo, quia tunc impeditur restitutio.vt ibi per eum.

79 Quintò saluat Ang.in l. ij. C. de ediç. Diui Adri. tol.quando dominus per spoliationem non esset priuatus iure suo.

80 Decimò limita, si constaret de non iure agentis, & de iure conuenti.c.ad decimas.de rest.spo.in vj.

81 Vel si incontinẽti de eo possit fieri fides,vt per Soc. in d.reg. ccclxxix.in x.fallen.

Sed istud vltimum est falsum,vt suprà proximè dictum est, & tenuit Soc.in l.rem quæ nobis.ff.de acq.pos.

Sed limita,ipsam principalẽ tenet Abb.in c. pastoralis. de caus. pos.& proprie.& Imo.in d.§.nihil cõe.Ant.de Bu.& ibi Abb.in d. c.pastoralis.Inn.Io.And.& Lanfr.ī rub.de cau.pos.& propr. Pau. de Cast.in consi.cccclxxij.in fi.vol.j.gl.in verbo,p̃sumitur.in c.ad decimas.de rest.spo.in vj.Roma.in l.naturaliter.§.nihil cõe. vers. vj.secundùm Bal.ff.de acq.poss. Host. in c.cùm dilectus. de caus. pos.& propriet.

82 Imò qñ conuentus opponit exceptionem proprij dominij, talis exceptio vr̃ admittenda ꝓm Aegid.dec.xxxvj.quam opi. saluat Soc.in l.rem quæ nobis.ff.de acq.pos.qñ ad spoliatum pertinet res sine vitio,sed si cum vitio,tunc frustra spoliator exceptionem dominij opponeret.Dec.consi.cxcj.ver. nemo etiã ad hoc. & consi.dxvij.nu.8.Abb.in c. sollicitè. ver. nisi renunciatio esset facta.de restit.spo.Alex.consi.xciij.ver.& licèt aliàs.vol.v.& superius dictum est.

83 Et ideò dicit Brun.in consi. xxj. vt habens titulum à dño excludit spoliatum habentem titulum à non domino.

84 Hanc aũt limit.intellige,qñ istud per probationem notoriè constaret,& hoc est,quod vr̃ voluisse Spe.in tit.de pos.& peti.§.j. in xix.casu.refert & sequitur Cepol.in cõsi.ix.in ij.fal.Dec.Neap. lxix.in nou.Fel.in c.ad petitionem.de accusa.

Et quando dicatur notoriè constare per probationes, dicetur in xij.limitat.

85 Et nota,quia non sufficit in hoc casu cõstare de iure tertij, & non iure agentis,vt per Fel.in c.ad petitionem.de accus.

86 Amplia principalẽ limitat.ẽt si conuentus veniret priuãdus, dummodò non sit priuatus.Fel.in c.ad petitionem.de accus.

87 XI. Limita,qñ per snĩam absolutoriam in petitorio constaret de nõ iure petentis restitutionẽ,ita tenet Imo.in d.§.nihil cõe. & ibi Rapha.Cuma.& Pau.de Ca.Iacob.But.in l.incerti.C. de interdi.Ant.de But.in c.cùm dilectus.de cã poss.& propr. & in c. in literis.de resti.spo.Io.And.in addi.ad Spe.in tit.de per.& posses.in prin.in ver. quid si pro vno.Ant.de But.& Abb.in c.pastoralis.de cã pos.& propr.hanc ẽt opinionẽ,tenet Inn.in c.cùm dilectus.de cã pos.& propr.& ibi sequitur Host.& Io.And.Pau.de Cast.in l.permisceri.in princ.ff.de acq.pos.Ang.in d.§.nihil commune.quem refert & sequitur ibi Aret.& Alex.& Ias.nu.43.Pau.de Cas.in l.ij. C.de edic.Diui Adria.tollen.& istam opi.sentit gl.in d.l.ij.§.quedam.in verbo,de liberis.ff.de interd.& istam limit.tenuit, & dicit cõiter approbari Soc.in consi.lix.vol.iij.Ias.cõs.ix.vol.iij.Corset. in regula,spoliatus.in xxviij.fal.Card.in cõsi.x.Affl.dec.ccciij.nu. 1.& fuit de mente gl.iij.q.j.in sum.& Spec.in tit.de pet. & pos.§.j. xiiij.casu.Gozad.consi. 50.Paris.in consi.j.vol.j.

Rip.qui hanc dicit communem opinionem in d.§. nihil commune.nu.35.

88 Contrariũ,ꝙ imò ẽt post absolutoriã super proprietate possit conueniri reus absolutus remedio recuperandæ, ẽt si ꝓbasset se dominũ,sentit gl.in c.pastoralis.in gl.in verbo,cã nõ decisa.de cau.pos.& propr.& in c.sollicitè.in gl.j.de rest.spo.& in l.incerti. C.de interd.in gl.in verbo,de ordine.& istã opi.tenuit Dyn.ī c.q ad agẽdũ.de reg.iur.in vj.idẽ Bar.in d.§.nihil cõe.Io.And.in c.pastoralis.de cau.pos.& propr.Card.in cle.vnica. in xvj. q. de causa pos.& propr.Old.in consi.ccxxvij.Ber.in consi.cxcj.vol.j.

89 Tenendo primam opi.quæ est magis*cõis, vt dicit Alex.ī d. §.nihil cõe.nu. 14.Amplia idem esse, si constaret per instrm publicum habẽs executionem paratã.Rot.in nouis dec,lxxvij.Lap. alleg.xxiij.Bellam.consi.iij.in v.dubio. Gram. consi. ciui.xcvij. & consi.cxxxj.Dec.consi.ccciij.nu,24.Soc.cõsi.lxxxvij. vol.iij.Dec. Neap.lxxxvij.nu.4.& dec.cxxj.nu.27.in nou.

90 Sublimita hanc limitationẽ,ꝓm Ang.in l.si quis ad se fundũ. C.ad l.Iul.de vi pub.& in l.ij. C.de edic.Diui Adr. tol. nisi spolians incidisset

incidisset in pœnã l.si qs in tantã.C.vnd.vi.qa tũc cũ sit domino priuatus,nõ põt exceptionẽ dominij opponere,istud fuit de mẽte Dyn.in c.qui ad agendũ,in princ.de reg.iur.in vj. Claud. post Ang.in d.§.nihil commune.& Ripa nu.45.

Tñ ꝗriũ tenuit Ant.de But.in cap.ij.de caus. pos.& prop.ad fi. Alex.in §.nihil cõe.nu.14.Rota in nouis decis.cccxciij.in fi.Barba.in apostil.ad Bal.in l.j.in fi.C.de appel.in verbo,illud dominij. & ista vr̃ verior,qa pœna l.si quis in tãtã.nõ priuat dominio nisi per snĩam,vt ibi per doct.& diximus s̃ in prima conclusi.in tit.de acq.poss.hoc eod.lib.

91 Secundò Sublimita,nisi spoliũ sit factũ post snĩam,& rem iudicatã.Inno.Host.& Ioã.And.in d.c.cùm dilectus.de caus.pos.& propr.& ibi oẽs.Alex.in d.§.nihil commune.& Rip.nu.44.

Contrarium Abb.in d.c.cũ dilectus.& Claud.in d.§.nihil cõe. Lanfran.in rub.de caus.poss.& prop.

92 Tertiò Sublimita, vbi absolutoria in fauorẽ spoliatoris fuit lata,qa cõstitit de bono iure suo,secus si ꝓpterea tñ lata fuerit, qa nõ ꝓbauit actor.nã tũc nõ obstaret, vt declarat Ant. de Butr. & ibi Abb.in d.c.pastoralis. & sumitur ista declaratio ex mente Bart.in §.nihil cõe,& ibi Alex.ff.de acq.poss.& ibi Ripa.num.44.

93 Sed hoc fortasse nõ ꝓcederet ī bñficialib.in qbus satis est ꝓstare de nõ iure agẽtis,cùm nõ det vitiosus ingressus, vt infrà dicetur.

94 Duodecimò limita,si cõstaret notoriè de non iure petentis restitutionẽ,vt not.Inn.in cap ꝓstitut⁹.de fil.presb.Pau.de Castro in l.ij.C.de edi.D.Adr.tol.in fi.quẽ refert,& sequit Alexã. in d.§. nihil cõe.Old.ī cõs.ccxiiij.Bal.ī l.si de ꝓprietate.C.si à nõ cõpet. iudic.& in l.vnica.C.si de momẽ.poss.Ang.in l.Paulus.§.q pignori.ff.quib.mod.pig.vel hyp.sol.Ant.de But.in ca. pastoralis.& ibi Abb.de caus.poss.& propr.Abb.in cap.intelleximus.in iij.not.de adult.Oldr.in consi.cclxxiiij.in fi.Alex. in §.nihil cõe.in xj. limit. Soci.in d.reg.ccclxxix.in xj.limit.Decis.Tholos.xv. Ruin.consi. xxvij.vol.v.Ias.in §.nihil cõe.Abb.in ca. cũ dilectus. de ord.cog. Ias.cõs.ix.vol.iij.Bald.in tit.de pac.Const.in §.oẽs.in verbo,restituitur.Ang.Are.in §.quadrupli.in iiij.fallen.inst.de act.Affl.super cõsti.in rubr.cõt.quẽ de resti.agat.nu. 17.Abb.in c. literis.de restitutio.spol.vbi Ant.de But.Soc.in reg.cxxiiij.in j.limit.Ange.in l.si qs a se fundũ.C.ad l.Iul.de vi pub.Rot.in nou.decis.cccxciij. Dec.in cõs.cxcj.Alex.in cõs.lxxvij.incip.in cã,& lite.vol.ij.Curt. Iun.in cõs.cxxvij.Idẽ Cuma.in l.j.ff.de oper.no.nũc.& in §. nihil cõe.vbi etiã Claud.Archid.in c.ad decimas. de rest. spol. in vj. & ibi Philip.Franc.& Hippol.in sing.xj.Lanfran.de Brixia in repet. rubricæ de caus.pos.& prop.vers.secunda cõclus.Philip.Franc.in c.bonæ.de appel.Abb.in c. si cõstiterit. de accus.Hipp. in rub. de ꝓbatio.Fel.in c.si constiterit.de accu.& in c.ad petitionẽ. eo. tit. in c.accedens,de accus.Lofred.in consi. xxj.Paris. in consil. j.nu. 170.vol.j.

95 Et ꝓpterea intruso in Papatu nõ dat restitutio.c.in noie, xxiij.di.Spe.in tit.de pe.& pos.§.j.in ij.fall.Mart.de Laud.in tract. de princip.q.lxx.Rip.in §.nihil commune.nu.90 ff.de acq.pos.

96 Primò amplia,vt nec fructuum restitutionem petere possit. Fel.in c.ad petitionem.de accus.

97 Secundò amplia,idẽ esse in iudicio attentatorũ, vt per Feli. in c.ad petitionem.de accus.

98 Ista tñ cõclusio sublimitatur procedere tñ in bñficialibus, in quibus nõ datur vitiosus ingressus.c.j.de reg. iur.in vj. & propterea statim quod cõstat notoriè de nõ iure agentis ad restitutionẽ bñficij,statim denegatur restitutio.Rot.in nou.deci.xvj.& in antiq.decis.viij.& decis.dcxxv.Ant.& Abb.in d. c. in literis.de rest.spo.Dom.in c.ad decimas.de rest.spol.in vj.Ioann. Ant. Ale. in cons.vltimo.Abb.in ca.si cõstiterit.de accus. Lap. alleg. xxiiij. Aegid.in cõs.x.Oldr.in cõs.j.Abb.in c.sollicitè.de rest.spo.Guid. Papæ q.lxxxv.apostil.ad decis.Tolos.xv.Fel.in c,ex parte. de for. comp.Guid.Pap.in sing.dcclxxxij.Staph.de lit.gra.& iust.

99 Limita hoc in officio quod est manuale,& ad nutũ amouibile.Abb.in c.olim.de verb.sign.Bal.in cons.ccclix.vol.j.Rot.in antiq.decis.lxxj:Barb.in ca.quod translationem.de offi.d. leg. Lofred.qui plures allegat in cons.xxj.nu.7.

100 Sed tñ nõ sufficit in prophanis notoriè eõstare de nõ iure agentis ad restitutionẽ.Ita tenet Ant.de Butr.& Abb. in c. in literis.de rest spol.Phili.Franc.in c.ad decimas,de rest.spo.in vj.Soc. in reg.ccclxxix.in xj.fal.Hippo.in sing.xj.Imo.in §.nihil cõe.Bal. in l.ordinarij.C.de rei vendi.Dom.in c.ad decimas.de rest.spo.in vj.Lanfranc.in rub.de caus.pos.& propr. Old.in consil. j. Rot.in antiq.decis.vij.Stap.de lit.grat.& iust.Bertr.cons.cxcj.vol.j.

101 Et propterea dicit Imo.ibi,in c.in literis.ꝙ in prophanis,vt impediatur restitutio nõ sufficit cõstare notoriè de nõ iure petẽtis restitutionẽ,nisi ẽt notoriè cõstet de iure cõuenti super restitutione facienda.& idẽ tenet Ab.in d.c.literis.post Ant.de But. ibi,& ita loquit So.in ꝗ.lxxxvij.vol.iij.& ita expressè dicit Prepo.Alex.in c.quo iure.ver.si verè esset notorium.viij.dist.

Licèt Ange.in d.l.si quis ad se fundũ.videatur tenere, vt in ꝓphanis fiat restitutio etim si constet notoriè de nõ iure petentis restitutionem iure conuenti,allegat ad hoc tex.in c.cùm dilect⁹. de ord.cog.Bal.in l.j.in fi.C.de appell.& idẽ sentit Bertr. in cons. cxlix.volumine iij.

Cõtrariũ verò,ꝙ defectus notorius ꝓprietatis impediat restitutionẽ ẽt in ꝓphanis,tenet Oldr.in consil. suo ccxxiiij.Deci.in dict.cons.cxcj. Alex.in consi.lxxvij.vol.ij.Paris.consi.liij.volu.iii.

102 Et est aduertendũ quia habent locũ supradicta, vbi notoriè cõstat vel ꝑ partis cõfessionẽ, vel ꝑ facti euidentiã, sed qñ cõstaret per ꝓbationes in iudicio factas, difficultas erit scire qñ dicatur notoriè constare in proposito de non iure agentis.

103 Et qdẽ isto casu Rot.tenet in decis.cccxciij.in nouis, ꝙ dicatur notoriè constare post conclusionẽ in cã.idẽ tenet Alex. in d. §. nihil commune.nu.63.Aegid.decis.ccccciiij.& seq. & idẽ tenet Anto.de But.& Abb.in c.significauerunt.de rest.spo. post gl. ibi.Paris.consil.cxij.vol.j.Bero.q iij.

Cõtrariũ verò,ꝙ imò ẽt ante cõclusionẽ dicat notoriè constare ꝑ ꝓbationes factas in iudicio,ita vt impediat restitutio,tenuit glo.in c.ad decimas.in verbo,præsumit.in fi.de rest.spo.ī vj. Ant.de but.in capitulo,in literis.de rest.spo.quẽ refert, & sequit Aret.in d.c.significauerunt.eodẽ tit.Rot.decis.xiiij.ī nou. & seq.

Breuiter istud dependet à principali articulo, an ante conclusionem dicatur liquere per probationes factas in iudicio.de quo vide ibi,in d.c.significauerunt.Fel.& Are.latissimè.

104 Declara,quia istud procedit respectu illius instãtiæ,in qua factæ sunt probationes,non respectu alterius, qñ est appellatũ: nam per appellationem suspendit effectus cõclusionis,ac oĩum productorũ ī prima.ita declarat Rot.ī nou.decis.cccxciij.Claud. in d.§.nihil commune.

105 Et ꝓpterea volũt Domini de Rota,ꝙ etiã in tertia instãtia possit suspẽdi petitoriũ,vt tenet Rota in nou.decis. ccclxxxij. & decisi.cccxciij.Imol.in cle.j.vers.ij.dicit gl.de caus.poss.& propr. Decis.Neap.xxxv.num.6.in nou.

106 Et quando potest probari contrarium non dicitur constare de non iure.Aegid. decis.ciij.

107 XIII.Limita,qñ præsumptio iuris est ꝓ spoliante, & ꝗ illũ qui pretendit restitutionẽ. vt est tex.ī d.c.ad decimas.vbi Archi. & Philip.Frãc.de restitut.spo.in vj.& Dom.Soc. in reg.ccclxxix. in xj.fall.Inn.in c.cõstitutus.de fil.presby.Bal.in § nihil cõmune. vbi Alex.in vj.fall.Abb.in c.cõstitutus.de elect.& in ca.in literis. de rest. spo.Claud.in §.nihil cõmune.glo.& Abb.in ca. ex parte, de restit.spo.Ang.Aret.inst.de act.§.quadrupli. in secũda fallent.

Istam limitationem tamen sublimita quinque modis.vt per Phili.Franc. in c. ad decimas.de rest.spol.in vj.ad quẽ me remito.

108 XIIII.Limita in spoliato à iudice,q nõ restituit.glo.in c.in nomine domini.in gl.in ver.audientia.in fi.xxiiij.dist.& ī c. p̃sentiũ,in gl.fi.in fi.septima q.j.& ibi Archid. gl.ī sum. iij. q.j. Bar.in l. meminerint.& ibi Alb.& Sal.C.vnde vi.Bal.in tit. de pac.Cõst.§. oẽs.ver.restituit.Bal.in l.fi.in fi.in j.not.C.vnde vi.Calca.ī ꝗ.cxx. Fel.in c.cũ causa.de offi. dele.Abb.in c.dilect⁹.el j.de ref.& in c.si cõstiterit.de accus.Dec.in ꝗ.cxj.Archid.ī c.quorũdã.lxxiiij. dist. Dec.in ꝗ.cc.Abb.in c.cõquerẽte.de resti.spo.Spe. in titu.de pet. & poss.§.j.in prin.Ias.in l.iustè possidet.ff.de acq. poss.Ias. in cõsi. ix.vol.iij.aliàs est thema cõsilij.& in cõsi.xxxviij. volu.iij. Abb.in cap.licèt ex suscepto.de for.compet.Archid.in ca.qui pręsulat⁹. j.quæst.iiij.& in cap.hoc quipe.iij.quæst.vj.Luc.de Pen.in l.si coloni.quæst.xxiij.& ibi Ioan.de plat.C.de agricol.& censit libr. xj. Federic.de Sen.in consi.lxxix.Ruin.consi.xlix.numero 11. volu. iiij.Aimo in consi. v.numero 8.Rip.in §.nihil commune. nume. 60.& seq.& in cap.sæpe.numero,86.de rest.spol.Hippo.in pract. §.nunc videndum,& in §.ij.Paris.in consi.j.vol.j.Fel.in c.dilectus. el j.de rescript.& in c.cum causa.de off. deleg. Aimo in cons.cxli. Afflict.super const.in tit.de violen. circa possessio. nu. 59. Lofre. in cõs.xlvij.Aim.cõs.xviij.& cõs. cxxiiij. Grat. cõsi. lxxvj. volu.ij. Marian. Iun. consi.xviij.vol.ij.Boer.decis.ccxxxviij.Ang.Aret.in §.quadrupli.inst.de act.Hippol.in l.j.ff.ad l.Corn.de sicar.in l.qui cædem.ff.eod.tit.Fel.in cap.ecclesia sanctæ Mariæ.de constit.decis.Tholosa.& ibi apostill.ccccxc.Fel.in c.cùm ordinem. de rescr. Dec.in cap.referente.de prębend. Rebuff.in concord. in titu. de publi.concub.in fi.versi. notandum est.

109 Primò sublimita qñ iudex nulliter vel extraiudicialiter ꝓcedit.Fel.in c.dilect⁹.el j.de rescr.& in ca.cùm causa. de offic.deleg. & in capitulo, si quando. eodem titu.Afflict.super constit.in tit. de violen.poss. numero,xlix.Aimo in consilio. xviij. numero, 8. & in consil.cxxxiij.l& in consilio cxl.Ripa in §. nihil commune. num. 59.Brun.consi.xxij.nume.2.Grat.in consi.lxxxvj.vol.ij.

110 Et ratio est quia tunc iudex vr̃ ꝓcedere tãquã priuatus & ideo põt ei de facto resisti,vt est tex.in l.ꝓhibitũ. & ibi Bar. C. de

iur

iur. fisc. lib. x. & ī l. deuotū. & ibi glo. C. de metat. lib. xij. vbi Bar. & Ioā. de Plat. Chassa. in consuet. Burg. vers. & intellige.

111 Secundò sublimita qñ iudex spoliaret post appellationem interpositam, & inhibitionem emanatam. Fel. in c. si quando, de offi. deleg. Dec. in cons. cc.

112 Tertiò sublimita qñ notoriè constaret de ipsius iniustitia. Fely. in c. dilectus. el j. de rescr. & in c. si qñ. de offi. deleg. Aimo in cons. cxl. Grat. in cons. lxxvj. nu. 3. & seq. volu. ij. apostill. ad decisi. Tholos. cccxc.

113 Declara tñ id, si spoliatus à iudice ex nullo, & inordinato processu patitur retentionē ratione hypothecæ donec soluat debitum. Cremens. singul. xcij.

114 Quartò sublimita qñ grauamen esset irreparabile, qa tunc pōt de facto resisti, vt tradunt Abb. Card. Fel. & alij in ca. si qñ. de off. delega.

115 Quintò sublimita qñ iudex esset incompetens, quia tunc spoliatus restitueretur. Ant. de Butr. in c. conquerēte. de restitu. spol. Anch. cons. ccxlviij. in j. dubio. Fel. in c. dilectus. de resc. Rip. in d. §. nihil commune. nu. 59. ff. de acq. poss.

116 XV. Limita in spoliato à priuato auctoritate iudicis. ita tenet Inn. in c. super hoc. de renunc. & Ang. in d. l. si qs ad se fundū. C. ad l. Iul. de vi pub. Lanfranc. in rubrica de caus. poss. & prop. & Dec. in cons. cxcj. vbi extendit etiā ad illū, qui accipit de licentia principis. & idem dicit Ias. in consi. xxxviij. vol. iij.

117 XVI. Limita in possessione violēta confirmata per iudicis sniam, quæ transiuerit in rem iudicatā. Soc. in cons. lix. vol. iij. ex mēte Aret. in l. iustè possidet. ff. de acq. poss. Dec. in ꝓ. cxcj. Grat. in consi. lxxvj. nu. 16. vol. ij.

118 XVII. Limita stante facultate, ꝙ possessio capi possit ꝓpria auctoritate, tūc enī nō pōt quis spolium prętendere, nec agere tanquā spoliatus ad restitutionē, vbi illā quis adeptus est sine ꝯdictione. Dec. in ꝓ. cxcj. est bonus text. in l. creditores. C. de pign. Cæpol. in cons. lx. in ij. dubio.

119 XVIII. Limita stāte pacto de nō petēdo restitutionē, vt no. Rot. in nou. decis. lxviij. & decisio. cccxciij. gl. in c. ex insinuatione. de ꝓc. & ibi Abb. Inn. in c. super hoc. de renunc. Spe. in tit. de pet. & pos. §. j. in xv. casu. Capell. Tholosa. in decisio. cclix. & ibi apostill. vbi sublimitat. Soc. in cōsi. lix. vol. iij. in l. rem quæ nobis. ff. de acqui. poss. Ias. in cōs. xxxviij. vol. iij. Rota in nou. decis. xvj. de rest. spol. Alex. consi. xciij. nu. 5. vol. v. Paris. cōs. j. nu. 151. vol. j. Lanfr. in rubrica de caus. poss. & prop. Abb. in cap. fi. de ord. cog. Affl. super const. in tit. cont. quem de rest. aga. nu. 16.

120 Et maximè si tale pactū sit cōfirmatū iuro. Rota in nouis decis. xvj. & xviij. de rest. spo. Abb. in capi. ij. in fi. eo. tit. Socin. in l. rē q̄ nobis. nu. 20. ff. de acq. poss. decis. Neap. lxix. nu. 7. in nouis. Alex. cōs. xciij. nu. 3. vol. v. Corset. in regula, spoliatus. in xj. limit. Paris. in cons. j. nu. 151. vol. j. dec. Tholos. in apōsti. cccxcij.

121 XIX. Limita in bñficialibus, in qbus nō pōt qs petere restitutionē etiā spoliat°, nisi coloret possessionē aliquo titulo colorato. gl. in cle. j. de caus. poss. & ꝓp. Soc. in xj. limit. in reg. ccclxxix. Paul. de Eleaz. in cle. vnic. de caus. poss. & ꝓp. Ioan. And. in addit. Spe. in tit. de rest. spo. in prin. Rot. in nou. decis. cclvij. Ant. de But. in c. in literis. de rest. spo. & ibi Inn. Gemin. cōs. cxlvij. Spe. in titu. de rest. §. nunc videndum. vers. sed pone. Lap. alleg. xxiiij. & alleg. xxx. in fi. & alleg. lij. in fi. Fel. in c. cū super. de re iud. Aegid. decisi. xlix. & seq. Guid. Pap. dec. lxxxviij. Aegid. in cons. x. Bal. in l. si quis conductionis. C. locat. Card. in cle. ii. in x. q. de iudic. Oldr. in cōs. j. Guid. Pap. q. lxxi. apostill. ad decis. Tholo. xv. Abb. qui hāc dicit communem opi. in c. in literis. de rest. spol.

Cōtrariū verò, ꝙ ēt in bñficialibus nō sit coloranda possessio, tenuit Geminia. cons. lvij. & cons. cxlviij. Inn. ī c. ex parte. de resti. spol. Card. ibi, & Abb. in d. c. in literis. de restit. spoliat.

122 Alij verò tenebāt tertiā opinionem, vt esset colorandus titulus ad instantiā iudicis hoc petentis, nō partis, vt per Lap. alle. xxiiij. & alleg. lij. Ioan. Cald. in capitulo, ex parte. de rest. spo. Bert. in cle. j. de cau. poss. & prop.

123 Limita primā opinionē cōem, vt non procedat in spolio attentato, qa quo ad attentata reuocanda non requiritur color aliquis tituli, vt p Rot. in nou. decis. xiiij. apostil. ad decisi. Thol. xv. Cassador. decis. iij. de rest. spo.

124 Secundò limita, qa sufficit in hoc casu ostendere titulū coloratū prima facie, licèt postmodū aliter appareret. Gemin. in ꝓ. cxlviij. Pau. de Cast. in cons. cclliij. in iij. art. vol. j. Cassador. decisi. j. in fin. de rest. spo.

125 XX. Limita vt istud ꝓcedat, qñ quis fuit spoliatus ꝑ vim, secus si clām, qa tūc pōt opponi exceptio dominij. Ita tenet Bald. in dicto §. nihil cōe, & ibi Roma. hoc sequit, & Bal. in l. si quis emptionis. §. pe. C. de ꝓ. xxx. anno. & Ang. in l. vitia. C. de acqui. poss. & in l. si qs emptionis. C. de præs. trig. anno. Dyn. in capitulo, qui ad agendū. de reg. iur. in sexto. Bellā. decis. xxxvj. Alber. in l. si de vi. ff. de iudic. Cuma. in l. si de eo. §. fi. de acquir. poss. Et istud fuit de mente Archi. & Io. And. in c. frequens de resti. spol. in vj. sequitur Abb. in c. ij. de ord. cogni. vbi tenet, ꝙ exceptio spoliationis competat qñ spolium fuit violentum, & non admittitur, vbi cō. petere posset aliud possessionis remedium, istud tenet ex presè Oldra. in consi. j. in fin.

126 Cōtrariū verò, ꝙ imò etiā in tali remedio recuperādæ possessionis, vbi qs est clā spoliatus, & nō per vim, nihilominus non possit ei obiici exceptio dominij, tenet Barto. in l. si coloni. C. de agric. & censi. lib. xj. & sentit hoc Inno. in ca. post electionem. in fi. verbis, de concess. prēben. & ibi Ioan. And. & Imol. Inn. Ant. de Bu. & Abb. in c. sæpè. de. rest. spol. & Ant. de Bu. in c. cùm ad sedē. eod. tit. & Abb. in c. si diligenti. de præscrip. Imol. in §. nihil cōe. & ibi Alex. & Claud. Alex. consi. lxxviij. volu. iij. Hanc opi. sentit Bal. in l. requirendi. in fi. C. de ser. fugi. vbi vult, ꝙ ita demum non violentus possit referre quæstionem dominij, si sit paratus de eo docere incontinenti, & istā partē in hac limitatione tenet Anto. de Bu. in c. ij. de ordi. cog. & Cald. in c. fi. eodem titulo.

127 Et ꝑ ista parte facit qd̄ no. Bar. in l. si ob turpem. ff. de ꝓd. ob turp. caus. vbi vult ꝙ exceptio turpitudinis non possit opponi in re medio recuperandæ possessionis, etiamsi non interuenerit vis expulsiua.

128 Secūdò facit, quia generaliter dicit, ꝙ in quolibet possessorio recuperandæ nō potest opponi exceptio dominij. Io. And. in c. si beneficia. de præb. in vj.

129 Pro cōcordia aūt opinio. Soc. in l. rē quæ nobis. distinguit ex mente Aegid. in deci. xxxvj. nā aut conuentus opponit de nō iure agētis, & istud nō sufficit, sed restitutio cōceditur omissa tali exceptione. & ita procedit secunda opin. Aut cōuentus opponit de iure suo, & sic de exceptione dominij sui, & talis exceptio opponi potest contra clandestinum. ita procedat prima opin.

130 XXI. Limita, nā istud regulariter ꝓcedit, vt ñ possit spoliato referri qō dominij si interuēit vis expulsiua, vel ablatiua. secus si compulsiua, qa tūc potest referri q̄stio dominij. Ita tenet Bald. in §. nihil cōe. in iij. limit. & ibi Alex. & Imo. & Aret. & fuit opin. Bar. in l. si ob turpem. ff. de condi. ob turp. caus. Inn. in c. fi. de his, quæ vi, metusve cau. Bar. in disp. inci. Lapus. in resolutione. Bald. in c. super hoc. de renun. & Claud. in d. §. nihil commune. & ibi Alex. nu. 18. & Rip. nu. 74. Corset. in regula. spoliatus. in xxiij. fal. Soc. in consil. lix. vol. iij. Ias. o. in consi. xxxviij. nu. 3. vol. iij.

131 XXII. Limita, qñ possessoriū haberet annexā cām ꝓprietatis. Ita tenet Bal. in §. nihil cōe, & ibi Alex. in iiij. fal. & ponit Bar. ī d. §. nihil cōe. per tex. in l. ij. §. q̄dam. ff. de interdi. & Alex. in dicto §. nihil. cōe. vbi dicit, quòd istam conclus. quæ fuit de mente Bar. ibi omnes tenent. Aegi. in cons. x. Paris. cons. xcviij. volum. ij.

132 Et propterea in feudis non ꝓcedit ista regula, vt per Affli. super Constitu. in rubrica, vt null. off. cog. aliq. ad ostend. tit. suæ posse. numero. 3.

Contrarium in feudis, idem Afflict. super Consti. in tit. de pœ. for. iudic. nu. 1.

133 Declara hanc limit. quia sufficit in hoc casu docere vltra possessionē de titulo vero, vel saltē colorato, vel p̄sumpto. Berous q. iiij. nu. 5. quia tunc non debet denegari restitutio.

134 XXIII. Limita, quo ad ea, q̄ sunt p̄iudicij, & ideò qñ agere ē de recuperatione castri, seu fortilitij difficilis expugnationis, admittitur qō dominij. Pau. de Ca. in l. ij. C. de edic. Diui Adr. tol. in l. si de vi. ff. de iudi. Alex. in §. nihil cōe. in v. limit. & ibi Bolog. Ias. in l. ij. C. de edic. Diui Adri. tol. Ias. in cōsi. lx. vol. j. & cōsil. xxxviij. vol. iij. Io. Ant. Alex. in cōs. xiij. Idē tenet Iac. de S. Geor. in d. l. ij. C. de edic. Diui Adri. tol. & ibi Riminal. Lāfr. in rep. rubricę de caus. pos. & prop. in x. fal. Cæpol. consi. lix. in crim. Præpos. in c. restitutio. iij. q. j. Claud. in trac. feud. Bru. ī ꝓ. xij. So. ī ꝓ. lxxxvij. vo. iij. Domi. de S. Gemi. ī ꝛc. j. vol. ij. iiij. q. j. Goza. in cōs. j. Afflict. super Cōst. in tit. de violē. cir. pos. n. 58. Paris. in cōs. j. vo. j. & in cōs. xxij. vol. j. Grat. in cōsi. cxlvij. volu. ij. Ruin. consi. xxij. volu. secundo. & cōsi. xlij. vol. iiij. & cōs. xlj. volu. quarto. Ioann. Anto. Alex. in cōsi. xiij. num. 17. Gozad. in consi. ix. nu. 69. & consi. x. nume. 10.

135 Et facit, nā vbi executio est irreparabilis, semper admittit exceptio nullitatis. Paulus de Castro, in l. iiij. §. condemnatum. de re iudica. & ibi Alexander. Deci. in consilio xxxvij. Felin. in cap. cùm super. de re iudic.

136 Secundò facit, nā vbi per restitutionē fieret præiucicium irreparabile, impeditur executio. Lofr. post alios in consi. vj.

137 Istā tñ limitationē sublimitabat Iacob. de S. Georg. in d. l. si de vi. ff. de iudic. nisi vterque tā spolians q̄ etiam spoliatus essent sub eodē domino, qa tūc nō censetur difficilis fortilitij, seu arcis recuperatio, ex quo idē dñs habet contra vtrunque imperiū, & potestatem. Goz. in consi. vij. & in consi. ix. & in consi. x. Paris. in consilio xxij. vol. j. Ruin. consi. xxxvij. volu. iiij. Ias. in ꝓ. clvj. volu. secundo.

Pri

138 Primò sublimita istam sublimitationem, vt procedat tantummodo qñ ageretur coram eodem principe, à quo peteretur restitutio. Claud. in d. §. nihil commune. Boer. decis. ccxxxviij. secus si ageretur coram aliis personis.

139 Secundò sublimita nisi etiam ipsi domino esset difficile illā arcem recuperare, vel recuperatio prędicta fieri non posset sine maxima impensa, & maximo sumptu. Ias. o. in consi. xxxviij. vol. iij. & Ioann. Anton. Alex. in consi. xiij. Boer. decis. ccxxxviij. Grat. in consi. x. numero 29. volumine j.

140 Tertiò sublimita, vt ista sublimitatio haberat locū qñ non est verisimile vt spoliator velit retinere loca illa munita ꝑ principis voluntatē, vt puta quia haberet plura alia bona sub eius territorio, quæ amitteret, vel qa Princeps in persona eū punire posset nisi ipsius voluntati obtemperaret: secus quando ista vel similia nō cōcurrerent, ita declarat Grat. in ꝓ. x. n. 28. & seq. vol. j.

141 Secundò sublimita limitationē principalem, quę nō habet locū quādo is, qui intētabat spoliū super fortilitio, prestaret idoneā cautionem de restituēdo, si succūberet in iudicio petitorio, Gozad. in consi. ix. nu. 69. & in consi. x. nu. 42. Paris. in consi. xxij. volu. j. Boer. decis. ccxxxviij. Claud. in d. §. nihil commune. vbi latè prosequitur. Grat. in consi. x. nu. 31. vol. j.

142 Tertiò modo sublimitat Ruin. cōsi. xxxvij. vol. iiij. in castro habente arcem difficilis recuparationis, vt saltem fiat restitutio quo ad castrum, & illius iurisdictionē: licèt non quo ad arcem.

143 XXIIII. Limita, nisi spoliās acquisiuisset dominiū rei post spoliationē cōcurrente facto vel negligentia spoliati, Bal. ī §. nihil commune. & ibi Alex. in ix. fall. Inn. in c. super hoc. de renun. Ant. de Butr. in c. sollicitè. de rest. spo. Soc. in consi. lix. vol. iij.

144 XXV. Limita, nā vbi petitio in possessorio est iuri publico contraria, auditur excipiens de dominio. Bald. in l. si quis conductionis. in fi. C. locat. Alex. in d. §. nihil commune. in xij. fall.

145 XXVI. Limita, nam si spoliatus spoliat occupatē rē Eccles. potest tamen contra petentem restitutionē opponere de dominio ecclesiæ, si offerat probationes paratas de dominio. Ita not. Bal. in l. fi. C. de appe. Alex. in d. §. nihil commune. fall. xiiij.

Contrarium tenet Claud. in d. §. nihil commune. est bona glo. in l. meminerint, in verb. Tutoribus. C. vnde vi.

146 XXVII. Limita, nam si agatur cōtra apprehendentē possessionem rei vacantis, illo casu etiā opponi potest exeptio dominij. glo. in l. fi. in glo. in verbo, ingnorantia. C. vnde vi.

147 Si modo incōtinenti offeratur eius ꝓbatio, vt ibi per eā, cū qua trāseūt Doct. oēs. Bar. ibi. Ang. Sal. & hoc fortasse voluit dicere Spec. ī tit. de pet. & poss. in xix. casu, iuncta declaratione Io. And. ibi ī add. ad Spec. Cepol. in cōsi. lix. in crimin. Ang. in l. ij. C. de edic. di. Adr. toll. Alex. in d. §. nihil cōmune. in xv. fall. Bar. in l. si de vi. ff. de iud. Dec. in cōs. cxcj. Claud. in d. §. nihil commune.

148 XXVIII. Limita, si ex restitutione sequi posset scandalū nō discusso negotio ꝓprietatis. Ant. de Bu. in c. ex parte. de rest. spo. Fed. de Sen. in ꝓsil. cclxxxiij. Alex. in §. nihil commune. in v. fal. est bona gl. in summ. iij. q. j. & in c. in primis. in gl. j. ij. q. j. & gl. in verbo, restituendus, in c. ad petitionē. de accus. Specu. in tit. de pet. & poss. §. j. in ix. fall. Luc. de penn. in l. si coloni. q. xxv. C. de agrico. & censit. lib. xj. Rot. in nou. dec. xij. de resti. spol. Rip. in d. §. nihil cōe. nu. 76. Boer. dec. ccxxxviij. Gozad. ꝓ. x. num. 9. Fel. in c. ij. de præs. Ias. in l. ij. C. de edi. D. Adria. tol. post Paul. de Cast. in fi. in d. l. ij. Ias. in ꝓ. xxxviij. vo. iij. Archid. in c. hoc quippe. iij. q. vj. Dom. in ca. in primis. iij. q. ix. Rebuff. in concord. in tit. de publ. concub. in vers. notandum est. Afflict. sup. const. in titu. de violen. circ. pos. nn. 34.

149 Declara, vt ista limitatio locū habeat qñ scandalum est certū, secus si esset dubiū, ꝓut declarat Ruin. in ꝓ. xxxvij. n. 3. vo. iiij.

150 XIX. Limita, nā marito repetētē mulierem velut spoliato, opponi potest, ꝙ mulier est in gradu ꝓhibito coniuncta, & propterea non debet restitui quo ad copulā, ꝓpter periculū animæ, & peccatū, si ꝓbationes super cōsanguinitate offerunē incontinenti. Ita tenet Bal. & sequit Alex. ibi in §. nihil cōmune. in v. fal. Bal. in l. ordinarij. C. de rei vendic. Fed. de Sen. in ꝓ. cclxxxij. Ang. & Pau. de Cast. in l. ij. C. de edict. D. Adri. toll. est bonus tex. in c. literas. de restit. spol. & ibi Abb. in notab. Areti. ī §. quadrupli. inst. de act. in iiij. fall. Rip. in §. nihil cōmune, n. 83. & ibi Io. Ant. Alex. n. 148. ff. de acq. poss. sentit gl. in c bonæ. in gl. ī verbo, inde. xcvj. dist. gl. j. in c. j. de rest. spo. Lanfr. in rub. de cau. poss. & propr. & est text. in c. gaudemus. de dinor. vbi propter periculum animæ, & timorem peccati impeditur restitutio.

151 XXX. Limita, quādo primò spoliatus incontinenti recuperauerit possessionē de facto. c. olim de rest. spol. l. iij. §. cū igit. de vi & viarma. & ibi Bar. Ias. in l. clā possidere. §. q̄ ad nūdinas. n. 23. ff. de acq. pos. Barb. cōs. xxxviij. vol. j. Dec. in cōsi. cccclx. n. 17. Goz. cōsi. j. nu. 19. Ruin. consi. xxx. & cons. xlij. & cons. xlij volu. iiij.

152 Vel si in cōtinēti nō potuit iusto impedimēto recuperare rē qua fuerat spoliat°, saltem q̄ primum potuit illā recuperauit, quia tunc non dicitur illius possessionem amisisse saltem ciuiliter, & propterea non dicitur spolium, sed recuperatio possessionis. Cępol. in consi. lix. in crimi. Inn. in c. olim causam. de rest. spo. Spec. in tit. de pet. & pos. §. j. in xj. fall. Ang. Aret. ī §. quadrupli. inst. de act. Spec. in tit. de rest. spolia.

153 Hoc intellige si modo dicto tempore fuit ipse spoliatus in præparamentis, vt declarat Vgo. in gl. in c. ius naturale. j. dist. Ias. in l. lecta. ff. si cert. pet. Bald. in l. fi. C. de his, qui à nō domino. Ias. post alios in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. nu. 24. & seq. ff. de acq. poss. Inno. in d. c. olim causam. de rest. spo. Arc. Ias. & Butrig. in l. j. §. qui præsens. in fi. ff. de verb. obl. Alex. in disp. incip. Sigismundus. in ij. dubio. Alex. in consi. lxxxij. volumine. ij. Afflict. decis. cccciij. Aret. in consi. xxj. ver. vtrum autem.

154 XXXI. Limita, quia spoliatus pōt reconueniri de alia spoliatione super alia re facta. c. fi. de ord. cog. Cæp. in ꝓ. lix. in crim. Dec. in con. cc. Tindar. in tract. cōpens. Abb. in d. c. fi. Lanfr. in rubrica de caus. pos. & prop. Abb. in c. bonæ. & ibi Philip. Franc. de appel. Vide in seq. conclus. in secunda ampliat.

156 Amplia quia Cępoll. in d. con. lix. hoc intelligit etiam quādo proponitur reconuentio spolij super eadem re.

Contrarium Abb. in d. c. fi. & istud puto verius.

156 XXXII. Limita, nisi spoliatus ꝓpria libertate, in carceribus, ī quibus detinebatur, etiā nulliter ꝓsentiēdo aliquid fecerit, quia si postea ex illo consensu etiā nullo aliquid det, consignet, vel tradat alicui, non propterea poterit illud repetere tanquam spoliatus. l. fi. ff. qd̄ met. caus. Bart. in disp. inci. Lapus. in resolutiōe. Soc. in con. lix. vol. iij. Vide suprà in quarta ampliatione.

157 XXXIII. Limita, quando spoliatus pateretur maximū damnum si res detineretur à spoliatore, tunc enim potest recuperare ꝓpria auctoritate, nec spoliat° restituitur, qa in hoc casu id sibi facere licuit, per doctrinam Bar. in l. si alius. §. bellissimè. in fi. ff. qd̄ vi aut clam. sequitur Lud. Ro. in l. clam possidere. §. fi. de acq. pos. Cæpol. in consi. lix. in crim.

158 XXXIIII. Limita, quando non adest copia Iudicis, quia tūc quis potest occupare propria auctoritate, nec spoliatus restituitur. gl. & Bar. in l. si alius. §. bellissimè. ff. quod vi, aut clam. Inn. in c. olim causam, de rest. spol.

159 Et intellige hoc in ciuitatibus nō recognoscentibus superiorē, qa possunt bellū indicere, & bona occupare, quæ fiūt occupantiū, itē iā occupata recuperare ꝓpria auctoritate: primū not. Bar. in l. hostes. ff. de capti. & post. reuers. secundū not. Bar. in d. §. bellissimè. nā ciuitas q̄ superiorē nō recognoscit, sup̄mo prīcipi ꝓparatur. vt p Dec. in ꝓ. dxvj. n. 2. qui dicit * cōmunem opi.

160 Sed priuati q iudicib' parēt, debēt iudicē expectare, nisi periculū sit in mora. Alex. & Cla. ī l. j. §. nūciatio. ff. de op. noui nūc.

161 XXXV. Limita, quia nō restituit vxor marito, si timet ei' sęuitia, vt est tex. in c. ex trāsmissa. de rest. spo. gl. in summ. iij. q. j. gl. in c. Gaudem°. ī verbo, negare. de diuor. Cors. in regula, spolat°, in vigesima sexta limit. Ripa ī §. nihil cōmune. n. 84. ff. de acq. pos.

162 Et etiā in quibusdam aliis casibus vxor marito non restituitur, qui notantur per Secul. in tit. de pet. & post. §. j. & duobus versibus continentur. Calca. in con. cxx.

163 XXXVI. Limita in bannito, qui potest spoliari, nec restituitur. gl. in c. j. §. fi. in gl. fi. de milit. vasal. qui ꝓtumax. & ibi Andr. de Iser. & Iac. de Belu. in fi. Idem voluit gl. in c. domino guerram. in gl. j. in tit. hic finitur l. Corrad. Bart. in l. vt vim. ff. de iust. & iur. Bald. in l. j. de hęred. inst.

164 Et pro ista opin. facit, quia bannitus æquiparatur excōmunicato, vt est tex. in d. c. domino guerram. in tit. hic finitur l. Corrad. & voluit ibi Card. Alex. sed excommunicatus spoliatus non restituitur, vt dictum est suprà in limita. ergo nec bannitus. & ita arguit Corset. in tract. fall. in regula, spoliatus. fall. xvij. Capell. Tholo. & ibi apostil. deci. clxxxix. Ruin. con. xlix. vol. iiij.

165 Et tenendo istam partem, sublimita, nisi bannitus sit mortuus, quia tunc non poterit amplius spoliari. Bal. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iur. in l. si sororem. in fi. C. de his quib. vt indig. Saly. in l. qui sepulchra. C. de sepul. violat.

Contrarium in principali dicto tenuit Bal. in d. c. j. §. fi. de milit. vasal. & ibi Iaco. Aluarot. & idē Bal. in c. j. hic finitur l. Corrad. & ibi Aluarot. Nicellus in tract. bannit. in secunda par. secundi tēpo. q. lv. Deci. in l. vt vim. ff. de iust. & iur.

166 Pro concordia opi. dici pōt, nam aut loquimur in bannito qui potest impunè offendi, & occidi, & iste spoliatus nō restituit. ita procedit prima opin. & ita in bannito, qui potest impune occidi, loquitur Bal. in l. omnes. C. si cont. ius, vel vtil. pub. Ang. in l. in suis. ff. de lib. & post. & ibi Imo. & Pau. de Cast. & idē Bal. in ca. in literis. de rest. spol. Fel. in capitulo, quæ in ecclesiarum, de cōst. Alexand. in l. j. C. de hęred. inst. Hipp. in l. j. C. de rap. virg. Trig. in. xlij. Franc. in cap. j. in duodecimo not. de homicid. in vj. Ruin. ꝓ. xlix. vol. iiij.

167 Idem

167 Idem si bānito denegata esset audiētia ex forma statutorū, quia tunc etiam ꝓcedit simile de excōmunicato. & ita loquitur Anto. de Butr. in c. item cùm quis. de rest. spol. Fel. in c. ad audientiā. de hęre. Afflict. sup const. tit. de violent. circa poss. nu. 60.

168 Si verò non sumus in talibus & tunc bānitus nō posset spoliari. ita procedit secunda opinio. ita declarat ipse Deci. in dict. l. vt vim. ff. de iust. & iure.

169 XXXVII. Limita, quando agitur possessorio recuperandæ vigore capituli pacis, quia tūc datur exceptio, Dolo facis petere quod statim restituturus es. deci. Neap. cccciij. nu. 19. post Bald. in c. j. in verbo possessiones. de pac. Constan. idem voluit Alex. Claud. Aret. & Rip. in §. nihil commune. nu. 85. ff. de acq. poss.

170 XXXVIII. Limita, nam falsario nō datur restitutio, si spoliatus fuerit beneficiis, secundum Chassa. in cons. xliiij. nu. 21.

171 XXXIX. Limita, quia non potest petere restitutionē in beneficialibus, qui habuit possessionem Regia auctoritate. Oldr. in consi. j. refert Fel. in c. postulasti. de rescr.

172 XL. Limita, quia Monachus spoliatus prioratu manuali ab Abbate non restituitur. Fel. in c. per tuas, de maior. & obed.

173 XLI. Limita, ꝗa prælatus spoliatus decimis patitur exceptionem, ꝓ non reparat ecclesiam, Rip. in xiiij. res. in j. lib.

174 XLII. Limita in meritrice secundum Hippo. in l. j. n. 36. C. de rap. virg. Tamen eius dictum non puto verum.

175 XLIII. Limita in simoniaco, qui spoliatus non restituitur. Cassad. decis. j. de simo. Corset. in regula, spoliatus, in xxj. limita. Rip. in §. nihil commune. nu. 91. ff. de acq. poss.

176 XLIIII. Limita, quia intrusus in Papatu spoliat' nō restituitur. Dec. in c. licèt de uitanda, de electione. Vide suprà in xij. limi.

177 XLV. Limira, qñ virtute cōmissionis mandat vt procedat cōiunctim in petitorio & possessorio. Aegid. decis. dvj. Staph. de literis grat. & iust. Aim. consi. clxxxij. n. 14. Grā. consi. ciu. lxxxiij.

178 XLVI. Limita, quia in prophanis non potest proponi suspensio petitorij post litem contestatam. Decis. Neapol. xxviij. in nou. vide suprà in tertia limit.

179. XLVII. Limita, qñ exceptio dominij cōcluderet ad petitoriū, & possessoriū simul, ꝗa tūc opponi pōt. Dec. Nea. lxix. ī nou.

180 XLVIII. Limita, nā ꝓ bono pacis factę, & firmatæ nō fit restitutio spoliato, ꝗa nō habet ius in re. Paris. in cons. xxiiij. vol. ij.

181 XLIX. Limita, quia spoliatus cadauere nō restituitur. Fel. in cap. sicut Iudæi, de Iud. Gram. decis. lxxxij. Inn. in c. cū liberum, de sepu. Rota in antiq. decis. j. de caus. poss. & proprict. Geminia. in c. non solum, de appel. in vj. & idem voluit Hippolyt. in sing. cxix. Corset. in regula, spoliatus, in iij. limit.

Contrarium Hostien. in c. cum liberum, de sepultur. summa Sylu. in versic. sepultura. q. xj.

182 L. Limita, nā occupans possessionē beneficij lite pendētę potest de facto eiici, & spoliās nō restituit, Rot. in nou. decis. clx. in addit. Cassa. decis. ix. de caus. pos. & prop. num. 3. & seq. & dec. vij. de reg. Cancell. Rota in antiq. decis. cccexxix. & decisio. iiij. de rest. spol. in decis. Bisign. Sarnen. in reg. de triēnali. q. xlj. n. 2. Sarn. in reg. de triennali. q. liij. nu. 3. & seq.

183 LI. Limita, quando factum est conpromissum in arbitrum, vt procedere possit sola facti veritate inspecta iuris ordine non seruato, alto, & basso & de facto, tūc enim potest arbiter omisso possessorio in petitorio pronunciare, Boer. q. xxiij.

184 LII. Limita, quia vigore clausulæ ius, & iusticiā ministrare, potest iudex etiā super petitorio ꝓnunciare, Gram. deci. xv. & vide infrà in vj. lib. in tit. de clausul. ī quarta cōcl. in iiij. effectu.

185 LIII. Limita, quia hæretico denegatur restitutio, glo. in c. j. in verbo, possideri. in fi. xiiij. q. ij. Io. Nicol. in tract. de hæret. in j. nōt. Affl. super cōsti. in tit. de violent. circa possess. nu. 36.

186 LIIII. Limita, nam dominus, vel prælatus cōtra quem subditi querelas porrigunt, non est redintegrandus: quia tunc veritas haberi non posset, ex quo retraherentur testes à testificando super querelis prædictis. si restitueretur in dominio durāte informatione capienda. Gram. consi. cj. clxij. num. 21.

187 LV. Limita in repetētę depositū, cui obstat exceptio dominij. l. bona fides. ff. depos. vbi Cur. Iu. ꝗ. v. vide ī seq. ꝗclu. j. amplia.

188. LVI. Limita ꝗa spoliat' auctoritate Principis nō restituit. Bellamer. dec. cv. ī n. Affl. dec. ccclxj. n. 12. & ī ꝗ. Reg. ī tit. de violē. circ. posse. nu. 22. ī tit. vt magis iustitia &c. n. 22. Ias ī ꝗ. xxxviij. vo. iiij. Dec. ī cōs. cxcj. Paris. ī ꝗ. xcix. n. 17. vo. iiij. Aim. ī cōs. v. n. 7. Paris. ī cōs. xlj. n. 4. vo. iiij. & idē voluit Bal. in cōs. ccxcv. vo. iij. & ī ꝗ. cccxlv. vo. j. Alb. ī l. si d vi. ff. de vsuc. Rip. ī c. sępe. n. 87. d̄ re. spo.

189. Declara, quia hoc videt ꝓcedere quotiescūq; istud decretū principis est iustū, vel est factū cū causæ cognitione: Aliàs sec'. Affl. decis. ccclxj. n. 3. 5. & const. in tit. vt magis iustitia. n. 5.

Contrarium sentit Paris. in cōsi. xcix. nu. 19. vol. iiij.

190 LVII. Limita in cō qui cōmisit crimē læsę maiestatis, ꝗ nō debet restitui, ex quo ipso iure oīb' rebus priuat' est. iuxt. tex. ī l. quisquis. C. ad l. Iul. Maiest. & ita tradit incert. Author in tract. de potest. secul. & eccles. lib. j. c. vlt. nu. 2.

191 LVIII. Limita, qñ per confessionem constat de dominio spoliatoris. Abb. in c. j in iiij. no. de rest. spo. Inn. in ca. cōstitut'. de fil. presby. Pau. de Ca. in cons. cclliij. vo. j. Rot. in nou. decis. xvj. & seq. de rest. spo. Bellam. cons. iij. in v. dubio. Alex. in §. nihil cōmune. n. 27. ff. de acqui. pos. Corset. in regula, spoliat. in xxxiiij. limit.

192 LIX. Limita, quando etiam per testes de dominio spoliatoris appareret. Abb. in c. j. in iij. no. de rest. spo. Oldr. in ꝗ. cclxxiiij.

193 LX. Limita, quia tyrannus spoliatus non restituitur. Mart. de Laud. in tract. de Princ. q. lxx. quem sequitur Ripa in §. nihil commune. nu. 90. ff. de acq. pos.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Spoliationis exceptio in qualibet causa opponi potest.

1 OPPORTVNE subsequitur alia cōclusio in hac materia, quæ est, vt exceptio spoliationis ī qualibet causa opponi possit. ca. ij. & c. fi. de ord. cogni. c. frequēs. de restit. spol. in vj.

2 Primò Amplia, vt etiā repetētī depositū obstet exceptio spolij. gl. ponit c. cum dilectus. in verbo, exceptionis. de ord. cogni.

Et est* cōmuniter approbata in hoc, vt ibi ꝑ Abb. & ibi Io. An. q sequitur istā partē, & ponit rationem quare in deposito nō admittatur cōpēsatio, & tñ admittitur exceptio spolij. vt ibi per eū. & ibi Imol. Philip. Fran. in c. frequens. §. ad hoc. de rest. spoliat.

3 Secundò Amplia, nā etiamsi cōueniatur quis spolio, potest opponere per modum exceptionis de alio spolio, vt est tex. in c. fi. de ord. cogni. Spe. in tit. de pet. & pos. §. j. in xij. casu Alex. in ꝗ. xciiij. vol. v. Cæpol. in consi. lix. in crimin.

4 Tertiò Amplia, vt clerico agenti ad oblationes, possit obiici exceptio spoliationis sacramentorum. Felin. in c. veniens. el j. de rest. Dom. in c. frequens. §. fi. de rest. spo. in vj.

4 Quartò Amplia, vt parochiani spoliati sacramentis à parochiano, si fuerint cōuenti in iudicio, possint excipere de ista spoliatione, Fel. in c. suam, in fi. de simon.

6 Primò Limita, quando causa, super qua agitur, esset notoria, quia tunc nō potest opponi exceptio spolij, ita no. Vinc. & post eum Io. And in c. proposuit, in prin. de appellat.

Idem ponit idem Io. And. in c. frequens, de rest. spo. in vj. Spe. in tit. de pet. & pos. §. j. in prin. in vj. casu, ver. sed quæritur.

Idem voluit Abb. in d. c. cùm dilectus, de ord. cog. Soc. in reg. cxxv. in j. limitatio. Deci. Neapo. clxxxij. in antiq.

Contrarium Lapus Abb. in c. frequens, de rest. spo. in vj.

7 Concorda opi. hoc pacto, nā aut exceptio spoliationis opponitur contra executionem sententiæ, & tunc admittitur etiā in notoriis, & ita procedit ij. opinio. Aut opponitur contra processum, & tunc procedit j. opinio. ita Domini. in c. frequens. §. solet. & ibi Fran. in §. ad hoc. in prin. de rest. spo. in vj.

8 Secundò Limita, nisi agatur ad obseruantiam iuramenti, ꝗa tunc non admittitur exceptio spolij. Ita tenet Vinc. quem sequitur Io. Andr. in c. cùm dilectus, de ordi. cogni.

9 Et idem sequitur ibi Ant. de Bu. & Abb. cū ista declaratione, vt hoc sit verū, vbi iam spoliatus sciens præstat huiusmodi iuramentum de soluendo, vel aliud faciendo, secus si postea spolietur, & sequitur ibi Imo. Soc. in regula cxxv. in ij. fal. Spe. in titu. de peti. in prin. ver. quid si debitor. & ibi Io. And. in addi. Philip. Frā. in c. frequens. §. ad hoc, de restit. spo. in vj.

10 Tertiò Limita, qñ res nō recipit dilationem, vt quia sumus in baptizando puero, de cuius morte dubitatur, vel si de mortuo sepeliēdo agatur, vel de pariete reficiendo, qui ruinam minatur, tunc enim ex ceptio spoliationis non admittitur. ita tenet Vinc. & seq̄ Io. An. in d. c. c ūdilect', & ibi Abb. Soc. ī reg. cxxv. fal. iij.

11 Idē tenet Spe. in ti. de pet. & pos. in ver. qd si aliquis ꝗ querit, vbi etiā sublimitat, nisi agatur de iniuria iā irrogata ꝓpter periculū, vt ibi per eū, quē in hoc etiā sequtur Ab. in d. c. cū dilectus, & Soc. in d. iij. fal. Philip. in c. frequens. §. ad hoc, de rest. spo. in vj.

12 Quartò Limita, quia agenti interdicto, vti possidetis, nō obstat exceptio spolij. Vinc. & ibi Io. And. post eū, in d. ca. cùm dilectus. Spec. in tit. de peti. & pos. in prin. vær. sed nunquid intētare.

Contrarium tenuit Inn. in c. fi. de ord. cog. & in c. veniens, de præsc. & ibi Ant. de Bu. & Abb. & Bar. in l. j. §. fi. ff. vti possi. & Ro. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. pos.

13 Istæ tñ opin. reducūtur ad cōcordiam hoc modo, ꝗa aut periculū est in mora ex parte agētis interdicto, vti possidetis, & tūc nō obstat exceptio spolij, & ita ꝓcedat prima opin. Aut periculū nō est in mora, & tūc obstet huiusmodi exceptio. ita ꝓcordat & declarat Io. And in add. Spe. in tit. de peti. in prin. ver. sed nūquid agēti. & ponūt Ant. de Bu. & ibi Abb. in dict. cap. cùm dilectus, de ord.

de ord. cog. & Imo. ibi. Soc. in d. reg. cxxv. in iiij. fall.

14 Sublimita ēt istā secundā partē, ꝓ vbi periculū est in mora, nō obstat exceptio spolij, nā fallit, vbi spolium, & turbatio possessionis cōcurreret circa eandē rem: nā tunc indistinctè exceptio spolij obstaret. ita declarat Imo. in d. c. cū dilectus, & ponit Soci. in d. regula cxxv. in iiij. fallent.

15 Quintò limita, qñ implorat iudicis officium, quod ꝗ certam personā nō dirigitur, vt qñ petitur electio confirmari.

Tunc enī ꝗa is, qui se opponit vltrò comparet, nō pōt talem exceptionē opponere, Inn. in d. c. cū dilectus, & ibi Io. And. Abb. post Ant. de Butr. & Imola ibi, & Soc. in d. reg. cxxv. in v. fall.

16 Sublimita, nisi compareat ratione proprij præiudicij, quod ꝗs euitare intēdit, qd̄ aliàs pateretur si nō compareret. Io. And. ī c. pia. de exceptio. in vj. vbi in tali casu auditur excōicatus, quasi necessarius defensor, & ponunt Abb. Imo. & Soc. in locis prēal.

17 Sextò limita, nā excipienti contra electū nō potest opponi exceptio spliatiōis, quia licèt prima facie actor videat, tñ re vera est reus, ita tenet Inno. in dict. cap. cum dilectus, & Anto. de But. & Ioan. And.

18 Sed Abb. ibi dubitat de hoc, primò quia in multis voluntariè opponens habet naturam actoris. c. super eo. de elect.

19 Secundò quia cū electus sit reus necessarius, nō debet cogi respondere suo spoliatori. & istud etiā sequitur Socin. in regula, cxxv. in vj. fallen. & hoc puto verius.

20 Septimò limita, ī causa mr̄imoniali, in qua nō admittit exceptio spolij, secundum Inno. in d. c. cum dilectus & Ioan. And. ibi,

Et hoc sequitur ibi Abb. cū ista declaratione, quòd agenti ꝓ matrimonio non obstat exceptio rerum priuatarū, & ita tenet Spec. in tit. de pet. & post. §. j. vers. qd si ago. Host. in tit. de rest. spo. §. qñ. vers. quid si. Fel. in cap. j. vt lit. non contest. & in rubrica de spons. in iiij. speciali.

Secus dicit Abb. si opponeretur exceptio eiusdem causæ matrimonialis, quia illa admitteretur. cap. ex conquestione. de rest. spo. & istud sequitur Soc. in regula cxxv. in septima fall.

21 Octauò limita, quia agēti pro rebus ecclesia sticis nō obstat exceptio spolij rerū prophanarum priuatarum, Io. And. in c. frequens, per illum text. in fi. de restit. spo. ī vj. & ponit Abb. in dict. capitu. cum dilectus.

Et idem tenet Im. in d. c. frequens. Rota in nou. decis. cccxxxviij. sequitur Socin d. regula cxxv. in viij. fall. Decis. Neapol. xix. in antiquis.

22 Idē si causa sit quasi spiritualis, vt per Abb. in d. c. cū dilect'.

23 Nonò limita, quia agēti remedio attētatorū nō obstat exceptio spolij, Ab. in c. cū dilectus, ver. iiij. differētia. & post eū Phili. Frā. in c. bonæ. de appel. Dec. in ꝗ. cc. Decis. Neap. xcviij. in antiq.

24 Decimò limita, vt istud procedat tñ ꝗ illū, qui in spolio adhibuit violentiā, tūc enī contra cū semper pōt opponi exceptio spolij, secus si teneretur iudicio spolij sine violentia. ita declarat Ioan. And. in c. frequens. de rest. spo. in vj. Innoc. in c. cū dilectus. sentit etiam Arch. in d. c. frequens. dū loquitur de violentia. Pet. de Anch. in d. ca. frequens. de rest. spol. in vj. & Dom. Phili. Franc. Decis. Tholo. & ibi Apostil. cccexciij. Abb. in c. cùm dilectus. de ord. cog. Decis. Neapol. xix. in antiquis.

Contrarium Host. & Innoc. in d. c. cū dilectus. Io. Cald. in c. fini. de ordine cogn. & Ant. de But. in d. c. cū dilectus. istud sentit etiā Io. And. in add. Spe. in tit. de pet. & pos. in prin. ver. quid si agenti. & voluit Imol. in d. cum dilectus.

25 Vndecimò limita, quia agenti pro feudo, nō obstat exceptio spolij rerum priuatarum: Decis. Neapo. xix. in antiquis.

26 Duodecimò limita, ꝗa ista exceptio opponi pōt tñ de iure canonico, nō de iure ciuili: vt not: Bart. in l. si te. C. de iur. deliber.

27 Sed ꝗriū est verī', ꝗa de iure ciuili idē est, sed nō pōt opponi in cā ciuili ꝗ tertiū nō spoliatorē: licèt Bart. in l. si quis ad se fundū. C. ad l. Iul. de vi publi. dicat, ꝓ istud nō reperitur cautū de iure ciuili: & hoc est quod innuit ibi text. & ponunt ibi Ang. Paul. de Cast. & Saly. & Alex. & Ias. Mathes. in sing. cxcv. And. Barbat. in apostill. ad Bart. in d. l. si te. Decis. Neap. xix. in antiq.

28 Decimotertiò limita, quia nō pōt opponi hæc exceptio qñ est facta ab alio, quàm ab ipso actore, vt est tex. in d. ca. frequens. & suprà dictum est.

29 Decimoquartò limita in oībus casibus, in quibus denegaretur restitutio agenti ad restitutionē, qui positi sunt in præcedēti cōclusione: nā ī illis ēt exceptio spolij opponi nō pōt: Archid. & Io. And. in d. c. frequens. & Pet. de Anch. de rest. spol. in vj.

30 Decimoquinto limita, dūmodò ista exceptio proponatur ante litē contestatā: vt per Io. And. in d. c. frequens. & in ca. ij. vbi etiā Abb. in j. notab. de ord. cognit. Docto.* oēs in c. j. de rest. spo. in vj. Lanfran. in rubr. de causa poss. & ꝓ. sed, si facta sit spoliatio post litem contest. dic vt per Feli. in c. insinuante. de off. de leg.

31 Decimosextò limita. vt hoc nō habeat locū, ꝗ qñ est facta spoliatio à tertio, ēt si ꝓpterea cōuentus incidat in paupertatē maximam. Abb. contra Ant. de But. in c. olim. el ij. de rest. spoliat.

Contrarium tenet Decis. Neap. in antiquis. clxxxij.

32 Decimoseptimò Limita, nisi excipiēs ꝓposuisset spoliū agēdo, & cōuent' fuisset absolut': Rui. ꝗ. lix. no. ij. vbi declarat. vol. j.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Spolij exceptio à tertio facta, an opponi possit in causa criminali.

1 ALia est conclusio, de qua habetur in ca. frequens. de rest. spo. in vj. ꝓ exceptio spolij facta etiam à tertio, opponi potest in causa criminali, si fuit omnium, vel maioris partis bonorum.

2 Amplia, quia si ab eodē spoliatore, satis est, vt sit vnius rei tñ, Fel. in c. venerabili. de offi. deleg.

3 Primò limita, nisi crimē, qd̄ obiiceret, esset notoriū: nā tūc nō obstaret exceptio spolij. ita declarat Philip. Fran. in c. ꝓposuit. de appel. & dictū est suprà in ꝓximè ꝑcedenti conclusione in j. fall.

4 Secundò limita, qñ ꝓcederet per viā inquisitionis, ꝗa tūc nō haberet locū dicta exceptio, ex quo tex. in d. c. frequens. semper loquit ī accusatiōe. & istā opinionē tenet Io. And. ī d. c. frequēs. Pe. de Anch. in d. c. frequens. in fi. & Philip. Frā. Soc. in ꝗ. xij. vo. j.

Contrarium Archid. in c. si Episcopus. in prin. iij. q. ij. Innoc. in c. venerabili. de of. deleg. vbi etiā Hostien. licèt nō plenè firmet. & ibi Abb. in ij. not. Dom. in d. c. frequens.

5 Tertiò limita nisi reus inculpatus de crimine, qui obiicit istā exceptionē, iā fuisset restitutus ad maiorem partem bonorū, ꝗbus fuerat spoliatus à tertio: prout tenuit frater Vbertinus, cui' opi. refert, & sequitur Io. And. in d. ca. frequens. Dom. & Philip. Franc. de rest. spol. in sexto. & sequitur Soc. in d. cons. xij. vol. j.

Contrarium tenuit Arch. in c. cùm ecclesiasticæ. ij. q. j.

6 Quartò limita, qñ de crimine ageretur nō vt spoliatus punitur, sed ad finē vt pœnitentiā peragat, vel si de crimine ciuiliter ageretur: tunc enī exceptio spolij opponi nō potest: ita tenuit disputando frater Vbertinus, quē refert, & sequitur Io. And. in d. c. frequens. de rest. spo. in sexto. & ibi Dom. & Philip.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

De spolio agenti non obstat renunciatio post spolium facta.

1 DEcidit tex. in c. sollicitè. de rest. spo. ꝓ renūtiatio facta post spolium non obstat agenti de spolio: & idem ibi not. Abb. nu. 6. & seq. & idem not. Rot. in nouis deci. j. de renunc. Alex. in cōs. xciij. nu. 4. & seq. vol. v. Ripa in §. nihil commun. num. 55. ff. de acq. poss. Soc. in l. rem quæ nobis. nu. 20. in fin. ff. de acq. poss. Paris. in consi. j. nu. 151. vol. j.

2 Primò amplia, vt etiam mandatū ad renunciandū censeatur coactū, & non spontaneum qñ sequitur post factū spolium. ita declarat Card. ī cle. j. ī nono not. de renūc. ponit Brun. ī ꝗ. l xxxij.

Quod tamen nō habet locum quando procutator ad renunciandum fuisset constitutus ante spolium, qui postmodū, facta spolatione, renunciauerit. ita declarat Lapus in alleg. xxiiij. quē sequitur Abb. in d. c. sollicitè. num. 11. de rest. spol.

3 Secundò amplia, quia quādo constat aliquem fuisse spoliatū, non sunt admittendi testes super spontanea renuntiatione, nisi prius spoliatus restituatur: per notata in c. sollicitè. de rest. spol. & sequitur Brun. in consil. lxxxij. proximè allegato.

4 Primò limita, nisi renuntiatio facta post. spolium, facta sit in præsentia iudicis competentis, vel superioris: ita gl. in d. c. sollicitè. in gl. in verbo, quia non est verisimile. in prima sol. & ibi Inn. & fuit opi. Alan. & Tancredi. in c. accepta. de rest. spol. idē tenet Host. ī d. ca. sollicitè. & ibi Abb. licèt cā impugnet, quasi nō sit de mente literæ. & in ver. solutio per hoc cōtrarium. Imo. & Soc. in regula ccclxxviij. in prima fallen. Ias. in cons. xxxviij. vol. iij. Paris. in consi. x. vol. j. Barba. in consi. xlvij. vol. ij.

5 Secundò limita, nisi per spoliatum agentem ad recuperandā possessionem, cōtra quem fuisset exceptum de voluntaria renūciatione nō fuisset replicatum de spoliatione prius facta. Soc. in d. regula ccclxxviij. in ij. fall. Io. And. in c. sollicitè. in vers. tu dic. & in fine illius cap. Abb. ibi.

6 Tertiò limita, qñ fuisset renūciatū in ꝓsentia aduersarij iuri sibi cōpetenti ad recuperandam possessionem, vel ꝓmissum illo iure nō experiri, quia tale pactū, & talis renuntiatio valet, & operat, vt qūis tanquā spoliatus non possit agere de spolio: Rota in nou. decis. lxviij. & decis. cccxciij. gl. ī c. ex insinuatione. de procu

ra.& ibi Abb.Inn.in cap.super hoc.de renunc.Spec.in tit.de pet. & pos.§.j.in xv.casu.Soci.in consi.lix.vol.iij.& in l.rē,quæ nobis. ff.de acq.poss.Ias.in ꝓsi.xxxviij.vol.iij.Lanfranc. in rubr.de caus. poss.& prop.Abb.in c.fi.de ordin.cognit.

Idē tenent Ant.de Butr.& ibi Imola in ca.sollicitè.de rest.spo. Soc.in reg.ccclxxviij.in iij.fallen.Alex.in cōs.xciij.vol.v. Afflict. super constit.in titul.cōtra quē de restitut.aga.nu. 16. Paris.in ꝓs. j.& in cons.x vol.j.& consi.xj.vol iiij.

7 Idē tenet,& sequitur Abb.in d ca.sollicitè. vbi ēt ponit vnam limitationē,q̃n pactū esset factū post spoliū.secus si ante spoliū, vt ibi per eū.& sequiē Socin.in reg.ccclxxviij. in d.iij.fall.Afflict. super const.in tit.cont.quem de rest.aga.nu. 16.

8 Sed limitatio hæc maximè esset vera,si pactū,vel renunciatio iuro fuisset roborata: Rota in nou.decis.ccccj.Abb.in c.sollicitè. in fi.de rest.spo.Soc.in cōs.lix.vol.iiij.Alex.in cons.xciij.vol. v. & apostil.ad deci.Tholos.ccccxcij.Decis.Neapo lxix.in nouis n.7.

9 Quartò limita q̃n renunciatio facta post spoliationem fuisset facta sponte,& hoc appareret,vt ꝓ quis renunciasset ex eo,q̃n habebat inimicitias in loco,propter quas ibi stare non poterat, vel ꝓ habebat cōscientiā læsam: prout aliàs dixerat:nā propter tales causas purgatur illa p̄sumptio metus: ita tenet Ant.de But. & ibi Imol.in c.sollicitè.de testi.spol.& Soc. in d. reg. ccclxxviij. in iiij.fall.Paris.in cons.x.vol.i.

10 Quintò limita,vt dispositio.c.sollicitè.militet tātùm in bñficialibus:secus in prophanis,quia in illis etiam post spoliū renūciatio excludit spoliatum à restitutione petenda: Abb. in capitu. sollicitè.n.9.Soc.in l.rē,quę nobis.ff.de acq.poss.Alex. in consil. xciij.vol.v.Paris.in cons.x.volumine j.& fuit dictū in limitationibus primæ conclus.huius tituli.

11 Sextò limita,nisi renūciatio habuerit principium ante spoliū,licèt postea fuerit consummata,vt quia ante spoliū spoliatus constituerat procuratorē ad renunciandū, & postea renunciet: Lap.alleg.xviiij.Abb.in d.c.sollicitè.

12 Septimò limita, quando possessio non erat apud spoliantē: Paris.in cons.x.nu.66.vol.primo.

13 Octauò limita,si iteruenisset patiētia longi tēporis.Paris.ī ꝓs. x.n.76.vol.j.& fuit de mēte Ant.de But.ī c.sollicitè. de rest.spol.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Remedium recuperendæ possessionis cui,& quando competat.

REmediū recuperandę possessionis, quod ponitur in c.reintegranda.iij.q.i.versatur in iudiciis frequentissimè, propterea de illo breuiter tractaturus procedendo iuxta solitū per Ampliationes, & Limitationes:primò ponam Ampliationes & limitationes circa personas, quib' competit huiusmodi remediū.Secūdò ampliationes, & limitationes respectu personarum,q̃ quas detur huiusmodi remedium.Tertiò ponā pro quibus rebus detur,vēl non detur.Quartò & vltimò de conditione,& natura ipsius remedij.

Redeundo igitur ad primū dicendū est,remediū d.cap.reintegranda.in primis competere laico pro bonis prophanis:Bart.in l.si coloni.C.de agric.& censit.lib.xj.vers.& istā.l.nota.Roma. in l.rem, q̃ nobis.ver.& circa tertiū remediū.ff.de acq.poss.Imol.in c.cū ad sedē.vers.dicit tñ.vbi dicit istā opi.seruandā,ꝓ ita * cōiter tenetur,licèt fo: sm alia opinio esset de iure verior. de resti. spol.Ang.cōs.clvij.vers.quidā eīm dixerunt.Anto. de Butr. in ca. cùm ad sedē.ver.sed ꝓ sic ampliare.Alex.cōs.lj.in prin.volu. j.& consi.cxvij.ver.& habet locū remediū.vol.ij.& cōs.cc.versicu.& voluit subiungere.vol.ij.& cons.vj. vers.capio sm dubiū. & cōs. xcj.vers.nec obstat.& cōs.xciiij.ver. & habet ēt locū.vol. v. Ant. de But.in c.sæpe.versi.nota rigorē.de restit.spo.Ias.in l.rē,q̃.vers. ītē circa illud quod tetigi.ff.de acq.pos.Calca.in cons.xxxij.vers. nec dubitandū est.& consi.lxxv.vers.pōt ēt dici.vbi dicit*cōem. Afflī.super const.in tit.q̃ quem de rest.aga.n.28.vbi dicit * cōem. Claud.in d.l.rem,quæ nobis.vers.sed præsupponendo, vbi dicit istā cōem opin.ff.de acq.poss.Ioan.Ant.Alex.cons.iiij.versicu.& pro fundamento.Guido Papæ sing.dccxxx.Goza.cons.xcix.ver. pręterea in iudiciariis.Soc.cons.cclxvi.vers.ij.

Idē d Abb.vbi dicit istā cōem opi.& in d.l.rē,q̃ nobis.ver.ij.q. Bertr.cons.clxxxiij.in fi.vbi dicit cōem.versi.& licet aliqui sensérint.vol.j.Ang.Aret.in §.itē Seruiana.versi.& ista faciunt. Inst.de actio.& in §.quadrupli.ver.vij.principaliter.Aret.in d.l.rē, q̃ nobis.ver.sed ipse respōdit.Barb.cōs.xxiiij.vers.& etiā ibi dicit. vol. iiij.istā dicit seruari in palatiis Alex.qui dicit istā in practica seruari,in dict.l.rē,q̃ nobis.nu. 10.ver.pōt dubitari.licèt dicat,aliam opiuionem veriorē.Venas.qui dicit istā cōem consi. xcviij.vers. & nunc respondeo.Ias.in l.certi condictio:ver.non omitto tñ.ff. si certū pet.Rip.qui etiam dicit communem in d.l.rem, q̃ nobis. nu.25.Grat.consi.lxx.nu. 14.vol.ij.Aufr.in addi.Capel.Tholosa. q.ccccclxxxvij.

2 Quā opinio.dicūt Doct.sensisse Inn.in c.sæpè. de res.spol.vbi Io.And.dū allegāt tex.in d.l.si coloni. de agrico.& censit. & tex. in d.c.reintegranda.simul,& coniunctim,quasi sentiant,ꝓ remedium dicti canonis procedat etiam in casu dict.l.si coloni.

Contrarium gl.in c.cùm ad sedem.in verbo Interdictum,ver. vī tñ.& ibi Io.de Lign.de rest.spo.Corn.in cons.xviij nu.9.& ꝓs. xxxv.nu.31.& cons.cccxxix.n.30.volu.j.& in consi.lvj. nu.20.& consi.ccxlvij.nu.13.vol.ij.& consi.cclxxxij.nu.7.vol.iij.Alciat.in l.rem,quę nobis.nu.6.ff.de acq.pos.

3 Secūdò amplia,vt detur hēdi ratione fictæ possessionis translatæ in eum vigore decreti de continuāda possessione: secūdùm Soci.in d.l.rem,quæ nobis.ver.circa quintum,sed qa istud dictù est contra communem opi.ideò dic,vt in cōclusione nostra vij. suprà,de acquir.poss.

4 Tertiò ampliavt tale remedium detur etiam commodatario, & depositario.Spec.in tit.de pet.& pos.§.j.ver.sed nūquid depositarius.& ibi Io.And.in ver.reintegranda.Soc. in d.l.rē,q̃ nobis. ver.iiij.dubitatur.Bouer.in sing.in verbo,actio,n. 16.& in verbo. de petitorio.nu. 12.Soc.consi.xvij.ver.fm est remedium.volum. iij.Roma.in l.rem,quæ nobis.ver.item illa competit.

Cōtrariū Rip.in d.c.sæpè.nu.24.de resti.spo.& in d.l.rem,quę nobis.nu.21.licèt dicat aliam opi.* communiter seruari.

5 Quartò amplia,vt tale remedium competat etiam conducto ri eiecto.Soc.in d.consi.xvij.ver.secundum est remedium volu. iij.refert,& sequitur Goz.cons.xcix.ver.& ꝓ ratione.& idem in colono firmat Rui.consi lviij.nu.4.vol.iiij.

6 Quod intellige in colono, cuius interest ratione fructuum, non in alio:vt in simili dicit Afflict.in Const. in tit. de defens.impo.in constit.incip.iurisgentium.nu.8.

7 Ex duabus p̄cedentibus ampliationibus infertur alia ampliatio quinta gñalis.vt dictū remediū detur ēt pro sola detentatione:ita Roma.in d.l.rē,q̃ nobis.ver.itē illa competit,& in finalib' verbis.Alex.in l.j.nu.66.ff.de acq.pos.Cōmunem in regula de anna. q.lvij.nu.2.Afflict.super Const.in tit.de pœn. contu.in const.incip.contumacē.nu. 5.Rot.in nou.decis.clviij.vbi qui de facto incumbit possessioni restituitur, etiā ꝓ ante spoliū resignasset.de quo dic,vt in prima conclus.suprà eo.tit.in vj.limit. & istam limitationem sequitur Rui.cōsi.xij.vol.iiij.Ant.de Bu.in c.sæpè.vers. item in alio.de rest.spo.Aret.in §.quadrupli.nu.23.vers.ad dictū capitulum.Inst.de act.Cassa.deci.xiiij.nu.8.de Reg. Cancel.Præpos.Ale.in c.quo iure.ver.aut nō est à iure improbata.viij.distin.

Cōtrariū sentit idē Affli.in Const.in tit.cōt.quē de rest.aga.n. 49.Barb.cōsi.xxiiij.versi.& si quispiā diceret.vol.iiij.allegat deci. Rot.cccxij.in antiq.credo ꝓ voluit allegare decis.lvj.in antiq.& decis.j in antiq.& decis.xvj.ver.& ꝓ per dictā reseruationem. in nou.& decis.vij.& decis.xj.in antiquis.quæ requirūt possessionē ad hoc,vt aliquis restituatur.sed pro certo voluit allegare decis. Rot.primā,in tit.de rest.spo.in decis.Bisign.vers.alij tñ dicebant. idē voluit Bald.de Perus.in repet.l.naturaliter.§.nihil cōc. in xvj. fal.de acq.poss.Aeneas in tract.reseruat.q tñ non videtur loqui specialiter in isto remedio,sed simpliciter dicunt, ex sola detentatione nō fieri restitutionem.Gem.in d.c.reintegranda.ver.q̃ro an remedium.Abb.in c.in literis.ver.& idem dicunt. de rest.spo.

8 Quintò amplia,vt ēt vasallo spoliato à domino, cōpetat tale remediū.vt p Afflict.super Const.in ti.de violen.circa pos. n. 48.

Contrarium tenet ipse Afflict.in Const.in prælud.in xxij.q.n. 10.& in const.in tit.de violen.circa pos.nu.26.

9 Sextò amplia,vt hoc remediū competat ēt vsufructuario: vt dicit Gozad.consi.xc.ver.quod ꝓbatur.Are.in l.cū hæredes.ver. vnum tamen dico.ff.de acqui.pos.Rui.consi.iiij.vol.iij.

Et idē est ī eo,cui p̄cario res est cōcessa:vt tradit Rot. in antiq. decis.j.de rest.spo.n.2. quod intellige si à tertio spolieī.& ita loqtur dec.Rot.,pximè allegata:secus verò si à dño fuisset expulsus.

10 Septimò amplia,gñaliter in omni alio habente naturalem possessionē: qa si deiciatur à sua naturali,habet istud remediū, tāquā spoliatus.Aret.in d.l.cùm hēdes.ver.quod ꝓbat.Cor. cōs. cclxxx.ver.& si dicatur.vol.iiij.Rui.consi.iiij.in fi.vol.iij.

11 Octauò amplia,vt tale remediū quæsitū authori, tanquā in rē scriptū transeat ad quemcūque singularem successorū.Soc.in l.rē,q̃ nobis.ver.vltimo potest dubitari.& sentit Rui. dicens esse remedium in rem scriptum,in consi.xxxvij.ver.non obstat etiā. vol.iiij.Grat.in consi.xlij.nu.7.& seq.vol.ij.

Contrarium Rip.in c.sæpè.nu.26.de resti.spoliat.

12 Nonò amplia,vt det ēt cōmēdatario Cap.dec.Nea.iij.ī nou, & colligit ex dictis per cōem,in reg.xxxiij.in fi.ver.Item hic vidi.

Con

Contrarium tenet Abb.in d.c.si cōstiterit.ver.in gl.ij de accus. & ibi Fel.ī iij.not. Rebuff.in l ꝓ iussit.ī ij.not. n. 101.ff.de re iudi.

13 Concordia sumitur ex dictis per Abb.& Fel.in locis p̄alleg. &per Capic.decis.iij.vt prima opi.habeat locū in cōmenda ppetua,secunda verò opinio procedat in commenda temporali.

14 Et quia istud pēdet ab eo,an cōmendatarius dicat possidere, ideo dic,vt per Sarn.in reg.de triēnali.q.v.n. 14.ex cuius dictis sumitur etiā ista cōcordia in regula de nō toll.iur.quæsit. q.iiij.ī fi. & in regula de anali.q.xxvj.& per Rebuff.ī prac.ī tit.de cōmēda.

15 Decimò amplia,vt cōpetat etiā cessionario,vt sentit Bal.ī ꝓs. eccix.vol.iij.& clarius Soc.ī d.l.rē,quæ nobis.ver. potest dubitari.de acq.poss.& Rip.in d.c.sæpe.nu.26.de rest.spol.Tiraq. de retract.lignag.§.xxvj.in gl.iij.nu.18.Rui.consi.xlv.vol.iiij.

Vndecimò amplia, vt hoc remediū detur etiā administratori hospitalis spoliato bonis hospitalis:Rot.ī antiq.decis.vj.de resti. spol.& in antiquior.decis.iij.de restit.spolia.Ant.de But.in ꝓs.lxij. Soc.ī l.rē q̃ nobis.n. 5.ff.de acq.pos.Cassad.decis.iiij.vt lit.pendēt.

16 Duodecimò amplia, vt tale remediū detur hęredi ex persona auctoris spoliati:Soc.in d.l.rem,q̃ nobis.ver.item quia transit. ponit Cagno.in l.hęredem.nu.22.de reg.iur.

17 Declara, vt hoc procedat quando defunctus fuisset in vita spoliatus: aliàs secus:Corn.in consi. cccxxix.vol.j.Cagnol.in d.l. hęredem.numero,22.ff.de reg.iur.

18 Decimotertiò amplia, nā qualitercūq; cadat possessor à sua possessione,præterquā ex causa iusta,semper ei cōpetit remediū recuperādæ.Ant.de But.in c.cū ad sedē.ver.sed dicit Io. Cald de rest.spol.& ī c.sæpe.versi.quoddā est aliud remediū.eo. tit.Calc. ꝓs.xxxij.ver.nec dubitandū est.Anch.cōs xlij.ver.verū habemus. Host in summa in tit.de resti.spol.§.sæpe. ver.sed ꝓdictio ex illo canone.Guid.Pap.sin.dccxxx.Gosf.in summ.de rest.spol.ver.sed inter canonem.Archid.in c.reintegranda.ver.laudat ibi Gofred.

19 Decimoquartò amplia,vt colono expulso, competat domino hoc remedium:Soc.cōsi.xlix.ver.ex quibus omnibus.vol iij.

Explicitis ampliationibus,nūc per limitationes subijciam per sonas,quib.hoc remedium non competit.

20 Primò limita,vt tale remediū nō competat malæfidei possessori:Im.in c.sæpe.ver.sed an conditio.de resti.spol.Alex.in consi. xciiij.ver.item nō potest competere.vol.v.Soc.in d.l.rē quæ nobis.ver.iiij.dubitatur,Brun.qui dicit istam * cōmunem opin.cōsi: xxj.ver.ij.dicitur ex persona.Bertr.cons.liiij.nu.3. ver.non etiam in dicto remedio.volum.j.in nouis.Soc.consi. xxxix.versi. sed in iusto.vol.iij.Brun. consi.xix.versic.vij.modo potest.Ripa, qui dicit * communem opin.in c. sæpe.nu.23.de resti.spol.

Contrariū tenet Ant.de But.in d.c.sæpe.ver.sed Innocētius.& Aret.ibi,ver.item illa cōpetit.Rom.ī l.naturaliter. §.nihil cōmune.ff.de acq.poss.Alex.in d.cōs.vj.ver.plus dicit Ant. & ver. præterea etiā.vol.iij.& Alex.cōs.xcij.versic.& ibi etiā fortius dicitur. vol.v.Ias.cons.clxxij.vol.iiij.ver.imò fortius.Alex.cōs.cc.versi.& fortius dicit.vol.ij.Abb.in c.sæpe.ver.vlterius etiā quæro.de rest. spol.& Alex. cōs.cxvij.ver.& cōpetit.vol.ij.Rip.in d.c.sæpe.n.23. de rest.spol.Barb.cōs.xxiiij.ver.& istud etiā sequitur Ludouicus. vol.iiij.Aret.in §.quadrupli.n.23.versi. sed dictū capitulū,insti.de actio.Claud.in l.rē,quæ nobis.versi. quinimò etiā.Venafr.consi. xcviij.ver.quo interdū.Io.Ant.Alex.in d.§.nihil cōmune. nu.81.

21 Secūdò limita,quādo q̃s caderet à possessione ex iusta causa ꝓpter verba illius tex.in c.reintegrāda. iij.q.j.ibi,iniustas causas. Alex.cōs.cxij.ver.nō potest etiā obtinere.vol.i.Abb. ī c.cū ad sedē.n.28.& seq.ver.sed hoc dictū est.de resti.spol.& in c.accedēs. el j.n.19.vt lite nō contest. Lap.alleg.lij.ver.si autē omissis aliis. Bru.cōs.xxj.ver.tertio ex qualitate.Soc.in l.rē, quæ nobis. ver.& vltimò inferī.Dom. in d.c.re integrāda.ī notab.in verbo,nota ꝓ remediū.Ant.de But.in cap.fæpe,versi.aliud est remediū.de resti. spol.& ibi Im.ver.in gl.Dec.cōs.lvij.n.2.& consi.cccij.nu.22.Decis.Neapo.ccxcij.quinto dubio.Soc.cōsi.cclxvj. versi. postremò alia via.Paris.cōs.j.n.164.vol.j.Rip.ī d.c.sæpe.n.27.vbi dicit*cōmunem.Alex.cōsi.vj.ver.ad hoc ostendēdū.& ver. secundò respondeo.Barb.consi.xxiiij.vers.& si dicatur mihi.volu. iiij.Anch. consi.xlij.ver.verū habemus.Brun.consi.xix.versi.insuper remediū.Franc.in disput.de petit.& posses.in primo dubio.Cassad.decis.iiij.n.6.de resti.spol.Grat.in cons. 50.n.13. vol.j.Hipp.in sing. dc.Rui.in consi.xlvij.n. 5.& cōsi.xlix.n.9.ver.iiij. Lofr.in cōs.xlv. nu.6.Maria.iun.in consi xlvij.nu. 14.& consi. xlviij.nu.6. volu.ij. Io.Ant.Alex.in d.§.nihil commune.nu.73.

22 Tertiò limita in eo,qui caderet à possessione ꝓpter negligētiā per spatiū decem annorū:Alex.cōs.xciiij.ver.nec obstat, si dicatur.vol.v.& cōs.xcij.ver.nec obstat,si diceret.vol.j.Soc. in l.rē, quæ nobis.ver.iij.& vlti.infertur.Abb.in c.accedēs.el j.n. 19.ver. ex hoc dicit.vt lit.nō cōtest.post Ant.de But.ibi.ver.quod nota. Im.ī c.sæpe.ver.ī gl.j.de rest.spol.Soc.cōs.xxxiij.ver.pręterea nō competit.volu.iij.& consilio cclxvj.versiculo,postremò alia via Ripa in d.c.sæpe.nu.27.Grat.ꝓsi.lxxv.vers.nec obstat.vol.ij.Rui. cons.xlix.nu.9.vers.iiij.non competit.vol.iiij.& cons.lxix.volu.j.

Ista opin.sumit ex verbis Host.in c.accedens.el j.in primis verbis,in verbo,restitutionis.vt lit.non cōtest.& ibi Io.Andr.versic. sed Host.placuit,& ibi Imol.Host.verò & Abb.ī c.sæpe.ver.ecclesia tñ,de rest.spol.nam dicunt, ꝓ ei,qui cadit per negligentiā cōpetit officium iudicis pro recuperanda possessione, non restitutiōis remediū.& idē dicit Ripa.ī d.c.sæpe.n. 14.& seq.de rest.spo.

23 Sed dicit Abb.in d.c.cū ad sedē.ver.dummodo est.ꝓ officiū iudicis competit eo casu tñ, quando daretur in integrū restitutio,& idem dicit Soc.cōs.cclxvj.vers.sed q̃ hoc posset insurgere, & sequitur Ripa in d.c.sæpe.nu. 14.& seq.Soc.in d.l.rem,quæ nobis.vers.prædicta tamen.ff.de acq.poss.

Contrarium,ꝓ ex negligentia decem annorum non excludat quis à remedio dicti canonis,tenet Grat.in cōs.lxx.nu. 18.versic. nec obstat.vol.ij.Rui.cons.xxxvij.nu.8.& seq.vol.iiij.deci.Thol. cccclxxxvij.Ang.Aret.in §.quadrupli.nu.32.Inst.de actio.

Tenendo primam opin.quę est magis*communis,

24 Sublimita ipsam in minore,aut in absente,vel in ecclesia, qbus daretur in integrū restitutio,si à possessione caderēt ex negligentia.Alex.cons.xcij.vers.nec obstat si diceretur.vol.j.Soc.in l. rē,quæ nobis.vers.iij.& vltimò infertur.de acq.poss.Cape.Thol. decis.cccclxxxvij.Soc.cons.cclxvj.

25 Quartò limita,& erit limitatio,quæ ex præmissis insurgit,vt emphyteutæ,qui cecidit ꝓpter canonē non solutū, eiecto à possessione non detur remediū canonis reintegrāda:Alex.consi.vj. vers.secūdò rñdeo.vol.iij. Soc.in d.l.rē,quæ nobis.versic.ex quo infertur.Affl.in decis.Neapo.cccxcij.in v.dubio.Soc.cons.clxvij. vbi tenet emphyteutā cessantē soluere,expelli posse,ꝓpria auctoritate:Ias.in l.ij.cū plurib.seq.C.de iur.emphyt.Corn.cōsi.cclxxj. vol.iij.vbi dicit istā*cōem.& cons.clxvj.volu.ij.Dec.consil.cxlvj. num.7.vbi idem dicit.Cæpol.consi. ciuili xxv.in prin.Maria.iun. in cons.cxj.num. 12.vol.ij.Gozad.in cons.xxxix.in fin.

Contrariam opi.tenuit Guid.Pap.q. cvij.& eandē sequutus est Affl.decis.xcvij.in fi.Rui.cons. 50.nu. 10.& consi.clxvj.in fi.vol.j.

26 Quintò limita,q̃n quis cadit à possessione vigore cōtractus, & traditionis voluntariè factæ ab ipso possidente:Alex.cōs.xcij. vers.nec ēt pōt obtinere.vol.j.Soc.consi.xxxix.versi.pręterea in casu nostro.vol.iij.& in l.rem, q̃ nobis.versi.infertur secūdò.vbi limitat.Dec.cons.lvij.nu.2.& seq.& in consi.cccij.vers.pterea ex alio capite.Rui.cons.xxxij.nu.8.& ꝓs.lxxxiij.nu. 5.vol.j.Grat.cōs. lxxv.vers.nec obstat.vol.ij.Maria.iun.consi xlvij.num.24.volu.ij.

27 Sextò limita,qa non datur tale remediū execrabili,id est,illi, qui tenuit duo beneficia incōpatibilia vltra tps statutū in extrauagāti,execrabilis.de p̄bend.& ita tenuit Rota in nou.dec.xvj.in vltima add.deci. Thol.cccclxiiij.Rota in antiq.deci.ccclxxj.Ro. cons.ccccxlix.vers.vj.ad idem.Corset.in xvj.limit.ad regulā,spoliatus.& ī xxxiij.limit.Aeneas in tract.reseru.vers.si quis fuerit.& Sarn.in regu.de annal.q.lv.nu.2.Bero.q.lxxx.& hanc partē sensit Abb.in c.ex parte.vers.Vincentius tamen hoc dictum,de for.cōpetent.Aim.in cons.lviij.num.9.versi.& similiter.

Contrarium Abb.in disput.incip. Titius clericus.versi.ego tñ puto.Milis in verbo beneficiū,quod quis ipso iure.Bal.Nouel.in rep.l.naturaliter.§.nihil cōe.in xviij.limit.ff.de acq.poss.Anto.de But.in c.sollicitè.ver.si est priuatus ipso iure.de resti.spol.Prępos. Alex.in c.quo iure.vers.si aūt esset viij.dist.Sarnē.in reg.de trien. q.x.nu.22.Abb.in c.in literis.n.29.de rest.spo.Oldr.cons.ccxxvij.

28 Pro cōcordia opi.dici pōt,ꝓ aut p̄cessit sntia priuationis sup priuatione rōne execrabilitatis:& ,pculdubio tūc nō restituit; & idē si in iudicio sit ,pbata execrabilitas,vel aliàs sit ita notoria, vt aliquā excusationē nō admittat,aliàs secus:ita colligit ex verbis Oldr.in d.suo cōs.ccxxvij.Rota in nou.decis.xvj.in vltima addit. apostill.ad decis.Tholos.cccclxiiij.Abb.in c. ī literis. ver.si autē exceptio.de resti.spol.Præpos.Alex.ī c.quo iure. ver. si verò esset notorium. viij.dist.Ant.de Butr.in capitu. sollicitè.versicu. puto quòd si priuato.de rest.spol.

29 Septimò limita, vt nō detur ei,qui resignauit beneficiū: de quo dic vt in conclus.nostra primà supra eo.tit.in vj.limitatione.

30 Octauò limita, nam non datur restitutio illi, qui adeptus est beneficiū per simoniam:Cassad.decis.j.de simon. vide supra in j. cōclus.in tertia sublimit. principali. ibi etiam quā pluribus aliis personis denegatur restitutio, hic non expressis:& ne eadem plures repetamus,ibidem me remitto.

Et hæc sunt quæ ad primam partem huius conclusionis pertinere videntur.

¶ Aggredior igitur secundam partem, in qua ponam contra quas personas detur, vel non detur remedium. c.reintegranda, & procedendo per ampliationes vel limitationes,

21 Primò amplia, vt detur etiā q̃ bonæ fidei possessorē, qui habet eām à nō vitioso auctore:vt tenet Host.post gl. ibi in c. cū ad

ſedem.verſi.ſecũdum canones verò.de reſt.ſpol.& ibi Abb.verſ. ſed quæro quid.& idem Abb.in c.cùm ad ſedem.verſi.& hoc ẽt ſentit.& idẽ Abb.in c.ſi diligenti.verſ.nunqd antiquiori.de ꝓſcr. & in c.ſæpe.de reſt.ſpol.vbi dicit ab hac opi.tanquã à vera & cõmuni nõ eſſe recedẽdũ.Gofr.in ſumm.de reſti.ſpol.§.à quo peti. verſic.ſed cõditione.Lap.alleg.lij.verſic.ipſe verò.Dñs Alex.ꝛſi. cxvij.verſ.& ex forma.vol.ii.& conſ.cc.vol.ij.verſic.ſecundò reſpondeo.& conſ.vj.ver.& ad hoc oſtendẽdũ.vol.iij.& ꝛſi.lxxviij. verſi.& ſicut in hoc.vol.iij.& conſil.xcj.verſi.præterea competit remedium.vol.v.& conſi.xcviij.verſic.circa libellum.vol.v.

Et iſtam ſequitur,& dicit*cõem laſ.in d.l.rem,quę nobis.ver. in principali.q.ff.de acq.poſſ.Areti.in §.quadruplí nu.23.verſic. ſed Reuerendiſſimus in Chriſto pater.Inſti.de actio.Luc.de Pen. in l.ſi coloni.q.xxj.C.de agric.& cenſit.lib.xj.Affl.deci.ccclxi.nu. 33.Calca.in cõſ.lxxv.verſ.põt ẽt dici.& cõſ.xxxij.verſ.nec dubitandum eſt.Soc.cõſ.lxxxix.verſi.tertium & vltimum remedium. vol.j.Corn.ꝛſi.lvj.verſi.licẽt dominus antefatus.vol.ij.vbi etiam dicit iſtam*cõem.Guid.Papæ in ſing.dccxxx.Caſſad.deciſ.vij.de reſt.ſpol.vbi dicit iſtam eſſe magis*cõem opi.Dec.conſ.lvij.ver. & hic ex omnib.& ver.ij.obſtat.& conſi.cclij.nu.4.Claud.in l.rẽ, q̃ nobis.verſ.& præſuppono.Faſtol.dub.lxij.ver.ſed per Franc.al legabatur.Fel.in d.c.dilecti.ver.cõſidera etiam,de maio.& obed. Barba.conſ.xxiiij.verſi.præterea in caſu noſtro.vbi dicit iſtã*cõmunem opi.vol.iiij.Iaſ.conſi.clxxij.vol.iiij.Pet.de Anch.in conſ. xlij.Dec.conſ.clvj.verſi.vltimò non obſtat.Ripa in c.ſæpe.num. 78.de reſt.ſpol.Alex.in d.l.rem,quæ nobis.verſ.iuxta prædicta.& verſic.additis ad ea.Venafr.conſi.xcviij.verſic.& præterea.Boer, deciſ.ccxxxviij.& hodie iſta videtur magis*communis opinio.

Contrarium verò,ꝓ remedium dicti canonis nõ detur cõtra bonæ fidei poſſeſſorem, qui nõ habet cauſam à vitioſo auctore, tenuit Bart.in l.rem,quæ nobis.verſi.q̃ro quia p̃dicta.& ibi Ang. dũ ſequitur opi.Bar.ff.de acq.poſſ.idem Bart.in l.ſi.in §.ſed cũ in ſecũdã.verſi.ſed quæro.C.de furt.Ang.in l.ſiue autem.§.ſi duob. verſ.ſequitur in tex.ff.de publici.Io.de Plat.in l.ſi coloni.verſi.q.d aũt ſi peruenit.C.de agric.& cẽſit.lib.xj.Imol.in c.ſæpe.verſi.ſed an cõditio.de reſt.ſpol.Angel.in ꝛſ.cxvj.in prin.verſi.ſicut intelligitur Decretalis.& cõſ.clvij.verſi.qñq; agitur.Anch.in cõſ.cccx. Ioan.Fab.in §.ſed iſtæ.Inſti.de acti.Practic.Papiẽſ.in forma libel. quo agit.ĩ cauſ.ſpol.poſi.gl.j.nu.8.Iaſ.in ꝛſ.xxj.vol.iij.Alex.conſ. cxviij.verſi.circa primũ.& ꝛſ.lxxxix.verſi.accedo ad poſſeſſoriũ. vol.v.& ꝛſ.xciij.verſic.ideo tunc dixit Bart.vol.v.licẽt nõ firmet. Calca.conſil.cxv.verſi.& tertio.Corn.cõſ.xviij.nu.9.cũ pluribus ſeq.vol.j.Corn.conſ.cccxxix.nu.29.& 30.& ſeq.vol.j.Cor.cõſil. xxiij.nu.16.vol.j.Soc.conſi.cvij.in fin.verſ.præterea in poſſeſſoriũ iudiciũ.& conſ.xxxix.verſi.ſi quod aũt nõ cõpetat.vol.iij.Io. Ant.Alex.cõſ.clxvij.verſic.ex alio capite.& conſ.iiij.& in §.nihil cõmune.nu.71.& ſeq.ff.de acq.poſ.Soc.ꝛſ.cclxvj.verſi.ij.eadem cõcluſio.Brun.ꝛſ.xix.verſ.vij.nõ põt.& cõſ.xxj.verſ.iiij.ex ꝑſona. Maria.Iun.conſ.xlvij.nu.25.& ꝛſ.xlviij.nu.13.verſi.ij.principaliter.vbi dicit iſtã veriorẽ,& magis*cõem opi.vol.ij.& ꝛſ.xix.ver. itẽ non potuit.vol.ij.Ber.ꝛſ.liiij.ver.p̃terea eſto.vol.j.in nou.Gozad.ꝛſ.xxviij.nu.36.Soc.in d.l.rem,q̃ nobis.verſ.aliqñ & quintò. ff.de acq.poſſ.Paul.de Caſt.conſ.cj.verſi.quantũ verò.vol.j.Rui. in conſi.xlix.nu.11.vol.iiij.Pariſ.conſ.j.nu.166.vol.j.vbi hãc dicit*communem.Ripa in l.rem,quæ nobis.nu.27.ff.de acq.poſſ.

32 Secũdò amplia,vt detur contra hæredẽ, cuius auctor ſoluere conſueuerat aliquid ſingulis annis, prout ſoluit vſque ad eius obitum,& ſucceſſor denegat ſoluere,ſiue ſit ſucceſſor temporalis,ſiue ſpiritualis.Guid.Pap.q.dcxxix.

33 Tertiò amplia,vt tale remedium detur etiam contra fiſcum: Calca.conſi.lxv.verſi.ex quo patet.

34 Primò limita,vt tale remediũ non detur ꝗ illum,qui occupauit poſſeſ.beneficij vigore reſeruationis Apoſtolicæ in ſui fauorẽ:Aegid.Deciſ.dxxxvj.Rota in antiq.deciſ.vij.& deci.cccclxxv. & in no.dec.vj.Sarnen.in reg.de annali.q.xxiij.Bal.& Bart.in rep. l.naturaliter.§.nihil cõe.in xx.fall.ff.de acq.poſ.Corſet.in regula, ſpoliatus.in xlj.fall.Abb.in c.in literis.ver.& ideò dicũt.de reſtit. ſpol.Aeneas de Falc.in tract.reſeruat.Rota in deci.Biſig.j.de reſt. ſpol.Fel.in c.in noſtra.in xxxvj.corollar.ver.& ad hoc ꝛſidero.de reſcr.Caſſad.deciſ.vij.de reg.cãcel.n.3.& deciſ.j.de reſt.ſpol.Soc. in d.l.rẽ,q̃ nobis.ver.circa nonã principalẽ q.de acq.poſſ.Lap.al leg.xxiiij.ver.ij.licẽt in poſſeſſorio.Sarnen.in reg.de triennali.q. xxxj.ver.quintum ſpeciale.Rom.in l.naturaliter.§.nihil commune.verſi.inquantum.ff.de acquir.poſſ.Lap.alleg.lij.in fin.

Contrarium Aret.in d.l.naturaliter.§.nihil commune.verſic. poſtremò dominus meus.ff.de acquir.poſſ.

35 Primò.ſublimita iſtam cõcluſionem vt reſeruatio impediat ſpolij reſtitutionem, quando contra reſernationem nihil eſt ꝓbatum,vel oppoſitum. Soc.in l.rem, quæ nobis.verſi.ſed tu conſidera.ff.de acquir.poſſ.aliàs ſecus.vt ibi per eum.

36 Secundò ſublimita poſt concluſionem in cauſa, non ante: Soc.in d.l.rem,quæ nobis.verſi.vel ad minus.

37 Tertiò ſublimita,vt hoc ꝓcedat in reſeruatione ꝓbata, vel incontinenti ꝓbanda: quia aliàs reſtitueretur ſpoliatus:Rota in antiquis dec.ccvij.Aen.in trac.reſeruat.ver.aduerte qa ſi ſpoliãs.

38 Quartò ſublimita,niſi ſpoliator,q̃ habet ꝓ ſe reſeruationẽ, lite pẽdẽte ſpoliaret,qa tũc ſpoliat°officio iudicis reſtitueret:Rota ĩ anti.dec.lvj.Caſſad.dec.vij.n.3.de reg.cãcel.Rot.ĩ antio.dec.

Et ex iſta limitatione deuenio ad tertiam partem, vt in rebus, in quibus adeſt reſeruatio,non competat hoc remedium.

39 Et quia principalis concluſio, vt ꝗ habẽtem reſeruationem ſpecialẽ non detur reſtitutoriũ remedium.c.reintegrãda.fundat in decreto in ipſa reſeruatione adiecto,ꝓ quod decretũ innirmat titulus,& poſſeſſio,& ꝓpterea reſtitutio nõ competit,ꝓut notat Aegid.dec.dxxxvj.ver.ratio eſt.Rota in antiq.dec.ccccxxix.verſ. ſicut ẽt dicit,& deciſ.cccclxxv.& deciſ.Biſig.j.de reſti.ſpol.verſi. & eſto.Caſſad.deciſ.vij.nu.3.de reg.cancel.& dec.v.de iur.patro. in fin.verſiculo,ꝓut in collatione,& poſſeſſione.Soc.conſi.lxvij. verſiculo,dici põt.vol.iiij.Io.de Sylu.in tract.de benef.in iij.part. q.xj.nu.45.Sarn.in reg.de trien.q.xlix.nu.2.& ſeq.verſ.quod aũt in regreſſu.Staphil.de literis grat.& iuſt.verſiculo,ex quo ſequit. Pariſ conſ.xii.nu.19.vol.iiij.Mant.conſ.xxxviij.nu.26.& ſeq.Rota dec.Biſig.iiij.de reſt.ſpol.verſ.ſicut ẽt dicit per reſeruationem. Sarnẽ.in regu.de trien.q.xlj.nu.2.Aegid.deci.cccxlij.Caſſad.dec. j.de reſt.ſpol.Soc.in reg.ſpoliatus.ĩ vij.fal.Sarn.in reg.de trien.q. lv.nu.13.Præpoſ.Alex.in c.quo iure.ver.p̃riũ tñ tenet.viij.diſtin.

40 Inferri poteſt generaliter, ꝓ dictum remedium non detur ꝗ habentem decretum irritans:prout in decreto adiecto in regreſſu,in acceſſu, & in coadiutoria, dicit Caſſad.deciſ.j.de cauſ.poſſ. & proprie.& deciſ.ij.in prin.de reſtit.ſpol.Sarnen.in reg.de trien, q.xlix.num.2.& 3.

41 Et in decreto expectantis dicit Guid.Pap.q.ccxxxiij.in fi.

Contrarium communiter ſeruatur in decreto expectantis: vt tenet Caſſad.deciſ.j.nu.3.& 4.de reſtit.ſpol.

42 Amplia,nam hoc,quod dicitur de decreto,locũ habet nedũ qñ quis ſpoliatur ab habente decretum,ſed etiam ſi à tertio ſpolietur:Rota in deciſ.Biſig.j.de reſti.ſpol.verſi.alij tamẽ dicebant.

43 Primò limita hoc, quod dicitur de decreto,vt nõ ꝓcedat in decreto adiecto ſuper alternatiua eꝑi.Caſſad.deci.ij.de reſt.ſpol.

44 Secundò limita, in decreto adiecto ſuper beneficio vacaturo,ſecus verò ſuper beneficio vacante.Caſſad.dec.ij.de reſt.ſpol. num.4.verſi.& intellige.

Cõtrarium ſentit Rota in deci.dxxxvj.in antiq.ver.niſi velles.

45 Imò magis operatur appoſitio manus Papæ, ex qua reſultat affectio,vel reſeruatio ſuper beneficio vacante, quàm ſuper vacaturo:Rota in noui.deciſ.ccccxcj.verſi.præterea ſecundum regulas.aliàs cccclxxxviij.verſi.præterea licẽt.

46 Tertiò limita,nam decretum operatur, vt reſtitutio nõ fiat, quando eſt ſpecialiter adiectum ſuper certo corpore beneficij; ſecus verò,quãdo ſuper incerto,& generali,& ſic quãdo decretum eſt generale.Rota in nou.deciſ.xvj.verſicu.non obſtat prædictis.Caſſad.deciſ.ij.num.3.& 4.de reſti.ſpol.

47 Similem diſtinctionem, quòd decretũ liget ignorantes q̃ eſt adiectum ſuper certo corpore:ſecus ſi ſuper incerto:ponam in concluſione noſtra iij.in tit.de clauſ.in ſeq.libro.

48 Et ſimilem differentiã inter reſeruationem generalem,vel ſpecialem etiam facit Fel.ĩ c.in noſtra,in xxxvj. coroll.de reſcrip. Io.de Sylu.in tract.de benef.in iij.part.q.xj. verſic. & ſi diceretur: vbi ſi reſeruatio ſit ſpecialis, debet fieri mentio in impetratione de alterius detentione:ſecus quando reſeruatio eſt generalis.

49 Prout etiã ſimilem diſtinction.an Papa apponat manus ſuper beneficio certo,vel ſuper incerto:facit Bellam. conſ.xxxiiij. ver.ad ſecundũ.vbi tenet,ꝓ ſi Papa apponit manũ ſuper incerto beneficio in fauorẽ certæ perſonæ,& ꝓuiſio ſit nulla,tamẽ illud omnino remaneat ſibi reſeruatũ:ſecus verò,quãdo apponit manum ſuper certo beneficio ĩ fauorẽ certæ perſonæ,& nulliter ſit ꝓuiſum:nã tunc ſi appoſitio manus eſt inualida, etiã reſeruatio ceſſat:Anch.in capit.ſi beneficia.ver.ſuper ſecundo.de præbend. in vj.Caſſad.deciſ.iiij.de præbend.num.31.

50 Contrarium in principali limitatione voluit Rota in antiq. deciſ.ccccxxix.ver.quia propter decretum.vbi dicit,quòd generale decretum iuris nõ debet eſſe minoris efficacię,quàm decretum ſpeciale hominis:Caſſad.deciſ.prima,numero 2.& ſequ.de reſt.ſpol.Sarnen.in regu.de trienn. quæſt. xlix.numero 3.& ſeq. Aeneas in tract.reſeru.verſi.reſeruatio repellit.

51 Et in decreto generali notorio idem eſſe, quod in decreto ſpeciali tenet Rota in nouis deciſ.xvj.verſic.nõ obſtat prædictis. Caſſad.deciſ.j.de cauſa poſſ.& propriet.& deciſ.vij.num. 4.verſi. facit etiam deciſio.de reg.cancell.

52 Secundò limita principaliter,vt tale remediũ non cõpetat illum

illũ,qui occupauit poſſeſſionẽ beneficij,quã ſpoliatus lite pendẽte cõferat:vt in cõcluſio.noſtra prima,eod.ti.in 50.limitatione.

¶ Expeditis ampliationibus & limitationibus remedij cãp.reintegranda.percurrendæ ſunt aliquæ concluſ.in eius materia.

53 Et prima eſt cõcluſio,ꝓ remedio dicti canonis præſcribitur ſpacio xxx.annorũ:iſtud ſentit Ant.de Bu.i c.ſollicite.ĩfi.ver.q̃ro cũ gl.de reſt.ſpol.vbi Abb.n.94.ver.gl.vltima quærit.Soc.in l.rẽ, quæ nobis.ver.circa octauã principalẽ.de acq.poſſ.Luc.de Pen. in l.ſi coloni.q.xx.C.de agricol.& cenſit.lib.xj.Pau.de Ca.in cõſ. cv.vol.j.Alex.cõſ.v.ver.præterea ante quã.vol.iij.& conſ.clxvij. ver.Ant. Maynardus.vol.vj.Soc.ꝛſ.xxxix.ver.præterea remedio. vol.iij.vbi dicit hãc eſſe magis*cõmunẽ opi.Deci.cõſ.cccij.ver. & vlterius videtur,Balb.in tract.preſcrip.verſ.xxiiij. principaliter quæro,aliàs in iiij.parte quartæ pars.princ.in xxiiij. principali q. Pariſ.cõſi.j.n.155.vol.j.Ruin.cõſi.lx.n.14.& conſi.ciij.n.4.vol.j. Aim.in cõſ.cxxiiij.n.14.Marian.Iun.in cõſ.xlviij.vol.ij.Grat.ꝛſ. lxx.ver.non obſtat.vol.ij.Ruin.cõſ.lxix.nu.14.vol.j.& conſ.xliij. verſicu. ſed dato etiam. volum.iiij.Aimo de antiquit.tem.in iiij. parte.num.209.Bero.q.lxxxij.num.4.

Cõtrarium,quòd nulla præſcriptio etiam xxx.annorum operetur ad tollendum huiuſmodi remedium, voluit Imol.in capit. ſollicite.in finalibus verbis,verſi.in glo.fi.de reſtit. ſpol. Alex.in conſ.vj.verſic.& quod remedium.vol.iij.

54 Imò quòd etiam per ſpacium immemorabilis temporis nõ præſcribatur huic remedio:tenet Caſſad.deciſ.j.num. 1.de reſti. ſpol.& deciſ.vj. maximè in fin.eod.titu.& ita Rota ſeruat, prout ſeruari videmus in pluribus cauſis.& ponit Sarnẽ. vbi dicit hoc remedium eſſe perpetuum,& quòd illi non præſcribitur etiam per mille annos:in reg.de trienn.q.xj.in fin.

Contrarium tamen in præſcriptione immemorabilis tẽporis voluit Rota in nou.deciſ.cclix.Goza.cõſ.vij.ver. vij. vltra ſupradicta.Corſet.in reg.ſpoliatus.in vlt.fall.Abb.in c. j. ver. oppono vlterius q̃ tex.de reſti.ſpol.Aim.de antiq.temp.ĩ iiij.par.n. 175.

55 Defendendo opi.Dominorũ de Rota,& obſeruandã illorũ, dici poſſet, ꝓ deciſ.ꝓximè allegatę nõ concludunt, quòd probata ſpoliatione per tantũ tempus,excludatur hoc remediũ, ſed ꝓ per probationẽ poſſeſſionis tãti temporis excludit ꝓbatio probationis.qa quãdo quis poſſedit à tãto tempore, quod nõ extat memoria hominũ in contrariũ,non poteſt dici infrà dictũ tempus aliquem ſpoliaſſe: & iſta eſt ratio fundamentalis.d. deciſ.cclix.quam alij proximè allegati ſequuntur.

Tamen in præſcriptione etiam immemorabili intelligit hoc ꝓcedere Goz.ĩd.ꝛſ.vij.& Aim.de Antiq.temp.ĩiiij.parte n. 175.

56 Secunda eſt concluſio, vt in iſto remedio ſatis ſit docere de antiqua poſſeſſione ex parte agẽtis,& de recenti poſſeſſione ex parte quenti, ãbſq; eò,quod ꝓbetur ſpoliũ, vel queſtio, vel ꝓ ex cauſa iniuſta ceciderit à poſſeſſione.Inn.in c.poſt electionẽ,in fi. ver.vel.dic ꝓ hæc decretalis,de cõceſ.præb.Lap.allegat.lij.ver.d. meus.In.in c.ſæpe.ver.imò plus videt.de reſti.ſpol.Abb.ĩ c.cũ ad ſedẽ.n.28.ver.ſed circa iſtud vltimũ.de reſt. ſpol.Anch. cõſi.xlij. ver.verũ habemus.Calc.cõſ.lxv.ver.cõpetit etiã.Soc.in l.rẽ,quæ nobis.ver.circa ſeptimã q.& in cõſ.cclxxvj.Abb.in c.ſi diligenti. n.17.ver.nunquid antiquiori poſſeſſione.de præſcript.Alex.ꝛſi. vj.ver.& ad hoc oſtendendũ.vol. iij.& cõſ. xc.ver. quæ remedia. vol.v.Cor.ꝛſ.ccxlvij.n.20.vol.ij.ver.& circa merita cauſæ.& ꝛſi. xxxv.n.19.vol.j.Afflict.in deciſi.ccxxvij.Barba.cõſi.xxiiij.ver.ad hoc reſpondeo. vol.iiij.Im.in cõſ.cxj.in princ.Alex.cõſi.xcj.ver. & etiã ꝓbatur per teſtes.vol.v.Dec.conſ.cclij.nu. 2.ver. eſt ergo videndum Alex.conſ.xcviij.ver.circa libellum verò. vol.v.Iaſo. conſi.clxxij.ver.quod remedium.volu.iiij.Grat.in conſi.xl.nu.2. vol.ij.Maria,Iun.in conſ.cxxviij.nu.23.vol.ij.Io.Ant.Alex.in ꝛſi. iiij.nu.10.Gozad.in conſi.xcix.nu.5.Pariſ.in conſi.xcviij.nu. 24. vol.ij.Alciat,de præſump.in ij.reg.in xxj.præſumpt.num.10.

57 Et propterea dicitur,quòd probata poſſeſſione anteriori,re ipſa eſt probata ſpoliatio;Bald.in l.iij.verſi.& nota quòd ille.C.ſi à non compet.iud.Affli.deciſ.cccxxvij.Deci.conſi.ccliij.nu.2.

58 Contrarium in articulo principali, vt non ſufficiat probare poſſeſſionẽ anteriorem,ſed ſit neceſſe probare, quòd ex iniuſta cauſa ceciderit de poſſeſſione is,qui reſtitutionem petit:voluit Pau.de Caſt.conſi.cv.nu. 14.ver.ex quibus concludo.vol.j.

59 Imò is in iſto remedio in libello debet allegare ſe dominum ſecundum Paul.de Caſt.conſi.cv.verſi. poſſet etiam quartò.vol. j.refert,& ſequitur Grat.conſi.cxxiij.in final. verbis, volum.j.ſed hoc dictum non puto verum,ex præmiſſis.

60 Tertia concluſio eſt, nã quando intentatur iſtud remediũ ꝗ titulo poſſidentẽ,vel bonæ fidei poſſeſſorẽ,allegãdũ eſt, & dedu cendũ,ꝓ cõuentus poſſideret clam,vel p̃catio reſpectu antiquę poſſeſſionis,aliàs ſuccumberet: quia aliàs vbi ius poſſeſſionis eſt æquale,vinceret ille qui de dominio ꝓbaret:ita Bar.in l.ſi de eo. §.fi.ver.q̃ro ergo.ff.de acq.poſſ.q̃ loquitur,quãdo intẽtat inter-

dictũ,vti poſſidetis:& ibi Ang.verſic.in gloſ.ibi,quod eſt falſum & Imo,in verſi,& nota etiam.& Pau.de Caſt.verſi.ſi ergo faciam. Rom.verſicu.vltimò nota.Areti.in fi.verſiculo,& tenendo diligenter & ibi Alexander verſiculo, ex quo habes.

61 Et ĩ iſto remedio recuperandæ ex c.reintegrãda, ponit Soc. in d.l.rem,quæ nobis.ver.notabis tamẽ.de acq.poſſeſ. Alex.cõſ. cxviij.ver.item reſpõdeo.vol.ij.& cõſ.lxxxix.ver.item reſpõdeo. vol.v.Curt.Iun.in cõſ.xvij.verſic.duodecimũ,& vltimum.Brun. conſi.xxj.verſic.& in ſuper præſupoſito.Ioa.Ant.Alex.conſi.iiij. verſiculo,item dico.Pariſ.conſilio xij.num.8.volum.iiij.Dec.in conſi.lvij.Iaſ.in conſi.xxj.vol.iij.Ruinus in conſi.lvj.in fin.vol.v. & conſi.xlix.nu.13.eod.vol.& in conſilio cvj.in fi.volu.v.

62 Quam opinionem intelligo procedere,tenendo opinionẽ illam,quòd remedium c.reintegranda,nõ detur contra bonæ fidei poſſeſſorem habentem titulum à non vitioſo auctore,prout tenere videtur Doctores proximè allegati,quia tũc,vt ſpoliatus obtinere poſſet,deducendum,& allegandum eſſet, quòd nouus poſſeſſor poſſidet clã, vel precatio,reſpectu antiqui poſſeſſoris.

63 Sed tenẽdo aliã opi.quæ videtur magis* cõmunis,vt detur etiam ꝗ bonæ fidei poſſeſſorem, & habentem titulũ à non vitioſo auctore,tũc nõ eſſet neceſſariũ aliud deducere,niſi antiquam poſſeſſionẽ reſpectu agentis,& recentẽ reſpectu cõuenti,vt diximus ſupra in ſecunda cõcluſione. & iſtam intelligentiã ꝓbat Venat.cõſ.xcviij.verſ.ſed dicit D.veſtra,quã licẽt improbet Io.Ant. Alex.conſ.iiij.ver.itẽ dico,tñ iudicio meo in hoc malè loquitur.

64 Quarta concluſio eſt,qa remediũ d.c.datur ẽt ꝓ reb.mobilibus:vt colligitur ex mente Bar.in d.l.rẽ, quæ nobis.verſi.quarto quia prædicta.vbi concludit, dictũ remediũ dari etiã in terminis l.ſi coloni.C.de agric.& cenſit.lib.xj.quæ lex locũ habet in rebus mobilibus.& expreſsè hoc tenet Soc.ibi,verſ.circa quintã.Ripa in c.ſæpe.nu.22.verſ.an aũt cõpetat,de reſtit.ſpol.Iaſ.qui hãc dicit*cõmunem opin.in d.l.rem , quæ nobis.nu.19.Rip.in l.naturaliter.§.nil cõmune.nu.54.ff.de acq.poſſ.prout etiã diximus ſupra in prima concluſione huius tituli in ſexta ampliatione.

65 Quinta concluſio eſt,nã dictũ remediũ datur etiã pro rebus incorporalibus , Bart.in l.iij.§.vnde vi.ff.de vi,& vi arma.Bald.in ꝛſi.ccccxxv.volu.iij.Bertachin.in tract.de gabell.in quarta parte principali.verſ.xv.q̃ro.Soc.in d.l.rẽ quæ nobis.verſ.tertiò cõclude.de acq.poſ.Domi.in c.nullũ.el ſecũdo,ij.q.ij.Abb.in c.ſicut,in j.not.de re iud.in c.querelã.in iij.no.de electio.& nu.12.Fel.in c. conqueſtus.verſ.an aũt per præſtationẽ.de for.comp.Iaſ.in cõſi. clxxij.vol.iiij.Ripa in c.cũ eccleſia Sutrina.nu.101.de cauſ.poſſ. & propriet.Bouer.in ſing.de petit.& poſſ.nu.4.Afflict.ſup cõſti. poſt And.de Iſer.ibi ſub tit.de feud.impon.nu.13.& ſub titu.contra quem de reſtit.agat.nu.49.

66 Sicut etiam ꝓ annuis præſtationibus datur cõdictio ex capitulo,q̃relam.de electo.de quo remedio habet per Rot.in nou.dec. iiij.& in antiq.dec.cccclxvij.Abb.in c.cũ ſuper.in fin.de cau.poſ. & propriet.Io.de Sylu.in trac.de benef.in iij.part.q.xxxviij.

Primò amplia, vt id ꝓcedat tam in realibus,quàm etiã in ꝑſonalibus præſtationib.Bald.in conſ.cccccxxv.vol.iij.Ang.in l.ſi certis annis.C.de pact.Affl.deciſ.cccxcv.qui dicit hanc eſſe*cõmunem opi.canoniſtarum.Signoro.in conſ.ccxxij.nu.4.Fel.in cap. conqueſtus.in fi.de for.compet.Bigaſ.in tract.de penſio.q.xlviij. nu.1.Rip.in l.j.nu.3.ff.quor.bon.Aim.conſi.cxl.

Cõtrariũ voluit Corn.in l.ſi certis ann.& ibi Alber.C.de pact. Bart.in l.ij.in fi.ff.quor.bon.Bal.in l.iubemus nullã.in j.not.C.de ſacr.eccl.Inn.& Abb.in c.puenit.de cenſ.Roma.in ꝛſ.cccxj.in iij, dubio.Abb.in ꝛſ.xxiij.volu.ij.Guid.Papæ.q.dlij.Pract.Pap.in for. libell.in cauſa ſpol.poſſ.in glo.j.in fi.Curt.in tract.feud.in ij.part. princ.verſ.& idem videmus.Dec.in conſ.cxxxvj.Bert.ꝛſ.xxxviij. & conſil.cxx.vol.j.Rip.in l.j.nu.3.ff.quor.bon.vbi hanc dicit veriorem,& magis* communem opi.legiſtarum.Tiraq.de retract. cõſang.§.xxxij.in gl.j.nu.79.& in gl.vj.nu.12.ex quibus apparet hanc eſſe hodie*magis communem opin.

67 Secũdò amplia,quia pro annua preſtatione poterit clericus cõueniri etiam coram laico:vt latè tradit Tiraq.de retract.ligna ger.§.xxxij.in gl.j.nu.80.& ſequent.

68 Limita,quia ſi debitor recuſat ſoluere annuam preſtationẽ, quia vult ante omnia informari:non per hoc erit locus remedio d.c.querelam.de electio.ita Guid.Pap.in conſ.lvij.num.6.

Et declara hanc materiam; vt per Anch.in c.peruenit.de cenſib.& in c.querelam.& ibi per Bellam.latiſſimè,de electio.

69 Sexta cõcluſio eſt,quia iudiciũ ſuper dicto remedio eſt ſummariũ , ſicut quodlibet iudiciũ poſſeſſoriũ ſummariũ dicit , ꝓut in iſto remedio dicit Soci.in d.l.rem quæ nobis.in vj.q.ff.de acq. poſſ.& ante eum hoc idem voluit Bal.in c.j.verſi.iiij.opponitur. de ordin.cogn.Paul.de Caſt.in cõſ.iij.vol.ij.Dec.in conſ.cccclxvj. nu.13.Hipp.in ſing.dxliij.deciſ.Neapo.14.deciſ.lv.& deciſ.xcvj. nu.10.& deciſ.189.& deciſ.ccix.in nouis.

70 Septima cōclusio est, nā in isto remedio cōcluditur petēdo restitui rei possessionē: Io.And.in ad l.ad Spe.ī tit.de act.§.sequit. versi.sed certe.super verbo,h reditatē.Fede.de Sen.ꝓl.cclxxxiij. incip.cōsiliū latum.versi.nam verbū restitui.Ant.de But.in ca.cū ad sedē.ver.oppono secūdò.de rest.spol.Arch.ī c.reintegrāda.in pri.iij.q.j.Io.And.ī c.cū ad sedē.versi.ad de restitutionē resti.spol. Soc.in l.rem,quę nobis.vbi limitat,qñ dictū esset,liberè relaxari, vel liberè restitui,vt ibi in vers.aduerte tñ,& in ꝓl.cclxij.Ias.in ꝓli. clxx,vol.ij.Alex.cons.cxvij.vol.ij.& in additio.ad Bar.in l.si colo ni.C.de agricol.& censit.lib.xj.Ruin.in rubr.ff.de nou.oper.nūc. num.16,& idem voluit in cons.clxiiij.nū.7.vol.iiij.& idem tradit Marian.Iun.in cons.cxxviij.nu.8.vol.ij.

71 Declara,quia concluditur etiam per verba,rē restitui,qñ ex ꝑcedentibus apparet intentatū possessoriū,nā saluaē libellus per impropriationē.Ant.de But.ī c.cū ad sedē.ver.oppono ij.de rest. spol.Soc.in d.l.rē,q̄ nobis.in vj.q.principali.de acq.poss.Spe.ī tit. de restit.spol,in princ.nu.8.ver.nota ꝙ quidā iudices.Ant.de Bu, ī c.q̄relam.versi.circa secundā partē.de elect.Fe l.in c.inter dile ctos.ver.& istis ēt adde.de fid.instr.Abb.in c.bonæ.el ij.pillū tex. de postul.plā.Bal.in c.cū ad sedē.de rest.spol.Ias.in ꝓli.clxx.vol.ij.

72 Et idem est,qñ dictū esset in libello,rē ad se pertinere.Rot.in nou.dec.cccxcvj.Ant.de Bu.in c.j.ver.ex his decidit,de sequestr. poss.& fruct.& ibi Abb.nu.16.ver.sed circa hoc dubitat.Milis,in verbo,pertinere.Fel.in rubr.de rescr.ver.hæc aūt limitat.Ant.de But.in c.cū ecclesia Sutrina.ver.qñq; petitur.de cau.pos.& ꝓpr. Bal.in c.inter dilectos.ver.ibi pertinere.de fid.instru.Alex.ꝓl.xlij. vol.iiij.Ias.in d.§.nihil cōe,nu.184.& ibi ēt Ripa, num.198.ff.de acq.pos.Guid.Pap.sing.cccclxxiij.pract.Pap.in for.libel.ꝑ actiōe reali.in versi.spectare,& pertinere.Rot.dec.dlvij.& in antiquior. Bisig.v.de ꝓb.Fel.in d.c.inter dilectos.in text.ibi,admonitoriū.de fid.instr.Ripa in c.cum ecclesia Sutrina.de caus.pos.& ꝓpr.Soc. in d.l.rem quæ nobis.versic.& idem dicendum est.ff.de acq.poss.

73 VIII.Conclusio est,quia iudex in sententia lata in isto reme dio potest perpetuum silentium imponere. Rota in antiq.decis. ccxxj.Cassa.decis.j.de sentent.& re iudic.

Contrarium Zas.cons.vij.num.60.volum.ij.

74 IX.Conclusio est,nā in libello in isto remedio nō est necesse tps apponere.Soc.in d.l.rē,q̄ nobis.versi.dubitatur ēt & quartò. Pract.Pap.in form.libel.in cā spolia.possessionis,super verbo,in gressus,apostil.ad decis.Thol.cccx.in fi.Alex.cons.vj.versi.ij.re spondeo,vol.iij.Afflict.in dec.Neap.ccl.versi.sed quando agitur remedio.Dec.in l.certi condictio.nu.10.ff.si cert.petat.

Contrariū Ias.i d.l.certi ꝑdictio.ver.nō omitto tñ.ff.si cer.pet.

75 X.Conclusio est,ꝙ cōmissa causa petitorij, & possessorij,ex c.reintegrāda,pōt in solo possessorio ꝓcedi.Abb.ī ca.cū ad sedē. nu.7.versi.quæro sic fuit commissa.de restitu.spol.Alex.ꝓl.xcviij. versi.circa primum.vol.iij.Soc in d.l.rem quæ nobis.versi:v.pōt dubitari.Abb.in c.j.vers.aut quæritur nunquid causa commissa, de sequest.poss.& fruct.post Ant.de Butr.ibi.versi.si quæritur,an si.Cassa.decis.vlt.nu.7.& seq.de caus.poss.& propr.

76 Amplia, quia solus iudex ex officio etiā post causam cōmis sam super petitorio, & possessorio, & receptis ꝓbationib.super vtroq;,iudicio,pōt super solo possessorio cām diffinire:per tex.ī ca.ij.quē ita*cōiter Doct.intelligūt,de caus.pos.& ꝓpr.vt ibi di cit Abb.ver.ideò fortè.gl.post Ant.de But.ibi.vers.iij.respondet.

Limita si partes cōsentirēt,vt super vtroque simul iudex ꝑce deret:vt not.Rip.in d.§.nihil cōe.nu.172.ff.de acquir.poss.

77 XI.Conclusio est,vt in tali remedio ēt sit locus iuramēto in supplementum.Alex.cons.xcj.versi.plus dico etiam,volu.v.Soc. in d.l.rem,quæ nobis.vers.in hac causa possessoria.Dec.cōs.cclij. versi.& in quæstione nostra.

78 XII.Conclusio est,quia in isto remedio nō habet locū nomi natio.gl.in c.quicunq;,el j.in gl.j.ī fi.xij.q.ij.Archi.in c.reintegrā da,circa fi.ver.sed q̄ritur,si isti.iij.q.j.Domi.in d.c.quicunq;.vers. & hoc.Spec.in tit.de primo decreto.§.restat.versi.hoc ēt notan dū.qui volūt, ꝙ in iudicio possessorio non habeat locū notatio.

79 Et facit,quod notat Rot.in antiq.dec.lxxxv.vbi dicit quòd non habet locum nominatio, quando agitur personali actione.

80 Contrariū,ꝙ in iudicio possessorio locū habeat notatio:te nēt gl.in l.locū.in verb.si tabulæ.ff.de tab.exhib.Bart.in l.ij.versi. quæro extra gl.C.vbi in rē actio.& Abb.in c.quoniā frequenter. §.ꝙ si super.nu.51.vt lit.non contest.vbi distinguit, quod si cōue nitur quis facto proprio,non possit nominare:aliàs secus.quám distinctionem videtur sequi Soc.in d.l.rem,quæ nobis.versi.cir ca decimam.Idem tenet Ant.de Butr.in d.§.ꝙ si super.versicul.in actione personali.Mar.ibi.vers.vij.quæro.& ibi Imol.nu.52.ver. vltimò adde.Decis.Neapol.ccxvij.in antiq.

81 XIII.Conclusio est,nā in isto remedio veniūt fructus ꝑcepti tātùm,qñ cōuenitur bonæ fidei possessor: secus verò,quando violentus,qa tūc etiā de his, qui percipi potuerūt,tenetur violē tus.Rota,in nouis decis.xxv.Soc.in d.l.rem,quæ nobis.ver.circa vndecimam q.de acquir.possess.Rota in antiq.decis.dxcvij.& de cis.cxxx.in antiq.decis.xj.sub tit.de resti.spol.in antiquior.Bisig. Cassa.decis.vj.nu.3.de ꝓeb.gl.in c.cum causa.in gl.fi.de offic.de leg.Barb.in consi.xxiiij.versi.quòd imò dixit.vol.iiij.

82 Amplia, nam etiam ex sola mala fide teneri ad fructus per ceptos illum,qui conuenitur remedio canonis, reintegranda,te net.Socin.in d.l.rem,quæ.in xj.quæst.Paris.consi.cxxxviij.num. 32,vol.iiij.Rota in antiq.decis.ccccclxxxiij.

Idem tenet glo.in c.grauis.in verbo,fructus.versi.malæ fidei possessor.de resti.spol.& gl.in l.& ex diuerso.in princ.in gl.mag. versi.si verò sit malæ fidei.ff.de rei vend.tenet malæ fidei posses sorem sine titulo in percipiendis condemnari posse, secus verò, si titulum habeat,nisi in quatuor casibus,vt ibi per eam.

Quam opin.sequitur ibi Bar.versi.tertiò est videndū.& idem dicit gl.in §.si quis à nō domino.in gl.in verbo,cogitur.instit.de rerū diuis.& institutio.de offic.iudic.§.j.in gl.in ver.cū fructibus. ver.si verò malæ fidei.Cy.in l.certum.ver.secundo casu.C.de rei vendic.Abb.in d.c.grauis.nu.7.ver.nunc venio ad secundam.de restit.spol.post Ant.de But.ibi.ver.quidam sunt malæ fidei.

Idem dicit gl.in l.si nauis.in §.fin.in gl.in verbo,generaliter.ff. de rei vendic.gl.in cap. cùm non liceat.in glos.in verbo ,cū fru ctibus.in versi.si verò malæ fidei.xij.q.ij.& Spe.in titu.de fruct.& interes.§.primo,versiculo,si verò sit malæ fidei.& Petr.de Anch. ibi,qui dicit istam opinio.gloss.*communem,in versic.quartò quæro.& Imol.versicu.an autem malæ fidei.

83 Contrarium,quòd etiam malæ fidei possessor non teneatur de percipiendis,tenet Cyn.in l.certum.C. de rei vend. versic.sed secundum glo.& sequitur Cardin.in capitulo,grauis.versiculo, contrà euòd imò teneatur.de restit.spol.

84 XIIII.Conclusio, ꝙ in isto remedio nō requiritur, vt de ne cessitate auctor ꝓbet possessionē tempore spolij,sed satis est, ꝙ doceat se aliqñ ante spoliū possedisse:vt est tex.in c.olim.de rest. spoliat.Abb.in c.cū ecclesia Sutrina,n.20.versi.aduerte latius.de caus.pos.& prop.& in c.cū ad sedem.ver. nūquid hoc solū.& ibi Imo.nu.15.ver.in glo.iij.vbi dicit istud*communiter teneri.de resti.spol.Abb.in c.olim.ver.nota singulariter.& ibi Imo.ver.itē nota ꝙ sufficere videtur.cod.tit.Alex.cōs.cxxxiij. vers.nō obstat si diceretur.vol.ij.Spec.in tit.de poss.& petit.in §.j.in fi.ver.postre mò nota cōsiliū.Host.ī d.c.cū ad sedem.ver. nūquid hoc solū.& ibi Io.And.vers.in gl.iij.Rota in decis.cxxiiij.in nouis,Alex.in c. Pōtifices.ver.imò plus.vij.q.ij.Bal.in l.pen.C.si à nō cōpet.iudic. Cor.in cōsi.cxlvij.n.21.vol.ij.Ruin.cōs.xlix.n.2.vol.iij. Rip.in c. cū ecclesia Sutrina.n.32.vbi hāc dicit*cōmunem opi. de causa pos.& ꝓprie.licèt ipse ꝗrium teneat.& Cor.in ꝓl.cclxxx.ver.& ī super.vol.iiij qui loquitur in possessorio retinēdę:& Alex.cons. xxxiij.in fi.vol.iij.qui loquitur in possessorio adipiscendæ:& res pectu possessorij, recuperandæ,de quo loquit,ponit Bert.in cōs. clxxij.vers.non igitur,vt ꝑdixi.vol.ij.in nouis.& hoc qa in nostra materia possessorij recuperandę semel possidens semper ꝑsumit in futurum possidere, quando autem in alia materia hæc regula locum habeat,vide Alciat.in tract.presumpt.in ij.reg.in xxj.præ sumpt.& Bal.in l.Celsus.n.201.de vsucapion.& quo ad rē mobi lem,vide in conclusione nostra x.in tit.de præsumpt.in j.lib.

85 Contrariū, ꝙ in remedio recuperādæ possessionis nō suffi ciat ꝓbare quem aliquādo possedisse,sed requiratur ꝓbatio pos sessionis eius tēporis,quo qs fuit spoliatus: voluit gl.iij.in verbo vltimo,in c.cū ecclesia Sutrina.de causa poss.& ꝓpriet.& glo.in verbo,diutius.in cū ad sedē.de restit.spol.In.in c.qualiter, & qñ. el ij.ver.& sicut est in eo.de accus.Old.ꝓl.j.ver.ij.qa.& Ang.Aret. in §.quadrupli.n.20.ver.itē dixi ī libello.inst.de actio.& ī c.reme dio possessorio adipiscendæ,dicit Ang.Aret.ī §.quadrupli.ver.si verò ꝓbaret titulū.inst.de act.Cur.Sen.cōsi.lxxj.ver.quartū etiā addit.Rip.in c.cum ecclesia Sutrina.nu.32.de caus.poss.& prop.

86 XV.Conclusio est,vt ī isto remedio nō admittatur exceptio dominij,vt in cōclusione prima,suprà eod.tit.ī vlt.ampliatione.

87 XVI.Conclusio est,ꝙ de iure ciuili spoliat' nō potest suspen dere petitoriū post litem contestatā.Bart.in l.naturaliter.§.nihil cōmune.ver.in ij.casu.ff.de acq.pos.Rap.Cum.in d.§.nihil cōmu ne.n.23.ver.itē habitis.& idē Cum.ꝓl.xxxix. & Aret.in d.§.nihil cōmune.ver.iiij.adde.Alex.ibi.ver.ij.cōtra istam combinationē. Ias.ibi.n.41.ver.iiij.notabilis cōclu.& Ias.in l.j.ver. confirmatur quia.ff.de nou.oper.nunc.Inn.in c.ij.de causa poss.& ꝓpriet.ver. priº.&ver.itē nota,ꝙ si spoliator.Boue.ī verb.exceptio.fin.xxvij.

88 Contrarium Bolog.in §.nihil.cōmune.n.25.ver. circa secun dā cōbinationem.vbi videtur tenere,vt etiā post litem cōtestatā de iure ciuili possit suspendi petitoriū.& ibi Marmer. n.53.& ibi Dec.nu.32.ver.tertia cōclusio.Gozad.consi.x.nu.22.& nu.54.

89 Sed de iure canonico potest fieri ista suspēsio vsq; ad cōclu sionē ī causa,ꝑ tex.ī c.pastoralis,de causa pos. & ꝓpriet.& ꝑ tex.ī clem.j.

clem i.de causa poss.& ꝓpr.siue petitoriū sit à seipso,siue ab eius aduersario intentatum.Inno.in c.ex conquestione.in primis ver bis,de rest.spol.& ibi Abb.vers.quo ad secundum.Paul.de Castr. in d.§.nihil cōmune.in finalib.verb.ver.sed in vna cōbinatione. & ibi Claud.ver.quinimò fortius.Soc.ibi ver.sed aduerte etiam. & in regu.ccc.in j.fal.Rota in antiq.decis.lxix.& decis.cccxciij.in nou.& dec.ccclxxxij.Pau.de Cast.in ꝓl.cclxxvij.vol.j.& idē tenet Host.in c.ij.in fi.versi.sed & secundū dominum,& ibi Io.And.in ver.dicebat etiā Inn.de caus.pos.& propr.Imol.in cle.j.ver.an au tē ista suspensio.de caus.poss.& propr.& ibi Bonif.nu.66.& seq.

90 Alij fuerūt in alia opinio, ꝙ de iure canonico nō indistinctē in oībus causis spoliatus possit suspēdere petitoriū intentatum ab aduersario, sed tñ in causa beneficiali:iuxta tex.ī cle.j.de cau. pos.& propr.Cuma.cons.xxxix.Aret.in d.§.nihil cōe.vers.iiij.ad de.& ibi Ias.nu.41.vers.quarta notabilis conclusio.& ibi Alexā. vers.ij.contra istam combinationem.Soc.ver.sed aduerte etiam. ff.de acq.poss.Decis.Neapol.xxviij.in nouis.

Hoc autē, quod dicitur de iure canonico in causa beneficiali posse suspendi petitorium vsque ad causæ conclusionem,

91 Primò amplia,vt idē etiā sit in causa matrimoniali.Inn.Host. & Io.And.in c.ij.in finalib.verb.de causa poss.& propr.

92 Secundò amplia, idem esse in omnibus causis spiritualibus. Aret.in d.§.nihil commune.& Soc.ff.de acq.pos.

Contrarium in causa matrimonialitenet Cuma.in d.ꝓl.xxxix.

93 Hoc etiam, ꝙ de iure canonico in causa beneficiali suspendi possit petitoriū post lit.contesta.vsque ad conclusionē in causa,

Declara vt procedat ꝗ spoliantem, non autem contra bonæ fidei possessorem habentē titulū,eo casu,quo ꝗ illum compete ret remediū canonis,reintegrāda.Thom.Fastol.dubio xciij.Mil. in verb.possessorium.vers.petitorium cum possessorio.Soci.in l. rem, quæ nobis.versic.vltimò dubitatur.Matth.de Afflict.super const.sub rub.de violentijs circa possessio.num.68.

94 Primò amplia,quia nedū semel,sed pluries suspendi pōt pe titorium in eadem instantia ante causæ cōclusionē.Rot.in nou. deci.ccclxxxij.Milis,in verb.possessoriū cū petitorio.Ant.de Bu. in capitulo,pastoralis.versi.sed est dubium.de causa poss.& ꝓpr.

Contrarium, ꝙ nisi bis,vel semel tantùm, voluit Abb.in c.pa storalis.num.21.de caus.poss.& propr.

95 Secundò amplia,quia nedum in prima instātia vsq; ad cōclu sionem,sed etiā in secunda & tertia suspēdi pōt petitorium.Ro ta in nou.decis.cccxcvij.& decis.ccclxxxij.in nouis.Milis in versi. possessoriū cū petitorio.decis.Neap.xxxv.nu.6.in nou.& in dec. xlj.n.12.in no.Imol.ī d.cle.j.n.5.ver.ij.dicit gl.de cau.pos.& ꝓpr.

96 Primò limita, nā quo ad petitoriū intētatū ab aduersario su spensio fieri nō potest in causa appellationis post lit.contest.nisi in causa beneficiali,vel spirituali, non aūt in aliis causis:per text. in d.cle.j.de cau.pos.& ꝓpr.& dicit Rot.in nou.deci.ccv.& Ioan. And.in capitulo,pastoralis.de caus.pos.& propr.in verb.pēdēte.

97 Videt restringere nedū ad causam beneficialē,sed ita demū, si per appellationē cā sit ad curiā deuoluta: prout pōderat dictū Io.And.Abb.ibi nu.33.gl.in verb.beneficiali.in cle.j.de cau.poss. & propr.Anch.in d.cle.j.in iiij.oppos.& Bonif.nu.49.& seq.

98 Contrariū, ꝙ in omni cā idē sit, & specialitas causæ benefi cialis,iuxta tex.in d.cle.j.cōsistat ī eo, vt si causa appellationis ex partib.sit ad curiā deuoluta super causa beneficiali,deuoluit ne dū iudiciū petitorium, sed ēt possessorium,prout tenuit Paul.de Castr.in conf.cclxxvij.vol.j.quæ opinio fuit de mente Anton.de Butr.in c.pastoralis.versiculo oppono ꝙ nedum.de caus.poss.& propr.& eius dicta ita ponderat Abb.ibi num.33.& seq.

99 Et idem voluit Abb.qñ coram iudice ad quem pendere pos set vtrunq; iudicium & petitorium, & possessorium: vt ibi p eū, nume.34.versi.sed certè hoc dictum.& Card.in d.cle.j.in iiij.q.& Imol.ibi.ver.si autem libellus erat.Dec.Neapo.xxviij.in nou.nu. 2.cum pluribus sequentib.

100 Amplia,nam hoc quod dicit in cā appellationis, ꝓcedit ēt in causa supplicationis,& reclamationis ad Principem:vt p Dec. Neapo.xxviij.in fi.vers.secunda dubitatio est,in nouis.Afflict.su per constit.in prælud.q.x.nume.9.& est bona gl.in d.cle.j.in ver bo,per appellationem.& ibi Imol.versi.gl.per appellationem.& ibi Card.nu.12.in vj.q.de caus.poss.& propr.

101 XVII.Conclusio est,quia in isto remedio requiritur lit.ꝑe statio.Archid.in d.c.reintegrāda.iij.q.j.vers.& nota quod cū cle ricus.& ibi Domi.in vers.quæro an in remedio.Soci.in l.rē,quæ. vers.tertia dubitatio.apostil.ad decis.Thol.ccxxvj.Ias.in l.natura liter.§.nihil cōe.vers.stat ergo ex ꝑdictis.ff.de acq.poss.Alexan.in cons.ij.ver.& dato.vol.iij.& in d.§.nihil cōmune.versi.de ista ma teria:vbi hanc*cōem opin.affirmat.& ibi Ripa,nu.182.Rota in nou.deciij.in fi.de rest.spol.Soci.in c.quoniam frequenter.vers. lxij.fallit.vt lite non contest.Dec.in consi.ccciij.nu.5.ver.ij.quia. Rebuf.in tit.de mater.poss.artic.iij.in glo.j.in fi.

102 Et hoc maximè depēdet ab illo articulo, an in possessoriis requiratur litis contestatio.de quo per Bart.in d.§.nihil commu ne.versic.tertiò quæro.& ibi Alex.ver.iij.q.& ibi Ias.versi.tertiò quærit Bar.Alex.in cons.ij.vol.iij.

103 XVIII.Cōclusio est,nā in isto remedio ēt ꝗ laicum pōt per clericum Iudex ecclesiasticus adiri,qñ occupantur bona eccle siæ.gl.in c.cū dilectus.in verb.mortis.ver.& no.de eo,quod met. cau.Abb.in c.cū sit generale.vers.iij.no.de for.compe.Cald.in c. cū ad sedē.de resti.spol.Soc.idē tenet,in l.rē,q̄.ver.circa tertiū.ff. de acq pos.quod per iniustā rei ecclesiasticæ detentionem com mittat sacrilegiū saltē largo modo,& ꝓpterea possit ēt iudex ec clesiasticus adiri,Fel.ī c.cū sit generale.ver.& dū dicit,de for.cōp.

104 XIX.Conclusio est, quia condictio ex dicto canone nō in famat.Alex.in cons.vj.ver.ij.respondetur.vol.iiij.Dec.Neapo.ccl. in antiq.Soc.in cons.cix.vol.iij.

105 Et hoc intelligitur, vt etiam de facto non infamet:vt decla rat Dec.in l.certi condictio.nu.10.ff.si cert.petat.

106 Contrarium, ꝙ saltē de facto infamet,tenet Ias.in d.l.certi condictio.versi.non omitto tñ.ff.si cert.pet.Iac.in tract.de feud. in ver.& dicti vasalli pro dictis.Rebuff.ver.sed ne proceda mus.

107 XX.Cōclusio est,nam si impetretur rescriptū super spolio, licèt in libello exprimatur tenor aptus ad remediū canonis,rein tegranda,si tamen nō probetur spolium, impetrās tale rescriptū non obtinebit in isto remedio.Fel.in c.super literis.vers.,ꝓpterea Paul.de Castr.de rescr.Brun.cons.xxj.versic.& primò ex qualita te.& hoc ante omnes alios dixit Paul.de Cast.in cōs.cccxv.aliàs cons.cliij.versi.circa secundum.vol.j.

108 XXI.Conclusio est, vt in isto remedio nō sufficiat probare possessionē per vnum testem: vt tenet Dec.Neap.ccclxiiij.nu.4. in antiq.post Bart.in extrauag.ad reprimendum.nu.10.Cagnol, in l.in pari.nu.8.ff.de reg.iur.Grat.in consil.100.nu.7.vol.ij.

Contrarium Dec.cons.cclij.versic.restat duntaxat.vbi tenet ꝙ salrē deferatur iuramentū in supplemētum, vt dicit ēt Alex.cōs. xcj.ver.plus etiam dico.vol.v.Grat.in consi.xlij.nu.6.vol.ij.Deci. in cons.lvj.nu.1.& in cōsi.dclxiij.nu.2.vbi loquitur in interdicto retinendæ.Calcan.in cons.x.nu.16.Matth.in singu.ij.

109 Et ꝙ in isto remedio sufficiat probatio per solam famā,te nuit Anch.cons.xlij.ver.verum habemus.refert & sequitur Hip. in l.de minore.§.plurimum,versic.item etiam scias.ff.de quæst.& idem voluit Dec.in c.j.nu.17.de appel.

Sed quia iste articulus pendet ab alio,vtrū in possessoriis iudi ciis sufficiat ꝓbatio per vnū testē,vel ꝑ famā,de quo vari e Doc. sententiæ reperiuntur, ideò circa hoc nunc vlterius non insisto.

110 XII.Conclusio est, quia in causa beneficiali qs nō obtinet in isto remedio, nisi iustificauerit suā possessionē ex aliquo titu lo colorato.Inn.in c.ex parte.ver.& eodē modo.de restit.spol.& in c.in literis.versi.tñ ad hoc,eod.tit.Arch.in c.j.ver.ad hoc ēt.de eo,qui mit.in poss.causa rei seruand.in vj.Paul.de Cast.in consil. cclxiij.in iij.artic.vol.j.Rota in nouis.decis.cclvij.ver.allegabā ēt. & decis.iiij.in fi.versi.alia additio.in nou.& dec.lxv.in antiq.Ant. de But.in c.ī literis.ver.oppono & aduerte hic.de rest.spol.Cassa. decis.iiij.n.6.de rest.spol.& dec.viij.nu.2.eo.tit.Rot.dec.dclxxix. in antiq.Aegid.deci.xlix.& dec.xcix.Sarn.in reg.de annali.q.lvij. nu.5.& 6.Afflt.super Consti.aliàs sub rubr.de viol.circ.poss.num. 42.& seq.Rot.in nou.dec.xiiij.in prin.Aegid.dec.xvij.in prin.gl. prag.sanct.ver.aut agitur in possessorio,cū plurib.seq.Guid.Pap. deci.lxxxv.& sing.ccxxxj.Deci.Neap.vj.nu.2.& seq,in nou.Rota in nou.dec.cccxciij.vers.ꝙ aūt agens interdicto.vbi dicitur, hoc esse magis de stylo,quā de iure receptū,Aegid.consi.iij.vers.nec obstat ꝙ petat,& ꝓl.x.ver.tertia ratio principalis.Staph.de literis grat.& iusti.Paris.ꝓli.xij.nu.2.vol.iiij.Alex.in l.naturaliter.§.nihil cōe.nu.25.ver.octauò fallit.& ibi Ripa,nu.71.ff.de acq.poss.Frā. in c.ad decimas.ver.in beneficialib.de restit.spolia.in vj.Pauin.in prælud.super extrauag.Io.xxij.vers.& idē in decis.Præpos.in cap. porrò.ver.xvj.fallit.de diuor.gl.fi.in cle.j.de caus.pos.& ꝓpr.Ioā. And.in addi.ad Spec.super rub.de rest.spol.in prin.Oldr.in cons. j.ver.iij.quia ad hoc.Sarnen.in regu.de trien.q.xxiiij.nu.3.Feli.in rubr.de except.ver.tñ exceptio.Imol.in cle.j.versi.gl.sola,de cau sa pos.& propri.& ibi Bonifac.n.60.Card.in capi.in literis.versi. fallit in casu.de resti.spol.Dec.in l.fi.nu.19.C.de edict.Dini Adri. toll.& idem in consi.ccxx.Ioan.de Sylu.in tracta.de Benefic.in ij. parte.quęst.xxv.

Et alij, quos posuimus in cōclusio.nostra prima suprà eodem titul.in xix.limit.

Contrariū Abb.in c.in literis.de rest.spol.ver.sed in beneficia lib.& Præpo.Alex.in c.ij.ver.in ead.gl.iij.q.j.Dom.in ꝓl.cxlviij.& in consi.lvij.Marmer.in §.nihil cōe.nu.23.ff.de acq.poss.Imol.in c.in literis.versi.quid autem si agatur.Card.in cle.j.in ix.opposit. de caus.poss.& proprie.Hostien.in capitu.ex parte.versicul.nam quantum ad possessionem.de restitutio.spoliato.& ibi Petrus de

Anchar.ver.sed contra istā determinationem.Host.in c.ex transmissa.ver.est ergo hoc possessorium.de resti.spol.& in summa,in tit.de rest.spol.§.quando facienda.versi.quid ergo.in vltima opinione per ipsum relata. Abb.& Anto.de Butr.in c.ex literis,& in c.cū ad sedē,de rest.spo.Soc.in l.rē,q̄ nobis.nu.17.ff.de acq.pos.

111 XXIII.Conclusio est, quia condemnatus vigore huius remedij,debet actualiter possessionem restituere,nec liberatur præstando fideiussores de restituendo: vt firmat Archid.in cap.quia sæpe.de electio.in sexto.quem refert,& seq.Luc.de Pen.in l.si coloni.C.de agric.& cens.libr.xj.

112 XXIIII. Conclusio est, quia spoliator conuentus remedio reintegrandæ, non potest obijcere exceptionem retentionis ratione impensarum,& melioramentorū in re factorū.Alex.in ꝯs. cliiij.nu.4.vol.vj.& idem voluit Curt.Iun.in consi.clxv.quod intellige in malæfidei possessore prout loquuntur Doct.alleg.

113 XXV.Conclusio,quia in hoc remedio ille dicitur iudex cōpetens,qui est iudex ordinarius ipsius rei cōuenti: vt tradit Soc. in l.rem,quæ nobis.nu.11.de acq.poss.

114 Et hoc regulare est,cùm semper actor debeat sequi forum rei.cap.cum sit generale.de foro compe.& l.iuris ordinem.C.de iurisd.omn.iudi.

115 Limita, qn̄ spoliator & spoliatus essent clerici,& spoliatus ageret corā iudice laico, in cuius territorio existeret beneficiū, super quo cā versaretur,qa tūc ipse iudex laicus ī hoc casu iudex cōpetēs diceret,cū causa possessorij non spiritualis, sed secularis cā appelletur.Affl.decis.ij.nu.2.& seq.& decis.xxiiij.nu.9.Abb.in c.literas.nu.7.& seq.de iura.calum.Guid.Papæ,deci.j.& dec.lxxi.& dec.lxxxv.Grammat.dec.lxxvij.Ripa qui hanc dicit veram, & *communem opin.in rubr.de iudiciis.nu.9.Boer.deci.lxxix.nu.13.Igne.in l.necessarios.in §.non alias,in ij.parte.ff.ad Syllan.Guliel.Benedict.in ca.Raynutius,in verb.& vxorem nomine Adelasiam.nu.39.de testa.

116 Secundò limita, conclusionem non habere locū, quando in spolio esset commissa violentia; quia tunc agi potest corā eo iudice,sub cuius iurisdictione violentia fuit illata, etiā si nō esset iudex ordinarius ipsius spoliatoris,gl.in l.j.in fi.vbi no.etiam Bal. C.de interdict.Alberi.in l.j.nu.13.ff.eod.tit.Tiraq.de retract.cōsang.§.viij.in gl.iij.num.10.

117 Tertiò limita, si cleric⁹ possessione rei ecclesiasticæ spoliaretur,quia tunc spoliator sub iudice ecclesiastico conueniri posset,vt suprà dictum fuit in xviij.conclusione.

118 XXVI.Conclusio est, quia in hoc iudicio legitimatio personarum est facienda.Bartol. in extrauagant.ad repremimen.in verbo.summariè.Bald.in l.fina.q. v.C. de edict.Diui Adrian.tollend.& ibi Ias.nu.4.Ias.in Rubr. C. qui admitti.nu.4. Gerard.de Petr.san.in sing.xxiij.Aimo in consi.ciiij.nu.1.

119 XXVII.est Cōclusio,vt in huiusmodi iudicio, libelli oblatio sit necessaria:vt tradit Spec.in tit.de libell.cōcept.in §.nūc dicendum,ver.xxiiij.& ver.xxvj.Inno.in c.j.& ibi Abb.nu. 14.de libell.oblat.Soc.in l.rem, quæ nobis,nu.14.ff. de acq. pos.Ripa in l.naturaliter.§.nihil commune.nu.197.pract. Papin. in forma libell.in causa spoliat.pos.Marian.in c.j.in lij. & liij.fallen.de libell. oblatio.& ista videtur magis *communis opinio.

120 Contrarium tamen voluit Luc.de Pen.in l.si coloni.q. xix. & ibi Io.de Plat.versi.& ex prædictis.C.de agric.& censit.lib.xj.

Et quòd in summariis non sit necessaria libelli oblatio:tradit Ro.in consi.dcix.& idem Hippo.in sing.cij.

121 XXVIII.Conclusio est,quia spoliator nō est aliqua dilatio ꝯcedēda ad ꝓbandū,nisi quādo spoliatus agēs nihil, nec plenè, nec semiplenè ꝓbauit.Cassad.deci.ij.de dilatio.& deci.iij. eo.tit.

122 XXIX.Conclusio est, quia remedium hoc non potest cumulari cum remedio interdicti vnde vi,vt tradit Socin.in l.rem, quæ nobis,num.15.ff.de acq.poss.

123 XXX.Est conclusio,nam etiā si spoliator continēti offerat probationes sui dominij,nihilominus spoliatus ante omnia debet restitui.Abb.post gl.in c.j.nu. 5.de restitut.spo.Alex.in l.naturaliter.§.nihil commune. numero, 20.& ibi Ripa, num. 52.ff.de acquirend.poss. Luc. de Penn.in l.si coloni.quæstione. 22. C.de agricol.& censit.libr.xj.Dec. in consilio,lxxxiiij. & consi.lvij.Ias. in consi.clxij.vol.ij.Boer.decis.ccxxxviij.num. 2.qui pluries allegat.vide & declara,vt suprà in regula,spoliatus.

124 XXXI.Conclusio est,quia à sentētia lata, ī hoc remedio de iure Canonico permissa est appellatio.c.j.de causa pos. & ꝓprie. cap.cū ad sedē.& ibi Abb.Io.And.Anch.Fel.& cōmuniter*alij, de restitut. spol.Spec.in tit.de appel.§.in quib⁹.in ver. sexto casu. Bal.in l.j.& ibi Sal.qui hāc dicit*cōmunem opi.C.si de momēt. pos.Feder.Sen.in cōs.lvj.Bal.in cōs.ccclxxix.& in cōsi.cxlj. volu. j.Card.in Clemen.j.per illū text.in j.oppositione, de sequest.pos. & fru.pract.Pap.in forma libelli in caus.spoliat.poss.in verb.per nostram diffinitiuam.nu.3.Angel.Aret.in l.fi.§.iussus.ff.de appel. Alexand. qui hanc dicit cōmunem opinionem in consi.xcix. vol.v.Guido Papæ in sing. ccclvij.Curt.in consi.clxviij.Dec.in l. j.C.de bonor.pos.secund.tab.& in consi.xxviij.Decisio.Tholos. ccccc.& ibi apostill.Grat.in consi. xvj.nume.16.volu.ij.vbi dicit communem opinionem.& idem dicit in consi.clxiij.eo.volum. Affli.qui etiam dicit communem,in decis.cclxix.num.2.

125 Sed tamen de iure Ciuili in causa possessorij prohibita est appellatio:per tex.in l.j. C.si de momen. posses. licèt in veritate tex. ille hoc nō dicat,sed tantummodò dicit quòd per appellationem non suspenditur effectus sentētiæ.& ita illum tex.declarat Bar.in l.ij.ff.de appel.reci.& idem dicit Ang.in cons.cvij.ver. nec obstat.Pau.de Cast.in consi.lxxv.vol.ij.& in cons.xxxix.vol. j.prout idem dicit Affl.decis.cclxix.Guido Papæ q. xxxvij.

126 Sed ꝙ de iure ciuili in causa possessorij sit ꝓhibita appellatio,tenēt* cōmuniter Doct. Bar.Bal.& Sal.in d.l.j.C. si de mom. posses.Inn.in c.significantibus.de oper.no.nunci. Spec. in tit.de appell.§.in quib⁹.ver.sexto casu.Fulg.in ꝯsi.cxlv.ī ij.dubio. Ang. in ꝯsi. xlvj.Feder.de Sen.in ꝯsi.lxxvj.Ang. Are.q dicit cōmunē* opi.in l.fi.§.pen.ff.de appel.Cor.in ꝯs.x.vol.iiij.vbi dicit cōmunē. Alex.in cōs.cvj.vol.iij.& in cōs.lxxvij.eod.vol.Calca.in ꝯs.lxxxij. Dec.in cōs.xxviij.& in cōs.xlix.Dec.Tholo. ccccc. & ibi apostil. Hippo.in l.j.C.de rap.virgin.Paris.in cōs.cviij.vol.j. Grat.ī ꝯs.clxiij.vol.ij.vbi dicit cōmunē.Boer.in sing.xxij.in verbo,appellatio.

Hec autem conclusio multis modis declaratur, ac limitatur per Doctores in locis suprà allegatis,quas limitationes breuitatis causa in præsenti non refero.

De Præscriptionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Præscriptio seu consuetudo immemorabilis temporis quid operetur.

QVAMPLVRES parit effectus Præscriptio, seu Cōsuetudo immemorabilis, quorū nōnullos nō inutile mihi visum fuit breuiter in vnū redigere.

1 Primus effectus est,nā præscriptio immemorabilis habet vim priuilegij à principe legitimè obtenti.Tex.est in ca.super quibusdam.in §.præterea.& ibi no.glo. in verbo, non extat.in princ.& ibi Host.in versi.nota diligenter. de verb.signific.Anto.de Butr.in c.peruenit.ver.hæc determinatio.de censib.Domin.in c.Catholica.in fi.xj.distinctio.Bal.in ca.j. in tit.quæ sint regalia.Ias.in l.de quibus.versi.nota ēt.ff.de legib. Fel.in c.cum contingat.versi.tertius casus est.de foro compet.& in capit.causam.versi.signa theoricam.de pręscriptio.& in capi. accedentes.ver.tertius casus.eod.ti.Alex.cons.vj.vers.sed ita est. vol.j.& ꝯs.cxxiij.ver.vsus eñ,vol.v.& ꝯs.lxx.ver.& ideo dicit.vo. iiij.& ꝯs.lij.vers.quia talis cōsuetudo.vol.v.Cuma.ꝯs.lxxxiij.vers. de tempore aūt.Soc.in cons.vij.nu.4.vol.iij.Corn.cons.xxij.vol. j.& in ꝯs.cclxviij.vo.iiij.Imo.in l.si publicanus.§.in omnibus.ver. nā talis diuturnitas.ff.de publican.Rom.ī l.vectigalia.ff.eod.titu. Bal.in l.si qs ad declinandā. vers. secūda quæstio. C.de episcopis & cleric.Abb.ꝯsi.xciiij.ver.præterea certū est.vol.j. Are. in ꝯs.xv. ver.habet eñ cursus.Ias.in l.quominus.ver.intellige tamē. ff.de flumin.Andr.de Isern.in cap.j.§.præterea ducatus. nu.16.de ꝓhi. feud.alien.per Feder.& in cōst.Regni,nu.16. Afflict.in præludiis cōstitu.quæst.ij.& super cōstitu.sub rubrica de homin.non tenē. nume.10.sub rubrica de official.reprobat.n.2.& sub rubrica de præscript.ca.quadragenalem.nu.3. Abb.in ca.cū nobis.nu.4.de præscrip.Im.in l.j.§.denique.ver.itē adde.ff.de aqua pluuia.arcē. Dec.cōs.ccclxxiij.n.1.& seq.& ꝯs.lxxxv.n.2.& ꝯsi.xj.ver.& præsertim.& cons.cclxxj.nu.3.& ꝯs.ccccxcvj.nu.5.& seq.Salyc.in l. vectigalia.ver.quæro an ius exigendi.C.nou.vecti. Cy.in l.j.vers. credo quòd longissimo.C.eod.Pau.de Ca.in l.si publicanus.ver. item allegatur.ff.de public.& ī l.Imperiū.ver. sed dic ꝙ imò ff.de iurisd.omn.iudic.& ibi Ias.ver.circa primū. Pau.de Cast.ī l.seruitutes.la tertia.ver. est alius intellectus.ff.de seruitu.Bal.ꝯsi. cccliij. vol.j.Io.de Anan.in c.ij.ver.adde etiā prædictis.ver.ex quibus.de cler.venat.Card.in capi.cùm apostolica.versic. melius est.de iis, quæ fi.à prælat.Franc.in cap. primo,in secūdo notab.de cōsuet. in sexto.Cor.cōsi.xxiiij.vol.quarto.Iacobin.in tract. de homag. versi.si autem,Curt.Sen.consi. vigesimoseptimo. nu.4.Bertach. in tract.de gabell.in vij.quæst.numero 26.& seq.Iason in consil. ccviij.versicu. tertiò & notabiliter. volumine secundo. Felinus in capitulo,cùm ex officij.versicu.limita quartò. de præscriptio. Soc.in consi,ccxxvij.versiculo,& eo maximè.& consilio clxxxj. Alexand.in disput.sua incip.Sigismundus,ver.& hoc confirmatur,versiculo,sed in cōsuetudine.versicu. nec obstat,ꝙ vsurpāti. & ver.

& versiculo,vel dic,ꝙ præscribitur.versiculo præterea si spatium tanti temporis.Card.consi.lxxxviij.Iaso.cons.ccix.vers.sed condescendo.versi.non aūt procedit.vol.ij.Alex.in cons.cvj.volu.ij. Curt.in tract.feud.in ij.part.versiculo,istam etiam opinionē,Barbat.in consi.xxxv.vers.& tertio ego præmitto.vol.ij.& consi.xlj. vers.quinimò plus.vol.j.Fel.in capitulo,cùm nobis.versicu.quia secundum.de præscriptio.Curt.Iun.cons.xx.versi.& in primis.& ꝯs.lxj.ver.secūdo principaliter.& ꝯsi.lxviij.in princip.& ꝯs.clviij. versi.sed in proposito.& in tracta.feud.in j.parte.ver.& quidem. Mant.in consil.xxxviij.nume.12.Grammat.vot.xij.num.9.Paris. in cons.cxj.nu.33.& nu.49.volu.j.& consil.xxvij.nu.33.volum.j. Maria.Iun.consi.lxxvj.numer.54.& nu.92.vol.j.& consi.xlix.numero 23.eodem volumine. Alexand.consi.xxiiij.versiculo, alio insuper.volum.v.& consilio trigesimoquinto, versicu. & etiam consulto.volumine secundo,& consilio cvj.versi.vj.per id.volu. ij. Grat. consilio lxj. numero 29. & sequ.volum.primo, Lofred. in consi.xl.numero 48.Bertrand.consilio cxxviij.numero 3.volumine ij. Aimo de antiquita. tempor.in iiij.part.nu. 127.Decis. Neapol.ccliiij.vers.vnde omnes Domini.in antiq.Gozad.consi. octauo,num.37.Cæpoll.in tracta.serui.vrban.præd.in xix.q.ver. & pro hoc adduco.Chassan.consilio xxxiiij. numero 7.& consi. xvj.versiculo,& etiam quia.consilio lxvj.nume.51.& in consuetud.Burgund.Bero.quest. cxiiij.

2 Et ideo dicitur,ꝙ consuetudo tāti temporis priuilegio æquiparatur,vt dicit Babat.cōsi.xxxv.ver.& ego præmitto. volum.ij. Alex.cons.lxx.ver.item cōsuetudo. volumine quarto. Bald.in c. j.in tit.quę sint regalia.versic.item quod ex tali.Isern.in capitulo primo,§.præterea ducatus.n.16.de prohib.feud.alien.per Feder. Cyn.in l.j.ver.item talis cōsuetudo.C.nou.vectigal.Sal.in l.vectigalia.eodem tit.Bald.in consi.xlix.volum j. Anchara.in consilio cxlij.versi.quo ad primum.& cōsilio lj. Fulg.cōsi. clxvj.ver. item per priuilegium.Io.de Ana.in ca.de hoc.versic.de consuetudine tamen.de simon.& in capitulo ij.versi.adde etiam.de cler.venat. Oldrad.consilio lxxij.versiculo.sed ad hæc.Signorol.Homod.in consi.ccxlix.ver.& præterea,hoc videmus.Afflict. super cōstitu. in tit.de præscript in cap.quadragenalem. num. 3. Curt.in tract. feud.in ij.part.versiculo,istam opinionem.

3 Primò amplia,vt pręscriptio tāti temporis habeat vim priuilegij etiā in reseruatis Principi,vt est tex.in dict.ca.super quibusdā.§.præterea.de verb.signifi.gl.ī capitulo, innouamus, ī verbo, Regum.de censibus.Bar.ī l.quominus.in secūda quest.ver.itē habet licitè.ff.de flum.Abb.in d.cap. super quibusdā. ver.ī gl.in verbo,non extat.& in cōs.xciiij.ver.sed his nōn obstantibus. volu.j. vbi loquitur in reseruatis Episcopo, vel aliis prælatis. Bart. in l.si publicanus.§.in vectigalibus.in princ,vbi loquit in vectigalibus. ff.de publican.& idē dicit in l.vectigalia.ff.eodem. Iser. in capit.j. §.præterea ducatus.numer. 16.& seq.de prohib.feud.alie.per Feder.qui loquitur in demanijs Regni,vel Imperij.

4 Alex.cons.xxxv.vers.& etiam consulo.volum.ij.qui loquitur in collectis subditis imponendis, licèt collectæ non sint de reseruatis principi:vt dicit Fely.ī capitulo,cùm nobis.ver.demū nota vnum.de præscriptio.Martin.de Laud.in tracta.de princ.q.clxxj. qui loquitur in regalibus.quē refert,& sequitur Felyn.in d.capi. cū nobis.Soc.in cons.vij.numer.4.volum.iij.Ias.qui expressè loquitur in reseruatis,in cons.ccvij.versi.tamen ea.volu.ij.Abb.in capitulo cum nobis.qui loquitur in reseruatis.de p̄script.& in c. ꝙ translationem,in secundo notab.de offic.leg.vbi idem dicit.& in capitulo,cū contingat.ver.quædam sunt reseruata.de for.cōpet.Bal.in l.j.versi.sed in casibus.& in ver.tñ bene præscribitur.q loquitur in rebus Cęsaris.C.ne rei domin.& in l.cùm ꝓponas.in vj.notab.C.de naut.fœn.Ancha.consi.cxlij.ver.quo ad primum. Anto.de Butr.in cap.per venerabilem.ver.idem mihi videtur dicendū.qui fil.sint legit.Aret.in l.more.versi.sed ꝯ hoc facit.ff.de acquir.hære.Bald.in cap.j.ver.quædam nituntur.in titu.quæ sint regalia.Imol.in l.si publicanus.§.in omnibus.in principio.ff.de public.& in l.j.§.deniq;.vers.item adde.ff.de aq.plu.arcend.Prep. in c.per venerabilem.qui fil.sint legit.Anto.de Butr.in c.ꝑuenit. ver.per hoc apparet,de censib.Spec.in tit.de caus.poss.& propr. §.quia verò.versi.quid de colligentib.Salyc.in l.iij.versi.vlterius vide.C.de naut.fœ nor.Paul.de Castr.in l.seruitutes.la tertia.ver. est alius intellectus,ff.de seruit.Abb.in c.ij.num.11.de immunit. eccle.Ioan.Prob.in addit.ad Io.Monac.in capit.j.nu.23.de præscrip.in sexto.Ias.in l.Imperiū.versi.etiā si sint de reseruatis.& ibi Caccial.num.23.ff.de iurisdic.omn.iudic.Afflict.qui loquitur in bonis demanialibus Regis in prælud.cōstit.quæst.vigesimaquarta,num.7.& super cōstitut.in rubrica de præscriptio.in cap.quadragenalem.numer.3.& in titu.de ꝓbatio.per instrumēta.n.10. & seq.Alex.cōsi.lxx.ver.& ad hoc etiā.volu.iiij.& in disputa. incip.Sigismundus.ver.& hoc cōfirmatur.ver.nō obstat.Car.q loquit ī Rega.ī ꝯs.xxxviij.ver.ij.qa ꝯmunis.Bertach.ī trac.de gabel. in j.q.nu.26.& seq.ver.x.q̄ro.Guid.Pap.consi.lvj.in prin.Signor. in consi.ccxlix.versi.item cursus tanti temporis.Paris.in c.cū nobis.nu.4.de præscr.Frā.in c.j.in ij.notabili.de consue.lib.vj.Balb. in trac.præscr.in ij.part.quintæ partis prin.in iij.q.nu.14.& in vj. q.secundę partis iij.par.prin.nu.25.Roch.ī c.fi.ver.limitatur aūt. de cōsuet.Guid.Pap.consi.lxv.in prin.& cons.cl.nu.4.vbi loq̄tur in vectigalibus.Bal.in consi.ccj.in fi.vol.ij. Chass.in cōsue. Burg. ver.& hēt.Cur.Iun.consi.xx.nu.6.& consi.lxj.qui loq̄tur in collectis.Dec.consi.cclxxj.nu.3.& consi.ccccxcvj.nu. 5.Lofred. cons. xl.nu.48.Paris.in consi.cj.nu.6.vol.j.& consi.xxvij. nu. 31.& nu. 78.vol.j.Bertr.consi.lxix.ver.quo verò ad id.vol.iij.Dec. consi.cccxlj.ver.& patet ex omnibus.Grat.consi.lxj. nu. 21.vol.j. Aimo de antiq.temp.in iij.parte,nu.129.

5 Hinc est vt illud q̄d nō est cōcessibile priuilegio,non possit ēt acquiri p̄scriptione tanti tp̄is.Bellamer.consi.xxvij. Afflict. super Const.in tit.de prob.per instr.nu.11.& in tit.de præscr.nu.19.

6 Quod tñ declara,vt procedat respectu concedentis tantum, contra quem ista præscribi non possunt, secus quo ad alias personas.ita Aimo notabiliter declarat in trac.de antiq.tēp.in quarta parte,nu.213.ver.sed aduerte.

7 Secundò Declara,ꝙ istud dictum Bellame.procedit, qn̄ illud est omninò incōcessibile tam respectu dantis, quàm ēt respectu accipientis,secus si ex parte dantis tantùm esset prohibitum alienari,sed ex parte accipientis minimè prohibita esset acqusitio, prout declarat Aimo in libro superius allegato.

8 Et licèt Ias.in l.quo minus.nu.42.ver.ij.ratio.ff.de flum.teneat quòd huiusmodi pręscriptione pręscribantur ēt ea quę aliàs de sui natura essent impræscriptibilia,

Tñ eius opinio reprobatur,vt per Card.consi.lvij.nu.3.& fuit de mente Io.Monac.in c.ij.ver. item tempus. de præscriptio. lib. vj.& ibi Io.And.ver.cùm ergo decimę.Chassan.consi.xxxiiij.nu. 11.& in consuet.Burg.ver.contra tamen omnia.

9 Secundò amplia,vt conclusio procedat ēt,quo ad ea, in q̄bus ius cōe repugnat possidenti, vt est qn̄ quis in alieno territorio, vel in aliena parochia possidet.c.j.de p̄scrip.in vj.Card. in cōs. lxxxviij.ver.itē fine.& consi.cxviij.ver.venio ad aliud.& cons.xxxviij.ver.ij.quia cōis.& consi.cxiiij.nu.9.Alex. in disput. incip. Sigismundus.ver.aut de iure canonico.& ver.nō obstat q̄d dicitur. Ias.ī l.quominus.nu.42.ff.de flum.Imo.ī c.cū Apostolica.ver. vlterius q̄ro,de his,quæ fi.à p̄lat.Roma.in l.vectigalia.ver.opinionem tñ vltimā.ff.de publi.Card.in cle.ij.in viij.q. de rebus eccle. nō alien.Fel.in c.si diligenti.ver.vnde ēt dixit.de pręscr.& in c.de quarta.ver.præterea habet,eodē tit.Balb.in tract.pręsc.in vj. q.ij. par.tertiæ par.prin.nu.27.& in vij.q.j.partis secundæ partis prin. Bolog.cōsi.lxxvij.Lofred.cōsilio xl.n.36.Hispa. in c. per vestras. de donatio.inter virū,& vxo.Chassa.cōs.xvj. ver. & etiam quia. Cur.Iun.cōsi.xx.nu.6.Rui.consi.cxj.vol.v. vbi loquitur de regalibus,vectigalibus,& collectis.

10 Et propterea talis cōsuetudo,seu pręscriptio tanti temporis operatur,vt in alieno territorio quis lignādi,& pascendi facultatē habeat,vt tradit Host.in c.dilecti.ver. quid si aliquis miles. vbi Io.And.in prin.& Ant.de Bu.ver.quid si miles.& ibi Abb. & alij. de arbi.quod duobus modis limitatur.

11 Primò,nam hoc procedit,quotiescunque talis præscriptio, seu consuetudo nō fuit violenta,aliàs secus,vt per oēs Doct. ꝓximè allegatos in c.dilecti.de arbi.Bert.cons.vij.versic. præterea quamuis.vol.j.in nouis.

12 Secundò limitatur,qn̄ ille locus,in quo quis præscriptione tanti temporis acquisiuit ius lignandi, vel pascendi, non habet tot nemora,vel pascua, quæ possint vtrisque sufficere,quia tunc semper dn̄s,vel vniuersitas loci,ꝯ quam fuit inducta talis pręscriptio,in tali casu esset preferenda,prout etiā declarant Docto.ī d. c.dilecti.de arbit.& tradit Bertrand.in dicto consi.vij.nu.4.volu. j.in nouis.

13 Tertiò amplia,ēt si talis consuetudo immemorabilis sit valde præiudicialis ecclesiis.Bal.in c.j.in prin.ver.q̄ro quanto tempore,de his,qui feud.dar.pos.Cur.in tract.feud.in secunda parte, ver.iij.prin.Rot.in antiq.deci.dccccxlj.& in antiquioribus, Bisig. deci.iij.in tit.de cōsue.Dec.in c.j.ver.ij. nō procedit. de consuet. Paris.cons.xxvij.nu.32.vol.j.Rui.cons. clvj.vers.& istud ratione confirmatur.vol.iiij.Aimo de antiq.temp.in iiij.parte,nu.172.

Cōtrariū tenuit Mar.Laud.in tit.de his,q feud. dar.pos.ī prin. ver.& primò dū ait.& sentit istā opi.Cardi.Alex.ibi dum dicit, ꝙ spatiū tanti temporis operatur,qn̄ non agitur de graui præiudicio ecclesiæ,ex quo remanet sibi directū dn̄ium,sentiens,ꝙ si de graui p̄iudicio ageretur,cōsuetudo tanti temporis nō operaret. Claud.in c.j.versi.quarta fuit opinio.de his q feud.dar. pos.Cur. in tract.feud.in secūda parte,ver.ꝯfirmo hāc pulchrā. Fel.in c.accedētes.ver.iiij.fallit,de præscrip.Roch.ī c.fi.ver.quartò limit.de ꝯsuet.Iacob.de sancto Geor.ī trac.feud.in verbo, & in feudum.

ver.sed hic cadit.Card.in clem.in plerisque.in iij,notabili,versic. q̃ si licentiatus.de elect.

14 Concorda has contrarias opiniones,hoc modo.nã aut pōt subesse aliqua causa rationabilis talis consuetudinis, & tũc quia pſumitur inducta ex illa causa rationabili poteſt operari ēt in p̄iudicium eccleſiæ, & tũc procedat prima opinio.Si aūt pōt pſumi, vel conſiderari aliq̃a causa in tali conſuetudine, vtputa, q̃ clerici per ſpatiũ tēporis immemorabilis fuerint conuenti coram iudice ſeculari,& tũc iſta cōſuetudo immemorabilis tpis nō poteſt operari in p̄iudiciũ eccleſiæ tanquã ꝗ̃ ius diuinum introducta,& ita procedat ſecũda opinio. Iſta concordia ſumit̃ ex mente Roch.in c.fi.ſecundũ paruam impreſſionem.in verſicu.quintò limita.& ibi ex his hæc limitatio dubitabilis videt̃.de cōſuet.

15 Quartò amplia,vt ſpatiũ tãti tēporis ſufficiat ad hoc vt dominus ſubditis ſuis onera, & grauamina imponere poſſit.ita gl.i c.nullus Epiſcopus.el ij.in verbo,ex vſu.el ij.j.q.j.Abb.in ꝗ.fil.vii. verſi.poteſt & ſecundò.vol.ij.Guid.Pap.conſi.j.nume.9.verſ.etſi guiſpiã.Gram.vot.duodecimo.nu.8.& ſeq.tradũt etiã alij,quos ſuprà citauimus in prima ampliatione, dum dicunt, q̃ Domini poſſunt per cōſuetudinem tanti temporis ſubditis collectas, vel vectigalia imponere.

16 Primò limita iſtã concluſionẽ principalem non ꝓcedere q̃ñ poſſidens eſt omnino incapax,ita q̃ ius cōmune reſiſtit ēt poſſeſſioni.Abb.in ca.cauſam.in j.notab.de præſcr.& in c.ad aures.in j. notab.eod.tit.& in c.quãto.in j.notab.de conſuet.& in c.cũ Apoſtolica.nu.12.verſ.nota tñ bene.de his q̃ fi.à præl.ſin.cōſen.capi. & in c.nouit.nu.22,de iud.& in c.de hoc.nu.10.de ſimon.& in c. dilecto.in j.notab.de teſta.& in c.ſuper quibuſdã.ver.in gl.in verbo,nõ extat.de verb.ſigni.Ioan.Monac.in c.ij.ver.item tp̃s.& ibi Io.And.verſ.cùm ergo decimæ.de præb.in vj.Domi.in c.catholica,verſ.aut non interuenit.xj.diſtin.& in c.ij.ver.ſuper principali dubio.de præb.in vj.Bal.in l.omnes,in fi.verſ.& vbicũq; inuenis. C.de præſcr.triginta ann.Card.in cōſi.lvij.nu.3.& conſ.lxxxviij. ver.ſi tamen.& in d.cap.cùm apoſtolica.ver.melius eſt.Præpoſi. Alex.in c.fruſtra.ver.in eo vero.octaua diſtinct.Anto.de Butr.in cap.peruenit.ver.quod eſt verum,de cenſib.Abb.in c.cũ inſtãtia. in iij.notab.de cenſi.Are.in c.dilecto.ver.aliàs non poſſet.de teſt. Alex.in diſput.incip.Sigiſmundus.ver.& hoc cōfirmatur.& ver. nõ obſtat.& ver.Ac ēt dixit,& ꝗ.lxx.verſ.vel aliter.Roch.in c.fi. verſ.hæc tñ limitatio.poſt Abb.ibi.verſi.quintò requirit̃.& idem Roch.in d.c.fi.ver.quintò infertur.& ver.propterea nõ crederẽ. de conſuet.Roch.in tract.iur.patro.in verbo,ipſe,vel is à quo.in xxxvj.q.ver.ſed rñdendo.Addit.ad And.de Iſern.ſup cōſtit.reg. in c.ſi dubitatio.nu.8.Affl.ſuper cōſtit.in rubr.de proba.per inſtr. nu.11,Barb.ꝗſi.xxxv.verſ.ita dicamus.volu.ij.Io.de Sylu.in tract. de benefi.in xxiij.q.ſecũdæ part.nume.13.& in v.q.ver.& iſto caſu.in ſecũda parte.Fely.in capi.cauſam.verſi.ſigna theoricam.de præſcriptio.& in capitulo,accedentes.ver.fallit ſecũdò.eo.tit.& in capitulo,cùm cōtingat.ver.ſecũdò fallit.vbi ſublimitat,de fo. cōpe.& c.cùm nobis.verſ.aduerte etiã.de præſcri.& in c.dilecto. verſ.& iſto caſu.de teſt.Hoſt.in tit.de decimis.§.& vtrum.verſi.q̃ ſi laicus.Balb.in tracta.præſcr.in j.part.v.part.princ.in vij.q.num. 53.Chaſſa.in ꝗ.xxxiiij.num.8.& conſi.xlv.verſ.quod primo pater.& in conſuet.Burg.verſ.ꝗ̃ etiã prædicta.Pariſ.in c.cùm nobis. nu.5.& ſeq.de præſcr.Hippol.in ſingul.lxxx.Dec.ꝗ.cxlviij.nu.5. Hiſpan.in rubr.de don.inter vir.& vxor.nu.26.Pariſ.in conſi.xiij. nũ.7.vol.iiij.Ruin.conſi.clvj.verſi,pari ratione.vol.iiij.Aimo de antiq.tempo.in iiij,part.nu.149.& nu 211.

Contrarium tenuit Io.de Anan.in c.de hoc.ver.de conſuetudine tamen.de ſimon.Marian.Iun.conſi.cxv.nu.38.vol.ij.

17 Ex prima communi opinione infertur,q̃ cōſuetudo Anglicana,vt Rex habeat iuriſdictionẽ in clericos,ēt ſi ſit obſeruata p tãti temporis ſpaciũ, ita vt non ſit memoria hominũ in ꝓrium, non operat̃,eo quia laicus eſt inhabilis,& incapax habẽdi iuriſdictionem in clericos.Rot.in antiq.deciſ.deccxl.& in antiquior. Biſign.deciſ.ij.in tit.de cōſuet.Fel.in c.ij.verſ.& adde Rot.de maiori.& obed.Io.Crot.in l.oẽs populi.verſi.ij.concluſ.ff.de iuſt.& iur,Ferrat.caut.xxviij,ī prin.Rebuf.ſuper ꝓcor.in fi.ver.iij.infert. 18 Primò ſublimita, quãdo cum tanti temporis conſuetudine cōcurreret etiam fama priuilegij.nam tunc etiam incapax poſſet ſe fundare in conſuetudine.Fel.in c.cauſam.de præſcri.& in c.cũ contingat.verſ.ij.fallit.de for.compet.Abb.in c.cùm apoſtolica. ver.Io.And.tenet.de his,quæ fi.à præl.

19 Claud.in l.more.ver.circa quod diſtingue.ff.de iuriſd.omn. iud.qui etiam addit idem eſſe, quando ex conſuetudine tanti tẽporis quis allegaret priuilegium,quod non concedi ſoleret, vel vbi magna eſſet præſumptio contra allegantem priuilegium.& idem dicit in ver.& ratio poteſt eſſe.

Contrarium voluit Balb.in tract.præſcript.in vij.q.j.part.quintæ partis prin.nu.58.& nu.69.

20 Secundò ſublimita, nam ſi conſuetudine tanti tẽporis quis allegaret cauſam,ſeu priuilegium, tunc etiam inhabilis, & incapax poſſet in conſuetudine tanti temporis ſe fundare.Alex.cōſ. 50.verſi.accedat ad hoc.vol.iiij.

21 Tertiò ſublimita, q̃ñ incapacitas eſt omni tempore vniformis:ſecus ſi vno tempore potuiſſet eſſe capax,licèt non alio.Barba.conſi.xxxv.ver.& ex hoc tollitur.vol.ij.refert, & ſequit̃ Balb. in tract.præſ.in j.part.v.part.prin.q.vij.nu.55.

22 Et ideò in præſcriptione decimarũ conſuetudo immemorabilis tẽporis operat̃, vt videant̃ decimæ habitæ ante Concilium Lateran.Io.And.in c.cùm apoſtolica.ver.& quæritur.& ibi Ant. de Butr.verſ.iij.quæro.& Imol.ver.vlterius queri pōt.Anch.ver. ſed hic incidẽter q̃ro,de his,q̃ fi.à præl.Domin.in c.ij.§.ſane.ver. ſuper dubio.de decimis.in vj.& ibi Petr.de Anch.in xj.nota.Paul. de Caſtr.in ꝗ.cxxxix.ver.ſed iſtæ decimę.vol.ij.Cuma.ꝗ.lxxxiij. ver.de tempore aūt.Alex.conſi.vj.ver.pro quo adduco.vbi dicit hãc*cõem opi.vol.j.Iaſ.qui etiam dicit communem opin.conſ. clvj.vol.ij.& iſtam etiam dicit communem Balb.in tracta.p̃ſcr.in j.part.quintæ part.princip.q.vij.nu.58.& idem dicit Claud.in tit. quæ res in feud.dar.poſſ.Milis in verbo, decima ſi tanto tẽpore, Barb.in conſ.xxxv.vol.ij.gl.conſuetud.Turon.Rebuf.in tract.de decim.in xiij.q.Maria.Iun.qui hanc dicit veram,& communem opinionem conſ.cxv.nu.38.vol.ij.

Contrarium Hoſt.in d.c.cùm apoſtolica.ver.qd ſi nõ apparet. & ibi Card.ver.v.quæro.vbi tenet,q̃ vltra tempus immemorabile ſit probãda fama,q̃ habuerint decimas ante Concilium.& idẽ voluit ibi Abb.ver.ſed pulcherrimum dubiũ.& ibi Henr.Bohic. ver.aut eſt dubium.de his, quæ fi.à Præl.Archid.in c.ij.verſic.hic quæro.de decim.in vj.& idem Hoſt.in ca.quanuis.ver.ſed quid ſi nõ apparet.de decim.Car.in c.cauſam.verſ.quid ſi laic⁹ poſſidet. de præſcr.gl.conſuet.Biturig.Iacobin.de S.Georg.in tract.feud. in verbo,& cum mero.in fi.verſ.ſed ponamus.Pariſ.conſi.cj.nu. 110.& ſeq.vol.j.Chaſſa.in conſ.xxxiiij.nu.15.vbi requirit probationem aliquarum inueſtiturarum.

Concorda iſtas contrarias opiniones,vt prima procedat,quãdo laicus eſt in poſſeſſione:ſecunda ꝓcedat,ſi eccleſia poſſideat. Ita Paul.de Eleaz.quem refert & ſequitur Dom.in c.ij.§.ſanè.ver. ſuper dubio.de decimis,in vj.

4 Secundò limita principaliter,quia ꝗ̃ ſupremam poteſtatẽ Papæ iſta præſcriptio nõ habet vim priuilegij.Abb.in ca.quod trãſlationem. in ij.notab.de off.leg. Are.in l.more.num.4.ff.de acq. hære.Iaſ.in l.imperium.verſi.limita iſtam cōmunem.ff.de iuriſd. omn.iud.Balb.in tract.præſcr.in ii.par.v.par.prin q.ij.verſ.& maximè limitatur.Pariſ.in c.cùm nobis.nu.3.de præſcript.

Contrarium Ang.in l.j.ver.idem tñ dico.C.ne rei domin.& q̃ ciuitas Tudertina præſcripſerit libertatẽ ꝗ̃ ſedem apoſtolicam, tenuit Lap.alleg.ſua lxxxv.verſ.ſed nec ſecundum.& iſta opinio maximè fundatur in d.Innoc.in c.bonæ.el ij.ver.Papa aūt,de poſtul.prælat.quod dictum ſequuntur omnes illi, quos allegat Fel. in c.cùm nobis,& in c.cùm nõ liceat.ver.& dicit optimè.de p̃ſcr. Balb.in tract.p̃ſcr.in ij.q.ij.part.quintæ part.prin.ver.& maximè.

25 Tenendo primã opi.tanquã veriorem dicas, aliud tamẽ eſſe in principe temporali,ꝗ̃ quem præſcribi poteſt p̃ſcriptione tanti temporis.Abb.in ca.per venerabilem.nu. 10.qui fi.ſint legit.Fel. in c.cùm nõ liceat.& ibi Pariſ.in fi.& idem Pariſ.in c.cùm nobis. nu.3.& ſeq.de præſcr.Balb.in tract.præſcr.in ij.part.v.part.princ. in ij.q.Aimo de antiq.tempo.in iiij.part.nu.201.& ſeq.vbi hanc dicit magis communem opin.

25 Et quòd contra prælatum inferiorem poſſit quis libertatem præſcribere,vt tamen remaneat ſubditus ſedi apoſtolicæ, tenuit Oldr.in conſ.clxxij.& conſ.ccliiij.ver.primò quidem.

Contrariũ, vt etiã ꝗ̃ prælatum inferiorem non poſſit operari p̃ſcriptio immemorabilis tẽporis,tenuit Rui.ꝗ.clv.n.14.vol.iiij.

27 Tertiò principaliter limita,vbi lex reſiſteret cōſuetudini,vel p̃ſcriptioni, quia tũc conſuetudo tanti temporis nihil operatur. Dom.in c.ij.verſ.circa ſecundam partẽ.de pœn.& remiſſio.Ant. de But,ī c.cùm ex officij.verſ.quæro quomodo.& ibi Abb.in iij. notab.de p̃ſcr.Card.in cle.ij.in prin.in viij.q.& in fi.ver.circa quę dico.de reb.eccle.non alien.Abb.in ca.ſuper eo,in j.notab.de paroch.Fel.in c.accedẽtes.ver.fallit iij.de p̃ſcr.& in c.cũ cauſa.verſ. fallit j.de re iud.& ī c.cùm cōtingat.ver.fallit iij.de for.cōp.Roc. in c.fi.ver.iij.amplia,de conſuet.Andr.de Iſern.in conſt.reg.in ti. de p̃ſcr.in c.quadragenalem,ſuper gl.in verbo, in publicis.verſi. item intellige principium.Dec.in c.j.ver.ij.non procedit,de conſuet.Chaſſan.conſ.lxvj.nu.38.Pariſ.conſi.xxvij.nu.53.vol.j.

Contrariũ tenet gl.in verbo,p̃ſcriptione,in authẽ.vt de cęter. commutat.eccleſiaſt.rer.in §.in omnib.& ibi Ang.ver,vbi nullo tẽpore.Bal.in l.j.verſiculo,ſed in caſib.& ibi Ang.verſicu.& ideò dico.C.ne rei dom.vel tẽpl.Bal.ī lege,ſecũda, verſiculo exceptis quatuor caſib.& ibi Angel.verſiculo,exceptis decẽ caſib.C.eod. tit.

tit.Ang.in l.oẽs,ver.vbi ergo.C.de præſcrip.xxx.anno. & in l.nõ ſolùm.in prin.ver.oĩa aūt.ff.de vſucap.& in l.nemo pōt.verſi. in hoc tñ attende.vbi Alex.ver.& tene menti.ff.de leg.j.Bal. in ca.j. §.præterea.ver.alia gl.de capit.Corrad.Rom.in l.j.in fi.ff. de vſucap.Abb.in c.fi.nu.83.de p̃ſcr.Præpoſ.Alex.in c.fruſtra.ver.ſed ſi eſſet cōſuetudo.viij.diſt.Anch.cōſ.lj.ver.nec obſtat. Abb.in cōſ. xxvj.ver.ſed prædictis nõ obſtantibus,vol.ij.Afflict.ſuper Cōſti. ſub rubrica,de p̃ſcr.nu.18.Alex.in ꝗ.lx.ver.fortificantur p̃dicta. vol.j.& cōſi.xvj.ver.nec ad hoc obſtat.vol.v.& in diſpu.incip.Sigiſmundus.ver.ac etiã dixit.Cor.cōſ.xxij.ver.nec iſta,vol. iij.Iaſ. cōſ.xcij.ver.imò plus.vol.iiij.Dec.in l.traditionibus.num.12. vbi Riminal.ver.limita tñ.C.de pact.Cur.ī tract.feud.in ſecunda parte,in ij.q.prin.ij.partis prin.ver.nõ omitto.Fel.in rubrica,de præſcr.ver.cōſidera ſecundò.Aret.cōſ.xv.ver.ita credo. Dec. conſil. dcxxv.ver.nõ obſtat text.& cōſi.cclxxj.nu.3.& conſ. cccxcvj. n. 9.& ſeq.Balb.in tract.præſcr.in ij.par.iij.par.princ.in vj.q.nu.31. & in ix.q.v.par.princ.n.45.& ſeq.Deci.Neapo.iiij.nu.20.in nou. Dec.Neapo.cclxiiij.in fin.in antiq.Chaſſa.conſil.liiij.nume.15.& in conſuet.Burg.ver.ſed tñ videtur.Cur.Iun.conſilio clviij.num. 13.Pariſ.in ca.accedentes.nu.13.de præſcr.Pariſ. conſilio xxvij. nu.85.& ſeq.vol.j.Grat.cōſ.lxj.nu.25.vol.j.Maria.Iun.conſi.liiij. num.4.vol.j.Ruin.conſi.xiij.verſi.nec obſtat.vol.ij.Aimo de antiq.temp.in quarta parte,numero 186.

28 Pro cōcordia iſtarum opi.aliqui voluerunt dicere,q̃ ſi conſuetudo vel præſcriptio,ſit improbata cũ aliquo ſigno vniuerſali,tunc cenſeatur excluſa ēt præſcriptio cētenaria,ſeu immemorabilis tẽporis.per gl.in cle.ij.in verbo,quamuis.de rebus eccle. non alie.Fel.in c.dilecti.verſ.ꝓtra hoc arguitur.de maio.& obed.

Contra iſtam diſtinctionẽ tenet Card.in d.cle.ij.in fi.ver.circa quæ dico.de rebus eccle.non alien.Abb.in c.ſuper eo.in j.nota. de paroch.Roch.in c.fi.ver.& nota q̃ procedit.de conſue.

29 Alij voluerunt dicere,q̃ aut reprobata eſt cōſuetudo,& tũc etiã cōſuetudo immemorabilis cēſet̃ improbata: aut eſt improbata præſcriptio,& nõ cenſetur tũc improbata illa q̃ eſt immemorabilis.Ita diſtinguit Ruin.ꝗ.clvj.ver.& confirmatur.vo.iiij.

30 Hanc diſt.Rui.impugnant oẽs Doct.ſuprà allegati.in j.part. huius limitationis,qui indiſtinctè loquuntur, ſiue reprobata ſit cōſuetudo,ſiue reprobata ſit præſcriptio, & in ſpecie, q̃ q̃ñ eſt reprobata conſuetudo,non cenſeatur improbata conſuetudo temporis immemorabilis,tenet ipſemet Rui. ſibi cōtrarius.cōſ. xiij.ver.nec obſtat ſtatutum.vol.ij.

31 Fel.verò diſtinguebat,q̃ aut per cōſtitutionẽ redditur materia impręſcriptibilis,& tunc cenſeatur improbata etiam conſuetudo immemorabilis temporis,aut nõ redditur materia impręſcriptibilis,per legis diſpoſitionẽ,ſed ſolũ reprobatur conſuetudo,vel præſcriptio,& tunc iſta immemorabilis non cenſetur improbata.in c.cùm ex officij.in princ.de pręſcr.Prob.ī addit.ad Io. Monach.in c.j.num.24.de præſcr.in ſexto.

32 Aliter tamen dicebat Roch. in c.fi.ver.cogita vnum. de cōſuetud.q̃ aut durat eadem cauſa reprobationis, & tunc etiã præſcriptio immemorabilis cenſeatur excluſa:aut verò nõ durat eadem cauſa prohibitionis, & talis præſcriptio tanti temporis nõ cenſetur excluſa.& hæc quidem concordia videtur magis vera.

Tenendo partem affirmatiuam, vt cenſeatur excluſa etiam pręſcriptio immemorabilis,

33 Sublimita,niſi cum conſuetudine tanti temporis concurreret fama priuilegij,vt dicit Fel.in c.cùm contingat.ver.iiij.fallit. de foro competent.

34 Quartò limita cōcluſionẽ principalẽ,quia conſuetudo tanti temporis operatur vim priuilegij quo ad ſubditos tantùm,nõ tñ quo ad alios.ita Bal.in l.exemplo.ver.iij.caſus.C.de probatio.

Contrarium tenet Fel.in ca.cùm P.Tabellio.in xiiij. q.de fide inſtr.& vide eundẽ Fel.circa prædicta in c.ad audientiã.verſic.ij. concluſio.de præſcrip.

35 Quintò limita,q̃ñ conſuetudo tanti temporis eneruaret vires eccleſiaſticæ diſciplinæ,,put ſentit Io. And.in c. vt priuilegia. ver.nec obſtat.de priuile.Domi.qui declarat in c.catholica. ver. aut lex nõ improbat.xj.diſt.Fel.in c.accedentes.ver.fallit iiij. de p̃ſcr.& in c.cũ cōtingat.ver.fallit iiij.de foro compe.Cur.ī tract. feud.in ij.q.prin.ſecundæ par.prin.ver.cōfirmo hanc pulchram.

36 Sextò limita,q̃ñ præſcriptio immemorabilis temporis eſſet irrationabilis. Abb.in c.fi.ver.v.requiritur, de conſuetud.& ita voluit gl.j.per illũ tex.in c.j.de cōſuet.lib.vj.vbi Fran.in j.& ij.notabili.Card.in cle.in pleriſq;.in iij,notab. ver. q̃ ſi licentiatus. de elect.Abb.ꝗ.vij.verſic.quod tñ ego limit.vol.ij.Fel.in c.cùm ex officij.ver.ij.dico,de præſcr:Roch.in c.fi.ver.v.aduerte. ver.cōſiderat̃ñ.ver.ſi tñ cōſtaret.de cōſuet.Zaſ.ꝗ.v.nu.72.vol.j.Pariſ.in ca.cùm nobis.nu.6.de præſcr.Ruin.in cōſ.clv.verſi.quinimò ēt. & cōſ.clvj.verſi.quæ etiam conſuetudo.vol.iiij & ꝗ.cxvj. num. 13.vol.iiij.Pariſ.conſilio xxvij.nu.50.cum pluribus ſeq.volum.j.

37 Ex iſta limitatione infertur, q̃ conſuetudo immemorabilis temporis,vt Archidiaconus Vicariũ Epiſcopi præcedat tanquã irrationabilis,nõ debet operari.Abb.conſ.xxj.vol.j.Fel.in rubrica,de maio.& obed.verſ.non valet.& in c.ſtatuimus.ver.& dicit Abb.eod.tit.Iaſ.in l.de quibus.nume.69.& num.77.ff.de legib. Chaſſan.in catalogo gloriæ Mundi,in iiij.parte,in xlvj.conſideratione.Ruin.conſi.clv.nu. 11.vol. iiij.Boer.in tract.de authoritate magni conſilij.num.148.& pro iſta parte ſunt omnes Doct. tenentes partem negatiuam tertiæ ampliat.ſuprà poſitæ.

38 Amplia,etiam ſi conſuetudo tanti temporis eſſet iuramẽto firmata,quia quãdo eſt irrationabilis,nihil operatur,Ang.Aret. in §.ex non ſcripto.ver. quæro an mala cōſuetudo.inſti.de iure naturali,gentium,& ciui.Pariſ.in c.cùm nobis.nu.6.de præſcrip.

Contrarium Card.in c.fi.in xxxij. q.ver.ſi autem conſuetudo eſt.& ibi Imol.verſi. ſed ſi eſt præſumpta. de conſue.qui tenet,vt cōſuetudo immemorabilis etiam ſi ſit rationabilis nihilominus valeat.& pro iſta parte ſunt omnes Doctores, tenentes partem affirmatiuam in iij.ampliat.ſuperius poſita.

39 Sed quando conſuetudo eſſet peccati nutritiua, tũc omnes Doct.in hoc conueniunt,vt nullo tempore etiã immemorabili firmari poſſit,vt dicit Roch.in c.fi.ver.v.amplia.& ver.vj.amplia. & ver.v.aduerte.de cōſue.Pariſ.ī c.cũ nobis.n.6.de præſcr.Aim. de antiq.tẽp.ī iiij.par.n.203.Pariſ.ꝗ.xxvij.n.52.& 55.& ſeq.vo.i.

40 Et hoc amplia etiam ſi in modico eſſet peccati nutritiua, vt putà ſi conſuetudo permittet vſuras in vno nummo.Bal.in rub. de conſue.& ibi Barb.qui plures allegat,Roch.in c.fi.ſecundum paruam impreſſionem.ver.vij.amplia.de conſue.

41 Declara,quia in dubio conſuetudo immemorabilis ſemper eſt præſumenda rationabilis,Abb.in conſ.xxvj.verſ.ꝓterea ſicut. vol.ij.& conſi.vij.verſ.quod tamen ego limito, eo.vol.Roch.in c.fi.in gl.in verbo,rationabilis.verſi. hoc intellige.verſic.& propterea fruſtratorium.de conſuetud.

42 Septimò limita,nã licèt conſuetudo tanti temporis habeat vim priuilegij,tñ illud nõ eſt verè priuilegiũ,vt dicit Soc.in cōſi. cclx.verſi.nõ obſtat.refert,& ſequitur Chaſſa.conſ.xxxiiij.n.13. & in conſuetud.Burgund.verſi.Socin. dixit. & quòd iſtud dicat̃ priuilegiũ fictum,dicit Aimo de antiqui.tempor. in quarta parte,numero 128.

43 Vel poteſt appellari priuilegium tacitum, prout dicit idem Aimo de antiq.temp.in iiij.par.nu.150.

Et hęc ſunt quæ ad huius primi effectus materiam pertinere videntur.

44 Secundus effectus principalis eſt, qa conſuetudo tanti tpis, cuius initij memoria nõ exiſtit,habet vim tituli,vt eſt tex.ī l.hoc iure.§.ductus aquæ.ff.de aq.quotid.& æſti.& ī c.j.de preſcr.in vj. & in l.ſi qs diuturno.ff.ſi ſerui.vel gl.in c.ſuper quibuſdã.§. præterea.in verbo,nõ extat.de verb.ſign.glo.in c.fin.in verbo,vſque ad hoc tp̃s.xviij.q.ij.Hoſt.in c.peruenit.verſi.illud tñ vr̃. & ibi Io. And.verſi.dicit Hoſt.& ibi Ant.de Bu.ver. q̃ñ ꝓbatur. & ibi Ab. verſ.ij.caſu.de cenſib.Abb.in c.ſuper qbuſdã.ver.in gl. in verbo, nõ extat.de verb.ſig.Inn.in c.ſi diligenti.ver.ſecus ſi eſſent talia. & ibi Hoſti.ver.ſec⁹ ſi eſſent talia.& ibi Card.ver.vr̃ tñ.& ibi Fel. ver.lx.& vltima.& ibi Bald.in fina.verbis.de pręſcriptiõ. Bar.in l. cùm de in rẽ verſo.ver.veniemus ad ſm.ff.de vſur.Bal.in l.j.verſ. quia nõ minus.C.ne rei dom.vel templ.& in l.ſolennibus. verſi. Petrus dicit.C.de fide inſtr.Card.in cle.ij.in prin.in viij.q.de reb⁹ eccle.nõ alie.Abb.in ꝗ.xxvj.ver.ſed p̃dictis nõ obſtantibus. vo. ij.Rom.in l.vectigalia.ver.opinionẽ tñ vltimã.ff. de publica. Iaſ. in l.quominus.ver.intellige tñ.ff.de flumi.Pau.de Caſt.ī l.ſi certis annis.C.de pactis.Cor.cōſ.cclxviij.ver.itẽ ſi probatur.vol.iiij. & ꝗ.xxiiij.ver.quod maximè dicendũ eſt.eodẽ vol. Card.ꝗ. lxxxviij.ver.itẽ ſine titulo.& ꝗ.cxviij.ver.venio ad aliud. & ꝗ. cxiiij. nu.9.Abb.in c.fi.nu.6.& ſeq.de cau.poſ.& ꝓpr.Iſer. in c.j.§. præterea ducatus.nu.16.de prohib.feud.alie.per Fede. & in conſtit. reg.in cōſti.inci.ſi dubitatio.nu.9.Aret.cōſ.xv.verſi. habet enim curſus.Iacobin.in tract.de homag.ver.ſi aūt. Ale.in cōſ.lxx. ver. & ſi dicatur.& cōſ.lxxj.ver.ſed ꝗ̃ hanc tertiã.vol.iiij. & ꝗ.lxxviij. nu.14.vol.vj.& in diſpu.ſua incip.Sigiſmundus.ver.præterea in p̃ſcriptione.Iaſ.ꝗ.ccix.verſi.Itẽ & in tali.vol.ij.Cępol.in tract.de ſeruitu.vrba.prędio. c.xix.verſi. & ꝓ hoc adduco. Rot. in antiq. deciſ.ccv.Dec.ꝗ.cclxxj.n.3.ver.facit tex.Cald.ꝗ.j.de libel.oblat. Balb.in tract.pręſcr.in vj.quæſt.ſecundæ partis tertiæ part. princi.nu.25.& ſequen.Chaſſa.cōſ.liiij.verſi.& maximè in hoc caſu. & nu.51.& cōſ.xxxiiij.nu.7.& cōſi.xvj.nu.18.& in cōſuet.Burg. verſi.& Dominus Card.Gozad.conſi.viij.nu.37.Lofred.cōſ.xl. nu.42.Maria.Iun.conſi..xxvj.nu.54.& nu.56.Mant,cōſi. xxxviij. nu.12.& ſequen.& conſ.cclxxxij.nu.4.& ſeq.Bertran.conſ.cxx. nu.3.vol.ij.Pariſ.conſ.cxj.nu.43.& num.49.volum.j. & conſilio xxvij.num.77.volu.j. Aimo de antiq.temp.in iiij.part.nu.127.& nume.147.

45 Ex hac cōclusione infertur, q̃ stante consuetudine tanti tēporis alius titulus nō est probandus, qa præsumitur. Arch. in c.j. n fi. super gl. in verbo. nō extat. & ibi Dom. ver. q̃to quare, de p̃scriptio. in vj. Cy. in l. si certis annis. in xii. q. C. de pact. Imo. in l. si publicanus. §. in oīb. ver. & bñ facit. ff. de publica. Io. Mon. in ca. j. in fi. de præscriptio. in vj. Balb. in ꝓ. ccclij. versi. sed hic est nō inutiliter. vol. j. Card. ꝓ. cxviij. ver. & sufficit ad iustificandā. Iacobi. in tract. de homag. ver. si aūt. Cor ꝓ. c clxviij. ver. & ꝓ claro. vol. iiij. Alex. cōs. vj. ver. & neutro casu. vol. j. & ꝓ. cxcviij. ver. vbi etiā ostendi. vol. ij. Ias. in §. omniū. nu. 72. Inst. de actio. Fel. in ca. cùm nobis. ver. præterea secundùm Imol. de præscrip. & in c. accedentes, vers. sed diceres. & in c. causam. ver. puto sustentabilē. de præscriptio. Dec. in cōsi, cccxlj. ver. & patet ex oīb. Cur. Iun. consilio lxj. Paris. consilio xxvij. nu. 18. vol. j.

46 Quinimò titulus ꝓbatur probata consuetudine tanti tēporis, Anto. de Bu. in c. peruenit. ver. & aduerte qa, de censibus. Paulus de Castro, in l. seruitutes. la tertia, versi. & alius intellectus. ff. de seruit. Sal. in l. vectigali. versi. putarē in practica. C. nou. vectigal. sequitur Fel. in ca. cùm nobis. versi. præterea secundùm Imolā, de p̃scriptio. Aret. cōs. xv. ver. habet eīn cursus. Rota in antiq. decis. ccv. Card. in cōs. cxviij. ver. & sufficit ad iustificandā. Iacob. in tract. de homag. versiculo, si aūt. Alex. consi. cxcviij. ver. vbi ēt ostendit. vol. j. Abb. in cōs. vij. ver. item præmitto. vol. ij. Flor. in l. cùm de in rem verso. ver. eadē gl. ibi, obligationū ferè. ff. de vsur. Chassan. in consuet. Burg. ver. dico ergo.

47 Amplia, qa nō solū in hac p̃scriptione titulus nō debet probari, sed nec ēt debet allegari. Host. in c. super quibusdā. §, præter ea, in fi. ver. nota diligenter, post gl. ibi, in verbo, non extat. & ibi Card. in fi. ver. q̃to nunquid. de verb. sig. Anto. de Bu. in c. per venerabilē. ver. mihi vr̃ dicendū, & ibi Præpos. ver. credo tñ, qui fil. sint. leg. Inno. in c. si diligenti. & ibi Bal. in fi. de præscr. Bal. in titulo, de pace Constantiæ. versi. ab antiquo. ibi, & scias q̃ in præscribendo. Paulus de Castro, in l. si certis annis, versiculo, v. & vltimò oppono. & ibi Ias. ver. x. limita. C. de pac. Fede. de Sen. cōs. ccxxxiiij. ver, maximè aūt. Soc. in cōs. cxxvij. ver. & est casus. vol. j. & in Regula ccclxxiij. in j. fal. in fi. Cor. in cōs. clxviij. versic. & ꝓ claro. vol. iiij. Alex. ꝓ. vj. ver. & neutro casu. vol. j. Calde. in cōs. j. in prin. de libel. oblat. Guido Papæ q. cccviij. in fi. Fran. in c. j. in ij. notab. de ꝓsue. in vj. Balb. in tract. præscrip. in vj. q. secundæ partis princ. nu. 28. Barba. cōs. xxxv. ver. quinimò plus. volum. ij. Afflict. Deci. cxxxix. in fin. & decis. cccxxiiij. nu. 6. Chassan. cōs. xxxiiij. nu. 7. & in consuetu. Burg. ver. adde q̃ tale tp̃s. Card. cōs. cxviij, n. 14. Bert. cōs. lxix. ver. habet eīn vsus. volu. iij. in nou. Lofre. consilio xl. nu. 38. Gozad. cōs. viij. nu. 37. Aimo qui dicit istā verā, & cōem opi. in trac. de antiq. temp. in iiij. par. nu. 148.

Contrariū tenet Alex. cōs. lxx. ver. accedat ad hoc. vol. iiij. Cæpol. in tract. de serui. vrb. præd. c. xix. ver. si autē scit. Fel. in c. accedentes. vers. sed diceres. de præscr. & in c. causam, versi. puto sustētabilē. eo. titu. Cur. Iun. in consilio clviij. nu. 18. Purpur. in l. imperium. nu. 192. ff. de iurisd. om. iudi.

48 Cōcorda has ōrias opiniones, qa verū est, q̃ qs non tenetur in specie allegare titulū virtute huius præscriptionis, & ita procedit prima opinio, sed bñ quis tenetur in genere allegare petita p ipsum sibi deberi ex iusta, & legitima causa. Ita declarat Clau. in l. more. versiculo, est verū, q̃ nō est necesse. ff. de iurisd. omniū iud. Bertran. qui hanc dicit* cōem opinionē, consilio xxxviij. in prin. vol. j. in antiq.

49 Tenendo tñ primā opinionē tanquàm cōem, limita vt procedat, qñ præsumptio inducitur concurrente aliquo facto positiuo, secus aūt qñ induceretur ex sola patientia, nā tunc est necessaria tituli allegatio. Ita dicit Fel. in c. cùm ex officij. in iiij. fallētia, versi. nec obstat. de p̃scr. Deci. Neapo. quarta, nu. 21. in nouis.

Contrarium tenet Aimo de antiq. temp. in iiij. parte. nu. 153. in fi. ver. præmissa conclusio.

50 Amplia principalē cōclusionē, vt ex cōsuetudine tanti tēporis titulus præsumatur, quia talis præsumptio, dr̃ esse iuris, & de iure, quę nō admittit ōriā probationē. Ant. de Bu. in c. peruenit. verſiculo, ad tertiū, ibi, mihi videtur. de censib. Fel. in ca. cùm nobis. ver. scias etiā, de præscriptio. Io. Ant. Alex. consilio xiij. ver. & iterū dicatur. Gozad. consilio viij. nu. 37. versic. imò secundùm Fel. Chassan. consilio xxxiiij. nu. 7. & in consue. Burg. ver. imò ꝓbata. Maria. Iun. consilio cxv. nu. 38. & seq. vol. ij. Aimo de antiq. tempo. in quarta parte, nu. 155. & nu. 165.

Cōtrariū tenet gl. in c. j. ī verbo, nisi. de p̃scr. ī vj. & ibi Fran. ver. ij. not. Deci. Neap. ccclxviij. nu. 9. in antiquis. Barb. cōs. xlj. vers. & si quispiā respondeat. Fel. in c. de quarta, ver. considero duo, de p̃scriptio, Cæpol. in tract. de ser. vrb. præd. c, xix. versic. & ideò non credo. Zas. ꝓ. si. xvj. nu. 51. vol. ij, Paris. hoc tenet expressè in cons. xxvij. numero 120. vol. j. & in consilio xiij. nu. 23. eodem vol.

51 Cōcorda has opi. prout distinguit Ant. de Bu. in c. peruenit. ver. mihi videt. de censib. nā aut deducitur tp̃s tanq̃ causa induens, & tunc non admittit ꝓbationē in ōriū: aut tanquàm causa declarans, & tunc recipit contrariam probationem. & idem voluit Milis in verbo, præscribi an possit ius exigendi pedagium.

52 Tenendo primā opi. eā limita, nam ad effectū petendi restitutionē in integrum in hoc casu admittitur probatio in contrarium, prout declarat Rui. consilio ciii. in fi. vol. v.

53 Secundò limita, nisi appareret de titulo inualido, qa tūc præsumptio, quæ oritur ex antiquitate temporis, nihil operarur, vt tradit Aimo de antiq. temp. in quarta parte, nu. 154. & seq. in iij. par. nu. 15. in vij. limit.

54 Secundò amplia principalē cōclusionē, quia talis titulus, q̃ inducitur præsumptiuè ex consuetudine tanti temporis, præsumit̃ titulus iustus. Ant. de Bu. in c. peruenit. ver. credo tñ. & vers. sed si nō cōstat. de censib. Abb. ꝓ. vij. ver. & ego puto. vol. ij. Alex. cōs. xxiiij. ver. & liceat. vol. v. Fel. in c. cùm nobis. ver. quia fm, de præscr. Ias. in l. quominus. ver. Itē dicit. ff. de flum. Balb. in tracta. præsc. in prima par. secundæ partis princ. in vij. q, nu. 60. vers. sed satis est. Lofr. cōs. xl. nu. 50. Cor. consilio xxij. nu. 36. ver. secus dicendum est. vol. iij. vbi dicit q̃ adeò præsumitur iusta concessio, vt sit rutus præscribens in foro conscientię.

55 Tertius principalis effectus est, qa in hac præscriptione tāti temporis bona fides non est necessaria, & hoc tenent oēs Doct. suprà relati in prima parte primæ ampliationis vltimo loco positæ. Quam etiā opinio. vltra eos tenuit Sal. in l. ij. C. de ser. Bal. ꝓ. ccclii. ver. imò nec de bona fide. vol. j. Card. consilio xxxviij. nu. 7. Alex. in dispu. incip. Sigismundus, vers. vel dicas. ver. vel dico li cèt. Iacobi. in trac. de homag. Ias. in ꝓ. ccix. vol. ij. Dec. in l. traditionibus, n. 12. C. de pact. & ꝓ. dcxxxviij. & cōs. ccccxcvj. n. 5. ver. similiter bona fides. Chassa. ꝓ. xxxiiij. nu. 7. & in cōsue. Burg. ver. nec etiā requirit. Boe. deci. xxxix. nu. 6. in fi. ver. Ideò dicit Sal.

Contrariū, q̃ bona fides in præscriptione immemorabilis tēporis sit necessaria, voluit gl. in c. j. in verbo, nisi. & ibi Fran. versi. ij. not. de præscriptio in vj. Bal. in cōs. ccclxx. versi. non obstat ea. ver. itē in ista, vol. iij. Abb. in c. fi. in fi. de cōsti. Ang. Areti. in §. fin tiuæ. n. 6. instit. de vsuca. Io. Ant. Alex. cōs. xiij. n. 14. Guido Papæ cōs. xci. nu. 5. Calcan. ꝓ. 52. & cōs. vj. versi. & exceptio. Soc. in ꝓ. clxxxvij. ver. iij. ratione. Zas. cōs. xvj. n. 51. vol. ij. Dec. Neapo. ccclxiij. nu. 9. & seq. in antiq. Deci. Neap. iiij. in nou. n. 22. Bal. in trac. p̃scriptio. in vj. q. secuudę partis tertiæ partis princ. nu. 30. Roch. in trac. iurisꝓatro. in verbo, ipse, vel is à quo. in xxxvj. q. ver. comprobatur etiā p̃missa. Anch. cōs. lxxxij. ver. nō obstat. Hispa. in ca. p vestras, vers. idē clarius. de dona. inter vir. & vxo. Ripa in ca. cū ecclesia Sutrina. nu. 99. de cau. pos. & propr. Paris. in c. fi. n. 17. de prescriptio. Paris. cōs. xxvij. n. 116. cū pluribus sequen. & n. 137. & consilio cj. nu. 111. & consilio cxij. nu. 34. & cōs. ciiij. nu. 123. & seq. vol. j. Aimo cōs. cxlvj. numero 2. versi. adeò premissa, & in tract. de antiq. temp. in iiij. parte. nu. 168.

56 Hoc autē est fm vnam, vel fm alterā opinionem q̃ præscribens nō arctatur ad docendū de bona fide. Alex. cōs. vj. vers. nec ēt. vol. j. & cōs. cxcviij. ver. vbi etiā ostendi. vo. ij. & in dispu. incip. Sigismundus, versiculo, & in tali prescriptione. versiculo, & maximè. Ripa in c. cùm ecclesia Sutrina. nu. 99. de cau. poss. & proprie. Cur. in tract. feud. in prima parte, ver. & ideò ꝓ ista cōi. Bert. consilio lxix. ver. habet enim vsus. vol. iij. in nou. & cōsilio lxxxj. eodem vol. Paris. consilio xxvij. nu. 81. vol. j.

57 Declara supradicta, qa bñ verū est, q̃ cursus longi temporis excludit præsumptionē malę fidei, sed hoc intelligitur in mala fide presumpta, secus aūt qñ mala fides vera ꝓbaret, vel p instrumētū, vel per testes, seu per alias legitimas probationes, nā tunc illa vera mala fides nunquā tollit̃, vel purgatur p aliquē tēporis cursum. Aimo cōs. cxlvj. & in tract. de antiq. temp. in quarta parte, nu. 169. ver. sed ista responsio, post alios ibi per eū allegatos.

58 Quam declarationē amplia idem esse etiam si fortior præsumptio malæ fidei appareret, q̃ prævaleret præsumptioni bonę fidei resultanti ex temporis antiquitate. ita Fel. in c. vigilanti. de prescriptio. Boe. deci. ccxj. nu. 18.

59 Quartus effectus est, qa in hac p̃scriptione temporis immemorabilis nō requirit̃ scientia illius, p̃ quē præscribit̃, gl. in l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quoti. & æsti. in verbo, memoriā. Bal. ī c. j. ver. itē q̃ ex tali. & ver. aut volo ius de nouo. de ꝓst. Ant. de Bu. in c. peruenit. ver. sed si nō cōstat. de censib. Roma. in l. j. §. deniq;. ver. super secūdo aūt. ff. de aq. plu. ar. & ī l. vectigalia. ver. dicit tñ Bar. ff. de publ. Imo. in l. si publicanus. §, in oīb. ver. & si bñ ponderenē. ff. de pub. Ias. in l. imperiū. ver. sed huic fundamento. ver. circa primū. ff. de iurisd. om. iu. Prob. in add. ad Io. Mon. in c. j. nu. 23. de præscr. in vj. Mar. de Laud. in tract. de Prin. q. clxxj. Alex. in disp. incip. Sigismundus. ver. nō obstat, & vr̃. & consi. vj. ver. verior tñ. vbi dicit istam veriorē, & magis* cōem opi. ver. & secundùm Sal. vol. j. Corn. cōs. cclxviij. versi. item si probatur. volu. iiij.

Ias. in cōs. ccix. ver. sed condescendendo magis. vol. ij. Abb. cōsil. vij. ver. & ego puto. vol. ij. Alex. cōs. xxiiij. ver. & vbi doceret̃. vol. v. Cur. in tract. feud. in j. par. ver. & ideò pro ista cōi. Balb. in tract. prescriptio. in vj. q. secundę par. tertię par. princi. ver. est & alius. & in prima q. secundę par. quart. par. prin. nu. 12. vers. & istā partē. vbi dicit* cōem. & idē dicit in iiij. q. secundæ par. quartę par. princ. Iacobin. in tract. feud. in verbo, & cū mero. versi. sed an ad acquirendā. Dec. cōsi. lxxxv. ver. & in tali prescriptione. & consi. ccccxcvj. nu. 5. ver. & eodē mō currit. & ꝓ. dcxxxviij. ver. similiter in ista p̃scriptione. & cōs. cccxlj. ver. & in tali p̃scriptione. vbi hāc cōem affirmat. Io. Ant. Alex. ꝓ. xxj. nu. 6. Dec. cōsi. cclxxj. nu. 3. Mil. in verbo, prescribi an possit ius pedagij. Fel. in ca. de quarta. ver. cōsidera duo. & ver. fallit in prescriptione. & in c. cùm nobis. vers. sed aduerte bñ. de prescriptio. Cur. Iun. cōs. lxviij. vers. & in tali prescriptione. & cōsi. clviij. nu. 12. & ꝓ. lxj. ver. & in tali p̃scriptione. Paris. cōs. cxj. nu. 53. & seq. vol. j. & ꝓ. xxvij. nu. 34. nu. 83. vbi hanc dicit* cōem, vol. j. Paris. in c. cùm nobis. n. 5. & in ca. accedentes. nu. 13. de prescr. Chassan. in consue. Burgun. ver. adde q̃ in prescriptione. & ꝓsi. xvj. versi. imò dicit. Gra. consil. lxj. n. 22. vol. j. Maria. consi. cclxxxij. nu. 5. Boer. decis. clxxvij. Ruin. qui dicit istam magis* cōem opinio. cons. cv. vol. v. Tiraquel. de nobilit. c. xiiij. numero 4.

Contrariū voluit Cy. in l. j. versic. credo q̃ longissimo. C. nou. vecti. Bar. in l. si publicanus. §. in vectigalibus. ver. sed cū in p̃scriptione. ff. de publican. & in l. j. §. denique. ff. de aqua plu. arc. Bal. in c. j. in fi. ver. tertio mō legitur. de cōsti. & ꝓsi. ccclxx. ver. itē in ista. vol. iij. Oldra. ꝓ. ccliiij. ver. nō eīn simpliciter. Sal. in l. vectigalia. ver. cōcludo igitur. & Ang. in l. si puincialiū. versi. ibi veritas est. C. nou. vectiga. Are. in l. more. nu. 4. vers. intellige tñ. ff. de acq. hr̃. Paul. de Cast. in l. seruitutes. la iij. ver. sed an tunc requiratur. ff. de seruit. Abb. in c. cùm nobis. ver. ī hac cōsuetudine. de p̃scr. Pract. Pap. in forma libel. qñ agitur actione confessoria. §. plenā, & omnimodā iurisdictionem. nu. 15. Bal. in cons. ccclij. ver. sed ad hoc rñdeo. vol. j. & ꝓ. cccxl. ver. super eo quod q̃ritur. vo. v. Bertach. ī tract. de Gabel. in j. par. in j. q. nu. 37. Io. de Ana. in c. ij. vers. ex quo infert. de cler. venat. Soc. in cap. cùm contingat. de foro compe. Alex. cons. cxxv. ver. in quo quidē. vol. ij. & cōs. xvj. ver. cōfirmo hoc. vol. v. Ripa in c. cùm ecclesia Sutrina. nu. 67. de caus. pos. & proprie. Hispan. in c. per vestras. nu. 14. versi. intelligo sciente. de donatio. inter virum, & vxor. Boer. decis. cclxiij. nu. 19. Aimo de antiq. temp. in iiij. par. nu. 131. & num. 133. & seq.

Tenendo tñ primā opinionē, quæ videtur magis communis, 60 Declara, nā posito etiam q̃ scientia sit necessaria, dicēdū est, vt presumatur etiam ex temporis diuturnitate. Sal. in l. authoritatē. in fi. C. vñ vi. Calder. ꝓ. xv. versi. ex quo sequitur. de preben. Alex. consi. xxiiij. versi. præterea presupponitur. vol. v. Dec. ꝓ. filio clxxxv. versi. non obstat. Lofred. consi. xl. nu. 50. Aimo de antiq. temp. in iiij. parte, nu. 131.

61 Et tenendo hanc opi. q̃ scientia sit necessaria, maximè dubitatur inter Doct. an sufficiat scientia officialiū, vel procuratorū. in qua q. Bar. in l. si publicanus. §. in vectigalibus. ver. respōdeo si præscribitur. ff. de publican. tent in hoc casu sufficere scientiam officialiū. & idē tenet Bal. cōsi. cccxl. versi. super eo, quod q̃ritur. vol. v. Paul. de Ca. in cōs. cclvj. ver. aut dicimus. vol. ij. Ant. de Bu. in c. fi. ver. per hoc infertur ad dubiū de cau. pos. & proprie. Imola in l. j. §. denique. versic. nunquid ciuitates. & ver. seq. ff. de aqua plu. arc. Aret. cōs. xlij. ver. vñ si tenemus. & cōs. cliiij. ver. quinimò scientibus. Alex. cōs. cxxv. ver. cōsulo tñ. vol. ij. & cōs. lxxxij. vers. & notat Bar. vol. iij. & cōs. xxiiij. ver. bñ facit. volu. v. pract. Pap. in for. libel. qñ agitur actione confessoria. §. plenam, & omnimodā iurisdictionē. nu. 15. Ias. in l. imperium. ver. circa aliud. ff. de iurisd. om. iud. Claud. in l. more. ver. prædicta etiā ꝓcedunt. ff. eo. Balb. qui dicit istā cōem in tract. feud. in iiij. q. secūdę par. quintę par. princi. & in tract. præscriptio. in iij. q. principa. secundæ par. quintæ par. princi. versi. sed dubitatur. nume. 19. Lofre. consi. xl. n. 49. Boe. decis. cclxxvij. Aimo de antiq. temp. in iiij. par. nu. 136.

Contrariū, q̃ nō sufficiat sola scientia officialiū, tenet Bal. ꝓsi. ccclxx. ver. itē quia debet. vol. iij. & in c. j. §. quod ergo. versi. item nota. de inuesti. de re alie. fac. & in c. j. versi. aut præscribitur solo mō. in tit. q̃ sint regal. Sal. in l. vectigalia. vers. sed pro prędictorū. C. nou. vectigal. Roma. in l. §. j. denique. n. 5. & seq. ff. de aqua plu. arc. Hispa. ī c. per vestras. ver. & adeò est necessaria. de don. inter vir. & vxo. Deci. Neapo. lvij. in nou. vbi dicit, ita iudicatum fuisse. Bertr. cōs. xxiiij. vol. j. in antiq. cons. lxxvj. vol. iij. in nou. n. 3. Rui. cons. xlv. versi. sed dato etiam. vol. iiij.

62 Quintus est effectus, nā hæc consuetudo tanti temporis habet ēt vim ꝓstituti. Arch. ī c. gñali. ver. ꝓsuetudine. de electio ī vj. Io. And. ī c. super q̃busdā, ver. ī gl. no. ibi, de verb. sign. Io. Monac. in c. ij. n. 4. de p̃b. in vj. & in c. j. n. 6. & ibi Prob. in addi. n. 22. & seq. de p̃scriptio. in vj. Ant. de Bu. in c. peruenit. ver. qa antiqua. de cē sib. Iser. in c. j. §. preterea ducatus. de ꝓhib. feud. alie. per Fede. & in c. j. in verbo, flumina. nu. 7. in tit. quę sint regal. Ang. ī repe. l. si certis annis. versi. alij dixerunt. & ibi Pau. de Ca. ver. & sic qñ allegat̃. C. de pac. Afflict. deci. ccxxxix. in fi. & decis. ccliiij. nu. 4. Card. ꝓsi. cxviij. n. 14. & cōs. lxxxviij. n. 2. Ias. in l. imperiū. ver. circa primū. ff. de iurisd. om. iud. & in l. quominus. n. 96. ff. de flumi. & cōs. ccix. versi. sed cōdescēdēdo magis. vol. ij. Cor. cōs. cclxviij. ver. & ꝓt dicit. & ver. & idē videtur dicendū. vol. iiij. & cōs. xxiiij. ver. quod maximè dicendū est. vol. iiij. & cōs. xxij. ver. dato autem. vol. iij. & consi. cclxxxvij. vers. solū aūt. vol. iij. & cōs. clxxxiiij. ver. sed nihilominus. vol. j. & cōsi. xxij. in prin. vol. j. Iacobin. in tract. feud. in verbo, & cùm mero. ver. sed secus est. Alex. in dispu. incip. Sigismundus. versi. hoc voluit gl. Soc. in cōs. ccxcvij. ver. ista cōclusio probatur. Chassa. ꝓsi. lxvj. nu. 51. & seq. & in consuet. Burg. Mant. consi. xxxviij. nu. 12. Paris. in c. cùm nobis. nu. 6. de prescriptio. Paris. cōs. cxj. nu. 43. vol. j. & consi. xxvij. nu. 33. vol. j. Fel. in c. cùm nobis. ver. secus si fundat se. de præscriptio.

63 Sextus est effectus, qa per talē præscriptionē tanti temporis acquiritur dominiū directū. Bal. in l. traditionibus. ver. ego dico. C. de pact. & in c. cùm causam. nu. 4. & seq. de ꝓbatio. & consilio ccclij. vers. itē qui habet. vol. j. Alex. in d. l. traditionibus, vers. hāc tñ cōclusionē. & ibi Ias. ver. istā conclusionē. & ibi Claud. & ibi Dec. nu. 11. & Iacobin. ver. hanc cōem. & Riminal. ver. limita tñ. C. de pact. Ias. in §. omniū. nu. 72. ver. addo ēt. insti. de actio. Fel. in rubrica, de præscriptio. ver. fallit iij. Soc. consi. cxxvij. versic & eo maximè. vol. j. Corne. cōs. xxij. ver. idē quod not. Bal. vol. iij. Cur. Iun. cōs. lxj. ver. & virtute. & consilio lxviij. ver. & virtute. & consilio clviij. ver. & virtute. Dec. consilio lxxxv. versic. & virtute. & consilio ccccxcvj. nu. 5. versi. & ex tali præscriptione. Chassa. cōsilio lxvj. nu. 51. & seq. & in cōsuet. Burg. ver. probatur etiā. Bal. in tract. præscriptio. in vj. q. secundæ par. tertiæ partis prin. n. 28. ver. & dicunt Bal. & Sal. Aimo de antiq. temp. in iiij. parte. n. 173.

Cōtrariū tenet Sal. in l. traditionibus. ver. ad quartā respōdeo. & ibi Lancel. Dec. ver. & prima limitatio. C. de pact.

64 Septimus effectus est, nā p̃ talē præscriptionē tanti temporis nō cōceditur restitutio in integrū ex capite ignorantiæ. Sal. in auth. quas actiones. ver. q̃rit gl. C. de sacrof. eccl. Ias. consi. cix. ver. nō obstat etiā. vol. ij. Barb. cōsi. xlj. ver. itē negatur illud. vol. j. Maria. Iun. cons. liiij. ver. nec etiā obstat. & ver. modo ad casum nostrū. vol. j. & cōs. cxv. nu. 45. vol. ij. Boer. decis. xxxix. num. 6.

Contrarium voluit Afflict. in Cōst. reg. sub rub. de præscriptio. n. 17. ī fi. Aim. de antiq. temp. ī iiij. par. n. 87. vsq; ad numerū. 210.

65 Octauus effectus est, quia ista cōsuetudo tanti temporis habet etiā vim legis. gl. in c. super quibusdā. in §. præterea. in verbo, nō extat. & ibi Host. in fi. ver. nota diligēter. de verb. signifi. Card. in consi. cxviij. numero 14. Alexan. in dispu. incip. Sigismundus. versic. & id fieri potest. Balb. in tract. præscr. in vj. q. ij. part. iij. part. princ. numero 25. versiculo, & ratio est. Paris. consilio cxj. num. 50. vol. j. Gozad. consili. viij. nu. 37.

66 Nonus est effectus, quia ista prescriptio immemorabilis habetur ꝓ veritate, gl. in l. j. ver. & sic cōsuetudo. C. de ser. & aq. Bal. c. cū causam. n. 5. de ꝓba. Alex. cōs. vj. ver. & talis cōsuetudo. vol. j. & in disp. incip. Sigismundus. ver. cōsuetudo enim. Fel. in rubr. de præscriptio. versi. fallit iij. Curt. Iunior cons. lxj. num. 3. vers. & talis præscriptio. Lofred. consi. xl. nu. 48. Paris. consi. xxvij. nu. 33. volu. j. Aimo, de antiq. temp. in iiij. par. nu. 127. & nu. 147.

67 Decimus est effectus, nam Doct. volunt, q̃ consuetudo ista, seu præscriptio habeat eandem potestatem, quam habet Imperator, quando cum causa procedit. ita Bal. in l. licèt. in vj. notab. C. de nau. fœnor. And. de Iser. in c. j. super verbo, flumina. nu. 7. in tit. quæ sint rega. Ias. in l. quominus. n. 42. ff. de flumin. Bertach. in tract. de gabel. ī. j. q. j. part. n. 27. Deci. Neap. cccxxiiij. num. 6. in antiq. Io. Ant. Alex. consi. xiij. numero 7. Balb. in tract. præscr. in j. q. ij. partis tertiæ par. prin. num. 38. ver. & dicit And.

68 Vndecimus effectus est, quia ista præscriptio habet vim seruitutis. Io. And. ī c. sup quibusdā. ver. ī gl. no. ibi, de ver. sig. Cy. ī l. si certis annis. ī pe. q. C. de pact. Ias. ī l. quominus. n. 96. ff. de flum.

69 Duodecimus effectus est, nam ista consuetudo habet etiam vim pacti, vt tradit Ias. in d. l. quominus. nu. 96. ff. de fluminib.

70 Decimustertius est effectus, nā volunt Doct. vt præscriptio immemorabilis temporis habeat etiam vim publici instrumēti, prout dicit Deci. Neap. ccxxxix. in fi. in antiq. quam refert & sequitur Prob. in addi. ad Io. Mon. in c. j. nu. 27. de præs. in vj.

71 Subsequitur modo videre quod dicat̃ tēpus immemorabile ad effectus, de quibus suprà. Et quidē super hoc est inter Doc. aliqualis cōtrouersia, nā Domi. ī c. j. ver. sed q̃rit Lap. & ibi Anch. ver. q̃rit ēt circa hoc. de p̃scr. in vj. tenent tempus immemorabile cēseri tp̃s 100. annor. & idem dicit Card. in c. si diligenti. de p̃scr. & consilio xxxviij. versic. ij. quia communis. & idem sentit Cyn. in l. ij. in ix. q. & ibi Bal. ī vj. oppos. C. de serui. & aqua. Spe. in tit. de

ꝓba.§.j.ver.qd ſit teſtes.ibi,dicunt aũt quidam. Inn. in c.veniens. ver.& dicunt qdã.de verb.ſign.Bal.in l.fi.ver.in tex.ibi,veluti.C. de preſcrip.log.temp. Ant.de Bu.in c.quid per nouale.verſi.q̃ro qualiter.& ver.tertia eſt practica.de verb.ſig. Bertach.in tract.de gabel.in j.q.primæ par.n.28.Ant.de Bu.in c.veniens.el j.verſ. ſed qñ agitur de effectu.de teſt.Cępol.in tract.ſer.vrba.prædio. in c. xix.ver.qñ autem.Deci.Tholoſ.ccccxxxix.Guido Papæ cõſil.cl. nu.4.Cur.Iun.conſi.xc.nu.2.vbi hanc dicit *cõem opin.Flor.in l.ſeruitutes.nu.35.ff.de ſerui.Chaſſan.in conſuet. Burgun.verſi. Tale eñ tempus.Balb.in tract.preſcriptio. in vj. q. ſecundæ par. tertię par.principalis.nu.34.ver.quando autem dicatur. Bertrã. conſi.cxxviij.ver.tempus de cuius initio.vol.ij.

Contrariũ,ꝙ ꝑſcriptio immemorabilis ſit maior preſcriptione centenaria,tenuit Fel.in c.ad audientiã.ver.limita v.& in c. ſi diligenti.in fi.& in c.cùm nobis.ver.& ex eo, quod dixi.de præſcriptio.Afflict.ſuper Cõſti.ſub rub.de hominib.affid.nu.6.Hiſp. in c.per veſtras.ver.intelligo ſciente, & patiente.de dona. inter vi.& vxo.Pariſ.in c.cùm nobis.nu.7.de,præſcriptio. Ruin. conſ. lxvj.nu.22.vol.iij.

72 Alij fuerunt in tertia opi.vt præſcriptio immemorabilis tẽporis ſit minor præſcriptione cẽtenaria,ꝓut ſentit glo. iiij.in ca. cùm nobis.ver.vñ vr.de præſctiptio. Fel. in c. ad audientiã.in v. limit.eod.tit.Alex.ꝓſ.ccviij.verſi.nec ẽt prædictis obſtat. volu.ij. & in hanc opinionem inclinat Deci.Neap.iiij.nu.22.in nouis.& ſentit iſtã opi.clarè,& expreſsè Aimo in tract.de antiq. tempor. in iiij.par.nu.125.

73 Quinimò Chaſſan.in ꝓſ.liiij. nu. 14.tenuit, ꝙ poſt xl. annos dicatur eſſe tempus immemorabile.

Teneas tñ primã opinionẽ,q̃ magis *cõmuniter approbatur.

74 Reliquũ eſt autẽ vt nũc videamus,qũo probetur per teſtes conſuetudo tanti temporis,ꝙ memoria hominũ in g̃riũ nõ exiſtat: & qdẽ gl.in ca.j.in. verbo,memoria.de præſcriptio. in vj.ex mẽte Hoſt.in c.quid per nouale.ver.nã & priuilegiatus. de verb. ſign.dicit,ꝙ teſtes debent deponere tali mõ, videlicet toto tempore eorum memoriæ vſque in præſens tempus ita eſſe, & ita audierunt à ſuis maioribus, qui etiam maiores à ſuis maioribus prius audiuerant,& ꝙ cõis opinio ita eſt,& fuit,& ꝙ nunquã viderunt,aut audierũt g̃riũ.Idẽ dicit Spec.in tit.de ꝓba.§.j.ver.vltimò q̃riẽ.& ver.valet ẽt hic ꝓbatio.Oldr.cõſi.ccxliiij.ver.ad iſtud reſpondetur.Card.in c.qd per nouale,verſ.q̃ro qũo.de verb.ſig. Imol.in l.ij.§. idẽ Labeo.ff.de aqua plu.arcend.Io.Fab.in §. ex nõ ſcripto.verſ.ſed q deponent.inſt.de iure nat.gen. & ciui. Aret.in c.licèt ex quadã.ver.tu aũt aduerte.& ver.finaliter nõ recedo.de teſt.Bellame.deci.lxiiij.in fi.Mil.in verbo, teſtis ad ꝓbandũ. Bertach.in tracta.de gabel.in j.par.in j.q.nu.28.Cuma. in cõſ. lxxvij. ver.ad ſm.Corn.ꝓſ.cclxviij.nu.21.vol.iiij.Alex.in ꝓſ.clxxvij.n.7. vol.vj.& ꝓſ.xvj.ver.nã ad hoc.volu.v.Afflict.ſup Conſti. ſub rub. de ꝑſcriptio.in c.quadragenalẽ.n.7.& ſeq.Signoro.Homod.ꝓſi. lxx.n.19.ver.teſtes eñ.Roch.in c.fi.ver.aduertendũ eſt. & verſi. qualiter aũt debẽt.de cõſuet.Fel.in c.ſi diligenti. verſ.& eſto memor.de ꝑſcriptio.Floria.in l.ſi arbiter.nu.3.ff.de probatio.& in l. ſeruitutes.lagrande.nu.36.ff.de ſerui. Chaſſa.in conſuetu.Burg. ver.tale eñ tps.ver.ſed nunc ſtat difficultas.Zaſ.cõſ.vj.n.20.vol. ij.Gram.cõſi.ciui.xij.nu.6.& cõſ.xcviij.Fel.cõſ.ij.nu.8. & nu.35. Pariſ.in c.cũ nobis.n.8.de preſcriptio.Cur.iun.cõſ.lxj.n.11.Rui. cõſ.lxvj.nu.22.volu.iij.& cõſ.xxxiiij.nu.12.vol.j. Lofr. qui hanc dicit *cõem opin.in conſ.xl.nu.37.Pariſ.cõſ.xxxvij.n.47. & ſeq. & nu.96.vol.j.& cõſi.ciiij.nu.121.vol.j.Aimo de antiq. temp. in iiij.par.numero 183.

Contrariũ,ꝙ ſufficiat ꝓbatio famę tantùm,vel ꝙ cõis opinio ſit,memoriã in g̃riũ nõ extare,tenuit Bal. in auth. quas actiões. C.de ſacroſ.eccl.& in l.in bonæ fidei.verſ.& hoc verũ. C.de reb. credit.& iureiurã & in l.,pprietatis.verſi.tertio mõ operatur.vbi Ang.verſi.tu potes dicere.& ibi Sal.ver.tñ ambo.C.de probatio. Bar.in l.ij.§.Labeo.ff.de aqua plu.arcen.Ange.in l. at qui natura. §.cùm me abſente.ff.de neg.geſt.& in l.quidã.verſ.vel cũ q̃ritur. ff.de cõdi.inſti.Imo.in c.veniens.el primo,in fi.de teſti. vbi Abb. verſi.ſi verò agitur.Cor ne.ꝓſ.ccxxij.volu.j.& cõſ.ccciiij.num. 5. verſi.vr tñ.vol.iij.Alex.in diſput.incip. Sigiſmundus.verſic.non obſtat, quod ſaltim.& cõſ.cxxxvj.verſi.præterea hic aliquo mõ. vol.ij.& cõſ.clxxvij.nu.7.volu.vj.Prob.in addit.ad Ioan.Monac. in c.j.n.24.de præſcriptio.in vj.Deci.Neap.cccxxiiij.nu. 6. in antiq.Deci.Neapo.cxciij.in nou.Guido Papæ cõſi.j.nu.9.& q.ccclvij.Curt.Sen.in repe.l.admonendi.nu.185.ff.de iureiur.Alex.ꝓſ. clix.ver.præterea fama.vol.v.

75 Et teſtes de auditu ſufficere dicit Dec.in conſ.cxlviij.nu. 5.

76 Et pro iſta opin:facit, nã in antiquis teſtes de auditu ꝓbant, ꝓut diximus ſuprà in concluſ.noſtra tertia,in titu.de teſti.in j.lib.

77 Prætérea facit, nã in antiquis fama plenę probat.Io. And. & Abb.in c.licèt ex quadam.de teſti.Hoſt.in c.inter dilectos.& ibi Abb.nu.6.de fide inſtru.Spe.in tit.de proba.§.nũc dicamus.verſ. conſilium ergo.Bal.in l.conuenticula. verſic.ex his infero.C.de epiſ.& cle.& in l.cùm ſemper.C.de rei vendica.Alexã. & Iaſ.in l. cùm aliquis.C.de iure deliberandi.

78 Tenendo primã opin.gl.in c.j.de præſcriptio.in vj.tanq̃ magis cõem,vbi inter alia requiſita vult ꝙ probari debeat publica vox,& fama:Declara,qa intelligitur de publica voce,& fama nõ ſolũ populi,ſed illorũ etiam,qui veriſimiliter de hoc notitiã habere poterant.Spe.in ti.de probatio.§.j.ver.vltimò q̃ritur.Anto. de Butr.in c.quid per nouale.ver.aduertendum.de ver.ſig. Balb. in trac.præſcri.in ij.par.tertię partis princ.in vj.q.nu.34.verſi.ex his quæ latè.

79 Et hoc declara,quia in hoc caſu non eſt neceſſarium nominare certam perſonã,à qua hoc fuerit auditũ,vt tenet Specu. in loco proximè allegato.

80 Secundò Declara, quia neceſſe eſt, vt fama probetur ſuper articulo principali,nõ autẽ ſuper vltimo arriculo gñali,qñdicir, de omnibus prædictis eſt publica vox,& fama. ita declarat notabiliter Signorol.Homod.conſilio lxx.verſi.nec obſtat,ſi dicatur. refert,& ſequitur Hiſpan.in cap.per veſtras.verſi.vide Fel.de dona.inter vir.& vxorem.

81 Tertiò declara,qa per ſcripturã nõ probatur memoriã in g̃riũ nõ extare,prout eſt gl.in ſecunda addit.in c.j. & ibi Io.Andr. in gl.fin.& ibi Domi.ver.in eadẽ gl.ibi, teſtes.& ibi Pe.de Anch. in v.q.& ibi Franc.ver.in gl.fi.de præſcrip.in vj.Ale.cõſ.xvj. verſ. cõfirmo hoc.vol.v. Balb.in tract.præſcriptio.in ij.par.fertiæ partis principal.in vj.q.nu.35.verſ.& no. ꝙ iſta negatiua. Aimo de antiq.tem.in iiij.par.nu.183.& ſeq.

82 Quod tñ declara,nã licèt per ſcripturã non ꝓbetur memoriã in g̃riũ nõ extare,tñ bñ probatur præſcriptio 100. anno.Bal. in tract.præſcriptio.in ij.par.tertiæ par.princ.in vj.qõ.nume.38. Pariſ.in c.cùm nobis.nu.9.de præſcriptio.

83 Quartò & vltimò declara,qa teſtes qui ſm intentionẽ gl.in d.c.j.de præſcrip.in vj.habent probare memoriã in g̃riũ nõ extare,debẽt eſſe ſaltẽ quinquaginta quatuor annorum,vt dicit Domi.in c.j.ver.ſed q̃rit Lapus.& ibi Anch. ver. q̃rit etiã circa hoc. & ibi Fran.verſ.ſed q̃rit hic Lapus.de preſcriptio.in vj.Mil.in ver bo,teſtis ad ꝓbandũ.Floria.in l.ſeruitutes.la grande.n.36.de ſeruitu.Balb.in tracta.preſcrip.in ij.part.tertię par.principalis in vj. q nu.37.ver.cuius verò ætatis.Chaſſan.in conſuet.Burgun. ver. Dicunt tñ Doctores.& conſilio xviij.nu.9.& conſi.liiij.num.51. Pariſ.conſilio xxvij.nu.97.vol.j.& conſ.ciiij.nu.124.vol.j. Bertr. conſi.clxvij.num.4.vol.iij.in nouis.

Contrarium tenet Bertach.in tract.de gabel.in prima par.in j. q.nu.28.vbi dicit ſatis eſſe in hoc caſu, ſi teſtes excedãt tempus xl.annorum.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Præſcriptio non extenditur.

1 DIcunt doct.ꝙ præſcriptio nõ extẽditur,& propterea valet iſta propoſitio,tantùm præſcriptũ quantũ poſſeſſum,gl.in c.auditis.in verbo,interruptionẽ.de preſcri.& ibi Innoc.in ca.dilecto.de offi.Archi.& voluit Arch.in c.j.de iur.patr.in vj.Fed.de Sen.in ꝓſ.cxxx.Bal.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vẽd.Bar.in l.j.§.ſi qs hoc interdicto.ff.de itin. actuque priuato.Ang.in l.vna eſt via.ff.de ſerui.ruſt.præd.Bal.in repe.l.de qbus.ff.de legi.Abb.in c.cùm cõſuetudinis. de conſue. in c.licèt ex ſuſcepto.in fi.de foro compet.ĩ ca.quod translationẽ,in vltimo no.de off.lega.Bar.in auth.q rẽ.in fi.C.de ſacroſ.eccle.Albe.ĩ l.j.ff.de offi.eius cui mand.eſt iuriſdictio. Flor.in l.ſi qs diuturno.ff.ſi ſerui.vendi.Dec.in c.translato.in ij.lectu. de cõſti. & in j.lectur.Roma.cõſi.ccclxviij.Card.in cle.j.ĩ vij. q. de renũc. Fel.in c.auditis.de preſcr. Balb.in trac. ꝑſcr.in ij. par. idem tenuit Bar.in l.ſi publicanus.§.fi.in fi.ff.de publi.in l. cùm de in rẽ verſo. ff.de vſur.Abb.in d.c.auditis.in pe.not.& in c.cũ in tua.in iij. no, de deci.Io.And.in addi.Spe.in addi.magna.in fi.in ti.de his, quę fiunt à maio.par.ca.Alex.in cõſ.cxx.vol.iiij.&in conſi.xvj.vol.v. & in conſi.xxxiij.vol.v.Soc.in cõſ.lxxiiij.vol.j.& in conſi.cclxxv. Iaſ.in l.ij.& ibi Dec.de iur.om.iud.Aegid. deciſ. dlxxxix. Paul. de Ca.in l.cũ de cõſuetudine .quã legit cũ l.de qbus.ff.de legib,Maria.in ca.cùm cõtingat.de foro compe.Claud. in titu. quæ res in feud.dar.poſ.Chaſſa.in cõſuetu.Burgũd.Fel.in c.cũ ex iniuncto. de hæreti.Zaſ.in cõſ.xvj.vol.ij.Bertr.in cõſ.ij. vol.iij. & in conſi. lvj.vol.iij.& in conſi.lxxvj.vol.iij.Pariſ.in conſi.cxiij.vol.j.

2 Contrarium ſentit Io.And.in regu. quod alicui. de reg. iu. in vj,in Mercurialib.vbi tenet ꝙ præſcribens præſentationem,dicitur præſcripſiſſe omnia iura patronis competentia.

pr

3 Primò amplia,vt ẽt ad caſus ſimiles non fiat extenſio, Abbas in dicto c.cùm contingat.de deci.in vltimo notab.Soci. in dicto conſi.cclxxv.Balbus in tracta.preſcript.in ij.parte.

4 Secundò Amplia,etiã quo ad acceſſoria,vel etiã cõnexa ſepa rabilia:& ideo ꝑſcripta viſitatione, non cenſetur præſcripta ꝓcuratio.glo.in c.odia.de regu.iur. in vj. & fuit originalis opinio Hoſti.in c.cùm ex officij.de præſcri.Io.And.in addi. Spec.in titu. de his,q̃ fiunt à maio.par.ca.in apoſtil.mag.in fin.Roma.in cõſi. cccclxviij.Maria.in ca.cùm cõtingat.de fo.compe. Soci.in conſi. cccclxxv.Card.& Imola in c.paſtoralis.de of. dele. Balb. in tract.ꝑſcri.in ij.parte.Feli.in c.at ſi clerici.in §.de adulteriis.de iudic.

5 Et idẽ dicit de diſpenſatione,Feli.in ca. cùm ex officij.de præſcri.& in c.cùm ex iniuncto.de hæret.Zaſius in conſ.xvj. volu.ij.

Contrariũ vr tenere Pet.de Ancha. in cap. canonum ſtatuta. verſ.de quinta quæſt.de conſti.Roch.in c.fi.de conſue.

6 Tertiò amplia,ẽt quo ad ea,q̃ veniũt in antecedens,vt eſt coercitio ad iuriſdictionẽ,ꝑ tex.in l.fi.ff. de of.eius.& ita tenet Ab. in c.cùm cõtingat.de fo.compe.& ibi Card.in fi.Alex.in l.ij.ff.de iuriſ.om.iud.& ibi Iaſ.Card.in c.paſtoralis.in j.notab.de of. dele. Soci.in conſ.cclxxv.Feli.in c.auditis.de preſcr.

Contrarium Deci.in l.ij.& ibi Purpu.ff.de iuriſd.om.iud.

7 Tenendo primã opinionẽ *cõem,eã Sublimita,ſecus in conſuetudine,quæ extenditur ad ſuum antecedens. Pau. de Caſtro in conſi.iij.in fine,volu.j.

8 Quartò amplia,nã ſecundùm Cardi.cle.j.de ſup. negli. præla. qui præſcripſit inſtitutionẽ,nõ põt iure deuoluto conferre. Zaſius ſequitur in conſ.xvj.vol.ij.

9 Quintò amplia,nã ꝑſcribens inſtitutionẽ, nõ recipit reſignationẽ.Dom.in c.quod in dubiis.de renũ.Io.And.in c.cùm ex iniuncto.§.fi.de hæret.& ibi Feli.Zaſius in conſ.xvj.vol.ij.

10 Et qui præſcripſit inſtitutionẽ nõ præſcripſit deſtitutionẽ, glo.prag.ſanct.Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæret.

11 Sextò Amplia,vt iſta regula procedat,etiam in præſcriptione temporis immemorabilis,Zaſius in conſi.xvj.vol.ij.

12 Primò limita,ſecus eſſe in ꝓſuetudine,qa cõſuetudo extẽditur de caſu ſimili ad caſum ſimilẽ.Glo.in l.de qbus.in gl.j.ff.de legib.& ibi Bal.Inno.in c.dilecto.de offi.archid.& ibi Ant. de But. Archid.in c.reatina.lxiij.diſtinct.Bald.in addi.Spec.in tit.de iuriſ. om.iudi.ſuper rub.Flo.in l.ſi qs diuturno.ff. ſi ſerui. vend. Hoſti. in c.ea noſcir.de his,q̃ fiunt à præla.Aegid.deciſ.dlxxxix. Abbas in c.translato.in fine, de cõſtitu. & ibi Deci. in prima & ſecunda lectu.Abbas in c.dilecti.per illũ textũ de arbit.Bal.in l.ij.verſi.ſed nunquid.C.de ſeruitu.& aqua.Deci.in l. ij. ff. de iuriſd. om. iudi. Pariſ.in conſi.xxv.vol.j.Ripa in c.cum eccleſia Sutrina.nu. 125. verſi.tertia differentia.de cauſa poſſeſſ.& proprieta.

Contrariũ Bar.in auth.q rẽ.in fi.C.de ſacroſan.eccle.Io.And. in addi.Spec.ſuper rub.de feud.Oldra ꝓſ.ccxxxvij.& in conſi.cclxxxiiij.Abbas in ca.quod trãſlationẽ, in vlti.notab.de offi.lega. Io.de Ligna.& Pet.de Ancha.in c.cùm ex officij.de præſcri. Bal. in auth.ſi quas ruinas.C.de ſacroſan.eccle.ĩ l.ẽt.ff.ſolu.matrim.ĩ l.ſi pupillorũ.§.fi.ff.de rebus eo.Io.And.in regu.g̃.eũ, in ſolutione q̃ſt.de reg.iur.ĩ vj.in Mercurialib.Bellame.deciſ.dcxxvj. Ant. de But.in c.ea noſcitur.de his,q̃ fiunt à prælat.Dom.in c. ſi Epiſcopus.de ſup.negli.præla.in vj.Pau.de Caſt.in l.imperiũ.verſ. ſed Cy.reprehendit.ff.de iuriſd.om.iud.Alex.in ꝓſ.cvj.vol. ij. Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæret.Afflict.ſuper cõſtit.aliàs ſub rub.de fer.& ſala.iud.nu.62,Pariſ.in ꝓſ.xiij.vol.j.& in ꝓſ.xxj.,vol.j. Corn. in conſ.xliiij.vol.ij.Rota in nouis deciſ.cccxcviij. Staphil.de lite. grã.& iuſti.Bertrandus in ꝓſ.ij.vol.iij.& in ꝓſ.lvj.vol. eo. & in ꝓſi. lxxvj.vol.eo.& in conſi.xv.vol.ij.& in conſil. xxvij.volu.j.Maria. iunior conſi.liiij.vol.ij.& conſilio clxj.vol.ij.

13 Et ꝙ nõ extendatur de perſona ad perſonam, Ruinus conſi. xix.vol.j.& cõſil.clvij.vol.iij. vbi dicit,ꝙ non extenditur de caſu ad caſum,nec de perſona ad perſonã,Aimo de antiqui. temp. in iiij.par.nu.21.& ſeq.vbi declarat.

14 Pro diſtinctione dixit Pet.de Anch.in c.cùm ex officij. de ꝑſcri.quòd extenditur conſuetudo de loco ad locum,ſed non de caſu ad caſum.

Sed Pau.de Caſt.in cõſ.ccclxxij.in fine,volu.j.tenet,quòd nec de loco ad locum extendi poſſit.

Sed tu dicas ꝙ cõſuetudo nõ extendir ad locũ penitus ſeparatum,nec ẽt ad cõtiguũ,& connexum habentẽ diſſimilia iura: & ita procedit opinio Pau.de Caſt.Secus ad locũ cõtiguũ retinentẽ eãdem, vel ſimilia iura: & ita habet locum opinio Anch.iſta diſtinctio ſumitur ex verbis Soc. in c.cùm contingat.verſ.tertiò principaliter.& ſeq.de fo.compe.

15 Alij verò dicebant,ꝙ conſuetudo exorbitãs,& oneroſa,nõ extenditur:ſecus in fauorabili,vel nõ oneroſa. ita Inno. in dicto c.dilecto.de offi.archid.Pet.de Ancha.in c.ſine poſſeſſione.de regu.iur.in vj. Roma.in conſ.ccclxviij.

Ant.de But.in c.dilecto.de offic.archid.vbi ponit ad q̃ debeat extendi cõſuetudo,q̃ põt extendi.Abbas in ca.quod translationẽ.in vltimo nota.de offi.lega.Feli.in c.auditis. de præſcri.Balb* in tracta.præſcri.in ſecunda parte,quæ eſt finis illius partis.Maria.in ca.cùm contingat.de fo.competen.

Et iſta diſtinctio magis*communiter approbatur.

16 Tenendo tñ vltimã opinionẽ,ꝙ cõſuetudo nõ extendat,Limita, qa ad emergentia ad factũ perꝑſuetudinẽ deciſum extẽdit ꝑſuetudo.Bart.ĩ l.de qb.ĩ ſecũda lect.ff.de legib.Fel.ĩ d.c.auditis.

17 Quando autem conſuetudo non extendatur,& quando extendatur,ponit latè Roch.in ca.fi.de conſue.

18 Secundò limita,niſi qs haberet conceſſionẽ à ſuperiore,qa tũc vſus iuriſdictionis in vna parte tribuit vſum in alia: & iſto caſu extendir cõſuetudo,& præſcriptio.Bart.in l.j.§.ſi quis hoc interdicto.ff.de itine.actu.Pau.de Caſt.in l. imperium.ff.de iuriſd. om.iudi.Ant.de But.in cap.fina.de cau.poſſeſ.& ꝓprieta.Abbas in ca.cùm olim.de præſcri.Feli.in ca.auditis.de preſcri.in prima declaratione.Ange.in l.vna eſt via.ff.de ſeruit.ruſti.præd. apoſti. ad deciſ.Tholoſa.cccxxij.Chaſſa.in conſuetu.Burgund. Iaſo. in l.more.ff.de iuriſd.om.iudic.Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæret.

19 Tertiò limita,qa licèt nõ extendatur preſcriptio de vna ſpecie ad aliã ſpeciẽ,.tñ de vno caſu vnius ſpeciei ad alium caſum eiuſdẽ ſpeciei extenditur.Bal.in l.ij.verſ.ſed nũquid. C. de ſerui. & aqua.Abbas in ca.dilecti.de arbi.Pau. de Caſt. in l.imperiũ. ff. de iuriſd.om.iud.Ant.de But.in c.dilectus.de capel.monach.Soc. in ꝓſ.cxj.vol.j.Ant.de But.in c.fina.de cã poſſeſſ.& ꝓprieta.Bal. ĩ l.imperium.in lectu.ver.circa vltimũ.ff.de iuriſd.om.iud.Maria, in ca.cùm cõtingat.verſ.ſextò principaliter.de fo.compe.Fel.in ca.auditis.de præſcri.Alex.in cõſi.lxviij.volu.ij.Iaſ. in l.imperiũ. verſ.tertiò circa eandem materiam.de iuriſd.om.iud.

20 Et pro hoc facit quod notat Abbas in conſ.lxxj. volu.ij.vbi recipiens decimas aliquorum fructuum in agro exiſtentium vr præſcripſiſſe ius decimandi reſpectu totius agri.

21 Quartò limita, quia preſcriptio extenditur de perſona ad perſonam,Bal.in l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vendic.in ſecundo nõtab.Chaſſa.in conſuetu.Burgun.Rota in deciſ.ccccxvj.in nouis, aliàs ſecunda.de præſcri.in fi.Iaco.in l.more.ff.de iuriſd.om.iud.

Contrarium videtur ſentire Bertran.in conſi.cc.vol.iij.

22 Quintò limita iſtud ꝓcedere alio poſſidẽte,vel,ſi poſſidenti reſiſtat ius cõmune,vt qa res ſpectet ad alium ex iuris diſpoſitione,nã tunc ꝓcedit cõcluſio,ꝙ præſcriptio nõ ſit extendenda,ita Abb.in c.j.de relig.domib.ĩ c.cũ inter.ver.quarto caſu.de re iud. & fuit opi.Io.And.Hoſti.Card.& Pet.de Ancha.in dicto cap.j.de relig.domib.Inn.ĩ c.dilectus.in finalibus verbis,de capel. monacho.& in c.dilecto.ver.item facilius.& verſic. item non eſt contra.de offic.Archid.Rot.in nouis,deciſ.ccccxvj.ibi pro qua conclu.Roman.in conſi.ccclxviij.verſiculo,nec ſimiliter præmiſſis. Zaſius in conſil.xvj.volu.ij.Feli.in c.cùm ex iniuncto.de hæreti.

23 Sed alio nõ poſſidente præſcriptio extẽditur de vno actu ad aliũ,vel de vno loco ad aliũ.Inn.in c.j.de relig. domib.& ĩ c. dilectus.de offic.archid.Abb.in c.cũ inter.ver.quarto caſu.de re iud. & in c.cũ olim.ver.vltimò,&c.de præſcri. & in cõſ.lxxxij.vol.j.& in cõſ.lxxj.vol.ij.Old.in conſ.clxxij.Rom. in cõſ. ccclxviij. Alex. in ꝓſi.lxviij.vol.ij.Maria.in c.cũ cõtingat.de foro compe. Feli.in d.c.auditis.de præſcrip.Balb. in tracta.præſcri.in ſecunda parte. Rota in nouis dec.ccccxix.aliàs ſecũda,de præſcr.in fi.Io.Fab.in l.j.C.de emancip.libe.Capel.Tholoſ.& ibi Apoſtil. deciſ.ccxxij. Chaſſa.in cõſuetu.Burgũ. Deci.in c.referẽte.in princ. de ꝓba.& conſi.cclxxj.Tiraq.de retract.lignag.§.xxxj.in gl.iij.nume.12.

24 Sublimita,ſi modò locus ille naturaliter alteri ſubiaceret,ſed ſi poſſet eſſe ſui natura alteri non ſubiectus, tunc etiã quòd nemine poſſidente quis in dicto loco preſcribat iuriſdictionem in vno actu,non propterea quærit in aliis.Feder. de Senis in conſi. cxxx.Fel.in ca. auditis.de præſcriptionib.

25 Sextò limita,niſi alio exiſtẽte in poſſeſſione præſcribẽs ageret illũ vniuerſaliter ſua iuriſdictione priuare,qa tunc per vſum iuriſdictionis in vno actu,illã vniuerſaliter preſcriberet,ſi modò cõcurreret vel ſcientia, & patiẽtia illius, g̃ quẽ præſcribitur.Inn. in c.dilectus.de capel.monach.& ibi Ant.de Butr.in c.fi.de cauſa poſſ.& prop.Maria.in c.cũ cõtingat de foro.compe. Io.Fab.in l.j. C.de emancip.libero.Rota ĩ nouis deciſ.ccccxix.aliàs ij.de præſcri.in fi.Fel.in ca.cũ ex iniuncto.de hæret.Pariſ.in cõſ.xxv. vol.j. Grat.ampliat ꝓſi.lxj.vol.j.vt iſto caſu extẽdatur de loco ad locũ,

26 Vel ſi accederet illius,contra quem præſcribitur,conſenſus, vt notat Bart.in l.iij.in fine princ.ff.de acquir.poſ.

27 Sed ſecus ſi ille nõ patiatur,vel non conſentiat. ita procedit quod notat Cy.in l.j.ad fi.C.de eman. libe.& Spec.ĩ tit.de iuriſd. om.iud.ver.illud nota.Flo.ĩ l.ſi quis diuturno.ff.ſi ſerui.vẽd.& in l.vna eſt via.ff.de ſer.ruſt.præd.Bald.in diſpu. ſua incip.Appulus. Ant.de But.in c.fi.de cau.poſſ.& prop. Roma.in conſi. ccclxviij.

28 Septi

28 Septimò limita quò ad accessoria inseparabilia, vt no. Bald. in l. eos. in primo not. C. de vsur. Maria. in c. cũ ex iniũcto. de hæretic. Abb. in c. cũ venissent. vers�. notabis. de insti. Zasius in cõsil. xix. vol. ij. Roma. in consi. ccxliij. Iaſ. in consi. clxxxv. vol. ij. Feli. in c. auditis. de præscri. Balbus in tract. præscri. in ij par. Bar. in l. de quibus. in ij. lectu. ff. de legib.

29 Et hoc intellige, qñ accessoriũ inest à principio: secus si ex post cœpisset inesse. Roma. in singu. dxcv. Feli. in ca. auditis. de p̃scri. & in c. cùm ex iniuncto. de hęret. Balb. ĩ tract. præscri. ĩ ij. par.

30 Et idẽ est quo ad ꝑnexa, vt not. Ant. de But. ĩ c. fi. de cau. possꝰ. & propr. & in c. dilectus. de capel. monach. Pet. de Anch. in regu. sine possessione. de reg. iur. in vj. Iaſ. in l. iij. ff. de acqui. possꝰ. Chaſ. in consue. Burgun. Zasius in consi. xvj. vol. ij.

31 Et idẽ dicit in dispensatione Feli. in cap. at si clerici. §. de adulteriis. de iudic.

32 Octauò limita, quo ad antecedẽs necessarium, ad quod præscriptio extenditur. Roma. in consꝰ. ccxliij. Pau. de Caſt. in cõſ. iij. vol. j. Feli. in c. auditis. de præscri. Balb. in tract. præscri. in ij. part.

33 Nonò limita, qñ vna, & eadem res diuerso iure censereꝯ, nisi præscriptio extendereꝯ, vt not. Inno. in c. dilectus. de offi. archid. in ca. cùm in tua. de deci.. Card. in cle. j. de sup. negli. præla.

34 Decimò limita, ꝗa conclusio locũ habet qñ agitur de præiudicio tertij, aliàs secus, vt per Feli. in c. licèt. el j. de foro compe.

35 XI. Limita, nã præscripta absolutione, est etiam præscripta condemnatio, & econtrà. Bal. in l. imperiũ. versꝰ. circa vltimũ punctum. ff. de iur. om. iudic. Fel. in cap. auditis. in quarta declaratione, in fine, de præscrip. Deci. in regu. nemo qui condemnare. ff. de regu. iur. Balbus in tract. præscrip. in ij. par. Zasius in consi. xvj. Feli. in c. non põt. de re iudic. vbi quid in priuilegio.

36 Contrariũ Abb. in cap. cum olim. de præscrip. & Cardi. ĩ cle. j. de renuncia. vbi tenent ꝙ præscribens institutionem, nõ censetur præscripsisse destitutionem.

Et idẽ dicit Zasius in consꝰ. xvj. vol. ij. Feli. in c. cũ ex iniuncto. de hęreti. Aimo de antiq. temp. in iiij. par. nu. 30.

37 Sicuti etiam præscribens facultatem excommunicandi, nõ censetur præscripsisse facultatem absoluendi, Feli. in cap. auditis. de præscri. Hispanus in c. per vestras. versꝰ. & propterea dicit Inn. de donat. inter virum & vxorem.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Præscriptio in personalibus actionibus an possit absque bona fide operari.

1 INnumeri sunt Doctores qui tenent istam partẽ, ꝙ ẽt in actionibus personalibus attẽta dispositione iuris canonici, per quã malę fidei possessor nullo tempore præscribit, c. fi. de p̃scri. c. possessor. de regu. iur. in vj. requirit bona fides. & aliter nõ ꝓcedat præscriptio, ꝓut istã opinionẽ tenuit gl. in d. c. fi. de præscri. in verbo, bona fide. & in verbo, quã ciuilis. gl. in c. possessor. de reg. iur. in vj. & ibi Dy. Io. And. in c. ij. de excep. in vj. Hosti. in c. ꝓtuas. de dona. Ant. de But. in c. quod clericis. de foro compe. & in dicto c. fin. de præscr..

2 Ange. in l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucap. in repeti. l. j. C. de iudi. ꝙ hoc procedit in terris ecclesię etiã inter laicos, sed nõ in terris Imperij coꝶ iudice laico. idẽ tenet Bal. in disp. sua incip. statuto cauetur, ꝙ fœnerator. per totum. sed maximè versꝰ. nõ obstat ſm argumentũ. & idẽ Bald. in l. j. C. de p̃scri. xxx. anno. in l. j. C. de seruitu. & in auth. ad hæc. C. de vsur. in l. ꝗbus diebus. § dñs. ff. de cõdit. & demon. in c. j. §. si qs per xxx. si de feudo fuerit cõtro. Pe. de Anch. in repe. c. si ꝓpter. de rescri. in vj. & in regu. possessor. in vij. q. & in reg. sine possessione. versꝰ. vndecimò & vltimò. de reg. iur. in vj. Pet. de Vbaldis in repe. c. si diligenti. de præscri. Imo. in l. quibus diebus. §. dñs. ff. de cõdi. & demon. & in c. fi. de præscri. & in l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucap. Cardi. ĩ dicto c. vigilãti. de p̃scri. idẽ tenet Pet. de Ancha. Domi. & Philip. Franc. in c. ij. de excep. in vj.

Fulg. in l. cũ notissimi. §. imò. C. de p̃scrip. xxx. anno. vbi * dicit istã partẽ cõem, Philip. Fran. in regu. possessor. de regu. iur. in vj. Cuma. & Roma. in l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucap. Præposi. in c. j. §. si quis per xxx. in fine, si de feudo fuerit contro.

Feli. in c. fi. qui dicit istam partem * communem, de præscrip.

Abb. in c. cura. vbi dicit istã partẽ * cõiter teneri. de iure patro. Io. Crottus in l. nemo põt. ff. de leg. j. & in l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Balb. in tract. præscri. in iij. par. Pau. de Caſt. in l. fi. §. j. in fi. ff. tem ra. habe. hoc ẽt sentit Bal. in l. planè. ff. quod falso tut. auth.

Idẽ tenet Pet. de Ancha. in cõſ. v. in fi. & in cõſ. cxxxix. in fi. vbi dicit ita communiter teneri: & in consi. cclxxxviij. in prin.

Idẽ tenet cõiter hoc teneri asserens Ant. de But. in consi. xlv.

Idem tenet Paul. de Castr. in ꝑſ. cclxxxix. incip. hęreditas. in fine.

Bald. in consi. ccxxiiij. vol. v. & in consꝰ. ccclxxxvj. ver. vltimò. vo. v. & in consi. iiij. in iij. vol. & in consi. xij. volu. j.

Idem tenet, & dicit cõiter teneri Alex. in cõſ. clxxxv. vol. ij. & in consi. xxxiiij. vbi idẽ dicit, vol. iij. & in cõſ. xcvij. vol. iij. vbi idẽ dicit: & in cõſ. lj. vol. v. Fulgo. in consꝰ. cxxiij. Imola in cõſil. cxxiij. & in consi. xxvj.

Corne. qui dicit istã esse cõem Canonistarũ, & Legistarum in ꝑſ. cclix. & in ꝑſ. cccxxviij. volu. j. vbi idem dicit: & in ꝑſ. cclxv. vbi idem dicit, vol. iij. & in ꝑſ. clxxx. vol. iij. Calca. in consi. lxxiij. Mathesi. singu. xxij. Cuma. in consi. clvij. Fulgo. in consꝰ. lxxxiiij. Balbus in tracta. præscrip. in princip. vbi dicit istã * cõem opinio. & in tertia ꝑte iij. partis princip. in x. quest. Alex. in consꝰ. xxxix. volu. vj. Ferrat. caute. xxxviij. Gozad. in consi. lvj.

Bertrandus, qui dicit istam cõem opinionẽ, in consꝰ. xvj. volu. iij. & in consi. lxxxvij. & in consi. cliiij. vbi dicit istã * cõem opinionem, & in consi. clxxxiiij. vol. iij.

Decisi. Neapoli. in nouis, iiij. in quinta difficulta. tenet istã esse * cõem. Parisi. cõſ. cx. volu. iiij. Marianus iunior in ꝑſi. cxliiij. volu. j. Gratus in consi. cxxj. vol. j. & in consi. cxxv. eod. vol.

Ruinus, qui dicit cõmunẽ, consi. clxx. vol. j. & consi. cl. vol. iiij. Bertrandus consi. xlj. vbi dicit communem, vol. j. in antiq.

Contrariũ tenuerunt q̃plures, vt in præscriptione personaliũ actionũ nõ requiratur bona fides, Bart. in l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucapionib. & in l. fina. ff. quẽadmodum seruitũ amittit. in l. hęc aũt iura. ff. de seruitut. vrbano. p̃d. in l. ait prætor. §. planè. ff. ex quibus cauſis maio. & fuit opinio ante Barto. Hostien. in summa, de p̃scriptionib. §. res q̃ præscribi pñt. in prin. Innoc. in cap. cura. de iure patrona. in fine, & in cap. quia plerique. de immu. eccle.

Sed põt aliter intelligi Innocen. in cap. quia plerique. vt dicit Alexan. in consꝰ. clxxxv. vol. ij. & Corne in consꝰ. suprà allega.

Hoc etiam ad dictum Innocen. dicit Abb. in c. fi. de præscrip.

Idẽ in principali articulo tenet Abbas in ca. quod clericis. de foro competẽ. in casu, qñ creditor nõ tenebatur ire ad domum debitoris. & in dicto cap. fina. Pau. de Castro in l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucap. in casu, qñ verba diriguntur ad creditorem. & in l. hęc autem iura. ff. de seruitut. vrbano. prędio.

Idẽ tenet Bal. in c. fina. de præscrip. Henric. Boich in cap. si diligenti. in tertia distinct. de præscrip. Philip. Frãc. in regu. possessor. de regu. iur. in vj. Nellus in tracta. bannito. in secunda parte tertij temporis, quęst. xiij. Stepha. Aufrerij trãsit cũ distinctione Abb, in c. fina. de præscri. in apostil. ad decisio. Tholosa. lxxiiij.

Summa Ange. cũ distinctione Abba. in verbo, p̃scriptio. ĩ glo. xliiij. Summa Syluestrina in verbo, præscrip. el j. Bal. in cõſ. ccxxxvj. vol. iij. Ange. in l. hęc aũt iura. ff. de serui. vrba. prędio.

Cuma. in consil. lxvij. vbi intelligit qñ debitor nõ est in mora.

Ita etiam tenet Guido Papæ quęst. cxcix. q. dicit ita pluries iudicatum in Parlamento Tholosano, & Delphinali. & ita voluit Decisꝰ. Tholosa. decisi. lxxiiij.

Socinus, qui dicit istã partẽ * cõem, in cõſ. xl. in fine, vol. j. & ĩ consi. cciij. Corneus in cõſ. clxxvj. vol. j. & in consi. ccvj. vol. ij. & ĩ consi. cclxxiiij. vol. iiij. Marianus iunior consi. xiij. vol. ij.

Tenendo primam opinionem, quę vr magis * communis,

3 Amplia, vt istud ꝓcedat in vtroq; foro, tã seculari, q̃ ecclesiastico: tam inter clericos, q̃ inter laicos ratione peccati, vt voluit glo. in d. c. fi. in verbo, q̃ ciuilis. de præscri. & glo. in c. possessor. de regu. iur. in vj. Ant. de Butrio in cap. fina. de præscri. Io. Andre. in capitu. ij. de except. in vj. Angel. in dicta l. sequitur. §. si viam. ff. de vsucap. Imola in d. l. sequitur. §. si viã. & in c. fina. de præscrip. Pet. de Ancha. in regu. sine possessione. in xj. opposi. de reg. iur. lib. vj. Ale. in ꝑſi. xxxix. vol. vj. Prępositi. ĩ c. j. §. si qs ꝑ xxx. si de feudo fuer. ꝓtrouer. Cępol. caut. xlvj. Balbus in tracta. p̃script. in tertia parte. Pet. de Anchar. in ꝑſ. v. in fi. & in ꝑſ. cclxxxviii. Ale. in ꝑſ. cclxxxv. vol. ij. & in ꝑſ. xxxiiij. vol. iij. & ꝑſ. lj. ĩ v. vol. Fulg. in ꝑſ. cxxiij. Corn. in consi. cclix. vo. j. & in cõſ. cclxv. volu. iij. Calca. in consi. lxxiiij. & Abbas in capit. fi. de præscri. in suo casu, qñ non currit præscriptio, dicit hoc etiam seruandum in foro ciuili.

Et idem dicit in suis casibus Paulus de Castro in dicta l. sequitur. §. si viam. ff. de vsucapionib.

Idem tenet Bal. in dicto ca. fina. de præscrip. Lanfran. in tract. de arbit. xxv. quæst. Maria. iunior consi. cxliiij. vol. j.

4 Licèt ꝗriũ, vt in foro ciuili procedat p̃scriptio actionũ personaliũ cũ mala fide, & l. oẽs. & l. sicut. C. de p̃scri. xxx. anno. debeãt seruari, tenet Bald. in ca. j. §. si quis per xxx. si de feudo fuerit controuerſ. & in ꝑſ. cccxix. in primo volu. & in ꝑſ. xij. vol. j. Bald. in l. j. C. de seruitu. & aqua. Ange. in l. j. in repeti. C. de iudic. Philip. Frãcus in regula, possessor. de regu. iur. in vj. Ange. Areti. in d. §. si viã. Salic. in l. sicut. C. de iure delibe. Practi. Papi. in forma respon. rei conuenti. in verbo, præscriptio.

5 Secundò Amplia, in hærede habentis malam fidem, de quo in conclusione v. hoc eodem titu.

Tertiò

6 Tertiò amplia, etiã in debitore ex sola snĩa, Feli. in dicto c. fi. in tertia declaratione, de præscri.

7 Primò limita, in actione pœnali, q̃ quia datur ad pœnã odiosam, quæ secũdũ ius canonicũ nõ exigitur vltra id, quod interest. ca. fraternitatis. xij. q. ij. per p̃scriptionẽ tollitur mala fides, ita tenet Ant. de Butrio in c. fi. de præscr. & ibi Imola.

8 Nec isto casu faciẽda est differẽtia, an actio ab initio sit tẽporalis, vel sit perpetua, seu per legẽ, vel per statutum restricta, ꝓut dicebat Anto. de But. in d. c. fi. qui in hoc reprehendit ꝑ Imo. ibi.

Idẽ tenet Roma. in d. §. si viam. & dicit hoc * cõiter teneri ibi Imol. in fi. Mathesꝰ. sing. xxij. Feli. in ca. fi. post Abb. de præscri. Io. Crot. in l. nemo põt. ff. de leg. j. Caccialu. ĩ l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Balbus in tract. præscri. in iii. parte. Corn. in ꝑſ. clxxvj. vol. j. & in ꝑſi. cxix. vol. ij. Bouer. in verbo, præscriptio. singu. xix.

9 Secundò limita, in debitore ignorante, ꝗa tunc currit p̃scriptio q̃ personalẽ actionẽ, Imola in d. c. fi. Roma. in d. §. si viã. Ant. de But. in d. c. fi. Imola in ꝑſ. cxxiij. Balbus in tracta. præscrip. in ij. par. iij. par. prin. in x. q. in xiiij. q. Philip. Frã. in regu. possessor. versꝰ. tertiò limita. de regul. iur. in vj. Abb. in ca. fi. de præscrip. Feli. in ca. fi. de præscrip. Decisꝰ. Neapoli. iiij. in nouis, in quinta difficulta te. Caccialu. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure.

Sed ista nõ est ꝓpriè limitatio, ex quo tũc in debitore non cõcurrit mala fides, & cõclusio principalis procedit vtrum actioni personali præscribi possit stante mala fide.

10 Tertiò limita, nã qñ debitor nõ est in mora, vt ꝗa non tenebatur offerre, nec fuerat interpellatus, vel per hoĩem, vel per lapsum diei, ex quo retinet sine peccato, etiã ꝙ sit in mala fide, p̃scribit, ita declarat Abb. in c. quod clericis, de foro compe. & in c. fi. de p̃scri. Corne. in ꝑſ. cclxxvij. vol. iiij. & in ꝑſ. lxxvj. vol. j. & in ꝑſ. ccvj. volu. ij. Apostil. ad decisꝰ. Tholosꝰ. lxxiiij. Cuma. in ꝑſ. lxvij. Ale. ĩ ꝑſ. ccxviij. vol. vj. Summa Ange. in verbo, p̃scriptio. in versꝰ. xliiij. Deci. in consꝰ. dliiij. Bouer. in sing. xix. in verbo, præscriptio.

Contrariũ tenet Imola in d. §. si viã. & in c. fi. Io. Crottus in d. l. oẽs populi. & in l. nemo põt. ff. de leg. j. Feli. in ca. fi. de præscri. & Imol. in l. quibus diebus. §. dñs. ff. de cond. & demonst. Gomeſ. Institu. de actio. in prin. Bertran. in consꝰ. lxxxvij. vol. iij.

11 Salua primã opinionẽ, vt per Rui. ꝑſ. cxxxj. versꝰ. itẽ p̃dictis non obstantibus. vol. j. qñ ex parte creditoris requirebatur etiã implementũ reale, quia tunc sine dubio currit præscriptio.

12 Quartò limita in actione temporali, q̃ iuxta suã naturã habet certã metã à lege introductam, vltrà quam non durat, ꝗa illi præscribitur ẽt cũ mala fide. Pau. de Caſt. in dicto. §. si viã. Abb. in dicto c. fi. post Ant. de Butrio, Imo. & Feli. & idẽ Feli. in c. de quarta. de præscri. Balbus in tract. præscri. ĩ iij. par. Io. Crot. in l. oẽs populi. de iusti. iure. & in l. nemo põt. de leg. j. Caccia. in l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Pau. de Castro in l. fi. §. j. in fi. ff. rem ra. habe.

13 Quintò limita, qñ actio competit ꝓ iure quæsito, nõ ꝓ iure ꝗrendo, Pet. de Ancha. in regu. sine possessione. in xj. opposi. vbi dicit ita cõsuluisse Bal. refert, & sequit Soci. in cõſ. lxij. vol. j. & ponit Balbus in tracta. p̃script. in tertia parte, Baldus in cõſ. xij. vol. j. & in cõſ. ccclxxxvj. volu. v. Decius in cõſ. dliiij. Socinus in cõſi. ij. vol. iij. Io. de Ripa in l. fina. in lxix. q̃st. C. de reuocan. dona. Parisi. ĩ cõſ. xvj. vol. ij. & in cõſ. xlix. vol. eod. & in cõſ. lxxxvij. & in consil. xxxij. & in consꝰ. xlviij. & in consꝰ. lxvj. vol. iiij. Maria. iunior in cõſi. cxlv. nume. 70. & seq. vol. j. Gratus consꝰ. cj. vol. ij.

Contrarium Cuman. in consil. cxlvij. Decius in cap. ecclesia S. Mariæ, de constitutionib.

14 Sextò limita, in præscriptione libertatis seruitutũ rusticorũ prædiorũ, ꝗa nõ requiritur bona fides, secus in præscriptione libertatis seruitutũ prædiorũ vrbanorũ, ita Bar. qui ponit rationẽ differentiæ in l. hęc aũt iura. ff. de serui. vrba. præd. & ibi Pau. de Caſt. & Bar. in d. §. si viã. Pau. de Caſt. in dicto §. si viam. Roma. in dicto §. si viã. in prin. & Abb. ĩ d. c. fi. & ibi Imo. idem tenet Bar. in l. fin. ff. quemad. ser. am it. Cy. in l. j. C. de serui. & aqua.

Ista tã limitatio vr procedere attento iure ciuili, vel secũdùm ius canonicum tenendo opinionem Bar.

Sed si teneamus aliã opinionẽ, ꝙ de iure canonico actioni p̃sonali nõ præscribatur cùm mala fide, idem erit in præscribenda libertate à seruitute rustici prędij.

15 Septimò limita, nam contra id quod de iure speciali competit, inducitur præscriptio etiam per malæ fidei possessorẽ. Bal. in consi. ccciij. in fine, volu. j.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Præscribi an possit debitum infrà certum tempus stante statuto, quod post illud tempus creditor vlterius non audiatur.

1 IN Prædictis Infertur, an valeat statutũ, vt si creditor nõ petat creditũ infra certũ tps nõ possit ampliꝰ audiri: in qua q̃ne variæ fuerunt Doctorum sentẽtię.

Nã ꝙ tale statutũ nõ valeat, tenuit Ioã. Andre. in c. ij. de excep. in sexto. & ibi Pet. de Ancha. Imola, & Domi. Bart. ĩ l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Roma. in l. sequitur. §. si viam. ff. de vsuc. Pet. de Ancha. in regula, possessor. in vij. quæst. de regu. iur. in sexto, ĩ rep. c. si ꝓpter. de rescr. ĩ vj. in regula, sine possessione. ĩ xj. opposi. de regu. iur. in vj. in e. canonũ statuta. versic. itẽ si statuto cauetur. de cõstit. Tancred. de Corn. in suo opere, in xij. rubri. in xxiiij. q. Mathesꝰ. in singu. xxij. Rapha. in l. j. ff. de vsucap. Ant. de But. in ca. fi. & ibi Imola, de præscri. Imol. in l. quib. dieb. §. dñs. ff. de condit. & demonstra. Io. Crottus in l. nemo põt. ff. de lega. j. & in l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Ang. in l. j. §. pueritiam. ff. de postul. Anto. de Butrio in sua disputa. incip. statuto municipali.

Caccialu. in dicta l. oẽs populi. vbi dicit istam esse * cõem opi. Pet. de Anchara. in consi. cclviij. in prin. Roma. in consꝰ. cij.

Alex. in cõſ. lxxiij. & in consi. clxxij. vol. vj. & in cõſil. xcvii. vol. iiij. & in consi. clxxxv. vol. ij. vbi dicit istã * cõem opin. Bologni. in consꝰ. xxvij. Corne. in consꝰ. cccxxviij. vol. j. & in consꝰ. cclxv. vo. iij. & in consꝰ. cclix. vol. j. & in cõſ. cclxiiij. volu. j. Alex. in cõſ. lviij. vol. vij. & in consi. clxix. vol. iij. & in cõſ. cxxxviij. vol. ij. Corne. in cõſi. clxxx. volu. iij. Ant. de Butrio in repeti. c. peruenit. ver. aduertẽtiã. de censib. Socin. in cõſ. lxxxvj. vol. j. & in consi. clxvj. Præpositus in c. j. §. si qs p xxx. in tit. si de feudo fuerit cõtrouer. Corne. in consꝰ. xxxv. vol. iij. Balbus in tracta. præscr. in tertia parte: aliàs in secunda parte tertię partis principalis, in xiiij. quęstione, & in septima quęstione principali eiusdem partis, & in decima quęstione eiusdem partis.

Paul. de Castro in l. fina. §. j. in fine. ff. rẽ ratã habe. qui dicit, ꝙ licèt talia statuta nõ valeant de iure, tñ seruãtur de facto. Imola in consi. xxvj. Pau. de Castro in l. si quis sub conditione. in fi. ff. de condi. institu. Gomeſ. institu. de actionib. in princi.

Ferrat. caute. xxxviij. Bertr. in consi. clxxxiiij. vol. iij. Pariſ. in ꝑſi. lxxxvij. volu. j. & in consꝰ. lxvj. volu. ij. Gratus in consi. xlj. volu. j. & consi. cj. volum. ij.

Contrarium, quòd tale statutũ valeat, tenuit Bar. in l. sequitur. §. si viã. ff. de vsucap. hoc etiã præsupponit Bar. ĩ l. legatũ. ff. de lib. leg. l. quibus diebus. in §. dominus. ff. de condit. & demonstrat. in l. si cui. §. Flauius. ff. de solu. in l. j. ff. de vsucap. in l. nemo potest. ff. de leg. j. & in Lambitiosa. ff. de decre. ab ord. facien.

Idem voluit Bal. in c. j. §. si quis per xxx. in tit. si de feudo fue. cõtrouersi. Bal. in cõſi. xij. vol. j. & in cõſ. ccclxxxvj. vol. v. & in disputa. sua incip. statuto cauetur, ꝙ fœnerator. Bal. in ca. fin. & ibi Abb. & Benedict. de Perusio, de præscriptionib.

Idem tenet Abb. in cap. quod clericis. de foro compe. in casu, quãdo debitor erat ĩ mora. Pau. de Castr. in §. si viã. & ibi Ang. de Perig. Bald. in l. omnes populi. ver. modò videamus aliquid. ff. de iusti. & iure. & hoc etiã sentit Bal. ĩ c. ecclesia S. Mariæ. ĩ fi. de ꝓsti.

Et Pau. de Caſt. ad præfationẽ consi. cxxxviij. vol. j. vbi dicit, ꝙ noluit consulere pro illa opinione, quòd statutum non valeat. Ange. Areti. Institut. de vsucap. ver. ex hoc infertur. Cum. in cõſi. lxvij. & in consi. xc. Soc. in consi. cciij. Guido Papæ quæst. xcix.

Alexan. in consꝰ. ccxviij. vol. vj. vbi tenet opinionẽ Abb. & eius distinctionem. Soc. in consi. xl. vol. j. Barb. in consꝰ. xxxvj. vol. iiij.

Idem tenet Angel. in l. j. ff. de cõstitu. princi. Ange. ĩ repet. l. j. C. de iudi. ver. nunc. restat videre, quid si præscriptio est temporalis. & in l. iustitia. ff. de iust. & iure. & consꝰ. cxxxix. Pau. de Ca. in l. hęc autem. ff. de ser. vrb. præd. Alex. in consi. clxx. volu. vij. Iaſ. Insti. de actio. in princ. hãc opi. tenet Oldẽdor. ĩ libel. iur. & æqui. tom. 2.

2 Tenendo primam opinionem magis * communem, Primò limita, nisi actio esset pœnalis: quia stante statuto potest illi præscribi: ita suprà dictum est in j. limit. prececden. conclu.

3 Secundò limita, quãdo statutũ esset factũ ex aliqua rationabili causa, ita Bal. in sua disput. incip. statuto cauetur, ꝙ fœnerator. Pet. de Ancha. in regu. possessor. in vij. q. & ĩ regu. sine possessione. in xj. opposi. de regu. iur. in vj. & in c. ij. de exep. in vj. & in c. canonũ statuta. ver. itẽ si statuto. de cõsti. Imo. in l. quibus diebus. §. dominus. ff. de cond. & demõst. Calcialup. in l. oẽs populi. ff. iusti. & iure. Corne. in consi. lv. volu. iij. Felin. in cap. fi. de præscri. Alex. in consi. xcvij. volu. iij. & in consi. clxxxv. vol. ij.

Contrarium, ꝙ etiam ob talẽ rationem nõ valeat statutũ, nec possit operari stante mala fide, tenuit Im. in l. sequitur. § si viã. ff. de vsucap. & in c. fi. de præscri. Cum. in cõſ. lxvij. Philip. Franc. in regula, possessor. ver. itẽ secundò quęritur. Balbus in tract. præscrip. in ij. par. iij. partis prin. in xiiij. q. Roma. in d. §. si viam.

4 Tertiò limita, nã tale statutum valet, & potest operari etiã in malæ fidei possessore, quãdo verba dirigunꝯ ad creditorẽ: secus si verba referuntur ad debitorẽ præscribentẽ, ita Pau. de Ca. in d. §. si viã. in d. l. sequitur. & idẽ Pau. de Caſt. in l. hęc autẽ iura. ff. de

seruí.

seruitu.vrba.p̄d.Io.Crotus in l.oēs populi.ff.de iusti.& iure.& in l.nemo pōt.ff.de leg.i.Corne.in ꝯs.clxxxvj.vol.j.& cōs.ccvj.vol. ij.Alex.consi.clxx.vol.vij.Ferrat.caute.xxxviij.quę opinio communiter approbatur.

Contrariū Imola in ca.fina.de pręscrip. post Anto. de Butrio ibi.Roma.in d.§.si viā.Corne.in consi.cclxxvij.vol.iiij.& in cōsi. clxxx.vol.iij.Feli.in ca.fin.de præscrip.

5 Quartò limita,quando statutū pręsumit simulationē:nam in hoc casu valeret statutū, & posset tunc pręscriptio operari etiā cum mala fide.ita Bar.in d. l.oēs populi.vers.ecce alia,dicit statutū.Pe.de Ancha.in c.j.vers.item si statuto.de constitu.& in regu. possessor.de regu.iuris,in vij.quęst.Bal.in cap.j.§. si quis per xxx. si de feudo fuerit cōtrouers. Cum.in consi.lxvij.Abbas in rubrica de præscrip.Corne.in cons.lv.vol.iij.

6 Contrariū Ray.& ibi Bal.in repeti.l.oēs populi.vbi Bal. dicit, ꝙ si statutū ratione peccati nō valeret,idem esset, si procederet per viam præsumptionis simulationis.

Idem contra hanc limitationē tenet Bald.in auth. ad hæc. C. de vsur.Imola in c.fi.de pręscrip.& Feli. vbi dicit istā partem esse *magis cōem.Anto.de Butrio in sua disputa.incip. stante statuto municipali.vers.ex quo concluditur.Pau.de Cast.in ꝯs.cclxxxiiij.incip.hæreditas dictæ puellæ.& sequitur Corne. in ꝯs. cccxxviij.vol.j.Philip.Fran.in regula,possessor.vers.sed q̄ritur.de regu. iur.in vj.Balbus in tract.præscrip.in ij.parte iij.partis prin.in xiiij. q.Corne.ꝯs.cclxiiij.vol.j.Imola in d.§.si viā.Barba. in rub. de ꝯsti.

7 Tenendo tamen,ꝙ statutum inducens pręsumptionē simulationis possit operari,etiam in mala fide,intellige si procedat per pręsumptionem,secus si per fictionem,vt per Corneum cōsilio cccxxviij.vol.j.

CōtrariumBal.in c.j.§.si quis per xxx.si de feu.fue. controuer.

8 Secundò Sublimita,si modò ex iusta cā induceret ista p̄sumptio,vt quia consueuissent in loco fieri ꝯtus simulati, & cū deceptiōe,vt per Corn.in loco præallega.& in ꝯs.cclxiiij.vol.j.Abbas in c.quod clericis.de foro cōpeten.Petrus Anchar.ī repeti. cap. j. versi.itē si statuto.de constitu.Balbus in tract.præscri.in ij. parte iij.partis princip.in xiiij.quęst.Feli.in dicto ca. fi. Caccialu. in l.oēs populi.ff.de iusti.& iure.Baldus in dicto cap.j.§. si quis p xxx.si de feudo fuerit controuer.

9 Quintò limita principaliter,quia si creditor vellet iuuari bn̄ficio statuti in actione intentanda,pōt ꝯ ipsum excipi de p̄scriptione statutaria,Bar.in l.planè.ff.ꝙ falso tut.&ibi Bal.Philip.Frā. in regula,possessor.de regu.iur.in vj.Balbus ī ij.par.iij.par.xiiij.q.

10 Sextò limita conclusionē principalē, qn̄ statutum loquens de præscriptione habeat vim contractus, vt per Baldū in dicto c.fina.Cępolla caute.xlvj.

Contrariū Barba in rubrica de cōsti.Feli.in c.fi. de præscri.Ferrat.caute.xxxviij.Oldend.in libel.iuris,& æquitatis,tom.ij.

11 Septimò limita in statuto populi,qa pōt tollere naturalem obligationē,Baldus in c.ecclesia S.Mariæ.in fine,de consti.

Contrarium Feli.in dicto ca.fi.de præscrip.

12 Octauò limita,si statutū incipiat à præcedenti monitione, monendo creditores vt petant infra certum tempus , Baldus in ca.debitores.in fine,de iureiur.Ferrat.caute.xxxviij.

Contrarium Feli.in dicto ca.fi.

13 Nonò limita,si statutū dicit, ꝙ elapso tempore intelligatur fecisse pactū de nō petendo.Bal.in dicto.§.si qs per xxx.in ca.j. si de feu.fue.controuer.Abbas in rub.de pręscri.

Contrarium Feli.in dicto ca.fi.

14 X.Limita,nā tale statutū pōt operari in hærede, vel in alio ignorante,quia in eis non concurrit mala fides , Bertrandus in consilio.clxxxiiij.volu.iij.

15 XI.Limita,quando statutū de facto seruaretur, licet de iure non teneat,Soci.in cons.cxlv.vol.j.

16 XII.Limita,quia operatur istud statutū contra fœneratorē, Feli.in c.fi.in tertia saluatio.de præscri.

17 Tenendo aliā partem,ꝙ statutū valeat,& possit operari etiā in malæ fidei possessore,Primò limita, qa statutū istud habet locum in petente rem sibi debitā,secus in petente rem suā,qa talis non pōt excludi præscriptione,etiā stante statuto , vt notat Ro. in consi.ccj.Balbus in tract.præscript.in ij.parte iij. partis princ. quæst.xiiij.Feli.in d.c.fi.de pręscri.Gratus consi.xlj.vol.j.

18 Secundò limita in debito iurato, in quo statutū non posset operari,vt per nos in ij.lib.in conclu.xj,in tit.de iureiur.

19 Tertiò limita,qa secundùm Bar.in l.sequit.§.si viā.ff.de vsucapio. si statutū dicat,ꝙ post tp̄s creditor nō possit audiri, tn̄ nō denegabit Euangelica denunciatio,Bald.in c.j.§.si quis per xxx. in tit.ij de feudo fuer.controuer.& in auth.ad hęc.C.de vsur.& ī l.j.§.initiū.ff.de postulan.idē tenet Bar.in extrauag.ad reprimendū,ī verbo,p denūciationē.Ant.de Butrio ī c.nouit. & ibi Areti. de iudi.Calca.in ꝯs.xxviij.Imola in d.§. si viā. Balbus ī tract.p̄scri. in ij.parte iij.partis prin.in x.quæst.Abb.in c.fi.de præscri. Corn. in cōsi.cclj.vol.iij.Abbas in rub.de præscri.Hippoly.sing.ccclxx.

20 Contrarium Ange.in repeti.l.j.C.de iudi.& in l.iustitia.ff.de iusti.& iure.q hoc intelligit in casu,qn̄ creditor esset negligens, & debitor est in mala fide:secus si non sit creditor negligens, & debitor sit in mala fide,quia tunc habet locū denunciatio.Raphael Cuma.in consilio lxvij.in fine.

21 Sed quia prima pars est magis cōis,ista posset verificari, qn̄ pręscripsisset debitor bona fide,vt per Ab.in c.fi.de pręscri.Corneus in consi.clxxvj.post Petr.de Anchar.in regu.possessor.in ij. quæst.de reg.iur.in vj.Balbus in tract.præscri.in ij.parte iij. partis princ.in x.q̄st.licèt Corne.in consi.cclj.volu.iij.teneat denunciationē locum habere,etiam in præscribente bona fide.

22 Quartò limita,quia etiam stante tali statuto,nō tollitur naturalis obligatio:& ita intelligit Barto.in dicto §.si viam.Nicell⁹ in prima concordia Barto.

23 Quintò limita,quia statutū nō operatur eo casu,qn̄ debitor tenetur soluere sine interpellatione,Gratus cons.xlj.vol.j.

24 Sextò limita,quia,licèt tollatur actio, nō tollitur officium iudicis,Gratus consi.cj.vol.ij.

25 Et propterea ex supradictis infertur,ꝙ qui in emphyteusim rem aliquā recepit,& qui aliqn̄ aliquē in dominū recognouit, ēt si longissimo tempore canonem non soluat,nō propterea p̄scribit.Maria iunor consi.cxj.vol.ij.

Ex p̄dictis sumunt plures limitationes ad regulā c.fi. de p̄scri. & ad regulā c.possessor.de regu.iur.in vj.quam regulam vltra limitationes suprà datas tā ad pæcedentem,quàm etiam ad hanc conclusionem,

26 Primò limita,nā sine bona fide procedit præscriptio temporis immemorabilis,ita Salic.in l.ij.C.de seruitu.Deci.in l.traditionibus.C.de pact.Iaco.in tracta.de homag.Ias.in consi. ccix. vol. ij.Decius in consi.dcxxxviij.

Contrarium,ꝙ imò in præscriptione immemorabilis temporis requiratur bona fides,Calca.in cons.lij.Guido Papæ in cons. xcj.Chassa.in cons.xxxiiij.Io.Ant.Alex.in cons.xiij.Zasius in ꝯsi. xvj.vol.ij.Decis.Neapol.iiij.in nouis.in v.dubio.Hispa.in ca. per veitras.de dona.inter vir.& vxo.Paris.in cōs.xxvij.vol.j. & in ꝯsi. cj.& in consi.cxij.vol.j.Aimo in consi.cxlvj.

27 Pro cōcordia dicas, ꝙ vtraque opinio pōt saluari , & prima pcedat:quia pp̄ter tanti temporis spatiū p̄sumit bona fides ēt sine titulo,Paris.in cōs.xxvij.vol.j.Ripa in c.cū ecclesia Sutrina. nu.99.de cau.poss.& propri.Bertran.cons.lxxxj.vol.iij.

28 Secunda opinio procedit,vt p̄bata mala fide oīs etiam centenaria p̄scriptio sit exclusa,Aimo de antiq. tempo.in iiij. parte, nu.158.Bertr.in cōs.lxix.vol.iij.& hoc fuit etiā dictum suprà in prima conclus.huius titu.in tertio effectu.

29 Secundò limita,quia quo ad Publicanū,ēt hodie de iure canonico non requiritur bona fides,Iason in §.sed istę.nu.77.& n. 86.Insti.de actionib.& ibi Gomes.

30 Tertiò limita ī cōsuetudine,Roch.in c.fi.de consuetu.vers. alia est differentia.post Ale.in cons. vj.vol.j. vbi q̄ plures allegat.

31 Quartò limita,qn̄ est in facultate partis velle, & nondū declarauit suā voluntatē. Nā stante tali incertitudine præscriptio operatur,vt per Marìa.iunio.in consi.cxlix.nu.69.vol.j.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Hæres malæfidei possessoris an possit à se ipso inchoare præscriptionem.

1 IN Possessione longi temporis xxx. vel xl.annor. hr̄s illius,qui habuit malā fidē, pōt p̄scribere ,si à se ipso incipit p̄scribere,& nō vtit accessione auctoris:&sic ꝙ tex.in l.cū hr̄s.ff.de diuer.& tem.p̄scri.vel non habeat locū in tali p̄scri.longi temporis,vel nō pcedat de ęquitate canonica,tenet Dy.in reg.possessor.de reg.iur.in vj.Inn.ī c.cura. de iure pat.Bar.ī l.vitia.C.de acq.poss.ī l.cū hr̄s.ff.de diuer.& tēp. p̄scri.Aret.in l.Pomponius.§.cū qs.ff.de acq.pos.Bal.in cons.ccxxiiij.vol.v.Pau.de Ca.in ꝯs.clviij.vol.ij.idē tenet Cy.in l.nihil.C. p hære.Cor.in ꝯs.clxxvj.vol.j.& in ꝯs.cclxxvij.vol.iiij.& in cons. lvj.vol.iiij.& ī ꝯs.ccvij.vol.j.& in ꝯs.xvj.vol.ij.& ī ꝯs.cclj.vol.iij.& ī ꝯs.ccxcvj.vol.iij.Bal.ī l.nihil.C.de vsuca.p emp.Io.And.in reg. cū qs.in prin.de reg.iur.in vj. idē tenet Cuma.in d.l. cū hr̄s. ff.de diuer.& tēp.p̄scrip.& Bar.in l.nihil.C.de vsuca.p hr̄.Imol.in c.illud.de p̄sc.& in l.sequit.§.hæres.ff.de vsuca.Soc.in ꝯs.ccxciij.&in ꝯs.lx.vol.j.Bal.ī l.cū qs.§.in hac.ff.de pub.& in l.si ego.§.part⁹.ī fi. de publ.& ibi Ang.hoc tenet,dicens pcedere ī terris Ecclesiæ, ñ in terris Imperij.Soc.in reg.ccclxxxix.Pau.de Ca.ī ꝯs.lxxxj.vo.ij. Ale.ī ꝯs.cx.vo.j.Soc.in ꝯs.xj.vol.iij.Ale.in ꝯs.xxxix.vol.ij.& in ꝯs. cxxxiiij.

cxxxiiij.vol.ij.Corn.in cons.ccciij.vol.iij.& in cons.xciij.vol.iiij. Imol.in ꝯs.xlv.in ij.dubio.Io.Crot.in l.Pomp.§.cū quis.ff.de acq. poss.Maria.in rubr.de caus.poss.& propriet.in iij.tract.in iiij.arti. versi.vj.competit Publiciana.& in istam sn̄iam inclinat Feli.in c. si diligenti.de præsc.Apost.ad Abb.in d.c.si diligenti.Fel.in ca.de quarta.de præscr.& in c.illud.eod.tit.Ruin.consi.xxxiiij.volu.ij.

Contrariā partem , ꝙ hæres malæ fidei possessoris nō possit à se ipso inchoare præscriptionē, tenet gl.in l.sequit.§.hæres.ff.de vsuc.& in §.fructus.ead.l.secundū opin.Io.glosat.in l.eū qui.§.in hac.in gl.magna.ff.de publi.& in l.si ego.in §.partus.in verbo, ex oīb.caus.ff.eo.ti.gl.in l.iij.C.cōmunia de vsuc.in l.nihil.C.de vsu cap.p hær.in l.vitia.C.de acq.poss.in §.sed tn̄.& in §.furtiuæ.inst. de vsuc.gl.in l.Pomponius.§.cum quis.ff.de acq.possess.

2 Sed quia istæ gl.loquuntur s̄m iuris ciuilis dispositionem,s̄m quam clara est ista conclusio:opinio autem Dyn.procedit attenta æquitate canonica,vt ipse dicit, ideò deueniēdum est ad alios Doct.qui magis clarè loquūtur,& pp̄terea idem etiā de iure canonico tenent Cy.Alber.& Bal.in d.l.vitia.C.de acq.poss.Ang.ī d.l.eū qui.§.in hac.Bal.in d.auth.ad hęc.Ang.in §.furtiuæ.institu. de vsuc.Ant.de Bu.in c.si diligenti.& Abb.& Imol.pp̄ter vltimā opi.Ant.de Bu.quā refert Pet.de Vbald.in repet.d.c.si diligēti.de præsc.& in c.ij.de p̄scr.Ant.de But.in c.cura.de iur.pat.Abb.in ꝯs. lxx.in fi.vo.j.Cor.in ꝯs.ccxcix.vo.iii.& in ꝯs.cclxxv.vol.iij.Rom. in cōs.cxlix.& in cōs.ccij.idem tenet Io.Andr.in addi.Spec.in tit. de præsc.in add.mag.Imol.in c.fi.de p̄scr.Pau.de Cast.in l.sequit. §.heres.in fi.ff.de vsuc.Ale.in cōs.lxxxiiij.vol.j.& in consi.iiij.vol. ii.& in cons.lj.vol.v.& in cons.ccxiij.aliàs ccxvij.incip.viso,& opportunè discusso.vol.ij.& in cōs.xcvij.vol.iiij.& in cōsi.iij.vol.v.

Et istam dicit communem Gomes.in §.sed istæ.inst.de action. Ferrat.caut.xxxviij.Zas.in cons.xv.volu.ij.&dicit istā esse*communem Alex.in cons.xxxix.vol.vj.& in cons.xj.vol.vj.& in cōsi. xlvj.& in cons.clxxij.vol.vj.& in cons.xcvij.vol.vij.& in consi.iij. vol.ii.& in l.Pomponius.§.cum quis.de acq.poss.Ang.Aret.in §. sed tamen.insti.de vsuca.Calca.in consi.lxxiiij.Abb in consi.xix. vol.ij.Curt.iun.in consi.clxxxj.

Et idem Curt.iun.in consil.clxxvij.vbi dicit istam partem magis*communem, & ab ea nō esse discedendū in iudicādo.Alex. cōs.lxxxix.vol.ii.Barb.in consi.ix.vol.ij.& in cons.50.vol.ij.& in consi.xl.vol.ii.Claud.in d.§.cum quis.Soc.in cons.cvj.volum.iij. Dec.in cons.cclxxij.Abb.in cons.iij.in xiiij.q.vol.ij.Balb.in tract. præscr.in ii.par.tertiæ par.prin.in xii.q.Ale.in cons.lx.vol.iiij.Ias. in d.§.cum quis.idem tenet Raph.Cuma.& Rom.in d.§.cū quis. Imol.in ca.fi.de pręscr.idem sentit Bart.in l.sequitur.§.fructus.in prin.ff.de vsuc.Bart.in l.potest.eod.tit.Goz.in consi.lvj.

Istam dicit magis cōmunem Bertr.cons.lxvj.vol.j.Paris.in ꝯsi. xxvij.vol.j.vbi dicit istā cōem opi.& in consi.xxix.vol.j.vbi idem dicit.& idem in cons.lxvj.vol.iij.& idem dicit in cons.xcij.vol.iij. Aim.cōs.cxlvj.Ruin.cons.xl.vol.i.& cons.lxiij.vol.j.vbi dicit cōmunem,& cons.clxx.vol.j.& cons.xlv.vol.iiij.& cons.cxviij.vol. iiij.& ꝯs.cxlvj.vbi ampliat.vol.iiij.& cōs.cl.vo.iiij.& ꝯs.cxlj.vo.v.

Tenendo hanc opi.quæ videtur magis*communis,

3 Primò amplia,in omni herede immediato,vel mediato.Bert. in d.cons.lxvj.& in cons.cxcj.vol.j.& in cons.clxxv.vol.ij.vbi dicit istam communem opin.& idem tenet & dicit idem in consil. ccxxvj.volu.iij.Maria.iun.in cons.lxxvj.& in consi.cxliiij.volu.j.

Grat.in consil.cxxv.volu.j.vbi dicit istam communem.Ruin. cons.lxviij.vol.j.vbi idem dicit.Prob.in addit.ad Io.Monac.in c. j.nu.16.& seq.de præscr.in vj.Ruin.consi.cxlj.volum.v.

4 Secundò amplia,hanc secundam partem,vt mala fides auctoris noceat etiam successori,quo ad fructus rei legatæ.Maria.iun. in consil.clxxxij.vol.ij.

5 Primò limita hanc partem,quę videtur magis cōis,nisi hæres vellet præscribere ex titulo,quem non habuit à testatore, sed ab extraneo,& hoc siue ante,siue post mortē testatoris,tex.est not. in l.an vitium.in §.si.ff.de diuers.& temp.præscr.Bal.in l.eū qui.§. in hac.ff.de publ.Roma.in l.Pomponius.§.cum quis.& ibi Ias.n. 20.ff.de acq.poss.Paris.in cons.xxiij.nu.212.vol.j.Feli.in c.si diligenti.de præscr.Ruin.in cons.xlv.volum.iiij.

6 Secundò limita,vt procedat cōclusio, qn̄ adest mala fides vera,secus aūt in præsumpta,vt puta causata ex errore iuris,Feli.in c.si diligēti.ver.& alius casus.dē p̄scr.Dec.Neapo.lxxxvj.nu.7.in nou.Paris.ꝯs.xxiij.nu.214.vol.j.Maria.iun.in ꝯs.lxxvj.nu.98.vo.j. Ber.in ꝯs.clxxix.nu.2.vol.ij.in nouis.Ruin.in cōs.clxx.in fi.vol.j.

7 Tertiò limita , quia hoc procedit in successore hæreditario, nō autē in successore dignitatis.c.cura & ibi gl.& Docto.de iur. patr.& hanc limitationem ponit Ias.in l.Pomponius,§.cū quis. in fi.de acq.poss.Dec.Neap.iiij.in nouis.num.14.

8 Et ratio pēdet à prima limitatione superius posita,qa successor in dignitate nō hēt cām à p̄decessore,sed à superiore dignitatē cōferēte.gl.in c.cura.in versi.legitima.de iur.patr.Ias.in d.§.cū quis.in fi.ff.de acquir.poss.

9 Quartò limita,vt ista opi.nō procedat in hęrede cū beneficio legis & inuentarij.Fel.ī c.si diligenti.ver. sed vno casu.de præscri. post Alex.in d.§.cū qs.& idē tradit Paris.in ꝯsi.xxiij.nu.211.vol.j.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Pacto de retrouēdēdo cū clausula quādocūque an præscribatur xxx. annis.

1 NOnnulli voluerunt ꝙ pacto de retrouēdendo etiam cum clausula quādocunque,præscribatur triginta annis.Ita Angel. in cōsi.lv incip.Guliel.& Franc.Bald.in cōsi.ccciij.in fi.vers.quæro, vtrū valeat pactum.volu. primo.Ias.ī l petēs.C.de pact.& ibi Dec.& Io.Puteus.& ibi Clau. vers.item idem intellige.& Gozad.in rep.d.l.petens.nu.8. vbi dicit* cōmunem. ibi Iacob.de sancto Geor. numero 17. versicul. amplius.Idem tenet Ias.in l.si mater.in fi.C.de inst. & subst.Fel.in c.cū accessissent.de const.& in rubrica,de præscrip.ver. fallit.iiij.

Istam tenet,& dicit communem Balb.in tract.præscrip.in iiij. parte quintæ par.princip.in tertia quæst.

Io.Anto.Alexan.in consi.tertio, vbi dicit istam*communem opinionem.& consi.lxxv.vbi idem dicit.

2 Mant.in cōsi.cxx.Rui.cōsi.lxxj.vol.primo,& cōsi.lxxxiiij.vol. j.& cons.clxvij. vol.j. vbi etiam si dictum sit quādocunque,& ad omnem voluntatem creditoris.& cōsi.xxvij.vol.iiij.Boer.decis. cccl.Io.Ant.Alex.consi.xlviij.Fel.in consi.xxiij.num,16.& seq.

3 Quinimo tali pacto præscribitur decem annis,secundū Petr. de Anch.in consilio cccxxxj.versi.præterea.Zas.in consi. xij.vol. j.Ruin.consilio.xxvij.vo.iiij.

4 Quæ opi.saluari potest in casu, in quo per Tiraqu. de retract. cōuentio.§.j. in gl.ij.n.quarto,videlicet qn̄ simpliciter emptor tenebat retrouendere,nulla alia certa adiectione tēporis apposita.

5 Et quòd præscribatur huic pacto,tenet Mari.iun.in consi.lxxiiij.nu.33.vol.j.& istam opin.tenet, & eam latissimè examinat in consi.cxlv.& per totum consi.vol.j.Mant.in consi. ccxcij.

6 Declara,quia non præscribitur iuri offerendi quando habet retentionem seu aliam exceptionem.Aim.in consi.lxxj.in fi.

Contrarium,ꝙ tali pacto non præscribatur,tenuit Ful.in cōsi. cxxiij.Fabia.de Monte,in tract.emptio.& vēd.in vij.q.prin.Barb. in cons.xxij.ver.capio nunc,vol.iiij.& in consi.lj.versi.capio s̄m. vol.j.Purpu.in l.petens.C.de pact.Chassa.qui latissimè examinat in consi.xj.& in consuetu.Burgund.qui allegat Ricar.& Bart.de Sali.ita cōsuluisse.& dicit ita fuisse iudicatum, & hoc esse verius, & communius.Idem tenet Paris.in cons.xcij.volum.iij.

7 Primò facit,pro ista parte , nā qui pmittit ppetuò obseruare, nō pōt allegare p̄scriptionem , Bal.& Ange.in l.ꝙ si nolit.§.si qd ita.ff.de ædil.edict.Ang.& Imol.in l.j.ff.de vsuc.Soci.in ꝯs.lxxxvj. & in secūda subscriptione.Ias.in ꝯs.xv.vol.ij.Fulg.in ꝯs.cv.Cæp. cautel.lxviij.Rui.cōs.cxj.vol.j.& cōs.cv.vo.iiij.gl.cōsuet.Biturig.

8 Secundò facit,nam si promitto tibi post mille annos , ante illud tempus nunquam præscribitur.Fel.in rubr.de pręscript.

9 Tertiò facit,nam ideo in hoc casu videtur prohibita præscriptio,quia præscribens videtur esse in mala fide propter conuentionem,Bertr.in cons.lxvj.volu.j.

10 Sed tn̄ ꝙ per pactū non possit tolli præscriptio, tenuit Paris. consi.xcij.nu.45.vol.iij.vbi dicit magis communem.Maria.iun. in cons.cxlv.nu.50.& seq.vol.j.vbi dicit sanè magis*cōem opi. Mantua.in cons.cv.Tiraq.de retract.conuent.§.j.in glo.ij.nu.10. Bertr.in cons.xlvj.vol.j.Crauet.de antiq.temp.

Contrarium, ꝙ per pactum tollatur præscriptio , tenet Fabia. de Mont.de empt.& vend.in vij.q.prin.vbi dicit cōmunem.Feli. in rubr.de pręscr.Berous,q.v.nu.3.

11 Primò limita,principaliter primam partē magis cōem, vt p̄scribatur xxx.ann.pacto de retrouēdendo, nisi volens redimere sit in possessione,quia per modum exceptionis etiam tale pactū post xxx.ann opponi pōt. Ita Signor.Homod.in consil.cxxxix. Purpur.& Dec.in l.petens.C.de pact.vbi Dec.& Purpura.Dec.in cōsi.clxiiij.Mant.in consi.cv.Tiraq.de retra.cōuen.§.j.gl.ij.n.29.

12 Secundò limita,qn̄ pactum de retrouendendo concurreret cū aliis requisitis,vt ꝯtus censeatur vsurarius, quia talis sic vsurariè ꝯhens, & promittens retrouendere, nullo tēpore p̄scribit, maximè attento iure canonico,vt no.Bal.in cons.cccxxij.incip. vtrum post xxx.ann.vol.j.sequitur Dec.in d.l.petens.& Purpura. Barb.cons.lj.versiculo, præterea.vol.j.Balb.in tract.præscr.in iiij. part.quintæ part.princ.in iij.q.in fi. Alex. in consilio liiij.volum. vj.& in consi.xlvj.volu.iij.Tiraquel.de retract.conuen.§.j.in glo. ij.nume.31.

13 Tertiò limita,nisi in instrumēto sit renūciatū pręscriptioni, & desuper iuratum, secus aūt si tn̄ ꝯtus sit iuratus,Feli.in rubri.

de præscrip. ex mente Alex. in l. nemo potest. ff. de leg. j. & potest Claud. referendo Fel. in loco præallegato, in d. l. nemo potest. Io. Anto. Alex. in consi. iij. versi. non obstat.

14 Quartò limita, si ille qui præscripsit, non opposuit exceptionem præscriptionis, sed sponte & liberè retrouēdidit, qa sibi prejudicat. Alex. in consi. ccxxviij. volu. vj.

15 Quintò limita, qñ cū pacto de retrouendendo cōcurrit hypotheca generalis bonorū, ga tūc tali pacto nō præscribitur, nisi spacio xl. annorū, Ful. in cōs. cxxiii. ponit Curt. iun. in ꝓsi. clxxiiij.

16 Sextò limita, interueniente iuramento, Fel. in c. si diligenti. de for. compe. Rui. in consi. cxi. vol. j. & in consi. cl. per totū. vol. iiij. Tiraq. de retract. cōuentio. in §. j. ī gl. ij. nu. 7. Berous q. v. nu. 4.

CONCLVSIO VII

ARGVMENTVM.

Iuri offerendi an præscribatur xxx. annorum spatio.

1 HIc proxima est illa cōclusio, an iuri offerendi præscribatur saltem spacio triginta annorū. & in hoc articulo Doctores varia scripserūt, nam ꝙ præscribat, tenuit gl. in l. cum notissimi. in §. eodem tempore, & ibi gl. in verbo, conatur. C. de præs. xxx. ann. secundū vnam opinionem quam primo loco ponit, quam partem gl. ibi tenere, dicit ibi Barto. qui etiam plus dicit communiter Docto. tempore suo tenere istam opinionem, quam ipse sequitur ibi.

Idem tenuerunt ibi Cyn. Mart. Roglet. Simon. Vincent. Iaco. de Aren. & Petrus, relati per Cyn. in d. l. cum notissimi. §. sed cum illud. & per Salic. §. eodem iure, qui dicit communiter ita teneri. & per Salice. in l. licet. C. de iur. delibe.

Idem tenēt Cyn. & Ang. in l. nec creditores. C. de pigno. act. & Paul. de Castr. ibi, qui videatur, quia optimè loquitur. Guliel. de Cuneo in l. si rem. §. nō omnis. ff. de pignor. acti. Bal. ī cōsi. cccxlij. incip. super eo, quod queritur. in j. vol. qui etiam dicit, quòd cōmuniter moderni illius temporis ita tenebant.

Idem sentit Io. And. & clarius voluit Abb. in c. quoniā frequēter. ver. sed quia in hac gl. fit mentio, vt lit. nō contest. Bar. & Pau. de Ca. in l. pignori. ff. de vsucap. Fel. in c. cum accessissent. de cōst. Hipp. in rubrica de fideiuss. Chassa. cōsi. xi. Practica Pap. in forma responsionis rei conuenti. in verbo. præscriptiones. in fi. & Cor. in clinat in istam partem, licèt non se firmet, in consil. clxxvj. vol. iij. & in l. licet. C. de iur. delib. vbi Salic. clarè tenet istam partem, quam etiam tenet in l. cum notissimi. in d. §. eodem iure. & Bald. in rubrica de præs. Barb. in consilio lj. vol. j.

Et istam tenet, & dicit communem Guid. Pap. in sing. dccccvj. Afflict. super constitut. in tit. de pœn. contu. nu. 27. vbi dicit communem Paris. in consi. xcij. vol. iij.

Contrariam partem, quòd iuri offerendi præscribatur, tenuit gl. in d. l. si rem. §. omnis. in gl. j. in fi. ff. de pigno. actio.

Idem tenet etiam gl. in d. l. cū notissimi. in §. eodem iure. in gl. in verbo, conatur. secundum opinionem Bulgar. quam gl. ibi refert, & approbat secundum Sali. ibi, & Bart. in l. pignori. ff. de vsucap. qui tenet gl. illam sequi opi. Bulgar. quòd præscribatur.

Et idem quo ad illam gl. dicit Aretin. in §. actionum. instit. de act. versi. aduertas tamen.

Idem quo ad principalem cōclusionē voluit glo. in l. vnica. in verbo, ꝑ socio. C. de ann. except. in duobus locis, in prin. & in fi. & ibi sequitur Bal. & gl. in l. piguori. in verbo, alieno. & ibi Ang. & Imo. ff. de vsuc. Cyn. in l. licèt C. de iur. deliber. & Albe. de Ros. gl. in l. nec creditores. C. de pig. act. in verbo, longi. in fi. & ibi Iac. But. & Odofred. & ibi Alber. de Rosat. Marian. iun. in consi. cxlv. vol. j. Ruin. qui declarat consi. lxj. volum. j.

Et idem voluit glo. in l. si finita. §. postea autem. ff. de dam. infect. in gl. in verbo, finis. & ibi Ang. & Imol. & Roma.

Et istud etiam sentit gl. fi. in c. quoniam frequēter. §. fi. vt lit. nō contest. Ang. in consi. lv. Pau. de Cast. in consi. ccxx. volu. ij. Bald. in l. licet. C. de iur. delib. Ang. Aret. in § actionum. vbi dicit istam communem opinionem, instit. de actionib.

Idem tenet Pau. de Cast. in cōs. ccxx. incip. ego Paulus. volu. ij. Balb. qui dicit istā * cōmunē, in tract. præs. in iiij. part. quintæ par. princ. in ij. q. vol. tertio, & dicit Imo. in c. quoniam frequenter. vt lit. non contest. quòd ista est communis opi. legistarum, & Cano nistarum. vbi etiam ipse idem tenet. Ang. in consi. ccxlj. Rom. in l. pignori. ff. de vsucap. licèt nō se firmet. & in l. quandiu. la prima. ff. de acqui. heredi, & ibi Imol. Aret. in l. ij. ff. de acq. hæred. Rip. in l. fi. C. de reuoc. donat. tenet istam partem. in rubr. ff. de pig. dicit communem, & communem dicit Guido Pap. in sing. dccccvj.

Tenendo primā opiṇ. tāquā magis cōmu. ꝙ nō præscribatur,

2 Limita, & declara vt ꝓcedat in iure offerēdi, quod cōsistit in mera facultate, secus si cōsistat in iure, vel cōpetat rōne actionis iā natæ. Ita Bar. in l. cū notissimi. §. eodē iure. C. de præscr. xxx. an. & ibi Cyn. & ibi Iac. de Aren. idem voluit Bart. in l. pignori, & ibi Pau. de Cast. ff. de vsue. Pract. Pap. in forma respon. rei cōuenti, in verbo, pscr. Abb. in ca. qm frequēter. §. in aliis. vt lit. non contest.

Idē tenet Iac. But. in l. cū notissimi. C. de pscr. xxx. ann. & Ang. ibi, & Bal. in d. ꝓs. cccxlij. vol. j. & in rub. de pscr. Fel. in c. cū accessissent, de ꝓst. Chassa. in ꝓs. xxj. Zas. in ꝓs. xij. vol. j. Rui. ꝓsi. clxvij. vol. j.

Et licèt aliqui ex suprà alleg. Docto. teneant vt etiam qñ actio non sit nata, sed nascitura, præscribatur iuri offerendi, tñ in hoc oēs conueniunt, qñ actio est nata, vt præscribatur iuri offerendi: & est bon' tex. ꝑ ista opi. in d. l. cū notissimi. §. eodē iure. C. de pscr. xxx. ann. & istud tenet Signor. Homod. in consi. cxxxix. & Cor. in d. l. licet. C. de iur. delib. qui dicit, ꝙ in hoc omnes concordant.

3 Secūdò limita, qñ ius offerendi proponitur ab agēte, secus si ab excipiente: quia si ꝓponitur ab excipiēte, cū exceptio sit ppetua, semp pōt opponi. ita Bart. in d. l. pignori. ff. de vsuc. Sign. Homod. in ꝓsi. cxxxix. Bal. in tract. pscr. in iiij. part. quintæ par. prin. in ij. q. vbi dicit cōem opi, Cor. in l. licet. C. de iur. delib. Deci. in l. pētēs. C. de pac. & in ꝓs. clxiiij. in fi. Zas. in xij. ꝓsi. vol. j. Mant. in ꝓs. cv.

4 Et ꝓpterea si à possidente ꝓponitur ius offerendi, vt retineat rē ppetuò, ꝓponi pōt, nec ei obstat aliqua præscriptio. ita Cy. in l. cū notissimi. §. sed cū illud. C. de pscr. xxx. ann. Bal. in c. j. de feud. dat. in vic. leg. cōmis. Salic. in d. l. cum notissimi. §. eod. iure. q dicit cōiter tenere Doct. Ang. Aret. in §. actionū. versi. ex his omnibus cōclude. inst. de act. Ale. in apostil. ad Bar. in d. l. cū notissimi. Ant. de Butr. in c. qm frequenter. vt lit. non contest. Bal. in rub. de pscr.

5 Tertiò limita, nisi creditor interpellaret debitorem, & adhuc debitor xxx. ann. non solueret, vel non offerret, quia tunc tanti temporis spatio præscriberetur iuri offerendi, vt per Salic. in d. l. cum notissimi. §. eo. iure. in fi. C. de præscr. xxx. annor.

Istam tamen limitationem impugnat Ange. Aretin. in §. actionum. inst. de actio.

6 Tenendo aliā opi. ꝙ iuri offerendi præscribatur. Primò limita non procedere in ꝓtu pignoris vsurario. ita Bal. in d. c. i. de feud. dat. in vic. leg. cōmis. Salic. in l. cū notissimi. §. eod. iure. C. de pscr. xxx. an. no. Alex. in apostil. ad Bar. in d. l. cū notissimi. Balb. in trac. præscr. in iiij. par. quintæ partis princ. in ij. q. in fi. Rom. in l. quandiu. la j. ff. de acq. hære. Barbat. in consi. lj. volum. j.

Contrarium Ro. in l. si finita. §. postea autem. ff. de dam. infect.

7 Secundò limita, vt præscribatur iuri offerendi, qñ vel est actio nata, vt supra dictū est in prima ampliat. alterius partis, vel qñ est nascitura actio, vt qñ creditor præscribit ꝑ debitorem ius offerendi ad reluitionē pignoris per hypothecariā, ꝓut dicūt Doct. alleg. in ista parte principali. & voluit Ang. in cōs. lv. q sublimitat. & Ang. in l. d. cū notissimi. & ibi Bal. post Iac. But. & Ang. in cōsil. ccxlj. vel secūdū Rom. in l. si finita. §. postea autē. ff. de damn. infe. & in l. pignori. ff. de vsuc. Imol. in l. quandiu. la j. ff. de acq. hære. & Bal. in d. ca. j. de feud. in vic. leg. cōmis. vel quando saltem cōpetit ius deducibile in iudicio. sed quando non esset actio nata, vel nascitura, vel non pareret ius in iudicium deducibile, tunc non præscribitur. Ita Docto. suprà proximè allegati.

8 Et nota, nam præscribitur etiam hypothecariæ per possidentem rem ipsam cum titulo spatio decem annorum inter præsentes, Paris. in cons. 50. nu. 2. vol. j. vbi dicit communem.

9 Tertiò limita, de iure canonico, secundum quod habens malam fidem non præscribit, & propterea non potest iuri offerendi præscribere, vt sibi remaneat res aliena pignori tradita.

Ita declarat Ant. de But. in c. qm frequenter. vt lit. non cōtest. & ibi Abb. in §. in aliis. q dicit ꝙ Io. And. post gl. ibi hoc sentit. & ponit Abb. in c. cū nō liceat. versi. quintus casus. de præscr. sentit Bal. in rubr. de præscr. versi. præterea nunquam creditor. optimè loquitur Fulg. cōs. cxxiij. Barb. in cōs. xxij. versi. capio nunc. volu. iiij. & in cōs. lj. vers. præterea. vol. j. Bal. in consi. cccxxij. incip. vtrū post xxx. ann. in fi. vol. j. in cons. iiij. versic. quo ad secundum. & in cons. xlvj. vers. quo ad secundum. volu. iij. Balb. in tract. præscrip. in v. part. versic. xxvj. casus. ponit Chassa. in cons. xj. versicu. vij. ēt. & in consu. Burgund. Fel. in rubr. de præscript. qui declarat.

Et per istam rationē malæ fidei hoc tenent Sylvestr. in summ. in verbo, præscript. e lij. vers. xvj. Sum. Ang. in verbo, præscr. vers. xij. Nicol. concord. ciij.

Contrarium Dec. in l. petens. & ibi Curt. C. de pact. Ioan. Ant. Alex. in consil. iij. in fin. Balb. in tract. præscr. in iiij. par. quintæ partis princi. in iij. q.

10 Declara primam opinionem, vt per Balb. in tract. præscri. in ij. part. tertiæ partis. q. xix. in fi. vbi ponit, ꝙ in causa damni infecti possidens rem quam sciebat alienam, iudicis auctoritate possit præscribere etiam de iure canonico, sed tamē non plenè firmat. ideo recurrendum est ad Docto. ibi per eum citatos.

CON

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Iuri adeundi hæreditatem præscribitur xxx. annis.

1 SImiliter infertur, ꝙ iuri adeundi hæreditatem extraneo competenti præscribitur xxx. ann. glo. in primis verbis, in l. quandiu. la j. ff. de acq. hæred. quam ibi sequitur Bar. Bal. & Paul. de Castr. Imol. Rom. & Alex. & gl. in l. cū antiquiorib. in gl. in verbo, beneficio. C. de iur. delib. exponendo perpetuò, id est, vsq; ad xxx. annos. Bal. in l. vnica. C. qñ non pet. par. & Roma. ibi. & ibi Alex. dicēs istā esse cōem opinionē, & ibi Dec. & Iaso. ita intelligēs gl. in d. l. cū antiquiorib. ibi. Bart. in l. j. ff. de condict. ex l. & in l. filio pterito. ff. de iniust. rupt. & irritesta. & ibi Paul. de Cast & Paul. de Cast. in l. si gs suus. in fin. verbis, ff. de iur. deliber. & in l. licet. in iij. q. C. de iur. deliber. Alex. in d. l. licet. in primis verbis. & ibi Ias. post Cy. & Albe. de Ros. ibi, & Ang. & Pau. de Cast. Raph. Fulg. q dicit ita cōiter teneri. Bar. in ꝓs. cxxix. incip. Quidā habuit vxorē. Cor. in ꝓs. cccv. volu. iij. & in ꝓs. xvij. vbi dicit hoc cōiter tenere Doct. vol. iiij. & in ꝓs. lxx. volu. iiij. Paul. de Cast. in ꝓsi. cclxxix. incip. super j. q. in ij. dubio. in j. vol. & in consi. seq. Rom. in consi. lxxj. Bar. in l. is potest. ff. de acq. h er. Soc. in ꝓs. lxiij. & in ꝓs. lxxxj. in finalib. verbis. vol. j. Alex. in consi. lxxxix. vol. ij. Cuma. in consil. xxix. Cor. in l. licet. C. de iur. deliber. Fel. in c. de quarta. vers. & scias. de pscr. Balb. in tract. præscr. in iiij. part. iiij. part. principalis. q. xix. Ripa. in l. fi. C. de reuoc. donat.

Guald. qui dicit * communem in caut. vj. de acq. hær. Goz. ꝓsil. lvj. Paris. in consi. xxxij. vol. iij.

Contrarium tenuit Bal. in repet. l. fi. C. de præscr. long. tempo. Sali. post Ricar. de Sal. ī l. licet. C. de iur. delib. gl. ꝓfuet. Turon. ibi.

2 Primò amplia primam opi. communem, vt idem sit in iure petendi legitimam, vel eius supplementū. Paris. in cōs. xxxij. vol. iij.

3 Secundò amplia, vt idem sit in iure petendi legatum, Paris. ꝓs. xxxij. vol. iij.

4 Primò limita istā opinionē, ꝙ præscribatur iuri adeundi xxx. annis, nam ēt ante xxx. annos pōt hæres esse exclusus à repetitione bonorū hæreditariorū, vt quia medio tēporis sint præscripta per possessorē bonæ fidei, vt dicit Balb. in tract. pscrip. in xix. q. in iiij. part. quartæ partis princ. ex mente Alex. in ꝓsi. lxxxix. volu. ij.

5 Secundò limita, nisi tempus sit præfixum à iudice, quia tūc ēt ante lapsum xxx. annor. per lapsum tēporis appositi à iudice etiā filius in hoc casu excluditur, gl. in d. l. cū antiquiorib. in verbo, beneficio. C. de iur. deliber. Bart. in l. quādiu. la tertia. ff. de acq. hęre. Paul. de Cast. in l. si quis suus. ff. de iur. delib. Guid. Pap. q. cccxxxij. Paul. de Castr. in l. fi. C. de repud. hæred.

6 In filio autem, an propter lapsum temporis præfixi à iudice excludatur ab omni capite, ex quo posset successionem petere, tradit Ias. in rubr. C. de success. edic.

7 Tertiò limita, nam si esset ꝓximior testatori ab intestato, qui si sit institutus, & sterterit xxx. annis, & non adiuerit ex testō, poterit infra alios xxx. ann. adire ab intestato, & sic nō excludetur nisi post lx. ann. Bald. in d. l. licet. in iiij. q. C. de iur. delibe. & ibi Ang. & ibi Paul. de Cast. in fi. & Sal. in fi. & ibi Alex. in prin. & Ias. in fi. vbi hanc dicit * cōem, & idem tenet Raph. Cuma. & Paul. de Castr. in l. quandiu. ff. de acq. hær. la prima, & sequitur ibi Alex. & Ias. Ale. in consi. xc. vol. ij. Balb. in tract. præ. in iiij. part. quartæ par. prin. in xix. q. vbi * communem affirmat. Ias. in conf. lxxxiiij. vol. j.

8 Declara hāc tertiam limit. vt ita demum filius habeat xxx. an. ad adeundū ex testamēto, & alios xxx. ab intestato, qñ fuit solus hæres institutus ex testamento, secus qñ habuit alios hæredes, nam tūc nō habebit nisi illos priores xxx. ann. ita Bal. in d. l. licet. C. de iur. delibe. Goz. in ꝓs. lxxx. nu. 6. & in ꝓs. lvj. nu. 5. & num. 13.

9 Quartò limita, nam licet præscribatur iuri adeundi, non tñ pscribitur ipsum ius adeundi, ita Bal. in l. vnica. C. quando nō pet. part. vers. j. q. Paul. de Cast. & Cor. in l. licet. C. de iur. deliber.

10 Quintò limita, ꝙ præscribitur xxx. ann. post ius delatum, nō antè, ita declarat Ange. in l. si seruus. ff. de bon. auct. iud. pos. Balb. in tract. præscr. in iiij. part. quartæ par. princ. q. xix. Cor. in l. licet. C. de iur. delibe. Fel. in c. de quarta. de præscript.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Iuri immiscendi in hæreditate præscribitur xxx. annis.

1 PRout etiam dicitur, ꝙ iuri immiscendi, quod competit suo in hæreditate sui ascendentis præscribitur xxx. ann. vt tenet gl. in l. licet. C. de iur. delibe. & gl. in verbo, quoties, q̃ est gl. j. in l. vnica. C. qñ nō pet. part. intelligē do, vt verbū, perpetuo, exponatur, id est, vsq; ad xxx. annos. quā gl. ibi Bar. sequitur. & ita illā gl. debere intelligi dicit ibi Rom. & Corn. & Ias. & Alex. ibi eodē modo potest induci gl. & post eam Bart. in l. cū antiquioribus. C. de iur. delib. dū dicit, ꝑpetuo adire.

Idem voluit Bald. in d. l. licèt. C. de iur. deliber. & ibi Ang. idem tenuit Paul. de Cast. in l. filio præterito. ff. de iniust. rupt. & irit. testam. & in l. fi. C. de repud. hered. Pau. de Cast. in l. si quis suus. in fi. ff. de iur. delib. Alexa. qui dicit istam communem in d. l. vnica. licèt ipse contrarium tencat, vt infrà dicetur.

Socin. idem tenet in l. si filius, qui patri. ff. de vulg. & pup. & dicit hoc * communiter tenere Docto. & in consi. lxiij.. vol. primo. Alexand. in cōsilio cxxix. volumine, vj. vbi etiam dicit hanc esse communem opinio. Cum. in consilio. xxix.

Idem tenet Alex. in d. l. quandiu. Dec. in l. vnica. C. quādo non pet. par. Ias. in cōsi. xix. volu. j. vbi dicit istam. cōmunem * opinio. Corn. in cōsi. xvij. vol. iiij. Balb. in tracta. præscript. in iiij. par. quartę par. princ. in xix. q. Bal. in consi. xij. volu. j. Corn. in l. licet. C. de iur. de lib. Riminal. in d. l. vnica. C. quando non pet. part. Gozad. consi. lvj. Maria. iun. consi. ij. in fin. volum. j.

Contrarium, ꝙ iuri immiscendi nō præscribatur etiam spatio xxx. anno. voluit Bar. in cōsi. xiij. in fi. Bal. in l. vnica. vers. secundæ quæst. respondeo. C. quādo nō per. part., ꝑ ista opi. posset adduci gl. ibi intelligēdo ꝑpetuò. etiā vltra xxx. annos. quā ita Alex. intelligit in l. quādiu. la prima. ff. de acq. hæred. & ita etiā posset induci gl. j. & post eam Bart. in l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. dum dicit, quòd potest perpetuò adire. & etiam Ful. in l. licèt. C. de iur. delibe. Alex. in d. l. vnica. C. quādo non pert. part. Ang. de Perig. l. in repet. l. in suis. versi. secundus effectus. ff. de lib. & posth. Ias. in l. licet. C. de iur. delib. & in l. quandiu. la. j. ff. de acq. hered.

2 Primò limita illis modis, quibus dictū est limitari cōclusionē, quòd ius adeūdi extraneo cōpetens tollatur spacio xxx. a norū.

3 Secundò limita, quia si filius per spatiū xxx. anorū sit exclusus à capite, vnde liberi, adhuc potest adire infra alios xxx. annos ex capite, vnde legitimi. & illis trāsactis adhuc adire infra alios xxx. annos ex capite, vnde agnati, sicut etiam si nō esset suus, vt puta respectu matris, quia potest adire ex capite, vnde liberi, & postea ex capite, vnde legitimi. Bar. in consi. cxxix. Alex. in consi. lxxxix. vol. ij. & in consi. xc. vol. ij. Bal. in l. licet. in iiij. q. C. de iur. delibe. & ibi Ang. & Sal. in fin. & Alex. in princ. & Ias. in fi. & Alex. in l. quādiu. la. j. vbi Ias. ff. de acq. hæred. Balb. in tract. præs. in iiij. par. quartæ part. princ. in xix. q. Ias. in consi. lxxxiiij. numero 10. vol. j.

Contrarium Salic. in l. licet. in fi. cuius dicta referunt moderni, & improbant. C. de iur. delibe.

4 Sublimita secundum Ange. in d. l. licet. quia si alij filij superessent, exclusus xxx. annis à capite vnde liberi, stantibus alijs filijs, non posset venire per vnde legitimi.

5 Tertiò limita, quia nō præscribitur suitati, licèt præscribatur iuri immiscendi, hoc voluit Bal. in l. vnica. versi. ij. q. C. qñ nō pet. par. & ibi Ang. Soc. in l. si filius qui patri. ff. de vulga. & pupil. & in ꝓs. lxiij. vol. j. Alex. in d. l. vnica. C. qñ non pet. part. & in l. quandiu. ff. de acq. hær. & ibi Aret. & Ias. ibi, licèt ēt ipse teneat, ꝙ cōtra ius immiscendi non currat præscriptio. Cor. in l. licet. C. de iur. delib. Rimin. in l. vnica. C. quando non pet. part.

6 Sublimita, nisi filius sit à patre præteritus. Ang. de Perig. in repet. l. in suis. ff. de libe. & posthu. versi. secundus effectus. & voluit Alex. in l. vnica. C. qñ non pet. par. Cor. in l. licet. C. de iure delibe.

Contrarium Rimin. in l. vnica. C. quando non pet. part.

7 Quartò limita, vt ꝑ Ruin. ꝓs. xiij. nu. 5. vol. iij. vbi ponit casum, in quo filius habet spatium lx. annor. videlicet quādo filius præterit' nō immiscuisset se per' xxx. ann. hæreditati paternæ, quo casu diceretur approbasse testamentum patris, & nihilominus si postmodum hæres scriptus intra tempus non agnouerit bonorum possessionē, ex ista noua causa habebit etiam alios xxx. ann.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Facultati non præscribitur.

1 COmmunis est regula in materia præscriptionis, vt ea, q̃ sunt facultatis, præscribi non possint, tex. est in l. viā publicā. ff. de via publ. & ibi Bar. gl. in c. vt priuilegia. de priuileg. in verbo, in anno. Iaco. de Aren. & Cyn. in l. cū notissimi. §. sed cū illud. C. de pscri. xxx. ann. Bart. in d. l. cū notissimi. Sali. ī l. licet. C. de iure delib. idē tenet Abb. in c. qm frequenter. §. in aliis. vt lit. nō contest. Guli. de Cun. in l. si rē. §. nō omnis. ff. de pig. act. Ant. de But. in d. ca. vt priuilegia. de priuileg. Calde. ī ꝓs. j. in tit. de præscr. Io. And. Io. de Lign. & ibi Domi. in ca. fi. de ꝓfuet. in sexto. & ibi Phil. Frāc. Declf. Neap. cxxxiiij. in nouis.

Calde. in ꝓſ. xix. in tit. de præb. Fel. in c. cũ M. Ferrarien. de cõſtitu. Roc. in c. fi. de cõſuet. & Bertr. in cõſ. xxxix. vol. i. in antiquis. Fel. in c. cũ acceſſiſſent de cõſti. & ibi Dec. ver. iij. dicta cõcluſio, & in cõſi. cclxxj. Barb. in cõſi. li. vol. j. Pau. de Caſt. in rubr. de acqui. hęred. in princ. & in l. quandiu. la prima. ff. eo. tit. Fel. ī c. dilectus. de offic. ordinarij. Paul. de Caſtr. in l. nec creditores. C. de pig. act. & ibi Sal. in fin. Gozadi. in conſi. 100. Hippol. in rubric. de fideiuſſ. Chaſſ. in conſi. xj. Ruin. conſi. xxviij. vol. j. Gram. conſ. ciui. cxlij.

Contrarium, quòd facultati præſcribatur, tenuit Bal. ī l. licet. C. de iur. delib. & ibi Ang. in princi. idem tenet Raph. Cum. & ibi Aret. & Iaſ. in l. ij. ff. de acquir. hæred. Cor. in conſi. cccv. in j. reſp. ad l. viam publicam. ff. de via publ. idem tenet Abb. in cap. vt priuilegia. de priuileg. Iaſ. in l. fi. de conſtitu. Princ. Cyn. in l. licet. C. de iur. deliber. & ibi Alber. de Roſat.

2 Et facit pro iſta parte, quia præſcribitur cõtra legatariũ antequam acceptet legatum, Rip. in l. fi. C. de reuoca. donat. Petr. de Anch. in reg. ſine poſſeſſione. de reg. iur. in vi. ver. item intelligas.

3 Item contra filium, vt non poſſit petere ſupplemẽtum legitimæ, vt ibi per Rip. in loco præalleg. Pariſ. in conſi. xxxij. vol. iij.

4 Primò amplia, vt ſicut non vtendo quis non amittit ea, quæ ſunt facultatis: ita etiam faciendo ea quæ ſunt facultatis, nõ inducitur propterea præſcriptio: & propterea ſi quis conſueuit ire ad molendinum Titij per mille annos, nõ propterea contra eũ inducitur præſcriptio, vt non poſſit ire ad aliud. Bald. in l. j. C. de ſeruit. Abb. in capitu. Abbate. de verbo. ſignific.

5 Et propterea idẽ eſt, ſi quis cõſueuit hoſpitari, vel dare par canonũ multo tẽpore, vt per Abb. in c. quod trãſlationem. de offi. ordi. fuit dictũ Inn. in c. cũ eccleſia Sutrina. de cauſ. poſſ. & ꝓpri. cũ alijs, q̃ ponit Fel. in c. cũ M. de cõſt. Chaſſ. qui limitat in cõſue. Burg. Cy. in l. ij. verſ. iij. quæritur. C. q̃ ſit lõg. cõſuet. Bart. in l. cũ de in rem verſo. de vſur. Archid. in c. ſeruitiũ. xviij. queſt. ii. Dom. in c. cõſuetudo. j. diſtinct. Pet. de Anch. in reg. ſine poſſeſſione. verſi. ſed hic incidenter. de reg. iur. in vj. Abb. in c. ex parte Aſtenſis. de cõceſs. præb. in c. Ioannes. in fi. de cler. cõiug. ī c. Piſanis. ad fin. de reſt. ſpol. & in c. inter cæteras. de reſcript. Card. in ꝓſ. xxxviij. Balb. in tracta. præſcript. in iiij. part. quintæ partis principalis. in j. q̃. in fi. & v. q. vbi dicit * commu. opin.

6 Amplia, vt hoc procedat etiã in præſcriptione immemorabili. Bert. conſi. iij. vol. ij. & in cõſi. cc. vol. iij. Aimo. de antiqui. tẽpo. in iiij. par. nu. 214. & nu. 256. Pariſ. ꝓſ. xxvij. nu. 56. vo. j. & nu. 110.

7 Contrarium Fel. in c. cũ M. verſi. tertia declaratio. de ꝓſti. Balb. in tract. præſcri. in iiij. part. quintæ par. princ. in j. q. Mantua. ꝓſil. ij.

8 Tenendo primam opin. in princi. concluſione, q̃ videtur eſſe magis * cõis, Limita, vt ꝓcedat in facultate, q̃ non deducit ius in iudicium deducibile, vt in caſu in d. l. viã publicam. ſecus ſi deduceret ius deducibile in iudiciũ. ita declarant Ange. Imol. & Rom. in l. ſi finita. §. poſtea aũt. ff. de dam. infec. Ang. ī l. pignori. ff. de vſu cap. & ibi Imol. & Rom. Bal. in rub. C. de condict. ex leg. Rom. in l. quãdiu. la j. ff. de acq. her. Aret. Alex. & Iaſ. in l. ij. ff. de acq. hæred. Cor. in conſ. cccv. vol. iij. Chaſſa. in conſ. xj. Barb. in conſ. xxij. vo. iiij. & in conſ. lj. Dec. in conſ. clxiiij. Maria. Iun. conſ. cxlv. volum. j. Aim. in conſ. cxj. & de antiquitat. tempo. in iiij. part. nu. 254.

Contrarium Aret. in l. ij. ff. de acquir. hæred.

9 Secundò limita, vt concluſio locũ habeat q̃n facultas competit ex mera, & pura voluntate, ſecus ſi ſimpliciter cõpetat facultas, nam tunc pſcribitur, vt eſt tex. & ibi not. Bart. in l. j. ff. de nund.

Vnde intelligũt Docto. ꝓ ad hoc vt nõ pręſcribatur facultati, eſt neceſſarium, ꝓ facultas ſit repoſita expreſsè in pura & libera voluntate eius, cui cõpetit, ſecus ſi ſimpliciter competat, & nõ expreſsè ſit collata in voluntatẽ eius, cui cõpetit facultas. ita Anto. de Butr. in cap. vt priuilegia. de priuileg. Io. de Lign. Dom. in c. fi. de conſuet. in ſexto. & ponit Fel. in c. cũ acceſſiſſent. verſic. limita ſecundò. de conſtit. & ibi Dec. verſ. iiij. dicta cõcluſio. licèt ipſe indiſtinctè teneat, vt ſiue facultas ſit expreſsè collata in purã, & liberam voluntatem, ſiue etiam tacitè, nunquam præſcribatur.

10 Tertiò limita, q̃n facultas cõpetit rõne iuris quæſiti: qa tunc potius dicitur ius, quàm facultas, & propterea ei præſcribitur.

Ita Bart. in l. j. verſic. iuxta prædicta quęro. ff. de condict. ex leg. Balb. in tract. præſcript. in iiij. par. quintæ part. prin. q. j. Pariſ. conſ. vij. volu. j.

11 Quartò limita, quando facultas competit ex cõtractu, quia illi præſcribitur, vt not. Fel. in d. capit. cum acceſſiſſent. de conſtit. Mar. iun. in conſ. cxlv. nu. 37. vol. j. prout dictũ eſt ſ. in vij. cõcluſi.

12 Quintò limita, q̃n aliquid præſtatur in piã cãm, Abb. in c. ſuã nobis. de ſimo. apoſtil. ad Abb. in c. bonæ. el ij. de poſtul. prælat.

13 Sextò limita ſtãte ꝓhibitione pſcribentis, & patiẽtia aduerſa rij. Fel. ī c. paſtoralis. ver. viij. limita. de of. ord. Aimo de antiq. tẽp. in iiij. par. nu. 215. Chaſſa. in ꝓſuet. Burg. verſ. ſic ẽt dici põt. Balb. ī tracta. præſcr. in iiij. part. quintæ part. princ. q. vj. vbi dicit * cõem.

14 Septimò limita, interueniẽte aliquo hois miniſterio, Aimo de antiq. tẽp. in iiij. par. n. 255. poſt Pau. de Caſt. in ꝓſ. ccxliij. vol. ij.

15 Tenẽdo aliã opi. ꝓ pręſcribatur facultati, Limita, vt ꝓcedat in facultate priuata, ſecus in publica, cui nunquã præſcribitur. & ita procedit tex. in l. viã publicam. ff. de via pub. ita declarat Bald. in l. licet. in tertia. q. C. de iur. delibe. Raph. Cuma. Aret. & Iaſ. in l. quandiu. ff. de acq. hæred. Cor. in conſi. cccv. vol. iij.

Sed hanc differẽtiam inter priuatam, & publicam facultatem impugnat Chaſſa. in conſi. xj. nu. 51. ſed nihilominus tenenda eſt prima opi. tanquam communis.

CONCLVSIO. XI.

ARGVMENTVM.

Facultati implendi conditionem poteſtatiuam non præſcribitur.

1 IX præcedẽti cõcluſione ſumit̃ alia cõcluſio, ꝓ iuri, ſeu facultati implendi conditionẽ poteſtatiuã nõ pſcribitur, ita dicit Bart. in l. pignori. in fi. ff. de vſucap.

2 Et comprobatur illa ratione, quia poteſtatiuę cõditiones etiã vltimo vitæ ſpiritu impleri poſſunt, per tex. in l. ſuus quoque. ff. de her. inſt. in l. fi. ff. de condi. inſt. & iſtam opi. ſequunt̃ ibi Angel. Imol. Rom. & Ange. Aretin. in §. actionum. inſt. de act. Corn. in l. licet. C. de iur. deliber.

Contrarium voluit Ange. in l. cũ notiſſimi. C. de præſ. triginta anno. per text. in l. pen. §. idẽ puto. ff. qui. ad libert. procla. non licet. ſed vt dicit Ang. Aret. in §. actionum, ille text. potius contrarium probat. & ponit regulam contrariam iuxta intentionẽ Bar. in d. l. licet. vbi in particulari ratione illius tex. contrariũ decidit.

Amplia, vt conditio poteſtatiua non impediat curſum pſcriptionis, declarãdo, vt per Bal. in l. eũ qui. C. ſi qs omiſſ. cauſ. teſta. refert Felin. in capitulo, de quarta. de præſcr. Balb. in tract. præſcr. in iiij. parte quartæ partis princ. in xix. q.

4 Primò limita in ea conditione, cuius implementũ tm̃ habilitat implentẽ ad conſequendũ relictũ, & ita loquuntur Docto. ſu prà allegati, ſecus ſi non modo habilitat, ſed ẽt inducit aquiſitionem, vt in illa quæſt. inſtituo talẽ, ſi voluerit, & qa tunc talis cõditionis implemẽtũ inducit acquiſitionẽ, illi pſcriberetur. ita Ang. Aret. in d. §. actionũ. Inſt. de action. & ante eum voluit Bal. in l. cũ notiſſimi. C. de præſcriptio. triginta annorum.

5 Secundò limita, ꝓ non præſcribitur conditionis poteſtatiuæ implemento in inſtitutionibus, ſecus verò in legatis, & in aliis diſpoſitionibus, per tex. in l. hæc conditio. ff. de condi. & demonſt. la ſecunda. voluit Imo. & Rom. in l. pignori. ff. de vſuc. Ang. Aret. in §. actionum. inſtit. de act. Cor. in l. licet. C. de iure delibe.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Libero arbitrio non præſcribitur.

1 SVbſequitur & alia concluſio, vt libero arbitrio, & liberæ voluntari nõ præſcribatur, glo. in verbo, pro ſocio. in l. vnica. C. de anna. except. & ibi Bal. Io. Andr. in c. fi. in prin. de conſuet. in ſexto. Bal. in l. petens. ver. ex hac gl. C. de pact. Alex. in apoſtil. ad Bart. in l. cum notiſſimi. C. de pręſcr. xxx. annor. Dec. in conſil. cclxxj. & in ca. cum acceſſiſſent. de conſt. Barb. in conſil. xxij. vol. iiij. & in conſi. lj. vol. j. Zaſ. in cõſ. xv. vol. ij.

2 Et ideo infertur, ꝓ iuri reuerentiali non pręſcribitur, Gomeſ. in §. pœnales. inſt. de actionib.

3 Secundò Infertur, ꝓ iuri petendi diuiſionem non præſcribitur, Gomeſ. in §. quædam. inſt. de actio.

4 Tertiò infertur, ꝓ facultati arbitratoris arbitramentandi non præſcribitur, Gozad. conſi. 100.

5 Quartò infertur, ꝓ iuri declarandi voluntatẽ ſuã nõ pſcribit̃ mille annis, Rebuff. in l. quod iuſſit. in j. not. nu. 67. ff. de re iudi.

6 Quintò infert̃, ꝓ iuri altius tollendi in ſolo meo, ex quo iſtud pendet ex mera mea voluntate nunquam præſcribitur, Abb. in conſil. lv. volu. ij.

Roch. in c. fi. ſecundũ paruam impreſſio. verſ. redeũdo modo. de conſuetud. & quàmplura alia in hac materia deduci poſſent q̃ breuitatis cauſa omitto, nã facile colligi poſſunt ex Doc. ſ. alleg.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Res prohibita alienari præſcribi non poteſt.

VARIA

1 VAriæ ſunt Doct. ſentẽtiæ in illa quæſtione, an ea quæ ſunt prohibita alienari, vſucapi, vel pręſcribi poſſint.

Et quidem opinionẽ negatiuã, ꝓ iſta vſucapi, vel præſcribi nõ poſſint, tenet gl. fi. in l. ij. C. de vſuca. pro emp. gl. fi. & ibi Bar. in l. vbi lex. ff. vſucap. gl. vnica, in l. nõ eſt incognitũ. C. quibus nõ obiici. long. tẽp. præſcri. Azo, in ſumm. C. de vſucap. ꝓ emp. n. 13. Ang. in l. j. C. de præſcr. long. tem. Im. in l. filiusfamilias. §. diui. ver. itẽ adde. & ibi Iaſ. in ij. lectu. ver. xij. quærit Bar. ff. de lega. j. Cy. in l. fi. ver. vbi autem eſt prohibitio. & ibi Bar. verſi. item oppono. & Sal. ver. interdũ eſt prohibita. & ibi Paul. de Caſt. numero 3. C. in quibus cauſ. in integrum reſti. nõ eſt neceſſ. Bald. in l. j. C. de ſeru. fugi. Iaſon in authen. res quæ. C. commu. de lega. & in l. filiusfamilias. §. Diui. in j. lectu. ff. de lega. j. Socinus in conſi. xliij. ver. ii. præmitto. vol. iij. & conſi. lxxxvj vol. j.

Alexand. in conſi. j. ver. præterea ſtatutum. vol. iiij. vbi hanc dicit * communem opin. & hanc etiam dicit communem Ang. in d. l. vbi lex. ff. de vſucap. Abb. in c. cùm non liceat. num. 9. verſic. quandoque res eſt prohibita, de præſcriptio. & ibi Feli. verſi. ſed dum Abbas. Corn. conſilio ccxciiij. vol. iij.

Chaſſa. qui etiam dicit * communem opinionem, in conſi. xj. n. 40. ver. xix. facit, vbi etiam dicit cõmunem. & cõſi. lxvj. nu. 18. Feli. in c. cauſam, quæ. verſi. & in hac limitatione. de præſcr.

Ferdi. Loaz. in repe. l. filiusfamiliàs. §. Diui. num. 101. vbi dicit iſtam opinionem communiter approbari. ff. de lega. j. Imol. in c. cùm non liceat. verſic. iij. caſu, de præſcript. Iaſon in conſilio lvij. numero 5. volumine primo.

Contrarium voluit Bart. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. verſi. quæro vtrũ. ff. de lega. j. Bal. in l. i. verſi. quædã non poſſunt alienari. C. de ſer. fugi. Ang. in l. j. in fi. C. de præſcr. long. temp. gl. in l. fi. in gl. penult. verſi. dic. ergo tu. C. in quibus cau. in integ. reſt. non eſt neceſſ. Cuma. in d. l. filiusfamiliàs, §. Diui. num. 7. & ibi Alex. nu. 28.

Balb in tract. præſcr. in v. par. quintæ par. prin. nu. 33. verſi. iiij. quero, vbi dicit * communem opinionem. Soc. conſi. lxxv. vol. j.

Tiraquel. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. numero 247. qui ponit vnam, & alteram opinionem.

2 Concorda has contrarias opiniones, vt in præſcriptione longi temporis procedat prima opinio: ſecunda verò opin. habeat locum in præſcriptione lõgiſſimi temporis, ita Io. Crot. in repe. l. filiusfamiliàs. §. Diui. nu. 139. & ſeq. ff. de leg. j. & hoc ſequit̃ Pariſin c. cùm non liceat. n. 18. de præſcript.

3 Alio modo cõcordat has ꝗrias opi. Imol. in l. vbi lex. in fi. ff. de vſuc. vt ita demum in re prohibita alienari ꝓcedat præſcriptio, ſi concurrat ſcientia illorum contra quos præſcribitur. & ita intelligatur ij. opinio. ſed concurrente ignorãtia præſcriptio impediatur, & ita habeat locum prima opinio.

Tenendo tamen primam opinionem tanquam magis * communem, vt res alienari prohibita præſcribi non poſſit,

4 Primò amplia, vt habeat locum etiam in prohibitione, quæ fit per contractum, Bar. in l. vbi lex. ver. idẽ puto, & ibi Ang. ver. auget Bart. & Imol. verſi. idem hic Bar. & Cuma. ff. de vſuca. Ang. in l. j. in fi. verſic. idem putet. C. de præſcr. long. temp. Pariſ. c. cùm non liceat. nu. 21. de præſcriptio.

Contrarium Abb. in d. c. cùm non liceat. nu. 9. verſi. ſed ego dubito, de præſcriptio.

Balb. in trac. pręſcr. in v. par. quintæ par. prin. q. iiij. ver. vnde verior. vbi hanc dicit veriorem, & magis communem.

5 Declara, quia ſi prohibeatur alienatio per contractum, poterit fieri alienatio etiam per præſcriptionem, per viam vltimæ voluntatis, vel alio modo, Alexã. in l. ſi finita. §. ſi de vectigalib. ff. de damn. infect. Soc. conſi. ccxxvj. ver. vel ij. dicamus.

6 Secundò amplia, vt concluſio habeat locum, ſiue à lege, ſiue à ſtatuto alienatio ſit prohibita. Bar. in d. l. vbi lex. ver. & hãc gl. & ibi Ange. ver. auget Bart. ff. de vſuc. gl. fi. in l. ij. & ibi Cuman. ff. de vſucap. pro empt. Abb. in ca. cùm non liceat. num. 9. de præſcrip. Iaſ. conſi. lvij. nu. 5. vol. j.

7 Tertiò amplia, idem eſſe ſi res ſit prohibita alienari per ſententiam iudicis, vt per Cuma. in l. vbi lex. ff. de vſucap.

8 Primò limita hãc partẽ, vt pręſcriptio impediatur, nã hoc nõ habet locũ q̃n ꝓhibitio alienationis ſuperueniſſet poſt inchoatam pręſcriptionẽ, quia tũc pręſcriptio cœpta perficeretur, nõ obſtãte ꝓhibitione alienationis. l. ſi fundũ. ff. de fund. dot. Bart. in l. fi. ver. iſta nõ eſt bona rñſio. & ibi Sal. C. in quib. cau. in integ. reſti. non eſt neceſſ. Bal. in l. j. ver. q̃dam ſunt, q̃ nõ poſſunt. C. de ſeruis fugi. Abb. in c. cùm nõ liceat. nu. 7. ver. ꝓ ſolutione dico. & ibi Imo. ver. in ead. gl. ibi, & ver. primo caſu. & ibi Pariſ. n. 17. de pſcr. Ang. in l. j. in fi. C. de pręſc. long. temp. Io. Crot. in l. filiusfamiliàs. in §. diui. nu. 142. & ibi Ferd. Loaz. n. 101. ff. de leg. j. Balb. in tract. pręſcrip. in v. part. quintæ part. prin. q. iiij. Imo. in l. vbi lex. in prin. ff. de vſucap.

9 Secundò limita, vt cõcluſio nõ habeat locũ in pręſcriptione longiſſimi tẽporis, Pau. de Caſt. in l. fi. §. ſin aũt. verſ. an autem per perſonam ꝓhibitam. C. commu. de leg. quẽ ſequitur Alex. in ꝓſ. lix. ver. ſic ẽt videmus vol. iij. Imol. in c. cùm non liceat. ver. in eadem gl. Bal. Nouel. in tract. de dot. in vij. par. verſ. fallit primò. Iaſ. in d. l. filiusfamil. in §. diui. in ij. lect. verſ. tenendo iſtam partem. & ibi Ferd. Loaz. nu. 101. & Io. Crot. nu. 141. ff. de leg. j. Iaſ. conſ. lvij. ver. ſic etiam videmus. vol. j. Cor. ꝓſ. cclxviij. nu. 27. vbi dicit communem. vo. iiij. Soc. in conſ. cclj. ver. nec obſtat titulus. & ꝓſ. xlij. ver. ſecundò præmitto. vol. iij. Io. Ant. Alex. conſ. xcviij. ver. eſt verum. Io. Ign. in l. dudum. C. de contrah. empt. Corn. in cõſ. cccliij. nu. 19. vol. iij. Balb. in tract. præſcri. in v. part. quintæ part. princ. q iiij. & in vj. part. verſi. xvj. caſus.

Grat. conſ. xxj. nu. 35. & ſeq. vol. ij. vbi hanc dicit * communem opin. Bertr. conſ. cxv. nu. 34. vol. j. in nou. & conſ. xxiij. nu. 73. vol. j. in nouis.

Contrarium, ꝓ ẽt lõgiſſima pſcriptio in hoc caſu ceſſet, tenet Cor. conſ. cxvij. nu. 15. ver. ꝓ quo ẽt facit. vol. j. Ruin. conſ. xlj. nu. 26. & ſeq. vol. j. Pariſ. in c. cùm non liceat. nu. 17. de præſcr.

10 Tenendo primam opinio. vt magis communem, Sublimita ſi illi, quorum fauore facta fuerit prohibitio alienationis, ignorauerint prohibitionem, quia ignorãs ex remedio reſtitutionis in integrum poterit illam reuocare. Io. Crot. in l. filiusfamil. §. Diui. nu. 245. verſic. vj. & vlti. ſit concluſio. & ibi Ferdin. Loazes, num. 101. ff. de legat. j.

11 Secundò ſublimita hanc præſcriptionem non operari in p̃iudicium illorum, quibus nõdum erat apertũ fideicommiſſum, & ſic agere nõ poterant, Pariſ. in c. cùm non liceat. nu. 18, de pſcr. Io. Crot. in d. §. Diui. nu. 143. ver. quarta ſit concluſio. ff. de lega. j. licèt ibi Ferd. Loaz. nu. 102. dubitet ſuper iſta declaratione.

12 Tertiò ſublimita, quia iſtud nõ procedit in re prohibita alienari fauore publicæ vtilitatis, Bal. conſ. cxxj. in fi. vol. iiij. quia tũc requiritur præſcriptio centenaria, vel tanti temporis, cuius non extet memoria in contrarium. Balb. in tracta. pręſcript. in v. part. quintæ partis principalis. nu. 35.

13 Quartò ſublimita, quia iſta præſcriptio longiſſimi temporis non obeſt alijs de familia, quibus non competebat ius reuocãdi alienationem tempore, quo fuit facta alienatio. Ioã. Crot. in d. §. Diui. nu. 143. ver. quarta ſit concluſio. ff. de legat. j.

14 Tertiò principaliter limita, quia cõcluſio ꝓcedit, q̃n alienatio facta eſſet per prohibitum, ſecus autem ſi fuerit facta p tertiũ, qa tũc etiã bona ſubiecta fideic. pręſcribi poſſunt. Pet. & Cy. in l. fi. in vij. oppoſ. & ibi Sal. ver. auth. alienat̃ à pſona. C. in quib. cau. in integ. reſt. nõ eſt neceſſ. Paul. de Caſt. in l fi. §. ſin aũt. ver. ſin aũt alius. & apoſtill. ad Bal. in §. ſed qa noſtra, in ij. oppoſ. C. cõmu. de leg. Bal. in l. ij. ver. quęro vtrũ talis. C. de vſuc. pro empt. Cor. cõſi. cxvij. vol. j. & conſ. cccliiij. nu. 19. ver. & per patronum cauſæ. vol. iij. Iaſ. in authen. res quæ. C. cõmu. de leg. Iac. Aluaro. in c. j. §. hoc notandũ. ver. quæro ab extra, de ſucceſſ. feud. Io. Crot. in l. filiuſf. §. Diui. nu. 144. & ibi Loaz. nu. 102. verſi. ij. limitatur. ff. de legat. j. Soc. in regu. xiij. in j. limit. Balb. in trac. pręſcr. in v. par. quintę par. principalis. nu. 37.

15 Et facit pro iſta opi. quod no. glo. in gl. magn. l. j. C. de ſeruis fugit. vbi ſi ſeruus adſcriptius à domino alienetur, nõ poteſt pręſcribi, ſecus autem ſi ab alio.

16 Quartò limita, niſi interuenerit ſcientia illorũ, q̃ quos pſcribitur, quia tunc pręſumunt̃ cõſentire, vt not. Cy. in l. j. in iiij. opp. C. de ſerui. & aq. Bar. in l. fi. poſt prin. C. in quib. cau. in integ. reſti. non eſt neceſſ. Soc. in d. reg. xiij. in ij. limit. ſecus aũt, data ignorãtia, ex quo in tali pſcriptione nõ videtur adeſſe cõſenſus illius, q̃ quẽ pręſcribitur, gl. in l. j. aliàs ij. ī §. pen. in verbo, amittẽda actione. ff. de dol. & no. Bal. in l. j. C. de reſt. in inte. & in auth. ad hæc. C. de vſur. & in l. ij. C. de iure emphy. Ale. in l. filiuſf. §. diui. ff. de leg. j. Fulg. in l. j. C. de præſcr. long. tempo. Imol. in l. vbi lex. ff. de vſuc. Fel. in ca. cùm non liceat. de præſcript.

17 Quintò limita, quia poſt euenientẽ conditionẽ fideicõmiſſi, currit præſcriptio in præiudiciũ fideicõmiſſarij. gl. in l. fi. §. ſin autẽ auaritiæ. in verbo, longi tẽporis. C. cõmu. de leg. dũ allegat tex. in l. cũ notiſſimi. §. illud. C. de præſcr. xxx. ann. vbi videt̃ ꝓbari ꝓ antequã naſcatur actio, nõ currit præſcriptio. & hãc limitationẽ tenuit Cy. in d. l. fi. in §. ſin autẽ ſub cõditione. in ij. not. vbi Alb. in ver. Item no. quod dicit. & ibi Bal. in §. ſed qa noſtra. ver. oppono, & videtur. C. cõmu. de le. Im. in l. cũ lex, in fi. ver. ſed potes dicere. ff. de vſucap. Iaſ. in l. filiusfamiliàs. §. Diui. in prima lect. ver. poſſ. tamẽ tu prouecte. & in ij. lect. ver. ſed tu ſalua Bartolum ff. de leg. j. Dec. conſi. ccij. ver. xxx. etiam eſſe aduertendum.

18 Cõtrariũ tenet Cor. cõſ. cccliiij. n. 19. vol. iij. Pau. de Ca. in d. l. fi. §. ſed qa noſtra. ver. adde aliã vtilitatẽ. & ibi Cor. ver. & in gl. vt hęres. & Ful. in §. ſin autẽ ſub cõditione. in vlr, no. C. commu. de leg. Cor. cõſ. cxvij. n. 10. & ſeq vol. ij. & ꝓſ. cccxciiij. ver. ij. q̃ nõ ſit decurſa. vo. iij. Io. Cro. ī l. filiꝰ familiàs. §. Diui. n. 138. ff. de le. j. Balb.

in tract.præscri.in v.par.quintæ par.prin.in v.quæst. Bertrand.in consilio xxiij.numero 23.volumine j.in nouis.

19 Sextò limita,in re prohibita alienari nõ simpliciter, sed sine certa solennitate,quia talis res poterit præscribi,quamuis solennitas requisita non interuenerit,prout in re minoris,vel ecclesiæ declarat Abb.in c.cùm non liceat.de præscr.Bal.in l.fi.C.in quibus cau.in integ.rest.non est necessaria.Soc.in consi.cclxvj.vers. amplius etiam dicendum.Alex.in l.filiusfamil.§.Diui.& ibi Ioan. Crot.num.138.ff.de lega.j.Balb in tract.præscr.in v.q.part.quintæ partis princ.in v.q.versi.si verò prohibita.

20 Septimò limita, quando prohibita esset alienatio in certum genus personarum, tunc in tale genus potest fieri alienatio per viam illius alienationis,quæ fit mediante legis dispositione, puta ex præscriptione,vel ex confiscatione, ita dicit Imol.in l.si finita.§.si de vectigalib.ff.de damn.infect.& in cap.ex parte.de feud. Soc.consi.cclxvj.ver.quia illud procedit.

Sed ista limitatio non est vera, quia vt not.Oldr.consi.xviij.& Alex.in l.si finita.§.si de vectigalib.ff.de dam.infect.qñ alienatio est prohibita in certas personas, illa res impeditur etiam per cõfiscationem ad easdem personas trãsire: & propterea Alexan.ibi respondet ad omnia, quæ ibi Imola pro confirmatione istius limitationis adducit.

Tenendo aliam opi.affirmatiuam,vt etiam res prohibita alienari,præscribi possit,

21 Primò limita in re,q̃ omninò,& generaliter est ꝓhibita alienari,Bar.in l.fi.ver.quidam vltramõtani.& ibi Ang.ver.iiij.& vlt. & Sali.vers.ideò solue melius.C.in quib.cau.in integr.rest.nõ est necess.Abb.in c.cũ nõ liceat.nu.7.& ibi Paris.nu.16.de pscr.Ias.in d.§.diui.in ij.lect.ver.sed istud fundamãtũ.ff.de leg.j.Balb.in trac. præscr.in v.par.quintæ par.princ.q.iiij.ver.quandoq; autẽ esset.

22 Sublimita non procedere in præscriptione cẽtenaria,vt per Bald.in loco proximè allegato.

23 Secũdò limita,qñ præscriptio esset ꝓhibita fauore personæ, prout in fundo dotali, nã talis præscriptio inchoãda impeditur, licèt inchoata perficiatur.l.si fundũ.ff.de fund.dot.Imol.in c.cũ nõ liceat.ver.primo casu,& ibi Paris.nu.17.de pręscr.Bal.Nouel. in tract.de dot.in septima parte, ver.sed contra prædicta.Balb.in loco suprà allegato,ver.& idem,quando res est prohibita.

Contrarium Abb.in c.cùm non liceat.nu.7.& in versic.quandoque res.de pręscript.

24 Sublimita istud non procedere contra virum, qui agere potest,secus autem contra mulierem,quæ non potest agere, Bald. Nouel.in tracta.de dot.in septima parte,ver.fallit ij.Balb.in tract. præscr.in vj.part.vers.xvj.casus.

25 Tertiò limita,qñ ratione personæ est impedita alienatio,vtputà ratione pupillaris ętatis,qua stante nulla pręscriptio potest operari,text.est in l.sicut.C.de pręscr.long.tempo.& in l.non est incognitum.C.quibus non obiic.lõg.temp.pręscri.Balb.in trac. pręscr.in vj.par.in xxiij.casu,& in v.part.quintæ par.princ.q.iiij.

26 Et idem est in furioso,& prodigo.Balb.in tract.præscri.in vj. parte,in xxiiij.casu.

27 Declara,quia in hoc casu non intelligitur impedita præscriptio longissimi temporis, vt per Balb.in loco suprà allegato.in vj.part.in xxiij.casu,& in v.par.quintæ par.princ.in iiij.q.

28 Et ita debet intelligi dictum Bart.in l.fin.versi.quidam vltramontani.& ibi Angel.vers.iiij.& vltimò.& ibi Sal.ver.& ideo solue melius.C.in quibus cauf.in integr.restit.non est necessaria.& Abb.in cap.cùm non liceat.num.7.de præscript.Qui concludũt pręscriptionem procedere in re minoris, quia debet intelligi in pręscriptione longissimi temporis.& idem tenet Imol.in c.cùm non liceat.ver.in eadem glo.& ver.iij.casu,de præscr.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM.

Error iuris impedit pręscriptionem.

1 Pręscriptio x. vel xx.annorum ex iuris errore in titulo causari non põt, quia bona fides cessare dicitur.l. nunquam.in princ.& l.si fur.§.j.ff.de vsuc.& vtrobiq; Bar.Ang.& Imol.& Paul.in d.l.nunquã.gl.in c.dudũ. de decim.& in c.Apostolicę.de don.Abb.ĩ c.de quarta.num.2.& Anton.de Butr.ver.oppono ꝓ non pręscribatur,de præscr.Aeg. deci.dcij.Rota in nou.cccclxxiij.Ant.de But.in c.si diligẽti.ver. q̃rit gl.& vers.inquãtum dixi.de pręscr.& in c.dudum.de decim. Cur.Sen.cõsi.lxxij.in viij.conclus.Pau.de Cast.cons.cccccxix.in j. part.Abb.consi.xix.versi.secundum caput.vol.ij.

2 Amplia,etiam si interueniat titulus putatiuus, Paul.de Castr. in d.l.nunquam.& ibi Cuma.ff.de vsuc.

3 Primò limita,vt in pręscriptione xxx.vel xl.ann.iuris error nõ noceat,Im.in d.l.nunquã.& ibi Pau.de Ca.& Im.ĩ d.c.de quarta, vers,posset fortè etiã dici.de præscr.& Im.in c.fin.licèt dicat hoc nõ esse sine dubitatione. de præscr.Ant.de But.in c.cura.ver.aliã solutionẽ.de iure pat.& in c.peruenit.ver.vnũ tñ nota.de emp.& vend.& ibi Im.n.7.ver.idem not.Pau.de Cast.cõs.iij.nu.17.& 18. vol.ij.& cõsi.xliiij.circa primũ casum notandũ est.n.7.vol.ij.Roma.cõsi.cxxiij.ver.cæterũ videt.Pau.de Ca.ĩ l. Celsus.de vsucap.

Et istam etiã dicit* cõmunem Paris.in d. c. de quarta. nu.9.de præscr.Io.Ant.Alex.cõsi.lxxv.vbi dicit istã cõmunem.Aimo.ꝑ. xxvij.n.3.Bald.cõsi.ccxxj.vol.j.& cõsi.dxj.in fin.volumine v.Pau. de Cast.consi. cccvj.in sexto dubio.vol.j.& consi.lxxxj.volu.ij.

4 Contrariũ Card.in c.cũ dilectus.nu.9.in ij.q. qui loquitur in p̃ scriptione iuriũ incorporaliũ,& ibi Imol.n.18.de cõsuc.Cald.lo quens in pręscriptione rerũ ecclesię,in qua xl.anni requiruntur. in c.j.§.si qs.in xj.q.de rebus eccle.nõ alie.& ibi Im.Old.qui loqui tur in præscriptione resultãte ex priuilegio nullo,in consi.clviij. ver.secundò quæritur,an præscriptio.& loquit̃ in præscriptione iuris ĩcorporalis,id est exẽptionis,ĩ qua requiritur spaciũ xl.anno.

Roma.cons.clxvj.ver.quo ad tertiũ.qui expressè loquitur in præscriptione longissimi temporis.Pau.de Ca.in cõs.lxx.nu.30. ver.secunda ratio.vol.j.Fel.in c.de quarta.versic.limita tertiò.de præsc.Alex.cõsi.lxxiij.vers.vnde dictus Ioan.vol.ij.& in cõs.cxxj. vol.iiij.& in titulo reprobato hoc tenet Balb. in l.Celsus.nume. 20.de vsuca.Alex.consi.xlvj.vers.& nota quòd etiam.volu.iij.& consi.cxix.ver.& quo ad præscriptionem.vol.iiij.

Et in præscriptione aduersus nullitatẽ testamẽti loquitur Afflict.in Dec.Neap.ccclxxiiij.dicẽs ita iudicatũ.Bert. qui loquit̃ in alienatione rei ecclesiasticæ.ꝑ.clxxxvij.nu.6.7.& 8.vol.iij.ĩ nou. & cõs.ccxiiij.eod.vol.vbi dicit istã cõmunẽ opi.Mil.in vebo,præscribi an possit.in verbo,præscriptio iurium incorporalium.

Soc.loquẽs in alienatione rei ecclesiasticæ in cõs.xxix.volu.j. Bellam.ꝑ.x.ver.iij.opponas.qui loquit̃ ĩ pręscriptiõe decimarũ.

Abb.consi.xxxiiij.vol.j.qui loquitur de excludendo succedentes ab intestato à iure adeundi per xxx.ann.stante nullitate testamenti vsurarij, qui non fecerat testamentum seruata solennitate,Curt.Iun.consilio clxxxv.nu. 5.Rui.qui dicit istam veriorem, & magis* communem,consilio 150.vol.iiij.

5 Et tenendo hanc vltimam opini.magis communem, amplia, quia idem est in pręscriptione tanti temporis, ꝓ non sit memoria in contrarium,secundùm Paris.consi.xxvij.nu.137.vol.j.

6 Secundò limita , quando error iuris cadit circa priuilegium, vel sententiam.Ruin.consi.xxxj.volu.v.

7 Tertiò limita,quãdo error iuris causaretur ex iure dubio , seu multipliciter intelligibili,c.cùm dilectus.& ibi gl.in verbo, constitutum.& ibi Abb.& alij,de consuet.Feli.post Abb.& alios in c. de quarta.ver.limita vtiliter.de pręscr.Alex.in consi.xciij.volu.j. Cur.Sen.in ꝑ.lxxj.Balb.in l.Celsus.nu.6.vers.j.limitat.ff.de vsuc.

8 Quartò limita , qñ error iuris esset mixtus cũ errore facti,qa tũc sufficeret ad pręscriptionẽ.gl.& Bar.in l.si vxori.per illũ text. ff.de vsuc.ꝓ dona.Dy.in regula,possessor.de reg.iur.ĩ vj.Fel.ĩ c.de quarta.vbi declarat.de p̃scr.Balb.ĩ l.Celsus.ĩ vj.limita.ff.de vsuc.

9 Quintò limita,quando error iuris non inualidaret titulum à principio,sed tantummodò ex post facto,secundùm opin.Card. in c.de quarta.de præscr.

Contrarium tenuit Fel.in d.c.de quarta.vers.limita quartò.de pręscri.& hæc opin.videtur verior per rationes ibi per Fel.adductas.& eandem tenet Balb.in l.Celsus.versi.v.limita.ff.de vsuc.

10 Sextò limita,nisi qualitas personæ aliud suaderet ꝓ ut in minore & rustico,si non potuerunt consulere peritiores,Bar.Bald. Paul.de Cast.in l.iuris ignorantia.C.qui admit.Bart.in l.non fatetur.ff.de confess.Fel.in c.de quarta.de pręsc.

11 Septimò limita , nã titulus cũ errore iuris nõ nocet quo ad fructũ acquisitionẽ.Bar.in l.sed & si lege.§.scire.p illũ text.ff.de peti.hęre.gl.ĩ l.de fructib.ff.de don.inter vir.& vxor.& ĩ l.ꝓ vxor. ff.de acq.pos.Bar.Pau.de Cast.& Imol.in l.si fur.§.j.ff.de vsuc.Bal. in l.venditioni.C.de vsuc.pro emp.Cur.Sen.in cons.lxxj.Aret.in consi.xvij.Balb.in l.Celsus.vers.iij.limitat.ff.de vsuc.Fel.qui trib' modis hanc limit.declarat,in d.c.de quarta ver.ij.limita.de p̃scri.

De Vsufructu.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Vsufructuarius debet cauere de vtendo & fruendo arbitrio boni viri.

1 Vsufructuarius debet pręstare cautionem de vtendo & fruẽdo arbitrio boni viri,& de restituendo rẽ finito vsufructu.l.j.C.de vsufr.toto tit.ff. vsufr.quemad. caue.l.vsufruct.ꝑ.stituto.vbi gl.& Bal.C.de vsuf.& ibi Salic.

Salic. Chassa.in consuc.Burg.Dec.in cõsi.dcvij. Soc.cõsi.cxxxj. vol.j.qui dicit * cõmunem opi.Guald.cau.j.de var.testa. præcep. Ioã. de Garro.in auth.ex testamento.num.33.C.de secund.nup.

2 Primò Declara,quia cautio in casu isto intelligitur de cautione cũ fideiussorib'.Guido Papæ q.ccxlviij.Chassa.ĩ cõsuet.Burg.

3 Secundò Declara, quia vsufructuarius debet facere inuentarium,siue descriptionem bonorum in eodem instrumemto cautionis,vt per Bertran.consi.clxj. vol.iij.Paris.consi.xcvj.vol.ij.vbi declarat an ista cautio præstari debeat tam in bonis mobilibus, quàm etiam in immobilibus.

Contrarium Paris.in consi.xcv.nu.62.volu.ij.

4 Tertiò declara, quia regulariter vsusfructus debet præstari de manu hæredis , & non potest capi propria authoritate.Socin.in consi.cxxxj.volum.j.

5 Primò limita,quãdo relinquitur vsusfructus libero , & pleno iure,Goza.consi.xxj.nu.17.& cõsi.xcj.nu.9.Io.de Garro.in auth. ex testamento.nu.33.C.de secund.nupt.

6 Secundò limita,quando legatarius esset executor testamenti. Bald.& Angel.in l.non dubium.C.de legib.Gozad.consi.xxj.nu. 17.& consi.cj.nume.10.

7 Tertiò limita, quando essent apposita illa verba , sine contradictione.Gozad.in d.consi.xxj.nu. 17.& consi.xcj.nume.9.

8 Quartò limita,quando legatarius haberet possessionẽ ciuilẽ, vel naturalem,quia tunc poterit capere ꝓ ria authoritate , Alec. consi. 50.nu. 5.vol.vij.Goza.in consi.xcv.per totum.& in consil. xcj.numer.10.

9 Primò amplia principalem conclusionem, quia etiam vsufructu præstito potest peti ista cautio,& potest res consignata vẽdicari.l.si vsusfructus nomine. ff. vsufruct.quemad.caueat. Corn. in consi.cccxlj.volu.iiij.

10 Secundò amplia , quia nõ præstita cautione non facit etiam fructus suos.Ruin.consi. 50.& cons. 51.vol.ij.& consi.ccij.vol.ij. Paris.consi.xcvj.vol.ij.

11 Et hoc nisi rem habuerit ab ipso ꝓprietario,vel eo sciente,& patiẽte fructus pecipiat,Bart.in l.vxori.ff.de vsufr.lega.& ibi Lancel.Dec.Paul.de Cast.in l.peto.§.fi.ff de legat.ij.Ruin.ꝑ.lxxxviij. vol.v.Soc.in ꝑ.cxxxj.vol.j.Bal.ĩ l.j.C.de vsufr.& ibi ẽt Bar.& Ale. in apostil.Ruin.ꝑ.xliij.vol.ij.& ꝑ.xcj.vol.ij.Bar.in l.vsufructu cõstituto.in fi.C.de vsuf.& ibi Bal.post Guli.de Cun.ibi & in l.si homo.ff.de vsuc.Imol.in c.fin.de pigno.Feli.in c.si autem.de rescri. Dec.in consi.dcvij.Guald.cautel.j.de var.testam.præcept.Bert.in consi.lxxxj.vol.j.Paris.consi.xcvj.vol.ij.Pic.in l.Titia cum nuberet.q.lij.ff.de legat.ij.

Contrarium in principali,vt non faciat fructus suos etiã præstita cautione,tenet Marian.Iun.consi.lxxij.volum.ij.vbi limitat primam opinionem.

12 Sed post petitam cautionẽ sine dubio nõ facit fructus suos, Ruin.consi.ccvj.volu.ij.

13 Secus autem est in fructibus perceptis ante cautionẽ petitã. Paris.consi.lxj.in fi.vol.iij.& consi.xcv.nu.49.vol.ij.

14 Tenendo primam opi. Amplia, vt vsufructuarius faciat fructus suos,quando sciente,& patiente proprietario illos percipit, etiam si ipse teneatur fructus restituere ante cautionem præstitam.Ruin.consil.xcj.vol.ij.

15 Limita istã ampliationẽ,vt per Dec.ĩ ꝑ.dcvij.qñ vsufructuarius potest propria authoritate ingredi possessionem,tunc enim facit fructus suos ẽt nõ præstita cautione, & non data scientia,& patientia proprietarij.

16 Tertiò amplia,quia etiam præstat̃ cautio , si relictus sit vsufructus earum rerum,quæ vsu consumuntur,vt not.Corn.cons. cccclxvij.volumin.iiij.

17 Amplia , nam in his cautio est magis de substantia, quàm in alijs,secundùm Ruin.consi.lj.vol.ij.& consi.lj.volu.iiij.& ibi hoc non habet difficultatem.

18 Sed dubitatur qualis sit ista cautio, q̃ præstatur in istis rebus, q̃ vsu cõsumuntur,& Corn.in d.ꝑ.ccclxvij.vol.iiij.dicit ꝓ p̃stare debet cautionem de restituendo tantùm,non autem de fruendo arbitrio boni viri,ille qui habet vsumfructum earum rerũ , quæ vsu consumuntur.Paris.consi.xcvj.vol.ij.

19 Et in his intelligitur de restituẽda æstimatione, vt no.Fed.de Sen.in ꝑ.xlvj.post Io.Paglia.Io.Fab.in §.constituitur aũt.insti.de vsufr.Pet.de Perus.Ant.de But.Imol.& Card.in c.fi.de pign.Soc. in cons.ix.vol.iiij.Alex.in consi.lviij.vol.iiij.Guald.caute.j.de var. testa.p̃cep.Bertr.in ꝑ.xxxvj.vol.j.& in consi.lvij.& in cons.lxxxj. volu.j.& in consi.clxj.vol.iij.& cõsil.cxcv.eod.vol.iiij.Maria.Iun. consi.xcvj.& consi.cxv.vol.j.Ruin.consi.ccvj.vol.ij.Io.de Garro. in auth.ex testamento.nu.33.C.de secund.nupt.

20 Et similiter in rebus,quæ vsu non cõsumuntur,sed minuunt̃ & inueterascunt,ẽt voluerũt Fede.de Sen.in d.ꝑ.xlvj.& Io.Pagl. Ant.de Bu.& Pet.de Perus.in d.c.fi.de pig.vt caueat̃ de quãtitate æstimata restituenda.& sentit hoc etiam Io.Fab.in d.§.constituit̃ autem.insti.de vsufr.Soc.in d.consi.ix.vol.iiij.& hoc sentit Bert. in consi.lvij.& consi.lxxxj.vol.j.

Contrarium,ꝓ imò in istis rebus,q̃ vsu minuuntur,nõ præstetur cautio de æstimatione restituenda,sed de restituenda, ꝓ ut in rebus immobilibus,tenuit Card.in d.c.fi.de pigno.& ibi Abb.& Imol.Abb.consi.iiij.ver.formatur sextum dubium.vol.ij.

21 Sed si essent res mobiles , quæ vsu non consumuntur, tunc præstatur cautio, vt de rebus immobilibus,vt per Soci.in consil. ix.volumin.iiij.

22 Declara primã opi.magis * communem,quia restitutio bonorum,quæ vsu consumuntur,debet fieri secundum æstimationem,quæ currit tempore traditionis, non autem tempore restitutionis,Bertr.d.consi.cclxxv.vol.iij.

23 Quartò amplia,etiã si dictũ sit per testatorẽ, vt hęres nõ molestet vsufructuariũ,tñ nõ propterea ꝓhibetur ipse hæres petere vsusfructus cautionẽ,Paul.de Cast.in ꝑ.si.ccxxj.vol.ij.incip.antequã veniã.Dec.in cõs.clxv.Fel.in c.causam,quæ.de rescr.Purpu. in l.cùm posteaquàm.C.de pact.& istud videtur fuisse originale dictũ Bal.in l.j.C.de vsufr.& in l.j.C.de his, qui.vt indig.Alex.in l. quod de bonis.§.frater.ff.ad leg.Fal.Barb.in ꝑ.lvj.in ij.dubio , vsque in fin.vol.iij.& in consi.lix.vol.j.Alex.in consi.clxxvij.vol.v. Ruin.cons.lj.vol.j.& cons.xlviij.vol.ij.& cons.ccij.volu.ij.

24 Et istud non est mirum,quia etiã expressè per testatorem talis cautio remitti non potest,vt infrà dicetur, sed idẽ est ẽt si hæres,vel proprietarius ipse,qui potest remittere cautionẽ , vt etiã infrà dicetur,promiserit non molestare,vt per Bal.in l.j.C.de vsufruct.Alex.in d.l.quod de bonis.§.frater.ff.ad leg.Falc.Fel.in d.ca. causam,quæ.de rescr.vbi limitat.

25 Contrarium sentit Zas.in consi.xviij.vol.ij.quando per verba multum prægnantia fuit facta ,ꝓmissio de nõ molestãdo,Rui. cons.lxxvij.nu.3.vol.ij.Guald.caut.iij.de var.test.præcep.

26 An autem istud verbum molestare,referatur,tantum ad molestiam facti,vel etiam ad molestiam iuris, ponit Maria.Iun.cõsi. cxij,nu.38.vol.j.Ruin.consi.xlij.vol.iiij.& consil.xliij.volu.iij.& consi.lxxvij.nu.6.volu.ij.

27 Quintò amplia,ẽt si vsufructuarius esset diues,& aliàs maximè idoneus,tamen debet cautionem pro vsufructu pręstare, vt ponit Bal.in cons.clxxv.in iij.par.incip.casus super quo consiliũ iure postulatur.sequitur Dec.in consi.dlxv.licèt cõtrariũ sentiat Corn.in consi.cccclxvij.vol.iiij.

28 Sextò amplia,quia cautio nõ põt per testatorẽ remitti,& ꝓpterea dato ꝓ sit per testatorẽ remissa,omninò peti põt,vt videt̃ esse tex.in l.j.& ibi gl. C.de vsufr.Bar.& Bal.& alij Doct.ponũt.& gl.in l.j.& ibi Bal.& Ang.ff.de vsufr.Guid.Pap.q.dxv.Pau.de Cast in ꝑ.si.ccxxj.incip.antequã veniã.in ij.vol.Bal.in ꝑ.lxxxvij.vol.iij.* incip.omnes communiter.Soc.in cons.cxxxj.vol.j.Dec.in cons. dlxv.Alex.in l.quod de bonis.§.frater.ff.ad leg.Falc.Abb.in cons. iiij.vol.ij.Ias.in cons.xl.vol.j.Chassa.in consuet.Burg.Bertr.cons. xcij.vol.ij.& consi.clxj.vol.iij.Paris.in consi.xcvj.vol.ij.

Maria.Iun.consi.cxv.nu.18.vbi dicit*communem opi.Mant. consi.cclxj.in fi.Aimo consi.clxxxvij.in fi.

29 Ruin.cons.xcj.vol.ij.& cons.ccij.vol.ij.& cons.clxv.volu.iij. vbi quod nec etiam per indirectum remitti potest,& ꝑ.lxxxvij. vol.v.& ista opinio est communis,vt per Guald.caut.i.de var.testa.præcept.Ruin.consi.xcvij.vol.v.Ias.qui dicit communem *in consi.xl.vol.j.

30 Primò amplia hãc ampliationem, vt nec princeps possit dare licentiam testatori remittendi cautionem vsufructuario,Rui. cons.ccij.vol. ij.

31 Secundò amplia,vt etiam descriptio bonorum non possit per testatorem prohiberi ipsi vsufructuario.hoc voluit Ias. in d. consi.xl.vol.j.idem voluit Maria.Iun.cõsi.cxv.nu.22.vol.j.

Contrarium Barb. in consi.lxiiij.vol.ij.& Zas.in cõsi.xviij.vomine ij.& Aimo in cousi.clxxiiij.

32 Sicut etiam potest testator prohibere heredi suo inuentariũ. Aimo in consi.clxxiiij.Ruin.consi.ccij.vol.ij.

33 Primò limita hanc ampliationem,qa testator põt remittere cautionem,q̃ præstatur in vsufructu earũ rerũ,q̃ vsu cõsumũtur, ita tenet Pe.& sequitur Ang.in d.l.j.C.de vsufr.Petr.de Ancha.in c.cùm constet.de pigno.Alex.in cons.cxx.vol.vj.Barb.in consil. lxiiij.vol.ij.sentit Paul.de Cast.in d.l.j.C.de vsufruct.

Contrarium verò , ꝓ idem sit etiam in cautione præstanda in vsufructu earũ rerum,q̃ vsu cõsumuntur,vt non possit per testatorem remitti,tenuit Bar.in d.l.j.C.de vsufr.ver.modo pro declaratione.& Bal.in d.l.j.in iiij.no.& in cons.lxxxvj.in ij.par.Imol.in c.fi.in fi.de pig.Alex.in cons.lxxx.vol.iij.Sal.in d.l.j.C.de vsufr.in iiij.oppo.Dec.in cons.dlxv.Ias.in cons.xl.vol.j.

34 Secũdò limita,qñ per testatorẽ fuisset remissa cautio in ꝑctu inter viuos , nõ aũt in vltima volũtate.vt per Goz.cõsi.xcj.nu.6.

35 Tertiò limita, vt per Paris.in cons.lxj.vol.iij.vbi dicit cõem* opin.vt is, cui remissa est confectio inuentarij non teneat facere solenne inuentarium, sed talem qualem descriptionem bonorũ.
36 Septimò amplia principaliter, vt ista cautio peti possit, & officio iudicis, & iure repulsionis, vt dicit Bal.ĩ l.si cuius.ff.de vsufr, Soc.in consi.cxxxj.vol.j.
37 Octauò amplia, vt iuratoria cautio sufficiat quando aliàs vsufructuarius non posset cauere, Guido Papæ q.clxxxix.& cons. ccl.Chassa.in consuet.Burg.
Contrarium Bertr.in cons.cxliiij.vol.iij.Rui.consi.ccvj.vol.ij.
38 Nonò amplia, etiam si relictus sit vsusfructus ad tempus incertum, Guido Papæ q.ccxlvij.
39 Decimò amplia, etiam vt conclusio procedat in casu auth. ex testõ.C.de secund.nupt.vt per Io.de Garro.ibi, nu.33.
40 XI.Amplia, vt etiam non petita debeat offerri, si vult facere fructus suos vsufructuarius, vt per Bertr. consil.cxliiij.volum.iij. Ruin.consi.ccij.vol.ij.
Contrarium Io.de Garro.in auth.ex testamento.nu.33.C.de sec.nupt.Ruin.sibi contrarius in consi.lxxxviij.vol.v.Paris.cons. xcvj.nu.6.vol.ij.& cons.xcv.nu.64.eod.vol.
41 XII.Amplia, vt etiam si relictus sit vsusfructus pauperi, qui non possit inuenire cautionem.Bert.in cons.cxliiij.vol.iij.Ruin. cons.ccvj.volum.iij.
42 XIII.Amplia, etiam si vxor sit relicta vsufructuaria, & ꝓpter existentiam filiorum conuertatur legatum in alimenta.Marian. Iun.cons.xcix.vol.j.Paris.cons.xcvj.nu.3.volu.ij.
43 Primò limita, nisi hæres remisisset istam cautionem, qa hæres illã potest remittere, vt no.gl.in d.l.j.& ibi Bar.versi.sed nunquid.& ibi Sal.in j.q.C.de vsufr.& Alex.in d.consi.cxx.vol.vj.gl. ij.in fi.in c.fi.de pig.& ibi Imol.gl.& ibi Bal.in l.j.ff.de vsufr.Alex. in l.quod de bonis.§.frater.ff.ad leg.Falc.
44 Amplia, quia ẽt vsufructu cõstituto inter viuos vsufructuarius põt consequi à proprietario remissionem cautionis.Bal.in d.l.j.ver.sed pone cõstituo.C.de vsufr.& ibi Ang.in fi.& Sal.ibid.
45 Secundò limita, quia donans, & reseruans sibi vsumfructũ, nõ tenetur ad talem cautionẽ.Ita tenet Io.de Plat.in §.sunt ꝑterea.versi.sed & si quis.insti.de dona.Cor.in cons.cclxvij.volu.iiij. Soc.in l.omnes.in iij.not.ff.de excep.Dec.in consi.cclxv.Io.Ant. Alex.in cons.liiij.Goz.in cons.xcj.& consi.xcv.
46 Tertiò limita in eo vsufructuario, ad quẽ est certũ post tẽpus etiam obueniturum proprietatem, vt est text.in l.si vsusfructus.§. planè.ff.vsufr.quemad.caue.& ibi gl.in c.fi.de pig.per Cor.ĩ cõs. cclxvij.vol.iiij.Abb.in d.c.fi.& Imol.de pigno.
47 Quartò limita, quia fiscus non pitat talẽ cautionem, si ei sit vsusfructus relictus, per text.in l.j.§.si fisco.ff.vt lega.no.caueat. ponit gl.in d.ca.fi.de pig.quam alij non inpugnant.& ponit etiã gl.in d.l.si vsusfructus.§.planè.ff.vsufr.quemad.cau.
48 Quintò limita in patre, qui est vsufructuarius bonorũ adueꝗtitiorũ filij, & tñ cautionem non pstat.l.fi.§.hoc proculdubio.C. de bon.q̃ libe.gl.in d.c.fi.de pign.& in l.si vsusfructus.§.planè.ff. vsufr.quẽad.caue.Cor.in cõs.cclxxvij.vol.iiij.Imol.in d.c.fi.Rui. cõs.xliij.vol.ij.Io.de Garro.in auth.ex testõ.nu.34.C.de sec.nup. 49 Sextò limita, quia talis cautio debet peti, Dec.in cons.dcviij. & consi.dcviij,& idem Io.de Garro.in auth.ex testamento.num. 33.C.de secund.nupt.Paris.in cons.xcv.vol.ij.
50 Septimò limita, qñ quis esset hæres institutus post mortem vsufructuarij, quia tunc non est cui cautio prestetur, Paris.in cõs. xcv.nu.63.vol.ij.& cons.lxj.nu.51.vol.iij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Vsusfructus legatus vxori stantibus liberis restringitur ad alimenta.

1 CONsuetudo Bulgari restringit legatũ vsusfructus factũ vxori à marito vt stantib.filiis intelligatur habere locũ tantummodò quo ad alimenta.gl.in l.j.in fi. in verbo, derogari.ver.sed ꝗm consuetudinẽ.C.si secundò nup serit mulier.Cy.in auth.hoc locũ, in fi.vers.de cõsuetudine tñ.C.eo.tit.Bar.in l.Titia cũ testõ.§.Titia cũ nuberet.ver. q̃rit Dy.quid si testator.ff.de leg.ij.Bal.in d.auth.hoc locũ.in ver. in ead.gl.ibi, alimẽta.in ij.lect.& in j.lect.versic.vnde p ista verba, & ibi Sal.ver.sed de cõsuetudine approbata.Bal.in l.legem.versi. itẽ posset hic q̃ri.C.de indict.vid.tol.Cor.cõs.v.vol.j.& Bart.in d. auth.hoc locũ.ver.si aũt reliquit vxorẽ.C.si sec.nup.mul.Bal.ꝗsi. cxx.incip.Nicolaus Tuderti.vol.iij.Cor.ꝗs.cccviij.ver.item vltra pdicta.vol.iiij.Maria.Iun.ꝗs.xcvij.nu.21.vol.j.Bar.ꝗs.clxx.Imo,in d.§.Titia cũ nuberet.ver.sed de cõsuetudine.& ibi Cuma.ver.sed qd si dixit.Ias.in l.de alimẽtis.in primis verbis.C.de trãsac.Bal.in cõs.50.in fi.ver.q̃ritur ẽt si testator.vol.v.Rom.ꝗs.cxviij.in prin. Io.And.in add.ad Spe.in tit.q fil.sint legit.§.j.ver.qd si quis ita dixit Ang.cõsi.xcvij.ver.restat igit videre. Pe.de Anc.ĩ cõsi. ccxxxvij.ver.ex quib' etiã.Pau.de Ca.ĩ ꝗs.lx.ver.tres casus.vol. ij.Ang. Aret.in tract.de testa.in glo.in verbo, itẽ reliquit.d.B.eius vxorẽ donnã, dominã,& vsufructuariam.Cur.Sen.ĩ ꝗsi.xj.ver.iij. facit. Bar.in ꝗs.ccxliij.ver.super ij.pũcto.& ĩ cõs.lvj.vers.secũdũ dubiũ. & in l.si cui in annos.ĩ prin.ff.qb.mo.vsusfr.amit.& ꝗs.clxxj.Bart. in l.& si q̃ tabulas.ver.tamẽ tenẽdo.ff.de vul.& pu. & ibi Bal. ver. & hoc est notandũ.Im.ibi,in ver.& hoc tenẽdo.Rom.cons.cliij. Ang.in auth.hoc locũ.ver.& in eadẽ glo.Chassa.in cõsue.Burg. Alex.in cõsi.xxviij.vol.iiij.Grat.cons.lxviij.vol.j.Alex. consi.lxxiiij.in fi.verbis.vol.vij.Pract.Pap.ĩ libello, quo vxor agit ad dotẽ. in verbo, donec vitã.Bertr.cõs.ccxxxv.vol.iij.in nou.Anch.ĩ c fi. n.13.de pigno.& Im.ibi,n.30.Bal.ꝗsi.cxxxvij'ver.quæritur etiãsi maritus.vol.v.Cæpol.in trac.de ser.vrb.præd.c.iij.ver.itẽ si maritus.Capra cõs.iiij.& cõs.lviij.in prin.Ang.cõs.cxliiij.ĩ prin.Ang.ĩ l.j.ff.rer.amota.Dec.Tholos.cccclxij. & ibi Apostill.Bal. in addi, ad Spe.in tit.qui fil.sint legit.Cur.Sen. cons.xv.vers.quod per illa verba.Pic.in d.l.Titia cũ testamento.§. Titia cum nuberet.n. 19. ver.ij.conclusio.ff.de le.ij.qui omnes ferè indifferenter loquuntur etiamsi dictum sit, dominam,& vsufructuariam.
Dec.in consi.liiij.nu. 1.qui hãc dicit* cõmunem opi. Gozad, qui etiam dicit communem in consi.xcix.num.8.
2 Contrariũ in vsufructu patrimonij relicto vxori tenet Bal.in auth.hoc locũ.ver.modo sequitur.in iiij.opi.& Sal.ibi.& hęc puto vera, quãdo vxor esset relicta vsufructuaria omniũ bonorum testatoris.Cor.consi.cxij.ver.& maximè. vol.ij.Lancel.Dec.in l. vxori.ff.de vsuf.leg.ver.putabã posse respõderi.Spe.in tit. qui fil. sint legi.ver.qd si quis ita dixit.Odofre.ĩ d.auth.hoc locũ.ver.or Signori.C.si secund.nup.mul.& ibi Alb.ver.ad secundũ.Bal.in l. si pater.ĩ j.no.C.de vsuf.& in l.cũ ij.§.si in annos.ff.de transac.Bal. in l.legẽ.ver.quod ego dixi.C.de indic. vid.tol.Soci. consi. j. ver. vnde primò facit.vol.iiij.Gozad. consi.xlvij.nu.4.Cor.cõs.v.ver. item Bal.vol.j.Rui.consi.xxxix.ver.sed tamen contrariũ.vol.ij.
3 Tenendo hanc vltimam opin.intellige, quãdo relicta est vsufructuaria simpliciter: secus verò qñ relicta esset domina & vsufructuaria. Ita Bal.in d.auth.hoc locum.in loco proximè allegato.Alb.ibi.ver.si autem reliquit.Bal.in l.si pater.in j.no.C.de vsufruct.Bal.in l.legem.ver.quod ergo dixi.C.de indic.vid.tol.Rui. cons.xxxix.ver.sed tamen contrarium.vol.ij.
4 Sed tenendo primã opi.magis cõmunem, ex illa sumit̃ prima ampliatio ad principalem cõclusionem, vt illa procedat etiã qñ relictus esset vsusfructus vxori omniũ bonorũ, vel etiã vsusfructus in solidũ.Io.And.in addi.ad Spe.§.sequitur.ver.pone.Accursius ponit in verbo, durat.Aret.in cons.xl.ver.in ꝗrium facit.Bar. in l.si ita scriptũ fuerit.ff.de manumis.testa.Ias.in consi.xc.vers.& ita expresè.vol.j.Maria.Iun.ꝗs.xcvij.ver.& adeò verũ est.vol.j.& cons.xcix.vers.& adeò vera sunt.vol.j.Chassa.in consuetu.Burg. ver.adde Docto.Pic.in d.l.Titia.§.Titia.cum nuberet.nu.37.vers. vj.limita.ff.de lega.ij.Bertr.consi.x.volu.ij.in antiquis.
5 Sumitur etiam secũda ampliatio, vt ꝓcedat etiamsi vxor solũ sit relicta vsufructuaria, nedũ qñ relicta est domina,& vsufructuaria, Aret.in d.cõs.xl.Bar.in l.Titia.§.Titia.versi.codẽ modo puto. ff.de leg.ij.Ioã.And.in addi.ad Spec.in tit. de pig.in §. sequit.ver. ponit Accur.in verbo, durat.in ver.& huius veritas. Bert.in cõsi. xcj.vol.iij.Ias.in l.cũ hi.§.si in annos.ff. de transac. Maria.Iun. ꝗsi. xcvij.vol.j.Practi.Papien.in libello, quo mulier agit ad dotem.in §.donec vitam duxerit.num. 5.versic.etiam eodem modo. Paul. de Cast.in consi.cccclx.versi.j.casu.vol.ij.Pic.in d.l.Titia.§.Titia. nume.37.ver.sextò limita.ff.de leg.ij.
6 Tertiò amplia idẽ esse ecõtra, si maritus sit relict' vsufructuarius ab vxore sua stãtibus filiis.Bal.ĩ auth.hoc locũ.in fi.C.si mulier secundò nup.ver.qd si vxor.Ias.in ꝗs.cxij. ver.certè licèt.vol. j.Curt.Sen.cõs.xj.ver.iij.facit.Ias.in l.fi.ver. sextò facit.C.de indi. vid.tol.Roch.in c.fi.ver.hanc limitationem cõprobo. de cõsue. Aimo, de antiquitate tempo.in iiij.parte.num. 35.versi.x.limitatur.Cuma.in d.§.Titia cùm nuberet.in fi.ver.tangit etiam Bal.ff. de leg.ij.Boer.decis.lxj.nume. 2.& decis.ciiij.nume. 5.Bald. in d.§. Titia.versi.& hæc credo vera.Pic.in d.§.Titia.nu.41.glo.consue. Turo.Rui.consi,clxxiiij.versi.ij.principaliter. vol.j.Ioan. Nicolai in l.generaliter.num,31.C.de secund. nuptiis.
Contrarium Curt.Iun.consi.vj.versi. non obstat aliud. Aimo consi.xxxij.in fi.dum sequitur Curt.Iun.in præalleg.cons.vj.
7 Quartò amplia, vt ista consuetudo locũ habeat etiam in testamento principis relinquentis vxori vsumfructũ stantibus liberis, Aimo in consi.xxxij.in fi.per no.per Bal.in consi.ccxciiij.ver. tamen communis vsus.vol.v.Pic.in §.Titia.nu.60.ver.xviij.quẽro.& nu,167,versicu. lxxxvj.quæro.ff,de leg.ij.
8 Quintò amplia, vt adeò isto casu debeant̃ alimẽta, vt filij nec offerẽdo integrũ vsumfructũ possint se ab onere alimentorũ liberare.Bertrand.consi.clix.vol.primo.in nou.Sal.in d.authent.

hoc

hoc locum.ver.quæro tunc.C.si secund.nupt.mul.Pic.in d.§.Titia.nu.29.ver.iij.limita hanc conclusionem.ff. de leg.ij.
9 Sextò Amplia, nã talis cõsuetudo tanquã fauorabilis extendi tur ex identitate rationis ad aliũ casum, in quo eadẽ ratio viget, Bal.in auth.hoc locũ.ver.quid si vxor.C. si secund. nupt. mulier. Im.in d.l.Titia cùm testamẽto.§.Titia.ver.de quo plene hic per Bart.Ange.Aret.in tract.de testam.gl.in verbo, item reliquit.d.B. eius vxorem.ver.querit Bar.Petr.de Anch.in cõsi. ccxxxvij. in fi. ver.non obstat.Iaso.in consi.xc.ver.quæ ratio fauoris.vol.j.
Contrarium Rom.consi.dxvj.ver.iij.quia quanuis.Im.in dict. §.Titia, in fi.ver. quærit etiam Bart.Ruin.consi. xxxv. ver.præterea illa opinio.vol.ij.& consi. 50.ver.iij.facit.vol.ij. Curt.sen.cõs. xv.versic.ꝗ per illa verba.
10 Septimò amplia ẽt.si vxor, cui relictus est vsufructus, sit instituta vnà cũ filiis institutis in plena ꝓprietate, Goz. consi.lxxx.
11 Octauò amplia, idem esse, si testator relinquat vsumfructũ concubinæ suæ stantibus filiis, Bal.in d.l.Titia.§.Titia. ver. idem credo.de leg.ij.& idem Bald.in d.l.fi.ver.idem dico.C. de indict. vid.tollend. Cuma.in d.l.Titia.§.Titia.ver.quid autem si matrẽ. Ang.in d.auth.hoc locum.ver.& addit.
12 Nonò amplia, nã licèt.vxor non sit relicta vsufructuaria, sed domina, tñ nõ habet nisi alimenta, stantib' filiis.Cor.ꝗs.cxij.ver. sed his nõ obstantibus. vol.ij.sentit Bal.in l.volũtatis.ver.itẽ pono.C.de fideic.Cum.in l.Titia. §. Titia.versi.ideo aduertẽdũ puto.de leg.ij.Rui.cõsi.xxxv.vol.ij.ver.sed prædictis nõ obstantib. vol.ij.Decis.Tholos.cccclxij. Cor.cõsi. v.vol.j.Rom. cõsi.cxviij. Marian.iun.cõs.xcvij.ver.& adeo quidẽ.vol.j.Maria.iun.ꝗs.lxxxviij.nu. 1.vol.j.Bald.in c.fi.nu.29.ver.cõsuetudo.de consuetud.
13 Limita, nisi dictum sit, ꝗ sit domina durante vita sua in omnibus bonis mobilibus,& immobilibus, præsentibus, & futuris, Dec.consilio.cccclxxvj.
Contrarium Ruin.consi.xvij.versi.sed prædictis non obstantibus.volumine ij.
14 Secundò limita, nisi dictum sit domina omnium bonorum. Ruin.cons. 50.versi.est igitur videndum.volu.ij.qui tenet, quòd non censeãtur etiam alimenta relicta vxori, sed tantummodo habeat per ista verba administrationem bonorum.
15 Decimò amplia, etiamsi vnà cũ filiis instituti sint extranei, quia pro parte filiorum legatum vxori factũ restringitur ad alimenta.pro parte verò extraneorum legatum intelligitur de pleno vsufructu, vt infrà in iiij.ampliat.sequentis conclusionis.
16 XI.Amplia, etiamsi dictum sit dominam, & massariam.quia stantibus filiis alimenta tantũ vxor consequitur. Decis.Tholos. cccclxij.Marian.iun.cõs.xcvij.ver.& adeo quidem.vol.j.& in ꝗsi. lxxxviij.nu.2.ver.& tenet.vol. j.Ber.cõsi.ix.Abb.in cõsi.iiij.versi. etsi quæratur.vol.ij.Bar.in c.fi.nu.29.ver.consuetudo. de cõsuet.
17 XII.Amplia, etiamsi dictũ sit, gubernatrix,& administratrix, quia stantibus filiis intelligitur de solis alimentis, Marian.iun.in consi.xcvij.versi.ad prædicta facit.vol.j.Paris.consi. xxj.numero, 18.versi.quando autem.vol.ij.
Contrarium Aimo consi.xxxij.
18 Limita ampliationẽ præcedentem, nisi dictũ esset per testatorẽ, vt tanquã domina gubernet,& administret durãte vita sua oĩa bona sua.Maria.iun.ꝗs.lxxxviij.n.3.ver.vt ĩ casu nostro. vol.j.
19 XIII.Amplia, etiãsi dictum sit, domina, & administratrix, nã stantibus filiis alimenta tantum percipiet, Bald.consil. cclxxxiiij. vol.v.refert,& sequitur Paris.consi.xxj.num.26.vol.ij.
20 XIIII.Amplia, etiamsi dictũ sit domina,& dominatrix, Abb. consi.iiij.versi.etsi quæratur. volum.ij.
21 XV.Amplia, etiãsi stantibus aliis filiis in legitima ętate cõstitutis, qui regimẽ,& administrationẽ domus habebãt, pater reliq̃rit vsumfructũ, Pic.in d.§.Titia.n.42.ver. sed iuxta hoc moueo.
22 XVI.Amplia, siue extent filij, primi gradus siue alij liberi, vel descendentes testatoris, Picus in d.§.Titia.nu.47.versi.ix.quæro.
23 XVII.Amplia, etiam stantibus filiis adoptiuis, vel arrogatis. Pic.in d.§.Titia.num.48.versi.x.quero.
24 XVIII.Amplia, idem in filio legitimato, Pic.in d.§.Titia. nu. 51.versiculo xj.quæro.
25 XIX.Amplia idem esse in filiis naturalibus. declarãdo tamẽ, vt per Pic.in d.§.Titia.num. 53.ver.xij.quæro.
26 XX.Amplia, etiamsi is, cui legatus sit vsusfructus, sit clericus si modo is, qui facit testamentum, sit laicus, Pic. in d.§. Titia. nu. 58.versiculo, xvj.quæro.
27 XXI.Amplia, etiam in Iudæo testante,& vxorẽ suã relinquẽte vsufructuariã stantib' filiis.Pic.ĩ d.§.Titia.n.62.ver.xx.quæro.
28 XXII.Amplia etiãsi filius sit institutus post mortẽ vxoris relictæ vsufructuariæ, Pic.ĩ §.Titia.n.77.ver. sed iuxta hoc moueo.
29 XXIII.Amplia, etiam eo casu, quo extraneus esset relictus vsufructuarius,& filij essent instituti, Pic. in d.§.Titia.nu.83 vers. xvij.quero.vbi declarat.
30 Primò limita, qñ testator vxori suæ alicuius fundi, vel alteri' rei particularis vsumfructũ reliquisset, qa in tali casu ẽt stãtib' filiis plenũ vsumfructũ mulier cõsequitur, nec locũ habet cõsuetudo Bulgari, Bart.in dicta lege Titia.§. Titia.ff. de legatis secundo, versiculo.eodẽ mõ puto.Odofred.in d.auth.hoc locum. ver.si aũt reliquit.& ibi Alber.ver.si aũt maritus.& ibi Bal.in fin. Bald.in l.legẽ.versiculo quod ergo dixi. C. de indi.vidui.tollen. Aret.in tract.de testa.in glo.in verbo, itẽ reliquit dictã eius vxorẽ.versiculo prædicta ꝓcedunt.Corn.ꝗs.lxiiij.versiculo, itẽ addu cebatur.volu.quarto.Ruin.ꝗs.xlj.versi. non obstat etiã. volu.iij. Ange.ꝗs.cxliiij.& in l.j.ff.rer.amot.ver.si modo ista verba, Pic. in d.§.Titia.nu.30.ver.quarto limitat Bar.hic.
31 Amplia, nam idem est, si relictus sit vxori vsusfructus dimidiæ hæreditatis, Bert.cõs.lvij.ver.ad secundum dico vol.j.
32 Quod tñ non procederet, si vsusfructus vxori relictus esset omnium bonorũ mobilium,& immoblium: tunc eũ restringeretur tale relictum ad alimenta tantùm. secundum Bert.in cons. xcj.vers.secundum quod videtur obstare.& versi.ꝑterea possent esse.vol.iij.Rui.cons.xlj.vol.iij.vers.non obstat etiam.
Contrarium in hoc vltimo tenuit Soc.cons.ccx.versic. sed in contrarium me mouet.
33 Secundò limita, qñ vxori legatus esset vsusfructus ad certũ tempus, Lancell.Dec. in l.vxori.ff.de vsufructu leg.versi.putabã posse responderi.
34 Tertiò limita, nã importat plenum ius legatum vsusfructus factum vxori, etiam stantibus filiis, qñ aliàs legatum deficeret. Alexan cons. 50.vers.non obstant notata.vol.vij.
35 Quartò limita, qñ filius esset sub conditione institutus, & vxori vsus fructus omniũ bonorũ legatus esset, tunc enim dempta legitima, totius patrimonij vsumfructũ vxor haberet, Pau. de Castro cons.cccclx.vers.j.casu.vol.ij.& cons.seq.
36 Quintò limita, qñ vsusfructus relinquitur vxori alterius, Ruin.cons.xxxv.ver.præterea illa opinio.vol.ij.
Contrarium Bal.in auth.hoc locũ.versi. aduerte, ista ratio. C. si secundò nupt.mulier.
37 Sextò limita, qñ ex aliis verbis in testõ adiectis appareret ẽt tacitè, ꝗ testator voluerit legatum integri vsusfructus omnium bonorum deberi.Dec.cons.dcxx.nu.4.vers.& ideò considerandum est.Pic.in d.§.Titia.nu.28.ver.limita primò.
38 Et ideò infertur ex hac limitatione, vt si testator remittat satisdationẽ de vtendo,& fruẽdo, videtur vsumfructum relinquere voluisse, quia talis satisdatio alimẽtis, relictis nõ ꝓuenit.Goz. cõs.xlvij.n.10.Aimo ꝗs.xxxij.n.2.Deci.cõs.cccclxxxv.nu. 12.& consil.ccccxviij.nu.2.
Contrarium Aret.in cõs.xl.vers. in proposito autem nostro. iunctover .in contrarium facit.vsque ad versic.circa secundum. Goza.consi.xcix.vers.iiij.ipsa testatrix.
39 Amplia primã opi.cõem qñ vxor est liberata ab inuentario cõficiendo, aut ratione reddenda, Maria.iun.cons.xcix.versic.ex his infertur.vol.j.& idẽ voluit Goza.in cõs.proximè allegato.& Corn.cons.iij.nu.11.vol.ij.vers.quantum autem ad relicta.Paris. consi.xxj.vers.prout etiam.vol.ij.Aim.cons.xxxij.
40 Secundò infertur idem esse si testator vxori nubenti certæ possessionis vsumfructũ, nõ nubẽti omniũ bonorũ vsumfructũ reliquerit, nã si stantibus filiis ad alimenta restringeretur relictũ, pinguius legatũ cõsequereẽ mulier nubens q̃ cõtinens se in viduitate, quod non est dicendũ secũdũ verisimilẽ mẽtẽ defuncti, Dec.cons.dcxx.vers.ij.principaliter, & consilio dcxlvj.versic.in secundo dubio.
41 Tertiò infertur idẽ esse, si testator primò certę partis, postea omnium bonorũ vsumfructũ reliquit, quia ex hoc apparet, ꝗ intellexit testator de vsufructu omnium bonorum, & non de alimentis. Dec.in cons.dxxvj.ver.non obstat, quòd in isto casu.
42 Quartò infertur idem esse si relictis vxori alimentis eidẽ relinqueret vsumfructũ omniũ bonorũ ẽt ĩ alia dispositione, Ale. cõs.lvj.ver.tñ hoc nõ obstante.vol.iij.Cor.in ꝗs.v.versi. quod & clarè demõstratũ est.n.3.vol.j.Ale.cõs.ccxiiij.n.13.vol.vj. Pic. in d.§.Titia.nu.28.ver.ij.& magistraliter.& n.seq.vbi ampliat.
43 Et maximè si relictis alimẽtis relinqueret vsumfructũ vxori in aliis bonis.Cor.in d.cons.v.ver idẽ etiã demonstratur.vol.j.
44 Quintò infertur idẽ esse, si testator reliquerit vxori vsumfructum vnà cum filiis institutis per illa verba, æquis portionibus.Cor.cons.v.ver.ostenditur etiam.vol.j.
45 Sextò infertur, idẽ esse si testator post relictũ vxori vsumfructum disponeret, vt ipsa vxor sustineret onera hæreditaria, quia propterea videretur ex hoc sensisse de integro vsufructu, Bertr. cons. xxxvj.vol.j.& consi.lvij.eo.vol.
46 Septimò infertur idem esse, qñ testator vxori reliquit totũ, plenum,& liberum vsumfructum.Goz.cons.xlvij. vers. v. considero.n.6.7.8.& 9.Dec.cons.ccccxviij.num. 1.& seq.

47 Octauò infertur idē esse, qñ in relicto vsusfructus facto vxori dictū esset per testatorē, vt posset ipsa vxor plenè disponere, Cor. consi. iij. nu. 11. vers. quantū autem ad relictū. volu. ij. Soc. in cōs. j. vers. & quod fortius est. vol. iiij. & versic. vñ est aduertendū. & in consi. ij. vers. quantum ad secundum. vol. iiij. Gozad. consil. xlvij. versiculo, nonò facit.

48 Nonò infertur idē esse qñ testator iuſſit vxorem suam non molestari in vsufructu, Socin. consi. iij. versic. verum quia cōsuetudo. volu. iij. Goz. consi. xlvij. vers. xj. ipse testator. Paris. consilio xciiij. n. 37. & seq. vol. ij.

49 Decimò infertur idē esse qñ dictū est per testatorē, vt nō coge retur ad reddēdā rationē fructuū per eam, vel eius nomine perceptorū, vel percipiendorū, & casu quo inquietaretur, id totum sibi legauit, Goz. consi. xlvij. vers. & in fortioribus.

50 XI. Infertur idē esse. qñ testator diceret, ꝙ relinquebat vxori suæ vsum & vsumfructū omniū & singulorum bonorum suorum, vt per Soc. cons. j. ver. ij. considera. vol. iiij.

51 XII. Infertur idē esse, si testator reliquisset vxorē vsufructuariam detractis legatis, Ruin. cons. xxxix. ver. & in casu isto. vol. ij.

52 XIII. Infertur idē esse, si testator legasset alimēta vxori, dein de legaret eidē vsumfructū reuocando legatū alimentorū, Pau. de Castro in cōs. ccxviij. vol. j. Aimo. cōs. xxxij. Cor. in cōl. v. vo. j.

53 Septimò principaliter limita, hoc ꝓcedere stātib' filiis eiusdē matrimonij, secus verò qñ extarent filij alterius matrimonij, Bal. in d. auth. hoc locū. versi. j. gl. approbat. C. si mul. sec. nupt. & Cremens. sing. viij. Dec. cons. dxxvj. ver. non obstat, quòd supersint. Ang. Aret. in trac. de testa. in verbo d. B. eius vxorem.

Cōtrariū Capra in cōs. lxxij. vers. quod ꝓcedit. post Io. de mōte Sperello. Bert. cōs. xcj. ver. primū quidē est. vol. iij. Rui. cōs. xlj. ver. item non obstat dum dicitur. vol. iij. & fuit de mente Bald. in cōs. ccxxxix. in j. vol. ver. porrò si ex primo. Pic. in d. §. Titia. n. 46. ver. quæro viij. & nu. 165. ver. lxxxiiij. quæro.

54 Octauò limita, secus esse institutis transuersalibus, quia eorū causa nō restringitur legatū vsusfructus factū vxori ad alimēta tm̄, nec locū habet cōsuetudo Bulgari, ita Bart. in d. §. Titia. in finalibus verbis. ver. vel quid si sint instituti. Alex. in cōs. lvij. ver. sed circa hoc est viden. vol. iij. & cōs. xxvij. ver. & licèt essent fratres. vol. iiij. Ias. in cōs. xliiij. ver. circa aliud dubiū. vol. j. Ruin. cōs. xxxiij. ver. & quamuis Bart. vol. ij. Corn. cōs. cclvij. nu. 12. & seq. vol. j. Ange. Aret. in tract. de test. in gl. in verbo, item reliquit dictam B. eius vxorem. vers. querit etiam secundum Bart. Pic. in d. §. Titia. num. 44. vers. vij. & vltimò quærit Bart.

Contrarium Cuma. in d. §. Titia. in fi. ver. tangit etiā Bart. Capra cons. clviij. vers. quæ consuetudo.

55 Nonò limita secus esse institutis ascendentibus, & vxore relicta vsufructuaria, quia ascendentiū fauore nō restringitur vsufructus relictus vxori ad alimenta, Bar. in d. §. Titia. in fi. versi. qd si sint instituti. ff. de leg. ij. & ibi Imol. ver. quanuis ēt Bart. Ange. Aret. in tract. de testa. in gl. in verbo, item reliquit dictam. B. eius vxorem. vers. quæritur etiam secundum Bart. Alex. cōs. lvij. vers. sed circa hoc est videndum. vol. iij. Corn. cons. v. ver. tamē adduco. vol. j. Pic. in d. §. Titia. num. 44. ver. vij. & vlt. quærit.

Contrarium Anch. in cons. ccxxxvij. ver. restat dubium.

56 Decimò limita, nā licèt legatū vsusfructus factū vxori stātibus filiis restringatur ad alimenta, tm̄ est pinguius legatū, quàm simplex legatū alimentorū. & propterea capi pōt propria authoritate, & non per manū hæredis, quod secus est in simplici legato alimentorū. Ioann. And. in addi. ad Spec. in tit. qui fil. sint legi. versic. quod si quis. ita dixit Angel. in l. rerū amotarū. ff. rer. amotar. Alber. de Ros. in auth. hoc locū. ver. si autē relinquit. & Bart. ibi. ver. si autem relinquit. Bal. in c. fi. n. 29. vers. consuetudo. de ꝓsuetud. Alexand. in l. nemo potest. nume. 16. versi. idem si dixisset. ff. de leg. j. & ibi Iaso. vers. iiij. adde. Aret. cōs. xl. ver. fatendum tm̄. Bertr. cons. ccxxxv. in fi. vers. super isto tamen. vol. iij. Pic. in d. §. Titia. nu. 115. vers. xlv. quæro. licèt non plenè firmet.

Contrarium Claud. in d. l. nemo potest. vers. successiuè in alia q. ff. de leg. j.

57 XI. Limita sec' esse instituto filio spirituali, Pic. in d. §. Titia. num. 35. vers. xiij. quæro.

58 XII. Limita talem consuetudinem non recipi in testamēto clerici, Pic. in d. §. Titi a. nu. 57. vers. xvj. quæro.

59 XIII. Limita, qñ si restringeretur ad alimēta legatū annuum vxori factū, ꝓ vno anno esset legatū alimētorū, ꝓ alio anno esset legatū integri vsusfructus, Rui. ꝓs. xxxix. ver. & cōfirmat. volu. ij.

60 XIIII. Limita, quia nō importat legatum alimentorum, qñ in alia parte dispositionis testator reliquisset vxori alimēta. Aim. cōs. xxxij. vbi etiam ampliat, qñ non integra alimenta, sed pars illorum sit legata. & idem tenet ibid.

61 XV. Limita qñ sequeretur præiudiciū filiorū, si hoc legatū importaret alimenta, Aim. cōs. xxxij. n. 2. vers. iiij. illa cōsuetudo.

62 XVI. Limita si filij moriantur, quia tūc verè esset vsufructuaria omnium bonorū, Gozad. post alios, qui hanc dicit * cōmunē opi. in consi. xcix. nu. 9.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Vsusfructus vel vsus vxori instituto extraneo non restringitur ad alimenta.

1 SVbsequitur alia ꝓclusio in hac materia, vt extraneo hærede instituto, si vxori relictus sit vsusfructus omniū bonorū, dictū legatū nō restringat' ad alimenta, sed intelligatur de pleno, & integro vsufructu, glo. in l. j. in fi. in verbo, derogari. ver. sed an idē de extraneis. C. si secūdo nup. mul. Bar. i l. Titia. §. Titia. ver. sed dic in extraneo. & in l. si ita scriptū fuerit. ff. de manu. testa. ver. habetis hic videre. Bar. ꝓs. clxx. ver. & hoc est verū. & ver. nec obstat consuetudo. Bal. in auth. hoc locū. ver. prima verò gl. C. si secundò mul. nup. & in l. fi. ver. itē posset hic q̃ri. C. de ĩdict. vid. tol. & ꝓs. cxx. vers. & habita ꝓ vera. vol. iij. ꝓs. ccix. eod. vol. Bal. ꝓs. cccclix. vo. j. Ang. Aret. in l. j. ff. rer. amot. ver. si verò nō habet filios. Imo. in c. fi. n. 30. ver. dic tm̄, quod de cōsuetudine, de pigno. Capra cons. cxxxix. in primis verbis. & ꝓs. cliij. ver. & circa hoc dicendū. Corn. ꝓs. cclvij. n. 12. ver. circa fm. vol. j. Ias. ꝓs. xc. ver. nā ratio consuetudinis. vbi dicit ꝙ in hoc nullus discrepat. vol. j. Pau. de Cast. ꝓs. cccclx. ver. mō ad q̃sitū respondeo. vol. ij. & ver. sed hęc superioribus. Dec. Tholos. cccclxij. & ibi apostil. Bald. in addit. ad Spec. in titu. q fil. sint legi. in verbo, si maritus. Curt. Senior, ꝓs. xv. ver. quod per illa verba.

Cōtrariū Sal. in auth. hoc locū. ver. sed in ꝓposito. C. si secūd. nup. mul. Cuma. in d. §. Titia. vers. si autē dixisset. Pract. Pap. in libell. qñ mulier agit ad dotē. in verbo, donec vitā. versi. postremò quæritur. vbi dicit, ꝙ ita communiter practicatur.

2 Primò amplia primā opin. magis cōem vt quo ad hunc effectum extraneorum appellatione veniant ascendentes. ita suprà in ix. limitatione præced. conclusionis.

3 Secundò amplia, idē esse institutis transuersalibus, vt dictum est suprà in viij. limitatione præcedentis conclusionis.

4 Tertiò amplia, nā ēcōtra si vxor extraneo hērde instituto relinquat maritū vsufructuariū, maritus integrū fructū cōsequit'. Ange. in dicta authentic. hoc locum. versi. vñ ex hoc concludo.

5 Quartò amplia, nā ētsi sint instituti filius, & extraneus, & vxori sit relict' vsusfructus ꝓ parte extranei, mulier cōsequit' plenū vsumfructū, licèt ꝓ parte filij restringatur ad alimenta. Bar. in d. §. Titia. ver. q̃ro pone. & in cons. clxx. ver. sed ego dico. Ang. in d. auth. hoc locū. ver. ex hoc ꝓclude. Bal. in d. l. Titia. §. Titia cū nuberet. vers. & ex hoc sequunt'. Pe. de Anc. in c. fi. in v. q. vers. & illa ꝓsuetudo. de pig. & ibi Imo. n. 31. ver. iuxta p̃dicta pōt esse dubiū. sentit Roma. in ꝓs. dxvj. ver. vj. qa videmus. Cor. ꝓs. v. ver. & si sunt instituti. vol. j. Ang. Are. in tract. de testa. in gl. in verbo, itē reliqt. d. B. eius vxorē. ver. quid si testator. Soc. in l. hæredes mei. §. cùm ita. ver. ij. difficultas. ff. ad Treb. & in l. cùm auus. ver. ꝓ firmo hoc. ff. de cōd. & demonst. Rui. consi. xxvj. ver. & ꝙ sit idem. vol. v. Pic. in d. §. Titia. num. 31. ver. iiij. quæsiuit Bar.

Cōtrariū Sal. in auth. hoc locū. vers. q̃ro iuxta p̃dictū thema. Pract. Pap. in libel. qñ mulier agit ad dotē. in verbo, donec vitā. versi. sed qd dices. Ruin. consi. lxxvij. ver. nō obstat. vol. iiij.

6 Quid autē in rebus prælegatis hæredibus extraneis institutis vnà cū filiis, si vxor relicta sit vsufructuaria? Pic. ĩ d. l. Titia. §. Titia cū nuberet, n. 168. ver. lxxxvij. q̃ro. de le. ij. tenet ꝙ ĩ dimidia, quā hæredes habent iure hæreditario habeat vsumfructū in totū, in alia autem dimidia habeat vsumfructum pro parte. licèt contrarium teneat Pau. de Ca. vt ibi per eum.

7 Quintò amplia, vt mortuis filiis, & extraneis succedentibus post mortē filiorū, vxor cōsequat' integrū vsumfructū, Bart. in l. si ita scriptū fuerit. ff. de manu. testa. ver. habetis hic. Bal. in l. legē. ver. itē si filij extant. C. de indict. vid. tol. & cōs. 50. ver. quid iuris. vol. v. Bar. in l. si cui in annos. in prin. ff. quib. mo. vsusfr. amit. Cæpol. in trac. de ser. vrba. p̃d. c. iiij. ver. itē qd si maritus. Dec. in cōs. cccclxxvj. ver. secūdò respondetur. & ꝓs. dxxvj. ver. tertiò respondet. Bart. in ꝓs. lvj. ver. & idē importat. Alex. in ꝓs. xlij. in fi. vers. nō ꝙ videant'. vol. ij. Bal. ĩ l. & si q̃ tabulas. ver. & est hoc notādū. ff. de vul. & pu. Ang. ꝓs. cix. ver. mortuis ergo filiis. & cōs. xcvij. ver. sed an mortuis filiis. Dec. cōs. dcxx. ver. ij. respōdet ꝙ dato. Goza. ꝓs. xcix. ver. v. & si dicatur. Maria. Iun. ꝓs. lxxxvj. n. 5. & seq. vol. j. Anc. cōs. clxxxv. in primis verbis. Bal. in l. iij. §. qd ergo. ff. de vsu & hab.

8 Et idē est publicatis bonis ipsius filij, & ꝓpterea fisco succedēte in eius bonis vxor relicta vsufructuaria integrū vsumfructum conse-

consequitur, Curt. seni. cōsi. xiiij. Ruin. cōsi. xxvj. vers. sed istis nō obstantibus. vol. v. Pic. in d. l. Titia. §. Titia. nu. 36. vers. ex quibus omnibus. & n. 72. in 23. q.

9 Et idem si filius dederit se in adoptionem, vel ingressus fuerit monasterium. Pic. in d. §. Titia. nu. 72. vers. xxiij. quæro.

10 Hinc est vt succedente substituto vulgari post mortem filij instituti vxor consequatur integrū vsumfructū, Barto. in d. §. Titia. vers. q̃ro pone. Bart. in l. si ita scriptum fuerit. ff. de manumiss. testa. Dec. cōsi. cccclxxvj. vers. secundò respōdetur. Bald. in l. etsi q̃ tabulas. ver. & est hoc notan. ff. de vulga. & pup. Maria. iun. cōs. lxxxvj. nu. 5. & seq. vol. j. Rom. consi. dxvj. vers. vera autem eorū conclusio. Anch. in c. fi. nu. 14. de pignor. vers. si loquimur in substitutione vulgari. & ibi Imol. nu. 32. vers. quid autem si testator. Pract. Pap. in libell. qñ mul. agit ad dotem. in verbo, donec vitā. nu. 8. vers. deinde quæritur. Chassa. in consuet. Burg. versic. adde doct. Pic. nu. 33. in d. §. Titia. versi. & breuiter reducendo.

Contrarium Saly. in d. auth. hoc locum. vers. quæro tertiò.

11 Et similiter succedente substituto pupillari, qñ vxori relict' est vsusfructus donec castè vixerit, & vitā vidualem seruauerit, dictæ vxori debetur plenus vsusfructus post mortem filij impuberis, Bart. in d. §. Titia. versi. quæro pone, ꝙ filius. Bart. in l si cui in annos. ff. quib. modis vsusfruct. amitt. & in cōs. lvj. ver. f m dubiū est, & cōs. clxxj. in princ. & in l. & si q̃ tabulas. ver. tm̄ tenendo. ff. de vulg. & pup. & ibi Imo. ver. hoc tenendo, & ibi Aret. vers. & pōt argui sic. Alex. in versi. & istā dicit hic Bart. & ibi Ias. vers. tenendo tm̄ intellectum glo. Bal. cons. 50. vol. v. in fi. ver. q̃ritur ēt. & cōs. cxx. ver. nunc facit dubiū. vol. iij. Ang. in auth. quod locū. ver. & ex hoc cōclude. C. si secund. nup. mul. & cōs. xcvij. versic. restat igitur. & cōs. cix. vers. sed an eis nō viuentibus. Anchar. in c. fi. nu. 14. de pigno. & ibi Imola. nu. 32. Curt. sen. consil. xiiij. nu. 8. ver. idē voluit Bart Alex. cons. xxviij. ver. sed si testator adiecit. volu. iiij. Pract. Pap. in libello, qñ mul. agit ad dotem. in verbo, donec vitam. in fi. vers. nisi fortasse. Dec. consi. cccclxxvj. vers. & idē in substituto.

Maria. iun. cōs. lxxxv. nu. 21. ver. vel secundò & aliter. & consi. lxxxvj. nu. 5. & seq. vers. ij. respondet. vbi hāc dicit * cōem opin. vol. j. Boer. decis. xliiij. in fi. vers. secus verò si testator. Cur. sen. ꝓs. xv. ver. & illa verba. Pic. in d. l. Titia. §. Titia. n. 37. ver. circa tertiū.

Contrariū Saly. in d. auth. hoc locū. ver. sed ipse subiungit. & Bald. in l. voluntatis. ver. item pone exemplum. C. de fideicom.

12 Amplia idē esse in conditione adiecta legato vsusfructus facto vxori, donec voluerit manere cū filiis, qa illis deficiētibus liberè vsumfructū ꝓsequit', Abb. in consil. lxxviij. ver. ad fm. vol. ij.

Contrarium tenet Ruin. in cons. xlij. per totum. vol. ii.

13 Secundò amplia, etiamsi stante conditione, donec honestè, & castè vixerit, & vitā vidualem seruauerit, pro parte hæreditas deueniat ad extraneum hæredem, Ruin. cons. xxvj. versi. sed istis non obstantibus, volumine iij.

14 Primò limita, si legatū specialiter iniunctū esset ipsi filio. ita limitat Alex. in l. etsi q̃ tabulas. ff. de vulg. & pup. ver. mihi placet multum. Pic. in d. l. Titia. nu. 36. vers. circa iij.

15 Secundò Limita succedente substituto pupillari qñ nō est factū relictū vxori per verba suspensiua, Bart. in d. §. Titia. ver. q̃ro pone, de leg. ij. vbi Bal. in ver. secunda cōclusio. & consi. 50. in fi. ver. quæritur etiam. vol. v. Bart. in cōs. ccxliij. in fin. ver. si verò loquimur. Anch. in c. fi. nu. 14. de pignor. & ibi Imo. n. 32. Pract. Pap. in libel. qñ mulier agit ad dotē. in verbo, donec vitam. in fi. ver. ij. casu. Ias. in l. etsi q̃ tabulas. vers. ego pro vtroque membro. ff. de vulg. & pup. Boer. decis. xliiij. in fi. nu. 39. Curt. sen. cons. xv. versi. licèt per ea verba. Pic. in d. l. Titia. §. Titia nu. 35. vers. secundam conclusionem. vbi sublimitat.

16 Cōtrariū Bal. in d. l. etsi q̃ tabulas. ver. & est hoc notandum. Gomes. in §. fuerat. nu. 34. versi. & ex hoc redditur dubia. inst. de actionib.

17 Sextò amplia, etiāsi pia causa succedat post mortē filij, nam etiā in præiudiciū piæ causæ succedentis vxor consequitur integrū vsumfructū, & legatū nō restringitur ad alimēta tantùm. Barto. consi. clxx. vers. sed ego dico. Bald. in l. etsi q̃ tabulas. versi. & est hoc notandū. & ibi Imol. ver. & hoc tenendo. ff. de vulg. & pup. Dec. cō. cccclxxvj. ver. & ista cōclusio. Maria. iun. cōs. lxxxv. nu. 23. versi. veruntamen prædictis. vol. j. & consi. lxxxvj. num. 6. vers. & ista conclusio. eod. vol. Pic. in d. §. Titia. nu. 56. ver. xiiij. q̃ro, licèt dicat articulum esse maximè dubium.

Contrarium Corn. consi. cxij. n. 16. ver. item concurrit. vol. ij.

18 Septimò amplia, nā tantibus extraneis hęredibus censetur vsusfuctus plenus vxori relictus, ētsi adiecta sint illa verba, dominam & vsufructuariam, non autem censetur relicta plena proprietas. Socin cons. ccx. vbi dicit ita * communiter tenere Doct. Corn. cons. cxij. versic. item est aduerten. vol. ij. Cor. consi. cclxxiij. ver. his tamen non obstantibus. vol. iij.

19 Et idem ecōtra, qñ vxor relinqueret maritum dominum, & vsufructuarium extraneis hæredibus institutis, quia tunc integrum vsumfructū maritus consequitur. Ang. in auth. hoc locū. ver. vnde ex hoc concludo. C. si secundo nup. mul.

20 Sed ꝙ sola alimenta etiam isto casu censeantur relicta, put qñ filij sunt instituti, tenet Saly. in d. auth. hoc locū, ver. & attēde.

21 Contrariū, vt imò plena proprietas ad suā electionem censeatur relicta, voluit Cor. cōs. cclvij. ver. circa secundum. vol. j. q hoc intelligit maximè verum esse quando filiis testatoris sit relictus vsusfructus vnà cum hærede instituto, vt voluit Bal. ĩ auth. hoc locum. vers. sed pone. C. si secund. nup. mul.

22 Primò limita primā opi. magis cōem, qñ personæ quæ relinquūtur à testatore dominæ & vsufructuariæ non habitarent in domo testatoris, nec prœminentia vtebantur. ita Ang. in auth. hoc locum, ver. sed si talē. C. si secund. nup. mul.

Cōtrarium in hoc vltimo tenet Bal. ibi. ver. aduerte, ista ratio.

23 Secundò limita, qñ ex aliis in testō dispositis colligeretur, ꝙ testator voluit illa verba, dominā, & vsufructuariam, restringi ad alimēta tm̄, prout tacitè colligit hoc esse de mēte testatoris, Cor. cons. cccviij. ver. item limita, vltra prædicta. vol. iiij.

24 Octauò amplia, ētsi dictum sit dominam, & massariam, quia stantibus extraneis hęredib. habet plenū vsumfructū, vt Decis. Tholos. cccclxlij.

25 Cōtrarium, ꝙ imò isto casu alimenta tm̄, & præeminentiā consequatur vxor, sensit Spec. post Odofr. in tit. qui fil. sint legitimi. §. j. ver. qd si q̃s ita dixit. Bal. ĩ l. legē. ver. idē si dixit. C. de indict. vid. tol. Maria. iun. con. xciiij. vol. j. Paris. cons. xxj. nu. 18 vol. ij.

26 Nonò amplia idē esse, si dictū sit dominā simpliciter. Decis. Tholos. cccclxij. Ange. Aret. in tract. de testa. vers. itē reliquit, in prin. ibi, & idē qñ testator. Dec. ꝓs. cclxxviij. ver. vnde postremò.

Contrariū sumitur ex verbis Bald. in addit. ad Spec. in tit. q fil. sint leg. ver. si maritus, & Bar. in §. Titia. versi. & eodē mō. Maria. iun. in ꝓs. xciiij. vol. j. Ab. cōs. iiij. ver. & si q̃ratur. vol. ij. Paris. ꝓs. xxj. n. 18. vol. ij. Pic. in d. §. Titia. n. 19. ver. j. est. & n. 24. vbi ampliat, ēt si dictū esset, dominā bonorū. & nu. 73. in xxiiij. q. vbi sublimitat.

27 Tenēdo primā opi. Limita, nisi testator, q vxorē dominā reliquit, cā pariter tutricē testamētariā, & legitimā administratricē ꝓstituisset, & ēt absoluisset à reddēda ratiōe administrationis, & fructuū ꝓceptorū, qa ex his apparet sibi tātūmō fuisse alimēta relicta. Rui. cōs. xvij. n. 12. ver. sed p̃dictis nō obstantibus. vo. ij.

28 Tenendo secundā, limita, nullo alio hęrede instituto, Pic. in d. §. Titia. nu. 21. in fi. ver. tenendo tamen.

29 Secundò limita, nisi hæres fuisset institutus in certa tm̄ parte hæreditatis, Pic. in d. §. Titia. nu. 24.

30 Decimò amplia, ētsi dictū sit dominā, & vsufructuariā, Pic. in d. §. Titia. nu. 26. ver. istam conclusionem limitat.

31 XI. Amplia, ētsi testator relinquat vxorē vsufructuariā, addit is his verbis, vt habeat, & percipiat alimenta, prout faciebat in vita testatoris, Pic. in d. §. Titia. nu. 38. vers. quid autem si testator.

32 Primò limita, qñ ex cōiecturis constare posset, vt testator etiā extraneo instituto voluerit restringere legatū vsusfructus factū vxori ad alimēta tātùm, Soc. con. cclxxix. vers. sed præmissis nō obstantibus. Ruin. cons. xxxv. nu. 3. vol. ij.

33 Vt qa post legatū vsumfructū relinqueret eidē vxori victū, & vestitū, quia ex hoc appareret voluisse sub legato vsusfructus includi tm̄ alimēta, nā si de integro vsufructu omnium bonorū sensisset, frustra factū fuisset legatū victus, & vestitus. Socin. in ꝓs. cclxxix. ver. sed præmissis nō obstantibus.

34 Idē si testator, post legatū vsumfructū vxori, disponeret, vt si molestaretur ab hærede, haberet victū extra domū, per hoc enim legatū pœnale declaratur p̃cedens legatū nō pœnale, vt nō intelligatur de integro vsufructu, sed vt habeat tantūmodo alimēta, Ruin. cons. xxxv. num. 8. ver. iij. prædicta confirmantur. vol ij.

35 Et idē qñ post legatū vsumfructum voluit testator, vt vxor possit manere in domo habitationis testatoris. Rui. consil. xxxv. num. 8. vol. ij.

36 Secūdò limita, nā si testator dixit, relinquo vxorē meā massariā, censetur alimenta tm̄ relinquere, Bal. in l. legē. versi. quid si testator dixit. C. de indict. vidu. tollen. Saly. in d. auth. hoc locum. vers. & fortius si adiiciat. Paris. cons. xxj. nu. 18. & seq. ver. qñ autem. vol. ij. Pic. in §. Titia. nu. 28. & nu. 73. in xxiiij. q. ff. de leg. ij.

37 Amplia, idē esse si eā relinquat dominā, & massariam, Corn. cōs. cxiij. vol. j. Maria. Iun. in cō. xciiij. vol. j. Abb. con. iiij. ver. & si quæritur. vol. ij. Paris. cons. xxj. n. 18. & seq. ver. qñ autem. vol. ij. Pic. in d. §. Titia. nu. 28.

38 Limita, vt hoc nō ꝓcedat nullo alio hērde istituto, qa tūc verū domina, importaret institutionē, Pic. ĩ d. §. Titia. n. 22. & n. 73.

39 Tertiò limita, si dictum sit gubernatrix, & administratrix, Paris. cōs. xxj. nu. 18. vol. ij.

40 Quartò limita, nā dato hērde vniuersali licèt mulier ꝓsequat' vsu-n

vsumfructum,nõ tñ integrum,sed pro parte cum hærede, Bald. in l.fi.ver.si aũt testator.C.de indict.viduit.tol.Rui.consi. xl.vers. ex his ergo apparet.vol.ij.

Cõtrariũ Paris.cons.xciiij.ver.ad idem etiam facit,vol.ij.vers. quo casu.& cons.xcvii.n. 16.vers.quo fit,volu.ij.& vers.nec obstat.vbi hanc dicit*communem opi.Pic.in d.§.Titia.num.25.

Tenendo hanc vlt.opi. tanquam magis*communem,

41 Limita, quo ad legata particularia facta certis personis,qa in illis vxor cõcurrit in vsufructu cũ legatariis,Pic. in d. §.Titia. n.26.vbi hanc dicit cõmunem de qua vide eundem.n.68.& 69.

42 Quintò limita,nisi instituisset hæredes extraneos cum illis verbis, pleno iure,vel plenario, quia concurreret vxor tunc in vsufructu cum extraneis hæredibus,Pic.in d.§.Titia.nu.63.versi. quærõ ergo xxj.& nu.70.ver.limita dupliciter.

43 Sextò limita,si testator extraneos hæredes in testamento instituisset,& postea in codicillis vxori vsumfructum legasset ,nã tunc concurreret vxor cum hæredibus in vsufructu. Pic. in d.§. Titia.nu.64.vers.videtur posse dubitari.

44 Septimò limita,nisi dictum sit per testatorẽ, vt vxor sit vsufructuaria omnium bonorũ,& q̃ habeat victum , & vestitum, & alimenta absque ratione reddenda in satisdatione pstanda, Pic. in d.§.Titia.nu.113.vers.xliii.pone.

45 Quid autem si vsusfructus relictus sit aliis personis,q̃ vxori? an idẽ dicendũ sit? & quidẽ qñ mater testatoris relicta est vsufructuaria,stantibus liberis legatũ nõ restringitur ad alimenta , sed integrũ vsumfructũ comprehendit,vt tenet Corn.in cons. ccx.ĩ princ.vol.iij.Pic.in d.§.Titia.nu.40.ver.vj.querit Bart.

46 Et generaliter in omni alia persona,quæ non haberet præeminentiã,seu dominationẽ in domo testatoris,legatũ huiusmodi non esse restringendũ ad alimenta,voluit Ang.in d.auth. hoc locum.ver,sed si tales personæ.refert,& sequitur Alex.consi. 50. vers.præterea Bart,vol.vij.

Contrariũ Ang.in cons.cix.vers.restat igitur videre.Imo.in d. §.Titia.versic,sed extraneis institutis.Cuma.ibi in finalib.verbis. versi.tangit et Bart.Ang.Aret.in tract.de testa.in verbo.d.B.eius vxorẽ.ver,q̃rit Bart.in d.§.Bald.in d.§.Titia.ver.idẽ credo , Ang. in d.auth.hoc locũ.ver.sed dubitat.Bertr.cõs.xxxvj.ver.ad quod respõdeo.vol j.Aim.de antiq.tem.in iiij.part.nu.35.versic.planè hæc decima limit.Pic.in d.§.Titia.nu.40.ver.vj.quærit Bar.

47 Et idem in nouerca,q̃ huiusmodi legatũ nõ restringatur ad alimenta,sed comprehendat integrũ vsumfructũ , tenet Imo.in d.§.Titia.ver.sed extraneis.Ang.Aret.in tract.de testa. in verbo, item reliquit dictã B.eius vxorem,ver.quærit Bart.in d.§.Pic. in d.§.Titia.nu.40.ver.vj.querit Bart.

50 Et idem in sorore tenet Bal.in d.§.Titia ver.prærerea idem credo.Pic.in d.§.Titia.nu.40.ver.sextò quærit Bart.

51 Et idem in concubina tenet Bal.in d.§.Titia.vers.idẽ credo. Ang.in d.auth.hoc locum.vers.sed dubitatur.Pic.in d.§.Titia.n. 40.ver.vj.quærit Bart.

52 Et idẽ in auia,dicit Ang.ĩ d.auth.hoc locũ.ver.sed dubitatur.

53 Et idẽ in cognata testatoris,id est , in vxore fratris. tenet Ias. in cons.xliiij.ver.ad aliud dubium.vol.j.Aim.de antiq.tempo. in iiij. part.num.35.vers.planè hæc.x.fall.

De Acquirendo rerum dominio.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Possessor bonæ fidei cõpensat fructus perceptos cum sumptibus factis.

1 OMNES admittunt illam iuris conclusionem, vt bonæfidei possessor compẽset fructus perceptos cum sumptib⁹ factis in re:l.sumptus.ff.de rei vendic.l.in insulã.§.fructus.ff.sol.mat.Bar. in l.in fundo.co.tit.& ibi Ang.Odofred. & Bart.in d. l.,sumptus,vbi ẽt Alber.Bal.& Ange.Curt.iun.in ꝓ.clv. Fel.in cã.cũ cã.de re iudic.Bald. in l. super empti.C.de euict. Maria.iun.in cõs.ccl.n.32 vol.j.& cõs.clxxxij.Rui. cõs.xcvij. volu.ij. Tira.de retrac.cõuẽtio.§.vij.in gl.j.nu.quarto,& seq.ponit duodecim declarationes in hac materia,ad quẽ ꝓ nũc me remitto.

2 Primò amplia,vt etiam sumptus litis compensentur cũ fructibus perceptis ratione legitimæ administrationis,ita q̃ repeti nõ possunt à legitimo administratore,qui facit fructus suos.l.j.C.de bo.mater.vbi Cyn.in vlti.quæst.ponit istam ampliationẽ. & idẽ sequitur ibi Alberic.

3 Secũdò Amplia,in marito faciente impensam in re paraphernali vxoris suæ,ex qua fructus percepit,Bero.q.xxij.

4 Primò limita,vt hoc locũ habeat qñ fructus percipiuntur ex re aliena per aliũ possessa,secus si ex re sua alteri tñ restituenda, qa tunc sumptus factos in re quis non compensat cum fructibus,ita gl.in l.emptor.ff.de rei vẽ.in verbo,superfluũ.in fi. & ponit Bal.Ang.Imol.& Alex.in l.in insulã. §. fructus.ff. sol. mat.Idẽ tenẽt Bar.Bal.& Ang.in d.l.emptor.vbi Ang. limitat. Idẽ tenent Bal.Ang.Imo.Paul.de Ca.& Ale.in l.domos.ff.de leg. j. & ibi Ias. Idẽ voluit Bal.in c.grauis.de rest.spol. Alex.in cõsi.cxxiij. volu.j. Cur.in consi.vj.in fi.Cremen.in sing.cv.Trig.in sing.xij.Hispa.in rubrica,de dona.inter vir.& vxor.Rui.ꝓ.xiiij.vol.j.& ꝓ. xxxviij. eodem vol.& ꝓ.lxxxiiij.vol.j.& ꝓ.cxxxj.& ꝓ.cxxxij.volu.j.& ꝓ. cxvij.vol.iij.& cõs.cxxxv.vol.iij.& ꝓ.clxv.vol.iiij.& cons. xcvij. vol.v.Bero.q.xxij.Boer.deci.xliiij.in j.parte,nu.15.cum pluribus seq.& maximè nu.20.

5 Et hoc ꝓcedit,siue res sit sua ratione veri dominij,siue vtilis, vt tenet Bal.ĩ d.l.emptor.ff.de rei vẽdi.Fel.in c.cùm cã. de re iud.

6 Secundò limita,qñ qs habet rẽ ex causa lucratiua , secus si ex causa onerosa.nã tex.in d.l.sumptus.loquitur in eo, qui recepérat rem ex causa donationis.Ita Soc.in regula ccxcviij.

Tamen ista limitatio nõ est vera,& contra istam est tex.in d.l. in insulam,in §.fructus.ff.sol.mat.ĩ l.diuortio.§.impendia.co.tit.ĩ l.emptor.ff.de rei vend.in l.super empti.C.de euict.

7 Tertiò limita in bonẽ fidei possessore, qui exponit in re credens esse suã,nõ habens animũ aliquem sibi obligandi faciendo dictas impensas:secus qñ aliquis faceret in re aliena impensam necessariã,vel vtilem animo repetendi.nã ex quo sciebat se facere impensam in re aliena nõ vtitur hac compensatione:vt declarat Cor.in cõsi.lxxxvj.vol.iiij.

8 Quartò limita,qñ fruct⁹ lucrari deberet expendens alia ratione,q̃ æquitatis,vt puta propter legitimã suã administrationem: vt considerat Bert.in cons.xv.vol.j.& hoc videtur sentire Pau.de Cast.in l.diuortio.§.impendia.ff.sol.mat.

9 Tñ ista limitatio vr̃ q̃ casum in l.j.C. de bo. mater. vbi pater q̃ litigat pro rebus filij tenetur facere sumptus de fructibus , sed illud est speciale in expensis litis:vt declarat Bald.in auth.excipit, in pen.q.C.de bo.quæ libe.& in patre qui habet eos ex causa lucratiua,secus in habente ex causa onerosa : vt declarat Areti. in d.§.impendia.ver.alius est.

10 Et tenendo limitationẽ ipsam,Sublimita secus esse in prælato faciente sumptũ in re ecclesiæ:vt per Bal.in auth.excipitur.in pe.q.C.de bo.quæ libe.& per Aret.in d.§.impendia.ff.sol.mat.

11 Quintò limita,qñ haberet causam à domnio,qa tũc ñ teneretur fructus compensare:ita Bal.in d.l.sumptus.Cor.in ꝓ.lxxxvj.volum iiij.Bal.in l.diuortio.in §.impendia.in fi.ff.sol.ma.& ibi Im .& Aret.Pau.de Cast.in cõs.cclxx.incip.viso. puncto scripto. vol.secundo.

12 Vel si haberet à nõ domino,haberet à tali,cui fructus essent debiti,quia tunc fructus perceptos non tenetur cum expensis compensare.Alex.in consi.ccliiij.vol.vj.

13 Declara ẽt , quia æstimario fructuũ , & meliorامentorũ in hac materia nõ est facienda fm valorẽ illius temporis,in quo est facienda compensatio,sed habita ratione ad tempus in quo melioramenta facta fuerunt:vt declarat Fel.in consi.xlij.nu.9.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Possessor bonæ fidei tenetur de fructibus consumptis, quatenus est factus locupletior.

1 BOnę fidei possessor tenetur de fructibus consumptis, quatenus effectus est locupletior: fm vnã opi. quam posuit Inno.in c.in litteris.de rest.spo.Spec. in titu.de fruct.& interesse,§.j.ver.in industrialibus verò.ibi,nisi forte ad pretiũ.Bar.in l.ex diuerso.ff.de rei vẽd.& ibi Ang.Bar.ĩ l.fructus.ff.sol.ma.Cy.ĩ l.certũ.C.de rei vẽd.Ang.in l.itẽ veniũt.ĩ §.fructus.ff.de peti.hr̃.Pau.de Ca.in l.Nesennius.§.j.ff.de re iud.& in l.sequiẽ.§.fructus.ff.de vsucap.& in l.in insulã.§.j.ff.sol.ma. Ab. ĩ c.grauis.de rest.spo.Albe.de Ros.in l.fructus.ff. de rei ven.Pau. de Cast.in ꝓ.cxlvij.vol.j.Ang.in ꝓ.clx.in fi.& in ꝓ.cxxxiij.Soci.ĩ ꝓ.ccij.& istã tenet Alex.& dicit esse cõem hodie in d.l. in insulã. §.j.ff.sol.ma.& in cõs.xx.vol.iiij.& in cons.xc.volu.iiij.Dec.in l.si me.& Titiũ.ff.si cer.pe.Guido Papæ q.cccclxviij.Chassa.in cons. xxj.Maria.Soc.Iun.istã tenet,& dicit*cõem in cõs.cl.nu. 21.vol. j.Rui.qui dicit istã cõem,consi.xxiiij.in fi.vol.j.& cõs.cciiij.vol.j.

Con

Contrariam verò partem , vt de consumptis quis non teneatur.etiam quatenus sit effectus locupletior:tenuit Bald.in dicta l. ex diuerso.& in l.j.C.de vsur.& fruct.lega.Alexan.in l.Nesennius. §.j.in fi.vbi dicit istam partem communem.ff.de nego.gest.

Et istam tenuit, & dicit* communem Anto.de Butr.in c.grauis.de restitu. spoliato.& ibi Imola.

Et istam dicit cõmunem, licet sequitur primã tanquã æquiorem Abb.in d.c.grauis.de resti.spol.& idẽ dicit,& tenet Alex.in l. iij.C.de his.quæ vi,metusve cau.Io.Fab.ĩ §.fi quis à nõ domino. Insti.de rer.diuis.Cur.senior in cõs.lxxij.vbi dicit istã cõmunem opin.Nico.de Neapo.in §.si quis à non domino. & ibi Iacob. de Plat.Insti.de rer.diuis.& istã cõmunem, & tenendam dicit Cæp. in cõsi.ciuili xxv.& Rui. qui dicit istam cõmunem. nu.91.vol.v.

Tenendo hanc vltimam opinionem, vt de consumptis non teneat̃ etiã quatenus sit effect⁹ locupletior bonę fidei possessor,

2 Primò limita hoc ꝓcedere in iudicio particulari , secus in vniuersali,in quo regulariter bonæ fidei possessor tenet̃ de cõsumptis,etiã quatenus effectus est locupletior,Bar.ĩ repe. quod Nerua.versi.tertiò fallit.ff.deposi.Bal.in l.ex diuerso.ff.de rei vendic. & ĩ l.j.C.de vsur.& fruct.leg.Ant.de Bu.in c.grauis. de resti.spol.

3 Secundò limita,in fructibus naturalib⁹, nã licẽt secundũ opinionẽ negatiuã bonę fidei possessor faciat fructus suos industriales, quatenus est effectus locupletior, quominus illos teneatur restituere:tñ sec⁹ est ĩ fructib.naturalib.qa illos restituit omninò quaten⁹ locupletior efficiat:gl.ĩ §.fi qs à nõ domino.inst. de rer. diuis.in verbo,fructus.Azo in sum.de rei vend.Ang.ĩ l.ex diuerso.ff.de rei vend.Bal. ĩ l.j.C.de vsur.& fru.lega.Imola post Ang.& Ale.ibi ĩ l.Nesenni⁹.§.j.ff.de rei vend.Ang.ĩ l.si apes.§.j. ff. de furt.

4 Tertiò limita in iudicio, vbi ęquitas attendit: qa de æquitate prima opinio procedit,cum nemo debeat locupletari cum alterius iactura:& ita dicit Abbas in c.grauis. de resti. spol. Socinus in consi.ccli.Curtius in consi.lxxij.

5 Quartò limita, quãdo ageretur cõdictione indebiti, qa tunc etiã in industrialibus tenet̃ bonę fidei possessor quatenus effect⁹ est locupletior.Ang.& Im.ĩ l.sequitur.§.fruct⁹.ff.de vsucap. & ĩ l. Nesennius.§.j.Ang.ĩ l.si me,& Titiũ ff.si cer.pet.Rom.in ꝓ.cxlix.

6 Quintò limita, si bonæ fidei possessor non haberet titulum, vt dicit Nico.de Neapo.in §.si quis à non domino.Institu.de rer. diuis.Ant.de But.in c.grauis.de resti.spol.

7 Sextò limita,qñ bonæ fidei possessor possedisset triẽnio:quia per tantũ tempus excluditur omninò ille q̃ intẽdit repetere fructus à bonæ fidei possessore,gl.in verbo,nõ fuerit, & ibi Bar. ĩ l.sequit̃.§.fructus.ff.de vsucap.& idẽ Bar.in l.iij.C.de his,quæ vi,metusve causa. Bald.in l.j.C.de vsur.& fru. lega.& in l.ancillæ. & ibi Cy.C.de furt.Ant.de But.in c.grauis.de restitu. spo.Alex. in l. iij. C.de his,q̃ vi, metũsve cau.Bal.in c.vigilanti.de præscri. Abbas ĩ c.de quarta.de præscri.& in c.grauis.de resti.spo.Ange.Imola,& Pau.in dicta l.sequitur.§.fructus.ff.de vsucap.Curt.senior in ꝓ.lxxij.Soc.in ꝓ.cclj.Balbus in tract.præscri.Ias.in cõs.lxxxiiij.vo.j.

8 Est verũ,q̃ Soci.in cõs.lxxxij.vol.iiij.Deci.in l.si me , & Titiũ. ff.si cert.pet.intelligunt istud ꝓcedere tantùm qñ agitur de fructibus extantibus,non de consumptis pro quibus datur actio p̃sonalis,cui non præscribitur, nisi spatio xxx.annorum.

9 Tamen etiam in fructibus consumptis idẽ esse , quatenus effectus sit loculetior,tenuit Bart.in l.iij.C.de his, quæ vi,metusve caus.Bal.in l.ancillæ.C.de fur.Pau.de Cast.ĩ l.sequitur. §. fructus. ff.de vsucap.Curt.in cõs.lxxij.Soci.in ꝓ.ccl.Balb.in tract.præscri.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Imperator an sit dominus totius orbis.

1 EX Textu in l. deprecatio.ff.ad leg.Rho. de iact.colligiturilla cõclusio,q̃ Imperator est dñs totius orbis. ad idem est text.in l.j.C.de rapt.virg.ibi , nostri orbis regiones,&c.

2 Primò amplia hanc conclusionem,vt etiam omnes Reges dicantur esse sub Imperatore,Iason in cons.lxx. vol.iij.Fran.in rubri.de appel.Paris.in consi.j.vol.ij.

3 Limita hanc ampliationẽ in Rege Francorũ, Bar. in l.hostes. ff.de capti.& postli.reuer.Spec.in tit.de appel.§.nunc tractemus. in princ.Iason, qui hanc dicit * cõem opinionem in l. cunctos populos.nume. 10.C.de summa Trini.

4 Et idem est in Rege Hispaniarũ,Nico.de Vbal.in tract.success. ab intesta.in j.par.nu.82.Ias.in d.l.cunctos populos.nu.11.& ibi Caccialu.C.de summa Tri.Grãma.ꝓ.siciui.clxix.num. 10.& seq.

5 Declara tñ,qa oẽs principes seculares de iure tenentur recognoscere Imperatorẽ in dñm:vt habetur in c.Adrianus.e li.j.lxiij. dist.licèt de facto Reges Franciæ,Hispaniæ,& Angliæ neminem recognoscãt, Ab.post.Host.ĩ c.p venerabilẽ.n.37.q fi. sint legit.

6 Secundò amplia,qa cõclusio ꝓcedit etiã si Imperator fuerit tantũmodò electus,& nõdum coronatus, Cy. in l.fi. & ibi Iaco. But.& Ange.C.de quadri.præscri.Bart.in extrauag.ad reprimendũ,in verbo,Reges.Card.in cle.j.in ij.quæst.& ibi Imola ĩ iiij. q̃st. de iureiur.vbi dicit cõem opinionẽ, Archid.in c.legimus. xciij. dist.Bal.in prooe.Digest.in verbo,Rex pacificus. Calde.in ꝓ.vij. de priuileg.Abbas in c.venerabilẽ.de elect.vbi hanc dicit de consuetudine seruari.Homod.in ꝓ.cxxix.Corne.in ꝓ.j.vol.iij. & in ꝓ.clxxvij.vol.j.Deci.q hanc dicit*cõem opi.in ꝓ.cxciiij.& ĩ ꝓ.cccccclxxxviij.nu.7.vbi dicit cõem,& de consuetudine seruari.

Contrarium tenet glos.in l.fin.in verbo,insulas.C. de quadri. p̃scri.& ibi etiã Sali. Spec.in tit.de rescri.præsentat.§.fi.vers.item quod obtentum est.& istam etiam tenet Oldra.in cons.clxxx.

7 Tertiò amplia,quia Imperator nedũ res sibi immediatè subiectas,sed etiam mediatè subiectas infeudare potest:prout latè hanc opi.comprobat Curtius iunior in consi.clvij.nu. 10.

8 Primò limita,quia Imperator intelligitur dñs orbis vniuersalis, nõ autẽ rerũ particulariũ:vt declarat Bart.in extrauag.ad reprimendum,in verbo,Reges.Alber.in prooe.Digesto.num.9.refert,& sequitur Curt.iunior in ꝓ.clvij.Bar.ĩ l.j.§.per hãc.ff.de rei vendi.Ange.in l.deprecatio.ff.ad le.Rho.de iact.& in l.si hæredis seruus.ff.de lega.j.Bal.in l.bñ à Zenone. C.de quadri.p̃scri. & in cap.i.in prin.de pace iura.fir.ad idem est gl.in c.cõuenior.xxiij.q. viij.Luc.de Pen.ĩ l.fi.n.82.C.de loca.p̃d.ciuil.libr.xj.Ias.ĩ l.cũctos populos.n.6.&ibi Caccialu.C.de summa Tri.Feli.in c.q̃ in ecclesiarũ.de cõsti.Hippoly.ĩ l.j.n.96.C.de rap.virg.Rui.ĩ ꝓ.xxvj.vo.j.

9 Secundò limita, quia quo ad iurisdictionem, & protectionẽ tantummodò dicitur Imperator vniuersi orbis dominus : ita gl. in prooe.Digesto.& ibi Barto.

Et quo ad protectionẽ tantùm.hanc cõclusionẽ ꝓcedere dicit Alber.in l.bñ à Zenone.C.de quadri. p̃scri. & idẽ tenet gloss. penul.ĩ l.Barbarius.ff.de offi.p̃tor.& in l. bñ à Zenone. in verbo, oĩa.C.de quadri.præscri.Afflict. in prælud.cõsti.Reg. in xvij.q̃st. post And.de Isernia ibi:qui hanc dicit* cõem opi.Feli.in c. quæ in ecclesiarum, de cõstitu.Lofre.cons.iiij.Bal.in consil.cccxxvij. vol.j.Spec.in tit.de feud.§.qñ.ver.xiiij.quæritur. Abbas inc.quæ in ecclesiarum.nu.11.de constitu.

10 Contrariũ vt etiam sit dñs quo ad proprietatem, tenuit Hosti.in summa de præscri.rer.immobi.§.quę exigantur.ver.sed nũ quid maius peccatum est.Albe.de Ros.in prooe.Digest.nu.9.

11 Tertiò limita,in terris in quibus hodie nullam habet iurisdictionẽ,ꝓut sunt ea loca de quibus dictum est suprà in prima ampliatione,et vltrà illa sunt loca dominij Venetorum.Bald.in rub. ff.de rerum diuis.Barto.in l.hostes.ff.de capti.& postli.reuers. Ias. in l.cunctos populos.numero 11.C.de summa Trinit.Nicol.de Vbal.in tract.success.ab intesta.in prima parte,num.82.

12 Et propterea Imperator in dominio Venetorum nõ potest legitimare:prout latè firmat Maria.iunior in consi. 100,vol.ij.

13 Idem etiam erit dicendũ de Repub.Florentina,quæ tempore Honorij Papę iiij.soluto Rodulpho Imperatori prætio sex millium ducatorũ vindicauit se in libertatẽ, cõfirmãte Honorio libertatẽ prædictam.Quod quidem vltra Platinam, & alios historiarum scriptores, testatur Felin.in c.cùm non liceat.ver.quartò quidem.de prescri.Corset.in tract.de potesta.reg.quæst.cj.n.68.

14 Quam quidem dationem libertatis potuit Imperator conferre maximè Papæ auctoritate interueniente.Feli.in c.ad audiẽtiam.versi.& ista faciunt ad illam quæst.de præscrip.Soc.in cons. cclvij.versi.confirmantur prædicta.vol.ij.

15 Non immeritò igitur ciuitas Florentina cũ ab illo tempore citra fuerit in ista quasi possessione libertatis,ius quæsiuit.

Nam communis est Doctorũ sententia vt ciuitas præscribere possit ne Imperatorem,vel alium in dominũ recognoscat:vt de ista comuni opinione Doctorum meminit Corset. in tracta.de potesta.reg.q.cj.num.67.Lap.alleg.xcij.& hanc dicit cõmunem Balb.in tract.præscr.in ij.parte,quintæ partis princip.quæst.ij.

16 Et q̃ hodie ciuitas Florentina in suo dominio , nec Imperatorẽ,nec aliũ in dominum recognoscat, dicit Bart.in l.hostes.in fi.ff.de cap.& postli.reuer.& idẽ Ab.in cõsi.xcj.ver.sed his nõ obstantib⁹.vol.j.Cor.in cõs.lv.vol.ij.Alex. in cõsi.xcvj.vol.vj.Prob. in c.vbi periculum.in fi.de elect.in vj.Deci.in cõsi.cxxxv.& in ꝓ. dcclij.Cæpol.in consi.criminal.xvij.num.20. Curt.in tract.feud. in ij.parte,in.ij.quæst.principa.& idem dicit Felin. in c.cùm non liceat.versi.ad partem affirmatiuam.de præscript.

17 Hinc est q̃ Imperator nõ potest in ciuitate Florentina legitimare,ex quo in ea nullam habet iurisdictionem:vt tradit Deci. in cons.cccccclvij.in ij.dub.Maria. iunior in cõs. 100.n.24.vol.ij.

18 Prout etiã dici posset de Duce Sabaudiæ,qui & ipse nullũ superiorẽ recognoscit:Ias.in cõs.ccxxvij.vol.ij.post Rom.in ꝓ.lix.

FINIS QVINTI LIBRI.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOLICI Aduocati, Conclusionum seu Regularum,

LIBER SEXTVS,

In quo habentur Conclusiones ad varias, & diuersas materias pertinentes.

De Regulis iuris, Conclusio I.

ARGVMENTVM.

Ex actu impugnato commodum quis sentire non debet.

1 REGVLA IVRIS EST, vt ex eo nõ debeat quis cõmodũ sentire, quod nixus est impugnare. vt in reg. ex eo. de regu. iur. in vj. c. cùm olim. & ibi no. Abb. in vj. nota. de censib. l. Papinianus. §. meminisse. ff. de in-off. testa. l. j. C. de furt. l. quæsitum. ff. de acq. hæred. Alex. in ꝓ. ccix. in fi. vol. vij. Aegid. Bella. decis. ccccccliiij. Fastol. dub. xxviij. Fel. in c. super literis. vers. octaua regula. de rescri. latè Feli. in c. capitulũ. ver. cõfirmat. eo. tit. Frã. in c. solicitudinẽ. in ij. limi. de appel.

2 Et ꝓpterea Infertur, vt ex positione negata quis nõ possit suã intentionẽ fundare: ita Bar. in l. post legatum. versi. q̃ro, aduersarius. ff. de his, quib. vt indi. Spe. in tit. de posi. §. viij. Bar. in l. naturaliter. §. nihil cõe. vers. videndum est ergo. ff. de acq. poss. & in l. nõ vtique. ff. de excep. Feli. in c. capitulũ. de tescrip. Archid. in c. j. de confess. in vj. Guido Papæ qui dicit istã * cõem opi. in q. clxxxij. Soci. in cõs. cciij. idẽ tenet Io. And. in d. c. j. de confes. in vj. vbi Io. Monach. Domi. dũ se remittit ad Spec. in loco suprà alleg. & ibi Philip. Fran. Ang. in l. j. §. si qs simpliciter. ff. de ver. obli. vbi Areti. Alex. in ꝓ. ccix. in fi. vol. vij. & in ꝓ. clxxxv. vol. v. & in ꝓ. clj. vol. v. & in ꝓ. xcj. vol. vj. & in cõs. xcij. vol. v. & in l. j. §. si qs simpliciter. in fi. ff. de verb. obli. Ange. in cons. clv. Fran. in c. fi. de iureiu. in vj. & hoc tenet Bal. in l. vnica. C. de ꝓfess. versi. itẽ q̃ro. in j. membro.

3 Secundò infertur, vt nõ possit quis se fundare in appellatione quã negauit: ita Spec. in tit. de appell. §. nunc breuiter. ver. sed pone. Card. in c. ex parte. el ij. de rescri. & ibi Imola.

4 In q̃riũ facit, Nã ego possum me fundare in facto negato. Bar. in l. post legatum. vers. quero, quid si cũ impugnatione. ff. de his, quib. vt indig. Feli. in c. capitulum. in vj. limita. de rescri. Ias. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. poss.

5 Sed intellige iuxta declarationẽ infrà fiendã, quia possum me fundare in probationibus, ex quibus est verificatũ factum negatum: & hoc probant oĩa, quæ allegat Feli. in loco proximè allegato, vt infrà ponam in quarta limita. huius dicti.

6 Tertiò infertur, quia nõ potest quis se fundare in libello quẽ negauit: Bartol. in l. si magnum. C. qui. accus. non poss. in l. cùm precum. vbi Bal. & Sali. C. de libe. causa.

7 Quartò infertur idẽ esse in confessione: Rui. in cõs. cl. vol. iij.

8 Quintò infertur, vt idem sit in dicto testis negato: vt ponit Ruinus consi. xxiiij. vol. iiij.

9 Sextò infertur idem esse in promissione. Ruinus in consi. cij. vol. iiij. & consi. lvj. vol. v.

10 Primò amplia, vt ex positione negata nõ possit quis se fundare, nedũ in eadẽ instantia, sed nec in alia, etiã inter easdem personas: Ruinus in consi. cij. vol. iiij.

11 Secundò amplia, vt nõ modò ex positione negata quis non possit se fundare, sed nec ex positiõe, cui recusauit respõdere: ita voluit Alex. in d. l. naturaliter. §. nihil. vers. illud non omitto. ff. de acq. poss. & Soci. ibi, versi. aliq̃n, & ij. & ibi Claud. idẽ tenet Bald. & Alex. in l. iij. C. de repud. hẽd. qui intelligit istũd, qñ est iussus respondere, & nõ respondit: secus si non fuisset iussus respondere.

12 In cõtrariũ facit, nam contumax nõ respondẽdo, fateri videtur conferta iri responsione: & propterea videtur posse se in ea fundare. Iason in l. iij. ff. de aequi. possess.

13 Primò limita, nisi negatio fuerit p negatẽ reuocata: ita dicit Bar. in l. post legatũ. vers. q̃ro, aduersarius. ff. de his, q̃bus vt indig. Bal. in l. edita. in repe. vers. sæpè accidit. C. de eden: Feli. in c. capitulũ. in iiij. limi. de rescri. Alex. in d. l. naturaliter. §. nihil cõe. vers. circa illud aũt quod incidenter. Soci. in ꝓ. clviij. Alex. in cõs. xcj. vol. vj. & in ꝓ. xcij. vol. v. & in dicta l. i. §. si qs simpliciter. in fi. ff. de verbo. obliga. vbi Ang. & Herc. Philip. Frã. in c. fi. de iureiur. in vj. versi. tertiò limita. & vide infrà in vij. limi. principali.

Contrariũ sentit Bar. in l. eum, qui. in ij. notab. ff. de iureiuran.

Tamen eius opinio communiter reprobatur: vt per Feli. qui declarat in cap. cæteerùm. de iudic.

14 Et ista reuocatio negationis, non exigit probationem erroris, sed potest fundari in confessione partis resultante ex sua positione: vt dicit Bar. in dicta l. post legatum. vers. quæro, aduersarius. Feli. in ca. capitulum. de rescri. Bar. in l. Celsus. ff. de vsucap.

15 Contrarium, quòd ista reuocatio exigat probationem erroris, voluit Archid. & Io. And. in cap. j. de confes. in vj. & idem Alexan. in apostil. ad Barto. in dicta l. post legatum. Guido Papæ quæst. clxxxij.

16 Et hoc limita, quando positio esset obscura, & intricata. ita Alcia. in d. §. si quis simpliciter. nu. 32. ff. de verb. oblig. quia tunc error præsumeretur absque alia probatione, vt ibi per eum.

17 Prout etiam si pars reuocasset suam positionem tunc etiam reuocatio illa exigeret probationem erroris, sicut exigitur, qñ reuocatur confessio. ita declarat Bar. in d. l. post legatũ. ver. quæro, aduersarius. iuncto vers. item pone ꝙ reuocasti. Hercu. in d. §. si quis simpliciter. vbi declarat.

18 Amplia, quia probando errorem quis reuocare potest etiã confessionẽ, quæ resultat ex productione in strumenti. Bart. in l. cum precum. C. de li. cau. vers. extra quæro. & in l. alia. in prin. C. de his, qui. vt indi. idem ponit Inno. in ca. cùm venerabilis. de excep. Fran. in c. fi. de iureiu. in vj.

19 Tamen limita, vt per Feli. in cap. cùm venerabilis. de excep. vbi ponit, quando produxi instrumentum, quod posteà deprehenditur falsum, an mihi præiudicet confessio, quæ oritur ex productione: & inquit, ꝙ si scienter produxi instrumentum falsum, etiam eo reprobato, aduersarius potest se fundare in cõfessione orta ex illa productione. & plures alias declarationes tradit in hac materia, quas breuitatis causa non refero.

20 Primò sublimita hoc, quod dicitur de reuocatione negationis, vt procedat quando fieret in eodem iudicio, secus in alio, quia tunc præsumitur calumnia. ita ponit Areti. in d. §. nihil cõmune. vers. ex qua doctrina sequitur. Claud. in l. j. §. si quis simpliciter. ff. de verb. oblig.

Contrarium Claud. in d. §. nihil commune. versicu. hanc conclusionem. colligitur ex dictis Anto. de But. in ca cùm olim. ver. si enim nos agimus. de censib. vbi quid in eodem iudicio, quid ĩ diuerso, & quid in alia instantia.

21 Secundò sublimita, dummodò negans aliter puniretur ex sua negatione, quia tunc posset reuocare suam negationẽ: sed si in alio nõ grauaretur, tunc grauatur in hoc, vt non possit suam negationem reuocare. ita Bal. in dicta l. vnica. C. de confess. Soci. in d. §. nihil commune. Bart. in l. nemo. ff. de exce. versic. pone exemplum Dyni.

22 Tertiò sublimita, nisi iã ante reuocationẽ detectũ esset mãdatũ negãtis. quia nõ posset tunc amplius reuocare: ita Alex. in dicto §. si quis simpliciter. in fi. & ponit Roma. in l. eũ, qui. secundo membro. ff. de iureiu. & ponit Feli. in ca. cæterũ. de iudi. Alex. in apostil. ad Barto. in d. l. post legatum. ff. de his, quib. vt indig.

23 Quartò sublimita, qñ reuocaret incontinenti, non si ex interuallo: ita Roma. in d. §. si quis simpliciter. vers. secundò videndum est. & ibi Areti. Alex. in apostil. ad Bar. in d. l. post legatum.

24 Declara, quia tunc dicitur qs incõtinenti reuocare, qñ reuocat re integra: quia si negatio fuisset iã per aduersariũ acceptata,

nõ posset quis ẽt in continenti illam reuocare: vt declarat Rom. & Areti. in d. §. si quis simpliciter. in fi. & ibi Alcia. nu. 32. Fran. in c. fin. versi. & aduerte. de iureiuran. lib. vj.

25 Et istud intelligitur, qñ quis vult reuocare nõ docto de erore ex interuallo, vel post acceptationem partis: sed si vellet docere de errore, posset ẽt ex interuallo, vel post acceptationem: ita vult Bar. in d. l. post legatũ & ita declarat Areti. in d. §. si quis simpliciter. & sumitur ex dictis Bal. in l. edita. in repeti. ver. sæpe accidit. C. de eden. & ponit Fran. in dicto c. fi. de iureiuran. in vj.

26 Quintò sublimita, qa negans non põt reuocare negationẽ, ad hoc vt cõsequatur præmium confessionis: Bar. & Bal. in l. eũ, qui. ff. de iureiu. Bald. in l. error. C. de iuris & facti igno. plura cumulat Alex. in apostil. ad Bar. in d. l. post legatum.

27 Secũdò limita, nã in facto negato põt quis fundare declinatoriã incompetentiæ aduersus agentem: ita notat Bal. per illum tex. in cap. j. de controuer. inter vasal. & episco. refert & sequitur Areti. in d. §. si quis simpliciter. ff. de verb. obliga.

28 Tertiò limita, nã negans simpliciter factum põt approbare qualitatem facti, & in ea se fundare: ita Alex. in consi. xxj. vol. vj.

Contrarium Areti. in d. § si quis simpliciter. ver. quartò adde. vbi etiam dicit illud non habere locum in causa libertatis.

29 Quartò limita, nã licèt nõ possit negans se fundare in positione negata, potest tñ se fundare in ꝓbationibus factis super ꝓbatione negata: Bar. in d. l. post legatũ. ver. q̃ro, ego negaui. Ang. in ꝓ. clv. Fran. in c. j. de cõfess. in vj. Areti. in d. §. si qs simpliciter. Alex. in cõs. clxxxiij. vol. v. Pet. de Anch. in cõs. cviij. versicu. hinc dicimus. Card. in cõs. xxix. Prob. in addi. ad Io. Monach. nu. 12. & seq. in c. j. de confess. in vj. Ias. in l. iij. ff. de acq. poss. Abb. in c. venerabilis. versi. & ex hoc, quod suprà dixi. de excep. Innoc. hoc sentit in c. cùm olim. de censib. ponit Hippoly. in rubri. de fideiuss.

30 Quintò limita, quia licèt nõ possit qs se fundare in eo, quod immediatè negauit, potest tamen se fundare in eo quod mediatè resultat ex intentione aduersarij negata: Ias. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquiren. possess.

31 Illud autẽ, quod dicitur in principali regula, vt qs nõ possit commodum sentire, ex eo, quod impugnauit,

32 Primò amplia, vt qui etiã nõ possit se fundare in contractu, quem non seruat, & sic qñ illũ impugnat omittendo: ita Pau. de Cast. in l. cùm proponas. la ij. C. de pact. vbi clarius Deci.

33 Secundò amplia, vt per cõtrauentionẽ factam in parte quis eadat à commodo totius: Ange. in cons. clxviij. Io. Crot. in repe. l. filiusfamil. §. Diui. versi. primò quæritur. ff. de leg. j.

Cõtrarium tñ tenuit Ias. in l. ait prætor. ff. de iureiur. Ruinus ĩ consi. xlviij. & in cõsi. cxix. & consi. cxxij. vol. ij.

34 Tertiò amplia, etiam si quis nõ persistat in impugnatione, dummodò illam non reuocauerit: ita Areti. in c. præsentium. de testib. Feli. in c. capitulum. versi. ex quibus omnibus. de rescri.

35 Primò limita, nisi impugnatio sit in actu separato ab eo, in quo quis se intendit fundare: ita declarat Deci. ponens exemplũ in d. l. cùm proponas. la ij. C. de pact. in l. ij. C. de insti. & substi. sentit Ant. de But. ĩ c. cùm olim. ver. quartò qñq; reprobat. de cẽsib. Sarn. in regu. de anna. l. q. xvj. Abbas in c. ex parte decani. in v. notab. de rescrip. vbi Ant. de But. versi. si impugnat. Ias. in l. qui Romæ. §. Seia. in primo notab. de verb. oblig. Deci. in ꝓ. cccxvij. & ĩ ꝓ. ccxxvj. Ale. in d. l. cùm ꝓponas. vbi plura cumulat, C. de pact.

36 Et propterea dr, ꝙ qui nõ impugnat actũ, sed solennitatem actus ad certum effectũ, põt respectu alterius effectus se fundare in illo actu: vt dicetur in xj. limita. & hoc est de mente Bar. in d. l. post legatũ. versi. itẽ oppono, dicitur hic, ff. de his quib. vt indig.

37 Declara, quia quo ad istum effectũ, ea dicuntur etiã capitula connexa, quæ ad inuicẽ sunt correspectiua: vt notat Grammat. decis. ciij. num. 154. & seq.

38 Secũdò limita, nã quis priuatur cõmodo propter impugnationem eatenus quatenus fuisset consecutus, si sua impugnatio non habuisset effectum: ita Alex. per illũ tex. in l. ita tamen. §. qui suspectã. in secundo notab. ff. ad Trebellia.

39 Tertiò limita, nã impugnans cõtinens põt se fundare in cõtento: vt exemplificat in rescripto Domi. ĩ c. fi. de iureiu. ĩ vj. post Io. And. ibi, versi. & faciunt prædicta. refert, & sequitur Feli. in c. examinata. de iudi. Abb. in c. cùm venerabilis. ver. secũdò potest dici melius. de excep. sentit Gomes. in c. j. nu. 127. de consti. in vj.

40 Quartò limita, nã pendente impugnatione põt impugnans se fundare in eo, quod impugnat: vt tenet Compostel. in c. capitulũ. & ibi Io. And. vers. sed qũo. & ibi Ant. de But. & ibi Abb. in finalibus verbis. Imola, vers. sed aduerte. & Feli. in prima limi. de rescri. Pet. de Anch. in ꝓ. xvj. circa fin. vers. nõ obstat. sentit Imo. in c. ex parte Decani. ver. sed ꝓ declaratione. de rescr. Feli. in c. super literis. vers. limita primò. de rescri. Roma. in cõsil. cccxlvij. in ij. dub. Sarnen. in regu. de anna. quæst. xvj. Hispa. in c. per vestras. de do. inter vir. & vxo. Rui. consi. clxvj. qui dicit * cõem, nu. 17. vol. iij. & consi. lvij. vol. iiij.

41 Sublimita, vt per Bar. in l. post legatũ. vers. sed q̃ro, vtrũ causa nullitatis pendente. ff. de his qb. vt indig. vbi impugnans testũ tanquã nullũ, pendente causã nullitatis, non potest petere legatum, quia per hoc fieret præiudicium causæ nullitatis.

42 Ista tñ principalis fallentia semper mihi visa fuit dura, tum quia q̃ illã tenere videt Ant. de But. in c. cùm olim. vers. qñ persistit in reprobatione, de censib. & q̃ tenet Rota in decis. Bellame. ccccccliiij. per rationẽ ibi in decis. allegatam: quia allegans contraria nõ est audiendus. l. j. C. de furtis. & est contra opi. Bar. in d. l. post legatum. vers. si verò non destitit. & istud etiam sentit Ale. in l. qui Romæ. §. Seia. ff. de verb. oblig.

43 Tũ qa vr destruere regulã ipsam, nã si pẽdẽte impugnatione regula non operat vt quis excludatur à commodo actus, quem impugnauit, qñ regula operabitur: nam finita impugnatione, & tunc aut impugnatio erit declarata falsa, & non prohibetur in ea quis se fundare, aut commodũ consequi ex actu quem impugnauit, et sic non operatur regula, vt dicetur in limita. viij.

44 Aut est ꝓbata vera impugnatio, & ẽt nõ operatur regula, qa tunc nõ excluditur ex eo, quia nixus sit impugnare, sed qa apparet actũ inualidũ, & talẽ, in quo non potest fieri fundamentum.

Nam quando impugnans obtinet in impugnatione, non potest in eo actu facere fundamentum, nec in illa instantia, nec in alia, nec contra eandem personam: vt per Abb. in capi. gratũ. vers. adde aliã. de offi. delega. nec contra diuersas, Roma. in cõsi. cccxlvij. in secundo dubio. Ant. de But. in c. cùm olim. de censib.

45 Item, qa nulla esset differentia, an quis se fundaret in actu impugnato inter easdẽ personas, vel inter alias: & sic sequens limitatio esset falsa, dum dr, ꝙ licet se fundare in actu impugnato inter alias personas: Nam aut pendet impugnatio, & tunc etiam si sumus inter easdem personas, non prohibetur quis in eo actu se fundare, stante ista limitatione.

46 Aut quis succubuit in impugnatione, & tunc etiã inter easdẽ personas poterit in ea se fundare, vt dicetur in octaua limita.

47 Aut obtinuit, & tunc neque inter easdem personas, neque inter alias: vt per Roma. in consi. proximè allega. & istud videtur de mente Aimo. in tracta. de antiq. temp. in prima par. nu. 127.

48 Quintò limita, nã inter alias personas potest quis se fundare in eo, quod aliàs impugnauit: ita Ant. de Bu. in d. c. capitulum. & Feli. in secunda limita. Imola in c. ex parte Decani. ver. ꝙ huius declaratione. de rescri. vbi Ant. de But. ver. quãdo quis se fundat.

49 Sextò limita, nam si impugnans impugnauit ex causa, quæ cõtinet manifestum errorem, nõ est ei interdictum, aut prohibitum in ea se fundare: ita Bar. in l. post legatum. versi. sed quæro. ff. de his, quib. vt indig. & ponit Feli. in c. capitulum. in iij. limita. de rescri. Anto. de But. in c. cùm olim. ver. sexto casu. de censib.

50 Septimò limita, nisi desistat ab impugnatione, quia si desistit impugnãs ab impugnatiõe, potest in actu impugnato se fũdare: ita Inno. in c. cum olim. de censib. vers. si autem ante sententiam. vbi videtur dicere, ꝙ sufficiat hoc fieri ante sententiã. & ibi Ant. de But. ver. quinta causa. vbi dicit, ꝙ hoc debet facere ante causę conclusionem. Barto. in d. l. post legatum. Aegid. Bellame. decis. ccclvij. in fi. & in decis. antiq. decis. ccccccvij. Fel. in c. ex parte. el ij. de rescri. Imola in iiij. limita. in dicto c. capitulum. de rescri. Feli. in c. super literis. eod. titu. Aret. in c. præsentium. de testib.

51 Facit quod dictum est suprà de reuocatione negationis, nu. 13. & sentit Rota in nouis, decis. cccxxj.

52 Octauò limita, nisi impugnãs in impugnatiõe succubuisset, Inn. in c. cũ olim. ver. post sententiã autem. & ibi Ant. de But. ver. quãdo reprobans instrumẽtũ. qui hoc intelligit, siue in eadẽ instantia, siue ĩ alia inter easdẽ personas. & vers. secũdo casu. & Bar. in d. l. post legatũ. ver. pcedo vlterius. Pau. de Ca. in l. cũ ꝓponas. la secunda. C. de pact. Ang. in l. qui Romæ. §. Seia. ff. de verb. obl. vbi etiã Im. qui declarat in j. not. hoc ꝓcedere, quando agitur de dãno, secus si de lucro. & ibi Alex. in j. not. Fran. ĩ c. fi. ver. secũdò in cõtratium facit. de iureiu. in vj. Dec. in l. cũ fundus. §. feruũ tuũ imprudẽs. ff. si cer. peta. Io. Crot. in c. j. in glo. ij. de rescri. in vj. Fel. in c. examinata. vers. & aduerte. de iudic. Feli. in c. gratum. de offi. deleg. Roma. in consi. cccxlvij. in ij. dubio. Feli. in c. capitulum. in vj. limita. Aimo de antiqui. tempo. in prima parte, nu. 126.

Idẽ tenet Hispanus in c. per vestras. de do. inter virum & vxo. Ias. in d. l. qui Romæ. §. Seia. in j. notab. Ruinus in consi. clxvj. vol. iij. in consi. cxxxv. vol. iiij.

53 Et facit quod notat idem Ruinus in ꝓ. cliiij. vo. v. vbi qs põt allegare turpitudinẽ suam, qñ illa est detecta iuris ꝑsumptione.

54 Et ista limitatio clarè ꝓcedit quo ad ꝓtractus, sed in vltimis voluntatib⁹ si quis dixerit falsum, vel inofficiosum testamẽtũ, licèt succubuerit, nõ potest amplius ĩ eo se fundare: ita declarat Soc. in d. l. Seia. ĩ iiij. not. & ponit Bar. in d. l. post legatũ. ff. de his, quib. vt indi. Ias. in d. §. Seia. in j. not. Ant. de Bu. in c. cũ olim. de censib.

55 Sed qñ diceret testamentum nullum, vel aliam dispositionē nullā, tunc si succumbit impugnans, pōt ex illa commodū reportare, ita dicit tex. ī d. l. post legatū. ff. de his, q. vt īdi. & not. Bar. ibi.
56 Quod intelligit Anto. de But. vel quando impugnatio non concludit defectum in eo, super quo impugnans intendit se fundare, ita in d. c. cùm olim.
57 Vel qñ in eadē instantia volo me fundare in testō quod ego dixi nullum, secus quando in alia instantia: vt ibi per eum.
58 Nonò limita, nā licèt pars nō possit in eo, qđ impugnauit se fundare: pōt tñ iudex ex officio suo fundare se in eo, qđ pars impugnauit: ita Bar. ī l. post legatū. ver. vnū tñ aduerte. ff. de his, qb. vt indig. Ant. de But. in c. licèt ca... ver. quæro, cum gl. de pba. & Are. in l. j. §. si quis simpliciter. ff. de ver. ob. & in c. præsentium, de test. Alex. in consi. clxxxiij. vol. v. Dec. in c. at si clerici. de iudi.
59 Imola in d. c. licèt cām. ver. an iudex. q. hoc intelligit, qñ ex hoc sequeref, φ alter locupletaref cū aliena iactura. & Fel. ibi, & idē Fel. qui declarat in c. capitulū. in vj. limita. de rescri. Rui. ɔs. xxj. vol. j. & consi. xlvij. vol. j. & consi. cxc. vol. j. & consi. cxxxv. vol. iiij. & consi. cliij. vol. v. & in consi. clviij. vol. v. vbi declarat.
60 Decimò limita, nā in impugnatione statur ēt in fauorē impugnantis, quatenus illud quod facit pro impugnante, est cōnexū cū eo, quod facit pro pducente: nā si instrm, quod ego impugnaui, continet, φ ego debeam centum Titio sub ɔditione, impugnatio mea non dēt facere, quòd ego cōdemner Titio purè, sed bñficium conditionis, quod ex dicto instrō resultat, in hoc casu mihi prodest: Inno. in d. c. cùm olim. ver. vñ dico. de censib. & Abbas ibi, ver. & ex dictis suis.
61 Areti. in cap. presentiū. qui hoc relinquit arbitrio iudicis tā in cōexis, q̄ in separatis. Ant. de But. in c. cùm dilectus. ver. vel secundò dic. de consue. & ibi Imola, versi. vel tertiò pōt dici. Abb. in dicto ca. præsentium. Feli. in dicto ca. capitulum. in v. limita. & facit quęstio Gofre. quā refert Io. And. in c. fi. in prin. de iureiur. in vj. vbi Domi. & Pet. de Ancha. sequuntur.
62 XI. Limita, nā q non impugnat actū, sed solennitatem actus ad certum effectū, potest respectu alterius effectus se fundare in actu: ita Innoc. in c. cum olim. in prin. de censib.
63 Et hoc intelligitur per Anto de But. ibi, qñ defectus solennitatis allegatus nō concludit ad nullitatē illius effectus, respectu cuius se vult fundare impugnans, vt ibi per Anto. de Butri. Soci. in l. non vtique. ff. de exceptionib.
64 Itē qñ succubuit, vt possit ī eadē instantia se fundare, ñ ī alia.
Tñ limitationē principalē cū prima declaratiōe sequif Imola in c. ex parte decani. vers. pro cuius declaratione. de rescri. vbi Ant. de But. vers. qñque quis. Abbas ibi in v. nota. & est tex. in d. l. post legatū. & declarat Bart. ibi vers. oppono φ ille. Feli. in d. ca. capitulū. in xj. & in viij. limit. hoc voluit Gofred. cuius q̄st. refert Io. And. in c. fi. in prin. de iureiu. & sequuntur ibi Pet. de Anch. & Domi. & ponit Abbas in c. cū venerabilis. vers. ad hoc allego. de excep. & ī c. examinata. de iudi. & ibi Fel. Rom. ī l. j. §. si qs simpliciter. vers. aliqñ negat qs. ff. de verb. oblig. Feli. in c. cùm venerabilis. vers. limitatur secundò. de excep. Deci. in consi. cccxvij. in fi.
Cōtrariū sentit Bar. in l. decem. in vlti. q̄st. ff. de verb. obli. clarè voluit per illud dictū Bart. Areti. in l. j. §. si quis simpliciter. eo. tit.
65 XII. Limita, qñ impugnatio nō est acceptata p partē. Ruinus in consi. xxj. volu. j. & in cons. cxxxv. volu. iiij. & facit quod suprà dictum est in quarta sublimita. nu. 24.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Subrogatum sapit naturam subrogati.

VVlgata est illa regula, φ subrogatū sapit naturā eius in cuius locū subrogatur. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis cautionib. Alex. in ɔs. cxciij. vol. ij. Bar. in l. si quis filiū. in fine princ. C. de inoffi. test. & in l. cùm ex filio. versi. item non posset agere. ff. de vulg. & pupil.
Plura cōgerit Ias. in dicto §. q iniuriarū. Fel. in ca. cùm accessissent. vers. & ex hoc dicto. de cōsti. in c. cùm ex officij. vers. cū prædictis. de præscrip. & plura alia cōgerit Rebuf. in tracta. nomina. q. viij. ver. itē qui in alterius. Bal. in dicto §. qui iniuriarū. versi. ex istis habes. Alex. in apostil. ad Barto. in l. j. §. fi. ff. si qs testa. lib. esse iussus fuer. Ant. de But. in ca. ecclesia. el. j. in ij. notab. vt lite pend. Deci. in consi. 50. vers. secundò hoc probatur. Soc. per illū tex. in l. filiæ. §. fin. in iij. notab. ff. de conditionib. & demōstrat. Hippoly. singu. cclv. Tiraq. de legib. connubialib.
2 Et propterea vr subrogatus seruus in locū alterius, cui dominus idem nomen imposuit: Soci. in d. l. filiæ. §. fina. in xx. notab. ff. de condi. & demon. qui dicit illum tex. alibi non reperiri. Dec. in capi. j. nu. 12. de praben. Gomes. in §. fuerat Insti. de actio.
3 Primò Amplia, vt habeat locū etiā in legis subrogatione. vt no. Henri. Boich in d. c. ecclesia. vt lite pend. & Soc. in cōsi. cclxviij. Bal. in l. j. §. sed si cū. C. de rei vxo. act. & in d. §. qui iniuriarum. Bar. in l. j. §. fi. vers. secūdo casu. ff. si quis testa. lib. esse iuss. fue. Iac. de Arena in l. qui id quod. ff. de dona. Cy. in l. vnica, §. & oēs quidē. C. de rei vxo. actio. Alber. in dicto, §. qui iniuriarū. Io. Faber in §. fuerat. Insti. de actio. Tiraq de iure primoge. quæst. xl. nu 41.
4 Secundò amplia, vt cōclusio pcedat etiā in subrogatione hominis, qñ concurrit eadem æquitas, & dispositio est fauorabilis. Henri. in c. ecclesia. vt lite pend. Soci. in consi. cclxviij.
5 Tertiò amplia, vt istud pcedat siue respectu psonæ, vt est tex. in l. fi. & ibi notat Bart. C. de proxi. sacro. scrini. lib. xij. & hoc etiā quo ad priuilegia. Ripa in ij. respon. vol. ij.
Siue respectu rei, c. maiores. de baptis. l. si donatæ. §. si sponsus. ff. de do. inter vir. & vxo. l. filia. §. Titia. ff. de cond. & demonst. gl. in d. §. qui iniuriarū. & declarat Ange. ibi Chassa. in cōsue. Burg. Bal. in d. §. si sponsus. in vtraque lectu. Feli. in c. ecclesia S. Mariæ. versic. & retenta. de cōsti. Mantua. in cons. viij. nu. 4. licèt quoad istud dictū contrarium teneat Gomes. in §. fuerat. Insti. de actio.
6 Quod tñ Limita respectu pœnæ. vt per Rui. cōs. cxxvij. vol. ij.
7 Tenendo primā opinionē dicas, vt procedat etiā respectu pcessus summarij, qui seruandus esset super vna re.
Nā ēt respectu rei subrogatæ, idē processus summarius seruaretur. Feli. in c. quoniam frequenter. §. porrò. vt lite non cōtest.
8 Prout etiam procedit regula respectu tpris. l. in ɔtibus. C. de nō numer. pec. Bal. in l. superuacuā. in iij. not. C. de tēp. in inte. resti. l. duob⁹. §. j. ff. de iureiu. glo. in l. apertissimi. C. de iud. Ang. ī d. §. q iniuriarū. & hęc oīa ponit Soc. ī trac. cita. in vij. arti. ī xlij. fal.
9 Quartò amplia etiā in actione subrogata, quæ sapit naturam eius, in cuius locū subrogatur: vt est tex. in d. l. si eū. §. qui iniuriarū. ff. si qs cau. & est tex. in §. fuerat. Insti. de actio. in l. vnica, §. sed etsi cū. C. de rei vxo. actio. & ibi not Bal. not. Bar. in d. §. q iniuriarū. in j. notab. & Bald. in ij. notab. Ange. Areti. in §. rursus. Insti. de actioni. & Ias. ī §. sed istæ. n. 39 Insti. eod. tit. Mātua. in ɔs. lxxx. n. 4.
10 Quod pcedit ī subrogatiōe facta à lege, vt s. ī i. ampliatiōe.
11 Et hoc habet locū, siue facta sit subrogatio in locum actionis nōdū natæ, siue in locum actionis viuentis: vt declarat Ang. in d. §. qui iniuriarum. & in l. certi condictio. ff. si cer. peta.
Secus si in locū actionis extinctæ: vt not. Ange. in d. §. qui iniuriarum. & in l. certi condictio. ff. si cer. peta. & Rom. & ibi Iason, apostil. ad Bart. in l. j. §. fi. ff. si quis testa. lib. esse iuss. fue.
12 Pro qua limitatione facit quod notat Bal. in l. pactum quod dotali. in xviij. qō. C. de colla. vbi renunciatio iurata facta p matrem de successione patris non præiudicat nepotibus, qui licèt subrogentur loco matris, tñ non possunt in hoc casu subrogari in actione matris iam extinctæ.
Contra ampliationem tenet Deci. in dicta l. certi condictio. Gomes. in dicto §. fuerat.
13 Quintò amplia, vt actio subrogata sit temporalis, si ea, in cuius locum subrogatur, erat temporalis. ita glos. in dicta l. certi condictio. & ibi Bart. & alii, ff. si cer. peta.
14 Et ecōtrà temporalis subrogata in locū perpetuæ fit perpetua. Iason in §. sed iste. versi. item quod dictum est. de actio. Purp. in d. l. certi condictio. vers. amplieris econtrà. ff. si cer peta.
15 Limita oīa quæ dicta sunt de actione, vt nō pcedant in subrogatione actionis facta p hoīem, Bald. in l. vnica, §. sed & si nō. C. de rei vxo. actio. & in l. si eū. §. qui iniuriarū. versi. secūdo casu. ff. si quis cau. Barto. in dicto §. fi. in l. j. ff. si quis testa. liber esse iuss. fue. vers. aut substituitur per hominem. Iac. de Arena in l. qui id quod. ff. de dona. Alber. in dicto §. qui iniuriarum.
16 Quod intellige, quo ad accessoria ipsius actionis: secus quo ad ipsum principale: ita Henri. Boich in c. ecclesia S. Mariæ. vt lite penden. Cyn. in l. vnica, §. & oēs quidē. C. de rei vxo. actio. Io. Faber in § fuerat. Institu de actio.
17 Secūdò intellige illud, φ subrogata actio sapit naturā actionis, in cuius locū subrogatur, vt non procedat quo ad ea pter q̄ facta est subrogatio. Cy. in l. vnica, §. & oēs quidē. C. de rei vxo. act. Hēric. in c. ecclesia. vt lite pēd. Io. Fab. in § fuerat. Insti. de act.
18 Tertiò intellige, quo ad naturā primordialē, secus quo ad accidentalē. gl. in l. certi cōdictio. ff. si cer. peta. in glo. ij. in fi. Barto. in d. §. qui iniuriarum. & ibi Ias. Bar. in cōs. xiiij. in prin. Ant. de But. in c. ecclesia. el. j. vt lite pend. Feli. in c. si pro debilitate. de off. dele. Albe. de Rosa. in §. qui iniuriarū. & Ias. in §. actionū. Instit. de actio. & in §. fuerat. eod. tit. sentit Bal. in l. vnica, §. sed etsi cum. C. de rei vxor. actio. Soci. in regul. ccclxxxiij. in j. fallen. Ias. in l. post dotē. nu. 28. ff. so. mat. Bar. in d. l. certi condictio. post glo. ibi, quā dicit alibi nō reperiri. & ibi Bald. idem tenet Ang. in l. itē veniūt. §. item cùm prædiximus. ff. de peti. hæ. Iason in l. si cōuenerit. ver. vltimò facit. ff. de iurisd. om. iud. Deci. ī c. j. ver. vltimò nō obstat. de iudi. in c. si pro debilitate. ver. sed moderni. de offic. deleg.

Et

19 Et hoc intelligit Alex. in d. l. certi condictio. ver. p hāc gl. qñ altera succedit in locū alterius æquè principaliter, secus si accessoriè. & ibi Purpur. ver. sublimitatur. & Dec. & Rom.
20 Vbi intelligit, φ ēt assumat naturā accidētalē, quo ad morā, & ibi Dec. licèt contrarium ibi Purp. ver. ij. sublimitatur.
Contra hanc tertiam intelligentiam tenet in d. l. certi condictio. Pau. de Ca. ver. vlt. quæritur. Ias. in d. l. certi condict. Gomes in §. fuerat, in j. limi. inst. de actio.
21 Quartò Intellige, vt actio sortiaf naturā eius, in cuius locum subrogatur, quo ad vitā actionis, & quo ad illud ad quod datur, non quo ad alia: ita Alberic. in d. l. certi condictio. nu. 24. ff. si cer. pet. & ibi Soc. ver. concluditur ex dictis Bar.
Contrarium Purpur. in d. l. certi condictio. versicu. ij. principaliter.
22 Quintò Intellige, qñ actio subrogata prouenit ex eadē cā, & eodem principio, vt tunc assumat naturā eius in cuius locū subrogaf, aliàs secus: vt per Dec. in l. certi condictio. in fin. ff. si cert. pet. ver. vel ij. respondetur. & dicit Aret. ibi in fi. quòd debet oriri ex eodem fonte, & eodem respectu.
23 Sextò intellige, vt non sortiatur eandem naturam, quo ad vitam, qñ subrogatio facta est de iure speciali. Bar. in l. j. §. fi. versic. j. casu. ff. si quis testa. liber esse iuss. fuer.
24 Septimò intellige, vt non sit famosa actio, sicut prima, ea in cuius locum facta est subrogatio. Tiraq. in tracta. *le mort saisit le vif* in nona declaratio. secundæ par. nu. 22.
25 Sextò amplia, vt etiam vsusfructus subrogatus loco annui legati sapiat illius naturam. Rui. in consi. cxxix. vol. j.
25 Septimò amplia, nā præscriptio decē annorū subrogata per statutū loco pscriptionis triginta annorū sapit illius naturā. Tiraq. de retract. lignag. § j. in gl. ix. nu. 79. vbi plura cumulat.
27 Octauò amplia, quia castrum nouum iuxta antiquum cēsetur subrogatum loco antiqui, & illius naturam ac easdem conditiones assūmit. Boer. dec. cxxij.
28 Nonò amplia, regulam locum habere ēt si subrogatū in aliquo casu discreparet ab eo, in cuius locū subrogatur, qa in aliis suam naturam suscipit: vt not. Pau. de Cast. in consi. lxxiij. volu. j. incip. licèt ista domina Lisa. refert, & sequitur Ias. in d. §. qui iniuriarum. Dec. in consi. 50. ver. ij. hoc probatur. Purpur. in d. l. certi condictio. Gomes in §. fuerat. Instit. de actio.
28 Decimò amplia, nā si vnus casus subrogaf loco alteri⁹ cōtēti in statuto, ēt statutū trahif ad casum subrogatū. Aret. in l. j. ff. de vul. & pup. & ibi Ias. Chass. in consue. Burg. sub rubric. de cōclus. & approbat. consue. ducat. Burg. in xiiij. conclus.
30 XI. Amplia, vt subrogatus ēt cēseaf subrogatus quo ad obseruātiā formæ: ita Fel. in c. cū dilecti. in septima ampliatio. de rescript. per notata per Bald. in l. fi. C. si mancip. ita fuer. alien. Hipp. in rubrica, de proba. Bar. in c. cum dilecta. de rescr.
31 XII. Amplia, nā iudex subrogatus dēt pcedere summariè, vt primus: ita Bar. in ɔs. clxxxvij. in fi. Fel. ī c. qualiter, & qñ. de iudic. Ias. in d. §. q iniuriarū. ī iij. corolario. Abb. ī rep. c. ecclesia S. Marię. ver. sup ij. dicit. de cōs. Fel. in c. cū dilecta. in vij. amplia. de rescrip. Rebuf. in tract. nomina. in viij. q. ver. facit quod si alicui.
32 XIII. Amplia, quo ad solennitates, quas tenebaf adhibere is, in cuius locū subrogaf, qa ēt illas solennitates subrogatus adhibere dēt, prout in minore vel muliere, q certas solennitates adhibere debent in ɔtu, nā easdem solennitates tenef adhibere eius procurator: ita Bar. in l. apud Iulia. §. fi. in fi. licèt non firmet. ff. ex quibus caus. in poss. eat. Soc. in cōs. cxij. & in cōs. clxxij. Caccialu. in l. cūctos populos. ver. accedūt pdictis. C. de summ. Tri. q dicit idē tenuisse in auth. sacramēta puberū. C. si aduersus vēdit. Hip. ī sing. cclv. & Hisp. ī rubr. de donat. īter vir. & vxor. Io. Crot. ī l. si is, qui pro emptore. ff. de vsuca. Chass. in consue. Burg.
33 Et omnes isti Doctores saltem primò allegati vsque ad Io. Crot. præsupponunt etiam interuenisse solennitatem in constitutione procuratoris, quæ interuenire debet in ipso contractu: vt dicit Ang. in d. l. apud Iulia. §. fi. Soc. in consi. ccxxxix. Soc. in l. j. §. item acquirimus. ver. postremo istum tex. ff. de acq. pos. Aret. in l. mutum. ff. de acq. hæred.
34 Sed ɔriam opinio. videlicèt, φ qñ in constitutione procuratoris interuenit solennitas statutaria, illa nō requiraf in ɔtu gesto p procuratorē. tenuit Ang. & Rapha. Cuma. in d. l. apud Iulia. §. fi. & Ang. Aret. in §. hæres. ver. q̄rit Bar. inst. de obl. quæ ex quas. ɔt. Soc. in consi. ccliij. Brun. in tract. de form. aliàs, in tit. quas res pso. & quos cas. ver. sed an similis. Alex. in consi. clxxxix. vol. vij. & in istam sententiam inclinat Bar. in d. l apud Iulia. §. fin. secundum vltimam opi. istam etiam tenet Soc. in l. j. §. fuit quæsitum. ff. ad Treb. ver. per quod decidi videtur.
36 Pro cōcordia opi. dici pōt, aut in cōstitutione procuratoris interuenit solēnitas, & pcurator fuit specialiter deputat⁹ ad actū peragendū, & tūc qa vf interuenisse causæ cognitio, & discussio super actu gerēdo alia solennitas nō requirif, & ita pcedat opi. secunda, φ alia solennitas nō requiratur in ɔtu: secus si in genere fuisset procurator cōstitutus ēt cum solennitate, non designato tñ certo negocio: & ita procedat prima opin. Istam distinctionem ponit Soc. in l. j. §. item acquirimus, & ibi Ias. ff. de acq. poss. Campeg. in tract. dot. in v. par. q. cviij. Tiraq. de leg. connub. quæ distinctio sumitur ex verbis Fede. de Sen. in consil. 100. Lauren. de Rodulph. in c. sine exceptione. in x. & xix. q. duodecima quæstio. ij.
36 XIIII. Amplia, nā ɔtus innominatus subrogatus loco ɔtus nominati sortitur eius naturam, vt non habeat locū pœnitētia, sicut in ɔtibus nominatis. ita dicit Bal. per illū tex. ī l. j. C. de rerū permu. in primis verbis. Aret. in l. sciendum, ver. ij. pro ista cōclusione. ff. de ver. obl. & istam partem dicit communem, Gomes in §. fuerat. insti. de act. Soc. in rub. ff. de ver. obl. ver. iiij. pro ista conclusione. vbi Ias. ver. x. adducit.
37 XV. Amplia, nā stipulatio subrogata loco alteri⁹ ɔtus assūmit naturā illius ɔtus, in cuius locū subrogatur. p tex. ī l. si stipulatus. ff. de vsur. & ibi gl. in verbo, verisimilē. & no. Bar. in l. si quis cùm aliter. in prin. ver. quæro circa fm. ff. de ver. obl. & in l. cùm mota. C. de trāsact. Alex. in rub. ff. de ver. ob. circa fin. vbi dicit istā cōem. Aret. in l. sciendum ff. de ver. obl. Ias. qui dicit istam cōem in l. cùm mota. C. de transac. & sentit Bal. in c. j. in fi. de vasal. qui contr. consti. Lotar. Soc. qui per plures columnas examinat ī rubri. ff. de ver. ob. & tenet, quòd tā respectu præcisæ obligationis dandi, quàm etiam φ non sit locus pœnitentiæ re integra stipulatio sortiatur naturam ɔtus innominati super quo interponitur. Ang. in l. stipulationes nō diuiduntur. ver. cōclude. ff. de ver. ob. vbi ēt Alex. super xj. oppos. Bar. Roma. in l. sciendum. ver. vnde infertur. ff. eo. tit. Grat. in consi. lxvj. vol. j. Rui. consi. cxiiij. vol. j. Tiraq. de consti. in iij. par. in vij. limit. nu. 37.
38 Et pro ista opi. facit quod no. Bar. in l. si quis cū aliter. ver. prętere a posito. ff. de ver. ob. vbi stipulatio īterposita in ɔtu emptionis, & venditionis si nouat præcedentem obligationem, dicitur illam nouare cum omnibus suis qualitatibus.
39 Præterea pro hac parte facit, nam ɔtus rōne stipulationis ī eo interpositæ operatur id qnod aliàs non operaretur. Bal. Ang. & ibi Alex. ver. ex hac lectura. in l. post dotem. ff. sol. mat.
Contrariū, φ stipulatio retineat propriā naturā, & non naturam actus, super quo interponitur: imò faciat illū trāsire in naturā suā, ponit Bar. in l. ij. C. de condi. ob causam. & Pau. de Cast. in rub. ff. de ver. ob. in fi. & in l. j. in §. fi. in fi. ff. de pact. Alex. in consi. xxxix. in fi. vol. iiij. Are. in cons. cxij. ver ad primum. Bulga. in rub. ff. de ver. ob. & Io. Crot. nu. 18. & seq.
40 Pro qua opi. facit qđ no. Bal. in l. quāuis. C. de transac. & ibi Pau. de Cast. vbi ɔtus innominatus vnitus est cum ɔtu nominato, assumit naturam illius, & ideò non recipit potentiam.
41 Secundò facit, nā stipulatio interposita in ɔtu bonæ fidei, retinet propriam naturā, & non efficitur bonæ fidei. Bar. in l. singularia. in vj. speciali. ff. si cer. pe. Bald. in l. si eum. §. qui iniuriarū. ver. secundo casu. ff. si quis cautio. Pau. de Cas. in l. si hæres. §. si tamen. in prin. ff. de eo quod cert. loco.
42 Aliqui vsi fuerunt ista distinctione, φ stipulatio interposita sup ɔtu sortitur naturā eius, vt in plus qs nō teneatur, sed vt efficacius bñ retinet naturā suā, & non assūmit naturam illius ɔt⁹ super quo īterponitur, & similiter quo ad alios effectus: ita dicit Imo. in l. miles. §. decem. in vlt. no. ff. de re iud. & ibi Pau. de Cast. ī secundo no. & Alex. in secūdo no. idē Alex. in l. stipulationes nō diuiduntur. sup xj. oppos. ff. de ver. ob. Nicel. in cōcor. ccxxxiij. & Alex. in l. j. ff. de pact. Brun. in tract. de form. aliàs in tit. de proba. & præscrip. form. ver. ij. limitatur. Pau. de Cast. in consi. clxx. vol. ij. vbi dicit, φ stipulatio sortitur naturā ɔtus, super quo interponitur, vt promittens in plus nō teneatur. Hiero. Butig. in rubr. ff. de ver. ob. nu. 34. vbi Io. Crot. nu. 26. in fi. & seq.
Contrarium tamen tenet damnando istam distinctionē Soc. in rubri. ff. de ver. oblig.
43 Aret. verò dicit stipulationē sortiri naturā ɔtus sup quo interponitur in ɔtibus, non aūt in delictis. & hoc ipse dicit in l. stipulationes nō diuiduntur: prout refert Ias. in d. rubr. ff. de ver. ob. sed Io. Cro. in d. rub. nu. 18. dicit, qđ Aret. istud ponit in l. sciēdū, & ipse talem distinctionem damnat. & Galiaul. ibi, & Alciat.
44 Ipse aūt Ias. in d. rubr. dicit, φ stipulatio retinet naturā suam quo ad firmitatē, sed quo ad alios effectus assūmit naturam contractus, super quo interponitur. Limitat tamen istud dictum in stipulatione interposita super vltima voluntate.
45 Alciat. verò in d. rub. dicit, φ stipulatio īterposita sup ɔtu innominato seruat ppriā suā naturā, sed sup ɔtu nominato interposita assumit naturā ɔtus, super quo interponitur. & Butig. in eadē rub. nu. 34. dicit, φ in aliqb⁹ stipulatio assumit naturā ɔt⁹, super quo interponitur. in aliquibus retinet propriam naturam.

46 Qua de re Galiaul.in d rubrica tenet ꝓctum stipulationis super contractu innominato operari, vt non sit locus pœnitentiæ, & idem tenet Soc.quo ad hunc effectum, sed vt liberetur quis dando interesse in obligatione dandi, stipulatio sortiatur naturã contractus innominati. super quo interponitur.

Tenendo illam opinionem, quòd stipulatio sortiatur naturam cõtractus, super quo interponitur,

47 Amplia, vt ẽt procedat in stipulatione pœnali, quæ etiã naturam principalis dispositionis sequitur: vt per Are.in l.iiij.§.Cato.ver.inquantum Doct.hic.ff.de ver. oblig. contra Imo. ibi, qui contrarium tenet.

48 Limita, qñ diuersa ratio esset, vt primus ꝓctus haberet diuersam naturam à contractu stipulationis vt not. Aret. in l. si quis cùm aliter.ver.& potest dici.ff.de ver.obl.

49 Secundò limita, quia ea, quæ dicta sunt, ꝙ stipulatio assumit naturam ꝓctus super quo interponitur, habent locum qñ primus ꝓctus non fuit nouatus: sed si per stipulationem primus cõtractus esset nouatus, tunc stipulatio retineret propriam naturã, nec assumeret alienam: ita dicit Alexan. in l.j. ff.de pact. & voluit Bal. in l.si eum.§.qui iniuriarum.ver.ij. casu. ff. si quis cautio. Io. Crot.in rub.ff.de ver.ob.nu.26.in fi.

50 Et potest esse ratio istius conclusionis, qa actio subrogata p hominẽ nõ sortiẽ naturã primæ, vt dictũ est suprà in v. ampliat.

Tñ contrarium in hac limitatione tenet Alciat.in d.rubric. in fi. & fuit de mente Bar.in l.si quis cum aliter.ver.quæro ij.

51 Tertiò limita, si stipulatio interponatur ex necessitate, non autem ex voluntate. Rui.in consi.lxxxj.vol.j.

52 XVI. Principaliter amplia, vt ẽt officiũ iudicis subrogatũ loco actionis sapiat illi⁹ naturã. Alex.in l.qd̃ iussit. ff. de re iu.d. ver. diligẽter not. Purpur.in l.certi cõdictio.ver.ĩ vlt.q.gl.ff.si cer.pe.

53 XVII. Amplia, vt pecunia subrogata loco speciei sapiat eius naturam. Mantua.in consi.lxxx.quo ad ea, quæ accedunt ipsi cõtractui. Bar.consi.xiij.nu.31.vol.j.

54 XVIII. Amplia, nã pensio subrogata loco alterius pensionis sapit naturam illius. Rui.in consi.clxix.vol.j.

55 XIX. Amplia. nã iurisdictio subrogata sapit naturã ei⁹ in cui⁹ locum subrogatur. Alberi.in l.sed & si manente.ff.de precar.

56 Et propterea iudex subrogat⁹ põt oĩa, quæ ꝑt primus iudex. Bella.dec.xlj.& decis.xxxix.& sequ.& decis.cccxxviij.& seq. Rot. in antiq. Bisigne.x.de resc. Cassad.dec.viij.de rescrip.

57 XX. Amplia, nã instãtia subrogata à statuto in locũ instãtiæ iuris cõis assumit naturã illius: vt per Imo.in l.iiij.ff. de dã. infect.

58 Primò limita, nã qui non hẽt easdẽ qualitates, & conditiones, quas hẽt principalis, nõ põt in eius locũ subrogari. Bar.in l.j. §.fi.C.de ꝓpos.agent.in reb⁹.lib.xij. Bal.in l.parabolani. C. de episcopis & cler.p gl.ĩ ver.vsurpãtes.in l.j.C.de mãcip & colon. partiar.lib.xj.gl.& Ang.in l.stipulationes cõmodissimũ.ff.de ver.ob. Ang.ĩ l.cõtinuus.§.si ab eo.ff.eo.ti.vbi ẽt Imo.Ias.in §.fuerat.inst. de act. Abb.in c.j.de sum.Trinit.& Fel.Io.de Rip.in c.cũ.M.Ferrari.de cõst.Barb.in c.fi.§.is aũt.ver.& pondera. de off deleg. Hipp. in rubr.de prob.Petr.in tract.de Doct.in iiij.part.q.j. Caccialup.ĩ trac.de deb.fugit.in iij.q.prin.Alex.in l.stipulationes commodissimũ.ff.de ver.ob.& in apostil.ad Bar.in l.j.§. fi.in j.apostil.ff.si qs testa.lib.esse iuff.Corset.in sing. in ver. substitutus. Caccialup. in l.diẽ functo, q.xiiij.ff.de off.assess.Aret.in l.nemo.ff.de duob. reis. Gomes.in §.fuerat.instit.de actionib.

59 Secundò limita, nã subrogatũ nõ assumit naturã subrogati quo ad pœnã: ita sentit Bar.in l.multa.ff.de cõd.& demõ. Et ita limitat expresè Ias.ĩ d.§.qui iniuriarũ.si quis caut. Idẽ voluit Bar. in l.testõ.ff.de cond.& demonst.& Dec. ponit istã limitationẽ in l.certi condictio ff.si cer.per.Gomes.in d.§.fuerat.

Et vltra istos hanc sñiam sentit Bal.in c.j.§.inter pares.ver.& p hoc est determinatũ.de leg Corrad.in l.fi.C.de arbi.in l.j.in ij.oppos.it.C.de his quę pœn.nom.Istud ẽt colligitur ex mente Bal.in d.l.si eum.§.qui iniuriarum.ver.Item ex prædictis. Aimo de Antiq.temp.in iiij.part.nu.77.Rui.consi.cxliij.vol.v.

Contrarium, ꝙ subrogatum sapiat naturam subrogati etiam quo ad pœnam, voluit gl.in const. Reg.in j.lib.in tit.de pœna negan.deposit.& ibi not.Matth.de Afflict.nu.9.

60 Pro qua opi.facit, nam hæres succedens in locum executoris semel monitus eandem pœnam incurrit. Bar.in auth.hoc ampliùs.C.de fideicom.Goz.in consi.xxxiiij.

61 Et qñ bonus vir simpliciter ꝓfirmat sñiam arbitratoris, pœna committitur, licèt secus qñ reformaret. Bal.in l. quid enim si Nerua.ff.pro soc.in l.fi.C.de contrah.emp.in x.& xj.q.

62 Tertiò limita in iudice subrogato, q nõ statuta illius, ĩ cuius locũ subrogat, sed sua ꝓpria seruare debet: vt p Bal. in l.certum. ver.& est argumentum.C.vnde legit.Soc.in consi.cxcv.

63 Et similiter si nõ appelletur à principali iudice, appellatur tñ ab eius subrogato: p tex.& ibi Pau.de Cast.& Sal.in l. à Proconsulibus.C.de app.Soc.in d.consi.cxcv.Fel.in c.super his.de accus.

Contrarium Io.And.in addit.Spe.in tit.de appe.§.quibus.ver. quid si conuenit.refert,& sequitur Alex.in consi. xciij. volu. iiij. Fel.in c.qualiter,& quando.de iudic.

64 Quartò limita, quia subrogatum non assumit naturã eius, in cuius locũ subrogatur, quo ad priuilegia personalia eius, in cuius locum subrogatur. Ias.in consi.xx.vol.j.

65 Quintò limita, qñ subrogatur ad qd diuersum: p tex. in l.cũ in fundo.§.si fundus.ff.de iure dot.not.Brun.in trac.ꝙ stant.mas. aliàs in xj.arr.in ij.q.ver.& ad clarius.fuit dictũ Bar.ĩ l.pater filiũ. in repet.ff.de inoff.test.Soc.in reg.ccclxxxiii.in ij.fal.

66 Sextò limita, qñ subrogans & subrogatũ diuersæ sunt qualitatis. Alex.ĩ ꝓs.cvj.vol.iij.& sentit Bal. ĩ d.l.certi ꝓdictio. ver. sed si actio primæua.& ibi Purpur.R.o.ĩ ꝓs.ccxxvij. vide suprà ĩ j. limit.

Contrarium Barb.in c. ad audientiam. el ij.nu. 32. de rescr. & fuit de mente Bar.in consi.xiiij.

67 Septimò limita, quia licèt subrogatum assumat naturam subrogati: non tamen est verè ipsum subrogatum. Gomes. in §. fuerat.nu.7.instit.de actio.

Contrarium quòd illud quod subrogatur verè dicatur, tenet Barb.in consi.ij.ver.præterea facit.vol.ij.

68 Octauò limita, qñ subrogatio esset facta p viã cõem, secus si per viam specialem: ita Gomes.in §.fuerat.nu.7.inst. de actionib.

69 Nonò limita ĩ ꝑeminẽtia,& honore, in qb⁹ subrogatus non succedit ĩ locũ subrogati, qa nõ dẽt ita honorari, vt is, in cuius locum subrogatur: vt no.Bal.p illũ tex.in l.sed si.§.fi.de in i⁹ vocan. & ibi Ias.sequitur in vlti.not.Dec.in l.solet.ff.de iur.om.iud.

Cõtrariũ, ꝙ imò subrogatus debeat ita honorari, sicut principalis: voluit gl.in c.quæ de cã in gl.j.ij.o.iiij. Abb. in c. mãdata.in ij.no.de ꝑsump.Pet.de Anc.in c.grandi.in v.not.de supplend. negligen.ꝓlat.Ang.in l.si prior.§.à Titio.ff.q pot.in pignor.habeãt. ĩ i.no.Rom.in sing.ccclxx.Fel.ĩ rub. de maio.& obe. Pet.de Anc. in c.sanè.in j.no.de of.deleg.Beat.in consi.lxxiii.vol.i.in nouis.

70 Pro cõcordia vr̃ dicendũ, qa aut subrogatus est subrogatus ab ipso principali, aut à Principe: si à principali nõ ita honorãd⁹. ita ꝓcedit prima opin.aut à Principe.& dẽt honorari vt principalis: ita declarat Fel.in c.cũ olim.el ij.de of.deleg.in c.mandata. de præsumpt.Dec.in c.sanè.& ibi Barb.de off.deleg.

71 Imò ẽt idẽ esset si ipse principalis haberet facultatẽ à Principe subrogandi alium: ita declarat Bert.in d.consi.lxxiii.vol.j.

72 Limita, nisi ex cõsuetudine etiam deputatus à principali esset honorandus vt ipse principalis: sicut dicit Card.in cle. j. in vj. oppos.de offi.vicar.Alex.in rub.ff.de of.eius, cui mand. est iurisd. Fel.in d c.mandata.de præsump.

73 Tertiò est aduertendũ, quia debet honorari subrogatus vt principalis in actibus, in quibus repræsentat principalem, nõ in aliis. Fel.in d.c.cum olim.el ij.de offi.deleg.

74 Quartò nota, qa nõ recipit illã honorẽ subrogat⁹ qñ est honor tantũmodo debitus illi pſonæ, vt p Barb ĩ c.sanè.de of.dele.

75 Decimò limita, qñ quis subrogatur ad ius quod ipsi subrogato competebat habitu, non actu, quia tunc sua potestas regulatur vt propria, non aũt vt illius, in cuius locum subrogatur: ita Fel.in c.licèt ex suscepto.de for.compe.post Abb. ibi. Gomes.in §.fuerat.in iiij.limit.inst.de actionib.

76 XI. Limita quando est diuersa ratio in subrogato, & in eo in cuius locum quis subrogatur. Gomes.in d.§. fuerat. Barbat. in d. c.ab excommunicato.nu.33.de rescript.

77 XII. Limita, qñ plus, vel minus reperiẽ expresè dispositũ in subrogato, q̃ in eo, in cuius locum subrogatur. Soc.in l.j.ff. quis, & à quo appell.ver.ad istud rñde. Gomes.in d.§.fuerat. Ista fuit responsio Alex.in l.j.ff.de of.eius, cui mand.est iurisd.refert Iaco. de Nig.in l.mandata.in j.not.ff.de off.eius.

78 XIII. Limita, nã subrogatũ non assumit naturã eius, in cuius locum subrogatur, quando est electa industria personæ: ita Alex.in l.j.ff.de offi.eius, cui mand.est iurisd.

Contrarium Dec.in c.si pro debilitate. ver. sed ista responsio. de offi.deleg.

79 XIIII. Limita, qñ subrogatio est facta simpliciter, secus si esset facta cum clausula, quatenus non posset valere virtute dispositionis primæ, nam non assumeret naturam primæ, si illius virtute sustineri nõ posset. Soc.in l.cum filiofam.ver. postremò pro consideratione.ff.de leg.j.& ibi Bauer.nu.66.

80 XV. Limita, nã qñ subrogatum trãsit in aliã naturã, nõ assumit naturam subrogati. Maria.Soc.in c.veniens.de accusatio.

CONCLVSIO III

ARGVMENTVM.

Declarans nihil de nouo facit.

EX

EX tex.in l.hæredes palàm.in §.sed & si notã. ff. de testa. colligiẽ illa regula, ꝙ q declarat, nihil de nouo facit, sed iã factũ aperit, & iõ dr̃, ꝙ qui declarat, nihil addit. Idẽ ꝓbat tex.in l.adeò.§.cũ quis.ff.de acq.rerũ domi.in l.asse toto.ff.de hæres.inst.in l.vnũ ex familia.§.si de falcidia.ff.de leg.ij.clem.i.in prin.de iure patron.vbi tanquã diuersa ponunt̃ declarare.& addere, put ẽt idem habetur in ꝓœm. sexti, in princ.& idẽ dr̃ in cle.exiui.ver.locum aũt.de ver.sig.gl. in c. ꝓtuas.in ver.de nouo.de donat.gl.in c.j.ĩ ver.& filio.de sum.Trinit.lib.vj.& ibi Domi.ver.nota istã gl.Io.And. in addit. ad Spe. in tit.de testa.§.nũc videndũ.ver.hoc ẽt not. Bar.in l. ab executore. ver.quæro ij.ff.de appel.Imo.in d.l.hæredes palàm.§.sed & si notam.in ij.not.& ibi Pau.de Cast.in prin. ver.quid autem. Rom.in d.l.hæredes palàm.ver.nota vlterius.& ibi Aret.in §.si qd.in j.no. Bal.in l.j.ver.quæro quot testes.C.de codicil. Fulg.ꝓsi.cxlvii.ver. ad fm.Ro.in l.j.§.si qs simpliciter.ff.de ver.obl.Sal.ĩ l.leges.& cõstitutiones.in j.oppo.C.de leg.Ro.ꝓs.cccclxxxii.Dom. in ꝓœm. sexti, ĩ fi.princ.ver.& not.optimũ tex.Car.ĩ c.fi.ver. si verò disponit, de gst.Imo.in cle.j.ver.gl.cecidisse, de sequest.pos.& fruct Feder.de Sen.cõs.cxij.Ias.in l.nõ dubiũ.in vj.no.C. de leg.Soc.cõsi. ccxiiij.ver.sed huic obiectioni.Dom.cõs.xxxiij.ver.ꝑterea os endit.Barb.cõs.xviij.ver.cccc aũt.vol.j.& cõsi.vii. ver.iij.faciat.vol. iij.& cõs.lxxxvij.ver.& hoc satis apertè.eo.vol.Fel.in c.sup q̃stionum.de of.deleg.& in c.qualiter,& qñ.el j.ver. & pro ista fall. de accusat.& in c.non põt.ver.facit gl.singularis.de re iud.Dec. in l. edita.nu.47.C.de edendo.& in l.j.C.de impub.& in c.fi.ver.& aduertendũ.de ꝓstitu.in c.pastoralis.§.verũ in iij.no. de appel. Hip. in l.j.§.si quis vltro.ver.vlterius scias.ff.de quæst.Purpur.in l.i.nu. 39.ff. si cer.pe.Rebuf.in l.quod iussit.in ij.no.nu.154.ff.de re iud. Brun.in tract.de for.in tit.quas res, person.& quot casus, &c.ver. vbi autem tractemus.& ver.interdum dispositio.

2 Et propterea dr̃, ꝙ qui declarat, non disponit, sed quod actum sit in præteritum ostendit. Bal.in l.cum testamentum. in fi. C. de manumiss.testa.Dec.in l.edita.nu.47.C.de edendo.

3 Ex qua regula i.infertur, ꝙ qui non põt emendare, aut corrigere, poterit declarare. Bal.in §.quibus.in v.not.in j.cõst.C. & ĩ l. edita.in ij.lect.ver.no.ꝙ ea. C.de edend.& in l.hrdes palàm.§. sed & si notam.ver.no.hic,& ibi Imo.ĩ d.§.si qd.in j.no.ff. de testam. Bal.in l.tres denunciationes.in fi.C.qũo,& qñ iudex.Io. And. in reg.in generali.ver.vlt.quæritur.de reg.iur.in vj.Barba.consi.xviij.ver.& quod voluit.vol.j.& consi.vij.ver.iij. facit.vol.iij.& cõs. lxxxvij.ver.& hoc satis apertè.eo.vol.Fel.in c.ii.ver.vñ dicit.de libel.oblat.& in c.qualiter,& qñ.ver. facit quod no. Bal. de accus. Brun.in tract.de form.in tit.quas res.perso.ver.ex prædictis etiã. Rebuff.in l.quod iussit.in ij.no.nu.157.ff.de re iudic.

4 Et ratio est, nam ille qui declarat, non dr̃ corrigere, vel emendare: vt dicit Fel.in c.ij.ver.item illam fall.de libel.oblat.

Contrarium, ꝙ ille qui declarat, dicatur emendare: dicit Bart. in l.edita.ver.pro declaratione.C.de eden.

5 Concorda, quia declaratio non dicitur propriè emendatio, sed tantùm largo modo & impropriè, vt declarat Dec.in d.l.edita.ver.vlt.dicitur.C.de eden.

6 Secundò infertur, ꝙ ille, qui non põt post terminum aliquid facere, põt tñ declarare. Bald.in l.heredes palàm.§. sed & si notã. ver.item est argumentũ.ff.de testa.& in l.tres denunciationes.in fin.C.qũo,& qñ iudex.& in l.j.§.huius studij.vers.& est argumẽtum.ff.de iust.& iure.& in addit.ad Spe.in tit.de sent. versi. pono ꝙ post sñiam.Dom.in procœm.sexti.in fi.princip.vers.& nota optimum text.& in ca.cognoscamus.in fine versi.& nota incidẽter.xxxiiij.distinct. Archid.in c.j.versi.cadẽ glo.xiij. q.j Ioã.And. in addit.Spec.in tit.de test.§. nunc videndum.vers. hoc ẽt not.& in regula, in gñali. versi.vltimò q̃ritur.de regul.iur.in vj.Aret. in lege, edita.ver. circa primum conclude.C.de eden. Saly.in l.qui fundũ.versi.& faciunt prædicta.ff.de ꝗhen. empt.Barbat.consil. xviij.vers.ecce nunc.vol.j. & ꝓs.vij.vers.tertiò faciat.vol.iij. & ꝓs. lxxxvij.ver.& hoc satis apertè, eo.vol.Ant de Butr. in c.licèt causam.versi.ex his deciditur de probatio. Affl. super constit.super rubric.de except.dilator.nu.7.Fel.in c.ij.ver. itẽ illã fall. de libell. oblat.& in c.qualiter,& qñ. ver.adde etiam hic. de accusat.& in c.pastoralis.vers.declarari ꝑt.de except.& in c.sup q̃stionũ.de of. deleg. Ruin.cõs.clxxxix.ver.quintò, prædicta confirmantur. vo. j.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.not.nu.154.& nu.158.ff. de re iud.

7 Et propterea licèt quis non possit post acceptationem positionem reuocare, tamen illam bene potest declarare. Ruin. cõs. 50.nu.8.volumine j.

8 Declara, quia supradicta procedunt, quando actus, qui declaratur, erat validus, secus si fuisset nullus. Oldra. consilio clxvij. Brun.in tract.de form.in titulo, quas res, person.& quos cas.ver siculo ex prædictis etiam.

9 Tertiò inferr̃, nã ex quo declaratio inest actui declarato, ideo declaratio retrotrahit̃ ad tps principalis dispositionis. Io. And. in addit.ad Spe.in tit.de test.ver.hoc ẽt not.& in c.licèt causam.vbi Ant.de But.ver.ex his deciditur.de proba.Pau.de Cast.in l. hæredes palàm.§.si quid.ver.itẽ not.& ibi Are.in j.not.de testam.Roma.in consi.xlv.in princ.& consi.lxv.ver.hęc enim declaratorio. & cõsi. ccccclxxxij.ver. vnde concludit Domi. in consi.xxxiij. Feder.de Sen.cõsi.cxij.ver.circa quod videatis.Matth.de Afflic. super Consti.in tit.de excep.dilat.nu.8.Brun.consi.xcj.ver. insuper est sciendum.Rui.consi.ccxxv.ver.sicut quælibet.vol.j.Rebuf.in pract.in tit.de non toll.iur.quæsit.in gl.v.

10 Hinc est, ꝙ lex declaratoria trãhitur ad præterita.glo.iuncto tex.in c.cùm tu.in verb.siue post.de vsur.Bal.in l.nõ dubium.ĩ iij. no.& ibi Ias.in vj.no.C.de leg.Bal.in l.leges.& ꝓstit.in j.opposi.& ibi Sal.in j.opposit.C.eo.tit.Bar.in l. oẽs populi.versi. j. casu.ff.de iusti.& iure.Domi.in c.deliberatione.§.volentes.ver.sed alia oĩa. de officio leg.in vj.& in c.ex antiquis.ver.si constitutio.Iiiij. dist. Io.And.in c.fi.ver.in gl.per hoc.de ver.sign.in vj.Ant.de Butr. in c.fi.ver.ij.vr̃, & ver.si est antiqui iuris.& ver.in gl.fi. ver.venio ad tertium.vbi Car.ver.si autem disponit.& Henric.Boich.ver. si ij. modo.& Barb.ver.iij.casu.& Fel.ver.& fallit ij.Imo.ver.iii.pro casu principali.& Dec.ver.superest tertius casus, in tit.de ꝓsti. Abb. in c.fi.nu.36.de præscript.Ana.in c.cùm Christus.in princ.ver.& prohibet ista constitutio.de hæret.Feder.de Sen.in cõsi.cxij. ver. circa quod videatis.Alex.in consi.vij.versi.sed ita est. vol. ij. Soc. consi.cclxxxviij.ver. nec dicat aliquis.

11 Amplia, vt constitutio declaratoria, quæ secundum verba potest referri ad præterita, & ad futura, debet intelligi, vt trahat̃ etiam ad præterita: per Domi.in c.j.ver.item hoc verum.de summa Trinita.in sexto.

12 Quartò infertur, vt per declaratoriam, seu per declarationẽ non tollatur ius quæsitum. Aegid.cõsi.xix.ver.modo verb.Sarn. in reg.de non tol.iur.quæsit.q.xij.

13 Quintò infertur, vt in teste declarante nõ reqratur nouum iusm.Bar.in l.hæredes palàm.§.si quid.in fi.ver.vlti.iste. §. fi.ff. de testa.Bal.in d l.hæredes palàm.§.sed & si notã.in princ. ver. & est argumentũ.& ibi Imo.in §.si qd.in princ.& ibi Are.in ij.no. de testamen. Bal.in auth.hoc sacramentũ.in prin.ver. est aũt argumẽtũ.C.de iuram.calum.& in l.fi.ver. quæro nunqd. C. de testa. vbi Sal.ver.quæro an iste testis.Alex. in l.qui bona.§.si quis stipulat⁹. in fi.ver.vlt.facit iste tex.ff.de dam.infect.Hipp.ĩ l.i.§.si quis vltrò. ver.ex quo dicunt.ff.de quæstionib.Roma.consi.ccccclxxxij. ver. item videmus.Soc.consi.ccxiiij.ver.ad hoc põt.Fel.in c.ij. ver. itẽ illã fal.de libel. oblat.& in c.super quæstionũ.ver.ij.allego. de offic.dele.& ĩ c.qualiter,& qñ.ver.& infert ibi Bar. de accusa.Brun. in tract.de form. in tit.quas res, perso.& quo.cas. ver. insuper est sciendũ.Dec.in l.ij.§.creditum.ver.quarta declaratio.ff.si cer.pe. vbi declarat.Cur.Iun.in l.si quis intentione ambigua.ff. de iudic. Rebuff.in l.quod iussit.in ij.no.nu.155.ff.de re iudic.

14 Sextò infertur, nã licèt iudex sñiam diffinitiuam mutare, aut corrigere non possit. l.iudex postquã.ff.de re iudi. poterit tñ illã declarare.gl.i.in verb.sed an ĩterpretari.in l.ea quæ.C.cõmin.epistolas.& sentit gl.ĩ l.sed & si ex vtriusq;.ĩ ver.& sic aut.ff. de euic. Io.And.in addit.ad Spe.in tit.de testa.§.nunc videndũ.ver.hoc ẽt no.Bar.in d.l.hæredes palàm.§.si quid.ver.quæro an iudex.& ibi Imo.ver.Item quod iudex.post Bal.ibi ĩ§.sed & si notam. ver. iij. est argumentum.ff.de testa.Bar.in l.ab executore.versi.quæro ij. ff.de appel.Io.Fab.in l.j.ver.Item dic.C.sen.resc.nõ pos.Alex.in l. ij. ver.sed vr̃.ff.de libe.& posth.& in l.actorũ.ver.sed vbi essent.ff. de re iud. Lanfranc.in c.qñ q̃ in verbo, interlocutiones. ver. vlterius dubitatur. de probatio. Alex.consi.iij.ver. super alio quæsito.vol.j.Calca.consi.lxix.ver.iiij.quia.Fel.in c. super quæstionũ. ver.ego allego.de off.dele.Dec.in c.j.ver.iij. est species. de postu. præla.& in l. in ambiguis orationibus. ff. de reg. iur. Rebuf.in l. quod iussit.in ij.no.nu.153.& nu.155.ff.de re iud.

15 Quinimò voluit gl.in c.loci.§.si is ita.ĩ verbo, errorem. xxv. q.ix.vt iudex possit suam sententiam non solùm declarare, sed etiam moderare.

16 Amplia præcedentem conclusionem, quòd nedum iudex, sed etiam arbitri, quando sunt plures, possunt eorum sententiam declarare. Bal.in l.ne in arbitris. ver. finaliter ex dictis. C. de arbi. Lanfran.in tract.de arbit. in vij.part. in xxvij.q.Calca.consi. lxix. ver.iiij.quia.

17 Amplia istam ampliationẽ, quia ẽt vnus tñ arbiter potest eius arbitramentum declarare, vt tenet Spe.in tit.de arbi.§.fi. ver. sed nunquid verbum obscurum, in vltima opin. per eum recitata.& sentit Arch.ĩ c.sicut.xj.q.j.ver.in eadẽ gl.ibi, dum se remittit ad no.in l.ab executore.ff.de appel.Fel.ĩ c.qualiter & qñ. ver. iij. not.quòd arbiter.de accusat.

Contrariũ tenuit Bal.& Lãfr.in locis ꝓximè allegatis. Ang.in l.j.ifi.ver.ĩ gl.dicũt & ibi Rom.n.28.ver.ex quo ĩferr̃.ff.si cer.pe.

Imo.in c.quintauallis.ver.an aũt possit.de iureiur.Car.in c.exhibita.in vj.q.de arbit.Ale.in apostil.ad Bar.in l.ab executore. ff. de appel.Curt.Iun.in l.si quis intentione.ff.de iudic.

18 Pro concordia dici potest,q̃ arbiter possit declarare,dũmodo incontinenti id faciat,secus si ex interuallo.Henric.Boic.in c. cum olim.ver.sed si quæris,de arbit.Rebuf.in l. quod iussit. in ij. no.nu. 160.ff.de re iudic.

19 Limita hãc conclusionẽ,q̃ iudex possit declarare sniam suã, vt procedat in maioribus magistratibus,nõ aũt in inferioribus, vt sentit gl.in l.si, vt ꝓponis.in verbo,executor.C.de exe. rei iud. & in c.sicut.ĩ §.ex his,sup verbo,ex iis.xj.q.j.& in l.ij.ĩ ver.corrigẽdi.C.de sent.ex breuic.recit.Bar.in l.ab executore. ver.& hoc est verũ.ff.de appel.Bal.in l.si, vt ꝓponis.ver.mõ q̃ro.C.de execu.rei iu.l.ij.ver.q̃ro nunqd.C.de sent.ex breuic.recit.& ĩ l.ea q̃.ver.q̃rit gl.C.cõmi.epi.Hẽri.Boic.ĩ c.ĩ literis.ver.si q̃ris. de of. dele.Bal.in c.j.ver.an aũt iudex,& ibi Dec.ver.iij.ẽ species.de post.p̃la.Ang.ĩ l.ij.ver.ĩ gl.mag.C.de sent.ex breuic.recit.& ĩ l.j.ff.si cer.pe.Abb.ĩ c.qualiter,& q̃n.el j.ver.& si velit ĩterpretari.de accusa.& in c. ex parte.el iij.in fi.de ver.sig.Rebuf.in l.qd iussit.nu. 161.de re iud.

Contrarium Anan.in c.qualiter,& q̃n.versi. aut loquimur in sententia.& ibi Fel.ver.sed aduerte.de accusat.

20 Tenendo primam opinionem tanquam magis communẽ, dicas idem esse in legato Papæ, vt tenet Rebuff. in l. quod iussit, in ij.not.nu, 160.de re iud.

21 Secũdò limita,nã iudex nõ poterit declarare verba ĩ libello actoris apposita,vel dicta testiũ.Bal.in l.ea quæ,ver. itẽ iudex. C. cõmin.epist.& ĩ l.si,vt ꝓponis.ver.mõ q̃ro. C. de execut. rei iud. Alex.in l.ex facto.in ij.no.ff.de vul.& pup. Fel.in c.qualiter,& q̃n. de accus. & in c.ij.ver.propterea dicit.de lib.oblat.

22 Et idẽ est,quia nec ẽt legatus Papæ põt interpretari verba rescripti Papæ.Ita Rom.in l.j.nu.29.ver.ex quo infert.ff.si cert.pet.

Sed in hoc contrarium tenet Inno.in ca. j. de postul.prælat.& Ang.in l.j.ff.si cer.pet.

23 Tertiò limita,qa iudex declarare põt suã snïam durãte officio,non aũt eo finito.Bal.in l.ea quæ,ver.quærit gl.C. cõmin. epist.& ĩ l.j.ver.itẽ q̃d rescriptum.ff.de cõstit.Princ.& in l.leges sacratissimæ.ij.notabili.C.de leg.Bar.in l.oẽs populi.ver. sed an recurrat ad illos.ff.de iust.& iur.Imo.in l.ex facto.ver.not. iij. & ibi Alex.in ij.no.ff.de vul.& pup.Io.And.in c.ex parte.el iij. de verb. sig.ver.nec puto q̃ iudex.vbi Abb.ver.in gl.in verbo, interpretatione.Abb.in c.cum olim.ver.& argumento huius tex.de arbitr. Fel.in c.per tuas.el j.ver.ij.no.de simon. Rebuff. in l. quod iussit. in ij.not.nu. 160.& nu. 172.ff.de re iud.

24 Contrarium in procuratore,vt ẽt postquam desiit esse procurator,possit declarare,dicit Bal.in l.idem Pomponius.ĩ addit. ver.aut procurator viuit. ff.de rei vend.

25 Quartò limita,vt cõclusio procedat,q̃n verba sunt dubia,secus verò q̃n sunt clara.Bal.in l.voluntatis.ver.quero si statutũ.C. de fideic.Pau.de Cast.cons.cccxxxviij.ver.pro declaratione,vol. j.& in d.l.hæredes palàm.§.si qd.ver.multæ rationes.Gemin.cõs. xxxiij.ver.præterea ostenditur.Ias.cons.lvj.ver. non obstat ergo. vol.iij.Dec.in l.in ambiguis orationibus.nu.4.ff.de reg.iur.

26 Septimò Inferr,nã sicuti iudex põt snïam,ita poterit ẽt iura interpretari,vt dicit Inn.in c.j.ver.& sicut qlibet iudex.de postul. p̃lat.& in c. cũ speciali. ver.quidã tn dicunt.de appell.Archi. in c. sicut.in gl.j.xj.q.j.ver.in gl.j.Abb.in c.cũ venissent. ver. aut dubitatio est.de iud.& in c.j.in j.no.de iuram.cal.& in c.capellan⁹.ver. & ad hoc allego.de fer.& in c.j.ver.& vide.de ꝓst.Fel.ĩ c.qualiter, & q̃n. ver.& ad p̃dicta adduci põt.de accusat.& in c.inter alia. ĩ j. no.de sent.excom.Barb.cons.lxxxiij.ver.potestas enim.volu.iij. Dec.in l.in ambiguis orationibus.nu.2.ff.de reg.iur.

27 Limita,quia hoc procedit in iudicibus maioribus, non aũt in inferioribus, vt declarat Inn.in d.c.cum speciali.ver. quidã tamen dicunt.de appel.vbi sublimitat. & idẽ dicit Arch. in c. sicut. in gl.j.xj.q.prima.

28 Secundò limita,vt ꝓcedat,q̃n verba iuris essent dubia,secus si essent clara, ꝓut superius dictũ fuit,& tradit Alex.in ꝓs.ccxv.in fi.vol.ij.Dec.in d.l.in ambiguis orationibus.nu.2.ff.de reg.iur.

29 Octauò inferr,vt solẽnitas,quæ requirir in principali dispositione nõ regrat in declaratione.Bar.in hr̃des palàm.§.si qd.ver. venio ad sequentẽ gl.& ibi Imo.ver.in gl.sup verbo,posse.& ibi Cuma.ver.quero quot testibus.& Are.in ij.no. ver. in gl.posita. & ibi Bal.in d.§.sed si notã.in fi.ver.iiij.& vlt.not.& Ang. ver. ibi & ẽt.ff.de testa.Bal.in l.certũ.ver.est quartus casus. C. vnd. legi. Ro.in cõsi.cccclxxxij.ver.& ꝓ hoc.Soc.in l.j.ver.iij.limitat.ff.de vulg.& pup.Aegid.dec.dccxlv.ver.iij.fortius ꝓbat hoc.Io.Cro.ĩ c.Ray.ver.ij.ꝓclu.de testa.Ias.in l.ĩ testõ,ver.v.stringit.C. de test. mili.Calça.cõs.xlviij.ver.ij.qa.Brun.in trac.de form.in tit. q. res. ꝓs.& quo cas.&c.ver,vbi aũt tractamus.& ver.ex p̃dictis ẽt. Dec. in c.pastoralis.§.verũ.in iij.not.de appel.Rebuf.in pract. in titulo de non tollen.iur.quęsit.in gl.quinta.

30 Hinc est,vt ad ꝓbandam voluntatẽ testatoris q̃ sub vulgari expressa nõ contineat tacita pupillaris,sufficiant duo testes.Bal.ĩ l.quãuis.in j.not.& ibi Sal.ver.quero extra gl.& ibi Alex.in prin. ver.in gl.hic.C.de impub.Bal.in l.precibus.ver.iij. quærõ. C.eo. tit.Bar.in l.ij.ver.quæro ergo,& reuoco. & ibi Claud. ver. subsequenter tangit Bar.ff.de vul.& pup.Io.Cro.in c.Rayn.ver.secunda conclusio,de testam.

31 Et idẽ ad ꝓbandũ,q̃ tacita pupillaris matrem excludat, dicit Ang.in l.p̃cib⁹.ver.in eadẽ gl.ibi,& ibi Sal.ver.iuxta hoc quæro. C.de impub.Ias.in l.in testamento,ver. v.stringit.C. de test. mili.

32 Ampliat prædicta conclusio vt ẽt coniecturæ in hac declaratione sufficiant.Bal.in d.§.sed & si notam.ver.iiij.& vlt. not.ff. de test. Alex.cons.lxxv.ver.vbi agitur.vol.v.

33 Limita istã cõclusionẽ quæ hẽt locũ in declaratione,quę fieret incontinenti,secus aũt si ex ĩteruallo fieret,quo casu eadẽ solennitas requireret.Claud.in l.inter cętera.ver.,ꝓ qua dec.ff.de lib. & posth.& in l.huius.ver.& illud vltimũ.ff.de vul.& pup.Cassad. dec.xxxiij.de reg.cancel.ver.successiuè inuenta fuit.

34 Sublimita in declaratione noui iuris argumẽtatiua: nã in ea ẽt si incontinenti fieret,eadem solennitas requireretur. Sarn. in reg.de impetr.Benef.per ob.fam.Car.q.ix.

35 Secundò limita in declaratione voluntatis omnino omissæ in verbis expressis,in qua eadẽ solennitas requritur. Ita voluit gl. in l.cũ proponebat.in verbo,coniectura.ff.de leg.ij. Cuma.in d. §.si quid.in fi.ver.quæro quot testib.ff.de testa.

36 Tertiò limita,vt cõclusio ꝓcedat in declaratione actus validi,secus aũt,q̃n actus esset inualidus.Bart.in d.§. si qd.ver. venio ad sequentẽ gl.& ibi Ang.ver.& hoc intelligo.& Imo.ver. in gl. sup verbo,posse.& Bal.ĩ d.§.sed si notam.ver.& hæc sunt.ff.de testa.Bal.in l.j.ver.q̃ro quot testes.C.de codicil.Gemin.ꝓs.cxxviij.ĩ ij.dubio,ver.qd ꝓm.Rot.in nou.dec.cccxxxij.ver.mõ si nõ constaret.Aegid.dec.dccxlvj.ver.iij.fortius.Aret.cõsi.cxxvij. ver.venio ad tertiã cõclusionẽ.& cons.cxxviij.in prin.Brun.in tract. de form.in tit.qu.res,p.& quot cas.& c. ver.interdum dispositio.vbi declarat.& ver.ex p̃dictis ẽt.Fel.in c.edoceri.vers.vide Aegid. de rescr.& in c.fi.ver.considera bene.de excep.

37 Et gn̄aliter,q̃ non dicat vera declaratio,q̃n actus declaratus fuit à principio inutilis,tenet Old.consi.cclxvii. ver. nec obuiat. Gemi.ꝓs.xxxiij.ĩ fi.Bal.in l.edita.in j.lect.ver.no.q̃ ea. C. de eden. quẽ sequtur Brun.in trac.de for.in tit.quas res,ꝓs.& quo. cas.&c. ver.ex p̃dictis ẽt.Fel.in c.fi.ver. cõsidera bn̄.de excep.& in c.licèt cãm.ver.limita decimo.de prob.& in c.qualiter, & q̃n. ver.facit optimè.de accus.& in c.super quæstionum.ver.ad idẽ vide Bald. de off.deleg.Dec.in l.edita.nu.49.C.de edend.& in l.j.versi. & ad propositum nostrum.C.de impub.

38 Sublimita hanc limitationẽ q̃n ita cõfirmata esset dispositio inutilis,vt ageretur ex cõfirmato,nõ aũt ex cõfirmante,qa tunc dispositio cõfirmans ẽt inutilem dispositiouẽ non requireret eãdem solennitatem,quam requirebat prima dispositio confirmata.Ita Aret.in d.§.si quid,ver.in gl.posita.ff. de testa.

Contrariam Brun.in trac.de form.in tit.quæ res,perf.& q.cas. ver.solet tamen dubitari.

39 Quartò limita,vt conclusio habeat locum,q̃n declaratio se refert ad tempus primæ concessionis,secus si ad tẽpus sequens. Aegid.dec.dccxlvj.ver.iiij.hoc idem.Cassad.dec.xxxiij. in fin. de reg.Cancel.

40 Nonò infertur,nam stante statuto, vt pro quolibet ꝯctu sit soluenda gabella,non tn̄ erit soluẽda pro declaratione ipsius ꝯctus.Bal.in rubrica de rer.permu.in fi.Fel.in c.super quęstionum. & ibi Barb.ver.facit dictum Bal. de of.deleg. Fel.in c. qualiter, & quando.ver.facit,quod not.Bal.de accus.

41 Decimò infertur,nam qui non põt excommunicare, tn̄ põt excommunicationem iam latam declarare.& ideo legatus, qui excommunicauit,finito munere legationis,vel ipsam prouinciã egressus,declarat tamen excommunicationem per eum latam. Io.And.in c.nouit.in fi.de of.leg.Fel.in c.super quęstionum.ver. vlt.Io.And.de of.deleg.Rebuf.in l.quod iussit.in ij.not. nu. 159. ff.de re iudic.

42 Vndecimò infertur,q̃ inferior,q̃ de facto superioris nõ põt cognoscere,põt tn̄ illud declarare.Card.in clem.fi.in prin.v.q.in fi.ver.regulariter tn̄.de pœnit.& remis.refert & sequitur Fel.in c. non potest.ver.& ideò pulchrè.de re iud.

43 Duodecimò infertur,vt episcopus,qui exemptos non iudicat,nec excommunicat,põt tn̄ declarare ipsos excõmunicatos, vt no.Domin. in c.si Papa.ver.not.ex fine huius gl.xl.distin.& in c.episcoporum.ver.quicquid dicat Lap.de priuil.in vj.Im.in cle. j.ver.not.bene gl.de sequest.poss.& fruct. Fel. in cap.non potest. ver.facit gl.de re iud.& in c.ij. ver. facit dictum Io. And. de libel. oblat.

44 Decimotertiò Infertur, vt ordinari⁹, qui de causa ĩ Romana Curia cõmissa nõ se intromittit, tamẽ potest ꝓnuntiare violãtẽ sequestrũ appositũ per iudicem Curiæ Rom.cecidisse à iure suo, gl.in cle.j.in verbo,cecidisse.& ibi Im.ver.gl.cecidisse.& ibi Car. in viii.q.ver.siquis autem.de sequest.poss.& fruct.

45 Primò amplia omnia supradicta, qa ille qui corrigit errorẽ, nõ dicitur de nouo facere,sed potius declarare. Bar.in l.hęredes palã.§.sed si notã.ver.ij.nota,& ibi Ang.ver. nota regulariter, ibi Imol.in §.si qd.ver.itẽ no.q̃ declarat.& ibi Cum.ĩ prin.ff.de testa.

46 Declara hoc procedere quando correctio erroris non respicit facti substantiam, aliàs secus,vt declarat Ange.in d.l.hæredes palam.versic.vbi autem error.ff.de testam.

47 Secundò amplia, q̃ in declaratione non est necesse docere de errore.Fel.in c.ij.vers & pulchrè incipit Marian.de lib.obla.& in c.qualiter,& quando.versi.facit quod not.de accusa.

48 Tertiò amplia,quia dicitur etiã declarare ille,qui addit qualitatẽ.Bal.in l.hæredes palã.§.sed & si notã,ver.iij.not.& ibi Imo. in §.si quid post.ver.item nota,& ibi Aret.in iiij.nota.de testa.

49 Declara, vt hoc procedat in qualitate, quæ apponitur loco demonstrationis,non aũt in ea,quæ alterat subiectum.Bald.in d. §.sed & si notam.vers.iij.nota.& ibi Imol.in §.si quid post.ver.itẽ not.& Aret.in iij.nota.de testam.

50 Quartò amplia,vt ille,qui plenè nõ specificauit crimina,po test tn̄ verbũ ambiguũ suæ positionis declarare. Cardi.in cle.cõstitutionẽ.§. j.in fi.ver.& dicit.de elect.Fel.ĩ c.qualiter,& q̃n. ver. facit quod not.Card.de accusat.& in c.ij.versi.& pro tanto dicit. de libel.obl.& in c.super quæstionum.ver.iij.allego.de of.deleg.

51 Quintò amplia,non dicente aliquo quid esse factũ mense tali,si possea is diẽ mẽsis specificet,illa nõ dicir mutatio,sed magis declaratio.Bar.ĩ denũciasse.§.qd tn̄. versi.sed si ego.ff. de adulter.

52 Sextò amplia,vt declaratio nunquã censeatur exclusa etiã quòd statutum non admitat testium probationen. Ruinus cons. clxxxviij.versi.v.prædicta confirmantur. vol.j.

53 Septimò amplia,nã appellatio interposita ab interlocutoria in scriptis declarat etiã viua voce.Bal.in d.§. sed & si notã. ver.iij. est arg. & ibi Ang.ver.ex p̃dictis no.& Im.ĩ iij.no.ver.ij.q̃ appellatio.& Aret.in ij.notab.versicu.ij.inducitur.&Paul. de Cast. versi. item quòd licèt.ff.de test.

54 Octauò amplia, nã iuedx à quo est appellatũ potest post appellationẽ taxare expẽsas,& tn̄ nõ est nisi q̃dã declaratio precedẽtis cõdẽnationis.Rot.in antiq.dec.xc.Guid.Pap.sing.cccxlix. Lap.alle.lxxxij.ver.vnde licèt.Præpos.in c.pastoralis.§.verũ.vers. vlt.per istam literam.de appel.decis.Tholos.cccclxv.Fel.in ca.significauerũt.vers.quibus adde Rotã de except.Rebuf.in l.quod iussit.in ij.not.nu.155.ff.de re iud.

Contrariũ Anto.de But.in c.pastoralis.§.verum.ver.vltim.per hanc decretalem.& ibi Dec.ver.postremò non omitto.de appel.

55 Ex qua ampliatiõe inferr, q̃ iudex à quo põt suam snïam declarare,nõ obstã.q̃ ab ipsa fuerit appellatũ.Guid.Pap.sin.cccxlix.

56 Nonò amplia,nam à declaratione regulariter non appellat. Rom.in consi.xlv.in princ.

57 Declara, vt hoc procedat, quando iudex declarat verbũ suũ ambiguum,secus verò,quando declarat factum alienum, ita dicit Soci.in reg.xxiij.in xxxij.& vltima limitatione.

58 Hinc est, q̃ à declaratione pœnæ incursæ ipso iure appellat, licèt à pœna legis nõ appellet, gl.in c.cupiẽtes.§.quod si p xx.in verbo,priuatos.ver.si aũt iudex.de elec.in vj.Bal.in c.ad nostrã.in fi.de app.Anan.in c.,phibeas.ver.nota q̃ superior.de magist.& in c.sup his.ver.itẽ adde.de accus.Ant.de But.in c.pastoralis.§.vtrũ. ver.nota bene.de app.Card.ĩ cle.j.§.si qs aũt.& ibi Imol.in fin.de sequest.poss.& fruct.Abb.in c.fi.nu.18.de iuramẽ.cal.& in c.puenit.el j.n.6.de app.& ꝓs. 100.vol.j.Im.ĩ c.extirpãdæ.vers.& ꝓ hoc etiã.& ibi Car.ver.itẽ prima nihil.de p̃b.Ro.ĩ ꝓs. cccclxxxij.ver p̃terea videmus.& sing.ccxiij.Fel.in c. ij.ver. demũ circa p̃dicta. de sponsa.& in c.qualiter,& q̃n.ver.pro hoc facit.de accusa. & in c. cum nõ ab homine.ver.nota q̃ licèt. de iudi.& in c.Rodulphus. ver.& appellari potest.de rescrip.& in c.parrochianos.ver.ij.cõclusio.de sent.excom.Frãc.in c.reprehensibilis.vers.hinc dicit gl. de appel.& in c.sæpe.eo.titu.Iser.super const.reg.in tit.de arm.& ibi Affl.n.45.Dec.1 c.peruenit.ver.dicit dominus Abb. de appel.

59 Sicuti etiã videmus, nã licèt ab excõmunicatione nõ appelletur,tamẽ à declaratione excõmunicationis incursæ dat appellatio.Dom.ĩ c.is cui.§.sanè.ver.qd si appelletur. de sent.exc.in vj. Car.ĩ cle.j.§.si qs autẽ.ĩ xj.q.ver.dicit Lap.de sequest.poss.& fruct. & ibi Im.ver.qd autẽ opercr.Ant.de Bu.ĩ c.pastoralis.§.verũ.ver. nota bene.& ibi Frãc.ver.vj.quærir.& Præp.ver.iiij.fallit. de app. Præpos.in c.peruenit.ĩ fi.& ibi Dec.ver.& dicit dominus Abb.de appeli.Ro.ꝓs.cccclxxxij.ver,p̃terea videmus.Fel.ĩ c.pręterea.ver. & ideo dixit.de spõ.& ĩ c.Rodulph.ver.& appellare potest.de rescrip.& ĩ c.cũ nõ ab homine.ver.no.q̃ licèt.de iudic.& ĩ c.Parrochianos,ver.x.ꝓclusio.de sentẽt.excõ.apost.ad dec.Tho.ccxcix. in fin.Bertr.in consi. 5.volum.j.in nouis.

60 Prout etiã dicimus,q̃ licèt nõ appellatũ in notorio,tn̄ appellatur à declaratione notorii.Spec.ĩ tit.de recus.§.fi. vers.hoc etiã no.Abb.in ꝓs. 100.ver.& si etiã.vol.j.Fel.ĩ c.Rodulphus.ver.& appellari potest,de resc.& ĩ c.cũ nõ ab hoie.ver.& no.q̃ licèt.de iu.

Regulam principalem, quòd qui declarat, nihil addit, aut de nouo facit,

61 Primò limita,vt procedat,q̃n declaratio fit circa circũstantias,secus autẽ quãdo fieret circa substantiã actus.Ang. in d.§.si quid post.ver.vt dic,qa imò.& ibi Pau.de Ca.ver.no.ex i.parte.& ibi Cuma.ĩ j.not.ff.de test.& clarius dicit Anan.in ꝓs.lxxxiiij.ver. & præterea licèt.Pe.de Anch.cõs.cxxvij.ver.non obstat.c nouit. Ias.in l.Lucius.ver.tu ergo vltra.ff.de vulg.& pup.& in l. in testamento.ver.iiij.in contrarium facit.C.de testa.milit.& cõsi.lvj.ver. iij.respõdetur.vol.iij.Dec.in l.j.ver.& ad ꝓpositum nostrũ.& ver. & idem Io.de Anan.C.de impube.& in l.quãuis.ver.& hoc bene facit.C.eo.tit.& in l.edita nume.49.C.de eden.

62 Secundò limita,vt regula ꝓcedat,q̃n declaratio fit circa ea, quę cõtinentur in verbis ipsius dispositionis,nam aliàs in iis quę concernerent tertij præiudiciũ,non declaratio,sed noua dipositio appellaretur.Pau.de Cast.in d.§.si quid post.versic. multoties enim Papa.ff.de testa.& in cõs.cccxxxviij.ver.ex prædictis patet. vol.j.Fel.in c.cũ olim.versi,& adduci potest.de re iud.Sarn.in regula,de non tol.iur.quæs.q.xiij.ver.sed aduertendum.

63 Tertiò limita,qa cõclusio habet locũ si declaratio fiat super re dubia,nõ autẽ si fieret super re clara.Pau.de Ca.ĩ ꝓs.cccxxxviij. ver.& ꝓ declaratione.vol.j.& in d.§.si qd.ver.multories etiã.ff.de testa.Bal.in auth.at qui semel.ver.sequit videre.C.de ꝓba.& in l. voluntatis.ver.quæro si statuta C.de fideicõ.Gemin.in ꝓs. xxxiij. ver. præterea ostendit.Soc.ĩ ꝓs.ccxiiij.ver.sed huic obiectioni.& cõs.cclx.ver.ex quib⁹ infero.Alex.in cõs.ccxvij. versi. ad decimũ & vltimum.vol.ij.Aret.cõsi.lvj.Cur.Sen. cõs. xxvij.ver. quid plura.Ias.in consi.lvj.ver.non obstat ergo.vol.iij.Bru.in tract. de forma.in tit.qua.re.perf.& quos.cas.versi.multoties etiam.Dec.in l. in ambiguis orationibus.ff.de reg.iur.& in l. edita. num.49.C.de eden.& in l.j.ver.nam declaratio.C.de impub.& in c.fi.ver.& aduertendũ.de cõst.Barba.in consi.lxxxiij.vers.& istud facit.vol.iij.

54 Amplia, quia hoc procedit etiã in declaratione Papæ circa beneficialia, vt ex supradictis apparet, & ponit Aimo in tract. de antiq.tem.in j.par.nu.36.ver.sed aduerte.

Contrarium Dec.in d.l.edita.vers.ex his infertur.C.de eden.

65 Quartò limita, quãdo declaratio etiã principis fieret in tertij præiudicium.Anch.in consi. cccxcviij.in fi. ver.cõtrarium dico.Paul.de Cast.in consi. cccxxxviij. in fi. ver. ex prædictis patet. vol.j.& consi.xlvj.ver.restat nũc.vol.ij.Bellam.dec.dccxxiiij. ver. sexta ratio.Soc.consilio cclx.versi.ex quibus infero. Dec. in c.fi. ver.& aduertendum est.de const.Rebuff.super concor.in titu.de form.mand.apost.versi.nec obstat declaratio.

66 Declara, nam hæc limitatio habet locum, si declaratio non fieret circa rem dubiam,aliàs si super re dubia fuerit facta à principe,operaretur etiam in tertij præiudicium.Dec.cõsi.cxiiij.ver. ad abundantem tamen cautelam.& consi.ccxxix. ver.ex abundãti tamen. Bellam.consi.xix.versiculo,alia verò magna pars.Sarn. in regula, de non tollen.iur.quæs.quæst.xiij.ver.sed aduertendũ. Aimo de antiq.temp.in j.part.numero 35.

67 Et propterea ita debet intelligi,quod voluit Angel.in consi. cclxxiiij.versic.tamen quia Papa. vbi vult omninò standum esse declarationi Papæ.Dec.in consi.clxxxvij.vers.& talis declaratio. Ias.in consi.cxxviij.ver.item adest declaratio.vol.iiij.

68 Contrarium,q̃ indistinctè stetur declarationi Papæ in beneficialibus, etiam si declaratio non respiciat rem dubiam, voluit Dec.in l.edita,ver.& ex his infertur.C.de eden.

69 Et idem est in declaratione partis,quæ nõ potest fieri in alterius præiudicium. Aret.in d.l.edita.versic.hoc etiam debes.& ibi Purpu.num.98.& nu.101.Ang.in l.si quis intentione ambigua. versiculo,vnde in fin.causæ.ff.de iudi. Corne.in consi. xxvj.versi. ex his etiam patet. volumine iij.

70 Et hoc est, quod dicitur,q̃ in causa appellationis non potest fieri declaratio per partẽ eius, quod obscurè dicit in prima instãtia.Spec.in titu.de act.& petit. §.sequitur.ver.sed quando.Bald.& ibi Ang.in l.idem Pomponius.§.fi.ff.de rei vend.

71 Quintò limita,quia illemet debet declarare,q̃ disponit, tex.ĩ l.ex facto.ff.de vulg.& pup.& ibi Bal.ver.ĩ tex.ibi, interpretari.& ibi Alex.ĩ ij.no.& Ias.in ij.no.ff.de vul.& pu.l.Neratius.ff.de regu. iur.l.fi.C.de legib.c.inter alia.§.vt igit.& ibi gl.sup verbo, interpretatio.de sentẽt.excõm.glo.in c.fi.in verbo,declaramus.de cõstit. & in c.fi.de cõcess.præben.in sexto.Bal.in l.leges sacratissimæ.in iij.not.per illũ tex.C.de leg.Fel.in d.c.inter alia.in j.not.de sentẽt. excõmu.& ĩ c.per tuas.el primo.per illũ tex.ĩ ij. no. de simo.& in

c.sanè.ver.confirmo hoc.de off.deleg.gl.consuet.Turon.
72 Ex quo sequitur ꝙ nullus alius potest declarare, nisi illemet qui disposuit.Bar.in l.edita.ver.quandoque volo.C.de eden.Bal. in l.fi.ver.vltimò nota.C.de leg.Ias.in l.inter stipulantem.§.si Stichum.ver.gl.in verbo,actori.ff.de verb.obl.Dec.in c.cum venissent.vers.& etiam notandum est.de iudic.
73 Hinc est,ꝙ notarius pōt interpretari, & declarare verba ambigua suæ scripturæ.Soc.in cons.xciiij.ver.præterea.& versi.hæc oïa.vol.j.Calca.cons.xlviij.ver.iij.quia.& ↄs.lxix.ver.iij.quia.Alc. in tract.præsumptio.in iij.regula.præsumpt.xiij.num.12.
74 Ex hac igitur limitatione infertur, ꝙ hæres non pōt in iudiciis volūtatē testatoris declarare gl.in l.idē Pōpo.in fi.& ibi Bart. ver.nota ꝙ ius declarādi.& ibi Bal.vers.in gl.q̃ incipit.& ibi Ang. vers.in gl.prima.ff.de rei vend.glo.in l.inter stipulātem.§.j.in verbo,actori.& ibi Bart.ver.oppono ꝙ iudicem & versi.quādocunque sunt verba.ff.de verbor.oblig.Bart.in l.si quis intentione ambigua.versi.quæro vtrum.vbi Bal.in secundo not.& ibi Ang.ver. nota bene.ff.de iudic.Bal.in l.si quis à filio.§.si quis plures.vers.& sic nota.vbi Ang.vers.in ead.gl.ibi.ff.de legat.j.Bart.in l.naturaliter.§.nihil cōmune.ver.quod si ex cōiecturis.ff.de acq.pos.Ang. in ↄs.cclxxiiij.ver.tñ quia Papa.Guido Pap.in sing.ccccxx.Maria. in c.fi.ver.primò enim limitatur.de libel.obla.Bal.in l.de die.ver. secūdo casu.ff.q satisd.cog.Ias.in l.inter stipulātem.§.si Stichum. ver.gl.in verbo, actori.vbi dicit istā cōem opin.ff.de verb.oblig. Fel.in c.ij.ver.limita dummodo.de libel.oblat.& in cap.cū venissent.versi.potestas interpretandi.vbi Dec.vers.& etiam notandū est.de iudic.Dec.in l.hæredem.nu.7.vers.vnde potestas.de regul. iur.Curt.Iun.in l.si quis intentione ambigua.ff.de iudi.
Contrarium Dec.in l.edita.nu.50.& ibi Purpur.ver.ista declaratio.C.de edend.Ias.in l.inter stipulantem.§.si Stichum.ver.sed tu aduerte.ff.de verbo.obl.
Tenendo primam opin.tanquam communem,
75 Limita,quia illa non habet locum quotiescunq; illa declaratio nō cederet in alterius p̄iudiciū.Bar.in l.si qs à filio.§.si plures. ver.sed ↄ̃ hoc oppono.vbi Ang.vers.in ead.gl.clxj.ff.de leg.j.Bar. in l.gerit.vers.venio ad quartā.ff.de acq.hære.Paul.de Cast.in ↄs. cxlviij.versic.vnde ꝙ intelligatur.vol.j.Imol.in l.inter stipulantē. §.si Stichū.ver.item primum dictū.ff.de verb.obl.Abb.in ↄs.lxxx. vers.circa secundum.volu.ij.Ias.in l.si quis à filio.§.si quis plures. in iij.not.ff.de leg.j.Soc.in l.cum quæritur.ver.j.est.ff.de reb.dub. Cur.Iun.in l.si quis intentione ambigua.ff.de iudic.
76 Secūdò limita,nā hæc conclusio locū non habet in ↄ̃ctibus, vel in vltimis voluntatibus.in quibus hæres declarat intentionē sui auctoris.Bal.in l.idem Pomponius.§.fi.ff.de rei vend.Bar.in l. inter stipulātem.§.j.ver.sed ↄ̃ illud.ff.de ver.obl.Bal.in l.si qs à filio.§.si quis plures.versi.& sic nota.ff.de leg.j.Soci.in l.cum quæritur.versi.prima est.ff.de reb.dub.
77 Tertiò limita, nam potestas declarandi voluntatem ad hoc vt tertius possit dare de iure tertij,transit in singularem successorem,vt per Soc.in l.qui cum.vers.ij.conclusio.ff.de excep.rei iud.
78 Quartò limita,nam quando sola executio confertur in voluntatem alterius, tunc voluntas declarandi transfertur in hæredem.Ita Ias.in l.post dotem.ver.vltra scribentes.ff.sol.mat.
79 Quintò limita quando facultas declarandi veniret accessoriè ad contractum,qui transit in hæredem, quia sicuti transit cōtractus,ita etiam transire debet facultas declarādi.Abb.in consi. lxxx.versi.circa secundum.volu.ij.
80 Secūdò infertur,vt Dñs principalis declarare nō possit intētionem p̄curatoris,nec eↄ̃ procurator intētionem sui principalis.Bar.in l.inter stipulātē.in §.si Stichū.ver.Item si est datus libellus.ff.de verb.obl.Bal.in l.idem Pompo.ver.dico,ꝙ aut procurator,vbi Ang.in ver.in gl.j.ff.de rei vend.Angel.in l.si quis intētione ambigua.ver.nota bene.ff.de iudi.& in l.si quis à filio.§.si quis plures.vers.& ideò non declarat.ff.de leg.j.Cardi.Alex.in c.sollicitudinem.de app.Fel.in c.ij.ver.ex quo signanter.de libel.oblat. & in c.cū venissent.vers.potestas interpretandi.vbi Dec.vers.vnde procurator.de iudic.Alex.in cons.xxvj.nu.11.vol.vj.& consil. lxxviij.ver.sed ita est.vol.v.Curt.Iun.in l.si quis intentione ambigua.ff.de iud.Paris.cons.xxxj.nu.112.ver.& quia.volu.j.
Contrarium Paul.de Cast.in cons.cxcix.in fi.vol.ij.Ias.in l.inter stipulantem.§.fi.ver.sed aduerte.ff.de ver.obl.Purpur.in l.edita.vers.& ista declaratio.C.de edend.
Tenendo primam opin.tanquam communem,
81 Amplia,vt etiam per p̄curatorē habentem speciale mandatum non possit fieri declaratio,per quam nemo grauatur.Bar.in l.non solum.§.morte.in prima specie protestationis.ff.de oper. nou.nuncia.per tex.in l.Paul.ff.de acq.hær.& ponit Rip.in ca.cū M.Ferrarien.nu.136.versi.ij.fallit.de constit.
82 Limita,nisi p̄curator haberet facultatem donandi.Ang.in l. inter stipulantem.§.si Stichum.ver.adde ꝙ imò.ff.de verbo.obli.
Contrarium Maria.in c.fi.ver.j.enim.de libel.oblat.
83 Secundò limita,nisi dominus declararet libellum datū per procuratorem suum in fauorē rei cōuenti.Ita Ang.in l.inter stipulantem.§.si Stichum.versi.adde quòd imò.vbi Imol.ver.item adde.ff.de verb.obl.Maria.ī c.fi.ver.insup etiā subdit.de libel.obl.
84 Tertiò Infertur, vt successor in officio nō possit intentionē sui prædecessoris declarare.Bald.in l.ij.vers.sed nūqd hoc potest. C.de sentē.ex breuic.recit.& in l.edita.ver.x.oppono.C.de eden. & in l.si vt p̄ponis.ver.sed nunquid nuntius.C.de exec.rei iudic. Bart.in l.inter stipulantē.§.si Stichum.ver.idē puto ī iudice.ff.de verb.obl.Ang.in l.ex facto.in prin.ver.in tex.ibi, solent interpretari.vbi Im.ver.iij.nota.ff.de vulg.& pupil.Feli.in c.per tuas.in secundo not.de simo.& in c.cum venissent.versi.potestas interpretandi.vbi Dec.versi.& successor in officio.de iud.Lanfran.in ca. quoniam cōtra,in verbo,interlocutoria.ver.vlterius dubitatur. de prob.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.not.nu.164.ff.de re iud.
Contrariū Bar.in l.ab executore.ver.q̃ro vtrum.ff.de appella. Bal.in l.terminato.ver.quæro an successor.C.de fruct.& lit.expē.
85 Pro cōcordia distinguitur,qa aliqua est interpretatio ex voluntate,& ista nō permittit̃ successori , aliqua verò interpretatio sumit̃ ex verisimilib.cōiecturis,& ista successori p̄mittit̃.Bar.in l. inter stipulātem.§.si Stichū.& ibi Imol.vers.itē p̄dicta p̄cedūt.& vers.item adde.& ibi Alex.ver.in gl.in verbo,actori.& ibi Ias.ver. item per p̄dicta.ff.de ver.obl.Ang.in l.ab executore.ver.ideo aūt permittitur.& ibi Imol.ver.vlterius iuxta prædicta.ff.de app.Ale. in l.ex facto.vers.item addo.ff.de vulga.& pup.Nicel.in concord. cclxxxij.& ccccxxiij.Barb.in cōs.lxxxiij.vers.tertiò respondeo.vo. iij.Maria.in c.fi.ver.& sicut actor.de lib.oblat.Fel.in c.qualiter,& quando.ver.sed aduerte diligenter.de accus.& in c.cū venissent. ver.potestas interpretandi.de iudic.Rebuf.in l.quod iussit.in secundo not.nu.165.ff.de re iudic.
86 Sublimita præcedentem declarationem,nam Papa succedēs declarat mentem sui prædecessoris,vt dictum fuit suprà.
87 Sextò limita principaliter, q̃n declaratio esset cōgrua,secus verò q̃n incongrua, quæ nō cōueniret.Angel.in l.si qs intentione ambigua.ff.de iud.ver.vltimò scias.Bar.in l.ab executore.ver. q̃nq; interpretatio.ff.de app.Fel.in c.qualiter,& quando.versi.secundò limita.de accus.Rebuf.in concord.in rubric.de for.man. apost.ver.item q̃n declaratio.Fel.in c.ij.ver.hāc fallent.limita.de lib.obl.& in c.super quæstionum.vers.item diuus.de of.delegat. Soc.ↄs.ccxiiij.ver.sed huic obiectioni.Bald.in l.ea quæ.in finalib. verb.C.cōmin.epistolas.ver.& scias.Bal.in l.si qs intentione.ver. sed quare nō exponūtur.C.de iud.& ver.itē quæro,si interpretatio.Bar.in l.oēs populi.ver.& istud est verū.& ver.vt igitur videamus.ff.de iust.& iur.Bal.in l.si vt p̄ponis.vers.& modo quæro.C. de execu.rei iud.& in c.j.nu.16.ver.vltimò scias.de consti.Rebuf. in l.quod iussit.in ij.no.nu.166.ver.iiij.limita.ff.de re iud.Bald.in l.de die.vers.ij.reg.est.ff.qui satisd.cog.
88 Declara,quia tunc congrua declaratio appellatur,q̃n verba conueniunt secundum propriam significationem,vt dicit Alex. in l.diuortio.ver.& primò quia.ff.sol.ma.Soc.in l.postquam liti. in j.no.C.de pact.sentit Bal.in l.j.in iiij.not.C.de legib.
89 Contrariū , ꝙ sufficiat larga interpretatio , tenet Ias.in l.oēs populi.ff.de iust.& iur.in secunda lect.ver.non omitto tñ.Purpu. in l.edita.ver.& recipitur huiusmodi declaratio.C.de edend.
90 Septimò limita,quando actus declaratus esset vtilis , secus si inutilis,de quo dic vt supra in tertia limit. illius conclusionis , ꝙ non requiritur eadem solennitas in declaratione,quæ in principali dispositione.
91 Octauò limita,nā declaratio nō pōt fieri, nisi semel tñ.gl.in l.quicquid adstringēdæ.in verbo,secundū promissorem,vers.itē & quod dicit.ff.de verb.obl.& ibi Bart.versic.quædā est declaratio.Bal.in l.si quis intentione ambigua.vers.item q̃ro vtrū interpretatio semel facta.ff.de iudi.& ibi Ang.ver.& si semel.Bald.in l. ij.ver.sed nunqd.C.de sentē.ex breuic.recit.Ang.in l.idē Ponponius.§.fi.ver.nec potest fieri.ff.de rei vendic.Bal. in l.fi.vers.noto ex hoc tex.C.de codi.Bal.in l.huiusmodi.§.si Stichum.ver.itē gl. ista.ff.de leg.primo.& in l.serui electione.in prin.ver.sed interpretatione.ff.de leg.primo,& in l.de die.ver.circa tamen interpretationes.ff.qui satisd.cog.Mathesil.in sing.suo clxxij. Arc.ī l.edita. ver.& ista sunt vera. C.de eden.& ibi Ias.ver. sic in simili. & Purp. versi.& non sit talis declaratio. Fel.in c.qualiter,& quando.vers. quarto limita.de accus.Dec.in c.cum venissent.ver.& talis interpretatio,de iud.Ale.in l.quicquid adstringendæ.versi.ex qua habes.ff.de verbo.oblig.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.not.num.172. ff.de re iud.& ibi Ias.versiculo,item declaratio.Feli. in c.cum venissent.versi.qui semel est interpretatus.de iudic.
Contrarium Mathes.in sing.suo penult.
92 Sublimita proximā præcedentē limitationē,vt nō procedat q̃n destructio actus, & illius reuocatio ad ipsum interpretantē spectaret

spectaret,qa tunc pluries nedū semel tñ intepretatio fieri pōt. Ang.in l.qcquid adstringendæ.versi.vnum adde.ff.de verb.obli. Dec.in c.cū venissent.ver.& quod dictum est,& ibi Fel.versi.qui semel est interpretatus.de iudic.
Et istam opinionem quo ad testatorē, cuius voluntas est ambulatoria vsque ad mortem,omnes sequi videntur.
93 Sed in iudice,qui suā interlocutoriā reuocare pōt,licèt opinionē Ange.sequatur Imo.vt suā declarationem possit reuocare,in l.quod iussit.ff.de re iud.ver.tñ fallit.Rapha.Cuma.ī l.quod iussit.ver.ij.limitatio est.ff.de re iud.Præpos.in c.cū cessante.vers. xv.fallit.de appel.
94 Cōtrariū tñ ꝙ iudex suā declarationem reuocare nō possit, tenuit Bal.in l.ij.C.de sent.ex breuic.recit. ver. sed nunquid si semel.Im.in l.ab executore.ver.in eadē.ibi,itē testator.ff.de appel. Ang.in l.quod iussit.ver.itē interlocutoria.& ibi Ias.ver.itē p illā gl.Lāfr.in c.q̃m ↄ̃.in verb.interlocutiones.ver.vbi autem iudex. de prob.Rebuf.in l.quod iussit.in primo nota.nu.65.ff.de re iud. & Fel.in c.qualiter,& quando.ver.iiij.limita.de accus.
95 Pro concordia dr̃,ꝙ aut agitur de declaratione,siue interlocutione,& pōt fieri declaratio nedū semel,sed pluries. sec⁹ verò q̃n agitur de declaratione snīæ diffinitiuæ,ita Alex.in d.l.quicqd adstringēdæ.ver.ex quo infertur.ff.de ver.obl.Corset.in sin.suo, in verbo,snīa.incip.interlocutoria.in qua iudex interpretat̃.Fel. in c.qualiter,& q̃n.versic.fallit septimò.de accusa.& istud fuit de mente Imol.in l.ab executore.vers.in eadē,ibi, itē testator. ff. de appel.& Raph.Cuma.in l.quod iussit.ver.ij.limit.ff.de re iud.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Cogitatum in genere sufficit.

1 COmmuniter admittitur illa regula,vt sufficiat in genere cogitatū esse.tex.est in l. qui iure militari. ff. de testam.milit.Ang.ī l.q Romæ.§.duo fratres, sup v.q. Bar.ff.de ver.ob.Fel.in c.cū venerabilis.ver. non obstant adducta.de excep.Aret.in cōs.xxxiij.ver.ad tollendum aūt. Bertr.cons.cxix.ver.ad quintum dico.vol.iij.in nouis.
2 Secundò Amplia.hoc procedere in rescripto ,in quo sufficit in genere cogitatū esse.Fel.in c.nonnulli.versic.nā certè istud est negandum.de rescri.& in c.sedes.vers.sexta declaratio.vbi tripliciter limitat.eo.tit.
3 Limita præcedentem ampliationē,nisi causæ cognitio requireretur,prout in legitimatione,quia tunc non sufficit in genere esse cogitatum,sed requiritur vt sit cogitatum in specie.Ruin.in cons.cix.nu.21.ver.tunc est satis.
4 Cōtrariū,ꝙ ēt in legitimatione sufficiat in genere cogitatum esse,tenuit Bal.in l.eā quā.vers.sed pone quidam erat.C.de fideicom.refert,& sequitur Alexā.in ↄsi.xxxvij.volumin.j.& cons.lx. vol.ij.Feli.in capitu.postulasti.versicu.declara prędicta primo,de rescrip.Nicol.de Vbal.in tract.succes.ab intest.c.78.ver. requirit̃ secundò.Pau.de Cast.in consi.xxx.in fi.versic.venio nunc ad fin. vo.j.Ruin.consi.lxxiij.nu. 10.vol.iij.
5 Pro cōcordia istarū opi.dici potest , ꝙ si legitimatio fuit facta à supremo principe,& tunc p̄cedat secūda opi.si aūt facta fuerit ab inferiori,& tunc habeat locum prima opin.ita Rui. in consil. cix.nu.21.vers.sed prædictis.vol.iij.
6 Tenendo istā vltimā opi.magis cōem declara illā habere locū,q̃n casus fuisset omissus,& verba essent gn̄alia: secus si casus expressus nō esset verus,& verba essent gn̄alia: quia verba gn̄alia tunc restringerentur ad casum expressum.Ruin.cons.lxxxvij. vol.iij.versi.nō obstat ēt ex mente Pau.de Cast.in cons.xxx. in fi. ver.sed certè iura.volu.j.Fel.in c.postulasti.ver.declara prædicta. de resc.Rui.cōs.lxxiij.ver.ij.est casus.vol.iij.
7 Hoc tñ sublimita,nisi verba gn̄alia prolata post casum expressum essent apta concipere omnē aliū casum.Ruin. consil. lxxiij. ver.iij.est,vol.iij.
8 Secundò amplia,nā gn̄alis renunciatio præiudicat renunciāti,dūmodò potuerit in genere cogitari.Ang.in l.sicut certi.vers. in glo.fi.C.de testa.milit.vbi ampliat , vt etiā porrigatur ad iura ignorata.Bart.in l.sub prætextu.la ij.in j.oppos.vers. oppono de l.si de certa.C.de transact.Aret.in cōs.xxxiij.versi. ad tollendum aūt.Alex.in consi.xj.vol.ij.Bal.in l.pactū quod dotali. in xiiij. xv. & xvj.q.C.de coll.Corne.cōs.cxliiij.nu.10.11.& 12.vol.iij.Ias.in l.si de certa,ver.contra istū tex.C.de transact.Alex.cons.xlij. ver. iij.quia generalis.vol.j.Ruin.cons.xlj.ver.& insuper.volu.v.Soc. cons.ciij.ver.sed tñ his non obstantibus.vol.iij.Venafr.in ↄsi. xij. ver.pactum & remissio.& ver.nouissimè confirmantur.
9 Primò limita præcedentem ampliationem non procedere in muliere generaliter renunciante.Aret.cons.xxxiij.versic.secūdò dicimus.
Contrarium Ang.in l.qui iure militari.in prin.ver.hæc tamen regula fallit.ff.de testa.milit.
10 Secundò limita,vt hoc habeat locum quo ad rem renunciatam,non quo ad alia.Ang.in consi.lj.refert,& sequitur Curt.Iun. consi.cj.Imol.in l.si ex plurib.ff.de sol.& ponitur infrà.
11 Tertiò limita,vt nō cōprehendat iura futura,sed p̄sentia tñ, ēt ꝙ sint apposita verba generalia, per q̃ videatur in genere cogitatū.Bal.in l.pactū quod dotali.in xvj.q.C.de colla.Aret.in l.Paulus.§.fi.ff.de acq.hære.refert,& sequitur Soc.in l.j.§.veteres.versi. ij.deciditur.ff.de acq.poss.& sequitur Cur.Iun.in consi.cj.num.7. ver.ij.principaliter.ver.non obstant etiam.
Vide suprà in iiij.lib.in titu.de fideicom.in prima conclus.in ij. ampliatione.
12 Quartò limita,quando specialis clausula, & generalis clausula liberationis siue renunciationis regulantur ab eadem causa finali , secus verò si ab eadem causa finali non regulantur.ita Alex. in consi.cxvij.volu.j.
13 Quintò limita,vt procedat quando specialis , & generalis in eadem materia sint prolata,secus verò si circa diuersa.ita Alex.in d.consi.cxvij.vol.j.
14 Tertiò principaliter amplia,nam iuramentū sufficit , ad hoc vt videatur in genere cogitatum.Bar.in l.sciēdū.ver.iuxta p̄dicta. ff.de ver.obl.& ibi Rom.ver.iij.& vltimò.Alex.cons.xxvij.ver.vel vt ibi respondet.vol.j.& in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verbo. obl.versi.vno saltem casu.Fel.in c.ex rescripto.ver.adde Ludo.de iureiur.Imol.in c.Quintauallis.in prin. ver.sed certè istud.de iureiur.Crot.in l.qui Romæ.§.duo fratres.vers.ij.tamen.ff.de ver.obl.
Vide in ij.lib.in tit.de iureiur.in conclus.an iuramentum requirat certiorationem, & in iij.lib.in tit.de empt.& vend.in conclus. j.in illa limitatione,an remedium l.secundæ.C.de rescin.vend.cōpetat stante iuramento.
15 Limita ampliationem istam in minore,& muliere,& rustico. Imo.in d.c. Quintauallis.ver.quid igitur dicendum.de iureiuran. Aret.in consi.xxxiij.vers.ij.dicimus.de quo vide in d.conclus.nostra prima.de empt.& vend.in prædicta limita.
16 Quartò amplia,nā etiā trāsactio generalis trahitur ad cogitata in genere , licèt ea sint incogitata in specie, vt voluit Bar.in l.si de certa.versi.quæro vlterius.in j.lect.& in ij.lect.in ij.oppos.C.de trāsact.Abb.in c.j.ver.quo ad secundū.de transact.Cor.ↄsi.cxliiij. nu.11.vol.iij.Ang.in l.si de certa.vers.quod intellige verum.C.de transact.Alex.cons.xj.vo.ij.Cy.in l.sub prætextu.la ij.ver.ad istam oppono.C.de transac.& ibi Sal.ver.accedo ad apparatum.& in v. oppos.Anton.de But.in c.j.ver.an autem transactio.de transact.
Bertr.in cons.clxxij.nu.4.vbi dicit *communem.& nu.7.volu. iij.in nouis.
17 Primò limita regulam principalem,qa in his,q̃ sunt de forma non sufficit fuisse in genere cogitatum.ita Imol.in l.qui Romæ.§. duo fratres.versicu.non obstat.l.qui iure.ff.de verbo.oblig.& ibi Alex.versi.Io.de Imol.dicit.Ruin.consi.cix.num.21.versi.nec est satis.volu.iij.
18 Secundò limita, quia nō sufficit in genere esse cogitatū,quo ad ea verisimiliter q̃ in specie qs nō esset cōcessurus.ita Alex.in l. si ab hostib.versic.etsi ↄ̃ Cy.ff.solut.matrim.Hispa.in rubr.de don. inter vir.& vxor.in §.lxx.nu.10.versi.non obstat si dicatur.
19 Tertiò limita, quia non sufficit generaliter esse cogitatū, vt excludantur ea,quæ veniunt ex natura ↄ̃ctus.ita Claud.in l.interdum.§.quod ex naufragio.vers.secūdo moueor.ff.de acq.pos.vbi allegat notata per Alex.in l.quæ dotis.in vj.limit.ff.solut.mat.vbi vult,ꝙ verba generalia restringantur ex natura contractus.
20 Quartò limita,quo ad casus insolitos, vt p Claud.ī d.§.quod ex naufragio.ver.ij.moueor.ff.de ac.pos.vbi hāc dicit cōem opi.
21 Quintò limita ī trāsactione,in qua verba generalia restringūtur ad rē,vel cām expressam,l.si de certa.C.de trās.& ibi Bar.versi. breuiter sic dico.Abb.in c.j.vers.& ideò cōclude.de trāsactio.Cy. in l.sub p̄textu.in iiij.oppos.in fi.ver.aut ↄ̃.C.de trās.& ibi Sal.ver. oppono igit̃ vltimò.& Sal.in d.l.si de certa.ver.sed tūc extra glo. Alex.in ↄs.xj.ver.& ista fuit.ver.ij.nō obstat.vol.ij.Corn.ↄs.cxliiij. n.11.& seq.vol.iij.Ang.in d.l.si de certa.ver.& attende.& ibi Pau. de Cast.ver.in gl.clxj.de omni trāsactione.Ias.in ij.not.& Iac.in ij. no.Bert.in ↄs.clxxij.ver.prętera p̄suppositio.vol.iij.in nou.Nicel. cōcor.ccxcij.Anch.in c.j.in fi.ver.vlterius ad idem q̃rit̃.de trāsact. & ibi Ant.de Butr.ver.in vers.argumentum ↄ̃.& Imo.versi.si autē petitio.Bar.in l.Aurelius.§.Caius.ver.ideò pro declaratione.ff.de libe.leg.& in l.cùm Aquiliana.in prin.versi.ij.oppono.ff.de trāsa. Corn.consi.ccxxxvj.nu.3.ver.quod etiam ex alio.volu.ij.
22 Hoc vltimū limita,nisi ratio recti sermonis nō pateret̃,vt generalis trāsactio restringeret̃ ad rē,seu cām specificatā.ita Bar.ol.

in d.l.ſi de certa.ver.ſi verò.C.de trãſact.& ibi Ang.ver,& attẽde. Pau.de Caſt.ver.in gl.ibi,de omni trãſactione.Iaſ.ij.not.ver. limitant tñ.Cor.conſi.clxviij.ver.& idem vr̃ velle.vol.j.dec. Neapol. cclxxxv.nu.7.in antiquis.Bertr.conſi.lxxij.nu.4.vol.iij.Rui.conſi.xxxiij.vol.ij.Abb.in c.j.ver.aut non poteſt reſtringi. de trãſact. Nicell.concor.ccxij.Alex.conſi.xj.verſ.& iſta fuit.ver.nõ obſtat. vol.ij.Cy.i.l.ſub ꝓtextu.in iiij.oppoſ.ver. ſic aut è ꝑ. ver. aut abſq; eius dolo.C.de transact.& ibi Sal.ver.oppono igitur vlti. eo.titu. Sal.in d.l.ſi de certa.ver.ſed tunc ex gl.Cor.conſi.cliiij.nu. 11. & ſeq.vol.iij.Bertr.conſi.clxxij.ver.præterea præſuppoſito. vol. iij. Ant.de But.in c.j.ver.in ver. arg.è contra. de transact. & ibi Imo. ver.ſi autem.Bar.in d.Aurelius.§.Caius.ver. ideo pro declaratione.ff.de lib.leg.

23 Et quod dictum eſt in transactione,cuius verba generalia reſtringuntur ad cauſam expreſſam,Amplia idem eſſe in compromiſſo.l.ſi cum dies.§.plenum. ff.de arbitr.ponit Anch.in c.j.verſ. in compromiſſis.de transact.Iaſ.in l.ſi de certa.in ij.not.C.de trãſact.& ibi Bal.in l.ſub prætextu.la ij.verſi. ex prædictis conclude. Cor.conſi.clxviij.verticu.his tamen non obſtantibus.volumine primo.

24 Secũdò amplia, idem eſſe ĩ computationibus,vel calculationibus,l.emptor.§.Lucius.ff.quæ in fraud.credit.ponit Anc. in d. c.j.ver.in computationibus.de transact.per Iaſ. in l.ſi de certa.in ij.not.C.eo.tit.

25 Tertiò amplia,idem eſſe in ſententiis,per tex. in l.licèt.C.de iud.Pet.de Anc.in c.j.ver.item in ſententiis.de transact,Cyn. in l. j.ver.ij.dicit gl.C.de transact.

26 Quartò amplia,idẽ eſſe in remiſſione,ſeu refutatione.in l.iubemus.C.ad Vell.ponit Anc.in c.i.ver.idem in remiſſione.de trãſact.Imo.in l.ſi ex pluribus.ĩ princ.ver.& ſic facit.ff.de ſolu.Brun. conſi.lxxxij.ver.v.arbitror.Abb.cõſ.cxiiij.ver.ſed his non obſtãtibus.vol.ij.Rui.cõſ.cxl.ver.& ſup prędictis facit.nu.3.vol.j.Calca.in conſi.xvij.nu.9.ver.ſic videmus.Pariſ.cõſi.xx.nu.77.ver.& demum apposita fuit.vol.j.Rui.conſi.ccx.ver.ſed præmiſſis non obſtantibus.ver.probantur etiam præmiſſa.vol.j.

27 Limita hanc quartam ampliationem,niſi dictũ ſit,q̃ liberatio ſit generalis & vniuerſalis,vel ſi dictum eſſet , ex quacunque cã quomodolibet dicenda:quia dicta verba faciunt,vt generalis liberatio non reſtringatur ad cauſas ſpecificatas.Soc. conſi. ciij. ver.ſed tamen his non obſtantibus. vol.iij.

Contrarium colligitur ex notatis infrà in ſexta ampliatione.

28 Quintò amplia idem eſſe in pacto,per tex.in l.ſi ex pluribus. ff.de ſolut.& in l.ſi.§.idem quæſiit.ff.de condict.indeb.ponit Iaſ.ĩ d.l.ſi de certa.in ij,no.ver. ſic etiam in pactis. C. de transact. poſt Bar.ibi in ver.breuiter ſic dico.& ibi Pau.de Ca.ver.ſed oppono. & Alex.& Bar.in l.emptor.§. huius.ver. his præmiſſis.ff. de pact. Cy.in l.ſub prætextu. ver.iuxta præmiſſa quæro.C.de transact.& ibi Bal. ver.ad veritatis in transactione.Sal.in l.ſi de certa.ver.tũc extra gl.C.de transact.& in l.age.ver.aut ſtrictis verbis. Bart. in l. Aurelius.§.Caius.ver.v.quæro.ff.de liber.legat.Cor. conſi. clxviij.ver.& licèt gl.vol.j. nu. 8. & 9.vbi dicit iſtam communẽ.Calca.conſi.xix.ver.& licèt gl.Bertr.qui dicit*communem conſi.ccxxx.vol.ij.ver.ſed his non obſtantibus.Nicell. in concord. ccxcij.vbi dicit communem.Ia.in d.l.ſi de certa.verſ. quæro nunqd. Soc.conſi.ciij,ver.tamen his non obſtantib.vol.iij. Calca. conſi. conſi.xvij.ver.nec obſtat d. lex.

29 Et facit,qd̃ voluit Card.ĩ c.ſi.de accu.ver.& no. de illo.refert & ſeqtur Fel.in c.ſedes.ver.quibus adde.de reſcript. Rui. in cõſi. cxl.nu.3.ver.facit ẽt.vol.j.vbi liberatio ſpecialis non extendit̃ ad debitũ ex alia cã etiam ſi adſint verba indefinita , ac vniuerſalia.

Contra quintam ampliationẽ tenet gl.in d.l.emptor.§.Luci'. ff. de pact.in gl.ſi.ver.tu dic.Bar.in l.de pupillo.§.ſi pupillus.ver.ſi aliquas cauſas.de oper.nou.nunc.Imo.in c. conquerente. verſi. Bar.tñ.de of.ordi.& in c.j. ver.item aduerte in quantum. de trãſac.& in l.de pupillo.§.ſi pluribus.ver. & nota bene diligenter. ff. de oper.nou.nunc.Anch.in c.j.in fi. ver. vlterius ad idem quæritur.de transact.Alex.conſ.cxvij.ver.poſſet reſponderi.vol. j,licèt non plenè firmet.

30 Et idem dicit Soc.in conſi.ccc. ver.ij. regula eſt , quòd clauſula generalis non reſtringitur ad ſpecificata.

31 Sextò amplia,ẽt ſi adiecta ſint verba generalia,vt qa dictũ,ſit omnia,& ſingula, vel ſi dictum ſit cuiuſcunque ſummæ ex quacunque cã.Cor.conſi.clxviij.ver.idcirco cũ in caſu noſtro, vol.j. vel ſi dictum ſit,de omni,& toto eo.Calca.in conſi.xix.ver. & licèt dicatur.Soc.conſi,ccxiiij.ver.confirmantur præmiſſa.

32 Septimò amplia,idẽ eſſe in donatione,in qualicèt verba pleniſſimè interpretari debeant.c.cùm dilecti.de donat.tñ clauſula gñalis in donatione apposita reſtringitur ad ſpecificata.Bert.cõſi.ccxxx.vol.ij.in nouis.ver.ſed his non obſtantibus.

33 Octauò amplia idem eſſe in legitimatione,cuius verba quãuis gñalia reſtringuntur ad defectũ expreſſum.Pau.de Caſ.conſ. xxx.in fin. ver.venio ad ſecundum.vol.j.Rui.conſi. lxxxviij. ver. non obſtat etiam.volu.iij. & dictum eſt ſuprà in ampliationibus regulæ principalis.

34 Nonò amplia,idẽ eſſe in mandato , cuius verba quãuis gñalia reſtringunt̃ ad cãm expreſſam in mandato.Alber.de Roſ.in l. j.ver.nunc venio ad quæſtiones.C.de of.proc.Cæſar. Rui. conſi. lix.ver.nec obſtat.vol.v.& conſi.cxl.nu.3.ver. facit quod voluit. & conſi.ccx.ver.& dicit etiam Albericus.vol.j.

35 Primò limita hanc cõcluſionẽ , vt clauſula gñalis reſtringat̃ ad cãm expreſſam , qñ verba gñalia præceſſiſſent, & ſecuta fuiſſent ſpecialia,& poſtea generalis clauſula ſubiiceretur.ita voluit Dec.Neap.cclxxxv.nu.4.in antiq.

36 Secundò limita,qñ ſumus in dubio,ſecus verò qñ ſumus in claro,vt quia talia verba vniuerſalia ſint adiecta , quæ non recipiant reſtrictionem.Cor.conſi.ccxxxvj.ver.nec obſtat.vol.ij.

37 Tertiò limita,vt hoc non habeat locum in connexis. gl. eſt ſing.in cap. accuſatus,in verbo,iudicari. de hæretic. in vj. Ange. Pau.de Caſt.& Alex.in l.ſi de certa.C.de transactio. Imo.in l. qui Romæ.§.duo fratres.ff.de ver.obl.

38 Quartò limita,in acceſſoriis prout in fructibus ſeu in pœna. Bar.in l.Aurelius.§.Caius.ff.de libe.legat.Sal.Alex.& alij in l.ſi de certa.C.de transactio.

39 Et idem eſt in appenditiis.l.ſi cum tibi.& ibi gl. & Bart. C.de iudic.Iaſ.in l.ſi de certa.nu.4.C.de transactio.

40 Declara quia ſi partes promiſerunt adinuicẽ reficere, & reſarcire oĩa dãna & expenſas litis,& iudex abſoluat ab expenſis, non intelligitur tñ prohibitus creditor petere expenſas ratione promiſſionis,quæ veniunt iure actionis , licèt intelligatur prohibitus petere eas , quæ veniunt iudicis officio mercenario. ita Ang.Aret.in §.hæc aũt omnia.inſtit.de pœ.temer.litigant. ſequitur Hipp.in l.patre,vel marito.nu.14.ff.de quæſtio.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Ignorantia præſumitur.

1 Gnõrantia præſumitur , niſi probetur ſcientia. l. verius.ff.de prob.§.q̃ autem,inſt. de leg. l. ſuper ſeruis. C.qui milit.non poſſ.lib.xij.c.pręſumitur.de reg.iur. in vj.Io.And.in c.ad apoſtolicæ. de cler. excom. miniſt.gl.in l.j.ff.de recep.in §.qui autem cognouerit.inſt.de excuſ. tut. Arch.in c.propoſuiſti.lxxxij.diſt.Cor.in conſi.xvij.vol.j.Rota in nouis,dec. cclxiij.

2 Primò amplia,vt ſubrogatio in lite motu proprio facta non arguat ſcientiam litis in ſubrogato,vt not.Caſſad.dec.ij.nu.2.vt lit.pend.

3 Secundò amplia,qa ꝑſumit̃ ignorãtia vt res poſſeſſa ſpectaret ad aliũ in poſſidente cũ iuſto titulo & bona fide.Bar. in l. Celſus. ff.de vſucap.ver.ij.q̃ hoc vr̃.& fuit opi.gl.inſt.de vſucap.in princ. in gl.ij.gl.in c.ſi diligenti.in verbo,bona fides.de præſcrip.Inn.in d.c.ſi diligenti.Arch.in c.j.de ꝑſcr.in vj.gl.ij.& ibi Bar.& Cyn.in l. ſuper longi.C.de præſ.long.temp.& Bal.ver.nunc habes.Bart.in l.ſi.C.vnd.vi.Inn.in c.ij.de reſt.in integ.& in c. vigilanti. de ꝑſcri. Dyn.in regu.poſſeſſor,de reg.iur. in vj. Bal. in diſpu.inci.accuſatus de vi turbatiua.Alex.in ꝓſi.cc.vol.ij.& in diſput.ſua, Sigiſmũdus.in fi.partis affirmatiuæ ſecundi dub.Bal.in l.ſi.C.qui.nõ obſt. long.temp.ꝑſcr.Fel.in c.ſi diligenti.de ꝑſcript.Bal.ĩ l.fin.in xv.oppoſ.C.de edict.diui Adr.toll.Alex.in ꝓſ.lxxj.vol.iiij.Abb.in c.ſi diligenti.iij.q.de præſ.idem tenet gl.iij.in c. ſanctorum. de præſcr. Calca.in conſi.xxviij.Grat.in conſi.cxxv.vol.j.

4 Tertiò amplia,qa ꝑſumit̃ ignorãtia ĩ capitulo,eo ipſo q̃ epiſcopus vnà cum maiorib' de capitulo iurent ſe ignorare. gl.in c. propoſuiſti.in verbo,non probatur.lxxxij.diſtinctione.

5 Quartò amplia,nã ignorantia ſtante longinquitate tpis maximè præſumitur,ad not.per Bart. & alios in l. peregrè.ff.de acq. poſſ.Gram.conſi.xlvij.nu. 13.& ſeq.& in voto xxxvj.nu. 2. Gandin.in tit. de falſar.nu.28.& ſeq.

6 Quod limita in facto arduo & graui. Alex.in l.peregrè. ver.iij. fallit.ff.de acq.poſſ.Fel.in c.cùm illorum.ver.vlt.not. de ſent. excomm.Guid.Pap.q.cxxvij.

7 Secũdò limita ſtante iuramento,quo caſu non admittit̃ ignorantia.Marc.Ant.Bauer.in tracta.de iureiur.

8 Tertiò limita,niſi factum eſſet alteri obligatorium, quo caſu ẽt ob temporis longinquitatem non admittitur ignorantia. Alex.in d.l.peregrè.ff.de acq.poſſ.

9 Primò limita in lege ꝓmulgata,& publicata,cuius nõ ꝑſumit̃ ignorantia.gl.in c.propoſuiſti,in verbo,nõ probatur.lxxxij. diſt.

Inno

Inn.in c.ij.de conſt.Abb.in conſi.xxxv.vol.j.Afflict.ſuper Conſt. aliàs ſub rubr.de arm.deponen.nu.4.Abb.in c. paſtoralis.de fide inſtru.Dec.in c.ad hæc.in xvij.no.de poſtu.pręla.Sal.in l.ſenatus. in fi.C.de his,qui ſibi adſcrib.

10 Et idem eſt in edicto ordinarij publicato.Cor.in cõſi. xxxiij.

11 Et idem eſt in omni eo,quod quis ſcire tenetur , Grat. in cõſi.xij.vol.ij.

12 Secundò limita in ſtatutis,quorũ præſumitur ſcientia,& nõ ignorantia,quo ad homines illius loci.Bal.ĩ l.leges la ij.in princ. C.de legi.Bar.in repe.l.quod Nerua.ver iuxta prædicta quero.ff. depoſ.Alex.in conſi.lxv.vol.vj.Pariſ.in conſi. xlix. vol.j. Ripa in ij.reſpon.vol.j.

13 Amplia,quia imò idem eſt in forenſe poſt aliqualẽ morã in loco,vt not.Bal.in l.j.ver.circa maleficium.C.de ſum.Tri.Pet.de Anc.in c.ij.ver.reſtat vlti.de conſt. Alex.in conſi.lxxxv.volu.iiij. Ant.de But.in c.ij.de conſtit.Cy.in l.j.C.de ſumma Trini.Afflict. ſuper Conſtit.nu.9.

14 Et idẽ in bãno dicit Spe.in tit.de cõſt.ver. qd ſi extranei' portat.Afflict.ſup Cõſt.ſub rub.de arm.depon.nu.4.Caccialup.ĩ l.cũctos populos.C.de ſum.Trini.Ant.de Bu.ĩ c.à nobis.d ſen. excõ.

15 Secundò amplia,nã idem eſt in forenſi , quo ad ea quæ ſunt phibita de iure cõi,vel generaliter per omnia loca,vt infrà dicetur in ſeq.concluſ. quia iſtud propriè reſpicit an ignorantia excuſet:non autem an ignorantia præſumatur.

16 Tertiò limita in bãno publicato,quia pręſumitur illius ſciẽtia apud oẽs illos qui ſunt de loco , & ibi commorantur. Rofre. in libel.ſuper tit.ſi quis ius dic.non obtemp.ver. item illud quæritur.Afflict.ſuper Conſtit.in titu.de arm.deponen.nu.4.Bal.in l. doli mali.ff.de nouat.Iaſ.in cõſ.xlvj.vol.iij.in l.is poteſt.ff.de acq. hæred.Bald.in l.noſtram.C.de teſtam.refert , & ſequitur Alex.in conſi.lxv.vol.iiij.

17 Quartò limita in gñali cõſuetudine loci illius , ĩ quo qs cõmoratur,vt in principe dicit Bal.in l.ij.in fi.C.quæ ſit long. cõſuet. & Bar.idẽ voluit in extraua.ad reprimendũ.in verbo,nõ obſtãtibus.in fi.Iaſ.in l.ꝑſcriptione.C.ſi cont.ius,vel vtil.pub.Fel. in c.ſi. de iud.in c.ſup literis.de reſcript.in c.cùm cõtingat.de for.cõpe. Gomeſ.in c.j.de conſt.in vj.Mart.Laud.in tract.de prin. in xxvij. no.Pariſ.in conſi.xliiij.vol.iiij.Io.de Syl.in tract.de benefic. in iij. par.q.xij.in xviij.qualitate.& Bal.qui generaliter loquitur in rub. de conſue.recti ſeu.Fel.in c.j.in iij.ampliat.de re iud.

18 Quintò limita in notorio,cuius præſumitur hr̃e ſcientiã gli bet,vt no.in l.oẽs.C.de agric.& cenſit.lib.xj.gl.in l.j.in gl.j.in fi.ff. de recep.Alex.in cõſi.xciiij.vol.v.Abb.in conſi. 100.vol. j. Iaſ. in l.Titius.§.Lucius.ff.de libe.& poſth.in l.is poteſt.ff. de acq. hære. ita Ang.in l.ſi à duob.ff.eo.tit.Rui.in conſi.lxj.vol.v.

19 Sextò limita,qñ illius facti eſt fama publica in ciuitate,qa nõ põt illius facti prætendi ignorãtia.Bar.in l.is põt.ff.de acq. hære. in l.ſi cui.§.iiſdẽ.de accuſa.Alex.in conſ.xxxvj.vol.j. in conſi. clxxxvij.vol.ij.in ꝓſ.cxcix.eo.vol.Dec. in c.j.in xvij.no.de poſtu.pręl. Dec.Neap.lxix.nu. 18.in nou.& nu.2.Fel.ĩ c.de his.de accuſa.Idẽ voluit Bar.in l.Celſus.ff.de vſucap.vbi ẽt Balb.nu.80. Are.in cõſ. xv.idem voluit Bar.in l.q Romæ.§.duo fratres.ff.de ver.ob.Ang. in conſi.clx.Hipp.in l.de minore.§.plurimum.ver. adde etiam.ff. de quæſtio.Rui.in conſi.lj.volu.v.Gramma.dec. xxxv.nume. 15. & ſequen.

20 An iſta ſit præſumptio iuris,& de iure,& an admittat probationem in contrarium,& quam,dic vt per gl.conſue.Turo.

21 Septimò limita in eo,quod publicè ſciẽ,qa illius quilibet ꝑſumitur hr̃e ſcientiã.gl.in l.ſi tutor. C.de pericu.tut.ĩ verbo,oſtẽderis.& ibi Bar.gl.in §.q aũt.in verbo,cognouerint.inſt.de excuſa.tut.gl.j.in reg.ꝑſumitur.de reg.iur.in vj.in c.j.in gl.iiij.de poſtu. ꝑla.vbi ẽt Abb.Dy.in regula,ignorãtia.in fi.de reg.iur.in vj.Bal.ĩ l.verius.in fi.ff.de ꝓb.Domi.in c.quod diximus.lxxxij.diſt.idẽ voluit gl.in c.qd̃ dicitis.xvj.diſt.in c.exceptionũ,ĩ gl. pe. in princ.de excep.Bar.in l.abſenti.ff.de dona.Iaſ.in l.is põt.ff.de acq. hære.in ꝓſ.xlvj.vol.iij.in l.Titius.§.Lucius.vbi limitat.ff.de libe. & poſth. Bouer.in verbo,præſumptio.in ſin.xj.Grat.in conſ.xlix.vol.j.Maria.Iun.in conſi.xxxj.vol.ij.Gram.dec.xxxv.nu. 15.& ſeq.

22 Octauò limita,nam ꝑſumitur ſciẽtia nouæ cõſtitutionis ꝓmulgatæ poſt duos mẽſes,ſecus ante duos mẽſes,vt not.gl.in c. propoſuiſti.in verbo,nõ probatur.lxxxij.diſt.& ibi Arch. de quo die vt infrà in tit.de legib.& conſt.concluſ.iiij.

23 Nonò limita in hærede, nã præſumitur ſciens ſi author fuit ſciens,& ipſe tractat de lucro captãdo.Dyn.in regu.præſumitur. de regu.iur.in ſexto.

24 Decimò limita in ꝗhente mr̃imonium,quia cùm pp̃ periculum animæ qualitatem perſonæ indagare teneatur, præſumitur ſcire impedimentum coniunctionis,ita Pet.de Anch.in cle.j. de conſan.& affi.& ibi Bonifa.Grat.in conſi.xlix.vol.j.

25 XI. Limita in quãtitate patrimonij ſui , quã dominus faciẽs actũ pręſumitur ſcire,gl.in auth.ſed cũ teſtator.ĩ gl. ij.C.ad l.Fal. Ang.in l.ſi qs cũ aliter.ff.de ver.ob.& hoc bñ ꝓcedit in actu ĩter viuos,nõ aũt in actibus morientiũ,vt no.Cy.in d.auth.ſed cũ teſtator.& Bar.& Cor.Ang.Aret.in §.in fraudem.inſti. qui. ex cau. manu.Cy.in l.quiſquis.C.de reſc.ven.& ibi Sal.latius.

26 Quæ cõcluſio limitat̃ vt habeat locũ quo ad immobilia tñ, ſed nõ quo ad immobilia acqſita ex alterius ſucceſſione de ꝓximo facta,& quo ad mobilia exiſtẽtia in eodẽ loco, vt p Bar.in d. auth.ſed cũ teſtator.& ibi Cor.Sal.ĩ l.quiſquis.C. de reſcind. vẽ. Ang.Aret.in §.in fraudẽ.inſt.quib. ex cau.manu. Idẽ dicit Bal. in l.ij.in iiij.q.C.de reſc.vẽ.qñ haberet valdè diffuſum patrimoniũ. Alex.in conſi.j.vol.vj.Imo.in c.cùm cõtingat.de iureiu. & Nice. ĩ cõcor.xxix.tenet diſtinctionem Bar.in d.auth.ſed cum teſtator.

27 Sublimita ẽt,qñ dolus præſumeretur,quia tunc non præſumitur ſciẽtia.Cor.in d.auth.ſed cũ teſtator.& Ang.in d.§.in fraudem.Are.in conſi.xlvij.Ang.in d.auth.ſed cum teſtator.

28 Sed illam differentiã inter actus viuentium , & morientium reprehendit Ang. ibi, in d. auth. ſed cum teſtator.Aret.in conſi. xxxvij.Iaſ.in §.item ſi quis.inſt.de actionib.

29 Sublimita ẽt,qa ſtãte læſione vltra dimidiã ẽt rei ſuæ in actu inter viuos ꝑſumitur ignorãtia.gl.in l.qſquis. C. de reſcind. vẽd. in gl.iij.licèt dicat aliquos ſentire ꝓriũ.& ibi Bar.Imo.in l.ſi qs cũ aliter.ff.de ver.ob.in c.cùm ꝓtingat.de iureiu. vel ẽt ſi ꝑſumatur ſcientia ſtãte leſione,ſibi ſuccurritur bñficio reſtitutionis,vt no. Spe.in tit.de emp.& vẽ.§.nũc dicendũ.el ij.& ibi Io.And. q dicit, quòd eſt reprehenſibilis ignorantia,tamen ſuccurritur ignorãti.

30 De quo vide in cõcluſione noſtra prima ſuprà in tit.de emp. & ven.in ij.lib.in limit.

31 XII. Limita,nã præſumitur ſcientia in his,quæ qs inquirere tenetur.gl.in c.ꝑſumitur de reg.iu.in vj.Arch.in c.ꝓpoſuiſti.lxxxij. diſt. in c. dilectiſſimi.viij.q.ij.Pet.de Anc.in conſ.j.de cõſang. & affin.Car.in cle.j.in vij.q.de cõſan.& affi.& ibi Pet.de Anc.ver. ſed hic incidenter.Imo.ver.ſed quærit.& ibi Bonif.ver.v. cõcluſio.Abb.per illum tex.in c.innotuit.de elect.Ripa in xij.rñſo.vol. ij.Rot.in nouis dec.cclxiij.& in antiq.dec. cviij. Grat.in conſi. xij.vol.ij.in conſi.xxxv.& in conſi.xlij.eo.vol. ij. Dec.in conſi. clx. ver.ſed tamen his non obſtantibus.

32 Sublimita,niſi faciat actũ palàm,qa ꝑſumitur ignorãtia ĩ eo, qui facit actũ palàm.Imo.in d.cle.j.de conſan.& affi.& Bonif. de quo dicendum eſt,vt per Iaſ.in §.ex maleficiis.inſti. de actionib.

33 XIII. Limita,quia dominus præſumitur aduiſatus à ſuo procuratore de facto graui & notabili.Roma.in cõſi.cccclxxxi. ver. ij.quia præſumendum.Abb.in conſ.xviij.ver.iij.dixi.vol.ij.Aimo in conſi.xl.ver.facit quod in pulchro.

34 Declara,vt hoc ꝓcedat in ꝓcuratore ſpecialiter cõſtituto,ſecus verò in procuratore gñali.nã Roma. in d.conſi.cccclxxxj.ꝑſupponit ſpeciale mandatum , vt apparet in primis verbis dicti conſi.ſui,ibi per procuratorem ſuum,&c.

35 Et iſta diſtinctio ſumitur ex dictis Imo.in c.ſi.ver.ſi autem loquitur,de præſcrip.& clarius in conſi.cxxiij. ver. ſi autem arguatur.& idem tenet Capic.dec.iiij.nu.23.

36 XIIII. Limita , qa ꝑſumitur ſyndicus vniuerſitatis detuliſſe in ſtr̃m laudi ſuæ vniuerſitati,& per hoc præſumitur ſcientia, & ratificatio ipſius vniuerſitatis.Abb.in conſi.xviij.vol.ij. ſequitur Aimo in conſi.xl.ver.facit quod in pulchro caſu.

37 XV. Limita in factis nobilium,quæ omnibus præſumuntur nota.Tiraq.de nobilit.c.xxxvij.nu. 103.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Ignorantia excuſat.

1 EX Præcedenti concluſione infertur , q̃ ſi ignorantia præſumitur,illa debet ẽt excuſare.tex.eſt in l. quicũque.C.de ſer.fug.in l.j.ff.de receptat.Bal.in c.j. quib. mo.feu.amit.Bald.in l.error.in ij.q. C.de iur. & fact. igno.vbi latè an excuſet quo ad alios effectus.

2 Primò amplia,ẽt ſi quis daret operã rei illicitæ, vt quia pcuſſerit clericũ in habitu laicali.c.ſi verò.el ij.de ſen.excom.Bald.in l.j.ff.de legib.Hipp.in conſi.xcvij.& conſi.xxvj.

3 Secundò amplia,quia forenſis excuſatur à pœna ſtatuti,qñ actus non concernit delictum à iure cõi reprobatum , vel cõmuniter à ſtatutis locorum,vel ex generali conſuetudine, vt per Alex.in conſi.lxxxv.volumi.iiij.Afflict.ſuper Conſt.ſub rubrica de arm.deponen.nu.4.

4 Limita tamen,niſi ſtatutum concerneret publicam vtilitatẽ, vt per Cy.in l.j.in fi.C.de ſumma Trini.Io.And.in c.de illis. in v. quæſtio.de rapt.

5 Limitaturprimò ista regula in contrahente cum alio, cuius conditionem si quis non inquirit, nō excusatur.l.qui cum alio. ff.de reg.iur.Grat.in consi.xcj.vol.j.& in consi,xlij.vol.ij.
6 Amplia idem esse si error, vel ignorātia verserur circa euitādam obligationem, & circa alia, quæ adducit Bal.in l.error.in ij. q.C.de iur.& fact. ignor.
7 Secundò Amplia, vt istud procedat etiam in forensi, vt per Cuma.in cōsi.suo xxvj Dec.in l.qui cum alio.ff.de reg.iur. Grat. in consi.xlij.nu.18.vol.ij.
Primò Sublimita in muliere, secundùm Io. Crot.in l. filiusfamiliàs in §. Diui.ff.de leg. j. Cur.in consi.lix. qui loquitur in muliere, & in minore.
8 Secundò Sublimita, vt excusetur ignorans in delictis quo ad pœnam euitandam.Bal.in l.error.in ij.q.C.de iur.& fact.igno. & Dec.in d.l.qui cum alio.ff.de reg.iur.Goz.consi.lxj.nu.13.
9 Tertiò Sublimita,in probabili ignorantia,ita Dec.in d.l. qui cum alio.ver.& ista regula.ff.de reg.iur. Goz.in consi.lxj. nu.13.
10 Quartò Sublimita,vt per Grat.in consi.cx.nu.24.vol.j.quādo ille cum quo contrahitur esset in dolo, quia dolus nemini debet patrocinari,c.sedes.de rescri.cum vulga.
11 Ex hac principali limitatione videbatur inferri, quod occidens bannitum rebannitum, quem ignorabat rebannitum, non excusaretur: & tamen ipsum excusari, vt sit immunis ab omni pœna, tenuit Iac. Bu.quem ego habeo manusciptū in l.de ætate.§.ex causa.ff.de interro.acti.Bal.in l.Labeo. §.j.in fi. ff.de pact. vbi tenet,quod bannitus,qui soluit, tamersi non sit cancellatus de banno, dicitur adhuc bannitus, adeò quòd illum offendens non incurrit pœnam.Ange.in l.fin.ff.de his,quæ in testa.delent.
12 Vbi plus voluit idem esse, si fuit cancellatus de aliquibus libris,si non tamen de omnibus,sequitur Hippo.in practi.in §.aggredior.& idem in l.j.nu.70.ff.de sica.& in consi.lv.nu.7.
Contrarium in hoc voluit Bal.in l.nostram. C. de testa. & ibi Ang.in quadam lect.quæ communiter non habetur.& ibi Fulg. Imol. in l.huiusmodi.§.si cui.ff.de leg.j.Ang.Imol.& Pau. de Ca. in l.si duo.ff.de acq. here.Alex.in consi. lxv. volu. iij. per totum. Nel.in tract. bannitorum in j.par.tertij temp.in.ij. q. Alex.in d.l. huiusmodi;§.si cui.Ias.in l.si creditoris.C.de fideic. Sal. in l. eum qui duas.C.de adult.Alex.in cōsi.cxiiij.vol.j.in consi. clxiiij. vol. vij.Hippo.in l.j.ff.ad l.Corne.de sica.Goz.in consi.lxj. idē voluit Bar.in l.j.§ ex hoc rescripto.in fi.ff.de vent.inspi.Alexand.in l. filio,quem pater.ff de libe.& posthum. Bald. in consi.xl.volu.iiij.
13 Igitur in hoc articulo sunt distinguēdi plures casus,nā si offendēs sciuit offensū rebannitū,licèt nō cancellatū,& tūc punitur pœna ordinaria,vt dicit Rom.in l.si duo.ff.de acq.her.& ponit Nel.in tr.bannit.in j.par.tertij tēporis.in ij.q. Ale.in ɔsi.lxxvij. vol.iij.Hippo.in consi.xcvij. & idē in pract.§.aggredior. Bal.in l. ij.ff.si quis in ius voc.nō ier.in l.quis si fugitiuus.§. apud Labconē.ff.de ædili.edic.Io.An.in regula,ꝙ quis.in fin.de re.iu.in Mer. Alex.in cōsi.cxiiij.vol.j.Salic.in l.eū,qui duas.C.de adul.Bar.in l. iij.§.si seruus.ff.de acquirenda poss.Ruin.in consi.lxxxv. vol. iiij.
14 Si verò non probetur scientia, sed habebatur offensus pro rebannito apud oēs, tunc idem. quia nulla causa eum excusat, quominus afficiatur pœna grauiori.Bal.in l.j.C.de pœn.Rom.in d.l.si duo.Nel.in loco præallegato.Albe.de Ros.in tract.statut.in iiij.par.q.xxix.Ias.in l.iiij.§.condemnatum.in fi.ff.de re iud.
15 Et in his duobus casibus saluari potest quod not. de rebannito nondum cācellato.Pau.de Ca.in cōs.cxxxiij.vol.ij.vbi vult, quod eum offendens pœna vltimi supplicij afficiatur. & idē voluit Ias.in l.si per errorem.nu.15.ff.de iuris.om.iud.
16 Et idem erit si cancellatio erat in archiuio, vt per Ro. in loco præallegato.& voluit Bal.in l.huiusmodi.§.si cui.ff.de leg.j.& ibi Rapha.Cuma.
17 Tamen hoc est intelligendum dummodò iuxta bannū appareat de solutione eiusdem quātitatis, ob quam bannítus erat in banno positus,vt declarat ibi Imol.in d.§.si cui.& ibi sequitur Alex.& idem Alex.in consi.lxv.vol.iij.Iaso.in l.si creditoris.in ij. lim.C.de fideic.& ante eos fuit declaratio Bal. in cōs.cxl.vol.iiij.
18 Si aūt cancellatio non erat facta,tunc secundùm Rom.in d. l.si duo,punitur offendens minori pœna. iuxta doct. Bart. in l.fi. ff.de adult.sed illa decisio respicit aliū casum, de quo mox dicā.
19 Tamen in hoc communiter tenetur contrariū,vt per Doct. suprà allegatos,qui tenent excusari offendentem bannitum rebannitum,cuius rebannitionem ipse ignorabat, etiam ab omni pœna.Ruin.in consi.lxxxv.vol.iiij.& declara vt per eum.
20 Amplia hanc partem communem,etiamsi bannitus protestetur vt nulla fiat sibi offensio,quia est restitutus, quia hoc non obstante poterit offendi.Bar.in l.non solùm.§.morte.nu.40.vbi Pau. Alexan.Iaso. & alij.ff.de noui ope.nuncia. Ripa post Fel. in c.cùm M. Ferrariensis.num.156.vbi dicit communem opin. de constitut.Nicel.concord.Bar.ccxciij.

21 Quod Limita;nisi vltra protestationem bannitus offerret se paratū ire ad iudicē.Ro.in sing.cclxxvj.Ripa post Fel.in d.c.cùm M.nume.156.de cōst.declarando,vt per Cuman.in versi.quid tenendum.
22 Et istam opinionem Limita primò,nisi ignorantia non esset probabilis.& propterea esset offendens in culpa. Ita sentit Bald. in l.huiusmodi.§.si cui.ff.de le.j.quem ita declarat Imol.ibi.& Alex.in consi lxv.vol.iij.& in consi.lxxvij.vol.iij.
23 Et propterea si ex prouisione publica deberent rebanniri banniti,offendens tunc non excusaretur, quia illud potuit scire, cùm prouisio esset publica, ita loquitur Bal. in l.si creditoris. C. de fideic.& ibi Pau.de Ca.& Ias.in j.limitatione. & declarat Ale. in d.consi.lxv.volu.iij.& in d.l.huiusmodi.§.si cui. eadē respōsio datur ad doctr.Bar.in l.emptor.§.Lucius.ff.de pac.vbi idem concludit,ꝙ Bal.in d.l.si creditoris.idē voluit Ang.in cōs.cclxxxviij. in ij.dubio. Io. And. in addit.ad Spec.in tit. de accus.§.sequitur. ver.quartum membrum.& Ang.in l.j.in fin.ff. de his, quæ in testamen.delent.& ibi Imol.in fin.Nel.in tracta.bannitorū, in prima part.tertij temporis. quæstio.ij.Hippo.in consilio xcvij.
Contrarium etiam in isto casu particulari, quando ex prouisione publica fuerunt rebanniti,vt non teneatur offendens, ponit Bal.in consi.cxl. vol.iiij.
24 Tenendo primam opinionem in hoc casu tanquam cōmunem declara, nam licèt non excusetur in totū, quia ignorantia non est probabilis,tamē punitur minori pœna.Ita Pau.de Ca. in l.si duo.ff.de acq.hęr.Ale.in ɔsi.lxv.vo.iij.sentit Io.And.in addit. ad Spe.in tit.de accus.§.sequitur.ver.quartū mēbrum.& in regula,ꝙ quis.in fin.de re.iur.in mercu.Nel.in tract.bannit.in j.parte, tertij tēporis.q.ij.sentit Bar.in l.genero.ff.de his, qui not. infam. voluit expresse Ripa in c.cùm M.nu.156.de ɔst.in illo casu,quādo erat fama publica.Ale.in l. filio quem pater.ff.de lib.& posth.
25 Secundò Limita in ipsa Curia.quæ non potest bannitū punire,si sibi constat de rebannitione,licèt non sit cancellatus.Hippo. in consilio xcvij. & in practica in §. aggredior. sentit Bald. in auth. quæ supplicatio.in fi.C.de precib.Imper.offer.
26 Tertiò limita, quando bannitus esset de proximo rebanniendus vel cancellandus, quia tunc etiam ab ignorante non posset offendi.Bal.in l. j.§.serui.ff.ad Syl.Cæpol.in cōsi. vij. Hipp. in l.j.ff.ad legem Cor.de sica.
27 Quam conclusionem intelligo,quando offendens sciuit illum de proximo rebanniendum,quia si ignorasset,excusaretur, sicut excusatur quando fuit rebannitus, & non cancellatus de banno,vt suprà diximus.
28 Alius est casus,qñ bannum non tenebat,an occidens illū sic nulliter bannitum excusetur, & omittendo casus, qñ occidens sciebat illum nulliter bannitum,vel casum,qñ aderat crassa & supina ignorantia,qui casus sunt declarati infrà in alio casu, qñ erat rebannitus,sed non cancellatus: & capiendo casum qñ per diligentiam potuisset fieri certior de nullitate banni.in quo casu Bar.in l.fin.ff.de adult.tenet non excusari à lata culpa, licèt excusaretur à pœna grauiori.Idem tenet Bald. in l ex morte. C.ad l. Aquil.Bart.in l.ij.§.hæc actio.ff. vi bo.rapt. Ange.in l.quis si fugitiuus.§.apud Labeonē.ff.de ædi.edict.Io.And.in addi. ad Spec.in tit.de oblig.& solu.super rubrica in fi.Bal.in l.ij.ff.si quis ī ius vocatus non ierit.& in §.apud Labeonem.in l.quis si fugitiuus.ff.de ædil.edict.Roman.in l.si duo.ff. de acquir.hæred. Alex. qui dicit istam partem*cōem in consi.lxxvij.volu.iij. in consi.clx. vol.vij. Cæpol.in cons.xl.in fi.Hipp.in practica.in §. aggredior.vol.ij.Ias. in l.non solùm.§. morte.ff.de noui ope. nuncia. & idem sentit in l.secunda.ff.si quis ius dicen.non obtemp. Pau. de Cast. in consi. ccxix.vol.j.Ias.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudic.
Contrarium Dyn.in d.l.penult.ff.de adult. Bal.& Sal. in l.eū q duas.C.eo.tit.qui tenent, ꝙ excuset ab omni pœna. Cy. in auth. vxor.C.de repud.Bal.in addi.Spe.in tit.de citatio.ver.nō valet citatio.& in l.j.C.de pœ.& in l.j.in ij.op.C.si à nō cōp.iud.Io.And. in regula,ꝙ quis mandato.in fi.de reg.iur.in vj.in Mercu.Bald.in l.ij.ff.si quis in ius voc.non ier. Cæpol.in cons.vij.Albe. de Rosa. in iiij.parte statuto.in quæst.xxix.Signorol.Homod.in consi. cij. Alex.in consi.lxv.vol.iij.
29 Alij fuerunt in tertia opin.ꝙ occidens talem bannitum, qñ bannum erat nullum, non excusetur aliquo mō, sed veniat puniendus pœna ordinaria.Bal.in l.j. C.si à non compet.iud.Cor.in consi.xvij.vol.j.Cæpol.in cons.vj.Idem voluit Bar. in l.siue vxor. ff.de donatio.inter virum & vxorem.Alex.in l.iiij. §.condemnatum.in princ.ff.de re iudic.
30 Tenendo primā opinionem,quæ vr̄ magis cōis, non videat alicui mirum,ꝙ in primo casu, qñ bannitus fuit rebannitus, sed non cancellatus,cōiter concludatur ꝙ possit offendi,& excusetur qui offendit illum ignoranter: & in secundo casu, qñ bannum fuit nullum,sed offendens ignorabat, cōiter concludatur, non

non excusari omninò offendentem:nam Docto.assignant rationē diuersitatis,quia in primo casu præcessit causa habilis, id est bannum inducens facultatē offendendi.in secūdo verò nō pręcessit causa habilis,qa non fuit vnquā data verè facultas offendēdi,quia bānū esset nullū.ita Bal.in cōs.cxl.vol iiij. & sentit hoc Nicel.in concor.ccxcij.sed ipse transit ad aliam solutionē, & allegat istam fuisse opi.Pau.de Cast.in cōs.suo.cxciij.tñ Pau.de Ca. nōn dicit illud, ad quod ipsum allegat Nicel. sed Bal. facit istam differentiā in d.consi. cxl.
31 Amplia istam conclusionem,vt excusetur offendens banni tum nulliter bannitū,qñ offendens id ignorat,habere locū,ētsi bannitus mouisset litem super iniustitia,vel nullitate banni,si tñ offendens hoc ignoraret: vt notat Pau.de Ca.in l.iij.§. si seruus. ff.de acqui.poss.
32 Si autē sciret,tunc dicendū est,vt per Bar.& Doct.oēs cōiter in d.§.si seruus.vbi distinguunt,nā aut bannitus super iniquitate banni agebat per viā appellationis, vel per viā nullitatis,& tūc non posset impunè occidi,secus si alio modo agebat. vt per Ias. ibi post alios nu.8.qui dicit communem opin.
33 Secundò limita regulā principalē,qñ ignorans habebat ꝓpositū delinquēdi; vt per Bald.in l.error.in ij.q. C. de iur. & facti ignorantia.
34 Sed difficultas est in hoc casu quid iuris qñ pœna est addita delicto vltra ius cōe:& dicendum est,ꝙ qñ factū,cui quis operā dabat,erat damnatū de iure cōi: & tunc quia nemo in hoc casu propter ignorātiā excusaretur,ēt si esset forensis,ideò puniri debet pœna statuti ipsius loci,in quo deliquit.Bal.in l.j. C. de summa Tri.ver.q̄ro quid in delictis.glo.ij.& ibi Abb.qui dicit istam opi.veriorē,licèt alia sit æquior,in c.à nobis.de sen.excom.&ibi Ant.de Bu.& Feli.Bald.in l.j.ff.de legib. & in l.venia.in prin.C. de in ius vocan.Cy.in d.l.j.C.de sum.Trin.licèt dicat non multum clarū est istud dictū,sed potius dubiū.Pe.de Anch.in c.ij.de ɔst.& in c.j.ver.restat vltimo.de const.& ibi Dec.num.13.Caccial.post Bal.ver.circa maleficiū,in d.l.cunctos populos.nu.127.vbi dicit *communem.Grat.in consilio xxxix.nu.30.vol.ij.
35 Declara hanc cōclusionē habere locū qñ statutū loquitur in rē,vel in personā adiiciendo pœnā delicti, qa tunc ligaret forensem delinquentē.Caccial.in d.l.cunctos populos. num.128. ver.limitat prædictam opi.secus qñ habilitaret, vel inhabilitaret personam ad maleficium committendum.vt ibi per eum.
36 Cōtrariū,ꝙ puniatur ignorans tātūmodò pœna iuris cōis: tenuit Io.And.in c.ij.de cōst.in vj.in prin. & in d.c.à nobis. Imo. in c.ij.de cōst.Ant.de Bu.ibi.Pau.de Eleaz.in procem. clc. vbi dicit ignorantem nō incurrere pœnam nouam additam antiquę. idem ponit Fel.in c.ij.de const.idem tenuit Domi.in dicto c.ij.de const.in vj.& ibi Ioan.Crot.
37 Sed istā opin.vr̄ intelligere idem Io.And. in rubri. de cōsue. qñ probabilis esset ignorantia, qa factū nō erat aliàs damnatum de iure communi,vel communi locorum dispositione.
Et eandem opi.in probabiliter ignorante ac dante operā rei illicitæ,quòd excusetur à maiori pœna, tenuit Io. And. ī regula, cum quis.in fi.in Mercurial.de reg.iur.in vj.
38 Amplia primā opin.idem esse in forensi cōmittente delictū nō prohibitū de iure cōi,dummodò cōiter per loca sit prohibitū,prout est gestatio armorum,vel deportatio victualium extra districtū.Ita Bar.in l.cunctos populos.versicu.quid si in delictis. C.de sum.Tri.& ibi Bal.ver.circa maleficiū. & ibi Caccial. num. 130.Io.And.in add.ad Spe.in rub.de ɔst.ver. qd si extraneus. Pe. de Anch.in c.j.ver.restat vltimo.de cōst.Bar.in l.interdū. §. licèt. ff.de publ.Bal.in l.cū ꝓponas.C.de naut.fœnor. Alc.in ɔsi. lxxxv. vol.iiij.Afflic.super Cōsti.Bal.ī l.legib.la vltima.in fi. C.de legib. Albe.de Ros.in ij.parte statuto.quæst.j.
39 Sublimita ī sñia excōmunicationis,quā qs nō incurrit in casibus p̄dictis si est ignorans.vt p Doct.in d.ca. à nobis.el j.de sen. exc.Io.Cro.in c.ij.de cōst.in vj.Affl.super Cōst.in ti.de vsura.n.9.
40 Tertiò limita,quo ad ea,quæ quis inquirere tenetur,in quibus ignorantia nō excusatur,vt in c.ad falsariorū.de crim.fals.
41 Quod intellige,vt per Domi.in c.in memoriam.xix. dist. & per Aimo.in consi.vj.nu.75.& seq.vt in hoc casu quis nō excusetur de culpa,sed bene excusatur de dolo.
42 Quartò limita,qñ ignorantia est circa illud,quod quis facilè scire potest.Calcan.in cons.xxiiij.Ripa in xij.respon.lib.ij.glo. in l.locus.ff.de acqui.pos.
Contrarium Ias.in l.si per errorē.nu.15.versi.ij. principaliter not.ff.de iuris.om.iud.
43 Et ꝓpterea dr̄,ꝙ supina,& crassa ignorātia nō excusat. Ang. & Pau.de Ca.in d.l.si duo.ff.de acq.hęr.Card.ī cle.j.in v.q.de ɔsa. & affin.Domi.in c.in memoriā.xix.dist.Ant.de Bu.ī c.ij.de const.
44 Quintò limita,qñ pstatutū esset ꝓhibitū allegare ignorātiā. Bar.in l.Diuus.in prin.ff.de fal.Ab.ī c.ad falsariorū. de crimi. fals.

45 Declara,vt prædictū statutū sit intelligēdum tantummodò de crassa & supina ignorantia.Roma.in l.j.§. nūciatio.ff.de noui ope.nun.Grat.post alios in cons.xlix.in fi.vol.ij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Ignorantia iuris non præsumitur.

1 ET quia supradictę cōclusiones locū habent in ignorātia facti, proximè accedit videre, quid in ignorantia iuris.& Dy.in regula, præsumitur. de reg.iur. in vj.dicit,nō p̄sumi iuris ignorantiā. est bonū cōsiliū Cor.in ɔs.ccxxvj.nu.4.vol.j.Soc.in cōsi.xlvij.volu.j. istud voluit Bart.in l.sed si lege.§.scire. ff. de peti.hr̄d.& in l.non fatetur. ff.de cōfes.Ale.in ɔs.xlvj.vol.iij.in cōs.cxix.vol.iiij.Fel.in c. de quarta, de præscri.Aret.& Claud.in l.quod vxor.ff.de acq.pos. Ang.idē tenet in d.§.scire.in prin.Alex.in cons.lxxiij.in fi.vol.ij.Abb.in c. si diligenti.nu.24.de præsc.Cur.Sen.in cons.lxxij.ver. mouetur. Cor.in cōsi.cxxxvj.vol.ij.Imol.in c.fi.de præscrip.
2 Et propterea potius infertur dolus,& mala fides, quàm iuris error,Bar.& Ang.in d.l.sed si lege.§.scire.Cor.in d. cons. ccxxvj. vol.j.Pau.de Ca.in l.nunquam.in summario.ff. de vsucap. Alex. in consi.lxxiij.vol.ij.& cōs.xlvj.vol.iij.& in cōs.cxix.vol.iiij. Cur. Sen.cons.lxxij.versi.viij.conclusio.Fel.in c.de quarta.ver.secunda doctrina.de præscr.Balb.in l.Celsus.ff.de vsucap.
3 Cōtrariū,ꝙ p̄sumat iuris ignorantia,& nō dolus;voluit Iaco. Bu.in l.leges sacratissimæ.C.de legib.idē sentit Bal. ibi,& Pau.dę Ca.dū tenent,ꝙ potius p̄sumit lata culpa in nō cōsulendo peritiores circa iuris dispositionem,q̄ dolus, ꝙ quis fecerit ꝯ legem.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.

1 OMnes passim dicunt,ꝙ hoīs prouisio tollit legis ꝓuisionē.per tex.in l. fi. C. de pact. conuen. sed non oēs passim intelligunt vim,& efficaciam istius regulę,ita vt sæpè sæpius impertinenter allegetur.
Vnde imprimis dr̄,ꝙ ad istā regulā cōcordat tex.in l.& habet. §.cum quis.ff.de preca.& ibi gl.& quædā alia iura allegat glo. & Sal.in d.l.fi.C.de pact.cōuē.q̄ nō multum faciunt.&regulā istam tenet Dy.in §.itē Seruiana.insti.de act.refert,& sequitur Cy.in l. certi iuris.in vj.q.C.locat.& ibi Sal.in v.q.
2 Primò amplia, vt ista regula procedat siue legis prouisio, & hominis cōcurrant à principio,siue posteaquam legis prouisio orta est,succedat hominis prouisio.ita voluit Cyn. in d.l.fi.post Iacob.de Aren.C.de pactis conuent.
Contrarium glo.in d.l.fi.in verbo,contentam.
3 Sed has opi.cōcordat Sal.in d.l.fi.in §.si quidem.nā aut prouisio hoīs,quæ ex post facto interuenit, fuit specialis,& tunc tollit prouisionem legis,& ita procedit prima opin.aut verò prouisio hoīs fuit generalis,& tunc per eam non tollitur legis prouisio:& ita habet locum secunda opi.glo.
4 Primò limita,nam regula ꝓcedit, qñ prouisio est de iure speciali,vel extraordinaria,sec' si de iure cōi,& ordinaria. vt voluit Bar.in l.si cū dotē.ff.so.ma.Bal.in l.j.ver.q̄ro,testator pro legato. C.cōmu.de le.Bar.& Ang.in d.l.fi.C.de pactis cōuen.&ibi Sal.& ēt Albe.de Ros.Cy.in l.ij.C.de iure emphy.& ibi ēt Ias.Idē voluit Bar.in l.j.§.vnde q̄ritur.ff.de publ.& ibi Imol.in fi. Io. And.in addit.ad Spe.in tit.de emphyteus.§.nunc aliqua.vers.xxxv.Ias.in §. item Seruiana.insti.de act.Bal. Nouel.in tract.de dote, in vj.par. in lxviij.speciali.Chassan.in consi.lv.Grat.in consi.xxij.in fi. vol. ij.Dec.in l.creditor.ff.si cert.petat.
5 Sublimita istud,ꝙ non tollatur prouisio legis ordinaria,nisi hominis prouisio veniat ad nouandā legis prouisionem, quia tūc tolleretur etiam legis prouisio ordinaria:ita Cy.in l.ij. & Sal. in ix.q.& Ias.C.de iure emphy.Sal.in d.l.fi.Io.And.in addi.Spe.in tit.de emphyteus.§.nunc aliqua.ver.xxxv.
6 Secundò sublimita,nisi prouisio legis ordinaria nondum cōpeteret,quando venit hominis prouisio, sed erat competitura, & prouisio legis tendebat ad implendam hominis prouisionē, vt nota.in d.l.ij.C.de iure emphy.Sal.in dicta l. fin.Ioan. And. in addit.in d.§.nunc aliqua.versiculo xxxv.
7 Tertiò sublimita,nisi tacitè,vel expresse sit renunciatū prouisioni legis ordinarię.Ita Alber.de Rosat.in dicta l. finali. C.de pactis conuent.

8 Secũdò limita ꝙ extraordinaria,vel specialis legis ꝓuisio tollatur à prouisione hominis.vt non procedat,quãdo alteri prouisio legis, & prouisio hominis alteri prouideret.ita declarat Bal. in auth.præterea.C.vnde vir & vxor.ver.sed contra hoc.
9 Tertiò limita,qñ idẽ per oĩa ptineret hominis pouisio,quod legis prouisio.qa tunc vna per alterã nõ tollit ita Roma.in cõsi. cxxj.in ij.dubio.Claud.in l.si cùm dotem.ff.sol.mat.
10 Quartò limita,nã fauore dotis etiã per hominis prouisionẽ non receditur à legis prouisione speciali, vel extraordinaria.gl. & Bal.in l.fi.C.de pact.couen.Roma.in l.j.ff. sol.mat. Bal. nouel. in vj.part.tract.dot.in lxviij. speciali.
11 Quintò limita, qñ prouisio hominis, & prouisio legis cõcurrunt circa vnum,& eundem actum,secus verò, si vna prouisio respiceret actum primum,altera actũ secundariũ. Ita Chassa. in consi.xix.nume.53.& seq.prout in vij.limit.
12 Sextò limita,qñ hominis prouisio est vtiliter expressa,secus si inutiliter:ita respõdet ad tex.in d.l.fi.C.de pact. conuen. Imol. in c.examinata.& ibi Fel.de iud.
13 Septimò limita,qñ prouisio hominis, & prouisio legis concurrunt circa diuersa.Bar.in l.si cùm dotem.ff.sol.mat.in l.si cõstante.in v.q.secundæ partis.ff.eod.tit.
14 Octauò limita,qñ ꝓuisio hominis est specialis,secus si esset gñalis,prout legis prouisio.quia tunc hominis prouisio generalis non tolleret prouisionẽ legis generalẽ. Sal.in d.l.fi.C.de pact. conuen.& fuit dictum suprà in j.ampliatio.
15 Nonò limita,quia tunc hominis prouisio tollit legis prouisionem,qñ ambæ proueniunt ab eodẽ fonte, secus si à diuersis. Bald.in l.certi iuris.in fin.C.locat.Ang.Aret.in §.item Seruiana. inst.de act.Ias.in l.ij.C.de iure emphy.
16 Decimò limita,qa ꝓuisio hoĩs non tollit legis ꝓuisionẽ,qñ ꝓuisio hoĩs nõ ita plenè succurrit, ꝓut legis ꝓuisio.Ange.Aret. in §.itẽ Seruiana.insti.de act.ponit Ias.in d.l.ij.C.de iure emphy.
17 Sed ista limitatio non placet,quia secundum illã, nunquàm specialis prouisio hoĩs,q̃ nõ ita prouidet sicut legis prouisio generalis,vt potest videri in hypotheca,tolleret legis prouisionẽ, quod est contra mentem omnium.
18 XI.Limita,qñ prouisio legis venit ad supplendam hominis prouisionem,quia tunc nõ tollitur per prouisionem hominis. Bald.in l.vbi adhuc.C.de iure dot.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Iuri speciali, quàm iuri communi facilius derogatur.

1 PEr tex. in l.eius militis.in §.militia missus.ff. de milit testa. probatur illa regula, ꝙ facilius derogatur iuri speciali,q̃ iuri cõi. idẽ probat text.in §. quia verò.in auth.de nõ alie.& in §.quia verò verisimile. in auth. co.ti.Alex.in l.iiij.§.condemnatũ ff.de re iud.nu.27. Alex.cons. lv.vers.ita erit in proposito.vol.v.Bar.no.in d.§.militia missus.& ibi Bal.Angel.& Albe.de Rosa.Lancel.Galiaul.in repet.l.centurio.nu.125.cum pluribus aliis.ff.de vul.& pup. Sarnen.in reg.de non tol.iur.quæs.q.vj.Tiraq.de retract.lignag.§.xxxv. in glo.iiij. num.41.& in reg.cessante caus.in xj.limit.nume.4.
2 Ratio affertur vltra alios per Lancel. Dec.in l. consensisse. §. conuenire.in fin.ff.de iud. quia in vno casu tractatur de damno euitando,in altero verò agitur de lucro captando, quorũ nõ est par ratio,cum alteri istorum magis faueatur, iuribus vulgarib.
3 Et ꝓpterea facilius derogatur viæ extraordinariæ, quàm viæ ordinariæ.glo.in c.si super gratia.in glo.in verbo,principalis.de offi.deleg.in vj.
4 Sicuti ẽt qñ Papa derogat iuri alicuius, intelligitur potius derogare iuri q̃sito extraordinariè,& de iure speciali,quã iuri quęsito de iure communi.Sarnen.in reg.de non tol.iur. quæs. nu.2.
5 Sed cõtra hãc regulã nõnulla adducit Io.Crot.in l.filiusfamilias,in §.Diui.ff.de leg.j.& Ias.in auth.hoc inter liberos.in fi.C.de testa.& sentit Soc.consi.cexcix. versi.circa tertiam difficultatẽ. quæ oĩa eò tendunt, vt in generali derogatione non censeatur derogatum priuilegio.Ias.in l.postquam liti.ver.ij.voto.& versi. v.pondero.& ibi Dec.ver.in gl.fi.C.de pact.
6 Pro cõcordia dicendum est,ꝙ si sunt priuilegia nõ inserta in corpore iuris,illa difficilius tolluntur,quàm ius commune,quia de iure cõi censetur Princeps derogans habere notitiam, secus verò de priuilegiis nõ insertis in corpore iuris. Ita Lancelo.Galiaul.declarat in d.l.Centurio.nu. 140.ff.de vul.& pupillar.
7 Sed qñ sumus in priuilegio inserto in corpore iuris, tũc aut cõstat,ꝙ Princeps voluit derogare priuilegio,& tũc facilius tollitur priuilegium insertũ in corpore iuris quamuis cõe:& idẽ, & multò magis qñ priuilegiũ nõ est insertum in corpore iuris, sed cõstat ꝙ Princeps derogans voluit ẽt illud tollere priuilegiũ.
8 Sed qñ nõ cõstat,ꝙ voluerit derogare priuilegio. tũc potius censetur derogatũ iuri cõi, quàm priuilegio inserto in corpore iuris.Galiaul.in loco proximè allegato.Ita etiam videtur cõcludere Dec.in l.postquam liti.C.de pact.
9 Et sentit Io.Crot.in l.filiusfamilias.§.Diui.ff.de le.j.dũ dicit,ꝙ iuri cõi derogatur per clausulã nõ obstantibus,sed per illam nõ derogatur priuilegio in serto in corpore iuris.
10 Imò priuilegio in corpore iuris clauso nõ censetur derogatum etiã per clausulam nõ obstante priuilegio : vt per Bar.in extraua.ad reprimendum.in verbo,nõ obstantibus. ver.si verò dr̃. apostil.ad Galiaul.in d.l.Centurio.nu. 137.ff.de vul.& pup.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Dispositio interpretatur prout verisimile est disponentem responsurum si interrogatus fuisset.

1 SEmper allegatur gl.in l.tale pactũ.§ fi.in gl. fi. in fi.ver. itẽ no.ff.de pact ad illud ꝓpositũ, ꝙ dispositio recipit interpretationẽ à verisimili mẽte disponentis,& ꝓut est verisimile disponentem fuisse responsurum, si fuisset interrogatus.
2 Primò amplia,hoc ꝓcedere in statutis, in qbus fit interpretatio ꝓut verisimile est statuentes fuisse responsuros.Ita glo.ibi in d.l.tale pactũ.§.fi.& ibi Bal.in ij.no.& ibi Pau.de Ca.ver. no.ꝙ dispositio.& ibi Fulgo.versi.in eadem.ad fi.& ibi Ias.in fin.versicu. in iiij.& vltima gl.& Iacobin.ver.no.subsequenter.ff.de pact.Ias. in l.Titius.§.Lucius.ver.similiter statutũ.ff.de lib.& posth.& in l. Barbarius.ver.tñ diligenter no.ff.de offi.Præto. Ale.ɔs.xxiiij.ver. insuper respondeo.vo.ij.& in ɔs.ccxvij.ver.ad octauũ arg. vol.ij. Claud.in l.mulier.ff.ad Trebel.ver.not.tex. Roma.ɔsi.cccxcij.in fi.versi.iij.certũ est.Hippo.in l.sed sciendũ. versi. & ꝓ istis. ff.ad l. Pomp.de parricid.& in l.si qs viduã.ver.& istud nõ solũ.ff.de q̃st. Roma.in ɔs.cv.ver.ij.qa semper.Ang.Aret.insti. de hrd. q̃ ab intest.in prin.ver.ꝓterea nõ põt.Pau.de Ca.in d.§.Titius.in fi.versi. facit ẽt.& Alex.in j.not.Cæpol.in ɔs.criminal.xviij.ver.nõ probatur sic.Alex.cons.lxxv.ver.corroborantur prædicta.vol.v.& cõs. xlvj.ver.pro hoc facit.volu.ij.Dec.Neapol.lxix. nu. 20.in nouis.
Cõtrarium,ꝙ ista regula nõ procedat in statutis, Ias.voluit in consi.xlij.ver.ij.respondetur.vol.iij.de quo dic,vt infrà.
3 Tenendo primã opi.magis cõem,Limita hanc ampliationẽ procedere quo ad casum non omissum,& nõ aliàs.Ita Ias. in ɔsi. xlij.ver.iij.respondetur.vol.iij.
4 Secundò amplia,idẽ esse in ɔ̃ctibus, ꝓut in stipulatione.Ang. in d.l.tale pactũ.§.fi.ver.sequit̃ in tex.& ibi Iacob.ver.nota subsequenter.ff.de pact.& in mandato dicit Bal. in l.j. C. q̃ res pigno. ver.not.argumentum.& gñaliter in ɔ̃ctibus dicit Bal. in d. l. tale pactũ.§.fi.in ij.no.Pe.de Anch.in ɔs.lxxxiiij.versi.itẽ à pactis.Alc. cõs.lxxv.ver.corroborantur.vol.v.& in ɔs.xxxiiij.ver.fortificantur.vol.ij.& in ɔs.xlvj.ver.pro hoc facit.vol.ij.& in ɔs.ccxvij.vers. ad octauũ arg.vol.ij.Claud.in l.mulier.in fi.ff.ad Treb.Ias.in l.Titius in §.Lucius.ver.no.j.ff.de libe.& posth. Hipp. in l. sed sciendũ.ad l.Pomp.de parricid.ver.& ex istis infero.Dec.Neapol.lxix. n.20.in nouis.Ale.ĩ l.Titi⁹.ĩ §.Lucius.in j. no.ff.de libe. & posth.
Cõtrarium,ꝙ dicta regula nõ habeat locum in contractibus, Paris.in cons.xxvj.ver.& insuper.vol.iij.Grat.in consi. cxix. vers. non obstant no.vol.j.
5 Et idẽ in omni materia exorbitãti, vt in illã nõ procedat dicta ɔclusio.Ant.de Bu.in ca.j.de rescript.& ibi Imol.ver.istã gl signãter.refert,& sequit̃ Ias.in ɔs.clxxj.versi.non obstat etiam.vol.iiij. Alex.in ɔs.xxxij.in fi.vol.vij.Paris.in consi.xxvj.& versic.insuper. Gra .in cons.cxix.ver.non obstant.ver.no. vol.j.
Cõtra hoc vltimũ tenet Ias.in l.Barbarius.ver.inuenio hoc ff. de of.Prætor.Prepos.Senen.in j.casu.in x.q.ĩ ver.vnũ nõ omittã.
6 Tertiò Amplia,idẽ esse in vltima volũtate, in qua fit interpretatio, ꝓut est verisimile testatorẽ sensisse.ita ꝓbat tex.in l. cùm res.ff.de le.j.l.Titius.§.Lucius.ff.de lib.&posth.in l.fi.C.de posth. hr̃.inst.Ang.in l.Gallus.§.& qd si tantùm.ver.fallit ẽt. ff. de lib.& posthu.Pe.de Anch.in ɔs.cccxxxix.in fi. ver. pro hoc optimè.& ɔs.cccxxxvj.ver.facit quod no.Alex.in ɔs.lxvj.ver.si ergo isto casu.vol.ij.& cõs.cxlij.vol.ij.ver.nã idẽ testator.Ias.in ɔs.cciij. versi. secũda ratio est.vol.ij.Claud.in l.mulier.in fi.ff.ad Treb. Hipp. in l.sed sciendũ.ver.itẽ scias.ff.ad l.Pomp.de parricid.& in l.si qs viduã.versi.istud nõ solũ.ff de q̃st.Bertr.in ɔs.cxxxiiij.vers.pro qua regula.vol.j.in nouis.Cur.Iun.in ɔs.lxxxiij.ver. & ideò succedit. Maria.Soc.Iun.in cõs.clxviij.ver.demũ ex oĩb.volu.j.Dec.Neap. lxix.nu.20.in nouis.Alex.in l.Titius.§.Lucius.in j.no. vbi etiam Ias.in j.no.ff.de libe.& posth.Bal.& Ange.in d.l.Titius.ff.eod.tit.

Pri

7 Primò limita præcedentẽ ampliationẽ,vt dispositio testatoris recipiat eã interpretationẽ,quã verisimiliter fecisset testator, si fuisset interrogatus,quo ad eũ casum,q non sit ex toto omissus, sed aliquo mõ cõprehendi possit sub natura dispositionis.Bal.in l.j.ver.sed pro gl.C.de his,q añ aper.tabu.Alb.de Rosa.in d.l.tale pactũ.§.fi.ver.in vlt.arg.ff.de pact.Soc in l.cùm auus. ver. si verò volumus ff.de cõdi.& demon.Dec.cõsi.ccclxvij.ver.nõ obstat si dicatur.Paris.cõsi.lxxix.ver.tñ oĩa ista.vol.ij.& cõsi.xcij.vers.nec iuuat dicere.vol.ij.& cõsi.xxxv.ver.si eñ cõiecturæ.vol.iij.& ɔsi. xlj.ver.& hoc mõ.vol.iij.& cõs.lxiij.ver.prout nihil faceret. vol. iij.Grat.cõsi.cxix.ver.item procedit.vol.j.Rui.consi.lxxiiij. vol.j. ver.non obstat ẽt.& cõsi.clxxvij.ver.quia ergo.vol. ij.& cõsil.iiij. ver.nec ẽt obstat.vol.iij.& cons. lxxix.ver.& propterea succedit. vol.iij.Galiaul.in l.Gallus.§.& quid si tantùm.nu.20.vers.secũda sit conclusio.ff.de libe.& posth.
8 Secundò limita,qñ testator plenè prouidisset in aliis casibus, quia alium videtur ex industria omisisse.Grat.in consi.xix.ver.ex quo dicto.vol.ij.
9 Tertiò limita,qa dicta cõclusio non ꝓcedit in ꝑsona, ad quã non fit extensio ex verisimili mente testatoris.gl.fi.in l.Titius.in princ.ff.de libe.& posth.ver.& eɔ̃.Cy.in l.si pater. ver. iij. ꝑt quæri.C.de hæred.insti.Raph.Cuma.in d.l.Titius.in princ.ver.& oppono.Bar.in l.si qs ita.ff.de testam.tnt.ver.iij.no. Albe.de Rosa. ĩ l.si qs ita.§.si quis nõ ignoraret.ff.de testa.tu.ver.itẽ not.Are.in l. Gallus.§.& qd si tñ.ver.ij.adde.ff.de libe.& posth.Ias.in cõs.xxix. ver.tñ in substitutionibus,vol.iij.& in cõs.xxx.ver.v.pro ista partẽ.vol.iij.& in ɔs.lxxvj.ver.sed in substitutionibus.vol.iij.& in ɔsi. ccxx.ver.item ẽt dato.vol.ij.& consi.ccxxviij. ver. tñ ista regula. vol.ij. & in l.cùm res.in vj.no.ver.ɔ̃ prædicta.ff.de leg.j. Dec.cõs. ccxviij.ver.& ex his.& ɔs.cccxiiij.versi. iij.ex alio. Rui.ɔsi. lxxiiij. ver.præterea gl.vol.j.vbi dicit cõem.Galiaul. in d. §. & quid si tãtum.nu.21.& seq.ver. ij.principaliter.
Contrariũ Ang.in l.Gallus.§.& quid si tñ.ver.fallit ẽt.ff.de libe.& posth.Imo.in d.l.Titius. in prin.ver.in eadẽ gl.& ibi Pau.de Cast.ver.in gl.ibi,& ibi Alex.ver.in gl.in ver.opportunè. Ias. in l. Titius.§.Lucius.ver.vij.ɔ̃ istã regulã.ff.de lib.& posth.& in d.l.Titius.in prin.ver.in ij.par.& ibi Are.ver.in gl.vlti.Io.Cro.in d.§. & quid si tñ.ver.limitatur ista cõclusio.Paris.in cõs. 50.ver.postremò non obstat.volu.iij.vbi dicit istam cõem opin. & consi. lxvj. ver.nec obstabit.vol.iij.vbi nu.73.dicit istam communem.
10 Quartò limita in ignorante,in quo non habet locum dicta conclusio:ita Dec.in l.sicut certi.versi.nec obstat quòd testator. C.de testam.mili.
11 Quintò limita,qñ à testatore est expressum aliquid ꝑ modũ conditionis voluntariæ,qa in tali casu nõ hẽt locum dicta cõclusio.ita Grat.consi.xix. vol ij.ver.ij.dicas.
12 Quartò amplia principalem conclusionẽ, nã dicta conclusio procedit ẽt in legib.Ita Roma.cons.ccccxxxix.ver.iiij. nõ est dubium.Dec.Neap.lxix.nu.20.in nouis.
13 Quintò amplia,nã dicta ɔclusio ꝓcedit ẽt in rescriptis principũ.ita Alex.in d.l.Titius.§.Lucius.ff.de lib.& posth.in j. not. & ibi Ias.in j.no.Alex.in consi.ccxvij.ver.ad octauũ arg.vo.ij.& ɔsi. xlvj.ver.pro hoc facit.vol.ij.& in consi.lxxv.versi. corroborãtur prædicta.vol.v.Dec.Neap.lxix.nu.20.in nouis.Hipp.in l. sed sciẽdum.ver.& idem dicas.ff.ad l.Pompeiam de parricid.
14 Et in rescriptis gratiosis:hoc dicit Bald.in l.j.C. quæ res pig. obli.poss.ver.no.arg.Pau.de Cast.in d.l.tale pactũ.in fi.ff. de pact. ver.not.ꝙ dispositio.& Hipp.in d.l.sed sciendum.ver.& idem dicas.ff.ad l.Pomp.de parricid.
15 Sextò amplia,vt nulla sit tã gñalis dispositio, quę nõ recipiat hanc interpretationẽ, ꝓut disponẽs disposuisset,si fuisset ĩterrogatus.ita Ang.in cõsi.ccxlix.ver. ꝓ hac parte. refert,& sequit̃ Ias. in d.l.Titius.§.Lucius.ver.iiij.adde ff.de lib.& posth.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Hæres non potest venire contra factum defuncti.

1 NEmo est,q ignoret illã iuris regulam, hr̃dem ɔ̃ factũ defuncti venire non posse.tex. est in l. cũ à matre. C. de rei vẽd.in l.ex qua ꝑsona.ff. de reg.iur.ĩ l. si ab eo. C.de libe.cau.ĩ l.vẽditrici.C.de reb.alie. nõ alie.ĩ l.siue possessio.C.de euic.in l.vnum ex familia.§.sed si vno.ff.de leg. ij.cum multis aliis quæ ad idem adduci possent.
2 Rõ aũt huius cõclusionis est,qa hæres cẽset̃ vna, & eadẽ ꝑsona cũ ipso defuncto:vt ĩ auth.de iureiur.à mor.ꝑst.ĩ princ. & hãc rõnem assignat Pau.de Ca.in l.cũ à matre.C.de rei vẽd. Lof. cõs. j.nu. 168.Io.Nic.in l.generaliter.in ij.par.nu.25.C.de sec.nup.
3 Primò amplia,vt regula procedat ẽt in re propria ipsius hr̃dis. Ita Bal.in d.l.cùm à matre.C.de rei ven.Fulg.consi.lxvj.Dec. in l. ex qua persona.ff.de reg.iur.Chassan.in consi.ccccxvij.nu.33.& consi.lxix.in princip.
4 Secundò amplia,vt istud habeat locum,siue quis vendat rem propriam,siue etiam alienam.Rui.consi.xlij.vol.v.Boer. dec. xxiij.nu.13.& seq.
5 Tertiò amplia,ẽt si hæres non teneretur de euictione: prout tradit Tiraq.de retract.lignag.§.j.gl.ix.nu.47.
6 Quartò amplia,vt filius,qui est hr̃s patris,non possit retractare alienationem factam per patrem de re subiecta fideicom. secundùm Bertr.consi.xv.nu.31.vol.j.in nou.
7 Primò limita,qũia cõclusio procedit,vt tantummodo ꝓ portione hæreditaria hæres non possit venire ɔ̃ factũ defuncti,vt est tex.in d.l.cùm à matre.& ibi gl.& Bar.in summario, & Bal. Ang. & Sal.ibi,& ponit Cor.consi.cccj.vol.j.Io.Nico.in l. generaliter. in ij.par.nu.27.& seq.C.de secun.nup.Grat. consi.lxxxvj. volu.ij. Aimo consi.cxxxj.
8 Secũdò limita,qa regula nõ ꝓcedit, nisi qñ nõ est cõfectũ inuentariũ.Dec.in d.l.ex qua ꝑsona.ff.de regu.iur.& cõs.clxxxv.cũ seq.Barb.consi.lxvj.vol.iiij.Maria.Iun.consi.clvij.vol.j.Io. Nico. in l.generaliter.in ij.par.nu.28.& seq.C.de sec.nup.
9 Quia confecto inuentario filius factũ patris tenet̃ approbare tantummodò in eo,quod est supra legitimã:nã in legitima factũ defuncti approbare nõ tenetur.vt declarat Bal.in l. qui se patris. ver.item quæritur si vasallus.C.vñ lib.Ias.consi.lvj.vol.iij.Dec.in consi.clxxxv.& consi.cccxcv.Guald.caut.viij.in tit. de acq.hære. Paris.in consi.xxxiij.vol.iij.
10 Si verò sit hæres extraneus, tunc si fecit inuentariũ, tenetur approbare quatenus est in hæreditate,& non vltrà.Bar.in l. cùm vir.ff.de vsucap.Grat.qui hanc dicit communem opi.consil. xcj. nu.37.vol.j.Bertr.consi.vij.vol.j.in antiq.
11 Quinimò hæres ẽt nõ confecto inuentatio de iure canonico non teneretur vltra vires hæreditarias.Bal.in cõs.lxix.inci.super præmisso.vol.iiij.Grat.in consi.xcj.nu.38.vol.j.
12 Amplia hanc limitationem,quia de iure ciuili cõfecto nulliter inuentario,in totum hæres factum defuncti teneretur approbare.Maria.Iun.in consi.cviij.nu.43.vol.ij.
13 Tertiò limita,qa hr̃s tenet̃ factũ defuncti approbare nõ iure actionis,sed iure exceptionis.l.Seia.ff.de euict.l.venditrici. C.de rebus alie.non alie.l.vnum ex familia.§.sed si vno.ff.de leg.ij. no. Barto.in l.cùm vir.ff.de vsucap.& in l.rem alienam.ff. de pig.act. Dec.in consi.clxxxv.
14 Quartò limita,istud habere locum in hærede vniuersali, secus autem in hærede in legitima tantum d.l. cum à matre. & ibi Ang.Pau.de Cast.& Sal.C.de rei vend.
15 Declara,quia istud hẽt locum,quotiescunque filius est institutus in rebus certis pro legitima, quia tũc dr̃ quota bonorum, secus autem si in quota hereditatis.vt declarat ibi gl.in d.l.cùm à matre.& ibi Ang.Pau.de Cast.& Sal.Io.Nico.in l. generaliter. in ij.par.nu.29.& seq.C.de sec.nup.
16 Quintò limita,istud nõ habere locũ in hærede in re certa,alio hr̃de vniuersali instituto.Et aduerte,qa vt dicit gl.in d.l.cùm à matre,hr̃s in rebus certis,& nõ in quota hr̃ditatis magis legatario,q̃ hæredi cõparatur,& ideò factum defuncti approbare non tenetur.& hanc gl.sequitur ibi Bal.& Ang.& clarius Pau.de Cas. & ẽt Sal.Io.Nico.in l.generaliter.nu.29.& seq.C.de sec. nupt.& propterea sicuti legatarius, vt dicetur in sequenti limitatione, non tenetur approbare factum defuncti.
17 Ita nec ẽt hr̃s in re certa,ex quo magis legatario, quàm hæredi comparatur:prout istam secundam opi.communem esse testatur Alex.in l.quoties.C.de hære.instit.
18 Sextò limita in legatario particulari,q nõ tenet̃ factũ defuncti approbare,nisi eo animo factũ sit legatũ, vt illud omninò legatarius approbare teneatur,& sic animo cõpensandi:prout declarat Pau.de Cast.in d.l.cùm à matre.C.de rei vend.
Contrarium,ꝙ etiam legatarius particularis teneatur factum defuncti approbare,tenet Cur.Iun.in consi.lv.nu.11.
19 Septimò limita,ĩ feudo antiquo,ĩ quo hr̃s nõ tenet̃ factũ defuncti approbare ẽt non confecto inuentario:ꝯm Dec.in cõs.cccxlv.nu. 56.Rui.consi.lj.vol.v.vbi declarat.Paris.consi.x.vol.j.
Contrarium sentit Bal.in l.qui se patris.ver.itẽ quæritur si vasallus.C.vnde lib.Cæpol.in consi.ciui.xxxj.
20 Declara,sec⁹ esse ĩ feudo hr̃ditario,in quo omnimodò qs tenet̃ approbare factũ defuncti.Paris.in ɔs.j.vol.j.& cõsi.lxv.vol.iij. Lofre.cõs.j.nu.52.Rui.cons.j.nu. 16.vol.j.vbi dicit cõem opi. & in cõs.xxxviij.& cõs.cliiij.vol.j.& consi.clxxvj.eo.vol.& consi.xxv.nu.12.vol.ij.vbi hanc dicit communem*opinionem.
21 Amplia,qa in feudo hr̃ditario filius tenetur approbare factũ patris,ẽt si confecerit inuentarium.Afflict.dec.ccxl. nu. 11.Gra. consi.iiij.nu. 50.vol.j. Rui.consi.ij.nu.2.vol.iiij.

22 Et

22 Et idem est in emphyteusi, qñ est hereditaria, in qua non obstante confectione inuentarij quis debet approbare factum defuncti. Gra. consi. lv. nu. 34. vol j.
23 Secus aũt si sit emphyteusis ex pacto, & prouidentia: prout dicit idem Grat. in d. consi. lv. nu. 11. vol. j.
24 Octauò limita, quia vbi ex facto defuncti non oriẽt actio, nec exceptio, tunc hæres illi põt ꝗuenire. l. Lucius. & ibi Bar. & Alex. qui hãc dicit communem* opin. ff. sol. mat. vbi etiam Ang. Imo. & Pau. de Cast. Bal. in l. si pater. C. de inofficio. dona. Cor. consi. xcij. vol. iiij. licèt non se firmet.
25 Nonò limita, si testator nõ reliquerit hæredi illud, qd̃ relinquere debebat: Bal. in d. l. si pater. C. de inof. dona. Pau. de Cast. in consi. cxcviij. vol. ij. Bal. in consi. ccxv. vol. ij. Ias. consi. vij. vol. iij. & consi. lxiiij. eo. vol. & consi. clxviij. vol. iiij. Grat. consi. xcj. vol. j.
26 Decimò limita, in ꝗctu facto in fraudem hæredis. Alex. cõsi. lvij. vol. v. Cur. Sen. in consi. j. Lofre. consi. j. nu. 16. & consi. x. nu. 24. & nu. 25. ver. & pro hoc ẽt facit. Gram. dec. xciij. nu. 9. & seq. Tiraq. de retract. lignagier. §. j. in gl. ix. nu. 57.
27 XI. Limita in hærede, qui non succedit ex voluntate defuncti, sed vel ex legis, vel ex alterius dispositione succedit. Gram. dec. xciij. nu. 9. & seq. Lofre. consi. x. nu. 24.
28 XII. Limita, qñ ex iuris dispositione cõpeteret facultas hr̃di retractandi factum sui authoris. Paris. consi. xxxiij. vol. iij.
29 Et propterea coniunctus, q põt retractare venditionẽ cõiunẽti factã in extraneũ, vel ex forma statuti, vel ex cõsuetudine poterit talẽ retractationẽ facere, ẽt si sit hæres vendentis. Io. Nico. in l. generaliter. in ij. par. nu. 34. C. de sec. nup.
30 XIII. Limita, qa si pater, pmisit, p se, & hr̃dibus, pñt filij ꝗuenire non tanquam hæredes, sed velut filij. Ruin. consi. ccxx. vol. j.
31 XIIII. Limita, in facto inualido defuncti. Paris. consi. xxxiij. vol. iij. Maria. Iun. in consi. lxxvij. nu. 134. volu. j. Aimo consi. cc. Gram. dec. xciij. nu. 8.
32 Et idem in ꝗctu improbato tanquam vsurario, dicit Guido Papæ in consi. clxxx. versi. nec obstat si dicatur, vel in contractu alia de causa prohibito: vt per Gram. in d. dec. xciij. nu. 8. & seq. & per Aimo. consi. cc.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Obligatio generalis non comprehendit quæ quis verisimiliter non concessisset.

1 GEneraliter concludunt scribentes, ꝙ in generali obligatione nõ veniunt ea, quæ quis in specie nõ fuisset obligatur⁹. l. obligatione generali. ff. de pign. iuct. legib. seq. vbi ponunt exempla. & no. ex illo tex. Bar. & Sal. ad idem est tex. in l. qui peculij. ff. de pecul. & ponunt Bal. Ang. & Sal. in l. j. C. quæ res pig. obli. poss.
2 Et propterea ifert, ꝙ in obligatione gñali nõ venit supellex, vestis necessaria, & mãcipia necessaria: vt est text. ĩ d. l. obligatione generali. & no. Ang. in d. l. obligatione generali. ĩ ij. no. Bar. & Bal. ĩ d. l. j. C. q̃ res pign. oblig. vbi ẽt Ang. & Sal. Mathes ĩ sing. cxxviij. Are. ĩ §. itẽ Seruiana. inst. de act. Guid. Pap. in sing. dlxxxviij.
3 Secundò infertur, vt non veniãt ea, ad quæ obligans affectionem haberet: vt ibi in d. l. obligatione generali. vel ea quæ sunt in vsu quotidiano: vt in l. seq. incip. vel quæ.
4 Item nec concubina, vel filij naturales, vel alumni: vt est text. in l. denique. ff. de pig. & quo ad concubinas, & filios naturales est tex. in l. penul. ff. de priuileg. cred. & quo ad alumnos est text. in l. j. C. quæ res pig. oblig. poss.
Idem est secundum Ang. in d. l. j. quo ad ius percipiendi victũ quotidianum: vt ibi per eum.
5 Tertiò inferẽ, ꝙ m Iac. de Aren. ꝙ in obligatione generali non veniãt venalia. p tex. ĩ l. vxori. §. generali. ff. de vsufr. leg. & Roma. vr̃ tenere istã opi. in l. si cõstante. ff. sol. mat. Bal. ĩ l. certè. ĩ vj. q. C. locat. & ꝓ. cccl xvij. in j. lib. Are. in §. itẽ Seruiana. inst. de act. & ibi Ias. Hipp. ĩ l. j. §. si seru⁹. ff. de qõnib. Gomes. ĩ §. itẽ Seruiana. inst. de act. Tiraq. de leg. connub. Paris. cõs. lxxxvj. vol. iij. Negus. in trac. de pig. par. ij. memb. ij. nu. 17. vbi dicit communem opi.
6 Sed Bar. ibi hãc opi. reprobat: & post eũ Lãcel. Dec. ibi. Bal. ĩ l. cũ tabernã. ff. de pig. idẽ sentit Bal. in rub. de ver. sig. ĩ iiij. q. idẽ tenet Bar. ĩ l. si ꝓstãte. in iij. q. ff. so. mat. Bal. ĩ l. vbi adhuc. ver. sed pone. C. de iure do. & istã opi. seqtur Alex. in d. l. si cõstãte. ff. sol. ma. & in apostil. ad Bar. ĩ l. cũ tabernã. ff. de pig. Io. Crot. in d. l. si ꝓstante. vbi dicit istã cõem* opi. Ias. in l. qui Romę. §. Callimachus. nu. 5. vbi dicit istam magis communem opi. ff. de verb. obl.
7 Tenẽdo primã opi. eam amplia, ẽt si verba essent vniuersalia. Rui. ĩ ꝓs. cxij. nu. 4. vol. v. & idẽ Pic. ĩ l. Titia. §. Titia. n. 87. ff. de le. ij.
8 Limita istam partẽ, qñ testator nõ haberet alias res, q̃ venales. Pic. post alios, quos allegat in l. Titia. §. Titia. nu. 86. ff. de leg. ij. Hipp. in l. j. §. si seruus. nu. 4. ff. de quæstio.
9 Secundò limita, qñ testator dicat, lego ea, quę in domo, quo. quomodo sunt: quia per ista verba veniunt venalia. Alex. in cõs. xxx. ver. ponderanda etiam. vol. v. Rui. in consi. xxxij. nu. 5. volu. ij. Guald. cau. xix. in tit. de leg. nu. 2.
10 Tertiò limita, qñ de ꝗria voluntate disponentis appareret. Paris. in consi. lxxxvj. nu. 6. vol. iij. Dec. in consi. cccl xxxj.
11 Retenta vltima opinione, quę vr̃ magis cõis, Limita illã, nisi illæ res essent iã antea distractæ, q̃ venisset dies actionis, quia tũc illæ nõ possent auocari p hypothecariã. sed illæ tm̃ quas penes se habebat obligãs, vel quæ erãt alienatæ, post quã dies actionis venerat. Bar. in d. l. si ꝓstãte. q. iij. & Bal. ĩ d. l. vbi. C. de iure dot. Ale. ĩ apostil. ad Bar. ĩ d. l. cũ tabernã. Cyn. ĩ l. vbi adhuc. ĩ xv. q. C. de iure dot. Bal. in d. l. cũ tabernã. ff. de pig. & consi. clxvij. vol. iij.
12 Quartò inferẽ, vt, phibita alienari nõ veniãt in obligatione generali. Bar. ĩ l. codicillis. §. ab istituto. ff. de leg. ij. Bal. ĩ l. j. C. q̃ res pig. obli. in l. volũtas. C. de fideic. Ale. ꝓ si. xlj. vol vj. Soc. in ꝓ. cxcviij. Alex. in consi. xx. vol. v. Barb. in c. Rayn. de testa.
13 Declara, vt hoc procedat tãtum modò inspecto iure cõi, nõ autem iure municipali: ita declarat Dec. in consi. dcxlv. nu. 9.
14 Contra hanc cõclusionẽ sentit Ias. post gl. ibi cõiter approbatam, in l. fi. de iure emphy. vbi res emphyteutica prohibetur alienari: & tamen potest pignorari.
15 Hinc dubitat̃, an feudalia veniant in generali obligatione, & qa, phibita sunt alienari, vr̃ ꝙ nõ veniant. Spe. ĩ tit. de pig. ver. sed nunqd feudũ. Sal. ĩ l. fi. C. de iure emphyt. Roma. & Ale. in l. si cõstãte. ff. sol. ma. vbi Alex. Bal. in c. Imperialẽ. de, phib. feud. alie. per Fede. & in c. j. in j. no. de cap. q cur. vend. Gui. Pap. in cõs. ccxiiij. in duob⁹ locis. & cõs. ccxv. & cõs. ccxviii. Chass. in cõsue. Burg. Ale. in cõs. xlj. vol. vj. Fel. in c. quæ in ecclesiarũ. de cõstit. Ias. in l. fi. C. de iure emphy. Soc. in cõs. xix. vol. j. Alex. in cõs. ij. vol. iiij. Pau. de Cast. ĩ l. tutor. §. fi. ff. de pig. act. Ias. in ꝓs. cxxiiij. vol. iiij. Alex. ĩ apostil ad Bar. in l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. Ale. ĩ ꝓs. cxxij. vol. iiij. & cõs. xx. vol. v. Negus. in trac. de pig. in ij. par. mẽb. ij. nu. 43. vbi dicit cõem* opin. Hispa. i c. p vestras. de donat. ĩter vir. & vxo. Maria Iun. in consi. lxxij. nu. 50. vol. j. Gra. in cõsi. iiij. vol. j.
16 Bero. q. xcv. vbi constituto vsufructu generaliter non venit vsusfructus rerum feudalium.
17 Et ideò dominus vendens castrũ & curtẽ suã, non censetur vendere iura infeudata. Bal. in l. j. in fi. ff. de rerum diuis.
Et ꝓpterea reprobatur Bar. qui ꝗrium tenuit in d. l. si cõstãte, in iij. q. quem nititur defendere Io. Crot. ibi. ff. sol. mat.
18 Sed hæc opinio ꝗria procedit in reb⁹ emphyteuticariis, quę veniunt in generali obligatione. Ita tenet Bar. ĩ d. l. si cõstante. in iij. q. ff. sol. mat. & ibi Alex. sequitur. Io. Crot. apostil. ad Bal. in l. j. C. quæ res pig. obl. pos. Guid. Pap. in sing. dccclvij. Trig. singu. lxxxiij. Grat. in consi. clvj. vol. j.
19 Et pro ista opin. facit, nã põt pignori tradi res emphyteutica ria ẽt sine consensu dñi, vt est tex. & ibi no. Bar. Bal. & Pau. de Ca. in l. tutor. §. fi. ff. de pig. act. & Bal. in l lex vectigali. ff. de pig. gl. in l. fi. in verb. vendere. C. de iure emphyt. quam ibi Sal. & alij cõiter sequuntur. & gl. in c. potuit. in verb. vendere. de locat. & ibi Imo. Spec. in tit. de emphyt. §. nunc aliqua. versi. cxxij. Grat. qui dicit* communem opi. in consi. liiij. nu. 7. vol. j.
Contrariũ tenet Rom. in d. l. si ꝓstãte. ff. sol. mat. & ibi Io. Cro.
20 Sed dic ꝙ istæ vltimæ authoritates loquuntur in re emphyteutica, quando specialiter pignori obligaretur: nos autẽ quæri mus an veniat in generali obligatione.
Et ꝙ nõ veniat, sentit Ang. ĩ auth. de resti. & ea quæ parit. Ale. ĩ consi. xlj. vol. vj. Ias. in cõs. cxxiiij. vol. iiij. Goza. qui ita declarat in consi. xx. Ripa in l. obligatione generali. ff. de pigno.
21 Prima tamẽ opinio, quo ad feudalia, vr̃ magis communis: vt per Alex. in d. l. si constante. & Io. Crot. ibi, Hisp. in c. per vestras. §. xxxviij. de dona. inter vir. & vxor.
22 Quam opi. limita, quia commoditas, & fructus rei feudalis pñt venire in obligatione durante duntaxat vita ipsius feudatarij. Hispa. in c. per vestras. §. xxxviij. de dona. inter vir. & vxo. Berous. q. xcv. nu. 5. Grat. consi. liiij. nu. 14. vol. j.
23 Secundò limita, quia procurator generaliter constitutus, dr̃ etiam quo ad feudalia constitutus. Afflict. super Const. reg. in tit. qual. locan. sint res fiscal. nu. 4.
24 Et similiter ẽt in generali sermone nõ veniunt feudalia. Paris. in consi. iij. vol j. & consi. vij. & consi. xij. vbi omninò vide. vol. j. Maria. Iun. in consi. lxxij. nu. 51. vol. j.
25 Prout nec appellatione bonorum feudalia continentur. Paris. in consi. vij. vol. j. & consi. xij. eo. vol. j.
26 Quintò. infertur, ꝙ in generali obligatione nõ veniunt bona alteri obligata. Calcan. in consi. xxj.

27 Sextò

27 Sextò infert̃, ꝙ res subiecta restitutioni fideicõmis. nõ venit in generali obligatione, gl. & post eũ Ang. ibi in auth. de resti. & ea, quæ parit. Ias. in d. l. fi. C. de iure emphy. Ias. cõsi. cxxiiij. vol. iiij.
28 Limita stantibus verbis vniuersalib⁹ ac pluries repetitis. Ias. in cons. cxxiiij. vol. iiij. Afflict. sup Cõstit. in tit. de cul. pac. nu. 78.
Contrarium in verbis vniuersalibus tenet Marian. Iun. in consi. lxxij. nu. 51. vol. j.
29 Septimò infertur, ꝙ in generali obligatione nõ venit res dotalis vxoris. Bal. in l. si cõstante. §. si maritus. ff. sol. ma. post Cy. ibi, & hoc segtur ibi Roma. & Alex. & Ias. in d. cõsi. cxxiiij. vol. iiij. & in l. fi. C. de iure emphy. apostil. ad Bal. in l. j. C. quæ res pig. oblig. & apostilla. ad Bal. in l. voluntas. C. de fideicom.
30 Octauò infertur, ꝙ in generali obligatione non venit pecunia. Gomes. in §. item Seruiana. insti. de actio.
31 Nonò infertur, ꝙ in generali obligatione non veniunt agri colendi instrumenta: Gomes. in d. §. item Seruiana. insti. de actio.
32 Decimò infertur, vt nec veniant res, per quas consulitur publicæ vtilitati. Gomes. in §. item Seruiana. insti. de actio.
33 Amplia principalem conclusionẽ ẽt in donatione, in qua si fiat donatio generalis bonorum non veniunt ea, quæ non venirent in generali obligatione. Mathe. in sing. cxxxviij. Imo. & Roma. in l. stipulatio hoc modo concepta. vbi etiam Alex. ff. de ver. oblig. & Ias. ibi.
34 Tamen ista opi. est contra opin. Bar. cõiter approbatam in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. obl. vbi tenet, ꝙ donatio omnium bonorum præsentium, & futurorum quasi nihil reseruet, non valeat: cum qua opinione transeunt communiter Doct. vt ibi per Ias. & Io. Crot.
Et istã opinionẽ ꝗ Mathes. & alios tenet Dec. in c. sedes. de rescript. & cons. xxx. & in l. fin. C. de pact. Cor. in consi. clxxvj. vol. ij.
35 Tenendo tñ opin. Mathe. & sic ampliationem, Limita non procedere, vbi effectus donationis consertur post mortem, quo tempore non indiget donans vllis rebus: ita declarat Corn. in d. consi. clxxvj. vol. ij. Soc. in tract. obli. in x. libello. in j. q. Dec. in cõsi. xxx. & in l. fin. C. de pactis.
36 Primò limita regulam principalem vt procedat, qñ oratio fuit generalis, sec⁹ si cẽt vniuersalis, vt quia dictũ esset oĩa bona, &c. ita colligit̃ ex doctrina Bar. ĩ l. vxori. §. generali. ff. de vsuf. leg. & videtur tenere Bar. in l. si pluribus. ff. de le. ij. dum allegat l. obligatione generali. ff. de pig. & istud ponit Ias. in l. j. C. de le. Cor. in consi. clxxvj. vol. ij. Dec. in c. sedes. de rescrip. in l. omnia. ff. si cert. pet. in consi. xxx. & in l. fin. C. de pact.
37 Et pro ista opi. est decisio Bar. communiter approbata in d. l. stipulatio hoc modo concepta. de qua suprà dictum est: nã tenet quòd donatio omnium bonorum nihil reseruet, sed omnia continet. Alex. consi. cxviij. vol. v.
38 Cõrariũ, ꝙ dispositio l. obligatione generali. de pig. habeat locũ ẽt vbi positũ est tantũmodò verbũ, oĩa. ponit Bar. in l. si is q ducenta. §. vtrũ. ff. de reb. dub. & idẽ Bar. in l. codicillis. §. instituto. ff. de leg. ij. Ang. in d. l. obligatione generali. de pig. Iac. de Aren. Cy. & Albe. in l. j. C. quæ res pig. obli. Imo. Rom. & Alex. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. ob. Soc. in l. si is qui ducenta. §. vtrum. ff. de reb. dub. Mathes. sing. cxxxviij.
39 Secus, qñ est apposita dictio, quomodocunq;. Goz. in ꝓsi. j.
40 Secundò limita, vbi non essent alia bona in bonis obligantis, quia illa venirent postquàm in aliis verificari non potest dispositio. Pe. Gerar. de Petra sancta, in singu. xxxv. Hipp. in rub. de fideius. & in l. j. §. si seruus. ff. de quæstion.
41 Tertiò limita, nõ ꝓcedere in dispositione facta in vltima volũtate, qa ꝓcipit oĩa bona, & nihil reseruat, cũ cessat ratio in qua fundatur principãlis conclusio: ex quo post mortem quis bonis non indiget, Cor. in consi. clxxvj. vol. ij.

De Verborum significatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione nepotes continentur.

1 APPELLATIONE filiorum ẽt nepotes cõtinentur. l. liberorum. ver. sed & Papyrius. ff. de ver. sig. l. filij. eo. tit. l. iusta. eo. tit. l. Senatusc. ff. de rit. nup. gl. in c. ij. de verb. sig. l. filium habeo. vbi Bar. Bal. & Ang. ff. ad Mace. Barb. in cons. lv. vol. ij. & in consi. lxiij. vol. ij.
2 Maximè quando est eadem ratio in nepote prout in filio. Paris. consi. lxxviij. vol. ij. prout dicetur inferius.

Contrarium Maria. Iun in consi. cviij. vol. ij.
3 Declara, qa hoc procedit p interpretationẽ nõ ex ꝓpria verbi significatione. Dy. & Barba. in l. liberorũ. ff. de ver. sig. Sal. in l. ij. q. xxj. C. de iure emphy. Io. Fab. in §. fin. institu. qui testa. tut. dari poss. Cor. in consi. xc. vol. iij. Alex. in cõs. xxxvij. vol. vj. & in consi. xvij. vol. v. & in consi. cxxv. eo. vol. v. Chass. in consi. liij. & in consue. Burgun. Maria. Iun. in consi. cxvj. volu. j. & consil. cviij. volu. secundo Cor. in consilio ccciiij. volumine iij. & in consil. clxxxij. volu. ij.
Soc. in ꝓsi. clij. in prima subscriptione: vbi dicit, ꝙ ista est cõis* omnium opinio. & in secũda subscriptione. idẽ tenet Bal. ĩ l. maximũ vitium. ver. ex prædictis. C. de libe. ꝓte. & in l. Gallus. §. instituens. ff. de libe. & posth. & in l. Titius. eod. tit. & in l. filium. in ij. not. ff. de his, q̃ sunt sui, vel alien. iur. Pe. de Anc. ĩ repe. c. i. de ꝓstit. Io. And. in c. ad extirpandas. de fil. pb̃yt. Dec. in ꝓsi. xcv. ĩ ij. dubio. & in cõs. dxlv. Cor. in cõs. ccvij. vol. ij. Bal. in repe. l. in suis. ff. de libe. & posth. Abb. in c. ad extirpandas. de fil. pb̃yt. hoc voluit dicere gl. in verbo, liberorũ. in cle. j. de bapsmo. gloss. in l. filij. ff. de ver. sig. gl. in l. sed & milites. C. de excus. tut. Bar. in l. alimẽta. in fi. prin. ff. de alim. & cibar. leg. Cur. Iun. in consi. lvij. post Iaso. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iud. Goza. in consi. xxxvj.
4 Contrariũ, ꝙ sit ex propria significatione, tenet Barba. in ꝓsi. x. vol. ij. & idem tenuit Iac. Bu. vt per Bal. in d. l. maximum vitium. C. de liber. præter. & idem voluit etiam gl. in §. fin. insti. qui testamen. tuto. dar. poss.
5 Tertiò amplia, vt hoc procedat in dispositione testatoris fauorabili facta erga filios, in qua nepotes continentur: p tex. in l. Lucius. la fi. ff. de hæred. insti. & ponit Bar. in d. l. liberorũ Ang. & Imo. in l. Lucius. la fin. ff. de hæred. insti. idem tenet Ang. in l. Gallus. §. instituens. ff. de libe. & posth. Old r. in cõsi. cclxix. incip. thema siue tenor facti. Ant. de Bu. in c. in quibusdam. de pœn. Pet. de Anc. in cle. j. de baptis. Cardi. Flor. in c. ij. de ver. sig. & in rubrica, de paren. qui fil. occid. Alex. in consi. ix. volu. j. vbi dicit istã communem opin. & in consi. v. vol. iij. & consi. xxvj. eodem vol. Soc. in consi. xiiij. vol. j. Ias. in d. §. instituens. Capra in consi. xxij. Curt. Iun. in consi. cxiij. & consi. xxij. vbi dicit istam opin. Bar. cõiter teneri. & in consi. cxvj. Ias. in l. de quibus. ff. de legib. Soc. in cõsi. ccxlix. Alex. in consi. xxxvij. vol. vj. & in consi. cxxij. vol. iiij. Dec. in consi. cccxcj. vbi dicit istam opinionem cõiter approbari. Cor. in consi. ccvij. vol. ij. Barb. in consi. x. volu. ij. & ibi dicit istam cõem opin. Roman. in consi. cxlviij. Bal. in consi. xxxij. vol. iiij. & in cõs. ccclxij. eo. vol. iiij. & in consi. ccclxiiij. eo. vol. & in consi. cccxiij. eo. vol. iiij. & in consi. xiij. vol. iij. & in l. j. C. de condi. inser. Iaso. in consi. lij. vol. iij. Io. Ant. Alex. in consi. xxviij. Bertr. in consi. lxxvij. volu. ij. Goza. qui dicit, istam cõem opinionem in consil. iiij. & in consi. lix. Cur. Sen. in consil. xlv. versi. præmissis omnibus. Maria. Iun. in consi. cxxv. volu. j. & consi. cxlvj. volu. ij. & consi. cxlix. nume. 3. vbi dicit hanc magis communem opin. Ruin. consil. cj. volumine ij.
Cõtrariũ tenuerunt Frãcisc. Accurs. cõsulendo. And. de Pis. & Rayn. Cyn. Iac. de Aren. Bal. & Imo. in l. Gallus. §. instituens. ff. de libe. & posth. vbi etiam Aret. idem tenet. & idem tenet Bal. in repe. l. in suis. ff. de lib. & posth. Bal. in l. quisquis. C. ad legẽ Iul. maiest. Cor. in cons. cxcix. vol. ij. & in consi. cxxxij. vol. j. & in consi. cxlviij. volum. iij. Soc. vbi dicit istã partem cõem in cõs. ciiij. vol. iij. & in cõs. lxxiij. vol. iiij. Dec. in cõs. xcv. in secundo dubio. Albe. de Rosa. in secunda parte, statutorum. q. cvj. Signorol. Homod. in consi. ccxlvij. Dec. in cõsi. cccxlv. & in cõsi. dclxvij. in fi. Rom. in consi. ccccxxxviij. in vltimo dubio. Cor. in consi. clxxxij. volu. ij. & in cons. cxc. vol. iiij. & in consi. ccxxx. vol. iij. Soc. in consilio clij. in secunda subscriptio. ad illud consilium, & similiter in vij. subscriptione. Aret. in cons. cxlv. Alex. in cõs. j. vol. j. Curt. Iun. in consi. cxxxv. & in cons. cxj. Io. Ant. Alex. in cons. cxliiij. vbi dicit istam magis cõem opin. In quã ẽt partem inclinat Corn. in cõs. ccciiij. vol. iij. Alciat in l. liberorũ. ff. de verborum sign. Bertr. in consi. ccix. volu. iij. Zas. in cons. vij. vol. Guald. caute. iiij. in tit. de substi. Goza. in consi. xxxvj. Bertr. in cõsi. ciiij. vol. ij. Pau. de Cast. in cons. xcvij. incip. ne impropriis. vol ij. Ang. Aret. in §. fi. insti. q testa. tut. dari poss.
6 Pro cõcordia harũ opinionũ dici põt ꝙ si agitur de successione aui vel patrui, & tunc quia nepos admittitur ad successionẽ vnà cum patruo, appellatione filiorum veniũt nepotes. si verò ageretur de sucessione aliorum transuersaliũ patruo excepto, tunc appellatione filiorum nepotes non continerentur: qa semper in dubio testator præsumitur voluisse vti iure communi. ita Aret. in consilio cxlv. quem sequitur Cur. Iun. in consilio lxxv. nume. 5.
7 Sed tenendo primã opi. magis cõem, ex illa infertur, vt in substitutione fideicõmissaria, in qua inuitantur filij, veniunt nepotes: ita loquitur Marian. Iunior, in cons. cxiiij. & in consilio cxvj.

vol.

vol.j.& in consi.cxlvj.vol.ij.Berous.q.cxij.

Contrarium tenet Mant.in consi.cclxxv.

8 Et tenēdo illam primam opi.Limita, nisi ipsi filij sint grauati, quia tunc grauatis filiis nō censerentur grauati nepotes.Curt.Iun. in consi.cxj.Dec.in consi.xcv.in ij.dubio.& Curt.Iun.in cōsi. cxxxv.Io,Ant.Alex.in consi.cxliiij Guald.caute. iiij. de subst. Paris. in cons.xxxj.vol.ij.nam qñ ex dispositione testatoris resultat incommodum,appellatione filiorum non continentur nepotes. Rui.consi.cxxxj.vol.ij.& dicetur in v.limit.

9 Contrarium Cur.Iun.in consi.cxvj.Io.Ant.Alex.in consi.xxviij.Dec.in consi.cccxcj.Paris.consi.lx.vol.ij.& consi.lxj.vol.ij.& consi.xvij.vol iij.

10 Sed qñ agitur de substitutione fideicommissaria passiua, ēt si agatur de grauamine si vocant filij ad substitutionem fideicōmissariam,videntur vocati nepotes.Paris.consi.lxxviij. & consi. lxxxvij.vol.ij.& consi.lxxxix.eo.vol.& consi.xiiij.& cons.xlj.vol. iij.& consi.vij.nu.19.& nu.37.eo.vol.

11 Quod eo magis vr procedere quando illa substitutio fideicommissaria posset importare tam commodum: quàm etiā incommodum:vt per Paris.in consi.lj.nu.37.vol.iij.

12 Secundò amplia,ēt si verbū filij,appositū sit per modū cāæ, vel conditionis,& dispositio cōtineat filiorū fauorē,vel cōmodū,& hoc siue in dispositione testatoris, siue in dispositione legis:vt per Bar.in d.l.liberorum.Car.in c.ij.de ver.sig.Pet.de Anc. in cle.j.de baptis.Grat.consi.liiij.vol.ij.

13 Tertiò amplia,qa in dispositione legis vbi dispositio ꝓtinet filij fauorē,& tertij odium,sed principaliter fauorem filii,tūc lex loquens in filiis nepotes cōprehendit.Bar.in d.l.liberorum.ff.de ver.sig.Card.in d.c.ij.de ver.sig.Pet.de Anc.in cle.j.de bapt.Ang. Aret.in §.fi.inst.qui test.tut. dari pos.

14 Quod amplia ēt si sit dispositio legis correctoria. Rom. cōs. cxxix.Abb.in consi.xxv.vol.j.Barb.in consi.x.vol.ij.

Limita,si dispositio cōtineret odiū tertij,sine filij fauore, vt in statuto ꝙ pater teneatur soluere condemnationem pro filio dicit Bal.in l.pen.C.ad Maced.Alex.in consi.lvj.vol.v.

15 Quartò amplia in bñficiis principum,quia in eis fit larga interpretatio,& iō appellatione filiorum veniunt nepotes. Bar. in d.l.liberorū.Card.in d.c.ij.de ver.sig.Pe.de Anc.in d.cle.j. de bap. Ias.in l.de quibus.ff.de legib.Pe.de Anc.in c.j.dū tractat de interpretatione statutorū.ver.iij.principaliter.Alex.in consi.xvij.vol. v.Fel.ex mente Pet.de Anc.& Barba.in c.causam,quę.de rescrip. Rui.consi.ccxxvij.vol.j.

16 Quintò amplia in feudis,in quibus appellatione filiorū veniunt nepotes.Bal.in c.j.de alie.feud.post gl.j. in §.j. in verbo, reuertir ad dominū.& ibi Mart.de Laud.in ver.& si clientulus. Iac. de Bel.& Aluarot.ibi.Bal.ēt in c.quæ in ecclesiarū.de cōsti.Alex. in l.Gallus.§.instituens.ff.de libe.& posth.Pet.de Anc.in c. canonum statuta.in xiiij.q.principali.in materia interpretationis declaratoriæ.in ver.sed qñ verbū filij ponitur.de consti.Alex.in ꝓs. cxxij.vol.iiij.& in consi.xvij.vol.v.Ias.in l.de quibus.ff.de legib & in l.si extraneus.ff. de condi.causa dat.& in d.§.instituens.

Idem sentit Bar.in d.l.liberorum.ver. quæro quid in rescripto principis.Alex.in consi.xxvj.vol.v.qui dicit,ꝙ in feudis appellatione filiorum veniunt omnes descendentes. Trig.sing. xix. Paris.in consi.xx.vol.j.Rui.cons.xlv.vol.j.& cons.cciij.vol.ij.& cōs. cv.vol.iij.& consi. clxvij.vol.v.

17 Contrariū,ꝙ imò in feudis appellatione filiorū non veniāt nepotes,tenuit Sal.in l.ij.q.xxj.C.de iure emphyt.Imo.in l.quod dr.ff.de ver.obl.vbi dicit ꝙ qñ pater stipulatur filiis in actu, qui filius pōt conuenire vt filius, & filiis vt hæredibus, tunc appellatione filiorum non veniunt nepotes.Alex.in consi.cciiij. vol. ij. Fel.in c.per tuas.de proba. Roch. in c.fi. secundum paruam impressionem.ver.& hoc facit,de consuet.

18 Concordat Cur.Iun.in tract.de feud.in ij.par.quòd in feudo concesso à principe habeat locum prima opinio, in feudo concesso ab inferiore, procedat secunda opin.

19 Sextò amplia,ēt stāte statuto,ꝙ stāte filio masculo, filia fœmina excludat,nā non mō filius excludet filiam,sed ēt nepos ex filio masculo excludet filiā.hoc tenuit Iac.Bu.in sua disp.quē sequitur Bar.in l.liberorū.ff.de ver.sig. Card.in c.ij.de ver.sig.Pe.de Anc.in cle.j.de bap.Bal.in l.ij.in fi.C.de īius voc.& ibi Sal.& Pau. de Cast.Io.And.in addi.Spec.sup rubr.de success.ab intest.Bal.in l.maximū vitium.C.de lib.præt.Sal.Pe.de Anc.in repe.c.canonū statuta.de consti.Chass.in consue.Burg.Ias.in l.ij.C.de in ius vocand.& ibi Dec.vbi dicit istam esse communem opinionē. Fulgo.in consi.lxxviij.Pau.de Cast.in consi. xl.vol.ij. Georg. Nat.in c.quamuis.de pact. in vj.Cur.Iun.in consi. cxj. Pau. de Cast. in l. maximum vitium.C.de lib.praeter.Fulg.in l.de quibus.& Ias. ibi. vbi hanc dicit cōem*opinionem.ff.de legib. Soc. in consi. feudali.inter lecturas.aliàs in consi.cclij.Rui. in §. & quid si tñ. in l. Gallus.ff.de lib.& posth.Roma.in consi.cxxix.in fin.Soc.in cōsi. xxx.vol.j.licèt dicat aliquos tenere ꝓrium.Chass.in cōsi.liij.Hippo.in sing.cccliij.Matth.de Afflict.super Consti. aliàs in rubrica, de success.filio.nu.64.Roch.in c.fi.de cōsue.Brun.in trac.ꝙ stāt. masc.aliàs in xij.articulo,in xvj.q.vbi latè examinat q.& limit.Paris.consi.lxxxv.vol.ij.& consi.lij.vol.iij.Aimo in consi.clv.Gram. consi.xxvj.vol.j.& consi.xliij.vol.j.Rui.consi.xij.vol.j.& cons. clxxix.vol.ij.& consi.xxv.vol.iij.& consi.xxxj.vbi declarat. vol. iij. & consi.lxiij.vol.iij.& consi.lxvj.vol.iij.& consi.cxliij. volu.iij. & consi.lviij.vol.v.Tiraq. de iur.primogenit.q.xl. nu.46. glo. consuet.Turonen.

Contrarium verò,ꝙ nepos nō excludat filiam: tenuit Bal.in l. si verò.§.de viro.in fine.ff.sol.mat.& l.l.sed & milites. ff. de excu. tut.Christoph.Porc.in §.fi.insti.qui testa.tut.dari pos. Idem vr tenere Imo.in d.l.si verò.ff.sol.mat.Are.in consi.clxiiij.Dec. in ꝓsi. cccxv.& in consi.dxj.in fi.& in consi.ccccl.in fin. & in consi. dcxxv.& in consi.dclxxxviij.

20 Et sicut filius & nepos excludūt filiā,vt suprà dictū est, ita ēt excludunt neptem ex filia:vt no.Bar.in consi.cxxxiij.Pau. de Ca. in l.maximū vitium.C.de lib.præt.& Bal. & Imo.in d.§.de viro.ff. sol.mat.Bal.in l. maximū vitiū.C.de libe.pte.& in l.quod verò ff. de leg.Dec.in l.ij.C.de in ius voc.Georg.Nat.in c.quāuis.de pac. in vj.Dec.in consi.dcxxxiiij.Roch.in c.fi.de cōsue.Brun.in tract. quod stan.masc.in xxij.articu.in xiiij.q.Lauren.in §.cęterum.insti. de legi.agn.success.Rui.consi.xlvij.vol.iij.

21 Neptis aūt ex filio masculo nō excludit filiā testatoris, Bar.ī d.l.liberorum.ver.quæro,pone retento eodē themate.ff. de ver. sig.Bal.in l.Gallus.§.instituens.in fi.ff.de lib.& posth.Sal.in l.ij. C. de in ius voc.Soc.in consi.cliij.vbi declarat.& in ꝓsi.ccxcvj. Are. in cōsi.cxj.Dec.in consi.cccix.Chassan.in consue.Burg.Matthæ. de Afflict.super Cōsti.Brun.in tract.ꝙ stāt.masc.Maria.Soc. Iun. in consi.j.vol.j.Rui.consi.clxij.vol.ij.Tiraquel.de iur.primoge.c. xiij.nu.6.Gramma.dec.lxiij.

22 Successiuè quęrir an sicut ī hoc casu neptis ex filia excludit, ita nepos masculus ex fœmina excludat.& Bar.in §. videdū. in l. ij.ff.ad Tertu.& in l.liberorū.ver.qd si filia dotata.ff.de ver.sig.tenet ꝙ ēt nepos masculus excludatur.idē voluit Bal.in l. maximū vitiū.C de libe.pter.Ias.in l.i.C.de success.edic.Pet.de Anc. ī cle.j. de bapt.Nico.de Matt.& Cy.in l.j.C.quæ sit long.consue.Roma. in consi.xl.And.de Iser.in c.i.de nat.success.feud.Sal.in l.maximū vitiū.in fi. C.de libe.pter.& ibi Cor.Ang.in §. sed neque. in auth. de trien.& semis.Sal.in l.ij.C. de in ius voc.& ī l.illud.C.de sacro. eccle.ī fi. Soc.in cōsi.lxiij.vol.iij.Bal.in cōsi.clxxj.in fi.vol.ij.Brun. in trac.de statut.in vj.argu.ver.j.quæro.Cor.in cōs.ccxxxiiij.vol. iiij.Ias.in consi.cxlj.vol.ij.Lauren.in §.cæterū.insti.de leg. agnat. success.Are.in l.Gallus.§.nunc de lege.ff.de lib. & posth.in fin.Ias. in l.qui se patris.C.vnde liber.Io.Ant.Alex. in consi. xvj. Georg. Nat.in c.quamuis.de pact.in vj.

23 Et facit,nam stante emphyteusi recepta pro se, suisque filiis masculis,nō venit nepos masculus ex filia.Spe.in tit.de emphyt. §.nunc aliqua.ver.cxlvj.Rui.consi.xxij.vol.iij. & consi. xlvij. volumine iij.

24 Contrariū,ꝙ nō excludat nepos mascul' ex filia, tenuit Frā. Tigrini,in consi.incip.super q.quæ oritur.Bal.d.in l.sancimus. in fin C.de inof.testa.Ang.in l.de quibus.ff.de legib.sentit hoc Bar. in consi.cxxxiij. Capra in consi.cxxxvij.

25 Est verum,ꝙ Bal.in l. maximum vitiū.C. de lib. præte. distinguebat,ꝙ aut filia fuerat patri superstes, & tūc nepos excluderetur:aut prædecesserat,& tunc nepos non excludatur. quā distinctionem videtur sequi Alex.in consi.lxxv.vol.j.

Tamen illam reprobat Georg.Natt.in d.c.quamuis.de pact.in sextò.

26 Pau.verò de Cast.in l.qui superstitis.in fi.ff.de acq.hær.distinguebat alio mō, quia aut dos filiæ fuerat per patrem recuperata, & tunc nepos excludatur:aut fuerat recuperata per filium.& tūc filius excludatur, & istam distinctionem sequitur etiam Alex. in d.consi.lxxv.vol.j.

27 Sed ēt est nō modica dubitatio inter Doct.vtrū sicut stāte filio masculo excludit filia testatoris,ita excludatur neptis ex filio masculo.Cy.ī d.l.j.C.quæ sit Iōg.cōsue.tenet ꝙ neptis ex filio excludat:& idē voluit Bal.ī l.qd verò.ff.de legib.& Raph. Fulg.Ale. Riminal.Ias.Dec.Pau.de Ca.ibi,Bal.in l.maximū vitiū.C. de libe. pt.latè Ias.in ꝓs.ccxxj.vol.ij.Geor.Nat.in c.quāuis.de pac.in vj. & dicit Cur.Sen.in cōsi.ix.ꝙ nepos masculus excludet neptē fœminā ex masculo.allegat Pau.de Cas.ī quodā ꝓsilio qd nō inuenio. Brun.in tract.ꝙ stant.masc. & in xij. articu.in xvj.q. vbi istam dicit*cōem.Maria.Iun.consi.cclxviij.vol.ij.Rui.consi.cl.vol.ij.

Cōtrariū tenuit Bal.in d.l.ij. C.de in ius vocan.sequitur Pet.de Anc.ī repet.c.canonū statuta.ver.his igitur quinque mēbris. de constitu.Soc.in consi.xxx.Alexand.in consi.xlix.volu.iij. Soc.in consi.

cons.cxxij.vol.iij.Paris.cons.xlj.vol.iij.Ruin.ꝓs.cxliij.vol.ij.& cōs. clxj.vol.ij.& ꝓs.xix.vo.iij.Tiraq.de iur.primog.q.xiiij.n.4.& n.5.

28 Sed si nepos extaret ex filio masculo, & nepos ex filia fœmina,& extaret ēt statutū vt stātib.filiis masculis filia dotata nō succedat,proculdubio nepos ex masculo excluderet nepotē ex fœmina.Ita tenet Bar.in d.l.liberorū.versiculo,quæro,pone aliquis decessit.ff.de verb.signifi.Bald.in l.maximum vitium.C.de liber. præter.Brun.in tract.ꝙ stant.masculis.in xvj.q.

29 Septimò amplia,vt etiam in aliis statutis,quæ non continēt odium principaliter, appellatione filij veniat nepos. Cæpol.in cons.ciui.vij.Ang.Aret.in §.fi.instit.qui testa.tut.dari pos.Rom. in cons.cxxix.Ange.in cons.lxxxviij.Bald.in l.filium habeo.ff.ad Maced.Ruin.cons.lxiij.volum.iij.

Contrarium Bald.in l.quisquis.C.ad leg.Iul.maiesta.Corne.in consi.cxxxij.volu.j.

30 Tertiò limita, nisi statutum esset correctorium iuris cōmunis:vt per Chassan.in consuetud.Burg.§.xj.nu.8.

31 Item limita,vt per Ruin.cons.viij.volum.v.quando contineret odium irrationabile.

32 Octauò amplia,nā semper vbi potest ex cōiecturis apparere, ꝙ disponens sensérit de nepotib.tunc proculdubio semp appellatione filiorū nepotes continentur.Aret.in ꝓs.cxlv.Curt.Iunior in cons.cxj.Bal.in l.j.C.de his,qui ante aper.tab.Soc.in consi.clij. Curt.Iun.in cons.cxiiij.& in cons.cxvj.Paris.cons.lxxviij.volu.ij.

33 Amplia, etiā si filij essent nominati nominibus propriis.Bal. in l.j.C.de his,qui ant.apert.tab.Curt.Iun.in consi.cxiij.

34 Nonò amplia,quia appellatione filij nepos cōtinetur, qñ aliàs sequeretur separatio,vel aliquid iniquū,vel inhumanū emergeret:Bar.in l.liberorū.per illū tex.ff.de verb.sig.& per.l.vxorem. §.cōcubinæ.ff.de le.iij.& ibi Bart.not.refert & sequit Pet.de Anc. in cle.j.de bapt.Car.in c.ij.de verb.sig. Idē tenet Bal.in l.Gallus.§. instituens.ff.de lib.& posth.Signo.Homod.in consi.ccxlvij.in fi. Soc.in ꝓs.lxxiij.vol.iiij.& in ꝓs.clij.vol.j.Ale.in ꝓs.v.vol.iij.in l.sed si hac.§.liberos.ff.de in ius voc.Curt.Iun.in cons.ix.& in cons.iij. num.8.vbi dicit communem *opin.Alex.in consi.xxxvij.vol.vj. in respon.ad octauum argum.Chassan.in consi.xiiij.num.16.

35 Et idem quando aliàs esset odium irrationabile: tenuit Rui. cons.viij.volum.v.

36 Decimò amplia, quia si verba cōferūtur in certū futurū euētū,& eo tpe nō reperiat filius,sed nepos,vt actus valeat,& dispositio operet,tūc appellatione filij nepos cōtinetur.Imol.in l.Gallus.§.instituēs.& ibi Alex.Soc.& Ias.& Claud.ff.de libe.& posth. Corn.in ꝓs.ccvij.vol.ij.Angel.Aret.in §.fi.inst.q test.tut.dar.poss. Alex.in ꝓs.ix.vol.j.& in ꝓs.v.vol.iij.& in cōs.xxvj.vol.iij.Dec.in ꝓs. cccxcj.Curt.Iun.ī ꝓs.cxxxix.vbi dicit istud cōiter teneri per Doc. & in consi.clxj.Alex.in consi.xxxvij.volu.vj.Curt.Iun.in cōs.lvij. Guald.in iiij.cautel.de subst.Gozad.cons.xxxvj.& cons.lix.Bertr. in cons.lxxvij.vol.ij.Paris.cons.lxxviij.vol.ij.& cons.lj.vol.iij.Maria.Iun.in consi.cxiiij.nu.31.vbi dicit communem *opinionem. & in cons.cxvj.nu.13.vol.j.Dec.in cons.eccxcj.Goz.in consi.iiij. nu.13.& nu.31.vbi dicit communem opin.

Contrarium tenet Rom.in cōsi.cccexxxviij.in vltimo dubio. Aret.in consi.cxlv.Dec.in consi.xcv.in ij.dubio.Soc.in ꝓsi.lxxiij. nu.19.volu.iiij.vbi dicit opinionem Imol.non esse communem.

37 XI.Amplia, qñ filius fuit cōsideratus in dispositione rōne agnationis,seu familiæ,quia tunc etiā nepos cōtinetur filij appellatione.Io.And.in addi.Spe.super rub.de success.ab intest.Salic.in l.maximū vitiū.C.de lib.præt.Imol.in l.si verò.§.de viro.ff.solut. matr.Fulg.in ꝓsi.lxxviij.Georg.Natt.in ca.quamuis.de pact.in vj. Paul.de Castr.in cons.xl.vol.ij.Ias.in l.de quibus.ff.de legib.Curt. Iun.in cons.cxj.Goza.in cons.lix.Paris.consi.lxxxv.vol.ij.Maria. Iun.in cōs.xix.& in cōs.cxvj.nu.13.vbi dicit oēs ita tenere.vol.j.

38 Et propterea dicitur, ꝙ si persona filij sit considerata ꝓpter aliquam qualitatem, quæ etiam in persona nepotis concurrat, appellatione filij semper nepos continetur.Paul.de Castr.in l.filium habeo.ff.ad Maced.

39 Amplia,nam quando à testatore est considerata ratio agnationis,dispositio non solùm ad primos duos gradus liberorum, sed etiam ad alios post illos extenditur:vt per Petr.de Anchar.in cons.xxvj.Bertr.cons.xxx.vol.j.in nouis.

40 XII.Amplia,qñ auus nepotē filium nominare consueuisset. Bart.in l.alimenta.in fi.ff.de ali.& cibi legat.Rom.in l.si verò.§.de viro.in xxxiij.aliàs xxxvj.fall.ff.solut.matri.& in cōs.ccccxxxviij. in fi.Ias.in l.Gallus.§.instituens.ff.de lib.& posthu.Ang.Aret.in §. fi.inst.qui testa.tut.dar.poss.Soc.in cons.clij.in iiij.subscript.

41 Ias.in l.si pater.C.de hæred.instit.vbi hoc dictum limitat,nisi auus eodem tempore etiam filium haberet,quia tunc appellando filium intelligeretur potius de vero filio,quàm de nepote.

42 XIII.Amplia,nam vt actus valeat,& nō pereat, appellatione filij venit nepos.Bal.in d.l.Gallus.§.instituens.ff.de lib.& posthu. Corn.in consi.ccvij.vol.ij.Soc.in consi.lxxiij.nu.19.volu.iiij.

43 XIIII.Amplia, vt etiam appellatione filiarum veniāt omnes descendentes fœminę.Inn.in c.si verò.el j.in fi.de sent.excomm. Bal.in margarita,in verbo mater.

44 XV.Amplia,quia non modo veniunt nepotes, sed etiam ꝓnepotes.Bar.in l.i.§.si quis.ff.de suis.& legit.Paris.in cons.lij.vol. ij.Aim.in consil.clv.vbi declarat.

45 XVI.Amplia, etiam si dictū sit de filijs ex suo corpore natis, nam adhuc etiam venirent nepotes.Ber.in consi.clvij.vol.j.Rui. cons.cciij.vol.ij.& consi.lxiij.vo.iij.Vide infrà in limitatione xiij.

46 Primò limita,quia in titulis appellatione filiorum nō veniūt nepotes,l.qd si nepotes.ff.de test.tut.& ibi Bar.in l.pcedēt.& Bal. in d.l.quid si nepotes.gl.in l.iusta.ff.de verb.sig.Bal.in l.liberorū. ff.de verb.sign.Card.in c.ij.de verb.signi.Petr.de Anchar.in cle.j. de bapt.Curt.Iun.in consi.cxj.est etiam tex.in §.fi.instit.qui testa. tut.dar.pos.Alex.in consi.xxxvij.vol.vj.

47 Vtrum autem hoc sit ex eo, qa in vltimis volūtatibus appellatione filiorū nō veniat nepos,fm vnam opin.vel ex eo,quia tutela respectu tutoris est onus:vt dicit Bar.in l.liberorū.ff.de verb. signi.vide suprà Doct.alleg.in j.ampliat. pro vna,vel altera parte.

48 Amplia, vt etiam legis dispositio in tutelis loquens de filiis non comprehendat nepotes.l.sed & milites.§.j.ff.de excusat.tut. Bart.in d.l.liberorum.Alex.in consi.xxxvij.volu.vj.

49 Secundò limita, in patre exhæredante filium, quia tunc filij appellatio non comprehendit nepotem, gl.in l.filij.ff.de ver.sig. Bart.in l.liberorum.ff.de verb.sig.Card.in c.ij.de verb.signi.Petr. de Anchar.in cle.j.de bapt.Ant.de Butr.in capitulo,in quibusdā, de pœn.Alexand.in consil.cxl.vol.vj.

Contrarium sentit Curt.Iun.in consi.xj.

50 Tertiò limita, nā in legato facto de alicuius persona vnà cū filiis,non veniunt nepotes,quando non sequeretur dura separatio.l.liberorum.§.sed Papyrius.ff.de verb.sig.l.vxorem.§.concubinæ.ff.de legat.iij.vbi glo.Bart.in d.l.liberorum.Card.in ca.ij.de verb.sign.Pet.de Anch.in clem.j.de baptis.

51 Quartò limita, nam vbi in dispositione filius ponitur ꝑ modum causæ,vel conditionis,& dispositio nō respiciat filij cōmodū,siue in dispositione testatoris simus,siue simus ī dispositione legis,tūc appellatione filij nō cōprehēdit nepos:ita declarat Bar. in l.liberorū.de verb.sig.Card.in d.c.ij.de verb.sign.Pet.de Anch. in cle.j.de bap.Bal.ī c.j.§.& quia.qui feud.dar.poss.Goz.ī ꝓs.xxxvj.

52 Quintò limita,nā ī dispositione legis, vbi dispositio cōtinet odiū filiorū,appellatione filiorū non veniunt nepotes: ita tenet Bart.in d.l.liberorū.ff.de verb.sig.ꝑ l.patri.ff.de adult.cū l.fcq.per l.lege Iul.§.hoc capite.ff.de rit.nup.Card.in c.ij.de ver.sig.Pet.de Anch.in cle.j.de bapt.gl.in c.apostolica.in gl.j.viij.q.j.Io.And.& Abb.in c.ad extirpādas.de fil.pbby.Bal.ī c.j.§.& qa.q feud.dar.pos. Bal.in l.pen.C.ad Maced,cuius dictū sequit Hipp.in l.infans.ff.ad leg.Corn.de sicar.Ang.in l.Titius.in prin.ff.de lib.& posthu.in l. etiam.ff.sol.matr.Alex.in cons.lvj.vol.v.& in cons.cxl.volum.vj. Christoph.Porc.in §.fi.instit.qui testa.tut.dar.poss.Dec.in consi. xcv.Alex.in consi.xxxvij.vol.vj.Guald.in iiij.caute.de subst.

53 Prout etiam in dispositione pœnali appellatione filiorū nō veniunt nepotes.Ruin.in consi.cxxvij.vol.ij.

54 Sublimitat tamen hoc Curt.Iun.in cons.cxj.quando dispositio esset vno respectu odiosa, tamen alio respectu contineret dispositionem fauorabilem,vt quando agitur de fœminis excludēdis per masculos fauore agnationis:vt ibi per eum.

Sed contra hanc sublimitationem est decisio Bald.in consilio ccclxij.vol.iiij.incip.opiniones variæ.

55 Contrarium tñ in principali limitatione tenuit gl.in d.ca.ad extirpandas.de fil.presby.quę dispositionem excludentem filios à successione in beneficiis paternis asserit etiam nepotes cōprehendere,& illa opi.communiter approbatur: vt ibi per Abb.idē videtur velle Bald.in l.quisquis.C.ad leg.Iul.maiest.

56 Et ideo Afflict.super const.rub.de arm.nu.32.dicebat ꝙ omnis constitutio contra ius,dum loquitur de filiis non comprehēdit nepotes.

57 Sextò limita,nā licèt in dispositione legis,regulariter filij appellatione veniat nepos,fallit, vbi lex vlterius ꝓcedit restringendo suā dispositionē ad liberos primi gradus.l.iubemus.§.j.C.ad Treb.& ibi per Doct.Bal.in l.liberorum.ff.de verbo.sign.Card.in c.ij.de verb.sign.Pet.de Anch.in cle.j.de bapt.Christoph.Porc.in §.fi.instit.qui testa.tut.dar.poss.

58 Septimò limita,nā appellatione filij venit nepos,nisi in filio insit aliqua qualitas,q̃ nō inest in nepote, ꝓpter quā qualitatem filij sit locus dispositioni, qa tūc nepos nō venit.l.si.C.de nat.lib. Bar.in l.liberorū.ff.de verb.signif.Card.in d.cap.ij.de verb.signif. Pet.de Anch.in c.j.de bapt.Bal.in l.Gallus.§.instituēs.ff.de libe.& posth.Christop.Porc.in §.fi.instit.qui testa.tut.dar.poss.in fi.Ale. in ꝓs.iiij.vol.iiij.Chassan.in ꝓs.xiij.Io.Ant.Alex.cōs.xxij.in fi.Cor.

in consi.ccxxxiiii.vol.iiij.Soc.in l.cũ auus.ver.primus casus.ff.de cõd.& demon.Hipp.in sing.ccciij.Zas.in consi.vij.vol.j. Brun.in trac.q̃ stãt masc.ver.& j.quæro statutum prædictũ, vbi declarat.

59 Octauò limita in priuilegiis,in qbus filiorũ appellationen nõ veniũt nepotes.Bar.in d.l liberorũ.ff.de ver.sig.p l.sed & milites. ff.de excus.tut.& ibi no.Bal.Spe.in tit.de successi.ab intest.ver. qd si aliquis decedit.Bal.in l.iubemus.§.fin.in summario. C. ad Trebel.Alex.in l.etiam.ff.sol.mat.Card.in c.ij.de ver.sig.Pet. de Anc. in cle.i.de bapt.Dec.Neapol.xxi.in nouis.

60 Fallit,q̃n ex tali priuilegio nullus læderetur:vt per Alex. in l. etiam.ff.sol.mat.Bal.in l.maximum vitium.C.de lib.præter.

61 Nonò limita in ꝓtibus in quibus appellatione filiorũ nõ veniunt nepotes.Bar.in l.liberorũ.ff.de ver.sig.Car.i c.ij.de ver.sig. Pet.de Anc.in clem.i.de baptis.Ale.in l Gallus.§. instituens. ff. de lib.& posth.& in l.sed si hac.§.liberos.ff.de in ius voc. Ias.in d.§.istituens.Sal.in l.ij.q.xxj.C.de iur.emphy.Io.Cald.in ꝓs.xi.in tit.de locat.imo.in c.potuit.i fi.de loc.Ale.ꝓs.xj.vol.iij.Ale.in cõs.xvij. vol.v.& cõs.cxxv.vol.v.Trigo.sing.xix.Chass.in ꝓs.liij.Mari.Iun. cons.cviii.vol.ii.Ruin.cõs.xiij.vol.j.& cõsi.xxxv.vol.j.& cõsi.cciij. nu.22 vol.ij.Paris.in consi.xx.nu. 14.& nu.23.vol.j.

62 Ex hoc aũt inferrur,q̃ in emphyteusi habita ꝑ se,& filiis nõ veniunt nepotes.Imo.in l.cũ vir.ff.de cond.& demon.Sal.in l.ij.i xxj.q.C.de iur.emphyt.& Imo.in l.qd dr.ff.de ver.ob.Ant.de Bu. in c.quibusdã.de pœn.Ale.in l.sed si hac.§.liberos.ff.de in iº voc. Io.Cald.in cõs.xi.in tit.de locat.Alex.in cõs.xvij.vol.v.& in cõsi. lxj.vol.j.& in cõs.cxxviii.eo.vol.j.hoc ẽt sentit Imo.in c. potuit.i fi.de loca.tenet expresè Ias.in l.Gallus.§.instituens. ff. de libe. & posth.Fel.in c.per tuas.de probat.Alex.in consi.xj.vol.iij.

Contrarium sentit Bal.in d.l.cum vir.vt ponderat ibi Imol. vt per Bert.in consi. 50.vol.ij.

63 Tenendo primam opinionem cõem, amplia ẽt procedere in donatione:vt per Marian.Iun.in consi.cviij.vol.ij.

64 Sublimita q̃n patet fuisset stipulatus filiis non vt filiis,sed vt hæredibus,quo casu non solùm venirent nepotes,sed etiam extranei:vt per Imo.in l.quod dicitur.ff.de ver.obl.Bertr.in cõs. 50. nu.4.vol.ij.in nouis.

65 Decimò limita vt cõclusio habeat locũ in nepotibus natis, secus i nascituris,qa appellatione filiorũ nõ veniũt nepotes nasciturj,sed tũ nati,sicuti dispositio de liberis hẽt tũ locũ in natis.Alex.in cõs.clxxxiij.vol.ij. Cor.in cõs.cxcix. vol.ij.Soc.in ꝓsi. lxxv.vol.iij.Dec.in cons.xcv.Cor.in consi. ccxc.in fi.vol.iiij.Soc. in consi.clij.in ij.iij.viij.v.& vltima subscriptione Goz.in consi.xxxvj Paris.in consi.xx.vol.iii.

66 Contrariũ in casu,q̃n testator,vel alius disponẽs cõtulit verba in certũ futurũ euentum:tenuit Curt.Iun.in cons.cxj.Io.Ant. Alex.in cõsi viij.& consi.xxviij. Maria.Iun.in consi.clxxij. vol.ij. Rui.consi.cxvij.vol.ij.& consi.cxxiij.vol.ij.

67 Sublimita primam opi. non habere locum in contractibus. Bar.in l.item prætor.ff.de suis,& legit.Rui.in consi.xxxv. nu. 14. vol. j.& in consi.ccxxvij.eo.vol.

68 Secundò sublimita q̃n dispositio loqueretur de filiis natis,& nascituris.Rui.post alios in d.consi.xxxv.nu. 14.vol.j.

69 Tertiò sublimita,qa licet nepotes non sint nati, tũ sufficit si fuerint saltem concepti tpe testamenti,vel tpe mortis testatoris: vt tradit Tiraq.de retract.lignag.§.i.in gl.ix.nu.85.

70 XI.Limita,q̃n filij sunt nominati nominibus ꝓpriis,tũc eũ nõ veniunt nepotes.Bar.in l.Gallus.§.instituẽs.ff.de lib.& posth. Bar. i l.liberorũ.ff.de ver.sig.Card.in c.ij.de ver.sig.Pet.de Anc.in clem.j.de bap.Curt.Iun.cõs.cxxj.Iac.de Beluis.in auth. de rest. fidei.Alex.in ꝓs.xxxvij.vol.vj. Curt.Iu.in consi.lvij.nu. 2.vbi dicit cõem*opi.& in consi.cxiiij.nu. 5.vbi idẽ dicit.Gozad. in cõsi.iiij. & in consi.xxix.& in consi.xxxvj.Bertr.consi.cilij. vol.ij.Paris. in consi.xx.vol.iij.Aimo in consi.xcviij.Ruin.consi.cxvij.volu.ij.& consi.cxx.vol.ij.& consi.clxxix.vol.ij.& consi.cxxvij. volu. iij. & consi.cxxix.vol.iij.

71 Vbi ẽt ampliat,quando testator loquitur de filiis nascituris. & consi.cxxxiiij.vol.iij.& cõsi.cxxxvj.vol.iij.Maria.Iun.in consi. cxlix.nu.7.vol.ij.

Contrariũ in filiis nascituris tenet Paris.in ꝓs.lij.nu. 22.vol. iij. Maria.Iun.in consi.cxlvj.nu. 10.ver.idem etiam firmat.vol.ij.

72 XII.Limita,q̃n dispositio esset verificata in filio,tũc nõ extẽderet ad nepotẽ.Bar.in l.liberorũ.ff.de ver.sig.Alex.cons.cv.vol. j.& consi.xj.volu.iij.Dec.in consi. xcv.Gozad.consi.xxxvj.Bertr. consi.xxiij.vol.j.& in consi.clxvj.vol.j.& consi.xiiij.volu.ij. Paris. consi.xx.vol.iij.Ruin.consi.cxxxij.vol.iij. Cur.Iun.in consi.cxiij. Cor.in consi.eccc.vol.iiij.

73 Vel si posset verificari,vt qa tpe,quo cedit dies,extat filiª, & nepos,nã cũ possit verificari in filio,nõ verificat in nepote.Ang. Aret.i §.fi.inst.q test.tut.dar.poss.Cor.in ꝓs.cxxxj.vol.iij.ꝓsi.cccvij.vol.j.Gozad.consi.xxxvj.Paris.in consi.xxxj.vol.ij.& cõsi.lxxxvj.& consi.lxxxvij.vol.ij.Ruin.consi.lxxviij.volu.ij. & consi.xcij.vol.ij.& consi.cciij.vol.ij.vbi declarat.& cõsi.cxxxij.vol.iij.Curt. Iun.consi.lvij.ver.præterea ad aliud.

74 Imò si tpe dispositionis factæ testator habebat filios nõ cẽsetur sensisse de nepotibus,ꝑm alios.vt per Bal.in l.Gallus.§.instituẽs.ff.de lib.& posth.Soc.consi.clij.& consi.lxxiij.vol.iiij.Alex.i consi.ix.vol.j.Cor.in cõsi.ccvij.vol.ij.& cõsi.ccxc.vol.iiij.Maria. Iun.consi.cxlix.in fi.vol.ij.Io.Fab.& Ang. Aret.in §.fi.inst.q testa. tut.dar.poss. Ias.in l.si pater.nu.3.C.de hæred.institu.Alex.consi. xxxvij.nu. 17.ver.non obstat alia ratio.vol.vj.

Contrarium sentit Maria.Iun.in consi.cxlvj.vol.ij.

75 Tenendo principalem limitationem,Amplia vt nõ solũ habeat locum si dispositio sit verificata.sed ẽt si possibile est vt possit verificari.Rui.in consi.viij.nu.8.vol.v.

76 Declara principalem limitationẽ habere locum q̃n simpliciter fuisset facta mentio de filiis,secus q̃n essent verba denotantia tractum successiuum:vel quia dictum fuisset de posteris. ita declarat Rui.in consi.cxvij.nu. 10.vol.ij.

77 XIII. Limita,si dictũ sit de filiis natis ex filio, qa tũc non veniũt nepotes ex filia.Bar.in l.Gallus.§.instituẽs.ff.de lib. & posth. & consi.cxxxiij.Cor.in cons.cxcix.vol.ij.Alex.in consi.lvj. vol.v. Rapha.in d.§.instituens.& ibi Alex.

Contrariũ,q̃ imò ẽt si dictũ sit de filiis natis ex filio veniãt nepotes ex filia,tenuit Ang.& Imo.in l.Lucius.ff.de hered.inst.Bal. in l.j.C.de cõdition.insert.Bar.in l.liberorũ.ff.de ver.sig.Bal.in c. j.§.filia verò.in fi.de success.feud.& in cõs.xix.vol.v.& in cõs.xiij. vol.iij.Ias.in d.§.instituens.Rom.in cõs.cxlviij.Capra in cõsi.xxij. Cor.in cõs.ccvij.vol.ij.& cõs.ccxc.vol.iiij.Cur.Iun.in cons.cxiiij. Soc.in consi.lj.vol.iiij.& in consi.xiiij.volu.j.Bertr.in consi.clvij. vol.j.Rui.consil.cciij.vol.ij.& consi.lxiij.vol.iii.

78 XIIII. Limita in ꝓhibitione alienationis facta filiis.i qua nõ cõprehendunt nepotes,ita Dyn.Ray.& Bar.in l.filiusfa.§.diui.ff. de leg.i.p tex.in §.nos igit.in auth.de rest. fideicõ.Cyn.Bal.& Sal. in l volũtas.C.de fideicõ. in fi.sequit Imo.in d.§. diui. tenet gl. & Ang.in d.§.nos igit.in auth.de rest.fideicom.Alex.& Ias.in d.§.di ui.in i.& ii.lect.idẽ tenet Bar.in l.Lucius.§.j.ff de leg.iij. Bal.in l.qs. qs.C.ad l.iul.maiest.Soc.in reg.cclxxxiiij.Dec.in ꝓs.clxxxij. Ale.i ꝓs.ivj.vol.v. & cõs.cxl.vol.vj.& in cõs.j.vol.i.Cur.in consi.cxxxv. Soc.in cõs.dcclxxiij.vol.iiij.Dec.in cõs.xcv.Ias.in l.Gallus.i §.instituens.ff.de lib.& posth. Ale.in cõs.lv.in fi.vol.iij.& cõs.lix.eo.vo. iij.Cur.Iun.i ꝓs.xliij.Soc.in consi.xliij.vol.iii. Ro.in cõsi. cccclvij. Alex.in cõs.xxxvij.vol.vi.& cõs.xxxvj.vol.iij.Paris.in cons.xxxij. vol.j.& cõs.xxxi.vol.ij.& cons.xcij.vol.ij.& cõsi.j.& cõsi.vij.& in cõs. 50.vol.iiij.Mant.consi.cxliiij.Maria.Iun.cõs.clxiij.vol.ij.Rui. cõs.cj. vol.i.& cons.cviii.vol.ij.& cõs.cix.vol.ij.& ꝓs.cxii.vol.ij.& cõs.cxvii.vol.ij.& cons.cxxiiij.vol.ij.& cõs.cxxvij.vol.ij.& ꝓs. cxxx.vol.ij.& cõs.xiij.vol.ij.& ꝓs.cxxxiiij.vol.iij.& cõsi.clxxj.vol.iij.

79 Sublimita si fuisset facta prohibitio alienationis ea rõne vt bona perpetuò in familia remanerent,qa tunc ẽt ad nepotes extendereẽt.Roma. cons.ccccclvij.Soc.in consi.xliij.vol.iii.Cur.Iun. in consi.xliij.nu.11.Paris.in consi.xxxii.nu.36.vol.j.& in cõsi.xcij.nu. 51.vol.ij.& in consi j.nu.38.& consi.vij.nu. 18.& in consi. 50.in fi. vol.iij.& in consi.lij.nu.20.eo.vol.

80 Anplia istam decimamquartam limitationem,vt nec appellatione filiorum in prohibitione alienationis veniant pronepotes,vel proneptes.Rui.consi.xxx.vol.ij.

Contrarium sentit Iaco.de Bellouis.in tit.de rest.fideicom. vt ponderat ibi Bart.voluit etiam Io.Crot.in rep. §. diui.ff. de leg.j. Io.Ant.Alex.in consi.j.

81 XV. Limita,q̃n idem disponens, vt diuersa accepisset in eadẽ dispositione verbum filios,& verbũ liberos, quia ex hoc deprehenditur,q̃ accepit verbum filios,tãtummodo pro filiis primi gradus.ita tenet Cor.in consi.ccciiij.vol.iij.Soc. in consi. clij. vol.j.idem dicit Cor.in consi.xc.vol.iij.

82 Et idem q̃n posuisset, vt diuersa verbum,filios, & nepotes; Goz.in consi.xxix.& consi.xxx.Paris.consi.lxxxvj.volu.ij.Maria. Iun.consi.clxviij.vol.ij.Rui.consi.cxlj.vol.ij.

83 XVI.Limita,q̃n si fieret ista interpratio,vt appellatione filiorũ veniant nepotes,fieret alteri ꝓiudiciũ.Bal.in l.sed & milites.ff. de excus.tut.in l.ij.C.de bon.mater.Alex.in l.etiam.ff.sol.mat.

84 XVII. Limita,q̃n filij essent nominati nominibᵗ propriis, & postea dictum esset,si dicti filij mei.Alex.in consi.cxl.vol.vj.Dec. in consi.ccxcj.Zas.in consi.vij. vol.j.Goz.in consi.xxix.Rui.consi. cxvij.vol.ij.& consi.clxxxj.vol.ij.

85 Et idẽ si dictũ sit,si dicti filij sui.Maria.Iun.in cõsi.clxiij.vol.ij.

86 Et idem si dictum esset, q̃ succederent alij superstites Ruin. consi.clxxxj.vol.ij.

87 XVIII.Limita,q̃n si fieret ista extẽsio,vt appellatione filiorũ venirẽt neptes,filij ipsi remanerẽt grauati pfideicõ.restituere ipsis nepotibus.Pau.de Cast.in consi.xcvij.vol.ij.Dec.in consi.95. & in

& in consi.dlxvij.in fi.Corn.in consi.clxxxij..volu. ij.& consilio, cxcix.volu.ij.Curt.Iun.consi.cxij.Maria.Iun.in consi. cxj.volu.j. vide suprà in prima amplia.

88 XIX.Limita in extraneo disponente erga extraneũ, & eius filios,nã tunc nõ veniunt nepotes appellatione filiorum. secundũ Frã.Accursij,q ita cõsuluit.put refert Cy.&Bal.i d.§.instituẽs.

Tamen ista distinctio non est vera, nec tenetur per Docto. vt per Alex.in consi.xxxvij.vol.vj.

89 XX.Limita, quando ex communi vsu loquendi aliter filij, & aliter nepotes appellarentur.l. quid si nepotes. ff.de test. tu.§. fi.inst.qui test.tut.o.dar.poss.not.Iacob.Bu.in j.cõst. Digestorum. Ant.de But.in procem.Decretal.in Princ. Zas.in vij.consi. volu. j.Bertran.in consil.ccix.volum. iij.

90 Et hoc declara,si modo iste communis vsus loquendi legitimè probetur,vt declarat Alex. in cõsi.xxxvij.vol.vj. & per Rui. consi.lxiij.volum.viij.

Contrarium Mant.consi.cxcviij.

91 Tenendo limitationem sublimita,nisi aliter de mente testatoris appareret,vt per Maria.consi.cxlvj.vol.ij.

92 XXI.Limita, quando discretiuè testator esset locutus de filijs,& nepotibus in eadẽ dispositione.Goz.ad.cõsi.iiij. Paris.cõsi. lxxxvj.vol.ij.Rui.cõsi.cxxxj.vol.ij.vt fuit dictũ suprà in xv.limit.

93 XXII.Limita,quãdo dictum esset de filijs primi gradus,quia non veniunt nepotes,vt per Chassa.consi.liij.

94 XXIII.Limita,quando non esset eadem ratio in nepote,quẽ in filio.Chassan.in consi.liij.

95 XXIIII.Limita,quando si appellatione filij veniret nepos,sequeretur odium alterius,& ideò stante statuto,q̃ pater teneatur pro filio,non tenebitur pro nepote. Bald.in l.si qua.ff.de his,qui sunt sui vel alie.iur.Calcan.in consi.j.Ruin.consi.cj. volum.iij.& consi.viij.Paris.consi.lxxxvj.volum.ij.& volum.v.

96 XXV.Limita,nam conditio,si sine filiis decesserit, non operatur,vt propterea ita dicantur nepotes inclusi,vt ex hoc dicantur vocati.vt per Paris.consi.lxxxvij.vol.ij.

97 XXVI.Limita,quãdo dictum esset de filiis superuiuentibus, quia tunc appellatione filiorum non veniunt nepotes. Marian. Iun.in consi.cxxxiij.num. 11.vol.j.

98 XXVII.Limita, in priuilegiis tertij præiudicium cõcernentibus.Ruin.consi.ccxxvij.vol.j.

99 XXVIII.Limita,nam appellatione filiotum non veniunt nepotes,quando lex quæ de filiis loquitur, disponit, q̃ illa dispositio ad alias personas non trahatur.Ruin.consi.xxxj.vol.iij.

100 XXIX.Limita, nã tũc appellatione filiorũ veniũt nepotes, quãdo nepotes tenent primũ locũ,& nõ aliàs.Rui.ꝓsi.viij.vol.v.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Heredis appellatione venit tam suus,q̃àm extraneus.

1 Verbum heres regulariter verificatur in quolibet hęrede, id est tã in,hærede sanguinis,quã etiã in extraneo,ad hoc allegatur tex.in l.sciendum.ff.de verbo. sig.qui text.nõ probat,quia tantùm probat appellatione hærędis venire hæredes nõ mõ primi,sed vlterioris gradᵗ.

Ad idem allegatur tex.in l.in annalibus. C. de lega. qui etiam tex.secundùm Dec. in c.in præsentia. de probat. non probat nisi illud idem,q̃ probat tex.in d.l.sciendũ.sed iudicio meo dum tex. in d.l.in annalibus, dicit illud verbum cõtinere omnes hæredes, probat regulam,nam si contineretur omnis hæres,ergo etiam extraneus,qui etiam hæres dicitur.

Istam regulam ponit Bar.in l.Gallus.§.etiamsi parente.ff.de liber.& posth.quem sequitur ibi Bal.Ang.Imo.Pau.de Cast. Aret. Alexand.Iason Claud.Soc.

Et vltra ipsos hanc regulam ponit Inno. in rub.de iure patro. Bald.in c.j.in fi.prin.de eo,qui sibi, & hæredibus suis. Ang.consi. cccv.Imol.in consi. xxj.in fi.Soc. in consi.cclvij. Alexand. consi xxxvj.vol.iij.Bal.in l.fi.in vij.oppos.C.de hære.insti.

Hanc ẽt opi.tenet Spe.i tit.de emphyt.§.nũc aliqua.vers.cxiij.

Idem ponit Abb.in c.in præsentia.post Anto.de But.ibi. & ibi Dec.de proba.& ibi Imo. Alex.in consi.lvj. vol.ij.Im. in c.potuit. de loca.Alex.in consi.clxxxix.vol.ij.Imol.in l.quod dicitur. ff.de verb.obl.& ibi Alex.Sal.in l.ij.in xx.q.C. de iure emphy. Corn.in consi.cclxxij.vol.iiij.Maria.in consi.clxxxij.vol.ij.Ruin. in consi. clxxxviij.vol.ij.Tiraq.de retract.conuen.§.j.in gl.vj.nu.26.

2 Primò amplia,etiamsi dictũ sit de hęrede suo in materia transmissibili ad omnẽ hęredẽ.Ita Spe.i tit.de emph.§.nũc aliqua.ver. cxiij.Bar.i d.§.etiãsi parente.Alex.in ꝓs.xix.ver.iij.cõfirmat.vol.ij. Dec.in c.in præsentia.de proba.Ias.in d.§.etiamsi parente. nu. 11. & istud fuit de mente Abb. in c.in præsentia. ver.si autem cõcessio fieret.de proba.Imo.in c.potuit.de loca.Alex.in cõsi. clxxxix. vol.ij.Imol.in l.quod dicitur. ff.de verb. obl.& ibi Alex. vbi dicit istam communem opin.Sal.in l.ij.C.de iure emphy.

Contrarium tenuit.Vber. de Bobio, vt refert Io. And.in addi. Spec.in tit de emphyteus.in §.nunc aliqua.ver.cxiij.

3 Secundò amplia,etiãsi cõditio adiecta repugnet, si modo res sui natura sit transmissibilis ad oẽs hęredes,ita Bar.in d.l. Gallus. §.etiã si parẽte.in respon.ad l.in annalibᵗ.C.de leg.& ibi Bal. Soc. ver.iiij.cõclusio.& licet ista solutio Bar.ad l. in annalibus, reprobetur,vt per Alex.in d.§.etiam.& ibi Ias.& per Ias.latissimè in d.l. in annalibus,tamen dictum in se est verũ, vt per Aret.in d.§.etiã.

4 Primò limita, si sit facta mentio de hærede alicuius viuentis, quia cum viuens non habeat hęredem,respectu successionis,debet intelligi de hęrede sanguinis.ita Bar.ibi,in d.§.etiam.Paul.de Cast.Soc.Ias.Aret.Albe.& Imol.ff.de lib.& posth.Soc.consi. lvij. vol.iij.Paris.in consilio xxxj.vol.ij.

5 Secũdò limita,si verbũ hęres ꝓfertur in materia, q̃ sui natura nõ est transmissibilis,nisi ad descendẽtes. Ita Bart.in d.§. etiãsi parente.& Bal.Paul.de Castr.Ale.Aret.Soc.Ias.nu. 15.& Claud.ff.de libe.& posthu.Ant.de But.in d.c.in ꝑsentia. Abb.Imol.Dec.& ibi Fel.de proba.Bal.in l.etiam.in fi.vbi dicit istam cõem opi.ff.solu. mat.idem Bal.in c.j.in viij.no.de alie.feu.in l.j.in xlviij.q.ff.de rer. diuis.sentit Bart.in l.vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper.libert. Spe.in §.nnnc aliqua.versi.cxiij.in titu.de emphyt. Cald.in cons. xv.de verb.sig.& Bal.in l.liberti,libertæque.C.de ope.libert.

Idem tenet Im.in d.l.etiã,vbi dicit hoc cõmuniter teneri per Docto.ff.sol.mat.Ioa.de Plat.in l.j.C.si imperia. liberal.soc. lib.x. Alexand.in consi.xvij.volum.v.Soc. in consi.xix. vol.j.Corne.in consi.cclxxij.vol.iiij.Soc.in consi.lvij.vol.iij.Marian. Iun. in cõsi. lxxvj.nu.2.vol.j.Ruin.in consi.lxviij.vol.v.

Dec.loquens in materia feudali, in consi.dxvj. numer. 10 vbi dicit communem opinionem.

Contrarium Cyn.in l.liberti,libertæque.versicu.vnde facit ad quæst.C.de oper.libert.

6 Sublimita hanc limita. si in dispositione adiecta fuerit dictio, quibuscunque,nam tunc in ea etiam extranei comprehenduntur,vt dicetur infrà in iiij.conclusione,hoc eod.tit.

7 Secundò Sublimita,in feudo in quo nõ præstaret seruitiũ pso nale,sed cẽsus pecuniarius:quod cũ nõ retineat naturã veri feudi,ideò trãsit ad quẽlibet hæredẽ etiã extraneũ.Areti.i l.Gallus.§. etiãsi parente.& ibi Soc.& Ias.n.20.& Clau.ff.de libe.& posthum.

8 Tertiò limita,quando resultaret absurdum,iniquum,vel impossibile, vel quid repugnans voluntati disponentis,ita Bart.in d.§.etiam.& ibi Bal.Paul.de Castr.Soc.Iaso. Anto. de But. in d.c. in præsentia.et Abb. ibi Dec.de probat.Ang.in consi.cccv.Alex. consi.xxxvi.voluminc iij.& consi.xlix. volum.vj. Imol. in consi. xxj.Paris.in d.cap.in prę̃sentia.numero 103.de proba.

9 Absurdum autẽ videtur sequi si ꝓditio, si grauatus decesserit sine hęrede,intelligeretur de hęrede successionis, & nõ de hęre de sanguinis, cũ cõditio semper esset extitura:qa semper qs decedit cũ hærede successionis. ita ꝓcedit tex.in l.ex facto.§.fi.ff.ad Treb.& ibi hoc no.Bal.& Bar.in d.§.etiã.Bal.Pau.de Ca.So.Abb. in d.c.in ꝑsentia.& Dec.Ang.in cõs.cclxvj.in prin.& in l.j.in prin. C.si imperia.liber.lib.x.Cum.in cons.cxxv.in prin.Ias.in d.§.etiã. Aret.in c.in præsentia.de prob.Cor.consi.cclxxij.vol.iiij. Imo.in l.quod dicitur.ff.de verb.obl.& ibi Alex.Paris.cõsi.lxxxix. vol.ij.

10 Amplia idem esse.si dictum sit de legitimo hęrede,in substitutione conditionali.Guido Papæ q. cccclvij.

11 Contta voluntatẽ autẽ disponentis esset,vt appellatione hęredis veniret extraneus,put in casu q.Ricar.Malum. quã ponit Bar.in d.§.etiã si parẽte. nã si substitutio sit facta, Titio instituto, de Caio,& eius hęredib' sub ꝓditione,si decesserit Titius institutus sine liberis,quo casu extranei hęredes Titij nõ faciũt deficere cõditionẽ substitutionis: eodẽ modo nõ est verisimile, vt q̃n testator inuitauit Caium,& eius hęredes ad substitutionẽ,q̃ voluerit vocare extraneos hęredes Caij,& fuit opinio recitata per Io. And.in addi.Spe.super rub.de test.i fi.sequit Bal.i §.etiã.& Raph. Cuma.Pau.de Ca.Are.qui dicit cõmunem. Soc.qui idem dicit. & Ias.qui idẽ dicit.& Raph. Cuma.in l.ex facto. §.fi.ff. ad Trebe. Raph.Fulg.in l.generaliter.C.de insti.& subst. in l. cùm acutissimi.C.de fideicom.Alex.consi.xciij.vol.iij.& consi.cxxv. volu.v. Cor.in consi.cclxxv.vol.iiij.Fulg.in consi. xvij.in ij.dubio. Alex. consi.xxxvij.ver.pro hoc vltimo facit.volum.vj.Soc.in consi.xij. vol.iij.Alex.in consi.cxxxix.vol.vj.Ruin. consi.xlij. volumine ij,

Contrarium Ang.in d.§.etiam.& ibi Imo.Alex.& Claud.licẽt dicat alteram partem communem.Corn.in consi.cclxxiii. volu. iiij.Dec.in consi.ccxciiij.vbi dicit maximè hanc opin. procedere quando dictum est,omnem hęredem.

12 Tenendo primã opin. q̃ est cõis, Limita fm Pau. de Cast. in d. §. etiã. quando quis esset grauatus post mortem non adiecta illa conditione, si decesserit sine liberis, sed tãtummodò simpliciter facta sit substitutio post mortem. & non sit talis, in cuius persona cõditio liberorũ subintelligatur, prout in fratre: nam tunc extranei hæredes substituti venirent tanquã vocati ad substitutionẽ, ex quo cessat ratio prædilectionis, in qua fundatur præcedens limitatio. Et licèt ipse Paul. de Castr. non plenè firmet, tñ Aret. magis præcisè tenet istam opi. quam ibi Soc. sequitur & Claud.

13 Prout etiam esset ꝯ voluntatem testatoris, q̃ñ si verbum hæres, ꝓ omni hærede etiã extraneo acciperet, descendentes testatoris excluderentur ab extraneis, quod quidem repugnare videt̃ volũtati ipsius testatoris. arg. tex. in l. cùm acutissimi. C. de fideic. in l. cùm auus. ff. de cond. & demonst. & istã cõclusionẽ firmauit Alex. in ɔs. cv. versi. comprobatur. vol. j. & cons. xxxvij. ver. ꝓ hoc vltimo facit. vol. vj. Ang. in cons. cccv. in fi. Alex. ɔs. xxxvj. vo. iij. & in ɔs. xlix. vol. vj. Soc. in ɔs. ccxlix. ver. sed huic obiectioni r̃ndetur. ver. secunda difficultas. Idem fuit de mente Bar. in sua quæst. in d. §. etiam. dum confirmat opinionem Richar. Malumbr. & idẽ voluit Alciat. in l. hæredis appellatio. ff. de verbor. signi.

14 Et idem generaliter, q̃ñ si verbum hæres, acciperetur ꝓ hærede iure successionis, sequeretur ꝙ minus dilectus præferret̃ magis dilecto. Bal. in c. j. de natura success. feud. & ponit Alex. in d. ɔs. xciij. vol. iij. & cons. cv. vol. j. vers. comprobatur.

15 Tertia est cõiectura, q̃ñ primò testator in testamento declarauit, quales deberent esse personæ, ad quas bona sua peruenire volebat, nam si in ꝓhibitione postea alienationis dixerit, quia volebat deuenire ad hæredes suos, intelligitur de talibus hæredib⁹ sensisse, de quib. suprà in alia parte testamenti fuerat loquutus, vt ꝑ Soc. in d. ɔs. ccxlix. ver. sed huic obiectioni. & in ɔsi. lvij. volu. iij.

16 Quarta est cõiectura, q̃ñ cõis vsus loquẽdi se haberet, vt verbum hæres, ꝓ descendenti acciperetur, vt dicit Bar. in cons. lij. incip. Salumbene. Bal. in ɔs. cccxxv. in quarta parte, incip. viso testamento Io. & in ɔs. ccj. in fi. vol. iiij. Soc. in d. cons. ccxlix. ver, aliquãdo & secundo. Imol. in cons. xxj. ver. sed aduertendum. Dec. in ɔs. xxxviij. Ias. in d. §. etiam si parente. versi. tamen tu aduerte.

17 Quartò limita, nam in substitutione appellatione hęredis venit tñ hæres sanguinis. Ita Spe. in tit. de testa. §. in primis. ver. fi. & in ti. de emphyteus. §. nunc aliqua. ver. cxiij. quem sequit̃ Bal. in c. j. de natur. success. feud. in ca. si pater. de testa. in vj. & in ɔsi. cclxvij. incip. ꝓponit̃, ꝙ Manfredinus. volu. v. & in ɔs. cclxxxiij. vo. ij. & in ɔs. cclxvj. volu. v. Aegid. Bella. in ɔsi. xxv. in ij. dubio. Barb. in cons. lxxxix. vol. iij. Alex. in ɔs. xxxvj. ver. ad prædicta. vol. iij. & in consi. xlix. vol. vj. licèt non plenè firmet. & in cons. cv. versi. comprobatur. vol. j. Guido Pap. q. cccclvij. & decis. dxcj. Chassa. in cons. lxvij. nu. 20. Ruin. cons. cx. vol. ij. & cons. clxxiiij. vbi declarat. volu. ij. & consi. clviij. volu. iij.

Contrarium Paul. de Cast. in d. §. etiam. Aret. Alex. Soc. in cõsi. ccxlix. ver. sed huic obiectioni. Cor. in consi. cclxxij. vol. iiij. Curt. Sen. in cons. xlvj. Maria. Iun. in cons. clviij. vol. ij. Soci. in cons. lvij. vol. iij. habet dictum Specu. pro dubio.

18 Tenendo limitationem tanquam communem eam amplia, quia si hæres sanguinis fuisset hæres etiam in re certa institutus, veniret ꝓculdubio appellatione hæredis. Imol. in l. ex facto. vers. item attende secundò. ibi, ad prædicta facit. ff. de hæredib. institu. Guido Papæ. q. cccclviij.

19 Quintò limita, nisi dictum sit de hæredibus masculis, vt videre potes in seq. conclusione.

20 Sextò limita, si dictum sit, ꝙ hęreditas vadat de hærede in hęredem. Paris. consi. lv. volu. ij.

21 Septimò limita, stante communi vsu, ꝙ intelligatur de descẽdentibus. Maria. Iun. in consil. clviij. volu. ij. vt dictum est suprà in quarta coniectura.

22 Octauò limita, quia in statuto exclusiuo fœminarum, verbũ hæres masculus, de descendentib. tãtummodò intelligitur, vt per Brun. post alios in tract. ꝙ stant. masc. in xij. artic. in xxxiij. q.

23 An eo casu quo appellatione hæredum veniunt descendentes necesse sit ꝙ descẽdẽtes sint hęredes, vide ĩ sequẽti ɔclusione.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Hæredis masculi appellatione in materia transitoria ad extraneos an veniat extraneus.

1 Licet in præcedenti conclusione dictũ fuerit, ꝙ in materia transitoria ad extraneos hæredes appellatione hæredis veniat etiam extraneus, tamẽ hoc non habet locum, quando dictum est de hęredibus masculis: tũc eiñ extraneus nõ cõprehẽdit̃, ita tenẽt Bal. Pau. de Cast. & Raph. in l. Gallus. §. etiam si parente. ff. de libe. & posthu. Alex. ɔs. cv. vol. j. Ias. ɔs. cxviii. vol. iiii. Dec. in c. inp̃sentia. nu. 49. ver. in ea. gl. ibi. de ꝓbatio. & ɔs. cccxcv. Grat. cons. lv. vol. j. Maria. Iun. consi. cxxxvij. vol. j. Gual. caut. x. de acq. hære. Ruin. cons. cxxij. vol. j. & cõs. cviij. vol. v. Bertr. consi. xxiij. vol. j. Paris. cons. lv. vol. ij.

Contrarium voluit Socin. in d. l. Gallus. §. etiam si parente. ff. de lib. & posthum.

2 Sed stante prima cõi opinione dubitant Doctor. an necesse sit, vt filij, siue liberi sint hæredes, vel satis sit illos esse tantummodò descendentes. & in hoc casu quamplures ita distinguunt: nã aut dispositio est facta de liberis hæredib. & tunc vtraq; qualitas req̃rit̃, videlicet & ꝙ sint descendentes, & ꝙ sint ẽt hæredes. Ita Pau. de Cast. in l. ex facto. §. si quis aũt. in fi. ff. ad Treb. quẽ sequit̃ Soc. in l. si filius q patri. ff. de vulg. & pup. Ias. in l. si nõ sortem. §. libert⁹. ff. de cõdi. inde. Alex. in l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius voc. Imo. & Alex. in l. quod dicitur. cũ plurib. seq. ff. de verb. obl. Alex. ɔsi. x. vol. iii. Ias. in l. si quis id quod. in ij. sublimitatione. ff. de iurisd. om. iud. Guid. Pap. in singu. dcccclj. Io. Crot. in l. qui Romæ. §. duo fratres. n. 68. ver. secundus casus est. ff. de ver. obli. Ferra. caut. xxxvij. Afflict. super Const. in tit. de success. nob. num. 68.

3 Si verò in dispositione simpliciter sit facta mentio de hæredibus masculis, & tunc nõ requiritur ꝙ ipsi descendẽtes sint heredes. Alex. in l. ex facto. §. si qs aũt. & ibi Claud. in fin. ff. ad Treb. Ias. in cons. vij. vol. iij. Grem. in sing. xiiij. Bertr. cons. xlij. volu. iij.

4 Et propterea Dec. cõs. cccxcv. tenet, ꝙ si in inuestitura dicat̃ ꝓ se, & hęredib. ex se descendentib. vtriusq; sexus, nõ dicatur feudũ hæreditarium. & idem tenet Ias. cons. cxviij. versi. nec obstat. vol. iiij. Corne. consi. 100. vol. iiij. & idem in emphyteusi dicit Bero. q istam communem opinionem affirmat q. xvij. Maria. Iun. consil. lxxij. nu. 25. & seq. vol. j.

5 Contrariam opin. vt etiam si dictum sit de hæredib. masculis, requirat̃, ꝙ filij sint hæredes, sentit Bar. in l. vt iurisiurãdi. §. si libe. ri. ff. de oper. libert. & Bal. in tit. an agnati, vel filij. & ꝑ ista opi. vr̃ casus in c. j. iunctis ijs, q̃ ponit ibi Iac. de Belui. Aluar. & Card. in ti. de eo, qui sibi & hære. suis.

6 Vbi tex. loquitur de eo, q sibi, & hæredib. masculis fuit stipulatus, & tñ cõcludunt ibi Doct. feudũ esse hæreditariũ, ita vt nõ possit transire in descendentes, nisi sint heredes. & hãc opi. tenet etiã Paul. de Cast. in l. Gallus. §. etiã si parente. ver. sed an requirit̃. & ibi Aret. ff. de libe. & posthu. Paul. de Cast. cons. lxxvij. in fi. vol. j. Alex. in cons. xvj. vo. v. & cons. xxviij. eod. vol. Cæpol. in cons. ciui. xxxj. Io. Anto. Alex. in cons. xviij.

Afflic. dec. cxl. vbi dicit ita sepè fuisse iudicatum, licèt ipse ɔ̃triũ teneat. & decis. cxcv. nu. 7. vbi hanc dicit* cõem opin. & dec. ccxl. nu. 10. & super const. reg. in tit. de pœn. contu. in const. incip. si qs post litem. nu. 17. Cur. ɔs. cxxxviij. Dec. cons. cccviij. nu. 9. Lofred. cons. j. vbi latissimè. & cons. xlvj. Soc. cons. 50. vol. iij. Cur. in tract. feu. in j. par. in viij. q. prin. ver. iiij. sub hac prima Aimo cõs. cxcvij. nu. 5. qui hanc dicit communem opin. Grat. ɔsi. lvj. vol. j. & in ɔsil. iij. eo. vol. Maria. Iun. cons. lviij. volu. ij. Paris. cons. xxiij. nu. 162. & seq. vol. j. & cons. xlviij. vol. iiij. Ruin. cons. clxxiiij. vol. ij. Bertr. ɔs. xviij. vol. j. in antiq. & ita etiam ego obtinui in Rota in causa Tar. uisina feudi coram R. D. Ioanne Clerici.

7 Tenendo hanc vltimã opi. tanquã magis cõem, ex illa infert̃, vt si in inuestitura dicatur ꝓ se, & hęredibus, illud dicitur feudum hęreditarium. Lofre. in cons. xiiij. nu. 38. Grat. cons. iiij. nu. 42. vo. j. qui hanc dicit communem* opi. Ruin. cons. j. nu. 12. vol. j.

8 Et idem, si dictum sit pro filijs hæredibus. Ruin. consi. xv. vol. j. & cons. ccxij. eod. vol. & consi. cij. nu. 3. vol. j. Paris. consi. xlviij. nu. 10. vol. iiij. vbi hanc dicit communem opin.

9 Primò amplia, idẽ esse, si facta sit Titio cõcessio, & hæredib. ex suo corpore legitimè descendentib. Affl. dec. xl. & dec. ccxl. nu. 9. & seq. & super Const. Reg. in tit. de succes. nob. nu. 68. Paris. cons. iiij. nu. 33. vol. j. Lofred. cons. xlvj. nu. 11.

10 Limita, si dictũ esset in inuestitura, cõcedimus tibi & hæredibus ex tuo corpore legitimè descendentib. ita ꝙ maior natu p̃feratur minori, & masculus præferatur fœminæ, quia tunc erit feudũ ex pacto, & ꝓuidentia, nõ autem erit feudũ hæreditarium, vt declarat Affl. super Consti. in tit. de success. nob. nu. 69.

11 Secundò amplia, quia dicitur feudum hæreditarium, etiam si dictum sit, pro hæredib. & successorib. Paris. cons. ij. vol. j. & cons. iij. vol. j. & cons. iiij. vol. j. & cons. cxxvj. nu. 23. volu. j.

12 Limita, quia si fiat mentio de hæredib. & successorib. in clausulis accessoriis, vel executiuis, tunc non diceretur feudum hæreditarium, vt declarat Paris. cons. v. nu. 5. vol. j.

13 Secundò limita, quia per ista verba, hæredib. & successorib⁹, non constituitur simpliciter, & indistinctè feudum hæreditariũ. Paris. cons. xxiij. nu. 172. vol. j. & cons. lxv. nu. 10. vol. iij.

14 Secus autem si dicat̃ ꝓ se, & hæredib. quibuscunq;, quia tunc simpliciter dicitur feudũ hęreditariũ. Maria. Iun. cõsi. lxxij. n. 22. & seq. vol. j. vbi hanc dicit* cõmunem opi. & ɔs. cxiiij. n. 9. vol. ij.

15 Tertiò amplia, quia idem est si dictũ sit de hæredibus, & successoribus vtriusque sexus. Lofred. cõsi. j. n. 114. & pluribus seq.

16 Quartò amplia idem esse, q̃ñ feudũ recipitur pro se, & eius hęredibus legitimis, & successoribus. And. de Iser. in c. j. in princ. & in §. hoc quoq;. de succes. feud. Ias. in prælu. feud. Franc. Cur. in ɔs. lxxxij. Dec. cõs. lxxviij. & cõsi. cxciiij. nu. 4. Brun. cõsi. x. Paris. ɔs. xvj. nu. 12. vbi dicit communem. vol. j. & consi. lxv. nu. 7. volu. iij.

Contrarium tenet Gozad. post alios ibi per eum allegatos in consil. xxvj. nu. 30 qui hanc dicit communem opin.

17 Quintò amplia, quia etiamsi feudum receptum sit pro se, & filiis & hæredibus masculis, & fœminis, ac etiam pro hæredibus extraneis, nihilominus est feudum hęreditarium. Marian. Iunior consi. cx. nu. 10. vol. ij. vbi dicit communem.

18 Sextò amplia, quia in dubio feudum semper debet præsumi hęreditarium, non autem ex pacto, & prouidentia. Bald. & alij, in c. j. in titu. an agnati, vel filij. Cuma. in consi. clxvj. Alexan. consil. xxvj. vol. v. Brun. consi. lxxx. Rui. consi. xvij. nu. 3. volum. j.

Contrarium tenet Mart. Laud. in capi. j §. hoc quoque. versic. aut feudum non est hæreditarium. de succes. feud. & ibi Andr. de Iser. quos refert Paris. consi. xxiij. num. 134. vol. j.

19 Limita principaliter, quia etiam casu quo necessarium sit ꝙ descendẽs sit heres, nihilominus sufficit, ꝙ sit institutus in re certa. Pau. de Cast. in l. Gallus. §. etiamsi parente. ver. item in eo casu. ff. de lib. & posth. Guido Papæ. q. cccclviij.

20 Secundò limita, quãdo feudũ receptum esset tantũmodò ꝓ se, & filiis, seu descendentibus, quia tunc esset feudũ ex pacto, & ꝓuidentia, nõ autem hæreditariũ. And. de Iser. ĩ c. j. §. hoc quoq;. in tit. de success. feud. & in c. j. in princ. in titul. an agn. vel fil. Alex. ɔs. 50. vol. iiij. & ɔs. cxxviij. vol. v. Paris. in cõsi. v. nu. 2. & seq. vol. j.

21 Tertiò limita, quando feudum esset receptum pro se, & suis de domo sua. Marian. Iun. in consi. ciij. nu. 32. & seq. vol. ij.

22 Quartò limita, quando dictum esset, pro se, suisque hæredibus, filiis, & liberis vtriusque sexus ex eo, & eius hęredibus, filiis, & liberis vtriusque sexus, prout tradit Maria. Iun. cõsi. lxxij. n. 27. versi. posset & aliis modis. vol. j.

23 Quintò limita, quia feudum potest esse hæreditarium quo ad quid, & quo ad quid non hæreditarium, vt tradit Paris. in cõsi. xxiij. nu. 175. & seq. nu. 186. vol. j.

24 Sextò limita, si dictũ sit ꝓ se, hæredib. liberis vel descendentibus, quia quo ad liberos erit feudũ hæreditariũ, & quo ad descendentes, qui sunt alternatiuè vocati, non erit feudum hęreditariũ, vt no. Ruin. cons. cxviij. ver. sed istis non obstantibus. vol. j.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Hæredum appellatione propter dictionem quibuscũque, venit extraneus etiam in materia non transitoria ad hæredes.

1 In materia sui natura non transitoria ad hæredes extraneos, si tñ dispositio loquitur de hæredibus q̃buscunq;, etiã extranei hęredes veniunt. Ita tenet Bal. in l. j. in xxxiiij. q. ff. de rer. diuis. in c. Imperialem. ver. sed quid si cõcessum est feudũ. de ꝓhib. feud. alie. per Feder. Alex. in l. si patroni. ff. ad Treb. in l. quædã. §. nihil interest. ff. de edend. & in cõs. vij. vol. vij. & cõs. xcv. eo. vol. in l. Gallus. in §. etiã si parente. ff. de libe. & posthu. Roma. in l. id tp̃s. §. j. de vsuc. Roma. & Alex. in l. ẽt. ff. sol. mat. Alex. in l. quod dicitur. ff. de verb. obl. Abb. in consil. iij. in iij dubio volu. ij. Ias. in prælud. feud. & in l. si fideiussor. §. prætor ait. ff. qui satisd. cogant. in l. quædam. §. nihil. ff. de edend. in l. ij. C. de iure emphyt. in cons. xvij. vol. iij. & consil. lv. vol. iij. & consi. cxv. vol. iiij. & consi. cxviij. eod. vol.

Claud. in l. Gallus. §. etiãsi parente. nu. 19. vbi dicit* communẽ opi. ff. de lib. & posth. Barb. in repet. l. cùm acutissimi. C. de fideic. Io. Anto. Alex. in cons. cx. Fel. in c. in præsentia. de ꝓb. Cur. Iun. in cons. j. & cons. xxxij. & in cõsi. xlviij. & istam dicit cõem idẽ Curt. Iun. in tract. feud. in iij. part. & in iiij. par. Soc. in consil. cclxvj. Dec. in cons. ccccxxxvj. Alex. in consi. xxx. vol. v. Dec. Neap. ccclxxxvj. in antiq. Fel. in c. quia. V. de iudi. & in c. in p̃sentia. de ꝓba. Brun. in cõs. ix. & in cõs. x. & in cõs. xxxix. Soc. in cons. cclvij. Gozad. in ɔsi. viij. Bert. & in cõs. xlvj. vol. iij. & in cons. ccvij. vol. iij. Afflict. super Const. Paris. cõs. ix. vol. j. & cons. xxiij. vbi dicit istam* cõmunem, vol. j. & cons. lxxj. volu. iij. vbi dicit istam cõem. Grat. qui dicit istã cõem in cons. cxxviij. vol. ij. & cons. clxiij. vol. ij. Marian. Iun. cõsi. ciij. vbi dicit communem. vol. ij. Ruin. cons. cxxiij. vol. ij.

2 Primò amplia, quia veniũt etiã filiæ fœminæ, vt ꝑ Ruin. consi. xvj. vol. j. vbi etiam dicit, ꝙ Bal. in c. Imperialem, nõ cõtrariatur dictis in §. donare. vbi tenuit contrarium.

3 Secundò amplia, nã nedum fœminæ, sed descendentes ex eis veniũt. Ruin. cons. xxxix. & cons. cxxxiij. vo. j. & cons. cxlix. vol. ij. & cons. cl. vol. ij. & cõs clxxxviij. vol. ij. & cons. xlvij. vol. iij. & cõs. cv. vol. iij. & xlj. vol. v. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in glo. vij. nu. 21. & seq. vbi dicit propter istam dictionem venire ea quæ aliàs non venirent.

4 Tertiò amplia, quia per istam dictionem quibuscunque, venit etiam singularis successor. Alex. in l. etiam. ff. sol. mat. Abb. in cõs. iij. in iij. dubio, vol. ij. Ias. in prælud. feud. versi. iij. limita. & consilio lxxxix. vol. iij. Grat. in cons. xxxv. nu. 4. & seq. volu. j.

Tenendo istam opinionem tanquam magis communem,

5 Primò declara, nam sub isto verbo, quorumcunque, veniunt ea, quæ sunt de iure communi, non quæ sunt de iure speciali, vel ex priuilegio. Ruin. in consil. cv. volum. iij.

6 Secundò Declara, nam restringitur istud verbum, quando agitur de tertij præiudicio. Ruin. in consi. cv. volu. iij.

7 Tertiò declara, quia clausula quibuscunque. non auget, vt extendatur dispositio ad ea quæ sunt diuersæ speciei in materia strictè interpretanda. Ruin. consi. ciij. vol. iij.

8 Contrariam sententiam, ꝙ etiã stante clausula, hęredibus quibuscunque, nõ censeãtur vocati extranei in materia aliàs ad hæredes nõ transitoria, tenuit Bal. ĩ c. j. §. donare. qualiter olim feud. alie. pot. Bal. in l. cũ virũ. in fi. C. de fideicõ. Alex. in cõs. 50. in j. vol. Mart. de Laud. in d. §. donare. Iaco. de S. Geor. in tract. feud. in verbo, quibuscunque. Aret. & Soc in l. Gallus. §. etiamsi parẽte. ff. de lib. & posthum. Dec in c. in præsentia. de prob. & in consi. clxxj. & consi. cxciij. Corn. in consi. cxcix. vol. ij. Ioan. Anton. Alex. in cõs. cx. Barb. in consi. lxiiij. volumin. j. in rub. de feud. Chassa. in cõsue. Burgun. Gozad. in consilio xxvj.

9 De clausula quibuscunque aliis, vide Feli. in c. sedes. de rescri. & in c. postulasti. eod. tit. & vide latè per Tiraq. de retract. lignag. §. j. in glos. vij. num. 20. vsque ad numerum 28.

10 Et de verbo quocunque, vide Paris. in consilio xcij. volum. j. Ruin. in consilio lxxvij. vol. ij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Dictio taxatiua adiecta in personam authoris, an personam hæredis excludat.

1 Non parũ dubitationis habet articulus ille, an taxatiua dictio aiecta personæ authoris, ipsius heredis personã excludat, nã ꝙ hæredis personã excludat, videt̃ tex. in l. nõ solũ. la ij. in §. tale. ff. de lib. leg. Bar. in l. qui in futurũ. §. j. ver. aut poterat habere. ff. de pact. Bal. in l. qui se patris. vers. aut ꝓnunciat, & promitit. C. vnde lib. Bar. in l. si sic stipulatus. ver. fallit si esset apposita. ff. de ver. obl. Alex. ĩ l. stipulatio. ĩ prin. ver. ij. in versi. sed si. & ibi Aret. ver. sed illa iura. ff. de verb. obl. Ruin. in l. Gallus. §. & qd si tantũ. ff. de lib. & posth. ver. iiij. fallit. Idem voluit gl. ĩ c. j. §. oẽs. ĩ gl. mag. ver. eꝯ prima ratio. si de feu fue. ɔtrou. Bal. in c. ad audientiam. el. ij. ver. sed nunquid stipendium. de rescript. Aret. in l. heres in omne. ver. idẽ credit si ꝓmittat. ff. de acq. hęre.

Rui. cõs. liij. vbi dicit istã cõmunem.* ver. nec etiã dicta promissio. & ver. vnde quauis. & cõsi. clxxxiiij. ver. nõ obstat etiam. vol. j. & cõs. xlj. ver. postremò nõ obstat. vol. j. & cõsi. xlij. vers. sed præmissis nõ obstantib⁹. vol. j. & vr̃ sentire hãc opi. Ang. in d. l. si sic stipulat⁹ la grãde, ĩ fina. verb. ff. de ver. ob. Et istã opi. vr̃ tenere Roch. ĩ trac. iuris patr. ĩ verbo, ipse, vel is à quo. ĩ xxxiij. q. ver. sed circa hãc quest. Lamber. in tract. iur. patro. in vj. artic. ij. q. principalis ij. par. primi lib. versi. aut est facta reseruatio ꝑ fundatorem.

2 Contrarium ꝓbat tex. in l. necessarias. §. de vendẽdo. ff. de pigno. act. Bal. in l. fi. in fi. ver. sed pone. C. de act. emp. Rom. in l. stipulatio ista. in iiij. no. ver. iiij. qd si vẽdo. & ibi Ias. ver. iiij. no. ff. de ver. obl. Alex. ɔs. xviij. ver. ꝑ quem tex. ver. ꝓ hoc etiã facit. vol. v. Dec. in l. hęredẽ. ver. & qui ꝓmittit. Ias. in l. si tibi. §. si qs. ver. aduerte tñ. ff. de pact. & in l. ij. §. itẽ si in facto. ver. hinc est ꝙ si ꝓmittit. ff. de verb. obl. Goz. cõs. lx. ver. vnde sicut obligatio. Rom. in rub. de arb. ver. scias tñ. Alex. cõsi. cxviij. n. 11. ver. per quẽ tex. vol. vj. Bertach. in tract. gabel. in j. part. in xij. q. ver. Itẽ verũ est. Barb. in c. fi. ver. sed pone ꝙ ꝓmisit. de emp. & ven. Cur. Sen. ĩ cõs. lxxvj. ver. pl⁹. Fabia. de Mont. in trac. de emp. & vẽd. ĩ vj. parte prin. ver. circa xix. mẽbrũ. Ias. in l. j. ver. iiij. lim. ff. si qs ius dicẽ. nõ obtemp. Ang. Are. in §. actionũ ver. qd si ꝓmisit. insti. de ac. Dec. cõs. cclxij. vers. & etiã quod tãtũ, & cõs. cclxxxj. versi. ad maiorẽ tamẽ cautelam. Roma. in l. heres in omne. ver. imò plus notabiliter voluit. ff. de acq. hered. Calcan. in cõs. xviij. ver. cũ ad hoc. Ias. si sic stipulat⁹. la grãde. ver. ij. qa q̃libet cõuentio. ff. de ver. obl. Cor. cõs. lxix. ver. &

procedit ēt, vol.iiij.& consi.ij.ver.his tñ nõ obstantibus, vol. iii. Aimo de antiq.tempo.in iiij.par.nu.69.Ruin.cons.vij.vers.sicut ergo.volu.j.Gram.cons.ciui.lxxj.

3 Pro cõcordia opi.dixit Ruin.consi.xciiij.ver. nec obstat. vol. j.q̃ aut quis promisit de facto suo tñ in contractu, in quo quis tenetur etiam de facto extranei, & tunc dictio taxatiua personā hæredis non excludat: si autem dictio taxatiua fuit adiecta in ꝓ̃ctu, in quo quis de facto extranei non tenetur, & tunc, ne taxatiua videatur superfluè apposita, persona hæredis excludatur.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Masculinum concipit fœmininum.

1 ESt vulgare dictũ, vt masculinũ à lege prolatũ, ēt fœmininũ concipiat. tex. est in l.j ff. de verb. sig. & in l. ꝓnunciatio. ff. eo. in l. si ita. ī prin. ff. de leg. ij. ī l. q̃ duos. ff. de leg. iij. in l. si q̃s id, quod. vbi Albe. Pau. de Ca. & Iaſ. ff. de iurisd. om. iud. & in l. ait Prætor. ff. de iureiu. Ad idē est tex. in l. hæc satisdatio. ff. de adopt. & in l.j.§. ait prætor. vbi Bald. ff. de cõsti. pecu. & in l.j.§ de eo. ff. de pecu. Ad idē est text. ī l. si quis in tantā. iunctis notatis ibi p̃ gl. mag. C. vñ vi. vbi Bart. in j. q. & Bal. & Sal. in j. q. post Odofred. in j. q. glo. in c. gñali. in gl. in verb. vniuersos. de elect. in vj. glo. in cle. j. de sepult. & in l. cum proponas. C. de transact. Barto. in l.j. ff. de verb. sig. & in l.j.§. sed & si incertũ. ff. de vent. in pos. mit. Abb. in c.j. de baptis. Ale. in l. iustè possidet. ff. de acq. pos. Cor. consi. lxxxij. vol. ij. & consil. cccxxxv. volu. j. & consi. ccxxij. vol. iij. & consi. j. vol. iiij. Fel. in ca. de monialibus. de sent. excom. Bertr. in consi. ix. vol. iij.

2 Ratio est, quia inter masculũ & fœminam non est constituenda differentia, vt dicit tex. in l. maximum vitium. C. de lib. præter. cum concordantibus.

3 Et ꝓpterea infertur, vt fratris appellatione veniat ēt soror, ꝓut est tex. in l. tres fratres. ff. de pact. & ibi gl. j. not. vbi ēt Bal. Ang. Pau. de Ca. & Iaſ. & est tex. in l. fratres. C. de inoffi. test. iunctis notatis per Fulgo. in consi. lxxj. & est tex. in l. Lucius. ff. fami. ercis.

4 Declara, vt hoc procedat in dispositione legis non autem in dispositione hoīs. Rui. cons. cxxiiij. vol. iij. & sentit Angel. in ꝓsi. cclxxxix. sed an sit verum, dicetur inferius.

5 Primò amplia, vt cõclusio ꝓcedat ēt in dispositione pœnali, & odiosa, vt no. Pau. de Ca. Alb. & Iaſ. in l. si q̃s id quod. per illum tex. ff. de iurisd. om. iud. gl. in ca. gñali, de elect. in vj. & est text. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. iuncto tex. in ca. mulieres, de sen. ex com. glo. in cle. j. de sepul. vbi ēt Imol. glo. fi. in l. cùm proponas. C. de transact. Cy, post Odofr. in l. quicunque. C. de ser. fugi. vbi ēt Sal. gl. & Doct. in l. si q̃s in tātā. C. vñ vi. Spec. in tit. de dispu. & alle. aduoc. §. post hoc aūt. Bar. in l.j.§. sed si incertũ. ff. de vent. in pos. mit. Anch. in c. gñali. de elect. in vj. Ang. Aret. in §. fi. insti. qui testa. tut. dar. pos. Cor. consi. xj. volu. j. Calcan. consil. j. Hipp. in l. si quis viduam. ff. de quæst. & in l.j. C. de rap. vir. Iaſo. in consi. cxlij. vol. ij. & in l. Gallus. in prin. in j. lect. & in ij. lect. ff. de lib. & posth. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Chassan. in consue, Burg. Tiraq. de retract. lignag. §. i. in gl. ix. nu. 203. & seq.

Cõtrariũ tenet Alex. in consi. cccxxxv. vol. j. Soc. in reg. cclv. in iiij. limit.

6 Tenẽdo primã opi. tãquã magis cõem, eã declara, vt habeat locũ, quotiescũque odiũ esset rationabile, secus q̃ñ esset irrationabile, prout dicetur in limitationibus.

7 Secundò amplia, istud ꝓcedere in vltimis voluntatibus. l. seruus legatus. in prin. & in §. sed si pueri. ff. de leg. iij. in l. q̃ duos. ff. eo. in l. inter stuprũ. §. fi. ff. de adulter. in l. si ita scriptũ. ff. de leg. ij. Spec. in titu. de disp. & alle. §. post hoc aūt. Odofr. & Sal. in d. l. qui cunq;. C. de ser. fug. Bar. ī l. Plautius. ff. de auro, & arg. lega. Anch. in c. gñali, & ibi Domi, de elect. in vj. Roma. in ꝓs. cxlviij. Cuma. in ꝓs. clxvj. Cor. in ꝓs. lxviij. vol. iiij. Soc. in ꝓs. lv. vol. iij. Iaſ. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. omn. iudic. & in l, tres fratres. ff. de pact. & ꝓs. cxlij. volu. ij. Dec. in l. fœminæ, ff. de reg. iur. Paris. consi, xlj. vol, iij, Rui. cõs. cxv. vol. iij. Tiraq. de retract. lignag. §. i. in gl. ix. nu. 219.

8 Prout ēt idē videmus in substitutione facta si q̃s decesserit sine filiis, q̃ tā in filiis masculis, q̃ in fœminis verificat, vt no. Ioã. And. Ant. de Bu. & alij, in c. Rayna. de test. Pe. de Anch. ꝓs. cx. Ale. ꝓs. lv. in fi. vol. iij. Soc. ꝓs. lv. vol. iij. Calca. ꝓs. xlvij. Dec. in consi. xv, Paris. in cõs. xviij. vol. ij. & consi. xlj. vol. iij. & consi. lij. vol. iij. Gra. cõs. liij, & cõsi. liiij. vol. ij. Maria. Iun. cõs. clviij, & consi. clxviij. vo. ij. Rui. cõs, xciij. vol. ij. & in cõs. ccxlij. & consi, cxlvj. volu. ij. & ꝓs. clij, vol, ij, & consi. cxv. vol. iij. & consi. cxxiiij, eod. vol.

9 Ex p̃dictis infertur, q̃ appellatiõe fratris venit soror in vltima voluntate, vt est tex. in l. Lucius. §. quæsitũ. ff. de leg. iij. & in l. Lucius. §. Mæuia. el ij. vbi gl. & Bar. ff. ad Treb. & no. Ang. Pau. de Ca. & Iaſ. ī d. l. tres fratres. ff. de pact. & ponit Fulg. ꝓs. lxxj. inci. Mulier.

10 Ex quibus apparet conclusionẽ suprà firmatã fratris appellatione sororẽ nõ venire in dispositione hoīs, de iure non procedere, prout tenet etiã Alex. cõs. lxxxiiij. vol. iiij. & consi. xiiij. & consi. xlviij. vol. iiij. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur.

11 Limita hanc principalem Ampliationẽ, vt in vltimis voluntatibus masculinũ concipiat fœmininũ: nã hoc nõ habet locũ in dispositione odiosa, vtputà in exhęredatione, tex. est in l.j.§. sed si incertũ. ff. de vent. in pos. mit. & ibi gl. & not. gl. in l. si ita scriptũ. & ibi Bar. ff. de leg. ij. Spe. in tit. de dispu. & alleg. §. post hoc autẽ. ver. vel ibi masculinũ. Bar. in l j. ff. de verb. sig. & idē Bar. in ꝓs. liiij. incip. Ang. Mariæ. Odofr. in l. q̃cunque. C. de ser. fug. Arch. in c. si q̃s suadente. xvij. q. iiij. Imol. in l. si ita scriptũ. ff. de leg. ij. Iaſo. in l. si q̃s id quod, in iij. limita. ff. de iurisd. om. iud. & in l. tres fratres. in quarta limitat. ff. de pact. & in l. Gallus. in j. lectur. ff. de libe. & posthum. Cuma. in ꝓs. clxvj. Ang. Aret. in §. fi. inst. qui testa. tutor. dar. poss. Signoro. Homod. consi. clxxij.

12 Quinimò ex hoc infert Barto. vt in fideicommisso iniuncto masculis nõ comprehendantur fœminæ, in cõs. liiij. refert, & sequitur Cor. in cons. ccxxxiij. vol. iij.

13 Secundò limita, quia ex verisimili mente testatoris masculinum nõ concipit fœmininum. Paris. consi. xlj. nu. 14. & seq. vol. iij. Maria. Iun. consi. xc. nu. 17. vol. j.

14 Tertiò limita, q̃ñ masculinũ esset in dispositione testatoris pluries replicatũ, q̃a tũc fœminjnũ nõ comprehendit. Soc. in ꝓs. 100. vol. iiij. Dec. in l. fœminæ. ff. de regu. iur. Grat. consil. lxv. nu. 11. vol. ij. & cõs. lxviij. nu. 18. vol. ij. & propterea q̃ñ in vna parte testamenti qualitas masculinitatis est expressa, intelligitur etiã in sequenti repetita. Maria. Iun. in consi. xc. nu. 16. & seq. vol. j.

Contra hanc limit. tenet Signo. Homod. in consilio clxxij.

15 Tertiò amplia, idē esse in rescriptis, in quibus masculinũ cõcipit fœmininũ, & ꝓptereа in illa clausula, & q̃dã alij, ēt fœminę cõtinentur. Spe. in tit. de resc. præsen. §. fi. vers. sed quæritur vtrũ. Arch. in c. si q̃s suadẽte. xvij. q. iiij. Io. And. in c. cùm in multis, vbi ēt Dom. de resc. ī vj Dom. ī c. gñali. ver. iiij. casu. de elec. ī vj. Abb. in c. significauit, & ibi ēt apostil. de rescr. Cõpostel. in c. sedes. eo. tit. Imo. in l. si ita scriptũ. ff. de leg. ij. Ang. Aret. in §. fi. inst. qui test. tut. dar. pos. Iaſ. ī l. si q̃s id quod. in v. amplia. ff. de iurisd. omn. iud. & in l. Gallus. in j. lect. & in ij. lect. ff. de lib. & posth. & ꝓs. cxlij. vol. ij. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Paris. in consi. xx. vol. j. Tiraq. de retrac. ligna. §. j. in gl. ix. nu. 185. & nu. 204.

Contrarium Gomes. in c. ij. de rescrip. in vj.

16 Quartò amplia, idē esse in priuilegiis, in quibus masculinũ fœmininũ comprehendit. Bal. in c. ad audientiã. el j. vers. q̃ro nõ q̃d. de resc. Dom. in c. gñali. in iij. casu, de elect. in vj. Arch. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Iaſ. in l. Gallus. in j. lect. & in ij. lect. ff. de lib. & posth. & cõsi. cxlvij. volu. ij. & in l. si q̃s id, quod. ff. de iurisd. omn. iud. Hipp. ī sing. dxxxvj. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Rui. consi. cxlv. vol. iiij. Tiraq. de retrac. lignag. §. j. in gl. ix. nu. 184.

17 Cõtrariũ in priuilegiis ꝗ̃ ius cõe, ꝓut in priuilegiis immunitatis tenet gl. ī l. si ita scriptũ. ff. de leg. ij. vbi Imo. vers. vlti. rẽ. Car. in ꝓs. cxxxv. Ang. Aret. in §. fi. inst. q̃ test. tut. dar. poss. Ale. in l. q̃a tale. ff. soluto matri. Signoro. Homod. ī ꝓs. clxxij. Dec. ꝓs. ccccclxviij.

18 Et in priuilegiis alteri præiudicialibus q̃ fœmina non conti neatur, tenuit Domin. in c. generali. ver. in tertio casu. de elect. in vj. Dec. in consi. ccccliij.

19 Declara, q̃a prima opinio debet intelligi in bñficiis principum, vt tãtũmodò in eorũ præiudiciũ ea sint latè interpretanda, vt masculinũ concipiat fœmininũ. Ita declarat Barba. cons. lvij. vol. ij. Cor. consi. clxxvij. vol. iiij. Dec. consi. ccccclxviij.

20 Sed tñ ꝗ̃ istam declarationẽ vī obstare, q̃a etiã in bñficiis, & gratiis alteri nõ præiudicialibus, vtputà in facultate legitimandi cõcessa Comiti Palatino sub masculino non cõtinetur fœmininum, prout consuluit Signor. Homod. in cõs. clxxxvj. quẽ refert, & sequitur Cardi. Alex. in c, per venerabilẽ. §. quod autẽ. qui fil. sint legit. Iaſ. in l. ij. ff. de verb. obl. Dec. consi. ccccliij. Cur. cõsi. ix.

21 Quintò amplia, vt ēt in snia iudicis masculinum fœmininũ contineat, Arch. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Alex. consi. j. vol. v. Albe. in l. quicunque. ver. & prædicta. C. de ser. fugi. Tiraq. de retract. lignag. §. j. gl. ix. nu. 210.

22 Cõtrarjũ tenet Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Cur. in tract. feu. in iij. par. Imo. in l. si ita. ff. de leg. ij. vbi dicit, q̃ in snia masculinũ non concipit fœmininum: secus autem in statuto facto à iudice sm ius cõe, vel præter, quod concipit fœmininum: & istud sequitur Are. in §. fi. inst. qui testa. tut. dar. pos.

23 Sextò amplia, q̃a cõclusio ꝓcedit ēt in materia correctoria, vt est gl. in l. Gallus. ī prin. ī verbo, neptis. quã ibi ad hoc põderat Raph. Cuma. & ibi Galiaul. n. 34. ff. de lib. & posth. & ibi Iaſo. in ij. lect. Iaſ. ī l. si q̃s id, quod. ff. de iurisd. om. iu. & ꝓs. cxlij. vo. ij. Frã. Cur. in consi. cij. Tiraq. de retract. lignag. in §. j. in gl. ix. nu. 218.

Cõtrarium tenet Ale. in d. l. Gallus. Corn. cõs. xiij. vol. ij. & cõs. cclxxj. vol. iiij. & cons. cxcj. vol. iiij. & cons. ccxxij. volu. iij. & consi. ccxlviii. eod. vol. Alex. cons. xxix. vol. iij. & cõs. cliij. vol. vij. Soc. in regu. cclv. in ix. limitatione. Dec. in l. fœminæ. ff. de regul. iur.

24 Septimò amplia, quia procedit conclusio etiam si disponens transeat de singulari ad plurialem, vt quia dicat filio, & filiis: vt est tex. in l. quisquis. & in l. Herennius. ff. de verb. sig. Signor. Homod. consi. clxxij. Iaſ. in l. si quis id quod. ff. de iurisdi. omn. iudic. & in l. tres fratres. ff. de pactis.

25 Octauò amplia, vt hoc habeat locũ ēt in statutis, in quib. masculinum cõcipit fœmininum, q̃ñ dispositio est fauorabilis, secus si sit odiosa. ita declarat Arch. post Host. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Pet. de Anch. in consi. cxij. Dom. in c. generali. de elect. in vj. Host. in c. Raynald. de testa. Cuman. in cons. lxxxiiij. Card. in cle. j. de sepultu. Bal. Nouel. inter consi. Cor. xv. vol. j. Ale. cons. lxxxiiij. vol. iiij. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Ruin. consi. xv. vol. iij. & in consi. xciiij. vol. iij.

26 Cõtrariũ, q̃ in statutis masculinũ cõtineat fœmininũ etiã in materia odiosa, virtute passiuę interpretationis, dũmodò statutũ nõ cõtineat odiũ irrationabile, tenet Imol. in l. si ita scriptũ. ff. de leg. ij. Aret. in §. fin. inst. q̃ testa. tut. dar. poss. Cyn. in l. q̃cunq;. C. de serui. fugi. & in l. j. q. antepen. C. q̃ sit long. cõsue. Bar. in l. iura. in fi. ff. de legib. & in l. j. in fi. ff. de pec. & est gl. in cle. j. de sepultu. Pau. de Castr. & Iaſ. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iud. gl. fi. in l. cũ ꝓponas. C. de trãsac. Ang. in cõs. cclxxxix. Sal. in l. ij. C. de noxal. act. Card. in cle. j. de electio. Fulgo. consi. cciij. in fi. Iaſ. in l. Gallus. in ij. lect. & in j. lectu. ff. de liber. & posthu. Bald. in l. in multis. ff. de statu homi. & ī l. sed & Iul. §. hoc senat°. ff. ad Maced. Rom. in ꝓs. xcviij. in fi. Bal. Imol. Pau. de Castr. Roma. & Alex in l. si constante. §. fi. ff. sol. matr. Hippo. in sing. xxxix. Bolog. in cõs. lx. Cur. consi. ix. Goz. cons. xliiij. Maria. Iun. cons. iij. volu. ij.

27 Et hinc est, q̃ statuta excludentia fœminas propter masculos fauore agnationis, ex quo odium est rationabile, concipiunt ēt fœmininum. Ruin. consil. lxv. vol. iij. Tiraq. de retract. ligna. §. j. in gl. ix. nu. 230. & seq.

28 Ex quibus infertur, vt in statutis fratris appellatione veniat soror. Bal. in consi. xlvij. vol. iij. Alex. cons. lxxxiiij. vo. iiij. Bolog. in consi. lx. Curt. in consi. ix.

29 Quod est intelligendum quando adesset eadem ratio, secus si diuersa, prout declarat Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur.

30 Contra hanc octauam ampliationem, q̃ in statutis masculinũ nõ concipiat fœmininũ, tenet Cardi. in cle. j. de sepult. Host. in c. Raynald. de testa. Anch. in repe. c. canonũ statuta. ī xiiij. q. de ꝓs. Cuma. in cõs. cclxvj. Barba. cons. 50. vo. iiij. Signoro. Homod. cõs. ccxx. nu. 4. Corne. cons. ccxxiij. vol. ij. & cons. xiij. eod. vol. Soc. in reg. cclv. in iij. fal. Capra in consi. lxij. Alex. consil. ccxxxiiij. vol. vj. & cõs. cxxxv. vol. j. & consi. xxiiij. vol. ij. & consi. lxxxiiij. vol. iiij. & cons. xxix. vol. iij. Cæpol. consi. xxvj.

31 Et propterea dicebat Pau. de Cast. in cõs. cxix. vol. j. q̃ in statutis appellatione fratris nõ venit soror. & idē tenet Cor. cõs. xciiij. vol. ij. Capra in cons. lxij. Gorg. Natta in ca. quamuis. de pact. in vj.

32 Tenendo istam partem, Limita eam non procedere in statutis ecclesiasticis, in q̃b. indistinctè masculinum cõcipit in fœmininum. Arch. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Card. in cle. j. de sepult. Host. in c. Raynald. de testa. Dom. in c. generali, de elect. in vj.

33 Secundò limita, vt ista opi. ꝓcedat, q̃ appellatione fratris nõ cõtinetur soror, q̃ñ ipsemet frater vel filius masculus fratris cum ea cõcurreret, secᵒ si cõcurrat neptis. Dec. Neap. xxj. n. 10. in nou.

34 Sed circa hãc ampliationem, teneas primam opi. vt in statutis nõ cõtinentibus odiũ irrationabile masculinũ cõcipiat fœminiñũ, q̃ opi. est magis cõis, vt apparet ex suprà allegatis.

35 Quam opin. Amplia, etiam si in loco adsunt statuta ad literã intelligenda, vt ponit Tiraq. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. nu. 203.

36 Nonò amplia, etiam si masculinum esset ꝓlatũ per verbum, si q̃s, vt tradunt Doct. & maximè Iaſ. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iud. Rebuff. in tract. nomin. in viij. q. ver. v. quæro.

37 Decimo amplia, vt istud procedat etiã in tutelis, vt dicit Mar. Iun. consi. clxviij. vol. ij.

38 XI. Amplia, vt conclusio habeat locum etiam in charitatiuo subsidio, vt tradit Fulg. cons. cxxj. in j. dubio.

39 Primò limita hãc cõclusionem, quia masculinũ nõ concipit fœmininum ex propria significatione, sed per extensionẽ, & interpretationẽ, aut ꝓpter rõnis identitatem, vt est tex. in l. ꝓnũciatio. in verbo, porrigit. ff. de ver. sig. & est tex. in l. pe. in fi. C. de ꝓpo. sacr. cubic. lib. xij. & in l. cũ adoptuis. ver. q̃ in filio. C. de adop. no. gl. Dy. & Bar. in l. j. ff. de ver. sig. Iac. But. in l. si q̃s in tãtã. C. vnde vi. vbi ēt Bart. Spe. in titu. de dispu. & alleg. §. post hoc aūt, ver. vel vbi masculinũ. Bar. in l. liberorũ. ver. ij. principaliter. ff. de verb. signifi. Cy. Ang. & Sal. in l. q̃cunq;. C. de serui. fug. Bal. in l. fi. C. de hæred. insti. & in l. j. ff. de pecu. Im. ī l. si ita scriptũ. ff. de lega. ij. Ang. Aret. in §. fi. inst. qui testa. tut. dar. pos. Arch. ī c. si q̃s suadẽte. xvij. q. iiij. Car. in cle. j. de elect. & ī c. Quintauallis. de iureiur. Abb. ī ꝓs. xxxvj. vol. j. Ful. cõs. xviij. & cõsi. lxiij. & cõs. xxxiiij. Cum. in cõs. clxvj. Cor. in cõs. xiiij. vol. ij. & cõs. ccxxij. vol. ij. & cõs. ccxxiiij. vol. ij. & cõs. ccij. vol. iij. & cõs. cccxxxv. vol. j. & cõs. xcvj. vol. iij. & cõs. cc. lxxj. vol. j. & cõs. cxxxviij. vol. ij. & cõs. cclxxv. vol. iiij. Alex. in cõs. xlv. vo. vij. & cõs. lxj. vol. j. & cõs. xxix. vol. iij. & cõsi. ccxxxiiij. vol. vj. Soc. in consi. xc. vol. j. & consi. lxxiij. vol. iiij. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. & consi. ccccliij. Gratt. ꝓsil. liiij. volu. ij. & consi. lxiiij. vol. ij. & consi. lxviij. vol. ij. Ruin. consi. xv. vol. iij. Maria. Iun. cons. clxviij. vol. ij. & consi. clxx. eodem volu.

Tiraq. de retract. ligna. §. j. in glo. ix. num. 178. Curt. Iun. in cõsilio clxij. num. 13. vbi dicit communem opin.

40 Contrarium, q̃ istud proueniat ex virtute comprehensiua non extensiua, tenet Pe. de Anch. consi. cxii. Bald. in l. fi. in xiiij. q. C. de hęre. insti. Ang. consi. cclxxxix. Georg. Natta in c. quamuis. de pact. in vj. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. num. 223.

41 Et q̃ istud sit ex proprio significatu, tenet Alex. consi. xlviij. vol. iiij. & consi. xlix. vol. iiij. & consi. lxxxiiij. vol. iiij. & consi. cxxv. volum. v. Marian. Iun. in consi. xxx. num. 44. vol. j. & consi. ciiij. vol. ij. & consi. clviij. num. 34. eodem vol.

42 Sublimita primam opinio. magis communem habere locũ quando verba sonant sub nomine masculino, vt mulus, equus, filius, & idem si dicatur, si quis filius, si quis seruus, prout declarat Card. in clem. j. de elect. & Alex. consi. cxxxv. vol. j.

43 Secus si verba cantarent sub nomine communi, vt homo; & idem si dicatur si quis homo: quia tunc masculinum ex propria significatione fœmininum cõprehenderet. Bar. in d. l. j. ff. de verbo. sig. & in l. si quis in tantam. C. vnde vi. Anch. in c. generali. de elect. in vj. Dec. in d. l. fœminæ. ff. de regu. iur.

Contrarium in hoc voluit Imola in l. si ita. ff. de leg. ij. Aret. in §. fi. insti. qui testa. tut. dar. pos.

44 Declara primã opi. nã q̃ñ in dispositione dictũ sit, si quis; ad hoc vt ex ꝓprietate sermonis cõprehendat etiã fœmininũ, debet adiũgi verbũ, quod ex sui natura tã masculum quã fœmininã cõprehendat: vt tradit Bart. in d l. j. ff. de verb. sig. & in l. si quis in tantã. C. vnde vi. & in l. j. ff. de pecu. Pe. de Ancha. in c. generali. de elect. in vj. & ibi Dom. Bal. in l. Gallus. in prin. ff. de libe. & posth. Saly. in l. quicunque. C. de seru. fugi. Card. in cle. j. in iij. q. de elec. Cor. in consi. xiij. vol. ij. Alex. in consi. ccxxxiiij. vol. vj.

45 Et tenendo istam opin. quam dicit communem Dec. in l. fœmine ff. de reg. iur. illam declara, & intellige habere locũ quãdo adesset eadem ratio inter masculum, & fœminam. gl. prag. sanct.

46 Sed stante rationis diuersitate etiam sub signo, vel verbo, si quis, fœmina non comprehenditur, non quia verbũ non sit sui natura aptũ continere, sed quia in dispositione legis indefinita non æquipollet vniuersali: ita declarat Bar. in l. j. in fi. ff. de pecul. & Aret. consi. xxxix. Dec. in d. l. fœminæ. ff. de reg. iur.

47 Sed contra primum dictũ, q̃ verbũ, si quis, stans simpliciter, comprehendat fœminam ex proprietate sermonis: tenuit Fulg. in d. l. quicunque. C. de ser. fug. & hanc opinionem tenuerũt cõsulendo Io. de Lig. & Card. & Sal. & Io. de Fantu. vt refert, & sequitur Cor. in consi. cclxxv. vol. iiij. & consi. ccxxij. vol. iij. Imol. in l. si ita scriptum. ff. de leg. ij. Are. in §. fin. instit. qui testamen. tutor. dar. possunt. Dec. in l. fœminæ. ff. de regul. iuris.

48 Sublimita, nisi testator voluerit conseruare agnationẽ, quia tunc masculinũ non concipit fœmininũ: vt no. Soc. in cõs. lxxiij. vol. iiij. Tiraq. de retract. lignag. §. j. ī gl. ix. n. 194. & dicet inferius.

49 Secũdò limita principaliter, q̃ñ diuersa ratio militaret in masculo, & diuersa in fœmina, q̃a tunc masculinũ nõ comprehẽdit fœmininũ. ita declarat Bar. in l. j. ff. de verb. sig. & in l. si q̃s in tãtã. C. vñ vi. & in l. j. ff. de pecu. Bal. in l. seruᵒ. C. com de success. & ī l. in multis. ff. de statu hom. & ꝓs. ccij. vol. i. Sal. in l. q̃cunq;. C. de ser. fu. Ang. cõs. lxvij. Imol. in si ita scriptũ. ff. de leg. ij. Are. in §. fi. inst. q̃ testa. tut. dar. pos. Arch. ī c. si q̃s suadẽte. xvii. q. iiij. Car. ī cle. i. de elec. Pau. de Eleaz. Anch. & Domi. in c. generali. de elect. ī vj. Iaſ. ī l. si q̃s id quod. ī j. limit. ff. de iurisd. omn. iud. Ful. ꝓs. cxxj. Cor. in ꝓs. ccxxiiij. vol. ij. & cons. lxxiiij. in fi. vol. j. & ꝓs. xiij. vol. ij & cõs. ccij. vo. iij. & ꝓs. cxcix. vol. ij. in cõs. j. vol. ij. & cõs. xiiij. vol. ij. & cõs. lxxxiij. volu. j. & cõs. clxxij. vol. iiij. & cõs. cxxxvij. vol. ij. & ꝓs. clvj. eodẽ vol. & cons. xlix. vol. iiij. & cons. xxj. vo. j. & cons. cij. vol. iiij. Alex. cõs. cxxxv. vol. j & cõs. lxxx. vol. j. & ꝓs. xxiiij. vol. ii. & cõs. ccxxxiiij. vol. vj. & ꝓs. xlv. vo. vij. Barb. ꝓs. 50. vol. iiij. Signo. Homo. consi. clxxij. Capra ꝓs. lxij. in fi. Aret. ꝓs. 50. Soc. in reg. cclv. ī vj. fal. & cõs. lxiij. vo. iij. Calca. ꝓs. xlviij. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. & cõs. ccccliij. Cur. cõs. xl. & ꝓsi. ix. Brun. in tract. quod stãt. mascu. in xiij. q. ver. mouet ex doctrina Bar. Hipp. in sing. xx. Goz. ꝓs. lxxxix. Maria. Iun. cons. xxj. nu. 89. & seq. vol. j. & consi. xxv. vol. j. & consi. clxviij. vol. ij. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. num. 195. & seq.

50 Et propterea infertur, vt si statutũ in contractib. mulierũ, vel minorũ exigat cõsensum proximiorũ, nõ poterit interuenire consensus fœminarũ, cũ fœminæ sint imbecillioris cõsilij, & sic cum diuersa sit ratio, in hoc casu masculinũ non concipit fœmininũ. ita Bal. in l. j. C. de edẽ. & in l. fi. vbi etiã Ang. C. de verb. sig, Bal. in cõsil. ccj. vol. j. Ang. consi. cxcj. Cor. ꝑ. ccxxiiij. vol. ij. & ꝑ. lxxiiij. vol. j. & cõsi. clvj. vol. ij. & ꝑ. clj. vol. iiij. & cõsi. cccxvj. vo. j. Maria. Iun. consi. j. nu. 104. vol. j.

51 Limita, quia hoc non habet locum, quando statutũ requireret præsentiam proximiorum, quia tunc venirent etiam fœminę. Marian. Iun. consi. xlj. nu. 14. vol. j.

52 Secundò infertur, vt in feudo recepto pro se, & filiis nõ veniãt fœminę, ex quo fœminę ad feuda nõ admittuntur, c. j. §. filia. de success. feud. & ita declarat Pau. de Cast. & Alex. in l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius voc. Ias. in l. si quis id quod. in j. limit. ff. de iurisd. om. iud. Maria. Iun. consi. j. qui loquit in emphyteusi, nu. 117. vol. j. Rui. ꝑ. xlv. n. 27. vol. j. Maria. Iun. ꝑ. clxviij. n. 80. vo. ij.

53 Limita, quia hoc non procedit in feudo ligio, in quo etiam fœminæ de consuetudine admittuntur. Marian. Iun. consi. lxxvij. numero 22. volum. j.

54 Tertiò infertur, ꝙ quando testator voluit consulere cõseruationi familiæ, appellatione filiorũ non veniũt fœminæ. Soc. consi. lxxiij. vol. iiij. Paris. ꝑ. lvij. Maria. Iun. in ꝑ. j. nu. 118. vol. j. & consi. cxix. volu. j. & consi. clxviij. nume. 84. vol. ij. Grat. cõsil. liij. volum. ij. Ruin. consi. cxlvj. volumi. ij. Tiraquel. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. nume. 134.

55 Quartò infertur, vt in officiis, in quib⁹ requiritur maturitas iudicij, quæ in fœminis non reperitur, masculinũ non cõtinet fœmininũ. Spe. in tit. de dispu. & alle. §. post hoc. ver. vel sibi masculinum. Arch. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Pe. de Anch. in c. generali. de elect. in vj. Bal. in c. ad audientiam. el j. de rescrip. Sal. in l. quicunq;. C. de ser. fug. Ias. o. in l. tres fratres. in viij. limitatione. ff. de pact. & in dicta l. si quis id quod. in iiij. limitatione. Dec. in l. fœminæ. ff. de regu. iur. Tiraq. de leg. connub.

56 Quintò generaliter infertur, vt quando ex cõmuni ꝑsuetudine qualitas rei magis cõuenit masculo, quã fœminę, tũc masculinũ nõ cõcipit fœmininũ, vt no. Guido Papæ in sing. dxxij.

57 Tertiò limita principalem conclusionem, si lex, vel alia dispositio, quę aliàs cõtinere posset fœmininũ sub masculino, loquatur discretiuè, id est de per se in masculo, & de per se in fœmina, tunc enim masculinũ nõ concipit fœmininũ, ex quo expressum facit cessare tacitum, l. si ita. ff. de libe. & posth. l. Clemens patronus. ff. de hęre. instit. Bal. in l. in multis. ff. de statu hom. Ias. in l. si quis id quod. in iij. limitatione. ff. de iurisd. om. iud. & in l. tres fratres. in vij. limit. ff. de pact. Soc. in regula cclv. in vij. limit. & consi. lxiij. vol. iij. Dec. in c. significatũ. de præb. Gomes. in §. pœnales. inst. de act. Maria. Iun. ꝑ. j. nu. 37. vol. j. & consi. iij. vbi declarat. & consi. cxiiij. nu. 19. & ꝑ. cxxviij. nu. 50. vo. j. Rui. cõsi. xxij. vol. iij.

58 Declara, nam quando in eadem dispositione apparet, ꝙ vbi disponẽs voluit comprehendere fœminas, illas specificè expressit: si tamẽ postea in alia oratione eiusdẽ, dispositiõis ponat verbum masculini generis, tunc sub masculino non comprehendit fœmininũ, etiam si aliàs comprehenderetur. Cor. ꝑ. xlix. in prin. volu. iiij. & ꝑ. cclxxj. & ꝑ. ccccvij. volu. iiij. Alexand. cõs. xlv. volu. vij. & consi. ccxxxiiij. volu. vj.

59 Quartò limita, nã quãdo lex disponit in materia odiosa, odio irrationabili, tũc masculinũ nõ cõcipit fœmininũ, vt est tex. in l. q. sq; quis. §. filiarũ. C. ad l. Iul. maiest. ponit Bar. in l. j. ff. de verb. sig. & in l. si quis in tãtã. C. vnde vi. Bal. in l. quicunq;. & ibi Ang. in prĩ. & Sal. C. de ser. fug. Pe. de Anch. in c. generali. de elec. in vj. & ibi Dom. Ias. in d. l. si qs id quod. ĩ vj. limit. & in l. Gall⁹. in ij. lect. ff. de li. & posth. Cor. ĩ ꝑ. xiij. vo. ij. & ꝑ. ccxxiiij. eod. vo. & ꝑ. cccxxxv. vo. j. & ꝑ. cclxxj. vol. iij. & ꝑ. xcvj. vo. iij. & ꝑ. xcv. vo. ij. & ꝑ. xc. vol. iij. & ꝑ. lxxxij. vo. iiij. Alex. in ꝑ. xlv. volu. vij. & ꝑ. lxxxiiij. vo. iiij. & consi. lxxx. vo. j. & cõs. ccxxxiiij. vo. vj. Barba. cõs. 50. vo. iiij. Signoro. Homod. in cõs. clxxiij. Calca. cõs. xlviij. Hip. sin. cccxvij. Dec. in d. l. fœminę. & cõsi. lxiiij. Maria. Iun. cõs. j. n. 108. vol. j. & consi. x. & consi. xxiij. nume. 41. vol. j. Rui. cõs. ciij. nu. 15. vo. iij. & consi. xxij. nu. 14. vol. ij. etiã eodẽ vo. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in glos. ix. nu. 186. & pluribus seq.

60 Ex limitatione infertur, vt stante statuto, ꝙ agnati excludãt cognatos, sub isto capite agnatorũ non comprehenduntur fœminę agnatę. Cor. cõs. xiij. vo. ij. & cõs. ccxxiiij. eodem vol. & cõs. cccxxxv. vol. ij, Io. de Ana. in consi. iiij. in. ij. dubio. Brun. in tract. ꝙ stant. masc. in v. artic. in xiij. q. Paris. consi. xlvij. vo. iij. Maria Iun. in consi. j. nu. 115. vol. j. & consi. xxx. vol. j. & consi. ix. & consi. x vol. ij.

61 Secundò infertur vt stante statuto ꝙ frater excludat matrẽ, tamen mater non excludetur per sororẽ. Alex. consi. xlv. vol. vij. & consi. lxxxij. volum. iiij.

62 Et idẽ est, qa exclusa matre ꝑ patruũ à statuto nõ erit exclusa propter amitam. Cor. consi. xij. vol. j. Brun. in tract. ꝙ stãt. masc. in loco suprà citato. Maria. Iun. in consi. j. nu. 104. vol. j. Tiraq. de retract. lign. §. j. in gl. ix. nu. 188.

63 Tertiò infertur, vt stante statuto, ꝙ patruus excludat auunculum, non censetur virtute statuti exclusa matertera. Cor. consi. cclxxj. vol. iiij. Tiraq. in loco suprà citato. nu. 188.

64 Quartò infertur, vt excluso auo materno nõ dicatur exclusa auia. Bal. in l. quicunque. C. de ser. fug. Cor. cõs. lxxxij. vol. iiij. & consi. cclxxj. eo. vol. Alex. consi. xlv. vol. vij. Grat. consi. xxvj. vo. j. & consi. xxxviij. eo. vol. Tiraq. in loco suprà citato. nu. 187.

65 Et idem si statutum excludat à successione aui paterni, non tamẽ excludet à successione auię. Paris. cõs. xlix. vo. iij. Grat. in ꝑ. xxvj. nu. 60. vol. j. Maria. Iun. consi. xxiij. vol. j.

66 Et propterea quando statutum dicit, vt coniuncti & proximiores excludãt fœminas, tunc sub verbo, coniunctorũ vel proximiorũ, ñ veniũt fœminę Brun. ĩ tract. ꝙ stãt. masc. ĩ v. art. ĩ xiij. q.

67 Quintò infertur, vt statutum loquens de successione passiua masculorum non habeat locum in successione passiua fœminarum. Cor. consi. cclxxj. vol. iiij.

68 Et ꝓpterea si statutũ excludit à successione fratris, nõ videt excludere à successione sororis. Capra cõs. lxij. in iiij. dubio. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in gl. ix. nu. 188.

69 Contrariũ in hoc voluit Bru. in trac. ꝙ stãt. masc. in v. articu. in xiij. q. vbi dicit non esse recedendũ ab opinione Laurẽ. qui cõtrariũ tenebat in §. cęterum. inst. de leg. agna. success. qui tenet, vt statutum excludens dotatam à fratre excludat etiam dotatam à sorore. & idem tenet And. de Iser. in c. j. de nat. success. feud.

70 Tenendo primam opin. videmus etiam, ꝙ statutum, vt coniuncti ex latere patris excludant matrem, non operatur, vt fœminæ coniunctę ex latere patris excludant matrem. Maria. iun. cõs. xxiij. volum. j. & consi. ix. vol. ij.

Contrarium idem Maria. Iun. consi. x. vol. ij.

71 Sicuti etiã dicimus, ꝙ statutum excludẽs matrẽ à successione filij non censetur eã excludere à successione filię. Arch. in c. si quis suadẽte. xvij. q. iiij. & clari⁹ Dom. in c. generali. de elec. in vj. Alex. cõs. ccxxxiiij. vol. vj. & cõs. xlv. vol. vij. Curt. Sen. cõs. ix. Bru. in tracta. ꝙ stant. masc. in v. art. xiij. q. Tiraq. de retract. ligna g. §. j. in gl. ix. nũ. 189.

72 Prout etiã facit, quia statutum excludens fœminas propter agnatos, non excludit eas propter agnatas. Ang. ꝑ. cclxxxj. Bru. in tract. ꝙ stant. masc. in xij. artic. in ix. q. Paris. consi. xlvij. volu. iij. Maria Iun. consi. xxiij. vol. j.

73 Et statutũ preferẽs primogenitũ secũdogenito nõ prefert filiã primogenitã filię secundogenitę. Bal. ĩ l. omnes populi. ver. iij. qro. ff. de iust. & iur. Bru. in tract. ꝙ stãt. masc. in. v. articu. in xiij. q. & de his omnib⁹ plenĩ⁹ dicet infrà in titu. de stat. in vij. cõclus.

74 Sed tamen dubitatur pro declaratione istius quartę limitationis, quando dicatur statutũ cõtinere exclusionẽ odiosam odio irrationabili: & certũ est, ꝙ quando fœminę, quibus legitima debetur, prout filia, mater, & alię personę ascẽdẽtes vel descendentes excluduntur propter masculos, tũc illa dispositio sit odiosa odio irrationabili. sed quando transuersales, quibus non est debita successio excluduntur, tunc illa dispositio nõ dicitur odiosa odio irrationabili, ita declarat Corn. consi. xcvj. vo. iij. & consi. xiij. vol. ij. & consi. xcv. vol. ij. & consi. ccxxiiij. eodem volu.

Cõtrariũ sentit idẽ Cor. ꝑ. si. xcvij. volu. iij. & cõsi. xciiij. volu. ij.

75 Limita primã op. quę est magis communis, vt procedat tãtũmodò in capite exclusiuo, non autẽ in capite inclusiuo. Corn. ꝑ. si. xcv. vol. ij & cõsi. cxxxiij. eod. vol. Maria. Iu. cõsi. x. nu. 18. vol. j. & cõsi. j. nu. 107. & cõsi. xxiij. n. ij. vbi hãc dicit cõem. opi. eo. vo.

76 Quintò principaliter limita, si legis dispositio esset pœnalis, & correctoria, qa tunc in ea masculinũ fœmininũ nõ cõprehẽdit. ita declarat Ias. in l. si qs id quod. in vij. limit. ff. de iurisd. om. iu.

77 Quinimò istud procedit etiã si dispositio esset tantummodò correctoria, secundùm Paris. consi. xciiij. vo. iij. vide circa hãc limitationem suprà in vj. Ampliatione.

78 Sextò limita, nã stãte statuto, ꝙ stãtib⁹ masculis fœminę nõ succedãt, tũc dispositio loquẽs in genere masculino in materia successionis nõ cõtinet fœmininũ: ita Alex. in cõsil. cxxvij. vol. j. aliàs in cõs. xiiij. vo. iiij. & in l. Gall. §. j. in fi. ff. de lib. & posth. & in l. hęredes mei. §. cũ ita. ff. ad Treb. Pau. de Ca. cõs. ccccx. vo. ij. Soc. ĩ reg. ccxxv. in ij. limit. & cõs. lj. vo. iiij. & cõs. lxxiij. eod. vo. Barb. in repe. rubricę C. q. adm. & ĩ c. Raynald. de testa. & ĩ repe. l cũ acutissimi. C. de fideic. Ias. ĩ l. tres fratres. ĩ vj. limit. ff. de pac. & ĩ l. si qs id qd. in viij. limit. ff. de iurisd. om. iud. Georg. Natta ĩ c. quamuis. de pac. in vj. Cor. cõs. cxcvij. vo. j. Dec. cõs. dxlv. Cur. cõs. lij. & cõs. cxvj. Hipp. sing. cccxvij. Fel. ĩ c. i⁹ gña. j, dist. Bru. ĩ tract. ꝙ stã. masc. in v. arti. in xij. q. Goz. cõsi. xlv. ꝑ. lix. & consi. lxxxix. Paris. consi. xlviij. vol. ij. & consi. lvij. eodem vol. Maria Iun. consi. j. nu. 113. & consi. ciiij. vol. j. & consi. clxviij. vol. ij, Grat. cõs. lxij. volu. ij. & cõsi.

liiij. & cõsi. lvj. eo. vol. Rui. cõsil. clxviij. vol. ij. & cõs. xxxvj. vol. iij.

79 Limita, quando etiam stante statuto prædicto fœmina non excluderetur, vt puta si masculus esset incapax ad successionem, quia esset deportatus. Ruin. consi. cliiij. nu. 5. vol. ij.

80 Septimò limita, qñ ex cõiecturis appareret de cõtraria volũtate disponẽtis. l. Lucius. §. quæsitũ. ff. de leg. iij. not. Bar. ĩ l. fi. ff. ad Treb. & videtur sentire idem Bar. in l. j. ff. de verb. signi. dũ allegat tex. in d. §. quæsitũ. Sal. & Ang. in l. quicũque. C. de seru. fugit. Cuma cõs. cxvij. Signorol. Homod. cõs. clxxij. Ias. ĩ l. si quis id quod. in ix. limit. & in l. tres fratres. in ij. limitatione. & in ix. limitatione. & in consi. cxl. vol. ij. Alex. cõsi. xiiij. vol. iiij. Guid. Pap. q. ccccvj. Hippol. in sing. cccxvij. Calcan. consi. xlviij. Curt. consi. xl. Dec. in l. fœminæ. ff. de regu. iur. Paris. consi. lvij. vol. ij. & consi. xlj. vol. iij. & consi. xlix. eo. volum. Marian. Iun. consi. cxiiij. nume. 18. volu. j.

81 Amplia, quia idem est in dispositione statuti, quando sumi. potest contraria coniectura voluntati statuentium. Maria. Iun. consi. j. numero, 101. vol. primo.

Et facit, quod dictum est suprà in quarto lib. in tit. de subst. in secunda conclusione.

82 Octauò limita, quando testator in prima parte testamenti dixisset de filiis masculis, qa, si postea in alia parte loquatur simpliciter de filiis, intelligitur tantummodo de masculis, prout latè diximus suprà in iiij. lib. in tit. de testam. in x. conclu.

83 Nonò limita, si masculinũ exprimat qualificatè, vt puta qa dispositio loquat de religioso, vel de monacho. nã tũc nõ cõprehendit monialis, & sic masculinũ nõ ꝓcipit fœmininũ. Dom. in c. generali. de elec. in vj. Car. in cle. j. de elect. & in cle. eos. in fi. de cõsang. & affi. Bal. ĩ l. quicunq;. C. de seru. fugit. Alex. cõs. cxxxv. vol. j. Cæpol. cõs. xxvj. Soc. ĩ reg. cclv. in v. limit. apostil. ad Bar. in l. Lucius. §. q̃sitũ. ff. de leg. iij. q loquunt in materia odiosa, & pœnali.

84 Et idem etiam in materia non odiosa, sed fauorabili, ꝙ non comprehendatur fœmininũ, tenuit Bal. in l. tres fratres. ff. de pac. in prima lect. vbi Albert. in fi. & Ias. Anch. in repe. canonum statuta. in ver. sed hic quęritur. de const. Alex. consi. xiiij. vol. iiij. Barba. consi. 50. vol. iiij. glo. pract. sanct.

85 Et dicit Fel. in cap. veniens. de simon. ꝙ statutum loquens de fratribus minoribus, nõ comprehendit moniales tertij ordinis.

86 Contra hanc limi. tenet Fulg. cõs. cxxj. & Rayner. de Forliu. in d. l. tres fratres. Dec. in l. fœminæ. ff. de reg. iur. Abb. in c. de monialib. & ibi Fel. de sent. excom. qui tenent ꝙ appellatione monachorum veniunt moniales.

87 Decimò limita in contractibus, in quibus masculinum non continet fœmininũ. Archi. in c. si qs suadẽte. xvij. q. iiij. Bald. in l. Gallus. ff. de lib. & posth. in prin. Imol. in l. si ita. ff. de leg. ij. Arc. ĩ §. fi. inst. q test. tut. dar. pos. Rom. ĩ cõs. xxxv. Cuma. ĩ cõs. clxvj. Imo. in c. potuit. de locat. & in cõsi. xxxviij. Rom. in l. ij. ff. de verb. obl. ĩ l. sed si hac. §. q manumittit. ff. de in ius voc. Ale. in cõs. lxj. vol. j. & in cõs. cciij. vbi dicit istã esse cõem opi. vol. ij. & cõsi. cxiij. vol. ij. & cõsi. cxxv. vol. v. & cõsi. xj. vol. iij. & cõsi. j. vol. v. & in l. ij. §. liberos. ff. de in ius vocan. in l. si extraneus. ff. de cõdict. cau. dat. in l. quod dicit. ff. de verborũ obl. Bald. nouel. inter consi. Cor. cõs. xj. vol. j. Ias. in l. si quis id quod. ff. de iur. omn. iud. vbi dicit istã partẽ cõmunem. & in l. Gallus. in ij. lect. ff. de lib. & posthu. in consi. cxv. vol. j. Soc. in reg. cclv. in j. limit. Fel. in c. quoniam. de simo. Hip. in sing. cxcj. Cor. in consi. lxxiiij. in fi. vol. j. & in consi. ccxxxiij. vo. iiij. & cõs. cxcix. vol. ij. & in consi. ccxxxiij. vo. iiij. & cõs. j. vol. ij. & cõs. ccxj. vol. iij. Soc. in cõs. xlij. vol. iij. Goza. in consi. xx. Grat. cõs. liiij. vol. ij. & in cõs. lxiiij. vol. ij. Ruin. consi. xxxvj. vol. j. gl. consue. Turon. Bertr. in consi. xlvj. in fi. volu. j. in antiq. latè Tira. de retract. lignag. §. j. in gl. xj. nu. 181.

Contrarium sentit Bart. in l. j. ff. de verb. signif. vbi nullam facit differentiã inter contractus, & vltimas voluntates. & idem clarè voluit Bal. in l. ij. C. de iur. emphy.

88 Quod in cõcessione emphyteusis facta à priuato sub masculino fœmininũ cõprehẽdit. Idẽ tenet Saly. in d. l. ij. in xvij. q. C. de iur. emphy. Imo. in l. quod dicit. ff. de ver. obl. Et ꝓpterea Domin. in d. c generali. de elec. ĩ vj. nõ facit differentiã inter ꝓctus, & vltimas volũtates. & hoc ꝙ in ꝓctib⁹ masculinũ cõcipiat fœmininũ, tenuit Ang. in cõs. suo cxviij. incip. Auia ꝑ nepte Et ꝓpterea istã limit. reprobat Ale. ĩ cõs. j. vo. v. & Dec. ĩ d. l. fœminæ. ff. de reg. iur.

89 Tenẽdo primã opi. tanquã magis cõmunem, ex ea infertur, ꝙ in emphyteusi recepta ꝑ filiis, appellatione filiorũ nõ veniũt filiæ. Maria. Iun. cõsi. clxviij. nu. 79. vbi idẽ dicit in feudis. & tradit Fel. in c. cum. M. Ferrariensis. ver. & hinc est etiam. de const.

90 Limita, nã ita demũ in emphyteusi recepta ꝑ se, & filiis, nõ venit fœmina qñ masculi præferunt fœminis in successione vigore statuti, nã qñ fœminæ pariter admittuntur ad successionẽ vnà cũ masculis, tunc etiã fœminæ pariter videntur vocatę. Bar. ĩ l. vt iurisiurãdi. §. si liberi. ff. de ope. libe. Imo. ĩ c. potuit. ĩ fi. de loc.

91 Secũdò limita, qñ emphyteusis est recepta ab eo, qui ñ habet nisi vnicam filiam, & est in tali ætate constitutus, in qua non potest alios filios suscipere, quo casu emphyteusis recepta pro se, & filiis extenditur etiam ad illam fœminam. Hippoly. in l. j. §. fi seruus. numero 5. ff. de questio.

92 Limita illam conclusionem, quod in feudo recepto non venit fœmina, pluribus modis congestis per Curt. in tract. feud. in iij. par. prin. ad quem, breuitatis causã me remitto.

Tenendo igitur primam opin. tanquam magis communem in hac principali limitatione,

93 Sublimita, vt illa locum habeat, quãdo dictum esset de filiis, secus si dictum sit de liberis, nam tũc etiam in contractibus verbũ, liberis, filias comprehenderet, Anch. cõs. cxxxv. sentit Bal. & clarè sequit Alex. in l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius vo. Alex. ꝑ. si. lxxx. vol. j. Ias. in l. si qs id quod. ff. de iurisd. omn. iud. Goz. cõs. xx. Rui. cõs. clxxxviij. vol. ij. & cõs. cxiiij. vol. iij. Grat. cõsi. lxiiij. vol. ij.

Contrarium sentit Alex. in consi. lxj. vol. j. & expressè contrarium tenet Dec. in l. fœminæ. ff. de regu. iur.

94 Secundò sublimita, quando sequeretur absurdum, si in cõtractu masculinũ fœmininũ nõ contineret. Alex. in l. sed si hac. §. liberos. ff. de ĩ ius voc. & consi. lxj. vol. j. Dec. in d. l. fœminæ. Ruin. in consilio cxiiij. vol. iij.

95 Tertiò sublimita, nisi in contractu dictũ esset de filiis, & hæredibus, nam tunc veniunt fœminę, vt declarat Alex. in d. §. liberos. & Ias. in d. l. si quis id quod. & cõs. cxv. vol. j. Dec. consi. xxxij. Goz. ꝑ. xx. Rui. cõs. clxxviij. vol. ij. & ꝑ. xliij. vol. iij. & ꝑ. lj. eo. vol.

96 Quartò sublimita, nisi essemus in contractibus bonæ fidei, qui non ita strictè interpretantur, prout contractus stricti iuris. ita colligitur ex notatis per Cuma. in consi. clxvj.

Contrariũ tenet Ias. in d. l. si quis id quod. & ista videt verior.

97 Quintò sublimita in contractu donationis, in qua cùm fiat lata interpretatio, masculinum cõcipit fœmininum, ita Ias. in d. l. si quis id quod, Corn. cõs. clxxvij. vol. iiij. Dec. in d. l. fœminæ. & consi. xxxij. Paris. in consi. xx. vol. j. gloss. consuetud. Turon.

Contrarium sentit idem Cor. consi. cxcix. versic. circa alienationes. vol. ij.

98 Sextò sublimita, quãdo verba masculini generis in contractibus proferrentur à muliere, quia tunc veniret fœmina, ex quo non est credendum, quùd ipsa proprium sexum odio habuerit. Gozad. consi. lxxj. & consi. lxxix. in fine.

99 Septimò sublimita, quia limitatio habet locũ, qñ ista interpretatio, vt masculinum non concipiat fœmininum tendit in odium illius, cui imputatur, quare legẽ apertius non dixit, iuxta tex. in l. veteribus. ff. de pact. secus si tenderet in eius fauorem. qa tunc ad eius incõmodum & damnum etiam in cõtractibus masculinum conciperet fœmininum. Cor. in consilio clxxj. volumi. iij. & consilio clxxvij. volumine quarto.

100 Octauò sublimita, nisi dato ꝙ essemus in contractibus, tamen materia esset fauorabilis, quia tũc etiam in cõtractib⁹ masculinum contineret fœmininum, vt per Ias. in consilio cxv. vol. j.

101 Nonò sublimita, nisi esset consuetudo loci in contractu illo fœminas admittere, Imo. in c. potuit. de loca. Ias. in l. vt liberis. C. de collat. in l. certi condictio. §. si nummos. ff. si cert. pet.

102 XI. Limita principaliter, si ista interpretatio redundaret ꝗ ecclesiã, tũc enim masculinũ fœmininũ nõ cõtinet in præiudiciũ ecclesię, ita declarat Ias. in d. l. si quis id quod. ff. de iurisd. om. iud. dicens se ita consuluisse. Addo quòd istam opin. sensit expressè Bald. in l. ij. C. de iur. emph. & Alex. sequitur in consi. lxj. vol. j.

103 Vbi dicit Bal. quod in emphyteusi ecclesiastica masculinũ nõ cõcipit fœmininũ, ne sequat odiũ, scilicet exclusio ecclesiæ, ꝗ quã non fit interpretatio, vt masculinũ cõcipiat fœmininum.

104 Nec dicatur, ꝙ Bal. loquit in ꝗctibus, in quibus secundũ cõmunem conclusionem masculinũ nõ concipit fœmininũ: quia respondetur, quòd Baldus tenuit contrarium, ꝙ in contractibus & maximè in emphyteusi priuati masculinũ cõtineat fœmininũ, vt ibi ponit in d. l. ij. in loco paulò inferiori, & põderat Alex. in d. cõs. lxj. vol. j. ꝙ Bal. ita tenuerit in d. l. ij. & in cõs. j. vol. v. vnde Bal. qui loquit in ecclesia voluit sub masculino nõ cõcipi fœminiũ in cõtractibus, ne sequatur odiosa exclusio ecclesiæ, secus in cõtractibus cũ priuatis factis, in quibus masculinum conciperet fœmininũ. & sic Bal. propriè ꝓbat istã limit. ꝓut etiam ratio, in qua fundatur Baldi intentio probat istam limit. expressè.

Contrarium tamen tenuit Deci. in d. l. fœminæ. ff. de regu. iur. Ruin. consi. clxxxij. vol. ij.

105 Declara primam opin. maximè locum habere, si sub eadẽ dispositione in qua fit substitutio, si quis sine filijs decedat, fœmina fuerit expressè exclusa. Grat. in consi. lvj. n. 7. volu. ij.

106 XII. Limita, nisi lex vel statutũ loqueretur ꝑ verbũ vir, nam tunc nũquã masculinũ cõtineret fœmininũ, ꝗm Bal. ĩ c. licet vniuersis, de testib. facit tex. & ibi notãt Albe. Bart. Cy. & Ang. ĩ l. j. in ver. virorum. ff. de legib. & facit tex. & ibi not. Bal. in l. scripturas.

in verbo,virorum.C.qui pot.in pig.hab.Ponit Iaſo.in d.l. ſi quis id,quod.ff.de iur.om.iud.glo.pragm.ſanct.

107 Et idē dictum ſit de filiis maſculis, quia tunc fœminæ non veniunt,Abb.in conſ.xxxvj.vol.j.

108 Et ꝓpterea dicunt Hoſt.& Io.And.in c.Rainaldus.de teſta. ꝙ ſi facta ſit ſubſtitutio, ſi quis deceſſerit ſine filiis maſculis, fœmina nō facit deficere cōditionē.& idē,ꝙ appellatione liberorū maſculorū nō veniāt nepotes ex filia,dicit Spe.in tit.de emphyteuſ.§.nūc aliqua.ver.cxlvj.Bal.in aut.ſi quas ruinas.C.de ſacroſ. eccl.tenet Ang.& Alexā.in d.l.ſed ſi hac.in §. liberos.ff. de in ius vocand.& Alex.& Iaſ.in l.Gallus.in §.nūc de lege. & ibi Iaſ. ff.de lib.& poſth.& iſtā limit.ad regulā,ꝙ qñ dictū eſt de filiis maſculis, nō veniant fœminæ,ponit Anto.de But.in conſil.xlvj. incip. rectè deciſum eſt,& ponit Iaſ.in d.l.ſi quis id,quod.ff.de iur.om. iud.Ioan.de Ana.in conſ.xxij.Dec.in d.l.fœminæ, de reg.iur.

109 XIII.Limita,in dictis teſtium,in quibus ſub maſculino nō continetur fœmininum,per Ale.in conſ.clxxxj.vol.j.latè Tiraq. de retrac.lignag.§.j.in gl.ix.nu. 145.

110 XIIII. Limita,qñ maſculinū, & fœmininum ſunteiuſdem nominis, vt filius,filia, ſec° ſi diuerſi nominis,vt frater ſoror, ita dicit Capr.in conſ.lxij.in fi.Cor.in conſ.cclxxj.vol.iiij.

111 Sed ꝙ iſtā limitationem vī caſus formalis ī l. tres fratres.ff. de pact.& ideo nonnulli voluerunt,dicere,ꝙ iſta limitatio procedit,vbi verbū frater,profertur in ſingulari , ſe cus ſi in plurali , & ita procedit tex.ind.l.tres fratres.Et iſtā reſponſionē ponit in d.l. tres fratres.Pau.de Caſt.Ale.in cōſ.lxxxiiij.vol.iiij.Sed nec iſta reſponſio eſt bona , quia eſt contra tex.in l.Lucius. §.quæſitum.ff. de leg.iij.&in l.Lucius.§.Mæuia.ff.ad Treb.& ponit Iaſ.in d.l.tres fratres.ff.de pact.& contra eam tenet Imol.in l. ſi ita.ff. de leg. ij.

112 XV.Limita quando præmiſſum eſſet de filiis maſculis, & poſtea diſpoſitio diceret infra ſcriptos,ſvel dictos quia intelligitur infraſcriptos,id eſt,filios maſculos,vt per Franc.Curt.in cōſ. cxvj.& Cor.in conſil.cj.vol.iiij.

113 Idem ſi diceret,vt ſuprà,& ſuprà dictum eſſet de maſculis, Alex.in conſ.xlviij.vol.iiij.

114 XVI.Limita,vbi ſecundum cōem vſum loquendi diuerſo nomine maſculus,& diuerſo fœmina nuncuparetur , quia tunc ſub maſculino fœmininum non continetur,ita declarat Fulgo. in conſ.xxxiiij.Alex.in conſ.lxxxiiij.vol.iiij.Abb.in conſi.xxxvj. in fi.vol.j.Geor.Natt.in c.quamuis.de pact.in vj.

115 XVII.Limita, qñ ſi maſculinū conciperet fœmininum, ſequeretur abſurdum,vt declarat Pet.de Anch.in ꝓrep.c.canonum ſtatuta.in xiiij.q.prin.de conſt.refert,& ſequitur Alexā. in conſi. xlv.vol.vij.Brun.in trac.ꝙ ſtant.maſc.in v.art.in xiij.queſt.

116 XVIII. Limita,qñ ſi maſculinū ꝛciperet fœmininū,ſequerentur plures improbationes,q a tūc maſculinū nō cōtinet fœmininum,ita tenet Abb.in ꝛſ.xxxvj.in fi.vol.j.ver.iij.facit.Cor.in ꝛſ.cclxxj.vol.iiij.ver.itē ꝓ vna correctione.& in ꝛſ.ccxxiij.vo.iij.

117 XIX.Limita,qñ maſculus ꝓfertur ſub nomine proprio,ꝙ tunc maſculinū non cōcipit fœmininū,Bart.in l j.ff.de verb.ſig. Dom.in c.gñali.de elect.in vj.Card.in cle.j.de elect.Ang.in l. qui cūque.C.de ſer.fug.Soc.in reg.cclv.in viij.limit.Dec.in l. fœminæ.ff.de reg.iur.

118 Idem ſi nominatis filiis nomine proprio diceret teſtator,ſi dicti filij,vt per Mari.iun.in conſ.cx.vol.j.

119 Limita,niſi maſculinū ſub nomine proprio poneretur in lege decidēte ius generale,vt not.Dyn.in ca.ꝙ alicui.de reg.iur. in vj.per Pet.de Anch.in d.c.generali.de elect.in vj.Sal.in l.quicū que.C.de ſeru.fugit.

120 XX.Limita econtra fœmininum nō concipit maſculinū. vt per Dec.in c.cum in cunctis, in prin.de electio.

121 XXI.Limita qñ de fœmineo ſexu facta eſſet ſpecialis prouiſio,ꝙ tūc ñ venit ſub maſculino,gl.pragm.ſanctio.Bru. ī trac. ꝙ ſtant.maſc.in v.artic.in xiij.q.vide ſuprà in iij.Limitatione.

122 XXII.Limita qñ adeſt ſtatutū,vt ſtatuta intelligant,ꝓ ut iacēt,& ad literā,Mari.Soc.iun.in ꝛſ.j.n. 102.vol.j.& cōſ.xxiij.vo.j.

123 XXIII.Limita,qñ ageretur de excludēda matre à luctuoſa filij ſucceſſione.Maria.iun.in conſ.xxiij.nu.45.vol.j.

124 XXIIII.Limita,nā ratione contrarietatis euitandæ maſculinum non concipit fœmininum,Rui.conſ.ciij.vol.iij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Iura & actiones an veniant appellatione mobilium,vel immobilium, vel dicantur tertia ſpecies.

1 ALiqui voluerunt,prout videt eſſe magis cōis opi. vt iura,& actiones dicātur tertia ſpecies, & nō veniant appellatione bonorū mobiliū vel immobilium,per text.in l.à diuo pio. §.in vēditiōe.ff.de re iud.in l. quā Tuberonis.§.fi.ff.de pec.in l.vnica.§.exactio. iuncta gl. in verbo, ī corporalibus.C.de rei vxor.act.in l.bñ à Zenone. in §. & nemo audeat.C. de quadr. præſ.Guid.de Suza.ī iiij.q. per cū diſputata, inci.pone,q̄ſt.de facto ſtatutū dicit.Spec.in tit.de fruc.& intereſ. §.j.ver.ij.q̄ritur.& ibi Io.And.Barto.in l.pōt.ff.de auth.tut.in l. mouentiū.ff.de verbo.ſig.in repe.l.ſi arrogator. ff. de adop.& in cōſ. 50.& cōſ.ccxxxiiij.& in l.Centurio.ff.de vulga.& pup.in d.l. quā Tuberonis.§.fi.ff.de pecu.Idē tenet Gul.de Cu.ī l.j.ff.de ſtat. hom.Bal.ī l.ſi cōſtāte.§.ſi bona,&ibi Ang.Imo.& Ale.ff.ſol.mat. Abb.ī c.nulli.de rebus eccle.nō alie.& ibi Imo.& Barba.Ale.in l. à Diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iud.vbi dicit iſtā* cōem opi. & Ale.in apoſtil.ad Bar.in l.pōt.ff.de auth.tuto.& ī l. mouentiū. ff.de verbo.ſig.Bal.in rubrica C. de iure fiſ.ī fi. lib.x. Rapha.Fulg. ī l.j.C.ſi aduerſ.trāſac.& ī l.q̄ Tuberonis.§.fi.ff.de pec.& ibi ēt Bal. Ale.ī ꝛſ.cix.vol.iiij.Guido Papæ q.ccxcj.cccxlj.& ccccxcix.Deci. Tholoſ.& ibi apoſt.deci.cccxv.Guido Papæ ī q.lij.&cccxv. Gual. cau.ix.de leg.Bert.in cōſ.cxc.vol.j.& in ꝛſ.cclxxij.vol.iij.& cōſil. xxxiiij.vol.ij.Pariſ.in ꝛſ.lxvij.vbi ampliat, & limitat.& in ꝛſ. xcvj. vol.ij.Maria.Iun.ꝛſ.cxv.vol.j.Mant.in cōſ.cclxj.Maria.Iun.ꝛſil.lj. vol.ij.Rui.ꝛſ.cxxvj.vol.j.Maria.Iun.ꝛſ.lxxix.vo.ij.Rui.ꝛſ.cxxviij. vol.j.& ꝛſ.cxv.vol.iij.& ꝛſ.cxxxix.vol.v.Ang.in auth. de nō alie. §.j.in ij.lect.Bal.in c.j.in fi.prin.de pac.tenen.Iaſ.q dicit cōſulēdo ita tenuiſſe in l.ſtipulatio hoc mō ꝛcepta.ff.de verb.obl.Purp.in l.ex ꝓuentione.C.de pact.Albe.in tract.ſtat.in iij.par.q. xiij.Oldr. in ꝛſ.ccxix.incip.factū tale eſt,dñs Rex.Card. in ꝛſ. lxvj. & in ꝛſi. lxxij.& in cle.j.in x.q.vbi etiā Pau.de Eleaz.de reb. eccl nō alien. Roma.in cōſ.dix.Imol.& Dom.in c.ij.de reb.eccl.non alie.in vj. Maria.in tracta.oblat.Ale.ꝛſ.xxxj.& ꝛſ.xlv.vol.j.& in ꝛſ.cxxv.eo. vol.j.& in ꝛſ.lxviij.vol.vj.& in cōſ.ccxliiij.vol.vj. & in conſil. liij. vol.iij.Soc.in conſi.cj.& in conſ.clxxv.Cor.conſi.ciiij.volu.ij.& conſi.clxxiij.vol.iij.& in ꝛſ.ccxxxvj.vol.iiij.& in conſi.vj.vol.iiij. Lap.alleg.xcij.Dec.in cōſ.ccxxxvij.Guido Papę q. cccclxxxix.& cccxlj.Aluaro.in c.j.§.j.de feud.cognit.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in xij. q.Iaſ.in cōſ.v.vol.iij.vbi teſtatur hanc eſſe.cōem opin.

2 Amplia,etiamſi dictū ſit mobilium,& immobilium quorum cunque,Pariſ.in conſi.xxv.vol.ij.

3 Secunda fuit opinio ,nā aliqui voluerunt , ꝙ aut actio , & ius competebat ad aliquid mobile,& cenſeatur actio,& ius qd mobile:ſi aūt competebat ad aliquid immobile,cenſeat ius,& actio qd immobile.Ita gl.in l.j.C.ſi aduerſ.trāſact.in gl.fi.& gl.in auth. de nō alie.in gl.in verbo,numeranda.Bar.in l.ſi ſic.§.fi.ff.de lega. j.& ibi Ange.Dy.in l.pōt.ff.de autho.tut.Chaſſa. in cōſue. Burg. Brun.in tract.quod ſtant.maſc.in xxvj.q.Bal.in auth.hoc ius por rectum.C.de ſacroſ.eccle.Soc.in cōſi.cj.& in cōſi.clxxv.Alex.in conſi.cix.vol.iiij.Maria.Iun.in conſi.xcvij.vol.ij.

Contrarium tenet Dy.in conſi. viij.Pariſ.in conſ.xciiij.volu.ij.

4 Iſta tū prima opinio ſaluari pōt,qñ neceſſe eſſet,ꝙ actio connumeraret inter vnā,vel alterā ſpeciē, & ſic ĩter res mobiles,vel immobiles,quia tūc actio ſi competit ad immobile, iudicat immobilis: ſi dat ad mobile , iudicat mobilis:ita declarat Bart. in l. mouētiū.ff.de verbo.ſig.in l.pōt.ff.de auth.tut.in l.j.C. ſi aduerſ. tranſact.Bar.in ꝛſ. 50.& hoc eſt,quod voluit dicere Bal.in ca.j.in fi.prin.de pac.tenen.& in c.j.§.j.de feud.cog.Roma.in conſi. dix. Card.in ꝛſ.lxxij.Imol.& Dom. in c.ij. de reb. eccl. non alie. in vj. Maria.in tract.obla.Soc.in conſ.cj.vol.j.Alex.in l.à diuo Pio.§.in venditione.ff.de re iudic.& ꝛſ.xxxj.vol.j.& ꝛſ.cxxv.vol.j.Ang.in l.ſi conſtante.§.ſi bona.ff.ſol.matr.Abb.& Imol.in c.nulli.de reb. eccle.non alien.Io. Crot. in l.ſtipulatio hoc modo concepta. ff. de verb.obl.Card.Alex.in ca.j.§.j.de feud.cognit.apoſtil.ad deci. Tholo.deci.cccxv.Guido Papæ in q.lij.Bertr.in conſi.cxc. vol.j.

5 Limitat iſtā cōcluſ.Bal.in c.j.§.j.de feud.cognit. ꝓcedere tantummodò in diſpoſitione legis, quia in hominis diſpoſitione nunquā appellatione mobilium vel immobilium venit actio.

6 Limitat etiam.ij.Roman.in ꝛſ.dix.ex mente Lap. alleg. xcj.in fi.qñ actio daretur ad pecuniā in genere, quia cùm genus nō ſit quid mobile,actio competens ad pecuniam in genere non dicitur quid mobile,nec poteſt prout quid mobile conſiderari.

7 Tertia fuit opinio,ꝙ actio,& ius cōnumerent inter immobilia,& iſtā opi.ponit gl.in l.mouentiū.ff.de ver.ſig.& ī l.fi.in gl. pe. C.in gb.cau.ī integ.reſt.nō eſt neceſ.Iac.de Bel.ī auth. de nō alie.

8 Quę opinio pōt procedere in iuribus ſeruitutū , quæ cohærent rebus immobilibus,Imol.in c.nulli.de reb.eccl.nō alie.Maria.in trac.obla.aliàs nec etiā ex communi vſu loquendi actio pōt inter mobilia cōnumerari,vt no. Fel. in prooem. Decret. ex mente Ioan.And.in add.ad Spe.in titu.de fruct.& intereſſe.in §.j.

9 Et an actio ꝓnumeretur inter mobilia,vel immobilia,vide ad longū per Tiraq.de retract.lignag.ī §.j.in gl.vij.in prin.vſque ad numerum 36.vbi pluribus modis declarat, ad quē me remitto.

10 Et nota,ꝙ iura & actiones nō circumſcribuntur loco , vt dicit Rui.conſi.clv.volu.iij.Tiraq.de retract.lignag.§.xxxvj.in glo. iij.num. 14.& ſeq.vbi plura cumulat.

CON

CONCLVSIO VIII

ARGVMENTVM.

Annui redditus veniunt appellatione immobilium.

1 ANnui autē redditus iuxta cōmunē cōcluſionē cōnumerātur inter immobilia. cle.exiui. §.cūq; annui reditus.de verb.ſignifi.l.iubemus.la ſecūda.& ibi Bald. not.in princ.C.de ſacroſ.eccleſ.& in §.j.ī auth. de nō alien.ibi,ciuiles annonas.& ibi gl.& Ang.& ī l.hac edictali.§. his illud.ibi,annonarū quoq; ciuiliū.& ibi gl.Cy.& Bal.C.de ſec.nu. Bal.in c.j.in fi.prin.de pac.tenēd.Bal.ī l.j.C.de ſuffrag.Fed.de Sen. ꝛſ.xij.Ro.ꝛſ.clxxxvij.Im.in c.nulli.de reb.eccl.nō alie.ī c.ij.eo.tit. in vj.in cle.j.eo.ti.Gem.in ꝛſ.xl.Dec.in c.in ꝑſentia. n.70. de ꝓbvbi dicit ꝙ ideo annui redditus per fratres minores acquiri nō poſſunt.Chaſſa.in ꝛſue.Burg.Guid.Pap.in ſing.ccxcvj.Bert.in ꝛſ. clxxij.vol. ij.& in cōſi.cclxxvj.vol.iiij.Brun.in tract.ꝙ ſtant. maſc. in xxvj.q.Tiraq.qui declarat de retrac.lign.§. j.ī gl.vj.n.3. & ſeq.

2 Quam concluſionem limitat Bar.in l.ſciendum,in prin.n. 10. ff.qui ſatiſda.cog.& Bal.in c.j.de controuerſ.inter vaſall.& epiſc. qñ annuus redditus debetur de re immobili, ſec° ſi de re mobili.

Contrarium autem tenet Cardi.Alex. in c.j.§.j.de feud.cog.& Claud.in tract.feud.in rub.quæ res in feud.dar.poſſ.

3 Secundò limitat Feder.de Sen.in ꝛſ.xij.ſi modo annui reddit° deberentur in perpetuū ſeu ad longū tempus. ſequiē Bal.in l.priuilegia.C.de ſacroſ.eccl.& in c.j.de cōtrouerſ.inter vaſal.& epiſcopū.in l.etiā.C.de execu.rei iudic.Dom.ī c.ij.de reb.ecc.nō alie. in vj.Angel.& Alex.in l.ſi conſtante.§.ſi bona.ff.ſol.mat. Alex.in apoſtil.ad Bar.in l.mouentiū.ff.de ver.ſign.Pariſ.in ꝛſ.lvj.nu. 15. vol.iij.Rui.ī ꝛſ.lxxxij.vo.ij.Mari.ī tra.obl.vbi ſublimitat niſi eſſet eadē ratio prohibitionis,etiā in annuo redditu breui duraturo.

4 Tertiò limitat,Bal.ī d.c.j.§.j.de cog.feud.in l.etiam C.de exec. rei iudic.vt iſtud ꝓcedat,quando debetur actione reali,ſeu mixta,ſecus ſi perſonali. & idem dicit Aret.cōſi.x. Barb. in l.ſed ſi ex ſtipulatu.ver.adde etiam.ff.de verb.obl.Ruin.conſi.lxxxij. vol.ij.

Contrarium Maria.in tract. oblat.

5 Alia fuit opinio Abb.in c.nulli.de reb.eccle.nō alien.vt in annuis redditibus fiat eadem diſtinctio,prout in iuribus, & actionibus,quia ſi per ſe cōſiderentur,cenſentur tertia ſpecies, ratione autem adiuncti reputātur,ꝓ ut id ad quod cōpetunt.& iſtā diſtinctionem ſequitur Mari.in tract.obla.Alexā.in apoſtill.ad Bartol. in d.l.mouentium.ff.de verbo.ſignifi.

6 Et nota,quia licèt incorporalia reputentur inter immobilia, Ripa in iij.reſpon.lib.ij.

7 Tamen credita montiū nō reputantur inter immobilia,vt tradit Rui.ī ꝛſ.lxxxij.vol.ij.& hęc erit quarta lim.huius ꝛcluſionis.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Perſona loquentis non venit in generali ſermone.

1 REgulariter in generali ſermone non venit perſona loquentis.l.Paulus.§.fi.& ibi glo.& Bar.ff.de pignor.l.inquiſitio.vbi Bald.& Saly.C. de ſolut. Alber. poſt alios in l.frater à fratre.ff.de condict.indeb.num. 16. Imola in cle.ij.de iureiur.Ruin.conſ.lxxxix.vol.j.conſ.xlij.vo.iiij.& cōſ. xliij.eod.vol.Gram.conſ.iij.poſt deci.nu. 13.& ſeq.

2 Amplia,quia ſi quis promiſit aliquem defendere ꝗ omnes homines,nō ſolū nō tenet illum defendere ꝗ ſe ipſum,ſed etiam nō tenetur illum defendere ꝗ proprios filios, vel proprios parentes, & ſimiliter ſtante etiam eadem ꝓmiſſione nō tenetur quis accōmodare arcē ꝗ filios,vel parentes:Alberic.in l.frater à fratre.ff.de cōd.indeb.nu. 16.ſentit Abb.in c.petitio.ff.de iureiur.Hip.ī l.j.§.ſi ſeruus.el ij.ff.de q̄ſt.Ruin.in ꝛſ.xlij.nu. 15.& cōſ.xliij.n. 18.vol.iiij. Bal.in l.cū acutiſſimi.C.de fideic.Imol.poſt alios ī cle.j.de iureiu.

3 Limita in vaſallo , qui ſi iurauit dominum defendere contra omnem perſonam,tenetur illum defendere ꝗ quaſcūque perſonas. Bal.in c.imperialem.de prohib.feud.alien.per Feder.Alberi. in d.l.frater à fratre.nu. 16.ff.de cond.indeb.

4 Primò limita , vt concluſio principalis locum habeat qñ gratuito ꝓcedit diſpoſitio,ſecus,quādo ex cōtractu præambulo.Ita Cyn.Alber.& Saly.in d.l.inquiſitio.Bart.in l.j. in fi.ff.de ſenat.

5 Secundò limita,nā in generali ſermone venit perſona,ad quā ſermo dirigitur,gl.Iac.But.ī d.l.inquiſitio,& ibi Sal.C.de ſolutiō.

Contrarium Arch.in c.deinde.xxvj.diſt.Dec.in l.iij.§.ſi procurator.num. 20.ff.quod quiſq.iur.

6 Tertiò limita,ſi alias diſpoſitio nō poſſet operari.Hip.in l.j.§.ſi ſeruus,el ij.ff.de quæſt.poſt Bar.ī l.ſi qs legauerit.el j.ff. de le.j.Iaſ. in l.admonendi.in j.lect.numero 40.ff.de iureiur.Fabi. de Mont, in tract. emp.& vend.in vj.q.numero.20.

7 Quartò limita, quando identitas rationis ſuaderet, vt etiam perſona loquentis contineri deberet,vt not.Sal.in d.l.inquiſitio. Abb.in c. petitio.de iureiur.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Pertinentiarum appellatione quid contineatur.

1 DOctores communiter concludunt,vt pertinentiæ applentur,quæ vel ex ſtatuto, vel ex cōſuetudine accedūt, rei,de cuius pertinentiis agitur, Inn.in c. cū ad ſedem. verſi.dic ꝙ pertinentiarū nomine.& ibi Ioa. And.ver. pertinentiarū autem nomine.Ant.de But.ver.oppono ꝙ nō procedat.& Abb.ver. ſed nūc quero.& Card.Ancha.& Im.ver.item aduerte.& Collectar.n.9.de reſt.ſpol.Bal.cōſ.ccccclxviij. verſ.iſtis ergo.vol. iij.& cōſ.ccccxx.ver.iſtis ergo.vol.j.& cōſi.cccclv.ver. iſtis ergo.vol.v.Old.cōſ.x.in prin.Spe.ī tit.de relig. dom.ver. qualiter autē.& ibi Io.And.in addi.Abb.cōſ.lxij. verſ.ij.principaliter. vol.ij.Pract.Pap.in libel.actio.real.in verbo, cum pertinētiis ſuis. Soc.in reg.ccxcv.in prin. & cōſ.xlvij.ver.ſed iterū.Dec. cōſ.dxvj. verſi.& ſicut domina.Maria.iun.conſi.clx. numero,33. volu.ij.

2 Amplia,quia ſub nomine pertinentiarū veniunt omnia, quæ pleno iure pertinēt,vt dicit Card. cōſ.xlvij. verſ.ad aliud reſpōd.

3 Et propterea ſub nomine pertinentiarum eccleſiæ venit cura populi,vt dicit Cald.in conſi.vj.de verb.ſignifi.

4 Secundò amplia,etiamſi accedant rei nedum iure communi, ſed etiam iure ſpeciali, Hoſt.in ca.cum ad ſedem.verſicul.verum tamen ſi eccleſia.& ibi Card.& Imol.ver.item aduerte.de reſtitu. ſpol.Barbat.conſ.lvij.verſ.& ideo cum Innoc.vol.iiij.

Contrarium tenuit Innoc.in d.c.cum ad ſedem.verſ.nomine pertinentiarum.

5 Sed dic pro concordia , ꝙ in hoc caſu attendenda eſt tā qualitas perſonarum, quàm etiam qualitas petitionis in libello factæ, vt poſt Io. And.in d.c.cum ad ſedem. declarat Abb.ibi,verſic.ſed tunc verò.& Ant.de But.ver.ſed dubium eſt.

6 Prout etiam ex ſubſcripta poſſeſſione declaratur quid veniat ſub nomine pertinentiarum, Pariſ.conſ.iij.nu. 10.& ſeq.vol.iij.

7 Primò limita, quia concluſio procedit in petitorio,nā in poſſeſſorio noſe pertinentiarum veniūt ēt quæ nec de conſuetudine,nec etiam ex ſtatuto ſunt deputata ad illum effectum, cum in poſſeſſorio veniant etiam damna,& iniuriæ, Inno.in c.cū ad ſedē.verſ.hæc habent locū.& Hoſt.ver.& habent hæc locū.& Ioā. Andr.verſ.& habent hæc locū.& Card.ver.item procedūt.Abb. ver.& habent hæc locum.& Collect.nu.9.de reſt.ſpol.

8 Ex quibus infertur ad illam q.an dominus Caſtri,qui habebat in dicto Caſtro nedum iuriſdictionem, ſed ēt certa bona particularia,tradendo & concedendo Caſtrum cū pertinentiis, cenſeat cōceſſiſſe,& tradidiſſe ēt bona particularia.in qua q.Imol.in l.iij. & ibi Alex.ver.circa iſtā quæſtionem.ff.de acq.poſſ.tenent bona particularia non venire in cōceſſione.& idem tenet Alex.conſi. ccxxij.in fi.vol.iij.& conſi.xiiij.volu.vj.Aret.conſ.xv.Affl.in vſib. feud.in tit.de Capit.qui cur.vend.nu. 8.Iaſ.in l.fi.verſ.vide etiā.de cōſt.Prin.Rui.conſ.xlv.vol.j.Maria.iun.conſ.clx.nu.32.vol.j.

9 Et iſta opinio abſque difficultate videtur procedere, quando Dominus Caſtri illa bona particularia , nō eodem iure cū caſtro poſſidebat,ſed diuerſo, Aret.in l.iij.verſi.adde etiam.ff.de acquir. poſſ.Maria.iun.conſ.clx.nu.32.volu.ij.

10 Vel qñ diſponens de Caſtro non erat ipſe dominus terrarū, ac poſſeſſionum particularium,vt conſiderat Aret.conſ.xv.

11 Cōtra principalem cōcluſionē,ꝙ ēt bona particularia videātur cōceſſa,tenuit Bal.in c.j.verſ.modo hic quæritur.de capit.qui cur.vendid.Cor.cōſi.cccxxj.ver. ꝓdeciſ.volu.iiij.Are.in l.iij.ff.de acq.poſſ.Affl.in d.c.j.nu. 52.& ibi Aluar.verſ.aut conceſſit caſtrū. & Præpoſ.Alex.verſiculo, quæro ab extra,in tit.de capit.qui cur. vendid.Iaſ.in l.quo minus.n.20.ff.de fluminib.Barb.cōſ.lvij.verſ. & ideo cū Innoc.vo.iiij.Dec cōſ.dxvj.ver.& ſicut domina.& cōſ. dxvij.verſ.& dato ꝙ eſſet.Maria.iun.in conſ.cvj.nu. 3.vol.ij.

12 Pro cōcordia ſequi poteſt diſtinctio Aret.in l.iij. de acq.poſ. quam ſequitur Maria.iun.conſ.clx.nu.32.vol.ij.vt quando bona eodem iure dominus poſſideret,tunc cenſeantur conceſſa:ſecus quando diuerſo iure ea acquiſiuiſſet.

13 Limita primam opinionem quando ex conſuetudine terrę, & poſſeſſiones particulares accederent ipſi Caſtro,quia tunc venirent ſi ad ipſum diſponentem ſpectarent.Innoc.in c.cùm ad ſedem.de reſtit.ſpoliat.Bald.conſ.cccclxviij.vol.iij.& cōſi.ccccxlv. volu.v.Soc.conſ.xlvij.volu.j.

Secun

14 Secundò limita, nisi dictũ esset vltra pertinentias, etiam iura ad Castrũ pertinentia, Ale. in apostil. ad Bar. in l. quominus. ff. de flum. Are. consi. xv. ver. iij. præmitto.

15 Tertiò limita, nisi ex coniecturis aliud appareret, puta si ex qualitate pretij argui posset, vt ẽt Molendina, vel aliæ res particulares videntur comprehensæ sub concessione Castri cũ pertinentiis. Imo. in l. iij. in fi. & ibi Aret. ff. de acq. poss. Alex. consil. ccxxij. in fi. volu. vj. & cons. xiiij. volu. vij. Affl. in tit. de cap. q cur. vend. nu. 8. in vsib. feud.

Sed tenendo aliã opi. vt res particulares veniant sub nomine pertinentiarum,

16 Primò limita, nisi ex qualitate pretij aliud colligi posset, pur ꝓximẽ dictũ est in ꝑcedenti limitatione ꝓtrariæ conclusionis.

17 Secundò limita, nisi post specificatas res particulares adiicetur verbũ pertinentiarũ, Quo casu aliæ res particulares nõ expressæ in concessione non venirent, vt dicit Soc. ꝓ. xlvij. ver. sed pro solutione est. vol. j.

Ds Legibus, & Constitutionibus.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Lex generalis an comprehendat casum priuilegiatum.

1 LEx gñaliter loquens non comprehendit casus speciales, & multũ ꝓgatiuos. Ita infertur ex dictis Saly. in l. fi. C. de iu. dot. ponit Iaſ. in l. i. ff. solut. matr. in l. si cõstante. ff. eo. tit & in consi. clvii. vol. ij. & in cõs. clxxj. vo. iiij. Soc. in ꝓ. xlvj. vol. iiij. Ant. de Fan. in tracta. de pig. & hypoth. viij. par. princ. Chassan. in cons. xxxij. Calcan. in cõs. xiij. Chassan. ĩ ꝓsuet. Burg. Goza. in ꝓ. xliij. & ĩ cõs. lxvj. Rui. ꝓ. cxxxvj. vol. iij.

2 Sed quicquid allegatur per tenentes istã opin. prout sunt plures gl. & aliqua iura pro ista parte, vel loquunt, qñ casus ille erat specialiter determinatus antiqua lege ita ꝙ lex noua superueniens gñalis nõ tollit legẽ antiquã specialẽ determinationẽ habentẽ. vt est gl. in l. sciendum. ff. qui satisd. cog. vt ibi per Doct. gl. in verbo, vacantibus. in auth. de hæred. quæ ab intest. & per Bar. in extrauag. ad reprimendũ. in verbo, non obstantibus. Fulg. in l. in testamentis. C. de testam. vt per Caccialup. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. & ita loquitur Alex. in consi. lxxx. vol. j.

3 Et ꝓpterea dr, vt lex gñaliter loquens nõ tollat priuilegium alicui specialiter cõcessum, gl. in l. iij. in verbo, decurionibus. C. de silẽtia. lib. xij. Lofred. in cons. xxxj. Roma. cons. ccccxxvj. in fi. vers. quinta principalis.

4 Vel qñ ẽt fuit facta expressa declaratio per leges vt in generali oratione non veniant aliqui casus speciales, vt de episcopo dr in c. quia periculosum. de sent. excom. in vj.

5 Sed istã opinionẽ tenet Pet. de Anch. in repet. c. canonũ statuta. ver. sed alibi quærit Bart. in xiiij. q. de cõst. Bal. in l. oẽs populi: vers. itẽ nota ꝙ gñale statutũ. ff. de iust. & iur. & ponit Ale. in l. talis scriptura. ff. de leg j. Cacc. in l. oẽs populi. ff. de iust. & iur. Ang. in disput. exorta guerra. Nell in trac. bannit. in ij. par. tertij tp̃is. q. xlj. Hipp. in rub. de crim. falſ. & in l. j. §. si seruus. ff. de quæst. & in sing. clxiij. Rui. cons. xxvj. in subscriptione. vol. iij.

6 Pro qua opinione ego adduco cõe dictũ Bar. in l. Lucius. ĩ fi. ff. ad Turp. vbi dispositio gñalis de carceratis relaxandis nõ habet locũ in carceratis ob crimen falsi, nisi id specialiter exprimatur. & idem Nell. in tract. bannit. in iij. par. secundi temp. q. xij. vbi declarat. Boer. decis. ccxvii. nu. 21.

7 Et idem in saluo ꝓductu dicit Magalott. in trac. de salu. ꝓduct.

8 Cõtrariã verò partẽ, ꝙ lex gñaliter loquens comprehendat etiã casus speciales, & prærogatiuos, dummõ non sint priuilegia ti in illa materia, & in illo casu, in quo lex gñalis disponit, tenet Bal. in l. in fraudẽ. §. fi. ff. de test. milit. Dec. in l. ex testõ. C. vnd. lib. ĩ c. sedes. de res. in cõs. v. & cõs. cccj. & in cõs. cccxxxvj. Alciat. ĩ iiij. lib. parad. c. x. Mant. in cons. cclxxxvj. Cagnol. in l. j. nu. 16. vbi dicit comm. ff. de reg. iur.

9 Limita istã secundam partẽ qñ per hoc dispositio annullaretur. Chassan. post alios in cons. xxx. nu. 19.

10 Sed tenendo primã opinionẽ magis cõem, ex illa infertur ꝙ dispositio gñaliter loquens nõ comprehendat causam dotis, Saly. in l. fi. C. de iur. dot. idẽ sentit Bal. ĩ ꝓ. ccclix. vo. iij. incip. quẽ admodũ Imperator. Pau. de Cast. in ꝓ. lxxviij. ĩ fi. vol. j. incip. licẽt ista domina Lisa, vbi tenet ꝙ legatũ dotis nõ venit in gñali renũciatione. Iaſ. in l. j. ff. sol. mat. in l. si cõstãte. eo. tit. & in ꝓ. clvij. vo. ij. & ꝓ. clxxi. vol. iiij. in l. quod dr. in ij. not. de verb. obl. & in l. filia. §. diui. ver. vij. facit. ff. de leg. j. & ibi Ioã. Crot. ver. vj. pro ista parte. & in auth. res q̃. versic. iij. facit. C. communia de leg. Hip. sing. ccccxlij. Barba. in apostil. in ca. j. §. donare. in verbo. vsus. qualiter olim feud. alie. pote. Bal. nouel. in trac. dot. in xvj. & xviij. speciali. Soc. ĩ ꝓ. si. xlvj. vo. iiij. & cõs. lxxvj. eo. vol. Ant. de Fan. in trac. de pigno. & hyp. ĩ viij. par. prin. n. 23. ver. viij. fallit. Hipp. in sing. cccc. xlij. Goza. in cõs. xliij. & cons. xcvij. Afflict. super Const. Lofre. in cõs. xxxj. & in cõs. xxxiiij. in fi. vbi ampliat. Pariſ. in cõs. lxxxj. vol. iij. Rui. cõs. cxxxvii. vol. j. & cõsi. cxciiij. vol. j. & cons. cxcv. volu. j. vbi ampliat. Hispa. ĩ rub. de dona. inter vir. & vxor. Pau. de Citad. in tract. iur. patro. in tertia part. in xxiiij. priuileg. Ruin. consi. lxj. vol. iij. ex quibus cõcluditur hanc esse magis communem õpin.

11 Contrariũ verò, ꝙ lex gñaliter loquens habeat disponere ẽt in cã dotis, qñ cã dotis in ea materia non erat specialiter priuilegiata, ponit Dec. in d. l. ex testõ. C. vñ lib. & in l. j. nu. 9. & seq. ff. de reg. iur. & in l. j. nu. 6. in iij. no. C. de eden. & in d. ca. sedes. de rescript. in cõs. v. & in cõs. cccj. & in cõs. dxxxvj. Alcia. lib. iiij. paradox. ca. x. Ripa ĩ l. fi. C. de reuoc. dona. Tiraq. de retract. lignag. §. j. in glo. xiiij. nu. 91. & seq. Conrad. in l. diffamari. in q̃st. nu. 107. & seq. C. de ingen. manu. Cur. in l. hæres absens. ff. de iud. Afflic. super Const. Pariſ. in cõsi. xvij. vol. j. Grat. in consi. cxxx. vol. ij. Maria. Iun. in cõs. xij. vol. ij. omninò Cagnol. in l. j. n. 16. ff. de reg. iur.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Legis dispositio intelligitur de primo actu.

1 COmmuniter dici solet, vt legis dispositio semper de primo actu intelligatur, prout est tex. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbo. sign. in l. dotis, ꝓmissio. §. quod vulgatũ. ff. de iure dot. in l. matrimonii. ff. qui & à quib. in l. si socius pro filia. ff. sol. mat. in c. nõ põt. §. j. de præben. in vj. & ad istã regulã comprobandã multa adducit Alex. in cõs. xv. vol. iiij. Iaſ. q infinita cumulat ĩ l. diuortio. §. quod ĩ anno. ff. sol. ma. & in l. in duobus. §. si ei. ff. de iureiu. & in l. inter stipulãtẽ. §. sacram. ff. de ver. obli. & in cõs. xxxvj. vol. iij. Geor. Nat. q etiã plura adducit ĩ cle. sæpè. de verbo. sign. Fel. in c. ii. de treug. & pac. & in capitu. constitutus. de resc. Guido Papæ. q. lvii. in fi. Calca. ꝓ. xx. Cremens. in sing. cxlvj. Chassa. in cõsue. Burg Lofre. in ꝓ. vij. Dec. in ꝓ. dxij. & cõs. dcix. gl. cõsue. Turon Gomes. ĩ c. ii. de resc. in vj. Gram. cõs. ciuil. clx. Trig. sing. xx. Maria. Iun. in cõs. xxv. vol. ij. Cur. Iun. in cons. clxxviij. num. 27. vbi dicit cõem opinionem.

2 Ex qua regula inferr, vt si testator instituit Titiũ, & post eius mortẽ tiliũ suũ, q voluerit habere nomen familiæ testatoris, & eius insignia, & Titius plures habuerit filios, solus primogẽitus, si voluerit ista facere, admittet ad successionẽ, ita Guido Papæ. q. ccccclxvij. Guliel. Bened. in c. Raynutius. in verbo, in eodẽ testõ relinquens. n. 374. de testa. Tiraq. in tract. de iur. primog. q. lxiiij.

3 Secundò etiã infertur, vt priuilegiũ cõcessum tibi, & hæredi tuo intelligatur tantummodò de primo hærede, Bart. in l. j. ff. de constitu. Prin. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Hisp. in rubrica de dona. inter vir. & vxor. §. lxix.

4 Tertiò infertur, vt dispẽsatus ad duo curata intelligat ad duo prima curata, c. nõ põt. §. j. de ꝑben. in vj. Archi. in c. j. de fil. ꝑsb. in vj. Bal. in capit. iano tuit. de elect. Rot. ĩ nouis deci. cccxxxix. Frã. in ca. nõ põt. de ꝑb. in vj. Dec. in cõs. clxix. & in consi. dxij. num. 4.

5 Quartò infertur, nã dispensatus vt possit beneficium permutare, intelligitur vt possit permutare cum vno, & non cũ plurib. Feli. post alios in c. venerabilis. de exceptio.

6 Quintò infertur, ꝙ qñ Papa simpliciter mandat alicui proui deri de bñficio vacaturo, intelligit de primo. Domin. in c. si cleri cus. ĩ iij. not. & ibi Frã. ĩ ij. not. de pb. ĩ vj. Bal. ĩ cõs. ccxxviij. vol. iiij.

7 Prout ẽt habens facultatẽ eligendi, intelligitur de prima electione. qua sequuta illa facultas dicitur consumpta. gl. in c. duobus. in verbo, eligere. de rescrip. in vj. & in c. gratia, in verbo, eligas. eo. titul. & ibi Io. And. & Arch. Roma. in consi. cccxxix. in j. dubio, Anch. in consi. ccxiiij. Fel. in c. ij. de treug. & pac.

8 Sextò infertur, vt securitas veniendi concessa bannitis, vel delinquẽtibus, intelligatur pro prima vice. Dec. in cõs. dxij. num. 6. Magalot. in tracta. de salu. conduct. Georg. Natta in clem. sæpè. in princ. de verbor. significa. Cur. Iun. in consil. clxxviij. numero 24. Maria. Iun. in consilo xxv. vol. ij.

9 Septimò infertur, vt vasallus, qui tenetur cõtribuere pro mariagio filiæ domini sui, contribuere debeat in mariagio primæ filiẽ tantùm, Guido Papæ q. lxxv. in fi. Gram. consi. ciui. lxviij. Tiraq. in tract. de iur. primog. q. lxx.

10 Octauò infertur, ꝙ potestas condendi, & reformandi statuta aliquibus concessa intelligi debeat tantummodò pro prima vice, Alexan. in cons. lxv. & in consi. cxix. vol. vj.

No

11 Nonò Infertur, vt declaratio actus obscuri, vel ambigui, nisi semel tm̃ fieri possit, vt diximus suprà in titulo de reg. iur. in tertia cõclusione, in vltima limitatione.

12 Decimò Infertur, quia si medicus ꝓmisit ægrotũ curare, nõ tenetur illũ nisi semel curare: & ꝓpterea ẽtsi ægrotus in eundem morbũ reincidat, ipse dr liberatus. Spec. in ti. de salar. §. fi. in prin. Alb. Anch. & alij in c. ꝑsbyterũ. de homici. Aret. in l. si ita stipulatus esset. ff. de verb. obl. Saly. & Pau. de Cast. in l. maritus. ff. locat. Alber. in l. contractus. ff. de reg. iur. Bal. in consi. cclv. vol. iij. Hippol. in cons. vij.

13 XI Infertur, vt licentia concessa ab Episcopo intrandi monasterium monialium, intelligi debeat de prima vice, Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matrimon. & in l. in duobus. §. si ei qui. ff. de iureiur. Alex. in ꝓ. xvj. vol. iiij. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Iaſ. in ꝓ. xxxvj. vol. iij. Dec. ĩ ꝓ. dxij. n. 5. Maria. iun. ĩ cõs. xxv. vo. ij.

14 Et idẽ est ẽt de licẽtia cõcessa parochiano, vt possit alteri q̃ ꝓprio sacerdoti ꝓfiteri, put tradit idẽ Fel. ĩ d. c. ij. de treug. & pac.

15 XII. Infertur, nã si qs molendinũ ea cõditione cõduxerit, vt illud restaurare teneretur, si semel illud restauraverit, amplius illud reficere nõ tenetur. Bertachin. in tract. de Gabel. in ij. part. q. xxv. Iaſo. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. mat. & in l. in duob. §. si ei. q. ff. de iureiur. Alex. in ꝓ. xvj. volu. iiij. Dec. in consi. dxij. & cõs. dcix. Curt. iun. in cons. clxxviij. Mari. iun. in cons. xxv. vol. ij.

16 XIII. Infertur, qa si qs percipere debet fructus alicuius fundi, ex quo fundo bis in anno fructus colligãtur, primi fructus tãtũmõ sibi debentur, non autẽ secundi, Iaſ. in l. in duobus. §. si ei, q. ff. de iureiur. Alex. in ꝓ. xvj. vol. iiij. & in apostil. ad Bart. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. sign. Georg. Natt. ĩ cle. sæpe. in prin. de ver. signifi. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Cur. iun. in cõsi. clxxviij.

17 XIIII. Infertur, nã si ex cõcessiõe feudũ debet ad primogenitũ peuenire, hoc debet dũtaxat ĩtelligi de primo primogenito, & ꝓpterea eo mortuo, secũdo genit' ꝑ primogẽito nõ reputatur. Card. Ale. Mart. de laud. post Bal. ĩ c. j ĩ fi. tit. de fil. nat. ex matr. ad Morg. Iaſ. in l. quoties. versi. illud etiam. ff. de rei vend. Zaſ. in cõs. viij. volumi. j. Geor. Nat. in statut. ꝙ stant. masc. in vlti. q. secundæ q. principalis. Hisp. in rub. de donat. inter vir. & vxor. §. lxix.

Contrarium Alber. in procem. fforum. in §. discipuli. versiculo idem certum est. & late istam partem comprobat Tiraquell. de iur. primog. in iij. q. num. 4. & seq.

18 XV. Infertur, vt si cui data sit potestas arbitrandi, semel tm̃ arbitrari poterit. Inno. in c. veniens. de iureiur. Bal. in l. si diuersa. C. de transact. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. & in l. in duob. §. si ei, qui. ff. de iureiur. Fel. in c. ij. de treug. & pac.

19 Primò amplia, principalem conclusionem in omni & quacunque materia locum habere. Iaſ. in consi. xxxvj. vol. iij. Alex. in consi. xvj. volumine iiij. Curt. iun. in consi. cxxxij.

20 Et propterea infertur, etiam in materia dotis regulam istam habere locum, vt probat text. in d. l. diuortio. §. quod in anno. & ibi communiter doct. ff. sol. matr. & idem probatur in l. dotis promissio. ff. de iur. dot. & idẽ in l. cũ pater §. pater certã. ff. de leg. ij. & in l. stipulatio de dote. ff. de iure dot. & in l. matrimonij. ff. qui & à quib. in l. si socius pro filia. ff. sol. matr.

21 Secundò Infertur, vt conclusio procedat etiã in vltimis voluntatibus, put loquitur tex. in l. fideicõmissa. §. si qs alicui decẽ. ff. de leg. iij. & in l. j. §. si cui ita. ff. vt leg. nomin. cauea. & ĩ l. j. §. inde Neratius, & in l. mulier. §. fi. ff. ad Treb. Bal. in l. fi. ver. noto qd si talis. C. de indic. viduit. toll. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. solu. mat. Fel. in c. ij. de treug. & pac. Dec. in c. qm̃ Abb. de offi. deleg.

22 Tertiò Infertur, vt etiam in contractibus huiusmodi interpretatio sit faciẽda. gloſſ. in l. si ei, qui, in verbo, exhibuerit. & ibi Ale. & Iaſ. post alios. ff. de iureiu. Pau. de Ca. ĩ l. ij. §. fi. q satisd. cog.

23 Quartò Infertur, vt & in beneficialibus regula locum habeat, prout suprà dictum est in tertia illatione, cum sequen.

24 Secũdò amplia, etiã si dictũ sit donec, vel quãdiu, vt no. Bar. ĩ l. j. ff. ad l. Iul. maiest. ponit Lancel. Dec. ĩ l. legatũ. ff. de annuis le.

Contrariam opin. puto veriorem, quam videtur tenere Bar. in d. l. legatum. & ponit ibi expressẽ Alber. de Rosat. & Iacob. Butriga. & vide in vij. limit.

25 Tertiò amplia, vt hoc idẽ dicendũ sit stantibus verbis generalissimis, & vniuersalibus. Ruin. ꝓ. lxxvj. vol. j. Grat. ĩ ꝓ. liij. vol. j.

26 Quartò amplia, regulã ita esse interpretãdã etiã si agerẽt de fauore piæ causæ, Bar. ĩ l. cũ quidã. ff. de annuis leg. Iaſ. ĩ l. ĩ duob'. §. si ei, qui. ff. de iureiur. & in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. mat. Alex. in cõsi. xvj. n. 7. vol iiij. Fel. in c. ij. de treug. & ꝑ pac. Maria. iun. in ꝓ. xxv. volu. ij. qui oẽs concludunt ꝙ si testator relinquat fratribus minoribus pitantiam in festo S. Francisci, semel tantũ in illa die, & non vlterius pitantiam ab hęredibus soluendã esse.

27 Primò limita, regulã principalẽ nõ ꝓcedere in dispositione negatiua, ĩ qua venit nõ mõ primus actus, sed etiã qlibet successiuus in futurũ faciẽdus, ita tenet Oldr. in cõs. xvj. sequit Paul. de Cast. in l. hoc genus. ff. de cõd. & demonstra. Bart. in l. cũ pater. §. pater filiã. ff. de leg. ij. Rom. in cõs. diiij. & in sing. ccxcj. Ale. in additio. ad Barto. in d. §. hoc sermone: & idẽ voluit Alber. referens cõsiliũ Old. tacito auctore, in l. fi. C. de sponsal. Signorol. Homo. in ꝓ. lxviij. & istud fuit de mente gl. in d. l. hoc genus. in gl. fi. ff. de cond. & demonstra. & ibi Bart. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. & in l. in duobus. §. si ei, qui. ff. de iureiur. Fel. in ca. ij. in vj. limit. de treug. & pac. Calcan. in ꝓ. xx. Dec. in c. nã concupiscẽtiam. in j. lect. de cõst. & in capitulo, an sit. vbi declarat, de appellat. Trigo. in sing. xxvj. Gra. in cõs. xxj. vol. ij.

28 Secundò limita, qñ per primũ actũ nõ satisfit intentioni disponentis. Bal. in l. fideicõmissa. §. fi qs. ff. de leg. iij. & in l. inuitus. in fi. C. de procur. Rom. in ꝓ. diiij. Iaſ. in l. cũ seruus. §. si qs alicui. ff. de leg. j. Geor. Natt. in cle. sæpe. in prin. ver. nõ obstat, de verbo. sig. ex mente Ro. in l. ij. ff. de re iudic. Iaſo. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matr. Fel. in c. ij. in v. fall. de treug. & pac. Dec. in cõsi. xxij. & in ꝓ. lij. & ꝓ. dlxij. Rui. ĩ ꝓ. xxx. n. 8. vol. ij. & in ꝓ. cxix. n. 14. & ꝓ. cciij. vol. ij. & cõs. clxiiij. vol. iij. Gram. decis. cij. nu. 84. & seq. Tiraquel. de retract. lignag. §. viij. in glo. vij. nu. 5. vel qñ non habuisset suam perfectionem. Maria. iun. post alios in cons. lxxx.

29 Tertiò limita, nã qñ ob certã causam aliquod factũ exigeretur, nõ sufficit actũ primò factũ esse, nisi ẽt illa causa sit subsecuta, quia adhuc vlterior actus est necessarius. Bart. in l. j. ff. ad l. Iul. maiest. Io. de Plat. in l. j. C. de nauicul. li. xj. Ab. in c. ij. in fi de treug. & pac. Ant. de Butr. in cõs. xxx. Fel. in c. in literis. de off. deleg. & in ca. qualiter & qñ. de accus. & in c. ij. in iiij. limit. de treug. & pac. Dec. in cõs. dlxij. Io. de Sylu. in tract. de bñfic. in ij. par. q. xx. Ripa in c. cum M. de cõst. & in xxvij. respons. in ij. lib. Magalott. in trac. de salu. cõduct. Bertr. in cõs. xxx. vo. j. & dicit Iaſ. in d. l. in duobus. §. si ei. ff. de iureiur. ꝙ si respectu certi iudicij requiratur præsentatio, tunc non sufficit semel præsentare.

30 Quartò limita, si primus actus fuisset inualidus, qa tũc deuenitur ad fm saltẽ ex benignitate. Bar. in l. q per salutẽ, & ibi Bald. Rom. & Iaſon ff. de iureiur. Bald. in ca. olim ex literis. de resc. & in cons. cxliiij. ver. item quoties primus actus. volum. iiij. Iaſo. in l. diuortio. §. quod in anno. in fi. ff. sol. mat. Soc. qui declarat, in l. hæc ꝑditio. ff. de ꝑd. & demõstra. & in ꝓ. xcj. vol. iiij. Feli. ĩ c. ij. in j. limit. de treug. & pac. Dec. in cõs. dxij. Cur. iun. in cõs. lxxviij. Sar. in compend. vtriuſ. signa. nu. 61. Gram. deci. cij. n. 84. & seq. & n. 110. & seq. Tiraq. de retra. lignag. §. viij. in glo. vij. nu. 6. & seq.

31 Primò sublimita, si ageretur de nouo iure quærendo, quia tunc etiam actus inualidus consumit dispositionem, vt declarat Bart. & ibi Alber. Ang. & Iaſo. in l. q per salutẽ. ff. de iureiur. Soci. in l. hæc conditio. ff. de cond. & demonst.

32 Secundò sublimita, qñ qs vtereẽ nõ iure ꝓprio, sed iure alieno, qa is ẽt si actũ inualidẽ fecerit, nõ põt amplius in eo se intromittere, cũ facultatẽ sibi cõcessam dicat cõsumpsisse, vt latè cõprobat Maria. iun. post alios ibi per eum citatos in consil. lxxxix. num. 24. & seq. vol. j.

33 Tertiò sublimita, qa in dispositione hoĩs intelligit actus validus etiã si ex eo nõ fuerit secutus effectus, secus in dispositione legis, ita not. Bal. in l. vnic. ĩ iiij. q. C. de his q̃ pœn. nomin. relinqu.

34 Quintò limita, nã ista regula habet locũ ĩ dispositione hoĩs, nõ autem in dispositione legis, ita Bal. in l. veluti. §. hæc vox. ff. de eden. & in l. j. in iiij. q. C. de his quæ pœn. nom. in l. si vt proponis. C. quomo. & qñ. iud. Rom. in l. prætor. §. hoc aũt interdictũ ff. de damn. in fect. & in cõs. diiij. Cuma. in l. si cũ dotẽ. §. j. ff. sol. matr. & ibi Ale. Iaſ. in l. diuortio. §. quod in anno. ff. eo. & in l. prætor. ff. de nou. oper. nunc. & in l. in duobus. §. si ei. ff. de iureiur. Ale. cõs. lxx. vol. ij. Soc. ꝓ. cxvij. & cõs. xcj. vol. iiij. Dec. in cõsi. dxij. Cępol. cõs. crimi. lxvij. Hippol. in sing. clxxij. Lofred. ꝓ. vij. Calcã. ꝓ. xx. Ioã. de Sylu. in tract. de bñfi. q. xxij. nu. 15. in ij. part. Gom. in §. rursus. inst. de actio. Cur. iun. in cons. clxxviij. n. 27. vbi dicit* cõem opi.

Contrarium sentit Bartol. in l. hoc articulo. ff. de hæredib. inst. qui loquitur in legis dispositione. Ale. in cõs. xv. vol. quarto. Lofred. in cõs. vij. Ruin. in con. ciiij.

Tenendo primam opi. tanquam magis communem,

35 Sublimita, qa etiam in dispositione legis si sumus in materia odiosa & alteri præiudiciali, regula videtur procedere, Gram. in cõsi. criminali lxiiij. & in voto iij.

36 Vbi si sumus in crimine assassinij, vel in aliis atrocioribus, in quibus, ẽt nõ seruato iuris ordine qs põt torqueri: iux. tex. in c. j. de homici. ĩ vj. tũc tortura semel data minimè reiterari poterit.

37 Sextò limita & declara, nam hoc quod dr vt in dispositione hoĩs dispositio verificet in primo actu, est verũ in materia odiosa & restringibili, vt expressè declarat Ale. in ꝓ. xv. ĩ prin. vol. iiij. ex mẽte Alber. de Ros. in tract. stat. in ij. par. q. clxxxij. secus aũt si essemus in dispositiõe fauorabili, in qua nõ mõ primus, sed qlibet act' successiu' veniret. gl. ĩ l. placet. ff. de lib. & posth. Bar. ĩ l. si ita. ff. de aur. & arg. leg. Cald. ĩ disputatione sua ĩcipiẽ. exocto studẽtibus

tibus.Imol.in l.cũ pater.in §.pater certã.in fi.ff.de leg ij.Bar.Pau. & Alex.in d.l.boues.§.hoc sermone.ff.de verb.signifi.Alex.in ꝯs. cccclxxj.volu.ij.Soc.in cons.xlviij.vol.iij.Affl.decis.cccxciij.Barbat.in cap.quod iis.de test.Fel.in c.ij.de treug.& pace.Afflict.sup. const.in tit.vt vniuers.accus.Lofred. in cons. vij.Calcan.in cons. xx.Bertr.in cons.xxx.vol.i.

Cõtrariũ voluit Bart.in l.cũ qdã. ff. de annuis legat. dũ loquit̃ de eo,qui reliquit pitantiam fratribus mendicantibus in festo S. Francisci, & oẽs alij quos posuimus suprà in iiij. ampliatione. Ias.in ꝯs.xxxvj.vol.iij.Lofred.in cons.vij.Rapha. Cuma. in l.cũ q calendis.ff.de verbo.obl.vbi tenet hanc opi.in cõtractibus:secus in vltima voluntate.

38 Septimò limita,qñ certũ tps esset præfixum vsque quo act⁹ ille fieri posset,qa intra illud tps nõ mõ semel,sed pluries ille act⁹ fieri poterit.text.in l. sicut. ff. quemad. vsusfr. amit.Raph. in l.si mihi,& Titio.ff.de verb.obl.Bal.in cons.xxxiiij.vol.v.Fel.in ca.ij. in iiij.limit.de treug.& pac.Dec.in l.edita.C.de edẽ. & in l.j. C.de inst.& subst.Staphil.de liter.grat.& iust.Grat.in cons.liij.vol.j. Tiraq.in tra.de retract.lignag.§.viij.in glo.vij.nu.9.

39 Octauò limita,si fieret cõcessio pro certa & determinata cã, nã tũc nõ tãtũm ꝑ prima vice,sed semper durante illa causa cõcessio dr̃ durare.Io.de Plat.in l.j.C.de nauicul.li.xj.Abb.in c.ij.de treu.& pace.Barto.in l.j.ff.ad l.Iul.Maiest. Signorol.in cons. cliij. Dec.in cõs.dlxij.Georg. Natt.in cle.sæpe. in prin.de verb. signif.

40 Et ꝓpterea gñaliter dicẽdũ est regulã locũ ñ habere vbicũque post primũ actũ viget ẽt eadẽ ratio in dispositione: nã tunc dispositio ad alios actus porrigit̃.Ro.ĩ ꝯs.diiij.Ias.ĩ l.veluti.§.hæc vox.ff.de eden.& in l.prætor ait.§.deinde.ff.de nou.oper.nunc.

41 Nonò limita in dispositione cõditionali, in qua est vera ista regula,vt intelligat̃ dispositio de primo actu,secùs autẽ in pura dispositione,sm opi.Bar.Ang.Alex.in l.inter stipulantẽ. §. sacrã. ff.de verb.obl.Bal.in l.qui per salutẽ.in ij.lect.in fi.ff.de iureiur.& in l.ea quæ.C.de cond.indeb.Ang.in cons.lj.

Cõtrariũ tenet Raph.Cuma.in d.§.sacram. quẽ ẽt sequi vr̃ ibi Ias.ff.de verb.obl.Ruin. qui ponit ꝯrias cõclusiones in vtroque dicto in cõs.lxij.volu.iij. licèt alia opinio videatur magis cõis, tñ iudicio meo ista vr̃ verior, vt manifestè apparet per q̃ plura iura citata in prin.huius cõclusionis, q̃ & si non loquãtur in materia cõditionali,nihilominus optimè regulã nostrã videtur ꝓbare.

42 Decimò limita,qñ dispositio ꝓfertur in materia,q̃ ex cõsuetudine recipit reiteratione͂,qa tunc primus actus non consumit dispositionẽ.in l.j.C.de fideic. vbi de eo q legauit mulieri viduæ vestimẽta.Rom.in sing.ccxciiij.Alex.in l.diuortio.§.ob donationes.ff.sol.mat.& ibi Ias.ver.xj.facit.Calcan. in cons. xx.Ias.in l.in duob.§.si is qui.ff.de iureiu.Fel.in c.ij.in ij.fal.de treug.& pac.

43 XI.Limita,in dispositione ex causa lucratiua, q̃ concipit nõ mõ primos fructus, sed etiã vlteriores, non autem in onerosa, Bal.in auth.excipitur.in fi.C.de bon.quæ lib.Alex. in l.diuortio. §.ob donationes.ff.solu.matr.

44 XII.Limita in priuilegio,quod sui natura debet esset perpetuum,ideo nõ mõ semel,sed pluries verificat̃.Io.And.& dom.in c.licèt,in §.j.de priuil.in vj.vbi priuilegium cõcessum alicui, vt cũ familiaribus possit ingredi ecclesiã tempore interdicti, habet locũ nõ modò in primis familiaribus,sed ẽt in aliis. quod dictũ sequitur etiam ibi Franc.in d.c.j.Io.And.in ca. qui sentit.de reg. iur.in vj.& idẽ tenet Fel.in c.ij.in vij.limit.de treug.& pac.Hisp.in rubrica de donat.int.vir.& vxor.§.lx.

45 Et ꝓpterea si episcopus habeat indultũ vt famuli ipsius gaudeãt fructibus beneficiorũ suorũ, indultũ istud porrigetur ẽt ad eos famulos,q loco illorũ subrogati fuerũt,vt tradit Ioã.Andr.& Dom.& Frã.in c.fi.vers.sed pone,episcopus.de verb.signifi.in vj.

46 XIII.Limita stante dispositione per verba pluralis numeri,q̃ operantur vt non modo veniat primus actus,sed etiam alij vlteriores.vt no.Dec.in cons.dlxij.

47 XIIII.Limita in legato redditus, qui singulis annis percipit̃, nam si simpliciter legatur, intelligitur non modo pro prima vice,sed etiam pro aliis,vt not.Cremens.in sing.lxxv.

48 XV.Limita generaliter quotiescunque ex coniecturis appareat disponẽtem voluisse dispositionem suã vlterius progredi, Bar.ĩ l.cũ qdã.ff.de annuis lega.Ro.ĩ cõ.ccccxxxviij.ĩ iiij.dubio.ĩ fi.Pet.de Anch.in cõs.xxvij.Ant.de But.in cõs.xxx.Barb.in cons. xxvij.Soc.in cõ.cxiij.vol.j.Ruin.in con.ccxix.nu. 14.vol.ij.Bertr. in cons.xxx.vol.j.Tiraq.de iur.primogenit.q.iij.nu.9.

49 XVI.Limita qñ secundus actus subrogaret̃ loco primi, Bal. in c.dudum.ij.de electio.Rui.in cons.lxij.num.8.vol.iij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Lex disponens in vna ex correlatiuis, habet locum etiam in alio.

1 Correlatiuorum eadẽ est natura, & propterea dispositio loquens in vno,ad aliud ẽt extẽditur. tex.est in l. fi.C.de indict.vid.tol.& ibi Bar.in j.notab.& Bal.ver. sed Bar.dicit.& Pau.de Ca.in prin.ad idẽ est tex.in l.j. & ibi no.Bar.ver.& hæc est lex,& Io.de Pla.ver.& not.hic casum. C.de cupress.lib.xj.& ẽt est tex. in l.Iulianus.§.procurator.de act. emp.& ĩ l.fi.& ibi Bar.ver.vltimò no.& Ang.in summario.& Im. in summario.& in ver.itẽ ꝙ dispositionẽ.ff. de acceptil.Bar.ĩ l.liberorũ.§.j.ver.sed q̃ro.ff.de iis,qui no.infam.& in l.j. in fi.prin.ff. quod metus cau.Bald. in l. nemo martyres.C.de sacros.eccle.& in l.si cõuenerit.in prin. ff. de pac.& in rubrica.C.de reb. cred. in ij.opposi.Abb.in procem.Decret.in verbo,Gregorius.num.20. ver.nota bñ.& ibi Fel.ver.ex quo dicit hic. Domi.in c. cupiẽtes. §.denique.versi.not.gl.de electio. in vj.Abb.in c.fi.in ij.notab,de iudic.Io.de Ana.in c.super eo.vers. preterea ista sunt.de vsur.Pe. de Anch.in c.canonũ statuta.versi.nec obstat.de consti.Io.And. in c.Michael.in verbo,ꝓximo,& in c.fi.versi.in gl.j.de fil.presby. Bal.in c.ij.in fi.de probatio.& in l.cùm te.ver.extra oppono.C.si cer.pet.& cõs.cccx.ver. vel dic vtrobique. vol. iij. & consi.cccc. xlix.versi.vel dic vtrobiq;.Bar.in l. ab eo,& ibi Bal.C.de legi.hr̃d. Lap.alleg.xxj.Ang.ꝯs.cx.ver.ĩ correlatiuis.Cuma.cõs. xxxv.ver. nam dispositio in vno.Hippo.in l.si quis viduã.ver. & vltra prædicta.ff.de quest.Io.de S.Blas. in tract. correlatiuorũ. ver. venio ad tertium.Fabia.de Monte in tract.de emp.& ven.in ij.q. nu.32. & seq.Venaf.cõsi.v.ver.sunt enim.Aimo in quæ. per eum disputata post tractatum de antiq.temp.nu.44.

Rebuff. in tract. nominatio. in xix.q.prin.nu. 14.Ias. qui dicit *cõem opin.in l.qui condemnare.num.9.ff.de re iudic.& cõem dicit Curt.Iun.ĩ ꝯsi.vj.ĩ prin.Ex ista regula infert̃ ad plures casus.

2 Primò Infertur,quia dispositio loquens de viro, intelligitur etiã habere locum in vxore.& ita etiã ecõuerso,nisi ratio diuersitatis appareat,Bar.in l.j.versi.pono casum.ff.ꝙ met.caus.& in l. fi.versi.fallit in correlatiuis.C.de indic. vid. tollen. Chassa.in cõsuetu.Burgun.versi.vij.conclusio.

3 Amplia hanc conclusionem,quia priuilegium cõcessum marito extenditur etiam ad eius vxorem.l. non tantum.in fin.& ibi Cuma.ff.de re iud.ponit.Dec.in l.j.versic.ij.principaliter.C.de in ius voc.glo.consue.Turo.ver.exinde infero.

4 Secũdò amplia,vt hoc procedat etiam in statutis,& ideò si statuto prohibeatur maritus relinquere vxori,censetur etiam facta prohibitio per statutũ ne vxor relinquat marito,Ias. in cõsi.cxij. ver.sed præmissis omnibus.volum.j.& in l.fi. C.de indict.vid.tol, Cur.Sen.in consi.xj.per totum.Io.Crot.in repe.l. omnes populi. nu. 114.ver.ix.conclu.ff.de iust.& iur.Dec.in l.ij.nu.6.C.de in ius voc.Ripa.in rub.ff.de acq.posses.nu.7.versi præmissa regula.

Contrarium Soc.in consi.lxxiiij.ver.sed præmissis non obstãtibus.volu.iij.Curt.Iun.in consi.vj.num. 10.vers.retento tamen. Aimo de antiq.temp.in iiij.par.num. 115.& nu.35.vbi declarat.

5 Tenendo primam opi. Primò limita, nisi statutum deberet intelligi ad literam, & ꝙ nullã reciperet interpretationem, Cur. Iun.in consi.lxvij.nu.7.ver.ad cuius probationem.

6 Secundò limita, nisi Maritus prohibeatur vxori relinquere stantibus filiis,Rui.cõsi.clxxiiij.ver. sed his nõ obstantibus. vol.j.

7 Tertiò amplia, quia statutum etiã pœnale loquens in vxore habet locũ ẽt in viro,Bal.in l.j.in ij. summario.& ibi Pau.de Cast. ver.not.secundùm Bal.& Sal.in j.no.& Alex.versi.itẽ no. sm Bal. & Ias.in ij.not.C.de in ius voc.Dominic.in c.j.ver. fallit ij. de tẽp. ordi.in vj.Hippo.in l.si quis viduam.ver.& dixit Bar.& ver.& propriè in correlatiuis.ff.de quæstio.

8 Cõtrariũ voluit Aret.in ꝯs.cxxx.vbi tenet,ꝙ statutũ imponẽs pœnã offendenti maritũ,non habet locum in offendẽte vxorẽ.

9 Quartò amplia,nam dispositio prohibens maritum dare fideiussorem dotis dicitur prohibere vxorem dictam fideiussionem accipere, vt dicit gl.mag.in l.j.in fi.ver.idem sicut prohibet.C. ne fideius.dot.dent.

10 Quintò amplia,nã sicut cõsuetudo Bulgari disponẽs, vt qñ vxor relinquitur vsufructuaria à marito,legatum tantummodò ad alimenta restringatur stantibus filiis,eodem modo restringit̃ legatũ,si vsusfructus marito ab vxore relinquatur,vt diximus suprà in v.libr.in tit.de vsufruct.in ij.conclus.in iij.ampliat.

11 Sextò amplia,nã statutũ disponens, vt vir lucretur tertiam partem dotis,etiam ad vxorem extenditur,Venaf.consi.v.

12 Secundò infertur,vt dispositio loquens de venditore etiam emptorem comprehendat,Abb.in c.cùm contingat. versi.sicut em̃.de iureiu.Domi.in c.j.versi.fallit secundò,de temp.ord.in vj. Barto.in l.fi.ver.nota ex hoc principio.C. de indict.vidui.tollen. Paulus de Castro,in l.is cui bonis.versiculo,sed qd si interdictio. vbi Alex.versiculo,vr̃ etiam,& Areti.versi.adde etiam.ff. de verborum obligatio.Felin. in capitu.fi.in iij.notab.de Iudæ. Chassa. in consuet.Burg.versic.vij.conclusio.

pri

13 Primò amplia, vt istud procedat ẽt in statutis,& iõ statutum prohibens vendere,censetur prohibere ẽt emere,Bal.cons. ciiij. ver.præterea Imperator.vol.j.Calca.cõsi.cxxv.ver.nihilominus in casu nostro.Fabia.de Monte in tracta. emptio.& vendi.in iij. parte princip.in xxviij.q.Io.Nicolai in l.generaliter.nu. 30.C.de secundis nuptiis.

14 Secundò amplia,quia si statutũ imponit pœnã vendenti, ẽt ementi pœnã censetur imponere,Bar.in l.fi. ver. per hoc semel. C.de indicta vidui.tol.& ibi Ang.ver.vlt.allegato. & Cor. in ver. & inducit.Bar.in l.fi.ver.vlt.not.ff.de acceptil.& in l.j. ver.& hæc est lex.& ibi Ang.ver.itẽ hic adde.& Io.de Platea.ver. & not. hic casum.& ibi Rebuff.ver.& est hic lex.C.de cupres.lib.xj. Abb. in procem.Decreta.in verbo,Gregorius.nu.20. ver. & iõ si ꝯstitutio. Anc.in c.canonũ statuta.ver.vlterius quæro.de cõsti.Bal.in l.nemo martyres.in fi.C.de sacro.eccle.& in l.j.ver.& not.ꝙ licèt.C. de cõmu.ser.manumis.vbi declarat Pau.de Cast.in l.is cui bonis. ver.& hoc facit.& ibi Aret.ver.adde etiam.ff.de ver. obl. Imo.in l.fi.ver.& sic facit.ff.de acceptila.

Iaso.in l.non dubium.ver.facit ẽt illud.C.de legib.& in l.j.in ij. notab.C.de in ius vocan. vbi dicit istam * communem opinionem:& in l.si prius.nu. 54.ff.de noui ope.nuncia.

Etiam cõem affirmat Fabia.de Mõte in tract.emp.& ven. in ij. q.nu.31.& seq.Io.de S.Blasio in tract.correlati.ver. v.ꝓcedit.Venafr.consi.v.ver.sunt em̃.Fel.in proce.Decreta.in verbo,Gregorius.ver.ex quo dicit hic.Calca.in cõsi.cxxv.ver. nihilominus in casu nostro.Dec.in l.j.ver.primus est.C.de in ius vocan. Hipp.ĩ l. si quis viduam.ver.& dixit Bal.ff.de quæstioni.Io.Nico. in l.gñaliter.nu.26.& nu.30.C.de secun.nup.Fel.in c.fi.in iij.notab.de Iudæ.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu. 169.

Contrarium tenet Abb.in c.j.ver. & sic intelligo. de loca.Bal. in consi.ccccl xxxij.vol.j.

15 Pro concordia dici põt, ꝙ qñ ꝓhibetur venditio rõne rei, cuius cõmerciũ interdicitur,prohibita vẽditione tũc ẽt emptio censetur prohibita,vt declarat Sal.in l.iij. C.quæ res vẽd. pos.Io. de Platea in l.j.ver.dicit tñ Bal.C.de cupress.lib.xj.Soc.consi.lxxiiij.ver.quinimò dico.vol.iij.Boer.dec.xlviij.nu.21.Aimo.de antiq.temp.in iiij.par.nu. 115.& nu.125.

16 Secus verò,qñ alia rõne sit ꝓhibita vẽditio,ita vt diuersa rõ sit in emptione,& venditione,vt dicit gl.in fi. C.de rescin.vendi. Ias.in l.fi.ver.tertia cõclusio.C.de indic.vid.tol.post Bar.in l.multum interest.ver.qualiter ergo.ff.de ver.obl.& ibi Doct.

17 Et ita ꝓcedit qđ dr̃,vt statutũ cõpellens aliquem vẽdere,nõ cõpellat illum emere,Bal.in l.j.in prin.ver.& no.C.de comm.ser. manumiss.Io.de Plat.in l. j. ver. dicit tamen Bal. C.de cupres.lib. lib.xj.Alex.consi.clxxiij.ver.ad prædicta.vol.vj.Soc. consi.lxxiiij. ver.sm verò.vol.iij.Fabia.de monte in tract.emp. & ven. in ij. q. in fi.Io.Crot.in l.oẽs populi.nu. 115.ver. limitatur hæc conclusio.ff.de iusti.& iure.Tiraq.de retract.lignag.in fi.nu.9.

Contrarium in hoc vltimo voluit Alex.in apostil. ad Bal.in d. l.j.C.de commu.ser.manumis.

18 Alio mõ distinguebat Boer.dec.xlviij.nu.41.vt qñ statutum compellit emere,de necessitate compellat ẽt vendere,sed non è conuerso.quia si compellit vendere, non propterea quis arctatur ad emendum,stante ratione diuersitatis.

19 Tertiò amplia,qa si vẽditor sit immunis à solutione gabellç, ẽt emens cẽset̃ à gabella immunis,Ias.in cõsi.cxij.versi.hinc not. Io.vol.j.Fel.in c.j.ver.inquantũ verò Abb. de simon. & in proce. Decreta.in verbo,Gregorius.ver.similiter dicit gl.ꝯsue. Turon. ver.hinc dicit notabiliter.Decius in l.j.ver.primus est.C.de in ius voc.Hipp.in l.si qs viduã.ver.& adduci etiam potest.ff. de quæst.

20 Tertiò infert̃,vt q prohibetur aliqd alicui dare,ille ẽt id ꝓhibeatur accipere,gl.magna in l.j.ver.idem sicuti. C.ne fideius.do. den.Soc.in consi.lxxiiij.ver.quinimò dico.vol.iij.

21 Et idẽ eꝯ,qui prohibetur accipere,nõ põt ei dari,Bar.in l.inuitus.§.j.ff.de reg.iur.Bal,in l.j.ver.not.ꝙ pœnæ. ff. de calum.Pet. de Anc.in c.j.in iij.notab.& ibi Io.de Ana.ver.no.ꝙ sicut episcopo.& ver.in ea.gl.de simo.Bal.in auth.sed hodie.ver. & argumẽtũ.C.de episco.& cle.Ias.in l.si qs in cõscribẽdo.ver.adde ẽt aliã. vol.j.& cõsi.cxij.ver.& qđ dicit Bar.vol.j.Hipp.ĩ l.si qs viduã.ver. & pro istis.& ver.& dixit Bar.ff.de qõnib.Fel.in proce.Decret. in verbo,Gregorius.ver.similiter dixit Bar.

22 Conrrariũ voluit gl.in c.j.in verbo,vẽdere.de simon.vbi Notarius rogatus de ordinibus,q nõ p̃t aliqd accipere ab inuito, ab vltrò offente accipit sine pœna.qđ seqtur Inn.ibi,ĩ ver. si qs aũt. & Car.circa fi.ver.& si gratis.& Ant.de Bu.in ver. si tñ aliquid.& multa congerit pro ista parte Cur.iunior in consi.vj.nu. 16.

23 Sed tñ nõ vr̃ recedendũ à prima opinione,quia regula ꝓcedit.ꝙ Notarius nõ recipiat quicquã ꝑ spiritualibus, & similiter pro spiritualibus non põt aliquid dari,ẽt à sponte offerente, sed bene potest aliquid offerri Notario gratis ex charitate.

Et ita intelligi debet d.gl.& Doct.suprà citati,ꝓut ita declarat Abb.in d.c.j.ver.quo ad sm.& ante eum voluit hoc ibi Host.ver. si tamen.& ibi Io.And.ver.putat Host.de simo.

24 Quartò infert̃,qa sicuti filius spurius patri succedere nõ põt, ita nec ẽt pater ipsi filio p̃t succedere,& idẽ in aliis:qa cui qs prohibet̃ succedere,is ẽt illi succedere non p̃t,per tex. in §. filium. in auth.quib.mod.natu.effi.sui. Soc.cons.lxxiiij.ver. confirmat̃ ista opinio.vol.iij.& in rubri.ff.de acq.pos.ver.ij. q. & ibi Ripa nu. 7. ver.præmissa regula.vbi vterque sublimitat.

25 Et de spurio dicit Azo in summa,de legi.hr̃d.Bar.ĩ l.fi.ver.q̃ro,qd eꝯ.ff.de his,qb.vt indig.& in l.j.in fine prin. ver. quæro qd eꝯ.ff.de bo.poss.cont.tab.& in l.si qs sub cõditione.versi.qd si est pater.ff.de testa.tut.Dyn.in tract.success.ab intesta.ver. in naturalibus aũt.Bald.in auth.licèt.ver.& iõ dicit.C.de natu. libe. & in l. Gallus.§.j.ver.qualiter pater.ff.de libe.& posth.Alex. in consi. cl. ver.nec in super.vol.ij.Ias.in rubri.ff.de acq.pos.ver.nunc reducẽdo.Barb.in apostil.ad Bar.in l.fin.ff.de acceptila.Dec.in l.j.ver.secundus casus.C.de in ius vocan.Hipp.in l.si quis viduam. ver. & pro istis.ff.de quæstionib.

Contrariũ tenet Bal.in l.lege xij.tabularũ. ver. quæro statutũ. & ibi Pau.de Cast.ver.& hoc qñ.& ibi Fulgo.ver.in tex.ibi,succedere C.de legiti.hæredib.Pet.de Anc.in c.canonum statuta.ver. vlterius pone,statuto.de constitutionib.Alex.in l.inter stipulantem.§.sacram.ver.non facit.ff.de ver.ob.Brun. in tract. quòd stãtib.mascu.in vij.articu.in iij.quæst.

26 Tenendo primã opinionẽ tanquam magis*cõem, Amplia quia ẽt affirmatiuè procedit hæc conclusio,quia cui succeditur, & ille ẽt succedit. Pau.de Cast.in d.l.lege xij.tabularum.ver.si em̃ statutum. C.de legi.hæredib.Io.Crot. in repeti. l. omnes populi. nu. 115.versi.limitatur hæc conclusio.ff.de iusti. & iure.Brun.in tract.quòd stantib.mascu.in vij.articu.in iij.q.

27 Limita,nisi materia esset maximè odiosa, vt qa filius succedere posset matri moniali,qa non esset ita è conuerso,vt no.Capra in consi.j.quem refert,& sequitur Fel.in c.postulasti.versi.& dicit Benedictus.de rescrip.

28 Quintò infertur,vt sacerdotes,qui nõ possunt deputari per testatores tutores, censeantur & ipsi prohibiti tutelam acceptare,Bertr.consi.cxvj.vol.ij.in nouis.

29 Amplia,qa sicuti est vera hæc regula ꝓhibitiua, vt ꝓhibito vno ex correlatiuis,aliud ẽt ꝓhibitũ censeat̃,ita ẽt est vera regula permissiua,vt ꝑmisso vno de correlatiuis, aliud ẽt permissum censeat̃,Bal. in l.nemo martyres.ĩ fine,ver.& vide iuxta hãc l. C. de sacro.eccle.& in c.ij.ver.in diffinitione.de proba. Fel. in ꝓœmio Decreta.in verbo,Gregorius.ver.sic ẽt Bal. Hipp.in l.si quis viduam.ver.& faciunt d.ff.de quæst.

30 Limita hanc cõclusionẽ de prohibitione, qa ita demũ prohibito vno ex correlatiuis cẽsetur aliud prohibitũ, si agat̃ respectu vnius,& eiusdem actus,non aũt si ageretur respectu diuersi. Soc.in cõsi.lxxiiij.ver.primum tenet.vol.iij. Curtius iunior consi.vj. versic. ij.aduertendum. Aimo in tracta. de antiq. tempo. in iiij.parte,nu. 115.qui declarat.

31 Sextò infert̃,vt dispositio loquens de actore ad reũ ẽt se extendat,quæ conclusio cũ pluribus rõnibus fundari possit,quarũ plures ad rẽ nostram non faciunt:iõ solum adducã Doctores illos,qui fundant hanc cõclusionẽ rõne correlationis,vt fuit Bal. in auth.qui semel. versi.ibi sm Io.Crot.C. qũo, & quan.iud.qui loquitur etiam in materia correctoria.

Iason ĩ l.si prius.nu. 53.ff.de noui ope.nuncia.& cõsi.cxij. ver. alibi gl.vol.j.Io.Cro.q loquit̃ in materia correctoria, in l.oẽs populi.nu. 114.ver.ix.ꝯclusio.ff.de iusti.& iure.Fel.in c. ij. de mutu. peti.& in ꝓœm.Decre.in verbo,Gregorius.ver. sic ẽt Bal. Hipp. in l.si qs viduam.ver.& dicit gl.ver.ideo dixit.ff.de quæst.Io. Nico.in l.generaliter.nu. 26. C.de sec.nup. Aimo de antiq. tempo. in iiij.parte.ver.ix.non procedit. Rebuff.in tract. nomina. xix. q. prin.nu. 14.ver.vltimò dico.

32 Contrarium tenent glo.Bar.& alij in auth.qui semel.C.quomodo & quando iud.vbi volunt,quòd illa dispositio,quæ corrigitur in actore,non habeat locum in reo.

Tenendo primam opinionem tanquam magis * communẽ,

33 Amplia,vt ꝓcedat ẽt in materia pœnali,Ias.in l.si pri⁹.nu. 53. ff.de noui ope.nuncia.& ꝯsi.cxij.ver.alibi gl.vol.j. Hipp.in l. si qs viduã.ver.& dicit gl.ff.de quæst.Io.Nico.in l.generaliter. nu. 26. C.de sec.nup.Aimo de antiq.tempo.in quarta part.nu. 115.ver. ix.non procedit.Rebuff.in tract.nomina.in xix. quæst.princ.nu. 14.ver.vltimò dico.

34 Septimò ĩfert̃,vt sicuti ex certis causis vasall⁹ feudũ amittit, ita etiam dominus ex iisdem causis directo dominio priuetur.

Quæ ẽt cõclusio hẽt multos illã tenentes, q consultò omittũtur,ex quo non intendo allegare,nisi eos,q fundant hãc cõclus. in materia correlationis,ꝓut est Hipp.ĩ l.si qs viduã.ver. & dixit.

ff.de

ff. de qõ. Io. Nicol. in l. generaliter. nu. 27. C. de secũ. nup. Rebuff. in tract. nomina. xix. q. nu. 14. vers. vltimò dico.

35 Contrarium, q̃ dispositio loquens in vasallo nõ habeat locum in domino, colligitur ex no. per Iaco. in tracta. feud. in verbo, qui quidem inuestiti. vers. sed nunquid econtrà.

36 Primò amplia principalẽ cõclusionẽ procedere etiã in materia correctoria. lex cũ corrigens in vno ex correlatiuis censẽt etiã in alio corrigere, vt est tex. in d. l. fi. C. de indicta vidui. tol. & ibi no. Bar. in prin. & Ange. vers. in tex. ibi, nõ est incertũ. & Sali. in prin. vers. ex quo not. & Pau. de Castro, ver. per hoc diximus. & Corne. in primo notab. & Iason in primo nota. versi. ex hoc not. & idẽ tenet Bart. in l. liberorũ. §. i. vers. sed q̃ro. ff. de his, q̃ no. infa. Bald. in auth. quas actiones. ver. nõ obstat. & ibi Pau. de Castro, vers. in glo. ibi, & Iason versi. xxx. principaliter. C. de sacrosan. eccle. Pet. de Ancha. in repeti. c. canonũ statuta. vers. vlterius q̃ro. de cõstitu. Iason in ꝛ. cxij. ver. & in primis facio. volu. j. & in l. qui cõdẽmnare. nu. 9. ff. de re iudica. vbi hanc dicit * cõem opi. Hippoly. in l. si quis viduã. ver. & ad p̃dicta. ff. de qõnib. gl. in ꝛ. suetu. Turonen. versi. tertia cõclusio. Venafr. ꝛ. v. versi. sunt eũ. Io. Crottus in repeti. l. oẽs populi. nu. 114. versi. nona cõclusio. ff. de iusti. & iure. Io. Bapti. de S. Blasio in tracta. correlatiuorũ. versic. venio ad quartam. Io. Nico. in l. gñaliter. nu. 29. C. de secun. nup. Curt. iunior in consi. vj. nume. 1. vbi dicit communem.

37 Secũdò amplia, vt cõclusio procedat ẽt in materia pœnali, Bar. in l. j. §. hæc actio. vers. pone statutũ. ff. ne vis fiat ei. Abb. in c. quia clerici. versi. itẽ pœna. vbi dicit Doctores * cõiter ita tenere, de iure patrona. Gemi. in c. j. versi. fallit secundò. de tẽpo. ordin. in vj. Iason in l. si prius. versi. sed aduerte. ff. de noui ope. nuncia. & ꝛ. cxij. versi. & istud ẽt. vol. j. gl. in verbo, reus. & ibi Dominic. in c. ij. de cõfess. in vj. Abbas in c. fina. in ij. notab. de Iudæ. Petrus de Anchara. in repetitione c. canonũ statuta. versic. vlterius q̃ro. de constitu. Iason in l. fi. in fi. ff. de in ius vocan. & in l. si prius. n. 54. ff. de noui ope. nuncia. vbi dicit * cõem opi. Fabia. de Monte in tracta. de emp. & vendi. in secunda q̃st. nu. 32. & seq. versi. vlterius, & vltimò. Venafr. ꝛ. v. versi. sunt eũ. Feli. in c. ij. versic. bona gl. de mutu. peti. gl. in consuetu. Turonen. versi. imò plus. & ver. alia cõclusio. Hippoly. in l. si quis viduã. versic. & ideo dixit. ff. de quæstionib. Io. Ant. Alex. in consilio clj. versi. cùm ergo decesserit. Chassan. in consuetu. Burgun. versi. septima conclusio.

Io. Nico. in l. gñaliter. nu. 26. C. de secun. nup. vbi hãc * cõem opi. affirmat. Curt. iunior cons. vj. ver. sic etiam dixit Bal.

Contrarium tenet Abbas in c. j. ver. sic intelligo. de loca. glo. pragma. sanctio. super verbo, ordo. Io. Baptista de S. Blasio, ĩ trac. correlatiuorum. nu. 50. versi. Iv. fallit.

38 Tenendo primã opinionem tanquam magis cõem, Limita, vt habeat locũ respectu vnius, & eiusdem actus, & nõ aliter. Socinus in consi. lxxiiij. ver. quinimò dico. vol. iij. Deci. in l. j. ver. secundus casus. C. de in ius vocan. Curt. iunior consil. vj. nu. 13. Aimo in tracta. de antiquita. tempo. in quarta parte, nu. 115. qui etiam requirit, quòd adsit eadem ratio.

39 Secũdò limita ĩ pœna cõuẽtionali, quæ vni ex correlatiuis adiecta, nõ censetur adiecta alteri, Bal. in c. j. ver. pone emphyteuta. in tit. quali. domi. feud. prop. priua. Dec. in c. translato. in secũda lectura, ver. sed dispositio. de cõstitu. & cons. dcxcvij. ver. & in cõtractu. & in l. j. ver. & omnia suprà dicta. C. de in ius vocan. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 28. C. de secun. nup.

Aimo in trac. de antiq. tempo. in quarta parte, nu. 115. & seq. vbi dicit ita intelligi debere. Bal. in consi. ccccl xxxij. vol. j.

40 Tertiò limita, quãdo dispositio cuilibet ex correlatiuis specialem pœnam iniungeret, Domi. in c. eos. in quarto notab. de tempo. ordinan. in vj.

41 Tertiò amplia, conclusionẽ procedere ẽt in consuetudine, Ant. de But. in c. fi. ver. fallit ij. de consuetu. Io. Ant. Alex. in consi. clj. Io. Baptista de S. Blasio, in tract. correla. nu. 22. ver. lxvj. procedit. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 30. C. de secun. nup. Aimo de antip. tempo. in iiij. par. nu. 35. cum aliis alleg. per nos suprà in v. limi. in tit. de vsufru. in ij. conclu. in iij. amplia.

42 Quartò amplia, vt regula correlatiuorũ procedat ẽt in statutis, Ias. in consi. cxij. vol. j. Cal ca. consi. cxxv. in princ. Caccial. in l. oẽs populi. nu. 122. ver. ix. q̃ casus. ff. de iusti. & iure. Chas. in cõsue. Burg. ver. septima cõclusio. Io. Ant. Alex. in consi, clj. ver. statutum ergo. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 30. C. de secũ. nup. Rui. suprà in j. illatio. & in j. amplia. ij. illatio.

43 Quintò amplia, vt cõclusio procedat ẽt in priuilegiis, Cuma. in l. nõ tũm. in j. notab. ff. de re iudi. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 33. ver. v. & vlti. C. de secund. nup. Io. Bapti. de S. Blasio in tract. correla. n. & ver. vij. procedit.

44 Et ꝓpterea si q̃s obtinuerit priuilegiũ à principe, vt reẽ tenetur p̃sonaliter cõparere, ẽt actor p̃sonaliter comparere debebit, Domi. in c. j. ver. quid si actor. de dolo & contu. in vj. Rota in antiq. Bisign. decis. ij. de dolo & ꝛtu. Feli. ĩ rub. de rescri. vers. & ad de Rotã. & ibi Deci. vers. & ideo quod dr̃. Ias. in l. fi. ver. nonò facit. C. de indi. vidui. tol. Maria. in tract. cita. in xx. arti. in xv. q. ver. sed q̃ro circa prædicta. Feli. in c. ij. in prin. de mu. peti. & in proœ. Decret. in verbo, Gregorius. vers. vñ dixit dñs. Deci. in l. iij. versi. & ideo quod dicitur. ff. quod quisque iur. Io. Nico. in l. generaliter. n. 33. C. de sec. nup. Hippoly. in l. si quis viduam. versi. & facit etiam. ff. de q̃st. Gemi. in c. j. nu. 15. & seq. & nu. 43. & seq. de iudic. in vj. Rebuff. in tract. nomina. ĩ xix. q. prin. n. 14. ver. vltimò dico.

45 Declara, q̃ ita demũ ille qui ꝓcurauit citationẽ p̃sonalẽ, tenetur comparere, q̃ñ eã impetrauit in casibus à iure non p̃missis: aliàs non tenetur comparere, nisi aduersarius ex alia simili cã hoc idẽ postularet, vt declarat Maria. in tract. cita. ĩ loco s̃. alleg.

46 Sextò amplia, quia destructo vno ex correlatiuis censetur ẽt destructũ & aliud. Bal. in l. si conuenerit. in princ. versi. nota q̃ licèt. ff. de pact. Fabia. de Monte in tract. emp. & vend. in ij. q. nu. 32. & seq. Io. de S. Blasio in tract. correla. nu. 8. vers. nonò procedit gl. ꝛ. suet. Turon. vbi dicit, q̃ si tollĩ creditũ, tollitur ẽt debitũ.

47 Sicuti etiam econuerso posito vno ex correlatiuis, & aliud positum esse censetur. glo. in rub. C. de reb. credi. versi. si quæras quare. & ibi Iac. But. vers. quærit gl. & idẽ dicit gl. in cle. j. in verbo, æternaliter. versi. nã ex vi correlatiui. de sum. Tri. Bal. in auth. quas actiones. versi. non obstat. C. de sacrosan. eccle. Pet. de Ancha. in repe. ca. canonum statuta. versi. nõ obstat. de cõstitu. Fabia. de Monte in tract. de emp. & vend. nu. 32. & seq. Cãtiuncu. c. cij. Io. de S. Blasio in tracta. correlati. nu. 9. vers. decimò procedit.

48 Septimò amplia, nã ista comprehẽsio tanquam expressa ꝓuenit ex vi verborum, vt dicit Felin. in proœ. Decreta. in verbo, Gregorius. versi. sed tamen verius.

49 Contrariũ colligitur ex dictis Curt. iunio. ꝛ. vj. vers. præmissis tñ non obstãtibus. vbi tenet, vt stante statuto, q̃ verba statutorũ intepretentur ad literã, nõ fit extensio de correlatiuis expressis ĩ statutis ad correlatiua nõ expressa. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 37. ver. secundò & vltimò. C. de secun. nup. Brunus in tract. q̃ stanti. mascu. in vij. artic. in iii. q. versi. est tũ aduertendũ. & idem tenet Io. Bapti. de S. Blasio in tracta. correlati. num. 43. vers. xxiiij. fallit. & ista videtur magis communis opinio.

50 Octauò Amplia, vt conclusio extendatur etiã in sñia, in qua absoluto adultero censetur etiam mulier adultera absoluta. l. de nunciasse. §. fi. ff. de adulte. distinguẽdo, vt ibi per Bartol. & ponit Hippoly. in l. si quis viduam. versi. item & pro hac quæstione. ff. de quæstionib. Io. Bapti. de S. Blasio in tracta. correlati. num. 22. vers. lxv. procedit. & nu. 29. vers. xciiij. procedit.

51 Primò limita principaliter, quia cõclusio correlatiuorũ nõ habet locũ, vbi est magis diuersa ratio in vno, q̃ in alio. gl. fi. in l. fi. C. de rescin. ven. Bar. in l. fina. vers. p̃dicta vera. & Ang. in finalibus verbis, & Salic. in princip. & Iason versi. tertia conclusio. C. de indicta viduita. tol. Petrus de Anch. c. j. ver. vñ si aliquis. de cõstit. Nellus in trac. bannito. in ij. parte, ij. tempo. q. xl. Fel. in proœ. Decreta. in verbo, Gregorius. vers. secũdo mõ. & in c. debitores. versi. in gl. fina. de iureiur. Ias. in l. j. vers. intellige q̃ñ concurrit. & ibi Deci. versi. exceptis dictis. C. de in ius vocan. Areti. in c. iurauit. vers. & per hoc patet. de probationib. Capra, in cõs. j. ver. nec obstat si dicatur. Io. Crottus in l. oẽs populi. n. 115. ver. limitatur hęc ꝛclusio. ff. de iusti. & iure. Chassa. in ꝛ. suetu. Burgun. ver. septima ꝛclusio. Io. Baptista de S. Blasio in tract. correla. nu. 39. vers. duodecimò fallit. gl. cõsuetu. Turonen. ver. tertia ꝛclusio. Io. Nico. in l. gñaliter. nu. 34. C. de secun. nup. Cãtiuncu. ca. cij. Ripa in rubri. ff. de acqui. possess. nu. 7. ver. præmissa regula. Curt. iunior in consi. vj. nu. 8. & nu. 11. & seq. Ruinus cõsi. clxxiiij. versicu. sed istis nõ obstantibus. vol. j. & cõs. xciiij. ver. & hinc est. vol. iij.

52 Secundò limita dictam regulã non procedere in ꝛctibus, in quibus dispositio in vno ex correlatiuis non habet locũ in alio. Io. Baptista de S. Blasio in tract. correlati. nu. 16. vers. duodecimò procedit. Deci. ꝛ. ccxij. versi. ad hoc facit. & in ca. translato. in ij. lectu. de constitu. Aimo de antiq. tempo. in iiij. par. nu. 35.

Cõtrariũ tenet Bal. in l. fi. ver. vide in simili. C. de indicta vidui. tol. & in l. si conuenerit. in prin. versi. nota, q̃ licèt. ff. de pact.

53 Tertiò limita, q̃ñ dispositio in vno correlatiuorũ nõ æquè ꝓportionaretur vni sicut alteri. Ant. de Butrio ĩ c. vniuersitatis. versi. nota istud dictũ. de sen. excommu. Ias. in l. fi. ver. octauò facit C. de indicta vidui. tol. Soci. consi. lxxiiij. versi. ex quibus oĩb. vol. iij. apostil. ad Abba. in proœ. Decretal. in verbo, Gregorius. super verbo, vnum. Io. Nico. in l. generaliter. nu. 36. C. de secun. nup. Curt. iunior consi. vj. versi. & ideo succedit.

54 Quartò limita, vt regula procedat, quando correlatiua vniformiter se haberent, & non aliàs, vt dicit Abbas in proœmio Decretalium, in verbo, Gregorius, numero vigesimo: & ibi Felinus versiculo, ex quo dicit hic.

Quintò

55 Quintò limita, nam correlatiua non possunt esse in eodẽ subiecto: gl. fi. in c. debiti. de batis. Ang. in consi. lxxviij. versi. quia ratio. Lapus allega. cxvj. versic. quia ergò pareẽ. Io. Baptista de S. Blasio in tract. correllati. nu. 35. ver. septimò fallit.

56 Sextò limita; nam licèt dispositio expressa in vno ex correlatiuis facta, in alio intelligatur etiã facta: tamen illud quod exprimitur, videtur principaliter considerari, & in eius commodũ & fauorem videtur tantumodò facta dispositio, vt declarat Dec. in rubri. ff. si cer. peta. in secunda lectu. nu. 3. ver. cx quo infertur.

57 Septimò limita, nam talis dispositio restringitur quantum potest, & ideo si dictum sit de filio, intelligitur tantũmodò patre viuente, Fel. in c. ex parte. ver. ista limitantur. de foro comp.

58 Octauò limita, quando diuersa est dispositio in vno correlatiuorum, quàm sit in alio. Io. Anto. Alexan. consi. clj.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Constitutio quando ligare incipiat.

1 REgulariter quælibet noua constitutio incipit ligare statim post duos mẽses à die publicationis ipsius, ꝓut est tex. in auth. vt fac. no. cõstitu. in prin. glo. fi. in c. ij. ver. quia ex quo. de cõst. in c. j. in verbo, solẽniter edit. de postu. præla. gl. in data lib. vj. in verbo, anno quarto. & in ver. fateor enim. & in proœ. Decre. in verbo, cõmorantib. ver. & cõst. Bar. in auth. vt fac. nou. cõsti. in j. not. & ibi Iac. de Belu. in fi. verbis. Bart. in l. omnes populi. in v. q. princi. ff. de iust. & iu. Spec. in tit. de cõst. ver. itẽ. q̃ duo mẽses. Card. in cle. j. §. nos etenim. in v. q. de sepult. Card. in proœ. Clem. in verbo, vniuersitate. ĩ j. q. & ibi Bonifa. in iiij. quæst. & Barb. n. 47. Host. in c. ij super verbo, ꝓhibitionem. de cõstit. & in sua summa. ver. q̃ñ cõstitutio. in prin. cod. tit. Gofred. in summa de cõstit. ver. incipit autẽ. Ant. de But. in c. ij. ver. venio ad gl. j. de cõsti. Albe. in dictionario, in verbo, leges Domini instituuntur ver. intra quod tempus Domini. in c. cũ singula. in fi. ver. vnde sic statim, de præben. in vj. & i c. ij. super gl. ĩ verbo, hactenus. de rebus eccle. nõ alienan. Turris Crema. in c. iiij §. leges. ver. ad tertiũ. iiij. distinct. Corn. consi. ccxlvii. nu. 15. vol. j. Oldendorp. ĩ tracta. de vsu cap. super verbo, triginta dierũ.

Sed quoniam istam conclusionem intelligunt quamplures Doctores vt procedat non data scientia:

2 Et ꝓpterea insurgit dubiũ, an cõstitutio data sciẽtia liget etiã ante publicationẽ, vel liget post publicationẽ ante duos mẽses, qui casus euenit tempore sedis vacantis per obitum Iulij. III.

3 Et q̃ liget constitutio data sciẽtia etiam ante publicationem, voluit Prob. in c. ij. nu. 27. de rebus eccles. nõ alie. in sexto. Felin. in ca. cognoscentes. iũcta. ij. & iiij. limit. de cõstit. Ripa in rubric. de constit. nu. 42. vers. ij. infertur. Grat. cons. xlix. nu. 36. vol. ij. Paris. consi. xlix. nu. 5. volu. iij.

4 Et hanc cõclusionẽ sentit Io. Andr. in c. ij. in fi. vers. in glo. vlt. de cõstit. dũ dicit excusari ignorãtes, ob cõstitutionẽ factã, & nõ ꝓmulgatã. ex quo sentit, non excusari sciẽtes. Idẽ dicit Gofr. in sum. de cõst. in fi. ver. incipit aũt. Car. in c. ij. ĩ v. opp. de cõsti. Prob. in c. ij. nu. 27. vers. post duos menses. de reb. eccles. non alie. in vj.

5 Secundò ꝓ ista parte facit glos. in c. fi. in verbo, duorũ mẽsiũ, ne cleri. vel monac. vbi dicit q̃ tempus duorũ mensium currit à tempore scientię constitutioni, vel publicationis, ex quo sentit, quòd etiam data scientia constitutio ligat ante publicationem.

6 Contrariã sentẽtiã, q̃ cõstitutio nõ publicata nõ liget etiam sciẽtes ante illius publicationẽ, voluit Bald. in l. fi. in fi. C. de cad. toll. & idẽ Bald. in c. ij. nu. 5. ver. ex prædictis. & ibi Barb. nu. 67. de cõstit. vbi tenẽt, q̃ ille q̃ est præsens tẽpore quo Papa edit cõstitutionẽ in camera, nõ ligatur illa cõstitutione antequã publicetur. Hẽric. Boich in c. ij. ver. hoc quæris. de cõsti. & ibi apostill. ad Abb. in verbo adde dum quærit. vers. in alijs autẽ. Alex. cõs. lij. vers. nec obstat. vol. vij. glo. pragm. sanctio. in verbo, publicationẽ. Bertach. in verb. lex debet. nu. 64. Dec. in c. j. n. 19. vers. nõ obstat text. de postul. præl. & in c. ij. nu. 15. vers. & adde. & ibi Bero. nu. 50. de cõstit. Mich. in tract. de reg. mun. in ix. q. quartæ part. prin. nu. 45. vers. & sic habes. ex q̃bus apparet istã esse magis communem opinionem.

7 Et maximè, si cõiũgãtur Doct. tenẽtes, q̃ etiã data sciẽtia constitutio nõ ligat, nisi post duos mẽses, vt tenuit Anto. de Butri. in c. ij. vers. puto de mente iuris. de cõsti. Collectar. in c. quoniã. n. 3. vers. sed quid si quis. de simo. Dec. in c. j. de postul. præl. Tur. Cre. in c. iiij. §. leges. ver. sed quando. iiij. distinct.

8 Et ꝓ ista parte facit, nã doctor. formãtes quęstionẽ, q̃runt an data sciẽtia cõstitutio liget infra duos mẽses, ꝓut ita loquit Bart. in auth. vt fac. nou. cõstit. vers. quęro modo. & in l. omnes populi. in v. q. princ. n. 79. ff. de iust. & iur. Abb. in c. ij. ver. sed disputatio etl. & ibi Card. ĩ iiij. q. & Imo. vers. si ver. nõ disponit. & ibi Barb. nu. 67. & seq. & Fel. in ij. limitatione. & Bero. nu. 50. de constit. idẽ voluit Bonif. in proœ. cle. §. sic igitur. in v. q. Summ. Ange. in verbo, lex. versi. q̃ñ lex incipit. nu. 12. Summa Syluestr. in verbo, lex. nu. 6. versicu. si verò est constitutio. Brun. de Constitutio. in verbo, constitutio. versi. Constitutio Papæ.

Ex q̃bus apparet, q̃ ẽt data scientia cõstitutio nõ debet statim ligare, ꝓut videntur tenere Docto. in contraria parte allegati.

9 Tenẽdo istã partẽ limita, nisi cõstitutio haberet clausulã Decreti irritantis, q̃a ex quo dicta clausula ligat ignorantes, ꝓut dicemus infrà tit. de claus. in iij. conclus. in primo effectu, hoc eodẽ lib. ideo multo magis ꝓstitutio nõ publicata debet ligare sciẽtes.

10 Sublimita, nisi cõstitutio esset pœnalis, quia Decretum irritans respectu pœnæ nũquã afficit ignorantes, ꝓut dicemus in prædicta conclus. iii. in j. limit. primi effectus.

11 Secundò limita, in statutis particularibus, quæ statim ligant post publicationem, & sic ante duos mẽses. Barto. in l. oẽs populi. in vj. q. princ. ff. de iust. & iur. Bald. in leges sacratissimæ. C. de legib. Anch. in rep. c. canonum statuta. versi. quæro etiã an sicut in legibus. de ꝓstit. Fel. in c. ij. ver. ij. limita. eo. tit. Summ. Syluestr. in verbo lex. nu. 6 vbi loquit̃ in qualibet cõstitutione inferioris.

12 Tertiò limita, nisi in constitutione apponatur tempus, post quod constitutio vult ligare, quia illi standum est, vt post alios tradit Fel. in d. c. ij. in quinta limit. de constit.

De Statutis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Statutum loquens de intestatis vel ab intestato morientibus, non habet locum in intestabili.

1 STATVTVM loquens de intestatis, vel ab intestato morientibus, q̃a inter vnũ vel aliud verbũ pro nũc nõ facio differentiã, locũ habet ẽt in intestabili. & per cõsequens ĩ pupillo, vel in furioso. qui testũ facere nõ p̃nt: Ita Bart. in l. j. ver. per hoc dicit Pet. ff. de suis, & legit. & consi. cxli. & cõsi. cxxxviij. Bal. ꝛ. cviij. vol. ij. incip. in successione. Abb. ꝛ. lxxv ver & per hoc patet responsum. vol. j. q. loquit̃ in statuto Senen. Bal. ꝛ. cclxiij. vol. j. incip. statuto cauetur. versic. itẽ in proposito nostro. & in l. si arrogator. versi. & adde tres. ff. de adopt. & instit. de hrd. ab intest. in principio. versi. sed q̃ro nũquid. Ang. in ꝛ. xcvij. versi. nec obstat. & ꝛ. ciiij. vers. venio ad fm. Anch. in ꝛ. clxxvij. Rom. in l. in testõ. in versic. vltimo ex textu. nu. 5. C. de testa. mili. Corn. in d. l. gñaliter. vbi vt trãsire cũ ista opinione ibi, & ita vt renendũ. C. de inst. & substit. Pau. de Cast. in l. omnẽ. ver. in text. ibi, siue ab intestato. C. ad Tertul. & in l. in testõ. versic. ex secunda parte huius gl. C. de testa. milit. & in l. cũ in antiquiorib. in fi. versi. tenet ẽt gl. C. de iur. deliberan. & in l. gñaliter. vers. vltimò q̃dã notant. C. de instit. & substitu. & cõs. xlviij. pręsuppositoquodã statuto, in prima par. & in l. ij. in prin. versi. in textu. ibi, intestati. C. de impube. Rom. in ꝛ. iiij. & consi. xxxij. Feli. in pœm. Decretal. versi. quinimo ipse Ludouicus. Ancha. in dicto c. cum tibi. nu. 15. & seq. versi. vij q̃ro. de testa. Ang. in ꝛ. xcix. ver. & dicimus ergo. Card. ꝛ. cxi. versi. sed dubiũ oritur. Corne. cõsi. lxxv. nu. 17. & seq. vol. j. vbi dicit cõem. & cõsi. cccxxxvj. nu. 7. versicu. nec ẽt obstat. vol. j. Socin. cõs. xxxv. vol. iiij. & consi. lxxxj. ver. solũ restat vnus scrupulus. vol. iiij. qui dicit i ã * cõem opin. Barbat. consi. lxvii. volum. iij. vbi pariter dicit communem opin. Dec. in l. gñaliter. versi. tertiò nota. vbi dicit cõem opin. Imol. in c. cæterum. versic. sicut decretum. de rescr. vbi dicit istam magis cõem opi. Brun. qui dicit istam veriorem, sed alteram magis cõem in tract. quòd stant. masc. in xii. q. Alesinius in tract. sub. Paris. cons. xxij. nu. 15. & pluribus seq. vbi dicit cõem. & cons. xxiij. num. 32. vbi idẽ dicit. vol. ij. Maria. iun. consi. iij. nu. 25. & seq. vbi dicit cõmu. & cons. x. nu. 4. & seq. vol. j. Io. de Plat. inst. de legit. patron. tutel. versic. & ideo cũ ex cõi vsu. Prepos. Senen. in vj. casu. in iiij. q. Ruin. consi. 50. vol. iij. Georg. Natt. in c. quamuis. ver. circa quartã. & vltimã de pact. lib. vj. Corn. in l. cũ in antiquiorib. ver. in eadẽ ibi nõ dr̃. C. de iure delib. Afflict. in c. j. in prin. de success. feud. Abb. in ꝛ. lxxv. volu. j. Signorol. Homod. in consi. cj. Abb. in rub. de success. ab intest. versi. & scias. Ang. Aret. in tract. de success. ab intest. q̃ tractatus est insertus sub tract. de testa. in gl. iiij. q̃ incipit, nolens intestatus decedere, in gl. in verbo. ꝓ pfectione materiæ. ĩ d. gl. iiij. Barbat. in c. cũ tibi. n. 19. ver. vltimò q̃rit. de testa. & seq. vsq; in fin. Salicet. in dict. l. cũ in antiquioribus. §. si cũ ipse. ver. aliud exemplũ. C. de iur. deliber. Philipp. de Cassol. ĩ tracta. success. ab intest. nu. 3. & 4. Alcia. in l. intestatus. ff. de verb. signi. Barba. in

rubrica de success.ab intest.versic.& ex istis redditur.Guli.Benedict.in c.Raynutius,super verbo, et vxorē nomine Adelasiam.de testam.nu.8.& plurib.seq.Paris.consi.lxxxiiij.vol.ij.

2 Cōtrariū,ꝙ in isto casu statutū locū nō habeat, tenuit Bal. in cōs.cccxxxvj.incip.si tenemus opi.vol.iiij.& cōsi. ccccviij. Quidā ciuis Florentinus.versi.ad intelligentiā.volu.j.& cōs.xij.casus talis est,statuti Ciuitatis Castelli.versi.sed posito.& ꝯsi.cccclxxv.in iij.par.incip.sequēdo cōem opi.vbi dicit istā partem cōem.& consi.cxlj.quæritur vtrū pupillus.vol.iij.& consil. lix.de iure cōi mater.vol.iiij.versi.nunc igitur ad statuta.& cons.liiij.incip.cōis opin.vol.iiij.& cōs.ccccxxxix.volu.iiij.incip.cōis.& consil.cxxxj.super quibus.ver.nec obstat ēt.vol.iiij.& cōs.lxxxiiij.versic. non obstat prædictis.vol.v.& insti.de hǣd.q̃ ab intest.in prin.ver.quęrit gl.Alber.de Ros.in j.parte stat.q.xliiij.& in iij.part.q. xxj. & in l.intestato.ff.de legit.tut.& in l.ij.in fi.versi. vltimò adducit hæc lex.C.qui testa.fac.poss.Bald.in c.j.ver.quæro tria sunt nomina.de success.feud.in l.intestato.ff.de legit.tut.Guli.de Cun.ī l.j.ver.itē quęro iuxta l.istā.C.qñ Imperator inter pupill.& viduas.Signor.in cōsi.vj.& cōs.cvj.per totū.Fulg.in l.cū in antiquioribus.nu.3.C.de iur.delib.& cōs.xl.versi.palàm autem est. Ang. in l.in testō,la prima.in iiij.nota.C.de testa.milit. Imo.in ca.cū tibi. nu.23.ver.vltimò qa ista Decretalis.de testa.Anch.in repet.c.canonū statuta.versi.quid dices de patruo.de cōstit.Cyn.in l.ij.versic.vltimò iuxta prædicta.C.q testa.fac.poss.Bal.in l.iij.in fi.C.si pēd.appell.Imol.in l.centurio.ver.an aūt ꝓcedat.ff.de vulga.& pupil.Ange.cōsi.xxvj.Ludouic.Bolog.in addit.ad Mathes.in tract. de success.ab intest.nu.23.Alex.cōs.consi. clviij.nu. 3. vbi dicit istā cōem opi.vol.vj.& cōs.lxxix.nu. 5.vsque in fi.eo.vol. & ꝯsi. cliij.nu.4.versi.rursus dictū statutū. vol. vij. vbi dicit istā cōem * opi.& cōs.cxv.per totū.volu.ij.Alex.in l.gñaliter,vers. circa primū, vbi dicit istā magis cōem opi.C.de instit.& subst. Signorol. Homod.cōs.ccxxv.versi.ij.præmitto.Rom.in consil.cxcix. versic.ij.quod,vbi.Fulg.cons.xl.& cōsi.xlviij.in ij.dubio.Io.Crot.in l. oēs populi.vers.q̃titur ēt.ff.de instit.et iur.vbi dicit istā magis cōem, & veriorem opinionē Ioan.Fab.instit.de hæred.quæ ab intest.in princ.quasi in primis verbis,versic.& per hoc est expeditū.Ang in l.ij.C.de impub.& aliis subst.versi.& est vtile.Alex.cōs. clxviij.vol.vij.ver.posset ēt responderi.& consi.ccxj.versic.ij.respōdeo.vol.vij.Dec.ꝯs.cccclxvj.& consi.dcxvij.in prin. Curt.iun. consil.cxxxiiij.nu. 5.& 6.vbi dicit,ꝙ ex quo articulus est dubius, mater excludi nō debet,Paris.cōsi.lxxiij.nu.32.vbi dicit * cōem.volu.j.& cōsi.lxxxiiij.nu.7.vol.j.Gozad.ꝯs.xxxv.num.8.& seq.vbi dicit cōem opin.vol.j.Ang.Aret.& ibi Christoph.Porc.instit. de hǣd.q̃ ab intest.versi.in fi.glo.& inst.de legit.agnat.tutel.ver.ex versiculo quod aūt.Ruin.cōs.xciiij.num.7.vol.iij.Aret.in l. centurio.versi.adde ēt.ff.de vulg.& pupill.Pau.de Castr. sentit istā partem in l.scire leges.versic.iij.colligitur mens.ff. de legib, Galiaul.in l.centurio.nu.70.ver.iij.sit cōclusio.ff. de vulg. & pupill. post Ias.ibi.versi.secunda cōclusio.Marian.iun.cōsi.xx iij. versi. & pro resolutiōe,vol.ij.vbi dicit cōem.gl.cōsuet.Bit.& nouissimè Tiraq.in vij.declaratione tertiæ partis.in tracta. le mort saisit le vif. in princip.vbi ponit vnam.& alteram opinionem.

3 Aliqui vsi fuerunt tali distinctione,ꝙ aut statutū loquitur per verbū intestatus decesserit, & nō cōcipiatur nō valens testari: aut loquitur per verbū ab intestato decesserit, & tunc cōprehēdatur nō valens testari,ita Bald.instit.de hæred. q̃ ab intest.versi.& ista faciunt. Fulg.in l.gñaliter.nu. 1.& seq.C.de inst. & subst.& ꝯs.xlviij.ver.in oppositū tñ.Salic.in l.cū in antiquioribus. §.si cū ipse.ver.aliud exemplū.C.de iur.delib.Corn.ꝯs.cxxxviij.num. 5.versi.verbū aūt.vol.iiij.Corne.in d.l.gñaliter.versic. nunc venio ad fīn articulū.Aretin.Inst.de hæred.q̃ ab intest.in prin.n.8.vers.ex quo sequitur.Soc.cōsi.lxxxj.nu.9.versi.solum restat. volu.iiij.Ro.in l.in testō.versi.aduertendū tñ.C.de testam. milit. vbi facit differentiā an loquatur statutum per verbum intestatus, & per verbum sine testō.licèt ipse teneat opi. Barto. in vtroque casu.Corn.consi.cccxxxvj.ver.contraria autē opi.vol.j. Ruin. consi.50.nu.13.& seq.vol.iij.Philip Cassol.in tract.success.ab intest.n.3.& 4.Io.de Plat.instit.de hæred.quæ ab intest.in prin.vers.nunc quæro an pupillus.Alciat.in l.intestatus.ff.de verb.signif.

4 Contra istā distinctionē tacitè sentiunt oēs, quos enumerat Alex.in d.l.gñaliter.versi.& ꝙ nō sit domina.C.de instit.& subst.qui promiscuè tā in vno,quàm in alio casu cōcludunt idem, & quos enumerat ipse Dec.cōs.cccclxvj.nu. 5.& ipse Alex.q ꝓ eodē ponit intestatus,& ab intestato.in cōs.lxxix,vol. vj nu.3.vers.si ergo.consilio cxxv.versiculo,nec obstat statutum.vol.ij.

5 Sed expressè dictā distinctionē impugnat Car.in cōs. suo cxj.versi.ad q̃ iura cōcordanda.Dec.cōs.ccccxcvj,nu. 5. vbi dicit ita cōiter teneri,nō facta distinctione an dicatur intestatus,vel dicatur ab intestato.Soc.cōs. xxxv.versi.& hanc opin.volu. iij. Brun.in tract.ꝙ stant.masc.in xij.q.in v,limit.versi.ꝯriū videtur tenere gl.Gozad.ꝯs.xxxv.ver. ad septimū, vbi dicit cōiter teneri.Maria.Iun.cōs xxiij.nu. 18.in fi.& seq.ver.iij.loco dico.volu. j.vbi dicit cōem,Præpos.Senen.in vj.casu,in iij.q.in fin.Paris.consil.xxij.n.84.vol.ij.& consi.xxiij.nu.39.eo.vol.

6 Soc.verò in l.qui duos.in j.no.ff.de reb.dub.distinguebat alio mō dicens,ꝙ si verbū ab intestato referatur ad morientē nō cōprehēdatur intestabilis:sed si verbū ab intestato referatur ad succedentē,tunc sub statuto ēt intestabilis comprehenditur.Quam distinctionem sequitur Goz.in cons.xxxv.ver.ad septimum.

7 Sed hanc distinctionē reprobat Paris.cons.xxij. nu.81.vol.ij.vbi dicit contrarium communiter teneri.& in consil.xxiij.n.35.eod.vol.vbi idem dicit.

8 Tenēdo partē negatiuā,ꝙ sub tali statuto nō comprehendat intestabilis,Primò limita,nisi cōis vsus loquendi in loco statuti probaretur,quò detiam intestabiles dicerentur ab intestato decedere,Bal.in ꝯs.xij.in fi.ver.bñ tamen fateor.vol.iij.incip.casus talis est,statuti ciuitatis Castelli.& cōs.cccclxxv.vers.ego Bal.dico sequendo cōem opinionem.eodē vol.& cōs.xxxiiij. ver. vñ in casu nostro,de iure cōi.vol.iiij.Ang.in ꝯs.xxvj.versic.sed is de cuius successione.Imo.in c.cùm tibi.ver.& ideò nisi aliter probarēt.de testa.& in l.Centurio.ver. fateor tñ. ff. de vulg & pup.Alex.cons.lxxix.ver.nec ille tex.vol.vj. & consil.cliij.ver.& licèt Bar.vol.vij.& cōsi.cxv.vers.istā partem.& ver.fatetur tamē. vol.ij Fulg.ꝯsi.clxv.ver.qnimò.Brun.in tract. ꝙ statib.mascu. īxij.q.in j.limit.Goz.consi.xxxv.nu. 12.versi.v.& si dicatur.Præpos.Senen.in vj.casu,in iiij.q.versicu. vnde probato. Bolog.in addit.ad Mathes.in tracta.de success ab intest.numero 24.

9 Secundò limita,qñ pater fecisset substitutionē pupillo, quæ euanuisset, vel caduca effecta fuisset,qa tūc sub statuto loquēte de decedēte ab intestato comprehēderetur pupillus.Bal.consil.cviij.incip.in successione.vol.ij.& cons.xxxiiij.incip.de iure cōmuni.volu.iiij.

Contrarium Cur.Iun.in cōsi.cxxxiiij.versic.concludo igitur.Brun.in tract.ꝙ stant.masc.in xij.q.in iiij.limit.

Tenendo partē affirmatiuam,ꝙ statutum loquens de intestato,vel ab intestato decedente comprehendat pupillum,

10 Limita,qñ statutū nedū diceret de moriēte ab intestato, sed ēt diceret de moriente sine liberis,quia tunc nō cōtineretur pupillus,qui liberos habere nō pōt.Alex.cons.ccxj.nu. 5.vol.vij & in isto casu loquitur Signoro.cōsi.cj.in finalibus verbis.Brun.in tract.ꝙ stant.masc.in xij.q.in ij.limit.

11 Contrariū voluit Bar.cōs.cxlj.incip.statuto vrbis veteris.& cons.cxxxviij.hæc est copia.Imò Bal.in cōsi.cccxxxvj. in iiij.vol.incip.si teneamus.ver.ꝓ matre tñ. facit cōclusionē in cōtrariū, vt propter dictā clausulā,si sine filiis,cōtineatur pupillus sub statuto.& idē dicit in consi.liiij.incip.opi.cōis. vol.iiij. ver. mihi videbatur.& consi.cclxiiij.incip.statuto cauetur.versi. & maximè.vol.j.Paris.consi.lxxiij.nu.32.vol.ij.Ias.cōsi.cxxx.versi.nō obstat etiam si fortius.vol.j.Gul.Bened.in repe.c.Raynutius,in verbo, & vxorem nomine Adelasiam.nu. 13.

Et pro ista opinione facit,qđ no.Bar.& post eū alij in l.Centurio.ver.quid si testator sic substituit. ff. de vulga. & pup.dum impugnat opi.Ia.de Bel. vbi tenet substitutionem illā,si decesserit sine liberis,nō esse omni tempore fideicommissariā, ex quo illa verba etiam pupillari ætati conuenire dicuntur,vt ibi per eos.

12 Secundò limita,nā tale statutū loquens de decedente ab intestato nō verificatur in eo, qui fecit testm̃, quod non valet ex aliquo accidenti,putà in testō vsurarij,quod nō valet cautione nō præstita.ita in terminis dicit Calde.consi.vj.de consti.

Contrarium voluit Bal.in consi. ccxlvj.incip.monialis. in iiij.dubio.vol.j.

13 Tertiò limita,vt talis interpretatio nō recipiatur contra matrem,vt excludatur à luctuosa filij successione.ita dicit Cur.Iun.in cōsi.cxxxiiij.in fi.Goz.cons.xxxv.nu. 13.

Contrarium tñ tenent oēs Doct.partis affirmatiuę,qui sequūtur opi.Bar.in l.j.ff.de suis,& legit.qui propriè loquitur,qñ statutum excludit matrem à successione filij.

14 Quartò limita,qñ in statuto nō est cōsiderata ratio agnationis,qa tunc statutū intestabilē nō comprehendit,Alex.cōs. cxv.ver.iij.pōt responderi.vol.ij.& cōs.lxxix.ver.ver.iij. post responderi.vol.vj.Dec.ꝯs.cccclxvj.ver.ij.respondet.& cons.dlxiij. versi.nō obstat quod ratio.Paris.consi.xxij.nu. 52.ver.meus eñ.vo.ij.

15 Contrariū,ꝙ ēt eo casu,quo non est cōsiderata ratio agnationis,statutū de decedente ab intestato comprehendat intestabilē,voluit Pau.de Ca.consi.xlviij.vol.j.qui loquitur in amita,q̃ matrem excludit stante statuto prædicto,& tamē in amita cessat ratio agnationis conseruandæ.

Quintò limita,qñ ī statuto fuisset dictū de intestato, & de intestabili,ponēdo illa tāquā diuersa,nā si postea ī alia parte eiusdē statuti dicatur de intestato tñ,nō cōprehēdetur ītestabilis, Bald.

Bal.ꝯs.xxxiij.incip.de iure cōmuni,vers.in statuto nostro.vol.iiij.

17 Sextò limita,quando statutum diceret, si quis decederet ab intestato,vel sine testamento.Ias.ꝯsi.cxxx.vers.nec obstat.volu.j.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Statutum,quòd in contractibus requiratur certa solennitas,non habet locū si filia patri donet.

1 DIcit Bald.in l.pactum quod dotali.C.de colla.ꝙ stante statuto, vt in contractibus mulierum requiratur certa solennitas, ꝙ illa non debet interuenire,si filia patri donet,vel cum patre contrahat.

Sequitur ibi Deci.Roma.in l.si qs mihi bona.§.sed si mādauit.ff.de acq.hęr.Alex.in ꝯs.cvj.vol.j.& ꝯs.xxix.vol.iij.Barb.in c.causam matrimonij.de of.deleg.Ias.in l.transactionē.C.de transact.Ias.ꝯs.cv.Chassa.in cōsuet.Burg.Ripa in x.respon.in iij.lib.Deci.in ꝯs.dcxj.Bru.in tract.de forma.in ix.q.Paris.in cons.cvj.vol j.

Vide in simili Tiraq.de legib.cōnub.& in l.si vnquam.in prin.nu.26.C.de reuocan.dona.

2 Et idem in quolibet alio coniuncto donante, ponit Roma.in cons.cclxxvij.Dec.in cons.ccccccv.

3 Contrarium in casu principali, & sic ꝯ opinionem Bal.in d.l.pactū quod dotali.tenuit ibi Roma.& Ias.in l.pręses.C.de trāsac.Barba.in cons.lx.volu.j.Gomes.in §.omnium.Insti.de act.Tiraq.de legib.connub.Paris.in ꝯsi.liij.vol.iij.gl.v.in cōsuet.Bitur.§.iiij.

4 Et in donatione facta per patrem filio vt non valeat nō seruata solēnitate requisita,tenuit Cuma.in ꝯs.xxvij.Deci.cōsi.lxxxvj.

5 Et facit,quod per nos ponitur in ij.limi.in j.conclu.in titul.de dona.in j.amplia.vbi habetur, ꝙ insinuatio requiritur,etiā ꝙ pater filio donet,vel econuerso.

Tenendo tñ primam opinionem,quæ videtur magis cōis,

6 Primò limita,nisi renūciatio filiæ facta sit patri fauore masculorum,quia tunc cessat illa præsumptio, ꝙ bonum cōsilium pro filia parens capiat,quia fauor masculorum videtur præpondera re.Deci.in d.l.pactum,quod dotali.C.de colla.

7 Secundò limita,quando constaret de contrario, ꝙ actus esset maximè præiudicialis filiæ renuncianti patri, quia illa est p̄sumptio,quæ admittit contrariam probationem.vt per Barba.in ꝯs.xlj.vol.iiij.Ias.in cons.cxxxiij.vol.iiij.& colligitur ex verbis ipsius Decij,in d.l.pactum.

8 Tertiò limita,qñ statutū diceret vniuersaliter, ꝙ mulier cum quacunque persona ꝯhens, non teneatur seruare certā solennitatē,quia illā eandem tenetur seruare,si cū patre ꝯxerit.Barba.in d.cons.xlj.vol.iiij.Deci.in d.l.pactum,quod dotali.C.de colla.

9 Quartò limita, si probaretur fraus, vel metus reuerentialis, Alciat.in tract.præsumpt.in j.regula,in ij.præsumpt.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens nullitatem,non comprehendit nullitatem prouenientem ex defectu iurisdictionis.

1 REgulare est, ꝙ vbi in aliqua dispositione excluditur nullitas,non intelligitur exclusa illa nullitas,quæ insurgit ex defectu iurisdictionis,gl.ī cle.j.in verbo, nō obstāte.de sequest.poss.& fruct.& ibi not.Card.in §.fi.& Pet.de Anch.& Imol.Pet.de Ancha.in ꝯs.cclxxj.& ꝯs.clxiiij.& ꝯs.clxvij.Bal.ī l.si qs filio.§.ꝙ si quis.ff.de iniu.rupt.& irri.testa.Ang.in cōs.cclxix.& in cōs.clxxxvij.& cons.cxciij.in fi.& consil.cxcviij.Rom.in cōsi.xlij.Bal.in l.fi.C.de arbi.Bal.in addi.ad Spec.in tit.de sen.vers.sententia lata à iudice cōpetenti.Fel.in c.pastoralis.de exce.Abb.in c.ex parte, el ij.de of.dele.in c.licèt.de elec.Ant.de But.in c.itē cū qs.& ibi Imo.de resti.spol.Alex.in apostil.ad Bart.in l.j.§.& parui.ff.ꝙ vi aut clam.Are.ꝯs.lxxv.Abb.in cōsi.lxiiij.vol.j.sentit Cald.in ꝯs.viij.dū allegat gl.in d.cle.j.de seq.pos.& fru.ī tit.de re iud.Bal.in cōs.ccxxv.vol.v.Ang.in l.si expressim.de app.Bal.ī l.generaliter.la ij.C.de episc.& cle.ī l.reos.C.q accus.nō poss.in l.j.C.si à nō cōp.iud.ī l.exceptionē.in fi.C.de ꝓb.Paul.de Cast.in l.iiij.§.cōdēnatū.ff.de re iud.Imo.& ibi Fel.in xviij.lim.in c.ex parte.el ij.de of.dele.Soc.in ꝯs.cclxxiiij.Cuma.in cōs.xl.in fi.Fulg.in cōs.cl.Dec.in cōs.xxxviij.Maria.Soc.iun.in cōs.xviij.& cōs.lxxviij.vol.j.Ruin.cōs.xj.vol.iiij.& cōs.xxviij.vol.eo.& cōsil.xxxv.vol.v.& cōs.lxxxv.vol.v.Gram.cōs.ciui.xliij.Guid.Papæ.in cōs.cxxj.Claud.in l.de pupillo.§.q opus.ff.de oper.no.nunc.Bouer.in sing.in verbo,exceptio.in sing.xiiij.Staphi.de literis gra.& iusti.Hippol.in sing.x.Alex.in l.si fideiussor.§.p̄tor ait.ff.q satisda.cog.Imol.in l.si expressim.ff.de appell.Lanfran.in c.qm̃ cōtra.in versi.exceptiones.versicul.plus est etiam iure cautum.de proba.Philip.Franc.in c.dilecto.de appel.Chassan.in consuet.Burgund.

2 Primò amplia idem esse in sñia arbitri,nā stante statuto,ꝙ cōtra arbitri laudū,vel arbitratoris,non possit opponi de nullitate, tñ pōt opponi defectus facultatis, vt quia ille qui tulit laudū nō habebat facultatē,ita Card.in cle.j.§.fi.de sequest.pos.& fru.Are.in cōs.lxviij.Pau.de Cast.in l.fi.C.de arbi.Phil.Franc.in c.dilecto.in v.limit.de app.Pet.de Anch.in cōs.ccvij.Paris.in cōs.xxiiij.vo.ij.Roma.in cōs.cxv.in fi.Ias.in l.si fideiussor.§.p̄tor ait.ff.q satisd.cog.post Bart.ibi.Staphi.de literis grat.& iusti.Paul.de Castr.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iud.Corn.in cons.xxxviij.vol.iij.Gozad.in cons.lxxij.Soc.in cons.cxxiiij.vol.j.Ruin.consi.xlj.vol.j.& cons.xiiij.vol.ij.Rui.cons.xcv.vol.ij.& cons.v.vol.v.

3 Et idem si nullitas proueniat, quia cōpromissum nō valuerit.Bal.in l.si causam.C.de exec.rei iud.Ange.in l.non enim.ff.de iureiur.Soc.in cōs.cxxiiij.vol.j.Bar.in l.ij.§.p̄tor.ff.qui satisd.cogan.Ias.in l.nā & posteà.§.si minor.ff.de iureiuran.Soc.in cons.cxcix.Goza.in cons.lxxij.Pilip.Fran.in d.c.dilecto.in v.limita.

4 Secundò amplia,etiam si iudex,qui tulit sñiam non esset omninò incompetens,sed tm̃ sua iurisdictio esset suspensa. Areti.in cons.lxxv.dicens hoc esse de mente Pet.de Anch.& Do.de Rot.

Tamen contrarium tenuit Imol.in l.si expressim.in v.cōcord.ad gl.in cle.j.de re iud.& glo.in cle.j.de seq.poss.& fruct.

Et ponit Alex.in cons.lxxvij.vers.non obstat,si contrariū allegatur.vol.ij.Phil.Fran.in c.dilecto in vj.fal.de appel.Gemi.in c.ex parte,el ij de of.dele.Feli.in d.c.pastoralis.de excep.Claud.in l.de pupillo.§.qui opus.ff.de ope.no.nuncia istud fuit de mēte Card.in cle.j.de re iud.& ibi Imo.Vide infrà in ij.limit.

5 Tertiò amplia, siue agatur de præiudicio temporali,siue ꝑpetuo, vt dicit Imol.in d.l.si expressim.in j.cōcordia.ff.de app.Alex.in cons.lxxvij.ver.nec dicatur.vol.ij.Philip.Franc.in ca.dilecto.in vj.fal.de appel.Imol.in cle.j.de re iudi.Claud.in l.de pupillo.§.qui opus.ff.de oper.nou.nunc.& ibi Alex.

Contrarium voluit Ant.de But.in d.cle.j.& sequitur Imola,& ponit Aret.in cons.lxxv.

6 Quartò amplia ēt si nulla species nullitatis ꝓponi possit, vt ꝑ Pet.de Anch.in cōs.cclxxj.Feli.in rub.de foro cōpe.& in c.pastoralis.de excep.in fi.Calca.cōs.lxxxvj.Bald.in l.si qs filio.§.ꝙ si qs.ff.de iniust.rup.& irri.testa.& in l.j.vers.vltimò licèt.C.si à nō cōpet.iudi.Ant.de But.in c item cū qs.de restit.spol.& ibi Abb.Ale.in cons.lxxvij.vol.ij.Imol.in c.ex parte,el ij.de of.deleg.Angel.in l.si expressim.ff.de appel.Ruin.cons.xvj.vol.ij.

7 Quintò amplia, etiā si iurassent partes nō dicere de nullitate.Ang.in cōs.ccviij.in fi.Fel.in rub.de foro cōpe. in c.pastoralis.de excep.Phil.Fran.in c.dilecto.in iij.limit.de app.Goza.in cōs.lxxij.Socin.in cōs.ccxcix.Paris.in cōs.xxiiij.vol.ij.Ruin.cōs.xiiij.vo.ij.

8 Sextò amplia, quia ēt post executionē de tali nullitate potest opponi.Inn.in c.ex ratione.circa princ. de appel.Bal.in Marga.in verbo,actio.Hippo.in sing.x.Maria.Soc.iun.in cons.xviij.volu.j.

9 Septimò amplia,vt de tali nullitate opponi possit post tres sententias cōformes.ita Pet.de Anch.in cle.j.de re iud.post Lap.ibi, & Card vers.sextò q̃ro.Angel.in l.j.C.ne lice.ter.ꝓuo.in l.j.C.qñ ꝓuo.nō est neces.in l.de pupillo.§.q opus.ff.de oper.no.nūcia.in l.iiij.§.fi.ff.de dam.inf.Pau.de Cas.in l.iiij.§.cōdēnatū ff.de re iud.Imol.in l.si expressim.in ij.cōcord.ff.de app.ex mēte Do.de Rot.Alex.cōs.lxxvij.vol.ij.Gemi.in cōs.xxiiij.in vj.dubio.Barb.in cōs.xx.versi.p̄tereà est diligenter aduertēdū.vol iij.Ang.in l.si expressim ff.de app.Ale.in l.de pupillo.§.qui opus.ff.de nou.oper.nūc.Felin.in c.pastoralis.de except.ex mente Abb.& ibi Claud.in d.§.qui opus.q dicit istā opi.cōiter*approbari.Calca.in cons.lxxxvj.& cōs.cxvij.in fi.Soc.in cons.xcix.vol.iij.Pet.de Anch.cōs.lxij.in fi.& in cle.j.in vij.notab.de re iud.Fel.in c.ea,quæ.de re iud.Barb.in cle.j.in ix.limi.de re iud.Ias.in l.iiij.§.cōdemnatū.vers.secundò limito.ff.de re iudi.Sarnen.in regula.Grat.in cons.lxxxv.volu.ij.

Contrarium gl.in d.cle.j.in verbo, pendere.de re iud.post Ioā.de Fantu.Inn.& Rom.in d.l.de pupillo.§.qui opus.ff.de ope.noui nuncia.dum dicunt, ꝙ propter præsumptionem, quæ prouenit ex trina sententia conformi procedit gl.in d.cle.j.in casu suo,scilicet,latis tribus sententiis conformibus.

Gloss.autem in cle.vnica,de sequest.poss.& fruct.procedit,qñ vnica tantùm lata est sententia.idē tenet Imo.in d.l.si expressim.in iij.concord.de appel.Fel.in c.ex parte.el ij.in xviij.limita.de of.deleg.Feli.in rubr.de foro compe.in j.fal.Phil.Franc.in c.dilecto.in vj.limit.Bonifa.in clem.j.de re iudi.

10 Primò limita,si iudex ex iuris,vel hominis permissu ferat sententiam,licèt sit iudex incompetens, quia talis nullitas censetur reiecta vbi dispositio, vel constitutio reiicit omnem nullitatem.

Et ita procedit gl.in verbo,pendere,de re iudi.in cle.j.ita Imol.

& Alex. in d. §. qui opus. & Imol. in l. si expressim. de appel. Ange. Aret. in §. appellantur. de exceptionib.

Et hoc sentit Card. in cle. i de re iud. §. fi. dum considerat an exceptio sit proposita per verba affirmatiua, vel negatiua, vt refert Alex. in d. §. qui opus.

Hoc etiam sentit Rosel. in monarch. qui dicit, ꝓ tũc nõ cẽsẽt reiecta exceptio defectus iurisdictionis, qñ iudex nõ erat in quasi possessione iurisdictionis, nec verè, nec putatiuè: secus si saltẽ esset putatiuè in quasi possessione iurisdictionis, vt ibi per eum.

Contra istam limitationem tenet Claud. in d. §. qui opus. allegans plures glo. contra illam.

11 Secundò limita, vt ꝓcedat glo. in d. l. vnica: & illud, quod ex ea infertur, qñ iudex à principio caruit iurisdictione: secus si à principio habuit iurisdictionẽ, sed ex accidẽti illã perdidit. Imol. in d. §. qui opus. & ibi Alex. Bal. in l. j. C. si à nõ cõpe. iud. Cardi. in cle. i. in vj. q. de re iud. Phil. Franc. in c. dilecto. in vj. limit. de appel. Ang. Are. in §. appellantur. de excep. Fel. in c. pastoralis. de excep. allegat Dominic. in c. ex parte, el ij. de offi. dele. Alex. consl. lxxvij. vol ii. Claud. in d. §. qui opus.

Contrarium Areti. in consi. lxxv. vbi allegat ita tenere Do. de Rota, & istam esse *communem opinionem.

Vide suprà in secunda ampliatione.

12 Tertiò limita, quãdo exceptio nullitatis esset notoria, & ita procedit gl. in d. cle. vnica: secus si non esset notoria, sed requireret probationes, ita Imol. & Roma. in d. §. qui opus. Ang. Aret. in §. appellantur. Instit. de excep.

13 Sed tamen ista limitatio nihil ponit speciale in defectu iurisdictionis, cùm quilibet ad impediendam executionem possit opponere quãcunque nullitatem notoriã resultantem ex eisdem actis, vt latè per Alexã. in d. §. qui opus. & latè per Alex. & Ias. in l. iiij. §. condemnatum. ff. de re iudic.

14 Quartò limita, nisi à statuto esset assignatus terminus ad opponendas oẽs exceptiones dilatorias, vel declinatorias: ita Ant. de But. in c. pastoralis, versꝰ quæro primò. de exception. refert. & sequitur Fel. in rubr. de foro compet. & in d. ca. pastoralis. versꝰ. limita secundo. Claud. in d. §. qui opus.

Sed imò videtur, ꝓ & si appositus sit terminus à statuto simpliciter ad dicẽdũ de nullitate, ꝓ per lapsum talis termini excludat ẽt nullitas ex defectu iurisdictionis, ita sentit Calca. in ꝓ. xvj. versꝰ sic ẽt dicũt videri ad oculũ. in ꝓcto ver. sed omittens, an faciat ad rem. Ias. in consꝰ. cc. vol. ij. Ruin. consꝰ. xxxvij. vol. v. & ꝓ. si. v. volu. v.

15 Pro quo facit, nã stãte lapsu termini assignati à statuto ad dicendum de nullitate, nullitas etiam notoria opponi nõ põt, vt ꝓ Alex. in cõsꝰ. cv. vol. v. & ꝓ. cccxxv. vol. vj. & Soc. in ꝓ. cccxxj. vol. iij.

16 Contrarium in nullitate notoria ponit Rui. cõsꝰ. lxxxviij. vol. iiij. & ꝓ. xxxvj. vol. v. & ꝓ. lxij. vol. v. qui idẽ dicit in nullitate resultãte ex eo, ꝓ sñã nõ sit conformis libello. & ꝓ. cxxxvij. vol. v. vbi loquitur in fortioribus terminis. & in ꝓ. cxcvj. vol. j. vbi de nullitate resultante ex ijsdem actis.

17 Sed ȝrium, ꝓ lapsus termini assignati à statuto ad dicendũ de nullitate, non impediat quominus nullitas iurisdictionis opponi possit: tenuit Fulg. in consꝰ. cl. Aret. in consꝰ. lxxv. in fi. Calca. in consꝰ. xvj. in fi. Gozadi. in consꝰ. lxxij. & sentit Bal. in l. scire oportet. §. fi. ff. de excusꝰ. tutor.

18 Amplia, nam in tali casu, qñ ꝑfixus est terminus ad dicendũ de nullitate, non põt opponi nullitas, ẽt ꝓ pter modũ exceptionis. Corn. in consꝰ. cccij. vol. i. Calca. in ꝓ. xvj. Ias. in consꝰ. cc. vol. ij.

Practi. Papi. in forma executionis sententiæ. §. sequens, vbi dicit ita practicari, versꝰ. quid si statuto cauetur. Paul. de Cast. in cõsꝰ. clxxxviij. vol. j. Aimo consꝰ. clxxix. Alciat. in l. alienationis. in gl. in verbo, vix. ff. de verb. signif.

Contrarium in hoc tenet Ang. in consꝰ. cclx. Phil. Franc. in ca. dilecto. q. liiij. de app. Paris. in consꝰ. liiij. vol. iij. Brun. in verbo, nullitas, in iij. lib. constitutionum, ver. statutum præfigens terminũ. Ruin. consꝰ. xxxvij. vol. v. & consꝰ. lxij. vol. eod.

19 Declara primam opinionem, vt per eundem Brun. in d. verbo, nullitas, versꝰ. item quæritur, de quæstione singulari. vbi multis modis distinguit.

20 Secũdo modo declara illud procedere respectu litigãtium, non autem respectu tertij. Ruin. in consꝰ. xij. nu. 32. vol. iij.

21 Quintò limita, nisi iudex, cuius nulla est iurisdictio, ꝓ nunciasset se iudicẽ cõpetentem parte nõ appellãte, ita Feli. in d. rub. de foro cõpet. & in d. c. pastoralis. de exce. Claud. in d. §. qui opus. per ea, quę habentur in locis vulgaribus, ꝓ iudex pronunciando se iudicem competentem, facit se de non iudice iudicem.

22 Sextò limita, qñ statutum non modò tolleret nullitatẽ: sed etiã tolleret defensionem, quia tunc nullitas ẽt ꝓ ueniens ex defectu iurisdictionis allegari non potest, ita Bal. in l. reos. versꝰ. venio ad quartum. C. qui accu. non possꝰ. per Rosel. in monarch.

23 Septimò limita, qñ nõ esset iudex, corã quo de tali nullitate resultãte ex defectu iurisdictionis opponi possit, ita Rosel. in monarch. in loco proximè allegato.

24 Octauò limita, quando constitutio requireret in agente certã qualitatem, & alias omnes reiiceret, quia si concurrat illa requisita à dispositione, tunc omnis alia qualitas nullitatis, etiã prouenens ex defectu iurisdictionis, censetur reiecta, ita Rosel. in monarchia, in loco proximè allegato.

25 Nonò limita, nisi sentẽtia nõ habẽtis iurisdictionẽ fuisset cõfirmata per habentẽ iurisdictionẽ, quia tũc amplius non põt opponi defectus iurisdictionis. Inn. in c. j. de confir. vti. vel inuti. Fel. in rubr. de foro compe. Inn. in ca. super literis. in verbo, forsan. in versꝰ. si ẽt post oẽs. de rescr. per Angel. in l. ij. in vij. fal. ff. si qs in ius voc. non ierit. Imo. in l. si expressim. de app. Abb. in c. ea, q̃. in prin. de re iud. Fel. in c. pastoralis. de excep. & in c. super literis. q̃ declarat. ver. limita quartò. de rescr. Alex. in consꝰ. cxj. vo. v. Feli. in c. ea, quę. de re iud. Ang. Aret. in §. appellãtur. de exce. Ias. in l. iiij. §. condẽnatũ. ver. tertiò limita. ff. de re iud. Rota in antiq. decisꝰ. cxviij.

26 Et idem si esset confirmata per principem, Feli. in c. qualiter, & quando. de accusa. Rebuf. in l. quod iussit. in primo notab. nu. 75. & seq. ff. de re iud.

27 Decimò limita, quando iurisdictio non in totum deficeret, sed esset elidibilis per exceptionem, Parisꝰ. in consꝰ. cix. nu. 3. versꝰ. non obstat, vol. iiij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Statutum, quòd fœminæ stantibus masculis non succedat, operatur etiam si postmodum masculi deficiant.

1 REgula est, ꝓ stante statuto vt filia fœmina stantibus masculis nõ succedat: si extant masculi, licèt posteà deficiãt, filia fœmina semel excluſa, semper & ꝓpetuò remanet exclusa, Bar. in l. fi. §. qñ in pendẽti. ff. ad Tertul. in j. q. Bal. in c. j. §. i. in fi. in tit. episc. vel Abb. ĩ l. si qs posthumos. §. j. ff. de libe. & posthu. in l. si qs filiũ, C. de inof. testa. in auth. sed & si qs. C. de sec. nup. in l. in qb. eo. tit. in c. j. de fil. na. ex matrimo. ad morg. ꝓcto. in l. si Pontionilla. C. qñ dies leg. ced. Ange in l. j. C. de adulte. Paul. de Castr. in l. si qs posthumos. §. j. ff. de libe. & posth. Georg. Natta in c. quãuis. de pact. in vj. Aluar. & Card. Ale. in d. c. j. §. j. episc. vel Abb. Paul. de Cast. in consꝰ. ccxc. inci. visa scriptura. vo. ij. Ias. in l. si arrogator. ff. de adop. Aret. in consꝰ. 50. Cor. in consꝰ. clx. vol. iiij. Soc. in consꝰ. xxxiij. vol. iij. & in consꝰ. lxvij. vol. iiij. Alex. in consꝰ. xliij. vol. iij. Dec. in consꝰ. cccix. Curt. in tract. feu. in iij. part. Parisꝰ. in consꝰ. xxij. vol. j. & consꝰ. xlviij. vol. iiij.

Maria. Soc. iun. in consꝰ. ij. in fi. & consꝰ. ciiij. vol. j. vbi dicit *cõmunẽ opi. & consꝰ. cx. vol. ij. Decisꝰ. Tholosꝰ. cccclix. & ibi Apostil. Fulg. in consꝰ. xcviij. Alex. in consꝰ. xx. vol. j. & ꝓ. xliij. vol. iii. Chassꝰ. in cõsuet. Burg. Bert. in cõsꝰ. cxxxiij. vol. j. Hispa. in rub. de do. inter vir. & vxo. §. lxix. nu. 32. & nu. 35. Bru. in tract. ꝓ stanti. mascu. in x. art. in v. q. Lauren. in §. cęterum. Insti. de leg agna. succesꝰ.

2 Primò amplia idẽ esse in feudis, in quib. si masculo extante, fœmina sit à principio exclusa: nec si posteà masculus deficiat, vllo vnquã tẽpore fœmina admittitur ad successionẽ feudi, Andr. de Iser. Bal. & Aluar. in d. c. j. §. j. Episc. vel Abb. Bal. in ca. j. de fi. nat. ex ma. ad morg. contract. Andr. de Iser. in tit. Impera. Lotha. in ca. j. Odofre. in summa feudo. in tit. qui feud. dare possꝰ. Ioã. Blancus in summa, in tit. de successꝰ. feud. versꝰ. vel dic, quòd masculus.

Alber. Brun. in tract. statu. in ij. part. in iiij. q. incip. statuto cauetur. Cald. in consꝰ. iiij. in tit. de feud. Rapha. Comen. in consꝰ. xcix. Ful. in consꝰ. xij. & consꝰ. viij. Paul. de Castr. in consꝰ. ccxc. incip. visa suprascripta. vol. ij. Hispa. in rubr. de do. inter vir. & vxor. §. lxix. n. 36. Parisꝰ. in ꝓ. xij. vol. j. in ꝓ. xxij. vo. ij. & consꝰ. xvj. in fi. vol. iiij.

5 Contrarium, ꝓ in feudis fœmina semel exclusa, nõ sit semper exclusa, sentit gl. in d. c. j. in gl. j. episco. vel Abb. & ibi Iac. de Belu. Marti. de Laud. & Card. Alex. in fi. Bal. in auth. cessante. C. de legi. hæred. Afflict. super constitu. de successꝰ. nob. nu. 25.

4 Tenendo primam opi. tanquã magis cõem, Primò declara illam habere locum, qñ in inuestitura diceretur, ꝓ descendentib. masculis, & fœminis: secus si diceretur generaliter, ꝓ hæredib. & successorib. vt per Maria. iun. in consꝰ. lxxvj. num. 112. vol. j.

5 Secundò declara, vt non procedat quando fœmina fuisset exclusa, cũ illa dictione, donec masculi deficiãt, tũc videtur potius suspẽsa ad vitam masculorũ, quàm exclusa. Mar. iun. in d. consꝰ. lxxvij. n. 113. vol. j. vbi hanc dicit communem opi. Brun. in tract. ꝓ stanti. mascu. in x. arti. in v. q. versꝰ. alio secundo casu. vbi etiam hanc communem opi. affirmat, & dicetur in prima limit.

6 Secundò amplia idem esse in substitutione fideicommissaria: vt per Corn. in consꝰ. clx. volu. iiij.

Tertiò

7 Tertiò amplia etiã si masculus instituat extraneũ, Soc. in cõsꝰ. v. in prin. ver. ii loco, & in fin. Dec. in consꝰ. lxxxvij. Brun. in tract. quòd stant. mascu. in v. q.

8 Quartò amplia etiam si dicatur, ꝓ fœminę succedãt deficiẽtibus masculis. Maria. iun. consꝰ. cx. vol. ii.

9 Primò limita, si statutũ diceret, ꝓ filia excludatur quousque masculꝰ superuiuat, vel donec, vel tãdiu, ita Barto. ĩ d. l. fi. §. quãdo ĩ pẽdẽti. ff. ad Tertull. ĩ j. quæst. & in fi. quest. & ĩ consꝰ. xj. incip. ꝓponit. & in cõsꝰ. xliij. incip. sup predictis. Bal. in d. c. j. tit. Episcopũ, vel Abb. ĩ vsib. feu. Bal. ĩ l. si qs posthumos. §. j. ff. de lib. & posth. & ibi Imo. Pau. de Cast. Arc. Alex. Ias. Bal. in l. si qs filiũ. C. de inof. testa. & i auth. sed & si qs. C. de secũdis nupt. ĩ l. in qb. eo. tit. Ang. ĩ d. l. ei q soluẽdo. ff. de hæred. inst. q dicit idẽ tenuisse collegiũ Bononię. & ibi Imo. Ang. in §. si qs autẽ, in auth. de hęred. & falc. & in l. j. C. de adul. Bal. in l. ij. & ibi Saly. Ale. C. de lib. pręterit. & Pau. de Cast. q remittit se ad notata per Bal. ibi, & Guido Pap. in fi. Ange. in l. Gallꝰ. & quid si tãtũ. ff. de liberis & posthumis, & in l. & si paciores. ff. si pars hęred. pet. & in authen. hoc amplꝰ. C. de fideicõmiss. Aluar. & ibi Card. Alex. ĩ cap. j. tit. cõm, vel Abb. Geor. Nat. ĩ cap. quamuis. de pactis in sexto. Ruin. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liberis & posthumis. Petrus de Ancha. in cõsꝰ. ccxx. incip. hæc quęstio. Aret. in consꝰ. cxliij. vbi dicit cõmunem. Bald. in cõsilio cccclxij. vol. tertio, & in cõsꝰ. xliij. vol. secũdo. Abb. in cõsꝰ. cxij. Fulgo. in cõsilio xcviij. Capra in cõsꝰ. lxxvj. Alex. ꝓ. xliij. vol. iij. & cõsꝰ. xiij. volu. iij. Chassꝰ. in consuetud. Burg. istam limitationem communiter approbatã dicit Dec. in consꝰ. septingẽtesimo-septimo. Gal'd. caut. v. in titu. de lib. instit. & caut. vii. de acquirẽd. hered. Brun. in tract. ꝓ stãt. mascu. in x. articulo, in v. q. versꝰ. alio. ii. casu. vbi dicit communem. Parisꝰ. in con. lxxxv. vol. ij. & nume. 32. vbi dicit communem opinionem. Maria. Socin. iun. in cõsilio i. & in consꝰ. iii. in fi. & in consꝰ. xxxj. Soc. in cõsꝰ. cclxiij. & in cõsꝰ. xcij. vbi dicit communem. & in consꝰ. lxiij. vbi dicit magis communẽ. & in consꝰ. xxxiij. vol. iii. & consꝰ. x. vol. iij. & Corne. in cõsꝰ. clx. vol. iiij. Curt. in trac. feud in iij. part. Parisꝰ. consilio xxij. volumine primo. & consꝰ. xxiij. vol. j.

Contrarium in isto artic. latẽ tenet Chassa. consꝰ. lv.

10 Primò amplia idem esse, si statutũ dicat superuiuẽte masculo nõ succedat fœmina, quia mortuo masculo fœmina poterit admitti, Ange. in l. ei q soluẽdo. ff. de hęred. insti. & ibi Imol. Abb. in consꝰ. xcij. vol. ij. Brun. in tract. quòd stant. mascu. in x. art. in v. q.

11 Secundo amplia hoc etiam habere locum in contractibus. Bar. in d. l. fi. C. ad Tertul. declarat Chassa. in consꝰ. lv.

Tertiò amplia, vt in iiij. limitatione infrà.

12 Quartò amplia etiam si in hoc casu ista temporalis exclusio resultet ex tacita mente, Parisꝰ. consꝰ. lxxij. n. 100. vol. iiij.

13 Primò sublimita, ꝓ nec reintegratur fœmina, qñ masculꝰ non decederet sine liberis. Parisꝰ. in consꝰ. lxxxv. vol. ij.

14 Secundò sublimita, quia nõ reintegrat̃ in feudis, Maria. iun. consꝰ. cxiiij. vol. ij.

15 Tertiò sublimita, quia reintegrantur hæredes filiæ, qui non essent in rerum natura tempore mortis masculi, de cuius hęreditate tractatur. Maria. in consil præallegato.

16 Ex qua limitatione sequitur vt stante statuto, ꝓ quousq; extant masculi, fœmina non succedat, deficientibus postea masculis poterit filia dicere nullũ patris testamentũ, Bart. in d. consꝰ. xj. & consꝰ. xliiij. & in l. fi. in fi. ff. ad Tertul. Bal. ĩ cap. j. §. i. ĩ titulo, cõm, vel abbatẽ. in l. si quis posthumos. §. j. & ibi Imo. & Paul. de Castr. Ave. Ale. & Ias. ff. de lib. & posth. Bal. in l. si qs filiũ. C. de inof. test. Imol. in l. ei q soluẽdo. ff. de hęred. inst. Bald. ĩ l. ij. C. de lib. prętér. & ibi Saly. & Pau. de Cast. & Alex. Ruin. in l. Gallꝰ. §. & qd si tũ. ff. de lib. & posthu. Ang. in §. si quis aũt nõ implens. in auth. de her. & falc. Pet. de Anch. in ꝓ. ccxx. Cor. in ꝓ. xj. vo. ij. Brun. q dicit istã cõem in tract. ꝓ stant. mascu. in v. q. Ruin. consꝰ. xc. nu. 4. volu. ij.

Contrarium voluit consulendo Rayne. de Forl. & collegium Senen. vt refert Bal. in d. l. si quis posthumos. §. j. de libe. & posth. & alij ibi, & in locis suprà allegatis. & idem etiã voluisse videtur Soc. in consꝰ. lxiij. vol. j. Raph. Cuma. in d. l. si quis posthumos. §. j. Lauren. in §. cęterum. inst. de legit. agnat. succesꝰ.

17 Limita secus esse, si statutũ sine dictione suspẽsiua diceret, ꝓ stãtib. masculis filia fœmina nõ succedat, qa tũc masculis deficiẽtib. omnino nõ posset dicere filia nullum testũ, per ea quę supra dicta sunt in regula, & ponit Bald. in istis terminis in d. l. si qs posthumos. §. j. ff. de libe. & posthu. & in l. si quis filium. C. de inof. test. Bal. in l. si emancipati. C. de coll. Natt. in ca. quamuis. de pact. in vj. Dec. in cõsꝰ. cv. in prin. Tiraq. de iur. primogenit. q. liij. n. 23. & seq.

18 Et idem est si quæramus an filia possit petere contra tabul. Bal. in l. si emancipati. C. de col. Natt. in ca. quamuis. de pact. in vj. Ias. in l. Gallus. §. & quid si tantum. in ij. lect. ff. de libe. & posthum. Aret. in §. & quid si tantum.

19 Sed dubitatur, an filia dicat testũ nullum, deficientibus masculis in casu, qñ statutũ dictat, ꝓ quousque masculi existunt, fœmina nõ succedat, adeò quòd testamentum dicatur nullum ab initio, vel à die mortis masculorũ, ita vt interim masculi dicãtur fuisse hæredes. & quidem Bart. in ꝓ. xj. & in consꝰ. xliiij. in d. l. fi. in fin. q. ff. ad Tertull. tenuit testamentum dici nullum ab initio. & istam opi. finaliter tenet Are. in l. si quis posthumos. §. j. ff. de libe. & posthu. & ibi Ias. Alex. in l. ij. C. de lib. præter. Corn. in consꝰ. xj. vol. ij. Lauren. in §. cęterum. inst. de legit. agna. succesꝰ.

20 Contrarium, ꝓ imò testamẽtum à principio valeat, & ex eo masculi sint hæredes: tũ beneficio statuti, ꝓ quod põt hæres desinere esse hæres, filia post mortem masculorũ incipiat esse hęres, licèt anomala, tenuit Bal. in c. j. in fi. in §. i. in tit. Episcopũ, vel Abbatem. ex mente Francisci Tigrini. & eam tenuit etiam collegiũ Florẽtinũ. & idem Bal. in l. si quis posthumos. §. j. de libe. & posth. & ibi Paul. de Castr. & in l. si quis filium. C. de inof. test. Imol. in l. ei qui soluendo. ff. de hær. insti. Bal. in l. ij. & ibi Sal. & Pau. de Cast. C. de lib. præter. Ang. in § si quis autem. in auth. de hæred. & falci. Aluar. in c. j. §. j. Episcopum, vel Abbatem. & ibi Card. Alex.

Corn. qui dicit istam *communẽ in consꝰ. cxxvj. vol. ij. & Brun. qui idem dicit in tracta. ꝓ stant. mascu. in v. quæst. Ruin. consilio xlvj. vol. iij.

Tenendo primam opin. ꝓ sit nullum à principio, prout tenuit Bart. in l. fi. ff. ad Tertul.

21 Limita, nisi statutum diceret, ꝓ filia quousque masculi extarent non posset rumpere testũ, quia tunc etiã ꝓ masculi posteadeficiant, testamentum à principio valeret, vt declarat Bar. in d. l. fi. ff. ad Tertul. Aret. in l. si quis posthumos. §. j. ff. de libe. & posth. Imol. in l. ei qui soluendo. ff. de hæred. insti.

22 Secundò limita principaliter, quia fœmina semel exclusa, ꝓpter existentiã masculorũ semp remaneat exclusa, dũmodò masculi extent, & succedãt. secus si nõ succederent, vt not. Bart. in l. ij. §. sed etsi sint sui. ff. ad Tertul. in l. i. §. qui habebat in v. q. ff. de bo. possꝰ. ꝗ tab. Bal. in l. fratres. C. de inoff. testa. & in l. in substitutione. ff. de vulg. & pup. Rom. in l. apud Iuli. §. idem Iulia. ff. ad Trebel. in fi. Bal. in l. maximum vitium. C. de lib. præter. Ias. in l. si arrogator. ff. de adopt. Fulgo. in consꝰ. cij. Natta in capit. quamuis. in vij. q. de pactis, in vj. & Ioan Crot. in l. stipulatio hoc modo cõcepta. ff. de verb. oblig. Corne. in ꝓ. cccxlj. vol. i. Soc. in ꝓ. cliij. Corn. in consꝰ. cclxxvj. volu. iiij. & in ꝓ. lxj. & consꝰ. xlij. volu. iiij. & in consil. ccvj. vol. iij. & consꝰ. xlviij. vo. ij. & consꝰ. cclxxj. vol. iiij. Ale. consꝰ. cxcvij. vol. vj. Paul. de Castr. in consꝰ. lvij. incip. primò videndum. in j. vol. & in consꝰ. cclxxix. incip. super primo quæsito respondeo. volu. j. Chassa. in consuet. Burg. Bal. in consꝰ. cccccxxvj. volu. iij. apostil. ad Dec. Tholo. cccclix. Aret. in consꝰ. clxj. Ale. in consꝰ. xx. vol. j. Dec. in l. precib. C. de impub. Roma. in l. ventre. ff. de acquir. hær. Soc. in consꝰ. ccxcvj. & consꝰ. cxiiij. vol. iiij. Dec. in consꝰ. cccclxxxij. Brun. in tracta. ꝓ stant. mascu. in vij. q. Lauren. in §. cęterum. inst. de leg. agnat. succesꝰ.

23 Sublimita', quia si filius decedat mortuo patre, nõ adita, nec repudiata hæreditate, non transmittet ius excludendi filiã in hæredem suum, ita Iac. de Aren. in l. fi. C. de repud. hære. Sal. in l. j. C. de adult. Roma. in l. ventre. ff. de acq. hær. Aret. qui videtur in istã partẽ inclinare. in ꝓ. cxlj. & ꝓ. clxj. Soc. in ꝓ. cxxviij. vol. iiij. Paul. de Cast. inclinat in istam partem in ꝓ. lvij. vol. j. incip. primò videdum. Chassa. in ꝓ. liij. Calca. in ꝓ. lxxxj. & Chassa. in cõsuet. Burg.

24 Et tenendo istam partem, Amplia idem esse, si filius ante adita, vel repudiatam hæreditatem efficiatur incapax, vt per Bal. in l. si matre. in fi. C. de suis, & legi. Aret. in ꝓ. clxj. Bal. in l. maximũ vitium. C. de libe. præt. Fulg. ꝓ. cij. Bal. in l. fratres. in fi. C. de inoffic. testa. & in auth. ingressi. C. de sacros. eccles. Corn. in consꝰ. xlij. vo. iiij. & ꝓ. xlviij. vol. ij. & consꝰ. cclxxj. vol. iiij. & in consꝰ. cclxxvj. vol. iiij. & ista fuit opinio Bar. in l. j. §. qui habebat. & ibi Alex. in apost. ff. de bon. possꝰ. contra tabu.

25 Rationem ponit Bar. ĩ repe l. pater filiũ. ver. vt igitur liqueat. ff. de inof. testa. vbi ciuiliter mortuus, vel deportatus quo ad succedendum perinde habetur ac si non esset.

26 Amplia etiam idem esse, si filius masculus sit bannitus, Bal. in l. Galius. §. & quid si tantùm. ff. de libe. & posthu.

27 Sed Sal. in l. j. C. de hęr. tenet isto casu cõcurrere filiã fœminã cum filio masculo. refert, & sequit̃ Natta in c. quãuis. de pact. ĩ vj.

28 Cõtrario, ꝓ imò trãsmittat filius in suum hæredẽ ius excludendi filiam, tenuit Bal. in ꝓ. si. suo incip. factũ tale, ꝓponitur. Cyn. in l. j. C. de adult. & ibi Alber. de Ros. & idẽ Albe. in ij. part. statutorũ, q. ci. incip. statuto cauetur. Io. And. in addi. Spec. super rubr. de succes. ab intest. Pet. de Anch. in ꝓ. xxv. Cardin. in ꝓ. lxxx. Paul. de Castr. in ꝓ. cclxxix. incip. super primo quæsito. volum. j. Soc. in l. mulieri & Titio. ff. de cond. & demonstr. Paul. de Castr. in l. fin. ff. de aeq. hære. Georg. Natta in c. quamuis. de pact. in vj. Alex. in ꝓ. xx. vol. j. Ias. etiã inclinat in istam partem, licèt nõ se firmet in l. si arrogator. ff. de adopt. Ale. ĩ l. q se patris. ĩ fi. ff. de vul. & pup. Ang.

in l.j.C.de adult.Are.in l.vētre.ff.de acq.her. & in l. si qs posthumos.in §.j.ff.de lib.& posth.Io.de Monte Seperell.& ibi Cor.in l. ij.in fi.C. de lib.præter.Soc.in con.ccxcvj.& con. lxvij. vol.iiij.& cōſ.cxiiij.vo.iiij.& in cōſ.cliij.Io.Crot.in l.re cōiūcti.ff.de leg.iij. Chaſſa.in cōſ.liij.Brun.in tract.q̄ ſtant.maſc.in iij.q.ver. iij. caſu ī vj.q.Laur.in §.cæterum.inſtit.de legit.agnat. ſucceſ. Aim.in cōſ. clxxxv.in fi.Rui.cōſ.clxi.vol.iii.

Et tenendo iſtam vltimā partem,quæ videtur eſſe magis communis,

29 Amplia idem eſſe in materna hereditate, quantum ad iſtud beneficiū tranſmiſſionis,prout eſt in paterna, vt dicit Soc.in ꝓſ. ccxcvj.Brun.in tract.q̄ ſtant.maſc.ī xiiij.q.& in xiij.art.ī vj.queſt.

30 Limita iſtā partē ſec⁹ eſſe,ſi filij⁹ maſcul⁹ viuo teſtatore decederet,Bal.in l.quoties.§.ſi duo.ī fi.ff. de hęre.inſt.Saly. in l.j.C. de adul.Aret.in cōſ.cxlj.Fulg.in cōſ.cij.in ſimili determinat Chaſſa. in cōſ.liij.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in vij.quæſt.

31 Amplia etiam iſtā limitationem, vt procedat etiam ſi filius non poſſit ſuccedere propter factum teſtatoris alium inſtituentis,quia omnino filiæ non nocebit filius, vel agnatus ſic excluſus facto teſtatoris alium inſtituentis.

32 Et ꝓ pleniori inueſtigatione iſta Ampliatio diuidit in duos articulos.Prim⁹ eſt,quādo ſtatutū excludit filias fœminas ꝓpter filios maſculos,& filij⁹ maſcul⁹ à teſtatore nō eſt inſtitut⁹, ſed exheredat⁹,an obſtet filię fœminę:& dicēdū eſt ex mente Bar.in l.j. §.ſi pater.ff.de cōiūgen.cū emanc.li. q̄ adita hereditate filij⁹ maſcul⁹ exhæredatus,q̄ nō habet querelā,vel qa ſit excluſus tēpore, vel qa ex iuſta cauſa fuerit exhæredat⁹, nō obſtat filiæ. quæ licèt nō poſſit tēpore mortis dicere patris teſtamētū nullū,tamē poterit poſt aditā hæreditatē cōtratabulare teſtamētū patris, & iſtud colligitur ex dictis Bar.ibi,& idē sētit in l.j.§.q̄ habebat.ff.de contratab.dū ſe remittit ad notata per ipſum in d.l.j.§.ſi pater.Pau.de Caſt.in d.l.j.in fi ff.de inoff.teſta. & Paul. de Caſt.in cōſ.cccxxiij. incip.ſuper primo puncto.vol.j.refert,& ſequitur iſtā deciſ.Nat. in c.quamuis.de pact.in vj. & idem voluit Dec. in l.filiæ dotē.C. de collat,Laur.in §.cæterum.inſt.de legit.agnat.ſucceſſ.

33 Et facit qd̄ in ſimili ponit Bal.& Saly.in l.fratres.C. de inoff. teſt.dū loquuntur de fratre exheredato inſtituta turpi ꝑſona:vbi præteritus nō poteſt agere quādiu exhæredato cōpetit querela.

34 Et q̄ filia non poſſit dicere teſtamentum nullum, latè cōcludit ſecundum magis communem opin.Brun.in tract. quòd ſtāt. maſcu.in iij.quæſt.

35 Secundus eſt caſus, quādo ſtatutū excludit filias fœminas ꝓpter agnatos vltorioris gradus,quos nō eſt neceſſe inſtituere,vel exhæredare, & queritur an ſi tales agnati nō ſint inſtituti.ſed alij ſint inſtituti,an filia poſſit aliq̄d facere cōtra patris teſtamētū.Et iſto caſu Bart.tenet,q̄ filia ſit omnino excluſa,nec aliquod remediū habeat cōtra patris teſtamētū.Ita tenet Bar.in d.l.j.§.ſi pater. ff.de cōiūg.cū emanc.lib.& iſtud ſegē Paul.in cōſ.cccxxiij.incip. ſuper primo puncto.vol.j.& Georg. Nat. in c.quamuis.de pact.ī vj.& iſtā eſſe veriorē,& diſputādo ſuſtentabilē dicit Ioā. Crot.in §.& qd ſi tātū,& idē voluit Ale.in l.filię dotē.in fi.C.de coll.Bru. in tract q̄ ſtant.maſc.in iiij.queſt.in ſecundo mēbro.Alex.in §.& quid ſi tātum.ff.de liberis & poſthumis, qui limitat iſto caſu ſecus eſſe in filia fœmina emancipata,quę poſſet contra tabulare.

36 Et hoc de filia emancipata tangit Brun. in tract. quòd ſtant. maſcul.in iiij.q.in ij membro.

37 Contrarium, q̄ in iſto ſecundo caſu filia fœmina non ſit excluſa,tenuerunt primò Ang.in d.§.& quid ſi tantum. qui ſentit, quòd poterit teſtamentum nullum dicere.

Cum qua opinione concordat ibi Rui.ff.de lib.& poſth.

38 Sed q̄ poſſit cōtra tabulare, licèt nō poſſit dicere nullū teſtamētū,tenuit Imol.in d.§.& quid ſi tātū.& ibi Aret.& ibi Soc. & ibi Claud.Ro.ī l.vt liberis.C.de collat.Dec.ī l.filiæ licet. C.de coll.

39 Et q̄ filiæ nō obſtēt agnati,q̄ nō ſunt inſtituti, tenuit Alex. in cōſ.lxix.vol.j.Soc.in ꝓſ.xxxv.vol.iiij,Dec.in ꝓſ.ccclxxxiij. Lauren.pat aui.in tract.ſtatuti, ſtantibus maſculis.

40 Tertiò limita, quādo ex ꝓuiſione filij,& filię vocatur,vt in caſu quando pater excluſa filia ſuccedat filio, & poſtea trāſiuit ad ſecunda vota,& ſuſcepit filios ex ſecundo matrimonio:quia mortuo fratre filia ſuccedat nō obſtante ſtatuto in bonis fratris mortui, quę ex legis diſpoſitione reſeruatur filijs primi matrimonij,Brun.in tract.q̄ ſtant.maſc.in v.q.

41 Quartò limita,ſi ſtatutū dicat,q̄ ſuperſtite maſculo filia fœmina nō ſuccedat,& non audiatur neque agēdo, neque defēdēdo,qa intelligē etiā tēporal iter excluſa, Abb.in cōſ.xcij.vo.ij.

Contrarium Brun.in tracta.q̄ ſtant.maſc. in v.q. ver.alio ſecū do caſu prædictam concluſionem.

42 Quintò limita, quādo ſtatutum diceret, q̄ filia dotata non ſuccedat,quouſque extat maſculus, q̄ ſuccedere poſſit,& velit. quia tunc dicitur fœmina tēporaliter excluſa.Fulg.in cōſ.xcviij.

Contrarium Brun.in tract.quod ſtant. maſc. in loco proximè allegato.verſ.item prædictam concluſionem.

CONCLVSIO. V.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fœminas dotatas intelligitur excludere à ſucceſſione dotantis.

1 Omnes Doctores videtur conuenire in hoc,q̄ ſtatutū excludēs fœminas dotatas ꝓpter maſculos ītelligat excludere dictas fœminas à ſucceſſione dotātis,gl. fi.in l.j.& ibi Bal.in ver.modò accidit quæſtio. C. de legit.hērd.& ibi Pau.de Caſt.ver.nec obſtat ſecūda ratio. Cor.ꝓſ. lxxiiij.n.15.ver.j.Bal.ꝓſ.ccclxvij.ver.itē nō obſtat.vo.ij.Alex.ī l.j. §.veteres. verſ.cōfirmat hæc ſua deciſio. ff. de acq. poſſ. Pau. de Caſt.ꝓſ.lxxxiij.ver.nā ſtatutū.vol.ij.Anch.ꝓſ.clxviij.Alex.cōſ.clj. ver.facit qd̄ not.Bar.vol.ij.Ang.cōſ.cxxvj.ver.nūc reſtat videre. Iaſ.ī l.quoniā nouella.ver.bon⁹ tex.C.de inof.teſt.& ī l.vt liberis. ver.nota diligēter.C.de col.Soc.ꝓſ.xxx.ver.q̄ autē p̄dicto mō.& ꝓſ.ccxlvj.ver.qntò nā ſtatutū.Cor.cōſ.cxxvj.n.26.vol.ij.Dec.ꝓſ. cccxlvj.n.3.vbi dicit iſtā cōmunē.& cōſ.dcxxxiiij.n.3.Bal.ꝓſ.xxj. ver.& ideo videē.& cōſ.clxxix.vol.v.verſ.& ideo videē.Fulg.cōſ. liiij.verſ.præterea quātū ad auiā.Capra ꝓſ.vj.ver.vnde nō obſtat, & cōſ.lxxxiii.ver.ſed certè nō excluditur.Cur.iun.cōſ.lxj. Capra in cōſ.xxix.verſi.qd̄ & clarius.latè Bru.in tracta. q̄ ſtant. maſ.in xvj.q.Cor.cōſ.xlviij.ver.& licèt cōditionaliter.vol.ij.Soc.in cōſ. lxxxiiij.verſ.v.moueor.Andr.de Iſern.in cap.j.nu.12.de nat.ſucceſſ.feud.Corn.cōſ.lxxiiij.n.15.vol.j.& cōſ.clxxx.n.2.vol.ij. Laurus de Palatijs in §.cęterum.ver.nunc quęro.inſti.de legit.agnat. ſucceſ.Pariſ.cōſ.cx.nu.31.vol.iii.

2 Primò limita qñ ſtatutū diceret,q̄ fœmina dotata à patre,matre,auo,fratre,& patruo excludat à ſucceſſiōe patris,matris, aui auiæ fratris,& patrui: nā nōiatis plurib⁹ perſonis,à quarū ſucceſſione excluditur, cēſetur mulier excluſa nedū à ſucceſſione dotātis, ſed ꝓpter dotē ab vno ex illis nominatis habitam excludit à ſucceſſione omniū,Bal.in cōſ.lxxj.vol.iiij.Cor.ꝓſ.cccxxiij.vol. iij.Ale.in cōſ.xxix.ver.nec obſtat.vo.j. Claud.in l.j.§.veteres.ver. & dū Ale.ff.de acq.poſſ.Iaſ.ī cōſ.cxl.vo.ij.ver.nec dicatur.Pau.de Caſt.cōſ.lxxxiij.verſ.ſed p̄ p̄riū eſt veritas.vo.ii.& ꝓſ.xcvj.in fi.vo. ij.& conſ.xcvj.verſicu.cū igitur.volum.j.Iaſ.in l.quoniā nouella. ver.limita fm.C.de inof.teſta.Cor.conſ.cxxiij.ver.licèt enīn du bio.vol.ij. & cōſ.cxxiij.ver.his tñ nō obſtātibus.vo.iij. Deci. cōſ. cccl.xvj.verſ.ſecus ſi vltra procedat. & ꝓſ.dcxxxiiij. ver. ſecus eſt. Curt.iun.cōſ.x.nu.6. Caſtrē.in cōſ.cxcvj. vo.j.verſ.cū igit. Curt. iun.ꝓſ.lxv.ver.nō omitto tamē.& verſ.ſecūda eſt cōmunis.Dec. cōſ.cccl.xxix.nu.8.Chaſſan.conſi.lv.nu.15.& ſeq.Caccialu.in repet.l.oēs populi.ver.xvij.q̄ritur.ff.de iuſt.& iur.Cor.cōſ.xlij.verſ. & licet.vol.iiij. Laur.de Palatiis.in §.cæterū. ver.ſi verò ſpecificaret.inſt.de legit.agna.ſucceſ.Cor.cōſ.xliij.ver.his tamē nō obſtātibus.vo.iiij..& in conſ.cxxxiiij.vol.ij.

Contrarium Pet.de Anch.in cōſ.lxxx. ver.ad fm.Iaſ. in.l.vt liberis.ver.limita primā.C.de collat.Soc. cōſ.xxxv.nu.11. vol.iiij. Cor.cōſ.cccxvij.ver.poſſet & alio medio.vo.iiij.Brun.in tract. q̄ ſtant.maſcu.in xvj. queſt.Capra in conſ.xxxix.verſ.j.enim loquitur.Bolog.in addit.ad conſ.Ioan.de Ana.lxxxix.in prin.

3 Tenēdo iſtā vltimā partē,Limita,niſi verba ſtatuti eſſent multū clara,vt qa dicerent,à quacūque perſona dotata.& ita logtur Natt.in ca.quānis.de pactis,in ſexto.Corne⁹ in ꝓſ.quadragesimo tertio,vo.iij.Brun.in tracta.q̄ ſtant.maſcu.in loco ꝓximè citato.

4 Et idem vult Roma.in conſ.cccclxxxv.quādo dicit ſtatutum, vt dotata ab extraneo excludatur à ſucceſſione inteſtati:vel quādo ſtatutum diceret,quòd excludatur à ſucceſſione dotātis, vel non dotantis.

5 Et idem quando verba ſunt clara, quia dictū ſit, vt dotata ab alio,quàm à patre,vel auo excludat̄ ab hereditate paterna,& materna,& etiam ab hæreditate dotantis.vel dicat,quòd non poſſit adire hęreditatem patris,vel matris,nec hęreditatem dotantis.

6 Et idem, quādo ſtatutū nominatis pluribus perſonis diceret, ſi ab aliquo ſit dotata excludat̄,iuxta doct.Corn. cōſ.cxxiij. verſ. his tamen non obſtantibus.vo.iij.& cōſ.cccxxiij.n.6.& 7.vo.iij. & conſil.lxxiiij.vol.j.

7 Et idem quādo ſtatutū excludit nominatis plurib⁹ perſonis à ſucceſſione dotātiū,& nō dotātiū.vt per Cor.ꝓſ.xlij.ver.& licèt. vo.iiij.Brun.in tract.q̄ ſtant.maſcul.in loco ſuprà allegato.

8 Contrarium in caſu quando ſtatutum nominatis pluribus ꝑſonis apponit clauſulam, q̄ dotata ab aliquo ipſorum non ſuccedat ad hęreditatem patris,&c.voluit idē Corn. cōſ.xcj.in prin. vol.ij.& conſ..clxx.eo.vo.

9 Tenendo primam partem, Sublimita,niſi ſtatutum nominatis pluribus perſonis excluderet fœminam dotatā à patre, vel ab alio per alternatiuam,quia tunc reſtringitur, vt donatio debeat eſſe ab illo de cuius ſucceſſione agitur.Ita Pariſ.in conſilio xlvij. volum.iij.& conſilio xlix.num.17.eod.vol.

Tamen iſtam differentiam inter copulatiuam, vel alternatiuā diſpoſitionem reprobat Brun.in d.tract.in xvj.q.

10 Secundò limita,quādo ſi ſtatutū intelligeretur, quòd à quocunque dotata excluderetur etiam à ſucceſſioue non dotantis, ſequeretur maximum abſurdum,vt conſiderat Corn.conſi.xliij. volu.iiij.iuncto principio ciuſdem conſi.lij.

11 Secundò principaliter limita principalem concluſionem,q̄ ſtatutum excludens fœminam dotatam,intelligatur excludere à ſucceſſione dotantis, niſi ſtatutum excluderet fœminam ſimpliciter,& mandaret illam dotari:quia ſi fuerit ab alio quocunque dotata,dato quòd non fuerit dotata ex bonis illius,de cuius ſucceſſione agitur,nihilominus excluditur.ita declarat notabiliter Soc.in conſi.ſuo cxxvij.ver.& pro reſolutione eorum.vol.iiij.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fœminas propter maſculos ſit rationes conſeruandæ agnationis.

1 Dicunt Doctores cōmuniter in ſtatuto excludente fœminas ꝓpter maſculos adeſſe rationem cōſeruandæ agnationis,vt tenuit Ioa.And.in addit.Spec.in tit de ſucceſ.ab inteſt.ſuper rubr.Cy. Alb.& Sal.in l j.C.de adul.Bar.in l.ij.§.videndū.ff.ad Tertu Bal.ī l.ij.C.de in ius vocan. in l.certū.C.vnde leg.ī l.j.ver.ſubſequētēr quærit̄.C.de ſum.Tri. Bal.in l.qd̄ vero.ff.de legib.Bal.ī l.maximū vitiū.C.de liber. p̄ter. & ibi Saly.Ro.in cōſ.xvj.Ang.in ꝓſi.lxviij.Pau. de Caſt.in cōſ.xl. incip.preſens caſus.vol.ij.Ang.in cōſ.ccxxj.& cōſ.ciij.& in conſ. cv.& ꝓſ.ccx.Card.in cōſ.lx.Ful.in cōſ.lxxviij.Alex.ī ꝓſ. xx.ver.vj. & c.vol.j.& ꝓſ.cj. vol.iij.Cur.ſen.in ꝓſ.lxxx.aliàs ī ꝓſ.lxxxj.Calc.in ꝓſ.xlviij.Dec.in cōſ.ccclxxij.Ab.ī cōſ.lxxv.vol.j.Fulg. in cōſi.liiij. Ang.Aret.in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol.matr.& idē Ang. Aret. inſt. de leg.agnat.tut.Soc.in cōſ.xxxj.& in l. Gall.§.nūc de lege. ī fi.ff. de li.& poſth.Albe.Bru.in tract.de ſtatut.q̄ ſtant.maſc.in iij.artic. Iaſ.in cōſ.ccv.& cōſ.ccxxj.vol.ij.Cor.in cōſ.cccvij.vol.iiij. Iaſ.in cōſ.lxvij.vol.j.& cōſ.xxx.vol.iij.Goz.in cōſ.lxxix.Lofred. in cōſ. xiiij.Bru.qui dicit iſtā cōmunem in ſtatuto, q̄ ſtant.maſc.Maria. Soc.iun.conſi.xx.& conſi.xxiij.& conſi.xxx & conſi.cxviij.vol.j.

2 Primò amplia,etiāſi quo ad vnā perſonā appareat nō eſſe cōſiderata agnationē à ſtatuto,qa quo ad alias cēſet̄ ꝓſiderata.Maria.iu.ꝓſ.xxiij.vol.j.& ꝓſ.liij.vol.ij.Grat.q̄ dicit ꝗmu.ꝓſ.xxvj. vol.i. Ruin.conſi.cciij.volu.ij.& conſi.xxxj.volu.iij. & conſi. xlvj.eod. volumin.

3 Secundò amplia,vt iſta ſola ratio videat cōſiderata à ſtatuto, & ꝓpterea ex ea liceat arguere, ꝓut ſi eſſet expreſſa,vt tenuit Bal. in d.l.maximū vitiū.C.de lib.præter.Ro.in conſi. xxxij.Cuma.in cōſi.ij.licèt nō loquat̄ in ſtatuto,ſed in diſpoſitione teſtatoris:& in diſpoſitione teſtatoris loquit̄ Grat.cōſ. lxiiij.vol.ij.Rui.ꝓſ.xx. vol.ij.& clxxix.eo.vol. & cōſ.xciij.vol.ij.& cōſ.cxj.vol. ij.& cōſ. cxiiij.vol.ij.& cōſ.cl.vol.ij.& cōſ.clij.vol.ij.& cōſ.clxxix.vol. ij.& ꝓſ.cciij.vo.ij.Tiraq.in regula,ceſſante cau.in xxj.lim.n.15.Rom. in conſ.ccccxj.Dec.conſ.cccxxxiij.Iaſ.in cōſ.ccv.in princ.vbi dicit iſtam opi.magis cōmunē.& in conſi.ccxxxj.vol.ij.Dec.in ꝓſi. cccxij. Alex.in conſi.lxxxix.vol.vj.Paul.de Caſtr.in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſolut.mat.Curt.iun.in conſi.lxxxvij.& cōſi.cxj.& conſ.cl. Ang. Aret.in §.j.Inſt.de iure natu.gent.& ciuil.Soc.in ꝓſi. cxxviij. vol.iiij.Pau.de Caſt.conſ.xl.vol.ij.incip.præſens caſus. Alex.cōſi. cj.vol.iij.Chaſſan.in cōſi.viij.Ripa in j.lib.in xxx.reſpon. Gozad. in cōſi.lix.& conſ.lxiiij.& cōſ.lxxix.Lofre.in ꝓſ. xiiij. Bru.in trac. de ſtatu.q̄ ſtant.maſc.Curt.ſen.in cōſi. lxxx.Calca.in conſ. xlviij. Abb.in cōſ.lxxv.vol.j.Soc.in conſi.xxxj.vol.primo.Decius in ꝓſ. dlxxiiij.Iaſ.in lege prima.C.de ſucceſſ.edict.Alex. in conſ. xlviij. vol.iiij.Pariſ.conſi.v.& conſilio vij.& conſil.xj.& cōſi.xvj.& ꝓſi. xx.& conſ.xxv.& conſil.xlj.& conſ.xlvij.& cōſ. 50. vol.iij.Maria. Socin.iunior in conſi.primo,& conſi.xxiij. numero 22.volumi. primo,vbi dicit Doctor.cōmuniter & in legendo,& in cōſulendo ita tenere.Grat.conſi.liiij.vol.ij.& conſi.cxj. volum.ij.Maria. iun. conſi. cviij.vol.ij.& conſilio clxviij.eodem volum.vbi dicit communem.& conſi.clxxxvij.eod.volu. Ruinus in conſi. cxxix. vol.ij.& conſi.xxxj.vol.iiij.Chaſſa.in conſi.xiiij.in fi.

4 Contrariū,q̄ iſta nō ſit ſola ratio iſtius ſtatuti, tenuit Bar.in l. liberorū.ff.de verborū ſignificatione. Soc.in conſi. primo,vol.j. Iaſ.in l.j.C.de ſuc.edict.Aret.in ꝓſ.xxxvij.Alex.in cōſ.lxxx.volu.j. & in cōſi.xcvij.vol.ij.& in cōſi. lxxxiiij. vol.iiij.Goza. in ꝓſi.xxxv. Iaſ.in l.ij.§.prætor.ff.de in ius voc.Cor. in conſi.cclxxj. vol.iiij.& cōſi.cccv.vol.iiij.Iaſ.ī ꝓſ.cxxvj.in fi.vol.i.Soc.ī cōſ.xxviij.vol.iiij. Lap.alle.cj. Dec.cōſi.ccclj.in fi.& in cōſi.cccxv.& conſi.cccccxj. & conſi.dliij.& conſi.dlxix.Ioa.Ant.Alex.in conſi. cxviij.Dec. in conſi.dlxxix.& in conſi.dcixxix.Cor.in conſi. lxxxij.volu. iiij.& Dec.in l.j.C.de ſucceſ.edict.Soc.in conſ.ix.vo.iij.Goza.conſ.ciij. nu.19.Maria.Iun.in conſ.vj.nu.18.vol.j.

Grat.in conſ.xx.nu.12.vol.j.vbi hanc dicit communem opin. & conſi.xxxviij.nu.15.eod.vol.

5 Et ꝓpterea qui vult dicere vnicā adeſſe rationē in lege vel ſtatuto,ille hoc debet probare,quia in dubio plures p̄ſumuntur, vt tenet Gomeſ.in §.omniū.nu.28.Inſti.de act.Chaſſa.ſuper cōſue. Burg.aliàs ſuper rubr.de approbatione, & concluſione conſuet. Duc.Burg.ver.ſed iuxta prædicta.Alciat.in j.reg.xxiiij.preſumpt. Grat.ꝓſ.xxvj.nu.30.& ꝓſ.xxvij.vol.j.& conſ.xxxv.nu.34.eod.vol. Contard.in repe.l.diffamari.in rationibus dubitandi, & decidendi.nu.21.C.de inge.manum.Maria.Iun.conſ.x.nu.21.vol.j.Pariſ. conſ.xlj.nu.74.vol.j.Tiraquel.in regu.ceſſante cauſa.in xij.limit. num.11.cum plurib.ſeq.

6 Contrarium in hoc tenet Maria.Iun.ꝓſ.j.nu. 53.vol.j.vbi dicit, q̄ ſi ſupradicta opinio eſſet vera,ſequeretur vt nunquam ab vnica ratione tanquam ab expreſſa argui poſſet,cum ſemper aduerſarius diceret,adſunt plures rationes, Chaſſan.in conſi.xiiij.in fi.

7 Concordat has opiniones Pariſ.conſ.xlj.vol.iij.vbi dicit vnicā p̄ſumi rationem in teſtatore, plures aūt in lege vel in ſtatuto.

Tenendo tamen hanc vltimam opi.tanquam magis commu nem,vt plures præſumantur rationes,

8 Limita in pacto facto contemplatione maſculorum,& ad excluſionem fœminarum,Ruin.conſ.xlix.vol.j.

9 Tertiò amplia,quia etiam ſtatutum excludens cognatos propter agnatos dicitur factum fauore conſeruandę agnationis.

Curt.Iun.qui hanc dicit communem*opin.in conſi.150.nu. 1.& idem dicit in conſ.cliij.num.1.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens fœminas propter maſculos an extendatur ad perſonas non ſpecificatas.

1 Dubitatur etiā iuxta eandē rationē conſeruandæ agnationis,an liceat diſpoſitionem ſtatuti excludentis fœminas propter maſculos extendere ad perſonas non ſpecificatas in ſtatuto. Et q̄ non poſſit fieri extenſio, tenet Bal.in l.ſed & milites.ff.de excuſ.tut.Lillà.C.de collat.ſentit Imo.in l.ſi verò.§.de viro.ff.ſol.mat.& idem tenet expreſsè Dec. in conſ.ccccl.j.in fi.& conſi.dxj.& conſ.dlxix.& conſ.cccxv.& ꝓſ. dlxxxix.& conſi.dclxxxiiij.& in l.j.C.de ſucceſ.edict.Io.Ant.Ale. in conſi.cxviij.Corn.in conſil.xcvij.vol.iij.& conſ.lxxxij.vol.iiij. & conſi.cccvij.vol.iiij.Alex.in conſi.xcvij.vol.ij.Capra in conſil. cxxxvij.Soc.in conſi.xxx.vol.j.Pariſ.conſi.xlix.vol.iij.Maria.Iun. conſi.j.vol.j.& conſi.cviii.vol.ij.Ruin.conſ.cxliij.vol.ij.

2 Ex quibus infertur, q̄ in capite incluſiuo ſtatutū nō extēditur intra perſonas in eo expreſſas.Corn.conſ.cxvj.vol.ij.quem ſequtur Brun.in tract.q̄ ſtant.maſc.in vj.articu.in iij.q.

3 Et propterea ſtāte ſtatuto,q̄ patruus excludat matrē, patruus magnus nō excludet matrē.Bal.in l.j.C.de ſucceſ.edi.& in l.iubemus.§.fi.C.ad Treb.& in l.quod verò.verſ.ſed pone ſtatutū.ff.de legib.& in l.oēs populi.ff.de iuſti.& iur.& ꝓſ.xij.vo.iij.Sal.Pau.de Caſt.Ful.Ale.& Dec.ī l.j.C.de ſucceſ.edict.Rom.ꝓſi.ccccxj.Alex. ꝓſ.xcvij.vol.ij.Anch.in repe.c.j.in xiiij.q.in princ.ver.qd dices de patruo.de ꝓſti.Soc.in ꝓſ.xxx.volum.j.& ꝓſ.cxliiij.& conſi.cclxxx.

Iaſ.in l.ſi mater.n.3.C.de ſucceſ.edict.vbi hāc dicit cōem*opi. Cur.Sen.in cōſ.ix.Bolog.in conſ.lviij.Dec.in cōſ.cccxv.& conſi. dxj.in fi.& conſ.dlj.& conſi.dlxix.& conſi.dclxxix.Brun.in tract. q̄ ſtant.maſc.in xij.art.in xvj.q.in iij.caſu.verſ.incidenter iuxta p̄dicta.gl.conſuet.Turo.Pariſ.ꝓſ.cx.vol.iij.Rui.conſi.xxj.vol.iij.& ꝓſ.xxij.& cōſ.xxiiij.vol.iij.& cōſ.xxxj.& cōſ.xliij.& cōſ.liij.vol.iij.

Contrarium ſentit Iaſ.in l.j.C.de ſucceſ.edic.

4 Secundò infertur,vt ſtatutū diſponens, q̄ frater excludat matrē, nō operatur vt ſoror excludat matrem.Corn.in conſ.lxxxij. vo.iiij.Dec.cōſi.dcxxv.Bru.in tract.q̄ ſtāt.maſc.in v.art.in xiiij.q.

5 Tertiò infertur, q̄ ſi ſtatutum diſponit, vt frater patruelis excludat matrem, non tñ ſoror patruelis excludet matrem.Bald.in conſ.xlvij.vol.v.Brun.in tract.q̄ ſtant.maſcu.in v.arti.xiij.queſt.

6 Amplia etiam ſi ſtatutum velit, quòd maſculinum ſub fœmino comprehendatur.Corne.in conſi.cccxxxv.volum.j.Brun. in tractat. quòd ſtant.maſculis.in v.articulo.in xiij. quæſtione;

7 Et ſimiliter ſi ſtatutum diſponat, vt patruus excludat matrem, amita non excludet matrem. Paul.de Caſtro in l.illam.C.de coll. Deci.in conſi.dcxvij.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc. in xij. art.in ix.q.Rui.in conſ.xxij.volumine.iij.

8 Prout etiam ſtante ſtatuto, quòd paruus excludat matrẽ, non tamen illam excludet frater conſanguineus, Paul.de Caſtr.in l.illam.C.de coll. Alex.conſi.xcvij.vol.ij.Ruin.conſ.xliij.vol.iij.

Contrariũ tenet Brun.in tract.q̃ ſtant.maſ. in xij. art. in xvj.q.

9 Item ſi diſponat ſtatutũ.vt cõiuncti ex linea materna excludant matrẽ, fœminæ cõiunctæ per lineã paternam nõ excludẽt matrem. Cor.cõſ.clvj.vol.ij.& cõſ.ccxxiiij.vol.ij.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in v.art.in xiij.q.vbi allegat plura conſilia Corn.

Contrarium tenet Alex.conſi.cxv.vol.ij.Corn.conſi.ccxlviij. volumine.iij.

10 Declara, nam ſtatutum, q̃ frater excludat matrem, intelligitur de fratre conſanguineo, vel vtrinque coniuncto, non autẽ de vterino.Rui.conſi.xxij.vol.iij.

11 Et ſimiliter ſtatutũ, quòd frater excludat ſororem, habet locũ in fratre carnali, non autẽ in fratre patrueli.Bald.in c.j.in fi.de feud.March.& in c.quæ in eccleſiarũ.de cõſt.& in l.iubemus.§.fi. C.ad Treb.Alex.in l.j.C.de ſucceſſ.edic.& cõſ.xcvij.vol.ij.& cõſ. cciiij.vol.ij.Pet.de Anch.in repet.c.j.de cõſt.ver. dicto de filiis,& nepotib.Soc.cõſi.ix.vol.iii.& conſi.xxx.volu j.Are.in l.Gallus.§. nunc de lege,in fi.ff.de lib.& poſth.Cur.ſen.in cõſi.ix.Dec.in ꝓſi. dxj.& cõſi.dclxxix. Iaſ.in conſ.ccv.& per totũ.vol.ij.Bru.in tract. q̃ ſtant. maſc.in xij.art.xvj.q.vbi hanc dicit communem opinio. Grat.conſi.xx.& conſi.xxxviij.vol.j.& conſi.ciij.vol.ij.Pariſ.cõſi. cx.vol.iij.Ruin.conſi.xix.vol.ij.& conſi.lxxxij.eod. vol. & conſi. xxxj.vol.iij.& cõſi.xliij.& conſi.liiij.vol.iij.& ꝓſi.lxxxiiij. eod.vol.

Contrarium tenuit Ioã.And.in addit.ad Spec. ſub rubrica, de ſucceſ.ab inteſt.referens diſputationem Iac.de Aren.Bal.in l.ſcimus.in ſi.prin.C.de inoffi.teſtamen.Ro.in l.j.C. de ſucceſſ. edict. Alex.conſi xxxvj.vol.vj.& conſ.lxxxix.ver.his tamen non obſtãtibus.vol.vj.Rui.conſi.cciij.vol.ij.& conſi.xciiij.vol.iij.

12 Pro concordia iſtarũ opi.dici poteſt, ꝓut diſtinguit Alex.ꝓſ. cciiij.vol.ij.& Barb.in apoſtill.ad Bal.in d.l.ſcimus. in fi.C. de inoffic.teſta.Nam aut quærimus, vtrũ frater patruelis excludat ſororem carnalem, & dicendũ eſt q̃ nõ: ita ꝓcedat prima opinio.

Aut verò quæritur, an excludat ſororem patruelem, & dicendũ eſt, q̃ illam excludit: ita procedit ſecũda opi. Et ita in hoc vltimo caſu cõſuluit Ang.cõſ.cccxliij.quẽ refert,& ſequitur Iaſ. cõſi. lxvij.vol.j.Ruin.conſi.xix.vol.j.& conſi.xv.volu.iij.& conſi.xxxj. & conſi.xliij.vol.iij.& conſil.liij.eod.vol.

13 Et ratio eſſe poteſt, nã licèt eadem ratio conſeruandæ agnationis militet, nõ tamen eſt tanta ratio in perſonis nõ expreſſis, quæ vlterioris gradus ſunt, ꝓut in expreſſis, quæ ſunt gradus ꝓximioris: qa vbi nõ militat par ratio, vel maior, nõ fit extenſio in his ſtatutis: vt declarat.Soc.in conſi.xxx. vol.j. & conſi.ix. vol.iij.

14 Quod tamẽ nõ habet locũ, ſi perſona vlterioris gradus ſuccederet in locũ illius proximioris, qui ex forma ſtatuti excludit, ꝓut eſt, quando filij ſuccedunt in locum patris, quia cõcurrunt cum patruis ad ſucceſſionem auunculi, vel patris, vel aui: vt per Pau.de Caſt.in conſi.incip.hereditas pertinere videtur, quem refert,& ſequitur Soc.in conſi.ix.vol.iij.& conſi.xxx.vol j.

15 Quartò infertur, vt ſtante ſtatuto, quòd frater, & filij fratris excludant ſororem in ſucceſſione fratris, tamen patruus non erit habilis ad excludendas ſorores: vt notat Ioan. Anto. Alex. in conſi.cxviij.Pariſ.conſi.cx.vol.iij.

16 Et propterea ſtatutum excludens ſororem propter patruũ, nõ excludit ſororem ꝓpter filios patrui.Pariſ.cõſi.lxxxiiij.vol.ij.

17 Et ſtatutum excludens ſororem propter patruum, non excludet ſororem propter fratrem: Grat. conſi. xix. vol.j.vbi idem dicit in matre excluſa propter patruum.

18 Prout etiam dicit Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc. in xij. art.in ix. q.quòd ſi ſtatutum excluſa matre vocat filium fratris, non tamen cenſetur vocare filium ſororis.

19 Bene verum eſt, quòd caput incluſiuũ ſtatuti licèt non extẽdatur ex paritate rationis, tamẽ extenditur ex maioritate.& propterea ſi frater patruelis excludit ſororem, multo magis frater carnalis eam excludit: Curt.ſen.in conſi.ix.

20 Prout etiam ſtatutum excludens matrem propter patruum magnũ, multo magis excludet propter auum: Pau.de Caſt. in ꝓſ. cccccxxxvj.ſecundũ antiquã impreſſionem, quem ſequitur Lauren.de Palat.in tract.de ſucceſſ.maſc.ſed de hoc dicetur inferius.

21 Et nota in hac materia, qa etiã ĩ capite excluſiuo fœminarũ, ſtatutũ nõ extendit̃ ad pſonas in eo nõ ſpecificatas etiã ex idẽtitate rationis: prout dicit Pariſi. conſil. xlvij.qui hanc communem opin.affirmat.num.78.vol.iij.

22 Et propterea ſtãte ſtatuto, q̃ patruus excludat matrẽ, nõ tũ excludet ſororẽ, vel amitã: Bal. in l.illã. C.de coll.ſequit̃ Deci.ꝓſ. dlxix.& ĩ ꝓſ.dlxxxix.& ꝓſ.dclxxix.& ꝓſ.dclxxxiiij.& ꝓſ.dclxxxviij. Maria.iun.ꝓſ.xxx.vbi ponit de ſorore,& de amita.num.22.vol.j. Grat.ꝓſ.xix.vol.j.& ĩ ſorore ponit Ang ꝓſ.ccx.Cor.ꝓſ.lxxxij.vol. iiij.Capra ꝓſ.cxxxvij.Rui.ꝓſ.xix.vol.iij.& ꝓſ.xliij.& ꝓſ.cvij.vol.iij.

Contrarium Bal.in l.ſi defunctus,C.de ſuis,& legit.Cor.conſi. cclxxvj.vol.ij.Brunus in tract.quòd ſtant.maſ.in vj.art. in ij.q.

23 Secundò infertur, quòd ſtatutum excludens amitam nõ excludit materterã.Bal.ĩ l.quod vero. ff.de legib.Dec. cõſ. dlxxxix. & conſ.dlxix.& cõſi.ccccli.in fi.& cõſi.dclxxix.& cõſ.dclxxxviij, & conſi.dcxxv.Cor.conſi.lxxxiij. volu.iiij.Soc.conſi. xxx.volu.j.

24 Et ita è cõuerſo, nã ſtatutũ excludẽs materterã nõ excludit amitã: Bal.in l.ſi quis.C.ad Tertull.Dec.conſi.dlxxxix.Grat.cõſi. xix.vol.j.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in vj arti.in vj.q. in iij.caſu.

25 Prout etiam videmus, q̃ ſtatutum excludens auunculum nõ excludit materteram: Cor.in conſi lxxxij.vol.iiii.& conſi. cclxxj. eo.vol. & conſi.cccv.& conſi.cccvij.& conſi.xc.volum.iiij.Grat. conſi.xxxviij.vol.j.Brun.in tract.q̃ ſtãt.maſc.in v.articulo, in vj. quæſt.in iij.caſu.

26 Sicuti econuerſo excluſa matertera non cenſetur excluſus auunculus: per Brun.in loco proximè allegato.

27 Tertiò infertur, vt excluſo auo non cenſeatur excluſa auia. Bal.in l.quicunque.C.de ſeru.fugit.Corn.conſi.lxxxij.vol iiij.& cõſi.cclxxj.eod.vol.Alex.in conſ.xlv.vol.vij.Capr.conſ.cxxxvij. Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in v.art.in xj.q.Grat.conſ.xxxviij.vo. j.& conſ.xxvj.eod.vol.Pariſ.conſ.xlix.vol.iij.Tiraq.de retract.lignag.§.j.in gl.ix.nu.187.

28 Quartò infertur, vt ſtatutum excludẽs à ſucceſſione patris, nõ excludat à ſucceſſione ſororis, vel fratris.Bal.ĩ c.j.in ij.notab. in titul.Epiſcopũ, vel Abbatem.Dec.in conſi.dclxxxviij.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſcu.in viij.art.in xix.q.

29 Et ꝓpterea ſtatutũ excludens filiã à ſucceſſione patris, non excludit eã à ſucceſſione matris.Corn.conſ.clvj.vol.ij.& conſi. cl.eo.vol.Soc.in conſ.xxxj.vol.j.Affl.ſuper conſtit.in titu.de ſucceſ.fil.nu.72.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in v.art.in iij.q.vbi dicit nõ eſſe tutũ recedere ab iſta opinione.Pariſ.conſ.xlix.vol.iij.

30 Et ita etiã dicim⁹, vt ſtatutum excludẽs matrẽ à ſucceſſione filij nõ excludat à ſucceſſione filiæ: Archid.in ca.ſi quis ſuadẽte. xvij.q.iiij.& clarius Dom.in c.generali.de elect.in vj.Alex.conſ. cccxxxiiij.vo.vj.& ꝓſ.xlv.vol.vij.Cur.ſen.ĩ cõſi.ix.Brun.in tract.q̃ ſtãt.maſc.ĩ v.art.ĩ xiij.q.vbi dicit nõ eſſe tutũ recedere ab iſta opinõe.Maria.iu.cõſ.iij.vo.j.Tira.de retrac.lignag.§.j.ĩ gl.ix.n.189.

Contrarium Dyn.in l.qui duos.ff.de leg.iij.Veronen.in l.j.in x.q.ff.de verbo.obli.

31 Et ita etiam ſtatutum excludens filiam à ſucceſſione patris dotantis fauore agnationis non excludit matrem à ſucceſſione filij.Cor.conſ.xc.vol.iij.Ruin.conſ.lxvij.volu.iij.

32 Et ſimiliter ſtatutum excludens à ſucceſſione matris nõ habet locum in ſucceſſione fratris: Aret.conſ.clxj.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſcul.in viij.artic.xix.q.

33 Quintò infertur, vt ſtatutum excludens à ſucceſſione patris non excludat à ſucceſſione aui: vt per Brun.in loco proximè allegato,& per Pariſ.conſ.xlix.vol.iij.

Contrarium Grat.conſ.xxvj.vol.j.

34 Sextò infertur, vt ſtatutum excludens matrẽ,& attinẽtes ex linea materna nõ excludat auiã paternam, niſi ſtatutum dicat, q̃ mater excludatur à ſucceſſione filiæ, & deſcendentiũ à filio, qa tũc excludet̃ auia paterna. Cor.cõſ.cccvij.vo.iiij.Dec.cõ.dcxxv.

35 Sicuti etiam ſtatutum excludens lineam maternam ꝓpter agnatos, non excludit agnatas: Bal.conſ.clxiij.vol.j.Brun.in trac. q̃ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q.verſ.ij.quæro.

36 Et ſimiliter ſtatutum excludens fœminas propter maſculos in ſucceſſione aſcendentium, non excludit ſororem propter fratrem in ſucceſſione tranſuerſalium: Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc. in vj.art.in viij.q.verſi.ij.quæro.& in v.art.xiij.q.

37 Septimò infertur, vt ſtatutum excludens cognatos non excludat ſororem: Soc.conſ.ccvij.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in vj. artic.in viij.q.verſic.ij.quæro.

38 Et ſimiliter ſtatutum excludens ſororem non excludit amitam: Alex.conſ.xcvij.volu.ij.Ruin.conſ.lxvij.volu.iij.

39 Prout etiam ſtatutum excludens matrem nõ excludit ſororem: Alex.conſi.xcvij.volu.ij.Aretin.conſil.clix.Pariſ.conſ.xlvij. volu.iij.Ruin.conſi.xliiij.volum.iij.

40 Et ita econuerſo ſtatutum excludens ſororem non excludit matrem, Aret.in d.conſ,clix.Ruin.conſil.cvij.volum.iij.

41 Ratio prædictorũ eſſe poteſt, quia vbi agitur de excluſione fienda per perſonas non ſpecificatas, non attenditur identitas rationis, quia etiam ſtante identitate, ſtatutum non extenditur ad perſonas nõ ſpecificatas. Ang.conſi.ccx.Pariſ.conſi.xlix.vol.iij.

42 Contrariũ q̃ ẽt ex identitate rationis fiat extenſio reſpectu ſucceſſiõis paſſiuę, vt ſicuti qs excludit̃ à ſucceſſiõe maſculorũ, ita ẽt excludatur à ſucceſſione fœminarũ. tenet Brun. in tract. q̃ ſtant maſc.in v.artic.in xiij.q.Cur.Sen.conſi.xxxiiij. vbi vult, q̃ ſi conſuetudo excludit ſororem, excludat etiam filiam fratris.

43 Declara ſupradicta, qa caput excluſiuũ huius ſtatuti nõ debet extẽdi ad perſonã nõ expreſſam, qñ minor ratio cõcurrit in vno, quàm in alio. vt per Rui.poſt alios, conſi.xxxj.vol.iij.

44 Sed dubiũ eſt, an qñ cõcurrit maior ratio, poſſit fieri extenſio in caſu ẽt per ſtatutũ nõ expreſſo.& q̃ poſſit fieri huiuſmodi extẽſio, tenet Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q. principali.in ver.tertiò dubitat̃.& in ver.iij.caſu.& in ij.arti.in xvj. q. & in xv.q.vbi poſt Pau.de Ca.in conſi.cccxlvj.dicit, q̃ ſi quis excluditur ꝓpter filium fratris, excludit̃ ẽt ꝓpter fratrem. & iſtam partem tenet etiam Maria.Iun.in conſ.xxx.nu.55.vol.j.

Cõtrariũ tenet Lauren.in §.cæterũ.inſtit.de legi.agna.ſucceſſ. Grat.conſi.xix.vol.j.& conſi.xxvj.& conſ.xxxviij.eod.vol.

45 Sed tenendo primã opi.ex illa infertur, q̃ ſtatutũ excludẽs materterã, cenſetur ẽt excludere materterã magnã.vt no. Bal.in l.quod verò.ff.de legib.qui ẽt vult, q̃ excludens patruum cenſet̃ ẽt excludere patruũ magnũ.Roma.& Alex.in l.j.C. de ſucceſſ. edict.Iaſ.conſ.cxlj.vol.ij.& in d.l.j.de ſucceſ.e.lic. Brun. in tract. q̃ ſtanti.maſc.in v.arti.in viij.q.princ.in ver.iij.caſu.& in xij.arti. in xvj.q.ver.tertius caſus eſt.

46 Et propterea ſtatutũ excludens fratres, intelligit̃ ẽt excludere fratres patrueles.Ang.in ꝓſ.cccxliij.Iaſ.in l.j.C.de ſucceſ.edict. Bru.in tract.q̃ ſtant.maſc.in xij.arti.in xvj.q.ver.tertio caſu.

47 Secundò infert̃, qa ſtatutũ excludens matrẽ, intelligitur etiã auiã excludere.Bal.in l.illam.in j.notab.C.de colla.& in l.Neſentius.ff.de neg.ge.& in l.ij.§.ſed videndũ.ff.ad Tertul.Iaſ.in l.j. C. de ſucceſ.edic.& conſi.cxlj.vol.ij.Ancha.in repe. c. canonũ ſtatuta.de conſti.Cor.cõſi.cccvij.vol.iiij.Soc.cõſi.ix.vol.iij.Georg. Natta in repe.cap.quamuis.in vj.q.de pact. in vj. Nic. de Vbal. in tracta.de ſucceſ.ab inteſt.in j.par.Campeg.in tracta. de dot. in v. part.q.xxv.Brun.in tract.quòd ſtãt.maſc.in ij.art.in xv.q.Roch. in cap.ſi. de conſue. Rui.conſi.xxij.volum.ij.

Cõtrariũ tenet Capra in cõſ.cxxxvij.Dec.conſ.dcxxv. per dictũ Bal.in l.ſi qs.C.ad Tertul.Dec.in cõſ.dcxxxiiij.& conſ. dclvj. Afflict.ſuper Conſt.in tit.de ſucceſſ fil.nu.60.Bru.in tract. q̃ ſtãt. maſc.in vj.art.in j.q.prin.ver.ſecundo q̃ro, an ſi ſtatutũ excludat & ver.ij.quæro, an ſtatutũ excludẽs.Maria.Iun.cõſ.xxxix.volu.j.

48 Tertiò infertur, quia ſtatutũ excludens matrem dicit̃ excludere oẽs cognatos.Bar.in l.ij.§.videndũ.ff.ad Tertul.Corn.ĩ cõſ. cccvij.vol.iiij.& cõſ.cclxxvj.eo.vol.Aret.in cõſi.clix.Soc.in cõſi. ccvij.Rui.in l.Gallus.§.& quid ſi tantùm. ff.de lib.& poſth. Dec. in conſi.dcxxxiiij.Brun.in loco proximè citato.gl.conſue.Turo. Tiraq.de iur. primoge.c.xij.nu.16.Rui.conſi.xvij.vol.iij.

49 Et hoc intellige, qñ videlicet dicti cognati eſſent coniuncti ꝑ matrem.vt no.Bal.Ang.& Pau.de Caſt.in l.illã.C.de colla.Cor. cõſi.xc.& cõſi.x.vol.iij.& cõſi.xcviij.vol.ij.& cõſi.ccxxxiiij.volu. iiij.& cõſ.cccvij.eo.vol.Dec.in conſi.dcxxxiiij.& conſi.dclvj.

Contrarium Alex.in d.l.illam.C. de colla.Ancha.in c.canonũ ſtatuta, de conſti.Pariſ.conſ.xlix.nu.62.& pluribus ſeq.

50 Secundò declara, qñ mater viueret, ſecus qñ mater fuiſſet præmortua.Ang.in d.l.illã.C.de colla.Paul.de Caſtr.in l.ſi defunctus.C.de ſuis,& leg.Cor.cõſ.cclxj.& cõſ.lxxxij.vol.iiij.& cõſ.xc. eo.vol.Aret.cõſ.clix.Capra cõſ.xcviij.& cõſ.cxxxvij.Bru.in trac. q̃ ſtãt.maſc.in vj.artic.in viij.q. prin.ĩ verſ.& j.q̃ro.& ĩ ver.ij.q̃ro. & in ver.ij.caſu.Maria.Iu.cõſ.xxiij.vol.j.Rui.cõſ.cxx. vol.ij.& ꝓſi. 50.vol.iij.& cõſi.lxvij.& conſi.xciiij.vol.iij.& conſi.cix. eod.vol.

Contrarium in hoc vltimo tenet Pau.de Caſt.in l. illam. C.de colla.Rui.conſi.xv.& nu. 5.& nu.12.vol.iij.

51 Tertiò declara, vt p̃dicta concluſio non procedat, quãdo eſt diuerſa ratio inter matrem, & alios, vt declarat Pariſ. in conſilio xlix.nu.75.volum.iij.

52 Quartò declara, vt conclusio non procedat, quando perſona, de cuius excluſione tractatur, erat coniuncta non ſolũ ex parte matris, ſed etiam ex parte patris.Rui.conſi.xvj.nu.9.vol.iij.

53 Quintò declara, vt hoc non habeat locum, quotieſcunque ſtatutum excludit matrem cum certa qualitate à ſtatuto conſide rata: nã mortua matre, deſcendentes ex ea, in quib⁹ nõ viget illa qualitas à ſtatuto expreſſa, nõ cẽſent̃ excluſæ, ꝓut declarat Grat. in cõſ.xix.n.31.vol j.& hoc etiã voluit Cor.in ꝓſ.cxxxiiij.vo.iiij.

54 Sextò declara, quia excluſis deſcendentibus ex matre, nõ propterea cenſetur mater excluſa.Brun.in tract. q̃ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q.prin.in ver.iij.quæro,

Contrarium tenet Pau.de Caſt.in conſi.clxiiij.vol.j.

55 Quartò infertur, vt ſtatutum excludens patrem, vel auum excludat̃ etiam omnes ab eo deſcendentes. Cor.in conſi. xcvij. vol.iij.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in xij.art.in xvj. q.ver. ſecũdus caſus.Laur.in §.ctęerum.Inſti.de legi. agna. ſucceſſ. Pariſ.conſi. xciiij.vol.iij.Rui.conſi.lx.volum.j.

Contrariũ Cor.conſi.clxxj.vol.iiij. vbi dicit, q̃ nõ ſemper eſt verũ, q̃ perſonæ remotiores cenſeantur excluſæ excluſa principali perſona.& conſ.cclxxvj.volu.iiij.& conſi.xc.vol.iij.

56 Sed q̃ perſona remotior cẽſeatur excluſa à ſtatuto ratione maioritatis rõnis, licèt in ſtatuto expreſsè nõdicatur, dicit Soci. in conſi.ix.vol.iij.& conſ.xxx.vol.j.Roma.& Alex.in l.j.C.de ſucceſ.edict.Cor.conſilio xcviij.vol.ij.Iaſ.conſ.cxlj.volu. ij.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in xij.artic.in xv.q.

57 Et ꝓpterea quintò inferri põt, vt ſtatutũ matrem excludens multò magis cenſeatur amitã excludere.vt tenet Bal.ĩ l.ſi defunctus.C.de ſuis,& legit.Corn.in conſi.cclxxvj.volumi.ij. Brun. in tracta.quòd ſtant.maſcu.in vj.articu.in viij.q.verſ. iij. dubitatur. Rui.conſi.xlvij.volu.iij.

58 Cõttariũ tenet Pau.de Ca.in l.ſi defunctus.C.de ſuis, & legi. vbi dicit, q̃ ſtatutũ excludens matrẽ propter agnatos, nõ excludit amitã propter agnatos.Alex.in conſ.xcvij.vol.ij. Capra in ꝓſ. xcviij.Rui.conſ.xliij.vol.iij.& conſ.xlvij.eod.vol.

59 Et dicit Cor.ĩ cõſ.lxxxij.vol.iiij.q̃ ſtatutũ excludens matrẽ, & cognatos, nõ excludit nepotẽ ex fratre, ſed oẽs iſti tenent illã opin.q̃ etiã in capite excluſiuo non ſit licita extenſio, à maioritate rationis, quo ad perſonas non expreſſas in ſtatuto.

60 Et declara, qa ſtatutũ in hoc caſu latè debet interpretari, qñ verba pñt conuenire: & propterea ſtante ſtatuto, q̃ frater excludat ſororẽ, frater excludet ſororẽ, ſiue ſit frater defuncti, ſiue ſit frater excluſi.Roma.in conſ.xvj.Georg.Natta in capi.quãuis.de pact.in vj.Curt.Iun.conſi.v.

Contrarium tenẽt Iaſo.& Dec.in l.j.C. de ſucceſſ. edict. Ioan. Anto.Alex.in conſ.cxviij.Brun.in tract. q̃ ſtant.maſc. in xij. arti. in xviij.q.Rui.conſ.xv.vol.iij.

61 Similiter etiã ſtatutũ excludens ſorores, excludit etiam ſorores patrueles.Bru.in tract.q̃ ſtant.maſc.in vj.arti.in viij.q.prin. ver.iij.caſu.ver.item ex prædictis colligitur.

62 Sed intellige iſtud, ꝓcedere tãtũmodò quo ad maſculos excludẽtes, nõ aũt quo ad fœminas excluſas: quo caſu verba nõ latè debent intelligi.Bru.in tract.q̃ ſtant.maſc.in xij.arti.in ix.q.

63 Et hoc ꝓcedit, qñ verbum commune reſpicit diſpoſitionẽ, ſecus aũt ſi reſpiciat cõditionẽ, qa tunc etiam fœminæ ſub verbo cõi cõtinentur.Pau.de Ca.in cõſ. ccccxliiij. incip. viſis ſtatutis, ſecũdũ antiquã impreſſionem.Bru.in loco proximè citato.

64 Et ſtante cõcluſione prædicta ſtatutũ excludens matrẽ propter agnatos nõ excludet propter amitã. Cor.conſi.ccxxiiij.vol. ij.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſc.in xij.arti.in ix.q.Maria. Iun.conſil. clxxxvj.vol.ij.& conſ.xxx.vol.j.Rui.conſ.xxij.vol.iij.

65 Sicuti etiam ſi ſtatutũ excludit cognatos propter agnatos, non excludit propter amitam.Brun.in loco proximè relato.Maria.Iun.conſil.xxx.vol.j.

66 Prout etiam amita nõ excludet fratrem vterinũ.vt per Bru. in prẽfato loco.Maria.Iun.conſi.cxxxvj.vol.ij.

67 Itẽ filius ſororis licèt æquiparet̃ agnatis, nõ tũ matrẽ excludet.Bal.in l.meminimus.C.de legit.hær.Bru.ĩ loco ſuprà citato.

68 Et propterea ſtante ſtatuto, q̃ ſtantibus ſucceſſoribus maſculis mater excludatur, nec frater vterinus, nec auus maternus, vel alius de linea matris eam excludet. Bal.in l.maximum vitiũ. C.de lib.præte.Brun.in loco ſæpius citato.

69 Et ſimiliter ſi ſtatutum prẽfert matri coniunctos ex linea materna vſque ad quartum gradum, fœmina agnata intra illum gradum ipſam matrem non excludit.Signo.Homod.in conſilio ccxxvij.Maria.Iun.conſilio clxxxvj.vol.ij.

70 Dicit ẽt Bru.in loco ſupradicto, q̃ ſtãte ſtatuto, vt extãtibus maſculis ex latere paterno mater excludat̃, nõ excludit̃ ꝑ fratrẽ vterinum, nec ſimiliter ſoror conſanguinea per fratrẽ vterinũ.

71 Et propterea dicit Rui.cõſ.xvj.vol.iij.q̃ ſtatutum excludens matrem excludit etiam ſororem vterinam.

72 Dicit ẽt Brun.in loco ſupradicto, q̃ ſi ſtatutũ diſponit, vt parentes ex ꝓgenie,& linea paterna excludant matrem, intelligit̃ de agnatis, nõ autem de cognatis.Maria.Iun.conſi.liij.vol.ij. qui generaliter loquitur in ſtatuto fœminas excludente.

73 Et ideò neptis ex filio non venit ad excluſionẽ matris.Paul. de Ca.conſ.ccccxviij.ſecundum antiquam impreſſionẽ.Bru. in tract.quòd ſtant.maſc.in xij.art.in xix.q.

74 Et ſimiliter ſi ſtatutũ excludit matrẽ propter hęredes maſculos, intelligit̃ de filiis, vel nepotibus ex filiis.Pau.de Ca. in ꝓſi. xcviij. ſecundũ antiquã impreſſionem. Brun in xij. arti. in xix. q.

75 Et no. q̃ ſtatutũ excludens filias propter agnatos primi gradus, intelligit̃ de agnatis primi gradus reſpectu ipſius filiæ. Cur. conſ.vj.Bru.conſ.dj.Bru.in xiij.arti.in xvij.q.

76 Et ſimiliter qñ ſtatutũ excludit cõiunctos ex latere patris, ĩtelligit̃ de cõiunctis ex parte patris illius, q vult ſuccedere, nõ aũt ex parte patris ex perſona defuncti.Brun.in vj.arti. in viij.q.prin. ver.v.q̃ro, an ſtatuto p̃ferente, &c.& idẽ dicit Rui.cõſ.xv. vol.iij.

77 Et concludit etiã Brun.in xij.artic.in xiiij.q.q̃ ſtatutũ excludens fœminas propter maſculos debet intelligi propter maſculos ciuſdem gradus.

78 Amplia,q̃a ſtatutũ excludẽs dotatã à patre,vel à fratre ĩtelligĩ excludere tales ſic dotatas nõ modo ſtãtib⁹ fratrib⁹, ſed etiã ſtãte patruo,vt per Brun.in xij.artic.in xvj.q.ver.tertius caſus.

79 Nonnulli autem in hac materia voluerunt, vt ſtante ſtatuto q̃ frater excludat ſororẽ,nõ modò intelligãt de fratre vtrinq;cõſucto,ſed etiam de fratre conſanguineo tantùm, vt tenet Rom. in conſi.ccccxj.& Iaſ.conſi.lxvij.vol.j.

In contrariũ tamẽ multa adducit Brun.in xij.arti.in xviij.q.

80 Et ideò Corn.in cõſ.cclxxix.volum.iiij.tenet,vt ſtatutum diſponẽs,q̃ ſoror excludat matrem, intelligatur etiam ſi ſit cõſanguinea tantum.

81 Declara,q̃a ſub iſto ſtatuto non cõprehendetur frater vterinus.prout tenet Brun.in xij.artic.in xviij.q.in prin.qui etiam declarat.& Pariſ.cõſ.lxxxiiij.vol.iij.Maria.Iun.q̃ſ.v.vol.j. & in conſ. j.nu. 51.vo.j.Rui.conſ.xxij.vol.iij.

82 Sed ſi ſtatutũ excluderet deſcendentes ex fœminis,nõ tamẽ excluderet fratres vterinos.Grat.conſ.xix.vol.j.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Statutum inhabilitans perſonam habilem ad diſponendum, an operetur ſi illa perſona contrahat extra territorium ſtatuentium.

1 STatutum fauorabile inhabilitãs perſonam habilem de iure cõmuni ad diſponẽdũ vel ĩ vltima volũtate, vel inter viuos, operatur etiã ſi p̃ſona p̃hibita ſubdita ipſis ſtatuẽtib⁹ cõtrahat vel diſponat in vltima voluntate extra territoriũ ipſorũ ſtatuẽtiũ.Bart.in l. cunctos populos,ver.circa primũ.ibi,aut ſtatutũ eſt p̃hibitiuũ ĩ perſonã C. de ſum.Trin.in l.ſi duo.in fi.ff.de admini.tut.& in l.ex caſtrẽſi. ff. de caſtr.pecul.Bal.conſ.lx.vol.v. Chaſſa,conſi.xxj.Ale.conſ.cxvj. num.6.vol,vj.& conſ.xli.vol.v.Calca.conſ.xxxiij.Barb.conſi.fin. vol,iij.vbi dicit iſtam cõem opi.Caccial.in d.l.cunctos populos.

Roch.de Cur.in c.fi.de cõſue.vbi dicit hãc opin. cõmunẽ. Are.q declarat cõſ.liiij.& in conſ.lxxiij.Capra, conſ.cxliiij.licèt nõ firmet.Cor.cõſ.lxxxix.vol.iij.Bal.in cõſ.ccccxviij.vo.iiij.Rui.cõ. liij.vol.ij.& conſ.cl.vol.iiij.

2 Contrariũ,q̃ non ſit facienda diſtinctio an ſtatutũ ſit fauorabile, vel odioſum, ſed debeat vtroq; caſu extendi ad bona alibi exiſtẽtia,tenuit Signo.Homod.q̃ſ.clxvj.ver.itẽ ſecũda nõ placet.

3 Primò amplia, nã talis inhabilitatio à ſtatuto inducta operaẽ quo ad omnia bona etiã ſita extra territoriũ ſtatuẽtiũ ita ſentit. Bar.in d.l.cunctos populos.ver circa.ibi, aut ſtatutũ eſt p̃hibitiuũ.& Are.ibi expreſsè. Roman.in cõſ. xxxix. in ij.dubio, Tiraq. de legib connub.tamen nõ firmat in xxix.q. ſed in xxvij. q. illud firmat expreſſe.Cur.cõſ.ix.Bal.cõſ.lx.vol.v. Brun. in tract.q̃ ſtãt. maſc.in vj.artic,in j.q.Rui.in conſ.xxxix.vol.j.

4 Primò Limita,quãdo diſpoſitio ſit extra territoriũ, & conferatur in ſubditũ,vt dicebat Bal.in l.fi.ff.de iuriſ.om.iudi.vel ſcientẽ tenorẽ ſtatuti,ſecus ſi ignorauit, prout non ſubditus præſumit ignorare.ita dicebat in cõtractu vltro citroque obligatorio.Zaca.de Triuiſanis,quẽ refert,& ſequitur Pe.de Anch.ĩ c.j.verſ.hãc partẽ.de cõſti.Alex.in apoſtil.ad Bar.in d.l.cũctos populos.& q̃ſ. cxvi.n.6,vol.vj.& q̃ſ.xli.vol.ij.Caccial.in l.cũctos populos. Pariſ. q̃ſ.xcix.n. 55.& ſeq.vol.j.Rui.q̃ſ.xxxj.vo.iiij.& cõſ.clx.vol.iiij.qui ampliat.Gram.deciſ.ciij.nu. 178.& ſeq.vbi ampliat.

5 Cõtrariũ tã reſpectu ſcientis, quã ignorãtis, tenuit Roch.de Cur.in c.fi.de conſue.vbi dicit communem.

6 Tenendo primam opim. Sublimita, ſecus eſſe in diſpoſitiõe vltimæ voluntatis,nam in contractu loquuntur Doct.ſuprà allegati in prima opin.& ita expreſsè dicit Pe.de Anch.in d.c.j.de cõſti.Tiraq. de legi.connub.

7 Tamen trib⁹ cõcurrentibus, q̃ ſtatutũ iſtud p̃hibitoriũ nõ operetur etiã in vltima voluntate.ſ.q̃ñ diſpoſitio ſit extra territoriũ,& ſit in non ſubditũ, & bona ſunt ſita extra territoriũ,tenet Bal.in cõſ.ccccxxxix.vol.iiij.ſentit idẽ Bal.in conſ.ccxxvj.vol.v. ver.ſolutio in hoc puncto.& Capra in conſ.xxj.ver.vnde cũ domina Angelica.& in ver.& cum tale teſtamentum.

8 Et propterea dicit Pe.de Anch.in d.c.j. ver. ſed circa perſonas. de conſti.q̃ habilitatio,& inhabilitatio perſonæ ad teſtandũ,vel relinquẽdum,non trahitur ad bona ſita extra territorium ſtatuẽtum. Cur. conſi. cviij.verſic. præterea,& ij.Bald.in l.ſi arrogator. verſi.& facit ad plures q.ff.de adoptionib.

9 Et ſimiliter dicit Bar.in d.l.cũctos populos,ver. ĩterdũ verò reperiuntur ſtatuta,q̃ habilitatio perſonæ facta per ſtatutum non operatur quo ad bona ſita extra territorium.

Sequitur Alex.conſ.cxxviij.volu.j. ergo ſimiliter inhabilitatio p̃ſonę operari nõ debet quo ad bona exiſtentia extra territoriũ.

10 Et ſentit etiam hoc Corn.in cõſ. ccxlj. verſ. tertiò,p̃ hoc facit.vol.ij.vbi dicit tale ſtatutũ odioſũ,& p̃pterea non trahi extra territoriũ.idẽ tenet Cor.cõſ.lxxxix vo.iij.Pariſ.conſ.xij.vol.iij.& Cor.cõſ.lxxxv.n.8.vol.iij.vbi q̃ ſtatutũ habilitãs perſonas nõ operaẽ quo ad bona ſita extra territoriũ.& idẽ voluit Brun.ĩ tract. q̃ ſtãt.maſc.ĩ vj.arti.ĩ j.q.ĩ fi.& voluit Bal.ĩ cõſ.cxix.vo.iij.

11 Secundò Limita,quãdo perſona p̃hibita mutaſſet domicilũ ad locũ, vbi tale ſtatutũ nõ viget: ex quo infertur, vt mulier traducta ad domũ viri,q̃a mutat domiciliũ,nõ cenſetur translata ad domiciliũ mariti,nõ remanet ſub prohibitione ſtatuti ſuæ originis,quo ad bona ſita in loco domicilij.ita dicebat Sali.in d. l.cũctos populos,ver.ſi ĩ p̃ſona.& dicit ita cõſuluiſſe,& eiuś cõſ. ſubſcriptiſſe Richard.de Sal.& Io.de Lign. & iſtã limitationẽ refert,& nõ impugnat Alex.in d.cõſ.cxvj.n.6.& conſ.xlj.vol.ij.

Contra hanc limitationem tenet Roma.in conſ. xxxix. Iaſ.in d.l.cunctos populos.& in l.ſi arrogator.ff. de adoption.

12 Tertiò Limita,quia tale ſtatutũ nõ operatur quo ad forẽſes etiãſi in loco ſtatuẽtibus ſubiecto cõtrahãt, vel aliàs diſponant. Spe.in titu. de ſentẽtia.§.qualiter.ver.itẽ pone q̃ franchẽſis.Bar., in d.l.cunctos populos.ver.& ideò dico.& Bal.ibi.ver.nũc cõtra. & verſ.vlterius quęro circa. & verſi.circa iſtã inhabilitatem.Sal. ver.quęro qd.Pe.de Anch.in c.j.ver.ij.caſu.de cõſti.Cor.cõſ.clij. verſ.cõfert etiã.vol.i.Pau.de Ca.in cõſ.xxxij.vo.ij.Iaſ.cõſ.lix.vol. iij.Alex.cõſ.xliiij.vol.v. Soc.cõſ. cclxxxviij. ver. primũ p̃baẽ.Iaſ. in d.l.cunctos populos.ver.ſecus autẽ ſi ſtatutum.in repe.ver.limita tamẽ communẽ.Corn.cõſ.xcv.vol.j.& cõſ.xciij.nu.7.vol. ij.Socin.cõſ.cxxviij.vol.iiij.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſti. & iure.Tiraquell.de legib.connub.Chaſſa. in conſi.xix. Caccial. in l.cunctos populos.ver.item dicit.

13 Prout etiam econuerſo talia ſtatuta non operantur in fauorem forenſium.Pariſ.in conſil.xij.nu.24.vol.iij.

14 Amplia hãc limitationẽ, vt etiã quo ad bona ſita in territorio nõ operetur tale ſtatutũ p̃hibitiuũ, vt dicit Pe. de Ancĩ d.c. j.ver.ij.caſu.de conſti.Tiraq. de legib.connub.in xxviij.quæſtio. Chaſſan.in conſuet.Burg.Curt.in c.fi.de cõſue.Ale.in cõſ. xliiij. volu.v.Chaſſa.cõſ. xix.Rui conſ.cxcij vol.ij. & conſ.cxcv.vol.ij.

15 Sublimita,q̃a inhabilitatio inducta p ſtatutũ nõ ſimpliciter, ſed propter certã ſolennitatem non ſeruatam operatur etiã quo ad forenſem contrahentem in loco ſubiecto ſtatuẽtibus. Bal.in repe.l.fi.ff.de iuriſd.om.iudi.refert,& ſequitur Aret.in conſ.lxxiij.Iaſ in d.l.cunctos populos.ver.ſecundum dubium.Cor. conſ. lxiiij.vol.iij.Io. Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſtitia, & iure.Rui. conſilio ccj. volumine primo.Abb. cõſi.lij. volum.ij. Iaſo. in q̃ſ. lix.vol.iij.Goz.conſ.xlix.nu. 15.& ſeq.

16 Et pro hoc facit,nam ſtatutũ, q̃ contractus,ſiue inſtrumẽta infrà certũ tempus regiſtrentur,locũ habet etiam quando cõtractus ſunt facti per forenſes in loco ſubdito ſtatuentibus. Abb.q̃ſ. lij.ver.his nõ obſtantibus,vo.ij.Cor.cõſ.clxxxv.vol.ij.Imol.in c. quod cle ricis.de foro compe.

Cõtra hanc ſublimitationẽ tenet Oldra.cõſ.cclxiij.Imol.in c. quod clericis. ver.ſi autem reſpiceret perſonam.de foro compe.

17 Poteſt ita pro concordia diſtingui,q̃a prima opinio habet locum,quãdo ſtatutũ nõ inhabilitat p̃rĩcipaliter perſonã, ſed tãtũ modò actũ ob nõ ſeruatã ſolennitatẽ: ſecũda autẽ opinio habet locũ quãdo ex huiuſmodi prohibitione in cõſequentiam comprehenderetur perſona ipſius forenſis.Iaſ.in cõſ.lviij. & in conſ. lix.vol.iij.Caccial.in l.cunctos populos.nu.98. & ſeq.C.de ſum. Tri.Rui.in conſ.xxxix.nu. 16.vol.j.

18 Secũdò amplia,vt etiã idẽ ſit in legitimãda perſona inhabili de iure cõmuni, q̃a talis inhabilitatio non extẽditur ad forenſẽ. ita Bar.in l.j.ff.de tut.& cur.dat.ab his. ver.itẽ no.ex hac.l.Bal.ibi. ver.circa quæ quæro,& in l.cunctos populos. ver. ſed circa hoc dubitaẽ,& ibi Sal.verſ.qd ſi circa habilitatẽ.C.de ſum.Tri.Pe. de Ancha.ĩ c.j.de cõſti.Io.Crot.ĩ l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.

19 Et idẽ ſi ſtatutũ prouidet in totũ illi, q̃ de iure communi ad partẽ tãtũ admittebatur,prout quãdo dicit ſtatutũ,vt primogenitus in totũ ſuccedat.vt per Abb.in c.quod clericis.ver. & ideò ſi ſtatutum laicorum.de foro compe.

20 Limita,q̃a etiã in ſubdito talis habilitatio non operaẽ extra territoriũ.ita Bar.ĩ d.l.cũctos populos.ver. ĩterdũ verò reperient ſtatuta.refert,& ſequitur Alex in cõſ.cxxviij.verſ.ſiue dicam⁹. vo.j.

21 Quartò Limita, quãdo perſona ĩhabilitatur nõ ſimpliciter, ſed ne actũ faceret ſine certa ſolẽnitate.nã valeret cõtract⁹ abſq; illa ſolennitate ſi cõtraheret q̃s extra territoriũ, dũmodò nõ in fraudẽ.ita Aret.cõſ.liiij.in conſ. lxxiij.Corn.conſ.ccxlj.volum.ij. allegat conſilium Bal.cum ſubſcriptionibus illuſtrium Doctor.

Capra

Capra conſi.cxliiij.Iaſ.conſi.lix.vol.iij.Bal.in cõſi. ccccxviij. vol. iiij.Caccial.in d.l.cunctos populos.Ruin.in conſi.ccj.volu.j.Rui. conſi.liiij.vol.ij.Tiraq.de legib.connub..

Licèt teneat contrarium Ruin.in conſi.clx.vol.iiij.

22 Secus,quando in fraudem exiret territorium.Caccial.in d.l. cunctos.ver.quando verò.C.de ſum.Trinit.

Et hæc ſunt, quæ ad primam partem concluſionis pertinere videntur.

23 Si verò ſtatutũ continet prohibitionem perſonæ odioſam, nõ autem fauorabilem,tunc nõ operatur extra territoriũ.Bar.in l.cunctos populos.ver.aut ſtatutum cõtinet.C.de ſum.Tri.& ibi Bal.ver.ſet hic quæro de effectu.Cor.cõſi.cxv.vol.ij.idem voluit Bal.in l.ij.in fi.ver.& ideò ſi cõſuetudo.C.quæ ſit long.conſuetu.

Pet.de Anch.in c.j.ver.quid in ſucceſſione.& ver.quæro iuxta prædicta,vbi dicit communem,de conſtitut.

Alexand.conſi.xvj.vol.j.vbi dicit iſtam cõmunem * opi. Paul. de Caſt.in conſi.lij.vol.ij.Iaſ.conſi.clxiij.vol.ij. Cor.conſi.xxxix. vol.iij.Card.conſi.ij.item præſuppoſito. vbi dixit hoc eſſe indubitatum.Cald.conſi.xvij.de conſti.Cor.in conſi.ccij.ver.nec prædictis obſtat.vol.ij.in conſi.lxxxv.ver.hinc dixit Bal.vol.ij.

Dec.qui dicit iſtam partem communem in conſili. cccxiiij.in fi.Deciſ.Neap.clix-Fel.in c.poſtulaſti.de foro compe. Soc.conſi. xxxvj.vol.j.Io.Ant.Alex.in conſi.lxxj.in fi.& conſi.cxxxvj.

Signorol.Homod.q̃ſ.clxxvj.qui pl⁹ voluit, q̃ ſi maior pars ſit in loco nõ ſubdito ſtatuentib. ſuccedat tã in illis,quã in aliis,ſubiectis in territorio ſtatuẽtiũ.Abb.ĩ c.poſtulaſti.n. 11.de foro cõp.

Brun.qui dicit communem in tract.quòd ſtant. maſc.in viij. articulo,in xxv.queſt.

Pariſ.qui dicit cõmunem cõſ.lxviij.vol.ij.& q̃ſ.xij.vol. iij. Rui. cõſi.cxx.vol.j.& conſ.cxcv.vol.ij.& conſi.xlviij.vol.iij.Berous q. cxvij.Cor.conſi.xciiij.n.9.vol.ij.Card.in c.fi.in fi. de conſue. qui loquitur quãdo fœmina nõ ſubiacet ſtatuentib⁹. Bal.cõſ. cxxxj. ver.nunc venio ad bona.vol.ij.Pau.de Caſt.conſ.xxxij.vol.ij.

24 Contrariũ,q̃ trahaẽ ad omnia bona vbicũq; poſita ſtatutũ inhabilitans aliquas perſonas ſubditas ad ſucceſſionẽ, tenet Io. Cald.cõſ.xxiiij.in tit.de teſta.maximè vt dicit ibi ſi tã defunctus, q̃ perſona excluſa eſſet ſubiecta ſtatuentib⁹.Soc.in q̃ſ.cclxxxviij. ver.ii.q̃a magiſter,in q̃ſ.xxxj.vo.j.Sal.in d.l.cunctos populos,ver. or attende. Geor.Nat.in c.q̃uis.de pact. in vj.& in tract. q̃ ſtant. maſcul.in iiij.q.quartæ q.princ. Signor.Homod. in q̃ſi.clxvj.ver. itẽ ſecunda nõ placet.Curt.Iun.q̃ ſtatutũ ſit fauorabile,& p̃pterea operetur vbique,in conſ.lx.Ioã.Ant.Alex. cõſ.xvj.& cõſ.xlv.

25 Hoc tamen negari nõ poteſt, q̃ per expreſſam diſpoſitionẽ ſtatutũ non poſſit excludere perſonam ſibi ſubiectam à ſucceſſione etiã in bonis exiſtentibus in alieno territorio. Roch.in d. c.fi.de conſuetu .in prin.Rui.in conſi.xxxix.vol.j.

26 Amplia primã opi.cõmunem, vt ſtatutũ excluſiuum filiarũ nõ operetur,niſi quo ad bona intra territoriũ ſtatuẽtiũ ſubiecta, quia ſi teſtator fecerit teſtamẽtũ filia præterita,licèt filia nõ poſſit dicere nullũ in loco, vbi viget tale ſtatutũ , tamen quo ad bona extra territoriũ exiſtentia, poterit dicere teſtamentum nullũ. Brun.in tract.q̃ ſtant.maſ.in iiij.q.in ij.membro principali.

27 Limita iſtam partem, vt per Beroũ q.cix.videlicèt vt in muliere nupta debeat attendi in hoc caſu domicilium originis,non autem ſtatutum domicilij,& originis mariti.

28 Limita ſecundam partem,quando tam decedens,quàm perſona excluſa ſubſit ſtatuentibus, ſecus, quando perſoua excluſa non ſubiacet.Io.Calde.conſi.ſuo xliiij.in add.in tit.de teſta.

29 Primò limita,principalem cõcluſionẽ huius ſecũdæ partis, videlicèt vt ſtatutũ odioſum nõ opereẽ extra territoriũ, q̃a etiã forenſis ſubiacet huic ſtatuto odioſo excludẽti certas perſonas à ſucceſſione,quo ad bona ſubiecta territorio ſtatuentiũ. ita Pe. de Anch.in c.j.verſ.quæro iuxta p̃dicta de quæſt. tali.de cõſti.vbi dicit iſtã eſſe cõem opi.& ita cõſulendo tenuiſſe Bal. in cõſi. ſuo.

Et ſentit Lap.alleg.xcj.in iiij.dubio.& iſtam dicit communem Alex.ſiue ſtatutum loquatur in rem,ſiue in perſonam,in cõſ.xix. verſi.non obſtat & iij.vol.vj.& conſi.cxj.num.8.vol.vij.

Curt.cõſi.v.nu.42.ver.ad ſeptimã reſpondetur.vbi dicit com munẽ.iſtam ſequitur Brun.in tract.q̃ ſtant.maſ.in vj.artic. in j.q.

Grat.conſi.xxj. vol.j.vbi dicit iſtam communem opinionem.

30 Iſta prima opinio proculdubio procedit, quando forenſis habebat incolatũ in loco ſtatuti:ita Alex.cõſi.xix.vol.vj.Gozad. conſi.xlix.nu.13.Pariſ.conſi.xij.vol.iij.Grat.conſi.xxj.vol.j.

31 Contra principalem limitationẽ ſentit Bart.in d.l.j.verſi.ſed poſſet dubitari.C.de ſum.Trini.vbi tenet q̃ forenſes non ſubditi cõſuetudini Angelicanæ ſuccedũt in bonis ĩ Anglia exiſtentib⁹ etiam nõ ſecundum cõſuetudinem Anglicanam. & Abb.in c.q̃ clericis.num.32.de foro compe.Anch.conſi.clxix.in fin.Paul.de Caſt.cõſi.xxxij.vol.ij.Io.Cald.cõſi.xxxiiij.de teſta.Alex. conſi.xliiij.vol.v.Barb.q̃ſi.lxxv.vol.iij.Fel.in c. poſtulaſti.de foro compe.

Roch.in c.fi.de cõſue.vbi dicit iſtam cõmunem.Pariſ.in cõſi. xij.vol.iij.Io.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.Ruin.conſi. cxx.volu.j.in princ.& conſi.xlviij.volu.iij.& cõſil.xlix.eod. volu. Iaſ.conſ.lxxx.vol.iij.Cor.cõſ.xciiij.nu.9.vol.ij.qui ampliat etiã ſi decedens ſit ſubiectus ſtatuentibus,& bona ſint in territorio.

32 Secundò limita,principalem concluſionem, quãdo quis haberet maiorem partem bonorum in loco ſtatuti, quia tale ſtatutum operatur etiam quo ad bona alibi ſita.Io.de Anan.conſ.iiij. in iij.dubio.Gozad.conſi.xlix.nu. 12.Pariſ.cõſi. xij. nu. 15.vol.iij.

Contrarium Ioa.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.& in c.ij.§.ſtatuto,de conſt.in vj.

33 Tertiò limita,quando ſtatutum loquitur in rem.Io.Crot. in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.in cap.ij. §.ſtatuto,de conſt. in vj. Tiraq.de iur.primog.q.xlv.nu.4. & ſeq.

34 Quartò limita,quia quo ad mobilia exiſtentia extra territorium,vt reportarentur ad locum territorij, ſtatutum operatur. Brun.in tracta.q̃ ſtant.maſc.in viij.artic.in ij.q.

35 Quintò limita, ſi ſtatutum eſſet loci dominantis,& bona eſſent in loco illi ſubiecto, vbi contrarium ſtatutũ vigerer. vt per Brun.in viij.aricu.in xxv. q.

35 Sextò limita,ſi tranſtuliſſet domicilium in locũ ſuperiorem, & bona eſſent in loco ſubiecto.Brun.in viij.artic.in xxv.q.in fi.

37 Et circa hanc ſecundã partem ſimiliter nota, quia ſtatutum excluſiuũ nõ cenſetur prouidere forenſi.Alex.conſi.xlj.in fi.vol. vij.Soc.conſi.cxxviij.vol.iiij. Brun.in tract.q̃ ſtãt.maſ.in vj.artic. in j.q.Barb. conſi.lxxv.vol.iij.Roch.in c.fi.de conſue.Alex.conſ. xliiij.vol.v.Ioan.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iur.

38 Conararium,vt quo ad bona ſubiecta ſtatuentibus ſtatutũ proficiat forenſi:conſuluit Alex.conſi.cxj.vol.vij.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Statutum,vt primogenitus ſuccedat in omnibus bonis, an operetur in bonis etiam extra prouinciam exiſtentibus.

1 EX prædictis decidi poteſt quæſtio per antiquos diſputata,nã ſtante cõſuetudine ĩ Anglia, q̃ primogenitus ſuccedat in omnib⁹ bonis,& deceſſerit pater familias, qui habebat bona &in Anglia,& Italia, in qua patria oẽs filij æqualiter admittunt,dubitatũ fuit qualiter huic patri familias decedenti ſuccedaẽ.& Bar.in d.l.cunctos populos.ver. ſed poſſet dubitari.C. de ſum.Trini. diſtinguit plures caſus, ex cuius dictis eliciunẽ plures cõcluſiones, quarũ prima eſt, q̃ ſi cõſuetudo Anglię,vt primogenit⁹ ſuccedat,diſponit ĩ rẽ,vt putà q̃ bona decedentiũ deueniãt ad primogenitũ, tũc ipſe cõcludit, vt quo ad bona ſita in Anglia ſit ſeruãda cõſuetudo Anglicana,quo verò ad bona ſita in Italia,diſpoſitio iuris cõmunis ſeruari debeat.

2 Quod procedit ſecundum eum etiam ſi aliàs decedens non ſit ſubiectus ſtatuentib⁹:& hoc etiam videtur ſequi Cald.in cõſ. xvij.Alex.conſi.xliiij.vol.v.Anch.cõſi.clxiij.Rui.cõſi.xlix.vol.iij.

3 Quinimò Io.Crot.in c.ij. §.ſtatuto.de cõſt. in vj.tenet talẽ cõſuetudinẽ ſeu ſtatutũ in rẽ ſcriptũ operari etiã quo ad bona alibi ſita,quod tamen prorſus repugnat intentioni Bar.& aliorum.

4 Contrarium, vt non ſit differentia an diſpoſitio loquatur in rem,vel in perſonam:voluit Soc.in conſi.xxxvj.Georg. Natta in tracta.de ſtatuto quòd ſtãt. maſcu. in q.iiij.quartæ.q.principalis. & in c.quamuis.de pact.in vj.

Goza.qui dicit ita communiter teneri in conſi.xlix.

5 Secunda cõcluſio Bar.in loco ſuprà allegato eſt talis, vt ſi cõſuetudo recipiat perſonã,& decedẽs ſit ſtatuẽtib⁹ ſubiectus, tũc ſimiliter quo ad bona ſita in Anglia ſeruaẽ q̃ſuetudo Anglicana: quo verò ad bona ſita in Italia ſeruaẽ diſpoſitio iuris cõmunis: quã etiã opi.ſequitur Bal.in d.l.cunctos populos.ver.venio ad ſecũdũ.Cald.q̃ſ.xvij.de cõſti.Anch.in c.canonũ ſtatuta. ver. & per iſta ſoluiẽ quæſtio.de cõſt.Flor.in d.l.cũctos populos. C. de ſum. Tri.Cor.cõſi.cxv.vol.iij.Alex.conſ.cxxviij.vol.i.& q̃ſ.xliiij.vol.v. Iaſ.conſ.clxiij.vol.ij.Soc.conſ. cclxxxviij. vbi dicit cõmunem.& cõſi.ccxcij.Roch.in c.fi.de conſuet. Gozad. conſi.xlix. Iaſ.in l.re cõiuncti.ver.xj.caſus eſt.ff.de leg.iij.Pe.de Anch.conſi clxiij.

6 Signorol.Homod.conſ.clxv.ver.ſed circa præmiſſa.vbi dicit, quòd duo concurrere debent,& q̃ is,qui ſuccedere vult,ſit ſubiectus ſtatuẽtib⁹,& etiã q̃ decedẽs,de cuius bonis agit,ſit ſtatuentibus ſubiectus.Pau.de Caſ.in l.nutrioribus.C.cõmu.de ſucceſ. Ruin.in conſi.cxcv.vol.ij.& cõſi.xlviij.vol.iij.Bero.q.cxvij. Tira. de iur.primog.q.xlv.nu.4.& ſeq.glo.conſue.

7 Contrarium,vt talis conſuetudo operetur etiam in aliis bonis vbicunque exiſtentibus,tenuit Sali. in l.cunctos populos.de ſum.Trin.Calcan.conſi.xxxiij.Soc.in conſi.xxxvj.vol.j.

8 Tenendo primã opi.magis communẽ,limita, vt non habeat locum

locū niſi qñ decedens erat ſubditus,& bona erant in territorio ſtatuentium,& nō aliàs.Rui.in conſ.xxxix.n.16. ver. nec obſtat. volum.j.

9 Secundò limita,vt ꝑcedat tātummodò quo ad bona immobilia,non autem quo ad iura,& actiones.Berous.q.cix.nu.4.

10 Similē quæſtionē determinat Lap. in allegatione ſua xci.q tenet,ꝙ ꝯſuetudo Anglicana,vt marito moriēte ſuccedat vxor in tertia parte bonorū , non operatur quo ad bona exiſtentia extra territoriū Anglicanū:refert,& ſequitur Iaſ.conſ.clxiij.vol.ij. & ponit Car.in c.fi.ī fi.de ꝯſue.Roch.in c.fi.de ꝯſuet.Io.And.ī addi.ad Spec.in tit.de inſtru.edit.§.compendioſè.ver.qd ſi de conſuetudine.Pet.de Anch.conſi.clxiij.Signoro.Homod.cōſ.clxvj. verſ.& pro hoc determinatur.

11 Tertia Concluſio Bar.in loco p̄allegato eſt,vt ſtatutum, vel cōſuetudo diſponens in perſonā nō comprehendat nō ſubditū ſtatuētibus,ēt quo ad bona exiſtentia in territorio ſtatuentiū:ſequitur Calde.ꝯſ.xvij.de cōſti.Imo.in c.quod clericis.verſ.ſi autē reſpiceret perſonā.de foro compe.Soc. conſil.cclxxxviij.& cōſ. ccxcij.Alex.conſi.xliij.vol.v.Roma.conſi.cxcv.vol.ij.& ꝯſ.xlix. vol.iij.

12 Signoro.Homod.conſi.clxvj.qui intelligit,qñ non deceſſit in loco ſtatuētibus ſubiecto is,de cuius ſucceſſione agitur:ſecus verò ſi in loco deceſſerit ſtatuentibus ſubiecto.

13 Limita ſecundùm Calcan.conſi.liij.nu.13.ver.nō obſtat diſtinctio,qñ conſuetudo reſpiceret locum,vel indéfinitè loqueretur:ſecus ſi ſpecificè perſonas reſpiceret,vt ibi per eum.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM

Papa ſi omnia ſtatuta præter ea,quæ ſunt contra libertatem eccleſiæ,confirmet,an omnia alia inualida,& iniuſta cenſeatur confirmaſſe.

1 FVit dictū Bal.ī c.j.in prin. ī tit. per quos fiat inueſt. ꝙ ſi Papa in cōfirmatione excipiat ſtatuta ꝯ libertatē eccleſię,omnia alia ſtatuta aliàs iniuſta , & inualida cenſeantur confirmata : & iſtam opinio. ſequitur Cor.in conſi.ix.vol.iij.& conſ.lij.vol. j.Iaſ.in l.fi.in fi.ff. ꝙ quiſq; iur.Chaſſan.in conſ.iij.Rui.in conſi.ciiij.vol.iij.& cōſi. 100. vol. iij.& conſi.cxliij.vol.iij.& conſi.lx.vo.iiij.

2 Et ꝑ iſta opinio.facit tex.in c.qui ad agendū. §.j. & ibi Domi. & alij not.de procur.in vj.vbi licèt aliàs procurator gñalis non poſſit exercere ea,q̄ requirunt ſpeciale mandatū,tñ ſi in mandato exprimatur aliquid requirens ſpeciale mādatū,clauſula gñalis poſtmodū appoſita operatur,vt ſint permiſſa oīa ſpeciale mādatum requirentia,Dec.in l.j.ff.de reg. iur. Fel. ex mente Rot. in c.ſuper literis.de reſcrip. Rui.cōſi. 100.vol.j.Maria.Iun.in cōſ. 50. nu. 12. vol. ij. Tiraq.de retract.lignag.in fi.nu.95.

3 Declara hanc parrtē,qa ſi ciuitas confirmat oīa ſtatuta alicuius loci ſibi ſubditi,præterquā ſtatuta contraria ſtatutis ciuitatis confirmantis,nō intelliguntur confirmata ſtatuta contraria,q̄ etiā non tendunt in præiudiciū illius ciuitatis,Pau. de Ca.in cōſ. cxxix. vol.j.ſequitur Aimo in conſi.iij.nu.17.

4 Cōtrariū,in principali cōcluſione, ꝙ talis exceptio nō cōfirmet ſtatuta aliàs iniuſta:tenet Areti.in conſilio viij.& in l. quòd Seruius.ff.de acq.poſ.Alex.in ꝯſ.xviij.vol.vj.Io.Ant.Alex.in cōſ. 50.Are.& Clau. in l. legata inutiliter.ff. de adim.lega.Alex.in ꝯſ. xxxviij.vol.iiij.Fel.ī c.ex parte.de reſcript.Pariſ.ꝯſ.xix.vol.j.& ꝯſ. xxiij.vol.iij.Rui.cōſ.cxxvij.vol.iiij.& iſta opi. verior de iure vr̄.

5 Pro qua facit,nā exceptio nō facit,vt gñalis diſpoſitio cōprehendat ea, q̄ aliàs nō comprehenderentur non oppoſita exceptioné.Alex.in conſi.xxxix.volu.iiij.& conſi.xviij.nu.9.volu.vj. Bertr.in conſi.lxxxvj.vol.iij.Grat.in conſ.xxxij.volu.j. & conſi. cxiiij.eod.vol.Ruin.conſi.ciij.vol.iij. latè comprobat hanc partem Cagno.in l.j.num.29.& pluribus ſeq.ff.de reg.iur.

Et propterea per talem exceptionem non veniunt ſtatuta annullantia iuramentum. Rui.in conſi.lx.vol.v.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Statutum,vt creditor non petat debitum vltra certum tempus, an operatur ſtante iuramento in contractu.

1 TEnent cōiter Doct.ꝙ ſtatutū,vt ſi creditor nō petierit quod ſibi debetur infrà certū tp̄s , excludat à ſuo credito , nō habet locū in debito iurato,ſecundùm Ang.& Roma. & Iaſ.in l.nā & poſtea,§.ſi is qui temporali.ff.de iureiu.ꝑ illū text.& Rom.ī l.naturaliter.ff. de vſucap. & Cæpol.caut.xx.Felin.in cap. fi. de præſ. Iaſo.in addit.ad Chriſtoph.Porc.inſti.de vſuca. Hipp. in ſing. cxlj. deci. Tholoſ. & ibi apoſtil.ccxx.Grat.in conſi.xlj.vol.j.Boer.deci.cccxxviij.

2 Et propterea dubitatur an iſtud procedat tā in iur̄o promiſſorio,q̄ in aſſertorio,& deciſorio:& certè ſi cōſideramus rationē, per q̄ mouentur Docto.in l.nā & poſtea.§.ſi is qui temporali. ff. de iureiur.ad fundandā iſtā cōclutionē,q̄ eſt , nā ideò ſtatutū nō habet locū in debito iurato,quia iur̄m habet vim litis conteſtationis,vt per illum tex.quę litis conteſtatio perpetuat actionē:q̄ qdem ratio ꝑcedit tm̄ in deciſorio: vt dr̄ in d. §.ſi is qui temporali.& in aſſertorio, vt dicit Imo.in d.l.naturaliter.ff. de vſucap. & Lancel.Dec.in l.ij.ff.de iureiur.

3 Et hoc no.qa in oībus ꝯctibus hodie ferè apponit̄ iur̄m aſſertoriū,videlicet,& prædictæ partes iurauerunt prædicta oīa vera eſſe.Alex.in l.ſi cū dotē.§ eo aūt tempore.verſicu.v.limita.ff.ſo. ma.Gomeſ. in §.itē ſi quis poſtulante.inſti.de act.Rui.cōſ.cl.vol. iiij.Claud.in l.naturaliter.ff.de vſucap.non autē procedit in iuramento promiſſorio.vt per Doct.allegatos.

4 Sed ꝯriū puto verius,quia nō modo Doct.ſuprà alle. vidētur tenere iſtam concluſionē,& loqui in deciſorio iuramento , ſed etiam in promiſſorio:nō ſolùm cū ſe fundant, quia iuramentū habeat vim litis conteſtationis,

5 Sed ēt mouentur alia ratione,videlicet qa diſpoſitio ſimpliciter loquens nō cenſetur diſponere in materia iurata,niſi de iuramento fiat expreſſa mētio.vt dicit gl.fi.in c. cùm non deceat.de elect.in vj. Fulg.in ꝯſ.ccxix.incip.viſis.& cōſi.clvj.Pe.de Anch.in ꝯſ.ccxxvj.Alex.in ꝯſi. 100.in iiij.vol.& ꝯſi.xxxvij.in iiij.vol. & ꝯſ. xxxviij. in iij.vol.& ꝯſ.cxx v.inci.viſis.eo.vol.Dec.in l. pacta nouiſſima.C.de pact.& in l.de alimētis. C.de tranſ.Hipp.ī ſing.dxv. & ꝯſ.cvij.n. 11.Cor.in ꝯſ.xxxvj.vol.j.Alex.in ꝯſ.ccv.vol.ij. & ī ꝯſ. cxxxvij.vol.vj.& ī ꝯſ.lxij.ī fi.vol.vij.Soc.ī ꝯſ. ccxxxix.Dec.Neap. cxj.ī antiq.Iaſ.ī ꝯſ.clxxiij.vol.iiij.Alex.in ꝯſ.xxvij.vol.j. q optimè loquitur in propoſito.& in ꝯſ.xxxvij.vol.ij.Frā.Cur.in ꝯſ. xcviij.

6 Quæ ratio militat ēt in iur̄o promiſſorio. & per iſtā rationē mouetur Cor.in cōſ.cccxxviij.vol.j.& cōſ.clxxx.vol.iij.ad dicendū,ꝙ ſtatutū inducens præſcriptionē debiti , non habet locum in debito iurato.idē Bal.in tract.p̄ſcr.in iij.par.& in vj.par. Marc. Ant.Bauer.in tracta.de iureiur.& iſtud in ſimili conſiderat Dec. Neap.v.in antiq.vbi ſaluus conductus etiam generaliter cōceſſus non proficit in debito iurato.

7 Nec dicatur,ꝙ cōfirmatio Apoſtolica operetur,vt etiam obligatio iurata ſubiaceat ſtatuto:quia reſpondetur,ꝙ confirmatio præſupponit ſtatutū,quod cum non loquatur in iuramēto,merito diſpoſitio ſtatuti per confirmationem nō extenditur,vt per Alex.in conſi.cxxxvij.volu. vj. Corn.qui loquitur in terminis in conſi.ccxxiiij.vol.iij.Franc.Curt.in conſi. lxvij.

Contra iſtam conclu.tenet Guido Papæ q.cxcix.

8 Tenendo primam opin.limita, vt iuramentum non excludat preſcriptionem temporis immemorabilis. Maria. Iun.in conſi. liij.numero,4. & ſeq.vol.j.

9 Et idem eſt in præſcriptione vltra xl.annos.Mari.Iun.in conſ. cxlv.nu.63.vol.j.

10 Sed aduerte tamen,qa ſtatutū noſtrum in reformationibus Alex.vr̄ loqui in debito ꝑueniente ex inſtrumento,& tñ illo tēpore clarū erat,ꝙ omnia inſtrumenta conficiebantur cū inſertione iuramenti:& ſic vident̄ implicitè etiā ſtatuentes diſponere in debito iurato,cū loquant̄ in debito ꝑueniēte ex inſtrumēto.

11 Item, quia ſtatutū vrbis infringit ꝓbationē, & ſic iuramētū in caſu noſtri ſtatuti nō poteſt ꝓbari,vt per Soc.ī ꝯſ.ccxxxj. Cor. in cōſi.cxxj.vol.ij.et in conſ.lxiiij.vol.iij.Soc.in ꝯſi.xcvij.Cagnol. in l.ſi librarius.nu.43.ff.de reg.iur.Rui.cōſi.lv.vol.v.& ideò ſtatutum noſtrum etiam ad debitum iuratū debet extendi, & iſta erit alia limitatio ad principalem concluſionem.

12 Et not.quia vt generalis cōfirmatio operetur circa ſtatutū, quod infringit iuramentum,neceſſe eſt, vt ſit facta ex certa ſciētia.Alex.in conſi.xxxviij.vol.iiij.& conſi.xviij.nu.7.vol.vj.Grat. conſi.lxxxiiij.vol.j.& conſi.lxxv. vol.ij.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Statutum contra iuris regulas inducens aliquid contra promiſſorem,an habeat locum in eius hæredem.

1 STatutum aliquid de nouo inducens ꝯ regulas iuris cōtra promiſſorem,vel ſcribentem,nō habet locū in hærede ꝓmiſſoris, vel ſcribētis. Ang. in l. poſtulāte. ff.ad Treb.Soc.in cōſ.cxx.verſ.iiij.principaliter.& in ꝯſ.ccxciij.ver.in cōtrariū,tamen facit.& ꝯſ.ccxxxj. ver. cōfirmat hoc de iure.& in cōſ.xxiiij.verſi.in ꝯriū tñ facit vol.iij. & in l.qui Romæ.§.Augerius.in tertio notabi. ff.de verb.obli.Soc. in cōſi. lxxxviij.verſi.j.qa ſtatutū.vol.iiij.Dec.in l.hæredē.ff.de regul.iur. Benedic.de Barz.in tract.guarant.in ix.q. primæ partis. Calca.in conſi.xviij.verſi.xij.hoc etiā.hanc partē ſenſit Fulg.in ꝯſi.clxxix. & illā tenet expreſſe Brun.in tract.de conſtitut.volu.iij.in ix. q. dū tractat de effectu guarantigiæ.Fel.in capitu.quia. V. de iudic. Ruin.conſi.cxliij.vol.v.

2 Cōtrariū tenet Pau.de Caſt.in d.l. poſtulante. & ibi Imo.ff.ad Trebell.Alex.in ꝯſ.xxviij.volu.v.vbi allegat q̄dā, q̄ non faciunt, qa tm̄ verificant,ꝙ inſtrumentū habet executionem paratam ꝯ hæredē,ſed nō loquuntur.qñ ſtatutū dat ex priuilegio viā executiuam ꝯ ſcribentem , quia virtualiter attenta diſpoſitione iuris cōis,ſm̄ quā reputatur eadē perſona cum defuncto, ſcriptura ab ipſo hærede cenſetur ſcripta . ſed dubitatur an procedat in ſtatuto.quia iſtud eſt per fictionē,& iſta pōt eſſe ratio,cur magis afficiat ſcriptura ſcribentem,quàm hæredem eius.

Sed idē voluit Alex.in cōſ.cxviij.vol.vj.Gomeſ.in §.actiones. Inſtit.de actio.Iaſ.idē tenet in l.ſi cui legetur.§. ſi Titio. in tertio not.ff.de lega.j.Iſtā ēt opi.vr̄ ſeq Io.de Ana.in c.Michael.de vſu . dū ſe remittit ad Imo.in dict.l.poſtulante. vbi tenet ꝯ Ange.ibi. & idē ſentit Bal.in ꝯſ.lxx.ver.reſpondet.volu.j. idē voluit Iac.de S.Georg.in l.j.in fin.princ.ff.ſi cert.peta.Iaſo.in l. cùm filiusfamilias.ff.de verb.oblig.Rui.conſ.lviij.nu.6.vol.v.Boer.deciſ.ccxxj.

3 Tenendo iſtā vltimā partem,Limita in hærede cū bñficio inuentarij,qui vigore dicti ſtatuti capi non poſſet.Bero.q.lvij.

4 Secundò limita,quia tale ſtatutum non habet locum contra patrem etiam eo caſu,quo pater pro filio teneretur.Soc.in l. cū filiusfamilias.ff.de verborū obligationib.

De Conſuetudine.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM

Ex conſuetudine interpretatur Contractus.

1 GENERALIS eſt illa ꝯcluſio, vt ꝯct' recipiat inter pretationē à conſuetudine.l. ꝙ ſi nolit.§. qa aſſidua.ff.de ædil.edict.l.ſemper ī ſtipulationibus.ff.de regul.iur.glo.in l.ſi fundus.§. in cōmiſſoria.ff.de leg.cōm.Io.And.in reg.quod facit.de regu.iur.in ſexto.ī mercurialibus.& hoc voluit Bart.in l.nemo.ff.de duobus reis. & ī l.domini p̄diorū. C. de agric.& cēſ.lib.xj.ī l.Paulus.in princip.ff.de ſolu.& in l.ſemp ī ſtipulationib.ff.de regul.iur.in l.impēſæ.ff.de impenſ.in reb.dot. fact.in l.ex parte.ff.de verb.oblig.ī l.cū plures.in fi.ff.locat.Bal.in l.liberti.C.de oper.liber.ver.circa p̄dicta.ī c.cū M.ferrarien.verſ. & no.argumētū.de cōſti.& in l.j.ver.in ꝯctib.quatuor cōſiderātur.C.de fruct.& lit.expen.in l.j.C ſi ob publicas penſ.verſic. ſed pone.in l.ſi certis annis.verſi.credo autē.C.de pact.Bald.in l.j.in ij.q.C.pro ſoc.in l.incendium.C.ſi certum pet.in l.inſtrumenta. verſi.quæro quidam.C.de fideicom. in l.cum de conſuetudine. in princip.ff.de legib.in l.ſi poſt.in §.ſi creditor.ff. de pignor.act. & in addit.Spec.in tit.de loc.verſ.itē & in tertiā generationem. ī l.fideicōmiſſa.§.ſi ſeruo.ff.de legat.tertio.in rubr.C.de exercit. & in rub.de cōſuetu.idem voluit Salic.in l.excepto.C.locat.Ab. in c.cū M.ver.nota ibi ſicut cōſueuit.de conſt. & in conſ. lxxiiij. vol.j.& ꝯſ.xvj.vol.j.Imol.in c.potuit.de loc.Ang.in §.emphyteuſim.in auth.de nō alien.& ꝯſ.lxxxv.& ꝯſ.clxxxiiij.Alex.in conſil. cvij.vol.ij.Barb.in c.cū M.de cōſtit.in cap.quod tranſlationē.de offic.leg.in cōſ.xiiij.vol.ij.& conſi.lj.vol.ij.Feli.in capit.cū M. de cōſt.Iaſ.in l.vt liberis.C.de collat.ī l.certi cōdictio. §.ſi nummos. ff.ſi cert.petat.in l.diē functo.ff.de offic. aſſeſſo.Brun. in tracta.ꝙ ſtant.maſc.in quinto articu.in xj.q.Roma.in ꝯſ.cxiiij. Andræ. de Iſern.in c.j.ex quib.cauſ.feud.amitt.Aretin.in cōſ.xj. Rom. cōſi. xciiij.Guald.loco xxij.Gomeſ.in c.j.de conſtit.in ſext.Zaſ. in ꝯſi. xvij.vol.j.Chaſſa.in cōſuet.Burgun.Iaſo.cōſil.xx.volu.j.Hippol. in ſing.ccccxxv.& ſing.ccccxcv.Bertra.cōſ.cxxvj.vol. j. & cōſil. cxxxviii.& cōſ.clxxvij.vol.j.Hiſpan.in rubr.de dona.inter vir. & vxor.§.vj.nu.4.& ſeq.& multa congerit Io. Nicol. in l. generaliter,nu.61.& ſeq.C.de ſecundis nupt.Tiraq.de retract.lignag. §. j.in gl.xviij.nu.73.Rui.conſ.lxxiiij.vol.j.& conſi.ciiij.vol.v.

2 Ex qua cōcluſione infertur,vt in ꝯctu emptionis & vēditionis debeat attendi cōſuetudo.l.ſi fundus.ff.de euictio.Bar.in l.ex ea parte.ff.de verb.obli.Bart.Pau.& alij in l.cunctos populos.C. ſumma Trini.Bald.in l.inſtrumenta.C.de probat.

3 Amplia,vt idē dicendū ſit in venditione gabellarū.Barto. in l.j.C.de paſc.pub.vel.priu.libro xj.Bertachi. in tract. de gabel. in iij.q.ſecundæ partis.Rui.in conſi.lxxiiij.vol.j.

4 Secundò infertur,vt in locatione,& cōductione ſit inſpiciēda conſuetudo,text.in l.excepto.vbi Bal.Sali & alij.C.locat.Bar. in l.penult.ff.de impenſ.in reb.dot.fact.Socin. in conſi.xcix.vol. j.Alex.conſi.cvij.vol.ij.

5 Amplia,vt hoc procedat ēt in locatione operarū.Bart.in l.j. §.ludi quoque.ff.de var.& extraord.cognit.

6 Tertiò infertur,vt idē dicēdū ſit in cōtractu ſocietatis. Bal.in l.j.C.pro ſoci.Petr.de Vbald.in tract.de duob.fratr.in vj.par.

7 Quartò infertur,vt cōſuetudo ēt in ſtipulatione debeat attēdi.l.ſemper in ſtipulationibus,.vbi latè Dec. Cagnol. poſt alios. ff.de regulis iuris.

8 Quintò infertur,nā etiam donatio recipit interpretationem à conſuetudine.Hiſpan.in rubr.de donat. inter virū & vxor.in §.vj.nu.2.& ſeq.Ioan.Nicol.in l.generaliter.nu.69. C.de ſecūd. nupt.Bertr.conſi.ccxc.nu.13.vol.iij.

9 Sextò infertur,vt & in cōceſſione emphyteuſis attendamus cōſuetudinē.Bal.in l.ſi certis annis.C.de pact.Abb.in cōſ.lxxiiij. vol.j.Ang.in cōſ.clxxxiiij.Iaſ.in l.certi condictio.§.ſi nūmos.nu. 16.ff.ſi cer.pet.Zaſ.in cōſ.xvij.n.19. vol.j.Hipp. in ſing.ccccxxv. & in ſingu.ccccxcv.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſc.in v.artic.in xj.q. Pariſ.conſi.xiij.volu.j.Rui.conſi.clx.nu.12.& ſeq.vol.j.

Et idē in emphyteuſi eccleſiæ tradit Alex.in conſi.cxxiiij.vol. v.Deci.in l.ſemper in ſtipulationibus.nume.8.ff.de regul.iur.

10 Septimò infertur,vt idem dicendum ſit in conceſſione feudi.Brun.in tract.quòd ſtant.maſc.in v.artic.in xj.q.Lofred.cōſil. j.nu.118.gl.conſuet.Biturig.Pariſ.conſi.xv.vol.j.& cōſ.xxj.vol.j.

11 Octauò infertur,quia etiam in matrimonio conſuetudinē ſequi debemus,Io.And.Abb.Anch.& alij,in c.j.de ſponſa.& tradit Chaſſa.in conſ.j.in princip.& in conſi.vij.

12 Amplia,quia etiam in reſtitutione dotis ſeruāda eſt cōſuetudo:gl.Bal.& alij in l.non ſolum.ff.de iur.dot.

13 Nonò infert̄,vt ēt in fideiuſſore p̄ſtito ī cā criminali ſeruāda ſit ꝯſuetudo.Auguſt.Arim.in add.ad Ang.Aret.ī tract. malefi.in verbo,ꝑ q̄bus,&c.circa princip.Fel.in c.cōtingit.de ſentē.excō.

14 Et idē eſt in qualibet fideiuſſione:vt eſt text.in §.fi.& ibi not. inſtit. de ſatiſd.Ang.in l.j.§.ſtipulatio duplę.ff.de p̄tor.ſtipulatio.

15 Decimò infert̄,vt in ſolutione decimarū debeamus ſeq cōſuetudinem.Ioan.And.in c.fina.de paroch.Roch.in tract.de cōſuetu.nu.94.& 360.

16 Et idem eſt in ſolutione gabellarū.l.fi.§.diui.ff. de Publi. Bal. in l.iij.C. de naut.fœno.Iaſ.in cōſ.xx.ver.ſexto facit,vol.j.

17 Et idem eſt in ſolutione monetæ , in qua attenditur conſuetudo.Bar.Dec.& alij,in l. ſemp in ſtipulationibus.ff.de regul. iur. Bart.& alij in l.Paulus,in princip. ff.de ſolutio.

18 XI.Infertur,vt in alienatione pignorum debeamus ſeq cōſuetudinem:gl. in l.fi.in ver.recuperare. in §.ſinautem tempore. vbi Bal.& Sal.C. de iure domi.impetr.

19 XII.Infert̄,vt etiam in euictione cōſuetudo attēdi debeat. l.quòd ſi nolit.§.qa aſſidua.ff.de ædil.edic.l. ſi pignore. §.ſi creditor.vbi Bal.ff.de pigno.actio. l.ſi ſtipulatus.in princ.ff. de vſur. & ibi Bar.& in l.j.ff.de euictio.

20 XIII.Infertur,vt iſta regula habeat locū etiā in mandato.& ideo videmus ꝙ ꝓcurator deſtinatus ad vendēdū poteſt omnia facere quæ de cōſuetudine in cōtractu emptionis,& vēditionis interuenire ſolēt.Bar.in l.ſi ꝓcurator. de iur. fiſc.ī l.ſi fraudator. ff.q̄ in fraud.cred. Ang.ī l. bene à Zenone.C. de quadr.præſ. Pau. de Caſtr.ī l.ij.ff.de iur.om.iud.Rom. ī d.ꝯſ.cxiiij.Fel.in c. cū M.de cōſti.ī ca.ex literis.de fide inſtru.Iaſ.in l.vt liberis.C.de coll.& in l.j.§.ſi ꝓcurator ff. ſi quis ius dic.nō obtēp.Aret ī ꝯſ. xj.Bald.in l. bene à Zenone.C.de quadr.p̄ſ.Ang.ī l.ſi q̄s ꝓhibuerit.ī prīc.ff.de public.Matth.de Afflict. ſup ꝯſtitut. ſup rub.de defenſ. impoſ. n. 11.Rui.ꝯſ.cviij.vol.iiij.Tiraq de ꝯſti.in iij. par.in xiij.limita.nu.8. Io.Nicol.in l.generaliter.nu.82.C. de ſecund.nup.

21 Primò amplia,vt procurator etiam iurare poſſit ſuper obſeruantia cōtractus,quādo ita conſueuit iurari. Alexā.in apoſtil. ad Bar.in l.ſolutam.§.fi.ff.de pign. act.Rui.cōſ.lxvj.vol.iiij.

22 Secundò amplia, vt ꝓcurator deputatus ad fideiubendum poſſit renunciare omnibus legibus introductis in fauorē fideiuſſorum,prout eſt cōſuetū.Iaſ.in l.certi cōdictio.§. ſi nūmos. ff. ſi cert.petat.n.13.& ſeq.Io.Nic.in l.gñaliter.n.67.C.de ſec.nupt.

23 Tertio amplia,vt ꝓcurator cōſtitutus ad recipiēdū pecuniā mutuo,poſſit illā accipere etiā ſub cābiis, & recābiis , quādo ita erat mos illius ciuitatis.Rom. conſilio xciiij..in fine , & conſilio cxiiij.& in l.iij.§.iurari. ff. de iureiur. Barbat.in capit.cum M.Ferrar.& ibi.Feli.de conſti.Iaſon in l.certi condictio.§.ſi nummos.ff. ſi cert.petat.& in l.vt liberis.C. de collat.Rui. conſi. xciij. vol. v.

24 Et ꝓpterea ſicuti ꝓcurator gñaliter pōt ea oīa facere q̄ ſunt ſm̄ ꝯſuetudinē illi' regionis,vt p Curt.Iun.ī l.diligēter.ff.mādati. ita

25 Ita ēt ille qui ſimpliciter eſt cōſtitut' procurator ad aliquid faciēdū, nō pōt aliquid facere ꝗ cōſuetudinē illius ciuitatis. Bar. in l.j. C. de paſc. publ. lib. x. Barb. in c. cum M. Ferrarien. de conſtit.

26 Quartò amplia, vt in mandato gñali veniat illud quod ſolitus eſt dñs facere, licèt aliàs nō veniret. Bar. in l. ſolutā. §. fi. & ibi Alex. in apoſtil. ff. de pignor. act.

27 Ex quo infert ibi Alex. in d. §. fin. ꝙ procurator poteſt etiam donare, qñ dñs hoc erat ſolitus facere. & idem dicit Bald. in cōſ. cxxxviij. vol. v. & idē dicit Rom. in ſing. ix.

Contrarium tenet gl. in c. ij. in verbo, non debet. de donat.

28 XIIII. Infertur, vt cōſuetudo inſpici debeat ad hoc vt ꝗctus cenſeri debeat vſurarius vel ne. Bart. in l. qs ſit fugitiuus. §. apud Labeonē. ff. de ædil. edict. Oldrad. in cōſi. cvij. Bal. in l. vnica. in iij. q. C. de his quæ pœn. no. ſequitur Iaſ. in l. j. ī iiij. queſt. C. de ſum. Trinit. Abb. in conſi. xv. vol. j. Dec. in conſ. clxx. Aimo in conſil. vj. nu. 103. & in conſi. cxlv. nu. 12.

29 Primò amplia, quia idē eſt an quis reputandus ſit vſurarius. Io. And. in c. quāquā. de vſu. in nouel. Pau. de Caſt. & Sali. in l. j. in fi. C. de prob. Roch. in tract. de conſuet. nu. 109. Ioan. Nicol. in l. generaliter. nu. 8. C. de ſecund. nupt.

30 Secundò amplia, nam etiam in ſolutione vſurarum conſuetudo eſt attendenda. Alex. in conſi. viij. volu. vj. Roch. de cōſuet. nu. 88. & nu. 118.

31 Amplia iſtā ampliationē, vt ēt vſuræ vſurarū ſolutio à conſuetudine interpretationē recipiat. Ale. in cōſi. cvij. nu. 18. vol. ij.

32 Primò amplia principalē concluſionē, vt ēt ſi in cōceſſione nō ſit facta mentio de mero, & mixto imperio, nihilominus ſi talis erat conſuetudo, cenſetur ēt conceſſum merum, & mixtū imperium. Rom. conſilio lix. Iaſ. in l. vt liberis. C. de collatio. Io. Nicol. in l. generaliter. nu. 66. C. de ſecund. nupt.

33 Amplia iſtā ampliationem, vt etiam in conceſſione veniat paſſagium ſolitū exigi: vt per Bal. in rubric. ff. de rerum diuiſ. ver. ſed hic quæritur. Hiſpa. in rubr. de donat. inter virum & vxor. §. j. num. 14. verſicu. ex iſtis infertur.

34 Secundò amplia, vt in cōceſſione veniant ēt regalia ſi ſolita ſunt venire. Abb. in c. cū M. Ferrarien. de cōſt. Alex. in ꝓ. lxxxix. vol. iij. Barb. in c. ꝙ translationē. de off. leg. Affli. ſuper cōſti. ſub rub. ꝙ nullus prelatus. nu. 26. Secus aūt, qñ regalia nō eſſent ſolita venire: vt per Bart. in l. fideicommiſſa. §. ſi ſeruo. ff. de legat. iij.

35 Secūdò principaliter amplia, ga ēt officialis ad officiū intelligi eſſe receptus ſm cōſuetudinē loci. Bart. in l. Magiſtratibus. ff. ad munic. Abb. in cōſ. xvj. vol. j. Barbat. in c. ꝙ translationē. de of. leg. Iaſ. ī l. diē functo. ff. de off. aſſeſſo. & ī l. vt liberis. C. de coll.

36 Et hinc videmus, ꝙ legatus de latere ſemper cenſetur conſtitutus cum ea facultate, quę cōiter tradi ſolet aliis legatis: per tex. in cap. ꝙ translationē. de offic. leg. Brun. in tract. quòd ſtant. maſc. in v. artic. in x q. verſi. ad prædicta etiam.

37 Amplia, ga idē dicendū eſt in cōceſſione iuriſdictionis. Hiſpan. in c. per veſtras. in ij. not. nu. 27. de donat. inter vir. & vxor.

38 Tertiò principaliter amplia, vt etiam priuilegium recipiat interpretationē à conſuetudine: vt per Bald. in l. fi. C. de fideicō. Abb. in c. certificari. in ij. not. de ſepult. Alex. in conſi. cvij. vol. ij. Io. Nicol. in l. generaliter. nu. 79. C. de ſecund. nupt.

39 Quartò amplia, ga ēt in conuocatione conſilij eſt inſpicienda cōſuetudo. Bar. ī l. oēs populi. ī iij. prin. q. ff. de iuſti. & iur. Bart. & alij in l. ij. C. de decurionib. lib. x. Brun. in tract. de forma. §. qui poſſ. dare vel to ll. for. verſi. & multa exempla.

40 Quintò amplia, vt hoc idē dicēdū ſit in electione officialiū facienda. l. itē eorū. vbi Bart. ff. quod cuiuſ. vniuer. nom. Aret. in l. ſecunda. §. prius. ff. de vulg. & pupill. Brun. in tract. de forma. in loco proximè allegato.

41 Sextò amplia, nā in exactione tributorū venit captura perſonalis qñ exactores conſueuerunt procedere etiam quo ad capturam perſonæ: vt not. And. de Bar. & ibi Ioā. de Plat. in l. miſſi opinatores. C. de exact. trib. li. x. Bal. in l. j. n. 4. C. ſi ꝓpter publ. pēſit. Hiſp. in rubr. de donat. inter vir. & vxor. §. j. nu. 13.

42 Septimò amplia, vt etiam in reſcriptis attendamus conſuetudinem. Grat. in conſi. cliij. nu. 44. volu. ij. & latè tradit Tiraq. in tract. de nobilit. c. x. nu. 9.

43 Octauò amplia, vt ēt ſtatuta recipiant interpretationē à cōſuetudine. Anch. in l. tres fratres. ff. de pact. Bert. conſil. ccxc. nu. 13. vol. iij. Io. Nicol. in l. generaliter. nu. 80. C. de ſecund. nupt.

44 Nonò amplia, quia etiam in pœnis eſt ſeruanda cōſuetudo. Paris Put. in tract. de ſyndicatu. Felinus qui multa cumulat, in capitulo, inter cæteras. de reſcript. & in cap. inquiſitionis. de accuſat. Aim. in conſi. cxxxvij. nu. 6. & conſi. ccj. nu. 11.

45 Decimò amplia, quia etiam in delictis attenditur conſuetudo. Fel. in c. ad petitionem. de accuſ.

46 Vndecimò amplia, ga ēt cōfectio inuentarij hanc interpretationē recipit, put in hr̄de tradit Bal. in l. fi. in princ. & ibi Paul. de Caſt. in §. j. C. de iur. deliber. & in tutore dicit Bart. in l. tutor, ꝙ repertorium. in princ. ff. de adminiſtr. tuto. Ioan. Crot. in l. nemo pōt. numer. 53. ff. de leg. j.

47 Duodecimò amplia, nā vbicunq; dubitatur an libris mercatorū ſit fides adhibenda, ſemper attendenda eſt conſuetudo regionis. Bart. Iaſo. & alij in l. admonendi. ff. de iureiur. Iaſo. in l. j. n. 37. C. de edē. Dec. poſt alios ī c. j. nu. 27. de ꝓbat. Roch. ī tract. de cōſue. n. 106. & n. 273. Aim. de antiq. temp. in j. par. n. 266. & ſeq.

48 Decimotertiò amplia, vt ēt cōſuetudo ſit ſeruanda in curſu aquarū, vel eius ſeruitute. l. ſi manifeſte. C. de ſeruitu. l. ſi prius. §. j. ff. de aqua pluuia arcen. Cæpol. ī trac. de ſeruit. vrbano. p̄d. c. vij.

49 Decimoquartò amplia, nā idem dicendum eſt in oblatione facienda à debitore creditori. Bald. in l. fin. verſiculo, item ſcias. C. de condition. inſer. Bart. in l. item illa. ff. de conſtitu. pecu. Bal. & Salic. in l acceptam. C. de vſur.

50 Decimoquintò amplia, vt ēt in materia reſtauri & remiſſionis conſuetudo ſit attendenda. Maria. Iunior in conſil. lxxviij. n. 13. vol. ij. Rui. in conſi. lxxiiij. vol. j.

51 XVI. Amplia, vt etiā cultura agrorū hanc interpretationem recipiat, & ideo nō pōt colonus mutare vſum ſeu formā culturæ in præiudiciū domini, & facere id in agro, quod fieri nō conſueuit. l. & hęc diſtinctio. §. fin. vbi Barto. & Paul. ff. locat. Pet. de Vbal. in tract. de duoa. fratrib. par. xj. nu. 44. & ſeq. Alex. in conſil. clxxvij. nu. 15. vol. ij. Rui. in conſi. lxxiiij. nu. 15. vol. j.

52 Amplia, nā ſi colonus nō coluerit ſm conſuetudinē, poterit à domino expelli. Alex. in conſ. cxxix. vol. ij.

53 XVII. Amplia, nā regula procedit in materia iudiciali, & ꝙ habeat locū in ordinatoriis, tenēt Bald. & Salicet. in l. ij. per illū text. C. quemad. teſtam. aperiē. Guid. Papæ deciſ. cclxiij. Roch. in tract. de conſuet. nu. 149. & ſeq.

54 XVIII. Amplia, quia iudex tenetur ſeruare illā formā in ꝓferendo ſnīam, quā ſeruat illa Curia vbi ipſe reſidet. Bart. in l. iudices. C. de ſen. & inter loc. om. iud. Roch. in tract. de cōſu. n. 150.

55 XIX. Amplia, nā hoc idē ſeruandū eſt in præfixione dilationum, Bart. in Auth. qui ſemel. nu. 14. C. qūo, & quan. iud. Lanfr. in c. quoniam contrà. in verb. dilationes nu. 15. de probat.

56 XX. Amplia, nā ēt in interpoſitione decreti iudex conſuetudinem loci tenetur ſeruare. Bald. in leg. fina. §. neceſſitate. nume. 17. C. de bo. quæ liber.

57 XXI. Amplia, ga ēt citatio recipit interpretationem à cōſuetudine. Innoc. in capitulo, cum nobis. de elect. Bald. in capitulo primo, de milit. vaſal. qui cōtu. Abb. in ca. cōſuluit. nu. 5. de offic. delegat. Fel. in c. ij. in fi. de teſti. cog. & in c. ad petitionē. in fi. de accuſat. Io. Nicol. in l. generaliter. nu. 84. C. de ſecund. nupt.

58 XXII. Amplia, nā hoc idē ſeruandū eſt in examinatione teſtiū: vt eſt text. in l. iij. §. fi. ff. de teſti. tradit Grat. in conſ. cliij. vol. ij.

59 XXIII. Amplia, ga idē eſt ēt in interpretatione inſtrumentorū, q̄ quidē inſtrumenta recipiunt interpretationē, & extenſionē à particulari conſutudine eiusdemmet Notarij: vt not. Barto. Pau. de Caſt. Alex. Soc. Iaſ. & alij in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de lib. & poſth.

60 XXIIII. Amplia, vt cōcluſio extēdatur etiā ad vltimas volūtates, & ideo circa formā adhibendā in teſtamentis conſuetudo ſeruanda eſt. l. ſi non ſpeciali. vbi Barto. Bald. & alij. C. de teſta. Gui. Pap. deciſ. cclxij. Curt. in tract. de conſuet. nu. 169.

61 Primò amplia, vt idē ſeruandū ſit circa facultatē teſtandi. Io. Fab. in prooem. inſt. ſuper verb. Iuſtinianus. Guli. Bened. in c. Raynutius. in verb. & vxorē nomine Adelaſiam. nu. 479.

62 Secundò amplia, vt ēt cōſuetudo ſit inſpiciēda circa numerū teſtium teſtamentariorum. Roch. in tract. de conſuet. n. 159.

63 XXV. Amplia, vt conluſio habeat locū etiā in ſubſtitutionibus. Guliel. Bened. in ca. Raynutius. in verb. & vxorē nomine Adelaſiam. num. 265.

64 XXVI. Amplia, ga cōſuetudo attenditur etiā in detractione Falcidiæ vel Trebellianicæ facienda, Inn. ī capitulo, Raynutius. ī glo. in verbo, cōſuetudinē. de teſta. Abb. in ꝓ. 73. volu. ſecundo.

65 XXVII. Amplia, nā etiā conſuetudo debet ſeruari, quando quis immittitur in poſſeſſionē ex beneficio legis fina. C. de edic. diui Adria. toll. vt tradit ibi Bald. in d. l. fi. q. vij. nu. 46.

66 XXVIII. Amplia, quia denique oīs diſpoſitio debet à cōſuetudine interpretationē recipere. Inn. in capitulo, olim. de verb. ſig. Abb. in capitulo, certificari. de ſepult. Bertran. in cōſ. ccxc. n. 13. volu. tertio. Ruinus conſilio clx. volumine primo. Deci. qui plures allegat in leg. ſemper in ſtipulationibus. numero 12. ff. de regul. iur.

67 XXIX. Amplia, ga ꝗctus recipiunt interpretationē à cōſuetudine, ēt ſi ſit adiecta dictio taxatiua. Bart. in l viros. C. de diuer. offi. lib. xij. Ro. conſ. xciiij. & in l. iij §. iurari. ff. de iureiur. Iaſ. in l. j. ff. ſi quis ius dic. non obtemp. & in l. ſi mora. ff. ſolut. matr. Chaſſ. in conſi. j. in iij. preſuppoſito. nu. 24. Ruin. conſi. xciij. vol. v.

Amplia

68 XXX. Amplia, vt concluſio procedat etiam in materia odioſa, prout ꝙ cenſeatur conceſſa facultas exigendi vſuras vſurarū: dicit Alex. in conſ. cvij. vol. ij.

69 XXXI. Amplia, vt concluſio habeat locū etiā ſi conſuetudo nō ſit præſcripta, ſed tantūmodo per aliquos actus obſeruata: vt voluit Nicol. de Matta. in l. de quib. ff. de leg. quē refert & ſequiē Ant. de But. in c. fi. verſ. ex his dicit Nico. de cōſuet. Alex. in conſ. cvij. volu. ij. Aret. in conſ. xj. verſic. ſed tamen ex ſuperabundanti. Affl. ſuper conſti. reg. in cōſt. incip. iuſtitiarios. n. 6. Roch. in rubr. de conſuet. in iiij. q. verſ. ex præmiſſa doctrina. Dec. in l. ſemper in ſtipulationib. in fin. ff. de reg. iur.

70 Primò limita regulam principalem, ſi conſtaret contrahētes noluiſſe ſequi conſuetudinem: vt not. Guald. in loco xxij.

71 Secundò limita, nam licèt in ꝗctibus habeatur ꝓ expreſſo id quod eſt conſuetum, licet fuerit omiſſum: vt per Doct. in d. ca. cū M. Ferrarien. de conſtitut.

72 Tamen iſtud non procedit quando caſus omiſſus, qui ex cōſuetudine ſuppleri poteſt, ſit reclusus virtute caſus expreſſi in cōtractu: prout not. Ruin. in conſi. lxxiiij. vol. j.

73 Tertiò limita, quia quando adeſſent plures conſuetudines, vltima tantum deberet attendi: vt tradit Alex. in conſil. v. volu. v. Dec. in l. ſemper in ſtipulationib. nu. 9. ff. de reg. iur.

74 Quartò limita, vt concluſio procedat in conſuetis fieri cōmuniter, ſecus ſi rarò: vt dicetur infrà in tertia conclu. ſ. in v. limi. eod. tit. vbi etiam traduntur aliæ limitationes, quas ibi vide.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo loci attenditur in contractibus.

1 PRoximè ſubſequitur alia cōcluſio, ꝙ in ꝗctibus attēditur locus in quo ꝗctus geritur. l. ſi fund' ff. de euict.

Et ideò debet adhiberi ſolēnitas requiſita in loco ꝗctus. Bal. in l. cunctos populos. verſiculo, viſo de iure perſon. C. de ſum. Trin. Caccial. ibi, verſiculo, dicit ēt. Alber. in j. part. ſtatutorū. q. xv. Ange. in d. l. ſi fundus. in princ. ff. de euictio.

3 Et propterea infertur, vt ꝗctus factus cum ſolennitate requiſita in loco in quo ꝗctus perficitur, vel de cōſuetudine, vel ſtatuto operetur quo ad bona etiā alibi exiſtentia, licet in loco bonorū maior ſolēnitas requiratur. Quæ cōcluſio dupliciter cōprobat.

4 Primò, quia etiā forenſis ꝗhens in loco tenetur ſeruare ſolennitatem in ꝗctu eius loci, in quo ꝗhit. Bart. in d. l. cunctos populos. verſ. & primo quæro. Bal. in repet. verſic. refert, & ſequitur. & verſ. idē dicit, in ead. repet. & verſ. ſecundò aduerte. verſ. qñ verò ſtatutum. & verſ. in primis inquantū cōcludit hic Bar. Aret. in ꝓ. liiij. & ꝓ. lxxiij. Capra, in cōſ. cxliiij. Inn. in rub. de cōſuetud. verſi. ſed hic melius. Imo. in c. cognoſcentes. verſ. nunquid aūt ſtatuta ligent. de conſt. Anch. in c. fi. in vij. oppoſ. de cōſt. in vj. Fel. in ca. j. verſ. facit quod not. Inno. de ſponſ. Ant. de But. in rub. de cōſuet. in prin. & Imo. Aret. in cōſ. xj. verſ. ſed tñ ex abundanti. Bal. in ꝓ. ſi. cccclxj. in ij. dubio. vol. j. Roch. de Curt. in c. fi. de cōſuet. Imol. in c. cum olim. verſi. item etiam potes notare. de cler. coniug. Bald. in rub. de conſuet. verſi. vbi agitur ex ꝗctu. Card. in repet. c. fin. in xlvij. q. nu. 35. de conſuet.

5 Secūdò, quia ſolennitas requiſita in ꝗctu de iure cōmuni, vel ſtatuto vel cōſuetudine in loco originis, vel domicilij non ligat ſubditū ꝗhentem extra territoriū. Bar. in d. l. cūctos populos. ver. circa primū. Soc. in ꝓ. cccij. verſic. prima concluſio. & dictum eſt ſuprà in ti. de ſtatut. in quarta limit. illius concluſionis, qñ per ſtatutum inhabilitatur perſona ad actum faciendum,

6 Primò amplia, vt quo ad ſolennitatem attēdatur locus ꝗctus, & nō attendatur locus deſtinatæ ſolutionis: vt dicit Caccial. in d. l. cunctos populos. ver. & dum ſupra dixi. & verſ. ex prædictis pōt decidi. Ang. in d. l. ſi fundus. verſi. j. caſu, de euictio. Abb. in c. fi. nu. 37. de foro compet.

7 Secundò amplia, quia non ſolum ꝗctus non ſeruata ſolēnitate loci, in quo ꝗhitur, eſt nullus, ſi de eo q̄ratur in loco ꝗctus, ſed etiam ſi de eo contingat alibi dubitari quàm in loco contractus: ita Caccialup. in d. l. cunctos. verſ. infert, ꝙ ſi ſtatutum.

8 Tertiò amplia, vt etiam in ꝗctu matrimonij ſuper ſolennitate ſit ſeraanda ſolēnitas requiſita, vel ex ſtatuto, vel ex cōſuetudine in loco, in quo matrimoniū ꝗhitur. ita voluit Abb. in c. j. verſ. ſed dubitatur circa p̄dicta. de ſponſ. Anch. ibi & latè Fel. ibi. ver. circa ſm. Caccial. in d. l. cūctos populos. verſ. item ſcias. C. de ſum. trin.

9 Quartò amplia, vt etiā in diſtractibus attendatur locus ꝗctus, ſi concurrat vel idētitas rationis, vel ratio expreſſa in diſpoſitione. Ita Caccial. in d. l. cunctos populos. verſic. poſſet hic dubitari.

10 Quintò amplia, ēt ſi ꝗctus perficiatur per ꝓcuratorē, quia in loco ꝗctus ꝓcurator deputatus ad ꝗhendum debet adhibere eādem ſolēnitatē, quā adhiberet ipſe principalis, ſi per ſe cōtraheret. Caccial. in d. l. cunctos populos. verſic. & fortius putarem.

11 Sextò amplia, vt etiā quo ad ſolēnitatem gabellę attendatur locus ꝗctus. Bal. in l. j. in ij. q. C. vbi cōuen. qui cert. loc. ſol. ꝓmiſ. in l. magis puto. §. illud. ff. de reb. cor. Bal. in l. j. in j. q. C. de ꝗhend. empt. Aret. in c. licèt. el ij. verſ. ex quo infert, de for. compe. vbi dicit iſtā cōem* opin. & ibi Ant. de But. verſ. aduerte contractus. & ibi Abb. nu. 30. Fel. vbi etiam dicit iſtam partem communē. Ang. in l. fi. verſ. ſequitur etiam ſecundum. ff. de iuriſd. omn. iud. Soc. in conſ. ccciij. in iij. ſubſcriptione. & conſ. cccij. ver. ſecunda cōcluſio. Bertach. in tract. de gabel. in vj. part. q. iij.

12 Contrarium, ꝙ imò attendatur locus collatæ ſolutionis, & non contractus, quo ad ſolutionem gabellæ, voluit Bal. in l. multum intereſt. verſi. pone ergo dicit ſtatutum. C. ſi quis alt. vel ſib. & ibi Salic. in finalib. verbis.

13 Limita primam opinionem communem, quando grauatur perſona ad gabellam ſoluendam, quia tunc forenſis contrahens ſolueret illam in loco domicilij, non ꝗctus, ſecus ſi grauamen reſpicit conuentionem, ita Caccial. ita d. l. cunctos popul.

14 Secundò limita, etiam niſi in fraudem exiret locum, vt fraudaret gabellam, quia tunc etiā in loco vnde receſſit, tenetur gabellam ſoluere, ita Caccial. in d. l. cunctos populos. verſ. quandoque verò ille qui contrahit. C. de ſum. trinit.

15 Et intellige locum contractus, in quo facta eſt conuentio, non locum, in quo factum eſt inſtrumentum. Ant. de But. in c. fi. & ibi Abb. nu. 31. de foro compet.

16 Et idem, ſi contractus, vel inſtrumentum alibi renouaretur, quia attenditur locus, in quo primò eſt facta conuentio, vel contractus firmatus. Bal. in l. vniuerſa. in fi. C. de precib. Imper. offer. Bertach. in vj. part. de gabel. in ij. q.

17 Tenendo tamen principalem cōcluſionem, ꝙ in ꝗctibus attendatur locus ꝗctus, & ꝓpterea etiam forenſis teneatur ſeruare conſuetudinem vel ſtatutum loci, in quo contractus perficitur, maximè quo ad ſolennitatem requiſitam in contractu,

18 Primò limita, nā forēſis, qui graue damnū ſentiret ex obſeruātia ſtatuti, vel cōſuetudine, reſtitueretur in integrū ex clauſula generali, ita Inn. in rubr. de conſuet. verſ. ſed quid ſi extraneus. & ibi Ant. de But. & Imo. in c. ij. verſi. dicit tū. de cōſtit. Card. in repe. c. fi. q. xlvij. de conſuetu. Aret. in ꝓ. xj. verſi. ſed his non obſtantib.

19 Sublimita tamen, quando ignorantia eſſet multum probabilis, & non aliàs, vt declarat Anto. de Butr. in c. ij. & idem Imol. in rubr. de conſuet. in j. not.

20 Contrarium, ꝙ imò forenſis ꝗhens in loco nō digetur cōſuetudine vel ſtatuto loci contractus, tenet Barb. in rubr. de cōſuet.

11 Secundò limita, qñ ſtatutum loci requirens ſolennitatem in ꝗctu principaliter reſpiceret perſonam, cuius fauore exigit illam ſolennitatem, quia tunc non operatur quo ad forenſes contrahentes in loco. Caccial. in d. l. cunctos populos. & dictum eſt ſuprà in tit. de ſtatut. in concluſione octaua.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Notarius præſumitur rogatus apponere omnes clauſulas conſuetas.

1 COngruenter ex præmiſſis ſubnectitur alia cōcluſio, ꝙ Notarius cenſetur rogatus apponere omnes clauſulas ſolitas, & conſuetas. ita probat tex. iuncta gl. in l. fi. C. de fideiuſſ. & ibi Bal. in prin. & text. in l. ſi prius. §. rectè placuit. & ibi Bar. no. ff. de aqua plu. arcen. Bald. in l. huiuſmodi. in prin. ff. de leg. j. Bart. in l. de die. in fi. prin. ff. qui ſatiſ. cog. & in l ſi pignore. §. fi. ff. de pig. actio. Iaſ. in l. fi. C. de iur. emph. Bal. in l. ſi qs ſub cōditione. la j. in fi. de condi. inſt. Alexā. in conſil. cij. vol. iij. & cōſi. cv. vol. ij. & conſi. xxviij. vol. ij. & conſ. lxxxix. volu. iij. Iaſon in l. j. §. ſi procurator. ff. ſi quis ius dicen. non obtemper. Alex. in l. ſi finita, in prin. ff. de dam. infect. not. Bal. in l. ꝙ ſi nolit. §. quia aſſidua. ff. de ædil. edict. Fel. in c. cū M. Ferrarien. de cōſtitu. & ibi Barbat. & ibi Petr. de Anch. & Dec. Alex. in cōſ. xxvij. volu. ij. Barb. in c. ꝙ translationē. de offi. leg. Barb. in cōſ. v. vol. j. Soc. in conſi. cj. vol. iij. Gomeſ. in c. j. de cōſti. in vj. Dec. in reg. ſemper in ſtipulationib. ff. de reg. iu. Fel. ī c. ex literis. de fi. inſtru. & Iaſ. in l. vt liberis. C. de colla. & ī l. certi cōdictio. §. ſi nummos. ff. ſi cert. pet. Iaſ. ī l. argētarius. ff. de edēd. Ale. in l. huiuſmodi. in fin. prin. ff. de legat. j. Iaſon in rep. l. admonendi. numero 65. ff. de iurciur. Dec. in conſilio ccccxlix. Socinus in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de lib. & poſthu. & ibi Alexan. Felin. in capitu. ſicut. in vij. limita. de re iud. Chaſſan. in conſuet. Burg. & Iaſo. in l. Gallus. §. idem credendū. ff. de lib. & poſthu. in j. lect. & in ij. lect. Fel. in ca. cum P. tabellio. de fid. inſtrumen. Bertr. in conſi. lxxiiij. volumi. ij. Deciſ.

Neapo.

Neapol.clix.ĩ nou.Affli.super consti.Multa congerit Ioã.Nicol. in l.generaliter.num.61.& seq.C.de secũd.nupt.maximè nu.68. Brun.in tract.quòd stant.masc.Aim.consi.lxxv. Grat consi. clix. vol.ij.Cagnol.in l.si librarius.numero 50.el.ij.ff.de reg.iuris.Tiraquel.de consti.in iij.par.in xxxj.limit.nu.7.& seq.

2 Et propterea clausulę solitæ apponi in literis apostolicis cẽsentur inesse, licèt non sint appositæ.c.accepimus, & ibi Ant.de Bu.not.in notabilibus.de ætat.& qualit.idẽ probat tex.in c. cum M. Ferrarien.& ibi not. Anto.de But. Imol. Abb.Barb. & ibi Rip.& Fel.de cõstitu.Alex.in cons.cvij.vol.ij.Ias.in l.vt liberis.C.de col. in l.certi condictio.§ si nũmos. ff.si cert.pet. in l.argentarius.ff. de eden.in d.l.admonendi.in repet.ff.de iureiu.Alex. in cons.xxvij.vol.j.Zas.in cons.xvij.vo.j.Ias.in l.Gallus.§ idem credendum. ff.de lib.& posth.in j.lect.& in ij.lect.& Ias.in consi.xx.volu.j.

3 Istud vltimum declarat Card.in d.c.cum M.Ferrariẽsis.vt procedat in preiudicium impetrantis,non autem in fauorem.

4 Amplia,qa adeo cẽsentur partes voluisse, vt notariꝰ apponat clausulas cõsuetas,qa si instrumẽtũ ñ cõtineat illud,qđ cõsuetũ est in eo apponi,censetur defectiuum. gl.& Bart.in l. gñali.C.de tab.lib.x.Bar.in ꝓœm.ff.orũ & in l. ad testiũ.§.si qs ex testib.ff.de test.Specu.in tit.de instru.edit.§.breuiter.versi.in.fi.autẽ. Imo.in l.ij.§.si dubitet.in fi.ff.queadmo.testamẽ.aper.Alex.post.Imo. ibi in rubric.ff.de operis noui nũc.in l.si ita stipulatꝰ.§.Chrysogonꝰ. ff.de verb.oblig.Cor.in ꝯs.xciiij.& in subscriptiõe subsequẽti. & cõsi.cxviij.vol.iiij.vbi in omnibꝰ istis locis dicit, ꝙ signũ notarij est apponẽdũ in instrumẽto,vbi ꝯsuetũ est signa apponi,aliàs instrumẽtũ nõ facit fidẽ.idẽ voluit gl.in §.quia verò.ĩ verbo,auctore,in auth.vt prepon.nom.Imperat.Alex.in cõs.xxxvij.vol.iij.

5 Et facit quod voluit Io.Andr.& alij.ĩ c.nulli.de reb.eccles. nõ alien.quòd notarius debet in alienatione rerum ecclesiæ adhibere solennitatem requisitam de consuetudine.

6 Et ideo dicit,ꝙ si Notariꝰ nõ apponit clausulas cõsuetas, præsumitur error.Pet.de Anchar.in c.cũ M. de cõstit. & ibi Ioan. de Rip.Alex.in apost.ad Bar.ĩ l.fi.ff.de tab.exhib.Soc.in ꝯs.cj.vol.iij.

7 Quinimo si notarius omittat consueta apponi in instrumento,potest tanquã falsarius puniri.l.iubemus.& ibi Bar.Bald.Salice.& alij.C.de testa.Bart.in l. ex ea parte.ff. de verb. oblig. Bal.& Ias.in l.si post.C.de iur.& fact.ignor.Fel.in c.ex literis.de fid.ĩstru.

8 Quod tamen dicas non habere locũ nisi in casu.d.l.iubemus, vt ibi per Alc.& Ias.Grat.qui amplè comprobat in cõsi.xvj.num. 45.vol.j.Rui.consi.cxlv.nu.13.vol.v.

9 Et propterea imbreuiatura notarij suppletur ex clausulis consuetis.Bald.in rubrica,versicu.sed de tertio queritur.C.de fid.instru.& in l.cõtractus.eo.tit.versi.quæro circa istã secundã perfectionẽ,Anto.de But.in c.ex literis.de fid.instr.Alex.cons.xxxvij. vol.iij.Soc.in ꝯs.xciiij.Ang.& post eũ oẽs alij,in l.Gallus.§.idẽ credendum.ff.de lib.& posthu.Specu.in ti.de instrum.edit.§.ostẽso. versi.quid si imbreuiatura.Fel.in c.cũ P. Tabellio. de fide instru.

10 Et qui tenetur facere instrumentum alicui, debet illud facere cum clausulis consuetis. Ang. in l.ij.ff. de iur.omn.iudi. Alex. in l.si finita.in prin.ff.de dam.infect.Felin.in cap. cum M.de consti.in c. ex literis.de fid.instru.

11 Secũdò amplia supradicta, qa etiã ex minori tẽporis spatio, quã decẽ annorũ clausulæ cõsuetę habẽtur ꝓ appositis in instrumẽto.Roch.in rubric.de ꝯsuet.in iiij.q.ver.ex premissa doctrina.

12 Ex ꝑmissis infert,ꝙ quãdo de cõsuetudine est,vt in instrumẽto apponat clausula cõstituti, notarius debet apponere clausulã cõstituti in instrumẽto, quasi de hoc videat rogatus.Soc. in ꝯs. cj.vol.iij.Voluit Ioan.And.in addit.Spe.in tit.de instru.edit.§. instrumẽtũ.vers. qđ si à cõtrahẽtibus.in addi.magna.Pau.de Cast. in cons.x.vol.j.Dec.in cons. ccccxlix. Ias.in l.vt liberis.C.de coll. Oldr.ĩ ꝯs.cxxxix.Ias.in l.ex ea parte.ff.de ver.obl.Chassa.in ꝯsuet. Burg.Soc.ꝯs.ccxxxix.versi. sed ad difficultatẽ.Tiraq.de consti.in iij.par.in xiij.& xxxj.limit.Gram.decis.ciij.nu. 109.

Cõtrarium Alex. in cõs.xxviij.vol.ij.Dec.in l. semper in stipulationib.ff.de reg.iur.Cagnol.in l.si librarius.n.50.el ij.eo.tit. Io. Crot.in l.si is qui pro emptore.vers.vltimò quęritur.ff.de vsuca. Dec.in l.contractus.nu. 13.de regu.iur.

13 Declara, quia ita demum notarius poterit apponere clausulam constituti,quando habet facultatẽ apponendi in instrumẽto clausulas consuetas, secus autem si notarius volebat illam apponere tãquam ex iuris permissione.ita Grat.in consi. lxx.vol.j.

14 Et propterea si esset de consuetudine apponere hypothecã posset hypotheca extendi in instrumẽto per notariũ.Bal.in l.bñ à Zenone.C.de quad. pręs.& in l.j.ff. solu. matri. Decis.Neapol. clix.in nouis.Afflic.super cõstit.in Rubr.de fer. & salar.iudic.nu. 3.Io.Nicol.in l.gñaliter.nu.68.C.de sec.nup.Rui.ꝯs.cxxxij.vol.v.

15 Et idẽ si esset de cõsuetudine apponere guarentigiam.Bal.in d.l.Gallus.§.idem credendum.ff.de lib.& posthu.Imola Alexan. & Iason,in j.lect.

16 Et idem si esset de consuetudine apponere precarium. Bert. in consi.lxxiiij.volu.ij.Decis.Neapol.clix.in nou.Affl.super cõst. rub.de fer.& salar.iudic.nu.13.

17 Et idem,si esset de consuetudine apponere renunciationem exceptionis discussionis.Decis.Neapol.clix.in nou.

18 Et idem ad clausulam codicillarem ponit Aim.consili.lxxv. prout dicetur in seq.conclusione.

19 Primò limita,qa istud nõ ꝓcedit in pœna,quę nũquã subintelligit,nisi sit expressã, nec sub extẽsione pœnã notarius potest exprimere,ita Bal.in l.si duo patroni.§.si qs iurauerit.ĩ princ.ver. nõ tamen præsumam pœnã.ff.de iureiur.in l.fi.de exce.rei iudic. Soc.in l.Gallus.§.idẽ credẽdũ.ff.de liber.& posthu.Alex.in consi. xxviij.vol.ij.& sequitur Dec.in d.l.semper in stipulationibꝰ.ff.de reg.iur.Affl.super constit.in rubric.de fer.& salar.iudic.nu.16.

20 Contrarium,ꝙ etiã pœna cõsuata apponi veniat in ꝯctu ex partiũ intentione,tenuit Ang.in l.ij.ff.de iurisdictione omnium iud.in l.bene à Zenone.in fi.C.de quad.præsc.& ibi Bald.Alex.in apostil.ad l.solutam.§.fi.ff.de pignora.actio.Abb. in ca. secundo, de precar.Barb.in consil.xiiij. volu.ij.Felyn. in c.ex literis.de fide instrum.Ias.in l.vt liberis.C.de coll.& in l.certi condictio. §.si nũmos.ff.si cert.pet.& hoc tenet Fel.in c.j.vt lit.nõ ꝯte.Ias.in l.j.§.si procurator.ff.si quis ius dicent.nõ obtemper.Alex.in apostill.ad Bart.in l.illa institutio.ff.de hæred.instit.Bar.in l.ex ea parte.ff.de verb.obli.& ibi Paul.de Cast.& Ias.Io.Nicol.in l.generaliter. nu. 65.C.de secundis nup.Grat.consi.clix. vol.ij.

21 Tenendo primam opin.Sublimita,nisi pœna semper cõsueuisset apponi vniformiter.Ita sentit Bal.in l.cum quid.ff.si certũ petat.Dec.clarè in l. semper in stipulationibꝰ.ff. de regulis iuris.

22 Tenendo secundã opi.sublimita vt ꝓcedat si pœna apponatur tempore actus,nõ autem si post.Affli.super cõst. in rubric.de fer.& salar.iudic.nu. 17.Ang.in l.apud Celsum.§.in hac.ff. de dol. except.Fel.in c.j.ver.restringe dupliciter.vt lit.non contest.

23 Secundò sublimita,vt ista opinio ꝓcedat quando pœnæ appositio est adeo de substantia, vt actus sine ipsa fieri non possit, aliàs secus Fel.in d.c.j.versi.restringe.ij.vt lit.non contest.

24 Secundò limita,quia non potest apponi iuramentũ etiamsi sit cõsuetũ in contractibꝰ apponi.Ant.de Bu.in c.pe. de iureiu.& ibi Abb.& hoc sequit Soc.in l.Gallus.§.idem credendũ. ff.de lib. & posthu.qui declarat hoc habere locum quando certũ est non esse appositum iuramentũ, secus si sumus in dubio. Idem sequitur quò ad limitationem principalem.Dec.in d.l.semper in stipulationibus.idem tenet Ias.in l.ex ea parte.ff.de verb.obli.Hippol. in sing.cxxiij.Paris.consi.xlv.vol.j.Grat.in consi.xxxvj.vol.j.

25 Sed tamen ille, qui ex mandato alterius debet facere contractum,potest iurare,si est consuetum. Alex. in apostil.ad Bart. in l.solutam.§.fin.ff.de pig.act. Cagnol.in l. si librarius. numero, 50.el.ij.ff.de reg. iur.Ruin.consi.lxvj.vol. iiij.

26 Tertiò limita, quia stipulatio nõ potest extendi in instrumẽto,ita Ant.de But.in dicto capit. penult. de iureiuran. & ibi Abb. Ang.in l.quicquid adstringẽdæ.ff.de ver.obl.sed Alex.ĩ d.l. quicquid adstringẽdæ,dubitat,prout facit Soc.in d.§.idem credendũ.

27 Quartò limita,nam in substantialibus nõ habet locũ regula quæ quidem substantialia si fuerint omissa,non veniũt.ita Ioan. Andr.in addit.Spe.in tit.de instrum.edit.§.instrumentũ.ver.quid si à contrahentibus.inaddi.magna.& Felyn.ponit in capit. ex literis.vbi declarat,de fid.instrumen.Dec.in l.semper in stipulationibus.ff.de regu.iur.Ioan.de Rip.in d.cap.cum.M. in prima limi. & ibi Dec.& Felin.de constitutio. Claud.in l.ij. ff.de solut. matr. Felin.in ca.sicut.in septima limit.de re iudic.Ias.in l.sciendum.in viij.limit.ff.de verb.obli.Grat.in consi.cij. vol.j.

Contrarium Aret.in c.j.de iudic.

28 Et idem sumitur ex verbis Im.in l.illa institutio. ff. de hęred. instituen.dum tenet cõtra Bar.ibi ꝙ notarius põt apponere clausulam iure institutionis in relicto facto filiæ.quæ opin.ꝯ Bart.est communis,vt dicit Fran.in repet.c.si pater. de testa.lib. vj. Maria. Iun.in consi.cxxiiij.vol.j.Bert.consi.cxliiij.vol.ij.in nouis.

29 Quintò limita,in consuetis fieri cõmuniter, secus si raro,vt per Fel.in d.c.cum.M.& ibi Rip.de const.& Fel.in ca.ex literis.de fid.instrum.Ias.in l.vt liberis.C.de coll.in l.certi cõdictio.§.si nũmos.ff.si cert.pet.Ioã.Nicol.in l.generaliter.nu.74.C.de sec.nup.

30 Et facit pro ista opinione, nam attenditur consuetudo generalis,non particularis vnius tantum.Barb.in consi.vj.vol.iij.& in consi.liiij.vol.iij.Lofred.in consi.j.nu. 118.

Contra hanc limitationem tenet Dec.in capitulo,cum M.de constit.

31 Sextò limita,quia si ex omissione clausulæ etiam consuetæ sequeretur falsa latinitas,talis clausula nõ subintelligeretur . ita Rom.in cõs.ccclxxvj.inci.quæstio est in fi. Dec.in d.ca.cum M.

Sed istam limitationem paruipendit Rip.in d.c.cum.M.

32 Septimò limita,vt nõ procedat, qñ consuetudo difformiter

seruaretur

seruaretur.ita Alex.cons.v.volu.v.sequitur Ripa in c.cùm M.de consti.Bal.in l.licèt.in fi.C.locat.Grat.consi.ij.vol.j.

Et facit quod dictum est suprà de pœna,quæ non subintelligitur,quando non vniformiter apponitur.

33 Octauò limita,qa istud procedit,dũ instrumentũ est in fieri, non postquã est factum.Bal.in rubr.C.de reuoc.his,quę in frau. credit.Barb.in c.quod translationẽ.de of.leg.& in c.cũ M.de cõstit.in c.ij.de precar.Hippol.in sing.cxxiij.Ang.in l.licèt.C.locat. Ias.in l.vt liberis.in ij.limit.C.de colla Alex.in l.Gallus.§.idẽ credendum.ff.de lib.& posth.Barb.in consi.ix.volum.iiij.Affl.super Consti.in rubr.de fer.& salar.iud.nu. 17.Paris.consi.xlv.vol.j.

34 Sed contrarium voluit Fel.in ca.j.vt lit.non contest.Alexan. cons.cv.vo.ij.& Ias.in d.l.vt liberis.dum reprehendit dictũ Ang. in d.l.licèt.sed tamen postea Iaso.sequitur opin.Ang.Ripa in ca. cùm M.in v.fal.de const.

Et facit,ꝙ ista limitatio non sit vera, nam vt suprà dictum est, clausulæ consuetæ censentur appositæ in literis Papæ, etiam ꝙ non sint expressæ in literis.

35 Et propterea dicitur,ꝙ cẽsetur expressum illud, quod est cõsuetũ,licèt sit omissum.Pet.de Anch.in d.c.cũ M.Alex.ꝯsi.xxvij. vol.ij.Barb.in c.quod translationem de of.lega.Soc.in consil.cj. vol.iij.Io.And.in addi.Spe.in tit.de instr.edi.§.instrumentũ.vers. qđ si à ꝯhentib.Ias.in l.vt liberis.C.de colla.in l.certi cõdictio.§. si nũmos.ff.si cert.pet.in l.argentarius.ff.de edend.Bal.in l.j.C.de fruct.& lit.expen.Bart.in l. domini ꝑdiorũ.C.de agri.& cẽsit.lib. xj.Soc.in l.Gallus.§.idem credendũ.ff.de lib.& posthum.Ias.in l. diem functo.ff.de of.asses.Zas.in cons.xvij.vol.j.Bouer.in singu. in verbo,pręsumptio.sing.xliiij.Ias.in l.Gallus.§.idem credendũ. prima lectura.ff.de liber.& posthu.& in ij.lect.

36 Nonò limita,quia idem notarius potest extendere in instrumẽto clausulas cõsuetas,& nõ alius.ita Bal.ĩ rubri.C.de fid.instr. ver.iiij.quæritur.Ias.in l.fi.C.de iure emphyt.& in l.argẽtarius.ff. de eden.Hippo.in sing.cxxiij.idem tenet Barb.in cons.ix.vol.iiij. & apostil.ad Spec.in §.ostenso.in tit.de instr.edit.§.quid si imbreuiatura.Bald.in c.cũ in iure peritus, versi.quæro si in ꝓthocollo notarij.de offi.deleg.Bert.in ꝯs.ccxix.vol.ij.& cons.cxxvj.vol.iij.

Contrarium Dec.in l.semper in stipulationib.in fi.ff.de regul. iur.Ias.in l.argentarius.in fi.ff.de eden.fuit de mente Spec.in tit. de instru.edi.§.ostenso.ver.quid si imbreuiatura.& sentit Alexã. in l.Gallus.§.idẽ credendum.ff.de lib.& posth.& ibi Ias.in ij.lect.

37 Decimò limita,qa tũc videtur data facultas extẽdendi clausulas consuetas in instrumẽto, qñ notarius est rogatus cõficere instrumentũ ad sensum sapiẽtis,& nõ aliàs.ita Bald.in rubr.C.de reuoc.his quæ in fraud.credit.q.x.Calca.in cons.xxvij.& hoc est quod voluit Bal.ĩ l.ita demũ.§.j.ff.de arbitr.Ber.in ꝯs.lxxiiij.vo.ij.

Sed contrarium voluit Barb.in c.ꝙ translationem.de offi.leg. Fel.in ca.ex literis.in vij.declaratione.de fide instru.Claud.in l.ij. ff.sol.ma.Ripa in c.cùm M.de const.Purpu.in l.j C.de sum.Trin.

38 XI.Limita,dũmodò consuetudo sit nota ꝯhentib.aliàs non censentur partes consentire, vt notarius apponat clausulas cõsuetas,si ignorant consuetudinẽ.ita Purp.in l.j.C.de sum. Trini.

39 XII.Limita,quia dato ꝙ clausula cõsueta possit extẽdi ꝑ notarium,hoc non procedit,vbi sumus in ꝯctu requirente scripturã,quia tũc postquàm est scriptum, nihil addi põt nec per extensionem adiungi.Bar.in l.Gallus.§.idem credendum.ff.de liber.& posthu.Bal.Imol.Alex.Ias.Soc.& ibi Claud.qui declarat.Bald.in l.fideicõmissa.§.j.in fi.ff.de leg.iij.Imol.in l.quicquid adstringendæ.ff.de ver.obl.Host.in c.cùm P.Tabellio.de fide instr.& ibi Io. And.Abb.Imo.Fe.idẽ tenet Abb.ĩ c.j.ver.xj.requirit.de fid.instr.

Contrarium tenet Ang.in d.§.idem credendum.& ibi Are.ff. de libe.& posthumis.

40 Tenendo primam opin. magis communem eam intellige secundùm Bald.in l.contractus.C.de fide instrum.vt possit fieri extensio quo ad ea,quę sunt iuris,non quò ad ea,quæ sunt facti.

41 XIII Limita, quia solennitas extrinseca licèt consueta non præsumitur interuenisse,nisi probetur.Fel.in c.sicut.de re iud.

42 XIIII. Limita, quia non potest extendere post datam copiã parti.Afflict.super Consti.sub rubric.de fer.& salar.iudic.nu. 17. & minus, quando authenticauit semel instrumentũ. Grat.post alios in consi.cij.vol.j.

43 Ratio autem assignatur per scribentes, quia postquam instrumentum datum fuit parti, adeò notarius dicitur functus officio suo,vt nę quidem punctum vel syllabã amplius mutare possit,vt not.Bal.quẽ alij sequuntur in c.ex literis.nu.8.de fide instr. Soc.in cons.ccxxvij.vers.iiij.necessario.vol.ij.

44 Amplia, quia eo ipso ꝙ notarius declarat vel extendit post datam copiam dicitur suspectus,vt per Bart.quem alij communiter sequuntur in l.Imperator.ff.de statu homi.

45 Secũdò amplia,quia idẽ esset si vellet declarare post litẽ motã.Soc.in ꝯs.cclxxvij.ver.ex quo ĩfero.Fel.ĩ c.ex literis.de fid.ĩstr.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Clausula codicillaris an censeatur apposita de voluntate testatoris.

1 EX præcedenti conclusione infertur, vt notarius censeat apposuisse clausulã codicillarẽ ex volũtate testatoris in testamento,ex quo ista clausula semꝑ est solita apponi in testamẽtis,vt tenuit Imo.ĩ l.filio ꝑterito. ff.de iniust.rupt.& irrit.testam.Barb.in c.quod translationem.de offi.leg.Alex.in cõs.j.ver.& licèt.vol.v.Dec.in l.semper in stipulationib.ff.de reg.iur.Alex.in ꝯs.liij.vol.vij.Barb.cons.vj.vo.iij.& cons.liiij.vol.iij.

2 Vbi declarat hoc ꝓcedere, qñ erat generalis consuetudo notariorum apponere clausulam codicillarem,nõ qñ erat consuetudo vnius notarij tãtùm.& in c.Raynu.de test.& in c.Raynald. de testa.Dec.in c.cũ M.de const.Cor.in cons.clviij.vol.ij.Alex.in cons.cij.vol.iij.Dec.in consi.ccccxc.Corne.in cons.cl. volu.iij. & consilio ccxxv.eod.vol.& in cons.cxcv.vol.j.& istam dicit cõmunem Grat.consi.cxij.vol.ij.Ruin.consi.xv.vol.ij.Alex.in cõs. 50.volu.vj.& cons.cxlij.vol.ij.

Istud in simili dicit Cur.Sen.in consi. 50.ver.dum autem vltimo loco.& sentit Corn.in cons.cxciiij.vol.iij.Dec.Neapo.lix.in nouis,tenet,ꝙ in dubio pręsumitur apposita omnis clausula adiecta in instrumento de voluntate cõtrahentiũ,licèt suprà aliud videatur dicere, tñ in fine hoc firmat.& idem dicit Ruin.de verbis notarij scriptis in actis,in consi.lxxiij.vol.v.& in aliis clausulis dicit Gramma.consi.cxxviij.nu.6.

3 Contrarium,ꝙ talis clausula censeatur apposita de consuetudine notariorum,& non ex voluntate testatoris, tenuit Bar.in l. j.ff.de iure codicil.Barb.in cons.xlij.vol.j.& consi.xlviij.& consi. lviij.vol.j.& cons.xvj.vol.ij.& consi.xxxiiij.& consi.xliij.& cons. lx.eod.volu.& cons.ix.vol.iiij.Alex.in cons.xlviij.ver.nec obstat ꝙ notarius.vol.iiij.Calca.in cons.xxvij.

4 Cur.Iun.cons.cj.qui dicit opinio.Bart.cõiter approbari.Soc. in cons.xciij.vol.iiij.Aret.in cõs.vltimo.Io.Anto.Alex.cõsi.cxij. in fi.Bertr.in cõs.x.vol.j.& cõs.ccvj.vol.j.Dec.Neap.clix.in nou. vbi etiam de multis aliis, quæ magis de cõsuetudine notariorũ, quàm ex voluntate disponentium apponuntur.& idem dicit Paris.cons.xix.vol.iij.Maria.Iun.consi.cxvj.vol.ij.vbi etiam de aliis clausulis.Rui.consi.xcviij.vol.j.Paris.cons.lxxiij.vol.j.Tiraqu.de constit.in xxxj.limit.nu. 12.vbi plures allegat.

5 Pro cõcordia dici põt ꝙ aut clausulę per notariũ appositę cõtinent aliquid contra verisimilem mentem contrahentium,& tunc censeantur appositę ex consuetudine notariorum,non autem de voluntate ipsarum partium , secus autem si non importent aliquid ꝯ verisimilem mentem contrahentium.ista concordia sumitur ex verbis Lancel.Galiaul.in l.j.in prin.versic.item ꝯ facit.ff.de verb.oblig.

6 Tenendo primam partem tanquã magis cõem, vt dicit Cur. in auth.ex causa.num.74.C.de lib.præter.intellige,dũmodò illa clausula sit lecta coram testatore,quia tunc testator non contra dicendo,videtur approbare.Aret.in consil.fin.Corn.in consi.cl. vol.iij.& consi.ccxv.vol.iij.Alex.in consi.cxlij.volu.ij.

7 Sed imò necesse est, ꝙ legatur,& declaretur,qñ esset testator imperitus, qui ex sola lectione illius clausulæ non intelligeret vim,& effectum illius,vt per Imol.in l.Lucius.ff.de vulg.& pup. Soc.in consi.xciij.volu.iiij.

8 Secundò limita, quia clausula codicillaris per notarium apposita non operaretur ad exclusionem filij,quem non est verisimile testatorem excludere voluisse.Curt.Iun.in authenti.ex causa.nume.74.C.de liber.præter.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Consuetudo an induci possit ab vna familia.

1 DVbitant Doctores,an vna familia possit inducere cõsuetudinẽ inter se ipsam. Et Io.And.in addi.ad Spec. in tit.de instr.edit.§.cõpendiosè.vers.sed nunqd dicemus,in addit.parua,in verbo, Castri.tenet cõsuetudinem ab vna familia inductã seruandã esse.refert,& sequit Ange. in l.iij.ff.de testa.& ibi Imo Ias.in l.oẽs populi.ver.an aũt vna ꝓgenies.ff.de iusti.& iur.& ibi Io.Cro.ver.imò nõ solũ.& Io.Cro. in c.j.ĩ v.no.de cõst.in vj.Rom.in l.si nõ speciali,ver.& ꝓ ista opi. C.de testa.Cur.Sen.cõs.lxvij.n.43.Cur.Iun.in tract.feud.ĩ iij.par. ver.viij.fallit.Raph.Cum.ĩ d.l.iij.ĩ lec.impressa.Barb.ĩ rub.de cõ-

ſuetu.ver.& pondera accuratè.Soc.in cõſ.lxj.ver. quinimò etiã. vol.iij.And.de Iſer.in c.Imperialem.§.præterea ducatus. verſ.ſed quomodo probatur.de prohibi.feud.alie.per Fede. Guido Papæ q.cxxxj.nu.7.& 8.Lofre.conſi.xiiij.ver.quia imò vna progenies. Maria.Iun.in cõſi.lxv.ver.iiij.probatur.vol.j,Chaſſan. in cõſuet. Burg.Marian.Iun.conſi.lxij.volum.ij.

2 Contrarium Ang.in l.fi.C.de teſta. Rapha. Cuma. in l.iij.ff.de teſtam.Alex.in l.ſi nõ ſpeciali.C.eo.tit.ver.& an illud.Mart. Lauden.in diſpu.ſua incip.Augerius.ver.venio nũc ad deciſionem. Gomeſ.in c.j.verſi.notò, de cõſti.in vj.licèt loquatur de ſtatuto vnius familiæ. ver.non obſtat modo.vbi loquitur de conſuetudine.Ruin.conſi.xxxviij.volu.ij.Tiraq.de iur.primogen.queſt.xvj. qui firmat nec vnam nec alteram partem.

3 Tenendo ſecnndã partẽ negatiuã,limita nõ procedere qñ familia illa haberet iuriſdictionẽ, ita voluit Ang.in l.fi.C. de teſta. Alex.in d.l.ſi nõ ſpeciali. C.eod.Iaſ.in l.ſi qs à filio. §.ſi patri.ff.de le.j.& cõſ.xlvj.vol.j.Rui.cõſ.cviij.vol.ij.& cõſ.xxxviij. vol. ij.Gomeſ.in c.j.de cõſt.in vj.Tiraq.de iure primogen.q.xvj.n.6.& ſeq

4 Secundò limita,quando dicta familia gereret ſe pro vniuerſitate,vt per Soc.in conſi.lxj.vol.ij.

5 Tertiò limita, quando per eam conſuetudinem iuri alterius non detrahitur,ſed ipſis tantum de familia, vel ſubditis eorum, Ruin.conſi.cviij.vol.ij.

6 Quartò limita, quo ad ordinem ſeruandum inter ipſos de familia,puta quo ad onera ſoluenda,vel ſimilia,non autem in deciſionibus cauſarum,vt per Rochum de Curt.in c.fi.verſic.ego in iſto puncto.de conſued.

7 Quintò limita, qñ talis cõſuetudo familiæ approbata fuiſſet à populo,ſiue à maiori parte ipſius. Tiraque.de iure primoge.q. xvj. numero 7.

8 Tenendo partẽ affirmatiuã magis cõmunem, limita vt talis conſuetudo vnius familiæ nõ extendatur de cauſa teſtati ad cauſam inteſtati,nec contra.Tiraq.de iure primoge.q.xv.nu.16.

De Legitima.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Legitima nullum grauamen recipit.

1 IN legitima nullum poteſt apponi grauamen & appoſitum reiicitur.l.quoniam in prioribus.C. de inoffi.teſtam.

2 Et idem eſt in legitima parentum,vt per Guido.Papæ q.cccclxxviij.

3 Primò amplia , etiamſi cõditio ſit poteſtatiua, & facilis,vt putà ſi voluerit,vt tenet Bal.in d. qñ in prioribus.& Sal.& ibi Pau.de Caſtr.in prin.& Iaſ.in j.ampliat. Im.in l.iam dubitari.ff.de hęre.inſti.& in l.fi.ff.de cõdi. inſt.Chaſſa.ĩ ꝓſue. Burg. communem.

4 Secũdò amplia, vt etiãſi tota hęreditas ſit relicta cũ onere,qa adhuc quantũ ad legitimam tale onus reiicitur, per tex. in l.ſcimus.§ cùm autem.& ibi no.Fulgo.Paul.de Caſt.& Iaſ.C.de inof. teſta.Iaſ.in d.l.quoniam in prioribus.in ij.ampliatione.Corn.in conſi,cvj.in princ.vol.ij.Chaſſa.in conſuet.Burg.

5 Idem ſi ſit relictus vſusfructus omniũ bonorum,qa oĩnò pro rata legitimæ ceſſat legatũ vſusfructus.Alex.conſ.xxviij.vol.iiij. Maria.Iun.conſi.cix.nu.7.vbi dicit iſtam opin.non habere contradictorem,& ita fuiſſe iudicatum.vol.j.

6 Tertiò amplia,etiam ſi onus ſit viciſſitudinariũ,vt quia vnus alteri ſit reciprocè ſubſtitut⁹, adhuc talis ſubſtitutio reijcitur de legitima filij.& ſic diſpoſitio.l.ſi pater puellæ.C.de inof.teſt.quãtum ad hoc eſt hodie correcta p diſpoſitionẽ iſtius l.qñ in prio rib.& ita tenẽt gl.Bar.Bal.Sal.Pau.de Caſt.& Iaſ.ĩ d.l.ſi pater puel læ.& gl.in l.cũ ex filio.ff.de vulg.& pup.& Bar.in l.filiis matrẽ.C. de inof.teſta.Alex.in conſ.xliij.vol.ij.& iſta eſt cõmunis*opinio.

Sed cõtrariũ tenuit gl.in d.l.qñ in priorib.Richard.Malumb. Raph.Fulgo.& Cuma.in d.l.ſi pater.C.de inof.teſta.Azo in ſum. de inof.teſta.Georg.Natta in c.quamuis.de pact.in vj.Dec.in ꝓſ. cccclvj.ver.non obſtat,ꝙ videtur onus.Hiſpa.in repe.rubricę,de don.inter vir.& vxor.ſentit iſtam partem.

7 Quartò amplia, vt talem legitimã filius petere poſſit ſine aliquo onere,etiã ꝙ conſenſerit teſtamento,in quo pater legitimã conſ.clij.Signoro.Homod.cõſ.lxxx.Dec.conſ.cclvij.ſentit Cur. conſ.xlv.vol.ij.& conſ.xlvj.vol.ij.Gram.conſ.ciuil.cxlv.

8 Amplia,etiã ſi approbatio ſit iurata.Gul. de Cun.ĩ l. ſi qñ.§.& generaliter.C.de inoff. teſta.& eſt cõmunis opi. vt dicit Rom.in l j.§.ſi quis ita.ff. de verb.obl.& Aret.ibi.verſ.& qa hic moderni.

9 Et in iurata approbatione ponit Homod.cõſ.lxxx. Pariſ.cõſi. xliij.nu.37.vol.iij,Bert.conſil.ix.vol.j.conſi.cxxviij.& conſi.ccix. vol.ij.& conſi.lxviij.& conſi.lxxiiij.eo. volum.ij.

10 Contrarium Maria.Iun,cõſ.cxxxvj.vol.j. Io.Ant. Alex.cõſ. xliij.qui loquiṫ quãdo interuenit iuramentũ.& cõſi.lxxiij.in fin. Dec.conſi.xxvj.Ripa qui dicit communem conſi.vj.vol.j.

11 Limita hanc quartam ampliationem quando filius ſimpliciter ſe immiſcuerit, vel adiuerit hæreditatem nullo confecto inuentario.Pariſ.conſi.xxxiij.nu.89. vol.iij.

12 Quintò amplia,etiam ſi dictum ſit,ꝙ plus petere non poſſit. Chaſſa.in conſuet. Burgun.Dec.in conſi.dclxxxviij.Bertr. conſi. lxiij.volumine primo.

13 Quod amplia, etiam ſi dicatur,ꝙ plus non poſſit petere etiã occaſione legitimæ,& filius ſimpliciter acceptet, vt per Bertr. conſilio clxxiij.vol.iij.Lofre. conſilio xxv.j. numero 33.

14 Sextò amplia, etiam ſi filius debeat reſtituere hæreditatem ad pias cauſas.Dec.in conſi.dclxxxviij.

15 Septimò amplia, vt etiam prohibitio alienationis de legitima reiiciatur.Bert.in conſi.xcviij.in fi.vol.j.& cõſi.clxxiij.vol.iij.

16 Octauò amplia,vt ſi ſtatuto caueatur maritum dotem lucrari,tñ filiis primi matrimonij legitima reſeruaẽ.Zaſ.in cõſ.v.vol.j.

17 Nonò amplia, vt non poſſit imponi cõditio , ſi nupſerit, in legitima.Hiſpa.ĩ c.p veſtras.ĩ §.xxj.n.5.de dona.inter vir.& vxor.

18 Decimò amplia,etiã ĩ legitima aucta per ſtatutũ.ad maiorẽ portionẽ,qa ſimiliter in nota illa portione retinet ſuã naturam, vt in ea nõ poſſit imponi onus.Brun.in tract. ꝙ ſtant. maſc.ĩ ij.q.

19 XI.Amplia, vt etiam per alimenta relicta non minuatur cõditio legitimæ.Maria.Iun.in conſi.xcvij. vol.j.

20 Primò limita,qñ cõditio cõtineret filij puiſionẽ, & cõmodũ,vt qa mater ſuſpecta de mariti diſſipatione filiũ ſuũ inſtituat ſub cõditione emãcipationis , & ſic iuxta tex.in l.filiis matrem. C.de inoffi.teſt.& in l.ſi emancipatus.ff. de bon.poſ.ꝓ tab.& in l. ſi qs in ſuo.C.de inof.teſta.& ita tenẽt ibi Bar.Bal.Sal.Pau.de Caſ. Bar.in l.cũ ex filio.ff.de vulg.& pup.& ibi Ang.& Imo.& Paul.de Caſtr.& Ale.dum volunt,vt quatenus prouiſio illius l.contineat filij prouiſionem non corrigatur.& iſtam limitationem ſequitur Alex.in d.l.quoniam in prioribus.in apoſtil.ad Barto.Chaſſa. in conſue.Burg.Gual.caut.xvj.de lega.

Contrarium tenet Bal.in l.ſi pater.ĩ iij.opoſ.C.de inſt.& ſubſti. & in auth.ex cauſa.C.de lib.præte.ĩ ver.iiij.oppono. & Iaſ. in l.filiis matrem.C.de inoffi.teſta.

21 Sed quia prima opinio eſt magis cõmunis,ex ea infertur, ꝙ prohibitio alienationis etiam in legitima facta à parẽte cum cã, quia cognoſcit filiũ minus induſtrioſum,& nõ benè gubernãtẽ res ſuas,quia dicitur continere filij prouiſionem,& fauorem,& non incommodum, toleratur, nec de legitima reiicitur, vt not. Pau.de Caſt.in conſilio lxxvj.in j. par.incip. viſis. quem refert,& ſequitur Paul.Pic.in l.in quartam. ff.ad leg. Fal.& defendit opin. Pau.de Caſt.ab obiectis Io.Crot.in l.filius familias,ĩ §.Diui, ff.de leg.j.& ibi Iaſ.Ant.Alex.in cõſi.xxvij.& in conſi.xcviij,Ferra.cau. xxxv.Ruin.conſi.cxxxvj.vol.ij.Bero.q.lxxxvij.Ripa in d.l.filiusſa miliàs.§.Diui.numero,28.verſicu.limita. & ibi Ruin. & Loaz.ff. de leg.j.apoſtil.ad Alciat.in j.regu.in ij.præſum.nu.3.

Dec.cõſ.ccccxlij.n.28.ver.nec huic ꝓclusioni. vbi dicit cõem.

Contrarium tenuit Aret.in conſi.xix.Chaſſa.in conſue.Burg.

22 Secundò limita in cõditiõe turpi, & impoſſibili de iure,ſub qua fuiſſet filius inſtitutus, qa illa nõ reiicit de filij legitima.hoc voluit Bal.in l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti.ſequiẽ Pau. de Caſt.ĩ l. cõditiones. ff.de cõdi.inſtit.Iaſ.hic.idẽ tenet Cor.in l.iij.C.de inſti.& ſubſti.Azo in ſum.in tit. C.de inſti.& ſubſti.Imo.in l.fi.ff.de condi.inſti.& in l.j.eo.tit.Soci.in l.non dubitamus.ff.de condi.& demonſt.Iaco.de S.Georg.in d.l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti.& ibi Dec.Soc.in conſilio xcviij. volumine iij.

Contrarium tenet Io.Crot.in c. Rainutius.in fi.de teſta.

23 Tertiò limita, niſi filius repudiet legitimam, quæ peruenìat ad ſubſtitutũ qa ad ſubſtitutũ legitima peruenire debet cũ onere ſuo.Pau.de Caſt.in l.cum patronus,in vtraque lec.ff. de leg.ij. Iaſ.poſt Pau.de de Ca.d.l.quoniam in prioribus C.de inoff,teſta. vbi etiam Alex.in apoſtil.ad Bar.Iaſ.in l.ſi arrogator.ff.de adop.

24 Quartò limita, niſi ſtatutũ eſſet in ciuitate ꝙ filia dotata nõ ſuccedat,nã ſtãte tali ſtatuto, ſi filiæ relicta ſint mille ꝓ dote, nõ poterit illa petere,anteq̃ nubat.nã cũ ſtatutũ poſſit diminuere legitimã & in quãtitate,& in tempore, diſponendo,ꝙ dotata non ſuccedat,& dotata nõ intelligat,niſi matrimonio cõtracto,videtur voluiſſe ſtatutũ diminuere legitimã in tẽpore , ita tenet Bart. in l.Titio centũ.§.Titio genero.ff.de cõdi.& demõ.Pau.de Caſt. in l.qñ in priorib⁹.C.de inoff.teſta.& in auth.nouiſſima.eod.tit.

Raph.

Raph.Cuma.in cõſi.cxxiiij.incip.D.Ant.de Vero.& ꝓſ.xlvj.inci. pater filius.Fran.Aret.in cõſ.xliij.in prin.incip.placet mihi cõclu ſio.Roma.in cõſ.cxxxiiij.Alex.in cõſ.lxvj.in iiij.volu.inçip.circa præmiſſam conſultationẽ.& Iaſ.in d.l.qñ in priorib.& Alexã.in apoſtil.ad Bart.ibi.Georg.Natta in c.quãuis.de pact.in vj.Abb.in conſ.xcij in ij.vol.vbi diſtinguit Calcan.in cõſi.xxvij.Chaſſan.in conſuet.Burg.Pariſ.in conſ.cx. vol.iiij.Gram.conſ.ciuil.cxlv.

25 Declara,nam iſta opinio poteſt ſaluari ſtante communi vſu loquendi.Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcu.in iij.q.

26 Cõtrariam opi.tenuit Richard.Malumb.in diſpu.ſua incip. quã refert,& ſequit Cy.& Bal.in l.ſancim⁹.C.de nupt.qui tenẽt, ꝙ ſtante tali ſtatuto, ſi pater reliquat filiæ infanti mille ſi nupſerit,ꝙ illa mille ſtatim debẽtur filiæ,non expectata cõditione nuptiarũ.quia ſuccedit loco legitimæ,q̃ nõ recipit dilationẽ.& illã deciſio.ſequitur Io.And.in addi.Spec.in tit.de teſta.ſuper rubr.ĩ ver.ſcire debes.& Albe.de Roſ.in ij.part.ſtatutorũ.in q.ciiij.inci. adhuc ex eodẽ themate.Iaſ.in l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti.Abb. n cõſ.xcij.in ij.part. Alex.cõſ.lv.in ij.vo.inci.viſo titulo q̃ſtionis. i& ꝓſ.ccxj.vol.vij.Paul.de Caſt.in d.l.Titio centũ.§.Titio genero. ff.de cõd.& dem.& ꝓſi.vj.incip.ſuper eo de quo q̃ritur.in ij.part. & conſ.xv.incip.viſo dicto puncto.in ij.part.Iaco.de S.Georg.in d.l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſt.Calca.cõſ.50.Soc.in cõſi.lxxv.vol. iij.Alex.conſ.xiij.vol.iij.Aret.in cõſi.xliij.Dec.in cõſ.cvj.Iac.But. & Bal.in d.l.qñ in priorib.Soc.in l.Centurio.ff.de vulg.& pupil. Imol.in l.fi.ff.de cond.inſti.Io.Crot.in c.Raynu.in j.gl.in ij.limit. de teſta.Calca in conſ.xj.Gramma.conſ.ciui.cxlvij.Afflict.ſuper Conſti.Reg.ſub rubr.de ſucceſ.filiorum.nu.41.

Pariſ.in cõſ.xxv.nu.58.qui hanc dicit communem opi.vol.ij.

Et licèt Pau.de Caſt.in conſ.ix.incip.reſpondeo.& cõſ.ccxxv. incip.pro euidentia.in ij.parte,videatur inhærere opinioni Bart. in d.§. Titio genero.

27 Tamen ipſe loquitur ſecũdum ſuam diſtinctionem,ſcilicèt, qñ ſtatutũ ſimpliciter dicit ꝙ filia ſtantibus maſculis non ſuccedat,nõ aũt qñ dicitur,vt in caſu Bar.filia dotata non ſuccedat.& ita poſſunt concordari opi.vt dicit Alex.in conſi.xiij.vol.iij. Cuma.in d.§.Titio genero.vbi ſequitur diſtinctionem Pau.de Caſt. & idem ſequitur Brun.in tract.ꝙ ſtant.maſcul.in xj.arti in ij.q.licèt latè examinet quæſt.

28 Alio modo concordat Lofr.in conſ.xxvj.nu.29.verſic.hoc tamen intelligo:ex mente Alex.in conſ.lvj.vol.ij.vt pars affirmatiua ſit vera in eo quod relictum non excedit legitimam,& pars negatiua habeat locum in eo , quod relictum eſt vltra legitimã.

29 Quintò limita, niſi remota cõditione remoueretur ſubſtantia diſpoſitionis , vt qa à patre relicta ſint filiæ veſtimẽta vidualia,vel centũ ꝓ dote,qa in primo caſu ſi tollas viduitatem , tollis ſubſtãtiã diſpoſitionis:in ſecũdo ſi tollis matrimoniũ,tollis ſubſtãtiã diſpoſitionis. Ita tenet Ang.in d.l.ſi pater.in lect.Floren.& Iaſ.in d.l.qñ in priorib.& Iaſ.in d.l.ſi pater.& Soc.in l.Centurio. in finalib.verbis.ff.de vulg.& pup.& conſ.xcij.vol.j.Ang.in l.ſu⁹ quoque.in prin.& ibi Imol.ff.de hære.inſti.Dec.in d.l.ſi pater.C. de inſti.& ſubſtit.Bertr.in conſi.cxx.vol.j.& conſi.vij.vol.ij.

Contrarium Fab.de Mont.in repeti.authent. nouiſſima.C.de inof.teſtamen.

30 Sextò limita,niſi conditio,ſub qua poſthumus eſt inſtitutus viuo teſtatore puriſicetur.l.cũ poſthumus.& ibi Alex.ff.de libe. & poſthu.& ita tenet Bald.in d.l.ſi pater.in iij.oppoſ.& ix.oppoſ. & ibi Paul.de Caſtr.& Alex.& Iaſ.C.de inſti.& ſubſti.& Iaſ.in d.l. qñ in priorib.in vij.limit.ſed iſta eſt potius limitatio ad dictam l. ſi pater.in qua habetur, ꝙ filius non põt inſtitui ſub conditione non poteſtatiua . quam ad materiam d.l.quoniam in prioribus. in qua tractatur an conditio de legitima reiiciatur.

31 Septimò limita,niſi filio eſſet relictũ minus legitima,& fuerit prohibitus petere , quia tunc talis diſpoſitio nõ reijcitur.Bal. in l.j.C.de iure fiſc.lib.x.& ponit Iaſ.poſt Albe.in d.l.quoniam in prioribus.in vltima limitatione.

32 Sed iſta limitatio eſt falſa, nam etiã talis diſpoſitio reiicitur, & ea non obſtante filius poteſt petere ſupplementum legitimę. vt eſt tex.in §.cęterũ.in auth.vt cũ de appel.cognoſ.Bal.Sal.Pau. de Caſt.& Iaſo.in l.ſi quãdo.§.fi.C.de inof.teſt.& Paul.de Caſt.in l.omnimodo.C.de inof.teſta.& in l.qñ in priorib.C.cod.tit.Bal. in l hac edictali.C.de ſecund.nup.Ang.in l.iubemus.C.ad Treb. Imol.in l.quod de bonis.§.cùm in fideic.ff.ad leg.Falc.Alex.cõſ. lx.vol.j.& voluit Bart.in conſi.xiij.

33 Quinimò etiam ſi adiectum ſit à patre , ꝙ eo caſu quo plus peteret,priuaret eũ relicto, adhuc poteſt reliquum petere.Paul. de Caſtr.in d.l.omnimodò.& in l.ſi quando.§.fina.C.de inoffi.teſtamento.vbi etiam Iaſo.

Contrarium in hoc tenet Bertrand.in conſilio clxxiij.volumine tertio.

34 Octauò limita, qñ grauamen eſſet iniunctũ hæredi ab intestato,vel pupillariter ſubſtituto ipſi⁹ filij impuberis , qa licèt ipſe impubes in legitima grauari nõ poſſit, tñ eius hæres poterit.per tex.in l.ſi fundũ per fideicõmiſſum.§.fi.cũ l.ſeq.ff.de lega.j.& ibi no.Bar.Bal.Ang.Imol.& Paul.de Caſt.Cy.& Bar.in l.extrib.C.de inof.teſta.& ibi Paul.de Caſt Sal.Iaſ.& Bart.in §.fi.in fi.in l.j.ff.de vulg.& pup.vbi Ale.Bal.in l.ſi arrogator.in iij.oppoſ.ff.de adop. Bal.in l.cũ virũ.in ver.q̃ro an ſubſtitutus.C.de fideic.Imol.in ca. Raynutius.in materia pupillaris.in fin.de teſta.Mathes.in ſingul. clxiiij.Guald.caute.xxxiiij.de ſubſti.Pariſ.in conſ.lv.vo.iij.vbi dicit ꝙ nõ in impuberis hæredibus hoc procedit.Mant.cõſ.cxxix.

Sed ẽ̃rium tenuit Raph.in l.ex trib.C.de inof.teſta.& in l.Papinianus.§.ſed nec impuberis.de inof.teſta.vt refert Caccia.in l.p̃cibus.C.de impube.& idem Rapha.in l.cohæredi.§.cũ filię.ff.de vulg.& pup.vt refert Aret.in inſt.de pup.in prin.

35 Nonò limita,vt iſtud ꝙ reijciatur onus, vel cõditio,non habeat locũ,qñ eſſet appoſita conditio caſualis,vel mixta,quia hodie tales conditiones reijciũtur , quinimò teſtm̃ remanet nullũ, & filius dicitur p̃teritus.ita tenuerunt oẽs Doctor.ante Barto.& poſt eũ Bal.in d.l.qñ in priorib.& Bal.& Ang.in l.ſuus quoq;.in prin.ff.de hære.inſti.& Ang.Fran.de Rampo.& Fulg.in l.ſi pater. C.de inſt.& ſubſti.& iſtã partem cõſulendo ſecutus eſt Bar.qui à nemine ponderatur ad hoc,in cõſ.xiij.incip.ex facto propoſito. And.Barba.in apoſtil.ad Bart.in l.ſuus quoque.ff.de hęred.inſti. vbi dicit,ꝙ ẽ̃ Bart.in d.l.qñ in priorib.tenent omnes Doct.antiqui,& moderni,& ꝙ ipſe cõſuluit ẽ̃ Bar.& Soc.in conſ.xciij.vo. iii.& conſ.ſeq.vbi recenſet tenentes primam partem,& tenẽtes aliam.Guido Papæ in conſ.xciij.

36 Cõtrarium verò tenuit ante Bar.Richar.Malumb.in d.l.qñ in priorib.& Bar.in l.ſuus quoque.ff.de hære.inſti.& Sal.in l.qñ in priorib.C.de inoff.teſta.& Paul.de Caſt.in l.ſi pater.C.de inſti. & ſubſti.& ibidem Alex.Iaſ.& Imol.in d.l.ſuus quoque.& in l.fi. ff.de cond.inſti.Cor.in d.l.ſi pater.Soc.in conſ.ccxxxiiij.in ij.par. in ver.ſuſtineri.Bertr.conſi.lxiij.vol.j.

Bertran.qui dicit communem in conſ.cxlvj.vol.j.& in conſil. clxxj.vbi idem dicit.vol.j.& conſi.cxxxv.volu.ij.& conſi.ccxliiij. vol.iij.vbi idem dicit.Grat.in conſ.cxij.vol.ij.

37 Decimò limita,ſecundùm Paul.de Caſtr.in d.l.quoniam in priorib.in fi.in filio,qui fuerat inſtitutus in legitima , & rogatus illam alteri reſtituere,quia ſi illam repudiat,poteſt cogi adire, & reſtituere.l.ita tñ.§.ſi patron⁹.ff.ad Treb.& ibi ẽt hoc tenent idẽ Pau.de Caſt.Rapha.Roma.& Claud.de Seiſel.

Contrarium tenet Alex.in d.§.ſi patronus.

38 XI.Limita ex dictis Cuma.in conſi.xxv.& in conſ.lij.inci.ad primũ queſitũ.& in l.in fideicommiſſaria.ff.ad Treb.& in l.cohęredi.§.cùm filię.ff.de vulg.& pup.vbi tenet,ꝙ ſi teſtator filiũ inſtituerit ĩ maiori portione,quàm ſit ſua legitima , & grauauerit eũ reſtituere id quod accepit cum hoc, vt legitimam nõ detrahat, nã operabitur hæc patris diſpoſitio , vt ſi fructus ex maiori parte percepti aſcendant ad legitimam , teneatur filius integram portionem habitam , & ſic etiã legitimã reſtituere.Cæpol.caut.xxj. Franc.Curt.in conſ.liiij.& conſ.clix.

39 Et iſta limitatio videtur ſumi ex dictis Bar.ĩ l.vt iuriſiurãdi.§. ſi liberi.ver.p̃terea hoc videmus in actione de dote.ff.de opc.lib. vbi pater põt grauare filiã ĩ dote,ſi tantũ dẽ aliũ dẽ ſibi relinquat.

40 Et facit ꝓ iſta opinione quod not.Ioã.Crot.in l.q Romæ.§. duo fratres.nu.68.ff.de verb.obl.verſ.quintus, & vltimus caſus. Curt.in tract.feud.in iiij.par.ver.ex prædicta regula.in fi.illi⁹ ver. vbi ſi emphyteuſis recepta ſit pro ſe, & filiis,poteſt pater eã prælegare vni ex filiis,& aliis in ea præiudicare,quando in recompẽſationem reliquit aliis filiis tantundem de bonis ſuis.

41 Sed iſtam limitationem, licèt neminem inueniam ẽ̃ dicẽtẽ, non puto veram , quia teſtator non poteſt facere, vt filius ſuam legitimam habeat in fructibus tñ,vt no.gl.in l.ſcimus.§.repletionem.C.de inof.teſta.& eſt tex.in §.prohibemus.in auth.de trien. & ſemiſſ.Alex.in l.in fideicom.ff.ad Treb.

42 Imò nec in pecunia tantùm tenetur filius illam accipere. Bar.in l.ſuus quoque.ff.de hær.inſti.Guliel.Bal.Bar.& Doct.oẽs in d.§.repletionem.

43 Et iſtã ſententiam ẽ̃ iſtam limitationem videtur tenere Fab. de Monte in repe.auth.nouiſſima. C.de inof.teſta.Soc.in conſil. lxxxij.n.30.& ſeq.vol.iiij.iſtud ẽt colligitur ex dictis Alex.in l.in fideicommiſſariam.ad Trebel.verſi.dicit etiam.

44 XII.Limita,vbi pater eo caſu,quo duę quartę poſſunt detrahi,diſpoſuiſſet, vt filius legitimã in Trebellianicã imputaret.ita tenet Bald.in d.l.qñ in priorib.Dyn.Ray.Albe.Nico.de Neapo. Imo.Rapha.Cuma.in l.Lucius.§.maritus.ff.ad Treb.Dyn.Nico. de Neapo.& Alex.in l.ſi debitor.ff.ad leg.Falc.Alex.in l.Marcellus.ff.ad Treb.Iaſ.in authent.res quę.C.commu.de leg.Fabia.de Monte in d.auth.nouiſſima.C.de inoff.teſta.

45 Sed iſtã limitationẽ nõ puto verã , quia teſtator nec directè

potest prohibere legitimã, nec indirectè etiam eo casu, quo duæ quartæ sunt detrahendæ.

Hinc est, q̃ nõ põt facere, vt vna tãtũm quarta detrahatur, disponendo q̃ fructus in legitimam imputẽtur, vt no. Bar. in l. q̃ de bonis. in §. auus. ff. ad leg. Falc. & ibi sequitur Alex. seipsum corrigẽs in eo, q̃ ꝓrium tenuerat, in l. mulier. §. cùm proponeretur. ff. ad Trebel. & eandem opin. tenet Paul. de Cast. in l. iubemus. C. ad Treb. Ang. in cons. cxxj. Clau. de Seisel. in l. Marcellus. in princ. ff. ad Treb. Pic. in l. in quartam. ff. ad leg. Falc.

46 Sed tamen etiam in hoc ꝓrium tenet Paul. de Castr. in d. §. cũ opponeretur. vbi ẽt Alex. & Io. Crot. in c. Raynutius. de testa. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verb. oblig. Dec. consil. cccclxxx. Alex. cons. ccl. vol. vj.

47 XIII. Limitat Ale. in cons. ciij. in ij. vol. q̃ bona patris à principio essent acquisita cum aliqua qualitate, quia cũ illa qualitate in legitimam filij transferuntur, etiam q̃ illa qualitas onus contineat, quia satis est, q̃ pater non adiiciat nouum grauamen. Et ista limitatio non videtur habere difficultatem.

48 XIIII. Fallit in vulgari substitutiõe, quæ fieri põt in legitima filij, & facta non reiicitur, per tex. in l. si posthumus. §. q̃ vulgo. ff. de liber. & posth. & ibi illũ tex. ad hoc no. Pau. de Cast. Aret. Alex. & Ias. in l. si filius hæres. ff. de libe. & posthu.

49 Amplia, idem esse in substitutione fideicommissaria q̃ conditio penderet à voluntate sua, Ruin. consi. cxiij. vol. iij.

50 XV. Limita, q̃ licèt in legitima nõ possit apponi onus, tñ q̃ quærimus ꝓ qua parte sustineat filius onera hæreditaria, cõsideratur etiã legitima, dũmodò per hoc nõ minuatur ipsa legitima. ita declarat Soc. per illum tex. in l. j. §. sed si xl. ff. ad Treb.

51 XVI. Limita, nam non habet locũ hæc conclusio in cõditione, q̃ referretur ad personam incertam, sed tantum q̃ refertur ad certam personam. Ita declarat Bar. in l. cõmodissimè. ff. de lib. & posthu. & ibi sequitur Ias. Soc. in cons. lxxxvj. vol. iij.

52 XVII. Limita, vbi relinquitur certa res pro legitima vsq; ad certũ tẽps, & post illud alteri eadem res relinquitur, nã licèt possit agere filius ad supplementũ q̃ hæredem, non tñ reiicitur illud onus, vt videatur habere purè rem legatam, in præiudiciũ legatarij. nam isto casu locũ nõ habet. l. q̃ñ in priorib. C. de inoffi. testa. vt onus reiiciatur. Ita declarat Corn. in consi. cvj. volum. ij.

53 XVIII. Limita, quia reiicitur omne onus per quod diminuit legitima, secus si per tale onus legitima non diminueretur, & ꝓpterea filius si vult legitimam, cogitur adire hæreditatem, vt declarat Claud. in l. quia poterat. ff. ad Trebel.

54 XIX. Limita, quia ẽt in legitima potest filius molestari, q̃ñ fuit institutus in dimidia hæreditatis, & fecit pater q̃ctum de re filij sui, quia tenetur filius approbare q̃ctum patris ꝓ ea parte, ꝓ qua est hæres, licèt habeat ꝓ portione legitimę actionem cõtra cohæredes. gl. in l. cùm à matre. in gl. mag. in fi. C. de rei ven. Bald. ibi, & Ang. & Paul. de Cast. & Sal.

55 XX. Limita, q̃ñ filius consentit oneri imposito per patrẽ in legitima. Ripa post alios per eũ allegatos, in 50. respon. in iij. lib.

56 XXI. Limita, quia prohibitio alienationis ad tempus non reijcitur de legitima. Gual. cau. ij. de var. test. præcep. Hispa. in c. per vestras. in §. sed si filia. nu. 3. de dona. inter vir. & vxor.

57 XXII. Limita in legitima debita ascendentibus, q̃ñ ipsi trãsiunt ad secundas nuptias, & remanent alij filij prioris matrimonij. Io. de Garro. in auth. ex testamento. nu. 19, C. de secund. nupt. & in rub. eo. tit. in xlj. pœna.

58 XXIII. Limita in legitima accepta super bonis feudalibus ex pacto, & prouidentia, quia non potest alienari in præiudiciũ vocatorum in inuestitura. Paris. consi. v. vol. j.

56 XXIII. Limita, si testator reliquerit filio maiorem partẽ bonorũ adiecto onere, & mandauerit, q̃ si non acceptet filius cum onere, q̃ solam legitimam consequatur, nam filius acceptando legatum, onus etiam in parte legitimę videtur acceptare. Maria. Iun. consi. cxxij. nu. 9. vol. j.

60 XXV. Limita, q̃ñ filiæ filij sunt dotatæ ab auo, quia tũc filius potest grauari in legitima. Grat. cons. cxix. in fi. vol. ij.

61 XXVI. Limita, quando tota hæreditas filio cum onere est relicta, nam non potest dicere volo legitimam sine onere. Bero. q. lxxxvij. nu. 10.

62 XXVII. Limita, quia pater stãte statuto filias propter masculos excludente, potest in dote relicta filiæ apponere grauamen, vt decedente ipsa sine filiis dos reuertatur ad masculos. Paul. de Castr. in cons. cxxxiij. Cuma. in cons. cxxiiij. Gual. caut. v. in tit. de libe. inst. Georg. Natta in c. quamuis. de pact. in vj.

63 Cõtrariũ tenuit Bal. in l. fi. in ij. lect. C. de dot. ꝓmis. Anto. de But. in ꝓ. j. in iij. dubio. Laur. ĩ §. cæterũ. inst. de legit. agna. success. Bal. in ꝓ. cl. vol. v. & in l. auia. C. de iure dot. Dec. in ꝓ. cvj. Brun. in trac. q̃ stãt. mascu. in xj. arti. in iij. q. versi. quid autem sit in modo.

64 Tenendo hanc vltimã partẽ tanquã magis cõmunem, Sublimita, quando filia ita specificè cũ iuramẽto consensisset. Dec. in d. consil. cvj. Guald. in caut. v. in fi. de libe. instit. Brun. in tract. q̃ stant. mascu. in xj. artic. in iij. q. Ripa in v. respon. in iij. libro.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Legitima quomodo computanda stante fœmina dotata exclusa à statuto.

1 DVbitatur, an filiæ exclusæ à statuto, q̃ñ sunt dotatæ, vel exclusæ renunciatione propter dotem habitam, computentur in numero filiorum, ita vt legitima masculi nõ censeatur totius hęreditatis portio, quasi si debeatur integra hęreditas exclusis filiabus, sed censeatur portio illius portionis, ac si filius masculus cum filiabus in successione concurreret, & hoc etiã est necessarium vt cognoscatur, an legitima sit triẽs, vel dimidia, quia si sunt plures filij est dimidia, si numero pauciores, est triens, in authent. nouissima. C. de inof. testa. & quidem Bal. in l. vnica. § in primo. C. de cadu. tol. tenet, vt connumerentur ẽt filiæ exclusæ iistis casibus, perinde ac si cum filiis masculis in successione cõcurrerent. & idẽ voluit in l. huiusmodi. §. si Titio. ff. de leg. j. in l. duob. ff. de leg. j. & cons. cccclxxx. inci. statuto cauetur, q̃ filio teneantur. in iiij. vol. & cons. clxxvj. incip. quidam nomine A. in iij. vol. & cõs. xc. incip. proponitur, q̃ Christianus. vol. iiij. & cons. xcix. incip. quæsito primò respondeo sic. vol. iiij. Bar. in l. i. §. penult. in iiij. q. ff. de bon. pos. q̃ tab. Imol. in d. l. huiusmodi. § si Titio. ff. de leg. j. Aret. in l. vnica. in vltimis verbis. C. quando nõ pet. par. & in l. planè. §. si duob. ff. de leg. j. Curt. Sen. cons. v. Soc. in cons. lxxv. vol. iij. Guido Papæ deci. ccxcv. & decis. dxcix. & singul. decix. & ista opinio videtur magis communis, vt per Dec. in consi. dcvij. & ita tenuit consilium Neapolitanum in decis. cxxxviij. in nouis.

Maria. Iun. consil. xxv. vol. j. istam etiam opinionem sensit Sali. in d. l. vnica. §. in primo. versicul. an ideò non admittitur, quia ius petendi. C. de caduc. tollend. Cuma. consil. cxiiij. Corn. in consil. cl. volum. j.

2 Et istam opi. saluat in isto casu, Paris. consi. xxxvj. nu. 29. vol. ij. quando filiæ non essent simpliciter exclusæ, sed essent tantummodò exclusæ fauore masculorum, vbi dicit hanc magis communem. & idem tenet Brun. in tract. quòd stant. masc. in xij. arti. in iij. q. Ruin. in consi. xxxvj. nu. 12. vol iii.

Contrarium, q̃ personæ filiarum exclusarũ non cõsiderentur perinde ac si non essent in rerum natura, & legitima masculorũ sit tantũ habito respectu ad ipsos masculos, & non fœminas exclusas, deducta tamem dote ipsarũ tanquam æs alienum voluit Ang. Imo. & Paul. de Cast. in l. planè §. si duobus. ff. de leg. j. Bald. in l. Papinianus. §. vnde si quis. ff. de inoffi. testa. & ibi Ang. & Ful. & Ang. in ead. l. Papinianus. §. quoniam autem quarta. ff. de inof. testa. & Ang. consi. cv. in fin. & consilio ccc.

3 Cuma. in consi. xxxv. vbi idem tenet in filia exclusa à statuto, licèt secus in filia renunciante. idẽ renet Alex. licèt nõ se firmet, consi. xxx. vol. iiij. Cor. consi. cxix. vol. iij. Soc. in consi. cl. & consi. lxxxiiij. vol. j. Pau. de Cast. in consi. cclxxxvj. vo. j. vbi hoc tenet in successione matris, non patris, Aret. in consi. xix.

Paris. consi. xxv. & consi. xxxvj. nu. 28. vbi hanc dicit magis cõmunem * opin. vol. ij. & cons. liiij. eod. vol. & consi. lv. volumine, iij. vbi dicit istam communem opinionem.

Maria. Iun. dicit istã veriorẽ, & cõmunem, in cõsi. xxv. nu. 13. vol. j. & cõsi. lxvj. vol. ij. & idẽ Ang. in auth. nouissima. C. de inoff. testa. in l. vnica. §. in primo. in fi. C. de cadu. tol. Raph. Cuma. in d. l. huiusmodi. §. si Titio. ff. de le. j. & ibi Pau. de Cast. Ful. in ꝓ. xxvj. Io. Ant. Alex. in ꝓ. clvj. Soc. ĩ cõsi. lxxxij. vo. iiij. Pau. de Cast. ꝓ. lij. incip. sup primo pũcto. vol. j. Cor. in cõs. cccliij. vol. j. Guido Papæ in cons. xcvj. & cõsi. clviij. Soc. cons. cliij. Dec. in consi. ccxcix.

Io. Crot. in l. re coniuncti. ff. de leg. iij. Afflict. super Const. sub rubr. de succes. filio. nu. 55. vbi hanc dicit veriorẽ, & equiorem.

Brun. in tract. q̃ stãt masc. in iij. quæstio. vbi dicit istã cõmunẽ.

4 Ruin. cõs. xxiiij. vol. j. & cons. lij. vol. ij. vbi ampliat, q̃ eo casu, quo filiæ dotatæ sunt exclusæ etiam à supplemẽto legitimæ, ista pars est verior, & magis communis, in consi. xl. vol. iij. & consil. cxviij. numero, 23. vbi dicit communem. & consi. lxxxiiij. vol. iij. & consi. clij. volu. v. vbi dicit communem. Dec. in consi. dcvij. vbi dicit q̃ prima vel. ij. opin. potest teneri, & nõ potest reprehendi qui vnam vel alteram amplectitur.

5 Tertia verò opi. est q̃ filiæ exclusæ cõputantur in numero filiorũ, & faciũt partẽ, sed illud qd̃ eis deberet ratione legitimæ vltra dotem, accrescit filiis masculis, Bal. qui loquit in filia renunciante, in auth. nouissima. C. de inof. testa. Chassa. ꝓ. liij. Pau. Cast. ꝓ. cclxxxvj. in j. vol. Cuma. cõsi. xlv. ĩ fi. Bal. in l. si patruus. in princ. C. de suis, & legi. Corn. cons. cvij. vo. j. Bal. in l. vnica. in vj. q. C. q̃ñ non pet. par. licèt non ita clarè, sed clarius Roma. ibi, in fin. & q̃ non proficiat aliis dicit Alex. in cons. cxcvij. volu. vj. Boer. Decis. ciui. nu. 10. vbi tenet q̃ accrescat hæredibus.

6 Quarta fuit opinio Soc. distinguentis in consil. cl. vol. i. q̃ aut statutũ simpliciter excludit, sed mandat dotari, & tũc filia nõ habetur in cõsideratione, perinde ac si non esset in rerum natura, sed si filia excludatur non simpliciter per statutum, sed ita demũ si sit dotata. & tunc facit partem, & habeatur ac si succederet.

7 Quinta fuit opi. Io. Anto. Alex. in cõs. cxxij. qui distinguebat, vt si fauorabile esset masculis filia computari perinde ac si integraliter succederet, & tũc computetur in numero filiorũ cũ masculis: si verò hoc esset incommodũ filiorũ non debeat computari. & eandem distinctionem sequitur Paris. in cons. liij. vol. iij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Legitima non est filio assignanda in singulis rebus hereditariis.

1 PLures conclusiones ponũt Doct. in illa materia, in quib. reb. sit assignanda filio legitima: quarũ vna est, vt filio nõ debeat assignari legitima in singulis reb. patris, sed in vna, vel duab. arbitrio boni viri, ita voluit Bar. ĩ l. suus quoq;. in fi. prin. ff. de hær. inst. & in l. meminim°. ver. ex his puto. C. q̃ñ & q̃b. quarta pars. li. x. & ĩ l. ĩ quartã. ver. iij. q̃ro, ibi, aut oẽs sunt indiuisibiles. & ibi Ale. vers. cõfirmo p̃ dicta. ff. ad leg. Fal. Bal. in l. scimus. ver. q̃ro pater. C. de inof. testa. Fab. de Mon. in auth. nouissima. n. 119. C. de inof. test. Ale. in l. Marcell°. §. res quæ. nu. 10. ff. ad Treb. & ibi Ias. & Ias. in l. nõ amplius. §. fi. in iiij. no. ff. de leg. j. Abb. ĩ c. Raynald. vers. aut testator. de testa. Pic. ĩ l. in quartã. n. 48. & seq. ff. ad leg. Fal. vbi ẽt Rui. nu. 25. Dec. consi. ccxxvj. n. 9. & seq. & ꝓ. lxxxj. ver. & breuiter. vbi dicit cõem * opi.

Bert. cons. clxxiij. num. 48. vol. iij. in nou. vbi dicit istam cõem. Cor. cons. cclxxxij. vol. j. Cur. Sen. cons. fi. ver. vel rñdemus. Paris. consi. xvj. nu. 69. vol. ij. Io. Ant. Alex. cons. clvj. nu. 10. Rui. consil. lvij. nu. 25. vol. ij. Ias. in l. filium, quẽ habentem. vers. tangit ẽt Bal. C. fami. ercis. Bal. in l. iubemus. ver. item fallit. C. ad Treb. Imol. in l. suus quoque. ver. aduerte etiam. ff. de hęred. instit. Bal. in d. l. suus quoque. ver. item quærit Bart. Ruin. consi. xvij. vol. v.

2 Limita, quia istud procedit, quando hoc filio prodesset, & alteri non noceret, secus si alij noceret assignatio facta in vna re tantum, vt per Ruin. cons. lix. nu. 21. volu. iiij.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Filius non potest vnam rem pro sua legitima eligere.

1 ALia est conclusio, q̃ nõ põt sibi filius eligere vnã rẽ ꝓ legitima. ita Bal. in l. iubemus. ver. ĩtẽ fallit in legitima. C. ad Treb. & cons. ccxvij. ver. alij dicũt. volu. j. Sal. in d. l. filiũ quẽ habentem. vol. vj. ver. & sunt hęc bene põderãda. C. fam. ercisc. Imol. in l. suus quoq;. vers. aduerte ẽt. ff. de hęred. instit. Are. ꝓ. clvj. vbi dicit cõem, quã ẽt sequitur, & dicit cõmu. Pic. in l. in quartã. n. 49. & seq. ff. ad leg. Fal. Curt. Sen. ꝓ. fi. ver. vel respondemus. Rui. cons. lvij. nu. 25. vol. ij. Dec. consi. ccxxxvj. nu. 9. vbi dicit communem. Bolog. in consi. lix. Iaco de Bel. in auth. de rest. & ea quæ par. ver. quæritur iiij. Bal. in l. filium quem habentem. vers. vlterius quæritur. C. fami. ercisc.

2 Contrarium tenet Oldrad. consi. cvij. ver. ad quartã. q. Cyn. in auth. res quæ. in fi. C. com. de le. Bal. ꝓ. cxvij. ver. no. q̃ æquiparo. vol j. Iac. Bu. in l. ij. C. ad leg. Fal. Ang. in l. si noxali. §. cit aut. vertic. sequitur in gl. ff. de pecu. Bal. in l. cũ aliena. ver. extra quæritur. C. de legat. Imo. in l. Marcellus. §. res quæ. in fi. ff. ad Treb. Barb. in c. Raynaldus. de testa. Bal. in l. ij. ver. vel nisi fortè. C. ad leg. Fal. Ro. consil. cclxxxvij. vers. sed præsupposito.

3 Tenendo primam opin. communem, ex ea inferturvt nõ possit filius meliorẽ res eligere pro sua legitima. Iac. de Bel. in auth. de rest. & ea quæ par. ver. quæritur iij. & Bal. in l. filium quem habentem. vers. item dicit Iac. & ibi Sal. ver. dicit tñ Iac. C. fam. erci. Ias. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebe. Fabia. de Mont. in auth. nouissima. nu. 119. & seq. C. de inof. testa.

4 Prout etiam filius non posset bona paterna pro legitima occupare. Ruin. cons. lj. vol. iiij.

5 Primò limita, quia potest filius eligere legitimam in vna re vr banè agẽdo, & arbitrio boni viri. Bal. in l. fi. in j. q. C. de edic. Diui Adri. vol. & in l. filiũ quẽ habentẽ. ver. vlterius quæritur. C. fami. erc. & ĩ l. iubem°. ver. itẽ fallit in lĩa. C. ad Tre. Ale. ĩ ꝓ. cxxv. vo. i.

6 Secundò limita, q̃ potest filius in vna re tñ legitimã consequi, q̃ñ in ea habet voluntatem patris. Bar. in l. in quartam. versi. iiij. quæro. ff. ad leg. Fal. Cor. consi. cclxxxij. nu. 12. vol. j. Abb. in c. Raynald. ver. si verò nihil alienauit. de testa.

7 Tertiò limita, q̃ñ oẽs res essent legatæ, quia si vni tantũ sint legatæ in vna re illi legata potest filius legitimam detrahere, si verò plurib. tũc à singulis legitimã detraheret. Soc. cons. lxxv. vo. j.

8 Quartò limita, nã filius non põt eligere vnã rem ꝓ legitima sua nisi ipse vnã rẽ hæreditariã alienauerit, q̃ alienando illã videtur sibi pro legitima eligere. Bal. in l. iubemus. C. ad Treb. vers. itẽ fallit in legitima. Cy. in auth. res quæ. C. cõmu. de leg. in fin. & ibi Imol. in fi. Pau. de Castr. in l. Marcellus. §. res q̃. in fi. ff. ad Treb. Fulg. cons. j. ver. in quinto. Aret. cons. xviij. vers. his breuiter præmissis, vbi dicit istã esse cõem opi. Guid. Pap. q. dcvj. Corn. consi. cclxxxij. nu. 13. vol. j. Bal. cons. ccxvij. vol. j. Bertr. ꝓ. lix. volu. iij. in nou. Capra cons. xlix. & in consi. xcij. ver. ij. videndũ. Bald ꝓ. cccclxvij. vol. iiij. & in cons. cccxcij. ver. super quarto. vol. iiij. Soc. cõs. xxxvj. in prin. vol. iij. Corn. cons. cxlvj. vers. alius & sic tertius. vol. ij. Alex. cons. iij. ver constat ẽt vltra p̃ dicta. vol. iij. Dec. consi. ccij. nu. 8. & in cons. ccxxxvj. nu. 10. Paris. in cons. xvij. vol. ij.

Cõtrariũ Abb. in c. Raynal. ver. aut nõ pcepit fructus. de testa.

9 Tenendo primã opi. cõem, Sublimita, nisi filius in fraudẽ alienasset. Bal. in l. filiũ quem habentem. versi. & hoc verũ si filius. & sentit idem Bal. in l. iubemus. ver. ego autem do consilium. C. ad Treb. Ang. in l. in quartam. ver. si autem grauatus. ff. ad leg. Falci. Aret. consi. xviij. & idem sentit Bar. in l. Marcellus. §. res quę. ff. ad Treb. ver. sed fideicõmissario. Dec. cons. ccxxxvij. nu. 10.

10 Et no. quia videtur in fraudem filius alienare, si rẽ longè pluris valentem, quàm sit legitima, alienauerit. Bal. in l. magis puto. §. ne passim. ff. de reb. cor. Dec. in consi. ccxxxvj. nu. 10.

11 Declara tamen, q̃ ista fraus in dubio non præsumitur. Imo. in l. in quartam. ver. ad de. ij. ad leg. Falc.

12 Secundò sublimita, quia per alienationem in vltima voluntate nõ fit ista electio, nec datur ista facultas. Gũido. Pap. q. dcvj.

13 Et no. quia nõ põt facere filius vt bona prohibita alienari in legitimam cedant, q̃ñ adsunt alia bona. Soc. in cons. lxxv. volu. j. Ruin. in l. filius fami l. §. diui. ff. de leg. j. & Gram. decis. xciij. nu. 6.

14 Tertiò sublimita, quia res alienata licèt imputẽt in portionem legitimæ, vel Trebellianicæ, non tamen imputatur in portionem, quam iure proprio in re communi cum testatore grauatus haberet. Soc. cons. xvj. nu. 19. & seq. vol. iij.

15 Declara, quia nedum alienata imputãtur in legitimã volẽti filio, sed ẽt eo inuito, adeo q̃ si filius vellet res alienatas redimere ad euitandam imputationem in legitimam, vt de aliis bonis legitimam detrahere possit, hoc ei non conceditur. Angel. in l. in quartam. versic. ad dicta. ff. ad Trebe.

Contrarium Imol. in d. l. in quartam. ver. Tu potes addere.

16 Secundò declara, nam licèt filius, vt suprà diximus, non possit meliorem rem eligere, non potest etiam legitima sibi assignari in rebus deterioribus. Imol. in l. in quartam. ff. ad leg. Fal. Bertr. in cons. lix. volu. iij. vers. & si opponatur.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM

Filius pro sua legitima non habet bona patris hypothecata.

1 SVbsequitur etiã alia conclusio in ista materia, vt filius ꝓ legitima nõ habeat bona patris hypothecata. Sal. in l. filiũ quẽ habentem. versi. quia ex his infero. C. fami. ercisc. Alex. in d. l. in quartã. ver. cõfirmo p̃ dicta. ff. ad l. Fal. & ĩ cõsi. cxvj. n. 18. vol. vj. Aret ꝓ. si. clvj. ver. sed in casu legis, Cor. cõs. cclxxxij. n. 15. vo. i. Bolog. cõs. lix. Fabia. de Mõ. in auth nouissima. n. 119. C. de inoff. testa. Dec. cõsi. ccxxxv. n. 8. Soc. in l. si ex toto. nu. 3. ver. ij. no. ff. de leg. j. Rui. cõsi. xvij. vol. v.

Alex. in cõsi. xxviij. vol. iij. vbi dicit hanc esse cõmunem * opi. Negusa. in tract. de pigno. in ij. par. in iiij. membro. vers. xxviii.

Afflict. in deci. clxij. nu. 4. vbi etiam dicit communem opinio. Rui. in d. l. in quartam. ver. item quæritur. ff. ad l. Fal. & idem videtur sentire Ioan. Ant. Alex. in consi. clvj.

Contrarium Pic. in l. in quartam. nu. 49. ff. ad leg. Falc.

2 Tenendo primã opi. quæ videtur magis cõmunis, limita in re relicta à testatore, quæ succedit filio loco legitimæ, quia tam pro tali re legata, quàm pro supplemẽto illius vsque ad integram legitimam cõpetit filio hypotheca, Fulg. consi. lxxxiiij. ver. illud postremo. Dec. consi. ccxxxv. nu. 8. vsque in fin.

3 Et idẽ est in legitima relicta filio à patre, q̃ in ea filius dicitur habere hypothecã, ꝓpter dispositionẽ paternã. Bolog. ĩ d. cõ. lix.

4 Contrarium de supplemẽto legitimæ tenuit Soc.in l.si ex toto.nu.3.vers.secundò not.ff.de leg.j.Bolog.cons.lix.versi.nõ obstat.Negus.in tract.de pignor.in ij.part.in iiij.membro.vers.xxv.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Legitimam non potest filius eligere in rebus alteri legatis.

1 ACcedit alia etiam cõclusio, quia non põt filius eligere legitimam in rebus alteri legatis ita Bal.in rubr.ff.de re.diuis.ver.sed pone.Alex.in l.Marcellus.§.res q̃.ver.qd aũt in legitima.ff.ad Treb.& in l.in quartam.ver.confirmo p̃dicta.ff.ad leg.Fal.& ↄs.xij.vol.v.& in ↄs.cxvij.nu.18.vol.vj.Soc.in cõs.lxxv.vol.j.Corn.cõs.clxxx.nu.7.vol.iiij.Ias.in l.filiũ quem habentem.versi.limita tñ.C.fami.ercis.Alex.in l.non amplius.§.fi.in fi.ff.de leg.j.Ias.in d.l.Marcellus.§.res q̃.ff.ad Treb.Rui.consi.lvij.nu.23.vol.ij.Fabia.de Mon.in auth.nouissima.nu.120.C.de inof.testa.Pic.in l.in quartam.nu.53.ff.ad leg.Fal.Alex.in l.in rõne.la ij.vers.& adde inquantum.ff.ad leg.Falci.

Contrarium Paul.de Castr.in cons.cciiij.in ij.vol.

2 Amplia, nam idẽ est in aliis rebus ꝓhibitis alienari, in quibus filius eodẽ modo legitimam suam eligere nõ potest.Ias.in l.Marcellus.§.res quæ.ff.ad Treb.Grat.consi.xvij.vol.j.Gram.dec.xciij.

3 Limita, nisi pater omnes res meliores legasset, quia tunc ẽt de reb.legatis posset eligere legitimã fili⁹, quia nõ debet habere legitimã in bonis deteriorib.Alex.in l.Marcellus.§.res, quæ.versi.quod est intelligendũ.ff.ad Treb.& in l.in quartam.ver.intelligo tñ.ff.ad leg.Fal.Ias.in d.§.res, q̃ in fi.ff.ad Treb.Cor.in cõsi.clxxx.vol.iiij in fi.Dec.in cons.lxxxj.Io.Anto.Alex.in cons.clvj.nu.13.

4 Sublimita, quia ẽt in isto casu non ab vno legatario, sed ab oĩb. debet petere filius legitimam suam.Ruin.cons.xvij.vol.v.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Legitima an amittatur ob non confectionem inuentarij.

1 NOn modica est discrepantia inter Doct.in illa q̃stio, vtrum per nõ confectionẽ inuentarij amittatur legitima.& gl.in auth.hoc amplius.C.de fideic.& ibi Iac.But.tenet partem negatiuã ꝙ non amittatur legitima per non confectionẽ inuentarij.& idẽ tenet gl.in verbo, excedãt.vbi Richard.Malum.Cyn.Odofr.& Bart.in auth.sed cũ testator.C.ad leg.Falc.Ange.in auth.hoc amplius.C.de fideic.& idem Angel.in d.auth.sed cũ testator, idẽ tenet gloss.in l.fina.§.si qs aũt temerario.C.de iur.delibe.Paul.de Castr.in auth.hoc amplius, in fi.C.de fideic.& ibi Sal.vbi limitat.idẽ Bal.in l.fi.§.fi.C.de iure delib.& ibi Angel.Paul.de Cast.in d.§.si qs aũt, & ibi ẽt Sal.circa fi.illius.§.& ibi ẽt Alex.& idẽ Ale.in cõs.v.vol.vj.& ↄs.clxv.volu.vj.vbi dicit istã cõem opi.Cor.ĩ cõs.clxxx.vol.iiij.Are.cõs.xliij.vbi dicit istã cõem.& istã esse cõem ẽt dicit Cor.ĩ ↄs.clxviij.nu.3.vol.iij.Spe.& Io.And.in ti.de instr.edit.§.fi.ver.quid de suo.Bal.in l.cũ à matre.C.de rei vendi.in l.j.C.de bon.autho.iud.pos.in l.filiũ quẽ habentem dicit ꝙ oẽs hoc tenent.C.fam.ercis.Rui.cons.lvij.vol.ij.& cons.cxxxv.vol.iij.Guald.caut.xxxvij.de subst.

2 Declara, vt ista opin.quæ tanquam magis communis est tuenda, procedit secundùm Pau.de Cast.in cons.clxxxviij.incip.quia dubia.vers.interdum quærimus.vol.ij.quando legitima non deducitur cõtra legatarios, vel fideicommissarios particulares, sed contra fideicommissarium vniuersalem.

3 Contrariam opin.tenuit in conclus.principali Nicol.de Matarel.& Fulg.in auth.sed cũ testator.C.ad leg.Falci.Ias.in l.fi.§.sin autem.C.de iure deliber.Oldrad.in con.cxxxiiij.Ang.in l.j.§.hęc stipulatio.ff.si cui plusquam per l.Falc.& ibi Imol.Corn.in cons.clxviij.nu.3 vol.iij.dicit istam opinionem de iure veriorem.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Legitima renunciatio non venit in generali renunciatione.

1 ADeo priuilegiata est causa legitimæ, vt omnes Doc. vnanimiter firment hanc conclusionem, vt in generali renunciatione non veniat renũciatio legitimæ, prout est text.in l.si quando.§.& generaliter.C.de inofficio.testament.& ibi Bald.in princip.versicul.& istum.§.allegat etiam Sal.in princip.in versicul.ex quo collige.& versicu.itẽ not.& Pau.de Cast.ver.itẽ quid si pater.ibi, & conclude secundũ Guil.Albe.de Ros.in l.de his.ver.ex p̃dictis colligit.ff.de transact.& ibi Bal.ver.quærit Gul.& Ang.in fin.ver.vltimò dicit hic.& idẽ Ang.in l.iubemus.vers.sed respõde.C.ad Treb.Io.de Ana.ↄs.xc.ver.ex quo ergo.Alex.ↄs.lxix.ver.nec obstat.vo.j.& ↄs.viij.ver.nec obstat si dicat̃.vol.iij.Bart.in l.Papinianus.§.si ↄditioni.in fi.ff.de inoff.testa.Ias.ↄs.clxij.ver.iiij.principaliter moueor.vol.ij.Hispa.in rubri.de dona.inter vir.& vxor.§.xvj.n.16.Ias.ĩ l.de his.ver.iuxta hãc regulã.ff.de trãsa.& in d.l.si qñ.§.& generaliter.ver.secundò no.ex isto textu.C.de inoffi.testa.Alex.ↄsi.lxxxviij.ver.nec obstat si dicat̃.volu.iiij.Gram.deci.cij.nu.88.& n.115.Fulg.cõsi.clxxxviij.in primis verbis.Boer.deci.xiiij.n.6.Rui.cõs.xxvj.in subscriptione.ver.ex quib⁹ infero.Ang.Aret.in §.ij.in fi.vers.vnũ addas.insti.de inof.testa.Barba.in c.cũ oẽs.ver.v.moueor.de testa.& in tracta de præstan.Card.in vij.q.j.par.ver.ex illo tex.Fel.in c.translato.ver.ad idẽ quod no.de cõsti.Hispa.in c.per vestras.ver.facit etiã quod cõsuluit, de dona.inter vi.& vxo.Guido Pap.q.xciij.Barb.cons.xxv.ver.& adduco.vol.j.Chassan.in consuetu.Burg.nu.7.ver.primus est.Dec.consi.cccxcij.nu.4.ver.sed tamen his non obstantibus, ibi, & hoc confirmatur.Curt.Sen.consi.lxxvj.versic.etiam probatur.Tiraq.de iure primog.q.lv.numero 2.

2 Et propterea ob generalem approbationem testamẽti non dicitur exclusus filius à pendente legitima.Anch.in cõsi.clij.ver.legitimam verò.Dec.consi.ccxxxv.nu.4.versi.in iiij.dubio, & latè tradit Paris.qui hãc dicit cõmunẽ*opi.ĩ ↄsi.xliiij.n.36.vol.iij.

3 Primò amplia, idem esse in dote, quia generalis renũtiatio nõ refertur ad dotem.Pau.de Cast.cõsi.lxxiij.ver.vel ꝓprius loquẽdo.vol.j.refert, & sequitur Ias.consi.clxij.volu.ij.ver.similiter in generali renunciatione.Hispa.in rub.de dona.inter vir.& vxor.§.xvj.nu.16.ver.& ideò generali renunciatione.Rui.consil.cxl.versi.ac etiam agis.volu.iiij.Gul.Bened.in repet.c.Raynutius.in verbo, duas habens filias.numero 293.ver.poterit tamẽ filia, de testam.Chassan.in consue.Burgun.nu.28.ver.sed quæro.

4 Et ratio huius ampliationis illa esse potest, quia dos succedit loco legitimæ:vt per Barto.in l.Titio centum.§.Titio genero.ff.de cond.& demost.Pau.de Cast.in l.quoniam in prioribus.C.de inoff.testam.Dec.in consi.cvj.

Contrarium in dote voluit Ruin.consi.lxxix.num.2.ver.hoc igitur sic præsupposito.vol.ij.

5 Secundò amplia, etiamsi in renunciatione renũciatum fuerit iuri dicenti generalem renunciationem non valere, nisi præcesserit specialis:ita Boer.deci.iij.numero,9.

Contrarium voluit Marian.Iuni.consi.cxxxvj.versi.secundò respondetur.vol.j.

6 Tertiò amplia, etiamsi filius promisisset in renũtiatione plus non petere.Ita Bald.in d.l.si quando §.& generaliter.C.de inoff.testa.refert Ruin.consi.lvj.versi.oportet ergo.volum.ij.& idem Ruin.consi.lx.versi.sed his non obstantibus.vol.ij.

Contrarium Pau.de Castr.in d.l.si quando.§.& generaliter.C.de inof.testa.

7 Quartò amplia, etiam si legitima esset vnita cum patrimonio patris, vt considerat Ioã.Crot.reprobando modernos in c.Raynutius.ver.ideò puto aliter, de testa.

Contrarium Ruin.in l.Gallus.§.& quid si tantum.ver.ij.respõdetur.ff.de libe.& posthu.

8 Primò limita stante iuramẽto, quo stãte trahitur renũciatio generalis ẽt ad legitimã, & eius supplementum.Roma.in l.j.§.si quis ita.ff.de verb.obl.nu.33.ver.vltimò inquantũ.Ias.cõs.ccvij.ver.secundò facit.vol.ij.Io.Ant.Alex.cons.xliij.ver.per quæ verba.iuncto ver.& in casu nostro.Dec.in cõs.xxvj.vers.præterea & ij.Alex.consi.clxxxj.ver.& per hoc est responsura.vol.v.Io.Ant.Alex.consi.lxxiij.nu.5.versi.v.præsupposito.

Ripa consi.vj.nu.8.versi.imò cõis.volu.j.vbi attestatur istam esse cõem opin.Gozad.cons.lxix.nu.19.ver.credemus ꝙ per generale.Ripa cõs.v.in fi.ver.ij.dicti filij.vol.iij.Natta in repet.cap.quamuis.ver.aduerte tñ.de pact.in vj.Maria.Iun.consi.59.num.14.vsq; in fi.vol.ij.& cons.cxxxvj.ver.imò magis ad propositionem.vol.j.Gul.Bened.in repet.c.Raynutius.verbo, in eodem testamento relinquens.nu.130.ver.x.limitabitis.de testa.Chassan.in consuet.Burg.Paris.cons.j.nu.103.ver.eo magis.vol.ij.

9 Contrarium sentit Dec.in cõs.cxxx.ver.sed tamen prædictis.Bertr.cons.ix.nu.8.vers.sed ipsa promisit.volum.j.

Gtamm.deci.cij.nume.88.& plurib.seq.vbi dicit istã cõem ex mente Boer.idẽ voluit Franc.in ca.quãuis.vers.fatetur tñ ibi, de pact.in vj.Boer.dec.iij.nu.7.& plurib.seq.Guid.Pap.q.ccccxxvij.Gul.Bened.in repe.c.Raynutius.in verbo, in eodem testamento relinquens.nu.119.ver.vnum tñ mente tenebitis, de testa.& sentit, licèt non se firmet, idem Gul.Bened.in d.c.Raynutius, in verbo, duas habens filias.n.293.ver.quod intelligatis verũ, de testa.

Et

Et Gramma.decis.cj.nu.5.& plurib⁹ seq.ver.itẽ inquantũ.vbi pariter dicit istã *cõmunem opi.Bertrãd.cõsi.xxviij.vol.j.& cõs.lxiij.eo.vol.& cõs.ccix.eo.vol.& cõs.vij.eod.vol.& consil.lxxiij.vol.ij.& cõs.lxxiiij.volu.ij Barb.cõs.lv.n.17.vers.præterea faciat.vol.ij.Curt.senior consi.lxxvj.ver.sic etiam probatur.

Et idem videt̃ esse de mente Ias.in l.si qñ.§.& generaliter.ver.limita p̃dicta.C.de inof.testa.dum se remittit ad no.per eum in l.sed & si qs.§.quesitũ.ff.si quis cau.vbi tenet, ꝙ iuramentũ nõ habet vim specialis expressionis.Bal.ĩ rub.ff.de iureiu.ver.sed dicã.Roma.in l.qui superstitis.n.2.ver.aduertendũ est.ff.de acq.hr̃.Io.Crot.in repet.c.Rainutius.ver.aduerte, qa.de testa.Aret.in l.j.§.si qs ita.ver.adde primò.ff.de verb.obl.Tiraq.de iure primog.q.lv.n.3.ex quib⁹ apparet hãc esse magis * communem opinionẽ.

10 Secundò limita, quando in renunciatione dictum esset, ꝙ renunciabat omnibus bonis paternis, integraliter, & sine diminutione.Ioã Anto.Alex.consi.xliij.versicu.sed maior difficultas est.Paris.consi.xxxvij.nu.42.ver.etiam clausula.vol.ij.

11 Et idem, quãdo filius in renuntiatione promisisset nihil petere de substãtia patris, vt dicit Rui.cõsi.xcvij.ver.secundò videt̃.

12 Et idem est, quando stante prohibitione detractionis legitimæ facta per testatorem filius renuncians promisit seruare omnia, & singula in paterno testamento contenta.Paris.consi.j.nu.104.ver.& etiam, quia.volum.iij.

13 Et idem, quãdo dictum esset per filium renũciantem, approbo testamentum in omnibus, & per omnia, prout in eo continetur.Rui.consi.lvj.nu.11.ver.non obstat, ꝙ tex.vol.ij.

14 Tertiò limita, qñ filius recipiendo illud quod est sibi relictũ pro legitima, ꝓmitteret plus non petere:ita Pau.de Cast.in dict.l.si quando.§.& generaliter.C.de inoff.testa.ponit Marian.iunior cons.cxxij.nu.6.& pluribus seq.maximè nu.21.& seq.vol.ij.

15 Quartò limita, qñ filius habuisset recõpensam legitimę suæ, & illã acceptasset.Maria.iun.in d.cõs.cxxij.n.24.& seq.volum.ij.

16 Quintò limita, quãdo generalis renunciatio nihil.aliud importare posset, quàm renunttarionem legitimæ:ita Marian.iun.consi.cxxxvj.nu.17.versi.nec obstat si dicatur.vol.ij.

17 Sextò limita, qñ renutiatio filij esset facta patre viuente, tũc enim quanuis facta generaliter, ad legitimã trahit̃: Cum.consil.clxxxviij.ver.tamẽ ꝓpter authoritatẽ.Rui.consi.xcvij.vol.j.ver.secundò obstat, dũ dicit̃.per eundẽ in repeti.l.Gallus.§.& quid si tantũ.ver.nõ obstat etiã tex.ff.de lib.& posth.Curt.iunior.consi.x.ver.vel aliter & secundò.Tiraq.de iure primog.q.lv.nu.13.

Contrarium Io.Crottus in cap.Raynutius.versi.alia ratione, & melius.de testamem

18 Septimò limita dictam regulã nõ ꝓcedere in exclusione legis, quia generalis exclusio legis, excludit etiã filiũ in legitima:Ias.in cõs.ccxxj.ver.vnde aduertẽdũ est.vo.iij.Cur.iun.cõs.x.ver.& si quispiã subtilis.Maria.iun.cõsi.xxv.versic.& si dicatur.vol.j.

Contrarium Cuma.consi.clxxxviij.Deci.consi.cccxcij.nu.4.& seq.Rui.consi.xcv.ver.præterea est aduertendum.vol.ij.

19 Sed quia istud, an statutũ excludens à successione excludat etiam à legitima, pendet ab alia quęstione, in qua scribẽtes varia scripserunt, ideo super hoc vlterius non insisto.

De Legitimatione.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Legitimatus per subsequens matrimonium, dicitur verè legitimus.

1 TExtus in c.tanta.qui filij sint legit.ponit dictum & eius limitationem.

2 Dictum est, ꝙ tanta est vis matrimonij, vt per illud filij spurij primo nati legitimi efficiuntur.

Limitatio autẽ est, vt hoc nõ ꝓcedat qñ tẽpore conceptionis mulier non potuisse esse vxor illius.

3 Circa primã partem, ꝙ filij per subsequens matrimonium legitiment̃:dicas ꝙ istã etiã cõclusionem firmãt Ias.& alij, in l.generaliter.§.cũ autem.C.de insti.& substi.& in l.Gallus.in §.& qd si tãtũ.ff.de lib.& posth.Abb.& alij in c.innotuit.& in c.cũ in cũctis.de elect.Tiraq.latè tradit in l.si vnq̃.in verbo, susceperit liberos.C.de reuo.dona.& in tract.de iure primog.q.xxxiiij.

4 Primò amplia, vt ista conclusio ꝓcedat, etiã si matrimonium subsecutũ non fuit verũ matrimonium, sed tantũ putatiuum:ita voluit Ant.de Butrio in c.quod nobis.ver.& per istam Decretalem post Io.Andr.ibi in tit.qui filij sint legi.

5 Cõtrariũ tamẽ, vt nõ legitiment̃ filij iã nati per putatiuũ matrimoniũ subsecutum, quando tempore coitus aderat impedimẽtũ, ꝓpter qd̃ mulier illi⁹ vxor esse nõ poterat:voluit Cald.ĩ d.c.quod nobis.& ibi clarius Abb.& ibi Card.Ale.qui filij sint legi.

6 Cõcorda, quia prima opinio posset sustineri, qñ interuenisset saltem in vno ex coniugibus ignorantia impedimenti.prout in istis terminis loq̃tur Gemi.cons.lxvj.Rota in decis.Cassad.j.de spons.& fuit de mente gl.in c.cùm omnis, in verbo, constituẽte.xxxij.q.ij.Aluaro.in c.j.§.naturales.ver.qd si nascat̃.si de feu.fue.contro.inter domi.& agna.Cur.in cõs.xxvij.Zas.in tract.feu.in vij.parte, nu.88.Hispa.in rubri.de do.inter vir.& vxo.Bertrã.ↄs.ccx.vo.j.aliàs habet locũ secũda opinio, vt per Doct.allegatos.

7 Secũdò Amplia, vt per talem legitimationem censeantur legitimi filij anteà nati, etiam ꝙ tempore matrimonij extent alij filij legitimi, & naturales.Præposi.in c.per venerabilem.§.quod autem.vers.septimus modus.qui filij sint legi.Ange.consi.xvij.& consi.xx.Chassan.in consuetud.Burgund.

8 Tertiò Amplia, vt talis sic legitimatus agnascatur non modo patri sed omnibus siue ascendentibus, siue etiam trãsuersalibus.ita ponunt Docto.omnes suprà allegati in proxima ampliatiõe.

9 Quartò amplia, vt in hoc casu nõ sint necessaria instrumenta dotalia, attẽta iuris canonici dispositiõe, Abb.in c.tãta.in j.nota.& ibi Anto.de But.Anch.Card.& alij, qui filij sint legi.Feli.in c.ecclesia sanctæ Mariæ.de const.& in c.j.de spons.Hippol.in sing.ccl.Parisi.consi.xiij.vol.ij.Ruinus consi.lxxviij.vol.iij.

Deci.consi.cxv.vbi hanc dicit*communem opinionẽ, & ab ea non recedendum in iudicando, & consulendo.

10 Sed dubitant Doct.an hoc sit seruandum etiam in terris Imperij, saltem quo ad successionem.

Et qdẽ Ang.cõs.xxix.tenet in hoc casu necessaria esse dotalia instrumẽta.idẽ voluit Bal.in l.si qua illustris.C.ad Orfi.Car.Alex.in c.tãta.q filij sint leg.Aluaro.in c.j.§.naturales.si de feu.fue.cõtrouer.Cur.iunior q hanc dicit*cõmunẽ opinionem, cons.cccxxxvj.Ruinus cõs.ij.& cõs.ccxj.vo.j.& cons.lxxviij.vo.iij.Maria.iunior, qui hãc dicit*cõmunẽ, in cons.lij.vo.j.& cõs.100.vol.ij.

11 Contrariũ, ꝙ etiã in terris Imperij legitimatio valeat, subsecuto matrimonio absque dotalibus instrumentis:voluit Ias.in l.generaliter.§.cùm autem.C.de instit.& subst.& in l.sed est quæsitum.ff.de libe.& posthu.& consi.ccxxxiiij.vo.ij.& cons.clxviij.vo.iiij.Ange.in §.fi.Insti.de nup.Alexan.in l.ex facto.§.si quis rogatus.nu.19.ad Treb.Felin.in rubri.de sponsalib.nume.6.

Deci.consi.clv.vbi dicit istam*cõmunem opinionem.Parisi.consi.xiij.vol.ij.Ruinus consi.lxxviij.vo.iij.& cons.lj.vo.v.Guli.Mayne.in l.quoties.nu.17.& seq.ff.de reg.iur.

Et istam opinionem secuta est Rota in causa Coloniẽsis matrimonij coram Raynaldo Petrucio de anno.1538.

12 Declara, quia ita demum de iure ciuili sunt necessaria instrumẽta dotalia, qñ supersint alij filij legitimi, & naturales, & nõ aliàs:ita Bald.in l.cùm mulier.C.de do.ante nup.& in l.neq;.la j.in fi.C.de nup.Ang.in l.cõtrahitur.ff.de pig.quẽ refert, & sequitur Hippo.in sing.ccl.Ias.in cõs.clxviij.nu.8.vo.iiij.Rui.ↄs.ccxj.vo.j.

13 Secũdò Declara, quia ista legitimatio etiam cum dotalibus instrumentis non habet locum, quando esset facta, vel in fraudẽ creditorum, vel in fraudem filiorum primi matrimonij:prout declarat Ruinus consi.ccxj.nume.7.vol.j.

14 Quintò Amplia, etiã si aliud matrimoniũ sit intermediũ:Anto.de But.in d.c.tanta.vers.quæro quando matrimoniũ.Ang.in l.nuper.C.de natura.li.Richar.Malũb.in sua dispu.quã posuit Io.And.in reg.sine culpa.de reg.iur.ĩ vj.Bar.ĩ l.bonorũ.ff.rem ra.ha.

Hoc etiam præsupponũt Bald.Sali.& Ias.in l.quoties.C.de rei vend.in illa quæst.an contracto matrimonio fiat legitimatio in fauorem filij naturalis cõtra filios legitimos, & naturales posteà susceptos.Bar.in l.cùm decem.§.fi.ff.de solu.Ange.consi.xvij.& in §.si verò.in auth.quib.mod.natu.effi.leg.Ant.de Ros.in tract.legitimation.Ias.in l.Pomponius.§.quæsitũ.ff.de acqui.posses.& in l.Gallus.§.& quid si tantùm.in ij.lect.ff.de libe.& posthu.& in l.eũ qui ita.§.qui hominẽ.nu.7.ff.de verb.obli.Zasi.in tract.feu.in tit.de success.feud.Guli.Mayne.in l.quoties idẽ.ff.de reg.iur.

15 Sextò Amplia, etiam si pater protestetur, ꝙ per contractũ matrimonij non intendebat filios legitimare.ita Iaco.Zoc.in d.c.tanta.& ibi Card.Alexan.versi.quæro.& sequitur Hispa.in c.per vestras.de do.inter virum & vxo.

Contrarium tenet Rosel.in tract.legitimationis.

16 Septimò Amplia, vt etiã inuiti & ignorãtes, per subsequens matrimoniũ legitimentur:Ange.cõs.cxxvij.Pręposi.in c.per venerabilẽ.§.quod autẽ.nu.17.qui filij sint legi.Hispa.in dicto cap.per vestras.Paris.cons.xij.nu.36.vo.ij.Tiraq.de nobil.c.vj.nu.31.

Cõtrariũ, ꝙ inuiti nõ legitimẽt̃, tenet Ang.in §.& generaliter.per illũ tex.nu.7.in auth.quib.mo.na.effi.sui.Bal.Pau.de Cas.Albe.& alij, in l.benignius.ff.de legib.Ang.Areti.in §.fi.nu.9.Insti.de nup.Mar.Laud.in tract.de legitima.nu.160.Barb.in l.cum acutissimi.n.251.C.de fideic.Nico.de vbal.in trac.de suc.abintest.nu.64.Boer.decis.clx.Gul.May.ĩ l.quoties idẽ.n.97.ff.de reg.iur.

17 Octauò amplia ēt si tale matrimoniū sit factū in mortis articulo: Ioan. And. in regula, sine culpa. in j. q. de reg. iur. in vj. & idē voluit in d. ca. tanta. vbi Ant. de But. & Præpos. Abb. in c. ij. de frigid. & malefic. Alex. ī l. si qs posthumos. ff. de lib. & posth. vbi dicit cōem. Paris. ꝯs. xiij. & ꝯs. xv. vol. ij. Rui. in ꝯs. ccxj. vol. j. & ꝯs. cclxiij. n. 6. vol. iij. Guli. Mayner. in l. quoties idē. n. 22. ff. de reg. iur. Tiraquel. ī l. si vnquā. ī verbo, susceperit liberos. n. 73. C. de reuo. don.

18 Nonò amplia, vt hoc modo legitimati dicantur verè, & propriè legitimi: tex. est in auth. qb. mod. natur. effic. leg. §. j. Paul. de Cast. in l. fin. C. de his, q ven. ætat. impetr. Ant. de Butr. in c. innotuit. de elect. Ias. in l. gñaliter. §. cū aūt. n. 9. C. de instit. & substitut. Rip. in l. si vnquam. in rubr. C. de reuoc. dona. nu. 86.

19 Et ideo licèt aliqui sint legitimi si legitimentur cū clausula, perinde ac si nati essent ex legitimo mr̄onio, tñ non sunt tales nisi per fictionē: Maria. iun. ꝯs. lxv. vol. ij. Quod secus est si ita legitimetur quis per subsequens matrimonium. Rui. cōsi. clxj. vo. ij.

Contra hāc ampliationē tenet Barbat. in l. cum acutissimi. n. 241. C. de fideicom. Paris. consi. xiij. nu. 37. vol. ij.

20 Decimò amplia, vt filij legitimati hoc mō absque aliqua dispensatione possint ad ordines, & ad dignitates ꝓmoueri: gl. in c. innotuit. in verbo, coniugata. de elect. & ibi Compostellan. & Ioan. And. Gofred. in summa de fil. presby. versi. qd si quis natus. & Ant. de But. ver. q̄ro an fili⁹. & ibi oēs Docto. sequunt̄ d. gl. idē voluit glo. in c. tanta. & ibi Anch. ver. q̄rit gl. & Abb. ver. & ꝓ hoc adduco. & ibi Henric. in prin. qui fil. sint leg. Arch. in c. Osius. lvj. distinct. Iacob. de Beluis. in §. dubitatū. in auth. de incest. nupt. Prępos. Alex. in c. lator, q fil. sint legit. Alex. in l. ex facto. §. si qs rogatus. ff. ad Trebell. Ang. Aret. inst. de nupt. Calder. cōs. ij. in titulo, q fil. sint legit. Iaso. in l. gñaliter. §. cū aūt. C. de inst. & subst. & consi. clvj. vol. iiij. Dec. in c. cū in cunctis. in vltimo notab. de elect. & cōsi. clv. Paris. cōsi. xiij. vol. ij. & cōs. xv. eod. vol. Rip. in l. si vnquā. num. 87. C. de reuoc. donat. Tiraq. de iur. primog. q. xxxiiij.

21 Vndecimò amplia, qa legitimati per subsequens matrimoniū succedunt in feudo. Ant. de Butr. in ca. lator. qui fil. sint legit. & ibi Card. Abb. in d. c. tanta. Bal. qui hanc dicit cōem* opi. in ꝯs. cxxix. vol. iij. Præpos. in c. per venerabilē. §. quod aūt. vers. q̄ro vj. principaliter, & vers. septimò q̄ro principaliter, qui fil. sint legit. Iacob. de Beluis. in §. dubitatū. in auth. de incest. nup. And. de Iser. in ca. j. §. naturales. & ibi Iacob. de Beluis. Aluarot. Mart. de Laud. & cōiter alij. si de feud. fuer. cōtrouers. & ibi etiā Afflict. in quinto notab. Alex. in l. ex facto. §. si qs rogatus. & ibi Rip. nu. 84. ff. ad Trebell. Zas. in tract. feud. in titulo, de success. feud. Soc. in cōs. iij. nu. 11. vol. iij. Ias. in l. gñaliter. §. cū aūt. C. de inst. & subst. Trig. in sing. xxxv. Curt. in tract. feud. in iij. par. vers. secūda principalis regula, vbi dicit cōem. & cōs. cxxxvj. Dec. in c. cū in cūctis. de elect. & ꝯs. clv. Chassa. in cōsuetud. Burg. Paris. cōs. xiij. vol. ij. & cōs. xv. eod. vol. Guli. Mayner. in l. quoties idē. n. 14. ff. de reg. iur. Rui. ꝯs. ccxj. vol. j. & ꝯs. xcij. vol. iij. Māt. ꝯsi. xlv. Paris. ī cōs. xlvij. vol. iij. vbi declarat. Boer. deci. cxxiij. n. 4. Tiraq. de iur. primog. q. xxxv. n. 53.

Contrariū vr̄ tenere Hostien. in fi. & Ioa. And. in fin. in d. c. tanta. & Hostien. in c. primo. qui fil. sint leg. Bal. cōs. lxvij. n. 2. volu. v. Ang. in cons. xxix. Barbat. in l. cū acutissimi. n. 241. C. de fideicō.

22 Limita primā opinionē, quæ vr̄ magis cōis, qñ inuestitura feudalis diceret, cōcedo feudū tibi, & filiis ex te legitimè descendentibus, quia tūc nō veniunt legitimati per subsequens matrimoniū: ita Bald. in c. j. §. naturales, si de feud. fuer. cōtrou. Ant. de But. in c. per venerabilem. versi. alius est effectus, qui fil. sint legit.

Cōtrariū voluit Iser. ī d. §. naturales, & ibi Aluar. & Mart. Laud. Præpos. Alex. in c. lator. ver. quæro circa prędicta, q fil. sint legit.

23 Cōcorda istas opiniones, nā aut tempore matrimonij filius erat iā cōceptus, & natus. & tunc procedit opinio Bal. vt succedat in feudo: aut tēpore matrimonij filius erat cōceptus, sed nōdū natus: & tūc procedat ij. opinio, ꝙ nō possit succedere in feudo. ista concordia sumitur ex verbis Curt. in tract. feud. in iij. par. post decimā septimam q. vers. secunda princ. regula.

24 Secūdò limita, quia ista ampliatio ꝓcedit in filiis naturalibus tātū, nō aūt in spuriis: ita Mart. Laud. in d. §. naturales, quē refert, & sequitur Curt. in tract. feud. in loco superius allegato.

25 Nec est mirū ꝙ talis legitimatus succedat in feudo, quia vt dicit Dec. in c. cum in cūctis. per illum tex. de elect. dispositio loquens de filio legitimè nato, verificatur ēt in legitimato per subsequens matrimoniū: & istud tenet glo. in c. innotuit. in verbo, coniugata. de elect. gl. j. in cap. tāta, q fil. sint legit. Boer. deci. clix.

26 Secus autē, si dispositio loqueretur de filio legitimè nato ex matrimonio, Brun. in tract. quòd stant. masc. in xij. artic. in iiij. q. ver. iij. limitatur.

27 Prout etiā videmus. ꝙ licèt alij legitimati nō veniant appellatione legitimè descendentium: tamen secus est in legitimato per subsequens matrimoniū: Ruin. consi. cix. vol. iij. & cōs. clviij. vol. j. & consi. clxiiij. eod. vol. & consi. cviij. vol. ij.

28 Duodecimò amplia, qa taliter legitimatus succedit etiam in emphyteusi. Imo. in l. quod dicitur. ff. de verb. obl. Anch. ꝯs. ccxlj. Ias. in l. generaliter. §. cum aūt. C. de inst. & substi. Dec. in c. cum in cunctis. de elect. Georg. Natt. in ca. quanuis. de pact. in vj. Chassa. in consuet. Burg. Paris. cons. xiij. vol. ij. Hispan. in rubri. de don. inter vir. & vxor. Tiraq. de iur. primog. q. xxxiiij. nu. 54.

29 Sed hoc non habet locū In legitimatis per rescriptū, qui nō admittūtur ad emphyteusim ecclesiasticā. Rui. ꝯs. cl. vo. j. & cons. clxiiij. & ꝯs. clxxxvj. vol. j. & ꝯs. ccxj. vol. j. & cons. lxxij. volum. ij.

30 Quæ limitatio sublimitatur, quia qñ legitimat⁹ est legitimatus cū illa clausula, ꝙ in quibuscunque bonis possit succedere, tunc succedit etiam in emphyteusi ecclesiæ, qñ legitimans habebat talem facultatem. Ruin. consi. xlvij. nu. 5. volu. iij.

31 Decimotertiò amplia, nam in fideicommissis legitimatus ꝑ subsequens matrimonium excludit substitutum sub illa conditione, si decesserit sine filiis legitimis, & naturalibus: & hoc non videtur habere difficultatem, eo quia ēt legitimati per rescriptū excludunt substitutum, vt per Ias. in l. generaliter, qui hanc dicit magis communem opin. in d. §. cum autem. C. de instit. & substit.

32 Et in legitimatis per subsequens matrimoniū tradit Dec. ꝯs. clv. Paris. cons. xiij. vol. ij. & cons. xv. eod. vol. Ruin. qui hanc dicit cōem op. in cons. clxiij. nu. 6. & seq. volu. iij. & cons. vij. nu. 33. vbi idem dicit. vol. j. Rip. in rub. ff. si cert. pet. nu. 3. & in l. si vnquā. nu. 86. C. de reuoc. donat. Boer. decis. clix. nu. 20.

Contrarium tenet Bald. in cons. ccclvij. nu. 2. volu. v.

33 Amplia primam opi. magis communem idem esse si dictum esset, si grauatus decederet sine filiis legitimis, & naturalibus legitimè natis: prout infrà dicetur in v. limita.

34 XIIII. Amplia, nam iste legitimatus per subsequēs matrimoniū stante statuto fœminas excludēte ꝓpter masculos illas excludit: Anto. de But. in c. per venerabilē. ver. sed pōt esse dubiū. q filij sint legi. & idē tenet expresè Paul. de Cast. in ꝯsi. clxxx. vol. j. Bal. in l. eā quā. nu. 26. & in l. cū acutissimi. nu. 7. & ibi Ias. num. 2. C. de fideic. Dec. in consi. lv. & cons. lij. & in ca. cum in cunctis. de elect. Georg. Natt. in c. quāuis. de pact. in vj. Brun. in tract. ꝙ stant. masc. in xij. articul. in iiij. q. Goz. cons. vj. nu. 38. Tiraq. in l. si vnquam. in verbo, susceperit liberos. nu. 82. C. de reuoc. donat. & in tract. de iur. primog. q. xxxiiij. nu. 56.

35 Et hoc amplia etiam si statutum loqueretur de filijs legitimè natis, secundum Paris. consi. xiij. vol. ij. & consi. xv. eod. vol.

Contrarium in hoc casu tenuit Ang. Aret. in §. fin. nu. 14. vers. ex quo sequitur. instit. de nupt.

36 Decimoquintò amplia, vt talis legitimat⁹ habeat q̄relā inofficiosæ donationis: Tiraq. ī l. si vnquā, ī verbo, susceperit liberos. nu. 71. C. de reuoc. donat. & in trac. de iur. primog. q. xxxiiij. n. 55.

37 Decimosextò amplia. nā quoties pōt quis legitimari ꝑ subsequens matrimoniū nō pōt legitimari per rescriptū: tex. est, & ibi glo. in §. sit igitur. in verbo, permittimus. in auth. quib. mod. natu. effi. legit. & ibi no. Bar. & Ang. Bal. in c. illud. num. 3. de ꝓsumptio. Hippol. in sing. cxxx. Ias. qui hāc dicit cōem * opi. in l. Gallus. §. & quid si tantum. nu. 107. ff. de lib. & posthu.

38 Decimoseptimò amplia, vt iste legitimat⁹ rūpat donationē omnium, vel maioris partis bonorū: Ias. in rub. ff. de libe. & posth. nu. 4. & in l. Gallus. §. & qd si tm̄. in ij. lect. nu. 42. ff. eod. Bal. in cap. innotuit. de elect. Boer. decis. clix. nu. 12. Ripa in d. l. si vnquā. nu. 89. & ibi Tiraq. in verbo, susceperit. nu. 71. C. de reuoc. donat.

39 Decimooctauò amplia, vt talis legitimatus rumpat testamētum patris, perinde ac si nat⁹ esset post testm̄: Bal. & Imol. in l. certum. ff. de iniust. rupt. & irrit. testam. Ancha. cons. cccxc. Ias. in l. qui se patris. nu. 15. C. vnd. lib. Tiraq. in d. l. si vnquam. in verbo, susceperit liberos. nu. 80. C. de reuoc. donat.

40 Decimononò amplia, nā ista legitimatio non reuocatur per superuenientiam liberorū: Bart. Alex. Ias. & alij in l. ex facto. ff. de vulg. & pup. Tiraq. de iur. primog. q. xxxiiij. num. 51.

41 XX. Amplia, vt etiam actus medius non impediat hanc legitimationē. Mant. in cons. xlv. prout nec etiam intermediū matrimonium. Tiraq. de iur. primog. q. xxxv. nu. 2.

42 XXI. Amplia, qa ēt si lite pendēte filij fuissent cōcepti, non ꝑ hoc hæc legitimatio dr̄ nulla: Paris. cons. xiij. nu. 34. & ꝯs. xv. vo. ij.

43 XXII. Amplia, vt talis legitimat⁹ admittatur ad retractū. Gul. Bñd. ī repet. c. Raynu. ī ver. & vxorē noīe Adelasiā. n. 181. de testa.

44 XXIII. Amplia, vt filij intelligantur legitimati quo ad omnē effectum successionis: Paris. in ꝯs. xiij. nu. 34. & ꝯs. xv. nu. 2. vol. ij.

45 XXIIII. Amplia, qa ista legitimatio habilitat filios ad successionem paternam omni iure, videlicet, tam canonico quàm ciuili. Ruin. consi. ccxj. nu. 1. vol. j.

46 Primò limita hāc principalē cōclusionē, nā requirit̄, ꝙ mulier ad hoc vt ista legitimatio suū sortiat̄ effectū, sit digna matrimonio: & ideo sec⁹, si mulier esset vilis, vel meretrix: Bal. in auth. itē si qs. C. de natural. libe. Ang. in §. sed & aliud. in auth. qb. mod.

natur.

natur. effic. sui. sequit̄ Cæpol. caut. ccxlvij. Curt. iun. in ꝯs. cxxxvj. Gerar. de Pet. san. in sing. lx. Mart. Laud. in tracta. de legitimatio. n. 158. Maria. iun. cōs. lij. vol. j. vbi hāc dicit cōmunem. Rui. cōsi. xcij. vol. iij. & consi. cxj. nu. 5. vol. j. & consi. cxxviij. in fi. vol. iiij.

47 Contrariū, ꝙ etiamsi mulier sit meretrix, & sequat̄ matrimoniū, quòd filij legitimentur. tenuit Card. Alex. in c. tanta. in vj. q. qui fil. sint legit. gl. in cōsuet. Neapol. & sentit Bal. in l. eā quā. ver. quæro putans. C. de fideicō. Nicol. de Vbald. in tracta. success. ab intest. refert & sequit̄ Ias. in ꝯsi. ccxxxiiij. vol. ij. Hispa. in c. per vestras. de don. inter vir. & vxor. Cassad. decis. j. n. 6. de sponsal. Rip. in l. si vnq̄. nu. 55. C. de reuoc. don. Rui. cons. ccxj. vol. j. & cons. lj. vol. v. Tiraq. de nobil. c. xviij. nu. 22. & seq. & c. xx. nu. 172.

48 Secundò limita, quia requirit̄, vt mulier sit retenta in figura cōcubinatus, Bart. in l. fi. in fi. ff. de cōcubin. sequit̄ Bal. cōsi. ccvj. vol. iij. Ang. consi. xx. Ricard. Malūmb. in l. etsi ꝯ. C. de nupt. & ibi Ang. Anch. in ca. innotuit. in iiij. notab. in resolutione primæ q. de elect. Cæpol. caut. ccxlvij. Ias. ī ꝯs. ccxxxiiij. vol. ij. Cur. Iun. ī ꝯs. cxxxvj. Ant. de Rosell. in tract. legitimat. Guli. Mayner. in d. l. quoties idem. numero, 16 de regul. iur.

49 Et ꝓpterea dicebat Mart. de Laud. ī c. j. §. naturales. si de feud. fuer. cōtrou. ꝙ per subsequēs matrimoniū legitimāt̄ naturales tātū, ñ autē spurij. quē refert, & sequit̄ Curt. ī tract. feud. ī iij. par.

50 Contrariū tenet Io. And. ī regula, sine culpa. de reg. iur. ī sexto. qui intelligit dispositionē. c. tāta. ꝓcedere in quocunq; coitu illicito, dūmodo vxor esse potuisset tp̄e copulæ. Ant. de But. in d. c. tanta. ver. quæro qñ matrimoniū. & ibi Card. ver. & per hæc decidunt̄. & hoc sentit etiam Bar. in l. eū qui. ff. de stat. homin. dum vult, ꝙ sequens matrimoniū nō validè operetur legitimationē prolis, qñ cōiunctio erat omnino illicita. Card. Alex. in c. tanta. in vj. quest. qui fil. sint legit. idē sentit Barto. in l. etsi ꝯ. & ibi Sal. & Cyn. C. de nupt. Lofr. in sum. de fil. presbyt. ver. qd si qs natus sit. Hostiē. eod. tit. §. ij. in fi. Flor. de S. Pet. in q. incip. Baro. ī nono argū. secūdæ partis: Aluaro. in c. j. §. naturales. si de feud fuer. cōtrouers. Abb. ī c. innotuit. sup gl. in verbo, cōiugata. de electio. q̄ gl. sentit istā opin. prout etiā & glo. in ca. qui alij. xxx. q. v. Nicol. de Vbald. in tract. success. ab intest. n. 58. Ias. in ꝯs. ccxxxiiij. vol. ij. gl. pragma. sanct. ī tit. de ꝯnub. in verbo, cohabitare. Dec. ꝯs. clv. qui hāc dicit cōmunem opi. Rip. in l. si vnquā. nu. 55. C. de reuoc donat. Maria. iun. ꝯs. xxxj. vol. ij. Guli. Mayner. ī l. quoties. n. 12. ff. de. reg. iur. Rebuff. in cōcord. ī rubr. de plubl. ꝯnub. ī ver. sexta pœna.

51 Declara, quia ista opin. procedit de iure canonico: & ita loquuntur omnes Docto. superius allegati. & alliud est de iure ciuili. & ideo in materia successionū, in qua attenditur ius ciuile, ista opinio nō seruaretur, secundū Cyn. in l. etsi cōtra. C. de nupt.

52 Tertiò limita, quia nō legitimatur nepos patre præmortuo, si auus cōtrahat matrimoniū cū illa, ex qua filiū susceperat: ita tenet Guli. de Cun. & post eū Bal. in l. benignius. ff. de legib. Paul. de Cast. ī l. j. §. ceterū. ff. de acq. pos. Ant. de But. ī c. per venerabilē. ver. requirit̄ tertio. vbi declarat, q filij sint legiti. Lucas de Penna in l. eos. C. de iis, qui spon. pub. mun. sub. lib. xj. & latè discuit istā opinio. Ias. in l. si is qui pro emptore. numero, 121. ff. de vsucap. Hippoly. in sing. cxxj. Crem. in sing xxxij.

Contrarium sentit. Soc. in l. Gallus. §. si eius. ff. de lib. & posth.

53 Quartò limita, qñ legitimatio fieret ꝑ subsequēs matrimoniū in mortis articulo in fraudē substituti: ꝓut loquit̄ Ang. in l. sed est quæsitū. ff. de lib. & posth. vel etiā in fraudē aliorū filiorū, vt dicit idē Ang. ī l. nuper. C. de natur. liber. Barb. ꝯs. lix. n. 22. vol. ij. Curt. iun. cons. xxvj. Bert. consi. lxiij. vol. iij. Brun. cōs. xv. nu. 17. Rui. cōs. ccxj. & ꝯsi. ccxiij. vol. j. & cōs. clxiij. n. 7. volu. iij. Tiraq. in l. si vnquam. in verbo, susceperit. numero, 74. C. de reuoc. donat.

Contrariū Bald. cōs. cccxix. vol. iiij. Ias. in l. sed est quesitū. ff. de lib. & posth. Fel. ī c. ī præsentia. de ꝓba. Rui. ꝯsil. ccxiij. vol. j. Alcia. in trac. præsumpt. in prin. n. 10. Paris. ꝯs. xij. n. 68. vbi dicit cōem * opin. & cōmunem etiā dicit idem Paris. consi. xiiij. nu. 35. volu. j.

54 Declara primam opi. quę procedit, quādo aliunde cōstaret, quòd in fraudem contraxerit matrimonium, nō autem ex eo solo fraus præsumitur, quòd in mortis articulo quis matrimoniū contraxerit: Ale. in l. si quis posthumos. ff. de libe. & posth. idem sentit Dec. in c. in præsentia. de probatio.

55 Quintò limita, nisi in dispositione diceret̄ de descendentib⁹ legitimis, nā tunc nō cēserent̄ vocati legitimati per subsequens matrimoniū: Bal. in c. j. § naturales, si de feud. fuer. cōtrou. & cōsi. ccclxvij. vol. v. Ant. de But. in ca. per venerabilē. ver. alius est effectus. qui fil. sint legit. Aluaro. in d. c. j §. naturales. Luc. de Penn. in l. eos. in iij. q. C. de iis, qui spon. pub. mun. sub lib. xj. Alex. consi. v. vol. vij. Ias. in l. si is qui ꝓ emptore. ff. de vsuc. Barb. in repet. l. cum acutissimi. C. de fideicom. Goza. consi. xxvj. Lofred. consi. j. n. 49.

Contrariū tenet Abb. in c. tāta, & ibi Ant. de But. ver. q̄ro an legitimatio. qui fil. sint legit. Isern. in c. j. §. naturales. & ibi Aluarot. ver. & qd si inuestitura diceret, & ibi etiā Mart. de Lau. si de feud. fuer. ꝯtrou. Ant. de But. in c. innotuit. & ibi Im. de elect. Curt. sen. consi. xiij. Præpos. Alex. in c. lator. ver. quæro circa prædicta. qui fil. sint legit. Trig. sing. xxxv. Curt. in trac. feud. in iij. par. versi. secūda principalis regula. Dec. in c. cū in cūctis. de electio. & ꝯs. clv.

56 Amplia istam vltimam partem, vt magis conmunem etiā si dictum fuerit, ex tuo corpore legitimè descendentib. Affl. super rubri. de matrimon. publi. contra.

57 Sextò limita, vt conclusio non habeat locū in filiis adulterinis. Bal. in l. ex libera. C. de suis, & legit. Maria. iun. consi. xxxj. n. 44. vol. ij. Guli. Mayner. in l. quoties idem, nu. 9. ff. de reg. iur.

58 Septimò limita in filio furiosi, quia furiosus non potest ꝯtrahere matrimonium. c. dilectus filius. de spōsal. & hanc limitationē tenet Ias. ī l. patre furioso. n. 6. ff. de iis, qui sunt sui, vel alie. iur.

59 Octauò limita, si clericus in minorib⁹ cōstitutus haberet beneficiū tempore, quo filium suscepit, quia tūc filius nō legitimatur per subsequens matrimoniū: Bar. in l. in cōcubinatu. nu. 5. ff. de cōcub. Prepos. in c. per venerabilē. §. quod autem. nu. 12. qui fil. sint legit. Ludoui. de Sard. in tract. legitima. in ij. par. q. iij n. 17. Hispa. in ca. per vestras. §. xxj. nu. 20. de dona. int. vir. & vxor.

Contrarium Bald. in cap. j. §. naturales. si de feud. fuer. cōtrou. & ibi Afflict. nu. 38. Io. And. in reg. sine culpa. ver. j. ego probabo. de reg. iur. in vj. Ant. de But. in d. c. tanta. & ibi Præpos. in vj. q. nu. 12. & seq. Nicol. de Vbal. in tract. success. ab intest. nu. 60.

60 Nonò limita, si mulier, ex qua filius est susceptus, esset infidelis: vt tenent Host. Ioan. And. Præposs. & Abb. in c. tanta. qui fil. sint legit. Mayne. in l. quoties idem. nu. 10. ff. de reg. iur.

61 Decimò limita, quando matrimonium non esset contractū in faciem ecclesiæ, tex. in §. si verò etiam. & in §. seq. auth. quib. natur. effi. legit. in c. cum inhibitio. de clandest. despons. in §. fin. Afflict. in d. §. naturales. nu. 32. si de feud. fuer. cōtrou. Maria. iun. consi. xxxj. nu. 46. vol. ij. Berous q. cvij.

62 Vndecimò limita, nā filius legitimatus ex subsequēti matrimonio nō aufert ius primogenituræ filio iā legitimè nato: Ioan. And. ī regula, sine culpa. qu ēsequūt̄ Anch. Card. Henric. Boich. in d. c. tanta. qui fil. sint legit. Io. Cirier. ī trac. primog. q. xiiij. Alb. in l. cū qs. C. de natural. lib. Alex. in l. Gallus. §. & qd si tantū. & ibi Ias. nu. 89. & Lancelot. Galiaul. n. 80. ff. de liber. & posthu. Alex. in cōs. xxv. vol. j. Ias. in l. quoties. n. 40. C. de rei vendic. Curt. sen. in cōs. lxxiij. nu. 29. Maria. iun. in ꝯsi. lij. nu. 7. vol. j. Boer. decis. clix. Tiraq. ī l. si vnq̄. in vers. susceperit liberos. n. 64. C. de reuoc. don.

Contrarium tenuerunt quam plures Doct. relati per Tiraq. in tract. de iur. primog. q. xxxiiij. quos ibi videas.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Legitimatio per subsequens matrimonium an valeat ignorante vno ex cōiugibus tēpore conceptionis matrimonium inter eos consistere non posse.

1 Limitatio ad præcedentem conclusionem, quæ colligitur ex d. c. tanta, est, quòd ista legitimatio per subsequens matrimonium non operatur, quando tempore conceptionis mulier non potuisset esse vxor.

Circa istam limitationem dubitatur quid si tēpore cōceptionis non posset esse vxor, tamen alter ex coeuntibus ignorabat impedimentum, imo credebat posse subsistere matrimoniū, an ꝓles sic cōcepta subsecuto inter eos matrimonio, legitimet̄.

2 Et quidem glos. in d. c. tanta. in glos. ij si habentur dicta verba: sed primum verius, prout in libris impressis habetur, communiter videtur tenere, quòd sic. & idem sentit ibi Host. in princip. secundæ par. dum sequitur dictum gl.

3 Et quia dictū gl. & Host. posset declarari secūdū iura, quæ allegat, quæ loqunt̄, qñ cōiunctio fuit in figura matrimonij, videlicet tex. in c. ex tenore. eo. tit. & in c. j. de eo qui duxit in matr. quā poll. quę iura ita loquunt̄: vt perpendit in istis terminis Henric. Boich in c. ex tenore. qui fil. sint legit. & sic qñ copula interuenit in figura matrimonij, merito dici posset, ꝙ gl. & Host. nō faciant ꝓ ista parte, sed tantum probent, vt suscepto filio ex coniunctione in figura matrimonij tempore quo non poterat esse vxor,

4 Si postea sequatur verum matrimonium, fiat vera legitimatio filij iam suscepti. quo casu omnes admituntur, prout dicitur in sequenti casu, vt fiat legitimatio.

5 Sed istā opi. expresè videtur sequi gl. in cap. nō omnes xxxij. q. ij. in verbo, cōstituenti. sed illa glo. probaret, si esset vera, etiam nulla cōcurrente bona fide tempore cōiunctionis, qa ibi loquitur de cōiunctione facta per ancillas cū Dño suo ī qua cōiūctione nulla cadebat bona fides, nec vlla ignorantia, & tamē gl. concludit filios effici legitimos. Illud aūt qd gl ibi dicit, qd credebat̄ matrimoniū tenere, respicit illud, qd erat ꝓmissum, vel credebat̄ permissum vno tp̄e plures habere vxores: iuxta tex. ī c. obiiciebat̄. iiij. q. ij. ñ aūt respicit īpedimētū, ꝙ ancilla ñ poterat esse vxor

domini sui: vt dicit tex. ī c.dicat aliqs.xxxij.q.iiij.in quo impedi
mento nulla probabilis ignorantia, nulla bona fides cadere po-
terat, imò præsupponit impedimentum notum & masculis, &
fœminis, quia ancillæ non poterant non esse certæ de statu con-
ditionis domini sui,& dominus de statu ipsarum.
Istam etiam opin.tenet Ant.de Butr.in dict.c.tanta. versi. qui-
dam sunt legitimi.
Tamen etiam Ant.de Butr.non videtur tenere istam partem,
quia ipse in d.versic.aduerte ad vnum. refert gl. & illud quod ex
ea infertur,postea ipse opi.ponit suā, ibi , hæc vera credo , vbi se
remittit ad id quod suprà dixerat: vbi Ant.de But.tenet, vt infra
dicam,illud procedere tantum, quando coniunctio facta in fi-
gura matrimonij dedit causam susceptioni prolis.
Istam partem etiam videtur tenere Cardi.Alex.in c.quod no-
bis.vers.vltimò pone.qui fil.sint legit.
6 Tamen ibi Cardi.Alex.intelligit,quando coniunctio erat sal
tem in figura concubinatus ,quæ coniunctio non est ita odiosa,
prout alia coniunctio non facta tunc in figura matrimonij , vel
concubinatus,& propterea in terminis.c.tanta, legitimatur pro
les suscepta in figura concubinatus , non autem proles suscepta
ex alia coniunctione,vt ibi per Cardi.in iij.not.
7 Sed istā etiā opi.tenet clarè, & apertè decis. Rot.j. de spōs.in
decis.Cassad.vbi dicit istā cōmunē opi.Curt.iun.cōs.xxvij. versi.
nec obstat.tenet istā partē,qui loquitur etiā in concubina,vt pa-
tet in princip. ipsius cons.idem voluit clarè & appertè Gemi. in
ꝯs.lxvj.in tertio dubio.istā opi.videtur sentire Abb.ī.c. qđ nobis.
in fi.q fil.sint legit.vbi dicit nō legitimari antea natos ex clādesti
no matrimonio,qa videntur sciuisse impedimentū , & propter-
ea clandestinè ꝯxisse.& sic inferri pōt ex dictis per Abb.ꝙ si dare-
tur ignorātia probabilis impedimenti,legitimarentur etiā antea
nati,quanuis matrimoniū nō sit verū,& legitimum , sed putati-
uū:tāto ergo magis hoc dicēdū esset,si matrimoniū verū sequat.
8 Contrariū tenuit glo.in d.c.tanta.in gl. ij. si nō habentur illa
verba,sed primū verius:prout fuit additio Io. And.ibi.& istā par
tem sentit Io.And.ibi,quia videtur exigere,vt præcesserit copula
in figura matrimonij.Et ibi Ant.de But.vers.hoc cōpetat doctri.
verā.& Abb.ibi,& istā partē videtur tenere Flo.de S.Petro,in dis
putat.incip.Baro.in j.dubio. in respon.ad c. ex tenore. & ad c.cū
inter.& ita loquitur Bar.in l. eū qui.ff. de stat.homi.Ita Zas.in tit.
de feud.success.Iac.Aluar.in c.j.§.naturales.si de feu. fuer. cōtro.
Hēric.Boich, in c.ex tenore.vers.quādo vterq; parentū est sciēs.
9 Tenendo primam opi. ex ea surgeret limitatio ad secundū
dictū tex.in d.c.tanta,dū ibi dicitur,quòd non legitimatur filius
susceptus in adulterio,vt non procedat,quando alter ex coeūti-
bus ignorabat matrimoniū primū,& sic ignorabat cōditionem
alterius,quòd esset alligatus alteri matrimonio.
10 Secūdò Limita,vt nō procedat,si tempore natiuitatis iam
esset contractū matrimoniū,quia satis est,ꝙ si non tempore cō-
ceptionis,saltē tēpore natiuitatis soboles sit suscepta in matri-
monio:ita Host.in d.c.tāta.in ij.part.tex.in prin.Io. And.ibi:Pet.
de Anch.in xxx.no.Coll.Hēr.Boich in c.ex tenore.q fil.sint legi.
Contrarium Sali.in l.& si contra.C.de nupt.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Legitimatio per subsequens matrimonium non valet nisi facta per Papam,quando inter coniuges non poterat contrahi matrimonium.

1 ALIA Limitatio tradi pōt ad tex.in c.tāta.q fil.sint le-
git.prout aliqui voluerūt,ꝙ nō possit esse vera legiti
matio filij illegitimi,nisi inter patrē,& matrē potuis
set ꝯsistere matrimoniū,vel sit legitimat⁹ ab eo q pōt
super radice matrimonij dispēsare,ꝓut est Papa,q sup matrimo-
nio dispēsat.Paul.de Ca. ꝯs.xxxiiij.nu.6.vo.ij.Cur.Sen.cō. lxxiiij.
vers.veniam⁹ ad quartā. Dec.cōs.cclxxxviij.nu.6. & ꝯsil.cccxxx-
viij.nu.3.& cōs.dlxxix.nu. 1.Cur.Sen.cōs.xvj.nu.48.Host.in ca.ꝑ
venerabilē.vers.si ergo Papa.q fil.sint legi.Bened.de Plūbi.in dis-
put.sua incip.statuto Pisano.Soc.ꝯs.lxv.nu. 8.vol.iij.Paris. ꝯsil.ij.
nu.22.vo.ij.Alex.cons.lxxxvij.vers.ostēditur hoc etiā.vol.ij.Ioā.
And.in c.ꝑ venerabilē.vers.Imperator aūt.q fil.sint legit. Soc. in
rub.de lib.& posth.vers.primū ꝙ legitimatio. Dec.cons. cclxiiij.
nu.3.& cons.cccvij. nu. 10.Gozad.cons.xxxv.nu.6.& ꝯs.xcij.n.7.
2 Tenendo istam opin. tanquam de iure veriorem intellige,
quando matrimonium diuina lege resistente esset impeditū , se-
cus verò si impedimento accidentali , vt quia pater haberet aliā
vxorē.Ias.con.xl.vers.stat ergo ex prædictis.
3 Secūdò Intellige,de legitimatione restitutoria legitimitatis,
secus verò in nouiter collatiua legitimitatis:ita declarat Ant.de
But.in c.per venerabilem.vers.aduerte. Io. And.qui fil.sint legit.
4 Tertiò Intellige,quando legitimatio est simplex , secus si le-
gitimatio sit plena,secundum Gozad.consi.vj.nu.66.
5 Contrarium voluit in principali cōclusiōe Arc.in l.ex facto.
vers.Imperator aūt.ff.de vulg.& pup.Ale.in l.sed si hac.ī §.patro-
nū.el ij.n.6.ff.de in ius voc.Dec.in l.pactū, qđ dotali.nu.15.C.de
coll.& in l.solet.n.7.ff.de iurisd.om.iud.& cōs.lij.Rui.ꝯs.lxvij.nu.
4.ver.vel ij.vol.iij.& ꝯs.lxxv.nu. 14.eod.vol.& cō.lxxvj.n. 14.ver.
non obstat.vol.iij.& cōs.lxxix.nu.3.vo.iij.& con.xciiij.n. 10.ver.
& quāuis Host.vo.iij.Soc.in l.Gall⁹.§.si eius. vers. sed aduerte.ff.
de lib.& posth.& Abb.in c.per venerabilē.nu. 26.& Præpo.in §.
quod aūt.q fil.sint legi.& vers.hæc opinio.& ibi Ant.de But.ver.
ex hoc infert.Bal.cons.xxxvj.vo.ij.Nicol.de Vbal.in tract.succes.
ab intest.n.76.Goza.ꝯs.vj.nu.61.& seq.& ꝯs.xxix.nu.31.in fin. &
seq. Ant.de Rosel.in tract.legi.sub rub.de causa efficiēte.nu. 1. &
seq.& in eo.tra.in ij.li.n. 29.& seq.aliàs sub rub.de causa efficiēti
legitimatio.Principum.& in rub.de legi.effect.n.6.& plurib. seq.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Filij ob bonam fidem parentum iudicātur legitimi.

1 PRopter bonam fidem parentum filij iudicātur legi-
timi.c.ij.vbi Abb.in j.notab.q fil.sint legi.& in c.cum
inhibitio.in ij.no.de cland.despons.& voluit Host.in
d.ca.ij.in j.par.tex.& ibi Ant.de But.Pet.de Anch.in
vij.not.Præpos.Ale.in iiij.not.Bal.in c.j.§.naturales.in fi.si de feu.
fuer.controuer.verb.pone ꝙ non tenet matrimonium. Bar.in l.
auūculo.ff.de condict.sine causa.& in l.eum, qui.ff. de stat.hom.
Dyn. in con. vj.in fi. Curt.Iun.cons.lij. Paris.cons.xv.vol.ij.Rui.
consi.xiiij.vbi declarat.vol.iij.Gram.consi.ciui.lvj.
2 Primò Amplia,etiā data ignorātia vnius ex coniugibus tm̄.
Ita ꝓbat tex.in c.ex tenore , q fil.sint legit. & ibi glos.fi. & voluit
Abb.in d.c.ij.in j.not.q fil.sint legit.Host.in d.c.cū inhibitio.vers.
& qn̄ etiam in facie ecclesiæ.& ibi Ant.de Butr.vers.quandoque
primū.& vers.quæro cū glos.Petr.de Anch.vers.iij.principaliter
quæro.Præpos.Alex.vers.venio modò.& fuit opinio glos.ibi in
vers.ambo.Idē voluit Inn.in c.ex tenore.in fi. verbis.& ibi Host.
& Io.And.super ver.legitima Ant.de But.ī vj.not.& ī ver.aut ma
trimoniū non est clandestinū.Pet.de Anch.in ij.q. Præpos.Alex.
in v.notab.Abb.ibi,in ij.not.Henric.Boich Bal.in l.qui contra.in
iij.q.C.de incest.nupt.glo.in c.j.de eo,qui duxit in matr.quā pol-
luit per adult.sentit Barto.in l.eum, qui.ff.de statu hom. Bertr.in
ꝯs.ccx.vo.j.Rui.consi.xiiij.vbi declarat. vol.iij. Gram.cōs.ciu.lvj.
3 Contrariū,vt nō sufficiat tantummodo ignorātia vnius:vo-
luit gl.in l.qui ꝯtra.C.de incest.nup.in verb.acerrimo.gl.in l.mi-
les.§.penult.in verb.secund.nupt.ff.adult.Ang.in l.auūculo. ff.de
condict.sine causa.vbi tenet,vt non sufficiat etiā bona fides, nisi
concurrat etiam longi temporis spatium in figura matrimonij.
4 Tenendo primā opin.quæ videtur cōis,Amplia, vt ex igno-
rātia vnius tm̄ prouenia t legitimitas filiorū , non modo quo ad
ignorantē,sed etiā quo ad scientē : vt voluit gl.in verb.ambo. in
c.cum in hibitio.de clandest. despons.vbi Inno.in finalibus ver-
bis,& Ant.de But.ibi,quia esset monstrū,vt quo ad vnum tm̄ es-
set filius legitim⁹,& nō quo ad aliū:vbi etiā Præpos.Alex.& Hēri.
Idem voluit gl. in c.cū in captiuitate.in gl.j.xxxiiij.q.j.Petr.de An-
char.in c.cū inhibitio.in iij.q.de clādest.despons.in tit.de success.
ab intest.versi.sed pone,T.contraxit.Alber.Galeot.in Margarita
sua,in titu.de filiis naturalib.in vers.sed pone,q.de facto Alberic.
in d,l.qui contra.qui tenet etiā quo ad successiones in terris im-
perij.Gofred.in summa,in tit.qui fiiij sint legiti.Ias.in consi. clvj.
vol.iiij.& consi.clxviij.vol.iiij.Capr.in consi.cxvij.
5 Contrariū.s.vt quo ad scientem non sint legitimi:tenet gl.in
d.l.qui contra,in fi.in verbo,acerrimo.Hug. & Laur.in c.cum in
captiuitate.xxxiiij,q.j.Petr.de Anch.in cons. ccccj. & ista opinio
seruanda est,quo ad sucessiones in terris Imperij:vt per Cyn.in l.
qui contra.C.de incest.nup.in iij.q. & sentit Ias.in l.auunculo.in
fi.ff.de condict.sine causa.idem voluit Odofred.in d.l. qui cōtra.
6 Declara istam ampliationem , vt procedat sine cōtrouersia,
quando ignorantia est circa factum:vt dicit Abb.in c.ex tenore.
in fin.qui fil.sint legit.
7 Et tanto magis,si concurreret ignorantia iuris , cum quali-
tate facti,vt puta cum lōginquitate temporis.gl.in l.miles.§.pen.
ff.de adul.Abb.in c.referente.qui fil.sint legit.Ias.in l.auūculo.ff.
de cond.sine causa.Ruin.consi.lj.nu.3.vol.v.
8 Sed quando ignorantia est circa iuris dispositionem,gl in d.
l.qui contra.tenet,idem esse.s.filios esse legitimos.& idem sentit
glo.in c.perlatum,qui fil,sint legit.Barto.in l.auunculo.ff.de cō-
dict.sine caus.Ruin.consi.lj.nu.16.vol.v.

Sed

9 Sed Odofr.in d.l.auunculo.tenet,ꝙ nō sunt legitimi,qn̄ vter-
que ignorat ius, sed si masculus scit ius , & fœmina ignorat, sint
legitimi quo ad fœminam.
10 Pro concordia istarum opinionum dici potest , ꝙ ita demū
in hoc casu error iuris excusat,vbi error est probabilis,& non a-
liàs.Abb.in c.per venerabilem.qui fil.sint legit.Idem tenet in ca.
per latum.eod.tit.Ruin.in cons.lj.nu. 16.volu.v.
11 Secundò amplia principalem conclus.vt sufficiat bonā fidē
adesse tempore conceptionis,licet forsan non adsit tempore na
tiuitatis:gl.in d.c.ex tenore.& ibi Abb.in iij.no.etiam si lite pen-
dente sit conceptus,dummodò ante sñiam.Host.in d.c.ex teno-
re.vers.quid ergo si pendente lite.& ibi Ant.de But.versi.& dicit
gl.Io.And.in c.ij.super gl.pen.qui fil.sint legiti.Anto.de Butr.in
iij.oppos.Capra in consi.cxvij.
Contrarium,Marian.Iun.cons.xxxj.vol.ij.
12 Tertiò amplia,vt non obstante iudicis monitione ante sen-
tentiam dicantur esse coniuges in bona fide,Ant.de But.in d.ca.
ij.qui fil.sint legi.& ibi Præpos.Alex.in vlt.nota.
13 Primò limita,qa nō sufficit ignorātia,nisi matrimoniū sit cō
tractū publicè in faciē ecclesię.Ita Ant.de But.in c.ij.in v.no.qui
fil.sint legit.Gofr.in summa,in tit.qui fil.sint legit.Petr.de Anch.
in ꝯs.ccccj.Capra in ꝯs.cxvij.Cur.Iun.ꝯs.lxiiij.idē voluit Host.in
d c.ex tenore.vbi ēt hoc tenet Io.And.& Ant.de But.in fi.& Pet.
de Anch.in ij.q.Abb.in vlti.q.& Cardi.in ij.oppos.ēt sentit hanc
opi.dum dicit ꝙ c.cum inhibitio, ꝓcedit in quocunque impedi
mento.& ibi Præpos.in ij.q.Henric.Boic.& ibi Collectar.versic.
& quid si ambo,& idem voluit Inn.in ca.cū inhibitio.& ibi Col-
lect.ver.nunquid idē.Maria.Iun.ꝯs.xxxj.& cons.lxxxvj.vol.ij.
14 Contrariū,ꝙ tex.in d.c.cum inhibitio,non habeat locū,nisi
in impedimento consanguinitatis,tenuit Gofr.in d.summa,qui
fil.sint legi.in fi.& Vincent.in d.c.ex tenore.& Arch.in c.cum in
captiuitate.xxxiiij.q.j.& Gem.in consil.lxvj.
15 Tenendo primā opi.q̄ videtur cōis,Sublimita,quia si matri-
monium contrahatur in mortis articulo,non requiritur solēni-
tas,de qua in d.c.cum inhibitio:vt per Gem.in d.cons.lxvj.
16 Secundò limita principalem conclusi.in impedimento ser-
uitutis:quia si libera contrahat matrimonium cum seruo igno-
ranter,liberi nō sunt legitimi: ita gl.in d.c.ex tenore.in gl.fi.in fi.
17 Sed ibi Io.And.in fi.tenet,vt legitima sit soboles suscepta ex
matre libera,& patre seruo, qn̄ mater est ignorās.sed si mater sit
serua , & pater liber , & ignorātes ꝯhant,est ēt legitima soboles,
sed nō est libera:& idē sequitur ibi Ant.de But.ver. q̄rit gl.& Pet.
de Anch.in iij.q.& ibi Henric.Boic.in fi.& Præpos.Alex.in fi.
18 Contrariū in hoc tenet Abb.in d.c.ex tenore,vbi dicit,ꝙ nō
est neque libera neq; legitima soboles,si mater est ancilla: & idē
sentit Gofr.in summa,in tit.qui fil.sint legit.in fin.
19 Tertiò limita, qn̄ filij nascuntur post ꝯctum putatiuum ma-
trimonium ex coitu improbato:ita Maria.Iun.consi.xxxj.vol.ij.
20 Quartò limita,quia nō sufficit solus iuris error ad ltiationē
ꝓlis:vt ꝑ Rui.ꝯs.xiiij.nu. 5.vol.iij.vbi hāc dicit magis cōem opi.
21 Quintò limita , quia non præsumitur ignorantia ad effectū
legitimationis prolis in muliere, quæ contraxit matrimoniū cū
altero,qui pri⁹ habebat vxorem , si matrimonium primum erat
publicè,& non occultè contractum,vel erat notorium in loco:
& ita communiter dicebatur,ꝙ alter ex coniugibus prius matri
monium contraxerat.Ruin.consi.lj.nu. 2.vol.v.
22 Declara,quia ignorantia parentum super impedimento ex
eo solo dicitur probata,si matrimonium publicè, & in faciē ec-
clesiæ fuerit contractum.Ruin.consi.lj.nu. 16.vol.v.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM

Infans an legitimari possit per Comitem Palatinum.

1 SI dubitatur,an infans possit legitimari,dicendū est,ꝙ
aut q̄ris an possit legitimari à Principe,& hoc nō est
dubiū,vt tenuit Bar.Bald.& Salyc.in l.iubemus.C.de
emācip.lib.qui loquuntur ꝑ Principis rescriptū,ꝓut
ēt loquitur tex.in d.l.iubemus.& Bar.in l.fi.ff.de his qui sunt sui,
vel alien.iur.Pet.de Anch.in ꝯs.cxlj.vbi dicit,ꝙ si non fuisset sub-
reptitia supplicatio,qa narrantur merita,quæ in infante nō pos-
sunt cōsiderari,legitimatio valuisset.& ita considerat Dec.in ꝯs.
dlxxvj.Curt.Sen.in cons.lxv.Barba.in cōs.xxxiiij.vol.ij.Ias.in ꝯsi.
cxxv.volu.iiij.Fel.in cap.quod super his.de fid.instru.Chassan.in
consuet.Burg.Tiraq.de nobil.capit.vj.nu.28.Rosel.in tract.legi
tima.in secunda parte,sub rubr.de caus.mater.legitim.nu.4.vbi
dicit omnes Doctores communiter ita tenere. Et licet Rom.in
cons.cxciiij.velit contrarium,tamen eius opin.damnatur,vt per
Curt.Sen.in d.cons.lxv.& Barb.in d.consi.xxxiiij. vol.ij.
2 Si autē quæritur an possit legitimari per Comitem Palatinū
habentē potestatē legitimandi filios illegitimos quacunq; labe
infectos:& dicendū videtur,ꝙ non, nisi specialiter sit expressum
in legitimati one,vt ēt infantes posset legitimare:ita tenet Ang.
in d.l.fina.per illum textum.ff.de his,qui sunt sui, vel alien.iur.&
ibi Fulg.idē tenet Ang.in disput.incip.nobilis genere.vbi tenet,
ꝙ in generali facultate Comes Palatin. nō cēsetur habere facul-
tatē legitimādi infantes,& alios, q possunt expresè consentire,
nisi specialiter sit expressum.idem tenet Rosel.in tract.legit.in ij.
par.in rub.de caus.mater.legit.nu.6.Mart.Laud.in disput.sua in-
cip.Auger.Seio.in ver.q̄ro an bastardus infans possit legitimari.
Præpos.Alex.in cap.per venerabilem.§.quod aūt.versiculo,non
inconuenienter quæritur.qui fil.sint legit.Curt.Sen.in cōsi.lvj.
qui dicit istā cōem opin.Soc.in cons.cxcv.Ias.in l.eam quam.C.
de fideic.Franc.Curt.cons.xxxij.Paris.in cons.xv.vol.ij.Rui.cōsi.
lxxij.vol.iij.& consi. 100.vol.iij.& consi.xc.vbi ampliat,volu.j.&
ista videtur magis communis opinio.
3 Pro qua opinione facit , nam per Comitē Palatinū nō potest
inuitus legitimari,secundum Bal.in auth.præterea.C.de nat.lib.
4 Contrariā partē , ꝙ imò infans legitimari possit per Comitē
Palatinum etiam ꝙ specialiter non sit expressum de infante : te-
net Bal.in cons.cciiij.incip.super primo.volu.j.& ꝯs.cv.incip.pri-
mo est videndū.vol.v.& cōsi.cxviij.incip.quidā vxoratus.vol.v.
Paul.de Cast.in ꝯsi.xlj.incip.viso testamento.vol.ij.Flor.de S.Pe-
tro,in sua disput.incip.Baro.in iij.dub.in fi.Barba.in cons.xxxiiij.
vol.ij.Corn.in cons.clxxvij.vol.j.Dec.ꝯsi.lv.& consi.dlxvij.Fulg.
cōs.lxxxiij.& cons.xvj.Ias.consi.cxxv.vol.iiij.Ias.cōs.clvj. vol.iiij.
Maria.Iun.in cons.xcvij.vol.ij.& consi.cliiij.vol.ij.
5 Tenendo primam opi.tāquam magis communē,Limita,qn̄
facultas legitimandi esset concessa Comiti Palatino,vt possit le-
gitimare tam præsentes,quàm absentes , quia tunc in tali legiti-
matione etiam infantes comprehenderentur,vt tradit Ias.in ꝯs.
cxxv.versi.iij.facit.vol.iiij.
6 Secundò limita, si dictū sit , vt possit legitimare quoscunque
spurios,vt per Soc.in ꝯs.iij.vol.iij.Paris.in cōsi.xv.n.53.vol.ij.vbi
attestatur hāc esse cōem.Rui.cōs.cxlix.vol.ij.& cōsi.lxxij.vol.iij.
& cōs. 100.vol.iij.Ias.in cōs.clvj.vol.quarto.Dec.in cons.lv.ver.
primò ergo non obstat.& in consil.cccxvj.vbi hanc dicit cōem.
Goz.in cons.vj.nu.45.Maria.Iun.cons.xcvij.nu.22.vol.ij.
7 Tertiò limita,si habet facultatē legitimādi spurios ex quocū-
que illicito coitu ꝓcreatos.Rui.cōs. 100.n.7.vers.iij.istud.vo.iij.
8 Quartò limita, nisi infans maior fact⁹ ratā habuerit legitima-
tionē.Dec.cons.lv.nu.6.vers.tertiò respondetur.Maria.Iun.cōs.
xcvij.vol.ij.& in consi.cliiij. nu. 8.vbi dicit istam cōem opi.absq;
aliquo ꝯdictore.Rui.cons.lxxij.vol.ij.Dec.cons.lv.vers.iij.respō
detur.& cons.cccxvj.nu.6.& cons.ccclxvij.nu.3.Paris.consil.xv.
nume. 53.vol.ij.Ludou.de Sard.in tract.de nat.lib.sub rub.de le-
gitimatis per rescriptum.nu.4.versi.iij.quæritur.Ruin.qui decla
rat in cons.xc.volu.ij.
9 Quintò limita,quia Comes Palatinus nō pōt infantes legiti-
mare vt eos restituat in patriam potestatem,sed bene pōt hoc fa
cere quo ad abstersionē maculæ.Soc.in l.Gallus.§.forsitan.nu.6.
ff.de lib.& posth.Ias.in cons.cxxv.ver.sed ꝓmissis.vol.iiij.& in ꝯs.
clvj.nu.3.versi.item infans.vol.iiij.& fuit dictū Bal.in cons.cxlvj.
vol.j.Dec.in cons.lv.ver.vnde secundò aliter respondetur.& idē
dicit in cons.clxvij.ver.secundò allegatur.& in cons.cccxvj.ver.
secundò non obstat.Maria.Iun.in consi.xcvij.uu.25 volu.ij.& in
cons.cliiij.num.8.vol.ij.
10 Sextò limita,quando Comes Palatinus haberet plenam , li-
beram,& omnimodam facultatem legitimandi , quia tunc etiā
in isto casu posset legitimare,vt voluit Ruin.in consi. 100.num.
6.versi.tertiò adhuc confirmatur.volum.iij.& sentit Ias.in cons.
clvj.volum.iiij.
11 Tenendo secundam opinionem , declara, vt illa non possit
procedere nisi secuta ratificatione ipsius legitimati.Dec.in cōsi.
lv.versicu.iij.respondetur. & vltra alios suprà citatos allegat Ti-
raquel.in tract.de nobilit.cap.vj.num.29.ad quem pro nunc me
remitto.
12 Et nota,quia etiam inuitus legitimari potest, vt tradit Tira-
quel.de nobilit.c.vj.nu.31.Quod tamen intellige dummodo le-
gitimatio fiat à principe,vt suprà dictum est.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Legitimatio filiorum illegitimorum fieri non potest extantibus legitimis,& naturalibus.

FIR

1 FIrmant cõiter Doct.ꝙ nõ põt fieri legitimatio filiorũ illegitimorũ,ſi extant filij legitimi, & naturales, text.eſt in §.ſi qs ergo. & in §. ſequen.qui incipit, ſi igitur.vbi Bart.& Ange.notant in auth. qbus mod. natur.effic.ſui.gl.in verbo,quibus, in §.& gñaliter. eod. titu.vbi etiã Bar.& in §.ſit igitur licentia.quib.mod.natur.effic.legit.Iac. de Beluiſ.in auth.qb.mod nat.effic.ſui.in princip. verſi.q̃ritur & an legitimati à Principe.Bart.in auth item ſi qs.C.de natur.liber. Bal.in l.ij.q.xix.C.de ſeruit.& aqu.& in l.cũ filius. ff. de teſta.mili.Bal.in auth. præterea.C.de natur. lib.Petr. de Anchar. conſil. ccxlj.ver.ſecundò requirit̃.Paul. de Caſtro cõſ.xxij. vol.ij.Corn. in cõſ.xciij.vol ij.Aret.in §.& qd ſi tm̃.in l.Gallus. verſ. circa tertiũ.ff.de liber.& poſthu.Curt.Sen.ꝯſ.xiij.& in cõſi. xxxv.Alex.in cõſ.clxxxvij.vol.v.Pau.de Caſt.in conſi.clxxx.verſi.poſito autẽ. volum.j.Ruin.cõſ.lxvij.vol.iij.in cõſ.lxviij.vol.iij.Rom. in conſ. cxciiij.verſ.vltimò accedat.Soc.in §.& quid ſi tm̃.nu. 12.Alex.in conſ.lxvij.ver.ad prędicta.volu.j.Dec.cõſ.cccxcij.n.4. & in cõſi. ccccclxxix.in fi.& in conſ.cccvij.n.2.Soc.conſ.ccxij.vol.ij. Boer. deci.ccxl.nu.18.

2 Primò amplia,vt nec Imperator poſſit legitimare filiũ illegitimũ ſtantibus filiis legitimis,& naturalibus. And.de Iſer.in ca.j. §.naturales.ſi de feud.fuer.cõtrouerſ.Alex.in conſ.clxxxvij. vol. v.& conſ.clxxxviij.vol.v Cępol.in conſ.ciuili lxvj.

3 Cõtrariũ Alex.in l.ex facto.verſi. & licet Barto.ff.de vulga.& pupil.& ſentit gl.in dict.§.naturales. dũ dicit ita legitimari poſſe per Principẽ illegitimũ,vt ſuccedat in feudo vel ſolus, vel cum aliis,& ſic iuxta text.q loquit̃,vr̃ gloſ.ſentire,quòd qs legitimari poſſit à principe,vt ſuccedat in feudo ẽt cũ filiis legitimis, & naturalibus.Iacob.de Beluiſ.in authen.quib.mod.natu.effic.ſui. in princip.ver.præterea hic vr̃ caſus.Saly.in auth.itẽ ſi qs.in princ. C.de nat.lib.Ant.de But.in c per venerabilem:verſ.ſi verò fiat,q fil.ſint legit.Iac.Aluaro.in d.§.naturales.ver.quæro cum glo.

4 Sed pro cõcordia dici põt,ꝙ prima opinio procedat,qñ ſimpliciter Imperator ꝓcedit ad legitimationẽ:ſecũda verò opi. ꝓcedat,qñ Imperator ꝓcedit de plenitudine poteſtatis, & cũ clauſula,nõ obſtante.Ita colligitur ex notatis per Ale. in dicto cõſil. clxxxviij.ver.nõ obſtat,vbi dicit Doctores ita cõiter tenere. vo. v.& cõſ.clxxxvj.verſ.nõ obſtat ẽt.vol.v.vbi idẽ dicit.Iaſ.in l.Gallus.§.& qd ſi tm̃.verſ.ſecũdò pro limitatione,ff.de libe. & poſth. vbi dicit iſtã eſſe cõem opi.Iaſ.cõſ.lxviij.vbi idẽ dicit.vol.iij.Pau. de Caſt.conſ.clxxx.ver.& poſito.vol.j.Rui.conſ.lxxxij.vol.iij.

5 Primo limita principalẽ cõcluſ.procedere,qñ filiuſmet petit, & obtinet legitimationẽ:ſecus verò qñ illã petit.& obtinet pater pro filio ſuo naturali,quia tunc poteſt filius illegitimus legitimari etiam ſtantibus filiis legitimis,& naturalibus.Ang.in §.cũ igitur.in authen.quib.mod.natur.effic.ſui, verſ. vltimò habetis. Are.in d.§.& quid ſi tantum.verſ.aduerte tamen. & ibi Io. Crot. nu.61.Alex.in l.ex facto.ff.de vulgari & pupil.verſ. pro Ang.Iaſ. in conſi.lxviij.vol.iij.

6 Et idẽ dicit Rui.conſ.ciiij.nu.8.vol.iij.qñ legitimatio peteretur à filio ex ordinatione patris in teſtamento.

7 Cõtrariũ ẽt in patre legitimante ſentit Petr.de Anchar. in ꝯſ. cclj.Corn.clarè in conſ.ſuo xciij.vol.ij.Cæpol in conſ. ciui.lxvj. Pau.de Caſt.in dicta l.Gallus.§.& qd ſi tm̃.ff.de lib.& poſth. & illud dictũ Ange.nõ audet firmare Alex.in conſil.ſuo. clxxxvij.& conſ.clxxxviij.vol.v.

8 Secundò limita, qa ẽt Comes Palatinus põt legitimare ſtantibus filiis legitimis,& naturalib⁹,qñ hoc habet ĩ facultate ſibi cõceſſa à ſupremo Principe.Bal.in l.cũ filiusfamiliàs. ff.de milit. teſtamẽ.Alex.cõſ.clxxxvij.verſ.& oẽs fatent̃. & conſi. clxxxviij. verſ.qñ in caſu noſtro.vol.v.Pau. de Caſtr.in l.Gallus. §. & qd ſi tm̃.in finalibus verbis.Alex.cõſi.lx.verſ.poteſtas conceſſa.vol.ij.

9 Curt.Sen.cõſ.xiij.n.32.Cæpol.cõſ.ciu.lxvj.n.19.& n. 23.Bal. in l.ij.in xviij.q.ver.itẽ nota ꝙ ſi Papa.C.de ſeruit.& aqu.Alex.ꝯſ. xciiij.ver.& ideo dicit Bal.vol.j.Rui.conſ.lxvij.volu.iij.in conſil. lxviij.vol.iij.

Soc.cõſ.xcv.n.19.& ſeq.vol.iiij.vbi declarat,vt nõ poſſit Comes Palatinus legitimare illegitimos ad ſucceſſionem vnà cum filiis legitimis,& naturalibus,dato ꝙ in facultate ſua dicatur, vt poſſit legitimare filios ſpurios & illegitimos,etiamſi pater eorũ haberet deſcendentes ex ſe de legitimo matrimonio.

10 Secundò declara,qa nõ cẽſetur data talis facultas qñ dictũ ſit,ꝙ legitimare poſſit ſine p̃iudicio ꝓlis legitimæ. Paul.de Caſt. conſ.clxxx.verſ.non propterea.vol.j.Soc.conſ.ccxij.& in d.§. & quid ſi tantum.verſ.ij.limita.de liber.et poſth.

11 Imò per dictam clauſulã facultas dicitur adempta ipſi Comiti Palatino legitimãdi,ſtantibus filiis legitimis,& naturalibus. Rui.conſ.ciiij.vol.iij.& conſi.lxxxviij.vol.iij.

Contrarium Ruin.conſ.lxxv.nu.16.vol.iij.

12 Tertiò declara,qa nõ cenſetur data iſta facultas,qñ dictũ ſit, ꝙ ſtãtib⁹ maſculis legitimat⁹ nõ ſuccedat.Rui.ꝯſ.lxxxviij.vol.iij.

13 Sed cenſetur bñ data facultas,qñ dictũ eſt, ꝙ habeat plenã, & liberam legitimandi facultatem Ruinus conſilio ciiij.volu.iij.

14 Secũdò cenſet̃ data facultas.qñ adiecta eſt clauſula vt poſſit legitimare abſq; tñ preiudicio illorũ, q neceſſariò ſucceſſiſſent, ſi ab inteſtato deceſſiſſent.vt declarat Rui.conſ.100.vol.ij.

15 Tertiò intelligit̃ data facultas,qñ in priuilegio eſt clauſula, nõ obſtantibus legib.qbus cauetur, vt ſpurij legitimari nõ poſſint ſine conſenſu parentũ,filiorũ,& legitimorũ hæredũ. Ruin. conſi.cxxiiij.nu.9.vol.iiij.& conſ.100.vol iij.

16 Tertiò principaliter limita,qñ filij legitimi,& naturales extãtes eſſent aliàs ſucceſſuri:vt declarat Pau.de Caſt.ꝯſi. xxvij.vol.ij.

17 Quartò limita,ſi filij legitimi,& naturales conſentirẽt.Alex. in conſilio xciiij.verſiculo,& propterea dicit.vol.j.Ruin. conſil. lxxxv.volum.iij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Legitimatio illegitimi requirit mentionem filiorum legitimorum, & naturalium.

1 COmmunis eſt cõcluſio,vt in legitimatione filiorum illegitimorũ debeat fieri mentio,ꝙ extant filij legitimi,& naturales.Ant.de Bu. in c. per venerabilem. ver.ſi verò fiat ad inſtantiã filij.q fil. ſint legit.Iaco. de Be..in auth.qbus mod.nat.effic.ſui,in prin.verſi.p̃terea hic vr̃ caſus.Io.And.ĩ add.ad Spe.ĩ tit.de,ſucceſ.ab inteſt.inci.Gofr.ver. itẽ ſcias.Pau.de Caſt.in l.Gallus.§.& qd ſi tm̃.ver.ſed aduerte. de lib.& poſth.& ibi Areti.ver.ꝙ ſi pater.Pet.de Ancha.conſi. ccxlj. verſi.& iſte eſt ſanus intellectus.Ant.de But.cõſ.ij.in princip.Roma.cõſi.cxciiij.ver.ij.dubitat̃.Abb in d.c.per venerabilẽ.verſ.per hoc etiã dico.Pau.de Ca.ꝯſ.xxij.vol.ij.Alex.cõſ.xxv.ver.fortificãtur etiã prędicta.vol.j.& cõ.lxviij.ver.ad idẽ adduco.vol.j. Areti. conſ.clxiiij.ver.circa filios legitimatos. Corn.conſ. xciij.volu.ij. Cur.Sen.in cõſ.xiij.ver.vel ſaltẽ.in cõſi.xxxv.& conſi.xix.Ant.de Roſel.in tract.legit.in rub.de cã formali, incip. mõ videamus.in princ.in verſ.ſecundò requiritur.Dec.in ꝯſi.cclxxxviij.verſ. ij.nõ obſtat.Pariſ.cõſi.iij.nu.16.vol.ij.Cæpol.in cõſ.ciui.lxvj.ver.circa ſeptimũ.Prepoſ.in c.per venerabilẽ.in § quod aũt. verſi. & licèt nõ requiratur.q fil.ſint legit.Ioan.Crot.in l.Gallus.§.& qd ſi tm̃. nu.63.ff.de libe.& poſth.& ibi Ruin.nu.123.Iaſ.ibi, in ij.lect.ver. iij.limita.Alex.conſi.lx.verſi.tertia ratio.vol.ij.Rui.cõſ. xxviij. n. 10.vol.v.& cõſ.lxxj.nu.28.vol.iij.& conſi.cxxiiij.nu.3.vol.iiij. & conſi.lxxiiij.vol.iij.& in conſi.xciij.vol.iij.& in cõſ. xciij. vol. iij. in conſ.xcj.volu.iij.& in conſ.lxxxij.volum.iij.conſi.lxxxj.volumin.iij.

Contrarium Feder.de Sen.conſ.lvij.in princ.Bald.cõſ.lvj.vol. ij.Iaſ.in l.Gallus.§.& qd ſi tm̃.ff.de lib.& poſt.ver.iiij.limita.& cõſi.lxviij.vol.iij.& conſi.cx.vol. iiij.Pau.de Ca.conſil.clxxx.verſic. attamen vt dixi.vol.j.

2 Sed in veritate nec Fede.de Sen.nec Bal.in cõſ.ſuo loquuntur qñ extabant filij,ſed tm̃ qñ extabant nepotes, & ita ipſi expreſsè loquuntur.& Bal.vr̃ facere differentiã,dicens, ꝙ text. authenticorũ loquitur in filio.& nõ in nepote,& propterea ſubdit nulla lege caueri,quòd de nepotibus ſit facienda mentio.

3 Declara hãc cõcluſionẽ procedere nõ ex defectu poteſtatis, ſed ex defectu intentionis,vt per Ruin.conſi.xxviij.vol.v.

4 Primò amplia,ẽtſi legitimatio ſit cõceſſa motu ꝓprio.Ant.de But.in d.c.per venerabilẽ.ver.& hoc credo ẽt.ſentit Cor. conſil. xciij.vol.ij.Soc.in conſi.cxx.ver.non obſtat.volum. iij. vbi quòd talis clauſula in legitimatione non operatur,quãdo eſt defectus intentionis.

5 Secundò amplia,etiamſi filius,cui ſit præiudicium, eſſet filius legitimatus.Soc.in conſilio lxv.verſic. ſecundò probatur ſubreptio.volumine tertio.

6 Tertiò amplia,etiamſi dictum ſit in legitimatione, vt filius legitimatus intelligatur legitimatus ſine preiudicio legitimorũ, quia non propterea ſaluatur legitimatio à ſubreptione,ſi nõ eſt facta expreſſa mentio,quòd extabat filius legitim⁹,& naturalis. Alex.conſi.lx.ver.tertia ratio.vol.ij.

7 Imò clauſula ſine præiudicio prolis legitimæ,videtur ꝓhibere,ne fiat legitimatio ſtãtibus filiis legitimis,& naturalibus.Rui. conſilio lxxxj.in prin.vol.iij.

Contra hanc ampliationem tenuit Ruin. conſil. lxxv. nume. 16.vol.iij.

8 Quartò amplia,vt nec pater poſſit ratificare legitimationem filij naturalis,in qua nõ eſt facta mentio filiorũ legitimorum, & naturalium.Soc.inter conſilia Rui.lxxj.in ſubſcriptione. vol. iij.

Quin

9 Quintò amplia etiam qñ in legitimatione dictum eſſet,vt legitimatus comprehendatur ſub ſtatuto, vel conſuetudine,ꝙ ſtãtibus maſculis fœminæ non ſuccedant:Ruin.conſ.lxxxij.vol.iij.

10 Sextò amplia,etiãſi dictum ſit,ꝙ cũ filiis maſculis legitimis, & naturalibus ſuccedat legitimatus: Ruin.conſ.lxxxij .vol. iij. & conſil.cxxiiij.vol.iiij.& ante eũ voluit Ale.in conſi.lx. verſiculo, tertia ratio.vol.ij.

11 Primò limita,nã pater faciens legitimare filium ſuum nõ debet facere mẽtionẽ in priuilegio legitimationis, ꝙ extãt agnati, qui lædi poſſint ex ipſo actu legitimationis. Paul. de Caſtro in l. Gallus.§.& qd ſi tm̃.verſ.ſed aduerte.ff.de liber.& poſthu.Socin. in dicto §.& qd ſi tm̃.verſi.quarta cõcluſio. vbi dicit iſtud cõiter teneri per Doctor.Federic.de Sen.in cõſi.lvij.Bald.conſi.lvj.vol. ij.& cõſi.cv.vol.v.Prępoſ.in cap.per venerabilem.§.ꝙ aũt.verſic. ſed cũ legitimatio,qui fil.ſint legitimi.Iaſ.cõſ.lxviij.vol.iij.& ꝯſi. cx.vol.iiij.Galiaul.in d.§.& qd ſi tm̃.Nic.de Vbal. in j.part.tracta. ſucceſſ.ab inteſt.Soc.conſ.xcv.vol.iiij.& conſ.xlvij. eod. volum. Deci.conſi.cccxciij.Chaſſa.in conſuet.Burg.Pariſ. conſ.xiij.vol. ij.Maria.Iun.conſ.cxlij.in fi.& ſeq.Boer.deciſ.cxlj.

Cõtrariũ,ꝙ ſit facienda mentio agnatorũ etiã in patris legitimatione,hoc tenet Anto.de Butr.in c.per venerabilẽ,q fil.ſint legit.Paul.de Caſt.in cõſ.clxxx.incip. ſuper eo quod primo loco q̃ritur.vol.iij.Soc.in cõſ.cclj.ver.corroborantur præmiſſa.Alex. in conſi.xxv.& cõſ.lxvij.vol.j.Pet.de Anch.ſentit in conſ.cccxx. Cur.Sen.in cõſ.xxxv.& conſ.xix.ver.capio tertiũ quæſitũ.Ioan. Crot.in §.& quid ſi tm̃.ver.iij. limita. Chaſſa. in conſuetud.Burgund.Marian.Iunior conſi.cxlij.Roſell.in tract.legitim. in tit. de cauſa forma.legitim.§.modò videamus.in princip.

12 Pro cõcordia diſtingui poſſet,nã aut quæritur an ſi nõ ſit facta mẽtio agnatorũ valeat legitimatio,vt ẽt patri ſuccedatur: & dicendũ eſt,ꝙ ſic,& ita ꝓcedat prima opinio: aut an legitimatus poſſit ſuccedere agnatis,vel cognatis, & tunc ſi nõ eſt facta mẽtio agnatorũ,vel cognatorum,nec ipſi agnati,uel cognati legitimato,nec legitimatus ipſis ſuccedere poterit.Iſta declaratio ſumitur ex notat.per Iacob.de Beluiſ.in §.ij.in auth.quib.mod.nat. effic.ſui.Alex.conſ.lxvij.vol.j.Soc.in §. & quid ſi tantum. verſic. quarta & vltima.& cõſi.xcv.vol.iiij.Dec.cõſilio cccxciij.& cõſi. cccvij.in fi.& conſilio ccclxvij.

13 Secundò limita,quia ſtante clauſula non obſtantibus,nõ eſt neceſſaria mentio filiorum.Iaſ.in dicto conſ.lxviij.vol.ij. & cõſi. cx.vol.iiij.& conſ.clxxxiiij.vol.ij.verſ.ij.reſpondetur.

14 Sed iſta limitatio non eſt vera.quia clauſulæ ſimiles nõ operantur in ignoratis, vel in his quę ſunt facti, quæ Papa ſeu princeps p̃ſumitur ignorare:vt dicetur infrà in cõclu. noſtra prima, in tit.de Clauſul.eo.li.& in terminis noſtris ponit Cępo.cõſ.ciu. lxvj.verſicul.nec obſtat,ſi dicatur.

15 Et in clauſula nõ obſtante,ponit Bald. in l. eam quam. C.de fideicom.verſ.ſed pone.

16 Ratio eſt,nã ſimiles derogationes generales nõ operantur, niſi in ſpecificatis.Rui.conſi.lxvj.vol.iij.

17 Et idẽ ſtãte clauſula ex certa ſcientia,voluit Soc. inter ꝯſilia Ruin.lxxj.in ſubſcriptione.vol.iij.Bert.conſi.cx. volu. iij.in nou.

Contrarium in clauſa ex certa ſcientia, tenet Barba.cõſ. xlix. nu. 5.vol.iiij.cum multis aliis pro vtraque parte per nos cumulatis infrà in tit.de clauſ.in ij.limitat.

18 Tertiò limitatur,qñ legitimans exprimeret , ꝙ legitimatus ſuccedat etiamſi patri ipſius legitimati naſcerentur poſt legitimationem alij filij legitimi,& naturales:ita Iaſ.in d.cõſ.clxxxiiij. ver.expreſſio ergo aliorum.vol.ij.

19 Quartò limitatur,qñ extaret filia,quæ ſtãte ſtatuto,vel aliàs eſſet excluſa à ſucceſſione.Iaſ.in conſ.lxviij.ver.vj. principaliter. & ver.iiij.notabiliter.vol.iij.

20 Quã limitationẽ crederẽ verã eſſe, qñ filia etiam nõ ſubſecuta legitimatione filij illegitimi, vt puta propter exiſtentiã cognatorũ,vel aliàs fuiſſet excluſa,quaſi tũc nõ interſit ipſius filię, fieri legitimationẽ,vel ne.Paul.de Caſt.in conſi.xxvij. volu.ij.in-

21 cip.dicẽdum eſt dictam hæreditatẽ. vel quia fœminæ eſſent omninò inhabiles ad ſuccedendum,vt in feudo: & ita loquitur Ruin.conſi.xxxvj.nu.4.vol.j.

22 Sed quando ipſa omninò ſucceſſiſſet,ſi nõ eſſet facta legitimatio filij illegitimi,tunc cũ ratio præiudicij ipſius filiæ,propter quam de ea fieri debeat mentio,locũ habeat,& ideo etiã diſpoſitio eadem locum habere debet.

23 Et propterea filiã legitimã,& naturalẽ citandã in legitimatione filij illegitimi,qñ ex legitimatione filij illegitimi per ſtatutũ excluditur ipſa filia vel in totũ à ſucceſſione, vel legitima ei diminuitur:dicit Soc.in l.Gallus.§.& quid ſi tm̃.verſ.iij.& vltima concluſio.de lib.& poſth.Dec.cõſ.cccxciij.n.7.Cur.Sen.ꝯſ.xviij.

24 Imò fieri debet mentio de ſtatuto excludẽte fœminas, ſi pater ab inteſtato decedit,vt per Ruin.cõſ.lxxv.vol.iij. Et ſic in caſu ſuo opinionẽ Iaſ.in d.conſ.lxviij.vol.iiij.non puto veram.

25 Quintò limita,nã licèt nõ fuerit facta mentio legitimorũ,& naturaliũ in legitimatione,tñ valet ipſa legitimatio in ſubſtãtia, ſed ipſis legitimis,& naturalibus nõ præiudicat.Ruin.conſi. ciij. verſic.quibus etiam nõ obſtantibus.vol.iij.& conſ.lxxxvij.nu.6. vol.iij.& conſ.lxxxj.nu.8.vol.iij.& conſ.lxxx.nu.16.vol.iij.& cõ. lxviij.vol.iij.& cõſ.xciij.vbi declarat.vol.iij.& conſ.lxxxiiij.volu. iij.& conſi.lxxxj.vol.iij.& conſi.xxviij.vol.v.

26 Sextò limita,dummodo filij legitimi,& naturales, in quorũ præiudicium cedit legitimatio,declarauerint,quòd volebant legitimationẽ eſſe nullam.Ruin.conſi.xciij.nu.8.vol.iij.quia aliàs non eſſet nulla:vt ibi per eum.

27 Septimò limita,qñ legitimatio facta eſſet cũ clauſula,omni meliori modo,etiam in præiudicium quorumcunque legitimorum,ſecundum Ruin.conſi.lxviij.vol.iij.

28 Octauò limita qñ per ſtatutum fœmina eſſet excluſa ſtantibus filiis maſculis:& legitimans qui de ſtatuto cenſetur habere notitiam, expreſſè legitimaret cum facultate,vt comprehenderetur legitimatus ſub quolibet ſtatuto faciente mentionem de filio legitimo,& naturali:ita Ruin.conſi.lxviij.vol.iij.

29 Nonò limita,qñ ſpecialiter eſt derogatum legibus prohibẽtibus legitimationes fieri ſtantibus filiis maſculis,& naturalibus. Ruin.conſ.lxviij.vol.iij.

30 Decimò limita,qñ legitimans,qui poteſt legitimare in præiudicium filiorum diceret ſe legitimare in præiudicium quorũcunque.Ruin.conſ.lxxxij.vo.iij.

31 XI.Limita,qñ notoriũ eſſet patrẽ habere filios legitimos,& naturales in loco factæ legitimationis.Ruin.cõſ.cxxiiij.volu.iiij.

32 XII.Limita in legitimatione facta per ſubſequens matrimonium.Boer.deciſ.clx.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Legitimatio non dicitur,ſed diſpenſatio,quando filius particulariter habilitatur.

1 MAgis cõiter tenent Doctores, vt nõ ſit legitimatio, ſed diſpenſatio ſi filius illegitimus non habilitatur vniuerſaliter,ſed particulariter quo ad quædam.ita Paul.de Caſtr.in l.ſed ſi hac.in §. patronũ. el ſecũdo. ff.de in ius voc.verſi.& prædicta allegaui.& in l.j.C.de iur.annul. aur.ver.vltimò dubitari vidi,& ĩ l.ſi ab eo.C.de legit.hæred. verſ. breuiter dic.& ĩ l.pactũ quod dotali.C.de coll.ĩ fi.& ĩ l.ſolet.ff.de iuriſ.omn.iud.Aret.in l.ex facto.ff.de vulg.& pup.ver.pro declarõne iſtius articuli.ibi,ſed ipſe.Soc.in rubr.ff.de lib. & poſth.ver. primũ.& Prępo.Ale.in c.per venerabilẽ.§.quod aũt.ver.requirit̃ & vj.qui fil.ſint legi.Anch.in cõſ.ccxlj.in princ.& verſ.itẽ vt dixi. Alex.conſi.xxix.volu.iiij.& conſi.clxxiiij.vol.vij.& conſ.clxxxix. vol.v.& cõſ.xxv.ver.& facit.vol.j.& idẽ Alex. in d.l. pactũ quod dotali.ver.facit etiã tex. C.de coll.Iaſ.in l.ſed ſi hac. §. patronũ.ff. de in ius vocan.Cor.cõſ.xxxiiij.ver.item licet Papa.vol.j.Ant. de But.in c.per venerabilẽ.verſi.differt etiã in alio.qui fil. ſint legit. Pau.de Caſt.conſi.xxxiiij.vol.ij.Curt.Sen.in cõſ.lxxiiij.n.22.Cæpo.in conſi.ciui.lxvj.ver.nõ obſtat ſi dicat̃.& caut.cxiiij.Dec.cõſ. cclxxiiij.nu.3.Goz.cõſ.xcij.n.5.Rui.cõſ.lxxix.n.10.vol.iij. Chaſ. in cõſuet.Burg.Corn.cõſ.ix.n.5.vol.iiij.q dicit,ꝙ de ſtylo Curię Romanæ nõ fiunt legitimationes,ſed tñ diſpenſationes, qa apponit̃ clauſula,ſine p̃iudicio venientiũ ab inteſtato. Ant. de Roſel.in tract.legitimationis.ſub rubri. de legitimationis effectu.n. 16.Soc.ĩ l.Gall.ĩ §.ſi ei⁹.ver.ſicut ĩ ſimili dicim⁹.ff.de lib.& poſth.

Contrariũ tenet Alex.in l.ſed ſi hac.§.patronũ. el ſecũdo.n.6. ff.de in ius voc.Soc.in cõſ.ccxlv.verſ.ſecũdò prima legitimatio. Curt.Sen.conſi.xviij.verſ.ſecundò prima legitimatio. Ludo.de Sard.in tract.de nat.li.§.de legitimationis per reſcriptum effectu. verſ.j.quæritur.in rubri.de legitimatione per reſcriptum. verſic. tertiò videndũ.Gozad.conſ.vj.nu.61.& ſeq.& cõſ. xx.n. 31.ver. præterea,& ij.Rui.conſi.lxxxiiij.vol.iij.& cõſ.lxxxvj.verſi. ſed tñ præmiſſis non obſtantibus & conſi.xciiij.nu. 10.vol.iij.

2 Tenendo primam opinionẽ,quæ vr̃ magis cõis,Intellige,qñ habilitatio illegitimi reſtringitur per habentem facultatem legitimandi in ampliori forma, q noluit prout poterat generaliter legitimare,ſec⁹ verò qñ habilitatio eſt reſtricta, quia legitimãs nõ habebat maiorem facultatem:vt dicit Dec.in l.pactum quod dotali.nu.15.C.de coll.& in l.ſolet.nu.3.ff.de iuriſ.om.iud. & ꝯſ. lij.verſi.non obſtat quòd Alex.

3 Secundo intellige,qñ eſt reſtrictè habilitatus, ſecus verò qñ gñaliter perſona eſt habilitata,licèt ſit reſtricta ſucceſſio. Curt. Senior conſil.lxxiiij. verſiculo,reſpondemus.Deci.in lege,ſolet.

ff.de

ſt de iuriſdict.omniũ iudic.& in l.pactũ quod dotali.nu. 15.C.de c ll.& conſi.cclviij.ver.vltimò nõ obſtat.Pariſ.cõſ.vij.n.17.vol. lj & in addit.ad conſ.prædictũ in princip.Gozad cõſ.vj. num.61. & ſeq.& conſ.xxix.nu.31.vet.preterea & ſecũdò dico.Soc. cõſi. ccxlvj.verſ.ii.prima legitimatio.Ruin.conſi.lxxv.nu.11. volum. iij.& conſi.lxxxvj.nu 4.& 5.vol.iij.Goz.conſ.xxix.nu.31.ver.pre terea & ſecundò dico.Ruin.con.cxlv.vol.iij.

De Alimentis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Spurius an de æquitate canonica ſit alimentandus in terris Imperij.

1 DE iure ciuili filius ſuprius nõ eſt alimẽ tandus.tex. eſt in auth. ex complexu. C.de inceſt.nupt.ex æquitate tñ canonica debẽtur alimenta etiam ſpuriis,ex diſpoſitione tex. in c.cùm haberet.de eo qui duxit in matrimonium,quam poll.per adult.

Sed non modica eſt dubitatio, an dicta æquitas ſit ſeruanda in terris Imperij.

2 Et ꝙ talis æquitas in terris Imperij, nõ ſit ſeruãda,voluit Imo. in l.ex facto.§.ſi qs rogatus. verſ. itẽ prædicta qñ. ff. ad Treb. in l. Lucius.in §.j.in fi.ver.& quod dixit.ff.de leg.ij. & Are.cõſ. xlviij. ver.ſed dubitatio remanet.Alex.conſ.lxxiiij. verſ.ſed ita eſt.verſ. non obſtat etiã. vol.iij.& in l.j.ver.hoc quod dico. ff.ſolut.matr. Fel.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.ver.primus eſt.de cõſt.Calca. cõſ. lx.ver.& j.Barb.in c.cùm tibi.ver.& procedit hoc.de teſtam.

Cõtrariũ tenuit Abb.in d.cap.cùm haberet.ver.vlt.tenebis.de eo qui dux.in matr.quã poll.per adult.& ita cõſuluerunt Maria. Soc.& Tho.de Tor.vt refert Caccia.licèt ipſe nihil firmet in l. ſi qua illuſtris.verſ.erat ẽt mihi animus.C.ad Orſici.& in l. frater à fratre.nu.98.& ſeq.in xix.q.ff.de cõdict.indebit. Afflict.ſuper ꝗſt. verſi.ſexta dubitatio eſt.Bald.nouel.in tract. dot.ĩ vj.parte,in xvj. priuileg.verſ.imò vr ipſe.Nicol.de Vbal.in tract.ſucceſſio.ab inteſt.nu.46.verſ.ſed æquitas.Claud.in l.j.ff.ſolut.matr.ver. & gl.in verbo,ſemper.Bertr.cõſ.lxvij.in iij.vol.in nouis.Rui. cõſ.cxxiiij. verſi.nõ obſtat.vol.j.& iſtã ſequitur,& dicit magis cõem Dec. in c,clerici.ver.& ibi inter alia ex hoc inferũt. de iudic.& cõſ. cccxj. ver.ſimiliter nõ obſtat.Ange.Aret.in tracta.de teſta.in glo.ſuper verbo,itẽ reliquit filio ſpurio.verſ.q̃ro an diſpoſitio.& Dec.in c. eccleſia ſanctæ Mariæ.nu.30.ver.ſecũdus caſus.de cõſt.Syl.nup. in iij.libro,n.25.ver.tenetur etiã.Co ſet.in ſing. in verbo, ſpuri⁹. & in repertorio ſuo in verbo,alimenta.ver.alimẽta, vt dictũ eſt. ibi,fallit iiij.Chaſſa.ꝑſ.xl.ver.ꝙ ſtuprator.Dec.in ꝑſi.dcxj. Chaſſa. in cõſuet.Burg.verſi.ecce nũc.Bertra.cõſ.ccx.verſ. tenebatur ẽt. vol.j.Deciſ.Neapol.clxiiij.in ij.dubio in nouis.Hiſp.in ca. per veſtras.verſi.tenetur pater.de donat.inter virũ & vxor Rui.in cõſil. cij.ver.& quãtis.vol.iij.& iſtã dicit*cõem Ruin.cõſ.xcviij.volu. iij.verſi.quartò dico.Dec.in c.in præſentia.nu.39.ver.tertia conclusio.de probat.Rip.qui hanc dicit cõem,in l. ſi vnquã. nu. 68. C.de reuoc.dona.& in rubr.ff.de verb.obl.nu. 58.

Tenendo hanc vltimam opi. quę videtur magis communis,

3 Primò amplia ẽtſi filius ſpurius tempore mortis patris nõ indigeret,qa habebat vñ viueret, ſed poſtea cœpit indigere,& ſuperuenit ſibi neceſſitas,talis eũ filius eſſet alendus ex æquitate. dicta.cùm haberet,ita Caccial.in l.ſi qua illuſtris.verſ.& addit præfatus Doctor.C.ad Orſici.& ſic refert,& ſequitur Hiſpa.in ca.per veſtras.verſi.& ſubdit fortius.de donat.inter vir.& vxo.

4 Secundò amplia,ẽt in matre,vt ẽt mater filiũ ſpuriũ de ęquitate canonica alere teneatur.Bald.cõſi.cclviij.verſ.alimenta tñ.vo. j.Abb.in d.c.cùm haberet.n.9.verſ.& aduerte.de eo qui duxit in matrim.quã polluit per adulter.vbi ampliat, ꝙ quo ad filiũ ſputñ alendũ nõ magis tenetur pater ad alimenta quàm mater. & Anch.ibi in iiij.oppo.& Præpoſi.ver.tñ dicit hic Panorum.refert, & ſequitur Caccial.in l.ſi qua illuſtris.verſi.& ꝙ tale opus. C. ad Orſicia.Bertr.cõſ.ccx.verſ.quamuis & ipſe.vol.j.in nouis. Hoſt. in cap,cùm haberet.verſi. & in defectu matris. de eo qui dux.in matri.quam polluit per adult.vbi Ant.de But.verſi. nota quo ad miniſtranda.Præpo.ver.nota ex text.

5 Tertiò amplia hoc ꝓcedere nedũ in filiis ſpuriis,ſed in oĩbus filiis nefariis,& inceſtuoſis.Imo.in l.ex facto. §.ſi qs rogatus. el j. nu.7.ff.ad Trebel.Nicol.de Vbald.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.n. 32. verſ.regulariter aũt.Dec.in cõſ.dcxj.verſi.& idẽ ſequitur.Hiſp.in ꝑapitulo,per veſtras.verſiculo,iſtud cõiter tenetur,de donati.inter vir.& vxo.ponit Soc.cõſi.clxj.ver.quinimò quod eſt fortius. & voluit Chaſſan.in conſue.Burg.ver.& intellige.Dec.in cap. in præſentia.nu.39.verſi.iij.concluſ.de prob.apoſtil.ad Bal.in auth. ex complexu.in verbo,ſacerdos. C.de inceſt.nup.

Contrariũ tenet Bald.in auth.ex complexu. in primis verbis. C.de inceſt.nup.Ludoui.de Sard.in tracta.de natur.lib.verſic.iiij. quæritur.ibi,quinimò cum ſolũm loquatur.Dec.Neap.clxiiij.in ſecundo dubio,in nouis.

6 Quartò amplia,vt nedum filios ſpurios qs alere teneatur,ſed ẽt deſcendẽtes ſpurios filij legitimi & naturalis. Nico.de Vbald. in tract.ſucceſſ.ab inteſt.nu.32.verſi.& quemadmodũ.Soc.cõſi. clxj.ver.iiij.& vltimò.Chaſſan.in cõſuetud.Burgund.verſic. amplia idem.

7 Quintò amplia,qnedũ pater viuens ſpurios tenetur alere,ſed põt eis donare,vel legare in teſtõ pro alimentis.Bart. in auth.ex complexu.ver.ex quo dixi.C.de inceſt.nup.Bar.in l.fi.ver.qs erit ergo mod.ff.de his qb.vt ĩ ĩdig.Barb.c.cũ tibi.ver.& vide Bat.de teſta. Dec.Neap. clxxxj.ĩ nouis.Caccial.ĩ l.ſi qua illuſtris.ver.erat etiã mihi animus.C.ad Orſic.Ang.Aret.in §.nouiſſimè.verſ.quo autẽ.Inſtit.ad Orſic.Nico.de Vbald.in tracta.ſucceſ. ab inteſt.nu. 33.ver.ſi tñ pater.Abb.in conſi.cxv.verſi.ſed profecto.volum. ij. Bald.in l.j.ver.iuxta hoc q̃ro an.C.de ſacroſ.eccl.Hiſpa. in ca. per veſtras.verſ.& ꝓpterea dicebat.de dona.inter vir.& vxo. Anch.ĩ c.cùm haberet.nu.6.ver.& ex hoc dico.de eo q duxit in matrim. quam pol.per adult.& ibi Præpoſ.ver.not.ex tex.

8 Contrariũ vt pater filio ſpurio alimenta,aut dotẽ filiæ ſpurię in vltima voluntate relinquere nõ poſſit, tenuit Sal. in auth. ex cõplexu.ver.ex hoc dicit Bar.C.de inceſt.nup.Caccia. in l. ſi qua illuſtris.ver.item Sal.C.ad Orſic.

9 Sed tenendo primã opi.magis cõem,eã intellige quo ad modicã quãtitatẽ cõuenientẽ alimentis,& nõ aliàs,ita Bar.ĩ d.auth. ex complexu.ver.ex quo dixi.C.de inceſt. nup. & in l.fi.verſic.qs erit ergo modus.ff.de his qb.vt indig.Barb.in c.cùm tibi.verſ.& vide Bar.de teſt.deci.Neapo.clxxxj.in nouis.Caccialup.in l.ſi qua illuſtris.ver.erat ẽt mihi animus.C.ad Orſic.Bal.in l.eã quã.verſi. pone dicit decretũ.C.de fideicom.Ang.Aret.in§.nouiſſimè.ver. quo aũt ad ſucceſſiones.inſt.ad Orſic.Nico. de Vbald. in tracta. ſucceſ. ab inteſt.nu.32.ver.ſi tñ pater.Abb. in conſil.cxv.volu.ij. ver.ſed profecto.Bal.in l.j.ver.iuxta hoc q̃ro.C.de ſacroſ.eccl. & ponit Hiſpa.ĩ c.per veſtras.ver.& propterea dicebat.de dona. inter virum,& vxorem.verſ.imò plus.Bal.conſi.cxvj.vol.ij. Calca. conſi.lx.verſi.iiij.tunc licitum eſt.

10 Sextò amplia,nã ad iſta alimenta ſpuriorũ tenetur nedũ pater viuens,ſed poſt eius mortẽ tenentur ipſius hæredes. Bald. in conſi.cclviij.verſi.alimenta aũt.Soc.in l.Marcellus.§.res quę.ver. iij.cõſidera.ff.ad Treb.Bertr.cõſ.ccx.ver.quamuis & ipſe.vol.i.in nouis.Abb.in cõſi.cxv.verſi.ſed his nõ obſtãtibus.vol.ij.& Deci. Neap.clxiiij.in ij.dubio.in nouis.Præpoſ.in c.cùm haberet. verſi. tñ dicit hic Panormitanus.de eo qui duxit in mr̃mo.quã pol.per adul.Calcan.conſi.lxij.nu.17.Chaſſan.in conſuetu.Burgun.Mathef. ſingu.cxlviij.

11 Septimò amplia,vt ẽt legatũ factũ à patre filio ſpurio ꝓ alimẽtis valeat,etiã ſi res legetur filio ſpurio quo ad plenã proprietatẽ qñ nõ excederet quantitatẽ alimentorũ, faciendo cõputationẽ habita ratione ad tp̃s quo filius viuere poſſet ſm computationẽ.l.hereditatũ.ff.ad l.Fal.Bal.in conſi.ccccxlviij.verſ.iiij.q̃ritur.vol.j.Hiſpa.in c.per veſtras.ver.ſi aũt detur.verſi.etiam alio caſu.de donat.inter virũ,& vxor.& ſentit Afflict.in Cõſitu.Reg. ver.ſed an diſpoſitio.Præp.in c.cùm haberet.verſ. not. ex tex.de eo qui duxit in matri.quam pol.per adul.

12 Octauò amplia,ẽtſi pater inſtituerit aliquẽ hęre ĩem fide accõmodata, vt reſtitueret hr̃ditatẽ filio ſpurio,nã dato ꝙ fiſc⁹ auferat ab inſtituto,tñ fili⁹ ſpuri⁹ alimẽta à fiſco ꝑſeq.debet.Hiſpa. in c.p veſtras.verſi.ex quo aliàs.de donatio.inter virũ, & vxorẽ.

13 Nonò amplia,nã pater naturalis nedũ filiũ ſpuriũ alere tenetur,ſed ẽt filię ſpuriæ dotẽ debet conſtituere.Bar. in auth. ex cõplexu.ver.ex quo dixi.C.de inceſt.nup.& in l.fi.§.ſi à ſocero. ver. nota tex.ff.q̃ ĩ frau.credit.& in l.Mæuius.§. duob. ver. & iſtud eſt vtile ſcire.ff.de leg.ij.& ibi Imol.ver.extra gl.adde.Abb. in c.cùm haberet.ver.vltimò tenebis.de eo qui dux.in matri. quã pol. per adul.Mathef.in ſing.cxlvij.Abb.conſi.cxv.vol.ij.ver. ſed his non obſtantibus.Dec.in cõſ.dcxj.ver.quibus tamen non obſtantib⁹. Abb.conſ. 59.vol.ij.verſi.ſed his non obſtantibus.Bertr.conſilio ccx.verſ.quamuis & ipſe.vol j.ĩ nouis.Nicel.in concord.ad Bart. ccxliiij.Præpoſ.in capitu.cùm haberet.verſiculo,nota ex tex.de eo qui duxit in matrim.quam pol.per adulter. Corſet.in ſingu. in verbo,ſpurius.Iaſo.in authentic.res quæ.ver.ſecundò conſidera.C.cõmunia de leg.Campeg.in tracta.do.in prima parte, in xlviij.q.Chaſſa.conſilio xl.verſiculo, & quòd ſtuprator. Cardin. Alexan. in cap.j.§.ſimiliter.verſicu.& etiam dixit Dominus Mat.

tinus

tinus de Cap.Corrad.Mart.de Laud.in capi.j. circa verſi. & tunc conſului,an apud iudic.Iacob.in tract. feud.in verbo, qui quidẽ inueſtiti.verſ.ſed reſtat vna pulchra.& Chaſſa.in cõſuetud.Burg. verſ.& aduerte gl.prag.ſanctio.verſ.& vide Bald.Nouel.in l.j.nu. 105.verſ.è contra autem.ff.ſolut.matrim. Bulg. ibi nu.19.verſi. ſed hic ſecundo.Lud.de Sard.in tract. de natu.lib.verſ. iiij. quæritur.Deci.Neap.clxiiij.in nouis.in ſecundo dubio.

Contrarium in dote voluit Bald.in conſ.cclviij.verſ.alimenta autem.vol.j.

Tenendo primam opin.magis communem,eam

14 Primò intellige,dummodò dos cõſtituta quãtitatẽ alimẽtorũ nõ excedat.Bart.in auth.ex complexu.verſ.ex quo dixi. C. de inceſt.nupt.Abb.in conſ.cxv.vol. ij. ver.ſed his nõ obſtantibus. Cãpeg.in tract.dot.in j.part.quæſt.xlviij.Bald. in l. neque mater. verſ.ego infero ex hoc.C.de iure dot.Iacob.in tract.feud.in verbo,q̃ quidem inueſtiti.verſ.ſed reſtat vna pulchra. Chaſſa. in cõſuetud.Burg.ver.& aduerte.Bulg.in l.j.n.20. ver. ſed hoc ſecũdo loco.ff.ſolut.mat.Hiſpan.in c.per veſtras.ver.ex quo ſequitur.& verſi.imò plus.de donat.inter vir.& vxor.Deciſ. Neapol. clxxxj. in nouis.

15 Secundò intellige,ſi modo filia ſpuria nõ habeat vnde aliũde ſe dotet.Bald.in l.neque mater.C.de iure dot.Mart. de Laud. in cap.j.ver.& tunc conſului,an apud iudic.Card.Alex.in c.j.§.ſimiliter.verſic.& ẽt dicit dñs Martinus.de capit.Corrad.Iacob.in tracta.feud.in verbo,qui quidem inueſtiti, verſic. ſed reſtat vna. Bal.Nouel.in l.j.nu. 106.ff.ſolut.matrim.Hiſp.in cap.per veſtras. ver.iſta tamen.de donat.inter virum & vxorem.

16 Decimò amplia, ẽtſi legatũ factũ filio ſpurio pro alimentis excedat conuenientẽ quantitatẽ alimentorũ,quia vſq; ad quantitatẽ legitimã alimentorũ valebit legatũ,licèt reliquum debeat remanere penes hæredes patris.Bald.in l.eam quam. verſi. pone dicit decretum.C.de fideicomm.Nicol.de Vbald.in tract.ſucceſ. ab inteſt.nu.32.verſ.ſi tamen pater.

Contrariũ ſentit Bart.in l.fi.verſ.quis erit modus, dũ dixit, ꝙ ex ampliori legato præſumitur fraus,& propterea legatũ totum applicatur perſonis expreſſis in text.l.j.C.de natur.lib.

17 XI.Amplia,nã mater infra triennium poteſt inuito patre filium penes ſe retinere,& alimenta à patre petere.Grammat.ꝑſil. ciui.trigeſimotertio.

18 XII.Amplia,vt pater ꝓ anima filij ſpurij præmortui poſſit in vita ſua donare,vel in morte relinquere.Io.Fab.in §.pœnales.n. 8.inſtit.de perpet.& temp.actio.ſequitur Guliel.Bened.in c.Raynutius.in ver.& vxorem nomine Adelaſiam. nu. 125.de teſtam.

19 XIII.Amplia,vt nõ ſolũ concluſio procedat in filio,ſed etiã in nepote,ac ꝓnepote.Nico.de Vbal.in tract.ſucceſſ.ab inteſt.in j.part.num.47.Soc.in conſi.clxj.verſ iiij.& vltimò.vol.ij.

20 XIIII.Amplia,vt etiam filius ſpiritualis poſſit in ſubſidium cõpellere patrem ſpiritualem ad præſtandum ei alimenta, prout voluit Bald.in auth.niſi rogati.C.ad Trebell.

Primò limita principalem concluſionẽ, vt diſpoſitio dicti ca. cùm haberet.non procedat in terris Imperij,vel vbi ſeruatur ius ciuile ſecundùm vnam opin.de qua in princip.huius concluſionis in prima parte.

21 Secundò limita,qñ filius ſpurius haberet vnde aliũde viuere poſſet,vel ex aliis bonis,vel ex ꝓpria induſtria.Bal.ꝑſ.cxvj.vo. ij.Caccialup.in l.ſi qua illuſttis.verſic.itẽ quod ſi dictus filius. C. ad Orſic.Alex.in conſ.lxxiiij.nu.4.vol. ij. Nicol.de Vbald.in trac. ſucceſſ.ab inteſt.in prima part.nu.49.Calcan.conſi.lviij. ver.nec põt pater.& cõſi.lix.verſ.qñ illud verũ.& cõſ. lx.ver.iij.præſuppoſito.Dec.in conſi.dlxxvj.verſ. his tñ non obſtantib.Bertr.cõſ. clxxvij.vol.ij.in nouis.ver.prætereà in caſu noſtro. Cur.Iun.in cõſ.cxlviij.in princip.vbi dicit cõem* opi. Hiſp.in c.per veſtras. verſ.iſta tñ.de donat.inter virum,& vxorem.Bal. Nouel.in l. j. n. 106.ff.ſolut.matr. & in xvj. ſpeciali ſextę partis. in tract. de dot. ver.prętereà dato.Tiraq.de iure primog.quæſt.lxxv.

Contrarium quando filius ſpuri⁹ viuere poteſt ſuo exercitio, voluit Aimo conſ.cxcix.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis communis,

22 Amplia idẽ eſſe qñ filius viuere poſſet ex redditibus beneficiorum.Deci.ꝑſ.dlxxvj.verſicu. quibus tamen non obſtantibus.

23 Secundò amplia,etiamſi à principio tempore mortis patris filius ſpurius eſſet inops,nã ſi poſt ipſius mortẽ efficiatur diues, ceſſat petitio alimentorũ.Caccialup.in l.ſi qua illuſtris. ver.& addit præfatus Doctor.C.ad Orſic.Hiſpan.in c.per veſtras.verſic.& ſubdit fortius.de don.inter vir.& vxo.

24 Sublimita hoc, quod dictũ eſt de filio ſuprio qñ põt viuere ex ꝓprio artificio,nõ ꝓcedere in filio ſpurio, q̃ ſine iniuria ſuæ cõditionis artificiũ exercere nõ poſſet.Calca.cõſi.lviij.verſi.nec põt pater.Bald.Nouel.in l.j.nu.106.ff.ſolut.mat.apoſtil.ad deciſ. Tho.lxxvij.Aimo ꝑſ.cxcix.Tiraq.de nobil.c.cxx. nu. centeſimo.

25 Tertiò limita,nã alimenta ſunt cõſtituenda ſm neceſſitatẽ, nõ autẽ ad decentiam.Calca.in conſ.lx.verſi.iij. tunc licitum eſt Chaſſa.in conſ.xl.verſic. & intellige.Hiſpa.in rub.de donat.inter vir.& vxo.verſ.ad quorum confirmationem.

Cõtrariũ ſumitur ex textu,in d.ca.cùm haberet.in fi.dũ diſponit alimẽta cõſtituẽda eſſe ſm facultates patrimonij. & ibi Hoſt, verſ.ſm facultates.& ibi Io.Andr.verſ. in glo. vlt. & Ant.de But, ver.nota ꝙ ẽt,& ibi Abb. ver. vlt. tenebis. de eo q duxit in matr. q̃ poll.p adult.& Anch.ĩ vij.nota,& ibi Collect. ĩ primis verbis.& Præpoſ.verſiculo nota ex text.& Præpoſi.verſ. nota vltimò.

26 Quartò limita in parẽtibus ſpuriis,quos deſcendẽtes ſpurij alere nõ tenentur.Ludoui.de Sard.in tracta.de natu.liber. vel de legitimat.verſi.iiij.quæritur,ibi,ſed de æquitate canonica.

Cõtrariũ Bal.Nouel.in repe.l.j.nu.108.ff.ſolu.matr.& in trac. de dot.in ſexta parte.in xvj.ſpeciali.& apoſtil.ad Bald.in auth.ex cõplexu.in verbo,alendi.C.de inceſt.nupt.Hoſtien.in c.cùm haberet.de eo qui dux.in matri.quam poll.per adult.verſ. & iſta tãquam verior eſt tenenda.

27 Quintò limita,nã ifrà trienniũ mater filij ſpurij teneẽ ipſum alere, nõ aũt poſt trienniũ,pater aũt teneẽ illũ alere vſq; ad illã ætatẽ,in qua ipſe filius ex artificio ꝓprio poſſit ſe alimẽtare.Calca.in ꝑſ.lx.quẽ ſequit̃ Chaſſa.in ꝑſ.xl. ver. & intellige.Sylua nup. ver.item intellige,ibi,vterq; declarat,qñ iſtud procedat.& Ioan. And.ponit ĩ d.c.cũ haberet.& ibi Io.And.ver.in gl.vlt.de eo qui dux.in matrimo.quam poll.per adult. & Ant. de But.ibi,verſicu. quæro ſecundò.& ibi Abb.verſicul.& in hac glo. & ibi Anch. in v.oppoſ.& Car.in fin.in vlt.q.

28 Sextò limita,nã quod daẽ vel relinquit̃ filio ſpurio à patre ꝓ alimẽtis nõ trãſit ĩ eius hr̃dẽ.Bal.in l.eã quã.ver.pone dicit decretum.C.de fideicõ.& idẽ ſentit in ꝑſ.clxij.vol.v.verſi.ſed certè aduertendum.Abb.in conſi.cxv.vol.ij.Calca. conſ.lx.verſi. tãdẽ & vltimò.Dec.cõſ.cccxj.in princ.verſi.ſimiliter nõ obſtat.Bulgar.ĩ l.j.nu.20.verſ.ſed vbi daẽ.ff.ſolut.matr.Bal.Nouel.in tract.dot.in ſexta par.in xvj.ſpeciali.ver.imò vr.Chaſſa.ꝑſ.xxxix.verſ. imò vt dicit Bart.& in ꝑſuetu.Burg.verſ.amplia & ij.Caccialup.ĩ l.ſi qua illuſtris.nu.67.ver.ſed Bal.C.ad orſic.Docto.Hiſp. in c.p veſtras. ver.aliud adhuc.& ver.alio caſu credere.vbi declarat.de don.int. vir.& vxor.Ang.Aret.in §.ſi res aliena.ver.eſt aduert.Inſt. de leg. Tiraq.de iure primog.q.lxxiiij.n.6.Aimo ĩ cõſ.clxxxvj.n.16.Nicol.de Vbald.ĩ tract.ſucceſſ.ab inteſt.n.47.ver.& quemadmodũ.

Contrarium Ruin.in conſil.cxciiij.num.vndecimo, volum.j.

29 Et idẽ eſt in dote data filiæ ſpuriæ, q̃ mortua filia redibit ad heredes patris, & nõ tranſit ad hæredes ipſius filiæ.Bal. in d.l.eã quã.verſ.pone dicit decretũ.C.de fideicom.Bar.in l.fi.n.7. C. de iis quib.vt indign.Abb.in conſi.cxv.ver.ſed profecto.vol.ij. & in conſi. 50.ver.potius ſit.eod.volu.Hiſpa.in d.c.per veſtras.verſic. quod eſt admiratione dignum,& ponit Deciſ.Neapolit. clxxxj. in nouis.nu.3.Rip.in l.j.nu.67.ff.de leg.j.

30 Primò ſublimita,niſi pater expreſsè diſpoſuiſſet, vt datũ vel relictũ pro dote,vel ꝓ alimentis tranſiret ad hæredes,nam pater põt hoc diſponere.ita Bart.in l.fi.ff.de his quib.vt indig.verſi. qs ergo erit modus.Abb.conſi. 50.vol.ij.verſ.potius ſit tñ.Bal. Nouel.in tractat.dot.in ſexta parte,in xvj.ſpeciali.verſi. ſed qd ſi pater.Caccialup.in l. ſi qua illuſtris.C.ad Orſicia. verſi.idem Bart.

31 Amplia,nã hoc ꝓcedit ẽt ſtãte legitima ſobole,vt pater poſſit filio ſpurio alimenta relinquere, q̃ ẽt tranſeant ad eius hęredes.ita voluit Deciſ.Neapol.clxxxj.verſic. etſi diceretur. in nou.

32 Secundò ſublimita,niſi maritus dotẽ lucretur ex forma ſtatuti mortua vxore:qa tũc dos data filię ſpurię per patrẽ mortua filia nõ reuertit̃ ad patrẽ, vel eius hæredes, ſed remanebit penes maritum.Barto.in l.fin.§.ſi à ſocero.ff.quæ in fraudem cred.verſiculo,nota text.& ibi Ange.Areti.in text.Bald. in auth.ex complexu.in princip.verſiculo,q̃ro nunquid.C.de inceſt.nupt.Bulg. in l.j.n.20.in fine,verſiculo & adde ſupradictis.ff.ſolut. matrim. Bald.Nouel.in tract.de dot.in ſexta parte ĩ xvj.ſpeciali.verſiculo, ſed quid ſi ſtatutum.Hiſpa.in capitulo, per veſtras.verſiculo, ex quo ſequitur.de dona.inter vir.& vxorem.

33 Septimò limita,qñ pater eget,& nihil habet in bonis, quia non tenetur vltra quàm facere poſſit.gloſ. & ibi Abb.nume. decimo,quem alij ſequuntur in d.cap.cùm haberet.de eo qui dux. in matrim.quam poll.per adulte.

34 Octauò limita,qñ filius cõmiſiſſet cãm ingratitudinis contra patrem,ob quã ſicuti põt priuari hæreditate,ita etiam alimẽtis.gl.in l.ſi quis à liberis.§.idẽ iudex.in verſiculo, detulerat.ff.de liber.agnoſc.& in l.fi.in verſic.promerueris. C. de alend.liber.& tenet idem Abb.in d.c.cùm haberet.num.10.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Mulier pro alimentis an habeat bona mariti tacitè hypothecata.

VA

1 VArii varia scripserũt super illo articulo, an sicut mulier habet tacitã hypothecã in bonis mariti, ꝑ dote, iuxta text. in l. assiduis. C. qui pot. in pign. hab. ita habeat mulier tacitã hypothecã pro alimentis. in qua quæst. Bart. in l, Lucius. ff. de alimẽ. & cib. legat. tenet partẽ negatiuam. in versi. itẽ iste tex. allegatur. & idẽ tenet Imol. in l. si cũm dotẽ. in §. itẽ pater. ver. vltimò aduerte. ff. sol. matrim. & istã opinionẽ sentit Bart. in tracta. de alimen. in vltima opinione per eũ recitata. versi. q̃ro an vxor. & istã dicit cõem* opinionẽ Ro. cõs. cccclxiiij. ver. quo ad vltimã. Ioan. And. in addit. ad Spec. in tit. de dote restituen. §. formatis. vers. sed nunquid bona. Imo. in l. si marito. §. fi. ver. vltimò dixit hic Bal. ff. sol. matr. Ro. in l. si cùm dotẽ. §. si maritus. ver. & tunc succedit. ff. sol. matr. Campeg. in tracta. dot. in ij. part. in lxiij. q. Bald. Nouell. in tract. dot. in vj. part. in vij. speciali. versiculo, tu potes concludere.

Contrarium tenuit Bart. in l. si cùm dotẽ. in §. sin autẽ in sæuissimo. ff. soluto matrimonio. ver. q̃ro nũquid bona. & Bald. in l. vnica. §. vt plenius. C. de rei vxor. act. in princ. & Raph. Cuma. in d. §. sin aũt in sæuissimo. vers. nota alimenta præstari. Soc. cõs. xlj. vers. sed hæc responsio. vol. iiij. Aret. in §. fuerat. versi. q̃ro an bona mariti. inst. de actio. & Pau. de Cast. in §. sin autem in sæuissimo. in d. l. si cùm dotem. ff. sol. mat. vers. allegatur etiam iste text. & ibi Alex. vers. postremò quia hic dicitur.

2 Tenendo istã vltimã opinionẽ limita, qñ alimenta essent correspondentia quantitati dotis datæ, aliàs secus. ita tenet Spec. in tit. de dot. restitu. §. formatis. vers. sed nunquid bona. & sentit Barto. in d. §. sin aũt in sæuissimo. versi. q̃ro, dicitur hic, & ibi Pau. de Cast. ver. allegatur etiam iste text.

3 Secundò limita, ꝙ ista hypotheca competat ꝑ alimentis constante matrimonio, nõ eo soluto. Abb. in ꝓ. xliij. in fi. vol. ij. versi. ad vltimũ. Pau. de Cast. in cons. viij. fm antiquam impressionem.

Cõtrariũ, ꝙ idẽ sit etiã soluto matrimonio, tenet Alex. in d. §. sin autem in sæuissimo. ver. postremò quod Bar. hic. Campeg. in tra. dotis in ij. part. quęst. lxiij. Soc. cons. xlj. vol. iiij.

4 Tertiò limita, qñ expreſs è pro dote essent obligata bona mariti, quia tunc pro alimẽtis nõ dicerentur tacitè obligata. Alex. in d. §. sin autẽ in sæuissimo. versi. sustinere tamen.

Tenendo primam opi. magis communẽ, ꝙ non sint hypothecata bona mariti pro alimentis,

5 Limita qñ maritus nõ sustinuisset onera matrimonij. Cũ eñ tunc fructus dotis augeant dotẽ, qa pñt peti alimẽta actione de dote, sunt pro alimentis bona mariti hypothecata sicuti bona dotalia. Bal. Nouel. in tract. dot. in vj. part. in septimo speciali. vertu potes concludere.

6 Secũdò limita, si datus esset fundus in dotẽ inæstimatus. Bar. in d. l. Lucius. in fi. versic. tñ si fundus. ff. de alim. & cib. legat. Abb. cõs. xliij. in fin. vol. ij. Alex. in d. §. sin aũt in sæuissimo. Campeg. in tract. dot. in ij. part. quæst. lxiij.

De Pia causa.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Confraternitates an dicantur pia loca.

1 DVBITANT Doctores, an cõfraternitates, seu q̃ vulgo dicũtur cõfratriæ disciplinatorũ, vel similiũ personarũ, dicantur pia loca, ita vt leges, & aliæ dispositiones, quæ loquuntur de piis locis, vẽdicent sibi locũ in dictis cõfraternitatibus, seu cõtratriis: & dr ꝙ non sunt pia loca, nec ꝑ talibus habẽtur, vt not. Bal. in l. illud. vers. qd de eo. C. de sacros. eccles. & in auth. hoc ius porrectũ. vers secũdò q̃ro qd de rebus. eod. tit. & idẽ sentit, licèt nõ firmet in l. si qs ad declinandã. ver. deinde q̃ritur. C. de episcopis, & cler. Imol. in c. officij. versic. circa fm. de testa. Abb. in ꝓ. xxxj. vol. j. Corn. in consi. cxix. nu. 27. vol. ij. & in cõs. xviij. nu. 5. vol. iiij. & in ꝓ. ccxcvij. nu. 4. eod. volu. & in cõs. cccvij. in fi. eod. vol. Soc. in ꝓ. lxxxij. vol. iiij. Card. in cõs. xiij. Frã. in c. j. de reb. eccles. nõ alie. in vj. Pau. de Cast. in auth. hoc ius porrectũ. versic. circa primã partẽ. C. de sacros. eccles. Paris. in cõs. 50. vol. ij. Calcan. in cons. xxj. Ias. in cõs. ccxviij. volu. ij. Capra in consi. xx. Balb. in tract. præscrip. in j. part. quintæ part. principalis. Alex. consi. cij. in primo dubio. vol. vij.

2 Et ꝙ sint personæ seculares, tenet Roma. in cõsi. ccxxxiij. Ias. in cons. ccxviij. vol. ij. Fel. in c. ij. de foro compet.

3 Et quòd non sint loca religiosa, dicit Abb. in cons. xxxj. vol. j. Fel. in tract. quando literæ apostolicę.

4 Contrariũ, ꝙ dicatur locus pius fraternitas disciplinatorum, sentit Spec. in tit. de instru. edit. §. nũc aliqua. nu. 62. ver. & scias, q dicit ꝙ loca pia dicuntur, vbi exercent opera charitatis. & idem dicit Io. And. in c. Ioannes. ver. vnũ est, ꝙ refragatur. vbi per istã rationẽ cõcludit hospitale ẽt nõ erectum authoritate superioris esse locũ pium. & idẽ dicit Alex. in cons. ccix. vol. ij. & Abb. in c. fi. in ij. no. de testa. Card. in c. Ioannes. in vij. q. de testa.

5 Et in specie, ꝙ fraternitas dicatur locus pius, sentit Bald. in l. id quod pauperibus. in xxj. quæs. C. de sacros. eccl. & sentit clarè, ꝙ sit locꝰ pius, sed nõ religiosus, Card. in cõs. cxxj. & clarissimè Lapus in tract. de cano. portio. ver. v. q̃ro. & in seq. q. idẽ dicit Barb. in d. c. officij. de testa. & Pe. de Perus. in tract. de canon. port. in ij. arti. princ. & in ij. quæst. principali. Dec. in cõsi. lxxij. ver. iij. principaliter. & dicit Pe. de Anch. in cap. auditis. in xj. q. de restitu. in integ. quòd dicitur pium etiam collegium.

6 Et ꝙ episcopus huiusmodi loca visitare teneatur, voluit Fed. de Sen. in consi. cxj. incip. quæstio talis est.

7 Tenendo primã opin. q̃ vr magis cõis, ad dictũ Spec. in tit. de instru. edit. §. nunc aliqua. ver. & si scias, responde declarando illud, vt declarat Ale. in ꝓ. lxxxix. vol. iiij. & in ꝓ. cxx. vol. j. vt illud procedat in hospitali fundato authoritate episcopi, & non aliàs.

8 Quã opin. Amplia, etiã si sit ibi Campanella, & Missæ q̃ñque ibi celebrentur, vt declarat Dec. in consi. cxlviij. Card. in cõs. xiij. Paris. cons. xxxiiij. nu. 15. vol. iiij.

9 Ex prædictis infertur, vt relicta dictis fraternitatibus patiant Trebellianicam, quasi nõ sint relicta piis locis. & ita expresè cõcludit Bal. in consi. cj. vol. iiij. Cor. in cons. cxix. nu. 17. vol. ij. & ꝓ. xviij. nu. 5. vol. iiij. & in consi. cccvij. in fi. eod. volu. Paris. in consil. xxxiiij. vol. iiij. in consi. 50. vol. ij.

10 Cõtrariũ verius puto, quia licèt nõ sit locus pius, tñ relicta ei videnr relicta ad pios vsus, & in piã cãm, & propterea cessare debet Trebellianica, vt cõcludit Pau. de Ca. in consi. clxvij. inci. p̃ supposita. refert, & sequitur Soc. in cons. lxxxij. volu. iiij. & sentit Bald. in auth. similiter. ver. & no. C. ad l. Falc. & Calca. in cons. xxj. & ꝙ relicta tali loco, dicantur ad pias causas relicta, tenet Bald. in l. si qs ad declinãdã. ver. nec tñ negãdũ est. C. de episc. & cler. Paulꝰ de Castro in consilio clxxix. volu. ij. Alex. consi. cij. nu. 3. volu. vij. Dec. consi. lxxij. Paris. in dicto cõsi. xxxiiij. vol. iiij. Bertach. in trac. de episcop. nu. 85.

11 Ratio est, qa relicta huiusmodi fraternitatibus ꝑ anima censentur relicta, vt dicit Cor. in ꝓ. cccviij. nu. 6. vo. iij. & in cõs. xviij. nu. 13 & seq. vol. iiij. Qñ aũt pro anima relinquitur, etiamsi ami co vel cõsanguineo pauperi relinquatur, dr relictũ ad pias causas. ita dicit gl. in c. ij. de sepul. Bal. in l. j. & ibi Pau. de Ca. in fi. C. de sacrosan. eccle. Bal. in l. si quis Titio. & ibi Imol. ff. de leg. ij. & in c. de priore. de appel. & idem voluit Card. in c. tua. de testam. Alex. in consilio clviij. vol. vij.

12 Secundò infertur, vt in alienatione rerũ huiusmodi fraternitatũ, nõ requiratur alia solennitas, q̃ requiritur in alienatione rerũ ecclesię, vt dicit Bal. in auth. hoc ius porrectum. ver. ij. q̃ro qd de rebus. C. de sacros. eccl. & ibi Pau. de Ca. ver. circa primã partẽ. refert, & sequitur Fel. in c. de quarta. de præscript. Paris. in d. cõsi. xxxiiij. vol. iiij. & Fel. in c. ij. in fi. de foro compe.

13 Tertiò infertur, vt de relictis factis huiusmodi fraternitatib. eps non percipiat canonicam portionẽ. Bal. in l. si qs ad declinãdã. ver. deinde q̃ritur. C. de episc. & cle. & in consil. cxxxiij. volu. ij. Roma. in consi. ccxxxiij. in ij. dubio. Inno. & Abb. in ca. officij. de testa. Abb. in consi. xxxj. in ij. dubio. vol. j. Fede. de Sen. in consilio cl. Card. in consi. xiij. Petrus de Perus. in tract. de canon. portio. in xiiij. quæstio. principali. Ias. in consi. ccxviij. vol. ij. Calcan. in cõsi. xxj. versic. modo reuertendo.

Contrarium voluit Alex. in consi. cij. nu. 5. vol. vij. & idẽ tenet Barb. in consi. j. vol. iiij.

14 Quartò Infertur, vt hi qui sunt ex istis confraternitatibus, si sunt laici, non possint conueniri sub iudice ecclesiastico tanquã religiosi. Bar. in l. fi. n. 15. ff. de colleg. illic. quem sequutus est Ias. in cons. ccxviij. volu. j. & idem voluit Card. in consil. xiij. Paris. in consi. xxxiiij. numero 28. vol. iiij.

15 Quintò infertur, vt talia loca nõ possint per episcopum visitari. vt per Dec. in consilio cxlviij. & per Paris. in dicto consilio xxxiiij. vol. quarto.

16 Ratio autẽ est, quia huiusmodi loca nõ subsunt iurisdictioni episcopi, vt dicit Abb. in cons. xxxj. ver. nõ est enim communio, & in versi. quæ quidem ratio. vol. j. Imo. in c. officij. ver. vnde aduerte. & ibi Barba. ver. sicut eñ episcopus. de test. Pe. de Perus. in tract. de cano. portion. in xiiij. q. principali. nu. 10. & num. 12. Card. in consi. xiij. Paris. in consi. xxxiiij. vol. iiij.

17 Declara, qa bñ poterit episcopus cognoscere & videre an ĩ huiusmodi locis bona dispensent iuxta illorũ volũtatẽ, q bona

prædicta reliquerunt. vt dicit Bal. in d. l. si quis ad declinandã. ver. nec tamen est negandum. C. de episcop. & cler.

18 Sextò infertur ex præmissis, vt relictum loco pio, & religioso factũ nõ possit solui aut præstari istis confraternitatib. Bald. in authen. hoc ius porrectum. ver. ij. quæro. & in l. iubemus. C. de sacros. eccl. & in ꝓ. clxj. vol. v. & in ꝓ. cxxxiij. vo. ij. & in ꝓ. xciiij. vo. iij. Alex. in ꝓ. cij. in j. dubio vol. vij. Corne. in ꝓ. ccclxxx. vol. iij. & in cons. xviij. vol. iiij. Abb. & Imol. in c. officij. de testam. Cardin. in ꝓ. xiij. Franc. in c. j. de reb. eccle. non alien. lib. vj. Calca. in cõs. xxj. Capra in consil. liiij. Ias. in cons. ccxviij. volum. ij. ex quibus patet hanc esse magis communem opin.

Cõtrariũ sentit Bar. in l. j. §. sed religiosis. ff. de colleg. illic. Pau. de Cast. in ꝓ. v. vo. ij. Abb. in ꝓ. xxxj. vol. j. Io. And. in c. Io. de testa. Capra in cons. cxv. Dec. in cons. lxxij. vers. tertiò principaliter.

19 Septimò infertur, vt collegiũ scholariũ nõ debeat annumerari inter loca pia. Petr. de Perus. in tracta. de cano. port. in xiiij. q. nu. 24. Roch. in tract. de iur. patr. in verbo, in ecclesia. in v. quæst.

20 Contrarium sentit Anchar. in c. auditis. in xj. quæst. de in integr. restit. vbi dicit ꝙ collegium scholariũ dicitur pium, sed non habet priuilegia concessa aliis pijs locis.

21 Octauò infertur, vt tales confraternitates non habeant restitutionẽ in integrum, prout alia pia loca, vt tenet Petr. de Ancha. in c. auditis. in xj. q. de in integr. restit.

22 Primò limita cõem conclusionẽ, nisi bona fraternitatis p̃dictæ essent destinata in alimoniam pauperum, qa tũc illa fraternitas posset annumerari inter alia pia loca. Bal. in cõs. clxij. in quarto dubio. vol. v. Capra in ꝓ. liiij. qui dicit ꝙ fraternitas dicitur locus pius qñ habet hospitale annexum. Cor. in cons. cccviij. nu. 6. volu. iij. & maximè si relictum esset factum ecclesiæ, vel hospitali dictę fraternitatis. quo casu diceretur relictum pio loco. Bald. in l. si quis ad declinandam. ver. sed quid si testator dicat. C. de episcopis, & cler. Imol. in c. officij. versi. videtur etiam Bald. de testa. Calcan. in cons. xxj.

24 Et idem dicit Bald. in loco proximè allegato, quando relinqueretur fraternitati hospitalis.

Cõtrarium in hoc casu videtur tenere Imol. in d. c. officij. ver. & prædicta videntur procedere. de testam.

25 Petr. de Perus. in tracta. de cano. port. dicit esse attendendum an fraternitas sit principalis, & hospitale accessoriũ, vel ecõtra, quoniam semper videtur relictum principali, & non accessorio.

26 Secundò limita, quando dicta fraternitas esset collegium pauperum, & indigẽtium, vt colligitur ex dictis Bal. in l. id quod pauperibus. in xxj. q. C. de episco. & cler.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Hospitale an dicatur pius locus.

1 SImilis est quęstio in hospitali, qñ quæritur, an sit locꝰ pius, vel ne. nã distinguitur, an sit auctoritate superioris erectum, & tunc dicitur pius locus: aut est erectum sine superioris auctoritate, & non dicitur locus pius. ita distinguit Bal. in auth. hoc ius porrectum. vers. sed hic quæro. C. de sacros. eccle. & in cons. cccclv. vol. j. & in consi. cxvj. in prin. vol. iiij. & consil. cccxx. vol. v. Paul. de Cast. in l. orphanotrophos. C. de episc. & cleric. Card. in cle. ij. in x. q. de præbend. qui dicit, ꝙ tunc dicuntur religiosa, quando interuenit consensus episcopi, aliàs nõ. & idẽ dicit Card. in ead. cle. in ij. oppositiõe, & idẽ Card. in clem. qa cõtingit. in fi. prin. in ix. q. & ibi Bonif. nu. 82. de relig. dom. Abb. in cons. xxxj. ver. quæ quidem ratio. vol. j. & idẽ Card. in consil. xj. Innoc. & ibi Abb. in c. ad hæc. in j. not. de relig. domi. & in c. de xenodochijs. eod. tit. Card. in cons. xiij. Capra in consi. xcvij. Fel. in cap. de quarta. de præscriptio. Feder. de Sen. in consil. cxxx. Angel. in consil. cxlvij. versicu. sed dubitari potest. Bald. in l. deberi. C. de fideicom. libert. & in l. si quis ad declinandam. versi. sed iuxta hoc quæro. C. de episco. & cler. gloss. in verbo, secularibus. & in verbo, altare. d. cle. quia contingit. in princ. & ibi Pet. de Anch. ver. collige & aliud. Alex. in cons. ix. volu. ij. & in ꝓ. lxxxix. vol. iiij. versi. posset etiam respondere. & in cons. cxx. vol. j.

Et ꝙ nõ sit locus religiosus, dicit Host. in summ. in tit. de relig. dom. in §. j. & in tit. de reg. in §. j. vers. quid de rusticis. Io. And. in c. inter dilectos. in gl. super verbo, præiudicium. de donat. vbi etiã Inn. Domin. in c. ij. de in integr. rest. in vj. Capra in ꝓ. xcvij. Cor. in cõs. ccvj. nu. 6. vol. j. & in cons. lvij. vers. quod & tertiò deducit. vol. iiij. Imol. in c. officij. de testam. Alex. in cons. cxx. volu. j. Roch. de Curte in tract. de iure patron. in versic. in ecclesia. in iiij. quæst. gl. pragm. sanctionis. Mant. in cons. clxxj. in fin. Petr. de Ancha. in c. auditis. in xj. q. de restitut. in integr.

Contrarium tenet Ro. in cons. cccclxxvij. in fi. vers. vnum est, qd refragatur. vbi tenet tale hospitale quãuis authoritate episcopi non fundatũ, fore locũ piũ, licèt nõ religiosum. Bal. in ꝓ. v. vo. iij. & idẽ voluit Ang. in cõs. cxvij, & cons. ccclxxxiij. Ro. in ꝓ. cccclvij. Abb. in cõsi. v. vo. j. Anch. in ꝓ. cccxxxvij. Barb. ĩ c. officij. ver. quid ergo tenendũ. de testa. Alex. in cõs. ccix. vol. ij. sentit, ꝙ si relictũ sit hospitali pro anima. ꝙ dicatur locus pius: & idem ꝙ dicatur locus pius licèt non religiosus, tenet Pau. de Ca. in cons. clxvij. ver. Præterea non est verum. vol. ij.

2 Io. de Syl. in tract. de Benef. in j. parte. vers. ad istud respõdeo. Fel. in c. nulli. de reb. eccle. non alien. Bertr. in consi. ccxliiij. nu. 3. vo. j. Curt. Iun. in consi. xx.

3 Imò fauorabilior est causa hospitalium, quàm causa ecclesiarum, vt dicit Rui. in consi. cxxvj. vol. j.

4 Et ꝙ hospitale gaudeat priuilegiis ecclesiarum, tenet Soc. in l. rẽ, quæ nobis. ver. ij. dubitatur. ff. de acq. pos. vbi moderni, & in multis aliis hospitale habet similitudinem ecclesiarũ, prout tradit Fe. in c. de quarta. de præscrip. Barb. in c. ex literis. de ꝓsue. Ro. in cons. cccclxxvij. Bologn. in cons. xxxiij. & idẽ tenet Curt. Iun. in cons. cxx. Ruin. in consi. iij. num. 7. vol. ij. & idem voluit Paris. in consi. 50. nu. 36. vol. ij. & in consi. xxxvj. nu. 15. vol. iiij. & idem tenet Ias. in cons. ccxiiij. vol. ij.

Tenendo primam opinionem quę videtur magis cõmunis,

5 Declara, quia tunc præsumitur hospitale constructũ authoritate superioris, quando in eo adest campana, & publicè ibi celebrantur diuina, vt ponit Abb. in c. parẽtibus. de priuile. & in c. inter dilectos. nu. 8. de dona. in c. fi. in prin. de censib. Calde. in ꝓ. iiij. de relig. domib. Fel. in c. de quarta. de præscri. Pet. de Peru. in tract. de canon. port. in ij. art. principali. Pau. de Ca. in ꝓ. v. vol. ij.

6 Secundò Declara. nam vt dicit Cur. Iun. in consi. xx. hospitale, in quo est seruata hospitalitas per tempus immemorabile, nõ potest dici locus priuatus.

7 Limitari forsan posset cõis opinio, ꝙ hospitale non censeatur locus pius, quando nõ est fundatum authoritate superioris, vt illa procedat, quando hospitale non est perpetuum, & potest dominus illud reuocare, secus verò quando esset perpetuum, ita videtur colligi ex dictis Bal. in l. Orphanotrophos. C. de episc. & cle. ver. quæro vtrum lex nostra. & per Paris. in ꝓ. xxxiiij. vol. iiij.

8 Et ꝓpterea mortuo illo, q hospitale erexit, quia non põt amplius pœnitere, nec hospitale erectũ reuocare, tunc debet dici locus pius, & nõ locus priuatus, vt declarat Abb. in c. ad hęc. ver. itẽ nota argumentũ, de relig. do. Soc. in tract. visit. ver. xij. quæro.

9 Ex quibus infertur, vt in alienatione rerũ hospitalis, qñ dicitur locus pius, requiratur solennitas, q̃ requiritur in alienatione rerum ecclesiæ. Pe. de Anch. in cle. quia contingit. de relig. dom. ver collige & aliud. & ibi Card. in §. illi. in fi. Cor. in consi. ccvj. n. 6. vol. j. Bal. in auth. hoc ius porrectũ. C. de sacros. eccl. & ita tenere Doct. refert Ant. de Bu. in c. nulli. in fi. & ibi Imo. de rebus ecc. non alie. Alex. in cons. iiij. vol. iiij. Ias. in cons. ccxiiij. vo. ij. & sentit Abb. in d. c. nulli, in fi. Pau. de Cast. in cons. cclxix. vo. j. Lauren. de Rodulf. in c. sine exceptione. xij. q. ij. in xix. q. Barba. in d. c ex literis. de consuetud.

10 Et licèt aliqui Doctores suprà allegati indistinctè loquãtur, tamen in hospitali priuato hoc non procedere, tenet Bal. in dict. auth. hoc ius porrectũ. Car. in d. cle. quia contingit. in §. illi. & Pe. de Anch. ibi. & Pau. de Cast. in d. cons. clxvij. in fi. vo. ij. & Fel. in c. de quarta. de præscrip. & expresè hoc tenet Barb. in c. nulli. vers. & pondera subtiliter. de rebus eccle. non alien.

11 In contrarium facit, quia etiam in priuato hospitali locum habet prohibitio alienationis sine solennitate, vt sentit Abb. in consi. ciiij. vol. j. in fi. dum æquiparat, tale hospitale pupillo, & ecclesiæ. & Pe. de Anch. in cons. cclxxiiij. Idem facit Pau. de Cast. in cons. cclxix. vo. j. Soc. in cons. clxxxj. Ange. in §. fi verò quilibet. ĩ auth. de alien. & emphyteusi. Abb. in c. accedentibus. de priuilegiis. in princip.

12 Sed dicas, quia nec Pe. de Anch. nec Pau. de Cast. nec Abbas dicũt expresè de hospitali priuato, licèt Abb. loquatur de hospitali, cuius rector & inseruientes nõ dicunr personæ ecclesiasticę.

13 Tenendo illam opin. vt in hospitali priuato sit licita alienatio sine solennitatibus,

Limita non procedere in dote principali ipsius hospitalis, sed in aliis obuentionibus, vel bonis relictis, per not. per Lauren. de Rodulph. in d. c. sine exceptione, in xix. q. xij. q. ij. refert, & sequitur Fel. in c. de quarta. de præscr. dum tenet, ꝙ licentia data per episcopum hospitali super alienatione bonorum immobilium, non refertur ad dotem principalem ipsius hospitalis.

14 Limita aliã partẽ, vt in hospitali authoritate episcopi fundato nõ liceat fieri alienatio sine solẽnitate, vt nõ ꝓcedat in hospitali, qd vel ex statuto, vel ex pacto in ordinatiõe apposito, vel de authoritate Aposto. nihil posset ꝓprij possidere, sed debeat oĩa

vendere, ꝓut videtur declarando tenere Lauren.de Rodulph.in d.cap.ſine exceptione.in xix.q.xij.q.ij.

15 Secundò infertur ēt, q̃ de relictis hoſpitali nō detrahit̃ Trebellianica, vt tenet Paul.de Caſt.ēt in hoſpitali priuato i ꝓſ.clxvij. vol.ij refert,& ſequitur Fel.in c.de quarta.de p̃ſcri.& ponit Barb. in c.nulli de reb.eccle.nō alie. Corſet.in ſing.in verbo hoſpitale. ex mēte Barb.ⁿ c.Raynald.de teſta.& idē Barb.in c.officii.de teſta.

16 Tertiò infertur, vt hoſpitale habeat reſtitutionē in integrū, ꝓut eccleſia, vt not.Petr.de Anch.in c.auditis.de in integ.reſti.q̃ intelligit de hoſpitali cōſtructo auctoritate ſuperioris.Anto.de But.in cōſ.xl.ſentit Domi.in c.ij.in prin.de in integ reſti.ver.ego in hoc vltimo.Roma.in cōſ.ccccvij.Fel.in ca de quarta.de p̃ſcri. Abb.in c.ex literis.in ij.no.de cōſuet.Iaſ.in cōſ.ccxiij.vo.ij.Abb. in c.ex literis.in ij.not.de conſuet.Iaſ.in cōſ.ccxiiij.vol.ij.Abb.in c.cum ſit generale.in iiij.not.de for.comp.Abb.ſentit in c.fi.in ij. no.de teſta.Barb.in c.ex literis.de cōſuet.Bal.in cōſ.cccclxv.vo.i.

17 Quartò infertur, vt hoſpitalia nō ſoluant canonicā portionem eppo, q̃ ſunt hoſpitalia priuata, ſecus ſi publica, vt tenet Io. And.in c.requiſiuiſti.de teſta.in c.dudū.de conuer.cōiu.Cardi.in d.c.requiſiuiſti,& Imol.de teſta. Et de priuato hoſpitali q̃ nō detrahatur canonica portio per eꝗm tenet Bal.in l.ſi quis ad declinandam.de epiſcopis,& cler.& idem per modū diſtinctionis cōcludit Imol.in c.requiſiuiſti.ver.vlterius p illā decreta.t̃.de teſta. & idē Imol.in c.officij.ver.ij.quid de his.de teſta.Card.in ꝓſ.cxxj. vbi tenet, q̃ de relictis hoſpitali priuato eꝗs non detrahit quartā. Capr.conſi.xcvij.Angel.in conſi.cxvij.Bald.in conſi.v.vol.iij.

Contrariū, q̃ ēt de relictis hoſpitali priuato eꝗs detrahat canonicam portionem, tenuit Pet.de peruſ.in tract.de canon.port.in ij.q.principali.Barba.in capitulo, officij.de teſtam.vbi etiam Pet. de Ancha.in ij.q.Cald.in conſi.liij.ſub titu.de teſta.

18 Quintò infertur vt relictum factū ad pias cauſas poſſit ſolui ēt hoſpitali erecto auctoritate ſuperioris.Bal.in d.auth.ſimiliter. & in l.orphanotrophos.in fi.C.de eꝗs & cleric.Paul.de Caſtr.in cōſ.iiij.vol.ij.Io.And.in c.Ioann.de teſta.Abb.in c.cū ſit generale.in ij.not.de foro cōpe.Corn.in cōſ.cxl.vol.j.Alex.in conſ.ccx. vol.ij.Capr.in conſ.liij.Card.in conſi.cxxj.Dec.in conſi.cclxxiij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Captatoria diſpoſitio an ad pias cauſas valeat.

1 Magis cōmunis opi.eſſe videtur illa, q̃ captatoria diſpoſitio ad pias cauſas valeat. quā opinionē tenuit Bar.in l.captatoriæ.ff.de leg.j.in fi.verſ.hoc eſt verū, & ibi Bal.in primis verbis, & ibi Paul.de Caſt.ver.vñ videtur nō valere.& Bar.in rep.l.j.ver.ij.rō eſt.C.de ſacroſ.eccl.& verſ.iij.q̃ro.& in l.Theopōpus.ver.fallūt p̃dicta.ff.de dot.p̃leg.& in l.vtrū.§.cū q̃dā.verſi.itē hoc quod hic dicitur.ff.de reb.dub.& cōſ.v.ver.ij.an dicta ſubſtitutio.& cōſ.vj.in primis verbis.& in l.j. verſ.q̃ro vtrū legatū.& in l.captatorias.ff.de hær.inſti.Ang.cōſi. ccj.in prin.Bal.cōſ.cccij.ver.nā Ia.But.vo.ij.& cōſ.cccclxxxij.vo. iiij.ver.illud aūt.Ang.in l.illa inſtitutio.ver.in gl.ī fideic.ff.de hęr. inſt.q̃ hoc tenet de iure canonico.licēt ſecus dicat de iure ciuili. Ang.in l.captatorias.ver.regula aūt.in fi.& ver.& ideo p ſtatutū. & ibi Bal.ver.itē relictū.& in l.illa inſtitutio.in j.no.ff.de hær.inſti. & ibi Imol.ver.iſtud tn.Are.in l.j.ver.tertiū priuilegiū.C.de ſacr. eccle.& in l.iuſt.de.vulg.& pup.ſubſt.Bal.in repe.c.ſi pater,in materia cōpendioſæ ſubſtitutionis, de teſta.in vj.Alex.in l.captatorias.C.de teſta.milit.ver.item fallit.& ibi Dec.verſi.vltimò quæritur.Card.conſi.cxxiiij.in prin.verſi.ſed quo ad pias cauſas.Abb. conſil.xxxij.verſic.videmus inſuper,vbi dicit iſtam communem opin.Alexand.conſil.xxxij.verſi.ſed dato.volu.j.Io.Fab.in d.l.captatorias.in primis verbis.Bald.in l.j.in iij.oppoſ.ff.de leg.ij.Soc. conſ.xlix.nu.10.vol.iiij.vbi dicit communem.Pariſ.conſ.lxxxix. num.44.vol.iij.

Contrarium tenet Imol.in l.captatorias.de leg.j.verſi.& in iure canonico.& Bal.in l.& in epiſtola.verſi.Bar.verò dicit.C.de fideicom.Iac.But.& Bal.in l.captatorias.verſi.iiij.oppo.C.de teſta. milit.& ibi Angel.& Sal.ver.oppono ab extra.Rom.verſic.vnde poſſet dici Rimi.ibi ver.item inquantum ex prædictis.Imol.in l. captatoriæ.in prin.verſi.in glo.ibi.ff.de lega.j.& in l.captatorias. verſi.item aduerte.ff.de hæred.inſti.Iaſ.in l.captatorias.verſi.ſtat ergo ex prædictis.C.de teſta.milit.& in l.more.verſic.ad primam inductionem.ff.de acquir.hæredi.& Aret.in l.captatorias.verſic. aliqui moderni.C.de teſta.milit.Soci.in l.vtrum.§.cum quidam. verſi.limitatur etiam.ff.de reb.dub.Bal.in repet.l.j.ver.item quod dicit.C.de ſacroſ.eccleſ.

2 Primò amplia primā opinionē magis cōem, etiam ſi ſimpliciter dictum ſit per teſtatorem, cōmitto tali diſpoſitionē bonorū meorū, nihilominus cēſetur hęres inſtitutus cū onere erogandi bona teſtatoris ad pias cauſas,& talis diſpoſitio valet, & operat̃. c.cū tibi.& Inn.ibi,ver.alij dicūt.& ver.alteri⁹.& Ioā.And.ver.ſecundū Inn.q̃ dicitur adiuiſſe.& Ant.de But.in fi.verſi.q̃ dicit,relinquo.& ibi Hoſt.ver.ſolutio hoc intelligendū.& ibi Abb. verſ. alij aliter legūt.& Anch.ver.qd ergo in iſta varietate. & ibi Card. ver.vñ ponit Inn.vbi dicit ita cōmuniter teneri.& idē dicit Imo. ibi,ver.vnde alia lect.de teſt.licēt ipſe nō ſequatur dictā opinionē.Bal.in l.executorē.ver.nō obſtat.C.de exec.rei iud.& in l.& in epiſtola.ver.modò quæro.C.de fideic.Ange.ꝓſ.ccj.ver.his p̃miſſis.Imo.in l.captatoriæ.verſ.& ꝓ hoc videtur.ff.de leg.j. Card.ꝓſ. cxxiiij.in prin.ver.ex hoc dicendū.Abb.in cōſ.cx.ver.& ꝓ hoc intellectu.vo.ij.Corn.ꝓſ.cxlvi.verſ.& licēt ad pias cauſas.vol.ij.vbi dicit iſtā cōmunē opinionē.Pariſ.conſ.xxxviij.nu.23.verſi. cum etiam.vol.ij.Bal.in l.illa inſtitutio,in ij.not.ff.de hære.inſtit.Barb. in c.cū tibi.in prin.in ij.ſummario,quando ſummat tex.ſecundū intellectum Inn.quem dicit eſſe ſingularem,& communiter approbatum.de teſta.Soc.con.xlix.nu.10.vo.iiij.

Contrarium in hoc ſenſit Bal.conſ.ccccl.xxxij.vol.iiij. vbi tenet, vt ſit neceſſe, q̃ teſtator dicat, q̃ pro anima ſua committebat diſpoſitionem alteri,& q̃ ita probetur, aliàs ſecus.& idem voluit Henric.Boic.in c.cum tibi.verſ.& hoc teneas.de teſt.& ibi Imol. verſ.vñ alia lectura.vbi dicit primam opinionē non probari iure. & idē voluit Arch.in c.de laicis.in fi.verſ.in ea.gl.in fi.xij.q.ij.Aret.in l.captatorias.ver.tu conſidera.C.de teſta.milit.

Tenendo primam opi.quæ videtur magis communis,

3 Limita illam locum habere quando teſtator cōmiſit diſpoſitionē bonorū ſuorū alteri per verba importantia arbitriū boni viri, ſecus verò q̃n per verba importantia liberā voluntatē, quo caſu non valeret diſpoſitio.Bar.in l.j.in repe.verſi.iij.quæro.C.de ſacroſ.eccleſ.Abb.con.cx.in prin.vol.ii.Cor.in l.captatorias.ver. ſed ex prædictis.& ver.ſi verò loquimur.C.de teſta.milit.& conſ. clvj.ver.& licēt ad pias cauſas.vol.ij.Alex.in d.l.captatorias.verſ. teneo q̃ dixit Bart.C.de teſta.milit.Pariſ.conſ.xxxviij.nu.21.vol. ij.Barb.in c.cum tibi.ver.& ideo pondera.de teſta.

Contrarium, quòd nulla ſit differētia, an verba teſtatoris importent liberam voluntatem, vel arbitrium boni viri, tenet Bald. in l.j.in ij.oppo.ff.de leg.ij.Card.in c.cum tibi.ver. puto q̃ etiam. de teſta.Ange.conſi.ccij.verſ.in contrarium facit.Dec.in l.captatorias.ver.non obſtat.quòd illa.C.de teſta.milit.

4 Secundò limita hoc nō procedere ſtantibus liberis, quorū fauore diſpoſitio teſtatoris, per quam committit diſpoſitionem bonorum ſuorum alteri, nō valet.Bald.in l.executorem.verſ.nō obſtat.C.de exec.rei iud.& in l.& in epiſtola.verſ.modo quæro. C.de fideicom.Corn.conſi.clvj.verſ.item licēt ex alio.vo.ij.Ro. in l.captatorias.verſ.quod tamen intelligi debet.C. de teſta.mili.

5 Tertiò limita, quādo committitur diſpoſitio: ſecus verò q̃n teſtator vult committere inſtitutionem hæredis alteri, quia hoc facere non poteſt.Inno.in cap.cum tibi.verſ.alij dicunt.de teſta. Bald.in l.executorem.ver.non obſtat.C.de execu.rei iud. & in l. & in epiſtola.ver.modo quæro.C.de fideicom.

6 Secundò Principaliter amplia, quòd nedū diſpoſitio captatoria ad pias cauſas valet in legatis, ſed etiā in inſtitutione hæredis.Bar.in cōſ.v.verſ.ij.an dicta.& cōſi.vj.in prin.Bald. in l. illa inſtitutio.in j.not.ff.de hęred.inſtituend.& ibi Imol. verſ.iſtud tamen.Pau.de Caſt. in l.captatoriæ.ff.de leg.j.verſ.vnde videtur. & in l.captatorias.ff.de hæred inſtituend.Anch.in c.cum tibi.verſi. quid ergo in iſta varietate.de teſtamen.

Contrarium Ro.in l.captatorias.verſi.vñ poſſet dici.C. de teſtamen.milit.& per Docto.ſuprà allegatos in iij.limit.præcedēti. & Barb.ī c.cū tibi.ver.adde Ludo.de teſta.& ver. & ideo pōdera.

7 Tertiò Amplia, vt procedat, nedū q̃n diſpoſitio captatoria ad pias cauſas reſpicit diſtributionē ſiue electionē faciendā, prout loquitur Cyn in d.l.captatorias.in prin.ver.vltimò ſcias.& ibi Bart.& Alberic.& idē Alberic.in l.nulli.verſi.dominus quærit.C. de epiſc.& clericis,& Bart.in l.illa inſtitutio.verſi.vltimò quæro. ff.de hæredib.inſtituendis,ſed etiā quādo ſubſtantia diſpoſitiōis ad pias cauſas cōmittitur in voluntatē alterius. Corne.in dicta l. captatorias.verſ.quandoque & iij.& ibi Alex.ver. & iſta faciunt.

Contrariū tamen tenuit Iacob.Butr.in d.l.captatorias.ver.ſed an valeat.& ibi Ang.in prin.& Saly.verſ.oppono ab extra.& Ro. ibi.ver.vñ poſſet.& ibi ēt Aret.Imo.in l.captatoriæ.ff.de leg.j.& ī l.captatorias.ff.de hæred.inſti.Anc.in c.cum tibi.verſ.qd ergo in iſta varietate.de teſt.Bal.ī rep.l.j.ver.itē quod dicit.C.de ſacr.ecc.

8 Limita vt concluſio principalis locū habeat, quando captatoria diſpoſitio ad pias cauſas eſſet collata in voluntatem tertij, ſecus verò quando eſſet collata in voluntatem hæredis.Imol.in l.captatoriæ.ver.in glo.ibi. ff. de leg. j. Aret.in l.captatorias.ff.de hæredi inſtituend.verſicu.item aduerte.Corne.in l. captatorias. ver.aut confertur.C.de teſtam.milit.

De

De Tutelis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Mater priuatur ſucceſſione filij impuberis ſi infra annum tutorem non petierit.

1 Mater, quæ filio impuberi poſt annum mortuo nō petiit tutorem, cadit à ſucceſſione, quæ ſequentibus in gradu defertur, vt eſt tex.inſt.ad Tertul.§.fi. in l.ij.§.ſi mater.ff.ad Tertul.in l.matres.à p̃rio ſenſu.C.ad Tertul.Pariſ.conſ.xlj.volu.ij.Mant.conſil. eccxxxv.& ponunt Doctores in l.ſciant.C.de legit.hær.vbi Pau. & Saly.ibi ponit in matre,& auia, & in auo,& patruo.Cornel.in conſi.cxiij.vol.iiij.Petr.de Anch.in conſil.ccl.& in auia ponit Pariſ.in conſ.lxxxiij.vol.ij.Maria.Iun.in conſi.xix.volu.ij.

2 Primò amplia, vt idem ſit in matre naturali.Bart.in l.ij.§.ſi mater.ff.ad Tertul.per text.in l.penult.C.qui pet.tut.

3 Secūdò amplia idē eſſe in oīb.aliis ſucceſſuris ab inteſtato, ſiue iure ſubſtitutionis, vt eſt tex.in d.l.ſciāt.C.de leg.hær Bar.in l. ij.§.cōſeſtim.in fi.ff.ad Tertul.Nicol.de Vbal.in ij.part.in iij.lim.ī trac.de ſucceſ.ab inteſt.Maria.Iun.in ꝓſ.xvj.vol.ij.Calc.ī ꝓſ.xxxiij.

4 Et ꝓpterea idē in agnatis,& cognatis ponit Odofr.in d.l.ſciāt. & ibi Paul.de Caſtr. qui dicit idem eſſe in omnib.conſanguineis. & Saly.Cor.in prin.& idem Cor.in l.matres.C.ad Tertul.in prin. Petr.de Anch.in conſ.ciiij.Nicel.cōcord.ad Bart.c viij.& in agnatis tenet Bart.in d l.ij.qui pet.tut.

5 Et in auunculis ponit Sign.Homod.in conſ.clxviij.

6 Et in proauo materno loquitur Bal.in conſ.clxxxix.vol.v.Syl ua nup.in j.part.in prima ampliat.Corn.in conſil.xl.volu.iij.

7 Et in ſubſtituto pupillari ponunt Odofr.Pau.de Caſtr.& Cor. in d.l.ſciant.& Bart.in d.l.ij.in ſua diſput.ff.qui pet.tut. Corne. in conſi.lxxxvij.vol.iiij. Roma.in conſi.cxxj.Bald.in conſ.ccclxxix. volu.iij.Angel.in conſi.cxviij.Aret.conſi.xl.in fi.

8 Sed dubitari contingit an annus datus primo in gradu ad petendum tutorem excludat etiam ſubſequentes? & omnes cōcludunt, q̃ non, ita vt in hoc nulla ſit controuerſia apud Docto.maximè primo viuente, vt per Mant.conſ.cclxij.

9 Sed an lapſo primo anno, per quem primus excluditur, alius ſequēs in gradu p lapſum alterius anni excludat̃.& in hoc eſt difficultas, nā Calca in d.ꝓſ.liij.tenet, q̃ alius annus currit ad p̃iudicium ſequentis in gradu.& idē voluit Bart.in l.nepotib.C.q̃ pet. tut.& idē ſentit in l.ij.§.cōſeſtim.ff.ad Tertul.iūcta declaratione Nicel.in cōcordia Bar.cviij.& iſtam ēt ſentit Ang.in ꝓſ.xxxvij.dū dicit, q̃ ideo nō excluditur patruⁿ, q̃a periculo ſuo res pupilli ſtabant.& clarius idē in ꝓſ.cviij.in fi.& ſentit Bald.in auth.ſi captiui. ver.breuiter credo.C.de epiſc.& cleri.Pet.de Anch.in p̃ſi.ccccxl.

Contrariū tenet gl.in l.nepotib.C.q̃ pet.tut.Bart.in l.ij.verſi.ſi ergo primus.ff.eod.tit.Bal.in l.precib.verſi.ſed q̃d ſi impubes.C. de impub.& Bal.in d.l.ſciāt.& in l.matres.verſi.ſed ego dixi.C.ad Tert.ſentit Alex.in apoſtil.ad Bart.in l.q̃d ergo.§.quod aūt.ff.de his,q̃ not.infa.idē voluit Bar.in ꝓſ.ccxv.Bal.ī ꝓſ.cclx.vo.iiij.Ang. in d.l.ſciāt.Dec.in c.ex parte tua.de app.Sylu.nup.in j.limit.Iſtā tenet, & dicit cōem opin.Cor.ꝓſ.cxiij.volu.iiij.idem tenet Paul.de Caſtr.in d.l.ſciant.& ibi ēt Fulg.& ibi Salyc.verſ.quæro an primo gradu.Bal.& Ange.in l.nepotib.C.qui pet.tut.Soc.in ꝓſ.cxiij.vbi dicit iſtā opinionē communem.Io.Ant.Alex.in p̃ſi.lxxxj.vbi idē dicit.Bal.in ꝓſ.lxv.vol.ij.& ccxlj.vol.v.Paul.de Caſt.in ꝓſ.xxix.vo. ij.Capra in ꝓſ.lxvij.in fi.& conſ.xiiij.vbi dicit ita cōiter teneri.Pariſ.in p̃ſi.lxxxiiij.volu.ij.Mant.conſ.cxcviij.Tiraq.de retract.conuention.in §.ij.in glo.j.nu.79.

Tenendo iſtam vltimam opi.magis communem,

10 Declara, nā excluſa matre obtinente primū gradū, nō cēſentur excluſi alij ſequētes in gradu, q̃ attinēt ipſi pupillo decedenti mediante pſona ipſius matris excluſæ.Cor.in ꝓſ.ccxxxiiij.vo.iiij.

11 Primò ſublimita in auia, nā auia excluditur, quāuis alij nō excluderentur, q̃ matrē in gradu ſequuntur.ita tenet Bar.in l.ij.ff.q̃ pet.tut.Pet.de Anch.in ꝓſ.ciiij.& ꝓſ.ccl.Paul.de Caſt.in l.ſciāt.C. de legit.hæred.Corn.in cōſi.cxiij.vol.iiij.vbi ponit, q̃ excluditur auia, dato q̃ agnatus maſculus ipſam p̃cedat in ſucceſſione.Ber. qui notabiliter loquitur in conſi.ccxxix.volu.iij.Ang.in l.matris pietas.C.qui pet.tut.Io.de Ana.in conſi.cj.Cor.conſ.lxxxvij.vo. iiij.Sylua nup.in j.parte.in j.limita.

Contrariū in auia ponit Bal.in l.p̃cib.C.de impub.in l.matres. C.ad Tertul.Bar.cōſi.ccxv.& ꝓſ.xvij.Saly.in l.nepotib.C.qui pet. tut.Pau.de Caſtr.in cōſ.xxix.in fi.vol.ij.Ang.ī ꝓſ.cxviij.in fi.Cale. in cōſ.xxxiij.Cuma.in cōſ.cxv.Cor.in d.l.ſciāt.dum tenet matrē nō excludi infra tp̃s anni dati ſubſtituto ad petēdū tutorē, iuxta opi.Bar.in d.l.ij.ff.qui pet.tut.Nico.de Vbal.in tract.ſucceſ.ab inteſt.in ij.part.in iij.limitat.Guido Papæ in conſ.50.Capra in cōſi. xiiij.Io.Ant.Alex.in conſ.lxxxj.Capra in conſ.lix.Bal.in c.ex parte,ver.& ijs procedo.de appel.Bal.in p̃ſi.ccccxcviij.vol.iiij.Capra in conſ.cix.& idem Bal.in addit.ad Spe.in tit.de poſi.ver.pono q̃ Berta fuit auia.Capra in conſi.lxxij.Pariſ.in conſi.lxxxiiij.volu.ij.

12 Secūdò ſublimita, nam excluſa matre videtur excluſus auus maternus, qui habet matrem in poteſtate.ſecundùm Bartol.in l. quid ergo.§.ſi quis alieno.ff.de his,qui not.infam.

Contrarium Bal.ibi, & Io.de Monte Sperel.& Capra in conſilio xiiij.

13 Tertiò ſublimita, niſi prior in gradu mortuus eſſet, q̃ tunc mortuo priore in gradu incipit currere annus ſequēti.Bal.in d. l.precib⁹. ver.ſi aūt mater eſſet.Io.Ant.Alex.in cōſ.lxxxj.Sal.in d. l.ſciant.verſi.quæro an in primo gradu.Corn.conſi.cxiij.vol.iiij. Sylua nup.in j.part.in j.limit.Nicel.concord.cviij.idem tenet Bal. in l.nepotibus.C.qui pet.tut.Capra conſ.lix.Corn.in l.ſciant.Bolog.in addit.ad conſ.Io.de Ana.cj.

14 Tertiò principaliter amplia, vt etiam maſculus, ſeu fœmina attingens annos ſeptuaginta,& vltra, priuetur ob non petitū tutorē, nec excuſetur prætextu ætatis.ita declarat Bald.in l.matres. C.ad Ter.Cur.Sen.in conſ.lxvij.ver.& adduco quod voluit.Sylnup.in j.parte.in iij.ampliat.

15 Quartò amplia, vt mater,& alij deſcendentes excludātur ob non petitum tutorem etiam à legitima.Bal.conſ.cxl.vol.j.Barba. conſi.lxvij.vol.iij.

16 Quintò amplia, etiā ſi filius decedat poſt xiiij.annū, & ipſra xviij.q̃n per ſtatutum durat tutela vſque ad xviij.annum.Petr.de Anch.in c.canonum ſtatuta.verſ.quæro etiam ſi ſtatuto.de conſtit.Ioā.Crot.in l.omnes populi.ff.de iuſt.& iure.Brun.in tract.q̃ ſtant.maſcul.in iij.q.

Contrarium ſentit Bal.in d.l.matres.in fi.C.ad Tertul.& Barb. ibi,in apoſtil.

17 Prout etiam non excuſatur quando tempus tutelæ durauit minori tempore.Syl.nup.in j.par.in xj.ampliat.

18 Sextò amplia, etiam ſi ſucceſſurus ipſi pupillo, qui non petiit tutorem, eſſet clericus.ita Fel.declarat in ca.eccleſia S.Mariæ. verſ.ſequuntur alij.de conſtitu.

19 Septimò amplia, nam etiam mulier ſucceſſura ab inteſtato perdit ſucceſſionē propter nō petitū tutorem, etiā q̃ lapſo anno monaſterium ingrediatur.ita Bal.in c.ex parte.ver.ſed quid ſi mater.de appel.& ibi Præpoſ.& ponit Syl.nup.in j.par.in vj.ampliat.

20 Octauò amplia, etiam ſi tutor minus idoneus ſit petitus, dū tn ex ꝓpoſito,& ex animo dānū inferēdi pupillo.Sali.in d.l.ſciāt. ver.quæro q̃d ſi nō idoneū.Ang.Aret.in §.fi.inſti.ad Tertul.verſ. q̃d ſi petat.Syl.nup.in j.part.in ix.ampliat.Bal.in l.precibus.C.de impub.verſi.quid ergo ſi petiit.Bal.in authen.ijſdē.C.de ſec.nup.

21 Nonò amplia, vt nō poſſit mora purgari.Sal.in d.l.ſciāt.ver. ſed q̃ro.Ang.Aret.in §.fi.inſt.ad Tertul.verſi.q̃ro an mater.Sylu. nupt.in j part.in vij.amplia.ſentit Bal.in auth.ſacramentum.in fi. C.quando mulier tutel.offic.ponit Ang.in l.ſi inſulam,vbi etiam Alex.in xj.fal.verſi.item prædictis.C.de verbo.oblig.

22 Contrarium additio ad Iac.But.in d.l.ſciant.& hoc q̃n res eſt integra, q̃ filio non ſit prouiſum de tutore.& fuit opinio Spe.in tit.de tuto.§.nunc dicendum.ver.quid ſi mater.Alex.in apoſt.ad Bart.d.l.ſciant.Bald in conſil.ccccxxxiiij.vol.v.

23 Decimò amplia, etiā ſi mater, vel alia perſona nō ſuſcepta tutela bene,& legaliter adminiſtraſſet negocia pupilli, q̃a o'nò priuat ſucceſſione ſi nō petiit tutorē.Bal.ī l.matres.ver.q̃ro nūquid mater.C.ad Tert.in l omnē.ver.q̃d ſi mater ita.co.tit.& in l.p̃cib. ver.ſed q̃d ſi mater.C.de impub.& ī l.cū oportet.§.fi.verſi.q̃ro ego.C.de bo.q̃ lib.Pariſ.ꝓſ.lxxxvj.vol.j.& cōſ.lxxxiiij.vol.ij.Calca. cōſ.liij.ver.q̃a p̃ſupponitur.Curt.Sen.in cōſ.lxvij.ver.& adduco. Pau.de Caſt.in l.oēm.C.ad Tertul.Sal.in d.l.ſciāt.ver.q̃ro mater.

24 Primò limita, vt hoc procedat quando adminiſtrationem ſuſcepiſſet ſine iudice, ſecus ſi cum iudice, ſed alia ſolennia omiſiſſet, vt per Sal.in d.l.ſciant.

25 Secundò limita in muliere ruſtica, quæ nō potuit conſulere peritiores, quia excuſat̃, licēt tutorē nō petierit, ſi modo vtiliter adminiſtrauit.& idē Pau.de Caſt.in l. Clodius.ver.ſed aduerte ad vnū caſum.ff.de acq.hęred.Alex.in l.iuris ingnorantia.verſic.ad quod etiā vide.C.qui admit.Claud.in l.ij.in prin.ver.& infert hic Paul.de Caſtr.ad matrem.C.de in ius vocā.& ibi Lancel.Deci.in prin.& ſequitur ibi Are.Bertr.conſi.ccxxix.vol.iij.Brun.in tract. de forma.in tit.quas res perſ.& quos caſus.ver. mulieres etiam.

26 Tertiò limita, niſi eſſet datus tutor teſtamētarius, quia talis adminiſtrando licet nō ſolenniter, facit vt quamuis mater non petierit alium tutorem non per hoc priuetur ſucceſſione. Abb. in conſi.xc.vol.ij.& Ang.conſi.cvij.Maria.Iun.in conſ.xvj.vol.ij.

27 XI. Amplia ẽt si ipsa mater sit tutrix relicta in testõ, & nõ fecerit ea, quæ facere debebat, nec alium tutorem petierit. Bart. in consi. ccxv. in ij. q. Syl. nupt. in j. parte, in v. ampliat.

28 XII. Amplia vt ẽt mulier rustica non excusetur, quę nõ consuluit peritiores, ẽt si non potuerit illos consulere. Io. Nico. in j. respon. in ij. dubio, vbi idem tenet etiam si consuluit vnum peritum, nisi saltem vtiliter administrarit bona pupilli, vt suprà dictum est in x. amplia. in ij. limita.

29 Limita si non consuluit peritiores, qa multũ distaret à ciuitatibus, & à locis vbi erant peritiores: vt per Soc. in cõs. xxxix. vol. j.

30 XIII. Amplia vt non sit necesse probare hanc negatiuam, tutorem non esse petitum infra annum, vt dicit Cor. in l. sciant. allegat consi. Bart.

Cõtrariũ Alex. cõs. clxxxvj. vol. vj. Io. Ant. Alex. in consi. lxxxj.

31 Et tenendo istam partem intellige dummodo probetur filium decessisse infra pubertatem, vt dicit Sal. in d. l. sciant. & ibi Cor. in vltimo not. Bal. in addit. ad Spe. in tit. de pos. ver. pono, Berta fuit vxor. Signorol. in consi. cxcij.

32 Et idẽ crederem, quo ad illud si probetur filiũ decessisse post annum post mortem patris. Alex. consi. clxxxv. vol. vj.

33 XIIII. Amplia, vt non prius mater excludatur, q̃ sit trãsactus integer annus, in quo tutor petitus nõ fuerit à matre, ita Odofr. in d. l. sciant, q loqtur in matre. Idẽ clarius Ang. ibi, & Pau. de Ca. & Sal. ver. sequitur in tex. & Cor. ver. no. q̃ ad hoc. vbi dicit, q̃ ista opi. est tenenda, quia humanior, licèt alia opinio sit verior. Idem tenet Bal. in l. precibus. ver. item dixi confestim. Idem tenet Odofre. in d. l. matres. C. ad Tertul. & ibi Bal. ver. porro mater. & Pau. de Cast. Ang. Aret. in §. fi. inst. ad Tertu. Bal. in cõsi. cxl. vol. j. vbi dicit, q̃ ita seruat consue. Cor. consi. ccxxxiiij. vol. iiij. Abb. in consi. xc. in fin. vol. ij. Bal. in consi. ccxcij. & consi. cclxxxviij. & consi. lxxj. vol. ij. & consi. ccclxxix. vol. iij. & consi. cclxxxix. vol. j. & consi. cccxcij. volu. iiij. Capra consi. 100. Ang. consi. cxvj. & istam dicit cõem Alex. in l. si decesserit. ff. qui satisd. cog. Pau. de Cas. in l. cum stipulatus. ff. de ver. ob. Pau. de Cast. in consi. cxlvij. vol. j. Nico. de Vbald. in tract. successi. ab intest. in ij. par. in iij. limit.

34 Contrariũ, vt mater debeat statim petere saltẽ infrà 50. dies, nisi fuerit impedita, quo casu ad plus datur annus, tenuit Ricard. Malumb. in d. l. sciant, vbi ẽt Bar. & idẽ Bar. in l. ij. §. cõfestim. ff. ad Tertul. & in l. ij. ver. sciẽdũ est. ff. qui pet. tut. & sentit Pau. de Cast. in consi. xxix. vol. ij. & maximè q̃ parum de anno restabat. Fulg. in consi. xlviij. clarè, & expresè Signoro. Homod. in consi. cxciij. Pau. de Cast. consi. cccxxij. vol. ij.

35 Et q̃ adeo se arctauit ad pertẽdum tutorẽ in fine anni, vt nõ potuerit amplius infra annũ, illũ petere, ponit Pau. de Cast. in §. cxlvij. vol. i. nã sibi debet imputari, dũmodo nõ ex negligẽtia, sed ex impedimento non perierit, vt ibi per eum.

36 Tenendo primã opi. Limita nisi annus fuisset restrictus p iudicẽ. Nicol. de Vbald. in trac. success. ab intest. in ij. part. in iij. limit.

37 XV. Amplia, ẽt si pfunctoriè petat tutorẽ, nihilominus priuatur successione. Bal. in l. omnem. ver. caueat. C. ad Tertul.

38 XVI. Amplia, etiam si per statutum exclusa sit à successione, nihilominus tenetur tutorem petere. Dec. consi. xvj. sequitur Paris. consi. xlj. nu. 53. vol. ij.

Contrarium tenet Rui. in consi. xliiij. in fi. vol. ij.

39 XVII. Amplia ẽt si successio deferatur non de iure cõi, sed p statutum. Paris. in consi. lxxxiiij. vol. ij. Maria. Iun, consi. xvj. vol. ij.

40 XVIII. Amplia, vt mater omni commodo priuetur, nedum successione. Mant. in consi. cccxxxv. nu. 3.

41 Primò limita, nã non petens tutorẽ impuberi, licèt excludat à successione, nõ tñ excluditur à legatis particularibus sibi factis, ita tenet gl. i. in d. l. sciãt. & ibi Bal. in j. q. Cy. in l. omnem. in princ. C. ad Tertu, & ibi Alber, de Rosa. Bal. & Pau. de Cas. & Sal. & Cor. Aret. in consi. xl. in fi.

Contrarium sentit Soc. in consi. xxxix. vol. j.

42 Tñ primũ dictũ intelligit Sal. in d. l. sciant. de legatis factis de bonis patris, secus de legatis factis de bonis impuberis. Syl. nup. in j. part. in xiiij. limit. Pau. de Cast. in d. l. omnem. C. ad Tertul.

Contrarium Corn. in d. l. sciant. licèt dicat in practica non esse recedendum à prima opin.

43 Secundò limita, quia non priuatur substitutione fideicõmissaria, per quã succeditur testatori, non aũt ipsi pupillo. Ita Bar. in d. l. sciant. & Ang. & idem Bar. in l. ij. ver. si verò vult. ff. qui pet. tut. Sal. in d. l. sciant. Io. de Anan. in consi. cij. Corn. in d. l. sciant. Aret. in d. consi. xl. in fine.

44 Et hoc limita, vt per Bal. in l. omnem. C. ad Tertul. videlicet q̃ fideicommissum est relictum in primis tabulis, secus si in secundis, de quo dicto dubitat ibi Corn. in fi. licèt dicat in practica non esse recedendum à prima opi.

Et idem dicendum est in substitutione vulgari ex qua similiter succeditur testatori. Pet. de Anch. in consi. ccccxl. Paris. in consi. xli. vol. ij. & ita Ang. in d. l. sciant. Soc. in cons. xx. versi. insuper etiã videtur vol. j.

45 Tertiò limita, q̃ filius decessisset post pubertatẽ, ita Odofr. in d. l. sciant. Bal. in l. matres, per illũ tex. dum eum summat. & ibi Bal. in princ. qui assignat rõnẽ. & Sal. ibi i prin. & Cor. in prin. idẽ tenet Bar. in l. ij. §. si mater. ff. ad Tertul. & in l. ij. ver. iiij. sic. ff. q̃ pet. tut. Io. Fab. in §. fi. insti. ad Tertul. & ibi Nicol. de Neapol. Cur. Iun. in l. precibus. nu. 67. C. de impub. Cor. cõsi. ccxxxiiij. ver. si aũt decesserint puberes. vol. iiij. Pau. de Cast. in consi. ccclxx. in fi. vol. j. Nicol. de Vbal. in suo trac. de success. ab intest. in ij. par. in iij. limit.

46 Quartò limita, si filius añ annum decedat. Bal. in d. l. matres. ver. est & alius casus. & ibi Pau. de Cast. in prin. & Ang. in d. l. sciãt. in prin. Bal. in cõsi. lxxxiij. ver. nec obstat prædictis. vol. v. in consi. cccxcij. super iij. puncto. vol. iiij. & consi. ccclxxix. vol. iij. Ang. in consi. clxvj. Bal. in consi. cccxcviij. vol. quarto. Pau. de Cast. in §. xxix. vol. ij. in consi. cxix. vol. j. Rui. in cõsi. viij. vol. iij. qui ampliat idem esse in tempore præfixo à statuto.

47 Sublimita, q̃ parum de anno restabat. Fulg. in cõsi. cxxxviij. in fi. Alex. in consi. clxxxv. vol. vj. Pau. de Cast. in consi. cxlvij. vol. j. Bertr. in cõsi. xviij. vol. j. & idem voluit Pau. de Cast. in cõsi. xxix. vol. ij. & idem voluit in l. si decesserit. ff. qui satis. cog. & Alex. in l. cum stipulatus. ff. de ver. ob.

Cõtrariũ Pau. in d. l. cum stipulatus. & Alex. in d. l. si decesserit.

48 Quintò limita, si is, qui debebat petere, excusetur propter probabilem ignorantiam. Bar. in l. ij. ver. item intellige. ff. qui pet. tut. Cor. in consi. lxxxvij. vol. iiij. Soc. in cons. cliij. Fulgo. in consi. cxxxviij.

49 Sextò limita, q̃ is, qui petere debet, esset minor, quia tũc excusaretur, si nõ petiit tutorem, ita Odofr. in d. l. matres. & ibi Bal. in prin. & in l. precibus. ver. videamus ergo. & Sal. in d. l. matres. & idẽ voluit Alber. de Rosat. in l. oẽm. C. ad Tertul. Bal. & Sal. in d. l. sciant. Bal. in consi. cccxcj. vol. iiij. Ang. in consi. cxviij. in fi. Fulgo. in cõsi. cxxvj. in prin. & consi. lij. Pau. de Cast. in consi. xxix. vol. ij. Cor. in consi. ccxxxiiij. vol. iiij. Soc. in consi. cliij. ver. vj. mater minor. Capra in cõsi. xiiij. Apostil. ad Abb. in c. ex parte M. de appel. Pet. de Anc. consi. ccccxl. Ias. in addit. ad Christophor. Porc. in §. fi. inst. ad Tertul. Cor. in consi. xl. vol. iij. Dec. in d. c. ex parte M. de appel. Bertr. consi. xviij. vol. j. Nicol. de Vbald. in suo tract. success. ab intesta. in ij. parte. in iij. limit.

50 Maria. Soc. Iun. consi. viij. vol. j. qui ẽt si postea fiat maior, & post maiorem ætatem filius decedat. & cõsi. cxix. vol. j. Mant. cõs. cccxxxv. Maria. Iun. in consi. cxix. nu. 13. vol. j.

51 Et hoc procedit ẽt si transacto anno efficiatur maior, & post quã maior fuerit nõ petierit tutorẽ per annũ, ita Sal. in d. l. sciãt. & in l. fi. C. si aduer. delict. Spe. i tit. de in integ. restit. §. j. ver. sed q̃d si ipsa. Alber. de Rosat. in l. oẽm. C. ad Tertu. Bal. in auth. si captiui. C. de episcopis & cleric. & in l. qui q̃. C. de incest. nupt. & in l. fi. C. si aduersus delict. Bal. in l. precibus. ver. qd ergo. vbi dicit istam cõem opinionẽ. C. de impub. Rom. in cõs. cciij. incip. vt habes, & cõsi. cclxxix. Pet. de Anc. in cõs. ccccxl. Ias. in addit. ad Christoph. Por. in §. fi. inst. ad Tertu. in fi. Ias. i d. l. minorib'. & istã dicit cõem Cor. cõsi. xl. vol. iij. Ias. in l. sciendũ. §. fi. ver. ad idẽ facit. ff. qui satid. cog. Soc. consi. xxxix. ver. & prædicta procedunt. vol. j. Fulg. in §. Iij. Ang. Aret. in §. fi. inst. ad Tertu. Grat. cõs. lxxxiij. vol. ij. per totũ. Tiraq. in reg. cessante causa. in iiij. limitatio. nu. 7.

Cõtrarium tenuit Oldr. & Ang. in l. minoribus. C. de his, quib. vt indig.

52 Declarat Pau. de Cast. vt prima opinio p̃cedat, q̃ ante maiorem ætatem totus annus esset transactus, aliàs secus, & hoc dicit tã in d. l. minoribus, quàm in l. sciẽdũ. §. fin. ff. qui satisd. cog. & idẽ tenet Alex. in l. si cum dotem. §. maritus. ff. sol. matr.

Contratium etiã isto casu, & sic q̃ opinio prima sit indistinctè vera. tenuit Alex. in d. l. minoribus. de his, quib. vt indig.

53 Primò sublimita, nisi minor iam deuenisset ad illam ætatem, in qua ex forma statutui haberetur pro maiore xxv. annorum, ita declarat Dec. in c. ex parte M. de appel.

54 Secundò sublimita in masculo, quia pp ætatem nõ excusaret ipso iure, sed remedio restitutionis in integrũ posset sibi succurri, ita declarat Sal. in d. l. sciant. in prin. C. de legit. hæred.

55 Contrarium, q̃ non sit differentia inter masculum, & fœminam minorem in hoc, sentit Spec. in tit. de in integr. rest. §. j. ver. sed & si mater. Fulg. expresè in consi. lij.

56 Septimò limita, q̃ fauore pupilli cessatum esset à petẽdo tutore, ita Bal. & Sal. in d. l. matres. in prin. in ij. casu Barto. in l. j. vers. pro hoc facit. C. de neg. gest. Pet. de Anc. cõsi. ccccxl. ver. hoc ergo pręsupposito, Alex. in apost. ad Bar. in d. l. sciãt, & in apostil. ad l. secundã. §. si mater. ff. ad Tertul. & apostil. ad Iac. But. in d. l. sciãt. Hippol. in sing. cccij. & dicit gl. in consue. Biturig. §. ix. quòd excusatur mater, quæ agenis tutorem non petiit.

Contrariũ Pet. de Anc. in cõsi. ciiij. ver. præterea licèt tenuere.

57 Et

Et istam partem puto veram, quia licèt substantia pupilli non exigat tutorem, persona quæ ali, & gubernari debet, cui personę principaliter tutor datur, semper exigit tutelam, argu. text. in §. j. inst. de tutel. cum vulgar.

58 Octauò limita; si mater aliquo casu fuisset impedita petere tutorem, vt sentit Signorol. Homod. in d. consi. cxci. j. Guid. Pap. in consi. clxxix. ibi, i. casu. Ang. Aret. inst. ad Tertul. §. fi. in iiij. not. Grat. in consi. lxxxiij. vol. ij.

59 Et ideo tenet Pau. de Cast. in consi. cxlvij. volu. j. q̃ excusatur propter pestem etiam si iura in ciuitate redderentur, quia non erat facile inuenire homines, quos procuratores ad petendum tutorem constituere posset. refert, & sequitur Hipp. in lege prima §. præterea. ff. de quæstio.

60 Et q̃ ob turbationem ciuitatis non facile potuisset iudicem habere, ponit Fulgo. in consi. cxxxviij. in fi.

61 Et similiter excusatur, si propter pestem mater administrauit non confecto inuentario. Io. Ant. Alex. in consi. clxj.

62 Nonò limita, si is, qui petere debet, tanquã proximior in gradu, & ad quẽ spectat successio, esset legitimus tutor, nã nõ tenet alium petere, nec priuat, si nõ administrauit, ita Ang. in cõsi. xxxvij. & ista fuit opinio Dyni. q̃ quam tenet Bar. in l. j. ver. contrariũ credo. ff. qui pet. tut. Bal. in consi. cccxvij. vol. v. Corn. consi. cxiij. vol. iiij. qui dicit ita etiam consuluisse Dionysium de Barigianis. Pau. de Cast. consi. ccclxx. in fi. vol. j.

63 Decimò limita, q̃ pupillus habet pupillarem substitutum, nã tunc non excluditur mater, si tutorem non perat infrà annũ, ita Bar. in l. ij. ff. qui pet. tut. Bal. cõsi. cccxvij. vol. v. Cor. in d. l. sciãt. in fi. qui tripliciter limitat ex mente Barto. in d. l. ij. ff. qui pet. tut. Ang. in consi. cxviij. in fi. Pet. de Anc. consi. ccl.

Contrarium Bal. in consi. ccccx. vol. iij. vbi tenet, q̃ excluditur auia per lapsum anni, & non substitutus pupillaris.

64 XI. Limita, si is qui poterat excludere negligentem ob tutorẽ nõ petitum tacuit, qa hæres eius illũ excludere nõ poterit, ita Pet. de Anch. in consi. ccccxl. ver. præterea non absurdè.

65 XII. Limita, quando is, qui gradu proximus est, tutelã suscipiat seruatis seruandis, licèt malè, & inutiliter administret, vt dicit Fulgo. in consi. lij.

66 XIII. Limita, nam non priuatur mater, vel alius ad quem spectat onus petendi tutorem, q̃ pupillus habet tutorem legitimum, ita in matre ponit gl. & Sal. in l. matres. C. ad Tertu. Fulg. in consi. lij. & consi. cxxxviij. Alex. in consi. clxxxv. vol. vj. Maria. Iun. consi. xvj. vol. ij.

Contrarium in matre tenet Bar. in d. l. matres & ibi Bal. & Pau. de Cast. Alber. de Ros. in l. omnem. C. ad Tertu. Bal. consi. xlj. vol. iij. Guid. Pap. in consi. clxxix. Mant. in consi. cccxxxv.

Soc. autem distinguit, aut legitimus præcedit matrem in tutela, & procedat prima opinio: si autem non præcedit eum, tũc secunda opinio locum habet. ita declarat in consi. cliij. & ita procedit quod not. Bal. in l. matres. ver. quæro vlterius dictat statutũ. & fuit de mente Bal. in d. l. in prin. dum saluat gl. in d. l. matres, in patre, qui filium emancipauerat.

67 Aliter vt declarare Bal. in l. precibus, ver. solutio, si legitimi, nam aut tutor legitimus solenniter cum decreto iudicis administrat, & tunc mater excusatur: aut administrat de facto, & tunc ipsa priuatur successione, nisi infra annum apud acta renunciauerit tutelæ.

68 Item declara primam opinionem, quando tutor legitimus est talis, qui compelli possit inuitus ad tutelam, non aliàs. ita Calca. in consi. cccxxxv.

Contrarium Maria. Iun. in consi. xvj. vol. ii.

69 Et propterea, si mater infra annum nubat, quia succedit in eius locum legitimus tutor ipsius pupilli, mater non priuabitur. ita Ang. in l. matres. C. ad Tertul.

70 Prout etiam mater, & alius quilibet excusatur, quando filius habet tutorem testamentarium. Bal. in cons. ccccciij. vol. iiij. Ang. in consi. clxvj. in fine, versi. j. quia. Ruinus in consi. viij. volumine tertio.

71 XIIII. Limita in matre p̃diga, cui bonis esset interdictũ, quia non priuatur successione ex eo, qa tutorẽ non petiit. Ita Ang. in l. Fulcinius. §. adeo. in fi. ff. ex quib. caus. in pos. eat. & in l. is, cui bonis. ver. tu limita hoc. ff. de verb. obl. ponit apostil. ad Abb. in c. ex parte M. de appel. Sylu. nup. in j. par. in viij. fall.

72 XV. Limita, si añ annum ingrediatur monasterium, ita Bald. in d. c. ex parte. vbi idem tenet etiam si efficiatur de tertio ordine. & Præpos. ibi. Sylua. nup. in j. par. in vj. ampliatio. Bal. in l. omnem. ver. sed quid si mater. C. ad Tertul.

73 XVI. Limita, si etiam tacitè à marito habuerit licentiam trãseundi ad secunda vota, Grat. in consi. lxxxiij. vol. ij.

74 XVII. Limita, nam mater nedum habet annum, sed etiam nouem dies vltra annum. gl. consue. Turon.

De Iure immunitatis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Immunis si describatur in libro debentium soluere, & non appellet, sibi præiudicat.

1 QVI est immunis à solutione collectarũ, si describat in libro debentiũ soluere, & non appellet infrà decẽ dies, vel fm alios infrà annum, vt priuilegio renunciare, & sibi præiudicare. Ang. in l. j. §. si quis tutor. ff. q̃ appel. sit. ver. hic est casus in terminis. Alex. cõsi. cxxxvj. ver. præterea ẽt posito. vol. ij. & cõsi. cj. ver. iij. principaliter. vol. j. And. de Barulo. in l. j. C. de his, qui spont. mun. sube. lib. x. Fel. in c. cùm accessissent. ver. ad idem no. de p̃sti. Ias. in l. p̃tor. §. fi. ff. de ope. noui nun. ver. aliq̃s officiũ. post Ro. ibi, ver. adde duos. Balb. in trac. præscri. in iiij. par. quartæ part. princi. in xxx. q. nu. 106. ver. & pro hoc dicto. Claud. in l. fi. ver. itẽ ad vnũ aduerte. ff. de cõsti. Prin. Bertr. cõs. clxxxj. ver. p̃terea ex discursu. vol. iij. in nou. Gozad. consi. xxiij. ver. non obstant contraria. Paris. consi. xxv. nu. 114. vol. j.

Cõtrariũ vt tenere Ias. in l. falso. ver. item in materia. C. de diuers. ref. & clarius in l. fi. ver. no. postremò. ff. de consti. Prin.

2 Tenẽdo primam opin. cõem, Limita, quia regula locũ habet, q̃ describeretur pro oneribus, à quibus est immunis per priuilegium, secus verò, si sit immunis ex dispositione iuris communis, Rui. consi. cvij. ver. non obstat etiam. vol. v.

3 Secundò limita, nam conclusio habet locum q̃ quis in totũ immunis describeretur tanquam non immunis, secus verò q̃ non immunis diceret se excessiuè grauatum, quia tunc semp põt conqueri de suo grauamine, Balb. in tract. præscr. in iiij. par. quartæ partis prin. q. xxx. nu. 106. & seq. Bertr. consi. clxxxj. nu. 16. ver. præterea ex discursu. vol. iij. in nouis.

4 Et propterea infertur ex principali conclusione, vt immunis soluens collectas sine p̃testatione. amittat priuilegiũ immunitatis. vt declarat Bar. in l. j. C. de his, qui sponte mun. sube. ver. no. finẽ legis primæ. Io. And. in c. ij. ver. maximè̃ si talis priuilegiat', de immunit. eccl. Alex. cõs. cxxxvj. ver. rursus dico. vo. ij. Abb. in c. cũ accessissent. de const. ver. & vide omninò. & ibi Fel. ver. iij. regula est. sentit Rom. cõsi. cclij. in fi. ver. quo ad vltimũ. Rui. cõsi. cxcvj. ver. quo verò ad fm. vol. i. Pet. de Anc. in consi. cclx. in fi. vers. postremò non solùm. Barb. consi. xlj. ver. facit l. ij. vol. j.

5 Amplia idem esse, quando promisit soluere. Io. And. in d. c. ij. ver. maximè si talis. de immuni. eccle. Pet. de Anch. consi. cclx. in fin. ver. postremò non solum.

6 Cõtrariũ ĩ soluẽte tenet Cy. in l. volũtarie. C. de excus. tut. Ias. cõsi. xxvj. ver. nec obstat. vol. iij. Alex. p̃s. cxcij. ver. postremò circa quartũ. vol. ij. Guid. Pap. q. ccclxxxvij. Chassa. cõs. lxv. ver. quo ad probationem verò. Alex. cõsi. xxxv. ver. sed ea mihi. vol. v. & cõsi. cviij. ver. non obstat sextum. vol. iij. Ias. consi. xxv. ver. non obstat illud. vol. iij. sentit Ripa, licèt non clarè, in xxj. rñ. ver. accedat ad corroborationem. vol. j. Dec. in c. cùm accessissent. ver. v. Abb. de consti. & ver. retenta tamen.

7 Tenendo primam opin. Limita, q̃ nõ soluisset, sed tñ immunitas esset reuocata, quia si fuisset reuocata nulliter, non est opus appellare infrà decem dies, aut infrà annum, sed semper opponi posset de nullitate vsque ad xxx. annos. Rui. consi. cxcvj. ver. non obstat etiam. vol. j.

8 Secundò limita, si coactè soluisset, Rui. in d. consi. cxcvj. versi. postremò obstat. vol. j.

9 Tertiò limita, vt faciat sibi p̃iudicium, quo ad ea onera tñ, pro quibus reperitur descriptus, non quo ad alia, Guid. Pap. q. ccclxxxvij. Rui. consi. ccxix. ver. non obstat etiam. vol. j.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Forenses sunt immunes à collectis.

1 COllecta non põt imponi forensibus ẽt respectu possionum quas forenses habent in territorio collectãtis. ita voluit Bar. i l. j. ver. sed quæro cui. C. de mul. & in quo loc. libr. xj. in l. munerũ. §. patrimoniorũ. ff. de mune. & hono. in l. rescripto. §. fi. eo. tit. Bar. in l. libertus. §. sola. ff. ad municip. in l. cũ neque. C. de incol. lib. x. Fede. de Sen. in p̃s. clj. Imo. in consi. xlviij. Guid. Pap. q. cccxcvj. & consi. lxj. Alex. consil. lxxviij. ver. si vult se fundare. & ver. minus ẽt. vol. vj. & cõsi. lxviii.

vol.ij.& consi.lij.in princ.vol.v.Dec.cõs.cclxxxv. ver.ij.principaliter.Curt.iun.consi.lx.& consi.lxj.vbi dicit istam cõem opin.Idē voluit Alex.consi.cj.vol.j.Parpal.in l.placet,ver.ij.dicatis.C.de sacro.eccl.Aret.consi.cxxxij.Paris.consi.xxv.vol.j.Aim.cons.cxcv. Grat.consi.lxj.vol.j.Rui.consi.cxj.vol.v.

2 Contrarium, ꝙ ēt forensibus possidētibus bona in territorio possint imponi collectæ, voluit, licet nō clarè, Io.de Isern.in c.j.ĩ tit.quæ sint regal.in verbo, cõdemnationū. dū dicit collectā esse munus patrimoniale.& clari⁹ ibi hoc voluit Bal.ver.itē collectæ. & fuit de mente gl.in l.ij.C.de mun.patri.lib.x.Dec. cõsi.dcxciiij. Curt.iun.cõsi.lx.Alex.cõsi.lij.vol.v.& in apostil.ad Bar.in l. rescripto.§.fin.ff.ad municip.licèt loquatur de collectis sportulariis.& sentit Pau.de Cast.in l.inter debitorem.ff.de pact.

3 Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis communis; Primò amplia, etiam si collecta habeat certam,& determinatam præstationem, Aret.in consi.cxxxij.

4 Primò limita, in vsurario, cui ex dispositione iuris cõis ēt si forensis sit, pōt imponi collecta, Bar.in l.prima.C.de mul.& in quo loc.lib.xj.in l.cū neque.C.de incol.lib.x.in l.munerū.§. patrimoniorum.ff.de mun.& honor.Bal.in l.ēt.C.de execut. rei iudic.Parpal.in l.placet.in iij.fall.C.de sacro.eccle.

5 Secundò limita, in ciuitatibus, vel locis, quæ habent hoc priuilegiū collectandi forenses possidētes.ita Bar.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.lib.xj.& in l cū neque.C.de incol.in l.munerū.§.patrimoniorū.ff.de mun.& hon.in l.libert⁹.§.sola.ff.ad municip. Cur. iun.cõsi.lx.ver.succedit igitur aliud.& cõsi.lxj.ver.sed multo clarius.Parpal.in d.l.placet.in j.limit.Are.consi.cxxxij.

6 Tertiò limita, qñ de cõsuetudine collecta imponeretur forensibus, ita Bar.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.lib.xj.& in l. cum neque.C.de incol.Alex.consi.cj.vol.j.& consi.lij.vol. v.& consi.lxxviij.vol.vj.& consi.lxviij.vol.ij.Arc.cõsi.cxxxij.Guid.Pap.q.cccxcvij.Dec.cõsi.dcxciiij.Curt.consi.lx.& consi.lxj.Alex.in apostil. ad Bar.in l.rescripto.§.fi.ff.de mun.& honor.Bal.in consi.ccccxxxiij. volumi.j.& consil.ccxxvij. volumi. j. Guido Pap. q. lxxxvij. & voluit Bar.ĩ simili,& ĩ casu fortiori ĩ l.j.C.de auro coron.lib. x.

7 Et talē consuetudinem vigere per Italiam cõiter dicit Bart.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.& in l.libert⁹.§.sola.ff. ad munic. Bal. in l.etiam.in fi.C.de execut.rei iud.Alex.consi.cj. vol. iij.& consi. lij.vol.v.Dec.consi.dcxciiij.Brun.in tract.ꝙ stant.masc. in vj. arti. prin.ver.& ita dicit Paris.consi.xxv.nu.55.& seq.& nu.76.vbi etiam dicit communem.

8 Sed ad vnum est animaduertendū, quia Bar.in d.l.cū neque.C. de incol.exigit consuetudinem tp̄is immemorabilis. & idē Arc. consi.cxxxij.& Alex.consi.lij.vol.v.& consi.lxviij.vol.ij.Rui.consi.cxvj.vol.iiij.& consi.cxxvj.eo.vol.

9 Cõtrarium verò, ꝙ nō requirat tp̄s immemorabile, sentit Alex.in d.consi lxviij.vol.ij.dum tenet in alia opinione vt sufficiat tp̄s xl.annorū.& tenet sufficere tp̄s xxx.annorū:idem tenuit Cur. cõsi.lx.Ias.verò in d.l.de quibus.ff.de legib. tenet sufficere tp̄s decem annorū.idē tenet Balb. in tract. p̄scriptio.in iij.parte quintæ par.principalis,in vj.q. apostil.ad Bar.in l.j.C.de mul.& ĩ quo loc. Parpal.in l.placet.in iij.fal.C.de sacro.eccl.Paris. consi. xxv.vol.j.

10 Concorda, qa prima opinio procedit in iuribus realibus habentibus cām discontinuam, in quibus requiritur tempus antiquissimum:secūda verò opi.procedit in personalibus, vt per Aimo.de antiq.temp.in quarta part.nu.178.

11 Quartò limita, si p̄dia effecta sint tributaria, vt no. Bar. in l.libert⁹. §.sola.ff.ad munic.ĩ l.rescripto.§.fi.ff.de mun. & hono.ĩ d.l. cum neque.C.de incol.in d.l.j.C.de mul.& in quo loc.Bal. in l.ij. ver.& ad hoc.C.sine censu,vel reliq.fund.Bald. in consi.ccxxvij. Parpa.in d.l.placet.in ij.fal.C.de sacro.eccl.

12 Quintò limita, si collecta imposita fuerit à supremo Principe, cui non mō locus in quo collecta solui dēt, sed ēt persona, q̄ vt forensis recusat solutionem, subiacet, vt declarat Bart. in d.l.j. ver.aut imponitur.C.de mul.& in quo loc.Pau. de Cast. in consi. ccclxxxvj.vol.j.Venaf.in consi.xxxij.Soc.in consi.cxxix.versi.sed prædictis.vol.j.Rui.consi.cxj.vol.v.

13 Sextò limita, si non solueret forensis collectas, pro possessionibus alibi sitis, vt puta in loco sui domicilij, ita Guid.Pap. q.lxxxvij.Venaf.in consi.xxij.

14 Septimò limita, nā per statutū ēt forēses possidentes possunt adstringi ad collectas, vt si statutū dicēt, vt qcunque habeat possessiones in territorio, cõtribuat ĩ collectis. & istud voluit Bal. ĩ l. vnica.ver.& gl.ibi dicit.C.de sent.quæ ꝓ eo, qđ interest. Alex.in cõsi cj.vol.j.in ꝯs.lxviij.vol.ij.& in cõs.lij.vol.v.& ꝯs.cxlviij.ĩ prin. vol.vj.Pau.de Ca.ĩ cõs.cccxxix.vol.j.Curt.ĩ cõs.lx.& cõs.lxj.Dec. in cõs.dcxciiij.Balb.in trac.p̄sc.ĩ ij.par.quintæ part.prin.in vj.q.& per Alex.in l.rescripto.§.fi.ff.de mun.& hono.& ibi in apostil. ad Bar.Paris.in consi.xxv.nu.79.& seq.vol.j.

15 Amplia hāc limitationē, qa collecta imposita vigore statuti solui dēt etiam si statutum non repēriatur.Bart. in l.admonendi ver.& istud facit ad q.& ibi Ias.ff.de iureiu.Fel. in c.quoniam Abbas.de offic.deleg.Paris.in consi.xxv.nu.81.vol.j.

Quod cuiusque vniuersitatis nomine, &c.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Vniuersitas, & singuli homines ipsius an idem sint.

1 EX glo.in l.sicut.in §.si quid.ff. quod cuiusque vniuersitatis nomine. in gl. vnica in fi. colliguntur duæ conclusiones.

Prima est, ꝙ vniuersitas, & singuli homines idē sunt, quia vniuersitas ipsa nihil aliud est, quā ipsi homines ipsius vniuersitatis.& idem ponit ibi Bal.Māt.in ꝯs.ij.nu.75.& seq.

Contrarium Pau.de Cast.in d.l.sicut.in §.si quid,in princ.ff.qđ cuiusque vniuersitatis nom.Bar.ĩ l.aut facta.§.fin.ff. de pœn. ver. vlterius quæro.Aret.in l.j.§.fi.ff.de acq. posses.Fel. in c.eam te.de rescript.qui infert ad multa,& multos Doct.allegat,quos prēter mitto,referendo me ad illum.& ibi Rip.nu.43.Corn. consi. lxiij. vol.iiij.nu.4.& idem Fel.in c.dilectus.el ij.de simo. Paris.in consi. xxvij.nu.102.vol.j.& consi.cxj.nu.61.vol.j.Cor.consi.cxlviij.nu. 25.vol.j Bertr.consi.xlij.nu.7.volu.j.Oldend.in libel.iur. & æqui. Dec.consi.lxj.& in c.eam te.nu.7.de resc.Rui.consi.ccij.vol.ij.

2 Et iō qñ vniuersitas nihil hēt,& solutio dēt fieri per singulos, tunc singuli nō soluunt vt singuli,sed tanquā vniuersitas, vt puta si dissoluto monasterio monachus petit partē,nā eā petit non tanquam monachus,sed quasi pars conuentus,gl.in c.cū dilecta. in verbo,restitutis,de rescr.vbi ponit vtrunque dictum.

3 Pro cõcordia aliqui dixerunt,nā aut oēs de vniuersitate nemine excepto aliquid fecerunt, & tūc ꝓcedat prima opi. vt dicatur factum ab vniuersitate.aut aliqui de vniuersitate deficiunt,& tūc non dicitur factum ab vniuersitate,Cor.in consi.ccxcix.vol.j.

4 Alij verò dixerunt,ꝙ homines de vniuersitate dicunt ipsa vniuersitas,si collectiuè capiant,non si distributiuè.Fel.in c.significasti.de for.compe.Cor.consi.ccxj.nu.4.vol.iiij.

5 Alij aūt dixerunt,ꝙ vniuersitas nihil aliud est,quàm homines vniuersitatis s̄m ipsam veritatem,sed secundum fictionem,& dispositionem iuris aliud est vniuersitas, aliud homines vniuersitatis,prout refert Fel.in c.eam te.de rescr.

Tenendo vltimam partem ex ea inferuntur plura, quæ cõgerit Fel.in d.c.eam te.de rescript.& in cap.dilectus.el ij.de simo. ad quæ me remitto.

6 Et vltra ibi dicta infert, ꝙ debitum vniuersitatis nō est debitū singulorū.nec eꝯ.tex.est in d.l.sicut.in §.si quid.ff.ꝙ cuiusque vniuersitatis nom.& ibi Ang.in prin.& Pau.de Castro in j. & ij. not. Bertr.in cons.ccxlij.vol.iij.Milleus in practica.Afflict.super Con. in rubr.de animal.in pasc.affidæ.nu.12.

7 Secundò infertur, vt procurator constitutus ab vniuersitate non sit idoneus in causis singulorum hominum de vniuersitate. l.ij.ff.quod cuius.vniuer.nomine.Dec.consi.lxj.nu. 3.& in c.eam te.ver.& ad hoc facit.de rescript.

8 Primò limita,nam procurator capituli pōt appellare à declaratione excõicationis latæ ob contumaciam capituli contra nonnullos de capitulo,vt per Rot.in dec.j.in tit.de dol. & contuma.in dec.Bisig.ver.sed propter hoc.

9 Secundò limita,qñ appareret procuratorem cõstitutū fuisse ab vniuersitate,& ab hominibus per dictionem copulatiuam,vt declarat Rui.in consi.cxxix.nu.12.vol.iiij.

10 Tertio ĩfert,nā liberatio facta ipsi vniuersitati ñ liberat singulos hoĩes vniuersitatis.Dec.in ꝯs.lxj.Rip.in c.eā te.n.43.de rescri.

11 Quintò infert similiter,vt res vniuersitatis nō dicant res singulorū.l.sed si hac.§.q manumittunt. ff.de in ius voc. c. q manumittit.xij.q.ij.gl.& ibi Bar.ĩ l.in tm̄.§.vniuersitatis. de rer.diui.Alber.in l.sicut.§.si qd.in fi.ff.qđ cuius.vniuersitatis nom. Are.in l.j. §.fi.ff.de acq.pos.Cor.cõs.ccxciij.n.12.vol.iij.& cons.clxxxviij.n. 9.vol.iiij.& ꝯsi.ccxj.nu.2.vol.iiij.Abb. ĩ c.eā te.nu.12.de rescript.

12 Et similiter lis vniuersitatis non dicitur lis singulorum, nec econtrà,Cor.consi.ccxciij.nu.11.vol.iij.

13 Et compromissum vniuersitatis non est compromissum singularium personarum,Soc.in consi.xcv.vol.iij.

14 Primò limita,qa quantū ad præscriptionē mala fides singularium personarū nocet ipsi vniuersitati,qa per hoc ipsa vniuersitas dr̄ esse ĩ mala fide,donec illi,qui primò habuerūt malā fidē,

deces

decesserint,& alij successerint.qui bonā fidē habere dicant.Inn. in c.cura.de iur.patro.& ibi Host.& Ant.de But.& Abb.ver.iij solutio,& Car.ver.quid ergo dicemus.& Collect. ver. vel dic & ꝓbabiliter.Bar.in l.potest.in fin.& ibi Cuma.ff.de vsuca.Soc.consi. clxxxvij.versi.prēterea vltra famam.Balb.in tract.prescri.in xvij. q.in tertia par.tract.nu.85.decis.Neap. iiij. in v.dub. in nou.Cor. cons.xliij.in fi.vol.ij.Paris.cons.xxvj.nu. 106.& seq. volu.j. & ꝯs. cj.nu. 100.eod.vol.& cons.ciiij.nu.153.vol.j.

15 Immo etiam mortuis primis habentibs malā fidem impediri præscriptionem in vniuersitate, tenuit Bald.in l.imperiū.ff.de iur.om.iud.quem refert, & sequitur Cor. con.xxij.nu. 12. vol.j. Paris.cons.xxvij.n.106.& seq.vo.j.& con.ciiij.nu.133.vol.j.

16 Secūdò limita,in mādato facto capitulo qđ cõtineret nudū factum,vt puta quòd reciperet canonicum iam creatum à Papa, nā etiā singulis videtur hoc mandatum, q etiā possunt illud implere.In.ĩ c.eā te,de resc.ver.hoc nō placet.& ibi Io. An.ver.hoc non placet,& ibi Ant. de But.vers.quandoque mandatur aliqd. Car.in quarta oppos.Abb.ibi ver.tu potes ꝯcordare.Imo.ibi ver. in eadē gl.& ibi Fel.vers.actus consistēs.Inn.in c.bonæ,el secundo.in verbo,temere.de postul.prælat.Arch.in c.nullus.in fi.lxiij. dist.Feder.de Sen.ꝯs.ccxc.ver.alio modo.Imo.in ca.cum omnes. vers.item aduerte.de const.Domi.in c.eū q.in final. verb.de dol. & contum.in vj.Pet.de Anch.in c.cum aliquibus.ver.dicit etiam Inno.de rescr.in vj.Abb.in sermone Concilij.vers. quinta ratio. Ant.de Butr.in d.c.bonæ.vers.Innocētius ponit hic.Flor. in l.ciuitas.ff.si cert.petat.Pauin.in tract.de potest.cap.sede vac.in quito præludio.n.15.Io.And.in c.si capitulo.de concess. præb. in vj. vers.secus si receptio.& Domi.ibi ver.quæro per quos.Soc .ĩ ꝯs. xcv.n.14.vo.iij.& in l.j.§.fi.in fi.ver.quod tñ limitari posset. ĩ ff.de acq.pos.Fel.in c.dilectus.el secundo.vers.facit quod not.Inn. de simo.Domi.in c.Romana.§.vniuersitatē.ver.& istud idē.de sent. excom.in vj.Rip.in d.c.eam te.vers.sunt qui.de rescript.

17 Tertiò limita,quia appellatio interposita ante excõmunicationē per vniuersitatē ꝓdest singularibus,vt excõmunicari non possint:& si feratur,pōt dici excõmunicatio nulla etiā per ipsum capitulū,si sua interest.Inn.in d.c.Romana.vers.sed quæritur. de sent.excom.& ibi Domi.ver.sed pone.& ibi Philip.Fran.

18 Quartò limita,qa sciētia singulorū collegialiter ꝯgregatorū dicit sciētia vniuersitatis.Rui.ꝯs.cxxix.n.11.ver.& ideo. vo.v.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Possessio acquiritur vniuersitati per homines de vniuersitate.

1 ALia ꝯclusio ponitur per gl.in d l.sicut.§.si quid.ĩ fin. ff.quod cuius.vniuers.no. vt per hoĩes vniuersitatis acqratur possessio ipsi vniuersitati,sequitur ibi Bald. in fi.& ibi Alber.de Ros.& Paul.de Castro, in fi.

Contrarium Cuma.ꝯs.clviij.Cor.ꝯs.ccxcix.vo.j.& consil. xlvj. vo.iij.& cõs.lxiij.vol.iiij.& consi.cxlviij.vol.j.Cæpoll. in tract.de seruit.rust.prēd.in rub.de seruit.iur.pascē.vers.sed dubiū est qualiter.Deci.ꝯs.ccxxj.Ripa in c.eā te.de rescrip. Bertrand.ꝯsi. xlij.n. 6.& seq.vo.ij.Paris.cõs.xvij.nu.102.vo.j.& cons.ciiij.n.132.vo.j.

2 Pro concordia dicebatur, quia si singuli possederunt nomine vniuersitatis,& sciētibus officialibus ipsius vniuersitatis,dicitur quæsita possessio vniuersitati,& non aliàs.Cuma.in cons.clviij.Curtius senior cõs.lxxvij.Cæpolla in trac.de serui. rust. prēd. sub rub.de seruit.iur.pascen.Aret.in l.j.§.fi.in fin.ff. de acq. posse. & ibi Soc.in finalib.verbis.Deci.cons.ccxxj.Cor.cons.ccxcix.ver. & magis in propriis terminis.vol.j.Paris.cons.cxj.vo.j.Rui.cons. cxxix.vol.iiij.Bertran.consi.xxiiij.vol.j.in antiquis.

3 Et ratio est, quia possessio vniuersitatis retinetur per vsum particulariū.Pau.de Cast.in d.§.si quid.ff.quod cuiusque vniuers. nom.Cor.ꝯs.ccxcix.ver.ita etiā dicendum.vo.j.& cons.xlvj.vol. iij.Bertr.cons.xlij.vol.ij.Soc.in l.j.§.fi.in fi.ff.de acq.poss.

De Maioritate, & obedientia.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Licentiatus si post longum tempus ad gradum sit promotus, an præferatur aliis, qui medio tempore ad gradum sunt assumpti.

MAXIME dissentiūt inter se scribētes in illa quęst. an qui primò fuit licentiatus,si post longum tempus ad gradum promoueatur, præferatur omnibus illis,qui medio tempore ad gradū sunt assumpti.Nam quòd præferatur, tenet Ange. Aret. in §. quædam.versic.facit tex.singularis. inst. de act. seqtur Fel. ĩ rub. de maio.& obed.& in c.clerici.de iud.Alex.ĩ apostil.ad Bar.ĩ l.j.ff. de obseq.patro.præst.Staphil.de lit.grat.& iust.Hisp. ĩ repe. rubr. de dona.inter vir.& vxor.§.xxxviij.n.11.& seq.vbi dicit istud cõmuniter teneri.q allegat ꝓ ista parte Io.Cald.ĩ c.capitulū. S.Crucis.de rescr.relatū per Maria.in c.quāto.in fi.de magistr. Dec.in l. cū qd.ff.si cert.pet.Soc.in cõs.lxx.vol.iiij.gl.ĩ reg.cācel.in pe.reg. in iij.par.Pet.Leuand.in tract.de dot.in iij. q.in fi.Boer.de auctor. mag.ꝯsi.n.98.& hanc partē teneas, quæ videtur magis cõmunis.

Contrariā sententiā tenuit Fel.in prooem.Decre.in verbo,Gregorius.ver.vtrum appellatione prælati.Ias.in l.cū quid. ver. adde etiā ad prædicta.ff.si cert.pet.& in l.filiæ licèt.ver.adde.& notabilem tex.C.de colla.& consi.cxcvj.ver.per hoc etiam apparet.vol. ij.Gram.in consi.cxvj.vol.ij.Rui.in consi.xix.Alciat.ĩ tracta. præsumptio.in prima regu.in xlv.præsumptio.

De Præbendis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Gratia etiam re integra morte concedentis non expirat.

1 QVærunt Doctores,an morte concedentis re integra gratia expiret,Et cõmunis est cõclusio,vt gratia morte cõcedentis etiā re integra nō expiret.c.si sup gratia.de off.deleg.ĩ vj.ca.si cui nulla.de præb.ĩ vj.gl.pragm.sanct.ĩ gl.ĩ verb. mādatū.Rot.in nou.decis.cclxxxv.Fran.in c.si gratiosè. de rescript.in sexto.in primo not.Domi.in c.ij.versi.posset cõcludi.de preb.in vj.Milis in verbo, gratia facta licèt nōdū executa.Fel.in c.licet vndique.ver.& ĩ ista materia.de of.de leg.Chassa. in cõsue.Burg.ver.item quęro.Rebuf.in concord.in rub. de māda.apostol.in §.j.super gloss.in verbo,sui Pontificatus.

2 Primò amplia etiā si solo verbo facta sit gratia,& desuper nulla sit facta scriptura,Bal.in l.humanū.ĩ fi.ver.breuiter veritas est. C.de legi.Arch.ĩ ꝓœm.sexti.ver.ĩ hac altercatiõe.& ibi Io.And. ver.hic erat.Archi.Bal.in l.falsus. ver. priuilegia etiam.C. de furt. Chass.in ꝯsuet.Burg.ver.imo etiā.Dec.in c.relatū.ver. subsequēter Abb.dicit.in rubr.de cõstit.ver.& ideo si post.de constit.in antiquis.decis.dccclxxxiij.Rebuff.in concor.super rubr. de manda. Aposto.§.j.in verbo,literas.ver.ideò si moriatur.

3 Secundò Amplia,idem esse in excutore dato per Papā ad gratiā per eū factā exequendā, cuius executoris officiū morte ipsius Papæ,etiam re integra nō expirat, dicto c.si super gratia.de offic. deleg. in vj. Io.Andr.in addi.ad Spec.in tit.de iudi.de leg.§.rectè. versi.item mortuo mandatore,in verbo,licèt.Guido Papæ quest. ccccxcj.Bald.in l.fi.versi.sed pone ꝙ princeps.ff.de cõstitu.princ. Milis in verbo,gratia facta,licèt nondum executa.

4 Amplia hanc ampliationem,nam idem est in executore dato per legatum super graria per eum facta, Lap.alleg.xvij.Fran. in c. si super grattia,in prin.& in vlti.q.de of.de le.in vj.& ibi Dom.q.j.

5 Limita hanc ampliationē non ꝓcedere in executore dato ad gratiā faciendā,per tex.in c.si cui nulla,de præb.ĩ vj.& ibi gl.Io. And.ĩ addi.ad Spe.in tit.de iudi.de le.§.restat.ver.itē mortuo. sup verbo,licèt.Bal.in l.mādatū.in iiij.oppos.C. manda. Aegid.decis. dxliij.Staphil.de lite.gra.& iusti.Gomes. in tract. mand. de ꝓuid. ver.sequit,& alius effectus.Rebuf.in cõcord.in rubr.de for.mād. apost.§.j.super verbo,sui pontificat⁹.Frā.ĩ c.si super gratia,ver.& intellige primò.& ibi Ancha.in j.not.de offi.de le.ĩ vj.vbi dicit,ꝙ gratia facta nō expirat morte cõcedentis, sed gratia facienda sic.

6 Et ideo facultas dispensandi cū certis personis fauore illorū, qui veniebant dispensandi,expirat morte cõcedentis re integra, ita ꝓcedit quod not.Spec.in §.dicendū, ver. quid si is, de dispen. & quod not.Fel.in.c.licèt.in prin.ver.amplia hoc habere locum, de offi.dele. & ita declarat not.Io.Andr.in addi. ad Spec. in dicto §.dicendum.ver.quid si is,de dispensationib.

7 Et hoc est quod dicitur,vt qñ literæ executoris gratię emanāt per viā cõmissionis,ipsius iurisdictio expitat morte cõcedentis, vt dicit Bal.in l.fi.ver. sed pone.ff.de constitu. princip.& idē dixit Deci.in c.relatum.vers.& ista conclusio intelligitur, de offi.dele. & in rub.de constitu.in j.lectu.versi.& ista conclusio.

8 Secus verò,quando facultas executoris esset data in gratiam ipsius executoris,vt si data sibi sit facultas dispēsandi cū personis incertis talis enim facultas morte concedentis non expirat,quia dicitur gratia facta, & nō gratia facienda, per tex.in dicto c.si cui nulla.de præben.in vj.Fede.de Senis in consi.lxxviij.Decis. Neap. cxxj,numero 10.& numero 11.in nouis.

9 Imò si moriatur Episcopus habens potestatē à Papa ꝓuidendi, quib⁹ sibi videret in ecclesia sua de bñficiis vacaturis, & ipse Epi-

scopus cõtulerit vni canonicatũ, reseruata sibi præbenda ꝓxima vacatura, & antequã præbẽda vacet, moriat̃ Episcopus, gratia tũ facta nõ expirat. Rota in no. decis. cclxxxv. Fran. in c. quodã. versi. & per hunc tex. videtur. de præb. in vi. vbi tamen aliquantulũ dubitat Aen. de Falco, ĩ trac. reser. ver. sed huic dicto obstat firmiter.

10 Sublimita limitationẽ datã ad ampliationẽ, nisi executor dat' ad gratiã faciendã in vim illius ꝓcessisset, ad collationem, qa nõ expiraret gratia etiã reuocata, vel cessante legatione. Lap. in alle. xvii. Anch. in c. presenti. in fi. ver. vltimò aduertẽdũ. de of. leg. Domi. in c. si super. ver. sed pone q̃ dat̃. de of. dele. in vj. Staph. de lite. gra. & iusti. quãuis contrariũ in reseruatione facta per legatũ, etiã si deuentũ sit ad collationẽ. tenuit Domi. in d. c. præsenti. ver. sed quid si tempora. & ibi Fran. ver. quid autem si legatus. vbi tenent expirare reseruationẽ ipsãm. & idẽ tenet Villadieg. trac. de leg. in ix. q. primæ par. ver. an si conferat. Aeneas de Falco. in tract. reseru. ver. quartò quæro. idem voluit Io. Andre. in c. si cui nulla. ver. sed in delegatis legatorum. de præb. in vj.

11 Et in reseruatione Papæ idem est, si nõ sit ꝓcessum ad collationem, siue prouisionem, vel si beneficium ante mortem Papæ non vacauerit, tunc enim etiam ipsa Papæ reseruatio expiraret morte Papæ reseruantis, quo ad illum in cuius fauorem facta est reseruatio: secus verò quando Papa post reseruationem contulisset, aut decessisset post vacationem beneficii. ita declarat not. Aeneas de Falco, in tract. reseruatio. ver. septimò quæro.

12 Quòd autem in tali casu expiret officiũ executoris, hoc omnes admittunt, tam illi qui tenent expirare reseruationem, ꝓut tenuerunt Domi. Fran. & Aeneas, quàm illi qui tenent reseruationem non expirare, prout tenuerunt Lap. & Ancha.

13 Secundò limita, hanc secundã ampliationẽ, in qua habet, q̃ executore dato ꝓ executione gratiæ cuius iurisdictio morte cõcedentis nõ expirat, nõ ꝓcedere, quãdo executio gratię requirit causæ cognitionẽ adhibendã per executorẽ, Rot. ĩ no. decis. cccxlix. Dom. in c. si super gratia. ver. sed pone q̃ Papa. de of. dele. in vj. Ro. ĩ l. ij. §. sed & si qs. ver. tertius ĩ mãdato. ff. de dõ. Ias. ĩ l. more. ver. itẽ circa tex. ff. de iur. om. iud. Card. Alex. in c. petisti. ver. an verò. vij. q. j. Fel. in c. relatũ. ver. limita istam limitationẽ. de off. dele.

14 Pro quo facit quod notãt Do. de Rota in decis. cccclxix. ver. pro eo etiam benefacit. qui tenent, q̃ facultas executoris deputati in literis in forma pauperũ, expirat morte cõcedentis, post Io. Andre. in c. si cui nulla, vers. aliquibus videtur. de præben. in vj.

15 Contrariũ, qñ gratia esset facta, & tractaretur de illius executione, voluit Fran. in d. c. si super gratia. ver. secundò intellige. de off. de leg. & Milis in verbo, gratia facta, licèt nondum executa.

16 Sublimita non procedere in officio cõseruatoris priuilegiorum, vel executoris alterius priuilegij, quia morte mandantis expirat tale officium, Ioa. And. in c. si super gratia. & ibi Roma. in ij. q. de offic. dele. in vj. & ibi Fran. vers. quæro intellige.

17 Tertiò amplia principaliter, nã gratia Papæ facta, ꝓ nõ expirat morte cõcedentis, etiã si nõdũ sit executa, Rota in not. decis. cclxxxv. Milis in verbo, gratia facta, licèt nondũ executa. Rebuf. in concor. in rubr. de manda. Aposto. §. j. super verbo, sui pontificatus. ver. nota tamen. Aeneas in tract. reserua. ver. idẽ est dicendũ. Fran. in c. si super gratia. ver. sed certè licet. de off. dele. in vj.

18 Amplia præcedentem ampliationem, idem esse in gratia facta à legato. Lap. alleg. xvij. de qua dic, vt suprà dixi prius.

19 Quartò amplia, idẽ esse in mãdato de ꝓuidendo facto à Papa de beneficio vacãti in fauorẽ certę personę, qa nõ expirat morte Papæ, dato q̃ nõ sit ꝓcessum ad ꝓuisionem ipsam, Staph. in libel. de lite. gra. & iusti. ver. sequitur etiam alius effectus. Sarnen. in tract. de manda. de prouiden. nu. 132. versi. nam licèt mandatum legati. Aeneas in tract. reserua. ver. idem est dicendum.

20 Primò limita regulã principalem, q̃ gratia nõ expirat morte cõcedentis: qa hoc nõ habet locũ, qñ gratia facta esset ad beneplacitũ ipsius cõcedentis, tũc enim quia morte expirat beneplacitũ, ideo tũc gratia reuocat̃. ita ꝓbat tex. in c. si gratiosè. de rescr. in vj. & in l. iiij. ff. loca. Ang. cõs. ccxvij. ver. ad quartũ verò. Corn. cõsi. xcij. ver. & q̃ hoc sit verũ. vol. ij. & cõs. ccxxxv. ver. circa tertiũ. eo. vo. Bal. ĩ l. fi. ver. sextò quæro. C. de cõtrah. emp. Bal. ĩ l. post dotem. ver. & p̃dicta faciũt ad quęst. ff. sol. mat. Goz. ꝓ cõs. xxij. ver. & ꝓ ista parte. Dec. cõs. cviij. ver. sed in tertio anno. Ang. in l. & quia. ver. sed tũc quærendũ est, de iur. om. iud. Magalot. ĩ trac. de saluo. cõdu. in iiij. par. in xxij. decla. ver. scias, q̃ saluus cõductus. Spec. in tit. de emphyteus. §. nũc aliqua. q. cl. ver. qd si Do. Papa. & ver. seq. Boer. q. ciii. n. 5. Spec. in tit. de actionib. §. super petitionib⁹. versi. item ĩ Papa. & ibi Io. And. in addi. Bal. in l. j. vers. nam vbicunque ponuntur. C. de postulan. Iaco. in l. more. nu. 14. in j. lectu. versic. idem si princeps. ff. de iur. om. iudi. Rot. in antiq. decis. cccccclxxx.

21 Amplia, nã gratia cõcessa ad beneplacitũ nedũ expirat morte cõcedentis, sed etiã expirat morte illius, cui est facta cõcessio, Maria. iunior cõsi. lxiij. n. 10. ver. secundò etiã ostenditur. vol. ij.

22 Primò Sublimita præcedentẽ limitationem, qñ officium esset datũ alicui per Rectorem, aut per Legatũ, vel per aliũ qui facultatem dandi haberet ad beneplacitum ipsius, quia finito officio aliter, quàm per mortem naturalem, beneplacitum non expirat. Calde. in consi. iij. de rescri. Domi. in d. c. fi gratiose. vers. sed pone rector prouinciæ. de rescri. in vj. Bero. q. ciij. nu. 5. & seq.

Contrarium in isto casu tenuit Fran. ĩ d. c. si gratiose. ver. sed q̃ ritur primò. de rescr. Decis. Neap. cxxxvj. n. 5. 6. & seq. ĩ nou. & idẽ voluit Bar. ĩ l. centesimis. §. fi. ver. quero, qd si iudex. ff. de ver. obli. & in terminis ponit Bal. ĩ proœ. Digest. ĩ §. hæc autẽ tria. vers. sed qd si testator. & ĩ l. j. ver. nã vbicũq; ponũt hæc verba. C. de postu.

23 Et facit pro ista opi. qd̃ no. Bal. in l. j. versi. sed ponamus. C. de postu. vbi si legatus de latere ponit interdictũ in eclesia, & nõ apponit tempus, reuocato ipso à legatione, cessat interdictum.

24 Secundò sublimita præcedentẽ limita. nisi dictũ esset, donec reuocauero: qa talis gratia morte cõcedentis nõ reuocatur, sed requirit reuocationẽ expressam. c. si delegatus. de of. del. ĩ vj. Bar. ĩ l. cẽtesimis. §. fi. ver. vltimò formo hic. ff. de ver. ob. Bal. ĩ proœ. Digest. ĩ §. hæc autẽ tria. ver. sed qd si testator. Io. And. ĩ c. si gratiosè. ver. dubitari vidi. de refer. ĩ vj. Soc. ꝓ cõs. lxxvij. vers. primũ ꝓbat̃. vo. iij. Goz. cõs. xxij. ver. nõ obstat cõtraria. & ver. & ideò ꝓ clariori. Ang. in l. & quia. ver. & tunc quærendum est. de iur. om. iud. Deci. cõsi. cviij. ver. sed tamẽ prædictis non obstantib. & ver. nõ obstãt allegata. Feder. de Senis consi. cclvij. Magalot. in tract. de saluo condu. in iiij. parte, in ij. declara. ver. secundò fallit.

25 Et idem est, quando dictum est, ad beneplacitum, secundùm prædicta. Deci. consi. cviij. ver. sed tamen prædictis nõ obstantib. & vers. non obstant allegata. & idem dicit Gratus consi. xcij. in fi. vol. ij. ver. non obstat, quod beneplacitum.

26 Et propterea dicebat Dom. post Io. de Fãtu. & Paul. de Eleaz. in c. si de legatus. ver. tu dic. de off. dele. in vj. q̃ aut aliquãdo clausula sonat in actũ positiuũ nouæ voluntatis prout est, quãdo dicitur, donec reuocauero, & non inducitur reuocatio per mortẽ: aut verò clausula sonat in actum positiuum perseuerantiæ antiquæ voluntatis: & tunc illa voluntas dicitur morte expirare.

Cuius dictũ in hoc sequitur Soc. cõs. lxxvij. ver. cõfirmatur & tertiò. vol. iij. Ias. ĩ l. cẽtesimis. §. fi. ver. secũdo ad idẽ moueor. ff. de ver. obl. Goz. cõsi. xxij. ver. sextò adduco. & versi. & ideo pro clariori. Fran. in c. si diligenti. ver. in gl. in verbo, morte. de off. dele.

27 Quod sublimita in pœnis, qa pœnæ impositæ, donec iudex reuocauerit, mortuo iudice, vel remoto ab officio cessant. ita sentit Bar. ĩ d. l. centesimis. §. fi. ver. vltimò formo hic vnã quæst. ff. de ver. obl. Bal. in l. post dotem. ver. & facit ad aliam quęst. ff. sol. mat.

Contrariũ, vt etiam in pœnis regulariter idẽ sit, q̃ ĩ aliis, sentit Bal. ĩ proœ. Digest. §. hæc autẽ tria. ver. sed qd si nõ ponit. & Ang. in l. centesimis. §. fi. ĩ fi. ver. sumit Bar. & ibi Imo. ver. item adde dictis. & ibi Alex. ver. si autem dixisset. qui dicit istam * cõmunem opi. & idẽ ibi tenet Ias. ver. secũdò querit Bar. Sal. ĩ l. fi. ĩ vij. q. C. de cõtrah. emp. Soc. ꝓ cõs. lxxvij. ver. quintò & vltimò ꝓ firmant̃. vol. iij.

28 Tenendo hanc vltimam opi. quæ videtur cõmunis, Declara ex mente Bal. qui eam subintelligit, quando delictum sui natura non mereretur pœnam perpetuam. secus vero si perpetuam pœnam mereretur. ita Bal. in i. fi. in vj. q. C. de contrah. emp. & sequiẽ Imo. in d. l. centesimis. §. fi. ver. & hanc partem tenet Bal. ff. de ver. obl. Sali. in l. fi. in x. quæst. C. de contrahen. emp.

29 Sublimita aliis duobus modis, vt per Alex. in l. centesimis. §. fi. ver. & teneri istam opinionem. ff. de verb. obli. qui loquitur qñ causa non cognita aliquis est positus per iudicem ad cõfinia, donec fuerit ab illis reuocatus, vel quando iudex decederet re integra, antequàm ille ductus esset ad confinia.

30 Alio modo sublimita, vt non procedat in vltimis voluntatibus, in quibus etiam si dictum sit, donec reuocauero, per mortẽ censetur facta reuocatio. Bar. in d. l. centesimis. §. fi. ver. vltimò formo hic quæst. ff. de verb. obli. Fran. in c. si delegatus. ver. ex prædictis infertur. de offi. deleg. in vj. Goza. in consi. xxij. nu. 11.

31 Tertiò sublimita principalem limitationem, nam gratia cõcessa ad beneplacitũ cõcedentis nõ expirat, quando cõcessa fuisset ad certum tempus, & deinde ad beneplacitũ, quia tunc si moriatur durante tempore certo gratia illa non expirat. Magalot. in tract. de saluo condu. in iiij. par. in xxij. declara. ver. tertiò fallit.

32 Quartò sublimita, in iurisdictione ordinaria data ad beneplacitum, quia non espirat morte concedentis, Bal. in l. meminisse. in fi. ver. quarto quero. ff. de offi. proconsu. & leg.

33 Quintò sublimita, in subdelegatione facta ad beneplacitũ de legãtis, quia mortuo delegãte nõ expirat delegata iurisdictio. ita refert tenere Bal. in c. si gratiosè. de rescri. Frã. ĩ c. si delegatus. ver. ex p̃dictis infertur. de offic. dele. ĩ vj. & Iac. de S. Georgio. ĩ l. more. nu. 14. in j. lectu. vers. item si princeps. ff. de iur. om. iud.

34 Sextò sublimita, nã gratia facta per Officialẽ cõstitutũ ad beneplacitũ deputãtis, nõ expirat mortuo deputãte ita Rot ĩ antiq.

decis

decis. dccl. refert & sequitur Fel. in c. licet vndique. versicu. item allego Rotam. de off. deleg. Dec. cons. ccccliij. versi. & facit ad p̃dicta. & Decis. Neapo. cxxxvj. nu. 6. versi. additio.

35 Secundò principaliter limita regulã p̃dictã, vt ꝓcedat in gratia facta de Beneficio vacanti, & ita ꝓcedit tex. in d. c. si super gratia. de off. deleg in vj. vel sup bñficio, q̃ licèt nõ vacet statim, creatur, vt dicit Fede. de S. ꝓ s. cccxcviij. secus verò in gratia facta de bñficio vacaturo, q̃ morte cõcedentis expirat re integra. c. sicuti. in fi. de præb. in vj. gl. in c. præsenti. in verbo, finitur. ibi, sed potestas executorũ. de off. leg. in vj. vbi dicit, q̃ potestas executorũ datorũ à Papa super gratia facta ẽt re integra, & super facienda re non integra durat post obitũ Papę. & sic sentit, q̃ super gratia facienda re integra expiret, ex allegato text. in d. c. si cui. & Dom. in d. c. præsenti. versi. sed in beneficialibus. & idẽ Dom. in d. c. si cui. in vltimò not. de præb. in vj. vbi dicit, q̃ gratia non perfecta extinguitur, qñ ad nullũ actũ tendẽtẽ in effectũ cõcessionis est peruẽtũ. & Rot. ẽt ita intelligit c. si cui. ĩ gratia de vacaturo, & ꝓpterea eã expirare. & c. si super gratia, in beneficio vacãti, & ideo nõ expirare. in decis. cccxlix. in nouis. versi. capitulũ ẽt. Aeneas in trac. reseruat. ver. prædicta nõ ꝓcederent. gl. pragm. sanctio. super verbo. cã. Dom. in c. si super gratia. versi. itẽ si cui. de off. de leg. in vj.

36 Amplia p̃cedentẽ limitationẽ idẽ esse in legato, q̃ reseruasset vacatura beneficia. c. præsenti. de offi. leg. in vj.

37 Quod ꝓcedit ẽt, si post vacationẽ bñficij facta fuerit reseruatio per legatũ, si superueniat obitus legati ante prouisionem, Dom. in c. præsenti. ver. sed quid si tempore. & ibi Fran. ver. in gl. iij. & ibi Pet. de Anch. in ij. not. de off. leg. in vj.

38 Sublimita p̃cedentẽ limitationẽ, nã si Papa creasset canonicũ sub expectatione futuræ præb. indę, tũc mortuo Papa concedẽte nõ esset gratia reuocata. gl. in c. si cui. in verbo, moriatur. de p̃b. in vj. ver. solutio facti diuersitas. gl. prag. sanctio. super verbo, mandatũ. Aeneas de Falco. in tract. reseru. vers. vij. q̃ro. Fran. in c. si super gratia. versi. itẽ habet locũ iste tex. de off. deleg. in vj.

39 Amplia, vt hoc procedat etiã in creatione in canonicũ facta per episcopũ, cui à sede apostolica talis facultas concessa esset, Rot. in nouis, decis. cclxxxv. voluit, licet dubitando. Frã. in c. quodã. in ij. no. de præb. in vj. Aen. in tract. reseru. versi. iiij. q̃ro. Quid autem in creatione facta per legatũ, vide suprà nu. 10.

40 Secũdò sublimita, si fecisset reseruationẽ bñficij vacaturi literis expeditis ĩ cãcellaria iuxta solitũ stylũ, vt ĩ regula cancellariæ decima, & declarat ibi gl. ĩ fi. & Aene. in tra. rescr. ĩ ver. ij. q̃ro.

41 Tertiò sublimita, qñ res nõ esset ĩtegra, vt qa ad aliquẽ actũ post gratiã deuẽtũ esset. ita gl. in verbo, finitur, in loco proximè allegato. & ibi Dom. in d. c. præsenti. ver. sed in beneficialibus. Feder. de Sen. cõs. ccxcvij. ver. si volumus tenere. Dom. in d. c. si cui. ver. Lap. Ab. & ibi Frã. ver. iiij. opi. Dom. ĩ d. c. p̃senti. ver. qd̃ dicit Lap. & Pet. de Anch. ibi ĩ ij. not. & Do. in c. si super gratia. ver. sed pone q̃ dat̃. de off. deleg. ĩ fi. & ibi Frã. ver. itẽ locũ habet iste tex.

42 Et ꝓpterea, si fulminatus est ꝓcessus in expectatiua expirat, quia quamuis expectatiua sit gratia de vacaturo, tñ per fulminationem processus res dicitur non esse integra.

Et hoc quod voluit Dom. in d. c. si super gratia. & ita ꝓcedit, qd̃ dicit Staphil. de literis grat. & iust. versiculo, & per hęc infero.

43 Sed si ꝓcessus nõ esset fulminatus, ẽt expectatiuæ censerentur morte ꝓcedẽtis reuocatę, gl. ĩ cõmẽ. reg. cãcell. ĩ decima reg.

44 Tertiò limita principaliter in gratia facta legato, vt alicui ꝓ uideat de certo beneficio tunc vacante ad mandati executionẽ expirat dicta gratia, tex. est in c. præsenti. de off. deleg. in vj. Bellamer. decis. dxliij. Staphil. de literis grat. & iust vers. dicẽdũ est mõ. & versi. sequitur & alius effectus.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Gratia purè facta etiam si sit posterior, præferatur priori gratiæ conditionali.

1 DIcitur in c. si ꝓ te. de rescript in vj. q̃ si alicui facta sit gratia de bñficio sub ꝓditione, & alteri de eodẽ bñficio gratia facta sit purè post gratiã ꝓditionalẽ primò factã, secundus p̃fertur primo, ẽt q̃ postea conditio cuẽiat, ex qua gratia primi purificetur. Car. in cle. j. in x. not. de ꝓcess. præb. Fed. de Sen. ꝓ cxcj. Paris. cõs. l. xxxij. n. 24. & seq. vol. iiij.

2 Quod tñ dictũ Geminia. intelligit ꝓ s. cvij. ꝓcedere, qñ gratia primi ꝓditionalis est ad incertũ corpus bñficij, ita q̃ primus, qui habuit gratiã cõditionalẽ, licet excludatur per fm à bñficio primo vacante, tñ nõ impeditur aliud acceptare. quod postea vacauerit, & ideo dicit secus esse, si gratia primi sit restricta ad certum corpus bñficij, ex quo tũc gratia in totũ periret. Gomes. in rub. de reser. lib. vj. ver. cxxxj. & in tract. mand. de prouiden. nu. 110.

Contrarium tenet Mari. iun. consi. xciij. nu. 22. vol. ij.

3 Et iudicio meo limitatio Gemi. nõ põt esse vera, nã licet in casu c. si pro te. gratia nõ esset restricta ad certũ corpus bñficij, sed ad incertũ, tñ illa incertitudo veniebat declaranda, qñ præbenda primò vacaret, ad quã & gratia primi, & gratia secundi referẽ, ita q̃ ille, qui præbendã primò vacaturã nõ capit, in totũ excludi tur, & sic gratia sua perit in totũ, & ꝓpterea eadẽ est ratio q̃ concurrit, qñ vtriusque gratia ad certum corpus beneficij refertur.

4 Secundò limitatur, vt ꝓcedat dicta dispositio, qñ conditio est potestatiua, secus verò, qñ esset casualis, ita quod videnẽ Docto. tenentes istam limitationẽ cõcludere, vt si conditio sit casualis, retro trahatur ẽt in præiudiciũ secundi impetrantis purè. Rot. in nouis. decis. ccclxxxiij. vers. non obstat. c. si ꝓ te. Idẽ sentit Rot. in nou. decis. cccxxix. Mil. in verbo, gratia facta cũ decreto irritãti. Imo. in l. fi is, q ꝓ emptore. ver. adde fm Ang. de vsucap. & sentit Gem. ĩ c. si ꝓ te. ver. not. q̃ vbi actus suspenditur. & ver. qd si fm. de rescript. in vj. Anch. in consi. clviij. versi. dispositio autẽ cõcepta.

5 Cõtrariũ, q̃ nõ sit differentia inter conditionẽ casualẽ, & potestatiuã, imò q̃ tex. in d. c. si pro te, loquatur in cõditione casuali, vel mixta dependente à facto tertij, idest à cõsensu capituli, & episcopi, tenet Ias. in l. fi is qui pro emptore. vers. tamen aduerte. ff. de vsucap. Paris. cons. xj. nu. 71. & seq. vol. j. Rui. consi. xix. num. 10. versi. nec obstat. vol. j. idẽ sentit Card. in cle. j. in princ. versicu. oppono ad hoc, de concess. præb.

6 Sed aduerte, qa prima opi. rectè intellecta saluari põt, qa tenẽtes primã opinionẽ intelligunt nõ in cõditione potestatiua, dependente à potestate honorati, & ꝓuisi, sed dependente à potestate grauati, ex qua oritur ius adeo debile, cùm nõ sit verisimile grauatũ in sui p̃iudiciũ ꝓsentire velle, vt talis ꝓditio nullo mõ retrotrahatur. ad hoc allegat tex. in l. q balneũ. in §. amplius. ff. qui potior. in pignor. habean. ista declaratio sumitur, ex decis. Rot. cccxxix. in nou. ver. nã qñ. Bella. decis. ccclxxix. ver. qñ eiñ conditio. Gemin. ind. c. si pro te. in pen. not. versi. qd si iste secundus. & versic. in fi. gl. & ver. & ideo ipse soluit clarius. & ibi Philip. Frã ver. vnde põt cõcludi. & ver. in ead. gl. in fin. Io. Monac. ibi versic. itẽ hic est. apostill. ad decis. Tholos. cclxxij. Soc. consi. xlj. vol. iiij.

7 Tertiò limita, nisi in gratia cõditionali esset apposita clausula retrotractiua, qa tũc operaretur ẽt in prę̃iudiciũ secundi, cui purè gratia medio tempore facta est ante conditionis existentiam, Rot. in nou. decis. ccclxxxiij. & decisi. xcv. in fi. Mil. in verbo, gratiam impetrans de canonicatu, & in verbo, gratia facta. apostil. ad decis. Tholos. cclxxij. Fel. in c. capitulũ. j ver. secunda conclusi. de rescript. Gom. in rubr. de rescript. in vj. in tract. mand. de prouiden. n. 111. Paris. cons. lxxxij. vol. iiij. Staphil. de literis grat. & iust.

8 Et idẽ est ĩ clausula anteferri. Mil. in verbo, gratiã expectatiuã.

9 Quartò limita, vt procedat in cõditione suspensiua, secus verò ĩ cõditione resolutiua. Sarn. in regul. de infirm. q̃st. xl. & de impetrat. benefic. per obit. famil. q. x.

10 Quintò limita, istud procedere in bñficiis & vltimis voluntatibus. secus verò in contractibus, Paris. cons. xj. num. 76. & seq. vol. j. decis. Neap. clxxxij. in fi. versi. non omitto, in nouis. Archi. in d. c. si pro te. in ver. ex hac decretali. de rescript. in vj.

De Clausulis.

CONCLVSIO I.

ARGVMENTVM.

Clausula ex certa scientia, quid operetur.

1 CLAVSVLA ex certa scientia, quã plures parit effectus, quos breuiter percurremus.

Primus est effectus, quia clausula ex certa scientia, actũ nullum & inualidũ confirmat. Bart. in l. si cõstat. ff. de appel. Alex. cõs. j. vol. v. & consil. lxxix. volu. j. Guid. Pap. cõs. ccv. et in sing. vij. Dec. in consi. dxvj. nu. 12. & cons. xxxiiij. Bru. in ti. de rob. & præsumpt. form. versiculo, & ide dici põt detestamento. Paris. consi. iij. numero 39. volumine quarto. Gram. cons. ciu. 100. numero 9. & consi. cxxij. num. 4.

2 Primò amplia, vt per istã clausulã censeantur etiam ꝓ firmata statuta iniusta, & iuri cõi. p̃ria, Barto. in l. priuilegia. C. de sacroꝓ. eccles. Alex. cons. cxvj. in fin. vol. vj. & cons. cxj. eo. vol. Abb. cõs. lxij. vol. j. Aret. cons. viij Card. consi. xliiij. Dec. in c. j. de confir. vti. vel inut. Alex. in consi. xlj. in fi. vol. v.

Contrarium Alex. consi. lij. vbi etiã apostill. vol. vij. vbi tenet, q̃ ista confirmatio nõ trahatur, nisi ad iusta, Paris. in consi. xix. n. 14. vol. j. & in cons. cvj. nu. 6. vol. iij.

Tenendo primam opin. Declara, nam quando cōfirmatio referri posset ad iusta, vel iniusta, semper ad iusta tantum esset referenda, vt declarat Paris.in consi.liij.nu.53.vol.iij.

4 Secundò Amplia, quia per istam clausulam, censentur confirmata statuta etiam in præiudicium iuris alieni. Alex. cōs.cxvj. in fi.vol.vj.& consi.cj.vo.j.& Ioan.Ant.Alex.cons.xvj.

5 Limita, nam quando confirmatio ex certa scientia esset facta cum clausula, si prima concessio sit iusta, tunc ex quo confirmatio videtur facta in forma communi, non confirmat actum inualidum. Alex.cons.j.ver.præterea confirmatio.vol.v.

6 Secundus est effectus, quia clausula ex certa sciētia idē importat quod clausula.de plenitudine potestatis, Bal.in l.eos.C.de app.Abb.in c.ad hæc.post gl.ibi de rescr.& in c.cū inter, vbi Feli. de excep.& in c.cū olim.de re iud.Alex.cōs.xvj.vo.j.cōs.cxx.vol. iiij.& ɔ̄si.j.volu.v.& cons.xcij.vol.vj.& consi.ccxvj.vol.ij.& cōsi. xvj.vol.v.Ro.ɔ̄s.ccclxix.in v.dubio.Cor.ɔ̄s.cccxij. vo.j.& ɔ̄s.cccxiij.vol.iiij.Soc.ɔ̄s.clvj.& ɔ̄s.clxiiij.vo.j.Barb.cōs.xxvj.nu.4.& ɔ̄s. xxvij.vo.ij.Ias.cons.lvj.vol.j.Fran. Curt.cons.j. Dec.consi.dxvj.& cōs.cxcj.& cons.cccxlj.Paris.cōs.j. vo.j. & ɔ̄s.xv.vol.ij.vbi ponit, qñ est apposita clausula motus ꝓprij,& đ plenitudine potestatis, & cōsi.iij.vol.iiij.Rui consi.ccxxix.nu.2.vo.j.Bert.cōs. ccxcvij.n. 13.vol.iij.Staphil.de literis grat.& iust.vers.quibus cōcurrētib⁹.

7 Declara, quia plus operatur clausula de plenitudine, quàm operetur clausula ex certa scientia, vt not.Fel.in c.nonnulli.vers. iij.cōtra istam quartam fall.de rescr. Gram.consi.ciui.100.n.24.

8 Tertius est effectus, nā clausula ex certa scientia operatur etiam in tollendo ius alteri quæsitū, Io.de Ana.cō.lxxxj.Alex.ɔ̄si. ccxv.vo.ij.Cor.consi.lxxxiij.vo.iiij.Soc.cons.cclxxij. Cor.ɔ̄sil.clxxxix.vol.iiij.Dec.con.cxcj.& con.cccxlj.Fran.Curt. consil.clxxiiij.Fel.in c.nonnulli.de rescrip.Goza.consi.viij.& con.ix.& con. xiiij.Gram.consi.ciu.viij.& cons.xcix.nu.29.& consi.100.nu.10. Ruin.consi.clxxv.nu.22.vol.j.& consi.ccxxix.nu.2.vol.j.

Contrariū tenet Areti.in c.causam.de test.Fran.Cur.in consil. clxx.Soc.consi.lxiij vo.iij.& ɔ̄s.cxx.vol.iij.Dec.cōs.dcvj.Goz.ɔ̄si. lxij.Paris.consi.j.nu.83.vol.j.& cons.xj. & consi.lxxxij. vol.j.Soc. inter consilia Rui.lxxj.vol.iij.vbi dicit, ꝙ talis clausula nō operatur in notabile præiudicium partis.Gram.decis.cv.nu.1.& seq.

9 Concorda has contrarias opi. nā aut agitur de maximo partis præiudicio,& tunc clausula, ex certa scientia, nō debet tertio præiudicare,& ita procedit vltima opi.aut agitur de modico, vel leui præiudicio,& tunc procedit prima opin.Ita cōcordat Affli. sup.const.reg.in tit.de iur.suo Cur.obseru.nu.7. Rui.consi.xij.n. 24.vol.iij.Maria.iun.consi.lxxvij.nu.126.vol.j.

10 Limita, nam qñ cum clausula, ex certa scientia, est cōiuncta clausula, nō obstante, tunc dictæ clausulæ simul iunctæ operātur etiam in notabile præiudicium tertij, Rui.consi.lxxxvj. qui hanc dicit communem, nu.8.vol.v.& idem dicit in d.consi. xij. nu. 24. vol.iij.& idem dicit in consi.clxiij.nu. 21. vol.v.Goz.consi.v.nu. 16.Bert.consi.j.nu.95.vol.j.in antiq.

11 Quartus est effectus, nam vbi apposita est clausula ex certa scientia non requiritur citatio partis, Abb.in ca.cum olim.de re iudic.Ro.consi.ccclxix.in v.dubio. Soc. consi. clvj. volu. j. Dec. consi.cxcj.Fel. in cap.ex parte.de rescrip.

Contrarium tenet Soc.consi.cclxiiij.Alex.consi.lij. vo.vij.Barbat.consi.xxvij.nu.20.vol.iiij.Curt.Iun.cons.clxx.

12 Sed pro prima parte facit, nā clausula, ex certa scientia, cōparatur clausulæ, de plenitudin potestatis, vt supradictū est,& tamē clausula, de plenitudine potestatis, non exigit partis citationem. Imola post Inn.& Host.in c.in nostra.de procurat.Alex. cōs.xcij. vol.vj.& cons.xj.vol.vij.Fel.in c.quæ in ecclesiarum.de const.

13 Concorda istas opi. vt prima opinio procedat quando ista clausula fuit apposita in actu, qui proficiscitur ex mera Principis liberalitate, prout in collatione beneficij, in qua nemo citat̃, c.licet episcopo.de præ.in vj.secus si ista clausula apponatur in actu decisiuo iuris ɔ̄tradictorij, in quo partis citatio est necessaria.ista ɔ̄cordia sumit̃ ex verbis Soc.ɔ̄s.cclxvj.ver.cum ergo in casu nr̃o.

14 Secundo modo, concordat idē Socin.in loco prçallegato, vt prima opi.procedat, si agatur de modico præiudicio, sed si de graui præiudicio ageretur, partis citatio esset necessaria.

15 Quintus est effectus, nam ista clausula facit vt præsumatur causa in Principe concedente, Cor.con.clxxxix.vol.iiij.

16 Et hoc amplia, vt procedat etiam, si Princeps concederet etiam parte non citata, Abb.c.cum olim.de re iud.

17 Sextus est effectus, nam ista clausula operatur, vt valeat delegatio Papæ facta non existenti in dignitate, Lanfran. in c. quoniam contra.versi.hic tractabimus materiā sententiarū.de ꝓba.

18 Septimus est effectus, vt ista clausula a apposita in ɔ̄firmatiōe Papę facta ad statuta operetur, vt ēt statuta disponētia ī materia iuramenti censeantur ɔ̄firmata.Alex.cons.xviij.vol. vj. & in ɔ̄sil. xxxviij.vol.iiij.Grat.in consil.lxxxiiij.vol.j.& cons. lxxv.volum.ij.

19 Prout ēt per istā clausulā, censentur confirmata statuta sup rebus clericorū, Inn.& alij in c.j.de transact.Abb.in ɔ̄s.xlj.vol.j.

20 Octauus est effectus, quia clausula, ex certa sciētia, habet vim clausulæ, nō obstante.gl.in l.fi. C. si cōt.ius, vel vtil.pub.Barto.& Bal.in l.idem Vlpianus.§.sunt & alij.ff. de excus.tut. Guid. Pap.in con.ccv.& in sing.vij.Fel.in c.nonnulli.in §.sunt & alij.vers.fallit vij.de rescrip.& in c.cū inter.de excep.Alex. consi. cxj.volu.vj.& cons.ccxv.vol.vij. Aret.qui declarat in cons.xv.Curt. iun.in cōsi. clvij.nu.22.Rui.consi.lx.nu.5.vol.j.& cons.cxcvj. volu.j. Bert.in cons.cxxv.vol.ij.Soc.in consilio iij.nu.11.vol.iij.

Contrarium tenuit Rui.ɔ̄s.cix.n.7.vol.iij.Goza.consi.lxij.n.7.

21 Amplia, quia ista claula habet vim etiā specialis derogatiōis, Soc.in ɔ̄s.lxiij.vol.iij.& cōs.iij.nu-12.volu.iij.Guid.Papæ in cōsil. lxxv.& consi.clxxviij.& sing.vij. Milis in verbo, scientia certa.

22 Declara, qa prædicta procedunt si tractaretur de modico p̄. iudicio, secus si de graui. Alex. in l.iij.§.si is qui. ff. quod quisque iur.Io.Cro.in c.j.de const.in vj.Rui.q hanc dicit cōmunē opinionē in cōsi.clxiij.n.21. vol. v.nā tunc requiritur etiā clausula, non obstante, vt superius dictum.fuit,& tradit ēt Gozad.cōsi.v.n.16.

23 Secundò Declara, nā istud vt nō requiratur clausula, nō obstante, quando adest clausula, ex certa scientia, procedit in beneficialibus, quando concessio aliàs nihil operaretur. vt not. Rip. in c.cum M.Ferrariensis.nu.189.de const.

24 Tertiò Declara, nā hoc habet locum, quando Princeps rescribit contra legem suam,& in sui præiudicium. Secus si contra ius commune,& in prçiudicium tertij.Afflict.super const.in tit. in quibus cau.pig.loc.hab.nu.8.

25 Nonus Est effectus, quia clausula ex certa sciētia tollit vitiū subreptionis, vt not.gl.in c.ij.de fil.præsby.Mil.in verbo, scientia certa, vbi vult, ꝙ tollat etiam defectum intentionis. Alex.consil. cxvj.in fi.vol.vj.Cor.in consi.cccxiij.vol.iiij.Fran.Curt.in consi.j. Gozad.consi.lxij.& consi.lxxj.nu.10.Paris.cōs.j.& cōs.iij.vol.iiij.

Contrariū, ꝙ clausula, ex certa scientia, nō tollat obreptionē, & subreptionē nec cooperetur, quo ad ea, quæ quis tenet̃ probare, tenet Rip.in ij.lib.respon.in vj.resp.

26 Decimus est effectus, quia clausula ex certa scientia, habet effectum clausulæ pro expressis, Old.in cons.cclvij.Alex. consi. xj.vol.vj.vbi dicit, ꝙ stāte clausula ex certa sciētia, non pōt dici, ꝙ non fuerit in specie derogatum, Barb. in consi. xxxiiij. vol.ij. Io.Ant.Alex.consi.xvj.& fuit dictum suprà in viij.effectu.

27 XI.Effectus est, quia ista clausula habet vim clausulæ, Motu proprio, glo.in c.statutum.in §.j.verbo, literarum, in fi.de rescrip. in vj.Soc.in consi.iij.num.11.vol.iij.Fel.in ca.nonnulli. de rescri. Dec.consi.cxxxvij.

28 XII.Est effectus, nam ista clausula operatur, vt non liceat dubitari de eo, quod Papa asseruit, cum ex hoc dicatur plenè informatus, Alex.in consil. ccxvij.vo.ij.& con. xv. vo.v.Fel. in c. nonnulli.§.sunt & alij.de rescrip.Gram.con.100.nu.2. & consi.cxxij. num.3.Guid.Papæ in sin.vij.

29 Prout etiam non potest in dubiū reuocari quod à Principe fuit concessum ex certa scientia, Bald.in l.fi. ver.sed contra hoc oppono.C.sent.rescin.nō pos.Oldra.consi.clvii. Bart.in l.conficiuntur.in §.codicilli.ff. de iur. codicill. Grat.cōs.ix.n. 176.vol.j. Gram.consi.ciuil.viij.& consi.xcix.Mari.iun.cōs.lxv.n. 53.vol.j.

30 Limita qñ ageretur de maximo tertij præiudicio.quia eo casu posset contrarium probari.ita Affl.super cōst.in tit.de iur. suo cur.obseru.n.6.& ita intelligitur Fel.in c.si quando.de rescrip.

31 XIII.Effectus est, quia ista clausu a operatur, vt concessio à Principe facta nō extinguatur morte.Imo.in c.pen.de ɔ̄firm. vti. vel inutil.Affli.decis.cxxviij.nu.7.

32 XIIII.Effectus est, nā clausula, ex certa sciētia, facit, vt valeat impetratio rescripti facta per aliū sine mādato, contra tex.in cap. nōnulli.§.sunt & alij, de rescri.vbi Fel.ponit hanc dçclarationē.

33 XV.Effectus est, nā ista clausula operatur, vt quanuis in rescriptis sit adiecta illa clausula, quaten⁹ iustè possideatis, vel similis, clausula illa non stet conditionaliter, sed causatiuè. Alex.con sil. xvj.versi.quinimo etiam.vol.v.

34 XVI.Effectus est, nam ista clausula in confirmatione adiecta operatur, vt inferiorū manus super dispositione confirmata sint ligatæ, Afflict.super const.in tit.de iur.suo Cur.obser.nu.5.

35 XVII. Effectus est, nam clausula, ex certa scientia, apposita in confirmationę, facit, vt non sit necesse, vt constet de ɔ̄firmato.Inn.& alij ī c.inter dilectos.de fid.instr.Spec. in tit.de instr. edit.in §.nunc autem.post prin.Rui.consi.xxxj.nu.5.vol.j.

36 XVIII.Effectus est, quia clausula ex certa scientia confirmat, auget,& extēdit.Alexander consilio cxx.voluminē quarto.Ruinus consilio xcvij.vo.iij.

Contrarium, quòd non referatur nisi ad expressa, tenet idem Rui.cons.lx.vol.j.

37 XIX.Effectus est, qa ista clausula tollit omne iuris obstaculū.

Tenn.

Fel.in c.nonnulli.§.sunt & alij.de rescript.

Contrarium, ꝙ ista clausula nō operetur contra iuris dispositionem, tenet Mant.in consi.xcviij.

38 XX.Effectus est, nam ista clausula facit, vt si pars petat cum illa clausula, si ita est, Princeps cōcedat ex certa scientia, ratione dictę clausulę, videtur Principem antea de omnibus habuisse notitiam.ita Lofred.consi.viij.nu.44.

39 XXI.Effectus est, nam clausula, ex certa scientia, tollit condictionem indebiti.Bar.in l.fi.§.idem quæsijt.ff.de condi.inde.Soc. in consi.lxxix.nu.46.volu.iiij.

40 Primò limita principaliter omnia supradicta, nam clausula, ex certa scientia, nō supplet defectus substantiales, Rota in nou. decis.ccxxx.Felin.in cap.ex parte.el primo, de rescript.Ruin.cōs. cix.nu.15.vol.iiij.

41 Et propterea ista clausula non tollit defectus naturales, Ale. in cons.cxj.nu.4.vol.vj.Fel.in c.cùm inter.de excep.

42 Et hoc amplia, quia si cū clausula, ex certa scientia, esset coniuncta ēt illa clausula, supplentes oēs, & singulos defectus, nō tñ suppleretur defectus iuris naturalis.Bal.& Alex.in l.si filius à patre.§.fi.ff.de libe.& posthu.Rebuf.in pract.in tit.de dispen.nu.13.

43 Et ideò clausula, ex certa scientia, non tollit defectum personæ, Ruin.consil.clxxv.volu.j.

44 Prout etiam ista clausula non operatur quando substantia concessionis in totum esset subreptitia, secundùm Paris.in cons. iij.volum.iiij.

45 Declara supradicta, quæ nō habent locū, qñ expresè constaret, Principem, de tali defectu substantiali notitiam habuisse, Fel. in c.ex parte.el j.ver.& istis adde.de rescrip.Brun.in cons.lxxxvij. versic.iij.non potest.Ruin.consil.lx.nu.5.volu.j.

46 Secundò limita principaliter, quia clausula, ex certa scientia, nō operatur in ignoratis, Paul.de Cast.in consi.lxxxiiij.volu.ij.& consi.cxxv.eod.vol.vel in iis, quæ Princeps præsumitur ignorare.Dec.consi.cxcviij.Soc.ɔ̄si.clxiiij.vers.secundo responde.Goz. consi.v.nu.15.Fel.in cap.cùm inter.de except.

47 Ex qua limitatione insurgit tertia limitatio, quæ est, vt in ijs, q̃ sunt facti, qa nō p̄sumitur Principē eorū habere scientiā, clausula ex certa scientia nihil operetur, Alex.ɔ̄si.cxx.vol.iiij.& cōsil. cxxv.vol.ij.& ɔ̄s.cxxvj.vol.ij.& cons.lij.vol.vij.& tradit Bal.in l.ij. C.de fruct.& lit.expen.Brun.in ɔ̄si.xij.Barb.ɔ̄s.xxiiij.nu.14.vol.ij. & ɔ̄s.xxvij.nu.20.vol.iiij.& ɔ̄s.xl.nu.10.& cōsi.lv.vol.iiij.Ias.cōs. xij.vol.iij.& consil.cxix.vo.iiij.Lanfran.in c.quoniam ɔ̄.in versi. hic tractabimus materiā sententiarū.de proba.Corn.ɔ̄s.clxxxix. vol.iiij.Alex.cōs.ccxv.vol.vij.& cōs.xxiij.vol.v.Soc.in ɔ̄s.cxx.vo. iij.Dec.in cons.cxliij.& ɔ̄s.dcvj.& ɔ̄s.cxcviij.Fel.in c.cùm inter.de excep.Afflict.super Constit.in tit.de offi.Capitan.nu 23.& in tit. in quib.cau.pig.loc.hab.nu.6.& in tit.de iure suo Cur.obser.n.6. Ripa in viij.rñ.vol.iij.Gom.in c.j.de const.in vj.Ruin.ɔ̄s.lx.volu.j. & ɔ̄si.ccxv.vol.j.& ɔ̄s.xij.volu.iij.& cons.xcvij.vol.iij.& ɔ̄si.xcviij. vol.iij.& cons.cix.eo.vo.Zas.ɔ̄s.x.vol.ij.Gram.dec.ciij.nu.242.& dec.cv.num.3.Paris.consil.j.vol.j.& cons.xj.eod.vol.& consi.iiij. vol.ij.& consil.iij.vol.iiij.Maria.Iun. consil.lxxvij.nu.126.volu.j. Bertr.consil.cx.vol.iij.

Contrariū, ꝙ clausula, ex certa scientia, operet̃ in ijs, q̃ sunt facti, videt̃ tenere Io.And.& alij in c.fi.vbi Abb.in iij.not.vt lit.pēd. Mil.in verbo, gratia non pōt dici,& in verbo, sciētia certa.Barb. ɔ̄s.xlix.nu.5.vol.iiij.Staphil.de literis grat.& iust.qui voluerūt vt collatio bñficij litigiosi facta per Papam, ex certa scientia valeat, nā cū sit facta ex certa sciētia, p̄sumit̃ Papā habuisse notitiā litis.

48 Et istam partem videtur tenere Alex.cons.xcij.nu.48.vol.vj. Paris.consi.iij.nu.73.& seq.vol.iiij.Gom.in c.j.versi.in eadem gl. de consti.in vj.

49 Et tanto magis ista opin.haberet locum, si cum clausula, ex certa scientia, esset coniuncta clausula de plenitudine potestatis cum aliis clausulis derogatoriis fortissimis.Paris.cons.xxx. vers. accedat insuper.vol.iiij.

50 Declara, vt supradicta procedāt, quando Princeps habuit notitiam litis aliter quàm ex narratione partis, vt dicit Ruinus consilio xcvij.volumine tertio.

51 Limita primam opinionem quæ videtur magis communis, vt nō habeat locum quotiescunque Princeps saltem in genere, licèt non in specie de illo facto potuit habere notitiam, vt declarat Alex.consilio cxj.nu.13.vol.vj.

52 Quartò limita, nā qñ non præcessit causæ cognitio, clausula, ex certa scienria, nihil operatur, Inn.in c.j.de transact. Spec.in titu.de leg.§.nunc ostendendum.ver. xviij.Mil.in verbo, scientia certa.Alex.cons.cxxj.vol.iiij.Soc consi.clxiiij.Bru. in ɔ̄si. xij.Zas. in consi.x.vol.ij.Fran.Cur.in cōs.cxlij.& cōs clxx.Goz. cōsi.v.n. 15.Grat.consi.xlvij.vol.j.Rui.consi.xcviij.nu.10.vol.iiij.

Contrarium voluit Rui.sibi contrarius in consilio lxxv. num. 18.volum.iij.

53 Quintò limita, nā ista clausula in ɔ̄tractibus apposita nō operatur, quin ēt possit error probari, vt no.Ang.Fulg.& Alex.in l. sed & si quis.§.fi.ff.si quis caut.Soc.in consi.clix.versi.confirmantur prædicta, vbi dicit ꝙ quo errore quis ductus fuit ad ita conrahēdum, eodem errore ductus fuit ad apponendā illam clausulam, ex certa scientia, idem dicit Soc.consi.lxxix.nu.46.vol.iiij.

54 Et præsertim, cum hodie talis clausula ex consuetudine notariorum in omnibus instrumentis apponatur,& ideò non multum est attendenda, iuxta tradita per Bar.in l.j.ff.de iure codicil.

55 Sublimita, si p̄dictæ clausulæ, ex certa scientia, esset adiuncta clausula illa, sciens se ad infrascripta nō teneri, &c. nā tunc non admitteretur quis ad probādum errorem, vt declarat Alex. in d. l.sed & si quis.§.fi.ff.si quis cautio.Et idem Alex.consi.clvij.volu. vj.vbi dicit ꝙ præsumitur quis tunc velle donare.

56 Secundò sublimita, quia clausula ex certa scientia, in cōtractibus apposita operatur, vt cesset præsumptio erroris, & præsumatur scientia, Bar.in l.si dari.ff.de verb.obl. & ibi etiam Alex. & idem Ale.in l.sed & si quis.§.fi.ff.si quis cautio.& in l.qui Romæ. §.duo fratres.ff.de verb.obl,& in consi.xiiij.nu.19.vol.vj.Ias.in l. fi.§.idem quæsiit.ff.de condi.inde.Soc.consi. lxxix. nu. 47. volu. iiij.& consilio ccxiiij.& in l j.ff.de condi.indebiti.

57 Quod non habet locum in muliere secundum Firmanum in Repertorio, in verbo, clausula, ex certa scientia, ver.xj. per ɔ̄si. Pau.de Cast.ccccxj.vol.j.

58 Sextò limita principaliter, nam clausula, ex certa scienria, in contractibus apposita non operatur, quando minor contrahit etiam cum iuramento, Rui.consi.xcv.vol.v.

59 Septimò limita, nā ista clausula non operatur, vbi adest duplex defectus, Io.Crot.in c.j.de const.in vj.

60 Octauò limita, nam clausula prædicta non operatur quominus à iudice dato cum tali clausula nō possit appellari, vt not. gl. in c.si quis suadente diabolo.in verbo, dignus.xvij.q.iiij.

61 Nonò limita, nā clausula, ex certa scientia, habet conditionem, si principalis dispositio sit vera, vt notat Brun. consilio xij. versi.tres alias solutiones.

62 Decimò limita.nam clausula, ex certa scientia, prçsumitur emanata in casu habili,& ad illum casum habilem est referenda, Alex.consi.cxx.vol.iiij.

63 XI.Limita, nā vt ista clausula operetur, scientia certa debet probari, vt tradunt Inn.& alij in c.porrecta, de confir.vti.vel inuti.Soc.in consi.cclx.Aret.qui declarat in consi.viij.

Et hæc quidem scientia certa pōt pluribus modis probari.

64 Primò probatur scientia certa, qñ in principis dispositione est expressa clausula ex certa scientia, vt no.gl.in c.statutū, in verbo, literarū.de rescri.ī vj.Ab.Fel.& Dec.in c.cū int.de excep.Do. in c.j.de ɔ̄sti.in vj.Afflict.super Cōst.ī tit.de iure suo cur.obser.n. 4.Paris.cōs.iij.vol.iiij.& consi.xviij.vo.j.& cons.cvj.nu.5.volu.iij.

65 Secundo mō probatur, qñ princeps in sua cōcessione apponit totū tenorē priuilegij, cui intēdit derogare, quia ista cōcessio dicetur facta cū clausula, ex certa sciētia, licèt ista clausula in literis nō fuerit expressa, gl.in c.pastoralis.§. p̄terea.super verbo, ex certa scientia, de off.deleg,& notat̃ in c. pen. de ɔ̄fir.vti. vel inut. Alex.ɔ̄s.xxxviij.vol.iiij.& ɔ̄s.xj.vol.vij.Affl.super Cōst.in tit.de iure suo cur.obser n.4.Paris.cons.iij.vol.iiij.Rui.consil. xcvj. vol.j.

66 Tertiò probatur, qñ princeps in suis literis asserit se illud fecisse cum causæ cognitione, gl.in c.j.in verbo, de qōne, de cōfir. vti.vel inut.Afflict.super Const.in tit.de iure suo cur.obser.nu.5.

67 Quartò, Certa scientia poterit ꝓbari per testes, Rota in nouis, deci.ccccxxxij.Roma.in ɔ̄s.cccxxvij.Affli.deci.ccclij.nu. 8.& in tit.ꝑ quos fiat inuest.num.34.& seq.& super ɔ̄sti.in loco suprà alleg.nu.5.Ias.ī l.si quis iniquū.ff.ꝙ quisque iur.Frā. in c. si motu proprio nu.4.de præb.in vj.Oldra.cons.cccxxix.in prin.& consi. cccxxx.& cons.cccxxxj.in prin.Fel.in c.præterea.num. 9. de test. cog.& in c.cùm inter.vbi etiam Pic.de excep.Gom. in c.statutū. nu.11.de rescr.in vj.Staphil.de lite.grat.& iusti.versi.imò volunt aliqui.Maria.Iun.consi.lxv.nu.54.vol.j.

Contrarium voluit gl.in c.statutū.in verbo, literas.de rescrip. in vj.Bal.in c.j.per quos fiat inuest.& in l.cos.in prin.C. de appel. Io.And.& alij in c.nonnulli.de rescri.Soc.qui dicit cōem opi. in consi.lix.in fi.vol.j.Hippo.in rubr.de proba.

68 Quintò probatur, qñ pars fuit præsens,& contradixit.vt tradit Alex.consi.cxxj.vol.ij.

69 Sextò probatur, qñ interueniret secunda iussio principis, q̃ habet vim clausulæ ex certa scientia, Bal.in l.nec damnosa.C. de prec.Imper.offe.Mil.in verbo, gratia nō pōt dici. Aret.consi.viij. Afflict.super Consti.in tit.de iure suo cur.obser.nu.4.

70 Septimò ꝓbatur, quādo in dispositione esset apposita clausula nō obstante, vt per Alex.cons.ccxix.vol.vj.

71 Octauò ꝓbat̃, si ex tenore ɔ̄cessionis appareret de certa sciētia principis, licèt illa nō fuerit expressa, Areti.ɔ̄s.lviij.Brun.ī ɔ̄s.j.

Decla

172 Declara tamen, quia in dubio Princeps in confirmatione semper præsumitur cõfirmare ex certa scientia. Alex.consi.j.vol. v.& cõsi.ccxix.vol.vj.Aret.in l.quod Seruius.ff.de acqui. possess. Dec.in l.more.ff.de iurisdi.omnium iudic.licèt aliàs in dubio nũquam Princeps præsumitur.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Clausula motu proprio quid operetur.

Clausula motu ꝓprio, plures habet effectus, quorũ aliquos in vnum congerere opportunũ visum fuit.

Primus igiť est effectus, qa clausula, motu ꝓprio, tollit subreptionẽ.c.si motu ꝓprio.de præb.ĩ vj. cle. si Romanus Pontifex.& ibi gl.fi.& Bonifa.num.44.in ij.not. eo. tit.gl.in cle.ꝑ literas.in verbo, directas, de præb.Io.And.in c.duobus.versi.sed q̃ro.& ibi Fran.ver.ij.q̃rit.& Anch.in v.q.de rescri.ĩ vj.Lap.alle.vij.in fi.Ant.de Bu.in c.cùm in nostris. versic. si verò possessio.de concess.pręb.Card.in clem.si Romanus Poutifex.in iij.not.de præb.Domi.in c.si ꝓpter.ver.& finaliter.de rescri.in vj. & in c.quamuis.in prin.eo.titu.Calde.consil. xiij.in tit.de rescri. Abb.in c.ad aures.n.5.de rescr.& in c.dilectus.el ij.ver.ex hac cõcordia.de præb.Fel.in c.cæterũ.ver.vij.restrictio.de rescrip.Card. in cõsi.cxvij.Ias.in l.nec damnosa.C.de prec.impe.offe.Claud.in l.si quis iniquũ.ff.ꝙ quisque iur.Iacobin.in l.iij. in prin.in ij. lect. ff.eo.tit.Soc.in consi.cxv.vol.iij.Dec.in consi.xxxiij.nu.2.& cõs. cccxlj.nu.4.Gig.in tract.de pensio.q.xxij.nu.7.Bertrand. in cons. cxcij.vol.j.in nou.Cassad.deci.iij.de pensio.nu.4.Rebuff. in concor.in tit.de forma mandati Apostolici.in xxix.effectu.Rui.cõsi. xlviij.vol.iiij.Gram.consi.ciui.100.

2 Primò amplia, vt ẽt in literis inferioris clausula prædicta eundẽ effectũ operetur, tex.est in c.si postquã.& ibi Fran in j.not. de præb.in vj.gl.fi.in c.fi.& ibi Phili.Frã.vbi declarat.& Domin.ver. ex his ergo apparet.de offi leg.in vj.glo.in cle.ij. in verbo, facta. & ibi Card.in iiij.q.de offi.ordin.Do.in c.si motu proprio.in j.q. & ibi Fran.in j.not.qui dicit ita cõiter tenere Doct.de præb.in vj. Bonifa.in clem.si Romanus Pontifex.in fi.de pręben.glo.in reg. Canc.xv.Staphil.de literis grat.& iust.Rebuff. super concord. in tit.de forma mãdati Apostolici, in vigesimonono effectu. Boer. in tracta.de potest.leg.nume.21.

3 Amplia istã ampliationẽ, vt ista clausula adiecta per quẽ libet Principẽ nõ recognoscentem superiorem hoc idem operetur. Bert.in consi.cxcij.vol.j.in nouis.

4 Secundò amplia, quia consideratur motus proprius etiam in iudice.Bart.in l.tutor petitus.versi.si autem tutor datur.ff.de tut. & cura.datis ab iis, Dec.in l.iij.ff.quod quisque iuris.

5 Prout ẽt cõsiderať in testatore, vt notat Bal.in l. fideicõmissa. §.si seruo.ff.de legatis tertio.Dec.in d.l.iij.ff.quod quisque iur.

6 Secundò principaliter Amplia, vt hoc ꝓcedat nedũ in gratia de vacanti, sed ẽt in gratia de vacaturo, & sic in mandato de ꝓuidendo gl.in cle.si Romanus Pontifex.in verbo, prouideat. & ibi Bonif.nu.42.qui dicit ita communiter tenere Doct.de præb.

7 Tertiò amplia, vt habeat locũ nedũ in beneficialibus, in qbus loquitur tex.in d.c.si motu proprio, sed etiam in oĩbus cõcessionibus gratiosis, vt per Bertr.in consi.cxcij.vol.j.in nou.

8 Primò limita, qa talis clausula, nõ tollit subreptionẽ in præiudiciũ tertij, Ant.de Bu.in c.cãm,q̃.el ij.& ibi Abb.in ij.q.de testib. Ant.de Bu.ĩ c.ꝑ venerabilẽ.ver.& hoc credo.q fil.sint legi.Abb. in c.ad aures.nu.5.de rescri.& in c.j.versi.argumentũ optimũ.de iud.Dom.in c.si propter.ver.Io.de Lignano.de rescri.in vj.& ꝯsi. ciiij.ver.ita est in ꝓposito.Card.in cle.j.§.cæterũ.in vij.q. de ꝯcess. p̃b.& cõs.cxxxvj.ver.itẽ motus ꝓprius.& ꝯs.cxcij.ver. & p̃cipuè. Rota in nou.deci.cxij.& in antiqs.deci.ccccxlv.Bellamera deci. cccxcij.Bonifa.in cle.si Romanus,n.28.de præb.Prob.in addi.ad Io.Monac.ĩ d.c.si motu ꝓprio.Aret.in c.cãm,q̃.el ij.& ibi Feli.de testibus.Frã.in c.si pluribus.& in c.si tibi absenti.in fi.ver.ij.p̃dicta ꝓcedere.de p̃b.in vj.Fel.in c.cæterũ.ver.vij.restrictio.de rescr.& ĩ c.in nostra.in v.corollario.ver.& istis adde.de rescri.Barb.in c.ad aures.nu.38.eo.tit.gl.in reg.Cancel. xvj. Vitalis, in tract. clausu. ver.clausula motu proprio.Ale.in ꝯs.ccxv.vol.vij.Ias.in ꝯsi. cxix. vol.iiij Soc.in ꝯs.ccxv.vol.iij.Cur.Sen.in ꝯs.xxxv.n.36.& seq.Ias. in auth.quas actiones.C.de sacros.eccle.& in l.si qs quẽquã. ff.si qs caution.& in l.ij.C.vt lit.pẽd.Dec. in l.si quis iniquũ. nu. 9. ff. quod quisque iur.Cassador.deci.iiij.de cõces.p̃ben.Aene. de Falco.in tract.reser.Gig.in tract.pensio.q.xxix.n.5. & q.ix.n.5.Dec. in ꝯs.cccc vij.& ꝯs.ccccclxviij.nu.20.& ꝯs.ccccx.n.23.& ꝯsi.xxxiij. & ꝯsi.dcvj.& ꝯs.dclxxxix.n. 10.& cõsi.dxliiij.nu.35. Sarn. in reg. de impet.benef.per ob.fami.Card.q.j.& in reg.de annali, q.j.n.5. Rui.in ꝯs.ccxxvj.nu.12.vol.j.& cõs.cxvj. in cõs. ccxxviij.vol.j.& cõs.xcviij.vol.iiij.& cõs.155.vol.iiij.& ꝯs.lxiij.vol.v.& consi.lxx. vol.v.Ripa in xxviii.respon.vol.ij.Maria.Iun.in consil. lxxvij.nu. 104.vol.j.Gozad.ꝯs.v.nu.9.Staphil.de literis grat.& iust.Rebuff. super cõcor.in tit.de forma mandati Apostolici, versi.ix. nõ tollitur ius tertij.Paris.in consi.lxxiij.nu.83.vol.iiij.& consi.lxxix.n. 29.eodẽ vol.& cõsi.j.nu.75.volu.j.& consi.lxxxij.nu.67.vol.j.& in consi.xj.cxx.vol.j.vbi ampliat, etiam quòd esset annexa clausula, quòd dari non possit de defectu intentionis.

9 Primò amplia istã limitationẽ, etiã si esset ius q̃sitũ ad rẽ, quia per clausulã motu proprio, nõ tollitur in præiudiciũ tertij, Ias. in auth.quas actiones.C.de sacros.eccle.Fel.in c.ad aures.versi.tertius casus.de rescri.Rui.consi.lxiij.vol.v.

10 Secundò amplia, etiã si p̃iudiciũ tertij versaretur in sola possessione, de qua Princeps nõ fuit informatus, Ant. de Bu.in c. cũ in nostris.ver.si verò possessio.& ibi Abb.nu.19.& ibi Imo.vers. in Papa autem.de concessio.præb.Soc.in consi.cxx.vol.iij.Felin. in c.in nostra.in xxxvj.corollario.ver.xj.not.de rescri.Mil.in verbo, gratia facta.Ioann.de Sylua in tracta.de benefi. in tertia parte, quæstio.xj.in xx.qualitate.ver.Item si Papa cõferat motu proprio.Sarn.in reg.de annali.quæstion.x.

Contrarium voluit Cald.in d.c.cùm in nostris, de conces. p̃b. & idem voluit Calde.in consi.xiij.in tit.de rescrip.

11 Tenendo primã opin. q̃ videtur magis cõmunis, Amplia, vt procedat etiam in impetrationibus motu proprio factis à legatis, vel ab ordinariis. Sarnen.in reg.de ann.q.ix.

12 Sublimita hanc primam limitationẽ, nisi cũ clausula motu proprio, concurrat clausula non obstante, quia tunc ista clausula motu proprio, operatur in præiudicium tertii, vt dicit Dom.in c.si propter.vers.& finaliter.de rescri.in vj.Fel.in c. ad aures. versiculo, tertius casus.de rescriptis.

13 Secundò sublimita, nisi verba expressa importarent tertij p̃iudiciũ, Host.in c.ij ver.priuilegia.& ibi Io.And.ver.priuilegia.& ibi Ant.de Bu.ver.sola ergo.& Abb.ver.si aũt sunt priuilegia. de immu.eccl.Fel.ĩ c.cãm,q̃.ver.& ad.de.de rescr.Ias.ĩ l.fi.ver.iij.limita.ff.de ꝯsti Prin.gl.in reg.Cancel.xvj.Bertr.ĩ ꝯs.xxxv.vo.j.in nou.

14 Tertiò sublimita, qñ ageretur de modico tertij præiudicio. Fran.in c.si pluribus.ver.ij.tene menti.de præb.in vj.

15 Quartò sublimita, nisi ille, cui præiudicaret clausula motus proprij, consentiret. Soc.in consi.cxv.vol.iij.

16 Ex præcedenti igitur limitatione infertur, ꝙ priuilegiũ impetratũ ẽt motu proprio, lite pendẽte nõ operať.Host. in c.cãm, q̃.el ij.in prin.& ibi Abb.in ij.q.& Imol.ibi super gl.ij.& Aret.ver. & licèt.Fel.versi.iij.aduerte.de test.Ias.in l.si quis quenquam ff.si quis cautio.& in l.ij.C.vt lit.pend.Mil.in verbo, gratia si est impetrata.Dec.in c.j.versi.similiter ampliatur.de cõfirmat.vti. vel inutil.Staphil.de literis grat.& iusti.Paris.cõs.lxxiiij.nu.17. volum. quarto.

17 Et in rescripto ad lites etiam cum clausula motu proprio, ponit Ruin.consi.lxxx.vol.v.

Contrarium sentit gl.in l.qui autem.& ibi Ang.ff.si quis caut. Bald.in l.si qs quẽquã.ff.eo.tit.Paul.de Cast.& Alex.in l.siquis in iudicio.ff.eodẽ titu.& sentit Bar.in l.j.versi.quod est verum.ff.de poen.Bal.in l.ij.in fi.C.vt lit.pend.Ale.in l.cũ q̃dã puella.in vltimo not.ff.de iurisd.omn.iud.& ibi Ias.ver.limit.principalẽ.Rom.ꝯsi. cccxxvij.ver.quia mot⁹ proprius.Clau.in l.si quis iniquum. ver. iij.operatur.ff.quod quisque iur.Reb.super concor.in tit. de forma mandati Apostolici.in viij.effectu.

18 Secundò principaliter Limita, qa clausula, motu ꝓprio, nõ tollit defectũ intentionis, Domi.in c.si ꝓpter.vers.& finaliter. de rescr.in vj.& fuit de mente Io.And.in ca.si motu ꝓprio. in prin. de p̃b.in vj.Abb.in c.qa circa.ver.sed q̃ro, de cõsang.& affi.Imol. in c.mãdatũ.ver.& ex p̃dictis.de rescri.& in l. qdã cõsulebant. ff. de re iud.ver.& sil̃r.Are.in cap.cãm,q̃.el ij.& ibi Fel.de test.Aegi. deci.cccxcij.& deci.ccccclxxv.Mil.in verbo, gratia si est impetrata.Fe.in c.cæterum.ver.vij.restrictio.de rescr.& in c.constitutus. ver.limita iiij. eo.titu.Alex.in ꝯs.ccxv.vol.vij.Soc.consi. cxv.n.2. & seq.vol.iij.& cõsi.cxx.ver.nõ obstat.vol.iij.Cur.Sen.cõs.xxxv. num.36.& seq.& cons.50.num.154.Mart.de Laud.in tract.de rescrip.conclu.lxij.Vitalis in tract.clausularum.ver.clausula, motu proprio.Ruin.consilio cxxiij.n.19.vol.iij.Staphil. de literis grat. & iusti.Rebuff.super cõcord.in vltimo effectu.ver.viij.nõ tollit, Paris.in consi.lxxxij.nu.66.vol.j.& cõs.lxxiiij.nu.23. volu. iiij.& cõsi.lxxix.nu.22.vol.iiij.& cons.j.nu.74.& nu.76.vol.j. & consil. iiij.nu.27.vol.ij.& consi.xlij.vol.iiij.Boer.decis.cclxxxvj.

19 Amplia hanc limitationẽ, quia ista clausula nõ operať ẽt ꝯ præsumptã, vel verisimilẽ voluntatẽ concedentis.Card.in clem. si Romanus Ponifex.in ij.q.de præben.Anto.de But.in c.cum in nostris.& ibi Abb.nu.19.de concess. præb. Abb. in c cãm,q̃.el ij. in ij.q.de testib.Barb.in c.ad aures.num.38.de rescri.Card.consi. xcvj.Aegid.deci.cccxcij.Fel.in c.ad aures. versi.quintus casus.de rescri.Io.de Syl.in trac.benef.in iij.par.q.xij. in vers.q̃ntus casus. Gig.in trac.de pensio.q.xxix.nu.5.& quæst.ix.nu.6. Cassad. deci. iij.in tit.de pensio.nu.4.Ruin.consi.xcviij.volu.iiij.Maria.Iun. in consi.lxxvij.nu.104.vol.j.

20 Declarat tamen Dec.in c.ad aures.n.11.de rescri. ꝙ clausula motu proprio, operatur quo ad vitium subreptionis etiã cõtra verisimilẽ voluntatem concedentis, non autẽ operatur ista clausula circa inhabilitatem impetrantis.

21 Ex præcedenti limitatione infertur, vt prior concessio facta à Principe nõ tollatur per secundã etiam motu proprio factam. Bart.in l.prædia.C.de locat.præd.ciui.lib.xj.Abb. in c. cùm olim. nu.15.vbi Fel.ver.amplia ij.de re iud.Imol.in c.mandatũ.vers. & ex prædictis.de rescri.Fel.ĩ c.cæterũ.ver.septima restrictio. eo. ti. Ias.in l.si quis quenquam.ff.si quis cautio.Rimi.in l.pacta nouissima.versi.& tene menti.C.de pact.Corset.in sing.in verbo, Princeps.Curt.Iun.consi.clxxiiij.Ruin.cons.cxvj.vol.j.& latè dixim⁹ suprà in ij.lib.in cõclus.vij.in titu.de iur. quæs. non toll. nume. 5.

22 Limita hãc cõclusionẽ, nisi cũ clausula motu proprio, esset adiecta clausula, nõ obstante cõcessione, Bar.in d.l.prædia. C. de locat.præd.ciui.lib.xj.Corset.in sing.suo in verbo, Princeps.

23 Quod tamen declara, vt habeat locũ, qñ Papa, vel Princeps fuisset plenè informatus, & non aliàs.Rui.consi.cxvj. versi. non obstat etiam.vol.j.

24 Secundò limita, quando cum clausula, motu proprio, esset coniuncta clausula, ex certa scientia.Barb.in consi.xiij.versi. nec obstat, ꝙ vltimo loco.vol.iij.

25 Secundò infertur, ꝙ s̃m rescriptum etiam motu proprio emanatum non tollit primum, de quo non fuit facta mentio, Fel. in c.cæterum.ver.iij.restrictio.de rescri.Ias.in l. si quis quenquã. ff.si quis cautio.Fel.in c.cùm olim.versic. amplia ij.de re iud.Rebuff.super cõcord.in titu.de forma mand.Apost.in xviij.effectu. Ruin.consilio ccxxviij.vol.j.

Contrarium voluit Ant, de Bu.in c.fi.ver.no. ꝙ secundũ mandatum, de dilatio.Cor.in consi.lxvij.versi.accedat etiam.volu.iij. Fel.in c.causam, que.el ij.ver.vij.no. de test. Claud. in l. si quis iniquum.ff.ꝙ quisque iur.licèt non plenè firmet.

26 Tenendo hãc vltimã opi.illã amplia, etiã si præcedẽs cõcessio haberet clausulã derogatoriã, ꝓut not.Rom.in ꝯs.cccxxvij.de quo tamẽ vide Rui.ꝯsi.cccxxviij.n.2.& seq.& cõsi.ccxxvj.vbi dicit hoc nõ habere locũ ĩ ꝯcessione facta miserationis gratia.vo.j.

27 Tertiò inferť, ꝙ per clausulã motu ꝓprio, Papa nõ censetur grauare ecclesiã, quã prius alio mãdato grauauerat, Ant.de But. in c.mandatũ.ver. ex his patet.& ibi Im.ver.& ex prædictis.de rescri.& fuit de mẽte Cald.in d.c.mandatum.Do.in c.si motu. proprio.ver.sed an clausula.& ibi Fran.ver.& ex iis dicebat, post.Io. And.ibi, in prin. ver.& attenta hac ratione. Dom.in c. quamuis. ver.sed quid quãdo aliter.de præb.in vj.Pe.de Anch. in c.duob⁹. in v.q.& ibi Franc.ver.ij.quęrit.de rescri. in vj.Fel.in c.accedens. versi.iiij.conclus.de præscriptio.

Contrariũ sentit Ancha.in consil.cxxxviij.quem sequitur Rebuf.super cõcord.in tit.de forma mãdati Apostolici.in x.effectu.

28 Tenẽdo primam opi.quę est magis communis, Limita, nisi cum clausula motu proprio, concurreret generalis clausula, non obstantibus.ita Do.& Fran.in d.c.si motu proprio, in locis proximè allegat.& idem Franc.in c.ei cui de præbend.in vj.

29 Quartò infertur, vt si Princeps motu ꝓprio, grauet nouo pedagio terram grauatam alio antiquo pedagio, non valeat secunda concessio motu proprio facta.Fel.in d.c.causam, quæ.vers.xij. no.de test.& in ca.accedentes.ver.iiij.conclus.de præscript.

Contrarium tenet Io.And.in addit.ad Spec.in tit.de caus.pos. & propriet.§.quia verò.versi.quid de colligentibus pedagia.Fel. in c.si quando.versic.præsertim quia.de rescr.Ripa in c. ad aures. numero 83.de rescript.

30 Quintò infertur, ꝙ clausula motu ꝓprio, nõ derogat iuri patronatus laicorũ, Abb.ĩ d.c.ad aures.& ibi Fel.ver.est verũ.& ver. tertius casus.Card.ĩ ꝯs.cxvij.Rota ĩ nou.deci.cxij.& in antiq.dec. ccccxlv.Aegid.decis.cccxcij.Cassad.deci.vij.de iure patrona.Ioã. de Syl.ĩ trac.de benef.in iij.par.q.xj.in xxv.qualitate.ver.ij.est cõsiderandũ.gl.prag.sanctio.Fel.in tract.quãdo literæ Apostolicæ. Rebuf.sup cõcor.in tit.de forma mand.Apostol.in vltimo effect. vers.iiij.nõ tollit.Card.in cõsi.cxlij.Aegid.deci.cccclxxiiij.& seq.

31 Sextò infertur, vt motus proprius Papæ non operetur cõtra vnionem factam per ordinarium, etiam si vnio prędicta nõdum fuerit suos effectus sortita.Gemin.in repe.c. postulasti.de rescri. refert, & sequitur Ias.in l.si quis quenquam.ff.si quis cautio.

32 Septimò inferť, nã si clausula, motu ꝓprio, nõ tollit defectũ intentionis, sequiť, vt si causæ expressæ in cõcessione facta motu ꝓprio, nõ sint veræ, ꝙ tota ꝯcessio motu ꝓprio facta nullius erit momẽti, Abb.ĩ c.qa circa.ver.sed q̃ro, de cõsang.& affin.Card.in cõsi.xcvj.in prin.Fel.in c.ad aures.ver.quartus casus.de rescri. & in c.cùm olim.ver.& dicit Abb.de re iud.Dec.in c.ex parte.nu. 5. & in c.sedes.nu. 11.de rescri.Dec.cõsi.xxxiij.versi.& clausula motu proprio.& consi.ccccvij.ver.& ideò clausula. Goza. consil.v. nu.14.Ripa in c.ij.nu.26.de rescri.Rui.consi.ccxv.nu. 19. volu.j. Maria.Iun.consi.lxxvij.nume.98.& nu. 100.vol.j.Paris.cons. iiij. nu.27.& pluribus seq.vol.ij.Rebuff.super cõcor.in tit. de forma mand.Apostol.in vltimo effectu.versi.ij.non purgat.

33 Et propterea dicit Bal.in l.Imperialis.§.similes. C. de nup. ꝙ clausula motus proprij Principis errantis nihil operatur.

34 Et ideò ille, qui scit causas in motu proprio expressas falsas esse, non potest dicto motu proprio iuuari.Pe.de Anch.in consi. clxxxviij.ver.& confirmatur hoc maximè.

35 Limita prædictã conclusionem, nisi falsitas cõsisteret in modico, ita quod Princeps omninò fuisset cõcessurus, Pe.de Anch. in consilio cxxxviij.

36 Octauò infertur, ꝙ per clausulã motu proprio, nõ tolluntur statuta, de quibus nõ est facta mentio in cõcessione. Imol. in ca. cõstitutus.ver.per prędicta.vbi etiam Feli.vers.obstat ij.de rescri. Dom.in c.si cui.ver.& licèt motu proprio.de præb.in vj.Fel.in c. cùm olim.de re iud.Ripa in c.ad aures.nu.32.de rescrip.

Contrarium videtur sentire Pe.de Anch.in consi. xx. vbi loqtur in statuto adiecto ĩ fundatione ecclesię per patronũ, & videť sentire contrarium in alio statuto ecclesiæ, vt ibi per eũ.dum respondet ad doctrinã Ioann.Andr.& idem similiter loquiť Anch. iu consilio ccclxiiij.

37 Nonò infertur, vt nõ valeat cõcessio motu proprio facta de beneficio curato, nulla facta mentione curæ.cap.cùm in illis. de p̃b.& ita voluit Abb.ĩ c.ad aures.& ibi Ripa, ver.iiij.adde de resc. Fran.in c.si motu proprio.in fi.de præb.in vj.Rota in nou. decisi. cxj.& in antiq.deci.ccccxlv.Alex.in consi.ccxv. in prin. volu.vij. Fel.in c.causam, quę.el secundo, versi.pro quo vide.de testib. Io. de Sylua in tract.de benefi.in tertia parte, quæst.xij.Staphil. de literis grat.& iust.Rebuff.super concord.in titu. de forma mand. Apostol.in vltimo effectu.versicu.v.non tollit.

Contrarium videtur probare tex.in clemen.si Romanus Pontifex.de præbend.Fel.in c.ad aures.eodem titulo, Soci. in cõsilio cxv.volumine tertio.

38 Cõcorda has ꝯtrias opi.nã ratione curæ nõ põt cõcessio impugnari tãquã subreptitia.& ita ꝓcedat vltima opi.sed tñ in hoc casu ista concessio non operať dispensationẽ, & ita intelligatur prima opi.Bonif.in clem.si Romanus.n.30.& seq.de pręb. Ripa in c.ad aures.de rescrip.

39 Alio mõ distinguit Staphil. de literis grat. & iusti. vbi tenet hanc cõcessionem operari quo ad curam si fuerit facta ex certa scientia, secus si non ex certa scientia.

40 Decimò infertur, vt per istã clausulã non tollantur defectus concernentes personã prouisi, Rota in nou.dec.cxij.&, in antiq. deci.ccccxlv.Lap.alleg.xij.in fi.& est glo.in c.si motu proprio, in verbo, ob hoc.de p̃b.in vj.in cle.si Roma.in verbo, validã.eo.tit. vbi Car.in ver.oppono ad hoc.Pet.de Anch.ꝯs.xx.Dom.ꝯs.ciiij.ĩ prin.Imol.in l.quidã consulebant.versic.& similiter.ff.de re iudi. Io.de Ana.in c.fraternitatis.versi.& ideò dixit.de schismat.Alex. consi.ccxv.in prin.volu.vij. Ias.in l.si quis quenquam. in fi. prin. ff.si quis cautio.Fel.in c.causam, quæ.el secundo.versi.v. not.de test.Staphil. de literis grat.& iust.Rebuff.super concor.in titu.de forma mand.Apostol.in vltimo effectu.ver.vij.nõ tollit. & vers. x.non inducit.Paris.consi.j.nume.79.volu.j.

41 Cõtrarium, ꝙ tollat defectus personæ prouenientes de iure positiuo, voluit Ro.consi.cccxxvij.versic.primum, quia.Ang. in auth.quod eis.C.de nupt.

42 Concorda has ꝯtrias opiniones, nã si Princeps habuit plenã notitiam de tali defectu, tũc videatur inducta dispensatio super tali macula, vel defectu, non aliàs.Ista fuit concordia Bald.in l.si. C.de crim.sacril.& Alex.in l.quidam consulebant.num. 13.ff. de re iudi.& Dec.in l.iij.nu.3.ff.quod quisque iuris.

15 Alij voluerunt, ꝙ ratione dictorum defectuum cõcessio nõ possit reddi subreptitia, non tñ qnod per dictã clausulam sit inducta dispensatio.Do.in d.c.si motu proprio.ver.sed an clausula motus proprij.& ver.est ergo intentio gl.& ibi Io.And.ver.in gl. iij.& ibi Fran.ver. in eadem gl. vbi declarat. Rota in nouis.decisi. cxij.Bonifa.in cle.si Romanus.nu.30. cum pluribus sed. de pręb. Dec.in c.ad aures.vbi Ripa.de rescript.

Ex ista conclusione superius firmata, vt ista clausula nõ tollat defectus ad personam prouisi pertinentes,

44 Primò infertur, vt per istam clausulam non tollatur defectus irregularitatis, Rota in nou.decis.cxij.& in antiq.decisi. ccccxlv. Fran.in c.si motu proprio.ver.in eadem gl.de præb.in vj. Staphi. de lit.grat.& iust.Rebuff.in concor.in tit.de formã mãdati Apostol.in vltimo effectu.ver.vj.non inducit.

43 Secundò infertur, vt ista clausula nõ tollat vitiũ illegitimitatis.gl.& ibi Io.And.in d.c.ſi motu ꝓprio.in verbo, ob hoc. & ibi Dom.verſi.eſt ergo.& Fran.ver.in ead.glo.de præb.in vj.Rota in nou.deci.cxij.& ĩ antiquis deci.ccccxl.Staphil.de lit. grat. & iuſt.

46 Tertiò infertur, vt nõ tollat ẽt defectũ ætatis, gl.in c.ſi motu proprio.in verbo, ob hoc.& ibi Dom.ver.eſt ergo. Pe. de Anch. conſi.xx.& conſi.ccclxiiii.Rota in nou. deci. cxij. Staphil. de lit. gra.& iuſt.Rebuff.ſuper concor.in tit.de form. mãd. Apoſtolici. in vlti.effectu.verſi.non tamen ſufficit.

47 Amplia, vt procedat etiamſi quis reperiretur habilis tempore vacationis beneficij, vt no.Fran.in c.ſi eo tempore.de reſcript. in vj.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

Cõtra iſtã ampliationẽ tenuit Dom.in d. c.ſi eo tempore. vergo crederem.Abb.in c.dilectus filius.verſi.ex hac cõcordia. de præb.Roma.conſi.cccxxvij.Fel.in c.cam te.de reſcrip.

48 Quartò infertur, vt nõ tollat incompatibilitatẽ beneficiorũ.glo.in c.ſi.in gl.ſi.de offi.leg.in vj.& ibi Domi.gloſſ.in clem. ſi Rom.Põtifex.in verbo, validã.vbi Bonif.num. 30.& ſeq.de preb. Rota in nou.deci.cxij.& in antiq.deci.ccccxlv.Card.conſi.cxvij. Ripa in c.ad aures.de reſcrip.Pariſ.conſi.lxxiiij.vol.iiij.

49 Quintò infertur, vt nõ tollat etiã defectũ bigamiæ.Io.And.ĩ c.ſi motu proprio.poſt gl ibi& ibi, etiam Dom.de preb.in vj.

50 Sextò infertur, vt nõ tollat defectum circa principalitatem beneficij, de qua nõ eſt facta mẽtio, Rota in antiq.deci.ccccxlv. Alex.conſ.ccxv.vol.vij.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

51 Septimò infertur, vt non tollat ẽt defectũ circa vitiũ corporis, vt per gl.in d.c.ſi motu proprio & ibi Domi.de præb.in vj.

52 Octauò infertur, vt iſta clauſula nõ tollat defectum ordinis. Pet.de Anch.conſil. xx.& cõſ.ccclxiiij.Staphil.de lit. grat.& iuſt. Rebuf.in concord.in titu.de form.mand.Apoſtol. in vltimo effectu. verſi.non tamen ſufficit.

53 Limita oẽs prędictos caſus, niſi prouiſio facta patienti defectus, facta fuerit non ſolùm cùm clauſula, motu proprio, ſed ẽt cũ clauſula, ex certa ſcientia.Bonifa.in cle. ſi Roman. Pontifex. nu. 50.de præb.

54 Vltimò gñaliter infertur, quòd iſta clauſula nõ tollit qualitates intrinſecas, Abb.in c.ad aures.nu. 5.de reſcri. Vitalin.in tract. clauſularum.Staphil.de lit.grat.& iuſt.

55 XI.Infertur ex p̃dicta ſecunda limit. nã ſi dicta clauſula non tollit defectũ intentionis, ſequitur vt nõ comprehendat ẽt non veriſimilia, Rota in nouis deciſ.cccclxxxix. Pariſ.in conſi.j.n.80. vol.j.& conſi.iiij.nu.34.vol.ij.& conſi.lxxiiij.nu.42.vol.iiij.

56 XII.Infertur, vt iſta clauſula non comprehendat inconſueta.Bal.in l.fideicom.§.ſi ſeruo.ff.de leg.iij.Prob.in addit.ad Ioan. Mon.in d.c.ſi motu proprio.Fel.in c.in noſtra.in vltimo corollario.de reſcr.& in c.cùm eccleſiaſticæ.de excep.Io.de Syl.in tract. de benefi.in iij.parte.q.xj.in xxij.qualitate.

57 XIII.Infert, vt nõ comprehẽdant incognita, Bal.in l. fi. C.de crim.ſacrileg.Feli.in c.cãm, q̃.el ſecundo, verſi. v. nota. de teſtib.

58 Secundus eſt principalis effectus clauſulæ, motu proprio, vt habeat vim clauſulæ nõ obſtãte, vt not.Bal.in l. oẽs. vbi ẽt Ang. C.de quadri.p̃ſcrip.Io.And.in c.j.ver.quinta opi.de exceſ.prælat. libr.vj.Soc.conſi.cxvij.in fi.vol.iij.Claud.in l.ſi quis iniquũ. verſ. v.habet vim.ff.quod quiſque iur.licèt nõ plenè firmet. Curt. Se. conſi.lxvj.nu.65.Ruin.conſi.xxj.vol.v.

Cõtrariũ ſentit Do.in c.j.ver.ſed nõ eſt ſic. de fil.preſby. in vj. Abb.in c.nonnulli.ver.circa quartũ.vbi Fel.ver.fallit iij.de reſcr. Rebuff in cõcor.ſub rub.de for.mand.Apoſt. in xv. effectu. Rui. in conſi.cix.nu. 5.vol.iij.qui hanc dicit communem opi.

59 Tenendo hanc vltimã opin.tanquã magis cõem declara, qa clauſula motus proprij, ſi eſt coniuncta cũ clauſula generali nõ obſtãte, habet vim clauſulæ derogatoriæ, Pau.de Ca.cõſ. ccclvij. n. 5.vol.j.Card.in cõſ.xvj.ĩ fi.Mil.in verbo, gratia motu proprio. Fran.in c.j.ver.ſed ſi impetratio reſcripti.vbi Do.ver.quinta opi. de except.in vj.Ro.conſi.cccxxvij.ver.ij. reſpondeo. Cor.conſil. lxvij.ver.accedat ẽt.vol.iij.Prob.in addit.ad Io.Monac.in c.ſi motu ꝓprio.de preb.in vj.Do.in c.ci cui.ver.cũ ergo per has clauſulas.& ver.ij.verò caſu.eo.tit.Claud.in l.ſi qs iniquũ.ver.iiij.operatur.ff.ꝙ quiſque iur.Dec.in l.certũ.ff.ſi cer.pe.& conſ.clxv.Fel.in c.cõſtitutus.ver.limita iiij.de reſcrip.Caſſad.deci.iiij.nu. 3.de cõceſ.p̃b. Ripa in vj.reſpon.in ij.lib.ver.ſed iſte nõ eſt caſus noſter. Gom.in c.j.nu.198.de cõſt.in vj.Rebuff.in cõcor.in rubr. de for. mãd.Apoſtolici.in xix.& xxiij.effectu.Rui.p̃ſi.clxiij.n.21.volu.v.

Cõtrariũ in hoc vltimo tenet Do.in c.j.poſt Im.ibi. & ibi Frã. de fil.preſb.in vj.Do.in c.quamuis.& ibi Fran.ver.qd tñ.de reſcr. in vj.Æneas de Falc.in tract.reſeruat.Rui.conſi.ccxxviij.vol.j.

60 Concordia ſumit̃ ex dictis Do.& Fran.in d.c.j.de fil.preſb.in locis ꝓximè allegatis, q̃ tenẽt, ꝙ has duas clauſulas ſimul iũctas derogeẽt iuri cõi.& ita voluit Frã. in c.ci cui.verſicu. quid autem ſi cum clauſula. de preb.in vj.vbi licèt dicat Imol.& Do.ibi ꝗriũ ſentire, tñ hoc mihi non videtur verum, quia Domi.expreſsè ſentit hanc concluſionem.

61 Tertius eſt effectus huius clauſulæ, quia reddit gratiã fauorabilẽ.Io.And.in c.cũ in cũctis.ver.ſec', ſi princeps.vbi Hoſt.ver. etſi priuilegiũ.de elec.Are.in c.cãm, q̃.vbi Fel.ver.iiij.not.& ver. ij.operabitur.de teſt.Anch.conſi.cxxxviij.verſi.poſtremò. Card. in cle.j.in j.no.de rer.permu.quẽ refert, & ſequitur Fel.in c. cãm, quę.verſi.Idem limita.de reſcri.Aegid.deci.dccxlvj.Anch.conſi. ccxcv.Mil.in verbo, gratia motu proprio.Dec.in conſi.cccxlj.n. 5.& in l.iij.nu.4.ff.ꝙ quiſque iuris.Rebuff.in concor.ſub rub. de forma mand.Apoſtolici, in primo effectu.

62 Amplia iſtã concluſionem procedere etiam in diſpenſatione, Ant.de Bu.in d.c.cùm in cunctis.ver.nota hic.& ibi Abb.in §. cum inferiora.ver.nota primò hoc dictum, Rebuff.in loco proximè allegato, in quarto effectu.

63 Et propterea dicimus hoc eſſe beneficiũ principis.Io.And.ĩ c.duobus.ver.ſed quæro.& ibi Dom.verſic.ſed pone.de reſcrip. in vj.Domi.in conſi.ciiij.ver.item pro eo facit.Staphil.de literis grat.& iuſt.verſ.& ideò dicunt.

64 Igitur non immeritò latiſſima interpretatio erit facienda.c. ſi pluribus.de præb.in vj.vbi Fran. in ij.no.Io. And.in ca.duobus. verſi.ſed quero.vbi Do.ver.ſed pone.de reſcrip.in vj.Imo.in cle. vnica.in ij.not.de rer.permu.Bonif.in cle.ſi Romanus.nu. 36.de præb.Staphil.in loco proximè allegato.

65 Limita in reſeruatione, quæ quamuis ſit facta motu ꝓprio, nihilominꝰ remanet odioſa.Æneas de Falco.in tract.reſeruat.

66 Quartus eſt effectus, qa ſtante motu ꝓprio, nõ habet locũ titulus, qd̃ quiſq; iur.per tex.in l.iij.ff.quod quiſque iur.Bar. in l. fi.§.donec.in fin.C.de iure delib.glo.in auth.quas actiones.in gl. ij.ver.nec obſtat.C.de ſacroſ.eccl.gl.in l.j.§.ſi qs.in verbo, decernetur.ff.quod qſque iur.gl.fi.in fi.in c.ij.de mut.petit.Bal.in l. qd̃ fauore.ij.oppoſ.C.de leg.& in l j.ver.alij aſſignant aliam rationẽ. C.de ſacroſ.eccle.Abb.in c.ſi.verſ. tu vide.de vita & honeſt.cleri. & in c.j.ver.nã ſi lex.de reſti.in inte.Roma.p̃ſ.cccxxvij.ver.iij.qa. Fel.in c.ij.de mut.peti.Dec.in l.iij.ff.ꝙ quiſque iur.Sarn.in reg.de annali.q.x.nu. 3.Rebuf.in loco ſuperius alleg.in xxvij.effectu.

Contrarium Staphil.de lit.grat.& iuſt.

67 Limita primam opi.q̃n priuilegiũ impetratũ motu proprio reſpiceret ordinatoria iudicij, vel illius ꝓceſſum.Bar.in l.fi. verſi. reaſſumo ergo breuiter.C.de fruct.& lit.exp.Roma.in ſing. cccxlxxix.Iaſ.in l.iij.in prin.ff.ꝙ quiſque iur.Fel.in c.ij.de mut.petit.

Contrarium, ꝙ idem ſit in ordinatoriis, ponit Felyn.in rub.de reſcrip.ver.quæ omnia. Claud.in l.iij.in prin.ff. quod quiſq; iur.

68 Secundò limita, niſi priuilegiũ motu proprio cõceſſum ſit in materia, quæ per viam correlatiui, vel neceſſariæ conſequentiæ alteri pariſicetur.Fel.in ca.ij.ver.limita ij.de mut.petit.

69 Quintus eſt effectus dictæ clauſulæ, quia tollit diligentiã ꝓceſſus.Ita.Io.And.in c. duobus.ver.ſed quæro.vbi Dom.ver.ſed pone.vbi Franc.in ver.ij.quærit.de reſcrip.in vj. Roma. in conſi. cccxxvij.verſi.iiij.videmus.Bonifa.in clem.ſi Romanus.numero 38.de præb.Soci.in conſil.xvij numero 7.volu.iij.gloſſ.in regu. Cancel.xv.Staphil.de lit.grat.& iuſti.

70 Declara, quia non propterea tollit poſſeſſionem quando duo ſunt in data pares, & vnus habet clauſulam motu proprio, Bonif.in cle.ſi Romanus.num.29.de preb.

71 Sextus eſt effectus, quia dicta clauſula operatur circa omnes qualitates extrinſecas.Rota in nou.deci.cxj.

72 Septimus eſt effectus, quia motus proprius ampliat gratiam, Lap.alleg.vij.in fi.ver.imò operatur aliud. Dom.in cõſi.ciiij. ver. item pro eo facit.Fel.in c.ad aures.ver.quintus caſus.de reſcript. Gom.in c.j.nu.199.de conſti.lib.vj. vbi tenet, ꝙ etiam extendatur vltra præſumptam mentem concedentis.

Cõtrarium tenet gl.in cle.ij.in verbo, dilectus.de præb. Dom. in c.ſi plurib.in iij.no.de præb.in vj.Card.in clem.j.§.cæterum.in vij.q.de conceſ.præb.& conſi.xcvj.ver.& eſt ratio.Rota in antiq. deci.ccccxlv.Fel.in c.cauſam, quæ.el ij.ver.ad idẽ vide. de teſtib. Rebuff.in concord. in rub. de for. man d. Apoſtolici, in vltimo effectu, ver.xij.non ampliat.Rui.conſi.ccxxvj.nu.11.vol.ij.

73 Concorda has cõtrarias opi.vt ita demũ clauſula motus ꝓprij, nõ ampliet gratiã; quãdo eſt cõtra præſumptã mentẽ cõcedentis.ita Card.in conſi.xcvj.Fel.in c.cauſam, quæ.el. ij.de teſtib.

74 Et propterea dicit̃, vt iſta clauſula ampliet in iis quæ ſunt expreſſa, nõ aũt in iis, q̃ nõ ſunt expreſſa.Dom.ĩ c.ſi plurib.in iij.no. vbi Franc.ver.vel põt dici tertio, de p̃b.ĩ vj.Fel.in c.ad aures.verſ. quintus caſus.de reſc.Rebuf.ĩ cõcor.in rub.de for.man.Apoſtolici in vlti. effectu.ver.xij.nõ ampliat.Ruin.p̃ſ.cccxxvj.n. 11.vo.ij.

75 Alio modo concordari poſſunt iſtę opi. quia clauſula mot' proprij, ampliat gratiam in iis, que non ſunt contra ius commune, ſecus verò in iis, quæ ſunt contra ius commune, vt dicit Frã. in d.c.ſi plurib.verſi.vel ſecundò poteſt dici.de præb.in vj.

Tertia

76 Tertia Cõcordia ſumitur, nam motus proprius ampliat gratiam in caſibus in iure expreſſis, non autem in aliis, Fran.in d.ca. ſi pluribus, ver.vel dic quartò.

77 Octauus eſt effectus, quia clauſula Motus proprij facit, vt gratia operetur in pinguiori beneficio, c.ſi pluribus.de præbẽ. in vj. Ro.in con.cccxxvij.ver.vj.quia videmus.bonif.in cle.ſi Ro.Põt. nu.36.de præb.Rebuf.in conco.in loco ſuperius citato, in xij.effectu.Staphi. de literis grat.& iuſt.ver.vj.ſimilis.

78 Nonus Effectus eſt quia per clauſulã iſtã reuocatur proceſſus factus in vim primarũ literarum ẽt ante notitiã, Inn.in c.cùm ꝓtingat.ver.& hoc intelligo.de reſcrip.Imo.in c.cæterũ.ver.ſi verò reuocatio.vbi Dec.nu.7.de reſcrip.Abb.in c.cùm M.Ferratiẽ. verſi.hæc dicta poſt Ant.de Bu.ibi, ver.puto ꝙ ſi Papa, de conſti. Dom in conſi.xlvij.ver.nam quando Papa.Fran.in c.vt noſtrum. ver.aliquando & ſecundò.de app.Soc.in con. cxvij.vo.iij.Feli.in c.cauſam, quæ.el ij.ver.viij.not.de teſt.

Rebuff.qui hanc dicit communem opin.in rep.l. quod iuſſit. in ij.not.num.90.ff.de re iud.& in concord.in loco ſuprà allegato in xix.effectu.

Contrarium, ꝙ non reuocetur proceſſus, niſi poſtquã ad notitiã peruenit, licet ſufficiat qualiſcunque notitia, etiamſi ſecundæ literæ Motu ꝓprio emanauerint, tenet Inn. in c.j.ver.idẽ videtur ſi expreſsè.de p̃ceſ.preb.in vj.Anto.de Bu.in c.cęterũ.ver.ſed in hoc.& ibi Fel.ver.j.reſtrictio.de reſcrip.Dom.in c.j. §. ex parte verò.ver.j.caſu.& ibi Fran.verſi.aliquando in ſecundis literis.de conceſ.præb.in vj.apoſtil.ad deci.Tholoſ.cccclxxx.

79 Sed in hoc omnes videntur cõuenire, vt non requiratur reſcripti præſentatio.Fel.in d.c.cæterum.de reſcrip.Claud.in l.ſi qs iniquum.ff.quod quiſque iuris.Rebuff.in concord. in rubri. de for.mand.Apoſt.in xxij.effectu.

80 Cõcorda has opi.vt prima ꝓcedat ĩ expreſſa reuocatione, & in tacita ꝓcedat ſecunda.Dec.in c.cũ M.Ferrarien.de conſtitut.

81 Decimus Effectus eſt quia in gratia Motu proprio cõceſſa, valor beneficij nõ eſt exprimendus.Pe.de Anch.in con.cxxxviij. & conſi.ccxcv.Rota in nou. deci. ccxcij.quæ videtur iſtud affirmare ex tenore Regulæ Cancel.quæ expreſsè excipit conceſſionẽ factã Motu proprio.Fel.in c.ad aures.ver.iiij.concluſio. & ibi Dec.nu.11.& etiã Ripa.nu.83.de reſcr.Fel.in c.cauſam, quę.el ij. ver.ij.noto.de teſti.& in c.ſi.ver.ſed vltra omnes. de præſum.Io. de Syl.in tract.de beneficio.in iii.par.q.xij.in v.caſu.Clau. in l.iij. ver.itẽ operatur & ij.ff. qd̃ qſque iuris Rebuf.in cõcord.in loco aliàs allegato in xiiij.effectu.& in xiij.effectu.

Contrariũ tenet Abb.in c.ad aures.nu. 5.& ibi etiam Barb. nu. 38.de reſcrip.

82 XI.Effectus eſt, nã ſtante clauſula Motu proprio, non preſumitur facta conceſſio propter importunitatem, Bal.in l.quod fauore.in ij.oppoſi.C.de legib.Abb.in c.accedẽtes. verſ. ego aliter dicerem, de præſcri.Fel.in c.cauſam, quę.el ij.ver.xiij.not.de teſt. Sarn.in regula, de annali.q.x.nu. 3.Rebuf.in concor. in loco ſupra dicto.in xvij.effectu.Rui.conſi.cxlviij.vol.iiij.

83 XII.Eſt effectus, nam ſtante tali clauſula præſumitur concedens vſus plenitudine poteſtatis, Ant.de Bu.in c.conſtitutus.ver. non obſtat quòd no.de reſcrip.Fel.in d.c.cauſam, quæ.el ij. verſi. iiij.not.de teſt.Dec.in l.iij.ver.& paria ſunt. ff. ꝙ quiſque iur.Rebuf.in concor.in loco ſuprà citato.in xxxv.effectu.

84 XIII.Effectus eſt, quia non vitiatur gratia Motu proprio facta etiã quòd concedens fuiſſet difficilius conceſſurus, ſi intellexiſſet.Fel.in c.cauſam, quæ.el ij.ver.vltimò conſidero. de teſti.

85 XIIII.Eſt effectus, quia iſta clauſula operatur, vt collatio, facta de beneficio vacãti in curia non facta mẽtione, ꝙ in curia vacauerit, valet, licèt aliàs nõ valeret.Dom.in c.ij.ver. quero qd.& ver.ſed qdſi Papa.& ibi Frã.ver.ij.q̃riẽ an teneat.de p̃b.ĩ vj.Soc.in p̃ſ.cxvij.vol.iij.Æneas de Falc.in tract.reſeruat.in xxxvj. effectu.

86 XV.Eſt effectus, nã iſta clauſula tollit vim decreti, & ꝓpterea operatur in beneficio reſeruato, Cald.conſi. iij. in tit.de præb. Dom.in c.ſtatutum.ver.quærit vltimò Lap.de præb.in vj.Soc.in conſi.cxvij.vol.iij.& conſi.iij. vol.iij. Rebuff. in concord.in loco ſuprà dicto in xxj.& xxv.effectu.

87 Contrarium in beneficio reſeruato in fauorem certæ perſonæ in quo collatio facta de tali beneficio, ẽt Motu ꝓprio non operatur, vt tenet Gem.in c.poſtulaſti.de reſcr. refert, & ſeq̃ Feli. ĩ c.in noſtra, ver.& iſtis adde.de reſc.Rota ĩ nou.deci.cccclxxxix.

88 XVI.Effectus eſt, quia in Principe reſcribente Motu proprio præſumitur iuſta cauſa, vt diximus ſuprà in ij.lib.in iij.concluſ.in tit.de non tol.iur.quæſ.in vj.limitatione.

89 XVII.Effectus eſt, nã ſtãte iſta clauſula videẽt̃ probata ea omnia q̃ princeps aſſerit in ſuis literis.Dec.in l.iij.ff.ꝙ quiſque iur.& p̃ſ.cccxlj.nu. 5.& de hoc plenè diximus in j.lib.in tit. de proba. in ij.concluſ.in limitationibus ſecundæ par.illius concluſionis.

90 XVIII.Effectus eſt, quia p clauſulã Motu ꝓprio, in facultate conferendi quæcunq; beneficia non venit facultas conferẽdi de beneficia in curia vacãtia.Do.in c.ij.ver. ſed quid ſi Papa.& ibi Frã. in vltimo notab.& fuit de mente Pe.de Anc.ibi.ver. circa hoc ẽt quærit Lap.de præben.in vj.Aene.de Falco.in tract.reſeruat.

91 XIX.Effectus eſt, nam ſi Papa Motu proprio conferat præbẽdam ſi vacat, ſatis eſt, ꝙ vacet tẽpore collationis, vel receptionis, licèt non vacaret tempore datæ, Io.And.in c.dilectus.el ij.ver. & ſi Papa.de præb.Staphil.de literis grat.& iuſt.verſ.ſed qñ Papa.

92 XX.Effectus eſt, quia impetranti cum clauſula Motu ꝓprio, in terminis clem.primæ de conceſſ. præb. non currit tẽpus à die notæ vacationis in loco, ſed tãtùm à die ſciẽtiæ, vt declarat Lap. in d.cle.i.de conceſ.preb.quam ſequitur Soc.conſ.cxvij.vol.iij.

Contrarium tenet Card.in d. cle.j. §.cæterum, in vij.q. de conceſſ.præbend.

93 XXI.Eſt effectus, quia clauſula Motu proprio habet vim ſpecialis expreſſionis, vt no.Ange.in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum. ff.ſi quis cautio.Dec.in l.certum.ff.ſi cert.pet.

94 XXII.Effectus eſt, qa iuxta notata per Bar.in l.vniuerſi.C.de legationib.lib.x.ad hoc vt quis habeat excuſationẽ à munerib' ꝓpter officia publica adminiſtrata, debẽt illa eſſe obtẽta Motu ꝓprio, nõ aũt per ſuffragia, Fel.in c.cauſam, q̃.el ij.ver.iiij.generaliter.de teſtib.Rebuff.in concor.in loco ſ̃ citato in xxxiij. effectu.

95 XXIII.Effectus eſt, qa immunitas cõceſſa alicui Motu ꝓprio operatur, vt alij nõ immunes ad onera illius teneãtur, Abb. in ca. accedẽtes.ver.ego aliter dicerẽ.vbi Fel.verſi.iiij. concluſio.de p̃ſcr.Hoſt.in c.ij.verſi.priuilegia verò.& ibi Io.And.ver.priuilegia verò Imperatorũ.vbi etiã Abb.ver.ſi aũt talia priuilegia.de imm. eccl.Alex.p̃ſ.xxxiij.vol.iij.Bertr.p̃ſ.clxxxj.nu.7.vol.iij.in nouis.

96 XXIIII.Effectus eſt, nã ꝓhibitus ſub pœna certũ officiũ exercere, nõ incurrit pœnã is, qui illud Motu ꝓprio conſeq̃tur, Io.de Ana.in c.cùm ſit.ver.qd aũt ſi fuit. de Iudæis. quod intelligit Fel. in c.cauſam, quæ.el ij.de teſt.qñ Princeps ſcicbat conditionẽ illius.Dec.in l.iij.ver.& pœna q̃ imponitur.ff.ꝙ quiſq; iur.Rebuff. in concor.in loco aliàs citato in xxiiij.effectu.

97 XXV.Effectus eſt, quia adſtrictus cohorti, non poteſt ad aliã militiam tranſire etiam ex reſcripto principis Motu proprio emanato.l.fin. C. de cohortal.lib.xij.& ibi Bar.& oẽs alij ponunt. Corſet.in ſing.in verbo.priuilegiũ.Rebuff.in concor.in loco ſupradicto, in vltimo effectu.ver.vlti.non valet.

98 XXVI.Effectus eſt.nã quamuis iudex excõmunicatũ ad partis inſtantiam abſoluere non poſſit, niſi parte citata, ſecus ſi ille motu proprio fuerit excommunicatus, gl.in c.excommunicat'. xj.q.iij.ſequitur Bal.in l.ſi pacto.C.de pact.

99 XXVII.Effectus eſt, nã ſtãte identitate rationis, gratia Motu proprio facta cõprehenditur ſub diſpoſitione, etiã ꝙ ſimpliciter diſpoſitio loquatur de gratia impetrata.Sarn.in regula, de impe. per obitum famil.Card.q.j.Rui.conſ.cxxxiij.nu. 1.vol.j.

100 Quod maximè verũ eſt, ſi fuerit adiecta illa clauſula, quoquomodo, vt per Rui.in d.conſi.cliij.nu. 2.vo.j.

101 Et idem eſt, quãdo Papa mãdat prouideri, quia intelligitur ſiue mãdat Motu proprio, ſiue non, Dom.in conſ.ciiij.ver. ſed dico.nam omne quod conceditur à Principe contra ius cõmune, priuilegiũ appellatur, ſiue Motu proprio, ſiue ad partis poſtulationẽ cõcedatur, vt declarat Rui.in d.conſ.cxxxiij.nu.4.vol.j.

102 Vltimus effectus huius clauſulę, nã dicta clauſula nõ operatur, niſi fuerit ſcripta manu Principis, ita gl.ſi.per illũ tex.in c. ſi Motu proprio.de præb.in vj.& ibi Do.& Fran.ſuper gl.ſi.in cle.ſi Ro..Pontifex.in gl.iiij.de præb.Rota in nouis.deci.cccxxxij.verſ. itẽ ꝓ hoc inducebatur.Aegid.deci.dccxlvj.ver.& põt reſpõderi, Rota in nouis.deci.cccclxxxix.Rom.conſ.cccccxxvij.verſ.j. quia inducit.Albe.de Roſa.in l.j.num. 17.ff.quod quiſque iur.Iacobi. in l.iij.in prin.in j.lect.ff.eo.tit.Fel.in c.cauſam, q̃.el iiij.ver.x. not. de teſti.& in c.cũ inter.ver.imò ꝙ etiã Dec.nu.8.de except.Ang. in l.omnes.C.de quadri.preſcri. Sarn.in reg.de an.q.x.Staphil.de literis grat.& iuſt.Rebuff.in cõcor.in loco ſupradicto, in vltimo effectu.ver.xj.non præſumitur.Fel.in conſi.xxxj.nu. 16.

103 Et ideò iſta clauſula teſtibus probari nõ poteſt. Dom. in d. c.ſi motu ꝓprio.in gl.fi.Rot.in antiq.deci. cxxxj. & in nou. deci. cccxxxij.Iacobi.in l.iij.in prin.in j.lect.ff.quod quiſque iur.

104 Et propterea ſi probaretur, ꝙ princeps feciſſet gratiã Motu proprio, ſi tamẽ illa non eſſet ſcripta, illa clauſula nihil operaretur.gl.f̃n.in d.cap.ſi motu proprio.de præb.in vj.Fel.in ca.ſi quãdo.de reſcript.

105 Declara, quia etiam iſta clauſula poterit per teſtes probari, quando teſtes deponerent, ꝙ viderunt prædictam clauſulam in literis, ſi poſtmodum illa non apparcat. Fran.in d.c. ſi motu proprio.verſic.nec obſtat glo.hic.

106 Amplia hãc ꝛcluſionẽ, vt etiã in gr̃a facta abſenti vel ignoranti, ſit neceſſariũ ꝙ clauſula Motu ꝓprio, ſit ſcripta, Bal.in c.cũ adeo.in fi.ver.ego puto, de reſcrip.Domi.in d.c.ſi motu proprio.

Vbi

vbi Fran.ver.in gl.fi.in fi.Fel.in ca.si quando.ver.pro quo vide.de rescrip.& in c.causam,quæ.el ij. ver.x.not.de test.& in c. cùm inter.de excep.Rebuff.in cōcord.in loco suprà allegato in vltimo effectu,versi.xj.non presumuntur.

Contrarium Rota in nou.deci.cccxxxij.

107 Tenendo primā opi.cōmunē Amplia, nā idē est si probaretur gratiā esse factam ad instantiā partis,si tñ illa clausula sit in gratia scripta,gratia illa dicitur Motu ꝓprio facta, & suū effectū operatur.gl.fi.in c.si motu ꝓprio,in additio.vbi Io.And. in finali bus verbis,& ibi etiā Prob.in add.ad Io.Monach.in princ. Bal. in c.nisi.ver.pone in literis.de offi.dele.Card.ꝯs.cxlij.in fi.Fel.in cap. si quando. de rescrip.Cur.Sen.consil.lxvj.nume.64.& seq. Dec.ĩ l.iij.nu 3.ff.quod quisque iur.& in c.ex parte.n. 5.de rescr. & cōs. lj.nu.3.& cons.cccxlj.nu.4.& in c.cùm M.Ferrariensis.ver.sed ad de.de const.Sarn.in reg.de impetr.per ob fam.Card.in.j.q.in prĩ. Grā.ꝯs.ciui.xcix.& ꝯs. 100.Bert.cons.ccij.n.6.vo.j.in noui.& ꝯsil. cxcij.nu. 1.vo.j.Rebuf.in pract.in tit.de claus.mandat.nu.21.

108 Limita hoc vltimum ex mente Decij in c.cùm M.Ferrariē. ver.nō obstat dictum Sal.de constit.nisi Papa aliàs non concessisset,quia tali casu gratia censeretur facta ad postulationem, licèt Papa in signatura dicat,Motu proprio.

Contrarium tamen tenet Sarn.in reg.de ann.q.x.nu.8.vbi improbat opin.Dec.

109 Primò imita, hanc conclusionem vltimi effectus,quia geminata concessio habet vim clausulæ Motu ꝓprio, Bal.in l.nec dānosa.vers sed ꝯtra primū dictū.vbi Fulgo.ver.& sic secūdū. C. de prec.Imper.offe.Bald.in l.rescripta.ver.idē videtur.C.eo.ti.Io. de Plat.in l.pen.ver.idē enim operatur.C.de peti.bon.sublat. lib. x.Rom.in l.si verò.§.de viro.nu. 56.ff.sol.mat.Alex. in l.iij. in prĩ. ver.quod primò limita,& ibi Iacobin.ĩ ij.lect.in prin.ff.quod qsque iur.Ias.in l.cū ꝓcurator.§ si dominus.ff.de noui opc. nun. & in auth.quas actiōes.ver.illud etiā.C.de sacros.eccl.vbi dicit nūquā vidisse ꝯtradicētē ad istud dictū.Grā.ꝯs. ciui.xcix.& ꝯs. 100. Dec.in cons.xxxiij.nu.2.& nu.6.Paris.cons.ix.nu.21.vol.iij.

Contrariū tenet Ias.in l.nec dānosa, circa fi. C.de prec.Impe. offer.Fel.in c.causam,quæ,el ij.vers.x.not.de testib.Dec.in l.iij.ff. quod quisque iur.

110 Pro concordia dixerunt aliqui,vt limitatio ꝓcedat in omnibus aliis concessionibus,præterquā in beneficialibus,in quib⁹ clausula Motu proprio,omninò debet esse scripta manu concedentis,nec sufficiat geminatio,ita Fel.in d.c.causam, quæ.vers.x. not.de test.& in c.si quādo, de rescrip.Dec.in l.iij.ff. ꝙ quisq; iur.

111 Tenendo tñ primā opi.eam Sublimita,vt procedat,quādo secundū rescriptum facit expressam mentionem de primo, aliàs geminatio non haberet istum effectum, ita singulariter limitat Bald.in l.ij.C.de peti.bon.sublat. lib.x.vers.itē quid si Imperator. quem sequitur Ias.in l.nec damnosa.in fi.C.de prec.imper.offer.

112 Secundò limita, quando notorium est concessionem non potuisse fieri ad partis instantiā,vt qñ omnibus ecclesiis esset facta concessio,ita ꝙ non est verisimile,vt omnes supplicauerint, nam tunc concessio semper præsumitur facta Motu proprio, Bal.in auth.quas actiones. ver. vel aliter, vbi etiam Ias.ver. vltra Bart.C.de sacros.eccl.Alex.in l.iij.versi.Bal.etiam.vbi Iacobin. in ij.lect.ff.quod quisque iur.Fel.in c.causam, quæ.el ij.ver. xj. not. de test.& in c.si quando.ver.datur alia.de rescrip.

113 Tertiò limita in concessione facta ob remunerationem meritorum quæ præsumitur Motu proprio facta. Alex.in l.iij.in prin.ver.ij.limita.& ibi Dec.vers.ij.limitatur.& Iacobin.in ij.lect. in prin. ff.quod quisque iur.Ias.in l. ex hoc iure. ver.quartus notabilis effectus.ff. de iusti.& iur.Fel.in ca.causam,quæ. el ij.versic. xj. not. detest. Gramma.consi.ciui. 100.

114 Et propterea omne quod fit Motu proprio, præsumitur factum ob meritum.Bal.in l.quod fauore in ij.oppos.C.de legib.

115 Quartò limita, vt conclusio nō habeat locum in reseruatiōe,q̄ sēp ꝓsumit̄ Motu ꝓprio facta, Aene. de Fal.ĩ trac. reserua.

116 Quintò limita,nam si in eadem dispositione, in qua Papa apponit clausulam,Motu proprio,asserat se id facere ad partis instantiā,clausula,Motus proprij,etiam scripta manu Papę nihil operatur,Rui.consi.xlj.vol.j.

117 Amplia,vt hoc habeat locum etiam quando ꝑcedit tantūmodò postulatio partis, nā si postmodū subsequatur concessio etiam cū clausula Motu ꝓprio,illa clausula nihil potest operari, Maria.Iun.ꝯs.lxxvij.n.98.vol.j.Paris.cons.lxxix.nu.23.vol.iiij.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Clausula Decreti irritantis quid operetur.

QVANTA sit vis & vtilitas clausulę decreti irritātis, & quos effect⁹ pariat, ex ĩ dicēdis demōstrabit.

1 Primus igitur effect⁹ est, vt per clausulā decreti irritātis, ligētur ēt ignorantes. ca.j. ver. adiiciebatur in super, de conces.præb.& c.quodā. ver.j. eñ collatio.de præb.ĩ vj.& c.dudū.ver.& ꝙ decretū nostrū.eo.tit.& c.si eo tempore,& ibi gl.in verb,ignoranter.de elect.in vj.gl.in cle.j.in verbo,attentari.de conces.præb.glo.in c.si soli.in verbo,contra ipsam.de cōcess.preb.in vj.& in c.tibi qui.§.quinimò.in gl.in verb.decretum.de rescrip.Do.in c.si eo tēpore,in ij.not.de elect.in vj.& in c.si apostolicæ.ver.sed Archidiaconus hic.& in c. statutū.ver. quærit vltimò.vbi Frā.ver.nec obstat,& in c.quodā.ver gl.super verbo, ignorāti.de preb.in vj.Arch.in c.j.ver.sed secundū canones. xix. dist.Car.in cle.j.in vj.no.de cōces.prēben.& in cle.j.in xviij.q.vbi Barba.n.25.de elect.Anch.in c.tibi qui.ver.itē not.& ibi Dom.in pen.not.de rescri.in vj.Arch.in c.si Apostolicę.ver.prior sententia.de preb.in vj.Imo.in c.cognoscētes.ver.& ꝓ ista parte.de cōsti.& cle.j.ver.qd,de elect.de elect.Abb.in c.cęterū.ver.ego aliter soleo dicere.de resc.& in c.audiamus.n.13.de rest.spo.Prepos.in c.super eo.in vltimo no.de app.Io.Monach.in c.tibi q.n. 2.& ibi Prob.n. 1.de rescr.ĩ vj.Fran.in c.dudū.in viij.not.& in c. quodā.in j.not.de præb.in vj.& in c.si Apostolicæ.ver.an aūt decretū. eod. tit.& in c.ad nostrā.ver.nā aliqñ fit reuocatio.de app.Fel.in cap. cognoscentes.ver.iiij.limita.& in c.cæterū.ver.ad idē quod not. & ibi Dec.ver.ij.principaliter.de rescr.Oldra. ꝯsil.cccxix. in prin. Ant.de Bu.in cōs.xliij.ver.nunc respōdeo ad primū dubiū.Rom. cons.cccl.ver.quo ad tertiū.Alex.ꝯs.xcvij.ver. nō obstat. d. clausula.vol.v.Soc.in cons.cxij.ver ꝯfirmari pōt.vol.iij.Cassado.dec. iij.nu. 1.de rescr. & deci.xij.nume. 5. de Reg. Cancel.glos. prag. sanctio.§.statuit.super verbo, censeatur. Gom. in tract.Mand. de prouid.nu. 135.& sequen.Staphil.de literis grat.& iust.versi.hoc tamen intelligo.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.not.num.93.ff.de re iudic.Bertrand.cons.cxlij.num.4.vol.ij.in antiq.

2 Primò Amplia,etiamsi in decreto non sit adiecta illa clausula scienter,vel ignoranter,sed tantum dictū fuerit,vt quicquid ꝯ factū fuerit,sit irritū,vel inane:nam qñ in decreto est apposita illa clausula scienter, vel ignorāter, materia omni prorsus dubitatione caret propter illa verba expressa,gl.in c.si eo tēpore.in verbo,ignoranter de elect.in vj.& sentit Ant.de Bu.in ꝯs.xliij.ibi,maximè,qa.Im.in cle.j.ver.not.bene.đ elec.& ĩ cle.j.ver. gl. attētari. de cōces.pbē.Lap.alleg.lxxxiiij.ver.sed qd si episcop⁹.ibi psertim in dicta for.Prob.in c.tibi q.nu.3.de rescr.in vj.Fel.in c.cæterum. ver.neque fit differentia.de rescrip.Aene.de Falc.in tract.reseru.

3 Secundò amplia,nam tale decretum afficit ignorātes, nedū inferiores,sed etiam executorem Apostolicum. Dom.in c. quodam.per illum tex.in iiij.not.& in fi.verbis.& ibi Fran.in ij.no.de præb.in vj.& ibi etiam Anch.in iij.not.Prob.in c.tibi qui.num.2. & nu.5.de rescr.in vj.

4 Tertiò Amplia,quia decretum irritans ligat etiam ipsum Papam.Do.in d.c.quodam.in fin.& ibi Anch.in iij.not.& Fran. in j. not.de præb.in vj.Prob.in c.tibi qui.nu. 5.de rescrip.in vj. gl. reg. Cancel.in Reg.xxvij.ver.ex quo sequitur.Rebuff.in concord.in rub.de firm.& irreuo.concor.stabil.in verbo,tertiò notanda.Paris.cons.xxxvij.vers.ij.quia ille.vol.iiij.

5 Quod intellige,& declara,vt per Do.ĩ c.statutū.versi.quęrit vltimò.de præb.in vj.vbi dicit, ꝙ interponens decretum potest venire contra illud, & actus valet, quando facit Motu proprio, vel si faciat ad instantiam partis,faciat ex certa scientia cū clausula derogatoria ipsius decreti,Frā.in d.c.statutum.ver.& vide hic. Prob.in c.tibi qui.ver.reliquum aliud habes.de rescrip.in vj.Soc. in cons.ccvij. vers.sed quando prædicta cessarent.vol.iij.

6 Quartò Amplia,etiāsi in fauorem ignorantis fiat dispositio, nam clausula decreti irritantis ligat ignorantem disponentem in fauorem ignorantis. tex.ęst in d.ca. quodam.& ibi Franc.not. per illum tex.in ij.not.de præb.in vj.

7 Quintò Amplia, vt hoc procedat, siue decretū emanauerit Motu ꝓprio,siue nō,siue iustè,siue ĩiustè,siue causa cognita,siue causa non cognita.Abb.in c.cæterū.& ibi Fel.ver.ij. restrictio. & vers.nona & vlti.restrictio.de rescrip.Abb. in c. audita.versi.& in hoc articulo.de rest spo.Prob.in c.tibi qui.num. 17.de rescript. in vj.Rebuff.in l.quod iussit.in secundo not.numero 93. ff. de re iudic.

8 Primò limita, qa respectu pœnæ decretū irritās nō ligat ignorātes,vt est tex.in c.si beneficia. & ibi Anch.in ij. no. de pbē.in vj. gl.in verbo, ex tūc.in cle.nolētes.de hęret.Io. And.in c.tibi q.& ibi Do.ver.vel dic & meli⁹.& ibi Pro.n. 18.de resĩ vj Ant.de But. ĩ c.cognoscētes.ver.fallit ij.& ibi Imo.ver.fallit ij.đ ꝯsti.Imo,ĩ cle. j.ver. qd de elec. vbi etiā Barba.nu.25. de elect.Do.in c.si Apostolicæ.ver.sed hodie legati.de præb.in vj.& cōs.xxxiij.ver.nam qua ratiōe.Fel.ĩ c.cognoscētes.ver.iiij.limita,& in c.si.ver.facit singu lare

lare dictū.de consti.& in c.j.ver.& dicit Io.And.vt lit. non cōtest. & in procem.Decreta.in verbo,Gregorius,ver. facit singulare dictum.Gom.in tract.Mandati de prouid.nu. 137.Staphil.de literis grat.& iust.ver.Intelligo tamen.

9 Secundò limita,nā cōclusio nō procedit in decreto inferioris à Papa,ēt si esset legatus Apostolicus.ita vr̄ sentire glo. in c.si eo tpe.in verbo,ignorāter.de elect.in vj.Arc.in c.si Apostolicę, ver. sed nunqd legati decretū.& ibi Fran.ver.an aūt decretū. de præb. in vj.Dom.in d.c.tibi qui.ver.sed ꝯ istud oppono.& in c.j.§. eꝯ,in fi.de conces.præb.Ang.in l.genero.ver.& quia nullus inferior.ff. de his qui no.infam.Roma.in l.j.§. occisorum. nu. 6. & nu. 16.ff. ad Sylla.Roma.in l.is potest.nu. 5.ff.de acq.hæred.

10 Qui Ang.& Roma. ꝓximè allegati cōcludunt cōstitutione inferioris fieri non posse,quòd tempus currat ignoranti.

11 Et expresè ꝙ decretum legati non afficiat ignorantē,tenuit Ant.de But.in c.ij.ver.no.hunc effectum.& ibi Imo.nu. 16.ver.& ibi ēt habet̄.de in integ.resti.Io.And.ĩ c.si Apostolicæ,ver.sed dubitat̄.de pb.in vj.Fran.in c.j.§.ex parte.de ꝯces.præb.in vj.Collect. in c.dilecta.nu.3.& nu.9.de præb.Prob.in c.tibi qui. nu. 1. & seq. de rescri.in vj.Barb.in cle.j.nu.28.& seq.de elect. Alex. consi. xc. vol.vij.gl.pragm.sanctio.sub ti.de collect.in §.statuit,in verbo,cēseatur.Aene de Falco,in tracta.reseruat.Soc.in consi.cxij. vol. iij. vbi hanc dicit cōem opinionem.Cassad.dec. iij. de decret. reserua.Villadieg.in tracta.de legato in ix.quæst.primæ partis, ver.sed quæro,an decretum.

12 Contrariū tenet Card.in clem.j.in vj. not. vbi dicit ita cōiter teneri,de conces.præb.& ibi Bonif.nu 34.ver.cōclude. Domi.in c.si Apostolicæ. ver.sed est dubiū.de præb.in vj.Lap.alle.xiiij.ver. iij.ꝙ inhibitio.Collect.in c.ecclesia vestra.nu.25.ver.qd si legat⁹. de sortileg.& cum hac opi.vr̄ transire Inn.in c. dilectus. ver. aliis vr̄,& forte melius, de iure patro. vbi remittendo se ad notata in c.innotuit. de elect.vr̄ tenere,ꝙ valeat prouisio secundi executoris ignorantis facultatem datam primo,qñ decretū irritans non fuit interpositum,sentiens per hoc,quod si decretum per primū executorem fuisset interpositum,ꝙ prouisio secundi ēt ignorāter facta ꝯ decretum primi non valeret.Idem clarius tenuit Host. ver.aliis videtur.& ibi etiam Card.in j.oppos.Hos.in summ.in tit. de præb.§.& à quo.ver.aut est mandatum.Io.And. in c.cùm dilectus.de iure patrona.& istā opi.sentit gl.in c.j.in verbo, acceptare.de conces.præben.in vj.

13 Tertiò limita,nā ꝯuentio facta ad decretum ignoranter, est excusabilior,& propterea licèt de possessione capta ꝯ decretum non sit facienda mentio,tñ qñ est facta cōtra decretum ab ignorante,debet fieri mentio de tali possessione. Fel. in c.in nostra in xxxvj.corollario,in fi.de rescri.Dom.in c.tibi qui.ver. sed contra istud oppono.de rpscri.in vj.

14 Quartò limita, quia decretū nō operat̄, vt liget ignorantes, qñ est super incerto corpore bñficij & non est adiectum tēpus, Pet.de Anc.in c.j.ver.iij.not.de conces.præb.in vj.& in c.dudum. in xj.not.vbi Dom.ver.not.ꝙ decretū.de præb.in vj.Rota in dec. Cassadori iij.nu.7.de præb.Bella.cōsi.xxxiij.ver.quarta cōclusio. Franc.in c.dudum.in viij.no.de præb.in vj.& in c.j.§.ex parte,ver. in gl.in verbo,certā.de concess.præben.in vj.Soc. cōsi. cxvij.ver. aliquando,& ij.vol.iij.& cōsi.xij.vol.iij.Belenzin.in tract.de charit.subsid.q.cxxij.nu. 11.

15 Et idem est in reseruatione,nā decretum appositum in speciali reseruatiōe de certo corpore bñficij inficit titulū, & possessionem,secus si fuerit appositum super incerto bñficio,Bellame. consi.xxxiiij.ver.ad fm facit.Fel.in c. in nostra. in xxxvj. corollario.de rescri.Io.de Syl.in tract.de benef.in iij.par.q.xj. in xx. qualitate.ver.& si diceretur.

16 Et idem est qñ Papa apponit manus super certo , vel incerto bñficio,prout ita distinguit Anc.in c.si beneficia,ver. super ij. de præb.in vj.Cassad.dec.iij.nu.31.de præb.

17 Et idē in decreto adiecto in alternatiua episcopi,super cōferendis beneficiis.vt dicit Cassad.dec.ij.de rest.spolia.

18 Secundus Effectus est,qa vbi clausula decreti est apposita in dispositione,licèt dispositio respiciat cōmodū partis,tñ pars nō pōt tali dispositioni renūciare.ita tenet gl.in verbo,ꝓcessus,in c. dispendia.de rescrip.in vj.nā ille tex.q irritāt literas impetratas ad diuersos iudices,hēt locū ēt si pars consentiat,& nō opponat. & cū illa gl.trāsit Arch.ibi.& Io.And.Io.de Fant. & Do. q dicunt ēt hoc tenere Host.& Maria.in c.j.de mut.petit. Ang.in auth. & cōsequenter.in fi.C.de sent.& interloc.om.iud.ꝓ qua opin.est tex.ĩ c.dilecto.ibi,nisi fortè,in fi.de pb.& ibi gl.in verbo,clausula.& ibi Host.Pet.de Anch.ver.vel ij.& ibi ēt Io.And.in j.sol. & ibi clarius Abb.in ver.in glo.ibi clausula.& Ant.de But.in j.sol.& ibi Imo.in ij.sol.Io.de Anan.in c.quia frustrà.de vsuris.

Idē tenēt Arch.Io.And.Do.& Philipp.Fran.in c.cū de bñficio. de præb.in vj.Ias.in l.omniū.C.de testa.Ias.in l.pacta quæ ꝯ. C. de pact.& in l.inter cætera.ff.de libe.& posth.& consi.lxxxv. vol iij. & in l.non dubium.ver.istud secundum.C.de legib.Ang. Aret.in §.tripli.nu.7.ver.quæro an libellus.Insti.de actio.Barba.cōsi.xxxvij versic.& si quispiam diceret.volu.j Corset.in singu.in verbo, prohibitoria constitutio.

19 Prob.latè in c.tibi qui.nu.8.cū pluribus seq.de rescript.lib.vj. vbi allegat plures authores,in qbus dr̄, ꝙ constitutioni prohibitiuæ, vel annullatiuæ renunciari non pōt.idē sentit gl. in verbo, præsumant.in fi.de of.deleg.in vj.& ibi Dom.in verbo,conseruatores autem.idem voluit Soc.in consi.xxiiij.ver. & aduertēdum, & consi.xxxvij.versi.quinimò quando adiicitur.vol.j.

20 Claud.in tit.q feud.dar.pos.Fel. in c. cùm accessissent. ver.iij. declaratio.de rescript.& in eo.c.versi.iiij.limita.& in c.cæterū. de res.vbi finaliter tenet istā partē ꝯ Dom.ꝙ in rescripto cū clausula decreti nō insit cōditio,si pars vtat̄.Io.de Hanniba. in l. nemo pt. ff.de leg.j.& Fel.in c.cùm dilecta.de res.& in c.nonnulli.§.sunt & alij. de rescrip.& in c.cū ex officij.de pscrip.in c.fi.§.j.de of.deleg. Alber.Brun.in tract.de for.in tit.qs possit dare, & tollere formā. Mant.in consi. xxxviij.& hoc fuit de mente Rotæ in antiqu. dec. ccxciiij.& istud dicit esse cōe dictū Cassad.dec.xij. de reg. cancel.

21 Et pro ista opi.facit,nā si statuta cōfirmata fuerint ꝑ principē supremum cū clausula decreti, licèt facta ad vtilitatē statuentiū, tñ ipsi statuentes ea non possunt reuocare,vt not. Abb.in d. c. dilecto.de præb.Ias.in l.posthumo.C.de bo.pos.ꝯ tabu.Imo. in l.ex facto.ff.de vulg.& pupil.Io.de Ana.in c. quia frustrà. de vsur. Ias. in l.omniū.in fin.C.de test.Fel.in d.c.cùm accessissent. ver. iij. declaratio.de constitut.

22 Et licèt in rescripto insit ista ꝯditio,si pars eo vtat̄,vt ĩ. dicet̄, tñ in statuto vel cōstitutione ista clausula nō inest, ita ꝙ pars nō pōt tali statuto,vel constitutioni renūciare,ita Fel.in c.cū ex officij.de rescri.ex mēte Pet.de Anc.quē allegat in c.statutū.in fi.de

23 rescrip.in vj.& hoc voluit Aret.in l.nemo pōt.& ibi Clau. ff. de leg.j.vbi tenet ꝙ in rescriptis ad beneficia non pōt pars renūciare decreto annullatiuo apposito in sui fauorem.

24 Et in forma inducta fauore priuato hāc esse cōem opi. vt ei⁹ solennitati nō possint partes renūciare,voluit Io.Cro.in l.nemo pōt.ver.ij.ex dictis Bar.ff.de leg.j.Bar.in l.si qñ.§.& generaliter.C. de inoffi.test.Ant.de But.ĩ c.si diligēti.de for.comp.Io. de Hānib. in l.nemo pt.ff.de leg.j.nu.436.& istud sentit Fel.& Imo.in c.tuis, de testib.dum dicunt iurm in teste non esse de forma substātiali, quasi ꝙ si esset,non posset remitti. Aret.in d.c.tuis. Ias. in l. inter cætera.ff.de lib.& posth.Lancel.Dec.in l.posthumo.ver.sed profecto.C.de bo.pos.contra tab.Rebuff.in l.quod iussit.in ij.no.nu. 94.ff.de re iudi.Rui.consi.xlvj.vol.v.

25 Contrariā verò partē,vt ēt dispositioni habenti decretū irritans in fauorē partiū possint partes renūciare,tenet gl. in verbo, cōmitratur.ĩ fi.ĩ c.statutū.de rescri.in vj.in §.cū verò.& ibi Dom. nisi corruptè habeatur Dom.ibi ꝓut dicit Fel.ĩ d.c.cæterū.de rescri.Dec.in d.l.posthumo.de bo.poss.ꝯ tabu.Gem.in consi. cxxj.in fin.& cons.cxlj.incip.Christi noīe ꝓ parte,ꝙ gratia Iuonis.Gom. in §.itē si quis postulāte.inst.de actio.Alb.Brun.ĩ tract.de forma,ĩ tit.qñ aliqd censeatur traditum pro forma.Alex.in cōs.xcvj. vol. iiij.Cur.Iun.in d.l.posthumo.ver.ij.dubitatio. idē Gomes.latè in c.j.de rescri.in vj.Dec.in c. ij.in vltimo no. de test.Staphil. de literis grat.& iustit.Sarn.in regula,de trien.q.xlix.& q.lxj. Rebuff. in tracta.nomi.in xiiij.q.n.82.ver.nec obstat.Rota in antiq.dec. cccxxij.vbi dicit,ꝙ clausula decreti hēt cōditionē,si is,in cuius fauorē est appositū decretū,eo vtatur.& dec.dcccxxxiiij. Dec. in l. pacta quæ.C.de pact.& in c.cùm accessissent. de consti. Maria. in c.si diligēti.in fi.de for.comp.Aret.in l.nemo pōt.& ibi Claud. ff. de leg.j.Barb.consi.xlij.nu 34.vol.j.

26 Philip.Fran.in c.dispēdia.in prin.de rescri.in vj. & in c. vt nostrū.de appel.vbi tenet,ꝙ ēt in rescripto habente clausulā annullatiuā subintelligatur conditio,si pars vtatur,ad cuius fauorē est appositū.Barb.in cle.j. n.22.in fi.ver.adde,de electio. Cassad. dec. xij.de reg.Cancel.nu.7.vbi dicit ita cōiter teneri.Sarn.in regu.de ann.q.iiij.nu.4.Fran.in c ad nostrā.ver.aliqñ & iiij. de appel. Inn. in c.j.ver.alij dicunt,& fortè melius.de conces. præb.in vj.Oldra. in consi ccvj.ver.& primò igitur.

Anch.in clem.j.ver.ij.sic.& ver.fateor enim.de cōces. præben. & sentit istam partem Anch.in c.quodam,ver.quando gratia.de præben.in vj.

27 Et in forma inducta fauore priuati,hoc voluit Alb. Brun. in tract.de for.ĩ tit.qs possit dare,& tollere formā.Ias.in l.nemo pt.ĩ j.lectu.ver.circa fm.ff.de leg.j.Brun.in tit.qñ censeatur aliqd traditū ꝓ forma.Fel.in c.nouit.ver.ij.aduerte circa hoc. de iud. Bar. in l.j.§.si filius.ff.de leg.iij. Ale.in l.si qs posthumos.in fi.ff. de libe. & posth.Pau.de Cast.in l.inter cętera.ff.de lib.& posth.& in l.j. in prin.ff.de lib.& posth.Abb.in c.tuis.de test.Riminal.in l.testandi. C.de testa.Gui.Pap.in c.tuis.de test.Cur.Iun.in l.posthumo.versi.

ij.dubitatio.C.de bo.pos.cōtra tabu.Dec.in c.ij.in vlt. no. de test. Fel.in c.j.de fide instrum.Rebuf.in concord. in rubrica, de collat. §.si quis verò.in verbo,ipso iure nullę.Rui.consi.lxxxix.vol. v. & in l.nemo potest.ff.de legat.j.

28 Et ꝙ in rescripto ad bnficia ēt habēte clausulā decreti possit pars renunciare,& subintelligatur cōditio,si pars vti velit, ponit post Io.Monach.Io.And.in c.statutum. de præb. in vj. & ibi Domi.ver.quærit vltimò.Lapus,& Philip.Fran.

Idem sentit Card.in consi.lxxj.qui sentit, quod ideò nō possit renunciari decreto in casu illius tex.in c.statutum, quia concernebat publicam vtilitatem.

29 Idē sentit Io.Mon.& Io.And.in c.statutū.de rescri.in vj.vbi ꝑ tex.in §.in nullo.in eo.c.in quo licèt in fi.c.apponat decretū, tn in §.in nullo,excipit partiū ꝓsensus expressus, vt not.ibi Io.Mon.& Io.And.q dicunt ꝙ pōt renūciari iuri cōi, qn est inductum in fauorem partium,& tn videntur hoc etiam velle, qn ius commune haberet clausulam decreti,prout habetur in d.c.

Et idē tenet Domi.vt renūciare possit impetrans rescripto,cū clausula decreti ad suā vtilitatē appositi.in c.cęterū.de res.& in c. j.§.ex parte.de concess.præben.in vj.Aret.in d.l.nemo potest.

Iptē tamen Aret. dicit hoc procedere in literis iustitiæ, secus verò in literis gratiæ.& ibi Claud. ver. & dicit hoc esse verum. ff. de legatis primo.

30 Et pro ista opi.facit,nā Host.Io.And.in ij.solutione.& Pet.de Anc.in ij.solu.Ant.de Bu.in ij.solu.& Imo.in j.solu.ī c.dilecto. de præb.dicūt,ꝙ ideò nō pōt renūciari decreto in casu illius tex. qa decretū nō respiciebat cōmodū canonicorū, sed vtilitatē ecclesiæ,ergo si commodum canonicorum,potuisset renunciari.

31 Posset fortasse dici pro cōcordia,ꝙ aut quærim⁹, an decreto possit pars renūciare,antequā eo vtat,& dicendū est,ꝙ sic:qa decretū hēt istā conditionē, si eo pars vti voluerit, & ita procedat ij.opi.& ita loquitur Rota in antiq.dec. ccccxxij. & Domi. in capit.cæterum.de rescript.& Ioan. Mona. Ioan. And.Domi.& Philipp.Franc.in cap.statutum.de præbend.in vj.& Philipp.Franc.in cap.vt nostrum.de appellatio.

32 Aut quærimus an postquā decretum cœpit ligare,quia pars voluit eo vti,possit illi renunciare,& dicendum est,quòd non,& ita procedat prima opinio.

33 Nonnulli voluerunt distinguere, vt in cōstitutione decretū appositū faciat, vt illi non possit renūtiari,secus in decreto apposito in rescripto. ita Pe.de Anc.in c.statutum. de præb. in vj.Io. de Syl.in ix.q.in iij.par.prin.& in xlviij.q. tertiæ par. Aret. in l.nemo pōt.& ibi Claud.ver.& dicit hoc esse verum.ff.de leg. j. & hæc erit prima limitatio primæ partis.

Contrarium Dec.in c.ij.in vltimo not.qui loquitur in constitutione,de testib.

34 Secundò limita,nisi alia constitutione caueat, ꝙ renunciari possit,ita declarat Corset.in suis sing.in verbo, prohibitoria cōstitutio.post Barb.in c.nonnulli.de rescript.

35 Tenendo aliā partē.ꝙ renunciari possit,Declara istud j. procedere,vbi ista duo copulatiuè cōcurrūt,& ꝙ dispositio respiciat priuatā partiū vtilitatem tantum, & vt vtriusque partis consensus interueniat,ita Fel.in c.cùm dilecta.de rescrip.

36 Secundò limita,quia licèt possit renunciari,quo ad commodum,vel incommodum partis,tn non potest renunciari,vt actus factus medio tempore valeat. ita declarat Philipp. Fran. in capit. statutum.de præben.in vj.

37 Tertiò limita,vt possit renunciari expressè, non tacitè, Gomes.in d.c.j.nu. 59.de res.in vj.

38 Circa istam quæstionē vide omninò Rui.no.distinguentem consi.clviij.per totum.vol.iiij.vbi pluribus modis distinguit.

39 Et not.nam licèt decreto quis vsus non fuerit, tamen si ante quam appareat de non vsu,aliquid in contrarium factum fuerit, actus non tenet,Fel.in consi.j.nu.7.

40 Tertius principalis effectus est,qa decretū irritās tollit ꝓsuetudinē nedū in præteritum,sed ēt in futurum, Do.in c.cū de bnficio.ver.no.bn.& ibi Arch.in ver.sed pone.& ibi Io.And. in ver bo,legitima.ver.si Papa.& Fran.ver.ex qbus no. de pb. in vj. Præposi.Alex.in c.in istis.§.leges.ver.noluit tn Io.And.iiij. dist. Barb. in cle.j.nu.23.de elect.Prob.in c.tibi q.nu.7.de rescri.in vj.Fel. ī c. cū accessissent.ver.iiij.limita.de consti.Roch. in c. fi. fm paruam impressionem.ver.Amplia modo istam conclusionē,de consue. Rebuf.in concor.sub rub.de fir.& irreuoc.concor.stab.in verbo, plus dicit:Rui.consi.xiij.nu. 13.vol.ij.& consi.cij.nu. 11.vol.iii.Et de præterita consuetudine voluit gl.in clem.fi.in verbo,decernimus,de rebus ecclesi.non alienan.

41 Et ideò,qn Princeps reprobat consuetudinē,vt nedū præteritam,sed ēt futuram consuetudinem reprobare,Affl.sup Cōsti.ī prælud.in §.fi.nu.2.Rui.consi.cij.ver.nec obstat.vol.iij. & cōsi. x. ij,vol.ij.Betr.qui plures allegat,consi.clvij.in nouis.

Contra principalem conclusionem tenuit Imo.quē refert, & sequitur Dom.in c.nulluus.in fi.de electio.in vj. vbi etiam Franc. in versi.in gl.in verbo,irritum.Barbat. in rubrica clemen. de electio.in fine.

42 Tenendo primam opi.tanquam communem eam limita,vt non habeat locum in consuetudine immemorabilis temporis, Rui.consi.xiij.nu. 30.vol.ij.

43 Secundò limita,quando dispositio,in qua decretum est adiectum,non esset moribus vtentium comprobata,& sic nunquā vsu recepta.Alex.consi.cxxxij.vol.j.Roch.in c.fin.ver.ego limita rem.de consuetud.

Ruin.consi.xiij.nu.27.vol.ij.qui hanc dicit communem opinionem.

Contrarium videntur tenere communiter Doct. qui, vt mox subiiciam,tenent constitutionem habentem decretum irritans ligare etiam ante illius publicationem.

44 Quartus est effectus, qa ea est natura decreti,vt tollat ēt prę scriptionem.Fel.in c.cū accessissent.ver.iiij. limita.de consti. Rebuff.in concord.in rubr.de firm.& irreuoc.concord. stab.in ver. plus dicit.Prob.in cap.tibi qui.nu.7. ver. istud tamen non obstat. de rescript.in sexto.

45 Quintus est effectus decreti irritantis,qa operat, vt lex, siue cōstitutio,in qua est adiectū decretū,liget ēt an illius publicationem,Ant.de But.in c.cognoscentes. ver. quod tēpera esse verū, & ibi Imo.ver.fallit ij. de cōst.q dicunt hoc esse de mente Pau.de Eleaz.in ꝓem.cle.& Lap.in cle.j.de elect.Henr.Boich, in c. ij. de cōst.Fel.in c.cognoscentes.in iiij.limit.eo.tit.Barb.in cle.j.nu.25. & seq.de elec.Frā.in c.j.§.ex parte.in fi. de cōcess. pb.in vj. licèt nō se firmet.Turr.Crem.in c.iiij.§.leges.ver.ad tertiū.iiij.dist. Brun.ī tract.de cōst.in verbo,cōstitutio Papæ.Gom.in trac. Mandati de prouidendo.nu.135.& seq.Staphil.de literis grat.& iust.ver.hoc tamen intelligo.Sarnen.in proœm.reg.q.ij.nu. 14.

Contrarium voluit Card.in cle.j.in xviij.q.de elec.Ro.cōs. ccccxxx.ver.quo ad tertiū.Io.Crot.in l.oēs populi.nu. 70. ff. de iust. & iur.& in c.ij.ver.iiij.no.de cōsti.in vj.Card.Alex.in c.iiij.§. leges. ver.facit quod notat.iiij.distinct.Prob.in c.tibi qui. ver. & limitādo ij.de rescript.in sexto.

46 Sextus effectus est, qa decretū irritans adiectum cōditionali dipositioni ēt ipsum cōditionale reddit,& suspenditur eius effectus in euentū conditionis,tex.est in cle.j.in prin.& ibi gl.in verbo,ꝑ ordinarium.& Card.in j.oppos.ver.ex hoc inferr.& in xv.q. ver.secus esset.& ibi Imo.in ij.no.& Anc.in v.no.de cōcess. præb. Collect.in c.dilectus.el j.nu.3.de pb.Roma.ꝓs.cccxxx.ver ij.principaliter.Prob.in c.tibi q.ver.itē decretū, de rescri. in vj. Rota in nou.dec.xcv.in j.additio.Fel.in c.cęterū.ver. solutio fortè.& ver. collationis gratia.vbi ampliat hoc ꝓcedere, siue ꝓditio sit expssa, siue sit tacita de rescr.& in c.cognoscētes.ī iiij.limitat.de ꝓst.Frā. in c.j.§.ex parte.ver.in gl.in verbo,referri. de ꝓcess.pb.Soc.cōs.cxvij.ver.aliqn,& ij.& ver.aliqn,& iij.vol.iij.Alex. cōsi. xcvij.vol.v. Acne.de Falc.in tract.refer.ver.sunt tn nonnulli casus.Paris. cōsi. lxxxij.nu. 14.vol.iiij.Cassad.dec.iij.nu. 14.de præb.

47 Primò amplia,ēt si decretū adiectū in dispositione cōditionali habeat clausulā ex nunc, ꝓut ex tunc.gl.in cle.j.in verbo, ex tunc.& ibi Card.in j.oppos.& Anc.in v.no.& Imo. ver.& ex nūc. & Bonifa.nu.32.& sequen.de concess.præb.Rota in nou.dec.xcv.in prima addit.Alex.consi. xcvij. ver. nec obstat dicta clausula. volu.v.Cassad.dec.iij.nu. 15.de præben.Paris.consi.lxxxij.nu.17. volu.iiij.

48 Limita hoc vltimum quando dictum esset ex nunc,prout ex tunc,ac si à die datæ præsentium,&c.Bertr.consi.cxlij.nu.4.volu. ij.in antiquis.

49 Secundò amplia, nā nedū expressa cōditio regulat vim ipsi⁹ decreti,sed ēt cōditio tacita, & subintellecta ex verisimili mente disponentis.Abb.in c.cū accessissent.ver.aut ꝓfirmatio est facta. & ibi Anc.nu.4.& Fel.ver.hāc declarationē.de cōst.Hos.in c.dilecta.ver.vel dic,ꝙ vbi ēt.& ibi Io. And. ver. Host.tn. & ibi Imo.de appel.Fel.in c.cæterū.ver.decretum Apostolicū.de rescr. Cardi.ī cle.j.in xviij.q.ver.oppono.de elect.Roma.cōsi.cccxxx. versi.sed certè.Io.Crot.in l.omnes populi.nu.63.versi.vij.conclusio. ff.de iust.& iur.Dec.in c.cæterum.nu.6.de rescrip.

50 Septimus effectus est, qa decretū irritans inficit titulum, & possessionem.Prob.in c.tibi qui.nu.18.de rescri.in vj.Bertr.cōsi. cxlij.nu.4.vol.ij.in antiq.cum aliis cumulatis per nos s.in titu. de rest.spol.in v.conclus.in v.lib.

Contrarium Rui.consi.xxvij.vol.v.

51 Octauus est effectus,nam decretum irritans tollit vires snię, & eius executionem impedit, Cassad.dec.xij.nu. 5.6.& 7.de reg. cancel.Sarn.in reg.de ann.q.v.

52 Nonus est effectus,qa decretū irritans in gratia adiectū operat ēt an præsentationem literarum,prout probat text. in ca.tibi qui

qui.§.quinimò.& ibi Do.& Fran.de rescrip.in vj. gl.in c. si soli.in verbo,contra ipsam.de concess.præb.in vj.

53 Et ꝓpterea ꝑ istud decretū reuocatur iudicis processus ēt an psentatas literas reuocatorias,Inn.in c.j. ver.alij dicunt.de cōcess. præb.in vj.Host.in c.audita.ver.item no.& ibi Io.And.ver.& hoc intellige.de resti.spol.Abb.in c.cęterū.de rescr.& in c.audita.ver. & in hoc articu.de rest.spol.Dom.in c.j.§.ex parte.ver. si verò. de concess.præben.in vj.Fran.in c.ad nostram.ver.nam aliquādo fit. & ver.aliquando,& nono.de appel.Dec.in d.c.cæterum.nu. 6.de rescript.

54 Decimus effectus,qa decretū irritans nō regulatur à natura principalis dispositionis,cui cohæret,sed ipsam principalē dispositionē vt immutare,fm Lap.in cle.j.vbi etiam Imo. de elect. Fel. in c.cognoscentes.versi. iiij.limita.de consti.licèt non se firmet. Gomes.in tract.expectati.nu. 136.

Contrariū voluit Imo.in cle.j.in ij.no.de concess. præb. Cardi. in cle.j.q.xviij.de elect.Roma.cons.cccxxx.ver.sed certè.Rota in nouis dec.xcv.in j.addit.Prob.in c. tibi qui. ver. & limitando. de rescrip.in vj.Bertr.in consi.ccxxiiij.nu. 12.& seq. vol.iij. in antiq. Paris.consi.lxxxij.nu. 15.vol.iij.

55 Breuiter ista conclusio pendet à veritate alterius ꝓclusionis, de qua suprà diximus,an cōstitutio, cui est adiectū decretū liget an illius publicationē: si eā tenemus partē affirmatiū, tunc ēt dicendum est,ꝙ decretū nō reguletur à natura principalis dispositionis,sed illā immutet,prout dicūt Doc.allegati in j.parte istius conclusionis.si verò teneamus cōstitutionem, cui est adiectum decretum,non ligare nisi post duos menses post illius publicationem,tunc dicendum est ꝙ decretum regulatur à natura principalis dispositionis:prout tenent Doctor.proximè allegati in secunda parte huius conclusionis.

56 XI. Est effectus decreti,nā quicquid fit ꝗ decretum, pro infecto habetur,Oldra.consi.cccxix.ver.imò si prelatus.Abb.in c.dilectus.nu. 14.de præb.Barba.in cle.j.nu.21.de elect.Prob.in c.tibi qui.nu.9.de rescrip.in vj.Fel.in c.cùm accessissent,ver.iij.declaratio.de cōstitutio.Cassad.dec.xij.nu.4.& sequent.de regu.Cancel. Rebuff.in concord.sub rubrica de firm. & itreuoc. concord. stabil.in verbo,iii.notanda.

57 Amplia,qa etiā dr nullū ipso iure, vt est tex.in c.pe. de præb. in vj.Bru.in trac.de form.in rub.qn aliquid cens.trad. pro forma. vbi plura cumulat.Rui.consi.lxx.vol.v.

58 Et propterea ex ista cōclusione inferr,vt si Papa vel princeps in cōfirmatione statutorū adiiciat clausulā decreti irritantis, statuentes nō pnt dicta statuta sic cōfirmata reuocare,Abb. in c. dilecto.ver.in glo.in verbo,huiusmodi.vbi Ant.de But. ver.qnque est certus numerus.& ibi Imo.nu. 14. de præb. & expresè voluit Imo.in l.ex facto.ver.item adde.ff.de vul.& pup.Prob.in c. tibi q. ver.& redeundo.de rescri.in vj.Fel.in c.cū accessissent. ver. iij.declaratio.de consti.Io.Crot.in l.omnes populi.nu.62.versi. quinta conclusio.ff.de iusti.& iure.

Contrarium voluit Dec.in c.cùm accessissent. ver. iij. conclusio.de constit.

59 Amplia istud dictum,ꝙ nedum statuentes stante cōfirmatione cū clausula decreti irritantis non pnt reuocare statuta,sed nec etiā possunt illa interpretari,seu declarare:Imo.in l. ex facto. ver. item adde.ff.de vulg.& pup.Barba.in clem.j.nu.23.de elect.Prob. in c.tibi qui.nu. 10.de rescrip.in vj.Rebuff.in loco suprà citato.in verbo,tertiò notanda.

60 Secundò infertur,vt collatio facta ꝑ ordinariū infrà mēsem datum expectantibus, si expectans infrà mēsem nō acceptet,nō valeat,Rota in antiq.dec.dccccxxxiiij.& ī antiquio. Bisig. dec. xxiij.de præb.quā opinionē hodie Rotā tenere dicit Pet.And.Gāb. de trac.de legat.lib.iij.q iij.Card.in cōsi.cv.ꝑ totum,& consi.ciiij. Collectar.in c.proposuit.nu. 12.de ꝓcess.præb.Rota in antiq.dec. ccccxxij.ver.sed qd eā.Fel.in c.cum ex officij.ver.ix.& vltima.de pscri.Cassado.dec.j.de decreti refer.Sarn. in regu. de trien. q. liij. nu. 11.& in reg.de publi.q.xvij.nu. 17.Staphil.de lite.grat. & iust. ver.& j.& versi.verior tn videtur. ibi dummodò sequatur postea purificatio.Rebuff.in concord.in rubrica, de collat. §. si quis verò.ver.& licèt Apostolici.

Cōtrariā partē tenuit Oldr.cōsi.ccciiij.ver.illud ēt mirabiliter. Io.And.in c.si pauper clericus.ver.sed qa hodie.de pb.in vj.Rota dec.xcv.in nouis.& dec.dl.in antiquio.Bellamera dec.ccclx.Mil. in verbo,gratia facta in forma pauperū.Abb.in c.cū ex officij. n. 35.de pscrip.Soc.in cōsi.cxvij.vol.iij.Prob.in c.tibi q.de rescri.in vj.Io.de Syl.in trac.de benef.q.ix.in iij.par.Ferra.caut.xlv. n.4. gl. pragma.sanctio.in tit.de collat.in §.si quis cuiuscunque status,in verbo,irritum.Paris.consi.lxxxij.nu. 10.vol.iiij.

61 Anch.in c.statutū.in fi.de præb.in vj. q dicit collationē ordinarij conualescere,qn est facta ꝗ rescriptum habens decretū irritans,si ille non vtitur infrà tps decreti. licèt secus sit in prouisione ordinarij de beneficio vacante in curia facta ante deuolutionem,quamuis postea Papa non conferat, & collatio ad episcopum deuoluatur.

62 Tenēdo primam partem quā curia Romana seruat,Limita, quia licèt nō operēr collatio ordinarij durante mense dato expectanti ad acceptādū,valet tn reseruatio Apostolica infrà mēsem facta, Rota in antiq.dec.dccccxxxiiij.& in antiq.Bisig.dec.xxiij.de præb.Fel.in c.cum ex officij.ver.scias tamen. de præscrip. Cassad. dec.ij.decreti reseruat.

63 Tertiò inferr,vt qn primus & secūdus expectans acceptarūt infrà mensem,& primus non fecit sibi prouideri, secundus autē sic,tunc si an prouisionem primi superueniat reuocatoria, non conualidat acceptatio,& ꝓuisio secūdi,Rota in antiq. dec.ccccxxij.& dec.dccccxxxiij.& in antiquio.dec. j. de concess. præb. Ferr. caut.xlv.Sar.in regula,de public.q. xvij. Staphil. de literis grat. & iusti.Paris.consi.cxix.vol.iiij.

64 Quartò inferr,vt acceptatio secundi expectātis infrà mēsem primi valeat primo ꝗ.mēsem nō acceptante,Rota in antiqui.decisio.ccccxxij.ver.sed qd erit si post.Sal.in l.fin.ver. sed dubiū est. & ibi Alex.C.q admit.Card.ꝓs.ciiij.Ias.ꝓs.ciiij.vol.j. Ferrat.caute. xlv.nu.4.Card.in cle.j.§.sec⁹.ver. mihi placet. de cōcess. pb. vbi facit dfiam inter acceptationem & prouisionē executoris:vt prima valeat infrà terminum expectantis,non autem secunda.

Cōtrarium Oldr.cōsi.cxxxvij.Card.cōsi.cv.per totū.Anch. in cle.j.nu. 18.ver.ij.quæro.vbi latè examinat.de cōcess. pb.Io. And. in addit. ad Spe.in rub.de concess.præb.in addit.mag. ver. nec valet dicere.Paris.consi.cxviij.nu.6.& nu. 19.vol.iiij.

65 Amplia primā partē,nā dato ꝙ primus & secundus infrà mēsem acceptassent,si tn acceptatio primi remansit inutilis, qa an quam primo ꝓuideretur,superuenit reuerentia, tn non reconualescit acceptatio secundi cū prouisione,Rota in antiq.dec.ccccxxij.in prin.& in antiquior.dec.j.de concess.præb.

66 Declara,nā omnis alia Papæ dispositio infrà mensem facta operatur,si facta sit motu proprio,Soc.cōsi.cxvij. ver. sed quando prædicta cessarent.vol.iij.

67 Quinimò si executor Apostolicus ꝓuideat infrà mensem,& expectans infrà mensem nō acceptet, valet prouisio executoris Apostolici,Oldr.consi.ccciiij.ver.non obstat.

Contrariū in prouisione executoris tenet Cardi.in consi.ciiij. & cle.j.§.secus.ver.mihi placet.de concess.præb.

68 Et tenendo vltimā istā opi.vt prouisio executoris Apostolici infrà mensem expectantis facta nō reconualescat expectāte non acceptante infrà mēsem:Declara tn,quia executor Apostolicus poterit infrà secundum mensem iterum validè prouidere postq̃ inualidè prouidit infrà mensem primi.Cardinal.consi.ciiij.nu.4. ver.ad aliud.

69 Quintò inferr,vt nō valeat ꝓuisio ordinarij infrà mēsem de bnficio vacanti apud sedem Apostolicā,Papa infrà mensem non ꝓuidēte.Io.Mon.in c.statutū. ver.sed pone Prælatus. & ibi Arch. ver.post eū ergo.& Io.And.ver.qd si Prælatus.& Dom. ver. qd si ordinarius.& Anch.vers.quærit Io.And. & ibi Fran.ver.extra gl. quæritur.de præb.in vj.Card.in consi. cv. nu. 19.ver.vij.casus vr. Fel.consi.j.Rebuff.in concor.sub rub.de colla.in verbo, ij.infertur.ver.& licèt Apostolici.

Contrarium tenet Abb.in c.cum ex officij.nu.3.5.de præscrip. Ferrat.caut.xlv.nu.4.Ioan.de Syl.in tract.de benef.in iij. par.q.ix. ver.& pro ista parte facit.

70 Vltimus est effectus,qa clausula decreti irritantis inducit formā.Bal.in l.j.ver.qro ergo.ff.de lib.& posth.Anch.in rep.c.canonū statuta.ver.qro ēt si statuto cauer.de cōsti.& in c. ea quæ.ver. qnque iudex.de reg.iur.Ias.in l.omniū.ver.& puto quod rō C.de testa.Fel.ī c.cū accessissent.ver.& vbi apponit clausula.& ibi Dec. ver.& ad hoc ēt facit.de consti.cū aliis,quę latè cumulat Brun.in tract.de forma,in rubri.qn aliq.cens.trad.pro form.Grat.consi.xvj.nu.4.vol.j.Et quia ista conclusio videtur ferè comprehēsa suprà in conclusione secundi effectus principalis, ideò super ea vlterius non insisto.

71 Amplia nūc principaliter oēs præcedentes effectus clausulæ irritantis,quę clausula dēt operari siue fuerit apposita in decreto hominis,siue etiā in decreto legis. Anch. in cle.j. in vij.oppos.de concess.præb.Prob.in c.tibi qui.nu.3.& seq.de rescrip. in vj. Cassad.dec.j.nu.3.de resti.spolia.

72 Sicuti ēt in hoc casu decretū iuris non dēt esse minoris efficaciæ,q̃ decretū hominis,Rota in antiq. dec. ccccxxix. ver.sicut etiam dicitur.Prob.in c.statutum.nu. 16.de præb.in vj. & in capi. tibi qui.nu.3.& seq.de rescrip.in vj.

73 Secūdò amplia,qa omne decretū irritans dr habere annexā inhibitionem.Cassad. dec.ij.nu.6.& seq.de resti.spol.

74 Tertiò amplia,qa decretū irritās ēt si sine clausula illa, ēt si ꝑ nos,&c.cōprehendit factū ab ipso Papa.Paris.cōs.xxxvij.vol.iiij.

75 Quartò amplia,nam licèt reuocetur gratia habens decretũ irritans,tñ non reconualidatur gratia prius facta alteri cõtra decretum,quæ obstante decreto erat nulla.Anch.in c. quodam. in v.not.per illum tex.de præb.in vj.& clem.j.cum pluribus seq.ver. ij.quæro de concess.præben.

76 Quintò amplia,quia decretũ fortius impedit debiliores expectantes acceptare fortiori acceptante.Paris.in consi.cxvij. nu. 9.vol. iiij.

77 Sextò amplia,nã sufficit allegare clausulam decreti irritãtis, de qua in actis constat.Sarn.in reg.de ann.q.iiij.nu. 3.& seq.

78 Limita principaliter, quia decretum irritans non infirmat actum plene perfectum ante decreti interpositionem.Do. in c.si eo tempore.in iij.no.& Frã.in ij.no.& Io.Monach. in primis verbis.de elect.in vj.

79 Secundò limita,quia decretum irritans non operatur, quãdo est ex falsa causa interpositum,Rota in antiq.dec.xxxix.Prob. in c.tibi qui.nu.20.de rescript.in vj.

80 Tertiò limita,qa clausula decreti irritantis nõ operat, vt expresso vno mõ vacandi,veniat alius vacãdi modus in dispositione.Ant.de But.in consi.xliij.ver.nec obstat quod decretũ. Aene. de Falco.in tract.reser.ver.sed si in reseruatione.'

81 Quartò limita,nam decretũ adiectum in fauorem vnius, in fauorem alterius non operatur.R ui.consi.lxx.vol.v.

82 Quintò limita,nã cessante dispositione principali,cui cohæret decretũ,& ipsum decretũ deficit.Do.in c.presenti.in prin.ver. no.quòd eo ipso.vbi Fran.in iij.notab.de of.leg.in vj.

83 Sextò limita,quia decretum irritans restringitur ad dispositionem , cui magis proximè cohæret , & non refertur ad omnia præcedentia:vt tradit Boer.dec.cxix.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Clausula,ius,& iustitiam ministrari,in libello apposita quid operetur.

1 PLures effectus tribuunt à Doct.clausulæ,ius,& iustitiam ministrari,in libello adiectæ.

Quorũ primus est,qa stante dicta clausula admittit libellus ẽt generalis.Inn.in c.cũ dilectus.ver. quo mõ dicemus.de ordi.cogni.& ibi Host.ver.qualis erit finis. & ibi Io.And.ver.iustitiã.Spe.in tit.de libel.cõcep.in §. iam nũc videndũ.ver.item talis.Gui.Pap.q.cclxiij.Bal.in l.fi.ver.ibi, si qs generaliter.C.de annal.excep.& ibi Ang.ver.idẽ dicit.Abb.in c.j.ver.nũqd.aũt sufficiat.de lit.cõtest.Ant.de But.in c.examinata.ver.gñaliter aũt.de iud.Barb.in c.j.nu. 17.de of.deleg.Alex.in l.petẽs.ver. vlt.no.C.de pact.Grat.consi.xxxvij.ver.& facit clausula.vol.j.Mariañ.Iun.consi.cxxviij.nu. 10.vol.ij.Rui.consi.liij.nu.8.volu. iiij. Ant.de But.in c.fi.ver.noto ij.de off.Archi.Bertr.consi.ccxliij.in fi.vol.j.in antiq.

' Contrarium Bal.in l.incerti. ver.nonò quæro. C. de interdict. Paris.consi.cxxxj.nu. 13.vol.j.

2 Primò limita cõclusionẽ istius effectus locũ habere parte non opponẽte:si eiũ pars opponeret ẽt stante dicta clausula,ius,& iustitiã ministrari, libellus nõ sustineretur.Inn.in c. cũ dilectus.ver. quomodo dicemus.de ord.cognit.& ibi Host. ver.qualis erit finis.& ibi Io.And.ver.iustitia.Spe.in tit.de libel.concep.§. iã nũc videndũ.ver.itẽ talis.Bal.in rep.l.edita,ver.ij.casu.C.de edẽ. & i j. repe.ver.sed q̃ro an ista ꝓclusio.Card.in c.ij.ver.quãtũ ad illud.de ordi.cog.& ibi Bal.ver iij.opponit.Bal.in l.fi.ver.si qs gñaliter.C. de annal.excep.Cor.ꝑ.cclxxxij.ver.dato ẽt.vol.iij.& ꝑ.cccj.ver. nec prædictis.vol.iij.Soc.cõsi.xcv.ver.ex qbus patet.vol.iij. Ang. in l.j.ver.eo.modo si dico.ff.de eden.Alex.consi.cxxj.ver. nõ obstat illud.vol.j.Calca.conf.lxxvj.nu.24.Ripa in l.naturaliter.§.nihil cõmune.in fi.nu.200.ff. de acq.pos.

3 Sublimita hoc vltimũ ꝓcedere, qñ plura remedia cõpeterẽt, secus si plura essent narrata,& vnũ tñ cõpeteret.vt declarat Cor. consi.xlvj.ver.& quando ſuper narratis.vol.iij.

4 Secundò limita principalẽ cõclusionẽ,vt vigore dictæ clausulæ procedat libellus gñalis quo ad accessoria tñ, nõ quo ad alia. Spe.in tit.de libel.concep.§.iam nunc videndum.ver.Item talis.

5 Secũdus effectus est,qa p talẽ clausulã sustinet libellus,in quo cõtinent remedia q̃ria,& adinuicem repugnãtia.Maria.Iun. in c. ij.ver.notandũ est,q̃ quidã.de libel.obla.Soc.consi. cxxviij. ver.j. conclusio.Grat.consi.clvj.ver.præterea dico.vol.ij.

Cõtrariũ sumit ex dictis Bal.in l.ij.C.de ꝓba.ver. in ingſitione aũt.& clarè hoc voluit Alex.cõs.cxxj.ver.& quod dicta clausula. vol.j.Io.Pe.in l.j.in prin.ff.de eden.Alex.ꝑ.xcvj.ver.ij.rñdeo. vol. v.& cõsi.cx.ver.nec releuari pñt.eo.vol.Soc. consi.cxxij. ver.nec obstat clausula.vol.iiij.Fel.in c.auditis.ver. vñ libellus cõtinẽs. de pscr.Brun.in tract.q̃ stant.masc.in vltimo artic.prin.ver.& j.quero.ibi,& iõ dixi.Paris.ꝑsi.vij.nu.21.ver.nec possunt sustineri. vol. j.& cõsi.cxxxj.nu. 11.ver. put ẽt.vol.j.Rui.cõsi.xxxij.ver. nec obstat dicta clausula.vol.j.Dec.i l.perens.ver.limita.C.de pact. Ripa in l.naturaliter.§.nihil cõe.nu. 178.vers.amplia ẽt.ff.de acq.poss. ex quibus apparet istam esse communnem opi.

6 Saluari põt prima opinio,qñ non est perseueratum in ̃griis re mediis,licèt fuerint contraria cumulata in eodem libello: ita saluat Grat.consi.lxx.ver.vltimò dico.vol.ij.

7 Alio modo saluari potest, quando contrarietas resultaret ex verbis libelli narratiuis,non autem dispositiuis.Grat. consi. clvj. nu.24.vol.ij.

8 Tertius effect⁹ est,vt virtute dictæ clausulæ oĩs actio,q̃ ex narratis colligi põt,cẽsea deducta.Maria.in c. ij. ver. primus effect⁹. de libel.obla.Calca.cõsi.xxxvj.nu.24.ver.& in fine sit clausula. & ꝑ.lxxvj.nu.24.versi.itẽ ꝓ hoc facit.Abb.in c.j.in i.no.de off.dele. Calca.ꝑ.lxxv.ver.itẽ dẽt intelligi.Ias.i d.§.omniũ.nu. 149. ver.& p supradicta.scilicèt per clausulã.ĩstit.de act.post Ang.ibi,nu.25. ver.sed vnũ tene menti.& nu.19.ver.aduertas tñ.Ripa in j.respõ. nu.8.ver.ij.rñdetur.vol.iij.Bertr.consl.lxxxvij.ver.qm̃ dico,& rñdeo.vol.ij.in nou.Barb.ĩ c.j.ver.no.ibi,ẽt iuditiã.de of. dele. Bru. in trac.q̃ stant.masc.in vlt.art.prin.ver.& j.quæro.Alex.in cõs.vj. ver.hoc ẽt cõprobat.vol.iij.Grat.cõs.xxxvij.ver. & facit clausula. vol.j.Maria.Iun.consi.cxxviij.nu.10.vol.ij.R ui.consi. liiij.nu.8. vol.iiij.Cor.consi.viij.ver.insuper dato.vol.j.Soc.cõti.clx. ver.iij. hoc idem.Dec.in l.petens.ver.subiicit ẽt Ale.Ias.& ibi Ias.ver. iij. circa hanc clausulã.& ibi Cur. Iun.ver.postremò not. C. de pact. Alex.cõsi.cxvij.ver.ad hoc bene facit.vol.ij.Bertr.consl. cclxxxiij. ver.& pro eo.volu.j.in antiq.Olden.in tract.loc.com.act.versi.ix. multum expedit.& ver.tertius denique effectus.

9 Primò limita p̃cedentẽ cõclusionem locũ habere,dũmodò ex narratis possit cõpetere aptũ remediũ,& nõ aliter.Alex. cõsi. cxxj.ver.p̃terea vt dicũt.vol.j.Cor.cõsi.viij.ver.& insuper dato. vol. j.& cõsi.xlvj.nu.4.ver.& cũ ex narratis.vol.iij.& cõs.cccj.ver.nec p̃dictis obstat.eo.vol.& consi cccxv.ver.illa aũt clausula.volu.iij. & consi.xcj.ver.& nõ obstat p̃dictis.vol.iiij.& cõs.ccix.versi.& ex dictis non vr.vol.iiij.Aret.consl.xvij.ver.vñ sicut illa clausula.Maria.Soc.in c.ij.ver.tertius effectus.de libel.oblat.ꝑsi.xxxix. ver.verũ licèt articulus & ꝑ.xcv.ver.p̃terea dicta clausula.vol.iij.Brun. in trac.q̃ stant.masc.in vlti.arti.prin.ver.& j.quæro.Paris.cõsi.vij. nu.22.ver.prout etiam.vol.j.Soc.consi.clx.ver.iij.hoc idẽ.vol. ij. Aimo consi.clj.ver.nec releuat.Rui.consi. xix.ver. item secundũ eum.vol.iiij.Dec.in l.petens. ver. similiter talis clausula. vbi Cur. Iun.ver.limita tamen.C.de pact.

10 Et ideò,si ex narratione actio certa colligi non potest, dicta clausula non operatur.Henri.in addi.ad Spec. in tit.de libel. concep.§.nunc videndum.ver.Item talis.

11 Secundò limita cõclusionem principalem ꝓcedere,qñ clausula p̃dicta adiicereẽ certo remedio intentato,petẽdo, vt sup illo ministreẽ iustitia aliàs secus.Alex.cõs.cxxj.vol.j.ver.nõ obstat illud.Cor.cõsi.cclxxxij.ver.dato ẽt.vol.iij.Aret.in c.licèt cãm.ver. pro his etiam facit.de proba.Soc.consi.xcv.ver. ex quibus patet. vo.iij.Alex.consi.xcv.ver.nec prædictis obstat.vol.iij.Paris.consl. cxxxj.nu.12.ver.nec virtus dictæ clausulæ.volu.j.Rui.consil. xix. ver.nec clausula illa.vol.iiij.

12 Et iõ si ex ꝓsequutis ꝓstat.q̃ voluerit actor se restringere ad certũ remediũ,nõ operat dicta clausula in alio.Inn. in c. cũ dilectus.ver.quid dicemus.de ordi.cognit.& Host. ver. qualis erit finis.Spe.in tit.de libel.cõcep.§.iam nũc videndum.ver. item talis.

13 Et ꝓpterea dr,q̃ vbi diuersa est petitio à ꝓbationibus , vel à natura cãæ,talis clausula nõ operat.Maria in c.ij.ver.sed aduerte. de libel.oblat.Soc.consi.xxxix.ver.verum licèt articulus.vol.j.

14 Et idcò si ex narratis actio non competeret,talis clausula nõ operaretur.Dec.in l.petens.ver.similiter illa clausula. C. de pact. Paris.in consi.vij.nu.23.vol.j.

15 Tertiò limita,nã si plures actiones ex narratis cõpetere possint,illa censeẽ intentata,quæ minorẽ cõdemnationem cõtinet. Inn.in c.ij.ver.quomodo dicemus.de ordi.cogni.& ibi Hos.ver. qualis erit finis.& ibi Io.And.ver.iustitia.Spe. in tit.de libel. concep.§.iam nunc videndum.ver.item talis.Alex.consi.cxvij.ver.ad hoc bene facit.vol.ij.Spec.in tit.de lit.contest.in §.j.

16 Quartus effectus est,vt stãte clausula p̃dicta libellus trahatur ad petitoriũ,dato q̃ in possessorio facta sit ꝓclusio , qñ narratiua põt respicere petitoriũ,& possessorium.Ant.de Bu.in c.ij.ver.Io. Calde.dicit.de ordi.cogn.Abb.ibi,ver.& not. ex p̃dictis.& Card. ver.quãtũ ad illud.& Maria.ibi,ver.secundus effect⁹. Calca.ꝑ.lxxv.ver.itẽ dẽt intelligi.& ꝑ.lxxvj.ver.itẽ ꝓ hoc facit.Alex. consi. cxcij.ver.sed posito.vol.ij.Fel.i c.examinata.ver.saluat tñ ipse. de iud.& i c.licèt Heli.ver.xxix.limita.de simo.Abb.i c.pastoralis.i ij.

notab.de cau.pos.& ꝓprie.Cor.cõs.xcj.ver.& nõ obstat p̃dictis. vol.iiij.Ias.i l.naturaliter.§.nihil cõmune.ver. si tñ libellãs.ff.de acq.pos.& in §.omniũ.n.147.ver.& ista clausula.inst.de ac.Barb. in c.j.n. 13.de of.dele.Cor.ꝑ.viij.ver.& in super dato. vol.j. Ang. Aret.in §.omniũ.n.22.ver.posset tñ opi.inst.de act. Ias.in l.petẽs. ver.& huius clausulæ.C.de pact.Rip.in l.naturaliter.§.nihil.commune.in fi.n.199.ver.vltimo,dũ dicit.ff.de acq.pos. qui declarat. Bertr.cõsi.xxv.ver.quod autem dicit. vol.iij.in antiq. Oldendor. in tract.loc.com.act.nu. 19.ver.sunt autem huius clausulæ.

17 Et idem est e contra,quia si cõclusum sit in petitorio, potest in possessorio ꝓnunciari.Alex.cõsi.xlij.ver. accedit quia.vol.iiij.

18 Et propterea dicitur,q̃ per dictã clausulã iudicari potest sup omnib⁹ narratis,etiã q̃ super aliquo narratorũ sit specialiter cõclusum.Ang.Aret.ĩ §.omniũ.n.25.ver.sed vnũ tene menti.instit. de act.Bert.consi.xxv. ver.sed quid autem dicit.vol.iij. in antiq.

19 Quintus effectus est, quia per dictam clausulam venit etiam condennatio nõ petita in libello. Maria. in c.ij. versi. quartus effectus.de libel.oblat. Imol. in l.si cum nulla. ver.vlti.not.ff. de re iud.Soc.in consi.cxxviij.ver.vnde sit conclusio.vol j.

20 Barb.in c.j.nu.22.de off.dele.vbi dicit, quòd etiam sine dicta clausula , si non fuerit petita condemnatio, sustinetur libellus. & idem tenet, & dicit Ale.ibi,versi.ij.no.& Barb.in c.examinata. nu.111.ver.sed Dominus Anto.hic.de iudic.

21 Sextus effectus est , quia procedit libellus sine conclusione stante dicta clausula.Marian.in c.ij. ver. quintus effectus.de libel. obla.Calca.consi.xxxvj.nu.24.ver. & in fine sit clausula. Anton. de Bu.in c.examinata.ver.generaliter autem.de iudic.Ang.Aret. in rub.inst.de exept.nu.41.ver.xij.videndum.

22 Amplia etiã si cõclusio sit inepta , vel nulla. Calc.ꝑsi.xxxvj. n.24.ver.& in fi.sit clausula.Soc.ꝑ. cxlvi. ver.ad idẽ etiam. Abb. in c.ij.ver.ex prædictis infero.de ordi.cogn.Barb.ĩ c.i.n. 14.ver.& ex hoc infert.de off.dele.Guido Papæ q.cclxiij. ver. idẽ etiã dicerem.Ias.i §.omniũ.nu. 148.ver.& ex ista deci.& n. 149.ver. & per supradicta.inst.de act.Chassã in cõs.xij.ver.maximè ꝓpter clausulam.Grat.cõs.xxxvij.n. 10.ver.& bene facit. vol. j.Ias. in l.petens. ver.item & ij.C.de pact.Pau.de Cast.cõs.clxv.secundũ antiquam impressionem. Cur.in l.petens.ver.postremò not.ex fi.tex. C.de pact.Bert.ꝑ.ccxliiij.in fi.ver.& vbi essemus.vol.i.in antiq.Oldendorp.in trac.act.loci commu.ver.sequens effectus est

23 Septimus effectus est,nã libellus cõcludẽs in mutuo,vel deposito verificat in sola cõfessione.Maria.ĩ c.ij.ver.sextus effectus de libel.obla.Im.in c.si cautio.ver.& hoc potissimè credere.de libel.obla.Ias.i l.naturaliter.§.nihil.cõmune.ff.de acq.pos.ver.tñ si libellãs.Soc.consl.xxxix.ver.insuper prædicta videntur .vol.j.

24 Octauus effectus est,nam per dictã clausulã iniusta iniusta dici nõ pt nulla.vt p Bal.in l.ius plurib.ver.sed pone. ff. de iusti. & iur. & ibi Pau.de Ca.ver.sed pone peto.Maria.in d.c.ij.ver.& sic patet ex prædictis.de libel.oblat.Barb.ĩ c.i.n. 17.ver. & vltra ꝓclusionẽ. de of.dele.Cur.Iun.in l.petens.ver.sed in ista materia.C.de pact.

25 Non⁹ effectus est,nã pp dictã clausulã defertur iur.n absque alia petitione.Abb.in c.fi.in fi..versi cu. sed nec obstat.de iureiur. refert,& sequitur Alex.consi.xcj.ver.& quando actor.vol.v.

26 Et iõ Ias.i §.omniũ.n.147.ver. multũ ẽt esset.ĩt.de act.tenet, q̃ vigore dictæ clausulæ iudex impartit officiũ suũ non petenti.

Contrariũ,q̃ dicta clausula non possit operari quo ad rẽ non petitam,voluit Soc.consi.cxcix.ver.sed ad hoc respondeo.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Clausula pro expressis quid operetur.

1 CLausula pro expressis operat,vt totus tenor eius dispositionis,quæ ꝓ expressa habita fuit,censeat expssus,& specificatus.Bal.in c.cũ dilecta.ver.itẽ ait.de rescri.Ant.de But.cõsi.ij.ver.his tñ non obstanti.Ang. in l.oẽs.ver.in tex.ibi specialiter.C.de pscri.xxx.annorũ.& in l.sed & si quis.§.quæsitũ.ver.vlt.scias.ff.si qs caut.Rot.in nou. dec. ccxiiij.Cur.Sen.cõsi.lxvj.ver.& cõsequẽter.& cõsi.xxxv.ver. & plᵒ. & consi. 50.nu.382.ver.posset ẽt ponderari.Milis in verbo,rescriptũ,per quod committit cã in eodẽ statu.Bal.in l.oẽs.ver. in tex. ibi,specialiter.C.de præscr.xxx.ann.Alex.cõsi. cxv. ver.plus dicit Ang.vol.vj.Fel.in c.ceterũ.ver.limita vii.de rescrip.& in c.nõnulli.ver.addatis j.eo.tit.& in c.ex literis.ver.& licèt nõ dicat.de off. deleg.Soc.cõsi.lxiij.ver.de legitimatione Regis.vol.iij.vbi tenet, q̃ ꝓpterea censeat derogatũ testamẽtis,codicillis,& substitutionibus.Frã.in c.p̃sentiũ.in j.no.de testi.in vj.Gemi.in consi. cxx.in finalibus verbis.ver.ꝑterea hic aduertendũ.& ver. ex quo patet. & cõsi.lxv.ver.istud rescriptũ.Ias.in l.j.ver.ij.no.ff.si qs in ius voc. nõ ier.Gozad.cõsi.xlviij.ver.vij.q̃sidero.Soc.cõsi.clxix.ver.cõfirmo hoc.& cõsi.cxx.ver.nã licèt in dubio.& cõsi. cclxvj. ver. vltimo.Nicolaus.Fel.in c.in nostra.in ix.corol.de rescript. Fel. in c.j. versed ibi dictis.j.dist.Cassad.dec.x.nu.2.de reg.cãcel.& dec. xxxviij. nu.3.Paris.cõs.j.nu.93.ver.vbi de illa clausula.vol.ij.& cõsi.xlij.n. 12.vol.iiij.Gozad.cõs.vj.nu.68.& seq.ver.nõ obstat tertiũ.Ias.in l.oẽs.in fi.ver.vlt.teneas.C.si q̃ ius,vel vtil.publ.Bertr.cõsi.ix.ver. qm̃ rñdeo.vol.ij.in nou.Io.Crot.in l.oẽs populi.versi.v. conclusio.ff.de iust.& iur.Gram.dec.lxvj.nu.35.& seq.ver.nũc aũt considerando.& nu.61.& seq.versi.vlt.in absolutione. Fel.in c.super literis.ver.iiij.regula.de resc.Lofred.consi.xxxij.vertñ.nec obstat. Rebuff.in pract.in tit.de iij.par.signa.& in cõcord.in tit. de form. manda.apost.in ver.pro expressis.

2 Contrarium Bal.in c.super literis.ver. quid si Papa. de rescrip. vbi tenet,talem clausulam non operari tanquam captiosam , & iuri communi contrariam.

3 Primò amplia,istud procedere,nedũ in dispositione motu ꝓprio facta,sed etiam ad partis instantiam.Fel.in c.nonnulli. versi. addatis etiam,de rescrip.Cassad.dec.x.nu.2.de reg. cancel. Aimo consi.cxxvj.in fi.ver.& præmissa videntur.

4 Contrariũ,q̃ ista clausula operet tñ in gratia motu ꝓprio cõcessa:voluit Ang.in l.sed & si quis.§.quæsitũ,in fi.ver.& idẽ dicas. ff.si quis caut.& ibi Fulg.ver.dubitat Ang.& Ias.ver.limitat tamẽ Ang.Dec.in consl.dxlj.ver.non obstat clausula.Ripa in c.j.nu.80. ver.secundus casus.de rescript.

5 Tenendo vltimã opin.tanquam veriorem,eam limita , nisi in dispositione facta ad partis instantiam Princeps rescriberet , fiat vt petitur:ita Gemin.consi.lxv.ver.non obstat quòd in isto.

Et ex his resultat prima limitatio , vt conclusio non procedat in dispositione facta ad partis instantiam.

6 Secundò amplia,nam talis clausula refertur etiam ad defectus non specificatos,vt per Paris.consi.iij.in fi.ver.ad quorum corroborationem.vol.iiij.

7 Tertiò amplia.vt talis clausula referatur etiam ad dispositionẽ iuratam.Soc.consi.cxx.ver.nam licèt in dubio.vol.iiij.& consi.cxcvj.ver.nam licèt.vol.j.

8 Secũdò limita,nõ procedere in priuatis , in quibus expressio cũ clausula pro expressis,nõ operat.Ang.in l.sed & si qs.in §.quæsitum.ver.vlt.scias.ff.si qs caut.& ibi Fulgo.in fi.ver.dubitat Ang. Alex.ver.ẽt si dictum,& ibi Iaso.ver. pondera diligenter.Fel. in c. nonnulli.ver.& similia.de rescri.& ĩ c.sedes.ver.intellige ij. de rescri.& in c.cũ dilecti.in fi.ver.& ꝓ hoc vltimo.de res.Ias.in l.ꝓtor. ver.qd aũt de clausula.ff.de ope.noui nun.& ĩ l.actiõe.ver. limita tñ p̃dicta.C.de trãsact.& cõsi.clxxiij.ver.non obstant ẽt.vol.iij. & in l.j.ff.si qs i ius voc.nõ ier.ver.ij.notabiliter limita. Tiraq. de legib.connub.ver.verũ hanc discordiam.Io. de Syl. in tract.de benef.in xiiij.q.iij par.ver.ix.pro ista parte.

9 Contrarium,quia dicta clausula operari põt ẽt in cõpromisso,secundũ Ang.in consi.ccxlix.ver.concludo ergo.

10 Sublimita,nã etiam in dispositione priuatorũ dicta clausula operatur quo ad ea quæ pendent ab eorum potestate. Brun. in trac.de form.in titu.ex quibus consis.form.vel solen. in v. fallen. ver.quid autem operetur.

11 Tertiò limita in dispositione habente clausulam derogatoriam ad sequentem dispositionem in fauorem tertij,quia sequẽs dispositio ẽt habens clausulam pro expressis nõ tollit dictã præcedentem dispositionem habentem clausulam derogatoriã.Fel. in c.nonnulli.ver.ij.declaratio.de rescri.Rui.cõs.xxj.ver. nec obstat.vol.v.Card.consi.cxxxvj.ver.ad aliud dum dicitur. Ias. consi. cxxj.in prin.consilij.ver.sed præmissis non obstãtibus. vol. iiij.Io. de Syl.in trac.de benef.in iij.par.in xiiij.q. & ista est communis * opinio.vt attestatur Cassad.dec.x.de reg.Cancel.attenta dispositione iuris communis.

12 Sed de stylo Rom.Curiæ secus est:vt attestatur Cassad.dec.x. de reg.Cancel.Fel.in c.nõnulli.in ij.declaratione. de rescrip. & in c. accedentes.ver.foleo tamen.de præscriptio.& Io. de Syl. in d. xiiij.q.in iij.parte.de benefic.

13 Declara tñ,quia stylus Curiæ Rom.in hoc casu est ꝓbandus, secundùm Dec.in consi.clxv.ver.non obstat vltimò.

Contrarium,q̃ etiam de stylo talis clausula non operetur, qñ præcedunt clausulæ derogatoriæ , & geminatæ , voluit Paris. in consi.xlij.ver.& attendatur.vol.iiij.

14 Et predicta intellige,qñ dicta clausula pro expressis,apponit in rescripto,vel priuilegio:nã si apponat in cõstitutione tũc operatur ẽt ad tollendum priuilegium precedens habẽs clausulã derogatoriam.Ita Dec.in consi.clxv.ver.vel concordando. Ripa in c.j.nu.80.& seq.ver.sed hic occurrit dubitatio.de testi. vbi dicit communem opinionem.

15 Secũdò intellige,qa talis clausula operat ad tollẽdã legẽ p̃cedentem habentẽ clausulam derogatoriã , licèt non operetur ad

tollendum priuilegium habens clausulā derogatoriam. Marian. Iun.in consi.lxxij.ver.nec debet haberi.volu.ij.Sarn.in procem. regularum.q.vj.nu.8.ver.& in specie.

16 Et propterea talis clausula operatur etiam quo ad tollendū Decretum adiectum in regula.Cassad.dec.x. de reg. Cancel. nu. 4.ver.responderunt Domini.

Contrarium in Regula decretum habente, voluit Sarn. in regula de triennali.q.xiiij.in fi.ver.nec obstat etiam.

17 Quartò limita,qa dicta clausula restringitur quo ad ea, quæ in dispositione expressa sunt,non autē operatur quo ad non expressa. Dec.consi.cxlij.ver.non obstat dum Papa.

18 Quintò limita,qa dicta clausula referť ad ipsam principalem dispositionē,nō ad alia.Paris.cōsi.xlij.ver.illa enim verba. vol.iiij.

19 Sextò limita.qn̄ dispositio ɔcernit p̄iudiciū tertij,de quo Papa non intellexit,quia talis clausula non operať, vt Papa censeať tertio voluisse præiudicare.Gozad.consi.xiiij. ver. xij. considera. Iuncto ver.non obstat decimum.

20 Septimò limita,quando nō interuenit causæ cognitio, quia tunc talis clausula non operatur,Dec.in cons.dcxcv.ver.non obstat clausula illa.

21 Octauò limita in statutis,in qbus dicta clausula nō operať, qa istud haberi ꝓ expresso venit ex interpretatione. q̄ interpretatio nō hēt locū in statutis. Ang.in l.iij.in §.hęc verba.ver.in tex.ibi,ꝓ adiecto st.quod quisq.iur.refert,& seqtur Fel.in c.nonnulli.in ij. declaratione.de rescri.& in c.j.j.dist.ver.& istis adde.

22 Nonò limita,qn̄ lex,vel statutum mandat fieri specialem expressionem,& tacitè,vel expresè ꝓhibet expressionem generalem,tūc eñ non sufficit expressio,ēt cum clausula pro expressis: vt dicit Fel.de regulis requirentibus formalem expressionem, & ꝓhibentibus expressionem generalem.in c.nōnulli. in iij. declaratione.de rescr.& in c.j.ver.sed ibi dictis.j.dist.Dec.in cōsil. cxlij. ver.præterea Hispa.in c.per vestras.ver.cogita,nā si potuisset saluari.de don.inter virum,& vxorem.

23 Decimò limita,quia dicta clausula non tollit defectum intētionis.Paris.in consi.j.nu.96.vol.iiij.

24 XI.Limita,vt talis clausula nō operetur,quo ad inhabilitatē personæ,vt videatur super illa dispēsatum.Rebuf.in prac.nu. 15. in tit.de iij.par.signat.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Clausula summariè,& de plano,à legato de latere minimè apponi potest.

1 COmmuniter firmant Doct.hanc cōclusionem, vt legatus de latere nō possit causam summariè,simpliciter,& de plano cōmittere, ꝓut est gl.in c.fi.in verbo, figura.ver.sed dubitari pōt.de hæret.in vj.glo.in cle. sæpè.in verbo,mandamus.de verb.sig.& in cle.ij. ī gl.fi. de rescri. & in c.indemnitatibus.in §. sanè.ī verbo,sine strepitu.de elect.in vj.Spe.in tit.de lega.in §.superest.ver.sed nunquid legatus.Bal.in c.in causis.in ij.no.de re iudic.& in l.nec qcquā § fi. ver. vn̄ in rescriptis.post Gu.ibi.ff.de off.procōs.&leg.Ang.in dispu.incip.Astensis miles.ver.ij.qa.Imo.in l.nemo pōt.vers.facit ad prædicta. ff.de lega.j.& in l.ex duobus.§.fi.ver.dubiū facit. ff. de vulg.& pupil. ī cle.sepè,ver.ī gl.mādam⁹.de ver.sig.Ro.ī rub. de arbi. Ang. Aret.in §.tripli.vers.aut est cognitio.insti.de actio. Ant.de Bu. in c.dilecti.ver.no.ex hac vltima.& ibi Dec.ver.primum est, qui loquitur in Archiepiscopo.de iud.Dom.in c.ij.in fi.gl.de iud. in vj. Abb.in c.nisi specialis.in iij.no.de off.leg.& in c.fi.in no.j. de cōfir.vtil.vel inut.& in c.dilecti.versic.imò plus.de iud.& in consi j. ver.nā episcopus.vol.ij.Card.in cle.ij.in fi. de iudi.& in cle. sæpè. in xj.q.de verb.sig.vbi Georg.Natta ver.in glo.in verbo,mandamus.Barb.in consi.xxiiij.ver. præterea contra dictā cōmissionē. vol.ij.Soc.consi.xcvj.ver.sed ad oīa ista.vol.j.Vital.in tract.claus. in verbo,simpliciter.Hipp.in sing.cij. Alex.in l.nemo potest.ver. ad hoc facit.vbi Ias.in j.&ij.lect.ver.facit quodvult.ff.de leg.j.Fel. in c.nonnulli.ver.xiiij.conclusio.de rescrip.

2 Amplia, ēt si Papa alicui cōmitteret vniuersitatē causarum, cū plena & libera potestate.Fel.in c.j.ver.amplia ij.de rescri.

3 Primò limita hanc conclusionē,vbi status cā, & personarum hoc exigeret, quia tunc potest causa cōmitti à legato cū clausula summariè,& de plano.Ita sentit Anto.de Bu.in ca.fin.in ij. no. & clarius ibi Im.in ij.no.de trāsact.Ale.in l.ex duob.§. fi. ver. puto verū.ff.de vul.& pup.& in l.nemo pōt,ver. ad quod etiā vide. & ibi Ias.in j.lect.ver.limita p̄dictas gl.& in ij.lect.ver.limita duobus modis.& ibi ēt Io.Crot.ff.de leg.j. Natta in cle.sæpè.in princ. ver.iij.fallit.de verb.sig.Alex.ɔs.cvj.ver.& bn̄ facit.vo.ij.Fel.in c.j. vers.v.declara.de rescri.Brun.in tract.de form. in rub. q pos. dar, & tol.form.ver.prędicta sunt limitāda.Rui.ɔsi.xxxv.nu. 17.vol.j.

4 Secundò limita,quia hoc non procedit in Dominis temporalibus,qui habent potestatem statuendi ꝯ iura, nā isti pn̄t vti hac clausula,ētsi superiorē. recognoscant. Pau.de Ca.in cōsil.xxxiiij. versi.iiij.principaliter.vol.ij.Alex.in cons.j.ver.insuper dico.vol. v.Ias.in l.nemo potest.in j.& ij.lect.ver.ij.singulariter limita. ff.de leg.j.Feli.in cap.j.ver.ij.declara.de rescri.Natta in cle.sępè.in prin. versic.iiij.fallit.de verborum signifi.

Contrarium Ioan.Crot.in d..l.nemo potest.ver.secundò fallit. ff.de lega.j.

5 Cōcorda,qa aut domini temporales recognoscētes superio habent in suis terris omnimodā,& absolutam iurisdictionem,& tūc ꝓcedat prima opi.aut nō habent iurisdictionem absolutam, & tunc habeat locū ij.opi.Abb. in cōs.lxj. ver.ij.arguitur.& versi. iij.corruit.vol.j.Ias.in l.nemo potest.in ij.lect.versi.ꝑ istas gl. ff.de leg.j.Afflict.in prælud.Consti.Reg.q.ix.nu. 14. Natta in cle.sępè. in prin.in glo.in verbo,mandamus.de ver.signi.ver.ij.fallit

6 Tertiò limita,vt non habeat locum in quocunque inferiore habente dignitatem,& administrationem perpetuam pro se, & suis descendētibus iure proprio.Natta in d.cle.sæpè.in gl. in verbo,mandamus.ver.iiij.fallit conclusio.

7 Quartò limita,quādo inferior committeret causam ab interlocutoria cum ista clausula. Barb. in ca.quod translationem. de offi.lega.Bar.& Sal.in l.fi.C.de sen.& interlocu.

Contrarium voluit Pau de Cast.in l.j.ff.à quib.appel.non lic.& Bal.in d l.fi.C.de sent.Fel.qui hanc dicit communem opin. in c. j.vers.iij.declara.de rescri.Natta qui hanc dicit veriorem in loco suprà citato,ver. non obstat simile suprà deductum.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM

Clausula codicillaris an operetur,quando testamentum esset nullum filij præteritione.

1 QVærunt Docto.an clausula codicillaris, si nō valet iure testamenti, valeat iure codicillorū, operetur quādo testamētū est nullū filij iam nati tempore testamēti p̄teritione.& Bal.in l.j.in v.q.ff.de iure codicil.tenet partem affirmatiuā, videlicet hanc clausulā etiā in tali casu operari ex mente Iac.Bal.& antiquorū.idem vult.glo.etiā ex mente Dy.in l.codicillis.§.fi.ff.de le.ij.idē tenet Bar.ī auth.ex causa. ver. quæro vtrū illa clausula. C.de lib.præte.in l.ij.vbi gl. etiam idē tenet.Bar.in cōs.vj.incip.viso testamēto.& cōs.xx.incip.factū sic se habet,quidā dominus Iaco.& ɔs.xlix.incip.Nicolutius.Idē tenet Bal.in auth.ex causa.in vij.q.& in fin.illius auth.C.de libe.præte. & ibi etiā Pau.de Cast.& ibi Sal.& ibi Alex.ver.itē si hęc verba.& ibi Ias.ver.iij.q.Cur.Iun.& Io.Fab.ī fi.idē tenet Bal.ī l. ex ea.§. j.ff. de testa.& ibi Ang. & Im.idem voluit Bal.cōs.cccxciiij.ī fi.vol.ij. & cōs.cccxcj.ī fi.vol.iij.& cōs.cccxcv.vol.j. &ɔs. ccccxxxj.vo. iiij. & cōs.clxx.vol.v.& cōs.xxxvj.vol.iij.& cōs.cccxix.vo.v.idē tenet Ang.in d.auth.ex causa.C.de lib.præte.&§.siue igitur.ī fi.in auth. vt cum de app.cognos.& in l.si patroni. §.fi.ff.ad Treb. & idem Ang in cōs.xcix.& cōsi.cxxxvj.& cōsi.cviij.Imol.in l. filio præterito.ff.de iniust.rup.& irrit.testa.Ang.Aret.insti.de codic.in prin. & ibi Christopho.Porc.Pau.de Cast.ɔs.cc.incip.circa primum q̄situ.vol.j.& ɔs.cclxxxv.incip.ne sub æquiuoco.volu.j.& ɔs.ccccxj.vo.j.incip.viso facto,& dubiis.Cor.in ɔs.ccxxxij.vol.iiij.& cōs. cccxx.vol.iiij.& cōs.xcvj.vol.ij.& ɔs.cxxvj.vo.ij.& ɔs.xxix. vol.ij. & ɔs.cxviij.vol.ij.& ɔs.ccxlv.in fi.vol.iij.Alex.in cōs.ix.vol.j.& ɔs. xxxvij.vol.j.& cōs.xxvj.vol.j.& cōs.xlj.vol.j.& cōsi.cxlij.vol.ij. & consi.clxj.vol.ij.& consi.lxxxvij.vol.iij.& consi.cij.vol.iij.& cōsi. xix.vol.vj.& consi. 50. volumine vj.& idem Alex. in l.j. C. de codicil.dum se remittit ad not.per ipsum in d.authen.ex causa.

Dec.cōs.ccxxviij.& cōsi.ccxlij.& cōsi.ccccxc. vbi hāc dicit cōmunē * opi.& cōsi.dclxx.Dec.Tholos.& ibi apostil.ccccly.Iaso. in auth.nouissima.in viij.limit.C.de inoffi.testa. Chassa. in consi. lxvij.& in consue.Barb.consi.liiij.vsque in fi. vol.iij.Guald. in tit. de lib.here.insti.vel exdære.& caut.xv.Nicel.concor.ccvj.

2 Contrariū tenet gl.ī auth.ex causa.in gl.fin.in fi.C.de libe.p̄te. & ibi Iaco.But.in fi.ver.circa secundū.& Iacob.de Aren.Guli. de Cun.& Rayn.de Forl.& gl.in l.ex ea.§.j.ff.de testam. in gl.j.in fin. dū allegat l.Titia.ff.de inoffi.testamento.Guli.de Cun.in l. fin.C. de codicil.ver.sed si teneas. Bal. in l.ij.ff.de leg.iij. Oldrad. & post eū Bal.in l.Titia.ff.de inoff.testam.& Bal.in cōs.ccclxxxvij.vol.v. Spe.ī tit.de instru.edit.§.cōpendiosè.ver.item vide.Pau.de Cast. in cōs.cclxviij.vol.j.Oldra.ī l.fi.C.de codicil.in fi.& cōsi. cxlj. qui dicit,ꝙ solū operatur quo ad defectū solennitatis. Cuma. ɔs.ciij. in subscriptione Fulg.Soc.in cōs.xciiij.ver.sed tamē his nō obstā.

vol.iiij.Chassa.in cōsuet.Burg.Aret.in l.ex hac scriptura.§.j. ff. de testam.Signorol.Homod.in cōsi.clxxj. vbi dicit istā partē cōem.

3 Limita primam opinionem, quæ videtur magis cōis, vt non procedat,quando frater est præteritus,& est instituta turpis persona per testatorem:Ruin.consi.v.vol.iij.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Clausula codicillaris an operetur posthumo præterito.

SVbsequenter subiungitur, vtrum ista clausula codicillaris operetur posthumo præterito:& distinguendi sunt plures casus.

1 Primus casus est,nam aut clausula codicillaris apponitur per verba præsentis tpis, vt puta quia sit dictum,si testm̄ non valet iure testamenti,valeat iure codicillorum, & tunc talis clausula nō operať,ex quo cōditio nō impletur,quia à principio an̄ natiuitatem posthumi testm̄ valet:Ita dicit Bar.in d.l.j. in vj.q. ff.de iur.codicill.idem Bar.in l.si stipulatus.§.cū stipulamur. ff. de ver.obl.& ibi Alex.in fi.Bal.in l.ex ea.§.j. ff. de testam. & ibi Imo. Pau.de Cast.in l.j.C.de posth.hęred.inst.& cōsi.cc.incip.clarū est. in j.vol.in iij.dubio.& cōsi.xv.incip.à secūdo quæsito.vol.ij. Bar. in l.si ita scripsisset.ff.de leg.ij.Bar.in auth.vt cū de appellat.cogn. § siue igiť.in fi.Ang.Aret.inst. de codicill. & ibi Christoph. Porc. Sal.in authent.ex cā.C.de lib.præter.apostill.ad dec.Tholos.cccclv.Ias.in d.auth.ex causa.Sal.in l.fi.§.fi.C.de codil.

2 Ex quo inferť,ꝙ ista clausula per verba præsentis tpis nō operatur filio exhæredato,quia testm̄ in quo filius est exhęredatus à principio valet,& propterea clausula codicillaris ꝑ defectū cōditionis.qn̄ est expressa per verba præsentis temporis,non operatur,vt sentit Iacob.Butr.in auth.ex cā in fi.ver. circa primū. C. de lib.præter.& ibi Ioan.Fab.in fi. Bal.in l.Titia.in secunda lect.ff. de inoff.testam.Cor.in auth.ex causa.C.de lib.præter.

3 Tn̄ istud non procederet attento iure authenticorū,s̄m quod iuxta tex.in auth. vt cum de appel.cognos. §. aliud quoque capitulum,non modo est nullum testamentum in quo filius est præteritus,sed ēt in quo ipse filius est exhæredatus nulla legitima cā adiecta,vt ibi.& tradit Paris.in consi.lx.vol.ij.

4 Contrariū tn̄ in principali articulo vr̄ tenere Bar.in l.qui filiabus.in fi.ff.de leg.j.qui tenet per clausulam codicillarem cōceptā per verba præsentis tpis transire testamentum in fideicommiss. etiam ꝙ præteritus sit posthumus:Cor.consi. cxviij.vol. ij. Paris. in consi.lx.vol.ij.in consi.lxiiij.vol.ij.

5 Secundus casus est,nā si clausula codicillaris sit cōcepta ꝑ verba tpis futuri,tunc operatur,posthumi præteritione nō obstāte, qn̄ posthumus scienter est p̄teritus:vt not.Bar.in d.l.j.in vj.quæst. de iur.codicill.& in hoc oēs cōcordant.Paris.in cōsi.lx. vol.ij.vbi dicit istam cōem.& consi.lxj. vol. ij. vbi dicit istam communem, & in consi.lxiiij.vol.ij.vbi idem dicit.

6 Tertius casus est,si fuerit clausula codicillaris concepta ꝑ verba tpis futuri,& posthumus fuerit à testatore ignoranter p̄terit⁹, & tunc magna est dubitatio,an clausula codicillaris operetur, vt testm̄ trāseat in codicillos.& Bar.in d.l.j.in vi.q.ff.de iur.codicill. tenuit nō operari.idē tenet in cōsi.ccx.& cōsi.ccxxxv.Bald.in l.q filiabus.ff.de leg.j.in l.si totas.C.de inoff.donat.in consi.clvj vol. ij.& in auth.ex cā.in fi.C.de lib.præt.Ang.in l.q iure militari. ff.de testam.milit.& cōsi.cviij.& cōsi.ccxj.in iiij.dubio.Pau. de Cast.in ɔs.cc.incip.clarum est testm̄.in iij.dubio.vol.j. Aret.in cōsi. xxiiij. & ɔs.fi.vbi in fi.dicit istā partem cōem.Bert.in consi.ccxxxiij.vol. ij.& cōsi.cl.vol.iij.& ɔs.clxx.vol.j.ver.venio ad s̄m.in antiq.Alex. in l.si vt certi.C.de testam.milit.& ɔs.xlj.vol.j.Ias.in addit.ad Christoph.Porc.inst.de codicill.Soc.in cōsi.xciij.vol. iiij.vbi dicit istā cōem.Barb.consi.lx.vol.ij.vbi dicit hanc esse opin. glo. & magis cōem,& veriorem,& æquiorem.Card.in consi.xx.Io. Ant.Alex. vbi idem dicit in consi.cxij.& consi.*cxxv. & Ias.in auth.ex cā.C. de lib.præter.istam eiam opini.tenet Aret.in consi. xcij. vbi dicit, ꝙ institutio non conuertitur in fideicommissum qn̄ posthumus est ignoranter pręteritus.& istam opin. sequitur, & dicit * cōem Curt.iun.in authē.ex cā.C.de lib.p̄ter.& ibi Mart.de Laud. & istā dicit cōem Afflict.super cōst.in tit.de cōden.fals.monet.in cōstit. incip.testamentorum.nu.6.Mantua,in consi.clxiiij.in fi.istā dicit æquiorem,& tenendam.Rui.consi.ij.vol.iij.& consi. vj. per totū. vol.iii.& consi.xvij.vol.iij.& consi. 50.vol.iij.

Et propterea Bal.indistinctè tenet clausulam codicillarem nō operari nato posthumo,in consi.lxxvij.vol.ij.

7 Contrarium,ꝙ clausula codicillaris operetur ēt posthumo ignoranter præterito,si sit cōcepta per verba futuri tpis, & non aliàs:tenuit Bar.in l.qui filiabus.in fi.ff.de leg.j.Imo.in l. filio p̄terito.ff.de iniust.rup.& irri.testam.& in d.l.q filiabus, & ibi Alex.in fin.& Ias.vbi dicit istā partē cōem.Bal.in auth.ex cā.C.de lib.pręter.& ibi Fulg.& Bal.in l.fi.C.de iure codicil.& ibi Sal.Bal.in l.j. ff. de iur.codicill.Raph.Cum.in l.j.& in l.si qs cū nullū.ff. de iur. codicill.Sal.in l.j.in fin.C.de posth.hæred.inst.Ang.Aret.inst.de codicill.in princ.Pau.de Cast.in cōs.xv.incip.incipiēdo à secūdo q̄sito.vol.ij.Roma.in consi.cxxij.Cor.in cōs.cl.vol.iij.& cōs.clviij. vol.j.vbi dicit istā partem esse*cōem.& cōs.cxviij.vbi idem dicit, vol.ij.Alex.in consi.xxx.vol.iij.& in consi.sequent.vbi dicit istam magis cōem.& consi.cij.eo.vol.& consi.xxxvij.vol.j. & consi. cxxiij.eo.vol.vbi dicit istam magis cōem opi.& consi. 50.volu.vj. vbi dicit ēt istā cōem opin.apostill.ad dec. Tholos.ccccly. Nicell. in concord.Bar.ccvj.istam dicit magis cōem.Bertr.in consi.clxviij.vol.iij.Paris.in consi.lx.vol.ij.& consi.lxj.volu.ij. & consi. lxiiij. vol.ij.Et licèt Bertr.in cōsi.ccxc.vol.iij.articulum nō transire sine difficultate dicat,tn̄ istam tenet,& dicit cōem in cons.cxxx.& ɔs. cxcv.vol.j.& Ias.dicit magis cōem d.authen.ex causa.& istam dicit cōmunem etiam qn̄ testator post natiuitatem posthumi non habuit tempus mutandi testamentū. Alex.in authen.ex causa.C. de liber.pręter.Ruin.cons. 50.vol.ij.cons.xix.vol.iij.Et propterea Oldr.in cons.cxlix.in tertio dubio, indistinctè tenet clausulā codicillarem operari, etiam stante pręteritione posthumi.ex quib⁹ apparet istam partem magis communem.

8 Tenendo tn̄ opi.Bart.in l.j.ff.de iur.codicillor.ꝙ clausula codicillaris non operetur posthumo ignoranter pręterito: hoc intellige,quantū ad institutionem, vt nō propterea institutio trāseať in fideicommissum.& ita loquitur Iac.de Belui.in sua disput.quā posuit post l.tertiam.C.de lib.præter.Nicol.de Mattarell.in auth. ex causa.C.de lib.præter.Soc.in consi.xciij.vol.iiij.

Contrarium in hoc tenet Cor.in consi.cxviij.volu.iij. Paris. in consi.lx.vol.ij.

9 Sed quantum ad legata virtus clausulæ codicillaris operať,qa stāte clausula codicillari ēt posthumo præterito legata conseruātur:ita Iac.de Belu.in d.sua disput.& Nicol.de Mattarel.in d.auth. ex cā.Soc.in consi.xciij.vol.iiij.Aret.in consi. xcij. Alex. in consi. xxxj.ver.& idem saltem quo ad legata.vol.iij.& consi. 50. vol.vj. & Aret.in l.Lucius.ff.de lib.& post.limitando,vt infrà. & Cor. in consi.cl.vol.iij.& consi.clviij.vol.ij.Paris.in consi.lxiiij. vol. ij. Afflict.super constit.in titu.de conden.fals.mone.in const.incip. testamentorum.nu.6.

10 Et hoc idem in terminis authen.ex cā,vt illa dispositio ɔseruet legata ēt filio posthumo ignoranter p̄terito,licèt nō cōseruaret fideicommissum vniuersale:sentit Bald.in l.si cū vel in vtero. C.de testa.milit.Pau.de Cast.in l.j.in princip.C.de posthu. hæred. institu.Alex.in auth.ex causa.C.de lib.præter.

11 In contrarium facit,nam prout dicit Nicol.de Mattarel. in d. auth.ex cā.quantum ad conseruationem legatorum non operatur clausula codicillaris,quia conseruantur virtute dispositionis d.auth.ex causa,& sequitur Bal.ibi in vij.q.

12 Et hoc maximè procederet,si legata essent ad pias causas,vel pro exoneratione conscientiæ,quia illa proculdubio conseruātur etiam posthumo præterito , si adest clausula codicillaris : ita Pau.de Cast.in consi.cc.incip.clarum est.vol.j.Corn.in consi.clviij.vol.ij.Bar.in consi.cciiij.

13 Et hoc ēt ponit Pau.de Cast.quantū ad casum dispos. authē. ex cā.in l.j in princi.C. de posth.hęred.insti.& idē esse in omni casu, in quo est verisimile testatorem fuisse relicturum etiam nato posthumo:dicit Alex.in d.auth.ex causa. Paris. in consilio lxj. volumi. ij.

14 Primò limita,vt prima opin.Bar. ꝓcedat qn̄ legata essent tot, & tanta,vt nō esset verisimile patrē,si sciuisset posthumū sibi nasciturū,vel forsan plures posthumos,illa legata fuisse relicturū, aliàs secus:dicit Are.in l.Lucius.in princip.ff.de liber & posthu. & consi.xcij.Paris.in consi.lx.vol.ij.& consi. lxj. Alciat.in tract. præsumptio.in j.regul. in xiij. præsumpt. Ruinus in consi. 50. volumine secundo.

15 Secundò limita,nisi pater superuixisset post natiuitatē posthumi tanto tpe,ꝙ potuisset mutare testm̄,si non fuisset intentionis,nato posthumo,perseuerare in eadē voluntate: qa tunc si nō mutat,p̄sumitur voluisse cum eadē volūtate decedere,& clausula codicillaris tūc operať,vt tenet Pau.de Cast.in l.j.C.de posthu. hæred.instit.& in consi.cc.vol.j.incip.datū est.& in cōsi.xv.vol.ij. Rom.in consi.cxxij.Cor.in cōsi.cxviij.vol.ij.& ɔsi.cl.vol.iij.Alex. in ɔsi.cij.vol.iij.& consi.xxxj.vol.iij.& consi.cxxiij.vol.j. & consi. 50.vol.vj.Barbat.in cōsi.liiij.vol.iij.Ias.in l. si mater. C. de inoffic. testamt.& fuit de mente Iac.de Beluis. in sua disput. quam posuit post l.tertiam.C.de liber.præter.Ias.in authent.ex causa. C.de lib. præter.Curt.in consi.cl.& in d.auth.ex causa.Bertr.in cōsi.cl.vol. iij.Paris.consi.lxiiij.vol.ij.Dec.in consi.ccccxc.vbi dicit istā communem.

16 Contrarium, ꝙ imò etiamsi pater superuixisset tãto tpe post natiuitatẽ posthumi, ꝙ potuisset mutare testamentũ, tamen clausula codicillaris nõ operetur, qñ posthum° est ignorãter preteritus maximè instituto extraneo: tenuit Bar.in ꝓ.ccx.& voluit gl. & ibi clarius Ang.not.in l.j.C.de codicill.qui dicit ita terminatũ per collegiũ Perusinũ.& idem Ang.in l.qui iure militari.ff.de testament.milit.Aret.ꝓsi xcij.& cõs.fin.Barb.consl.lx.vol.ij.Io.Ant. consl.cxxv.vbi dicit istam cõmunem opin.Bertr.in cõsi. ccxxxiii. ver.forte opponetur.volu.ij.in nou. Ripa in l.si vnquam. in xlij. quæstione.in fine.C.de reuoc. donat.Marian.Iun.consl.cliij.vol. ij.Bertrand.in consl.x.vol.j.in nouis.& istam præsuponit cõmunem Barba.in consl.lx.vol.ij.& Soc.in consl.xciij.vol. iiij. nam in eorũ consiliis testator superuixerat, & tamen concludunt esse* communem opin.vt non transeat in fideicomm.

17 Tenendo primam opin.sublimita istud non procedere instituto extraneo, secus, quando alij filij sunt instituti: ita Bar. consl. ccx.& consilio ccxxxv.Areti.consl.xcij.& consl. fin.Ioan. Anto. Alex.in consl.cxxv.Bert.in consl.x.vol.j.

18 Ex quo videtur inferri tertia limitatio ad primã opin. principalem, vt clausula ista nõ operet instituto posthumo ignorãter: nã nõ ꝓcedit aliis filiis testatoris institutis, tũc enĩ operari debet.

Contrarium sentit etiã in isto casu Bal.in l. si totas.C.de inoffi. donat.& clarè,& apertè in consl.clvj.vol.ij. Angel. consl.ccxj.in quarto dubio.Card.in consl.xx.versi.iiij.sic.Ang. in cõsi. cviij.in tertio dubio, vbi vtrunque concurrebat: nam & alij filij erant instituti,& testator superuixerat. Barbat. consilio lx. volumine ij. Marian.Iun.consilio cliij.vol.ij.

19 Quartò limita, quia si testator habebat filiũ iam natũ,& nihilominꝰ apposuit clausulã codicillarem ĩ fauorem aliorũ institutorũ, ita ꝙ deficiente testamẽto voluit iam natũ grauatũ esse ĩ fauorem instituorum, multo magis apponẽdo clausulam codicillarem censetur voluisse grauare posthumum nasciturum: Ita Bart.consl.cciiij.Alexand. in consl. 50.in secunda solutione.vol. vj.& consl.cij.in secunda solutione.volu.iij. Cor.in consl.clviij. vol.ij.Bert.consl.cl.vol.iij.& consl.ccxc.vol.iij. Hoc idem in simili quo ad dispositionem d.authen.ex causa.ponit ibi Alexander de quo vide Paris.in consilio cxlvj.vol.iiij.Ruin.consl. 50. vol.ij.

20 Quintò limita, quando posthumus ignoranter præteritus esset talis, quem esset verisimile patrem fuisse grauaturum, si de eo cogitasset, vt quia esset filia fœmina, & instituti essent cõjuncti de agnatione, quibus testatores volunt consulere pro cõseruatione agnationis etiã exclusis filiabus, vt dicit Pau. de Cast. in consl.xv.incipiendo,a 2.vol.ij.

21 Sextò limita, quando essent repetita legata à venientibus ab intestato: Bertr.consl.cl.vol.iij.

22 Septimò limita, quando apparet, quòd de posthumis cogitauit: Bertr.consl.ccxc.vol.iij.Marian.Iun.in consl.cxxviij.nu.72.& seq.vol.j.

Tenendo aliam opin.magis cõem ꝗ Bart. vt etiam posthumo ignoranter præterito, tamen clausula codicillaris operetur,

23 Limita qñ non mõ nõ cogitauit, sed nulla erat spes, vt filios posthumos posset habere, vt ꝙ habebat vxorẽ sterilẽ, vel admodum senẽ: & isto casu posset ꝓcedere illa opinio, vt clausula codicillaris non operet: vt per Cor.in cõsi.cl.vol. iij. & sensit hoc idẽ Cor.consl.cxciiij.vol.iij.& sensit Alex.in consl.cxxiij.vol.j.

Cõtrariũ tñ voluit Pau.de Cast.in d.ꝓsi.xv.incip.incipiẽdo a 2.

24 Amplia, quia eo casu, quo per talem clausulam conseruantur legata, conseruantur etiam institutiones in rebus certis.Bertr.in consl.cl.vol.iij.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Clausula in fine apposita ad omnia præcedentia refertur.

1 Lausula in fine posita referr ad omnia p̃cedẽtia: tex. est in l.talis scriptura.§.fi.ff.de legat.j. in c. inquisitioni.in fi.de appel.in l.iij.§.filius.ff.de lib.& posth.in l.j. C.de lib.p̃t.ĩ l.doli verbũ.ff.de ser.corru p. Ang.in ꝓ. xxviij.Fel.ĩ c.cãm,quæ.de ref.Aret.ĩ ꝓ.cxv. Chass.remissiuè ĩ cõsue.Burg.Nicel.ꝙordia Bar.xxvj.Marian.Iun.ꝓ.cxxxix.n. 5. vo.j.

2 Amplia ẽt in materia odiosa: vt est tex.in d.l.j.C.de lib.præt.in l.iij.§.filius.ff.de lib.& posth.Alex.in cõsi.cj.in iij.vol. Bal. in l. quis.C.si cert.petat.Ias.in l.j.C.de lib.præt.Ias.in cõsi.cxlij. vol. ij. & consl.xlvij.vol.iij.Dec.Neapo.cviij.in nou.nu. 15.& seq.

Cõtrariũ, ꝙ in materia exorbitanti ad ꝓximiora tãtummodo fiat relatio: tenet Rui.cõsi.clxxxv.vol.j.& vide in limitationibus.

3 Primò limita, qñ diuersa rõ assignari põt, cur magis ad proxima immediatè pręcedẽtia, q̃ ad omnia pręcedẽtia referri debeat: Bar.in l.talis scriptura.§.fi.ff.de legat.j.Bar.in l.si idẽ cũ eo.§. fi. ff. de iur.omn.iudic.vbi ẽt Pau.de Cast.Lãcel.Dec.in l.talis scriptura.ff.de legat.j.Barb.ꝓ.xxxiiij.vol.ij.& hoc sentit Bal.in c. secũdò reqris.de appel.Soc.in cõs.xxj.vol.iij.Gozad.in cõs.ij.& cõsi. lxx. Matth.de Affl.sup cõstit.in tit.de præst.sacr.ab aduoc.nu.22.Bal. in l.i.C.de lib.p̃te.Imo.in c.inquisitioni.de appel.Abb.in c.secũdò reqris.de appel.Cor.in ꝓ.clxxiiij.vol.iiij.& cõs.cccxiij.vol.iiij.Io. Ant.Alex.in cõs.xlix.Are.in ꝓ.cxv.& in l. talis scriptura. ff. de legat.j.Alex.cõs.lxvj.vol.ij.Rom.cõs.cccclxxx.& cõs.cxij. Corset.ĩ sing.suo,in ver.clausula.Bal.ĩ l.ĩ actionib.in iij.no.de his,q no.infam.Pet.de Anc.in cõs.lxv.Alex.in cõs.ccxiiij.vol.ij.& cõsi.cxxxviij.vol.ij.Dec.in c.secundò reqris.de appel.Abb.in c. ecclesia vestra.el ij.de elect.Chass.in cõsue.Burg.Pau.de Cast.in l.j. C. de lib. præt.Abb.cõsi.clxxv.vol.ii.Fel.in c.cãm quæ.in ij.limit. de rescri. Paris.in consi.xxxviij.vol.ij.Grat.consi.cxij.vol.ij.Aim.consi.lxx. Rui.consi.cxlix.vol.j.& consi.lxiiij.vol.iij.Boer.dec.cxlvj.

4 Secundò limita, qñ per hoc restringeretur materia largè, vel largissimè interpretãda. Abb.post Inn.p illum tex.in c. cũ dilecti. de donat. Alex.cõsi.xlviij.vol.j.Ias.in l.fi.ff.de cõstit. Princip. & in l.j.C.de liber.præt.& cõs.xcvij.vol.j.Soc.in l.fi.ff.de reb.dub.Dec. in c.secundò requiris.in viij.limit.de appel.Alex.cõsi.ccxiiij.vol. ij.Fel.in c.causam quæ.in vj.limit.de rescript.Rui.consi.xlv.vol.j.

5 Tertiò limita, ꝙ clausula in fine posita nõ referr quo ad ea, q̃ sunt iuri cõi ꝗria: vt per gl.in d.l.talis scriptura.§.fi.ff. de legat.j. & ibi Lancel.Dec.ponit Cor.in cõsi.cccxiij.vol.iiij.Abb. in c.ecclesia vestra.de elect.gl.in c.cum de beneficio.in verbo, prioratu.in tit.de præb.in vj.Abb.in c.pen.de iur.pat.Soc.in l.fi.ff.de reb.dub. Pau.de Cast.in l.j.C.de lib.præt.Alex.in consi.cxxxvij.vol.j.Oldr. in consi.clij.Ias.in d.l.j.de lib.præter.in x.fal.Soc.in consi.xxj. vol. iij.Goz.in consi.ix.dec.Neap.xxj.in fi.in nouis. Rui.in cõsi. cxlix. vol j.& in consi.liij.in fi.vol.iij.

6 Amplia, vt habeat locum etiam si clausula in fine posita referret se in genere expresè ad præcedentia: ita Aret. in l. iij. §. filius. in fin.ff.de lib.& posth.

7 Sublimita, vt limitatio non procedat qñ omnia capitula superius apposita essent ꝗus cõe, quia tunc clausula in fine posita ad omnia esset referenda. Aret.in l.talis scriptura.nu. 5.versi.quartò adde.ff.de legat.j.Rui.in consi.clxxxv.nu.4.vol. j. & hoc ne clausula in fine posita reddatur superflua: vt expresè declarat Rui. in consi.lj.nu.6.vol.iii.

8 Quartò limita, qñ clausulæ præcedẽtes habent clarã,& determinatã dispositionẽ, quia tũc clausula in fine posita nõ referr ad præcedentes habẽtes clarã,& determinatã dispositionẽ. Bal.in l. j.C.de leg.hæred.Ias.in l.trãsigere.C.de transc.Abb.Card.& Imo.ĩ c.cũ dilecti.de donat.Imo.in c.inqsitioni.de appel.Ias.ĩ l.j.ĩ iij. fal. C.de lib.p̃t.Lãcel.Dec.in l.talis scriptura.ff.de legat.j.Barb.ꝓ.xxxiiij.vol.j.Soc.in cõs.xxii.vol.iii.Gomes.in c.statutũ de rescript.in vj.Nicell.cõcor.Bar.xxvj.Dec.Neapol.cviij.nu. 10.in no.Abb.ĩ c. inqsitioni.de appel.& ibi Dec.& in c.secũdò reqris.de app.Alex. in cõs.xlviij.vol.j.in ꝓ.ccxiiij.vol.ij.Sal.& Pau.de Cast.in l.j. C. de lib.præt.& ibi Ias.& Imo.Alex.in l.cohæredi.§.q patrẽ.ff.de vulg. & pup.Bar.in l.talis scriptura.§.fi.ff.de legat.j.Curt.Iun.in cõsi.clvj.Ias.cõsi.clxxiij.in fin.vol.ij.Abb.in cõsi.xx.vol.ij.Rom.cõs.clij. Afflict.super cõstit.in tit.de præst.sacra.ab aduo.nu.22.Paris.cõs. lxxxviij.vol.j.& consi.xxxvj.vol.ij.& consi.liij.& consi.lxvj. volu. ij.Rui.consi.clxxxj.vol.j.& consi.xxxvj.vol.iij.

9 Quintò limita, qñ per hoc induceretur ꝗrietas, vel repugnantia,& in eadẽ dispositione correctio, ꝙ tunc clausula in finè posita non referr ad oĩa p̃cedentia: vt p Bar.in d.l.talis scriptura.§.fi. ff.de legat.j.& p Lãcel.Dec.ibi.Are.Nicell.ꝙcord.Bar.xxvj. Goz.ĩ cõsi.ij.& cõsi.lxxxvij.Grat.cõsi.xiij.vol.j.Rui.consi. cxxvij.vol. ij. & cõsi.xxviij.vol.v.Bal.in l.i.C.de lib.præt.& ibi Sal.Imo. in c. inqsitioni.de app.Abb.in c.secũdò reqris.& ibi Dec.de appel.Alex. in cõs.xlviij.vol.ij.& cõsi.ccxiiij.vol.ij.Ias.cõsi.clxxiij.vol.ij.& ꝓsi. lxxxiiij.vol.iij.Curt.Iun.cõs.clvj.Oldr.in cõs.clij.Fel.in c.qm̃ ꝗ. in v.limit.de probat.Ias.in l. j.C.de lib.præt. & in d. l.si idem cũ eo.§. fin.ff.de iur.om.iudi.Soc.in consi.xxj.vol.iij.& consi.lvij.vol.iij.& in consi.xliij.vol.iiij.Dec.consi.cxcv.Zas.in cõsi.xiiij.vol.ij. Affli. super constit.in titu.de succes.nob.nu.64.Paris.cõsi.lxxxviij.vol. j.& consi.xxxvj.vol.ij.& consi.lxxix.vol.ij.Marian.Iun.consi.cxxxix.Aim.consi.lxx.Grat.consi.cxij.vol.ij.

10 Sextò limita, si dispositio redderet inutilis, ꝙ tũc clausula in fine posita nõ referr ad oĩa p̃cedentia: gl.& Bart.in l. iure vulgari. ff.de dot.pleg.Bar.in d.l.talis scriptura.§.fin.ff.de legat.j.& ibi Lãcel.Dec.Aret.Imo.in c.inquisitioni.de appel.Rom.in consi.xciij.in princip.Alex.in d.consi.xlviij.vol.j.& consi.ccxiiij.vol.ij.Dec. in c.secundò requiris.de appel.Ias.in cõs.lxxxiiij.vol.iij. Cur.Iun. consi.clvj.Fel.in c.causam quæ.in v.limit.de rescript.Card.in cõsi.lxviij.Ias.in l.j.in ij.fall.C.de lib.pręt.Gom.in c.statutum.de rescript.in vj.& Rui.consi. clxxij.& consi.xxxvj.vol.iij.

11 Septimò

11 Septimò limita, vt hoc habeat locum qñ clausula stat per se, secꝰ si sit apposita ad aliud qualificãdũ, vt est cõditio, vel modus, ꝙ tũc nõ refertur ad oĩa p̃cedentia.l filiũ.ff.qñ di.lega.ced.& ibi Bar.& Bal.qui ponit istã fallen.in l.fin.ff.de reb.dub.& ibi Socin. Alex.in l.si idẽ cũ eodẽ.§.fi.ff.de iur.om.iud.Pau.de Castro in l.j, C.de libe.præte.Deci.in c.secũdò requiris.de appel.Alc.in dicto cõs.xlviij.vol.j.& consi.ccxiiij.vol.ij.Ias.in l.j. C.de libe.p̃te.in vij. limita.Pau.de Cast.in l.si idẽ cũ eodẽ.§.fi.ff.de iur.om.iud.Feli.in c.cãm,q̃.in iij.limita.de rescri.Cur.iunior cõs.vij. Goza. in consi. lxxxviij.vbi declarat. Decis.Neapoli.cviij.in nouis,nu.12. Parisi. cõs.xxxvj.vol.ij.Maria.iunior ꝓ.cxxviij.nu. 100.& n.242.& seq. vol.j.Rui.cõs.xiij.vol.ij.& ꝓ.cxlvij.vbi declarat.& cõs.xxxvj.vol. iij. &ꝓ. v.vbi declarat.vol.eo.& ꝓ.cxxxiij.vol.eo.& ꝓ.cxij.vo.v.

12 Octauò limita, nisi capitula intermedia essent separata, & haberẽt separatã materiã. Abb.in c.secundò requiris.& ibi Dec. de appel.Soci.in l.fi.ff.de reb.dub.post Bart.ibi: & est bona glo.in §. itẽ lapilli.Insti.de rer.diuisi.Barb.in cõs.xxxiiij.vol.j.Guido Papæ in singu.cc.Goza.in consi.ij.Parisi.consi.xxxviij vo.ij.

13 Et propterea Bar.in l.ij.§.eritque differentia.ff.de vi bo.rapt. declarat, ꝙ quãdo pltra capitula in diuersis orationibus fuerũt posita, tunc in sequentibus non intelliguntur repetita.

14 Amplia, vt isto casu ꝓpter interpositionẽ capitulorũ extraneorũ nõ fiat relatio ad prima capitula, ad quę aliàs relatio fieri potuisset: ita Areti.in l.iij.§.filius.ff.de lib.& posthu.

15 Nonò limita, ꝙ fit relatio, quo ad capitula principalia, non ad ea, q̃ in articulis incidenter deducũtur. Bar.in l.fi.§. Titia.ff.de libe.leg.Alex.in l.si idẽ cũ eodẽ.§.fi.ff.de iur.om.iud.Deci.in cap. secundò requiris.in vij.limi.de appel.Feli.in ca.causam, q̃.in iiij. limit.de rescrip.Ias.in l.j.in iiij.limi.C.de libe.præteri.

16 X.Limita, ꝙ cõclusio intelligitur, si põt æquè commodè,& aptè ad oĩa capitula referri: sed si nõ põt ad oĩa congruè referri, refertur clausula ĩ fine posita ad ea, ad q̃ cõgruè referri põt. Pau. de Cast.in l.j.C.de lib.præte.& ibi Ias.in j.limi.Soci.in l.hæc scriptura.§.cũ cadẽ.ff.de condi.& demonst.& cõs.xxj.vol.iij.Alex.in cõs.ccxiiij.vo.ij.& ꝓ.xlviij.vo.j.post Iac.de Belui.in l.quoties.C. fa. ercis.Aret.in ꝓ.cxv.Barb.ꝓ.xxxiiij.vol.j.Bal.ĩ c. secũdò requiris.de appel.Goza.consi.lxxxij.Afflict.super constitu. de pręstan. sacramen.ab aduoc.nu.22.Maria.iunior in cõsi.xxv. nu. 19. vol. j.Ruinus consi.lxxij.vol.v.

17 XI.Limita, vt regula procedat in eo, quod exprimitur in dispositione: secus si nõ exprimatur, sed subintelligatur, quia illud nõ extenditur, nec refertur ad alia capitula eiusdẽ dispositionis. Bal.in l.j.i prin.in lectu.antiq.ff.quod quisque iur.& sequitur ibi Alex.in dicta l.j.in prin.ponit Deci.in c.secundò requiris.in x.limit.de app.Fel.in c.causam,quæ.in viij.limita.de rescrip.

Cõtrariũ voluit Deci.in dicta l.j.in princ.ff.quod quisque iur.

18 XII.Limita, qñ intentio disponentis haberet locũ etiã non facta relatione, ꝙ tũc nõ fit relatio, vel repetitio eorũ, quæ in fine dicta sunt, ad ea, quæ in principio sunt dicta. Anto. de But.& Imo. in cle.j.ad fi.de sup.negli.præla.Soc.in l.fi.ff.de reb.dub.Ale. in consi.ccxiiij.vol.ij.& in consi.xlviij. volu.j. Deci. in c.secundò requiris. in x.limi.de appel.Ruinus consi.clxxv.vol.j.

19 XIII.Limita, quia clausula in fine posita nõ refertur ad extranea. Abb.in consi.xcvij.vol.ij.Ias.in l.j.C.de liber.pręte.in xij.limi. Feli.in c.causam,quæ.in ij.limita.de rescrip.

20 XIIII.Limita, nisi clausula sit apposita ĩ principio, vel in medio alicuius capituli, ꝙ tunc tanquam pars illius capituli, referr tñ ad illud, & nõ ad capitula pręcedentia.Bar.in dicta l.talis scriptura.ff.de lega.j.& ibi Lancel.Deci.Abb.consl.xxv. vol.ij.Mari. iunior consl.clx.nume.60.volu.ij.

21 XV.Limita, quia pœna expressa in vna parte dispositionis, nõ refertur ad alias pręcedentes.glo. fin.in cap.fi.de pœnis.Rui. consil.xxxviij.vol.v.& consl.lxxxvj eod.vol.

22 Et propterea dicta in vno capitulo, quæ contineant exorbitantia à iure communi, nõ censentur repetita in alio. Bal.in l.prętor.§. eritque differentia.ff.de vi bo.rapto.

Contra hanc limitationẽ vr tex.in c.vbi periculũ.§.nõnulli.& ibi Domi.de elect.glo.in c.de multa.in verbo,in eadẽ ecclesia.de præb.& ibi Abb.dicit illã esse veriorẽ.& Ab.in cle.ij. de vi. & hoc. leri.& Deci.in c.secundò requiris, sequitur istã partẽ stante idẽtitate rationis.Fel.in c.cãm,quæ.de rescri.Bal.not.in l. quisquis. per illum tex.C.si cer.pet.Ias.in consi.cxlij.vol.j.& cõsi.xlvij. vol. iij.Ias.in l.j.C.de libe.præte.Rui.consi.xlv.vol.j.

23 Tenendo primam opinionẽ Limita, nisi adiecta esset dictio similiter, quæ est repetitiua.Rui.consi.clxix.vol.iiij.

24 Secũdò limita, nã ex verisimili mẽte testatoris pœna in vno capitulo adiecta, cẽsetur ẽt in alio repetita.Paris.ꝓsi. 19.n.74.vol.ij.

25 XVI.Limita, nã nũquam ista clausula in fine posita refertur ad præcedentia, qñ ex hac relatione ius tertij offenderetur. Gozad.in consilio.ij.

26 XVII.Limita, qñ clausula in fine posita est continuata ad ꝓxima præcedentia, quia tunc non refertur ad præcedentia remota.Afflict.super consti.tit.de suc.nobili.nu.64.

27 XVIII.Limita, nam qualitas, seu clausula apposita in medio vnius capituli, ad illud tantùm refertur: secus, si ante vel post capitulum apponatur: ita Areti.in l.talis scriptura.ff.de leg.j.

28 XIX.Limita, qñ sequeretur absurdũ.Paris.consl.lxxix.vol. ij. Gratus consi.cxij.vol.ij.Afflict.super const. in titu.de pręst sacra. ab aduoc.nu.23.Maria.iunior in consi.clx.nu.61.vol.ij.

29 XX.Limita, nã qualitas adiecta in vno gradu substitutionis non extenditur ad alium gradũ.Paris.consi.lxxxvij.vol.ij.

30 XXI.Limita, qñ si fieret relatio ad oĩa, restringeretur dispositio fauorabilis, Grat.in cõsi.xvj.nu.9.vol.j.in cõs.lxiiij. vol.j. Ruinus consi.lxiiij.volu.iij.& consi.cvj.vo.cod.

83 XXII.Limita, vt non referatur ad præcedentia, nisi hoc fieri possit salua ratione recti sermonis,& non aliàs. Alexan.in consil. xlviij.vol.j.& consl.lxvj.vol.ij.Afflict.super consti.in tit.de suc.nobili.nu.65.Rui.in consi.clxxxv.in prin.vol.j.

32 XXIII.Limita, ꝙ clausula decreti irritantis est referẽda tãmodò ad ꝓximè præcedentia, nõ aũt ad alia.Boe.decis.cxix. n. 5.

CONCLVSIO X.

ARGVMENTVM.

Clausulæ accessoriæ ad contractum, naturam contractus sequuntur.

1 Lausula cõstituti, guarentigię, & aliæ similes clausulæ accessoriæ ad ꝓctũ, sequuntur naturam ꝓctus, ita vt si nõ valeat ꝓctus, dictæ clausulæ non operentur. Bal.in l.ex testõ.vbi latius Ias.C.de fideicom.Bald.in c.ij.in fi.ver.volens ergo sustinere.de feu.da.in vic.leg. commiss. Ale.ꝓ.lxxxj.ver.ex his ergo.vo.iij.Bal.in l.si absentis.in fi.ver. vñ scias.C.si cer.pera.Alex.in l.j.§.si vir vxori.ver.itẽ habetis.ff.de ac qui.poss.& in l.quod meo.vers.idẽ de precario.eod.tit.Rom.cõsi.clxxj.ver.& hoc per p̃dicta.Ias.in l.nõ dubiũ ver.ĩ ij.& iij.parte, C.de legib.& in l.etiã.in prin.ver. item pone ꝙ statutũ. C.de execu.rei iudic.Ias.cõs.cxlvij.ver.ex prædictis sequitur.vol. ij.& cõsi. cxxxiij.ver.item si nõ valet principale.vo.iiij.& ꝓ.xxij. vol.ij. Roma.cõs.xlij.ver.secundò ꝙ nullo existente.& cõs.cxv.ver.his ergo præmissis.Soc.cõs.cxv.ver.primo ꝙ.vol.iiij. Hipp.in rubr.de fideiuss.ver.nã data inualiditate.Rom.ĩ l.si vero.§. de viro.ĩ xxxiij. fallen.ver.septimò istud ꝓbari.ff. solu.matr.Barb.cõs.xxij.nu. 12. vol.iiij.Ias.ĩ l.j.§. si quis ita.ver.secundò ꝗ Bart. facit. ff. de ver.obl. & in §.fuerat.n.76.ver.& glo.quam dicit.Inst.de actio. & in l.certi cõdictio.§.si nummos.ver.sed attende.ff.si cer.pe.& cõs.cxxxij. ver.est etiã nulla.vo.j.Cur.senior cõs.lxxj.n. 18.ver.tertiò respondemus.Grat.cõs.lxxj.n.20.vol.j.Cagno. qui multos alios citat ĩ l. cũ principalis. n.7. ff.de reg.iur.Hippo.singu.xvij. & in pract. §.ij. nu. 10.Deci.in c.præterea.ver.modo ad dictam glo.de offi.deleg. Prob.in c.tibi,qui.nu.21.de rescri.in vj. Tiraq.de consti. in vij.limi.in iij.parte,nu. 15.cum plurib.seq.Rui.consi.cxxvij.vol. v.

2 Et propterea Infertur, ꝙ quando cõtractus est simulatus, omnes clausulæ in eo appositæ simulatæ dicũtur.Gozad. cõs. xxviij. nu.23.Paris.in ꝓ.liij.nu. 13.vol.j.Calca.consl. xxviij.ver.ideo videtur dicendũ.Paris.consi.liiij.nu.35.vol.j.Tiraq.de constit.in vij. limit.nu.32.& in viij.limi.nu. 1.& nu. 5.vbi declarat:& in ix.limi.n. 1.& in tracta.de retract.conuen. in fine,numero. 111.

3 Secundò Infertur, vt rescisso contractu principali, dicatur rescissa clausula accessoria pacti, euictionis pœna, vel alia similis: gl. in l.si patronus.§.j.in verbo, famam.ff.si quid in frau.patro. Ias.in dicta l.ex testamento.C.de fideicom.Bal. in rubr. C.constit.pecu. & in l.Imperator.la j.ff.de statu homi.ver.item cassato principali. & in l.j.ver.quæro vtrum iuramentum.C.de inoff.dona.

4 Limita hoc vltimum in iuramento, quia annullato principali non euanescit iuramentum appositum. Alexan.consi.cxxxvij. n. 5.versi.nec obstat prædictis.volum.vj.& in consi.xxxviij.versicu. modò non obstat prædictis. volum.iij.Hippolyt.in rubri. de fideiussorib.versic.non obstat ratio allegata.

Contrarium in iuramento tenet Bald.in l.j.versi. quæro vtrũ iuramentum.C.de inoffi.dona.

6 Secundò limita hoc vltimũ, qñ est eadem ratio, secus si diuersa.ita declarat Bar.in l.ita stipulatus.in xij. opposi.ff.de verb. obli. sequitr Deci.in l.cũ principalis.nu.2.ff.de reg.iur.Bal.ĩ l. nõ dubiũ. in iiij.opposi.ver.& ideo responde.C.de legib.Alex.consl.iiij.ver. nec mirum.vol.iij.Sarnen.in regu.de annali.q.lxxviij.nu.7.Felin. in c.olim.versicu.tamen limita illud.de accusa.Alexand.consilio xxxviij.versiculo,quo ad secundum dubium.volum.iiij.

6 Tertiò limita, qñ cõtractus principalis annullaretur, nõ ex dispositione iuris cõmunis, sed ex alia speciali cõstitutione, vt dicit

Sarnen.in dicta reg.de annalib.q.lxxviij.nu.7.Grat.cōs.lxxxij. n. 20.vol.j.Paris.consi.xvj.nu.15.& seq.vol.ij.

7 Primò limita principalē regulā ꝓcedere in clausulis accessoriis,& dependētibus:secus verò qn̄ apponuntur clausulæ importantes aliquid diuersum,& separatū æquè principaliter.Sarnen. in regu.de infir.resig.q.xxiiij.nu.3.& seq.Rui.cōs.clj. ver. nō obstat.vo.iij.Deci.in c.prudētiā.§.fi.ver.nō obstat,ꝙ tex.de of. dele.

8 Secundò limita, ꝗ etiā ex nullo ꝯ̄ctu resultat valida confessio. Bar.in l.certi condictio.§.si nummos.ver.sed de vno dubito. ff.si cer.pet.& ī l.si ita stipulatus.§. Chrysogonus.ver.& respōdeo,ꝙ ista verba.ff.de verb.obl.vbi Imo.ver.& si dicas.& Pau.de Cast.in iiij.not.& Alex.ver.itē inquantū.idē sentit Bar.in l.j.§.si quis ita. vers.& idem dicerem.ff.de verb.oblig.vbi Ange.in fi.ver.vltimò dicit Bar.

Et cū dicto Card.ibi trāseunt cōmuniter Docto.Roma.consi. ccxciiij.versi.aut instrumētū est efficax. Deci.in l. cū principalis. versi.& hoc mō adaptari pōt.ff.de reg.iur.Brunus in tract.de forma.in tit.de pot.& effectu for.in vltimo effectu,in xiiij.limit. vbi videtur intelligere,qn̄ confessio emanasset æquè principaliter, nō tamen si accessoriè.Tiraquel.de constituto.in iij.parte, in vij. limita.nume.18.

Contrarium vt deficiat confessio, si nō valet instrumentum, ponit Prob.in c.tibi qui.nu.21.de rescri.in vj.Tiraq.de constitu. in iij.parte,in vij.limita.nume.25.

9 Tertiò limita,qn̄ nō adest eadē ratio,vt deficere debeat clausula accessoria,ꝓut principalis.Bar.in l.ita stipulatus. in xij.opposi.ff.de verb.oblig Bal.in l.nō dubiū.xxiij.opposi.C.de legib.Ale. consi.iiij.versi.nec mirum.vol.j.Deci.in regu.cum principalis.ff. de reg.iur.Chassa.in consi.lxvj.Hippoly.sing.xvij.Fel.in c.debitores.ver.in gloss.j.de iureiur. Ias. in consi. clxxxv.vers.non obstat inquantum.volum.ij.

10 Quartò limita,qn̄ clausula accessoria potest stare de per se. Bar.in l.si fideiussor.ff.de leg.j.Curtius iunior in l.vnica.nu.24.C. qn̄ nō pet.par.Cagno.in l.cum principalis.nu.7.ff.de reg.iur.Ias. in consi.clxxv.ver.non obstat inquantum.vol.ij.

FINIS LIBRI SEXTI.

ANTONII GABRIELII ROMANI,

COLLEGII SACRAE AVLAE CONSISTORIALIS ADVOCATORVM DECANI, AC FISCI APOSTOlici Aduocati, Conclusionum seu Regularum,

LIBER SEPTIMVS,

In quo habentur Conclusiones Criminales.

CONCLVSIO PRIMA.

ARGVMENTVM.

Offendens alium mandato alterius, quando puniatur pœna ca. pro humani.de homicid.lib.vj.

FREQVENTER CONTINgit disputari,an sit locus dispositioni ca.pro humani.de homici. in vj.qa latrūculatores nostri tēporis omne ferè mandatū ad aliū offendēdū trahere nituntur ad pœnam dicti cap.

Videamus igitur in qbus casibus illa dispositio locū habeat, & in quibꝰ locum non habeat.

1 Dispositio igitur dicti cap. vt locū habeat,necesse est,vt interuenerit datio vel ꝓmissio, vn̄ Archidiac.in dicto cap.pro humani.dicit,ꝙ textus loquitur in his, qui pro pecunia hoīes occidunt.& ibi Domi.in dicto ca.in §.cū igit̃. in j.notab.& Petrus de Anchara.in vj.notab. & idē tenet Barto.ī l.nō solum.§.si mandato.ff.de iniur.Ang.in l.qui sepulchra. in fi. ff.de sepulchro viola.& in l.non solū.§.si mandato.ff.de iniuriis. Barto.in l.Cicero.ff.de pœnis.Bal.in l.nō ideo minus.in prin. C. de accusa.& cōs.xcviij.vol.j.& consi.cclvj.volu. ij.vbi dicit,ꝙ requiritur præmium,vel spes præmij.Corne.cōs.ccxlix.vol.j.Alex. in l.j.§.hęc actio.ff.de eo,per quē factum erit.& cōs.clxvj.in prin. vol.vij.Probus in addit.ad Ioan.Monac.in dicto c.pro humani.in princ.Paris.in trac.de syndic.nu.14.& seq.Ange.in tract.malefic. in verbo,Sempronium mandatorem.in prin.Deci.cōsi.cccxxvij. in princ.Gramma.voto nono,in prin.

Et expresè ꝙ sufficiat datio,vel promissio,ponit Bal.in l.iij.§. hęc autem.ff.quod quisque iuris.& idem tenet Areti.in consilio clxiiij.versi.tertiò allegant.

2 Primò amplia,vt sufficiat etiā sola ꝓmissio,ita Salice.in l.non ideo minus.in fi.C.de accusa.Curt.senior consi.xx.versi. omitto postremo.Gramma.in voto nono.

3 Amplia istā ampliationem,vt sufficiat etiāsi sit promissum qd incertum,prout est direptio domus.Aret.cons.cliiij.

4 Secundò amplia,nā etiam dicitur assassinus, qui facit animo alteri complacendi, secundùm Gramma. voto ix. post Ioann. Andre.in c.penul.de cleri.non residen.

5 Quod dictū non videtur verum,& contrarium colligitur ex notatis per Bal.in consi.ccclxxxij.in fine, vol.v. & maximè quia secundùm opi.Gramma.semper mandatum diceretur continere assassinium,cùm semper mandatarius si non facit pretio, vel spe præmij inductus,facit vt complaceat mandanti.

6 Requiritur ēt vt occisus,vel occidēdus,fuerit Christianus:ita est tex.in dicto cap.pro humani.in §.sacri.ibi,quempiā Christianorū,&c.& ibi Io.Andre.& Domi.& Petrus de Anchar.in ix.notab.de homicid.in vj.Bal.in l.si qs nō dicā rapere.C.de episco.& cleric.Alex.ꝯs.clxxij.vol.ij.& ꝯs.j.vol.iij.& consi.ccxxiiij.vol.ij.& consi.lxxxij.vol.iij.& consi.xl.vol.iiij.& cons.clxvj.in fi.vol.vij.

Areti.in c.licèt causam.de ꝓba.& in cōs. clxv. vbi dicit cōem, & de cōsuetudine seruari,Corne.cōsi.ccij.in fi.vol.j.& consi.ccxlix.vol.j.& consi.50.vol.iiij.Ias.cōsi.clxiiij.vol.ij.Feli.in c.super his.de accusa.& in c.auditis.de præscrip. & in c. ita quorundā.de re iudic.Ias.in consi.clxx.vol.ij.Hippoly.in rubri.de proba.& in l. si quis ne quæstio.ff.de quęstionib.& in l. vnic.nu.103.C.de raptu virg.Curt.iunior in consi.cxxiiij.Carrer.in practi.crimina.in tit.de homicid.§.circa tertium.in princip.

7 Primò amplia dispositionē c.pro humani.locū habere etiam si interuenerit solus conatus,licèt effectus non fuerit secutus: vt est tex.ibi,quanquā mors inde secuta nō fuerit. ꝓut tenuit Ang. in consi.xiiij.& in l.qa aūt.ff.de his,qui notan.infa.Bald.in l.iij.§. hæc autē.ff.quod quisque iuris.Corne.consi.ccxlix.vol.j. & cōs. ccij.vol.eo.Aret.in consi.clxiiij.Bolog.consi.viij.August.Arimi. in addi.ad Ang.de malefi.ī verbo,Sēproniū.in addi.incip. tu aūt in hac.& in verbo,existens Florentiæ. in addit. incip. tu verò in hac.Feli.in tract.de conatu.Franc.in dicto ca. pro humani. in vij. notab.Chassa.qui ita dicit seruatum Mediolani,in cōsuetu.Bur. Hippoly.in l.vnius.§.cogniturum.ff.de quæstio.& in l. eiusdē. in fi.ff.ad leg.Corne.de sicar.& in practi.crimina.in §. examinanda.

8 Contrarium, ꝙ talis conatus nō secuto effectu,non puniatur pœna vltimi supplicij, sed mitiori pœna , tenet Pet. de Anch. in dicto c.pro humani.vers.primo casu.Corne.consi.ccij .volum.j. Hippoly.in l.j.n.247.C.de raptu virgi.vbi dicit , ꝙ p unitur pœna extraordinaria,nō aūt pœna ordinaria.Gramma.voto xx. vbi dicit,ꝙ talis delinquens fuit dānatus ad perpetuas triremes.& ī voto viij.vbi fuit cōdenatus in pœna pecuniaria , & cōs.xxxvj.n.16. & in decis.lxxiiij.vbi idem dicit in omnibus atrocioribus.

9 Tenendo primam opin.tanquā magis cōmunem , Amplia,vt talis conatus puniatur pœna illius cap. etiā si mādans re integra pœniteat,& reuocet mandatū:ita gl.in dicto capitulo, j.in verbo, mandan

mandauerit,quam sequuntur ibi Io.And.& Dom.& Franc.& Io. Mon.de homicid.in vj.Hipp.in l.qui fasam.ff. de leg.Corn.de fal. & in l.vnica.nu.247.C.de rap.virg.

Contrariū tenet Ang.in l.apud Labeonem. §.si curauerit.ff.de iniur. Hipp.sibi contrarius,in l.is qui cum telo.C.ad leg.Corn.de sicar.& consi.cv.nu.21.& seq.

10 Secūdò amplia,ꝙ in isto casu qs puniri debeat pœna mortis naturalis,nō obstante generali cōsuetudine Italiæ,de qua Doctores attestant̃,vt ob conatū ad delictū nō debeat qs pœna mortis naturalis puniri,nā istud nō habet locū in crimine assassinij.Hippo.in l.eiusdē.in fi.ff.ad l.Cor.de sicar.Ang.in tract.malefi.in ver. ex interuallo.Affl.super const. reg. sub rub. de mal.nox.& medica.in consti.incip.mala noxia.Gram.voto ix.nu.21.& seq.

11 Primò limita,qa opinio ista vr̄ habere locum, si deuentū fuerit ad actum proximum,vt tenet Corn.cons.ccij.vol.j.Affl.super const.aliàs sub rub.de percus.illic.cum arm.nu.16.

12 Qui intelligunt actum proximum qn̄ deuentum est ad actū facti,id est ad offensam.Gram.voto ix.nu.10.& seq.

13 Cōtrariū,ꝙ imò dicatur deuentum ad actum proximū si deuentū sit ad locum maleficij perpetrandi,licet nō fuerit perpetratū,nec ad aliū actum deuētū,tenet Iac.de S.Geor.in l.j.§.hæc verba,ff.quod quis.iur.Chassan.in consuet. Burg. in rub.prima post procem.ver.aduerto tamen.

14 Et pro ista opi.facit quod not.Bal.in l.nō iō minus.in vj.q.C. de accusat.vbi ipse cōsiderat,ꝙ in atrocioribus sit necessariū esse deuentū ad aliquod factum vltra tractatum,& nō dicit ad actum proximum,sed ad actum facti vltra tractatū, quasi sentiat sufficere,vt delinquentes non steterint in nudis terminis cogitationis, sine alio facto vltra tractatum.

Et in istā ēt sn̄iam inclinat Fel.in trac.de conat.tertia limitatione.Hipp.in l.qui falsam.ff.de fals.Fel.in c.j.ver.fallit v.& ver. fallit iij.de præsumptio.apostil.ad Dec.in regula,non vult hæres. ff. de regul.iur.Gram.voto viij.& idem in dec.xxxviij.

15 Secūdò limita,nā licèt rigor iuris disponat talem conatū nō secuto effectu puniri posse pœna vltimi supplicij,tn̄ p̄t iudex salua iustitia & cōscientia reū ēt pœna leuiori afficere, qa in omnibus casibus,in qbus in atrocioribus punit̃ affectus nō secuto effectu,pōt iudex,licèt nō teneat̃,minori pœna afficere,vt not.Saly. in l.is,ꝗ cum telo.C.ad legem Cor.de sicar.Ang.cons.xiiij.in fin. vbi dicit,ꝙ bn̄ faciet Princeps,si pœnā mortis in minorē pœnam commutauerit.August.Arim.in addit. ad Ang. de malefi.in verbo,mandatorem.Gram.voto octauo,in fi.

16 Sublimita hoc non habere locū in assassino solito similia cōmittere , quia is omnino ad mortem naturalem est damnandus. Gramma.voto nono.nu.23.& seq.

17 Secundò principaliter amplia dispositionē capituli,ꝓ humani,ꝗ licet s̄m aliquos loquat̃ in certo genere personarum Sarracenorū,ꝗ dominis imperantibus potentes homines occidebāt: quā opinionem tenet ibi Archidia.& Io.And.& Pet.de Anch.in octauo notab.& Aret.consi.clxiiij. vbi dicit istam opinionem de iure veriorem.Summa Siluestr.in verbo , assassinus. & Caieta. in eodem verbo.& in verb.excommunicatio.casu.xvj.

18 Tn̄ ꝯ̄riū,ꝙ ille tex.indistinctè loquat̃ quo ad oēs, qui impulsi spe alicuius præmij homines occidere ꝓmittunt, vident̃ cōiter tenere Doct.videlicet Imo.& Domi.ibi in §.cū igit̃.in fi. Bar.in l. non solū.§.si mandato.ff.de iniur.Bal.cōs.xcviij.vol.j.Aret.vbi dicit hanc opinionē de consuet.seruandam,in cōsi. clxiiij. & istam eandē opi.tenet sum.Ang.in ver.assassinus.Grammat. voto octauo,nono,& xj.Dec.Neapo.clv.in nouis.& eandē opi.vident̃ tenere Doct.cōiter allegati,in principio huius conclusionis.ꝗ ꝓbant assassinum eū dici quo ad effectum c.pro humani, omnē qui spe præmij adducitur ad hominem occidendum.

19 Tertiò amplia,vt dispositio huius c.procedat ēt in supremis principibus ita mandantibus,vt est tex.in d.c.pro humani.in §.sacri.ibi,qcūque Princeps,Prælatus,&c.& ibi Host.Io. And.& Do. in princ.& Philip.Franc.in vj.not.

20 Quartò amplia,vt in hoc casu sufficiant ēt probabilia argumēta:vt est tex.in d.c.j.ibi,postquam probabilibus constiterit argumētis,&c.Fel.in c.afferte.in tertia limitatione. de præsumptio. Hipp.in pract.crimin.in §.examinanda.

21 Ex qua ampliatione īfert̃,vt sufficiāt testes ī hoc casu examinati ēt parte nō citata.vt ꝑ Gemin.in d.c.pro humani.§. fi. & Frā. apostill.ad Abb.in c.ij.de test.Soc.in reg.xlvj.in ix.fall.& ꝯs.cclxij. Maria.in c.qm̄ frequenter.& ibi Fel.vt lit.nō cōtest.Dec.in c.ij.in vij.fall.de test.Hipp.in l.j.nu.104.C.de rapt.virg.

Contrariū tenent Aret.& etiā Fel.c.ij.in v.limitatione. de test. Gram.voto xj.& consi.j.nu.64.post Decisiones.

22 Secundò infertur,vt sufficiant ēt in tali casu testes de auditu: vt per Hipp.in pract.crimi.in § examinanda.

23 Et ratio est,qa in tali crimine ꝓceditur omisso iuris ordine: Paris.in tract.de syndic.nu.14.Hipp.in l.vnius.§.cogniturū. ff. de quæst.Gramma.voto octauo:& voto nono.

24 Quintò amplia,vt clericus etiā à iudice laico de tali crimine condemnari possit:vt tenet Dom.in d.c.j.§.sacri.Steph. Aufrer.ī rep.clem.sæpe.de of.ordin. & in tract. quē ibi ponit de potestate secul.sup eccle.ꝑso.xviij.fall.Paris.in tract.de synd.nu.15.Hipp.in l.vnius.§.cogniturū.ff.de quæst.& idem in pract.crim. in §.examinanda.& in l.vnica.nu.107.C.de rap.virg.Lambert.in c. j. de hæret.in vj.q.xj.nu.88.vbi hanc dicit cōem * opinionem. Chassan. in consuet.Burg.ver.ij.fallit. Grammat. voto octauo, & voto ix. Dec.Neapo.cxij.in nouis.

25 Sextò amplia,vt in huiusmodi crimine possit socius de socio interrogari.Bal.in l. nō iō minus.in prin.C.de accus.Ias. consi.ciij.vol.iiij.Chassan.in consuet.Burg.versi.& aduerte.Hipp.in l.j.§. diuus Antoninus,ff.de quæstio.

26 Septimò amplia , vt in tali crimine reus possit renūciare defensionibus.Paris.in tract.de synd.Hippo.in l.j.nu. 103. C.de rap. virg.

27 Octauò amplia,vt mādās possit puniri in loco delicti cōmissi,licèt mandauerit extra illū locū.Pau.de Cast.in l.si vt proponitur.ff.de fideiuss.Hipp.in l.j.nu.252.C.de rap.virg.

28 Declara oīa supradicta,qa ita demū in tali crimine procedit̃ omisso iuris ordine,quotiescūque cōstat de huiusmodi qualitate assassinij,secus aūt si dubitaretur an qs cōmisisset assassiniū vel ne,Gramma.voto xj.nu.4.& seq.& idem sentit Dec.Neap cxij.in nou.licèt dicat aliter pronunciatum per sacrum consilium.

29 Nonò amplia,vt etiam si quis pro pecunia promittat vulnerare,dicatur assassinus,per notata per Alex.in consi.clxvj.vol. septimo,dum alternatiuè loquitur de mandato de occidendo,vel de vulnerando.

30 Quod quidē dictum nō puto verū,nā ex eo quis dr̄ assassinꝰ, quia scindit animam à corpore ad alterius mandatū , vt dicit Archid.in d.c.ꝓ humani.& paulo post,dū dicit,ꝙ assassinus dr̄,ꝗ per pecuniā hominē occidit.& ibi Io. And. & Dom. Bene tn̄ verum est, ꝙ in hoc casu vulnerans grauius puniretur , ex quo id quod fit,aut fieri mandatur per pecuniam , atrocius delictum reputet̃. ad tex.in l.Cicero.vbi Bar.& alij.ff.de pœn.

31 Decimò amplia,vt assassinus tāquam publicus hostis, & à toto populo Christiano diffidatus impunè vbique possit ab oībus offendi,vt tenet ibi Dominic.ī d.c.ꝓ humani.in §.sacri. & idē voluit Ang.in cōsi.xiij.Aret.cons.clxiiij.Cur.Sen.ꝯsi.20.nu. 88.ver. omitto postremò.vbi dicit Doctores cōiter ita tenere.Gramma. vot.viij.& voto xx.Rui.consi.iiij.vol. v. vbi etiam dicit quis diffidatur propriè diffidatus.

32 XI. Amplia,nā licèt tex.ī d.c.ꝓ humani,nō videat̃ loqui,nisi in mandante,ꝓut ēt istā opin.tenuit Are.in d.consi. clxiiij.tn̄ cōprehendit ēt mandatarium.Bart.in l.non solùm. §. si mandato.ff. de iniur.Sal.in l.non ideo minus.in fi.C.de accus.Ang.consi.xiiij. Ang.de malefi.in verbo,Sempronium mādatorē,in prin. Gram. voto ix.in fi.Paris.de synd.in ver.inquisitio.Dec.Neapo.cl.in nouis.Hipp.in §.examinanda.nu.21.& in §.diligenter.nu. 156.

33 XII. Amplia,qa nō solū in hoc casu mādans , & mādatarius puniunt̃ pœna.c.ꝓ humani,sed ēt eorum fautores,ac receptatores,vt est tex.in d.c.in §.sacri.ibi,aut eos receptauerit,vel defenderit,& c.vt notant ibi Io.And.Dominic.Philip.Frā.& cōiter alij.

34 Primò limita,quia ad hoc vt tāquā assassinus qs puniri possit,est necessaria sn̄ia declaratoria.Ita Archid.in d.c.pro humani. & Io. And.& Dom.in d.§.sacri.Prob.in addit.ad Io.Mon.in c.j. in fi.de homic.in vj.Alex.qui hanc dicit cōem opin.in consi. clxvj. vol.vij.Dec.Neap.cxij.in nou.Franc.qui etiam dicit communem opi.in d.c.j.de hom.in vj.

Contrariū sentit Io.Mon.in d.c.j.in fine.Aret.cōsi.clxiiij. Cur. Sen.consi.xx.ver.omitto postremò,Ang.in trac.de malef.in verbo,Sempronium mandatorem,in prin.

35 Secūdò limita , qa bannitus pōt occidi ēt per homines p̄tio conductos,ita Dec.in cōsi. cccxxvij. Albe.de Ros.in iiij.par.q.xx. Nel.in tract.bannit.in secunda par.secundi temporis.q.xij.

Cōtrariū probatur in addit.ad Io.Mon.in d.c.j.de homic.in vj.

36 Tertiò limita,qa est necessariū ad hoc,vt ista pœna locū habeat,vt mādatarij acceptauerint mādatū,nā illis non acceptantibus si subsecutū fuerit homicidium,mandans non debet teneri. Bal.consi.lxxxij.vol.iij.sequitur Gramm.vot.xj.nu.19.

37 Quartò limita,quia ad hoc vt quis dicatur assassinus, nō sufficit spes successionis in persona sua,vel suorum.Grammat.consilio quinquagesimosecundo.

38 Quintò limita , quia confessio mandantis non probat delictum in præiudicium mandatarij.Alex.consi.clxvj.in fi.volu. vij. Gramma.voto vndecimo.

39 Et nota,quia in hoc casu non valet depositio testis ꝯ̄ mandātem,nisi etiam deponat ꝯ̄ mandatarium.Bar. in l.si is qui rem.§.si

tu Titium

tu Titiũ.ff.de furt.Bald.consi.lij.vol.j.& consi.cclix.vol.j. Alex.in consi.xiiij.vol.iij.& consi.xv.vol.j.

40 Sextò limita,qa ſm cõem vſum loquendi aliàs capitur aſſaſſinus vulgariter loquendo,vt per Grat.consi.lij.num. 51.volu.ij.

CONCLVSIO II.

ARGVMENTVM.

Delictum non præsumitur.

SEmper capienda est presumptio, per quã delictũ excludatur.l.meritò.ff.pro soc.Aim.in consi.xviij. versi. & si dicas.latè Hippo.in ꝓsi.ij. Cæpol.cõsi. crimin. xxj. nu.17.Barb.consi.lxxvij.in prin.vol.iiij. Bald.in l.precibus.versic. excusat ergo.C.de impub.& aliis substitu.Hippo.in rubr.de fideius.ver.& vbi potest.capi,Boer,deci.ccxv.n.22.Alcia. de præsump.in iij.reg.in j.præsumpt.

2 Et ꝓpterea infertur,ꝙ cõsiliũ,quod põt esse malũ,& bonum, præsumitur bonũ,& nõ malũ.Bal.in l.seruũ fugitiuũ.ver.& nota ꝙ cõsiliũ,& ibi etiam Ias.versi.tertio multũ nota. C. de ser.fugit. Alex.consi.cxxv.versic.& in simili dicimus.volumine iiij.

3 Secundò infertur,vt ꝗctus,q põt censeri licitus,& vsurarius, præsumatur licitus,& non vsurarius,Bal.in l.rogasti.§.si tibi.ver. extra noto.ff.si cert.petat.Alex.consi.ccxxj. versi.accedit etiã.vol. ij.refert,&sequitur Ias.in d.l seruũ fugitiuũ.ver.hic etiã dicimus. C.de ser.fugit.& Ale.ꝓsi.cc.ver.accedit ẽt. vol.vj.Maria. Iun.cõsi. lxxxiij.versi.stantibus itaque prædictis.vol.ij.Hipp. in consi.ij.nu. 11.versi.& adduci potest.sensit gl.& ibi Hostien.& Ioan. And.in c.nauiganti.de vsur.

Cõtrariũ Gem.in consi.cxij. in fi. vbi ꝙ presumatur vsurarius.

4 Pro cõcordia dici põt,ꝙ prima opinio procedit in foro cõtẽtioso,secunda verò in foro aĩe, qa in conscientia debet qs abstinere à ꝗctibus in quibus põt dubitari de peccato.Ista cõcordia sumitur ex verbis gl.in d.ca.nauiganti. in verbo, dubitatur.& ibi Io.And.& Host.vbi etiã Abb.ver. in eadẽ glo.& ibi Ant. de But. in fin.& ibi Cardinalis.ver.oppono in eo qui propter dubium.

5 Tertiò infertur,nã præsumitur potius culpa, q̃ dolus.Bart.in l.hæ eñ.ff.de suspect.tut.gl.in l.ij.§.ignominiæ.ĩ verbo,vir miles, in fi.ff.de his q not.infam.nã dolus nõ præsumitur nisi probetur. l.quoties.§.qui dolo.ff de ꝓbatio.Ab.in ꝓsi.lxviij.ver. j. eñ. vol.j.

6 Quartò infertur,vt præsumatur delictũ minus. Bal.in l.fi. ver. sed si nihil apparet.C.de ædil.act.Aret.in consi.xxxj.versi.ad secũdum dicimus. Rui.consi.cxcix.ver.qñ ergo.vol.ij.Alciat.in iij.regula.in vj.præsumpt.& in delicto minor dolus.vt dicit Ale. in ꝓsi. cxiij.ver.ita in proposito.vol.iiij.

Sicuti etiã psumit ꝗctus minus malus,vt per Rom.in ꝓsi.cciiij.

7 Quintò infertur,ꝙ presumitur iusta poficssio.Bart. in l.cõi.§. inter pdones.ff.cõi diuidũ.gl.in verbo,testimonium, in versi.sed sed.quare.in c.j.§.si duo.de pac.tenẽd.Bal.in disput. sua incipien. accusatus de vi turbatiua.versi.& nulla possessio.nã presumit qs possidere ex cã dominij.Bal.in l.super longi.versi.illud autem. & Ange. versi.illud autem.C.de præscrip.long.temp.

8 Sextò infert,vt psumatur cõsuetudo inducta in casu licito, & nõ in casu illicito.Aegid.consi.xxxj.ver.circa secundam quæst.

9 Septimò infertur, ꝙ libet presumitur bonus,nisi malus ꝓbetur.c.vnico,de scrutinio in ord.faciendo.c.fi.de præsump.l.omnimodo.C.de inoffi.testa.ponit Specula.in tit.de test.§.j.versi.sed qd si dicatur,& in tit.de ꝓb.§.j.ver.restat gl.in verbo, q reũ offen derit.in fi.in l.cũ quidã.la ij.ff.de leg.ij.Mari.Iun.in ꝓsi.lxxxiij. vol. ij.Hippo.consi.ij.nu.9.& seq.gl.in c.super literis,de rescrip.& ibi Host.ver.priori mõ.Barbat.consi.lxvij.in princ.vol.iiij.Inno.in c. ij.versi.item nota ꝙ licèt,de in integ.rest.& ibi Io.And.versicu.& quamuis.Alciat.de presump.in iij.reg.in ij.præsumpt.

An autem ista qualitas præsumatur sine probatione,qñ requiritur vigore alicuius dispositionis,vide Aim.de antiq. tempo. nu. 168.& seq.in j.part.

10 Amplia,vt hoc procedat,ẽt si verba aliquo mõ impropriarẽtur,vt quis bonus præsumatur,glo.j.prope fin.in c.ne qs arbitretur.xxij.q.ij.Hippo.in consi.ij.nu.9.versi.& adduci potest.

11 Primò limita qñ ageretur de alterius præiudicio,quia tunc talis presumptio locũ sibi nõ vendicat.Fel.in c.cũ in iure. de off. delega.Dec.in c.super literis.nu.8.de rescri.Goz.cõsi.lxvj.Feli.in c.fi.de psump.vbi ponit alias plures limitationes, ad cuius dicta me remitto.Alciat.de præsump.in iij.reg.in ij.præsumpt.

12 Secundò limita,fauore animæ,vt per Hipp.in sing.clj.Fel. in c.auditis.de præscr.& in d.c.fi.versi.fallit ij.de præsump.Alcia.de præsum.in iij.reg.in ij.presump.

13 Tertiò limita,qñ talis præsumptio ĩduceret aliquod damnũ illi pro quo præsumitur.Alex.de præsump.in iij.reg.in ij.psump.

14 Octauò infert,vt vbi verba pñt importare falsum &nõ falsũ, præsumãtur nõ importare falsitatẽ.Ang.in trac.malet. in verbo, falsario.ver.& non est mirũ.Alex.in consi.lxx.versi.accedit quia. vol.j.& in consi.lxxiiij.ver.etiam videtur.volu.j.Hippo.in consil. ij nu.8.Alex.in apostil.ad Bar.in l.si quis obrepserit.ff. de fal.Cæpo.in consi.crimi.xxj.nu.19.Alex.consi.xciij.versi. nec prædicto instru.vol.v.

25 Amplia,etiã si verba aliquo mõ improprientur, vt per Rui. consi.xiiij.vol.v.

16 Nonò infertur,ꝙ in notario poti⁹ psumitur error,quàm dolus.Bar.in l.quoties.§.j.ff.de hære.instit.Io.de Ana.in ca.cũ dilecti. versi.adde tñ.de accus.Ias.in l.singularia.versic.hinc videmus.ff.si cer.pet.Cepol.in consi.criminal.xxj.nu. 15.& seq.Roma. in l. captatorias.nu.8.C.de testa.mil.Alex.in consi.lxx.ver. bene faciũt. vol.j.Ang.in tracta.malef.in verbo,falsario.Alex.cõsi.lxxiiij.ver. accedit ad confirmationẽ.vol.j.Imo.in consi.ciiij.versi.cũ igitur non appareat.Aret.consi.xlvij.in fi.ver.pro his facit optimè.Bal. in l.j.ver.item no.ꝙ propter numerum.ff.de leg.Dec.cõsi.clxxv. ver.ij.præsumptio.Hippo.cõsi.lxxvij.& Imol.consi.lxxv.n. 13.& seq.Soci.cõsi.cclxxvij.ver.& super hac varietate.Gramma.deci. lx.nu.7.Boer.deci.cxv.Alex.in apostil.ad Barto.in l.si quis obrepserit.ff.ad legem Corn.de fal.Grammat.consilio lxvj.

Contrarium Barb.in rubri.clem.§.hæc sanè.nu.41.

17 Fallit hæc conclusio in notario, qui aliàs fuit malus:quia in eo potius præsumitur dolus,quàm error.Bald.in l.quoties. §.j.ff. de hær.insti.Barb.in rub.cle.in §.hæc sanè.nu.41.

18 Secundò Fallit in notario omittente solennia instrumenti, vt per Alciat.de presum.in iij.reg.in xiij.præsump.

19 Tertiò Fallit in teste variãte,ĩ quo præsumitur pòtius dol⁹, quàm simplicitas.Aleiat.de præsump.in ij.reg.in iij.præsump.

20 Decimò infertur,vt præsumatur instrumẽtũ verũ, & nõ falsum.Bal.post gl.in l.cum precibus.ver.& in omnibus dico. C. de prob.Ias.in consi.cxxiiij.vol j.Bertr.in consi.cxxiii. vol.ij.in nou.

21 Amplia hoc,vt præsumatur potius diuersitas loci, & tempo ris,quàm præsumatur instrumentũ falsum.Bald.in l. Imperator. versi.& nota ꝙ potius.ff. de stat.hom.Bal.in c.cum te.versic.not. quòd in teste.de testi.

22 Secundò amplia,vt si quis in sua supplicatione falsum expri mit,potius ex simplicitate ,quàm ex malitia falsum expressisse censeatur,gl.in verbo,priori modo.in cap.super literis. de rescr. Bar.ꝓsi.lxxvij.in prin.vol.iiij.Hipp.in consi.ij.nu.6.

23 Et hoc intellige qñ nõ probaretur,vel præsumeretur sciẽtia eius,ꝙ quis falso expressisse,secus verò si scientia probaretur, vel præsumeretur.Hosti.in d.c.super literis.versi. probabitur autem. de rescri.& ibi Io.And.ver.in glo.v.Alex.consi.xciij.vers. nec obstat id quod notat.volumine vj.

24 Limita,quando in vna parte reperitur falsum, quia in omni bus falsum præsumitur.Bertr.in consilio ccxlviij.ver.quo ad ter tium dubium.volum.iij.in nou.de qua tamen limitatione latius dicetur in conclus.sequen.

25 XI.Infertur,ꝙ verba quæ possunt trahi ad casum licitũ,& illi citũ,magis ad licitum trahi debent.Barb.consi.lxxvij.versi.& adduco.vol.iiij.Hippo.in consi.ij.in princ.nu. 1.& 5.Ab.cõsi. lxviij. ver.iij.probo.vol.j.Rom.con.ccccliij.in finalibus verbis.

26 XII.Infertur,nã actus q põt videri factus tempore licito, & tempore illicito, censetur factus tempore licito ad euitandum delictũ.Bar.in l.non solum. §. sed vt probari.ff.de ope.noui nun. versi.dico ꝙ in delictis.& pcedẽti ibi allegaui ad q.Bal.in l.matrẽ. ver.& hoc facit.C.de prob.Aret.in c.in presentia.ver.vides tũ,de prob.Dec.ibi,ver.prædicta cõclusio limitatur.Abb.in c.per vos. ver.licet in criminalibus.de cõdi.appos.& in c.dudũ.ver.iij.facit. de elec.Bal.in l.ij.versi.circa ordinem.ff.sol.mat.Sal.in d. l. matrẽ. in fi.C.de proba.ver.item facit ad aliam. Rom.in d. §. sed vt probari.ver.cuius tamen dictis.Abb.in d.c.in præsentia. versi.si autẽ presumeretur.& in c.auditis.versi.ego verò adduco. de presscrip.

Alex.in d.§.sed vt ꝓbari,q dicit,ꝙ totus mundus sequitur opi. Bar.Ias.ver.ij.cõclusio.& in ver.iij.ꝓclusi.& ibi Claud.ver.ij.principalis ꝓclusio.Hipp.in rub.de fideiusso.ver.& vbi põt cap.Rom. cõsi.cxiij.versic.iij.ꝙ Fel.in c.significasti.el ij.versi.& istud ꝓbatur. de hom.& in c.auditis.ver.inquãtũ Abb.de præscri.Chassa.in cõ suetu.Burg.ver.& aduerte.Fel.in c. in psentia.ver. sed aduerte.de ꝓb.Rebuff.in tract.nomi.q.xiiij.nu.47. Castador.de reg.Cancel. deci.iiij.n. 5.Fel.in c. ex parte.ver.iij.respondeẽ.de of.dele. Barb.ĩ ꝓsi.lxxvij.ver.& adduco qd voluit. vol.iiij. & voluit Hipp.in ꝓsi.ij. ver.& voluit.Paris.in c.in psentia.nu.32.de ꝓba.&sequit Ang.in tract.malef.in verbo,de anno psenti.nu. 5.& ibi Augu.de Arimino in addi.Dec.ꝓsi.clxxv.ver. facit quod not. Trigo. in sing. lxx.

Contrarium in eo qui prætendit occidisse bannitum.Bald.in l.matrem.C.de proba.& sequi videt finaliter Dec.in c.in præsentia.ver.prædicta conclusio limitatur.de probat.

Te

Tenẽdo primã opi.quæ vr magis cõis, limita pluribus modis hanc cõclusionẽ,vt per Feli.in ca.auditis.versiculo,sed limita.de præscript.& per eundẽ in c.dilecti.de accus.ver.& per hoc dicit hic.Claud.in l.non solum.§.sciendũ.versi.qa tñ ꝗctus.ff.de oper. nou.nũc.Fel.in c.in psentia.ver.sed vltra dicta.de prob.in c.j. ver. & pro hoc verbo,de re iud.& per Rui.consi.lxviij.ver. nec etiam obstat.vol.iiij.Paris.in c.in presentia.num.35.de prob. in quibus locis plures limitationes,& declarationes traduntur ad hanc regulam,ad quas me remitto.

27 XIII.Infertur vt bona fides potius præsumatur, q̃ mala.l. pe. C.de euict.glo.fi.in c.fi.de præsumpt.glo.in verbo,probetur.in l. super longi.C.de præscript.long.tem.& ibi Bald.versi. illud autẽ super hoc.Ang.in d.l.super longi.versi.illud aũt super hoc.tenet gl.in c.fi.in ver.bona fide.& in c.si diligenti.in vers.bona fides.de præsc.Calca.cõsi.xcix.Inno.in c.nihil.vers.nã creditoribus hæreditariis.de elect. Alex.ꝓsi.cc.vers.pterea in dubio.vol.ij.Inno.in d. c.si diligenti.vers.bona fides.& in c.vigilanti.in prin.versic.& dr. eod.tit.Ant.de Butr.in c.si diligenti.vers.q̃ro,qñ ,pbetur. de prescrip.Bart.in l.quemadmodũ.ver.nota ex hoc vers.C.de agric.& censi.lib.xj.gl.ij.inst.de vsucap.Arch.in c.j.in ver.bona fides.de pscrip.in vj.Barb.ꝓsi.xlj.vers.ad hoc põt responderi.vol.j. & ista est cõis opi.vt per Claud.in l.Celsus.ver.itẽ subiicit Bar. & per Balb. in d.l.Celsus.nu.77.ff.de vsucap.Corn.ꝓsi.cxxxj.versi. sufficit eñ. vol.ij.Dec in l.nõ hoc,nu. 5.C.vñ legit.& ibi Ias.versi.facit quod licèt.Abb.in c.grauis.vers.si verò nõ constat. de rest. spo. Rot.in nou.decis.xxiiij.Alciat.de præsumpt.in iij. reg.in v.præsump.

Cõtrariũ Bal.in c.per tuas.vers.& dicit Innoc.de probationib.

28 Quod maximè ,pcedit stãte possessione longi tpis,vt per Io. And.in addit.ad Spec.in tit.de test.§.nũquid eñ.in addit.magna. Oldrad.in ꝓsi.ccxliiij.ver.præterea cũ qs. Ale.in ꝓsi.xxiiij.ver.& ex diuturnitate tanti tpis.vol.v.& ꝓsi.lxix.vers.& dr cõstare. & versi. ipsa bona fides.eod.vol.& in cõsi.cl.vers.nõ omitto etiã. volu. ij. & in ꝓsi.vj.vers.nec ẽt esi necesse.vol.j.Abbas in cõsi.lxxxix.versi. & debet.vol.j.Aret.in ꝓsi.cxj.vers.his breuiter pmissis. Dec. in ꝓsi. clxvij.vers.tertiò de bona fide.& ꝓsi.clxxij.vers. & ex possessione. Cor.in ꝓsi.xxvj.ver.& maximè cessat.vol.iiij.Bal.in l.j.vers.aut loquimur respectu.C.vnde vi.Alex.in consi.xvj.vers.& ratione.vo. v.& in consi.lxxj.in prin.vol.j.Soc.in consi.clxxj. vers. sed oĩa ista. & in consi.cxxvij.Cor.consi.cxxxvj.vol.ij.

29 Et idẽ in possessione decẽ annorũ dicit Alex.in ꝓsi.cxlj. vers. sed in facto.vol.j.Dec.in consi.clxvij.ver.tertio de bona fide.& in consil.cxxvij.ver.& ex possessione.& consi.ccxxvj.in fi.

Contrarium Ripa in c.cum ecclesia Sutrina.num.99.vbi dicit istam communem opi.de caus.pos.& prop.

30 Amplia pcedentẽ cõclusionẽ, vt stãte tanti temporis possessione ẽt ex actu nullo inducat bona fides.Rui.ĩ ꝓsi.xxxj.n.25.ver. pterea quamuis.volu.primo, & ꝓsi.lxix. ver.& quamuis. eo. vol.

31 Primò limita,nisi ex præsumptionibus probetur mala fides. Cor.consi.cxxxvj.ver.& per hoc.vol.ij.Aret.in consi.cij.

32 Secũdò limita,nisi mala fides induceretur ex statuto, qa nõ tolleretur spacio tanti temporis.Rui.in consi.xlj.nu.28.vol.j.

33 Tertiò limita,quia licèt ex tanti temporis spacio cesset præsumptio malæ fidei,nõ tamẽ inducitur præsumptio bonæ fidei. Ruin.in d.cõ.xlj.nu.29.& seq.vol.j.

34 Quartò limita,vt hoc habeat locum vbi agitur de modico præiudicio,secus si de grani præiudicio ageretur.Ruin. in consi. xlj.nu.32.ver.& vbi etiam.vol.j.

35 Primò limita,vt ita demũ bona fides præsumaẽ qñ præcedit verus,vel putatiuus titulus.Bart.in l.Celsus.vers.sed ꝗ hoc vr. ff. de vsuc.& in l.fi.C.vnde vi.Ang.in d.l.super longi.ver.fit autẽ exclusio.Arch.in c.j.ver.bona fides.de pscrip.in vj.Inn.in c.ij.versi. itẽ nota ꝙ licèt.de rest.in integ.Ant.de But.ĩ c.peruenit.ver.qũo autem probetur,de cẽs.Saly.in l.fi.vers.itẽ potes hic colligere.C. vnde vi.Bal.in l.j.ver.circa quod distingue.C.co.tit.Abb.in c.si diligenti.ver.examinemus nũc.de prescrip.Mari.iun. in cõs. lxxvj. nu.60.vol.j.Barb.consi.xlj.ver.& hoc põt respõderi.vol.j. Maria. Iun.in consi.lxxvij.nu. 156.vol.j.Imol.in l.Celsus. vers. & ꝓ prædictis.ff.de vsucap.Pract.Papien.in resp.rel cõuenti. & oppos.excep.præsc.nu. 16.Alex.in consi.lxxj.ver. & hoc tam de iure ciuili. vol.j. Ang.in l. eum qui,ver.item si nõ apparet.ff.de publ. Cæpo. in tit.de seruit.vrb.præ.c.xx.vers.nunquid autẽ in dubio. Alciat. de præsump.in iij.reg.in v.præsum.

36 Sublimita hanc limitationẽ, nisi longo tpe possedisset,puta spatio xxx.annorũ,qa tũc sine titulo bona fides psumeret.Bar. ĩ d.l.fi. in fi.ver.itẽ ista allegatio.C.vñ vi.Bal.in l.pe.C.quib.nõ ob. long.temp.præscrip.Cyn.ĩ l.super longi.& ibi Ang.ver. tu aũt dicas.C.de pscr.long.tem.Ale.in disput.sua incipien.Sigismundus. Arch.ĩ c.j.ver.bona fides.de præscrip.in vj.Inn.in c.ij.ver.itẽ nota ꝙ licèt.de in integ.restitu.Abb.in ca.si diligenti. de pscript.Aret. ꝓsi.cij.vers.illud ẽt nõ lateat.vbi sublimitat.& cõsi.cliiij.ver.nõ obstat si dicat aliquis.Nicel.concord.cliiij.Imol.in l.Celsus.versicu. & pro prædictis.Ruin.consi.xliiij.numero.17.& in consi.cxv.nu. 6.& in consi.cxviij.numero, 4.volumine, iiij.Dec.consilio cclxvij.numero, 5.Paris.consi.cclxvj.numero, 88.volumine, iij.

Contrarium Rom.in l.Celsus.versi.iij. inquantum dicit, & ibi Claud.versi.per prædicta etiam.de vsuca.Ang.Aret.in §. si quis à non domino.numero 4.institut.de rer. diuis. Cor. consi. cxxxvj. ver.& per hoc.volumine secundo. Ruin . consi. xlj. numero 29. volumine j.& consi.cl.numero 17.volumine.iiij.

37 Sublimita istã sublimitationem qñ possidenti resistit ius cõmune,qa tũc etiã post.xxx.annos potest allegari mala fides. Ale. in d.disput.incipien.Sigismundus.Bal.ĩ d.l.super lõgi.ver. nũc habes.& ibi Ang.ver. saluo nisi.C.de præscr.longi.temp.Calc.consi. xlix.ver.nec aliter debuerũt.Bart.ĩ l. quemadmodũ. ver.nota ex hoc ver.C.de agrico.& censit.lib.xj.Arch.in c.j.ĩ princ.ver. facit. de præscr.in vj.Inn.in c.ij.ver.item nota ꝙ licèt,de in integ.restit. & ibi Ioa.And.nu.6.& Card.in xiij.q.& ibi Imol.ver.item aduerte.Abb.in c.bonæ.el ij.numero.21.de post.prælato.

38 Sed in præscriptione longissimi temporis presumitur bona fides etiam si possessio sit cõtra ius.Abb.cõsi.cij.ver.& hoc enim responderi potest.vol.j.Alex.in consi.cx. ver.vj. per præscriptionem.vol.j.Abb.in ca.si diligenti.ver.ego dico.de præscrip. Ruin. consi.cxviij.nu.3.& seq.volumine,iiij.

Contrarium in hoc vltimo tenet Bal.in d.l.super longi.versic. nunc habes.C.de præscript.long.temp.

39 Secundò principaliter sublimia,nã ista allegatio, ꝙ bona fides sine titulo nõ præsumitur.potest fieri nisi per dominũ vel antiquũ possessorem,ita Bar.ĩ l fi.ver.sed ꝗ prædicta oppono.C.vnde vi.& in l.Celsus.ver.sed ꝗ hoc videt.& ibi.Bald.nu. 85.Alex.in consi.cc.ver.præterea in dubio.vol.ij.Abb.in c.si diligenti.versic. examinamus nunc.de præscri.& ibi Ant.de But.ver.quæro quomodo.Bal.in l.j.ver.aut loquimur respectu.C.vnde vi.& in l. super longi.ver.nunc habes.C.de præscrip.Prac.Papien.in resp.rei conuen.& oppo.exce.præscr.num. 16.Ruin.consi.cxxix.vol.iiij.

Contrarium Im.in c.fi.ver.sed aduerte,de præscr.Fel.ĩ c.si diligenti.ver.si tu diceres.& ver.& dixit Bart.eod.tit. Im.in l. Celsus. ver.item adde.& ibi Claud.versi.subiicit Bar.ff.de vsucap. Alexã. in consilio cxcij.versi.non obstat.volumine ij. Ange.Aret.in §. si quis à non domino nu.4.inst.de rer.diuis.

40 Tertiò sublimita,nã vbi agitur possessorio ,nõ requiritur ,pbatio bonæ fidei,sed præsumitur etiam sine titulo.Dom.c.j. ver. sed pone.de præscrip.in vj.Inno.in c.ij.ver.sed si agitur.& ibi Ioã. And.vers.& quanuis.& Card.num.6.& Imol.versiculo, item aduerte.de rest.in integrum.

41 Secundò principaliter limita,dũmodo bona fides allegeẽ, aliàs nõ præsumit.Bal.in d.l.super longi. ver .illud tene fixũ.& ibi Ang.ver.illud autẽ tene.& idẽ Ang.ĩ l.cũ qui.§.fi.ff..de pub. Bal. in c.j.§.si qs per xxx.ver.quærit hic gl:si de feud.fuerit ꝗtrou.Ant. de But.ĩ c.si dilgenti.ver.quæro quomodo. de præscr.& in capit. peruenit,ver.quomodo autem ,pbetur.de censib.Calca.cõsi. xxviij.ver.& faciat.Alex.cõsi.lxxvj.ver.nõ obstat etiam.vol.ij.& ꝓsi. xciiij.ver.& in simili dicunt Doct.cod.vol.& consil.lxix.ver. item posito.vol.iij.Dec.in l.non hoc.nu.3.C.vnde leg. Ang.Aret.in §. sed istæ.ver.an autem.inst.de actio.Claud.in l.Celsus. ver. in omnibus tamen casibus,vbi sublimitat duobus modis. & ibi Balbus nu.79.vers.j.limitat, qui sublimitat tribus modis, vt ibi per eum. Ias.in l.non hoc. ver.facit ꝙ licèt.C.vnde legit.Dec.consi.cclxxvij.versiculo,debet tamen ibi.Cæpol.in tit.de seruit.vrban. prædio.c.xx.versi.aduerte tamen.

Contrarium Barb.consi.lj.ver.& si dicatur.& consi.xlj.versicu. ad hoc responderi potest.vol.j.Abb.in c.fi.nume.34.versicu. sed quæro.& ibi Fel.ver.item in quantum,de rescript.

42 Tertiò limita, in incorporalib. in quib⁹ nõ psumitur bona fides,nisi ,pbetur.gl.ĩ l.j.§.ij.in verbo,vsus.ff.de iti.act.priua. Ant. de But. in c. si diligenti.ver.in corporalib⁹ autem.& ibi Abb. ver. venio ad secundũ membrũ,de præscr.Ant.de But.in c.peruenit. ver.in præscriptionib⁹ autem.de consi.Cy.in l.j.nu.6.ver. iiij.quæritur.C.de seruit.Rot.in nou.decis.iiij.ver.& ratio est.Cald.cõsi. xliij.versi.& quod talis.de iure patr.Inn.in c.ij.ver. item nota ꝙ licèt.& ibi Io. Andr.ver.& quãuis.& ibi Card.numero 6.& in xiij, q.& Imol.ver.item aduerte.de in integrum restitutione.

Cõtratiũ Bal.in repet.l.j.ver.ij.casu.C.vñ vi.Alex.ꝓsi.lxix. versi. sed præmissis non obstantibus.& ver.& ipsa bona fides.Anto.de But.in d.c.ij.ibi,quandoque electio. & ibi, satis credo.

Sublimita,nisi possessio esset multũ antiqua: quia tunc etiam in incorporalib. præsumeretur bona fides. Abb.in c.si diligenti. ver.ego dico.de præscript.Inn.in c.secundo,versicu o. item nota quòd licèt.& ibi Io.And.vers.& quamuis.& ibi Ancha. num. 6.& Car.xiij.q.& Imo.versiculo,itẽ aduerte.de in integ.rest.Rot. in nou.decis.iiij.versic.ratio est.

Secundò

43 Secundò sublimita in præscribenda libertate, in qua bona fides præsumitur. Cyn.in l.j.nu.6.in 4.quæst.C.de seruit.Alex.cõs. xlj.vers sed quia dato vol.j.

44 Quartò limita, nã si statutũ requirat bonã fidẽ, talis bona fides requisita per statutũ articulari, & ꝓbari debet, vt statutũ nõ videatur superfluum. Calca.in cons.xxviij. nu. 11.& seq.

Contrarium tenet Aimo de Antiq.tempo.in j. par.nu.169.

45 Principalẽ conclusionẽ, ꝙ in dubio nõ ꝓsumatur delictum, Primò limita in casu Barto.in l.si quis mihi bona.§.pater.ff.de acq.hær. nã si dñs dixerit filio vel famulo suo iniuria affecto, nõ redeas domũ, nisi sentiã nouũ de hoc negocio, & fili⁹ vel seruus occidat illũ, à quo fuerat iniuria affectus, præsumitur à domino datum mandatũ de occidendo. quod sequitur ibi Bal.ver.ij.q.& Paul.de Castro in §.sed si mãdauit.versi.vltimo per istũ tex.& ibi Imo.ver.itẽ facit text.& ibi Rom.n.6.Pet.de Anch.in c.ex literis. nu.7.de excess.prelat.& ibi Abb.vers.& facit ad quæst.& idẽ Ab. in c.sñiam.n.20.ver.& facit, ne cler.vel mona.Ro.sing.dccxxxij. incip.tu scis.Fel.in c.ex parte.vers.& istis adde.de præsump.Corset. in sing.ĩ verbo, ꝑceptũ. Aug.Aret.in trac.malef.ĩ verbo, Semproniũ. in xxj.q. & ibi Augu.de Arimin. in addit.Alex.ꝯs.cxxvj. ver.nec obstat.vol.iiij.Mathes.singul.clxxxviiij.Picus in l.post ꝯtractũ.n.28.ff.de dona.Bal.in c.veritatis.ver.itẽ fallit.de dol. & ꝯtu.

46 Et dicit Bar.in l.si ventri.§.fi.ver.itẽ ꝓbat.ff.de priuileg.cred. ꝙ si probetur aliquẽ allocutũ homicidã, & ille statim hominem occidat, præsumitur dedisse cõsiliũ ad hominẽ occidendũ.& ibi Aug.vers.sic & si quis. vbi loquitur, qñ offendens erat inimicus offensi. Anch.in ca.officij.ver.vlti.nota.de elect.& ibi Imol.versi. nota ꝙ ex his.Hippo.in l.j.§.præterea.nu. 27.ff.de quæst.Alex. in l.si cũ dotẽ.§.si mulier.in vij.not.ff.solut.matr.Fel.in c.j.nu.12.de offic.deleg.Grat.consi.cx.nu.11.vol.j.

47 Et in associãte aliquẽ statim post delictũ cõmissum, dicit Bal. in l.non ideo minus.versic.quæro an associans.C. de accusat.

48 Cõtrariũ tenet Aret.in c.tertio loco.vers.& ꝙ sufficiat. de ꝓbat.post Bal.in l.j.vers.& ille dr̃.C.de ser.fugit.vbi requirit ꝙ præcedat inimicitia capitalis. Ias.in l.seruũ fugitiuũ.vers.ꝯm istã doctrinã.C.de ser.fugi.& ĩ l.j.ver.nota ex j.part.C.de his quib.vt indig.& in l.j.ver.vñ dubito.ff.si cert.pet.Pau.de Cast.in l. j.versicu. vñ facit.C.de his quib.vt indig.qui tenet ꝙ illa verba faciant indiciũ, sed nõ sufficiant ad cõdemnationẽ.& ibi Alex.vers. itẽ ꝯm Pau.de Cast.Ias.in d.§.sed si mandauit.vers.ij.in quãtũ iste tex.& Raphael Cuman.in l.si rem, in §.fi.ff.de priuileg.credit.intelligit ꝙ sit præsumptio, q̃ nõ sufficiat ad cõdemnationẽ, sed requirunt alia indicia vt ad torturã solam sufficiant: Fel.in c.afferte.versicu. statur 12.de præsump.Trigon.sing.xlj.Berous q.decima.

49 Amplia primã opinionẽ etiãsi famulus occideret, cũ esset ei mandatũ vulnerare tñ, per text.in c.fi.de homicid. in vj. Bald.in l.nõ ideo minus.nu.34.C.de accus.per Math.sing.clxxxviij.Abb. in c.ex literis, de excess.prælat.Corset.in singular.in verbo, præceptum.Ias.in §.sed si mãdauit.versi.istã decisionẽ. Ias.in l.seruũ fugitiuum.versi.fortius extende. C. de seruis fugit.Socin.in c.ad audientiam.nu.63.de homicid.

50 Secundò amplia, etiamsi famulus stetisset per multos dies, ꝙ non cõmiserit homicidiũ.Bar.in l.non solũ.§.si mandato.nu.12. ff. de iniur.Fel.in c.sicut dignũ.num.12.de homicid.Ange.Aret. in tract.malef.in ver.& Semproniũ mandatorem.nu.15.

51 Primò Limita, nisi ex qualitate offensæ verisimile esset non fuisse mãdatũ homicidiũ.Raph.Cuma.ĩ l.siqs mihi bona.§.iussũ. nu.17.ff.de acq.hæred.& ita Rom.in d.§.sed si mãdauit.n.6. vers. & inducitur. Alex.in l.j.C.de his quib.vt indig.vers.itẽ ꝯm Pau.de Castro, Alex.cons.clvj.vers.nec obstat.Corset. in d.verb. præceptũ.el j.Aug.de Arimino in addit.ad Ang. de malef.in vers.Semproniũ mandatorẽ.in xxj.q.Ias.in d.§.sed si mandauit.vers.tenendo decisionẽ Bart.Ias.in l.seruũ fugitiuũ.vers.ij.nota.limita.C.de seruis fugit.Bero.q.x.

52 Secundò limita, nã tria cõcurrere debẽt, vt videatur à domino mãdatũ homicidium s. ꝙ præcesserit inimicitia capitalis, ꝙ ad aurẽ locut⁹ sit dñs famulo, & ꝙ ĩcõtinenti secutũ sit homicidiũ.Cuma.in l.si rem.§.fi.ff.de priuileg.cred.vers.& pro hoc inducit Bar.Io.de Ana.cons.lix.ver.& eodem mõ dico.Aug. in addit. in d.verb.Sempronium mandatorem.in prin.Ias.in l.seruum fugitiuum.ver.v.mirabiliter.C.de ser.fugit.Rui.cons.vj.vol.v. Are. in c.tertio loco.ver.& ꝙ sufficiat.de prob.Fel.in c.afferte.vers.datur etiã, de præscri.Rip.in l.si rem §.fi.vers.intellige omnibus cõcurrentibus.ff.de priuileg.credit.

53 Tertò limita, nisi ex qualitate instrumenti minimè apti ad mortẽ inferendã apparere posset ꝙ mandans non habuit animũ occidendi.Bald.in l.si mandati.C.mand.vers. sed si nõ erat aptũ, & in istis terminis dicit Aug.in add.ad Ang.in tract.malef.in ver. mandator, in xxj.q.Ias.in d.§.sed si mandauit.ver.sicut si dñs. Corset.in sing.in verbo, ꝑceptũ.el primo, Iaso.in l.seruũ fugitiuum. nu.30.ver.iij.ego limito.C.de ser.fugi.

54 Quartò limita, nisi famulus primò recusasset facere, qđ sibi mandabatur: nã si postea illud fecerit, nõ ꝓsumitur fecisse in vim precedẽtis mandati domini. Bal.in l.si literas.ver.quæro tex.hic. C.manda.Corset.in d.sing.suo, in verbo, præceptum el j. Ias.in l. seruum fugitiuum.ver.iiij.limita.C.de ser.fugi.

Alias limitationes ponit Iaso.in dicta l.seruum fugitiuum. C. de ser.fugiti.& apostil. ad Abb.in c.ex literis, de exces. præla. ad quos me refero.

55 Tenendo aliã partẽ, limita illam partem locum habere, qñ verba ꝓlata erga famulũ pñt aliud importare, nã si aliud importare non possent, diceretur ex illis homicidiũ mandatum, Alex. in l.j.C.de his quibus vt indig.versi.item secũdùm Pau. de Cast. & ibi Ias.ver.not.ex prima parte.Ias.in d.l.seruum.nu.30.ver. puto quòd illa decisio.

56 Secũdò principaliter limita regulã principalem, ꝙ in dubio delictũ nõ ꝓsumit.nã ista regula ꝓcedit in reo, nõ in actore, & sic quo ad absolutionẽ, nõ quo ad cõdemnationẽ.gl.fi.in fi.in l. qui iurasse. §.si pater.ff.de iureiur. & ibi Claud. & Bar. ad illud quod dicit Soc.consi.xiij.nu.72.volu.iiij.& cõs.lvij.nu. 17.eo.vol.Dec. ĩ l.si emãcipati.in iij.no.ver.nõ obstat alia ratio.C.de colla. Sarn. in trac.expect.ver.& hoc regulare.est.Rui.consi.lxviij. versi. nec etiã obstat.vol.iiij.Dec.in c.Osius.ver.itẽ illa regula.de elect.Gozad.in cõs.lxvj.ver.iij.dico.Dec.in l.nõ hoc.vers.& suprà dictum fuit.C.vnde legit.& in c.super literis.ver.itẽ ꝙ quis præsumatur. de rescri.Iaso.in l.qui iurasse.in §.si pater.vers.ꝯm fundamentum est.ff.de iureiur.Aimo consi.lvij.vol.j.& consi.cxxxiiij.nu.8.

Contrarium Alciat.in iij.reg.in j.præsump.

57 Tertiò principaliter Limita, quia præsumitur delictũ, qñ interest rei ꝓ absolutione ꝙ delictũ præsumatur. Roma.cons. ccciiij.ver.nec refragatur.Fel.in c.fi.de præsump.ver. fallit ij.

58 Quartò limita, quia non præsumitur ꝙ satisfecerit aliqs iuxta formam cõuentionis, nisi ipse hoc probet. Ale. in cõs. lxxviij. versi.& per hoc non obstat.vol.iiij.

59 Quintò limita, quando semel fuisset malus in eodẽ genere: per hoc enim excluditur coniectura d.l. merito. vt dicit Gozad. consi.lxvj.versi.secundo respondeo.

60 Sextò limita, qñ actus sonat in delictũ, nec apparet causa ꝓpter quam posset excusari.Bar.in l.si quis ex argentariis. §.an verò hæredi.ff.de eden.ver.breuiter quidã & ibi Ang. in §. Prætor. ver.conclude ꝙ aut.Alex.in consi.lxxiiij.nu.2.vol.vj.Cor. consi. xxviij.vet.nec obstat.vol.iij.

61 Et propterea qñ sumus in his quę sunt de genere ꝓhibitorũ dolus præsumit & delictũ.l.si nõ conuitij.C.de iniur.l.j. C.ad leg. Cor.de sica.Alex.cõs.xciij.ver.nec obstat.vo.vi.Io.de Ana. ĩ c.cũ dilecti.ver.ĩ gl.retorqueri, de accus.& ibi Anch. ver.itẽ per istud capitulũ.Fel.in c.auditis.ver.sed limita.de præscr.& ĩ c.nõnulli.§. sunt & alij.ver.& ad istud potest responderi. de rescr. Alex.in l.ñ solũ.§.sed vt ꝓbari.ver.nec obstat inquantũ.ff.de ope.nou. nun. Dec.in c.in ꝑsentia.n.34.vsq; in fin.de ꝓba.Aret.in d.c.in presentia.in viij.no.Paris.qui declarat ibi, n.35.& seq.Soc. in reg.xciiij. vbi ponit vnã limitationem. Felin.in cap j.versi.not.iiij.de præsump.& in c.j.ver.& adducit etiam, de re iud.& in c.cũ te.eod. tit. Bert.cõs.lxvj.ver.quod maximè ꝓcedere debet.volu.iij.Fel. in c. cùm dilecti.in vij.not.ver.& per hoc dicit, de accusa. Hisp.in alleg.post.c.per vestras.ver. nec obstat. de donat.inter vir. & vxor. Paris.consi.lxxviij.nume.16.ver.tamen quia.vol.iiij. & consilio, cxlix.nume. 19.versic.illud enim certum est.eo. volumine.Rui. consi.j.ver.nec obstat. volum.v.& consi.cxlix.vbi limitat. vol.v.

Facit quod notat Bar.in l.Aurelius.§.idem quęsiit.ff.de lib. legat.de quo dicemus in conclusione nostra xix.infrà eo, lib.

CONCLVSIO III.

ARGVMENTVM.

Instrumentum in parte falsum, an in totum falsum reputetur.

1 NOnnulli voluerunt indistinctè, ꝙ instrumentũ in parte falsum, in totũ esset falsum, si falsum cõtineat substantialia instrumenti, vel circunstantias faciẽtes, vel negotiũ, de quo agebatur, vt tenet Inn.ĩ c. fraternitatis.de hæret.idem tenet gl.in vltima opi.in c.si ad scriptura. ix. dist.& ibi Archi.& Domi.Spec. in tit.de instru. edit.§.instrumentum.ver.quid si aliquod instrumentum. & Gand.in tract.malef. in tit.de fal.& Ioan.And.in d.c.fraternitatis.Inno.in c.cùm in iure, ante fin.de offi.deleg.gl.in c.quid ergo, in verbo, falsum.xxiij. q.quinta.Sal.in l.si ex falsis.C.de transaction.

2 Alij verò distinxerũt faciẽdo plures casus, nã aut falsitas est ꝯmissa ĩ vna parte instrũmẽti, dolo, & malitia notarii, & tũc deficit in to

in totũ fides instrumẽti in omni sua parte, ita Bar.in l.si ex falsis. C.de trãsact.& ibi Ang.& Pau.de Cast.& ibi Iac.de sancto Geor. in fi.& Ias.vbi dicit hoc tenere cõiter Docto.idẽ tenet Ale.in d.l. si ex falsis.Bertr.qui dicit istã cõem opi.in cons.ccxlviij.vol.iij.& in cõsi.lxxviij.vol.ij.Ant.de But.in c.fraternitatis. de hæret.& ibi Card.& Abb. Ioan. de Ana.Rota in antiq.decis. ccxvij. Dom. in c.si ad scripturas. ix. distin.Imo. in l.j.§.si qs simpliciter.ff.de verbo.obligatio. Fel. in ca. fraternitatis. de hæret. Grammat. consi. ciui.lxvj.nu.31.vbi hanc dicit cõem opi.& subdit sub nu.35.vt si falsitas sit cõmissa in vno instrumento vitio notarij, ꝙ etiam alia instrumenta eiusdem notarij vitio falsitatis videntur laborare. quod quidem dictum esset mirabile, si esset verum, sed ego non puto verum.

Cõtrariũ ꝙ indistinctè instrumentũ falsum in vna parte, non sit in aliis partibus falsum, tenet glo.pen.in l.ij.C.de vet.iur.enuclean.Iacob.Butri.in dicta l.si ex falsis.gl. Ioan. in c. si ad scripturas, nona distin.Io.And.in c.ecclesia vestra. de elect. Tancred. in opere suo, in rubr.quinta.in x.q.Bal.in d.l.si ex falsis.& istã sequitur, & dicit cõem Aret.ibi, & fuit opin.Bar.Brixi.in suis quæstionibus, & sequitur Bal.in l.ij.C.de fideicom.libert.

Tenendo primã opi.ꝙ instrumentũ in parte falsum, sit in totum falsum, maximè quando dolo notarij,

3 Amplia etiamsi in verbis enũciatiuis esset falsitas per notariũ cõmissa, vt in appositione loci, in quo dicit factũ instrumẽtum. Ita Inn.in c.cũ in iure peritus.vers.& sic de oĩb.de offi.deleg.Ale. in l.si ex falsis.ver.cui adde.C.de transact.Fely.in ca.fraternitatis. de hæretic.

Et intellige hoc qñ verba narratiua sunt circa ea quæ sunt de substantia instrumẽti, vt puta circa locũ, tempus, vel testes, aliàs secus.Domin.in c.si ad scripturas, ix.distinct.Io.de Ana.in d.c.fraternitatis.& dicetur in ij.limit.

4 Secundò amplia, etiam in capitulis separatis vitiari instrumẽtum, quod probatur falsum in vno capitulo dolo notarij, ita declarat Domi.in d.c.si ad scripturas.nona distin.

Et ꝓbatur ex dist.Bart.in d.l. si ex falsis. cũ qua transeũt Doct. suprà allegati.nã in primo casu, qñ est falsum vitio notarij indistinctè concluditur vitiari instrumẽtũ in totum: qñ verò alia de causa, distinguitur inter capitula separata, & capitula connexa.

5 Primò limita istam conclusionẽ procedere qñ dubitatur, an in reliquis capitulis sit falsum instrumentũ, secus si costaret, puta ex partis confessione, ꝙ alia capitula essent vera, ita Cyn.in d.l. si ex falsis.in finalibus verbis.& ibi Salyc.Iaco. de sancto Georg. ibi in secunda limitatione.& voluit ibi Ale.& Ias.in secunda limitatione.Imo.in l.j.§.si quis simpliciter.ff.de verbo.oblig.Ioan. de Anan.in d.c.fraternitatis.& ibi Fely.& idem tenet Iacob.Butr. & Bal.in l.ij.C.de fals.Bertrand.cons.ccxlviij. vol.iij. & in cons.septuagesimo octauo, volumine ij.

9 Et idẽ si aliis etiã ꝓbationibus cõstaret alia capitula esse vera, licèt nõ cõcurreret partis confessio.Bal.in cons.ccxxvij. volu.ij.

7 Secundò limita, qñ falsitas in instrumento expressa esset circa illud, quod nullo mõ respicit negociũ de quo agebatur. Pau. de Castro in d.l.si ex falsis.& ibi Iacob.de sancto Georgio. in prima limita.Io.And.in d.c.fraternitatis.Ant.de Butr.vers.secus si mentitus.Abb.ver.sed si falsitas.Io.And.ver.dicit Inno.& ibi Felin.in iij.limit.Bertr.in consi.ccxlviij.vol.iij.

8 Et idẽ si adiiceretur falsitas circa rẽ demonstratã aliis demonstrationibus, vt ibi per Fel.in d.c.fraternitatis.de hæret.

9 Tertiò limita, qñ cõmissum est verè falsum, secus si quasi falsum, vel falsum præsumptum.Bal.in dicta l.si ex falsis.ver.primo casu.& ibi Salyc.ver.aliqñ allegatur.& ibi Iacob.versi.iij.fallit.& Ias.in iij.fallentia.Alex.vers.secundò addo.Feli.in d.capi.fraternitatis.in j.fallen.Bal.in l.ij.C.de fideic.libert.& in l.fi.in quarta oppo.C.de edict.diui Adria.tollen.& in c.cùm adeo. de rescrip. Ab. in c.ex literis.in fi.de fid.instrum.Bertrand.in cons.ccxlviij.volu. iij.Aret.in c.in nostra.de testib.Alciat.in tract.præsumpt.in tertia regula, in xxij.presumpt.

Et ista conclusio sumitur ex dictis Barto. in l.filius. §. sequens ff.de fal.Bal.in l.si vnus.C.de testam.

10 Quartò limita, qñ falsitas esset in accessorio, quia remanet probatio in principali, per gl.in l.ij.C.de fals.& sentit ibi Bald. in vna respõsione.& clarius in d.l.si ex falsis.& ponit Fel.in d.c. fraternitatis.in secunda fallen.

Sed econtrà reprobato instrumento tanquam falso omnis ꝯfessio in eo contenta corruit. Anto.de Butrio in ca.cùm olim.de censi.facit quod dicetur infrà.

Contra istã limitationẽ principalẽ tenuit Imol. in l.prima.§. si quis simpliciter.ff.de verbo.obl.dum respondet ad glo.in dicta l. ij.C.de fal.quę solutio magis communiter tenetur ad d.l.ij. & gl. ibi vt apparet ex his, quæ posita sunt suprà in prima limit.

Et propterea vr̃ quòd ista limitatio communiter reprobetur.

11 Quintò limita, qñ in modico esset falsitas, vt per Bal. in cap. cùm adeo.de rescript.

12 Sextò limita, quando falsitas non sit commissa vitio notarij, sed ob falsam partis assertionem, quia alia capitula non vitiãtur. Bald.in d.l.si ex falsis.C.de transact.& in c.ad audientiam. de rescript.Fel.in d.c.fraternitatis.de hæret.

13 Septimò limita, qñ pars contra quam ꝓducitur, acceptet instrumentum in partibus non falsis, redarguendo ipsum solum in partibus falsis, Bal.in d.l.ij. C.de fal.Ias.in d.l.si ex falsis.in fi.C.de transact.Fel.in d.cap.fraternitatis.de heret.

14 Si verò instrumentũ sit falsum ex alio defectu, & tũc aut ista falsitas respicit substãtialia instrumenti, & dicit falsum in totũ, in tantũ, ꝙ omninò deficit eius fides, ita Bar.in d.l.si ex falsis.& Pau. de Cast.Alex.Anto.de But.in d.c.fraternitatis.Card.in fin. Pet.de Anch.Abb.& Io.de Ana.Archid. in c.si ad scripturas. ix.distinct. idem sentit Bal.in consi.ccxxviij .vol.ij.etiam si capitula sint separata, & Pau.de Cast.in consi.cciij.vol.ij.vbi etiam ampliat siue talis falsitas sit commissa dolo, siue per errorem, quod etiam dicit Alex.in d.l.si ex falsis.Petr.de Anch.in c.fraternitatis.& ibi Anto. de But & Io.Andr.Ioa.de Ana.& ibi Inno.de heret.

15 Si autem falsitas nõ sit circa substantialia instrumẽti, sed circa substãtiã negocij, de quo agebat, tũc totũ illud capitulũ dicit falsum, in quo est ꝯmissa falsitas, vt declarat Bar.ĩ d.l.si ex falsis. & ibi Ang.Card.in dicto ca.fraternitatis, Abbas.& Ioan.de Ana.ibi,

16 Et idem est in capitulis cõnexis, quia etiam eorũ ꝓbatio infirmatur, ita Bar.in d.l.si ex falsis.& ibi Ang.& Alex.in fi. Inno.in c. fraternitatis.de heret. Lanfranc.in c.quoniam cõtra, dum tractat materiam instrumentorum.de probation.Alex.in cõs.cxj.vol.iij.

17 Si autem falsitas sit in capitulo separato, tunc in separatis capitulis remanet firma probatio.ita Bart.in d.l.si ex falsis.& Ang. ibi.& Pau.de Cast.ĩ fi.& Ale.in fi.Ant.de But.in d. c.fraternitatis. & ibi Card.Abb.Lanfranc.in c.quoniam contra.dum tractat materiam instrumentorum.de prob.

Contrarium, ꝙ etiam in articulis separatis probatio infirmetur, si falsitas cõmittatur etiam circa accidtalia, sentit Archidia. in d.c.si ad scripturas.& clarius ibi Dom.ix.dist. & Petr. de Anch. in c.fraternitatis.de hæret.Aret.in d.l.si ex falsis.C.de transactio.

CONCLVSIO IIII.

ARGVMENTVM.

Testis depositio si in parte reperiatur falsa, an in totum redditur falsa.

1 OPportunè sequitur videre si testis deponit aliquod falsum, an eius depositio in totũ corruit. Et ꝙ in totum annullet, tenet gl.ĩ c.si testes.iij.q.iiij.& gl. ĩ c. ĩ nostra. de testib.Inn.ĩ c.fraternitatis.de heret. & ibi Card.ver. & ego autẽ dico.& ibi Pet.de Anch.ver.& ego maximè.Ab. vers. sicut dicimus.Io.de Ana.ver.& etiã Domin⁹ meus.& ibi Feli. ver. iij.ꝯclusio principalis.Bal. ĩ l.si ex falsis. in fi. & ibi Sal. ĩ fi. Pau. de Cast.in fi.& ibi Ale.vbi dicit istã cõmunem opi. Idem tenet Bal.ĩ l.ij. C.de fideicõmis.liber.& ĩ l.fi.in iiij.oppos.C.de edi.diui Adria. toll.Im.& Alex.ĩ l.j.§.si quis simpliciter .de ver.obl.Old.in ꝯs.xxxvij.Abb. in c.ex literis.de fide instru.Card.in cle.j.ĩ fi.de test.Hipp. in l.eos.in fi.ff.ad legẽ Corne.de falsis.& in sing. lxxvj. Afflict.super const.Soc.in ꝯs.clv.ver.iij.cõfirmatur.Lanfranc.in c. quoniã cõtra.in materia instrumentorũ.de prob. Alex.in ꝯsi. xliiij.vol.ij. & in ꝯs.xciij.vol.v.& ĩ ꝯsi.xlv.vol.ij.Calca.in cons.cxxiiij. Paris.in ꝯs.lxxiiij.vol.j.& ĩ ꝯs.lxxxiij.vol.j.& ĩ ꝯs.cvij.eod. vol.& cõs.xiij.in fi.vol.iij.Grat.ĩ ꝯs.ij.vol.ij.vbi dicit istam cõem, & in ꝯsi.clij.vol.ij. Maria.Iun.in cõsi.xl.vol.ij.& in ꝯs.xlj.vol.ij. Ruin. consi. xv.vo.v.

2 Primò amplia, etiãsi articuli sint separati, quia falsitas in vno articulo inficit eius dictũ in omnibus articulis etiam separatis. Oldra.in dicto consi.xxxvij.Petr. de Ancha .in c. fraternitatis.& ibi Ioan.de Anan.Fel.ver.tertia conclusio.de heret.Alex.in d.ꝯsi. xlv.vol.ij.& in consi.xxvij.vbi dicit istam communem opi. volu. ij.& in consil.cxxxiij. vbi idem dicit, vol.j.

3 Secundò amplia, etiam si in modico consistat falsitas testis deponentis.Bal.in c.cùm adeo.de rescript.

4 Secus est in varietate testis, quæ in modico non nocet.Ant.de But.in c.ij.vers.not.glo. pro saluandis testibus. de regul. Alex.in cons.xxiiij.vol.j.& in cons.cxlij.vol.ij.Grammat. in cons. trigesimotertio, in fin. Alex. in cõs. v.vol.j.& in cõs.xliij. & in cõs. xlvij. & idem Gramm.voto, xxxvj.Deci.in consi. 100.Feli.in c.cùm tu, ver.ij.nota, de testib.Ias. in l.bonorũ.C.de bono. possessio.secũd. tabul. Dec. in cons. clxiij.

5 Tertiò amplia, vt etiã in alia causa non valeat depositio talis testis q falsum deposuit ĩ alia cã, maximè attẽta dispositiõe iuris-
cano

canonici,ita Bald.in l.secunda.C.de fideicommiss.liber.in l.si veteris.in fi.C.de fide in strumen.

5 Et hoc procedit ēt post obtentā absolutionē,vt not.gl.in verbo,periuriis.in c.testimoniū.de test.not.Feder. de Sen. in cōsilio vigesimotertio.Afflict.super constit.

Et licèt ꝓrium teneat Bar.in teste periuro, in l.imperialis.C.de nupt.tñ eius dictum in hoc improbat Ias.in l.in arenā.C. de inof. testam.& idem Ias.in l.si duo.§.si quis iurauerit.el ij.ff.de iureiur. & in l.ait prætor.§.etiam is ff.de eden.

6 Quartò amplia ētiā in circunstantiis deposuerit falsum testis, dummodò circunstantiæ respiciant negociū de quo agitur, vel qualificēt fidē testis.Inno.in c.fraternitatis.de hæret.Specu.in titulo,de teste.§ primo.versi.itē q̃ aliqd de suo.Bald. in dicta l.si ex falsis.versiculo,sed qd in testibus.C.de trāsaction.& ibi Salycet⁹. Areti.in capitulo, in nostra. de test. Lanfrancus in capitulo, qm̃ ꝗ.in materia instrumētorū.de probat.Grat.in consi.lxxiiij. vol. j.

7 Cōtrariū q̃ si testis mentiatur negando se esse consanguineū, non ꝓpterea deficiat eius depositio, tenet Iacobus Butrigarius in l.Lucius.ff.de his q not.infam.quē ego habeo manuscriptū. & sequitur Angelus in consilio.cxciiij.& in l.Lucius.§.nihil pro ponitur.ff.de his qui not.infam.Ias.in l. siquis nec causam. versiculo,adde decimoquintò.ff.si cer.pet.

8 Et sequitur Hippoly.in singul.lxxvj.& in tali casu mentiendo nō punitur crimine falsi,sed crimine stellionatus,vt dicit Iacob⁹ Butr.& Angelus,Hipp.in locis p̃allegatis.& Ias.in dicta l.si ex falsis.C.de transact.& in l.bonorū.C.de bon.poss. secundum tabul.

9 Quintò amplia,vt ēt nō probet pro pia causa Paris.in consil. xxiiij.vol.iij.Rui.in cons.cxlix vol.v.

10 Sextò amplia,siue sciēter.siue ignorāter in vno falsum dixerit testis.Marianus Iunior in cōs.xl.vol.ij.& in consilio xlj.vol. ij.

11 Septimò amplia,siue dixerit falsum in vna depositione, siue in diuersis.Maria.Iun.in d.cons.xl.vol.ij.

12 Primò limita,si testis falsum diceret in circunstantiis nullo mō tāgentibus negociū de quo agitur,vel qualificantibus fidē testis,q̃ tunc depositio testis nō vitiatur,ex quo iurm nō referr̄ ad illas circūstantias,& propterea nō incurrit periuriū,ita voluit Inno.in c.fraternitatis.de hæret.& ibi Io.de Ana. & Io. Andreas ibi.& ibi Petr⁹ de Ancharano,Felyn⁹ in quarta fall. & ibi Abbas, versiculo,sed si falsitas est orta.Idē voluit Speculator in titulo,de teste.§.primo,versiculo, itē q̃ aliquid de suo. Antonius de Butr. in capitu.cùm cām.in fine,de testibus.Lanfranc.in capitulo,qm̃ ꝗ.in materia instrumentorū. de ꝓbationibus. idē voluit Baldus & Salycetus in d.l.si ex falsis.in fi. Baldus in rubrica de cōtrouersia inuestitu.& Imola in l.j.§.si qs simpliciter.in fine.ff. de verborū obligationibus.Areti.in capitulo,in nostra.de testi.Alexan.in cōsi.lxxxviij.vo.v.Dec.in ꝗs. 100.ver.similiter falsitas.Grammat. in cōs.xix.vers.& ideo dixit.& in ꝗs.xxiij.in fine.versi. & sic dato. & in cons.xxxiij.ver.& qm̃ dato.& in cons.xlvij.versi.hinc voluit Spe.& voto xxxvj.vers.hinc dixit pulchrè Spec.Chassan.in ꝗs.lij. Calca.in cōs.x.Ias.in l.bonorū.C.de bon.possess.secūdum tabul. Deci. in ꝗs.cv.&in ꝗs. cccxlij.& ī ꝗs.clxiii.Bru.ī tract.de form.ver. cæterū,circa testes.Paris.in ꝗs.clxij.vol.iiij. Grat. in ꝗs.clij.volu.ij. Maria.Iun.in cōs.clxxxix.vol.ij.Rui.in cons.xxxvj. volu.iiij. & in cōs.xlj.vol.quarto.& in ꝗs. cxlix.vbi declarat.vol.v.& in consi.cl. vol.v.& Gram.decis.xlij.& decis.lx.nu. 16.& seq.& ꝗs.ciuil.xxxvj.

13 Sed tñ si testis iurasset super oībus de quibus interrogabitur respondere pro veritate,tūc si falsum deponeret in circunstātiis non necessariis,& non facientibus ad cām,omnino eius depositio ī totū corrueret.ita Bal.in rubrica de cōtrouers.inuestit.Fely. in ca.fraternitatis.in ij.limit. de hæret.Alex.in d.l. si ex falsis.& in cons.xliiij.volu.ij.Aret.in c.in nostra.de testib.Aim.in cons.xcix.

Sublimita hanc primā limitationē, qm̃ post periuriū de poneret,q̃ tunc in totū eius dictū corrueret etiam in circunstantiis, aliàs secus.ita Bal.in d.rubr.de cōtrouer. inuestit. & sequitur Io. de Ana.in d.c.fraternitatis.Aret.in cōs.lxxj.Alex. in cōs. lxxxviij. vers.ij.respondeo.vol.v.

Sed istā subdistinctionem improbat,& ꝓrium tenet idē Bal.in l.fi.in iiij.oppos.C.de edict.diui Adri.tollendo.& Alexand. in l.si ex falsis.C.de transact.Aret.in c.in nostra.versi.vnde patet ex præmissis.de testib.Alex.in cōs.xliiij.ver.nā ex quo iurauit.vol. ij. & in cons.xxviij.vol.vj.Maria.Iun.in cōs.xlj.nu. 13.vol.ij.vbi istā dicit veriorem,& magis communem.

14 Et nota,q̃ testis simpliciter iurans,censetur iurare super tota causa.vt post alios tradit Boer.decis.ccxlv.

15 Secundò limita,quando testis falsum deponeret in vno articulo per errorem,quia in aliis sua depositio nō vitiatur. ira Bal. in d.l.si ex falsis.C.de transactio.

Contrarium Inno.in d.c.fraternitatis.& ibi Io. And. & Pet.de Ancha Aret.in cons.lxxj.Spe.in tit.de teste.§.j.ver. itē quid si aliquis de suo.Alex.in consi.xx.vol.ij.

16 Pro cōcordia dici potest,q̃ aut testis ꝓbabiliter poterat credere se dicere verum, & tunc probat ēt in alis,vt in facto multū antiquo,vel intricato:aut sciebat se nescire,& affirmatiuè deposuit,& tunc nō probat in aliis,ita Aret.in c.in nostra.versi.stante tamen hac distinctione. de testi Ale.in l.si ex falsis. C. de trāsact. Fel.in c.fraternitatis.in j.limit.de hæret.

17 Tertiò limita,quando testis falsum deponit in eo quod mediatè spectat ad negocium,secus si immediatè,vt per Areti. in c. licèt causam.de probation.

18 Quartò limita in teste deponente de peritia artis,qui cōuinceretur de falso, per alios plures deponentes de peritia,ex quo in his cadit probabilis error.ita Aret.in c.in nostra.vet.ij. limitatur.de testi.Fel.in c.fraternitatis.vet.iij.fallit.de hæret.

19 Ex præmissis infertur q̃ varietas testiū,vel q̃rietas,quæ nō est in principali,sed in circunstantiis,nō vitiat eorū fidē in negocio principali.gl.in c.dudū.in verbo,substantia.de conuers. coniug. in c.cùm ecclesia Sutrina.in verbo,vacillasse.de cau.poss.& proprie.Alex.in consi.xxiiij.volu.ij.idē tenet Bar.in l.eos.ff.ad l.Cor. de falsis.Pe.de Anch.& Ab.in c.nihil.de ver.sig.Bal.in l.q sniam. C.de pœn.Alex.in cōsi.clvj.vol.v.& in ꝗs.v.vol.j.Bal.in l.his verbis.§.fi.ff.de hære.insti.& Imol.ibi,Dec.in ꝗs. 100.Alex. in ꝗs.ciij. vol iiij.Grammat.in ꝗs.xix.Io.de Ana.in ꝗs.lxxvj.ī prin.& ibi Bolog.in addi.& Grā.in ꝗs.xxiij.in fi.& voto xxxvj.Ias.in l. bonorū. C.de bo.poss.secun.tabu.Hippo.in singu.dcxviij.Dec.in ꝗs.cv.& in ꝗs.cccxlij.in c.licèt cām.n.6.de ꝓbat.Bal.in l.iij.in addi.de test. Ant.de Bu.in c.cū ecclesia Sutrina.de cau.pos.& ꝓprie.in c. qm̃. in iiij.no.de offi.ordi.Ale.in ꝗs.liij.vol.j.& in ꝗs.lxxij.vers.satis est. eo.vol.& in cōs.cix.in finalibus verbis.& in consi.cxviij.in prin. vol.j.Hipp.in rub.de prob.Deci.in consi.clxiii. Grat.in consil.lxj. volu.ij Rui.cons.xxxvj.vol.iiij.Gramma.consi.ciuil.xxxvj.& decis.xlij.& deci.ciij.n. 143.& seq.

20 Amplia,q̃ talis variatio nō punitur criminaliter,vt per Bal. & Imo.in l.his verbis.§.fi.ff.de hære.inst.Are.in cap.in nostra, de testi.Ias.in l.bonorū.C.de bo poss.secun.tabul.

21 Secundò amplia,nā modica variatio etiam in substantialib⁹ non consideratur.Gram.consi.ciuil.xxxix.

22 Tertiò amplia,quia super talibus circunstantiis regulāriter testes nō sunt interrogandi,nisi qm̃ aliàs sunt suspecti.Spe. in tit. de teste.§.iam de interrogatoriis.ver.item de tempore. in fi. ibi, de temporis qualitate Azo. in sum.de testi.versic.Porrò interrogantur.Alex.in consi.cliiii.vol.v.Bal.in l.testium.C.de testi.versi. circa quintā interrogationem.Deci.in c.licèt cām.nu. 6.de proba.Alex.in consi.xc.vol.iiij.Hipp.in sing.dcxviij.

23 Limita præcedentē cōclusionē,q̃ variatio in circunstantiis, nō nocet,si concordat in principali:nā fallit si agatur de probāda formali verborū expressione,quia tunc testes debent esse omninò cōformes,Ant.de Bu.in c.nihil.de ver.sign.& ibi Ab.Ale.in consi.cliij.vol.v.& in ꝗs. 150.eod.vol.& in l.j.§.fi.in fi.ff. de verb. obl.Ant.de Bu.in c.cū ecclesia Sutrina.de cau.pos. & ꝓprie. Bal. in c.bonæ.el ij vers.si aūt fuissent interrogati.de elect.Soc. in ꝗs. ccxxix.Ias.in l.bonorū.ver.vel vltimò itē limita.C. de bon. poss. fm tabu.Brun.in tract.de for.sub rubr. ex quibus causis for. vel sol.versi.facio infrascripta membra.sub rub.de implen.ac obser. form.& solen.versi.sic etiam in testibus.sub rub.de proba. & præsump.form.versi.quæ omnia sunt intelligenda.

24 Quod intellige,qm̃ testis dicit se referre verba formalia,sec⁹ qm̃ fuit interrogatus,vt deponat de formalitate verborū.ita Deci.in consi.clxiij.Bertr.in consi.clxxj.vol.ij.

25 Secundò limita,qm̃ agitur de probando tenore testamenti, secundùm Anto.de Bu.in d.c.nihil.de verb. sig. & voluit clarius Soc.in consi.ccix.Sed ista limitatio debet intelligi iuxta præcedentem,quando est quæstio de formalitate verborum expressorum per testatorem,ita declarat Cor.in d.consi.cxlviij. vol.iij.

26 Tertiò limita,nā licèt ꝓpter talē varietatē testis non ex toto repellatur,tamen ei diminuitur de fide Soci.in cōsi.ccxxix.Dec. in consi.cv.Hipp.in sing.dcxviij.

CONCLVSIO V.

ARGVMENTVM.

Falsitas nō præiudicialis,pœna falsi nō punitur.

1 Alsitas nō præiudicialis nō punitur pœna falsi.gl.est in l.damus.in verbo,priuatas.C.ad l.Cor. de falsf. fm vnā lecturā.& ibi Bar.no.gl.pen.in ca. quanto. & ibi not.Imol.de iureiur.Ange.in l. qui veluti. C. de falsf.

Soc.in consi.ciij.vol.j.Are.in c.in nostra.de testib.Bal.in l.fi.ff. qd̄ falsf.tut.Io.de Ana.in c.i.de crimi.falsf.Pet.de Anc.in ꝗs.xxiiij.Pau. de Castr.in ꝗs.cxxx.in j.vol.Ias.in consf.cliij.vol.ij. Alex.in cōsi.lxx. vol.j.Pet.de Anc.in cōs.clxxiij.Ang.Aret.in trac.malef. in verbo, falsario.Hipp.in l.j.§.ꝑtereà.ff.ad legē Cor. de falsf.Cor.in cōs.clxxxii.vol.iiij.Soc.in cōs.clxxxv.Imo.in l.ij.§.j.ff.quemadmod.testament.aperian.Fel.in c.j.de ꝑsumpt.& in tracta.de conatu.Paris.in consi.clj.vol.iiij.Ruin.consi.lxxxiij.vol.iiij. Gomes.in §.pœnales. nu.6.insti.de actio.vbi hanc dicit magis communem opinionē.

Cōtrarium Ant.de But.& Abbas in c.cùm olim. de rescri. vbi falsans literas nullas incidit ī crimen falsi,& sequitur Fel.in ca. ex tenore.de rescript.Affl.super constit. de pœn. eius qui ger. offic. iusti.nu. 5.Grammat.dec.xxvij.

2 Ex hoc inferr̄,q̃ in scriptura priuata falsum cōmissum nō punir̄ pœna falsi,q̃a priuata scriptura regulariter nō facit fidē, ita tenet Bar.in l.j.§.q rōnibus.ff.de falsf.Ang.ī l.q veluti.C.de falsf.Pau. de Castr.in consi.cxxx.vol.j.Tancred.in sua cōpendiosa, in rubri. viij.q.v.ver.præterea.Alex.in consi.lxx.vol.j.& consi.lxxiiij.vol.j. Cor.in consi.clxxxij.vol.iiij. Soc.in consi.clxxxvj. & istud vr̄ sentire gl.in l.damus.in ij.solut.C.de falsf.

Contrariū,q̃ ēt in priuata scriptura si cōmittat falsum, pœna falsi puniri debeat,sentit gl.in d,l.damus.in j. solut. Rayn.Bald. & Sal.in l.j.C.de seruo corrupto.Alex.in cōs.lxxij.vol.j. idem tenet Bal.in l.si quis decurio.in prin.C.de falsf.Soc.in consi.lxij.vol.j.

Tenendo ptimam opi.quæ videtur magis communis,

3 Limita si priuata scriptura faceret aliquam fidē,seu ꝑsumptionē.Bar.in l.j.§.q rōnibus.ff.ad leg.Cor. de falsf.Bar.in l.si qs legatū. eo.tit.Bal.& Ang.in l.q veluti.C.de falsis.Pau.in d.cōsi.cxxx. vol. j.Bal.in rub.C.de fid.inst.ver sed q̃ro quid si scripsit.Soc.in consi. clxxxvj.Io.de Anan.in c.falsidicus.de crim.falsf.

4 Secundò limita,si ex cōsuet.vel statuto illis priuatis scripturis esset standum,vt not.Soc.in consi.lxij.vol.j.

5 Secundò ēt infertur,q̃ falsificans librum rationum suarū,non punitur de falso,ita Pau.de Castr.in d.cōs.cxxx.vol.j.Ias.in cōsi.cliij.vol.ij.Soc.in consi.ciiij.& in consi.lxij.vol.j.

Contrarium tenet Sal.in l.j.C.de sepulch.violat.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis cōmunis,

6 Primò limita,secus esse in libro mercatoris falsificato:q̃a talis liber aliqualē fidē facit,& ita procedit quod dicit Bald. in rub.de fide instr.ver.sed quæro qd si scripsit & in l.si qs decurio.in princ. ver.idem patet.C.de falsf.Curt.Sen.in cōsi.lvj.nu.43.Io.de Anan. in c.j.de crim.falsf.

Limita etiam duobus aliis modis,vt dictum est suprà in priuata scriptura.

7 Et nota q̃ faciens instrumentū falsum super materia vera punitur de falso.Chassan.in consuet.Burg.

8 Tertiò, ex hoc ēt inferri vr̄, q̃ si notarius facit instrm falsum, quod erat nullum aliquo defectu, non punitur pœna falsi,quia falsitas non præiudicialis non punitur, per ea quæ dicta sunt in princ.istius regulæ.Grammat.in voto xxv.Gomes. in §.pœnales. institu.de action.

Et tñ in scriptura nulla Dynus tenuit ꝓrium in d.l.si qs legatū, vt ibi Bar.refert.ff.de falsf.Sal.in l.j.C.de sepul.violat. vbi percurrēdo plures casus,in quolibet firmat cōficientem falsam scripturā nullam puniri pœna falsi,& sequitur Soc.in consi.lxij.vol.j.

Sed opin.Dyn.reprehendit Cynus ī d.l.j.C.de sepulch. violat.

Cynus aūt ipse in loco præallegato distinguebat, aut vitio visibili erat nulla scriptura,& falsitas non punitur.Aut vitio inuisibili,& punienda erat falsitas.

9 Et istā ēt opinionem saluat Sal.ab obiectionib⁹ Bar.in d. l.j. C. de sepulchro violat.& istam sequtur Soc.in d.consil. lxij.vol.j. Fel. in c.ex tenore.de rescript.Io.And.in regula,nō est.in fin.de regu. iur.in mercurialibus.& hoc voluit Bal.in cōsi.ccxciiij. vol.j. dum distinguit,aut delictum erat consummatum apparenter,licèt nō existenter,aut nec apparenter,nec existenter.

Sed istam opinionem reprehendit Bar.in d.l.si quis legatum.

10 Richar.aūt Malumb.in isto articulo aliàs distinguebat,dicēs, aut nullitas erat circa formā, vel substantiā,& pœna falsi nō incurrit:aut nullitas erat vel in materia vel in cā efficiente, & tunc incurrit pœna falsi:& istā ēt distinctionem sequtur Soc. in consil. lxij.vol.j.Io.Andr. in regu.non est sine culpa.de regul.iur.in vj.in mercurialibus.Fel.in c.ex tenore.de rescript.post Alb.de Rosa.in tract.stat.in ij.part.quæstio.xlix.

11 Alio mō iudicio meo ꝓcordari possunt istæ opiniones, nam aut dispositio ꝓsiderat principaliter solū factū,& animū faciētis, non aūt effectū,& tunc dicendū est, vt ēt de actu nullo sit imponenda pœna,si autem dispositio cōsiderat principaliter effectū, non aūt affectum,& tunc quis puniri non dēt. & ita distinguit ēt Fel.in c.tua nos.de iureiur.& in c.nobis.de simon.

12 Bar.verò ī d.l.si qs legatū.dixit, q̃ aut scriptura nulla poterat afferre p̃iudiciū,& falsitas erat punibilis: si verò nō erat p̃iudicialis,nō veniebat puniēda,& istā sequitur,& dicit cōem Soc.in ꝗs. ciiij.ver.tertius casus,vol.j.& in cōs.clxxxvj. vbi dicit istam cōem opi.Imo.in l.ij.§.j.ff.quemadmo.testamen.aperian.

13 Tenendo istā partem,limitā q̃ in casibus in quibus ꝓcludit ex nulla scriptura licèt falsa,nō induci pœnam falsi, tñ cōficiens talē scripturā punit crimine stellionatus,ita Cy.in l.j.C.de sepulc. viol.& ibi Bal.& Sal.Bal.in d.ꝗs.ccxciiij.vol.j. Hipp. in l.j.§.ꝑtereà. ff.ad legē Cor.de sicar.Grāmat.dec.xxvij.vbi dicit commu.*opi.

Contrarium quòd etiam crimine stellionatus non puniatur, tenet Pau.de Castr.in d.consi.cxxx.vol.j.

14 Quartò,ex hac ēt regula īferr̄,vt testis,q̃ falsum dicit, & nulliter deponit,nō teneat̄ de falso,ita tenet Bar.in d.l.si qs legatum. iuxta dist.Rich.Malū.Soc.in cōsi.ciij.vol.j.Aret.in c.in nostra. de test.Bal.in l.fi.ff.quod falsf.tut.auct.in l.j.in fin.C.de sepul.viol.Pet. de Anc.in consi xxiiij.Io.And.in regu.nō est.de regul.iur.in vj.in mercurialibus.Hipp.in l.j.§.præterea.ff.ad leg. Cor. de sicar. Tindar.in tract.de testi.varia.lib.ij.c.iij.

Contrarium Felin.in c.nobis.de simon.vbi dicit q̃ testis deponens falsum in iudicio nullo punitur pœna falsi.

15 Sed dubitat̄,an testis q nō iurat⁹ falsum deposuit,puniat̄ pœna falsi.& Bar.ī l.si qs legatū post Richar.Malumb. tenuit vt pœna falsi puniri possit.& idē Bal.ī l.fi ī fi.C.si ex falsf.ī strum.Bal.ī addit.Spe.ī ti.de execut.sent.Sal.ī l.j.C.d̄ sepulc.viol. Grā. dec.xxvij.

Contrariū Cyn.Bal.in l.i.C.de sepul.viol.Io.And in regula,nō est.in fin.de reg.iur.in vj.in mercurialib⁹.Bal.ī l.iuristi urdi. in fin. C.de testi.Alber.de Rosat.in ij.part.statuto.q.cxlvij.Gād. in trac. malef.sub rub.de crim.falsf.ver.vlt.Hippo.in l.j.§.ꝑtereà. ff.ad leg. Cor.de sicar.Io.de Anan.in c.falsidicus.de crim.falsf.q̃ oēs cōcludunt vt testis deponens iniuratus nō teneatur pœna falsi,sed crimine stellionatus extraordinaria pœna puniatur.

16 Et quòd testis qui non probat non puniatur pœna falsi, ponit Gram.voto xxxvj.Fel.in c.tua nos.de iureiur.

17 Prout testis,qui deposuit falsum extra iudicium, nō punitur pœna falsi.Tindar.in tract.de test.varia.lib.ij.c.iij.etiam si sit iuratus,vt in c.iiij.

Principalem conclusionem, quòd falsitas non præiudicialis non punitur,

18 Primò limita,vt nō ꝓcedat si sit apta ad præiudicandū, licet forsan p̃iudiciū nō sit secutū, q̃a satis est q̃ sit apta ad præiudiciū inferendū.ita Sal.in d.l.damus.C.de falsf.Soc.in consi.lx.vol.iiij. & in consi.ciiij.vol.j.Corn.in consil.cxlix.vol.iij.Alex. in apostill.ad Bar.in d.l.damus.Chassa. in consuet.Burg.Et hoc est quo.dno.gl. in c.j.de crim.falsf.vbi dicit, quòd in crimine falsi punitur conatus sine effectu.

19 Hoc tñ sublimita,vt nō attendat̄ ista potētia in scriptura priuata,q̃a post mortē scribētis faciat aliqualē cōiecturā,vt declarat Pau.de Castr.in consi.cxxx.vol.j.Soc.in consi.clxxxvj.vol.j.

20 Secūdò limita, q̃a licèt nō puniat̄ pœna falsi talis falsitas nō p̃iudicialis,tñ scriptura dr̄ falsa,& scribens falsarius, vt not. Cor. in d.consi.cxlix.vol.iij.Gomes.in §.pœnales,institit.de action.

21 Tertiò limita,quia licèt nō puniatur pœna falsi,tñ punir̄ pœna stellionatus,vt dictū est in scriptura nulla & in teste.& vltra ibi allegatos ponit dec.Neap.vltima.in antiqu. & Afflict. super cōst. de pœn.eius qui get.offic.iustit.nu. 5.

22 Quartò limita,in immutante,vel radente regium rescriptū, quia talis falsitas,etiam si nemini nociat,punitur pœna falsi,dec. Neapol.vltima.in antiqu it.

CONCLVSIO VI.

ARGVMENTVM.

Suspicio falsi an pro veritate habeatur.

1 ARchid. in c.in memoriam,xix. distinct. firmat cōclusionem,quam ibi sequitur etiam Domin. q̃ suspicio falsi pro veritate habet.Et propterea videamus quomodo conclusio sit intelligenda.

Quod quidem dictum Arch.tenet etiam Bal.in l.si veritas. C. de fideicōm.Io.de Anan.in rubrica de crimin.falsf.Host.in summ. in tit.de crim.falsi.§.qualis probatio requiratur. Abb. in c.porrecta.per illum tex.in iij.not de confir.vtil.vel inut.Anch.consi. clxxiij.Alex.consi.lxxvij.vol.j.Dec.in consi.ccccxlviij.Hipp.in cōs. xxvij.Purpur.in l.transigere.C.de transact.Ias.in cons.clxviij.vol. iiij.Paris.in consi.xij.& consi.clviij.vol.iiij.Mant.in consi. clxxiiij. Marian.Iun.in consi clxxxix.vol.ij.Dec. Neapol.xxx. in nou. Ripa in c.ij.nu.33. de rescrip. transit cum d. Archid.nisi à suspecto veritas comprobetur.

2 Sed q̃ istud dictū Arch.nō sit verum,ꝓbatur hac vera ratione,

quia probatio falsi dēt de necessitate cōcludere. Ias. in l. iurisgentium. §. quod ferè ff. de pac. Dec. in l. singularia. ff. si cer. pet. & ꝓsi. tj. & cōsi. dciij. & cōs. dcxv. Alex. consi. cxc. vol. vij. & consi. clxxix. vol. ij. & consi. lxx. vol. j. Ias. in consi. lxij. vol. j. vbi dicit, ꝙ in crimine falsi probationes debent ēt esse luce meridiana clariores. & in cōsi. cliiij. vol. ij. Marian. Iun. in cōsi. xxxix. vol. ij. & consi. lxj. vol. ij. Gram. consi. ciui. 50. & consi. lxv. & consi. lxvj.

3 Ergo non sufficit suspicio, q̄ minus quàm præsumptio operatur, vt per Bar. & alios in l. admonendi. ff. de iureiur.

4 Et ideo dicit Spe. in tit. de instrum. edit. §. j. ꝙ instrumentum etsi sit suspectum, probat. & idem Fel. in c. afferte. de præsumptio. & idem Soc. consi. xciiij. vol. j.

5 Contrariū in hoc tenet Aim. cōs. cxxviiij. vol. j. vbi dicit ꝙ duæ solæ suspiciones reddunt instrumentū suspectum, vt nō probet.

6 Et ideo cùm istud dictū Arch. sit nimis rigorosum, vt sola suspicio sufficiat ad cōdemnationē tā atrocissimi criminis, cū tñ suspicio minus sit, q̄ præsumptio, vt p Bar. & alios in l. admonendi. ff. de iureiur. propterea hoc dictū cōiter reprobant Doct. prout dicit Grat. in consi. lx. vol. ij. Maria. Iun. in cōsi. xxxix. & ꝓsi. lxj. vol. ij. Hipp. in l. j. §. diuus. ff. ad l. Cor. de sicar.

7 Amplia, quia nec etiam in causa hæresis ex sola suspicione qs potest condemnari. vt not. Afflict. super const. sub titulo, de hæret. nu. 59.

8 Qua de cā Dec. in cōsi. clxxv. intelligit istud dictū ꝓcedere rātummodò quo ad capturā, nō aūt quo ad cōdemnationē, & idē ponit Dec. in cōs. clxxxix. & hoc fuit de mēte Alex. in ꝓs. ccv. vol. vj. Io. Ant. Alex. in consi. xv. in fi. Mant. in cōs. cciij. & consi. ccviij. & consi. cclxxviij. in fi. Grat. in consi. xxxiiij. volu. ij. & consi. lx. eo. vol. & idem Dec. in consi. lxij. & consi. dcxv.

9 Ista intelligentia mihi nō placet, q̄a Archid. Io. de Ana. Anch. Alex. & alij in locis suprà allegatis ponunt hoc tāquam speciale ipsius criminis falsi, vt suspicio falsi pro veritate habeatur.

10 Si ergo intelligerē respectu capturæ, in hoc nullū esset speciale in crimine falsi, q̄a ēt in aliis criminibus ex suspicione pōt deueniri ad capturā. Hipp. in l. j. nu. 1. ff. de quæst. Gram. ꝓsi. lv. vol. j. Maria. Iun. consi. xxxix. vol. ij. & consi. lxj. eo. vol.

11 Imò sñt Paris. consi. clxij. vol. iiij. ēt quo ad torturā sufficere p̄sumptionem: licēt Rui. cōs. lvij. vol. j. teneat ēt quo ad capturā requiri indicia. & Grā. dec. clxx. nu. 19. & seq. ꝙ ita demū à captura sit incipiendum, dummodò constet de delicto.

12 Secūda declaratio, quā ponit Dec. in d. cōsi. clxxxix. mihi magis placet, vt ꝓcedat in ciuilibus, quantū ad hoc vt nō ꝓbet īstrumentū vel scriptura suspecta de falso, nō tñ ꝙ propterea qs possit criminaliter condēnari ex sola falsi suspicione. & ita videntur Iog. Io. de Anan. & Alex. & Dec. in cōsi. dcxv. Fran. Curt. in consi. lxiiij. vbi dicit ꝙ cōiter ista declaratio approbatur. & in consi. cxxxij. vbi idem dicit. & cōsi. clxvj. & cōsi. clxxviij. Gram. consi. xxx. Calc. cōsi. xxvij. Bert. in cōs. cxxxix. vol. iij. & cons. cc. vol. iij. & ꝓsi. iiij. vol. ij. & ꝓs. ccxvj. vol. iij. & cōs. ccl. & cons. ccxc. vol. iij. & ita ēt declarat Maria. Iun. in cōs. lxj. vol. ij. Aim. in cōsi. xxviij. & in cons. lvj. in fi. & cōsi. cxxxiiij. Grat. consi. lx. in fin. vol. ij. Maria. Iun. cōs. clxxxix. vol. ij. Rui. consi. xxxv. vol. iiij.

Cōtrariū tenet Gra. īꝓs. clj. vol. j. q̄ improbat hāc declarationē.

13 Tertio modo Grat. in consi. lx. vol. ij. declarat istam cōclusionem procedere, quando sumus in casu, in quo ex sola iuris præsumptione potest imponi pœna.

14 Quarto modo declarat Hip. in rubr. ff. de fal. istud dictū Arc. & aliorum, vt procedat si sit secuta iudicis declaratio super falsitate, & non aliàs.

15 Quīto mō declarat Paris. istud dictū Arch. & aliorū īd. c. īme moriā. 19. distin. vt ꝓcedat qñ illa suspicio nō est friuola, vel talis, vt ex aliis circunstantiis tolli possit, vt dicit Paris. ꝓsi. xxviij. vol. ij.

16 Sexto mō Pau. de Cast. in l. iubem⁹. C. de ꝓbatio. declarando distinguit, ꝙ aut suspicio falsi resultat ex inspectione scripturę, & tūc non ꝓbet: aut non resultet ex inspectione scripturæ, & ꝓbet, donec ḡrium probetur. & hæc distinctio verior vr̄, & approbata.

17 Et ꝓptereà exceptio falsitatis, quæ requirit altiorē indaginē, & non constat ex facie scripturæ, non impedit executionem in deposito, vt tradit Ias. in consi. lxxxv. vol. j. per totum.

18 Scriptura autem pluribus modis dicitur suspecta, vt per Pau. de Cast. Iaco. Butr. Cyn. Alber. & alios in d. l. iubemus. C. de prob. Fel. in c. accepimus. de fid. instr. Inn. & alij in c. cùm Io. de fid. instr. Bertr. in consi. iiij. vol. ij.

CONCLVSIO VII.

ARGVMENTVM.

Instrumentum, vel scripturam producens, potest interrogari ab aduersario illum de falso redarguere volente, an illa vti velit.

1 Vando aliquis producit scripturā, pōt super ea interrogari, an velit illa vti, eo, ꝙ quis intēdit illam redarguere de falso, quo casu ipse tenet p̄cisè rñdere. Bar. ī l. diuus. ff. ad l. Cor. de falſ. Ang. Aret. in §. appellantur. de except. Rui. in consi. lxxxvj. vol. iiij. per totum. Lap. alleg. cxix.

2 Primò amplia, vt non admittatur rñsio, ego volo vti īstrō, quatenus sit bonum, nam talis rñsio non admittitur, vt p Bart. in l. diuus. ff. ad l. Corn. de falſ. Lap. alleg. cxix. Cæpol. caut. liiij. Dec. Neap. clxxxix. in anti. Aret. in c. pręsentium. de testi. Fulg. consi. clxxvij. Rip. in c. cùm M. Ferrariensis. nu. 100. de const. Fel. in c. pręsentium. de testi.

Cōtrariū Guido de Suzaria in auth. si qs in aliquo. C. de eden. Spe. in titu. de inst. edit. §. videndum restat. in princ. ver. ꝙ si velis.

Istā opi. tenuit Rot. corā Capisucco in cā Portuen. Castri Riani pro filiis Aloisij de Gaddis ꝯ fratres S. Pauli. volo vti quatenus sit bonum, vel si non adducantur suspiciones falsitatis.

3 Secundò amplia, vt ēt dominus principalis possit interrogari, & teneatur præcisè rñdere, etiam super scriptura producta per suum procuratorem. Lapus alleg. cxix.

4 Tertiò amplia vt non excusetur prætextu ignorantiæ, Rui. in d. consi. lxxxvj. vol. iiij.

5 Quartò amplia, etiam si consuluerit peritiores. Rui. in cōsi. lxxxvj. vol. iiij.

6 Primò limita, q̄a tenetur iudex dare terminū ad deliberatè rñdēdum, si pars talē terminum petat: ita Bar. in l. diuus. ff. ad l. Cor. de falſ. Lap. alleg. cxix. Dec. Neap. clxxxix. in antiq. Aret. in c. præsentium. de testi. Affl. super const. sub rub. de falſ. in const. incip. q falso instrumento. nu. 2.

7 Secundò limita, qñ pars non potuerit de veritate, vel credulitate informari, quia tūc debet admitti protestatiò, ꝙ intendit vti, quatenus instrm sit bonum. ita declarat Aret. in d. c. præsentium. ver. fateor tamen. de testib.

8 Tertiò limita, qñ nulla p̄cessisset interrogatio iudicis, vel partis, q̄a tūc posset ꝓducēs scripturā adiicere ꝓtestationem, ꝙ intendit illa vti, quatenus sit bona, & nō aliàs: vt dicit Fulg. cōs. clxxvij. Dec. Neapol. clxxxix. in antiq. & isto casu saluatur id qd̄ not. Alex. consi. lxxxix. vol. iij. vbi tenet ꝙ ista protestatio excuset. Rip. in c. cum M. Ferrariensis. nu. 100. de const.

9 Quartò limita, dūmodo interrogans specificè exprimat partē scripturę, in qua ītēdit illā redarguere de falso, aliàs si gñaliter diceret nō facta specificatione velle redarguere de falso, nō cōpelleret præcisè rñdere: vt dicit Ang. Aret. in §. appellantur. ver. sed pone. instit. de except. Arch. in c. in memoriam. xix. dist.

10 Quintò limita, q̄a ēt si rñdeat se velle vti pro bono, & instrm fuerit falsum, non tñ puniretur de falso criminaliter, nisi verè sciuerit instrm esse falsum, aut noluerit informari cum potuerit de eius falsitate. Sal. in l. si falsos. C. ad leg. Cor. de falſ.

CONCLVSIO VIII.

ARGVMENTVM.

Qualibet leuis causa à dolo vel à pœna excusat.

1 Vælibet cā siue iusta, siue īiusta excusat à dolo: tex. est in l. igitur. §. j. ff. de lib. cauſ. gl. in l. plagij. in verbo, iusta. C. ad leg. Flau. de plag. gl. in l. j. §. fin. in verbo, iustis. ff. de abig. gl. in l. j. in ver. cōstitutionibus. ff. de vi, & vi ar. no. Odofr. Bal. & Ang. in d. l. plagij. Bart. īl. j. §. nō aūt. ff. si quis test. lib. esse iuſ. fuer. in l. iustè. in fin. ff. de acq. poſſ. Bal. in l. j. §. fi. ff. si qs ius dicen. non obtemp. & ibi Ang. idem Ang. in l. ex cōsensu. §. fi. ff. de appellat. Barb. in consi. xlvij. vol. j. Alex. in consi. clx. volu. vij. Venaſ. in consi. xxvij. Fel. in c. cū contingat. de rescript. Iaſ. in l. j. §. fi. ff. si quis ius dicen. non obtemper. & in l. si quis id qd̄. ff. de iur. omn. iud. Iaſ. in cōsi. xlj. vol. iij. Alex. in consi. cxxv. vol. iiij. Ang. in l. j. §. hac actione. ff. de vi bon. rapt. Curt. iun. in cōsi. cxxxij. Pau. de Caſt. in l. Celſus. in ij. not. & ibi Balb. de vſuc. Grat. consi. xv. vol. j. & consi. xxxvij. vol. ij. Chaſſa. in consuet. Burg. Bertr. in consi. lxxxiiij. vol. ij. in consi. cxxx. vol. ij. & in consi. cxxvij. vol. ij.

Contrarium Alberi. in d. l. plagij. Bal. in capitu. cum Bertoldus. de re iud.

Tenendo primam opinionem tanquam communem,

2 Amplia, ꝙ cā ēt bestialis excusat à vitio clandestinitatis. Aret. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. & ibi Iaſ. ff. de acq. poſſ.

3 Et quælibet iusta cā excusat à vitio fugæ: Zaſ. in consſ. xix. vol. j.

4 Et si iniusta excusat multo magis iusta. Affl. super const. de inquisit. faciend. nu. 11.

5 Et fama publica excusat à dolo: Guid. Pap. q. ccccxlvj.

6 Et quælibet causa etiam iniusta excusat à pœna interitus. Calca. in consi. xxviij.

7 Et d̄cretū īualidū excusat à dolo. Caſſad. dec. xxxvj. d̄ reg. cācel.

Et subreptitia

Et subreptitia dispēsatio excusat à pœna: vt p Sarnen. ī xiiij. q. ī tit. de reg. de annali, & à dolo: Paris. ꝓs. lij. n. 25. & plurib⁹ seq. vol. iiij. iūcto consi. p̄cedenti, vbi ponit de inualiditate dispēsationis.

9 Et cā ēt iniusta excusat à dolo, & pœna doli. Bert. in cons. xxxiiij. vol. iij. & in consi. seq. & in consi. lxj. vol. iij.

10 Et error iuris excusat à dolo: Fel. in c. per tuas. & in c. qm̄. de simon. Paris. in consi. lxxviij. vol. iiij. & declara vt per eum.

11 Et ꝙ iniusta cā excuset à pœna: Felin. consi. xxxiiij. nu. 17. & à mulcta: Ias. in l. j. §. fi. nu. 24. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

12 Contrariū ꝙ cā iniusta non excuset à pœna: Gomes. in §. ex maleficiis. instit. de actio. nec à dolo, nisi habeat ꝓbabilem simplicitatem, vel ignorantiam: Zaſ. in xij. consi. vol. j.

13 Et inualidum statutū non excusat à delicto. Bal. in auth. omnes peregrini. C. com. de succeſſ.

14 Secundò amplia, ēt si sit temeraria credulitas, q̄ nihilominus excusat à dolo: Ang. in d. l. plagij: Maria. iun. consi. xxxviij. vol. ij.

Etiā si sit fatua credulitas: Ang. in l. j. in fi. prin. ff. de eo p quem fact. erit. & ponit vtrunque dictū Ias. in l. si qs id qd̄. ff. de iur. om. iud. & in cōs. lxxxiiij. vol. j. in l. si qs maior. C. de trāsac. & in ꝓs. cliij. vol. ij. & in cōs. xlvj. vol. iij. Soc. in cōsi. cviij. vol. j. Venaſ. in consi. xxvij. & in cōs. xxxvij. Caſſad. dec. xix. de reg. cancell. & dec. xxxvj. de reg. cācell. Curt. iun. in consi. xix. nu. 4. vbi dicit cōem * opin.

15 Et error iniust⁹ excusat à dolo: Pau. de Caſt. ī l. Celſus. ī ij. no. de vſucap. & ibi Balb. ēt si sit bestialis error: vt p Maria. ī trac. citat. ēt si cā sit bestialis: vt per Gomes. in §. ex maleficiis. insti. de actio.

16 Tertiò amplia, q̄a quælibet cā siue iusta siue iniusta excusat à mulcta, quæ imponit ob partis cōtumaciā: gl. in l. j. in fi. in gl. magna. ī fi. ff. si qs ius dicē. nō obtemp. in l. satis. ī gl. j. ff. de īius vocā.

Et istā opinionē tenet Bar. in d. l. j. §. fi. ff. si quis ius dicen. & ibi Bal. & Sal. & Ang. idē voluerunt Ang. & Ripa in l. ex cōsensu. §. fi. ff. de appellat. Bal. in l. deberi. C. de fideicommiſſ. lib. Alex in consſ. cxxv. vol. iiij. Bal. in c. plerunque. de rescript. Ang. in l. Imperator. Ia j. ff. de stat. homi. Rom. in rubrica de arbitr. Bal. in l. ea q̄. C. quomō & qñ iud. Iaſ. in l. si quis id quod. de iur. omn. iud. & in cōsi. cliij. vol. ij. Cur. ī apostill. ad Alex. in d. l. j. §. fin. ff. si quis ius dicen. nō obtemp. Bert. in consi. cxxij. vol. ij.

Contrariū, ꝙ à mulcta nō excusetur qs pp cām iniustam, tenet Cyn. & Pet. de Anc. Alex. & Iaſ. in l. j. §. fi. ff. si qs ius dicen. non obtemp. Bal. in c. cū Bertold⁹. de re iud. in c. cū parati. de appellat. Iaſ. in l. ij. in v. no. ff. si quis in ius voc. nō ierit. & istud sentit Bar. & Raph. Cuma. in d. l. ex cōsensu. §. fi. de appellat. dum reprehēdunt exemplū gl. ibi. hanc etiam opini. & ꝙ iniusta causa non excuset à contumacia, tenet dec. Neapol. xxxj.

17 Istud ēt voluit Bal. in l. iij. C. de calum. q̄ dicit ꝙ iniusta cā excusat in delictis extraiudicialibus, secus in delictis, quę in iudicio committuntur. refert, & sequitur Soc. in consi. cxviij. volu. j. apostill. ad Bal. in d. l. plagij.

18 Quartò amplia, vt etiā irrationabilis consuetudo excuset à pœna: gl. est in c. cū venerabilis, in verbo, migraſſe. de ꝓsue. & ibi Pet. de Anc. & idem Anc. in consi. lj. & in cōsi. cclxxxiij. Gomes. in c. j. de constit. in vj. Caſſad. dec. xix. de reg. cancel. Fel. in c. nō satis. de simon. Grat. in consi. xv. vol. j.

19 Et propterea cōsuetudo excusat notariū asserentē aliquē p̄sentem, q̄ est absens, vt no. Bal. in c. j. de feud. cognit. Hoſ. Io. And. & Ant. de But. in c. ij. ī fi. de fid. instr. Bal. in rubrica, de fid. īstr. Ang. Aret. in trac. malef. in verbo, falsario. ver. q̄ro q̄bus modis committat falsum. Alb. in d. l. plagij. Calca. in cōsi. xxviij. Fel. in c. ex tenore. de rescrip. Gram. consi. ciuil. lx.

20 Et similiter cōis vsus excusat à pœna falsi notarium qui scripsit, ꝙ talis recepit à Titio dante, & numerante, licet non interuenerit, nisi confessio: Bal. in l. j. C. de confeſſ.

21 Et cōsuetudo excusat notarium, q̄ scripsit solutam pecuniā, vbi nō vidit nisi bursam, & nō vidit pecuniā, ꝓut oīa supradicta ponit Alex. in ꝓsi. viij. vol. vj. & in cōs. ccxl. vol. vj. in ver. vij. & ver. viij. & in cōs. xxxix. vol. iij. & in cōs. cvij. vol. ij. & in cōs. cxxxij. vol. j. & gl. in c. obiiciuntur. in verbo, crimen, dicit ꝙ consuetudo excusat à crimine. Cremen. in sing. suo cxlix. Io. de Ana. ī c. j. de tornea. Augu. Arim. ī addit. ad Ang. Are. in trac. malef. in verbo, sciēter, & dolosè. Ro. ī repet. rubricæ de arbtr. ver. sed an ista cā reductionis. Car. īꝓs. cxxxij. Barb. ī c. prudētiā. de of. dele. Iaſ. in l. j. ff. qd̄ q̄s. iur. Barb. in cōs. xlvij. vol. j. Bal. in l. j. C. de ædili. actio. & īl. de q̄bus. ff. de legi. ver. viso de causis. Dec. īꝓsi. clxxv. & in cōs. ix. Barb. in c. cū venerabilis, & in c. cū cōsuetudinis. de cōsue. Fel. īc. nō satis. de simo. Bouer. in verbo, statutū. sing. viij. Hip. ī l. j. ad leg. Cor. de sicar. & in practica. §. qm̄. Ro. in l. certi cōdictio. §. si nummos. ff si cer. pe. vbi ꝙ consue. facit licitū, quod nō erat licitū. & ibi Iaſ. & Iaſ. in l. singularia. ff. si cer. pet. Hipp. in consi. xc. & in consi. 100.

22 Facit quod not. Bar. in l. j. in fi. princ. ff. qd̄ q̄s que iur. vbi iudex iudicando contra legem si ita erat consuetudo, excusatur.

23 Et in l. qs sit fugitiuus. §. apud Labeonē. ff. de ædilic. edi. vbi q̄ facit actū q̄ cōiter licitus reputat, si ī rei veritate sit illicitus, excusatur. Grat. in consi. lxxxix. vol. ij. & consi. xlix. eo. vol.

24 Et dicit Fel. in c. nam concupiscentiam. de const. quòd facere contra legem præceptiuam, quando consuetudo est in contrarium, est leuis culpa.

25 Contrariū voluit Host. in c. quāto. §. absentiū. de his, q̄ fiunt à Prælat. vbi dicit ꝙ in delictis cōsue. non excusat. & Bal. hoc vr̄ voluisse in d. l. de quibus. ff. de legi. vbi vr̄ velle, quòd in his quæ sunt de genere malorum consuetudo non excusat.

Tenendo primam opin. quæ videtur communis,

26 Limita quartā ampliat. vt cōsuetudo irrationabilis excuset à pœna tēporali, nō à pœna æterna: gl. fi. c. sanè. in verbo, antiqua ꝓsue. de tēpo. ordinar. & ibi Inn. Abb. in d. c. cū venerabilis. de consuet. Rom. in consi. ccccclxvj. & in sing. xix. Iaſ. in l. de quibus. ff. de legi. & in l. singularia. ff. si cer. pet. in l. j. §. fi. ff. si qs ius dicen. nō obtemp. Calca. in cōsi. xxviij. Chaſſa. in consuet. Burg. Fel. in c. ea q̄, de simon. dum dicit reddi dubiam gl. in c. denique. iiij. dist. Roch. in c. fi. de consuet. Grat. in consi. iij. vol. ij.

27 Secundò limita vt non procedat in prohibitis à iure diuino: Hipp. in l. j. ff. ad leg. Cor. de sicar. & in practica crimina. §. qm̄. Calca. in consi. xxviij. Bouer. in verbo, statutum. sing. viij. Fel. in c. ea quæ. de simon.

28 Tertiò limita, q̄a cōsuetudo nō excusat notariū à pœna falsi, qñ falsum cōmittitur circa id quod est maximè præiudiciale: vt per Rom. in sing. ccclxxxix. incip. fui interrogatus.

29 Quartò limita, q̄a cōsuetudo nō excusat, vt quis non teneat parti actione iniuriarum: gl. in l. iniuriarum. §. fi. in verbo, vsurpatum. ff. de iniur. Bal. in disput. incip. accusatus de vi turbatiua. Iaſ. in d. l. de quibus. ff. de legib.

30 Quintò limita, si consuetudo esset improbata: vt sentit Fel. in c. ex tenore. de rescript. Roch. in c. fi. de consuet.

31 Quintò amplia principaliter vt ēt snia inualida excuset à dolo: Bar. in l. iustè. in fi. ff. de acq. poſſ. Alex. in consi. clx. vol. vij. Bal. in disput. incip. accusatus de vi turbatiua.

32 Sed tñ oēs Doctores post Bar. in d. l. iustè, dicunt nō excusari, qñ imponitur pœna pecuniaria, Fel. in c. cum cā. de of. deleg. secⁿ si corporalis atrox, quæ de necessitate requirit dolum: quando autem excuset à pœna pecuniaria, vide ibi Docto. maximè Alexandrum in d. l. iustè.

33 Sextò amplia, vt bona fides inducat ēt ex temerariis, & iniustis causis: Bal. in l. j. C. vbi cau. stat. Bar. in l. Celſus. ver. dic ergo ꝙ bona fides. ff. de vſuc. & ibi Pau. de Caſt. in ij. no. Balb. Alex. in cōs. cxxv. vo. iiij. Curt. iun. ī ꝓs. cxxxij. Iaſ. ī l. si qs id qd̄. ff. d̄ iurisdic. om. iud. & in consi. xlj. vol. iij. & in cōs. cliij. vol. iij. & in cōs. xlvj. vol. iij. Calca. in consi. xxviij. Fel. in c. cum contingat. versi. adde ēt, de rescri. Gomes. in §. ex maleficiis. instit. de actio.

34 Fel. in c. si diligenti. de præscript. vbi ēt ꝙ testes non in forma iudicij examinati præstant bonam fidem: Prob. in addi. ad Io. mona. in c. j. nu. 20. de præscript. in vj. Rip. in c. cum ecclesia Sutrina. de cauſ. poſſeſ. & propriet. nu. 100. Alcia. de præsump. in iij. reg. in quinta præsump.

35 Septimò amplia, vt ēt iuris ignorantia excuset à dolo: Dyn. in reg. ignorantia. de reg. iur. in vj. Bar. in l. sed si lege. §. scire. ff. de petit. hære. Ang. in l. sicut. in fin. C. de præscrip. xxx. anno. Soc. in cōsil. cviij. vol. j.

36 Octauò amplia, vt q̄ viro fide digno credidit, excuseť. gl. in l. Titio fundus. in verbo, actiones. ver. sed quomō. ff. de ꝓd. & idem. & ibi Bar. ver. itē oppono. & ibi Imo. ver. vlt. no. & ibi Pau. de Ca. ver. itē ibi defecerit, & ibi Cuma. ver. & no. gl. & ibi Alex. ī apostil. ad Bar. in l. de pupillo. §. si qs ipsi ꝓtori. in viij. q. in fi. de nou. oper. nūc. & in l. fi. ver. est & alius modus. ff. de hæred. inst. in l. q̄ fundū. §. ꝓcurator. ver. hoc tñ intellige. ff. de vſuc. ꝓ empt. Bal. ī l. indicia. ver. & qd̄ ꝓ hoc. C. de rei vendi. Io. And. in c. cura. de iur. patrona. ver. vel habuerūt. & ibi Ant. de Bu. ver. si aūt nō errore. & ibi Ab. ver. & no. bñ. Car. ver. & pōt poni. & Pet. de Anc. ver. transit ergo. Iaſ. in d. §. si qs ipsi Prætori. ver. itē in quoscūq̄. Bal. ī c. veniēs. el j. ver. oppono vlterius, de testib. Ang. in l. ꝓtor. ver. non aūt dr̄. ff. de eo per quem fact. & ibi Alex. ver. adde ēt. Cyn. in l. j. in iij. q. C. de seru. & aqu. Bar. in l. intestatæ. ff. de vſucap. pro empt. Bal. in l. j. ver. in ḡrium vr̄. C. de reb. alien. non alien. & ibi Sal. in fi. ver. hæc not. pro eo. Lap. alleg. cxxvj. ver. nam probabilis dr̄. Curt. sen. in rep. l. admonendi. nu. 139. ff. de iureiur. & Alex. in consſ. xxviij. ver. & iō dicit. vol. j. Alex. consi. cxc. nu. 7. ver. iij. in super. vol. vij. Barb. cōsi. xxvij. ver. facit ēt. vol. iij. Fel. in c. super his. in fi. verbis. ver. facit gl. de accusa. Cur. iun. in auth. si qs in aliquo. nu. 31. ver. adde gl. C. de eden. ver. dic ꝙ dictū. & ibi Fel. in c. cū contingat. ver. j. conclusio. de rescrip. Curt. iun. cōsi. xix. ver. & ideo succedit firma cōclusio. Bal. in c. sanctorum. ver. ex dicto, de præscriptio. Alex. consi. xxxj. ver. & eo maximè. vol. ij. & consi. lxxv. versi. cum notarius Anto. vol. v. Hipp. in cōsi. lxij. nu. 10. Boer. dec. ccxvii. nu. 9. ver. pro quo

facit ſm ipſos.Barb.c.inſinuante.in ij.not.de offi.deleg. conſi.xij. ver.item quia.Io.And.vol.j.& conſi.iij.ver.& faciat quod voluit. vol.ij.& conſi.xvj.ver.& ſic quo ad ea.vol.ij.& conſi.xviij. ver.& ſi dicatur.vol.ij.& ver.& ideo dixit.& conſi.xxix.verſi.quod autẽ non fuit in lata culpa.& conſi.xxxiiij.ver. circa hoc eſt aduertendum.vol.ij. & conſi.lxvij.ver.& ideo dixit gl vol.ij.Aret.cõſi. cij. ver.& ideo.& conſi.cliiij.ver.præterea cõſuetudo.Sylu. nup.ver. non ſunt ergo viri.Hipp.in pract.crimina in princ.nu.8.ver.nam clarum eſt.& in l.j.§ ad quæſtionem.ver.& pro hoc dicto.Caſſad. dec.xix.de reg.cancel.nu. 1.in fin.Fel.conſi.ij.nu.26.& conſi. xxiij.& conſi.xxiiij.

Et omnes iſti loquuntur etiam ſi vnius tantum fide digni aſſertio concurrit.

37 Sed ꝙ requiranẽ plures,voluit Bal.in l.j.C.de reb. alien. nõ alien.ver.in ꝯrium videtur.& ibi etiam Sal.ver.hæc nota pro eo.

Et Bar.in l.qui fundum.§.procurator.ff.de vſucap.ꝓ emp.ſentit de pluribus,dũ dicit ab aliquibus fide dignis.Fel. in c. de quarta.ver.& idem dicit Bar.de præſcript.

Et de aſſertione propinquorum loquitur Bald.in l.ſuper lõgi. C.de præſcrip.long.temp.ver.idem ſi ſit cauſatus.& ibi Ang. ver. & idem ſi ſit cauſatus.

Et de fide dignis,dicit Aret.conſi.cij.ver.ideo Bar.& Abb.in c. cura.ver.iiij.ſolutio.de iur.patro.

38 Primò amplia, nã credẽs viro fide digno nedũ excuſaẽ à dolo,ſed ẽt à culpa:Alex.in conſi.lxxv.vol. v.ver.& faciũt not. Alb. in l.j.in fi.princip.ver.vnũ etiam nota.ff.de eo. per quẽ fact. fuer.

39 Et ꝙ excuſetur à lata culpa:voluit Barb.in conſil.xxix.ver. ꝙ autem non fuerit in lata culpa.vol.ij.

Contrarium,ꝙ non excuſetur à culpa:Dec. in l. iuris ignorantia.in ij.lect.ver.non obſtat gl.C.qui admitti.

40 Secundò amplia,vt etiam excuſetur à calumnia, qui viro fide digno credidit:Aret.conſi.cliiij.ver.& hoc eſt.

41 Primò limita,qa ẽt viro fide digno nõ crediẽ quo ad ea quæ pendent à voluntate Principis,quæ reputãtur impoſſibilia:Abb. conſi.xciiij.vol.ij.Bar.in l.j.C.de ſuperindict.lib.x.

42 Secundò limita,vt procedat in viris,nõ in mulieribus, qbus credendo quis non excuſatur:Barb.in conſi.liiij.ver.capio vnam mulierem.vol.j.refert & ſequitur Tiraq.de leg.connub. ver. nec vltra minus perſpicuum.

43 Tertiò limita,nam licèt qs excuſeẽ credendo, tñ nõ tenetur de neceſſitate quis credere,ſi nõ vult:Bal.in c.cũ ꝯtingat. ver.dic ꝙ dictum.de reſcript.refert & ſequitur Affl.ſuper conſt. de of.capita.& magiſ.iuſtit.nu.23.Clau.in l.non ſolum. §.morte. verſi. & eos.ff.de oper.nou.nunc.

44 Contrariũ colligiẽ ex tex.in c.cũ in tua.de ſpon. vbi ad dictũ vnius grauis pſonæ impediẽ mrimoniũ ꝯhendum,& voluit Caſſado.dec.xix.de reg.cancell.nu. 1.in fi. & ſeq.ver.adiicimus.

45 Quartò limita,nã talis credulitas,licèt ſit ſufficiẽs ad opinandũ,non tñ eſt ſufficiens ad iudicandũ:ita dicit Bal.in l.ij.ver.nota quòd præſumitur.C.ſi ſeru.vel lib.lib.x.

46 Quintò limita nam nõ excuſaẽ,q credidit fide digno in alterius pĩudiciũ,vt qa tenebatur qs aliquid non facere ꝯ tertiũ:nam nõ excuſatur,ſi illud faciat ẽt,ꝙ fide dignus aſſerat illum tertium eſſe cõtentum:ita Pau.de Caſt.in conſi.cccxcv.in prin.ver.ꝯrium verum eſt.vol.j.refert,& ſequitur Fel.in c.cũ contingat.ver.limita dupliciter.de reſcrip.& idẽ Fel.in c.cũ in iure.ver.& eſt gl. fi.de of.deleg.vbi allegat gl.fi.in c.ſi quis præpoſtera. 50.diſt. & in c.licet Heli.in vj.no.de ſimon.

Contrariũ ꝙ imò ẽt in pĩudicium tertij credẽs fide digno excuſeẽ,ſentit Fel.in c.p tuas.el ij.ver.in gl.j. de ſimon.Balb.in l. Celſus.nu.39.ver.& ideo puto dicendum.de vſucapionib.

47 Et ꝓpterea ex iſta octaua ampliatione infertur,an in præſcriptione volens præſcribere excuſetur, ſi credidit viro fide digno aliquid aſſerenti,in quo præſcriptio fundetur.

48 Et quidẽ Bar.in l.q fundum.§.ꝓcurator.ff.de vſuc.ꝓ empt.tenuit ꝙ emens ab aliquo,q aſſerebat ſe ꝓcuratorẽ domini,excuſetur ſi à fide dignis fuit ſibi relatũ illũ habere mandatũ.& idẽ Bart. in l.inteſtatæ,ꝗ eſt lex fi.ff.de vſuc.ꝓ empt.& Bal.in l.j.ver.in ꝯriũ vr̃.C.de reb.alien.non alien.qui loquitur in executore.& ibi Sal. ver.hæc not.ꝓ eo.Fel.in c.de quarta.ver. vñ dicit Bar. de præſcri. Fel.in c.ſi diligenti.ver.modus autem proban.de præſcri. Balb. in l.Celſus.nu.39.ver.& ex verbis Bar.ff.de vſuc.

49 Et qñ à fide digno accepit pſcribẽs,ꝙ habebat titulũ ex quo potuit pſcriptio induci,voluit Cyn.in l.j.nu.49.ver.iiij.quæriẽ.C. de ſeruit.& aqua.Abb.in c.cura.ver. quarta ſolutio. de iur.patro.

50 Et idẽ ſi ꝓpinqui vel ſocij aſſeruerũt de titulo patris mei,ꝓut dicit Bal.in l.ſup longi.ver.idem ſi ſit cauſatus.C.de pſcript.long. temp.& ibi Ang.ver.ſi ſit cauſat⁹.Balb.ĩ l.Celſus.n. 44.ff. de vſuc. Alex.in l.j.ver.adde etiam.ff.de eo per quem fact.erit.

51 Et qñ ab ipſomet patre qs audiuit,ꝙ ipſe emerat,vel aliũ titulũ acquiſierat,põt ĩduci pſcriptio, vt dicit Bal.in l.indicia.ver. iiij. quæro.C.de rei vendi.vbi vr̃ ẽt requirere quòd cõcurrat fama:& Bal.in l.ſup longi.ver.idẽ ſi cauſatur.C.de preſcript. longi temp. dicit ex aſſertione maiorũ induci pſcriptionem, vt qa pater, vel auus aſſeruerunt acqſiuiſſe titulum.& ibi Ang.ver.idẽ ſi cauſetur ex aſſertione maioris Bar.in l.Celſus.ver.idẽ putarem. ff. de vſucap.Ant.de But.in c.ſi diligenti.ver.item ſi maiores mei. de pſcri. Fel.in c.de quarta.ver.imo dictũ vnius.de pſcript. Barb.ꝯſi.xxvij. ver.facit ẽt quod no.vol.iij.Trigon.ſing.lvj.verſ.& p illã gl.Balb. in l.Celſus.nu.39.ver.& his duobus caſibus.de vſuc.

52 Et idem ſi accepi à ꝓcuratore,ſeruo meo,ꝙ ipſe emerat:Bar. in l.Celſus.ff.de vſuc.ver.errorẽ iuſtiſſimũ.Bal.in l.ſup longi.ver. idem ſi cauſatur.Ant.de Bu.in c.ſi diligenti.ver.inquantum dixi. de præſcrip.Bar.in extrauag.ad reprimendum.in verbo,denũciationem.ver.ex quibus etiam.

53 Et propterea dr̃,ꝙ ex dicto vnius fide digni inſurgit bona fides:vt dicit Bal.in c.ſanctorũ.ver.ex dicto vnius.de preſcrip.Are. conſi.cij.ver.& ideo dicit Bar.

54 Sextò limita,qa credẽs viro fide digno nõ excuſaẽ à leui culpa.Fulg.in l.Polla.C. de his q.vt indign.ver.in eadẽ ibi.§. ætate,& ibi Alex.ver.dicit tñ Fulg.hic,& clarius Fel.in c.cũ cõtingat. ver. limita ij.de reſcript.& Claud.in l.non ſolum.§.morte.ver. & vltra eos.ff.de oper.nou.nunc.

55 Et iõ qa excuſatur qs credens fide digno,inferẽ ꝙ cuſtos carcerũ,q nobilem carceratũ nõ arctè detinuit, ſi ille nobilis è carceribus aufugiat,excuſaẽ:Ang.in l.ſi à bonæ fidei.verſi.itẽ hic eſt caſus.ff.de rei vẽd. Iaſ.in l.ſi pecuniã.§. ſi accepit.in fi.ver.tu adde illud.ff.de ꝯdic.cauſ.dat.& in repet.l.admonẽdi.ver.ad qđ vltimũ vide.ff.de iureiur.& in l.iubem⁹.ver.vj. facit.C.de iudi. Fel.in c.cũ cõtingat.ver.prima cõcluſio.de reſcript.Paris de Puteo in tracta. ſyndic.ver.& adde qa.Barb.ĩ c.j.de cõmod.ver.vide optimè text. & ꝯſ.xcj.ver.facit lex.vol.iij.& ꝯſ.lxij.ver.faciat elegãs.vol.j. & ꝯſi. xxxvj.ver.vñ dicit.vol.j.& conſi.lj.ver.& faciet tex.eo.vol.& cõſ. xxxiiij.ver.& j.eſt inueſtigandum.vol.ij.& cõſi.xxxv.ver.& quod voluit Ang.vol.ij.& conſi.ix.ver.ſed iſti de Caſtello.vol.ij.& cõſi. xij.ver.facit gl.vol.j.& conſi.xxiij.ꝓ quo facit gl.vol.j.& cõſ.xxix. ver.quod aũt.vol.ij.& conſi.xviij.ver. non enim eſt præſumẽdũ. vol.iij.& conſi.lix.ver.item nec eſt.vol.ij.& cõſi.xvj.verſ. ex qbus verbis apparet.vol.ij.Iaſ.in l.ſciendum.verſ.v.vltra Ale.ff.de verbo.oblig.Hiſpan.in rub.de dona.ĩter vir.& vxo.§.ix.nu. 14.ver.& ĩde eſt ꝙ miles.Gerard.in ſing.xxx.Cotta in memorabili incip.nobilitas.Curt.ſeni.in rep.l.admonendi.nu. 139.verſic.& ideo.ff. de iureiur.Alciat.in tract.præſumpt.in j.regula, in xlviij. præſumpt. ver.ex iſta præſumptione.Tiraq.de nobil.c.xx.nu. 29.verſi. hinc quintò.Chaſſa.in ꝯſue.Burg.ver.plures alias limitationes. Boer. dec.ccxvij.nu.9.ver.iij.limitatur.Sylu. nup.in ver. eſt nubendum. nu.55.

56 Tertiò ex ampliatione iſta ẽt ĩferẽ, vt excuſeẽ q dixit ſe ſcire ꝙ audiuit à fide digno,cui credidit:Pet.de Anc.cõſi.xxiiij. ver.poſtremò aduertendũ.Fel.in c.præterea.in j.not.de teſtib.Iaſ.in l. de pupillo.§.ſi qs ipſi Prætori.ver.tu adde ſingulari⁹.ff.de oper. nou. nunc.Fel.conſi.xlviij.nu.23.

57 Pro quo facit quod no.Ant.de But.in d.c.pterea.in ij.not.qa nõ vitiaẽ dictũ teſtis,ſi dicat ſe ſcire id quod deponit nõ p certam ſcientiã,ſed p auditũ,vel famã,vel alia indicia. & añ eos hoc voluit Arch.in c.in domo.ver.& hoc mõ,de pœni.diſt.iiij.Anto. de But.in c.quoties.ver.in his,in quibus.de teſtib. & in c. per inquiſitionem,in v.not.ver.& not.de elect.

58 Preterea ẽt facit,nã ꝓ certo ſcire dicimur,qđ à fide digno audiuimus,cui credidimus:gl. in c. cupientes. in princip.in verbo, notitiã.de elect.lib.vj.Gemin.ĩ c.de capitulis.ver.not. ꝙ qs.x.diſt. refert & ſeqtur Fel.in c.pterea.de teſtib.ver.& vide Dom. Iaſ.in l. de pupillo.§.ſi qs ipſi Prætori.ff.de oper.nou.nũc.ver.imo forti⁹. & ĩ c.j.ver.& dicit Dom.de ſumm.trinit.Barb.ĩ ꝯſi.xij.ver.facit gl. vol.j.Hipp.in rubr.de probat.ver.& vide Fel.conſi.xlviij.nu.23.

59 Contrariũ ꝙ non dicatur habere notitiam certã teſtis, q audiuit à fide digno:ſentit gl.in clemen.cã.in verbo,plena.de elect.& clarius ibi Car.in §.intimatio.in iiij.q & Imo.ver.not.ex gl.& clariſſimè Fel.in c.cum contingat.ver. ſecunda concluſio. de reſcri. & idem voluit Iaſon.in conſi. lxiiij.verſicu. ſed iſta non ſunt.volumine iij.

60 Contrarium, ꝙ nõ excuſeẽ teſtis dicens ſe ſcire qa audiuit à fide digno:ꝓbat tex.in c.j.de cler.p ſalt.ꝓ not.Abb.in c.ſacerdos. iu j.not.de of.ord.& Cor.cõſ.cclxxiij.vol.j.ver.& dato ꝙ Io.Dec. in c.ad hæc.ver.ix.no.de poſtulat.prælat.

61 Cõcorda, qa ita demũ qs dr̃ certò ſcire qđ audiuit à fide dignis,qñ ſumus in his,quæ certa probatione ſciri nequeunt, ꝓut eſt ꝙ qs ſit filius talis.& ita intelligiẽ ex dictis per Anto.de But.in d.c.præterea,in ij.not.& ibi Imo.clarius in j.nota.de teſtib. & voluit Bal.in leg.filium.ff.de his qui ſunt ſui vel alien.iur. in ij. lectu. ver.in gl.ſuper verbo, non filium.Ant.de But. in c.j.ver.& not.ꝙ teſtis,de ſcruti.& expreſsè tradit Dec.in c.ad hæc.in ix.no. de poſtul.prælat.

62 Quartò ſimiliter inferẽ,vt excuſeẽ cuſtos Arcis,q loco ſui virũ aliàs ꝓbatæ conditionis ſubrogauit,ſi forſan ſubrogatus ꝓdiderit arcem,& pfidè egerit.Io.And.in addit.ad Spec. in tit. de locat.in fi.ver.nouiſſimè audiui.Alb.de Roſ.ĩ l.fi ff.de cuſtod.& exhibit.reor.ver.& ꝓ declaratione.Barb.ꝯſi.lxij.vol.iiij. in prin.ver. & Io.And.vol.j & ꝯſ.xxxiiij.ver.& qđ voluit.vol.ij.Cur.ſen.in repet.l.admonẽdi.nu. 139.ver.& iõ qa.ff.de iureiur.Barb.in c.accedens.el ij.ver.& adduco celebre,vt lit.nõ cõte.Iaſ. in l.ſi pecuniã. § ſed ſi accepit.in fi.ver.& iõ Io.And.ff.de condict.cauſ.dat. Cotta,in verbo,nobilitas.Boer.dec.ccxvij.nu.9.

63 Primò limita principalẽ concluſionẽ,nã licèt quælibet cauſa excuſet à dolo,tñ nõ ſufficit talẽ cauſam allegare,ſed neceſſariũ eſt illã probare:vt not.Cor.in cõſi.ccxliij.vol.iij.& in cõſ. cclxxx. vol.iiij.Gomeſ.in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

64 Declara,qa non eſt neceſſariũ illam plenè ꝓbare: vt p Alex. in conſi.cxiij.vol.iiij.ponit Cur.Iun.in conſi. cxxxij.& conſi.xix. Venaſ.in conſi.xxvij.& in conſi.xxxvij.

65 Ideo probatur iuſto concurrentibus aliquibus coniecturis: vt per Ang.in d l.plagij.Cæpol.in cõſi.ciuili ix.Bar.in l.inter omnes.§.rectè ff de fur.Are.in conſi.lxxx.

66 Secũdò limita,qa neceſſe eſt,vt cõſtet,ꝙ pp illam cãm fuerit motus ille,q vult ſe excuſare:ita Alex.in cõſi.ciij.vol.j. & in cõſi. cxv.vol.iiij.Cor.in cõſi. xxxiij.vol.iij.Clau.in l.iuſtè.ĩ fi.ff.de acq. poſ.Balb.ĩ l.Celſus.ff.de vſucap.Cur.ſenior ĩ ꝯſ.lvj.Dec.ĩ ꝯſ.cccclij.Gomeſ.inſt.de acti.in §.ex maleficiis.Rui.conſi.xxxiij.vol.iiij.

67 Et ꝙ qs fecerit ex dicta cã ꝓbatur, ſi faciens ita declarauerit coram teſtibus:Aim de antiq.temp.in iiij.part.nu 153.

68 Et probatur etiam per iuramentum:Cæpol.conſi. crim. xxj. ver.qualiter autem probari.

69 Sed iſtud non ꝓcedit qñ præſumptio iuris eſt ꝯ iurantem: vt per Aim.in tract.de antiq.temp.in loco proximè allegato.

70 Tertiò limita,qa licèt excuſeẽ qs pp iniuſtã cãm à delicto,in qua dol⁹ reqriẽ,nõ tñ excuſaẽ à pœna ſtellionatus:Ang.in d.l.plagij.C.ad leg.flau.de plag.Dec.in l.hoc edicto.ff.quod quiſ.iuris.

71 Quartò limita,qa dolus præſumitur potius,ꝗ ꝙ ex iniuſta cã quis ſit motus:ita Bar.in l.inter.oẽs,§,rectè.ff.de furt.Ang. in d. l. plagij.Cæpol.in cõſi.ciuil.ix.Cor.cõſi.ccxliij.vol.iij.& in cõſi.cclxiij.vol.iiij.Aret.in conſi.lxxx.Rui.in conſ.xxxiij.vol.iiij.Cæpol. in conſi.crimi.xxj.ver.aut dubitatur.

72 Quintò limita qa ĩiuſta cã nõ excuſat à pœna delicti cõmiſſi in iudicio.Bal.in l.iij.C de calum.Soc.ĩ ꝯſ.cxviij.vol.j. apoſtil.ad Bal.in d.l.plagij.Gomeſ.in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

Contrarium ſentit Abb.in c.cum dilecti.nu.7.ver.iij.oppono. de elect.

73 Sextò limita,ſi erraẽ circa ea,ꝗ ſunt iuris naturalis,qa talis error nõ excuſat:gl.in c.ſanè.in verbo,antiqua cõſuetudo. de tẽp. ordin.& gl.in c.flagitia.in gl.j.xxxij.q.vij.Ang.in l.ex conſenſu.§. fi.ff.de appel.vbi Imo.& Raph.Com.Ang.in d.l.plagij. Abb. in c. cũ venerabilis, de cõſue. q ſublimitat.Iaſ.in d.l.de quibus.ff.de legib.Bal.in diſpu.incip.accuſatus de vi turbatiua.Alex.in cõſi.ciij. vol.iij.& in l.iuſtè.ff.de acq.poſ.Balb.in l.Celſus.ff.de vſuc.Cepo. in cõſ.ciu.ix.Gomeſ.in §.ex maleficiis.inſt.de act.& in reg.de impetr.benef.viuen.q.iij.Zaſ.in conſi.xxiij.vol.j.

Contrarium tñ tenuit Iac.But. quem refert & ſequitur Ange. in l.ſi quis id quod.§ doli.ff.de iur.om.iud.

74 Tenendo primã opi. idẽ dicendũ eſt ꝙ nõ excuſat ignorãtia iuris ciuilis notorij & indubitati:Imol.& Rapha.Cuma.ĩ l.ex cõſenſu.§ fi.ff.de appel.Fel.in c.nõnulli.§.ſunt & alii.de reſc.Alex.in d.conſi.ciij.vol.j.Balb.in d.l.Celſus.ff.de vſuca.Affli.ſuper conſti. in tit.de violen.cir.poſſ.nu.21.

75 Et idem eſt in prohibitis à iure diuino:vt per Hipp. in l.j. ff.ad leg.Cor.de ſicar.& in pract.crim.§.quoniam.Calca. conſi. xxviij. Cæpol.conſi.crimi.xxj.nu.22.& ſeq.

76 Aliàs ignorantia iuris excuſaret à dolo: Fel.in c.ij. de cõſt.& excuſat à pœna criminali,ſm quod declarat Fel.in d.c. ij. de cõſt. Cæpol.d.conſi.xxj.nu.22.in criminalibus.

77 Septimò limita qa iniuſta cã licèt excuſet à dolo, non tñ excuſat à lata culpa,Bar.in l.iuſtè.in fi.ff.de acq. poſſ. & ibi Doct. ſequunẽ,& ponit clarè ibi Iaſ.Cor.in cõſi.ccxliij.vol.iij.& idẽ Bart. in conſi.xci.Gomeſ.in §.ex maleficiis.inſt.de actio.

78 Octauò limita,qa iniuſta cã nõ excuſat à pœna legali, vel ſtatutaria,qa in hoc caſu iuſta tñ cã excuſat,ſm Iaſ.in l. iuſtè. ff. de acq poſſ.allegat Arch.& Io.And.in c.j.in verbo,probabilis.de elect.in vj.Bal.in auth.generaliter.C.de epiſ.& cle.& ĩ c.j.in §.inter pares.de leg.Corrad.Io And.in addit.Spe.in tit.de arb.ver.ex forma ſtatuti.Ro.in rub.de arb.Fel.in c.cum cauſa.de of.deleg.

79 Sed iſtud puto verũ,qñ lex,vel ſtatutũ,non exigit dolũ, qa ſi dolus tm̃ attenderetur,cã etiam iniuſta poſſet excuſare: per not. per Bar.in d.conſi.xcj.& per ea quæ ſuprà dicta ſunt.

Contrarium Gomeſ.in §.ex maleficiis,inſt de actio.

80 Nonò limita,qa nõ excuſaẽ ille,qui cognouit cãm iniuſtã,& adhuc pſeuerauit in illa:vt p Bar.in d.conſi.xcj.Bal.in l.ſi qs id qđ. §.doli.ff.de iuriſ.om.iud.Iaſ.in conſi.clxxix.vol.ij.

81 Decimò limita,qa cõſenſus iniuſtus nõ excuſat à dolo.Ang. ĩ ꝯſ.clxxxvij.allegat Inn.ĩ c.grauis.de depoſ.Sed tu intellige,vt ibi p eundẽ Inn.q paulo poſt ꝯrium vr̃ ſentire.Vñ declara, vt colligitur ex eius dictis,videlicèt vt hoc habeat locũ in iis quæ nõ pendent à voluntate partis,prout in prælato q in præiudiciũ eccleſię non poteſt approbare ſnĩam iniuſtam.vt etiam declarat Fel. in c. cum ex officij.ver.& eſt ratio.de præſcrip.

82 XI. Limita,quia iniuſta cauſa non excuſat, vt quis lucrũ faciat.Calca.in conſi.xxviij.

83 XII. Limita,quia iniuſta cã excuſat à dolo præſumpto,non à dolo vero.Chaſſan.in conſue.Burg.

84 XIII. Limita,quia licentia inualida non excuſat à pœna.Fel. in c.cum cauſa.de of.deleg.vbi etiam ſublimitat.

85 XIIII. Limita,nam cã iniuſta,nõ excuſat à contemptu iudicis.Gomeſ.in §.ex maleficiis. inſti. de act.ſecundùm Alex. quem allegat,licèt ipſe contrarium teneat.

86 XV. Limita,quia cauſa iniuſta non excuſat à violentia commiſſa cum armis.Maria.Iun.conſi.xviij.vol.ij.

CONCLVSIO IX.

ARGVMENTVM.

Procurator non admittitur, vbi pro crimine venit imponenda pœna corporalis.

QVotidie apud Doct.dubitari cõtingit, an in cã criminali poſſit ꝓcurator interuenire:& qdẽ tex.in l pen.§. ad crimen.ff.de publ.iud.& in c.veniens. de accuſa.vr̃ firmare,ꝙ qñ pro crimine imponitur pœna corporalis à relegatione ſuprà,non admittitur procurator.

1 Et cũ iſta declaratione trãſeunt cõiter Doct. vt dicit Bar.in d. §.ad crimen.Cæpol.cõſi.crimi.xlvij.& cõſ.lxxij. Iaſ.in l.cũ rem.in ij.no.C.de ꝓcu.& iſtud fuit de mente gl.in d.§.ad crimen. in gl. j. gl.in l.ſeruũ quoque.§.publicè.in gl.iij.in prin.ff.de procu. gl.iij.ĩ l.j.ff.an p alium.Spe.in tit.de ꝓcu.in §.igitur rõne.ver. v. ſi crimẽ. Arch.in c.j.de iud.in vj.Boer.dec.cclxxxv.Rationẽ aũt huius cõcluſionis ponit ex parte rei accuſati Bar.ĩ d.§. ad crimen. qa aliàs iudicium redderetur eluſorium.Et plures rõnes huius cõcluſionis cumulat Cæpol.conſi.crimi.xlvij Maria.in c.veniens.de accuſat. Secus ſi imponitur pœna pecuniaria, nam tunc procurator admittitur,vt infrà dicetur.

2 Primò amplia,ẽt ſi quis ſit cõiunctus & procurator, qa etiam iſto caſu nõ admittitur.Iaſ.in l.cum rem.in iij.no.C.de procu. refert,& ſequitur Pe.Gerard.ſing.lxiij.

3 Secundò amplia, vt ẽt accuſator non admittatur per ꝓcuratorem.tex.eſt in d.l.pe.§.ad crimen.& ibi gl.ij.Bal.in d. §. publicè. ver.iij.modo.Calcan.in conſi.ij.nu.97.

4 Quod limita nõ ꝓcedere in denũciante crimen, q admittiẽ p procuratorẽ,vt dicit Maria.ĩ repetitio.c.qualiter,& qñ. el ij.q.vj. arti.xix.de accuſ.refert,& ſeqtur Fel.in c.meminimus.ver. itẽ adde.de accuſ.Imo.in c.licèt in beato Petro.nu.6.eo.tit.

5 Tertiò amplia,ẽt ſi pœna de iure cõi ſit pecuniaria, ſed p ſtatutũ imponatur pœna corporalis.ita Fel. in d. c. meminim⁹.ver.itẽ adde.de accuſ.Imo.in d.§.ad crimen. ver.ſi ergo quæratur.

6 Sicut eꝯ,qñ pœna de iure cõi eſſet corporalis,ſed per ſtatutũ imponeretur pecuniaria,poſſet admitti ꝓcurator.Bart.in d.l. pe. §.ad crimẽ.ver.quæro extra gl.Io.And.in addi.Spe.in tit.de ꝓcu. §.igitur.verſic.item ꝙ cã eſt criminalis.vbi dicit ita tenere cõiter Doct.Bal.in l.reos.ver.itẽ quæro an crimen.C. de accuſ. & ibi dicit omnes ita tenere.idẽ tenet ibi Sal.in viij. q. vbi dicit ita cõiter Doct.tenere.Ant.de But.in c.veniens.ver.ex hoc inferẽ.de accuſa.& ibi Maria.vbi dicit ita cõiter tenere Doct.& ver. ſed aduertẽdũ.vbi loquitur vtrũ poſſit ĩteruenire ꝓcurator ex parte rei. ver. ſed cõcludẽdo loquitur,an poſſit interuenire ꝓcurator ex parte accuſatoris.Cy.ĩ l.reos.in ij.q.C.de accuſ.Imo. in d. §. ad crimen. ver.ſi aũt ſtatutum.Bal.in d.§.publicè.ver. & circa illud. Ang.ibi, ver.& ſi pro vulnere.Gram.conſi.ciuil.xxxvij.

7 Quartò amplia,ſiue ſit crimẽ publicum,ſiue priuatũ.ita tenet gl.in d.§.ad crimen.Sal.in l.reos.in vij.q. C. de accu. Ange. in d.§. publicè.ver.& eſt ratio.

8 Quintò amplia.ẽt ſi pœna corporis afflictiua ſit leuis. Bart. in d.§.ad crimen.ver.nõ obſtat §.ad crimen.Ant.de But.in c.veniẽs. de accuſa.ver.per quæ concludit Bar.in d.§.ad crimen.

9 Sextò amplia,ēt si agatur de imponenda pœna solius relegationis.Bar.in d.§.ad crimen.ver.iiij.dr hic.Cyn.in d.l.reos. versi.si autem sit imponenda pœna.C.de accus.& ista fuit opinio Vltramontanorum,quam tenet Aret.in d. c. veniens.& seq. de accus. Bar.in d.§.publicè.

Contrarium tenet gl.j.in d.§.ad crimē.& gl.iij.in l.j.ff.an ꝑaliū. gl.j.in c.veniēs.de accus.& in c.si qñ, in verbo,ꝑ exploratores.ij.q.vj.gl.in l.seruū quoque.§.publicè.in gl.iij.ff.de procu.Io.And.ĩ d.c.veniens.ver.iij.dicit idē,de accusa.& ista fuit opinio citramōtanorū,quam sequuntur magis cōiter Doct.tā iuris ciuilis, q̃ iuris canonici.& illā tenet Bald.in l.reos.C.de accusa. Maria.in d.c. veniēs.cum pluribus seq.maximè, vbi istam tenet & dicit cōem, & ab ea nō esse recedendū,Ang.in d.§.ad crimen. ver.sequitur in gl.Sal.in d.l.reos.Imo.in d.§.ad crimen.Io.And.in addit.ad Spec. in tit.de procu.in §.j.ver.maximè ꝙ cā.Bal.in §.publicè. dicit hāc opinionem veriorem:& Ang ibi,ver.in gl.magna.

10 Declara hanc cōclusionē,ꝙ admittat ꝓcurator in cā in qua venit imponenda pœna relegationis,vt ꝓcedat qñ est certum ꝙ pœna relegationis dēt imponi:secus qñ est dubium,an pœna relegationis.vel pœna corporis afflictiua imponi deberet:ita distinguit Sal.in d.l.reos.ver.concludamus igitur.

11 Septimò amplia,ꝙ de potestate ordinaria Papa, vel Imperator nō pōt ꝓcuratorem admittere ex parte rei accusati:ꝑ tex.ĩ d. c.veniens.de accusa.& multo minus delegatus hoc facere pōt.c. j.de iud.lib.vj.& ibi gl.in verbo,criminalis.

12 Et ꝓpterea nō valet rescriptū,ꝙ ꝓcurator possit ĩteruenire: vt dicit Alex.in apostill.ad Bar.in d.§.ad crimen.in prin.ꝑ no. per Imo.in d.§.ad crimen.ver.arguo.Barba.in d.c.veniens. de accus. Hipp.in §.sequitur.versi.& dicit Ang.in §.ad crimen. ver.j.capias. & in §.publicè.ver.sequitur in eadem gl.

13 Octauò amplia, si pœna criminis sit pecuniaria:sed non soluēte delinquente trāseat in corporalē.qa ēt in tali cā nō admittit procurator:Bart.in l.ij.in ij. q. ff. de publ.iudi.& in d.l.pe.§. ad crimen.ver.quæro quid si in defectum.eo.tit.

14 Idē tenet Bal.ĩ l.reos.C.de accus. ver. ipse q̃rit. vbi idē tenet, dummodo pœna corporalis sit pœna delicti,& non pœna cōtumaciæ,vt quia sit imposita per eandem legem.

15 Quod ēt sentit Bar.in d. l.ij.qñ voluit pœnā corporalem induci ex dispositione eiusdem legis,nō aūt officio iudicis.Ang.in d.§.ad crimen.in fi.ver.qd aūt si pœna capitalis,q vr̄ idem tenere, qñ pœna capitalis induceretur arbitrio iudicis.Imo.in d. §.ad crimen.ver. interdum vero primo loco,qui ampliat,

16 Vt ēt istud ꝓcedat dato ꝙ pecunia ex cā pœnæ debita,sit deposita,vel ꝓ ea sit datꝰ fideiussor.& idē Imo.ĩ d.l.ij.ff.de pub. iud. ver.iij.tāgit Bar.Maria.in d.c.veniens.Io.And.in addit.ad Spec.in tit.de ꝓcur.§.j.ver.item ꝙ cā criminalis.vbi dicit ita tenere cōiter Doct.Cyn.in l.reos.in ij.q.C.de accus.Anto.de But.in c.veniens. ver.ex his deducit.de accus.Ang.in l.ij.ver.hoc dictū forte nō est verū.ff.de pub.iud.& ibi Dec.in l.Imperiū.ff.de iuris. om.iud.Bar. in l.fi.C.de iniur.Fel.in c.meminimus.ver. item adde ꝙ ibi pœna. de accus.Ang.in d.§.ad crimen.in fi.ver.Bald.in §.publicè. ver.super ij.Contrarium Iaso.in l.si quis nec causam.versic.xj.adde.ff.si certum petat.

17 Et idem est qñ pœna est pecuniaria:sed delinquēte nō soluēte pōt impune offendi,qa etiam isto casu procurator non admittitur:vt tenet Ang.in l.ij.ff.de publ.iud.ver.secus si non est perpetua.& ibi Imo.ver.tangit etiam hic.Alex.consi.cxvj.ver.preterea etiam contra Bar.vol.ij.

Contrarium Bar.in d.l.ij.ff.de publ.iud. versi.quæro vtrum excommunicatio.Ias.in l.cùm te.C.de procur.

18 Pro resolutione vtriusque casus vide distinctionē Petri Gerardi in sing.lxiij.nā aut pœna corporalis imponit ob defectū pecuniariæ ꝑ eandem legem,& tūc quia dr̄ crimen capitale,nō pōt interuenire ꝓcurator:aut in isto casu pœna corporalis nō imponit ex eadē lege,sed ex officio iudicis:ꝑ tex.in l.quicunque.C.de seru.fugit.& tunc potest interuenire procurator.

19 Nonò amplia ēt si arbitrariū sit iudici imponere pœnā, vel pecuniariā,vel corporalem, qa nec in tali cā pōt procurator interuenire,ſm Pet.de Anc.cōsi.cclxxij.Bar.in d.§.ad crimen,Ang. ibi circa fi.& Imo.ver. quid aūt si pœna.Bal.in d.§.publicè.vers.ij, oppono.Ang.qui declarat ibi.ver.& si accusato.

20 Decimò amplia,ēt si agat de reuocādo libertū ĩ seruitutē, ex quo seruitus morti æqparat.Ang.in d.§.ad crimen.ver.iij.fallit.

Contrarium Maria.in d.c.veniens.Imo.in d.§.ad crimen.

21 XI Amplia in oĩ casu,in quo etiam nō veniret pœna corporis afflictiua,tñ iudici videatur principalē debere venire,vt ab eo melius informato veritatem habeat.Bar.in d.§. publicè. Cyn. in lege,reos.in penul.q.C.de accus.Bar.in lege ij.§.defendi,ff.ex qb. caus.in posse.eat,

Cōtrarium Iac.But.in l.fi.C.de ꝓcur.Bal. in d.§.publicè. Alex. in apostil.ad Bar.ibi dum allegat tex.in c.j.de iud.in vj.

22 XII.Amplia,qñ nō veniret imponēda pœna corporis afflictiua,sed reqreret pœna p̄sentiā personæ.Pau.de Cas.in d.l. seruum quoque.§.publicè.ver.mihi videtur.ff.de procurat.

23 Primò limita,qñ iudicium deducit per inquisitionem, & nō per accusationem:ita Inn.in c. ex parte. circa princ.in verb. ꝑ interpositam.de test.Soc.in reg.cccxxxij.in j.limit.Cæpol. in consi. lxxij.in fi.& in consi.xl.nu.13.in j.q.

Contrarium Bonicontius,in trac.de accusat.nu.29.Ang.in d. §.publicè.ver.nec habet locum.

24 Et ista pars maximè ꝓcedit,qñ citatur inquisitus, vt compareat personaliter,vel vbi crimē super quo inqrit, executionē ordinis impedit.Host.in c.qualiter,& qñ.§.debet,in gl.in ver.illi.de accus.Bonicont.in loco prox.alleg.

25 Potest saluari prima opinio quando per modū inquisitionis de crimine agitur ciuiliter,vel qñ inquisitus non haberet respondere inquisitioni sub iuramento.

26 Vel quando per viam inquisitionis non pōt quis capitaliter damnari,sed à relegatione infrà:vt declarat Cæpol.in d.consi.lxxij.in fin.verbis.

27 Secundò limita,qñ impunitas accusati , vel inqsiti est notoria,vt qa accusatut de crimine,de quo quæri nō pōt.Bal.in lege, seruum quoque.§.publicè.ver.quæro iuxta p̄dicta.de procu.Cy. in l.reos.in vj.q. C.sie accus.q hoc tenet,qñ bannū est notorium. Soc.in d.regu.cccxxij.in ij.limita.& idē quod Cy. concludit Bar. in d.§.ad crimen.Cæpol.in caut.lxvj. & in cōsi.xlvij.Cor.in cons. cclxxxj.vol.iiij.Pau.de Cas.in l.vbi pactū.ver.item inducit Bar.C. de transac.Ang.in l.filiusfamiliàs.§.veterani.ff.de ꝓcurat.Matth. de Affl.super const. aliàs sub rubrica , de seru. indem. comit. nu. 12.Albe.de Ros.in l.filiusfamiliàs.§.veterani.ver.vlt.ex prædictis colligo.ff.de procu.Ang.in d.§ ad crimen.ver.vj. fall.& Imo.ver. vj. fall.ver.quid aūt si per formam,vbi plus tenet idē esse ēt si accusato de crimine capitali nulla exceptio,& nulla defensio competere possit.Et ꝙ in cā notoria criminali capitali admittat procurator,ponit Fel.in d.c.meminimus.ver. itē adde. de accus.Hip. in prac §.opportunè.n 98.& in rub.de prob.ver.item vltra p̄allegata.Alex.in apostil.ad Bar.in d.§.ad crimea.in princ.

28 Et propterea infertur,ꝙ qñ asseritur interfectum fuisse bannitum,quilibet pro innocētia occisoris hoc potest allegare.Bar. in l.vbi pactum.C.de transact.Et idem Bar.in cōsi.cvij. & Ang.in d.l.vbi pactum.Sal.in fi.Pau.de Cast.versi. item inducit Bar.& ibi Alex.ver.item inducit Bar.Ang.Aret.inst.de except.in rub.ver.ex quibus Bar.Ang.ĩ l.planè.ver.vnde si ex forma statuti.ff. de petit. hæred.Imo.in l.fi.ver.& idem ꝙ dixi super.ff.à quib. appel.non licet.Ang.in l.filiusfamilias §.veterani.ff.de procur.& in l.quos ꝓhibet.ff.de postul.Hippo.in pract.§.constante.nu.48.& in §.postquam.nu 54.Abb.in c.illa. nu.4.de accus.Petr. de Anch.in c.veniens.nu.8 de accus.Fel.in c. cum super. versi. non solum pro interesse de re iud.Ang.Aret.in §.sequens alia.versi. & ista faciunt. instit.de actio.Hip.in l.si quis ne quæst.ver. repetere etiam alium casum.ff.de quæst.

29 Contrariū ꝙ imò ꝓ occisore nemo possit cōparere ad allegandū bānum , nisi qñ per statutum exceptio banni impedit litis cōtestationē,tenuit Bal.in c.j.§.iniuria,de pac.iur.fir.ver.si impunitas.& in d.l.reos.ver.ista sunt,quæ faciūt.vbi dicit, ꝙ tūc demū pōt procurator cōparere ad allegandū bannum,qñ per statutum exceptio banni opponitur iurisdictioni , sed qñ non iurisdictioni,sed causæ exceptio ista opponitur, tunc procurator non admittitur.& idem in l.j.C.quomo.& quando iudex.

30 Tenendo primam opinionē sublimita j.in bannito per contumaciam,quia tale bannum non potest allegari per procuratorem.Hipp.in §.postquam.in pract.sua criminali. & in l. vnica. nu. 136.C.de rap.virg.

31 Sed si exceptio bāni esset notoria:tūc ꝓcurator admitteret: qa ista exceptio impediret litis cōtestationem.Cy.in l.reos. ĩ ij.q. C.de accus.Bar.in d.§.ad crimen.Ang.in d.l.reos.vbi ponit qualiter debeat cōcipi cōparitio illius q vult defendere inquisitū. Bal. in l.j.C.quomodo & qñ iudex.ver.quæro si procurator. & consi. ccxxxviij.ver.ij.q̃rit.vol.ij.& in l.ij.in vlt.no.C.vt nemo priuat.secus si ista exceptio reqrit altiorē indaginē,vt dicit Bal.in c.j.§. iniuria.de pac.iur.firm.Ang.in d.§.ad crimen.ver.vj.fall.Ias.in §. sequitur.ver.& pro ista iam est annus.instit.de act.

32 Et in notoriis admittitur defensor etiam in causa capitali. Gram.consi.j.nu.38.& pluri b.seq.post dec.

33 Tertiò limita,nisi ꝓcurator ex principis gratia admitteretur in cā criminali capitali.Soc.in d.reg.cccxxij.ĩ iij.fall.Hip.in pract. §.sequitur.nu.17.Ang.in d.l.pen.§.ad crimen.ff.de pub.iud. ver.j. capias.Barb.in c.veniens.de accusat.

34 Quartò limita,qñ esset cā criminalis capitalis , in qua posset deueniri ad sententiam diffinitiuā contra absentē,quia in tali casu posset ꝓcurator interuenire.Guid.de Suzar.in d.§. publicè. & in l.seruū quoque.ff.de ꝓcu.Cy.in l.reos.in iij.q.C. de accus. Pet. de Anc.in c.veniens.in v.oppos.eo.tit.sentit gl.mag.in d.§. publicè,q̃ ponit regulā,ꝙ in his casibus admittit ꝓcurator, in quibus absens pōt condemnari,& in lege j.in gl.tertia.ff. de procur.Imo. clarè in d.§.ad crimen.ver.in eadem gl.ver.ix.& vlt.Cor. consi.xvij.vol.iij.in cōsi.cclxxiij.eo.vol.& istam dicit cōem,licet disputationis gratia ꝯriū teneat Ang.in d.§.ad crimen,Maria.in d. c. veniens.vbi dicit istam cōem.Rot.dec.ccccIxxxv.in nouis,vbi dicit istam communem.Bellam.qui idem dicit in dec.sua ccxvij.

35 Sed isto casu magis,vt defensor innocentię,quā vt ꝓcurator admittit:ita Io.And.in addit.ad Spe.in tit.de ꝓcur.§.j.ver. item ꝙ cā criminalis.Bar. in d.§.ad crimen. & in extrauag.ad reprimēdū. in verb.legitimè.Ant.de Bu.in c.veniēs.ver.ad primū oportet videre.de accus.Soc.in d.reg.cccxxij.ĩ iiij.limit.Ang. ĩ d.§.ad crimē. ver.ix.& vlt.fall.Aret.in cōsi.cxlvj.vbi dicit istā cōem.& Bal. q dicit oēs ita tenere in l.reos.ver.quærit hic qñ absens.C.de accusa. & ibi Sal.in ij.q & ibi Fulgos.Bal.in d.l. seruū quoque. §. publicè. ver.tunc istud facit ad aliam quæstionem.Alex. q dicit istā cōem opi.& de cōsuetudine seruari in consi.cxvj.ver. nō obstat ſm argu.vol.ij.Cæpo.ꝯsi.lxxij.ver.ij.hoc ēt probatur. Abb.in c.veniēs. nu.10.de accus.Pau.de Cast.in l.seruum quoque. §. publicè.ff. de ꝓcura.Alex.cōsi.iiij.vol.ij.Cępo.cōs.crimin.xlv.ver. p̄terea principaliter.& cōs.xl.& cōs.xlvj.ver.itē qa cum iste absens.Grat.cōs. xcviij.ver.p̄tensa cum ex forma.vol.j.Ias. qui dicit cōem , in l.si is qui.ver.& aduerte diligenter.C.q testa.facer.poss.Cor. consi. cxciiij.vol.j.& cōs.xvij.vol.iij.& cōs.cclxxiij.eo.vol.& ꝯsi. fi. eo.vol. & consi.cxxij.vol.iiij.& cōsi.cclxxxj.vol.iiij.Cæpol.ꝯs.crim.xlvij.

36 Contrariū,ꝙ procurator non admittat ēt in casibus in qbus absens damnari pōt,tenet Ang.in d.§.publicè.sentit Fel.in c.meminimus.ver.vj.conclusio.dum allegat tex.in c.veritatis.de dolo & cōtu.ponit Bal.in d.c.veritatis,ver.solutio vbicūque snīa diffinitiua.Ang. in d.§.ad crimē.ver.mihi autē vr̄. Bal.in d. §. publicè, ver.tunc istud facit ad aliam quęstionem.Alex.in consi.cxvj.vol. ij.vbi istam dicit magis communem.

Tenendo illam opinionem magis cōem , ꝙ admittatur excusator,vel defensor,non autem procurator,

37 Amplia,vt ēt procurator cū mandato admitti possit tanquā excusator,vel defensor:vt dicit Cor.ꝯs.xvij.vol.iii. ver.dato tñ ꝙ procur.& cons.cclxxiij.ver.dato ꝙ ꝓcu.eo.vol.& cons.cxxij.vol. iiij.Alex.cōs.iiij.nu.3.vol.vj. & fuit de mente Imo. in d.l.pen.§.ad crimen.ver.tu adde.& sentit Ang.in § publicè.ver.seqtur.Cæpo. ĩ consi.xlvj.ver.& licet.gl.ibi.idē voluit Maria.in d.c.veniēs. ver. sed aduerte.Pau.de Cast.in l.seruū quoque.§.publicè.ff. de ꝓcur. ver.nō tñ curo.Alex.in l.maritus.circa fi.ver.& ista faciunt.C.de ꝓcur.Rot.in nou.dec.cccxiiij.Ant. de Canar.in tract. de excusat. q.xxxj.Io.de Ana.in c.veniens.ver.in gl.j.de accusat.

Contrarium sentit Rota in nouis dec.ccccIxxvj.

38 Secundò amplia,etiam si sit masculus vel fœmina,seruus vel liber.Bar.in d.§.publicè.

39 Declara,vt ꝑ Bal.ibi.ver.q̃ro vtrum requirat.& Ang.ibi. ver. sequit. vt hæc ampliatio procedat in excusatore,q allegat causas absentiæ in facto ꝯsistentes: secus aūt si quis allegaret cās absentiæ consistentes in iure,vt puta iudicis incōpetentiā , vel priuilegium absentis.nam tunc requireretur habilitas personæ.

40 Primò limita,qa talis sic cōparens , nō pōt facere processum causæ,sed defendere dēt ex actis in cā factis: vt declarat Inn. in d. c.veniens.ponit Cæpo.cōsi.xl.nu.16.& seq.Hipp.in pract.in §.sequitur.Pau.de Cast.in l.seruū quoque.§.publicè.ff.de procur.qui declarat quid possit facere iste defensor.

41 Secūdò limita,si reus esset citatus ad ꝑsonaliter cōparendū, nam tunc non admittitur procurator.Rui.consi.cxviij.vol.v.

42 Tenendo aliā opinionem,ꝙ ēt procurator isto casu admittatur:intellige qñ persona principalis esset præsens,sed comparere nollet:quia non excusaretur si vellet comparere per procuratorem in causa capitali:ita declarat Cor.d.consi.suo xvij. ver.maximè moderando eam.vol.iij.

43 Quintò limita principaliter,qñ non agat ꝓ delicto ad pœnā capitalem inferendam,sed potius ad quandam satisfactionē iniuriæ:vt declarat Soc.in d reg.cccxxij.in v.fall.

44 Imò generaliter qñ de crimine agitur ciuiliter,semper p̄t interuenire ꝓcurator:sentit gl.in c.veritatis,in verb.defendēdo. de dol.& cōtu.gl.expressa in d.c.veniēs.in gl.j.& ibi Ant.de But.ver. dicit gl.Rot.in nou.dec.ccccxx.gl. in c. j. in verbo, criminalis. in princ.de iud.lib.vj.Bal.in cap.ex conquestione.in vlt.not. de rest. spol.Arch.in c.j.de iud.in vj.Bar.in §.ad crimen.in j. opposit.& in ij.opposi.& ibi Ang.ver.v.fallit.Imo.ver.interdum verò ex crimine.ver.iij.fallit.Ang.in d.§.publicè.ver.secus si non imponitur.& ibi Pau.de Cast.ver.pro declaratione.ver.mihi vr̄. Ant.de But. in c.tuę.ĩ viij.no.& Abb.in iij.no.Imo.in penul.no.& ibi Pe.de Anc. in vij.no.de ꝓcu.Spe.in tit.de ꝓcu.in §.j.ver.xj.cū agitur. Host.in c.veritatis.de dolo,& contu.super gl.in verbo,scripserint. Fel. in c.meminimus.de accus.ver.secunda cōclusio.& in c.super his.in vlt.no.eo.tit.Grat.consi.lxxj.vol.ij.

45 Idem si cā criminalis incidit in cā ciuili.Bal.in d.l.seruū quoque.§.publicè.ver.si tu tenes opin.Ia.Bu.Soc.in d.regu.cccxxij.in xij.fall.Fel.in c.meminimus.de accus.Domi.in c.ex antiquis. ver. not.j.incidenter.liiij.dist.Imo. in d.§.ad crimen. ver.& ex hoc vr̄. Gram.consi.ciuili xxxvij.

46 Idem si ciuilis in criminali.Bal.in d.§.publicè.ver. vnde bene fateor.

47 Sextò limita,qñ tertius non inqsitus de delicto p̄tenderet interesse aliqua ꝓbabili rōne , si inquisitus de delicto cōdemnaret, qa tunc admitteretur ad defendendū ipsum inquisitū in cā criminali capitali.gl.iij.in d.l.seruū quoque.§.publicè.ĩ ver. huic opponitur,vbi admittit dominus ad defendū seruum suum. gl. in d. c. veniens.Spe.in tit.de procu.in §.j. ver. viij. cum seruus.Host.in c. veniens.ver.itē in seruo accusato.de accu.Abb.in c.illa.ver.& facit.de accus.vbi loqtur nedū de seruo,sed ēt.de monacho , vel alio subdito.Bar.ĩ d.l.penul.§.ad crimen.ver.itē oppono. q loqtur de seruo,filio,& monacho.Ant.de Bu.ĩ c. veniēs.ver.septimū casum,q addit idē esse ꝓ clerico,pro vasallo,& pro ciue. Cor. cōsi. cxciiij.vol.j.vbi extendit ad ciuē ꝓ interesse ciuitatis.in ver. & dato sine p̄iudicio veritatis.vol.j.Soc.in d.reg.cccxxij.in vj.fall. Fel. in d.c.meminimus.ver.iij.cōclusio.Cæpol.in consi.criminali, xl. nu.15.& consi.xlv.& consi.xlvj.ver.siautem Iac.pater.Mant.cōs. clxxxvj.vbi extendit ad filium respectu matris.

48 Soc.in regu.cccxxij.fall.ix.extēdit ad debitorē, vt creditor q aliàs non pōt ꝯsequi creditū,nisi ꝑ operas sui debitoris , possit ꝓ ipso comparere in cā capitali.& in marito extendit Barb.ĩ apost. ad Bar.in d.§.ad crimen.Imo.in d.§.ad crimen.ver.itē extra gl.ponit de filio,seruo,& monacho.Io.de Anan ĩ c.veniens.ver.in eadē gl.Bal.in l.reos.in j.q.C.de accus.& in l.seruū quoque.§.publicè.ver.ex hac solutione infero.Ang.in d.§.ad crimen.ver.iiij.fall. & Imo.ver.iiij.fallit.& in ver.v. fallit.Ang.in §.publicè.ver.sequit in ea.gl.Rui.qui ampliat in consi.v.vol.v.& consi. ix.vol.v.

49 Quod limita,vt per Bal.in d.§. publicè.ver. ex hac solutione. nisi verba statuti repugnarent.

50 Et idem eꝯ pro patre filius potest cōparere.Bal.in l.exigendi. in iiij.q.C.de procur.Soc.in reg.cccxxij.in xv.fallen.

Contrarium sentit Cępol.caut.lxvj.

51 Sed quantū ad hoc,vt valeat iudicium criminale intentatum ꝯ filium sine consensu patris,distingui debet,vt per Bal.in l. filiꝰ.ĩ prin.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur. nā aut sumus in pœna corporali,& tunc non requirit consensus patris,aut sumus in pœna pecuniaria,& tunc pater debet interuenire, si in tali casu tenetur pro filio,aliàs secus.

52 Septimò limita,in personis illustribus , qui possunt etiam in causa criminali capitali procuratorem constituere. glo.iij. in d.l. seruum quoque.§.publicè.Soc.in d.reg. cccxxij.in vij.fal.Grat. in consi.lxxj.vol.iij.

53 Contrarium,ꝙ illud tantummodò sit rōne causæ iniuriarū, sentit gl.in c.veniens.de accus.Bar.in l.si qñ.C.de iniur.Spe.in tit. de procu.§.j.ver.sed p̄cedens.Fel.in c.cum te.de re iud.Cy.in l.fin. C.de iniur.Ang.in d.§.ad crimen.in fi.ver.ꝓ quorū opin. & Imo. ver.ideò potes aliter respondere.Maria.in c.veniens.versic. vnde ego arbitror.de accusat.

54 Octauò limita,retenta prima opinione in præcedenti limitatione idē esse in clericis:vt dicit Soc.in d. regu. cccxxij. in viij.limit.Grat.in cōsi.lxxj.vol.ij.Maria.in d.c.veniens.ver.ex prędictis infero:tamen loquitur de prælatis tantum.

55 Nonò limita,nā tutor pro pupillo accusat.Soc. in regu. cccxxij.in ix.fallen.

56 Decimò limita,qa aduocatus pōt cōparere , licèt prohibeatur procurator.Soc.in d.regu.cccxxij.in x.fallen.

57 XI. Limita generaliter,vt oĩs instructor innocētiæ possit interuenire ēt in causa capitali.Bart.in d.l.penul.§. ad crimen.versi. ista eorum opinio.& in prima quæst.& alij per nos allegati suprà in quarta limitat.Cæpol.cautel.cix.Rui.consi.v.vol.v.& consilio ix.volu.v.

58 Contrarium,ꝙ excludatur ēt defensor,licèt iudex ex officio deberet recipere probationes innocentiæ , & perquirere veritatem:voluit Cæpol.caut.lxvj.& caut.cix.

59 Sublimita primam opi.nisi statututum,non cōparente principali personaliter,excluderet omnem defensionem.Pet. Gerar. in sing.suo lxiij.in fin.

60 Itē admittitur excusator allegās cās absentiæ,vt est tex. ĩ d.§. ad crimen.& ibi gl.ii.& ĩ d.l.seruū quoque.§.publicè.in gl.iij.Spe. ĩ tit.de procur.§.j.ver.x.Fel.ĩ c.meminimꝰ.ver.quinta cōclusio.& ibi Abb.ĩ v.no.q ampliat siue excusatio ꝯsistat ĩ facto , siue ĩ iure.

Rot.ī nou.dec.cccxiiij.& alij Doct.allegati suprà ī ampliat. quartæ limit.Cæpol.in consi xlvij.Bar.& alij omnes in d.§.ad crimen. Cagn.in l.nemo alienæ rei.ff.de reg.iur.Arch.in c.reos.v.quæ.iij. Gram.consi ciuil.xxxvij.& consi.xcv.

61 XII. Limita,nā pro cōstituto in carceribus ēt in cā criminali capitali admittit procurator.Rot.in nou.dec.ccj.Philip.Franc.in c.j.ver.qñ aūt ꝓstituens.de iudic.in vj.Maria.in c.veniēs.de accus. Bar.in d.l.penul.§.ad crimen.in j.q.in fi.Bal.in d.l. reos. ver. vlterius quæro.Imo. in d.§.ad crimen.ver. restat nunc videre. Soc.in reg.cccxxij.in xj.fall.Anch.in c.veniēs.ver.ij.quero.de accus.Bar. in l.nō tñ.ff.de appel Ang.in §.ad crimen.ver.ij.fallit.ver. vij. fallit.& Imo.in ver.ij.fallit.Raphil.de lit.grat.& iust.

Contrariū tenet Richar.de Salyce.in l.seruū quoque.§. publicè.ff.de ꝓcur.Sal.in l.reos.C.de accusat.in ij.q.in ij. argu. Ant. de But.in c. veniens.ver.ex his deciditur.de accus.Bal.in rep. l. seruū quoque.§.publicè.ff.de ꝓcu.Ang.in d.l.seruū quoque.§.publicè. ver.eo modo nō interueniat.vbi dicit ita practicari.Card.in cap. veniens, ver.dicit tñ Bar de accus.Abb.in d.c.veniens.nu.20. Cæpol.in consi.xlvij.versic.& ideo melior ratio.Pau.de Castr.in d.§. publicè.ver.prædicta etiam procedunt.

62 Tertia fuit opinio Bal.in l.reos.C.de accusat.ver.ij.circa hoc quæritur,ꝙ pro reo carcerato potest interuenire procutator,nō tamen quo ad litem contestandam,torturam subeundam, & audiendam sententiam.

63 Tenendo primam opinionē quæ vr magis cōis,& in practica seruatur,vt dicunt Doct.omnes primo loco allegati,

Limita,vt ēt pro carcerato non possit interuenire procurator ad audiendam sententiam:vt dicunt Doct.prædicti.

Tenendo secundam opinionem,

64 Limita,nisi ex causa necessitatis:vt per Bal.in d.§.publicè.

65 XIII. Limita qñ in cā criminali procedi potest ꝑ mortuum, quia tunc admittitur procurator.Bal.in l.reos.circa fi.versi. circa quintum.C.de accus.Fel.in c.meminimus.ver.quarta conclusio. de accusa.Soc.in reg.cccxxij.in xij.fall.Maria.in d. c. veniens.Ale. in apostil.ad Bar.in d.§.ad crimen.in princip.

66 XIIII.Limita,qñ ꝑ uniuersitatē proceditur ad pœnā pro crimine,qa tunc ꝓcurator admittitur.Spe.in tit.de procur.§.j.vers. xiiij.tenuit Bar.in l.ij.§.j.in fi.ff.de accus.Bartol. in extrauag.ad reprimendū in ver.legitimè.Alex.in apost.ad Bar.in d.§. ad crimen. Ang.in l.furti.§ si qs alieno.ff.de his q not. infam.Soc.in reg.cccxxij.in xiiij.fallen.Fel.in c.meminimus.ver.quarta cōclusio. Bar.ī l.tā collatores.circa mediū. C.de re mili.lib.xij.Alex.in apostill.ad Bar.in l.aut facta.§.fi.in apostil.mag.ff.de pœn.Maria.in c.veniēs. de accus.Chassa.cōsi. j.Arch.in c.j.de iud.lib.vj.Ang.in d.§.ad crimen.ver.viij.Imo.ver.viij.fallit.Bal.in d.§.publicè.ver.vlteri9 q̃ro.

67 Ista limitatio pōt fundari in eo, quia vniuersitas non potest corporaliter, vel capitaliter puniri.Inn. in c.grauem. de senten. excom.Marian.in d.c.veniens.

68 XV. Limita ī moniali,quæ nō dēt exire clausurā monasterij. Fel.in d.c.meminimus.ī ver.quarta cōclusio.de accusa.Maria.ī c. veniens.in j.opi.licet in alia videatur tenere cōtrariū. de accusat.

69 Idem est in infirmo,qui cōparere non pōt.Grat.in consi.xcviij.vol.j.Fel.in d.c.meminimus.ver.iiij.conclusio.

70 XVI. Limita, nam ēr in cā criminali admittitur procurator, super eo ꝙ accusator non potest accusare.Bal. in d. l. seruū quoque.§.publicè.ij.q.Bar.in d.l.pen.§.ad crimen.ver. quæro procur. Pet.de Anch.in c.veniens.versi.ij.quæro.de accus. Alex.in consi. cxxxviij.vol.vj.

71 Vel qñ libellus est ineptus.Bal.in l.seruum quoque. §. publicè.in ij. q.Bar.in l.pen.§.ad crimen.ver.quæro procura. Anch. in c.veniens.ver.ij.quæro.de accus. Alex.conf.cxxxviij.vol.vj.Grat. in consi.lxxiij.nu.3.vol.j.

72 Vel si iudex sit incompetens.vt per Docto. in locis proximè alleg.& per Bal.in l.j.C.quomodo & quando iudex.Gram. consi. j.nu.39.& seq.post decis.

73 Vel quando carceratus est clericus. Gram. consi. j. post dec. nu.24.& consi.ciuil.clij.

74 Et in istis casibus procurator potest implorare officium iudicis.Gram.consi.ciuil.clij.

75 XVII. Limita,qñ in cā criminali queritur de nullitate sñiæ latæ,quia in tali iudicio pōt interuenire ꝓcurator.Bal.in l.reos. versq̃o hic.C.de accus.Aret.in c.veniēs.ver.& adde.de testib.Hip. in pract.in §.sequitur.nu.6.Grat.consi.lxxiij.nu.3.vol.j.

76 Quā conclusionem ꝙ procurator interueniat,Bar. intelligit qñ exceptio nullitatis,vel alia quæ non tangit crimen,venit examināda separatim à crimine,& ad alium finem,q̃ ad examinationem & decisionē criminis:sed qñ questio examinatur separatim à crimine,tñ tendit ad excludendū crimen,vel tendit ad decisionem criminis,secus est,ita Bar.in d.l.penul.in §.ad crimen.ver. q̃ro quid si ista exceptio.Bal.in l.j.ver.quero si ꝓcurator.C.quom. & qñ iudex.Pet.de Anc.in d.c.veniens.ver.pone de facto.Imo.in d.§.ad crimen.ver.si autem exceptio.Bal.consil.ccxxxviij.versi.ij. quæritur.vol.ij.

77 Sublimita, etiam nisi sñia lata excluderet plenam rei defensionem.Bal.in d.§.publicè.ver.iuxta prædicta.

78 XVIII.Limita,nam in causa criminali permissa est appellatio pro eo qui est condemnatus ad mortem.l.non tantum.ff.de app. Soc.in reg. sua cccxxij. qui intelligit, vt etiam procurator possit pro tali appellare.

79 XIX. Limita,qñ procurator in cā criminali,qui non dēt admitti,parte non opponente admissus fuit, nā processus valet gestus cū tali procuratore.gl.in verb.criminalis.in c.j.de iud. lib. vj. Spe.in tit.de procura.§.j.vers.sed pone.Io.de Imo.in d.c.j. de iud. Archid.in c.qui generaliter.de procura.in vj.sentit gl.fm vltimā lect.in d.l.quamuis.C.de adult.Dom.in d.c.j.in fi.& seq. Archi.v. q.iij.c.reos.Rot.in nou.dec.clj.& in dec.cccclxxxv.in nou. ver.ij. dixit.Bellam.dec.dccxvij.ver.dixi ij.Bal.in d. l. seruum quoque.§. publicè.ver.mō quæro vtrum processus.& in l.ij. ver. & hoc cognoscit.C.qui accusa.nō poss.& in l.reos. ver. quæro ꝙ si illa exceptio.C.de accus.Bal.in l.licet.ver.sed qd dices.vbi hoc tenet in ꝓcuratore rei,& secus dicit in ꝓcuratore actoris.de ꝓcur. Ang.ī d.§.ad crimen.ver.sequtur in text.Cæpol.caut.ccl. Oldra. in consi. cxxx.ver.sicut est ēt videre.Roma.in ꝙsi.ccxv.Etiam dicit cōem Hipp.ī § sequit.Ias.in l.patre furioso.ver.vndecimò facit.ff.de his q̃ sunt sui vel alien.iur.Bal.in c.ex ꝙquestione.ver.vlt.no. de rest. spol.Fel in c.meminim9.ver.vltima ꝙclusio.de accus.Are.īl.licet, ver.in iij aūt casu.C.de ꝓcu.Maria.in d.c.veniēs.Bonincontius,ī tract.de accus.nu. 5.Imo.in d.§.ad crimen. ver.ij.casu principali.

Contrariū Bar.in l.pen.§.ad crimen.in fi. q. de pub.iud.Cy.in l. quamuis. C.de adult.Sal.in d.l.quanuis.Fel.in c.fciscitatus.ver. similiter gl de rescrip.Bal.in l.ita demum.ver.sed quid dicemus.C. de procu. Alex.ibi.Bal.in l.quamuis C.de adult.Preposit.Alex.in c.si qñ.ij.q.vj.Abb.in d.c.veniens.Ang.in l.quāuis.C.de adult.Io. And.in c.j.de iud.in vj.in nouel.circa fi.Io.de Anan.in d.c.veniēs. in fi.verb.Are.in l.cum mota.C.de trā sactio.Gomes.in c.j. de iud. lib.vj.vbi dicit istam partem veriorem,& magis communem.

Tenendo opinionem quòd processus reddatur nullus opposita exceptione,

80 Limita hoc nō ꝓcedere,si opponat exceptio post ꝓclusionē in cā,& sñia veniat ferēda pro absolutione rei.Rot.in nouis,dec. cccclxxxv.Beliame.dec.dccxvij.Bart.in d.§. ad crimen. in finalib. ver.q simpliciter loquit, ꝙ opposita exceptio post conclusionē nō operat.Bar.in d l.seruū quoque.§.publicè.Bal.in d.l.quāuis.q tener ꝙ post conclusum in cā non pōt opponi ista exceptio,siue ferenda sit sñia absolutoria,siue condemnatoria.C.de audit.Cor set.in sing in verbo,procur.Grat.in consi.lxxj.vol.ij.

81 Sublimita.qa talis exceptio ēt post conclusionē opponi pōt per reū absentem,qui comparuit in causa per procuratorem,qñ sententia veniret ferenda contra ipsum.Bal.in l.reos. ver. quæro quid si illa exceptio.C.de accus.

82 XX. Limita, nā socius potest defendere socium suum in cā capitali.Spe.in tit.de procura.§.j.ver.xii.per socium. gl.in c. si qñ. in gl.fi.circa fin.j.q.vj.Bald.in d.l.seruum quoque.§.publicè. ver. vnum hic quæro.

Contrarium Imo.in c.licet.nu.6.de accus.Præpos. Alex.in c.si quando.ij.q.vi.Dec.in c.cùm M.nu. 12.& ibi Ripa,de const. Ant. de But.in c.cùm M.ver.item nec supplet.eo. tit. & in c. cùm dilecti.ver.gl.j.de dol.& contum.

Tenendo hanc secundam opin.magis communem,

83 Limita non procedere qñ delictum esset connexum,aut correlatiuum,prout est adulteriū,vel incestus:ita Maria.in c. veniēs. in xxxv.fall.refert,& sequitur Fel.in c. cùm M. ver. hanc conclusionem limita.de constitut.

84 XXI. Limita ꝑ necessitatē ꝑ quam etiam in causa capitali procurator admittitur.Bal.in l.minimè.C. de appell.

85 XXII. Limita,nā qñ dubitatur,an vulnus sit mortale, potest admitti ꝓcurator sub cōditione,si non sequat mors: ita declarat Bal.in l.& elegāter.in §.si dolo.ff.de dol.mal.refert & sequit Alex. in apostil.ad Bar.in d.§.ad crimen.in prin.

86 XXIII. Limita,nam ēt in cā criminali capitali admitti potest procurator ad vnū articulū tantum,puta ad dilationem petendā, vel testes producendos,gl.ij.in d.l.penul.§.ad crimen.gl.iij. in d.l. seruum quoque.§.publicè.Ant.de Bu.in c.ex parte.ver. venio ad fm.de rest.spo.Inn.ibi circa princip. in verb. per interpositam. & idem Inn.in c.dilectorum.de testi.cogen.Fel.in c.meminimus.de accus.Grat.in consi.xcviij.nu.4.vol.j. Bonifac. de Vitali. in tract. malef.in tit.de procurat.& defensor.

Contrariū Inn.in c.veniens.de accus.Spe.in tit.de procura.§.j. ver.sed nūquid.Bar.in d.l.penu.§.ad crimen.Gui.Pap.q. cccxxxviij, licet ipse teneat quòd possit constitui procurator ad videndum

dum productionem testium partis aduersæ.Imo.in §.ad crimen. versi.in eadem gl.ibi,si cuiusdam.Pau.de Cast.in §.publicè.versi. ad alios verò actus.

87 XXIIII. Limita,nā licèt nō admittatur procurator, quilibet tamen potest implorare pro inquisito officium iudicis. Gram. consi.j.nu.24.& seq.post decis.vt fuit superius dictum.

88 XXV. Limita,quando inquisitio esset vel inepta,vel calumniosa:prout hos duos casus prosequit Hippo.in cōs.xliij.nu.40. versi.alia etiam ratione,& seq.

CONCLVSIO X

ARGVMENTVM.

Nemo in propria domo capi potest.

1 NOn pōt quis capi in domo.l.plerique.ff.de in ius voc. l.nemo de domo.ff.de reg.iur.

2 Primò amplia, etiāsi domus non sit ꝓpria,sed eam inhabitet.ita Bar.Albe.Gul.Bal. Paul.de Ca. & Iason in d.l.plerique,Maria.in tract. citat.in xvij.artic.in ij.q.& ibi in vj. specie de citat.ad domū.Pau.de Cast.ī ꝙsi.ccxj.incip.viso puncto in scripto.in j.par.& in cōs.incip.notādū ꝙ si domus.vo.j.Dec.in d.regu.nemo.ff.de reg.iur.Ferra. cautel.xxij.

3 Secundò amplia,etiamsi sit domus,in qua qs sit missus in possessionem ex primo decreto,per iud icē.Ferrat. caute.xxij.Ias.in d.l.plerique.alleg Bald.in auth.& qui.C.de bonor.auth.iud.pos.

4 Tñ iudicio meo Bal.ī d.auth.ver.pone missus, &c.tenet ꝓriū, quia cōcludit ꝙ citatio facta in dicto loco, tāquā facta domi nō valet,quia non dicitur habitare in domo,sed morari: & ꝓpterea nō venit propriè appellatione domus, & loquitur de citatione verbali,ñ de reali:ipse aūt Ias.intellexit, ꝙ sicut realis facta domi nō valet,ita nec facta ī dicta domo,in qua missus est in possessionem ex primo decreto:sed Bal.hoc non dicit, imò dicit, ꝙ citatio facta in dicto loco non dicitur domi facta.

5 Tertiò amplia, etiāsi habitaret in cabanna, vel cassina,Rom. in d l.plerique.& ibi Alex.& Ia.Maria.in tract.citat.in xvij.arti.in ij.q.Ferrat.caut.xxij.Boer.deci.ccxxx.nu.4.

6 Quartò amplia,etiamsi sit domuncula, vel parua casa, vt per Iaso.in d.l.plerique.

7 Quintò amplia etiam in stabulo iuncto domui, quia reputatur pars domus.Ias.in d.l.plerique.& vide in viij.ampliatione.

8 Sextò amplia,etiamsi quis in naui caperetur,Albe.de Rosa.in l.pen. per illū tex.ff.de his qui deie.vel effud.in §.fi.& in ij.par.statutorū.q.xxxv.in qua naui soleret moram facere, & cōmorari, & nō haberet aliā habitationē,vt sunt isti nautæ,ꝑ illud ꝙ,de qd cabanna dicit Maria.in tract.citat.in loco allega.in iiij. ampliat.

Cōtrariū Roma.in l.j.§.domū.el ij. ff. ad Senatusc.Sylla.Ias.in d.l.plerique.

Tenerē primā opi.in naui,prout Dec.in d.regu.l. nemo. ff. de regu.iur.tenet primam opi.& eam defendit.

9 Septimò amplia idē in molendinario, si habitaret in molendino.vt per Iaso.in loco præallgat.

10 Nec quicquā facit in ꝓrium illa opinio,ꝙ censeatur rusticū prædium,prout etiam dicitur in naui in præcedenti ampliat. qa ista dispositio procedit in vrbano,& rustico prędio, in quo quis habitationem faceret.Maria.ī tract. cita. in xvij.arti.in ij.q.in iiij. ampliat.

11 Octauò amplia in horto iuncto domui. vt per Ias.in d.l.plerique.Maria.in tract.citat.in loco supradicto,in v.ampliat.

12 Nonò amplia,etiam si causa sit criminalis, ex qua pœna veniat parti applicanda.sentit Bar.in consi.clxix.incip.statuto ciuitatis Tuderti.Ias.expressè in d.l.plerique.

13 Decimò amplia,etiamsi summa debita sit maxima. Albe. de Rosa.in d.l.plerique.qui dicit Docto.ita communiter tenere. & Iaso.in dicta l.plerique.

14 XI.Amplia,etiāsi in illa domo non habitaret tempore anni, quia satis est ꝙ habitet eo tempore, quo captus est.ita Maria.in tract.cita.in loco alias allegato in j.ampliat. Deci.in regu.l.nemo de domo.ff.de regu.iur.

15 XII.Amplia,ētsi ostiū sit apertū.Maria.in tract. citat. ibidem in v.ampliat.Pau.de Ca.in d.l.plerique.Ale.& dicit Maria.ita cōiter teneri,quamuis Ang.teneat contrarium in d.l.plerique.

16 XIII.Amplia,etiam in hospitio, secundùm Paul. de Castr. in consi.ccxj.vol.j.Dec.in regu.l.nemo.ff.de reg.iur.quod intellige quando ibi commorabitur,non si vt viator.vt in ij.limit.

17 XIIII.Amplia,quia sicut non potest extrahi de domo ꝓ causa ciuili,ita nec pro causa ciuili potest extrahi de ciuitate, vel ꝓuincia.Sal.in auth.si verò.de adul.Fel.in c.fi.de foro compe.

18 Primò limita,vt nō ꝓcedat ī apotheca,quia in ea potest quis personaliter capi.secundū Pau.de Cast.Alex.& Ias.in d.l.plerique.

& Paul.de Ca.ī dicto ꝙs. ccxj.ī j.parte.vide bonū consiliū Paul. de Cast.xcij.vol.j.facit quod no.Bar.in l.j.ff.de libe.agnos. in l. iiij.§. prætor ait.ff.de dam.infect.vbi citatio facta in apotheca, non dī facta domi.Maria.in tract.citat.in d.ij.q.in vij. specie citat.ad domū.idē in principali cōclusione tenet Sal.in conf.suo incip.cum quæritur an prohibitus.Cor.in cōs.ccvj.vol.iij.& cōs.cciij.vol.j. Pau.de Ca.in l.cætera.§.hoc senatusconsulto.ff.de leg.j.

Cōtrarium colligitur ex no.per Pau.de Castr. in cōs. cccccliiij. vol.j.

19 Secūdò limita,qñ qs caperetur in taberna, & esset ibi velut viator,nō animo ibi cōmorandi.vt no.Ias.in d.l.plerique.in ij.limi.Pau.de Cast.in dicto consi.ccxj.vol.j.Bald.in l.sed & si.ff.de in ius vocan.Dec.in regu.l.nemo de domo.ff.de regu.iur. Fel.in ca. quoniam.de offic.ordin.

20 Et facit quod no.Bal.& Flor.īl.j.§. habitare. ff. de his qui deiec.vel effu.ꝙ citatio facta in hospitio nō censetur facta domi: la tè Tiraq.de retrac.lignag.§.ix.in gl.ij.nu.31.

21 Secundò etiam facit quod.no.Bald.in l.ea quæ.in fi.C.qūo, & qñ iud.vbi citationes,quæ pro maleficiis fiunt contra forenses in hospitiis,de iure nō valent.

22 Tertiò limita,nā in porticu domus pōt quis capi.Ang. Ale. Pau.de Ca.& Ias.in d.l.plerique.Bal.in l.sed & si.ff. de in ius voc. Imol.in l.cætera.§.hoc senatusconsulto.ff.de le.j.& ibi Alexan.& Ias.& ꝙ factū in porticu non dicatur factum in domo.Bart.Ang. Imol.Pau.de Cast.Alex.& Ias.in d.§.hoc senatusconsulto.Bal. in rub.ff.sol.mat.Maria.in tract.cita.in loco aliàs allegato.

Contrarium Bald.in d.§.hoc senatusconsulto.Calca.in consi. lxx.& conf.lxxiij.

23 Quartò limita,qñ quis esset in ostio domus extra clausurā, quia capi posset.Ang.Alex.& Ias. in d.l. plerique. & sentit etiam ibi Paul.de Cast.dum loquitur de porticu.Signo:Homod.in cōs. xvj.vbi ꝙ potest capi in limine portæ. Imol.in l.cætera. §. hoc senatusconsulto.ff.de legatis primo.

24 Facit ꝙ no.Bar.in l.j.§.j.ff.de cloac.vbi qñ aliquid fit in ostio intra clausuram domus dicitur esse factum in domo,secus qñ fit extra clausurā ostij,qa tunc nō dicitur factum in domo.Imol. in l.cætera.§.hoc senatusconsulto.ff.de leg.j.& in l.Gallus.§.ille casus. ff.de libe.& posth.Iaso.in d.§. hoc senatusconsulto. Maria.in tract.cita. in xvij.artic.in ij.q.in v.ampliatione.

25 Qui sublimitat dictā cōclusionem,nisi aliqua pars corporis, vel aliquod membrū esset ītēr clausurā:ex mente Io.Petrucij, & dicit istam opi.æquam & fauorabilem:licèt ipse de ea dubitet.

26 Quintò limita, qñ qs caperetur in scalis etiā domui affixis, sed extra domū existentibus,ita Iaso.in d.l.plerique. per not.per Bal.& alios in l.fistulā.§.scalis.ff.de serui.vrb. præd. licèt cōtrariū teneat Roma.in d.l.plerique.

27 Sextò limita,nam quis in domo aliena capi potest.Abb.Ro. Alex.& Ias.in d.l.plerique.

28 Quod intelligūt ibi Ro.Alex.& Ias.procedere,nisi dominus domus prohiberet:licèt Dec.reprobet in l. nemo. ff. de reg.iur. istā sublimitationem.

29 Alio mō etiā Ias.sublimitat in d. l. plerique. nisi esset domus viri,vxoris,vel patris,etiam si filius sit emancipatus, quia tunc reputatur propria domus.

30 Septimò limita,vt etiā in domo propria possit quis capi,qñ in illa non habitat.Abb.in d.q.xxxv.in ij.par.statu. Ias.in d. l plerique.Maria.in tract.cita.in xvij.arti.in ij.q.in j.ampliatione.

31 Dec.in reg.l.nemo.in prin.ff.de reg.iur. nā ꝓpria domus nō dicitur,nisi ea in qua quis inhabitat.Bar.in l.nec in ca.ff.de adult.

32 Octauò limita qa pōt qs capi ī domo ꝓpria ad effectū,vt acceptet officiū publicū ad quod est designatus.l. ex oīb. C. de decur.vbi Bart.hoc expressè ponit.& ibi ēt Ioan.de Platea. & Ang. & Rom.in l.iiij.§.prætor ait.in j.no.ff.de damno infecto.& Rom. in dicta l.plerique.vbi etiam Alex.& Iaso.Paris.in tract.synd.Ferrat.caut.xxij.licèt ꝓriū sentiat Albericus in dicta lege,plerique.

33 Nonò limita in obligato ad factū, vel ad id ad quod precisè tenetur,quia pro tali obligatione potest capi in domo.Bald.in l. ex omnibus.C.de decur.Iaso.in ix.fallent.in l.plerique.Iaso.in d. l.stipulationes nō diuidūtur.ff.de verborum obligat.& in l. si ita stipulatus essem abs te.eodem titu.

34 Decimò limita,stante iuramento, propter quod quis præcisè potest compelli.Ferrat.caut.xxij.

35 XI.Limita in debitore suspecto de fuga,qui etiā in domo capi potest.vt tenet Bal.in lect.antiq.& Ias.in x.fal.ī d.l. plerique.& idē Ias.ī l.j.§.sed excipiunt.ff.de fer.& idē Ias.īl.vinū. ff.si cer. pet.

36 XII.Limita in causa criminali, in qua potest qs capi etiā in ꝓpria domo.gl.ī l.nemo.ff.de reg.iur.gl.ī l.sed & si.ff.de ī ius vocā. Bar.in cōs.clxix.& ī l.ex omnib9.C.de decur.lib.x.in l.sacrilegij.§. cū eo.ff.ad l.Iul.pecu.Bal.ī l.sed & si.ī j. lect.& ī ij.ff. de in ius voc. Ang.ī l.plerique.cū l.seq.Pau.de Cast.ī d.l.plerique.Alex.& Ias.ī xij

fal.Maria.in tracta.citat.in loco supradicto in v.ampliatione.Paris Put.in tract.synd.Ferra.caut.xxiij.Fel.in c.j.de spons.

37 XIII.Limita,qñ iudex fecisset præceptũ alicui, qui se cõtineret domi,vt deberet corã se cõparere sub certa pœna fisco applicanda.qa tũc spreto mãdato ẽt in ꝓpria domo capi põt.Bart.in d.l.sacrilegij §. cum eo.ff.ad l.Iul.pecul.Pe.de Anch.& Imol.in c.j.de pig.vbi Imol.Pau.de Ca.& Alexan.in d.l.plerique.Roma.in l.iiij.§.prætor ait.ff.de dam.infect.Ang. in §.fi.inst.de act. Cæpol.caut.lj.Maria.in tract.cita.in loco proximè allegato.Gom. in c.j.nu.42.& seq.de iud.in vj.Ferra.caut.xxij.licèt dicat, ꝙ cũ difficultate poterit practicari,& ponat remediũ contra tale præceptũ.

Contrarium Roma.in l.satis.ff.de in ius voc.Ias.in l. plerique.& in l.ĩ pecũiariis.C.de ꝓcu.Paris Put.in tract. synd. & allegatur Abb.in c.ad petitionẽ.de ꝓcu.sed in lib.meo hoc nõ dicit,vt perpendit Gomes.qui reprobat Ias.in d.c.j.nu.42.& seq.de iud.in vj.

38 XIIII.Limita in debito fiscali.qa ꝓ illo põt quis capi etiã in ꝓpria domo.Bal.in lect.antiq.& ibi Ias.in d.l.plerique.in xij.fal.ꝑ tex.in l.sacrilegij in fi.ff.ad l.Iul. pec. allegat ẽt Ias.not.in l.nemo carcerẽ.C.de exact.tribut.lib.x.sed ibi dr̃,ꝙ põt capi,nõ tñ quòd possit in domo capi,quia hoc ibi nullus dicit quem viderim.

39 XV.Limita,nisi renunciatũ esset dispositioni d.l.plerique,& ex cõuentione actũ esset ꝙ debitor etiam in domo propria capi posset,ita tenet Ias.in d.l.plerique.in xiij.fal.ponit Maria.in trac.citat.in xvij.arti.in ij.q.in v.ampliatione.

40 Et plus voluit Iaso.in loco præallegato idem esse si renunciatum sit omni legum auxilio.

Contrarium in hoc vltimo colligitur ex no. per Alex.in cõsi.xxxvij.vol.ij.

41 XVI.Limita,quia ad euitandũ periculũ mortis ẽt inuitus de domo ruinosa extrahi põt.c.ipsa pietas.§.itẽ si duo.xxiij.q.iij.vbi gl.& ponit Ias.in d.l.plerique.in xiiij.fal.illam fallentiã etiã ponit Hippo.in sing.clxxxix.& illã gl.ad hoc ꝓpositũ ponderat Alex.in apostil.ad Bal.in l.non tm̃.ff.de appel.& Fel.in c.contingit.el j.de sent.excom.Alex.in l.quamuis ff.sol.mat.

42 XVII. Limita in causa syndicatus,in qua potest quis extrahi etiam inuitus de domo propria,Paris Put.in tract.synd.

43 XVIII. Limita in eo q repertus per officialem extra domũ, confugisset in domum,quia inde extrahi posset.ita Bal.in repe. l. cunctos populos.C.de summa Trin.post mediũ. Hippo.in sing.ccxxv.Alex.in consi.xxiiij.vol.ij.

Contrarium Bal.Rom.& Ias.in d.l.plerique.in ix.ampliat. Maria.in trac.cita.in loco aliàs allegato in v.ampliatione. Chassa.in consue.Burg.Fel.in c.fi.de foro compe.

CONCLVSIO XI.

ARGVMENTVM.

Crimen rebellionis seu læsæ maiestatis,an sententiam requirat.

NOn sine controuersia disputant Doct.illam quæstionem,an in crimine rebellionis, vel læsæ maiestatis requiratur sententia.

1 In qua quidẽ cõclusione hanc distinctionẽ adhibẽda esse existimo, nã si loquimur de iure ciuili antiquo ante dispositionẽ extrauagã.qm̃ nuper. in tit.qui sint rebel. & in c.cùm s̃m de hæret.in vj.certè hoc iure attento vr̃ requiri sñia cõdemnatoria, per tex.in l.q̃situ,in prin.ibi, qm̃ ante damnationẽ dñs est.ff. qui & à quib.& per text.in l.amissione.§. qui deficiunt,ibi, quos senatus hostes iudicauit.ff.de capi.diminu.Bart.in l.Imperator.ff.de iur. fisc. & in l. si debitor. ff.q̃ in frau.credi.& in l.post ꝯtractum.ver.s̃m tempus.ff.de dona.Ang. in tract. malef. in verbo, [illegible].nu.16.Soc.ꝯs.xxij.ver.iij.probatur.vol.j.Card. cõs.cxx.in fin.ver.itẽ etiã.& istã dicit magis cõem opi.Incertus auth.in tract.de crim.læs. maiest.Pau.de Cast.in cõs.ccxij.in fi. vol. ij. Bal.in cõsi.xcvj.ver.ij.est videndũ.vol.iij.& in l.j.§. qui deficiunt,in j.not.ff.de capi.diminu.Cuma.in cõs.clxxj.Alex.in consil.xcv.in prin.vol.vij.Dec.ĩ c.sanè.el ij.in iiij.no.de offi.dele.Calcan. ꝯs.lj.ver.ad tollendũ.& consi lxvj.versi. sed ad tollendum.Gramm.deci.cv.nu.62.ver.maximè dubium.

2 Et pro hac parte facit,nã rebellis etiam ꝙ ipso iure amittat ea q̃ sunt iur.ciuilis.tñ antequã sit condemnatus,si vtatur iurisdictione,valẽt gesta per eũ,qui remanet potestas Regia,q̃ est iuris gentium,in cuius locũ successit iurisdictio, per tex. in l.Barbariꝰ. ff.de off.Pretor.& ita concludit Bar.in extrauag. quoniam nup. in verbo,rebellandũ.circa medium.in titu. qui sint rebelles.Ale. in consi.xiij.vol.vj.

3 Contrarium verò tenuit Dy.& quidã alij,vt colligi potest ex not.in d.tract.incert.auth.de crim.læsæ maiestatis.

4 Sed ista dubitatio vr̃ hodie sublata ex dispositiõe.c.cùm secũdum.de hęret.in vj.& extrauag.quoniam nuper. in titul. qui sint rebel.quæ tollit difficultatem ꝙ in crimine rebelionis nõ requiratur sententia condemnatoria.

Stante igitur dispositione dictæ extrau.quoniam nuper, insurgit alia difficultas , an in tali crimine, si non requiritur sententia condemnatoria,requiratur saltem sententia declaratoria.

4 Et ꝙ requiratur declaratoria,voluit Arch.ĩ c.felicis.sup ver.infamis,& ibi Io.And.ver.infamis.&Dom.de pœnis in vj.Io.And.ĩ c.ij.ver.sed anteq̃ sit renunciatũ.de præscr. in vj.Ias.in ꝯs.xxj.ver.iiij.obiectũ est.vol.iij.Cuma.in consi.clxxj.Alex.cõsi. xcv.vol.vj.Pau.de Cast.in consi.ccxij.in fi.vol.ij.Dec. in c.sanè. in iiij.not.de off.dele.Bertr.consi.lxxvij.nu.4.& seq.vol.j.in antiq.Calca.cõsi.lxvj.Capi.deci.clxij.in iiij.difficu.Paris.consi.j.nu. 23.vol.j.Corn.in consi.ciiij.vol.j.Alex.in consi.ciiij.volu.j.Gram.decis.xv.& decis.cv.nu.56.Paris.consi.cj.nu.117.vol.j.

5 Ratio autem prædictæ cõclus.videtur esse,qa etiã in pœnis,q̃ ipso iure inferuntur,requiritur sententia declaratoria, vt est tex.in c.cũ secundum,de hæret.in vj.de qua dicetur in seq.conclus.

Contrariũ,ꝙ etiã nõ requiratur declaratoria,voluit Bar. in d.extrauag.quoniã nuper.ver.circa secundũ.Anchar.in cõs.cclxxvij.ver.ꝓ hoc optimè.Cor.in cõs.xcj.vol.j.& cõs.xcvj.ver. tñ his nõ obstantibꝰ.vol.iiij.& cõs.cccxij.ver.& ꝓpterea dicit Bar. vol.j.Soc.cõs.xxij.ver.ij.principaliter & ver iij. ꝓbatur.& ver. iij.hoc probatur.vol.j.Dec.consi.dxliiij.nu.4.versic.etiamsi non sit condẽnatus.Ruin. consi.ij.ver.nec obstat.& consi.fi.nu.4.volumi.v.Paris.consi.j.nu.94.ver.& comprobatur.vol.j.

6 Tenendo primam partem magis communem,Primò limita, in rebellione notoria facti permanentis,in qua nõ requiritur declaratoria.Cor.in d.cons.xci.vol j.Soc.in cõsi.xxij.vol. j. Grãma.decis.cv.nu.13.& seq.Calca.in consi.lij.nu.8.& consilio lviij.

7 Secundò limita, si sit inchoatus processus,nam tunc gesta valent licèt sententia non fuerit lata. Bart.in tract.de Tyran.ver.xj.quæro.& dicetur in conclus.seq.in iij.limit.

8 Tertiò limita , & declara,vt quo ad vtile dominiũ tam in crimine rebellionis,quã in crimine læsæ maiest.quis sit ipso iure priuatus,sed quo ad auocandã possessionem est necessaria sentẽtia, ita Gram.deci.cv.nu.55.& seq.post Iser.in c.j.§.callidis.de prohi.feud.alie.& idem voluit.Alex.in cõsi.ciij.nu 23.vol.j.Ias. in cõsi.xxj.vol.iij.& hoc idem voluit Igneus in l.necessarius.§.non aliàs.nu.52.ff.ad Syllan.quem refert,& sequitur Gigas ĩ tract.de pœn.commit.crimen læsæ maiestat.cap.xxv.

9 Et quo ad feudũ requiri etiã declaratoriã sententiam post cõmissam rebellionẽ per vasallũ, voluit Alex.in ꝯs.ciij. vol. j. Curt. in tract.feud.in iiij.parte.Afflict. sup Cõst.Capic.deci.clxij.ver.& donec feratur.n.15.Gram.deci.xv.nu.10.& decis.cv.n.59.& seq.

10 Nam vasallus ꝓpter culpam nõ priuatur feudo. nisi per sententiam.Alex.consi.xxx.vol.vj.Paris.in consi.cj.nu.115.vol.j.nisi in certis casibus traditis per Bal.in c.j. §. callidis. de prohi.feud.alien.per Fede.& per Alex.in consi.xcij.vol.vj.

CONCLVSIO XII.

ARGVMENTVM.

Declaratoria requiritur in pœnis,quæ ipso iure inferuntur.

1 EX præcedentis cõclusione colligitur illa iuris ꝓpositio, ꝙ etiã ĩ pœnis,q̃ ipso iure inferunt̃,declaratoria sentẽtia ꝓ illius executione requiritur,tex.est ĩ c.cũ secundũ. de hæret.in vj.& ibi Anch. circa fi. ver.ꝯfiscationis.& Io.And.ibi.ver.ꝓmulgata.Io.And.ĩ c.j.ver.sufficit iudicẽ ꝓnunciasse.de homic.ĩ vj.& ibi Do.ĩ §.fi.ver. sufficit iudicẽ. Bal.ĩ c.j.ver.itẽ no.de feu.sine culp. nõ amit.& ĩ auth.qui semel.ver.siautẽ ex sola cõtumacia.C.quomo.& qñ iud.Maria.in c.Iudæi.de Iud.Bal.ĩ l.quæ sub cõditiõe. §.fi.ver. vel dic. ij. ff. de cõdi.inst.& ĩ c.j.§.vel si cũ filia.ver.q̃rit hic gl. qb.mod. feu. ami.Anch.in d.c.cũ secundũ.ĩ ij.no. de hr̃t.in vj.& ibi Do.ĩ §. ꝯfiscationis.in ij.no.& ibi Frã.ĩ ij.no.Anch.ĩ cle.j.ĩ vj.no. de pœn.& ĩ c.cupiẽtes.§.ꝙ si ꝑ xx.ver.itẽ collige ex hac gl.de elec.lib.vj.Anch.ĩ c.felicis.ver.vel dicere possumꝰ.de pœnis.Ang.in auth.de incest.nup.ver.anteq̃ sit ꝓnunciatũ.de presc.in vj.& ibi Do.ver.q̃ro an in apprehensione.Abb.in c.ꝑuenit.ver.sed circa ꝑdicta.de appel.& ibi Frã.ver.si verò factũ.Car.ꝯs.lxxiiij.ver.ꝓ hoc est ratio.Bal.ĩ l. iubemꝰ.ver.adde tñ.C.de sacros.eccl.Fel.in c.Rodulph.ver.declaratoria.de rescr.Domi.in c.j.§.fi.ver.& sufficit.de homi.in vj.Bal.in auth.hoc ampliꝰ.ver.q̃ro vtrũ hęres.C.de fideic.Do.in c.ij. ver.ex isto dicto Bart.de ꝯfess.in vj.Alex.in apostil. ad Bar.in l.Imperator.ff.de iur.fisc.Fel.in c.ꝑterea.versi.quibꝰ adde Bal. de spon. Dec.in c.cùm non ab homine.vers.tertia cõclusio est. & ibi Fel.ver.sed ex omnibus dictis Doctorum,de iudiciis. Lapus allegat. cxxvij.cica fi

ca.fi.versi.sed circa prædicta.Barb.in c.ex parte.ver.no.ꝙ vasallo alienante,de feud.Cur.in trac.feud.in iiij.par.nu.76. ver. istud est magnum dictũ.ver.cõstat ergo ex prædictis.Ias. in l. si qs iniquũ.§.ꝙ autem.ver.in cõtrarium moueo difficultatem. ff. ꝙ quisque iur.Car.consilio cxxvij.ver.si soror senior.

Abb.in c.verũ.versi.hanc tñ opinionẽ,de foro cõmpet.Bertr.ꝯs.ccxvij.ver.præterea supposito. vol.iij. in nou.Deci.Neap.cxij.nu.2.in nou.& decis.cxxj.n.24.in nouis.Ale.in ꝯs.cxxiiij. in prin.vol.j.ver.plus dicit ibi Bal.vol.j.Ant.de Bu.in ꝯs.xxij.vers.ex quo cõcludo.Roma.ꝯs.ccxj.ver.ij.moueor.Io.And.in c.cũ q.vers.eo ipso.de ꝑb. lib.vj.Rui.cõs.lxxxv.ver.si verò non sit manifestum.vol.iiij.Fel.in c.j.ver.nõ obstat ẽt.de consti.Ang.in l.interdum. §. si tibi.ff.qui pot. in pig.habe.ver.iij.no.Car. in c.extirpandæ.ver.& vltimò.de præb.Alex.in cõsi.ciij.ver.& gñaliter.vo.j.Gram.in consi.cv.num.60.ver.maximè cum.& consi.ciui.xlvij.

Contrarium Domi.in consi.cxlvj.ver.præterea nõ est verum.

2 Primò limita,nisi factũ esset notoriũ , qa tũc in pœnis , q̃ ipso iure inferuntur,nõ requiritur sñia declaratoria.Domi.in c. cùm s̃m.in §.cõfiscationis.in ij.no.& ibi Fran.etiã in ij.no.de hæret.in vj.Abb.in c.cùm nõ ab hoĩe.ver.sed certè subtiliter.de iudi.Feli.ĩ c.Rodulphus.ver.limita.j.de rescr.& in c.cùm nõ ab hoĩe. ver. limita j.de iud.& in c.j.ver.& hinc est.de cõst.& in c.ij. vers.quod dictũ est.de spon.Abb.in c.ꝑsenti.de cens.Fran.in c.ꝓposuit. ver. vltimò no.de app.Calca.cõs.lxvj.ver.voluerũt tñ aliqui.Ang. in tract.malef.in verbo,q dñs iudex videns.n.36.Dec. in c. cùm nõ ab hoĩe.ver.iij.ꝯclu.de iud.& ĩ c. peruenit,ver.ij.hoc quod dictũ, de app.vbi declarat.Hipp.in rub.de ꝓb.versi.itẽ vltra.& in pract.ꝑdicta.in §.aggredior.nu.125.ver.nõ omitto tñ vnum.Rebuff.in cõcor.sub rub.de publi.cõcubi.Deci.Neap.cxxj. nu. 25.ver.& licèt.in nou.Dec.in l.fi.nu.16.versi.& in tali casu.ff.si cer.pe.Paris.ꝯs.50.ver.dicit insuper.nu.51.vol.j.Goza.ꝯs.j.ver.faciunt notata ꝑ Docto.Rui.in ꝯs.clxxxj.n.10.ver.qñ añt est notoriũ.vo.j.Ant.de Bu.in c.peruenit.ver.no.ꝙ in imponenda.de appel. Paris. cõs.j.nu 39.ver.suaderi possunt.vol.j.

3 Amplia idem esse si de facto sit publica vox & fama.Ang.in l.interdũ.§.si tibi.in iij.no.ff.qui potio.in pigno.habeantur.

Contrarium, ꝙ etiam in notorio requiratur sententia,voluit Feli.in c.euidentia.ver.& aduerte.de accus. & in c. inquisitionis.eo.tit.ver.& vnde Bal.

4 Quæ opinio saluati potest,qñ nõ succedit pœna ipso iure, qa tunc etiã in notoriis requirit̃ sententia, & ita ꝓcedunt notata ꝑ Fel.ĩ locis ꝑalleg.& qđ no.Bar.& Im.ĩ l.is cui bonis. ff. de verbo.obl.dũ loquũtur de executione qñ notoriũ est , quia ex actis est verificatum debitorem nõ esse soluendo,ita ꝓdedit qđ no.Bar.in l.emptorem.ff.de act.emp.& ita intelligo opi.incerti authoris in tract.suo de crim.læsę maiest.nu.22.ver.ex quibus etiam.

5 Sublimita primam opi.cõmunẽ habere locũ in notorio omnibus patenti, & inexcusabili,vt dicit Dec.in c.peruenit.de ap.& ibi Fran.ver.& hoc quãdo.& Dec.in l.fi.nu.16.ff.si cer. pet. secus autem quando allegatur aliquid simpliciter esse notorium,quia multa allegantur tanquàm notoria quæ non sunt.& ita dicunt Doctor.alleg.in hac limitatione.

6 Secũdò sublimita,nã licèt super notorio facti respectu ipsius facti nõ sit ferenda sententia declaratoria,tñ ferenda est super declaratione notorietatis ,ita Dec.in d.c.peruenit.ver.& hoc bñ ꝓcedit. de iud.& in l.fi.n. 16.ff.si cer.pe.allegat ad hoc no. per Bal.& Sal.in l.ea quidem.C.de accus.& Aret.in consi. clxiij.

7 Secundò limita principaliter ,nã in notorio dato ꝙ sententia debeat ꝑcedere executionẽ,tñ executio facta nõ præcedẽte declaratione nõ irritat̃, si cõtingat postea ꝓbari veritatem notorij. Bal.in c.j.de feud.sine culp.nõ amitten.vers.sed sine aliqua declaratione. Alex.in cõs.vj.ver.& plus dicit Bal.vol.iij.Ias.ĩ ꝯs.xxj.ver.ij.respondetur.vol.iij.Rui.ꝯsi.clxxxj.vers.præterea etiam. vol.j.& cõsi.ij.vers.præterea in casibus.vol.v.& cons.iiij. versi.postremò nõ obstat.eo.vol.Chassa.in consue.Burg.ver.aduerte tamen.

Contrarium Ruin.consi.cliij.vers. & quamuis.Alexã. ibi dicit ita communiter teneri.vol.j.& consi. 50.vers.& istud etiam non negat.volumine primo.

8 Primam opin.intelligit Rui. facto non existente dubio , secus quando factum poterat esse dubium. ita Rui.consi.lvij.versic. & quamuis Bal.vol.iiij.& consi.ij.ver.& hoc dictum.vol.v.

9 Tertiò limita,vt conclusio habeat locũ qñ agitur de nouo ꝓcessu inchoando,secus vero qñ de inchoato ꝓcessu perficiẽdo, quia in tali casu nõ est necessaria declaratoria,ita Io.And.ĩ addit.ad Spe.in rub.de appel.ĩ iiij.lib.in ver.ex prædictis quærit̃. Domi.ĩ c.cũ secundũ,in §.cõfiscationis.in ij.not.& Franc.ibi in ij.no.de hęret.in vj.Fel.in c.cũ nõ ab homine.ver.limita ij.de iud.in c.Rodulphus.ver.limita hoc.de rescr.& ĩ c.ij.ĩ fi.vbi remissiuè.de spõ.Fran.ĩ c.ex ratione.ver.sed dubitat̃.de app.& ibi Im.ver.sed aduerte.Lap.alleg.cxxvij.ver.& facit ad hoc.Præp.ĩ c.ex ratiõe.nu.33.ver.sed punctus est.de appel.

10 Quartò limita respectu fructuũ, qa is q pœnã incurrit,ipso iure ẽt ante declarationẽ nõ facit fructꝰ suos,sed sunt ipsius fisci.gl.in verbo,imminere.in fi.ĩ auth.de ĩcest.nup.& ibi Ang.ver.ĩ ea dẽ gl.Domi.in c.felicis.ver.& si dicas.de pœn.in vj.Maria.in c.Iudæi.de iud.Iac.de Bel.in auth.de incest.nup.vers.q̃ritur iij.Feli.in c.Rodulphus.ver.limit.iij.de rescr.Bal.in Margarit.in verbo,priuatio.el j.Barba.consi.lxx.ver.faciat tex.volu. iiij. incert. auth.in tract.de crim.læsæ maiest.nu.3. ver.aduerte,quòd illa lex.

11 Quintò limita respectu effectuũ executiuorũ,qui nõ requirũt aliquod iudicis ministeriũ.Bal.in l.quæ sub conditione.§.fin.ver.vel dic.ij.de ꝯdi.insti.Domi.in d.c.felicis.ver. dñs Io.de Imo.dicit.Fel.in c.Rodulphus.ver.limita iiij.de rescr.& in c.cùm non ab hoĩe.versicu.limita iij.Dec.cons.cxlv. ver .non obstat ꝙ licèt.

12 Sextò limita,qñ lex vel statutũ induceret pœnã ipso iure,qa tunc non requiritur iudicis ministeriũ,nec per consequens sñia declaratoria.Bal.in l.j.ver.ibi informis.C.de secun.nup. Bar. in l.j.ver.ij.videndũ est,de his q not.infam. & clarius hoc voluit Ias.in consi.xxj. ver.ad hoc respondetur.vol.iij.

13 Et qñ ipso facto.idẽ dicit Domi.in c.vbi periculum.§.præterea.ver.no.ꝙ qñ,de elect.in vj.sequitur Fel.in c.præterea. versi. & quod dictum est.de spons.

14 Cõtrariũ,ꝙ ẽt qñ dictũ est ipso iure,& ipso facto,requiratur declaratoria,voluit Domi.in c.j.versi. sed ꝯ id quod dixi.de homicid.in vj.Io.And.ibi.ver.& eodẽ modo,licèt supradicti Doct.loquãtur qñ alternatiuè dictum fuit ipso iure , vel ipso facto. & ita etiam loquitur Bert.consi.ccxvij.versic.præterea supposito, in nouis.vol.iij.

Et qñ dictũ est ipso facto,dicit Bal.in c. j.iuncta additione sua in versic.sed nunquid lex.in tit.hic finitur lex Corrad.& sequitur Hippo.in rub.ff.ad l.Corn.de fals.versi.& ad prædicta accedat. & sentit Fel.in c.cũ non ab hoĩe.ver.limita iiij.de iud.dũ impugnat dictũ Domin.in c.vbi periculum.§.prætereà.de elect.in vj.

15 Septimò limita,qñ per legẽ tolleretur processus ,quia tunc sententia declaratotia non requiritur.Ias.cons.xxj.ver.iij.respõdetur. volum.iij.

16 Octauò limita,qñ lex vel statutum vteretur dictione omninò,quia declaratoria tunc non requiritur , gloss.pragm.sanctio.aliàs sub rub.de concubin.in verbo,pios.

17 Nonò limita,nam non requiritur declaratoria,qñ executio est faienda circa personã,vt qa posset esse periculum in mora.secus verò qñ executio est facienda circa res ipsas. & ita procedit regula.ita declarat Rui.cons.ij.vol.v.

Contrariũ colligitur ex dictis per Calc.consi.lj.ver.ad tollendum ergo.vbi concludit ꝙ qñ pœna respicit bona , & res ipsas, non requiritur sententia,secus verò qñ respicit personam.& ꝯs.lxvj.vers.sed ad tollendum.

18 Decimò limita,in principe habente iura imperij, qui potest sine processu,vel sententia declaratoria manu regia procedere, & auferre castra,& bona subdito suo ob rebellionẽ commissam. Soc.cons.iiij.nu.23.ver.ex alio etiam.vol.iij.Paris.consi.j.nume.39.ver.& suaderi possunt.vol.j.

19 Et no.qa in criminibus à iure impositis ipso iure nõ satis est, vt qs delictũ cogitauerit vel attentauerit, cũ requirat̃ illius ꝯsũmatio ac ꝑfectio.gl.in c.perpetuo.de elect.in vj. iuncto c.cùm in cunctis.§.fi.eo.tit.Io.And.in c.odia.de reg.iur.in mercu.Bar.in l.si quis nõ dicam rapere.C.de epis.& cle.Rom.in cõsi.ccccxxvij.Ias.in l.auunculo.ff.de condic. sin. caus. Fran. Niconit.in rub.C.de eden.nu.54.& seq.

20 Limita in crimine lęsæ maiestatis, in qua sola cogitatio cũ voluntate satis est ad pœnæ impositionẽ, vt per Gigant.in tract.de crimine læsæ maiestat.cap.lxvj.

CONCLVSIO XIII.

ARGVMENTVM.

Fiscus an in pœnis restituatur in integrum.

1 DVbiũ est an in pœnis fiscus restituatur in integrũ , vt putà iudex ꝓpter delictũ imposuit pœnã minorem, cùm deberet imponere maiorẽ. & Bal.ĩ l. qd ergo.§. pœna grauior.in j.lect.vers.sed qd si iudex cõdemnauit.ff.de his q no.infam.sentit,ꝙ restituat̃ fiscus.& idẽ tenet Ang.in d.l.qd ergo.in §.quamuis.& idem tenuit Amad.de Castello in tract.syndic.num. 236.refert, & sequitur Ferra.caut.xiiij. Afflict.super Cõstit.Pro qua opin.est bonus tex.gñaliter intelligẽdo in l.j.C.de sent.ꝯ fiscũ lat.retrac.lib.x.Imò ille tex.vr̃ propriè loq in cã criminali,põderando verbũ causas.vt ibi not.Rebuff.in prin.

2 Et idẽ sentiunt Docto.post glo.in l.Imperatores.ff.de re iud.q tenent,ꝙ fisco ꝯ sñiam competit restitutio.& ita ẽt dicit Pau. de Cast.

Cast.in l.respublica.C.ex quib.cau.maior. & ita de consuetudine seruari dicit Guido Papæ q. cccij.

3 Et tenendo istã partẽ,ad tex.in l.auxilium. ff. de minor.vbi vt ꝓrium ꝓbari, Responderi pōt, ꝙ text. loquitur de restitutione, quã minor prætenderet,vt aliquis subiiceretur pœnæ pro crimine,& ita illũ tex.declarant ibi Doct.oẽs,& ex natura tituli deprehẽditur,nō aũt tex.ille intendit determinare, vtrũ fisco cōpetat restitutio in pœnis,qñ per sententiam quis fuit cōdemnatus in pœna minori.

4 Cōtrariũ,ꝙ in pœnis fisco non detur restitutio in integrũ,tenuit Bal.in addi.Spec.in tit.de accusa.super rub.Cremen.in sing. xxij.Alex.in apostil.ad Barto.in d.l.auxiliũ. ff.de minor. Andr.de Isern.& Matth.de Afflict.super Consti.Regni, in tit. de in intest. resti.mul.idem sentit Ang.in l.fi.ff.si quis testa.lib.esse iussus fuerit.refert,& sequitur Fel.in cap.vigilanti.in iiij.limit.de præscrip. And.de Iser.super const.Reg.incip.obscuritatem.

5 Et pro ista opinione facit,nã Pe.& Cy.in l.respublica. C.ex q̃bus caus.maio.ī j.q.tenent gñaliter,ꝙ fiscus nō restituatur, quia hoc nulla lege cauetur. & ibi idẽ tenet Alber. & Io. Fab.& hanc opi.sequendam esse arbitror tanquam veriorem, & æquiorem.

CONCLVSIO XIIII.

ARGVMENTVM

Fiscus in causa criminali:an à sententia contra ipsum lata possit appellare.

1 NON credo posse ꝓbabiliter dubitari, quin fiscus in cã criminali à sn̄ia contra se lata possit appellare,cũ hoc nulla lege prohibitum reperiatur.

2 Pro quo facit:nã fiscus appellat à sententia lata pro libertate,quæ causa libertatis,quàm sit fauorabilis oẽs sciunt. & quòd à sententia lata pro libertate appellet, est text. in l. istud. la secunda.de appel.

3 Secundò,qa fiscus etiã in cã criminali habet speciale priuilegium irritandi sententias contra se latas, vt est tex.in d. l. j.,C. de sen.contra fisc.lat.retract.lib.x.

Ergo non debet deficere isto casu ipsi fisco remedium ordinarium ipsius appellationis.

4 Et ꝙ possit appellare,tenet Gram.deci.xiiij.nu. 2. licèt in fi.dicat ꝙ ex forma rituum regni prohibeatur appellatio, tñ qñ non est contrarius ritus, nō prohibetur appellatio.

5 Nec q̃ hoc facit,ꝙ simplex promotor criminis nō appellet,vt no.Rot.in antiq.deci.cccvj.ꝑ not. ꝑ Inn.in ca.cũ clamor. de test. qa fisc⁹ nō est simplex ꝓcurator criminis,sed ille est ad quẽ principaliter spectat ꝙ delicta puniantur.l.ita vulneratus.ff.ad l.Aql. & quorũ punitio commodũ fisco affert respectu pœnæ, q̃ fisco applicatur.per not.per Bar.in l.j.ff.de sepulcr. viol. per glo.Bart. & alios in rub.C.de iure fisc.lib.x.

6 Quamuis nō modica sit duditatio,an promotor criminis appellet,in quo articulo,licèt Inno. in c.cũ clamor. in j. opi. teneat ꝓmotorẽ criminis nō posse appellare,qa sua non interest, & ibi Doct.in j.opin.& hoc idem voluit Rota in d.deci.cccvj.in antiq.

Tñ contrarium tenent Inn.in c.cũ clamor.in ij.opi.& in capi. olim.de accus.in fi.& ibi Host.

7 Et pro concordia opi.distinguẽdi sunt aliqui casus,nã aut ꝓmotor criminis est deputatus à iudice,cùm alio mō sua nō interest,& tunc talis non appellat.& ita procedit quod not.per Inn.in c.cum clamor.in j.opi.sua,de testib.

8 Aut loquimur in promotore qui ꝓ suo interesse instigat, vel qa est deputatus à collegio suo,vel à sociis,& iste poterit appellare.& ita procedat ij.opin.Inn.in d.c.cum clamor, & not.idẽ Inn. in c.olim.de accusa.

9 Et ista distinctio colligitur ex dictis per Host.in d.c.cũ clamor. qui dicit primã opin.in qua diceba tur posse ꝓmotorẽ examinare testes etiam post publicationẽ, & nō posse appellare,procedere in promotore dato à iudice.

Secũdã verò opi.ꝙ ꝓmotor nō posset examinare post publicationẽ,& posse appellare, ꝓcedere in eo promotore, q̃ instigat ꝓ suo interesse,vel quia fuerat à sociis deputatus ad hoc, vel à suo collegio,& cũ illa distinctione transit ibi etiam Io. And.Ant.de Bu.& ibi etiã Pe.de Anch.Ab.& ibi Imo. & Io.And.& Car. & Pe. de Anch.in d.c.olim.de accusa.dũ se remittunt ad no. in d.ca.cũ clamor.& Imo.expressè in d.c.olim.circa fi.de accusa.

10 Limita primã partẽ,in qua dr̃,ꝙ promotor de putatus à Iudice vel à superiore nō appellat,vt non procedat qñ appellaret nomine superioris eum deputantis, quia sic appellando taliter deputatus,validè appellat.ita Inno.in d.c.cũ clamor.& ibi Host. Ant. de Bu. Abb.de testib.Io.Ant.in d.c.olim.de accusa.

CONCLVSIO XV.

ARGVMENTVM.

Promittens aliquem repræsentare toties quoties,an liberetur facta bina repræsentatione.

1 QVotidie dubitari contingit,an promittens repræsentare aliquem toties quoties, liberetur facta bina repræsentatione,& Ang.ī .si finita.ver.q̃ ergo ꝓmisit. ff.de dã.infect.tenet,ꝙ liberetur ad infinitatẽ euitandã.& in l.ij.§.qui exhibendi.versi. & credo eius opi.ff.de custo.& exhib.reor.Ale.in d.l.si finita.ver. & per hoc infert.Roma.ꝑ.xv. circa fi.ver.quo ad partẽ.& in repe.rub.de arbi.versic.ꝙ autem si cōpromissum.Hipp.in practica.§.qñ.nu. 12.ver.& idẽ etiam est.

2 Et pro ista parte facit quod no.Spe.in tit.de arbi.in §.sequitur. ver.ꝙ si dictũ fuit in compromisso.vbi tenuit ꝙ si in compromisso dictũ fuerit,vt pœna exigatur toties quoties fuerit q̃uentũ, si tñ exigi poterit vltra binã vicem. sequitur Bal.ī.l.si duo. §. semel. ff.de arbi.ver.sed qd operabunt.Ias.cōs.xxx.ver.iiij.adduco.vo.j.

3 Contrariũ tenuit in principali ꝛclusione Roma.in d.l.si finita. ff.de dam.infect.nu. 5.ver.ex his infero.& ibi Imo.ver & per hoc ipse infert.Alex ꝑsi.cxlv.ver.sed hoc nō obstãte.vo.ij.Hipp.in rubri.de fideiuf.ver.& ideò dixit D. Alex.ver. vltra p̃dicta q̃ro. & in l.vnins.§.cogniturũ.ver.& dixit.ff.de q̃st.Ale.in l.ij.§. in fideiussione.ver.& ideò reprehenditur.ff.qui satis.cogan.Afflict. super Cōsti.in rub.de.his qui post citat.se absen.n.4.vers.,sed dubiũ faciũt. Tiraq.de retrac.conuen.§.j.in gl.ij.num. 18.ver.nec id quidẽ mirũ.vbi plures allegat.Boer.deci.cxxxj.nu. 50.& pluribus seq.

4 Et pro ista opi.facit qd̃ no.Alex.in l.qui bona.§.fi.ff.de dam.infe.vers.sed magis placet.vbi tenet ꝙ clausula toties quoties, est apta importare infinitatẽ.& idem tenet Rebuf.in pract.in tit.de dispensa.ratio.ætat.in ver.quoties sibi placuerit.

5 Et tenendo istam partẽ limita,qñ dictũ esset semel & rursus, vel semel & iterum, nã tũc per binã vicem fuisset liberatus. Bal. in c.sua,in fi.de app.Im.ī l.si finita.ff.de dã.infe.Boer.decis.cxxxj.

6 Secundò limita, si dictum sit pluries, vel plurib⁹ vicibus, quia etiam facta bina repræsentatione q̃s liberaretur.Bald.in c.fi.vers. dubitatur.de consuc.Natta in cle.sæpè.in prin.ver.quid autem si dictum fuerit.de verbo.signifi.

7 Tertiò limita,si dictum sit pluries,& pluries, quia tunc ꝓpter illam dictionem pluries, geminatam tenetur fideiussor per quatuor vices repræsentare.Natta in loco suprà allegato, vbi loquitur in prorogatione compromissi.

8 Quartò limita,si dictũ sit semel,& pluribus vicibus, quia etiã ista verba nō nisi binam vicem important. Lanfranc. in tract. de arbit.in j.parte.nu.49.in verbo,prorogatio.

CONCLVSIO XVI.

ARGVMENTVM.

Pœna quando fisco & quando parti dicatur applicata.

1 REgula ponitur in l.post legatũ.§. amittere. ff. de his quib.vt indig.ꝙ cōmodũ, qd̃ alicui auferr̃ in pœnã, applicar̃ illi, cuius causa cōmodũ auferr̃.ca.si q̃s ī atrio.& c.sacrilegiũ.xvij.q.iiij.& c.si q̃s rapuerit,& ibi gl.ī ver.ī quo.xxvij.q.j.l.si legatari⁹.C.de, lega.l.cũ emãcipati.§.si duo.& ibi Bar.in summario.ff.de colla.bono.gl.ī c.in quibusdã.ī verbo,prorsus amiutãt.de pœn.gl.vnic.ī c.sacrilegiũ.circa fi.ver. sed si quæras.xvij.q.iiij.gl.fi.in prin.ver.hoc no. de simo. Bar.in l. ij.ver.videndũ.ver.ij.no.C.de his quib.vt indign.Soc.in ꝑ.v.ver. v.,ꝓbatur.& ver.seq.& cōs.lxxxiiij.ver.circa secundã difficultatẽ. & ver.iiij.mouebar.vol.j.& cōs.ccxlj.ver.ij.quando.& ver.iiij.cō firmatur.Roma.in l.si cum dotem.nu.43.ver.j.quia ff.sol.mat.

Curt.Iun.consi.xciij.ver.præterea subdit,vbi hanc dicit communem opi.Ruin.in l.Gallus.§.& quid si tantum.ver.sed in contrarium faciunt.ff.de lib.& posth.Roma.sing.dccxiij.

2 Amplia idem esse, etiamsi in pœnã actus illiciti ꝗ certam personam facti, pœna à priuato exigatur,quia illa cedit ad cōmodũ personæ offensæ.Ang.in l.si quis id quod.ff.de iurisdom. iud.ver. dic ꝙ quandoque.Gomes.inst.de act.in prin.nu. 20.ver.in dubio tamen.Iaso.in l.j.versi.si autem loquitur in hærede.C.de his quæ pœn.nom.Ang.Are.in §.pœnales.inst.de act.ver.j.casu.Ana.in c. statuimus.ver.vel potest dici.de malef.

3 Et ꝓpterea dicebat Bar.ī l.agraria.ver.dico sic.ff.de.term.mot. ꝙ qñ lex,vel statutũ inducunt actionẽ, tũc pœna parti applicat. & Abb. in rub.de iudi.in fi.verbis. Aret.ibi,versi.iiij.conclu.& ibi Fel.

Feli.in fi.ver.vbi autẽ imponitur.& idẽ Feli.in c.qualiter & qñ.§. aut corrigendos.ver.&adde,ꝙ qñ.de accusa.Ange.Areti.in §.pœnales.Insti.de actio.versic. primo casu.Io.de Ana.in c.statuimus. vers.& ideo generaliter.de maledic.

4 Secus verò qñ offensa respicit publicã vtilitatẽ principaliter. Ang.in d.l.si quis id quod.ver. dic,ꝙ quãdoque.ff.de iur.om.iud.

5 Areti.in rubri.de iudic.ver.secunda est talis. vbi dicit, ꝙ si imponitur pœna à lege ꝓ delicto priuato respiciente offensam publicã,vel publicã vtilitatẽ,tunc pœna fisco applicatur.& idem dicit ibi,versic.sexta & vlt.conclu.Gomes.institu. de actio. in prin. nu.20.ver.in dubio tñ.Ias.in §.pœnales.n.40.Insti.de actio. Ana. in c.statuimus. versi. adde & Ange.de maledic.

6 Et ideo dicũt Docto.ꝙ qñ factũ cadit in delictũ criminaliter punibile,tũc pœna applicatur fisco,& non parti:Bal.in l.si ecclesiæ.ver.secũdò quæro.C.de episco.& cler.Roma.in l lege Corn. nu.11.ver.nota ex.§.ff.ad Sylla.Areti.in rubri.de iudic.ver.quinta conclu.Gomes.insti.de actio.in prin.n.20. ver. in dubio tamẽ. Ana.in c.statuimus.ver.adde dictis.de maledic.

7 Prout ẽt si lex inducit accusationẽ, pœna fisco applicat.,Bart. in dicta l.agraria.ff.de termi.moto.versi.q̃ro qñ.Salic.in l.mulctarũ.in prin.C.de mō mulcta.ver.p̃ primũ oppono.Roma.ī l.lege Corne.nu.11.ver.nota ex §.fin.ff. ad Sylla. Imola in rubri. de publi.iudi.ver.qd iuris,vbi limitat.Ancha.ī cle.pastoralis.in xx. notab.de re iudi.Abb.in rubri.de iudi.in fi.Afflict.super consti. vers. secundò pro ista parte adducitur. aliàs sub rubri. de violen. circa possess.nu. 13.& seq.lib.j.Ange.in l.si qs id quod.ver.in glo.iij. ff. de iur.om.iudi.Ange.Areti.in §.pœnales.ver.qñq; inducit.Insti. de actio.Ana.in c.statuimus.vers.& ideo gñaliter.de maledic.

8 Et in dubio semper pœna censetur fisco applicari qñ nō constat,an lex induxerit actionẽ.vel accusationẽ.Bar.ī l. agraria.circa fi.ver.qñ lex.ff.de termi.mo.Ancha.in cle.pastoralis.in xx.nota.de re iudi.Abb.in rubri.de iudi.in fi.Ias.qui latè prosequitur in §.pœnales.nu 40.ver.qñ lex simpliciter loquitur.Insti. de actio.

9 Io.Andre.in addi. ad Spec. in §. restat. de dolo & contu.super verbo,de albo corrupto.vbi sublimitat,nisi pœna proueniret ex edicto prætoris, quo casu daretur accusatori,vt ibi per cũ.Ana. in c.statuimus.ver.& ideo generaliter.de maledic.

10 Et propterea dixit Areti.ꝙ qñ lex noua imponit pœnam ꝓ delicto,pro quo nō reperitur imposita alia pœna ciuilis,vel criminalis, in dubio pœna censetur applicata fisco,& non parti, vt ponit Areti.in rubri.de iudi.ver.quinta conclusio.

11 Quæ opinio maximè vera est,qñ per legem imponitur pœna cōfiscationis bonorũ,quo casu in dubio pœna semper debet applicari fisco.Imola in rubri.de publi.iudi.vers.prima conclusi. Ana.in c.statuimus.ver.tertio casu dici.de maledic.

12 Secus verò qñ pœna imponitur per nomina correspectiua, vt putà duplũ vel triplũ.nã tunc potius parti,q̃ fisco pœna vr̃ applicata:vt est tex.in l.fi.ff.de litigio.voluit Areti.in rubri.de iudi. ver.tertia conclu.& ibi Feli.ver.vbi aũt imponitur.Ange.Aret.in §.pœnales.ver.nec huic determinationi.Insti.de actio.Ana. in c. statuimus.ver.adde etiam Salic.de maledic.

CONCLVSIO XVII.

ARGVMENTVM.

Ad torturam deueniri non potest,nisi constet de corpore delicti.

1 NOn potest cōtra inquisitũ deueniri ad quæstionẽ, nisi ꝑstet prius de corpore delicti,ita ꝓbat tex.ī l.j.§. itẽ illud.ff.ad Sylla,& ibi Bar.& Ro.ad idẽ est tex.ī l. inde Neratius.§.fi.ff.ad leg.Aqui.Bal.ī l.quoties.§.si q̃s nomẽ.ff.de hęre.insti.in l.si cũ exeptione.§. in hac.ver.inducit ẽt. ff. qd̃ met.cau.Bal.in auth.sed nouo iure.ver.sed pone,quis ꝑfitetur.C.de ser.fugi.& ibi Pau.de Cast.ver.itẽ nota. & Bal.in l.cũ ꝓbatio.in addi.ver.& ꝓcedunt prædicta.ff.de ꝓba.& in c.at si clerici.ver.itẽ oportet ꝙ cōstet.de iudic.Paris. Put. ī trac.synd. ī verb. ꝑfessio.Bal.ī l.fi.ver.ad euidentiã.ff.de quæst.Bru.in trac.de indic. ver.quartò iudex. ver.itẽ no.Ang.Aret.in trac.malef.ī verbo,fama publica.n. 108.ver.xij.tu iudex.Hipp.in l.si qs ne q̃stio.ver.postremò vltra oĩa.& in l.j.ver.vlterius scias.ff.de q̃st.& ꝑsi.xl.nu.4. Gãdi.ī trac.malef.super rub.de præsump.& indi.ī dubi. ver. aliud etiã not.Hippo.in practic.in prin.ver.& istud.nu. 5. Ias.in l. error. ver.adde quod vult. C.de iuris & facti igno. Grãmat. consi. lx.in prin.Hippo.consi.viij.in prin.Bertran.consi.cclviij.versic.quatenus verò dicit.vol.i.in antiq & cōsi.cclvij.ver. adde prædictis.volumi.iij.in antiq.Chassa.in consue.Burg.vetsi.septimus casus est. in l.iusiurandum,quod ex conuentione.§.procurator. ver.secũdò limita.ff.de iureiur.Bertran.consi.cxxxiiij.versi.& primo quidem.vol.ij.in nouis.Paris.consi.cliij.ver.antequã enim.vol.iiij.

2 Et ideo,si quis confitetur in tortura plura furta fecisse, quæ tamen non sint verificata,nō potest capitaliter damni, vt dicit Bal. in auth.sed nouo iure.ver.sed pone,quis cōfitetur.C.de ser.fugi. & ibi Pau.de Cast.ver.aduerte tamen. Ang.Aret.in tracta.maleti. in versic.etiam vestem cœlestem.numero 25. versi. quid si quis confiteatur.Hippoly.in consi.viij.in princip.

3 Primò amplia, vt regula ꝓcedat etiam qñ quis confiteretur occidisse hominem ignotũ.Ang.in l.certum.in.prin.ver.ī tex.veluti.ff.de cōfess.Bal.in addi.ad Spe.in tit.de senten.ver. Titius fuit cōfessus.Hippo.ī l.si quis ne quęstio.ver.postremò vltra omnia. & in l.j.ver.vlterius scias.ff.de quæst.& consi.xl.nu.6.Hippoly.in pract.in prin.versi.& istud.nu. 5.& in consi.viij.in prin.Ias.in l.iusiurandũ,quod ex conuentione,ver.secundò limita.ff.de iureiur.

4 Secundò amplia principalem regulam,vt si nō constet de corpore delicti,nō possit deueniri ad torturã,quia nec etiã deueniri potest ad inquisitionem:ita Bar.in l.fi.ff. de quæstio.& in l.j.§.qui quæstionem.ff.eo.tit.Augu.de Arimi.in addi. ad Angel. Aret. in tract.malefic.in ver.fama publica.nu. 168.ver.tu autem.Bertran. consi.cclvij.ver.adde prædictis.vol.iij.in antiq. Ruin. consi.lxxx. ver.nec obstat.vol.iiij.Brunus in tract.de indic.& tortu.

Quod proximè dictum fuit,ꝙ non statur confessioni asserentis hominem occidisse,nisi constet de corpore,

5 Primò limita, nisi confiteret occidisse hominẽ, de cuius vita facilè liquere potest Ang.in l.certum.in prin.ver.in tex.veluti. ff. de confess.Alex.consi.xix.volu.vij.Paris Put.in tract. synd.in verbo,confessio.Rui.consi.lxxx.ver.tertiò respondetur.vol.iiij.

6 Secundò limita, qñ constaret de corpore occisi, licèt nomen ignoretur:gl.in l.j.§.item.illud.in verbo,locus.ff.ad Silla.Bald.ī d. §.si quis nomẽ.ver.& hoc est notabile.& ibi Ang.ver.in gl.in ver. demōstratur.ff.de hęre.insti.Bal.in l.si cũ exeptione.§.in hac.ver. inducitur etiam.ff.ꝙ met. cau.in l.solã.ver.vnde ad ꝓbandum.C. de testib.Ang.in dicta l.si cũ exceptione.§.in hac.versi.item dicit Bald.Baldus in addi.ad Spec.ī tit.de cōfes.ver.an ex sola cōfessione.& ita intelligitur dictum Ang. in l.prętor edixit.in §.j.versi.in tex.ibi,si dicatur.ff.de iniur.Fel. clarè in c.ij. vers. sed tene menti. de libel.obla.Ang.Areti.in §.quadrupli.ver.quartò inducitur.Institu.de actio.Bal.in ca.at si clerici.ver.itẽ oportet ꝙ cōstet.de iudic.Chassa.in consuetu.Burg.versi.adde.tamen.

7 Prout etiam potest cōdemnari,qui furatus fuerit rẽ alterius, cuius nomen ipse ignoret,vt dicit Bar.in l.falsus.§. qui alienum. in princ.ver.item nota.ff.de furt.& ibi Ang.versi.in tex.ibi, nihil. Alexan.consi.xxiij.in prin.ver.hoc quidem.vol.vj.

8 Et idem est si accusetur quis de adulterio,licèt nomẽ ignoretur.Imola in c.tuæ.ver.quid autem.de procu.

9 Et similiter valet accusatio,si cōstat de corpore delicti, licèt non constet de nomine delinquentis:gl.in l.j.§.item illud. super verbo,locus.ff.ad Sylla.Aret.in §.quadrupli.ver. quartò inducitur.Insti.de acti.Feli.in c.auditis.ver.item limita.de præscrip.

10 Prout etiam videmus in simili quòd sufficit probare metũ, licèt nomen inferentis metum ignoretur. Azo in summa, in tit. de his quę vi,met.cau. in fi.versi.item & si metu.

11 Tertiò limita, nisi saltim per famam cōstaret de veritate delicti cōmissi.Hipp.in dicto consi. viij. in prin.ver. quinimò adcò. Bal.in addi.ad Spec.in tit.de senten.versi.Titius confessus fuit.

12 Quartò limita,nisi illi qui cōfitentur occidisse hoĩem ,& ꝓiecisse in mari,essent hoĩes malæ cōditionis, & soliti delinquere.Iaso.in l.iusiurandũ, quod ex cōuentione.§.ꝓcurator.ver.secundo limita.ff.de iureiur.refert & sequiẽ Chassa.in cōsue.Burg. ver.septimus casus est.Rui.ꝑ.lxxx.ver. secũdo respōdet. vo.iiij.

13 Quintò limita, secundum Bal.in l.iij. in addi. ver.item nota. ff.de testi.ꝙ in crimine falsi,furti, & adulterij, dicta regula non procedit,quia nō est necesse vt constet de corpore delicti. quod dictum refert,& sequitur Rui.consi.lxxx.ver.nec obstat.vol.iiij.

Contrarium tamen videtur tenere Augu.de Arimi.in addi.ad Ang.Areti.in ver.fama publica.nu. 108.ver.tu autem in hac materia.& Bru.in tract. de indic.ver. ad hoc quod dicit.

Et ꝙ in furto sit necessariũ constare de corpore delicti, voluit Bertr.ī d.ꝑ.cclvij.ver.& quãuis.vol.iij. in antiq. & idẽ ꝑsi. cxxiiij. ver.& primò quidem.vo.ij.Paris.cōsi.cliij.ver.antequã.vol. iiij.

14 Bene verũ est,ꝙ quo ad furtũ,ad ꝓbandũ corpus delicti sufficiũt cōiecturæ,vt per Hipp.ī pract.crimi.ver.sed circa istã cōclu.refert,& sequiẽ Grã.consi.lx.in prin.& idẽ est in omnib⁹ his q̃ sunt difficilis ꝓbationis,ī quibus satis est,vt prę̃sumptiuè cōstet de corpore delicti. & ita possunt istæ opi.ad concordiam reduci.

CONCLVSIO XVIII.

ARGVMENTVM.

Inimicitia sola,an sit indicium sufficiens ad torturam.

AN

1 AN ſola inimicitia ſit ſufficiēs indiciū ad torturam, qñ offenſus aliquis apparet, & ignoratur à quo. Spe. in tit. de præſump. §. j. verſicu. & idem eſt ſi aliquis, tenet indicium inimicitiæ capitalis ad torturā ſufficere. & idē tenet Bar. in l. fi. verſic. poſſumus ēt ponere caſum. ff. de quæſti. Ange. in l. fina. C. de quæſt. ver. ꝓ in homicidio, & in vulnere. Roma. in l. j. §. hoc ſcriptū. ff. ad Sylla. in prin. Calca. in conſ. lxj. verſ. ſecunda ratione. & in ꝓ. lxij. ver. alio etiā ex capite. Ang. in tracta. malefic. in verbo, fama publica. ver. qd ſi reperiatur. Gandi. in tract. malefic. ſub rubri. de aliquibus q̃ſtionibus variis. verſ. itē pone. Bru. in tract. de indic. & tortu. in iiij. char. Feli. in c. afferte. de præſumpt. Venafr. in conſi. lj. Mantua. in cōſi. lj. & conſilio lxvii. Gratus conſi. cxxxvj. vol. j. Deci. in conſi. clxxxix.

2 Cōtrarium Gandi. in tracta. malefic. ſub rubri. de præſump. & indi. indubitatis, quibus plerunque deuenitur ad torturā. verſic. quia ratio. iuncto ver. ſeq. Imo. in l. fi. ff. de hæred. inſti. ver. Iacob. verò de Beluiſ. Hippoly. in practi. §. diligenter. ver. ſecundo caſu. & in l. j. §. præterea. ff. de quæſtionib. verſ. ſcias quòd plures.

Gramma. voto xxx. ver. & nihilominus indiciū inimicitiæ. vbi dicit Doct. communiter ita tenere: & in cōſ. iij. ver. quo verò ad inimicitiam.

Augu. Arimi. in addi. ad Ang. in tract. de malefi. in verbo, fama publica. vbi cōcludit indiciū inimicitiæ non cōcurrētibus aliis coniecturis, ad torturā non ſufficere. & iſta opinio, & tanquam communis, & tanquam ęquior debet in practica ſeruari.

3 Pro qua ēt facit quod notat Bar. in l. fi. verſ. veniamus. ff. de q̃ſtio. vbi ponit indicia propinqua, quæ ſufficiunt ad torturā, & tñ non ponit indicium inimicitiæ capitalis.

4 Et nota ēt qa indicium inimicitiæ, non eſt indiciū gñale quo ad omnia delicta, ſed ad ea tñ q̃ in alterius iniuriam perpetrantur: vt ſunt homicidia, vulnera, verbera, & ſimilia: nō autem quo ad ea, quæ ad proprium cōmodum facientis cōmittuntur, vt eſt furtum, falſum, adulterium, & ſimilia: ita declarat Bar. in l. repeti. §. j. ff. de quæſt. & in l. licitatio. §. quod illicitè. ff. de publica.

CONCLVSIO XIX.

ARGVMENTVM.

Confitens delictum cum certa qualitate, an puniatur.

1 NOn inutiliter q̃runt Docto. ſi aliquis delictū cōfitea tur, quod ſui natura ſit illicitū, & inſerat in eo qualitatē, ꝓpter quā delictū nō puniatur, An ſit ſtandum ꝗ cōfitentē quo ad delictū, & nō quo ad qualitatē, prout hāc partē affirmatiuā tenuit Bart. in l. Aurelius. §. idē q̃ſit. ff. de libe. leg. per tex. in l. j. C. de ſicar. & in l. ſi non conuitij. C. de iniur. & idē tenet Bal. ī l. j. C. de cōfeſſ. ver. itē q̃rēda eſt qualitas. & in l. j. circa fi. C. de do. ante nup. & in l. per ſeruū. §. j. verſic. & nota hic aliud. ff. de vſu & habi. Imol. in l. j. §. ſi quis ſimpliciter. verſic. itē ſi qs dicat. & ibi Rom. ver. & dū Ange. & ibi Claud. verſ. & dū ibi inducitur. & ibi Alex. & etiā Alcia. ibi nu. 22. ff. de verbo. obli. Abb. in c. cum veniſſent. de inſtitu. & in ca. bonæ. in fi. de poſt. prælato. & in c. j. nu. 7. eo. tit. Philip. Franc in c. j. de confeſſ. in vj. Lanfrā. in c. qñ ꝗ. in verbo, cōfeſſiones. de ꝓba. Aret. in l. decem. vbi ēt Alex. ff. de verb. obli. Feli. in ca. auditis. de præſcrip. Deci. in c. venerabilis. de excep. Hippoly. in ſing. clxxxv. & in pract. crimi. §. poſtq̃. & in l. repeti. ff. de qō. Ange. Areti. in §. itē ſi qs. el. ij. verſi. aut ꝗ cōfitentem. & ibi Iaſ. nu. 21. Inſtit. de actio. Trigo. ſing. lxx. Zaſius conſi. xj. nu. 12. vol. ij. Gratus conſi. lxj. nu. 9. vo. ij.

Soci. in l. j. ff. de vulga. & pupil. vbi dicit * cōem opin. & hāc cōmunē etiam affirmat Iaſo. in l. vt vim. & ibi Dec. ff. de iuſt. & iure. Guido papæ q. cccccij. Alex. in conſ. ij. vol. iiij.

2 Cōtrariū tenuit Salic. in l. j. verſ. quartò opponitur. C. de confeſſ. Alex. in cōſ. lxxxvij. vol. j. Hippoly. in conſi. cxxx vj. nu. 31. vbi dicit opinionē cōtra Bar. eſſe magis * cōem & æquiorē, & nonnullos alios refert eandem opinionem tenentes. Bal. in l. nec co dicillos. verſi. etiam quæro C. de codicil. Ang. in l. j. §. ſi qs ſimpliciter. ff. de verbor. obliga. vbi dicit, ꝓ q̃ aſſerit ſe feciſſe ad defenſam, videtur negare delictum.

Amplia primam opini. magis communem, habere locum etiam in ciuilibus, ſi modo contra confitentem ſit præſumptio. Alexand. in conſi. xxxix. vol. vij. & in conſi. ij. vol. iiij. Anto. de Butrio in conſi. lxv. verſic. & dico probatum. Zaſius in conſi. xj. nu. 12. vol. ij. Gratus in conſil. cxxvij. vol. ij. & idem ſentit gloſſ. in l. ij.

3 & ibi notat Bal. C. de don. ante nup. vbi ſi re' fateturꝗ recepiſſe ſimpliciter quod actor ꝓponit dediſſe ob cauſam, cùm nō præſumatur donatio, ipſe probat ꝓ ſimpliciter receperit, quia ſtatur ſuæ cōfeſſioni cōtra ipſum quod recepit: & clarè hoc tenet Ab. in c. cùm veniſſent. verſi. itē nota. & verſ. in gl. in verſ. donec. poſt Ant. de But. in iiij. notab. & Imo. verſ. item nota. de inſtitu.

4 Secundò amplia, nā etiam in furto nō creditur furi aſſerētī ſe putaſſe dominū permiſſurū, quia eſt præſumptio in ꝗriū, ꝓ dñs nō permittat, cùm nemo preſumatur velle iactare ſuum. Bart. in l. inter oēs. §. rectè. verſ. quæro circa voluntatem iuris. ff. de furt.

5 Sequitur Alex. in cōſ. cxxvij. ver. & p̃cipuè. vol. iiij. qui limitat ſi modo non concurreret aliqua cōiectura pro aſſertione iuris.

6 Et hinc eſt quod voluit Abb. in c. dilecti. in v. notab. de accuſa. ꝓ confeſſio, quę, pōt importare bonum & malum, ſi ſumus in, ꝓ hibitis interpretatur contra confitentem, niſi probet confitens excuſationes. Soci. in l. cùm quæritur. in fi. ff. de reb. dub.

7 Primò limita principalē cōcluſionē, vt talis ſic qualificatè ꝗfitens, non poſſit puniri poena ordinaria, ſed alia mitiori pœna puniri debeat, vt dicit Abb. in c. auditis. de præſcrip. vbi etiā Feli. ſequitur Ale. in l. nō ſolùm. §. ſciendū. & ibi ēt Claud. ff. de noui operis nuncia. Feli. in c. ſignificaſti. el ij. de homici. & in c. afferte. de præſump. & in c. cùm venerabilis. de excep. Lanfran. in ca. qñ ꝗ. in verbo, confeſſiones. de probat. Hippoly. in ſingu. clxxxv. & in pract. crimi. in §. poſtquàm. Syl. nup. Grammat. voto ij. Ferrat. caute. v. Afflict. ſuper cōſtit. aliàs ſub rubri. de cuden. fal. mone. in cōſti. incip. qualitas perſonę. nu. 4. Aimo in ꝗ. ſi qs ſimpliciter. n. 22. ff. de ver. oblig. Aret. in l. decē. ff. eod. titu. Deci. in c. cùm venerabilis. de excep. vbi hāc opinionē defendit ab obiectionibus Soc.

Contrariū tenet Soci. in l. non vtique. ff. de excep. & Feli. in ca. auditis. de præſcrip.

7 Et qualis ſit iſta pœna Doctores declarant, vt intelligaē de pœna corporis nō afflictiua, vt p Hippo. ī l. j. §. diuus. ff. ad leg. Corn. de ſicar. Gramma. conſi. crimi. xxxvj. in fine. & cōſ. xxxix. in fine, & ſequen. & in voto xxiij.

Contrarium quòd affici poſſit pœna triremium, tenet Grammat. in voto ij. circa fi. & deciſ. ſua viij.

9 Secundò limita, qñ dictū eſſet, confiteor occidiſſe hominem ad meam defenſionē, & nō aliter, nec alio modo, vt per Iaſ. in §. item ſi quis. el ij. nu. 26. Inſti. de actio.

Contrarium videtur tenere Aret. in l. decem. ff. de verb. obli.

10 Tertiò limita, ſi apparenter nō eſt malū illud quod qs cōfitetur, vt eſt qñ quis confitetur recepiſſe, & expendiſſe monetā falſam ignoranter, quam exiſtimauit bonam. Gra. in cōſi. clj. vol. ij.

11 Quartò limita, nam confeſſio nō pōt ſcindi, qñ fuit iuſtificata ex aliis probationibus excludentibus delictū, quia tunc debet intelligi ſecundum mentē & intentionem confitentis, ita Alex. in conſi. xxx. vol. vij.

12 Quintò limita, qñ quis iurauit veraciter ad interrogata reſpondere, & dicat ſe feciſſe ad neceſſariam defenſionem. Feli. in c. cùm dilecti. de accuſationib.

13 Sextò limita, qñ confitens inciperer à negatiua, vt putà ſi dicat, nego, occidiſſe, & ſi apparuerit, feci defendendo, quia tunc confeſsio delicti ſic qualificata ſcindi non poſſet. Feli. in ca. cùm venerabilis. ver. nota tamen duo. de excep. Areti. in §. item ſi qs. el ij. ver. nec diſtingue. & ibi Iaſ. nu. 27. Inſtit. de actio.

14 Septimò limita, qñ p̃ſumptio eſſet, ꝓ qualitate annexa confeſsioni, vt dicit Alcia. in d. l. j. §. ſi qs ſimpliciter. ff. de verb. oblig.

15 Octauò limita, nā reus qui ſimpliciter confeſſus eſt delictū homicidij, pōt ex poſt facto declarare ſuā confeſſionem, ꝓ occiderit ad ſuam defenſionē, vt dicit Bald. in c. j. §. itē ſi vaſallus. verſ. quid econtra. de controuer. inueſti, refert, ſed non firmat Alexā. cōſi. j. ver. fortius dixit. vol. iij. Fel. in c. cùm dilecti. in princip. verſ. & per iſtum tex. de accuſatio, Deci. in l. vt vim. & ibi Claud. verſi. poſtremò in materia. ff. de iuſti. & iure.

Contrarium Iaſ. in dicta l. vt vim. verſi. quintò circa prædicta quæro. ff. de iuſti. & iure.

16 Nonò limita, qa reꝰ ſic qualificatè ꝗfitēs, nō poterit torqueri ſuper p̃ciſa reſponſione, ita Ferra. cau. v. Tancre. in ſuo cōpen. in tit. de quæſt. cir. mater. ꝓb. in vlti. q. Gram. voto ij. n. 6. & ſeq.

Contrarium voluit Bal. in l. vnica, C. de cōfeſſ. quem ſequitur Lanfranc, in c. qñ ꝗ. in verbo, confeſſiones. in j. char. verſic. iuxta præmiſſa quæro. de proba. Gramma. voto xxiiij. nu. 2.

CONCLVSIO XX.

ARGVMENTVM.

Vſurarius an criminaliter puniri poſſit.

1 VOd Vſurarius ꝓ vſuris nō poſſit puniri criminaliter aliqua pœna, tenēt Bal. & Sali. in l. improbū. C. ex q̃bus cau. infa. irrog. Deci. in ꝗ. clxx. vbi latè comprobat iſtā partē. Iaſ. in ꝗ. cliij. vol. iij. Aimo in ꝗ. vj. num. 101. & nu. 103. vbi tenet expreſsè hanc opi. Gratus ꝗ. xxxix. vo. ij. & conſi. xlix. eo. vo. Maria. iunior conſi. lxxxiij. vol. ij.

Contra

2 Contrarium tenet Iac. Butrig. ꝓ puniri poſſit pœna ſtellionatus, in dicta l. improbū. C. ex quib. cau. infa. irroga. Corne. in cōſ. clix. & in ꝗ. xix. vol. iij. Caccialu. in l. cunctos populos. C. de ſum. Trini. Io. Ant. Alex. in conſi. lxv. in fi. & etiā pœna publicationis bonorum, qñ eſſet manifeſtus vſurarius, Afflict. ſuper conſti. in tit. de vſur. in conſtitu. incip. vſurariorū, nu. 16. lib. j.

3 Limita hāc partē magis cōem, nā dato ꝓ poſſit inquiri, & puri, nō tñ per iudicem laicū, Socin. in conſ. ccxc. Deci. in cōſi. cxx. Gra. in conſi. xxxix. vol. ij. Io. Ant. Alex. in d. conſ. lxv. in fi.

4 Sed hoc nō habet locū inter Iudæos, & infideles, inter quos ēt iudex laicus pōt de vſuris punire. Ale. in l. Titia. ff. ſo. mat. Iaſ. in ꝗ. cliij. ver. cōdeſcēdo. vol. tertio. ſequiē Grat. in d. ꝗ. xxxix. vo. ij.

5 Secundò limita, nā ad hoc vt qs tanquā vſurarius puniri poſſit, neceſſe eſt, vt ꝗctus ab eo facti ab omnibus tanquam vſurarij cōiter reputentur, aliàs ſecus. Barto. in l. quis ſit fugitiuus. §. apud Labeonē. ff. de ædil. edict. & ibi notat Ale. in apoſtil. ſequitur Maria. iunior in conſ. lxxxiij. in fi. vol. ij.

6 Et declara, qa tunc quis manifeſtus vſurarius appellari poteſt, qñ id crimen in iudicio fuerit confeſſus. gloſſ. quā ibi cōiter oēs ſequuntur, in c. j. in verbo, manifeſtos. de vſur. in vj. & idem in ca. quia in omnibus. & ibi Panormi. Ancha. Cardi. & alij, eo. tit. Iaſ. in conſi. lxxviij. vol. iij.

7 Primò amplia, ēt ſi in ꝗfeſſione ſimpliciter dixerit ſe vſurariū, nihilominꝰ manifeſtus ēt vſurariꝰ meritò poterit appellari. Frāc. in d. c. j. ſuper glo. in ver. manifeſtos. de vſur. in vj. & ita etiā tenēt Abb. Ant. de But. Io. de Ana. & alij, in ca. qa in omnibus. de vſur.

8 Secundò amplia, etiā ſi cōfeſſio extraiudicialiter facta fuerit corā pluribꝰ perſonis, qa ex ea manifeſtus vſurarius quis dici poterit: ita glo. in c. j. in verbo, manifeſti. quā ibi ſequuntur Archid. Domi. & Franc. de vſur. in vj. Abb. Card. & Io. de Ana. in d. c. quia in omnibus. eo. tit. Bal. in l. j. C. de ſacroſan. eccle. Abb. in conſ. xj. vol. ij. Soci. qui hāc dicit * cōem opi. in conſi. cxxvij. volu. iij. Feli. in c. auditis. de preſcrip. in conſi. lxxviij. verſi. quartò quia. vol. iij.

9 Primò limita, qa aliàs remota ꝓpria cōfeſſione, nunq̃ qs poterit appellari manifeſtus vſurarius, etiā ſi legitimis probationibus pro tali fuerit cōuictus antequàm ita ob id crimen à iudice fuerit condemnatus. gl. ab oībus cōiter recepta, in d. c. j. de vſur. in vj. Ab. Cardi. Ana. & alij, in c. cùm in diœceſi. de vſur. in vj. Ab. in conſi. liiij. vol. j. & in conſi. xj. vol. ij. Domin. in conſi. lix. Fede. de Senis in conſi. lxiiij. Iaſ. in conſ. lxxviij. nu. 3. vol. iij.

Contrarium Abb. in conſil. lxxxj. vol. ij. Sali. in l. improbum. q. ſij. nu. 4. C. ex quib. cau. infa. irrog.

10 Secūdò limita, qa ꝓbatio etiam ſufficiens, quæ fit poſt mortē vſurarij, nō probat illum eſſe manifeſtū vſurarium, ex quo tēpore mortis nō erat manifeſtus vſurarius: ſecus ſi in vita fuerint receptę probationes legitimæ. Bald. in cōſ. ccccxlvij. vo. v. ſequitur Iaſ. in conſi. lxxviij. ver. ad idem bene facit. vol. iij.

11 Tertiò limita, qa teſtes ſingulares nō ꝓbant quē vſurarium. Abb. in c. cū in diœceſi. vbi hāc dicit * cōem opin. Fede. de Senis in cōſ. xvij. & in cōſ. lxiij. Bald. in conſ. cclxvj. vol. iiij. Abb. in cōſi. xlij. vol. j. Alex. in conſ. clxxv. vol. ij. Iaſ. in conſi. lxxviij. vol. iij. Lāfrā. in cle. diſpēdiosam. de iudi. Caccial. in l. oēs populi. ff. de iuſti. & iure. Laur. de Rodul. in trac. vſur. q. xij. Purpu. in l. j. ff. ſi cer. pe.

Quod tamen intellige & declara, vt ſuprà in tit. de teſtib. concluſ. ij. nu. 29. in j. lib.

CONCLVSIO XXI.

ARGVMENTVM.

Iudæus carnaliter cognoſcens Chriſtianam qua pœna afficiatur.

1 VAriæ ſunt Doctorū opiniones in illa quæſtione, An Iudæus cognoſcens carnaliter mulierē Chriſtianā, puniatur pœna vltimi ſupplicij, vel alia iudicis arbitrio. Et ꝓ nō puniatur pœna vltimi ſupplicij, voluit Oldra. ꝗ. fi. idē voluit Barba. ꝗ. lxiij. verſ. itē nego. vol. iiij. Corn. conſ. cxiiij. vo. j. Deci. in l. ſi fugitiui. ver. & ideo malè. C. de ſer. fugiti. & in c. j. ver. & aliàs dubitatū. in prima lectu. de ꝗſtitu. & in c. ꝗſuluit. el tertio. in ſecundo nota. de appel. Hippol. in ꝗ. cj. ver. dico p̃terea. Afflict. ſuper ꝗſti. aliàs in rubri. de malefi. nox. & medica. nu. 6. ver. an aūt Iudæus. Tiraq. de iure primoge. q. lxvj. nu. 18. Boer. deciſ. cccxvj. nume. 5. vbi dicit hanc eſſe * cōem opinionē.

Alcia. in libro Parergon, c. xxiij. incip. cōcubuerat Iudæus. quā partem, ꝓ ſit pœna arbitraria, vt plurimū vidi in practica ſeruari.

2 Cōtrariū, ꝓ pœna iuris cōis in Iudæo cognoſcente Chriſtianā, ſit pœna vltimi ſupplicij, voluit Caccialup. ī l. oēs populi. ver. ex ſtatuto cauetur. vbi tenet ꝓ puniatur pœna adulterij, quod de iure cōi punitur pœna mortis. idē voluit Bertach. in tracta. de gabel. in xvij. q. ſeptimæ q. prin. ver. & ideo Iudæus. Fel. ī c. nōnul li. de iud. ver. & copulāti ſe. Pau. Grillā. ī tract. de pœ. omnifa. coit. illici. in xij. quæſt.

Idem tenet Iac. de Belui. in pract. ſua iudicia. ſub rubr. de leno. num. 51. dum concludit puniendum pœna adulterij. Io. Gallus, q. ſua clxij. Benedict. de Plumbi. in l. qui deportātur. nu. 15. C. de hæred. inſtitu. Ang. in tracta. malefic. in verbo, *Che nasa adulterata la mia donna*, numero 44. Hippoly. in conſi. lxxxiij. nu. 26.

3 Alij verò dixerūt, ꝓ puniat Iudęus pœna adulterij, impoſita, vel de iure communi, vel de iure ſtatutario, ſi per ſtatutum pœna iuris communis ſit mitigata, vt voluit Alex. conſi. xcix. volu. vj. per totum. & in conſi. xiij. vol. vij.

4 Et idem qñ cū Chriſtiana nō nupta, quia eſt pœna ſtupri ſi cū muliere honeſta: ſi verò cum inhoneſta muliere, ꝓ tali crimine debet Iudęus puniri leuiori pœna impoſita de iure cōmuni, vel per ſtatutū, vt per Alex. cōſi. xiij. vol. vij. per Cor. cōſ. cxiiij. vol. j.

Quod quidē debet intelligi ceſſante ī hoc caſu lege Moſaica, vt per Alex. in conſi. xiij. volu. vij. & in conſi. xcix. vol. vj. Barba. in conſi. lxiij. vol. iiij. & notat Fel. in c. j. de conſtitu.

CONCLVSIO XXII.

ARGVMENTVM

Frater, conſanguineus, vel familiaris, an admittatur in criminalibus ad probandam innocentiam.

DISPVTANT, Doct. in variis locis, an frater, vel alius conſanguineus, ſeu familiaris, recipiatur in teſtē ad probandam innocentiam in criminalibus.

1 Et multi quidem tenuerūt hāc partem affirmatiuā, & ī primis Spec. in tit. de inquiſi. §. j. ver. ſed nunquid eas. tenet ꝓ admittatur. & idem tenet in tit. de teſte, in §. j. ver. ſed nūquid frater. Bald. & Sal. in l. parentes. C. de teſt. Sal. ī l. teſtes. ver. ſecūdo caſu. ff. de teſtib. Io. de Ana. in c. cū oporteat. ver. aut ꝓ fratre. de accuſa. & in ꝗ. lix. Alex. in ꝗ. xxiiij. ver. itē teſtis infamis. vo. ij. allegat Archid. in c. manifeſtè. & c. ſeq. xij. q. j. q mihi hoc nō dicit. & idē Alex. ī ꝗ. v. vo. j. & ī ꝗ. iiij. i fi. vo. vj. & ī ꝗ. cxix. ver. nec obſtat ſi diceret. vol. vij. & in ꝗ. ccxij. ver. colligit etiā. vol. ij. Dec. in ꝗ. lix. ver. & in probanda defenſione. & in cōſ. cccclxix. ver. & in probāda defenſione. Hippoly. in l. vnius. §. cogniturū. ff. de quæſtionib. & in ſing. cccccviij. & ī ꝗſi. lxviij. n. 19. Fel. in c. cùm oporteat. ver. quintò limita. de accuſat. Lanfran. in c. quoniam contra. §. teſtiū depoſitiones. ver. item frater. de prob. Fel. in c. literas. verſ. qntus caſus. vbi etiam Abb. de præſump. Floria. in l. teſtis. ver. per quam poteſt inferri. ff. de teſtib. Deci. in l. ij. ver. in ead. gl. & noto. C. de eden. Ang. in tract. malefi. ī verbo, & dictus Titius ſe defendēdo. Guido Papæ in ſing. dccxxxj. Aim. ī ꝗ. ij. ver. imò etiā frater. Paul. de Caſt. ī d. l. parētes. C. de teſtib. licēt eius lectura corruptè legaē.

Cōtrariam opi. ꝓ tales teſtes nō admittantur etiam ad probandam innocentiam in cauſa criminali, tenuit Bar. in l. qui teſtamēto. §. quæcunq; in fi. ff. de teſta. & in l. lex Cornelia. ff. de iniur. Bal. in l. fi. ver. item in qualitate teſtiū approbatiua. C. de ꝓba. Aret. in c. cū oporteat. de accuſa. & in d. l. qui teſt amēto. in §. quæcūque. & ī c. in literis. ver. ſed quæritur, ꝓ complemēto materiæ. de teſt. vbi dicit ita cōmuniter tenere Docto. Iaſ. in l. ſed & ſi quis. ver. ſecundo not. ff. ſi quis cautio. Abb. in c. literas. de præſump. Albe. in tract. de teſt. n. 9. ver. ſi autē cauſa. Fel. ī c. cū oporteat. ver. quartò fallit. de accuſa. ſentit iſtā partem poſt Io. de Ana. ibi. Alex. in ꝗ. lxx. vo. j. Affl. ſup cōſti. in tit. de aleato. in xl. limita. Lanfrā. ī c. quoniā. ver. teſtiū depoſitiōes. de ꝓba. Oldē. ī libel. de iu. & æqui. to. 2.

Tenendo primam opinionem, quæ videtur magis cōmunis,

2 Primò amplia, etiam ſi frater cum fratre cohabitaret: Alex. in conſi. cxix. nu. 5. ver. nec obſtat. vol. ij.

3 Secundò amplia, vt frater poſſit deponere nedū ad defenſam fratris, ſed etiam contra querelantem. ita Feli. in c. literas. verſic. quintus caſus. de præſump. Gramma. conſi. crimi. xij. ver. quo ad ſecundum. & conſi. xxxij. verſ. præterea regula.

4 Tertiò amplia, etiam ſi ex illa depoſitione inſurgeret præiudicium cōtra alium. Alex. in conſi. lxx. ver. non obſtant dicta, vol. j. Cæpol. conſi. crimi. xxj. ver. & primò ſuper aſſerta falſitate.

5 Primò limita, niſi ad probandam innocentiā teſtes inducti, ꝓbent etiam impugnationem aliorū teſtiū inductorum pro parte accuſatoris. ita Gramma. in cōſi. xij. ver. quo ad ſecundū obiectū in criminalibus, & conſi. xxxij. ver. ꝑterea licēt. Gram. deciſ. xxxiiij. nu. 13. Fel. in c. literas. verſi. quintus caſus. de præſump. & fuit originale dictum Salic. in l. parentes. C. de teſti. & in l. teſtes. ff. de teſt. & Aret. in l. qui teſtamento. §. quæcunque. in fi. ff. de teſta.

Tamen non puto dicta per Salic. & Areti. probare illud quod ponit Gramma. nec ea ita intelligidebere.

6 Secundò limita, niſi coniunctio ſanguinis ſit reſpectu aſcendētium, vel deſcendentium, vt tradit Hippolytus in ſingu. cxxxiij. Ang. in conſ. cxciiij. Gramma. conſi. crimi. xxxij. in fi.

Tertiò

7 Terriò limita,in criminibus exceptis in quibus coniuncti sanguine non admittuntur ad probandã innocentiã. Areti. in cap. fina.in fine,de testib.

Cõtrariũ voluit Ange. qui loquitur in crimine læsæ maiesta. in l.consensu.in fi.C.de repud.Soci.in consi.xvij.ver. nec obstat l.consensu.vol.j.

8 Quartò limita,nã ẽt eo casu quo quis deponit pro consanguineo ad ipsius excusationem non est testis omni exceptione maior,prout dicit Cæpol.in conf.crimi.xxj.

CONCLVSIO XXIII.

ARGVMENTVM.

Transigens super crimine,an fateatur delictum.

1 COmmunis est cõclusio,ꝓ qui trãsigit super crimine transigibili,nõ fatetur delictũ, secus qñ transigit super crimine nõ transigibili, prout de primo casu est tex.in l.fi.ff.de præuarica.& in l.j.& ij.& ibi gloss.ff.de his,qui sibi mortem consciuerunt.

2 De secundo verò casu,qñ crimen nõ est transigibile , est tex. in l.nõ damnatos.C.ex quib.cau.infa.irro.& in l.in fisci causis.ff. de iure fis.& in l.eius,q.& in l.Imperator.ff.eo.tit.& ita not.Bald. in l.transigere.& ibi Io.Fab.& Cy.ver.nec obstat lex ista. & Sali. ver.q̃ro cũ gl.& Albe.de Rosa.in ver.itẽ q̃ritur.& ibi Iac. de Are na,& Gandi.in ver.sed cõsideret.& Bart.in j.lect.qui loquitur in primo casu trñ.& Pau.de Cast.&Ale.ibi.n. 16.& Lãcelo.Deci.C. d̃trãsact.gl.ĩ l.fi q; homicid.ĩ verbo,arguere.C.de accusa.Ant.de Bu. in c.j.& ibi Io.de Ana.ver.est ẽt alius effectus.de collu.deteg.

Regulam primi casus vt in his in quibus licita est transactio, transigens nõ videatur fateri delictum,

3 Primò amplia,ẽt si sit solutũ iudici.Pau.de Cast.cõs.cccxlviij. incip. norandũ ꝓ adulterium, in fi.verb.vol.j.Paris.in tract.synd.

Sed aduerte, q̃a loquitur Pau. de Cast.& sequitur Paris.in crimine adulterij,in quo secundùm cõem conclusionẽ , non est licita transactio , & propterea transigens & componens videtur fateri,vt infrà dicetur in secundo casu.

Imò ꝓ videatur cõfiteri facit,quia cum iudice iuquirente nõ est licita transactio,vt dicit Ioan.Faber in dicta l.transigere.& qñ non est licita transactio quis videtur fateri, vt dicunt communiter Docto. in dicta l.transigere.C.de transact.

4 Secundò amplia,ẽt si pœna de iure cõi nõ sit capitalis, tñ postea p statutũ effecta sit capitalis, ita ꝓ super ea trãsigi nõ possit, nã ẽt tali casu transigens nõ dr̃ cõfiteri,sentit hoc Cy. in dicta l. transigere.in iij. q. & sentit à sensu g̃rio Io Faber ibi circa fin. ex presse Pau.de Cast.vers.cõiter tñ tenetur.& Ias.ibi,versi. itẽ attẽde.& Bald.versi.iuxta istã primã partem q̃ro.Claud. Curt. iunior versic.secunda dubitatio.Paris.consi.cl.nume. 11.vol.iiij.

5 Tertiò amplia,vt ex tali trãsactione nõ possit sumi sufficiens indiciũ ad torturã.Io.Branc.in repe.l.fin.nu. 306. C. de quæstionib.vbi hanc dicit* communem opinionem. M.Anto. in tract. de indic.nume. 306.vbi communem affirmat.

Contrarium Pau.de Cast.in dicto consi.cccxlviij. in finalibus verb.vol.j.tamen ibi alia plura concurrebant.

6 Primò limita,qñ de delicto essent probationes,vel indicia vrgentia,quia tunc non est licita transactio , & per consequens q̃s fateri videtur.ita Paris Put.in tract.synd.

Contrarium,quòd etiam si de delicto constet, liceat transigere,& tũc transactio operatur in vim pacti,ponit Salic.in dicta l. transigere.in prima oppositione.

7 Et ibi Purpura.q̃ sublimitat,nisi delictũ esset liquidũ per partis confessionem.

Regulam secundam vt in criminalibus in quibus non potest transigi,ex transactione inducatur confessio delicti,

8 Primò limita,nisi transigens expresse asseereret facere talem transactionem causa redimendi se à vexatione.Io.Faber in dicta l.transigere.circa fi.Pau.de Cast.conf.cccxlviij.in fi.vol.j.

9 Secundò limita,quia talis confessio recipit contrariam probationem,prout est gl.in l.fin.ff.de præuarica.

10 Tertiò limita in gratuita transactione,q̃ põt fieri in crimine nõ transigibili,ex qua nõ inducitur cõfessio delicti.l.non damnatos.C.ex qui.cau.infa.irrog.l.ĩ fisci causis.ff.de iure fis.à g̃rio sensu.l.furti.§.pactus.ff.de his qui not.infa.Bar.in dicta l.transigere,ĩ secunda lectura,& ibi Bal.ver.ex parte rei.Sali.ver. q̃ro cũ gl.Ias. ver,tu aduerte.Lancelo.Deci.& Riminal.C.de trãsactioni. Brunus in tract.de indic.versicu. quæro quid de confessione tacita.

11 Et hoc ꝓcedit ẽt si interuenerit datio vel ꝓmissio,iinscio tñ inculpato de crimine,per aliũ qui ꝓmisit,vel dedit,vt concordaret inculpatum,&eum liberaret.Chassa.in consil.lviij.versic.& si reperiretur.Gramma.voto fi.in fine.

12 Quartò limita,quia requiritur iudicis declaratio. Lancelot. Deci.in l.transigere.C.de transact.

13 Quintò limita,q̃a requiriẽ ꝓ cõstet de delicto,ad hoc vt cõfessio possit operari,aliàs secus:ita Lancel.Deci.in d.l.transigere.

14 Sextò limita,q̃a si pœna esset alterata per statutũ , & effecta esset capitalis ꝗ̃ dispositionẽ iuris cõis,tunc esset locus trãsactioni,& per consequens transigẽs nõ diceretur cõfiteri delictũ,pro ut dictum fuit suprà,in ii.amplia.

15 Septimò limita,q̃a ille qui petit gratiam non per hoc videẽ fateri crimen.Alex.in l.j.in prin.ff.de noui oper.nunci.Iaso.post Alex.in l.decem.ff.de verb.obli.Feli.in c.literas.de præsump.

16 Alex.in ꝗ.lxx.versi.nec ẽt obstat.vol.j.vbi ẽt dicit , ꝓ iudex, nisi ei gratiam concedat,debet eum in priore statu reponere.

17 Declara etiã,quia nõ põt iudex impetrata indulgẽtia à Principe,dicere reo,fateris prius delictum:aliàs nolo vt indulgẽtia Principis vti possis.Afflict.ĩ c.j.§.naturales.in iiij.nota. si de feud. fue.controuer.inter domi.& agna.

CONCLVSIO XXIIII.

ARGVMENTVM.

Bona alienari prohibita,non transeunt in fiscum ex delicto.

1 OMnes ferè Doctores firmant hãc cõclusionẽ,ꝓ bona expresse prohibita alienari,nõ transeunt in fiscũ ex delicto,ꝓ ut est text.& ibi Barto.in l.Imperator. ff. de fideicommis. libertat. in primis verbis. Io. Andre. in additio.ad Spe.in tit.de feud.ĩ §.qñ.in xl.q.in addi.magna , circa fi.versi.& cũ res.Roma.in l.si finita.§.si de vectigalibus.n.21.ver. xiij.potes addere.ff.de dam.infec.Soci.in l.Marcellus.§.res,quæ. vers.prima cõclusio est.ff.ad Trebel.Ange.Areti.in tract.malefi. in verbo,& eius bona publicamus.vers.& nota,ꝓ facta dicta publicatione.Alex.in consi.xxiij.ver.sed præmissis nõ obstantibus. vo.j.Ias.in l.filiusfamiliàs.§.Diui.nu. 19.ver.sextò pondera. ff.de leg.j.& ibi Ripa nu.47.ver.item ex pressã.& ibi Opizo.nu. 5.versi. & prædictis adde.& nu. 30.& ibi Loazes nu.73.& ibi Io.Crottus nu.72.vers.pro qua conclusione adducitur.Soci.consi. cxxj.nu. 22.ver.sed est regula.vol.iiii.Deci.in consi.cccccxxij.nu.27. versi. & hoc in simili casu.

2 Hippoly.in l.fi.nu. 194.ver.itẽ scias,& tene mẽti.ff. de iur.omiu.& in singu.cccxiiij.istã dicit cõem , & ab ea nõ recedendum, licèt asserat se g̃riũ tenuisse.Io.Ant.Alex.in ꝗ.cliiij.versi. circa aliud dubiũ.Gozad.in ꝗ ciij.versi.nonò statutum.Curt. iunior in ꝗ.cxx.versi.aggredior igitur.Gratus ꝗ.xxj.vers.his nõ obstantibus.vol.ij.Ruinus conf.cxxiiij. vers.sequitur ex præmissis,vol.ij. & ꝗ.xxv.vers.si verò est ꝓhibita,vol.v.& ꝗ.cxxix.versi.& ꝑ quã solam.vol.ij Boer.deci.cclxxviij.nu.7.Berous q.xlj.in fi.

Contrariũ tenet Roma.in l.si cõstante.§.fi.ver.in tex.ibi , ꝓ si. ff sol.mat.Io. Anto.Alex.cõs.cliiij.ver.circa aliud dubium.

3 Amplia primã opinionẽ cõem,vt etiam fructus,qui percipiũtur in vita prohibiti nõ transeant in fiscum ex delicto,vt dicit Ripa in d.§.Diui.nu. 17.ver.item expressa.de leg.j.

Secũdò amplia hoc ꝓcedere,nedũ qñ prohibita est expressè alienatio extra certum genus personarum , sed etiam si simpliciter alienatio prohibita sit,ita declarat Rui.conf.cxxiiij.versi. secundò respondetur.vol.ij.

4 Primò limita,qñ fauore alterius ꝓhibita est alienatio expressè,secus verò si fauore ipsius ꝓhibiti tantùm.Bart. in l.,si q̃s in tãtam.ver.q̃ro an dñs.C.vnde vi.& in l.si finita.§.si de vectigalibus. ver.& per ea.ff.de dam.infe.Soci.cõs.cxxj.nu.22.versi.sed regula est.vol.iiij.Nicel.concor.Bar.xxiij.Alex.ꝗ.xxxviij.ver. quartò ꝑ hoc facit.vol.iij.& ꝗ.xxiij.ver.quartò ꝓ hoc facit.vo.j.Areti.ꝗ. xiiij.ver.ꝓ q̃bus facit.Deci.in l.furiosi.nu.6.ver.supradicta habẽt locum.ff.de reg.iur.Gramma.decis.cv.nu.39.ver.& sic sequitur.

Sublimita hoc tribus modis,prout tres responsiones accommodat Rui.conf.cxxiij.ver.si ergo.vol.ij.

5 Secundò limita,qñ per testamentũ esset prohibita alienatio expressa,q̃a tũc non censeretur ꝓhibita bonorũ confiscatio.ita nota.cõiter Doct.in l.Statius Florus.§.Cornelio Felici.per illum tex.ff.de iure fis.Gramma.d.decis.cv.nu.39.& seq.ver. itẽ in casu in consi.cxx.Boer.decis.cclxxviij,Bero.q.lj.circa fi.

6 Ratio ponitur per supradictos,quia qñ cõcurrit expressa ꝓhibitio vnà cũ simplici fideicommisso,duplex vinculũ cõcurrit:& ideo plꝰ ẽt debet operari,arg.tex.in auth.itaque.C.cõ.de success.

7 Tertiò limita,nisi prohibitio alienationis facta fuisset in fraudem ipsius fisci,vt nota.per Bar.in l.post contractum.ff.de dona. vbi etiam ponit ex quibus possit præsumi fraus.

Quartò

8 Quartò limita qñ bona sunt tantummodo prohibita alienari extra familiã.Imo.in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dam. infe.Alex.in apostil.ad Bar.in auth.in gressi.C.de sacrosc.eccl.Ias. in l.si quis ita.§.ea lege.ff.de verb.oblig.

Cõtrariũ sentit Bar.in l.Imperator.per illũ tex.ff.de fideicom. liber.Alex.in conf.xxiij.vol.j.vbi expressè tenet hanc opini.

CONCLVSIO XXV.

ARGVMENTVM.

Remissoria an concedatur in criminalibus.

1 DVbitari contingit, an in criminalibus sit danda remissoria,Et plures casus in ista conclusione sunt cõsiderandi,nã aut q̃ritur,an sit danda intra prouinciã, & dicendũ est ꝓ non,quia etiam in ciuilibus non datur,tex.est in auth.apud eloquentissimum , & in corpore vñ sumitur,C.de fide instrument.

2 Aut quæritur an extra prouinciã,& isto casu ẽt vr̃ denegãda remissoria,per tex.in d.auth.apud eloquentissimũ.& in §.qũo.& ibi Bar.& Ang.& Iac.de Bel.in auth. de test. Idẽ voluit gl.in cap. testes.iij.q.ix.& ibi Arch.& idẽ voluit Abb.in c.cùm causam. de test.Iacob.Bu.in d.auth.apud eloquentissimũ,And.de Iser.in c.j. si de inuesti.lis oria.Azo in sum.de test.ver.ꝓducẽdi sunt.Arch. in c.pręsentiũ.§.testes.de test.in vj.Spec.in tit.de teste.§. qualiter, in d.c.præsentium.ver.in gl.j.in tit.de testi.in vj.

Contrariũ Io.Andr.post Io.Mona.in ca.Romana. §. ꝗ̃hentes. de foro compe.in vj.Fel.in cap.cùm causam.de testi.

3 Aut q̃ritur.an sit danda remissoria extra prouinciã in criminalibus pro testibus,q̃ nõ sunt de territorio iudicis,& sic pro testibus forensibus,quos iudex non põt compellere ipsos venire, & tunc licet gl.in c. cõstitutus. de fideiusso. teneat ꝓ remissoria non sit danda in criminalibus,& ibi ẽt Abb. & Car. in princ. Cy. & Sal.in d.auth.apud eloquẽtissimum.vbi etiã Albe.de Ros.Ab. in c.cùm causam.de testib.& Io.de Ana. qui ad eũ se remittit , in capitul.in tantum.de collus.deteg.

4 Tñ,& ista erit prima limitatio,q̃a necessitas impellit, vt testiũ examinatio fiat per iudicẽ in partibus.postq̃ iudex nõ põt ipsos compellere propter istã necessitatẽ,remissoria etiam in criminibus cõceditur,& ita seruatur de consuetudine.Host.& Io.And. in d.c.cõstitutus.circa fi.de fideiusso. & Petr.de Anchar. ibi , idẽ tenẽt Iac.de Are.Nico.de Matt.& Bal.in d. auth. apud eloquentissimũ,q̃ dicit ita seruari in causis criminalibus,& ita seruare curiã Romanã refert,& sequitur Barb.in d.ca.constitutus. de fideiusso.ver.sed dubiũ est.Pau.de Ca.in l.iudices.C.de fide instru.Io. Mona Io.And.& Dom.in c.Romana.§.cõtrahẽtes.in fi. de foro cõpe.in vj.Bal.in c.si his qui.de test.Fel.in d.c.cũ causam.de testi. Iac.de S.Georg.in l.iij.§.itẽ Diuus.ff.de testi.Gram.in ꝗ.xlj.Paul. Turrent.in sua disput.incip.Rex Aragonum.in secundo dubio. Milleus in pract.Afflic.super Const.rub.in quibus caus.audi.test. cõmit.num. 13.& in rub.de inquisit facien.numero 6.

5 Secundò limita,quia supremus princeps,qui nõ recognoscit superiorẽ põt in suo dominio ẽt in criminalibus remissoriã cõcedere.Afflict.super Const.in tit.de inquis.facien.num.6.

6 Tertiò limita qñ aliter veritas haberi nõ posset,vt tradit Maria.iun.in consilio lx.nume.4.vol.ij.

7 Et idẽ est,qñ res esset difficilis probationis , vt ibi per eum in dicto loco.

8 Quartò limita,quia ad purgandam innocentiã etiã in criminalibus,cõceditur remissoria.Sal.in d.auth.apud eloquẽtissimũ, propè fi.vbi ita limitat illũ tex.C.de fide instru.Maria.iun. in cõs. lx.nume.7.vol.ij.

9 Quintò limita qñ de crimine ageretur ciuiliter.Maria. iun.in consi.lx.nu.7.vol.ij.

10 An aũt propter multitudinẽ causarũ cui ta possit cõmittere examen alteri iudici in criminalibus? dic ꝓ nõ, nã ob multitudinẽ causarũ meri imperij iudex non põt committere examẽ causarũ meri imperij extra prouinciã.Roma.Fulgo.Alex.& Ias.in l. j.§.huius rei.ff.de offi.eius.Afflict.super Cõst. in tit. in quib. caus. aud.test.cõmitta.nu. 14.& hoc intellige ,nisi simus in supremo principe,iux.tex.in l.fi.C.vbi senat.vel clariss.

Cõtrariũ tenent Bart.& Ang.in d.l.j.§.huius rei.ff. de off. eius.

CONCLVSIO XXVI.

ARGVMENTVM.

Dictum testis in tormentis præualet.

BArt.in l.eos.ff.ad leg.Corne.de fals.ponit nõnullas cõclusiones in materia testium variantium, quas breuiter percurremus.

1 Prima cõclusio est, ꝓ quãdo vtrumque dictũ testis variantis est iudiciale, tũc si vnum est cũ tormentis & aliud absq; tormentis,statur dicto in tormẽtis,& illud præualet.ita Bar.in d.l. eos.ver.& ideò ꝓ declaratione.ff.ad leg.Corn.de fals.& in l.si postulauerit.§.sed & si negauerit.versi.sed si metu tormentorũ.ff.ad leg.Iul.de adult.Rom.in cõs.cccccv.ver.aliqñ in eo.Bal.in l.iij.gl. ibi,veritatẽ.C.ad leg.Iul.de adul.Abb.ĩ c.ꝓ tuas.ver.moueor principaliter.de ꝓba.Tindar.in tract.de test.variant.lib.j.ca.iij.Aret.in c.per tuas.ver.aduerte tñ.de ꝓb.Alex.cõs.lxiiij.vers.quia tunc nõ disputatur.vol.j.Roma.sing.dccxcix.Ang.in l.fi.ver.in ead.gl.ibi, alij dicũt.C.de quæst.Cæpol.cõsi.crimi.lx.versi.super ij.principali dubio.Aimo cõs.lxxv.nu.32.ver.nã videmus.Soc.ꝗ.cclij.ver.sed duo in g̃rium allegantur.Dec.conf.clxxxix.ver.nõ obstat.Abb.in c.cùm ĩ tua.ver.vltimò hic quæro,& ibi Fel.ver.fallit nisi.de testi. Anch.in cle.ij.vers.per ista.de testi.Aret.in c.per tuas.ver.in gloss. posita,de ꝓb.& versi.aduerte tñ.Pract.Papien.in forma opponendi contra testes post publicationem.vers.alia est opin.Bar.consil. lviij.vol.j.Alciat.in tract.præsump.in ij.reg.nu.9.

2 Primò amplia,etiam si ex interuallo corrigat testis dictum suũ cum tortura.Ro.in d.sing.ccxcix.& conf.cccccv.vers.aliquando in eo quod dixerunt.& idem tenet idem Roma.sing.dccccxxiij.

3 Primò limita , nisi primum dictũ extra tormẽta iuuaretur præsumptionibus,ita ꝓ videri posset magis verisimile.ita Ang.in d.l. fina.ver.in ead.gl.ibi, alij,iuncto ver.saluo nisi.C.de quæst.Cæpo. consi.criminali.lx.ver.alio modo quãdo.Soc.consi.cclij.versi.& si dicatur.Dec.ꝗ.si.clxxv.ver.iij.responderi potest.& conf.clxxxix. versi.ij.respondetur.Aimo consi.lxxv.versi.nam videmus in simili.& consi.vj.versic.iij respondeo.Tindar.in tract.de testi.variant. lib.j.cap.xiiij.&lib.ij.ca.x.nu.12.

4 Secundò limita quando testis varians de se,& alio interrogaẽ, quia tũc magis statur ꝓ primæ depositioni sine tormentis , quã cũ tormentis.Bar.in l.j.§ quæstioni.ff.de q̃stio.Ang.in l.fin.circa mediũ.ver.in ead.gl.ibi.C.de quæst.Aret.consi.lxj.vers.prætereà qñ. Dec.ꝗ.clxxxix.ver.non obstat ꝓ secundũ.& conf.clxxv.ver.ij.respondetur.Grat.conf.lx.vol.ij.nu.9.Gramma.voto xxxiiij.nu.21. Aret.in c.cùm in tua.ver.in ead.gl.de testib.Aimo consi.vj.versi. & si dicatur.Alciat.in trac.de pręsump.in ij.regul.in xxix.præsumptio.num. 19.& seq.

5 Sublimita , quia hoc ꝓcedit qñ testis deponit de facto alieno, non quando de suo proprio,ita Tindar.in tract.de test.variant.in cap.iij.libr.j.

6 Tertiò limita,nisi iudici videatur standum esse primo dicto sine tormentis,vel tanquam sit verisimilius, vel aliqua alia probabili ratione,Soc.conf.cclij.ver.vel etiã & clarius.refert,& sequiẽ Dec.in d.conf.clxxv.versi.iij.respondetur.Ang.in l.fi.versic.saluo nisi. C.de quæst.Cæpol.conf.lx.ver alio modo.

7 Quartò limita,nisi testis quivariat in tormentis à primo dicto. sine tormentis fuerit cum parte locutus , quia tunc primo stabiẽ, Ang.in l.fi.versi.in ead.gl.ibi.C.de quæst.Cæpol.consi.lx.versicu vno modo quando.

8 Quintò limita , nam testis qui g̃rium dicit in tormentis , eius, quod dixerat prius sine tormentis,nõ probat tanquam periurus, & neutri dicto statur.ita Dec.in conf.clxxxix.versiculo,ad dictum Corrad.refert,& sequiẽ Aimo in cõs.vj.in fi.vers.simile videmus.

9 Sextò limita , si dictum ꝓm in tormentis sit dictum solenniter in forma iudicij.& parte citata,aliàs non tolleret primum dictum iuratum.ita Soc.in d.conf.cclij.ver.ij.etiam clare respondeo.

10 Septimò limita hanc cõclusionem non ꝓcedere in criminalibus, sed solũ in ciuilib.in quib.infamia testis purgatur per tortura, quia depositio facta cum tortura,non operatur in criminalibus g̃ primum dictum iuratum,ꝓm Aimo conf.vj.nu.46.ver.& si dicatur.post Dec.conf.clxxxix.vers.nec obstat ꝓ infamia.de quo dicto valde dubito.

11 Octauò limita,qñ primum dictum extra tormenta fuisset dictum in articulo mortis,quia aliud ꝓm dictum in tormentis non tolleret primum dictum,Aimo conf.vj.nu. 51.vers.v.respondeo.

12 Nonò limita , vt conclusio locum habeat quando concurrit solum defectus contrarietatis respectu testis torti, secus verò qñ etiam alia inhabiritas,seu alius defectus concurreret , Aimo cõs.j. vj.nu. 54.vers.vj.respondeo.

13 Decimò limita , quia testis ex tali depositione contraria non punitur vt falsarius, nisi cessantibus tormentis perseueraret in eo dicto,ita Tindar.in tract.de test.varian.c.iij.lib.j.

14 Vbi etiam sublimitat istud nõ ꝓcedere , quãdo incontinenti post primum dictũ diceret g̃rium in tormentis , quia tunc etiam si perseueraret, non punirctur.& ita declarat hanc limitationem

CONCLVSIO XXVII.

ARGVMENTVM.

Statur secundo dicto testis variantis extra tormenta, si animo corrigendi primum dictum, postea contrarium deponat.

1 ALia est ꝓclusio Bar.in d.l.eos.ff. de falſ. ꝙ qñ teſtis variat in iudicio, & vtrumque dictũ eſt extra tormenta, ſi dixerit aliud ḡ primò dixerat animo corrigendi primũ dictũ, ſtat ſecundo dicto, & nõ primo. ita Bar. in d.l.eos.ver.itẽ oppono .& in ver.& ideò pro declaratione.

2 Amplia concluſionẽ hanc, vt procedat ẽt ſi teſtis non doceat de errore, vt no.Abb.in c.pretera.ver.itẽ no. bene, de teſti.cog. Deciſ.Neapo.cxlij.num.6.in nouis.

3 Secũdò amplia, vt ẽt ijdẽ teſtes repeti poſſint vt ſe corrigãt.c. pretera.de teſt.cog.Bar.in d.l.repeti.ff.de q̃tt.ponit Fel. in c.per tuas.ver.j.cõclu.de teſti.Abb.in c.per tuas.ver.circa primum. eo. tit.Are.in c.cum in tua.ver.eſt & tertius caſus. de teſtib.

4 Primò limita hãc cõcluſionẽ locũ habere, qñ teſtis incõtinẽti dicit diuerſum à primo dicto, ſecus ſi ex interuallo.c.p̃terea.de teſti.cogen.gl.in verbo, iuſta cã.circa fi.ĩ c.fi.de iureiu.lib.vj.ver. ſatis vĩ.& in c.p tuas.ver.ante aperturã.de teſt.Spe. in ti. de teſte. §.j.nu.71.ver.qd ſi dicit vidi.de teſti.Bar.in d.l.eos.ver.itẽ oppono.& in l.ſi poſtulauerit.§.ſed & ſi negauerit.verſic. ij.noto.ff. de adul.in l.repeti.in prin.ver.qñq; teſtis.de q̃ſt.& ĩ l.qcquid adſtringendæ.ver.& iſtũ tex.ff.de verb.obl.Ro.ſing.dcccxxiiij.Bal. cõſ. xxxiiij.ver.p̃terea ego video.vol.v.Abb.ꝙſ.lxxiij.verſ.iij.dictũ teſtis, vol.ij.Alb.ĩ l.accuſaturus.ver.itẽ eſt hic argumẽtũ.ff.de adul. Ro.in nou.deci.ccxciij.Alex.in l.q bona.§.ſi qs ſtipulatus.ver.intellige tñ p̃dicta.ff.de dam.infect.Iaſ.in l.lecta.verſi.itẽ diligẽter. ff.ſi cer.pet.Abb.in c.cùm in tua.ver.aut vtrũq; fiuit.de teſti. Dec. Neap.cxlij.in nou.nu.6.& ſeq.vſq; in fi.Roma.ꝙſ.clviij.n.8. verſ. qa teſtis.vol.v.Fel.in c.per tuas.verſ.cõcluſio.de teſti. Io.de Platea in l.rura.in fi.ver.itẽ p̃ſtat argumẽtũ.C.de omi.ag.deſer.lib.xj. Rom.ꝙſ.lix.ver.j.qa.Sal.in auth.at qui ſemel.ver.q̃ro vj.C.de p̃ba. Ant.de Bu.in c.per tuas.ver.quartus qñ.Aret.in c.cùm in tua. ver.& tertius caſus.de teſt.Ro.in l.ij.§.creditũ.verſj. caſu dic.ff.ſi cer.pet.Pract.Pap.in for.oppon.ḡ teſtes.Corn.cõſi.lviij.volum.j. Aret.in l.quicquid adſtringendæ.verſ.& ex iſto.ff.de verbo.obli. Gram.conſ.lxxix.nu.4.& 5.Alciat.in ij.reg.preſumpt.in xxix.preſumpt. Tinda.in tract.de teſti.varian.in c.iiij.lib.j.

5 In propoſito aũt, de quo tractatur incontinẽti dicitur ſe corrigere teſtis qñ ſe corrigit ante completũ examen.glo.in verbo, incontinenti.in c.prætereà.de teſti.cog.Barb.in l.qcquid adſtringendæ.circa fi.ver.& iſtũ tex.& ibi Iaſ.ver.p iſtã gl.ff.de ver.obli. Bal.in l.lecta.in fi.ver.teſtis verò dicitur ff.ſi cer.pet.Iaſ.in l.iuriſ. gẽtium.§.quinimò.ver.ij.principaliter no.ff.de pact.& in l.lecta. verſicu.itẽ diligẽter attẽde.ff.ſi cer.pet.Card.in c.p̃tereà.in prin. verſi.quæro an indiſtinctè.de teſt.cogen.Areti.in l.quicquid adſtringendæ.ver.& ex iſto.ff.de ver.obl.Gram.in conſi.ciuil.lxxix. nu.4.& 5.Alciat.in xxix.præſump.in ij.reg.in tract.præſumpt.

6 Alij dicũt ſemper dici incontinenti antequàm teſtis cũ parte loquatur, gl.in verbo, incõtinenti, in c.p̃tereà.de teſt.cog.Spe.in tit.de teſte.§.j.nu.71.ver.quid ſi dicit vidi.gl.in §.qa verò.in verbo, nõ habebit.verſ.item quid ſi ſponte.in auth.de teſti.Bald.in l. presbyteri.verſ.vnde poſtquam teſtis.C.de epiſco.& cler.Iaſ.in l. quicquid adſtringendæ.ver.per iſtam gl.ff.de verb.obl.Iaſ.in l.lecta.verſ.item diligenter attende.ff.ſi cert.petat.

Deci.Neapo.cxlij.nu.9.vbi dicit ita cõiter teneri.Ruin.conſil. clviij.vol.v.nu.8.ver.quia teſtis.Hippo.in l.eos.verſ.quod tamen limitetis.ff.de falſ.Io.de Plat.in l.rura.in fi.ver.item præſtat argumentum.C.de omni agr.deſert.lib.xj.Inn.in c.prætereà.verſi.incontinenti.de teſt.Io.And.ver.incontinenti antequam.Bald.ibi. ver.ibi incontinenti.Ant.de But.ibi.ver.venio ad tertiam partẽ.

Imo.ibi ver.in ead.gl.vbi dicit ita cõiter ſeruari.Sal.in auth.at qui ſemel.ver.quæro vj.C.de prob.Collect.in d.c.prætereà.verſ. incõtinẽti.& ibi Fel.in fi.ver.& iſtis adde.Inn.in c.cũ dilect⁹.verſ. teſtis aũt.de accuſ.Henri.in c.prætereà.ver.ſi quæris.de teſt.cog. Ant.de But.ĩ c.p tuas.ver.iiij.qñ.de teſt.deci.Neap.lxj.in nou.n.2.

Aret.qui dicit ita communiter teneri in c.per tuas.verſ.ſi verò teſtis.de teſtib.

Aret.in l.quicquid adſtringendæ.ver.& ex iſto.ff.de verb.obl. vbi dicit ita cõiter teneri.Alex.in apoſtil.ad Bart.in d.l.eos.ſuper verbo, itẽ oppono.Alciat.in xxix.p̃ſumpt.in ij.reg.ĩ tract.p̃ſump. Tindar.qui dicit communem in tract.de teſti.varian.capi.iiij. libr.j.

Et tenendo hanc opi.tãquam veriorem, & magis cõmunem,

7 Amplia, quia idẽ eſt, ſi cũ alia perſona teſtis ſit locutus à qua potuerit eſſe monit⁹, & ſubornat⁹, ita Inn.ibi, & Io.And.ĩ locis p̃ximè alleg.ibi.& Imol.ver.in gl.fi.Henric.ibi, ver. ſi quæris. Ant. de Bu.ind.c.prętereà.ver.no.teſtem.de teſt.cog.

8 Alij verò intelligunt incontinenti ſemper ante publicatas atteſtationes, Spe.in tit.de teſte.§.j.nu.71.verſi.quid ſi dicit vidi.de teſte. Alciat.de præſump.in ij.reg.xxix.præſump.

Cõtrarium Inno.in c.pretereà.verſi.incontinenti antequam. de teſti.cog.& ibi Hoſt.verſi.incontinenti.& Io.Andr.ver.incõtinenti antequam.

9 Hãc vlt.opi.ſalua & intellige qñ eſſet teſtis notæ fidei, & authoritatis, qa poſſet ſe corrigere ſemp antequã dicta teſtiũ ſint publicata.Bal.in c.p̃tereà.ver.ita incõtinẽti.de teſti.cog.ſentit ibi Hoſt.dũ dicit ꝙſiderandã eſſe qualitatẽ perſonę, quantitatẽ interualli, & colloquia partiũ, cũ aliis circũſtantijs.refert, & ſequitur Ant.de Bu.ibi, ver.venio ad tertiã partem.refert, & ſequitur Fel. in c.præteà.ver.& adde ſecundùm Bal.de teſt.cog.Alcia.in tract. præſump.in ij.reg.in xxix.præſump.

10 Sed Rui.conſi.lvij.vol.j.ver.nec ẽt, ꝙ dicitur factũ incontinenti qñ fit eadẽ die.

11 Rota autẽ intelligit in deci.ccxciij.in nou.eſſe longum interuallum, & non dici incontinenti quando poſt triduum.

12 Alij dicũt hoc eſſe arbitrariũ iudici inſpecta qualitate teſtiũ, temporis interuallo, colloquio partiũ, cum aliis circunſtantiis, Hoſt.in d.c.p̃tereà.ver.incõtinenti licèt.de teſti.cog.refert.& ſequitur ibi Ant.de Bu.ver.gl.vl.quærit.Collect.in c.prætereà.ver. incõtinenti.de teſti.cog.& ibi Henri.verſi.ſed Hoſt. dicit.& iſta opin.,pcedit in ſpecta qualitate perſonę.Tin.tract.de teſti.variãt. c.j.verſ.dicerem tamen.vol.j.

13 Secundò limita, qa debet teſtis ſe corrigens incõtinenti allegare veriſimilẽ cãm erroris.Inn.in c.p̃tereà.ver. ſi autẽ antequã exeat.de teſti.cog.& ibi Hoſt.ver.incõtinẽti antequã. & ibi Car. ver.q̃ro an in diſtinctè,& ibi Anch.ver.v.no.Imol.ver.itẽ aduerte.Fel.ver.& ſubdit Inn.& Henri.ver.& ſi q̃ris.Bart. in l.eos. verſ. itẽ oppono ad idem.ff.de falſ.Abb.in c.cùm in tua.ver.aut vtrũque fuit.de teſti.Deci.Neapo.cxlij.nu.6 in nou.& nu.9. & deciſi. lxj.nu.2.Anch.in cle.ij.ver.aut eſt dictũ, de teſti.Aret.in c.cùm in tua.ver.eſt & tertius caſus. de teſti. Alcia. in tract. præſump. in ij. reg in xxix.preſump.Tinda.in tract.de teſt.varian.c.iiij.lib.j.

14 Tertiò limita, qñ teſtis varians incõtinenti dicit q̃riũ animo ſe corrigendi, nã aliàs attenderetur primũ dictũ.Abb.in c. cùm ĩ tua.ver.ego aliter dicerẽ.de teſt.deci.Neapo.cxlij.in nou. Are. in c.cùm in tua.ver.ſi aũt variat.de teſti.Ro.in l.ij.§.creditũ.ver.j.caſu.ff.ſi cer.pe.Pract.Pap.in for.opponendi ḡ teſtes poſt publicationẽ.ver.caſus ſubdiſtinguit.Anch.ĩ cle.ij.verſ.per iſta nõ mihi. de teſti.Bal.in l.qui falſa, ver.ſi incontinẽti.de teſti.Alci.in tract. præſump.in reg.ij.in xxix.preſump.nu.5.

15 Quartò limita, quia ẽt incontinenti nõ põt repeti teſtis ad inſtantiã partis, vt corrigat dictũ ſuũ, vel vt addat.Anto.de Bu.in c.per tuas.ver.tunc in hoc.de teſti.& ibi Aret.ver. D.Ant.hic, & Im.ver.vlt.pro declaratione.& ſentit Fel.in d.c.per tuas. ver.prima concluſio quando ad inſtantiã partis.de teſti.

16 Contrariũ, ꝙ ẽt vt addat teſtis repeti poſſit incõtinenti, voluit gl.j.in d.c.per tuas,ver.ante aperturam. Io. And.in addi. ad Spe.in tit.de teſte.§.nunc videndũ.in vltima addi. in fi. Fel. in c.p tuas.ver.j.cõcluſio.de teſtib.& hoc intellige qñ vel officio iudicis, vel à ſeipſo teſtis redit.Sal.in auth.at qui ſemel.verſic.quæro vj.C.de prob.Deci.Neapo.lxj.nu.2.in nouis.

17 Imò plus addit Ant.de But.in d.c.per tuas.verſ.tene ĩ hoc.de teſti.ꝙ ad inſtãtiã partis nõ põt repeti, ẽt vt dictum ſuum incontinenti declaret,& ſequitur Aret.licèt nõ modicum dubitet, in d.ca.per tuas.ver.& quia ſententia Doctorum.de teſtib.

Contrarium in hoc tenuit Io.And.in addi. ad Spec. in titu. de teſte.§.nunc videndum,in vltima add.de qua tamen q.dicemus in ſeq.concluſione.

CONCLVSIO XXVIII.

ARGVMENTVM.

Teſtis poſtquàm vnum primò dixerit in iudicio, an poſſit ex interuallo repeti, vel ſecundò examinari ad inſtantiam partis, vt ſe corrigat.

1 SEquitur tertia concluſio Bart.in d. l.eos. ff. de falſ. ꝙ qñ teſtis variat ex interuallo, & vtrumque dictum eſt iudiciale, quæ tunc ſubdiſtinguitur in duas principales concluſiones, quarum vna eſt, an teſtis poſſit repeti, vel ſecundò examinari ex interuallo, poſtquàm vnũ primò dixerit in iudicio.

Secunda eſt, an examinatus ſecundo loco teſtis ex interuallo q̃rium dicat eius quod primò dixerat in iudicio, fidem faciat.

2 Circa primã cõcluſionẽ dicẽdũ eſt, ꝙ teſtis ex interuallo repeti nõ poteſt ad inſtantiã partis, nec vt ſe corrigat, nec vt addat primo dicto, gl.in c.per tuas.de teſti.in ver.ante aperturã teſtiũ. & ibi Ant.de Bu.ver.tenet in hoc, qui ampliat, vt etiã ad declarãdũ nõ admitatur eiuſdẽ teſtis repetitio ex interuallo.gl.fi.in c.cũ cauſam.in prin.de teſti.& Bal.in l.lecta.in fi.verſi.teſtis verò. ff.ſi cer.pet.qui tranſit cũ iſta opinione, quo ad hoc, vt nõ addat, nec corrigat,& l.fi.C. de queſt.ver.verum eſt quod teſt. & Aret.in d. c.per tuas.verſi.& quia ſententia Doct.tranſit cũ iſta opi.quo ad omnes caſus, licèt aliquantulũ dubitet, quo ad caſum declarationis, vbi etiam dicit iſtam communem opi. Spe.in tit.de teſte. §.ſatis vtiliter,ver.ſed nunquid ante publicationem.Sal.in auth. at qui ſemel,ver.quæro vj.C.de proba. & ibi Bald. verſicu. ſed ſi ex interuallo.& verſi.ſed dubitatur.Soc.in regula.ccccxiiij.

Contrarium quo ad declarandum tenet Bal.in d.auth. at qui ſemel.C.de prob.ver.ſequitur videre,& in l.lecta.in fi. ver.teſtis verò.ff.ſi cer.pet.& fuit de mente Io.And.in addit.ad Spec.in tit. de teſte.§.nunc videndum.in vltima addit.in fi.

3 Et facit pro iſta ſecunda parte qd̃ no.idem Io. And.in addi.ad Spe.in tit.de teſte.§.nunc videndum.in pe.addit.incip. ſimilibus. in princ.vbi qui per lapſum termini non poteſt dare nouos articulos, poteſt illos declarare: quia illa declaratio adeo dicitur implicita articulis datis, vt cum illis dicatur emanaſſe.

4 Hanc vltimã partem, vt teſtis poſſit ex interuallo repeti quo ad declarandum, nam intelligi debet quando declaratio eſt conformis verbis ipſius teſtis.ita Alcia.in tract.preſump.in ij.regula. in xxix.præſumpt.

5 Contrarium ꝙ etiã teſtis ex interuallo repeti poſſit, vt addat declaratione omiſſa, licèt minor fides dãda ſit ſecũdæ atteſtationi: tenet Inno.in d.c.prætereà.ver.aut nõ corrigat.de teſt.cog.& ibi Hoſt.ver.ſi nõ corrigat.& Anto.de Bu.ver.hęc vera.& Anch. ver.ſi verò addit.Card.in fine.Abb.ver.ſi verò vult addere.Imol. ver.ſi autem non corrigat.Fely. ver.aduerte.& ibi Henri.ver.aut non corrigit.Fel.in ca.per tuas.ver.circa primum.de teſtib.Card. in c.veniens.el ij.verſic.ex hoc datur cautela.de teſtib. Tindar.in tract.de teſtib.varian.c.iiij.verſ.eſt notandum. lib.j.

6 Primò limita primam opinio. ꝙ teſtis ex interuallo repeti nõ poſſit ad inſtantiam partis, vt addat ſuæ primæ depoſitioni, niſi teſtis iuraſſet ſe non fuiſſe cum parte locutũ, quia tũc repeti poſſet etiam ex interuallo, vt adderet primo dicto.Are.in c.per tuas. ver.ſuper articulo autem.de teſtib.

7 Secundò limita, niſi teſtis examinaretur ſuper omiſſis, in qb⁹ in prima depoſitione nihil depoſuit. Ant.de Bu. ĩ c.per tuas.ver. quartus caſus.vbi Abb.ver.venio ad ſecundum. & ibi Card. ver. dic verius.& ibi Aret.ver.vnde concludit ipſe.de teſti. Spe.in tit. de teſte.§.ſatis vtiliter.ver.ſed nunquid ante.& in §. iam de interrogatoriis.ver.item cautè.Feli.in c.per tuas.ver.adde hic Spe.Io. Ant.Alex.in cõſi.xliiij.ver. clarius.Fel.in c.fraternitatis.ver. adde etiam,Bald.eodem titu.Bald.in l.veluti.in princip.ff.de edend.& ibi Ang.verſiculo,& ibi eſt argumentum.

8 Amplia hanc limitationem, vt etiam ſi teſtis p̃ductus vt examinaretur ſuper veritate facti,& fama, dixerit nihil.plus ſcire, poterit etiam ſuper fama interrogari, de qua non fuit interrogatus. Io.And.in addit.ad Spe.in titu.de teſt.§.nunc videndum. in vltima addit.Aret.in c.per tuas.ver.ſed quando iudex.de teſti.

Contrarium Io. Ant.Alex.conſil.xliiij. verſ.nec præfato fiſco.

9 Secundò Amplia, etiam ſi teſtis ſic examinatus iuraſſet ſuper tota cauſa, quia quanuis iuramentum ſit generale, tamen reſtringitur ad ſpecificata.Aret.in c.per tuas.ver.nam teſtis.de teſtib.

10 Declara, quia limitatio habet locum, quando omiſſum eſt interrogari teſtem ſuper ſubſtantialibus neceſſariis. Inn. in c.per tuas.ver.item not.ꝙ hic.vbi Card.ver.& dicit Inn. de teſti. Spec. in tit.de teſte.§.iam de interrogatoriis.ver.item cautè.

11 Secus verò quando ſuper circunſtantiis, ex quibus certior probatio elici poteſt.ita Inno.in d.c.per tuas.ver.itẽ no.ꝙ hic.de teſti.& ibi Ant.de Bu.in j.oppoſ.& ibi Bal.ver.item quid ſi articulum.Imol.in d.c.per tuas.ver.aut non fuerunt teſtes.de teſti.licèt dicat hoc fieri poſſe ex officio iudicis, non tamen ad inſtantiam partis.ſequitur Fel.ver.ſecus autẽ dicit.in d.c.per tuas.de teſtib.

Contrarium tenet Abb.in d.c.per tuas.ver. venio ad ſecundũ. de teſti.& ibi Card.ver.ſi verò,& Aret.ver. ſed quãdo iudex. Fel. ver.item habet locum.de teſt.& fuit de mente Io.And.in titu.de teſte.§.nunc videndum.in vltima additione.circa fin.Innoc.in c. per tuas.verſiculo, item nota hic.de teſtibus.& ibi Hoſtien. verſi. hoc etiam ſecundum dictum.

12 Tertiò limita, vbi verus dolus concurrit examinantis, vel iudicis, quia tunc ad inſtantiam partis teſtes repeti poſſunt.Bald.in c.i.§.j.verſ.quæro vtrum quid ſit inueſtitura.

13 Cõtrariũ vt ſufficiat vel dolus, vel negligẽtia, ad hoc vt teſtes repeti poſſint, tenet Ant.de But.in c.per tuas, verſ.quintus caſus. & ibi Car.verſ.vel dic verius.& ibi Abb.verſ.venio ad ſecũdũ.de teſt.& Aret.ver.vnde cõcludit.& Fel.ver.item fallit.Spec.in titu. de teſte.§.iam de interrogatoriis.verſ.itẽ cautè.Soc.in reg.ccccxiiij.in v.fal.Tin.de teſt.var.c.iiij.ver.tractabam quoque.libr.j.

Pro concordia dici poſſet, ꝙ vbi obtẽta eſt publicatio, ad hoc vt teſtes repetantur, debeat cõcurrere verus dolus examinantis, & ita ,pcedat prima opinio: ſi verò non ſit obtenta publicatio, quamuis temporis interuallum interceſſerit, ſufficiat vel dolus, vel negligentia examinantis.

14 Primò ſublimita prædicta, vbi veriſimile eſt, ꝙ dolus, vel negligentia ceſſent.Io.Anto.Alex.in cõſ.xliiij.verſ.præmiſſis tamẽ non obſtantibus.

15 Secundò ſublimita, qñ teſtis non depoſuit culpa partis malè formãtis articulos, vel omittendo articulare id quod erat neceſſarium, vel obſcurè,& ineptè articulando.vt dicit Ang.in l.veluti.in prin.ver.& eſt argumentum.ff.de eden.Fel.in c.fraternitatis. verſic.& adde Guli.de teſti.Tind.de teſti.varian.in c.iij.verſi.tractabam quoque.lib.j.

16 Tertiò ſublimita, qñ culpa ipſi teſti examinato nõ ita plenè reſpondenti imputari poteſt,& non ipſi examinanti.Card.Alex. in c.j.§.j.ver.no.ex text.quid ſit inueſti.refert,& ſequitur Io.Ant. Alex.in conſ.xliiij.Fel.in c.per tuas.verſ.vlti.adde.de teſti.Soc.in regul.ccccxiiij.in v.limitat.

17 Quartò principaliter limita, qñ pars aduerſa, contra quã teſtis fuit examinatus, inſtat vt repetatur ad hoc vt addat rationẽ ſcientiæ, quã non expreſſerat, quia tali caſu teſtis repeti poteſt, vt addat cauſam ſcientię.Bal.in authent.at q ſemel.ver.ſed dubitat. & ibi Sal.verſ.quæro vj.C.de prob.& idem dicit Aret.in c.p tuas. ver.circa ſecundum.de teſti.Fel.ibi, ver.& adde Bal.Tindar.de teſtib.varian.c.iiij.verſi.tractabam quoque.lib.j.

18 Amplia hoc vltimum etiam quando non fuit interrogatus de cauſa ſcientiæ,& non tenebatur nõ interrogatus illam exprimere.ita Aret.in d.c.per tuas ver.circa ſecundum.de teſti.

19 Quintò principaliter limita, quia ſtante qualitate perſonæ teſtis, qui ſit notæ & ſpectatæ fidei, admittitur etiã ex interuallo, vt addat, vel corrigat ſuum dictum. gl.in verbo, incontinenti.in c.prætereà.de teſt.cog.& ibi Bal.num.4.verſi.ibi, incontinenti.& Fel.verſic.& adde ſecundum Bald.

20 Et hoc reſtringitur dummodò iuret talis teſtis ſic approbatæ fidei, ꝙ non ſit cum parte locutus.ita Bal.& Felin.in locis proximè allegatis.

21 Sextò principaliter limita, quia ẽt ex interuallo teſtis repeti põt officio iudicis, non ad inſtantiam partis, & hoc ,pculdubio qñ fit, vt declaret dictum ſuum ambiguũ, de quo dictũ eſt latè in concluſione noſtra xxj.in xxv.limit.ſuprà de teſtib.in j.lib.

22 Et licèt Inn.in c.cũ clamor.in fin.verſ.aliqui tamen d̃icunt. de teſti.intelligat verba obſcura eſſe, quę ſecundum iuris diſpoſitionem nullum recipiunt intellectũ.& idẽ dicit Tindar.in tract. de teſti.varian.c.iiij.ver.eſt notandum.lib.j.

Tamen contrarium tenet ibi Aret.ver.adde dictis.& eius opi. videtur verior per rationes ibi per eum adductas.

23 Prout etiam in caſu, in quo à iure non datur aliquis intellectus, tñ teſtis repetitus ad inſtãtiam partis declarat dictum ſuum, vt ſaluetur à falſo, vel à contrarietate, ita Bald.in auth. at qui ſemel.ver.ſequitur videre.C.de proba.

Sed contrarium in hoc vltimo tenet Aret.in d.c.cùm clamor. verſi.vnde Bal.de teſtib.

24 Sed dubitari põt ,pbabiliter an ad inſtantiam iudicis repeti poſſit teſtis, qui iã depoſuit, vt aliquid addat dictis in primo examine,& Inn.in c.cùm dilectus.in verbo, ad inquiſitionem, tenet ꝙ repeti poteſt ad inſtantiam iudicis, etiam vt addat.

Et iſta erit ſeptima principalis limitatio.& idẽ ſentit Bar.in l.repeti.in prin.ff.de queſt.ver.qñq; teſtis.Aret.in c.cũ clamor.verſ. itẽ adde dictis.de teſt.Ant.de But.in c.j.verſ.no.viij.de iud.& ibi, ver.no.iudicem.& Barb.ver.& licèt quidã.Roma.in l.admonendi.nu.114.& ſeq.ver.quo ad tertiũ.ff.de iureiur.Ant.de But.in c. cũ in cauſa.verſ.quæro ſi omiſſum eſt.de iur.calum.Ang.in §.qa verò.nu.22.ver.ſed q̃ro an teſtis.in auth.de teſti.Ant.de But.in c. cũ Ioan.ver.alij dicũt.de fide inſtru.Lanfr.in cle.ſæpè.verſi.circa articulũ.de verb.ſign.Sal.in auth.at qui ſemel.verſ.quæro vj.ibi, ſed de mandato iudicis.C.de proba.Tindar.in tract.de teſtib.varian.c.iiij.ver.eſt notandum.lib.j.& iſta videtur verior opin.

Contrariũ, ꝙ iudex non poſſit repetere teſtem niſi ad finẽ, vt declaret dictum ſuum, nõ vt aliquid de nouo addat: voluit Inno. in c.cũ Ioan.in finalib.verbis ſuper verbo, colluſum.de fid.inſtr. Roma.in l.iiij.§.hoc aũt iudicium.ver.iij.quia.ff.de damn.infect. Card.in c.cũ Ioann.ver.in gl.hic.de fide inſtru.Fel.in c.j.de iudic. verſi.vtrum iudex.Bal.in c.publicato.verſi.teſtis autem.de elect. refert, & ſequitur Fel.in c.prætereà.verſic.& ꝙ etiam ſi iudex.de teſtib.cogend.& Bald.in authent. at qui ſemel.verſicul.ſequitur modo videre.C.de probat.

25 Octauò limita, quando dictum primum fuisset nullum, vel inualidum.ita Soc.in reg.cccccxiiij.in iij.limit.
26 Nonò limita.nam testis examinatus in iudicio summario repeti potest in iudicio plenario.Soc.in reg.cccccxiiij.in ij.fal.
27 Nota etiam.nam qñ testis ex seipso vult facere repetitionē sui ipsius,tunc si incōtinenti,antequā cū partibus loquatur,hoc faciat,admittitur,siue vt seipsum declaret,siue vt corrigat,siue ēt vt addat.Ant.de But.in c,per tuas.ver.quartus quando.de testi.
28 Ex interuallo autem testis à seipso sua sponte posset se repetere dummodò iuret,non esse cum parte locutum,vt dixit Aret. in c.per tuas.versf.super articulo autem.de testib.

CONCLVSIO XXIX.

ARGVMENTVM.

Testis varians ab his quæ dixerat prius in iudicio,quam fidem faciat.

ACcedit & alia cōclusio Bar.in d.l.eos.in qua dicitur, ꝙ si testis ex interuallo variat ab his, q̃ dixerat prius in iudicio,neutri dicto creditur.ita Bar.ibi, in ver.itē oppono ad idē.& in ver.& idcò ꝓ declaratione.sentit Inn.in c.veniens.el ii.versi.sed oppono.de testib.Bal.in l.gesta, ver.sed qd si variant.C.de re iudi.Anto.de But.in c.cū in tua.ver. q̃tit gl.de testib.Imol.in d.c.cùm in tua.ver.in ead.gl.de testib.
Alex.in l.ij.nu.13.ver.v.cōclusio.C.de eden.& istā dicit cōmuniem Rui.consl.vij.ver.nec obstat.vol.j.Spec.in tit.de teste.§.j.nu. 72.ver.quid si idem testis.Corn.ꝓs.cxcvij.versf.nec ēt supradictis. vol.ij.Dec.ꝓs.clxxxix.ver.iij.ad dictum Corrad.Alex.ꝓsi.ij.versic. alia ratione.vol.vij.Grat.ꝓs.lx.nu.9.& seq.ver.maximè quia.vol. ij.Ancha.in cle ij.ver.aut est dictum fm.de testib.Dec.Neap.cxlij. versi.& sic habemus.in nou.vbi hoc tenet in teste variante in secunda eadem instantia, non in diuersis.Are.in c.cùm in tua.ver. si verò testis.Aret.in c.per tuas.versf.ita videtur dicendū.de prob. Alex.consl.lxxx.ver.faciunt notata,vol.ij.Aret.in c.causam,quæ. versf.sed ꝓ doctrina.Spe.in tit.de teste.Grat.ꝓs.lxxiiij.versf.ij.dico. vol.j.Roma.in l.ij.§.creditum.versi.quid autē.ff.si cert.pet.Pract. Papien.in forma opponendi contra testes post publicat.versiculo,aut simpliciter deposuit secundum.
Contrariū.ꝙ imò standū sit primo dicto, licèt remaneat debilitatum per fm,voluit gl.in ca.veniens.el ij.in verbo,pars.versic. sed illi.de testi.& in c.cū causam.in gl.fi.ver.sed si quis testis.eod. tit.Bar.ꝓs.clxxxvj.Car.in d.c.veniens.versf.& ex hoc datur cautela. Abb.in c.cū in tua.versf.ego aliter dicerem.de testib.Fulgo.cōsi. cxxxiiij.ver.nec mouet.Bal.in l.iij.ver.in gl.ibi, veritatem.C.ad l. Iul.de adul.Rot.in nou.dec.ccxciij.Ang.ꝓs.cccix.ver.de secūdo. decis.Thol.cclxxx.Collect.in c.sicut.versf.quid si fuisti admissus. de testi.Sal.in l.si qs decurio.versf.nec p̄dictis.C.de falsf.Guid.Pap. q.dxlvj.& q.dxciij.Are.in c.sicut.ver.sed dubium est.de testib.
Corn.cōsf.xxvij.versi.& ex eo fortè.vol.iij.vbi dicit istā*cōem opi.quam etiā sequitur & dicit communē Dec.in ꝓs.clxxv.versi. nō obstat viij.Fel.in c.cùm in tua.ver.ij.conclusio.de testib.Ruin. ꝓs.clviij.nu.8.ver.quia testis.vol.v.Fel.in c.præterea.ver.si autem testis.de testib.cū aliis quę cumulatè suprà adducta sunt,an testis ex interuallo repeti possit,vt addat.Raph.Cuma.in l.q falsa.ver. in gl.fi.ff.de testib.Aimo ꝓs.vj.versi.non obstat,ꝙ bis fuerit.Bald. in l.qui falsa.versi.si incontinenti.ff.de testib.
Alcia.in tract.præsumpt.in xxix.præsumpt.in ij.regula, vbi dicit communem.
2 Declara,quia talis sic deponens contraria,punitur,non tamē pœna falsi,sed pœna arbitraria:secundùm Bal.consi.cj.versf.item quæritur.vol.j.
3 Tenēdo primam opi.Amplia,ēt si in summario iudicio prius dixerit illud cuius ꝗrium deponit in iudicio plenario, qa etiam neutri dicto statur,vt per Ant.de But.in c.cū in tua.ver.quærit gl. Tindar.in tract.de testib.variant.in iij.par.princ.in v.cap.
Contrarium Tinda.de testi.var.in iij.par.prin.in ca.ij.
4 Secūdò amplia, vt idem sit siue in vna & eadem instantia sibi ꝗrietur testis inter easdem personas,siue etiam in diuersis instantiis.Ant.de But.in d.c.cū in tua.ver.quærit gl.Bal.in l.gesta.versi. sed qd si variat.C.de re iud.apostil.ad dec.Tholos.cclxxx.in prin. Roma.in l.creditum.versi.quid autem in diuersis.ff.si cert.petat. Tinda.in tract.de testi.varian.in iij.par.princ.cap.j.
5 Tertiò amplia, idem esse si testis contraria deponit in diuersis instantiis inter diuersas personas.Anto.de But.in d.ca.cū in tua. ver.quærit glo.de testib.Tindar.in iij.part.princip.in capi.j.versi. quandoque diuersæ causæ.
6 Quartò amplia,etiam si coram arbitro prius deposuerit.Tindar.de testi.var.in iij.par.princ.in iij.ca.
7 Quintò amplia,etiam si deposuerit coram arbitratore.Tind. de test.variant.in iij.par.prin.in c.iiij.
8 Primò limita si testis variaret in iudicio à primo dicto addendo,qa staretur secūdo dicto,per ea quę suprà diximꝰ in conclusione,an testis repeti possit vt addat, secundū conclusionē Doctorum in c.præterea.de testib.cogen.de qua latè ibi dictū fuit.
9 Secundò limita, quando testis deposuit nulliter in vno iudicio,qa stat alteri dicto ī iudicio solēni. Spe. in tit.de teste.§.j. nu. 72.versf.qd si idē testis.Bal.ꝓs.clxxj.vo.v.Ant.de But.ī c.cū in tua. ver.quādoq; testis.Cor.ꝓs.lviij.vol.j.versf.& quādo primū dictū.
10 Bal.ī l.q falsa.versf.& tā testis.ff.de test.& in ij.lect. ver.sed qd si testis.Bal.ī l.gesta.ver.sed qd si variāt. C.de re iud. Rom.ī l.ij.§. creditū ver.aliquādo testis est cōtrariꝰ. ff.si cer. pe. Imol. in c.cū cām.el j.ver.in eadē gl.de testi.& in c.cū in tua. ver.in eadē gl.de testi. Anch.ī c.cū cām.nu.22.versi. itē qd si testis.de testi.apostil. ad dec.Thol.cclxxx.Aimo cōs.vj.ver. similiter nō videtur obstare.Rui.cōs.lvij.ver.nec etiā ꝓcedit.vo.j.Fel.in c.cū in tua.ver.fallit ista conclusio.de testi.Roma.cōsi.dv.in prin Alex.in apost.ad Bal.in l.eos,super verbo,post cōtrarium.C.de falsf.Tind.in tract. de testi.varian.lib.ij.c.j.nu.4.& ꝓpterea si primum dictum in iudicio sine iuramento est, statur secundo dicto iurato.Tinda.in tracta.de test.varian.in c.xj.in lib.j.
11 Quod tamen limitat Tind.in ij.lib.c.ij.nu.4.de testib.variāt. quando coniecturæ & presumptiones sunt pro dicto iurato.
12 Amplia hanc secūdam limit. etiam si primum dictum sit validum.sed non habeat annexam causam scientiæ. vel causa expressa sit inualida.Tind.in tract.de testi.in xij.c.in j.libr.
13 Tertiò limita,si pars opposuit,quo casu statur primo dicto, sed parte nō opponēte fuit secūdò examinatus,tūc neutri dicto statur,& ꝓcedit opi.Aret.in c.cū in tua.ver. nec obstat.de testib.
14 Quartò limita,ratione coniunctionis, quia statur primo & non secundo,ad excusationem coniuncti.Roma.in l.ij. §. creditum.versi.j.per cap.literas.ff.si cer.petat.
Quintò limita, quādo deponit supactu successiuo & ꝓpetuo nō momētaneo.Rom.in l.secūda,§.creditū, versic.ij. ff.si cer.pe.
Tenendo aliam secundam opin.magis communem quòd stetur primo dicto,
15 Primò amplia, etiam si primum dictum emanauerit in iudicio summario.Fel.in c.cùm in tua.versf.quod autem secūdum. de testib.Feli.in c.veniens.de testi.post Inn.ibi,ver.& bene fateor & Abb.nu.16.versic.sed vltimo.
16 Secundò amplia,etiam si primum dictum emanauerit inter alias personas,secundùm Feli.in d c.cùm in tua.ver.& hac ratione,qui mouetur per dicta Bar.d.l.eos.& per Anto.de Bu.& Imol. in d c.cùm in tua.qui tamen dicunt neutri dicto tunc stari,nō autem primo,prout videtur velle Fel.& propterea ista limitatio nō videtur approbata, vt infrà in secunda limit.
17 Tertiò amplia, etiam si testis contrariū asserat in iudicio,dicens se fuisse corruptum in primo dicto, adhuc tamen stetur primo, quia talis depositio licèt sibi præiudicet, non tamen præiudicat parti.Fel.in c.sicut,in j.no.de testib.de quo dic vt ī conclus. j.in tit.de testib.in iiij.limitatione,& plenius infrà in xxxij.ꝓclus.
18 Primò limita, quando primum dictum emanauit in iudicio nullo, quia tunc illi non staretur. vt dicit Ruin. consilio lvij. ver. item dictum eorum.vol.j.
19 Secundò limita, quia inter alias personas non staretur primo dicto.Ruin.cōsilio lvij.versi.nec obstat.vo.j. sentit Deci.Neapo.cxlij.num.8.versicu.& sic habemus.in nouis. Ruin. consilio xv.versf.nec obstat.volumine quinto.
Contrarium Felin.in cap.cùm in tua, versiculo,& hac ratione.de testibus.
20 Tertiò limita, quando primum dictum calore iracundiæ emanasset.Abb.in c.cùm in tua.ver. item credo. de test. & ibi Fel. ver.irem fallit.Tind.in tract.de test.variant.c.x.lib.j.
Contrarium Aret.in dicto c.cum in tua.versicu.ij.dicunt moderni.de testibus.
21 Quartò limita, quando primum dictum emanasset in iudicio summario,quia non staretur primo dicto, si contrarium dixerit testis in iudicio plenario.Rui.ꝓsi.lvij.versf.nec obstat.vol.v.
22 Quintò limita, quando primum dictum perfunctoriè fuisset prolatum.ita Bal.in l.gesta.C. de re iud. ver.sed qd si variauit.
23 Sextò limita,si parte opponente testis secundò examinatus fuisset,quia tunc neutri dicto staretur. Are.in c.cùm in tua.ver. nec obstat si tu dicas.de testib.
24 Septimò limita,vt quamuis staretur primo dicto,tamen per secundum adeo debilitatur primum, vt super primo sententia ferri non possit licèt lata sustineatur. Abb. in c. cùm in tua. ver. aut ex interuallo.de testi.& versf.quādoq; primū.clarius Alex. in consi.xix.ver.præterea iste tex.vol.iiij.& consi.ij.ver.alia ratione etiam.vol.vij.Deci.Neapo.cxlij.nu.8.& seq.& nu.ij.in nouis.

Et

25 Et similiter non dicitur testis omni exceptione maior, ita ꝙ ad dictū illius non defertur iuramentū in supplementū.Car.in c. veniēs.el ij.circa fin.versi.licet hæc glo.de testib. Fe.in c.veniēs. el j.versi.& pro solenni. de testibus Alciat. in tracta. præsump.in secunda regu.in xxix.præsump.
26 Prout etiam per tales testes non potest impugnari instrumētum.Gra. consi.lxxiiij.ver.ij.respondeo.vol.j.
27 Sublimita , quando plures testes vnū primò dixissent, licèt postea contrarium per secūdam depositionem dicant, quia tūc statur primo dicto eorum,etiam quo ad ferendam sententiam. Alcia.in ij.reg.in xxix.præsump.nu.8.
28 Octauò limita , quando primū dictū potest cōpati cū secūdo,vt putà si primò testis dixerit nō recordari,secūdò verò dixerit se recordari:quia tunc stat̃ secūdo dicto.Bar.in l.q bona. §.si qs stipulatꝰ.in prin.ver.potest induci.ff.de dam.inf.& ibi Ang.in prin.ver.allegat̃ ꝙ si testis.& Imo.ver.no.ex tex.arg.& Alex.versi.& facit iste tex.& ibi Roma.ver. adde tamē inquātū. Ang.in l. quidā tabularū.in fi.ver.itē est hic casꝰ.ff.de fur.Bal.in c.j.§.j.ver. reminisci, qd sit inuesc.in c.j.§. notādū.ver.no.ꝙ illi.de nat.feu.Alex.ꝓs.lvj.ver.præterea.ver.ꝙ autē dicit.de testi.cog.Afflict.super Cōsti.aliàs in tit.de fid.& autho.instr.nu. 15.ver.vij.quero.Rom. ꝓs.dv.ver.iij.hoc ꝓbat.Bal.in c.dudū.el ij.nu.33.ver. quæro qd si est.de elect.Hipp.in l.eos.ver.& in hac materia.ff.ad l.Cor.Fel.in c.inquisitionis.§. q̃suisti.versiculo , ad prędicta etiā facit.de accusa.& Hippol.in l.ex libero.versiculo, & in materia ista.ff. de quęstio.Gram.consilio ciui.50.
Cōtrariū in hoc sētit Alex.ī ꝓs.ij.ver.alia ratione.vbi dicit ꝙ q dixit se recordari de eo qd̃ omisit deponere ī primo suo testificatu,quo tēpore presumebat̃ & presumit̃ melꝰ recordari,presumitur falsus & ꝗrꝰ , & dicto suo nō credit̃.Barb.consf. xxix. versicu. modo ī ꝓposito.vol.j.Grāma.ꝓs.ciui. 50.nu.31.& pluribꝰ sequē.
29 Et stāte prima opi.idē erit si testis primò dixerit se nō scire. qa postmodū poterit dicere se scire:secūdū Roma.ī d.l. q bona. §.si stipulatꝰ.ver.adde tamē.ff.de dā.ife.& Bal.in c.j.§.notādū.ver. no ꝙ ille.de na.feu.voluit.gl.ī c.cū causā.quę inter.in gl.ij.versf. sed illi testes.de testib. ponit Affl. super Cōsti.aliàs in ti.de fid.& auth.instru.nu.13.ver. cui adde Bal.Roma.cōs.dv.ver.iij. hoc ꝓ bat.Aret.ī c.ꝓ tuas.ver.hoc videtur ꝓbari.de ꝓb. Alex.in l.de tutela.versf.ad prædicta etiam facit. C.de in integ.rest. Roma.in l.ij. §.creditum.ver.item ij.limitatur.ff.si cer.pe.Cor.consi.xxvij.ver. quicquid sit.vol.iij.Barba.consf.xxix.ver.nunc in proposito.vol. j.Tinda.in tract.de test. var.c.iiij. ver.est notandum.&c.viij.lib.j.
30 Amplia etiam si quando dixit se nescite , verè sciebat,si tamen se nescire dixerat extra iudicium.ita Aret.in c.per tuas. versic.ij.hoc videtur.de probationib.
Cōtrarium quando testis primò dixit se nescire.vt nō possit postea dicere se scire, nisi hoc faciat incōtinētī.dixit Bal.in rub. de cōtrouersinuesti ver.extra no.ꝙ testis.& in l.nullum. in prin. versi.no.ꝙ testis C. de testi. & voluit Rota in nou. decis.ccxciij. & sequitur hoc Roma.in consi.dv.ver. an autem conclusio.Io. Anto.Alex.consi.xliiij. ver.sed ibi nō responderūt. Cardi. Alex. in c.j.§.si enim.versic.no.ex textu,quid sit inuestit.
31 Sed tamē ꝙ etiā ex interuallo idē sit, tamē minor fides adhibeatur,dicit Aret.in c.cùm causam,el ij.ver.tu potes dicere.de testi.Fel.in c.præterea.ver.quod autem dicitur.de test.cog.
32 Tenendo secundā partē, vt non credatur testi asserenti se illud quod prius dixerat,nescire , Limita non procedere super eo qd̃ requirit peritiā alicuius artis, cùm ex post facto testis potuerit fieri magis instructus in artis peritia , quàm primò esset.Are. in c.cum causam.el ij.versf. in vno tamen casu,de testib.
33 Sed tenendo primā opi.magis communem , Primò limita, hoc procedere, quando factum haberet causam successiuam ꝓpetuò manentem , non momentaneam.Anto. de Bu. in c.cùm causam.el ij.ver.ex quo no.& ibi Abb.ver.no.hanc solutionem Are.in c.per tuas.ver.ij.hoc videtur.de proba.Are in l.quicquid adstringendæ.versi.& ex isto.ff.de verborum oblig.licèt non determinet.Tindar.de testi.varian.capi.ix.libro primo.
Contrarium vt etiam idem sic in actu momētaneo : tenet Aret.in c.cùm causam.el ij.ver.ex quo potest saluari.de testib.
34 Secundò limita,qñ testis in primo testificatu suo assereret se nescire actum,qui fuerat presens,quia ex interuallo non potest dicere se scire:sed conclusio precedens procedit quando depo fuit se nescire super eo de quo potuit ab aliis informari. ita Are. cōsf lxxj.versf.& j.cōuincit.Lofre.ꝓs.xxvij.ver. præterea , vt dicit.
35 Tertio limita,vt ista opi.locum habeat si modo testis adducat ꝓbabilē causā,quare nūc sciat,qd̃ priꝰ ignorabat. Are.ī d.ꝓs. lxxj.ver. præterea si ponens. Barb. cōs.xxix.ver.sed re vera.vol.j.
36 Quarto limita , secus esse in casu contrario, quia qui primò dixit se scire,non potest postea dicere se nescire. Lofre.consilio xxvij.ver.præterea,vt dicit.

Contrarium,ꝙ imò isto etiam casu responsio sustineatur, & intelligatur non aliter scire,quàm supra deposuerit:dicit Barto. in l.de ætate.ver.nūc ad propositum.ff.de minor.Bal. in l.data opera.ver.sed hic quæro.C. qui accu.non pos.
37 Quintò limita , nisi testis in prima depositione dixerit se tātum scire.& non plus,quia non poterit posteà contrariū deponere.Tind.in tract. de Testib.varian.c.viij.lib.j.
38 Sexto limita , nisi testis varians & dicens se recordari de eo de quo prius dixerat se non recordari,fuerit cum parte locutus. ita dixerat Hippo.in l.eos.ver. qd̃ tamē limitat Bal.ff. ad l. Corn. de falsf. in l. ex libero. ver. & in materia ista.ff. de quæst.Fel.in c. præterea.versi.ꝙ autem dicitur.de resti.cog.
39 Et similiter idem est,si testis dixerit nō credere, quia postea potest dicere,credo.Bal.in c.j.§.notandū.ver.no. ꝙ testis. de nat. feud.Fel.in c.præterea.ver.& facit quod dixi.de test. cog.Alex.in l.de tutela.versiculo,ad p̄dicta etiam facit.C.de in integrū restit. Barba.consi.xxix.versicu.modo in proposito.volum.j.Soc. cōsi. xcii.versi.& licèt loquatur, vol.iij.
40 Limita hoc vltimū,si modo varians testis & asserens se credere,quod prius nō credebat,alleget iustā cām quare postea credat illud,quod prius nō credebat,aliàs secus.vt dicit Rom.in d.l. q bona.§.si qs stipulatus.ver.quid aūt si dicat.& ibi Alex.in versf. quid aūt si testis.ff.de dam.infect.& idem ponit Bal.in l.de tutela. ver.ex hac solutione.C.de in integ.resti.mino.& Ale.in d.§.si qs stipulatus.& Fel.in c.inquisitionis.§.quæsiuisti.de accusf.& Alex. latè in d.l.de tutela.Barb.in consf.xxix.ver.sed re vera.volu.j.Soc. in consf.xcij.nu.8.versf.& licèt loquatur.vol.iij.
41 Et similiter qui prius dixit se scire , pōt postea in secūda depositione deponere se credere , & nō infirmatur dictū ipsius gn ꝓbet.Bal.in l.ij.§.quod obseruari.ver.in hoc tñ no.C.de iur.calū. Ale.ꝓs.cxxxiij.ver.nec obstat si diceret̃.vo.j.Fel.in c.quoties.ver. modo ad istā secundā.de testib.Tindar.de testib.variā.c.j.in j.lib.
Contrariū Io.And.in c.inquisitionis.versf.credulitatē.in ij.no. de accusf.Spe.in tit.de teste.§.iam de interrogatoriis.in fi.versi.in sum.caueat.Abb.in d.c.ingsitionis.§.q̃suisti.ī ij.no.de accusf.Bal. in l.i.in fi.verbis.ff.de testib.Fel.in d.c.inquisitionis.§.q̃suisti.ver. & de materia.Ant.de Bu.ī c.quoties .ver.si q̃rit̃,de test.& ibi Abb. n.8.versf.quatenꝰ tñ.Bal.ī l.iij.in §.sed diui fratres.ī lectu.antiqua. in noua additione.ff.de testi.Are.ī ꝓs.xliiij.versf.vñ est aduertēdū.
42 Tenēdo hāc vltimā opi.intellige hoc non ꝓcedere in his,q̃ nobis innotescūt ꝓ fidem,in quib.idē est scire,quod credere , qa nō detrahit̃ primæ depositioni,ī qua dixit testis se scire,si postea dicat se credere.Ant.d̃ Bu.ī c.quoties.ver.si q̃rit̃ an d̃bear.de testi.
43 Secundò limita,qñ simul vno & eodem tpe prius dixisset scire,& postea diceret se credere,quia non detraheret̃ primo dicto, cū nemo p̄sumatur incontinenti se velle corrigere.Ant.de But. in d.ca.quoties.de testib.versiculo,si nullam causam assignat.
44 Quod sublimitat & declarat Aret.in consf.lxiiij.versf.nec obstat premissis,nisi ex subsequenti verbo ipsius testis colligatur ꝙ testis non ex certo sciebat,sed potius credebat.
45 Tertiò limita,qñ testis tēpore quo dixit se scire,allegauit sufficientem rōnem ad ꝓbandum verā scientiā: quia licèt postea dicat se credere,primū dictū non euacuatur.Ant.de But.in c.quoties.ver.si testis deposuit.de test.sequitur ibi Abb.ver.item etiam in his.Tindar.in tract.de test.varian.c.v.in prin.& c.vij.libr.j.
46 Et similiter qui dixit , primò ita mihi videtur: potest postea contrarium asserere , & deponere , & ei statur,& non punitur vt falsarius.Tindar.de testib.varian.ca.vj.libr.j.
47 Et similiter qui primo dubitatiuè respōdit, potest postea clarè deponere,& statur secundo, & non punitur vt falsarius.Tind. de test.var.ca.vij.libr.j.
48 Et similiter si testis dicat, non interfui , quia posteà secundò interrogatus,respōdere poterit,interfui.Tindar.in tract.de testi. varian.libr.ij.c.x.num.10.& seq.
49 Nonò principaliter limita , nam licèt stetur primo dicto, tamen ratione secundi dicti contrarii potest torqueri pro eruenda pleniori veritate.Deci.Neapol.cxlij.in fi.nu.12.in nouis.
50 Decimò principaliter limita , qñ secunda depositio iudicialis,in qua testis asserit] se falsum dixisse in alia prima iudiciali depositione,habuisset condemnationem , & executionem pœnæ. vt dicit Aimo consi.vj.versi.ij.respondeo.
51 XI.Limita, quia statur secundo dicto fauore fidei, qñ secundum dictum iudiciale , est contra aliquem hæreticum.Io.Nicol. in tract.de hæret.in xiij.notab.num.2.

CONCLVSIO XXX.

ARGVMENTVM.

Attenditur dictum testis iudiciale etiam si postea extra iudicium contrarium deponat.

1 Vinta est cõclusio principalis Bar. in d. l. eos, vt qñ variat testis in iudicio ab eo quod dixerat extra iudiciũ: in qua materia Bar. cõcludit, ꝙ si primò vnũ dixerit ĩ iudicio, & postea ꝯriũ dicat extra iudiciũ, statur primo dicto. Bar. in d. l. eos. in vers. oppono ad idẽ, & ver. qñq; testis variat. & in l. generaliter. in fi. C. de nõ nu. pec. in vtraque lectu. in j. lec. in verb. vltimò no. & in ij. lec. in verbo. super hoc tex. Rom. ꝑ. dv. ver. aliquando verò testes. Calca. in ꝑ. fi. cix. ver. sed in casu nostro. & in ver. & idẽ dico. Ang. cõs. cccix. ver. descendo ad tertiũ dubiũ. Fel. in c. cùm in tua. ver. iij. cõclusio. de testib. Alex. cõs. cxxvij. ver. insuper ex attestationib⁹. vol. vij. Hippo. in sing. ccxij. Grat. ꝑ. lix. ver. quintò aduertendũ. vol. ij. Aret. in c. sicut in j. not. de testi. Rom. in l. ij. §. creditũ. ver. aliquãdo testis est sibi ipsi ꝯtrarius. ff. si cer. pe. Pract. Pap. in forma oppo. ꝯ testes post plublicat. ver. ij. autẽ casu. Cor. cõsi. clxxxvj. ver. & licèt dictus Perangelus. vol j. & cons. cclxj. nu. 29. ver. facit quia. vol. iiij. Im. in c. cũ in tua. ver. si autem. de testib. Sal. in l. si quis decurio. versi. nec prædictis obstat. C. de fals. apostil. ad decis. Tholos. cclxxx. Hippo. in l. eos. ver. quandoque testis. ff. de fals. Sal. in auth. si dicatur. ver. quæro testis. C. de testib. & in l. qui falsa. ver. quæro quid si testis. de fals.

2 Amplia hanc conclusio. etiamsi testis in articulo mortis confiteatur se falsum tulisse testimonium, de quo dic vt in cõclusione xxxij. in j. limitatione, infrà eod. lib.

3 Limita hoc procedere. stante sententia lata ꝑ primo dicto iudiciali, qa aliàs si lata nõ esset sententia, tãtũ detrahiẽ primo dicto per secundũ dictũ extraiudiciale, vt vigore illius ad sententiã ꝑcedi nõ possit. ita Ant. de Bu. in c. cũ in tua. ver. qñque testis. de testib. & ibi Abb. ver. quando primum dictum. Ang. consi. cccix. ver. satis enim detrahitur. Alex. consi. cxij. ver. item est probatũ. vol. iiij. & cons. cxxx. ver. præterea dictus Ioanes. eo. vol. & consi. cxxviij. ver. & quod plus est. vol. vij. Aimo cõs. clxxiiij. ver. quia licèt. & cõs. lxxv. ver. vij. fuit. Hippo. in l. eos. versi. & scias. ff. de fals. Abb. in consi. lij. ver. præterea hic est alia. vol. j. Hippo. in sing. ciij. Alex. consi. cxxiiij. ver. circa secundum testem. vol. vj.

Contrarium Imol. in cap. cùm in tua. versiculo, si autem non esset lata. de testib. & ibi Aretin. versiculo, sed contra primum. & Fel. versicu. tertia conclusio.

4 Secundò limita, quia ratione talis varietatis potest testis torqueri. Alex. in consilio. lxiij. vol. j. & consi. cclj. vol. vj. Ant. de Bu. in c. cùm in tua. versic. sed si sententia. de testib. refert, & sequitur Cæpol. consi. lx. versi. imò plus dicit. in crimin. Aimo in consilio lxxv. ver. vij. fuit. & consi. lxxiiij. ver. ex tali tamen, ter teneri, & ibi Aug. in addi. Imol. in c. cũ causam. el j. ver. in ead. glo. de testi. & in c. cùm in tua. ver. si autem primum dictũ. eo. tit.

Aret. in c. quãto. ver. ꝑ ista cõclusione. de iud. vbi dicit istã cõmunẽ opin. Ana. in c. inquisitionis. §. iij. ver. D. Abb. de accu. Sal. in l. si qs decurio. ver. quẽro testis. C. de fals. Cępol. cõs. ciuil. iij. ver. ij. etiã. & ꝑ. crim. lx. vers. iij. qa. vbi dicit istã communẽ opin. Barb. consi. xl. ver. & ad illud quod superius dixi. apostil. ad deci. Thol. ccclxxvj. Hippo. in d. l. eos. ver. mihi autem videtur. vbi impugnat Bar. in eo ꝙ tenet puniri de falso.

Ferra. caut. xiij. vbi dicit istã cõmunẽ. Afflic. sup Cõst. aliàs sub rub. de periur. nu. 12. lib. iij. ver. vij. quæro. Bal. in c. ꝯ tuas. ver. oppono ꝙ stetur. de prob. Corse. de ꝓverb. geminatis. nu. 24. ver. lxij. Rapha. Cuma. in l. q falsa. ver. in glo. fi. ff. de testi. Ana. cõs. vj. ver. similiter nõ videẽ obstare. Bal. cõs. ccccciiij. ver. sup iij. vol. iiij. Bal. in c. literas. ver. quid si testis. de præsump. Boer. deci. cviij. in prin.

2 Sed indubitãter primo dicto extraiudiciali nõ creditur, vt dicit Corn. q dicit communẽ in cõs. lviij. ver. & quãdo primũ. vo. j.

3 Amplia, etiã si primum dictum fuisset iudiciale, non tamẽ solenne. ita Bal. consi. clxxj. vol. v. ver. imò plus.

Tenẽdo hãc vltimã opinionẽ, quę videtur magis communis,

4 Primò limita, quãdo primũ dictũ extraiudiciale fuisset iuratũ, quia tali casu propter primũ extraiudiciale iuratũ, secũdo dicto in iudicio non esset standũ, sed neutri dicto crederetur. & ita saluari posset prima opi. Bar. in hac cõclusiõe, put declarat Abb. in c. ꝯ tuas. ver. putà tamẽ. de ꝑb. Raph. Cuma. in l. q falsa. ver. in gl. fi. ff. de testi. Aluarot. in c. j. §. notandũ. vers. no. ꝙ licèt testis. de nat. feu. Cæpol. cõs. crimi. lx. ver. & potest etiã. Fel. in c. cũ in tua. ver. si tamẽ primũ dictũ. de testi. apostil. ad deci. Tholo. ccclxxvj. ver. adde tamẽ. Alex. in cõs. cliiij. ver. & tãtò magis. vol. v. & cons. lxxxj. versic. deponit etiam. vol. iij. Boer. deci. cviij. ver. & hoc quãdo primũ. Aimo cõsi. vj. ver. sed dicet aliquis. ver. iij. respõd. Cor. ꝑ. lviij. vers. & quãdo prmũ. vol. Aimo cõs. vj. nu. 15. ver. & ideò licet communis. Rui. cõs. cxlix. nu. 25. ver. sed quãdo. vol. v. Dec. in c. per tuas. ver. primus quando. de proba.

5 Amplia, nã tale dictum in iudicio, contra primũ dictũ extra iudicium iuratũ, non facit indiciũ ad torturam. Bald. cõs. ccccclxxj. ver. item posito. vol. ij. & cons. cxxxviij. ver. item non est integer. volu. iij. Aimo cons. vj. ver. iij. respondeo, quia nõ est integer testis. Alex. consi. lxxxj. ver. deponit etiam. vol. iij.

6 Contrariũ Bald cõs. clxxj. ver. imò plus. volu. v. Alex. cõs. lxiij. & cõs. clj. vol. vj. Ant. de Bu. in c. cũ in tua. ver. sed per hoc non cõcludit. de testi. Aimo ĩ cõs. lxxv. ver. septimò fuit capitulatũ. & ꝑ. lxxiiij. ver. quia licèt. Cępol. cõs. lx. ver. & ꝓpterea poterit. Hipp. in sing. ciij. & in pract. crim. §. diligenter. n. 7 §. ver. & scias etiam.

7 Sublimita, nisi secundum dictum in iudicio emanasset cum tormentis, quia tunc tolleret primum dictum extraiudiciale etiam iuratum. Cępol. cons. crimi. lx. ver. super secundo.

8 Secundò limita, quia dictũ extraiudiciale præcedens, iudiciale secundum debilitat. Ang. consi. ccxxxiij. ver. satis enim detrahitur. aposti. ad Ang. in tract. malef. in verbo, falsario. nu. 23.

9 Et testis nõ dicitur omni exceptione maior. Bal. in cõsi. cxxxviij. vol. iij. ver. item non est integer. Grat. consi. lxxiiij. vol. j. ver. secundo respondeo.

10 Et sententia non potest fundari in tali dicto iudiciali, si non est lata. Aret. in consi. lxxj. ver. his tamen non obstantibus. Alex. consi. cliiij.. ver. præterea probatum est. vol. v.

11 Tertiò limita, nisi primum dictum extraiudiciale fuerit ꝑ pria manu ipsi⁹ testis subscriptũ, qa tũc & si secũdò contrarium deposuerit in iudicio non statur secundæ depositioni iudiciali. l. eos, in secundo responso. ff. ad l. Cor. de fals. Imol. in d. cap. cum cãm. ver. nec obstat. l. eos. de testib. Aret. in c. per tuas. ver. sed pro Bar. & ibi Dec. ver. secundus casus. Fel. in c. cũ in tua. de test. ver. cui nõ obstat. deci. Neap. cxcij. vers. pro parte dominorũ. in nou. Anch. in c. cũ Ioã. ver. quãdoque plures testes. & ver. secundo casu, de fide instru. Barb. cõs. xxix. ver. & etiã põdere. vol. j. sentit Alex. in consi. lxiij. ver. qui autem testis. vol. j. & consi. clj. vol. vj.

Et pro ista opinione facit. d. l. eos. in secũdo responso inducendo eam, vt per Tindar. in tracta. de testi. varian. in ij. libr. cap. vij. numero 3, & sequen.

Contrarium, ꝙ depositio testis extraiudicialis etiã scripta vel subscripta manu ipsius testis non prævalet depositioni factæ in iudicio & cum iuramento, voluit Alex. in cons. ccxxij., ver. & dicti testes. vol. ij. vbi dicit cõmunem. & cõs. lxvj. nu. 29. vbi idem dicit. Io. de Amicis in cons. cxxxvij. ver. præterea non est.

12 Et in teste subscribente, ꝙ possit contra suã subscriptionem deponere allegando quòd scriptura, cui se subscripserat, nõ fuerit sibi lecta, voluit Gram. in consi. xlvij. ver. nec suffragaretur, Io. de Amicis in d. ca. xiij. ver. non obstat si diceretur. & consi. xliiij. ver. imò fortius. & consil. cxxxvij. versi. reliquum est. Rui. consi. cxciij. versi. non obstat quòd ex quo. volum. ij.

13 Et

CONCLVSIO XXXI.

ARGVMENTVM.

Testis qui vnum extraiudicium, & postea contrarium in iudicio deponit, nullam fidem facit, & pœna falsi punitur.

1 Reliquum est, vt videamus vltimam cõclusionem Bar. in d. l. eos, quæ est, vt si primò testis dixerit vnũ extra iudiciũ, deinde ꝯrium dixerit in iudicio, neutri dicto creditur, & testis veluti falsarius punitur. ita Bar. ver. aut primò dixit extra iudicium. Decis. Tholos. ccclxxvj. Petr. de Ancha. in cle. ij. ver. si verò conuerso. de testi. Corn. consi. clxx. nu. 15. ver. & quando testes. volu. iij. Card. in c. per tuas. in princi. versi. item cautelam. de proba. Abb. consi. lij. ver. j. moueor. vol. j.

Ant. de Bu. in c. cùm in tua. ver. si primò. vbi in hoc tenet opin. Bar. ꝙ non credatur dicto secundo, sed recedit ab opinione Bar. in eo vt non censeatur falsarius. de test. Anch. in c. per tuas. versi. quintò not. de probationibus.

Contrarium, ꝙ imò stetur secundo dicto iudiciali, sentit gl. fi. ĩ c. cũ causam, quæ inter Archiepiscopũ. ver. sed si quis. de testib. Bal. in l. nullũ ver. sed quid si testis. C. de testi, & cons. ccccclxxxvj. vol. iiij. & cõs. clxxj. ver. venio ad primũ. vol. v. Abb. in c. per tuas. ver. & hęc faciũt ad quęstionem. de ꝑb. Aret. in c. per tuas. ver. in gl. posita. de ꝑba. Bal. in c. j. ver. se nõ interuenisse, quid sit inuesti. & in c. j. §. cum autem. in fi. ver. extra etiam quæro, de controuer. inuestit. Roma. in l. ij. §. creditum. versi. aliquando testis dixit primò. ff. si cer. pe. Flo. in l. qui falsa. ver. & per illam leg. in secundo responso. ff. de testi. Ang. cõsi. ccxxxiii. ver. satis enim detrahitur. Abb. in c. literas. ver. & ex hoc textu. de præsumption.

Alex. in ꝑ. lxxiiij. ver. potest etiã respõderi. vol. j. & in ꝑ. ccxxij. ver. & dicti testes, vbi dicit cõem. Calca. consi. cix. Practic. Pap. in forma oppon. contra testes, post publica. ver. secundo autẽ casu. Cor. cõs. lviij. vol. j. & ꝑ. xxvij. ver. & dato à fortiori. vol. iij. Ang. in tra. Malef. ĩ verb, falsario. n. 23. ver. an testis, vbi dicit ita ꝯmuni

13 Et ꝑ ista opinione ẽt facit, nã testis subscriptio nõ est nisi testimoniũ testis. l. fi. vbi Bal. & Salycet. C. si cert. petat. Bal. in l. fina. in quinta opposit. C. de edict. diui Adrian. tollend. & quidẽ testimoniũ extraiudiciale. Tindar. in tract. de test. varia. lib. ij. c. viij. n. iij. ver. ibi dr. sed dictũ extraiudiciale anterius, nõ tollit iudiciale posterius, vt suprà in principali conclusione. ergo, &c.

14 Sed tenendo primã opinionẽ, Limita nisi depositio ipsa, q̃ habet ꝯ se depositionẽ in scriptura facta, esset magis verisimilis: ita Aret. in d. c. per tuas. vers. ꝑ hac cõclusione. de ꝑbationibus.

15 Quartò limita, qñ primũ dictũ extraiudiciale emanasset in præsentia partis. Dec. in c. per tuas. vers. tertius casus est. de ꝑbat. per notata per Tindar. in tract. de test. varian. libro secundo. c. ix.

16 Limita, nisi dictũ in ꝑsentia partis respiceret fauorẽ alicuius potentis, qa si postea testis aliud dicat in iudicio, stari debet dicto iudiciali, quia præsumit testem primò dixisse illud quod dixit, vt complaceret illi potentiti: ita Abbas in capitulo, inquisitionis, §. tertiæ. versiculo, & ex hoc postea. de accus. & ibi Fel. versi. vltimò per istum text. Hippol. in l. eos. ver. & scias. ff. ad leg. Corn. de fals.

17 Quintò limita, qñ pro dicto extraiudiciali cõcurrerent cõiecturæ, vel verisimilitudines. Rom. ꝑ. ccccciij. versic. itẽ limitat. Aret. in c. per tuas. ver. ꝑ hac cõclusione. & ibi Dec. ver. quartus & vltimus casus. de ꝑb. Ab. in c. literas. ver. & ex hoc, de ꝑsumpt. & ibi Fel. vers. in textu ibi, verisimilius. post Bald. ibi versi. quid si testis. & idẽ Fel. in c. cũ in tua. vers. idẽ dicas. de test. Cor. cõs. lviij. versi. itẽ Panormitanus. vol. j. Alex. ꝑ. cxxvij. vers. & tanto magis. vol. vij. Barba. cõsi. xl. ver. & ex his respondeẽ. vol. iij. apostil. ad decis. Tholos. ccclxxvj. vers. istud tñ limitatur. Soc. consi. ccliij. vers. & tñ qñ pro primo. & cons. xcij. vers. itẽ etiam ex alio. volum. iij. Aim. consi. vj. vers. ij. respondeo. Abb. cons. lij. versic. sed his non obstantibus. vol. ij.

CONCLVSIO XXXII.

ARGVMENTVM.

Testis, qui post depositionem iudicialẽ extraiudicialiter dicat se falsum testimonium protulisse, an parti pro qua deposuit, præiudicet

1 Non incongruè cũ præcedentibus annectitur alia ꝯclusio, vt testis post depositionẽ suã iudicialẽ, extra iudiciũ dixerit se falsum tulisse testimoniũ, an in hoc parti ꝑ qua deposuit, ꝓiudicet. docto. cõiter dicunt hoc vltimũ dictũ nõ tollere priorẽ depositionem, nec parti pro qua deposuit præiudicare. Bart. in l. gñaliter. in j. lect. circa fi. ver. & per hoc dicemus. C. de nõ nu. pec. & in ij. lect. versi. insuper hic tex. facit. Ang. in cõs. cccix. ver. hoc ẽt probatur. Tindar. in tract. de testi. varian. in ij. par. principali. Gramm. consi. ciui. lxxix.

2 Primò amplia, ẽt si testis hoc confiteatur, in articulo mortis. Bart. in l. si qs in graui. in §. si qs moriens. ff. ad Syllan. ver. itẽ facit ad qõnem. Bal. in auth. si dicatur. versic. sed qd si testis. C. de testi. Sal. in l. nullũ. vers. quartò q̃ro. de testi. Aret. in c. sicut. in j. not. de testi. Alex. in l. sciendũ. vers. adde tñ. de verb. obl. Cor. cõs. clxxxvj. vers. & licèt dictus Perangelus. vol. i. & cõsi. cclxj. nu. 29. versi. facit qa. vol. iiij. Ale. cõs. cxxiiij. vers. circa fm testem. vol. vj. Sal. in auth. si dicatur. versi. q̃ro testis. C. de test. & in l. qui falsa. vers. q̃ro qd si testis. ff. de fals. Bal. in l. gñaliter. vers. vltimò nota. C. de non nu. pecu. & ibi Sal. ver. quod facit ad qõnem. Ange. in d. l. si qs in graui. §. si qs moriens. vers. vltimò allegat. Guald. caut. vij. de tut. & execut. nu. 4. & seq. Alex. in l. si cõstante. §. quoties. versi. & nũc mihi occurrit. ff. fol. mat. Aret. in c. cũ in tua. versi. hoc vr sensisse. de test. Fel. in c. literas. ver. in gl. in verbo, graue. de presump. Dec. in l. j. in ij. lect. versic. adde tñ. ff. si cer. pet. Paul. de Cast. in l. Seia. in prin. ff. ad Vellcian. Ias. in l. iusiurãdũ. in §. procurrator. ver. tertiò principaliter limita. ff. de iureiur. Ro. in d. §. si qs moriens. versi. & inducit. ff. ad Syllan. & in l. j. nu. 3. vers. ponas aliã qõnẽ. ff. de testa. & in l. iusiurandũ. §. procurator. ver. sed adde. ff. de iureiur. Ias. in l. j. versi. similiter nec creditur. ff. de eo per quẽ factum erit. Ang. in l. errore. versic. ex prædictis habes. C. de testa. Bero. q. lviij. Tindar. de test. variant. in ij. part. principali.

Cõtrarium Hippo. in rubr. de fideiussor. ver. sed in casu Barto.

3 Secundò amplia, etiam si plures testes idẽ assererent. Iaso. in l. iusiurandum. in §. procurator. ver. prędicta multũ singulariter. ff. de iureiuran.

4 Tertiò amplia, etiã si testis in iudicio criminali contra ipsum testem intentato hoc asserat. Ruin. consi. xv. versi. quibus nõ obstantibus. volumine v.

5 Quartò amplia idẽ esse in notario qui assereret fecisse falsum instrumentũ, qa in hoc sibi non creditur. Bal. in l. gñaliter. versic. vltimò nota. C. de nõ nu. pecu. & ibi Sal. ver. quod facit ad qõnẽ. Ange. cõs. cccix. vers. similiter nec creditur. ff. de eo per quẽ factum erit. Ang. in l. errore. vers. ex prædictis habes. C. de testamẽt. Ang. & alij in l. Lucius. ff. de his qui not. infam. tradit Boër. decis. cclv. in fi. Alex. in cons. cxxxiij. in fi. vol. vij.

Contrarium Bald. in consi. cclij. vol. iiij.

6 Et idem est in sententia, quæ si fuerit lata ꝯ notarium, non præiudicat domino instrumenti. Rui. cons. xv. nu. 11. vol. v.

7 Quintò amplia, qa similiter nõ credit iudici, q dixit se tulisse fnĩam corruptus pecunia, in ꝓiudiciũ illius partis, in cuius fauorẽ lata est fnĩa. Bar. in d. §. si quis moriens. vers. itẽ facit. & ibi Ro. versi. & inducit. ff. ad Syllan. & idẽ Rom. in l. iusiurandum. §. procurator. ver. sed adde. ff. de iureiuran. Ange. in ꝑ. cccix. vers. hoc etiam probatur. Paul. de Castr. in l. Seia. in prin. ff. ad Velleia. Ale. in l. si constante. §. quoties. vers. & nũc mihi occurrit. ff. fol. matr. Gual. caut. vij. de tutor. & executor. nu. 4. & seq. Feli. in ca. literas. ver. in glo. in verbo, graue. de præsumpt.

Contrariũ in iudice ꝙ credatur sibi, super iniustitia suæ fnĩæ, voluit Anto. de Butr. in cap. secundo, de arbit. versiculo, vel secũdò. & refert ibi Imol. ver. & similiter si iudex, & versi. per prædicta dicit.

8 Ex quorũ dictis colligi põt prima limitatio, vt istud de iudice procedat, qñ sua assertio cõtineat iniustitiam fnĩæ, quo casu sibi crederetur, & ita procedat secunda opinio. Secus verò qñ allegaret suã turpitudinẽ, quo casu in præiudicium partis sibi non creditur, & ita procedat prima opi.

9 Secundò limita, qñ plures iudices, qui interuenerunt in ferẽda fnĩa, ita assererent, qa tunc ẽt in præiudiciũ partis eorũ assertioni crederetur, ita Ang. in l. errore. ver. saluo nisi. C. de testa. refert & sequitur Ias. in l. iusiurandũ. in §. procur. versicu. prædicta multum singulariter. ff. de iurciur. Gram. cons. ciuil. lxxij.

10 Sextò amplia qa ẽt similiter nõ credit arbitris, qui assererẽt ob pecuniã laudũ tulisse, electoribus ob similẽ causam electionem fecisse. Ang. consi. cccix. vers. hoc etiam probatur.

Et in d. l. errore. ver. facit optimè. C. de testa. post Inn. in c. cum dilectus. ver. cassatis. de elect.

11 Amplia has ampliationes præcedentes, vt tales assertiones nedũ nõ noceant parti in cã ciuili, sed non nocent ẽt in cã crimi nali illi qui dr aut testes subornasse, aut corrupisse notariũ, iudicem, vel arbitros. Anch. in consi. xxiiij. versic. ad hoc respondeo. Dec. cons. clxxxix. nu. 9. Maria. Iun. cons. xxxix. nu. 54. vol. ij.

12 Quod amplia, vt in criminalib. tales assertiones non faciant etiam indicium ad torturam, vt dicit Anch. consi xxiiij. versic. ad hoc respondeo. Dec. consi. clxxxix. ver. j. quia. Maria. Iun. consil. xxxix. num. 64. vers. quæ etiam magis. vol. ij.

Contrarium Tindar. de test. variã. lib. ij. c. vij. nu. 5. & seq.

13 Limita hoc, vt non faciant indiciũ ad torturã, si modò alia nõ ꝯcurrãt. ita Ro. in d. l. si qs in graui. §. si qs moriens. ff. ad Sylla. Barb. cons. xxx. vol. j. Paris. cons. x. nu. 134. versi. & ad illud. vol. ij. & ita intelligi debet, quod dicit Hip. in rubrica de fideiusso. nu. 43. & seq. vbi tenet dictũ testis in articulo mortis fidẽ facere etiã in præiudicium tertij, quia hoc debet intelligi si modo alia admi nicula concurrant.

14 Primò limita has præcedentes ampliationes, nam licèt non credatur in præiudiciũ alterius partis, creditur tamen in præiudicium ipsorum cõfitẽtium, vt dicit. Ang. in d. l. errore. C. de testa. Fel. in c. sicut in j. not. de testi. Ang. & alij in l. Lucius. ff. de his qui not. infam. Boer. decis. cclv.

15 Secundò limita, nã licèt nõ credatur simplici assertioni, tñsi cõiecturæ cõcurrant pro veritate assertionis, tali assertioni crederetur. ita Curt. Senior consi. lxx. ver. sed præmissis omnibus.

16 Tertiò limita, qñ ex fnĩa seu testimonio esset q̃stũ ius parti, secùs in casu in quo res adhuc integra existeret. Gram. cõs. lxxij.

CONCLVSIO XXXIII.

ARGVMENTVM.

Testis existimans verum dicere si falsum deponat, an dicatur falsarius, ita vt pœna falsi puniri possit.

1 Non longè à ꝑcedentibus distat illud, an si testis existimet verũ dicere, cùm falsum dicat, falsarius reputetur. Et quòd nõ dicatur falsarius, videtur facere, nam qui subit iuramentum calumniæ, & iurat ꝙ credit verum esse, licèt falsum sit, non dicitur periurus: voluit Hostien. in capitulo fin. versiculo, ergo periurus. & ibi Anton. de Butr. versiculo, & hæc concludit, de iurciurand. Felynus in capitulo primo, versiculo, & ita intellige Baldum, de lit. contest. Ancha. in capitulo j. in quinto not. de iur. calum. lib. vj. Hip ꝑ.

in rubr.de probat.ver.quibus addo.Federic.de Senis consi.xxiij. versi.prætereà si diceremus.Hippo.in l.j.versic.& ideo dico.ff.ad leg.Corn.de falſ.Tiraq.de retract.lignag.§.ij.in glo.ij.nu. 10.

2 Et expreſsè ꝙ non incurrat pœnam falſi, dicit Hippo.in l.iij.§. prætereà.versic.vlterius circa hanc materiam.ff.ad leg.Corn.de ſicar.Mari.iun.consi.xxxi.nu.21.ver.quia cum in falſo.volum.ij. Hippo.in rubr.ff.ad legem Corn.de falſ.versi.& ideo si quis.

Vide suprà in conclusione nostra octaua,incip. quelibet causa.numero 55.in ver.pro quo facit.

Sed quia Doct.primo loco allegati,loquunt in iuramēto calūniæ,quod præstaretur per verbū credulitatis:& in iuramēto veritatis cōtrariū decidunt:prout in iuramēto testis cōtrariū voluit Bal.in l.ij.§.qd obseruari.ver.iiij.not.C.de iur.cal.Anc.in c.j.in v. not.de iur.cal.in vj.Feder.de Sen.ꝓſ.xxiij.ver.nō obstat quod no. vbi distinguit inter iuramentū credulitatis,& iuramentū veritatis.& ꝓſ.cclv.in respōsione D.Ale.Abb.in c.ex literis.ver.itē dic, de iureiur.Cor.ꝓſ.cclxxiij.ver.& qñ quis asserit.vol.j.Fel.in c.literis.ver.nihilominus standū est.de præsump.Ant.de Bu.ī c.fi. ver. est dare.de iureiur.Marian.Iun.cōsi. xlj.ver.& procedit hoc.vol. ij.vide suprà in conclusione octaua.nu, 57.ver.contrarium.

3 Et licet dicat ꝙ scire dicimur id quod vehemēter opinamur, vt voluit gl.pe.in fi.versi.vel dic duplex. ff.de acq.hęred.ꝑ Pau.de Cast.in l.si qs posthumos. §.fi.ff.de lib.& posthu. ver.in tex. ibi,q socio.Anch.in c.ij.de iur.calū.in vj.Abb.in c.ex literis.in fi.de iureiur.Fel.in c.j.de lit cōtest.in c.j.de sum.Trin.ī c.ꝑterea.de testib. Hipp.ī §.ꝑterea.ī lege.iii.ff.ad leg.Corn.de sicar.& latè ī sing.ccv.

4 Tamen illud procedit, quando opin.cum veritate concurrit. Imol.in l.in repudianda.ff.de acq.hęred.ver. nota bene,& Doct. suprà allegati expresſè loquitur quando opi.est cōsona veritati.

Contrarium vt etiam iurari possit de veritate,ſ.etiam illud qd quis tenet pro certo,voluit Archidia.in c.testes.versi. item nota quòd testes.iij.q.ix.& in c.beati,versi.& ad hoc facit.ij.q.vij.& ibi Dom.versi.oppono quod videtur.

Sed isti non loquuntur in testibus, quia in testibus contrariū concluditur,vt per Archid.in d.ca.testes.

5 Tenendo igitur ex prædictis illam opinionem, quæ videtur magis communis,vt testis deponens falsum, quod tamen verū esse credit,sit falsarius,

Declara,quia licèt sit falsarius,non tamen punitur pœna falsi ordinaria,quia non concurrit verus dolus,nec intentitio delinquendi, vt dicit Fel.in c.dilectorum.versic.imò dicit Bal. de test. cog.Marian.Iun.consi.xlj.ver.nec obstat quùd falsum.vol.ij.

6 In contrariū facit,nam eo ipso præsumitur dolus in teste, ꝙ falsum deponit, ꝓterea non debet præcisè asserere se scire illud de quo nō est verè informatus:vt tenet Pau.de Cast.in l. dolū.ff. de dol.mal.ver.item quando quis.& ibi Alex. ver. & dictis Bart.

Sed contrarium quòd adfirmans id de cuius veritate nō erat certus nō dicatur in dolo,voluit ibi Alex.in d.l.dolum.ver. adde aliud notabile.& Fel.in c.si autē.vet.sed tamen videtur. de rescri. Vnde pro saluando dictum Pau.de Cast.in d.l.dolum, illud declara vt per Fel.in d.c.si autem.ver.dummodo tale mendacium,de rescri.vbi dicit illud procedere,quando tale mēdacium erat ipsi testi deponenti proficuum,& non aliàs.post Alex.in d.l.dolum. ver.adde aliud notabile.ff.de do.mal.

Sed bene excusatur à falso testis qui deposuit verū,sed tamen falsam causam scientiæ in depositione assignauit.Feli.in consilio xlviij.numero 13.& 14.

CONCLVSIO XXXIIII.

ARGVMENTVM.

Pœna an in foro conscientiæ exigi possint.

1 NOnnulli nimis gñaliter loquentes dixerunt ꝙ pœna legalis de iure canonico peti,aut exigi non pōt à clericis,per gl.in c.fraternitatis.in verbo,cū augmento. xij.q.ij.,put dixit Hosti.in c.dilecti.ver.pars aūt à parte.de arbi.Et idē in pœna cōuētionali, vt illā clericus nō exigat de.iure canonico,vltra quā intersit,tenuit Anto.de Butr.ibi ver. q̄dā est pœna cōuentionalis.Host in sum.de arb.§. qualiter constituatur.versf.sed nec religiosus.Imol.in c.dilecti.nu. 10.versicu. secūdo casu.de arbi.Anch.cōsi.xlvij.versi.nā non debentur.Bal. in c.sicut.ver.ibi restituat,de iureiu.Barb.in c.Raynaldus.de test. Mathe.in sing.xlvij.qui tenet ꝙ de iure naturali,gentium aut diuino,quis non tenetur ad pœnam.Quā opi.dicit cōem Gomes. in §.sic itaque.ver.hæc tamen pœna.inst.de act.

2 Cōtrariū,ꝙ indistinctè pœna de iure canonico exigi possit, tenet Inn.in capitulo,tuā.de pœn.sup verbo,pœna.Arch. ī capitulo,qñ.in fi.ver.in eadē gl.in fi.xviij.dist.Ab.ī c.dilecti. de arbi. ver.vj.& vltima,qui hoc tenet in pœna conuentionali,& etiam in legali,vt ibi ver.prima à lege.

Corn.consi.ij.ver.tñ cōis opi.vbi vr tenere hāc esse cōem opi. Bal.in auth.ad hæc.ver.reuertendo igitur.C.de vsur.Abb.in cap. tuam.nu.6.ver.sed dubium est.de pœn.

Corn.ꝓsi.lxix.nu.39.ver.& licèt.vbi dicit istā cōem opi. vol.ij.

3 Et idē dr,ꝙ ēt de iure canonico in foro cōtentioso pœnæ & peti,& exigi pnt.Abb.in c.j.de ꝓst.ver.adde gl.& ibi Fel.ver.tertio casus.Paris.ꝓsi.xxxiiij.n.32.ver.& p̄missa facto affirmatiuo. vol.j.

4 Tñ in laicis vr cōcordare Hosti.in sum.in loco ꝓximè allegato,& Imo.ī d.c.dilecti.ēt in loco suprà allegato, vt de iure canonico laicus pœnā ēt vltra illud,qd interest,exigere possit.Quam opinionem etiam refert, & sequitur Cor.in d. consilio in loco proximè allegato.

Corn.ꝓſ.xxviij.versf.& licèt in episcopo.volu.ij.& ꝓſ. lxviij.nu. 39.ver.& licèt.vbi dicit istā cōem opi.vol.ij.Corn.cōsi.cliij.versf. circa quartā consultationis quæstionē.& consf.ccxx.nu.15.versf. nec obstat,si dicatur.vol.j.

Et propterea Dec.in c.j.in ij.lect.ver.iij.circa gl.de cōstit. dicit quia si gl.in c.fraternitatis.procedit in clericis,eodē modo procedere debeat in laicis.

5 Alij magis strictè loquētes dixerūt, ꝙ pœna legalis in foro ꝓsciētiæ exigi nō pōt,& hoc vr velle gl.ī d.c.fraternitatis. qd dictū nō transit sine difficultate,nā licèt dictā opin.tenuerit Alex.cōſ. cv.ver.nec huic vltimę rationi.vol.v.Rom.ī rub.de acq.her. ver. assignat ipse Ang.Abb.in ꝓem.Decret.in verbo, Rex pacificus. n.6.ver.vidi ēt ad p̄dicta.Abb.in c.si egressus.ver.quare forti⁹ anima.de iniur.& dam.dat.& in c.fi.ver.sed aduerte.de sepul.& in c. audiuimus.ver.an aūt in foro,de simon.& in c.Raynaldus.n.25. versi.in glo.in verbo,adiiciens.de testam.Bald.in l.id quod pauperib⁹.ver.sed pone.C.de episf.& cler.& sentit Bal.in l.ij.in fi.ver. qd si iste morit.C.de vectig.Mathe.sing.xxiij.& in foro cōscientiæ,& in foro ecclesiæ dicit Ang.in cōſ.xliij.in fi.ver.verū qa ecclesia,& Iaſ.in §.sed iste.nu. 110.ver.& pœnæ legales.insti.de act.

Corſ.in fin.ī verbo,pœna,incip.in foro.& Io.Crot.in c.j.§.statuto.ī gl.in verbo,furtū.de cōsti.in vj.vbi dicit cōem, q̄ ēt cōem dicit Gomes.in §.ex maleficiis.nu. 14.Instit. de act. Ant.de Bu. in c.fi.circa mediū,ver.& qa in pœnalibus.de præscr.Bald. in l.data opera.ver.itē si ꝓprias.C.qui accusf.nō poſ.Fel.in ca.audiuimus. ver.subdit hic elegāter.de simon.& in c.j.ver.tertius casus.de cōsti.in vj.Hipp.in l.patre,vel marito.ver.& facit etiam.de quæst.

6 Contrariū sentit Anch.in regula possessor.ver.iij.q̄ro.de reg. iur.in vj.Cor.ꝓſ.lxix.nu.39.ver.& licèt.vol.ij.Dec.ī l.quod à quo quā.ff.de reg.iur.& in c.j.in j.lect.nu.20.ver.mō his relatis.de ꝓst. & in ij.lect.nu. 10.ver.iij.circa gl.& in c.qm̄ ꝗ.n.31.versf.& qd suprà dictū est.de ꝓba. Gomes.in §.ex maleficiis.nu. 14.versf.iiij.vltra alios.& in §.sic itaque.num. 16.ver.hæc tñ pœna,insti.de act.

7 Alij verò strictissimè loquentes dixerūt, ꝙ pœna legalis peti, aut exigi nō pōt in foro pœnitētiali,& hoc ꝓcedit sine difficultate.Bal.in l.iubemus.§.sanè,el j.ver.sed nunqd in foro cōscientiæ.C.de sacrosf.eccl.Bal.in l.post decisionē.ver.iiij.q̄rit.C.de fur. Abb.in c.j.nu. 10.ver.itē adde gl.de ꝓst.Imol.in l. q̄bus diebus.§. dñs.in fi.verb.ff.de cōd.& demonst.& ī l.stipulatio.§.alteri. ff. de verb.obl.Ro.ꝓſ.dx.ver.inquantū tñ dixi.Cor.cōſ.lxix.in fi.verb. vol.ij.Alex.in l.si pœnæ.in prin.ver.extra gl. no.ff. de cōd.indeb. Barb.cōsi.xlv.ver.fm dubiū.vol.iiij.Ant.de Bu. in c.dilecti. versi. hæc mēbra.de arbi.Imol.ibi.num. 10.Anan.in c.significasti.el ij. ver.subdit ēt ibi,de homic.Rom.in l.stipulatio ista.§.alteri.num. 19.ver.in quantum dixi.ff.de ver.obl.Abb.in c.cùm causam.ver. facit quod no.gl.de testib.Mayne.in l.ꝙ à quoquam.nu, 3.ff. de reg.iur.Henri.Boich,in c.dilecti.in primis verbis de arbi.

8 Tenendo secundam opin.quæ videtur magis communis , vt pœnæ in foro conscientiæ peti,& exigi nō possint,& hoc voluit dicere gl.in c.fraternitatis.xij.q.ij.

9 Primò limita,istud ꝓcedere in pœna legali,secus verò in conuentionali:qa cōuentionales pœnæ ex quo habent cōsensum, etiā salua cōscientia peti,& exigi pnt. Anch.in regula possessor. de regu.iur.in vj.ver.iij.q̄ro.Fel.in c.j.de cōst.versi. limita iij.& in c.audiuimus.versf.limita iij.de simo.Dec.in c.j.in j.lect.n.20.ver. iij.ꝓclusio.de cōsti.Cagnol.in l.qd à quoquam.n.6.ff.de reg. iur.

10 Sublimita,qñ pœna cōuētionalis excederet partis interesse, qa tūc de iure canonico salua cōsciētia vltra illud,qd verè interest pœna cōuentionalis peti,aut exigi nō pōt.cap.tuā. de pœnis. Host.in c.dilecti.ver.par aūt ī parē.de arbi.& ibi Ant.de But.versf. q̄dā est cōuentionalis.& Imol.ver.ij.casu.Soc.consi.ccliij.versic. secunda ratio est.Corn.ꝓſ.cccxliiij.versi.& plerique tenent.volumine primo.Gram.cōsiiio ciuil.lxvj.vbi maximè dicit hoc ꝓcedere,qñ causa secundū æquitatē tractari debet,prout est quādo causa agitur in consistorio Principis.

11 Contrarium,ꝙ pœna cōuētionalis,etiā vltra partis interesse peti,& exigi possit,tenuit Inn.in d.c.tuā.sup verbo pœna. de pœ.Abb.in c.dilecti.nu. 14.versf.vj.& vltima pœna, de arbi.& ibi Anch.ver.vltima,scilicet cōuentionalis.Card. ver.Innoc.tamē. Henr. Boic.ibi ver.aut de conuentionali.Abb. in c.tua, in ij.not. de pœn.Ro.ꝓsi.dx.ver.aut loquimur in pœna cōuētionali,Cor. ꝓsi.cliij.ver.circa quartā cōsultationis quæstionē,& cōsi.ccxx.n. 15.ver.nec obstat si dicat,vol.j.Galiau.in repe.l.ij.§.itē si in facto. nu.75.versf.ij.limita.ff.de verb.obl.Parisf.consf.xxxiiij.nu.40.versf. nomine autem pœnæ.vol.j.Rom.consf.ccclxxiij.Corne.consi.ij. versf.nam dicendum est.vol.iij.Rip.consi.ix.num.7.versi.poterit denique.volum.ij.Mayner.in l.quod à quoquā.num.6. ver.vj.& vlti.pœna.ff.de regu.iur.gloſſ.in consuet.Turon.

12 Secundò limita in pœnis, q̄ ex delictis ipso iure cōmittunt, quia tales pœnæ licitè possunt de iure Canonico, & in foro cōscientiæ peti,& exigi:Abb.in cap.j.de const.ver.& primò limita. & in ca.dilecti.versic. prædicta ego limito.de arb. Felyn. in d.c.j. versic.& primò limitatur,de const.& in c. audiuimus. de simon. Corset.in sing.in verbo, pœna.incip.in foro conscientiæ.Barba. consi.xlv.versic.item quia pœna imponitur.volu.iiij.Affl.super Const.versi.sed quid si pœna.aliàs sub rub. de violent. numer.7.

Contrarium Rom.in rubr.de acq.hęred.versic.sed hæc ratio. Fel.in cap.j.in j.limit.ver.sed aduerte.de simonia.

13 Et idem est in pœnis,quæ ipso iure nō inferuntur. sed iudex illas infligit pro delicto.Host. in ca.dilecti.ver. & hoc intelligas. de arbitr.& ibi Anto.de But.ver.si autē quæritur.& ibi Imo. ver. si autem quæritur.Bald.in l.id quod pauperibus.in ix.quæstion. versicu.sed pone.C.de episcopis & cleric. Anchar.in repe.regulæ,possessor.versicu.iij.quæro. de regu.iur.in vj. Felin.in capitul. j.in ij.limit.de cōsti.& in c.audiuimus.ver.lim.secundò, de simo.

14 Tertiò limita, nisi pœna legalis fuisset subrogata loco inæstimabilis interesse.Fely.in ca. audiuimus.de simon.Cagnol.in l. quod à quoquam.num.9.ff.de reg. iur.

15 Quartò limita,quia hæc cōclusio ꝓcedit qñ pœna lucrū afferret damnū passo:secus si esset absque lucro dānū passi,qa tūc omnino persolui deberet:Fel.in c.primo,de const. & in capi.audiuimus.de simon.Cagnol.in l.qd à quoquā,nu.7. ff.de reg.iur.

16 Sublimita quādo damnū ex leuissima culpa proueniret, nā tūc in foro conscientię quis illud nō teneretur resarcire. Inn.in c.sicut dignum. & ibi Feli.de homicid.Corset.in sing. in verbo, forū cōscientiæ.Cagnol.in d.l.quod à quoquā.n.7.ff.de reg.iur.

CONCLVSIO XXXV.

ARGVMENTVM.

Pœna non declarata contra auctorem non potest etiam contra eius hæredem declarari.

1 EX tex.in l.fi.ī fi.C.de reuoc.dona.sumit conclusio,ꝙ contra hæredem non inducit pœna, nec aliqua indignitas,quæ nō fuerit etiam declarata contra eius auctorē.& ibi notant Bal.Sal.& alij , ad idem est gl.ī c.fi. in fi.per illum tex.vbi Anchar.Card.Abb.& alij.de donatio. Rip. in l.fi.q.lxiiij.in princ.C.de reuoc. donat.

2 Ex qua cōclusione primò infertur,vt hæres emphyteutæ nō possit declarari incidisse in caducitatem,si eius auctor viuēs nō fuit declaratus.Cuma.ꝓsi.clxiiij.ver.quinimò etiam.Cur.in trac. feu.in vlt.q.iiij.part.princ.versi.imò fortius Cassad.decisf.iij.in tit. de loca Rip.in l.fi.in vlt.quæst.in princ.versi.& idem tenet. C.de reuoc.donat.Ruin.consi.x.ver.nec obstat.vol.j.

3 Amplia,quia idem est in hęrede vasalli:gl.fi. in c.fi. versi.& sic est argumentū.de dona.glo.in l.fi.in fi.C.de reuo.don.gl.in cap. Imperialē.§.insuper.in verb.nō succedit.de prohib.feu. alie. per Fed.gl.in cap.j.§.porrò,in verb.porrò.versicu. istud autem.in tit. quę sit prim.cau.benef.amit.Odofr.in l.j.versic.sed quę est ratio. C.de reuo.don.Io.And.in addit.ad Spec.in tit. de feud.§.fi. in fin. vlt.addit.versiculo venit tertia q.Bald.in cap. Imperialem.§. insuper. versiculo considera tamen vnum. de prohi. feu. alie. per Fed.Raph.Cum.consilio clxiiij.versiculo quinimò etiam. Curt. in tract.feu.in vlt.quæstio.iiij.part.princi.Ancha.in cap. fi. in vij. quæstio de donat.Card.Alexand.in d.ca.Imperialem.§. insuper. versi.sed tu aduerte.& ibi Aluar.versf.& ita intelligit.Soc. in cōsi. lxvj.versi.quintò confirmatur.vol.iij.Aret.consil.xiiij. circa finē ver.& eodem modo.Ruin.consf.x.versf.nec obstat.vol.j.& consi. lxx.nu.13.ver.nec obstat.vol.v.

Cōtrariū vr tenere Barb.in c.fi.versic.ego verò dubito.de donat.And.de Iser.in c.j.§.porrò.versf.sequitur in glo.in tit. quæ sit pri.cau.ben.amit.

4 Tenēdo primā opi.tanquā magis cōem, declara, vt illa ꝓcedat,quotiescunque dñs sciuerit,& nō fuit conquestus.Io. And. in addi.ad Spe.in tit.de feud.in §.fi.in add.magna.Bal.in c.j.§.porrò.ver.secundò q̄rit gl.q̄ sit prim.cauſ.bñf.amitt.Io.Andr.in c.fi. versf.in gl.vltima,de donat.Saly.in l.fi.ī fi.C.de reuo.donat.Alua. in c.Imperialē.§.insuper.ver.sed tu aduerte .de prohib.feud.alie. per Feder.Aret.in ꝓſ.xiiij.circa fin.ver.sed remanet.Cyn. in l.j.in fi.C.de reuoc.dona.Boer.decisf.ccxxviij.nu. 7.Ruin.consi.clv.vol. iij.secus autem si ignorauerit.vt per Doct.suprà allegatos.

5 Cōtrariū sumit ex dictis Bald.in l.rei iudicatæ.§.j. ff.solu.mat. dū tenet,ꝙ etiam ignorans nō trāsmittat hanc actionem in hæredē, ex quo ista est actio ad vindictam, quæ morte extinguitur.

6 Secundò declara, vt supradicta ꝓcedant non solum qñ dñs sciuit,sed ēt qñ habuit tps conquerendi,& non aliàs.Cyn.in l.j. versi.vltimo collige.C.de reuoc.don.Sal.in l.omnimodo.in fin. versf.vltimo gl. C.de inoff.test.Iac.de Beluis.in tit.quib.mod.feu. amitta.in princ.circa fin.ver.q̄ro qd si vasallus: & ibi Card.Alex. in §.itē si fidelis.versf.q̄ro subsequenter.& in c.j.§. insuper.ver. & circa hāc qō.de ꝓhib.feu.alien.per Feder.Abb.consil.iij.in nona qō.volu.ij.Ioan.And.in cap.fi.versiculo,in glo.vltima, de donatio.Ale.in l.rei iudicatæ.ver.& ꝙ illa iura ff.sol.matr.Curt.ī trac. feud.in pen.q.quartæ part.prin.in princ.Boer.deci.cccxxxiij.nu. 7.Rip.in l.fi.in vltima q.versf.j.vt ꝓcedat.& in xlij.q.ver.sed qd si nō potuit.C.de reuoc.don.Rui.ꝓſ.lxx.n.13.ver.nec obstat.vo.v.

7 Amplia regulā principalē , qa sicuti pœna q̄ hrdem non pōt declarari,quę nō fuit declarata q̄ eius auctorē,eodē mō nec etiā ipse hæres pœnā,quā ipse defunctus viuens non declarauit, poterit declarare.gl.fi.in c.fi.versf.& sic est argumentū, de donatio. & in l.omnimodo,in verbo, nō licebit.C.de inoffi.testa.& in c.j. in verbo,cōcubuerit.ver.sed si dñs, quib.mod. feu.amit.& in c.j. §.porrò.in gl.j.q̄ fuit prima cauſ.benefi.amit. Odofred. ī l.j.p illū tex.ver.ēt no.& ibi Cyn.in fi.ver. vltimò collige.C.de reuo. don. Bal.Sal.& alij in l.fi.C.eod.tit.Bal.in c. Imperialē.§.insuper. versi. cōsidera tñ.& ibi Aluarot.versi.& ita intelligit.& Card. Ale. ver. sed tu aduerte.de ꝓhib.feud.alie.per Feder.Bal.ī c.j.§.porrò. ver. ij.q̄rit gl.& ibi Aluaro.ver.q̄ro cū eadē gl.in tit.q̄ fuit prim.cauſ. bñf.amit.Bal.in l.j.in q.xxxix.ff.de rer.diuiſ.Ab.ꝓſ.iij.in ix.q. vol. ij.Sal.in l.omnimodo.in fi.princ.versf.vltimo gl.inducit.C. de inoffi.test.Card.Alex.in c.j.§.itē si fidelis.versf.q̄ro subsequenter.& ibi Aluarot.versf.q̄ro subsequenter.quib.mod.feud.amit.Car. in c.fi.in xv.q.& ibi Imo.ver.in eadē gl.fi.de dona.Ale.cōſ.clxxxix. ver.ꝓterea dato.vo.v.Pau.de Cast.in l.rei iudicatæ.§.j.ver.vltimo facit.ff.solu.mat. Curt.in trac.feu.in quarta par.in pen.q. Are.ꝓſ. xiiij.circa fi.versf.sed remaneret, Ripa in l.fi.in vltima q̄st.ver.sed quid si dñs , vbi hanc dicit cōem opin.& quæst.in prin.versic.& per istum tex.C.de reuoc.donatio.Boer.decisf.cccxxxviij.nu.7.

Contrariū tenuit Barb.in c.fi.versf.ego verò dubito, de donatio.Afflict.super const.Reg. sub rubrica de reuoca. alien.nu.39. versic.viij.nota.And.de Isern.in c.j.§.porrò.ver.in conuersa q̄st. quæ fuit prima cauſ.benefi.amitt.

8 Ex prima cōi opinione infertur, ꝙ si mulier commisit adulteriū,& maritus viuens nō est cōquestus,exceptio adulterij ab ei hrde opponi nō pōt.l.rei iudicatæ.§.morū,& ibi gl.in verbo.nō habet.& ibi Barto.in prima oppos.& in versf.& habes.& ibi Bald. versi.nota optimū text.& sentit Ang.in fi.à q̄rio sensu,& Imo.in secundo not.in fi.ver.circa & adde p̄dictis.& Pau.de Castr. ver.si ergo maritus,& ibi Rom.in iij.not.versf.in gl. in verbo, habet.& Are.in ij.no.& in fi.ver.circa fm.& Alex.ver.itē nota,vbi dicit ita cōiter teneri.ff.sol.matr.Io. And.ī add.ad Spe.in tit. de except.§. dicto.versf.itē q̄ritur.Ant.de But.in c.plerunque. versi.q̄ro an hrdes.& ibi Præpo.ver.q̄rit secundo,& ibi Abb.in versi.ij.quæro.& Card.ver.q̄ro pone.de donat.inter vir.& vxor.Pau.de Cast. ī ꝓsi. ccccij.ver.tertia ratio.vol.j.& cōſ.cxlvij.ver.sed ad hoc respōdet. vol.ij.Bal.in l.cū mulier.in xv.oppo.& ibi Pau.de Cast. versf.nota tertio.& ibi Imol.versf.& itē aduerte.ff.sol.matr.Sal.in l.fi.versic. successiue quærit glo.C.de adult.Nell.in tract.bannit.in j.par.secūdi temp.q.xxix.Rom.cōſ.cclxxxvj.Pau.de Castr.in l.ij.§.volūtatē.in prin.versf.sed si maritus.ff.sol.mat.Cuma.in l.rei iudicatę. §.j.ver.si vero marit⁹.ff.eo.tit.Iac.de Belu.in §.qa verò plurimas. in auth.vt liceat matri,& auiæ.in ix.oppos.Bart.in l.Luci⁹.in fi.ff. sol.mat.Signoro.Homod.consf. 50.Ang.in trac.malef.in verbo, *che mi hai adulterato* nume.29.Alexand.in consi. clxxxix.versicu. præterea.volumine vj.Ioan.de Garron. in auth. ex testamento, in xj.notabili. versicu.& pro hac sententia. C. de secundis nupt. Rip.in lege fin.in vltima quæstione.in princi.C.de reuoc.donat. Boer.decisf.cccxxxviij.

Contrarium sentit Spec.in tit.de excep.§.dicto.ver.item quærit.in vlt.opin.& sentit Io.And.in addit.ad Spe.in tit.de rest. dot. §.fi.versi.quid si mulier.

Tenendo

9 Tenendo primã opinionẽ tãquã cõem illã declara, vt habeat locũ, quotiescunq; maritus sciuerit, & nõ fuerit cõquestus, vel qñ ẽt habuit tps cõquerendi, & non aliàs. Sal.in l.omnimodo.in fi.C.de inoffic.testamen.Io.Fab.in l.fi.C.de adulter. Præpos. in c. plerunque.de donat.int.vir.& vxor.Ro.in l.rei iudicatæ.§.j.vers. sed est pulchrũ dubiũ.& ibi Aret.in fine.& Alex.versi.sed quid si maritus.& in ver.sed qui d si mulier.ff.solut.matr.Saly.in l.fi.ver. successiuè q̃rit gl.C.de adulter.Signorol.Homod.cons.50.Ripa in l.fi.q.lxj.vers.sed quid si nõ potuit.C.de reuoc.dona.Ruin.ꝓsi. clv.vol.iij.

10 Cõtrariũ, ꝙ ẽt si ignorauit maritus nõ transmittat exceptionẽ adulterij in hr̃dem, tenuit Bal. in l. rei iudicatæ.§.j.versi.quidã distinguũt.& ibi Imo.vers.& adde p̃dictis.& Paul.de Castro vers. si ergo maritus.ff.soluto matr.Bal.in l.cũ mulier.in xv.oppos. ff. eodẽ.& ꝓ.clxxxij.in princ.vol.iij.Ang.in tract.malefic.in verbo, *che mi hai adulterato* nu.29.Boer.decis.cccxxxviij.nu. 7. qui dicit cõem,& hãc partẽ tenuit Ruin.cõsi.x. versi.nec obstat.volum.j.

11 Secundò limita, qa.maritus bñ põt obiicere adulteriũ hæredibus mulieris.Sal.in l.fin.vers.successiuè q̃rit glo.qui distinguit an sciuit, vel ignorauit.& ibi Bal.in vers.ibi ꝓpter dotẽ. C. de adulter.& indistinctè hoc tenet Bart.in l.rei iudicatæ.§.morũ. vers. q̃ro an mortua.ff.sol.matr.Ant.de But.in c.plerunq;.vers.q̃ro an hr̃des.de donatio.inter vir.& vxor.Bal.in l.cũ mulier.in decima tertia opposi.ver.sed q̃ Bart.ff.sol.matr.Bart.in l.Lucius,in fin.ff. eod.Bald.in l.rei iudicatæ.§.j.versi.nõ obstat lex, & ibi Ang. in fi. ver.post mortẽ aũt.& ibi Ro.circa fi.ver.quid aũt econtra.ff.sol. matr.Paul. de Cast.in l.cũ mulier.versic.nota tertio.ff.eo.Pet.de Anch.in c.fi.in secunda oppos.de donat.Ro.consi.cclxxxvj.

12 Cõtrariũ gl.ĩ l.fi.in verbo,præstare.C.de adulter. dũ dicit nõ procedere qñ decessit in matrimonio.& voluit Ale. in l. rei iudicatæ,ver.sed quid si mulier.& ibi Cuman.ver.si verò moritur. ff. solut.matr.Rip.in l.fi.in lxiiij.q.versi.item facit,ꝙ decidunt.C.de reuoc.donatio.

13 Tertiò limita,qa ẽt qñ maritus viuens est conquestus, non transmittit ad hæredẽ extraneũ, vel ad singularem successorẽ exceptionẽ adulterij.Bald.cõs.ccxxvij.vol.ij.quem refert, & sequitur Barbat.in apostil.ad Bal.in l.rei iudicatæ.§.j.fol. matr. & ibi ẽt Fran.Curt.in apostill.ad Alex.

14 Primò limita regulã principalẽ habere tantummõ locũ in pœna iuris,nõ aũt in pœna cõuentionali,in qua ratione pœnæ incursæ ex conuentione ẽt ꝗ hæredẽ declaratio fieri põt. Inn.in c.fi.super verbo,tacuit.& ibi Card.in xiiij.q.de donatio. Bal.in l. fi.vers.idẽ dicit.& ibi clarius Saly.versic.q̃ro an in oĩbus casibus. C.de reuo.donatio.Bal.in c.Imperialẽ.§.insuper.versi.vel esset alia felonia.& ibi Aluarot.vers.ex quo infert.de prohib.feud.alie. per Feder.And.de Isern.in c.j.§.porrò.vers.etsi nõ sit cõmissus, q̃ fuit prim.cau.benef.amit.Ab.in cõs.iij.in ix.q.ver.itẽ ponit Bal. vol.ij.Curt.in tract.feud.in iiij.part.in pen.q̃st.vers.aliud tñ est, & istã dicit cõem Rip.in l.fi.in vlt.q̃st.in prin.ver. & primò aduertẽ dũ.C.de reuoc.donat.licèt ipse contrarium teneat In lxiij.q.

15 Secundò limita,vt regula ꝓcedat,qñ is,cui commissa est cã ingratitudinis, & potuit declarare,qa cã sciuit, & etiam habuit tps declarandi,aliàs secus.Io.And.in c.fi.vers.in glo.vltima.& ibi Pet.de Anch.in vij.q.& Imol.versi.sed dubium. & Card. in xv.q. de donatio.Alex.in l.rei iudicatæ.versi.& pro Rom.facit.ff. solu to matri.Ruin.consi.clv.versic.pro quo facit.volu. tertio,& per alios suprà allegatos.

16 Tertiò limita,qñ pœna incurritur ipso iure,qa eius declaratio tũc põt fieri,& per hr̃dem,& ẽt ꝗ hr̃dem,Bald.in ca. Imperialẽ.§.insuper.vers.quod verũ est.& ibi Aluarot.versi.nisi essent.de ꝓhib.feud.alien.per Feder.Abb.in ca.fi.ver.item si donatio.& ibi Card.versi.& prædicta ꝓcedunt.de donat.Abb.in cõsi.iij. in ix.q. vol.ij.Pau.de Castr.in l.omnimodo.versi.item gl.C.de inoff. test. Card.Alex.in c.j.§.porro.vers.vel ẽt nisi in titulo, quæ fuit prim. caus.benef.amit.Pet.de Anch.in ca.fi.in quarto not. de donatio. Socin.consi.lxvj.versi.v.confirmatur.vol.iij.Hippo.in l.j.nu. 63. & seq.C.de rap.virg.

27 Cõtrarium ꝙ etiam si pœnà incurratur ipso iure, tñ nec hr̃s possit declarare,nec ẽt ꝗ eum declaratio fieri possit,tenet Imo. in c.fi.versi.ij.põt obiici.& ibi Barba.de dona.Iaso.in l.omnimodo, in fi.vers.sed contrarium.C.de inoff.testam.Bal.in l.fin.in fi.vers. glo.arguit ad feudum.& ibi Ripa,in vltima q.versi.secundò intellige.C.de reuoc.donatio.Curt.in tract.feud. in pen. q. quartæ part.princi.versi.aliud tamen.

18 Pro cõcordia dici põt,ꝙ prima opinio procedat in pœna incursa ipso iure,in qua hoĩs ministerium nõ requiritur, secus qñ requiritur etiam factum hominis. & ita intelligatur secũda opi. ita Bar.in l.j.ff.de priu.delict.Io.de Ana.in c.in literis.versic. & de prædictis.de raptor.

19 Quartò limita,qa licèt hr̃s ñ possit declarare quo ad agẽdũ, tñ bñ poterit declarare ad effectũ excipiendi. Petr.de Anch.in c. fi.in ij.oppos.& ibi Imo.ver.tu potes dicere.& ibi Barb.ver.& ad. de etiam.de dona.Bal.in l.fi.ver.& not.ꝙ post mortẽ. C. de adul. Curt.in tract.feud.in vltima quest.quartæ par.prin.ver.& in specie.Ripa in l.fin.versi.xxx.intellige,& in lxiiij.q.ver.tamen scias. C.de reuoc.donatio.

CONCLVSIO XXXVI.

ARGVMENTVM.

Episcopus an de iure possit procedere in delictis puniendis absque consensu capituli.

1 Værunt Doct.an de iure cõi episcopus in delictis puniendis procedere possit sine consensu capituli, aut solùm de cõsilio,nisi cõsuetudo aliud induxerit,ꝙ absq; cõsensu capituli,sed solũ de cõsilio possit ꝓcedere,tenet Inn.in c.irrefragabili,in prin.& ibi Hosti. ĩ §. excess. & ibi Ant.de But.Inn.Host.& Card.in c.nouit.& in c. quãto. de his,q̃ fiunt à præl. Arch.in sum.xviij.dist. & ibi Do.& Card.& Ale.& Dec.in c.cùm oẽs.in ij.lect.ver.ij.prædicta. de cõst. Anch. in c.iij.de consue.in vj.& istã dicit cõem opin.Henric.in tract.de synod.episcopi.in iij.par.nu.137.

2 Cõtrariũ,ꝙ requiratur nedũ cõsiliũ,sed ẽt consensus, voluit gl.in c.episcopus sine ꝓ.xxiiij.dist.& in c.cùm nos.in gl.j.de his, q̃ fi.ã præl.& in c.si qd verum.in gl.fi.in fi.lxxxvj.dist.& in cap.ex pœnitẽtib.in gl.ij.circa mediũ.versi. sicut enĩ episcopus. 50.dist. Inn.in c.graue.ver.idẽ secus.de p̃b.Io.And.in summario. in cap. nouit.de his,q̃ fi.à præl.Dom.in c.j.in prin.de hæret. lib. vj.Idem voluit Abb.in c.j.de excess.præla.Imol.in d.c.nouit.ver.quid igitẽ dicẽdũ.de his,q̃ fi.à p̃l.Fel.in c.irrefragabili.de off.ordi.& idẽ sentit Ante.de Bu.in c.cũ olim.versi.nã ponitur qñq; consensus,de arbi.Barba.in tract.de epis.in iiij.par.iij.lib.in vij.q.

3 Concorda has q̃rias opiniones, vt prima procedat in delictis leuibus,secunda verò locũ habeat in grauioribus delictis, ꝓut colligitur ex no.per Abb.in c.nouit.nu.6. & ibi etiã per Imol.in ver.ij.limita.de his,q̃ fiunt à prælat.sin.cõsen.cap.vbi tenet prela tũ nõ posse clerico imponere pœnã perpetuæ depositionis sine consensu capituli,cùm agat de graui pœna imponenda ratione delicti.& idem vt tenere Abb.in c.j.n.2.de excess.præla.vbi vult, ꝙ in arduis nõ possit episcopus procedere sine consensu capitu li.& hanc etiam distinctionem videtur sentire Oldrad. in cõsilio cclj.circa finem.versiculo,secundò impugnatur.& hæc quidem distinctio videtur communiter recepta.

CONCLVSIO XXXVII.

ARGVMENTVM.

Non reuelans tractatum contra principem capitali pœna afficitur.

1 Communiter concludunt Doct.ꝙ sciens tractatum q̃ principẽ tenetur illũ reuelare,& si nõ reuelat, incurrat pœnã capitis,text.est in l.quisquis.in §.id quod.& ibi Bal.Sal.& alij.C.ad l.Iul.maiest.Bart.in l.vtrũ.ff.ad le.Pompeiam de parric.Bar.Ang.& Ro.in l.j.§.occisorũ.ff.ad Senatusc.Syll.Ab.in c.j.ver.ad tertiũ.de rest.spol.Sal.in l.j. ver.ad q̃rium restat.C.de rap.virg.Dec.in l.culpa caret.n.11.ff.de reg.iur.

2 Primò limita,qñ is qui sciebat tractatũ,secrete sciret, adeò vt illũ ꝓbare nõ posset, qa tũc non tenet se submittere torturæ vel carceribus.Bal.ĩ ꝓ.incip.quanq̃ allegata sint multa. quod refert & sequitur Ang.Aret.in tract.maleficiorũ,in verbo, *che hai tradito la tua patria.* ver.quod crimẽ.Io.de Ana.in rub.de his q fil.occi.ver.p̃dictis.Ang.in l.ij.ff.de parrici. Iaso. in l.j.§. si tibi indiciũ. ver.iiij.limita.ff.de p̃d.ob tur.caus.Bertach.in verbo, ꝓditor.ver. ꝓditor punit ex sola attẽtatione.Soc. in ꝓ. cclxxv.Afflict. super Cõsti.regni.aliàs sub rub.de rap.virg.nu.2.ver. pridiè fui interrogatus.aliàs sub rubr.de afficu.domi.à vas.n. 10.Sylua nup.in verbo,nõ est nubẽdũ.n.96.sum.Sylueſtri.in verbo,restitutio. el iij.ĩ ij.q.ver.iij.cũ ĩ crimine.Claud.ĩ l.vt vim.ver.idẽ ẽt ĩ subdito.ff.de iust.& iur.Fel.in c.de cætero.ver.& licèt multũ.de re iudi.& ĩ c.ij. ver.maximè ĩ atrociorib⁹.de hr̃t.& ĩ c.quãtæ.ver.iij.limit.de sen. excõ.Dec.ĩ l.culpa caret.ver.similiter ĩ crimine.ff.de reg.iur.Hip. ĩ l.vtrũ.ff.ad l.Põp.d̃ parric.& idẽ in fin.clxiiij.Ripa ĩ trac.d̃ peste. q.xj.Mãt.ĩ ꝓ.xiiij.n.82.Alcia.ĩ l.iiij.ĩ §.Cato.ĩ iiij.no.ff.de ver.obl.

& istam

& istam dicit veriorem & magis communem Cagno. in l. culpa caret.nu. 21.ff. de reg.iur.

3 Qui omnes ferè vnanimiter eriam affirmant animam Bartoli tenentis contrariam opinionem in inferno cruciari. quia secundum iuris dispositionem non debet quis ex sola sciẽtia pœna mortis puniri.

4 Contrariũ, ꝙ immo indistinctè puniatur sciens tractatum cõtra Principem & non reuelans illum, tenet Barto.in l.vtrũ.ff ad l.Pomp.de parric.Ang.in trac.maleficiorũ,in verbo *che hai tradito la tua patria.* vbi dicit illam opinionem seruari in practica,licet ipse contrarium teneat.& Augu.de Arim.ibi in addi. expresse tenet dictã opinionẽ contra limitationem Bertach.in verbo,scire. vers.xiiij.vbi dicit opinionẽ cõtra limitationẽ simpliciter seruari, & ꝙ ipse ita simpliciter executus fuit, & quod ista opinio cõtra limitationẽ seruetur in Practica testatur Fel.in ca.j. vers.ij.fallit.de offic.deleg.& hoc idem dicit ibi Dec. versic. ex quo infert Bart.Decis.Neapol.cxxx.nu.65.in nouis Chassa.in cõsuetudine Burg.versi.itẽ tenetur.qui dicit ꝙ hodie passim seruat opi. Bart.

5 Cõcorda has cõtrarias opiniones,vt prima ꝓcedat in accusatione quã nõ tenetur instituere etiã in crimine lesę maiestatis ille,ꝙ postmodũ probare non potest. secunda autẽ opinio Bart. ꝓcedat in simplici denũciatiõe, seu admonitiõe faciẽda ad hoc vt Princeps sibi prẽcauere possit.istã distinctionẽ sentit Alcia.in l. iiij.in §.Cato.in .iiij. not.nu.25.ff.de verbor. obligat. quam expresse refert & sequit Cagnol.in l.culpa caret.n.21.ff.de reg.iur.

6 Secundò limita, vt conclusio nõ ꝓcedat in patre sciẽte filiũ velle cõmittere crimen lęsę maiestatis aduersus Principẽ: ne videat ad suppliciũ filiũ obtulisse, per text.in l.milites.§.de sertorẽ. ff.de re militari.Saly.in l.ꝓpter insidias.C.qui accusare non possunt.Io.de Ana.in c.fi.de his qui fil.occid.Cępo. caut.j.Fel.in c.j. ver.limita nõ habere locũ.de of. deleg.& ibi Dec.versiculo & qd dictũ.Gomes.ĩ §.rurs⁹.n.22. vers.& ꝙ hoc facit.inst.de actio.

7 Tertio limita in principe recognoscẽte superiorẽ,in quo nõ procederet dispositio legis,quisqs,C.ad legẽ Iuli.maiesta.ita voluit Saly.in d.l.quisqs.Mart.de Lau.in tract.de Prin.ĩ j.ver.Ang. in tract.maleficiorũ,in verbo, *che hai tradito la tua patria,* Alex.in consi.xiij.vol.vj.Fel.in c.cùm non liceat.de præscript.

8 Quinimmo nõnulli voluerũt vt tãtũmodo dispositio d.l.qs. qs,habeat locũ ĩ Imperatore, & in repub.Romana.& ita voluit Pau.de Cast.ĩ l.iij.C.de episc.audi,& idẽ tenuit Soci.in ꝓ.cclxxv.
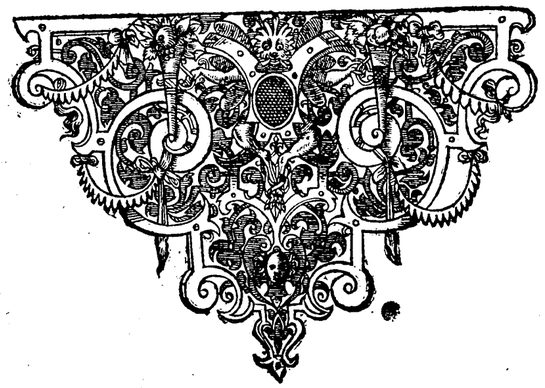
Conclusionum seu Regularum Anto.Gabrielij, Finis.